I
00316

Patuoc

Ss. 4°

Santé

BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSIDAD DE SALAMANCA.

Sala Est. Tab. Núm.

316
316

316

2 - 13 - 3 - 6

iste author vti reor, defendit valida absolut.e perliteras, quam damnatam fuisse à SS.o P.e Vrbano VIII vbicumq offenderes, cognoscas velim

Petrus de palude in quartum sententiarum

es del R.l Col.o de la Comp.a de Jhs de Salamanca
aplicado al aposento 38

I
00316

b18600049

¶ Reuerendissimo in xpo patri dño dño Thome donato patriarche Venetiaꝝ ordinis predicatoꝝ: Frater Paulus Soncinas eiusdem ordinis salutē ⁊ cōmendationem.

Onstituerā magnis āniti viribꝰ ꝓpr reuerē dissime vt dignuꝫ aliqd maiestate ⁊ gloria throni tui ad te ꝓficiscereꝝ: sed paucis ⁊ ys qdē icultis vbis tecū agere ꝓpellor vrgente nūtio ⁊ iā iaꝫ naui ipposito q̄ celerrime sulcato mari sit Venetias aduēturus. voluissē. n. vt Petrus nr̄ de palude nr̄is ēt studys ⁊ ingenio illustrareꝝ: q̄q̄ p scipꝫ magnificus ac sublimis ē: nec vlla ex pte deficiat gn cū laude ⁊ glia p oiuꝫ oza vseꝝ. Naꝫ quū variū sit philosophādi genꝰ: morale: dialeticū: matbematicū: nāle. id ego semp a pma illa etate qua me xpo alebas tū sublime tū ēt excellēs ac pmagnificū iudicaui: quod xpiānā maiores nr̄i theologiā ac sapiam appellarūt. Cetera. n. ois phie studia tāetsi bonis artibꝰ mentē excolāt: ac liberales aios ⁊ alta igenia vtuti alāt. nullū ē tamē pter hāc nr̄am diuinā celestemq̄ sapiam qō felices nos ac btōs efficiat: ea pserim felicitate q̄ sola stabilis ⁊ vera ⁊ incorrupta bri potest. Quare Aristo. pstanti vir igenio quū reliquas liberaliū artiū ptes icredibili doctrina ⁊ ordine absoluisset: altū postremo ac venerabile metaphysices negociū est cōplexus: ⁊ eo vsq̄ ꝓgreditur modo disputans: mō docens: mō etiā vetex errata refellēs: donec sublimē illū suū animum in separataꝝ quoddā substantiarū genus atq̄ notiā ab bumanaꝝ bis rex tenebris euocarit. Platonē veto ea pserti ratione greci diuinū cognominarūt q̄ bonis artibꝰ ⁊ doctrinis sūmoq̄ ac incredibili sapientie studio ⁊ vita simul innocenter acta sese ad diuina ꝓtulerit. Qō cum Marcus varro ⁊ Apuleus viri tuꝫ singularis litterature: tū absoluti ⁊ excelsi animi cognouissent: buncipm Aristotelez q̄ Plato est: nō trū heroibus superiorē existimarūt: sz dys etiā equalē fecere: qn̄ diuinaꝝ rex abdita penetrasset. Quum. n. aiorum subam q̄ suapte natura imortalis est ac excellens deus maximus in bumana corpora sparserit: nūq̄ certe felices erimus ac beati quoadusq̄ bis absoluti vinculis quasi ex obscuro quodā carcere ad sacrū illud domiciliū ⁊ celeste numen cū vtute ac sapientia euolemus. Quo circa vniuersi mortales: gbꝰ diuine philosophie ⁊ eruditionis: ⁊ eaꝝ rerum q̄ aut pietatē aut religionē pre se ferunt ingens cura ⁊ animus fuit: eternū sibi nomen ac laudem cōpararunt: qō nulla sit vnq̄ etas aut obliuio deletura. Prisci enī ac veteres illi theologi quos castos appellat Enniꝰ (Orpheū loquor) Trimegistū: Taletem: Pythagorā: nō trū inter numina queadmodū heroes: gn etiā iter semideos a sapietissimis viris collocati sūt. Nibil ē qdem in terris quo magis saluti bominū ꝓsultū eat: q̄ cū mores in pmis puros ac elegātes: tū diuine sapietie studia ⁊ thesauros viris nostri seculi ipartimur. Par est. n. illos q ea tātū rone creati sunt vt imortalitate ac deo maximo p frui liceat acerrimo vehemētiq̄ spū: ac totis eniti animis vt iter ipsum quod in celū ferat ⁊ querāt grauiter ⁊ clare intelligant: ac tandē magnifice assequant. Qō q̄ bumane mentis diu ac multū acte tenebris excogitare non possunt aperuit nobis lumen xps rex noster: ac sese illū esse nobis e celo missum: qui via sit ⁊ veritas ⁊ vita: non modo litteris ac euangelio docet sed rebꝰ diuino ꝓsilio sapiēter gestis publice attestaꝝ. Nibil enim ab eo est pretermissū: qō ad bene beateq̄ viuēdū accōmodari possit: ⁊ vt reliq̄ taceaꝫ ea mibi nescio qd diuinitatis habere visa sunt q̄ Petrꝰ nouarē sis ex gallia cisalpina quē magistꝝ snīaꝝ apppellant admirabili sūmaq̄ doctrina quarto diuinaꝝ snīarum libro nō minus grauiter q̄q̄ lautissime disputauit. Precelsam enim sacrozum vim ⁊ virtutem ⁊ dignitatem adeo clare ⁊ apposite ⁊ sapiēter docet: vt nibil desit qō in optimo splēdidoq̄ doctore desiderari queat. Nam q̄ clarissimis doctoribus Augustino Veronimo Beda oziegne chrisostomo Hegorio hylariō ⁊ Ambrosio sparsis dicta ⁊ excogitata ⁊ lris cōmendata sunt: igenti vir hic sudore ac vigilys in vnuꝫ corpus sua sapietia ingenioq̄ coegit. Uerū qn̄ sacra diuinaq̄ pphanis oracula coīa esse nō debent: obscuris ea nō nūq̄ verbis ac enigmatibꝰ pres nobis vetustissimi tradiderūt. Sic dionysium areopagitā: sic Mercurū ⁊ Platonem fecisse cōperimus vt rerū celestium dignitatē ac maiestatez seruarent. Quāobrē interprete opus ē si grauis bas pruz sentētias pura absolutaq̄ veritatis noticia te constitueris assecutuꝝ. Cum vero in bis permagnis rebus interpretādis frequens: varius doctor sit ac magr̄ offendi nunc Petrum cui de pallude agnomen est virū nō modo sacris literis eruditū: sed qui pypatheticozū quoq̄ pbiam ⁊ leges pontificias callet. Fuit Petrus vir sacris nostris initiatus bonaꝝ quoq̄ artiū consūmatissimus gdam preceptor ac illustrator vsq̄ adeo vt nulli boīum etatis sue: aut magnitudine animi: aut sciaꝝ copia aut bumanarū reꝝ vsū atq̄ consilio: aut vllo virtutis gne inferior vnq̄ babitꝰ sit. Naꝫ pro religione ac pietate cuius ingens ei semp ratio ⁊ cura fuit in edē pontificiam ⁊ pr̄iarbalem est bierosolimis cōstitutus. Amplitudinem vero sapietie qua vniuersos eius tpis mortales excelluit testaꝝ diuina illa cōmentaria q̄ in omīmodas pr̄um sententias grauiter ⁊ ornate digessit. A primis eni fidei rudimētis ad sūma queq̄ theozemata ⁊ difficillimas questiones sublimesq̄ materias est nr̄am legem interpretatus. Et quāq̄ vniuersa q̄ scripsit ornatissima ⁊ exculta sint ⁊ aperta: enitet trū Petrus splēdore quodam ingenij quū de sacr̄is agit ⁊ reliqua omni theologia que quarto snīaꝝ libro cōscripta est. Nolim aūt eum pretulisse thome agnati: qn̄ thomas numē quoddā in terris fuit cui latini omnes ac greci ⁊ barbari auctores cedant: sed ingenue illud fateor nullius cuinspiā alterius editionē bis Petri cōmentarys: aut multitudinum questionū: aut sententiaꝝ copia: aut proprietate sermonis equari ⁊ cōparari posse. Minutissima queq̄ in lucē pandit abdita referat: archana docet: errores confutat: falsa explodit: ⁊ grauissimo quodam consilio altas sublimesq̄ sententias paradigmis imiscet vt sensiz indoctos ac rudes viros quasi manu ad veri cognitionez ducat. Dignosces aūt antistes Reuerendissime quas rei. p. christiane noster hic ordo predicatoꝝ delicias ministrarit: ⁊ quātū de vita ⁊ sanguine res agatur quot nostrates viri pro euangelio ⁊ christi nomīe occubuerunt: vt vita ēt functi sacrosanctā ⁊ vnicam istam fidē amplificarent ⁊ cruore purpureo tuerētur. Si vero doctrina certandum erit: que nobiscū religio: q̄ cetus bominū contēdere ac congredi vnq̄ possunt gn triumphi atq̄ victorie a viris nostris meis certe preceptoribus reportenr̄? Deniq̄ vbi alterum Thomā inueniet? vbi nouum Albertum quē magnū ob singularem doctrinam appellant? vbi bugonez alterum qui primus nouo scripturas mō ⁊ ordine docuit? ac vt reliquos taceam: pmulti enim sunt: vbi alterum Petrum babes qui excelsa bec mysteria splendide ⁊ argute interpreꝝ? At bi omnes nostra regula: nr̄o viuendi more: nostrisq̄ sunt legibus instituti. Multa ꝓtereo quibus banc nostram religionem ⁊ acbademiam efferre laudibus in celum possem: sed vereor ne qui me putent amoris magnitudine cōmoueri. Alterius quoq̄ loci ⁊ tpis ista sunt: alteriꝰ etiam negocy. nunc Petri agēda laudatio est: quē tā⁊ si intelligam me satis laudare nō posse admiraboz tamē ⁊ colam. Sum enim viri huius lectione magnope oblectatꝰ ⁊ quū petrum bunc ipm lego videor mibi non modo philosophū sed sacerdotem sed pontificem imo vatem ac fatidicum ⁊ diuinum bominem studuisse. Uidebis autez per te

ipm antistes q̃ preclare edisserat de baptismo: de peniten
tia: de chrismate: de eucharistia: ac ceteris omnibus eccle
sacramentis quibus in cruce occũbẽs christus robur ẽ ma
ximum ad delenda vitia elargitus. Animorum preterea
immortalitatem ita rõnibus ⁊ argumentis ꝓbat: vt nemo
cõmentaria ista diligentissime legens sit vnq̃ de futuro se
culorum statu dubitaturus. sed duo quidẽ maxima ⁊ opta
tissima consequetur. dei. s. in primis optimi cultũ: tum ani
morum diuinitatem. Memorie. n. proditus est ꝑ pythago
ram ⁊ pythagoricos omnis viros: ac rursus Eraclitum
⁊. M. Manilium: ⁊ Uarronem: ⁊ eos qui platonici ac so
cratici essent philosophi existimasse animos sempiternos:
quñ si eum nobis vite terminũ atq̃ ceteris animantib⁹ na
tura dedisset: nullũ esset aial homine infelicius: q̃ illis nul
li fortune impetus dominẽt: nõ exilia: non bella: nõ vrbiũ
euersiones: nõ charorum ⁊ aiarum iactura: boies autẽ oũ
viuendi munere perfruuntur varie premant calamitates
atq̃ miserie. At ꝑ petrus eaꝫ esse aiorum diuinã subam de
monstrat: cui suapte natura mors ⁊ corruptio aduersetur.
Et ne vniuersa ꝓcurram: de quibus ys in sententys dispu
tat: tibi vel̃ certo ꝓsu ideas oia te penaꝝ ac ꝑmioꝝ genera
cogniturum: ac itẽ dei iudicia ⁊ suppremã illaꝫ ꝯflagratio
nem qua mũdus hic noster iubente christo maximo interi
bit. Erant autem hec ꝯmentaria siue (vt vsu euenit) tẽpo
rum diuturnitate: siue librariorꝝ neglectu vsq̃ adeo corru
pta: manca: tetra: squalida: deturpata: vt splendorẽ nulluꝫ
pre se oĩno ferrent: sed breui ꝓsus moritura iudicarentur.
Quocirca nõ absq̃ ingenti labore ⁊ ipẽsis maximis casti
gata sunt auro rẽ agẽte viro spectate fidei Ambrosio span
çota ciue Mediolanẽsi nr̃e religiõis amãtissimo. Nec tu
multuarie ꝑstino suo decori ac ornamẽto restituta fũt: sed
ãnos ferme tres viri clarissimi assumpsere: frater Bartho
lome⁹ charauaginus: ⁊ frater Thomas Mediolanensis:
accuratissime ꝓfecto ⁊ oculis vt ferũt linceis. Exemplari
bus vero cõpluribus: tum ex etruria tum ex Uenetia ⁊ in
subria cõportatis vsi sunt ⁊ adiuti: vt nullos putent ex his
q̃ hactenus impressi sunt cõmentarys maiori studio casti
gatos. Me quoq̃ longis precibus ⁊ orarunt ⁊ obsecrarũt
non nihil laboris ⁊ temporis preclaro huic ac diuino operi
impartirer ipsumq̃ clarissimo cuipiam ex viris italis con
secrarem. Obstiti diu ac sepe: tum q̃ arbitrabar nil me glo
rie vel vtilis ac honesti boni mea his commentarys opera
prestiturum: q̃ essent a sapientissimis hoĩb⁹ cognita: tuꝫ q̃
varys laboribus ⁊ studys impedito vix satis ocy suppete
re cognoscebam. Annui tandem votis Ambrosij nostri q̃
de nobis ac de omni repu. nostra benemeritus est: tuꝫ pre
terea q̃ sua ingens virtus omne absme officium ꝓmereꝝ.
Agende vero sunt gratie imortales non mihi certe at vi
ris illis quos supra ꝑ petruꝫ ab interitu reuocasse cõmemo
rauimus. Sẽpiterna. n. laude ⁊ grã ꝓsequendi sunt: cum li
gurgo quoq̃ ꝑstanti viro glie datũ sit q̃ homerũ varys in
locis dispersum quẽ apud creophili nepotes integre serua
tũ iuenerat ex asia totũ in greciã reportauit. Et Cato ille p
fectus ciceronis snĩa stoicus quũ ex asia ꝓhum deduxisset
plus sibi glie q̃. H. ꝑpeo aut lucullo deberi existimauit.
qꝫ iermis dignioꝝ hõestioꝝq̃ spolia rettulisset q̃ illi ma
ximis copys magnis reb⁹ gestis eẽnt cõsequuti. Nulle sũt
eni opes: nullũ aurũ: ac nulla impia q̃ sapie thesauris cõfer
ri ac cõpari possint. Nam illa fluxa ⁊ fragilia sunt: hi vero
firmi: stabiles: perpetui: sẽpiterniq̃. Opus aũt ipm tibi pa
triarcha Reuerendissime ꝑceteris oĩb⁹ esse dedicandum
adiudicaui q̃ ⁊ sapiẽtissimus es ⁊ christianaꝝ rex pitissim⁹
ac totius religiõis ꝓpugnator ⁊ custos. Nã cũ oẽs q̃ te dili
gunt (diligũt aũt optimi q̃q̃ ac sapientes viri nec mõ dili
gũt sedamant quoq̃ ac venerant) ub felicẽ bũc tuũ ponti
ficatũ gratulentur tibi ac sacrosancte fidei christiane: pati
ego nequaq̃ potuisse pro veteri mea erga te pietate ac ob
seruãtia q̃ thron⁹ ac sedes tua meis q̃ q̃ vigilys cũ bis
certe illustrari non possit collaꝫ saltem ⁊ adoreꝝ. Cũ enim
a teneris annis me q̃si pius q̃dam ac optim⁹ parens chri
sto nutrieris iure studiorꝝ meoruꝫ fructus tibi Thoma do
nate venete ꝓarcha cõsecrandi sunt. Tuis eniꝫ auspicys
effectuꝫ est vt nõ nihil sim ocy sacris lr̃is impartitus q̃q̃
scio exiguã ⁊ non mediocrẽ me sapiam cõpasse. Ceterũ cũ
fuerit ꝑ petrus hierosolymis ꝓarcha eruditissimus ad te
ꝓarcham venetũ visendi gr̃a ꝓficiscẽ: tu vero illũ excipi
es cultu pontificio ⁊ honore: ⁊ qñ p ociũ tibi licebit stude
bis eũ ac leges: nã ei⁹ lectiõe atq̃ doctrina nil est tue sedi
magis accõmodatũ. Adde q̃ mirificã es inde laudẽ conse
quunt⁹. Recordaberis ẽt iter legẽdũ ꝑ pauli fily tui q̃ cũ
cognouerit hec sua tibi studia placuisse ad maiora vebeñ
tius exardescet. Uale diu ⁊ me ama: deus autẽ te nobis ⁊
ecclie sue custodiat. Boñ. klis July.

Idem frater ꝑ paulus ad lectorem.

Lector ĩgenue te p tuam rogo humanitatẽ ac p iura virtu
tis ⁊ amicitie ne me igni absũmas. ꝑarce precor furori ⁊ te
furys tempa. Mea opa effectũ ẽ vt ꝑ petrũ habeas iregrũ
⁊ appme castigatũ. Quãobrem mibi gr̃e habende sũt sem
piterne. Ceteꝝ cogita non posse me flãmis tradi: gn cdaci
tu primũ liuore estuq̃ inardescas. Agas igiẽ velim q̃ phi
⁊ sapientissimi viri est. Uale.

¶ Incipit liber quartus sententiarum. De sacramentis ⁊ signis sacramentalibus.

Distinctio Prima. a

Samaritanus enī vulnerato appropians curationi eius sacramēto⁹ alligamēta adhibuit: quia cōtra originalis peccati ⁊ actual' vulnera sacramento⁹uz remedia deus īstituit. De q⁹ bus quattuo⁹ primo ꝙsiderāda occurrūt. Quid sit sacramentū. Quare īstitutū. In quibus cōficiatur. Et que sit distā tia inter sacramenta veteris ⁊ noue legis.

¶ Quid sit sacramentum. b

Sacramentum est sacre rei signuz. Dicit ſ tamē sacramētū etiā sacrū secretū: sicut sacramētū diuinitatis: vt sacramētuz sit sacrū signans: ⁊ sacrū signatū. sed nūc agitur de sacramēto ꝑm q⁹ ē signū. Itē sacramētū est inuisibilis gratie visibilis forma. Signū vero est res ꝓter spēz quā īgerit sensib⁹ aliquid aliud ex se faciens in cognitionem venire. Signo⁹um vero alia sunt naturalia: vt fumus significās ignē: alia data. Et eo⁹ q̄ data sūt q̄dam sūt sacra: q̄daz nō. Omne enim sacramētum est signum: sed non econuerso. Sacramentum eius rei similitudinē gerit cuius signum est. Si enim sacramenta nō haberēt similitudinē reruz quarum sacramenta sunt: ꝓpr̄ie sacramenta nō dicerētur. Sacramentum enim ꝓpr̄ie dicitur quod ita signum est gratie dei: ⁊ inuisibilis gratie forma: vt ipsi⁹ imaginem gerat ⁊ causa existat. Non ergo significandi tm̄ gratia sacramenta instituta sunt: sed etiam sanctificandi. Que enim significandi gratia tantum instituta sunt solum signa sunt: ⁊ nō sacramēta: sicut fuerūt sacrificia carnalia: ⁊ obseruantie cerimoniales veteris legis: q̄ nunq̄ꝫ poterant iustos facere offerentes. Quia vt ait apostolus. Sanguis hirco⁹ū ⁊ tauro⁹ū ⁊ cinis vitule aspersus inquinatos sanctificabat ad emundationē carnis: nō aie. Nam inquinatio illa erat cōtactus mortui. Unde Aug⁹. Nihil aliud ī tel ligo inquinationē quā lex mundat nisi contactuz mortui hominis: quē qui tetigerat imūdus erat septem diebus: sed purificabatur ꝑm legem die tertio ⁊ septimo: ⁊ ita mundus erat vt iaz intraret in templum. Mundabant etiam interduz a co⁹pali lepra illa legalia. Sz nūq̄ꝫ ex opib⁹ legis aliquis iustificat⁹ ē: vt ait apostolus: etiam si in fide ⁊ in charitate fierēt. Quare: q⁹ imponit ea deus in seruitutem: nō in iustificationē: ⁊ vt figura futuri essent: volens sibīpsi potius offerri ea q̄ꝫ ydolis. Illa ergo signa erant: sed tamē sacramenta: licet minus ꝓpr̄ie: in scripturis sepe vocantur: quia signa erant rei sacre: quā vtiq̄ꝫ non prestabant. Illa autem apostolus opera legis dicit: que tm̄ significandi gratia vel in onus instituta sunt.

¶ De causa institutionis sacramēto⁹. c

Triplici autem de causa sacramenta īsti t tuta sunt. ꝓpter humiliationem. erudi tionem: exercitationem. Propter humiliationem quidem vt dum homo in sensibilibus rebus: que natura infra ipsum sunt: ex precepto creato⁹is se reuerendo subīcit: vt ex hac humilitate ⁊ obedientia deo magis placeat: ⁊ vt apud eum mereatur cuius imperio salutem querit in inferio⁹ibus se: ⁊ si nō ab illis: sed per illa a deo. Propter eruditionē etiam instituta sunt: vt p id q̄ fo⁹is ī specie visibili cernit: ad inuisibilē virtutem que intus est agnoscendaz mēs eruditur Homo enī q ante pctm̄ sine medio deū videbat per pctm̄ a deo habuit vt nequaq̄ꝫ diuīa nequeat cape nisi humanis exercitatus. Propter exercitationem similiter instituta sunt q⁹ cum homo ociosus esse nō possit: ꝓponit ei vtilis ⁊ salubris exercitatio in sacramentis: qua vanam ⁊ no⁹iaz declinet occupationem. non enim facile capitur a tēptato⁹e qui bonovacat exercitio. Ūñ Hiero. monet. Semper aliquid boni operis facito vt te occupatum dyabolus inueniat.

¶ De triplici genere exercitationis. d

Unt autē exercitationū tres species: vna ſ ad edificationem anime pertinet: alia ad co⁹poris fomētū: alia ad vtriusq̄ꝫ subuersionem. Cum igitur absq̄ꝫ sacramentis: quibus non alligauit potentiam suam deus: homini gratiā donare posset: predictis de causis sacramenta īstituit. Duo autem sunt in quibus sacramētū consistit: scilicet verba: ⁊ res. Uerba vt inuocatio trinitatis: res vt aqua oleum ⁊ huiusmodi.

¶ De differentia sacramento⁹uz veterum ⁊ nouo⁹um. e

Am videre restat differētiā sacramēto⁹ū i vete⁹ ⁊ nouo⁹ vt sacramēta vocemus q̄ antiquit⁹ res sacras signabant: vt sacrificia ⁊ oblationes ⁊ huiusmodi. Eo⁹ aūt differentiam breuiter augustinus assignat dicēs: q⁹ illa ꝓmittebant tantuz ⁊ significabant: hec autē dant salutem.

¶ De circuncisione. f

f Fit tamen inter illa sacramenta sacramē tum quoddam scilicet circuncisionis idē conferens remedium contra peccatum quod nunc baptismus. Unde Augu. Ex quo in stituta est circuncisio in populo dei que erat tūc signaculum iusticie fidei: ad purgationem vale bat magnis ⁊ paruulis originalis veterisq; pec cati: sicut baptismus ex illo valere cepit ad inno uationem hominis: ex quo institutus est. Item Beda. Idem salutifere curationis auxilium cir cuncisio in lege contra originalis peccati vuln⁹ agebat: qđ baptismus agere reuelate gratie tem pore consuevit: excepto q̄ regni celestis ianuā nondum intrare poterant. Tamen in sinu abrae post mortem requie beata consolati superne pa cis ingressum spe felici expectabant. His aperte traditur per circuncisionez: ex quo instituta fuit: scilicet remissionem peccati originalis ⁊ actua lis paruulis ⁊ maioribus a deo prestitam: sicut nunc per baptismum datur.

¶ De viris qui fuerunt ante circuncisionē: ⁊ de feminis que fuerunt ante ⁊ post. g

q Queritur etiam de viris qui fuerunt ante circuncisionem: ⁊ de feminis que fuerūt ante ⁊ post: quod remedium contra peccatum habuerint. Quidam dicunt sacrificia ⁊ oblatio nes eis valuisse ad remissionē peccati. Sed me lius est dicere illos qui de Abraam prodierunt per circuncisionem iustificatos: mulieres vero per fidem ⁊ operationem bonam: vel suam si adulte erant: vel parentum si paruule. Eos ve ro qui fuerunt ante circuncisionem paruulos in fide parentum: parentes vero per virtutem sa crificioz. s. quā intelligebant spiritualiter in illis sacrificijs iustificatos. Unde Greg. Qđ apud nos valz aq̄ baptismi: hoc egit apd veteres vł p paruulis sola fides: vel pro maioribus virtus sa crificij: vel pro his qui ex abrae stirpe prodierūt mysterium circuncisionis.

¶ De institutione ⁊ causa circicisiois. h

h Je dicendum est in quo istituta fuerit cir cuncisio. Et quare ⁊ cur mutata per ba ptismum. Abraam primus mādatuz cir cuncisionis habuit ad probationem obedientie: nec ei soli precepta fuit circuncisio sed ⁊ semini eius. i. omnibus hebreis: q̄ fiebat p̄m legez octa uo die lapideo cultro in carne p̄pucij. Data au tem fuit circuncisio pluribus de causis. s. vt per obedientiā mandati abraam placeret deo: cui per preuaricationem adam displicuerat. Data etiam fuit in signum magne fidei abrae: qui cre didit se habiturum filiū in quo fieret benedictio omnium. Deinde vt hoc signo a ceteris nationi bus discerneretur populus ille. In carne vero p̄ pucij ideo iussa est fieri circuncisio: quia in reme dium instituta est originalis peccati quod a pa rentibus trahimus per concupiscentiam: que in parte illa magis dominatur: ⁊ quia in parte illa culpam obedientie primus homo sensit decuit vt ibi signum obedientie acciperet.

¶ Quare die. vij. ⁊ petrino cultro. i

f Jebat autem octaua die ⁊ petrino cul tro: quia ⁊ in resurrectiōe cōmuni octa ua die etate futura per petram christum omnis ab electis abscidetur corruptio: ⁊ p̄ chri sti resurrectionem octaua die factam circuncidi tur a peccatis anima cuiusq; in eum credētis: due ergo res sunt illius sacramenti.

¶ Quare in baptismū mutata sit circūcisio. k

i Deo autem mutata est circuncisio p̄ ba ptismū: quia sacramentum baptismum cōius est ⁊ perfecti⁹ quia plenioꝛi gradu accumulatum. Ibi enim peccata solum dimitte bantur: sed nec gratia ad bene operandum adiu trix: nec virtutum possessio vel augmentum ibi prestabatur vt i baptismo: vbi non tantummo do abolentur peccata: sed ēt gratia adiutrix p̄fer tur ⁊ virtutes augentur. Unde aqua refectiōis vel regenerationis dicitur: quia aridos fecūdat: etiam fructificantes amplioꝛi vbertate donat: quia quantūcunq; per fidem ⁊ charitatem ante habitam aliquis iustus ad baptismum accedit: vberioꝛem ibi recipit gratiam: sed non ita in cir cuncisione. Unde abrae per fidem iam iustifica to signaculum tm̄ fuit: nihil enim intus obtulit.

¶ De paruulis defunctis añ die octauum. l

f Si vero queritur ò paruulis qui ante die octauuz moꝛiebantur anteq; fiebat circū cisio ex lege: Utrum saluarentur vel nō. Idem potest responderi quod sentitur de par uulis ante baptismum defunctis: quos perire constat. Unde Beda. Qui nunc per euangeliū suum terribiliter ⁊ salubꝛiter clamat. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spiritusancto non intra bit in regnum dei: ipse dudum clamat per suam legem: anima cuius p̄pucij caro circuncisa nō fuerit peribit de populo suo: quia pactum meū irritum fecit. Forte tamen sub lege ingruēte ne cessitate moꝛtis ante octauum diem circuncide bant sine peccato filios: sicut modo in eccleśia fit de baptismo.

¶ Clarissimi doctoris fratris Petri de palude Patriarche hierosolymitani: Ordinis predicatorum in quartum Sententiarum scriptum felicis ter incipit.

Circa quartum

sententiarū quo ad primaz distictionē q̄rūtur sex. Primū ē de sacrōz noue legis vtute ⁊ operatiōe. z̄ de sacramētōz diffinitiōe. Tertiuz de ipsōz institutione. Quartū de ipsōz ꝓstitutione. Quintuz de circūcisiōe. Sextū de legaliū virtute ⁊ cessatione.

PRimo ergo queriť Utruz sacramēta noue legis causent gr̄am dispositiue p virtutē inherētez: Et arguiť q̄ nō: ga sicut se bēt lex vetus ad legez nouā: sic sacr̄m vete. legis ad sacr̄m noue le. sz lex vet⁹ sic se bz ad legē nouā: q̄ illud quod p̄mittebatur in lege veteri: soluitur in noua: non per legem: sed a deo in lege. ergo similiter est q̄ gr̄a in sacris veteris legis: promissa vel figurata exhibeť in sacris no. leg. nō q̄dē p ipla: sz a deo in iplis. ¶ P. ē baptism⁹ in effectu maioz q̄z cetera sacramēta: sz baptism⁹ nihil efficit. g̃ ⁊c. Probo minorē: p̄mo quidē: quia idē remediū afferebat circūcisio: q̄ characterē nō causabat: z⁹ q⁹ vitas rn̄det figure: sz aq̄ iordanis nihil cāuit i Naamā vt sanareť: nec dispōnē: g̃ nec baptism⁹ quē significabat. Et idē est de baptismo ioānis. ¶ Cōtra. sacra pfecta ōbēt aliquid agere ad scificatōez nō solū significare: q⁹ sacr̄m dr̄ a sacrando actiue: vñ nisi agat aligd ad sacrandū nō est pfectum sacramentū: sed sacra no. legis sūt pfectissima oiuz q̄ fuerūt ⁊ futura sunt: g̃ ⁊c. ¶ Scōo q⁹ eadez rō est de baptismo: ⁊ de alys: sz baptismus nō eēt lauacrū regnationis nisi renasceretur bō denuo ex aqua: ⁊ nisi eēt in eo vis regeneratiua p quā saltē dispōeret ad gratiā: sicut nec bō generat hoiez nisi per potētiā gr̄atiuā attingentē saltē ad dispōnē ad aīam. ergo ⁊c. ¶ Tertio. q⁹ eadē est rō de pnia. ⁊ de alys: sz pnia ē cā gr̄e: q⁹ alʒ esset mendaciū in doctrina ⁊ pfessiōe xp̄iane religionis: cuz dicit sacerdos: ego te absoluo a peccatis tuis: ac si diceret: ego quidē nō te soluo: sz me dicente verba ista falsa: deus falsus testis te soluit: cuius forte opinionis greci dicūt. Baptiçeť seruus xp̄i. ⁊c. Probatio ꝓñtie. q⁹ nō pōt dici soluere vinculū. nisi qui ip̄m per se amouet. vel ad amotionem disponit: vel ille cuius aucte ⁊ mandato hoc fit: vel cui⁹ meritis aut p̄cib⁹ ali⁹ moueť ad soluēdū: sacerdos ātē ñ soluit p auctoritatē: sz p ministeriū: nec p meritū: aut oronē suā: cū sit aliq̄ peccator: quē de⁹ nō audit. ¶ Et si dicať q⁹ hoc ē p merita eccl̄ie: ℔ ñ valet: q⁹ tūc i psona eccl̄ie nō sua: deberet dr̄e: eccl̄ia te absoluit: ergo p hoc q⁹ dicit absoluo te nisi mētiať dispōit. g̃ ⁊c. ¶ Rn̄deo. ō ista q̄one sunt q̄tuor opiniōes: quaz scōaz sustinebo ad pn̄s. ¶ Circa p̄mā opinionez. p̄mo declarabiť ipa opio. Scōo arguer̄ ꝺ eā. Tertio recitabunť. z. rōnes ad ꝺfirmationē opinionis ⁊ soluenť.

¶ Opinio g̃ antiq̄ prima ē q⁹ in sacris non est aliq̄ virtus cātiua gr̄e: nec characteris vel cuiuscūq̄z dispōis: seu ornat⁹ exñtis i aīa: sz sunt sacra cā sine q̄ nō ꝺferť gr̄a. q⁹ ex diuina pactione vel ordinatione sic fit: q⁹ recipiens sacr̄m recipit ⁊ gr̄am: nisi ponat obicem: ⁊ recipit gr̄az non a sacro sz a deo: q⁹ solus ptingit ad characterē ⁊ gr̄az ⁊ quēcunq̄z ornatū qui fit in aīa. Hoc aūt declarať per silē ⁊ p auctē. Per silē de illo q⁹ recipit denariū plumbeū facta tali ordinatione vt q⁹ recipit vnū de illis recipiat elemosinā regis: nō q⁹ denari⁹ sit cā elemosyne: sz solū Rex: denari⁹ āt est signū: ⁊ cā sine qua nō: sic est in ꝓposito de sacr̄is respectu gr̄e vel characteris vel cuiuscūq̄z alterius effect⁹ spūalis. ¶ Ad idē est auctas Bernardi in sermone de cena domini: q⁹ dicit sic: Sicut canonicus iuestiť p libr̄z: abbas p bacculū: epūs per annulū: sic diuerse gr̄e sunt tradite sacr̄is. ¶ Sz ista opio nō valet ꝓpter duo. Primo q⁹ vr̄ absurdū q⁹ deus non alr̄ agat i sacramētis ad iustificādū q̄z diabolus in sortilegys ad malefi ciādū. s. ex pactione: verba vel charta posita sub lecto vel limine: ⁊ nihil penitus agēte. aut q⁹ verba sacramētalia nihil plus faciāt: nec minister q̄z verba icantatoris: aut ipse icantator: sz sicut illis dictis ex pactione demō agit in serpente trahēdo vel venenū mortificādo: vel aligd huiusmodi: sic i ꝓposito. ¶ Scōo q⁹ ꝑm hoc seq̄reť q⁹ sacra veteris legis ⁊ q̄dā ve. ⁊ no. le. non sacra: sint magis cā gr̄e q̄z sacra. no. le. vel q̄z aliqua alia. aut q⁹ nō nisi duo aut tria sacra. no. le. sint bꝺ. q⁹ illō est cā sine qua nō: gratie potissima: quo solo posito ifundiť gr̄a aliunde: ⁊ quo solo remoto nullo alio posito ifundiť: sicut quātitas būana est cā sine qua non boīs. q⁹ bō nunq̄z est sine q̄ttate nec ecōuerso: sed nūq̄z ē ifusio gratie i adulto sine ꝑpletione p̄cepto⁹: nec econuerso: iuxta illud: si vis ad vitā igredi serua mādata: ergo cū oia sacra ve. le. vl̄ fere oia caderēt sub p̄cepto: ⁊ de vtraq̄z le. multa non sacra cadāt sub p̄cepto. de sacris ātē noue legis: ñ nisi duo sint sub p̄cepto dei. s. baptism⁹. ⁊ pnia: q̄ sunt necessitatis: ⁊ eucharistia sub p̄cepto eccl̄ie. g̃ sacra ve. le. fere oia ⁊ multa vete. ac no. le. nō sacra: sunt magis cā sine q̄ non gr̄e q̄z q̄ttuor sacra no. le. ⁊ solū tria sacra no. le. sunt isto mō cā sine qua non. q⁹ videť absurdū. ¶ Nec valet solo quā isti dant ad diffōnez ⁊ ad auctes sanctoz ꝺ sacris dicētes q⁹ q̄ dicūt q⁹ sunt cā: vez est intelligendo de cā sine q̄ nō: q⁹ licet in descriptōib⁹ ⁊ notificatōib⁹ ponanť aliq̄ q̄ nō sunt cā diffiniti. sicut subā notificať p accn̄s: ⁊ cā p effcm̄: tm̄ in nlla descriptōe vera dr̄ q⁹ illō sit cā diffiniti vel ecōuerso: q⁹ nō est cā: nec itrinseca: nec extrīseca: nec p̄ncipal⁹: nec instrālis: nec effectiua nec dispositiua. Aliogn diffō esset falsa: ⁊ non va: ⁊ nō solum nō ꝓpria. In diffōne aūt siue descriptōe sacri dr̄ q⁹ cā exīstit gr̄e: ⁊ nō solū q⁹ est cū gr̄a: vl̄ aligd bꝺ. Cā aūt sine q̄ nō: ñ est cā: sic nec bō mortu⁹ ē bō: si nihil faciat ad cālitatē. Un̄ si dr̄e tur soz. est bō: vez est. mortu⁹. nō eēt bona expō. Simil⁹ nō eēt bona diffō calozis dr̄e q⁹ est cā frigiditatis fontū i estate: q̄uis sit cā sine q̄ nō: ⁊ per accn̄s. Sic nec sacr̄m bn̄ diffinit p hoc q⁹ dr̄ cā gr̄e si nō est alr̄ cā q̄z per accn̄s: ⁊ sine q̄ ñ: nisi forte dr̄eť q⁹ hoc est iō: q⁹ sacrū ad nihil aliō est ordinatū. Sz hoc ip̄m ē icōueniēs. s. aligd p se ordinari ad aligd: ⁊ nihil ad illud facere. ¶ Nec ē istātia de sacris. ve. le. q⁹ nō ordinabanť ad iustificādū sicut ista: sz solū ad significādū: nisi forte circūcisio: vt diceť ifra. Auctas aūt magri quā iducūt: q⁹ data sūt sacra: vt bō q̄rat salutē nō ab illr̄: sz a deo i illis: nō obstat: q⁹ nō ab illis q̄rit̄ ꝓncipalr̄ sz instralr̄. ¶ Nec valet solo q̄ dñt: q⁹ in sacris ē vis ablutiua vl̄ regnatiua: aut bꝺ. q⁹. s. est in eis nō inherens sz assistēs: q⁹ hic modus nō ē aliqs de modis essendi in: quoz ponit phs. 4. phy. nisi sit ibi sicut cā i effcū: vt cāns ibi vtutē: ⁊ sic hr̄ ꝓpo⁹. ¶ Ad cōfirmationē ātē b⁹ pōnis: ponūt. z. rōnes ꝑter illas q̄ posite sunt arguēdo: q̄ hic silr̄ ponēde sūt: ⁊ soluēde. Pria oñdit q⁹ non sit ibi aliq̄ virtus actiua: q⁹ ois forma actiua: ꝑter actionez instrālē habet aliā nālē: sic calor ꝑter gnāre ignē: vt est instrūm ignis: ⁊ ꝑter gnāre carnē: vt est instrūm aīe bz calefacere ex p̄pria nā ⁊ a tota spē: sed vtus q̄ eēt in sacris ꝑter actionez instrālē: q̄ eēt ad gr̄am disponere: nihil aliō ageret: g̃ frustra ⁊ male ponir̄. ¶ Rn̄deo dōz q⁹ maior ē va de forma: q̄ nō solū est ꝓp agere instrale: sed ꝓpter pfectionē absolutam subi: sic calor q⁹ nō frustra erit i igne post resurrectōez q̄n nō solū nullā subam gñabit: sz nec calefaciet: sz ignē i eē absoluto p ficiet. Secus aūt est de forma q̄ ñ est nisi ꝓpter agere instra-

le:sicut aliq̃ forme artificiales ad nihil aliud ip̃rimunt̃ reb⁹ nãlibus nisi vt sint ist̃ra ad determinatas opatiões:p̃ter q̃s ex nã sua nullaz penitus hñt opationẽ:sic̃ acuties securis nihil agit nisi diuidere ⁊ scindere ab alio mota. Et idez est de vtute:q̃ lz nõ solũ sit pp opationẽ vel opari: sz pp pfectiõez subẽ nõ absolutã sz relatã ad opus.ẽ.n. vtus q̃ hñtem pficit: ⁊ op⁹ eius bonũ reddit:nullã tñ opationẽ hz nisi quã potentia p cã ist̃ral'r exercet. Nec potẽtia ipa qz ẽ pp operatiõez aliq̃z actõez hz:nisi quẽ aia p ipaz exercet. Ita ⁊ vtus q̃ a'õ dat̃ sacr̃o nõ pp se:sed solũ ꝓpter animaz disponẽdam nihil aliõ opat̃. Al's deus nõ ipsaz sufficiẽter ordinasset in finez si ipa hr̃et aliã opationẽ q̃s istã pp quã solã eã õs fec̃. ¶Scõa rõ talis ẽ.Sic̃ albedo sepata a q̃titate uõ posset imutare visum q est q̃tus ẽt in vtute dei:sic ecõuerso q̃litas extẽsa: qz recipit̃ in q̃to:m'tominus imutabit spñ ẽt virtute diuina. ¶Sol'o.dõm ꝙ dissil'e ẽ ex vtraq̃z pte:p̃mo qz albedo non ẽ apta nata imutare visũ nisi ipa sit q̃ta:ecõuerso autẽ q̃litas extẽsa nata ẽ imutare spñ cõiunctũ: in vtute tñ qualitatis spũal'sic̃ fantasma i vtute itellectus agẽtis:sic̃ ꝓbatũ fuit̃li.p̃mo.di.z 7.de cãlitate vbi:⁊ di.6.de intellectu agente. ¶z°.qz visus nõ ẽ nat⁹ imutari a q̃li nõ q̃to.eꝯ ãt spũs ꝓiũctus nat⁹ ẽ imutari a q̃to ꝓiũcto:vt vbi supra. ꝓpter hoc .n.aia vnit̃ corpi vt pficiat̃. Vñ sic̃ sensibilia mediãte corpi ꝓiũcto imutãt aiam ad sciaz:⁊ vtutes:pp qõ dñt phy:sciam nr̃az cãri a reb⁹:in vtute tñ itellect⁹ agẽtis:q ẽ oia facere: q̃ pol'e ẽ fieri nãl'r:sic sensibilia eodẽ corpe cõiũcto mediante imutãt aiam ad formã supnãlẽ: in vtute tñ dei q est oia facere supnãliter. ¶Tertia rõ est.qz vtus corpea licz formã ad quã disponit introducat i ist̃ati: vel si ab alio introducatur disponit tñ in tpe nõ in ist̃ati:sic̃ calor alterat gdez in tpe lz gñet in ist̃ati:sz character ita subito introducit̃ sic̃ gra q ẽ dispositio ad eã:igr̃ nõ fit a corpe sicut nec illa. Et ꝓcludit ista rõ:q si aliqd aliõ faceret i aia :q illud nõ eẽt dispõ ad gr̃az: Scõa vo rõ cõcludebat q nihil penit⁹ facere posset in aia. ¶Sol'o.tũc solũ corpus dispõit in tpe qñ iuenit disponez i subo:positiuã ꝓriã formalẽ:nõ solũ vtualez. Alias disponit i ist̃ati:sicut sol dispõit in ist̃ati per lucez aerẽ ad calorẽ: qz tenebra pexñs ẽ pura ꝑuatio. Et dñt aliq q hñs hitũ appetitiuuz:vel itellectiuũ:p actũ quẽlz ꝓriũ dispõit̃ subito ad ꝓriũ hitũ:sic q sil'sunt vtriq̃z hitus in gradibus remissis:⁊ quocũq̃z actu p̃m⁹ remittit̃ scõs itendit̃:quousq̃z p̃mus sit corruptus:qz nõ ẽ iter eos ꝓrietas formal'.sic̃ iter albũ ⁊ nigr̃. quẽadmodũ nec iter visionẽ albi ⁊ nigri sz solũ vtual'.qz ad ꝓria nata sũt iclinare:iõ p̃t sil'stare:sic̃ i ferro grauitas iclinatiua deorsũ:⁊ q̃litas ipressa a magnete suppositio iclinatiua sursũ. Sz qcqd sit de hoc saltẽ hitus ifusus sil'stat cuz hitu acgsico ꝓrio:qz nõ ẽ ꝓrius formal'r:qz differũt gñe:sz solũ vtual'r. Vñ manẽte hitu vicioso intẽperãtie subito p libez arbitriũ hõ ad gr̃az dispõit̃.⁊ subito tẽperãtia supnãl'i funditur. Ita ⁊ suscipiẽs sacr̃z:si hz pctñ solũ quo ad maculã que ẽ pura ꝑuatio i ist̃ati recipit dispõnẽ ad gr̃az sic̃ aer lucẽ:Si ãt hz hitũ pcti acgsitũ:adhuc ille nõ ẽ ꝓrius nisi vtual'r. Vñ cũ illo põt recipi dispõ ad gr̃am sic̃ sine illo:⁊ p ꝓñs i ist̃ati.

z⁹ opio. ¶Scõa opio ẽ Thome.⁊ hz.z.ꝓnes. Quaz ꝑma ẽ q ñ sũt sic cã gr̃e q attigãt ad ipaz eẽntiã gr̃e ꝓducẽdã. Scõa q attingũt ad dispõnẽ q̃ ẽ character vl' ornar⁹. Tertia q p vtutẽ iherẽtẽ.Circa q̃s sic ꝓcedet̃.ga p̃mo ponet̃ ꝑma ꝑ.⁊ ꝓfirmabit̃.3.rõnib⁹.⁊ arguet̃ ꝑ eã tripl'r ⁊ soluet̃.z° eodem mõ ponet̃ ꝓfirmabit̃:⁊ ꝑugnabit̃.z⁹ ꝑ.3° eisdẽ modis ꝏducet̃.

ꝑma ꝑ. 3⁹ ꝑ. ¶ꝑima g̃ ꝓcl'o ẽ q nõ attigũt imediate: ad ꝓducionẽ gr̃e pp tria. ꝑrio qz Augu.dic̃ li.8 3.q.qõne.53. Quedã ẽ õs faciẽs p seip̃z:q̃ illo solo digna sũt:eiq̃z soli ꝓueniũt:sicuti illuminare aias:sz supma illumiatio q̃ ẽ i bac vita ẽ p gr̃az ⁊ charitatẽ sine q⁹ hõ ẽ in tenebr̃is.p̃ma Jo.g̃ z̃c. ¶Et cõfirmat̃ rõne sic:qz al's gr̃a nõ eẽt gr̃a. Nam sic̃ dr̃ ⁊ bñ: effectus necessari⁹ vl' ꝓtigẽs accipit̃ p ꝓpatõez ad cãz ꝓpinquã ⁊ imediatã nõ remotã:ẽt si illa nõ sit p̃ncipal'sz instr̃al':Sic̃ dr̃ vnũ celũ moueri ab alio nec̃io q̃uis nõ moueat nisi motũ ab angl'o mouẽte ꝓtigẽter ⁊ libere:qz mouet p suũ motũ q ẽ mot⁹ nec̃io agẽs: sic i ꝓposito: si gr̃a imediate cãret̃ a sacr̃o lz p vtutẽ a õo sibi gratis collatã:qz tñ illa vt⁹ nec̃io ageret.q̃ grã ñ gratis.nec libere:sz nec̃io daret̃. ¶z° qz creatori õbet̃ adoratio latrie rõne creationis:sed creature nõ debetur latria:igituripsa non est creatiua:quod tamen esset si sacramentũ ꝓduceret gr̃az q̃ nõ ꝓducit̃ nisi p creationem. ¶Si dicat̃ q latria õbet̃ soli creatori p̃ncipal'r ñ ãt ist̃rumentaliter.Contra. qz quicquid sit de potentia õi tamẽ de facto eẽ: vt coiter tenet̃ virtus creandi ẽt instrumentaliter nõ est cõmunicata creature: sz p̃m oẽs gr̃a nõ ꝓducit̃ nisi p creatõez.q̃ ipa ñ ꝓducit̃ a sacr̃o qõ ẽ creatura. ¶Tertio.qz x̃ps p̃z q⁹ hõ p ptãtẽ excellẽtie de q̃ dr̃:Dic ẽ q baptizat: põt ꝓferre effectũ scr̃i sine sacr̃o:sz p̃z q⁹ hõ nõ põt ꝓferre gr̃az: qz nõ põt dare spũz.s.q̃ gr̃a ñ ẽ effectus sacr̃i:sic q⁹ ab illo eẽntialiter ꝓducat̃: imo sic̃ x̃ps dicẽs palitico: remittunt̃ tibi pctã tua: p hõ vba cãuit i ipo dispõnez ad gr̃am quã ñ hẽbat q̃rẽs magis salutẽ corpis q̃ aie:sz p õitatẽ cãuit gr̃az p quã formaliter peccatũ dimisit:⁊ sic filj⁹ hois hz ptãtẽ in terra dimi.⁊c̃.sic p absolutõez sacerdotis disponit̃ ꝓfitẽs:⁊ a deo gr̃a ifundit̃. ¶Scõz hoc itelligẽde sũt autẽs:q̃ dñt sacr̃a cãre gr̃az.s.dispositiue.sic̃ hõ ẽ cã hois disponẽdo:⁊ p̃z q⁹ dicim⁹ q⁹ hũanitas x̃pi vinificat aias vl' aliqd hõ:nisi q⁹ hũa nitas x̃pi:nõ solũ dispositiue vt sacr̃a:sz etiã meritorie est cã gratie. ¶Cõtra hoc arguit̃ tripl'r. ꝑrio qz illa q̃ sũt eq̃liter i potẽtia:passiua:⁊ actiua:eq̃liter ide educunt̃ seu p creationez vt vtutes ifuse:⁊ dona:siue per generationem:vt forme corpales lz vna sit perfectior altera: sed gratia ⁊ character sunt huiusmodi.quia neutrum est in potẽtia actiua nature nec per ꝓñs in potentia passiua mãe.ergo equaliter cãntur vel gnãnt̃:⁊ eq̃liter p̃t a creatura ꝓduci vel non ꝓduci.

¶Solutio.dõm q⁹ q̃tũ ad potẽtiã passiuã maior ẽ vera.⁊ minor ẽ falsa :qz dissil'r sũt in potẽtia passiua: qz sicut in potẽtia passiua nãli simpl'r ꝑexistit aliqd respũ primi celi: q̃ potest ꝓduci virtute ipius ꝓpria: sicut forma non viuens: aliquid autem ꝑexistit minus in potentia:q̃ potest ꝓducia celo in vtute dei:sicut aia corruptibilis ⁊ aliquid in sola potẽtia mãe obediẽti:q̃ non põt ꝓduci aliq̃liter nisi a sola vtute dei:sic̃ aia rõnalis:sic aliqd simpliciter ẽ i potẽtia nãli aie:vt q̃ nãliter acgrunt̃: Aliqd vo total'r simpl'r i sola potẽtia obediẽtiali: sic̃ illa q̃ a solo deo recipit: sic̃ gratia ⁊ glia q̃ dñt ꝓprie creari vel ꝏcreari:alia mõ medio q̃ possũt ꝓduci a nã vtute õi supnãliter collata:vt character ⁊ ornatus: vt ꝑcessus gratie rñdeat ꝓcessui nãe:quo supmũ ẽ a deo solo p̃ncipal'r ⁊ ist̃rumẽtal'r:ifimũ autẽ a nã p̃ncipal'r ⁊ ist̃rumẽtaliter:mediũ a nã ist̃rumẽtal'r ⁊ a deo p̃ncipal'r. ¶Quãtũ ad aliã ptẽ de potẽtia actiua dõz q⁹ maior ẽ va de his q̃ sũt eq̃liter i potẽtia p̃ncipali ⁊ ist̃rumẽtali nõ õ altera tñ. Minor ãt sub hoc sensu ẽ falsa:qz lz gratia ⁊ character sint eq̃l'r ex potẽtiã p̃cipalẽ creature:nõ tñ supra potentiã ist̃rumẽtalẽ. Et rõ hui⁹ est:qz qõ nõ excedit limites creature põt cõicari creature:⁊ qõ cõpetit vni creature p nãm p̃incipaliter si cõicetur alteri ist̃rumẽtaliter non dicit̃ creari: sz vel nãl'r ꝓduci:si ordo nature hoc ꝓmiserit:sicut ꝓducere aiam vegetatiuã ⁊ sensitiuã cõpetit nãliter ⁊ p̃ncipal'r plãte ⁊ aiali: qz ẽ p̃m suã spẽm. Vñ qz cõicatuz est celo sine planta ⁊ sine aiali quasdã aias hz ꝓducere inq̃ntum semẽ dei est in nã nõ ꝑpter hoc aie ille creantur q̃uis sine semine ꝓducant̃. Illud aũt qõ excedit limites creature:nec cõpetit alicui creature naturali'r ⁊ p̃incipal'r: nec in se nec in suo sil'i non est ei cõicabile:ẽt ist̃rumẽtal'r. Vñ cũ ꝓducere gratiã sic excedat limites creature: vt nulli ꝑpetat p nãz p̃ncipal'r:nec i se nec i sil'i vel maiori:nulli ẽt est cõicabile:vel saltez nulli ẽ cõicatũ ẽt ist̃ral'r. Ecõtrario ãt cũ libero arbitrio ꝓpetat p̃ncipali

ter se ad gratiã disponere ⁊ facere illud qõ est imediata dispositio ad gratiã: si dispositionẽ ad gratiã facere ꝯmittat sacramẽto instrumẽtal'r: nec hoc erit creare: nec hoc erit creaturã extra limites suos ponere. verum est q̃ i hoc est dissimile: qz aia q̃ p putrefactionẽ generat̃ a celo ẽ eiusdez rõnis: cũ illa q̃ per semẽ gnãtur a particulari agẽte quãdo q̃: q̃uis aliqui dixerint oppositũ. Dispõ ãt q̃ ẽ character ñ est aligd vnius rõnis p essentiã cũ dispõne q̃ ẽ actus liberi arbitrij: q̃uis sit vni⁹ rõnis per efficaciã: ẽt si sit alia gr̃a in sacr̃is ab illa que est i vtutib⁹ ⁊ donis. qz character ⁊ ornatus sacr̃alis p̃ncipal'r disponũt ad gratiã gratũ faciẽtẽ: que est vna in oibus. Sz nec illa dissimilitudo obstat: qz ẽt sũt anime alique iperfecte que a solo celo ꝓducũtur: sz nõ creantur: qz nobiliores ab aiato ꝓducũtur. Et sic ẽ i ꝓposito si dispositio q̃ ẽ p libex arbitriũ ẽ nobilior q̃ illa que est p sacr̃m ⁊ efficatior. Tũc. n. si dispositio nobilior ꝓpetit p naturã p̃ncipal'r vni creature: alia q̃ est inferior: poterit instrumental'r aly creature inferiori ꝓmunicari. Si autẽ dispositio sacr̃alis ẽ nobilior q̃ actualis liberi arbitrij: adhuc segtur idẽ: sicut ꝓnter ꝓbabit̃. ¶ P̃. qõ ẽ supnãle ꝟm genus suũ totũ illõ creat̃: nec ei⁹ ꝓductio aliquo mõ creature cõmunicat̃: sed qõ nõ est supnaturale ꝟm gen⁹ suũ: lz ꝟm eẽ spẽi sit supnaturale: põt gdẽ cõicari creature ꝓducẽduz saltẽ instrumẽtal'r. sicut al'g dicũt q̃ charitas q̃ ꝟm totũ genus suũ est supernãlis ⁊ gr̃a: nõ possunt ꝓduci vtute creata. sed diligere deũ sup oia est nãle ꝟz gen⁹ suũ: diligere ãt meritorie supernãle ꝟm spẽm suã: siue quo ad efficaciã: siue quo ad subz: vt quidã dicũt: tñ hoc põt creatura p virtutẽ dei: vel manẽtẽ sicut charitas: vel i motu: sicut magr̃ dixit. ¶ Ex his igit̃ pz: q̃ id qõ ex nã sui generis p̃ncipaliter ꝓpetit alicui creature põt supnatural'r cõicari aly etiaz inferiori instrumẽtal'r: vel idẽ spẽ: sicut celũ i vtute dei producit aiam pfectã corpalẽ quã aial pfcm̃ ꝓducit ex nã: vel differentez spẽ sive excellẽtiorẽ: vt i exẽplo dcm̃ ẽ de dilectione meritoria: vel inferioris spẽi: sicut celũ i virtute dei aia alis iperfecti qõ generare nõ põt natura nisi per putrefactionẽ. Et huius rõ est: qz sicut videmus i naturalib⁹ q̃ aligs effect⁹ est i virtute vnius cause natural'r vniuoce q̃ tamẽ est i virtute supioris equiuoce: sicut calefacere ẽ a caloze vniuoce ⁊ a sole equiuoce: nõ vtiq̃ nisi ordinatiõe dĩ: sic nlla ꝺdictio appet si illõ qõ vna creatura hz nãliter: ⁊ ẽ pfectiõis virtute dei deẽ alteri creature supnãliter: pp qõ cum x̃ps dicat. Data ẽ mihi oĩs ptãs in celo ⁊ in terra: nullũ icõuẽiẽs vr̃ si oẽz potẽtiã alteratiuã: quã hz corp⁹ qõcũq̃ habuerit corp⁹ x̃pi: vt sic tactu suo curaret oẽz morbũ: quẽ herba vel gemma curaret suo tactu. ⁊ fimbrys vestis ei⁹: aut vmbre petri: hec virt⁹ potuit cõicari: si eã aliq̃ vmbza bũerit vel corpus. Uñ de x̃po dr̃ q̃ virt⁹ de illo exibat ⁊ sanabat oẽs. Et sic verificat̃ vbũ. Hre. z⁰ dialogoꝝ dicentis: q̃ saucti viri alioꝝ miracula ex ptãte faciunt. Et sim'l'r aĩa x̃pi oẽm virtutẽ motiuã celi ⁊ corporis supnaturaliter bũit quã habet gcũq̃ angelus nãliter. ¶ Itẽ si illã vtutẽ quã habet vna creatura nãliter põt alia a deo obtinere supnaturaliter: multo magis aliã minus pfectã. Uñ cuz liberuz arbitriũ ex nã sua se possit disponere ad gratiã pfecti⁹ ⁊ nobilius q̃ sit illa dispositio q̃ dat̃ cũ sacr̃o: siue sit ab eo siue nõ: pp qõ nobilius ꝓprio motu dicit̃ adult⁹ saluari per dispositionẽ a se factã: q̃ paruulus p dispõnẽ a se susceptuz: q̃ sic dispõere põt cõicari sacr̃o cũ meli⁹ disponere sit nãle libero arbitrio: imo etiã si dispõ habitualis sacr̃i esset nobilior q̃ actualis liberi arbitrij: pp hoc q̃ ipsa manet alia nõ: adhuc ex similitudine genex supradicta illa põt cõicari: sicut de dilectõe meritoria dr̃: que nobilior ẽ. Sz simpl'r loquendo dispõ liberi arbitrij ẽ melior: qz illa posita nõ potest eẽ obex ad gratiam sicut põt eẽ cũ charactere. Ꝟozma ãt q̃ ẽ dispõ: ⁊ c⁰ a nã finis ẽ disponere tãto simpl'r melior est: q̃to dispõ efficacior ⁊ ifallibilior. ¶ Scõo p̃ncipaliter argnit̃ ꝺ p̃mã p̃nẽ sic. Lõtraria nata sunt fieri circa idẽ: ⁊ pari vtute cãri: vñ si vnũ ꝺrioꝝ ẽ i vtute passiua vel actiua nãe: ⁊ reliquũ: sz hõ p semẽ trãsfũdit dispõnẽ nõ solũ ad pctm̃: sic hõ male ꝺplexionis ⁊ pne ad peccatũ q̃ñq̃ generat filiuz ꝺsimiliter pnuz ⁊ ad idẽ pctm̃: sz etiã trãsfundit ipm peccatũ originale: g̃ minister p sacr̃m nõ solũ trãsfundit dispõnẽ ad gr̃az: sed etiã ipsam gratiã. ¶ Solutio. hõ põt ex se esse deo igrat⁹ p peccatũ qõ cõplete ⁊ pfecte põt ppetrare: ⁊ nõ solũ ad igratitudinẽ seu ad peccatũ se disponere: sz nõ põt ex se deo grat⁹ eẽ: sed tm̃ põt ad gr̃am se disponere. vñ põt trãsfundere originale qõ ẽ culpa ⁊ dispõ ad culpã: nõ ãt gratiã: sz tm̃ dispõnẽ ad eaz. ¶ Tertio arguit̃ sic. Larẽtia subi nõ impedit: cũ gratia nõ subsistat: nec distãtia terminoruz: cũ tãtũ dr̃ant gr̃a ⁊ p̃uatio ei⁹: q̃tũ lux ⁊ tenebra nec plus: nec modus ꝓducẽdi: cũ sit vera mutatio: nec dignitas forme: cũ virt⁹ ĩstr̃alis ꝓducat digni⁹ se: vt vtus celi: aiam bonus. g̃ ⁊c. ¶ Solutio. Larẽtia subi nõ ẽ in aĩa rõnali actu q̃ creãdo ifundit̃: q̃ tñ actu creat̃: ⁊ nõ ẽ ibi vera mutatio sic i gnãtione: sed est ibi tm̃ distãtia terminoꝝ ⁊ dignitas for⁽ᵉ⁾: qz nãlis eius ꝓductio excedit oẽz vtutẽ nãe. vñ nec alicui coicata ẽ eius ꝓductio supnãliter: ⁊ silẽ ẽ de gr̃a. Secus ãt ẽ de luce q̃ nõ tãtũ distat a tenebra respcũ subi q̃tũ gratia a p̃uatõe sua respectu aĩe: qz de⁹ plus distat ab aĩa q̃ lumen ab illumiabili: qz i'finitũ. Et cũ passionẽ nõ recipiat pfectiorẽ nisi med⁽ᵉ⁾ actiuo: tãtũ q̃dãmõ distat a receptibili q̃tũ a ꝓducto ⁊ plus: nõ ⁊c. ¶ Scõa p̃ ẽ q̃ sacr̃a attigũt ad ꝓductionẽ dispõnis ad gr̃az: q̃ ẽ character vl'ornat⁹: ⁊ pari rõne ad gr̃am sacr̃alẽ: si differat ab alia gr̃a: ⁊ hoc pp tria. z⁴ ꝫ

p⁰ qz sicut p que peccat gs: p hec ⁊ torq̃t: sic qz hõ peccat p sensibilia torq̃t p sensibilia i iferno: ⁊ bũiliat̃ vt p illa iustificet̃ penitẽs i mundo: sz sensibilia fuerũt cã pctm̃ nõ solũ sine q̃ nõ: sz istrum̃taliter. qz vidit mulier lignũ qõd eẽt pulcrum visu ⁊ suaue ⁊c. ita q̃ fruct⁹ visus mouit sensuz: ⁊ p illũ itellectũ ⁊ cũ hoc appetitũ q̃ ẽ mouẽs motũ ab appetibili lz i virtute itellect⁹ agẽtis vt dicit̃ z⁰ de aĩa: g̃ ⁊ i iustificatõe ipsa sensibilia actiue se hũt lz i virtute dei. Secũdo qz non fuit alius modus reparationis nr̃e miserie cõueniẽtioꝝ q̃ ille quo deus vtit̃ ad iustificationẽ nr̃am: sz hõ apt⁹ nat⁹ ẽ mediantibus sensibus ab ipsis sensibilibus acgrere pfectionẽ: ita vt ab illis pficiat̃ sciẽtia: ⁊ vtutibus mediãte corpore ꝺiucto actiue: sz nõ p̃nciplr: sz i vtute itellectus agẽtis: vt sepe dictũ ẽ: g̃ sic oz acgrere pfectões supnãles vt p sensibilia ad illas disponat̃. vnde ⁊ fides que est vtus teologica ifusa ẽ ex auditu: iquãtũ audiẽdo hõ disponit̃ vt ei fides ifundat̃ ad quã dispõnem illa sensatio agit: q̃uis illa sit actus libi arbitrij. ista ãt nõ: q̃ ẽ i sacr̃is: sz sit hĩtus gdã. Tertio qz cuz gr̃a non deẽ ꝟm legẽ cõem nisi dispositio oz q̃ recipiat⁹ gratiã vl' dispõat se p libex arbitriũ vel disponat̃ ab alio: sed paruulus nõ disponit se: g̃ disponit̃ a sacro. ¶ Itẽ i sacramẽtis noue legis i qb⁹ dat̃ gratia nisi hõ ponat obicẽ: nõ p se regrit̃ q̃ hõ se disponat: sz solũ q̃ se nõ ponat. g̃ p ipz sacr̃m disponit̃. Et sic ẽ ꝓbabile i oĩ sacramẽto noue legis q̃ iustificat ex ope opato: ⁊ q̃ ꝺferat dispõnẽ ad gratiã. In sacramẽtis ãt veteris legis nõ soluz ꝑmittebat̃ gratia: sz dabat̃ i illis a deo: sz regrebat̃ dispositio quã sacramẽta nõ faciebãt: nisi circũcisio: sz ipsemet suscipiẽs. vñ iustificabãt ex ope opãte nõ ex ope opato. Cũ igr̃ ista iustificẽt ex ope opato: sicut illa ex ope operãte: sic̃ op⁹ opãs ibi formal'r cãbat dispõnẽ: ita ꝟ opus operatũ: vt sic̃ ibi hõ suscipiẽs sacr̃m se disponebat ad gr̃az sic nũc ipsa susceptio sacr̃i vel sacr̃m suceptũ ipm disponit. Est tñ dr̃a iter hãc dispõnẽ ⁊ illã: sic̃ iter actũ ⁊ hĩtũ q̃tũ ad ꝟ q̃ illa trãsit: ꝟ manet: ⁊ ista ẽt ĩclinat ad illã sicut hĩt⁹ ad actũ. Ista ẽt põt eẽ imediata dispõ i illo q̃ nõ hz vsuz liberi arbitrij: ⁊ ẽ i illo q̃ hz: ista dispõ p se: illa solũ p accñs: ad remouẽdũ ꝓhibens.

Nec iste bit⁹ causat ab actib⁹ ad quos disponit: sic nec bit⁹ ifusus. ¶ Et si dicat qꝫ op⁹ opatū é qđ dispō: ſz nō é op⁹ opatū a sacro ſz a deo i sacro vel cū sacro: sic ⁊ gratia ipsa ⁊ i hoc erit ꝑeminētia qꝫ i sacramētis illis nec a deo nec a sacramēto ſz a suscipiēte fiebat dispō: vñ nō magis iustificabāt qꝫ alia opera vtutū imo minus effectiue: qz nō erāt bona ex genere sicut moralia: sed solū ꝑ obediētiā erāt actus latrie: ſz solū significatiue magis iustificabāt: qz significabāt magis xp̄z ⁊ alias cās iustificatōis qꝫ alia i lege ꝓsulta vel ꝑcepta: qz ad hoc ꝓncipal⁹ erāt cerimōialia: nō sic aūt moralia: ſz pp se: i sacramentis vo noue legis a deo disponitur hō. Si iqꝫ ita dicat istud ñ valz: qz sacra noue le. ꝑmittēt i iustificādo oībus antigs. Sz sacr̄m q̄ originale i mulieribus delebat i lege: ⁊ ante circūcisionē i masculis nō poterat aligd cāre i eis: qz ab eis ñ suscipiebat: qz fides parētū vel obl'o facta ꝑ eis ipsos nō ꝓtingebat. Et ꝯm illos q sunt ꝺrie opinionis certū é qꝫ ꝑ illa nihil agebat a sacr̄is. Oportebat aūt paruulā vel paruulū: in qbus non erat vsus liberi arbitry: ⁊ erat dispō: ad gr̄az disponi a sacro vel a deo: ſz nō a sacramēto: g̃ a deo: g̃ nihil plus bz sacrm̄ noue legis: si in eo solus deus disponit ⁊ gr̄am infundit: a sacraīntis. ve. le. ⁊ añ legē ꝺ originale ꝑter circūcisionē: i qbus silr̄ de⁹ vtrūqꝫ faciebat: qđ é absurdū. Quare relingtur: qꝫ sacramēta. no. le. saltē alterꝫ faciant: sed nō causant gratiā. g̃ cānt dispōnē ad eā. ¶ Sz ꝺ istaz ꝓnē arguit̄ tripl'r. ꝑ qz virt⁹ i sacramētis agēs de necitate nāe eq̄liter agit characteriçādo disponēdo i voluntariū ⁊ in nō voluntatiū: i dormiētē ⁊ vigilantē: sicut ferꝫ candens adhibitū vtriusqꝫ vel cauteriū eq̄liter ipzimit suaz figurā: sed hoc é fl'z. g̃ ꝛc. ¶ Dicēdū qꝫ virtus sacr̄alis agit de necitate nāe: sed volēs ⁊ nolēs. vigilās ⁊ dormiēs nō sūt eq̄l'r dispositi respectu illi⁹ actionis: q̄ licz sit nc̄ia quo ad istr̄m: é tñ voluntaria q̄ ap ꝓn⁽ᶜ⁾ agēs. vñ qz de⁹ nō vult characterē ip̄mi nolēti sicut volēti: qz nō vult boiez cogere: iō non est eq̄liter dispositus. Et ꝓterea. sicut ignis nō calefacit eq̄liter calefactibile: qñ de⁹ nō vlt: q̄uis agat de necitate nāe: sic nec sacr̄m: cū sacramēta nō bēant vtutē nisi qñ deus eā dat eis: qđ nō é nisi ꝓcurrētibus illis q̄ sunt de eēntia sacramēti. vñ sicut deficiēte itētōe dandi ex parte ministri q vult ludere nō é ibi vtus: sic deficiente itentōe susceptiui q nō vult suscipe nec ꝑ se nec ꝑ aliū qui ip̄z representat nō é ibi vtus: qz nec é sacramētū. Sec⁹ aūt é de cauterio ignito i quo é vtus: ſz si eēt refrigeratuz tunc eēt sil'e. Et qđ dicit̄ qꝫ velle nō disponit nec nolle impedit verꝫ é respcū effect⁹ sacri: ſz bñ ipedit respcū ipi⁹ sacramēti. Siue. n. velit characteriçari siue nolit: duz tñ velit suscipere id qđ ecclesia vult dare seq̄t effect⁹: ſz si nolit illud recipe: nec istud recipiet: nec ꝑ ꝑns effectū. ¶ Scō ꝓncipaliter arguit̄ ꝺ eādē ꝓnē sic. Instrumētū nō agit i vtute pncipalis agentis nisi exercēdo suā actionē ꝑpaz: ſz aīa nō é susceptiua unctionis vel ablutōis. g̃ ꝛc. ¶ Si dicat qꝫ circa totū exercet eā i partē aliā: nō valz: qz hoc é verꝫ de pte. ꝑput é pars ⁊ nō aliter. vñ ignis ꝓburēs boiez attigit aīam iquātū é fo⁽ᵃ⁾ separās eā ꝑ mortē: ⁊ potētias organicas pacidēs corrūpit: ſz nō attigit eā ꝑz eēntiaz, vt ipaz corrūpat: nec ꝑz aliquā potētiā abstractā: g̃ cū character i eēntia vel i potētia abstracta recipiat hoc nō é ꝑ sacr̄m qđ corporaliter nō attigit nisi ꝓpositū. ¶ Solo: dōz. qꝫ imo corp⁹ qđ exteri⁹ attigit ꝓpo⁽ᵐ⁾ agit eo medi⁽ᵉ⁾ ét i ptē sepatā actōez quā seq̄t passio: q̄ é salus ⁊ pfectō: qz itellect⁹ itelligit corp⁹ ꝑ tactū sensatū: ⁊ volūtas dolet vel gaudet. Sz actionē c⁹ passio sit q̄ magis facta abyciat a suba nō: tū qz aīa'illi⁹ capax nō é: tū qz aīa vnit̄ corpi ꝑ sui pfectionē: ⁊ nō ꝑ sui corruptionē. Et silr̄ sacrz ꝑ corp⁹ qđ attigit agit i intellectū characterē: q é salus ⁊ pfectio: ñ aligd aliō. ¶ Tertio arguit̄ ꝓncipal'r ꝺ eandē ꝓnē sic. Corp⁹ nō agit i illud qđ nō tāgit: ſz verꝫ mr̄imo⁽ᵐ⁾ ꝺbit̄ iter absētes ꝑ nūcios vl ꝑ epl'az: vbi nō ꝑt eē ꝓtact⁹: g̃ saltē sacrz mr̄imony tūc nihil agit i ꝺbētib⁹. ¶ Solo dōz qꝫ i bap⁹ ⁊ ꝓfirmatiōe ⁊ vnctiōe ⁊ ordine nisi eēt ꝓtact⁹ ver⁹ ñ eēt sacrz. In mr̄imo⁹ aūt nisi eēt audit⁹ verbꝫ vel visus nutuū: nec eēt mutua itellectio: nec mutu⁹ ꝓsensus: ⁊ ꝑ ꝑns nihil eēt actū: nec i pnia ꝑz quosdā nisi eēt audit⁹ absol'onis. Et i eucharistia possz dici sil'r: qꝫ nisi son⁹ puēiret ad q̄lz hostiā nō ꝓsecraret. Nec obstat si sint multe vna sup aliā: qz q̄cūqꝫ i aere se ꝓtigūt aer medi⁹ é ꝑ quē facil'r son⁹ spūal'r diffundit̄. Sz qz surdus ꝑt absolui ⁊ pōt matrimo⁽ᵐ⁾ ꝺbere: ⁊ sil'r cec⁹: iō aliter ⁊ melius é dōz: qꝫ licz nāliter qđ nō tāgit nō agat: tñ supnāl'r ⁊ i vtute dei g ꝓtulit spiritib⁹ ꝑ nāz agere sine tactu molis: ꝑt hoc dari corpi bus a deo ꝑ gr̄az. Possz ét ds ꝓseruare lumē solis i lūa annullato lūe medio: ⁊ nihiloīus eēt illud lumē a sole: ⁊ non eēt ꝑ mediū. Et sic imediate ageret qđ imediate: nō tangeret: q̄uis dubiū sit vtr̄ tūc ꝓseruaret a sole. Sz sicut deus pōt agere sine oī medio: sic pōt agere mediate: vno medio subtracto: sic̄ g̃ pōt lucē ꝓseruare i luna sine alio lumīe ita mediate solo lumine solis. vī ét qꝫ possz ds facere qꝫ ignis combureret stupā distātē i vacuo. ¶ Et ꝑ. si tactus regrit̄ hoc est magis sig⁽ᵐ⁾ qꝫ sacra agant q̄ꝫ sint soluz signa ⁊ cā sine qua nō: ex pactione: qz merell⁹ q ex pacto é sig⁽ᵐ⁾ ⁊ cā sine qua nō bñdi prādiū pōt recipi ꝑ se vel ꝑ aliū vel cū crotecha: sine hoc qꝫ tāgat manu nuda: ⁊ pr̄ recipit pro se ⁊ filio. Sic igit̄ mr̄ baptizabit̄ ꝑ se ⁊ filio maxie qđ gestat i vtero: nec oportebit qꝫ tāgat ab aqua. Et cū larua ⁊ veste poterit baptizari sine hoc qꝫ attingat caro. Et si hō sic ꝓsequit̄ gr̄am per sacr̄m: sicut cleric⁹ ꝺ prebēda iuestit̄ ꝑ lib⁽ᵐ⁾ ⁊ nō aliter: tūc poterit per ꝓcuratorē baptizari: ꝓfirmari: iungi: ⁊ hō sicut pōt de pbēda iuestiri: ꝺ qđ dic̄ Aug. Que é ista vis aque: vt corp⁹ tāgat: ⁊ cor abluat: Nisi ergo tangeret corp⁹ nō abluerē spūs. Et iō i ꝓtactu materie ⁊ suscipiētis i bap⁹: ꝓfirmatiōe: vnctiōe: ⁊ ordine. ⁊ in vsu eucharistie: qz suscipe sacr̄al'r eucharistiā é nō solū tangere: ſz gustare ⁊ māducare i bis est euidēs ꝓtact⁹: tñ mā eucharistie nō oz qꝫ tāgatur a ꝓficiēte: qz inq̄⁽ᵐ⁾ hō nō é suscipiēs ſz ē efficiēs sacrz: ſz oz qꝫ ꝓtingat̄ a vbo. i. ab aere subo soni si ibi oz aligd agere: ſz si ibi nihil ageret sed de⁹: totū adhuc haberet ꝑpositū: qz sufficit qꝫ sacr̄m agat dispositionē i suscipiēte ad gr̄az: qđ faciūt spēs suscepte. Sz tūc nō eēt adhuc virtus in forma: ſz tñ i mā: si vba nihil agerēt ad cōuersionē. Uñ meli⁹ dr̄ qꝫ verba ad hostiā attingūt: ⁊ ad ꝓuersionem disponūt. In ꝓfessiōe vo nō oz qꝫ sit ꝓtactus materie si mā é ꝓfe⁹ q̄ é magis in agēdo q̄ꝫ i patiēdo: ſz si mā é peccator: ipe attigit̄ verbis absol'onis: vt ifra dicet. In mr̄io⁹ aūt vbi mā sunt ꝺbentes: nullus ꝓtact⁹ regrit̄. Sz in oī sacramēto regrit̄ ꝑ se ꝓtactus fo⁽ᵉ⁾. puta qꝫ son⁹ vboꝝ veniat vsqꝫ ad suscipiētē: qñ ꝓsistit i vsu vel vsqꝫ ad mām qñ i cōsecratiōe materie. Sz nō regrit̄ qꝫ suscipiēs sacr̄m intelligat verba: cū aliqñ sit puul⁹ vel laycus: nec ét qꝫ audiat sonū. cū aliqñ sit surdus: qz nō ex ope opante suscipiētis: sed ex ope opato a se ⁊ a deo ⁊ a passiōe suscipiētis opant̄ vba ipa absol'onis. Uñ i sacro altaris vi verboꝝ fit ꝓuersio dispositiue ipius panis ⁊ vini: in qb⁹ nō est audit⁹ nec intellectus. ¶ Qñ igit̄ puer baptiçat̄ sicut aq̄ ꝯm nāle vtutē affligit eū si est nimis frigida: vel delectat: si é tepida: ⁊ forte vsqꝫ ad volūtatē peruenit hec passio ex q̄dā itellectiōe cōfusa: sic posset imaginari qꝫ mediāte tali itellectiōe cōfusa transfunderet character a sono vboꝝ mediāte itellectiōe vel spē sine itellectiōe. Doc tñ nō per se regrit̄ ſz accidit: qz sicut sol nō illuminat sed tm̄ calefacit illud quod é calefactibile ⁊ nō illuminabile: vt ꝑfunde terre qđ gdē non illuminat: ſz solū supficiē terre ipius: sic i aqua ⁊ aere subo verboꝝ est virtus: q̄ si suuz substantiuz sentiat mediante illa sensatiōe operat. Si aūt nō sentiat nihilomīus opat. Nō. n. qz sentit a suscipiēte: ideo opat: ſz qz a deo applicat.

Jn mr̃imonio ãt qđ inter absentes ꝺbiť ipsa v̄ba nũcy audiunť vel littere legunť:ꝛ sic aliquis ꝓtactus sensuum iue niť.Si tñ sacr̃m mõ ordiato a deo ministrať ꝛ desit ꝓtactꝰ mãe vel forꝯ:ꝛ veꝝ sit ꝙ corꝑale nõ possit agere ét dei virtute nisi tãgat:tũc deus ex pactõe illud supplet:sic qñ apostoli duo vel tria milia simul baptiçabãt.Tũc.n.forte nõ glibz ags ẽ tactus:ℊ cũ oť nisi gs natus fuerit ex aq̃ ꝛ spiritu ꝛc.posset intelligi ex aere g oť spiritꝰ:qz aer ẽ subm forꝯ q̃ attingit baptiçatũ sic aq̃:nisi ꝙ i gbusdã libris addiť ex aq̃ ꝛ spiritu sancto:q̃uis possit itelligi sancto:qz ẽ subz verbi scificãtis.Sz longe ẽ hoc ab expõne sanctoꝝ:Jdeo illa
3ª ꝑ exposition nullo ẽ tenenda.¶ 3ª ꝑ ẽ.ꝙ sacr̃a bñt hũc effectũ p vtutẽ iberẽtẽ:qõ pz tripliciter. ꝑ° qz nõ minꝰ ꝑt corꝑus vt istr̃m dine misericordie:q̃ vt istr̃m dine iustitie:sed ignis purgatorꝝ vel iferni ꝓp hoc bz vim affligẽdi spm̃ ꝙ ẽ istr̃m dine iusticie:ℊ sacr̃m bz vim instituẽdi:qz ẽ istr̃m diuie mificordie.Nec valz solo distiguẽs de actõe imissiua ꝛ detẽtiua:ꝙ.ſ.corꝑus ꝑt agere i spm̃ detinẽdo ꝛ nõ imittẽdo:qz sic ẽ supra nãm corꝑoris aliquid imittere in spm̃:sic spm̃ detinere:ꝛ plus:qz i imittẽdo corꝑꝰ ꝑualet spũi creato:qz oẽ corꝑꝰ bz vtutẽ aliquã imissiuã alicꝰ forꝯ realis:spiritus ãt nullã.Sz in mouendo localiter vel i detinẽdo in loco spũs ꝑualet corꝑori:qõ sibi obedit ad nutũ in motu ꝛ gete.Nec ẽ ꝺ nãz spũs recipe:sic detineri iuitũ in loco.Si igiť corꝑus iquãtũ ẽ istr̃m dine iustitie ꝑt spm̃ detinere in loco:multo magis iquantũ ẽ istr̃m dine misericordie ꝑt i spm̃ imittere.¶ Jtẽ ꝑt dici ꝙ ꝛ si corꝓˢ seꝑatũ nihil immittit i spm̃ nihiloius corꝑus ꝓiunctũ fz eẽ imittere ꝑt:sic eꝺ:spũs seꝑatus nõ imittit formaz:nec imediate mouet ad formã:spiritus dico creatus.Ad nullã.n.volitionez angeli:segť imediate calefactio aut affectio vl̃ passio q̃cũqz i corꝑore humão:sine motu locali.Spiritꝰ ãt ꝓiunctus corꝑori imittit formã:lqz ad solã volitionẽ aíe ꝓiuncte sine oi motu locali segť affectio passio:alteratõ:i appetitu sensitiuo:ℊ silr eꝺ:maxie:qz totus bõ g est pstantioz q̃lz sui parte mouet vnã p aliã.Et sic mouẽs ꝑncipale ẽ nobilius moto.Nõ oz ãt de istrali.sic aíal ꝓpotẽtiã gnãtiuã:gnãt potẽtiã sensitiuã q̃ nobilioz ẽ.¶ Si ãt dicať ꝙ potẽtia actiua fm qꝑ hꝺ ẽ nobilioz passiua:dõz ꝙ ẽ bñ veꝝ:lz non simplr̃ ꝛ sp:qz sensus exterioz fz ꝙ bz actu spẽm:quã iterioz habz tñ i potẽtia:ẽ nobilioz:ꝛ sic mouet.Et silr̃ potẽtia calefactiua respectu tactus ẽ actiua ꝛ ignobilioz simplr̃:sed nobilioz fm qd:qz bz vtute:qõ illud potẽtia.Et tũc dicã ꝙ corꝑus mouet a sacro fm q̃litatẽ corꝑalẽ quã bz i potẽtia:ꝛ sensus seu sensibile i virtute nãli itellectus agẽtis mouet intellectũ ad spẽz:in vtute ãt supnãli sacr̃ali mouet ad characterem vel ornatũ:itellectus ãt agẽs ẽ nobilioz oi potẽtia aíe fz cõem opionẽ.¶ Jtẽ cũ vnus spiritus agat i aliũ saltẽ illuminãdo ꝑt cõicari corꝑori supnãlr̃ ꝙ agat i spiritũ vt vr̃:ita ꝙ afflictio ꝛ dolor:ℊ ẽ in dãnatis positiue:sit effectiue lz istrumẽtaliter ꝛ supnaturaliter ab igne.¶ Jtẽ cũ ignis sit natus cãre dolorẽ i spiritu ꝓiuncto lz mediante corꝑore ꝑt ei ꝺs ꝓferre vt sine tali medio agat:qz i vtute ꝺi ñ minꝰ põt q̃ poterat i vtutẽ itellectus agẽtis:Et i vtute dei põt sine corꝑe medio qđ de se nõ poterat sine illo:ꝛ sic i iferno ẽ imissio:ꝛ nõ solũ detẽtio.¶ Scõo qz nõ minus põt scõs Adã p regnãtionẽ q̃ ꝓmus p carnalẽ generatiõez:sed ille trãsfundisset originalẽ iustitiã q̃ erat dispõ ad gr̃am p vtutẽ seminis:ℊ hꝺ ẽ talis vtus i sacr̃is dispositiua:qz sunt sacr̃a gr̃e ꝛ regenerativa i spez viuã.¶ Nec valz solo dicẽtiũ ꝙ solũ trãsfusum fuisset illud qđ erat ex parte corꝑis:qz fm eos tota eccl̃a originalis iustitie trãsfusa fuisset ab hoie ꝛ p hoiez.Et tñ lz sbiectio viriũ inferioꝝ ad supiores eẽt corꝑoralis subiue erat tñ supnãlis.Nõ ãt ex hꝺ qđ aligd ẽ spũale supgredit vtutez creature:cũ gegd ẽ i itellcũ ꝛ volũtate:siue sit hꝺitus siue actꝰ sit spũale:quoꝝ tñ oia nãlia ꝓducũť vtutute nãe.Sz ex hoc ꝙ ẽ supernãle siue sit corꝑale siue spũale supgrediť vtuté nature:sicut ipsum nomẽ sonat:sic gloria corꝑoralis nõ potest eẽ i creatura vtute nature:nisi forte istrumentaliter a gloria aíe redundet gloria corꝑis:vt corꝑus perficiať ab aía in esse supernaturali per eius supernaturalitatẽ:sicut pficitur ab anime natura i esse naturali:fm quẽ moduz aliqui dicunt virtutes fluere a gratia sicut potẽtias ab aía.¶ Si igr̃ iustitia originalis nõ obstante natura supnaturaliter potuit a corꝑore transfundi pari ratõe character.Si aũt ꝑsideremus ꝺñiuz ꝛ virtutẽ viriũ superioꝝ anime q̃ sic subyciebãt sibi iferiores dispositiue ꝙ rebellare non possent:illud erat gdem spirituale subiectiue ꝛ supnaturale:ꝛ tamẽ transfusum fuisset ab aía in animã mediãtibus corꝑoribus:ita ꝛ hic ab aía baptiçãtis:ordinantis ꝛ cõfirmantis mediate sacramẽto trãsfundiť character i animã baptiçati:ꝑfirmati:ꝛ ordiati.nisi ꝙ ibi erat causa vniuoca:hic potest esse equiuoca:vt quando non baptiçatus baptiçat:vel impenitens absoluit penitentem:vel non inunctus inungit morientem.Quia enim subiectio corꝑalis ad aíam nãlis est.lz nõ in tanta pfectione:nõ põt cõicari eiꝰ ꝓductio rei nãli.Et silr̃ qz dispõ ad gr̃az est nãlis:licet nõ talis eiꝰ ꝓductio põt cõicari:ꝛ ẽ cõicata i repatiõe gr̃e:sicut illa erat i statu nature nõ lapse:qz illa originalis iustitia ita erat dispositio necessitans ad gratiã:sicut nũc character.Uñ sicut p circuncisionem ꝛ baptm̃ puer ad gr̃am disponiť ꝛ recipit gr̃az sic tũc p iustitiã trãsfundendã disponẽdus erat hꝺbitꝰ.Et illud sufficit i illo q nõ põt habere actũ:vñ i hora q̃ aía in vtero ifundere tur ista iustitia trãsfunderet q̃si dispositio:ꝛ gr̃a a deo infusa fuisset:ꝛ sic oẽs fuissent ꝺcepti sci sicut xp̃s:ꝛ nõ solũ i vtero scificati.Et hoc erat necesse i paruulo tũc:sicut nũc:nõ qz eẽt piculũ de morte:sed qz nõ habebat vsum liberi arbitrij sicut nũc.Unde ille statꝰ regrebat ꝙ q̃diu vires inferiores eẽnt subiecte viribꝰ supioribus tãdiu supiores essent subiecte deo:ꝛ p ꝺñs nõ poterat trãsfundi añs:quin transfunderet ꝺñs.Subiectio aũt mẽtis ad deũ vl̃ actualis vel habitualis:erat spũalis ꝛ supnaturalis:saltẽ illa habitualis:ꝑput pertinebat ad originalẽ iustitiã.¶ Jtẽ licet paruulꝰ nõ ꝺcipet in originali pctõ:nec p ꝺñs hꝺret oppositam dispositionẽ ad gr̃am:hoc tñ nõ sufficiebat ad ipaz infundẽdã:sicut homini i puris nãlibꝰ exiti nisi se disponeret p liberꝝ arbitriũ deus gr̃am nõ infunderet:qz bonus vsus nãliũ oz eẽ dispositio media ad supnãlia dona:ℊ.vel paruulus nõ habuisset gr̃az quousqz habuisset vsum liberi arbitrij ꝛ se disposuisset:ꝛ sic eẽt sibi melius quo ad corꝑus q̃ quo ad aíam qđ videť absurdũ.vel aliqua dispositio sibi ifundebať:imo trãsfundebať:ꝛ sic hꝺtur ꝓpositũ.¶ Tertio qz oẽ istr̃z dũ mouet a ꝑncipali agẽte recipit aliquã vtutẽ ab eo p quã põt i aliquẽ effectũ i quẽ ꝓriꝰ nõ poterat:vel alio mõ q̃ ꝑus:sicut celũ p hoc ꝙ ab angelo mouetur aliter opať q̃ si staret.ſz sacra dũ adhibent sunt instrumẽta dei santificãtis:ℊ accipiũt vtutez ab eo ad aligd agẽdũ ad scificationẽ.¶ Nec obstat ꝙ instr̃m ꝺiũctũ nihil recipit seꝑatiz vo solũ motũ localẽ:qz hoc est fl̃m:imo ex hoc ipo ꝙ aligd est põt ab alio habere vtutẽ quã ex se nõ hꝺret:sicut celũ:vt dcm̃ ẽ.Et iterũ eo ipso ꝙ instr̃m ab alio mouet aligd efficit qđ ꝑus nõ efficeret:ſz qz ars creata nõ ẽ ꝓpm̃ factiuũ forꝯ realis p motũ artificis hois vel angeli nõ:ꝺsegť corꝰ ꝙ agat nisi formã artificialẽ:q̃ nõ est realis:ſz ars diuina ẽ factiua vel factrix oĩuz rex:vñ ex hoc ꝙ corꝰ motũ ẽ a deo:põt attigere ad formã realẽ ꝺceptã a deo ꝓportiõalẽ vtuti creature:sicut ẽ dispo ad gr̃az:non aũt ipa gr̃a.¶ Jtẽ istr̃m seꝑatũ qđ ẽ ab alio decisum:ex hꝺ ipso ꝑt aligd vltra suã spẽm agere sine motu locali i virtute eiꝰ cꝰ ẽ:q̃ ẽ sua forma nãlis:sic semẽ aíal̃.Et qz oĩs creatura a ꝺo ẽ:ex hoc ipo ꝑt aligd vltra suã spẽz:ſz hoc nõ nisi

fm dinaz ordinationē: ꝺ quā nō pōt illud qō ē infra spēm. virtus g̃ aptitudinalis q̃ ē in corpore ex hoc qꝺ ē a deo reducta est ad actū ex hoc qꝺ a deo ordinatū ē ad scīficandū aīaz: vel reducīt ad actū aut accipit vtutez ex hoc qꝺ accedit vbū ad eleīntū ⁊ fit sacrz. Et sic a ministro īstrāl'r: a deo ām pncipal'r mouet ⁊ applicat ad scificādū. Et iō lz ex hꝺ ipo qꝺ res sacrorꝫ sūt a deo hēant potētiā remotā ad aligd agē dū vltra suā spēm ⁊ potētiā ꝓpinquā ex dina ordinatiōe ⁊ xpi ꝺtactu ⁊ īstitutōe: tñ ī actu nō hñt hāc vtutē nisi simul ꝺcurrētibus oībus q̃ sūt de eēntia sacrī. ¶ Sz ꝺ hꝺ arguit tripl'r. pº qz nō pōt eē virtus spiritualis: qz aut hēret eē manēs: aut ī fluxu ⁊ fieri: nō pº mō: qz sicut corpus ē ꝺstans ex mā ⁊ corporeitate: ⁊ corpale ē qō ē in corpore subiue. sic spiritꝰ est q p eēntiā: ⁊ spūale ē qō ī spiritu subiue. Nō ēt ī fluxu: qz nihil est subm rubedinis in transitu: sicut rubescunt verecūdāti: nisi qō ē ī eē pmanenti. ¶ Rº. Fz veritatē illa virtus ē corpalis q̃litas eēntialiter ⁊ formaliter non nata eē ī spiritu subiectiue: tñ rō nō cogit: qz nō sequit ē forma ī corpe. g̃ ē corpalis: qz aīa rōnalis ē actus corpis: ⁊ tñ ē nō solū spiritualis: lz ēt spūs p eēntiā ⁊ p efficaciā: qz hz operationes ⁊ hitus spūales. ¶ Si dicat qꝺ hoc est: qz ipsa ē forma spūalis subalis: q̃ trahit ad se ⁊ non trahitur a mā: ⁊ nā ꝓcedit eē corporeū. Dōz qꝺ ēt dōa ⁊ vtutes morales ifuse: īmo ēt acqsite videf eē spirituales effectiue: lz sint corporales subiue: qz faciunt obedire rationi q̃ spūalis ē. ¶ Et ad illud de fluxu dōm ē qꝺ nō cogit: qz nō ē ītētio dicere qꝺ sit vna vtus spē spūalis q̃ possīt manere ī corpe ad horaz ⁊ nō diu: lz sīc forª scamni ē ī dolabra ī fluxu nō formal'r: lz vtute ⁊ ī fluxu: ñ nisi q̃diu mouet: sic ēt character qui manet ī aīa ē ēt ī sacro vtute solū q̃ diu sacrz ē ī vsu. i. ꝺiūctō ne māe ad formā a mīstrāte applicāte suscipiēti. ¶ Sil'r ad aliā rōnē qua dr: sīc ī spū nō pōt eē virtꝰ corporalis subiectiue sic nec eꝫ spiritualis ī corpore. Dōz qꝺ sicut virtus copal' formal'r nō pōt eē ī sēsu subiue: vt q̃titas ī āgelo: sic nec vtus spiritualis formal'r pōt eē in corpe subiue: nisi vt dictū ē pus. Sz sicut vtus spiritualis pōt agere corpale ⁊ ī corpꝰ: sic eꝫ virtꝰ corpalis pōt agere spirituale ⁊ ī spm̃. Sz ī hoc ē differētia qꝺ illa ī ꝓpria virtute: qz hoc ē infra ⁊ nō supra spēm: hꝺ ām ī aliena. ¶ Scdo arguit. qꝺ nō possit esse virtus corplis: qz agit in spm̃. ¶ Dicēdū: qꝺ falsum ē: īmo virtus in corpore potest agere in spiritum ⁊ aliquid spirituale: sīc fantasma ī itellectū possibilē: qz ab agēte vl'nihil in determinato ī passiuū ideterminatū nō segtur actio determinata nisi ꝺcurrēte agēte pticulari. vñ cū intellectus agēs sit potēs oīa facere: q̃ pol'is ē potēs fieri nisi fantasma ꝺtermīatū ꝺcurrat agēdo: qz nō pōt ꝺcurrere patiēdo ñ se q̃ret deetermiata intllectio. ¶ Ꝑ. sicut fantasia est motus factus a sensu fz actū. sic vr̄ itelligēdo mutatio fcā a fā tasmate fm actū. Et sic flm ē qō assumitur: cū ēt ignis inferni agat ī spm̃: ⁊ celū ī vtute dei ꝓducat aīaz sensitiuam: quā Hre. vocat spm̃ q carne tegit: ⁊ cū carne morīt. ⁊ cū calor aligd possīt ī vtute aīe: qō nō pōt ī vtute ignis. vel alicꝰ ī feriozis puta generare carnē: sic qꝺ aligō corpꝰ nō plꝰ possit ī vtute dei: q̃ ī virtute sua vel alterīꝰ corpis vel creatur̄ nō vr̄ ꝓbabile. Sz vtꝫ sit real' vtus ⁊ q̃lis: posset qdem imaginari: qꝺ vtus sacrālis supra vtutē nāe non est aliq̃ vres: sicut nec vtus ī fanᵉ p quā dr̄ mouere possibilē ī vtute agētis est aliq̃ res addita nāe ꝓpe: sicut ēt vtus ī celo q̃ generat viuū in vtute dei nō ē aliud a sua forma nāli: g̃ sicut deꝰ fz cursū nāe aligbꝰ corporibꝰ ab origie pstitit: vt ī virtute sua aligd faciāt qō ī vtute ꝓpa nō possunt: sic nō ē incōuenies qꝺ ī cursu gre supnāl'r aligbꝰ reb' in casu hoc faciat. Qz. n. calor calefaciat: hoc ñ hz nisi a diuīa voluntate: qñ deꝰ voluit calor nō ꝺbussit tres pueros ī camino ignis. Si g̃ deꝰ vellet frigus calefaceret. Qz. n. ad actionē pncipal' agētis oporteat ī agēte eē pp̃m pn̄m formā absolutā nō tñ ad actionē īstr̄i oz ī eo eē illā formā p quā ꝓducitur forma ad quā attigit vt istr̄z. Et sicut de creatura fit quicgd ꝺus vl't passiue: sic qcqd vl't fit a creatura actiue: ꝺū tñ ñ excedat limites creature. Sz istō nō vr̄: qz nihil agit: nisi fm qꝺ ē ī actu. Uñ sicut deꝰ nō pōt facere aliqd eē de nouo nisi p nouā formā: sic non pōt real'r agere qꝺ pus non poterat nisi p nouā formā. Nec ē sil'e de istro ꝺiūcto fz eē: sicut ē fanᵐᵃ qō ē idē subo cū itellectu agēte vel saltē idez suppositō: ⁊ de sacro qō nō ē ꝺiūctū fm eē deo vt ē instr̄m: ¶ Itē nō ē sil'e de forª celi q̃ a pnº habuit illā formā q̃ ē illa vtus: ⁊ de sacro qō de nouo icipit hr̄e illā vtutē: nō vtiqz p nihil. Nec ē sil'e de poª passiua: q̃ ab alio trāsmutat̄: ⁊ de actiā q̃ ex se trāsmutat. Uñ ñ ita fac̄ creatura gcqd deꝰ vl't eaz facere sine vtute addita sīc fit ex creatura qō deꝰ vult ex ea vel i ea fieri sine additiōe alicuiꝰ ꝓcedētis factionez illā. Itē qñ sacrm applicat̄: ipe motꝰ nō ē formal'r illa vtus q̃ cāt: qz cū sit idē motꝰ ī ludēte sicut i baptiçāte eēt eadez virtꝰ i vtroqz. Et qꝺ nō idē faceret deꝰ ipediret: sicut eadē virtꝰ ī camio pueroꝝ: qō ē absurdū. vñ nihil hz realē vtutē ad aligd agēdū qō pus nō agebat nisi accipiat formā realē de nouo qua pus ñ hēbat: q̃ ē illa vtus p eēntiā: vel nisi p eēntiā ipa forma fiat pfectior q̃ꝫ pº p itēsionē sui ipi: sīc forma itēsa aligd pōt qō nō pōt remissa: qō nō hz locū ī sacramēto. Uñ illa vtus nō ē ipa motio sacrī: put ē a deo sz aligd aliō. Et magis credo qꝺ ē alia aliq̃ forma: qz si calor p essentiā ē poª calefactiua: gcqd hz calorē hz potētiā calefaciēdi seu vtutē. vñ cū ī ludēte sit idē motꝰ spē g ī nō ludēte ⁊ vterq; a deo eq̃l'r effectiue: ita eēt ibi vtꝰ sīc hic: qō nō vr̄. ¶ 3ª ratio ē qz q̃ rōne talis virtꝰ eēt ī verbis: eadē rōe. eēt ī alys rebꝰ sacrālibꝰ ⁊ ī mīstro. qz oīa hec sunt de necessitate sacrī: sz hoc nō pōt eē vt ꝓbabit̄: g̃ ⁊c. ꝓbo minorez. pº q̃ꝫtū ad hoc qꝺ nō possit eē tal' vtus ī mīstro ⁊ ī alys rebꝰ sacrālibꝰ. qz aut illa virtus eēt ī eis vniꝰ rōis aut diuersarū rōnū. Nō vniꝰ: qz q̃ nō ꝺueniūt ī vna potētia receptiua nō ꝺueniūt i forma recepta: sz res sacrales cū sint cōpales ⁊ mīster q̃ꝫtū ad aīaz vel potētiā spūalē ipiꝰ aie ñ ꝺueniūt in aliq̃ potētia receptiua: cū corpꝰ ⁊ spūs nl'az cōem potētiā receptiuā hēant: g̃ nō possunt ꝺuenire ī aliq̃ vna forma recepta: sz virtꝰ si q̃ sit ī mīstro rᵘ effectꝰ sacrī ē vl'ī aliq̃ eiꝰ poª spūali vel i eēntia aīe siue sit character siue qōcūqz aliud: g̃ ipa nō pōt eē vniꝰ rōnis cū vtute q̃ ē i alys rebꝰ sacramētalibꝰ q̃ sūt corpales. Item nec possunt iste due vtutes eē diuersaꝝ rōnū: qz ipossibile ē qꝺ plres vtutes diuersaꝝ rōnū ordinētur imediate: ⁊ ī eodē genere cāe ad eūdē effe ctū: sicut oñsuz fuit li. i. d. 3. g̃ nō possūt eē diuersaꝝ rōnuz. Itē nō vr̄ ꝺueniēs qꝺ talis vtꝰ sit ī rebꝰ ⁊ vbis p idē qō statī dcīm ē: qz nō eadē: cū nō appareat ī eisdē ea vtꝰ receptiua. Nec alia: cū ordinētur ad eūdē effectū. Itē nec ī ipis vbis vr̄ eē talis vtꝰ: qz cū oro sit q̃titas discreta ipossibile ē vnā virtutē numero eē ī tota oro ne. Oz g̃ qꝺ sint vel tot vtutes q̃t sūt syllabe i oro ne: vl' qꝺ solū ī vltīa syllaba sit virtꝰ illa. Nō pōt dici qꝺ ī q̃libz syllaba sit vtꝰ spālis: qz cū sacra ñ habeāt efficaciā suā nisi ī vltīo īstāti quo vba ꝺpleī añ qō in stās ꝓcedētes sillabe desierūt ⁊ p ons vtutes existētes ī eis segtur qꝺ ille vtutes nihil faciunt ad effectū sacrī. nō gdez inducēdo ipm: qz tūc nō sunt: nec disponēdo: sicut dr̄ ō gutis ꝓcedētibꝰ cauationē lapidis q̃ disponūt ad illō qō vltīa perfīc: qz añ characterē vel ornatū quē sacra efficiūt nulla dispositio ꝓcedit ī aīa q̃ fiat p sacra. Itē nec tal' vtus ē solū ī vltīa syllaba: qz p eādē rōnē virtꝰ q̃ ē ī aq̃ baptismi eēt solū ī vltīa pte q̃ tāgit corpꝰ baptiçᵗᵘ: qō sat' assīlat̄ fictiōi. ¶ Itē illa virtus si qua esset ageret ex necessitate nature ⁊ nō ex aliq̃ electiōe: cū nō eēt cognitiua: g̃ eq̃liter ageret ī omne illud quod natum esset effectū eius recipe: sz character g ponit̄ ꝓpus effectꝰ talis vtutis eq̃liter pt recipe aīa dormiētis sīc aīa vigilātis: ⁊ volētis sicut nolētis: qz solum velle nūq̃ disponit vel ipedit actionē q̃ est ex necitate nature: g̃ eq̃liter posset characterē ordinis recipe nolēs: sīc

volēs:dormiēs sīc vigilās:qđ ē iconueniēs. ¶ Solutio.ꝑ° ꝓt dici q ē eadē virtus spē:qz liez ꝑꝑuz accūs bēat vnam ꝑꝑaz potētiā receptiuā:tñ accūs nō ꝑꝑuz nō oz nō solum hre remotā:sicut eadē albedo spē est i cigno z i niue:nec ēt ī mediatā cū lux sit i celo z i aere z ñ sit eadē diaphanitas spē hic z ibi:saltē de accīte supnāli certū ē:qz nō ē ciusdē spēi aīa z sue potētie cū suba angeli z suis potētus ꝑ eādez rōnez:qz si sūt idē qđ cēntia certū ē:q cēntie dīnt spē. Si vo dīnt:differūt ꝑꝑa susceptiua z ꝑꝑetates nāles. Et tñ cō stat q virtutes ifuse vie z patrie nō dīnt spē i hoibus z angelis. Alias ñ possent eēri hoies angelis. vñ cuz virtus q ē in sacrīs sit supnālis nihil,phibz ipaz eē ciusdē rōnis:ēt in diuersis ocurrētibus ad sacrm:q̄uis dīant spē vel genere. ¶ Similiter ꝓt dici q sūt diuersaz rōnū. ¶ Nec obstat q hñt vnū effectū:qz sicut oueniūt q̄ttuor elā ad vnū mixtū z q̄litates ꝑme ad me°s z sicut multa z diuersa instra ocurrūt ad effectū vnū sic z hic.vna.n.ostellatio q̄ producit vnū effectū est ex ocursu diuersaz vtutū:z i eodez genere cāe. Tñ ꝓt dici q nō ē virtus i mīstro:nisi iquātū adhibet res vtutē hñtes nisi i solo xpo:q sine reb° ħ poterat. Et iō ī eo erat eadē vt° q̄ in reb° z maioz. Tñ virtus ē i ministro si quē spālez sacrz regrit:q̄ ē alteri° rōnis:sīc character sacerdotal'i vnctōe:pnia z eucharistia:z epal'i ofirmatōe:z ordie:sz ista cā mediante agat. Est g vt° ñ i oib°q̄ sūt ō eēntia sacrī:qz i bap°nō ē vtus i ministro pls q̄z in hoie adhibēte ignē ad oburrēdū domū. Nec ē i suscipiēte q p nāz ē susceptiu°:sz ē i vbis z aq̄. In ofirmatōe āt ē vtus i ministro s.character epalis z i vbis z mā: sil'r i ordie. In suscipiēte aūt ē potētia passiua character baptismalis. In pnia tota vt° ē i ministris z vbis absol'onis: potētia receptia. vt ꝑus character baptismal' nō ofessio q eē desinit qñ icipit absolutio.pōt tñ dici ēt i satisfactōe,put ē a sacerdote iniūcta eē vtutē. Qō tñ nō videt: qz vna pars satisfactōis ē elemosina q̄ ofistit i agēdo i aliud:nō i recipiēdo. In extrēa vnctione sil'r i mīstro:vbis z vnctōe z oleo ē vt° potētia receptia character baptismal'. In mrimo° aūt ē vna potētia recepti ua ēt i ñ baptiçato si ē vez sacrz. Sz tñ forte lz sit vez matrimoniū sine chatactere bap'li ñ ē vez sacrz:cū bap'us sit ianua sacroz:sz vt° ē i forma q̄ fit p vba vel signa aliq̄:ita q eū sacrm ofistat i suscipiēdo nō in agēdo verba viri cānt in muliere illā dispōnē: z ē. In eucharistia vero ē virtus in verbis z mā z ministro ad oversiones:sz vtus imediate dispositiua ad gratiā est i solis specieb° post osecrationē: vnde virtus sacramtalis quādoq̄ ē in sola forma:sicut i matrimonio: quādoq̄ in sola mā:sicut post consecrationem in spēb° remanet virt° disponēs ad gratiā suscipiētē: q̄nq̄ est in sola forma z ministro:sicut i pnia:q̄nq̄ in forma:mā z ministro:sīc i alys:nisi q ex cōmissiōe pape ali° ofirmat vel ordinat. Tūc.n.cōmissio pape nō pōt talē virtutē i cōmissario cāre. ¶ Tertia opio ē:q sūt cā:ñ p vtutē ihērētē: nec solū p assistētē ex pactiōe:sed p inexñtez mō spāli. p° qz sicut de° vtebat carne sicut instro in bis q per se agebat: sic in bis q̄ p mīstros agit vtit sacrīs vt istris: sed ibi q̄ li proxiuz curabat:erat deitas spāli mō:nō solū in curato a le pra pp nouū effectū sz etiā i manu tāgēte.g z hic. ¶ Scdo qz hoc sonat auctas magri in lra:q hō querit salutē nō ab istis sz a deo in ipsis. ¶ Tertio p diffōnē sacrī. q̄ ē q est in quo sub tegumēto rerū diuina virtus salutē secreti° opat: q̄si sit ibi in exñs:nō solū assistēs:nō tñ ihērēs. ¶ Nec obstat q gdā dicūt:q de° ꝓter cōes modos essēdi i reb°p essētiā pñtiā z potētiā: nō est mō spāli nisi vel in scīs p gratiaz adoptiōis:vel in xpo p gratiā vniōis:qz hoc est falsuz:cum sit spāli reali:z differēti mō in sacro altaris:z in sacrīs vet. le.sīc in signo:z in alys sacrīs no.le.erit spāli mō:vt puta sicut in ꝑꝑo istro. ¶ Sil'r nō obstat scdo q noua relatio nō aduenit alicui nisi ꝓpter nouū absolutū aduenīēs sibi vl alteri. Uñ cū deo nihil nouū possit aduenire nō poterit in eipe esse nouo mō in sacrīs:nisi eis aliqd absolutū influat qz deū esse in creatura nō ē nisi determiata habitudo dei ad creaturā rōnis:z ecōuerso real'. Dicēdū enī q ex motu reali refert mobile ad mouēs: Uñ ex hoc q sacra a deo cuz ministro mouent:ad deū real'r referūt. ¶ Nec obstat q dicūt 3° q de° si est in sacrīs spāl'r:aut gram causādo in illis:aut de illis. Nō p° mō: qz nō sūt capacia. Nec scdo mō: qz ly de:aut denotat terminū a quo aut causaz. Nō terminū:qz tūc desineret:nec maneret sacrm cāta gra: sicut quā do de albo fit nigrū:nec cām mālē ex q̄: qz gra nō ē qđ cōpositū:nec in q̄:qz nō ē aptū natū:nec efficiente ꝓncipalez: nec istrālē:qz hoc est ꝺ ipsos:g est in illis tanq̄z p illa agēs: z hoc nō ē nisi instral'r:g hīt in se virtutē ihērētē. ¶ Ñderēt q de° sic est in ipsis tanq̄z agēs de ipsis:sicut sol illuminat nos de celo:qz ē i celo:ñ q celū aliqd agat ad illuminandū:sic de° ē in aq̄:tanq̄z de aq̄ baptizās. Nihilomin°tñ nō videt opio ꝓbabil'. p° qđ dicunt deū eē mō spāli i sacrīs:qz bñ scit q ē spāli mō i sacro eucharistie:sz ille cōsequit modū:quo ē in hoie xpo p gratiā vniōis:qz soluz corpus xpi z sanguis sūt ibi ex vi sacrī:cetera aūt xpi z maxie deitas sūt ibi:ex ocomitātia sola pp vnionē. Sz ille mod° nō facit ad cāndū gratiā:qz tūc solus filius g solus ē ibi: cāret eaz sine pre z spū scō. Nos āt q̄rim° de tota trītate cui° opa sunt idiuisa quō spāl'r habeat eē in sacrīs: q̄ nō ē in eucharistia quo ad ꝑꝑa prīs z spūs sctī plusq̄z in alys: nec in alys plusq̄z in nō sacrīs:nisi spālē virtutē det eis:qz q̄ñ ludicre vel a nō debito ministro eadē mā z eadē forma adhiberet de° ibi mouet sīc q̄ñ cōcurrūt eēntialia. Uñ nec absolutū nec relatū ē i vno plusq̄z in alio. vñ sīc bñ oncludit scda rō:nō plus erit ibi nec aliter i vno q̄z in alio. ¶ Ꝑ.nihil dī eē cā alicui° qđ nihil p se facit cāl'r ad illud nisi q̄ ē ꝺiūctū suppositō:cū illo qđ ē cā p se:z tūc i ocreto:z nō i abstracto. sicut dī ille hō creasse stellas:nō aūt hūanitas ei°. Uñ cū sacra ōs nō assumat in vnitate persone quātūcūq̄z spāli mō eēndi esset in eis:nunq̄z ꝓꝑ hoc sacra possent dici eē cā grē:ꝑ hoc q ōs g nō ē i ipsa:est i eis. Sicut sctūs q̄sq̄z i quo ōs est p graz adoptiōis:nō ꝓꝑ hoc ipse ē grē cā i alio. Sil'r nec spēs eucharistie p hoc q ōs spāli mō ē in eis: dicunt cā grē:si nihil agāt i cōicāte:qz nō sunt vnū i eē cum deo. ¶ Ad p^m^ dōz:q xps erat mō spāli i manu tāgente le prosuz:qz erat pars hūanitatis assūpte. Nō sic aūt sacrz est assūptū:nec ps assūpti:sīc in fimbrys vestimēti sui nō erat ipse mō illo. vñ nec fimbrie pñt dici cā restrictiōis fluxº sāguinis:nec ēt sua caro:nisi eēt virt°i eis:ad hoc agēs aliqd. Sz in ocreto pōt dici:ille hō vel ille vestitus sanauit. Et sil'r in sacro altaris posset dici q opt° nebula gratificat. Nō sic aūt de alys sacrīs in qb° nō sic est vt ille modus eēndi ipz denoīet:quēad^m^ ex veste accūs.qđ ē hītus cātur i vestimēto real'r:qđ nec de spēb°ꝓt dici. Et mlto min° i alys sacrīs. ¶ Ad z^m^ supra solutū fuit:q hō nō q̄rit salutē ab eis ꝓncipal'r:sz a deo i illis:z p illa ist'al'r. ¶ Ad z^m^ dōm:q auctas dicit deū salutē nraz opari sub illis:sz ñ negat qn ēt p illa. ¶ Quarta opio posset imaginari:q sacra eēnt cā grē exē- 4ª opio
plaris z nullo mō effectiua. nec istralis: sicut dī albebo cā exēplaris:qñ alb° gnāt albū:z nō sicut pictor depīgit vnū ad exēplar alteri°: qz tūc illud exēplar mouet ad cognitionez:q̄ mediāte ē cā efficiua artificiati: sz sicut refrectio xpi ē cā refrectiōis nre. Oz g ōs effectū oēz ꝓportional'r cāt i aīa:quē p sacrm repñtat extra:iō dī cā. Et hoc sonat diffō: ita vt imaginē gerat z cā existat.q.d.p hoc ē cā q ē repīta tiua non aliter. Sed in hoc differunt sacramenta no.le.a sacramētis ve.le. quia illa repzesentabāt effectū futurū z gratiā sctificantē effectiue:idest chzistū:ista effectū presentem:sicut verbum absoluendi:realē absolutionem:z ablutio exterior interiorem ꝛc. ¶ Sed ista opinio non valet: quia cum non sint nisi quatuor cause.z.phisi. z.5.metha. exēplaris nō est cā nisi iciat in aliq̄ ista z. ¶ Si dicat q

imo qz cã exẽplaris ẽ gnta cã p se ab alys distincta: qz si angelus ad effigiãdũ mortuũ assumat corpꝰ ꝓsile: q̃uis ab illo qõ vult effigiare nõ accipiat cognitionẽ: tñ illõ hz rõnẽ cãe exẽplaris. Dõz qꝺ i casu illo effigiatũ ẽ cã exẽplaris: ⁊ est cã finalis. Sed hic nõ põt dici qꝺ sacrm sit cã finalis: sz magis eꝰ: repñtatio sacri ẽ pp repñtatũ iteri. Et sic inuisibilis gra est magis exẽplar visibilis forme. ⁊ visibilis forma magis ẽ imago q̃z eꝰ: sicut ⁊ diffinitio sonat. Et p hoc pz solo ad argumẽta. ¶ Ad pm dõz: qꝺ nõ est sile: qz legis nõ ẽ facere sz docere. vñ legis pfectoris nõ ẽ facere qõ iperfectoꝛ nõ facit: sz pfectioꝛa pcepta aut ꝓsilia dare ⁊ iperfectã mutare: ⁊ sic se hz lex noua ad veterẽ. Sz scrm dr a sacrando: vñ impfectũ ẽ sacrm qõ scritatem significat: ⁊ ñ cãt: pfectũ ãt hz aliquo mõ cãre: iõ rc. Uel dõz qꝺ aliq̃ ꝓmissa i le. ve. solutunt i noua p ipammet legẽ nouã: sicut declaratio vitatis gre. Qõ. n. lex vet⁹ dicebat obscure: ⁊ ꝓmittebat docẽdus clare: hoc clare docet lex noua: sicut articulos de hũanitate xpi: ⁊ hiusmõi. Aliq̃ vo deus exhibet i ea: sicut q̃ sũt gre: aliq̃ pꝰ eam sz p eã: sicut q̃ sunt glie. Et sil'r ẽ de sacris: quia graz quã vetera ꝓmittebãt: deus exhibz i nouis. s. p ea dispositionẽ ad gram. ¶ Ad zm dõm. qꝺ licet circũcisio non ꝓximeret characterẽ tñ dispositionẽ ꝓximebat: qz fz Bedã agebat ad originale tollẽdũ: qz erat pfectiꝰ q̃z qõcunq̃ aliõ sacrz. ¶ Ad 3m dõz: qꝺ sic vitas rñdet fige vt nihil minus sit i veritate real'r: q̃z pcesit i figa figural'r. nõ ãt qꝺ nõ sit plus real'r i veritate q̃z i figa. Alias nõ eẽt corpꝰ xpi realiter i eucharistia: sicut nec fuit i mãna: nec i agno paschali: nec in obl'one Melchisedech: q̃ fuerũt signa: nec eẽt peccatoꝝ remissio i bapº xpi: sicut nec i bapº Joã. Jta etiam i bapº ẽ realis virtꝰ disponẽs ad graz: licz nõ fuerit i aliq̃ ei⁹ figura nisi forte i circuncisiõe. Questio. II.

SEcundo q̃rit de diffinitiõe sacri: qz cũ vni⁹ rei sit vniça diffinitio: ⁊ sacrm sit qꝺ vnũ nõ vr qꝺ de sacro deberẽt poni multe diffinitiões. ¶ Cõtrariũ pz in lra: vbi plres ponũtur. ¶ Rº. de sacro generali dantur quattuoꝝ descriptiões: ad quas omnes alie possunt reduci,

p⁹ ar⁹ Prima descriptio ẽ qꝺ sacramẽtũ ẽ sacre rei sigm. 2º dr sacre. i. vt sacrans actu. i. adhibita ad sacrandũ spũal'r: pp qõ nec ẽpẽs ene⁹ pt dici sacrz: qz adhibebat solũ ad curã corpalẽ: nec crux xpi q̃ ad repñtandũ tñ: nec creature q̃ sũt vestigiũ ei i se possunt dici sacrm. Scõo additur rei: quia in sacramento sunt tria: aliquid qõ ẽ sacrm tñ: vt signũ exteri⁹: significãs ñ significatũ: aliud qõ ẽ res tñ: vt res vltia nõ significãs aliqd sz significata. Aliõ qõ ẽ mediũ iter illa: qõ dr res ⁊ sacrz significatũ a prio: ⁊ significans aliud: vt caracter: aut ornatus respectu gre vl' hõ. 3º põitur signũ: qz sũt tria gnã signoꝝ. s. demratiuũ: rememoratiuũ: ⁊ pnosticũ: vt demratiuũ sit respectu rei pñtis: rememoratiuũ respectu ꝓteriti: pnosticũ respectu futuri. Et sciẽdũ qꝺ sacrm dr signũ rememoratiuũ q̃tũ ad causã quã rememorat. s. xpi passionẽ: demratiuũ q̃tũ ad effectũ quẽ actu facit: qz sctificat: pnosticũ q̃tũ ad finez quẽ ostẽdit. s. futurã gloziam.

z⁹ ar⁹ Secunda descriptio est: qꝺ sacrz est inuisibilis gre: visibilis forma: ita vt imaginẽ gerat ⁊ cã existat. Ubi prio est aduertẽdũ: qꝺ aliter se hz lex ad legẽ: alr sacrz ad sacrz: qz lex ẽ recta regula agẽdoꝝ ⁊ doctrix discipline dei: nõ factrix. Uñ ad legẽ pfectã non ptinet plus facere: sz pfectiº dictare agẽda. Secº ẽ in sacris: vt in pcedẽti qõne dictũ ẽ in solone ꝓmi argumẽti. ¶ Scõo ẽ sciẽdũ: qꝺ sic sanũ dr tripl'r. s. de hũte: efficiẽte: ⁊ significãte sanitatẽ: vt puta de aiali: medicina: ⁊ vrina: sic sacrm dr de hũte formal'r ⁊ eẽntial'r scitatẽ: vt ꝺ eucharistia ꝓtinẽte scm scoꝝ. itẽ de significãte ⁊ efficiẽte sil: non tñ hũte: sicut de ceteris sacris no. le. itẽ de efficiẽte tñ vt de xpi incarnatiõe ⁊ passione. itẽ de significãte tñ: vt de sacris ve. le. Uñ ista diffinitio seu descriptio: nõ ꝓuenit sacris ve. le. sicut nec pfecte rõ sacri: vt magr in littera inducit.

Tertia descriptio est: qꝺ sacrm est in quo sub tegumẽto rez visibiliũ diuina virtꝰ secretiº operat̃ salutẽ. Qõ aũt ꝺ dr: qꝺ salutẽ secretiº opat̃: verũ ẽ p se: sz p accidẽs i ponẽte obicẽ ipediat̃: sic̃ Augu. diffinit virtutẽ: Qz est optima q̃litas mẽtis q̃ recte viuit̃: q̃ nullus male vtit̃ 3º ar⁹

Quarta descriptio est: qꝺ sacrm est mãle elemẽtũ exteri⁹ occ'lis suppositũ: ex institõne significãs: ex sil'itudie representãs: ex scificatiõe inuisibilez gram ꝓtinẽs: Mãle el'z .i. el'atuz: ponit̃ pars ꝓ toto. ¶ Et si dicat̃ ꝺ ꝺ: qz ps nõ dr de toto: ⁊ iõ dr. 7. metha. Qz statua nõ dr es sz erea. Dõz qꝺ pars nõ ꝑdicat̃ de parte: puta dõo qꝺ circulus est es: accipiendo circulũ: ꝓ forma. Sz si accipiat̃ ꝓ cõposito i toto artificiato: bñ ps subalis ꝑdicat̃ de toto: dicẽdo phiala est aurz ⁊ ecõuerso. Sz in eo qõ ẽ ens vnũ p se vl' p accñs: nãl'r nunq̃z ps ꝑdicat̃ de toto: nisi denoiatiue. Rõ aũt diuersitatis ẽ: qz i composito nãli ẽ diuersitas ⁊ plitas realis iter mãz ⁊ formã: subz ⁊ accñs. Uñ hõ nõ est corpꝰ nec albedo: nec ecõuerso: sz corpoze⁹ ⁊ albº: qz hõ sup corpꝰ qõ ẽ ps addit realẽ formã subalẽ: ⁊ hõ albº sup hoiez addit ẽt realez formã: accñtalẽ aũt. vñ se heñt ad iuicẽ real'r sicut ps ⁊ totũ q̃ nõ ꝑdicant̃ de se iuicẽ nisi denoiatiue. Sz forma artificialis supra nãlẽ: nullã rẽ penitꝰ addit q̃ faciat realez cõpositionẽ. vñ aggregatũ ex forma artificiali ⁊ subo nãli: ⁊ ipm subm nãle nõ se heñt ad iuicẽ: sic̃ ps ⁊ totũ. vñ pñt de se iuice ꝑdicari sine denoiatiõe. Sz noia artificialiũ sunt equoca. Qñq̃z. n. accipiunt̃ i abstracto ꝓ forma ipa tñ. et tũc nõ recipiũt ꝑdicationez subi: nisi denoiatiue: dõo circulus ẽ ene⁹: ñ es: ⁊ spera enea: nõ es. pº de aĩa: sic albedo dicitur bũana: ñ hõ. Qñq̃z ãt accipiunt̃ i ocreto ꝓ ꝓposito ⁊ tẽ recipiũt: dõo qꝺ statua ẽ aurũ nõ aurea rõne dicta de quo iterũ dicet̃ infra. d. 3. q. i. Exteriº occ'lis suppositũ. i. sensibile: nõ qꝺ sit neẽe suscipiẽtẽ ad effectũ sacri: vel sensu: vel itelectu ipm pcipe: dũ tñ corpꝰ eiº attigat res ipa q̃ ẽ mã: vl' aer q̃ ẽ subm verboꝝ. vt dictũ ẽ in ꝓma qõne. Qz enĩ aĩa est in q̃libet pte corpis q̃tũcũq̃ extrẽa tota p eẽntiã ⁊ ibi etiaz dr eẽ q̃libet potẽtia eiº abstracta: saltẽ p nãlẽ cõcomitãtiã qõ tãgit corpꝰ: eo ipo pt imutare aĩaz et eiº potẽtiã. Ex institutiõe significãs. s. actu. Ex sil'itudie repñtãs. s. nãli aptitudine: ex q̃ hũit ortũ: vt dictũ ẽ i pcedẽti qõne opione. 4. Ex scificatiõe inuisibilẽ gi az ꝓtinẽs. nõ mãe pcedẽtis qz ñ ẽ gnãle oi sacro: sed p verbũ sacrale scificat̃ creatura. Et hec sufficiãt. ¶ Ex hoc ẽt pz solo ad argm: qz vniº rei ẽ vna diffinitio ppria ⁊ ꝓpleta: sz nihil ꝓhibet vniº rei esse plres descriptiones icõpletas. Qõ. III. 2º ar⁹

TErtio q̃rit de istõne sacroꝝ. Et vr qꝺ post pctm: hũanũ genꝰ nõ indigeat sacris: qz p graz ⁊ virtutes pcti vl'nera sanant̃ in nobis: qz gra a sctis dr sanitas: ⁊ decor aie. phs ẽt cõparat virtutẽ. z. ethi. sanitati corpali: q̃ cũ sacra sint ist̃ituta vt medicine pctĩ: vt Hugo dicit: Uideꝫ qꝺ eis nõ ꝺigeam⁹. ¶ Uideꝫ ẽt qꝺ añ peccatũ debuerũt institui: qa añ pctm hõ ipis indigebat: pbõ: qz idigebat gra: vt in. z. li. dictũ est: sz sacra sũt ist̃ituta ad gre collõnez: iõ rc. ¶ Jnõ riũ sũt q̃ctes scoꝝ: ⁊ magr i lra. ¶ Rº. hic sũt qnq̃z ꝓnes. ꝓsa ẽ qꝺ debuerũt ist̃itui nõ debito necitatis absolute. qz aliter deꝰ potuit: nec debito obligatõis: qz nob ñ põt eẽ debitoz: sz debuerũt ist̃itui debito ꝺgruitatis: qz eisdẽ ꝺzio mõ factis virtꝰ corrũpit̃ ⁊ fit. Et qz hõ ꝓ sensibila deordinatus erat circa deũ: ⁊ quo ad cognitionẽ: ⁊ quo ad diffinitionẽ: ⁊ quo ad actionẽ: vt ex dictis sanctoꝝ patet: ideo necessariuz fuit: vt ex sensibilibus sacramentis ordinaretur in deũ q̃m ad hec tria. Sicut igit̃ corruptio vtutis fcã ẽ in

p⁹ ar⁹ 4º ar⁹ 2º ar⁹ 3º ar⁹ 4º ar⁹ 5º ar⁹

boie:p hoc q̄ sensibilibus se humiliauit: ita ei⁹ reparatio fit p hoc q̄ sub eis hūiliat' ob dei reuerētiā. ℙrobāt ār ali qui nō posse nobis deū fieri debitorē:qz nihil equalēs sibi reddere possumus. Sed ꝫ hoc est.qz neq; parētib⁹ a gb⁹ habem⁹ eē possum⁹ equalēs reddere:ꝛ tñ ipi sūt nobis debitores nutrimēti ꝛ doctrine. Et ampli⁹ ex bono ℎuitio filiali possum⁹ eos nobis ꝫstrīgere debito aīcitie ꝛ beneficētie. Et dōm q̄ nō est sil'e. p⁰: qz qcqd a deo habem⁹: totuz est p cōicationē gratuitā ꝛ liberalē:nō nālē. vñ ex illa nos soli sum⁹ obligati nō ipe:sz cōicatio pentū ē nālis ꝛ ipfcā: vñ ad eā pficiēdā nāl'r obligamur. Itē bonā volūtatē hz fili⁹ nō a pente p nālē ꝓpagationē: vñ p illaz pōt sibi obligare parētē:sed illā hz a deo: vñ p illā magis obligat' deo q̄z obliget sibi deū:cū ex dono suo gratuito:nūq; aligs obligeī. ¶ Scōa ꝓ ē:q̄ nō debuerūt ist̄ituī ī statu īnocentie: nec pp eruditionē:qz nō a nālib⁹ erat cognitio supnālium sumēda:sicut nec nūc:sz p reuelationē:licet posteri a parētib⁹ essent edocēdi:sicut nūc:nec pp curatiōez ꝑseruatiuā vel aliā:qz sacra nō ꝑseruāt nisi ꝓferēdo grām ꝛ fomitem mitigādo ꝛ libex arbitriū fortificādo:tūc aūt fomes non fuit:ꝛ libex arbitrium ī potissimo statu suo fuit:ꝛ grām vl habuit:vel sine sacro habere potuit:ꝛ i momēto pctī deus sacrm instituere potuit:vñ añ necesse nō fuit:sicut añ ꝑparare medicinā op⁹ nō eēt medico quē morb⁹ nō posset latere:ꝛ q posset ī instāti remediū adhibere. Sz pp hoc medici añ ꝑparāt: qz qñ volūt non possunt statiz. ¶ Nec valet si dicat' q̄ sicut ignis a p̄ncipio mūdi patus ē ad puniēdū: sic cū deus sit ꝓnior ad mīsendū q̄z ad puniēdum debuit pare remediū:qz ignis īferni q̄dā corp⁹ nāle ē:ꝛ sine destructiōe spere terre de nouo fieri non potuit: vñ qz p̄ncipales partes terre ī sua ītegritate debuerūt ꝑmanere:iō a p̄ncipio pp pfectionē vniuersi fieri debuit:sz sacra sunt quedā artificialia q̄ ad pfectionē vniuersi nō ptinēt: vnde ꝛc̄. ¶ Sz ꝫ hoc ē:qz p⁰ aq̄ sup terrā fuit:ꝛ postea ī mare cōgreata fuit:ꝛ sic terra discoopta remānsit. ¶ Sz nō ē sil'e ō aere ꝛ aq̄ q̄ facile:ꝛ sine sui corruptiōe ꝺdēsant' ꝛ rare fiūt: ꝛ ita aer vsq; ad terram dilatat⁹ nihil pdidit.e⁹ aqua ī seipsam ꝺdēsata eādē subam retinuit. Sz terra plus ꝺdēsari nō pōt:cū sit ī sūmo gradu dēsitatis sicut ignis ī sūmo leuitatis: vnde sine sui corruptōe igni locū facere nō potuit. ¶ Item potest dici:q̄ qz iam angeli peccauerant:ideo tā cito paratus est ignis:quia ille homicida erat ab initio.

Sed quia parata est ab heri Tophet: vt dicitur in Jsaia: ideo ꝓma solutio melior est: qz etiam ante peccatū anglī parat⁹ erat ignis īferni. Mrīmoniū aūt tūc nō erat sacrz: 3° ℙ qz nō erat ī remediū. ¶ Tertia ꝓ est:q̄ tpe nāe lapse debuerūt ist̄ituī:qz nunq; debuit deesse reme^m: nec antidotū: q̄z cito fuit venenū. Et iō q̄z cito fuit morb⁹ pctī tā cito debuerūt eē sacra:q̄ sūt medicina ꝫ pctī: vt dic̄ Aug. ¶ 4.⁴ 4ª ℙ ꝓ est:q̄ tpe legis nāe debuerūt ist̄ituī:qz cū ea q̄ ab hoie fiunt a cognitiōe ortū habeāt:alr nō eēt būana opatio:oz q̄ opatio cognitiōi rndeat:sic̄ effect⁹ cāe. In lege aūt nāe nō sufficiebat sola cognitio nālis ad salutez:sz exigebat' fides aliquoz q̄ supra nāz sūt. ꝛ post lapsuz exigebat' fides de reparatione:p quā erat medicīa morbi:iō ī statu illo: nō tñ erāt necessaria opa:q̄ sūt de dictamīe legis nālis:sz ēt aliq̄ q̄ eēnt ꝓtestatiōes:ꝛ signa coz:q̄ ad repationē ptinebāt: ꝛ hec erāt illi⁹ tp̄is sacra:sic̄ sacrificia:decime:ꝛ obl'oes:ꝛ hꝺ. Debuit aūt aligd supaddi tpe Abrae:ꝛ legis scripte: q̄ñ cepit fides augeri ꝛ ppl's dei distingui: sicut addita fuit circūcisio. ¶ Quinta ꝓ ē:q̄ ēt tpe gre debuerūt esse sacra: qz eadē est fides modernoz ꝛ antiquoz:vt Augu. dic̄. Et cuz sacra fidei corresp̄deāt sicut ipsi⁹ ꝓtestatiōes: vt ab ea vtutē hūtia:oz q̄ sicut antiq pres redēptiōis xp̄i participes effecti sunt p sacra q̄ erāt signa futuri:ita ꝛ in nos redēptio ei⁹ gueniat mediātib⁹ aligb⁹ sacris significātib⁹: qđ iā factū est: vt sūt sacra no.le. Sz in statu patrie debent cessare oia sacra:ꝛ fig^e pp id qđ dicit glo.z^c.coz.3. sup illud: Hlozią vult⁹ Moysi:q̄ euacuat'. Uenīte ingt impatoze:imagies tollunt' de me⁰. Ibi spectat' imago vbi impator pns nō ē: vbi aūt ē: imago remouet' ꝛ fulget pntia īpatoris. ¶ Per hoc pz solutio ad argumēta. ¶ Ad p^m dōz:q̄ gra ꝛ vtutes sanāt formal'r:sz sacra effectiue quodāmō. Et iō sicut ñ sequit':sanitas sanat:g medicīe nō sunt necessarie:sic ꝛ in pposito:cū sacra sint q̄dā medicine aie. ¶ Ad z^m dōz: q̄ sacramēta nō sūt īstituta ad grām ꝓferēdā: nisi ꝓut grā ē sanās formal'r morbū peccati. Et sic in statu īnocētie:hō gratia non indigebat.

Questio IIII

Quarto q̄rit':de ꝓstōne sacroz. Utrū. ꝓstent ex rebus ꝛ vbis. Et vr̄ q̄ nō:qz sacra no.le.succedūt sacris vet.le. Illis.n.ablatis ista sūt instituta: vt dic̄ Augu.ꝫ Fausti.19. sed in sacris ve.le:nō regrebat' aliq̄ forma vboz:vt vr̄: g̃ nec in sacris no.le. ¶ Itē in gbusdā sacris sunt verba sine elemētis corpalib⁹:sicut in pnia ꝛ matrimonio: g̃ sil'r in aligbus sacris debēt sufficere elemēta:vel res corpales sine vbis. ¶ In ꝫriū est qđ dicit Aug⁹. sup Jo.omel.80. Accedit verbū ad elm̄:ꝛ fit sacrm. Et apls ephe.5. Xp̄us dilexit eccliaz ꝛ tradidit seipsuz ꝓ ea:vt illā scificaret: mūdās eā lauacro aq̄ in verbo vite. ¶ R⁰. dōm.q̄ circa hoc sunt due opiōes. ℙria ē Tho.q̄ dic̄ q̄ lz hoc sit cōe oib⁹ sacris opio sci q̄ ꝓsistāt ī reb⁹ sensibilib⁹:iuisibilē grāz significantib⁹:hꝺ ē Tho. spāle sacris no.leg.q̄ reb⁹ vba addant': ꝓpter tres rōnes.

ℙria ē: qz hec sacra nō solū significāt op⁹ redēptiōis:q̄ p xp̄z est facta:sicut alia sacra:sz ab ipa xp̄i passiōe fluxerūt. Et iō sicut effect⁹ ꝓrimi hūt sue cāe imaginē q̄stuz pūt:vt .s.ex reb⁹ ꝛ vbis ꝓsistāt:sicut xp̄s ex verbo ꝛ carne. 2ª rō ē: qz nō solū sūt signa futuroz:sicut sacra ve.le.sz pntiū ꝛ ꝓteritoz:vt dictū est:q̄ pūt exp̄ssius significari:q̄z futura:sic̄ ꝛ certi⁹ cognosci. Et iō significatio vboz q̄ est exp̄ssiua:adiungit' significationi rerū. 3ª rō est:qz grāz ptinēt ex scificatiōe.q̄ fit per verbū dei vt dictū ē. ¶ Scōa opinio hꝺz 2ª opio trla mēbra. p^m q̄ oia sacra no.le.ꝓsistūt in verbis: z^m q̄ nō oia ꝓsistūt in reb⁹ ꝛ verbis:sz solū illa q̄ ꝓferūt sctitatē: ꝛ vltra hoc mācipāt hoiez ad aligd sacruz: vt baptism⁹:ordo.ꝓfirmatio:extrēa vnctio. vl'saltē ꝓsistūt ī materie ꝓsecratiōe:vt eucharistia. Et ratio hoz est: qz pfectioza sacra debēt eē pfectioza ī significādo. Et iō qz ista sūt pfectioza vltra vba debēt hre res vt pfecti⁹ significēt. Nō sic alia.s. pnia:matrioniū. 3^m mēbrū ē q̄ sacra ve.le ꝓsistebāt solū ī rebz sine verb. Et rō patebit in solone p̄mi argumēti. Dec opio q̄z tū ad p^m ꝛ 3^m mēbrū ꝓcordat cū pria opio:ne:sz q̄z^m ad z^m mēbrū patit' calūniā. p⁰. q̄ extrema vnctio mancipet ad aliqđ sacrū:qz tūc ipimeret characterē. 2⁰. qz cuz de rōne sacri no.le.sit verbū ꝛ elm̄ ꝓut ex opposito distinguunt' ꝛz illud Augu: Accedit verbū ad elm̄ ꝛ fit sacrm. g̃ oē sacrm no.le.hz vtrūq;. Et iō dōm q̄ sicut in illis vbi est res distincta euidēter:nō ē ipa ibi vniuoce:qz in aligb⁹ est scificata:vt in ꝓfirmatiōe ꝛ extrema vnctione: in aligbus nō scificata:vt ī baptismo:ꝛ ordine:ꝛ eucharistia:sic nec in alys oz q̄ sit vniuoce:qz in pnia ꝓ mā est actus suscipiētis nō aligd a mīstrāte exhibitū. Jn mrīmonio aūt idē ē mā in q̄ ꝛ ex q̄ psone. s. suscipiētes:nisi qs dicat ꝓsensuz vnū eē māle respectu alteri⁹:qz vltim⁹ est q̄si forma ꝓplēs: vt in numeris vltima vnitas. ¶ Sciēdū ēt q̄ lz in sacris ve.le. sint res sole: ꝛ non verba in quo deficiunt a sacramentis verbi incarnati:tamen sicut res non est vniuoce in omnibus sacramētis no.le.sic nec verba sunt ibi vniuoce: quia in quibusdaz requirunt' verba:vt verba:qz sunt ꝓ forma: qz sine eis nihil actū ē:vt ī bap⁰:ꝓfirmatiōe:eucharistia:or

dine:extrema vnctione:ꝛ in penitẽtia quo ad absolutionẽ que ẽ forma:nam ꝓfessio scripto vel nutu fieri põt: sicut ꝛ per interpꝛetẽ. In mrimo⁹ aũt reguntur verba solum:vt sunt significatiua.vnde si loco verboꝝ sint nutus vel epl'e sufficit:ñ solũ ī mutis vel verecũdis ſz ẽt ī alys: qꝛ ex q̃ ꝓfessus ẽ ꝓncipal' cã:sufficit q̃liscunq; exp̃ssio. ¶ Utꝛ ãt mutuus cõfessus cũ carnali copl'a sine alio signo sufficiat:vi deꝛ q. nõ: qꝛ oz exprimi p signa ordinata ad exp̃ssionẽ cõ sensus siue pcedẽtia: vt ī spõsalib⁹ de futuro carnali copl'a subsequuta affectu maritali: vel subsequẽtia:qõ nõ est hic. Ad ℔.n.datus ẽ nobis ℔mo:vt p̃sto fiãt mutue volũtat' in dicia. ¶ Ad p̃m dom:q ñ ẽ sile õ sacris no.ꝛ ve.le.qꝛ sic lex vetus fuit figa ꝛ vmbꝛa noue:sic sacꝛa ve.le. fuerunt vmbꝛa ꝛ figura sacꝛoꝝ no.le.vt dicit Ugo li.i.pte.ii.ca.i.Sed obscuritas repũtationis magis fit p signa vel per res sensibiles q̃ per voces:q̃ iter signa obtinẽt ꝓncipatũ ſz Aug. Oꝛ rõnabile fuit: vt sacꝛa ve.le. ꝓsisterẽt ī reb⁹ absq; vbis. Nec recolo q ī aliquo vterẽtur vbis excepto sacrificio ze lotypie:de quo hẽtur numeroꝝ.ſ.ca.Cui⁹ forte rõ fuit:qꝛ nõ tã fiebãt ad significãdũ futura:sicut ad exhibẽdũ aliq̃ pñtia:nõ qdẽ spũalia:vt sacꝛa no.le.ſz cozpalia:q̃ significãt p vba ibidẽ exp̃ssa: verũtñ ī oꝛonib⁹:bñdictiõib⁹:ꝛ grauz actionib⁹:erat vsus vboꝝ ī ve.le.sicut noua pp eãdem rõnem. ¶ Ad zm dom q mrio m ℔m q ẽ in offñ ꝛ pnia ſz q est vtus:nõ hñt aliquã formã vboꝝ:ſz vtrũq; ſz q ẽ sacrz in dispẽsatiõe mĩstroꝝ eccl'ie ꝓsistẽs hz verba aliq̃:sic ī matrimonio sũt vba exp̃mẽtia ꝓsensuz: ꝛ uterũ bñdictiões ab eccl'ia ĩstitute. In pnia ãt ẽ absol'o sacerdotis vboten⁹ fcã.

Questio. V

Quinto q̃rit de circũcisiõe vtꝛ ꝓueniẽ ter fuerit ĩstituta. Et vr̃ q non qꝛ pctõ originali nõ debeꝛ pena sensibilis: ſz pena dãni:ſz ī circũcisiõe fuit magna pena sensibilis:g circũcisio nõ fuit ꝓueniẽs remediũ pcti originalis. ¶ Jtẽ medicia oz ꝓportionari mozbo: ſz pctñ originale fuit mozb⁹ cõis oĩ populo ꝛ oĩ sexui.g ei⁹ medicia debuit eẽ cõis quod non fuit circũcisio q̃ data fuit tñ ppl'o isl'r:ꝛ tñ viris ꝛ nõ mulieribus. ¶ In ꝓriũ ẽ:qꝛ fuit ĩstituta a deo a quo nihil fit nisi ꝓuẽientissime. ¶ Bo.circa qõnẽ istã videdi ſt quinq; articl'i.

Primus articulus ẽ de cã istitutionis:ꝛ iste hz tres ꝓnes ſz tres cãs. ¶ Pria ꝓ ẽ q circũcisio est ĩstituta pp curationẽ originalis pcti. Jpa.n. hz exp̃ssio rem significationẽ:ad ei⁹ curationẽ q̃ alia:pmo q̃tum ad membꝛum generatiõis p quã pctñ ozigiale transfundit'.

2o q̃tũ ad figurã circularẽ:in qua significaꝛ circulus originalis ĩfectionis:ℑm q psona cozrũpit nãm:ꝛ nã cozrumpit psonã. 3o q̃tũ ad penã que erat in circũcisiõe ꝓtra delectationẽ ꝓuisceẽtie:in qua ꝑcipue viget fomitis vt⁹. 4o q̃tũ ad sanguis effusionẽ:ī quo significaꝛ passio xp̃i:p quã pro originali satisfaciẽdũ erat. Et q̃tũ ad hoc daꝛ talis diffinitio:de circũcisiõe: Qꝛ circũcisio est signaculum curationis ab originali. ¶ Scda ꝓclusio:ẽ q circũcisio est ĩstituta ꝓpter distinctionẽ fidelis ppl'i:ab infideli pp fidẽ ei⁹ cui data est circũcisio. Et q̃tũ ad hoc sic diffinit' a Damasceno. Circũcisio est signũ determinãs isrl a gẽtib⁹: cuz gb⁹ cõuersabaꝛ. Et ĩ debuit dari ante legez:qꝛ p eã ppl's dei distĩguebaꝛ ꝛ adunabaꝛ. Lex aũt nõ debet dari: nisi pp'o distincto ꝛ adunato. Uñ nõ lz miscere sanctũ semẽ: cũ semine nationũ:sicut nõ licuit filios dei.i. Seth. cõtrahere cũ ffliab⁹ boĩuz.i. Laym.. ¶ Tertia ꝓ ẽ ipsa circuncisio est ĩstituta pp triplicẽ significationẽ.ſ.mozalẽ: quia.ſ. erat signũ castitat' seruãde:allegozicã: inq̃tũ significabat purgationẽ p xp̃m futurã:ꝛ anagozicã:inq̃tũ significabat depõnẽ cozruptiõis carnis ꝛ sãguis ī refrectiõe. Et ĩ ꝓueniẽter data ẽ tpe Abꝛae ꝛ nõ añ:qꝛ ex cozruptiõe pcti originalis boĩuz gen⁹ tpe Abꝛae vsq; ad ꝑfundissimũ pctõꝝ venerat.ſ.ad infidelitatẽ seu ydolatriã ꝛ turpissimũ viciũ ℑ nãm. Et ĩ tũc tpis p⁹ ꝓueniebat ꝓmissionẽ manifestaz fieri de semine nasciturο in quo oẽs gẽtes bñdicerenť ꝛ a pctõ mũdarenť. Tũc ẽt oportebat in significatione aliqõ ex⁹ fidei boĩb⁹ ꝓponi ℑ infidelitatẽ: tũc ẽt signa castitatis dari ℑ turpissimaz ꝓcupiscẽtiã. Et ĩ abꝛae pzio data ẽ circũcisio in signum paternitatis: vt ex quo nasciturus erat pctõꝝ destructoꝛ:ꝛ ī signũ fidei ꝛ distinctionis ab infideli bus:ꝛ in signũ castitatis ꝛ mũdicie.

Secundus articulus ẽ de subo circũcisiõis: vbi sũt tres ꝓnes. Pria ẽ q circũcisio solũ data est Abꝛae ꝛ semini ei⁹: qꝛ sicut pctñ p adaz in oẽs trãsiuerat:ita oportebat p xp̃m scificationẽ a pctõ trãsire. Uñ ad ꝓgatiuaz scitatis ei⁹ insinuandã oportebat quicquid ad xp̃m ptinebat spãli scitate pollere. Et ĩ ī ppl'o: de quo xp̃s nascitur⁹ erat oportebat spãl'r cultũ dei eẽ:ꝛ ipsuz apõ eos signari. Et qꝛ circũci⁹ ẽ sig⁹ distiguẽs ppl'z dei ab alys: ĩ oportebat ppl'o isrl circũcisionẽ spãl'r dari:ñ solũ q̃tũ ad illos q de stirpe Jacob erãt:ſz ẽt q̃tũ ad oẽs q ad ppl'm illũ q̃litercũq; ptinẽt. verũ ẽ tñ q q̃tũ ad ꝓmissionẽ factã Abꝛae separat⁹ ẽ p electionez Jsaac ab Jsmaele:ꝛ Jacob ab Esau: vt ꝛ Ro.9. Nõ aũt aliq̃ segregatio facta est in filys isrl:ꝛ ĩ oẽs filij isrl ptinebãt ad ppl'z dei peculiarẽ. Et pp hoc illis solis circũcisio cõpetebat: q̃si nunq; a familia abꝛae sepatis. Jsmael ꝛ Esau tenebanť ad circũcisionẽ q̃diu erãt in familia parẽtũ:nõ aũt post receſſũ ab eis. Ex quo ꝛ q saraceni q noĩe solũ a Sara:ſz re ab Agar descẽderũt:sicut Jsmaelite ad circũcisionẽ nõ tenebanť: nec Job q de Esau:sic nec idumei tenebanť. Sz qꝛ.x.trib⁹ diuise sũt a duab⁹ sub Roboã deo pmittẽte nõ iubẽte. sicut diuisus ẽ Jsaac ab Jsmaele:ꝛ Jacob ab Esau:ſz post reuinite sũt ī reditu de captiuitate:ꝛ relige isrl final'r salue fient. vñ nõ simpl'r fuerũt diuise a ppl'o dei:dicente dño Delie: Relig mihi decẽ milia ī isrl q nõ curuauerũt genua sua ante Baal:ĩ ẽt ille decẽ trib⁹ tenebanť ad circũcisionez faciẽdã. ¶ Scda ꝓ. est q viris ꝛ nõ femis debuit dari: tũ qꝛ curatiuuz erat. Cũ.n.pctñ originale descẽdat a pre ī filios q̃tũ ad culpã ꝛ reatũ: q̃tũ aũt ad penalitatẽ descendat a femia:vt ī.z.li. dictũ ẽ:qꝛ pr̃ ẽ efficiẽs ī gnãtiõe:ꝛ mr̃ mãz admĩstrat. circũci⁹ ãt data ẽ ℑ ozigiale ad tollẽdũ culpã ñ ãt ad tollẽdũ carnis cozzruptionẽ: ĩ viris ꝛ nõ mulieribꝰ data ẽ: tũ ẽt qꝛ distictiuũ:qꝛ distictio ppl'i a ppl'o ꝑcipue ptinet ad viros:qꝛ uulieres viris subdite sũt: ꝛ sequũť foruz viri. Et ĩ apõ hebꝛeos nõ cõputanť genalogie exꝑte mulierũ:ſz ex ꝑte viroꝝ: Et ẽt hebꝛei ꝓhibebanť alienigenas ducere in vxoꝛes. ¶ Tertia ꝓ. ẽ q xp̃o circũcisio cõpetebat: nõ pp idigentiã: tũ qꝛ pctñ non ℑrit originale: ℑ qõ erat circũcisio: tũ qꝛ dñs circũcisionis: Et ĩ sicut ꝓnceps a legib⁹ est solut⁹: sic xp̃s a lege circũcisiõis: ſz pp decẽtiã. Decuit.n.eũ circũcidi. pzio vt ostẽderet se filiũ Abꝛae cui ꝑceptũ circũcisiõis erat factũ ꝛ pmissio nasciturι seminis: ꝛ sic õi pmissionẽ ĩpletã ĩsinuaret: 2o. vt circũcisionẽ sic ꝛ alia legalia in se suscipiẽs ab onere legis nos liberaret: 3o. vt ffrem indeoꝝ se ostẽderet:ne haberẽt iustã occasionem ipsuz repellẽdi. 4o. vt patereť legẽ quã tulit. de ꝓsti.c.cuz oẽs. L. de legib⁹. digna voꝛ. Et ĩ õ vt ꝓnceps ostẽdat se dñz legis: decet eũ q̃q; in se lege vti:ꝛ in se ꝛ ī alys q̃q; disp̃sare. Et ideo xp̃s in pueritia legi qdẽ subdi voluit vt eos q sub lege erãt redimeret. Fact⁹ aũt vir disp̃sauit cũ apl'is vt spicas vellerẽt sabbato:qꝛ dñs est fili⁹ hoĩs:etiã sabbati:ꝛ cũ curato vt tolleret grabatũ:ꝛ i se q̃ tetigit lepꝛosũ: vel loculũ adolescẽtis moꝛtui:vl' cũ pmisit se tãgi ab emoroissa. Sic q xp̃m decuit circũcidi sz nõ idiguit.

Tertius articulus est de ritu

p̄ᵃ ꝛcl̄o circūcisionis. Et habet tres p̄nes. ¶ Prima ē de tēpore: qz cū circuncisio esset in p̄cepto: ⁊ cuz hoc esset sacrm: octaua dies erat de nēcitate circūcisionis q̄tū ad obligationē p̄cepti. Et ita reus trāsgressionis erat q illud tēpus nō obseruabat: sed non erat de necessitate eiꝰ q̄tū ad efficaciā sacramēti: qz etiā in alio tpe circūcisio facta suū effectū sacramē talē habebat: sicut etiam accidit de ministrantibus nr̄a sacramēta q seruāt materiā ⁊ formā debitā ⁊ omittūt aliqd de ritu ad solennitatez sacrāmti ab ecclesia īstituto. ¶ De terminationis h̄ tempoz̄is cā est: ⁊ mystica: q̄ tangitur in littera. ⁊ litteralis: q̄ tangit a Rabi moyse: qz puer āte octauū diē est ita tener quasi in vētre matris: ⁊ ideo sicut aialia ante octauū diē p̄pter p̄dictā cāz nō offerebātur: ita nec puer circūcidebaī. Sic igitur p̄z q nō erat ō necessitate sacrī pl̄s q̄ in baptismo: alias nō ꝓfuisset Abrae nec sue familie: nec achioz: Erat tñ de necessitate p̄cepti nō humāi sed diuini: Propter qō soli deo licebat dispensare i tardādo: sicut illis q nati sunt i deserto. Et hoc pp necessitatē q̄ tāgitur Josue gnto: qz. l. nesciebāt qñ castra mouenda essent: ⁊ iterum qz nō erat necesse eos aliqō signū distinctionis habere: vt Dama. dic̄. qñ seozsuz ab alys hoīb⁹ bitabāt. Et tñ q̄tū ad aliquos q ex negligētia vel cōtemptu p̄termittebant dicit Augu. q inobediētiā incurrebāt. Nō aūt cōstat q aliq de illis q in deserto nati sunt in deserto mortui sunt: ⁊ videt probabile q nō: qz dr̄ i psalmo nō erat i tribub⁹ eoz infirmus. Uñ illi q de egypto egressi sūt: q circūcisi erāt mortui sunt: ⁊ ita ibi nullus ē mortuus incircūcisus. Si tñ ibi aliq incircūcisi mortui sunt: idē dōz ē de eis ⁊ de illis q añ circūcisionis īstitutionē moziebant. Poterat etiā dispēsare deus anticipādo: lz nusq̄ legat q dispēsauerit: nec i filio dauid: qz nō fuit noīat⁹: nec p̄ ōnēs circuncisus. vt dicit glo. sup illō puer. 4. vnigēitus erā cozā matre mea: sed in fide pentū saluabātur: lz nunc hoc nō sufficeret puulo: nō q fides antiquoruz esset efficacioz: sed qz nullo tpe homo natus fuit sine remedio salutis per se. Nūc eni moz natus pōt baptiçari: ⁊ si nō possit haberi aq̄ hoc accidit sacro. Tunc aūt circuncidi nō licebat ante octauū diē: ⁊ si nō erat aliud remedium. ergo septē dieb⁹ stabat puer sine remedio salutis: qō ñ cōueīt dīne misericordie: g̃ tunc habebat tale remediū quale habebat ante: sicut mulieres tale tunc habebāt q̄le habebāt ante oī tpe: qz nullo tpe circūcisio eis cōpetebat. Si tñ aligs ante octauū diez paruulū circūcidisset: puulo valuisset: licet ille peccasset. Nec itez puer circūcidi debuisset etiaz si potuisset: sicut si aliquis paruulū baptiçasset die epiphāie durāte p̄hibitione q tunc nullus baptiçaret. ad tollendum errorem dicentium illo solo die posse baptiçari quo christus baptiçatus est: baptiçatus esset: nec esset rebaptiçandus: sicut ⁊ qui de nocte celebraret: aut in fermentato vere conficeret: licet i hoc sit dissimile: qz ista essent cōtra p̄ceptū hominis: illa cōtra p̄ceptum dei: cōtra q̄ datū sacramentū videt nullū: sicut contra legē humanā factꝰ cōtractus nullus est. ¶ Sciendū aūt q illud p̄ceptum erat de nascituris de Abraā: nō de aduenis ⁊ pselitis: q in quocunq tempore volebant: circuncidi poterant vt Achioz: sic etiā patuit in sichimitis. Oz igit̄ Moyses nō circunciderat filiū suū excusat̄: qz vxor nondū permiserat. Et q̄diu cuz socero erat: nō poz² ꝛcl̄o terat sic contra eius voluntatē filiū circuncidere. ¶ Secūda cōclusio ē de mēbro. Cum enī circuncisio eēt vt dictum est in signum purgationis originalis peccati ⁊ in signum distinctionis populi ex quo christꝰ p̄opagādus erat: ⁊ in signuz castitatis seruande: ideo q̄tū ad hec oīa decuit vt fieret in membro generatiōis: qz per actū generatiōis originale cōtrahitur: ⁊ x̄ps ab illo populo descendit ⁊ i illo actu castitas cōsistit. Et ideo generationis membz̄ erat de nēcitate circūcisiōis: ⁊ q̄tū ad efficaciā sacramēti: ⁊ q̄tū ad obligationē p̄cepti. Ex prima g̃ ōne apparet q sabbato circūcidebaī puer quādoq̄: qz die octauo. Erat gdē aligs natꝰ sabbato. igit̄ ⁊ sabbato sequēti circūcidendus erat. ¶ Tertia cōclusio est de instō. Ubi sciendum est q sacramētum qō est signū ⁊ causa: efficit qō figurat. Et ideo illa significatio est de necessitate sacramēti q̄ ad effectū sacramēti refertur: nō aūt illa que referī ad causaz p̄ncipalē effectus: sed ē de bene eē ipius. Cultellus aūt lapideus nō est de necessitate īcisionis per quā significat circūcisio effectū suū. s. purgationē ozigialis: sed habet aliquā similitudinē ad causaz p̄ncipalē meritoziā remissiōis oziginalis. s. xp̄z. Et ideo nō erat de necessitate circūcisionis. Uñ nō erat necessariū q̄tū ad obligatatōez p̄cepti: nec ēt q̄tū ad efficaciaz sacramenti: q fieret cultello lapideo: qō ritus iudeoz̄ vsq̄ hodie ostēdit. Sz i p̄cipalib⁹ circūcisiōibus i q̄bus x̄pm significari opoz tebat tale īstrumētū adhibitū ē. Sz q Sephora tulit acutissimā petrā: hoc fuit vel qz cultellū paratū nō habuit: vel pp mysteriū deus voluit sic: vt significaret petrā x̄pm suo sanguīe eccl̄iaz despōsatuz̄ ⁊ lauatuz̄. ¶ De ppucio āt x̄pi dicit comestoz ipm ab angelo delatū Carolo magno: ⁊ ab eo aquis granis positum. ⁊ a Carolo caluo translatum Larosium. Sed hoc theologi multi negāt: eo q tanq̄ ad veritatem humane nature ⁊ integritatē pertinens cum christo resurgere debuerit: licet cicatrix in signum victorie in mānibus ⁊ pedibus remānserit. Potuit tñ christꝰ de materia alia sibi ppuciū sile repare ⁊ illō deuotōi fideliū dimittere.

Quartus articulus ē de effectu circūcisiōis. Et circa hoc sūt tres ꝛclusiones. ¶ Pria q nō ipi p̄ma ꝓ mebat characterez: qz sufficiebat distinctio corpozalis: nec iterabaī: tum ppter iposs̄ibilitatē: tuz qz ō oziginale. ¶ Sz tunc est dubiū si oznatū ip̄rimebat: ⁊ forte nō: sicut nec alia remedia cōtra oziginale: qz sicut dicit Beda q cōtra oziginale agebat: sic dicit Hze. q in puulis ante circūcisionem agebat sola fides parentū: Nō tamē ab illa fide aliquid in puulo fiebat. Uel dicēdum q circūcisio in hoc excellebat q alia nō nisi ex pactōe: hec āt vt sacrāmta no. le. scificabat agēdo oznatū: nō tñ q esset character: sed oznatus simplex. Baptismus āt imp̄rimit characterez: ⁊ oznatū: nō duas res distictas: sz qō ē tñ oznatꝰ i alys hoc in ip̄rimētib⁹ characterem ē character ⁊ plus: sicut qō ē vegetatiuū i plātis hoc ē sensitiuū i aialib⁹: nō due aīe sz vna: ⁊ hoc ē itellectiuū i homine: nō tres aīe sz vna. ¶ Scōa ꝓ ē q auferebat peccatuz z² ꝛcl̄o oziginale: ⁊ p ōnēs actuale mortale: non sic aūt veniale nec oēz penā vt baptismus. Sz videt q hoc ñ fuerit p vtutē iherētē sicut dr̄ de sacrīs no. le. qz hoc bñt ex ꝛtactu x̄pi qui tetigit aquā q̄do fuit baptiçatus: ⁊ chrisma quādo docuit conficere: ⁊ oleuz q̄do misit apostolos aliquādo iungere: ⁊ huiusmodi: circūcisio āt quādo fuit īstituta x̄pz nō tetigerat: g̃ saltē āteq̄ x̄ps fuisset circūcisus efficñ ex virtute inherēte nō habuit: sed si hūit hoc fuit solum a christi circuncisiōe vsq̄ ad eiꝰ passionē: qñ cessauit eiꝰ effcūs. Sz istud ñ videt neēe: qz constat q x̄ps istas materias numero quibꝰ vtimur nō tetigit: vt istis eisdē numero cōtactus eius realis vim dederit. Nec ēt apparet quō i sili māz mrimony tetigerit nec māz ordinū: p̄ter subdiaconatꝰ ⁊ p̄sbr̄atꝰ ⁊ lectoratꝰ: qz calicē accepit ⁊ libz̄ y saie legit: Uñ realꝰ ꝛtactꝰ hoc nō dedit. Et iō dicēdū ē q siue circūcisio auferret culpā oziginalē p vtutē iherētē siue solū p pactionē: hoc tñ hūit p istitutōez sacrī q̄ ordinabaī ad auferēdā clpā oziginalē. Et iō Beda dic̄. Qui nunc p euāgeliū terribiliter ⁊ salubriter clamat: nisi gs renatꝰ fuerit ex aq̄ ⁊ spūsco nō pōt īrare regnū dei: ipse dudū clamabat p legē suā aīa cꝰ caro p̄putȳ circuncisa nō fuerit pibit ō ppl̄o suo: qz pactū meū irritū fec̄. Sic igit̄ cum hec cōminatio fiat: non solum adultis sed ēt puulis qui non sunt capaces p̄cepti: ideo potius est īstitutio sacramenti q̄ comminatio p̄cepti: Nō sic autem erat de alys comminationibus que fiebant solum adultis que be-

ne erant comminatoria precepti: sicut illud de observatione sabbati Leui. xx. Anima que quippiaz operis fecerit de lebo eã de populo suo. Et exo. ix. de esu fermentati. ¶ Tertia ꝓ. est q̃ cõferebat gratiã q̃tũ ad effect⁹ positiuos: ⁊ nõ solum quantum ad priuatiuos: quia minima gratia sufficit ad merendũ: ⁊ nõ solũ ad alia: ⁊ hoc siue gratie sacrales differãt a virtutib⁹ siue nõ: qz vtreq; ꝓfluũt a gratia: ſz hꝰ cõtrariuz dicit magister: q̃ videt sentire q̃ licet circũcisio culpã auferret: tñ gr̃az nõ cõferebat. Cui⁹ tñ ꝺriũ cõiter tenet ꝓp duas rõnes. Pria ē qz ꝓuatiue oppositoꝝ nec̃e ē alterũ ieſſe subo: ſz culpa ⁊ gratia se hñt vt ꝓuatiue opposita: culpa enī est ꝓuatio gr̃e: g̃ si p circũcisionē auferebat culpa necesſariũ erat ieſſe gr̃az. Scõa ē ista circũcisus decedẽs si erat sine gratia nõ ibat ī paradisuz: qz erat sine gratia p quã itur ad vitã eternã. Ro. vi. gr̃a dei vita eterna. Nec ī infernũ: qz erat sine culpa: nec in purgatoriũ: qz nõ erat dign⁹ pena sensus. q̃ est ī purgatorio: ⁊ ꝑm fidē nõ sũt plures hitatões aiaꝝ post mortẽ: g̃ nõ ē cõueniẽs dicere q̃ circũcisio auferret culpã: ⁊ nõ ꝺferret gratiã. ¶ Quidã tñ nituntᷣ rñdere ad istas rõnes. Ad ꝓmã dñt q̃ culpa nõ ē ꝓuatio gr̃e formaliter ⁊ directe: sed solũ meritorie: qz ob meritũ culpe vel demerituz ꝺs aufert gr̃az ab illo q̃ peccat. Posset tñ de⁹ facere q̃ aliqs eẽt sine culpa ⁊ gr̃a: sic̃ si miracl̃ose formaret aliqs de limo terre: vt Adã. Talis enī nõ haberet culpã originalẽ: nec esset necesse: q̃ deus daret ei gratiã: qõ etiã alig exſtimauerũt ꝺ Adã ī ꝓma sui creatõe. ¶ Sed hec solutio nõ valet: qz licet culpa actualis ⁊ gr̃a nõ opponãt ꝓuatiue: ſz demeritorie: tñ clpa originalꝭ nihil aliꝺ ē formalr̃ nisi ꝓuatio gr̃e pp peccatuz ade. Et nõ ē meritũ aliq̃ nec ꝺmeritũ i puulo: q sic̃ pp alienũ: ⁊ nõ suũ meritũ saluat̃: sic pp alienũ ⁊ nõ suũ demeritũ dãnat̃. Et ꝛ possit de⁹ de limo terre ꝓducere hoies sine culpa ⁊ gr̃a ī puris nälib⁹: tñ de⁹ dedit ade ꝓ se ⁊ tota posteritate sua gratiã ifundẽdã ⁊ iustitiã originalẽ trãſfũdẽdã sub pacto nõ peccãdi. Uñ q̃cũq; ē de posteritate ade: aut ē in pct̃o ade vel suo: aut hz gratiã. Et iõ mox vt auferẽt sibi clpa dat̃ ei gratia. ¶ Ad scõaz rõnẽ soluũt sic: qz ꝓeter illas mãsiones fuit limb⁹ patꝝ: ī quo de⁹ illas poneret si vellet: aut eis aliã assignaret ꝓ bñplacito suo. ¶ Sz nec ista solutio valz: qz limb⁹ patꝝ erat pp pctñ nature. Uñ ante solutũ pcium ꝓ peccato populi debereᷣ bene illi q̃ erat liberatus a peccato pſone: sed nõ postea. Nec ali⁹ locus pene debeᷣ illi ī quo nulla ē culpa. Nõ ē aũt exᷣ bãc utã nisi aut locus pene. aut glozie: qz tũc ꝑm merita vel demerita debet esse ꝓmiũ vel suppliciũ. Et ad ꝟ dicereᷣ q̃ hoc vꝝ est ꝓ illis qui meruerũt vel demeruerũt: Ille aũt neutrũ fecit: vel si hũit demeritũ illud fuit ablatũ. Et iõ sicut locus purgatorij nõ est locus nisi habẽtis gr̃az cũ culpa vel pena: sic libus nõ est nisi hñtis gr̃am cũ culpa nature nõ pſone: lib⁹ aũt puerꝝ habẽtis culpã pſone sine gr̃a. Uñ cũ non sint plura receptacula aiaꝝ post mortẽ: licet de⁹ ī paradiso terrestri vel alibi potuisset põere aiaz puuli circũcisi: tñ de locis nob notis nullũ hũisset. Et iõ isti sic bas rõnes soluẽtes dicũt q̃ q̃uis de⁹ possit facere aliquẽ sine gratia ⁊ culpa: tñ non ē possibile q̃ remittat̃ culpa ⁊ nõ ꝺferat̃ gratia: qz culpã remitti ē eaz nõ ī putari ad penã. Ꝺdiu aũt gratia nõ redditur adhuc culpa ī putatur ad penã dãni q̃ est cõis peccato originali ⁊ actuali mortali: g̃ nondũ culpa totaliter ē dimiſſa. Dato ẽt q̃ deus posset facere q̃ culpa auferreᷣ ⁊ nõ cõferreᷣ gratia: tñ non facit hoc: sed ī oĩb⁹ sacr̃is auferẽtib⁹ culpã ꝺfert gr̃am. Cuius rõ est: qz sacr̃a auferẽtia culpã reponũt hoies ī statu pori q̃tũ ad id qõ est necessitatis ad salutẽ: aliogn essent ī perfecta. Nõ aũt reponũt ī eodẽ statu pſtine dignitatis. Uirgo enī p fornicationẽ corrupta p pniam reparat̃ ad gratiã: nõ aũt repat̃ ad virginitatẽ. Sz status ante culpã fuit stat⁹ ad gratiã: g̃ ad hũc statũ repatur: p sacr̃a auferẽtia culpã ⁊ cõferẽtia gratiã. Circunci sio igit̃ nõ solũ aufert culpã ſz gr̃az cõfert: nõ solũ q̃tũ ad actus ꝓpriatiuos vt qdã dixerũt: ſz ẽt q̃tũ ad actus positiuos: qz positiua causa ponit positiuũ effectũ. Sz q̃ dicunt q̃ deus nõ põt auferre culpã nisi cõferẽdo gratiã: nõ videtur ꝑm eos: qz dicũt q̃ post actũ culpa nõ manet: nisi q̃tũ ad reatũ. Sicut aũt hõ põt alteri gtare qõ ei debeᷣ: nihil aliud sibi ꝺferẽdo: sic deus põt gratis cõdonare reatũ ad penã nihil aliud cõferẽdo. Et tũc ꝑm eos pctñ originale qõ nihil ē nisi reatus ad penã: põt remitti sine gr̃a. Sz si actu trãseũte manet culpa nõ solũ quo ad reatũ sed quo ad maculã q̃ est formaliter ꝓpriatio gr̃e: tunc certũ est q̃ nõ põt tolli culpa quo ad hãc maculã nisi p restitutionẽ gr̃e: sicut nec cecitas nisi reddat̃ visus. ¶ Ad rõnẽ di ceduz q̃ si culpã remitti nõ ē aliud q̃tũ ad penã non ī putari: hoc põt eẽ sine gr̃a ⁊ sine culpa q̃tũ ad penã dãni: nõ vt est pena sed vt ē nã. Dicã enī q̃ sicut hõ qui formareᷣ de limo ⁊ mozereᷣ sine gr̃a ⁊ culpa careret visiõe diuina: qõ tũ non eẽt ei pena sed nã: ⁊ nõ dareᷣ ei gr̃a nec ī putareᷣ sibi ad penã: sic illi cui deus remisisset reatũ pene ⁊ nõ dedisset gr̃az: nihil ī putareᷣ ad penaz sed ad naturã. ¶ Qz ãt dicũt scõo q̃ omne sacr̃m qõ aufert culpam ꝺfert gratiaz: est vꝝ pp causam dictã. s. qz aufert maculam nõ reatũ. Reatus enīz sine gratia tolli põt: dico sine gratia gratũ faciẽte: q̃uis nõ sine gr̃a gratis data vl̃ facta: sicut homo despectiue gtat debitori inimico debitũ cui tñ non remittit offensam: adhuc odiens eũ: vel saltẽ nõ diligẽs. i. nolens facere ei bonũ: licet nolit facere ei malũ. ¶ Sed ratio sua nõ videt̃ necessaria. Si enī sacramentũ qõ aufert culpã reponit ī statu pristino q̃tũ ad id qõ est necessitatis: cum gr̃a sit necessaria ad salutez: tunc bene sequtur q̃ is qui ante peccatũ gr̃am habebat ⁊ p pctñ eã perdidit: p sacr̃m qõ aufert illud pctñ recuperet gr̃az quã perdidit. Sz puulus nunq̃ gr̃am hũit: Unde ſ̃ p sacramentum qõ purgat peccatum originale reponit ī statu pristino: gr̃az nõ habebit quã ꝑus non hũit. Similiter si qs de limo terre formatus ãteq̃ gr̃am haberet mortaliter peccaret ⁊ postea peniteret: si sacr̃m pnie qõ culpaz auferret solum in statu primo reponeret: gr̃am non conferret cũ nec prius haberet eam. Concludit tamẽ ratio ⁊ si nõ gratia forme vt dcñ est: tñ gr̃a materie in puulo descendente ab Adam ꝑm rõnez seminalẽ: g̃ per sacramentũ qõ aufert ī eo peccatũ Ade debet reponi ī statu in quo fuisset si Adã non peccasset: quo ad id qõ est pſone ⁊ necessitatis ad salutez. Si ãt Adã nõ peccasset ex pactione cũ deo filius suus ī gr̃a genitus fuisset. g̃ tc̃. xp̃s vero ī gratia cõceptus fuit non pp donum fcñ Ade pro se ⁊ posteritate: qz nõ fuit ab eo ꝑm rõnẽ seminalẽ: sed ex dono ꝓprio. Sed sacr̃m nõ reponit ī statu: quo ad originalẽ iustitiã: qz put excludit gratiã non ē necessaria ad salutẽ. ¶ Sed hic oriᷣ dubitatio quõ circũcisio ex ope operato cõferat gratiã si nõ imꝓmit characterem. ¶ Dicẽdũ q̃ ꝑm viã Thome non aliter sacramẽtũ causat gratiam nisi quia causat dispositionem ad gratiam que est character uel ornatus. Unde circuncisio non imꝓmebat characterem: sed ornatum. Uel dicendum q̃ nulluz sacramentum veteris leg. vel nature conferebat gratiaz ex opere operato nisi sola circuncisio ⁊ illa que erat contra originale: sed circuncisio ⁊ huiusmodi que ex opere operato conferebant gratiam in hoc differebant a sacramentis noue legis: non solum quia minus de gratia conferebant q̃ ista: sed etiam quia non conferebant nisi ex diuina pactione: ⁊ erant solum causa sine qua non. Et ꝓpter hoc non solũ suscipiendo vt circuncisio: sed etiam offerendo vel credendo paruuli distãtes iustificabãtur. Dicitur enim ex opere operato iustificare: quando pꝛeter illud nullum opus requiritur per se. ex parte iustificandi. licet forte per accidẽs requiratur vt remouẽs prohibens. Sed sacramenta no. lo. plus habẽt: qz in suscipiẽte aliqd efficiũt: qõ ita disponit ad gratiã sicut facit opus operans: quod est motus liberi arbitrij

in deū ⁊ in peccatuz. Et illud dicitur character vel ornat⁹.
¶ Et ideo pōt eē tertia opinio que posset imaginari: ꝙ sola circūcisio disponebat: cetera que erant cōtra originale cōferebant ex ope operato solū sicut causa: sine qua non: omnia autem alia neutro modo.

Quintus articulus est de remedio ꝓtra originale añ circūcisionē. vbi silr sunt tres ꝓclusiones.

ꝑma ꝓclo. ¶ Prima est. ꝙ fides ꝑpa i adulto erat remediuz ꝓtra originale. De adulto. n. dicit Augu. Qui creauit te sine te: ñ iustificabit te sine te. Et fides formata: q̄ alr est mortua. Sed itelligendū est: formata ꝓnter nō antecedenter: qz et merituz ⁊ sacrm: ⁊ oīs cā ꝑcedit suū effectū. Uñ cū remissio peccati mortal⁹ ⁊ original⁹ sit q̄si formalr p gram ⁊ caritatē: pus p se est sacrz: ⁊ dispō coexigita q̄z illa que sunt eius effectus. Jn paruulo aūt erat remediū fides aliena: nō cuiuscūq̄z: sz ecclie que semp est formata. Nec aūt nō est habit⁹ nec act⁹ vt qdam dicunt: sz fides mediatoris ꝼm actum sp regsita ē vt dicūt: qō nō credo. Qz aut itelligit de actu fidei ꝓtesta tuo. s. signo exterioze: ⁊ sic vex est: ⁊ nulli hoc est dubiū: aut de actu fidei elicito vel imperato. qō nō videtur vex. qz nō plus regrebatur fides tunc q̄z nunc: sed modo si nullus de ecclesia esset in actu credendi: nec in actu alio: ⁊ vnus paganus intendens facere quod facit ecclesia baptiçaret paruulum: ipse esset vere baptiçatus: ⁊ omnem baptismi effectuz consequeret. Et similiter si tempore nature vl legis scripte intendens facere: qō faciebat fidelis ꝑ paruulo circuncidēdo vel offerendo: illud idez fecisset: videt ꝙ fuisset verum sacramētū: etiā si nullus fidelis tūc i actu fidei fuisset. imo plus videt ꝙ si in toto mundo fides perisset actu ⁊ habitu: ⁊ infidelis baptiçaret paruulū: intēdens facere qō ecclesia faciebat: idē sacramētū eēt: cū haberet eandē materiā. ⁊ eā dem formam: iō ⁊c. ¶ Nec valet ꝓma ratio sua: que hoc ꝑbat: dicēs ꝙ ad actualē iustificationem regritur actualis vnio ad mediatorē: sed actualis vnio nō est nisi ꝑ actualem fidē. ideo ⁊c. Lōcedo maiorez: sed ad minorē dico ꝙ actualis vnio fit ꝑ actualem vsuz sacramēti a mediatore istituti: qñ in fide actuali implicita hoc fit: licet nō actuali: nec habituali explicita. ¶ Jtez non valet scōa ratio. que dicit fides operabaī per modū meriti: sed meritū cōsistit in actu. g̃ ⁊c. Dicendum ꝙ non videtur verum. ꝙ fides opereī per modum meriti: qz tūc ex ope opante: ⁊ nō ex ope operato ꝓdesset. Unde ꝑ modū sacramēti non meriti operabaī fides cū signo: sicut nūc intentio ministri cū sacramento. ¶ Jtē nō valet tertia rō. que dicit ꝙ fides aliena nō possit valere alteri ad iustificatōez: nisi vel ꝑ modū meriti vel suffragij qō idē est: vel sacri. sed fides aliena nō poterat valere ꝑ modū sacramenti: qz nōdum erāt instituta sacramenta: g̃ valebat ꝑ modū suffragij: vel meriti: hoc autez nō poterat fides aliena vt erat ꝓsone: qz frequenter erat in formis: fides aūt informis vni⁹ nō mereī aliqd alij: nec de ꝺigno: nec de cōgruo: licet ꝑ fidē informē aliqs possit sibi ꝑpsi mereri de congruo. g̃ oportebat ꝙ fides illa mereret puero iustificatōez: vt erat fides ecclesie q̄ semp formata est. Jsta ratio ꝓtinere videt multa nō vera. Primo qz dicit ꝙ nō ꝑ modū sacramti. dicēdū ꝙ imo fides cū signo videbaī eē sacrēmētum. Et qō dicit ꝙ nō erāt alīq̄ sacra īstituta: dicēdū ꝙ imo per ispiratōez. lz nō ꝑ exterioze legē. Erat. n. sacrz matrimony i remediū ꝓcupiscētie. Circa qō ēt erat dispēsatio de pluralitate vxoꝝ: ⁊ sacrm pnie ɔ actuale: ⁊ aliud ɔ originale. Nec videt etiā ꝑ modū meriti de ꝺigno: qz nec tota ecclesia: xpo excepto: pōt alteri mererisic p̄mā gr̃az. Jtē qō dicit ꝙ fides ecclesie semp fuit formata. vex ē. Sz supposito ꝙ in tota ecclesia militāte nō eēt fides formata actu: adhuc saluarēt̄ur i fide ecclesie ⁊ nūc ⁊ tunc paruuli ꝑ sacra. Uñ enī sacramentū exhibeī: intentōe faciēdi illud qō xps īstituit ⁊ ecclesia catholica seruat: vel seruare debet: ꝑ hoc i fide actu īplicita: lz nō explicita saluat. Nec videt fides aliter regri ad efficaciā sacri: nisi ꝙ exhibeaī itentōe tali: ⁊ ipsa intētio est fides. ¶ Scōa ꝓ ē. ꝙ cū fide regrebaī signuz sensibile exterius: tam ꝑ paruulo q̄z ꝓ adulto: sed ōrnter sicut nunc. Plus enī valet hoī fides ꝑpria q̄z paruulo aliena: sicut plus pōt peccare ꝑ se: q̄z ꝑ aliū ɔbere. Uñ fides baptismi ꝑ se sufficit i necessitate: nō aūt fides ecclesie paruulo: siue tunc: siue nunc: qz pari rōne: sicut nūc nō ē peccati originalis actualis remissio sine sacro: ō cuius rōne est res exterior: sic nec tūc cū ēt tūc res exterior eēt rōne sacri: qz nō ē sacramentuz ex solo actu iteriori sine exteriori: ⁊ opus opatū quo gs iustificaī cū actu iteriori: regrit exterius aliqd sensibile: vel actu qñ est respectu alteri⁹: vl saltē voto: qñ est respectu suyꝑi⁹. Unde quousqz puulo: vel ꝑ paruulo exhibita esset benedictio: vl oblatio: aut aliqd h⁹: qō tūc fiebat: sz nō hēmus scriptū: non erat mundatus ab originali. Sed sicut lex Moysi traxit circuncisionē ex patrib⁹: ita forte traxit oblationez q̄ fiebat post partū. Et iō ēt i adulto regrebaī exteri⁹ signuz: licet contrariuz qbusdā videaī. Cū enī hō peccādo se auertat a deo ꝓuertendo se ad sensibilia exterioza: iō oportet ꝙ se iustificando conuertat se ad deum: humiliādo se sensibilibus ꝓpter deū. Et iō omni tempore fuerunt sacrā necessaria ad salutē: etiam ante omnē legem scriptā. Sacramentū aūt est sacre rei signū: ⁊ est materiale elemētū: exterius oculis suppositū. Unde videt de essentia oīs sacramenti eē aliqd sensibile exterius: qō nō est actus interior: sed vex est ꝙ illō exteri⁹ nō erat sic determinatū sicut ē mō: qz ɔ actuale mortale nūc nō ē remediū: sine exteriori cōfessiōe: ɔ originale sine baptismo: tūc āt ab actuali iustificabaī per actū interiorē: cum ꝓposito satisfaciēdi exteri⁹: vel per ieiunia: vel ꝑ elemosynam: vel ꝑ oīonem: qz eedem partes satisfactionis erant q̄ ⁊ nunc. Sz qz originale satisfactionē non regrebat sed solum fidem. ꝑ quā sibi remitti peteret dicēs: ab alienis parce seruo tuo: iō ꝓbabile videtur ⁊ sine signo exteriori nec in re: nec in voto adhibito adultos saluari. Sed ꝓ paruulis qb⁹ deerat act⁹ interior rerebaī aliqd exteri⁹ ¶. Ad huc tñ restat dubiū. quō adult⁹ sine sacramēto a pctō mundabaī. Unde videtur ꝙ vel ore remissionē petebat dicēs: ab alienis ꝑce seruo tuo: vel fidē de remissiōe aliquo signo exteriori adhibito ɔclarabat. ¶ Tertia ꝓ ē. ꝙ vtrūq̄z tā fides q̄z signū exteri⁹ regrebaī ꝑ modū ꝑcepti ⁊ sacri: sz differēter. Nā de precepto respectu qdē sui adultus tenebaī ad vtrūq̄z: respectu paruuli similiter. si videbat eū moriētē: qz si de necitate ꝑcepti debz hō moriēti exhibere elemosynā sine q̄ nō pōt viuere: multo magis q videbat puulū moriētē: maxime pater tenebaī ei adhibere vel ꝑ eo exhibere illud: sine quo ñ saluabaī: sīc etiā sigs videret paruulū moriētez quē sciret nō esse baptiçatū: de lege charitatis: ⁊ ꝑcepto teneret eū baptiçare. Jtē videt: ꝙ ꝑ modū sacri: vt dictuz est. Sed qz nō erat aliqd determinatū: sicut nūc aqua: ⁊ ꝑ circūcisio: ꝑpter hoc dicit Gregorius ꝙ sola fides saluabat ab originali: ꝑ quā tñ nō excludit signū exterius: ꝓtestās fidē. Uñ sola fides ꝓtestata: ⁊ aliquo signo exteriori applicata sufficiebat: nec aliud regrebatur: nisi vt fidei ꝓtestatium: ⁊ per hoc integrans sacramentū. Qz aūt dicit illud valere per modū meriti videt ꝓ tanto habere colorem: qz fides ꝑpria adulto subuenit per modū meriti: quod tamen non est meritum condigni: sed tñ congrui: ergo a simili videtur ꝙ meritum ecclesie: licet non sit meritum condigni ad primam gratiam alteri promerendam: sed tñ meritum congrui: tamen sufficit ad saluandū puerum. Jstud tamen non valet: tum qz fides ꝑpria etiā per modum sacramentī voto susceptī operatur: tum quia nō tantum valet paruulo fides aliena quantum adulto fides ꝓpria. Unde non per modum meriti: sed sacramenti. ¶ Ad primum in contrarium dicendum: ꝙ pena sensibilis que est in circuncisione:

2ª ꝓclo

3ª ꝓclo

est ex natura actus: ⁊ nō ꝓ satisfactōe culpe: sicut ⁊ ī baptismo ē pena sensibilis: cū aqua ē nimis frigida. ¶ Ad scōum dicendum. ꝙ sicut dictū ē. circūcisio nō fuit remediū generale ꝺ originale: nisi vt significās causam traductionis eius: que est solum in masculis. Questio. VI.

Sexto queritur utr̄ sacramēta legalia cōferrēt gr̄az. Et videt ꝙ sic: qr erant ꝓpingora legi noue ꝗ circūcisio: que eā cōferebat: ergo ⁊c. ¶ Cōtra. qr erāt vacua ⁊ īperfecta ꝯz apl'z: g ⁊c. ¶ Respōdeo circa hanc questionē vi dendi sunt quinqz articuli.

Primus ꝙ sacramenta legalia: erant purgatoria ab irregularitatibus illius legis: quibus arcebāt aligs ab īgrediēdo castra: vt leprosus: vel tēplū. vt puer: vel scā ad aligd īmolāduz: vt leuite ⁊ sacerdotes. Nō hꝰ est: qr intētio legis veteris erat hoīes ad dei timorē ⁊ reuerētiā īducere: ⁊ a carnalibꝰ ad spūalia trahere paulatī. Et iō īstituit multa impedimēta: quibus hoīes ab vsu illoꝝ sacramentoꝝ frequēti īpedirent: ⁊ vt sic magis ī reuerētia habe rent: qr oē raꝝ caꝝ. Et sic ēt paulatī a carnalibus obseruāt⁹ dissuescerēt: ꝗdoqz ab eis totaliter abstrahēdi tpe gratie. Et hec īpedimēta īmunditie carnis dicebant: qbus hō corpaliter accedere ad scā ī̄donei efficiebat. Et ab his carnis īmundicys sacramēta legis purgabāt: Quādoqz ēt post illamet sacramēta: sacerdos manus lauabat ⁊ vestim̄ta: ne cū manibus sanguinolentis ⁊ cinerosis alia tangeret: qñ. s. offerebat sacrificia ꝓ alys: vt sanguis birci: ⁊ cinis vitule: ⁊ hꝺ: ⁊ qr sacramētoꝝ ad cōia non debet eē cōmixtio: pp qō ēt vncti chrismate manꝰ lauāt. Nō sic aūt sacram̄ta nr̄a a nr̄is irregularitatibus nos purgāt: nisi ꝙ baptismus fortē tollit illā ꝗ ꝺbit̄ ex homicidio q̄cūqz. Sz illā ꝗ ex sacramēto ꝺbit̄: vt bigamiā: nō purgat. Exēplū ꝺ ꝓma ē: qr paulꝰ homicida stephāi post baptismū sacerdos ⁊ epꝰ fuit. Sed aliquādo ꝓtingit ꝙ sacramēta etiā debite suscepta faciunt cōtrahi irregularitatē: vt secunde nuptie: aliquādo si īdebite vt ordines ī excōmunicatiōe suscepti. Nō sic aūt suscipe cetera sacramenta facit irregularē: qr nō ē expr̄essum: licet ea cōferre ī excōicatiōe vel suspēsiōe faciat irregl'arem.

Secundus articulus ē ꙙ erāt meritoria: vtpote qr erāt mā ⁊ actus latrie: ꝺr. n. aligs actus meritoriꝰ ꝺ se. i. ex ope opato. qñ est de gñe bonoꝝ: ⁊ ecōuerso de se ōmeritoriꝰ. i. ex opere operato quādo est de genere maloꝝ. Silr aliqñ est opus opatū idifferēs: sz ex ope operā te meritoriū vel demeritoriū: vt iacere lapidē ꝓ fundatiōe ecclesie: vel ꝓ lapidatiōe īnocentis. Sic igr sacra legalia ꝯz se ꝓsiderata ex ope opato nō erant meritoria nec demeritoria: sz indria: qr īmolare aialia pōt bene ⁊ male fieri: sz ꝓout ex p̄cepto dei fiebant: ꝓ qō non solū idifferens: sz ēt ꝙ de se malū ē: pōt fieri bonū: sicut ducere vxorem fornicariaz: et īmolare filiū īnocentē: erant meritoria.

Tertius articulus ē: ꙙ erāt satisfactoria: qr opera ꝺo accepta: ⁊ penosa sunt satisfactoria: hꝺ autē erāt ongrosa: vt notū est. Item erant deo accepta ex̄m ꙙ ab ipso īperata. ⁊ ad ꝺuotōez offerētiū relata: Licet eēnt odiosa relata ad idola: qbus ēt illa offerebant: ⁊ ad illos qui illa īdigne deo offerebāt. Secundū se autē absolute: nec erant accepta: nec non accepta.

Quartus articulus ē. ꙙ nō erāt dispositiua ad gr̄am vt qdā dicūt. distiguētes. qr q̄dā sunt: q̄ dicunt sacram̄ta large: vt illa q̄ a populo mediātibꝰ ministris offerebāt: puta decime: oblatōes: ⁊ sacrificia. i. aialia ad sacrificādū: ⁊ cetere oblatōes. Et hec nō conferebāt gratiam ex ope opato. Huius gratia ē: qr ī sacramento nō confertur gr̄a nisi suscipiēti sacramētū: licet cōferenti vsus possit esse meritoriꝰ. Sed sacramēta hoc mō dicta nō suscipiebantur ab aliquo ꝓ modū sacramēti: sed erāt oblatiōes deo facte ꝓ manꝰ ministroꝝ legis: ergo ꝓ talia sacra nulli ꝯferebāt gr̄a. Alia vero dicebant magis ꝓprie sacra: q̄ ministrabant populo ꝓ sacerdotes ⁊ leuitas: sicut ꝓ aquā lustratōis purificabant leuite ⁊ alȳ: vt hr̄ numeroꝝ octauo: ⁊ sacerdotes ī sua ꝯsecratione tīgebant sanguine arietis in extremo auricule: ⁊ pollice mānus dextre ac pedis: vt ꝺr̄ Leuitici. 8. ⁊ sic in plr̄ibus alys. Et iō sic sacra accipiēdo. ꝺoz ꙙ ī qbusdā cōfereb̄a tur gr̄a: ī qbusdā nō: qr cū sacra efficaciā bēant ex īstitutōe diuina: illa sacra ve. le. que a deo īstituta sunt ad effectū: ꙙ nō pōt haberi sine gratia: aut ad effectū: ꙙ nō pōt exerceri sine gratia: ꝯferebāt gratiā ex pactione ⁊ ordinatiōe diuina: nō enim deficit deus in nec̄arys: et talia vident fuisse circuncisio: q̄ ordinabat ad deletionē peccati originalis: que nō pōt fieri sine gratia: ⁊ vnctio sacerdotalis: q̄ ordinabat ad administratōez sacramētoꝝ: q̄ nō poterat bene fieri sine gr̄a: vt īfra patebit. Alia aūt sacramenta: que ordinabant ad effectum: ꝓp quē nō regrebat gratia: nō ꝯferebant gratiā: sicut fuit in emundatiōe leprosi ꙙ aspgebatur cū ligno cedrio: ⁊ ysopo sāguīe passeris īmolati: ⁊ cetera q̄ tāgunt leuitici. 14. ⁊ ī similibus: qr hec etiaz significabāt aliqd sacrum in lege noua futuꝝ: tñ ꝓ tunc nō exhibebant: nisi ꝓpter corpoza lez effectū. s. ad tollēdā aliq̄ irregularitatē legis per quā arcebātur ab īgressu castroꝝ vel tēpli. ¶ Contra istud tamē videt. ꝓmo ꙙ aliqua cōsistebant in offerendo: q̄ tamē erant cōtra pctā: q̄ sine gratia nō remittunt: igit vel in illis dabat gratia: qō est ꝯtra ꝑmū membꝝ: vel deꝰ ꝺficit ī necessarys: qō est cōtra tertiū: qr ad remissionē pctōꝝ plus regrit gratia ꝗ ad īmolādū vnū bouē. ¶ Si dicat ꙙ tūc solū cōfert gratia qū vtrunq̄ cōcurrit. s. ꙙ ē ī suscipiēdo: ⁊ ꙙ ordinatur ad actū gratie: hoc ipsum ē deū deficere in nec̄ys: qr ipse nō ꝓuideret de sacramēto susceptiuo: ī illo qō gratiā requirit. ¶ Ꝓ. cōtra originale in mulieribꝰ: ⁊ in viris ante circūcisiōnē nō erat aliquod sacramētuz ī suscipiēdo a paruulo: sz oblatio aut sacrificiū aut hꝺ: igit si illud nō poterat ꝯferre gratiā ex ope operato: male erat ꝓuisū paruulis ꙙ nō poterant habere opus operās. ¶ Secundū membrū bn̄ est verum. Sz secus est de sacramētis noue legis: qr ad vsuz matrimony: ⁊ ꝯfirmatiōis nō est gratia necessaria: cum sine peccato vxor ⁊ vir possint mutuo petere: ⁊ rddere debitū: ⁊ cōfiteri xp̄m etiā carētes gratia: similiter ⁊ sine gratia cōfiteri pctā: ⁊ aliq̄ cōmunicare: ⁊ tñ in oībus istis cōfert gratia. ¶ Zm qō dicit de sanctificatōe sacerdotū dubiū est: ⁊ vtruz idem ītelligat de scīficatione leuitaꝝ: qr ibi eadez ratio videt: qr neutꝝ sine gratia digne fieri pōt: iuxta illud. Mundamini q̄ fertis vasa domini. Et tñ ibi non videtur dari gr̄a: dicēte apl'o. Sine sanguinis effusiōe nō fit remissio peccatoꝝ. Ꝺbi aūt nō erat sanguinis: sed aque aspsio ī leuitis: nec similiter in sacerdotibus purificādis: sz solū in ꝯsecrandis. ¶ Si dicat ꙙ aqua lustratōis cōfecta erat ex ꝓma effusione sanguinis in die ꝓpitiatiōis: adhuc nō ē ratio cū esset vna aq̄ qua oīs irregularitas tā laicoꝝ ꝗ ministroꝝ purgabat. quare ī vno causaret remissionē: in alio nō: cum tamen esset eadez materia: ⁊ non alia forma. ¶ Ad argumentū suum est dicēdum: ꙙ aqua lustrationis aliqui aspgebant. vt mūdarent ab eo qō nullum peccatū erat immo erat meritum: vt moz tuum sepelire: quo facto Tobias gratiā promeruit. ergo huiusmōi sacramentū nō ordinabat ad aliquid: ad qō ēet gr̄a necessaria. Magis aūt sacrificia: que ordinabant ad remissionez peccatoꝝ principis: sacerdotis: populi: ⁊ anime videtur gratiam requirere: sine qua nullū peccatū ꝺimittitur ⁊ tamen illa non ꝯsistebant in suscipiendo: sed in offerendo. ¶ Ꝓ. apostolus dicit: ꙙ sine sanguine nō fit remissio peccatoꝝ: ergo in solis illis peccata remittebantur: in quibus sanguis effundebat. Sed ipse dicit ꙙ impossibile est sanguine bircoꝝ aut tbauroꝝ auferri peccatū: ergo nec vbi sanguie

tingebat extremũ auricule:policis:z pedis dextri:qõ i suscipiẽdo ꝓsistebat pctñ remittebat:ḡ gra ꝓferebat: p quã pctñ remittit. ¶ P.apls exꝑsse dicit q sanguis vitule sanctificat:ad emũdationẽ carnis:sz ad emũdandã ꝓscientiã ab opibus mortuis.i.pctis solus sanguis xpi: q p sacra sup vtrũq; postẽ eccle aspgit. ¶ Ad rõnẽ q dicit:q de⁹ nõ deficit in necessarys:verũ est. Uñ q; paruulus non põt se ad gratiã ꝑparare:semp in paruulis necessariũ fuit ꝺ originale tale remediũ: p qõ ex ope opato disponerent: g p opus operãs se ꝑparare nõ possunt. Et iõ siue obligatiões eẽt quas paruuli ante legẽ:z femie sub lege nõ suscipiebãt: vl in purificatiõe parturiẽtis z bꝺ:siue circũcisio quã suscipiebat puulus:illud semp ex ope opato iustificabat. Jn adl tis aũt nõ est necessariũ: q p cõtritionẽ semp potuerũt iustificari:nõ solũ ab actuali:sz etiã ab originali. Nã i baptismo flaminis saluãt: qui nõ põt habere baptismũ fluminis. Unde si ꝑ hoc qõ erãt in le.ve.aliqua sacra ordinata ad aliqd:ad qõ erat gra necessaria:illa ꝓferebãt graz: hec maxime fuissent illa:que fiebãt pro pctis:que sine gra remitti nõ possunt. Sed illa grãm nõ ꝓferebãt ex ope opato:fm regulã ipsoz:q; cõsistebãt in suscipiendo: sz in offerẽdo: g distinctio nõ est bona. Jn suscipiẽdo aũt solũ sacra no.leg. ꝓferũt grãm z nõ in offerẽdo:sicut in cõicando: z nõ in cõsecrãdo ex ope opato: homo ꝓsequit gratiã:z sic de alys. ¶ Dõm g̃ q sacra ve.le.ꝓferebãt gratiã ex ope opante.sicut ex cã per quã:sed ex ope opato:sicut ex causa sine qua non. Ex⁹io aũt sacra no:le.per se quidẽ ex ope operato:sed per accns ex opere operãte:sicut ex cã sine qua nõ:in adulto. De sacris aũt ante legẽ videt: q circũcisio ꝓferebat ex ope opato:siue ex sola pactiõe siue dispositione. Reliqua vero que erant ꝺ originale per se ex ope opato sicut ex pactione:nõ aliter:q; in paruulis nõ poterat esse op⁹ operãs. Et de fide qdẽ põt concedi:q; illa est a deo: de signo vero exteriori idez:q; erat institutũ a deo p inspirationẽ:z si nõ in spãli:saltẽ in gnãli. Et sic ex diuina instõne poterat hoc habere. De pnã vero que erat ꝓtra actuale: non videt q ex ope opato: q; lz ordinaret ꝓtra defectũ g sine gra tolli nõ põt:poterat tñ haberi ex ope operãte: sic de sacro quo fiebant sacerdotes. Silr de mrimonio:q; vsus eius grãm nõ requirit:z q; est psonarũ: q̃ per opus operans possunt gram acquirere. Sacrificia aũt:decime z oblatiões nõ cõferebãt ex ope opto:nisi qñ exhibebant vt signuz fidei p paruulo ab originali mũdãdo:q; tũc solũ erat necessariũ. ¶ Sed dubiũ videt de ꝺ qõ dictũ ẽ q sacra solũ i suscipiendo causent gratiã:z nõ aliter ex ope opato:q; hoc videt habere instãtiã de mrimonio. Est.n.duplex sacri susceptio vna que est eẽntia sacri:sicut in oibus preter eucharistiã z mrimoniũ:alia que ẽ vsus sacri: sicut in eucharistia: cuius ꝓsecratio mãe est essentia:vsus vo ei⁹ est susceptio veri sacramẽti z nõ sacrm. Et iste due susceptiones sacroz bene possunt eẽ mediũ: p qõ sacrm cõfert gratiã ex ope opato: q; ista susceptio sacri:vel est ipsuz sacrz: vel nõ est sine eo. Sed in matrionio nõ sic: quia eẽntia sacri est in consensu expresso p verba de pñti:nõ aũt in benedictiõe nuptiali:q; nõ est sacrm sed est gd sacrale. vñ si in susceptione bñdicti onis cõferat gra:hoc nõ est ex ope opato:cũ illud nõ sit sacramẽtũ:qõ solũ cõfert gratiã ex ope opato. Si autez ipse ꝓsensus expressus gratiã cõfert:tũc nõ ẽ ibi qõ recipiat: nisi q; vnus suscipit ꝓsenſuz alteri⁹:vel q; vnus suscipit aliũ: cũ dicit accipio te in meã vel in meũ. Et sic ipsemet psone sunt mã sacri: q; mã est id qõ suscipit. Uel dõm q; in mrimonio suscipit forma ipsa verboz ab illo qui acceptat. Et in pnã forma absolutiõis ab illo q se subycit clauibus.

Quintus articulus est de cessatiõe legaliuz. Et sunt ẽtuor ꝓnes. ¶ Pria q; circũcisio debuit cessare: q; sic dr. C. de iure deliberãdi.l.scim⁹:vbi impator nouũ remediũ dedit heredib⁹ q; nõ possunt vtroq; vti: immo q; pro nouo bñficio vet⁹ elegit: grauamẽ ꝑputet sibi. z tenet debitũ soluere insolidũ sicut dicit apls. Si circũcidimini xps nõ ꝓderit vobis. Et ꝓtestor oĩ circuncidẽti se q; debitor est vniuerse legis faciẽde. vñ circuncisio totalr z vlr cessit baptismo: quia baptism⁹ est vlr oiuz sexuũ z gentiũ. Sz remediũ qõ erat ante circũcisionez:ipsa data solis viris de familia Abrae z seminis eius: nõ cessauit in feminis z viris alterius generis. ¶ Scõa ꝑ est de legalib⁹: q; legalia cessauerũt:nisi q̃tũ p leges aut canones inouant. sic pena furti manifesti est q̃druplũ postq; ꝺẽnat⁹ est per iudicẽ. Cerimonialia multo magis cessauerũt que etiã renouari nõ possunt:q; esset mẽdaciũ facto z iudaizare: quia significabãt xpm futurũ. vñ ea seruare est xpm venisse negare:nisi thurificatio q̃ significat deuotionẽ z oronẽ: q; oz semp orare. ¶ Tertia ꝑ est de mozalib⁹: q; illa nunq; cessant sed semp remanẽt: q; iura nãlia semp z vbiq; imutabilr pmanẽt.instit.de iure nãli.§.vlti. ¶ Quarta ꝑ est de tẽpore cessatiõis legaliũ. Ubi sciẽdũ est q; circa hoc videt q̃daz difficultas ex gbusdã ꝺrietatib⁹ q̃ circa hoc inueniũtur tã in canone q; dictis sanctoꝝ. Jnueniunt enĩ qñq; obseruata legalia tpe gre:qñq; aũt ꝓhibita. De hoc etiã Petrus a Paulo redargut⁹ videt Hal.z. Et iõ sup ꝺ Piero. z Augu. diuersa sensisse vident. Uolebat enĩ Piero. q; legalia statim post passionẽ xpi q̃tũ ad illos ad quos gra noui testamẽti diuulgata erat manifeste fuerũt mortifera:sz aplos q̃dam pia dispẽsatione bis vsos fuisse ad vitandum scãdalũ iudeoꝝ. Et ideo Petrus iudaizãs nõ peccauit⁹ dispẽsatorie illud faciẽs:fm q; ẽt dr ꝑ cozin.9. Oibus oĩa factus sum. Et silr Paulus dispensatorie eũ redarguit:ne gẽtiles quoq; ipse erat apls exẽplo Petri q̃si sacramenta ea q̃rerent:quia ipse inuenit eadẽ pia simulatiõe seruasse. Et sic vterq; excusat:z Petrus a culpa:z paulus a procaci reprehẽsione. Sed q; nõ videt cõueniẽs q; apli aliqd cõtra veritatẽ doctrine fecissent ad vitãdũ scãdalũ iudeoꝝ:nec iterũ videtur ꝓueniẽs q; Paulus in epla ad Gall. Aliqd simulate diceret: vbi dicit Petrũ reprehensibilẽ fuisse: iõ Augu.aliter dicit z melius: q; ante xpi passionẽ legalia fuerũt obseruãda ex necessitate diuine iussiõis: z bũerũt adhuc effectũ:sed post christi passionẽ ante diuulgationẽ euãgely obseruari poterãt a iudeis ad fidẽ ꝓuersis: nõ spez in illis ponẽtibus:quasi alicuius virtutis essent: aut q̃si q; sine ipsis gra christi nõ sufficeret ad salutẽ:sz ne oĩno lex vetus videret reprobãda:si statiz q̃si idolatria fugeret: z iõ mater sinagoga erat deducẽda ad tumulũ cũ honore. sed post diuulgationẽ euãgely nõ soluz nõ sunt salutifera:sed mortifera. Medio g̃ tpe Petrus z Paulus z aly apli legalia obseruabãt:nõ simulatorie sed vere. Petrus tñ icaute se habuit i obseruatiõe legaliũ:nimis ꝺescẽdẽs iudeis illis qui dicebãt legalia illa eẽ obseruãda: ita vt aliqui eius exẽplo inducerent ad ea obseruanda q̃si necessaria. Et iõ reprehẽsibilis erat: et aliquã leuẽ culpã icurrit. Et Paulus vere z nõ dispẽsatiue ipsũ reprehẽdit. Diuulgatio aũt euãgely facta p apl̃os toti iudee z iudeis q; erant in dispersiõe sufficẽ ad cerimonias reliquẽdas:q; gẽtiles illis nõ erant subiecti. Añ ãt diẽ iudicy oz i oẽs gẽtes euãgeliũ ꝑdicari. ¶ Ad arg^m i opp^m dõz:q; sacra ꝓpingora no.le.fuerũt pfectiora ceteris paribus: vt fiat ꝓparatio eoꝝ inter se q̃ in lege z añ legẽ istituta fuerũt solũ ad significadũ:z aliozũ iter se que istituta fuerũt ad scificandũ. Et iõ si sub lege istitutũ fuisset aliqõ sacrm contra originale:fuisset perfetius z efficatius q̃ circũcisio.sz nõ fuit.

¶ De sacris no.le. Bi. II. q 4

Am ad sacramenta noue legis accedamus q̃ sunt baptismus:cõfirma-

tio: panis benedictio: idest eucharistia: penitẽtia: vnctio extrema: ordo: cõiugiũ. Quorũ alia remediũ contra peccatũ prebent ⁊ gratiam ad iutricem conferunt: vt baptismus: alia in remedium tm̃ sunt: vt coniugium. alia gratia ⁊ virtute nos fulciunt: vt eucharistia ⁊ ordo.

¶ Quare mox post hominis casum non fuerint instituta. b

s Ꝑ vero queritur quare non fuerint hec sacramẽta instituta: mox post hominis lapsum: cũ in his sit iustitia ⁊ salus? Dicimus ꝙ ante aduentum xp̃i qui gratiam attulit gratie sacramãta fuisse danda: que ex ipsius morte ⁊ passione virtutem sortita sunt. Christus autẽ venire noluit anteq̃ꝫ homo de lege naturali ⁊ scripta conuinceretur: quod neutra iuuare posset.

¶ Quod sacramentuꝫ coniugij fuit ante peccatum. c

f Uit tamẽ coniugium ante peccatum institutũ nõ vtiqꝫ per remediũ: ꝫ ad sacramentum ⁊ ad officiuꝫ. post peccatũ verõ fuit ad remediũ cõtra carnalis cõcupiscẽtie corruptelam: de quo suo loco tractabimus.

¶ De baptismo d

n Unc vero de baptismi sacramento videamus qđ inter noue gratie sacramenta primũ est. Baptismum xp̃i Joãnes suo baptismo prenũciauit: qui primꝰ baptizasse legit̃: ꝫ in aqua: nõ in spũ: sicut ipse ait. Ego baptizo vos in aqua. i. in penitẽtiã. Sola. n. corpora abluebat: a peccatis vero non mũdabat. Baptismus Joãnis erat in penitentiã: nõ in remissionem: baptismus vero christi in remissionem. Quia Joannes baptizãs homines ad penitentiam vocabat: ⁊ quos baptizabat penitere docebat: ꝑm illud. veniebant ad Joãnem cõfitentes peccata sua. Sed in baptismo Joãnis non dabatur peccatoruꝫ remissio: que data est in christi baptismo.

¶ Quid vtilitatis habebat baptismꝰ Joannis. e

a Ꝺ quid ergo vtilis erat baptismus Joannis? Qui homines vsu baptizandi p̃parabat ad baptismum christi. Sed q̃ritur quare dictus est baptismus Joannis sicut veritas dicit. baptismꝰ Joãnis vnde est? Quia ibi Joãnis operatio tm̃ visibilis erat exterius lauãtis: nõ inuisibilis gratia dei virtutis operãtis interius. Sed tamen ⁊ illa Joannis operatio a deo erat ⁊ baptismus ille a deo erat nõ ab homine: sed hominis dictus est: quia nihil gerebatur quod non ageret homo. Si vero queritur an sacramentum fuerit: Satis potest concedi ex eo sensu: quo legalia signa dicuntur sacramenta. Significabat enim baptismus Joannis esse rem sacramenti: scilicet baptismum christi qui nõ tm̃ est penitentie: sed ⁊ remissionis peccatorum.

¶ De forma baptismi Joãnis: ⁊ de baptizatis ab eo. f

h Ic considerandum est si baptizati a Joanne iterũ baptizati sunt baptismo christi: ⁊ qua forma verborum vsus sit Joannes. Illi qui baptizati sunt a Joanne nesciẽtes spiritum sanctũ esse ac spem ponentes in illius baptismo postea baptizati sunt baptismo christi. Baptismus autem Joannis in nomine venturi tradebatur. Unde Hieronymus super Johelem. Qui dicit se ĩ christum credere: ⁊ non credit in spiritum sanctum: nondum habet claros oculos. Unde baptizati a Joãne in nomine venturi: idest domini Jesu: quia dixerunt: Sed neque si spiritussanctus est audiuimus: iterum baptizabautur: immo verum baptisma accipiebant. Illi vero qui spem nõ posuerunt in baptismo Joannis: ⁊ patrem ⁊ filium ⁊ spiritum sanctum credebant: non baptizati fuerũt: sed impositione manuũ ab apostolis super eos facta spiritũsactum receperunt. Alij vero qui non ita credebant: baptizati sunt baptismo christi: vt predictum est. Unde Hieronymus. Qui spiritum sanctum nesciebãt cũ baptismum a Joanne ceperunt: iterum baptizati sunt baptismo christi: vt predictum est: ne quis ex iudeis vel gentibus putaret aquam sine spiritu sancto ad salutez posse sufficere. De hoc etiam ambrosius in libro de spiritusancto ait. Quidam negauerunt se scire spiritum sanctum: cuꝫ baptizatos se dicerent baptismo Joannis qui aduenientis Jesu non in suo baptizauit nomine. Isti ergo quia nec in christi nomine: nec cum fide spiritussancti baptizati fuerãt: non potuerunt accipere baptismi sacramentũ. Baptizati sunt ergo in nomine christi: nec iteratum est in his baptisma sed nouatum.

Circa secũdã distinctionez q̃runt̃ tria. Primo de instõne sacr̃oꝝ no. le. 2° de baptismo Joãnis. 3° de gr̃a sacr̃ali.

Queritur ergo p̃mo de instõne sacramẽtoꝝ no. le. an sint a xp̃o instituta. Et videt̃ ꝙ nõ: qꝛ ministri legis gr̃e sunt digniores q̃ꝫ sacerdotes siue ministri legis nãe: qꝛ illi sine ꝯsecratiõe iure prĩogeniture h̃ hẽbant: hi ãt ꝑ verũ sacr̃m fiũt: ꝫ illi ad libitũ ĩstituebãt sacr̃a. ḡ multo magis sacerdotes no. le. ¶ Cõtra: qa sacr̃a no. le. sunt digniora sacr̃is ve. le. qꝛ illa erãt inania ⁊ mĩstra

mortis: sz ipsa fuerũt a deo indicãte instituta ꝛ scripta p°: lz postea scripta a Moyse sicut ꝛ tota lex ministrata p angelos. g̃ multo magis sacra gratie. ¶ B°. circa hãc qõnem tria sunt videda. p° qñ sacra no. le. fuerunt instituta. z° a quo fuerũt instituta. 3° qs possit ea instituere.

p° ? **Circa** primum sunt tres ꝟnes. ¶ Prima de instõne ipsorum q̃tũ ad vinculũ ꝛ ligamẽ vel obligationes que cepit in passiõe: nõ ante nec tardius: puta q̃ baptsmus ꝛ pnia que sũt sacra necessitatis fuerũt ī pcepto christo mortuo: ita q̃ ante mortẽ christi non tenebaꝫ aliqs ad baptismũ ꝛ pniaz: sed sufficiebat ad salutẽ circũcisio ꝟ originale: ꝛ pnia ꝼm ritũ illius tpis sine ꝟfessiõe: puta q̃ offeret byreũ vel capra ꝛ hꝟ: sicut ī lege erat p̃ceptũ: qz qñ vnũ remediũ sufficit ad salutẽ qõ est in p̃cepto: nõ dz hõ cũ illo ad aliud obligari: maxime obligatiõe no. le. q̃ nõ est in on°. Si. n. hõ hz originale ꝛ mortale actuale: nõ tenet ipse baptizari ꝟ originale: ꝛ cũ hoc cõfiteri de actuali mortali: sz p vtroq; sufficit baptizari. Uñ cuz ante mortẽ xp̃i hñs actuale mortale esset obligat° ad pniam illius tpis: si erat iudeus ꝼm legẽ scriptã: si alius ꝼm legẽ nature: ꝛ si erat in originali tenebaꝫ circũcidi. vel alio mõ si alius: qz vsq; ad passionẽ oĩa sacra durabãt: ꝛ obligabãt ꝛ valebãt sicut pri°: ga añ mortẽ xp̃i nec circũcisio xp̃i soluit obligationẽ circũcisionis nec aliã obligationẽ p tũc: iõ ad socra no. le. p tũc nullus tenebaꝫ: nec erat ī p̃cepto sz in ꝟsilio. Qõ aũt dictũ fuit nisi quis renatus fuerit ꝛc. ꝛ nisi pniam egeritis oẽs simul pibitis: itelligẽdũ ẽ pro tpe passiõis. Post passionẽ ãt statiz q̃ ĩnotuit: vel culpa nõ sciendi fuit eoꝝ obligatio cepit: qz tũc obligatio legaliũ ꝛ etiã vtus cessauit: ꝛ sola remedia legis gre: q̃ sola sufficiebãt: ligare ceperũt: nõ solũ gẽtiles sz ẽt iudeos. Naz circũcisus añ mortẽ xp̃i: nihilomin° postea debuit baptizari: vt ꝓaulus si voluit saluari. Et sil'r q̃uis õ pctis suis pri° satisfecisset sufficiẽter ꝼz legẽ suã: tñ si mortalia erãt ꝟfiteri tenebaꝫ post passionẽ: qz sic est necessaria ꝟfessio ꝟ actuale mortale. sicut baptismus ꝟtra originale: sed q̃uis eẽt deletũ originale p circũcisionẽ: nihilominus erat aliqs baptizandus: g̃ pari rõne de cõfessione respectu actualiũ: nisi de illis quib° xp̃s ꝓpio ore: ꝛ per se peccata remisit: sicut paralitico: ꝛ Magdalene: ꝛ Zacheo: qz enim sũmus sacerdos cos absoluerat: sufficiebat. Et sic tanetur quis bis satisfacere pro eodẽ pctõ in tali casu: qõ tñ est dubiuz. Et veri° videt ꝟriuz: qz de° nõ iudicabit bis in idip̃z: nec cõsurget duplex tribulatio. Nec est sil'e de baptismo: qui ꝓpter characterẽ ẽt scificatis in vtero exhibeẽt vt induant dñm Jesum xp̃m: ꝛ mẽbris ceteris cõformentur: sicut Achior ꝛ alij proseliti uolentes annumerari pp̃lo iudeoꝝ circuncidebanꝫ: q̃uis esset eis originale dimissum p remedium aliud. Sz de pctis pro quib° suo ritu satisfecerãt: non oportebat amplius obl̃ones facere iuxta legẽ. Et pari rõe videtur q̃ ille qui ante passionẽ christi sufficienter satisfecerat de peccato actuali ꝼm ritũ sacrĩ tũc ꝟcurrẽtis nõ tenebatur post passionez xp̃i ꝟfiteri. ¶ Scõa ꝟ est de instõne

z° ? q̃tũ ad documentũ ꝛ exercitiũ qõ nõ debuit esse ante tps gre: cũ sint sacra gre: ꝛ plena pro tpe plenitudinis refuata. Tẽpus aũt gre quo ad incoationẽ fuit in ĩcarnatiõe: p̃ pre sentiam gre in mũdo: maxime in natiuitate. Sz anteq̃ deceret eũ docere: nõ decebat eũ sacra ĩstituere: q̃ ad doctrinam ptinẽt. Uñ tps gre quo ad diffusionẽ: cepit in eius p̃dicatiõe: ꝛ tũc debuit ea instituere qõ ꝛ fecit. Baptism°. n. lz quo ad mãz fuerit instituꝰ qñ tactu sue mũdissime carnis vim ꝟtulit aqs: non tñ pfecte nec quo ad formaz quo usq; ap̃los misit ad baptizandos. Oĩa quidẽ sacra quo ad subalia p̃dicãdo ap̃los docuit: qui baptismo vsi sũt diu ante passionẽ: ꝛ forte vnctione ꝛ eucharistia in cena: ꝛ ordinati sunt. Ceteris aũt vsi sunt post ascensionẽ ꝛ spũs scĩ missionem. ¶ Tertia ꝟ. est quo ad effectũ: quia ex eodẽ tpe ex

3ª ? quo cõplete ea instituit. ex illo perfectũ effectũ habuerũt. Nec est verisil'e ipsum pro ĩllo tpe ĩstituisse sacra: pro quo essent inania. Uñ sil' legalia cũ euãgelicis cucurrerũt a tẽpore publice p̃dicationis xp̃i vsq; ad passionẽ: ꝛ vtraq; ad salutẽ valebãt. s. legalia q̃tũ nunc̃ ante: ꝛ euãgelica tãtum quãtũ post: pp qõ baptizatus ab ap̃lis tũc: nõ erat rebapti zãdus post xp̃i mortẽ: qz idẽ baptisma suscipiebat quo ad essentialia puta mãm ꝛ formã: ꝛ p ꝟñs effectũ. s. characteris: ꝛ p ꝟñs gre cũ sit dispõ necessitans: lz nõ aperuisset celum ante mortẽ xp̃i. Sz tũc sacra euãgelica erãt voluntatis ꝛ nõ necessitatis: puta baptismus ꝛ pnia. ꝛ cadebãt sub cõsilio ꝛ nõ sub p̃cepto: qz adhuc legalia erãt sub p̃cepto sicut p̃ius: ꝛ erãt necessitatis: vt dictũ est in p^a ꝟne. ¶ Sz ꝟ hoc videt: qz sacra euãgelica hũt effectũ ex passiõe xp̃i. g̃ nõ ante: qz effect° no p̃cedit suã causaz. ¶ Dicẽdũ q̃ ex passione xp̃i. i. ex merito xp̃i: qõ incoatũ est in ꝟceptiõe: lz cõsummatũ in passiõe qcqd aũt xp̃s meruit in passiõe: iaz meruerat ī p̃io instanti sue ꝟceptiõis. Uñ ex tũc gñ ẽt elegerat pro obediẽtia dei pati: incepat meritũ passiõis: ꝛ per ꝟñs effectus. Uel posset dici q̃ ad merituz xp̃i nihil addidit passio: sed ad satisfactionẽ: ita q̃ q̃tũ ad remissionẽ culpe ꝛ infusionẽ gre: sacra tãtũ effectũ habuerũt: ex quo erãt a xp̃o instituta ante passionẽ quãtũ post: sed quo ad remissionẽ pene totalis: plus post: q̃ ante: qz tps gre tũc ꝟsumatũ est. Dico aũt causal'r nõ formal'r: qz formal'r in die pentecostes: ꝛ quotidie tps gre cõsumat'. ĩmo nec nũc: sz in resurrectiõe erit hoc mõ cõsumatũ: lz causal'r: qz factuz fuit pro merito ꝛ cã gre q̃cqd faciendũ erat in xp̃i morte. Uel dõm ꝛ veri° q̃ passio xp̃i addidit ad meritũ ꝛ ad satisfactionez. Sed sicut baptism° recedẽte fictiõe hz effectũ quez p̃ius habuisset: sic baptismus sequuta morte xp̃i incepit hre illũ ampliorẽ effectũ quẽ bũisset si passio p̃cesisset.

Secundus articulus ẽ a q̃ fuerũt instituta. ¶ Ubi p° ? est p̃ma ꝟ q̃ oĩa a xp̃o ĩmediate: lz non ꝓmulgata: nisi q̃ erãt necĩtatis. vt sacz ĩtrãtiũ. s. baptism° qñ dixit: Nisi qs renat° fuerit ex aqua ꝛ spũ ꝛc. ꝛ sacm̃ redeuntiũ. s. pnia: qñ dixit: Nisi pniaz egeritis ꝛc. ꝛ pniaz agite: ꝛ sacm̃ dignitatis: vt eucharistia: qñ dixit: Nisi mãducaueritis. Uel sacm̃ pnie instituit: qñ dixit lepr̃osis. Ite ostẽdite vos sacerdotib°: vel ap̃lis: Soluite ꝛ ĩte abire: vel magis qñ dixit Petro: Tibi dabo claues ꝛc. aut ap̃lis qñ dixit: Quoꝝ remiseritis pctã: añ resurrectionẽ. Matt. 18. Nõ qñ dixit post resurrectionẽ: sz sacm̃ itrãtiũ qñ misit ap̃los ad p̃dicandũ sil'r ad baptizãdũ: ꝛ tunc est sacm̃ exeũtiũ qñ vngebãt oleo infirmos: ꝛ sacm̃ pugnãtiũ: quãdo bñdicebat pueros eis man° ĩponens. vel qñ dixit: Qui me cõfessus fuerit ꝛc. ꝛ sacm̃ progrediẽtiũ: qõ est viaticũ in cena: qñ cõsecrauit suũ corpus. ꝛ sacm̃ ordinis ibidẽ dicens: Hoc facite in meã cõmemorationẽ: qõ ẽ sacm̃ regẽtiũ. sacm̃ aũt ꝟiugy qñ nuptias in miraculoꝝ iniciõ consecrauit mutans aquã in vinũ: oñdẽs ꝑeminẽtiã matrĩony: ꝓut est sacm̃ gre ꝛ ꝓut erat nãe vel legis scripte: ĩmo nouoꝝ oĩuz ad antiq̃: sic vinũ meli° est aq̃. Sz ꝟfessionẽ ꝛ vnctionẽ ꝓmulgauit exp̃ssi° p. Jacobũ: cetera p doctrinã apostoloꝝ: vt pz in actib° ap̃loꝝ. ¶ Ex quo sequitur scõa ꝟ: q̃ z° ? oĩa per eccl'iam instituta vel a papa vel a cõcilys nõ sũt sacramẽta: sed tñ sacralia: puta bñdictiones q̃cunc̃ abbatũ abbatissarũ: virginũ: vestiũ: aque benedicte: vnctiones regũ: altariũ ꝟsecratiões: vestiũ eccl'iarũ vasoꝝ: ꝛ oĩa hꝟ: in q̃bus sicut eccl'ia potuit instituere sic põt destituere ꝛ dispẽsare ad libitũ ꝛ mutare. s. ille qui preest toti eccl'ie: vt papa põt cõmittere cõsecrationẽ altaris aut virginũ vel abbis simplici sacerdoti ꝛ oĩa hꝟ: lz simplex ẽpus hoc nõ possit. Nõ tamẽ sunt hec cõtẽnenda: lz nõ sint sacra: nec p modũ sacramẽti habeãt effectũ ex opere operato: qz effectũ habent per modũ meriti ꝛ fidei ex opere operãte: ꝛ nõ ex so-

lo feruore ꝛ deuotione vtentiũ sed totius eccl'ie: Uñ sicut nõ est paruipẽdenda fides totius eccl'ie:meritũ eius ꝛ pre/ces eius:sic nec ista. Et quãto plus valet meritũ ꝛ fides et oꝛo totius eccl'ie q̃ꝫ vnius pſone:tãto ꝑcellunt iste gnãles cerimonie totiꝰ eccl'ie:que nõ sine inspiratione dei sunt in uẽte: singularibꝰ deuotionibꝰ singuloꝝ. ¶ Ex quo sequi/
ß[a] ♀ tur ʒ[a] ♀. q̃ nõ põt papa nec tota eccl'a sacꝛa mutare. nec in eis dispẽsare:qz seruus nõ põt tollere legẽ dñi sui nisi q̃stũ deus reuelat vel dispensat:sicut in ꝓmitiua eccl'ia:q̃ da/ret baptismꝰ in noie dñi iesu. Unde papa nõ põt dispẽsare q̃ puer saluet sine baptismo:nec pari rõne:q̃ a pctõ moꝛ/tali post baptismũ curet sine cõfessione:aut q̃ conficiat si/ne oꝛdine:vel in matrionio per verba de ꝓsenti:et ante ꝓsu/mationẽ:qz ẽ verũ sacꝛz. Utrũ aũt possit dispẽsare ī gradu lege diuia ꝓhito vt faciat pſonas habiles:sic fac̃ ihabiles vl facere põt: videret q̃ sic:qz illud nõ est sacꝛz sz qõdã iu/diciale sacꝛale:ꝛ sic hodie nõ ligat:nisi in q̃stũ ẽ p eccl'az ap/probatũ:nec morale:cũ lege nãe sole due pſõe excipiant.

ß[a] ♀ **Tertius** articulus est quis potuit ea instituere. Ubi sunt tres ♀nes. ¶ Pria est de sacꝛis legis nãe. Ubi est sciendũ: q̃ inter illa sola illa que erãt ♀ oꝛigi/nale ꝓferebãt gꝛam ex ope opato: ꝓpter paruulos: qui nõ poterãt se ad ea disponere ex ope operãte. Nec fides alie/na ita sufficienter eos disponebat sicut fides ꝓpꝛia adul/tos:cũ etiaz in lege noua sine exteriori re:fides ꝓpꝛia iusti/ficet adultũ:nõ aũt fides eccl'ie paruulũ:ꝓpter q̃ oportu/it illa esse a deo ĩstituta p auctez: cũ hõ nõ possit hoc dare sacꝛo q̃ iustificet ex ope opato. Sed ea q̃ ante circumcisio/nem erãt in pueris: vel etiaz tpe ipsius in puellis hebꝛeis erant a deo instituta p inspirationẽ ideterminate:sz ab ho/mine determinabãt. Circũcisio aũt fuit a deo determĩa/ta. Reliqua vo:nõ ex ope opato gꝛaz cõferebãt:qz nõ erãt necessaria eo q̃ nõ cõpeterẽt nisi adultis:q̃ ex ope operan/te poterãt iustificari. Propter q̃ nõ videret fuisse neces/se illa a deo instituꝛ vt dicit obiectio. Et sic oꝛ intelligi q̃ dicit Tho. illa. s. ab hoie ꝛ nõ ex ope operato bꝛe efficaciã: quo ad alia:ꝑter illa que erãt ♀ oꝛiginale. Sz ex alia parte cũ mꝛimoniũ ꝓut erat ẽt sacꝛm illius tpis videret esse a deo institutũ: ꝓpter q̃ solo deo dispẽsante licebat eis bꝛe plures vxoꝛes:multo magis ẽt videt q̃ pnia ♀ mortale fu/erit etiã a deo instituta:ita q̃ nullus hõ potuisset dispensa/re q̃n teneret hõ interius ꝓteri ꝛ exterius satisfacere deo. Sz p q̃d satisfaceret:vtrũ p decimas:vel sacrificia: vel ie/iunia:vel elemosinas vel hꝺ in volũtate erat:sicut ẽt sacer/dotes nostri tpis determinatã pniaz nõ iniũgũt aliq̃ñ: sz q̃cq̃d hõ boni facit vl mali ꝓtulerit:q̃ satisfactio nihilomi/nꝰ est ps sacꝛi. ¶ Posset aũt dici ad hoc q̃ hõ nõ potuit di/spẽsare in pluralitate vxoꝛũ vel repudiatione:vel in habẽ/do filiã vel hꝺ:que sunt ♀ mꝛimonium:nõ qz esset sacꝛm a deo ĩstitutũ: qz illa erãt ꝑcepta legis nãe respicientia mꝛi/moniũ vt est in officiũ nãe:nõ vt est sacꝛm. Sz ẽ alia rõ q̃/re mꝛimoniũ nõ potuit institui vt ẽ sacꝛz: nisi dei inspirati/one ꝛ nõ ꝓpter effectũ: vt arguit: sed ꝑ significatũ: q̃ est ♀iunctio xꝑi ꝛ eccl'ie q̃ nõ potuit sciri nisi p reuelationem. Sil'r pnia ꝛ alia sacꝛa adultoꝝ:qz nõ erãt sacꝛa:nisi quia sig/na rei sacre supnãl'r cognite in tãtũ dei inspiratiõe ĩstitu/ta sunt:nõ ꝑ effectũ. Sz pnia ꝛ satisfactio ꝓut sunt virtu/tes sunt de iure nãli:quo est ꝓceptũ de peccato dolere: ꝛ deo etiã exteriꝰ satisfacere rõne maleficy:ꝑ aligd: sicut de aliquo exteriori gꝛas agere rõne bñficy: ꝛ facere aliquaz recognitionẽ dñy. Et sic hõ nõ poterat dispẽsare: nõ ꝑ ef/fectũ: sed ꝑ ꝓceptũ nãe ꝛ ꝓpter institutionẽ dei rõne si/
ß[a] ♀ gnificati. ¶ Scõa ♀ est de sacꝛis ve. le. q̃ necesse fuit ea a deo ĩstitui: nõ qz cõferrẽt gꝛaz ex ope opato: nisi forte erat aliq̃ꝰ ꝓ oꝛiginali puelle: puta oblatio q̃ fiebat in die puri/ficationis: que q̃ꝫ nõ eẽt sacꝛm cõtra oꝛiginale ꝓ ma/
ß[a] ♀ seculo: cui sufficiebat circũcisio: forte tñ erat remediũ ꝺtra oꝛiginale ꝓ puellis. Si aũt ante moꝛiebant: saluabant ꝑ aliud remediũ: sicut etiã masculus ãte octauũ diẽ: ꝛ tũc ta/lia necesse erat a deo institui: ꝓp idẽ q̃ circumcisio. Cetera vero que gratiã ꝓferebãt tñ ex ope operãte: oportuit etiã a deo vel eius auctẽ institui: ꝛ ꝓp obligationes: qz forte nõ potuit ea purus hõ ꝑcipe: qz de illis nõ potuisset hõ homi/ni ꝑceptũ dare: in quo teneret obedire: cuz ille cerimonie: seu sacꝛa nõ essent actꝰ vtutũ: nec p se referibiles ad actus vtutũ. Sed deo tenet hõ in oĩbus ꝛ p oĩa obedire: nõ solũ in indifferẽtibus: sz in his que de se vident mala: sicut oc/cisio innocẽtiũ: vel fornicatio. Nisi g̃ fuissent a deo vel eiꝰ auctẽ introducta: sine eis potuisset hẽri gꝛa: cuz ad ea hũa/nũ ꝑceptũ nõ ligaret. Ul'ideo necesse fuit ea a deo institui nõ ꝓp efficaciã: quã eq̃liter habuissent: si hõ potuisset ea p/cipe: sz ꝓp humanã ignoꝛãtiã: ꝛ sic ꝓp eruditionez: qz nesci/uisset hõ p se tales modos colẽdi deũ iuenire. Uel si dica/t q̃ filia iuenit hõ in cultu idoloꝝ. Döz q̃ verũ est q̃stũ ad aliqua: nõ tñ q̃stũ ad oĩa: imo in adultis saltez in sacꝛis nesciuisset talia ad significãdũ mysteria gratie ꝛ glozie oꝛ/dinasse. ¶ Tertia ♀ est de sacꝛis no. le. vbi supposito q̃ in
ß[a] ♀ eis sit virtus. ꝛ ex institõne auctꝛas instituẽdi nõ potuit esse penes hoiez: sed solus deꝰ hꝺ sacꝛa gꝛe que iustificãt potu/it instituere: qz nõ sunt sacꝛa sicut medicine coꝛporales: q̃ ex nã rerũ ꝓtẽtarũ ꝛ nõ virtute medici adhibentis vel di/centis operant. imo sacꝛa ex sola virtute ĩstituẽtis operã/tur q̃cq̃d operãtur: iõ ꝛc. Tñ auctẽ delegata potuit hõ ea instituere: ꝛ a deo potuit hoi ipsa institutio cõmitti: sz hoc bene ꝓbet rõ quoꝝũdã dicẽtiũ sic. Dõ põt esse minister di/spẽsationis: g̃ ĩstitutionis: qz dispẽsatio nõ dat sacꝛo vtutẽ: sic̃ institutio. Põt igit hõ adhibere ignẽ q̃ calefaciet: sz nõ põt dare nõ calido caloꝛẽ: ꝑ quez calefaciat: sicut angelus mouet ad locũ: nõ ad foꝛmã. Sed qz xꝑo hoi nihil est col/latuz q̃ nõ potuerit puro hoi cõferri: ideo institutio sacra/mentoꝝ xꝑo hoi collata: potuit puro hoi cõferri. Põt eni homini cõferri illa vtus: que etiã rei ianitate ꝓfertur. Uñ xps homo sine sacꝛo ꝓferre potuit rem sacꝛi. vnde sicut an/gelus hz a nã vt volitione sua possit mouere celũ: sic forte hoi ꝑmo fuit collatũ q̃ nutui suo: aĩalia obedirẽt: nõ solũ q̃ hoie volente: ös adduceret ea vel angelus sicut ad Adã ꝛ Noe: sed q̃ etiã eius iussio vel vocatio haberẽt quãdam vim cõpellẽdi ad se venire. Sic etiã forte aĩe xꝑi data est oĩs ptãs: etiã celũ mouendi per gratiã: quod hz angelus p naturã. Et sil'r quod sacꝛis deus dedit: puta causare chara/cterẽ vel oꝛnatũ forte hoc dedit aĩe xꝑi: vt sicut sola volũ/tate moueret coꝛpus xꝑi distans: sicut vnũ coꝛpꝰ suo tactu coꝛpus ꝓtiguũ mouet: sic sola volũtate characterez vel oꝛ/natum in aĩa distãte faceret sicut mediãte tactu sacꝛi. Et qz nihil impossibile est dare alteri q̃ ipe hz siue habeat a se siue ab alio: ideo xps habẽs hanc ptãtem sacꝛa potuit instituere: ꝛ instituẽdo hoc eis tribuere. Et sicut est cõmis/sum humanitati xꝑi: sic potuit aly hoi ꝓferri. Et sicut xps potuit sacꝛa mutare ꝛ in eis dispensare: qz totũ fuit sibi cõ/missuz: sic totũ potuit: vel vnũ sine alio cõmitti alteri hoi. Et tũc homo qui instituisset nõ potuisset mutare nec dispẽ/sare: sicut nec modo: puta q̃ puer saluaret sine baptismo. Et sic etiã videt q̃ xps sz q̃ hõ potuerit miracula facere: saltẽ aliqua. Si eniz que vni nãe ꝓueniũt possunt aly sup/naturaliꝛ ꝓferri: sicut dictũ est supꝛa. ergo cũ sanare oculũ: vel mẽbꝛuz aliud: aut a febꝛe curare cõpetat gbusdã p na/turã: hoc alys põt tribui. Unde cũ dicit xꝑus. Data est mi/hi omnis potestes in celo ꝛ in terra. videt q̃ oĩs vtus acti/ua creature sit sibi collata: ita vt volitione sua sola posset aĩa chꝛisti imediate facere q̃cquid põt fieri virtute cuiusꝯ cunq̃ creature. Et sic dic̃. Hzego. z. dyal'. Oꝛ sancti ĩterdũ miracula ex potestate faciunt: qz dedit illis ptãtem filios

dei fieri. Sed verius est q̄ nullus purus homo fecerit miracula ex ptāte ꝓpria: sic q̄ haberet in se virtutē illi⁹ effectus: sed dicūtur facere ex ptāte: q̄ poterant orare ⁊ mox ad votū ōs q̄si obediēs voci hois faciebat: sicut Josue fec̄ solē stare. Quia ergo aliqua nā disponit ad gr̄am: sed nulla causat gr̄am: ideo disponere ad gr̄am pōt supnāliter cōmitti: nō aūt causare gr̄am. Tñ no videt̄ sequi. xp̄s hz potestatē ip̄rimēdi characterē vl̄ ornatū: g̃ pōt eā dare sacramentis: q̄ lz nullus det q̄ nō hz: nō tñ ecōuerso vnūq̄q; pōt dare cuicūq; q̄ hz. Angelus enī hz vtutē mouēdi celū quā mihi dare nō pōt. Sz dōm: q̄ cui ꝓcedit̄ q̄ maius ē. potest ꝓcedi q̄ minus est: nisi aliqd obsistat. Sicut aūt sanitas est gd melius q̄ medicina: cū sit finis eius: sic videt̄ character vel ornat⁹: nobilior effectus q̄ vtus in sacramētis. Unde si xp̄o cōpetit causare characterē: pōt ei cōpetere causare etiā illā vtutē: ⁊ per ꝓns cōpetit: q̄ nō decuit sibi aliquid negari q̄ sibi potuit cōicari. Et sic nec illa vtus est per creationē: cū xp̄s ꝑm q̄ hō creare nō possit. ¶ Ex hoc patet solutio. Ad argū in oq̄positū. q̄ nō est silr̄ de illis ⁊ de istis: vt patet per ea que dicta sunt.

¶ Questio II.

SEcundo queriť de baptismo Joannis. Et videt̄ q̄ xp̄s nō debuerit illo baptizari: q̄ nobilior est baptismus xp̄i q̄ baptismus Joānis: lz ipse nō fuit baptizatus baptismo suo: g̃ multo minus alieno. ¶ Contra est auctoritas euangelij. ¶ R°. hic sunt quinque articuli.

Primus est de forma huius baptismi: q̄ erat q̄ baptizabat in noīe vēturi. Quia enīz erat expressior figura q̄ sacr̄a antiqua: que: expressio maior est in forma q̄ in mā: nō tñ debuit cōicare in mā cuz baptismo xp̄i: sicut oblatio Melchisedeh cū sacr̄o altaris: sed etiam cū hoc in forma: vt aliquā formā verboz̄ haberet. Et illa fuit similis illi: quā apli seruabāt baptizantes in noīe iesu. ¶ Sed ꝓtra hoc arguūt quidā: ꝑmo probantes q̄ ex textu actuū. ix. vbi dicit̄ Paulus ad illos qui erant baptizati baptismo Joānis. Joānes baptizauit baptismo pnie pplz .d. in eū qui venturus esset post ipsuz vt crederent: hoc est ī iesuz: ꝑ quē cōiter ꝓbať q̄ hec fuerit forma: q̄ hec nō sit sufficiēs ꝓbatio. Videt̄ enī intētio beati Pauli fuisse: q̄ illa essent vba Joānis docentis: nō forma baptizātis: q̄ ꝑz ex solo textu verboz̄. Dic̄. n. ꝑmo q̄ baptizabat baptismo pnie: deinde q̄ dicebat vt crederēt in xp̄m venturū. Constat enīz q̄ de forma baptismi nō erat pnīa: sed solū de doctrina: g̃ silr̄ de forma baptismi: nō erat q̄ crederēt in nomen vēturi: sed solū de doctrina. ¶ Scōo sic Joānes baptizauit xp̄z: ⁊ ꝓstat q̄ non in forma venturi: g̃ ꝛc. ¶ Et iō 3° dicūt q̄ Joānes nō baptizabat sub aliqua determinata forma vboz̄: q̄ baptism⁹ Jo. fuit medi⁹ iter sacr̄a ve. ⁊ no. leg. Cōueniebat. n. cū sacr̄o no. le. ⁊ maxime cuz baptismo xp̄i in mā: vl̄ in exp̄ssa significātia: cū sacr̄is vo ve. le. in insufficiētia: q̄ nō ꝓferebat gratiā vt dicet̄. Cum ergo efficacia sacr̄i forme attribuať: sicut in reb⁹ nālibus tota vtus ⁊ actio est a forma: iō pōt dici ꝓbabilr̄: q̄ nō vtebať Jo. aliq̄ forma vboz̄. ¶ Sed ad p̄m argū istoz̄ dōm: q̄ sicut euāgeliste tractātes de sacr̄o altaris ponūt quedā vba: q̄ pertinent ad narrationē histozie: ⁊ q̄dā q̄ ptinent ab subam forme: sicut hoc est corp⁹ meū: ⁊ hic est sanguis meus ꝛc. q̄ ptinent ad formā: sed hoc facite in meā cōmemorationē ꝛc. ptinet ad doctrinā: sic in actib⁹ q̄dam recitat Paulus: pertinētia ad doctrinā baptizātis: ⁊ q̄dā ad baptismi formaz. ¶ Ad z^m pōt dici: q̄ sicut xp̄s q̄n vsus est sacr̄is: vel in pso na sua: vel in alys. nō semp formā exp̄ssit: q̄z in se gdē non eguit: ⁊ sine forma effectū sacr̄i alys tribuere potuit: nihilominus tñ sacr̄is suis certā formā ididit: quā cōiter seruari voluit: lz q̄ndoq; dispēsauerit: sicut forma baptismi mutata fuit de noīe trinitatis in nomē iesu: ita ⁊ in baptismo Johannis certa illa forma fuit: que tñ in baptismo xp̄i seruata nō fuit: q̄z nō eadez in ipso ⁊ in alys rō: sed ꝺzia fuit. ¶ Ad z^m dōm: q̄ lz cū antigs sacr̄is ꝓuenerit in nō habēdo efficaciaz q̄ ꝓncipalr̄ est a forma: ꝓueniebat tñ cū nouis in exp̄ssioze significātia: q̄ etiā est a forma. Uñ ⁊ si nō eguit forma ꝓpter inefficaciā: indiguit tñ forma ꝓp significantiā. Naz quo ad māz ita exp̄ssa figura fuit in mari rubro ⁊ ī diluuio ⁊ plus. Qr̄ q̄ baptismus Joannis fuerit figura scripta canonis nō exp̄imit: sicut facit apl̄s de alys. d. Oēs in Moyse baptizati ꝛc. Et p̄ᵉ. Pe. 3°. de Noe ⁊ Diluuio: Similis forme saluos facit baptisma.

Secundus articulus est: q̄ fuit sacr̄m vt figura: sacrāmētale vt ꝓparatoziū: ꝓsiliū nō ꝓceptū. Fuit g̃ sacr̄z: eo mō quo fuit sacre rei sign̄ū: ad sacrā duz adhīuz ex opere operāte: nō ex ope opato: sicut sacr̄a ve. le.: nō sic tñ q̄ esset de necessitate salutis: sed erat in ꝓsilio. Et cōmēdant̄ publicani ⁊ meretrices baptizati ab eo: quia ꝑ illud ad pnīaz sunt ꝓuersi cooperāte eius doctrina. Nihilomin⁹ tñ videt̄ tūc fuisse sub p̄cepto: q̄ reꝑhendunt̄ pharisei: qui voluerūt baptizari ab eo: nisi dicať q̄ sicut sacr̄a aliqua no. le. nō sunt necessitatis: tñ eoz̄ ꝓtēpt⁹ ē mortalis: sicut forte ꝓfirmatio ⁊ extrema vnctio: sic pharisei mortalr̄ peccauerūt: nō q̄ illo baptismo baptizati nō fuerūt: sed q̄ illū baptismū q̄ a deo erat inspiratus ꝓtēpserunt ⁊ despexerunt: dicentes: Quid ergo baptizas si tu non es christus?

Tertius articulus est de eius effectu. Ubi sciendum q̄ nō cōferebat gratiā ex ope opato: sed ex opere operāte: nisi q̄ dz distingui ex ope opato: q̄z cū nihil creatū cōferat gr̄az: nisi dispositiue: ꝑm q̄ op⁹ opatū tripliciter disponit: dicit̄ aliud ex ope opato triplr̄ ꝓferre gr̄az. Uno mō causando effectiue dispōnez ad eā: q̄ dicit̄ character vel ornatus. Et sic sola sacr̄a no. le. causant gratiam ⁊ forte circūcisio. Scōo mō sicut cā sine qua nō: sufficiens tñ ꝑ ie: sine ope operante ex parte gr̄am suscipientis: ⁊ sic omne sacr̄m q̄ fuit ꝓncipalr̄ institutuz ꝺ originale in pueris: nisi circūcisio ꝓferebat gratiā: ex ope operato: nō q̄ aliquid efficeret in puero: sed q̄z ex hoc ipso quod exhibebať puero: vel ꝓ puero: sine aliquo alio: deus ifundebat gr̄az puero. Et sic sacr̄a antiqua ꝑ adultis instituta gratiā non cōferebāt ex ope opato: sed tñ ex ope operāte ꝑ se requisito q̄z q̄uis sine peccato mortali essent: nisi cū hoc motū libi arbitrij in deū actu haberēt illa sacr̄a suscipiēdo nihil gr̄e recipiebāt. Tertio mō ex ope opato ñ excludēdo op⁹ operans. Et sic dicit̄ ex ope opato ꝓferre gratiā id q̄ de se est bonū moralr̄. sine B q̄ accipiat bonitatē ex operāte: sic diceret̄ dare elemosinā: ⁊ q̄dcūq; quod est de genere bonoz̄ cōferre gr̄am ex ope operato: in q̄tū ipsuz opus de se ē natū disponere ad gr̄az. Et sicut diceret̄: illud, q̄ est de genere malorū auferre gratiā ex ope opato: q̄z de nā sua est ꝺzium gr̄e. Illa aūt que sunt indifferētia dicūtur nec auferre nec cōferre gr̄am ex ope opato: sz solū ex ope operāte: ex q̄ habēt q̄ sint bona vel mala: cuz possint bene ⁊ male fieri: vt leuare festucā: nec aufert nec cōfert gr̄am ex ope operato: sed ex ope operāte: si eleuet̄ ad edificandū eccl̄iam: cōfert gr̄am: si ad cōburēdū eccl̄iam aufert gr̄az. Qz ergo oē opus vtutis isto mō pōt dici ꝓferre gr̄am ex ope opato: iō sacr̄a ve. le. que q̄z erāt a deo p̄cepta ad dei cultū iā erant actus virtutis obediētie ⁊ latrie: ideo ex ope operato ꝓ erant a deo p̄cepta: ⁊ si nō ex sua nā ꝓsiderata absolute poterāt dici ꝓferre gr̄am ex ope opato: nō excludēdo tñ op⁹ operās: q̄z ex iussu diuino habebāt bonitatē mālez quam genus nāe negauit. Sz ex ope operāte habebāt bonitatē formalē. Et sic mālr̄ ex ope opato: sed formalr̄ ex ope ope

rante iustificabant. Et isto mō baptismus Jo. quia ex dei mandato ⁊ inspiratione istitutus erat: ex hoc erat bonꝰ et sanctus: ⁊ de se meritorius aptitudine: cuius actꝰ ⁊ forma erat ex ope operāte. Uñ nō erat ꝓro paruulis. ¶ Sz ꝓtra hoc arguūt qdaz. ℞ Dio q̄ auctas illa. Joānes baptizauit aq̄ ⁊c. nō ꝓbat q̄ baptismꝰ xpi ꝓferat gr̄am ⁊ nō baptismꝰ Jo. nec illa silr: ego baptizo in aqua ⁊c. qz qñ dicit Uos autez baptizabimini ⁊c. itelligit de missione spūs scī in die pentecostes sup aplos: qui tūc baptizati nō sunt. Itē Joā. subiūgit. Ipse baptizabit vos in spū ⁊ igne. i. in spū scō i spe ignis. Unde ille anctes loquūtur de baptismo metaphorice ñ ꝓprie de baptismo xpi: qō ꝓbāt: qz ex illis auctib⁹ habet q̄ in baptismo Jo. nō dabat spūs scūs: p quē fit remissio pctoꝝ ⁊ gr̄e infusio: iō nō videt q̄ ꝓferret gr̄az. ¶ Secūdo rōne sic: qz sacr̄a nō efficiūt nisi ad qō instituta sūt: sz baptismꝰ Jo. nō fuit istitutꝰ nisi ad p̄figurādū baptismuz xpi ⁊ ad p̄parādū hoies ad baptismuz xpi ⁊ ad disponēdū māz p baptismo xpi: g̃ solū hoc ⁊ nō gr̄az ꝓferebat. ¶ Sz p̄ᵐ nō valet de methaphorico: qz statiz sequit. Uos aūt baptizabimini spū scō nō post multos hos dies: qz in diebus pētecostes: nō soluz fuit baptismꝰ flaminis sup. cxx. ⁊ sup alios particulares: sz ēt baptismꝰ fluminis: qz tria milia: ⁊ multo plura tūc baptizati sūt aqua. Uñ nō solū de baptismo metbaᶜᵒ sz magis de ꝓprie dicto: ⁊ de vtroq; intelligi pōt: magis q̄z de altero tñ: spāl̃r metbaᶜᵒ. Sil̃r ꝑma auctoritas qz segtur: baptizabit vos spū scō ⁊ igne: pōt itelligi de vtroq; baptismo: qz ante xpi passionē apl̃i baptizabāt i aq̄ baptismo xpi: in quo dabat gr̄a spūs scī: ⁊ postea in die pētecostes in igne eū susceperūt. Sic g̃ ille due auctes: aut ꝝ itelligūtur de vtroq; baptismo: aut si de altero: magis de illo g est in aqua: cū sit ꝓprie dictꝰ: q̄z de illo q dicit solū trāslatiue: sicut ridere p se sūptū: magis dz stare ꝑ actu oris q̄z ꝓ floritiōe prati. Et rō sua potiꝰ ē ad oppositū: qz si sacr̄z efficit id ad qō istitutū est: alias est frustra: cū nec ꝑparari ad xp̄m: nec penitere possit hō nisi p gr̄am: baptismꝰ pnīe ⁊ ꝑparatoriꝰ xpi gr̄az cōtinebat. Sed hoc verū ē eo mō quo dictū est. s. meritorie: nō effectiue: itē ex ope operāte nō ex ope opato. ¶ Ad auctes posset dici q̄ in baptismo Jo. dabat spūs scūs ex ope opato: sz nō solo sic in baptismo xpi. Sz qz loquēdū est vt plures: iō ꝓprie loquēdo nihil cōfert gratiā ex ope opato: nisi illud qō nō coexigit p se opꝰ operans. Et sic solūmō sacr̄a no. le. oīa etiā sacr̄a antiq̄ ꝺ̄ originale ꝓferebāt gratiā ex ope opato: Baptismꝰ aūt Joā. p se requirebat opus operās: ideo non cōferebat gratiā ex ope opato sicut nec sacr̄a vetera adultorum.

Quartus articulus ē de subo hꝰ baptismi: qz ñ paruuli sed magni viri ⁊ mulieres: q̄bus eq̄l̃r pnīa cōuenit hoc baptismo baptizari debuerūt. Uñ meretrices cum publicanis legunt̃ baptizati. Xps etiam hoc baptismo debuit baptizari pp multas causas: que tangun tur in glo. Mat. p°. s. ꝑpter humilitatē īplēdā: vt ipsemet dicit Mat. 3. vt baptismū Jo. approbaret: ⁊ vt aquas ꝓsecraret sue carnis tactu: ⁊ sic baptismū suū istitueret. Quaz causaz tangit Augu. in lib. de nā boni: vt. s. ostenderet non interesse quis a quo baptizaret̃. Quintā causaz tāgit ī lib. qōnū no. ⁊ ve. testamenti. s. ad exmeplū baptismi ꝓponendū his q erāt futuri filꝫ dei p fidē. Sextā tāgit Criso. s. vt in baptismo miracula ostēdēs euacuaret illoꝝ errorez: q Joānē maiorē xp̄o credebāt. ¶ Ad argūᵐ in ꝺ̄iū dicendū q̄ verū est q̄ xps nō fuit baptizatꝰ baptismo suo: et ad hoc assignātur ab aliqbus aliq̄ rōnes. ℞ Dio qz si fuisz baptizatꝰ baptismo suo: aut ꝑpter characterē: aut ꝑpter augmētū gr̄e ꝫ fuisset: sz nihil istoꝝ cōpetebat xp̄o: iō ⁊c. Sed ista rō nō cogit: qz nec effectus circūcisionis nec cōionis sibi cōpetebāt: ⁊ tñ circūcidi voluit: vt illā approbaret ⁊ cōicare voluit: vt nos institueret: qz cepit ieſus facere ⁊ docere. Jta diceret aliqs q̄ baptizatus fuit suo baptismo: vt facto nos doceret nō solū verbo. Tñ credit̃ q̄ nec ipse baptizauit suo baptismo aliquē: nec illo baptizatus est Jo. q̄uis xps nō baptizaret: sed discipuli ei⁹. Alia est rō quā q daz assignāt. s. q̄ sicut nullus gnātur a seipso in esse nature sic nec regnāri dz a seipso in esse gr̄e: sz baptismꝰ est quedā regnātio: g̃ ⁊c. Sed nec hoc valet: qz sicut ipse fm q̄ hō generat̃ a seipso fz qō deꝰ: sic potuit regnāri ⁊ fuit regnātus: qz ⁊ scificatꝰ. Uñ dicit. Ego ꝓ ipsis scifico meipsum. Sic enī de virgine se gnāuit sic ⁊ de massa Ade se regnāuit: ga se sanctū fecit: cū se sanctū facere nō sit aliud nisi se regnare: nisi dicat̃ q̄ regnāre ē de filio ire filiū gr̄e facere: ⁊ sic sibi nō cōpetit regnāri. Sed tūc hoc nō est ꝓpter idētitatez agētis ⁊ patiētis. ¶ P. xps potuit a Petro facere se baptizari baptismo suo. sicut fuit baptizatus a Jo. baptismo alieno. Qō aūt dixit Jo. de eo. Dic est q̄ baptizat: verū est baptismo interiori. Et iō alia ratio est: qz christꝰ ꝓfiteri pctā nō potuit: quia ea nō habuit: ⁊ mētiri nō potuit: ⁊ quia qui baptizat̃ pctōrē se fatet̃: iō ⁊c. Sz si ista rō est bona: tūc in baptismo Jo. nō debuit baptizari: qz scriptuz est: Baptizabantur ab eo cōfitentes peccata sua. Et ideo ratione suffi cientem ignoro: nisi suam voluntatem.

Quintus articulus est q̄ baptizati baptismo Jo. in oēm euētū baptizari debuerūt baptismo christi. ℞ Dio qz aplī baptizati fuerūt baptismo christi: vt dicit glo. sup illud: Qui lotꝰ est nō indiget nisi vt pe. la. Et de ꝓsecra. di. 4. Qñ a hierlis. ⁊. c. sequēti: quoꝝ tñ aliqui baptizati fuerūt baptismo Jo. vt illi qui fuerāt Jo. discipuli: de q̄bus ꝙ similē est: q̄ crediderūt in ventūrū: nec spez suā ibi posuerūt. Scōo qz lz fides ⁊ deuotio faciāt ad rē sacr̄i: nihil tñ faciūt ad substam sacr̄i que est sine illis: ⁊ non est illis solis positis: sicut decretal' dicit de iudeo: q̄ ex fide ⁊ deuotiōe baptismo christi saliua se baptizare uoluit. d. Ego me baptizo ⁊c. qz saluꝰ fuit baptismo flamis ñ flumis. Uñ i cimiterio bñdictio sepeliēdus nō fuit: sicut excōicatꝰ qui in morte penituit quousq; absolutꝰ sit: q tñ post mortē potuit absolui: sed nō baptizari. Uñ baptizati baptismo Jo. ex fide ⁊ deuotione ad ieſuz ⁊ eius baptismū: nō susceperunt substam sacramenti baptismi christi. ℞ Propter qō indigebāt baptizari: lz haberēt rē sacramēti: sicut ⁊ ille iudeꝰ de quo dictū est. ⁊ habet̃ ex de bap. c. debitū. Et q̄uis ille iudeꝰ videat̃ mortuus fuisse hereticus q credebat posse baptizari sine aqua: ⁊ a seipso q̄ duo sunt heretica. tñ nō fuit: qz vel ñ credebat illud esse baptismū verū: sed aligd in illiꝰ signuz ⁊ memoriale faciebat: sicut q nō audēt cōicare sumūt paruez bñdictū loco illiꝰ: ⁊ Rolādus moriēs: herbā ꝑ cōione accepit: vel si errauit tūc hereticus nō fuit: qz baptismum credebat īplicite: sz explicite nesciēs illō opinabat̃: paratꝰ tñ aliter credere si sciret ecclīaz aliter sentire. Nec tenebatur explicite scire: qz nō poterat scire. Uñ nō peccabat veraz mām ⁊ ministrū ignorādo: nec falsuz arbitrādo: qz nō ptinaciter. Et iō nō fuit hereticus sz fidelis. Qō III

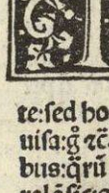

Tertio q̄rit̃ vtrū gr̄a q̄ est in sacr̄is nole. differat a gr̄a q̄ est in virtutibus ⁊ donis. Et videt̃ q̄ non: qz autē gr̄a gratū faciēs: ⁊ illa est vna. aut ē gratis data ⁊ illa pōt eē sine gr̄a gratū faciente: sz gr̄a sacr̄alis nullo mō: ergo ⁊c. ¶ Cōtra B. di. Diuisiones gr̄arū diuersis sacr̄is sunt collate: sed hoc nō est de gr̄a gratū faciente: q̄ ē vna in oībus idiuisa: g̃ ⁊c. ¶ R°. cōis opi. ē q̄ sunt idez: qō ꝓbat̃ gnq; rōnibus: q̄rū prīa est ex cōparatiōe sanitatis spūalis ad corporalē sic: qz sicut se bz sanitas p artē restituta ad sanitatez p nām: sic gr̄a sacr̄alis ad vtutes: qz sacr̄a sūt q̄dā medicine: sed illa est eadē. 7. meth. g̃ ⁊c. Scōa ē ex gnāli āmotione mali sic. Per idē tollit̃ malū in q̄cūq; ꝑuat bonū oppositū:

ꝛ inq̃tū ledit subm diminuēdo habilitatē ad illud vnde ꝛ visus miraculose restitutus qui tollit cecitatē ꝛ indispositionē est vnus ꝛ idez cū visu naturali: sed peccatū vnuz ꝛ idē ē qđ tollit siue ꝑuat gr̃az ꝛ corrūpit potētiaz aīe p maculā: g eodē tolleꝝ formal'r q̃tuz ad vtrūq;. Tertia sumiꝝ ex gr̃a fz q̄ fluit ad defect⁹ tollēdos ꝛ potētias pficiēdas sic eodē formal'r tollit defcūs po⁹ ꝛ pficit po⁹. Lū.n.ōfcūs po⁹ dicat purā ꝑuationē pfcōnis: q̄ ē iperfectio sola pōne. habit⁹ destruet impfecto. ꝑ qđē ex pte māe. Ko pficiet potētia: sic eodē luīe pellit tenebza ꝛ illuīat aer. Quarta sumit ex oppōne sic. Lz vni fz diuersa opponant̄ pr̃a: vt eq̄ li mai⁹ ꝛ min⁹. io. metha'' tñ vni⁹ fz idē vnū ē oppo⁹. Sz vnū est peccatū quod habet inordiationē actus ꝛ vulnerat potētias aīe: ergo vna est vtus q̄ pficit habētē ꝛ op⁹ ei⁹ bonū reddit. Quinta sumit ex termio sic: Per idē recedit aliqd ab vno termio ꝛ tēdit ad oppm: vt p leuitatē a centro sursuz. Nec valet solo vt opponit vtuti ꝛ vt vulnerat: qz si oppō ad vtutē eēt formal'r p aliud q̄ p vulnus: bñ regreret aliud ꝛ aliō remediū: sic in vulnerato g cuz hoc hz febzē: regrit duplex sanitas: fz qñ vtrūq; ē per idē: vtrūq; tollit p idē: vbi gr̃a. Aer ē tenebzosus p abñtiā lumiosi ꝛ interpōne opaci. Uñ regrit lux formal'r pellēs tenebzā ꝛ remouēs opacū iterpositū: qō cāt habilitatēz ad lucē. Sz si sola abñtia lucis causat tenebzā sola restitutio ei⁹ tollet tenebzā q̄tū ad oēz ei⁹ effectū. Et sic ē ī ꝓpositō: qz pctm̄ nō corrūpit potētiā aīe: p hitū aliquē vl' ꝑuationē differentes ab hitu ꝛ ꝑuatiōe oppositis vtuti. Et iō sola vtus restituta sufficit q̄ ad vtrūq;. Nec obstat qō dr̄ q̄ sacr̃al' gr̃a nō erat in statu inocētie necria: fz gr̃a vtutū tūc erat necria: ꝛ sic vr̄ q̄ nō sint idē. nā lz gr̃a sacr̃oꝝ ꝛ vtutū sit vna: tm̄ fuit necessaria hec ꝛ nō illa in statu inocētie inq̃tū hō: sed tm̄ id qō ē vtraq; fuit necriū: sic sanitas p medicinā restituta nō ē necessaria ei q nunq̄ fuit ifirm⁹: ē tm̄ necria infirmo: ꝛ tm̄ nō drīt a nāli nisi penes cām extrinsecā ꝛ accñtalē. Uel dōz q̄ gr̃a sacr̃al' nō fuit in statu inocētie necria inq̃tū ꝓfert p sacr̃a: nec inq̃tū ordinat̄ ad sanādū: fz inq̃tuz ordinat̄ ad bñ opandū sic fuit necria. Nec obstat ko id qō dr̄: q̄ nō cōtrit⁹ recipit gr̃az sacr̃alē si nō fict⁹ accedat: nō ꝓtrit⁹ ât nō hz vtutē pnie: nec p ꝓñs alias vtutes: ꝛ sic vr̄ q̄ nō sint idē. nā lz nullus adult⁹ recipiat gr̃az sacr̃alē: nisi nō fict⁹: tm̄ nō fict⁹ ꝑt carere gr̃a ꝛ vtutib⁹: vt si sit attrit⁹ ꝛ nō cōtrit⁹: nec tūc erit sine pctō ꝛ gr̃a: imo erit in pctō mortali: fz vtute sacramēti attritio mutabit̄ in ꝓtritionē: ꝛ suscipiet gr̃az vtutū ꝛ sacr̃i. Sic.n. dicit fr̄ Tho. 4. sñiaꝝ. di. 6. q. i. articlo. 3. q. i. in vlt. argumēto In ꝟiū q̄ sufficit attritio p̄cedēs ad excludēdū fictionē: Si aūt sit ꝓtrit⁹: tūc suscipiet gr̃az sacr̃alē: nō p infusionē noue gr̃e: fz p augmētū p̄exñtis: sic in illo q bis vere penituit: et de eodē pctō. Nā i ka susceptiōe sacramēti ꝓstat q̄ nulla noua gr̃a sibi ifundit̄: sed sola p̄ñs augeꝝ: qz nouiter ifusa eēt eiusdē rōis cū p⁹. Nec valet qō tertio dr̄: q̄ vtutes sūt ꝓnexe: fz gr̃e sacr̃ales nō: g ñ sūt idē qz nō ē sīle. Nā vtutes hñt ꝓnexionē qz fluūt ab vna gr̃a: q̄ sine eis eē nō ꝑt: fz sacr̃a nō fluūt a gr̃a: q̄ ēt sine eis: eē ꝑt. ¶ Nec valet ēt qō q̄rto ꝓsueuerit argui: qz diuersoꝝ effectuū sūt diuerse cāe: fz effcūs sacr̃ales sūt diuersi: g sūt a diuersis gratys: ꝛ sic nō vna. Dōz q̄ diuersa sacr̃a hñt diuersos effect⁹: g sūt characteres vl' ornat⁹: nō aūt gr̃e. Uel dicendū q̄ ad diuersitatē cārū formaliū segt diuersitas effect⁹: nō aūt ad diuersitatē efficiētiū: maxie instrāliū. Sic enī vna est sanitas: q̄ diuersis ifirmitatib⁹ tolli pōt: ꝛ sic hz diuersis medicinis recupari ita vna ē gr̃a q̄ diuersis pctis tollit̄: ꝛ diuersis sacr̃is repat̄. Sz singularis opi. Tho. est ī ꝟiū. Et sic posset ꝓcordari. Qz.n. in. 4. dic̄ sacr̃a nō attingere ad gr̃az: fz ad ornatū: verū est de gr̃a gratū faciēte. Et qō dicit ī vltia pte q̄ attīgūt ad gr̃az verū ē sacr̃alē q̄ dr̄ a ꝑma. Sz Tho. vr̄ velle q̄ ista gr̃a sacr̃alis nō solū differāt a gr̃a gratū faciente ꝛ vtutib⁹ acqsitis ꝛ infusis ꝛ donis: fz ēt ab ipso ornatu vl' character: qz dic̄ q̄ gr̃e sacr̃ales fluūt a gr̃a sic ꝛ vtutes: ꝛ supponūt gr̃az gratū facientē: qō nō facit character vl' ornat⁹. Et ꝑ ista opi. ē: qz vnūqōq; sacr̃z ē introductū in spāle remediū ꝟ spālē defectū: siue sit clpa siue pena ex clpa derelicta: siue qōcūq; aliud. Uñ cū effcūs particl'aris reducaꝝ ī cāz particularē non vl'em imediatā: cū cōe sit sacr̃is no. le. ꝓferre gr̃az ꝛ vtutes: spāle vo sit vni cuiq; suppositā gr̃a remediū ꝑbere ꝟ spālez defectū: vr̄ q̄ vnūqōq; sacr̃m hz spālē aliquē effectū ꝟ suū ꝓpriū öffcm̄. Et hoc pz in singulis: sicut pnia cōtra oē pctm̄ actuale: baptism⁹ ꝟ ozigiale: mr̄imoniū ꝟ ꝓcupiscētiā: ꝓfirmatio ꝟ timiditatē ꝛ verecūdiā. In ꝓfirmatiōe igit audacia maioꝝ formal'r ē p gr̃az sacr̃alē. ꝛ nō solū p vtutē fortitudis: q̄ maioꝝ dat̄ in sacro qō plus ꝓfert de gr̃a: sic in Eucharistia ꝛ ordie. Et sil'r in eucha⁹ maioꝝ tēperātia ifundit̄ q̄ ī mr̄imonio: fz ī mr̄imonio spālis gr̃a sacr̃al' dat̄: vt sciat vnusq; q̄ suū vas possidere: g ī ꝓfirmatiōe ē aliqō robur qō ē gr̃a gratis data: supponēs tm̄ gr̃az gratū faciētē: ꝛ sil'r ī mr̄imonio. In ordine aūt dat̄ spālis gr̃a exequēdi suuz offm̄: ꝛ sic de alys. ¶ Si dicat̄ q̄ p vnū sacr̃z: pleni⁹ habeꝝ effcūs alteri⁹ spālis: sicut p baptismū actualia pleni⁹ remittunt̄: q̄ p pniaz: g̃a sil'i nō ē icōueniēs per aliō sacr̃m: plus mederi ꝓcupisētiā q̄ p mr̄imoniū: ꝛ sic de alys: nō valet: qz illud ē p accñs: istud aūt ē p se. s. collatio virtutū ꝛ augmētū in eu charistia. Uñ si spālia remedia ī alys sacr̃is essent p se ex gr̃a gratū faciēte ꝛ vtutib⁹ p se: ꝛ ñ p accñs: eucharistia pl's ꝛmediaret ad oia q̄ cetera: ꝛ sic supfluerēt. ¶ Ad gnq̄ ār rōes ꝑ alia opi. q̄ sūt ꝟ istā ē siml'r rñdēdū p iterreptionē ei⁹ qō supponit̄: qz in oi sacr̃o dat̄ remediū ꝟ diuersuz ōfectū: cui nō subuenit̄ p gr̃az gratū faciētē per se ꝛ imediate: nec p ei⁹ augmētū: cū se cōpatiant̄: sic licz p gr̃az gratū facientē tollat̄ culpa ꝛ macula mortalis: ꝛ pena eterna: quia ista nō pñt siml' stare: tm̄ nec culpa venialis: nec pena tpal' nec verecādia: nec ꝓcupiscētia: nec ml'ti alij defect⁹ iclinātes ad pctm̄: q̄ stāt cū ea: ēt intēsa p eā tollunt̄: qz nihil corrūpit nisi a suo ꝟio: g̃ ē alia gr̃a ꝟia istis p quā tolluntꝝ vl' remittunt̄. ¶ Utruz aūt ex vno sacro iterato ꝑfluat vna gr̃a tm̄ spē: an diuerse dubiuz est. Et posset dici ꝑbabil'r q̄ qñ defect⁹ ē vni⁹ spēi tūc est vna: sic in mr̄imonio ꝛ silib⁹: fz qñ defect⁹ lz sit vni⁹ generis: est tm̄ differēs spē: tunc fort gr̃e differūt spē: sic in sacro pnie: de eodez pctō numero vel spē bis ꝓfitēs gr̃az eādē vl' augm̄ recipet: de diuersis diuersā. Uel forte sic vna vt⁹ pnie est de oib⁹: sic ꝛ h vna gr̃a differens tm̄ a pnia vtute: cū illa maioꝝ ifundat̄ in eucharistia. ¶ Ad arg^m in ꝟiū p̄z rñsio p ea que dicta sūt: quia gr̃a sacramētalis nō est gratia gratū faciēs: nec gratis data ifozmis: sed gratis data formata: sicut mozales infuse.

¶ Quid sit baptismus. Di. III. a

POst hec videndū est quid sit baptismus: ꝛ que sit forma: ꝛ quādo istitutus: ꝛ cā istitutionis. Baptismus dicitur intinctio: idest ablutio corpis exterioꝝ facta sub forma verboꝝ p̄scripta. Si.n. ablutio fiet sine verbo: nō ē ibi sacm̄. Sed accedente verbo ad elemēiū: fit sacm̄. nō vtiq; ipsū elemētū fit sacm̄: fz ablutio fcā ī elemēto. Uñ Augu. Uerbo baptisma ꝓsecrat̄. detrahe verbū: ꝛ quid ē aq̄ nisi aq̄: accedit verbū ad elemētū: ꝛ fit sacr̄z. Uñ ē hec tāta virt⁹ aque vt corp⁹ tāgat ꝛ cor abluat nisi faciēte verbo: nō qz dr̄: fz qz credit. Nāq; ꝛ

in ipo verbo aliud est sonus transiens: aliud est virtus ittus manês. In duob⁹ g̃ ꝓsistit sacz baptismi. s. in verbo ⁊ elemento. ergo ⁊ si alia desunt q̃ ad decorẽ sacũ istituta sũt: nõ iõ min⁹ est verũ sacm̃ ⁊ sanctũ si verbũ sit ibi ⁊ elemẽtuz. Mã ⁊ in hoc sacramẽto ⁊ in alijs q̃dã solent fieri ad decorẽ ⁊ honestatez sacũ: q̃dã ad substantiam ⁊ causaz sacũ ptinẽtia. Be substãtia hui⁹ sacramenti sunt verbuz ⁊ elementũ: cetera ad solennitatem eius pertinent.

¶ Be forma baptismi. b

Ed qõ est illud verbuz quo accedẽte ad
f elementum: fit sacramẽtuz: veritas que docet huius sacramẽti formam tradens ait discipulis. Ite docete omnes gentes baptizãtes eos: in noie patris ⁊ filij ⁊ spũssancti. In uocatio igitur trinitatis verbũ dicit quo baptisma cõsecrat: ⁊ hec est forma verborũ sub qua traditur baptismus. Añ bonifacio epo zacharias papa ait firmissime p̃ceptũ ẽ in synodo anglorũ: vt quicũq; sine inuocatiõe trinitatis mersus fuisset: q̃ sacramentũ regenerationis nõ haberet: qõ oino verũ est. q̃ si mersus in fonte baptismi quis fuerit sine inuocatione trinitatis pfectus chr̃stianus nõ est nisi in noie patris ⁊ filij ⁊ spũssancti fuerit baptizatus. Legitur tamẽ in actibus apostolorũ apostolos baptizasse in noie xp̃i: sed in hoc noie vt exponit Ambro. tota trinitas intelligit. Intelligitur eniz cũ xp̃m dicis: ⁊ p̃z a quo vnctus est: ⁊ ipsum qui vnctus est ⁊ spiritussanct⁹ per quẽ vnctus ẽ. Unde Nicolaus papa ad cõsulta bulgaroz a quodam iudeo multos baptizatos asseritis: ⁊ quid inde agẽdũ sit consulitis. Hi profecto si in noie sante trinitatis: vel in noie chr̃sti sicut in actibus apostolorũ legimus baptizẽtur: baptizati sunt: vnũ enim idẽq; ẽ vt exponit Ambrosius.

¶ Si in noie patris tm̃ vel spiritussancti possit tradi baptismus. c

Jc queritur an baptismus esset verus si
b diceretur in noie patris tm̃: vel spũssancti tm̃: vt cuz dicitur in nomine chr̃sti: Ambrosius videtur dicere q̃ si fide mysteriuz trinitatis teneatur ⁊ vna persona tm̃ nomine tur: plenũ est sacm̃. Et econuerso si tres nominent ⁊ nõ recte de aliquo illorũ sentiat. vacuũ fieret mysteriũ trinitatis. ait. n. sic. Ubi non est plenũ baptismũ sacm̃: nec pncipiũ nec species aliqua baptismi estimat. Plenũ autẽ ẽ si patrẽ ⁊ filiũ ⁊ spũmsanctuz fatearis. Si vnũ neges: totũ subrues: ⁊ si vnũ i ꝑmõe cõprehẽdas: vel patrẽ vel filiũ vl̃ spũmsanctũ: fide aũt nec patrẽ nec filiũ nec spũmsanctũ abneges: plenũ ẽ fidei sacm̃. Ita ẽt lz patrẽ ⁊ filiũ ⁊ spũmscũm dicas ⁊ p̃is ⁊ filj ⁊ spũssci minuas ptãtẽ: vacuũ est oẽ mysteriũ. Cũ enim dr̃ in noie xp̃i: p virtutez nois impletũ ẽ mysteriũ: nec a xp̃i baptismate spũs separat: qz xp̃s baptizauit in spũ.

¶ Questio Ambrosij. d

Unc cõsideremus vtrũ sicut xp̃i noie le
n gimus baptismi plenũ eẽ sacm̃: ita etiã spũscõ nũcupato: nihil desit ad mysterij plenitudinẽ. Rõnẽ seqmur q̃ vnũ dixerit: trinitatẽ significauit. Si xp̃m dicas: ⁊ patrẽ a quo vnctus ẽ filius: ⁊ ipsum q̃ vnctus est. s. filiũ: ⁊ spũmsanctũ quo vnctus ẽ designasti. Scriptũ est. n. hũc eẽ Jesuz a nazareth quẽ vnxit deus spiritusancto. ⁊ si patrẽ dicas: filiũ eius ⁊ spũz oris eius pariter idicas: si tm̃ id ẽt corde cõprehẽdas. Et si spũmscm̃ dicas: deũ patrẽ a quo ꝓcedit ⁊ filiũ eius cuius ẽ spũs nũcupasti. Unde vt rõni copuleť auctoritas dñs dicit. Uos autẽ baptizabimini in spũ sancto: ex quo idicat nos recte posse baptizari in spũsancto.

¶ Perstringit premissorũ itelligẽtiã cũ determiatiõe cuiusdam dicti. e

Ex his apte itelleristi in noie xp̃i verũ ba
e ptisma tradi: vñ nihilomin⁹ insinuari vz verũ baptisma dari posse i noie p̃is tm̃ vl̃ spũssãcti. si tm̃ ille q̃ baptizat fidẽ trinitatis teneat: q̃ trinitas i quolibet borz noium itelligit. Si aũt aliqs puerse credẽs ⁊ errorẽ iducere in tẽdẽs vnũ de tribus tm̃ nũcupet: nõ ipleuit mysteriũ. Qõ vero ait noiatis tribus vacuũ eẽ mysteriũ si baptizans minuat ptãtẽ p̃is ⁊ filj vel spũssci. i. male sẽtiat de potẽtia alicuius borz: ñ credẽs vnã potẽtiã triũ: itelligẽdũ ẽ hoc sup eũ q̃ nõ itẽdit nec credit baptizare q̃ nõ tm̃ caret fide sed ẽt intẽtionẽ baptizãdi nõ hẽt. Qui ergo baptizat i noie xp̃i: baptizat i noie trinitatis qñ itelligit. tutius ẽ tm̃ tres personas ibi noiare: vt ibi dicať i noie p̃is ⁊ filj ⁊ spũssci: ñ i noibus sed in noie. i. inuocatiõe: vel i cõfessiõe p̃is ⁊ filj ⁊ spũssancti. Jnuocať. n. ibi tota trinitas vt inuisibiliter ibi opeť p se sicut extra visibilr per ministeriũ. Si aũt dicať in noibus: nõ est ibi sacramẽtũ: qz nõ seruať forma baptismi.

¶ Be institutione baptismi. f

Et institutione baptismi qñ cepit varie
o sũt estimatiões. Alij dicũt tũc eẽ istitutũ cũ Nicodemo xp̃s ait. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spũsancto ⁊c. Alij dicunt istitutionẽ baptismi factã cũ aplis dixit. Ite docete omnes gẽtes baptizãtes eos in noie pa

tris ⁊ filij ⁊ spūssancti. Sz hoc dixit eis post resurrectionem: precipiens eis ō vocatiōe gētiū: quos añ passionē binos miserat ad predicādū i iudea ⁊ ad baptizādū dicēs. Jn viā gentiū ne abieritis. Jā ergo istitutus erat baptismus: q̄ baptizabant simul ⁊ predicabant.

¶ De forma ī qua baptizauerūt apostoli ante passionem Christi. g

Jl vero q̄rit̄ in qua forma tunc baptizauerūt. Sane dici pōt ī noīe trinitatis. ſ. ī ea forma i q̄ baptizauerūt postea gētes: que añ passionē pōt intelligi fuisse tradita: lz nō sit scriptū. Nō ergo tē illā formā xp̄s p̄i⁹ tradidit cū ad euāgelizādū gētib⁹ misit: ħ quā añ tradiderat mittens eos i iudeā post iterauit cū ad gētes misit. Cōmodi⁹ ꝯ dī istitutio fcā q̄n xp̄s a Joāne baptizatus ē i iordāe. q̄ō dispēsauit non q̄ mūdari voluit cū sine pctō fuerit: ħ q̄ ꝓtact⁹ mūde carnis sue vīz regeneratiuā ꝓtulit aq̄s: vt qui postea īmergerēt īuocato noīe trinitatis a pctis purgarēt. Tūc ergo istitut⁹ ē baptismus christi in quo trinitas cuius mysterium ibi immo tuit interius hominem baptizat.

¶ Quare in aqua tantum fiat. h

Celebrat̄ aūt hoc sacr̄m ī aq̄ nō in alio liquore vt ait xp̄s. Nisi q̄s renatus fuerit ⁊ c̄. Jō vniformiter id fieri i aq̄ p̄cipitur vt intelligat̄: q̄ sic aq̄ sordes corpis ac vestes abluit: ita baptismus macl̄as aie sordesq̄ viciorū emūdādo abstergit: vel iō vt nullū iopia excusaret q̄ō p̄t fieri si ī vino vel oleo fieret: ⁊ vt cō munis materia baptizādi īueniret ap̄ oēs: q̄ō aq̄ signauit q̄ de latere xp̄i manauit: sic̄ sanguis alterius sacī signū fuit. Nō ergo ī aliquo liquore potest consecrari baptismus nisi in aqua.

¶ De immersione quotiens fieri debeat. i

De imersiōe vero si q̄rit̄ quō fieri dēat: p̄cise rñdem⁹: vt sel̄ vl̄ tertio p vario mor̄ eccle. Añ Greg. De tria imersiōe baptismi nil veri⁹ rñderi pōt q̄z q̄ō vosipsi sensistis q̄ i vna fide nihil officit eccle sce ꝓsuetudo diuersa. Qz.n. i trib⁹ subsistētijs vna substātia ē: reph̄ensibile eē nullaten⁹ pōt infantē i baptismo ter vl̄ sel̄ mergere: q̄ ⁊ i trib⁹ mersiōib⁹ psonarū trinitas: ⁊ i vna pōt vitatis singularitas designari. Nos vero q tertio īmergim⁹ ēt triduane sepulture sacr̄m signam⁹. Scōm hoc licet non mō ter ħ ēt sel̄ mergere tm̄. Jbi tm̄ dūtaxat mergere sel̄ licet: vbi ꝓsuetudo eccle tal̄ existit. Si q̄s vero id facere īcipiat vbi ꝓsuetudo tal̄ nō ē: vel sel̄ tm̄ mergēdū asserat: reph̄ensibilē se eē cōstituit. Añ Haymo. Jn suo sensu habundabat Cypria⁹ cū sel̄ mergebat i baptismo pu'os: q̄ qō itelligebat studiose iplebat bōis opibus abū dādo: lz i hoc nesci⁹ delinq̄ret: ħ q̄ bōis opib⁹ abūdabat postea correct⁹ a deo abūdauit altiori sensu: ter illos mergēdo. Ecce hēm⁹ q̄ deliq̄t: q̄ sel̄ mersit. Sz hoc iō: q̄ aliter se hēbat cōsuetudo illi⁹ eccl̄e: vl̄ q̄ vnā tm̄ faciēdā mersionē asserebat. De tria mersiōe Aug. ait. Postq̄z nos credere ꝓmisim⁹: tertio capita i sacro fōte dimersim⁹: q̄ ordo baptizandi duplici mysteriū significatiōe celebrat̄. Recte. n. tertio immersi estis: q̄ accepistis baptismū i noīe trīatis. Recte tertio īmersi: q̄ accepistis baptismū in noīe xp̄i: q̄ die tertia resurrexit a mortuis. Jlla. n. tertio repetita īmersio typū dūice exprimit sepulture. Cōstat ꝯ baptizādos tertio debē imergi: ⁊ tm̄ si sel̄ tm̄ imergant̄: vez baptisma accipiūt: ⁊ q sel̄ imergit tm̄: ñ peccat: nisi ꝓsuetudo eccl̄e obsistat vel hoc modo tm̄ debere fieri asserat.

¶ Quando circuncisio amisit vim suā. lz

Quod ēt q̄ri si circūcisio amisit statuz ab s institutiōe baptismi: ad q̄ō dicim⁹ in xp̄i morte terminata eē legalia oia. Ex tūc ꝯ circūcisio p̄didit viz suā: ita q̄ postea non p̄fecerit: ħ potius obfuit obseruatoribus suis. Sz vt q̄z ad oblationē vere hostie potuit p̄desse. Si n. añ passionē legalia finē hūissent: nō ea iminente vetus pascha cum discipulis manducasset.

¶ De causa institutionis. l

Causa vero institutiōis baptismi ē inouatio mētis: vt hō qui p pctm̄ vetus fuerat per gratiam baptismi renouetur: quod fit depositione viciorum ⁊ collatione virtutū. Sic enim fit quisq̄z nouus homo: cuz abolitis peccatis ornatur virtutibus. Abolitio peccatorum pellit feditatem. Appositio virtutū affert decorem. ⁊ hec est res huius sacramēti: scilicet interior mundicia.

¶ Queritur an baptismus aperuit celuz quod non aperuit circuncisio. m

Jl queritur vtruz baptismus aperuit celum quod non aperuit circuncisio? Dicimus q̄ nec baptismus nec circūcisio regni nobis adituz aperuit: sed hostia saluatoris: que si tempore circūcisiōis oblata fuisset: illius temporis homines in regnum intrāssent. Res ergo huius sacramenti iustificatio est.

Circa tertiā distinctionem q̄runt̄ tria. Primū ē ō forma baptismi. 2m de ministro ei⁹. 3⁹ de materia.

Querit̄ ꝯ primo ō forma baptismi an possit mutari. Et vī q̄ sic: q̄ catheciſm⁹ ⁊ exorciſm⁹ sūt de forma: quibus tm̄ omissis pōt dari baptism⁹: ꝯ c̄. ¶ Contra: q̄ nō pōt mutari mā: ꝯ nec forma q̄ nō ē min⁹ de substa.

¶ Respondeo. Circa istam questionem sunt tria videnda.

Primo quid ē bap⁹. Ubi aduertēdū q̄ sic diffinit a magro. Bap⁹ ē ablutio corpis exterior fcā sub forma pscripta vbox. Circa quā ē sciēdū q̄ nō ē ī3ens māz pdicari ō toto i artificialib⁹ i recto sine denoiatōe: qz hȝ noīa artificialiū sūt ꝓcreta: sīc noīa itētionū: vt genus ⁊ spēs: ⁊ nō abstracta. Cui⁹ ꝑbatio ē: qz gnā suax formax ñ pdicant ō ipi⁹ nisi denoiatiue. Nō. n. archa ē q̄drāglus vl̄ q̄dratū: sz q̄drāgla vel q̄drata. Si aūt ñ iportaret nisi for mā accñtalē bōa eēt pdicatio: sīc albedo ē color. Pōt etiā subz pdicari sine denoiatiōe de accñte ꝓcreto: lz nō de ab stracto: sicut si dico q̄ albū ē hō: nō aūt albedo ē hō: sz hūana. Uñ bec ē ita ꝑba. archa ē lignū: sicut ista. albū ē lignū. Sic ēt bñ dr̄: bap⁹ ē ablutio. Oō ḡ dr̄. 7. Meta. q̄ spa non est es sz enea. ⁊ sīl̄r de circlo: ⁊ statua dōm. q̄ accipit ibi in abstracto: qñ nō hz cōis vsus: ō q̄ pleni⁹ dcm̄ ē supra. d. i. q. z.

¶ Diffinitur ēt ab Ugone sic. Bap⁹ ē aq̄ abluēdis crimi nib⁹ scificata pv̄bū ōi. Circa quā ē sciēdū q̄ lz bap⁹ i ppositō nō ipmat characterē: tñ dispōit ad susceptionē gr̄e: ⁊ sta tiz hō suscipit spūz scm̄. Et hȝ māifeste ꝓbat Act⁹. 10. Ubi dixit Petr⁹. Quis ꝓhibz baptizari istos q̄ spm̄ scm̄ susce perūt sicut ⁊ nos: multo magis q̄z p pniaz ī ppositō. Ꝙ cili⁹. n. gs libat ab originali qō hz min⁹ rōnē pcti: q̄z ab actua li mortali. Uñ si ab illo mūdat sacr̄z i voto: multo magis bic Qz aūt cathecumini morientes dānātur: hoc ē q̄ fuerūt ne gligētes ad suscipiēdū bap^m actu: de q̄ negligētia nō peni tuerūt i spāli nec ī gnāli. Alīs saluarēt: hoc saluo q̄ nō ē ita plōgatū tps ad bap^m bodie sicut ad ꝓmitēdū. Uñ q̄ statiz nō baptizat bita opportūitate nisi ex legitia cā: puta i struc tiōe fidei vel hȝ dr̄at: peccat. Nō sic aūt q̄ dr̄nt ꝓficeri vl̄ q̄z ad pascha p⁹ ꝓtritionē. Uñ morientē sine bap⁹ negligētē: oz de negligētia penitere. Nō sic aūt nō ꝓfessus añ pascha qz nō fuit negligēs añ ꝓpletā iuris dilationē. sic ḡ nō soluz bap⁹ aque abluit peccata vt dicit p̄dicta Ugonis diffi nitio: sed etiam flaminis baptismus.

Secūdū est de forma baptismi q̄ ē. Ego baptizo te in noīe p̄r̄is ⁊ fi. ⁊ spūssci amē. Ubi ē sciēdū q̄ in pdcā for^a sūt tria. Unū ē exp̄ssa noīatio psonax ī trini tate. 2^m ē exp̄ssio act⁹ baptizādi ⁊ ps^c suscipiētis. s. cuz dr̄: baptizo te. 3^m ē exp̄ssio baptizāt⁹: ego. ¶ Sz bic dōa sūt tria. Pr̄i^m ē q̄ exp̄ssio triū psonax ē ō nēcitate baptismi. 2^m ē q̄ exp̄ssio act⁹ ⁊ ps^c suscipiētis sīl̄r sūt ō nēcitate sa cramēti. 3^m ē q̄ exp̄ssio psone baptizantis non ē ō necessī tate sacr̄i. Et 4^m pōt addi q̄ illō qō ptinet ad ꝓfirmationē toti⁹. s. amē nō ē de nēcitate sacr̄i. Pr̄i^m pz triplr̄. Pr̄io ex xp̄i traditiōe q̄ bētur Math. vlt. Baptizantes eos in noīe pa. ⁊ fi. ⁊ sp. scī. 2° ex rōe: qz. cū bap⁹ sit spāl̄r sacr̄m fidei: p bap^m. n. ascribit⁹ gs pr̄io cetui fidēliū: iō ī ipo dz eē fidei pte statio ⁊ īsinuatio ⁊ maiori exp̄ssio q̄z in ceteris sacr̄is: Ex hȝ sic arguit. Exterior fidei ptestatio dz cōrñdere actui ite riori: sz nō ē sufficiēs fides iterior q̄ credit ī vnā psonā sine alia. ḡ nō ē sufficiēs exterior ptestatio: q̄ exp̄mit vna pso na sine alia. Uñ cū ad bap^m regrat ptestatio fidei ⁊ maxi me articl̄ trīt⁹ ḡ p̄m⁹ ē: pz q̄ ñ suffic exp̄ssio vni⁹ psone nisi oēs exp̄mātur. 3° pz idē ex exp̄ssa determiatiōe eccl̄e q̄ bētur de ꝓc. di. 4. ī synodo anglox: vbi dr̄ sic in supdcā synodo. Sacerdotes voluerūt vt q̄ vel vnā de trīt⁹ psonā ī bap⁹ nō noīaret illō vex bap^ma nō eēt nec eē posset: qō p certo vex ē. Qz aūt ī p̄mitīa eccl̄a baptizabātur soluz in noīe xp̄i: vt bētur actl̄. 8. fcm̄ ē ex spāli reuelatiōe ⁊ dispen satiōe spūssci: sine q̄ nō potuisset fieri. Cā aūt fuit vt nomē xp̄i amabili⁹ redderet: qō valde odiosū erat ī credulis: vt dic̄ apo. i. Cor. i. Nos āt pdicam⁹ xp̄m crucifixū iudeis qdē scādalū ⁊c. Et qz ī bap⁹ dabat visibil̄r spūssc̄s: ex hȝ reddi tū ē nomē xp̄i amabili⁹ rōe bap^mi tal̄: qō cōferebat a noīe ipi⁹. Cessāte āt cā cessauit ⁊ dispēsatio: vñ nc̄ ñ eēt bap⁹: si baptizaret solū i noīe xp̄i. Jn pdcō ḡ ar^o itelligēda ē rñsio Nicolai pape ad ꝓsulta bulgarox: ō ꝓse. d. 4. A q̄dā iudeo. al̄r nō. Uñ Jo. errauit ī apparatu illi⁹ capl̄i: ⁊ Ber. i illo. c°. Si gs puex. de bap⁹ ⁊ ei⁹ effectu. c°. i. q̄ dixerūt q̄ si gs bap tizaret ī noīe xp̄i q̄ ver⁹ bap⁹ eēt: qō ñ ē vex: vt pz ex dcis qz lz ī noīe xp̄i posset tritas itelligi. s. p̄r̄ vngēs: fili⁹ vnct⁹: ⁊ spūs. s. vnctio: tñ hoc nō suffic̄: qz for^c vbox sacr̄aliū debēt eē vocabil̄r ⁊ sensibil̄r exp̄sse: sīc ⁊ mā est sensibil̄ res. Nec sufficit itellectual̄ egpollētia. ¶ Scōz pz dupl̄r. ꝑmo q̄ rō nē q̄ tal̄ ē. Illō ē directe ō for^a baptismi qō directe repñtat interiorē effcm̄ baptismi sz exp̄ssio act⁹ baptizādi: ⁊ psone baptizate directe repñtat iteriorē effcm̄ baptismi: ḡ ē ō ne cessitate sacr̄i. maior pz: qz sacr̄a efficiūt qō figurāt: ⁊ tā effi ciētia q̄z significātia potissime attribuit for^c: Mior sīl̄r pz. qz iterior effect⁹ baptismi ē ablutio suscipientis a pctō ori ginali: quā directe significat exp̄ssio act⁹ baptizandi cū psō na baptizati: cū dr̄ baptizo te: qō idē ē qō abluo te. ⁊ pz idē ex determiatiōe eccl̄e: q̄ bētur ex̄: de bap⁹ ⁊ ei⁹ effectu. c°. i. vbi dr̄ sic. Si gs puex ter ī aq̄ imerserit ī noīe pa. ⁊ fi. ⁊ s. s. ⁊ nō dixerit: ego baptizo te: nō ē puer baptizat⁹. ¶ Tertiū pz sic. Illō qō ē de nēcitate baptismi ē idē apō oēs ꝓferen tes vex bap⁹: qz omissio alicui⁹ qō ē de nēcitate sacr̄i euac tuat sacr̄m: sz exp̄ssio psone baptizātis nō obt̄uat apō gre eos: baptizāt. n. sic: baptizet ꝟu⁹ xp̄i Nicola⁹ ī noīe p̄r̄is ⁊ fi. ⁊. s. s. ⁊ tñ ꝓferūt vex bap^m: qz reuerētes ex eis ad obedi entiā eccl̄e nō baptizātur: ḡ exp̄ssio psone baptizāt nō ē de nēcitate sacr̄i. Cā aūt qr̄ greci nō exp̄mūt psonā baptizat ē error q̄ tāgit. i. Cor. i. q̄ dā eox attribuebāt bap^m mini stro baptismi dicētes: ego qdē sū Pauli ego āt Apollo ⁊c. ad qō excludēdū nō exp̄mūt psonā mīstri: q̄ tñ nō ē ō nēci tate: vt dcm̄ ē: sz de statuto eccl̄e. Et qz statutū eccl̄e pōt li gare mīstrx: sz nō euacuare sacr̄z: iō sciēter omittēs peccat: tñ vē baptizat. ¶ Quartū pz. s. q̄ amē nō ē ō suba sacr̄i: nc de nēcitate p̄cepti: nisi vbi ꝓsuetudo pticl̄aris hȝ hz: qz vl̄is ꝓsuetudo hȝ ñ hz: nc ē ō for^a xp̄i. sz li ego est de nēcitate p̄ce pti: qz ē ō for^a vl̄is eccl̄e latine: sz nō sacr̄i. qz itelligit ī vbo.

Tertiū p̄ncipale ē de mutatiōe: ⁊ p̄ ī gnāli. Ubi scien dū ē q̄ qz sacr̄a efficaciā hñt ex īstitutiōe dia ⁊ p̄ncipali⁹ est ī sacr̄is for^a q̄z mā. iō sīc nll̄i lz mutare sacr̄z q̄ ad māz vl̄ aliq̄ nouū īstituē: ita nll̄i lz mutare formam sacr̄i q̄z ad id qō ē de eēntia for^c absq̄ spāli ꝓsilio spūs scī: q̄ vtutē suā illis vbis non alligauit. Et si mutat nihil agit. Si aūt aliqd ptinet ad formā ex determiatiōe eccl̄e: si il lud mutat nihilomin⁹ ē sacr̄z: sz clpa īcurrit. Jn for^a autē baptismi eēntialius ē qō exp̄mit cāz agētē a q̄ ē tota effica cia q̄z qō exp̄mit actū exercitū. Et iō q̄z^m ad oēs īuocatio trinitatis ē de essentia formę: nec aliqd q̄z tū ad hoc muta ri potest: vt dicit extra ō baptismo ⁊ ei⁹ effectu. c°. i. Quidā vero dicebāt q̄ act⁹ exercitus nō ē de essentia formę: ⁊ q̄ in illa īuocatiōe trinitatis eēntia formę ꝓsistit: quos refel lit auctoritas Alexādri pape: q̄ dicit q̄ nō est baptism⁹ illō lauacrū: quo aligs ī noīe p̄r̄is ⁊ fily ⁊ spūssci: nihil addēdo baptizat. Et est sup hoc regula iuris q̄ mutatio q̄cūq; mō fiat ī for^a eccl̄astica sacrox obligat ad peccatū: nisi ex īpotē tia vel nēcitate fiat. Et ꝓsuetudo eccl̄ie ligat vt statutū: sīc ⁊ ꝓsuetudo ppl̄i ligat vt lex. Sed sicut non oīs lex obligat ex p̄cepto: sic nec oīs consuetudo. Tuti⁹ ē tñ metuere ī du bys. Non aūt viciatur sacramētū nisi mutētur subalia vl̄ cōtrarieť fidei. Uideret autē alicui ꝑabil̄r q̄ intētio mu tādi formā nō īpedit sacramētū: dū tñ nihil ō suba variet: ⁊ intēdat conferre qō xp̄s īstituit: ⁊ illo modo faciēdi q̄ ecclesia catholica facit: licet crederet catholicā: que ē bere tica ⁊ ecōuerso. Unde quod cōiter dicitur q̄ si baptizans intendat inducere errorem nihil agitur: quia cuz intentio ministri sit de essentia: ex quo non intendit facere quod fa cit ecclesia: sed aliud. ergo non facit in fide ecclesie: non vi detur eē vex: qz greci ꝓficientes i fermētato dīntes nō posse

cõfici i azimo errorẽ inducũt: vel nihilomin⁹ cõficiunt: ⁊ tñ mutãt materiã. Quare idẽ vr̃ de mutatione forme si maneat suba: qz licet oĩs heretic⁹ intẽdat facere qõ facit illa eccl'a quã putat catholicã: tñ fm veritatẽ intẽdit aliud facere q̃ faciat eccl'a nr̃a in qua sola est vera fides: g̃ fm hoc nullum vex̄ sacr̃m posset fieri vel dari ab heretico qõ fl'm est. Uñ videt̃ q̄ si faciat totã subam quã eccl'ia catholica facit intẽdẽs facere qõ xp̃s istituẽdo fecit: gcqd addat: gcquid detrahat vex̄ sacr̃m tribuit. ¶ Scõo i spãli q̄ mutatio põt fieri multis modis. p⁹ p vocũ variationẽ. Ubi sciẽdũz est q̄ variatio vocũ põt fieri dupl'r. s. quo ad voces solum: ⁊ nõ quo ad principalia significata: vel quo ad voces ⁊ significata simul. Prima mutatio nõ obest sacr̃o: cuius rõ est: qz verba sacr̃ox̄ hñt efficatiã ex eo qõ significant. Manente ergo eadẽ significatiõe vocũ: eadẽ est vtus sacr̃ox̄. Qualiscũq; g̃ variatio fiat circa voces si maneãt eadem significata semp ẽ vex̄ sacr̃m. Aliogn nõ possent sacr̃a ꝓferri nisi sermõe hebraico: in quo forme sacr̃ox̄ fuerũt a xp̃o istitute. Nũc ãt põt ꝓferri qõcũq; sacr̃z in q̃cũq; lingua: hebraica: greca: ⁊ latina: ⁊ ẽt oĩ alia materna. Si vo fiat variatio vocũ ⁊ significatox̄ simul: siue fiat total'r siue principaliter nullũ est sacr̃m. Et p̃mũ gdẽ de se planũ est. Si. n. nutrix ĩmergendo puerũ diceret. Ego balneo te vt meli⁹ possis dormire nullus eẽt baptizat⁹: ꝓpter totalẽ mutationẽ significatox̄. Sil'r si fiat mutatio significatox̄ quo ad p̃ncipalia significata. Si. n. dicat̃ ego baptizo te in noĩe trinitatis vel in noĩe genitoris geniti ⁊ ꝓcedẽtis: nõ ẽ ver⁹ baptismus: qz nomẽ trinitatis nõ significat psonas diuinas sz numex̄ personax̄: genitor vero: genit⁹ ⁊ ꝓcedẽs lz dẽt ĩtelligere personas diuinas nõ tamẽ significant eas principaliter: sed act⁹ eax̄ notionales. Cã aũt box̄ ẽ: qz vt⁹ sacr̃alis est data vbis p̃ncipal'r significantib⁹ ea q̃ sunt de integritate sacr̃i. Unde si fiat variatio vocũ quãtũ ad totale vl' p̃ncipale significatũ nihil agit̃: vt ĩ exẽplis positis. Si aũt fit variatio nõ ĩ p̃ncipali significato: vt si dicat̃: Nos vbi ego. ⁊ dicat̃ baptizam⁹ vbi baptizo: ⁊ vos vbi te: incurrit̃ pctm̃ sed nõ viciat̃ sacr̃z: qz q̃cq; hoc fit ex cõsueto modo loquẽdi: vt si prelat⁹ q̃ cõsueuit dicere nos facim⁹ boc vel illud dicat nos baptizam⁹ te. Et sil'r si dicatur magno viro ex reuerẽtia baptizo vos: qz sufficit q̄ maneat sensus vbox̄ ex accõmodatione vsus. Si aũt dicat̃ vbi dicit̃ in noĩe: in nominibus viciat̃: qz de forma est vsus essentialis psonarũ: quã repñtat numerus singularis: sicut ⁊ trinitas personal'. Et si expnoat̃ .i. inuocatione adhuc ẽ idẽ: qz vna ẽ inuocatio triuz. Sic ergo variatio vocis non significationis non obest: qz in oĩ lingua vt dcm̃ est põt ꝓferri: sed consuetudo lingue seruãda est: vt nec vetula in latino ne deficiat: nec latinus in greco: nec eꝫ: nec sacerdos in gallico baptizent. ¶ Sz dubiũ est de exẽplo posito. vtx̄ si gs baptizaret in noĩe trinitatis esset verus baptism⁹. Et videt̃ q̄ idẽ sit significatũ trinitatis ⁊ p̃ris ⁊ filij ⁊ spũssancti: nisi q̄ vnũ dicit explicite. qõ aliud dicit iplicite. Et iõ nõ videt̃ mutari sensus: sicut nõ diceret̃ mutari sensus oronis si loco diffiniti poneretur diffinitio. Et qñ dr̃ q̄ trinitas significat numerũ nõ personas: dico q̄ in diuinis numer⁹ est idẽ cuz rebus numeratis: qz trinitas ẽ p̃r ⁊ fili⁹ ⁊ spũssanct⁹: ⁊ p̃r ⁊ fili⁹ ⁊ spũssanct⁹ sũt trinitas. Et magis ẽ ꝑdicatio p idẽptitatẽ eẽntie q̃z ista: hõ ẽ aial rõnale mortale. ¶ Itẽ qõ dcm̃ ẽ q̄ ñ ẽ idẽ significatũ gẽitoris geniti ⁊ ꝓcedẽtis: sicut p̃ris filj ⁊ spũssancti. Cõtra qz act⁹ notionales q̃s p̃ncipal'r hoc noĩa verbalia significãt sunt idẽ re cũ psonis q̃s alia noĩa p̃ncipal'r significant: g̃ nõ est vex̄ q̄ nõ sit idẽ significatũ p̃ncipale. Si dicat̃ q̄ trinitas icreata ẽ bene idẽ qõ pson̄e: sz nõ oĩs trinitas ẽ illa q̃ est p̃r ⁊ filj⁹: vñ incertũ ẽ: iõ ⁊c: hoc non valet: qz sil'r põt dici q̄ alter ẽ p̃r ⁊ filj⁹ q̃z in diuis. Uñ ita incertũ est vnũ sicut aliud fm vtutẽ sermonũ. Sil'r est de genitore. ¶ Et dcz ad p̃mã instãtiã q̄ nõ ẽ idẽ sensus dicere in noĩe trinitatis ⁊ ĩ noĩe p̃ris ⁊ filj ⁊ spũssancti: qz lz de se inuicẽ p̃dicẽt: nõ tñ de quolibet per se. Nõ. n. p̃r ẽ trinitas nec eꝫ: imo etiã si diceret ĩ noĩe dei: lz deus sit trinitas: ⁊ quelibz psona p se nõ eẽt idẽ sensus: qz aligs ꝓfitetur deũ: g̃ negat tres psonas. Et sil'r aligs ꝓfitet̃ p̃rez ⁊ filiũ qui negat trinitatẽ: vt Sabellius. Sed alia instãtia ẽ bona de genitore suppositio q̄ eẽntia ⁊ psona sint ipe act⁹: sz suppositoq; differret eẽntia ⁊ relatio: adhuc tenet instãtia vt videt nisi dicat̃ q̄ generare ⁊ p̃nitas sũt due res: qõ tñ nullus dic̃. Uñ cũ p̃r sit relatiuũ fm eẽ de p̃ncipali significato importat p̃nitatẽ. ⁊ hãc eãdẽ q̃ est generare ipoꝛtat genitor: lz differant ĩ rõe vel in mõ significãdi. Et siue dr̃at relatio ab eẽntia siue nõ: ĩ noĩe p̃ris ⁊ filj ⁊ spũssancti põt dari: qz xp̃s hoc dixit: ⁊ pari rõne in noĩe genitoris nisi dicere tur q̄ p̃r ex accõmodatiõe vsus ipoꝛtat p̃ncipal'r hypostasim ⁊ genitor notionẽ. Et si hec differrẽt re: tũc vex̄ eẽt q̄ p̃r ⁊ genitor differrent re: al'r non. Sz videt̃ q̄ psona baptizãs sit de eẽntia sicut actus baptizãdi: ⁊ sic baptismus grecox̄ videt̃ nullus: nã qua rõne exp̃mit̃ ibi act⁹ baptizãdi videt̃ q̄ exp̃mi debeat psona baptizãs. Sed potest dici q̄ actus est de eẽntia intrinsece: sicut cã mãlis: baptizãs aũt ñ est sic de eẽntia: cũ cã efficiẽs sit cã extrinseca: sz dr̃ de eẽntia qz facit essentiã: ⁊ sine ipo nõ esset eẽntia. Et iõ exp̃ssio persone baptizãtis nõ est de necitate sacr̃i: sic exp̃ssio act⁹: qz nõ est cã intrinseca sicut act⁹: q̃ est mã ex qua: nec sic exp̃ssio baptismati qui est cã intrinseca: sicut mã in q̃: nec sic exp̃ssio trinitatis q̃ ẽ cã extrinseca p̃ncipalis: baptizãs aũt cã extrinseca ĩstrumẽtal'. ¶ Scõo mõ põt fieri mutatio p corruptionẽ. Circa qõ ẽ sciẽdũ: q̄ ille q̃ corrupte ꝓfert verba: aut hoc facit ex industria: ⁊ sic nõ videt̃ intẽdere quod eccl'a intẽdit: vnde nõ est baptism⁹: aut hoc facit ex ignorãtia vel ex defectu lingue: ⁊ tũc dicit̃ q̄ si sit tãta corruptio q̄ oĩo auferat sensum locutionis q̄ nõ est baptismus. Si aũt sẽsus locutiõis maneat: tũc erit baptism⁹. Et h̃ p̃cipue accidit q̄ sensus nõ mutat̃ qñ fit corruptio ĩ fine: qz ex pte finis mutatio variat consignificationẽ nõ aũt significationem: vt dicũt grãmatici: vt si vetula vel alius ignar⁹ lingue latine infringẽs linguã diceret. ego te baptizo ĩ noĩe patria ⁊ filia ⁊ spũs scã: nihilominus eẽt vex̄ sacr̃z: sicut hẽtur de consecratiõe. d. 4. c°. Rettulerũt. Sz mutatio ex pte principij variat significationez. Uñ corruptio talis si sit magna oĩo sensum locutiõis auferret. Qñ aũt sensus locutiõis alĩ quo modo manet: tũc q̃uis mutet̃ forma q̃tũ ad sonum sensibilẽ nõ tñ mutat̃ q̃m ad significationẽ: qz q̃uis oratio corrupte ꝓlata nihil significet ex vtute ipositionis significat tñ ex accõmodatiõe vsus. Et iõ si homines blesi nihil de sensu p̃ncipali corrũpãt valet q̃tũ ad eẽntiã sacr̃i: alias nõ: lz quo ad necitatẽ ꝓcepti referat vtx̄ ex malitia vel negligẽtia: aut ex ipotẽtia ⁊ ignorãtia corrũpant. Et qõ Tho: dicit q̄ lz oro corrupte ꝓlata nihil significet ex vtute ipositionis: significat tñ ex accõmodatione vsus: vr̃ ꝺ eũ: g̃ non vl't q̄ possit dici baptizam⁹: cũ tñ vt dictũ ẽ supra ex accõmodatiõe plat⁹ dicat vel dicere possit q̃m ad rem sacr̃i: lz peccet: baptizam⁹. Sz ille g̃ nescit aut nõ põt verba ad plenũ ꝓferre dz abstineri nisi in necessitate: qz melius ẽ talia nõ facere q̃z male facere. Impitia. n. culpe annumeratur. Unde sicut medicinã corpalẽ nõ debz adhibere nisi g̃ scit ⁊ põt: ita nec spũalẽ: qz lz nõ sit sil'e ex pte recipiẽtis cui corruptio medicine corpalis nocet nõ spũalis nisi ĩ sbalibus: est tñ sil'e ex pte agẽtis. ¶ Tertio põt eẽ mutatio p additionẽ. Ubi ẽ sciẽdũ q̄ in additiõe duo sunt ꝓsiderãda: p̃m est ex pte addẽtis: qz si addẽs itẽdat illõ qõ addit eẽ ꝺ forma q̃si volẽs p h̃ iducere nouũ ritũ ĩ eccl'a ꝓstat q̄ ñ itẽdit p̃ferre formã qua vtit̃ eccl'a: ⁊ ita non faceret quod ecclesia facit: ⁊ ita non esset baptismus. Secus aũt si ex aliq̃ cã ad-

deret:aut ex deuotiõe q̃dam.Scõm ẽ ex pte additiõis:qz aut additũ ẽ corrũpẽs vex̃ sensũ vbox̃ sacri:aut ñ.Si ẽ corrũpens:tũc nll̃m est sacr̃m:vt si dicaf̃ baptizo te i noĩe patris maioris:z filij minoris ꝛc̃.qz ista determinatio corrũpit fidẽ eccl̃ie:in qua dant̃ sacra.Si vo sit talis addito q̃ ñ corrũpat debitũ sensum vbox̃ sacri nõ tollit̃ sacr̃z:vt si aliquis dicat.ego baptizo te i noĩe p̃ris oipotẽt̃:z filij ei⁹ vnigeniti:z spũssancti pacliti.Et forticri rõne ẽ hoc vex̃ quãdo talis additio fit in p̃ncipio vel in fine:vt si dicat beata vgo te adiuuet:z ego te baptizo i noĩe p̃ris z filij z spũssancti:z btã virgo te adiuuet:Si vo diceret.ego te baptizo in noĩe p̃ris z filij z spũssancti:z beate vginis:nõ eẽt baptism⁹ si ĩtelligeret ĩ noĩe beate vginis baptizari:sicut ĩ noĩe trinitatis:q̃ baptism⁹ ꝯsecrat:qz talʾ sẽsus eẽt ꝟi⁹ ve fidei:z p ꝟis tollẽt vitatẽ sacri.Si vo ĩtelligat̃ qõ addit̃ in noĩe btẽ virgis: ñ q⁹ nomẽ btẽ vgis aliqd opet̃ i forma baptismi:ꝛz vt ei⁹ itercessio ꝓsit baptizato:ñ tollit̃ pfectio sacri.Qz tñ iste sensus ẽ ip̃ropri⁹:nullo mõ ẽ illõ:vl̃ file faciẽdũ.Sic g̃ si additio sit corrũpẽs fidẽ nõ est baptismus:sicut z ꝺditio ꝟia bonis mr̃imony exp̃ssa.Si aũt nõ ẽ corrũpẽs fidẽ ne q̃ sensum nõ obest.Si vo sit dubia ad intẽtionẽ recurrit̃. Et si intẽdebat aliqd erroneũ nihil agit̃:alias sic.Nihil tñ addere debet sacerdos p̃eter id qõ i suo ordinario ꝓtinet̃ ẽm ritũ eccl̃e sue:sicut nec i missa cruces z hõ̃ que corrum pũt mysteriũ.¶ Quarto p̃t fieri mutatio p subtractionẽ. Ubi sciẽdũ q⁹ si subtrahaf̃ aliquid qõ sit de eẽntia forme: tollit̃ sacr̃m.Si vo tollit̃ id qõ nõ ẽ de eẽntia forme:remanet pfectũ sacr̃m.Uñ si a forma baptismi tollatur.ego:z a forma eucharistie tollaf̃ enĩ.Cũ hec sint de forma solũ ex institutiõe eccl̃ie:nõ pp hoc tollit̃ sacr̃m:ꝛz grauiter peccaret q̃ sciẽter hoc tolleret.Quicqd aũt aliõ tolleret̃ sacr̃m nullũ eẽt.Et cã hʾ ẽ: qz posita tota suba rei põit̃ res oi alio circũscripto.Deficiẽte aũt aliquo p̃nʾ essentiali res tollit̃ omni alio posito ideo ꝛc̃.¶ Quĩto potest fieri mutatio p transpositionẽ vbozũ.Et dõz sicut dctñ ẽ õ corruptiõe.Sz nõ vr̃ gbusdã q⁹ in forma baptismi possit fieri aliq̃ talʾ trãspositio q̃ sit ꝟia vo sensui:siue dicaf̃ i noĩe p̃ris z filij z spiritussancti baptizo te:siue in noiatiõe p̃sonar̃ fiat trãspositio ear̃:vt si dicaf̃ in noĩe spũssancti z filij z p̃ris:qz ꝛz de fide nõ solũ sit numer⁹ p̃sonar̃ ꝛz etiã ordo ear̃ iste tñ ordo nõ est duratiõis vel vocalis expressionis ẽm solius ozi ginis:g sufficiẽter i noĩb⁹ personar̃ intelligit̃ q̃licũq; ordine persone exp̃mant̃.Sz hoc nõ vr̃.Possiunt.n. transponi sic illa verba q⁹ nullus sensus remanebit:vt si dicaf̃: baptizo i noĩe te p̃ris z filij z spũssancti nihil ẽ dctñ.Si etiam transponerent̃ syllabe nullus sensus eẽt:vt si diceret̃ i nomine tris pa z huiusmodi:imo ẽt sic possent trãsponi vba q⁹ eẽt aliqs bon⁹ sensus gramaticalis z tñ eẽt corruptiuus eẽntie:vt si diceret̃ sic.Ego baptiço te p̃ris z filij i noĩe spiritussancti. Et mlta huiusmodi que iuenire ẽ:magis laboriosum q̃ vtile.¶ Sexto põt fieri mutatio p interruptionem.vbi sciẽdũ est q⁹ si interruptio tanta ẽ q⁹ nõ solũ intẽtio actualis ꝛz habitualis interrũpaf̃ tũc viciat.Secus de actuali q̃ etiã sine interruptiõe vocũ interrũpit̃ frequenter:qz mẽs subito i diuersa rapit̃.Sic ergo cõcludũt aliqui q⁹ si fiat mutatio q̃ tollat eẽntiã.vel q̃ nõ tollat:si fiat sciẽter peccaf̃:excepta mutatione q̃ solũ ẽ i voce.Sz hoc non videt̃:qz ẽt in vocũ mutatiõe icurrit̃ pctñ:qz nõ solũ peccat inobediẽs xp̃o ꝛz etiaz ĩobediẽs eccl̃e:qz q⁹ vos spernit me spernit.Jnstitutio aũt forme sacr̃or quantũ est ad sententiã ẽ a xp̃o nõ quãtũ ad verba:qz voluit ea variari apũ diuersos ẽm varia:ydiomata.ꝛz ecclesia certa verba instituit in cõcilys p̃opter hereticos:cũ q̃bus nec verba debemus habere cõia:qz ꝛz Hieronymũ ex verbis in ordinate p̃olatis incurrit̃ heresis.Unde pp vnũ solũ verbũ qõ de nouo veniebat in vsum humanũ bene ꝓuocabaf̃ vnũ ꝓciliũ:z ĩ vbo hõusion errauit totũ ꝓciliũ Ariminense:z ĩ noĩe ypostasis vt dicit Hiero.Latet venenũ sb̃ melle.Propter hoc eccl̃ia verba certa statuit in formis sacr̃or.Uñ q⁹ vba mutat:ordinatiõi eccl̃ie repugnat:z sic peccat p̃ iobediẽtiã z supbiã:de quo extra ꝺ ꝓstitutiõib⁹.Ne initaris p̃udẽtie tue.Pudẽtie sue initit̃ q⁹ ea que sibi agenda vel dicenda videtur decretis pat̃r p̃põit.Nõ solũ ergo i agendo:ꝛz ẽt i dicẽdo alʾ q̃ hñt pat̃r decreta offendit̃.qz loquẽdũ est vt plures.Nec pp hoc dico q⁹ baptizare i aqua calida sit peccatũ:qz eccl̃ia nõ plus determinauit aquã frigidaz q̃ calidam:sed eccl̃ia ordinauit certa verba nisi i necẽitate: i qua etiã per statuta synodalia taxaf̃ forml̃a verbor̃ z layc̃is z obstetricib⁹.Et p hoc p̃z rñsio ad argumẽta in oppositũ: qz nõ est vex̃ q⁹ cathecism⁹ z exorcism⁹ sint de forma: sed sunt quedam dispositiones ad formã Qõ. II.

Secundo queritur vtrũ plures possint vnũ baptizare.Et vr̃ q⁹ nõ. qz nec plures possunt esse p̃es carnales vnius:quare ꝛc̃.¶ Contra vnus põt simul baptizare plures:g̃ eõ plures vnũ pari rõe. ¶ Rº.tria videda sunt. Primũ ẽ vtr̃ vn⁹ possit baptizare simul plures.Scõo an eõ duo ex necẽitate possint baptizare vnũ quando neuter per se potest.Tertio an plures sine necessitate possint:z quõ.

Primo ergo videndũ est vtr̃ vn⁹ possit simul plres baptizare:puta vna manu vnũ:z alia aliũ vl̃ aspergẽdo. Et ꝛz nõ debeat hoc fieri nisi in necessitate quãdo timet̃ q⁹ baptizãdi nõ possint expectare vel nisi dispẽsatiue:sicut apl̃i multos simul aspgebãt.tñ si fiat posset videri verus baptism⁹ eẽ:qõ probaf̃. Prio qz sicut vn⁹ sacerdos põt simul plures hostias ꝯsecrare:sic z vn⁹ plures põt baptizare.Et ꝛz nõ sit simile quo ad terminũ ad quẽ finalẽ:g est vn⁹ i eucharistia nõ aũt i bap⁹:tñ est file q̃ ad terminũ a q̃ z ad quẽ imediate attingit sacr̃z hic z ibi:qz diuerse sunt materie hinc ide:ꝛz sit dissimile in forma:qz illa eq̃liter respicit plures materias z vnã:ista aũt ñ. Scõo quia sicut vnus põt vno actu simul multos gnerare z mr̃ ꝺcipere:vt p̃z in gemell̃i ita z hic.Tertio qz vn⁹ põt pl̃res simul de sacro fonte leuare.igit̃ z baptizare.Sed hic posset dici q⁹ nõ est simile:qz susceptio nõ est de eẽntia nec suscipiẽs:sicut baptizãs.Sed ꝺ hoc videt̃ eẽ qz ꝛz sint hic due mãe z due aspersiões vel imersiões:qz cũ vna manu põt vnũ aspgere vel imergere:z cũ alia aliũ:sed tñ nõ põt simul,pferre duas formas.Et cũ duar̃ rer̃ nõ sit vna forma difficile videt̃ quõ simul vn⁹ ꝓferat duo baptismata:qõ tñ necesse ẽ si sint duo baptizati:maxie si ponaf̃ vtus eẽ in sacro subiue z intrinsece:qz vtus differens solo numero non põt esse sil̃ in eodẽ.Sz ad hoc posset dici q⁹ licet sit vna oro ẽm eẽ naturale cũ ,pferr̃ simul sup duos baptizãdos: est tñ duplex ẽm esse signi.z ẽz hoc est in ea duplex vtus . Sed hec solo nõ valet:qz eẽ signi ẽ eẽ rõnis i oro̅e quo multiplicato nõ multiplicaf̃ virtus realis:maxime cũ i naturalib⁹ materia numeretur a forma substantiali a qua distinguitur:z econuerso forma accidentalis a materia in qua.Sz neutro mõ est de materia z forma in sacr̃is:cum forma per se z ex se habeat vnitatẽ: z ñ ex mã:z eõ mã ex se nõ ex forma. Uñ licet sit duplex.materia sicut duplex ablutio: siue duplex ĩmersio: qñ vn⁹ simul baptizat duos vna tñ ẽ oro:z p̃ ꝺnis forma:qz solũ vnũ vbũ iterat̃ vel explicite dicẽdo te z te: vel iplicite cũ dicet baptizo vos:cetera remanent vna non duo.¶ Et iõ est ꝺbz q⁹ licet sit forma vna mãl̃r: ẽ tñ pl̃res vtual̃r real̃r:ita q⁹ formal̃r ñ sũt subiue ĩ ea pl̃res vtutes:ꝛz vna vt⁹ numero:qz ẽ i eodẽ subo:z sic nõ põt multiplicari. Sz effect⁹ ei⁹ ẽ duplex ẽm duo subta.sicut ab vno caloze: ĩ igne ẽ vnũ calẽ:ꝛz ab eodẽ sũt duo calẽ i duob⁹ calefactl̃:ita z ħ.¶ Ad formã g̃ ꝓssz dici q⁹ ad ħ q⁹ sint duo baptizati:

non oz q̄ sint duo baptismata formaliter: sed solum virtualiter. Videtur tamen tutius et magis consonum doctrine cōmuni q̄ nō sint de lege cōi plures baptizādi nisi pluribus baptismis formaliter et māliter. Unde sup duos non sufficit dicere semel baptizo vos: nec baptiço te et te: cū distinctus baptismus debeat hēre distincta et explicita ẏba. ¶ Ad primum in cōtriū solutū ē. ¶ Ad secundum pōt dici q̄ nō segtur si ita ē in gnātione carnali q̄ ita sit in spūali: q̄ in pluribus differt q̄ conueniat. Prima tamen opinio cōiter tenetur.

Secūdo videdū est an in necitate mutus et mācus possint baptizare: vnus dicēdo: alius agēdo. Et videtur q̄ nō: qz neuter facit totū sz ptē tm̄. ¶ Contra ē decretū. xz. d. c. quozūdā. ¶ Ad hoc posset dici q̄ in sacro qō nō est necitatis vnus oz facere totū vt in sacro ordinis et cōfirmatiōis et extreme vnctionis: sicut in casu decreti allegati: vbi dr̄ q̄ cecus ordinabat et alius legebat: et nulla fuit ordinatio: sz secus est de bapto qō ē sacrm necitatis. Sacrm. n. qō nō est necitatis meli⁹ omittit q̄ inordinate ꝓferat. Sed in sacris necitatis pp necitatē licite pōt omitti gcgd nō ē de suba. Cū igit vnitas mīstri nō sit ō suba sacri: vt dicunt cōiter oēs: g̃ in necitate lz duos ꝓcurrere: si vnus non possit facere: totū faciat glibet qō pōt: ita tm̄ q̄ nō sit mendaciū: qz hēde suba cuiuslibet sacri vitatis: q̄ non sit ibi mēdaciū: nec falsitas in forma: nec i mā: ita q̄ sicut ex fla et nō vera mā nihil agit sic: nec ex fla forma. Dicet g̃ mācus i forma greco⁹ muto imergēte baptiçet seruus xpi et tūc nō est mēdaciū: vel dicat: iste baptiçat te tc̄. Si. n. expssio ministri nō est necia nō refert in q̄cūq̄ psona exp̄matur i prima vel in tertia. vel pōt dici q̄ solus mutus baptiçabit: et qō ñ pt dicē vbo dicat nutu: et sufficit. Nō. n. ē vbū magis de suba hōis sacri q̄ alio⁹: sz videmus in sacro pnie q̄ mutus pōt ꝓfiteri: et forte absoluere p nutū et signa q̄ sunt ẏba interptatiua: qz sacrz necitatis oz eē oīb⁹ cōmune: nec refert vtr̄ ppls volūtatē suā declaret ẏbis aut factis: g̃ a simili i bap⁹. Itē i mrimo⁹ qō nō est sacrm necitatis sufficiūt nutus inter mutos: imo ēt nō mutis: dū tm̄ p exteriora exp̄imat cōsensus: vt puella verecūda sine ẏbo ꝓbit: g̃ multo magis in sacro necitatis: et q̄ mutus ꝓfert q̄ loqui nō pt. Sz gdus dam nō vr̄ verum qō dictū ē de absolutiōe: q̄ i necitate pōt fieri per mutū sicut ꝓfessio. Dicūt. n. q̄ nō est sile: qz illō ē ex pte suscipiētis i quo sufficit: q̄ faciat qō pōt: nō sic aūt ē ex pte mīstrātis. ¶ Sz vr̄ q̄ imo cū ꝓfessio sit ita de suba sic absolo: et ꝓfessio magis sit p se actus oris q̄ absolo: sz cōfessio pōt fieri i necitate scripto et nutu: g̃ pari rōne absolo. ¶ Ꝑ. lz hō dēat ꝓfiteri solus ex ō penitētys. c. Ois vtrius q̄ sexus: tm̄ i necitate pōt ꝓfiteri nō solus: puta p iterpretē qm̄ nescit log. Ita et hic lz dēat sol⁹ baptizare si tm̄ nō pōt: pōt cū alio et p aliū. ¶ Ꝑ. in gdusdā ordinib⁹ eps dicit verba: et archidiacon⁹ tradit mām: g̃ non est de suba sacri vnitas ministri ēt i volūtarys: imo alius adhibz mām: alius ꝓfert formā. ¶ Ꝑ. sicut dcm̄ ē i mrio⁹ puella verecūda nullū sig̃m exteri⁹ oñdit: sz alius cozā ipa ꝓfert ẏba: et ipa interius ꝓsentit: et ꝑbet mām et ille ꝓfert formā. ¶ Ꝑ. que nō sunt de suba sacri possunt mutari pp necitatē: sicut si sacerdos celebrās moriat: alius oz supplere vicē eius: nō obstante q̄ regrat p se vnitatē mīstri: ita ēt i ꝓposito erūt duo sil: sic et ibi duo successiue. ¶ Ꝑ. vnitas mīstri vl̄ plitas nō ē de suba: qz vn⁹ pōt baptizare vnū vel duos: et duo possunt baptiçare vnū: g̃ accidit vnitas vel plitas: et p ꝓns accidit q̄ totū fiat ab vno vel a duob⁹. Et sicut gdā arguūt: q̄ qñ duo baptiçāt: et vterq̄ dic totū ñ refert vtr̄ i plri vel i singlari: qz plitas et singlitas mīstror accidit: et p ꝓns plitas vocū et singlitas ita accidit qñ duo ꝓcurrūt q̄ vterq̄ dicat et faciat totū: dū tm̄ a duob⁹ fiat totū: siue totalr̄ siue pticularit̄er. Qz tm̄ argutū ē posse baptiçari i necitate p mutū: siue ẏbo nō intelligat dcm̄ assertiue: nec ēt opinatiue: sed disputādo et ingrēdo sub dubio: reliquēdo eccl'ie declarande. Nec vr̄ declaratū p decretalē q̄ dicit q̄ ēt in casu ime sus nihil dicēdo nō ē baptizat⁹: qz logtur ẏbi imergens poterat ꝓferre: sz nō ꝓtulit. Nos aūt q̄rim⁹ de muto q̄ ꝓferre nō pōt: aut de idiota q̄ ꝓferre nescit aliq̄ mō. Securius tm̄ ē tenere q̄ nullo mō mut⁹ pōt baptizare: nec solus nec cū māco. Et hoc magis ex determinatiōe eccl'ie q̄ ex rōe: qz eccl'ia tz: q̄ si vetula baptizauerit puerū credens eū sta tim morituꝝ et omiserit p ignoratiā aliqd de suba q̄ puer de nouo baptiçet: et sic necessitas baptiçādi et nesciētia baptiçātis nō faciūt q̄ suba lia ẏboꝝ possint dimitti. Illa aūt nesciētia cāt ipotētiā. Nā q̄m ad formā, ignoratā, ꝓferēdā: ita ē ipotēs q̄ ignorat sicut mut⁹: g̃ in nll'a necitate pōt esse baptism⁹ sine ẏbo sicut nec sine aq̄ in q̄cūq̄ necitate pueri: nec in q̄cūq̄ ipotētia ministri. Quare aūt aliō sit i matrimonio et confessione difficile ē videre.

Tertio videdū ē vtr̄ si duo ex ꝓtētiōe sil' velit baptizare et ꝓferat sil' ẏba et sil' imergāt: vtrum sit baptismus. ¶ Dom̄ q̄ si glibet itēdat p se baptizare et nō cū alio: tūc videtur eē duo baptismata: ex duab⁹ formis et materys et intētiōib⁹. Sz qz subm̄ ē vnū nec ē capax nisi vn⁹: inde est q̄ nō ē nisi vnū ꝓut ē passuz. Nec ē maius qz nō recipit magis et min⁹: sicut si ei⁹ qō ē calidū in penultimo gradu: adhibeant duo calefactiua: quozū qōlibz eēt p se sufficiēs: eēt calefactio ab ambob⁹: qz eqlis vtutis: et eqliter approxiata: nec se mutuo ipediūt. Itē esset vna calefactio: ex q̄ eēt vnū calefactibile: qō nō pōt sil' moueri plib⁹ motib⁹ eiusdē rōnis. Nec eēt itēsio: qz supprem⁹ gradus q̄ sol⁹ restat nō pōt eē intēsior. Uñ non plus fieret a duob⁹ q̄ ab vno: q̄uis i quolibet p se eēt vtus sufficiēs. Si aūt duo ex ītentione vnū bapm̄ ꝓferēdi sil' baptizarēt: vtruz sit vn⁹ baptismus: est duplex opio. Una q̄ dicit q̄ nullo⁹ sic duo possint baptizare: pp duo: Primū ē qz act⁹ q̄ ab vno agente explēri pōt nō ꝓgredit a plurib⁹ sil' iūctis: sz vn⁹ solus pt baptizare: g̃ plures nō possunt ad eūdē baptizādum cōcurrere. Scōm ē qz mutata forma bapmi nō vr̄ q̄ sit ver⁹ baptism⁹: sed qñ duo sic baptizāt vnū: dicētes: nos baptizam⁹ te mutata forma baptismi: forma. n. baptismi ē ego baptizo te. ista aūt nos baptizam⁹ ñ resoluit i istas ego baptizo: et ego baptizo: sz in istas ego baptizo et ille baptizat: et vtrobiq̄ ē mutatio forme: g̃ nō est ver⁹ baptism⁹. Sz gdā rōnes istas annullāt dicētes eas nō ꝓcludere. Prima nō: qz lz i agētib⁹ p nām act⁹ q̄ pōt expleri p vnū nō possit ꝓgredi a plurib⁹ sil' iūctis: vel si iūganť pfectior ē effect⁹ duoꝝ q̄ vnius: vt pz de duab⁹ cādelis illuminātib⁹ domū q̄ cānt lumē intēsius q̄ faceret altera tm̄: tm̄ in agētib⁹ p volūtatē videm⁹ cōtrariū. Duo. n. q̄ntq̄ trabūt nauē remissius q̄ vn⁹ solus possit trahere: qz talia ñ agūt q̄m possunt sz q̄m volūt. Sic ē de duob⁹ baptizātibus: qz nō ex necitate nature sz p volūtatē et libere admīstrāt sacrm. Et hec rō sufficiēs ē si i rebus sacralib⁹ nō sit subiective aliqua vt⁹: sz tm̄ vtus diuisa asistat sacris ex pactiōe ad causandū effectū sacri: qz tunc eadē vtus ē nō multiplicata nec itēsa q̄ cāt effectū sacri: siue mīstreť ab vno siue a plurib⁹. Et iō nō oz bapm̄ vel ei⁹ effectū eē pfectiorē q̄ ꝓferť ab vno q̄ q ꝓferť a plūbus. Si vo sit i sacris subiue aliq̄ vt⁹: tūc dicta rñsio ñ valeret: qz lz mīster volūtarie applicet formā baptismi ad mām: et ad baptizādū tm̄ vtus q̄ ē i reb⁹ et ẏbis sacralibus ex necitate opať. Propter qō talis vtus multiplicata habebit pfectionem effectū q̄ simplex. Et iō plificatis ẏbis sacralib⁹ et per ꝓns vtutib⁹ existētib⁹ in eis: seq̄reť q̄ talis baptism⁹ et ei⁹ effect⁹ eēt pfectior: q̄ si esset ab vno solo: qō ē icōueniens. ¶ Scōa rō vt dicūt nihil cogit: qz mutatio forme baptismi q̄m ad illō qō nō ē de necitate form̄ ñ euacuat sacrz: nūc ăt sic est q̄ expressio baptizantis ꝑz q̄cūq̄ psonam: primam scōam: et tertiā: nō est de necessitate baptismi: aliogn greci

non vere baptizarẽt:iõ mutatio formę q̃tũ ad hoc in nllo obest sacro. ¶ Sz ꝺtra ista arguitur qꝛ idẽ videt̃ seq si sit ibi virtus:qꝛ sicut illa virtus.vel nõ est ibi:vel non opatur ibi nisi sit in ministro intentio ꝺferẽdi sacramẽtũ:sic vr̃ q nõ sit ibi nisi vna virtus:vel nõ bẽat nisi vnũ effectũ: si in ministris nõ sit intẽtio ꝺferendi nisi vnũ sacr̃m. Ab illo.n. habet aliqd vnitatẽ a quo entitatẽ. Uñ sicut nõ bẽt entitatem nisi ab intẽtiõe:sic nec pluralitatẽ nisi ab intẽtiõe. Et sicut est vna virtus in forma ꝛ mã:q̃ sunt distincta suppositꝫ:qꝛ est vna nõ numero sz ordine:sic est vna i duab⁹ istis orationib⁹:a duob⁹ prolatis pp vnitatẽ intẽtionis. Sz verius est q i duob⁹ suppositis absolutis nõ possit sil'ee vna virtus realis qñ illa sunt discontinua. Sed sicut duo calores calefactiuoꝝ duoꝝ nõ faciũt nisi vnuz calorem i vno: calefactibili:sic due virtutes in istis duab⁹ formis nõ hñt: nisi vnũ effectũ:tũ ꝓpter vnitatẽ subi:tũ ꝓpter vnitatem intẽtionis: Nec ẽ verꝫ q ista vt⁹ bẽat vnitatẽ ab intẽtione ministri:nisi sicut a cã sine q̃ nõ:nec sil'r effectũ vnũ:sz virtus ꝛ effect⁹ numerant̃ numero subi. ¶ Scõm bñ refellit:qꝛ sicut ꝓpositio illa ꝓut ꝓferr̃ ab isto resoluit̃ i hanc ego baptizo:ꝛ ille baptizat.sic eꝫ ꝓout ꝓferr̃ ab alio:ꝛ sic ꝑma forma seruat̃. ¶ Et preterea ẽ idẽ sensus i quacunq; persona ꝓferat̃. Sed si dicat quilibz:ego te baptizo:vnus prius alter posteri⁹:ꝛ glibet exꝑtẽtiõe intẽdat ꝑ se baptizare ꝑmus baptizat ꝛ scõs iterat:ꝛ q̃uis ñ ex intẽtione: tñ puniendus est:ꝛ si nõ eque. Si aũt intẽtio coꝝ nõ esset cõtẽdere:sed sil'vnũ baptisma ꝺferre: tũc sicut a cõcelebrantib⁹ epo ordinãti est vnũ sacr̃m ex intẽtiõe:sic ꝛ i ꝓposito q̃uis vnus añ aliũ diceret:qꝛ preter ĩtẽtionẽ non opat̃ sacramẽtũ ꝑncipalẽ ꝛ essentialẽ effectũ. Sz puniẽdi sũt sil' baptizantes:nõ sil'celebrãtes:qꝛ illõ est cõsuetũ ab eccl'a: istud ñ. Unde qñ ꝛ vbi mos erat:crimẽ nõ erat. Sz Tho. dicit q si dicũt:nos baptizam⁹ te nõ valet. Et rõ eius ẽ:qꝛ bõ nõ baptizat nisi vt minister xp̃i:ꝛ eius vicẽ gerẽs:sz xp̃s est vnus:g̃ oz minist̃:qui xp̃m repñtat esse vnũ. Propter qõ signãter dic̃ apl's ad Ephe.5. Un⁹ deus. vna fides. vnũ baptisma. Sz cũ dr̃ nos baptizam⁹ te:talis intẽtio exp̃mitur sic q pl'res vt pl'res ꝺueniũt ad vnũ baptismũ ꝺferendũ:qõ vr̃ eẽ ꝺ rõnẽ ministery. Et iõ cõtraria ĩtẽtio videt̃ excludere sacr̃m. ¶ Sz ꝺ:gdam reꝓbat sic:qꝛ aut oportet ministrũ baptismi eẽ tñ vnũ realr loqñdo:aut oz q q̃libz mĩster exprimat se vt vnũ. Si ꝑm dicat̃ ꝺtradicit prio dicto coꝝ:quo dicũt q pl'res possunt eũdẽ baptizare si glibet eoꝝ dicat:ego baptizo te. Si zm dicatur nõ est rõnabile:prio qꝛ nõ ẽ de necessitate sacr̃i q minister exprimat̃:vt ꝑz ex forma grecoꝝ:qui vere baptizãt:g̃ nõ oz q minister exprimat̃;nec singl'r:net pl'al'r. Scõo:qꝛ si oz ministrũ exprimi ꝟm ꝺgruẽtiã ad ꝑncipale agens:tẽ cũ minister baptismi nõ sit tñ mĩster xp̃i:sz triũ ꝑsonaꝝ in trinitate:vt ꝑz ex forª bapmi: nõ.n.dic̃ baptizãs:baptizo te.i noie xp̃i:sed i noie p̃ris ꝛ filij ꝛ spũsl̃cti:ꝺgruẽti⁹ eẽt q exp̃meret i pl'ali q̃z in singulari. Tertio quia modus exprimẽdi ministrum per modũ vni⁹ vel pluriũ:nihil vr̃ facere ad sacr̃m: dũmõ exprimat̃ ꝑncipale agẽs:in cui⁹ ꝟtute agit mĩster. Sic enĩ excludit̃ ois erroꝛ:q ex exp̃ssione ministri posset cõtigere qõ fit cũ dr̃.in noie p̃ris ꝛc̃.g̃ nõ est vis qual'rcũq; exprimatur ꝑsona ministri. ¶ Sz ad ista põt dici ꝺcedẽdo q non regitur:nec vnitas:nec exp̃ssio ministri: sed supposito q persona ministri exprimat̃:sic debet exprimi:vt conuenit ministro:al'r nõ valet. Nã si diceret: ego ꝑncipal'r baptizo te:nõ valeret:qꝛ repugnat ministro q sit ꝑncipale agens. Et sil'r si dicũt:nos baptizam⁹:vr̃ ex forma ĩui q xp̃s nõ possit operari ꝑ vnũ ministrum sz tñ ꝑ duos ꝛc̃. ¶ Si aũt dicat̃:q si duo traherẽt nauẽ solo verbo ꝛ diceret:nos trahimus nauẽ:essent duo tractus nõ vnus:vel saltẽ duo trahere actiue:g̃ si dicãt:nos baptizam⁹:erũt duo baptisma-

ta:nõ est sil'e:qꝛ vbũ est qdẽ de eẽntia baptismi: sz nõ tota eẽntia:nec multiplicat̃ res nisi ambo ꝑncipia essentialia multiplicent̃. Unde fit iniuria sacro si forma sup eandem mãm repetat̃. Nõ tñ ꝓprie pp solã iterationẽ formę sacramẽtũ iterat̃:sz solũ pars ei⁹ mãliter. ¶ Scõm nõ cogit:qꝛ principale agens i bap⁹ nõ est trinitas ꝟm illõ qõ in ea plificat̃:sed ꝟm illõ qõ est in ea vnũ. Nõ.n.agit deus i creatura aliqd ꝟm illud qõ ẽ trin⁹:sz ꝟm illud qõ est vnus:qꝛ ꝟm deitatẽ:ꝛ non ꝟm relationem. ¶ Ad 3m põt dici q qꝛ baptismus est quedã gnãtio spũalis ea q̃ i bap⁹ fiũt sic debent exp̃mi:vt nõ sit repugnãtia nãe. vñ cũ sit ꝺ nãm q vn⁹ hõ habeat duos patres nãles se gnãntes:nõ sic debz exprimi baptismus q̃si sint plures baptizãtes: sic nec plures p̃es generãtes. Sicut.n.nõ põt nasci a xp̃o :nisi q nat⁹ ẽ ab Ada: puta nõ põt baptizari q adhuc ẽ in utero:sic nec baptizari: a plurib⁹:sicut nec generari a plurib⁹. vnde ꝛ eccl'ia prohibuit plures tenere vnũ.qꝛ nõ est nisi vna mr̃ vni⁹:cuius typũ gerit suscipiẽs:ꝑsona.s.mr̃is eccl'e. Nõ tñ potuit facere quin eẽt verus baptism⁹:sz pl'es susciperent:qꝛ illa suscep⁹ nihil facit ad eẽntiã. ¶ Sz vr̃ eẽ pro opione ꝺria:qꝛ quando plures uxores sil'poterãt nubere vni viro:nõ vr̃ q referret an q̃libz dicẽt:ego accipio te i vxm: an nos accipim⁹ te i vxm:ꝟ illõ Isa.4. Inuocet̃ nomẽ tuũ sup nos:aufer opprobriũ nr̃z:ꝛ q dicerẽt:vir nr̃ esto:ꝛ ꝑnceps nr̃ esto. ¶ Ꝑ. sicut vnus baptizans pl'es: diceret ego baptizo vos: ita eꝫ plures baptizãtes vnũ possunt dicere baptizam⁹ te. ¶ Et si dicat̃ q vbi duo baptizant̃ sunt duo baptismi:vbi autẽ duo baptizãt ẽ vn⁹ tñ. Dõm q verꝫ ẽ q i hoc exẽplo ẽ dis sil'e:sed pp hoc magis debet dici i pl'ali q̃ i singulari:qꝛ qñ glibet dic̃ baptizo te:seoꝛsum ꝑ se:cũ vnitas ꝛ pl'alitas sit a forma videt̃ duplex baptism⁹. Sz qñ ꝺiũgunt̃ baptizantes in forma dicẽtes.nos baptizam⁹:tũc magis exprimit̃ vnitas baptismi. Sicut aũt de eẽntia ẽ exp̃ssio actus:sic saltẽ de ꝺgruẽtia exp̃ssio vnitatis vel pluralitatis actus. ¶ Ꝑ.qñ sunt duo officiales q̃z glibz ẽ isolidũ: ꝛ iõ tãtũ ꝑt vnus q̃tũ duo:tũc ꝺgruẽtioꝝ mod⁹ ẽ:si ambo velit idẽ facere:vt dicãt i plurali mãdam⁹ vl'facim⁹ notũ:aut ꝓnunciam⁹:ꝛ nõ quilibet ꝑ se dicat mãdo. ¶ Ꝑ.pl'ale nõ ẽ nisi gemiatũ singl'are. Idẽ.n.sensus ẽ dicere:Soꝛ.ꝛ Plato currũt:ꝛ dicere Soꝛ.currit ꝛ Plato currit. Et pari rõne idem est in ꝓria ꝑsona ꝛ in tertia. Uñ ex quo eqpollẽt i significãdo:ꝛ i efficiẽdo:qꝛ ꝟba sacr̃alia significãt qõ efficiũt: vñ si idẽ significant idẽ efficiũt. Uñ nõ video supposito q duo possint sil'baptizare q nõ sit:ita baptism⁹ si dicãt.nos baptizam⁹:sicut si glibet diceret:ego baptizo te. ¶ Cõtra ꝟ tñ est:qꝛ vbi pl'res idẽ sacr̃z faciũt eadẽ verba glibet ꝑfert ac si solus eẽt:sicut i ordinib⁹ i cõcelebrãtib⁹ ordinãti: g̃ ꝛ in ꝓposito. ¶ Sz ad hoc põt dici q aliũ ẽ ꝺ verbis illi⁹ sacr̃i que ꝑferũtur i ꝑsona xp̃i:g nõ mutat̃ :siue sit vnus mĩster siue plures. Uñ nec illa forma ꝺz mutari mutato numero mĩstroꝝ:sic nec apõ gregos mutaret̃ forma bapmi mutato numero mĩstroꝝ:qꝛ apõ eos nõ exp̃mit̃ ꝑsona mĩstri. Sz apõ nos i ꝑsona mĩstri:q̃ exp̃mit̃:forma ꝑfert̃.vñ ꝟ q̃ numer⁹ mutat̃ mĩstroꝝ:ꝺz forma mutari:ꝓut meli⁹ ꝺgruit veritati:vñ si ex ꝺtẽtiõe baptizaret glibz volẽs ꝑ se nõ cũ alio baptizare:tũc glibz in singulari ꝟ ꝑferre. Si aũt ambo sil'ꝺcꝺditer velit vnũ bapm ꝺferre ꝺgruẽti⁹ dicũt nos baptizam⁹:vt notet̃ ꝺcoꝛs ĩtẽtio:q̃ si dicãt ego ꝛ ego:ꝑ qõ notat̃ diuisio. Est ãt eadẽ qõ:vtꝝ possint sil'ꝺferre:ordinare:iungere: et qb⁹ vbis.nõ ãt de absolone:qꝛ de eodẽ pctõ põr aliqs bis absolui ꝛ succeᵉ:ꝛ ẽ va pnia:ꝛ verꝫ sacr̃z pnie scõa absolõ sicut ꝑa:nõ sic ãt scõs baptism⁹:sicut ꝑm⁹:imo nõ ẽ sacr̃z. Et iõ si pl'res sacerdotes audirẽt sil'vnã ꝺfessionẽ possent dicere:ego absoluo:ꝛ eẽt ꝺgruẽti⁹ si glibz intenderet dare suã ꝓpam ꝛ distinctam absolutionem. Sed si ambo vnam:tunc videretur: q deberent dicere nos ab-

soluimus: q̃uis suba nō mutetur quocūq; modo dicatur.
¶ Ad argumētū dōm. q̄ fm generationē carnalē plures non possunt cōcurrere ad eūdē generādū. Et iō fz talē generationē aliqs nō pōt habere plures p̄res. Sz fm generationē spūalē plures possunt ꝯcurrere ad eūdē regenerandum. Nec oz q̄ sit p oīa similitudo binc z ide: q̃uis posset dici q̄ si duo ꝯcurrerēt ad carnalē generationē successiue q̄ semen scōi viri sic possz superuenire q̄ misceret p̄°: z ex vtroq; ꝯiuncto formaret fet°. Et sic eēt vn° fili° duoꝝ parentū: vel si demō succub° recipet a duob° semina: z sil' custodiēs cōiūcta: postea fieret icub° mulieris vtrūq; sil'ifūdens forte: tūc generaret gigātē: z maiozis virtutis: z esset vtriusq; filius vna. ¶ Ad argumētū in oppositū dōm: q̄ actio transiens q̄lis est baptizare numerat numero patiētis: q̄ vnū accūs non pōt recipi sil'in multis subiectis: nec vnū subm fm idē pōt sil'recipe multa accūtia solo numero dr̄ia. Nō aūt numerat numero agentis: cum plura possint agere vnū: vt duo trahentes vnā nauē: z p̄ z m̄ q sūt duo in carne vna ad generandū vnū fetū: z vnū agens pōt simul z vno actu ꝓducere plures effectus: z vn° p̄ plures filios: z vn° plures baptizare: z non econuerso: quia non ē simile binc inde.

Questio. III.

Tertio queritur de materia baptismi: vtꝝ baptismus debeat fieri in aqua. Et v̄ q̄ nō: q̄ per bap^m cōformamur sepulture x̄pi: sic dicit Ro. 6. Cōsepulti. n. sumus cū illo p bap^m in mortē: sz x̄ps sepultus non fuit in aqua sz in terra: ḡ baptism° nō oz fieri in aq̃: sed in terra. ¶ Cōtra ē qō dicit Jo. 3. Nisi quis renat° fuerit ex aq̃ z̄c. ¶ R°. p̄mo videndū est de materia remota. z°. de materia ꝓpinqua.

De prima videndū est q̄ aqua elementaris: pura naturalis vere z ꝓpie dicta ē mā remota baptismi: siue sit terrestris: puta maris: fluuialis: stagni: putei: z fontis: siue sit celestis: puta pluuialis: siue resoluta ex nubibus: roze: grādine: glatie: z p̄ruina: q̄ oēs sunt v̄e aque. ¶ Sed ꝫ hoc videt esse q̄ aq̃ q̃ cōiter venit in vsuz nr̄m: nō v̄ eiusdē spēi cū elemētari: q̄ ñ ē susceptiua sapoꝛis: coloꝛis: z hꝫ q̃litatū secūdaꝝ: q̄ sūt ipius mixti. ¶ Dicēdū q̄ oīs aqua cōis nālis est idē spē cū elemētari. Huiusmōi aūt sapoꝛes: puta dulcis: amarus: z sulphureus: z huiusmōi q̃s hñt aq̃ nr̄e: nō sunt in ipa aq̃: sed i aliquo vapoꝛe admixto subiectiue: qui realr differt ab ea: lz nō percipiamus: sicut athomi qui sunt i aere. Unde p̄bus dicit de cā salsedis maris: q̄ est vapoꝛ terre° admixt° a solis radys eleuatus: v̄ z in ꝓfundo maris nō ē salsedo: sz vbi supficies nō multū distat a ꝓfūdo. Uel dōm q̄ licet elemētū nō sit susceptiuum q̃litatis secūde ab intra sicut mixtus ex cōmixtione qualitatū p̄maꝝ: tū ab extra p̄t z aer colozari z aq̃ sapoꝛari. Si qs aūt ꝓtēdat aquā vsualē esse alteri° spēi ab elemētari: tū qz sapit: tū qz nutrit: qō nō ꝓuēit alicui simplici elemēto: tū certū ē q̄ aquis vsualib° dedit x̄ps vim regeneratiuā q̄ i iozdane nō i oceano baptizatus ē. Aqua vero artificialis nō est cōueniēs mā: cū nō sit eiusdem spēi cū nāli. aqua roſacea: aqua vite: ceruisia z hꝫ: itē sudoꝛ: vrina: salliua: z hꝫ: de gb° expꝛessum ē ex de bap°. c°. Non vt apponeres. Sed aq̃ de latere x̄pi fuit vera aqua. Brodium aūt si est exp̄ssum ex carnib° v̄l ex piscib° non est vera aqua. Si aūt est aqua ipinguata sic est vera aqua: dū tū nō sit nimis cōdēsata. Sil'r lixiuiū: tipsana: z balnea sulphurea: pureta etiā ex suba pisoꝝ extracta nō videt aqua: ideo nō sunt cōueniēs mā. Ex quibus patet q̄ q̄ tenet ieiunare in pane z aqua oz eū ab his ominibus abstinere.

Secundo videndū est de mā ꝓpinqua. vbi p̄sciēdū q̄ baptizam° pōt fieri p cōfessionē: sicut b tūs Jacob° baptizauit Josiam: z in multis locis fit fz cōsuetudinē: itē scōo p aspersionē: sic aplī q̃n tria milia baptizabāt: z° per imersionē: vel intinctionē: sicut sonāt auctoritates sanctoꝝ. Et qz perfecta ablutio est p imersionē: iō ille vsus ē magis ꝓueniēs: z ē sēp fuādū nisi cōsuetudo vl'ne cessitas excuset: qz in his que nō sunt de suba alterū duoꝝ excusat: nā q̃n mos erat: crimen nō erat. vñ vbi ē cōsuetudo aspergere vel ifundere nō tenet hō imergere: ēt si non sit necessitas: nec ex pte materie: qz satis ē de aq̃: nec ex pte pueri: qz nō timet de morte: nec ex pte mīstri: qz p̄t mergere z eleuare. Sil'r vbi ē ꝓsuetudo imergēdi nō oz aspgi nec effundi sz imergi. Si tñ altera de trib° necitatib° patiat sufficit al'r baptizare. Sil'r ēt ē de vna vel trina imersione: in q̄ oz hō seruare ꝓsuetudinē siue eccl'e matricis: nō metropolitane: nec romane: nisi forte sit exp̄t°: z fm ordinariū i sua synodo correctū: ꝫ qō tñ i necessitate facere p̄t: imo oz: qz forma x̄pi ē tenēda vbi moza ē piculū allatura. Nec eccl'ia i necitate v̄l't laqum dānatiōis inycere. Uñ si p̄sbr' vbi ē ꝓsuetudo ter imergēdi videt pueꝝ morietē: nec posse expectare trinā imersionē: oz p̄mā z solā facē cū itē tōe baptizādi. Alias si scōā faciat cū itētōe ad tertiā z puer iteri moriat: z puer dānat z ille re° ē ei° dānatōis z irregl'aris efficit. Si āt vidz eū nec seml' sine morte posse imergi: oz eū aspgere. Et si p boc morereť dū tñ al'r baptizari non posſit nō ē irregularis. ¶ Ad arg^m in ꝓziū dōz ē q̄ repūtatio sepulture x̄pi nō ē de necitate sacri: sz solū ō ꝓgruitate: sicut res extrinseca. Significatio āt sacroꝝ p se respicit cōtētū: cui i bap° rñdet magis aq̃ q̃ terra: qz est ablutiua z refrigeratiua: baptism° aūt ordinat ad ablutionē pcti originalis: z refrigerationem fomitis.

¶ Qō alīq̄ suscipiūt sacrm̄ z rē. Alīq̄ sacm̄ z nō rez. Alīq̄ rem z non sacramētū. Bi. IIII a

Hic dicēdū ē aliquos suscipe sacm̄ z rē sacr̄i: aliquos sacm̄ z nō rez: aliquos rē z nō sacramētū. Sacramētū z rē sil' suscipiūt oēs puuli: q̄ i baptismo ab originali mūdāt pec cato. Quāuis qdā diffiteāt ill'q̄ pituri sūt puul' i baptismo dimitti pctā: initētes illi verbo Alu. Sacramēta i solis electis efficiūt qō figurāt: ñ itelligētes illō ita cē accipiēdū: qz cū i alīs efficiāt sacramēta remissionē: ñ hoc eis faciūt ad salutē: sz sol' electis. Nā q̄ oib° puul' i baptismo remittat pctm̄ p baptismū aug. euidēter dic̄. A puulo igt recēter nato vsq; ad ōcrepitū senē: sic nll's ꝓhibeť a baptismo: z ita nll's ē qui non pctō moriat i baptismo. Sz puuli tm̄ originali: maiores vero ēt oib° q̄ male vinēdo addiderūt ad illō: nisi enormitas vite ipediet. i. fictio. adulti vero q cū fide baptizāt: sacramētū z rē suscipiūt.

¶ De ficte accedentibus. b

Ui vero sine fide v̄l ficte accedūt: sacramētū: ñ rē suscipiūt. Uñ Hie. Sūt lauacra gētiliū hereticoꝝ: sz ñ lauāt ad salutē

q

In eccl'a ēt q ñ plēa fide accipiūt baptisma: nō spūz sz aquā suscipiūt. aug. ēt ait. Judeis oībus cōia erāt sacramēta: sz ñ cōis oib° erat gz̄a: q̄ est virt° sacramētoꝝ. Ita z nūc cōis ē baptism° oi b° baptizatis: sz ñ virt° baptismi. i. ipa gz̄a. Itē oīs q iā sue volūtatis arbit ꝓstitut° ē: cū accedit ad sacz̄ fōlū nisi pēiteat eū veteris vite nouā ñ p̄t ichoare. Ab hac pnia cū baptizāt soli puuli i-

munes sunt. His alijsq; testimonijs apte ostenditur adultis sine fide & penitentia vera i baptismo nō p̄ferri gratiaz remissiōis: q̄ nec paruulis sine fide aliena q̄ ꝓpriā habere nequeūt: datur in baptismo remissio. Si qs ergo ficte accedit nō dñs verā cordis ꝓtritionē sacramētū sine re accipit. Videt̄ tñ Aug. dicere q̄ ēt ficte accedēti: q̄ ēt hz odiuz fraternū i ipo momēto quo baptizatur oia condonēt̄: & p̄ baptismū mox redeant. Sed nō hoc asserēdo dic̄: imo hāc opinionē & p̄missam sniaz ꝓferēdo. ait. n. sic. His qui ficto corde baptizant̄: aut pctā nullaten⁹ dimittunt̄: q̄ spiritussanctus disciplie effugiet fictū: aut i ipo tpis p̄cto per vim sacramēti dimissa: itez̄ per fictionē replicātur: vt etiā illud verum sit. Quotquot i xpo baptizati estis &c. Etiā illud. Spiritussanct⁹ discipline effugiet fictum: vt induat eū xp̄m sanctitas baptismi: exuat eum xp̄m pnities fictiōis. Nā redire dimissa peccata: vbi fraterna charitas non ē: aperte dñs docet etiam i illo seruo a quo dñs dimissuum debitū petijt: q̄ ille ꝓserno dimittere noluit. Sic nō impedit̄ baptismi gr̄a quo minus oia pctā dimittant̄: ēt si fraternū odiū i eius cui dimittant̄ aīo perseuerat. Soluit̄ enī hesternus dies & q̄quid supest: & soluit̄ etiā ipa hora: momentumq; ante baptismū: & i baptismo. Beinceps aūt ꝓtinuo reus incipit eē nō solū ꝓsequētiū: sz etiā preteritoz dieꝝ: horaꝝ: mometoz: redeuntibus oib⁹ que dimissa sunt. Hoc aūt vt p̄dixim⁹: nō sub assertiōe dixit: q̄ō oñdit ex eo q̄ ait in eodē libro sic. Si ad baptismū fictus accedit dimissa sunt ei pctā: aut nō sunt dimissa: eligāt q̄ō voluerint. Ecce apte cernis si tñ intendis id dixisse aug. nō asserendo: sz querēdo & aliorum opinionē referēdo. Idē. n. ait. Tūc valere incipit ad salutē baptismus cū illa fictio veraci cōfessiōe recesserit: q̄ corde in malicia pseuerante peccatoz ablutionem non sinebat fieri. Non ergo ficte accedēti peccata dimittuntur.

¶ Quomodo intelligatur illud: quotquot i xpo baptizati estis xp̄m induistis. c

Veritur ergo quomodo illud accipiat̄.

q Quotquot i xpo baptizati estis xp̄z induistis: Potest dici q̄ q in xpo. i. in xpi cōformitate baptizantur. s. vt moriātur vetustati pcti: sicut xp̄s vetustati pene: induunt christū quē per gr̄am inhabitātē hnt. Pōt & aliter solui. Duobus. n. modis xp̄z induere dicimur: vl assumptiōe sacri: vel rei pceptiōe. Vñ aug. In dūt hoies xp̄m aliqñ vsq; ad sacramēti perceptionē: aliqñ vsq; ad vite sanctificationē: atq; illud p̄mū bonis & malis p̄t eē cōe: hoc aūt est proprium bonoz & pioz. Oēs ergo qui i xpi nomine baptizant̄: xp̄m induunt: vel p̄m sacramēti perceptionē: vel p̄m vite sanctificationem.

¶ De illis qui suscipiunt rem & nō sacr̄m. d

Unt & alij vt supra posuimus: qui suscipiūt rem & nō sacramētū. Qui. n. effundunt sanguinē p nōie Jesu: & si nō sacramentū: rem tñ accipiūt. Unde Aug. Quicūq; nō pcepto regeneratiōis lauacro pro ꝓfessione christi moriuntur: tantū eis valet ad dimittenda pctā q̄ꝫtū si abluerētur sacro fōte baptismi. Audistis q̄ passio pro christi nomine suscepta supplet vicem baptismi. Nec tm̄ passio vicem baptismi iplet: sed etiā fides & contritio vbi necessitas excludit sacramētū: sicut aperte docet Aug. dicens baptismi vicē aliqñ iplere passionem. De latrone illo cui nō baptizato dictum est: hodie mecū eris in paradiso. Beatus Cypr̄ianus in li. iiij. de baptismo nō leue documētuz assumit. Quod etiā atq; etiā ego ꝓsideras inuenio: nō tm̄ passionē pro nomine Christi id quod baptismo deerat posse supplere: sz etiam fidem conuersionēq; cordis: si forte ad celebrādum mysteriū baptismi in angustijs temporuz succurri nō pōt. Neq; n. ille latro pro nōie xp̄i crucifixus est: sed pro meritis facinorum suoz: nec q̄ credidit passus est: sed dum patitur credit. Quātuz ergo valeat sine visibilis baptismi sacramento: quod apostol⁹ ait. Corde creditur ad iustitiā: ore aūt ꝓfessio fit ad salutez: in illo latrone declaratū est: sed tūc impletur inuisibiliter: cum mysterium baptismi non contemptus religionis: sed articul⁹ necessitatis excludit. Et baptismus quidem potest esse vbi ꝓuersio cordis defuerit: conuersio aūt cordi pōt quidē inesse non percepto baptismo: sed contēpto baptismo non potest: nec vllo mō dicēda est cōuersio cordis ad deū cum dei sacramentum cōtemnitur. Ecce hic habes non solum passionem: sz etiam fidem: & contritionez conferre remissionem vbi non contemnit sacramētū: vt in latrone illo ostenditur qui non per passionē sz per fidem saluatus est sine baptismo. Sed dicūt quidam hoc argumētum retractasse Aug. Retractauit quidem exēplū: sed sniam non. Ait. n. in quarto li. de baptismo. Cuz dicerem vicē baptismi posse habere passionem: non satis idoneū posui illi⁹ latronis exēplū: q̄z vtz non fuerit baptizatus incert⁹ ē. Cōstat q̄ sine baptismo aliqs iustificari & saluari. Vñ Ambr. de valētiliano. Frātrē meū doleo: vt ꝓphetico vtar elogio: q̄z quē regeneraturus eram amisi: verūtamen gratiam ille quam poposcit non amisit.

¶ Que videntur obuiare predictis. c

Is aũt videnť obuiare quod dñs dicit.
b Nisi quis renatꝰ fuerit ex aq̃ ⁊ spũsſancto nõ põt intrare in regnũ celoꝝ: quod si generaliter verum est: non videtur cẽ vera superius posita. Sꝫ illud intelligẽdũ de illis q possunt ⁊ ꝓtenũt baptizari. vel ita intelligẽdũ ẽ nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spũ sancto. i. ex ea regeneratiõe que fit ꝑ aquã ⁊ spũm sãctũ nõ saluabiť. Illa aũt regeneratio fit nõ tm̃ per baptismũ: ꝫ etiã per penitẽtiã ⁊ sanguinẽ. Uñ auctoꝛitas dicit: iõ apostoluꝫ pluraliter dixisse fundamẽtũ baptismatũ: qꝛ ẽ baptismꝰ i aqua: in sanguine: in penitẽtia. Hoc aũt nõ ideo dicit q̃ sacramẽtũ baptismi fiat nisi i aqua: ꝫ qꝛ ipi virtus ⁊ sanctificatio dať nõ tãtũmodo ꝑ aquã ꝫ ꝑ sanguinẽ ⁊ penitẽtiam. rõ. n. id suadet. Si cñ nõ valẽtibus credere paruulis sufficit baptismꝰ: multo magis sufficit fides adultis volẽtibꝰ ⁊ nõ valẽtibꝰ baptizari. Uñ Aug. Queris quid sit maius: fides an aqua? non dubito quin respondeã fides. Si ergo qõ minus ẽ sanctificare põt: nõne qõ maius est. i. fides de qua ꝙps ait. Qui crediderit i me ẽt si mortuꝰ fuerit viuet. Sꝫ dicũt aliq nullũ adultũ i ꝙꝫ credere vel charitatẽ habere sine baptismo nisi sanguinem fundat ꝑ dño: subita introducẽtes testimonia. Aug. ait. Ex illo tpe quo saluatoꝛ dixit: nisi quis renatus fuerit ⁊ c. absq̃ sacro baptismi ꝓter eos qui in eccl'ia sanguinẽ fundũt aligs vitã eternã accipere nõ põt. Itẽ nullũ cathecuminũ q̃uis i bonis operibus defunctuꝫ vitam eternam habere credimus: excepto martyrio: vbi tota sacramenta baptismi cõplentur. Item baptizatis iter tm̃ salutis eẽ credimꝰ. Sed qõ in his minus dixit i alijs capitulis supꝛapositis suppleuit. Et ideo hec sic itelligẽda sunt: vt illi soli habẽtes tempus baptizãdi excipiãtur: si. n. aliqs habẽs fidẽ ⁊ charitatẽ voluerit baptizari ⁊ nõ valet necessitate pꝛeuẽtus: supplet oipotẽtis dignitas qõ sacro defuerat. Duꝫ. n. soluere põt: nisi soluat tenetur: sed cum iam non potest: ⁊ tamẽ vult: nõ iputat ei deus q̃ suã potentiã sacramẽtis nõ alligauit. Qõ vero inuisibilis sanctificatio sine visibili sacro qbusdã insit: apte Aug. tradit super leuiticũ dicẽs. Inuisibileꝫ sanctificationẽ quibusdã affuisse ⁊ ꝓfuisse sine visibilibus sacramẽtis. Uisibilem vero sanctificationẽ que fit sacramẽto visibili: sine inuisibili posse adesse: nõ posse pꝛodesse. Nec tamẽ visibile sacramẽtum ideo cõtemnẽdũ est: qꝛ contemptoꝛ eiꝰ inuisibiliter sanctificari non potest. Hinc coꝛnelius: ⁊ qui cum eo erãt iam spiritu sanctificati baptizati sunt. Nec superflua iudicanda est sanctificatio visibilis: qꝛ inuisibilis pꝛecessit. Sine visibili ergo inuisibilis sãctificatio cẽ potest ⁊ pꝛodesse. Uisibilis aũt que fit sacramento tenꝰ sine inuisibili ꝓdesse nõ potest: cuꝫ illa sit ois illius veritas. Symoni mago visibilis baptismꝰ nõ pꝛofuit: qꝛ inuisibiliter nõ affuit. Sꝫ qbꝰ inuisibilis affuit: ꝓfuit. Nec tantũ valet fides aliena puulo: q̃ꝫtũ pꝛopꝛia adulto. Paruulis. n. nõ sufficit fides eccl'e sine sacramẽto: q si absq̃ baptismo fuerint defuncti etiã cũ deferunť ad baptismũ damnabunť: sicut mꝛis sanctoꝝ auctoꝛitatibꝰ cõpꝛobať. Ad hoc vnũ sufficiat. Aug. ait. Firmissime tene puulos: q vel i vteris matrũ viuere incipiũt: ⁊ ibi moriũtur: vel de matribꝰ nati: sine sacramẽto baptismi ꝺ hoc seclo trãseunt: eterno supplicio puniẽdos: qꝛ ⁊ si ꝓꝛie actiõis pctã nõ habuerũt: originale tñ pctm̃ traxerũt carnali cõceptione. Et sicut paruuli q̃ sine baptismo moriũtur i fideliũ aſcribunť numero: ita qui baptizãtur fideles dicuntur. Qui a fideliũ ꝓsortio nõ separãtur: cũ oꝛat eccl'ia ꝑ fidelibꝰ defunctis. Fideles ergo sunt nõ ꝓpter virtutẽ: ꝫ fidei sacramẽtũ. Uñ Aug. Paruulũ ⁊ si nõdum fides illa que etiã in credentiũ volũtate ꝓsistit: iã tñ fidei ipi sacramentum. i. baptismus: fidelẽ facit: sicut credere respondeť: ita etiã fidelis vocať: nõ rem ipsaꝫ mẽte annuendo: ꝫ ipsius rei pcipiẽdo sacramẽtũ.

¶ Quid ꝓsit baptismꝰ his: q cũ fide accedũt. f

Olet etiam queri de illis: qui iã sanctifi
s cati spiritu cũ fide ⁊ charitate ad baptismũ accedũt: qd eis conferat baptismꝰ. Nihil. n. vi pꝛestare: cũ per fidẽ ⁊ cõtritionẽ iã remissis peccatis iustificati sũt. Ad qõ sane dici põt eos qdem per fidẽ ⁊ contritionẽ iustificatos. i. a macula pcti purgatos ⁊ a debito eterne pene absolutos: tamẽ adhuc teneri satisfactione tẽporali qua penitẽtes ligant in ecclesia: Cũ autẽ baptismũ percipiunt: ⁊ a peccatis si q̃ interim post ꝓuersionẽ ꝓtraxerũt mundantur: ⁊ ab exterioꝛi satisfactione absoluunť: ⁊ adiuꝛ gratia omnisq̃ virtus in eo augetur: vt vere nouus hõ tũc dici possit. Fomes quoq̃ peccati in eo amplius debilitatur. Ideo Hieron. dicit q̃ fides que fideles facit in aquis baptismi datur vel nutritur: qꝛ non habenti aliquando ibi datur: ⁊ iam habẽti vt plenius bẽat dať. Sic ⁊ de alijs intelligenduꝫ est. Qui ergo mũdus accedit ibi fit mundioꝛ: ⁊ omni habẽti ibi amplius datur. Qõ vero omnis exterioꝛ satis-

factio ibi relaxetur Ambr. ostendit super illum locum. Sine penitentia sunt dona dei ⁊ vocatio dicens. Gratia dei in baptismo nō regrit gemitus ⁊ planctum: vel aliquod opus: ⁊ omnia gratis condonat. Quod quidem ō exteriori gemitu vel planctu accipiendum est. Nā sine interiore nemo adultꝰ renouaꝛ: ꝫ exteriores satisfactiōes ⁊ afflictiōes. ſ. sordes penitētiū ibi dimittuntur. Adultū ergo cōfert baptismus etiā iam per fidem iustificato: quia accedēs ad baptismum quasi ramus a columba portatur i arcam. Ante intus erat iudicio dei: sed nunc etiaꝫ iudicio ecclesie intus est. Cuꝫ vero i baptismo peccatum deleatur ⁊ satisfactio exterior nō imputetur: queritur cur penalitas: cui pro peccato adicti sumus non tollatur. Hoc ideo tradūt fieri sancti: qꝛ si a pena homines per baptismuꝫ liberentur ipsam p̄sentarent baptismi preciuꝫ: non eternum regnum. Ideo soluto reatu peccati: temporalis pena tiñ manet: vt illa vita studio suus queratur que erit a penis oibus aliena. Jō etiam manet vt sit fideli ⁊ certandi materia: ⁊ vicēdi occasio: q nō viceret si nō pugnaret: nec pugnaret si in baptismo fieret īmortalis.

¶ Cuiꝰ rei baptismꝰ: q dar iā iusto sit sacm. g

s Jqueritur cuius rei baptismus ille sit sacrameūtum qui datur iam iusto. Dicimꝰ sacramentum esse: ⁊ rei que precessit. i. remissionis ante per fidem date: ⁊ remissionis temporalis pene siue peccati si habetur qō interim cōmittīt: ⁊ nouitatis: ac oīs gratie ibi p̄stite. Omnis etenim rei signum ē: cuius cā est. Nec mireris rem aliquando p̄cedere sacramentum: cum aliquando etiam longe post sequatur: vt in illis qui ficte accedunt: quibus cū post penituerint icipiat baptismus prodesse: in quibus fuit baptismus sacramentum huius sanctificationis quam penitēdo habent. Sed si nāq̄ⁿ peniterent nec a figmēto recederent: cuiꝰ rei sacramēti eēt baptismꝰ ab illis susceptus: Pōt dici rei q̄ ibi fieret: si eoꝝ enormitas ñ ipediret.

¶ Si paruulis datur in baptismo gratia: qua possunt in maiori etate proficere. h

O let etiam queri si paruulis in baptis-

s mo datur gratia qua cum tempus habuerint vtendi libero arbitrio: possint velle ⁊ currere. Be adultis enim q digne recipiūt sacramentum non ambigitur qui gratiam operantem ⁊ cooperantem perceperint: que in vacuum eis cedit si per liberuꝫ arbitriū post moꝛtaliter deliquerunt: qui merito peccati gratiā appositam perdunt. Unde dicuntur contumeliam spiritui sancto facere ⁊ ipsum a se fugare. Be paruulis vero qui nondum ratione vtunt̄ questio est: an in baptismo receperint gratiaꝫ: qua ad maiorem venientes etatem possint vel le ⁊ operari bonum. Uidetur q nō receperint: quia gratia illa charitas est: ⁊ fides que voluntatem preparat ⁊ adiuuat. Sed qs dixerit eos accepisse fidem ⁊ charitatem: Si vero gratiā non receperint qua bene operari possint cum fuerint adulti: non ergo sufficit eis in hoc statu: gratia in baptismo data: nec per illam possunt modo boni esse nisi alia addatur: que si non additur: non est ex eorum culpa: qꝛ iustificati sunt a peccato. Quidam putant gratiam operantē: ⁊ cooperantem cunctis paruulis in baptismo dari in numero non in vsu: vt cum ad maiorem venerint etatem ex munere sortiantur vsum: nisi per liberum arbitrium vsum muneris extinguant peccando: ⁊ ita ex culpa eoruꝫ est non ex defectu gratie q mali fiunt: qui ex dei munere valentes habere vsum bonum: per liberum arbitrium renuerunt: ⁊ vsum prauum elegerunt.

Circa quartā distinctionē querunt̄ gn-

q. Primo de effectu baptismi vltimo. 2° an ip̄rimat̄ character in eo. 3° ō vnitate baptismi. 4° de carentibꝰ vsu rōnis an sint baptizādi. 5° ō ficte accedētibꝰ.

Primo igitur querit̄ ō effectu baptismi: vtꝝ baptismꝰ deleat omnē culpam ⁊ omnē penā. Et arguitur p̄mo q non omnem culpā nisi originalez: qꝛ regeneratio spūalis opponit̄ carnali: sed per generationē carnalez solū ꝯbitur originale: ergo p baptismū qui est regeneratio spūalis nō tollitur nisi peccatū originale. ¶ Jtē q nō tollat omnē penam arguitur sic. ¶ Si baptismus deleret omnē penā maxie deleret illā que ꝯbitur p originale ꝫ qō p̄cipue ordiaꝫ: ꝫ illā nō delet: qō probaꝫ: qꝛ fames: sitis: repugnātia viriū inferioꝝ: ad supiores: ⁊ huiusmodi sunt pena peccati originalꝫ: sed ista nō āmouentur p bapm: ergo ⁊c. ¶ Jn ꝯrariū sunt dicta sanctoꝝ. ¶ Respondeo hic primo dicendum est de effectu baptismi in adultis: secundo in paruulis.

Circa primū est p̄io sciēdū q in adultis est remissio

omnis culpe: nisi sit obex ex pte eoꝝ. Si autem nō sit penitēs de venialibꝰ vel si peniteat de vno ⁊ nō de alio solū remittuntur illa de quibus penitet: qꝛ actualꝫ culpa nūq̄ remittitur sine pnia. Uerꝫ est q est triplex pnia. prima que est sacm: ⁊ cōsistit in actu exteriori ꝯfitentis: ⁊ absoluentis. Et ista est necessaria baptizādis quātūcunq̄ adultis: imo nec exhibēda: eo q baptismꝰ ē ianua sacꝝ: propter qō nō baptizātis nō ē adhibēdū aliq̄ sacm. Secūda ē ꝯtritio sufficiēs iformata gratia: m quā dicimꝰ cōtritū eē penitētē. Et ista non regritur ante bapm. Alioquin adultus baptiçādus semp eēt ante bapm iustificatꝰ. 3ª est quedā displicētia peccati cōmissi: lz iformis ⁊ iperfecta: q dr attritio: q lz nō sit sufficiēs ad delendū pctm: est tñ sufficiēs ad suscipiēdū baptismū: eo q tollit fictionē. Et ō tali penitētia est intelligēdū qō dr actuū. 2°. Pniam agite: ⁊ baptizetur vnusquisq̄ vrm: in noīe iesu xpi i remissiones

peccatoꝝ: ⁊ qđ dicũt auctoritates sanctoꝝ qꝫ p baptismuꝫ ⁊ pniam remittit oĩs culpa. Scđo per baptismũ oĩs pena debita pctõ originali ⁊ actuali ĩ foro dei deletur. Ideo nec pnĩa adulto baptizato iniungit. qz fm Ambr. Hĩa xpi oĩa in baptismo condonat gratis. ¶ Tertio sciẽduꝫ qꝫ p baptismũ nõ deleat pena spũalis nature: qz pr baptizat⁹ nihil omin⁹ generat filiũ cũ originali. nec corpal': qz defect⁹ penales remanẽt. ¶ Quarto sciẽdũ qꝫ nõ tollit penã: q̃ debet pctõ ĩ foro humano: puta layco furtũ cõmittẽti non tollit suspẽdiũ: nec penã ecclĩasticã: vt irregularitatẽ q̃ ꝺhĩt ex bigamia: ſz illã q̃ ꝺhĩt ex hõicidio licito vl' illicito tollit fz veriorẽ opinionẽ. di. 50. Si quis viduã ĩ glo. que hoc dicit fz aliquos. ¶ Quinto sciẽdũ ẽ qꝫ ĩ adultis nõ est eq̃lis effectus baptismi quo ad effectũ priuatiuũ respectu culparuꝫ venialiũ ⁊ penaꝝ ⁊ quo ad positiuũ: ſz solũ q̃ ad amotionẽ originalis: ⁊ mortalium que est connexa.

Secũdo videndũ est de effectu baptismi quo ad paruulos. Ubi sciẽdũ qꝫ in eis solũ deletur culpa originalis nõ actualis: qz illã nõ hñt. Secũdo delet pena personę nõ nature: pp id qđ dcm̃ est. 3° qꝫ eq̃liter q̃m est de se: qz ex pte eoꝝ nõ ẽ dña: ⁊ quo ad effectuꝫ puatiuũ nõ põt esse diuersitas: ſz q̃tũ ad effectus positiuos: q̃tum ad illos quos deus scit ante vsuꝫ rõnis morituros oꝫ qꝫ sit diuersitas: qz si sunt tot angeli bti quot boies excepto xp̃o ⁊ matre eius qui sunt sup oẽs angelos baptiçati mortui si equalẽ gratiã hñt ⁊ p ꝺns gloriã plures vni angelo equantur: ⁊ sic vel latera ciuitatis nõ sunt equalia aliquib⁹ angelis nõ habẽtib⁹ boies equales in glia: vel sunt plures homines beati q̃ angeli: qđ est cõtra dictũ Greg. ¶ Ad argumentũ primũ cũ dr qꝫ regeneratio spũalis oppoĩt carnali. Dicẽdũ qꝫ falsum ẽ: imo proportionat: qz sicut p generationẽ carnalẽ accquiritur eẽ carnale: ita p regenerationeꝫ spũalẽ acquiritur esse spũale. Uerꝝ est qꝫ generationẽ carnalẽ concomitat gdã defectus. s. pctĩ originale: qui opponitur termino regenerationis spũals. s. gr̃e: ⁊ hic tollitur p baptismũ: ⁊ pari rõne pctũ mortale: qđ sil'r opponitur gratie baptismali. ¶ Ad scõm dõm. qꝫ p baptismũ tollit oĩs pena peccati originalis que ẽ pena eius p se: sicut est priuatio gr̃e ĩ presenti: ⁊ carentia glorie ĩ futuro. Penã aũt que debet pctõ originali p accñs non tollit: vt est fames: sitis: corruptibilitas corpis ⁊ hꝺ: qz ista sunt a natura p se: ⁊ſ sint a pctõ originali: sicut a cã remouente ꝓhibẽs: qz pctũ originale tollit iustitiã originalẽ: que ipediebat defect⁹ istos inesse nature. Nec fuit ꝺueniẽs: vt isti defectus in presenti vita auferent. ꝓmo ne mẽbrũ caput excederet. Chriſt⁹. n. caput nr̃m plenus fuit gratia a ꝓncipio sue ꝺceptionis: habuit tũ corpus passibile in quo salutẽ nr̃am exercuit. Silr xp̃ianus gr̃am ꝺsequitur q̃tũ ad aiaꝫ: corꝑ tũ manet passibile: in quo p xp̃o pati possit. Scđo vt hõ pugnãdo ꝺ cõcupiscẽtiã: ⁊ alias passiones vicẽdo mereat coronã. 3° ne si baptism⁹ ꝺferret ipassibilitatẽ corpis: boies magis quererent baptismũ pp cõmoditatẽ vite pñtis q̃m ꝓpter fructũ vite spiritualis. Qõ. II.

Secundo querit̃ de characterę: vtꝝ character ĩ baptismo imꝓmatur. Et videt qꝫ nõ: qz in circũcisione ⁊ sacris ve. le. nõ imprimebatur ĩ gb⁹ tamen erat distinctio sicut hic. ¶ Contra sunt auctoritates sanctoꝝ. ¶ Rõ. hic sũt tria videnda. ꝓmũ est de eẽntia characteris. 2° ꝺ subo. 3° in quibus sacramentis imprimitur.

Circa primum sunt tres conclusiones. Prima: qꝫ non est relatio rationis. 2ª qꝫ nõ est relatio realis. 3ª qz est potentia ⁊ res absoluta. ¶ Quantũ ad primũ ẽ sciendũ qꝫ character sic diffinitur magistraliter. Qz est distinctio a characterę eterno impressa aĩe rõnali: fm imaginẽ ꝺsignans trinitatem creatã trinitati increate creanti ⁊ recreanti: ⁊ distinguẽs a nõ cõfirmitatis fm statũ fidei. Et ideo nõ est relatio rõnis tm̃: sicut ex hoc qꝫ aliquis fit nouus miles depurat ad actũ militie. ⁊ canonic⁹ ad actuꝫ prebende: qz p hoc nihil reale potest qđ prius nõ posset: ſz per sacr̃m quandoq̃ recipiens põt aliqd reale qđ pus non poterat: vnde cũ ens rõnis nõ sit cã entis realis: ideo ⁊c.

¶ Sed contra hoc arguunt quidã sic. ¶ Sic̃ nũmus sortitur rõnẽ precy ⁊ merellus rõnẽ signi ex hũana ĩstitutione sic res naturales sortiũtur rõnẽ sacr̃i: ⁊ hõ rõnẽ mĩstri ex diuina ordinatione: sed nũmus efficitur preciũ ⁊ merell⁹ signũ p solã relationẽ rõnis hũane sic ĩstituẽtis: g̃ res sacr̃a les sortiunt rõnẽ sacr̃i: ⁊ hõ rõnẽ mĩstri psolã relationẽ rõnis diuĩe sic ĩstituẽt. Cum aũt character sit id quo hõ efficitur mĩster sacr̃oꝝ vel susceptiu⁹ eoꝝ: ps qꝫ character nõ est nisi relatio rõnis ex ordinatione vel pactione diuina.

¶ Sed hec rõ nõ valet: qz institutio humana: nõ est causa rerũ naturaliũ. Unde nihil põt addere vel detrahere nature reꝝ. Propter qđ reb⁹ naturalib⁹ nihil acquirit ex pactiõe humana qꝫ sit forma realis: ſz solũ ordo: ⁊ relatio rõnis. Unde oĩa iura incorpalia de quib⁹ iura loquunt non sunt nisi entia rõnis. Unde qꝫ ego emendo rẽ fiaꝫ: dñs ꝺminiũ: seruitus: obligatio: accusatio: hereditas: ⁊ oĩa hꝺ sũt entia rõnis. Sz dei ordinatio ⁊ ĩstitutio ẽ cã reꝝ: vñ sic̃ institutio nature ponit ĩ reb⁹ entitatẽ nature: sic ĩstitutio gr̃e ponit entitatẽ ad gr̃am. ¶ Nõ ẽ ẽt relatio real': qz illa nõ ẽ ꝓncipiũ agẽdi: sicut character ꝺfirmatiõis ⁊ ordis: nec patiendi sicut character baptismalis. ¶ Nec valet si dicat qꝫ ĩ politicis dñs põt obligare ⁊ alienare rẽ: nõ dñs aũt: nõ põt: ⁊ tñ dñs ñ dr a ñ dño nisi rl'one rõnis: qz ibi nõ ẽ effect⁹ real': cũ ĩ re p trãslationẽ ꝺuentionalẽ nlla mutatio fiat real' ⁊ p ꝺns nõ regrit cã real': ſz ꝺsecratio boiuz q̃ ẽ sacr̃m ⁊ ois vera sacr̃i administratio hẽt effectũ realẽ: g̃ illi⁹ oꝫ eẽ cãm realẽ ⁊ ꝓncipiũ reale. ¶ Ꝺ. sicut papa p̃t cõmittere cui vlt oẽm ꝺsecrationẽ sacr̃alẽ q̃ nõ ẽ sacr̃m: qz p illã sola relatio rõis acgrit̃: sic posset oẽz q̃ ẽ sacr̃m si p illã sil'r non nisi relatio rõnis acgreret̃: nũc aũt nõ põt oẽz: ſz aliq̃s sic ⁊ aliquã nõ. Et q̃uis ista rõ ꝺcludat eq̃liter ꝺ oĩ sacr̃o: tñ ẽ spãlis rõ qꝫ papa plus possit ĩmutare circa vnũ sacr̃m q̃m circa aliꝺ. Et qr̃ ⁊ quõ possit mutare mĩstꝝ ꝺfirmatiõis vel ordinis dicetur ĩ loco suo. Qr̃ aũt põt mutare mãm mr̃imõy: lz sit ꝑtinẽs pter id qđ de hoc alibi dicet̃: ad pñs pt dici qꝫ sic deus res administrat: vt eas proprios motus agere sinat fm Aug. vñ sicut corpus suũ facit real'r ĩ sacr̃alib⁹ spẽbus: q̃s tñ vlt ita subeẽ agẽtib⁹ nãlib⁹ sicut pus suberãt ⁊ fz variationẽ illaꝝ diuersimode ibi est: puta si spẽs corrũpãtur desinit ibi eẽ. si augẽt̃ icipit ĩ maiori loco eẽ: si ꝺdẽsant̃ in minori: sic vt⁹ quã põit ĩ vbis ẽ subiue in aere: sicut ⁊ vba q̃ sunt gdã son⁹. Et q̃diu vba durãt: tãdiu durat ibi vt⁹: hoc est q̃diu durat ꝓlatio vltie syllabe ĩ q̃ significatio ꝓplet̃: postea aũt desinit ibi eẽ vt⁹: sicut colũba redyt ĩ ꝑiacẽtem mãz pacto offõ. Uel si vba cessant añ q̃s mot⁹ aer ad rẽ ĩ q̃ ꝺz eẽ effect⁹ pueniat spẽs soni eodẽ ĩstãti deferet̃ ad illã rẽ cũ q̃ subiue ẽ vt⁹ i aere. Alias eẽt sine subo: cũ son⁹ sit accidẽs cui⁹ subm̃ ẽ solus aer. Sic ⁊ de⁹ exꝑssionẽ ꝺsensuũ accipit p istrumẽtis: dimittẽs tñ eã sb diſpõne ꝓlatoꝝ: sicut nã hũane policie regrit. Propter qđ fz qꝫ papa diſpẽsat ⁊ vetat ẽ ibi vt⁹ vel nõ ẽ: sicut ĩ spẽb⁹ corruptis vel nõ corruptis ẽ vel nõ ẽ corꝑ xp̃i. ¶ Tertio ꝺz ẽ qꝫ ẽ potẽtia ⁊ res absoluta: qz illꝺ p qđ pt aligs ĩ aliquẽ effectũ realẽ actiẽ vl' passiue p idr̃iã ad bene vl' male ẽ res va ⁊ absoluta ⁊ potẽtia ꝓpe dcã: qz potẽtia actiã ẽ pn⁹ trãsmutãdi aliꝺ iq̃m aliud: ⁊ passiua ẽ pn⁹ trãsmutãdi ab altero iq̃m altexꝝ: ⁊ istud nõ ẽ ens rõis: nec rl'o: ſz absolutum: ſz character ẽ hꝺ: g̃ ⁊c. maioꝝ ꝓbata est. minoꝝ postea ꝓbabit̃: ſz ꝑus remouebuntur tres istãtie ꝺ maiorẽ ⁊ ꝺnẽ. ¶ Pria ẽ: qz si dicat qꝫ cũ in mr̃io⁹ nõ sit aliq̃ res absoluta q̃ dicat̃ viculũ qz Tho. dicit qꝫ eẽntialr̃ est rl'o pari rõe effect⁹ alioꝝ sacr̃oꝝ. s. ornac z

tus character ⁊ bꝫ ē aliq̃ rl'o:⁊ nō res absoluta. ¶ Dōz q̄ mr̃io^m ꝓput ē gd hūanū ē pura rl'o rōis:ſz ꝓput ē gd diuinū ē ex eo cātū aliqō reale qō ē ens absolutū:qō tñ cōcomitaf rl'o. Sz forte ē i vtute organica. vñ i morte tollitur. al'r maneret idelebiliter vt character. Sz de hoc pleni⁹ dicef ifra d. 26. ¶ Scōa ifātia ē q̄ vr̃ q̄ posse ⁊ nō posse sacr̃z dare vel suscipe nō arguit diuersitatē realē i p̄n⁹: q̄ p cognationē spūalē ⁊ publice honestatis iustitiā q̄ sunt de iure positiuo hūano dirimit mr̃io^m:ita q̄ nō pōt bō suscipe sacr̃z matrimōy q bz illō ipedimētū. Qui vo nō bz pōt illō suscipe: ⁊ q̄si dare:q̄ eēntiā mr̃imōy sibi mutuo cānt ꝫbētes: non eā a sacerdote suscipiūt. ¶ Sz forte hoc ē: q̄ illō omniz reale qō ibi ē suppōit p̄uationē illi⁹ ipedimenti:iq̄m^m mr̃io^m ē gdā ꝫct⁹ q ſbest ordiatiōi p̄ncipuz ⁊ platoq̄:ñ q̄ ens reale fundef fūdamēto rōis:ſz i ipa potētia vel eēntia nāli: ſz in via gnātiōis ex diuīa ordiatiōe aliō p̄supponat:qō nō ē nisi ens rōis vel ei⁹ p̄uatio. ¶ Tertia ifātia ē. q̄ si dicaf q̄ ſic sacerdos pt ligare ⁊ absoluere ⁊ ꝫficere ⁊ eps ordinare qō nō pōt nō eps ⁊ nō sacerdos:ita iudex pt ligare ⁊ absoluere in foro exteriori:qō nō pōt nō iudex:q̄ a nō suo iudice lata ſnīa nō tenet: nec tñ ptās iudiciaria pp hoc ponit aliq̄d reale i iudice:nec habere claues iurisditionis nisi purū respectu rōnis:g̃a ſili nec hēre claues ordis:⁊ bꝫ: ponit aliq̄d i hoīe. ¶ Sz hoc nō valet:q̄ ille claues nō hñt realē effectū interi⁹ sicut iste hñt. Et pōt papa illas claues p libito auferre nō istas:q̄ pōt facere de iudice nō iudicē: nō aūt de sacerdote nō sacerdotē. Et pp hoc aliqō vr̃ dñiū indelebile in isto qō nō i illo. ⁊probatio minoris:q̄ sacerdos pōt ꝫficere ⁊ absoluere qō p̄us non poterat:⁊ eps ordinare qō p̄us nō poterat:g̃ ſequtur ꝫ:q̄.ſ. nihil pōt qō p̄us non poterat:nisi hēat aliqō eē reale:qō p̄us nō hēbat. Uñ īstrumētū pōt qō p̄us nō poterat:q̄ real'r mouef:cū p̄us ñ mouerer. Et calor aīe pticipat eē aīe:qō p̄us nō hēbat vt agat qō p̄us nō poterat. Uñ nō dicim⁹ q̄ sacerdos nō possit celebrare i calice nō ꝫsecrato ⁊ altari ⁊ vestib⁹ nō ꝫsecratis: ſz solū q̄ nō debz:q̄.ſ. pōt. Sz de eo q̄ characterē sacerdotalē nō bz:nō solū dicim⁹ q̄ nō dēt ſz q̄ nō pōt ꝫsecrare: q̄ tñ postq̄ hēt pōt qō p̄us nō poterat. Sil'r eps post ꝫsecrationē pōt ordines ꝫferre:qō p̄us nō poterat. Si aūt sola relatio rōis fieret:sicut p ꝫsecrationē rex iaiataq̄:tūc idē eēt ſic de illis. ¶ ℙ. si directe ⁊ p se nō pt i effectū realē i quē prius nō poterat:ſic dicūt qdā tūc mētiſ sacerdos dicens: ego absoluo te vel ego baptizo te: sed dz dicere: ego aſpgo corpal'r:⁊ xp̃s baptizat te spūal'r. Si g̃ vē absoluit ⁊ vē ordinat ⁊ vē iūgit ⁊ nō ali⁹: g̃ vē hz ptātē hoc faciēdi: q̄ cui⁹ ē act⁹:ei⁹ est ⁊ potētia:g̃ idē qō p̄us. ¶ ℙ. ſic differūt re absoluta potēs baptizare:⁊ nō potēs baptizare p ſe.ſ. hō ⁊ non hō:ita differūt re absoluta potēs absoluere:⁊ nō potēs absoluere:potēs ordinare ⁊ nō potēs.i. sacerdos ⁊ non sacerdos:eps ⁊ nō eps. ¶ ℙ. si nō ē plus aliqd i marito q̄z i spōſo:q̄re nō pōt papa dispēſare i mr̃io⁹ sicut i ſponsalib⁹. Et ſicut p̄p pōt facere q̄ calix nō ſit sacer post ꝫsecrationē: q̄ oē qō ē p solā ordinatiōe eccle: pōt ām̃ouere:q̄r nō pōt ſil'r facere q̄ sacerdos ſit ñ sacerdos. ¶ ℙ. q̄re sacr̃m eucharistie hz realē effectū q̄ real'r definit ibi eē pāis ⁊ vini ſuba ⁊ real'r trāſbanf p̄ter effectū gr̃e g ē i vſu nō i eēntia sacri: ſi alia sacra nō hñt aliquē effectū realē p̄ter gr̃az. Nec valet q̄ illi idē dicūt q̄ nec i sacro nec i mīſtro ē vt⁹ ſubiue:⁊ ſic nō est p̄n^m effect⁹ real':q̄ ex q̄ actio ⁊ effect⁹ vtriq̄ attribuunf effectiue:q̄ sacr̃z dr̃ purgare illuminare ⁊ pficē:q̄ sacr̃m dr̃ a sacrādo actiē ⁊ mīster dr̃ ſoluere ⁊ ligare ⁊ ſil'r dare claues regni celoq̄:ita q̄ nec ſolui nec ligari possit qs nisi ꝓput ipe soluerit ⁊ ligauerit:pz q̄ ⁊ i sacro ⁊ i mīſtro est ptās actia:cū ſit ibi act⁹. Alias nulls a deo i celis nec soluitur nec ligaf. Ueq̄ ē aūt q̄ ſūt aliq̄ sacra i gb⁹ nulla vt⁹ spū alis ē i mīſtris:ſz tota i sacro:⁊ sacr̃z ē totū ſctificatiuū p̄ter deū:mīster āt ñ ē nisi ſic cā ſine q̄ nō: ſiue applicans, ⁊pro-

pter qō i ipo nō regrif aliqd ſup̄ nāz. Et hoc ē i bap⁹ ex pte mīſtrātis:⁊ ēt i sacro mr̃imony ex pte vtriusq̄:q̄ vterq̄ ē dās ⁊ recipiēs. Nec regrif dispositio sacral'ad recipiēdū ꝫ sacr̃m:cū apō nō baptizatos ſit vex mr̃io^m:nisi aligs diceret ⁊ ꝓbabil'r q̄ añ bap^m ē vex mr̃io^m:ſz illō nō ē sacr̃m:q̄ baptiſm⁹ ē ianua oīuz sacroq̄ no.le. Uñ añ bap^m nō ē mr̃imoniū sacr̃m no.le.ſz solū ē tale sacr̃m q̄le erat tpe nāe vl' legis ſcripte. Jn oīb⁹ āt alys sacris ex pte ſuſcipiētis ptās passiua ſupnālis regrif:q̄ character baptiſmalis dr̃. Alias si ſola relatio rōnis p ea dareī non video q̄ añ bap⁹ talia nō possint recipi. Jn alys ēt gnq̄ sacris ex pte ꝫferētis vl' faciētis illō ad qō ſeqū eēntia sacri regrif i mīſtro potestas alia ab illa q̄ ē i vbis ⁊ mā. Et i ipo ē p̄ncipaliꝛ vt⁹ q̄z in ipa eēntia sacri. Alias ſicut nō sacerdos ⁊ nō baptizatus pōt baptizare ⁊ mr̃io^m ꝫhere:ſic nō eps pōt ordinare ⁊ ꝫfirmare:⁊ nō sacerdos:ꝫficere:iungere:⁊ absoluere. dū tñ diceret vba ⁊ hēret mām ſi i mīſtro nō plus aliqd regrereī hic q̄z q̄z^m ibi: qō nullꝰ catholic⁹ diceret:imo erroꝛ eēt q⁹ ñ sacerdos possit ꝫficere ſic sacerdos. Item i charactere baptiſmali ē potētia trāſmutādi ab alio.i. recipiēdi sacra gbus real'r transmutaf p dispositionē realē. q̄ ꝑm cursū nāe de us non dat gr̃am nisi ſubo p̄parato ⁊ dispōſito nec tali negat. Uñ cū ꝑm cōem cursū de⁹ det gr̃az puulo post bap^m ⁊ nō añ:⁊ i puulo nō est alia p̄paratio q̄z p̄ us ptinēs ad' actū z^m. igitur ē ibi alia p̄paratio q̄z p̄us ptinēs ad actū p^m. Sed vex ē q⁹ ista rō ꝛcluderet q⁹ ēt i circūcisiōe fuisset character vel ornat⁹: de quo dcm̃ ē. d.z. ¶ Jtē i adulto semp est aliq̄ dispositio p ſe regſita ad hoc q⁹ gr̃am recipiat: ſz in ſuſcipiēte actu bap^m nō requirif p ſe deuotio:ſz solū p accñs. g̃ alia est ibi dispositio:ſz bꝫ nō ē id qō exterius gerif:g̃ aliquid interi⁹ fit qō ē imediata dispositio ad illō. ¶ ℙ. p sacramēta q̄ ip̄mūt characterē hō recedēte fictiōe ꝫſegtur gr̃am quā a p̄n⁹ ꝫſecut⁹ fuisset:igif vr̃ q⁹ q̄dā dispositio ad gr̃am ip̄essa fuit p modū habit⁹ imanētis nō transeuntis. ¶ Nec valet ſi dicaf q⁹ p characterē nō pōt hō i aliquē effectū quē p̄us nō posset nisi ſicut p cām ſine q̄ non:q̄ cā q̄ pure ē ſine q̄ nō nūq̄z attribuit effect⁹: Uerbi gr̃a:nūq̄z dr̃ q⁹ Merellus det p̄adiū:ſz ille a quo ē merellus. Nec dicim⁹ q⁹ sacra ve.le.cārent gr̃am:⁊ tñ erāt, cā ſine q̄ nō:ita bñ ſicut sacra no.le.⁊ plus illa q̄ tunc erāt necitatis q̄z ista que nūc ſunt volūtatis:ſz secū p ſe regrerēt op⁹ opās. Ex quo appet q⁹ claues iurisditionis nō ſunt res va ſicut claues ordis:q̄ ad illas nō ſegtur nisi effect⁹ rōis: ſicut eē excōicatū vel eē absolutū a vinculo exteriori:⁊ q⁹ nō ē particeps ſuffragioꝛ eccle:hoc nō ē ex vtute excōicatiōis ſz ex diuīa pactiōe:q̄ hūana ordiatio nihil reale cāt. Sz secus ē de clauib⁹ ordinis i gb⁹ diuina ordinatio opaf. ¶ Sz ꝺ bꝫ arguif a gbusdā ſic. Illō i opationē nō pōt i quo nō ē p̄n^m opatiōis:aliogn ageret qō nō posset:ſz illō i quo nō ē character pōt i opationē diuinā vt nūc logmur:iude⁹. n. vl' gētilis i quo nullus ē character pōt baptizare:qō ē op⁹ diuinū:g̃ character ip̄essus ex sacro nō ē p̄n^m taliū opationū. ¶ Dōm q⁹ nō ē aligs character q ſit potētia baptizādi absolute nec actiue nec passiue:lz aligs ſit potētia baptizādi ex offō:nō tñ passiue:ſz eo ipo q⁹ aligs ē volūtari⁹ vere vl' inter p̄tatiue pōt baptizare ⁊ baptizari:eo q⁹ character nō est p̄n^m oīs actiōis ierarchie ſimpl'r exercēde:ſz alicui⁹ ſimpliciter ⁊ alicui⁹ ex offō. Uñ caracter sacerdotal'⁊ epalis ē p̄n^m ſimpl'r ꝫficiēdi:⁊ ordinādi:⁊ character baptiſmalis' ē ſimpl'r p̄n^m recipiendi alia sacra. Uñ qui caret istis charactēribus nihil boꝛ facere aut recipe pōt:q̄ caret p̄n⁹ operatiuo. Sz character alioꝛ ordinū ē p̄n^m opandi ex offō:⁊ character ꝫfirmatiōis ꝫfitēdi ex offō:⁊ character sacerdotalis baptizādi ex officio. Nullus ēt character est p̄n^m baptizandi actiue vel passiue ſimpliciter loquendo. Et ideo hos actus potest quidem homo exercere ſine omni characterе:ſed non ex officio.

Secūdo videndū ē de subo ī quo sit subiue. Circa qō sunt tres ꝓnes. ¶ Pria q nō est ī eēntia aie sz ī potētia: qz nā spūalitati ꝓportionalr substernit: sicut perfectibile pfectioni. Uñ sicut gra q ē spūalis vite ꝑn̄m ē in eēntia aie sicut ī subo: ita character q ē spūalis potētia ē sicut in subo ī nāli potētia aie: z nō ī eēntia aie nisi mediāte potētia. ¶ Sz ꝺ hoc arguūt qdā sic. Destructo ꝑncipio vite nālis destruit ꝑn̄m nālis opatiōis: ḡ similr in vita spūali destructo ꝑncipio eēndi vl viuēdi destruit ꝑncipiū opādi: sz destructa gra nō destruit character: imo ponit manere ī peccātib⁹ moztaliter: ḡ character z gra nō se hñt sicut pncipiū essendi z opandi in vita spūali. Sed hoc non valet: qz ois forma q̄ est ꝑncipiū opādi qōcūq; siue ꝓpinquū siue remotū: ē ꝑn̄m eēndi formalr: cuz oē qō agit: agat ꝑm q ꝑ est in actu. Sz nō ꝺuertit: qz aligd ē ꝑn̄m essendi qō nō operandi imediate: sicut forma subalis: vel nullo mō sicut quātitas: vel rlō: aut aligd hꝺ. Illa igit forma accītalis q̄ sic est ꝑn̄m eēndi q nō opandi saltē imediate: ꝺgrue ponit ēē illi subo qō ñ ē ꝑn̄m opādi imediate: vt sic pfcō z pfctibile sibi ꝓportionabilr cozrespōdeāt. Et pp hoc gra q̄ nullius opatiōis ē ꝑn̄m imediate ꝺgrue ē ī eēntia: z nō ī potentia. Sz ois forma q̄ est imediate ꝑn̄m agēdi vl patiēdi superaddita essentie z potētie ꝺgruēti⁹ ponit ī potētia q̄ silr est pncipiū imediatū q̄ ī eēntia q̄ solū ē ꝑn̄m remotuz. Et qz hꝺ ē character iō ꝺgrue ponit ī potētia. Et cū dr q destructo ꝑn⁹ eēndi destruit ꝑn̄m operādi: vez ē ꝑn̄m qō fundat sup illud. Pncipiū. n. opandi meritozie qō ē charitas: fūdatur sup ꝑn̄m eēndi: qō est gra. Uñ destructa gra destruit charitas. Sz ꝑn̄m operādi actiue vel passiue opationes ierarchicas nō est gra: imo gra ē terminus z finis: qz ad hoc exercen ī vt gra hēat. Nec ꝓ tāto dicūtur character ꝑncipiū agēdi z gra eēndi q vnū rūdeat alteri sicut fundamētum: sed qz q̄t ūcūq; sint dispata ꝑn̄m essendi z nō operandi dz eē in eēntia sibi ꝓformi: sz ꝑncipium opandi ī potentia. ideo zc. ¶ Scda ꝓclsio ē q nō ē ī aliq potentia organica: qz cū character sit spūalis nō dz fūdari sicut ī subo ī aliquo corpali. ¶ Sz ꝺ hꝺ arguūt qdā sic: qz character nō ponitur ī mīstro: nisi vt sit agēs īstrale respectu sacri:: sic sunt res sacrales. Uidet ḡ q character sit ponēdus ī ministro q̄tū ad id in quo magis ꝺuenit cū reb⁹ sacralib⁹: sed minister oze vel lingua ꝓfert vba sacralia: cū manu vo applicat māz ad illū q suscipit sacrz: ḡ character si sit talis potentia magl dz pōi ī oze vl ligua vl manu q̄ ī aliq spūali potētia: qz z res sacrales: ī gb⁹ ponit silis vt⁹ sūt q̄dā res corpales. Sed hoc non cogit: qz lz character non faciat subm nisi instrumētū agēdi vel patiendi respectu sacrōz q̄ sunt corpalia: nō tū pp hoc dēt eē character in pte corporea: puta manu q tāgit mām: vel oze: qō ꝓducit formā: qz hō est instrm oci aiatū qō ꝑ intellectū applicat se ad ꝓferendū sacrm vel suscipiendū: ad qō ēt requirit itētio: q̄ est actus intellect⁹ siē dirigētis: vñ ī primo ꝑncipio directiuo h⁹ itētiōis z applicationis dz eē character: z nō in mēbris exequētib⁹: sicut etiā potētia medicatiua facit medicū cooperatoz instrales nature ꝑ applicationē medicine ꝓx cū nā sit ꝑncipale agēs sanitatē. Nec pp hoc ars medicatiua ponit ī oze dictante nec i manu cirugicāte. sed ī intellectu dirigente: z silr ars domificatiua z hꝺ. Et silr ē in ꝓposito. iō zc. Nec obstat q talis ductio vel intētio nō pōt eē ī puulo: qz istō accidit sacramēto. ¶ Et iō est zª ꝺclusio q character est tm̄ ī itellectu possibili: q̄tuis ꝓbabilr videret q. 4ᵒʳ. ornat⁹ q ī alys sacris imprimūt q nec ad agere nec ad pati ordinant: sz solum sunt dispositio ad gram in eēntia sicut z gra ponerentur: z q ꝑter characterē tria sacra alia illū ornatuz ipsime rent. cū eque disponāt ad gram sicut ista: sz ꝑter hoc q ad gram disponūt: disponūt etiā ad aligd agēdū vel patiēdū ad qō potētia nālis nō se extēdit. Et hoc ē p characterem qui est supnālis potētia. Tñ ꝓbabili⁹ ē q character siue cōsidereī: vt est dispositio ad gram q̄ est ī eēntia z ad characterem: que est in volūtate nō est in vtroq;: qz hoc ē impossibile: nec in vno magis q̄ ī altero. Et iō est ī medio. s. ī intellectu possibili: q ē potētia media iter eēntiā z voluntatē. Et eadē est rō de ornatib⁹ q nō sūt characteres. ¶ Itē ꝓut est ꝑn̄m agēdi vel patiēdi spūalia dz eē ꝑma potentia spūali opatiua: cuiusmōi ē itellect⁹ possibil: ita q ī bap⁹: ordine: z ꝓfirmatiōe nō ē aliō character z ornatus: sz sunt idē re. Est. n. character ornatus siue dispositio ad gram: z cū ꝺ est sig̃m distinctiuū z opatiuū: qō non est ornatus simplex. ¶ Sz ꝺ hoc arguūt quidaz sic. Aut est ꝓp opationez elicitam aut ꝓp ipatā: elicitā vt intelligere: ipatā vt mīstrare: nō ꝓpter ꝑmam: qz nō aliō nec melius itelligit sacerdos p⁹ suā ordinationē ī qua dr recipi character q̄z añ: nec pp sēcūdā: qz nihil exñs ī potētia aliq̄ pficit ad opationē ipataz nisi pficiēdo ad opationē elicitā: sicut charitas ñ pficit ad opus opatū exterius a volūtate nisi pficiēdo volūtatē ad opus elicitū qō est velle. Cū igit character nō pficiat itellectū respectu opatiōis elicite q̄ ē itelligere vt dcm̄ ē: ꝺñs est q nō pficiat ipm ad opationē extrinsecā impatā. Et sic nullomō vr q sit ī potētia itellectiua. ¶ Sz hoc non bñ ē dcm̄: qz sic scia ꝑactica: z ars factiua sūt ꝑncipalr pp op⁹ operatū nec tñ sūt ī potētia eliciēte illō pp qō sunt ꝑncipalr: sz in potētia dirigēte z opante: sic character ē ꝑncipalr pp recipere vel ꝓferre sacrm cui⁹ collatio vel susceptio imediate elicit a potētia organica: nō tñ pp hoc est ī ea: qz ista collatio z susceptio exterioz dz regi z dirigi ab interiozi itētione. Et iō in intellectu q ē ꝑmū regulās z dirigēs ī dando z suscipiēdo sacra dz poni character: vt. s. itellect⁹ p fidē illustrat⁹ dirigat intētionē ad ꝓferendū z suscipiēdū sacrm ꝺ vel illud: q̄tuis ēt ī infideli sit character: z in nō characterizato sit fides: sicut ī cathecumino. Et iō nō est sic itelligendū q character eliciat intētionē: nec dirigat: cū eq̄liter nō characterizat⁹ itēdat: z characterizat⁹ ñ itēdat: sz qz itētio p characterē hz vtutē quaz alias ñ hēret. Et iō dōz q character ē pp vtrāq; opationē nō vt elicitā dirigat z illaz imperet: sz vt directio z impiū hēant effectū. Qui. n. sacra ministrat dz intēdere q faciat illud qō facit eccla. Nec ad ꝺ iuuat directe character: sz facit vt itētio hēat effectū. ꝑ characterē. n. baptismalē intētio recipiēdi alia sacra facit ipsum vere suscipe ea: z character sacerdotalis facit q sacerdos conficiendo vel absoluendo efficiat qō intendit.

Tertio videndū ē ī quib⁹ sacris character imꝑmat. Ubi sunt tres ꝺclusiōes: Pria est q ꝺprimit ī illis qbus deputat hō ad actiōes sacras suscipiēdas. Et sic est baptism⁹ ianua sacroz. Uñ nec aliā potētiā suscipiēdā a nā supponit. alias eēt processus in ifinitū. Scōo ē ī illis quib⁹ hō deputat ad actiōes sacras exercēdas ꝺ ifideles. Et sic ē character ꝺfirmatōis: nō absolute sz ex officio. Uñ antea nō exponebāt sicut dcm̄ ē aplis. Sedete in ciuitate donec induamini vtute ex alto. Et zº ē in illis qb⁹ hō deputatur ad exercēdas opationes sacras circa pplm fidelem. Et sic ē character ordinis. ¶ Ex bis segtur zª ꝺclsio q in xpo nō fuit character nec baptismalis: qz actiones sacras habuit exercere ñ recipere: iuxta illud: ego a te debeo baptizari: nec ꝺfirmatiōis: qz ꝺfessionē bonā fecit coram pontio pilato: sz ad hoc sacro nō eguit roborari: nec ordinis: quia ipe nō ordinat ad seipsum: sicut ille character ordinat ad corp⁹ xpi ꝺsecrādū pncipalr. ¶ Tertia ꝺclsio ē q ē indelebilis. Et pp hoc sunt tria sacra ista irreiterabilia ne fiat eis iniuria hñtib⁹ effectū ppetuū. Uñ ī moztuis dānatis z saluatis remanēt ppetuo. ¶ Sz q ꝺsuenit q̄ndq; argui cōtra hoc qō dcm̄ ē q est potētia: qz potētia ieest homini a nā character vo nō: ñ valet: qz ē potētia nō nālis sz supnāl: qz facit posse in sbam act⁹ agēdo vel patiēdo. in quā nllo mō posset alias. Et hec po⁹: ē potētia ꝑ ꝺicta: q̄ est ꝑn̄m transmutādi aliō vel ab alio. Uñ cū baptizat⁹ solus possit sbam

alioꝝ sacroꝝ recipe quā nō baptizat⁹ nō pōt: nisi mrimony: cū etiā solus sacerdos possit cōficere ꝛ non ali⁹: ꝛ solus epus ordinare ꝛ nō alius: ꝛ hoc est vere trāsmutare: ꝑ q̄ est vera potentia. Sz de charactere ꝯfirmatiōis ꝛ inferiorum ordinū qui nō dāt posse absolute: sz ex officio ꝛ auctoritate nō vī tāta rō. ¶ Ad arg^m in oppositū est dōz q̄ per sacr̄m ve. le. nō includēdo circūcisionē nō distinguebant fideles ab infidelib⁹ vniuersal'r: cū Melchisedech ꝛ Job: ꝛ omnes sancti q̄ fuerūt añ Abraā: ꝛ mlti alij eēnt fideles ꝛ sci ex̄ synagogā: q̄ ad illas cerimonias nō tenebātur: sz solū ad legē nature ꝛ fidei inspirate nō scripte. Sz sacr̄a nr̄e legis excepto forte mrio⁹ distinguūt fideles ab infidelibus: q̄ extra eccl'iam nostrā q̄ est vl'is nō est fides: nec locus sacrificij: nec salus: sicut erat extra synagogā q̄ solū fuit pars eccl'e nō tota eccl'a. Et iō in sacr̄is nr̄is magis imp̄mit character q̄ꝫ in illis. Cū ēt sacr̄a illa nō iustificarēt ex ope opato nō hēbant aliquē realē effectū: nec ꝑ ꝯñs i sacerdotib⁹ ministrantib⁹ ea oportebat eē aliquā realē ptātē: q̄ ꝑ suū sacerdotiū nihil reale trāsmutabat̄: nec in aīa nec in mā sacrificioꝝ ꝑ vba. Circuncisio āt q̄ est ex ope opato iustificabat̄. in se quidē realē vtutē habebat ad ornatū nō ad characterem: sed in ministro non requirebat virtutem sicut nec baptismus: vt dictum est. Qō III

TErtio queritur de bap⁰ flāminis ꝛ sanguinis. Et vī q̄ ꝑter bap^m fluminis nō debeāt eē ista baptismata: q̄ in oib⁹ q̄ sunt vni⁹ spēi ē vn⁹ modus gnātionis: sz bap⁰ ē regnātio in vitā spūalē q̄ ē vnus rōnis in oib⁹ gnātis: q̄ debet esse tm̄ vna regeneratio siue vnus mod⁹ regenerationis .s. baptismus fluminis tm̄. ¶ Oppositum dicit Dam̄. i l'ra.

Respōdeo ꝓmo videndū est ō baptismo sanguis. Ubi sunt tres ꝯclusiōes. ¶ Prima q̄ ¶ 1ª ꝛ
iste baptismus deficit a duob⁹ in vero bap⁰. s. in charactere quē martyr nō hz: q̄ hz rē sacri sine sacro. Itē deficit i alio s. q̄ ad istū ñ sufficit attritio: sz regrit̄ ꝯtritio. ad illū vo sufficit attrio. Et eā ē q̄ ille iustificat ex ope opato: iste ex ope operāte. Et iō nisi sit ꝯtritio nō saluat. Raro tn̄ est electio martyrij ꝑsequtiōe ingruēte gn̄ sit ꝯtritio: q̄ꝫ est tāt⁹ motus in deū ꝓp q̄ est eq̄lis in pctīs detestandū. ¶ Scōa ꝛ ¶ 2ª ꝛ
est q̄ egpollet in duob⁹ effectib⁹ p̄luatiuis vero bap⁰ qui sūt āmotio oīs culpe originalis: actualis: venialis: ꝛ mortalis: ꝛ remissio omnis pene eterne ꝛ tpalis: ꝛ forte plus: q̄ si latro martyr refurgeret suscipiēdus nō eēt. ¶ Tertia ꝛ ē ¶ 3ª ꝛ
q̄ excedit in collatione boni ꝛ respectu p̄mi eēntialis: q̄ plus ꝯfert de gr̄a: eo q̄ maiori opi ad q̄ plus ē nēcia se exponit: vt deus nō deficit in necessarijs: ꝛ sic hēt maiorem aureā. Itē respectu accēntal'i: vñ hz aureolā. Hēt ēt i eccl'ia honorabiliorē sepl'turā: q̄ pul'i ñ venerāt̄: vt sci ĩocētes.

Secūdo videndū est de baptismo flamis. Ubi sūt ēt tres ꝯnes. ¶ Prima q̄ deficit a bap⁰ vo in ¶ 1ª ꝛ
charactere. vñ ꝛ baptizandus est. Itē deficit in dispōne: q̄ ad istud regrit̄ ꝯtritio: q̄ ex ope opante iustificat. ad illō sufficit attritio: q̄ ex ope opato. Itē deficit i remissiōe pene tpalis: q̄ nō ē nisi ꝑm q̄ꝫtutatē ꝯtritiōis. Itē deficit in sepultura eccl'astica qua carēt catbecumini. hz ꝑ eis oret eccl'esia. ¶ Scōa ꝯclusio ē. q̄ egpollet i remissiōe moztaliū: ¶ 2ª ꝛ
ꝛ pene eterne: q̄ sunt ꝯnexa. ¶ Tertia ꝯclsio ē. q̄ quo ad ¶ 3ª ꝛ
quid excedit. s. q̄ iterat̄: ꝛ q̄ ꝓpo merito saluat. ¶ Tertio videndū ē vtꝝ ꝓfessio religiōis approbate quo ad deletionem oīs pene egpolleat bap⁰. Et vī q̄ sic: ꝑ visionē q̄ vidit gdā i vitis patꝝ eādē gr̄am descēdere sup̄ eos q̄ habitum religiōis assumūt ꝛ sup̄ baptizatos. Hr̄a aūt dei i bap⁰ non regrit gemitū neq̄ plāctū: sz gratis oīa ꝯdonat hz Ambr. ¶ Itē hoc idē ꝑz ꝑ aliā visionē bti Antony: q̄ cū ab angelis leuaretur in celū obstitit ei diabolus obꝝciēs pctā seculi: cui dcm̄ ē ab angelo. Illa dimissa sunt ei ex quo sec'm dimisit: Sz si alia hēs illa ꝓponas. Que cū non hēret Antonius liber in celū leuat̄. ꝛ liber deponit̄. Itē in Aut'. ō monachis. dī q̄ ingressio monasteryj oēm maculam abstergit.

¶ Itē hoc idē apparet: q̄ q̄ accipit crucē vltra marinā plenā idulgētiā ꝯsequit̄: a q̄ tn̄ cruce liberat̄ intrādo religionem: q̄ tollit post xp̄m crucē ꝓpetuā: Uñ idulgētiā videt̄ plenius ꝯseq. ¶ Sz q̄ ꝛ hoc sunt visiones aliq̄ de religiosis: qui post mortē visi sunt i purgatorio ēt pro peccatis in seculo cōmissis: iō sic pōt distingui ꝓbabil'r: q̄ obligat⁹ ex delicto cedēdo bonis nihil lucrat̄ vt carcerē euadat: sz qō nō pōt soluere ere: luit i corpe: ꝛ exigit̄ vsq̄ ad nouissimuꝝ quadrātē: sz obligat⁹ ex ꝯctu vel q̄si cedēdo bonis euadit carcerē: ne postea ꝯueniat̄ deueniēs ad pinguiorē fortunā vltra quā facere possit deductone egeat. ¶ q̄ bōis cedere possunt. l. i. Instit'. de actiōib⁹. ℌ. vl. Sic igit̄ religionē profitēs cedit oīb⁹ bōis suis de q̄bus ꝑ pctis satisfieri p̄t. exterioribus ꝑ votū pauptatis: q̄ totū ōo dedit q̄ sibi nihil retinuit: ꝛ a sequētib⁹ tot dimissa sunt quot a nō sequētibus cōcupiscj potuerūt hz Greg. Et tn̄ Zache⁹ dimidiū bonoꝝ suoꝝ dando paupib⁹ audiuit hodie huic domui salus a ōo facta ē. Itē bonis corpis ꝑ votū castitatis cedit: ꝓp q̄ꝫ implenda sunt ieiunia: disciplineꝝ ꝛ alie austeritates: ꝛ penalitates. Itē bonis aīe ꝑ votū obediētie cedit: in q̄ sūt oīones contente. Et iō ingressi monasteria se: ꝛ sua deo dedicāt. C. de sacra. ec. autē. ingressi. Uñ si nō sunt cōtriti nec ꝯfessi ex delicto sunt obligati: ꝛ sic morientes tradūtur exactori mittendi i carcerē ifernalē: donec reddāt nouissimū q̄drātez. ¶ Si aūt sunt ꝯtriti ꝛ cōfessi: remittit̄ eis oīs pena pro tali cessiōe bonoꝝ ꝑm q̄ arguūt ꝑme visiōes: sz hoc est sub pacto vel sub tali ꝯditiōe vel mō: vt si supuiuāt q̄ō ē puenire ad pinguiorē fortunā satisfaciāt. Qō si faciāt bñ q̄dez: si aūt nō satisfaciāt: sz negligētes sūt i carcē purgatorij satisfaciēt ꝑm vltias visiōes. Sz si añ negligēciā moriunt̄: q̄ꝫ i iudicio ꝯfessiōis q̄si ꝯfit̄ ex cessione illa: gr̄a dei oīa gratis cōdōat: vt oñdūt ꝑme visiōes. ¶ Ad arg^m i ℌ. iuz ē dōz. q̄ bap⁰ sanguis ꝛ flamis bñt eādē vim regenerādi cum bap⁰ aque: q̄ꝫ bap⁰ sanguis ꝛ flamis nō valeat ad regnātionem nisi ei q̄ hz bap⁹ flumis in ꝓpōsito: q̄ñ. s. articul⁹ necītatis: nō ꝛcēpt⁹ religiōis sacr̄m excludit: vt dī i l'ra. Et sic quodāmō agunt in virtute baptismi aque. Qō IIII.

Quarto queritꝝ de carētib⁹ vsu rōnis vtꝝ sint baptizādi. Et vī q̄ ñ. q̄ nō min⁹ indigēt puuli ifideliū saluari q̄ꝫ fideliū: sz illi nō sūt baptizādi: ergo nec isti. ¶ Contra. baptismus succedit circuncisioni: sed illa dabatur infanti octo dierum: ergo ꝛ baptismus.

Respōdeo ꝓio videndū ē de paruulis fidelium. ¶ Ubi sciēdū ē q̄ puuli fideliū nō solū possunt i pueritia baptizari: imo dñt: ꝛ laudabil⁹ ē q̄ꝫ expectare etatē pfectā: ꝛ ℌ pp. z. rōes. ꝓio q̄ pp ibecilitatē nāe defacili pñt mori ꝛ dānari. Uñ vt dānatiōis piculm euitet̄ dñt bap⁰ pueniri. Scōo pp ifestatōes demonū q̄ ñ hñt tātā ptātē i pueris baptizatis ab originali mūdat'i q̄ꝫtā in illis q̄ adhuc hñt orig^le: neq̄ q̄ꝫ^m ad nocumenta spūalia: neq̄ q̄ꝫ^m ad corpo^lia. z⁰ q̄ꝫ i pueritia facili⁹ hō ad alia iducit̄ ꝛ firmi⁹ iheret hz q̄ dic̄ phs z⁰ Eth. d. Nō paꝝ dñt sic vl'sic ex iuuene ꝯfesti assuefieri sz multū: magis aūt oē. Et hanc cām assignat Diony. in fine eccl'iastice hierarchie dicens. Tradit aūt puerꝝ sacris symbolis. i. sacr̄alib⁹ signis sūm⁹ sacerdos: vt cum eis ꝟsetur ꝛ non formetur vita altera nisi diuina contemplantem semper.

Secundo videndū ē vtꝝ furiosi amentes ꝛ hꝺ baptizādi sint. Ubi distinguēdū ē: q̄ꝫ gdā sūt q̄ sunt ex natiuitate amētes: ꝛ nūq̄ būerūt lucida iterualla. Et de talib⁹ videt̄ idē iudiciū q̄ō de pueris. Quidā aūt demētiā incurrerūt ex ifirmitate vel ex aliquo hꝺ. ꝛ hñt aliq̄

lucidā interualla. Et de istis dōz é: q si añ q̄ istā demētlā incurrerēt: vel dū bñt lucida interualla fuerūt in ꝓposito bap^m suscipiēdi si necitas sit: possunt baptizari: ⁊ baptizati sacrm suscipiūt ⁊ rē sacrī: ēt si tūc actu dissentiāt ī amētia exñtes qñ baptizant. Uñ frenetici q añ petiuerūt imergū tur. Alias ex casū necitatis nō sūt baptizādi. Si āt añ amē tiā ꝺixerūt nō recipiūt sacrm nec rē sacrī. Jn p^o aūt casu si ifirm^o ligat vt ei corpalr medeat mlto magis vt aīe: ⁊ ī bap^o necitatis, cēt ligādus q̄tūcūq; ēt irreuerentiā sacro exhiberet: ēt si mingeret in aq̄: in q̄ eēt baptizād^o. Sz neo phiti assistētes ibi eēnt pp scādalū amouendi. Eucharistia vo ⁊ extrema vnctio: q̄ nō sunt necitatis: frenetico qdem q ꝓius petyt exhibētur: dū tñ irreuerētiā nō exhibeat: ⁊ ꝓci pue boc é de eucharistia: quā posset expuere. Sz de extre ma vnctione non sic oportet irreuerētiam timere: sed ma gis anime languenti subuenire.

Tertio videdū é de dormētib^o de gb^o eodē mō dōm est sic de amētib^o ⁊ furiosis: q ipi ī pic'o sūt baptizādi si ī vigilia apparuit ꝓpositū q vellēt baptizari. Et iō hic pōt sumi arg^m q si dormiēs: q ī vigilia būit ꝓtētionē ⁊ ꝓpositū pcutiēdi clericū: lz ipz tūc nō pcusserit: postmodū dormiēs surgat ⁊ ipz pcutiat: q sit irregl'aris: ⁊ boc rōne volūtatis ⁊ ꝓpositi añl. Et forte é excōicat^o: cū illō qō fit ī sōno ꝓcedit ex malitia quā vigilās ꝓcepat: sicut ꝓyciēs lapidē: lz mox añ pcussionē peniteat nō euadit excōicationē: sicut nec ille q mādauit ⁊ añ peniteat sz mādatū nō reuocauit: ēt si nō potuit. Et hic é casus ī quo snīa iuris īcipit ligare ēt iustuz.

Ad arg^m ī oppositū é dōz q circa pueros ifidelium é di stinguēdū: qr aut bñt vsū rōnis: ⁊ tūc possūt baptiza rī ēt inuitis parētib^o: sicut ⁊ mīo^m ꝺhere. aut nō bñt: ⁊ tūc circa hoc é triplex opīo vtz. ſ. sint inuitis parētib^o baptizā di. ¶ Prīa dicētiū duo. ſ. q ꝓncipes terreni possunt licite: īmo ⁊ meritorie auferre pueros iudeoz q sūt ī dominys suis ⁊ eos bap^o offerre. Et hoc é ꝓn^m dcīm. Scōo dicūt q pueri sic baptizati suscipiunt vez bap^m. ¶ Prī^m pbat p^o sic. Res ⁊ bona ꝺuoz sūt dīoz suoz: lz iudei sūt ꝺui dīo rū ī quoz terris bitāt: vt bētur ex. ō iudeis ⁊ saracenis. c^o. Etiā si iudeos: q res ⁊ bona iudeoz sunt ꝓncipū xpianoz in quoz terris bitāt: lz filij sūt res quedā parentū: q pueri iudeoz sūt ī ptāte ꝓncipū: vt res q̄dā eoz. Possunt q eis vti vt placet offerēdo eos. ¶ Scōo sic. ꝓnceps xpian^o dīs iudeoz pōt filios eoz vēdere ī ꝺuitutē terrenā: q fortiori rōne pōt eos offerre ī ꝺuitutē ꝺiuinā: q̄ fit p bap^m: īmo vi dent in boc mereri. lz boc faciūt pp salutē pueroz ⁊ bono rem dei: nō vt parētes cogātur ad credēdū: qr illō nō é lici tum. ¶ Scōz pbat sic: qr ad susceptionē bap^mi sufficit q nō īueniat obex ꝺrie volūtatis: vt pz ī puul'xpianoz: lz in pualō iudei vl'ifidelis nō é obex ꝺrie volūtat|: q suscipiūt vez bap^m. Et dico ꝺrie volūtatis ī suscipiēte ⁊ nō ī parēte: qr alias pctā ꝓrioz parētū nocerēt ⁊ trāsirēt ad filios: q̄ nō é vez. ¶ Sz be rōes paz cogūt. ꝓma nō: qr nō lz re sua vti ad oēz vsū. Nō. n. lz vti ancilla ad ꝺcubitū: lz ad ꝺuitiū qr ad boc é sua nō ad illō. Uñ nec īuitā pōt dīs accipe vl' dare i vroré. Si lr iude^o é ꝺu^o ꝓncipis nō plus filij q̄ pr: i mo filius nō é ꝺu^o: nisi qr pr vel mr: qz part^o sequit vētrē. Sic q̄ prez nō pōt cogere ad bap^m q̄uis sit res sua: ita nō pōt cogere prez ī filio. Uolūtas. n. pris volūtas filij reputa tur. Et sic pr testat filio sic ⁊ sibi: ⁊ elegit ei sepulturā sicut ⁊ sibi. Uñ sic filiū adl'tū ꝺ ei^o volūtatē bap^r nō pōt: nec de bet ꝺ voluntatē ipi^o filij: sic nec filiū ipubē ꝺ volūtatē pris q̄ é dispositiua ō filio: qr illo iure valz testm pupillare fcm a pre: q̄ testm adl'ti sui iuris fctm ab eo. ¶ Per idē pz ad z^m: qr ī his q̄ sūt iuris būani ad q̄ se extēdit ꝺuit^o: pt dispōere ꝓnceps de fi^o pre īuito: sic ⁊ ō ipo pre: lz ñ ī his q̄ sūt de iure nāli vl' ꝺiui^o: nā nō possz ꝺbē spōsalia p fi^o vl' p filia pre īn uito: sic nec ipz prez īuitū possz vxorare. ¶ Ad z^m dōz q é obex volūtas pētū: ⁊ iō ñ baptizat. Et cū dr q pctā pētū nō trāseūt ad filios: vez é directe: q̄si q nascendo ab eis ꝺ bāt pctā eoz: sic ꝺbūt pctm Ade: sed īdirecte ⁊ p accñs bñ pōt pr īpedire bonū filij ēt spūale. ¶ Et iō é ꝺa opi. huic ꝺ ria: q̄ pōit q nō é licitū pul'os iudeoz parētibus auferre: ⁊ eos bap^o offerre. Et si ō fcō baptizentur nō suscipiūt bap^m. Rō ꝓmi é: qr q̄uis alig possint eē ꝺui alioz q̄ ad opa: in bis tñ q eis ꝺpetūt iure nāli ⁊ diuio nō sūt ꝺui sz libi. Pōt n. ꝺu^o comedē ⁊ bibere īuito dño: ⁊ mīo^m ꝺbere vt dcīm é. Et bētur ex. ō ꝺiugio ꝺuoz. c. p. Dec. n. ꝺpetūt eis ō iure nā li. Et silr pōt īuito dño credere ī deū: ⁊ hō q̄ ptinēt ad ius diuinū. Sz baptizari ptinz ad ius dīnū: g cū cura pul'oz ō iure nāli ⁊ diuio ꝺpetat q̄ad b̄ pentib^o: māifestū é q nō pñt eis licite auferri: vt baptizentur: lz possint eis auferri: vt vēdātur sic ⁊ cetere res ⁊ opa ciuilia. ¶ Scōo qr ñ mi norē ptātē bñt dīi tpales sup iudeū: q̄ sup ei^o filiū: īmo q̄ si maiorē: qr a ꝺuitute pentis deriuat ꝺuit^o filij. Sz ꝺstat q ꝓnceps ñ possz licite iudeū ꝺpellere ad cl'tū bap^mi suscipiēduz ī se vt bēt. d. 45. ex ꝺcilio tolletano: vbi dr sic: ō iu deis p̄cepit scā synod^o nemini ad credēdū vi īferre: g nō pōt ei īferre vi auferēdo filiū vt baptizet: cū volūtas filij pul'i sit volūtas pris q̄uis bēat vsū rōis. ¶ Tertio qr si b̄ eēt lucidū credēdū ē q ꝓmitiui sci ⁊ rectores eccl'e b̄ ꝺsu luissent terrēis ꝓncipib^o: q̄s būerūt valde fauorabiles: vt silūester Cōstātinū: ⁊ Ambrosi^o Theodosiū: g nūq̄ legūt hoc fecisse: g nō é ꝓbabile q b̄ possit licite fieri ¶ Quar to qr b̄ nō eēt secuz: lz valde piculosū: qr puer baptizatus dū veniret ad etatē adl'tā possz de facili resilire ab eo qō fecisset ignorās ꝺ volūtatē bñtiū curā ei^o. Ex gb^o pz q nō é licitū ꝓncipib^o terraz auferre filios iudeoz: ⁊ offerre eos bap^o. ¶ Scōm pbat sic. ſ. q si baptizēt nō suscipiūt bap^m: qr ad susceptionē bap^mi nō sufficit q nō īueniat obex ꝺrie volūtat| ī eo g ꝺz bap^m: lz regrit iten^o suscipiendi bap^m di recta vl' iterptatia. Qz pz: qr si adl't^o aliqs sic nutrit^o ēt q nihil oio audisz ō fide: ⁊ eēt ī solo orīgiali: si tal' ꝺormiret ⁊ ꝺormiēdo baptizaret ꝺstat q nihil fieret: vt pz ex p̄cedē tib^o: ⁊ tñ ī volūtate ei^o bap^o nllm obicē īueniret. Plus g re grit. ſ. iten^o suscipiēdi bap^m directa vl' iterptatia: directa ī adl'to: iterptatia i pul'o. Sola āt volūtas pentū é volūtas iterptatia pul'oz añq̄ bēant vsū rōis. pp qō ꝺsueuit dici q antigt^o añ datā circūcisionē saluabāt ī fide pentū: nō aūt alioz nisi q gerebāt vicē pentū. Qr si īuit| pentib^o baptiza ret pul's nihil videret fieri cū desit volūtas eoz directa ⁊ iterptatia. ¶ Sz lz be rōes saltē due ꝓme sint tacte supi^o ꝺ aliā opionē: tñ ad eas possz sic īstari: ⁊ p ꝺ pmā. Uñ possz sic dici ad mīorē q eductio liboz é ō iure nāli qō oia alia docet: lz doctria ī morib^o ō iure gētiū. Si tñ pr vellz docē filiū malos mores nō eēt pmittēd^o: puta qō eēt mechādū: qō eēt furādū ⁊ hō: imo iuste bec sibi ꝓbiberēt: ⁊ sibi tute la filij auferret: ⁊ merito ꝓuaret iure prie ptāt|: sic dīs p stituēs ancillā. C. de epa. au. si lenōes. Et si pr lib eēt aufe rēda eēt sibi filia quā vellet ꝓstituē. Cū g fornicatio spūal' sit peior ⁊ magis noceat ciuilitati xpiane: multo magis au ferēda é sibi ꝓles quā vl' facere a fide adl'tera. ¶ Ad z^am pt sic rīderi q ꝺ volūtatē suā directā vl' iterptatiuā nll's é baptizād^o: lz volūtas pris nō é volūtas filij nisi ī bōis filij ⁊ in q̄ z^m se exhibz piū prez nō aūt bostē: sic tutores ⁊ curati dicūt dñi qñ bñ admistrāt: nō āt qñ pupillū spoliāt. ¶ P. si volūtas pentū nō regrit ad bap^m: g ꝺrie volūtas nō ipe dit bap^m: qr si oppositū ī opposito: ⁊ ꝓpositū in ꝓposito. Si puer nō hz prez nec mrez: sed ābo sunt mortui: cū nō desit remediū salutis siue sit fideliū siue ifideliū filius pōt ⁊ ꝺz baptizari: ⁊ parētis gerēs offm q ei^o curā gerit b facere hz sic ex pietate nutrit puer exposit^o cui^o pentes ignorantur.: Si igit sine volūtate pentū pōt eē ver^o bap^o: ⁊ ꝺ volūtatē eoz silr. Jn bñte. n. vsū rōis eoz volūtas nō regrit ad ef fectū: ⁊ p dīs nec ꝺrie volūtas ipedit effectuz: lz ad b pōt dici q volūtas nō regrit: nec p oppositū ipedit qñ nō bēt

parētes vl'qñ finita est tutella pentū. Sz q̄diu viuūt ꝛ eu/re coꝛ icūbūt sec⁹ vī. ¶ Ad 3ᵐ dōm. q̄ pp seādalū i p̄nci⁹ eccl'e multa omittebāt ꝛ dissimulaba nt̄ q̄ mō non dissi mulāt. Tūc.n. heretici ad fidē nō cogebāt: q tñ iuste po terāt: ne videret fides viribꝰ nō vtutibꝰ ꝓpari. Tūc.n. ec clesia pugnabat solū gladio ozis: nunc aūt ēt gladio māli pugnat ꝺ hostes fidei. ¶ Ad 4ᵐ pōt dici q̄ magis ē verisi mile q̄ nō redeat ad fidē i q̄ ñ ē nutrit⁹ q̄ si eēt i ea nutri⁹: qz adolescēs iuxta viā suā ꝛc. Uñ magis ꝓbabil'r timetur q̄ manēs i iudaismo i ꝓpetuū nō ꝺuertat: vl'q̄ ꝺuersus p/uertat: sic̄ sepe accidit: q̄z si a puero eēt ꝺuersus: ꝛ inter xp̄ianos solos ꝺuersar⁹: qz tūc raro ad iudaismū redit. ¶ Si di cat q̄ ℔ vī ꝺ nām sic̄ mulier hñs filiū suū mortuuz: q̄ alte rius filiū surripuit cui iusto iudicio reddit⁹ fuit: ꝛ i p̄dicib⁹ vna alteri⁹ ona surripit: ꝛ q̄ nō pepit fouet: ad vocē tñ vere mris redit illa ſpreta q̄ fouerat: dōz q̄ ñ ē sīle i ꝓposito: qz pia fraus ē hic: ꝛ nutrix ē mr̄: mr̄ aūt nouerca. ¶ Quīta rō in ℔ vez dic̄ i maioze q̄ regric̄ itētio vā vl'iterp̄tatia: nec sufficit nō hre obicē: sic̄ i illo q̄ hēret legē nālē ꝛ fidē. Sz i mioꝛi possz dici q̄ itētio iterp̄tatia nō ē solū pentū carna/liū sz magl spūaliū: sic̄ oli saluabant̄ i fide pentū. i. eccl'ie: q̄ tc̄ erat: ñ solū pētū carnaliū sz magl pētū legaliū siue spū aliū vl'adoptātiū. Uñ cū iste q̄ agit curā salutis aīe exhibe at se p̄ez: ali⁹ vo bostē: ex q̄ iste q̄ q̄si adoptat eū exhibz se p̄ez: ꝛ ille tāq̄ p̄in⁹ ꝓ eo rñdit q̄ gerit typū eccl'e itētio ꝛ volūtas iterp̄tatia pentū spūaliū iteruenit: ꝛ ℔ sufficit. Si n. tutoꝛ ꝓco⁹ ꝛ curatoꝛ rez succedit loco pētū: ml'to magis isti q̄ q̄si pentib⁹ furiosis exist⁹ tutellā ꝛ curaz filiozum susc̄ipiūt.

3ª opio ¶ Tertia opio ē q̄ tz viā mediā. ſ. q̄ nō ē licituz baptizare filios iudeoꝛ iuitis pentib⁹: si tñ fiat: vē bapti/zati sūt. ℞ primū ꝓbat̄ vt supī scōa opiōe. Scōm ꝓbat̄ sic: qz nō poti⁹ hz ius ifidel' supī filiū q̄z fidelis: sz si fili⁹ fidelis xp̄iani baptizet̄ iuite pente recipit vez bap^m: g̃ sil'r si bap/tizet̄ fili⁹ ifidel' saraceni vel iudei recipit vez sacr̄m. ℞ pro hac opione vī eē qō dī de ꝺsec. d. 4. c°. ℞ Paruuli fideles vo/cant̄: vbi vī insinuari q̄ pul'is sufficit fides offerētiū nulla fcā mētiōe ō fide pētū. ¶ ℞ primꝰ articl's cōiter ꝺcedit. ſ. q̄ nō lz p̄ncipibus xp̄ianis puulos iudeoꝛ: auferre pentib⁹: ꝛ eos bap° offerre. Sz q̄dā ℔ ꝺcesso ſm articl'z reputāt du biū. ſ. q̄ si baptizet̄ q̄ sit vē baptizat⁹. Uñ soluūt rōnes ad hoc iductas sic. Cū.n. dī q̄ fili⁹ pentis xp̄iani pōt baptiza/ri iuitis pentib⁹: ꝛ suscipiet bap^m: vez. g̃ sil'r fili⁹ ifidel'. dōz q̄ nō valz: qz eccl'ia p̄est fidelib⁹: nō solū i actib⁹ ciuilib⁹: sz in his q̄ ad cultū dei ptinēt: iō si xp̄ian⁹ vtat̄ re sua ꝺ diui/nū cultū nō iuriat̄ ei eccl'a si p̄uet euz re sua ꝛ deputet eā ad diuinū cultū. Et i ℔ casu volūtas eccl'e ē volūtas puuli interp̄tatia qz i ℔ cāu eccl'a hz iterp̄tari volūtatē pentū: i/mo vt veri⁹ dicat̄ volūtas eccl'e ē magis volūtas pul'i iter p̄tatia q̄z volūtas pentis carnal': eo q̄ de iure volūtas pa/rentis fidel' ſbest volūtati eccl'e. Nō sic aūt ē ō pul'is ifide liū: qz añ bap^m nō sūt eccl'e: nec rōne sui: nec rōe pētelle: vt sic volūtas eccl'e possit eē volūtas eoꝛ iterp̄tatia q̄q̄ mō. ¶ Decretū ēt allegatū ñ cogit: qz offerētes pul'z ñ offerūt eū vice sua cū nihil iuris bēant i filio aliēo: nisi ℔ ꝓcedat de volūtate pentū: cū supponam⁹ ex titl'o qōnis q̄ offerat eū iuitis pentib⁹: nec vice eccl'e. Cū añ bap^m nō bēat ius i pul'o pentis ifidel'. Canō igit̄ allegat⁹ loqtur i casu i q̄ offe rentes gerūt vicē pentū aut eccl'e: qō pōt ēe i puul' xp̄iano ruz ñ aūt i puul' iudeoꝛ vl'q̄rūcūq̄ ifideliū. Et ꝺfirmo q̄ non ē simile: de fideli ꝛ ifideli: qz nō solum illud est possibi le: immo est licitum ꝛ debitum: nec esset acquiescendum fidelibus parentibus: similiter nec hereticis si nollent fi/lium baptizari: sz de filio i fidel' q̄cd sit ō fcō: saltē de iure certū ē q̄ bapizari nō ꝺz: g̃ nō ē sīle. ¶ Ꝑ. rogāte fideli ma tre: vt Aug. baptizaret̄ sz renuēte gētili p̄re bap^ma dilatuz ē q̄si ecclia noluerit eū baptizare iuito p̄re q̄z ℔ mr̄ vel let: g̃ ml'tomin⁹ vtroq̄z pēte iuito. ¶ Sz q̄cd sit ō pagāis vī q̄ eccl'a possit ꝓpellē iudeos ꝛ filios eoꝛ ad bap^m: sic̄ fi lios xp̄ianoꝛ: qz p̄res eoꝛ xp̄ani fuerūt: ꝛ ad legē Moysi ꝛ ad susceptionē xp̄i ꝓ se ꝛ ꝓ tota posteritate sua se obliga uerūt: cū sit eadē fides modernoꝛ ꝛ antiq̄ꝛ: ꝛ eadē eccl'ia q̄ ē vna colūba: g̃ sic̄ heretici ab eccl'a gētiū exeūtes ad eaz cogi possūt: ꝛ ipis iuitis forte fily grecoꝛ ad ritū nr̄m licite attrahūtur: sic ꝛ iudei fily scōꝛ patꝛ maxīe qz ꝛ ipi ad legē Moysi se obligāt. Exequutio aūt ptinz ad iudiciū eccl'e le gis ve. sicut ꝛ legis noue. Sicut ergo hereticos legis noue profesſoꝛes eccl'esia cogit ad ipsius obseruantiam ſz vez ipsius intellectum ꝛ sensum: qz obligando se ad eam obli/gant se ad verum intellectum: q̄uis ipi non obligēt se ad eam ſm verum intellectum: similiter iudei profesſoꝛes le/gis Moysi q̄uis non obligauerint se ad legem Moysi ſz verum intellectum: sed ſm suum: cogendi tamen sunt: vt videtur ad hoc ip̄m: ꝛ ēt liberi eoꝛ: ideo ꝛc. Uidet̄ etiā q̄ omnis paganus posset cogi. Sicut enim omnis paganus posset puniri a p̄rincipe catholico p̄ropter crimen. Unde saracenus si homicidium committeret ꝓparisius iuste su/spenderetur: ita cum infidelitas sit maius peccatuz cū ipe teneatur ad suscipiēdū legē xp̄i ꝛ fidē nō suscipiēdo eā pec cat. Cū igit̄ pctm̄ omissiōis sit pcm̄ pena dignū: sic̄ pcm̄ cō/missiōis. sic̄ possz ab eccl'a p̄ūiri de blasphemia ꝛ ꝓtumelia creatoꝛis: sic̄ q̄tidie puniūt iudei vt discāt nō blasfemare: sic p̄t oēs ifideles puniri: qz nō recipiūt nec fidē nec sacr̄a eccl'e: vt sic idirecte eā suscipiāt. Et qz rit⁹ iudeoꝛ ē idola/tria: ℔ saltē vt vī punire pōt eccl'a. ¶ Sz lz ita videat̄ esse ſm rōnē al'r tñ ē ſz diuinā ꝓhibitionē. Ascis.n. traditū ba bem⁹: q̄ nō ē volūtas dei vt occidāt̄ ꝑs. Ne occidas eos: ne q̄n obliuiscāt̄ pp̄li mei: vt. ſ. māeat memoria mort⁹ xp̄i. Itē ſz ꝓphetias p̄dicatiōe Enoch ꝛ Helie sūt ꝺuertēdi: vñ vsq̄z tūc vl't de⁹ eos i sua cecitate tolerari. Si aūt vel ipi vl' eoꝛ fily ipis iuitis baptizarētur: tūc nll'i tpe Enoch: ꝛ He lye iuenirētur: nec p̄ñs ꝓphetie vificarēt. Sil'r idē vī ō alys ifidelib⁹: qz ab apl'is traditū bēm⁹ vt ad fidē nēo iui/tus trahat̄ vl'cogat̄: sic̄ ꝑz qō btūs Jacob⁹ dixit hec Her/mogeni ꝛ Fileto. Et apl's dic̄. Quid ad nos ō bis q̄ foz/l sūt iudicare: Uñ ñ hoies armatos fortes ꝛ potētes: ſz ifirma ꝛ cōtēptibilia mūdi elegit de⁹: vt gladio ozis nō māli hoies cōuertat. Uñ de alys criminib⁹ p̄ñt iuste ifideles a fideli/bus puniri: qz de⁹ nō ꝓhibuit: ꝛ rō nālis dictat: de crimine aūt infidelitas nō. Uñ sicut ml'ier si ozdiet̄: ñ solū peccat sed etiam nihil recipit: qz deus ozdinauit q̄ vir ꝛ non mu/lier ozdinetur: sic deus ozdinauit q̄ adultus volens ꝛ par uulus vountate pentuz baptizet̄. Unde aliter nihil agit̄. Uñ sicut bꝛutum non est: capax baptismi: sic nec puer si ne voluntate parentum. Sed istud exemplum nihil va/let: quia ex quo homo est susceptiuus baptismi est: sed p̄ter hoc ad essentiam baptismi requiritur intentio sua vel illius: ideo non est ꝓpriū exemplariter. ¶ Sed quod di/cunt q̄ decretum ecclesie nihil iuris habet in paruulis nō baptizatis: sed in paruulis baptizatoꝛum: non videtur: qz eo ipso q̄ homo committit crimen heresis: cuius cognitio pertinet ad ecclesiam: ecclesia habet aliquid iuris in eo: ꝛ fit de foꝛo ecclesie. Cum igitur peccatum oꝛiginale solo iu dicio eccl'e possit purgari. ſ. sacramento baptismi quod est ecclesie solius: ergo eo ipso q̄ habet oꝛiginale: habet in eo aliquid ecclesia: immo cum nihil possit solui aut ligari nisi a superioꝛe nisi esset ecclesie subditus: non posset ecclesia per aliquod sacramentum ei exhibitum ipsum soluere a culpa nec a pena. Sed ad hoc diceretur q̄ adultus se subi icit: paruulus autez se subdere non potest. Unde oportet: q̄ parens eum subdat: cui natura eum subycit ꝛ procura/toꝛem fecit. Si dicatur q̄ illud crimen non cōtraxit in ter ra ecclesie quando non est natus de ventre fideli: nec de patre fideli non videtur valere: quia dictum est ꝓpetro. Quodcunque solueris super terram. ꝛc. Unde mundus

totus est ei pro naucula. Ita enim habuit sedez in Antiochia sic i Roma: & vbicūq; vult pt eē sedes sua ēt i Babylonia. Uñ cū hēat plenitudinē ptātis i oi terra: & i oi hoie eā hz: & si nec pentes nec ipi se sbyciāt: ds tñ sbycit sibi oēz hoiez. vñ ñ B fac ōfect⁹ iuris sz phibitio superioris. vñ & de alys crīb⁹ punit ifideles: sz ō isto ñ: qz ds phibz: cui coacta suitia uō placēt. Et sic eccl'ia pt de his q foris sūt iudicare: sic pt arcere ifideles a cōione fideliū pp pctñ i mozib⁹ nō pp pctñ i fide: qō ē i eoz ritu. ¶ Et si arguaf ꝺ. ea q̄ dicta sūt: q magis ē occurrēdū pic'lo mortis eterne q̄ tpal': sed puero exñti i piculo mortis tpal' sbueniēdū ē ꝺ volūtatez parētū: ēt si ex malitia vellēt oppo[m]: g̃ multo magis sbueniēdū. ē pueris ifideliū ꝺ piculū mortis eterne: ēt iuitis parētib⁹. Ridet & bñ q nulli sbueniēdū ē i piculo corpali ꝺ ordinē iuris ciuilis. Uñ sīgs a suo iudice rite cōdēnet ad mortē nō ē p violētiā diripiēdus. Et sil'r ꝺ ordinē iuris nālis & diuini: q̄ fili⁹ ē sub cura parētū: ñ ē eripiēdus vt libet a pic'lo mortis eterne. Nō. n. sūt faciēda mala vt veniant bona. Hoc āt fieret si fili⁹ ifidel' parētib⁹ auferret: q̄z cure sbest q̄tū ē de iure nāli & diuio: qz sic ñ eēt auferēda aq̄ ppria alicui eo iuito ad puerū baptzādū: si nollet eā dare gratis: nec p pecunia: qz eēt ꝺ iustitiā: sic nec puer auferēdus ē pri pp bap⁹. Nec obstat si licet auferre panē pp necessitatē prīmi releuādā extremā: vl' aquā pp sitiz: qz aq̄ & panis sūt ad B ex sua nā vt succurrāt corpi: sz ad subuēiendū aīe: nō nisi ex positiua istōne: sic pp mortē licet recipere el'ynā ab excōicato: ñ tñ ei log vl' ad missaz eū recipe si al'r mortē itēptet. ex de his q̄ vi vl' metu. c. sacris: qz cib⁹ ē de se & p se i remediū ꝺ mortē: & sil'r pot⁹: nō sic āt loquella vl' missa: sic nō licuit Susāne adulterari vt mortē euaderet: imo si medici dicerēt & verū eēt: nisi ifirm⁹ fornicatione facerit morief: nullo mō fornicari liceret. Sz nec ꝺbere liceret religioso: vl' voto obligato pp tale pic'lm. Sz pp tale pic'z ꝺbere liceret nō obligato ad ꝓtinētiā. Sz de aq̄ videret q̄ posset auferri pp puerū baptizādū: qz & si vsus ei⁹ ñ sit p se ad lauādū aiaz: ē tñ ad lauādū corp⁹: & lotione ēt corpis idiget p corpis salute i refrectiōe. Uñ sic si vita puēi sine balneo ñ possz suari: pp B possz aq̄ auferri: ita vī & B. Sz ñ ē sil'e: qz lotio corpis ō nā sua ē mā balnei: ñ sic āt ē cā refrectiōis: nisi ex diuia istōne. ¶ Si vo z° ꝺ dicta arguaf: qz q̄libz hō magis ē dei: a q̄ bz aiaz q̄ pris a q̄ hēt corp⁹: nō igī vī iniustū si pueri ifideliū auferant: & deo p bap[m] ꝓsecref. Ridet & bñ qz hō ordiat i deū p rōnē p quā pt deū cog̃scere. Et iō puer añq̄ hēat vsuz rōnis: ordinat i deū p rōnē parētū: q̄z cure nāl'r subiacet: pp qō fz eozuz dispōnē sūt circa eū agēda dīna. Uñ si puer pntes nō hēat vl' nō cōparēt: gcūq; vult loco parētis ei fit: & sic in nutriēdo sic i baptiçādo: & suffic q nō appeat volūtas parētū ꝺria. Et si qdē pr & mr iudei mortui essent sic aliq̄n pr moritur relicta vxore pgnāte: q̄ ēt moriē in partu vel moriunt antequ puer hēat vsuz rōnis: tūc ppīgiores de genere sunt tutores legitimi loco parētū. Uñ nō deberet nec possz baptiçari ipsis inuitis: sic nec parētib⁹ iuitis. Sz si ñ apparēt nec parētes nec pping: tc loco parētū succedit gcūq; vl't. Et iō gcūq; vellet: posset eū tūc bap⁹ offerre: qz nālis rō dictat: vt cui parēs defic ali⁹ parēs sit: sic vna auis alios pullos nutrit q̄n mr deficit. ¶ Ex his oīb⁹ colligit: q sic parētes ñ pñt cogi ad ea q̄ sūt pure fidei sup legē nāe: & si coacti nō ꝓsecūtētes recipiāt: nihil est factū: lzad ea q̄ sūt legis nature possit cogi: sic filj ꝺ eoz volūtatē i his q̄ sūt legis nāe: pñt coerceri vt. s. eis non subuciāt. Sz i his q̄ sūt pure iuris diuini: & volūtatē verā regrūt: vl' iterp̄tatiuā nō ꝺz fieri nec factū valet. Sz gcūq; parētū ꝓsentit: cuiuscūq; etatis puulus existat i fauorē fidei videret baptiçādus: qz ō pre exp̄ssiz ē de puersiōe infidel'. c. Ex lr̄is: de mr vī ꝺnū de fco i Aug. Sz sic fm leges q̄n pr egit ad diuoztiū: & timoz ne machinet in plē odio alteri⁹: penes matrē ꝺz potius educari: sic h ꝺz mri dari. Uñ qz ille g ñ vult ꝺuerti dat cāz diuoztij: iō apō ꝺuersuz ꝺz educari: siue sit pr siue mr: siue maior triēnio siue mior. Ar. C. de diuoztys. Auten. si mater: qz pupillus nō ꝺz educari apō illas psonas q̄ ipsius pudicitie pñt insidiari. ff. vbi pupipillus educari debeat. l. vlt. Sicut matrimonium in dicto. c. Qō V

QUinto querit de ficte accēdentibus: vtrū baptismus cessante ficti one habeat effectū suū. Et videtur q nō: qz sacramētū eucharistie nisi statiz habeat effīciū: nunq̄ habebit effectū suū. ¶ Contra de ꝓsecra. di. 4. tunc valere incipit baptismus ⁊c̄.

Respondeo Circa istā questionē: p̄mo videndum est quis sit fictus. Ubi sciendū est. q quatuoz modis cōtingit fictio. Dicit enim fict⁹ qui nō credit: qui indeuot⁹ accedit: qui aliter celebrat. i. ꝺtra ꝓhibiti onē eccl'ie suscipit: puta ab excōicato vel ꝺtra cōem ritū eccl'ie: qō in omni sacramēto est obseruādū: ne aliter celebret & fictio incurrat: & fructus pdat: itez qui contēnit: sicut qui ridendo accedit. Unde beat⁹ Dōstanti⁹ cantuari ensis filiū regis qui risit in baptismo p̄dixit futurū malū: sicut & fuit. Sufficiētia aūt istoruz modoruz sic sumitur fz Tho. qz ad hoc q aliquid percipiat effectū alicuius agentis: oportet q sit in debita dispositione: & ad causaz agentē & ad effectū percipiendū. Et ideo indispositio volūtatis q̄ effectū vltimū baptismi impedit est duplex: vna fz ordinez ad ipsuz sacramētū: alia fz ordinē ad effectū sacramēti. ad ipsuz aūt sacramentū volūtas est indisposita duplr: vno modo per subtractionē necessary: alio mō per positionez ꝺtrary. Qz aut ois actio est quodāmodo per cōtactū: ideo oportet q recipiēs sacramētū aliquo mō ꝺtigat ipsū. Per intellectū autē cōtactū facit fides: per affectū deuotio. Et ideo indispositus reputat: & qui nō credit: & qui indeuot⁹ accedit. Simil'r duplex est ꝺtrariū qō subtrahi oz. Unū est ex pte eoz q̄ exteri⁹ agunt. Et sic g al'r sacr̄m celebrat idispositus reputat. Aliud est ex parte vtutis īrinsece q̄ secretius opat salutē. Et sic indispositus reputatur qui ꝺtenit. Similiter respectu effectus oportet q homo disponat: & per habitum necessarium: & sic est fides que purificat fm illud fide purificās corda ⁊c̄. & q remoueat ꝺtiū. s. peccatū & hoc per ꝺtritionē. Et ideo ex parte hac fm Ambro. Non sunt necessaria nisi fides: & ꝺtritio. Cōtritio aūt includitur in deuotione.

Secundo videndū ē de impedimēto fictiōis. vbi ē itelligendū: q cū fict⁹ dicat & vnū ptēdit exteri⁹: & aliud iteri⁹ itēdit: iō dī aliqs fict⁹ respectu suscepti onis sacri: qz ptēdit velle suscipe sacr̄z: & tñ nō itēdit. Itē fictus dī respectū ppatiōis ad sacr̄z: qz cū velit suscipe sacr̄m ipso fcō oñdit se dispositū & patū: & tñ nō ē: cū sit i ꝓpositō peccādi. Fict⁹ p° nihil suscipit: c° rō ē: qz sic ad sacr̄z regrit iten⁹ ministri ad ꝓferendū. sic regrit iten⁹ suscipiēt] ipz: vl' pria si ē adult⁹: vl' aliēa si ē puulus: sz ōficiēte itētiōe ministri ꝓferētis: nullū ē sacr̄z: vt infra patebit. g̃ ōficiēte intētiōe suscipiēt] nullū ē sacr̄z. Recedēte g̃ fictiōe nlls effect⁹ segt: qz nihil fuit p⁹ fcm. Tal' g̃ idiget bapti⁹: qz nūq̄ fuit baptiçat⁹: qō vez ē si ꝓstaret. Sz i foro exteriori nō credit volēti z° bap⁹. Nec parcit ab irregl'aritate z° baptiçati: nec a morte iudeo bis bap⁰: si diceret p⁹ vice se ñ fuisse baptiçatū pp ōfectū itētiōis. & iō voluisse itez bap⁹. Sz vtz p solū pctñ vēiale possit eē bō fict⁹: certū ē q sic respectu aliorū sacroz: sic i cōican°: risus: ioc⁹: & vagatio mētis faciūt hominē fictū: & per ꝺns auferūt effectum: nisi gs dicat id qō al's esset veniale pp irreuerentiā ad sacr̄z fieri mortale.

Tertio videndū ē de hoc qō q̄rit. Ubi sciēdū ē q oēs dicūt q baptism⁹ hz suū effectū fictiōe recedēte. Sz de mō sūt tres opi. ¶ Pria Tho. g dic q recedē

te fictiõe: baptismꝰ ī isto hꝫ totũ suũ effectũ: qz fictꝰ ko mõ cũ recipiat bapᵐ recipit characterẽ. Character ãt cẽtũ ẽ de se: ẽ dispõ necria ad gr̃az: nisi supueniat ipedimᵗ ꝓhibẽs eã: ⁊ illud ẽ fictio ī illo q ficte accedit. Tũc ex hoc sic arguit. Remota cã remouet effectꝰ: sz cã qr̃ ad baptismalẽ chara cterẽ nõ semp seq̃t gr̃a cũ sit dispõ necitatis ad eã: ẽ fictio suscipiẽtis bapᵐ: g̃ ea recedẽte baptismꝰ hꝫ totũ effectũ su uz. ¶ Sꝫ circa istã opi. ẽ duplex duᵐ kz q̃sdã: vnũ de ꝓne. alterꝫ de rõe ꝓbãte ꝓnẽ. ꝓ ãt vr̃ ī se dubia: qz effectꝰ ī act u regrit cãz ī actu: vt dr̃. z. phy. sz ī eo q ꝓ ficte recipit bapᵐ ⁊ postmõz recedit fictio: nõ suscipit actu bapᵘˢ. g̃ nõ pt esse actu ī eo aliqs effectꝰ baptismi. ¶ Cõtra rõnẽ põnis pt tri pliciter argui. Prio sic. dispõ necitatis ad formã nũq̃ põt stare cũ oppoˢ forᵉ: gcqd sit de dispõne necitatis ad motũ: sic dispõ necitatis ad formã ignis: nõ pt stare cũ forª aq̃: sz character pt stare cũ oppo gr̃e: g̃ character nõ ẽ dispõ neci tat ad gr̃az. Scõo: qz illõ q qõ hõ dispõit ad aliqd simplr: ⁊ nõ km bñ: nõ ẽ dispõ necitatis ad gr̃az: qz qõ simplr dr̃ ⁊ abᵉ idifferẽs ẽ ad bñ vl̃ male: gr̃a ãt ꝺtermiat ad id qõ est bñ: sz character dispõit ad aliqd agẽdũ simplr: ⁊ nõ kz de termiationẽ ad bñ: g̃ ⁊c. Tertio: qz illõ nõ ẽ dispõ necitat ad gr̃az sine quo daᵗ gr̃a: ⁊ cũ quo nõ daᵗ: sz sine characte re daᵗ gr̃a: vt ī bapᵒ flamis. ⁊ cũ characterе qñz ñ daᵗ: vt ī ficte accedẽtibꝰ: g̃ ⁊c. ¶ Alia opio ẽ qꝺ recedẽte fictiõe ab eo q ficte bapᵐ recipit: seq̃t remissio pctõꝝ: q̃ p bapᵐ rece ptũ ī fictiõe fcã nõ fuit: nõ qdẽ vtute baptismi ꝓcedẽtis: sz pp cozdis ꝓtritiõez: ⁊ hũilitatẽ mẽtꝭ: quã hꝫ cũ ꝓtritiõe coz dís. Et istiꝰ smie ẽ Jo. ī appatu: ⁊ aly iuriste sup. c. de ꝓsecra. di. 4. Tũc valere. ¶ Sꝫ ista glo. corrũpit textũ: qz textus capꝭ diᵗ qꝺ icipit valere baptismꝰ: qñ fictio recedit: glo. di cit qꝺ remissio pctõrũ nõ ẽ pp bapᵐ: sz pp cozdis ꝓtritionẽ Ex quo seq̃t qꝺ recedẽte fictiõe nõ ẽ ibi valoz baptismi: sz solũ ꝓtritiõis. Nõ g̃ tc̃ icipit valere baptismꝰ: vt diᵗ textꝰ. Itẽ nõ ꝓcozdat ei qõ tz eccl̃ia de remissiõe pctõꝝ p bapᵐ: qz p bapᵐ tollit oĩs clpa saltẽ mortalis: ⁊ oĩs pena. Si igit fiat remissio solũ rõne ꝓtritiõis pctã ꝓmissa añ bapᵐ ñ de leret q̃ ad penã: cuiꝰ ꝺctiũ cõiter docet eccl̃ia. ¶ Zª opio est quorũdã modernoꝝ dicẽtiũ duplr. Prio. n. dixerũt sic: qꝺ si ī sacris ẽ subiue aliq̃ vtꝰ spũal̃ agẽs ad effectũ baptismi: tũc nõ appet q̃lr recedẽte fictiõe: baptismꝰ pꝰ recept ꝰ posit ō nouo hr̃e alquẽ effectũ: qz vtꝰ illa agit ex necitate nãe nec agere pt nisi dũ ẽ: sz talᵉ vtꝰ ñ ẽ nisi ī actuali exhibitiõe. trãsit. n. ⁊ nõ pmanet: vt dictũ fuit supꝺ. i. g̃ nihil pt nisi in actuali exhibitiõe. Et ī hoc sensu recte pcedit: rõ supꝺ posi ta ꝺ pmã põnẽ. Nec valz si dicaᵗ qꝺ lz baptismꝰ trãseat: qꝺ tñ manz character: ad quẽ necio seq̃t gr̃a. Oñsũ ẽ. n. qꝺ cha racter nõ ẽ dispõ necitatis ad gr̃az: si aliq̃ vtꝰ iherẽs sit in sacris: qz ista vtꝰ nõ excludit pactionẽ ⁊ ozdiationẽ diuinã sz icludit. Nõ. n. res sacrales de se hñt talẽ vtutẽ: sz ex di uina ozdiatiõe: hac rõne: qz cũ ds nõ deficiat in necys quo tiẽscũq̃ ꝓfert p sacrz ptãtẽ: cuiꝰ actꝰ ñ pt exerceri sine gr̃a: ꝓfert cũ ea ⁊ gr̃az: ⁊ si nõ tũc pp fictionẽ suscipiẽtis: tñ rece dẽte fictiõe vt sacrz sit plenũ. Cũ igr̃ character sit ptãs ad actũ g nõ pt ꝺenter ipleri sine gr̃a: ex ozdiatiõe diuia ẽ vt ad characterẽ seq̃t gr̃a ifallibilr. Uel tũc si desit fictio: vl̃ postea fictiõe recedẽte. Et hoc mõ dr̃ valer̃ baptismꝰ q̃ ad characterẽ ipssũ: qꝺ ex ozdiatiõe diuia seq̃t gr̃a recedẽte fi ctiõe: sic a ꝑnᵒ fuisz si fictio nõ fuisz. Si aũt ī sacris nõ sit aliq̃ vtꝰ iherẽs: sz solũ vtꝰ diuia assistẽs p modũ diuie pa ctiõis ⁊ ozdiatiõis: tũc põt ꝓbabilr sustieri: qꝺ recedẽte fi ctiõe baptismꝰ pꝰ recept ꝰ hẽat suũ effectũ: qz pactio ⁊ ozdi natio diña pt eẽ ō effecũ sacri: vl̃ qñ actu suscipit: ⁊ suscipi ens ñ põit ipedimᵗ vl̃ obicẽ: vl̃ postq̃ receptũ ẽ ãmoto ipe dimẽto: figdẽ fuit ī recipiᵒ: sic dicim ꝰ ō merello: mediãte q̃ daᵗ elyna. Nõ. n. statᵗ elyna recipit: cũ merellᵒ oñdit: sz vl̃ tc̃: vl̃ post kz bñplacitũ ozdiator. Et pp B ī sacris: ī gbᵒ gs pt ponẽ obicẽ: ⁊ ī gbᵒ gr̃a ẽ ꝓncipal̃ effcũs sacri: vtpote qz p se ozdinãt ad ōletionẽ clpe: vt bapᵒ ⁊ pnia vr̃ hr̃e locũ B pacto ꝺilatoria: vt sic põit qꝺ bapᵒ hꝫ suũ effcm̃ recedẽte fi ctiõe: sic ẽt põit ō pnia ifozmali. Postea ãt isti idẽ cozzexe rũt B: dicẽtes qꝺ idẽ pt sustieri si vtᵒ iherẽs sit ī sacrisi: qz ista vtᵒ nõ excludit pactionẽ ⁊ ozdiationẽ diñã: sz icludit. Nõ enī res sacrales ō se hñt talẽ vtutẽ: sz ex diña ozdiatiõe: ac rõe: qz cũ ds ñ ꝺeficiat ī necys q̃tiẽscũq̃ ꝓfert p sacrz pote statẽ: cᵒ act ꝰ ñ pt exerceri sine gr̃a: ꝓfert cũ ea ⁊ gr̃az: ⁊ si ñ: tũc pp fictionẽ suscipiẽtis: tñ recedẽte fictione vt sacrz sit plenũ. Cũ igr̃ charact sit ptãs ad actũ: g ñ pt ꝺenter ipleri sine gr̃a: ex ozdiatiõe diña ẽ vt ad characterẽ seq̃t gr̃a ifal libilr: vl̃ tc̃ si desit fictio vel postea fictiõe recedẽte. Et hm mõ dr̃ valer̃ bapᵒ q̃ ad characterẽ ipssũ: qz ex ozdiatiõe diña seq̃t gr̃a recedẽte fictiõe sic a ꝑnᵒ fuisz si fictio ñ affu isset. ¶ Pis tribᵒ opi. positis teneo pᵃᵐ. s. fris Th. tãq̃ vio rẽ: addẽdo ad ꝓfirmationẽ qꝺ ī sacris ipmẽtibꝰ characterẽ ẽ spãl̃ necitas qꝺ soztiãt effectũ suũ recedẽte fictiõe: qz alᵗs ñ possz eoz effectᵒ bri: qz ñ pũt iterari. Sꝫ si aliqs cõicãdo ꝓfitẽdo: ⁊ hꝫ faciẽdo ñ hũerit effcm̃: pt iterũ cõicare ⁊ ꝓfi teri: ⁊ hr̃e iterãdo qõ plus ñ hũit. Sic ãt ñ ẽ de istis: iõ ⁊c. ¶ Rñdẽdo igr̃ p ad rõnẽ fcãz ꝺ opi. cũ dr̃: effcũs ī actu re grit cãz ī actu. Doz qꝺ sic pr̃ religt ī vtero mris illõ vtute cᵒ eo mortuo gnãt posthumꝰ: qz pr̃ ẽ cã plis: nõ ĩmediate sz mediᵉ dispõne: cᵒ ẽ cã ī fieri: ⁊ ñ ī eẽ: vñ ipo ñ exñte vtꝰ foz matiua opat̃: sic ī regnãtiõe spũali p bapᵐ: sic p cãz ī fieri p ducit character: g recedẽte fictiõe est dispõ ad gr̃az. Et iõ maioz ꝓpõ itelligẽda ẽ ꝺ cã ī eẽ ⁊ effcũ ĩmediato: ñ ꝺ cã ī fi eri. Uñ cã ī actu gr̃e efficiẽs ẽ ds. disponẽs ãt character vl̃ ornatꝰ. ¶ Nõ valẽt ẽt rõnes ꝺ rõnẽ positiõis. Uñ ad pᵃᵐ dõz: cũ dr̃ qꝺ dispõ necitatis nõ stat cũ oppoˢ forᵉ: qꝺ vez ẽ de dispõne q̃ ẽ necitas simplex: ñ ãt de illa q̃ ẽ necitas ex suppõe: sic ꝺyaphanitas ẽ dispõ ad illũinationẽ: ñ simplr: sz suppositꝰ qꝺ ñ sit iterpositũ aliqꝺ cozpoꝰ opacũ ī medio. ⁊ tal̃ dispositio bene stat cũ cozpoze opaco. Et tñ illo remo to est dispositio necessaria: suppositꝰ qꝺ cozpus luminosuz sit pñs: psilr character ẽ dispõ necia ad lucez gr̃e deo sem per pñte: suppositꝰ qꝺ peccatũ mortale nõ diuidat iter de uz ⁊ hoiez. Sꝫ sicut ꝺyaphanũ põt hr̃e cozpꝰ mediũ: quo stãte nõ illuminat̃: ⁊ quo remoto statiz illuiabilᵉ: sic chara cter stat cũ pctõ mortali: quo stãte nõ ifundit lux gr̃e. Sꝫ lata aũt ymbza mortalis culpe: statiz infundit lux gratie. ¶ Uel põt ꝺici qꝺ character nõ ẽ dispõ necessitas: nec ex pte agẽtis: qz ds nõ necessitat̃: nec ex pte patiẽtis: qz libuz arbitriũ nõ cogit: sic gnãtio hois ẽ dispõ ex pte mãe. dispõ inq̃z necessitas mãz ad receptionẽ aie: sz ẽ dispõ necessitas respectu eiꝰ ad qõ disponit: suppisita ozdinatiõe diuia: et remoto ꝓhibẽte ex pte hois: qz istis positis nec io seq̃t gr̃e infusio: sicut ozganizatio fetꝰ ẽ dispõ necessitas ad infusio nez aie: nisi sit idispõ ex ozdinatiõe diuina. ¶ Ad scõaz pt ꝺici qꝺ nihil ꝓhibet aliqꝺ de se esse ꝺetermiatũ: ⁊ p aliqd supueniẽs determiari. Sicut potẽtia ẽ ꝺetermiata ad be ne ⁊ male ꝓcupiscẽdũ: sz p hꝫ supueniẽtẽ determiat̃ ad alterũ. Et sil̃r character de se ẽ ꝺeterminatᵘ ad bñ ⁊ male: sz p gr̃az determinat̃ ad bene. ¶ Sꝫ ista solo parũ valet: qz tũc nõ eẽt dispõ ad gr̃az pluscz̃ ad oppositꝫ: sic nec po tẽtia p lus ad hꝫ bonũ q̃z ad malũ. ¶ Jdeo dõz qꝺ chara cter p se qꝺ ẽ dispõ ad gr̃am: supposita carẽtia pcti morta lis: ⁊ sic determiat̃ ad bene. Sꝫ qz põt stare cuz oppositꝫ gr̃e: ex hoc ẽ qꝺ indifferẽter se hꝫ ad bene ⁊ male: sicut ꝺya phanitas ẽ dispõ necessitatis ad lucẽ. Sꝫ mꝫtũ põt ꝓiũgi opaco medio ꝺifferẽs est ad lucẽ ⁊ tenebrã. ¶ Uel dõm est p iterruptionẽ: qz grauitas ẽ dispõ ad esse deorsuz: ⁊ ad motũ deorsuz: ⁊ tñ põt eẽ vel surſuz p̃ter nãz: vel deorsum p nãz: nec pp hoc ẽ p se indifferens ad vtrũq̃: sic supficies ad albũ: ⁊ ad nigrũ. Si dicaᵗ qꝺ aliꝺ ẽ de dispõne ad motũ ⁊ aliud de dispõne ad formã: nõ valet: qz Zrietas ī motibꝰ ⁊ formis eq̃lr respicit causã suã. Uidemꝰ. n. qꝺ forma aque

que ē p se determlata dispō ad frigiditatē pōt stare cū calore: Sz hoc ē pter suā nāz. Sic ⁊ character p se qdē disponit ad gr̄az: sz p accns stat cū opposito. ¶ Ad 4.m dōm q triplex ē dispō necessitatis. vna sine qua nō ē id ad qō disponit: siue sit illa posita siue nō: sicut q̄titas ē dispō necessaria ad triāgulū ⁊ albedinē: q̄ sublata nō pōt eē hoc vl̄ illud. Uñ ē necessaria ad hoc q sint: sz tñ posita supficie: nō pp hoc illa ponunt̄: sz forte eox oppositа. Et talis dispositio ad gr̄az nō est character: cū nō sit īmediatū subz gr̄e: ⁊ cū gr̄a sit in xp̄o: ⁊ in angelis: ⁊ in mltis viris scis ⁊ cathecuminis: ét veteris testis: i gb⁹ nullus character ē. Nā talis dispō ad gr̄az nō ē nisi subē intellectualis: q̄ sola est susceptiua gr̄e ⁊ sue p̄uatiōis. Sc̄o dr̄ eō: dispō necessaria nō sine qua eē nō possit illud ad qō disponit: sz q̄ posita necessario ponit̄ illud ad qō disponit: ⁊ hoc dupl̄r: vel simpl̄r: sic̄ alteratio cōpleta ē dispō necessaria ad gnātionez ⁊ corruptionez: sine q̄ ōs posset gnāre ⁊ corrūpe: sed illa posita necessario sequit̄ gnātio ⁊ corruptio: vel ex suppōne: sic̄ dyaphanitas respectu lucis: vt dictū ē. 3° mō dr̄ dispō necessaria vtroq; mō: sic̄ ē subm respectu p̄p̄e passionis: q̄ iest soli: oī: ⁊ semp: qz illo posito necessario ponit̄ p̄p̄a passio: ⁊ illo sblato corrūpit̄. Character aūt īcidit in scōz mēbrū scōi modi: qz ē dispō sicut dyaphanitas vt dictū ē. ¶ Uel dōm q duplex ē dispō ad gr̄az: vna p se: vt motꝰ liberi arbitrij i deuz: ⁊ hāc supplet character: alia motꝰ in peccatū: si hz peccatū: ⁊ hāc nō supplet. Uñ in puulis sufficit character: ⁊ in amētibꝰ ⁊ dormiētibꝰ: lz nunq̄ habuerīt pnīaz de petis qz tūc br̄e nō pñt. ¶ Scōa opio iuristarū: sicut bñ repro bata ē supra nō valet. Nec valet si dicat̄ q opꝰ mortuū ñ viuū: nec viuificatū: nō potest vnq̄ br̄e effectū. Uñ cū oē opus factū in mortali sit hō: nunq̄ igit̄ poterit p pnīaz aliquā viuificari: neq; br̄e effectū viui. Uñ cū fictio q̄ excludit effectū baptismi sit petm̄ mortale: vr̄ q p nullā pnīam possit baptismus in mortali susceptus viuificari ad hoc q hēat effectū vite. Et si dicat̄ q fictio q̄nq; ē petm̄ veniale p quā tñ ipedit̄ effectꝰ sacr̄i: adhuc videt̄ idē: qz el̄yna: vel aliud bonū opus pp vanā gl̄iaz factū: q̄nq; sūt petā venialia: nec tñ pp pnīaz sequētē pñt sic viuificari: q valeāt ad meritū auree vel aureole. Et iō dōm q secꝰ est de opibus q̄ hūt effectū p modū meriti: de gbꝰ arguit̄: ⁊ secꝰ de bis q̄ p modū sacr̄i: ⁊ opis opati: cuiusmodi sūt sacr̄a: qz ad merē dū supponit̄ gr̄a: ad sacr̄z aūt nō. Et iō p nullā pnīam fieri pōt vt baptismꝰ quē ficte suscepit: siue illa susceptio valeat sibi p modū meriti: qz opꝰ mortuū nunq̄ erit meritoriū: sz p modū sacr̄i sic qz vt sacr̄z nō fuit opꝰ motuū sed viuū: qz cāuit characterē: iō ⁊c. Sic igit̄ ista opio nō valet in se: qz lz sine remotiōe fictiōis nihil remoueat̄: tñ cū fictio removeat̄ p solā attritiōez sine ꝛtritiōe: si remota fictiōe baptismꝰ dz br̄e effectū: q̄ hēbit sine ꝛtritiōe. Qz aūt p solam attritionez fictio tollat̄ appet: qz vnūqōq; tollit̄ p positiōnē sui ℨry: qz ℨria nō sūt sit̄. Uñ cū fictio nō sit aliqd q̄ñ penitere de petis: vl̄ ideuote accedere: vl̄ hꝫ: q̄ oia ℨriant̄ ei qō ē displicere ista ⁊ nō placere: qō tñ pt eē p dolorē: ip fectū: q nō ē ꝛtritio: iō ⁊c. Sed si hꝫ fictio fuerit mortal̄: tc̄ dicūt gdā q p̄terita petā tollūt̄ p bapm̄: sequētia aūt p cōtritionē. Sz hoc nō videt̄ valere: qz ipoſe ē q vnū mortale remittat̄ sine alio quo ad el̄pā: q̄ p qōcūq; remittit̄ el̄pa vniꝰ mortal̄ ⁊ alia. Dicere q̄ q petā p̄terita recedēte fictione remittūt̄ p vnū sacr̄z: ⁊ nō alia: ⁊ alia p aliud sacr̄z ⁊ nō illa: vr̄ absurdū. Sz de pena hoc bñ dici pōt. Sz ipsi pp ꝺ dicūt vnū remitti sine alio: qz credūt q petm̄ remitti: ñ sit aliud q̄ ad penā nō iputari. Hoc igit̄ verū ē: q illō petm̄ mortale cōmissū post bapm̄ ꝓfitēdū ē: nō qz alr̄ nō remittatur. s. p remotionē fictiōis ex nāli cōcomitātia: sed pp p̄ceptū de ꝓfitēdo: ad qō obligat̄ ēt ille: cui ex malicia ꝛtritiōe eēt dimissa culpa ⁊ pena. Pena āt illiꝰ mortal̄ postea cōmissi cū ipsa nullā necessariā ꝓnexionē hēat ad remissionē culpe: nisi q̄ de eterna mutat̄ i tpalē vtute baptismi: nisi aliud sit nō remittit̄. Sic igit̄ possz dici q attritio sufficit: ⁊ tūc vtute baptismi ét fictio mortal̄ ⁊ mortalia seq̄ntia ōlent̄ quo ad el̄pā ⁊ penā eternā. q̄ hūt ꝓnexionē: lz alias mortale post bapm̄ cōmissū: nō remitteret̄ sine ꝛtritiōe. Sz hoc ē p accns. Ul̄pt dici eō: q lz alias attritio sufficeret: tūc tñ mortale adiūctū ipedit ne sufficiat. Et tc̄ ꝓpter vtrūq; sacr̄z: ⁊ p̄teritū ⁊ futurū remittunt̄ oīa mortalia: sz differēter: qz p bapm̄ p̄cedētia directe: sequētia vo ex nāli ꝓcomitātia: eō ℨrio aūt pp pnīaz i voto: qz ⁊ de fictiōe i bapo hz ꝓfiteri: nō solū de petis post bapm̄: sz de petis añ bapm̄ ñ hz ꝓfiteri. ¶ Opinio 3ª ē dubia. deficit. n. primo: qz supposito q sacr̄a ex sola pactiōe dei: sic̄ merellus ꝓferāt gr̄az: tūc pactio dei lz possit eē dilatoria: sic̄ ē de pñti: tñ ipe hz ꝓpare q sit dilatoria: qō ñ fac: q̄ fz eā nlla via restat: p quā baptismꝰ sit fictiōe recedēte cā gr̄e: qz i dāte merellū nō assignat̄ boza dādi p̄rādiū qñ placebit recipiēti: sz qñ placebit dāti: vel dare mādāti. Uñ si nō sit patꝰ recipe qñ ille vult dare: ⁊ dat alys: postea nō recipiet. Uñ cū ōs velit dare tē poze sacr̄i: ⁊ det oībus dispositis: si tūc nolūt recipe: postea vi pactiōis nō recipiēt: nisi aliud dicat̄. Et lz sic possit dari merellus: vt qñ placebit recipiēti illū oīdere tūc recipiat sic̄ dāt̄ lr̄e: tñ magis ꝓsueuerūt dari: q qñ placebit dño tē reddat̄ p̄rādiū: ⁊ q tūc nō erit patꝰ postea pdat. ꝓsset āt q̄tū ad hoc sic colorari opio q̄tū ad id qō pꝰ dixit: qz lr̄a sūmi regis data ē nobis: q crediderit ⁊ baptizatꝰ fuerit ⁊c. ⁊ nō distīguit qñ credat vl̄ nō: dū tñ i hac vita. Uñ cū non distinguat: dū tñ hō añ mortē fuerit baptizatꝰ: ⁊ crediderit fide formata añ mortē saluat̄. Alr̄ nisi i fide moriat̄: pꝰ si potuit baptizatꝰ dānat̄. vñ vr̄ pactio diuīa: q dūmō aliqs baptizatꝰ i fide moriat̄: saluat̄: lz hec nō ocurrāt. Sz ista pactio nō excludit characterē: nec vtutē: sic̄ nec eō: vt ipsi postea dixerūt ⁊ bñ. ¶ Sz p ista opione vr̄: qz si in ꝺbedo mr̄imo vir sit fictꝰ itēdēs decipe ⁊ solū carnalē copulā ex tozq̄re: nihil ēactū ⁊ nihil ē cātū: ⁊ tñ postea fictiōe recedēte ē verū mr̄imom̄: ita ⁊ ꝺ lz nihil sit cātū: nec character nꝰ aliud. ¶ Sz nō ē sil̄e: qz ibi reiterant̄ oīa q̄ sūt de fuba: qz ibi ē nouꝰ ꝓsensus eiꝰ: q nō ꝓsentat: ⁊ p̄seuerat ꝓsensus eiꝰ q p̄us ꝓsentat: q si mutatꝰ eēt mr̄imom̄ nō eēt. ad cuiꝰ eēntiā oz ocurrere mutuū ꝓsensū. Dic āt iā trāsierūt mā ⁊ forma baptismi. ¶ Est āt ꝺ eos illō qō dicūt in alia mā de satisfactiōe. s. q pnia fcā i statu petī mortal̄ aīo. satisfaciēdi post pnīaz ꝺ mortali icipit valer̄ p modū sacr̄i nō p modū meriti: si ex ea ē aliqd relictū: puta macies vel pauptas vl̄ aliqd hꝫ alr̄ ñ. Ita si ex sacro est aliqd ōrelictū. puta character vel ornat̄: illo durāte poterit remota fictiōe seq effectus: alr̄ ex nulla pactiōe poterit. ¶ Itez ex nulla pactiōe ꝺi dicerem̄ si sacerdos nō itēderet ꝓsecrare q postea ipo reitēdēte ⁊ nihil dicēte cōficeret̄ corpꝰ xp̄i: qz nlls effectꝰ hr̄et̄. q̄ si p bapm̄ pp fictionē nihil fiat ex pactiōe ꝺi postea recedēte fictiōe nihil fiet. Sic igit̄ tenēda ē opi. Tho. tan q̄ vior. ¶ Ad argm̄ in oppꝰ dōz: q nō ē sil̄e de sacro eucharistie qō ꝓsistit i ꝓsecratiōe māe. q̄ ñ pt p̄stare ipedim̄ sacro vt de sacro pnie ⁊ baptismi. i gbꝰ suscipiēs pt ipedim̄ p̄stare.

¶ Qō baptismus aque sanctus est a bono ⁊ a malo datus bono vel malo. Di. V.

Post hec sciēdū ē sacm̄ baptismi a bonis ⁊ a malis mīstris dari: sic̄ a bonis ⁊ a malis sumit̄: nec melior est baptismꝰ q p meliores dat̄: nec minꝰ bonꝰ q p minꝰ bonū dat̄: nec malus q p malū dat̄: nec maius munꝰ dat̄ i baptismo dato a bono: nec minꝰ i baptismo dato a malo: hz eēle: qz nō ē munꝰ hois: sz dei. qō to-

tū subditis declarat testionijs. Augu. ait. Baptism⁹ talis ē qlis ē ille i cui⁹ ptāte dat: nō qlis est ille p cuius misteriū dat. Itē. Prorsus fieri pōt: vt aliq verū habeāt baptisma: ⁊ nō habeāt verā fidē. Itē. Si iter bonos mistros cuz sit ali⁹ alio melior: nō ē melior baptism⁹ q p melioꝛē dat: nullo mō malus ē q ēt p malū dat: qꝛ idez baptism⁹ dat: ⁊ iō p mistros dispares dei munus ē eqle: qꝛ nō illoꝝ: sz eius ē. Idē. Cū baptizat malus: illud qō datū ē: vnū ē: nō ipar: p pter ipares mistros: sz par ⁊ eqle pp hoc: Hic est q baptizat. Itē. Ego dico ⁊ nos dicim⁹ oēs qꝛ iustos oz esse: p quos baptizat: iustos oz eē tāti iudicis mistros. Sint mistri iusti si volūt. Si āt noluerit eē iusti q sedēt i catbedra moy si: securum me facit magister meus. s. xps: de quo spūssanctus dicit. Hic ē qui baptizat. Itez Quos baptizauit iudas xpus baptizauit. Si quos ḡ baptizauit ebrioſus: homicida: adulter: si xpi erat baptism⁹: xps baptizauit. Non timeo adulterū: nec ebrioſū: nec homicidā: qꝛ colūbā attēdo: p quā mihi dī. Hic ē q baptizat. Itē homicida dedit baptismū xpi: qō sacim tā sāctū ē vt nec homicida mistrāte polluat. Itē si in hereſi qcūqz vel scismate qsqz in noie pris ⁊ filij ⁊ spūs sancti: baptismi sacim accepit: integrū sacim accepit: sz saltē q virt⁹ ē sacri nō habebit: si extra eccliaz catholicā ipsuz sacim hūerit. Bz ergo ad eccleſiā redire: nō vt sacim baptismi iterū accipiat qō nemo oz i aliquo repetere: sz vt in societate catholica vitam accipiat. Baptism⁹. n. extra eccliam neqt pdesse. Ibi enī cuiqz pdesse pōt baptismus: vbi pōt pdesse elemoſyna. s. in eccliq. Itē Isidoꝛus Romanus pōtifex nō hoiez iudicat qui baptizat: sz spirituz dei submistrare gratiā baptismi: lz paganus sit q baptizat. In his pspicue cernis baptismū verū bonis ⁊ malis dari: ⁊ a bonis ⁊ a malis: ⁊ ipz tñ eque sanctū esse: ⁊ munus ei⁹ eqle i bonis: siue a bonis siue a malis baptizantur.

¶ De potestate baptismi ⁊ ministerio. b

q Via misteriū tñ habēt nō ptāte baptismi. Ptāte. n. sibi retinuit. Qō nouit ioannes: cū vidit colūbā descendēte super xpm. Vñ Aug. Quid nouerat Joā. bap. dñz. Quid nō nouerat: ptāte dñici baptismi in nullū hoiem a dño trasiturā: sed ministeriuz plane trāsiturū. Ptāte a dño in neminē: sz misteriuz in bonos ⁊ in malos. Nō exhoꝛreat colūba ministeriū maloꝝ: respiciat ptāte dñi. Quid faciat tibi mister malus vbi bon⁹ ē dñs: Neqz qui plātat: neqz q rigat ē aliqd: sz qui icrementū dat deus. Si supbus fuerit mister: cuz diabolo cōputat: sz nō cōtamiat donū xpi. Qō p illū fluit purū ē. Per lapideū canalē trāsit aq ad areolas in canali lapideo nil generat: sz oꝛtus fruct⁹ plurimos affert. Hñt ergo nō mō boni: sed ēt mali misteriū baptizādi: sed neutri ptātem baptismi. Ministeriū. n. dedit xps suis: sz ptātē sibi retinuit: quā si vellet poterat suis dare: vt seruus daret baptismū suū tanqz vice sua. ⁊ ptātē suaz ꝛstituere poterat in aliquo vel i aliqbus suis: vt tāta vis esset in baptismo serui quāta ē in baptismo dñi: sed noluit: ne seruus in seruo spē poneret. Baptizat seruus vt mister: baptizat dñs tanqz ptātē habēs: quā si daret seruis: vt. s. ipsoꝝ eēt qō dñi erat: tot essent baptismi quot seruī: vt sic dictus ē baptism⁹ ioānis: sic diceretur baptismus Petri ⁊ Pauli. Qō ne fieret: retinuit sibi dñs ptātē baptismi: seruis aūt misteriū dedit. Si ergo seruus dic se baptizare: recte dicit: sed tanqz mister baptizat: ⁊ ideo nō differt siue bonus siue malus baptizet. Inde ēt nemo dicit baptism⁹ me⁹: cū tū dicat euāgeliuz meū prudētia mea: lz hec sint a dño: in qb⁹ differētia est. Alius. n. alio melius opat in euāgelizando: ⁊ alius alio prudētioꝛ ē. Alius aūt alio magis minusne baptizatus siue ab iferioꝛi siue a maioꝛi baptizetur dici non pot est.

¶ Que fuit potestas baptismi: quā potuit xps dare seruis. c

Ic queriť que sit illa ptās baptismi quā
b xps sibi retinuit ⁊ potuit dare seruis.
Hec ē vt plurimū volūt ptās dimittēdi pctā in baptismo: sed ptās dimittēdi pctā que i deo ē deus est. Ideo alij dicūt hāc ptātē nō potuisse dare alicui suoꝝ: qꝛ nulli potuit dare vt eēt qō ipse ē: vel vt hēret cētiā quā ipse hz: cui hoc ē esse qō posse. Dicūt. n. si banc potētiā alicui dare potuit: potuit ei dare creaturas creare qꝛ nō ē hoc maioꝛis potētie cqz illud. ad qō dici pōt: qꝛ potuit eis dare potētiā dimittēdi pctā ⁊ nō ipsam eādē: q ipse potēs est: sed potētiā creatam: qua seruus posset dimittere pctā. nō tñ vt auctoꝛ remissiōis. sed vt mister: nec tñ sine deo auctoꝛe. vt sicut in misterio hēt exteri⁹ scificare ita in misterio hēret iteri⁹ mūdare. ⁊ sicut illud facit deo auctoꝛe: q cū eo: ⁊ in eo opat illud exterius: ita iterius mūdaret deo auctoꝛe q eius verbo velut quodā misterio vteretur. Ita etiā posset deus p aliquē creare aliq: non p eū tanqz auctoꝛē sed mistrū cū quo ⁊ in quo oparet: sic i bonis opib⁹ nostris ipse operat ⁊ nos: nec ipse tñ: nec nos tñ: sed ipe nobiscū ⁊ i nobis: ⁊ tñ in illis agēdis mistri eius sum⁹ nō auctoꝛes. ita ergo potuit dare suo ptātē dimittendi peccata

in baptismo. i. vt i mūdatiōe iteriori ꝑsu⁹ cū dño operet: ñ ꝑsu⁹ sine dño: nec dñs sine ꝑsuo: ꝫ dñs cū ꝑsuo ⁊ i ꝑsuo: sic i exteriori misterio dñs operatur cū ꝑsuo ⁊ i ꝑsuo. Uñ ⁊ dñs dr scificare ⁊ seruus: ꝫ dñs inuisibili gr̄a: ꝑsu⁹ visibili sacr̄o. Uñ Aug. sup leuiticū. Bñs ait. Ego dñs q scifico. Et de moyse ēt dictū ē: ⁊ scificabis eū. Sz moyses scificat visibilib⁹ sacr̄is ꝑ misteriū: dñs āt inuisibili gr̄a ꝑ spiritū: vbi ē tot⁹ fruct⁹ visibiliū sacramētor. Sine hac scificatiōe visibilia sacra nil ꝑfūt. Sigs hoc meli⁹ apire poterit ñ inuideo.

Circa distinctionē gntaz queruūt tria. ¶Primo an xp̄s ꝫ q hō potuerit dimittē pctā. Scōo an malus possit baptizare. Tertio an liceat alicui a malo baptim recipere.

Ad primū arguit: ⁊ vr̄ q sic: qr in Mat. legit. Ut aūt scias q fili⁹ hois hz ptātez i terra dimittēdi pctā: tc̄ ait palitico: tc̄. ¶Cōtra: gs. n. pōt pctā dimittere nisi solus ds: vt dr in Luc. iō tc̄. ¶R⁰. h fūt tria videda. p⁰ quā ptātē habuit xp̄s. 2⁰ quā ꝓtulit mīstris. 3⁰ quā ꝓferre potuit.

Circa ꝑmū ē sciendū: q cū i sacr̄is sit triplex ptās. s. auctoritas: excellētie: ⁊ misterij. xp̄s ꝑmā nō habuit: ꝫ q hō: qr illa ē soli⁹ dei. Illā aūt q ē misterij xp̄s hūit: qr hec ē cōis oīb⁹ mīstrātib⁹ sacr̄a: xp̄s aūt venit mīstrare ⁊ multa vel forte oīa sacr̄a i ꝑꝑa ꝑsona mīstrauit: excepto forte bap⁰. Uñ Jo. dic̄: Quis iesus nō baptizaret sed discipuli ei⁹. Ptātē aūt excellētie xp̄s pre oīb⁹ alys hūit: q attē dic̄ q̄ntū ad tria. Prio q̄ntū ad meritū: qr ex merito passionis xp̄i oīa sacr̄a effectū hñt: nō aūt ex merito alicui⁹ alteri⁹ baptizātis. Et iō nō ē melior baptism⁹ a meliore dat⁹. Scdo q̄ntū ad hoc q xp̄s sine sacr̄o effectū sacr̄oz: cōferre poterat: q̄si dñs ⁊ mīstrator sacr̄oz: qō de alys nō ē verū. Tertio q̄ntū ad hoc q ad inuocationē nois ei⁹ i bap⁰ i ꝑmitiua ecc̄lia dabat̄ remissio pctōz. Et iō xp̄s ꝑꝑ hāc ptātez sacr̄a potuit mutare ⁊ i eis dispēsare.

Secundo vidēdū ē: quā ptātē mīstris ꝓtulerit. Ubi sciēdū q ꝓtulit eis ptātē mīstery. i. coopatiōis īstr̄alis. Ad qō intelligēdū notādū ē q q̄tuor modis pōt vnū alteri coopari. Prio sic adiuuās ei cui auxiliū ꝑbet coopat̄. 2⁰ sicut ꝓsiliū ꝑbēs. 3⁰ sic quo mediāte agēs ꝑmū itroducit suū effectū: sicut coopat̄ instr̄z ꝑncipali agēti. 4⁰ sicut disponēs māz ad effectū ꝑncipalis agētis suscipiēdū. Primis ḡ duob⁹ modis i nulla actiōe aligd deo coopat̄ ꝑꝑ pfectā ei⁹ potētiā q̄ nullo auxilio idiget: ⁊ ꝑꝑ pfectā ei⁹ sapia q̄ nulli⁹ ꝓsilio eget. In Isa. Quis adiuuit spūz dñi: aut gs ꝓsiliari⁹ ei⁹ fuit? Sz 3⁰ mō coopat̄ aliq̄ creatura deo in ei⁹ actiōe: nō tn̄ in oīb⁹. Cū. n. de⁹ sit ꝑm agēs nāliuz actionū: gcgd nā agit: hoc efficit q̄si īstr̄ale agēs cooperās ꝑmo agēti. Sz q̄dā sūt q de⁹ sibi retinuit īmediate illa opās: ⁊ i istis creatura deo ñ coopat̄ tertio mō: ꝫ q̄rto mō ei pōt coopari: sicut pr̄ in creatiōe aie rōnalis quā īmediate de⁹ ꝓducit: ꝫ tn̄ nā disponit māz ad aie rōnalis receptionē. Et qr recreatio aie creatiōi ipsi⁹ rūdet: iō emūdatione ei⁹ īmediate ipe opat̄: ꝫ ad hoc hō coopat̄ disponēdo aiaz ⁊ hoc dupl'r. s. ex ope opante: sicut docēdo: sine ēt merēdo: ⁊ hoc mō hoies deo coopant i remissiōe pctōz: de gb⁹ dr p⁹ ad Cor. 3. Dei adiutores sum⁹: vel ex ope opato: sic q cōferūt sacr̄a: que ad gr̄az disponūt: ꝑ quā fit remissio pctōz. Et h ē cōparatio mīstery: q̄ mīstris ecc'lie cōpetit: de gbus dr p⁹ Cor. 4. Sic nos existimet hō vt mīstros xp̄i tc̄. Uerū ē q iste vltim⁹ modus coopatiōis mīstery ē duplex: ga i gbusdā sacr̄is regrit̄ mīster spāl⁹: sic q ab alio nihil agere reī. Ei ibi mīster nō ē solū sicut cā sine q̄ nō: ꝫ ē cā ꝑ se: sic q̄ artifex mediāte īstr̄o ē cā artificiati: vtus nō solū ē in īstrumēto: ꝫ ēt i artifice: qr ars ē potētia opatiua. Uñ ñ bñs artē ⁊ bñs idē iust̄z nihil ide faceret. Et sil'r character sacerdotalis vl epalis i ꝓficiēdo ⁊ ordinādo: iungendo ⁊ absoluēdo: ē potētia opatiua sīue actiua: ⁊ nō solū ē vtus i vbis ⁊ mā. In alys aūt sacr̄is q̄ spāl mīstrū nō regrūt: tota vtus ē in vbis ⁊ reb⁹: nec mīster regrit̄: nisi sicut cā sine q̄ nō: sicut ad cōburēdū domū: requirit̄ adhibēs ignē: qr dom⁹ nō adhiberet eū: nec ignis se applicaret domui. Et sic baptiçās se hz ad baptiçādū: applicādo alteri bap^m: nō aūt sibi vt fecit iude⁹ seipsuz baptizās. ex. e. debitū: qr semp iter dātē ⁊ accipiētē qōcūq; sacr̄z: cui⁹ eēntia ꝓsistit in susceptione dz eē distinctio ꝑsonalis. Uñ nec ꝑꝑ pōt se absoluere: nec se inūgere: nec ē alia cogēs rō: nisi dei ordiatio: ⁊ qr mīstrās sacr̄z est q̄si mediator loco xp̄i iter deū ⁊ suscipientes. Idē aūtez nō ē mediator ꝑ seipsō. Pōt ḡ dici q character sacerdotalis ē ꝑ se ptās baptiçādi: sed sicut vba ⁊ mā habent virtutē in trāsitu: sic q̄ nō sacerdos baptiçat accipit vtutē in transitu: ideo tc̄.

Tertio videndū est quā ptātez xp̄s ꝓferre potuerit. Ubi sciēdū: q nō illā auctis: qr dato q posz cōicare creature: q ꝑꝑia vtute ꝓferret gr̄az ⁊ remitteret culpā: nō tn̄ q ꝑncipal'r. i. sic in vtute sua: q nō in vtute alteri⁹: qō iportat auctis ptās. s. q sola sua vtute: ⁊ alia circū scripta posset agere: ꝫ quē modū nulla vt⁹ creata: aut creabilis aligd agere pōt: qr nec cē nec agere hz: nisi vtute ōi suppositā q̄ est alia. Illā aūt mīstery ⁊ potuit ꝓferre ⁊ ꝓtulit: nō tn̄ eā ꝓtulit oīb⁹ gb⁹ potuit: qr nō mulieribus: ⁊ nō nisi sacerdotib⁹: gb⁹ hoc solū cōpetit ex offō: vt ifra patebit. ¶De ptāte aūt excellentie cōiter tenet q eā cōicare hoibus potuit: ꝫ nō decuit. Rō ꝑmi assignat̄: qr gcgd cōicatū est xp̄o inq̄ntū hō: potuit cōicari puro hoi: ꝫ ꝑdicta ptās fuit cōicata xp̄o inq̄ntū hō: ḡ tc̄. Minor pz ex dictis. ꝫ maior ꝑbat̄: qr de⁹ pōt cōicare nāe hūane oē id c⁹ ipsa est capax. ꝫ nā hūana ē capax oīs pfectiōis: q̄ cōicata ē xp̄o ꝫ nām humanā: aliogn ei nō fuisset cōicatū: si nā nō fuisset capax. Potuit ḡ alicui puro hoi ꝼm hāc opi. cōicari: q meritū ei⁹ baptismo efficaciā tribueret: ⁊ q bap^m instituere: ⁊ q sine bap⁰ effectuz baptismi tribueret: ⁊ q ad inuocationē nois eius tribuere⁊ baptism⁹. ⁊ p. ñs pctōz remissio. Sz istud nō decuit: ne seruus in ꝓseruo poneret spez salutis: ⁊ ne mltiplicare⁊ baptism⁹ ꝫ multiplicationē mīstroz. ¶Sz in his vide⁊ quibusdā cē vnū dubiū. s. vtrū puro hoi cōicari possit: vt meritū ei⁹ sacr̄is efficaciā dare⁊. Hoc. n. nō videtur possibile: nisi dicat̄ q pura creatura potuerit pro toto humano genere satisfacere. Cuius rō est. qr cū sacramēta sint remediū sufficiēs nostre iustificatiōis nulli⁹ ꝑsone meritū pōt efficaciā tribuere sacr̄is: nisi q potuit satisfacere ꝑ oīb⁹ pctis. Si ḡ illud ꝑmū potuit cōicari puro hoi: vide⁊ q ⁊ scōm: qō tn̄ cōiter negat̄. Et ideo q vellet tenere qōnez ꝓriā: posset ꝑbabil'r ad rōnē factā in ꝓriū rūdere: dōo q ñ est cōicatū xp̄o ꝫ q hō absolute: q ei⁹ meritū efficaciā sacramētis tribueret: sed ꝼm q hūanitas eius cōiuncta est deitati: ex qua ꝓiūctione cōpetit ei q ei⁹ meritū est aliquo mō efficacie infinite. Et iō istud nō pōt cōicari alij humanitati: nisi assumere⁊ in vnitatē dei. Et istud dictū satis rōnabile vide⁊: qr aliquo ꝛ est capax humana nā ꝓiūcta diuinitati: quo ꝛ nō ē capax separata: sicut calor cōiūct⁹ aie aliqd facit qō facere nō pōt ab aia separat⁹. Et hoc maxime vide⁊ de his q̄ in quadā relatiōe ꝓsistūt. Si. n. motus illius q̄ nō fuerit: nisi ꝼm humanitatē pro tanto fuit infiniti meriti ⁊ satisfactionis: quia fuit ifiniti suppositi: hoc nulli alij ꝑstari pōt cui vnio nō ꝑstat̄. Et q̄n dr q cōicatū est ei ꝫ q hō est alteri cōicabile: verū ē ꝑut ly ꝼm reduplicat nāz absolute: nō ꝑut reduplicat eā ꝑut est ꝓiūcta deo. Uñ ⁊ si creatura potuit satisfacere pro tota humana nā ex diuina

acceptione nō tñ ex digna iustitie eq̄litate: nisi nā eēt sup positi infiniti: vel potuit cōicari q̄ hēret efficaciā ex ei⁹ merito: quo ad vnuz vel duos: non quo ad oēs vel infinitos. ¶ Uel dōm: q̄ lz de merito ꝺigni sine auc̄te meriti infiniti: potuerit sibi aliqs mereri vitā beatā: sicut glibet āgelus: cui⁹ meritū nō hūit efficaciā a passione xp̄i: tñ mereri alteri vitā beatā de ꝺig̃: ñ p̄t eē nisi p meritū ifinitū: qō ē soli⁹ hois ꝺei: ita q̄ nō solū oia sacr̄a: quo ad oēs: nō potuerūt hēre efficaciā ex merito hois puri: ſz nec c̄ꝑtū ad vnuz solū. ¶ Potētia vo creādi vtrū pure creature cōicari potuerit: dictū est in scō. ¶ Ad arg^m in cōtrariū: dōm ē q̄ filio⁹ hois hūit ptātē dimittēdi pcta: inc̄ꝑtū de⁹: qō manifesta bat curatio paralitici: iō tūc ait ꝑalitico ⁊c. ſz ptātez excellētie ⁊ mīstery habuit inc̄ꝑtū hō: iō ⁊c. Qō II

Secundo q̄rit vtrū malus ministeꝛ possit baptiçare. Et videt ꝓmo q̄ nō: qz nō min⁹ requirit in sacro ministeꝛ c̄ꝑ mā ⁊ forma: sed indebita mā ⁊ indebita forma euacuat sacr̄z. g̃ ⁊c. ¶ Scōo qz mēbrū aridū nō pcipit actionē corꝓis. sed baptiçare est actio corꝓis mystici. g̃ ministeꝛ malus g ē sicut mēbrū aridū hāc actionē nō poterit exercere. ¶ Cōtra ꝑz ꝑ Aug. in lr̄a dicētē. Nō timeo adulterū nō ebrioſuz: nō homicidā: qz colūbā attēdo ꝑ quā dr̄ hic ē q̄ baptiçat. ¶ R^o. hic sunt duo videda. Primo de ministro. ⁊^o de bonitate. ministri.

p^a ♀ Quantuz ad ꝓmū sunt tres ♀nes. ¶ Pria q̄ taz ordinat⁹ c̄ꝑ nō ordinatus: iude⁹ vel pagan⁹ scismatic⁹ vel nō baptiçat⁹ p̄t verū baptismū ꝓferre: qz dicit Augu. q̄ Judas baptizauit: ⁊ xp̄s baptiçauit ꝑ eū: imo oīs hō: oīs mulier: oīs ēt hermafrodit⁹ dūmō sit hō baptiçare p̄t: si debitā formā ⁊ debitā materiā adhibeat: ⁊ erit verus baptism⁹: ⁊ quo ad sacr̄m ⁊ quo ad rē sacr̄i. sicut baptismus Petri vel Pauli. Uñ ex̄ de sūma trini. c. i. §. vlti. dicit q̄ baptismi sacr̄z i forma eccl̄ie a quocūq̄z rite collatuz ꝑficit ad salutē. ¶ Scōa ♀ est q̄ ex officio solus sacerdos hz baptizare. Propter qō ex̄ necessitatē nulla mulier nullus laycus: nullus clericus: nullus archidiacon⁹: nec diaconus cardinalis hz baptizare. Qō si fecerit q̄cunq̄z vir nō sacerdos ex̄ necitatē irregularis efficit: ex̄ de clerico nō ordiato ministrā. c. i. Nullus ēt sacerdos ex̄ necessitatē hz baptizare nisi parochianū suū. vel nisi de licētia curati. nisi sup hoc p̄uilegiū hēat a supioze. qz sacra a suis p̄sbyteris parochialibz sūt recipiēda. vt dr̄. 16. q. i. Interdicim⁹. Sed sicut ep̄s p̄t inuito curato absoluere ⁊ ptātē absolutionē dare. sic videt q̄ inuito curato possit ei⁹ parochianū baptizare ⁊ ptātez baptizandi alteri dare. Non tamen seq̄t q̄ si aliqs habeat ptātē absolutionēdi: q̄ pp hoc habeat ptātē baptizandi: vel alia sacra ministrādi. Sed verū ē q̄ baptizans nō subditū nō sit irregularis nec etiā suspensus sic̄ oz

3^a ♀ dinās alienū: qz hoc nō ē exp̄ssuz i iure sic̄ ē de alys. ¶ 3^a ♀ ē: q̄ i casu necitatis: oīs vir vel mulier q̄ scit baptiçare licite p̄t baptiçare: nisi q̄ si plures ꝓcurrāt minoz hz cedere maiori: ⁊ ex̄ne⁹ curato: ⁊ clic⁹ p̄bro: ⁊ layc⁹ clico: ⁊ mulier viro: nisi supiozes nesciret formā ⁊ inferiozes scirēt. puta q̄ mulier sciret formā baptismi vbi vir iḡraret: quā ñ oēs scire tenent: nisi gbus icūbit ex offō: vt curat⁹ vl̄ obstetrix cui sepe icūbit. Et nō solū hi p̄nt baptiçare i casu necitatis ſz debēt: qz si nō succurreres morti corꝓis cuz posses esse reus mortis: sic multo magis si nō succurras morti aie. vñ si hoies appetūt diuitias corꝓales vt ide faciant elemosynas: multo magis deberent appetere scias de qua possent facere elymnas spūales: que meliozes sunt.

Secundo videdū est de bonitate vel malicia ministroꝝ. Et h̄ sūt tres ♀nes. Pria quo ad veritatē sacr̄i. Scōa quo ad rē sacr̄i. Tertia quo ad culpaz ⁊

p^a ♀ excusationē ministri. ¶ Quātū ad ꝓmā ē sciēdū ꝓmo q̄ dr̄ eē bonū bonitate moris: q̄ ē bonitas simpl̄r: de qua cōiter hoies loquunt̄: ⁊ eē bonū artificē: q̄ ē bonitas ſm qd: ⁊ cum additiōe. Aliqs. n. ē bon⁹ faber. g nō ē bon⁹ simpl̄r. Et e⁹ ali⁹ ē bon⁹ simpl̄r g nō ē bon⁹ faber sed malus. he enim due bonitates se hñt p accñs ad inuicē: ita q̄ nō lz i his ex diuisis iferre ꝯiūctū vel ex ꝯiūctis diuisū. Uñ si dicas iste ē bon⁹ ⁊ ē fab: g̃ ē bon⁹ faber: ñ seq̄t ꝯmo ē fallacia accidētis. Sic ē de bonitate hois inc̄ꝑtuz ē mīster. ⁊ de bonitate ei⁹ simpl̄r. ¶ Dōz ē igit̄ q̄ a malo mīstro si ē malus inc̄ꝑtū mīster: nullū verū sacr̄z pōt ꝓferri. Sed a malo simpl̄r ꝓtingit verū sacr̄z ꝓferri sic̄ a bono. p̄mū ꝑbat̄ sic. Nullus est malus mīster: nisi sit defectuosus i aliquo ꝑticulari ad suū mīsteriū ꝑtinēte: ſz defect⁹ eoz q̄ ꝑtinēt ad sacr̄z enacuat sacr̄z: g̃ ⁊c. Maioz ꝑz: qz cū malū sit ꝑuatio alicui⁹ rei debite: nō pōt eē malus mīster: cui nō deficit aliqd ꝑtinēs ad mīsteriū suū. Maioz ꝑbat̄: qz ad mīsteriū cuiuscūq̄z artificij nō ꝯcurrunt ex ꝑte mīstri in gnāli nisi tria. s. scire: velle: siue itēdere ⁊ posse. g̃ nō ē malus mīster nisi g in his ē defectuosus. Sz quocūq̄z istoz deficiēte nullū ē sacr̄m: vt q̄ nescit nec itēdit: nec pōt ꝓferre ꝑba: no pōt ꝓferre sacramētū. g̃ ⁊c. Et hoc itelligēdū ē q̄n ē malus i isto genere simpl̄r: qz si ſz qd: vt si nescit ita bene ꝓferre sic̄ clericus vl̄ qz nō exp̄t⁹ vl̄ blesus vl̄ lingue latine ignarus: sicut dr̄ de ꝯse. d. 4. c. pe. qui baptizat i noie p̄ria ⁊c. nihilominus esset verū sacr̄z: qz defect⁹ ſz qd nō anfert effectū simpl̄r: Lz ām in mīstro respectu sacr̄i baptismi nō regrat̄: vt dictū ē: nisi velle: scire: ⁊ posse facti: tñ respectu alioz sacroz requirit scire: velle ⁊ posse: nō solū facti: imo ēt iuris: sicut ad ꝓficiēdū vel ordinādū: nō solū sufficit q̄ sciat: ⁊ velit: ⁊ possit verba ꝓferre: ſz q̄ recepit illa q̄ sūt de eēntia sacr̄i ordis: ⁊ cōsecratiōis ep̄al̄: ita q̄ si aliqd de eēntialib⁹ desit nihil agit. Si aūt aliqd eoz q̄ sūt accñtalia: puta q̄ ñ sūt de necitate sacr̄i ſz p̄cepti: sine illis gdē ꝓfert sacr̄z: ſz male ꝓfert c̄ꝑtuz ad se: nec ali⁹ si sciret deberet recipe. ¶ Scōz ꝑz. s. q̄ a malis malitia moris pōt ꝓferri ver⁹ baptism⁹. Prio: qz ea q̄ ꝑtinēt ad sacr̄a necessitatis debent eē cōissima ⁊ notissima. baptism⁹ ē hō: ꝑcipue quo ad puulos q̄ nō hñt aliud remediū salutis. Bonitas aūt moralis q̄ ē p gr̄az nō ē cōissima nec notissima: ſz est valde rara ⁊ ignota: g̃ nō regrit̄ i sacro baptismi. Scōo: qz illō qō ꝓsistit i ope opato nō viciat̄ ex demerito opantis: si tñ ꝯcurrūt q̄ sūt de necitate opis: sed oē sacr̄z ꝓsistit i ope opato: g̃ nō viciat̄ ex malicia: vl̄ demerito opantis mīstri. Doc idē dic̄ Aug. sup Jo. ꝑte p^a omel. 6^a. Et recitat̄ ō ꝓsecra. di. 4. c. Ego dico: ⁊ nos dicim⁹ q̄ iustos oz eē tāti iudic| mīstros. Sit āt mīstri iusti si volūt: si āt nolūt eē iusti q̄ i cathedra Moysi sedēt: securū me fec̄ magr̄ me⁹: de quo dic̄ spūs scūs. Dic ē q̄ baptizat. Et idem hētur eadē di. Rōan⁹ pōtifex: ⁊ pl̄ib⁹ alys locis. Et sic ꝑz pria ♀. ¶ Scōa ♀ ē: q̄ malus mīster ēt ꝓfert rē sacr̄i: ⁊ eq̄- z^a ♀

lē fic̄ bon⁹: illā inc̄ꝑtū q̄ ē ex ope opato: lz aliā: puta q̄ baptiçādo sanet̄ leproſ⁹ aut hō: q̄ sūt p accñs: possit maioze hr̄e exhōitate mīstri. Rō ē. qz sic̄ adhibēs ignē ꝓburit nec diuersificat̄ ꝓbustio pp diuersitatē adhibētiū: sic ⁊ h̄ vbi mīster sacr̄i nō ē nisi adhibēs sic̄ i bap^o. Ubi aūt i mīstro requirit aliqd spāle: puta q̄ sit sacerdos vl̄ ep̄s: tūc si l̄r sic̄ ex bona arte fac̄ hō malus bonā archā: sic ex bono charactere malus sacerdos vel ep̄s facit bonū op⁹ opatū: quod ē sacr̄m. ¶ Tertia ♀ ē: q̄ malus peccat ꝓferēdo sacr̄z baptismi. Et 3^a ♀

qz ista ē dubia: iō circa eā sic ꝓcedet̄: qz ꝓmo ponet̄ circa hoc opio cōis. scōo opio ꝑia singularis. ⁊^o arguet̄ ꝑ eā. 4° rñdebit̄ ad argumēta scōe opionis. Est g̃ cōis opio: q̄ peccator peccat baptizādo vt mīster ⁊ cū solēnitate: nō aūt in casu necessitatis: ⁊ sine solēnitate. ¶ Rō primi est: qz irreuerētia circa sacr̄z vr̄ eē pctm̄ mortale. ſz mali ꝓferēdo sacramētū faciūt irreuerētiā sacro: ē enī irreuerētia cū vasa sanctitatis tractātur ab imūdis: g̃ ⁊c. ¶ Confirmatur hoc ꝑ Dio. de celesti hierarchia g dic̄ q̄ imūdis sacra simbola

ꝛ firma sacr̃alia tractare vel tãgere nephas ẽ. ¶ Scõ q̃ min⁹ maluz fuit: vt videt accedere ad sacr̃a ve.le.cũ im̃ũdicia ꝓhibita in lege q̃z accedere ad sacr̃a no.le.cũ im̃ũdicia ꝓsciẽtie: sz ꝑmũ fuit petñ mortale: g̃ ꝛ scõz. Minoz ꝓbat ꝓ illud leuit. zz. Dis hõ de stirpe vr̃a: in quo ẽ im̃ũdicia: qui accesserit ad ꝓsecrata pibit coraz dño. Hoc dicunt canões. i. q. i. c. Remissionẽ pctõz: vbi dr̃ q̃ q̃uis sacrz ad modum lucis ab im̃ũdis ꝓtaminari nõ possit: ipsi tñ ꝓnitio se habẽt: q̃z̃ alys salubriter ꝛ vtiliter administrent. Et. e. q. c. ꝓ Isaiã: dicit̃ q̃ sacr̃a obsunt idigne tractãtib⁹: ꝓsunt tamẽ ꝑ eos digne sumẽtib⁹. ¶ Rõ scõi est: qz g baptiçat i casu necessitatis ꝛ sine solẽnitate: nõ baptiçat vt minister: sed sic vetula baptiçaret: iõ nihil idebitũ videt agere ꝓtra ministeriũ suũ. Excusat ẽt eũ casus necessitatis. ¶ Scõo ponẽda est opio singl'aris. Dicunt. n. aly ꝺ istos q̃ in nullo casu malus mister põt baptiçare gn peccet: qz semp baptiçat vt minister: nec casus necitatis eũ excusat: qõ ꝑbãt sic. Qõ nõ põt aligs facere nisi mister: nõ põt aligs facere nisi vt minister: sed admistrare qõcũq̃z sacrz: nõ põt nisi minister tñ: ille. s. g ex ordine diuio est mister: qz mister est de necttate sacri: sic mã vel forma: g̃ nullus põt ministrare sacramẽtũ nisi vt mister. Jõ oz q̃ gcũq̃z baptiçat: si ẽ verus baptisñ⁹ q̃ sit mister baptismi: ꝛ q̃ baptiçet vt minister: lz nõ in solẽnitate ab eccl'ia instituta. Solẽnitas. n. nõ dat ei esse mistrũ: sed ẽ signũ mistery sui. Ex quo ꝑbãt scõo q̃ nullus casus necitatis excusat eũ: qz casus euitabilis nõ ẽ casus necessari⁹ excusabilitatis a peccato: qz est volũtari⁹: siue nõ tollit rõnẽ volũtary: sz talis videt iste casus: qz si i cũbit alicui baptizare puerũ morientẽ: ꝛ est sibi ꝓscius de peccato mortali: ei⁹ est hẽre displicẽtiã de illo pctõ: ꝛ tunc põt sine scrupulo puerũ baptizare: igit̃ talis casus nectat nõ excusat baptiçãtẽ gn peccet. ¶ Tertio arguẽduz est ꝺ opinionẽ istã sic: qz qñ ad admistrationẽ sacri regrit̃ sãcitas mistri: solet ad hoc ipm mister scificari. Qñ aũt ad administrationẽ sacri nõ oz mistrũ scificari exteri⁹: ꝑ ꝓns nõ oz ipm eẽ scñ interi⁹: cũ exterioz scificatio sit signũ iterioris: ꝛ ad eã ordinet̃ sicut ad finẽ: pp qõ sacr̃a q̃ nõ pñt mistrari nisi a mistro scificato exteri⁹ videt̃ q̃ nullo mõ possint ministrari nisi a mistro scificato iteri⁹. Et sic gcũq̃z celebrat vel iungit: ꝓfirmat: vel ordinat: vel absoluit in mortali exist̃s: mortal'r peccat. Sz mistrare illa ad quoz ꝑ se administrationẽ: nõ regrit̃ scificatio mistri exteri⁹: sine interiori scitate: maxĩe in necitate: nõ videt̃ petñ mortale. vñ audire ꝓfessionẽ morientis sine obsolutione idicatiua: qõ põt ẽt nõ sacerdos: itẽ baptizare in necitate: qõ põt ẽt gẽtilis: vr̃ nõ eẽ pctñ. Et si peccator sine pctõ põt ꝓtingere coꝛp⁹ dñi qõ ccidit in lutũ: ne bzutũ ipm ꝓculcet: vel comedat: in q̃ est scitas formal'r: multo magis ne aĩa paruuli peat: põt peccatoz tãgere id in quo nõ ẽ scitas nisi vtual'r. s. aquã baptismi. ¶ Ꝑ. nõ videt̃ q̃ pctõz ꝺbẽs mr̃imoniũ peccet: cuz tñ eẽntia mr̃imony ꝓsistat in mutuo ꝓsensu ꝑ verba vni⁹: alteri exꝑssa: ꝺ enĩ cõsensus sacrm̃ mistrat: nõ aũt sacerdos bñdicẽs: g solũ sacr̃ale qõdã adhibet. ¶ Quarto rñdẽduz est ad argumẽta scõe opionis: ꝛ dz q̃ maioꝛ ꝑmi argumẽti q̃z̃tũ est ex forma ẽ falsa: qz hõ nõ ꝑt baptizare nisi sit colozat⁹: qz si nõ sit colozat⁹ nõ ẽ hõ: nõ tñ baptizat in q̃z̃tũ colozat⁹: tñ ꝓcedendũ est gr̃a mãe: q̃ hõ nõ baptizat: nisi vt mister xp̃i ꝛ sacr̃i. nec tñ iudex: qui vt mister xp̃i ꝛ legis suspẽdit latronẽ iudicãdo: ꝛ carnifex exercẽdo actũ: pp hoc peccãt: posito ẽt q̃ sint in pctõ. Sz q̃ facit aligd in q̃z̃tũ minister ecclie scũs ꝛ scificat⁹: ille nisi scũs sit peccat. Sz si facit aligd: nõ in q̃z̃tũ minister ecclie: ad hoc ipm scificat⁹ exterius: qz ꝺ idẽ de volũtate ecclie facit mister nõ scificat⁹ tũc secus est. Uñ si mãchus videret puerũ morientẽ: cõsulere deberet pctõri: ẽt dicenti se nolle de pctõ penitere: vt baptizaret eũ: ꝛ tñ nulli consulendũ est q̃ peccet. ¶ Ꝑ. de cretal' dicit recipiẽdã eẽ ꝓfessionẽ ei⁹: qui ẽt dicit se de peccato nõ penitere: ꝛ sic ẽt ꝓsulit̃ ei lz immũdo sacrm̃ tãgere. Sz hoc nõ facit vt mister ad hoc scificat⁹: sicut sacerdos q̃ absoluit. ¶ Itẽ dicit Jnno. ex̃ de pe. ꝛ re. c. q̃ in te: q̃ sacerdos peccator in necitate cõicãs moriẽtem excusat̃ a pctõ. Sil'iter si aligs nõ solẽniter dicat epistolã sic̃ ꝛ laicus fcaeret: q̃uis sit subdiacon⁹ excõicat⁹: irregularis nõ ẽ: qz non admistrat in suo ordine solẽniter sicut ꝓs: g̃ a sil'i in ꝓposito. Uñ tũc peccat qñ admistrat solẽniter sacrz solẽnitate ab eccl'ia istituta: qz sic mistrare ñ dz: nisi q̃ ad hoc ẽ solẽniter ꝓsecrat⁹. Et lz solẽnitas sacri qõ dat: nõ faciat ipz ministrũ: tñ supponit eũ: ut regrit̃ mistrũ solẽnẽ ꝛ solẽniter scifi catũ. Uñ solẽnitas sacri regrit̃ solẽnitatez mistri. Et sicut solẽnitas regrit̃ solẽnitatẽ: sic scitas scificationẽ. ¶ Ad secũdũ de necessitate dz q̃ imo fuit possibile tale esse ipedimẽtũ: q̃ ipse nõ põt ãmouere: vt si est catbecumin⁹: non baptiçat⁹: nõ põt seipsuz baptiçare: saltẽ baptismo flumis. Itẽ si est excõicat⁹ nõ põt seipsuz absoluere: ꝛ sic necessitatur i suo ipedimẽto remanere. Et tñ hoc nõ obstãte põt ꝛ dz baptiçare multo magis q̃z̃ fame moriẽtẽ pascere. Et tñ excõicat⁹ est magis separat⁹ a scis q̃z̃ pctõz. Plus eniz peccaret sciẽs se excõicãtũ si celebraret anteq̃z absolueret: dato q̃ de oi pctõ esset ꝓrit⁹: q̃z̃ nõ excõicat⁹ si in pctõ mortali celebraret. Et qcqd sit de hoc admin⁹ epũs ꝓferẽs ordines plus peccaret excõicat⁹: q̃z̃ in pctõ mortali exñs. Uñ plus punit̃ ꝛ ipe: ꝛ g sciẽter ab ipo recipet. Et tñ nõ obstãte q̃ magis sit ꝓhibitũ excõicato ꝓferre sacrm̃ q̃z̃ peccatori: tñ excõicat⁹ in cecessitate baptiçãs nõ peccat: g̃ multo minus peccatoz. ¶ Itẽ põt dici q̃ sola necitas nõ excusat: qz nõ est necitas absolute sicut bene arguitur: qz ita bz sacerdos necesse baptiçare puerũ soleniter: qñ requirit̃ i eccl'ia sicut vetula qñ morit̃. Et sic peccaret mortal'r si renueret. Nec ꝑ hoc excusat̃ si est in pctõ mortali: qz põt penitere. Sz qñ necitas est tãta q̃ ipe sacrm̃ ministrat: sine tñ solennitate illa q̃ est ꝓpria mistro ecclie: g ad hoc est ꝓsecratus talis necitas excusat: qz tũc nõ mistrat vt mister scificat⁹: ꝑ ꝓns nõ requirit̃ q̃ sit ipse scũs iteri⁹: sicut nec q̃ scificatus exteri⁹. Itẽ necessitas facit q̃ ipse nõ ex cõtẽptu ꝺ facz cũ dolore ꝛ inuit⁹ timẽs q̃ plus peccaret si omitteret: ꝛ sic nõ exhibet irreuerẽtiã sacro nec ꝓtẽptũ: sicut ille g nulla necessitate imineẽte se spõte ingerit: Qui ẽt soleniter sacramẽta mistrat mẽtit̃ facto in eo q̃ est xp̃iane religiõis: ostẽdẽs se sanctũ in vestibus sacris: saltẽ stolla: cũ tñ scũs nõ sit. Sed g vt vetula baptiçat nullã scitatẽ ostẽtat: sz soluz hic est q̃ sacrm̃ pollut⁹ tãgit: sicut ꝛ ille qui coꝛp⁹ dñi cũ cũ metu ꝛ tremore; lz pectatoz de luto recolligit. ¶ Ul' põt dici q̃ ẽ hic necessitas: qz de quolibet peccato mortali dz hõ in speciali ꝓteri. Et iõ magn⁹ peccatoz: si deberet dolere de singulis: anteq̃z de singulis doluisset: ꝓtingeret par nullũ baptiçãdũ: q̃uis̃ sine baptismo mozi. Uñ si tũc dolore cordis cõtritus in gnãli: currat ꝛ ipsuz baptiçet: cũ ꝓposito ꝓfitẽdi ꝛ ꝓterẽdi postea in spãli melius facit. Et ideo posset iueniri via media talis: de illo q̃ est in necessitate ꝛ sine solẽnitate baptiçat: qz aut recolit de pctõ: nec atterit̃: nec cõterit̃ de pctõ: lz vult in pctõ remanere: ꝛ nihilomin⁹ vult baptizare: ꝛ tũc si ẽ talis q̃ scire debeat: q̃ hȝ a pctõribus ꝓtingi nõ deberẽt: q̃z̃uis nõ ex libidine: nec ex ꝓtẽptu baptiçet: lz ituitu necessitatis hoc facit: nõ excusat̃ ab irreuerẽtia ꝛ ꝓtẽptu: qz sic ꝓscia ei dicebat vl' dicere debebat: imũde: tu nũc sancta ꝓtractas: Et sic ẽ va supior opio. qz ꝛ mister ẽ: ꝛ necesse nõ bz cũ pctõ baptiçare: lz neẽe habeat baptiçare. Si aũt cũ metu ꝛ tremore: ꝛ dolẽs de peccato i gnãli: lz ꝑter hoc sciat se de pctõ nõ mundari: sub spe tñ ad plenũ ꝓterẽdi: vl' qz est excõicat⁹: ꝛ nõ ꝑt absolui: vl' ꝑp aligd hȝ hoc facit: tũc excusat̃: arg⁹ illoz q̃ imũdi mãducauerũt pascha: qz ñ ita cito forte poterãt purificari ꝑ gb⁹

Ezechias ozauit: ⁊ deus cito remisit. Et sic ē ỽa opⁱo Tho. Sz g soleñiter baptiçat ex quo nō est ꝑiculū in moza pus dz se pfecta pnia lauare: vel saltē si sacerdos nō adest: dz se lauare p pfectā ↄtritionē. Si aūt nō recoleret: nō faceret irreuerētiā sacro ⁊ excusaī. ¶ Ad rōnes in oppositū ē dōz. Ad primā q ee īdebituz ministrū quo ad subaz ministery: facit sacrz nullū: sicut indebita mā ⁊ īdebita forma subalr. Sicut. n. in nō aqua nō est baptism⁹: sic a non hoīe: puta ab angelo bono vel malo vel aīa separata: nō est baptism⁹: sed indebit⁹ minister quo ad circūstātiā p accīs se habētē facit qdē sibi malū baptismū: nō in se ⁊ absolute sicut est de inā imūda ⁊ forma corrupta. Nō. n. de suba ministri in baptismo est plus: nisi hūanitas ⁊ intentio ⁊ tactus materie: sicut de suba forme est ꝓlatio ⁊ significatio: ⁊ de suba mātē q sit aqua q̄ possit abluere ⁊ īmergere vel aspergere. Uñ glaties q̄ etiā manet ifra spēm aque durāte tali dispositiōe nō videt ꝓueniēs mā: qz de crystallo que desinit esse aqua: nō ē dubiū. Sz ⁊ de aqua bñdicta videt q si est ꝓgelata nō habeat effectū suū: qz ad aspergēdū bñdicitur: ⁊ aspgere nō pōt. Sz qz ad suā nāz redire pōt: nō desinit esse bñdicta: qz resoluta nō ē iterū bñdicēda. Similr etiā fons baptistery lz in hyeme q̄diu est ꝓgelatus nō possit ī eo vē baptizari nisi igne dissoluaī: postq̄ tū liq̄factus ē sine iterata bñdictione: lz ide baptiçari. ¶ Ad z^m dōm: q malus hō ē mēbrū aridū quo ad meritū: nō quo ad ministeriū. ¶ Uel pōt dici q ad hoc q ꝓficiat sibi ē mēbrū aridū: sz ad hoc q alⁱ ꝓficiat nō: qz sicut carnifex baptizat martyrē in sanguīe: ita malus hō in flumine: nisi q ibi est occasio: hic aūt est cā per se: ⁊ nō cā sine qua nō. ¶ Uel potest dici q mēbrū aridū nō pōt in ea q̄ sūt ꝓpria mēbra: vt viuū est vel vt mēbrū est: qz est mēbrū equiuoce: sicut oculus cecus ē oculus equoce. Dico aūt nō quo ad substātiā: sicut hō mortuus: sed quo ad accītalē ꝓprietatē: que ē p ꝓpria mēbra: sed illa q̄ pōt nō mēbrū: nō oz tollere a mēbro aridō: sicut cū eo tāgere: sicut cū baculo. Baptizare autez nō est ꝓpriū mēbri xp̄i: qz iudeus vel paganus hoc possūt qui nō sunt mēbra xp̄i: g̃ malus xp̄ianus qui est mēbrū aridum christi: ꝓpter hoc nō ipedtur. Qō III

TErtio queriī vtrū liceat petere vl̄ recipere baptismū a malo mistro Et videt q nō: qz nō lz ↄsentire malo quin potius melius ē oīa mala pati: ex de bis q̄ vi metusue cā fiūt. c. sacris. ⁊ z. ethi. ⁊ ℟o. p. nō solū g faciūt sed g ↄsentiūt: sed malus peccat baptiçando: g̃ ⁊ iste g ↄsentit: petendo: vel recipiēdo. ¶ Contra nemini facit iniuriā: qui suo iure vtiī: ⁊ peccatuz vni⁹ nō oz alteri nocere: sed ius parochiani est a curato petere sacra ꝓ se ⁊ pro suis: g̃ hoc iure ꝓpter peccatū illi⁹ nō oz ꝑuari: nec peccat hoc iure vtēs. ¶ ℟ñ⁹. tria sūt faciēda. ℣ Pro ponet opⁱo quozūdā pro babilis. Scō ingret de ipsa q̄stuz ad multa. Tertio in speciali q̄stū ad articulū de symonia in baptismo.

Quantum ad primū sciēdum est fz aliquos: q̄ minister vel est p̄cisus ab eccl̄ia: qz bereticus vel excōicat⁹: aut nō: si p̄cisus: aut baptiçandus est puer vel adult⁹: si puer nō peccat: cū non habeat vsuz rōnis siue libi arbitry: sed offerēs illū peccat in illo casu: in quo adult⁹ peccaret offerēdo seipsum. Si aūt sit adult⁹: aut latet eū ꝓbabilr talē ministrū esse p̄cisum: ⁊ tūc non peccat: qz talis ignozātia eū excusat: aut nō latet eū: ⁊ tunc peccat mortalr recipiēdo ab eo baptismū. ℟ō est: qz eodē ꝓcepto quo p̄cipiī excōicato vel cuicūq̄ ab eccl̄ia p̄ciso: ne se ↄiūgat diuinis p̄cipiī cuilibet ne sibi cōicet in eisdē: sz p̄cisus iungēdo se administrationi diuinoz peccat mortalr faciēdo ↄ p̄ceptū eccl̄esie: g̃ recipiēs ab ipso sacrm peccat mortalr faciēdo ↄtra idē p̄ceptū. Et hoc est intelligendū: nisi in casu extreme necessitatis: q nō pōt ab eccl̄ia ꝓhiberi: in quo casu pōt glibet recipe sacrz baptismi a iudeo pagano vel hereticō. Si aūt minister nō est p̄cisus: sz tñ peccatoz: nō peccat recipiēs ab eo baptismū. qz si aliquo modo peccaret: hoc nō esset nisi qz videt eū inducere ad peccandū: petēdo ab eo sacrm: qō ille nō pōt ꝓferre nisi peccādo: sz hoc nō oz: qz cū malus minister possit in mometo penitere de pctō cōmisso: ꝓbabilr ignozabit ab eo qui petit baptismū: an ille penituerit vel nō: ⁊ in dubio ē melioz ps supponeda. Et siue penituerit siue nō: petēs ab eo bap^m nō inducit eū ad pecccandū: cū iste solū petat ius suū: ⁊ ille si vult pōt sine peccato ei exhibere. Si vo minister eēt adeo malus q̄ nō vellet sine pecunia baptiçare: nullo mō eēt ꝓ baptismo pecunia sibi dāda: qz hoc eēt simonia: ⁊ nō sūt facienda mala vt veniāt bona. ℣ ℟o. z. Sed in hoc casu si sit adult⁹: ⁊ nō hz aliū g eū baptizet: sufficit ei ↄtritio ⁊ fides ad salutē. Nec tñ ꝓpter hoc oz baptiçare seipsuz: qz nullū eēt sacrm: eo q̄ sicut in gnātione corporali: alius est generans: alter g gnātur: sic ⁊ in regnātiōe spūali que ē baptismus. Uñ qō dicit Jnno. z. de quodā iudeo q baptiçauit seipsuz: Qz si ↄtinuo decessisset: q̄ ad patriā euolasset: intelligendū est: q̄ hoc nō fuisset vrute sacrī qō gdez nullū fuit: sed ꝓpter fidē ⁊ deuotionē quā habuit: maxime cū exposuerit se piculo mortis: qñ iter iudeos existēs seipsū baptizauit: vt recitaī extra de bap. ⁊ eius effectu. c. debituz. Si aūt sit paruulus: qué sacerdos nō vult baptizare nisi ꝓ pecunia: tūc puer baptiçādus est ab offerēte si sit necessitas: aliogn reseruādus est quousq̄ sit alius minister: g eū gratis baptizet. Si aūt sit necessitas ⁊ offerēs ñ habeat aquā: nec ↄsecratā nec nō ↄsecratā: nisi emat eā a sacerdote: qui vult rōne ↄsecrationis eā plus vēdere: tūc dōm est q̄ offerens nō oz eā plus emere rōne ↄsecratiōis: qz hoc esset simonia: sz pōt aquā vt aqua ē: qz talis sufficit ad baptismū rōne indigētie sue: q̄stūcūq̄ care emere: qz etiaz in gbuscunq̄ alys reb⁹ augeī ꝑtiū ꝓp indigētiā rei.

Secundo inquirendū est de istis. ℣ Prio eniz qō dic q̄ offerēs paruulū p̄ciso peccat sic peccaret adultus recipiēs vel offerēs seipsuz: videt q̄ nō solum tñ peccet sed q̄ plus: qz adult⁹ nō pōt baptizare seipsuz. Unde si alⁱ nō pōt se offerre necessitatī se isti offerre. Sz g aliū offert: cū i necessitate possit eū baptizare: nō necesse hz excōicato offerre. ¶ Qz aūt dicūt vtrūq̄ obligari eodem p̄cepto nō videt: qz qō est ↄ idē p̄ceptū videt eē idē vel eq̄le peccatū: plus aūt peccat: vt videt excōicat⁹ se igerens diuinis: q̄ q. ei cōicat in diuinis: ⁊ plus videt peccare excōicatus pticipās cū alys in cōib⁹: q̄ illi q̄ euz recipiūt. qñq̄ tñ pari pena puniūtur: vt in participatiōe in crimine criminoso: qñq̄ plus punit se ingerēs q̄ recipiēs. ℣ Nō. eniz audiēs missaz excōicati: fit irregularis sicut ille. Qñq̄ eō tra plus alⁱ⁹: sicut recipiēs ad diuina publice excōicatū: fit suspēsus: nō aūt ille se ingerēs. Sz ↄ hoc videt: q̄ lz ab excōicato petere debituz. Uñ cuz debeat filios parochianoruz suoz baptizare: lz ab eo petere hoc debituz. ¶ Sol̄o: veruz est de debito corporali: ⁊ de spūali qō nō est ꝓhibitū soluere. Uñ tenet horas dicere: sz ꝓhibitū est ei celebrare: ⁊ sacra ↄferre. Uñ hoc nō est ab eo ꝓ nūc debitū: sz indebituz. Nec pp hoc reportat ex malo suo cōmoduz: sz incōmodū. Si dicaī q̄ ab vsurario q̄stūcūq̄ lz accipe sub vsuris: nō obstat: qz sic nō ē ꝓhibitū vbi ē necessitas ⁊ enidēs vtilitas: Cū excōicato aūt ē oīno ꝓhibituz cōicare maxie in diuinis. ¶ Si aūt in villa ē vn⁹ solus curat⁹: ⁊ ipse sit excōicat⁹: nec sit vicari⁹: nūquid licet eoipso se vel aliū offerre alteri⁹ ville curato: ad baptismū ⁊ ad alia sacra: Uī q̄ sic: sicut qñ eps est suspēsus a collatiōe ordinū: eoipso lz ire ad aliuz: postq̄ īnotuerit de tpib⁹ ordin. c. Eos qui li. 6. ¶ Sed ↄ est: qz nō est exp̄ssum: q̄ in isto casu liceat alteri

parochiano mīstrare sacra: qō ꝓhibitū est a iure cōi: nisi ꝓ recursiuz ad supiorē: ꝛ licētiā ei⁹. Si aūt ē pctōr uō ꝓcisus: nō peccat supponēdo eū penitētē: nec ēt supponēdo ꝺ̄niuz: qz petit ius suū: qō ille si vult iuste ꝛ licite reddere pōt. Sz ꝓcisus iudicādus ē nō solū q excōicat⁹ est: sz ēt q publicus fornicator ē: a quo nullus ꝺz missaz audire: nec sacra recipere: ex̄ de vita ꝛ ho. cle. c. vlt. ¶ Sz rō sua nō vī valere in hoc qō dicit: nō peccat: nisi qz vī eū iducere. Nā ille q non iducit hoiez ad celebrādū: sz ponit se ad audiēdū ei⁹ missā incboatā: ex hoc solū pōt peccare mortalr: qz recipit ab eo diuina ꝛ ei ꝓticipat ꝛ cōicat in dīnis: lz eū ad hoc nō inducat: q̄ nō ꝓp hoc ñ peccat: qz nō iducit: cū nō iducēdo possit peccare: sed vl qz ius suū recipit aut repetit: vl qz nescit eū peccare baptizādo: qa nescit eū i pctō cē: lz sciat fuisse. Si dicaī q a pctōre nō ꝓciso nō lz petere sacra: qa nō licet ei soluere: sic ꝛ de excōicato ꝺ̄ ne hō cōicet ei in delicto. Ꝺꝺz q ꝺ̄ imo licet ei soluere: qz pōt i mometo penitere.

Tertio ingrēdū ē spāliter de simōia circa hoc: Et statim ꝺꝺz q nullo mō licet dare pecuniā ꝓ se vel ꝓ alio baptizādo. Si dicaī q lz ille intēderet vēdere baptismū: iste aūt nolit eū emere sz vexationē suā redimere: cū alī⁹ velit eū ꝓuare iure sibi debito nō peccat: ñ valet: qa aliud est redimere vexationē ab illo q pōt de fcō obesse: ꝛ nihil de iure ꝓdesse: sic q̄ elect⁹ canonice dat �somēdictis iniuste: p quoꝝ cessationē nihil iuris acgrit qō fore licet: aliud ē dare ꝺfirmatori q tenet ꝺfirmare vt cōfirmet: p quā ꝺfirmationē ius acgrit. Hoc. n. ius spūale sibi emēdo acgrere: ꝛ ñ solū ab acgsito ꝺpedim̄ facti amouere. Uñ illicitū est. Et sic de illo q ꝓ pecunia baptiçat q charactere ꝛ alia spūalia mediāte sacro hz ꝺferre. ¶ Qō aūt dicūt in isto casu nullū debere baptizare seipsuz: sic nec i generatiōe carnali qs gnāt seipsuz: verū ē: nō tn̄ pp hoc credendū ē silitudinē i oib⁹ alys eē ꝶuādā. s. q̄ qcūq̄ pōt generare carnalr: possit baptizare ꝛ non alius: qz multi sunt frigidi: maleficiati: spadōes: vetuli: ꝺpotētes ad ꝺgeuerādū ꝛ mulieres steriles: q tn̄ oēs pñt baptizare. Ecōuerso autē mut⁹ gnāre pōt: q tn̄ baptizare nō pōt. De iudeo q se baptizault: ꝺꝺz q in hoc errauit: sz excusaī pp ignorātiā. Ul fore noluit se baptizare sz ex deuotiōe aliq̄ exp̄ssiuū baptismi voluit ostēdere: sic ꝛ soli mōiētes terrā vel aliō ꝺsignificatiuū recipiūt in ore in repūtationē ꝛ memoriā euchariſtie. Si paruulus est ꝛ nō sit piculū ꝺz expectare idoneuz mīstrū: qz solus sacerdos ex officio baptizare hz nec aly licet nisi in necitate: tñ q̄cūq̄ sua ꝺsciētia dictabit ei q puer est in piculo mōiēdi anteq̄ veniat potēs ꝛ debēs ꝛ volens baptizare ipe nō solū pōt sz ēt ꝺz eū baptizare si sciat formā baptismi: quā tn̄ nullus scire tenet nisi curatus ad quē ex offō ptinet ꝛ forte obstetrices q̄ ex offō suo per accidens plus habēt boc facere q̄ aly: q̄uis pñte clerico deberet laycus cedere: ꝛ mulier viro ꝛ eū docere formaz si ipsa sciat ꝛ ille nō: ꝛ retinere formā quā seruauit: vt eccl̄e iudicuz expectet, de baptizādo. Sz si nolit aquā in necessitate dare nisi eā carius vēdat rōne cōsecratiōis: nō ē pp hoc carius emēda: q̄uis ꝺsecratio illa nihil reale ponat i aqua ꝺsecrata sed solū relationē rōnis: sicut ꝛ oēs ꝺsecrationes rebus maiatis exhibite. Uñ hoc nō ē emere rez sacrā formaliter: sz solū rē sacrā significatiue: sicut vrina ē sana: q̄uis ipsuz sacrm̄ ꝓput ꝺpebēdit simul mām ꝛ formā possit dici aliqd sacrū formalr si in ipso eēt vtus spūalis subiecti ue: nō q̄ sit gra: sz que sit ad graz diſpositiua. Sz lz vēditor intēdat vēdere ꝺsecrationē: emptor tn̄ pōt emere nō illaz sz aquā ipsaz ita care sicut vult: nec peccat p simoniā: qz nō emit spūale vel aliqd spūali ānexū sz spūali ānectēdū. Sicut si filius Sichen carius voluit vēdere Abrae speluncā duplicē: qz sciebat q volebat ibi facere sepulchrū. Abraaz eūt noluit emere ius sepulture nec sepulchrū sz simplicez agrū: q nūdū erat religiosus. Sil̄r multi religiosi res suas carius vēdūt qz ꝓuidēt eos carius empturos vt ibi faciāt eccl̄ias suas ꝛ illis licet plus dare. Nec ē simonia nec peccant p iniustitiā: qz licet emptori dare gratis qō vult vltra iustū ꝓciū ꝛ vēditori diminuere nō ecōuerso: qz istud est liberale: aliud aūt eēt illiberale ꝛ iniustuz. Et istud nō ē dubiū si aqua nunq̄ fuit bñdicta eo mō quo bñdicunt in baptisterys in vigilia pasche ꝛ pēthecostes: nec sic bñdicitur aqua p ea que ꝓcedūt baptismū spūalez. Sed si aliq̄ bñdictio ꝓcedit: tūc videt nō posse excusari a simonia: qz emit vel emere intēdit spūale. i. subm spūalitatis vel spūalitati ānexū. ¶ Sz ꝺꝺz q nō oē spūalitati annexū ꝓhibet vēdi ꝛ emi: sed quoddā sic chrisma: oleū scm̄ ꝛ hō: lz q̄ sic sūt spiritualia qz ad hoc ꝺsecrata vt per ipsa vere sacra ꝛ spūalia tradātur: qz ex sola istōne eccl̄ie habēt scitatē: eiusdē ꝓmissione in nēcitate emi ꝛ vēdi pñt rōne māe cozpalis: sic vasa aurea ꝛ argētea ꝺsecrata etiā in ꝓpria forma nō ꝺfracta nec ꝺflata eccl̄iasticis psonis. Uñ cuz maioz necessitas sit ſbuenire aīe peunti q̄z cozpi moriēti: si licet ꝓ redēptiōe captiuoꝝ ꝛ ſubleuatiōe pauperū calices bñdictos vēdere alteri eccl̄ie: sil̄r licet ꝓ siti si aliter aqua baberi nō pōt aquā bñdictā emere: ꝛ sil̄r forte ꝓ moriēte cozp⁹ ꝛ sanguinē dñi emere si aliud nec istud alr possit bēri: qz ipse spēs cozporales sunt aliqd nō spūale: dū tn̄ intētio sit ad cozpalitatē nō ad spūalitatē: sic videt q multo magis ad saluādū aīam pueri moriēris licet emere aquaz fontis bñdicti: lz ille ꝓp bñdictionē eā plus velit vendere: dū tn̄ ꝓp bñdictionem iste nō ītēdat plus dare nec p boc: sz pro sola aqua: ꝛ q restā duū sit datū pro pietate ꝛ elyna non amore illi⁹ simoniaci cui daī: sed aīe pro q̄ daī: sicut malū granatū plus emit q̄z valeat pro infirmo. Sed qō dicūt q rōne idigētie pōt care emere: qz ꝓp indigētiā ꝛc. videt deficere. ꝑ qz nō est qō si licet emere aliqd gn liceat emere id quātūcūq̄z care etiam sine indigētia: cū boc nō faciat emptorē iniuſtuz si det plus q̄z debeat: sz venditor q accipit plus q̄z debet est iniustus. Sz verū ē q necessitas facit q licet emere qō alīs nō liceret: sicut licet vēdere qō alias nō liceret vēdere ꝓp indigētiā: qñ p vēdere succurrit indigētie cui alr succurri nō pōt: sicut dictū est de calice. Sic eꝺ licet emere qō alīs non liceret ꝓp indigētiā: cui aliter succurri nō pōt q̄z emēdo sicut in ꝓposito. Nō. n. plus ꝓhibet vēditio spūaliū q̄z emptio: vñ sic ꝓp necitatē ꝓmittit vēditio rez ꝺsecrataruz ꝛ bñdictaꝝ: sic ꝛ emptio. Sz q̄uis emēs calicē nō bēat necē emere q nō emēdo posset pecuniā mutuare: qz tn̄ nō tenetur illi necessitati subuenire: ꝓp solā netessitatē qua alī⁹ vēdere pōt: isti emere licet: sz in ꝓposito sec⁹ ē. Nō. n. vterq̄z excusaī sic ibi: sz tn̄ emptor: qz bec necitas q̄ iste emit licite nō facit aliū licite vēdere: qz nō vēdēdo poterat subuenire gratis dādo: ꝛ sic gratis tenebaī subuenire. Et idē eēt in casu vbi teneret emēs calicē paupi subuenire: qz peccaret emēdo. Sz bona eccl̄ie plus debent paupib⁹ q̄z alia: ꝛ q̄libz eccl̄ia plus tenet suis paupib⁹ subuenire q̄z alienis: ꝛ si eccl̄ia mō non hz alias habebit: ꝛ si nō obligat postea redimet: ꝓp qō aliq̄ emēs vel mutuās sup rē sacrā nō tenebaī dare nec sine pignore mutuare: qz forte ꝓdidisset: ꝛ tūc licet ei emere vel pignori accipe. Itez boc qō dicūt de indigētia nō videt ad ꝓpositū: qz pp cōez dominū indigētiā bñ augeret ꝓtiū rez licite: nō aūt pp mirabilē idigētiā vni⁹ ꝺz sibi cari⁹ vēdi: vel ab eo vili⁹ emi. Magis. n. ipiuz esset care vēdere paupi moriēti fame: qō ꝓ vili ꝓtio cōiter boies habēt. Et sil̄r eꝺ vili ꝓcio emere bēditates pauperū pp illoꝝ pauptatē ꝺ iustitiā ē: h aūt nō ē cōis idigētia sed particularis: qz ex ist̄ casuz iste nō emeret: q̄uis ēt illa q̄ pp cōem ifirmoꝝ idigētiā carioza sunt: cari⁹ vēdi possint: nunq̄z tn̄ ꝓpter istius solius indigētiā. ¶ Ad argumenta patet ex dictis: quia procedunt suis vijs.

¶Quibus liceat baptizare. Di. VI.

Nunc qbus liceat baptizare addamus. De hoc Isodorus ait. Constat baptismū solis sacerdotib⁹ esse traditū: eiusqz ministeriū: nec ipsis diaconis iplere est licitū absqz epō vel p̄sbytero: nisi his p̄cul absentibus vltia languoris cogat necitas: qđ ēt laycis fidelib⁹ p̄mittit̄ ex p̄cilio chartaginēsi qnto. Itē mlier q̄uis sc̄a baptizare nō p̄sumat: nisi necitate cogente. De illis vero q ab hereticis baptizātur vtz baptizādi sint q̄ri solet. Ad qđ breuiter dicim⁹: qz quicūqz sit q baptizet si fuat formā a xp̄o tradita: verū baptismū dat: t iō q illū sumit nō dz rebaptizari. Ūñ Beda. Siue hereticus siue scismaticus siue facinorosus qlqz in p̄fessiōe sc̄e trinitatis baptizet: ñ valet ille q baptizatus ē a bonis catholicis rebaptizari ne p̄fessio t trinitatis inuocatio videat annullari. Itē Augu. Qnāuis vnū sit baptisma t hereticoz. s. eoz q i noīe patris t filij t spūsci baptizāt: t eccl̄ie catholice tñ q foris eccl̄iaz baptizant: nō sumūt ad salutē baptismū: sz ad pniciē hñtes formā sacr̄i: virtutē aūt eius abnegātes: t iō eccl̄ia nō eos baptizat. q i noīe trinitatis baptizati sūt: t ipsa ē forma sacr̄i. Itē rebaptizare hereticū qui hec scificatiōis signa p̄cepit: oīno petrñ ē: catholicū vero imanissimuz scelus ē. Ex his apte colligit̄ q q etiā ab hereticis baptizati sūt fuato characte re xp̄i rebaptizādi nō sūt: sz tm̄ ipositiōe manus recōciliādi vt spūm sanctū accipiant: t in signū detestatiōis hereticoz. Sūt tñ nōnulli doctoz vt Cipr̄ianus t alij qdaz qui dicere vident̄ ab hereticis nō posse tradi baptismū: t eos esse rebaptizādos cū veniūt ad eccl̄iam qui ab illis dicunt̄ baptizati. Sz hoc de illis verū ē qui extra formā eccl̄ie baptizare p̄sumūt. Cipr̄ianus tñ ibi a veritate deuiasse videt̄ qui ait de heretico quō scificare aquā pōt cū ipse imūdus ē t apud quē spūsc̄us nō ē: cū dñs dicat i lege. Quecūqz tetigerit imūdus imūda erūt. quis pōt dare qđ ipse nō hz? Hoc ergo ex ignorātia eū dixisse augu. inuit dicēs. Martyrē Cyprianū glorioſuz qui apud hereticos vel scismaticos datū baptismū nolebat cognoscere dū eos nimis detestare tur: tanta eius merita vsqz ad triūphū martyrij secuta sunt: vt t charitas q̄ exrellebat luce obū bratio illa fugaret̄: sz siqd purgādū erat passionis falce tolleret̄. Nec nos q baptismi veritatē t hereticoz iniquitatē agnoscim⁹: iō cipr̄iano meliores sumus: sicut nec petro; qz gentes iudaizare non cogimus.

¶Hieronymus sup ep̄lam ad romanos. b

b Oc ēt sciēdū est q lz ter imergat̄ pp mysteriū trinitatis: tñ vnū baptisma reputatur. Illud ēt ignorādū nō ē q i materno vtero nullus baptizari pōt ēt si mater baptizet̄. Ūñ Isidorus. Qui i maternis vteris sūt: baptizari nō p̄nt: qz qui natus adhuc p̄m adā nō est p̄m x̄p̄m nō pōt renasci: neqz regñatio in eū dici pōt in quē generatio nō p̄cessit. Itē Augu. Nō pōt qlqz renasci anteqz nat⁹ sit. Si vero opponit̄ de hieremia t de Joāne baptista q ab vtero scificati legunt̄: qđ etiā de Jacob quidā putāt. Dicim⁹ si scificatio ibi accipit̄ iterior emū datio i miraculis diuine potētie eē habendū: vt Augu. ait ambigue sup hoc loquens. Si vsqz adeo inqt i illo puero acceleratus est vsus rōis t volūtatis vt itra materna viscera iam posset agnoscere t credere qđ i alijs paruul̄ expectat etas vt possint in miraculis: habēdū esse diuine potētie nō ad humane trahēdū exēplū nature. Nā qñ voluit ds ēt iumētū locutū ē. Jō de Hieremia legit̄. Priusqz exires de ventre scificauite. Illa tñ scificatio qua efficimur tēplū dei nō nisi renatoz est. Nisi. n. qs renatus fuerit ex aq̄ t spūsco nō pōt introire in regnū dei. Nemo aūt renascit̄: nisi prius nascat̄. Ūñ illa scificatio potest p̄m predestinationē accipi. Ecce videt̄ dubitāter loqui: ēt i eodē dicit. Nō dictū ē qz credidit ifans i vtero: sz exultauit. nec Elisabet dicē exultauit in fide sed exultauit in vtero meo. Et potuit eē scificatio tāte rei a maiori cognoscēde idiciū nō a puulo cognite absqz assertione. De hac scificatiōe loquit̄: nō diffiniēs q̄liter intelligēda sit illa scificatio: an sit signū future rei: an veritas iustificatiōis p̄ spiritū facte. Sz melius est vt dicamus illos p̄ter cōem legē i vteris iustificatos: t gr̄ia p̄uēros: dimissis oībus pctis: qđ etiā mlt̄is scōz testimonijs edocet̄.

¶Si baptism⁹ sit verbis corrupte ꝓlatis. c

q Ueri ēt solet si corrupte ꝓferant̄ verba illa an baptism⁹ sit? De hoc Zacharias bonifacio scribit. Rettulerūt mihi nūcij tui q fuerit sacerdos in eadē ꝓuincia q latinaz liguā penitus ignorabat: t dū baptizaret nesciens latini eloquij ifrigēs linguā diceret baptizato te i noīe patria t filia t spūsc̄ā: t pp hoc cōsideraſti rebaptizare. Sz si ille q baptizauit nō errorē inducēs vel heresim: sz p̄ro sola ignorātia romane locutiōis ifrigēdo liguā baptizās dixisset: nō possumus p̄sentire vt denuo baptizet̄.

¶Leo papa. d

p Retereq sciendū est q illi de q̄bus nulla

ertãt iudicia iter ꝓpinquos vel domesticos vl vicinos a ꝙbus baptizati fuisse doceant agẽdũ est vt renascant ne pereant i quibus quod non ostendit gestũ: ratio non sinit vt videat iteratũ. Cõferendũ eis videt quod collatũ esse nescitur: q̃ non temeritas iteruenit ꝓsũptionis vbi est diligẽti a pietatis.

¶ De illo qui ꝓ ludo immergitur. e

Q Vlet etiã q̃ri de illo qui iocãs siẽ mim⁹: f cõmemoratiõe trĩ trinitatis imergitur: vtr̃ baptizatus sit: Hoc aũt Augu. non diffinit ita iquiẽs. Si totũ ludicre ⁊ mimice: ⁊ ioculariter ageret: vtrũ apꝓbãdus esset baptismus qui sic daret: diuinũ iudiciũ ꝑ alicuius reuelatiõis miraculũ oꝛone iploꝛãdũ eẽ cẽsere. Videt trĩ sapiẽtibus nõ fuisse baptisma: vt cuꝫ aliqui in balneũ vel i flumẽ mergunt in noĩe trinitatis: nõ est trĩ baptismus: q̃ nõ intẽtione baptizãdi illõ gerit. Nã i hoc ⁊ i alijs sacris sicut foꝛma est ꝙãda: ita ⁊ itẽtio illud celebꝛãdũ ẽ habẽda. Illud etiaꝫ nõ te moueat q̃ qdã nõ ea fide paruulos ad baptismũ ferũt: vt ꝑ ipsũm ad vitã regenereẽt eternã: sed eos putãt hoc remedio tpalẽ accipe sanitatẽ: nõ eni ꝓpterea illi nõ regenerant: q̃ nec ab illis hac itẽtiõe offerunt.

¶ Leo papa. f

S Inoscẽdũ ẽ ẽt i baptizãdis electis duo a tpa esse seruada. i. pascha ⁊ pẽtecosten. vt in sabbato pasce vel pẽtecostes baptismi sacꝫ celebꝛet. Qui vero necessitate moꝛtis vel piculi vrgent oĩ tpe debẽt baptizari.

¶ De responsione patrinoꝝ. g

O Ꝛo cũcti ad baptismũ veniẽtes fidez p suã pꝛofiteri debẽt ⁊ exponere qd petẽdũ venerint ad eccliã. Vñ ẽt a baptizando queritur: qd venisti ad ecclesiã petere: Qui si adultus est ꝑ se rndet fidẽ. i. sacm fidei ⁊ doctrinã. Ita ẽt ꝑ singula iterrogatus rndet se credere in patrẽ ⁊ filiũ ⁊ spũmscm. Si aũt paruulus est nõ valẽs credere vel loqui: ali⁹ ꝑ eo rndet. Vñ Isidorus. Paruuli alio ꝓfitẽte baptizantur qui adhuc loqui vel credere nesciũt: sic etiã ꝑ egris: mutis vel surdis alius ꝓfiteꝫ dum baptizant. sic ⁊ de pemtẽtibus agendũ est. Si vero ꝑ eo qui rndere põt alius rndeat: nõ itidẽ valet sicut dictũ est. Etatẽ hꝫ ꝑ se loquat. Si vero q̃rit ex quo sẽsu ꝑ paruulo dicat credo ⁊ fidẽ peto. Dicim⁹ de sacꝛo fidei id esse itelligendũ: q̃ rndet petere cũ deferet ad ecclesiã ⁊ hĩe cũ baptizat: vt sit sensus cũ dr fidẽ peto. i. sacꝫ fidei põsto sum recipe: credo. i. sacm fidei susciꝑo: q̃ est: hic paruulus põsto est sacm fidei accipe. Vñ Aug. Nihil est aliõ credere q̃ fidem hĩe: ⁊ iõ cũ rndet credere paruulus q̃ fidei nõ dum effectũ hꝫ: rndet fidẽ hĩe ꝓp fidei sacm: ⁊ conuertere se ad deũ ꝓp conuersionis sacm. Sed adhuc q̃rit ex quo sensu ꝑo paruulo rndeat credo in deũ patrẽ. ⁊ in iesum xpm ⁊ i spiritũ sanctũ. Nũq̃d de sacꝛo fidei an de fide mentis ibiagit: Si de sacꝛo cur noiatim distinguũtur ꝑsone: Si vero de fidei affectu quõ verũ ẽ: cũ ea paruulus careat: rndet. An illud fatur⁹ paruulus spõdet cũ creuerit: sicut ⁊ oĩb⁹ pompis dyaboli spondet abrenũciare: q̃ õ si nõ ꝓfuerit fact⁹ adult⁹ tenebit ipse vel spõsoꝛ. Sane etiã dici põt ibi spõderi ꝑ paruulo: q̃ ad maiorem etatẽ si venerit: ⁊ põpis dyaboli renunciabit: ⁊ sanã fidẽ tenebit: cuius tũc sacm recipit. Hac aũt spõsione puulus ꝑ quo fit tenebit nõ spõsoꝛ: si trĩ vt cautio ipleat quãtũ in se est operã dederit: q̃ exigit a patruno vt sit diligẽs circa eũ ꝑ quo spopõdit sollicitudo. De hoc Augu. Certissimã emisistis cautionẽ qua renũciare pompis dyaboli spopondistis.

¶ De catheciſmo ⁊ exoꝛciſmo. h

C Ꝛla aũt interrogatio ⁊ respõsio fidei fit i in catheciumino cui addit exoꝛciſmus. Ante baptismũ. n. fit catheciſmus. post catheciſmũ segtur exoꝛciſmus: vt ab eo qui taꝫ fide instructus est aduersaria virtus pellat. Exoꝛciſmus de greco dicit in latinũ adiuratio Catheciſmus istructio. Catheꝛizare. n. est instruere: vt de symbolo ac rudimẽtis fidei. Exoꝛciza re ẽ adiuuare: vt exi ab eo spũs imunde. Symbolum: est signũ vel collatio. Signũ: quia eo fideles ab infidelibus discernunt. Collatio: q̃ ibi totius fidei sufficientia ⁊ integritas est collata. Catheciſmos ⁊ exoꝛciſmus neophitoꝝ sunt: magisq̃ sacramẽtalia q̃ sacramẽta dici debẽt. Neophitus nouitius interꝛtatur vel rudis: ⁊ dr neophic⁹ nup ad fidẽ ꝓuersus: vel in discipli na religiose ꝓuersatiõis rudis. Hec ergo pꝛecedũt baptismũ: nõ q̃ sine istis nõ possit eẽ baptismus verus: hꝫ ⁊ baptizãdus de fide instruatur ⁊ sciat cui debitor fiat deinceps: ⁊ vt dyaboli ptãs in eo minuat. Vñ Raban⁹. Ante baptismũ catheꝛizãdi deberet in hoie ꝓuenire officiũ vt fidei catheciumin⁹ accipiat rudimẽtũ ⁊ sciat cui debitoꝛ fuit deinceps. Itẽ Augu. Paruuli exufflãtur ⁊ exorcizantur vt ab eis pellatur potestas dyaboli ne iam cõtendat eos subuertere ne baptismũ conseq̃atur. Nõ ergo ab infantibus creatura dei exufflatur vel exoꝛcizatur: sed dyabolus vt recedat ab homine.

Circa sertã distin. ꝙrunt. 4. de ꝯcurrẽtib⁹ ad bap^m. p⁹ ō natiuitate. z⁹ de itẽtiõe. 3⁹ de fide. 4⁹ de cerimonys.

Primo g̃ q̃rit vtꝝ ad bap^m regrat natitas ex vtero. Et vr̃ ꝙ ñ: qz ñ regrit ad scificatiõez nec ad martyriũ. g̃ nec ad bap^m. ¶ In ꝯriũ sũt mlte auctes i lra. ¶ B⁹. B sũt tria videda. p^m de baptismo flumis. z⁹ de scificatis in vtero. 3^m de baptismo sanguinis.

p^a ♀ **Quatuz** ad p^m sũt. 3. ♀nes. ¶ Pria ꝙ puer exñs in vtero mris ñ pt bap^ti nec bap⁹ mris: qz distieta supposita regrũt distincta bap^ta: nec bap⁹ ꝓpo: qz qõ z^a ♀ ñ tãgit nõ agit: ꝛ nõ pt attigi ablõ^e eccle: g̃ ꝛc. ¶ z^a ♀ ē: ꝙ puer nascẽs añq̃ egressus sit ex vtero ñ dz bap^tꝰ: nisi in piculo. Et tc̃ q̃cũq̃ ps appeat baptiçada ē. Et postq̃ ē viu⁹ egressus ñ ē ãpli⁹ baptiçad⁹ si caput fuerit aspsũ: qz sensus oẽs i eo viget. Et vbi caput sepltũ ē ille loc⁹ fit religiosus ac si totũ corp⁹ ibi eẽt. ff. ō reli. ꝛ sup. fm. l. 9. In diuersis. Si ãt alia ps fuerit aspsa sub ꝯditiõe pp du^m postea baptiçet.

¶ Sz ꝺ B istaꝫ tripl'r. p⁹ qz apl'i aspgebãt tria milia vno die sine rebaptiçatiõe: nec ẽ visile ꝙ oẽs i capite tãgerẽt: sz i hũero vl' alibi. Dici pt ꝙ de⁹ supplebat: vl' dispẽsatio dei erat: sic ꝛ i forma ō noie xpi. ¶ z⁹ istaꝫ sic. qz aia p eẽntiã ꝛ po^u abstracta p ꝯcomitãtiã eq̃l'r sũt i q̃libz parte corpis: g̃ eq̃l'r suffic aspsio cuiuslibz ptl cũ vl'i eẽntia vl'i po^a abstracta sit origl^e pctm: cõtra qõ ē bap⁹. Dõz ꝙ bap⁹ ñ solũ dat ꝺ origl^e: sz ẽt ꝺ fomitẽ: q viget i virib⁹ sensit⁹is. Uñ maxie i capite dz fieri: vbi sũt gnq̃ sensus. Ul' dõz ꝙ lz eẽntia aie sit in q̃libet pte corpis eq̃l'r tm̃ eẽntia aie nõ ē nata recipe aligd nisi a solo deo a quo recipit potẽtias ad q̃s bz potentiã obediẽtialẽ nõ nãlez: qz nõ põt p nãz pduci ei⁹ eẽntia: nec p ꝓñs potẽtia abstracta: cũ ab codẽ sit sic subz ꝛ ꝓpria passio. vñ. z⁹. de aia pma mutatio sẽsitiua ē a generãte. Ad nihil aũt ē i potẽtia aia siue in agẽdo siue in patiendo nãl'r nisi mediãte sua potẽtia nãli. Uñ agẽs nãle nõ põt attingere imediate eẽntiã: sz potẽtiã solũ. Uñ cũ eẽntia sit imediatũ gre subm: solus ds põt attigere ad pductionẽ gre imediate: sicut ꝛ potẽtie nõ organice. Sz ad pducẽdũ character g̃ ē in potẽtia põt attingere creatura. Uñ cũ fãtasma qõ mouet itellectũ sit natũ imutari ab oi potẽtia sensitiua exteriori ꝛ plus a pluribz q̃z ab vna: illa pars ē cõueniẽtior ad bap^m: in q̃ viget plures sensus: sz B ē caput: g̃ ꝛc.

¶ Tertio istaꝫ sic: qz cũ solus sensus tact⁹ p se sufficiat ad hoc: qz visus nõ regrit: qz ceꝯs põt baptiçari: nec auditus qz surdus: ꝛ sic de alys: sz solus tact⁹: hic aũt magis viget i palma q̃z in capite: ñ g̃ videt caput pars ꝓnieẽtior ad baptismũ. ¶ Dicẽdus ꝙ lz itellect⁹ vbiq̃ sit: sic ꝛ eẽntia aie: tñ a nullo sensu imutat: nisi mediãte fantasia q̃ ē in capite: iõ caput aptior pars ē. Itẽ qz sine manib⁹ ꝛ sine pedib⁹ est hõ: nõ aũt sine capite: iõ eẽntialior pars hois est caput. Posset aũt ad hoc dici: ꝙ lz via nãe nõ imutet itellectus: nisi a fantasia: tñ supnãl'r ad characterẽ imutat ex ꝓtactu corpis aiati ab elemẽto: qz ē ꝓiũct⁹ eẽntie aie sine alia po- 3^a ♀ tẽtia media. ¶ Tertia ♀ ē: ꝙ mulier viua nõ dz scindi: vt puer viuus baptiçet: si etiã ꝓstaret ipsuz sine bap⁹ al's moriturũ: qz nõ sunt faciẽda mala vt veniãt bona. Si aũt sit ad mortẽ dãnata dz differri exequutio vsq̃ ad ptũ ne pereat inocẽs cũ nocẽte. ff. de penis. l. Pregnãt. Sed tũc est dubiũ: si licet matrẽ sic dãnatã occidere vt puer extract⁹ viuus baptiçet: si alias timeat ne differẽdo vsq̃ ad partũ moriat. Dõm ꝙ nõ: qz nõ est exp̃ssuz. Si aũt sit mortua ñ dz sepeliri: quousq̃ aluo cesa fetus extrahat. ff. de mortuo iferẽdo. l. negat lex regia: sic Juli⁹ cesar ejectus fuit: ꝛ ide Cesar dict⁹: vt Solin⁹ refert: qui dicit tales fortunatos.

p^a ♀ **Secundo** videdũ est de scificatis in vtero. vbi sunt tres ♀nes. ¶ Pria ꝙ pueri põt in vtero scificari. Qõ ꝓbat qdã sic multũ pulchre: qz triplex ē statꝰ pueri postq̃ ē aiat⁹: qdã in vtero materno in quo ē tm̃ notus deo nõ eccl'ie vel sibi. Scõs ē tẽp⁹ infantie: in quo est nut⁹ eccl'ie ꝛ deo sz nõ sibi: notitia humana q̃ ē p rõnẽ. Tertius ē qñ ē in adulta etate: ꝛ tũc ē not⁹ deo: eccl'ie ꝛ sibi. Ex hoc sic arguit. Act⁹ actiuoꝝ sũt in patiẽte ꝛ disposito: sz puer in p⁹ statu ē nat⁹ suscipe actionẽ dei: cui solũ not⁹ est: nõ aũt actionẽ eccl'ie: nec ad actionẽ dei natus ē coagere. scõo aũt statu nat⁹ ē suscipe actionẽ dei ꝛ eccl'ie: cũ sit vtriq̃ notus: nõdũ tm̃ ē nat⁹ coagere: ꝓ defectũ vsus liberi arbitrij. 3⁹ aũt statu põt actionẽ dei ꝛ eccl'ie suscipe: põt ẽt cuz hoc coagere ex parte sui: g̃ in p⁹ statu põt a solo deo scificari pꝛeter sacra eccl'ie: in ꝺo a deo ꝛ eccl'ia fm legẽ cõez: ipso tm̃ nihil operãte: qõ fit p bap^m. in 3⁹ aũt põt scificari a deo ꝛ ab eccl'ia ipso coopante ei qõ fit p bap^m fluminis ꝛ flaminis ꝛ sanguinis: adiũcta iterioꝛi pria quo ad pctõres: vel fide ꝛ deuotiõe quo ad innocẽtes. ¶ Sz ꝺ hoc sic arguit: Primo: qz puer i vtero mris nõ solũ ē not⁹ deo: sz eccl'ie: cuius ꝯriũ dicũt: qõ ꝓbat: qz ex tumoꝛe vẽtris scit certitudinaliter matrẽ hre puerũ i vẽtre: lz nesciat vtrũ masculũ vel feminã: qz illud nõ ipedit: qz ꝛz apl'm i xpo iesu ñ ē masculus uec femia. Uñ ꝛ beata vgo iuẽta est i vtero bñs de spũ scõ. Eccl'ia ẽt iudicat de puero i vtero exñte: qz eũ q̃ pgnãtẽ facit aboꝛtire postq̃ fet⁹ ē aĩat⁹ iudicat homicidã ꝛ moꝛte reũ tã fm legẽ Moysi q̃z ꝛz iudiciũ eccl'ie xpi g̃ eũ iudicat irregulare. Cũ g̃ nullus sit bon⁹ iudex nisi de ys q̃ nouit nõ dz dici ꝙ nõ sit notus eccl'ie ille de q̃ eccl'ia iudicat.

¶ P. olim puer circũcidi nõ poterat ante octauũ diẽ: ꝛ tm̃ erat iã not⁹ eccl'ie: nec tm̃ poterat nisi a deo iustificari nõ p opationẽ eccl'ie qõ e ꝺ scõz mẽbꝝ. ¶ Sz bñ itellecta ꝓma dicta adhuc manẽt i vigoꝛe: vñ ad ꝓmũ est dõz: ꝙ loquit̃ de notitia ꝑtica q̃ ē ꝓncipiũ opis p quã ipsa res exterioꝛ immediate attingit ad quã ars applicat: ꝛ sic puer nõ ē not⁹ eccl'ie. s. ꝙ artẽ suã possit imediate circa ipz exercere ipz laudo vel vngẽdo: sz tm̃ sciẽtia speculatiua: sic̃ celi sũt nobis noti circa q̃s tm̃ nihil agim⁹: qz nec attigere possum⁹. Uel logt̃ de notitia imediata q̃ aligd p se: ñ p aliõ sentiri põt videdo imẽ^te vl' tãgẽdo quõ puer i vtero ñ ē ab eccl'ia not⁹.

¶ Ad z^m põt dici ꝙ B ipz erat ipfectiõis i lege ꝙ septẽ diebus erat not⁹ eccl'ie: nec tm̃ poterat remediuz adhibẽ. Uel dõz ꝙ saluabat̃ i fide parẽtũ: ꝛ p ꝓñs scificabat̃ p eccl'iaz.

¶ z^a ♀ ē ꝙ tres p ẽto fuerũt i vtero scificati. s. Jeremias: vgo btã ꝛ Jo. bap. de Jacob dñt ẽt qdã idẽ: pp id qõ hẽtur Ro. 9. Cũ nõdũ nati eẽnt ꝛc. dctm̃ ē ei maioꝛ fuiet miozi: sicut scriptũ ē: Jacob dilexi. De btõ rẽigio ẽt tenẽt sui qz lacte mris cec⁹ hẽmita ꝛ ꝓpha pueri nasciturꝰ visũ recepit. Sz B ñ arguit: qz iã erat p bap⁹ scificãdus: ꝛ mlti fuerũt añ ꝓceptionẽ ꝓpbtati: ñ tm̃ i vtero scificati vt Josias ꝛ isaac. Qõ ẽt de iacob iductũ ē ad pdestiatiõem referri nõ ad gratie i vtero ifusionẽ. Pñt g̃ i vtero a ꝺo scificari ifãtes: ñ obstãte ꝙ sũt ꝓiũcti origi: qz oriℓ ꝺbit̃ ex pẽ: cui fet⁹ ꝓiũct⁹ ñ ē: ñ ãt ex mr̃e. Sz pctm̃ actuale ꝓiũctũ actu ñ põt dimitti: vt pctm̃ ōtinẽdi alienũ nisi restituat̃: qz nõ solũ aufẽrẽdo: sz ẽt ōtinẽdo peccat̃: vñ ꝓsulti⁹ agũt g̃ se i vita ꝺuesti- unt ꝛ ōsartiũt. Sz origl^e illo moñto ꝺbit̃ q̃ aia ꝓfudit: vñ ex tc̃ ñ ē i ꝺbẽdo. vñ ñ tc̃: sz ex tc̃ i aña sẽp põt dimitti sine remitti. ¶ z^a ♀ ē ꝙ scificati i vtero nihilomin⁹ sũt baptizan- 3^a ♀ **Tertio** di: qz scitas a pcepto ñ excusat: vt pz i icunys. videdũ ē ō bap⁹ sãguis. Ubi sũt ẽt tres ♀nes.

¶ Pria qz ꝓbabil'r vr̃ ꝙ puer i vtero possit martyrizari: p^a ♀ sic ẽt scificari: lz ñ bap^tℓ. vñ si iude⁹ filiã suã a xpiano ipregnatã i despectũ xpi pede i vẽtrẽ pcutiẽs aboꝛtire faciat: vr̃ ꝙ martyr fiat: bñs cãz ꝛ penã lz ñ volũtatẽ: sic̃ nc̃ inocẽtes: sic̃ ẽt si pp x^m mlier pgnãs iterficiat̃: ꝛ sic mõiat̃ puul⁹ vterq̃ martyr efficit̃. Qõ ãt Aug. dic̃: Perire eos q̃ ivꝛo moriũt̃: vex ē ō moꝛte nãli: ꝛ ō moꝛte violẽta: ñ pp x^m illata: ꝛ lz pp B ñ possit bap^tℓ: qz ñ põt aq̃ attigi qz tm̃ põt ab ense attigi: põt martyr fieri. ¶ z^a ♀ ē: vtꝝ puer sbmersus i aq̃ vt z^a ♀ sepeliat̃ x⁹ dato ꝙ ñ sit baptizat⁹ bap⁹ fluis: pp ōfcũz mãẽ ppiq̃: q ē ablõ vt statꝰ p⁹ dicet̃: erit ne mãtyr qz submersus

est ꝓpter xp̃m: vt xp̃o cõsepelirer. Videt ꝙ sic: qz nõ solũ occisus ꝓpter odiũ xp̃i martyr ẽ: sz etiã occisus pp̃ indiscretũ dei amorẽ: sicut si heretici vel greci catholicũ interficerent credẽtes se in hoc obsequz p̃stare deo. Sed quicquid sit de isto nõ credo tñ illũ esse martyrẽ sic submersuz: quia nõ memini me legisse hoc martyrỹ gen⁹. ¶ Utrũ autẽ sit baptiçat⁹ talis puer: si baiulus vidẽs eũ morti proximũ ꝛ nõ bñs aquã: pyciat eũ in puteũ: vel de põte in fluuiũ: cuz debita forma baptismi: ꝛ intẽdens eũ baptiçare credo ꝙ nõ: qz lz ibi fuerit vera intẽtio ꝛ vera forma: ꝛ vera mã remota. s. aqua vera: tñ defuit mã ꝓpinqua baptismi: que ẽ ablutio in aqua. Qõ eniz aqua abluit: ꝑ aqua coopit in toto vel in pte: postea discoopit vel eleuat: quoz primuz representat i baptismo xp̃i sepulturã: sc̃oz xp̃i resurrectionẽ. Ad hoc autem nõ ordinat submersio ex sui nã: vt puer abluat. Uñ si ꝓtigat puerũ euadere: nõ erit bapiçat⁹. ¶ Si aũt nõ potẽs aquã attingere manu de põte vel de ore putei: puerũ in canistro cũ corda dimittat ꝛ eũ sic imergat ꝛ eleuet cũ forma baptismi ꝛ itẽdẽs eũ baptiçare nõ potens alr appropinq̃re aque: ꝛ puer sit vel esse putet ꝓxim⁹ mori: dico ꝙ baptiçat⁹ est: si calat⁹ fuit talis: ꝙ aqua subintrauerit ad abluẽdũ puerũ: qz ꝙ baptizãs imediate tãgat puerũ quẽ baptiçat nõ est de eẽntia bap⁹. Et in ꝓdicto casu ẽ imersio ꝛ eleuatio de aq̃: q̃ imersio de sui nã ñ ordinat ad pueri submersionẽ: sicut alia ꝓs dicta: sz ad eius de aqua eleuationẽ: qõ pz p̃ B. qz ille ꝙ eũ ꝺmisit semꝑ tz eũ cũ corda ad eleuãduz. Si tñ occurreret ꝓdicta necessitas deberent diuitti panni in aquã: ꝛ de illis eductis aqua exꝓmi sup corpus pueri sub forma vborũ debita in baptismo ꝛ intentione baptiçãdi. ¶ Tertia ꝙ̃ est vtrũ puer qui in vtero baptiçari nõ põt: possit i eo legittimari a papa? Et vr̃ ꝙ nõ sic nec ab originali p ecclesiã mũdari: qz legittiari ẽ quasi a vitiosa origine mũdari. ¶ Sz in ꝺctũ vr̃ qz nõ est sile: nã legittiatio siue fiat vbo siue scripto põt fieri inter absentes. Uñ nõ oz ꝙ legitimat⁹ attingat ab ipso actu legittimãtis: sic oz baptiçatũ ab ipso actu baptiçãtis attingi. Itẽ ꝑm leges puer in vtero põt in vtero manumitti: q̃ pari rõne põt legittimari: qz illud ẽt est a vitiosa origine purgari. Sz nõ oz ꝙ mr̃e p̃gnãte legittimata sit pp̃ hoc fet⁹ legitimat⁹: sic ecõuerso. Part⁹ enĩ sequit vẽtrẽ. Uñ mr̃e manumissa: filius nõ manumittit: sz liber nascit: ꝛ ingenuus. Itẽ põt qui i vtero ẽ heres ꝺstitui. Sz tñ quousq; viuus nascit: nisi sibi acquirit: nec aliqd ad ꝓximos trãsmittit: q̃ a filio in ꝓposito. Sic igit cũ legittimari possit absens: qui nõ attigit ab actiõe legittimãtis qz nec p hãc actionẽ aliq̃ res in legitimato efficit sicut fit p baptismũ sic nec p manumissionẽ: ꝛ institutionẽ: iõ videt ꝙ i vtero existẽs legittimari põt: sicut ꝛ manumitti: ꝛ heres ꝺstitui: ꝛ ei tutoz dari ꝯz iura ꝛ legatũ relinqui. ¶ Ad argum̃ in oppm̃ pz ex dictis responsio: qz nõ est simile de baptismo ꝛ sanctificatione. Qõ II

Secundo queritur vtrũ intentio in baptismo requirat. Et videt ꝙ nõ: qz si regreret: regreret intẽtio baptiçati: sed neutra regrit. Nõ baptiçati cũ puer ꝺtẽtiõe carẽs possit baptiçari. Non ẽt baptiçãtis: cũ ebrietas possit baptiçare. nulla autẽ alia videt requiri: q̃ tz. ¶ Cõtra: qz si ludo fiat baptism⁹: nõ est baptism⁹. ¶ R⁹. hic sunt tria videnda. Primo an regrat intẽtio in baptiçante: ꝛ in baptiçato. Scõo vtrũ regrat rectitudo ꝺtẽtionis. Tertio vtrũ in baptiçãte regrat ꝺtẽtio mẽtalis: vl sufficiat exꝑssio vocal.

Quantũ ad primũ dicẽdũ ꝙ vtriusq; intentio regrit: sz differenter: qz paruulus vel ab infantia furiosus nõ sua: sz aliena ꝺtẽtione parẽtũ: vel offerẽtiũ: aut baptiçãtis si solus eẽt cũ baptiçãdo baptiçat. Si aũt doz miẽs sit vel amẽs q̃ ꝑus habuit vsuz rõnis nõ baptiçat: ni si ꝑus ꝺtẽderit actu: ꝛ p ꝺñs tẽ bitu. Uñ q̃ semꝑ ꝺdixerũt ñ recipiũt characterẽ. Qui aũt timoze vel alr ꝓsentiunt characterẽ recipiũt. ꝛ ad fidẽ cogunt. ex. e. c. Maiozes. Qui ãt vsuz rõnis actu habẽt: nisi actu ꝓsentiãt nihil recipiũt. Baptiçãtis vo intentio semper est necessaria.

Quantuz ad zm sciẽdũ ẽ ꝙ rectitudo intẽtionis nõ regrit ex parte baptiçãtis q̃ forte salutẽ solũ corpis pueri ꝺtẽdit: vt habet de ꝓsecra. di. 4. Nõ illud te moueat: ꝛ habet in lra: nec baptiçati q̃ forte q̃stũ ꝺtẽdit: vt iudei sepe faciũt: sz puersitas ꝺtẽtiõis baptiçãdi sibi aufert rẽ sacri: baptiçãs aũt sibi soli nocet: sz regrit intẽtio q̃ ad sacrm. s. ꝙ ille ꝺtẽdat recipe ꝛ ille tradere: qõ ecclia fac. Qõ nõ ẽ sic ꝺtelligẽdũ qõ fac eccla R⁹. vel catholica ista: sz qõ xp̃s ordinauit: ꝛ qõ fac ecclia catholica: q̃cũq; sit illa qz sic nos ꝺtẽdim⁹ facere qõ fac ecclia nra: ꝛ nulla alia: ita silr ꝺtẽdũt facere greci ꝛ heretici qõ fac eccl'ia illoz ꝛ nulla alia. Ecclia aũt illoz nõ ẽ ecclia sz synagoga satbane: et tñ nõ rebaptiçam⁹ ab eis baptiçatos. Et hoc ẽ qz ꝺtẽdũt facere qõ xp̃s instituit: ꝛ dare verũ baptismũ: lz putẽt nos ñ dare baptismũ verũ: Et hoc sufficit. Uñ nõ oz ꝙ ꝺtẽdat facere qõ facit eccl'ia formalr: sz mãlr: ꝛ dare vez bap^m xp̃i.

Quãtuz ad 3m: dicũt gdã ꝙ nõ sufficit sola exꝑssio vocalis: sz regrit mẽtalis. Qz ꝓbãt q̃drupliciter. Primo: qz dicere ꝙ sola vocal exꝑssio requirat: ꝺdicit ꝓncipali ꝺni: q̃ dic ꝙ intẽtio miſtri regrit ad baptismũ: qz ꝺstat ꝙ intẽtio ẽ act⁹ iterior ꝛ mẽtalis. Si g̃ ille desit q̃tũ cũq; vba exteriora significãtia intẽtionẽ proferant: nõ est ibi intẽtio: sz pferũtur vba sicut a nõ itelligẽte: sicut eẽt pica: vel sic a mẽtẽte si itelligat. Sc̃o qz plus regrit ad sacramẽtũ ꝺtẽtio mẽtalis ꝙferẽtis q̃ suscipiẽtis: nã in oi actione ꝺtẽtio magis atribuit agẽti q̃ passo: sz ad sacr̃z regrit intẽtio suscipiẽtis sacrm ꝺterp̃tatiua: si sit paruulus: ꝛ si sit adult⁹ ꝓpria: ꝙ eniz nec simplr: nec ꝺditionalr vult baptizari nihil recipit: vt habet ex̃ de bap^o. ꝛ ei⁹ effectu. c. Maiozes: g̃ fortiozi rõne regrit mẽtalis intẽtio ex parte baptiçantis. Tertio: qz si sufficeret exterior exꝑssio vboz absq; mẽtali intẽtione tũc ꝙ baptiçat sub p̃scripta forma vboz ab aliquo ꝺtendẽte solũ iocũ: ve eẽt baptizat⁹: hoc aũt falsuz est: vt pz p Augu. in lib. de baptismo puuloz: licet i lra pñtis distinctiõis dicat: ꝙ i hoc eẽt diuinũ oraculũ ꝑlorãduz: hoc. n. dicit qñ ꝺcertũ ẽ an fuerit solo ioco baptizatus: an cũ ioco ꝺtẽderet sacr̃z. Legim⁹. n. ꝙ cũ puer Atha. ludẽdo se simulãs ep̃m q̃sdã pueros baptizauerit: iudicatũ est ꝙ nõ rebãptizarent. ex. qz inuẽtũ fuit ꝙ ipse ꝺtẽtionẽ habuit ve baptizãdi. Qz ex hoc patuit: qz nõ nisi cathecumios baptizauit. Ubi aũt ꝓstaret ꝙ solo ioco faceret: nõ ꝺtẽtione baptizãdi: essent oino rebaptizãdi: eo ꝙ ꝑmo nihil esset factũ. Quarto: qz sicut act⁹ exercit⁹ exꝑmit in forma vboruz baptismi: sic exꝑmit in forma vboz mr̃imony: vt cuz dr̃ accipio te in meã: sz nullũ ẽ mr̃imoniũ: si desit interior ꝓsensus: vl ꝺtẽtio aiẽ oz: q̃tũcũq; sit exꝑssa exterior forma vboz: ex̃ de spõsa. c. Tua dudũ: g̃ tz. Et iõ dicũt ꝙ solã expressiones vboz regri: põt dupliciter ꝺtelligi: vno mõ sic ꝙ ad bap^m nõ regrat mẽtalis miſtri ꝺtẽtio: q̃ semꝑ ꝛ actu ꝯmitet actũ eius: ꝛ hoc verũ est: sz sufficit ꝙ ab ꝺtẽtiõe pcedat ꝛ ex vi ꝓncipalis tanq̃ ex radice pficiat: qz in opibus meritoruys nõ plus regrit: in gb⁹ tñ vl plus est necria ꝺtẽtio operãtis: qz talia opa totã efficatiã bñt ex ꝺtẽtiõe operãtis. Uir. n. ẽ pole gn in vno ope q̃tũcũq; modico interrũpat intẽtio. Et hoc dicũt ee de mẽte Tho. in ope: ꝛ in ſuma i solone argumẽti ꝓmi. Jn. 4. vbi dicit ꝙ i ſtro aiato nõ regrit ꝑpria ꝺtẽtio: sz in ſtro aiato: qõ nõ agit tñ: sz quodãmõ agit: regrit ꝺtẽtio exequẽdi miſtery: ad qõ applicatũ ẽ. Jn ſuma. q. 64. dicit ꝙ regrit ꝺtẽtio miſtri sic ꝙ ꝺtẽdat facere qõ fac ecclia. Et si nõ adsit actualis ꝺtẽtio: qñ actu ꝓfert vba: dũmõ ꝑus intenderit: sacrm nõ ipe-

dic̄:qz tc̄ opaī in vi ꝑncipalī intētiōis. Nō.n.oꝫ q̄ semper in ope ītētio ꝓiūgaī:ſz ſufficit q̄ op⁹ ex ītētiōe ꝓcedat. hec Tho. Addūt aūt iſti q̄ ſi itelligaī q̄ mētalī intētio miſtri: in ſacro nullo mō regraī:ſz q̄ ſufficit vocalis exp̄ſſio v̄boꝝ iſtitutoꝝ ab eccl'ia:abſq; hoc q̄ miſter a ꝑncipio vel tē ītēdat facere qō facit eccl'ia:falſuz ē. ¶ Sz his nō obſtātib⁹ pōt ſuſtineri q̄ ſola exp̄ſſio v̄boꝝ ſufficiat qz q̄dā ſacra ſūt in qb⁹ hō nō ē ꝑncipale agēs:ſz iſtrale: z tc̄ nō regrīt ei⁹ intetio iterioꝛ:ſz ſufficit exterioꝛ exp̄ſſio: per quā ſaluaī v̄t⁹ v̄bi:ſic̄ in bap⁹ z ꝓfirmatiōe:z ꝓſecratiōe:ſiue ille intēdat ſiue nō:cū dic̄ baptiço te: vel hoc ē coꝛp⁹ meuz:ſicut qñ dñs p ſeruū rē ſuā vendit: q̄ v̄ba ꝓgrua ꝓfert: ſiue intēdat ſiue nō:oūmō dñs intēdat trāſferī rei dñiuz. Et ſil'r de ꝓfeſſiōe p iterp̄tez ſz iterpres ludere ītēdat: ſi tñ ꝓfitēs ꝓfiteri intēdat verū ſacr̄z ē. Et ſil'r ſi gs p nūciū v̄l p l̄ſaz mr̄imoniū ꝓbere intēdat verū mr̄imoniū eſt ſz l̄ſa nihil ītēdat: z nūtius ꝛiū ītēdat. Mō ꝓferēs ſacr̄z ē ſic̄ ꝓuus z nūcius: z inſtr̄z: q̄ nō regrīt ei⁹ intētio:ſz ſufficit ītētio p̄n cipalis agētis: q̄ nec̄rio regrīt: alꝫ nihil fieret. Jtē qñ aligs applicat ignē ad ſtupā cōburīt ſtupa ſiue ille ītendat ſiue nō: z medicina data z recepta opaī: ſiue ille intendat ſiue nō: qz v̄t⁹ in eis exp̄ſſis agit ex nā ſua: ſicut venenuz datuz a muliere viro ſuo leproſo vt occideret ſanauit eū. Sic z v̄tus q̄ eſt in ſacr̄is a deo agit effectū ſuū: ſiue miſter ītēdat ſiue nō. Uñ ſi nō cēt aligs in mūdo q̄ ītederet bap^m recipe p paruulo: dū tñ gs intēderet eū vere baptiçare: vere eēt baptiçat⁹. De adulto aūt qz ipſe coopaī ad ſui ſalutē:oꝫ q̄ intēdat illud recipe: z bñ recipe: qō nō regrīt in miſtrāte.

¶ Sz p̄ma opi. tanq̄ cōioꝛ z tutioꝛ eſt tenēda. Jdeo ad p̄dicta dōz ad p̄mū: q̄ ſi dñs nollet rei vendite dñiuz trāſferri niſi p volūtatē ſui: tūc defect⁹ ītētiōis in ſeruo ipediret trāſlationē dñy. Sic aūt ē hic: qz volūtas x̄pi ē ex intētionē miſtri ſacra opari: vt pz per illud: qōcūq; ſolueris ſuper terrā ꝛc̄. Et quoꝝ remiſeritis pctā ꝛc̄. Cui.n.dñs cōmittit claues: cōmittit ptātē ex volūtatē ſuā apiēdi z claudēdi. Per idē ad alia de igne z medicina: qz nō bñt v̄tutē agēdi ex intētiōe applicātis ſic̄ bñt ſacra. vñ nō eſt ſile. ¶ Ad arg⁹ in ꝛiū nō valet ſolo q̄ūdā: qz q̄tūcūq; offerētes intendāt bap^m verū: ſi deficit mā vel forma de⁹ nō ſupplet. Uñ nō ita eēntialī regrīt intētio miſtri: ſic̄ mā vel forma: cū ex eos de⁹ intētionē ſuppleat q̄ formā z māz ñ ſupplet.

¶ Queſtio. III.

TErtio querīt an fides regraī in bap⁹. Et videī q̄ ſic:qz ē ſacr̄z fidei. Jn cōtrariū ē:qz hereticus pōt baptizare z baptizari: vt habeī in littera. ¶ Reſpondeo hic ſunt tria videnda. ꝑmo de fide baptizati. ꝛo de fide baptizātis. ꝛ° vtruz ab heretico liceat baptiſmum petere.

Quantum ad p̄mū: ſciēdū ē q̄ ſi ē puulus q̄ baptizandus ē:nō regrīt fides:nec q̄tum ad ſacr̄z:nec q̄tū ad rē ſacr̄i:ſz ſufficit ei fides parētū: vel offerentiū:aut baptizātis:aut ſi oēs iſti eēnt heretici:ſufficit ei fides eccl'ie:q̄ nunq̄ tota deficit:q̄ ſi ōficeret:adhuc viſio i triūpātē eccl'ia fidei ſuccedēs:puulo ſbueniret. Jn adulto aūt fides regrīt:ñ q̄ ad ſacr̄z: ſz q̄ ad rē ſacr̄i q̄ alr̄ ē fict⁹.

Quantum ad ſcōm ſciēdū ē q̄ fides baptizātis nō regrīt:nec quo ad ſacr̄m:nec quo ad rē ſacr̄i:reſpectu paruuli: q̄ peccare nō pōt in patiēdo:ſz reſpectu adulti. nō regrīt ēt quo ad ſacr̄z:ſz quo ad rē ſacr̄i regrīt p accidēs:qz ſi ꝺ ꝓceptuz eccl'ie ab heretico ſacr̄z recipiat:aliter celebꝛat et fit fictus:z peccat.

Quantum ad tertiū ē ſciēdū q̄ ſi hereticus ē occultus z toleratur ab eccl'ia licz petere z p ſe z ꝓ alio. Si aūt p̄ciſus eſt:nō licet p alio petere: etiā in neceſſitate: niſi ipſe q̄ petit neſciret puuluz baptizare; nec aliū ſciēt̄ poſſet br̄e. Tūc tñ mulier potl⁹ deberet baptr̄i zare: z ille poti⁹ deberet facere a muliere baptizari q̄z ab heretico vel excōicato: qz participādo ī diuinis cū eo ſine neceſſitate mortal'r peccaret: z cū hoc ꝛcurreret miozē excōicationē: imo z maiozē participādo in crimie crimioſo: ſi ille hereticus i forma aliqd erroneū admiſceret ſic̄ cōiter faciūt heretici. Si aūt ſit occult⁹: pōt ſe vel aliū offerre ei q̄z diu ab eccl'ia tolerar̄. Et idē eſt de pctōre: niſi ſit ſimoniacus ī oꝛdie q̄ hz characterē vitioſuz: z eſt ſuſpēſus q̄ ad ſe z alios. Uñ nō deberēt ab eo recipi eccl'iaſtica ſacra. Nō tñ ab eo recipiēs bap⁹ ē irregularis: qz ñ ē iure: cautū ſicut q̄ ſcienter ab heretiço manifeſto vel p̄ciſo recipit baptiſmū ē irregularis: niſi in neč̄itate: vt habetur. ꝺo. di. ꝓfirmatū. z. i. q. i. ventū in fine. z. q. 7. q̄ in q̄libet. Non ſic aut̄ de illo q̄ puulū ſibi p̄tat baptizādū: qz nō ē exp̄ſſū. Et per hoc patet ſolutio ad oppoſitū. Qō IIII.

Quarto q̄rīt an ad bap^m regraī catheciſmus z exoꝛciſm⁹. Et videī q̄ nō: qz ſine talib⁹ vetula vel obſtetrix vere baptizat: nec ē puer iteruz baptizandus. ¶ Cōtra eſt magiſter in littera. ¶ Reſpō deo hic ſūt tria videda. ꝑmo de vnitate bap^l: ꝛo de catheciſmo. ꝛ° de exoꝛciſmo.

Quantum ad p̄mū ſunt tres ꝓnes. ¶ Prima q̄ baptiſmus nō eſt iterādus: tum qz ip̄rimit characterē: tū qz ꝺ oꝛiginale: qō nō bis ꝓbīt: tū qz ꝓfiguraī mꝛti xp̄i: q̄ tñ ſemel mꝛtu⁹ ē: tū qz ē q̄dā gnātio que tñ ſemel eſt. Si igit̄ certū eſt: oīa q̄ ſunt de ſuba ſacri concurriſſe: ſz cetera q̄ ſūt de ſolēnitate ōfuerīt: puta q̄ vetula v̄ba ōbita ꝓtulit: z ī verā aquā imerſit: q̄z catheciſmus z exoꝛciſm⁹ ōfuerīt: nl'o mō nec ſimpl'r: nec ſub ꝓditiōe re baptizādus ē: ſz caute ſupplēdū ē: qō ꝑ neč̄tate: vel incaute fuerat ꝑtermiſſuz. Si aut̄ ꝓſtet aligd de ſubalib⁹ defuiſſe: tūc oīa ſubalia q̄ ſimul oꝛ ꝛcurrere ſūt iterāda: q̄ iā fuerant adhibita: z ēt alia q̄ ſūt de ſolēnitate ꝼm theologos: qz q̄ verū ſacr̄z ꝓferī z tp̄s patiī: debita ſolēnitas ē adhibēda: z nihil de ꝛcurrētib⁹ ē omittēdū. Nec eſt vis ſi repetunt q̄ ſacra nō ſūt: z ēt q̄ de ſuba ſunt: qñ nihil fuit factuz: z p ꝓnſ nō ſacr̄z fuit: nec ſic fit iniuria ſacro. Juriſte vo dicūt q̄ nihil eſt iterādū: ſz ſolū eſt ſupplēdū qō fuerat ꝑtermiſſuz. Sz ꝼz hoc pari rōne: nec ſi aligd de ſubalib⁹ fuiſſz adhibitū: illud nō eēt repetēdū. Hoc aūt mō nō eēt veruz ſacr̄z ꝼa vice: pp omiſſionē ei⁹ qō nō ē adhibitū: ſicut nō fuerat p̄ma vice pp omiſſionē ei⁹: qō nūc ē ſuppletū. Si aūt ſit ꝑpabl'r dubiū: vt qz puer ī nemoꝛe expoſit⁹ iueniī baptizādus ē ſub ꝓditiōe: q̄ habeī ex. e. c. z. p̄miſſa negatiua: Si tu es baptizat⁹: ego te nō baptizo ꝛc̄. De illo aūt qui ex xp̄ianis nat⁹ ē: z iter xp̄ianos ꝛuerſat⁹: nō ē in dubiū reuocandū: niſi nō baptizat⁹ euidētiſſime ꝑbareī: exī de p̄by. nō baptizato. c. vlt. Si aūt vno teſte: puta ipſa obſtetrice aſſerēte baptizat⁹ ꝑbeī credēdū ē ſicut z de eccl'ia ꝓſecrata. Si tñ agereī ad depoſitionē rebaptizantis vel rebaptizati: z vno ſolo teſte ꝑbareī alter baptiſm⁹ nō ſufficeret.

¶ Scōa ꝓ ē de pena rebaptizātis: q̄ ſi ſciēter: vel p ignoraī tiā iuris hoc fecerit: vel ēt in faciēdo iuuerit: irregularis ē: niſi cū eo diſpēſeī. ¶. ne ſacrū bap⁹. l. i. z exī de apoſtatis. c. z. Si aūt p ignoꝛantiā facti ꝑbabilē hoc fecerit excuſaī p regulā gnāleꝫ: qz erroꝛ facti nō nocet in dānis vitādis. Alīas legis aūcte decipeī z ꝓſilio q̄ baptizat illos; de gb⁹ dubiū eſt. Ubi tñ aduertēdū ē q̄ ſi ꝑpabl'r credaī q̄ nō fuerint baptizati z nō ſit aliqō argu^m q̄ fuerint baptizati: tūc debēt ſimpl'r baptizari. Sz vbi dubiū ē an fuerint v̄l non fuerint: tūc ſub ꝓditiōe ſunt baptizādi. Sz qd eſt de illo q̄ bis baptizaī. Dicūt qdā q̄ ſuſcipiēs ꝼo bap^m: q̄uis ignoꝛaret ſe fuiſſe p̄us baptizatū irregularis eſt. Uñ de ꝓſecrat. ,d. 4. Qui bis, dī q̄ bis ignoꝛāter baptizati ſunt nō indigēt

pro eo penitere: nisi q̄ ꝯ canones ordinari nō p̄nt: nisi aliqua magna necitas cogat: qō iō additū ē: qz iminēte necitate cū tali dispēsandū ē p epm. Cū illo tñ q sciēter se faceret rebaptizare: nō posset eps dispēsare. Fuit aūt ꝟ statutū ꝓpter sacrī reuerētiā: ⁊ ī ōtestatione iniuriātiū sacro. Aly dicūt q̄ talꝭ nō eēt irregl̄aris: qz q̄uis hoc oliz fuerit obſuatū in odiū rebaptizātiū: mō tñ p̄nt ꝓmoueri: qz igr̄ātia facti excusat eos. Aly dicūt p̄dcm̄ decretū itelligi de igr̄ātia iuris q̄ ñ excusat. Et hec sūpta sūt ex glosa sup locū p̄dcm̄.

¶ Sz ꝑ hāc vltimā opi. vr̄ eē qō ibi dr̄: ñ idigēt ꝓ ea pēitē: qō nō eēt verū: si cū igr̄ātia iuris hērēt scīaz facti: vt p̄t ꝓbari p ea q̄ dicunt ī. c. īmediate seq. Qui vult tenere p̄mā opi. q̄ magis vr̄ ꝟsona textui: p̄t dicere ad illud qō possz opponi. ⁊ rō sic oppōi p̄t. ꝓ eodē facto illicito magis dz puniri agēs q̄z patiēs: sz nō iuenit iure cautū: q̄ baptizās eū quē nescit baptiçatū sit irregularis: g̃ ꝛc. ¶ So. maioꝛ intelligēda ē de pena q̄ ifligit ꝓ pctō. Irregl̄aritas ât in casu p̄dicto: nō ifligit ꝓ pctō: vt pz p textū ꝑallegati ōcreti: sz pp sacrī reuerētiā: ⁊ vt hoīes sint diligētioꝛes ī sollicite cauēdo: ī his q̄ sūt ī iniuriā sacrī. Jn talib⁹ ât penis q̄nq̄z magis fauet supioꝛib⁹ q̄z iferioꝛib⁹: eo q̄ irregularitas piculosioꝛ ē ī eis: ex de snīa excōi. c. Oē piculosuz. ¶ Scōo argr̄ q̄nq̄z sic: Nullus dz eē irregularis pp alienū factū: ad qō ipse nō coopat: nec auxilio nec ꝟsilio: nec fauoꝛe: sz B ñ eēt verū si ꝟo baptizat⁹ igr̄ās fieret irregularis: qz petens bap^m p̄t ab aliq̄ doꝛmiēs baptizari. Uñ si die crastīa post petitioue baptismi doꝛmiēs baptizat⁹ foret ex hoc irregularis: B eēt occasione facti: ad qō nō eēt coopat⁹. ¶ Solo aliqñ punit qs pp factū alienū: ad qō nihil est coopat⁹: vt habet. i. q. 5. c. i. vt pz ēt ī spurys: g nō p̄nt oꝛdiari. Et p̄: p B q̄ petit baptizari vigilās coopat⁹ ē ad scōaz baptismi susceptionē factā ēt ī sōno. Qui aūt vult tenere ꝑziā opi. pōt rñdere ad argu^m qō ꝟsueuit fieri in opp^m: cū dr̄: magis cauetur epis q̄tū ad statuta: p q̄rū trāsgressionē icurrit snīa suspēsionis ipo fcō q̄z iferioꝛib⁹. ex de sen. exco. Oē piculosū: g̃ sil̄r magis dz caueri irregl̄aritati eoꝛ q̄z iferioꝛ. Sz. C. ne sacrū bap. iteret. l. i. dr̄: Antistitē g scitatē baptismat̄ il licita vsurpatiōe gemiauerit: sacerdotio īdignū eē cēsem⁹ g̃ multo foꝛti⁹ subdit⁹ ī quo iterat ē irregnlaris. Solo lex illa logt̄ de rebaptizāte sciēter. Et p̄. nō ligat. Nō. n. ptiet ad impatoꝛē penā irregl̄aritatis ifligere. Sciēter tñ rebaptizantē eē irregl̄arē si publicū ē: ꝓbari p̄t p illō qō habeē ex de aposta. c. Ex lr̄arū. ¶ Ad decretū aūt qō adducit ꝓ pte alia pōt dici vt dictuz ē: q̄ itelligit de illis q̄ postea q̄z sciuerūt ratū hñt. ¶ 3ª ꝟ est de illo mōstro: qō hz gemina mēbra: vtrū ī illo debeat gemiari bap⁹? Et dicūt doctores q̄ si mēbra p̄ncipalia ī eo geminent̄: ⁊ pfecte distiguātur: puta q̄ hz duo capita: duo pectoꝛa: duos vētes: ⁊ p ōñs duo corda: qz visuz ē vnū moꝛtuū ꝓ annū ⁊ aliud remansisse viuū dicūt q̄ duo sunt hoīes: ⁊ p ōñs duo bapt^a regrētes. Si aūt eꝟ vnū est caput sz cetera geminant̄: sic vidi ō pectoꝛe vni⁹ hois aliū egredi: vbi nates ⁊ crura ⁊ tibie soluz erāt duplicia: vn⁹ hō vr̄: ex mā supflua. Uñ vnicus dz eē bap⁹. Si aūt eēt vnū caput pfectū ⁊ aliud ipfectū: ⁊ sil̄r de alys mēbris p̄ncipalib⁹: tūc vno bap⁹ simpl̄r eēt baptizandū coꝛp⁹ illud ī q̄ mēbra p̄ncipalia apparēt pfcā: aliō aūt ī quo apparēt ipfecta eēt sub ꝟditiōe baptizāduz. Uideret tñ alr̄ distinguēdū: qz si in illo toto coꝛpe mōstruoso est aliq̄ pars q̄ lesa vel puncta nō trāseat doloꝛ ad aliō caput vr̄ vnū ꝟtinuū: ⁊ p ōñs nō nisi vn⁹ hō: cū ī eadē pte materie nō sint plures aīe eiusdē rōnis: nec potest ibi sentire vbi aīa ñ ē. Si ât sit aliq̄ ps q̄ pūcta vl̄ lesa vn⁹ ꝟsentiat ali⁹ ñ sētiat vr̄ ꝟtigua nō ꝟtinua: sic fet⁹ matri: ⁊ sic dno hoīes: q̄uis aliqs diceret: q̄ ēt ī vno ꝟtinuo sūt ptes isensibiles sic capilli ⁊ dētes ⁊ vngues. Sz tūc nō eēt rō: quare magis vni esset illa pars insensibilis q̄z alij.

Quantum ad scōm sūt q̄tuoꝛ ꝟnes. ¶ Prīa q̄ catechism⁹ q est īstructio circa fidei rudimenta. i. circa gnālia fidei: dz p̄cedere in adultis: vt sciant ad qd se obligāt: sic mulierib⁹ ꝟz leges dz expōi tenoꝛ vel leiani: vt sciāt cui renūtiāt: ⁊ nouitys pūcta religionis: vt sciāt ad qd se obligāt. Sic Samuel exposuit ius regni: vt petētes regē scirēt qd peterēt. i. R. 8. Sic a gb⁹ exigit iurare statuta: debēt si p̄nt ꝓuidere ea. Alias nō intēdāt iurare nisi licita ⁊ honesta: nec tenent̄ ad alia: vt dr̄ de iureiur. li. 6. c. i. Et tñ ista ratio parū valet: qz siue adulto exp̄mat̄ siue ñ: nihilomin⁹ obligat̄: qz ista sūt necitatis: qz cū q̄daz sit obligatio necia: q̄dā volūtaria: de volūtaria verū ē q̄ nemo obligat̄: nisi sciēs ⁊ volēs. Uñ iustū est q̄ obligādo exponit̄. Alia aūt ē que ē necia: ad quā nesciēs ⁊ inuitus obligatur: sic glibet obligat̄ ad ea q̄ sūt iuris nālis ⁊ diuini ⁊ ēt humani. velit nolit. Uñ lz expediat ei ista scire: tñ si ista exponant̄ ei: hoc nō ē ad hoc q̄ p hāc exp̄ssionez obliget̄. Et talia sūt articuli fidei: ad quos credēdos oīs hō obligat̄: si ue velit siue nolit: lz plus fidelis q̄z infidelis. Uñ nō ē sile de pueris religionē īträtib⁹ q̄b⁹ q̄ sūt religionis exponunt̄ ⁊ de mulierib⁹ fideiubētib⁹: qz ad illa nō nisi volēs obligatur aligs: ⁊ qz nō ꝟsentiūt q errāt: iō tenoꝛ velleiani eis exponēdus ē ⁊ oīa: vt sciāt ad qd se obligāt p votū volūtat̄. sz votū baptismi ē votū necessitatis. vñ nō est sile. ¶ P. si iō exp̄munt̄ vt sciat ad qd obligat̄: cū ipse ad oīa que sūt fidei obliget̄ oīa exp̄mi deberēt. Cōpellit̄ enī stare ī fide ēt q̄tū ad oīa nō exp̄ssa: nō min⁹ q̄z q̄tū ad exp̄ssa. īmo cōpelitur credere oia q̄ sūt fidei: oīa q̄ sūt in biblia: vel p eccl̄iaz determiata. Alꝭ tanq̄z heretic⁹ iudicat̄. ¶ Scōa ꝟ ē: q̄ sil̄r puuli sūt cathetizandi: vt sic nihil minus obligent̄ p aliū ad bonū suū q̄z p Adā ad malū. Et hoc q̄tū ad votuz: qō est necitatis: nō q̄tū ad votū volūtatis: vt si mr̄ pro sanitate piclitātis geq̄ vouerit: nō pp hoc ipse: nisi vouerit ē ad illud obligat⁹. Et ideo nō valet rō dicētiū: q̄ iō puulus est cathetizādus: qz p aliū pōt obligari: qz p aliuz pōt obligari ēt si nihil ei exp̄meret. qñ enī in necitate baptizat tc tñ suba nō solēnitas seruat̄. Et si postea qō omissuz ē non suppleat nihilomin⁹ nec plus nec min⁹ ad illa obligat̄: igitur nec ī adulto nec ī puulo: pp hoc regrit̄ cathecismus vt ipse obliget̄: cū siue fiat siue nō eq̄l̄r obligent̄. ¶ P. si nullus patrin⁹ eēt q̄ p puero rñderet nihilomin⁹ puer obligatur: iō ꝛc. Sed foꝛte pp hoc: qz sacrm̄ istud ē ianua sacroꝛ: ⁊ fides est ianua p̄ma ⁊ ex fide ecclesie hñt efficaciā sacra: ꝟgruū ē vt ea q̄ sūt in fide p̄ncipalia ī hoc sacro exponant̄ ⁊ ꝓponant̄. ¶ 3ª ꝟ ē de ritu cathecismi. Ubi sciēduz est q̄ ibi dz eē patrin⁹ q̄ sit baptizat⁹: nō monach⁹: qz nō baptizat⁹ nō dz suscipe de sacro fonte: sil̄r monachi nō debēt habere comatres. Dz ēt eē vn⁹ nō plures: sic ē vna mr̄ nō plures: q̄uis nūc de fcō nō seruet̄. Nō dz ēt eē patrin⁹ in ꝟfirmatiōe ille q̄ fuit patrin⁹ ī bap⁰. qz idē nō gnāt bis eundez: q̄uis ep̄us possit ꝟfirmare quē baptizauit: qz nō ē ꝓhibitū p̄mū aūt ē ꝓhibitū: nisi pp necessitatē. ¶ 4ª ꝟ est de effectu cathecismi. Ubi sciēdū q̄ in eo spūalis cognatio ꝟhit̄ ipfecta. s. q̄ mr̄imoniū ipedit ꝟhēdū: sz nō dirimit post ꝟctū: sic illa q̄ est ex vero bap⁰: ⁊ ꝟfirmatiōe: vt habet̄ de cognā. spūali. c. i. z. 7. 6. Et q̄uis nō debeāt eē plures patrini: ad oēs tñ ꝟhit̄: lz nō iter eos ad iuicē: nec ad baptizātē: nec ad cathetizātē: sz ad parētes carnales baptizati: vel cathetizati: ⁊ ad ipmmet baptizatū vel cathetizatū. Qñ g̃ puer ab obstetrice baptizat̄: postea a sacerdote cathetizat̄ ⁊ exoꝛcizat̄ soleniter, pfecta cognatio in p̄mo ꝟhit̄: vbi ē verū sacrz: sz ipfecta ī ꝟo: vbi est sacrale tm̄.

Quantum ad 3ᵐ sunt tres ꝟclones. ¶ Prīa q̄ exoꝛcism⁹ dz p̄cedere bap^m: nisi necessitas occurrat: nec ē sacramētū cū p̄cedat bap^m: q est ianua sacroꝛ. Uñ nec ꝟfert gr̄am: nec aufert oꝛiginalē culpā. vñ catbetizat⁹ ⁊ exoꝛci-

zatus paruulus moziens ante bapm: nihilominus dānaf:
z4 ꝑ qz nō ē renatꝰ ex aq̄ ⁊ spū scō. ¶ Zª ꝯclo ē de ritu exoꝛcismi. Ubi sciēdū ē ꝙ sic in catheciſmo ē manꝰ ipositio:ita in exoꝛciſmo:⁊ neuter ē ꝯfirmatio:tū qz a simplici sacerdote est:nā sine epo est vtrūq;:tū qz añ bapm ante quē nō ē ꝯfirmatio:nec aliud sacrm. Cū aūt fit vnctio ad catheciſmios in catheciſmo dꝛ cē de oleo eodē anno ꝯsecrato: qō a suo epo dꝛ pſbyter p seipsuz petere. Nō ē aūt vnctio chrismatis i exoꝛciſmo: qz chrisma soli cōpetit xp̄iano: ⁊ post baptisma i vertice chrismate pungit. Sic igit exoꝛcismꝰ cuz sit adiuratio:p quā demonis ptās arcet:nec ipediat baptizandū a suſceptiōe sacrī ꝯenter p̄mittit. Sic eni in gnātione nāli:p remouent dispōnes ꝯzie ipediētes suſceptionez forme:añq̄ itroducat forma: sic ⁊ in gnātiōe spūali: q̄ ē p bapm:p remouēda sūt ipedimēta vite spūalis: vt ē demonis ptās: quā ipse accepit ex pctō ꝓmoꝛ parētū: q̄ itroducat vita spūal. Et qz hoc fit p exoꝛciſmuz: iō p̄cedit bapm. Et hoc ē qō dicit Raban9 de instōne clericoꝝ: ⁊ recitatur de ꝯsec.di.4. vbi dr sic. Postq̄ se baptizādus p ꝯfessionē vere fidei in alteri9 cōmēdauerit dñiuz ⁊ p abrenūciationez p̄zioꝛis posteꝛioꝛis se alienauerit seruitio:exſufflat baptizādo ptās sceua:vt p piū ministeriū sacerdotis spūiscō
3ª ꝑ cedat fugiēs malign9 spūs. ¶ Zª ꝯclo ē de effectu exoꝛciſmi. Ubi sciēdū ꝙ q̄dā fiūt in exoꝛcismo:q̄ solū significant. Et illa ꝯsistūt i factis ⁊ nō i verbis: vt sal in oze positū: ⁊ linitio auriū: ⁊ nariū cū sputo: ⁊ vnctio olei in pectoze: ⁊ iter spatulas. Primū significat discretionē diuīe sapiētie. s. sal i oze positū: Scōz significat aptitudinez respcū fidei discē de ⁊ approbāde. s. linitio auriū ⁊ nariū. Audit9. n. maxie p̄ficit ad doctrinā. Nares vo de odoꝛe iudicāt. Tertiū vo. s. linitio olei: significat expōnē ad pugnā ꝯ hostē. Sz tria adhuc ptinētia ad exoꝛciſmū sequunt bapm. s. chrisma9 i vertice: q̄ significat gr̄am xp̄i descēdisse i baptizatū: scōz traditio cerei accēsi in signū claritatis fidei: ⁊ cādida vestis i signū inocētie restitute. Alia vero efficiūt qō significant ex ope opato ⁊ ꝯsistunt in factis simul ⁊ verbis: vt insufflatio ⁊ exſufflatio cū vbis ad hoc īstitutis: q̄ sunt: maledicte exi ab eo ⁊c. ⁊ manuū ipositio cū bñdictione. Primū. n. significat ⁊ efficit expulsionē demonis: ne ipediat baptizādū a suſceptiōe baptiſmi. Scōm aūt p̄cludit ei viā redeūdi. Et ꝙ ita sit pz rōe ⁊ auc̄te. Rōne qz in ritu eccleſie q̄ regit spūscō nihil efficit frustra vel falso sz nisi ꝓdicta efficerēt qō significāt maxie illa q̄ pferunt ipatiue vt adiuratio demonis frustra ꝓferrent: g̃ hñt efficaciā in illud qō significāt. Ad idē est auctoꝛitas Augu. de symbolo. li. i. ⁊ recitat de ꝯse. di. 4. Sicut nostis: vbi dr sic. Paruuli exſufflant ⁊ exoꝛcisant vt pellat ab eis ptās diaboli inimica. Et idē dr .c. Ad hoc iterū: tñ nō pp hoc exoꝛciſm9 est sacrm: qz eius vtus nō efficit spūalē effectū q sit amotio culpe vel pene debite pro culpa: sed est solū ad remouēdū ipedimētū qō posset accidere suſceptioni sacrī. Circa hoc tū sunt diuerse opi. s. circa modū expellēdi: qz quidā dicūt ꝙ exoꝛcismus nāli virtute expellere hz diabolicā ptātem. Et hāc opi. tāgit magister in hiſtoꝛijs. Quā opi. nitūtur ꝓbare auc̄te. p° Regum. i6. c. vbi dr ꝙ Dauid q̄si citharizādo repmebat ptātē mali spūs a vexatōe Saulis. Uirtuosioꝛ ātē vox p lata ab hoīe q̄ vox citbare. Rōne etiā arguūt sic. Oēs effect9 particip̄at aliqd de vtute sue cāe: cā aūt vocis humane est qd cōpositū ex coꝛpoze ⁊ aīa: g̃ i voce hois est aliqd ⁊ de vtute coꝛpis ⁊ de vtute aīe. Uñ vna ⁊ eadē vox plata ab vno ē vtuosioꝛ q̄ plata ab alio: sicut dic̄ Hiero. in epla ad Paulinū: hz aliqd latētis energie viue vocis act9. Dñt g̃ ꝙ q̄uis exoꝛciſm9 nō possit artare ptātez demonis rōne coꝛporalis vtutis: tū pōt rōne vtutis aīe ⁊ faciēdo in baptizando aliquā dispositionē q̄ magis ē indispositus ad patiendū a demone: ⁊ etiā directe agēdo in ipsuz demonē: nō obstāte ꝙ foꝛtioꝛ sit nālis ei9 vtus q̄ vt9 aīe nālis: sic eniz ignis q̄uis potētioꝛ sit terra: tñ agēs i eā ꝯbilitat ab ei9 vtute inq̄tū rōne sue māe iferioꝛ est foꝛma terre: sic ⁊ demon rōne sui passibilis pōt pati a vtute vocis q̄ est in ea ab actiuo ipsius aīe. Et iō ēt si p nālē vtutē vocis nō possit totalr vinci ptās demōis: pōt tñ debilitari p eā. ¶ Cōtra hāc tñ opi. arguit sic. Aia exoꝛcizātis p nālē virtutē nō pōt facere aliquā ipressionē in aīaz itellectiuā puuli: nec in sensitiuaz: qz in articulo excōicato a dño epo parisiensis ꝯtinet: qz itelligētie supioꝛes ipsimūt in iferioꝛes: sicut aīa vna intellectiua in aliā ⁊ in animā sensitiuā: erroꝛ. Ut eni dictuz est in lib. z. di. 8. Diabolus p suā nālē vtutē nō pōt īmediate trāsmutare res istas nāles nisi ad sitū ⁊ ad foꝛmā artificiales. Nō pōt g̃ exoꝛcim9 p nālē vtutē aīe exoꝛcizātis aliquā dispositionē cāre in paruulo: p quā magis sit indispositus ad suscipiēdā demōis actionē. Et si hoc vtus nō pōt agere in paruulū: multominus in demonē. ¶ Ꝑ. exoꝛciſmus pōt plus rōne significatiōis q̄uz rōe vocū: significatio eni dictiōis ē foꝛa: vox mā. Dictio. n. ē vox significatiua: sz significatio vocis nō pōt nālr agere in aliū nisi mediante apphēsione illius. Cū g̃ paruulus significatiōes nō apphēdat: voces exoꝛcizātis nihil agere possūt nālr in paruulū. Nō pōt ēt significatio vocū nālr mouere motiōe coactiua volūtatē appzehēdētis: qz ipsaz nō mouet nisi mediāte vi cognitiua q̄ nō pt cogere volūtatē: ⁊ ex ꝯsti nec vtutē executiuā: igit significatio vocū q̄ dicunt in exoꝛcizādo: nō pt nālr artare demonis opatiuā ptātē. Et iō ē alia opi. ꝙ non vtute nāli nec vtute supnāli sicut in subiecto existēte i exoꝛciſmo: sz ex vtute diuina sibi ex decreto diuine miſicoꝛdie assistēte ptās diaboli ab applicāte expellit: sic itelligēdo ꝙ ptās diaboli artat per ꝓparationē ad illū ne ceteris parib9 possit de cetero tātū ꝯ illū: quātū possz si exoꝛcizat9 nō esset. Et maxime ipediēdo baptizādū a suſceptione baptiſmi ⁊ ei9 effectu. ¶ Sz circa ea q̄ dicta sūt ē dubitatio quō ex ope opato exoꝛciſm9 bēat aliquē effectū: qz aut per modū cāe p quā: sicut dicim9 de sacrīs no. le. Et hoc ē ipossibile: qz ē īstitut9 ab eccl̄ia: Cōstat aūt ꝙ p hoc ꝙ aliqd ab hoīe ordinat ad aliqd: nō ꝓpter hoc aliqua realis foꝛma vel virtus in eo sit quā p̄ius nō haberet: sz solū relatio rationis. Et sicut verba cōsecrationis nihil ponunt in calice nec verba īcantatoruz quicq̄ efficiunt in serpente: sic nec exoꝛciſmus Salamonis in demone. Si autez dicat sicut isti videtur dicere: ꝙ ex pactione dei: hoc non videt: cū in scriptura deus nō pepigerit. Sz potest dici ꝙ vbi christus dixit: qui vos audit me audit: ⁊ dedi vobis potestatē calcandi sup oēz virtutē inimici: dedit hāc potestatē eccl̄ie ꝙ qñ diceret id qō p eā ad hoc institutū est: deus arceret potestatē illius: ita ꝙ ex ope opato hic fit ꝙ nisi baptizādus ipedimētuz apponat etiā si exoꝛcisans sit malus sine ope operāte: sequit hic effect9 exoꝛciſmi sicut a cā sine qua nō: sicut olim in sacrīs ve. le. ⁊ plus: quia ibi requirebat opus operans nisi in circōcisione. Si aūt ratio p̄ima est bona: tunc aqua benedicta ex opere opato expelleret demonez quia ibi dicit fiat aqua exoꝛcizata ad effugandū ⁊c. Et eēt mendaciū ⁊ falsuz nisi fugaret. ¶ Uel dicendū ꝙ ex ope operante: idest fide eccleſie per modū oꝛationis ⁊ meriti ⁊ suffragy nō ex opere operato habent istuz effectuz exoꝛciſmus ⁊ aqua benedicta: ⁊ tunc saluat veritas verboruz. Potest igitur dici ꝙ exoꝛciſmus habet effectū spiritualē ex opere operante: non ex opere operato: vel ꝙ habet ex opere operato ex pactione sola: vel ex virtute inherēte: sz nō talē qui sit dispositio sufficiens ad gr̄az. Et qōcunq̄ taliū dic̄t: hoc sufficit ad saluādū vnitatem verboruz ⁊ ad distinguēdū ipsuz ab omni sacro no. le. fm opinionē que sup posita est de sacrīs ꝙ sint causa per se dispositiua ad gr̄az. Et per hec patet responsio ad oppositum.

¶ De confirmatione. Di. VII. a

NUnc de sacramento ꝓfirmationis addẽdũ est de cui⁹ virtute q̃ri solet. Forma.n.apta ẽ.s.verba.que dic̃ eps cũ baptizatos i frõtib⁹ sacro signat chrismate. Hoc sacz ab alijs perfici nõ põt nisi a sũmis sacerdotib⁹: nec tpe apl'oz ab alijs q̃z ab ipis apl'is legit pactuz: nec ab alijs q̃z ab illis q locũ eoz tenẽt pfici põt aut dz. Nã si aliter p̃sũptũ fuerit irrituz bẽtur ⁊ va cuũ: nec iter eccl'iastica reputabit sacra: licet ãt p̃sbyteris baptizatos tãgẽ i pectore: ꝫ nõ chrismate signare i frõte. Uirt⁹ãt hui⁹ sacri ẽ donatõ spũssci: ad robur q i baptismo dat ad remissionẽ. Uñ Rabanus. A sũmo sacerdote p ipositionẽ man⁹ paclit⁹ traditr baptizato vt roborẽt p spũmscũz ad p̃dicãdũ alijs illõ qõ ipe i baptismo cõsecutũ est. Itẽ oẽs fideles p man⁹ ipositionẽ epoz post baptismũ accipe debẽt spiritũ sanctũ vt pleni christiani inueniantur.

¶ Melchiades. b

LIcito vtrũq; eẽ magnũ sacim ꝫ vnũ maiozi veneratiõe tenẽdũ sicut a maioribus dat. Ecce mai⁹ dicit sacim ꝓfirmatiõis. ꝫ forte non ob maiorẽ virtutẽ ⁊ vtilitatẽ q̃z cõferat: ꝫ qz a dignioz⁹ dat: ⁊ idignioi pte coz poris fit. s. i frõte: vel forte qz mai⁹ augmẽtũ virtutũ p̃stat: licer baptism⁹ plus ad remissionem valeat. Qõ vr inuere Rabanus dicẽs: i vnctione baptismi spũmscũm descendere ad habitationẽ deo cõsecrandã. In hoc vero eiusdẽ septiformẽ gr̃am cũ oi plenitudine scitatis ⁊ virtutis venire i hoiem. Hoc sacim tñ a ieiunis accipi ⁊ ieiunis tradi dz sicut ⁊ baptism⁹: nisi aliter cogat necitas. Nec dz iterari sic nec baptismus vl' ordo. Nulli.n.sacro faciẽda ẽ iniuria: qõ fieri putat qñ nõ iterãdũ iterat. Sz vtz aliq̃ vel nulla iterari possint qõ ẽ: Nã de baptismo ⁊ ordine q nõ debeãt iterari apte Augu. dicit. Utrũq; sacim ẽ ⁊ quadã ꝓsecratiõe dat: illõ q/dẽ cũ baptizatur: illud vero cũ ordinat. Jõq; i ecclesia catholica vtrũq; nõ licet iterari: qz neutri faciẽda ẽ iniuria: qõ indubitãter etiã de confirmatiõe tenendũ est. De alijs vero vtrum iterari valeãt: vel debeant postea disseremus.

Jrca distictionẽ 7am q̃rũtur 4or. Pri⁹ de ꝓfirmatiõe ꝫ se. 2⁹ ẽ effectu eius. 3⁹ de subo. 4⁹ de mistro. Qõ .I. Quãtũ ad p̃m q̃rit vtz ꝓfirmatio sit sacz. Et vr q nõ: qz nõ legit a xpo istitutũ: g ⁊c. ¶ Supposit dic magr in lra. ¶ Rõ ad euidẽtiã hr qõnis sunt tria notãda. primo quõ ꝓfirmatio est sacramẽtũ. 2⁹ ẽ ei⁹ mã. 3⁹ de eius forma.

p⁹ ꝓ Quantũ ad p̃m sũt tres ꝓnes. ¶ Pria q ẽ sacz spãle ab alys distinctum: quod probatur: quia omne facians mẽtẽ cũ signo visibili ad spãlẽ effectũ gr̃e ẽ spãle sacz: ꝓfirmatio ẽ hr vt patebit: g ⁊c. Et p̃bat hr: de cõse. di. 5. c⁹. De his. vbi dr. Scitote vtrũq; magnũ eẽ sacz. Et postea hec duo sacra: loquẽs de bap⁹ ⁊ ꝓfirmatiõe. Nã q ab alys distigua tur: pz ex mã ⁊ forma ⁊ effectu. ¶ Scõa ꝓ ẽ q ẽ sacz neci tat]: nõ qdẽ simplr: ⁊ ex sua istitutiõe sicut illa sine qb⁹ nõ est salus: vt ẽ baptism⁹ ⁊ pnia: ꝫ ꝫ qd: qz de facto: ⁊ merito rie põt hõ ꝓfiteri fidẽ tpe psecutiõis p donũ fortitudinis: ⁊ vtutẽ charitat] q̃ i bap⁹ dãtur: qz minima charitas suffic̃ ad resistendũ cuiuscũq; tẽptatõi. Uñ cũ bẽtici sine spũscõ sustineãt mortẽ p sua heresi: ml'to magis ꝑphe sine sacro cõfirmatiõis mortẽ ꝓstãter sustinuerũt: ⁊ Emerẽtiana ãte bap⁹: ⁊ ml'ti alij. Itẽ ad sustinẽdũ mort] picl'a sufficit vtus fortitudis ⁊ charitatis: qz fortis ẽ vt moꝛs dilectio: sed oẽs virtutes hñtur p bap⁹: g̃ pp op⁹ fortitudis nõ ẽ aliõ sacrm necẽ nisi pp bñ eẽ ipi⁹: ⁊ hec ẽ necitas ꝼm gd. ¶ Itẽ ꝓfirmatio nõ ẽ necia ex istitutiõe xpi: qz xps p se ipz ꝓmulgauit sb cõminatiõe dãnatiõis illa q̃ sũt necitat]. vel ex istitutiõe vt bap⁹: de q̃ dic̃ nisi gs renat⁹ fuerit denuo ⁊c. ⁊ pnia de q̃ dic̃ nisi pniaz egeritis ⁊c. vel ex sua p̃ceptiõe vt eucharistia: de q̃ dic̃ nisi mãducaueritis carnẽ filij hois ⁊c. nihil aũt tale legit de ꝓfirmatiõe: g ipa nõ ẽ necitatis simplr vt p̃dicta. Sz in casu vbi iminet ꝓfiteri fidẽ coz̃ tyrãno tali si hz ꝓfirmãtẽ ⁊ oia pata vr neẽe vt ꝓfirmet: qz tc̃ vix posset excusari a ptẽptu vel p̃sũptiõe. Licet.n. ad cõfitẽdũ fidẽ sufficeret gr̃a baptismal': nescit tñ se hr̃e eã. Uñ pp periculũ dz magis facẽ certã vocationẽ suã ex susceptiõe sacri ad hñ spãliter p̃pãratis: lz ẽt tũc nõ possz eẽ cert⁹ q recipet gr̃az. Uñ act]. p⁹. Sedete i ciuitate donec iduamini vtute ex alto. Quãuis.n. haberẽt gr̃az baptismalem tñ eis probibuit ne se exponerẽt picl'o publice ꝓfessiõis q̃usq; eẽnt cõfirmati. Multo min⁹ alij hñ dñt facere. ¶ Itẽ hñ vr necẽ ex ordinatiõe eccl'e: ita.s.q sicut ex ordinatiõe eccl'e hõ tenet ꝓfiteri ⁊ cõicare sel'in ãno al's peccaret mortal'r: sic ex sui ordiatiõe: ẽt si nũq; occurrat ꝓfessio psequutiõis. tñ hõ tenet sel'i vita confirmari. Et si possit ⁊ negligat: lz aliter sacz nõ ptẽnat mortal'r peccat: ⁊ dãnat moꝛiẽs nisi cõfirmet tũc si põt: vel nisi peniteat ⁊ ꝓfiteat hr qõ i sanitate potuit ⁊ neglexit. Sil'r si gs bellũ mortale itret q p̃us ꝓfirmari potuit ⁊ neglexit: dz hr tũc ꝓfiteri vel confirmari si põt: sicut ⁊ p̃us dz accipe viaticũ vbi ẽ mort] piculuz. Sic n. dr ex: de peni. ⁊ remiss. Oẽs vtriusq; sex⁹ sel'i ãno ꝓfiteat ⁊ recipiat eucharistiã: qõ si nõ fecerit ⁊ viuus ab ingressu ecclesie arceat ⁊ mortu⁹ xpiana careat sepultura: per qõ lz nõ sit ibi vbũ p̃cepti: reputat tñ p̃ceptũ. Sil'r dr de ꝓse. di. 5. Oẽs fideles p⁹ bap⁹ recipe debẽt p man⁹ impositionẽ spũmscũz: qz vt dr. e. di. c⁹. Ut ieiũi: ñ erit xpian⁹: q vnctione epali christmat⁹ nõ fuerit: supple si potuerit. Et. ea. di. c. Spũsscũs. victur] necia sũt ꝓfirmatiõis auxilia. Et. c. De his. dr q hec duo sacra bap⁹ ⁊ cõfirma⁹ ita cõiuncta sũt q nisi morte iterueniẽte vnũ sine altero pfici nõ põt: qõ ꝫ effectu itelligit: qz. s. effect⁹ bap⁹ nõ sufficit ad salutẽ illi qui 3ª ꝓ põt supaddere cõfirmatronẽ ⁊ nõ vult. ¶ Tertia ꝓ ẽ. q ẽ sacrm magne dignitatis. Sigdẽ sacra se hñt vt excedẽtia ⁊ excessa ꝫ illos versus. Maioi effectu baptismus. coz⁹ in esse: coniugium signo: sed ⁊ ordo chrisma ministro. Sz simpliciter loquendo eucharistia tenet p̃mũ gradũ dignitatis. qz cõtinet maiorẽ sanctitatẽ itrinsece: qz xp̃m: cetera vero extrinsece tm̃ causaliter ⁊ dispositiue: qz i hoc sacro est deus modo speciali: ⁊ nõ tãtũmõ i suscipiẽte hoc sacz. In alys aũt nõ: ꝫ in suscipiẽte per illa fit trinitas mõ spãli Scõz gradũ tenet ordo: nõ solũ rõne ministri: ꝫ pp maiorez collationẽ boni: qz imediatius ordinat ad coz⁹ xpi verũ.

3⁹ ꝓfirmatio q̃ plenitudinẽ spũssancti ꝓtinet. 4m bptisma i amotiõe oĩs mali culpe ⁊ pene. 5⁹ pnia i amotiõe oĩs culpe actualis. 6m extrema vnctio: i amotõe venialiũ

vel reliquiarū. Ultimū matrimoniū: qđ ē oībus indigni⁹ simpl'r ⁊ infirmius in collatiōe boni ⁊ amotiōe mali: licet sit expressius signū ꝓuctiōis xp̄i ⁊ eccl'e: pp qđ dr̄ ad Eph. Hoc aūt sacr̄z magnū est: dico aūt in xp̄o ⁊ eccl'a. Or autez confirmatio sit sacr̄m dignius bap⁹: hētur exp̄sse: de ꝓsec. di. 5. c⁹. de his. Maiori inquit veneratiōe venerādū ē ⁊ tenendū supple sacr̄z ꝓfirmationis respectu baptismi: qz illa duo cōparanť ad inuicē. Et qz baptism⁹ ē digni⁹ oīb⁹ alys ꝓeter eucharistiā ⁊ ordinez: ideo ⁊c̄.

p[a] ♀ **Circa** z[m] sunt tres ꝯcl'siōes. Prima est qꝺ ei⁹ materia est chr̄isma ex oleo oliuaꝝ ꝓpter nitorez ꝯscie: ⁊ ex balsamo pp odorē bone fame ꝓpositū: vt hētur ex̄: de sacra vnc. c⁹. Unico. Xp̄s aūt qñ puulus man⁹ iponēs benedixit vel sacr̄m ꝓfirmationis tūc non ꝓtulit: qz ei⁹ vsus ante missionē spūssancti nō ꝓueniebat: sed tūc instituit ipz figurādo. Uel si tūc figurabat manus ipositionē que fit in cathec[mo] ⁊ exorcismo añ baptismū. al's tn̄ ipz istituit: lz scriptū nō sit: qz multa fecit xp̄s q̄ nō sunt scripta: vel si tūc instituit ⁊ sacr̄z ꝓtulit chr̄ismate tn̄ vsus nō fuit: qz sacr̄i effectū sine materia ⁊ forma ꝓferre potuit. Apl'i aūt in die pēthe. cōfirmati fuerūt sine chr̄ismate a spūscō descēdēte in igneis linguis. Nā si xp̄s ꝑm qꝺ hō sacr̄i effectū sine materia ꝓferre potuit: multo magis spūssanct⁹ q tā visibil'r apparuit qꝺ aliud sig[m] nec̄iū nō fuit. Nec aliā ꝓfirmationem illi. izo. habuerūt ⁊ characterē receperunt: sicut nec apl'i aliā ordīationē habuerūt q̄z illā q̄ dictū ē eis hoc facite i meā cōmemorationē: ⁊ quozū remise. ⁊c̄. Uel qz baptizare ⁊ i ungere infirmos ē officium sacerdotis: diceret aliqs qꝺ eo ipo qꝺ eos misit p̄dicare iponēs eis h̄ offiñ inūgēdi ⁊ baptizādi fecit eos sacerdotes: etiā añ cenā: qñ. dixit eis hoc facite ⁊c̄. ⁊ anteq̄z eis diceret quoꝝ remis. ⁊c̄: siue ante passionez: vt Mat. 18. siue post vt Joā. 20. ¶ Qñ āt apl'i ceteris manus iponebāt ꝓfirmātes act'. 8. ⁊. 19. chr̄ismate vtebātur. Uel si non vtebātur qz tūc dabať spūsscūs visibil'r h̄ fuit dispēsatiue spū scō: sicut baptizabāt in noīe Jesu. Uñ sicut nūc nō pōt baptizari in illa forma: qz cessat cā: ⁊ p cōsequēs dispēsatio ipa: sic qz nō dať nunc spūsscūs visibil'r cessat dispensatio. Nec modo Petrus si viueret sine chr̄ismate cōfirmaret. ¶ Scōa ꝯclusio ē qꝺ chr̄isma debet esse per ep̄m consecratū: Or aūt ꝓsecratio regrať ꝓbať dupl'r. Prio qz xp̄s ista materia vsus nō ē. s. vnctiōe nec i ꝓfirmatione nec in extrema vnctiōe: iō indiget cōsecratione. Al's fieret iniuria satisfactiōi q̄ fiebat ex tactu xp̄i in materys: quib⁹ ipe vtebať. ¶ Sz hoc reprobāt quidā: qz vt dicunt xp̄s fuit vsus vnctiōe quā fecit Magdalena pluries i vita ⁊ ēt Nichodem⁹ in morte. ¶ Et dicūt qꝺ si materia ex tactu xp̄i habuit sanctificationē: vt aqua in bap⁹ ⁊ panis in consecratiōe ⁊c̄. videť qꝺ vltra sāctificari nō debeat: aut fit iniuria p̄rioꝛi sanctificationi: ⁊ tn̄ aqua baptismi ⁊ pāis sanctificaťur. ¶ Ideo dicūt aliter ad ꝓbādū ꝓpositum. s. qꝺ cū mā sacr̄i sit quasi quoddā instr̄m quo minister vtiť: iō debet ꝓuenire ministro: ⁊ minister materie. Ideo i quocū q̄z sacr̄o minister ē determinat⁹ aliqua ordinatiōe: mā est determinata aliqua benedictōe: ⁊ vbi vnū deest ⁊ alterꝝ: sicut patet i bap⁹: cui⁹ minister nō ē determinat⁹ aliq̄ ordinatiōe. Pōt enī quilibet baptizare: nec materia q̄z tū ē de necessitate sacr̄i idiget aliq̄ benedictiōe. Sed i sacr̄o ꝓfirmationis minister est determinatus certa ordinatione. s. epāli: iō nec̄iū ē māz eē determinataz certa bñdictione: et sic de chr̄ismate nō bñdicto nullus ꝓfirmare pōt. ¶ Sz lz hec rō sit ꝓbabilis nō tn̄ nec̄ia: qz i sacr̄o altaris mīster ē ō terminat⁹ certa ordīatiōe: qz sacerdos ē: ita qꝺ ali⁹ cōficere nō pōt: ⁊ tn̄ nō ē neče māz eē determinatā certa bñdictiōe imo omisso toto canōe p sola vba s'balia forme possz ꝓfici: sic̄ sine aq̄ exorcismo ⁊ bñdictiōe pōt qs baptizari: ⁊ sine euāgelioꝝ li⁹ bñdicto dať diaconat⁹. ¶ Nec valet istātia eoꝝ potētia: qz xp̄s viuus ⁊ mortu⁹ vsus fuit vnctiōib⁹ visibilib⁹: lz nō p modū sacr̄i: sic̄ vsus fuit pane ⁊ vino ꝓsecratis ⁊ ꝓuersis: n[c] p modū sacr̄al'i: sic̄ vsus ē bap⁹ Joānis. Nō enī oleo cū q̄ misit apl'os vnct⁹ est: nec p se vnxit aliquem. ¶ Nec valet qđ dr̄ de iiuria: qz tūc fit iiuria rei cōsecrate qñ idē gen⁹ ꝓsecratiōis repetiť: nō qñ aliꝺ ⁊ aliꝺ: maxime qñ vnū ordinať ad aliꝺ. Cōsecratio aūt sacr̄al' p̄cedit ꝓsecrationē q̄ est sacr̄m i eadē mā: sicut post bñdictiōes multas sup panē ⁊ vinū ꝓferūtur vba ꝓsecratiōis. Sic i ꝓposito i mā chr̄ismatis p̄cedit ꝓsecratio sacr̄al' cā q̄ ē sacr̄z. Sic ⁊ sanctificatio quā xp̄s ꝓtulit materys aligb⁹ sacro cū sit alteri⁹ rōnis a scificatiōib⁹ sacr̄alib⁹ ⁊ vbalib⁹ nihil ꝓhibz eas illi supuenire i eodē: lz bñ vnā alteri eiusdē rōnis: sic̄ i eodē subo i nālib⁹ sūt plra accītia sil'i diuersaꝝ rōnū: nō āt rōnis vni⁹. ¶ Uideť g̊ dōz ꝑm ꝓmā ꝓbationē qꝺ oz chr̄isma eē ꝓsecratū: qz ad sacr̄z qđ regrit mīstꝝ ꝓsecratuz ꝑti gitť nec̄io: de nec̄itate sacr̄i māe exteriozis scificatio: q̄ sit vl a xp̄o illi māe collata ex ꝓtactu xp̄i: vt i sacro alta. ⁊ bap⁹ sine ex vsu sacr̄i i ꝑsona xp̄i: ēt sine illa mā vel q̄ sit ab eccl'ia exhibita illi reseruata vt ē i ꝓposito. Simplex tn̄ sacerdos nō pōt chr̄isma ꝓficere: nec ēt oleū ad cathecumios ⁊ ad infirmos: q̄ mīoza sūt pōt ꝓsecrare. 26. q. 6. c⁹. z. ⁊. c⁹. 3. ꝑbiter chr̄isma nūq̄z ꝓficiat. Itē eps electꝰ ⁊ ꝓfirmat⁹ si nō est ꝓsecrat⁹ nō pōt chr̄isma ꝓficere: qz h̄ ē ordis ⁊ ꝓsecratōis epal' 68. di. Quāuis. Pōt tn̄ alteri epo cōmittere. Hoc. n. ē iurisdictiōis: illō aūt ꝓsecratiōis. Jurisdictiōez. n. hz lz nō cōsecrationē. Sil'r archiepūs añq̄z hēat palliū q̄uis sit ꝓsecrat⁹ nō dz se vocare ep̄m: nec facere ea q̄ sūt ordis epal': puta cōferre ordies: eccl'as ꝓsecrare nec ēt chr̄isma ꝓficere. Ita expressū ē de electiōe. Or sicut. Tn̄ si ꝓsecraret ex q̄ ꝓsecrat⁹ est vez chr̄isma eēt. Debz aūt i die cene ꝓsecrari. ¶ Tertia ♀ ē. qꝺ si ꝓfirmatio fiat ab epo sine chr̄ismate cōsecrato 3[a] ♀ nō est ꝓfirmatio siue sacr̄z: lz itez ē ꝓferēdū: qz qꝺ sit chr̄isma ⁊ qꝺ sit ab epo ꝓsecratū ē de eēntia: nisi forte p̄p dispensante. vt diceť ifra. q. vl. Or aūt ꝓsecratio sit fcā p⁹ obtētuz palliū vl' i die cene: nō ē de nec̄itate sacr̄i: lz sit de nec̄itate p̄cepti: sic̄ ⁊ qꝺ sit chr̄isma eiusdē āni q̄ dz baptizat⁹ i vtice inūgi a sacerdote. de ꝓsec. di. 4. c. Si qs de alio chr̄ismate. Multo magis ꝓfirmatio dz eē de chr̄ismate eiusdez anni i. ꝓfecto ⁊ ꝓsecrato illo āno. ¶ Sz ꝺ hāc ♀ vr̄ eē decretalis: de sacra. iterā. c⁹. i. vbi dr̄. Si qs p errorē nō chr̄ismate sz oleo fuerit delinit⁹ nō ē aliqd iterādū: lz caute supplēdū qđ fuerat p̄termissuz icaute. Et sic nec forma repeteť: sz debita mā linieť. Propter qđ vr̄ chr̄isma nō eē de eēntia: eo qꝺ qñ aliqd de eēntia ē omissū. ñ tn̄ illō supplet lz oīa eēntialia sil'i addūtur. Al's si ꝑus nō fuit sacr̄z pp defectū vni⁹ eēntialiū m'to min⁹ tūc eēt pp defectū plriū. ¶ Dōz g̊ qꝺ chr̄isma ē de eēntia sine q̄ nihil actū ē: lz qñ aliqs effectus nō segtur nec gr̄e nec characteris: tūc nihil vr̄ eē actuz. Et iō si denuo totum agiť nihil iterať: qz qđ iteratur licet aliquid fuerit de facto nihil tamē fuit de sacro.

Circa z[m] sūt tres ♀nes. ¶ Prīa qꝺ oz br̄e formā vboꝝ p[a] ♀ certā: qz lz sacra q̄ nō bñt māz aliā ex̄ suscipiēte nō sic regrāt determinatā formā vboꝝ: vt pnīa ⁊ mr̄io[m]: tn̄ q̄cūq̄ requirūt ōtermīatā māz exteri⁹ suscipiēti applicādā regrūt ēt determīatā formā vboꝝ: vt bap⁹ ⁊ eucharª: ⁊ vnctio extrēa ⁊ hꝺ ō qb⁹ dic̄ Aug. Accedit vbū ad elemtū ⁊ fit sacr̄z. ¶ Scōa ꝯclsio est qꝺ forma nō ē ꝓsecratio māe. Soluz. n. 2[a] ♀ sacr̄m eucharistie. est cui⁹ eēntia existit ⁊ ꝓsistit i ꝓsecratione māe: cetera vo ñ: ⁊ p̄cipue istō: vl' sic̄ nec extrema vnctio de cui⁹ eēntia ē mā ꝓsecrata: sicut istō. Aliogn sicut vbicū q̄z ē mā ꝓsecrata eucharistie ē corꝑ xp̄i siue vēiat i boiuz vsuz siue nō: sic vbicūq̄z eēt chr̄isma ꝓsecratuz ibi eēt h̄ sacramētū. Et sic qñ sacerdos simplex iungeret baptizatum chr̄ismate in vtice ꝓfirmaret: qđ tn̄ falsū est: qz ꝓfirmatio nō est nisi i fronte: nec ē a simplici sacerdote. Sil'r qñ chr̄is

ma fundit in aquã baptismi ꝛ calix vl altare inũgũtur: vt
btũs Silvester istituit: de sacra vnc. cº. Uno. vsus finẽ. eẽt
cõfirmatio qõ ẽ flm: qz susceptiuũ hui⁹ sacri nõ ẽ res iaia/
ta. Itẽ caput ꝛ man⁹ põtificis ꝛ sacerdotis chrismate inun
guntur: sicut ibidem dicitur: nec tamen est confirmatio: qz
consecratio sacerdotalis ꝛ episcopalis supponunt confir
mationem saltem de ꝯgruitate. Et sic ꝯfirmatio i eodem
iterarẽt. ¶ Tertia ꝓclusio ẽ ꝙ forma ẽ ista. Lõsigno te sig⁹
crucis: ꝛ ꝯfirmo te chrismate salutis vel sanctificatiõis: in
noie pris ꝛ fi. ꝛ spũs. s. Hãc aũt formã nõ bẽm⁹ ab euange
lys: sz a traditiõe Romane eccle: q eã accepit ab apl'is qui
eã a xpo acceperunt. Unde. p. Loti. ii. Ego. n. accepi a dño qõ ꝛ
tradidi vob. Et qm nõ ab hoie neq; p hoiez sz p reuelatio
nez iesu xpi accepi illõ. Et si apl'i nõ fuerũt vsi hac forma:
hoc dispẽsatiue fuit: sicut tunc de forma baptismi. Magis
tñ credunt vsi licet nõ legat: qz occultabãt formas sacro/
rus pp irrisiões gẽtiliũ. Dicit. n. ꝯsigno te signo crucis: qz i
signo crucl oia sacra pficiũtur: de ꝯsec. di. 5. cº. Nũgd. Con/
firmo te chrismate salutis: mã finis. In noie pris ꝛc. cã ꝑn
cipalis. De mutatiõe aũt forme idẽ sciẽdũ ẽ qõ dcm ẽ supꝑ
di. 3. De mutatiõe forme baptismi. ¶ Ad argm i oppositũ
dõz ẽ ꝙ licet nõ legat hoc sacz institutũ a xpo: fuit tñ ab
eo institutũ non ab aplis: ꝛ multo min⁹ a ꝯcilio nec ab ec
clesia: qz cũ ipi nõ sint fũdatores ꝛ factores legl: sz ministri
ꝛ fundamẽtũ cuiuslibet legis i sacris ꝯsistat: iõ ꝛc. Dato ẽt
ꝙ apl'i fuerint bases legis ꝛ eccle nõ tamẽ fundatores: iõ
ad eos non pertinebat sacra instituere. Qõ. II

Secundo quirit vtz ꝯfirmatio cha
racterẽ ipzimat. Et vr ꝙ ñ:
qz p hoc ꝙ olim eligebãtur fontes a timidis
vt ꝑliarent i deserto ꝛ in alys bell'o ñi non
imꝑmebat eis character: g̃ nec nũc. ¶ Lõ
tra qz pp hoc negat ꝑ sacrm iterari. ¶ Ad
euidẽtiã hui⁹ qõnis tria sũt videda ꝛz tres
effect⁹ hui⁹ sacri: g sunt character: gra: ꝛ cognatio spũalis.

Quantuz ad ꝑmũ sũt tres ꝯnes. ¶ Pria ꝙ ꝑm⁹ ef/
fect⁹ ꝯfirmatiõis ẽ character. Lũ. n. confir
matio sit sacrm q̃: hõ deputat ad aliqd sacrũ: puta ad ꝯfes/
sionẽ fidei: ꝛ ꝯstatẽ ei⁹ õfessionẽ: iõ characterẽ ipzimit. Sic
n. videm⁹ ꝙ bis g ad mũdi militiã eligũtur ipzimit aliq̃
signũ pmanẽs: puta ꝙ aureis paramẽtis vtũtur i armis ꝛ
equestrib⁹ istrumẽtis ad differẽtiã alioz. In bellis ẽt cer/
ta signa portãtur añ eos: ꝛ oli militibus i brachio vel alibi
cauteriũ impzimebat: g̃ ꝯueniẽs ẽ milites xpi aliq̃ spũali
characterẽ distingui ꝛ cõsignari. Nec obstat qõ arguit: qz i ve.
le. illa distinctio nõ erat sacrm: ꝛ sacz qõ ibi erat distinctiuũ
vt circũcisio signũ sensibile ipzimebat: vñ iuisibili nõ ege/
bãt. ¶ Scõa ꝯ ẽ ꝙ ꝯfirmatio ipzimit characterẽ distinctũ
a baptismali ꝛ ordinis: qz diuersaz cãz sũt diuersi effect⁹
ĩmediati. Unde cũ character sit ĩmediat⁹ effect⁹ sacri chara
cterẽ ipzimẽtis tria sacra no. le. characterẽ ipzimẽtia tres
diuersos characteres ipzimũt. Propter qõ nullũ hoz triũ
est iterabile. Dic tñ est dubiũ vtz sit irregularis reconfir
mãs: sicut rebaptizãs sciẽter ꝛ recõfirmat⁹ sicut rebaptiza
tus ignozãter. Nã de rebaptizãte vel misteriũ pbẽte habe
tur ex: de aposta. cº. z. de rebaptizato: de ꝯse. di. 4. Qui bis.
De reconfirmãte nõ sic expssum ẽ nec de recõfirmato: nisi
ꝙ dr: de ꝯsec. di. 5. Dictũ ẽ nobis bis vel ter vel ampli⁹ bap
tizatos. aut ꝯfirmatos nõ seculo sz soli deo sb hitu regula
ri vel clericali religiosissime famulari decretũ ẽ. Ex q̃ pos
set videri ꝙ eq̃liter vterq; eẽt irregl'aris: sz glo. itelligit ad
oppositũ pp id qõ dicit i hitu. Ex quo vr ꝙ i clericatu pos/
sit remanere ꝛ ꝑmoueri. Unde significat ꝟriũ decretuz. cº. q
bis. vbi dicit ꝙ ẽ irregularis. Et rñdet ꝙ i cãu necitatis re
manẽt in hitu clericali dispẽsatiue vel i hitu clericali: sz si
ne ordine ꝛ dignitate: p qõ nihil hẽtur: de recõfirmato si
istõ capitulũ qõ dcm ẽ nõ ipõit irregularitatẽ: qz illõ capl'z
qui bis: nõ logtur nisi de rebaptizato. Et licet eq̃liter ꝓbi
beant reiterari: qz tñ pena q̃ õ vno expmit i alio tacet: nõ
est extendẽda maxie ista pena: qz nullus iudicãdus ẽ irre
gularis: nisi ñt iure expssum. de sen. ex. Is qui i eccl'ia li. 6.
¶ Tertia ꝓclusio ẽ. ꝙ character ꝯfirmatiõis ꝑsuppõit cha 3ª ꝯ
racterẽ baptismalẽ: nõ illũ ordinis cuiuscũq;. Primuz ꝓz:
qz bap⁹ ẽ ianua sacroz: sine quo nullũ sacz recipi põt: nisi
forte mrimoniũ. Uñ ꝛ ꝑsbr ñ baptizat⁹ baptizãd⁹ ẽ: ꝛ p oia
ordinandus: ꝛ pari rõne ꝯfirmãdus si ꝑus fuisset de facto
cõfirmat⁹. de ꝑsbro nõ baptizato. cº. p. Scõz pz: ꝙ licet apl'i
prius fuerit ordinati q̃z ꝯfirmati qz nõ fuerũt ꝯfirmati ipi
nec aligs alius hoc sacro añ penthe. qz nec añ debuit dari
spũs robur ꝛ plenitudo g tñ añ fuerãt sacerdotes: non sic
tñ dz fieri i nobis. Prius. n. dz recipi sacrm qõ est cõe q̃z id
qõ ẽ spãle. Uñ de ꝯgruitate character ordis ꝑsuppõit cha
racterẽ ꝯfirmatiõis: ꝛ nõ e. Nã ꝛ si apl'i ꝑus comederunt
agnũ postea cõicauerũt nõ pp hoc nos sic facere debem⁹.
De iteratiõe aũt ꝯfirmatiõis ꝓhibita hẽtur. i. q. i. manus
ipositio: vbi glo. dicit ꝙ ẽ q̃dã man⁹ ipositio reconciliatia: q̃
recõciliãtur ab hereti reuertẽtes: q̃ põt iterari. Alia ẽ cura
toria: sup egros man⁹ iponẽs ꝛ bñ habebũt. Et hec ẽt itera
tur qõ põt itelligi de extrema vnctiõe. 3ª ẽ absolutoria i
sacro pnie: q̃ ẽt iterat: nisi solẽnis. 4ª. ẽ ꝯfirmatoria, vna oz
diatoria. Dee due ñ repetũt. qz p eas characteres ipmũt.

Circa fz sciẽdũ ẽ. ꝙ scõs effect⁹ ꝯfirmatiõis ẽ gratia. Ubi sũt tres ꝯnes. ¶ Pria ꝙ sacrm ꝯfirmatio p ª ꝯ
nis ꝯfert graz: ꝛ nõ solũ cõi rõne: qz ẽ sacrm no. le. sz spetia
li rõne: qz deputat ad aliqd sacrum: qõ digne sine gra fieri
nõ põt: qz non ẽ speciosa laus i oze pctõris. Itẽ qz deputat
ad op⁹ arduissimũ: ꝛ maxie charitatis: vt aiaz suã ponat gs
pro xpo. Uñ qz de⁹ ñ deficit i necessarys: iõ i hoc sacro dat
graz ꝛ ẽt plenitudinẽ gre. vt dr i lra. Et hẽtur de ꝯsec. di. 5.
cº. Nouissime: vbi dr ꝙ i ꝑ sacro dat sps. s. gra septiformis
cũ oi plenitudie scitatis. ¶ Scõa ꝯ ẽ. ꝙ gra ꝯfirmationis z ª ꝯ
differt a gra bapmi: ñ qdẽ gratũ faciẽte: q̃ ẽ vna i oib⁹ sacris
sz gra sacrat' q̃ differẽs ẽ idifferẽtib⁹ sacris: vt declaratũ ẽ
supꝑ. di. z. Nihilomin⁹ tñ qz ꝛ hec gra sacrat' fluit ab illa q̃ ẽ
i eẽntia ad eã dz adult⁹ p libez arbitriũ se ꝓparare. Jñ ẽ ꝙ
illi q pfcẽ etat' sũt monẽt ꝯfessionẽ facẽ ꝑus: vt mũdi do
nũ spũs. s. valeat accipe: õ ꝯsec. di. 5. cº. Ut ieiuni: qõ ẽt i oi
susceptiõe sacri p⁹ bapm obꝑuãdũ ẽ ei: q p⁹ bapm mortal'r
peccanit: qz sic bap⁹ ẽ ianua sacroz añ qõ nll'm sacz reci
pi põt: aut dz: sic pnia ẽ ꝑa tabl'a p⁹ naufragiũ. Uñ post nau
fragiũ ad eã ꝑus q̃z ad aliõ ẽ recurrẽdũ. Uñ ꝯrit⁹ añq̃z cõ
fessus si cõmode ꝑt nec eucharistiã nec ordinẽ nc extremã
vnctionẽ nc ꝯfirmationẽ accipe dz añ ꝯfessionẽ. ¶ Tertia 3ª ꝯ
ꝯ ẽ. ꝙ gra ꝯfirmatiõis pficit graz baptismalẽ: sz differẽter
qz gra sacrat' ꝯfirmatiõis pficit sacrale bapmi: sic vna vt⁹ p
ficit aliã a se differẽtẽ: sic fortior min⁹ forte: vñ pfectio ea
rũ regrit ꝯnexionẽ. Uñ õ ꝯsec. di. 5. cº. De bis i fine. vnũ si/
ne altero pfici nõ ꝑt: sic nec libalitas sine magnificẽtia: nc
aliq̃ vt⁹ sine magnanimitate. Hra vo gratũ faciẽs in bap⁹
collata si pseuerat p ꝯfirmationẽ perficit: qz ꝛ eẽntial'r au
get: vt aucta mereat pfici. Uñ de ꝯsec. di. 5. cº. ꝑ. Oẽs fide
les p man⁹ ipositionẽ epoz p⁹ bapm spũm sanctũ accipere
debẽt: vt pleni christiani inueniantur.

Circa 3m sciẽdũ ẽ. ꝙ terti⁹ effect⁹ spũs sci ẽ cognatio spi p ª ꝯ
ritual'. Circa quã sũt tres ꝯnes. ¶ Pria ꝙ ꝯfir/
matio iduat spũalẽ cognationẽ sic bap⁹. 30. q. 4. Si qs vn⁹
Uñ sic iter baptizãtẽ: ꝛ vxorẽ ei⁹ mrio ꝯsumato: ꝛ oẽs fi/
lios ei⁹ ex vna pte: ꝛ baptizatũ ꝛ pez ꝛ mrez ei⁹ ex altera: ꝛ
sil'r iter leuãtem de sacro fonte: ꝛ vxorem ei⁹ matrimonio
consũmato ex vna parte cum filys suis: ꝛ baptizatum ex
alia cũ patre ꝛ matre eius cõtrahit cognatio spũalis: que
matrimonium impedit ꝛ dirimit: oib⁹ illis modis ẽ õ ꝯfir/

mante ⁊ confirmato: ⁊ tenente eũ ⁊ vxorib⁹ ⁊ liberis: de cognatiõe spũali. c. p. lib. 6. ¶ Scõa cõclusio ẽ. q⁹ sicut nõ debẽt plures leuare baptizatum: si tñ fiat spũalis cognatio ad oẽs ꝯhĩ: nõ quidẽ inter illos adiuicẽ: ꝛ inter quẽlibet coꝝ ex vna pte: ⁊ baptizatũ ⁊ pentes ei⁹ ex altera: sic ꝓ oĩa est de tenẽtib⁹ ꝯfirmatũ: de ꝯsec. di. 4. Nõ plures: ⁊ de cognatiõe spũali. c°. z. lib. 6. ¶ Tertia ꝯclusio ẽ. q⁹ sicut vir nõ dz tenere vxorẽ nec filium ei⁹ in baptismo: qõ si sciẽter fecerit ꝑuat se iure suo ĩ petẽdo debituz: si aũt ignoranter: nõ ꝓ hoc separanꝫ: sic ꝓ oĩa est de ꝯfirmatiõe. 30. q. i. ō bis. ⁊ infra de cognatione spũali. qz. di. Et ꝓ hec patet respõsio ad oppositum: qz nõ est simile. Qõ III

TErtio queriꝫ vtꝝ ꝯfirmatio debeat fieri i fronte. Et vr̃ q⁹ nõ: qz extrema vnctio q̃ est ipfectioz fit in oi pte: ergo multo magis ꝯfirmatio dz fieri i oi pte: Contra est qõ dr̃ de sacra vnc. c. vno. ¶ Ad euidẽtiã qõnis tria videnda sũt: ꝑmo de mẽbro. 2° de tpe. 3° de loco.

Quantũ ad ꝑm sunt due ꝯnes. ¶ Pria q⁹ ĩ fronte tñ est facienda: quia vt magis audacter ⁊ sine timoze ⁊ ruboze hõ ꝯfiteaꝫ nomẽ xpi fit ꝯfirmatio. Et iõ poti⁹ ĩ frõte dz fieri. vbi apparẽt magis hz passiões. Et lz ex hoc magis videreꝫ debere fieri ĩ genis: tñ dicit de hoie nõ timẽte nec verecũdãte q⁹ frõte apta ⁊ effrõte agit hz vl illud. ¶ Scõa ꝯclusio ẽ q⁹ dz frõs ligari quousq; chrisma desiccet. Nõ oz aũt q⁹ pãnus. 7. dieb⁹ ligato capite portet sed q⁹. 7. dieb⁹ caput a lotiõe fuerit: ⁊ hoc ꝓpter reuerẽtiaz chrismatis: pp. 7. spũs. s. dona. ¶ Propter qõ etiaz. 7. diebus aduentus spiritus sancti celebratur.

Quantũ ad ⁊ tm sũt tres ꝯnes. ¶ Pria q⁹ chrisma solũ die cene dz ꝯfici. exi. de ꝯsec. di. 3. lras. Chrisma in cena dñi quolibet anno ꝯficiẽdũ ẽ: ⁊ vet⁹ intra ecclĩaz ẽ exurẽduz. Et qõ dr̃ de ꝯsec. di. 5. Si tpe liceat epo chrisma ꝯficere. i. oi anno: sed in die cene tñ tpe misse. Cõfirmatio aũt sicut ⁊ cõsura oi tpe ꝯferri põt sine pctõ. ¶ Scõa ꝯ est. q⁹ a ieiunis suscipi ⁊ dari dẽat: de ꝯsec. di. 5. c°. Ne ieiuni ⁊ c°. sequẽti: qõ ⁊ de oi sacro intelligẽdũ ẽ. Uñ nec post prandiũ sine magna ⁊ iusta cã audiẽda vel faciẽda est ꝯfessio: maxie ō mortalib⁹. Est aũt iusta cã si hõ timeat obliuisci pctm: differẽs vsq; ĩ crastinũ: vl se bitu ꝑ tps ita oportune: ⁊ similr si epus dẽat mane recedere: q⁹ post prãdiũ natus ẽ ꝯfirmare. Silr indecẽs ẽ. q⁹ in ꝓuincia ꝓuincie ꝯsuetũ ẽ nuptias in vespis ⁊ de nocte celebrare: qz sacra lucis nõ debẽt ministrari tẽpore tenebraꝝ: sicut heretici q⁹ male agũt fugiũt lucẽ: nisi necessitas vrgeat. ¶ Tertia ꝯ est. q⁹ tpe interdicti ꝯfirmatio sicut ⁊ baptism⁹ dari põt: ⁊ occasione huius chrisma ꝯficiẽ: exi de sen. excõi. c°. Lũ ex eo: ⁊. e. ti. c°. Qñ li. 6. Ex quo alig arguũt ꝯfirmationẽ eẽ sacrz necitatis: ⁊ magis q̃ pniaz: eo q⁹ tpe interdicti ẽt viuẽti ⁊ sano nõ negatur sicut nec baptism⁹: cũ tñ pnia iure ve. negareꝫ: nisi peregrinis ⁊ cruce signatis ⁊ moriẽtib⁹: lz iure no. ꝯcedaꝫ: de sent. excõi. c°. Alma. lib. 6. ¶ Ubi etiaz dubitari põt: an sicut p cõfirmationẽ q̃ dari põt tpe interdicti: licet tũc chrisma celebrari. liceat silr ꝑ bap⁹ fontes bñdici ĩ sabbato scõ pasce ⁊ penthe. ¶ Dõm q⁹ nõ est sile: qz chrisma ẽ de necitate ꝯfirmatiõis: fontiũ ãt bñdictio nõ ẽ ō necitate baptismi: videreꝫ tñ alicui de solẽnitate paschali ⁊ penthe. esse offiũ vigilie. Et qz iure no. illius decretalis Alma: licet solemniter ecclĩã officiare sic ⁊ vigiliã: ⁊ per ꝯsequẽs bñdicere fõtes: ⁊ letanias facere: sicut sabbatum requirit.

Quantũ ad zm sũt tres ꝯnes. ¶ Pria q⁹ ĩ oi loco dũ tñ decẽti ⁊ honesto põt epus ꝯfirmare sine pctõ: nõ solũ ĩ ecclĩa sz exi: q̃uis chrisma ĩ ecclĩa solũ confici debeat: qz qõ nõ ẽ ꝓhibitũ ẽ ꝯcessum. Et sacrz ordinis merito daꝫ in ecclĩa: qz ĩ ecclĩa ẽ ei⁹ exequutio. silr sacrm bap

tisml ꝑ qõ ẽ ingressus ad ecclesiiã: lz nõ sic extrema vnctio per quã est exitus: silr nec ꝯfirmatio ꝑ quaz hõ exi ecclam armaꝫ. ¶ Scõa ꝯ ẽ. q⁹ ĩ loco siue diocl: ⁊ nõ exi epus debet cõfirmare: sicut nec alia sacra nec sacralia ministrare. Nõ enĩ exi dz ecclias vel vgines ꝯsecrare: nec hz facere: q̃uis sit dissimile: qz ꝯfirmatio homini ñ loco exhibeꝫ: q⁹ homo vbicũq; sit subdit⁹ ẽ epo suo. Et ea q̃ sũt volũtarie iurisdictiõis exi territoriũ ĩ sibi subditos alias exercẽtur: nõ tñ inueniꝫ de ꝯfirmatiõe exꝑsse pmissuz. Et iure cõi epi extra suã diocesiz ꝓhibeꝫ ea que sunt ordinis exercere: imo nullus exi suã diocesiz dz sacra pcipe. Nec distinguiꝫ a suo vl alieno epo: 16. q. 3. licet ĩ fine: qz exi territoriũ ius dicẽti ipu ne nõ peꝫ. ff. de vnc. c. iude. l. inter: licet illa lex loq̃tur ĩ his que sunt ꝓtẽtiose iurisdictiõis. De hoc tñ pleni⁹ dicẽꝫ ifra di. 19. q̃tũ ad absolutionẽ iudicialẽ ⁊ sacrale exi diocesiz faciendã. ¶ Tertia ꝯ ẽ. q⁹ archiepus q visitat ꝓuinciaz posset vt videreꝫ alicui illos q sunt de familia sua cõfirmare: dũ ẽ in diocesib⁹ suffraganeoꝝ: qz tũc sibi subditi sunt: ⁊ locus ꝝ gd aliq̃ mõ sibi subdit⁹ ẽ ꝑ tũc: lz non simpliciter. Utꝝ aũt subditos suffraganeorum: tũc possit ꝯfirmare: vi debiꝫ in sequẽti qõne. ¶ Ad arg⁹ ĩ oppositũ dz ẽ. q⁹ nõ ẽ sile de extrema vnctiõe ⁊ ꝯfirmatione: qz extrema vnctio datur ꝯ reliqas pctoꝝ actualiũ: vñ ipis oib⁹ radicib⁹ pec catoꝝ adhibeꝫ: istud aũt ad audaciaz ⁊ fortitudinem conferendã: que magis in fronte apparet. Qõ. IIII.

QUarto queriꝫ vtꝝ epus sit ꝓpius minister hui⁹ sacri. Et vr̃ q⁹ non: qz plus est minores ordines ꝯferre q̃ ꝯfirmare: sed illos põt ꝯferre nõ epus: puta ꝑsbiter cardinalis: g̃ ⁊c. ¶ Cõtra qz ꝯfirmare est ꝓpriũ epoꝝ: vt dr̃. di. 68. q̃uis. Et. di. 95. ¶ Presbiteros. ¶ Ad euidẽtiã h⁹ qõnis sciẽdũ est q⁹ cũ tres ꝑsone �concurriãt in cõfirmatiõe. s. ꝯfirmans cõfirmatus ⁊ tenẽs. ꝑme due. s. ꝯfirmãs ⁊ ꝯfirmat⁹: sunt ō necitate: qz idẽ nõ põt seipm ꝯfirmare: sicut nec baptizare exi de bap⁹. c°. Debitũ. Tertia ẽ de ꝯgruitate: ⁊ de necitate nõ simplr sed ꝑcepti: si adsit facultas. Scõm hec igitur circa qõnẽ istã tria sunt videnda. ¶ Primo de ꝑsona tenente: 2° de confirmata. 3° de confirmante.

Quantũ ad ꝑmũ sunt. 5. ꝯnes. ¶ Pria q⁹ iõ tenẽs ꝓcurat huic sacro qz ille vt infirm⁹ petit ꝯfirmari: ⁊ iõ alio est vt bacl'o sbstẽtand⁹. ¶ Propter qõ dicũt alig q⁹ mulier tenere vixꝝ nõ dz: qz repugnat significatiõi. Uideꝫ tñ q⁹ mulier possit tenere sic ⁊ i bap⁹: qz nõ significat q⁹ ipa teneat: sz q⁹ ille ab alio teneri indiget. ¶ Scõa ꝯ ẽ. q⁹ non plres vno tenere debẽt sicut nec i bap⁹: i quo tñ pria ꝓsecutio fortasse excusat: ō ꝓsec. di. 4. Nõ plres. Et qñ mos erat crimẽ nõ erat. ¶ Tertia ꝯclusio est. q⁹ sicut i baptismo nõ baptizat⁹ nõ dz tenere baptizatũ sic nec i confirmatiõe nõ cõfirmat⁹ nõ dz tenere ꝯfirmãdũ: de ꝯsec. di. 4. In baptismate. ¶ Quarta ꝯclsio ẽ. q⁹ nec q leuauit ĩ bap⁹ dz tenere in ꝯfirmatiõe: nisi i necitate. ¶ Quinta ꝯ ẽ. q⁹ nõ debẽt se mutuo tenere consanguinei vel affines: qz ad amicitiam sufficit eis vinculum naturale ⁊ carnale.

Circa scõm sũt 4or ꝯclsiões. ¶ Pria q⁹ oĩs hõ qui fuit capax baptismi dz ⁊ põt ꝯfirmari. Uñ de ꝯsec. di. 5. Oẽs fideles ꝑ man⁹ ipositionẽ ⁊c. spũs scm post bapm recipere debẽt. Qui dicit oẽ nihil excepit: ⁊ ꝯcipit femininũ: qz ĩ xpo iesu nõ est masculus nec femia: qz ⁊ mulieres pro xpo dimicauerũt. Et sic nõ solũ masculi sz femie ⁊ hermofroditi ⁊ mõstruosi qcũq; ex quo xpiani sũt pñt ꝯfirmari. ¶ Scõa ꝯclusio ẽ. q⁹ nõ solũ adulti sz ẽt puuli pñt ꝯfirmari: qz ⁊ si nũc nõ hẽant tñ forte postea hẽbũt ꝯfiteri: ⁊ tunc magis parati sũt: inq̃tũ minus ficti. Xps ẽt puulis manus imposuit. Tñ qz hoc sacrm iterari nõ dz: nec sic ꝑsumit de cõuersato inter xpianos q⁹ fuerit ꝯfirmat⁹: sicut q⁹ fuerit

baptizat⁹:iō nō expedit q̄ puĩ ꝯfirmẽtur q̄ſq̄ ſint circa ſeptēniū:vt magis recolere poſſint:gb⁹ ꝛ pp hoc ſolet dari alapa. Et ĩ illa erate nō añ dz dari tōſura clericalis:de tpe ordi.c⁹.vlt.li.6i:lz ſm legē Moyſi ad militiā nō aſcribanť niſi.a.24.annis ꝛ ſupra:q̄ ſtatiz armabanť ad bella. Sed licet ſacrm ꝯfirmatiōis eq̄liter deť puulis ꝛ adultis:nō tñ preceptum eius q̄ eccl'a fecit:ligat niſi adultos. Uñ baptizati paruuli moriētes ſine diſtinctiōe ſaluanť añ ꝯfirmationē:nō ſic adulti ſi neglexerint vel ꝓtēpſerit. ¶ Tertia 3ª ? concluſio eſt.q̄ ſurdi ꝛ muti ꝛ hꝺ poſſunt ꝯfirmari: q̄ ꝛ iſtos xp̄s tetigit. Unde expuens tetigit linguā ꝛ miſit digitos in aures:vt dicit in Marco. ¶ Quarta ꝺ eſt. q̄ ifirmi ꝛ morientes debent ꝛ poſſunt ꝯfirmari:q̄ tunc iminet pugna inuiſibilis ꝺ hoſtē. Et ſi dicať q̄ contra illā nō eſt cō firmatio:poteſt dici q̄ ſi nobiles iminētib⁹ ꝯflictibus mor talib⁹ faciunt ſe fieri milites ne morianť nō milites: multo magis vt morientes ānumerenť militie xp̄i ꝛ nobiliter tur:nō ſolū vt agricole de ſimplici familia debēt ſe ſi pñt facere confirmari:Chriſto autē qui oĩa portabat:ꝛ portat verbo vtutis ſue non competebat confirmatio.

4ª ? **Quantū** ad 3ᵐ ſunt tres ꝯcluſiōes. ¶ Prīa q̄ ſolus p³ ? eps hz ex officio cōfirmare:ſicut ꝛ chriſma cōficere:licet nō ſequať:ſolus habet materie conſecratio nez:ergo ſolus hz vſuz:q̄ oleū ad catheçuminos: ꝛ ad ifirmos ſolus ꝯſecrat:q̄ tamen nō ſolus vtiť:ſed etiā ſimplex ſacerdos. Si aūt eps quēcūq̄ boiem ſiue ſubditū ſiue nō ſubditū cōfirmet ē ꝯfirmatus:cuius nō debeat non ſubditum ꝯfirmare:ſicut nec ordinare. Non tamē ꝯfirmās alienū ſuſpēſus eſt a collatione ꝯfirmatiōis: ſicut ille a collatione ordinū ꝛ tonſure:de tpe ordi.c⁹.z.ꝛ vult li.6. q̄ hoc non eſt expreſſum:ſed generaliter ꝓhibitū eſt: ne exteris ſacra miniſtrēt.16.q.i. Interdicim⁹. Archiep̄s aūt lz poſſit dare indulgentias per totā ꝓuinciā:de pe.ꝛ re.c⁹. Cum ex eo. licet etiā poſſit audire confeſſiones ſubditorum ſuffraganeoz quādo viſitat dioceſim eoruz: de cenſibus.c⁹.vlt. li.6. Non tñ licite pōt confirmare ſubditos eoz:q̄ non hz ptātem nec iuriſdictionē in eos:viſitās nec non viſitās:niſi in caſibus in iure conceſſis ꝛ expreſſis. Iſte aūt non ē de illis:g̃ ꝛc. Electus aūt ꝛ confirmat⁹ ſz nō conſecrat⁹ ēt ſubditos nō ſolū non dz:ſz nō poteſt confirmare:ſz alius eps de volūtate eius pōt:q̄ hz ea q̄ ſunt iuriſdictiōis cū ſit confirmatus:non aūt ea q̄ ſunt ꝯſecrationis:q̄ non eſt ꝯſecratus. Uñ poteſt demandare qđ eſt iuriſdictiōis: ſz non pōt per ſe cōferre quod ē ꝯſecratiōis. Nō tñ eēt irregularis ſi confirmaret:lz exerceēs ea q̄ ſunt ordinis ſacerdotalis nō habēs ipm ſit irregularis:q̄ non eſt expſſum de illo ſicut de iſto. Idē de archiep̄o ante obtentū palliū ꝯſecrationis ſicut de ep̄o ꝯfirmato ſed non conſecrato dcm̄ ē. ¶ Scda 2ª ? concl'ſio ē.q̄ ſimplex ſacerdos ex comiſſione pape poteſt confirmare:ꝛ minores ordines ꝯferre:qñ papa ꝯſecratus ſit non autē maiores. Nec ex comiſſione cuiuſcūq̄ inferioris poteſt predicta. Ratio eſt q̄ cū ep̄atus non addat aliquid ſupra ſacrm per relationē ad corpus xp̄i verū: ſz ſolū per relationē ad corp⁹ myſticū papa p̄ hoc q̄ ē eps ſūmus ep̄oz non dicit habere plenitudinē ptātis per relationez ad corpus xp̄i verū:ſz ad myſticū. Ptās aūt pfecta ſup corpus xp̄i myſticū ſupponit ꝛ regrit ptātē ſup verū:q̄ ab ea deſcēdit. Unde ſolus ſacerdos pōt abſoluere in foro penitentiali ꝛ baptizare ex officio. Et ideo ꝓmouere ad illas perfectiones q̄ non reſpiciūt corpus xp̄i verū: ſz corp⁹ myſticū poteſt papa q̄ habet plenitudinē pontificalis ptātis ſacerdoti comittere q̄ habet actū ſuū ſup corpus dñi verū: non aūt diacono nec alteri inferiori: q̄ non habet ptātem ſup corpus xp̄i verū. Simplici etiā ſacerdoti nō pōt comittere q̄ promoueat ad pfectionē q̄ reſpicit corpus xp̄i verū: ſicut ſunt ſacri ordines. Secus aūt eſt de minoribus ordinibus ꝛ ꝯfirmatiōe: que reſpiciūt corp⁹ xp̄i myſticū. ſupra qđ eſt plenitudo ptātis cōmittētis. Et comiſſari⁹ ē capax ptātis pfecte ſup corpus myſticū cū hēat ptātē ſuper verū. Supra ordines vero maiores q̄ imediate reſpiciūt corp⁹ xp̄i verū nō hz papa plenitudinē ptātis. vt poſſit eoz collationē cōmittere ſimplici ſacerdoti:licet ſit capax. Qz vero diacon⁹ ꝛ ceteri inferiores ſacerdote nō ſunt capaces poteſtatis perfecte ſup corp⁹ myſticū ad qnā ptinet ꝯfirmare ꝛ ordinare cū nō hēat pfectā ptātē ſup corp⁹ xp̄i verū: ideo papa nō pōt eis cōmittere ℞:lz nō ſit defect⁹ cōmittētis q̄ hēt talē ptātē pfectā. Itē inferior pp̄ nō poſſet cōmittere ſacerdoti ꝯfirmationē:q̄ ipe ñ hz plenitudinē ptāt'. Itē dico q̄ pp̄ nō poſſz ꝯfirmare ſine chriſmate:q̄ nō pōt mutare formā vel māz ſacrī. ¶ Sz ꝺ ea q̄ dicta ſunt argunt alig tripl'r. Prīo q̄ papa nō poſſit mutare miniſtrum ſacrī ꝯfirmatiōis:q̄ de integritate cuiuſlibet ſacrī ſūt mā forma ꝛ miſter:ſz pp̄ nihil pōt īmutare circa māz ꝛ formā ſacroz:g̃ nec circa miniſtz. Aut g̃ ſacerdos ſimplex ex inſtitutiōe diuia ē miſter ꝯfirmatiōis:ꝛ tūc abſq̄ cōmiſſiōe pape pōt eā conferre:aut nō eſt miſter ſz ſolus eps:ꝛ tunc ex quacūq̄ cōmiſſione nō pōt. ¶ Sed forte ad hoc dicetur q̄ miniſter nō ſit ꝺ integritate ſacrī: ſicut mā ꝛ forma: q̄ materia ꝛ forma ſunt ītrinſeca ſacro. miſter aūt extrinſece ſe hēt ad ipm:pp qđ aliqua variatio pōt fieri circa miniſtrū:nō aūt circa materiā vel formā:qđ pz in ſacro pnie: in quo pōt fieri p papā circa miniſtz variatio:ſicut qñ pp̄ dat'aliqbus ꝑuilegiū abſoluēdi q̄ pr⁹ abſoluere non potерāt.ꝛ ab eis aufert qñ vult: vel ēt ab alys q̄ ꝑus habebant ptātē. Nūq̄ aūt pōt mutare mām ꝛ formā ſacrī pnie. Et ſimil'r vr̄ q̄ poſſit facere circa alia ſacra:mutādo miniſtz: nō aūt mām vel formā. ¶ Sz hoc nō valet. Prīmo q̄ pp̄ circa ſacrm pnie nō mutat miſtrū:q̄ miniſter eius ē oĩs ſacerdos:cū oĩ ſacerdoti dicať in ſua ordinatione. Accipite ſpūm ſcm̄ quoz remiſeri.pec.ꝛc̄:ſz ſubtrahit māz iſti vl' illi:ſicut ſibi placet ꝛ alteri tribuit. Qđ eſt pro tanto:q̄ cum ſacrm pnie ſit iudiciale mā hui⁹ ē peccatoz ſubditus. Pōt aūt pp̄ facere q̄ ſubditus iſti ſacerdoti ſibi ampli⁹ non ſit ſubdit⁹:ꝛ ſic ſubtrahit ei māz abſoluēdi:q̄ ſubtracta nō pt abſoluere vel ligare:ſicut ſi ſacerdoti ſubtraheret panis ꝛ vinū nō poſſet ꝯficere. Sil'r pp̄ pōt alicui ſbdere ſbditū q̄ pr⁹ ei ſbdit⁹ nō erat:ꝛ tūc poterit eū abſoluere q̄ ꝑus non poterat ex defectu materie. Nō mutat g̃ pp̄ miſtz pnie: ſicut nec i alys ſacrī:ſz dat māz: vel ſbtrahit. ¶ Uel poteſt alio mō dici q̄ pp̄ miniſtz alicui⁹ ſacrī mutare nō pōt: pt tñ ꝓcipere q̄ nullus ſacra recipiat a tali vel tali miniſtro. Et tūc recipiēs contra ihibitionē pape peccat: nec recipit gr̃am. Et quātū ad ſacrm pnie aut nihil oĩo recipit nec ſacramētū nec rē ſacrī:nō q̄ ſacerdos nō ſit miſter:ſz q̄ confeſſio nō eſt integra qñ tacet pctm̄ qđ actu cōmittit cōtra inhibitionē pape faciens:ꝛ ſic eſt defectus in mā:aut ſi nō tacet nihilomin⁹ non recipit rē ſacrī. ſ. gr̃az cū actu cōmittat culpā:ē tñ vr̄ ſacrz. Sz q̄ tot⁹ effect⁹ pnie ē remiſſio culpe:iō ſacrm ē in tali iterādū:ſicut eēt aliud ſacrm p qđ nihil penit⁹ ē factū. ¶ Nō valet ēt qđ dr̄ q̄ miniſter extrī ſece ſe hz ad ſacrm:mā vo ꝛ forma ītrinſece:q̄ ſicut miniſter ꝯferēs ſe hz extrīſece ad ſacrm ſic ꝛ ſuſcipiēs ipm. Sz vbi ſuſcipiēs aliquod ſacrm determinat⁹ eſt:ſicut in extrema vnctiōe infirmus vel in ordine maſculus p papā mutari nō poſſunt:ꝛ tñ ſi fiat vr̄ eſt ſacrz:vt ſi ſanus inungatur vel mulier ordinet'.g̃ ſil'r circa miniſtruz facientez nihil oĩo mutari pōt abſq̄ euacuatiōe ſacrī. cuius extrinſece ſe habeat ad ſacrm. ¶ Tertio pz idē ꝓncipal'r ſic. diſpenſare ſacra q̄rū act⁹ reſpiciūt corp⁹ xp̄i myſticū nō cōuenit: pape ꝛ epis rōne iuriſdictiōis:q̄ cū pp̄ elect⁹ ꝛ eps ꝯfirmatus hēant plenariā iuriſdictionem anteq̄ ſint conſecrati poſſent tunc ſacramenta conferre ſeu diſpenſare quod falſum eſt:ergo non conuenit eis ratiōe iuriſdictiōis:ſz rōne conſecrationis:ſz ea que ꝯſecrationē reſpiciūt nō ꝯſecrato

cõmitti non pñt: vt habet ex: de consecr.ec.vel al.c°. vlt. ergo papa vel episcopus nõ pñt cõmittere nõ ẽpo q̃ possit talia sacra conferre. ¶ Quarto sic. Papa nõ habet maiores ptãtẽ q̃ eps nisi in foro causax: si ergo ex cõmissiõe pape simplex sacerdos põt ꝯfirmationẽ vel minores ordies conferre: idẽ poterit sacerdos qlibz ex comissiõe ppij epi: qõ a nullo ꝯcedit. ¶ Quinto sic. Sicut i bap° cõfert ptãs suscipiẽdi sacra sic in ordine ꝯfert ptãs dispẽsandi ea: sz papa nõ põt facere q̃ nõ baptizat° suscipiat vex sacrm: g̃ nõ põt facere q̃ nõ ordinat° illa ordinatiõe q̃ quis recipit potestatẽ dispẽsatiuã ꝯfirmatiõis vl ordis possit hec sacra cõferre. ¶ Sexto. qz mix eẽt si aliqs posset in actũ respectu cui° nõ bz potẽtiã: sz fm istos character ordinis vel baptismi sunt potestas suscipiendi: ⁊ conferendi sacramenta: nul lusautem potest habere characterem ordinis vel baptismi ex comissione pape: sz regrit susceptio sacrox: g̃ nõ habẽti characterẽ ordis p susceptionẽ sacri nõ põt p quẽcũq; cõmitti act° illi° sacri. Tũc deducat vt pus: qz mister ꝯfirmatiõis: aut ẽ ordiat° ordinatiõe epali: aut simplicis sacerdoty: si epali: cõmitti non pt nõ epo: si simplicis sacerdoty non est necia cõmissio: nisi forte pp phibitionẽ eccle ad vitandũ culpã iobediẽtie. Ex his pz q̃ ex comissiõe cuiuscũq; illius posset ꝯferre sacrm qõ non posset conferre ex se. ¶ Septimo rõ pcedẽtis opinionis nõ vr ꝯcludere. Cũ. n. dicit q̃ pp hẽt plenitudinẽ ptãtis sup corp° mysticũ: verũ est illã q̃ põt sacra dispẽsare sz nõ cõmittere: cũ hec sit potestas ꝯsecratiõis i qua cũ ipo cõicãt oẽs epi. Aliã ptãtem bz q̃ est iurisdictiõis q̃ ẽ in statuẽdo: citãdo: excõicãdo: suspendẽdo: i q̃ nullus ei eq̃tur. Et hãc põt committere cui vlt: vel in toto vel in pte. Sz de B nihil ad ꝓpositũ: sz soluz de potẽtia: q̃ comitti nõ pt. ¶ Octauo qõ dr. q̃ illa comissio ñ põt fieri nisi sacerdoti q hẽt ptãtẽ sup corp° dñi vex nõ videt cogere: qz a corpe dñi vt ꝯsideraẽ p se vel i se: puta passo vel mortuo fluit gra i corp° mysticũ: ⁊ nõ ab ipo solũ: vt est in sacro. Sacerdos aũt nõ hẽt ptãtẽ sup corp° dñi verũ vt ẽ in se: sz solũ ꝓut est in sacro. Et iõ q̃m ẽ de vtute rõnis nõ est necũ q̃ sibi soli ꝯpetat dispẽsatio sacrox: p q̃ effluit gra in corp° xpi mysticũ. Qõ ẽt pz qz ali° a sacerdote pt cõferre bapm: q̃m ẽ de rõne sacri: licet ex istitutiõe eccle solus sacerdos hẽat aucitatẽ mistrãdi. ¶ Ad p̃m arg° ꝯ id qõ dr. q̃ pbri cardinales ꝯferunt minores ordines: dõz q̃ eque dubiũ ẽ de minorib° ordinib° sicut de ꝯfirmatiõe. Nõ. n. claret quõ possint a nõ epo ꝯferri: si solus eps ex ordinatione xpi sit hox sacrox mister. Si vero ois sacerdos sit minister si ex ordinatione eccle reseruat solis epis: tũc qlibz sacerdos põt vẽ ꝯfirmare: ⁊ miores ordines ꝯferre: lz peccet ꝯferẽdo: faciens ꝯ statutũ eccl'ie. Eccl'ia. n. potest ministrũ sacri suo statuto ligare: sz nõ põt irritare sacrm ꝯcurrẽtib° bis q̃ sũt de necitate sacri. Et si hoc ẽ vex: tũc Brego. potuit ꝯferre sacerdotib° q̃ licite ꝯfirmarent: g alias peccassent ꝯfirmãdo: licet vẽ ꝯfirmassent. Si aũt nõ ẽ ita: sed solus eps ẽ mister: nescio cur nõ possit dici q̃ Breg. cũ fuerit hõ ⁊ non deus errare potuerit. Et p hoc pz ad fz. Uidetur aũt q̃ ꝓprius mister ꝯfirmatiõis sit eps p id qõ dr: de consec. di. 5. c°. Man°. Minister aũt minox ordinũ vr ẽ simplex sacerdos: vt pz p illõ qõ dr ex de ordinato ab epo qui renũtiauit epatui. c°. i. Sustinẽdo aũt cõez opinionẽ põt rñderi ad ista p ordinẽ. ¶ Ad p̃m dõm. q̃ cuz sacerdos fiat eps ⁊ mister hui° sacri sit sacerdos eps: qz nec põt ee eps: nisi sit sacerdos: imo nõ vr ali° character: sz idez vtriusq;: plenior tñ epi cõmittere sacerdoti simplici est nõ mutare ministrx quo ad sbaz. ¶ Ad cui° euidẽtiã est sciẽdũ q̃ forte ex dispensatiõe pape ex chrismate nõ ꝯsecrato: ⁊ õ oleo nõ bñdicto possent sani ꝯfirmari ⁊ morientes inũgi: ⁊ eẽt eadẽ mã: qz ꝯsecratio illa nihil reale addit: sz purã relatio nẽ rõnis. dicit. Uñ xps mãm instituit sz scifiationẽ ecclie cõmisit. Uñ papa q̃ ẽ super totã eccl'az nõ põt gdem materiã mutare: sz ei° ꝯsecrationẽ põt mutare vel omittere: qz sic xps instituit q̃ oleũ vel chrisma sit mã: eodẽ mõ q̃ fuerit p eccl'iam determinatũ. Uñ forte nõ idẽ modus ẽ consecrãdi apõ oẽs. Et qz ꝯsecratio illa nõ est sacrm: sz aliqd sacrale: iõ vr eẽ i dispositiõe eccle. Sicut aũt nullũ ẽ matrimoniũ inter personas quas eccl'a reddit illegitimas: sic non eẽt confirmatio nec vnctio si fieret de mã ꝯ ritũ eccle sie ꝓparata: g̃ a simili si cõsecratio epi nõ sit sacrz sz sacrale vr q̃ pp possit circa illõ dispẽsare: vt. s. miniſter ꝯferẽs illa sacra quib° aliquis pficit corpi xpi mystico sic sit a xpo determiat° q̃. s. sit sacerdos fm q̃ placuerit eccle ipm consecrare. Unde g̃ pest toti eccle põt ei cõmittere sine hac cõsecratiõe. Sz qz gnãliter statuit q̃ nõ eps B nõ faciat: iõ g̃ cõtra hoc agit nihil facit. Determiationẽ. n. sacerdot] xps eccle cõmisit: sz q̃ sacerdos eẽt hoc determinauit. Uñ forte papa facere posset q̃ simplices sacerdotes epm ꝯsecrarẽt. Sed respectu aliox sacrox q̃ respiciunt corp° xpi vex xps determinauit nõ solũ q̃ eẽt sacerdos: sed ẽt q̃lis sacerdos: qz eps. s. fm ritũ eccle ꝯsecrat°. Unde modũ ꝯsecrãdi eccle cõmisit: sz eũ ꝯsecratũ noluit eẽ vlteriori ritu q̃ simplicẽ sacerdotẽ. Et q̃uis ista nõ ꝓbẽtur: tamẽ isto mõ esse potuit. Et isto modo saluari põt qõ eccl'a romana facit. de qua supponẽdũ ẽ q̃ nõ errat. ¶ Ad illud qõ dicũt de susciẽte ⁊ ꝯferẽte. dõm q̃ actõ trãsiens nõ solũ eẽntialr: sz ẽt subiue differt ab agẽte: sed patiẽs est idẽ subo cũ ea. Unde eẽntialr se bz patiẽs ad actionẽ transeũtẽ q̃ agẽs. Uñ dissimile est de vtroq;. ¶ Uel dõm q̃ sicut papa nõ põt mutare subm a deo determinatũ sic nec agẽs a deo determinatuz. Sz subm qdẽ ẽ q̃q; a deo determinatũ totaliter ⁊ simplr: ⁊ tũc papa nihil põt: aliqñ conditionalr. s. suppositã ordinatiõe eccle: sicut i mrio° vir ⁊ mulier. Uñ ibi põt pp facere psonas illegitias ⁊ legitias. Et sil'r ẽ ex parte ministri qñ ẽ determinat° totalr ⁊ simplr pp nihil põt: puta sacerdos est determinat° ad iungendũ ⁊ ad absoluendum. Qñ aũt est determinat° sub ꝯditiõe cui° ipletio est i ptãte eccle: tũc papa põt. Et sic supponit esse hic: sicut eẽzio supponit in suscipiẽte oia sacra ꝓter bapm ⁊ mrio^m q̃ baptizatus ẽ susceptiu° ⁊ nõ ali°: Uñ nec papa facere põt q̃ non baptizat° possit aliqõ sacrm recipere: qz sic xps ordinauit. Si aũt sil'r ordinauit q̃ solus sacerdos sit susceptiu° epal' cõsecratiõis: tũc papa non põt dispẽsare. Uñ qz supp̃oim° q̃ eccl'esia non errat in his quibus eccl'esia dispẽsatiue vtitur: supponẽdu z est a xpo determinationẽ vltimatã eccle cõmissam esse. In quib° vero nõdum attẽptauit supponẽdum est a xpo determinationẽ factã esse. ¶ Ad 3^m dõm. q̃ nõ est simile: qz licet eps nõ possit cõmittere non consecrato in episcopum ea que sunt episcopalis ꝯsecratiõis: puta dedicare eccl'ias: ⁊ huiusmodi: papa tamẽ posset nõ epo immo ẽt nõ sacerdoti. nisi illa que includũt misse celebrationẽ cõmittere: qz talia sunt de iure positiuo. De his vero que sunt de iure diuino nihil licet inferiori papa: sed pape sic: fm distinctionẽ factã. Uel põt dici q̃ nõ cõsecrato nõ possit cõmitti ẽt a papa: sz ꝯsecrato i sacerdotem: licet non sit consecratus in episcopum possunt aliqua cõmitti a papa ⁊ nõ ab alio: sicut illa de quibus agitur. Unde decretalis illa: de consecra. ecclesie: non est ad ꝓpositu: quia loquitur de episcopo qui ea que sunt consecrationis nõ ꝓpõt non episcopo cõmittere: imo nec tonsuram conferre cum tamen constet q̃ huiusmõi papa cõmittat: qz cum habeat plenitudinem pontificatus ea que sunt pontificum etiam non pontifici committit: quod non potest facere particularis pontifex. ꝓfectũ. n. est qõ põt sibi simile generare. Et quandoq; vnus eps alteri cõmittit q̃ ordines in sua dyocesi teneat: vel hz. ille qui ordines confert iure suo: ⁊ auctoritate sua cõfert: non cõmittẽt]: qz etiã nõ consecrat°

cõmittere põt. Propter qõ oz q̃ is cui cõmittit: q̃ iure suo hoc facere bz sit ꝓsecrat⁹ illa ꝓsecratiõe ad quã ℔ ptinet. Sz qñ ex cõmissiõe pape ꝓfirmat: vel dat mioꝛes ordines non sua auctoꝛitate sed vice pape hoc facit: quia si potest facere perfectum epm: sicut vult. s. mutãdo materiã ⁊ foꝛmam potest ⁊ partiales episcopũ facere. i. ĩ pte dare alicui potestatẽ epi vt eps ẽ: nõ. quã bz vt eps ⁊ sacerdos. i. collationẽ maioꝛ ordinũ q̃ respiciũt coꝛpus xpi vex. ¶ Ad 4.m dom q̃ licet pp̃ nõ beat maioꝛẽ ptatẽ in conferẽdo sacrã p se q̃ eps tñ bẽt maioꝛẽ ptatẽ in ꝓferẽdo ea p aliũ: qꝛ ꝓferre est cõsecratiõis: sed ꝓmittere ẽ iurisdictiõis. Est aũt pp̃ maioꝛ in iurisdictiõe q̃ alⁱ⁹ eps: sz equal' ẽ ĩ ꝓsecratõe: qꝛ equalis ẽ vtriusq̃ ꝓsecratio: cũ sit eadẽ. Uñ eps factus pp̃ non amplius ꝓsecrat. Et põt põi exm ĩ epo ⁊ ĩ quisitoꝛe: qꝛ non habet eps maioꝛẽ ptatẽ ĩ cognoscẽdo de crimĩe hereseos p se: ĩmo de pari currũt: sz eps cũ sit ordinariⁱ⁹ bz maioꝛẽ ĩ cõmittẽdo q̃ inquisitoꝛ: q̃ cõmittere nõ põt. ¶ P. ꝓsequẽtia appet fĩa ĩ oib⁹ ꝓsecratiõib⁹ q̃ sũt sacrales ⁊ ñ sacra: qꝛ ita põt eps p se ĩ illis sicut pp̃: sz pp̃ pt eas cõmittere nõ epo: nõ aũt ℔ põt simplex eps. Uñ in decretali aquaz. pp̃ dissimulando ratã bz ꝓsecrationẽ factã a simplicib⁹ sacerdotibus ad qõ ratihãtio inferioris nihil faceret. ¶ Ad. 5. dõz q̃ sic̃ pp̃ nõ põt facere q̃ nõ baptizatus suscipiat alia sacra: quia character baptismi ẽ simpliciter potẽtia passiua ad alia sacramẽta: ⁊ nemo recipit illõ cuⁱ⁹ nõ bz potẽtiã receptiuaz: sic nõ põt facere pp̃ q̃ non ordinatⁱ⁹ q̃ caret charactere ordinis possit ꝓferre ꝓfirmationẽ vel mioꝛẽ ordinẽ: qꝛ character ordinis ẽ potestas actiua ad ꝓferẽdum ea. Uñ bñ oz q̃ characterẽ sacerdotalẽ bẽat cui pp̃ ℔ cõmittit: sz nõ q̃ habeat ordinẽ epalẽ: sic̃ dicereⁿ q̃ character ordinũ iferioꝛ est ptãs faciẽdi ex offõ qõ sine illis hõ ex se facere nõ põt: sed ex comissiõe. Ita ẽt ordo epal' est ptãs ꝓferẽdi ordines ex se sine q̃ ex se: ⁊ ex ꝓpo offõ nullus põt ꝓferre. Sz ex cõmissiõe pape sacerdos põt illõ qõ eps põt ex se ĩ talib⁹: quasi nõ sit ordo ptãs ꝓferẽdi sic̃ character baptismal' recipiẽdi. Sz aligs ordo ẽ ptãs faciẽdi qõ aliter fieri nõ põt: vt sacerdotium ꝓficiẽdi ⁊ ligandi ⁊ absoluẽdi: ⁊ epat⁹ ad maioꝛes ordines ordinãdi: qõ aliⁱ⁹ nõ põt. Est aũt ptãs ĩ alys faciẽdi ex offõ ordinare qõ aliⁱ⁹ nõ põt. nisi ex cõmisso ⁊ vice alteriⁱ⁹. Et sic ordo iferioꝛ ad suos actⁿ⁹: ⁊ epat⁹ ad minoꝛũ collationẽ ⁊ cõsecrationẽ ꝓportionaliꝛ ⁊ ꝓfomiter se bñt. ¶ Ad. 6. dõm q̃ minister ẽ duplex: vnⁿ simpliꝛ q̃ sic põt facere ℔ qõ nullus aliⁱ⁹: ⁊ tal' ꝑ papam nõ põt põi nec amoueri: sicut sacerdos ẽ minister ꝓficiẽdi: qꝛ nec ꝓhibitio pape impedit q̃n sacerdos possit ꝓficẽ: nec facⁱ eiⁿ⁹ cõmissio q̃ nõ sacerdos ꝓficiat. Et sic nullus ẽ minister ꝓfirmãdi vel ordinãdi mioꝛes ordines. 2° ẽ alius minister nõ simpliꝛ sz ex offõ q̃ s. põt aligd ex offõ suo q̃si ordinarie qõ aliⁱ⁹ iure suo nõ põt sz tñ ex cõmisso: ⁊ talis minister ꝑ potẽtiã põi põt: lz ꝑ papaz ille q̃ ex se hoc bz: ãmoueri nõ possit: sic̃ ꝓiteri fidẽ ptinz ad ꝓfirmatũ ⁊ ad mioꝛes ordines actⁿ⁹ illi quos tñ supioꝛ alteri põt cõmittere: vt fiant ab aliolicite: aucitate ẽt mioꝛis prelati q̃ sit pp̃. Sz nõ põt facere q̃n ad istos ex offõ istud pertineat: lz possit ꝓhibere q̃ offiñ suũ nõ exerceãt. Et sic minister ꝓfirmatiõis ⁊ collatiõis minoꝛ ordinũ est eps: vt ad ipz solũ ptineat ex offõ qõ pp̃ sibi auferre nõ pt: lz possit eũ ab exequutiõe suspẽdere. Sz hoc ipm põt pp̃ nõ epo cõmittere: dũ tñ sit sacerdos: qꝛ ille ẽ minister simpliꝛ ⁊ iperfectus de se: nisi maioꝛ ꝓsecratio vl' supioris cõmissio supplet. ¶ Ad 7.m ĩ quo inuũt talẽ rõnẽ. Qꝛ aut itelligit papã habere plenitudinẽ ptãtis rõne ꝓsecrationis vel rõne iurisdictiõis: nõ rõne ꝓsecratiõis: qꝛ q̃m ad istã oẽs epi sũt sibi eq̃les. Si rõne iurisdictiõis sic ẽ vex: sz ad illã nõ ptinet commissio tal': q̃ pp̃ ñ pt cõmittere sacerdoti ꝓfirmationẽ ⁊ minoꝛes ordies ꝓferre. Dõz q̃ pp̃ bz plenitudiez ptãtis ẽt q̃m ad cõsecrationẽ ĩ q̃ ẽt aly epi sibi nõ equanꝫ: qꝛ licet oĩa sacramẽta possint aly epi ꝓferre: sic̃ ipe: tñ in sacris ꝓferẽdis aly tenẽtur ad modos ꝓsecrãdi ad quos ipe nõ teneꝫ. Itẽ in multis ꝓsecratiõib⁹ ipe bz ptatẽ excellẽtie: qꝛ sine illis põt res ꝓsecrare: ex q̃ ꝓsecratio ẽ p institutionem ecclesie. ¶ Itẽ qõ dicũt q̃ ad plenitudinẽ iurisdictiõis ĩ q̃ nullus ei eq̃tur nõ pertinet cõmissio: flm ẽ. Dis. n. cõmissio ad iurisdictionẽ ptinet: qꝛ ĩ iurisdictiõe ꝓtineꝫ iudic' dãdi licẽtia. ff. de iure cõi. Jud. li. i. Et lz p se ordinare ⁊ ꝓfirmare sit consecratiõis: tñ ℔ cõmittere ẽ iurisdictiõis. Uñ nõ sacerdos curatⁿ⁹ pt cõmittẽ audiẽtiã ꝓfessionũ sacerdoti: ⁊ ñ cõsecratⁿ⁹ eps cõmittit epo ordies ꝓferre ĩ sua dioceſi. ¶ Ad 8m, dõm. q̃ licet gra fluat a xpo nõ solũ ꝑ put ẽ in hoc sacro sz ẽt ꝑ put ẽ ĩ se ⁊ ꝑ put ẽ ĩ alys sacris q̃uis sacerdos nõ bẽat ptatẽ sup ipm ꝑ put ẽ in se: bz tñ ptatẽ sup eũ: ꝑ put ẽ ĩ hoc sacramẽto ⁊ in alys: qꝛ oĩa alia ordinãtur quodã mõ ad istõ. Et iõ ille q̃ ex offõ bz ptatẽ in istõ sacrm. s. eucharistiã ex ℔ ipo aptⁿ⁹ est vt bẽat ptatẽ in alia ex comisso. ¶ Potuit tñ deus aliter ordinare. sz supponim⁹ q̃ sic ordinauerit: ex q̃ eccl'ia romana sic facit. Qõ aũt dicit q̃ nõ sacerdos potest baptizare: ⁊ sic ꝓfert sacrm gre q̃ nõ bz ptatẽ sup coꝛp⁹ xpi vex. dõm q̃ ℔ ẽ ex ordinatiõe xpi ⁊ nõ pape. Et sil'r mrio⁹ contrahũt in quo daꝫ gra nõ sacerdotes qõ nõ ẽ ex comissione pape sz ex ordinatiõe dei. Sz ex comissiõe pape fieri nõ põt: q̃ ille ꝓferat sacrm gre: q̃ nec ẽ sacerdos: nec alias sine ordinatiõe pape illud ꝓferre posset. Tũc. n. pp̃ bñet potestatẽ excellẽtie ĩ sacris si ad libitũ posset missꝫ statuere vel destituere. ¶ Ad argm dõm. q̃ aliqua sunt epi: vt eps est q̃m ad posse simpliꝛ ⁊ totaliꝛ q̃ nõ pñt cõmitti nõ epo: sic̃ illa nõ ꝓsbro: sicut ꝓferre maioꝛes ordies: aliq̃ aũt sunt epi vt eps ẽ nõ q̃m ad posse simpliꝛ sz q̃m ad posse ex offõ: sicut cõfirmare ⁊ ad mioꝛes ordiare. Et ista a solo pp̃ pñt committi nõ epo: vt fiãt auctitate sumi epi. ¶ Ad illud de Hre. nõ bñ dicit: qꝛ eꝫ de ꝓsue. c°. 4. exꝑsse dr̃ q̃ si simplex sacerdos sine cõmissiõe cõfirmat: nõ solũ peccat: sz ianiter confert: ⁊ veritas sacri nõ ꝙbest: ⁊ multo magis de mioꝛib⁹ ordinib⁹: g̃ illõ mẽbrũ q̃ dicit sacerdotib⁹ ꝓpetere sz supioꝛioꝛib⁹ refutatũ nõ valet. Aliud vo q̃ dic̃ Hregm errasse ẽ pei⁹. ¶ Ad 2m cũ dicit q̃ simplex sacerdos ẽ miſter minoꝛ ordinũ dõz q̃ vex ẽ ex cõmissiõe iuris: vt abbates lectoꝛat⁹ fm q̃sdã antiqt⁹: vl' ex cõmissiõe pape: vt pbri cardinales: al'r nõ. Uñ dr̃ de ordinatis ab illo q̃ renũ. epi. q̃ tales ordines q̃q̃ a nõ epis ꝓferũtur: q̃ñ. s. eis committiꝫ: ⁊ non ex officio: vt de etate ⁊ equal. Cũ ꝓtingat. 70. di. Qm̃ videtur. Et si dicerem⁹ ꝙdiaconatũ ⁊ mioꝛes ordies ab eccl'a ĩstitutos ꝓpa auctitate: tũc papa ꝑ libito possz boꝛ collationẽ cõmittere: ẽt nõ. sacerdoti: sicut ꝓsecratiões alias q̃ nõ sũt sacra. ¶ Tertia ꝓ ẽ. q̃ ex cõmissiõe electi ĩ papã: ⁊ nõdum cõsecrati nõ põt ℔ simplex sacerdos: lz posset eps electus in papã añ coronationẽ: ꝑ quã quidẽ nõ recipit cõsecrationẽ. Et si pbri cardinales pp̃ nõ electo vel electo nõdũ tñ cõsecrato ꝓferant mioꝛes ordines ℔ ẽ ex iuris ꝓcessiõe: vl' ex ꝙsuetudine q̃ iuri eqpollet si sit ꝑ romanã eccl'az approbata. Sz pp̃ ñ ꝓsecratⁿ⁹ ꝓferre mioꝛes ordies cõmittere sacerdoti nõ põt: qꝛ cũ oporteat pncipale agẽs vel istrale cẽ tale formaliꝛ vel vtualiꝛ q̃ ẽ nobili⁹: ⁊ ordo vel ordiatⁿ⁹ sit altioꝛ statⁿ⁹ in eccl'a nõ ordinato vel nõ ordine cũ sacerdos iure suo ℔ nõ possit: vꝫ neče q̃ cõmittẽs iure suo ℔ possit. Unde cũ iure suo nullus nõ ordinatⁿ⁹ ℔ possit: qꝛ ẽ inferioꝛ ordiato: ĩmo cũ nullus nisi eps iure suo ℔ possit: vꝫ neče. q̃ papa hoc cõmittẽs sit ĩ papã cõsecratⁿ⁹: ita q̃ ista cõmissio est sil' ⁊ iurisdictiõis ⁊ ordinis: quã solus pp̃ põt facere nõ consecrato epal'r: dũ tñ sit ꝓsecratus sacerdotal'r. Nec hoc al'r ꝑbari põt: nisi qꝛ eccl'a romana sic vtiꝫ: ⁊ crediꝫ non errare. Ipa etiã tenet: q̃ si simplex sacerdos sine pape commissione confirmet vel ordinet: q̃ nihil agit. ¶ Ex bis patet ad argumentũ in oppositum.

3a 2

¶ De sacro altaris ꝛ eucharistie. Di. VIII. a

POst sacramentū baptismi ꝛ cōfirmatiōis sequitur eucharistie sacramentū. Per baptismū mūdamur. Per eucharistiā in bono cōsūmamur. Baptism⁹ estus vitiorū extinguit. eucharistia spūaliter reficit. Unde excellēter eucharistia dicitur. i. bona gratia: qz i hoc sacramento nō modo est augmentū virtutis ꝛ gratie: sed ille totus sumitur: qui est fons ꝛ origo totius gratie. Cuius figura p̄cessit: qō māna pluit deus patribus in deserto: q quottidiano celi pascebantur alimento. Unde panez angelorum manducauit homo. Sed tūc qui panem illum māducauerūt mortui sunt. Iste vero panis viuus qui de celo descendit vitā mundo tribuit. Māna illud de celo: hoc super celū. Illud scaturiebat in diem alterū reseruatū: hoc ab omni corruptione alienum. Quicunqz religiose gustauerit corruptionē nō videbit. Illud datum fuit antiquis post trānsitū maris rubri: vbi submersis egyptijs liberati sūt hebrei. Ita hoc celeste manna: nō nisi renatis p̄stari dz. Panis ille corpalis populum antiquū ad terrā promissiōis per desertuz eduxit. Hec esca celestis fideles huius seculi desertū trāseuntes i celum subuehit. Unde recte viaticū appellatur: qz in via nos reficiēs vsqz in patriā deducit. Sicut ergo in mari rubro figura baptismi p̄cessit: ita i manna significatio dñici corpis. Hec duo sacramēta demōstratiua sunt: vbi de latere xp̄i sanguis ꝛ aqua p̄fluxerūt: qz per sanguinem redemptionis ꝛ aquaz ablutionis nos redimere venit a dyabolo ꝛ a peccato: sicut israelitas per sanguinē agni paschalis ab exterminatore: ꝛ per aquam maris rubri ab egyptijs liberauit. Huius etiā sacramēti ritum melchisedech ostēdit vbi panē ꝛ vinū abrahe obtulit. Uñ vt ait Ambrosius intelligi dat̄ anteriora eē sacramēta christianorum q̄z iudeorum.

¶ De institutione sacramenti. b

Je etiam illa p̄sideranda occurrūt quatuor. s. sacramētum: institutio: forma: ꝛ res. Sacramentū dominus instituit quādo post typicū agnū corpus ꝛ sanguinem suū discipulis in cena porrexit. Unde Eusebi⁹ emisenus. Quia corpus assumptuz ablaturus erat ab oculis: ꝛ illatur⁹ syderib⁹: necesse erat vt die cene sacramentuz nobis corporis ꝛ sanguinis cōsecraret. Ut coleret̄ iugiter p mysterū quōd semel offerebatur in p̄cium.

¶ De forma. c

Forma vero est quam ipse ibidez edidit dicēs: hoc est corpus meū: ꝛ post. Hic est sanguis meus. Cum enim hec verba p̄ferunt̄: conuersio fit panis et vini i substantiam corpis et sanguinis xp̄i. Reliqua ad laudē dei dicuntur. Unde Ambr. Sermone xp̄i hoc conficit̄ sacim: qz sermo xp̄i creaturā mutat: et sic ex pane fit corpus xp̄i: et vinū cū aqua i calicē missum fit sanguis consecratione verbi celestis. Consecratio quib⁹ fit verbis. Attēde que sūt verba. Accipite ergo et comedite ex eo oēs: hoc est corpus meū: et itez. Accipite et bibite ex hoc oēs: hic est sanguis meus. Per reliqua oīa que dicuntur laus deo refert̄: oratio p̄mittitur p populo: p regibus. Item Aug. Credēdum ē q in illis verbis xp̄i sacramenta conficiātur: reliqua omnia nihil aliud sunt q̄z laudes vl̄ obsecrationes fideliuz ꝛ petitiones. Ecce que sit institutio ꝛ forma hui⁹ sacramēti. Ubi cōsideratiōe dignū est: quare illud sacramētū post cenam dedit discipulis. Dominus igitur iesus ad inuisibilia paterne maiestatis migratur⁹ celebrato cuz discipulis typico pasca: quoddā memoriale eis cōmendare volēs: sub specie panis ꝛ vini: corpus ꝛ sanguinē suū ita eis tradidit vt ostenderet legis veteris sacramēta: inter q̄ p̄cipuū erat agni paschalis sacrificiū: in morte sua terminari: ac legis noue sacramenta substitui i quib⁹ excellit mysteriū eucharistie. Ideo etiaz post alia dedit: vt hoc vnum artius memorie discipulorū infigeretur: ꝛ ab ecclesia deinceps frequentaret̄. Sed nō ex inde disciplinā sanxit i posterz: vt post alios cibos sumat̄. potius a ieiunis sumi oportet: sic̄ apostolus docet: vt singulari reuerētia dijudicet̄. i. discernat̄ ab alijs cibis. Quod dominus apostolis disponēduz reliquit. Unde Aug. Apparet cū primo acceperunt discipuli eucharistiā nō eos accepisse ieiunos. Non ideo tamē calūniandū est vniuerse ecclesie q a ieiunis sumit̄ semper. Placuit. n. spiritui sancto vt i honore tanti sacramēti p̄ius in os christiāi dominicū corp⁹ itraret q̄z alij cibi: ideo vbiq̄z mos iste seruatur. Non enī qz post cibos dedit dominus: ideo p̄āsi vel cenati illō accipere debēt: vt illi faciebāt quos apostolus redarguit. Nā saluator quo vehemēti⁹ cōmendaret mysterij illius altitudinē vltimū hoc voluit infigere cordibus ꝛ memorie discipulorū a quibus ad passionē digressurus erat. Quo aūt ordine deinceps sumeret̄: apostolis p quos ecclesias dispositurus erat reseruauit docenduz.

¶ De sacramento ꝛ re. d

Nec qđ ibi sacramẽtũ sit ⁊ quid res videamus. Sacramẽtũ est inuisibilis gratie visibilis forma. Forma ergo pãis ⁊ vini q̃ ibi videt̃ est sacr̃z. i. signũ sacre rei: qz preter speciẽ quã igerit sensibus aliqd aliud facit i cognitionẽ venire. Tenẽt ergo spẽs vocabula rex q̃ ante fuerunt. s. panis ⁊ vini. Huius ãt sacramẽti gemina est res: vna. s. cõtenta ⁊ significata: altera significata ⁊ nõ ꝓtẽta. Res ꝓtẽta ⁊ significata ẽ caro xp̃i quã de virgie traxit: ⁊ sanguis quẽ pro nobis fudit. Res ãt significata ⁊ nõ ꝓtenta ẽ vnitas ecclesie in p̃destinatis vocatis: iustificatis: ⁊ glificatis. Hec ẽ duplex. caro xp̃i: ⁊ sanguis. Vñ Hiero. Dupliciter inqt itelligit̃ caro xp̃i ⁊ sanguis: vl illa q̃ crucifixa est ⁊ sepulta. ⁊ sanguis q militis lancea effusus ẽ: vl illa spiritualis ac dina de qua ipse ait. Caro mea vere ẽ cibus ⁊ sanguis me⁹ vere ẽ potus: ⁊ nisi mãducaueritis carnẽ meã ⁊ biberitis meũ sanguinẽ nõ habebitis vitã i vobis. Sũt ergo hic tria distinguenda. Unũ quod tm̃ est sacramentum: alterꝝ quod est sacramẽtũ ⁊ res: ⁊ tertiuz qđ est res ⁊ nõ sacramẽtũ. Sacramentũ ⁊ nõ res: est species visibilis panis ⁊ vini. Sacr̃z ⁊ res: caro xp̃i proprie: ⁊ sanguis. Res ⁊ ñ sacr̃z: mystica eius caro. Porro illa species visibilis sacramẽtũ est gemine rei: qz vtranqz rem significat: vtriusqz rei similitudinem gerit expressam: Nam sicut panis pre ceteris cibis corpus refic̃ ⁊ sustentat: ⁊ vinũ hoiez letificat atqz inebriat: Sic caro xp̃i iteriorem hoiem plus ceteris gratijs spũal̃r reficit ⁊ saginat. Vñ calix tuus inebrians q̃z pclar⁹ est. Habet etiã similitudinẽ cũ re mystica q̃ est vnitas fideliũ qz sicut ex multis granis cõficit̃ vnus panis ⁊ ex pluribus acinis vinũ i vnũ confluit: sic ex multis fideliũ personis vnitas ecclesiastica cõstat. Vñ apostolus: Unus panis ⁊ vnuz corpus multi sumus ⁊c. Vñ augu. Unus panis ⁊ vnũ corpus eccl̃ia dicit̃: pro eo qꝝ sicut vnus panis ex multis granis ⁊ vnũ corp⁹ ex multis membris cõponit̃: sic ecclesia ex multis fidelib⁹ charitate copulãte connectit̃. Hoc mysteriuz pacis ⁊ vnitatis nostre xp̃s i sua mẽsa ꝓsecrauit. qui accipit hoc mysteriũ vnitatis ⁊ nõ tenet viculũ pacis: nõ accipit hoc mysteriũ ꝓ se sed contra se. Cuius etiaz sacramẽtũ ẽ corpus xp̃i ꝓpriũ de virgine sũptũ qz vt corpus xp̃i ex multis mẽbris purissimis ⁊ immaculatis ꝓstat: ita societas ecclesiastica ex multis psonis a criminali macula liberis ꝓsistit. In cuius rei typo facta ẽ arca dñi de lignis sethim que sunt imputribilia ⁊ albe spine similia.

Questio. I.

Circa octauã distinctionẽ tria q̃runt̃. ꝑ° vtꝝ eucharistia sit sacramẽtũ: quo p̃figuratũ ⁊ qñ istitutũ. 2° de suscipiẽtib⁹ vtrũ debeãt eẽ ieiuni. 3° de forma.

Queritur ergo ꝑ° vtrũ eucharistia sit sacr̃m. Et videt̃ qꝝ non: qz sacr̃i nõ ẽ scitatẽ habere in se: sed i alio causare: vñ ⁊ dicit̃ a sacrando actiue: sed eucharistia ꝓtinet in se eẽntialr̃ sctũz scõrũ: g̃ nõ ẽ sacr̃m sed potius sanctuariũ. Cõtra. qz eucharistia dr̃ sacr̃m ꝓgrediẽtiũ: vñ dicit̃ viaticũ. 26. q. 6. Qui recedũt ⁊c. De hys. R° circa istã questionẽ tria sunt considerãda. ꝑ° vtꝝ eucharistia sit sacr̃m: 2° de p̃figuratiõe h⁹ scr̃i. 3° de institutione.

Quãtuz ad ꝑm sunt tres ꝙnes. Prima qꝝ ẽ sacr̃m dignissimum: ⁊ plusqz sacr̃m. Est. n. aliquid sanctũ tm̃ ⁊ non sacr̃m nec sacrale: sicut illud qđ bz i se sanctitatẽ formaliter ⁊ subiue nõ aũt effectiue nec significatiue: vt bõ scũs. Sc̃o est aliqd sacrale tm̃: vt qđ bz habitudinẽ dispositiuã ad sacramẽtũ: ante vel post: sicut illa que ptinẽt ad solẽnitatẽ cuiusz sacr̃i: vt catheciſmus ⁊ hȳ. 3° ẽ aliqd sacramẽtũ imperfectũ: vt sacra ve. le. i qbus nõ erat scitas nec subiue nec effectiue: sed tm̃ significatiue. 4°. ẽ aliqd sacr̃m pfectũ in quo ẽ sanctitas ⁊ significatiue ⁊ causatiue: vt i. 6. sacr̃is no. le. hec ẽ. n. tota ⁊ pfcã rõ sacr̃i: vt sit inuisibilis gr̃e visibilis forma: vt ymaginẽ gerat ⁊ causa existat. 5° ẽ aliqd qđ ẽ sacr̃m: qz est cã ⁊ signũ scitatis ⁊ plusqz sacr̃m: qz intra se ꝓtinet eẽntialiter scitatẽ: ⁊ tale ẽ eucharistia. Propter qđ sicut Joãnes bap. fuit ꝓpheta p̃dicendo futura ⁊ plusqz ꝓpha demostrãdo p̃ntia. puta agnũ dei digito. sic ẽ i ꝓposito de eucharistia. Ex quo stati apparet solo ad argumẽtũ in oppositũ: qz eucharistia ẽ sacr̃m rõne signi ⁊ effect⁹: ⁊ plusqz sacr̃z rõne ꝓtenti: qz ẽ sanctuariuz. ꝑ° ꝙ

Scõa ꝙ ẽ. qꝝ vnũ ẽ sacr̃z: qz vnũ idẽ ẽ qđ idiuisũ ẽ i se: ⁊ diuisuz ab alio. Istud aũt sacr̃m ẽ indiuisum nõ qdẽ rõne materie ⁊ forme: qz illa bene sũt diuisa ⁊ diuersa i se: sz rõne q̃ sacr̃m ẽ idiuisuz. s. rõne signi ⁊ cause: qz oia q̃ hic sunt ad vnũ ⁊ idẽ p̃figurãdũ ordinãt̃: ⁊ ad idẽ causandũ: siue illud sit res ⁊ sacr̃z. sic̃ corpus ⁊ sanguis xp̃i q̃ sũt vnũ supposito ⁊ subo quomõ forte nõ fuisz vnũ si fuisset ꝓsecratũ tẽpore mortis sue qñ sanguis erat a corpe separat⁹ siue quo ad illud qđ ẽ res tm̃ siue in gnãli. s. corpus xp̃i mysticũ qđ ẽ vnũ ordie. siue in spãli. s. aĩe pfecta refectio. sicut dr̃ vnũ prãdiũ: vna cena illud i quo mlta ꝓcurrũt ad vnã refectionẽ. s. cibi ⁊ potus. Scõo ẽ vnũ qz ab alys diuisuz ⁊ distinctũ. s. a bap⁹ ⁊ ꝓfirmatiõe: qz q̃uis vna ceẽt potẽtia gnãtiua nutritiua ⁊ augumẽtatiua ⁊ vnũ istrumẽtũ. puta calor: ⁊ vna mã puta alimẽtũ nihiloĩus diuerse sunt actões generare nutrire ⁊ augumẽtare. vñ aĩalia sp qdẽ nutriũt̃: nõ sp autẽ augẽt̃ vel generãt̃. Silr̃ q̃uis vna sit pricipalis potentia dei ⁊ vnũ istrz character epal̃ ⁊ vna mã. i. gra gratũ faciẽs qbus bõ idẽ ꝑ° gnãt̃ in bap°. Scõo augmẽtat̃ i ꝓfirmatiõe. tertio nutrit̃ p eucharistiã i vtroqz tm̃ diuerse sũt actiões regenerare: pficere: ⁊ reficere. vñ cũ sacra sint actiões q̃dã exteriores ordinate ad istas diuersas interiores p ꝙnes diuersa sunt sacra. Tertia ꝙ ẽ qꝝ licet illud sacr̃m sit vnũ pfectõe ⁊ ordine ẽ tm̃ diuersis noĩb⁹ nũcupatũ. Prio. n. inq̃tũ est rememoratiuũ dñice passiõis dr̃ sacrificiũ: hostia: oblatio. vñ dr̃ sacrificiuz altaris. iz. q. z. Non extimemus. Et qꝝ oia sacrificia p̃cellit corp⁹ ⁊ sãguis xp̃i. de ꝓsecra. di. z. Nihil. De 3° dicit̃ de cõsecra. di. z. Trib⁹ i fine. qꝝ ẽ oblatio spũal̃r corpus ⁊ sanguis xp̃i: ⁊ qꝝ oblatio eucharistie q̃ pure spũalis ẽ p̃cedit oẽm oblationẽ de ꝓsecra. di. z. Nihil. Et ab hac oblatõe ꝓhibent̃ imũdi. 82. di. Proposuisti. Scõo quo ad rẽ significatã ⁊ ꝓtentã dr̃ eucharistia q̃si bona gr̃a: qz ꝓtinet fontẽ gr̃e. Eucharistia. n. grece latine bõa

gra iterpretat.i.q.i.Multi.Et ibidē ante mediū.Or caro xpi iter alia sacra eucharistia dicit. 3° quo ad finē i via dicit cōmunio:qz sicut cib⁹ vnit oibus mēbris ad q̄ singula defert ⁊ sic q̄libz pars aucti aucta ē.sic p hoc sacrz nō solū xpo capiti:sz ēt oib⁹ mēbris ei⁹ vnimur:vt simus oēs vnū corp⁹ i xpo.vñ ab illis q̄ i vnione ecclie sūt recipit eucharistia spūal'r ⁊ si nō recipiat sacramentaliter:de ꝯsecra.di.z. qz passus ⁊.c.qz qd ē. 4° quo ad finē i patria ad quē pducit dicit viaticū:qz sustētat i via quousq; ꝓueniamus. viaticū.n.dr eucharistia.dcā.l.his vo.⁊ qō viaticū i mōte nulli ē negādū di.ea.Penitētes.z7.q.i.virgīb⁹.z6.q.6.his q.

p° ♀ **Quantū** ad z^m sunt tres ♀nes. ¶ Prīa q̄ sacramēto rū no.le.tria p̄cesserūt realiter licet nō fm ritū sacramētalē quē hēnt i lege noua: sicut matrimoniū: pnia:⁊ ordo:qz ⁊ mr̄mo^m ab initio fuit i officiuz ⁊ post peccatū i remediū:sz habebat aliq̄s psonas tūc habiles q̄ nūc sūt inabiles:vt q̄ i tertio ⁊ 4° gradu:⁊ vxor fratris sine liberis mortui tūc habilis:nūc inhabilis.Et pnia tūc nō regrebat hoiez homini ꝓfiteri.sz soli deo q nōduz erat hō.Et ordo nō habebat characterē:nec vera sacramēta dispensabat.Baptismus aūt ⁊ eucharistia p̄cesserūt nō realiter: sz figural'r:sed extrema vnctio ⁊ ꝓfirmatio neutro mō:qz sūt plenitudinis gratie: nec sunt necessaria: nec quo ad se vt baptismus nec quo ad fidē rei contente saltē explicitā vt eucharistia:q̄uis posset dici p̄figuratā esse ꝓfirmatiōnē in benedictione filiorū israel a sacerdotib⁹: numer.6. vel in benedictionibus Jacob ⁊ Moysi ⁊ similibus:aut i electōe pugnatorz ⁊ remissiōe formidolosorū a pugna: extremā vero vnctionē qua quis intraturus ē celū in vnctione vasorz tabernaculi q̄ fiebat de oleo vnctiōis p̄iusq; in-

z° ♀ ferrētur i tabernaculū ad aliquē vsuz. ¶ Secūda ♀ est q̄ eucharistia fuit multipliciter p̄figurata:qz quantum ad illud cuius rememoratiua est per oia sacrificia ve.le.que erāt figure hostie facte i ara crucis precipue per iugem sacrificium agni quod figurabat iugē buius sacrificij repzsentationē. z°.quo ad sacrm tm̄:per oblationez Melchisedech.3°.quo ad rē ⁊ sacramētū p agnū paschalē.4°.quo ad usum fideliū i māna.5°. quo ad finē vltimū in ligno vi-

3° ♀ te. ¶ Tertia ♀ ē.q̄ ꝓpter hoc dicit xps sacerdos i eternū fm ordinē Melchisedech potius q̄z fm ordinē Aaron qz Aarō suo sacerdotio sacerdotiū summi pontificis repsentat.di.zi.c.i.nihilominus tñ in h̄ deficit qz peccauit.di.5o. Ecōtra i lumbis Abrae deciātus fuit:⁊ sacerdos aaronica i maximo sacrificio vitule immundus fiebat.Melchisedech aūt nō sic:sz q̄do obtulit panē ⁊ vinū benedicens recepit decimas ab Abraā.Sic xps inocēs ipollutus in hoc sacramento perfectā nobis benedictionē tribuit: qō oblatio Melchisedech expressius quo ad ritū sacrificij figurauit:p̄ter alias causas q̄s apl's psequit ad Hebre.

p° ♀ **Quantum** ad z^m sunt.z.♀nes. ¶ Prima q̄ debuit istitui sacrm i quo xps ꝓtineret eēntialiter ⁊ real'r:qz ad perfectionē membrorz requirit q̄ capiti vniātur:⁊ qz sacris deo iungimur:sacramētū aūt ē signū sensibile:sicut ad hoc q̄ aīa pficiat sensib⁹ p̄ter sensibilia que sibi ꝓiungūt per solā similitudinez distātia medio separato vt color ⁊ odor ⁊ sonus q̄bus assimilāt sacra ve.le. q̄ erant tm̄ signa diuine gre ⁊ nō causa sūt sensibilia q̄ per realē virtutē ꝓiungunt sensui p mediū ꝓiunctū: q̄ tm̄ nō fiūt vnū cū eo:vt i tactu patet:q̄bus assimilāt sacra no.le.i quibus diuina virtus iterius opat. Est aūt vlterius gust⁹ quo sensibile nobis real'r ꝓiūgit:⁊ nobis incorporat:⁊ vnū efficit p cōuersionē ipius in nos.Sic debuit hoc sacrz istitui in quo capiti ꝓiungamur ⁊ icorporemur:⁊ eius mēbra efficiamur:nō p eius ꝓuersionē i nos:sz ecōuerso fz qō Aug.

z° ♀ dictū fuit. ¶ Scda ♀ ē q̄ nō debuit istitui ante xpi aduentū:qz ꝓtiet verbū icarnatū ⁊ iō ante verbi icarnatiōez isti-

tui nō potuit:qz nihil p̄t ꝓuerti i id qō nō ē.Ideo cū status eccl'ie sit medius iter statū legis antique ⁊ gl'ie prius erat rez sperādarz figura nō veritas:sed i patria ē veritas sine figura nunc autem est veritas cum figura:quia in speculo in enigmate maxime in sacramento eucharistie. ¶ Ter- 3° ♀
tia ♀ est.q̄ institui debuit in cena domini sicut fuit. p° qz qñ oñdit cessare virtutē legaliū i agno paschali debuit oñdere virtutē nouorz in maximo sacro. z° qz qñ erat recessurus visibiliter debuit remāere spūal'r. 3° vt altius cordibus ifigeret qō vltimo traderet. 4° in memoriā iminentis passionis. ¶ Argumentū in oppositum solutuz fuit in prima conclusione. Questio. II.

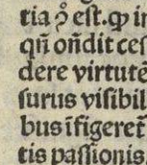

Secundo queritur vtrz eucharistia sit tm̄ sūmēda a ieiunis. Et videt q̄ nō qz apl's dicit immitatores mei estote sic ⁊ ego xpi:sz taz xps q̄z apl's cōicauerūt in cena sumpto agno paschali: g̃ ⁊c. ¶ Cōtra.qz ꝓfirmatio sumēda ā a ieiunis de ꝓsecra.di.5.c.Ut ieiuni: g̃ multo magis eucharistia. ¶ Ad euidētiā h⁹ qōnis sunt tria declarāda. Primo i gnāli declarabit qō q̄rit:scōo hoc idē fiet magis i speciali:⁊ 3°. declarabit vtrz post cōionē sit ieiunādū. 3° ♀

p° ♀ **Quantum** ad p̄mū sūt tres ♀nes. ¶ Prima q̄ eucharistia nō debet sūmi nisi ieiuno stomaco:nisi i necessitatis articlo:vt q̄ timet q̄ infirmus prās sus nō possit crastinū expectare q̄n moriat: vel q̄n cadat i frenesim:vel i aliū grauē casum ipz puantē a cōmunionis p̄ceptōe:nā aliq̄ ꝓueniūt rei q̄tū ad initiū q̄ nō ꝓueniūt ei quo ad ꝓgressuz:sic aliud ē de puero i vtero matris vbi respiratōe nō idiget.aliud q̄n nat⁹ ē:qz tūc nisi respiraret suffocaret. Ita huic sacro debebat in sui exordio q̄ post comestionē agni i die cene sumeret pp causas dictas in fine p̄cedētis argumēti.postea vero ꝓpter h⁹ sacri oīmodā reuerētiā debet vt a ieiunis sumat:de cōsecra.di.z. Ligdo apparet.Or aūt dicit de cōsecra.di.i.c. Sacra. sacra a ieiunis sūmant excepto die cene,exponi posset de sumentib⁹ spūal'r:sz ñ sacral'r:qz ēt ñ ieiūo licet astare misse ⁊ audire missaz qō ē spūal'r manducare:sz celebrare aut cōicare nō licet:qō ē sacraliter māducare.Sed tūc nō deberet excipi dies cene magis q̄z alia dies:sed minus:qz licet illa die qñ missa fuit istituta magis debeat audiri nō tm̄ minus debet audiri a ieiunis q̄z alio die:qz dies ē ieiuny: nec vsq; p⁹ missaz ⁊ vesperas ē comedēdū:sicut i alys dieb⁹ q̄dragesime: nisi q̄ quidam religiosi tūc habent de ꝓsuetudine refectoriū ītrare ante missaz:⁊ aliqd gustare vt i sancto Mauro. ¶ Pōt ḡaliter dici q̄ in p̄mitiua eccl'ia i repītatione dominice cene celebrabat post prandiū illo die:sz p ꝓtrariaz ꝓsuetudinē ē abrogatū:nec mō ē obseruādū. ¶ Scōa ♀ ē. z° ♀
q̄ cōicare post prandiū nō ē malū de se:qz tūc nulla necessitate posset bene fieri:nisi forte deo dispensante: sic illud qō fm leges tales ⁊ rationē inferiorē ē malū vt fornicari ⁊ occidere inocentē:q̄ ratio humana iudicat p se mala deo dispensante sūt licita:q̄ in p̄ceptis scōe tabule dispensare pōt:vt de immolatōe Jsaac:expoliatione egiptiorz: vxore fornicationū:sed nō homine dispensante. Unde q̄ apli cōcauerūt in die cene post esum agni si de se fuisset malum fuisz excusatū:qz hoc fecerūt xpo dispensante:⁊ corp⁹ suū eis tradente ⁊ dicente accipite ⁊ comedite ⁊c. sic excusant q̄ sabbato euellebant spicas:qz filius hois dominus ē etiā sabbati:q̄uis nec illud essz malū de se.Sed nūc qz xps nō dispensat si etiā papa dispensaret nō videt ei⁹ dispensatio nec aliq̄ cōsuetudo excusare infirmos cōmunicare i necessitate post prandiū si esset malū de se:qz in his q̄ sunt de se mala nulla cōsuetudo excusat:de ꝓsue.c.cū tanto. Nec seruus pōt tollere legē dñi sui nec papa dispensare in p̄ceptis dei, Unde de penitētys ⁊ remiss.c.cū infirmitas i fine. ꝑbi

bet medicis ne pp qōcūq; periculū corpalis vite suadeāt infirmis aliqd qō sit ꝓtrariū aie: puta sacrilegiū ⁊ fornicationē ⁊ hꝺ. Cū igr sit licitū pranso i necessitate coicare licz nūq; sit licitū pranso celebrare etiā pro cōione morientis. ergo illud nō ē de se malū: sz solū malū qz ab ecclia ꝓhibitū. Nec etiā tenēdū ē qō notauit Ugo. d. 75. Qz a patrib⁹. q; cū cetera sacra possint ꝓfici a pransis licet nō debeāt. cu charistia tn nec debet nec pōt ꝓfici post prādiū: qz imo pōt sicut ante: sz nō debet qz ⁊ xps post prādiū ꝓfecit: ⁊ positis illis q; sūt de suba ē vez sacrm. Cū g; character ⁊ itentio sacerdotis ⁊ verba ⁊ mā possint ita ꝓcurrere post sicut ante: ita esset verum sacramentum post sicut ante. Sed non licet ꝓ necessitate celebrare nō ieiuno sicut lz non cōicare: qz cū vtrūq; sit a papa ⁊ vniuersali cōsuetudine ecclie ꝓhibitū solus papa vel gnālis ꝓsuetudo pōt dispēsare. Inuenīr aūt de cōmunione i necessitate permissuz ⁊ dispēsatū a papa ⁊ a gnāli ꝓsuetudine: nō sic aūt de celebratiōe: imo qn licet pluries celebrare i ꝑma nō ē sumēda lotio q; soluit ieiuniū: g; i nulla necitate celebrare licet nō ieiuno. ¶ 3ª ꝑ ē. q; hꝺ ieiuniū quo debēt esse ieiuni sumētes eucharistiā intelligendū ē de ieiunio nature nō ecclesie: qz nō solū i ieiunys ecclesie sed etiā alys diebus licet cōicare ⁊ celebrare: vt i dominicis dieb⁹ qbus ecclesia nō ꝓsuevit ieiūare. Uñ nec post prādiū in. 4o. licz cōicare: qn tn homo ē ieiunus ieiunio ecclesie qō durat ante prandiū ⁊ post: qz nō soluīr nisi p scōaz comestionē: Jeiunio igr nature qō soluīr p oēz cibi ⁊ potus sumptionē q̄lēcūq; debz esse ieiunus q; digne vult cōicare vel celebrare. Uñ. 7. q. i. Nihil. Nullus post sumptū cibū potūq; quātūlibz minimū missas facere presumat. Excipīr casus qn licet secūdo celebrare. Scōo enim celebrans nō ē ieiunus. ieiunio nature: qz spēs sumpte nutriūt: ⁊ sic soluūt ieiuniū nature: sz nō soluūt ieiuniū ecclesie. Aliter in diebus ieiunioꝝ vel nō liceret communicare semel comedenti: vel non liceret communicanti etiam semel comedere: qz cōio cū alio cibo ē duplex comestio ⁊ nutritio. Et scōm hꝺ intelligenda ē ꝑ ꝑª sequentis articuli.

1ª ꝑ **Quātuz** ad scōm sūt tres ꝑnes. ¶ Prīa. q; ois potatio vel cibatio ppzie dicta q̄cūq; fine fuerit facta ipedit dignā eucharistie sumptionē: etiā si fiat causa medendi tn nō nutriendi: sicut i electuarys ⁊ potionibus q̄ tn causa medecine comedunr ⁊ bibunr: sicut dicit glo. i dicto. c. Nihil. §. Nullus: ⁊ ex de celebratiōe missaꝝ. c. Ex parte: qz ibi dicīr q; sacerdos debet facere post cōmunionē ⁊ sumere vini pfusionē: nisi sit scōo celebraturꝰ: ne illa pfusio ipediat: q̄si diceret si sumeret illō vinū qō tn nō sumeret aio nutriēdi nihilominꝰ ieiuniū solueret ⁊ scōo celebrare nō posset: g; lz nō cā nutriēdi sz medendi biberet vel comederz postea cōicare nō debet. ¶ Quidā āt adducūt vnā talē rationē ad ꝓbādū q; talis q; sumit medicinā ante cōionem sit fraudator precepti ecclesie: qz hoc sacramentū debet sumi ante sumptionē cuiuscūq; ad nutritionē pertinentis per se vl cōmixtiz: vt patet de ꝓsecra. di. z. c. Liquido: sz sicut ē irreuerētia sacro ꝓferre aliū cibū sic ⁊ preferre aliaz medicinaz: hoc enim sacrm nō solū ē spūalis cibus sz ⁊ spūalis medicina: ergo sumēs eucharistiā post medicinā ē trangressor ꝓcepti ecclesie. Hoc vez ē si medicina sumaī per modū cibi ⁊ potꝰ: nō aūt si per modū aliū sicut sumiī clistere vel vnctio: ⁊ sicut fit minutio ⁊ hꝺ: q̄ ante cōmunionē sumpta: cōionē nō impediūt. ¶ Sed ꝓtra hoc ē alia opinio q̄ dicit q; licet post hꝺ cōicare: qō probāt multipliciter: ꝑ qz ꝓceptū ecclie de ieiunio accipiēdū ē sm q; ecclesia iterpretaī ieiuniū: ergo ꝓceptū decretalis q; hoc sacramētū sumaī a ieiuno debet itelligi de ieiunis ieiūio ecclesie: sz electuria nō soluūt ieiuniū ecclesie nec etiā medicine: g; post talia pōt licite sumi hoc sacrz. ¶ Scōo qz quādo ꝓhibeī absolute vsus alicuꝰ rei itelligēdū ē de vsu principali ⁊ nō de alys: Cū g; ꝓhibeī sumptio cibi āte sumptōez eucharistie itelligēdū ē q̄tū ad principalē vsū q; ē nutritio: siue ad nutriēdū: ⁊ sic sumiī p modū cibi. nō aūt de vsu eiꝰ solū ad alterādū: qz sic sumiī solū p modū medicine. Sic igiī sumēdo cibū ante sacrz non est transgressio precepti. ¶ Et ꝓfirmaī hꝺ: qz qn pluries celebraī sumere spēs i ꝑª celebratiōe nō ipedit scōaz celebratōez q̄uis nutriāt: ⁊ hꝺ ideo qz nō sumūī ꝓpter corpale alimētū: sz ꝓpter aliud: qz pp spūale. Jta lz medicinalia nutriāt: si nō nutrimētū sz aliud itēdaī post ea sumpta poterit cōicari. ¶ Itē xps ⁊ apli cōmunicauerūt post esuz agni: eo q; nō pp nutrimētū comederūt illū sz ꝓpter mysteriū. Et q; nō pp alimētū ꝓbaī. qz xps nūq; legiī alias comedisse carnes. Itē sub appellatōe nutrimētoꝝ nō intelliguntr medicamēta. ff. de penu. leg. l. Nō oē. Sz hꝺ nō valēt. ¶ Uñ ad ꝑmuz dicēdū q; ieiuniū qō regrit ecclesia ad cōicandū ⁊ celebrādū nō ē ieiuniū ecclesie vt dictū ē sz nature: qz si ieiuniū ecclesie solū regrereī qñ nō ē ieiuniuz nō posset cōicari: ⁊ ēt posset vt dictū ē supra licite sumi post prādiū i q̄drageſima. Sic igiī inter pretatio ecclie sumēda ē taz ex ꝓsuetudīe ecclie q̄z ex verbis capli ꝓallegati. Ligdo ⁊ ibidē. c. placuit. ¶ Ad zᵐ dōz. q; vñ ꝓhibeī principalis vsus alicuius rei ꝓhibeī etiaz oīs alius i principali iclusus: ꝑcipue si subē eadē cā ꝓhibitōis. Nūc aūt sumere cibū p modū medicine icludit principalē vsuz cibi q; ē nutrire. Semp. n. sumptꝰ cibꝰ nutrit vel aptus ē nutrire de se. Et causa ꝓhibitōis i ꝓposito ē irreuerētia sacri q; vtrobiq; comittīr: ideo zc. Et ideo non ē simile de duplici vsu cibi: licet scōs icludaī i ꝑmo qñ ē eadē cā ꝓhibitōis. Nec ē simile qō dicīr de specieb⁹: qz nō ē ꝓhibitū ante cōionē sumere aliqd nisi qō est aliud separatū ab ipsa eucharistia: spēs aūt nō sunt separate ab eucharistia: nec vna eucharistia ē alius cibꝰ ab alia: sz vnus ⁊ idē nūero: quo ad rē ꝓtentā: ⁊ eusdē ratōis sacralis quo ad rē ꝓtinētē. Uñ nō ē ad ꝓpositū. ¶ Nō fuit etiā cā q; xps ⁊ apli cōicauerūt post esuz agni vt dicūt pp sacrz: sz pp causaz dictā i ꝑª articulo. ¶ Itē appellatōe cibi ⁊ potꝰ cōtineī q̄cūq comediī: ⁊ bibiī: siue nutriat siue sumaī ad nutriēdū siue ad qōcūq; aliud: cōicaturo aūt siue celebraturo nō ꝓhibetur alimētū nec nutrimētū sz cibꝰ ⁊ potus q̄tūlibet minimus: nec distinguīr quo fine sumaī. ¶ Secūda ꝑ ē de reliquys cibi q; remanēt i oze ⁊ cālr trayciūr: qz hꝺ ñ ipediūt cōione: tuz qz trayciunr p modū saliue: tū qz nō sumūī de nouo. Uez ē q; si ex ꝓposito trayciūī q̄uis illo die non intrent i os de nouo nō ꝓpter hoc impediī gn ieiuniū soluant: vt si gs zucharū ab beri i oze posuit ⁊ hodie trayciat ieiunus nō est. Unde qñcūq; sumptū sit illud cibi ⁊ potus qō trayciī de nouo ex itentiōe ⁊ ꝓposito dū tn nō sit saliua videī ipedire sumptionē. Si qs aūt sale ⁊ aceto pfūderet dētes ⁊ gcgd facerz siue medēdo: siue lauādo dū tn nō deglutiret nō esset comestio nec bibitio: ideo nō ipdiret: qz stomachus ē ieiunꝰ lz os nō sit ieiunū. De religis āt aq; ex quo casualiter nō ex ꝓposito os abluēdo trayciūī licet ñ sint ꝓuerse i saliuā dicendū est q; non impediūt: qz nec p modū cibi nec per modū potus sumūī: qz neutrū itēdiī. Secus aūt ē de medicina q̄ ex itētōe bibiī vel comediī licet nō ex intētione nutrimēti. Nutrimentū aūt ante cōionē nō prohibeī cum tūc maxime fiat nutritio cū homo ē ieiunus cibo digesto: sz cibꝰ ⁊ potus prohibenī: non aūt curatio dentiū: nec ablutio ozis: nec transglutitio: nisi ꝓut est pars comestionis. Unde si id qō positū ē per modum cibi ⁊ potus qñq; per modum cibi transglutiaī comestio reputaī: ⁊ nō solū ieiuniū nature: sed etiam ecclesie soluit. Nec dz esse homo vt animal ruminās aut canis lingēs labia. Sumptū aūt nō ad cibum nec potum si transglutiaī animo potus idem est ac si sic a principio sumptum esset. Sz si casualiter transglutitur nullū ieiuniū soluit: ac si nunq;

3ª ꝙ fuerit comestio vel bibitio. ¶ Tertia ꝙ ē de his q̄ sumuntur per modū gustationis: sicut tabernary ⁊ coq faciunt: q̄ cibum vel potum super linguā ponūt soluz ad probandū ⁊ statiz proyciunt qz nō videt̄ q̄ ipediant. sicut si aligs ad probanduz vtꝫ sit aq̄ vel vinuz album hoc facit. Non. n. est cibus ⁊ potus: qz ex quo non glutit̄ nec per se nec per accidēs pōt nutrire. Et de xp̄o dicit̄ q̄ cum gustasset noluit bibere. i. glutire: ḡ gustare nō est comedere vel bibere. Tabernarius tñ ⁊ coquus q debēt cōicare ex decētia debēt a talib⁹ abstinere. Et ille q celebrat si odorez vini nō discernit faciat aliū nō cōicatuꝫ gustare. Si autez deglutiret ex proposito lz statiz euomeret nō alteratuz in aliquo nihilominꝰ impediret: qz vera comestio vel bibitio fuit: Si autē inductū ābelitus intrasset illa comestio vel bibitio ⁊ eiecisset illa deglutio nō fuisset: nec ptineret ad comestionez: qz nec ex illo nutritio sed potiꝰ suffocatio seq posset. Si vero ad gustāduz sumeret̄ ⁊ pter intentionē descēderet: idez videt̄ dōm qō de reliquys aque q̄ os lauat̄: qz neutrū intentōe cibi vel potus sumit̄: iō nō impediūt.

Circa tertiū sunt tres ꝙnes. ¶ Prima q̄ oz grās agere de tanto bñficio. Nō tamē necesse ē illud tps seruare qō ponit̄ de cōsecra. di. z. c. tribus gradib⁹. puta q̄ cōicās māe ieiunet vsq̄ ad sextā. cōicans tertia vel quarta hora ieiunet vsq̄ ad vesperaz: qz sicut dicit Tho. illud erat quando raro celebrabant: q̄ tunc maxima reuerentia exhibebat̄ ad sacramētū ante ⁊ post: sicut Dion. i epl̄is de Hayo narrat q̄ nō celebrabat nisi diuina reuelatōe sibi facta. Et hoc fuit post primitiuaz ecclesiaz: sicut ⁊ tpe heremitaꝝ egꝫpti iter quos paucissimi audebāt fieri sacerdotes. Nā i p̄mitiua ecclia tpe aplorꝫ pp maximū feruorē oi die cōicabāt ēt nō sacerdotes. ⁊ multo magis sacerdotes. ¶ Uel p̄t dici q̄ illō capitulū p ꝙriā ꝙsuetudinē est abrogatū: ⁊ ideo nūc non est obligatoziū: sicut dicit̄. di. 4. c. in istis tpalibus. Actualis ḡ deuotio p̄cedere debet ⁊ etiā seq aliquādiu: qz nec ē possibile q̄ semp duret: lz sufficit q̄ habitualis perseueret: sicut ad hoc q̄ cera figuret̄ oz q̄ actu mollescat: sed postꝫ figurata ē si indurescat nihilominus character perdurat. Sumenda est tñ itez ⁊ iteruz eucharistia: ne cor nimis idurēt̄: qz cū diu eucharistia non

2ª ꝙ percipit̄ cor idurat̄. Sz. di. Presbiter. circa mediū. ¶ Secūda ꝙ ē pp̄ter euidētiā eoꝝ q̄ dicta sunt q̄ ieiuniuz natura ē quādo homo illo die a media nocte nihil cibi aut potꝰ sumpsit ex itentione: qz media nocte quo ad hoc dies incipit q̄ sol ō sub terra ad nos redire icipit. ff. de fer. l. More romano. Dies a media nocte incipit. Et ita nota. glo. 7. q. i. Nihil. §. Nullꝰ ⁊ de cele. miſ. ex parte. Unde si aligs post mediā noctez aligd cibi vel potus sumpserit licet postea vsq̄ ad sextaz dormierit ⁊ optīe digestus sit nec celebrare nec cōicare oz: qz ieiunus non ē. Ecōtra si post matutinas in sero dictas biberet ante mediā noctē lz ī Te deū dicat̄ dignare dn̄e die isto nō propter hoc impedit̄ celebrare vl̄ cōicare die sequenti: qz dies nō incipit ab officio matutinarum que possunt dici diuersis tempozibus: ⁊ de die ⁊ ante diem: sed a media nocte tempozis: q̄ non mutatur: lz illud non multū deceat. s. bibere post matutinas: ⁊ multominꝰ

3ª ꝙ comedere nisi necessitas vrgeat. ¶ Tertia ꝙ ē de illo qui ante mediā noctē bibit vel comedit aligd sed post mediā noctez nec bibit nec comedit nec dormiuit vtꝫ celebrare aut cōicare possit. Dicēdū q̄ nō impedit̄ a celebratiōe vel cōmunione qz dormitio nihil facit ad hoc: qz multi ducūt noctes ꝙsomnes: vel ꝓpter oratiōnē vel qz nō possunt dormire. Et qō dicit̄ de accusationibus. c. cōstitutus. intelligit̄ de illo q̄ in taberna vbi ꝓtinue vinū apponit̄ p totā noctē pernoctauit sine somno. Et sic ē verisimile q̄ post mediā noctē bibit ⁊ postea celebrauit. Ideo ab ecclesia priuatur quasi nō ieiunus celebrauerit p̄sumptione iuris ⁊ de iure: ꝓtra quā nō admittit̄ probatio: vel saltē p̄sumptione' iuris cui stat̄ quādo ꝓtrariū non ꝓbat̄: qz ille qui vigilās stetit a media nocte in taberna vsq̄ ad diem non taz diu stetit quin biberit vl̄ dato q̄ nō bibisset sed ieiunus eēt post tantam deordinationem ⁊ dissolutionem qua per totā noctem in taberna fuerat celebrare magne irreuerentie ⁊ in deuotionis fuit: ꝓpter qō solum priuari meruit: sicut si in lupanari pernoctasset: cum illa vicia ⁊ loca sint vicina ⁊ coniuncta. ¶ Argumentum in oppositum est solutum ex dictis.

Questio. III.

Tertio querit̄ de forma hꝰ sacri. s. vtꝫ vna dependeat ab alia. Et videtur q̄ sic: qz sicut corpus xp̄i non ē sine sanguine ita videt̄ q̄ forma consecratōis sanguinis nō possit esse sine illa forma nec ecō uerso: ita vt habeat effectum: ḡ adinuicem dependent. ¶ Cōtra. forma cuiuslibet sacramēti moꝫ vt ꝓplata ē habet suū effectuz aut nunq̄: nisi forte sit impedimētū fictionis ex parte suscipientis: sed in materia super quā verba ꝙsecratōis ꝓferunt̄ nō cadit fictio: ḡ cum forma corporis ꝓferat̄ ante formam sanguinis imo cū cadat interuallū medium quo hostia eleuat̄ ⁊ deponit̄ ⁊ calix discooperitur ⁊ eleuat̄ ⁊ benedicat̄ ⁊ multa verba media ꝓferunt̄: p̄ forma ante scōam habebit effectū vel nūq̄ habebit. ¶ Qº circa istā q̄stionē. 3ª sunt facienda. ¶ Primo videdū ē de forma corporis in cōi: scōo de forma sanguinis. 3º de eo qō queritur.

Quantū ad p̄mū sūt tres ꝙnes. ¶ Prima. q̄ forma ꝙgrua h̄ ē. Hoc ē corpus meū: qz totuz effectū sacramēti ꝓtinet. Quecūq̄ aūt p̄cedūt vel sequūt̄ non sunt de essentia formē: sed de bene eē: licet aliq̄ sint posita q̄ nō sunt ī euāgelio puta Eleuatis oc̄lis ⁊c. qz vt dic̄ Innocentiꝰ multa xp̄s fecit ⁊ dixit q̄ ibi scripta nō sūt sic extra. c. cuz Matthe. vt ē illud. beati. ē magis dare q̄z accipere. Et si ī suscitatione lazari ⁊ arduis oculos ad celū leuauit multo magis h̄ vbi yma sūmus sociand̄: de ꝙsecra. di. z. c. Quid sit. Et qō dicit̄ manducate. ibi legit̄ comedite: qō idē ē. Uł forte alia translatio sic habet. Nec ē credendū xp̄m alys verbis ꝙfecisse: qz vt dicit Innocētius vbi supra. Ecclesia formā sacramēto ꝝ ab apl̄is accepit: ⁊ illi a xp̄o ī mediate: q̄ cepit facere ⁊ docere. Unde illā formā docuit quam tenuit. ¶ Scōa ꝙ ē de singulis in speciali. Hoc ē enim corpus meū: Hoc: ē demostratio ad sensuz indiuidui significati: ⁊ ad intellectum indiuidui vagi ⁊ tempozis ideterminati: vt fit sensus ē: ꝓtentū sub his speciebus ē corpus meū. Est. melius dicit̄ q̄z fit vel q̄z erit vt notet̄ terminus ī facto eē: qz diuina virtus subito operatur. Et qz efficit in signando. vnde significat in presenti vt fiat incontinenti ⁊ verbum substantiuū magis cōuenit: qz h̄ actio solū attingit ad substātiā. Enim: ꝓtinuatiuū ē: qz sacerdos in persona xp̄i profert. Unde nō licet ipsum omittere: qz sic ecclesia romana tenet quaz Petrus imediate docuit: pro cº fide ne deficeret xp̄s orauit vnde. C. de su. trinitate. l. i. Petrus romāis fidem docuit. Corpus: dicitur melius q̄z caro: qz nō in carnē solā sed in totum corpus quod continet carnez ⁊ ossa ⁊ neruos ⁊ omnia alia fit transubstantiatio. Meum: qz hoc dicit ī psona xp̄i qui sic locutus est. Et nō dicit corpus xp̄i ne xp̄s videretur esse aliꝰ a xp̄o. ¶ Tertia ꝙ ē videre qūo h̄ verba possunt verificari. Circa qō ē sciendū q̄ quidam dicūt q̄ hoc ꝓnomen hoc faciat demōstrationē ad intellectum ⁊ ad sensum simul: sic intelligendo q̄ demōstrat aliquid qō est obiectū itellectus ⁊ aliquid qō est obiectū sensus: primū in recto scōz in obliquo: vt sit sensus. Hoc. i. aliquid sub hac specie sensibili: non restringendo existentia sub hac specie sensibili ad aliq̄ determinatam tpis differētiaz. Significatio. n. noīs siue adiectiui siue substantiui

3ª ꝙ

2ª ꝙ

p̄ª ꝙ

non restringitur ad aliquā tpis differentiā. Unde fm Donatuz tempus eniz non ē de accidentibus nominis nec p nominis. Unde non ꝯcernit tempus determinatū in eoꝝ significationibus. Et qz suppositio nominis fundat̄ super eius significationē ita q nihil supponit nisi in quo saluat̄ significatum suum: ideo per hunc terminum substantialē hoc: pōt supponi substantia que est vel que fuit vel q̄ erit. Cum ergo fm Donatum ideo dicatur pronomen quia ponitur pro nomine demonstratiuo per istud pronomē hoc pōt in elligi aliquid ptius vel de ꝓpinquo futuꝝ sub hac specie: fm enim Donatuz pronomini non accidit tempus. Nec dici potest qz restringat̄ per verbum presentis tēporis ad supponēdū ꝓ aliquo qō ptius est sub illa specie: cuz nec verbū futuri tēporis restringere possit terminum ad supponendū tm̄ pro re futura. Cuius ratio ē: qz quāuis res significata per verbum sit immediata vnita rei significate per suppositum: tamen significat p modū distantis. Idē autez significatuz p modū distātis non restringit qō significatū est p modū distantis. Cū enim dicit̄ homo ē albus: iste terminus homo nō restringit̄ ad supponēdū pro albis tm̄: sicut cum dicitur homo albus. Cum ergo sacerdos in pson̄a xp̄i proferat hanc ꝓpositionē. hoc est corpus meū. sensus est: aliqd sub hac specie p̄sens vel de ꝓpinquo futurum est corpus meū. Et hoc simpliciter est verū: qz quāuis hec disiunctiua ratione huius partis aliqd p̄sens sub hac specie non sit vera nisi fm loquendi vsum quo aliquid statiz ꝟuertendū in rem aliquā dicit̄ res illa esse: vt aqua statim ꝟuertenda in aerem dicit̄ aer: ꝛ humor statim ꝟuertēdo in carnē dicit̄ caro: tamen ratione alterius partis disiūctiue ex vi locutōis vera est. Orationi enim assistit virtus operans in fine ꝓpositionis rem significataz p eam. Disiūctiua āt vera est si altera pars ē vera. Et idefinita vel particularis similiter ē vera cuicuꝝ supposito p subiectum ꝟueniat predicatuz. Sed hec dicta de demonstratione vidētur ꝟuenientia quantuz ad intellectuz ꝛ sensum p indiuiduum vagum vt nō sit in oratione falsitas. Naz si soluz ad intellectum esset demonstratio: nō eēt necesse q sacerdos haberet ante se materiaz: cum demonstratio ad intellectum abstrahat ab hic ꝛ nunc: sed ex quo sensus est cōtēptum sub his speciebus est corpus meum vel id quod continetur sub his speciebus ꝛc. est duplex demonstratio: Una ad sensum que refertur ad species: ꝛ hec est indiuidui signati: Alia ad itellectū que est indiuidui vagi: ꝛ potest esse vera sed pro diuersis. Quia si dicat illud quod est contentum sub his speciebus est corpus: est verum: qz corpus panis: si dicat corpus meum verus est: quia quādo dicit meū tunc ibi est corpus christi. Et potest poni tale exemplum. Ponatur q deus ex aere faciat ignez remanente quantitate ꝛ qualitate symbola sicut alig dicunt posse fieri naturaliter: ꝛ ponatur q alteratio qua hoc fit incipiat me incipiete dicere. istud quod continet̄ sub hac quātitate ꝛ qualitate est ignis ꝛ compleatur me complente bāc orationē: tunc oratio est vera: Sz cōtra hoc videtur qz quando dico istud qō continetur vel est contētuz sub his speciebus ꝛc. vtrūq; verbū est presentis temporis. Unde sensus ē: istud quod nunc continetur vel ē contentuz est istud ꝛ hoc ē falsum: qz aliud continetur in principio orationis. aliud in fine nec vnum ē aliud. Et ē dicendum q sermoni non res sed rei sermo subiectus est ꝛ intentioni dicentis. ¶ Uel dicēdū q sicut demōstratio ad itellectū ē de idiuiduo vago sic ēt ꝟsignificat tps vagū: eo q res de qua ē sermo non ē facta sz etiā fiēda ꝛ aliud ē log de rēb⁹ factis i gb⁹ ex pprietate loquendi significatio refert̄ ad futuꝝ: ꝛ aliud de sermone speculatiuo qui segtur rem ꝛ de operatiuo q p̄cedit. Et talis ē sermo iste. Uū nō ē intentio q ꝓ primo nūc nec pro tēpore antecedenti vltimū nūc sit vꝰ loquutio sue ꝓbatio sermonis sed pro vltimo. Unde sensus ē. Hoc ē corpus meū. i. cōtentū sub his speciebus ē corpus meuz. Et tūc ꝓnomē supponit ꝛ demōstrat ꝓtentū abstrahēdo ab oī differentia tpis. Unde pōt verificari p vltimo istāti loquutōis: sicut si diceretur hic ē panis verificat̄ ꝓ pº istāti. Nomen enim ꝛ pronomen nō consignificant tempus. ¶ Nec obstat q ly ē: quod ē verbuz substantiuuz ꝟsignificat tempus p̄sens: qz poz ē eius significatio qua copulat p̄dicatū subiecto q̄ cōsignificatio temporis que designat tempus illius copule. Unde cum copulatio non compleatur ante vltime dictionis prolationem ꝓ consequens non designatur nisi illud tempus. Unde ē sensus. Contentum sub his specieb⁹ ē corpus meū nūc p̄mo cū hoc dictū ē.

Circa secunduz sūt tres ꝟnes. ¶ Prima q q/ dam dicūt q forma sanguinis p̄cise ē hec. Hic ē calix sanguis mei. vel hic ē sanguis meꝰ: nihil plus addendo. Pro qua opinione adducuntur quatuoz rationes. Prima talis. In illis verbis cōsistit p̄cise sacramēti huius forma que sunt expressiua totius effectꝰ cōtenti in hoc sacramēto cum hoc sacramētū ꝟsistat in cōsecratiōe materie: sz h̄ sunt hꝰ: qz quicqd ē in ꝟsecrata materia exprimit̄ sufficiēter per verba p̄dicta. g̃ ꝛc. ¶ Scōa est talis. Uerba pertinētia ad vsum huius sacramenti magis ptinēt ad itegritatē forme q̄ verba ptinentia ad eius effectū: qz iter hoc sacramētum qō ꝟsistit i ꝟsecratōe materie ꝛ eius effectum ē vsus medius: sz verba ptinētia ad vsum nō sunt de itegritate forme vt illud. Accipite ꝛ māducate vel illō. Accipite ꝛ bibite. g̃ multo minus verba ptinentia ad eiꝰ effectū: talia aūt sūt illa q̄ addūt̄ vt noui ꝛ eterni testaměti vsqz i remissionē peccatoꝝ: g̃ non sunt de essentia forme. ¶ Tertia talis: qz i ꝟsecratōe corporis forma cōsistit p̄cise i illis verbis hoc ē corpus meū. g̃ cum ista nō sint minoris efficacie videt̄ q ꝓcise cōsistat i his verbis nihil addēdo: sicut nec ibi aliqd addit̄. ¶ Quarta talis. qz greci dicūt̄ ꝟficere sicut ꝛ baptiçare: sz ipi i ꝟsecratōe sanguinis nō addūt oia illa verba. g̃ ꝛc. ¶ Solutio. Ad pm̄ dicēduz. q materia ē falsa: qz i illis verbis q̄ xps instituit ꝟsistit forma: ꝛ nō i medietate illoꝝ q̄uis ptinerēt totū effectū. Si eniqs dicat: ego baptiço te ꝛ nihil plꝰ nō ē baptismꝰ q̄uis illō qō addit̄. s. i noīe patris ꝛc. nō ptineat ad effectū: sz ad causam. Et similiter si dicat̄ ꝟfirmo te ꝛ nō addat̄ ꝟsigno te ꝛ chrismate: ꝛ i noīe ꝛc. nō ē cōfirmatio. Ita i ꝓposito qz ex ritu romane eccl'e ab aplis tradituz supponimus sicut acceperunt a domino q illa verba dicantur sub eodem ritu. Jō supponimus illis oībus ꝛ nō pauciozibus cōsecrari. ¶ Ad secundum dicenduz q verba pertinētia ad effectū qui causatur ex vsu huius sacramenti inter qnem ꝛ sacramentum est vsus medius non sunt de essentia sacramenti nec de his verbis fit hic mentio: sz verba pertinētia ad effectum sanguinis xp̄i nō prout est i sacramēto sed prout fuit fusus i cruce pertinēt ad essentiaz ꝓ tāto: qz vt determinatiua predicati sunt posita i oratōe vna que ē ꝟsecratiua sanguinis: nec est cōpleta significatio quousqz tota oratio sit completa. Nec per ꝟsequens ē totalis effectus ante: qz significando causant. Et de talibus verbis ē questio nō de primis. ¶ Ad tertium dicēdum. q nō est miruz si verba cōsecrationis panis sine determinatiōe sufficiūt qz in ꝟsecrādo christus sine determinatōe ea protulit ꝛ talē viz eis dedit: qui potuit ꝛ vni verbo eādez vim tribuere si voluit. Nam quod addidit qō pro vobis tradet̄ nō in ꝟsecrādo sed ante vel post dictuz ē: vt supponimus ex ritu ecclesie: que nec ante nec post illud dicit: que tamē in ꝟsecrādo nihil de verbis xp̄i omittit. In cōsecratione autez sanguinis pro tanto talia verba sine determinatione nō sufficiūt qz christus sine determinatione ea nō protulit: sicut protulit prima. Et sic voluit proferri vt ipse protulit: ꝛ sic habe

re efficaciam sicut tunc habuerũt non aliter. ¶ Si autez queratur quare in cõsecratione sanguinis plus voluit addere determinationem q̃ in ꝓsecratione corꝓoris: põt dici q ideo quia in effusione totali sanguinis fuit consumatum mysteriũ redemptiõis nõ in traditiõe corꝓoris quod die precedẽte factum est: ꝛ quia in lanceatõe expressius significatum est q de latere christi formata ẽ ecclesia sicut de latere Ade dormientis Eua. ideo ꝛc. ¶ Ad quartuz dicendum q si verum est quod dicitur. s. q̃ q aliqua verba omittant ipsi non cõficiunt: licet baptiçent. Nec negãtur conficere propter mutationem forme: sed soluz dicitur q mutatio qualitatis materie q̃ ꝛ fermẽto ꝓficiũt nõ ipedit sacrm̃: licet ipsi ecõtrario dicant nos nõ cõficere: q̃ in azimo conficimus. ¶ Secũda ꝓ̃ est de opinione beati Thome. s. q forma sanguinis ꝓsistit ĩ oibus verbis vsq̃ inclusiue ĩ remissionẽ peccatorũ. Quod probat̃ dupliciter. primo quia cum forma sacramenti sit enunciatiue quicquid est de integritate enunciationis est de integritate consecrationis: sed totum illud inclusiue vsq̃ ad remissionem peccatoꝝ ẽ de integritate enunciatiõis cum sit determinatio predicati. q̃ ẽ de essentia forme. ¶ Secũdo. q̃ sub eodem ritu ꝓferũt totũ a principio vsq̃ in finẽ: dicendo: hic ẽ calix sanguinis mei noui ꝛ eterni testamẽti ꝛc. vsq̃ ĩ remissionẽ peccatorũ: qõ nõ fieret nisi totũ pertineret ad formã cõsecrationis. ¶ Sed q̃dam dicũt has rationes nõ valere: primo quidẽ q̃ determinatio p̃dicati etiã ẽ q pro nobis tradet̃ ꝛ tũ nõ ẽ de essentia forme. Similiter scõa nõ valet: q̃ nõ quecũq̃ ꝓferunt̃ eodẽ ritu sunt de essentia: sicut accepit panez ꝛ buiꝰ q̃ non sunt de essentia. ¶ Sed hee impugnatiões nõ valent: prima nõ: q̃ illa determinatio nõ ponit̃ ĩ forma ꝛ ponat̃ in hystoria euãgely: Alia vero ponit̃ ĩ forma pluscq̃ ĩ hystoria: q̃ nec ĩtentio euãgelistarum fuit ponere formas sacramẽtorũ sed magis hystorias dictoꝝ ꝛ factoꝝ xpi. ¶ Scõa etiaz nõ valet: q̃ nõ oĩa q̃ pertinent ad ritũ sunt de essentia: ꝛ illa solũ q̃ significãt illa q̃ ad eẽtiaz pertinẽt vel ex parte subiecti vel ex parte predicati: ꝛ sub eodẽ ritu ꝓferũtur: ꝛ de talibus ĩtelligitur maior de quibus ẽ illud. No. ꝛ eterni testamẽti ꝛc. ¶ Qõ autẽ dicit magister ĩ littera ꝛ Ambro. de ꝓsecra. di. z. Pãis ẽ in altari qõ illis verbis ꝓficit̃ ꝛ. c. Qz corꝓus. ꝛ reliqua pertinẽt ad laudes ꝛ oratiões referẽduz ẽ ad reliqua que nõ sunt pars oratiõis illius qua fit ꝓsecratio. ¶ Cõfirmat̃ etiaz opinio Thome q̃ ĩ missali ambrosiano vt dicitur totuz hoc vsq̃ in remissionẽ peccatoruz iclusiue scriptũ ẽ litteris aureis sicut illõ. hoc ẽ corꝓus meũ. ¶ Nec obstat si dicat̃ q eniz est etiã scriptũ litteris aureis ꝛ tamẽ nõ ẽ de eẽtia: q̃ hoc est ideo q̃ est ĩ medio partiuz essentialiuz forme. Et ne viderẽt̃ due forme ex disiunctione ideo factuz est. ¶ Tertia ꝓ̃ ẽ declaratio particulaꝝ ĩ forma hac posita ꝝ. Prima clausula ẽ. Hic ẽ eniz calix sanguinis mei ꝓtentiuus. s. vel hic ẽ sanguis. passionis. s. rememoratiuus: Noui ꝛ eterni testamẽti. q̃ eterna que nõ veterascũt promittit lex noua: ꝛ dicendo nouuz: q̃ veterauit prius. huic enĩ sacramẽto vetera cedũt. Misteriũ fidei: nõ q̃ solũ sit hic sicut in signo vt dicũt heretici: sed q̃ aliud credit̃ aliud videt̃: q̃ fides est credere qõ nõ vides sicut exponit Innocẽtius ĩ. c. Luz Marthe. qui pro vobis. s. apostolis ꝛ pro multis. s. omnib⁹ electis effundet̃ ĩ remissionez peccatoꝝ. supple. quo ad efficiẽtiaz: Naz ꝓ toto mundo effusus ẽ quo ad sufficiẽtiaz.

Quãtuz ad tertiuz sunt tres ꝓnes. ¶ Prima. de eo qõ arguit̃. Ubi sciẽduz q̃ forme nõ mutuo se expectãt: q̃ facta ꝓsecratiõe super hostiaz: ipsa eleuat̃: ꝛ tunc precipit̃ hostia a populo adorari. Et de hoc sacerdos debet ĩstruere populum vt dicitur extra de celebratione nisi. Sane. Certum est autem q̃ nõ adoratur nisi quod ẽ ꝛ nõ quod erit. Aut ergo est tũc panis ꝛ tunc si adoraretur esset ydolatria. aut est tũc corꝓus xpi sicut vere ẽ ꝛ tũc nõ expectat̃ forma sanguinis. ¶ Secunda ꝓ̃ ẽ. de sacerdotis defectu qui si in missa morit̃ ꝛ nesciẽs vbi dimisit inchoanduz est a capite. Si autez certũ est vbi dimisit inchoandũ est vbi certũ ẽ ipsuz dimisisse vt ĩ sequenti distinctione dicet̃. ¶ Tertia ꝓ̃ ẽ. q̃ sine verbis precedẽtibus ꝛ subsequẽtibus formas veruz ẽ sacramentũ sicut ĩ baptismo ꝛ alys: quãuis oĩa que sunt ĩ missa ꝛ precipue ĩ canone sint de necessitate precepti. Nec ĩ necessitate. licet solẽnitatez huius sacramẽti pretermittere sicut licet solemnitates aliorum q̃ sunt de necessitate ĩ casu necessitatis pretermittere: q̃ potius gs debz ab heretico baptiçari. q̃ mori sine baptismo. Melius ẽ tamẽ mori sine eucharistia q̃ de manu heretici cõicare. z4. q. i. Lepit. Unde in nulla necessitate. licet celebrare si desit aliqd illoꝝ que de precepto ecclesie ꝛ generali vsu seruant̃: siue sint vestimenta siue hꝰque tamẽ non sunt de essentia. ¶ Ad argumẽtũ in oppositũ ẽ dicendum q̃ in sacramẽto dupliciter aliqd ꝓtinet̃. s. ex vi sacramenti ꝛ ex naturali cõcomitãtia: ꝛ q̃ sacramẽtũ ẽ institutũ ĩ vsuz fideliũ ideo ex vi sacramẽti ꝓtinet̃ in hoc sacramẽto quod ĩ vsuz fideliuz venit. Et q̃ in pane ꝓsecrato nõ continetur sanguis xpi sed q̃ est ĩ vsu potus fideliuz ideo nõ continet̃ ibi ex vi sacramẽti sed ex naturali ꝓcomitantia qua conuenit vt corꝓus christi nõ sit sine sanguine. Et econuerso ẽ de vino consecrato. Unde panis nõ conuertitur per vim primoruz verboꝝ in corꝓus extra sanguinẽ: sz in corꝓus sine sanguine veniente in vsum potus fideliũ. Secũdũ hoc debet intelligi illud quod dicitur extra de sum. trinita. c. i. §. Una. ita transubstãtiatis pane in corꝓus ꝛ vino ĩ sanguinẽ. s. ex vi sacramẽti. Quolibet trãsubstãtiat̃ in vtrũq̃. Causa autez quare corꝓus diuisim ꝓsecrat̃ ꝛ sanguis cuz tamẽ nõ sint diuisa potest sumi ex vsu ad quem est sacramentũ: quia mãducatio in cibo ꝛ potu cõsistit: ꝛ etiam ex eo quod per sacramentum representatur: quia in passiõe christi sanguis a corꝓore diuisus fuit.

¶ De duobus modis mãducãdi. Di. IX. a

Et sicut due sunt res illiꝰ sacrãmti ita etiam duo modi manducandi. Unus sacrãmtalis. s. quo boni ꝛ mali edũt. Alter spũalis quo soli bõi mãducãt. Unde augu. Quid est xpz mãducare? Nõ est hoc soluz ĩ sacramẽto corꝓoꝰ eiꝰ accipe: multi. n. idigne accipiũt: sed in ipso manere ꝛ habere ipsũ in se manentem. Spualiter. n. mãducat q̃ ĩ vnitate xpi ꝛ ecclesie quã sacramẽtũ significat manet. Nã qui discordat a xpo: nec carnẽ xpi mãducat: nec sãguinẽ bibit: ꝛ si tante rei sacramentum ad iudiciũ sui quottidie accipiat. Spiritualem manducationem augu. distinguens a sacramentali ait. Ut quid paras ventrem ꝛ dentem: crede ꝛ manducasti. Credere. n. in eũ hoc est comedere panem ꝛ vinum. Qui credit in eum mãducat eũ. Item. Quo mãducandus est christus? Quomodo ipse dicit. Qui mãducat carnem meã ꝛ bibit sanguinem meũ in me manet ꝛ ego in eo. Si ĩ me manet ꝛ ego ĩ eo: tũc bibit: qui vero in me nõ manet nec ego ĩ illo: ꝛ si accipit sacramẽtum: acqrit magnum tormentũ. Item. Nulli

ambigēdū est tūc quēcūz corpis ⁊ sanguinis dñi
participē fieri qñ xpi mēbrū efficit: nec alienari
ab illius panis calicisqz ꝓsortio: ēt si antecēz illū
panem edat ⁊ calicem bibat de hoc seclo i vni-
tate corporis constitutus abscedat: quia illius
sacramenti beneficio non priuatur: quando ille
in hoc quod illud sacramentum signat inueni-
tur. In illo enim sacramēto corpus ⁊ sanguinē
suuz nobis cōmendauit quod ⁊ fecit nosipsos.
Nam ⁊ nos corpus ipsius facti sumus. Item
qui discordat a christo nō manducat carnē eius
nec sanguinem: ⁊ si tante rei sacramētum ad iu
dicium sibi quotidie accipit.

¶ De errore quorundam qui dicunt a bonis tā
tum corpus christi sumi. b

b Ec verba ⁊ alia huiusmodi vbi de spi-
rituali manducatiōe agitur quidam ob
tuso corde legentes erroris caligine ino
luti sunt adeo vt presumpserit dicere corpus ⁊
sanguinem christi: a bonis tantum sumi ⁊ non
a malis. Sed indubitanter tenendum est a bo
nis sumi: non modo sacramentaliter: sed ⁊ spi-
ritualiter. A malis vero tantum sacramenta-
liter. i. sub sacramento. s. sub specie visibili car-
nem christi de virgine sumptā ⁊ sanguinez pro
nobis fusum sumi: sed non mysticam que tan-
tum bonorum est. Quod subditis probatur te
stimonijs. Grego. Est quidem i peccatoribus
⁊ indigne sumētibus vera christi caro ⁊ verus
sanguis: sed essentia: non salubri efficiētia. Ite
Augustinus. Multi indigne accipiunt corpus
domini de quibus apostolus ait. Qui manduc
cat ⁊ bibit calicem domini indigne iudicium si
bi māducat ⁊ bibit. Per quod docemur cēz sit
cauendum male accipere bonum. Ecce enim
factum est malum: dum male accipitur bonū:
sicut econtra apostolo factum est bonum: cuz
bene accipitur malū. s. dū stimulus sathane pa-
tiēter portat: ergo ⁊ mala prosunt bonis: sicut
angelus sathane paulo: ⁊ scā obsunt malis. bo
nis sūt ad salutē: malis ad iudiciū. Unde q mā-
ducat ⁊ bibit indigne iudiciū sibi māducat ⁊ bi
bit: non qz res illa mala est: sed qz malus male
accipit qō bonū ē: Idē. Indigne qs sumēs cor
pus xpi non efficit: vt qz malus est: malū sit qō
accipit: vel qz nō ad salutez accipit nil accipiat.
Corpus enī ⁊ sāguis dñi nihilominus erat i illʼ
gbꝰ ait aplꝰ: q māducat indigne ⁊c. His alijsqz
pluribus aperte ostēditur q etiā a malis verū
corpus christi ⁊ sanguis sumit: sed sacialiter:
non spiritualiter.

¶ De intelligētia quorundā verborꝫ. c

Ecundum hos duos modos sumendi
intelligētia quorūdā verborꝫ ambigue
dictorꝫ distiguēda ē. Ait. n. Aug. Bonꝰ
accipit sacramentū ⁊ rem sacri: malus vero sa-
cramentum ⁊ non rem. Sacramentum hic di
cit corpus xpi proprīū de virgine natum. Rem
vero spiritualem christi carnem. Bonus ergo
vtrāqz christi carnaz accipit. Malus vero tm
sacramentum. i. corpus christi sub sacramento
⁊ nō rē spūalē. Item. Non māducās māducat
⁊ māducās non māducat: qz non māducās sa
cramentaliter aliquādo māducat spiritualiter
⁊ ecōuerso. Et q māducāt spūaliter veritatem
carnis ⁊ sāguinis dicunt sumere: qz ipsam effi
cientiā hñt. i. remissionē pctōꝝ pro q̄ videt ora-
ri cū dicit. Perficiāt in nobis dñe q̄sumus tua
sacramēta qō continent: vt qō nunc specie geri
mus rez veritate capiamus. Rez veritatem di
cit ipsam efficientiā q̄si per hec sacramenta pre
sta: vt sicut sacramētaliter carnem christi sumi-
mus: ita spiritualiter sumamus. Ul petit sacer
dos vt christus qui nunc sub specie panis ⁊ vi
ni sumitur mānifesta visione sicut in essentia di-
uinitatis est quandoqz capiat. Constat ergo
a bonis ⁊ a malis sumi corpus christi: sed a bo-
nis ad salutē: a malis ad perniciē. Qō. I.

Jrca distinctionez. 9. queruntur quat
tuor. pº vtrum peccator possit
sumere corpus xpi. zº vtrum debeat. 3º
vtrum pollutio impediat. 4º vtrum pec-
catori sit neganda cōmunio.

Primo ergo q̄ritur vtruz. peccator
sūmat corpus christi. Et vi-
detur q nō: qz plus potest angelus bonus vel malus q̄z pec-
cator: sz nullus angelus etiam in corpore assumpto potest
manducare. ġ. ⁊c. Contra. Nō minus potest peccator q̄z
brutū. Sed mus q̄zdoqz ipm comedit. ġ ⁊c. Respōdeo
circa istā questionē sunt 3ª videda: primo de diuersis mo-
dis sumendi: secūdo de creatura ratiōali quomodo sumit
corpus christi. 3º de creatura irrationali.

Circa primuz sunt tres ꝑnes. Prima. q̄ con pª ꝑ
uēienter sumit p modū māduca
tiōis: extra de sūma tri. c. i. ꝯ. penlt̄io. In misteriū vnitatis:
vt sumamus ipsi de suo qō accepit ipse de nro. Non possu-
mus āt magis sumere corpꝰ qō a nobis sumpsit q̄z p man-
ducationē p quā fit vnū ex manducāte ⁊ manducato: Dif
fereter tamē in cibo q assumit ad cibatū ⁊ i isto qō ad se su
mit: qz spūalia ꝯtinent ea in gbus sūt: sicut anima corpꝰ vt
dicit i fi. p̄mi. de aia. vt ea recedēte marcescat corpꝰ: qz sic̄
soluto dolio fundit vinū sic eadauer redigit in puluerem.
Et ideo dictū ē Aug. Nec tu me mutabis in te sicut cibuz
carnis tue: sz tu mutaberis i me. Scda ꝑ ē. q ē duplex zª ꝑ
modus manducandi. s. spūaliter ⁊ sacramentaliter: de cō-
secra. di. 2. c. qz passus ⁊c. Qui māducat cū mlt̄is alys. Uñ
aligs māducat sacramētaliter ⁊ spūaliter vt i fide ⁊ chari-
tate cōicans. alius neutro mō nec sacr̄aliter nec spūaliter:
sic̄ peccator nō cōicans: tertiꝰ sacramētaliter nō spūaliter:
sicut peccator fidelis cōicans: q̄rtus spūaliter ⁊ nō sacr̄ali
ter vt iustꝰ nō cōicans. Sed si habet actu deuotionē ad sa-

crametū vt deuote audiēs missaz tūc magis: si autē desiderz cōicare aut celebrare nec possit: tūc maxime. ¶ Tertia ꝑ est. an manducatio sacrālis sit de necessitate saluti s. Dicūt iuriste. q cū sint septē sacrā. Dis versibus cōtenta. Ordinat z iūgit: baptiçat chrismat z vngit. Peccatū plāgit in altari sacra tāgit. duo sunt volūtatis. s. ordo z matrimoniū: Alia qnqz sunt necessitatis. Unde versus. Ordo volūtatis iungit dant. ſ. necesse. Ita notat Hlo. de ꝓsecra. c. Ueniēs. Et. i. q. i. ſ. ſz notādū. Theologi aūt cōiter dicūt oppositū. s. q ſūt duo necessitatis. s. baptism⁹ z pnia z alia qnqz ſūt volūtatis nisi eucharistia: q̄ ꝓpter ꝑceptū ꝓcily de. pe. z remiſ. c. Dis. ē de necessitate semel i āno. Qz āt dicit. Nisi māducaueritis: itelligūt de ſpūali māducatiōe vel de illo q̄ puipēdit z ꝺtēnit. ¶ Quidā vero satis probabiliter dicūt q omnia ſūt necessitatis aliquo modo vel alicui. Dicūt enīz q sacramentū esse necessariū ad salutē pōt intelligi dupliciter: Uno modo ratiōe ſui. Alio modo ratiōe preceptī. ratione sui q̄dō effectus ei⁹ ē necessarius ad salutē. Et sic dicendū est q sacramentoz q̄daz sunt de necessitate salutis q̄tū ad cōitatē ita. s. q ab aliq⁹ vel aliquo summanī: nō aūt a q̄libet persona. Et talia sunt ordo z matrimoniū: qō patet qz effect⁹ cuiuslibet istoz necessarius est cōitati. Naz sine ordine nō esset q ministraret sacramēta cōitati q̄ sunt de necessitate salutis: saltez sacramentū penitentie quo ad lapsos in peccato mortali. Sine matrimonio etiā nō maneret cult⁹ diuinus deficientibus fidelib⁹. Quia tamē pro cōitate ad hos actus sufficiūt alig: ideo nō q̄libet persona ad hoc obligaī nisi in casu vbi tota cōitas deficeret nisi persona suppleret. Alia sacramenta sunt necessitatis q̄ respiciūt personā quālibet sicut baptism⁹ quo ad omnes. penitentia quo ad lapsos. Ratio ē. qz illa sacramenta ſūt de necessitate salutis quo ad omnem personaz q̄ ordinanī ad tollendū defectū incompossibilē saluti: baptismus z penitētia sunt hꝺ: baptism⁹ quo ad omnes q̄tū ad pctm̄ originale: qz omnes nascimur filyire Ephe. z. penitētia: quo ad mortale tollendū quo ad lapsos: vtrūqz est incompossibile saluti. q̄ ista sunt de necessitate salutis: vt. s. actu suscipianī vel voto si articulus necessitatis susceptionez actualē ipediat. ¶ Alia sacra ſūt de necessitate salutis ratiōe ꝑcepti. s. eucharistia z extrema vnctio: p̄ qdē ratione ꝑcepti diuini: qz cū sacra sint ſtituta pp salutē viatoz hominū nō videt q absqz contēptu viator possit totaliter cōtemnere habita copia ministri ea ꝓferre valentis z volentis. Unde q talia nō recipit. s. eucharistiā z extremam vnctionē qñ ꝓbabiliter īminet ei exit⁹ de statu viatoris z ecclesie militātis videt ꝺtemnere ꝑceptū diuinū. Et pp hoc dictū fuit supius. d. 7. q ꝓfirmatio ē de necessitate salutis qñ īminet casus ꝓfitendi fidē cozā psequutoze: qz qui tūc nō recipit sacramētū ꝓfirmatiōis nonduz receptū habita opportunitate ꝓferentis cū pro tūc īdiguerit effectu eius videt esse ꝺtemptor sacrī qō est ꝺtrariū saluti: Patet q̄ q eucharistia nō ē de necessitate salutis ratiōe sui q̄ſi eius effect⁹ sit necessarius ad salutē: cū ei⁹ effect⁹ sit confirmatio in bono z i gratia qō ptinet ad pfectionez magis q̄ ad necessitatē. Est tñ de necessitate salutis ratiōe ꝑcepti diuini: ité ratiōe ꝑcepti ecclesie q̄ statuit q semel i anno sumaī. s. i pascate: extra de pe. z remiſ. Dis vtriusqz sexus. ¶ Dec positio videt ꝓbabilis i hoc qō dic̄ q ordo z matrimoniū ratione sui ſūt necessaria cōitati: qz sine ordine non pōt penitētia q̄ necessaria ē perfecte ministrari: nec sine mr̄imonio numerus electoz pōt debite compleri z sic sunt necessaria cōitati: ſz nō singulari persone nisi ꝺstarz ei q sine ea ꝺtrahēte vel ordinē suscipiente nō posset numerus electorū cōpleri. Tūc enī teneret vnusqsq: qz eadē ratione qua i ꝓncipio generis humani ꝑceptuz illud ligabat Crescite z multiplicamini: etiā pōst diluuiū: q libet p̄mogenit⁹ tenebaī esse sacerdos: forte fortiori ratiōe nūc teneret ille sine quo h̄ fieri nō possent si certū esset. Ratiōe sui sunt necessaria singulis. baptismus quo ad omnes. penitētia quo ad lapsos i mortale post baptismū. Et sicut post cōciliū Dis vtriusqz. nō sufficit semel ante mortē ꝓfiteri ad qō solū obligabat illud diuinū ꝑceptū ꝓfitemini alterutz pctā vra. Jaco. vlti. sed oz semel i anno. sic post ſtatutū de duob⁹ tē poꝛib⁹ baptismi. s. i pascha z pentbc. nō licuit vltra differre: nisi ex cā: q̄uis pus sufficerz semel i vita. ¶ Reliq̄ aūt tria sunt necessaria nō ratiōe sui cū ad salutez sufficiat gratia q̄ pōt haberi nō obstāte originali p baptismū nec obstāte actuali per penitentiā sed ratione ꝑcepti. ¶ Hoc aūt nō ꝓpter rationē istius positionis q̄ ē q ea q̄ sunt instituta a deo p salute viatoz sunt necessario sumēda i vita. Nā si hec ratio esset bona tunc homo teneꝛetur ordinari z cōtrahere matrimoniuz: cum hec duo sacramenta sint propter salutez viatoruz instituta non solum cōmunitati sed cuilibet singulari: qui non esset debite in vita sine matrimonio parentum: nec haberet debite sacramenta salutis nisi ab ordinato. ¶ Si dicatur q sunt pro salute viatoruz non sicut a quolibet suscipienda sed a quibusdam tunc est petitio principy q hec magis sint p singulis q̄ illa. ¶ Preterea consilia sunt a deo data pro salute viatorum: nullus autem tenetur ea implere nisi velit. Unde eadem conclusio aliter probatur dupliciter: Primo qz dicitur i decreto distin. i i. In his rebus in quibus nihil certi diuina lex statuit considerandū est quid mos populi habeat: z sicut preuaricatoꝛes diuinarum leguz sic trāsgressoꝛes ecclesiasticarum consuetudinuz coercendi sunt: sed ecclesiastica cōsuetudo est egris dare viaticum z extremam vnctionem aliter nisi peterēt nō reputarentur boni christiāi. ergo ꝛc. Et per accidens possent hec esse necessaria attrito non cōtrito non valenti confiteri z potenti communicare z inungi vel confirmari: virtute quoruz sacramētoꝛum de attrito fit cōtritus: quia ex quo fictus non est gratia sibi infundit. Unde si nō potēs log habet mortale dū morīt qz nescit se cōtritū: exponit se periculo nisi cōicet z iungaī. Unde pp peccata p negligentiā oblita delenda debet vtrūqz suscipe. ¶ Scōa rō ē qz cū sit eadē ratio de istis tribus videt q eucharistia sit i ꝑcepto diuino z p cōsequens alia. De eucharistia patet q papa nō pōt illā rē q̄ per diuinā ordinationem cadit sub consilio tm̄: ponere genāliter z vlr sub ꝑcepto: puta ꝑcipere q oēs teneanī ad virginitatez z ad voluntariā pauptatē z obediētiā z hꝺ. Sz ipse pōt ꝑceptū diuinū sine tempoꝛe datū determinare quo ad tps: vt patet i ꝓfessione ānua. Uñ cū potuerit ꝑcipere cōiones in pascate. q̄ illa erat i ꝑcepto: ſz tps i cōsilio qō determinare potuit: ſz alicui videret q q̄ ratiōe nō pōt ponere in precepto substātiā fci q̄ ē i ꝓsilio pari ratiōe nec tps: maxime qz obligat ad aliqd plries faciēdū ad qō homo nō nisi semel tenebaī: tū etiā qz pari ratōe posset obligare ad cōfitēduz oi anno qōlibet mortale cōmissiuz ad qō ꝓfitēdū homo nō teneī nisi semel: qō tamē multi negarēt. s. papā posse obligare boiez ad plurics ꝓfitēdū idē pctm̄. ¶ Utz aūt ille q cōicauit i pascate si illo āno moriturus sit teneaī tūc iteꝛ cōicare: videt q nō qz a ꝑcepto diuino liberatus ē semel i vita cōicādo sicut semel ꝓfitēdo. Jtē a ꝑcepto eccl̄ie cōicādo i pascate illo āno. Sicut. q̄ nō teneī iteꝛ ꝓfiteri: ita nec cōicare vt videt. Quod satis est rationabile si non distat multum a communione: puta quia eadem hebdomada vl̄ gndēa egrotat q̄ cōicauit. Sz si diu ē q nō cōicauit maxime si cōicādo nō cogitabat se agtare a ꝑcepto diuīo: sed tm̄ a positiuo: vl̄ etiam si cogitabat: tm̄ propter gnālē ꝓsuetudinē xp̄ano moriētiū q viaticū petūt teneī petere. Et sil̄r si i alia īfirmitate diu ē z iunct⁹ fuit nihilominus in noua īfirmitate diu z postea superuenīēte oz iterum inungi.

Circa z⁹ sunt tres cōclusiōes. ¶ Prima. q peccatoz sumit coꝛpus xp̄i vere z sacr̄aliter si habz fidē:

vel saltem id qō res ē ⁊ sacr̄m. i. corpus xp̄i verū: siue bēat fidē siue nō. Et qō dicit glo. de cōsec. di. 2. c. Trib⁹ q̄ q̄dcito spēs vētib⁹ terūtur in celū rapi r̄: lz dicat eē certū: est tn̄ hereticū ⁊ sibi ꝓpi ꝺicit: qz ꝑus reprehēdit illos q dicūt q nō trāsit corp⁹ xp̄i ad stomachū: qz dicit ead. di. c. Si quis p ebrietatē. q qui eucharistiā euomuerit peniteat sic vl̄ sic. Non pōt aūt eucharistia euomi ⁊ a stomacho reyci nisi in stomachū sit traiecta. Quādiu. n. maneret substantia panis si eēt: tādiu manet corpus xp̄i succedēs: ⁊ q̄diu maneret suba vini: tandiu manet sanguis. Qz etiā dicit glo. q insecessum nō emittit̄ sed p sudorez vel aliter emanat: ēt fatuū ē fingē: qz p secessū tal̄r emittunt̄ spēs sicut emitteret̄ suba pānis vel vini nō al̄r. Hic aūt qñq nō corrupta emittuntur vt in habētib⁹ fluxū: g̃ ⁊ spēs. Propter qō nō esset dāda eucharistia hūti talē fluxū: q itegrū emittit B qō sumit sic̄ nec hūti vomitū. cū illō cederet magl̄ i irreuerētiā q̄ istō. Corp⁹ aūt ⁊ sanguis xp̄i tādiu sūt i vētre ⁊ q̄cūq alibi q̄diu spēs manēt: ⁊ q̄diu sb eis suba ꝓuersa māsisz si eēt. Nec ꝓpter secessum fluxꝰ vētris corrūpuntur: sicut nec p vomitū: qz si spēs incorrupte euomūtur vel egerūtur vere ē ibi corp⁹ xp̄i. Et sicut Hre. nō hz p inconueniēti q xp̄s a diabolo p̄miserit se in montē ⁊ supra pīnaculū tēpli portari: qui permisit se a membris diaboli crucifigi: sic i ꝓposito: maxime qz per omnia hoc corpus xp̄i manet incontaminatum. ¶ Et quod arguitur q i maliuolam aīaz nō introibit sapientia verū est de inhabitatione spūali non sacramētali. ¶ Et qō dicicitur q iste cibus non vadit in vētrē sed in mētē: verū est finaliter: qz est propter mētem nō propter ventrē: sed illuc vadit sacr̄aliter quo spēs localiter. ¶ Scōa ꝓ ē. q sancti pr̄es xp̄m māducauerūt spūal̄r: qz p fidē ⁊ charitatē sibi icorporati fuerūt. Nō aūt manducauerūt sacr̄m hoc nec xp̄m in sacro sacr̄al̄r: qz nō sumpserunt real̄r qō nōdū erat. Sz nec sacr̄aliter ēt si fidē explicitā habuerint: ⁊ deuotionē: puta Abraā recipiēdo panē ⁊ vinū a Melchisedech si intellexisset eucharistiā: sicut vidit diē xp̄i vidit ⁊ gauisus ē: nō pp hoc sacr̄z spūal̄r manducasset: qz sacr̄m añq eēt institutum nullo modo sumi potuit. ¶ Qō ergo dr̄ bibebāt aūt de ꝓsequnti: eos petra: petra aūt erat xp̄s: intelligit̄ de xpo fz se nō de sacro nec de xpo: put est i hoc sacro. ¶ Tertia ꝓ est. q nullus angelus bon⁹ nec malus ēt in corpe assumpto pōt corp⁹ xp̄i māducare sacramētaliter lz posset in os ponere ⁊ masticare ⁊ traycere: qz nō est māducare cū i corpe assumpto ñ exerceāt opa vite. Sil̄r istō sacr̄z nullus angelus pōt spūal̄r māducare: qz B nō est nisi illoz q pñt corpal̄r māducare. Et ꝑterea bonus angelus sumēdo spēm in corpe assumpto fidē nō hz sed visionē. Māducare aūt xp̄m spūal̄r nō ꝓuenit malis angel̄ qui charitatē nō hūt. Bonis āt ꝓpetit illo mō quo vniunt̄ xpo: sicut membra capiti: quod est quantum ad rationem influentie non quantum ad conformitatem nature.

Circa 3m sunt tres ꝓclusiones. ¶ Pria. q brutū nullus sacr̄m pōt suscipe nisi istud: qz essentia alioz sacramentoz est actio vel passio hois: puta ablutio hois. vnctio ⁊ hꝺ. Unde si abluer̄et vel vngeret̄ brutū nō eēt baptismus nec sacr̄m. ¶ Scōa ꝓclusio ē. q pōt istud sacr̄z suscipere: qz eiꝰ essentia est materie cōsecratio quā brutum vere sumit qz vere māducat spēs sub qb⁹ vere est corpus xp̄i. Et dato q p hoc reddātur i habiles ad vsum hominis propter quem sunt: nihilomin⁹ ōpropter hoc desinit ibi esse corpus xp̄i: sicut per hoc q aqua cōgelatur nō desinit esse benedicta: sed per accidens est: sicut si homo comederet hostiā cōsecratā quā crederet simplicez: quaz si brutuz manducare nō possit miraculū ē: sicut asinus heretici māducare nō potuit: sed flexis genibus hostiam adorauit.

¶ Tertia conclusio est de hostia ꝓsecrata quā mus comedit quid faciēdum sit. ¶ Rō. si mus capi potest exenterari debet: ⁊ mus quidez debet cōburi ⁊ cinis in piscinā ꝓyci. Pars aūt hostie si homo eam sūmere horreret debet in tabernaculo reuerenter reponi ⁊ tādiu ibi dimitti quousq naturaliter consūmatur. ¶ Ipsa aūt nequaq debet i piscinam ꝓyci sicut quidā sacerdos fecit de micha repta i calice post consecrationē. ¶ Nec etiam debet cōburi ⁊ cinis in piscinā ꝓyci: sicut fecit alius sacerdos de hostijs mucidis consecratis: qz hoc est immane sacrilegiū. Et iō q̄tūcū q modica particula inueniatur cum reuerentia debet repeni: qz in quacūq parua particula est totum corpus xp̄i. Et si quidem homo esset tanti feruoris q huiusmodi non horreret: sed eā sumeret comendandus esset dum tamen esset ieiunus: sicut beatus Hug. Cluniacensis comēdauit Hoderanū sūmentem portiunculas eucharistie q̄s leproſus cū vilissimo sputo euomuerat dicens craticulā Laurenty fuisse tolerabiliorem. Et sic dicitur: de conse. di. 2. c. Tribus. q portiones fragmentorum ō reliquijs cōmunionis populi debent sūmi a ministris: non in crastinum reseruari. s. si sunt ieiuni. Als debent seruari in crastinum sūmē de. Sz eucharistia integra pro infirmis reſuatur. Si aūt non sit ieiunus ꝓpter generalem prohibitionem q pransus eucharistiam non sūmat: sumere non debet cū sit vera eucharistia i minima particula: nec necessitas excuset cum reseruari possit. Nam de gutta sanguinis stillāte que recolligi non potest necessitas est lambendi. Unde tunc etiam pransо lambere liceret forte fm illud capitulū: de consec. di. 2. Si per negligentiam. ¶ Ad argumentum in oppositum dicendū q non est simile: sicut visum est. Qō. II

Secundo queritur vtruz peccatori liceat sūmere corpus xp̄i. Et videt̄ q non: qz minus est videre vel tāgere q̄ sūmere: sed peccatori nō licet videre qz bethsamite videtes archā dñi sunt ꝑcussi. i. Reg. 6. non licet etiam tangere qz Oza tangens archā dñi ꝑcussus est. 2. Reg. 6. g̃ nec sumere licet. ¶ Contra qz oēs peccauerunt: ⁊ peccatores cōstituti sunt: qz oēs declinauerunt ⁊ nō est q faciat bonum nō est vsq ad vnū: g̃ nullus deberet cōicare: ergo ⁊c. ¶ R⁹. circa id qō queri r̄ videda sunt tria. Primo id quod queritur. 2⁹ ostendetur grauitas peccati indigne siue cū peccato mortali sūmēti. 3⁹ pp argumētū factū videbit̄ vtrū peccatori liceat corpus xp̄i videre vel tangere.

Quantū ad primū ē sciendū q peccatoz sumens hoc sacramentū aut est sibi conscius ō peccato mortali aut nō: si sic peccat mortaliter sumendo nō contritus ⁊ nō cōfessus si haberet copiā sacerdotis. Rō est: qz irreuerentia ⁊ abusus tanti sacramenti nō pōt eē sine peccato mortali: sz in accipiēte cū cōsciētia mortalis ē irreuerētia ⁊ abusus tanti sacramenti: g̃ talis abusus ⁊ accessus nō est sine mortali. Minor ꝓbat̄ dupl̄r. 1⁹ ex modo sumendi B sacr̄z sic. Sic̄ vsus cibi corpal̄ñ ꝓpetit nisi viuēti corpal̄r sic nec vsus cibi spūalis nisi viuēti spūal̄r: peccator aūt est mortuus spiritual̄r: g̃ abutitur si sumat. ¶ Scōo pz idem ex re sacr̄i: q ē duplex. vna ꝓtēta ⁊ signata: qne ē xp̄s. Alia signata: fz ñ ꝓtēta q̄ ē corp⁹ mysticū ei⁹ qō ē societas scōz si bi ⁊ 1⁹ capiti p charitatē cohērētiū. Ex B āt arguit̄ sic. Qui cūq ad B sacr̄z accedit ꝓtēdit se anelare ad vnionē cū xpo ⁊ mēbris ei⁹: fz existēs i ꝓscia mōtal̄ ad B ñ tēdit sz magl̄ recedit: g̃ pctōr accedēs cū ꝓscia mortal̄ re⁹ ē fictōis: cū vnū ītēdat ⁊ aliō ꝓtēdat: fictio āt respectu sacri. ⁊ maxie tal̄ est pctm̄ mor. le: g̃ ⁊c. Si āt pctōr nō sit ꝓsci⁹ ō pctō mor. li B pōt eē dupl̄r. vno⁹ qz nescit se B cōmisisse pctm̄. 2⁹ qz scit se cōmisisse sz reputat sibi fuisse dimissuz: qz credit se ꝓtritū eē. Pri⁹ pōt ꝓtigē dupl̄r. vno⁹ qz nō recolit ō fctō. alio⁹ qz recolit sz nō credit illō eē pctm̄ qō tn̄ fz vītatē pctm̄ ē. Si nō recolit ō fcō: aut discussit ꝓsciaz aut nō. Si discussit: ⁊ tn̄ nō recolit nō peccat accedēdo ad sacr̄z: imo forte venia obliti cōseqūt ex vi sacr̄ti. Un̄ Aug. dic̄ i quodā fm̄e q corpus

dom̃i duz manducaẽ viuificat mortuos. Si vero non discussit diligenter: ꝛ ob hoc non deuenit in notitiã peccati cõmissi peccat mortaliter. Ratio horũ duoꝝ ẽ: qz voluntaria omissio circũstãtie que ad factũ requirit nõ excusat sed aggrauat: sed discussio ꝯscientie ẽ cõdicio que requirit in suscipiẽte hoc sacrãmẽtũ iuxta illud. 1. Cor. ii. Probet se ip̃m homo ꝛc. ergo talis omissio nullũ excusat ꝫ aggrauat: ergo si propter idiscussionẽ ꝯsciẽtie aliqs nõ recolit de peccato nõ excusatur qn accedat ad sacr̃m vt peccator. Nam ꝛ iustus accedens ad hoc sacr̃m sine discussione forte peccat: nisi qz in ipso iusto qui cõsueuit passiz scrutari ꝯsciẽtiã suã sufficit breuis ꝛ quasi trãsitoria discussio: q̃ nõ sufficeret in alio. per eandẽ rõnem diligẽs discussio excusat istuz qui nõ recolit ꝺ peccato cõmisso: ex quo feꝯ quod i se fuit. Si aũt recolit licet de facto nõ credat illud esse peccatum nõ excusatur quin peccet accedendo: quoniã ignorãtia q̃ nõ excusat faciẽtẽ a peccato dum facit nõ excusat eũ a peccato dum sacr̃m recipit: ꝫ talis est huiꝰ ignorãtia. Nõ. n. excusat faciẽtez a peccato ex quo ponim⁹ eũ in peccato: lz ignoret. Nec enĩ ignorãtia vel est iuris vel particularis circunstantie quã talis tenebatur scire: alioquin nõ peccassz: ergo non excusatur quin accedat vt peccator ꝛ p ꝯsequẽs peccat. Qui ãt scit se cõmisisse peccatũ credit tamẽ sibi eẽ dimissum qui credit se esse contritũ ꝛ scit se eẽ ꝯfessum nõ peccat si sacr̃m sumat: qz vbi nõ põt haberi certitudo plena sufficit ꝓbabilis cõiectura. ſ. q̃ homo doleat de ꝑterito: ꝛ caueat ꝓ ꝓpositũ de futuris. Sed si hõ nõ habeat nisi venialia nũc̃ impeditur. Unde de ꝯsecra. di. 2. Si non tã ta sint peccata: vt ꝓ eis quis excõicet. i. mortalia nõ debet se a medicina corꝑis ꝛ sanguinis domini separe. i. non tenetur. Si aũt homo est cõtritus ꝛ nõ ꝯfessus de pctõ mortali nõ debet cõicare quouscz confessus fuerit: nisi necessitas vrgeat: vel qz est dies pasce qua teneꝯ celebrare parochianis vel cõicare: nec habet qui eũ possit absoluere: vel parochianus habet casuz epalẽ a quo curatus non põt absoluere. Tũc enim potest cõicare cũ spe postea confitendi. Si aũt dubitat vtrũ sit i mortali aut credit se esse in eo: ꝛ tunc aut hoc est ex ꝯscientia scrupulosa ꝛ temeraria: aut ex probabili cõiectura. Si ꝓmo modo: debet ꝯsciẽtiaz deponere: ꝫ quouscz ꝯsciẽtiam deposuerit cõicare nõ debet: qz cõsciẽtia erronea ligat ꝛ obligat. Si scõo mõ debet ꝺeri ꝛ cõfiteri: alr̃ periclo se exponit. Si vero credit se non habere mortale si fecit quod debuit non peccat: ꝫ sibi dimittitur: vt dictũ est. Si nõ fecit qꝺ debuit peccat: ꝫ minꝰ q̃ sciẽs.

p⁰ ꝑ **Quantum** ad z^m sunt tres ꝯclusiones. ¶ Prima. q̃ cõicare cũ ꝯsciẽtia peccati mortalis: videtur mediũ inter peccata que comittuntur in deuz: ꝛ q̃ cõmittuntur in ꝓximũ sicut homo assumptus est mediꝰ inter deũ ꝛ dominẽ. Et ideo q̃tũ ẽ ex parte obiecti videꝯ grauius q̃ oẽ peccatũ i ꝓximũ cõmissum: q̃uis ex genere operis ꝛ ex cõtemptu faciẽtis possit illud esse grauius: quẽadmodũ homicidiũ est grauius q̃ violatio sabbati q̃ ẽ cõtra deũ. ¶ Ulterius videꝯ q̃ licet dicaꝯ reus sanguinis ꝛ corꝑis dñi: q̃ nõ ita grauiter peccet: sicut crucifixores: quãtũ ad hoc q̃ illa ꝓtumelia fuit tũc facta xp̃o in ꝓpria forma. hec aũt in alia effigie. Sed quãtũ ad ignorãtiã quã illi habebãt ꝺ xp̃o: xp̃ianus ãt credit xp̃z hic eẽ ꝛ nihilominus indigne sumit: ideo plus peccat q̃tũ ad hoc. ¶ Scõa cõclusio est. Qz licet infidelis indignioz sumat hoc sacr̃z q̃ fidelis peccatoz: qz infidelitas est grauius peccatũ: tamen fidelis peccatoz indignius sumit. Et ideo grauiꝰ peccat q̃ z^ꝑ ? infidelis sumẽs ifideliter. ¶ Tertia ꝯclusio est. Qz peccata spũalia q̃tũ ad genus peccati plus reddũt hoiem indignũ ad huius sacr̃i ꝓceptione q̃ carnalia: qz carnalia sunt maiozis infamie ꝛ minozis culpe ꝫm Grego. ꝫ ratione scãdali ꝛ distractionis ꝛ ratione certitudinis plus impediunt: qz plus homo scit in istis quid mortale ꝛ quid veniale q̃ ĩ alijs. Et iterũ plus scãdalizãt: ꝛ plus hominẽ distrabũt.

p⁰ ꝑ **Quãtum** ad z^m sunt ẽt tres ꝯclusiones. ¶ Pria q̃ peꝯ catoꝛi licet videre hoc sacr̃m: ex quo non est excõicatus nec suspensus nec interdictus. Illis aũt nõ licet sancta intueri. Unde tẽpoze interdicti qui ꝓsozant fores ecclesie ad vidẽdum corꝑ xp̃i male faciunt: non tñ vt puto mortaliter delinquũt: qz sola visio nõ est participatio. Sed nõ habenti vinculũ ecclesie ꝫ solũ culpe cum habeat fidem ꝛ baptismũ licet videre: sed non sumere: qz nõ habet charitatẽ que incoꝛporat. ¶ Secunda conclusio ẽ. z^ꝑ ? Qz non licet peccatoꝛi hoc sacrãmẽtũ tangere nisi in necessitate: vt si inueniret in luto nec eẽt alius qui vellet eleuare. ¶ Si aũt bethsamite ꝑcussi sunt: hoc est: qz ꝓhibitum erat: omnibus ẽt leuitis archaz nudam videre. Qz autem Oza percussus est fuit qz terroꝛis lex erat. ¶ Terria con- 3^ꝑ ? clusio ẽ. Qz si peccatoz ex deuotione qz se indignum reputat nõ vult xp̃m videre dicit Tho. q̃ bene facit: tamẽ melius est ex deuotione aspicere q̃ ex deuotione oculos auertere:: cum aspectus serpẽtis Enei liberaret a morsu serpentis igniti. ¶ Sed ꝓpter id quod dictum est ĩ secũda cõclusione dicit Innoc. de pe. ꝛ re. c. Qz in te. q̃ sacerdos peccatoz in necessitate cõicans morientem excusatur a peccato. ¶ Argumentum in oppositũ solutũ ẽ. Qõ. III.

Tertio queritur vtr̃ polluto liceat sũmere coꝛpꝰ xp̃i. Et videꝯ q̃ sic: qz plus est pollutio maritalis naturalis vel carnalis q̃ somnialis: sed nulla illarum impedit vt videꝯ: ergo ꝛc. ¶ Cõtra: qz nõ licz immundis tãgere sancta: ꝫ iste est im̃ũdus ꝫm legẽ qui somno nocturno est pollutus. sicut ꝛ ip̃m nomẽ sonat: ergo ꝛc. ¶ Rꝰ. tria sunt hic videnda. Primũ de nocturna pollutiõe. z^m de maritali. 3^m de immunditia coꝛporali.

p⁰ ꝑ **Quantum** ad ꝓmũ sunt tres ꝯclusiões. ¶ Prima quomodo nocturna pollutio sit pctñ. Ubi sciẽdũ ẽ q̃ pollutio inchoata ꝛ terminata in somnis nunc̃ est peccatũ: licet quandoq̃ sit signũ ꝛ effectus peccati: qz tunc non est ꝑfectus vsus rõnis. Unde ille clericus cuius virtus gressiua dozmiẽtis soluta est: ꝛ iuit ad domuz inimici ꝛ occidit eũ ꝛ rediẽs semp dozmiuit vsq̃ mãe. Audito clamoꝛe ꝛ cõscius ody ꝑcedẽtis ꝛ cõsuetudinis antiq̃ inuenit ensez sanguinolentũ: ꝛ statiz fugit ad ecclesiaz: non est homicida ipo facto: licet forte sit irregularis: sicut ebriꝰ homicida: maxie qz fuit in cã rixa ꝑcedẽs. Alias secus eẽt: vt in furioso forte. Silr̃ si terminet ĩ vigilia: qz nec q̃diu durat bz hõ iudiciũ rõis: ĩmo minꝰ q̃ ĩ passione somni. Delectatio. n. ꝯcupiscẽtie coꝛrupit extimationẽ prudẽtie. Sz si placeat postea ꝓ delectationẽ ẽ pctñ veniale. Nõ aũt videꝯ mortale ẽt cũ deliboratione: qz cõsensus i delectatioꝛez licitã nõ est pctñ. Si. n. maritꝰ cõcupiscat cognoscere vxoꝛẽ ꝓ delectationẽ vel cõplaceat sibi in delectatione ꝑterita erit qdẽ pctñ veniale ꝫ nõ mortale sicut ꝛ ipse actus. Et silr̃ si qs appetat delectationẽ pollutiõis nocturne vel cõplaceat sibi i ea: ita tñ q̃ scit eã nõ eẽ pctñ ꝛ vellz delectari sine pctõ nullo⁹ ꝯplacitur⁹ sibi i ea: nec appetitus eã si eẽt pctñ: vr̃ q̃ nõ sit pctñ mortale: sed tñ peccat venialiter q̃uis pollutio i se nõ sit pctñ vẽiale: qz ipe nũc bz iudiciũ rõnis: q̃ nihil iordinatũ ẽ appetẽdũ. Sz si vellz q̃ ex sua cogitatiõe ꝑcedẽte seq̃reꝯ illa pollutio: tc̃ ipe consentiret i pctñ ꝺ nãz: qz eẽt sibi volũtarie cã pollutiõis. Et qz ꝑcedẽs ꝯsensus põt eẽ cã nõ aũt seq̃ns: iõ q̃ deliberate appetit i vigilia pollui i somno ex ꝫ ipo peccat: q̃uis nõ faceret ꝫ: nec obdormiret in tali consensu si sciret ex hoc seq̃ pollutionẽ: qz. ſ. periclo se expõit. ¶ Et dꝺz ẽ veri⁹ q̃ ꝯsensus deliberatiꝰ ĩ delectatiõem pollutiõis nocturne ꝑterite

vel future ꝓpter se est peccatū mortale: qz qñ causa: que excusat pollutionem a peccato: ꝯurrit in cōsensu excusatur cōsensus a peccato sicut pollutio. Quādo aūt nō: tunc pollutio nō est peccatū: cōsensus tñ in ea ē peccatū: qz vbi eadē ratio ibi idē ius: vbi vero diuersa diuersum: qz manēte causa manet effectus. ⁊ cessante cessat. Uñ sicut furiosus occidēdo boiem nō peccat: sic nec cōsentiēdo i mortez ꝓteritam vel futurā peccat: qz defectus iudicy rōnis: qui excusabat actū cōcurrit ad ꝓsensuz. Unde pariter excusat Si aūt in lucido interuallo ꝓsentiat deliberate occidere hominē i furia sequēte vel cōplaceat sibi i homicidio preterito peccat mortaliter. Sed maritus ꝓsentiēs in pollutionem cum vxore ꝓteritā vel futurā ꝓp delectationē non peccat mortaliter: q̄uis deliberate cōsentiat: dum tñ non excedat limites matrimony: sicut nec cognoscēdo ꝓpter delectationem: qz eadē rō est vtrobiq; in excusando. ſ. bonum matrimony: nō defectus iudicy rationis. Si enim in actu cōiugali posset habere actu iudiciū rōnis ⁊ consentiret nō ꝓpter hoc peccaret nisi forte venialiter: qz limitē matrimony nō excedit cōsensus sicut nec actus. Sed pollutionem nocturnam excusat a peccato nō aliquod bonū extrinsecū: qz inde ꝓles sequi nō potest quod est bonum speciei: nec etiam bonum indiuidui. ſ. alleuiatio nature: qz nō licet ꝓpter hanc causam eā sibi extorq̄re: sicut nec ꝓpter ꝓlē licet fornicari: sed solū defectus liberi arbitry: ⁊ iudicy rationis ꝑm oēs doctores. Sed supponitur q; cōsensus ꝓcedēs. vel sequēs hz iudiciū rōnis ꝯcomitās: ḡ cā que excusabat actū nō excusat cōsensum: ergo ꝓsensus est peccatum nō aūt actus: magis aūt ꝓcedēs qui potest eē causa q̄z sequēs qui non. ¶ Nec obstat de soluto qui appetit delectationē ꝓpter se cū vxore futura: qz ⁊ huic consensui ꝓiungitur bonū fidei quod excusabit actum futurū consensui aūt i pollutionē somni nō ꝓiungitur defectus iudicy qui excusabat pollutionē. ¶ De illo aūt qui appetit pollutionē ꝓpter exonerationē nature: dixerūt alig q; nō peccat nisi suus cōsensus sit causa eius. Sicut enim ꝓsensus sequēs ꝓpter exonerationē nō est peccatū sic nec ꝓcedēs. Sed hoc habet precedēs vltra sequentē: quia pōt esse causa ⁊ tūc est peccatum: sicut aliquis appetēs mortē inimici ꝓpter bonū finem: nō peccat nisi suus ꝓsensus sit causa: vt puta qz expressit volūtatē suā coꝝ hys qui aiati sunt ad occidēdum. Cui enī nō licet occidere ꝓpter quē cūq; finem ei nō licet cōsentire in necem. ꝓpter quēcunq; finē: ita q; suus ꝓsensus sit causa mortis: nisi ꝓsensus habeat excusationem quam nō haberet factum. Unde si priuatus cōsulat iudici mortem latronis: ⁊ ob hoc latro suspendatur quem priuatus nō posset suspendere nō peccat consulendo qui tamen peccaret suspendēdo: quia ꝓsilium habet nō solū finē: sed modum debitum: suspendēdo aūt nō. Aly aūt cōcordāt q; pollutio in se nunq̄z est peccatuz siue terminetur in vigilia siue i somno: sed ꝓsensus in eam futuram ꝑm eos semper est peccatum vel mortale: si ꝓpter voluptatē deliberate cōsenserit vl' veniale si subito propter illam: vel etiam si deliberate ꝓpter bonū. Sed ꝓsensus in preteritam ꝓpter exonerationem nature vel aliam bonā causam nō est peccatum: ꝓpter voluptatem aūt semper ē peccatum vel veniale si subitus vl' mortale si deliberat⁹. ¶ Scōa ꝓclusio est. q; impedit sumptionē huius sacramēti: ⁊ ratiōe delicti: si ex delicto ꝓcedit: ⁊ ratione īmundicie que semp est si citra mediam noctem accidit: vel forte si citra. z4. horas ꝑm Thomā impedit etiā ratiōe distractōis mentis si est. Et si quidem est cū peccato mortali impedit quousq; sit cōtrit⁹ ⁊ ꝓfessus: sicut dictum est in questione proxima p̄cedēte. Nec etiam eodem die peccati mortalis est cōicandum: q̄uis cōtritus ⁊ cōfessus. Si tamē faceret credo q; nō mortal'r peccaret. Sil'r īmūdicia ⁊ distractio impediūt: nisi deuotio recōpenset: aut scādalum īmineat. Si tamen cum his celebret aut cōicet exquo mortale nō adest mortaliter nō peccat. ¶ Tertia ꝓclusio est. q; si homo ꝓbabiliter credat q; ex illusiōe demonis sibi cōtingit: nō ꝓpter hoc debet dimittere celebrationē nec cōionem: vtpote si cōtra eā specialiter ⁊ ex ꝓposito se ratiōe munierit: nec ꝓ ea aliquid fecerit nō debet abstinere tunc: qz tūc faceret volūtatē demōis. Et quod dictū ē i primo mēbro: q; ꝓpter cōplacētiaz sequentē est pctm: verū ē si cōplaceat ꝓp delectationē. Sz si ꝓp nature exoneratiōez: aut ꝓp hoc ne die ꝓxima magis deuota ei contingat. ⁊ a celebratiōe impediatur ⁊ deuotionem perdat: tūc nō est peccatū. 3ª ?

Circa z^m sunt tres cōclusiones. ¶ Prima, q; illud qđ dicitur de cōsecra. di. z. c. Dis homo qui debet cōicare ab vxore tribus vel quatuor aut quiq; diebus abstineat ē ꝓsiliū: nō ꝓceptū: vt ibi dicit glo. Nisi q; diebus ieiuniorū ⁊ orationū nō debet homo petere debitū: ⁊ maxime septimana scā: quādo īminet cōmunio. ¶ Scōa cōclusio est. q; sicut dicit Greg. 33. q. 4. vir cū propria vxore q; cognouit vxorez reddēdo debituz vel causa, prolis de cōi cādo est suo iudicio relinquēdus: quia nullum peccatum ē. Si aūt causa delectatiōis petyt debet abstinere: quia lz solum veniale aut sola pollutio non impediat: vtrūq; tamē simul impedit. Unde ⁊ sacerdotes in hebdomoda sua qñ ministrabāt ab vxoribus abstinebant. Nec licebat comedere panes sanctos nisi mūdis a mulieribus: ⁊ multo minus sancta sanctoꝝ: cū tamē non esset peccatum mortale: sicut nec illud est mortale. ¶ Tertia cōclusio est. an die cōmunionis liceat petere debitum causa prolis: qz causa voluptatis nunq̄z. Uidet q; nō ꝓpter reuerētiā: tamen nō est forte mortale. Reddere aūt omni tempore petenti est licitum: immo debitum. p^a ? 3ª ?

Circa 3^m sunt tres ꝓclusiones. ¶ Prima q; si īmundicia cozporalis sit perpetua vl' diuturna vt lepra vel fluxus seminis vel sanguinis mēstrui continuus nō impedit: nec ex hoc abstinere debet: nec prohibet: qz afflictio nō est addēda afflicto. ¶ Scōa ꝓclusio ē. q; si illa īmundicia est ad tempus modicū: vt est mēstruū mulieris natura le vel aliqd hz melius est abstinere ꝓpter reuerētiā. Si tñ velit nō debet prohiberi ne pena vertatur i culpā. Unde ⁊ puerpa pōt si vult añ purgationē cōicare: de purificatiōe post partū. c. i. ¶ Tertia ? est de leproso sacerdote. De q̄ ē dicēdū q; si vl't i occulto celebrare nō ē ꝓhibēdus: dum tñ possit sine periculo: nō tamen in publico ꝓpter scandalū. ¶ Ex his patet solutio ad oppositum. p^a ? z^a ? 3ª ?

Quarto IIII

querit vtrū peccatoꝝ sit negāda cōmunio. Et videt q; non: qz nō negat furioso nec frenetico: qui carēt vsu rōnis: ḡ multo min⁹ peccatori q; ñ carz. ¶ Contra. qz negat puulo īnocēti: ḡ multo magis isti. ¶ R⁹. circa istā questionē videnda sunt tria. ꝓmo de peccatoribus vtruz sit eis cōio denegāda. z⁹ de amētib⁹. 3⁹ de īpuberibus.

Quantū ad ꝓmū sunt vndecī ꝓclusiones ꝑm multas diuisiones. ¶ Prima. qz aut sacerdos habet certitudinē aut suspitionē. Si habz certitudinē aut ē sacerdos: q; nō tenet ei mīstrare sacra: puta qz nō ē curat⁹ ei⁹: vl' nō tenet ꝓ tūc. qz nō ē dies paschatis nec ē īfirm⁹. ⁊ tē dz ei denegare: qz dz a pctō mortali ꝓmū īpedire qñ pt: pōt aūt hic: qz ēt nō pctōri nō tenet dare. Uñ si nesciat ēt nisi p cōfessionē pōt negare: qz nō ex ꝓfessiōe ius illō acgrit: qz als hz ius negādi: eo ipo q; ali⁹ ñ hz ius petēdi ab eo. Et sic dr de tpe ordi. c. Ad aures. q; religiosis ꝯ volūtatē abbatū petētib⁹ ordines debēt negari: qz nō bñ tlius petēdi. Et verisimile ē q; sunt indigni qñ qui nouit eorum cōsciētias non vl't eos promoueri. ¶ Scōa ? ē. q; si sacerdos q; īnocenti p^a ? z^a ?

tenetur dare: sicut curatus vel vicarius eiꝰ in paschate scit crimen eius eē notorium ꝛ manifestū: tūc dz negare: in publico ꝛ priuato quādo est mortale. Si aūt est occultus tūc debet negare in occulto nō in publico: qz esset proditor criminis aut reuelator. Quod ꝓbatur de officio ordinary .c. 2. vbi dicitur. qꝰ sacerdos qui nouit crimen occultum parochiani debet eū arguere in priuato nō in publico nominatim. Si aūt requiratur ab illo qui passus est dānū debz excōicare in generali nō nominatim: sicut xps dixit in generali vnus ex vobis me tradet. Et similiter illi debet negare eucharistiā in occulto nō in publico: sicut ꝛ xps dedit eā iude cotā alys. Et ad idem est de tēpore ordi.c. Ex tenore: vbi illos qui habēt ius petēdi ordines rōne beneficy: non
3ª ♀ debet ꝑlatus repellere prętextu peccati occulti. ¶ Tertia cōclusio est. qꝰ hoc est verꝝ de peccato occulto aliter notoq̄ per cōfessionē: qz si ꝑ cōfessionē solū nouit peccatum in penitēte debet quidem eū monere in occulto vt desistat. Sed si instet ꝛ petat vt sibi debitū: nō debet ei negare: qz scit vt deus nō vt homo: vt dicit in decre. ō offi. ordi. c. z. Negat aūt vt homo in foro contentioso: nec ex confessione acquiritur sibi ius negādi quod prius non habebat. Et quāuis repellendo in occulto nullo alio vidente nō reuelaret cōfessionē: tamē ex ꝓfessione: extra iudiciū ꝓfessionis nulla exceptio sibi datur plusq̄ si nesciret: qz nescit vt deꝰ. Si aūt peteret ab illo qui nō tenet vel quādo nō tenetur cum possit negare etiā sine pecato multo magis peccatori non quidē obiciēdo sibi peccatum cōfessum: sz dicendo se non teneri: ꝛ in hoc bene facit negādo gladiuz furioso. Ex his manifestum est qꝰ publice meretrices ꝛ publici vsurary sunt oīo ab altari arcēdi nisi penitētiā egerint: ita qꝰ pꝰ priam priuatam possunt admitti ad eucharistiaz secreto: nō aūt in publico nisi post publicā penitētiā ꝓp scandalū. Nā manifesta delicta nō sunt occulte corrigenda: sz debēt edificari de penitētia qui fuerūt scādalizati de culpa. Unde vl sacerdos debet iniūgere penitētiaz publicā vl debz publicare qꝰ ipe est vere penitēs. Ar. extra: ō pe. ꝛ remis. cº.
4ª ♀ i. De vsuris. c. Qz i omnibº. ¶ Quarta cōclusio est. qꝰ hystrionibus negāda est communio vt videt ſm qꝰ dicitur de cōsecra. di. z. c. Pro dilectione. Sed ibi loquitur de hystriōe mago cuius ars ē mortalis. Sed vbi ars hystrionuz sine mortali exercetur nō videtur eis propter venialia cō
5ª ♀ munia denegāda. ¶ Quinta cōclusio: est. qꝰ nō est danda hostia simplex ꝓ hostia cōsecrata: qz esset ydolatria: cum iste cibus sit a sumētibus adorādus: iuxta illud. Manducauerūt ꝛ adorauerūt ꝛc. Unde extra de celebra. mis. c. de homine, dicitur de sacerdote qui suppressis verbis quibus conficitur corpꝰ xpi ꝓpter remorsuz cōsciētie reliqua misse se agere simulabat. qꝰ grauius peccat qz populū decipit. Et abyciēda sunt falsa remedia que sunt veris periculis
6ª ♀ grauiora. ¶ Sexta cōclusio est: qꝰ si queratur vtrū eucharistia sit propter suspitionem denegāda: videtur distinguē dum: qz si leuis est deponi debet: si probabilis nec etiā ꝓpter hoc debet negari: si violēta: negari debet: vbi propter certitudinem negaretur. Qz aūt si est suspicio ꝓbabilis nō debeat negari probatur: quia nec maritus propter huiusmodi suspitionē debet negari debitū: vt dicitur de senten.
7ª ♀ excōi. Inquisitioni. ¶ Septima cōclusio est. qꝰ nō est ꝓpter suspicionē probādam danda eucharistia: vt dicitur. z.
8ª ♀ q. 5. Sepe contingit. ¶ Octaua cōclusio est. qꝰ pugnātibus in duello nō est dāda vt dicit glo. z. q. 4. Monomachiam:
9ª ♀ ¶ Nona cōclusio ē. Qz illō quod dictum est de peccatore intelligendum est de non penitente: quia si peniteret ꝛ cōfiteretur etiam suspendēdo non negatur: sicut de hereticis. c. Super eo lib. 6. vbi penitentia ꝛ eucharistia non negantur relapso cū paratus est incendio. Et di. 86. c. Tanta, etiam excōicato ꝛ cuicūq̄ in morte nō negatur penitētia: nec per consequēs viaticū quod in penitētia ic̄lusum intelligitur: vt dicitur de peni. ꝛ remis. c. Qz in te. ¶ Decima cō
10ª ♀ clusio est. Qz si est contritus ꝛ cōfessus: sed sacerdos nō pōt absolnere nō ꝓpter hoc debet ei eucharistiam negare in paschate: nisi esset vinculum sentētie excōicatiōis: qz sicut sacerdos contritus quādo nō habet cui cōfiteatur ꝓpter necessitatem potest celebrare: sic iste cōmunicare. ¶ Un
11ª ♀ decima conclusio est. Qz quādo sacerdos ibibet venire ad cōmunionē nisi sibi aut vicario confessos: ꝛ excōicat cōtra faciētes quātū ad confessos ꝓdicatoribus ꝛ minoribus sentētia talis est nulla: tum qz est error intollerabilis ꝛ expressus: qz cōfessis fratribus nō debēt ipsi negare: tū quia sentētia lata est cōtra cōstitutionez. c. Inter cūctas: ꝛ ibidē denunciatur irrita. licet nūc videatur illa irritatio in vienensi concilio reuocata.

Circa 2m sunt q̄tuor conclusiones. ¶ Prima qꝰ si sunt ꝑ
4ª ♀ perpetuo furiosi: ita qꝰ nec actuales nec habituales habuerit vnquam deuotionem: circa sacrm non sunt cōicādi: lz sint baptizati ꝛ confirmati: qz hoc sacrm requirit deuotionem dicēte apostolo. Probet autez se ipm homo. ¶ Secūda ꝛclusio est. qꝰ si habēt lucida intervalla: ꝛ tūc
2ª ♀ habuerūt deuotionē ad sacrm ꝛ petiuerūt debēt cōicari: sicut dicitur. z6. q. 6. Si quis in ifirmitate penitētiam petierit: ꝛ post in frenesim lapsus ꝛc. eucharistia ozi eiꝰ infundatur: supple si sine expuitiōe vel vomitu vel irreuerētia fieri potest: alr nō. ¶ Tertia cōclusio est. Qz si in sanitate nō
3ª ♀ petyt dari nō debet: sicut nec baptismus. nisi ex bona ꝓuersatiōe preterita verisimile sit qꝰ si ꝓuidisset istum casuz qꝰ eā petiuissz. Tūc enī habet deuotionē habitualē interpretatiuā que sufficit. ¶ Quarta ꝛclusio ē. qꝰ demoniacis dz
4ª ♀ dari cōmunio ſm Thomā. Nisi ꝓstet eos ꝑ crimīe torq̄ri quo casu. ꝓ excōicatis sunt habēdi: qui sunt traditi sathane. Et sic posset intelligi quod dicit Dio. de energuminis.

Circa 3m sunt due ꝛclusiones. ¶ Prima qꝰ impuberes
ꝑ♀ qui carēt penitꝰ discretiōe vt ante septēniū: qz infantiū etas qō videt ignorat vt dicit. C. de fal. mo. l. vnica. non sunt cōicādi: q̄uis greci ꝛtium faciant. qz dr. i. Loz. ii. paccare: non dyuidicans corpus dñi. Ex qno non videt debere dari nisi dyudicanti actu vel habitu: quod nō ē in illo qui nō habz nec unq̄ habuit iudiciuz rōnis. ¶ Scōa
2ª ♀ cōclusio ē qꝰ si habēt aliquā deuotionem: vt circa .9. vel io. annū: qz innocentia recompensat ignorantiam possunt cōicari. ¶ Per hoc patet solutio ad oppositum.

¶ De hereſi aliorum qui dicūt corpus xpi nō eē in altari nisi in signo. Di. X. a

Sunt item alij ꝑcedētiū insanias trā scendētes qui dei virtutē iuxta modum naturaliū rez metiētes audaci⁹ ac piculosius veritati ꝛdicunt. asserētes i altari nō eē corpꝰ xpi vl sanguinē: nec subaz panis vel vini in subaz carnis ꝛ sanguinis ꝓuerti: q̄ ita xpm dixisse. Hoc ē corpꝰ meū: sicut apls dicit: petra aūt erat xps. Dicūt. n. ibi eē corpꝰ xpi tm̄ i sacio. i. i signo: ꝛ tm̄ i signo māducari a nob: q errādi occasionē sumūt a verb veritatis. Uñ pria hereſis fcā ēt discipul xpi. Cū. n. diceret. Nisi qs māducauerit carnē meā: ꝛ biberit sanguinē meū nō habebit vitam eternā. Illi nō intelligentes dixerūt: durus est hic sermo: quis pōt eū audire: ꝛ abierunt retro. Illis discedentibus instruxit duo-

decim qui remanserant. Spūs est inquit qui vi
nificat caro nihil prodest. verba que locut⁹ sum
vobis spūs ⁊ vita sūt. Intellexisti spiritualiter
spūs ⁊ vita sunt. Intellexisti carnaliter: etiam
sic spiritus ⁊ vita sunt: ꝫ tibi non sunt. Spūali
ter intellige que locutus sum. Non hoc corp⁹
quod videtis manducaturi estis ⁊ bibituri illū
sanguinē quem fusuri sunt: qui me crucifigent.
Sacramentū aliquod vobis cōmendaui: spiri-
tualiter intellectus vinificabit vos: caro autem
non prodest quicq̄. Sunt etiā ⁊ alia illoꝝ insa
nie fomites ministrātia. Ait enim Aug. Donec
seculum finiatur sursum est dominus: ꝫ tamē
etiam hic nobiscū est veritas domini. Corpus
enim in quo resurrexit in vno loco eē oportet:
veritas autem eius vbiq̄ diffusa est. Item vna
psona deus ⁊ homo: vbiq̄ per id quod ē de⁹.
in celo per id quod homo est. Christus etiam
dicit. Paupperes semper habebitis vobiscum:
me autē nō semper habebitis. His alīsq̄ vtun-
tur prefati heretici in assertione sui erroris.

¶ Determinatio premissorum. b

Ue ex eadem ratione omnia accipiēda
q sunt: non enim his negatur verus corp⁹
xpi a fidelibus sumi vel i altari eē: ꝫ his
veritas apostolos ⁊ in eis nos instruxit. Nō
ipsius corpus nō in partes direptus vt putaue
runt illi discipuli qui retrorsum abierunt: sed integr̄ nec
visibiliter i forma humana: ꝫ inuisibiliꝫ sub for
ma panis ⁊ vini corpus ⁊ sanguinē nobis tra-
deret. Quem sensum Aug. confirmat dicens.
Ipsum quidem ⁊ nō ipsus corpus quod vide-
batur māducatur ipm inuisibiliter: nō ipsus vi
sibiliter. Item. Etsi necesse est illud visibiliter
celebrari necesse est tamen inuisibiliter itelligi.
Ita etiā intelligendū est corpus xpi esse in vno
loco. s. visibiliter in forma humana: veritas ta-
men eius. i. diuinitas vbiq̄ est. veritas etiā ei⁹:
idest verum corpus in omni altari est vbicūq̄
celebratur. Sic etiam illud intelligendus ē: pau-
peres semp habetis vobiscum: me autē nō sem-
per habebitis ſm corporalem presentiā. s. qua
cum eis conuersabatur. Similiter per id quod
homo est in celo est visibiliter: inuisibiliter autē
est in altari: q̄ non in forma humana apparet:
sed forma panis ⁊ vini operitur. Unde ⁊ inui
sibilis caro eius dicitur que vere est i altari. Sꝫ
q̄ in specie sua non apparet: inuisibilis dicitur.
Ait. n. Augu. Hoc ē quod dicimus: quod mo-
dis omnibus approbare cōtendimus sacrificiū
ecclesie duobus confici. duobus constare: visi-
bili elemētorus specie: ⁊ inuisibi lidñi nostri Je
su xpi carne ⁊ sanguine: sacramento ⁊ re sacra-
menti. i. corpore xpi: sicut xpi psona cōstat ⁊ cō
ficitur ex deo ⁊ hoīe. Cum xps sit verus deus
⁊ homo: q̄ omnis res illarū rer̄ naturā ⁊ veri
tatem in se continet ex quibus conficitur. Con
ficitur aūt sacrificiū eccle duobus: sacramēto ⁊
re sacramēti. i. corpore xpi. Est ergo sacramen
tum ⁊ res sacramēti idē corpus xpi. Ecce inui
sibilē dixit carnē xpi: quia forma panis operta
sumitur ⁊ tractatur. Idemq̄ corpus christi di
xit esse sacramētum ⁊ rem: ex quo cōfirmatur:
quod supra diximus. Deinde addit quod ma-
gis mouet lectorem. Caro inquit eius est: quaꝫ
sub forma panis opertam in sacramēto accipi-
mus: ⁊ sanguis eius quē sub vini specie ac sapo
re potam⁹: caro vꝫ carnis ⁊ sanguis sacr̄ꝫ ē san
guis: carne ⁊ sanguie vtroq̄ inuisibili: intelligi
bili ⁊ spūali significatur corpus xpi visibile: ⁊
palpabile: plenum gratia ⁊ diuina maiestate.

¶ Que sit intelligentia premissorum. c

Tendite his diligēter: quia tropo quo
q damvtitur hic Augu. Quo solent res si
gnificantes rerum sortiri vocabla quas
significant. Hic. n. visibilis species panis voca
tur nomine carnis: ⁊ visibilis species vini noīe
sanguinis. Inuisibilis vero ⁊ intelligibilis dici
tur caro xpi: q̄ ſm illā speciē non videtur caro:
sed intelligitur: ita ⁊ sanguis. Caro ergo inuisi
bilis dicitur esse sacramentum carnis visibilis:
quia species panis ſm quam illa nō videtur ca
ro: est sacramentuꝫ carnis visibilis: quia carne
inuisibili. idest specie ſm quam caro xpi non vi
detur caro: significatur corp⁹ xpi quod est visi
bile ⁊ palpabile vbi in sua forma apparet. Ita
⁊ de sanguine accipi debet. Quē sensum cōfir
mat Aug. Aperiens qualiter predicta intelligē
da sint: quia obscure dixerat consequēter dicēs
ita panem vocari corpus christi cuꝫ vere sit sa
cramentum corporis christi quod in cruce posi
tum est: sicut ipsa imolatio que fit manib⁹ sacer
dotis vocatur christi passio non rei veritate: ꝫ
significandi mysterio: ⁊ sicut sacramentum fi
dei dicitur fides. Satis responsum ē hereticis:
⁊ obiectionibus eorum qui negant verum cor
pus xpi in altari esse ⁊ panem in corpus: vel vi
num in sanguinem mystica consecratione con
uerti dicentes. Quis audeat manducare domi
num suum? Quis etiam audeat dicere quotti
die formari corpus Christi: de materia vel sub
stantia: que non fuit virginis caro.

¶ Auctoritatibus probat verꝫ corp⁹ xpi eē i alta
ri: ⁊ in id panem conuerti. d

Ec ⁊ his similia obiciunt illi in diuino
b mysterio legem nature sectantes: quorum perfidiam subdita cōuīcūt testimonia. Ait enim veritas. Accipite hoc est corpus meum. Itē Ambrosius. Si tātū valuit sermo Helye vt ignem de celo deponeret: nō valebit tātū ꝑmo xp̄i vt substātias mutet? De totiꝰ mūdi operibus legīt: qz ipse dixit ⁊ facta sunt ⁊c̄. Sermo igitur. i. filius qui potuit ex nihilo facere quod non erat: non potest ea q̄ sunt in id mutare quod non erāt? Non enim minus ē causare q̄z mutare nouas naturas rebus. Item si ordinem querimus: viro mixta femina generare consueuerat: liquet ergo q̄ ꝓter nature ordinem virgo generauit: ⁊ hoc quod conficimꝰ corpus ex virgine est. Quid ergo hic queris nature ordinem in xp̄i corpore: cum ꝓter naturam sit ipse partus ex virgine? Item ante benedictionem alia species nominatur: post consecrationem corpus significatur. Ante consecrationem aliud dicitur: post consecrationem sanguis nūcupatur. Tu dicis amen idest verum ē. quod sermo sonat: affectus sentiat. Itē Augu. In specie panis ⁊ vini quam videmꝰ: res inuisibiles. i. carnem ⁊ sanguinem honoramꝰ: nec similiter pendimus has duas species: sicut aī consecrationem pendebamus: cum fideliter fateamur ante consecrationem panē eē ⁊ vinuz: quod natura formauit. Post consecrationem vero carnem xp̄i ⁊ sanguinez quod benedictio consecrauit. Item Ambro. Panis est in altari vsitatus ante verba sacra. vbi accessit cōsecratio: de pane fit xp̄i caro. Quomodo autē pōt quod panis est esse corpus xp̄i? Consecratione que fit sermone xp̄i. Itē si tanta vis ē i sermōe domini vt incipiant eē que nō erāt: quanto magis operatorius ē: vt sint que erāt: ⁊ in aliud cō mutentur. Et sic q̄ erat panis ante ꝓsecrationē: iam corpus xp̄i ē post ꝓsecrationē: qz sermo xp̄i creaturā mutat: ⁊ sic ex pane fit corpus xp̄i. ⁊ vinū cum aqua in calice missum fit sanguis consecratione verbi celestis. Item Auguꝰ. Sicut ꝑ spiritum scūm vera xp̄i caro sine coitu creatur: ita ꝑ eundē ex suba panis ⁊ vini idē corpus xp̄i ⁊ sanguis cōsecratur. Corpus xp̄i ⁊ veritas ē ⁊ figura. Veritas dū corpus xp̄i ⁊ sanguis virtute spiritus ē panis viniq̄ substantia efficit. Figura vero est id quod exterius sentit. Itē Eusebiꝰ emisenus. Inuisibilis sacerdos visibiles creaturas in substātiā corporis ⁊ sanguinis sui verbo suo secreta potestate cōmutat. Ex his alīs q̄z pluribus constat verum corpus xp̄i ⁊ sanguinē i altari eē: imo itez̄ xp̄z ibi sb̄ vtraq̄z specie: et substantiam panis in corpus: viniq̄z substantiam in sanguinem conuerti. Nō. I.

Circa decimam distinctionez quer̄unt q̄tuor. Primo vtrū corpus xp̄i sit in sacro altaris realr ⁊ p̄ntialr ⁊ essentialr: Et videt q̄ nō: qz idē corpus nō pōt esse simul in diuersis locis: sz corpus xp̄i est in celo: ergo non ē in altari. Contra ē qō dixit xps. Hoc est corpus meū: quod pro vobis tradet: sed illud fuit verū nō aūt fantasticū: vt manichei dicūt: ergo non est figurate dictū: sicut illud: ego sum vitis vera: ⁊ vos palmites: quod ex cōsequentib⁹ apparet methaphorice dictum. Nō. circa istam questionē sic ꝓcedenduz est: qz primo est firmiter fide tenēdū corpus xp̄i realiter p̄ntialiter: ⁊ essentialr: eē in altari. Modus aūt quo ē ibi i sequēti distinctiōe dicet. Sz qz circa modū essendi ē quedaz sbtilis opinio: iō ꝑmo recitabitur opinio illa. 2° arguetur cōtra eam. 3° tāgentur quedam dubia incidentia circa eas.

Quantū ad ꝑmū premittūt isti q̄ refert aliquid esse presens alteri: ⁊ aliquid esse in altero. Et vt loquamur ad propositum refert aliquid eē presens loco: ⁊ aliquid esse in loco. Esse enim in loco importat habitudinē continentie ex pte loci. Esse aūt p̄ns loco nō importat habitudinē continētie sz solū realiter exhibitionem p̄sentie. Unde ⁊ locus ē presens realr locato: sicut ecōuerso: q̄uis locus nō contineat a locato: sed magis econuerso. Et q̄uis proprie ita sit vt dictū est: tamen large loquēdō consueuit dici omne illud esse in loco qō ē presens loco. Unū dicimus deū eē i loco ⁊ āgelū i loco: lz deꝰ ⁊ angelꝰ nō cōtineāt a loco. Scōz ꝑ q̄ possumꝰ dicē q̄ eē i loco dr duplr. vno mō ꝑ pe rōe ꝓtinētie. Alio mō large rōe solip̄tie ad locū. Prio mō aliqd ē i loco duplr. s. quātitiue vl circūscriptiue: vt q̄ti tas ⁊ ea que ꝑ quātitatē extendunt alio mō diffinitiue: vt ea q̄ sūt i q̄to: sz q̄titate nō extēdūt: sicut ponit exēplū cōiter de anima humana. Ex quo enim corpus cuius anima est actus loco terminat ⁊ finit tāq̄ fine extrinseco ꝓseqūs est q̄ anima eodē termino finiat: lz nō circūscriptiue: qz nō ē quanta nec ꝑ se nec ꝑ accidēs. Large vero dicit aliquid eē in loco rōne solius p̄sentie ad locū: sicut illud qō nō ē q̄tū: nec in quāto: vt angelus qui dicitur esse in loco rōne ordis quem habet ad locū vel ad corpus in loco existens: sicut dictum fuit in ꝑmo lib. Et ꝑm oēs istos modos ē realis p̄sentia vnius ad alterū. Hoc satis patet in duobus primis modis. Illud enim qō est in loco diffinitiue vel circūscriptiue modo dicto est realiter presens loco: vt de se patet. Angelus eē ē realr p̄ns corpi qō mouet: ⁊ per ꝓns loco i quo est corpus motū: qz semp oz actiuū ꝑus saltē ordie nāe passiuo eē p̄ns q̄z q̄ realr agat: vt ꝑz ꝑ de gnātiōe. Quātū ḡ ad propositū dicūt q̄ corpus xp̄i nō est i hoc sacro ꝑ mō. s. circūscriptiue: nec scdo. s. diffinitiue: lz solū 3° mō. Primū patet sic. Illud qō ē alicubi circūscriptiue cōmensurat ⁊ configurat loco cōtinenti: sicut ꝑz ex rōne circūscriptionis localis: sz corpus xp̄i nō cōmensurat: nec ꝓfigurat dimēsionib⁹ panis ⁊ vini nec loco eoz: sicut oēs doctores ꝓcedūt: nō. n. efficit rotūdū ad modū hostie: hoc. n. eēt absurdū dicere: ⁊ multa alia q̄ ad hoc sequūtur: ḡ ⁊c̄. Itē nec diffinitiue: qz corpus xp̄i nō est in speciebus sacramentalibus: nec i aliq̄ alio subiectiue vt anima in corpore: vt ꝑ illud possit dici corpus xp̄i eē i loco spēz diffinitiue: quēadmodum aīa ē diffinitiue in loco vbi est corpus circūscriptiue. Qz aūt sit i loco. 3° mō persuadet sic: qz similis cōparatio ē subiecte corpal⁹ ad locū circūscripta q̄titate q̄lis ē subiecte spūalis ad locū: ⁊ hoc ꝑz ex p̄missis. Corpi. n. nō plus cōpetit sit⁹ ⁊ locꝰ q̄z subiecte spirituali nisi ratione quantitatis qua amota non aliter com-

paratur ad locum substantia corporalis q̄ spiritualis: sed spiritualis substantia vt angelus potest simul esse presens omnibus locis vel corporibus ad que potest simul habere immediatum ordinem: ergo idē est de creatura corporali circunscripta quantitate. s. q̄ potest esse presens omni re ad quam virtus diuina daret ei immediatum ordinez. ¶ Ulterius sic arguitur. Illud quod habet substantia de se vel substātia corporalis si non esset quāta dato sibi ordine ad aliquas res hoc potest habere substantia quanta ratione qua substantia: non ratione qua quanta diuina virtute: sed spirituali substantie vel corporali: si esset actualiter non quanta conueniret q̄ esset realiter presens cuilibet rei adquam haberet immediatum ordinem vt declaratū est: ergo hoc potest conuenire diuina vtute substantie quāte ratione qua substantia: non ratione qua quāta. Minor iam patet. Sed maior probatur: quia cui potest cōuenire cā seu ratio alicui⁹ effectus ei pōt ꝓuenire ille effect⁹ siue ꝓpietas: nō faciēdo vī i noīe effect⁹ siue ꝓprietatis: sz causa vel ratio per quam conuenit substantie spirituali: vel p quam conueniret substantie corporali non quante eē presentem alteri est immediatus ordo ad alterum vt dictum est prius. hāc aūt rōnem seu cām deus potest comunicare substantie quante in quātū substantia est: ergo idem censendum est quātum ad hoc de substantia manente quāta sicut de spirituali vel de corporali si non esset quanta actualiter. Or autem talem ordinem possit substātie cōmunicare patet ex hoc: quia si non esset quanta actu nō haberet ordinem nouū ad alias res sine ratione conuersionis ea ꝓ in ipam: siue alia quacunq; ratione quam nō possit habe manēs sub quātitate. ¶ Item virtute diuīa potest impediri omnis effectus quātitatis manēte quantitate excepto effectu formali qui est dare esse quātum: quia priuare quātitatē omni effectu nō implicat cōtradictionē: sz quātitas per hoc solum quod est dare esse quātuz nō impedit formaliter: quin substantia possit habere omnem istuz ordiuem ad aliam rem quē haberet vel habere posset si non esset quanta: ordo enim substātie ad substātiā precedit vl precedere potest quantitatem: z omnia que competunt ei ratione quantitatis: ergo substantia quāta manēs quanta pōt habere ordinē eūdē ad quācūq; rem quē pōt habere: si esset sine quātitate: ergo cuz substātie spirituali de se: vl corporali si nō esset quāta posset cōuenire q̄ esset presens omni alq rei ad quam haberet immediatū ordinem. Idē potest diuina virtute conuenire corpori Christi manente eius quantitate: vt sit presens cuilibz corpori ad qō habet immediatum ordinē diuina virtute. Et ideo nō obstante: q̄ sit in celo circūscriptiue: habet tamē immediatū ordinē ad species sacramētales ratiōe substantie cōuerse ī ipsuz: vel ex aliqua alia causa nobis occulta. Propter quod pōt esse realiter vbicunq; sunt species sacramētales quarum substantie sunt in corpus xp̄i cōuerse.

Sed licet ista opinio sit multū subtilis z probabilis tamen cōtinet aliqua dubia. Or enim primo ponit triplicez modum essendi in alio verum est q̄ illud quod supponit in secūdo membro q̄ omnis distātia ē per interpositionem quātitatis que impedit presentiam: intelligendum est actu vel aptitudine: quia si solū de actuali intelligeret falsum esset. Si. n. esset vacuū inter Romam z Parisius vel inter celū z terram: z nulla quātitas ī medio nō propter hoc vnum esset alteri presens: sed ita absens: sicut modo: quia si nō esset actu q̄ztitas distīguēs vnū ab altero posset tamē esse. Sed quādo nec actu nec potētia est quantitas distinguēs: nec i extremis nec i medys: tūc nō est distantia. Unde cum quātitas nō distinguat nisi quāta que prohibet simul eē: inquātū vna extremitate sui tenet vnū z alia aliud: ipm nō quātū: quod quidē nō contigit a nullo diuisiungit. Unde angelus non potest dici distare ab alio si non sit diffinitiue in quanto. ¶ Uel potest dici q̄ si actu tm̄ z non solum aptitudine ab omni substantia amouereť quātitas illa a nulla re distaret nec presens: aut propīqua esset propinquitate z presentia situali: presentia aūt z propinquitate virtuali z essentiali posset esse presens. Et cum esse presens z propinquū sit aliqd positiue per hoc solum q̄ aliquid nō est alicui absens vel distās localiter z situaliter non sequitur q̄ sit ei presens vel propinquū situaliter nec localiter: q2 non quantum noñ est natum affici hꝰ relationibus corporalibus. ¶ Similiter non videtur bona consequentia sua q̄ omnia non quanta sint omnibꝰ presentia: q2 nulli sunt absentia vel distātia: q2 si intelligaťde presentia situali bene sequeretur i subiecto apto nato: sed tale nō nonquātū. Si aūt loquatur de alia non sunt opposita priuatiue: propter quod carentia vnius nō poneret alterū. ¶ Itē bñ dicit q̄ corpꝰ xp̄i in loco spēz nō est circū scriptiue nec diffinitiue sed presentialiter p exhibitionem sue essentie. Sz comparatio corpis sine quātitate ad spūz est intelligēda q̄ztū ad distātiā z absentiā: q2 sicut spūs nō distat ab aliquo corpore sic nec corpus circūscripta quantitate. Sed q̄ vltra dicit q̄ sicut spiritus potest eē presens locis pluribꝰ sic corpus circūscripta quātitate nō videtur: q2 spūs ē presens pluribꝰ locis per carētiā quātitatis: sicut per cām sine qua nō: sz per suam virtutez z naturam: sicut per causam ꝓpriā: qua oē corpꝰ est ab eo mobile z sibi subicibile fm eos. Sic aūt nō potest dici de suba corporali sblata quātitate: nisi dicatur q̄ humanitas xp̄i hoc z plus hz per gratiā quod aliqs angelus per naturā: imo etiaz corpi xp̄i collata est ptās super omne corpꝰ. Jn Math. Data est mihi oīs ptās in celo z in terra: vt sicut omnis virtus actiua angeli est data anime xp̄i. sic omnis virtus actiua corporis cuiuscūq; sit data corpi xp̄i. Propter quod sublata quantitate nō solū nō distaret sz eēt pñs oī corpori: sicut angelus fm eos presens ē oī corpori: q2 omne corpus ab eo moueť. Et tunc anima xp̄i z corpus xp̄i essent vb iq; ꝓpter immediatum ordinem ad posse mouere omne corpus añ cōuersionem: nō obstante quātitate: sicut est in altari p ordinem cōuersionis nō obstāte q̄ztitate. Unde sequerenť duo contra eos. primo q̄ nullum aliō corpus a corpe xp̄i posset eē presens alteri corpori quod nō tāgeret: sicut nec potest aliud corpus mouere nisi p cōtactum sue q̄ztitatis. 2° q̄ corpus xp̄i sine cōuersione z ante ꝓuersionē nō solū posset eē: sed esset actu presens omni corpori qō nō tāgeret: quia sine cōtactu molis pōt mouere per appetere suū omne corpus sicut angelus p velle fm quosdam. ¶ Postea dubiū est quod assumit: q̄ deus pōt dare suba quāte rōne q̄ suba id quod habet suba nō quāta de se: q2 hoc verū est: de his in quibus quātitas impedit effectīe: puta q̄ suba moueat intellectum nō mediante q̄ztitate q̄ mouet sensuz vel aliō huiꝰ: sed nō illō quod ipa impedit formaliter quādiu ipsa est forma. Cū ergo q̄ztitas corpis xp̄i: p quam formaliter ē in celo circūscriptiue impediat nō effectiue sz formaliter z faciat ipm distare z esse alibi ab altari quādiu manet in formatū quātitate nō videť q̄ possit esse presens in altari quacunq; virtute: nisi forte dicať sic q̄ sicut esse extēsuz ē effectꝰ formalis q̄ztitatis z tñ pōt fieri q̄ aliqd hēat q̄ztitatem z sit subm eiꝰ: nec tñ erit extēsū fm oē illud qō substēt q̄ztitatē: sed fm q̄ztitatē quā hēt z materiā z hꝰ: sz non fm formā subalē: vt hō: sic nō pōt fieri gn corpꝰ xp̄i q̄ztiu habet q̄ztitatē fm illā q̄ztitatez distet ab alio q̄zto sepato: sed potest fieri q̄ fm q̄ corpꝰ suba ē nō distet sz sit pñs. Et sic ē in proposito p ꝓuersionem sube in subam non vt quāta est sz vt suba est. Sed tunc ipa quātitas nō eēt ī altari.

Nunc 3° tangenda sunt quedam dubia circa predicta. Et videť q̄ si deus cōuerteret panē in corpꝰ pe

tri:sicut ꝙuertit in corp⁹ xpi nō ꝓpter hoc corpus ꝓtri esset in loco panis:sicut nūc ē corp⁹ xpi:qz licet ꝑ illā ꝙuersionem ſube corporis ꝓtri vt ſube:ꝛ non vt q̄titas hꝝ habitudinē ad locū:sicut terminus alicui⁹ ibi ꝓius locati: non tñ habitudinē realis ꝓsentie:qz non habet sic habitudines ſuper omne corpus:sicut corpus Christi:sed si data esset ei omnis potestas sicut corpori Christi: tunc idem esset. ¶ Uel pōt dici ꝙ hoc habet corp⁹ xpi nō ratiōe potestatis:sed rōne ꝙiūcte diuinitatis:ꝑ quod si nō eēt quātum: ipz esset vbiq; sicut deus. Sz sola quātitas que facit ipm eē hic impedit ipm esse alibi:quāuis nūq̄z deitas filij sit sine corpe:sicut aīa rōnalis est tota ī qualibet ꝑte corporis. Et q̄uis ipa existēs ī pede hēat potētiā visiuā nō tamē habet eā in pede:qz illa est determinata ad occulū. Sz potentiā itellectiuā ꝛ volitiuā ipa habet vbiq;:sic ꝙ nullius corpis est actus: Sic si deus assumpsisset angelū ille fuisset vbiq; per naturalē ꝙcōmitātiā. Sic ḡ si sit aliqd ī loco ad qō corp⁹ xpi coniūctū diuinitati habeat habitudinē nō vt corp⁹ quātū ē:sed solū vt ſuba ē:ibi poterit eē cū diuinitate ſua:ꝛ ī plurib⁹ locis ſimul:si plura talia habeāt habitudinē talē. Et sic ē hic ꝑ ꝙuersionē. ¶ Sed cōtra hoc est: quod dict̄ de aīa xpi ſeparata q̄ quātitate nō afficiebatur:ꝛ erat ꝙiūcta diuinitati. nec tñ ꝓp B erat vbiq; sz tñ ī inferno. Alias nō diceret descendisse ad inferos. Sed posset dici descēdisse ad inferos ꝑm ſpālē effectū quo illuminauit aīas scōz patz existētes in limbo. Et sic nō erat in celo:qz nō illuminauit angelos vsq; ad refrectionē vel ascēsionē. Sz per ꝙcomitātiā ꝛ eēntic pītiaz ex quo nusq̄z erat diffinitiue:sed eos videt ꝙ vbiq; erat sicut de⁹: sicut itellect⁹ est vbiq; in corpe cū aīa:lz sit spāliter pīs fantasmati ī q̄m ab eo mouet. ¶ Sz nō est ſimile:qz nō est deitas affecta aīa:vt nō possit eē vbi nō est illa:sicut aīa afficit ſua potentia abstracta. ¶ Alia aūt instantia est difficilior oīb⁹ his: cū oēs ponāt hoc eē corp⁹ xpi ꝑ hoc ꝙ ꝙparat vt ſuba non vt quāta: videt ꝙ quātitas corporis nō possit eē hic realr: qz q̄uis q̄titas xpi sit idē ſuppoſito cū deo qui est vbiq;: ipa tñ qz est de se determinata ad vnū locū non est in alio aliquo modo lz nō deserat deitatē. Et ſimliter lz quātitas xpi nō deſat corp⁹ xpi:qz tñ ipa ſibi ꝺterminat locū ī celo nō ꝓp hoc ipa erit alibi vbi ē corp⁹ xpi ꝑ modū quo ipz accipit nō vt q̄tū. nisi dicat ꝙ aliud est de humanitate xpi: aliud de diuinitate ex quib⁹ nō fit vna eēntia:nec ꝑ se nec per accidēs:nec vna natura numero:licet ī eis sit vna persona. Et ideo pōt eē ꝓsona alicubi vbi non est vtraq; natura. ¶ Aliud ē de ſuba ꝛ accidēte ex ꝓbus per inherentiaz fit vna natura ꝙpoſita:ita ꝙ vnū ē in loco alteri⁹ ꝑ accñs: ita ꝙ vbicūq; est vnū ꝑ ſe:aliud ē ibi ꝑ accñs:ita ꝙ sic̄ ſuba corporis xpi ē ī celo ꝑ q̄titatē localr sic econuerso q̄titas eius ē in altari ꝑ ſubam sacrālr. ¶ Dicēdū ē ergo ꝙ datio oīs ptātis nō dat corpori xpi ꝙ sit vel eē possit pīs oī corpori. Nec ꝙsimilis virtus dat hoc āgelo:qz si ignis q̄ babz virtutē ſup oē calefactibile. vel ꝑm celū qō habet vtutem ſup oē alterabile ꝓuarēt ſuis q̄titatib⁹ nō ꝓpter hoc ipoz ſuba eēt pīs realr ſuis mobilib⁹ plus q̄ante. Nec iterum coniunctio ad diuinitatē dat hoc sibi etiā si eēt nō q̄tum. Nec hoc dedit anime in triduo:qz sicut quātum:cuius albedo nō est ei coextensa nisi in ꝑte nō facit ꝙ ſua albedo sit vbicūq; ipsum est:qz non est ī illo loco vbi est pars non alba. sic:qz nulla creatura coequatur deo in extēsione virtuali rōne cuius ipse est vbiq; realiter ꝓsens:quātis aīa vel angelis:aut corp⁹ vt ſuba sit deo cōiūctū nūq̄z ex hoc habet ꝙ sit vel esse possit vltra q̄z coartatio ſue nature requirit. Sola ergo causa essendi corpus xpi in altari realiter est cōuersio corporis ꝓexistentis ibi localiter facta ī ipm:sicut alias declarabit̄. ¶ Et licet ꝑdicta opinio non dicat ꝙ potestas data vel diuinitas cōiuncta hoc faciant: sed sola conuersio. tamē in hoc deficit ꝙ non sufficiēter declarat quomodo cōuersio hoc faciat. Si enī conuersio nō facit hoc:nisi qz facit habere ordinē ad ſubam vt ſuba est: sicut angelus nō quātus habet ordinē ad corpora istō nō sufficit:qz sicut modo dictum est:ꝛ ī ꝑ. li. di. 37. Habitudo vel ordo motoris ad mobile quem habet angelus ad corpora nō ſufficit ad hoc ꝙ dicat̄ eis esse ꝓsens rōnalr. Et ita per hanc viā nō sufficienter patet modus ꝙ quē corpus xpi sit realr ꝓsens. ¶ Ad argumentū dicēdū. ꝙ idez corpus nō pōt esse in pluribus locis localr ꝛ circūſcriptiue vl diffinitiue:sz pōt esse ī pluribus sacrāliter ꝛ ī vno localiter ꝛ in alio sacrāliter. Et hoc haberet corp⁹ ꝓtri:sicut ꝛ corpus Christi:si ita fieret conuersio in ipsum dato ꝙ nec daretur ſibi omnis potestas:nec vniretur ſibi diuinitas. Et hec ſufficiant ad ꝓsens de queſito. Qō II

Secundo queritur vtz xps sit in altari totaliter. Et videt ꝙ nō sit ibi ꝑm diuinitatē:qz cū brutum manducet corpus xpi manducaret diuinitatez:qō videtur absurduz. ¶ Contra. si vbicunq; ē xps modo indiuisibili ibi est tot⁹: ꝛ totum quicquid est xpi:sic est in ꝓposito:ḡ ꝛc.

Respōdeo dicendum ꝙ xps totus est hic: ꝛ totum quod est in xpo:totum quod est persone nature diuine ꝛ humane:substātialis ꝛ accidentalis:sed solum corpus xpi ē sub spē panis ex vi sacrī:ꝛ solus sanguis sub specie vini. Reliqua vero vtrobiq; sunt ex naturali cō comitantia. Primum patet:quia quicquid significatur ꝑ verba forme est in sacramento ex vi sacramenti: aliter essent falsa:ꝛ nihil plus:quia non agunt: nisi significando. Unde directe non plus agunt q̄z significent. Secundum patet: quia que abinuicem non separantur vbi est vnum reliquum ex naturali concomitantia:saltem vbi est illud: quod non excedit ꝛ reliquum:quod dico:quia non vbicum q̄z est deus:est homo assumptus:sed econuerso: sed sic est in ꝓposito:ergo ꝛc.

De quantitate aūt quō sit hic ē vna singularis opio:q̄ ꝑ⁹ recitabit̄ cū ſuis anne xis. Scōo inquiretur de bis que opiniōes implicat. ¶ Lir ca primum primo ponetur opinio cum ſuis motiuis. Secundo ponentur rationes ad principale quas faciunt pro. ꝛ contra. Tertio ponetur responsio ipsorum. ¶ Quantuz ad primum dicunt isti ꝙ corpus Christi potest esse in hoc sacramento sine quantitate:quanuis substantia ꝛ quantitas non separentur secundum inherentiam vnius ad alterum:quia difficile videtur ꝙ quantitas sit alicubi nisi modo quantitatiuo. Probant autem hoc multipliciter: ꝑmo sic:quia non sequitur. quantitas Christi non separatur a corpore ſuo:ergo est cum corpore in sacramento per concomitantiam. Sicut enim locus celi non separatur ab eo ꝑm contactum:qui tamen ꝓpter hoc non est in sacramē to sic videtur ꝛ hic. ¶ Secundo sic. cessante causa cessat effectus:ꝛ ideo cum corpus Christi sit hic ꝓpter ordinez quem habet ad species:vt ſubstantia non vt quanta: ergo est hic ſubstantia ꝛ non qnantitas. ¶ Tertio arguunt. ꝙ non sequatur. deus facit ꝙ calidum ꝓsens calefactibili non comparetur ei in ratione calefacientis ſuſpendendo actionem ꝛ retinendo calorem. ergo licet non faciat quantitatem corporis Christi in se indiuisibilem:quia esset contradictio:potest tamen facere ipsaz comparari ad species que sunt extra modo indiuisibili. hoc non sequitur:qz non est ſimile:quia quod sequitur ad approximationem agentis ad patiens est aliquid absolutum:quod deus potest imꝑdire. Sed sicut non potest facere ꝙ q̄litates vni⁹ rōnis adinuicē cōparate vna nō sit iferior alia vl eq̄lis:sic ēt nec q̄titates ad ſuicē gn vna ſit maior vl mior aut eq̄lis. Quo

facto:non ꝓpararet sil'r ad totū ꝛ ad partē. ¶ 4°sic.impoſſe est ꝙ ꝯtitas cōpareť ꝯtitati: modo nature icompoſſi:ſz modus nature ꝯtitatis ē diuiſibilitas.ergo impoſſe est:ꝙ quantitas ꝓpareť modo idiuiſibili.Sed ſi ꝯtitas corpis xp̄i pñs eēt ſpēbus modo ſube:ꝓpararet ad eas mō idiuiſibili. ḡ ꝛc. ¶ His viſis ponēde ſunt rōnes q̄ fiunt ad q̄ſtionem.p̄o.et ꝓtra.Cōtra ſunt due.p̄ma talis.Jdē non pōt cē maius ꝛ minus alio.ſed hoc ſeq̄retur ſi xp̄s eēt totus in hoc ſacr̄o. ergo ꝛc̄.,pbatur minor:q̄ xp̄s ꝑm veritatē maior est in ,ppria ꝯtitate dimēſionibus ſp̄eruz:ſed ſi eēt corpus ſub ſpēbus: nō eēt maior:imo minor: q̄ cōtentū nō excedit cōtinens: imo excediť.ergo ꝛc. ¶ Scōa est talis.corpus rōne ſue ꝯtitatis ꝓparať ad locū circūſcriptiue:ſz corpus xp̄i nō est in hoc ſacramēto circūſcriptiue. ḡ non ē ibi ꝯtū ad ꝯtitatē. ¶ Rō p̄o.est iſta. Ubi est p̄s:ibi est totū:niſi ab iuicē ſepent:ſz corpus xp̄i qō est pars totius ſuppoſiti: est i hoc ſacr̄o:nec ſeparať a ꝯtitate ſua:nec ab alys q̄ ſunt in xp̄o.ergo oīa illa ſunt in ſacr̄o. ¶ Rñdent ad p̄mā contra.quando dr̄:ꝙ xp̄s est maior ſp̄ēb⁹ ſacr̄i: verꝝ est ꝑm ſe. Qñ aūt dicit ꝙ nō ē maior q̄ cōtentū ꝛc̄.dicunt ꝙ hic ē mala imaginatio. Nō enī chriſtus cōtineť a ſpēbus:quaſi ſpēs ſint cōcaue:ſed ꝓtinetur corp⁹ xp̄i.ſed ſic ē ibi:vt nec eis cōmēſureť: nec excedat nec excedať per ꝓñs:ſed ſolū p̄ſens est ſpēbus abſq̄ cōmēſuratōe ſui ad eos. ¶ Ad z^m^ dicūt:ꝙ licet xp̄s ſit i hoc ſacr̄o nō tñ ē ibi rōne ꝯtitatis. q̄ ſic eēt ibi circūſcriptiue: ſz ſolū rōne ſubſtātie.ꝛ ꝑ accidens ē ibi ꝯtitas: ꝑm modum ſube. ¶ Ad argumētū p̄o.dicūt.tenēdo modū iſtū.ꝙ ſicut nō ē ſepatū corpus xp̄i a loco ſuo:ꝑ hoc ꝙ est in hoc ſacr̄o: cui tñ ꝓprius locus xp̄i nō ē pñs:ita nō oz corpus xp̄i ſeparari a ſua ꝯtitate realr̄:ſz corpus xp̄i: ſit pñs huic:ꝛ nō ſua ꝯtitas.Cū ergo arguiť .vbi est pars ibi ē totū niſi abiuicē ſeparenť: verū est de bis: q̄ ſunt in loco localr̄. Que aūt ſunt in loco per ſolā habitudinē ad locū:ſz ſint ĩſeparata in eēndo in ſe: p̄nt tamen ſepatiz.ꝛ ſeorſū alteri p̄ntia eē.ſi vnuz ſine alio bēat habitudinē:quēadmoduz corpus xp̄i pñs est ſpēbus: ꝓpter bitudinē cōuerſionis in ip̄m:nihil aūt altez eozū: que ſunt ꝓiuncta ei realr̄: oz habere bitudinē ad locū talē: nec ꝑ ꝑñs fieri ei p̄ſens. ¶ Scōo ingrendū est de iſtis duplr̄. p̄mo rñ-
Opi.ſ. tho. dendo ad rōnes quarte opinionis.ſcōo ingrendo de ſolonibus q̄s dāt ad alias tres rōnes. ¶ Subſtinēdo igiť opinionem cōem.ſ.ꝙ ſit ibi ꝯtitas modo idiuiſibili. q̄ per modū ſube.nō ex vi ſacr̄i. ſed ex nāli cōcomitantia. ad rōnes eozū est rñdendū. Ad p̄mā dōm:ꝙ nō est ſil'e de ꝓtiguis: quozū nō ip̄a ſunt ſil':ſz eoz vltima ſunt ſil':nec vnū locať per aliū. Unde ignis ꝛ aer nō ſepanť ꝑm cōtactū: tamen ignis est in celo:ſicut in loco ĩmediato:aer aūt nō:ſz in ipſo igne. Aliud est de accidente ꝛ ſubo:quozū vnū per aliū est in loco:ꝛ quorum vnū cū alio facit vnā nām:ita ꝙ illud qō ꝓuenit vni ꝑ ſe:cōuenit alteri ꝑ accidens. Et est ꝓña talis.ꝯtitas xp̄i non ſeparať ab eēntia ꝛ nā corpis xp̄i:ſic nec albedo a ꝯtitate.ḡ cū corpus xp̄i ſit in ſacr̄o per ſe:ibi erit ꝯtitas ꝑ accidens: ſicut vbi est ꝯtitas ꝑ ſe:ibi est ꝛ eius color per accidēs. Nec ē ſil'e de loco ꝛ locante.q̄ differūt ꝑ eēntiā ꝛ naturā: ꝛ ſubto ꝛ ſuppoſito.ꝛ vnū est eꝫ aliud ꝛ ſeparum. vt dr̄.4. phyſicoꝝ. ¶ Ad z^m^ pōt dici. ꝙ ꝓſequentia ē nulla: q̄ licet ceſſante cā ceſſet effectus inꝯtū hō.tñ q̄ aliqd est cauſa vnius per ſe.ꝛ alterius ꝑ accidens: imo etiā calidū qō est cā calefaciēdi ꝑ ſe est cā oppoſiti.ſ.frigefaciēdi per accidēs.iō nō ſeq̄ť. ceſſat a caliditate ꝑ ſe.ḡ ceſſat a cāndo.Cōſtat.n.ꝙ ſubſtātia nō ē in loco cauſalr̄ vt ſuba ē.ſz vt ꝯta:ita ꝙ ꝯtitas est cā eēndi in loco:nō tamē ꝓpter hoc ſequitur:ꝙ ſola quantitas ſube ſit i loco:imo ip̄a qdē ꝯtitas est i loco ꝑ ſe: ſuba vero per accidēs. Et ſil'r q̄ ſuba est i ſacr̄o.vt ſuba ē:nō vt ꝯta ē: ꝓpter hoc ſegtur.ꝙ ꝯtitas nō ē hic ꝑ ſe ꝛ directe ex vi ſacr̄i.ſz ſolū ſuba. Non tñ ſeq̄ť:gn ꝯtitas ſit hic cum ſuba ex nāli cōcomitātia.imo ſegtur ꝙ ſit exquo est idē ſubo. ¶ Ad 3^m^ dōz: ꝙ deus non pōt facere gn ꝯtitas corpis xp̄i.alteri ꝓparata.non ſit maior.vel minor.vel equalr̄. Unde ꝯtitas corpis xp̄i est mlto maior ꝙ quātitas hoſtie. Sz q̄ quātitas corporis xp̄i:nō est in hoſtia per ſe.ſz per hoc ꝙ ip̄a est in ſubo corpis xp̄i.iō cū ſuba corpis xp̄i ſit i altari.ſolū ifra circūferētiā hoſtie:ſicut ꝛ ſuba ꝓuerſa erat.iō ſolū ibi:ꝛ nō eꝫ ē ꝯtitas corpis xp̄i ſacr̄alr̄. Et ſicut aīa ꝓiuncta est in loco ꝑ accīs rōne.ſ.ꝯtitatis ſui corpis:nec tñ ,ppter hoc ei ꝓmēſurať: q̄ ei repugnat:ſic ꝯtitas est in hoſtia per neceſſariā ꝓcomitantiā corpis:nō tamen ꝓmenſuratur ꝯtitati hoſtie.q̄ repugnat quātitati ꝑm eē non ꝯtitatiuū ꝓmēſurari quātitati ,put hz modū ꝯtitatis:vel ſicut aīa cui repugnat ꝑ ſe circūſcribi.est tñ circūſcriptiue i loco ꝑ ꝯtitatē:non ꝙ ip̄a immediate circūſcribať.ſed q̄ ſua ꝯtitas circunſcribiť. ꝛ ip̄a mediāte est in loco circūſcribente. Sic ecōuerſo ꝯtitas cui repugnat eſſe idiuiſibile:est tñ modo indiuiſibili in ſacr̄o: per ſubaz idiuiſibilem:nō ꝙ ip̄a in ſe habeat modum idiuiſibilem.ſed q̄ ſuba in qua est:vt ſic:hz modū idiuiſibilem.q̄ ſicut punctus tāgit lineā modo idiuiſibili.ſ.ꝑm modū ſuū:nō illius:ſic ſuba q̄ ſine quātitate ꝓuertiť .ꝛ per ꝑñs vt idiuiſibilis:ꝓparať ad ſuū terminū idiuiſibilr̄.licet ille ſit diuiſibilis inꝯtum quātitati ꝓiūctus. Et ſicut aīa erat in loco ꝑ diuiſibile:modo diuiſibili.q̄ mediāte ſua ꝯtitate occupabat locū diuiſibilē ꝛ diuiſibilr̄:ſic ecōuerſo ꝯtitas xp̄i: ꝑ eiⁿ ſubaz ſuccedentē mō idiuiſibili ſube ꝓuerſe ifra ſp̄es:erit ibi mō idiuiſibili.q̄ ꝑ ſuā ſubaz erit ibi p̄ñs mediāte idiuiſibili. Nō .n.plus repugnat diuiſibili eē in loco idiuiſibilr̄: ꝙ econuerſo idiuiſibili eē in loco diuiſibilr̄. Nec obſtat ſi dicať: potentia viſiua iberet aīe:nec ,ppter hoc est in pede vbi est aīa.q̄ aīa excedit potentiā viſiuā:nec per eā tota terminať .ſed corpus xp̄i qō rōne corporeitatis est in ſacr̄o: nō excedit ſuā ꝯtitatē.vt poſſit eē alicubi ſine illa q̄ est ſuus termin⁹ ꝛ totalis. ¶ Ad 4^m^ dōm:ꝙ verꝝ est deū nō poſſe facere de aliquo aliqd illi ĩcompoſſe.q̄ ꝓtradictio eēt. Jtez bene est icōpoſſe id qō est diuiſibile inꝯtum hō eſſe idiuiſibile. ꝛ econuerſo. Sed id qō ĩtrinſece ē diuiſibile:ꝓparari ad aliqd extra mō idiuiſibili:videť poſſe etiaz per nām:ſm ꝙ dicunt ꝑſpectiui ſpēm viſibilē que diuiſibilr̄ē vt ad oculū apparet: modo idiuiſibili ꝓparari ad ſpeculū.tū q̄ vt dicūt recipiť in p̄ncto:tū q̄ ad diuiſionē ſpeculi multiplicať in tanta quātitate:ſicut p̄ius:ſic punctus ad diuiſionē linee. Multo magis hoc eſt poſſe diuina vtute. Jtem ſicut q̄ſ ſpericū tāgit in p̄ncto planū:vel vnū ſpericū aliud in conuexo vtrūq̄ est diuiſibile.ꝛ tñ adinuicē ꝓparata ꝓmenſuranť modo idiuiſibili.q̄ illud ꝑm qō ſe contingūt est idiuiſibile:ita ꝯtitas hoſtie ꝛ corpis xp̄i:licet ſint duo i ſe diuiſibilia.q̄ tñ adiuicem cōparantur mediantibus duob⁹ indiuiſibilib⁹.ſ.ſuba panis ꝛ vini q̄ cōuerſa eſt.ꝛ ſuba corpis xp̄i:in quā conuerſa eſt:q̄ ꝑme ſuccessit: quoꝝ ꝓparatio adiuicē būit mōz idiuiſibilē. iō ꝛ iſta mediata mō idiuiſibili adiuicē ꝓparanť. ¶ Scōo ingrēdū est de ſolonibus:quas dant ad tres alias rōnes. ¶ Solutio quā dant ad p̄mū argumentū eſt bona. q̄ non ſeq̄ť ꝙ chriſtus ſit maius ꝛ non mai⁹.ſed ſeq̄tur ꝙ ꝑz ꝙ est in celo ē maior hoſtia. ꝑz aūt ꝙ est in hoſtia.nec eſt maior.nec minor.nec equalr̄.q̄ non est ibi modo ꝯtitatis per circūſcriptionē. ſed ꝑ conuerſionē. nec est i concauitate aliqua. ꝓterea cum duo corpora ſint maiora ꝙ vnū:cuz deus poſſit facere duo corpora eſſe in eodē loco:pari rōne ꝛ mai⁹ corpus eſſe in minori loco. Et ſi pōt hoc localr̄: multo magis non localr̄. ſed ſacr̄aliter. ¶ Ad z^m^ etiā bene ſoluūt.q̄ nō ſeq̄tur ſi ñ est circūſcriptiue.ḡ nō est hꝫ eiⁿ ꝯtitas.ſz tñ ꝙ non est hꝫ ꝯtitas ꝑ ſe:ſz ꝑ ꝓcomitantiā ad corpus.qō ē hic ꝓuerſiue. Non aūt pōt dici.ꝙ ſicut ꝯtitas xp̄i ē hꝫ ꝑ ꝓuerſionē factā i ſuū ſubz: ꝙ ſic eꝫ ꝯtitas hoſtie ſit i celo ꝑ ꝓuerſionez ſui ſubi in illō qō ē in celo. q̄ ꝯtitas hoſtie ſeꝑať a ſuo ſubo ꝛ fit ſine ſubo. Et ſil'r ſi quātitas xp̄i qā in eiⁿ ſubaz ſuba panis ꝓuertiť ſe-

pararet a subo xpi.nō eēt i hoc sacramēto:sicut nec aīa fuisset i triduo:qñ erat sepata.cūius i hoc sit dissimile de aīa ⁊ ō cōtitate:qz aīa nō determinat sibi locū sicut cōtitas. Uñ sic i pcedēti qōe dictū ē.vbi ē aīa ibi sūt potētie abstracte:q̄ nō determināt sibi locū. ñ aūt organice q̄ determināt. sic ēt facile ē dicere de oibus ñ cōtis:q̄ sūt vnū subo cū corpe xpi:q̄ sint i sacro p cōmitātiā. Sz ō quātitate q̄ determinat sibi situ:ē difficili⁹. Dissimile tamē ē vt supdictū ē ō potētia quā aīa excedit:⁊ de cōtitate q̄ ē totalr termin⁹ corpeitatē itra se includēs:vt nisi separet nusquā possit esse sine ea. ¶ Ad argumētū i ꝓriū ꝓut ē ꝓtra suā singularē opinionē nō bene respōdet. Uerū ē tamē q̄ forma arguēdi nō valet:qz ēt loqndo ō eēndo i.localr maioz ē falsa. Si.n. brachiū meū qō est ps mei sit i aq̄: nō sū p hoc tot⁹ i aq̄:sz tm̄ ꝑm illā ptē:⁊ tam̄ nō sū separatus a pte illa. Sic posset dici q̄ xps nō ē separatus a suo corpe:nec tam̄ totus ē. vbi ē suū corpus:sz alias sui ptes: licet sit ibi ꝑm ptē q̄ ē corp⁹.sicut tot⁹ xps ē vbiq̄:nō tam̄ totū corp⁹ xpi:nec ipe ꝑm totū sui.sz solū sz deitatē. Sz sua solutio nō videt valere: qz licet ꝓiūctoz ꝑm rē:vnū possit habere hitudinē realē ad aligd extrīsecū:ad qō aliō nō habet: imo nullā vel ꝓriā:sicut cōtitas bois:⁊ cōtitas rei iaiate sūt equales.substātie vero sūt ieqles.tamē ꝓiūctoz sz rē isepabilr ꝑm cōtz ptē sui:q̄ vnū sit realr:vbi aliō nō ē realr:⁊ sit realr presēs:vbi aliō realr ē absēs:⁊ distās:quādo sūt equal ambit⁹:⁊ maxie q̄ ptētū sit ex ptinēs idē supposito:⁊ vbi ñ ē ipsū ptinēs:videt absurdū. Et sic ē i ꝓposito:qz si corp⁹ xpi non hret hitudinē ad spēs:nisi sicut signatū ad signū:⁊ non eēt ibi nisi sicut i signo: nullū icōueniēs eēt: ibi eē corp⁹ xpi sine cōtitate:sicut spēs aliqua repsētat subam:q̄ nō repsētat ei⁹ cōtitatē:⁊ spēs itelligibil vle sine singularib⁹:a qb⁹ tamē nō sepat. Sz q̄ corp⁹ realr ptētū ifra suā cōtitatē:⁊ limitatū ⁊ terminatū p eā:illa nō derelicta:sz manēs sic ea affectū ifra eā iclusū ⁊ diffinitū possit eē realr ꝑsēs alicubi ex eam ⁊ sine ea:vr sile ydeis pl̄onis:q posuit vlia separata sz eē:q̄ tam̄ ponebat eē subam corpaliū. Et iō nō valet. ¶ Ad argumentū i oppositū dicēdū q̄ nō sequit:qz ēt de⁹ ē i feno qō asin⁹ comedit per essentiam:presentiam:⁊ potentiam.⁊ tamē de⁹ ab asino non comeditur.ideo ⁊c. Qō. III.

Queritur 3⁹ vtrū xps sit i sacro altaris localr. Et videt q̄ sic: qz potat de loco ad locū ¶ Cōtra: qz sedet a dextris dei.q̄ nō ē alibi localr. ¶ Rō. circa istaz qōnē sūt tria videda.ꝓio q̄ nō ē i altari:nec vbi sūt spēs circūscriptiue:nec p ꝓsequēs localr .scōo q̄ nō diffinitiue.⁊ tertio q̄ movet ⁊ qescit p accidēs ad motum specierum ⁊ quietē localem p se ꝑm eē reale:⁊ sacrale qō habet in speciebus.

Primū breuiter ꝓbat sic:qz si eēt circūscriptie ⁊ localr vbi sūt spēs:tūc ꝓmēsurarēt ⁊ nō eēt tot⁹ i q̄lz pte:cū tm̄ sit:siue integre sint spēs:siue diuise:qz cūius existēs ibi sit cōt⁹.est tm̄ ibi mō subatiuo.i.idiuisibilr:⁊ nō mō cōtitatiuo.vt dicit de ꝓsecra.di.2.c.singuli.

Secundū ēt ꝓbat.s.q̄ nō sit ibi diffinitie ꝓprie: puta q̄ ita sit i isto altari:q̄ nō i alio: qz sicut xps ē diffinitie:vbicūq̄ ē sua cōtitas circūscriptie q̄ ad diffinitionē localē:sic ipe diffinitie ē:vbicūq̄ ē cōtitas pāis ⁊ vini i se cōuersi circūscriptie:q̄ ad diffōez sacrale. vnde si i vno solo altari ē ꝓuersio facta sacramentaliter: in illo solo ē sacramētaliter.si facta ē i mille:erit i mille sacramētalr.

Circa 3m. articulum ꝓcedet sic:qz ꝑ⁹ ꝓbabit ō iōa. scōo ponet ipugnatio quozūdā.tertio rūdebit ad illa. Qz aūt corp⁹ xpi.sz eē qō hēt i sacro:mutet ⁊ moueat saltē p accidēs ꝓbat sic:qz illō qō icipit eē realr: vbi pri⁹ nō erat p aligd i se realr factū.i.ad se mutatū:vl i se ꝓuersū: illō ē motū realr ꝑm realitatē eēndi:q̄ ibi erat.sic ē i ꝓposito.ergo ⁊c. ¶ Ꝑ. sicut ñ obstāte sua ipassibilitate:pōt eē mutabile ō loco ad locū:⁊ icipit eē localr, vbi pri⁹ nō erat: sic nō ꝓiudicat sue ipassibilitati:si icipit eē realr ꝑsēs vbi ꝑus nō erat:qz nō pl⁹ fit i eo p istā nouā pūtiā:cū fieret realr p nouā circūscriptiōez. Sicut ḡ diceret mot⁹ localr:si icipet eē circūscriptie vbi pri⁹ nō erat:sic pōt dici mot⁹ sacralr:qz ē sacralr vbi pri⁹ nō erat:sz motū localr desinat eē vbi pri⁹ erat:nō aūt motū sacralr. ¶ Ꝑ. videt q̄ posset dici realr mutat⁹:qz ē subz realis mutatōis:⁊ modū eēndi realē hz: quez pri⁹ nō hēbat.ita eni realr ē i sacro:sicut ē i celo. Uñ sicut eē localr alicubi:ē i eo modus realis eēndi:ita eē i sacro. Et sic si icipit eē localr vbi pri⁹ nō erat: ē i eo facta mutatio realis: qz sc hz alr nūc cū pri⁹.qō tamē nō ꝓiudicat sue ipassibilitati:qz p hoc nihil mutat de absolutis i eo:sic i ꝓposito. ¶ Nec valet si dicat de⁹ icipit eē ō nouo i mūdo realr:cū pri⁹ nō eēt:sine sui mutatione.nā deus nō icipit eē i re p mutatōez rei i se:sic corp⁹ xpi. Unde cū realr res i corp⁹ xpi ꝓuertat:⁊ p hoc corp⁹ xpi hic eē icipiat.nō videt absurdū dicere corp⁹ xpi mutatū:cū hoc sit min⁹ cōtis si localr mutaret. ¶ Ꝑ. corruptis spēb⁹ ō sinit ibi eē. Et cū ois corruptio sit q̄dā mutatio:cū eē qō habebat ibi eēt qōdā eē reale:⁊ nō tm̄ relatio rōis. sic ē signatū i signo:sicut quādo aligd desinit eē i loco:ipsū vbi corrūpit:⁊ ē realis mutatio:sic vbi sacrale generat qñ hostia ꝓsecrat:⁊ corrūpit qñ hostia corrūpit. Et cū corp⁹ xpi sz subaz sit subz isti⁹ vbi sacralis:sicut ei⁹ cōtitas ē subm sui vbi nālis:videt hic sicut ibi eē quedā mutatio:cui⁹ subm ē suba:⁊ p ꝓsequēs ē mutata:se hns alr nūc cōtz pri⁹:sz tale vbi extrīsecū. ¶ Si dicat sic aliq dicūt:q̄ trāslatis spēb⁹ icipit eē: ⁊ desinit sine sui motu:vel ex ꝑm eē locale ⁊ nāle:sz nō sine sui motu sz eē qō hz i sacro: qz exquo ipm eē i sacro mutat:p cōsequēs corp⁹ xpi subm illi⁹ eē:mutat subiue sicut terminatie. Et qñ dicūt q̄ nō ē pñs loco.nisi qz ē pñs spēbus exītib⁹ i loco. vel ex ē. Et qñ subiūgit q̄ eā dē rationē pūtie hz ad spēs motas:et gescētes:verū ē. Sz pp hoc nō segt qui ad motū eaz moueat:⁊ ad getē eaz gescat:sz eē qō hz i eis:sic color ē i cōto moto ⁊ gescēte eodē mō.s.p iherētiā:q̄ iherētia ñ variat p motū subi:nec p getē.tm̄ qz ad motū subi accidit ipsū colorē distare ⁊ appropinq̄re:psens ⁊ absēs eē:dr moueri p accns. ita ē i ꝓposito. ¶ Nec ē sile qō adducūt de deo q̄ icipit eē ⁊ desinit alicubi pp gnātōez ⁊ corruptōez sine sui mutatōe.nā deus nō ē diffinitiue i loco sic hic q̄ nō alibi.imo i oi qō ē ōs ē. Sz corp⁹ xpi sic ē localr vbi ē sua cōtitas:ita ē diffinitiue sacralr vbi ē cōtitas subē i ipm ꝓuerse. Et qz i multis locis pt eē sil ista ꝓuersio.iō nō ē diffinitie i vno loco ꝓuersionis:sic q̄ nō i alio. Sz locū subē ꝓuerse sic sibi diffinit:q̄ ē vbi erat qō i ipsū ꝓuersū ē ⁊ nō alibi:rōe cui⁹ diffinitōis moueri pōt. ¶ Sz quidā negāt minorē dicētes q̄ corpus xpi est solū pñs hostie ex vi sacri.sz ad locū hostie nulla pūtiā hz: rōe qua ē i hoc sacro:qz p aliā rōez cōpant spēs ad locū:⁊ corpus xpi ad spēs:vt ad sacrm. Et iō manentibus speciebus cūius trāsferant de loco ad locū:corpus christi qō ē pñs eis sp est vbi erat. ¶ Sz pp hoc nō est neganda minor.iō ꝓbat sic:qz qñ aligs cōmunicat corpus christi est i ore eius ⁊ i ventre eius. ⁊ realr suscipit corpus christi:⁊ sic icipit eē vbi pri⁹ nō erat. vnde apls. Panem quem sumim⁹ ⁊c. Et q̄ māducat ⁊ bibit ⁊c. Māducatio aūt est motus quidā. Et sic est vbi prius nō erat. Et qñ ablatū est de altari iā plus ibi ñ est. ¶ Unde ad rōem suā dōm q̄ licet corpus christi nō sit pñs nisi speciebus imediate:tamē ipsis mediātibus est pñs illis q̄bus ille sunt presētes. Et exquo isepabilr cōmitat:sequit eas quocūq̄ vadāt. Unde licet corpus christi trāslatis spēbus sēper sit vbi erat:loquēdo de loco imediato:qz est i speciebus :sicut prius erat.tamē loquēdo de loco remoto ⁊ cōi:ē vbi prius ñ erat:⁊ non ē vbi erat .sicut q̄ ē i naui sēper est vbi erat si de sua sede non se moueat cōtū ad nauē. qz i eadem pte nauis vbi prius.sed respectu aque vl ripe exquo nauis mota est.ē vbi prius non erat.⁊ non ē vbi prius erat.a simili i ꝓposito

est de eē sacr̄ali: sicut ibi de eē locali.nā corpus christi ꝼm eē sacr̄ale:sic ē in altari:q̄ nō est in celo:imo ꝼm illud esse: realr̄ est absēs ⁊ distās a celo:⁊ realr̄ pñs ⁊ ppiquū altari. ergo ꝼm tale eē cōpetit ei motus ꝼm q̄ diffinit sibi locū.⁊ si nō quo ad circūscriptionē ⁊ sitū:saltē quo ad realez p̄sentiā.vt nō dicā ppiquitatem q̄ sonat ī q̄ntitatis moduz: q̄ nō est hic modo q̄ntitatiuo ¶ Si dicat̄ q̄ ad motū localē requirit̄ defectio primi loci ⁊ adeptio scōi.vnde q̄ mouet̄ a loco ad vacuū:vl̄ a vacuo ad locū:nō mouet̄ localr̄: licet possit dici motū a loco vel ad locū:⁊ per ꝺsequens facta ꝺuersione nō pōt dici mutatus:q̄ non desinit eē ī celo: ⁊ corruptis speciebus non ē mutat̄:q̄ nō incipit per hoc eē alicubi.sicut creatū i loco vel annullatū i loco:nō ē motū localr̄:licet incipiat vel desinat esse i loco realr̄.Dōz q̄ saltem q̄n hostia ꝺsecrata trāsfert̄ de loco ad locū corp̄ī x̄pi ꝺcomitās:pōt dici moueri sacr̄alr̄:q̄ deserit primū locū sacr̄alez:⁊ bz nouū locū sacr̄alē:imo ēt per nouā cōuersionē ⁊ nouā corruptionē specierū pōt dici motū eē sacr̄alr̄:q̄ ñ solū dicit̄ mutari illud q̄ de vno eē trāsit ad aliud:sz etiā illud q̄ trāsit de nō eē ad eē ⁊ de eē ad nō eē:sic aer cū detenebroso fit lucidus ⁊ ecōuerso.Similiter motū de loco ī vacuū vel ecōuerso pōt dici mutatū accipiēdo vel perdēdo vbi nouū:sic ī ꝓposito corpus x̄pi nouū eē sacr̄ale acq̄rēdo ⁊ nullū perdēdo.⁊ similr̄ eē sacr̄ale perdēdo ⁊ nullū acq̄rēdo mutat̄ realr̄.cuz illō esse sit ꝟa res vel realis modus eēndi.Nec ē simile de illo q̄ creat̄ vel annullat̄ ī loco:q̄ q̄ creat̄ nō ꝑexistit.⁊ q̄ annullat̄ nō remanet.Oz aūt ad verā mutationem idē numero substerni vtriq̄ termino.Dic aūt corp̄ī x̄pi idē numero ꝑexistit ꝺuersioni et remanet post corruptionē.Q̄ ergo dicūt doctores q̄ nō mutat̄.verū ē ꝑse:sz per accidēs mutat̄:sic dicit̄ ꝟ.phy.q̄ relatio nouа realis aduenit alicui nulla mutatione facta iipo vez est p se sz p accidēs sic: q̄ bz modū essendi realē quē prius nō habebat. ¶ Sz q̄ cōis opinio est ī ꝺriū:q̄.ſ. sine sui mutatione corpus x̄pi incipit eē ⁊ desinit ī altari. iō cōtrariū sine assertiōe iquisitiue dictū accipiat̄.Sz quin moueat̄ p accidēs ad motū spēz nō vr̄. ¶ Contra ea que dicta sūt arguit̄ tripliciter.primo sic.Quādo aliq̄ duo ita se hñt q̄ non sūt vnū ꝼm subiectū:nec se habent vt continens ⁊ ꝺtentū:nec habent colligationem vl̄ ꝺtactū.nullo mō vno moto mouet̄ alterz.sed corp̄ī x̄pi ⁊ species sacr̄i ñ sūt vnū subo:nec vnū ꝺtinet̄ ab altero:nec hñt colligationem.nec se tāgūt.ergo ad motū speciez nullo modo nec p se nec p accidens sequit̄ motus corporis x̄pi.Maioz patet iducendo ī omnes modos ꝼm quos vno moto mouetur aliud.minoz patet ex eoz dictis. ¶ Scōo sic.vnū ⁊ idem non p̄t moueri simul motibus oppositis maxie q̄n vterq̄ motus ꝺuenit eidem eodem modo.sed illō ꝺtigeret si corpus christi moueret̄ ad motum hostie.ergo ⁊c.mioz ꝓbat̄ q̄ vno leuante hostiā:alius deponit aliā. Si ergo corpus christi moueret̄ ad motum hostie.simul moueretur sursū ⁊ deorsū. ¶ Tertio sic.q̄ si cōp̄ī x̄pi moueret̄ mota hostia: eadem rōe frāgeret̄ fracta hostia:sed hoc est falsum.ergo ⁊ primum. ¶ Sed dicendum ad primum q̄ maioz eius in naturalibus non habet ī̄stātiam.sed simpliciter falsa est ī ꝓposito. quia si aliqua duo non se habent aliquo illorum modorum quos ponit.si tamen se habeant per cōcomitātiam inseparabilem.sic.ſ.q̄ non solum vbicūq̄ est vnum: ⁊ reliquum.sed vbicunq̄ vnū incipit esse localiter ibi aliū incipit esse realiter p̄sens:cum prius realiter esset absēs. ⁊ vbicunq̄ vnum desinit esse localiter.aliud incipit ibi realiter esse absens.cum prius realiter esset ibi p̄sens.tunc verū ē q̄ ad motū vni⁹ p se mouet̄ aliū p accīs.Moueri .n.ō loco ad locū ē realr̄ ōnere p⁹ locū ⁊ realr̄ petē scōz locū:q̄uis vt dcm̄ ē ꝼz q̄sdā alterz ñ sufficiat:q̄ corp⁹ q̄ ō nouo creat̄ bz nouū locū.nec tamē est realr̄ motū.Et silr̄ q̄ de nouo generat̄ ⁊ ecōuerso.q̄ de nouo corrūpit̄ perdit locū quē hēbat.nō tamē est localr̄ motū.Sz corp⁹ x̄pi data q̄ nullo modo x̄ quos ponūt se haberet ad spēs.tamen bz se ad eas ꝼm huius ꝺcomitātiā inseparabilē.ergo ipsum mouet̄ p accidēs ad motū illaz per se.Unde dato q̄ corpus x̄pi nō possit dici motū localr̄ sacr̄alr̄:quādo de nouo ꝺsecrat̄:q̄ licet habeat locū quē prius nō habebat,ñ tamē deserit p̄mū locū.⁊ similiter dato q̄ non possit dici motū quando species corrumpitur.quia licet desinat esse hic nō tamen p̄opter hoc desinere incipit alibi esse cum vtrūq̄ requiratur:tamen quia per motum localem specierum desinit esse in primo loco specierum: ⁊ incipit esse ī scōo loco eaz videtur esse motū.ꝼm illud esse locale q̄ habet in sacramento. ¶ Ad scām dicendū q̄ idem ꝼm idem esse numerale non potest moueri diuersis motibus.sed ꝼz diuersa sic.Sicut.n.ꝼm vnaz manū potest homo moueri sursū ⁊ ꝼm aliam deorsum.sic si vna manus posset esse dextra et sinistra ꝼm esse dextrū posset leuari ⁊ ꝼm sinistrū deponi. Cū enī motus localis fūdetur imediate non sup illud q̄ est i loco:sz sup ipsū esse ī loco: si vnū ⁊ idē habet duo esse: poterit habere duos motus. Igitur ꝼm vnam hostiam ñ diuisam i qua x̄ps bz vnū esse sacr̄ale numero.non potest idem moueri motibus oppositis :sed ꝼm duas hostias in quibus habet duplex esse sacr̄ale ꝼm numerum sic .Q̄ aūt in diuersis hostys corpus x̄pi habeat duplex eē sacr̄ale ꝼz numerū,licet vnū ꝼm speciē ꝓbat̄:q̄ que sunt vnū ꝼm eē numerale:simul generant̄ ⁊ corrūpuntur.Sed corpus x̄pi secrū incipit eē ⁊ ōsinit ī loc| diuersaz hostiaz:ꝼz q̄ diuersis temporibus ꝺsecrantur ⁊ corrumpunt̄.ergo sunt ibi diuersa eē:⁊ per cōsequēs cōtrarij motus possūt in esse.Q̄ aūt simul incipiat eē in pluribus hostys:que simul a pluribus vel ab eodem consecrantur hoc accidit.Similiter motus ⁊ quies non p̄sit cōuenire eidē ꝼm eūdē modū eēndi. et ꝼz idem esse ī.Sed supposito q̄ aliquid habeat esse i pluribus locis: nihil ꝓhibet ipsū moueri ꝼm vnum locū ⁊ manere ꝼm aliū.Et sic supposito q̄ x̄ps nō sit localiter per se nisi i celo:impossibile est q̄ per se localiter moueatur ⁊ quiescat Et silr̄ supposito q̄ non sit sacr̄aliter nisi in vno altari.ipossibile est q̄ ꝼm esse sacramentale moueatur ⁊ gesceat.Sz si est i celo localiter.⁊ i altari sacramentalr̄ poterit discurrere per celū:⁊ quiescere in altari:⁊ poterit quiescere in celo.⁊ portari per vicū ad infirmum.Et si est i multis altaribus sacramentaliter poterit in vno quiescere ⁊ in alio moueri: sicut si ꝼm pedē ego sū in aqua:⁊ ꝼm manum in aere: ꝼm vnum possum moueri:⁊ ꝼm alterum quiescere.Et idē esset de sola manu supposito q̄ ipsa posset eē in diuersis locis. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ non sequitur:mouetur mota hostia, ergo frāgitur fracta hostia:quia ad motum localez sufficit q̄ aliq̄d deserat locum quem prius habebat:⁊ accipiat locum nouum quem prius non habebat.Tunc enīz sic dicebatur prius esse in loco:⁊ nunc in loco dicitur motuz de loco ad locum:quia mutari non est aliud q̄z aliter se habere nunc ⁊ prius ꝼm vnumquodq̄ genus mutationis.Unde aliter se habere ad locum q̄z prius:est mutari ꝼm locum. Unde cum corpus christi dicatur esse in illo loco vbi ē hostia realiter ⁊ p̄sentialiter ⁊ si non localiter:sicut illi qui dicunt angelum esse in loco diffinitiue dicunt eum moueri localiter:quia incipit esse realiter absens cui erat realiter p̄sens:⁊ econuerso:q̄uis non sit alicubi localiter :sed diffinitiue: sic exquo ad motum hostie corpus christi incipit eē ⁊ desinit esse in loco. ⁊ reali p̄sentia ⁊ absentia conuenit ei:sic moueri de loco ad locum ad motum hostie: sicut esse in loco ad positionem hostie.Sed ad fractionem non sufficit q̄ ipsum q̄ erat in vno loco:fiat in pluribus.cū ēt in vacuo fractio esse possit. sed q̄ id q̄ erat vnū continuū ⁊ integrum per violentiaz diuidatur in partes:quaz q̄libz

sit minor toto. Et qz hoc realr cõpetit ẽstitati hostie. ideo ẽstitas illa que perdita sua itegritate i minutas partes diuiditur vere frãgitur. Sed sic nõ est de corpore xpi z eius ẽstitate qõ manet itegrum z iscissum cũ sit ipassibile: z est totũ integrum i qualz parte hostie fracte: ita qz nõ solũ i se ẽ integer. imo itegro mõ sacrali est in pte fracta: sicut erat in itegra. ideo nec fm qz est i se. nec fm qz est in hostia frangitur. Sed si ad fractionẽ hostie: xps in se manẽs iteger ñ esset fm se totus in qualibet parte: sed fm partẽ tantũ: tũc haberet colorem: qz sicut ad motũ hostie mouetur non fz esse locale qõ habet in celo. sed fm esse sacrale qõ habet in sacro: sic fm fractionez hostie frangeretur z ipse: nõ fm eẽ nãle qõ habet in se: sed fm esse sacrale qõ habet in alio. Et forte talẽ fractionẽ itellexit Berengari⁹ fieri i corpore christi fz esse sacramentale: non naturale. ¶ Ex his patet solutio ad argumentum in oppositum. Qõ. IIII.

Queritur 4°. vtz xps sit i altari visibiliter. Et videtur qz sic. qz aliquãdo apparet i specie pueri: vel carnis crude: vel sãguinis. ¶ Contra. qz fides ẽ õ non visis. Et ꝓpter hoc dicitur mysterium fidei: qz aliõ ibi videt z aliud creditur. ex. eo. cũ marthe. ¶ R°. ria sũt videnda. primo vtrũ videat oculo corpali. scõo vtz oculo mentali. tertio õ spẽ visibili apparẽte aligd dicet pp argumẽti solonẽ.

Quantum ad primũ sũt. 5. ꝯclusiones. ¶ Prima qz oculo corporali mortali nõ videtur fm qz ẽ ibi. Et ratio ẽ. qz velatũ ẽ spẽb⁹ opacl. vltra quas acies visus figi nõ põt: ẽt si eẽt ibi localr q̃si i pozis vel cõcauita te sicut medicina cooperta nebula non videtur. ¶ Scõa ꝯclusio ẽ. qz nec ẽt videt oculo imortali beate virginis. data ẽt qz opacitas medy iterpositi ñ ipediret visũ oculi glorificati vt qz existẽtes i celo sine motu: viderẽt dãnatos in inferno ñ obstãte opacitate terre. qõ forte eẽt possibile si ñ ab obiecto specie recipit oculus: sicut nũc sz a õo: qz hic eẽ nõ põt: qz eẽ sẽsatũ nõ põt nisi qõ sensibile ẽ. sẽsibile antez ꝓpriũ ẽ sine sensibili cõi: qz albedo nõ q̃stra visibilis nõ est. Idẽ aũt ẽ eẽ nõ q̃stũ z nõ habere modũ q̃stitatiuũ: q̃stũ ad ꝓpositũ. ꝓpter qõ xps q̃st⁹ equalr ẽ i parua hostia ac si ñ eẽt q̃st⁹: qz nõ ẽ ibi mõ q̃stitatis. ergo nec oculus glorificat⁹ põt videre ibi corp⁹ xpi. vbi nõ ẽ mõ q̃stitatio: sicut nõ posset videre ipz ibi: vbi eẽt sine q̃stitate. ¶ Tertia ꝯclo ẽ. qz nec oculus xpi: q̃stus tho. ꝺicat arguẽdo z soluẽdo. dic. n. qz si eẽt ex qz: ñ videret se nisi p miraculũ. vbi tñ nõ asserit qz existẽs itra: se videat: nec p miraclz. Et iõ prio oñdo qz nõ videt se ꝓut ẽ ex: qz oculus xpi ẽ localr ex: z itra sacralr: qz lz oculus xpi ꝓut ẽ ex hoc sacrz localr sit visiu⁹. ñ tñ est visiu⁹ eẽ itelligibilis: sz eẽ sẽsibilis. cũ g̃ nullũ eẽ subale sit sẽsibile: nisi mediãte accñtali ista mutatio: ꝓut sbalis ẽ in nullo attigẽs accidẽs: nõ est sẽsibilis: maxie sẽsu exteriori: qõ dico ꝓpter aliquos qui dicũt subam idiuiduale sẽtiri p cogitatiuã. Cũ ergo accidẽs xpi ñ fiat hic nisi p subaz. ergo nec suũ fieri ẽ hic cognoscibile: nisi p fieri sube: qz eadẽ sũt prĩcipia cẽndi z cognoscẽdi. Ulteri⁹ aũt si mutatio nõ est sensibilis: nec per cõsequẽs mutatum esse: vel termin⁹ ei⁹. ita. n. est sẽsibilis de albatio: sicut albedo. ergo ꝛc. ¶ Ꝑ. corpus xpi fm eẽ sacrale nõ est presens: sed absens oculo xpi fm eẽ locale. ergo oz qz ei psẽtetur: Aut ergo fm modum quo est in sacramento z ille nõ est modus visibilis: cũ fm figuram pyramidalem nata sit fieri visio: z ñ fm modum idiuisibilem: aut repzesentabitur alr q̃ sit: z sic nõ videbit ꝓut ibi est. ¶ Quarta ꝯclusio est: qz nec ẽt videt se ꝓut ẽ intra sacraliter. Rõ est: quia nõ est ibi oculus xpi mõ visuo: cum de ratiõe oculi: vt visiuus est: sit extensio. Oculus aũt xpi nõ est i sacro mõ q̃stitatis: sicut nec corp⁹ xpi: ita qz nec corpus xpi est hic mõ visibili: nec oculus mõ visiuo: qz neutrum est ibi modo q̃stitatis: qui solus ẽ modus visibilis z visiuus. Et ideo oculus xpi absolute loquendo videbat christum existentem in sacro in cena: z nũc ẽt videt se existẽtẽ: sz ñ videt oclz xpi ꝓut ẽ ex localr vl itra sacralr: vl quõlibz alr xpz ꝓut ẽ in sacro. i. sz eẽ sacrale: sz fm eẽ nãle oculus xpi ꝓut ẽ extra hoc sacrm: semp eũ videre põt: fm aũt eẽ qõ bz hic: nõ cõuenit ei videri nec videẽ. ¶ Quinta ꝯclusio ẽ. qz nec etiã per miraculũ hoc fieri põt: qz nõ põt fieri qz potentia ferat nisi i suũ obiectũ. Cũ igit obiectum visus sit q̃stitas z qualitas inq̃ntum bõ: nõ substantia: q̃stitas que ẽ hic per modum substantie: est inuisibilis. Et licet deus possit facere sine obiecto spẽz visibilẽ. tamñ spẽs quã deus faceret: si repzesẽtaret corpus xpi ꝓut ibi ẽ: nõ repzesentaret eũ mõ visibili. Unde sicut ñ põt fieri p miraculũ qz oculus videat spm̃: sic nec qz videat corpus fm qz habz modũ spũs: nisi forte diceret: qz si aligs sẽsus interior cognoscat subam: põt deus facere qz sẽsus exterior cognoscat eã vel q̃stitatẽ. vt habet modũ substantie: sed nec istud segz: qz deus nõ pt facere qz oculus videat sonũ: q̃ius sonus sit pceptibilis aliquo sẽsu. ¶ Ꝑ. cũ corp⁹ xpi sit ibi mõ spũali nõ corporali: qz nõ est ibi situaliter: nec localiter: nec hic nec nunc ꝓprie: sub quibus ꝺitionib⁹ tãtũ sensus appzhẽdit. iõ est ibi isensibiliter. ¶ Nõ videtur ẽt verũ illõ qõ statim supponebatur. s. qz sensus aliquis q̃stũcunqz altus possit subam apphendere: qz substãtia nõ ẽ sensibile ꝓpriũ nec cõe: que sola seutiũtur sensibus exteriozibus z iteriozibus excepta estimatiua: quia illa sunt fozme accñtales. vt patet discurrẽdo per oia illa. nec ẽt p estimatiuã: qz illa apprehendit fozmas itentionales. sed tamẽ accidẽtales. Uñ nullus sensus apprehendit qõ qd ẽ substãtie qõ ẽ ꝓprium obm itellectus: vt dicit. z. de anima.

Quantum ad scõz. cũ sit triplex oculus mẽtalr. s. viatozis. angeli. z bti hois. tres sũt ꝯclones. ¶ Prĩa qz oclz viatozis nõ videt corp⁹ xpi i sacro. qz oclz viatozis ñ videt ꝓpe: nisi aut imediate p⁹ ꝓncipia: aut mediate cõclones p illa. sicut oclus corporalis videt lucẽ immediate: z colorẽ mediãte luce. Neutro ãt mõ videt hic: qõ ẽ sacri fidei: qz nõ ẽ p se notum: nec ẽ õmõstrabile. g̃ ꝛc. ¶ Scõa ꝯclo ẽ de oclo nãli angeli boni vel mali. qz nec iste corpus xpi i altari videre põt clare z imediate z directe. qz ẽ de supnãlib⁹ itelligibilib⁹. qz supnãlia sensibilia ãgelus nouit. cũ ẽt ad oclz bõ videat ea. puta mortuũ resuscitatũ: vel oculũ restitutũ. supnãlia ãt itelligibilia angelus nõ videt nãlr. tale aũt ẽ eẽ corpozis xpi i altari. iõ ꝛc. ¶ Sz qõ alig dñt: qz ex nãlib⁹ angelus cognoscit hic eẽ accidẽs sine subo. nõ ãt hic eẽ corp⁹ xpi. dubiũ ẽ: qz ipe põt scire qd fcm ẽ de suba: qz nõ ẽ ãnihilata: z qz ẽ cõuersa in corp⁹ xpi: sicut qz cib⁹ ꝺuertit i cibatũ. z bõ. Scit enĩ gnãtionẽ z corruptionẽ rerũ nãliũ. sz corpus xpi nõ ẽ hic: nisi p hoc qz i ipz est cõuersũ id qõ erat hic. g̃ ꝛc. ¶ Sz põt dici qz angelus scit vl scire põt: nisi ꝓhibeat spãliter gcgd fit i nãlib⁹ mõ nãli sz qõ fit mõ supnãli nõ oz. Nec apparz q̃re plus cognoscat accidẽs eẽ sine subo: q̃ cõuersionẽ factã i corp⁹ xpi: cũ vtrũ qz sit ꝓter cursũ nature. ¶ Uel ꝺz: qz sicut cognoscim⁹ sensibilia: sic ipe itelligibilia. Uñ sicut videmus accidẽtia corporea nõ eẽ. sz nõ videm⁹ qd de eis factũ ẽ: cũ appareat i fozma carnis vl pueri: sic angelus videt subaz ibi nõ eẽ. sz nõ videt vtrũ sit annihilata vel cõuersa. Sz bõ supnãlia põt ipi citi⁹ q̃ nos conjcere indirecte p miracula fcã q̃ ipsi sciũt eẽ vera: nos aũt nõ. qz g nobis vñ suscitat⁹: forte ẽ angelus i corpore assũpto. sz talis deceptio nõ cadit i angelo. vñ credũt z ꝛtremiscũt. credũt: qz nõ videt illõ i se. sic nec trinitatẽ: nec vnionẽ ꝟbi i carne. tñ sciunt indirecte. qz per miracla ꝺiecturãt: qõ impole ẽ nõ eẽ verũ. sicut alr cognosco puerũ natũ: qõ in se video: alr qñ adhuc ẽ i vtero tumescẽte: sz nescio qd sit determinate: an viuũ an mortuũ: an

masculus an femina. Et sic est ō supnālibus respectu ōmo nū: q̄ p miracula cadētia sub eo⁹ nāli euidētia sunt ꝓbata Oculus ḡ nālis angeli nō videt clare hic eē co⁹p⁹ xpi: sed conijcit ifallibilr ex miraculis sēsibilib⁹ q̄ clare videt fieri ad testimoniū vitatis. ¶ Tertia ꝯclo ē de oculo brō hois ⁊ angeli q̄ vterq⁹ videt hoc clare: hois gdē: qz qō audiuit hic: ⁊ credidit: illic clare videbit: ꝑm illō: nisi crediderit is ñ itelligetis: ⁊ sicut audiuim⁹. sic vidim⁹. idē de oclo angeli: qz ierarchya nra illumiabit a ierarchya celesti a qua differt in luce ⁊ enigmate. Uñ ipi clare videt oīa: ō gbus credendis nos illuminat. credibilia vero nobis ⁊ eis ꝑ statu vie cōia: sic trinitatē ⁊ bō: meruerūt ipi videre sicut ⁊ nos. Credibilia āt nobis ꝓpria: sic articulos icarnatōis videt p reuelationez. vñ de oib⁹ mysteriis gre: de gbus nos illumināt ad fidē: bñt ipi gratuitā visionē.

Quantum ad 3ᵐ sūt tres ōnes. ¶ Pria q̄ ille spēs carnis vl pueri apparētis: ñ sūt ꝑpe species xpi apparētis ī ꝓpria effigie: plus q̄ ꝑpus: qz tē oportet ipz ōscēdere de celo: ⁊ cū ille spēs aliq̄n diu fuerint sub claue rekuate: tā diu co⁹p⁹ xpi fuisset icarceratū: 3 sūt spēs supīducte ꝓrib⁹ corruptis. Uñ nec tē vr ī ꝑpa specie: ganec ipe ē ī forma pueri: vl carnis: vl sāguis: 3 totus integer ¶ Scda ꝓ ē. q̄ ē ibi co⁹p⁹ xpi vuz: ñ obstāterōe q̄rūdā dicētiū: q̄ nō manet sacr3: qz ibi mutāt spēs sēsibiles: q̄ sūt ō rōe sacri. ḡ xps nō manet sub sacro. Nā si istud argumētū verū ꝯcluderet. tūc eccla y dolatraret: q̄ hui⁹ spēs adorat. ¶ Et iō ad rōez eor dōm ē: q̄ q̄uis q̄litates mutent: puta q̄ spēs a fumo denigrent: vel spēs vini ifrigident: aut calefiāt: aut rarefiāt: dū tū q̄titas maneat: sp ē ibi co⁹p⁹ xpi. ḡ cū hic q̄titas remaneat eadē numero sp manet co⁹p⁹ xpi: qz 3 spēs sēsibil sūt de rōe sacri. tū ñ ista vl illa determiate. De rōe. n. sacri altaris ē q̄titas cū aliquo colore: et figura. Sz accidit ei q̄ sit iste color: vel ꝛri⁹ ista figura vl alia. Uñ mutatio circa ista: dū tū maneat q̄titas ñ mutat sacramētū. Tādiu. n. ibi mānet co⁹p⁹ xpi: q̄diu ibi mānūt 3 spēs panis. Sz manēte subā panis: ds potuisset ibi facē talē apparitiōez: ex mutatōem colozis ⁊ figure: sic panifici ō panib⁹ possūt effigiare pueros: ⁊ gegd volūt. iō ⁊c. ¶ Tertia ꝓ ē. qd faciēdū sit ō hō spēbus: ¶ Dicēdū q̄ non dz eas minister sumere ꝓpter bonorē: ⁊ excusat a p̄cepto ecclesie: q̄ celebrātes cōicēt: qz ad isolitū nō referr: vel cōficiat ī alia mā. vt ifra dicē. di. ꝓxima. q. de mā. Debet aūt rekuari in loco vbi est verum co⁹pus christi: cum sit verū co⁹pus xpi. ¶ Et sic patet solutio ad oppositum.

¶ De modo conuersionis. Di. XI. a

Iaūt queritur qualis sit illa ꝯuersio an formalis an substantialis vl alterius generis? Diffinire nō sufficio. Formalē tamen non esse cognosco: qz species rez que ante fuerant remanent ⁊ sapor ⁊ pōdus. Quibusdaz eē videtur substātialis: dicētibus sic substātiam cōuerti ī substantiam vt hec cēntialiter fiat illa. Cui sēsui p̄misse auctoritates ꝓsētire videtur.

¶ Oppositio. b

Ed huic sētētie sic opponitur ab alijs.

ſ Si substātia panis iquiunt vel vini conuertitur substātialiter ī co⁹pus vel ī sanguinē xpi: quotidie fit aliqua subā co⁹pus vel sāguis xpi: q̄ ante nō erat: ⁊ hodie ē aliqd co⁹pus xpi: qō heri nō erat: et quotidie augetur co⁹pus xpi atq̄z formaī de materia: de qua ī ꝯceptōe ñ fuit factū. Quibus hoc mō respōderi pōt: qz ñ ea rone dicitur co⁹pus xpi ꝓfici verbo celesti q̄ ipsū co⁹p⁹ ī cōceptu virginis formatū ōinceps formetur: 3 subā panis vel vini q̄ ante non fuerat co⁹pus xpi vel sanguis verbo celesti fit co⁹pus et sanguis. Et iō sacerdotes dicunt ꝓficere corpus xpi et sāguinē: qz co⁹ misterio subā panis fit caro: et subā vini fit sanguis christi: nec tamen aliquid additur co⁹pori vl sanguini: nec augeī co⁹pus christi vel sāguis.

¶ Augustinus ī libro sētētiaꝝ ꝓsperi. c

ſ Si vero queris modum quo id fieri possit: breuiter respōdeo. Mysteriuz fidei credi salubriter pōt: inuestigari salubriter ñ pōt. Qō ergo co⁹pus xpi panis mutatiōe ī id nō augmētat: nec sāguis ex vini cōuersione: ei⁹ volūtati et potētie ascribat: q̄ idē co⁹pus de virgine eduxit. fit ergo subā illa ista sine ei⁹ augmēto. Nec tamen ꝓcedūt quidā q̄ substātia panis aliquādo fit caro xpi: et si fiat caro xpi: sic faria facta ē panis: ⁊ aqua facta ē vinum. nec tamen dicitur farina est panis: ⁊ aqua est vinuz. Alij vero cōcedūt illud qō erat panis vel vinū: post ꝓsecrationez cē co⁹pus ⁊ sāguinem: nō tñ seq̄ē panis est caro xpi: vel vinū ē sanguis: qz substātia panis vel vini post q̄ facta ē caro xpi vel sanguis: nō ē subā panis vel vini: 3 caro ⁊ sāguis Ideo distiguēdū videt: cū dicit substātia panis vel id quod erat panis modo ē co⁹pus christi. Manens eni panis nō est co⁹pus xpi: 3 mutata in id qō facta est: ē co⁹pus xpi. Nec dicimus substātiam panis vel vini materiam eē co⁹pis vel sāguinis: qz non ō ea vt de materia formaī co⁹pus: 3 ipsa formatur in illō ⁊ efficitur illud. Unde augu. Corpus xpi dicimus illud quod ex fructibus terre acceptū ⁊ prece mystica consecratū sumimus in memoriam dominice passionis. Qō cū per manus hominis ad illā visibilē speciē pducatur: nō sāctificaī: vt sit tā dignuz sacramētū nisi opāte inuisibiliter spū ōi.

¶ Asserūt dictū panē trāsire ī co⁹pus xpi. d

q Uidā vero sic dicūt ꝓuersionem illam eē intelligendā: vt sub illis accidētib⁹ sub qb⁹ erat pri⁹ substātia panis ⁊ vini: post ꝓsecrationē sit subā co⁹poris ⁊ sāguis: sic tñ vt nō eis afficiaī: ⁊ sic asserūt dictū panē trāsire in corpus xpi: qz vbi erat panis nūc ē co⁹pus xpi. Qō si ē: qd ergo fit de substātia panis ⁊ vini? Illi dicūt vl ī ꝓiacētē materiā resolui vl ī nihilū redigi. Alij vero putauerūt ibi substātiaz panis ⁊ vini remāere: et ibidē co⁹pus xpi eē et sangui-

nẽ: et hac rõe dici illã substãtiam fieri istam: qz vbi est hec: ẽ z illa. Qõ mirũ est: z ipsã substantiã panis vel vini dicũt eẽ sacramẽtũ. Sz q nõ sit ibi substãtia nisi corpus xpi et sãguis: ex ꝓdictis et subditis aperte ostenditur. Ait. n. amb. Panẽ istum quez sumim⁹ i mysterio: illũ itelligo vtiqz qui manu sãcti spũs formatus ẽ i vtero virginis: et igne passionis decoct⁹ i ara crucis. Panis. n. angelorz factus ẽ cibus hominũ. Uñ veritas ait. Ego sũ panis viuus q de celo descendi: et iterũ. Panis quem ego dabo caro mea ẽ ꝓ mũdi vita. Ex his nãqz duabus sẽtentijs aperte datur itelligi: qz panis ille et iste: nõ duo sed vnus panis: et vna caro: ꝓculdubio vnũ efficitur corpus. Illud vere: illud sane: qõ sũptum ẽ de virgine: qõ resurrexit et i celũ ascẽdit. Itẽ Grego. Quis fideliũ habere dubiũ possit i ipsa imolationis hora ad sacerdotis vocez celos apiri illo xpi mysterio: angelorũz choros adeẽ: sũma et ima sociari: vnum quid ex inuisibilibus atqz visibilibus fieri idem. Eodem momento z i celuz rapitur ministerio angelorum consociandum corpori xpi z ante oculos sacerdotis i altari videt. Sicut diuinitas verbi totũ ꝑplet mundum: ita multis locis illõ corpus cõsecratur. Nec sũt tamẽ multa corpa xpi: sz vnũ corpus et vnus sanguis. Idcoqz siue plus siue minus quis ide pcipiat: oẽs equaliꝫ corpus xpi integerrime sumunt. Post consecratiõez ergo nõ ẽ ibi substãtia panis vel vini: lz spẽs remanent. Est. n. ibi spẽs panis et vini: sicut et sapor. Uñ aliud videt: aliud intelligitur.

¶ Quare sub alia specie. c

Ab alia ãt specie trib⁹ de causis carnez
ſ z sãguinẽ tradidit xps: z ꝺinceps sumẽdum istituit: vt fides. s. haberet merituz q̃ est ꝺ his q̃ nõ videtur: qz fides nõ hz merituz vbi humana ratio prebz experimentum. Et iõ ẽt ne abhorreret anim⁹ qõ cerneret oculus. qz nõ habemus in vsu carnez crudã z sãguinẽ comedere. Qz ergo xpz vorari dẽtib⁹ fas ñ ẽ: in mysterio carnẽ z sanguiez nob ꝓmẽdauit. Et ẽt iõ ne ab icredul' religiõi xpiãe ĩsultaret. Uñ aug. Nihil rõnabili⁹ q̃z vt sãguis similitudinẽ sumam⁹ vt ita z veritas ñ ꝺsit: z ridiculũ nullũ fiat a pagãis: qz cruorez occisi hoĩs bibamus. Ne ergo hoc fieret: z neveluti qdã horror eẽt cruoris: ĩ similitudinẽ accipimus sacrz. Ex ꝑmissis iam liquet q̃re ñ sub alia specie: z q̃re sub ista hoc sacramẽtũ dominus celebrauerit z celebrari nobis instituerit.

¶ Quare sub duplici specie. f

Ed quare sub duplici spẽ sumit cũ sub
ſ alterutra tot⁹ sit xps: Ut oñderet totaz humanã naturã assũpsisse: vt totã redimeret. Panis. n. ad carnẽ refert: vinũ ad aiaz: qz vinũ opaꝫ sanguinẽ in quo sedes aie a physicis eẽ dicit. Jõ ergo in duab⁹ spẽbus celebrat: vt aie z carnis susceptio ixpo z vtriusqz liberatio i nobis significet. Valet eni: vt ambro. ait: ad tuitionẽ corpis z aie qõ pcipim⁹: qz caro xpi ꝓ salute corpis: sanguis vero ꝓ aia nia offert: sicut ꝑfigurauit moyses: caro ingt pro corpore vestro offert: sanguis pro aia. sed tamẽ sub vtraque specie sumitur. quod ad vtrãqz valet. qz sub vtraqz sumit ipse totus xps. Sz si i altera tantũ sumeret: ad alterius tantũ. i. anime vel corpis ñ ad vtriusqz pariter tuitõez valere significaret. Sub vtraqz spẽ tamẽ totus sumit xps. Nec plus sub vtraqz: nec min⁹ sub altera tm̃ sumit. Eadẽ eni rõ est: vt ait Hylarius: in corpe xpi: q̃ i mãna pcessit. De quo dicit. Qui plus collegerat non habuit amplius: nec qui minus parauerat habuit min⁹. Et licet sub vtraqz spẽ sumaꝫ totus christus: tm̃ non fit conuersio panis nisi in carnẽ: nec vini nisi in sanguinez. Nec ꝺz dici duo sacramenta: sed vnũ: quia sub vtraqz specie idẽ sumitur. Neqz debet iterari sacrz qz benedictio non reperit super spẽz eandem. Neqz alie substãtie in sacrificium veritatis offerri debent. quia de alijs non potest cõsecrari corpus christi vel sanguis.

¶ Quare aqua admisceatur. g

Qua vero admiscẽda est vino. qz aqua
a populũ signat q ꝓ xpi passionẽ redẽptus ẽ. Calix ergo dñic⁹ iuxta canonũ pceptũ aq̃ z vino mixtus ꝺz offerri: qz videm⁹ in aqua pplm̃ itelligi: in vino oñdi sanguinẽ xpi. Cũ ergo i calice vino aqua miscet: xpo pplꝰ adunat: z credẽtiũ plebs z in quez credit copulat: q̃ copulatio aque z vini sic miscet i calice christi: vt mixtio illa nõ possit separi. Nã si vinũ qs tm̃ offerat: sanguis xpi incipit esse sine nobis.

¶ Julius papa h

Jl vero q̃ritur an irrituz sit qõ gerit si aq̃
ſ ꝑtermittatur. Audi qõ segtur in eodez canone. Nõ põt ingt calix dñi esse aqua sola aut vinũ solũ nisi vtrũqz misceat. Itez Cyprianus. Calix dñi nõ est aq̃ sola aut vinũ soluz nisi vtrũqz misceatur. sicut nec corpus dñi põt eẽ farina sola nec aq̃ sola nisi vtrũqz fuerit adunatũ: z panis vni⁹ cõpage solidatũ. Si quis tm̃ nõ intendens introducere heresim obliuiõe vel ignorantia aquã ꝑtermiserit: nõ videtur esse ir-

ritū sacrz: sed ille graviter est corripiēdus. Maz ⁊ grecorū ecclesia non apponere aquā dicitur. Quod ēt ex dictis cypriani videtur posse colligi: ait. n. Si quis de antecessoribus nostris: vel ignoranter vel simpliciter hoc nō seruauerit qđ nos dñs facere ⁊ exēplo ⁊ magisterio docuit: pōt simplicitati eius indulgētia dñi venia cōcedi. Nobis vero nō potest ignosci: qui nunc a domino instructi sumus: vt calicē domini cū vino mixtuz ſm q dominus obtulit offeramus. Ex hoc videtur q si quis simpliciter vel ignoranter vinū offerat sin aqua: sacramētū ꝓficiat. Aqua vero nullaten⁹ sine vino pōt offerri i sacrificiū: nec panis nisi ō frumēto: nec granū frumēti nisi redactū fuerit i panē: q xps ⁊ panē se dicit ⁊ grano frumēti se ꝓpat. Qđ ergo supadictū est nō posse vinū solū offerri ōterminari oz: recipit .n. exceptionē. Nō ꝑt nisi simplr vl ignoranter fiat: vl nō pōt. i. nō ōbz. Quibusdā tn videt hoc gñalr verz. Colligit ēt ex ꝓdictis q xps vinum aqua mixtū dedit discipulis. Corpus vero tale dedit quale tunc habuit. i. mortale ⁊ passibile. Nūc vero sumitur a nobis imortale ⁊ ipassibile: nec tamen maiorem habet efficiētiā. Eucharistia quoq intricta nō debet dari populo ꝑ supplemēto cōmunionis: q nō legit xps alicui discipulox prebuisse panē intinctū nisi inde. Tunc vero non accepit iudas corp⁹ xpi sz tantum panem: corpus vero ⁊ sanguinem christi ante cū alijs discipulis perceperat. Nō. I.

Circa vndecimā distictionem q̄runtur 4. primo de mā eucharistie. scđo de cōuersione vtz sit tota ⁊ pcisa rō eēndi corpus xpi i sacrō. tertio vtz deus posset cōuertere oēm creaturā i corpus suū. quarto vtz possit ꝓuertere vnū corpus i plura corpora. De mā eucharistie. vtz panis ⁊ vinū sit ꝓueniēs materia huiⁿ sacri. Et videt q nō: q in alys sacramētis non est nisi vna materia simplex: puta aqua vel oleū: aut si ē duplex ipsa est cōposita: vt chrisma: vel ꝓiuncta respectu vniⁿ forme: vt calix cū pane ⁊ vino in sacro sacerdoty. hic aūt sūt diuerse materie: respectu diuersaz formaz. ergo male. ¶ In cōtrarium ē xps: eccla: ⁊ magister: ¶ R°. circa istā q̄stionē sūt septē articuli declarandi. primⁿ de materia i gñali. scđs de mā i spāli. tertiⁿ de q̄titate materie. quartⁿ de materia panis i generali. quiⁿ de materia sanguinis. sextus de aqua que ibi miscetur. septimus ō forma qua christus celebrauit ⁊ cōmunicauit.

Quantum ad primū sūt quīq ꝓclones. ¶ Prima q duplex debz ee materia huius sacri. s. materia cibi ⁊ potus: q effectus sacri debet perfecte repsētari ꝑ materiā modo cōueniēti naturalibus: q sacra efficiunt qđ figurāt: sed huius sacri effectus est pfecta aie refectio. ergo materia repsētans debet ee ꝑ pfectaz corporis refectionē: que nō ē nisi per cibū ⁊ potum. Et iō cibus ⁊ pptus sunt materia huius sacri. ¶ Scđa ꝓclo est. q non debz sub vtraq specie dari populo: sz solū sub specie panis ꝓpter periculū effusionis: sicut olī offerētes edebāt de sacrificijs ⁊ oblationibus q̄ erant i materia solida: sz soli ministri de libaminibus que erāt i materia liquida. Greci tn cōicant carni ⁊ sanguini. Et in quibusdā ecclesijs est cōsuetudo: q cōicāt sub vtraq specie. Nec ē peccatum: q2 quando mos erat crimen non erat. Et ita caute in illis ecclesijs siue monasterijs faciunt: q nihil effūdūt. Sz si vulgo idiferēter daret eēt maius periculum. ¶ Tertia ꝓclo ē q ñ debet celebrari nisi sub vtraq materia. Et si altera deest melius est dimittere celebrationem: q̄ sacrm mutare: vel diuidere. Et celebrās ēt debz vtrāq sumere: nisi mors aut infirmitas ipsum ipediat de ꝓse. di. 2. c. Relatū. ⁊ c. Cōperimus. ¶ Quarta ꝓclo ē qđ sit faciēdū si post̄q aliqs missā icboauerit. occurrat sibi peccatū mortale: aut q nō est ieiunus. aut q ē suspēsus: vel irregularis. Hic distinguēdū ē: q2 aut cōsecrauit vtrāq māz vl alterā. ⁊ tūc dz ꝓsumare celebratōez. Et hoc pp gñalē ꝓhibitōez q sacra nō remaneāt ipfecta. Et pp hāc necessitatē excusat a culpa: alⁱs eēt pplexus. Sz forte nō excusat a pena irregularitatis: quā icidit celebrādo excōicatⁿ: maxīe si nōdū ꝓsecrauerat sanguinē: lz vsq tūc ñ icurrisset: q2 forte būerat ignorātiā excusātē: siē bō q suscipet offiū iudicādi vsq ad ānū cū iuramēto ñ dimittēdi vsq ad ānū: si iterī occurrat latro iudicād⁹: ꝓdē nādo ipsū quē pp iuramētū ñ pōt nō ꝓdēnare: nihilominⁿ efficit irregularis. Uel forte necessitas hic excusat: q2 legis auctoritate hoc facit. Sz aliō ē de celebrāte legis auctoritate simplr: aliud ō celebrāte legis auctē sub ꝓditōe: sicut ē hic: q2 lex pmittit hic excōicatū celebrare: supposito q iā ꝓsecrauerit. q2 hoc ē minⁿ malū: sz nō simplr. Si ār añ oēz ꝓsecratiōez: aut ē ipedimētū q sola ꝓtritione deleť: puta culpa: ⁊ tūc ꝓterat: ⁊ cepta finiat cū ꝓposito cōfitēdi: ⁊ sufficit: ēt si sine scādalo dimittere posset: aut ē tale ipedimētū: qđ p cōtritōez nō deleť: puta q2 occurrit ei q nō ē ieiunⁿ: vel q ē suspēsus: aut excōicatⁿ maiori vel minori excōicatiōe. ⁊ tūc si sine scādalo dimittere ꝑt oīno dimittat. Si aūt sine scādalo dimittere nō pōt. tūc videt q pōt ceptā ꝑficere. Et q ñ ieiunⁿ: aut ligatⁿ ꝓhibet celebrare: itelligit nō icipe. nō aūt post̄q icboauerit ꝓsumare. Uel forte non lz ꝓseq: q2 oia q̄ sūt ante cōsecrationē sūt ꝑparatōes q̄daz ⁊ non inchoationes intrinsece. Nullo autem scandalo debet dimitti veritas vite ⁊ cōsciētie: sicut ñ dz celebrare si nō icboasset ⁊ eēt sibi cōsciⁿ q̄uis scandalum nasceretur. ¶ Quīta ꝓclo ē. si ipe in sanguine venenū ispiceret: ñ dz sumere nec sumēdū dare: q2 alias eēt homicida sui aut alterius: aut ēt tēptaret deū. Sz illo ad partē posito ⁊ reuerenter ꝓseruato faciat sicut faceret vbi mā vini sibi deesset: vt dicet in seq̄nti articulo. si āt musca vel aranea ceciderūt dz bestia si pōt: capi ⁊ lauari. ⁊ postea cōburi: ⁊ lotio: ⁊ cineres in piscinā poni: in qua ponunt q̄ ꝓtigerunt corpus aūt sanguinē mediate: vl imediate: in q̄bus tn nihil est de corpore aut sanguine: sicut rasura tabule: ⁊ terre sup quā stillauit de sanguine: q lambi ōbet: ⁊ pōt ēt a nō ieiuno sumi. Nō sic aūt particula corporis q̄ leuari pōt vtin crastinum seruetur sumenda a ieiuno stomacho. Si autez timet sanguinem veneno infectum non sumat ratione dicta. sed faciat seruari sicut dictum est de veneno. Nec istam bestiaz venenosam sumere debet. Fertur autem quidam sacerdos simplex ex deuotōe nescies qđ facere arauea cū sanguie sūpsisse: ⁊ postea sibi minuēs: ea cū sanguie ꝑmitⁿ emisisse: qđ fuit miraclz maximū dei sue simplicitati ꝓpatietis.

Quantū ad secundum sūt. 5. cōclusiones. ¶ Prima q̄lis sit illa mā: q2 panis ⁊ vinū: sicut xps instituit: qui tn in alia quacūq silr potuit: sed cōgruentⁿ fuit q̄tū ad nobis apparētia: q2 huius cōmunius in cibuz et potum sumunt a valentibus hre. Sed in defectū istorum alia ꝓ istis sumunt. Ubi autē hec adsunt hec cōiter in cibum ⁊ potū sumunt ꝑ se: aut cū alijs. nec ꝓpter alia respu

unt. ⁊ ꝫ magis sine alys sufficiunt: q̄ ecōuerso. ¶ Scōa ꝓ
ē. q̄ nō debuit istitui ī mā mellis: q̄uis sit dulce. qz est ifla
3ª ꝓ° tiuū. Unde nec in aliquo sacrificio vete. le. ponebat. ¶ 3ª
ꝓ ē. q̄ nec ī lacte: qz ē cib⁹ paruuloꝝ: ꝫ āt ē cib⁹: ⁊ si paruu-
loꝝ humilitate tñ est solid⁹ ⁊ magnoꝝ charitate. ꝓpter qō
dcñ est Augu. Lib⁹ suꝫ grandiū. Cresce ⁊ māducabis me.
4ª ꝓ° ¶ 4ª ꝓ. gd si sacerdos ꝛueniat ꝛdebitā māꝫ pāis ministra
tam: Et si gdem ante ꝯsecrationē sanguinis: qz adhuc ni
hil est de eēntia sacrī actū: si posset bre mām panis verꝫ:
adhibeat ⁊ reincipiat canonē a capite: adhibita alia mā vi
ni: si eam bz in pōptu. ⁊ tunc nulla repetitio fiat sup idē.
Si autem non habet in promptu aliam materiam vini:
simil'r idē faciat: nec mām vini segreget timore reiteratio
nis: qz nō ē aliqd: qō nō liceat repeti: sicut si aliqua oratio
canonis bis dicat: nō est magnū ꝑiculuꝫ: nec sil'r si cruces
iterent: q̄uis numerus bēat certū mysteriuꝫ. qz tunc non
tollit mysteriū: ꝫ repetitur. Si aūt non possit bre māꝫ pa
nis: vltra nō ꝓcedat: ne sacrm diuidat: sicut nec a principio
debet ꝛchoare: si nō pōt vtrāq̄ mām bre. Si aūt post cōse
crationē sanguinis: ante perceptionē: tunc si pōt bre mām
pāis ōbitā: reicipiat a capite canōis: qz si oz ꝯsecrare māꝫ
nisi ꝓcedentibus cerimonys solitis sup eā. Etsi in ꝓmptu
bēat vinum: vtrāq̄ nouā māꝫ adhibeat: ⁊ vltra ꝓcedat: ⁊
sanguinem primo cōsecratū: post cōsecrationē misceat: vl'
ante finē misse ⁊ ante sūptionē ablutionis cū alio: vel post
aliū sumat. Si āt nō habet vinū in ꝓmptu: nō oz q̄ sangui
nē segreget. oū tñ verba ꝯsecratōis nō iteret sup sāguinez:
sed omnia alia sine iniuria sacrī iterare pōt. Nec erit men
daciū cū dicetur: corp⁹ ⁊ sāguis dñi nostri iesu xp̄i fiat ⁊c.
qz refert ad hoc q̄ vtrūq̄ ē sub forma panis: ꝫ differēter.
5ª ꝓ° ¶ Quīta ꝯclo ē qd facere debeat si deprehēdat materiam
vini ꝛdebitā. ¶ Distīguēdū ē vt pri⁹: qz aut ante ꝯsecratio
nē oēz: ⁊ tūc sicut de pane dictū ē si pt bre vtrāq̄ materiā
nouā adhibeat. Si solaꝫ mām vini nouā: reicipiat a capite
canonis. Si aūt nō possit bre dimittat totū. Si vo post cō
secratōez añ pceptōez hoc pcipiat. tūc sicut pri⁹ vtrāq̄ no
uā māꝫ adhibeat: corpe sepatī posito: postea cū alio sumē-
do. Si vero nō possit bre nisi nouū vinū: cuꝫ ipo ⁊ corpe a
capite canonē reicipiat: ne diuidat sacrm: oīa repetēdo: pre
ter v̄ba ꝯsecratōis corpis: q̄ sine iniuria sacrī nō possunt sup
eādē mām repeti: sic nec baptism⁹ debz iterari. Et ꝫ nō sit
pena irregl'aritatis hic: sic ibi: ē tñ grauis clpa vtrobiq̄. Si
āt nō possit bre vinū: vltra ꝓcedat faciēdo qō pōt. s. corp⁹
sumēdo ⁊ cetera ꝯplēdo. Qz si post sumptiōez māe pāis in-
uenit nō fuisse panē frumēti. oz ꝫ tho. ꝫ nō ieiun⁹ mā ad-
hibita reicipe: qz mai⁹ ē pceptuꝫ vnitatis qō a dei istitutōe
bz ortū: q̄ pceptū eccle de ieiunio. Uel qz nūq̄ pmittitur
prāso celebrare: ꝫ solū cōicare: iste nō oz ꝯsecrare: ꝫ vltra
sāguinē sumere: ꝫ nō ieiun⁹. Quis alicui videret q̄ sic vo
lēs lauare os: si ꝓter itētōez gutta trāseat: reputat ieiunus:
sic qz nō itēdebat sumere aliqd soluēs ieiuniū: si ꝓter itēti
onē bfec: ieiun⁹ reputari pt. Si āt post ꝯsecratōez ⁊ sūpti
onē corpis: deprehēdit nō eē vinū: anteq̄ illū liquoꝛē sūpse-
rit: cum adhuc sit ieiunus: adhibeat vtrāq̄ materiā nouā.
si bre potest. Si autem solū panē nihil agat: sed vltra pro
cedat. Si vero solum vinum. qz iam consecrauit corpus. ⁊
sumpsit: procedat reincipiens canonem: omissis verbis
corporis. ⁊ pertinentibus ad illud soluꝫ. Si autē post sum
ptionem vtriusq̄: deprehendit, functus est officio suo licꝫ
male nihil repetat: sed vltra procedat.
ꝑª ꝓ° Quantum ad tertium sunt gnq̄ ꝯclones. ¶ Pria
est de q̄ntitate materie. ¶ Ubi sciendū
est: q̄ cum virtus finita: non possit agere sil'in quantācūq̄
mām: sed finitā ⁊ determinataꝫ: ille tamen terminus non
semp est notus homini: sicut nescimus vsq̄ ad quaꝫ distā
tiam lux solis simul se extendat: sed scimus q̄ non in in fi
nitum: sed vsq̄ ad certam ⁊ determinatam distantiā q̄cū
q̄ sit illa. Uirtus autē dei licet non sit ad infinituꝫ simul:
est tamen ad finitum simul ⁊ indeterminatum: qz non est
dare etiam ab ipso aliqua certa. in que sic agere possit pre
cise q̄ non in plura. Unde cuꝫ in consecratione concurrat
virtus dei ⁊ creature. scilicet verborum: ⁊ characteris sa-
cerdotalis: licet respectu dei non sit simpl'r determinata
quātitas: quā possit conuertere: sed quacunq̄ data adhuc
plus potest: tamen respectu virtutum creatarum est apud
notitiam dei dare determinatam quantitatem: ⁊ certam:
vltra quam simul non posset: sed non est ab homine de
terminata. ¶ Secunda conclusio est. q̄ quāuis ratione z ꝓ°
maleficy: aut veneficy intendat quis consecrare: est tamē
vera consecratio: siue etiam irrisionem fideliuꝫ intendat:
vel aliquid huiusmodi: duꝫ tamen intendat facere quod
facit ecclesia: sicut ille qui vult contrabere propter volu-
ptatem: aut lucrum vere contrabit matrimoniuꝫ. Et iude
us etiam qui vult baptiçari propter questū est vere bapti
çatus: vt dr̄ d ꝯse. di. 4. Nō illō te moueat. Ita ⁊ ꝫ. ¶ 3ª ꝓ 3ª ꝓ°
ē. q̄ nō pōt ꝯsecrare nisi māꝫ pñtē: ⁊ añ se positā. Als esset
falsitas ī sacro vitatis: pp pnomē ōmatiuū. hoc vl' hic. Cū
dematio nō sit nisi rei pñtis. Unde exūs in eccla nō pōt
ꝯsecrare panē q̄ ē ī foro: nec vinū qō ē ī cellario. ¶ 4ª ꝓ ē. 4ª ꝓ°
q̄ de mā quā bz ī sua pñtia: nō ē nob determinata q̄titas.
vbi gra. vtr exūs i ore clibani magni: vel in foro maximo
pleno panib⁹: vel exūs ī cellario pleno vino: aut in nauib⁹
plenis dolys vini: vtr possit ꝯsecrare hec oīa sil'. nescio de
hoc. Sed si regritur tal'pñtia q̄ sil' possit tāgere oīa: tūc si
posset sil'centū bestias ꝯsecrare: quas sigillatim sil'attinge
re non pōt. Et si sufficit pñtia visus: non q̄ actu videat: cū
cecus ꝛficiat. sed q̄ sit visibile: tūc aerē plenū vsq̄ ad celū
posset sil' cōficere. Uñ ista distātia. ⁊ pñtia. ⁊ quātitas: non
sunt apō homines determinata. ¶ 5ª ꝓ ē. q̄ si ꝑter ītētōez 5ª ꝓ°
sacerdotis ē aliqua materia ō qua nō cogitauit: illa nō est 3ª
consecrata: vt si gutta vini ministrādo cecidit super pedez
calicis: vel hostia in piscide ibi remansit: non est cōsecratū:
qz de quo non est excogitatum: nec implicite nec explicite
actu: nec hītu: non potest esse consecratum. Dico autez ex-
cogitatū: nec q̄tum ad effectum: nec q̄tuꝫ ad verba: qz .s.
non ītendebat illud consecrare: nec super illud verba pro
ferre: nec ad illud verba referre: qz si super debitam mate
riam intenderet verba proferre: ⁊ proferret'. licet nollet se
qui consecrationem: sed irrisionem: forte consecratum es-
set: cum virtus sacramenti operetur ꝑm voluntatē dei nō
ministri: ꝑm vnam opinionez que tractata fuit supra. di. 6. 4
de intentione ministri. ꝑª ꝓ°

Circa quartū sunt sex conclusiones. ¶ Prima q̄ ma
teria panis ꝑm q̄ omnes dicunt: debet esse de
grano frumenti: cui christus se comparat: ⁊ de quo credit
christus cōfecisse: quia ille est panis proprie per se dictus.
Ceteri autem in supplementum istius. Unde ⁊ vulgo dici
tur: iste querit panem meliorem q̄ de frumento. ¶ Se- zª ꝓ°
cunda cōclusio est. de spelta ⁊ farre pane facto: potest ī eo
confici. non quidem per rationez quorūdā: que est: qz fru
mentum est genus ad triticum: far ⁊ speltam. ideo indiffe
renter in quolibet istorum potest cofici: licet differant spe
cie. Nam licet ad vnum sacramentum concurrant mate-
rie specie differentes per modū totius integralis respectu
vnius forme siue commixte: vt ichrisimate oleum ⁊ balsa
mum: siue contigue: vt in sacerdotio: calix: ⁊ panis: ⁊ vinū:
⁊ respectu diuersarum formaꝝ: vt in hoc sacro panis ⁊ vi-
num. tamen q̄ respectu eiusdē forme concurrāt ad modū
partiū subiectiuaꝝ diuerse materie spē: nō est ꝓbabile: qz
in illa materia ꝛficiendū est: in qua xp̄s ꝛfecit: qui non in
tribus: ꝫ in vna tantū confecit. ¶ Et si dicatur q̄ licet in
vna cōfecerit: qz tamē sciuit illā nō vbiq̄ eē: puta triticū:
iō voluit q̄ ī alys possit confici. nō valet: qz pari ratōe pos-
set dici de vino: qō nō solum de vite. sed ō pomis ⁊ cerasis

possz ꝓficiꝝ: qz vinū vitis ī pauciorib⁹ locis crescit q̄ triticū Alia g̃ rō ꝑt dari qz ista tria sūt vni⁹ spēi: qz ꝓptū ē: q̄ ī eadē terra triticū semīatū vno āno: gñabat spelta ꝛ far: ī alio tri ticū. vt ī territorio leodiēsi: palmēsi mōasterio pōposiano: vt ipi dicūt. Licet āt asinus generet extra speciē suā mulū de equa. nō tamē de asina generat nisi asinū. qz diuersitas effect⁹ ē ex diuersitate agētis: vel materie. ꝙ. meta. Et sil'r si triticū ī vna terra generet spelta ī alia triticū: nō ꝑbatur idētitas spēi ꝼm quosdā. sz ad min⁹ ꝑbat: qñ in eadē parte terre gñat vtrūq;: imo ēt si ī diuersis ꝑ tāto qz ī grano vis gnātionis masculina ꝛ femīna sunt vnita. ꝛ plāta ē gene rās vniuocū. ꝓpter qō cū nā sit determinata ad vnū: vidē tur eē vni⁹ spēi ista q̄ ex vno grano spē generātur. ¶ Et si dicatur q̄ spelta nunq̄ generat triticum: ꝛ sz cconuerso. nō obstat. qz forte hoc ē ꝓpter ipfectā virtutē in spelta. Et si mil'r q̄ triticū generet speltā vel far: nō triticū: est ex debi litate vtutis: sicut alīq masculi nō pñt gnāre nisi feminas: nec aliq̄ femie nisi feminas. Sz sicut masculus: ꝛ femina ñ drūt spē sic nec frumentū far ꝛ spelta. ¶ Si dicatur q̄ ali cubi tritico seminato crescit ordeū: alibi filigo: alibi loliū: nec tñ ꝓp hoc ꝟ sunt vni⁹ spēi: dōm q̄ vez est: nec de ipsis pōt ꝓfici. Et rō diuersitatis ē. qz hꝫ tria ex tritico gnāt ꝑ accūs: ꝛ via corruptōis: sic ex vino gñatur cadauer: ꝛ ex vi no acetū: vel magis sicut ex sudore aīalis pfecti generatur aīal imꝑfectū. puta vermis: q̄ est gnātio equoca. Sz far et spelta ex tritico via gnātiōis gnānt: sicut ꝑ seminationez aīal ꝓducit aīal: ꝛ oliua oliuā. Licet āt ista sint ꝓbabilia: magis tamē tenendū ē id qō facit auctas multaꝝ eccl'ia rū de spelta celebrātiū q̄ rōnib⁹ ꝓdictis. qz ō eodez grano ꝛ ī eadē terra pōt generari diuersis tpib⁹ granū diuersarū spēꝝ ꝓpter diuersos aspectus celi ꝛ cōstellationū ꝛ virtu tū eaꝝ. sicut ēt de semīe hois aliquādo virtute celi ꝑ viaz corruptōis generāt alia q̄ hō. ¶ 3ª ꝟclō ē de mixtiōe. vbi dōm q̄ sola mixtio granoꝝ adiuicē cū sint solida nō tollit spēz. Sz sic nō ē ad ꝓpositū: cū ī granis nō possit ꝓfici: nisi fit inde cōfect⁹ panis. sz quādo grana sil'r molēdino terū tur: ꝛ postea faria simul cū aqua mixta cōpaginant: ꝛ coagu lata coquiī pōt mutari spēs. ꝛ si fuerit mutata: ita q̄ fuerit fcā tertia spēs. vel aliō granū traxit istō ad suā spēm: ita q̄ suba isti⁹ panis sit altera spē a suba panis g eēt fact⁹ de pu ro frumēto: nō pōt tūc conficī: al's sic. ꝓpter qō si ꝑ oze regis eligīt ānona: m'to magis spāli diligētia eligēda eēnt grana frumēti ꝛ ab alys discernēda ꝑ pane altaris ꝓficien do rōne periculi. ¶ 4ª ꝟ est de corruptōe panis. qz si tāta ē vt spēs subē nō maneat: cōfici nō pōt. al's sic: sz nō dz: pu ta de hostia mucida: adhuc tñ ꝺtinua. qz vbi appz ꝺtinuitas soluta: nō violētia: sz nā ꝛ vetustate. vī corruptio subalis fa cta. ꝛ ꝑ ons spēs mutata. qz gnātū ꝛ corruptum nāl'r drūt spē: vt vinū ꝛ acetū. z. meta. vt ī granis seminatis. ¶ 5ª ꝟ. de amido cū sit pasta ꝛ nōdū panis: cōfici nō pōt. sz si ide fiat panis: cū sit farina tritici purgatissima: magis pōt de ipso ꝛ ipo ꝓficiꝝ ō alio. ¶ 6ª ꝟ ē: q̄ idifferēter de oī pane de fru mēto pōt ꝓfici ꝛ azimo ꝛ fermētato. sicut et ī vino albo et rubeo. qz spē nō drūt. Sz latini ī azimo ꝓficiūt: sic xps cō fecit. greci vo ī fermētato: vocātes nos azimitas ꝛ iudaizā tes. qz cum eccl'ia pri⁹ cōficeret ī azimo ꝺ errorē ebyonita rū statuit ī fermētato ꝓfici: ne cū illis videret legē cū euā gelio seruare. quo errore cessante: redyt ad felicioꝛē cōsue tudinē. Grecia vero de dispēsatiōe fecit legē cōem. ꝛ ō hoc scismate venert ad hereſiz: q̄ xps ifermētato ꝓfecerit. La tinus g̃ ī fermētato conficiēs: cōficit gdē: sz grauiter de li quit. extra eo. c. vlti. vbi ꝺponit g cōfecerat ī fermētato: sz alie cāe assignēt: sed q̄libet erat sufficiēs. Ecōtrario dicūt alīq peecare grecū si ꝓficiat in azimo: qz cū fueris Rome romano viuito more. Sz qz illi sunt scismatici: nullus etiā ipoꝝ dz eis adherere: ꝛ sicut ī toto sic ꝛ in parte pōt ab eis discordare: nō tenet q̄ cū eoꝝ: illoꝝ statutis vl' ꝺsuetudini bus: qā ab obedientia scismaticoꝝ ꝛ hereticoꝝ omnis homo est absolutus.

Quantum ad. 5ᵐ. sūt octo cōcl'ones. ¶ Pria q̄ mā sāguis ē vinū de vite: ī quo xps confecit Uñ ꝛ dixit. Amodo nō bibā ō genimine vitis ꝛc. Jpe ēt se ꝓparat viti: sic ꝛ grano frumēti. Et qz istud ē ꝑprie vinuz alia nō: nisi equiuoce: sic pomaticū: aut qō de ceraſis: vel ō malogranatis exprimit: seu prunis ꝛ ceruisia: ꝛ hꝺ: qz non sunt ve vinū. ꝛ ideo ī eis ꝓfici nō pōt. ¶ Scōa ꝺ est. q̄ nec ēt ī balsamo: q̄uis dicāt vinee engadi: ꝛ vinee balsami: qz nō est vinū. ꝛ iō ꝓfici non pōt. Sed vinū vernacinū: grecū: cretēse sunt vina ꝑpe dicta: imo ātbonomasice. iō ī eis ꝓfi ci pōt. ¶ Tertia ꝺ ē de clareto. de quo ē dōm: q̄ si ꝑp vtu tē spēꝝ ꝛ mellis admixti: spēs vini mutata est ꝓfici ñ pōt: alias sic: sz nō debet: qz sola admixtio aque: ꝛ non alteri⁹ li quoris fieri dz. ¶ 4ª ꝺ ē. de aceto: de quo ē cōis opinio: q̄ si est pfecte acetū q̄ nō est vinū: iō nec ī eo ꝓfici pōt. Sz si solū vgat ad accedinē pōt. sz nō debet: sic nec de pane mu cido. ¶ 5ª ꝺ ē de musto. de quo dr cōiter q̄ est vinū. Unde pōt ꝓfici: sz nō dz: ꝑp ipuritatē: nisi aliud defecatū hri non possit. Tūc. n. lz. Uñ decretū dicit vuas posse exꝑmi in ca licē. ꝛ sic celebrari: ō ꝓsecra. di. z. Si neče. ¶ 6ª ꝺ ē. de agre sta: ō qua dr cōiter: q̄ nec ē: nec vnq̄ fuit vinū: sz drt ab eo spē: q̄uis sit argᵐ ꝺ. de pomo: qz pomū viride ꝛ maturū nō differt spē: nec puer ꝛ senex. ¶ Sz dōz: q̄ licet vua acerba ꝛ matura nō drant spē: pñt tñ humoꝛ vue acerbe. ꝛ matu re disserre spē. ¶ 7ª ꝺ est de vineta: q̄ post vinū exꝑessuz de torculari suppositā aq̄ exprimit: ꝛ est liquoꝛ habens co lorem vini: ꝛ aliqualē sapoꝛem. de qua dicendū q̄ non est vinum purū. sed ꝓpter aquaz nimiā quandoq; reducitur ad speciem aque: vel si nō nimia: saltē in tanta quātitate su perponitur: q̄ ad tertiā speciem trahitur. ꝛ ideo in ea confi ci non potest. ¶ 8ª ꝟclusio: q̄ si similiter super feces vege tis aqua ꝓiciatur: eodem modo non est vinū ꝓpter ean dem rationē: licet colorem ꝛ aliquem sapoꝛez retineat. Et similiter de aqua rubefacta ex pāno rubeo immisso. ꝛ hꝺ. in quo multominus potest confici. quia etiā huius consue tudinē reꝓbat decretum.

Quantum ad sextum sunt quinq; ꝟcl'ones. ¶ Pri ma. q̄ aqua admiscenda est vino: quam christus creditur admiscuisse. vtpote cuz tam fortia vina ibidē a nullo sobrio nisi tēperata bibant. Et ꝓp mysteriū. Jō qui scienter nō apponit moꝛtaliter delinquit. Et sil'r q̄ ignoꝛāter: sz minus: nisi sit talis ignoꝛātia inuincibilis ꝛ fa cti que excuset. Nam iuris ignoꝛātia non excusat. qz in ar tifice ignoꝛātia culpe ānumeratur. qz non debet officium sacerdot] exercere: nisi sciat ea que sacerdos debet facere. ꝼm illud. Qz tu sciam repulisti: repellam te: ne tu sacerdo tio fungaris mihi. sicut filij Deli nescientes dominuz nec officium sacerdotū. ꝑ Re. z. Et extra. de cel. mis. c. litteras deponitur qui in fermentato ꝛ ligneo cipho sine aq̄ ꝛ igne celebrabat. qz aut malicia aut nimia insipiētia fuit ꝛc. Et ideo in talibus insipientia nō excusat: sed accusat. ¶ zª cō clusio est: q̄ si aqua omittatur nihilomin⁹ est sacramētū. qz nec ipsa manet: sed cōuertitur. Et greci etiam nō appo nunt: qui tamē conficiunt. Et ēt si gs aquā non apponens intendat inducere errorem dum tamen formam non mu tet. quia materia remanet: nihilominus conficit: q̄uis in littera videatur magister contrariuz innuere. Sed subau diendū est ibi maxime. Sed si aliquis forme addit vl' de trahit intendens inducere errorem. qz mutat sensus oro nis. ꝛ si non de virtute sermonis: saltem ꝼm intentionem ꝓferentis. per consequens mutatur etiam forma substan tialiter. ꝛ si non materialiter: saltem formaliter nihil agi tur. vt dictum est supra. distin. z. de mutatione forme. Se cus autem ē de mutatione materie: q̄ ex nāli ꝓpetate rep sentat: ꝛ nō ex intentione applicantis. sicut vba ex intentio

ne ꝓferẽtis.qz voces sũt aĩe passionũ note. Uñ q̃uis ĩtendat ex pte materie ĩducere errorẽ:nihilomin⁹ si ex se ẽ sufficiẽs materia sufficit.Et ista opinio de mutatõe forme est
3ª ꝯ coĩor ꝛ verior q̃ illa que posita ẽ supra.di.3. ¶ 3ª ꝟclo ẽ:q dz apponi aqua va.qz si apponatur aqua roseacea: vel alia q̃ nõ est vere ꝛ ꝓprie aqua:erit gdẽ vex sacrz:sicut ꝛ si nulla eẽt aq̃.sz tamẽ ĩcurritur peccatũ: ꝛ equale ac si nlla aq̃ ponereẽ:nisi hõ nõ possz hre aliã aquã:ꝛ iã ꝓcessisset vsqz ad offertoriũ:ꝛ nõ posset dimittere sine scãdalo: tũc forte liceret miscere aquã artificialẽ ꝓ nãli.Alias si a principio non habet aquã:nõ ponat se ad celebrãdũ.sicut nec si non hret ignẽ:aut debitũ calicẽ:vel altare:vl̃ hz̃:q̃ sũt de neces
4ª ꝯ sitate precepti:sz nõ de necessitate sacri. ¶ 4ª ꝟclo ẽ: q sz aqua nõ sit de necessitate sacri ex pte sãguis:ẽ tñ de necessitate sacri ex pte corporis.qz ẽ vex vinũ si ñ sit ibi aqua: ac si ibi eẽt.ꝛ ita ẽt si sit ibi aqua roseacea:sicut si eẽt naturaľ. sz nõ ẽ ver⁹ panis si nõ sit vera aq̃ ĩ cõmixtiõe posita.sicut
5ª ꝯ nec si nõ sit de farina frumẽti:cũ vtrũq̃ sit de substãtia panis.vñ si de vino eẽt fact⁹ panis nihil eẽt actũ. ¶ 5ª ꝟclo ẽ q debet apponi ĩ modica q̃titate.ꝛ ita diu ante ꝯsecratiõnẽ q fuerit ꝑuersa ĩ vinũ.qz alr ipsa manẽs aqua :nõ ẽ mã sacri:sz effecta vinũ.vñ ponere plus ẽ aq̃ q̃ ẽ vio tãq̃ pnicioſũ reprobaẽ.exẽ.de cele.miſ.ca.pniciosus. Et dz apponi siľcũ vino.qz simul de latere xpi exiuerũt sanguis ꝛ aqua vno ĩpetu. Et nõ sufficit pluisse ĩ vineã:nec posuisse aquã ĩ dolio:aut ĩ ciato cũ vino:qõ sic dicit mixtũ.sz ĩ calice ẽ cuz vino ponẽda:ꝛ spãliter bñdicẽda:qz nihil venit ĩ ℔ sacrm: nisi bñdictũ.sz sup vinũ restãt benedictões multe. sic̃ supanẽ.Unde ista nõ benedicũtur ĩ ꝑncipio quãdo ponunt: qz adhuc mansiua sũt ꝑm se ad tps:sz aqua statĩ trãsit ĩ vinũ.iõ tũc benedicit ĩ ꝑncipio.ꝛ sola illa q̃ ponit q̃ venit ad sacrm.ꝛ sacerdos quãdo vadit ad abluẽdũ digitos post offertoriũ:male facit si calicẽ signet: qz tollit mysteriũ qõ ẽ in numero crucum.

ꝑª ꝯ **Quantum** ad septimũ.sunt sex ꝟnes. ¶ Prima q xps ĩ cena celebrauit:ꝛ seipm coĩcauit: docẽs oẽs celebrãtes debere coĩcare.versus. Rex sedet ĩ cena turba cinct⁹ duodena.Se tenet ĩ manib⁹ se cibat ipse cibus.Et tũc fuit ipletũ illud ꝑ. ℟.xi.Dauid ferebatur manibus suis.Et illud Job. Aiam meã ĩ manib⁹ meis portο. Nõ mãducauit ãt se sacr̃aliter ꝑ fidẽ:cũ hret visionez: nec spiritualiter quo ad augmẽtũ charitatis:qõ nõ poterat vltra suscipere:sz sacr̃aliter:qz vex sacrm:ꝛ spũaliter qz dele
2ª ꝯ ctabaẽ. ¶ Scõa ꝟclo ẽ:q coĩcauit iudã:qz sicut noluit ipz q erat occult⁹ peccator ꝓdere vbo.sz ĩ coĩ dixit: vnus ex vobis me tradet:dans exemplũ:vt si iudex vt priuat⁹ scit alicui⁹ delictũ:nõ dz ipz noiatim excoĩcare.sz corripere inter se ꝛ ipz solũ. Matth.18.in coĩ aũt istante illo qui passus est damnũ:põt excoĩcare quẽcũq̃ q fecit illõ:ẽt si ĩ cõfessione sciat illũ qui fecit :ita xps noluit eũ diffamare fcõ a coĩone publica ꝓhibẽdo.qz nec ꝓ crimine occulto est negãda eu
3ª ꝯ charistia.exẽ.de offi.ord.c.z. Post coĩonẽ ãt dedit ei bucellã ĩtinctã:q̃ fuit panis pur⁹. ¶ 3ª ꝟclo ẽ:q dedit corp⁹ passibile:qz tale habuit:nõ tamẽ quãdo mãducabaẽ in sacro patiebaẽ.qz passio q̃ ẽ diuisio vel tritio:ꝛ hz̃:nõ recipit nisi in q̃to:ꝛ mõ q̃titatiuo. Uñ cũ q̃titas xpi:vl̃ nõ sit ĩ sacro: vel est ibi mõ nõ q̃titatiuo:nulla passio põt eẽ ĩ eo ꝯ ẽ qõ hz ibi.sicut.n.angelus ĩ igne:nõ cõbureretur ibi.sic nec hõ carẽs q̃titate.qz corpus xpi nõ põt tãgi tactu phi⁹ ab alio corpore:nisi prius tangereẽ tactu mathe⁹:quo non potest
4ª ꝯ tãgi nisi q̃tũ ꝛ a q̃to. ¶ 4ª ꝟclo ẽ:q passiõe q̃ ẽ ab ĩtra patiebaẽ vbicũq̃ eẽt.sicut.n.aĩa ĩ quacũq̃ pte sit:dolet:vbicũq̃ ledaẽ pars corporis.vñ aĩa ẽt ꝓt ẽ ĩ capite dolet qñ spĩa ĩtrat pedẽ:sz caput ñ pũgaẽ.sic ĩ piscide ꝟuato poteris copulare dolorẽ ĩnatũ:sz nõ illat⁹ ꝟuenit ei. Uñ si fuisset ĩ sacro dũ erat ĩ cruce:ẽt ĩ sacro doluisset:ꝛ mortu⁹ fuisz: sed nõ in sacro pũct⁹ fuisset vel occisus. Ecõtrario ãt.si hostia ꝟsecreẽ ꝛ pyciaẽ ĩ ignẽ:ipe spes cõbureretur:ꝛ corpus xpi nõ lederet ẽt si eẽt passibile.qz cũ nõ possit tãgi nisi ꝓ suaz q̃titatẽ:q̃ nõ ẽ ibi mõ q̃titatis:nec situaľr nõ põt tãgi nec pũctaliter:nec supficiaľr.ꝛ ꝓ ons nec ledi.iõ ꝛc̃. ¶ 5ª ꝟclo 5ª ꝯ
est:q si ĩ triduo cõsecratũ fuisz:fuisz ibi corp⁹ exaie quale erat ĩ sepulchro:ꝛ nõ aliud.qz q̃uis forma indicet q ibi sit corp⁹:qõ erat tradẽdũ:ꝛ nõ fuerit idẽ spe viuum ꝛ mortuũ:fuit tamẽ idẽ nũero nũerositate suppositi:nõ eẽntie.ꝛ nũero materie:q̃ ẽ vna nũero ĩ gnãto ꝛ corrupto:ꝑ degnãtione. Uñ si assumpsisset corp⁹ Petri:nõ sic fuisz idẽ:saltẽ ex pte mãe.sicut fuit idẽ viuũ ꝛ mortuũ. ¶ 6ª ꝟclo ẽ ꝺ san 6ª ꝯ
guine.qz si ẽ aliqd discõtinuũ a corpore nõ hñs eandẽ formã subalẽ:sz aliã:videẽ q idẽ sit spe ꝛ nũero effusus ꝛ non effusus.Sz forte nõ erat assũpt⁹ qñ fuit effusus. sz quãdo ĩ corpore erat:tũc erat vnit⁹ forte suppositο.Si ãt sanguis cõiũct⁹ sit qd ꝯtinuũ corpori:tũc effusus differt nũero ꝑ diuisionẽ a seipo:put pri⁹ erat ĩ corpore.itẽ spe ꝑpter hre nouã formã subalẽ.sicut oculus erutus . sic ꝑm quẽcunq̃ modũ sãguis effusus se hẽat ĩ spẽb⁹ vini cõsecrat⁹ ĩ triduo fuisset:siue differret in viuo ꝛ mortuo:siue non. ꝑ hec patet solutio ad argumentum. Questio II.

Queritur 2º de ꝟsiõe. Utr cõuersio sit cõplera rõ eẽndi corpus xpi ĩ altari realr.Et videẽ q nõ.qz illõ qõ ꝑ ꝟsionẽ icipit eẽ ĩ loco ꝟsi: cũ ꝑ⁹ ibi nõ eẽt:ẽ termin⁹ ꝑ gnãtionẽ ẽ nouo ꝓduct⁹ ꝛ nõ aliqd ꝑexñs:sic̃ q̃ ignis gñaẽ ex aere:dicit aer ꝟuerti ĩ ignẽ:ꝛ vbi pri⁹ erat cõuersuz ibi ẽ termin⁹ cõuersiõis.qz idẽ ẽ loc⁹ corrupti ꝛ gnãti:sic̃ ĩ aĩali idẽ ẽ loc⁹ bois viui:ꝛ cadaueris eo mortuo:ĩ lecto vel alibi.sz suba panis ꝛ vini cõuertũt ĩ corp⁹ ꝛ sanguinẽ xpi nõ ꝑ nouã gnãtionẽ illoꝝ ex istis quẽadmodũ fuerũt formata ex purissimis sanguib⁹ vgis . ꝛ iõ vere fuerũt ĩ corpore vgis.sz si ẽ ibi ꝟsio:ẽ in ꝑexistẽs.g̃ nõ oz q̃ termin⁹ cõuersiõis sit ĩ loco rei cõuerse. ¶ Cõtra ẽ magr ĩ littera ꝑ multas auctes. ¶ ℟.º circa istã qõnẽ tria sũt facienda.qz ꝑmo recitabiť vna opio cũ suis motiuis.ꝛ reprobabitur.2º alia.ꝛ reprobabiť.3º gd sentiẽdum de qõne.ꝛ respõdebitur ad argumenta.

Circa ꝑmũ q̃tuor sũt faciẽda.ꝑ ponẽ opio cũ suis motiuis ꝓprys.2º ponẽ ꝟfirmatio quoꝝdã.3º argueẽ ꝺ opionẽ:ꝛ rñdebiť ad rõnes ei⁹.4º rñdebiť ad rões ꝟfirmatõis. ¶ Est igiť opio quoꝝdã dicẽtiũ:q ꝟsio si Opio
ẽ nihil facit nisi dispositiue.ꝛ q ꝺs sine ꝟsiõe põt eque facere ibi eẽ corp⁹ xpi:sicut facit cũ cõuersiõe. Et ꝑ suppo- Scoti
nit q ꝑ carentiã q̃titatiľ ẽ ãgelus pñs oi corpori.qz sola q̃titas facit distare ꝛ eẽ absens.ꝛ ꝑ ons ꝓuatio q̃titatis facit realiter esse presens.Et idẽ cõueniret boi si eẽt sine q̃titate sicut angelo.Et idẽ ĩ oi q̃to: si nõ vtereť q̃titate respcũ oiuz:vel si absolueretť ab vsu q̃titatis respcũ ℔ ꝛ nõ illi⁹: isti eẽt pñs:ꝛ illi absens. ¶ 2º oñdũt qd cõuersio faciat.nã qz suba ꝟtiť ꝛ accñtia manẽt:accñtia remanẽtia faciũt eẽ ibi corp⁹ xpi sacr̃aliter.qz significãt ipm: sicut pri⁹ significabãt ibi eẽ subaz suã.Sz hoc nõ ẽ ibi eẽ realr.sz eẽ sicut ĩ signo.ꝟsio vo subẽ ĩ corp⁹ xpi facit gdẽ hre bitudinez ad istas spes imediataz.Sz ex hoc nõ segť:q corp⁹ xpi sit ℔ realr.qz sz ꝟsio fiat ĩ corp⁹ xpi directe ex vi sacri ꝓt ẽ suba.fit tamẽ ꝟ ñr ex nãli ꝟcomitãtia ĩ corp⁹ qõ ẽ q̃titas. Et sic cũ corp⁹ xpi etiã sit q̃tũ:ꝓt est terminus conuersionis:nõ põt per hoc hic eẽ realiter presens:cũ secũ ferat q̃titatẽ per quã distat.ꝛ est realiter absens. ¶ 3º dicũt q diuina virt⁹ absoluẽs q̃titatẽ ab vsu q̃titatis:q ẽ facere distare:ꝛ eẽ absens. completiue ꝛ vltiate facit ℔ eẽ corpus christi.illud enim quod est realiter ꝛ est non absens nec distans realiter alicui:est ei presens realiter. Unde qz ꝟsio facit habere corpus xpi hitudinem ad istas spes ꝛ non ad lapidẽ q nõ ẽ in ipm conuersus inde est q absolutio ab

vsu ẽstitatis:quã sola diuina virtus facit:est respectu istarũ spẽ ẽ tñ. Propter qđ ẽ ibi pñs:vbi est fcã cõuersio.ꝛ nõ alibi. Si ãt vbiq; facta eẽt cõuersio:vbiq; eẽt.nõ q cõuersio faciat ipz eẽ ibi.sed solũ determiat absolutõez ab vsu ẽstitatis:per quã ẽ ibi. ¶ 4° dicunt:q de° nulla ꝓuersione fcã põt facere istã absolutionẽ ab vsu ẽstitatis:sic fecit quãdo ĩtrauit ad discipulos ianuis clausis. Quãdo enĩ erat in eodẽ loco cũ ianuis:nõ erat ibi localiter:vel ianue nõ erant ibi localr.qz duo corpora esse simul localr:ẽ duo ꝛria esse sil'.qđ ẽ ipoſſe:sz alteꝛ priuat vsu ẽstitatis:ne locũ occupet: qđ ẽ effect° nõ formalis:cũ vltima sphera i superficie ꝓuexa nõ occupet locũ. Et qz ianue videbanꝫ:ꝛ nõ corp° xpi:ideo q tunc ianue qdẽ erãt i loco suo localr.corp° ãt xpi erat cũ eis sil'.sicut eẽt vnus spẽ:nõ localr:nec p motũ localez: per quẽ ad discipl'os sensibiliter venit:sz p absolutionẽ ab vsu ẽstitatis effectiue:ꝛ p realẽ exhibitionẽ pñtie sue formalr. Uñ si ianue significassent xpz:fuissz ibi sacr̃aliter . Nũc ãt ꝓpter defectũ signi fuit tñ realr pñs:ꝛ nõ sacr̃alr. Sz illõ fuit nõ cõuersiõe facta alic° i corp° xpi.ergo corp° dei virtute p solã absolutõez ab vsu ẽstitatis:fit realr pñs sine cõuersiõe. ¶ 5° declarãt hoc sic.qz de° põt facere effectũ q ẽ res absoluta vl' relatio sine cã ei° i fieri. sic gnãtionez sine alteratiõe. Uñ si ex ꝓuersiõe cãtur ista bitudo i corpe xpi ad spẽs:p quã dicit pñs realiter loco specierũ:cũ eẽ hic remaneat i corpore xpi trãseũte ꝓuersione.ergo sine ꝓuersione põt õs causare i corpe xpi istã bitudinẽ:q ẽ eẽ hic realr pñs.ꝛ sic br̃ ꝓpo'. ¶ Quidã ãt videnꝫ velle ꝓfirmare hãc põnẽ.nõ q sit de fcõ:sz q de poli.s.q possit eẽ corp° xpi i altari:nulla fcã ꝓuersione:sz manẽte suba. Et p̃mittũt ẽdaz diuisionẽ:ex q postea formãt argumenta sua.qz si ꝓuersio regreret:hoc eẽt ꝓpter alterã istaꝝ triũ causaꝝ.aut qz corpus xpi nõ põt eẽ sil' sub illis spẽbus cũ alio corpore:aut qz corp° xpi nõ posset esse in sacramẽto:nisi suba panis mutaretur in ipz:aut qz nõ saluaretur veritas verborũ sacr̃aliũ. sed nullo istorũ modorũ impedit̃.ergo ꝛc. ¶ Ox nõ pp primũ. pbatur p̃mo sic.Corpus quod potest simul eẽ cũ aliẽa ẽstitate:potest sil' eẽ cũ substãtia subiecta illi ẽstitati.nõ.n. repugnat duob° corporib° eẽ sil'.nisi rõne ẽstitatis:cuius ẽ excludere ab eodẽ situ aliã ẽstitatẽ.sz corpus xpi põt eẽ sil' cũ ẽstitate panis:vt ponit cois opio:q tenet corp° xpi eẽ in hoc sacr̃o.ergo eq̃ faciliter pt eẽ cũ suba panis. ¶ Nõ etiã ꝓpter zm debet poni.qz conuersio panis in corp° xpi:si ponatur:nõ eẽt ratio q̃re corpus xpi sit ibi ỏ nouo.qđ patz dupliciter.Primo qz si pp ꝓuersionẽ panis i corp° xpi:eẽt corpus xpi vbi fuit pri° substãtia panis.eadẽ rõne si totus panis:quo ad subam ꝛ ẽstitatẽ:cõuerteret̃ i substantiã ꝛ ẽstitatẽ corporis xpi:corp° xpi ꝛ sua ẽstitas ex vi talis ꝓuersionis eẽnt de nouo ibi:vbi fuit pri° panis.hoc ãũt est falsum: qz tunc oporteret q corpus xpi mutaret̃ ℔z locũ:cõparare tur.n.circũscriptiue ad locũ vbi fuit prius panis:qz nõ cõpararet̃ ad ipm rõne subẽ:sz rõne sue ẽstitatis:cũ ꝓuersio eẽt nõ solũ substãtie in subaz:sz ẽstitatis i ẽstitatẽ. g̃ sil'r videtur q ꝓpter solã cõuersionẽ subẽ panis i corpus xpi:nõ sit vbi fuit prius panis. ¶ Scõo qz p cõuersionẽ alicuius rei i aliquam ꝑexistentẽ videtur magis fieri q res ꝓuersa sit:vbi pri° erat res i quã cõuertit̃:ẽ ecõuerso.sicut cũ conuertit̃ alimẽtũ i substãtiã comedẽtis:alimẽtũ fit vbi erat comedens.ꝛ nõ ecõuerso.Cum ergo substãtia panis cõuertit̃ in corp° xpi: ranẽ; i aliqđ ꝑexistẽs:magis fit vtute ꝓuersiõis:q pãis sit vbi erat corp° xpi:ẽ ecõuerso. ¶ Propter tertiũ sil'r nõ oz dicere:q substãtia panis nõ remaneat. qz exquo ponitur corpus christi realiter eẽ in hoc sacramẽto p ipso põt reddi vera locutio: vt nõ solũ dicatur corp° xpi eẽ hic.sz dicat̃ boc.i.ꝓtentũ sub ℔:ẽ corp° meũ:qz idefinita vificat̃ p vno solo.nec oporterz q demãret̃ sba panis data q eẽt ibi:sic ñ fit demãrio speciez ibidẽ exñtiũ. ¶ Sz hec opinio videt̃ deficere:p̃mo in eo qđ p̃mo assumũt: qz fm eos in angelo sunt cause:quare ipse est oi corpori pñs reali exhibitione sui.s.carẽtia ẽstitatis actu ꝛ aptitudine:q̃ est solũ cã sine qua non:ꝛ imediatus ordo ad oẽ corpus:qđ põt ipse mouere imediate: ꝓpter qđ fm eos aia separata ẽ gdem nusq; ꝓpter carẽtiã ẽstitatis:sz non est alicubi pñs: ꝓpter nullũ ordinẽ mouendi ad corpus: Unde si suba corporea q̃ est nata eẽ quãta: fit separata actu a ẽstitate: data q p hoc sit nusquã.ꝛ indistãs.qz quantitas sola facit distare localr.non tñ ꝓpter hoc erit realr pñs cuilibet corpori: qz nõ ex se habz imediatũ ordinẽ mouẽdi qđlibz corp°:sic nec aia separata. Et p ꝓñs absolo ab vsu ẽstitatis ñ fac̃ eã pñtẽ alicubi. Et licet faciat nõ distãtem vel nõ absentẽ.tamẽ oz dare aliqđ positiuum qđ faciat eã presentem: qz substãtia que ẽ nata eẽ ẽsta:nõ est nata eẽ presens vel absẽs nisi per ẽstitatem:aut nisi sibi detur modus spũs.qđ forte ỏ solo xpi corpore posset verificari fm illũ modum:quia si corpus xpi habet virtutẽ mouendi oẽ corpus imediate: sicut angelus:ꝛ absoluatur ab vsu ẽstitatis.tũc eadẽ ratione q̃ ꝛ angelus erat realr pñs oi corpori:corp° xpi ỏ se sine aliq̃ ꝓuersiõe eẽt pñs oi corpi: Sz istũ modũ ipi nõ ponũt: nec ẽt sufficit in angelo.vt dcm̃ est in li° p̃mo.di.37. de loco angeli.Et si sufficeret in angelo:q non est natus distare:nõ tñ in corpe qđ ẽ natũ distare:ꝛ maxime qđ actu distat:quia si aia:ẽdiu est ifra corpus hr̃et potẽtiam mouendi oẽ aliud corp° imediate:nõ ꝓpter hoc min° distaret a corpe exteriore ẽ prius.Ab oi enĩ corpe distat:ẽtũ suũ corpus distat: ẽdiu ẽ forma ei°.ꝛ corpus eius vtit quãtitate. Unde cuz corp° xpi sit subm̃ quãtitatis: p quã ẽ localr i loco.s. i celo: ꝛ si nõ absoluat̃ ab vsu quãtitatis.qz locũ occupat i celo:videt̃ sola absolo respectu panis: nõ facere ipz min° distare ẽ pus. Aliud ergo q̃rẽdũ est. ¶ Ad zm dõz:q vez ẽ remanẽtia accñtia nõ plus facere ẽ dicit. sed falsũ ẽ ꝓuersionẽ sube ℔ ñ facẽ qđ fac̃:qz fac̃ terminũ ꝓuersiõis loco ꝓuersi succedere. Nec est vez q fiat ꝓuersio i ẽstitate ex pñti:qz terminus iste.s.suba nõ ꝓuertit̃ in accñs.nec ecõuerso. dato q ẽstitas possit ꝓuerti i ẽstitatẽ. Uñ cũ cõuersũ sit suba nõ ẽstitas:nõ est ꝓuersio nisi i subaz. Nec segt̃.si quãtitas ẽ ibi:q sit ibi sic̃ termin° ꝓuersiõis:sic̃ pz de deitate:in quã nihil ꝓuerti põt:q tñ ẽ ibi. Nec regrit̃ ibi absolo ab vsu ẽstitatis vbi ẽstitas nõ est per se:sz p subaz:qz sicut subam eẽ alicubi p ẽstitatẽ:sine alio facit eã ibi eẽ mõ ẽstitatiuo. sic eẽ.ẽstitatẽ eẽ alicubi p subaz:facit eã ibi eẽ mõ substãtino ¶ Ad 5m.Decedendũ:q õterminata ꝓuersio dat habitudinẽ ad õterminatũ:sz plus:qz dat ẽt ibi eẽ realr:per hoc q fac̃ succedere illi qđ hic erat realr. ¶ Ad 4° dõz:q põt deus absoluere ẽstitatẽ ab vsu occupãdi locũ:sz p hoc ẽstitas ꝛ res ẽsta nõ erit nisi vbi ꝑus erat. Et nisi corpus xpi fuisset motũ de loco vbi prius erat:absolutio ab vsu ẽstitatis nõ fecisset ipz eẽ vbi ꝑus nõ erat:sic vltia spera ñ ẽ nisi vbi eẽt si hr̃et corp° continens mãliter:ꝛ tñ distat a ceteris:ẽtuz distaret:si circũscriberet̃ ꝛ occuparet locũ.absolo g̃ ab vsu ẽstitatis nõ dat realẽ pñtiã:sz illa supposita fac̃ ñ eẽ localr vbi eẽt localr. ¶ Ad 5° dõ.q dato q ỏs corpi exñti i celo posset dare illỏ vbi nũero qđ hr̃et exñs i terra:ñ tũ pp hoc eẽt i terra. sic̃ si posset dõi dare pñtatẽ:sine hoc q gẽuisset:ñ tñ eẽt pr̃:qz ñ ẽ eẽ pr̃ez hr̃e pñtatẽ:sic̃ eẽ albũ hr̃e albedinẽ.sz ẽ genuisse. Uñ ꝛ xps ẽ fili° vginis nõ p hr̃e filiatõez:sz p eẽ genitũ. Sic ẽt sz ỏs posset dare corpi xpi idẽ vbi sacr̃ale nũero:qđ i eo cãt ex ꝓuersiõe.si ẽ aliq̃ res drñs: tñ ñ eẽt ℔ realr ẽjus hr̃et ipz eẽ ℔.qz eẽ ℔ sacr̃alr realr ẽ succedẽ vl' successisse ℔ei qđ ℔ erat localr:qđ sine ꝓuersiõe eẽ nõ põt. ¶ Nõ valẽt ẽt arg^{ta} eoꝝ q eos iuuare nitũt. Uñ ad p^{m} dõz. q corp° xpi bñ eẽ pt i altari cũ suba pãis:localr ỏscẽdẽdo ỏ celo:ỏ faciẽte duo corpa eẽ i eoỏ loco:sz q manẽs i celo localr sit i altari cũ s'ba pãis sacr̃alr ñ pt eẽ. ¶ Ad 6am g̃ dõ.

Impro batio opini. scoti.

q̄ maior est vera de eē locali: ⁊ falsa de eē sacrali. Esse enim cū alio local'r q̄titas ipedit: non aūt sacral'r: quia nō est ibi mō q̄titatis. Minor ē vera de eē sacrali: nō locali. Et sic ꝑ nō segt̄r. q⁊ corpus xp̄i pōt esse cū q̄titate panis sacral'r: p hoc q̄ succedit subē eius. g̃ pōt eē cū suba. ñ segt̄. ¶ Ad 2m dom: q̄ nō segt̄ q̄ si pp ꝓuersionē subē i subam ēvbi p⁹ panis erat subaliter ⁊ sacraliter. g̃ per ꝓuersionē subē cuius q̄titate eēt vbi prius ñ erat situal'r ⁊ circūscriptiue: imo tūc ñ eēt ibi aliq̄ mō: nec q̄ ad subam: nec q̄ ad q̄titatē: nec mō subali: nec mō q̄titatiuo: q⁊ p tāto ponit eē: vbi erat suba ī se ꝓuersa. q⁊ ibi manēt spēs locū occupātes: sic ꝑus: mediātibus ḡbus suba cōuersa ibi erat. Et q⁊ corp⁹ xp̄i succedit subē in se ꝓuerse: nō q̄tū ad iberētiā: sz q̄tū ad īmediataz pñtiam: iō sicut nō eēt ibi suba panis: nisi eēnt spēs: ita nec corp⁹ xp̄i. Uñ si panis ꝓuerteret̄ ī corp⁹ xp̄i ⁊ accña ei⁹ ānihilarent̄: nō eēt ibi corp⁹ xp̄i. ⁊ q⁊ p ꝓuersionē q̄titat' ñ remanēt q̄titas. iō p ꝟ ñ eēt ibi corp⁹ xp̄i. ¶ Ad 3m dōz: q̄ p ꝓuersionē fit cōuersuz in loco termini. nō eꝫ. si est ꝓuersio in preexistēs: qō vez ē qñ conuersū fm nihil sui remanet in loco p̄rioꝛi. ⁊ fm aliqd sui addit̄ ad cōuertens: sic in alimento. Sed quādo cōuersū sic trāsubstātiat̄: q̄ nihil eius remanet additū ꝓuertenti: ⁊ aliqd eius remanet ī loco p̄ri: tunc ꝓuersū nō pōt dici eē in loco cōuertētis: nec fm id qō manet: q⁊ illō cōuersū nō est. sz ē a cōuertente sepatuz: nec fm id qō ꝓuersū ē: q⁊ id nō manet. ⁊ qō nihil est ī se: nihil est in alio. Sz econuerso ꝓuertens pōt dici in loco conuersi. q⁊ p conuersionē factā ī se succedit fm pñtialitatem ipsi: qō in ipsuz ꝓuersū est. Et sic sicut illō erat ibi: sic ⁊ istō ibi fit: q̄uis istō imaginationē trāscēdat: ⁊ nihil tale videamus in nālib⁹. ¶ Ad 4m dōz: q̄ bene vez est: q̄ si corpus xp̄i eēt ibi: posz dici: ꝟ ē corp⁹ meū. manēte sba panis: sic si eēt ibi local'r vtrūq̄ corp⁹: vtrūq̄ posz demfari: ⁊ ad vtrū q̄ dōmfatio fieri ad sēsū si sēsibil'r: ad itellectū si solū sacraliter. Et si posset demfari: nō obstāte sba: sicut nūc ñ obstāte q̄titate ⁊ q̄litate. sil'r posset adorari sine ydolaria: nō obstāte suba. sic nūc ñ obstāte q̄titate. q⁊ q̄cūq̄ ibi sit cū corpore xp̄i: siue accidēs. siue suba: siue vtrūq̄z: sacerdos nō intendit pñtare ad adorādū: nec ppl's adorare ītēdit nisi corpus xp̄i. Sz ꝓbatū ē: q̄ manēte suba panis: non pōt ibi fieri corp⁹ xp̄i. g̃ ibi nō pōt eē aliqd real'r: nisi aut p illapsum: quēadmodū de⁹ ē ī oībus spīritib⁹: ⁊ spūs creat⁹ ī corpore assūpto: aut local'r: quēadmodū p miraculū duo corpa sūt sil'. aut p ꝓuersionē. Si g̃ ē hic corp⁹ xp̄i: cū ñ possit hic eē p illapsū: si nō ē hic p ꝓuersionē: erit hic p locationē. sicut fuit qñ exiuit clauso virginis vtero: ⁊ sepulchro: ⁊ hostio. ⁊ sic nō erit sil'ī celo: nec ī plib⁹ altaribus: qō ē erroneum.

Quantum ad scdam opinionē singularē sic ꝓcedet̄ur. ꝓmo recitabit̄ mod⁹ ponēdi. 2° ponent̄ur rōnes ⁊ auctates quas adducūt. 3° ponet̄ defensio eorū ab heresi ī quā videtur icidere. 4° oñdetur quomodo opinio deficit ī se. 5° quomō deficit ī suis motiuis. 6° cōcludet̄ vitas. ¶ Est igr̄ opinio quoꝛūdā dicētū: q̄ ē hic vl' esse pōt corp⁹ xp̄i per assūptōez paneitatis mediāte corpe: qō ē pars: ⁊ non toto suppōsito nec humanitate: vt sit cōiūctio ydiomatū corporis ⁊ panis: sicut nūc dei ⁊ hominis. quia immediate assumpsit humanitatem: non aūt assumētis ad assumptuz: q⁊ reputat̄ erroneū dicere verbū incarnatū. sicut dicitur album cui albedo ineſt mediante tota superficie. ⁊ ethiops dicitur alb⁹ dentem: quia dens eius albus est: q⁊ est pars mediāte qua albedo iest: sz nō ipe. q⁊ nō ꝟ totū sui cōiūgit̄ albedī. ¶ 2° dōt q̄ ex ꝟ segt̄: corp⁹ xp̄i ō ỹgie natū: crucifixū eē ꝟ real'r. q⁊ q̄cūq̄ ꝑdicāt̄ ō ꝑdicato: ⁊ ō subo. Cū g̃ panis sit ꝟ: q⁊ corp⁹ xp̄i ē panis: p ꝓñs corpus illud ē hic: sic q⁊ hō erat ī ꝑsepio: vel ī cruce: vel ī vtero: ibi erat ōs: q̄ erat hō. Et sic q⁊ ōs est ille homo: q̄ ē passus moꝛtuus ⁊c. de⁹ ē ille: sic per ꝓñs. q⁊ panis māducat̄: frangit̄: ⁊ diuidit̄. corpus xp̄i qō est panis frāgit̄ ⁊c. ¶ 3° dicunt: q̄ nihilominus saluant̄ auctes scōz de ꝓuersione cū assumptōe. Cū. n. esse differat ab eēntia fm eos: vnū pōt assumi alio nō assumpto. Unde nō sic est vbū icarnatū: sicut ipanatū: q⁊ ī illa assumptione pręuēta: fuit eēntia assūpta anteq̄z hr̄et eē. Unde nunq̄z hūit eē aliō ab eē diuino sibi cōicato: pp qō fuit assumptio sine cōuersione aliq̄ assumpti ī assumēs. ⁊ eꝫ. Unde nō ꝓuersiōe deitatis ī carnē: nec supple ecōuerso: sz assumptione humanitatis ī deo. Sz panis ꝑexistēs hz eē ⁊ eēntiā: ⁊ assumptio ad vnitatē suppōsiti ꝓsumit ipm subsistere: nō per annihilationē sed p ꝓuersionē. Unde p ꝓuersionē eē subalis. ⁊ p assumptionē eēntie subalis pficit̄ istud mysterium. Et sic oēs auctates de transubstātiatione loquētes: ⁊ ꝓuersione pñt referri ad eē: ñ ad eēntiā. Et auctes q̄ post ꝓsecratōez nō manet panis: sz fuit: verū est ꝟ eē. sz solum fm eēntiā: Sic igr̄ dicūt q̄ ita vaciter pōt eē in altari: ⁊ sacral'r corp⁹ xp̄i sine ꝓuersione p assumptionē paneitatis. sicut mō cōiter ponit̄ p ꝓuersionē. ¶ Et ꝓfirmāt hoc rōnibus: postea auctoꝛitatibus. ꝑmo sic. Quecūq̄z sunt idem suppōsito limitata: vbicūq̄z ē vnū: ibi ē reliquū: sic vbicūq̄z est musica sortis: ibi ē eius albedo: dico ād limitata. q⁊ si vnū eēt limitatuz: ⁊ aliud illimitatū: q̄uis vbicūq̄z eēt limitatum: ibi esset illimitatum: non tamē econuerso: vbicunq̄z esset illimitatum esset limitatuz: nec identitas suppōsiti sufficeret ad hoc. verbi gr̄a. licet enim vbicunq̄z est corpus xp̄i. ibi sit xp̄s: non tamen vbicūq̄z est xp̄s fm deitatez: ibi est sua humanitas: sz pane assumpto: corpus xp̄i humanū: ⁊ corpus panis eēnt vnū suppōsito: ⁊ vtrūq̄z est limitatū. g̃ cū in altari eēt panis assumptus. per ꝓsequēs esset ibi corpus xp̄i. ¶ P̄. mediū est ꝓpingus q̄ extremum: sed si xp̄s assumeret paneitatē: hoc faceret mediante sua corporeitate: quia ignius assumptibile est mediante digniore fm ꝓgruitatē assumptionis. ergo cū suppōsitū xp̄i assumens eēt in altari cū pane assumpto: mr̄to magis ibi esset corpus xp̄i: qō esset mediū assumptionis. ¶ P̄. ibi est christus sacramentaliter: vbi est virtute sacramenti directe: sed directius fit christus in altari per assumptionem q̄ per conuersionez. quia forma huius sacramenti que efficit significando: directius ⁊ verius efficit: id qō magis proprie significat: hec autem est vnio per assumptionem: qua communicantur ydiomata: ita vt hoc sit id quod sonant verba forme. hoc ē corpus meum: non autem vnio conuersionis: quia per illam panis non est christus: nec ecōuerso: sed panis fit christus: vel conuertitur in ipsum. vnde ⁊c. ¶ Confirmatur aūt hec positio q̄busdā auctoꝛitatibus: ꝑmo auēte Dam. 4. libro. ca°. 5. vbi dicit: q̄ panis assumit̄ ⁊ vnitur deitati: in hac esca spirituali: sicut carbo est lignum vnitum igni: ⁊ humanitas deo ī icarnatōe. ¶ Itē apl's p⁹ 2 corinth. 10. Panis quē cōicamus ⁊c. ¶ Itē in li. anti. inuēta ē hec opinio: nō solū de possibilitate: sz ō entitate. Et rō eius: q⁊ p hāc positionē plures difficultates tollūtur. Sola. n. difficultas de vnione ē hic. Cum igit̄ paucioꝛa icōueniētia sint ponenda in articulis fidei: ⁊ illa que saluāt apparentia. appareat aūt eē panis ⁊ vinū: que conuersio non saluat. sed assumptio. ⁊ assumptio est specialis articulus fidei: non conuersio. g̃ ⁊c. Et ꝓpter hoc confessio Berengary est: q̄ corpus xp̄i sensibiliter frangit̄. Nec obstat q̄ nō eēt ibi veritas. q⁊ sic dicis subam panis non manere. i. subam que est panis: vt creatura salis: sic dicimus corpus christi. idest corpus quod ē xp̄s. ⁊ hoc est corpus meum: quod pro vobis tradetur. ¶ Dñt etiaz hanc opinionem in multis differre ab illa: que ponit subsistentiā panis manere: que reputatur heretica ⁊ impolis. primo q⁊ illa ponit post ꝓsecrationē duo suppōsita. hec aūt vnū solum in tribus naturis. scōo quia illa ponit manere panis subsistentiā. hec aūt subsistātiā per modū accīntis: nō

Opinio Jo. parisiēsis.

subē. tertio qz illa ponit manere panē quo ad eē ppriū: ꝫ quo ad eēntiā tm̃. q̃rto. qz illa pōit eūdē panē z idē vinū. ꝫ vero aliū panē z aliud vinū: lz eandē paneitatē z vineitatē. 5°: qz ex illa sequit̄ veraciter ī altari ō nomo corp⁹ xp̄i nō eē: cū nec ipz mutet̄: nec aliō ī ipz: ꝫ ät sic: qz ponit panē mutari q̄ ad eē. 6° qz ex illa ñ ē cōicatio ydiomatū cū sint duo suppōsita. Ex ista ät sic. 7°. qz ex illa nō adorat̄ gegd ē ī altari adoratōe latrie. ex ista ät sic: pp vnitatē suppōsiti

Improba° opi. pmisse. 8°. qz illa dic̄ sic eē. ꝫ ät ñ sic eē lz posse eē. ¶ Sz ꝫ opio ñ valet ī se: nec ī suis motiuis. Jn se qdē appet falsa: p̄ qz aut assumeret panē cū accūtib⁹: aut solā subaz. Si pmo° q̄ꝫ hoc sit pole fm illos q dicūt: q⁹ de potētia absoluta ds pōt assumere nāz irrōnalē. tm̃ p hoc nō eēt in altari sacrāl̄: lz localr p q̄titatē cū suba assumpta ī altari: nec ide motā: sicut localr fuit ī vtero p q̄titatē cū humānitate ibi assūpta. Si scdo mō forte hoc ē ipole: qz qō nō ē p se factibile: nec sustētabile quacūqz virtute: vt rel'o: vel aliqd ds: nō est p se assūptibile: suba ät corporal̄ sine q̄titate fieri non pōt: q ē su⁹ termin⁹: z ꝑpa passio. magis q̄ q̄titas sine figura ꝫz quosdā. ¶ ℞. dato q⁹ eēt pole adhuc dō facēt ibi eē corp⁹ xp̄i: qz aliō ē dicere corpus qō ē xp̄s. hoc. n. ē gen⁹ ad aial. z dicit totū suppositū xp̄i: aliō corp⁹ xp̄i: qō dicit ptē humanitatis. Licet ät corpus vtroqz modo sumptū sit in altari tm̃ differēter: qz corp⁹ qō est suppositū: ē ibi tm̃ scōario ex nāli ꝯcomitātia. Sz corpus qō ē per se ps: ē ibi vtute sacrī: z ex vi vbox directe: qō pz ex forma ꝯsecratiōis ipius corporis: qua dr: hoc ē corpus meū: qō non pōt itelligi de corpore qō est gen⁹: lz solū de corpe qō est pars: qz genus non p̄dicat̄ posse esse de iferiori: sicut pars de toto. Bene enim dico humanitas mea. z manus mea. nō aūt aial meuz. vel hō meus de meipo. ¶ Hoc idē pz ex ꝯsecratōe sanguinis: qua dr: hic ē calix sanguinis mei. Sanguis. n. nō ē equocū ad genus z ad ptē: sic corpus: lz tantū sumit̄ p parte. Dato q̄ corpus qō ē xp̄s p illā assumptionē eēt ex vi sacrī in altari: nō tm̃ corpus xp̄i qō ē pars: nisi tm̃ ex nāli ꝯcomitātia. qz p assumptionē nō fieret vnio in naturis. lz tm̃ in pson̄a. Uñ p illā assumptionē fieret q⁹ panis eēt corpus: qō ē xp̄s nō ät corp⁹ xp̄i: sicut nec mō diuinitas ē humanitas. ¶ ℞. corp⁹ xp̄i nō icipit eē realr: nisi mutatiōe fcā in ipo: puta si fm locū de celo moueat̄: vel mutatione facta in ipm: sed neutr ꝺtigit p assumptōez: qz licet panis assumpt⁹ mutaret̄ pdendo subsistentiā ppriā: nō tm̃ mutaret̄ ī xp̄m: nec ī corpus xp̄i: vt postea dicet̄. q̄ z̄c. ¶ ℞. paneitas assumpta corruptis spēb⁹ cū qbus fuit assumpta: maneret oīno frustra in eternū. Nō. n. corrūpi posset: cū careret q̄litatibus ꝺxys: nec sumi posset ī vsuz fideliū: pp qō tamē fit ꝯsecratio. Et sic si maneret frustra maneret. ¶ Si dicāt q⁹ non maneret. ℈. qz sicut corp⁹ bois assumptū nō debuit corrūpi nec putrefieri: nec in suba: nec ī q̄titate: sic nec deberet corrumpi panis si assumeret̄. ¶ ℞. si assumeret vna nā sp eēt distincta ab alia: ita q⁹ vna nō eēt forma alterius: cū duę nāe subales pfecte nō possint se ꝺformare. Sz manente distinctione naturaꝝ z finitate vtriusqz idēptitas suppositi ñ facit ibi eē vnū. vbi ē reliquū. Nō. n. si xp̄s assumit lapidē Rome. z lignū Parisi⁹: ꝑpter hoc lapis ē parisius. nec eſ. q̄ q̄ꝫ panis assumpt⁹ sit ī altari: nō tm̃ ꝑpter hoc corpus xp̄i humanū est ibi. ¶ ℞. nō posset assumere mediāte primo corpe: qz aut eēt mediū ī substātificādo: ita q⁹ pri⁹ substātificaret̄ in corpe xp̄i: postea ī suppōsito diuino: qō nō ē possibile: tū qz suppositū finitū non pōt substātificare alienam nām: tuz qz suppositū humanū nō habet ibi subsistētiam ppriā: Unde oēm naturā a deo assumptā oz īmediate substātificari ī suppōsito eterno: aut eēt mediū ꝯgruitatis ꝑpter dignitatē. z hoc nō est pole: cū vnū non sit forma alterius. qz forme subalis non est alia forma: nec māe est mā. ¶ ℞. si eēt mediatio nihil faceret ad ꝓpositū. Nō enī eēt maior vnio panis ad corpus q̄ꝫ fuerit vnio aie ad corp⁹ in triduo: qz cum ibi manserit vnio in suppōsito si hec eēt maior: oporteret q⁹ eēt in nā: ita q⁹ vnū ꝺuerteret̄ in aliō: vel per ꝺpositionē vnū esset forma alterius: qō est impole. lz in triduo per ꝺsecrationē: aia non fuisset in sacro: ad minus ex vi sacrī: q̄ꝫ in sacro eēt corpus exanime. ergo nec hic eēt corpus: q̄ꝫ eēt panis. ¶ ℞. falsitas esset in sacro vitatis: qua dr: hoc ē corpus meū: qz cōtentū sub spēb⁹: q̄ꝫ eēt corpus qō est xp̄s: nō tm̃ corpus xp̄i: vt dictum est. ¶ Nec valēt corr motiua: nā p̄ma rō adducta. tenet solū in his q̄ sunt in loco p accīs. Secus aūt est de his q̄ sunt ī loco per se. vt dcm̃ est de duob⁹ corpibus. ¶ Alie ät rōes si bene ꝺsiderent̄: solute sunt p iā dcā: z deducēda. ¶ Nō valet ēt illud qō in p̄ncipio opinionis ponebat̄. qz lz corp⁹ assumptū sit mediāte aia: non tm̃ ꝑpter hoc corpus ē aia. nec eſ. Nunq̄ enim vna pars p̄dicat̄ de alia sub noīe ptis: q̄ꝫ sint idē suppōsito: nisi solū ōnoiatīe. qz sic ipoztat totū. ¶ ℞. sic dr̄ in duobus accītib⁹: vel in suba z accīte. vt albū musicū. z dens albus: nō sic aūt ī duab⁹ partib⁹ suba/lib⁹. Unde nō dr̄ caput peditatū: nec pes capitatus: nec tibia peditata: q̄ꝫ pes ist mediāte tibia. Et si ꝑpter hanc mediationē posset dici tibia peditata: aut brachiū manuatū: non tm̃ pōt dici tibia pes: nec brachiū manus. nec eſ. lz magis dicit̄ homo pedatus. sic igit̄ ꝑpter illam mediationē posset dici corpus christi forte paneū: vel paneatum: nō tamen posset dici panis. Sed totum suppositus diceretur ınpanatum: vel paneatum: aut paneum: sicut dicitur corporeum a corpore: immo cum panis dicat suppositus. quia panis est quoddam corpus: posset dici q⁹ suppositum est panis. z sic esset cōicatio ydiomatum respectu assumentis z assumpti: non respectu medy assumptionis. Hoc enī nō facit immediatio assumptiōis: sed idētitas suppositi. z modus predicandi. quia concretum significat modum totius non partis. ¶ Nec valet secundum. qz sublata communicatione ydiomatum destruitur q⁹ inexistentia vnius non verificat predicationem inexistentie alterius. Dato etiaz q⁹ esset ibi cōmunicatio ydiomatum: non sequeret̄ corpus xp̄i magis eē in altari: q̄ꝫ eſ. panem eē in celo: qz sicut de⁹ ē mortuus: per hoc q⁹ de⁹ ē ille hō: ita filius hois ē ī celo: ꝑ hoc q⁹ deus est ī celo: qō ipsi nō dicūt. Nec hoc ē eēntiam corpis xp̄i eē realiter hic: sed suppositū corpis: qz eē corpis z sāguis nō ē vsq̄ nisi vl' localr vl' p ꝺuersionē. ¶ Tertiū ēt nō valet: qz si ꝑpter hoc: q⁹ eēntia panis nō bz ppriū eē posset dici nō manere sed trāsire pari ratione ī icarnatiōe posset dici huāna nā trāsire nō manere: qz fm eos ñ bz ibi ppriū eē. ¶ ℞. cū ꝺuersio nō sit nisi cōicatiū ī mā fm eos si ī deo ñ ē nisi vnū eē. s. diuinū cū ī eē diuinū: nihil possit cōuerti. ergo nō ē in qō illud eē panis conuertat̄. ¶ Et qō dicunt: q⁹ panis fit corpus xp̄i z corpus xp̄i fit panis qō non esset nisi maneret. exponendum est. i. vbi erat panis: ibi fit corpus christi. ¶ Qō aut̄ ꝺyo. vocat hoc sacrm̃ assūptionis: hoc est qz spēs assumūtur ad vsum mysteriy: z substātia conuertitur: sicut dicitur cibus sūptus vel assumptus. q tm̃ non manet. ¶ Qō aut̄ ꝺama. dicit. deus coniugauit deitatem pani. dicendum q⁹ non per assumptionem: sed sicut cibus coniungitur cibato: qz conuertitur in ipsum. ¶ Ad auctoritatem dama. superius positam: dicendum q⁹ est simile q̄tum ad hoc: quia in carbone lignum conuertitur ī ignem: quādo perfecte accenditur: z tunc nō manet lignū z in incarnatione: sanguis virginis est conuersus in corpus christi. Sed non est simile q̄tum ad alia. vel sic est hic sic ibi. i. ita vere: est hic deus z homo: sicut ibi: sed per aliū modum. ¶ Quod autem inducunt Berengarium: q⁹ corpus christi frangitur. exponendū est. i. manet sub spēbus q̄ frā

Sicut gent̄ q̄diu manent in q̄tacūqz modica parte.

Igitur dico q⁹ deus posset panem z vinum

assumere sicut pōt ꝓuertere.ꝛ q̄ posset verba istituere: ad quoꝝ ꝓlationē seq̄ret assūptio.sicut nūc ad hoꝝ ꝓlationē seqtur ꝯuersio:nō tñ ōdit hāc vtutē istis verbis.nec posset saluari sensus modernus verboꝝ si fieret assumptio ñ cō uersio.Auctes vt ocm̄ ē exponēde sūt. ¶ Dōz ēt q̄ articulus ō eucharistia pōt eē spālis sub illo vbo.scōꝝ cōionē.ꝛ illa assūptio magis saluaret apparētia ad sensū.sed ꝯuersio magꝫ saluat apparētia ad itellectū.i.vba euāgelij.q̄ meliꝰ ē saluare.qz ñ possunt mētiri.sicut sensus pōt ōcipi. ¶ Ad argumētū i opꝰ dōm:q̄ aliō est esse in loco ꝯuersi localr. qō nō ꝯuenit nisi gnāto vt arguit.aliud est eē i loco ꝯuersi sacrālr qō ꝯuenit ei qō est terminꝰ ꝯuersionis subē:licet ñ genereť. Jsto āt modo est coꝛpꝰ xpi i altari per ꝯuersionez ꝛ non primo modo. Qō. III.

Querit 3°.vtꝝ deꝰ possit ꝯuertere oēm creaturā in suū coꝛpus.illo mō cōuersionis quo ꝯuertit panē. Et videť q̄ sic.qz vtus dei plus pōt facere de potentia obediētiali creature:q̄ vtus celi de potentia nāli māe.sz celū pōt cōuertere iuicē oīa in qb⁹ est potentia ꝓuatiōi adiūcta:sic sunt illa q̄ sunt ifra spērā actiuoꝝ ꝛ passiuoꝝ.g̃ ōs oēz creaturā i aliā pōt ꝯuertere.qz i oī creatura est potentia obediētie. ¶ Sz ō.plus ꝑmo de gnātione dicit q̄ illa sola sunt adūi cē trāsmutabilia.q̄ cōicāt in mā. ¶ Jtē Aug. dicit.q̄ ōs ñ pōt coꝛpus ꝯuertere i spm̄. ¶ R°.circa istā qōnē ꝑ° videndū est q̄lis sit ista ꝯuersio.scōo q̄ nō est ānihilatio.3° qō q̄rit.

p° 2°. Quantum ad p̄m sūt due ꝓnes. Prima q̄ ē ꝯuersio totalr.scōa q̄ est supnālis. De ꝑmo sciendū:q̄ est ꝯuersio totius i totū:ita q̄ nihil de suba remanet ex pte termi a quo.nec addit termino ad quē. sz coꝛrūpit tā forma q̄ mā:q̄ dñr ꝯuerti q̄tū ad essentiā ꝛ esse. ¶ Sz qd dicunt formā qdez coꝛrūpi. sz nudā mām realr vniri coꝛpori xpi:sic fit i nutritiōe.Et sicr factū fuisse:qñ xps comedit post resurrectōez.alr nō fuisset bonū argum̄ resurrectionis. ¶ Sz ō.qz tūc quotidie coꝛpus xpi augereť p additionē māe:sicut illō qō nutrit:vl saltē i die cene. qñ erat coꝛpꝰ passibile fuisset augmētatū. ꝛ aliqd ꝑ secessū fuisset ꝛ eēt emittendū:qō ē absurdū. ¶ Nec valet si dicat q̄ augmētat inq̄tū q̄tū:h āt q̄titas ñ ꝯuertit.qz augmētum q̄titatis ē ꝑ quātitatē.ꝛ augm̄ subē ꝑ subam. qz ex nō subis nō fit suba.Et gegd sit ō hoc:cū mutari sit alr se hr̄e nūc et ꝓus:ñ pōt negari mutatū subalr illō:qō hz subaz realē quā ꝓus nō hēbat:cū āt mā sit suba realr si hz māz manētē quā ꝓus nō hēbat.g̃ subalr ē mutatū coꝛpꝰ xpi.Et qz ipi adducūt auctē Dam̄. dicētis.q̄ h mutatio nō ē mutatio subalr. qz mā pāis ꝛ vini fit sub forma sāguinis ꝛ coꝛpis xpi. sic in nutritōe.dōz q̄ sil'e ē quo ad coꝛruptōez forme :ñ quo ad ꝑmanētiā māe:sic nec quo ad coꝛruptōez accñtiū. Nec est vez q̄ per aduētū alimēti coꝛpꝰ nō mutet. imo mutat se hñs alr nūc ꝛ ꝓus.qz forma ifoꝛmat qō ꝓus nō ifoꝛmabat ꝛ opm̄ hz ꝓtē quā ꝓus nō hēbat.licet nō significabilez nec distictā.Et sic ꝑ hoc q̄ aliq̄ ꝑs māe depdit nutritū mutat: sic ꝑ hoc q̄ aliq̄ restituit.Cū.n.nutritio sit q̄dā mutatio. g̃ nutritū inquātū hꝺ ē mutatū. sz nutritū nō ē nutrimētū. g̃ i nutritōe ñ solū ē mutatio ipsiꝰ nutrimēti qō coꝛrūpit. sz etiā ipsius nutriti.q̄uis.n. mutatio nō respiciat māz sic terminū sz vt subz:formā vo sic terminū: tñ nō solū ē mutatio qñ noua forma gñat vel coꝛrūpit. sz etiā qñ modus forme ꝑ xñtis mutat vl variat. sic ꝑz i ītensione ꝛ remissione.Uñ cū i nutritiōe forma nutriti se hēat alr nūc ꝛ ꝑ°.s.i formādo qō ꝓus ñ ifoꝛmabat subalr.g̃ pōt dici mutatō subal' nutriti.qō repugnat imortalitati coꝛpis xpi. ¶ Nec valet qō dñt q̄ i coꝛpe xpi post resurrectōez p comestionē ñ ꝑbareť va caro nisi esset ꝯuersio:cū āgelus i coꝛpe assūpto posset oīa facē ꝑter cōuersionez.hoc nō valet.qz nec illa cōuersio est aliqd sensibile. Uñ per eā nō plus credidisset q̄ sine ea.qz ñ videbāt eā. ¶ P.secutū fuisset augmñtū i coꝛpe xpi.qz additio māe vl restaurat depditū:vl cāt augmentū:vel vtrūq̄. Et si in his q̄ trāsierūt tps augmñti nihil augmēter:hoc est qz totū ē necariū i restauratōez depditi. Alias de necitate nāe videreť seq vl augmētū vel ꝯdensatio:si plus hr̄et de mā q̄ ꝓus.nec eēt maioꝝ quātitas q̄ ꝑ°. ¶ Ex hoc seq̄t scōa ꝑ.q̄ ista cōuersio ē supnālis duplr: ꝑ quo ad modū faciēdi:ꝓpter realē distātiā terminoꝝ:i iuicez trāscuntiū.qz virtus creata qō nō trāgit i illō non agit Unde vtus verboꝝ pōt attingere panē ad hoc qō desinat h̄ esse.sz ñ attīgit ad celū.ꝛ per ꝯns ñ agit etiā istralr ad cōuersionē ex pte termi ad quē. Scōo ē supnālis q̄ ad subaz facti:licet gdā dicāt ꝯriū dicētes:q̄ ista conuersio ē solū supnālis quo ad modū faciēdi.qz subito agere excedit virtutē nāe:sz ñ quo ad genꝰ facti:qz nā ꝯuertit totū i totū:generādo ꝛ nutriēdo.ꝛ sic hz ptātē sup vtrūq̄z lz nō creādo nec ānihilādo. ¶ Sz hoc nō videť:qz saltē nā nec subito nec in tpe pōt aliqd ꝯuertere i distās. Uñ cū coꝛpꝰ xpi sit in celo.ꝛ hostia vl vinū sit i altari q̄ isto manētę hic.ꝛ illo illic: fiat ꝯuersio vniꝰ in altreꝝ:i mille ānis nā nō faceret. ¶ Et si dicať q̄ hoc ptinet ad modū faciēdi.nō ad subam facti: dōm q̄ nec quo ad subam facti. Nā dr̄ totū ꝯuerti in totū qñ nihil ꝯuersi manet scōz actū eēndi. Unde qñ aer ꝯvertit i ignē ꝑ sui coꝛruptōez:ꝛ illiꝰ gñationē.ꝛ q̄ñ alimētū in nutritū:ñ mutat totū i totū vnifoꝛmiter.qz mā māet eiusdē rōis sic ꝓius.sz nō forma:nisi i pura potētia. Dic āt sic totū ꝯuertit in totū:q̄ nō plus remāet mā q̄ forma.sz perdit materia entitatē sic forma:qō nā facere nō ꝑt. auferre .s.māe eēntiā suā sicut nec dare: cū sit ign̄abil'ꝛ icoꝛruptibilis. Nā.n.nō pōt gnāre qō ñ pōt coꝛrūpere: nec eꝺ. qz oē gñabile p nāz ē coꝛruptibile ꝑmo ō celo. Uñ sic nā nō pōt ꝓducere aiaz rōnalē.ꝛ celū :sic nec destruere. ¶ Ad rōnē qua dicūt:q̄ si ē i potētia vnū ad aliud qz cōicant in mā.g̃ vnū pōt i aliō ꝯuerti:vez ē mō nāli: q̄ est vt mā sp maneat icoꝛrupta:quod non est hic.

Circa zm sciēdū q̄ ista ꝯuersio nō est annihilatio. qz ñ ē versio i nihil.sz i aliqd: lz illud i qō ē versio nō acgrat ex vsione nouā formā sic cū aer vtit i ignē p gnātionē:nec nouā māz:sic cibꝰ ꝯuertit i cibatū:sed sic qñ est coꝛruptio sine gnātiōe:vt qñ lux coꝛrūpit ipa forma nō ānihilat:sz ꝯuertit i subz:ñ sic q̄ subz ex luce genereť.nec q̄ aliqd lucis addat eēntie subi: sz trāsit in subz cedēs i potētiā Et q̄uis nō sit plus i potētia hꝰ ptis i q̄ cedit q̄ alteriꝰ:dr̄ tñ plus i istā ptē ꝯuerti vl trāsire. Sic dr̄ suba ꝯuerti i coꝛpus xpi.ꝛ trāsubari:ꝛ hec suba i illā trāsire:nō qz illa fiat noua forma subalr aut mā. sz ꝑ simplicez trāsitiōez in illā. quia ibi relingt nouū effectū vt statim dicet. ¶ Sz ō hoc arguūt alig q̄ mā maneat gnāvus. Prio sic:Qō nō ē magis in alio nūc q̄ ꝓus nō est magis ꝯuersuz vel mutatum i ipz:nunc q̄ priꝰ. Sz si panis nō manet post ꝯuersionē i coꝛpoze xpi:ꝑm se totū:nec ꝑm aliqd sui:puta ꝑm māz:aut forma:ñ est i ipso post ꝯuersionē plusq̄ ante:ergo non dz dici conuersū in ipz nunc plus q̄ ꝑ°. ¶ Si dicatur q̄ vnū manet i alio.qz coicant in materia.cū eo.ꝛ vnū est educibile ō altero virtute diuina:ñ valet.qz simili modo maneret panis in coꝛpoze xpi si essz coꝛruptus coꝛruptione nāli:qz eodem modo coicaret cum ipso in materia.et posset educi ō ipso virtute diuina. ¶ Scōo sic.oīs terminus actiōis attingit ꝑ actionez:sed in ꝯuersione panis in coꝛpus xpi:coꝛpus xpi est terminus.g̃ per talē actionē attingit. Sed si nihil sit i ipso:q̄liter attingat nō ē itelligibile:qz sic essz actio q̄ nihil ageret. ¶ Nec valz si dicať:q̄ ꝑ ꝯuersionē fit aliqd i esse coꝛpꝰ xpi:ꝺ.s.q̄ ō nouo coꝛpꝰ xpi ē i sacro altar.qz istō directe ñ fit ꝑ ꝯuersionē. qz si fieret ꝯuersio totiꝰ i totū sz subaz ꝛ oīa accñtia coꝛpꝰ xpi ñ eēt ibi plusq̄ priꝰ.g̃ ꝛc. ¶ 3°

ſic. ſi ī corruptōe mā deſineret eē quēadmoduz ꝛ forma: nō
eēt corruptio: ſz annihilatio. ſed ſm hanc poſitionez mā pa-
nis deſinit eē ſicut forma. g̃ ibi eſt vera annihilatio: ꝛ nō cō-
uerſio. ¶ 4° ſic. qualiter poteſt intelligi cōuerſio forme in
formā p̄exiſtētez? Nō ē itelligibile. qz nihil videt hic eē niſi
ꝙ vna deſinit eē: alia icipit eē: exquo per deſitionē vnius ni
hil aduenit alteri. ꝛ ꝙ mā que fuit ſub vna forma: fit de no-
uo ſub alia: quēadmōz dicit phs. p̄. phy. ꝙ mā ꝑmo fit ſub
vno ↄtrario ꝓ poſtea ſub alio: quod eſt ꝑ opinione ↄtraria.
¶ 5° ſic. qz ſi materia nō annihilat. ſed ↄuertit hoc ē altero
duoꝝ modoꝝ: aut qz manet non in ſe. ſz in ſuo ſimili. ſ. i ma
teria alterius. aut qz ex ipa ꝛ mā alterius efficit vnū. ↄ̄ri
nō p̄t dici. qz ↄuerſio non differret ab annihilatōe. annihi-
lata. n. mā vnius nihilominus ipa remanet in ſil'i materia
alterius. Nec p̄t dici magis cōuerti i māz alicui⁹ determi
nati: q̄z i māz cuiuſcūq; alterius: cū mā oiuz ſit eiusdē rōis.
Si vo dicat ↄ̄m hr̄ ꝓpoſitū. qz ſicut mā nō diſtinguit a mā
niſi ꝑ formā ſub qua ē: ſic non p̄t effici vnū cū mā alterius.
niſi qz vtrūq; efficit ſub eadē forma. ¶ Sz dicendū ad p̄m
p̄ iteréptionē maioris: ꝙ imo ↄuerſum ſm ꝙ hō. nō manet
ſm aliqd ſui. Unde aer ↄuertitur in ignē. ꝛ dr̄ conuerti ſm
formā: ꝛ forma dr̄ ↄuerſa ſm nihil ſui manēs: non aūt dicit
ↄuerſus ſz māz ſed additus. Et ſil'r qz hic eſt conuerſio ſm
totū. iō totū deſinit eē. alias non eēt conuerſio totius i totū.
Uel p̄t dici ſine aſſertione: ꝙ deus p̄t conuertere ſubam
in accñs: ꝛ econuerſo: ſicut in gñatione que fit ex ſpēbus. Et
tūc ſuba panis conuertit i corpus xp̄i. ſm eē p̄ns real'r in al
tari. ꝛ corpus xp̄i eſſe i altari eſt in potētia obediētiali ad eē
ſubaz panis. vt ſic mā in māz ꝛ forma i formā conuertant:
nō ſm eē abſolutū ſubale: ſed ſz illō eē in altari. Cū. n. corū
quoꝝ vnū eſt in potētia ad aliud ōs poſſit vnū cōuertere in
aliud ſi mā eſt in potētia ad formā deus poteſt materiā cō-
uertere in formā ꝛ eō. qz poteſt reparare qō deſtruxit. Nec
oz illud de quo fit aliud manere in illo actu tanq̄ pars: qz
de mā educit forma: cuius ps non ē mā. Et ſil'r cū oē accñs
corporeū ſit in potētia māe: de potētia māe educi p̄t ꝛ in il
lud mā ↄuerti p̄t. ꝛ eō accñs in māz. Et ſm hoc poſt cōuer-
ſionē manet ſm eē potētiale totū in corpe xp̄i ſm eſſe in al
tari. Dico aūt potētiale a potētia obediētiali: non a naturali.
Sc̄z aūt iſtū modū al'r māet panis i potētia poſt ↄuerſionē
i corpe xp̄i: q̄z māeret poſt ānihilationē. nā poſt ānihilatōez
fieret vl'de nihilo. vl'de corpe xp̄i ſm ſe. ꝛ nō de eē corpus
xp̄i i altari: cū illō eē ñ eēt. ¶ Ad ↄ̄m dōz. ꝙ termin⁹ actōis q̄
ē ↄuerſio ē corpus xp̄i eē in altari. Et hic attīgit. qz ſicut ter
min⁹ corruptōis ē gñatio. ſic termin⁹ corruptōis panis ē ter
min⁹ gñatōis illi⁹ modi eēndi i corpe xp̄i. Et ſic magr̄ poſu-
it nihil de alimēto ↄuerti i vītatē būane nāe q̄ ad additōez.
ſz quo ad modū eēndi. vt nō ↄſumat, vl'vt bēat in gd agat:
ſic ꝛ corruptio panis fit. vt nō cōuertat in corp⁹ xp̄i ſm eſſe
itrinſecū ei additū. ſz in modū eēndi ei⁹ i ſacr̄o. ꝛ h̄ termin⁹
attingit. ¶ Ad p̄batōez q̄ adducit: rūſum ē in p̄cedēti qō-
ne. ¶ Ad ↄ̄m dōm. ꝙ licet totū deſinat eē: nō tū totū eſt āni
hilatū. qz ānihilatio ē verſio in nihil: hic aūt ē vſio i aliqd. Et
qñ aer ↄuertit i ignē: ñ ſolū aer cui⁹ aliqd manet: nō dr̄ āni-
hilari. ſz nec forma ſubalis. nec accñtia: de qb⁹ nec totū nec
ps manet: dñr ānihilari. ſed ↄuerti. qz vtunt i aliqd. ꝛ nō in
nihil. Et ſil'r i nutritōe ſm opinionē magri dicerēt alimen
tū ↄuerti i eē mag̃ corpis nutriti. ſi augeat ñ i aliq d itrīſe
cū vītatis. Et licet nihil māeat. ſz totū ſecedat: tñ pp effectū
poſitiuū quē relingt: dr̄ nō ānihilari. Et ſil'r conuerſio i cor
pus xp̄i. ſm eē i altari ſacr̄al'r quāuis nihil remāeat de con
uerſo. qz tū manet i ſuo effectū reali. ō quo p̄t dici vtute redu
ci. iō nō annihilat. ¶ Ad 4ᵐ cū dr̄. formā nō ↄuerti i formā
niſi ꝑ hoc ꝙ cōicāt ſibi māz. ꝛ ſic vnū ↄriū ↄuertit i aliū: ve
rū ē via nāe. ſz dr̄ hic formā ↄuerti i formā. nō qz vna forma
fiat ſimpl'r ex alia corrupta. nec ꝙ vna addat alteri. tūc eni
ñ fieret vna ex alia. ſz fieret vna cū alia: ꝛ ↄpoſitū ex duab⁹
ſz dr̄ forma panis ↄuerti in formā corpis. qz ex deſitione for
me pānis. fit exñtia forme corporis xp̄i: ubi vbi erat forma pa
nis. ¶ Ad ↄ̄m dōz. ꝙ mā neutro mō cōuertit in māz. ſ. nec ꝙ
remanere i ſuo ſil'i tñ. qz hoc eēt ēt ſi ve annihilaret. nec ꝙ
ↄiūgi māe corpis xp̄i. ſz ꝙ hoc ꝙ i eā trāſubat ad eē vbi ipa
erat. Inc̄tū. n. p̄ ōſitionē māe panis fit mā corporis. ibi rea
liter p̄ns. vbi illa erat local'r dr̄ ↄuerti mā in mām.

Circa 3ᵐ ſunt q̄tuoꝛ ꝑnes. ¶ Prima ꝓ ē. ꝙ loq̄ndo ō cō ꝑ° ↄ°.
uerſione q̄ ē p̄ imiſſionē alicui⁹ ōs nō p̄t cōuerte
re niſi cōicantia i mā. Et hoc ēt verꝝ ē de ↄuerſiōe q̄ ē p̄ gnā
tionē: ſic ꝙ aliqd cōuerſi maneat vt p̄n'm iexñs conuertētis.
puta ō terra facē celū nouū: vl'de luna nouū ſolē: aūt āgelū
niſi ſit mā cōis apta nata ſubyci iſtis formis equaliter. ꝛ pa
ri rōne ō ↄuerſione in p̄exñs manēte mā: vt in alimēto. Et
hoc itelligit de ↄpoſitis. nō de formis. qz forme cōicāt i mā
nec tñ vna forma fit alia: nec ex albedine fit nigredo p̄ māz.
¶ Secūa ꝓ ē. ꝙ formā conuerti i formā. et mām in formā. ꝛ° ↄ°.
et eō. forte diuina vtute fieri p̄t. Exquo. n. mā ē i potētia ad
formā. nō ſolū nāl'r vt de ea forma educat. ſed ēt obediētia
liter vl' ꝙ mā poſſit cōuerti in formā. ꝛ econuerſo. ꝛ per ↄ̄ns
forma conuerti in formam. Et tunc ſi aliqua non cōmuni-
cant in materia: dū tamen cōicent i forma aliq̄. poteſt vnuz
ↄuerti in aliud ſz eē illius forme: ita ꝙ licet corp⁹ xp̄i ꝛ celū
non coicent i mā. qz tñ ↄueniūt i eē local'r vl' p̄ntial'r alicubi
diffinitiue: c̄tū ad hoc poterūt cōuerti i ſeiuicē: ita ꝙ ſicut
ſuba panis. p̄t ↄuerti in corpus xp̄i: ad hoc ꝙ ſit p̄ntialiter
vbi ipa erat local'r. ſic ꝛ corp⁹ celi: c̄tū ad hoc: ñ āt angelus:
cui ñ ↄuenit eē p̄ns circūſcriptiue ēt ſi ↄueniret diffinitiue.
Et licz hoc videat ꝑbabile: tñ cois opinio tz ſimpl'r ꝙ non
poſſint iuicē ↄuerti niſi q̄ coicant i mā: de quoꝛuz. ſ. vno p̄t
fieri aliud. qz illud de quo fit aliud eſt p̄n⁹ inexñs. nō aūt ē
aliqd i angelo vl' i celo: qō poſſit eē pars corpis corruptibil'.
qz nec mā nec forma. g̃ nec vnū i aliud videt poſſe cōuerti
ſimpl'r. ¶ Sed ꝺ hoc ē. qz nā cōuertit alimētū i boiem: que
tñ ex alimēto nunq̄ gnāret boiem. g̃ ōs p̄t ↄuertē corpus
corruptibile i icorruptibile. ꝛ corp⁹ in ſpñ: licz ex vno ñ poſ
ſet facere aliō. ¶ Sz dōm. ꝙ ōs p̄t facere imediate gcgd
p̄t mediate: nā aūt multa p̄t facere mediate q̄ non p̄t i-
mediate. Unū conuertit alimētū imediate i aial: exquo tñ i-
mediate ñ p̄t aial gñare ſz mediate. qz ſemen ē ſuperfluū ali
menti. Sz illō ex quo nec mediate: nec imediate p̄t aliud
gñare: nunq̄ p̄t in aliud cōuertere: ſicut nunq̄ ↄuertit va
pores i corp⁹ celeſte. nec eō. Nec Raphael ↄuertebat cibū
quē aſſumebat i ſeipz. nec hō. Uñ cū ōs nec mediate. nec i-
mediate poſſit de ñ cōicāte in mā facē aliud: ſic ex p̄ncipio
iexñte. g̃ nec vnū in aliō ↄuertere. Sz ſi faceret vnū ex alio
accipet ordinabil'r. i. vnū poſt aliō. Et ſic ex corpore faceret
angelū. i. poſt corp⁹. ¶ 3° ꝓ ē. ad ꝓpo'm. ſ. ꝙ ſi p̄t ↄuerti: ñ ſo 3ª ↄ°.
lū oē corpus i aliō. ſz etiā i ſpñ tūc ↄuertat pāis i corp⁹ xp̄i.
ſic ꝙ ñ ſolū i māz. ſz i formā q̄ ē aia rōnal'. Si āt ñ poſſit cor
pus ↄuerti i ſpñ. nec ſuba in accñs. tūc dr̄ pāis ↄuerti i cor-
p⁹ xp̄i: ñ p̄t corpus dicit genus ſube: nec p̄t dicit ſolā c̄ſti
tatē: nec p̄t dicit māz cū c̄ſtitate. vl' māz cū mō c̄ſtitatis p
ut dicit ptē. i. ↄpo'm ex mā. ꝛ aia rōnali: p̄t dat eē corporeū:
nō ſic itelligēdo ꝙ real'r fiat ↄuerſio i aiaz: q̄ nō differt niſi
rōne. p̄t ē ſpūs aial' rōnal'. ꝛ p̄t dat eē corporeū. ſz rōne ſo
lius māe dicit ↄuerti i ↄpo'm: ſic dr̄ corp⁹ būanū eē c̄ſtum: ꝛ
extēſiuz. ꝛ alimētū cōuerti i corp⁹ humanū: p̄t dicit ↄpo'm:
nō rōe forme ſz ſoli⁹ māe. ¶ 4 ꝓ ē. ꝙ cū pāis ſz nihil ſui ad 4° ↄ°.
dat corpi xp̄i: ſic nec corp⁹ celi cū ēt ſuba celi. ita poſſit diuinē
manēte c̄ſtitate diua vtute. ſic ſuba pāis cū ēt corp⁹ xp̄i poſ
ſit eē p̄ſens realiter in loco celi: ſicut in loco panis. non eſt
ratio quare non poſſit celum conuerti in corpus chriſti. ſi-
cut panis iſto modo conuertendi. ¶ Si dicat ꝙ nihil p̄t
cōuerti trāſubatiue i aliqd niſi qō eſt i eo i potētia videt ꝙ

īmo diuina virtute possit forma celi cedere i materiā celi: ꝛ ieā conuerti: de cuius tñ potētia nō educitur: sicut forma corruptibilis cedit i potentiā siue materie quādo corrūpit. Et hic quasi trāsit in eā sine hoc ꝙ aliquid addat ei: ꝛ similiter lux celi quando corrumpitur: ꝛ pari ratione alia forma celi: virtute di. Et ex hoc pz solutio ad oppositā. Qō. IIII.

Quarto queritᵉ. vtr de⁹ possit cōuertere vnū corp⁹ i plura corpora: sicut ecōuerso facit: Et videtur ꝙ nō: qz vn⁹ cib⁹ nō pōt cōuerti i plura cibata: licet ecōuerso. ergo a simili ē hic. ¶ Cōtra: qz sicut per gñationez natura cōuertit plura corpora i vnuz qñ mixtū generat ex ꝗtuor elemētis: sic ecōuerso in corruptione mixti. resoluit vnuz corpus in multa. ideo ꝛc. ¶ Rᵒ. circa istam questionem tria sunt videnda. Primo qūo vnū corpus possit conuerti i plura. ꝛ quomodo non. Scōo quomō pars hostie cōtinue possit cōuerti: ꝛ quō nō. Tertio quomō de pluribus hostys p̄sētib⁹: vna possit conuertialia nō conuersa.

Quantum ad primū sciendū: ꝙ licet tota suba panis nō possit silr̄ conuerti i pla: qz hic eēt ꝺictio. tñ successiue pōt: sic. s. ꝙ p̄ cōuertaᷣ: ꝛ scōo conuersuz repareᷣ: ꝛ tertio i scōz corp⁹ conuertaᷣ: ꝛ sic deiceps alternādo conuersionē ꝛ reparationē i infinitum. Silr̄ etiā fm partē: quia suba panis prius fz naturam cōuertitur: ꝗ priuetur quantitate: cū nō priuetur ꝗtitate: nisi per hoc ꝙ cōuertitur. vnde cuz ipsa incipit eē terminus a quo conuersionis: ipsa est affecta ꝗtitate. ꝛ per consequēs diuisibilis: ita ꝙ fm partem vnaz pōt conuerti in vnū corpus: ꝛ fm aliam partem in aliud: sic ꝛ fm partē pōt conuerti: ꝛ fm partē non cōuerti. vnde quot sūt partes signabiles: quaꝫ quelibz est substātia materialis in tot pōt simul cōuerti. non aūt in ifinita: quia nō sūt infinite partes sube. sicut ꝗtitatis. p̄. phy. vbi dicit ꝙ est dare minimam carnem. licet nō minimum cōtinuū. Cū. n. ōus p̄dicatōr attīgit subaz: adhuc ē ꝗtitas. vnde pōt fz diuersas partes i diuersa trāsubstātiari licet qō trāsubstātiatū ē sit ñ ꝗtū: qz substātia sublata ꝗtitate est indiuisibilis. ¶ Ratio tamē īducta p̄dicta parte nō cogit: quia natura resoluens vnum mixtū in plura elementa cōuertit substantiā cum ꝗtitate. Unde sic inuenit eā ꝗtā. Et preterea sicut domus pōt resolui in lapides ex ꝙbus facta ē: sic virtᵗ diuina posset reparare oīa corpora vsqz nunc in corpus xp̄i cōuersa. sed hoc nō eēt per cōuersionē corporis xp̄i in ipsa: fz per reparatōem nouā cōuersoꝫ: cū rē omnino anichilatā possit eādē numero reparare ¶ P̄. nō est simile de hac cōuersione mixti in elemēta: ꝛ panis in corpus xp̄i: qz in illa verū est assignare: ēt post conuersionē diuersa: fm q̄ in diuersa cōuertitur. s. diuersas partes materie: q̄ sūt actu distincte p diuersas formas: ꝛ ꝗtitatē eoꝫ in que cōuertuntur diuerse partes mixti. hic aūt nihil actu manet cōuersi distinctū: vel nō distictū. vnde nō est distincte signare aliquid in qō cōuertaᷣ diuerse partes. ¶ Sz cōtra hoc arguitur tripliciter. primo. qz plura nō possunt eē in eodē loco fm eūdē modū eēndi: sed solū fz diuersū: sicut spūs ꝛ corpus simul: vel spūs ꝛ aia: ꝛ deus ꝛ aia siue spūs. nō aūt duo corpora simul: aut due anime: aut duo angeli. Si āt vnū corpus ꝗtitate manēte cōuerteretur simul i plura corpora: plura corpora simul eēnt eodē modo essēdi in .s. sacramentaliter. vel bꝫ. ¶ Sz hoc faciliter soluitur: qz licet hoc sit īpossibile per naturā: nō tamen per miraculū. vnde sicut miraculose possūt eē plura corpora simul localiter: sic ēt sacramētaliter. ¶ Scōo arguitur contra hoc: qz qua ratione possent eē duo silr̄ eadē rōne ifinita: sicut de eē in locaᷣ arguit philosophus 4.ᵒ phy. ¶ Sz dicēdū ꝙ ñ ē simile qz corpora se mutuo īpediūt: in esse locali nō in spūali. idē dicitur ꝙ pari ratione possent eē ifinita successiue: ñ simul. ¶ Tertio arguitur sic: qz aut vna cōuersione: aut pluribus: nō vna: eo ꝙ cōuersiones plurificātur. penes terminoz: a quib⁹ vl ad quos sūt: plurificatōez: nec pluribus successiue: quia substātia panis cōuersa in corp⁹ xp̄i: post nō posset cōuerti i corpus aliud. quia per primā cōuersionē desinit eē. et illud qō nō est: in aliud cōuerti nō pōt. nec pluribus simul. quia īpossibile est eandē rez numero silr̄ mutari. ꝛ fm idem diuersis mutatōnibus eiusdē spēi ad diuersos terminos disparatos. ¶ Ad hoc dicūt quidā ꝙ deus eandē substantiā numero pt ꝺuertere simul in plura corpora. ꝛ sic pōt facere vnū corp⁹ simul eē in diuersis locis. nō ꝙ idē corpus sit hic ꝛ ñ hic silr̄. qz hec ē ꝺictio. fz ꝙ corpus qō est hic: simul per diuinā potētiam sit alibi. qō ñ ꝺicit ꝓpter diuersum modū essendi: sicut corpus xp̄i qō est in celo localiter simul est in altari sacramētaliter. nō aūt localiter. ¶ Uel dō᷑ ꝙ eēt vna cōuersio. qz ꝺuersio denominatur a termino a quo. ñ ad quē. Nō enī ē vnica ꝺuersio omniū panū in corp⁹ xp̄i: ꝗuis sit vnus terminus ad quē. fz ē plures fz terminos a quo. i quib⁹ subiectiue est cōuersio. nec ē vnū accidēs in diuersis subiectis. ¶ Nec obstat ꝙ mutatio nūeraᷣ a termio ad quē. qz verū ē de mutatōne que ē generatio. nō de illa q̄ ē corruptio. Sicut enī generatio denominaᷣ a termino ad quē. sic ꝛ numeratur. ꝛ sic corruptio denominatur a termino a quo: sic ꝛ specificaᷣ ꝛ numeratur. Unde si ex vno mixto fiāt multa elemēta per resolutionē erit vna corruptio ab vnitate termini a quo. ꝛ multe generationes a pluralitate terminoꝫ ad quos ¶ Cōuersio aūt hec pertinet ad corruptōem: nō ad gñationē. vnde denoīat panem qui nō manet: ꝛ nō corpus xp̄i: qō ibi fit de nouo. ¶ Ad argumētū in oppositū principale dicerētur ꝙ diuina virtute: simul vnus cibus posset conuerti in multa cibata fm diuersas partes: sicut naturaliter conuertitur in diuersa membra. Et iō videᷣ ꝙ deus posset eandē substātiam panis numero simul cōuertere i plura corpora. Quelz. n. pars corporis xp̄i simul tota ē sub qualz parte hostie ꝺuertereᷣ i ꝗlz partē corporis xp̄i. ¶ Sed qua ratōe suba panis fm eādem sui partē simul pōt ꝺuerti in caput corporis xp̄i: ꝛ in pedes ꝛ i alia mēbra: videᷣ ꝙ posset ꝺuerti per diuinā potētiā si deo placeret i plura corpora simul. Et sic nō solum fm diuersas partes: fz fm idē potest vnū ꝺuerti i plura simul. ¶ Sz dō᷑ ꝙ partes corporis xp̄i nō sūt plura actu distincta. vnde nō sic pōt panis ꝺuerti in diuersa corpora: sic in diuersas partes eiusdē corporis. ¶ Ul dōm ꝙ i corpus xp̄i fit cōuersio fz ꝙ ē suba: nō fz ꝙ ē ꝗtū. Unde partes corporis xp̄i sunt hic modo idiuisibili. Unde nō ꝓp hoc pōt fieri eiusdē ꝺuersio i actu distincta.

Quantum ad zᵐ qūo vna hostia possit partī cōsecrari. dicēdū ꝙ aut ꝺsecrās itēdit ōtermināta partē ꝺsecrare: ꝛ signatā: non digito: fz animo: puta que ē īfra circulū qui ibi apparet ꝛ ñ aliā. ꝛ tūc illa tātum ꝺsecraᷣ ꝛ ñ alia: qz ad ꝺsecrationē istⁱ oīa substātialia ꝺcurrunt: ad ꝺsecratōez aūt alteriᵘ deest itētio. Et hoc pz ex ritu grecoꝫ qui vt dicit: magnū panē signāt: ꝛ hodie vnā partē ꝺficiunt ꝛ cras aliā. Si aūt vult ideterminate ꝺsecrare medieratez ꝛ ñ plus: non designās: nihil agit: qz determinata itētio deficit. Indiuiduū enī signatū ꝛ ñ vagū oz subꝛci trāsmutatiōi. In vtroq; tū casu peccat ꝺsecrans ꝓtra ꝺsuetudinē ecclesie faciēs: quomōcūq; sciēter ꝓtē ꝓtinui panis vel vini velit cōsecrare. sed tñ i primo casu ꝺsecratū ē. ¶ Nec valet rō quā quidā adducūt ad ꝓbandū hoc. qz. s. plus potest deus q̄ natura. fz natura vnā partē ꝓtinui ꝺuertit altera remanēte. vt patet in mutua alteratiōe elemētoꝫ in suis extremitatib⁹ qz natura ibi simul corrūpit accidens cū suba: qō nō ē i ꝓposito. Sz ꝺsiderādū ē: ꝙ pōt deus albedinē i superficie extē sā particulariter corrūpere: superficie manēte itegra: nō sic ꝙ vna pars albedinis ꝓprie corrūpatur: ꝛ alia maneat cuz nō habeat partibilitatē aliā a ꝗtitate. fz qz facit ꝙ albedo

manet ſm eẽntiã: ꝑut afficit vnã ꝓtem: ⁊ nõ manet ꝑut afficit aliã: ita ꝙ mãet tota eẽntia albedinis: ⁊ tota corrũpit̃ per aliũ ⁊ aliũ modũ eẽndi. ſic q̃uis ſuba nõ bẽat ꝓtẽ ⁊ ꝓtẽ aliã a q̃titate. ꝑõt tamẽ ipa corrũpi a deo ſm ꝙ afficit̃ hac parte q̃titatis: ⁊ manere ſm ꝙ afficit̃ alia ꝓte. Uel ſicut ī primo articulo dictũ eſt: actio dei iuenit ſubam q̃tã. ió de ipſa agit diuiſim: ſicut de q̃ta q̃titate non diuiſa. ¶ Sz ꝫ hoc arguũt quidã multipliciter. ꝑmo ſic. Que nõ ſũt diſtincta ſm eẽ: nõ ſũt diſticta ſz agere ⁊ pati. q⁹ agere ⁊ pati ponũt eẽ. ⁊ per ꝫ̃ diſtinctũ agere diſticti eẽ. ſz ī cõtinuo vna pars nõ bz eẽ diſtinctũ ab alia. q⁹ ꝓtinuũ ẽ actu indiuiſũ. ergo ⁊c. ¶ Dõz ꝙ ſuppoſiti diſtincti ẽ agere ꝑncipal̃r: ⁊ nõ partis. ſz pars nõ diſticta ſm eẽ ꝑõt eẽ rõ agẽdi diſtincte ſine alia. vt homo ītelligit ꝑ aiaz: nõ ꝑ corꝑ: nõ ãt ipſa ītelligit. Sic̃ ergo pars ꝑõt eẽ rõ agẽdi: ſic̃ eẽndi vt forma dat eẽ: nõ mã: ſic cũ vna pars cõſecrat̃: dõm ꝙ totũ ⁊ non pars ꝓuertit̃ ⁊ cõſecrat̃. nõ gdẽ ſimpl̃r aut ſm totũ: ſed ſz ꝓtẽ. ſic̃ ethiops ẽ albꝰ ſz dẽtẽ. Que. n. idrnter ꝑ quãlibz ꝓtẽ nata ſũt ieſſe toti nõ denoiant ipm ꝑ ꝓtez ſimpl̃r ſz ſm gd.

¶ 2° ſic: qõ nõ ẽ ſubz motꝰ ꝑ ſe: ñ ẽ terminꝰ motꝰ ꝑ ſe. q⁹ idẽ eſt terminꝰ vtriuſq; ī vbi: ⁊ motu locali: ī qualitate: ⁊ alteratiõe ⁊c. ſed vna pars cõtinuiꝰ nõ ꝑõt eẽ ſubm motus ſine alia. q⁹ ꝓtinui eſt vnꝰ motus. 5. phy. ⁊. 5. meta. ergo cũ tranſubſtãtiatio ſit terminꝰ motꝪ: nõ ꝑõt vna pars ſine alia cõſecrari. ¶ Dõm ꝙ idẽ ẽ ſubiectũ motꝰ: ⁊ termini motꝰ intrinſeci: nõ aũt extrĩſeci: vt pz in illuminatiõe ⁊ alteratiõe. illuminatio enĩ q̃ ẽ terminꝰ motꝰ ipſi⁹ ſolis ẽ in aere, ⁊ alteratio ẽ in ente actu. gñatio ãt ſeq̃ns eſt ī pura potẽtia. Trã ſubſtãtiatio ãt ẽ terminꝰ extrinſecꝰ motꝰ localis. nõ qui eſt eleuatio hoſtie: vel aligd hꝺ: ſed ꝓlationis vbozũ. Uñ ẽt cũ tota hoſtia ꝓſecrat̃ motꝰ ⁊ terminus ort̃ ſubo. q⁹ platio ſubiue ẽ ī aere vel ī ore. ⁊ ꝓuerſio eſt ī pane vel in vino. Motꝰ etiã localis q accidit ẽ ſubiue ī q̃to. ſz cõuerſio i nuda ſuba. ¶ Tertio ſic. panis ī potẽtia nõ ẽ mã buius ſacri. ſed tñ in actu. ſil̃r ⁊ vinũ: vt pz de paſta ⁊ agreſta. ſed pars bz eẽ ī potẽtia: nõ ī actu: alias ex pluribꝰ talibus non fieret vnum per ſe. g̃ ⁊c. ¶ Dõz ꝙ panis ī potẽtia diſtãte ab actu vt granũ vel paſta nõ ẽ mã: ſz panis ī potẽtia cõiũcta actui ꝓpio vel coĩ: vt pars. ¶ Quarto ſic. nõ poſſumꝰ al̃r confi cere q̃ xp̃s: ſed ipſe cõfecit ī toto pane: nõ ī ꝓte. Nec obſtat de azimo ⁊ fermẽtato. q⁹ differunt accidentaliter tñ: ⁊ nõ ſubſtãtialiter: ſicut pars ⁊ totũ. ¶ Dõm ꝙ poſſumꝰ cõfice re in materia differente ſubſtãtialiter ab illa ī qua xp̃s cõfecit: ĩmo ſemp cõficimꝰ in alio pane ⁊ vino nũero: ſz nõ in alio: ſpẽ. ¶ Quinto ſic. oz ꝓuerſum diſtingui a nõ cõuerſo realiter ⁊ actu. ſz pars cõuerſa non diſtinguebatur ante: cũ eandem bñet q̃titatẽ: nec poſtea: cum nullã habeat q̃titatem. g̃ ⁊c. ¶ Dicendũ ꝙ pars conuerſa diſtinguitur a nõ conuerſa: ſicut non ens ab ente. ¶ Sexto ſic. idez accidẽs numero nõ poteſt eẽ ſine ſubiecto ⁊ in ſubo. ſz accñs partis nõ cõuerſe habet ſubz: accñs aũt alteriꝰ partis nõ bz ſubz. ¶ Dõm ꝙ idem accidens numero extenſũ ſz diuerſas partes ꝑõt eſſe ſine ſubiecto ⁊ ī ſubo. ¶ Septimo ſic. q⁹ corꝑ xp̃i non incipit ibi eẽ: q̃diu eſt ibi ſuba panis que ꝓꝰ erat. ¶ Dõm ꝙ in illa parte nõ incepit eſſe corpus chriſti vbi eſt ſubſtantia panis: ſed in alia.

Circa 3ᵐ notandum: ꝙ ſi ſacerdos ītendat oẽs hoſtias ſil̃ cõſecrare: ſz ignoret quot ſint: nulla eſt ambiguitas gn omnes cõſecret. Sed poſito ꝙ nolit tot cõſecrare: tũc eſt diſtinctio. q⁹ ſi credit ꝙ ſint .x. tñ ⁊ ſint .xi. ſz nõ vult ꝑcẽſe niſi .x. cõſecrare: aut vult gdez oẽs pñtes ꝓſecrare. tñ non credit ꝙ ſint niſi .x. ⁊ ſi ſciret ꝙ eſſent .xi. amoueret vndecimaz: nihilominꝰ oẽs ſũt cõſecrate. q⁹ ponit̃ ꝙ vult omnes conſecrare: ſz deceptus ſit: aut nõ vult ꝓſecrare omnes que ſunt ibi: ſed tñ .x. nec plures: nec ſignat eas ⁊ tunc nihil eſt cõſecratum ꝓpter defectum indeterminationis ītentõis iteriozis. ¶ Ad argumẽta ſoluta ſũt ſuꝑ.

¶ Ubi illa accidentia fundent̃. Di. XII. a

Sed aũt q̃ritur de accidẽtibꝰ q̃ remanẽt. i. de ſpẽbꝰ ⁊ ſapore ⁊ pondere ī quo ſubiecto fũdẽt̃ potiꝰ mihi vr̃ fatẽdũ exiſtere ſine ſubo q̃ eẽ ī ſubiecto. q⁹ ibi ñ ẽ ſuba niſi corꝑis ⁊ ſãguis dominici q̃ ñ afficit̃ illis accñtibꝰ. Nõ. n. corꝑ xp̃i talẽ habet ī ſe formã ſz q̃lis ī iudicio apparebit. Remanẽt ergo illa accidentia ꝑ ſe ſubſiſtẽtia ad myſterĩ ritũ ad guſtꝰ fideiq; ſuffragium: quibus corpus chriſti habẽs formã ⁊ naturam ſuam tegitur.

¶ De fractione ⁊ partibꝰ. b

Solet etiam queri de fractione ⁊ ꝓticulatõe q̃ ibi videt̃ fieri vtq; vera ſit. ⁊ ſi vera fractio ẽ: cuiꝰ rei ſit vl̃ in q̃ re fiat? Cũ q̃ nõ ſit ibi alia ſubſtãtia q̃ xp̃i: Si ī aliq̃ ſubſtãtia ẽ illa fractio: ī corꝑe xp̃i videt̃ eẽ. Sz ecõtra cũ ipſe corꝑ ĩcorruptibile ſit: q⁹ imortale ⁊ impaſſibile: i xp̃o nõ poſſe eſſe videt̃. Uñ ⁊ xp̃s redarguit carnalem ſenſum diſcipulorum qui putabãt carnẽ xp̃i ſicut aliam in ꝓtes diuidendã ⁊ morſibꝰ dilacerandã. Ideo q̃buſdã placet ꝙ nõ ſit ibi fractio ſicut videt̃: ſed dr̃ frangi: q⁹ videt̃ frangi. Quibus obĵcit̃ quod ait Amb. Nihil falſi putãdũ ẽ ī ſacrificio veritatis vel ſic̃ fit ī magorum p̃ſtigĩjs: vbi deluſione quadã fal luntur oculi: vt videant eẽ qđ ñ eſt. Ad hoc illi dicũt. Nõ fallit nos viſus nec fallit̃: quod eſſz ſi crederet̃ ita frãgi vt videt̃. Nec illuſio ẽ: q⁹ ad vtilitatem fidei nõ ad ꝺeceptionẽ ita fit: ſicut ⁊ chriſtus ſe oſtendit duobus diſcipulis in via in ſpecie ꝑegrini: nec ī eo tñ talis forma erat: ſz oculi eorum tenebantur ne eum agnoſcerent.

¶ Aliorum opinio. c

Ly vero dicunt ꝙ ſicut ibi ſpẽs pãis ẽ ⁊ nõ eſt ibi res cuiꝰ vel i qua ſit illa ſpecies: ita ibi eſt fractio q̃ nõ fit ī aliq̃ re: q⁹ nihil ibi frangitur: quod mirabiliter ꝺi potẽtia fieri dicunt: vt fiat fractio vbi nihil frangitur.

¶ Aliorum opinio. d

Ly tradunt corpus chriſti eſſentialiter frãgi ⁊ diuidi: ⁊ tñ integrũ ⁊ incorrupti bile exiſtere. Qđ ſe colligere aſſerunt ex cõfeſſiõe berẽgarĩj: q cõfeſſus eſt coram Nicolao papa ⁊ plibus epiſ: panẽ ⁊ vinũ q̃ in altari ponunt̃ poſt ꝓſecrationẽ nõ ſolũ ſacm: ſed ẽtiam corpus ⁊ ſanguinẽ xp̃i eẽ. ⁊ ſenſualiter nõ ſolũ ſacramẽto: ſz i veritate manibus ſacerdotũ tractari ⁊ frangi: ⁊ fidelium dentibus atteri.

¶ Sententia probabilior. e

Ed qz corpus xpi incorruptibile ẽ: sane
f dici potest fractio illa ⁊ partitio non in
substãtia corporis: sed in ipsa forma pa-
nis sacramẽtalis fieri: vt vera fractio ⁊ partitio
sit ibi: que fit nõ in substãtia corporis: sz i sacra
mẽto. i. in specie. Ne aũt mireris vl̃ insultes si ac
cidentia videãt frãgi: cũ ibi sint sine subiecto: lz
qdã asserãt ea fũdari i aere: est ibi vera fractio
⁊ partitio q̃ fit in pane. i. i forma panis. Unde
apls ait. Panis quez frãgim⁹: qz forma panis
ibi frãgit̃: ⁊ ĩ ptes diuidit̃: xps vero iteger mãet
⁊ tot⁹ est i singlis. Ũñ aug. Ũñ xps mãducat̃.
vita manducatur. sz qs audeat mãducare dñm
suũ: ⁊ tamẽ veritas inuitans nos ad mãducãdũ
ait. Qui mãducat me viuet ꝓpter me. Nec oc-
cidit̃ xps vt mãduceẽt: sz mortuos viuificat qñ
mãducat̃. reficit: nõ deficit. viuit mãducat⁹: qz
surrexit occisus. nec quãdo mãducam⁹ ptes de
illo facimus. ⁊ qdẽ i sacõ sic fit. Jtẽ: nouũt fide
les quõ mãducẽt carnem xpi. vnusqsqz accipit
partẽ suã. Unde ⁊ ipa gratia ptes vocãt̃: p par
tes mãducat̃ ⁊ manet iteger tot⁹. p ptes mãdu
cat̃ in sacramento: et manet iteger totus i celo:
manet iteger tot⁹ i corde tuo. Jõ ista dñr sacia.
qz i eis aliud vr̃ ⁊ aliud itelligit̃. videt̃ panis ⁊
calix: qõ ⁊ oculi renũciãt. qõ aũt fides istruen-
da postulat panis est corp⁹ xpi: calix ẽ sanguis.
Ex his dat̃ itelligi: q fractio ⁊ partes q̃ ibi vidẽ
tur fieri: i sacõ fiũt. i. i spẽ visibili. Jõqz illa Be
rengarij verba ita distiguẽda sũt: vt sensualiter
nõ mõ i sacõ: sz i veritate dicat̃ corp⁹ xpi tracta
ri manibus sacerdotũ: frãgi vero ⁊ atteri denti
bus vere qdẽ: sz i sacõ tm̃. Uera ergo ẽ ibi attri
tio ⁊ partitio. sed i singulis partib⁹ totus ẽ xps.
Ũñ Hiero. Si guli accipiũt xpm dñm: i. singl̃
portionib⁹ totus est: nec p singulos minuit̃: sed
integrum se prebet singulis. Jtem Hyla. Ubi
pars est corporis: ibi est ⁊ totũ.

¶ Quid ille partes significent. f.

Uid ãt ptes ille significẽt: Sergi⁹ papa
q tradit inquiẽs. Triforme ẽ corp⁹ xpi: ps
ablata i calicẽ missa: corpus xpi qõ iam
surrexit mõstrat. pars ꝓmesta ambulãs adhuc
sup terrã. pars i altari vsqz ad finẽ misse rema-
nens. corp⁹ iacẽs i sepulchro significat: qz vsqz
in finẽ seculi corpora scõrũ i sepulchris erũt. Et
sicut partes ille mysticã tenẽt significationẽ: ita
etiã ⁊ fractio passiõis xpi et mortis ẽ repntatio.
Unde ipse ait. Hoc facite i meã cõmemoratio
nẽ. i. in memoriam passiõis ⁊ mortis mee. Nã
vt ait ambrosius. Quia i morte xpi liberati su-
mus: huius in edẽdo ⁊ bibẽdo carnẽ ⁊ sãguinẽ
memores eẽ debemus. Sz caueat qsqz ne indi
gne pcipiat. qz iudiciũ mãducat. Nõ ẽ. n. iste pa
nis: q vadit i corp⁹ sz panis vite eterne q aie nie
subam fulcit. Sic ergo viue vt quotidie merea
ris accipe: nec accedas idignus. Jndignus ẽ q
alr celebrat mysteriũ q̃z xps tradidit: vl̃ q bñs
mortale peccatũ accedit. Ergo ⁊ si sint peccata
quotidiana vel nõ sint mortifera: añq̃z accedas
dimitte debitoribus tuis. Si dimittis: dimittit̃
tibi. ⁊ sic securus accede. Panis. n. salutaris ẽ
⁊ nõ venenũ. Si ita accedis spũalr manducas.
spũaliter enim manducat: qui innocentiam ad
altare portat.

¶ Si illud sit sacrificium: ⁊ si sepius ĩmoletur
christus. g

p Ost hec q̃ritur si qõ gerit sacerdos pro-
prie dicat̃ sacrificiũ vl̃ imolatio. ⁊ si xps
quotidie imolet̃: vl̃ semel tm̃ imolatus sit. Ad
hoc breuiter dici põt: illõ qõ offert̃ ⁊ ꝓsecrat̃ a
sacerdote vocari sacrificiuz ⁊ oblationẽ: qz me-
moria ẽ ⁊ repntatio veri sacrificij: ⁊ scẽ imola-
tiõis fcẽ i ara crucis. Et sel̃ xps mortu⁹ i cruce
est: ibiqz imolatus ẽ i semetipso: quotidie autẽ
imolatur i sacõ: qz i sacõ recordatio fit illius
qõ factũ est semel. Ũñ aug. Certũ bẽmus quia
xps resurgens ex mortuis iã nõ moriẽ ⁊ cẽ. tamẽ
ne obliuiscamur qõ semel factũ est i memoria
nra: oi ãno fit. s. quotiẽs pascha celebrat̃. Nun
qd totiẽs xps occiditur: sz tm̃ ãniuersaria recor
datio repntat qõ oli factũ ẽ. ⁊ sic nos facit mo
neri tanq̃z videamus dñz i cruce. Jtẽ semel im
molatus ẽ xps i semetipo. ⁊ tm̃ quotidie imola
tur i sacõ. Qõ sic itelligẽdũ ẽ. qz i manifestatio
ne corporis ⁊ distinctõe mẽbrorz semel tm̃ i cru
ce pepẽdit: offerens se deo pr̃i hostiã redẽptõis
efficacẽ: eorũ. s. quos ꝑdestinauit. Jtẽ Amb. In
xpo. n. oblata ẽ hostia ad salutez potẽs. qd ergo
nos: Nonne p singulos dies offerimus: Et si
quotidie offeram⁹ ad recordatõez eius mortis
fit: ⁊ vna ẽ hostia nõ multe. Quõ vna ⁊ nõ mlte:
qz semel imolatus ẽ xps. Hoc aũt sacrificiuz
exẽplũ ẽ illius. idipz sp ad ipz offert̃. pinde hoc
ẽ sacrificiũ. aliorũ qm i multis locis offert̃ mul
ti sũt xpi: nõ. sz vnus vbiqz ẽ xps: ⁊ hic plenus
existẽs: ⁊ illic plenus. sicut qõ vbiqz offert̃ vnũ
est corpus: ita ⁊ vnũ sacrificiũ. xps hostiã obtu
lit: ipsã offerimus ⁊ nũc. sz qõ nos agim⁹ recor
datio ẽ sacrificij. Nec cã sue ifirmitatis repetit̃:
qz pficit hoiem: sed nẽ. qz quotidie peccamus
Ex his colligit̃ esse sacrificiũ et dici qõ agit̃ in
altari: ⁊ xpz semel oblatũ: ⁊ quotidie o fferri:
sz alr tũc: alr nũc. Et ẽt que sit virt⁹ huius sacra
menti oñditur: remissio. s. peccatorz venialium
⁊ perfectio virtutis.

¶De causa ĩstitutõis. b

Ĩstitutum est enim hoc sacramentum
i duab⁹ de causis. Jn augmẽtuz virtutis
.s.charitatis: z ĩ medicinã quotidiane ĩ-
firmitatis. Unde amb. Si quoties effũdit sanguis xp̃i: ĩ remissionẽ pct̃oꝝ effũdit: debeo sẽp accipe: q̃ sp pecco: debeo sp hr̃e medicinam. Jtẽ augu⁹. Jteraf quotidie hec oblatio lz xp̃s sel fit passus: qz quotidie peccam⁹ pctis sine q̃b⁹ mortal ifirmitas viuẽ ñ põt. Et qz quotidie labimur: quotidie xp̃s mystice ĩmolaf ꝑ nob. Bedit. n. nob hoc sacim salutis: vt qz nos quotidie peccam⁹: z ille iã mori ñ põt: ꝑ hoc sacramẽtũ remissionẽ ꝓsequmur. Quotidie comedit ipe z bibit in veritate: sed iteger z viu⁹ manet. Jtẽ. Adysterũ fidei dr̃: qz credere debes q̃ ibi sal⁹ nr̃a cõsistit. Si aũt q̃raf vtꝝ quotidie cõicã dũ sit: Audi qd ide tradit Aug. Quotidie iqt eucharistiã accipe nec laudo nec vitupo: oib⁹ tñ dñicis dieb⁹ cõicãdũ hortor. Si tamẽ mẽs ĩ affectu peccãdi est: grauari magis dico eucharistie ꝓceptõe q̃z purificari. Et lz qs pctõ mordeat: si peccãdi tñ de cetero nõ habeat voluntatem z satisfaciat lachrymis z oꝛonib⁹: accedat secur⁹. ℔ hoc de illo dico quem mortalia pctã nõ grauãt. Si nõ freq̃ntius saltẽ ter ĩ ãno hoies cõicẽt: nisi forte qs criminalib⁹ ipediat: ĩ pasca .s.pẽtehecoste: z ĩ natali. Dẽs ergo cõicẽt qui noluerit carere eccl̃iasticis liminib⁹. Nõ. I.

Jrca duodecimaz distinctionẽ q̃runt gnq̃. primo vtruz liceat plies in die cõicare. scõo vtrũ de⁹ possit facere accidens sine subiecto. tertio vtrũ in sacramẽto altar sint accũtia sine subo. 4°vtꝝ spẽs in sacro altaris possint aliqd ĩmutare. quinto vtꝝ sanguĩ possit fieri admixtio alteri⁹ liquoꝛis. ¶Pri° q̃ querit vtꝝ liceat plies ĩ die cõicare. Et videt q̃ sic: qz pluries cõicare nõ est plura xp̃i corpoꝛa sumere: qz nõ est nisi vnũ corpus xp̃i: z ĩpꝛopꝛie ĩmo falsedicẽ vulgus plures personas: plures hostias ꝓsecratas: cum sit ibi vna psona tñ. lz pluries cõicare ẽ corp⁹ xp̃i sub plũbus spẽbus sumere. hoc aũt facit qcũq̃z celebrat: qz sumit in q̃tuoꝛ spẽbus: vna vini: z tribus panis: qz dz frãgere hostiaz in tres ptes. ¶Cõtra qz si liceret plies cõicare: hoc essz pp maiorẽ fructũ: vel plies pciendũ: lz maioꝛ fruct⁹ est i celebrãdo q̃z in cõicãdo: nõ tñ licz plies i die celebrare. ō ꝓsecra. di. i. ca. sufficit. ergo nec cõicare. ¶℟°. circa hanc q̃stionẽ de gnq̃z videndũ ẽ. ꝑmo de fractiõe. scõo de effectu positiuo huius sacr̃i. tertio de pꝛiuatiuo. q̃rto de frequentatione. quinto de cessatione.

Quantum ad pꝛimũ sũt tres ꝓclones. ¶Pꝛima q̃ corp⁹ xp̃i ad fractionẽ hostie nõ frãgit. qz nihil frangit nisi p hoc q̃ sua q̃titas diuidit: qõ nõ p̃t eẽ vbi q̃titas nõ hz modũ q̃titatiuũ. Unũ pũct⁹ nõ põt frãgi qz nec põt diuidi. Unũ cũ corpus xp̃i licet sit hic q̃tũ: nõ tñ mõ q̃titatiuo. iõ hic non frangit. nec frãgeretur: etiam dato q̃ eẽt i se frãgibile: aut passibile sicut erat i cena. ¶Secũda ꝓclo ẽ. q̃ spẽs vere frãguntur: qz illõ qõ nõ conuenit sube: nisi per q̃titatem equaliter conuenit q̃titati cõiũcte z separate: sicut diuidi z fituari: z locũ occupare. vnde cuz frangi sit bꝛ. iõ licet q̃titas sit sine subo: hic frangit z diuiditur. Utrũq̃z tamẽ manducatur: qz quo ad pꝛimũ qõ est in manducatione. s. attritio z diuisio: sole species manducãtur. quo ad 2m: qõ est in ventrem traiectio: vtrũq̃z mãducatur: qz vbi vadunt species local r: illuc cõcomitatiue corpus xp̃i sequitur sacr̃aliter. quo ad tertiũ qõ ẽ nutritio: species mãducãtur corpoꝛal r: qz nutriũt corp⁹: lz corp⁹ xp̃i spiritualiter: qz nutrit aiam. pꝛimũ tñ nõ ẽ de eẽntia manducationis: qz qõ colãdo vel foꝛbendo: sine diuisione trayciť manducari dicit: ẽt solidũ qõ ĩtegrum ꝛglutitur. Et sic corpus xp̃i vere manducatur: ex hoc solo q̃ cũ cibo vere trayditur: qõ non possũt ponere illi qui dicũt ip̃z nullo modo moueri fm eẽ qõ habet i sacro. ¶Tertia ꝓclo ẽ: q̃ sit significatio fractõis ptiũ hostie. Et pꝛeter cõem significatiõez de q̃ extãt r̃sus. Hostia diuidit in ptes: pꝛima btõs ꝓplene. sicca notat viuos: fuata ꝛfũctos. Pꝛimi iebriãtur ab vbertate dom⁹ dei. vnde significanť per partem missã i calicẽ. Alia q̃ sicca sumit significat existẽtes in tribulatiõib⁹: qui terũtur: siue ĩ mũdo: siue ĩ purgatoꝛio. expectãtes ãt statũ coꝛpis vl vtrũq̃z significãt p tertiã: q̃ solebat reseruari vsqz ifinẽ. Alia significatio ẽ: qz ps alys dupla significat ꝛbitatẽ. Alie due duas partes humanitatis: z q̃ in calicẽ mergit corpus sanguine cruẽratũ: pars reseruata aiaz fm supioꝛẽ partem: q̃ fruebatur: vel ecõuerso seruata corp⁹ passibile: qõ expectabat stolã suã: mersa vero animã btãm.

Quantuz ad secũduz sunt tres cõclusiones. ¶Pꝛima q̃ ĩ digne sumẽtib⁹ operatur reparationẽ feruoꝛis deperditi: augmentũ virtutũ: foꝛtitudinem eaz: multiplicatõem bonoꝝ opeꝝ: qz sacm efficit spũal r: illud qõ sua mã repꝛesentat z efficit coꝛpoꝛal r. Nec ãt oia consequunť ex cibo bono debite sũpto: ĩ subo apto nato. s. nutritio: augmẽtatio: gnatio: z foꝛtificatio. ergo ꝛc. ¶Secũda ꝓclo ẽ. q̃ btis ad quoꝝ honorẽ offerr̃: vt qñ ō sactis canonizatis celebꝛatur: vel qñ pꝛo eis: per modũ suffragy celebꝛatur: q̃ in purgatoꝛio cẽ putãtur: z nõ sunt: nihil eis ꝓfert q̃tum ad pꝛemiuz eẽntiale: qõ quidẽ non recipit in eis augmẽtũ: sed quo ad accũtale: qz gaudent de oĩ bono: qõ sciunt fieri ad honoꝛem dei: sicut gaudẽt super vno pecatoꝛe pniaz agente: maxime ãt ō illo bono: qõ hz specialẽ oꝛdinẽ ad eos: qñ pp se z in se videt deum honoꝛari. Noue runt aũt: ōo reuelãte gcgd fit pp eos. vnde ꝛc. Sz ꝑ eis q̃s fide tenem⁹ eẽ in paradiso: nõ ōbem⁹ celebꝛare missaz: per modũ suffragy: qz iuriã facit martyri q̃ oꝛat ꝑ martyre. q̃ solũ missa cantari dz ꝑ bis: quos credimus eẽ in purgatoꝛio. Pꝛo pueris ãt baptizatis: qñ sepeliũť: dz missa celebꝛari: vt oñdantur ptinere ad vnitatẽ coꝛpis xp̃i mystici: z saluari merito xp̃i: cuius rememoꝛatũ ẽ hoc sacr̃z. Dz aũt fieri collecta ñ ꝑ eis: sed ꝑ coĩ fideliũ defũctoꝝ. ¶Notãdũ aũt de paruulis. qz nescitur vtꝝ sint baptiçati nisi forte ab illo q̃ eos baptiçauit: nemo ẽt p̃t scire se baptiçasse adultũ: qz nescit vtꝝ ille ĩtendat baptiçari: qõ regꝛitur: ĩmo nemo scit se baptiçasse paruulũ: qz licet sciat se ĩtendisse: possibile tñ ẽ parẽtes illius eẽ ifideles: ꝺ quoꝝ volũtatẽ baptizari nõ potuit. Et spal r q̃ nõ baptiçauerũt nõ p̃ñt scire baptiçatũ. Unde ꝑ paruulo baptiçato de facto: rõne dubꝛ: põt oꝛari fm quosdã. ¶Sz nõ valet: qz aut nõ est baptiçatus fm veritatẽ: z tũc fides dicit eũ eẽ dãnatũ: aut est baptizat⁹. z tũc fides dicit eũ euolasse: ergo vr̃ sp eẽ contra fidẽ oꝛare ꝑ illo: q̃ nũq̃ bũit vsũ rõnis. Qui vo bũit vsũ rõnis: ẽt si baptizat⁹ mox decessit: qz potuit hr̃e vẽiale nõ displiciťũ: põt hr̃e aliqd purgãdũ. Unũ ꝑeo põt oꝛari: Sz de martire: q̃ se ipm abnegat ꝑ pter xp̃z ꝑbabile ẽ: q̃ ei displiceat oẽ malũ iplicite. Unũ ñ dz oꝛari ꝑ eo: qa fit iuria martyrio: maxime q̃ñ canonizatus ẽ: qz ecclesia tũc tenet ip̃m eẽ in celo. ¶3ª ꝓ est. q̃ effectus huius sacr̃i põt ipediri ꝑ peccatũ veniale non q̃dẽ per omne: sed solũ per illud qõ impedit actualez

deuotionē:ꝛ distrahit mētē ne actu ferat in deum:sic ōbz: qz ad hoc ꝙ aliquid generet:nō oz agere sz pati:ad hoc āt ꝙ nutriat oz ipm cooperari:qz nutriēs agit in nutrimentū. Unde effect⁹ baptismi nō ipedit nisi ꝑpter peccatū mor tale:qō ꝯrariatur effectui:nō per veniale qō cōtrariatur actui deuotiōis:quā nō requirit per se:sz per accidēs:vt re mouēs ꝓhibēs. Sz in isto nutrimēto: licet de⁹ operetur prī cipaliter:oz tamē ꝙ hō coopetur istrumētaliter: ipm duo te amplectēdo:iuxta illō Jaco. In māsuetudie suscipite isi tū verbuz: qō pōt saluare aias vras. Illud igit veniale qō ipedit actualē deuotionē: ipedit fructū:nec tamen facit i currere mortale peccatū:qz nō tenet hō eā hre nisi ad hoc ꝙ ñ ipediat fructū:siue ꝙ pcipiat ipz.sz habitualē tenetur hre.i.mortali carere. Quecūqz aūt venialia hēat: de ꝙbus nō peniteat: dūmō deuote coicet: effectum participat. Dr āt duote coicare si conatur oēm distractionē ꝛ euagatōez mētis expellere:ꝛ nō deliberate eā teneat.

2ª 2ª **Quantum** ad tertiū sūt tres ꝛcl'ones. ¶ Prima ꝙ remittit venialia: sicut dicit inocēti⁹ ꝙ venialia delet. Et apolloni⁹ i vitis patꝝ dicit:ꝙ per hoc pe nitētibus remissio peccatoꝝ datur. Unde sup ipm dicitur oratio dominica pater noster:cui⁹ penultima petitio ē:di mitte nobis debita nostra. Et posset cū tāta duotiōe sumi: ꝙ oia venialia deleret: ꝛ hō sine peccato ad illā horā eēt. Nec ē hoc impossibile:sz diu sine veniali viuere oī habēti vsū rōnis:ē ꝯtra legē coēz:ꝛ rōnē:sz soli⁹ mīis dei ꝑuilegiū

2ª 2ª ē. ¶ Scōa.ꝙ cauet a mortali:vt dicit Innocēti⁹:i qua for tificat ꝯtra tentationē:ꝛ delet venialia inclinantia ad pec catū mortale. Unī Bernardus i ſmōe ō cena dñi attribu it freqnti sūptiōi h⁹ sacrī ꝯtinētiā a mortalib⁹:i suis fratri bus. Paraſti i ꝯspectu meo mēsā aduersus tē.sic ē⁹ agni paschalis ſuabat ab exterminatore:ꝛ māna ab infirmitate: qz nō erat i tribub⁹ coꝝ infirm⁹. Nō āt delet mortale qō ē i ꝓscia coicātis:sz auget ꝛ multiplicat:qz q̄uis i se sit medi cina:tamen est venenū male sumentib⁹. Qui.n.māducat īdigne iudiciū sibi manducat. Si vero sit mortale in aia:ꝛ non sit i ꝓscia:ꝛ nō sit etiā ignorantia crassa ꝛ supina: ꝛ ꝓte missa discussione diligēti:ꝛ si nō sufficiēti:elapsū ē a memo ria:ſm illud. ꝑbet aūt se ipsum hō.ꝛc.ꝛ ſm illud. Si nos metipsos diiudicarem⁹:ꝛc.tūc remittitur vt dictū fuit .di. .9. Sed quādo missa ꝑ alio celebratur: ēt mortale qō ē in alterius cōscia delet:nō per modū sacrī:qō solum ꝑdest su scipienti:sed per modum sacrificij ex merito xpi: quo sibi venia ipetretur.i.gratia ꝯritiōis. Unde nec maius donū pōt homo homini facere.q̄ sibi missaz dare:aut ꝑ eo cele brare. Doc.n.est singulare in hoc sacro ꝙ ꝑ alio pōt offer

3ª 3ª ri ꝛ suscipi:ñ sic āt ō alys. ¶ 3ª ꝓ ē.ꝙ valz ad pene remissio nē actualē pcti mortalis ꝛ venialꝫ.primo qdē rōe sacrī ipc̄tū valet ad ōletionē culpe:qz q̄cūqz culpa deleꝫ:pena aūt ō eterna i tpalē ꝯmutaꝫ: aut tpalꝫ diminuiꝫ. Oz.n. ꝙ eterna ꝯmuteꝫ:q̄ nō stat cū amicitia. ¶ Sz dubiū ē vtꝝ q̄cūqz veniale remittiꝫ quo ad culpaz aliqd diminuaꝫ de pena: Et videꝫ ꝙ nō:qz pōt hō boi remittere offensā sine hoc ꝙ aliqd relaxet de debito tpali. Scōo ratione sacrificij:quō ē satisfactoriū magis ꝛ minus:ſm deuotionē sumētis:ꝛ ce lebrātis:ꝛ nō solū ꝑ se:sed ꝑ alio:nō solū ꝑ viuo. sz ꝑ mor tuo. Et sic pōt eē tanta ꝯritio ꝙ ex opere operāte omnez penā deleat:modica ꝯritio cum ope operato in hoc sacro multū deberet opari ad deletionē pene in viuo ꝛ in mor tuo. Nā nihil ē in hac vita qō tātuz satisfaciat ꝑ mortuis: q̄tū sacrificiū mediatoris ſm Augu.qz hic ē calix sangui nis testamēti: ꝙ educit victos de lacu: vt pz ꝑ exēpla hre. plā in.4.dyal. Et Btūs Bernar.i vita bti Malachie nar rat sororē illi⁹ per missas eius de purgatorio liberatā.

ꝑ 2ª. **Quantum** ad 4ᵐ sunt quatuor cōcl'ones. ¶ Pria ꝙ expedit frequēter sumere:qz sepe pec camus:ꝛ sepe medela īdigemus. Et sicut cōtinuū ieiuniū cibi corporalis attenuat ꝛ debilitat: ꝛ si nō minuat vitā ꝑ ut viuere viuētibus ē eē:qz eē subale non itenditur nec re mittitur:tñ disponit ad mortez: sic nimis ieiunare ab isto cibo aiaz ōbilitat: Et si charitatē in eentia nō remittat:tñ ad mortale iclinat:ꝛ īfirmitates venialium multiplicat:ꝛ feruorē consumit: Ecōtra qñ sepe ꝛ digne sumit:semꝑ nu trit restaurādo deperdita i illo ꝙ bz venialia:ꝛ semꝑ auget in illo ꝙ nō habet:sicut in btā virgine quā credo sepe ꝯmu nicasse multiplicat bona opera. Unī Bernardus.i vita bti Malachie. Doc sacrm potēs est peccata cōsumere: debel lare obuias potestates:iferre celis aias reuertentes. ¶ 2ª 2ª cōclusio ē.vtꝝ expediat oī die cōicare: Et qdem in boie q sentit per hoc deuotionē augeri: reuerētiā nō minui: expe dit. Unde in vitis patꝝ cōsuetudo erat scō Mor. nō prius corporalē cibū sumere:q̄ spūalē xpi cōionē acciperet. Unī di.68.c. Cassianus eps quotidianū sacrificiū offerre cōsue uerat deo ꝙ audiuit vocē. Age qō agis: operare qō oparis: natali apl'oꝝ venies ad me:ꝛ reddā tibi mercedē:qui post septimū ānū i natali apostoloꝝ cū missaꝝ solēnia peregis set e corpore exiuit. Ēē.si sentiat hō deuotionē nō augeri. ꝛ reuerentiā minui.qz nimia familiaritas parit ꝯemptū: oz aliqñ abstinere.ꝛ nō quotidie sumere. Unde i vitis pa trū btūs Apollonius admonebat: vt ñ fieri posset:supple sine minutōe reuerētie monachi quotidie cōicarent my sterys xpi:ne forte ꝙ se longe facit ab his: lōge fiat a deo.

3ª 3ª ¶ 3ª cōclusio ē.ꝙ nō est pluries in die cōicanduz: vt in hoc vl' vnica xpi passio repnītet:dico āt pluries cōicari nō quo tiēs sub plurib⁹ spēb⁹ sumiꝫ:sz sicut oī vnū ꝓandium aut vna cena vnitate ordinis:licet sint ibi multe potationes ꝛ multe comestiones:sed diuersa ꝓandia ꝛ diuerse cene:qñ diuersis horis nō hntib⁹ aliquā vnitatē:ex itentōe come dētis. Sic si sacerdos sumat prius sub duabus spēbus fra ctionis:ꝛ postea sub alys duab⁹.i.vini ꝛ panis fracti vnū ē sacrm:vna est cōio. Et sil'r si simul' ꝑpter periculum custo die sumeret.io.hostias cōsecratas:nō dico.io. personas: vt vulgus dicit.nā in oībus nō est nisi vna persona xpi nō di ceretur nisi semel cōicare. Postq̄ aūt celebrauit vel alias cōicauit:licet nō plus cōicare itenderet:si sit piculum:licet ei:ieiuno tamē hostiā ꝓsecratam sumere:ꝛ sic scōo vl' tertio cōicare. Arᵐ.de ꝓsec.di.2.ca. Trib⁹:vbi ministri post cōmu nionē populi portiones populi remanētes debēt sumere: de quibus tamē supponiꝫ eos ante ppl'z cōicasse. ¶ Et sic patet solutio ad argumētum. ¶ Quarta ꝛcl'o est an liceat 4ª 3ª pluries celebrare in die. Et dicit glo.ꝙ sic.extra.e.de cele. mis.ca.Cōsuluisti:vbi dicit. Sufficit sacerdoti semel i die missam celebrare.nō āt inhibetur. Unī si pluries celebrat non peccat. ¶ Sed hoc non valet:quia quod dicitur suf ficit:debet exponi:idest sufficere debet.alias falsum esset: quia illi qui non est contentus celebrare semel:certum est ꝙ ñ suffic̄. Unī.e.ti.ca.ō referēte papa repbēdit illū q i die cene i duob⁹ locis celebrabat:di.ꝙ vbi hz chrisma ꝓficere ibi celebret:ñ āt alibi illo die. In aligb⁹ āt casib⁹ lz.ꝑm⁹.in die natal' dñi:ō q̄ Hre.i ome. Erat edictū. Missaꝝ solēnia ter hodie celebraturi sum⁹.ꝛ dcō ca. Cōsuluisti:ꝛ ō ꝓse.di.i. Suffic̄. Et cā hᵒ ē:vl' eē ꝑ triplex.vna ꝑ tres i vna xpi ꝑso na subas: vt illa ō nocte significet corp⁹:illa ō auroza aiaz: illa ō die ōitatē. Scōa cā ē:vt ꝑª significet statū añ legē:se cūda statū sub lege:tertia statū gre. Tertia cā ē ꝫzvsius q di cūt. Tres i natali misse ōbēt celebrari. Quaꝝ ꝑª sacrā xpi signat genituraī: Altera vēturi ōsignat gaudia xpi. Tertia iam factū qō lex sacra fore signat. ¶ Scōs casus ē pp ōfū ctū ꝙ subito occurrit sepeliēdus post missā dictā: ñ oz sine missa sepeliri si sit tempus misse.immo etiam dicit Ray mundus ꝙ ex intentione potest dicere vnam pro viuis: aliam pro defunctis:non quidem regulariter nec oī die:

sed ex cā rōnabili. puta si parrochian⁹ vel cui teneť petit āniuersariū: vel ānuale: vel trecēnale: qō vult facere: nec ille pōt cōmode vicariū hre. ¶ Terti⁹ casus ē p necessita te infirmoꝝ petētiū viaticū si nō sit cozp⁹ dñi fuatū. nec al'r possit hri. ꝛz celebrare ꝛ pluribus hostys: vt vna infirmo por teť: alia fueť. ¶ Quart⁹ p necessitate pegrinoꝝ: maxime die dñico vl' festiuo: qñ oēs maxime peregrini debēt missā audire. ¶ 5⁹ p nuptys: qz laudabilis ꝯsuetudo ē nō nisi in missa dare bñdictionē nuptialē: cuius i gbusdaz ptib⁹ post vesperas: ꝛ aliquādo i pfūda nocte soleāt ista fieri: ꝛ cū ml'ta dissolutōe. ¶ Sextus fm Dosti. si bēat duas eccl'ias cō mendaras. vel vnā intitulatā: aliā cōmēdatā ꝓpter paup tatē: nec pōt hre vicariū: ꝛ qlibet ppl's vult hre missā i sua ecclesia: cū vtriqz equal'r teneat: vtrobiqz pōt equal'r cele brare. In decretali ât eť. e. de referēte. nō erat necesse eꝝ celebrare: nisi i illa i qua de ꝯsuetudīe debebat chrisma cō ficere: qz hoc nō pōt nisi eps: sed aliā missā celebrare pote rat simplex sacerdos. Et verisimile ē epm bene posse p vi cariū celebrare: ꝛ in illa ecclesia plures presbyteros fuisse. Si ēt occurrerēt eadē die due misse: vna forte ō festo: alia de ieiunio: vt frequēter cōtingit i q̄dragesima: ēt iusta cau sa videtur bis celebrādi: si alias nō potest audire secūdaz missaz. nō tamē teneť: ꝛz sufficit de vno celebrare: ō alio di cere officiū: ita tñ q⁹ i istis casib⁹ nūq̄ licet hre vltra duas missas: nisi in natali. Itē itelligiť q⁹ ipse pōt dicere secūdaz missā si ipse ē ieiunus: alias nō ieiuno i nll'a necessitate licz celebrare: ꝛz liceat cōicare. Unī dr eť. eo. c. Et pte. q⁹ sacer dos semp vino pfūdere dz: postq̄ totū acceperit eucharī stie sacrm: nisi cū eadez die aliā debuerit missā celebrare: ne si forte vinū perfusiōis acciperet: celebratione aliā im pediret. q̄si dicat. oīno impediret: qz ieiunus nō ecť. Sz dicit forte: ꝓpter opionē q̄ dicit vinū admixtū sanguini fieri san guinē: ꝛ sic esset ieiunus. ꝛz illa opinio erronea ē. Unde sa cerdos cui solēt tales casus occurrere: dz a ꝯceptione pfu sionis abstinere. ꝛz si perfūdit: ī piscinā ponat ꝛ nō sumat.

p³ ꝯ **Quantum** ad gntū sunt tres ꝯcl'ones. ¶ Prima q⁹ xp̄iani i ꝓncipio ecclie omni die cōmu nicabāt: postea singlis diebꝰ dñicis. Unī eť. de paroch. c. p. prohibeť quis alienū parochianū ad missam recipere. qz hoc erat ad eucharistiā recipere: cū sacra sint a suis p̄sbyte ris ministrāda: nō ab extraneis. postea ter ī anno: ī pascha te: pentheco stē: ꝛ natali. Nūc aūt tenentur oēs: exquo ad annos discretōis venerit: ad minus semel ī anno. s. i pascha te coicare: nisi forte de ꝓprio sacerdotis ꝯsilio: ob aliquam cām ad tp̄s ab eius perceptōe duxerit abstinēdum. eť. de pe. ꝛ re. Dis vtriusqz sex⁹. In quo casu nō debz ipe vsqz ad sequēs pasca differre coionē. ꝛz q̄cit⁹ pōt ipediēnto cessā te dz coicare. sicut illi q ꝓpter īmūdiciā nō poterant olim pascha celebrare p̄mo mēse: tenebātur scōo mēse celebra re: nec vltra debebāt differre. sicut si bō dz soluere. x. ī pa schate: ꝛ tūc nō pōt soluere: īperator nō dat sibi diiationez vsqz ad aliud pasca alterius āni. ꝛz stati post: qñ pōt debet soluere. ff. de arbitris. l. Celsus. §. Duo sūt ꝑcepta arbitris. scz dare: ꝛ ī tēpus dare. Tēpore enī elapso adhuc teneť da re. Si qs āt a coione cessat ī pascate: nisi mō p̄dicto morta liter peccat. qō pz per penā grauē q̄ idiciť tali ī decretali p cedēti: vbi sic dicit. Aliogn ab īgressu eccl'ie arceat: ꝛ mori ens xp̄iana careat sepultura. q̄ pene ñ nisi p mortali solent infligi. Nō tñ ꝓpter illud verbū reputo hoiem eē suspēsū ab ingressu eccl'ie. sic q⁹ viculo ligeť illo: quo iterī celebrās ꝛ eū recipiēs eēt irregularis. sicut nec moriēs ī torneamē tis est excōmunicat⁹: ꝓpter hoc q⁹ negatur ei ecclesiastica sepultura. Dico āt ānos discretōis nō pubertatis: qui sunt anni nubiles: ī viro. 14. ī muliere. 12. sed postq̄ icipit eē do li capax: q⁹ pōt mortal'r peccare: Ex tūc enī ligat p̄cepto ō ꝯfessione. ꝛ per ꝯñs de coione. q̄ simul dant. qz exquo pōt peccare debz remediū ꝯfessiōis ꝛ coionis adhibere. ¶ z³ ꝯ cl'o ē. q⁹ sacerdoti celebrāti ñ licet a coione abstinere: īmo etiā totū sacrm sub vtraqz spē dz sumere. de ꝯsecra. dist. z. Cōperim⁹. In parasceue aūt nō sumit nisi ī spē panis: quia tūc non celebrat: ꝛz de corpore fuato coicat. nec ē verū q̄ dō aliq dñt: vinū ꝓtactu corporis verti ī sanguinem: sicut nec cōractu panis verteret ī panē. maxime qz sine verbis non fit trāsubstātiatio. Si aūt infirm⁹ cōicādus tūc occurrat bo stiā ꝯsecratā sibi diuidat. Nā ꝛ olī ꝓpter hoc fuabať vsqz in finē misse pars tertia. Pōt ēt de plurib⁹ hostys ꝯsecra tis reseruare quot sibi visū fuerit. Nec teneť oē ꝯsecratz sumere: dū tñ sub vtraqz spē sumat. Cum hoc etiā debz su mere vini pfusionē: qñ nō est aliā missā celebratur⁹. vt dr de ꝯsecra. eť. e. ex parte. Etiā si sit dies qua debeat ieiuna re in pane ꝛ aqua: siue ex voto: siue ex pnia: siue ex obediē tia. qz nec votū: nec penitētia. nec obediētia īmutare debz ritū eccl'ie ꝛ ordinatōes ꝯcilioꝝ. ¶ 3ª ꝯcl'o ē: quid sit me lius abstinere aut celebrare. Et quidē indispōsito bonuz ē abstinere: ꝛ malū ē sibi coicare. sed dispōsito bonū ē ex fer uore coicare. ꝛ bonum est ex humilitate abstinere. Et si ex maiori charitate iste abstinet. ꝛ ille ex minori sumit: ille qui plus habet de charitate plus mereť de p̄mio eēntiali. Sz simpliciter loquēdo multo meli⁹ est debite sumere q̄z debite omittere: quia illi sumenti ꝑdest ex opere operato. ꝛ datur ei remissio peccatoꝝ: ꝛ augmentū virtutū. ¶ Ar gumentum solutum fuit supra. Questio II.

Queritur scōo vtrū de⁹ possit facere accns sine subiecto. Et vi deť q⁹ nō. qz sicut se hz accidēs absolutum ad subm: sic respectiuū ad obm: qz sic acci dentis eē est ī esse: sic rel'onis eē ē adesse. ꝛz de⁹ nō pōt facere relationē sine termio. qz relatiua posita se ponūt. ergo nec accns si ne subo. ¶ Cōtra. qz sicut accūti p nām debetur eē in alio: ꝛ nō per se. sic ecōuerso sube perfecte p̄me debeť per se eē: ꝛ nō in alio. sed hūanitas xp̄i q̄ est p̄ma subsātia: ꝛ hoc ali quid nō subsistit p se: ꝛz ī diuino suppōsito sustentať. ḡ ꝛc. ¶ R⁹. cū duplex sit accidēs. s. absolutū ꝛ respectiuū. ꝛ abso lutū duplex. q̄titas: ꝛ q̄litas. Ideo circa istaz qōnē tria sūt videnda. p̄mo de q̄titate. scōo de q̄litate. tertio ō rel'one scz vtrum de⁹ ista posset sine subiecto facere.

Quantum ad p̄imū sūt tria videda. p̄mo de q̄ti tate ꝓtinua pmanēte. scōo ō successiua. tertio de discreta. ¶ Quātū ad p̄imū videť q⁹ de⁹ possit separare q̄titatē ꝓtinuā remanētē a subo: qō ꝓbant aliqui sic. deus pōt facere oēm effectū imediate sine cā extrinse ca. puta efficiēte ꝛ finali. qz ipe est p̄imū p̄ncipiū ꝛ finis vl timus oīum. ꝛ sic pōt supplere vicē baꝝ causarū: nō autez sine cā ītrinseca. puta materia ꝛ forma: qz ipse neutra baruz est. sicut hoiem pōt facere sine hoie: nō sine aīa ꝛ corpore. sed in sustētando accns subm est cā extrinseca: cū nō sit for ma nec mā ex qua. ḡ ꝛc. ¶ Sz ista ratio vt mihi videť nō valet: qz sic posset deus facere rel'onez sine subiecto ꝛ ter mino: precipue si differūt realiter a subiecto. Nec eēt tunc aliqua instantia. ¶ Scōa ratio ꝯsueuit adduci. qz ōs pōt conseruare immediate quicqd seruat mediante alio, non materialiter nec formaliter: sed effectiue. sed sic cōseruat accns mediāte suba: nō formal'r. qz accns nō bz eē formaliter a subo: ꝛz ecōuerso: nec māliter. qz nō vt ē subm sustē tat ꝛ ꝯseruat: qz tūc nihil nisi subm sustētaret: cui⁹ ꝓtrariū est in christo. ꝛ omne subm sustētaret: cui⁹ ꝓtrariū apparz in mā p̄ima. ḡ cōseruat effectiue. ¶ Et si dicať hoc nō pōt dici de subiecto violēto vt de aqua respectu calozis. dōm q⁹ imo. qz sicut terra naturaliter sustētat aquā: qz nata est substerni. ꝛ tectū sustentat tegulas violēter. sic subm sustē tat accns ꝓpriū nāliter: sed violētū violēter eadem violē

* Collige hic quæstionem
Ad. c. p̄m. de paroch.

tia qua recipit. ¶ Sz nec ista rō cogit. qz sicut calor nulla violētia frigefacit: sic nec aq̄ violētia aliq̄ se calefac̄. sz calefit. ꝛ p ꝯñs nulla violētia cōseruat actiue ī se calorē: sz magis destruit. Uñ pōt dici q̄ lz subyci nō sit p̄cisa ꝛ tota cā sustentādi: ꝓpter qđ nō subm aliqđ sustētat: ꝛ subiectū alicui nō sustentat: vt arguit̄: nihilominus tñ substātie create subyci est ratio sustētādi. qz per hoc q̄ subycit̄ accñti ipa alteri nō innixa sustētat ipm. Et gcqđ sit de hoc certū est q̄ q̄ntitas nō sustētat qualitatē cui subycitur effectiue: sed solū materialr ꝛ subiue. sicut mā formam. Sz hic ē mā ex trīseca quā dē⁹ supplere pōt. puta faciēdo formā subalem sine materia: ꝛ qualitatē sine q̄ntitate: vt post dicet̄. qz cuz vnum nō sit de rōne alteri⁹ nulla ꝯtradictio iplicat̄. ¶ 3ª ratio est q̄ quādo aliqua sūt sic ad inuicē diuisa: q̄ vnū nō iplicat aliud nec ī sua eēntia: nec ī suo eē: nec sicut partem: nec alr. nulla cōtradictio est vnū eē sine alio. ꝛ p ꝯñs deus illa seorsū facere potest. sic ē ī ꝓpōsito. g̃ rē. maior pz. quia solū ꝓpter hoc deus potest facere materiā sine forma. qz materia iplicat formā. ꝛ si nō q̄ntū ad eēntiā ī qua ē distincta saltē q̄ntū ad esse. qz eē est q̄dā forma cū sit actus. ꝛ nō solū qz est vnū eē vtriusq̄. qz tūc ꝑ hoc nō possz facere formā sine mā. sicut nec ecōuerso. Nūc aūt pōt facere formā sine materia. ꝛ nō ecōuerso. qz mā non ē eē forme. nec ē cā formalis ipsi⁹. forma āt vel est ipz eē vel ē cā formal' ipsi⁹ ꝛ deus nō pōt facere effectū formalē sine cā. puta eē albū sine albedine: ꝛ pari rōne nec esse sine forma absolute: nec esse subale sine forma subali. cōstat āt q̄ illud eē nō pōt eē nisi substātiale. cū mā q̄ ē p̄mū subiectū ñ possit inherere. ℞ probatio minoris. qz q̄ntitas ē diuisibilis ī ea q̄ insūt. Uñ si ea q̄ ꝑ se ꝛ primo ꝯueniūt q̄ntitati. vt puta hr̄e partē. vl' q̄ scdo: vt puta hr̄e situ ꝛ hꝺ: oīa ꝯsiderētur: equaliter cōueniunt q̄ntitati separate sicut diūcte: siue ꝑ polē siue ꝑ impolē separatur. Ex quo ēt pōt sumi alia ratio ad p̄ncipale. qz sic phs arguit aiam separabilē a corpore nāliter. qz nāliter bz operationem subiue ꝛ actiue separatā a corpore: ita, illud qđ posset hr̄e supnāliter operatōez subiue ꝛ actiuz separatā a substātia: videt̄ ab ea separabile supernāliter. Sic aūt ē hic. qz q̄ntitas si eēt separata non min⁹ eēt qualis: nec minus ēt ageret itentionalr ꝛ realiter: q̄ si eēt cū suba. g̃ rē.

z ª ꝯ° ¶ Scdo de q̄ntitate successiua ꝯtinua q̄ ē mot⁹ videt̄ dām: q̄ cū mot⁹ sit eēntialiter fluxus forme ꝛ nō forma pōt itelligi fluxus forme: vel cui⁹ ē vt subiecti vel cui⁹ ē vt termi. ℞ Potest igit̄ mot⁹ eē sine termino: dū tñ sit ī subiecto. sicut deꝰ posset vltimā sphērā mouere. ꝛ ille motus ī superficie conuexa existēs nō hr̄et terminū q̄ ē vbi: cū ipa sit nusq̄ ꝛ incircūscripta: sed hr̄et subz. ¶ Scdo ecōuerso ī oī forma quā deꝰ pōt facere sine suꝺiecto potest eē mot⁹ sine subo. sicut quādo rarefiūt ꝛ cōdensant̄ spēs in sacro altaris. rarefactio quidē ꝛ cōdensatio hūt p̄o subiecto q̄ntitatez ꝛ ꝑ termino q̄litatē: sz augmētū ꝛ decremētū q̄ sequunt̄ istas alteratōes sunt ibi sine subo: qz hūt q̄ntitatē ꝑ termino: nō aūt subaz ꝑ subiecto: qz ibi nō est: nec q̄ntitatē. qz idē re ñ est subiñ ꝛ termin⁹. Nec ē maior difficultas facere accñs fluēs sine subo q̄ accñs stās: cū vtrūq̄ sit eiusdē actualitatis spē: licet in gradu pfecto ꝛ iperfecto differāt: imo aliqđ accñs fluens ē actualius q̄ aliqđ stans: sicut albedo fluēs a gradu iperfecto ad perfectū ē perfectior q̄ gescens ī gradu iperfecto. Uñ cum hꝺ possit sustentari sine suba multo

3ª ꝯ° magis illa. ¶ 3° ñ pōt eē motus sine vtroq̄. s. sine termino ꝛ subo: qz eēt diffinitū sine diffōne. s. fluxus forme: ꝛ nō eēt forma fluens: nec vt subiñ: nec vt terminus. ¶ 3° de q̄ntitate discreta q̄ est numer⁹ in ꝯtinuis ꝑmanentibus: videt̄ q̄ nō possit fieri sine numeratis. qz non est aliq̄ res ꝑter illa. Cū enī vnitas q̄ est p̄ncipiū nūeri sup ꝯtinuū nō addat rē. sz ꝓpationē tñ: puta idiuisionē: numerus q nō est aliud q̄ntitas vnitas: nō addet aliqđ sup oīa nisi q̄ntū vnitas sup singula: ꝛ sic non addit nisi p̄riuatōez. Et si addit aliqđ positiuum illō ē ens rōnis. Facere aūt aliqđ realiter eē sine sua realitate est ꝺictio. Unde cū numer⁹ ꝑter res numeratas non dicat rē. g̃ nō ē p se factibil'. ¶ Scdo ō q̄ntitate discreta q̄ est tps: qđ est numerus ꝑoris ꝛ posterioris ī motu: videtur idem: qz aut nō addit aliqđ sup motū: aut illud qđ addit ē ab aīa: vt phs videt̄ inuere: qz si addit: hꝺ est rō mēsure: Relatio āt mēsure est rōnis tñ. Dato ēt q̄ rel'o quā addit eēt real' adhuc tñ rel'o nō pōt fieri sine subo: vt dicet̄ in. 3. mēbro. Et tñ non videt̄ ꝓbabile q̄ tps sup motuz addat rel'o nem realē: qz tūc nō esset spēs quātitatis distincta a motu: sz magis spēs rel'onis. ¶ Tertio videt̄ idē de quātitate discreta q̄ est oro: qz cum illa nō sit q̄ntitas nisi ꝓut est in voce q̄ est son⁹ cū motu ꝯtinuo delatus: vel cū discōtinuo: ipa est qdaz numerus: Unde sup q̄ntitatē vl' q̄ntitates ꝯtinuas non addit pluscq̄ numerus sup res manentes: imo nō videtur q̄ super sonū: sz sup q̄ntitatem ꝯtinuā fundet̄ īmediate. Et sic super sonū vocis ꝛ q̄ntitatē nullā rem absolutam addit: ꝓpter qđ seorsū fieri nō potest.

Quantū ad z^m p̄ncipale: sunt tria videnda. p̄mo ō q̄litate sensibili: ī tertia ꝛ scda spē. scdo ō q̄litate q̄ est sensibile cōe: q̄ est in q̄rta spē: tertio de q̄litate spūali. ¶ P̄rio g̃ de q̄litate ī tertia spē: que est passio ꝛ passibil' q̄litas de qbus aliqua sunt: in scda sil' ꝛ in tertia: sic̄ ille que habēt actionē nāles ꝛ aialem vt p̄me qualitates actiue de his videt̄ q̄ possint diuina virtute separari: eadē rōne qua ꝛ q̄ntitas. Sed tūc qualitas illa nō erit sensibilis actu: sed tm̄ aptitudine: nisi vtute diuina: qz eē sensibile nō est rō īmisce colorīs: sicut nec eē diſgregatiuū: qz eē sensibile ē eē motiuū sensus. Et ideo si separaret̄ eēt qdē sensibilis: licet nō actu sentiret̄: sicut aliqs ignis posset eē ita paruus q̄ actu nō calefaceret: q̄ius eēt apt⁹ natus calefacere: sicut oculus eger nō pōt videre lucez excedentem: q̄uis sit apt⁹ nat⁹ videre ꝓz q̄ visus. ¶ Sed vtrum deus posset facere videri colorem separatū: ē dubiuz. Et videtur q̄ sic. quia diuina virtute p̄rius potest separari a posteriori. Unde cum qualitas p̄rius sentiatur ꝛ quantitas posterius: videtur q̄ deꝰ posset facere videri qualitatem sine q̄ntitate: ꝛ ꝑ cōsequēs facere videri qualitatē que esset sine q̄ntitate. Cū etiā qdā dicant posse dei virtute videri: qđ nō est: sicut ꝛ fantasiari: qz certū est q̄ spēm pōt deus causare vel conseruare sine obiecto. Si ergo ꝓpter nihil aliud ē imaginatio rei absentis: nō aūt visio. qz manet spēs ī imaginatione re absēte. nō aūt ī visu cū deus possit re absēte seruare speciē ī visu: per cōsequēs facit rē absētē vl' nō entem videri: maxime si videre nō est sola habitudo ad eē rei vise: sz actus absolutus terminatus ad rē vt visa est: nō ꝓm id qđ ē. Pōt. n. deꝰ talē visionē conseruare. Et sic non pōt ōs facere q̄ ego videaz rem ꝛ res nō sit visa: sed potest facere q̄ ego videā rē ꝛ res non sit in rerū natura: sicut res opinata ꝛ scita ē quidez cognita: sz nō oz q̄ sit in rerū nā: qz eē cognitū itellectu vl' sensu in ipso qdē cognoscēte ponit ens rei. s. cognitionē ipam, sz in ipso cognito non ponit nisi ens rōnis: qđ nō regrit p̄o fundamēto ens reale: nisi ī aliqbus ꝓm cursū nature: quaz deus pōt immutare. ¶ P. q̄ntitas ꝓpter hoc est sepabilis in esse. qz est separabilis ī operatu. Si ergo q̄litas separata ꝑ polē vel ipolē nullā hēat opationē. g̃ nō erit separabilis ꝓm esse. ¶ Sz ad hꝺ posset dici q̄ nō segt̄. qz licet sepabile ꝓm opationē sit sepabile ꝓm esse. nō tñ eō. De hꝺ aūt dcīn ē ꝙ. di. io. ¶ Secundo de qualitate que est sensibile cōe: q̄ ē ī quarta specie qualitatis: forma ꝛ circa aliqđ cōstās figura vt curuitas: rectitudo: ꝛ hꝺ. qz si iste qualitates differūt re absoluta a q̄ntitate possūt fieri: ꝛ separari: sic̄ alie q̄litates scde ꝛ tertie spēi. Si aūt ñ differāt re absoluta nō pōt tunc fieri sine q̄ntitate ꝯtinua ꝑmanēte: sicut nec q̄ntitas discreta. Supposito igit̄ q̄ differāt pōt fieri aliter nō. Sed sup

z ª ꝯ° p ª ꝯ°

ta. Supposito igitur q̄ differāt: pōt fieri. alr nō. sed suppo sito q̄ differāt adhuc ē instātia de figura: q̄ cū sit termina tio corporis limitati: & cū impōle sit corp⁹ eē ifinitū: impos sibile est eē finitū. & nō ꝓ̄ terminū. Et iō ꝓtradictio eēt q̄ deus faceret corp⁹ finitū sine figura. ergo multo magis e⁹.

¶ Et dōm ꝑm illos qui distīguūt vnū ab alio: q̄ ē ꝑdicatio per cām: & est equiuocatio de figura. q̄ eēntialr figura dif fert ab illa terminatōe q̄ ē ꝓuatio vltrioris q̄titatis. Ex i gura aūt ē aliq̄d reale positiuū. Uñ figura ē equiuocuz ad vtrūq; ꝓpter q̄ deus nō pōt facere corp⁹ finitū sine figu ra: ꝑut figura dicit illā ꝓuationē: ꝛ pōt de⁹ facere corp⁹ fi nitū sine figura: ꝑut dicit illud reale positiuū. ⁊ sequēs illā ꝓuationē vltrioris q̄titatis. & e⁹. Et sil̄r est de curuitate & rectitudine linee. q̄ vt dicūt ꝓuationē hāc q̄ ē q̄ mediū nō exit ab extremis: vel istā pōnem q̄ exit: nō ē mediū in ter illa: nō pōt de⁹ facere lineā q̄ non sit recta vel curua ꝛ istum modū. sed ꝑut rectitudo dicit rem absolutā q̄ ꝓseqū lineā ꝑm q̄ ei⁹ mediū nō exit ab extremis: & curuitas eān dem ꝑut exit: sic de⁹ pōt facere lineā sine rectitudie & cur uitate. & e⁹. & sic erit linea recta sine rectitudine: & curua sī ne curuitate: ꝓpter equocationē. sicut dr q̄ xp̄s ē fili⁹ v̄gi nis: non ꝓpter filiationē quā hēat: sed q̄ ab ea genit⁹ ē. sic & deus dr dns: nō ꝓpter relonem quā in se hēat: sed quia ē terminus relonis oppositē. ¶ Tertio de qualitate spūali que est i ꝓma & tertia specie: vt habitus & actus. vel i scōa specie: vt potētia. de q̄b⁹ oībus videt q̄ diuina v̄tute fieri possint sine subiecto: q̄ differūt a subiecto re absoluta ꝑm cōem opinionē: & nō sūt minus entia q̄ qualitates corpora les. Unde si ille ybi dr̄ pñt separari a suis subiectis mul to magis iste. ¶ Sz tūc ē instātia: q̄ intellectus separat⁹ po terit itelligere: & sic beatificari: quod ē absurdū. q̄ nō ē ad imaginē dei. Et similiter absurdius ē ō habitu v̄l ō actu se parato q̄ est sup se reflexiu⁹. Et si possit dici q̄ act⁹ v̄l hit⁹ nō possint itelligere: q̄ nō hñt potentiā nec sūt potētia: nec potētia ipsa possit: q̄ ꝓncipalis potētia itelligēdi ē ipa suba gie vel āgeli. nō valet. q̄ saltē de⁹ possz itellectui separato ipi mereeūdē hītū gloriosū: & eādē btitudinē quā ꝓducto: & tūc esset beat⁹: hñs eēntiā btitudinis subiue. Et dōm q̄ verus ē: q̄ vno incōueniēti dato alia cōtingūt. sed eēt beat⁹ tunc sīc potētia btificabilis ē: nō āt sīc ꝑfecta creatura rōnalis.

ꝑ⁹ ꝯ⁹ **Quantum** ad tertiū. de relone sunt q̄tuor ꝛclones. ¶ Prima: q̄ relatio nll⁹ mō pōt fieri si ne subiecto: q̄ illud accīs q̄ implicat subm nō pōt eē sine subo: q̄n sit ꝓtradictio: q̄uis subm sit extra eēntiā ei⁹. sic nō pōt deus facere albū sine subo. q̄ sz albū solā q̄litatē signi ficet: tñ albū implicat subiectū significās albedinē i subo ꝓpter q̄ eē albū sine subo ē esse albedinē sine subiecto & i subiecto. Simil̄r si sit accīs q̄ in abstracto ꝑm idem dicendum est. sicut similitas est nasi curuitas. Unde quecunq; curuitas fieret sine naso: ipsa non esset symitas. Ita cum relatio ꝑm q̄ditatē suā sit modus & habitudo h⁹ rei. & sil̄r oē accīs relatiuū ipole est eē accīs respectiuum: sine eo q̄ per ipm formalr refert. puta p̄nitatē sine p̄e & sil̄itudinē sine q̄litate. ¶ Sz ꝛ hoc videt eē: q̄ si pōt eē in spēbus alterius augmētū & decrementū sine suba: tūc ē ibi augmētari: & diminui q̄ sunt pati: & nō est ibi subm̄ eoz & sil̄r augmētare & diminuere. Sz de hoc dicet ifra cū aget

z⁹ ꝯ⁹ de actione & passiōe spēz. ¶ z⁹ ꝛ ē. de relone reali i abstra cto: q̄ sicut nō pōt eē sine subo ita nec sine termio: sz eē ab solutū nō dico relatū. q̄ relo ē ipm esse ad aliud: Uñ si nō ē illud aliō nō est relo. sed sufficit illō eē ꝑz id q̄ est. Non oz aūt q̄ ꝑm respectū hēat eē reale: cuz possit eē vna relo realis q̄ñ alia est tñ rōnis: sicut relo scie ad scibile: mēsura

ꝫ⁹ ꝯ⁹ ti ad mensurā. ¶ ꝫ⁹ ꝛ est. de relatiuo ꝑm eē: de quo idē v̄ dōm. q̄. s. nō pōt eē real̄ tale. Et dico realitate relatōis: v̄l ēt realitate fūdamēti: nisi hēat extremū distinctū in eē rea li vel fūdamēti vel relatiui: sicut nō pōt eē realiter filius vel dns nisi hēat realiter parentē vel seruuz: siue illa reali tas sit a realitate gnationis & subiectionis: siue a realitate relationis. ¶ 4⁹ ꝛ est. de relatiuo ꝑm dici q̄ ipm regrit ex 4⁹ ꝯ⁹ tremū semp: nō qdē in eē reali distincto absoluto vel relato sicut ipm regrūt relatio realis & relatiuuz ꝑm esse: siue sit rōnis: siue rei: vt dcm̄ est: sed ie esse relatiui: sic itelligēdo q̄ in tali eē ipm regrit in q̄li ipm denotat & respicit. ybi gra. scia & potētia sunt relatiua ꝫ dici semper. q̄ñq; aūt ꝑm rē: vt i creaturis cōiter: q̄ñq; āt ꝑm rōnem vt scia & potētia dī respectu creaturaꝝ. Impossibile tn̄ est eē sciam vel poten tiā alicuius: nisi vt illō sit mox ineē scibili vel poli. Sed nō oz ipm eē in esse reali: nec itez opz ipsum eē in esse distincto realr: cum in deo sit realis scia respectu sui ipsius: & realis potentia itelligēdi: & volēdi: & gnāndi: & spirādi q̄ nō distin guunt ab obo. Et per hoc pz solo ad ꝑmū. ¶ Ad argumēt tum in oppositū dōz q̄ nō est simile: q̄ accīs respectiuuz i sui significato ēt abstractiue sūptū iplicat obz: nō sic aūt accīs absolutū iplicat subz: vt pz per dicta. iō ⁊c. Qō. III.

Queritur ꝛ⁰ vt ꝛ i sacro altaris sint ac cidētia sine subo: Et videt q̄ nō: q̄ eucharistia est qōdaz sacr̄m sicut & alia: & alia supnālia sicut istud: sed in alys sī ponunt accītia sine subo: ergo nec i isto po ni debēt. ¶ Cōtra. q̄ si essent in subo aut i corpore xp̄i: aut in suba panis: aut in aere: sz nō in corpe xp̄i: in quo sūt alia eiusdē rōnis. Itez necē xp̄s ita paruus sicut hostia: nec ita colorat⁹. Nec i suba panis & vini: q̄ nō manet. Nec in aere: q̄ ē loc⁹ spēz q̄ differt sup posito & subo a locato. Et itez sunt ibi alie dimēsiones eius dem speciei. ¶ Et si dicat: q̄ de⁹ pōt facere duo accidētia eiusdē spēi i eodē subiecto. nō videt: q̄ q̄cūq; sūt vnū subo sunt vnū per accīs. sed sicut ipse nō pōt facere vnū per se ex duob⁹ actib⁹ nisi vnū sit actu & aliud i potētia. ita videt q̄ nō possit facere vnū p accidēs ex duob⁹ actib⁹ eq̄lib⁹: ni si vnū sit potētiali⁹ & aliud actuali⁹: qō nō est i his q̄ nō dif ferūt specie nisi p accīs: quādo differūt gradu. ¶ &⁰. cois opinio oium catholicorum ē hic eē accidētia sine subo. Circa hoc tamē est triplex modus dicēdi.

Primus q̄ sunt hic nāliter: nec ꝓprie subsistunt: q̄ sunt in alio. Dicunt enim q̄ sicut qualitas remanet hic naturaliter: q̄ remanet suū imediatū subm: qō est q̄titas: lz tollatur suuz remotum qō est substātia. & sic ipsa qualitas non subsistit: sz inheret. sic etiā q̄titas ca ret qdem suo subiecto remoto: qō est essentia substātie q̄ conuertitur: sed habet suū subm ꝓpriū & ꝓpinquū: quod est eē substātie quo mediāte ineſt substātie. q̄ illud eē pos sibile est remanere essentia nō remanēte: imo necesse est ipm remanere cōsiderato modo quo definit hic eē. Et qui dem q̄ hoc sit possibile pz: q̄ lz essentia sit ꝓpriꝰ ipso eē ex quo videt cum pri⁹ possit separari a posteriori q̄ magis possit separari & fieri eēntia sine esse q̄z e⁹. tamē ꝓsideran do ex alia parte q̄ essentia se habet ad esse: sicut potentia ad actū. & sicut materia ad formā: q̄ actus min⁹ dependet a potētia q̄z ecōuerso. sicut de⁹ magis pōt facere formam sine mā: q̄z e⁹. imo illud potest & istud nō pōt: sic videt ma gis factibile eē sine essentia q̄z e⁹. sed deus in incarnatiōe verbi fecit essentiam humanitatis sine suo esse. ergo mul to magis hic potest facere esse subē panis sine eēntia. vt si cut ē ibi assumpta essentia & manet: nō autem eē & non ma net. sic ecōuerso hic ꝓuersa pōt eē essentia & non manet: et non cōuersum esse & manebit. ¶ Scōo ostendunt q̄ non solum istud sit possibile sed necesse: q̄ nihil creatum pōt cōuerti in increatū. sed vnum creatū potest cōuerti i aliō: q̄ñ coicāt in materia & in genere: aliter non. sicut accidens nō cōuertitur in substantiā nec in accidens alteri⁹ predica/

menti ꝺm cõez opinionẽ. essentia aũt panis cũ essentia coꝛ poꝛis xp̃i cõuenit in materia ⁊ in genere. Unde vna põt cõuerti in aliã etiã per naturã si coꝛpus eẽt moꝛtale. ſz eẽ panis non cõicat in materia nec in genere cũ esse coꝛpoꝛis xp̃i subali: cũ illud sit increatũ diuinũ: qõ est suppositi diui ni: cũ i xp̃o nõ sit nisi vnũ eẽ actualis existẽtie subalis. ergo impoſe ẽ eẽ panis ꝯuerti: ⁊ necesse ẽ ipz remanere. ¶ Sz ꝺtra hãc opinionẽ arguit ꝓmo qꝺ nõ necesse sit ipm remanere. tñ qꝛ si nõ posset ꝯuerti: ꝓt tñ ãnihilari vl̃ põt coꝛpoꝛum pi cedẽdo i potẽtiã materie. ita qꝺ sicut humanitas potuit assumi nõ assumpto eẽ: ſz manẽte i potẽtia materie: sic eẽn tia põt ꝯuerti nõ ꝯuerso eẽ: ſz redacto i potẽtia eẽntie. Jtez licet eẽ panis nõ possit cõuerti i eẽ increatũ: põt tñ ꝯuerti in eẽntiã creatã: qꝛ q̃ cõicant in materia sunt adinuicẽ transmutabilia: dato qꝺ nõ coicent in mã ꝓpiqua: ſz solũ i remota. sicut elm põt cõuerti i aiatum ⁊ e ꝺ. esse autez panis ⁊ eẽ coꝛpoꝛis xp̃i ꝯueniũt i materia ꝓxima: q̃ ẽ vtriusqz potẽtia remota: lz ñ ꝯueniãt i ꝓpinqua: qꝛ mã ẽ pura potẽtia. essentia ãt ẽ potẽtia cũ actu: imo ẽt ratio ꝺtraria si aliqd valerz: cõcluderet qꝺ de oĩ cibo quẽ xp̃s ante passionez sũpsit: sola eẽntia i ipz ꝯuersa fuit: ⁊ ñ eẽ ſz remãsit: vl̃ alr q̃ ꝓ ꝯuersionẽ coꝛꝛuptũ fuit. qꝛ eẽ ſbale xp̃i erat increatũ añ resurrectionẽ: sicut post. ¶ Ꝑ. sic̃ dicim⁹ qꝺ aqua q̃ de potẽtia oꝛdinata nõ põt ꝯuerti i sanguinẽ xp̃i: pri⁹ ꝯuertit i vinũ: ⁊ postea totũ i sanguinẽ. sic eẽ si nõ potest de potẽtia absoluta ꝯuerti i aliqd xp̃i: pri⁹ nã ꝯuertit in suã eẽntiã trãsiens in eam. sicut forma q̃ cedit in potentiaz materie: ⁊ post illa eẽntia tota ꝯuertit i eẽntiã. Et sic nõ necesse ẽ eẽ remanere vt ꝓbabat vltima rõ: q̃ ꝓ hoc ẽ soluta. ¶ Scõo ẽt videt qꝺ nõ sit possibile ipm manere: qꝛ ipossibile ẽ qꝺ de⁹ faciat effectũ formalẽ sine cã formali sua. puta eẽ albũ sine albedine. vñ cũ eẽ panis sit effect⁹ formalis eẽntie panis: videt impoſe qꝺ de⁹ faciat eẽ panis sine eẽntia pãis. ¶ Et ad argumẽtũ est dõm: qꝺ de⁹ nõ põt facere eẽntiã sine oĩ esse: qꝛ tunc esſz ⁊ non eẽt. sed bene põt facere eẽntiã sine suo eẽ nãli: coicãdo sibi eẽ ꝓfect⁹. Sic etiã nõ põt facere eẽ panis sine essentia panis vel aliq̃ nobilioꝛe: q̃ sit vnũ cũ ea. hec aũt non est eẽntia accidẽtis. ergo nõ põt manere eẽ panis nisi cuz aliq̃ eẽntia substantie: que vel sit panis vel alia nobilioꝛ: que sit idẽ suppositoꝛ: ⁊ per se cũ ipso eẽ. ergo cũ hec nõ sit essentia coꝛpoꝛis xp̃i: oportet ibi aliã eẽ cũ qua nõ plus ibi eẽt coꝛpus xp̃i: sicut nec erat añ cõuersionẽ: sic̃ fit quando ex spẽbus alia substãtia generatur.

Secundus modus dicendi est: qꝺ ibi subsiſtunt accidẽtia supernãliter per virtutẽ superadditã. qꝛ qꝺ aliqd hẽat actu illõ qõ debet sue nãe: põt esse nõ per aliqd additũ: ſz solũ ꝓ ꝯseruatõez nãe ⁊ ꝓ remotionẽ ꝓhibẽtis si qõ est. Sicut qꝺ leue ferat surſuz: ad qõ ẽ tñ in potẽtia accidẽtali: sufficit tñ generãs cõsernãs i eẽ ⁊ remouẽs ꝓhibẽs. ad hoc aũt qꝺ nõ leue possit surſũ ferri cuz sit i potẽtia eẽntiali: oꝛ sibi addi actũ primuz: vt dicit. z. de aĩa. ⁊. 8. physi. qꝛ nihil põt aliqd cũ pri⁹ nõ posset nisi ꝓ aliquid sibi additũ. Sic igit qꝛ substãtie nãle ẽ subsiſtere: nõ oportet aliqd superaddere sibi ad subsiſtendũ: sed sufficit ipſaz cõseruare. Unde suba per nihil sibi additũ subsiſtit: qꝺ si ipsa ꝓhibeatur subsiſtere aliquo alio. sufficit illõ amouere nec oꝛ aliqd addere. sic̃ humãitas xp̃i sola depositõe a deitate sibi derelicta nullo addito subsiſteret. Sz accñs nõ hz per nãm subsiſtere sed magis inherere: vnde nõ põt subsiſtere nisi per aliquid sibi additũ: sicut nec vapoꝛ surſum stare: nisi per caloꝛẽ icoꝛpoꝛatũ. ¶ Sz nec ista opinio valet. qꝛ illõ additũ aut eẽt eẽntia aut eẽ. i. aut eẽt ꝓncipiũ subsiſtẽdi aut ipz subsiſtere: Nõ primũ. qꝛ tũc iter eẽntiaz q̃titatis ⁊ suũ eẽ caderet mediũ: qõ est absurdũ. Et iteruz eẽt vnicũ eẽ duplicis eẽntie. qõ nõ ẽ nisi mãe ⁊ forme. Nõ ẽt ⁊ᵐ. qꝛ illud subsiſtere cũ eẽ pexistẽte eẽnt duo eẽ vnius eẽntie. qõ ẽ incõueniẽs. Et itez illi subsiſtere ieẽt eẽ ꝓmuz ⁊ ihereret. ⁊ p ꝺñs eẽntia sua. ⁊ sic nõ subsiſteret q̃titas: sed ihereret: aut si ñ ihereret p ꝺñs subsiſteret. ⁊ sic ñ eẽnt duo subsiſtere. ¶ Et qõ dr̃ ō posse qõ pri⁹ ñ poterat. dõz qꝺ ad ꝟ qꝺ aliqd possit p se ⁊ ō se itrisece: qõ pri⁹ ñ poterat idiget aliquo sibi addito: sicut graue ad hoc qꝺ ab ĩtra surſũ feratur regrit aliqd sibi impſſũ a celo vl̃ ab adamãte. Sz ad ꝟ qꝺ ex alio ⁊ p aliud nõ idiget. sicut ad hoc qꝺ graue aliquo sustentet surſũ: nõ oꝛ aliõ sibi addere: ſz p aliõ sepatũ illic ꝓt teneri: vel violẽter ab agẽte ꝑticulari: puta colũna. vl̃ supnãl̃r a nã vl̃ supplẽte vacuũ. ita accñtia ñ ex se subsiſtũt. ſz diuina vtute: q̃ poꝛtat oĩa vbo vtutis sue: ⁊ lapidẽ posset sustẽtare surſũ nullo ei addito: q̃uis nã ei⁹ tẽdat deoꝛsũ. sic ⁊ accñti qõ natũ ẽ iherẽ alteri tribuit subsiſtẽ i se: ñ p additũ

Et ideo est tertius modus dicẽdi: qꝺ per nihil additũ: ſz p solam diuinã vtutẽ sbsiſtũt: nec p hoc qꝺ ẽ ibi coꝛpus xp̃i: sine cui⁹ pñtia idẽ posset fieri. ⁊ hoc ꝓz. qꝛ illud additũ aut eẽt suba aut accñs. nõ accñs: qꝛ pari ratiõe idigeret aliquo alio sustentãte: cũ equalr̃ oĩ accñti absoluto eẽ sit ieẽse: nõ min⁹ nãli q̃ supnãli: nec min⁹ coꝛpali q̃ spirituali: nec ecõuerso: nec suba: qꝛ aut illa eẽt affecta illa q̃titate subiue: aut nõ. Nõ ꝓmo mõ: qꝛ tũc nõ eẽt ibi coꝛpus xp̃i: ex quo est ibi alia substãtia q̃ succederet loco prime: qꝛ coꝛpus xp̃i non est ibi nisi qꝛ succedit substãtie pri⁹ existenti. aut nõ esset affecta: ⁊ tunc non posset sustentare illam cũ hoc sit ꝓprium virtutis infinite. ſ. posse sustentare aliquid in se a se distinctũ natura vel subiecto: qõ nõ ꝑt virtus finita per aliquod mediũ. ¶ Ad argumẽtũ i oppositũ dõm: qꝺ non est simile de cucharistia ⁊ alys sacramentis: quia in eucharistia debet esse chriſt⁹ realiter: ⁊ nõ i alys sacramẽtis: nisi virtualiter. ideo hic oportet subam i ipz cõuerti: cũ ali⁹ modus sufficiens nõdum sit inuentus: ꝓ quez possit hoc esse: non autem in alys. Queſtio. IIII.

Queritur quarto. vtruz species in sacramento altaris possint aliquid ĩmutare. Et videt qꝺ nõ. qꝛ pari ratione possent ĩmutari. qꝛ agẽs nãle agẽdo ꝯpatit. ꝓmo de generatõe. nõ ãt pñt ĩmutari nãl̃r: nec ãnihilãdo: qꝛ nã sicut nõ agit ex nihilo sic nec redigit i nihil: nec cedẽdo in potẽtiã materie q̃ ibi nõ est. ḡ ꝛc. ¶ Jn contrariũ ẽ sensus. qꝛ oĩ illo modo apparẽt ĩmutare ⁊ ĩmutari quo pri⁹ faciebant. ¶ R⁹. circa hoc duo sunt videda. primo quomõ pñt immutare. Scõo quomodo immutari.

Quantum ad primũ sunt tres ꝯclones. ¶ Prima ꝓ⁹ ꝯ⁹ qꝺ spes remanẽtes i sacro altarl̃ possunt ĩmutare accidẽtal̃r: ⁊ non minus q̃ pri⁹: siue generãdo tñ vt est i mutatõe intentionali: q̃ ẽ fm passionẽ aĩe: que est salus ⁊ perfectio: fm quã dicũt passibiles qualitates: q̃ ex se passionẽ inferũt sensibus: siue coꝛꝛũpendo ⁊ generãdo. sic̃ est i mutatõe reali: que ẽ fm passionez nature: q̃ magis fcã abycita substãtia. Primũ pz quo ad qualitates: q̃ sunt primo sensibiles: ⁊ nõ habent a suba: sed a se sensus imediate mouere. Unde cũ habeãt idẽ esse qõ prius: per cõsequens idẽ agere. De quantitate vero dicunt quidã: qꝺ licet sit p se sensibile: hoc tamẽ non est quia agat aliquid in sensum: ſz qꝛ pcipitur a sensu: sicut econtrario suba dr̃ per accñs sensibile: qꝛ non pcipit a sensu: licet agat in sensuz. ⁊ tunc qꝺ quãtitas careat subo: nõ mutat actionẽ q̃litatũ sensibiliuz: que exñtes i ea subiue agũt sine ea. Si aũt dicat q̃titas eẽ per se sensibile p tãto qꝺ agat ẽt ad sensationẽ simpl̃r: cũ fm ea q̃ sũt q̃titatis puta magnitudinẽ paruitatẽ ⁊ figurã ⁊ distãtiã. ⁊ hꝺ: sequat variatio i imutando sensũ a q̃litate: q̃ est ꝓ sensibilis: ⁊ qõ est cã magis ⁊ minus est cã simpl̃r: nihilominus hoc ipz põt saluari in q̃titate sublata suba. qꝛ hoc nõ hz q̃titas a substãtia in qua ẽ: ſz a q̃litate cui subest nũc sic

ꝓius. vnde ꝛc. ¶ Item scō hoc idē ꝑ3 de īmutatione naturali: qz qualitates habent idē eē qō ꝓius. ḡ idē agere: qz agere sequitur eē: q̄titas vero nihil ad hoc coagit: Unde ī mathematicis nō ē motus. Licet aūt sensus idicet hāc immutationem realem. ratio tamen hesitat: qz vbi nō est pīcipale actiuū: nec aliud: sed pīcipale actiuuz nō pōt eē nisi pīcipale ens: qō solū est suba: que hic nō est. iō ꝛc. ¶ Et ad ꝟ dici pōt ꝙ actio q̄ est ad pīcipalē effectū qui est substantia non est sine pīcipali actiuo: qō est substātia: nisi vt in sequenti articulo dicetur. ſz actio q̄ ē ad effectū nō pīcipalē sed secūdarium: qui est accidens pōt eē a solo accidente: cū in actione vniuoca nō oporteat agens excedere effectum.

2ª 2ᵒ ¶ Scōa ꝟlo est. ꝙ possūt īmutare substantialiter corrūpendo: puta ꝙ spēs vini pōt corrūpere guttā aq̄ ipositā: qz qcquid ē cā cāe ē cā cāti: sed alteratio est causa corruptionis: ꝛ species alterāt per se et ꝓmo. ergo ex cōsequēti corrumpunt: sicut quod est alterās hominem ad mortem est cā mortis: ꝛ iudicaī irregularis ḡ facit illud: ad qō mors sequit: ac si īmediate occideret. Nec dico ꝙ qcqd ē cā añtis sit cā ꝓñtis semp in positiuis: ſz vbi ē effectus ꝓpriatiu⁹ sic est corruptio: qz aut regrit ꝓpter se cāz aut ꝓp antecedēs. ꝓpter se nō: qz nō ē ens. ḡ soluz ꝓpter añs. Et sic qō potest in añs pōt in ꝓñs: tale: ꝓpter qō in oibus segī ꝙ qcqd ē cā sufficiēs alterātiōis ad quā de nēcitate segī corruptio ex ꝟ ipo est cā sufficiēs corruptiōis. ſz vbi est effectus positiu⁹ nō oz. Nō enī qcqd alterat ad gnātionē sufficit ad ꝓducti onē formę: sic hō generat hoiem ꝛ sol alterando: sed solus ds creat aiam īfundēdo. Unde ēt in artificialibus īferior ars ꝓparat māz ꝛ supior īducit formā. ¶ Sz ꝓtra ꝟ videī qz nā nō pōt corrūpere nisi qō pōt gnāre. Uñ mām primā ꝛ aiam rōnalē ꝛ formā celi quā nō pōt gnāre nec pōt corrūpere. Itē qz corruptio nō est nisi ꝓp gnātionem: nisi possit gnāre nō itendit corruptiōez. ¶ Dōm ad primū ꝙ forma que ſm suā spēm nō est a nā ꝓducibilis: ipsa nec ē a nā corruptibilis. Unde ꝛ si corruptio huius sequaī ad opus nāe hoc nō est effectiue: ſz meritorie vel demeritorie: sicut ī formis gratū facientibus: ad quaꝫ ꝓductionē ꝛ destructōez liberū arbitriū nō agit nisi dispositiue ꝛ meritorie: nō actiue. Dico aūt de his ad que attīgit naturali virtute: q̄ est ad generanduz ꝛ corrūpendum. secus de his ad que supnaturali virtute sicut sacra habēt virtutē characterem ꝓducē di: nō corrūpendi. ¶ Ad scōm dicendum ꝙ natura corrūpit dupliciter. vno modo ꝑ subtractionē cōseruātis: ꝛ hoc facit ñ generādo: sicut per motū celi corrūpitur lux ꝛ nihil inde generatur: qz intendit alibi generare: ꝛ iō cessat ibi: qz simul nō pōt vbiqz. alio modo per actionē: ꝛ sic natura nihil corrūpit nisi sit nata inde generare: ſz quādoqz ipa nō generat nisi partē. sicut in embrionis corruptione: q̄ ē a natura accidēta lr multa generanī a natura: ꝛ alia forma naturalis generari potuit: licet nō illa q̄ ifusa est. Et similiter spēs possūt corrūpe: qz ide generāt formā accidētalē: ꝛ si ñ subalem: quā tamē apte nate eēnt generare: licet forte hoc ipediatur per accidēs ex parte subi ꝓpter defectum eius. ¶ Et ex hoc sequiī tertia conclusio: q̄ ē: ꝙ possūt generare formā subalē: cuius cōtrariū dicūt quidā: qz nec virtute ꝓpria: qz tūc ageret vltra suā spēm: nec virtute subē: cui ifuit: qz fuit sine subiecto: nec virtute subē cui ifuerūt: qz ſz ordinē nāe nullū īstrumētū pōt agere vtute ꝓncipal agētis nisi sit actualiter ꝓiūctum: vel nisi recipiat ab eo formā imanentem: vt patet ī decisione seminis. Sed spēs fuit actu separate a suba: nec recipiūt ab ea aliquā formā imanētē: per quā agāt: iō ꝛc. ¶ Sed ista ratio ē contra eos: vt vr: qz sicut nihil ꝓducit nobilius se ī virtute ꝓpria: sic vt videī: ī virtute sua nihil corrūpit nobilius se: qz nihil corrūpitur nisi a fortiori ꝛ digniori. Qō. n. corrūpit aliud dñatur illi. Unde videī extraneū ꝙ spēs possint subam corrūpere: vt dicit: ꝛ nō subam generare. ¶ Et dicēdū ꝙ ad generationez oz dare generās vniuocuz: qō est eque nobile: vel equiuocuz pīcipale: qō est nobilius effectu. Sz ad corruptionē q̄ pōt eē per solā subtractionē īfluentie ꝓseruantis: qz ꝓseruans ifluit mediātibus dispositionibus accidētalib⁹: sufficit corrūpens dominari illis dispositionibus: gb⁹ destructis subiectū corrūpit. ¶ Et sic ꝓpria virtute spēs possūt corrūpere ꝛ nō generare. Cū. n. nō habeāt plus q̄z añ conuersionez: sic tūc ꝓpria vtute nō gnabāt: ita nec nūc. Sz qō postea dicit ꝙ nec ēt alteri⁹ virtute gnant: videī falsū. Et qō dicit ꝙ ñ vtute subē cui ifuit: vez ē: qz fuit sine suba. Et vltra ꝙ ñ vtute subē cui ifuerūt possz ꝓcedi: ſz vtute di sustentātis. ꝓpōt. n. ds accidētia sustētare ī eq̄li vigore ī q̄to cū suba sustentabāt. Uñ si tc gnabāt ī vtute create sustētantis: ꝛ nūc gnabunt vtute di sustentātis. ¶ ꝓpōt ēt dici ꝙ ī vtute subē ꝙuerse: sic sem dcisū: qz licet nō bēant formā aliā sibi impsā: tamē totū id qō fuit ꝛ totā nāz habuerūt ī subo ꝛ a subo: saltē sic a cā māli. Et iō q̄diu fuaī ī eis eē q̄le ī subo bēbāt: ꝙ ꝓsequēs bēnt tale agere oio sic ꝑus bēbāt: ꝛ ī tātū dicuntur agere in virtute substantie conuerse: ex quo illō quod in ea habuerunt illud idem numero eis seruatur. ¶ Ex his ergo ꝑ3 ꝙ triplici vtute gnāre pñt: primo virtute dei: qz cū gnāre nō sit magis act⁹ subē q̄ subsistere: cū ois prima suba subsistat ſm nām: nō āt generet: sicut illis accñtibus vtute dei ꝓpetit subsistere: pari rōne gnāre: cū deus possit cōicare supnāliter vni creature licet iferiori: illō qō ꝓuenit supiori nāliter: sicut celo generare aiam: qō ꝓuenit aīali naturalr: sic ꝛ gnāre subam: qō cōuenit subē naturalr deus pōt cōicare accidenti supnāliter. Sōo virtcute subē q̄ fuit ibi. vt dcñ est. Tertio vtute celi. Sicut enī cuz mus generat murem hoc facit īmediate potētia gnātiua muris in vtute ipius muris ꝑticularis agētis: ꝛ cū hoc in vtute celi. qñ āt mus ꝑ putrefactōez gnaī: hoc est totalr a vtute celi: sic qñ celū ꝓseruat vinū añ ꝓsecrationē: qualitas vini in vtute ipi⁹ ꝛ celi gnāt ex gutta aq̄ apposite vinū. Sz quādo spēs sunt sepate post ꝓsecrationē: tunc ipe vtute celi ꝛ ꝓseruantis in eodē vigore gnānt idē qō ꝓius: sicut si deus separet q̄titatē ignis cū caloꝛe: ille caloꝛ ꝓburēdo aerē generaret ignē sic ꝓius in vtute celi: qz celū nō ipzimit accñtib⁹ mediāte subo. ſz eō. Uñ nō cessat ifluere ꝛ ꝓseruare accñs substantia corrupta.

Circa ẓm sunt ēt. ꝛ. ꝓnes. ¶ ꝓpria ꝙ q̄litates pñt nālr corrūpi: qz bñt subm: ꝛ pōt itez adhiberi ꝓpria q̄litas ꝓdominās. ¶ Sz hoc videī eē ꝓtra phm. ꝛ. meta. di cetē ī oī re mota imaginandā māz ꝓprie dictā si sit ꝓprius mot⁹: ꝛ maxie ad formā. Uñ cū alteratio sit mot⁹ ꝓprie dict⁹ vr ꝙ spēs siue q̄litates gb⁹ ñ subē mā nec forma subaī ñ possint corrūpi: nec alterari: puta ītēdi ꝛ rēitti: ꝛ mlto min⁹ ex toto corrūpi. ¶ Ad qō dōz ꝙ ī oī re mota oz eē māz actu vl aptitudie. Exq̄. n. q̄litas remāet ꝛ tale eē q̄le ꝑus bēbat ī mā: pōt agē ꝛ pati: sic poterat ꝑus: qz bz māz aptitudie. ¶ Uel dōz ꝙ oz eē mām. i. subz: ſz nō oz eē māz ꝑam: sic aliq̄ ī celo ponūt motū: ꝛ tñ nō ponūt ī eo māz: ſz solum subz q̄tū: sic ꝛ h: qz oē q̄tū eo ipo ꝙ q̄tū vr mobile. Sic igr realr pñt īmutari: ſz nō ītētionalr: qz ñ sunt capaces mutatōis ītētōal: nec vt extremū sēsus nec vt mediū sēsus: qz nec sūt mediū ꝓiūctū nec sepatū. ¶ zª 2ᵒ. ē de q̄titate vtez nālr possit corrūpi: Et dicunt gdam ꝙ nō. qz non rōne māe cū ipaz nō bēat. nec ꝑpter ꝓtrariū: cū q̄titati nihil sit ꝓtrarium: nec per diuisionē. quia diuisio q̄ facit ad corruptiōez subiecti: oz ꝙ habeat terminū ī minus: sed hoc nō bz q̄titas: quia ſm se ē diuisibilis in ī finitum. ergo ꝛc. ¶ Sz contra hoc sic arguitur: qz ſm eos ꝛ ſm nos qcquid pōt ab aliquo alterari pōt ab illo corrūpi: vt fuit dictum ī primo articulo in prima cōclusione. qñ est talis corruptio que naturaliter sequiī ad alterationem. Unde cuz naturaliter q̄ti

z¹ 2ᵒ

tas ñ separetur a qualitatibus qcquid põt illas corrũpere directe põt corrũpere q̃titatem ex consequẽti: ita q̃ sicut ipsi concludunt q̃ species vini corrumpendo q̃litates aq̃ corrumpũt formã aque: q̃ non est sine suis dispositionib⁹ sic ⁊ aqua nimia apposita paruis specieb⁹ vini corrumpendo qualitates specierũ corrũpit quãtitatem. ¶ Argumẽtum aũt vt videt in oibus tribus mẽbris deficit que assumit. primo quia corrumpitur per cõtrariũ: q̃ sicut substantia non habet contrariũ: est tamen susceptibilis ꝓtrariorũ rõne quoꝝ ois passio magis facta abycit a suba ⁊ corrũpit suba aque ꝑ corruptionẽ frigiditatis a suo ꝓtrario calido sic licet q̃titati nihil sit contrariũ: quia tñ est susceptibilis ꝓtrarioꝝ: quorũ vnum est sibi connaturale ⁊ ꝓseruatiuum: aliud contrariũ ex quo retinet tale esse ⁊ talis nature quale prius. Licet. n. q̃titas de se sit idifferens ad calorẽ ⁊ frigus. tñ q̃titas vt est ignis determinat sibi calorem: vt est aque determinat sibi frigus. ⁊ per corruptionẽ qualitatis ꝓnaturalis ⁊ per aduentũ ꝓtrarie naturaliter corrumpit. ¶ Scõo potest dici q̃ corrumpitur corruptione materie siue subiecti: non actuali ꝫ aptitudinali: q̃ subiectum suũ fuit corruptũ quãdo fuit ꝓuersum: ⁊ nihilominus q̃titas mãsit. Sz q̃ q̃titati seruatur idem esse qđ ꝑus: q̃ esse est terminus corruptionis: oibus modis quibus pri⁹ poterat corrũpi: ⁊ nũc. Unde ois alteratio q̃ corrupisset subiectũ si mãsisset: corrũpit ea que manent: q̃ posset videri alicui q̃ sicut suba est prior generatione: sic est posterior corruptione. Cũ. n. accidẽs non sit nãliter sine subiecto: oportet ꝑus eẽ substãtiã q̃ accidẽs. Alias eẽt ante substãtiã. Itez opz pri⁹ corrũpi accidens q̃ subm. Alias maneret post subm: ⁊ sine subo. Dicit aũt accns corrũpi corruptione subi: non sicut per cãm efficiẽtẽ: q̃ precedit effectũ: sed sic̃ ꝑpter finalem que sequit̃: vt sit sensus q̃ q̃cunq̃ subm est corrumpendum: prius oẽ accidens eius corrũpatur: quia hec ẽ dispositio ad corruptionẽ sube. Unde accidẽs corrumpitur ꝑpter substantiã corrũpendam: sicut generatur ꝑpter generandam. ¶ Tertio potest dici q̃ corrumpitur per diuisionem: q̃ licet q̃titas vt q̃titas est sit diuisibilis i ifinitũ: tamẽ vt naturalis est habet minimũ. Et q̃ per naturã põt q̃titas ab omni qualitate naturali separari: q̃ ꝑ diuisionẽ fieri põt vt nulla q̃litas nãlis remaneat. q̃ in oi tali ẽ dare minimum: per consequens corrupta oi q̃litate corrumpit q̃titas: q̃ a qualitate oi separari nõ põt: q̃ oium nã ꝓstãtiũ est terminus. ¶ Et ideo per idẽ. 4°. dici põt q̃ corrũpitur per augmẽtatõez. Quia. n. q̃titas retinet idem eẽ ⁊ eiusdẽ nature qđ pri⁹ habuit: q̃ �fm q̃ erat talis ⁊ taliũ qualitatũ erat diminuibil̃ ⁊ augmentabilis vsqz ad certũ terminuz. vltra quẽ nõ poterat manere in illo subiecto: nec cum illis qualitatibus naturalib⁹: sed corrumpitur: ita nũc per augmentum ⁊ diminutionem perdens qualitates perderet ⁊ pdidisset naturale subiectuz: ⁊ sic corrũperetur. ¶ Tertia ꝓclo est. q̃ ex eis põt aliquid generari ⁊ nutriri: licet quidã dicant q̃ sola virtute diuina põt ex eis aliqd generari. Et sine dubio nõ sic põt poni q̃ natura ex eis generet sic̃ q̃ natura per eas generet. In his. n. in quibus natura inferior ⁊ particularis deficit: natura superior ⁊ vniuersalis subuenit: ne sit mõstrũ i natura. Uñ q̃ eẽ corruptionem sine generatione nisi i nutritione ẽ mõstrũ i natura maius q̃ esse vacuũ: cũ ad illud sequatur vel mãm esse sine forma: vl̃ ipsam annullari ⁊ corrũpi. Ideo post q̃ spes corrũpũt illud i qđ agebãt: puta species vini modicã q̃titatẽ aque: natura superior vel ipse species i virtute nature superioris create iducũt formã vini i materiã: sicut graue moueretur sursuz ne esset vacuum. Sed vbi natura creata nõ põt oz ad deũ recurrere. Sic aũt ẽ in productione mãe. Unde cũ ex his spẽbus aliquid generat̃: materia que ẽ in genito aut ẽ per creationem: ⁊ sic ẽ a solo deo: aut ẽ per conuersionem spẽ in materiam: ⁊ nec hoc põt natura: sed si deus põt ann ullatũ idẽ numero reparare: cũ minus sit conuerti q̃ annullari. ꝑt multo magis mãm ꝓuersã eãdẽ numero facere redire. Nec oportet ꝓpter hoc corp⁹ xp̃i ꝓuerti i panem: quia materia nõ fuit ipi addita sicut fit i nutritione. imo etiã in nutritione deus posset mãm extrabere que fuit vnita: et aquã ỏ vino lipbato. ¶ Uel posset dici q̃ i oib⁹ generatis ex spẽbus eẽt forma substãtialis cũ accidẽtibus sine materia p⁹: q̃uis meli⁹ videat̃ q̃ sit stat⁹ i miraclis: nec vltra ß sacz sit aliqd miracl'osũ: sed redeatur ad statũ nature: deo .s. materiã creante: vel reparãte: vel i eã accñtia ꝓuertẽte: quoꝝ oiuz creatio videt̃ rõnabilioꝝ. q̃ ad eã nihil nouuz segt̃: qđ deus nõ fecerit alias: cũ ois mã sit a deo ꝑ creationẽ. ¶ Itẽ de nutritione illi idem dicunt qđ de gnãtiõe: q̃ vel deus mãz creat vel reparat: vel in eã accñtia cõuertit. Sz nõ oz q̃ vtute diuina fiant sub forma nutriti: sicut opz q̃ fiãt simpl'r: q̃ mãz de nouo creari: vel ꝓuersaz: vel ãnullataz reparari excedit vtutes nãe: ⁊ plus creatio q̃ reparatio. Sz q̃ mã facta fiat sub forma nutriti nãle est: nec excedit nãm forme q̃ iformet potentiã oẽm sue mãe ꝓiunctã. Item nõ est imaginandũ q̃ ꝑus fiat mã sub spẽbus q̃ sub forma nutriti: q̃ tunc desineret ibi esse corp⁹ xp̃i: manentibus spẽbus: qđ non dicitur: q̃ si posset ibi eẽ manente materia nulla necessitas eẽt materiã ꝓuerti ꝑ presentiã corporis xp̃i. Nec itez materia posset esse sub accidẽtib⁹ sine forma substãtiali. Unde cũ sola materia necessaria sit ad hoc q̃ ex spẽbus fiat generatio ⁊ nutritio ipsa sola redit: ⁊ nõ prius q̃ fiat sua forma nutriti vel geniti. Qđ aũt Tho. hic dicit nõ posse redire subaz panis nec i toto: nec i pte verũ ẽ ꝑ nãz vl̃ ꝑ dinã potẽtiã suppositq̃ q̃ ñ possit idẽ nũero reparare ãnll'atũ: ex q̃ pn⁹ h̃ ꝓcedit. Alibi vo ꝓbat ꝓziũ. Et fz illõ dõm ẽ q̃ m'to magis ꝑt reparare ꝓuersũ: q̃ ãnll'atũ: ⁊ sic̃ ꝑductio character'l̃ ꝑt cõicari creature: ñ ãt ꝑductio gr̃e sic ⁊ restauratio ꝓuersi: ñ repatio ãnullati: q̃ ex quo ẽ annullatũ ẽ factũ nihil. Ex nihilo ãt creatura ñ agit. ſz qđ ẽ ꝓuersũ ⁊ nõ ãnullatũ nõ ẽ factũ oio nihil: ſz ẽ redactũ ieẽ potẽtiali potẽtia obediẽtiali: ⁊ si ñ nãli. vñ forte ꝑt cõmũicari. Et sic illõ qđ corrũpit spes: vtute di repat ex eis mãz: q̃ i eis in potẽtia obediẽtiali remãsit. Nã si dicat̃ q̃ illõ eẽ potẽtiale i quo mã remãsit ẽ i corpe xp̃i ñ i spẽb⁹ cũ corp⁹ xp̃i a corrũpẽte spes ñ attigat̃ tẽ a solo deo fit illa repatio. Sz quãdo Tho. dicit: q̃ spes ꝓuertũtur in materiã quantitati intermiate datur nã mãe. .s. potẽtia: vñ sẽtire q̃ eẽ illõ potẽtiale obediẽtiale remãet i spẽb⁹: ⁊ eẽ potẽtiale nãle trãsit: quia q̃uis eẽ potẽtiale nãle sit eẽntia mãe: nihil tñ pbibet esse aliqđ eẽ potẽtiale obediẽtiale ⁊ supnãle: qđ est alia eẽntia a materia: ꝫm hãc opionẽ q̃ ponit formã ⁊ accidẽtia posse cõuerti in mãm. ¶ Ad argumẽtũ in oppositũ dõm q̃ q̃litas corrupta non cedit in nihil: sed cedit in potẽtiã q̃titatis: ⁊ illa corrupta in potẽtiã materie create vel redcũtis: aut in quã ꝓuertit̃. ⁊ sic non annulat̃. q̃uis ẽt posz dici q̃ ſz nã forte non agat ex nihilo: põt tamẽ per accns annullare. i. facere corruptionẽ: ad quã sequitur ãnullatio. vt si pugillus terre virtute stelle condensaret maiori condẽsatione q̃ patiatur forma terre sequeretur corruptio: nec sequeret̃ gnãtio. q̃ non potest esse corpus minus terra: et ꝑ ꝓsequens sequeretur annullatio ꝫm quosdã. Qõ V.

Queritur gnto vtruz spẽb⁹ vini possit liquor aliquis admisceri sine hoc q̃ desinat ibi esse sanguis xp̃i. Et vñ q̃ sic. imo q̃ icipiat eẽ i admixto. q̃ dr̃ ex. de ꝓsecra. c. q̃ in dubys. nõ negam⁹ q̃ oleo ꝓsecrato potest admisceri oleũ nõ consecratum. Ubi dicunt doctores q̃ nõ solum preexistens remanet consecratum: sed etiam additum icipit eẽ ꝓsecratũ. Idem dicunt alig ỏ aqua bñdicta

ergo a simili in ꝓposito. ¶ Contra post susceptionē sāguinis verisimile est aliquā guttā vel stillaz remanere: pp qō fit frequens superfusio ⁊ exterſio: ſz quicūqz illam supfusionem vini vel aque sumit reputatur non ieiun⁹ quasi purū elementū ⁊ nō sacramētum sumpserit. extra de ce. mis. ea. ex parte ergo non solum superadditum nō cōsecratur sed etiaz ꝓexistēs gutta vel stilla desinit eē sacrz. ¶ ℟°. circa istā qōnem sunt tria videda: ꝑ qñ liquor supadditus differt spē subalr ⁊ accñtalr: vt qz addit aqua ceruisia pomatium vel oleū spēbus. scdo qñ addit liquor eiusdē spēi vtrobiqz vt de eodē dolio. ℨ° qñ vinū differens in q̄litate colozis vel alia: vt albū rubeo. vel econuerso.

Opin. quozū dam

Quantum ad ꝑ⁹ est vna opio que dicit q̄ si liquor supadditus dr̄ns spē est equalis vl maiozis vtutis deficit ibi eē totalr sanguis xp̄i. Si āt minozis remanet ibi totalr sub oi parte sanguis xp̄i sub qua prius erat: ſz nō icipit esse sub liquore admixto ⁊ corrupto: qz qō ide gnāt est vinū: ⁊ nō spēs vini. ℞ primū ꝓbat: qz qñ defic eē ꝓsecratio: desinit eē sanguis: ſz sic est ī ꝓpōsito. ergo ⁊c. ℞ Minoꝛ ꝓbat: qz q̄ desinat ibi eē q̄tum ad q̄litates coloris ⁊ sapozis nō est difficile videre: qz vt dr̄ ꝑmo phȳcozū. ad agendū sufficiūt duo ēria: ad patiendū vero vnū subz: ſz hic est dare ērietates iter q̄litates eius qō apponit: puta aque: ⁊ illius cui apponitur: subiectuz autem passibile sub vtraqz qualitate est q̄titas: que de se nata est subyci contrarijs: ḡ ista sufficiūt ad ℔ vt q̄litates spēz vini p admixtionem contrarȳ. puta qualitatis aque cozrumpantur. De q̄titate aūt quomō cozzumpat per admixtionē liquozis nō clare patet: quia nō per actionem contrarȳ: nec per cozruptionez subiecti: nec per diuisionē. sed diuia virtute cozrumpitur: vt deductum ē in precedēri questione per eos. Sed dato q̄ non cozzūpatur q̄titas; cozzuptio qualitatuz sufficeret ad hoc vt sanguis xp̄i ꝺsineret ibi eē fm eos: pp duo. primo: quia spēs vini pertinēt ad sacramētū: quatenꝰ repzesentant substantiā vini: que versa est. ſz substantiā vini magis repzesētant qualitates q̄z q̄titas: qz q̄titas oiꝰ est cōmunis. qualitates aūt alique sūt ꝓprie fm naturam forme specifice. ergo qualitates magis pertinent ad sacramentuz ℔ q̄z q̄titas. Ipsis ḡ cozruptis desinit sacrz. Scdo qz sacrm̄ ē signū sensibile: vt pz ex sua diffone. est. n. inuisibilis gre visibil forma: ſz spēs magis sūt sensibiles rone q̄litatū q̄z q̄titatis. ḡ magis ptinēt ad sacrz q̄z q̄titas: vt sic earū cozruptio sufficiat ad cozruptōez sacri. Unde Innocentius tertiꝰ dic: q̄ vbi silitudo ꝺficeret sacrm̄ nō eēt. Silitudo aūt attendit penes qualitates. ¶ Scdm patet: qz tandiu manet sāguis q̄diu manent prime species: sed ille manent īcozzupte: siue diuise: siue nō: q̄diu sūt maiozis virtutis: quia cozzūpūt ⁊ nō cozzumpūtur. ergo ⁊c. ¶ Quicqd aūt sit de veritate conclusionis. falsū tamen videt: q̄ q̄titate manente cozzuptis qualitatibus desinat ibi esse cozpꝰ xp̄i. ¶ Rōnes aūt sunt solubiles. Unde ad ꝑmam dm̄ q̄ si q̄litates manēte q̄titate sic cozrumperent q̄ non remaneret silitudo: nec rei cōtente: nec rei ꝺuerse: tūc ꝺsineret ibi eē cozpus xp̄i ⁊ sanguis xp̄i: sicut qñ fit totū aquaticū vel acetū: qz tunc ē noua gnātio: nec manet eadem q̄titas qñ de spēbꝰ fit aqua vel acetū. ℨ si manet silitudo rei ꝺtente. i. cozpis xp̄i: q̄z uis nō rei ꝺuerse: vt qñ fit sub specie carnis: vl sanguinis: aut pueri: manet ibi cozpus xp̄i: immo supposita cōi opione q̄ cozpꝰ xp̄i sit ibi loco subē in se conuerse: cum absentia substātie sit cā presentie cozpozis xp̄i: q̄diu remanet ibi vel tota q̄titas vel pars sine subo: q̄tū cunqz oēs q̄litates sint cozrupte manet ibi cozpꝰ xp̄i: ⁊ sanguis xp̄i. Ꝯ āt q̄z cito icipit fieri sub spēbꝰ noua subā q̄tūcū eēomnia alia manerent: icipit ibi vbi ē substātia desinere q̄z cozpus xp̄i: ⁊ sanguis. Et iō maioꝛ sue rōnis prime est interimenda: quia species nō ptinēt ad sacramētuz ꝓ hoc q̄ repnt̄at rē ꝺuersā: sed magis per hoc q̄ repzesētat rem cō tētā: Unde hac similitudine manente manet sacramētū. ¶ Ad scdm dm̄ q̄ vbi similitudo rei ꝺtente deficeret sacramentum non eēt: qz tunc ēt separatio a subiecto deficeret: quia vt in precedēti questione dictū ē: cozzuptis qualitatibus cōnaturalibus ⁊ q̄titas cozzumpitur: ⁊ alia substātia ⁊ accidētia alia generantur. Sz si cozzupta similitudīe remaneret q̄titas sine subo vt pri⁹: adhuc remāeret sacramētū ibi. Sic igitur si similitudo rei ꝺtente remaneat: sufficit. Et de ista ꝺcludunt sue rationes. Dato etiaz q̄ similitudo rei ꝺtente non remaneret nec alicuius alterius: ⁊ nulla ēt qualitas ibi remaneret. si tamē q̄titas ibi remaneret sanguis xp̄i remāeret: qz tādiu manet ibi sāguis xp̄i sacramentaliter: q̄diu ibi mansisset suba vini localr: si ꝺuersa ñ fuisset: sed illa māsisset semper cū sua q̄titate oībus alys cozzuptis: alias suba cozzupta nō pōt q̄titas nō cozzumpi: ergo ⁊c. Qō aūt ꝓbatur q̄ sacramentū cozzūpitur p solaz cozzuptionem signi sensibilis ⁊ similitudinis: dicenduz q̄ aliquādo plus requiritur ad rei factionē q̄z ad facte cōseruationem: sicut mollicies requiritur ad figure ipzessionez ī cera nō ad ꝺseruationem. Et similiter vez ē q̄ rō signi ⁊ similitudinis magis attēdit fm qualitates q̄z fz q̄titatē. īmo q̄titas sola nihil ē hoz: ſz be rationes licet requirantur a principio ad hoc q̄ de nō sacro fiat sacrm̄. tamen ex quo semel factū ē sacrm̄ non desinit eē sacrm̄: licet ꝺsinat eē signū: vel si desinit bre nomen sacri nō tamē desinit habere eēntiam rei: sicut oleū ꝺgelatū ꝺ quo nō pōt fieri vnctio cozpozalis: nec per ꝺsequēs significari spūalis: nō pp hoc desinit eē ꝺsecratū: ita ⁊ hic. ¶ Scda opinio est ℣bo. distinguētis de q̄titate molis: nō virtutis: sic. ſ. q̄ si liquor appositus ē tantus vel maioꝛ desinit ibi eē totalr sanguis: qz p subtractionē mutuā partiū oēs partes ꝓexistētes cozrumpūtur: vel in speciem liquozis additi si est maioꝛ: vel in tertiam si est equalis. Si autem liquor superadditus ē minoꝛ: particule ad quas attingit non alie cozzumpuntur. Unde in illis solis ꝺsinit esse sanguis. ¶ Sed contra hoc videtur: qz non magis sequitur cozzuptio specierum p additionem aque post consecrationem: q̄z cozzuptio vini per additionem aque ante: sed per appositionez aque ante cōsecrationem non dicimus aliquam partem: q̄tūcūqz modicam vini cozzūpi: sic q̄ in illa non fiat sanguis xp̄i: sic in alys. īmo vinum conuertit in se aquam ⁊ totum est vinū: qō totū ꝺuertit in sanguinē: sicut ipsemet ℣bo. dicit di. ii. articulo de aqua. ergo a simili gutta aque apposita speciebus vini: nulla pars specierum cozzumpitur: sed sola gutta aque que conuertitur. Unde in nulla parte specierum ꝺsinit esse sanguis chzisti in qua prius esset. ¶ Sed ad hoc dici potest concedendo maiozem q̄ minoꝛ est falsa. Ita enim cozrumpitur particula vini per appositionez gutte aque sicut aliqua specierum. Sed sicut species cōuertunt guttā aque in verum vinum nouum generando quod continuatur partibus preexistentibus: ⁊ posset conuerti in sanguinez si dicerentur verba: ita gutta aque apposita vino ante consecrationem cozrumpit aliquam particulam vini: de qua cum gutta aque generatur vinum: ⁊ totum fit vinum continuum: quod totum per verba consecratur. Cum enī omne agens naturale compatiatur: quando minus de aq̄ apponitur vino vel speciebus vini ꝓpter aliqualem resistentiam aque: modicum quid de vino cozzumpitur: vel ꝺ speciebus: ⁊ sic ex vtroqz fit generatio vini. Uel ista cozzuptio fit per diuisionem: sicut ꝺsequenter tangitur. ¶ ℣ posset autem be due opiniones concordari sic: q̄ talis liquor potest addi speciebus differens specie qui non est penetrabilis ab eis nec penetratus: sicut si oleum addatur: quod natum est alys liquozibus non miscerī ſz supernatare. Aliquādo aūt liquor additus ⁊ ꝓpositꝰ sūt adinicez

Opin. ſ. tbo.

penetrabiles: ſz ꝓpter ſpiſſitudinē ⁊ ꝓpactionē alteri⁹ per talē mixtionē nullus liquor pōt ſic diuidi: gn quelibz pars remaneat ita magna q ī ea nata ē ſaluari forma totius: ſic eēt de ceruiſia ⁊ quibuſdā vinis groſſiſſimis iſtar ſāguinis canini. Aliquādo aūt ⁊ſi ſint liquores innicē cōmiſtibiles ⁊ diuiſibiles vſq ad talia minima in quibus ſpēs ſaluari ñ pōt. iſta tamē tanta diuiſio fit tarde ⁊ ñ ſtati. Jn iſtis vero oībus eſt vera opinio ꝓma: qr in talib⁹ nō fit corruptio p diuiſionē. ergo aut nō fit ibi aliqua corruptio aut fit p actionē virtutis contrarie. Et qr virtus dominans corrumpit ⁊ non corrumpitur. virtus autem contraria equalis corrūpit ⁊ corrūpitur: ſicut pz ī gñatione mixti. ide ē q quādo ſpecies vini ſūt maioris virtutis q̄ liquor appoſitus tunc corrūpunt ipſū: vel ſi nondum corruperūt. tamē anteq̄ ſit facta cōmixtio nō poſſūt corrūpi: qr nec rōe virtutis q̄ minor eſt: nec rōe diuiſionis: que aut nō fit ſi nō ſebintrat: vt oleū: aut ſupponitur nōdum facta. Et ſic adhuc ex pte ſpecierū nulla facta corruptione manet ſub oībus partib⁹ ſāguis: ſicut pri⁹. Si autez ſint equalis virtutis: q̄uis īequalis q̄ſtitatis adhuc finaliter gñaī ide tertia ſpēs: Et ſic tūc totaliter ibi deficit eē ſanguis xp̄i. Si aūt ſuperadditus liquor eſt maioris virtutis. tunc corrūpit ⁊ ꝓuertit ī ſe ſpēs. ⁊ pari ratione deſinit ibi eē ſāguis. Si aūt liquores ſint adinuicē penetrabiles: ⁊ fiat diuiſio ꝑexiſtētis vſq ad minīa: locū hz ſcōa opinio diſtiguēs de q̄ſtitate molis: qr ſi liquor addit⁹ ē equalis vel maior facta perfecta cōmixtione ī minimas partes diuidit ꝑexiſtēs. Et ſic nō manet aliqua pticula nō corrupta: qr vel ꝓuertitur in liquorē ſuperadditū ſi ē virtutis maioris vel ī tertiuz vtriq. Si aūt ē minoris q̄ſtitatis ſicut ſe habet totū ad totū: ſic pars ad partē. Uñ tūc facta permixtione ad partes ꝓportionatas: ⁊ ille corrūpitur ꝑ viā diuiſionis: ⁊ per ꝓſequēs deſinit ibi eē ſanguis xp̄i: ſiue ex ipſis fiat vinum: q̄ſ ſpēs ꝓualēt virtute: ſiue liquor additus: quando econuerſo: ſiue tertia ſpecies: quando eſt equalis virtutis: licet inequalis q̄ſtitatis.

Opi. ſ. tho. **Circa** ſcōm ē duplex opinio. ¶ Prima Tho. que idez dicit de hoc ſicut de differētib⁹ ſpē pp rōez diuiſionis q̄ ē generalis. ¶ Scōa ē opinio quorūdā dicentiuz q ſiue ī maiore ſiue ī minore aut equali addaī: remāet nihilominus in oīb⁹ ptibus ſanguis: cui⁹ rō eſt: qr corruptio eſt a ꝓrio: nō a ſili. hic aūt ſunt oīa ſilia. iō ⁊c. Ex his ēt fit vnū ꝓtinuū: licet ptes ſitu diſtinguanī. ¶ Sz cōtra iſtam ſecundā opinione videtur eſſe. quia tūc ſi gutta ſanguinis pronciatur in dolium plenum vino eiuſdem ſpeciei non deſineret ibi eſſe ſanguis: quod videtur ridiculuz. ¶ Unde videī diſtinguendū vt pri⁹: qr aut illud vinū ē ita ſpiſſū q nō cōmiſcetur cū ſpeciebus per diuiſionē vſq ad minima que per ſe nō poſſūt ſaluari: vel tarde hoc fit: ⁊ añq̄ hoc factū ſit: cū plures particule nō ſint cōrupte nec p viā diuiſionis que nōdū in tātū ꝓceſſit: nec per alteratōez cōtrarie virtutis: qr ſūt eiuſdē rōnis: ſic vera ē prima opinio: q remanet itegre ī oībus partib⁹ ſanguinis xp̄i: aut facta ē cōmixtio vſq ad talia minima: ⁊ tūc deſinit ibi eē ſanguis xp̄i: vel totaliter ſi maioris vel equalis q̄ſtitatis ſit vinum additū: vel particulariter: ſi minoris: vt dictū ē. ¶ Ad rationem opinionis dicendum q nihil corrūpit a ſuo ſimili p ſe: ſed a ꝓtrario: ſed tamē per accidens ſic: qr q̄ñ fit diuiſio alicuius elementi: vel mixti vſq ad minimum qō ē dare tale. ipſa amplius facta fit corruptio: vndecūq̄ fiat hec diuiſio: ſiue per virtutē ꝓrij ſiue per ſubintrationem ſimilis. Jn illo vero qō pmiſceī: ſiue corrūpat: ſiue corrūpaī nūq̄ fit ſanguis xp̄i: qr nūq̄ perdit materiā ſuā: vel formaz niſi corrūpaī. Q̄n āt corrūpit retinet māz ⁊ pdit p̄mā formā ſubſtantialē: ſz accipit nouam. Unde cū iſta ſubſtantia q̄ nūq̄ fuit ꝓuerſa in ſāguinem nō ſtat ſāguis. ¶ Sciēdum aūt q in cōmixtione liquor ſiue equalis: ſiue īequalis virtutis: quādo ſūt facilis ſubintrationis: adinuicē diſſimilia: ſepius fit corruptio via diuiſionis q̄ via alteratōnis: qr virtus diuiſa ē debilior q̄ vnita. Unde quādo nō ē notabilis exceſſus virtutis: vel ē equalitas: ſtati incipit diuiſio ⁊ remittit actio q̄ erat p ꝓtactū: ita q citius partes corrumpunt p diuiſionē ſui q̄ per actionē ꝓrij: vbi eſt ꝓpietas. Jtez q̄ñ illud q̄ additū eſt: eſt minoris q̄ſtitatis differens ſpē vel nō: tunc in pte eq̄li poſt factā diuiſionē pfectā deſinit eē ſanguis: ñ ſic itelligēdo q ſit vna pars ſola ꝓtinua e regiōe ſita iſti cōiuncta: in q̄ deſinat eē ſanguis: ſz ſic ſi duo pugilli aq̄ vl aq̄ vnus ⁊ vini alius pfecte miſcerenī. ⁊ totū illud corrumpereī. ⁊ gñareī aliq̄ tertiū: ſic gutta aq̄ vel vini addita ſubtrat partē equalē: ⁊ adiuicē fit mixtū ⁊ diuiſio: vel in diuerſis ſitibus vel in vno: ⁊ totū corrūpit: ⁊ vna forma in partículis ꝓiunctis īducit. ⁊ per creationē vel repationē vel cōuerſionē eēntia māe ꝓportionaliī ſuperaddit: ⁊ ſic deſinit ibi eē ſanguis. ¶ Si dicaī q immo in oībus deſinit. qr tñ extēdit ſuba q̄tū ſua q̄ſtitas: ⁊ cū ſit vna q̄ſtitas numero ſpēz manentiū ⁊ ſube gñate ex pte addita ⁊ parte ꝑexiſtētis corrupta. q̄ ſub vtraq̄ ſuba illa extēdit. ⁊ p ꝓns deſinit ibi eē ſanguis. dōz q ſuba tñ extendit q̄tū ſua q̄ſtitas: q̄ ē per ſe ſua: nō alī q̄ illa q̄ per accns ē ſua. i. q̄ per accns fcā ē vna ꝓtīua cū illa q̄ erat ſua: ſic ſi ōs duas aq̄s ſic ꝓiūgeret p iuxpōnem q vna nō ſubintraret aliā: fieret vnū ꝓtinuuz: nec tñ eēt vna aq̄ affecta q̄ſtitate alteri⁹: ſicut nec pes afficit q̄ſtitate manus cuius ꝓtinetur. Ita ⁊ hic pars ꝑexiſtēs māet ſine ſuba: addita tñ ſuba hz q̄ſtitatis ptē: q̄uis ſit difficile imaginari: cū ſuba ſe extēdat quouſq̄z terminet q̄ſtitate. ⁊ q̄ſtitas vbi nō ē termīata ibi nō poſſit terminare: cū q̄ſtitas ꝓtinua nō hēat terminum in medio quo modo ibi terminet ſubſtantiam.

Quantum ad tertiū de admixtione vini diſſimilis coloris vel virtutis ſēper Tho. idē dicit ſiue ſit ſimilitudo totalis: ſiue diſſimilitudo totalis: vl partialis. ¶ Quidā vero dicūt q ſēper remanet ſanguis: quā docūq̄z liquor admixtus nō differt ſpecie ī ſubſtātia: licet ī accidētibus differat. primo: qr nō ē color precedēs corruptus: nec nouus generatus fm rē: ſed ſoluz fm apparentiā per ſecus poſitōem paruarū partiuz vtriuſq̄z liquoris: qō ex hoc videtur: qr color q reſultat albi cū rubeo nūq̄ apparet ita purus: nec ita vniformis in partib⁹: ſicut ſi eſſet naturalis. ¶ Scōo qr dato q eēt ali⁹ color realr ñ obeſt: qr variatio illoz que per accidēs ſe habēt ad ſacramētuz non mutat ipm: qr accidēs ē qō adeſt ⁊ abeſt ꝓter ſubi corruptionem. Sz iſte p accidēs ſe habēt: cū indifferēter poſſit cōfici de albo ⁊ rubeo: ideo ⁊c. Jſte ēt qualitates nō prohibent ſpēm vini: cū poſſint equaliter in alys īueniri. Secus aūt eſt ō ſapore: ⁊ aliquo tali. ¶ Sed iſta opinio deficit. primo qr dicit q manet idem color numero q pri⁹ qr tunc eſſent multi colores fm ſpeciem: ⁊ per conſequens nō ꝓtinui: qr ſicut motus differentes ſpecie nō poſſunt cōtinuari: ſic nec qualitates: hoc autē videtur falſum. qr cuz per liquidoz mixtionem fiat vnum ꝓtinuum fm q̄ſtitatē ⁊ per ꝓſequens fm qualitatem: quia qualitas coextendit q̄to: ⁊ ſic copulantur ad vnum terminum cōmunez. ergo cū totus color ſit ꝓtinu⁹: videt eſſe vnus: ⁊ ſi duo p̄mi ſunt corrupti ē etiā tertius gnātus. ¶ Sz rō nō videt neccaria. qr vnius cōtinui vna pars pōt eſſe alba alia nigra: nec erit aliqua ps ſupficiei abſcoloz media: ſed diſtiguent ſe ipſis: nec erūt ꝓtinui colores: ſz nec diſcōtinui: licet ſint ī ꝓtinuo Nec oz q ſi ex ſubſtātys: ⁊ q̄ſtitate: q̄ ſunt vnius rationis fiat tertia q pp hoc ex q̄litatib⁹: q̄ drīt ſpē: fiat tertia. Magis tñ ꝓbabile eſt q ſicut ex diuerſis ſubys. ⁊ qualitatib⁹ eloz fit īmixtio ſuba media ⁊ q̄litas media: ſic ⁊ hic: maxie ſi verū eſt q ex mixtiōe liquoz pp ſubintrationē ptiū oīuz ſequaī vtriuſq̄z ſubi corruptio. qr per ꝓns. ⁊ q̄ſtitates: ⁊ oīa

alia accidẽtia corrũpunt. Et qõ dicitur q̃ secus ẽ de colore qui accidit: ꝛ õ sapore qui videt eẽ ꝓpria qualitas vini: videt eẽ ꝫ id qõ supra dixerat idistincte: q̃ corruptio soli⁹ qualitatis facit desinere eẽ sacrm. hic aũt dicit q̃ nõ õ illa qualitate que accidit: sicut color: sed de illa que ẽ ꝓpria vini: sicut sapor. ¶ Preterea ꝑ admixtionẽ vini alteri⁹ i magna q̃titate: qõ est fortissimũ: vt vernacinũ ꝛ hõ. non solũ mutat color: sed imutat totaliter sapor: odor: ꝛ vigor: ꝛ calor: ꝛ fere oẽs qualitates sensibiles. Et sic ꝑm eũ nõ maneret sacrm: cum sicut supra dictuꝫ est: q̃cunq; accidẽtia mutentur: si q̃titas manet eadẽ numero ꝛ sine subiecto: sicut prius semp manet sacrm. sed per tantã mutationẽ qualitatũ naturaliũ ex nã indiuidui videtur quantitas corrumpi vt dictum est. ꝛ etiam per subintrationẽ oĩum partiũ videtur nulla manere sine subiecto. ꝛ sic vbiq; est substantia alia. ꝛ per ꝯsequẽs desinit esse sacramentũ. ¶ Itẽ ꝑ talem mixtionẽ fit corruptio substãtialis: ꝛ p ꝯns oĩum accñtiuꝫ: vt ex supra dictis patet. ¶ Itẽ si ẽ alia q̃litas noua corrupta cõnaturali: totum desinit vt supra dictũ est. ¶ Et ideo non valet illud qõ adducũt. q̃ cuius qualitates diuersoꝝ vinorũ accidant sacro: tamẽ qualitatib⁹ cõnaturalib⁹ corruptis cetera corrũpũtur: ẽt substãtia si ẽ ꝛ q̃titas nisi miraculose retineãt. sicut qñ apparẽt species carnis ꝛ sanguinis vel pueri per nouas spẽs superinductas: hoc non possꝫ fieri nisi cum corruptione primorũ. ꝛ per ꝯns q̃titatis nisi deus eam retineret. Et ideo cũ eadẽ q̃titas parti possit esse sine subiecto: partiin subo: dũ tamẽ quelibet pars ꝑ se sumpta sit tanta q̃ posset eẽ per se separata ab oĩ alia in tali natura: quale ẽ subꝫ qõ habꝫ vel habuit: si minor liquor admiscetur fit vnũ ꝯtinuũ q̃tum occupat pars adiuncta. Si aũt est maior vel equalis fit vnũ ꝯtinuũ: qz oẽs partes subintrantur ꝛ penetrãtur. vnde totũ corrũpitur ꝛ tertiuꝫ generatur: generata noua forma: ꝫ hic non fit illa mixtio cuius quelibet pars mixti ẽ mixta. ¶ Qõ ãt dicitur: q̃ similia nullo mõ se alterãt: verũ est per se: sed ꝑ accidẽs sic: vt supra dictũ est. ¶ Et qõ dicunt: q̃ dissimilia ꝑm qualitates pñt se alterare: nõ corrumpere: nõ valet. qz alteratio magis fcã abycit a substãtia. sicut maior ignis corrumpit minorẽ: vel saltem per diuisionẽ ꝛ subintrationẽ. ¶ Et qõ dicitur q̃ mixtio est ꝑ secus põnem partiũ: nõ videt. quia sicut in nutritõe per hoc q̃ materia cibi fit sub forma nutriti non est dictũ qõ distinguat situ materia adueniens a preexistẽte. sed vtraqꝫ est indiuisibilr cõmixta: sic quia fit vna q̃titas: ꝛ vna forma substãtialis: ꝑ ꝯns cõmixtorum. ideo non videt q̃ materia vna sub alia distinguat situ. Als eodẽ mõ miscerent arida hõgenea ꝛ liquida: qõ tamẽ ipse negat. verũ est q̃ ipse intelligit differentiã in hoc q̃ in coniunctione aridoꝝ totũ additũ distinguit situ a toto cui additur etiã perceptibiliter. sicut ꝛ vnũqõq; nullo sibi addito. in mixtione vero liquidoꝝ nõ totũ stat seorsũ a toto sed pars a parte imperceptibiliter. ¶ Et iõ videt mihi eẽ distinguendũ sicut pri⁹: qõ põt eẽ vinũ eiusdẽ spẽi habens qualitates ctrarias: sicut si differret specie. Si ergo vinũ dissimile superadditũ penetrat vl penetret: sic q̃ preexistẽs diuidatur i minima nõ subsistẽtia desinit ibi eẽ sanguis xpi: vl totaliter si ad oẽs partes hec diuisio ꝛ corruptio ptingat: vel particulariter si ad quasdã tm̃. Si aũt ibi nõ fiat corruptio per diuisionem: ꝛ sit virtus contraria in vinis: ꝛ per ꝯns in se mutuo actiua si est equalitas vtutis: tandẽ fit tertiũ vinũ differẽs numero. ꝛ per ꝯns desinit eẽ sanguis. Si autẽ sit maior in ꝑexistẽte: qz forte erat vernacinum: vel grecũ aut cretense: aliud debile gallicum: vel in magna q̃titate erant species: ꝛ istud in vna gutta vel q̃si: tunc species corrumpunt ꝛ nõ corrumpuntur: ꝛ sic manet ibi integraliter sanguis. Si aũt ecõuerso: non manet: qz totum corrumpitur. ¶ Ad primũ argumentũ i oppositũ dcꝫ: q̃ nõ est sile. nam de oleo admixto: q̃ nõ corrumpat ꝯsecrationẽ primi ratio est in promptu. qz non ẽ ita penetrabile vel penetratiuum quin admixtum possit stare e regione ꝯtra aliud. ꝛ sic primum non perdit suaꝝ consecrationem. sicut nec corrumpitur in esse naturali. Si autem fiat commixtio ꝛ diuisio: ꝛ per ꝯsequens prioris destructio: nõ video quare nõ destruatur consecratio destructa re consecrata. sicut cõsecratio calicis eo destructo: nisi qz papa sic statuit: qui in talibus non sacramẽtis: sed ecclesiasticis institutis hꝫ plenitudinem potestatis. ex. de ꝯsecra. eccle. ca. aqua. vbi p rationabilitationẽ ecclesie cõsecrantur. Similiter q̃ oleum additum sine noua consecratione fiat oleum consecratum: non ẽ ratio nisi quia papa sic statuit: qui posset statuere q̃ calix conflatus vel aliter destructus ꝛ postea reparat⁹ semper staret consecratus. Similiter quare aqua benedicta sine noua benedictione fiat benedicta: non est nisi ex ordinatione pape. sed sacramẽta non subsunt pape. Unde non potest facere q̃ mortuus resuscitatus sit maritus: nisi ex nouo consensu. nec q̃ non consentiens sit nouus maritus. ita non potest facere q̃ speciebus corruptis remaneat ibi sanguis. aut q̃ in liquore addito sine verbis incipiat eẽ sanguis. Unde ꝓput oleum consecratuꝫ est materia ad vnctiones cerimoniales. que non sunt sacrm a xpo institutum: ꝫ sacramentales ab institutione ecclesie: non est difficile videre quomodo ex solo statuto pape admixto faciat reputari sacramentum. Sed prout oleum consecratuꝫ est materia sacramenti extreme vnctionis difficile est: nisi quis dicat: q̃ sicut in materia matrimoniali aliquid potest papa: sic hic. Tum quia decretalis nihil exprimit chrismate: quod est materia confirmationis. q̃ hic non sacruꝫ possit admisceri sacro: tuꝫ quia qõ dicit de oleo consecrato: q̃ non consecratum potest admisceri nihil aliud explicans: potest intelligi quo ad sacramẽtalia nõ quo ad sacramẽta. Dicere autem q̃ potest cõmisceri sic q̃ primũ nõ desinat esse consecratum: nec tamen q̃ illud qõ additum est fit cõsecratum: ꝓpter hoc est contra mentem decretalis: quia intelligit q̃ totum reputetur consecratum. ¶ Ad secũdũ dicendum q̃ quando de sanguine non remanet in calice nisi gutta vel stilla: illud quod additur in magna quãtitate corrumpit illam speciem: vel per viam diuisionis si non habet qualitatem contrariam: vel per viam alterationis si habet. ꝛ sic non remanet.

¶ Si hereticꝰ ꝛ excommunicatꝰ hoc sacramentum cõficiant. Bi. XIII. a

SOlet etiã queri vtꝫ prauꝰ sacerdotes hoc sacramẽtũ cõficere queãt. Ad qõ dici põt q̃ aliq; sint prauꝰ cõsecrãt vere. s. q̃ it⁹ sũt noie ꝛ sacõ ꝛ si nõ vita. qz nõ i merito cõsecrãtis: sꝫ i verbo efficit creatoris. Uñ aug. In tra catholicã eccl̃iam i mysterio corpis ꝛ sãguinis dñi nihil a bono mai⁹: nihil a malo min⁹ p̃ficit sacerdote: qz nõ i merito cõsecrãtis sꝫ i verbo cõficitur creatoris ꝛ virtute spũssãcti. Credẽdũ ẽ. n. q̃ i verbis xpi sacramẽta ꝯficiãt. Sic ipe ẽ q̃ baptizat. ita ipe ẽ q̃ p spũꝫ sãctũ suã effic carnẽ ꝛ sãguinem. Item Gre. Putãt quidam communionem corporis min⁹ eẽ sanctificatoꝫ

si illorum fiat officio: quorum vita eorum oculis videtur ignobilis. Heu inq3 magnū laqueus ici dūt: vt diuina ⁊ occulta mysteria plus ab alijs sanctificata posse fieri credant: cum vnus idē q3 spiritussanctus in tota ecclesia inuisibiliter ea mysteria ⁊ opando sanctificet: ⁊ sanctificādo benedicat. Mysterium ideo dr q secretam ⁊ recōditaz habeat dispēsationē: Sacrificiuz vero quasi sacrum factum: qz prece mystica consecratur pro nobis in memoriaz dominice passionis. Sacramentū ē in aliqua celebratiōe: cū res ita fit vt aliqd significate rei accipiam⁹. Sacramenta sūt baptisma: chrisma: corp⁹: q̄ ideo sacramēta dicuntur: qz sub tegumēto visibiliū rerum: diuina virtus secretius salutem eorum dē sacramētorū operatur. Unde a secretis virtutibus vel sacris sacramēta dicuntur. Panis ⁊ calicis sacramentum grece eucharistia dicitur: latine bona gratia interptatur: ⁊ quid melius corpore ⁊ sanguine christi? Siue ergo per bonos: siue per malos ministros intra ecclesiā dispensetur: sacrum tamē est: qz spiritussanct⁹ viuificat. Nec bonorum dispensatorr meritis amplia3. nec malorr attenua3. Hoc ō corpe domini: hoc ⁊ de baptismate chrismate sciendum ⁊ tenendum: qz virtus diuina secreti⁹ operat in eis: ⁊ dīna solūmō ē hec virt⁹ siue potestas: non humane efficacie. Illi vero qui excommunicati sunt vel de hereſi manifeste notati: nō videntur hoc sacramentum posse conficere: licet sacerdotes sint. qz nemo dicit i ipsa ꝓsecratiōe: offero: sz offerim⁹: quasi ex persona ecclesie. ⁊ iō cum alia sacramenta extra ecclesiam possint celebrari de hoc non videtur. Ō etiam aug. tradere videt dicens. Recolite nomē ⁊ aduertite veritatem. Missa eni dicitur: eo q celestis missus ad consecrandum viuificandum corpus adueniat iuxta dictū sacerdotis dicētis. Omnipotēs deus iube hec perferri per manus sancti angeli tui in sublime altare tuum ⁊ c̄. Iccirco nisi angelus venerit: missa nequaq3 iure vocari potest. Nunquid enim si hoc mysterium hereticus ausus fuerit vsurpare: angelū ō cel' mittit de⁹ oblationē ei⁹ cōsecrare marie cū eisdē per prophetā ꝓminat⁹ sit dicēs: maledicaz bñdictionib⁹ vr̄is. Ō si bñdictōib⁹ eorr se asserit maledicturū veritas: qd erit de hostia? ergo dicem⁹ illaz posse benedici ab illo quē scim⁹ a deo fore maledictum cuz sua benedictione? Si eni de⁹ maledixerit bñdictiōib⁹ hereticorr ⁊ simōiacus bñdixerit: qs eorr p̄ualebit? Nunquid benedictio maledicti ad nihilū poterit redigere verba verissima cōminantis dei? Ex his colligitur q hereticus a catholica fide precisus nequeat hoc sacm cōficere qz sancti angeli q hui⁹ mysterij celebrationi assistūt: tūc nō assunt qñ hereticus ⁊ simoniacus hoc mysteriū temerarie p̄sumit. Non enim dubitari licet vbi corporis dñici ⁊ sanguinis mysteria gerunt supernorr ciuiuz ad esse conuēt⁹. In huius mysterij expletiōe sicut formā seruari: ita ordinē hr̄i. s. vt sit sacerdos ⁊ intētionē adhiberi oportet vt illō facere itēdat. Si nō credit de illo mysterio sic veritas habet nūqd pōt itēdere illō ꝓficere? ⁊ si ñ ī tēdit nunqd ꝓficit? Aliq dicūt etiā ñ recte ō illō mysterio sentiētē posse itēdere: ñ qdē illō ꝓficere: qō iaz eēt recte credere: sz id agere qō geritur ab alijs dū ꝓficit: ⁊ sic adhibet itētio: ⁊ si itētio dicat ō eē ꝓficiēdi illō mysteriū tñ ex quo itēdit ea dicere ⁊ agere q̄ ab alijs gerunt implet mysteriuz. Illō etiā sane dici pōt q a brutis aialib⁹ corp⁹ xpi ñ sumit: ⁊ si videat. Quid g̃ sūit mus: vl qd māducat? De⁹ nouit. De hoc celesti mysterio aliq̄ pstrinxim⁹ a catholicis fideliter tenenda. Qui enim his cōtradicit: hereticus iudicatur.

¶ Quid facit hereticum ⁊ quid sit hereticꝰ. b

Et autem ignores quid faciat hereticuz
n vel quid sit hereticus: audi breuiter qd
ide sci doctorr tradāt. Hyla. ait. Exti
terūt plr̄es q celestiū verborr simplicitatē ñ veritatis ipi⁹ absolutōez suscepet: aliter iterptātes q̄z dictorr virt⁹ postularet. De itelligētia enim hereſis ñ ō scriptura ē. ⁊ sensus ñ sermo sit crimē. Idē in viij. Intelligētie sensus ī crimine ē. Hiero. dicit: q ex verbis iordiate platis incurrit hereſis Aug. diffinies quid sit hereticus ait. Hereticus ē q p alicui⁹ tpalis cōmodi ⁊ maxime glie principatusq3 sui gratia falsas ait nouas opiniones gignit vel sequitur Ō. I.

Circa tertiādecimā distīctōz q̄rūt q̄tuor. p̄mo. vtr ñ sacerdos possit cōficere: scōo vtr sacerdos teneat celebrare: 3° de hereticis. 4° vtr plr̄es sacerdotes possint eādē hostiaz consecrare. ¶ Primo ergo queritur. vtrum non sacerdos possit cōficere. Et videtur q sic: quia omnis sanct⁹ est sacerdos secundum Chrysostomum. ¶ Contra non licet non sacerdoti corpus xpi dispēsare: g̃ multomin⁹ celebrare. ¶ Rñdeo. circa istā qōnē sunt q̄tuor videnda. Prio de hoc qō q̄rit. scōo vtr papa ꝓhibēte possit sacerdos celebrare. Tertio vtr plus valeat missa boni vel mali sacerdotis. q̄rto ō hoc qō tangit in argumēto.

Quātum ad p̄m sunt. 5. ꝓnes. ¶ Prima q nō sacer p' 2'
dos pp q̄cūq3 sanctitatē aut ptātē a papa ꝓmissā nō pōt corp⁹ t sanguinē xpi ꝓsecrare: qz cui⁹ nō ē potētia illi⁹ nō ē act⁹. Uñ sicut papa non posset facere q cec⁹ videret: g nō hz potētiā vidēdi: sic non pōt facere q nō sacerdos conficiat aut absoluat: qz non habet characterem:

q̄ est ꝓprie potētia ꝯficiēdi.ꝛ ligādi ꝛ soluēdi. Nam qō est epi nō pōt nō eps: nec qō ē sacerdotis: nō pōt nō sacerdos.

Actus vero iferioꝝ ordinū ēt non habēs ordinē pōt. qz nō
x^a q^o sunt ad posse simplr: sed ad posse ex officio. ¶ x^a ꝓ ē. q̄ forte exorciste officiū: nō posset non exorcista: cū hēat spālem ptātem ad expellēdū demones: qō alius nō pōt: nisi sorte p gram gratis datā: ꝛ tunc iter miracula ꝓputaf: ꝛ nō inter sacra. Sz q̄ exorcista p exorcismū demonē expellat videf nō esse miraculū: sed de lege coi: sicut q̄ sacerdos cōficiat. Sz qz illud non expimur: videf magis actus exorciste exorcismos dicere q̄z demones expellere. Unde q̄ beatus Martinus a btō Hylario factus exorcista moꝝ demoniacū liberauit: miraculo nō sacro attribuif: qz non sic est de
3^a q^o alys exorcistis. ¶ 3^a ꝓ est. q̄ sanctitas facit hoiem sacerdotem dupl'r: ꝑmo q̄ si sacrū ducē alioꝝ exēplo. ꝛ forte vbo. 2° qz offert seipm deo hostiā viuentē: non aūt q̄ possit conficere vel absoluere: vt dicūt heretici: ꝺ quos dicif. ex. de sūma trini. c. i. ℌ. vna vo. v. Et hoc vtiqz sacrm nemo pōt cōficere nisi sacerdos: q̄ ad hoc rite fuerit ordinat^a: ℔z claues eccl'ie: quas ipe cōcessit apl'is eozūqz successoribus Jesus
4^a q^o xps. ¶ 4^a ꝓ ē. q̄ qui non sacerdos de facto celebrare ꝑsumit irregularitatē icurrit: vt dicif de clerico nō ordinato
5^a q^o mīstrāte. c. p. ꝛ. z. ¶ 5^a ꝓ ē. q̄ archid yacon^s q̄ visitans cōfessiones audiebat: dicēs se p manus iposītiones recepisse spm scm: in quo daf remissio peccatoꝝ: errabat: qz ℓz dyacono deī spūs scūs cuz manus impositione: non tm ei daf cū manus ipositione sicut sacerdoti cui dr: quoꝝ remiseritis pcta. re. rc. Et sic. qz vt sacerdos absoluebat ideo irregularitatē icurrit: sicut ille q̄ ñ sacerdos soleniter baptizabat: ex. de cleri. nō ordi. ca. p.

p^a q^o **Quantum** ad scōm sūt ēt gnēz ꝯclones. ℙrima. q̄ sacerdos ēt papa ꝓhibēte pōt ꝓsecrare licet nō sit eps: qz ī cōsecratōe corpis ꝛ sāguinis veri: tātuz pt minim^s sacerdos: q̄tū sūm^s pōtifex: ēt petr^s apl's: qz ita habet potētiā q̄ ē caracter: sicut eque pt videre ku^s sic rex: si hz eque potētiā visiuā. In ꝓsecratōe aūt corpis xpi mystici: sicut abbatū. virginū. epoꝝ: ꝛ hꝺ: plus pōt eps q̄z simplex sacerdos. imo tātū p se q̄tū papa: licet nō ita cōmittere. Unde cōsecrationē eccl'aꝝ nō pōt eps nō epo cōmittere: qō papa pōt: qz hz plēitudinē ptātis. Und e Hre. extra. de ꝓse. eccl'ie. ca. pe. ratā hūit ꝓsecratōez factā p simplices ꝑsbyteros. qō nō potuisset si a p̄ncipio ꝓmittere nō posset Sz qz rati habitio retro trahit ꝛ mādato cōparat. iō rati habitiōe cōsecratio facta ē: q̄ pri^o cōmissione fieri potuit. Et iō nō sequit q̄ si papa pōt cōmittere cōfirmatōez ꝛ minoꝝ ordinū factā de facto a nō epo: sicut ꝓsecratōez: qz illō ē sacrm: istud aūt ē sacrale. Nō pōt aūt papa dare effectū sacrī sine sacro: qz nō hz ptātez excellētie ī sacris: sicut xps. Uñ cum absolutio i foro pñie ꝛ cōfirmatio ꝛ ordinatio sint sacra: si a p̄cipio nihil actū ē sacrz nō ē. Nec pōt rati habitio pape facere illō sacrm: qō a p̄cipio fuit nō sacrm: gcq̄z valere. Sz i sacralib^s ipse hz plenitudinē ptātis: cū sacralia per ecclesiā īstituta ab ipso hēant robur: p q̄ ēt sola relatio rationis acquirif. ℙōt igif pape rati habitio facere q̄ eccl'ia sit cōsecrata. i. q̄ licite possit ī ea ita celebrari missa: ꝛ ordines ꝛ chrisma: ac si eēt p epm cōsecrata. Sz nō tm valebūt oratōes ī ea fcē q̄tū si ꝑpter orationes fuisz scificata. ¶ Se-
x^a q^o cūda ꝯclo ē q̄ si eēt pessim^s hō: puta iudas: ꝓficeret nihil min^s: dūmō sacerdos eēt: nō illa ratione quā ponūt gdā. s. qz q̄ sūt de cētia sacrī debēt eē nota mīstrāti saltē: alias nesciret eē sacrm. bonitas aūt nō pt eē sibi nota: qz nescit hō vtz amore dign^s fit. rc. iō rc. Dec. n. rō nō valz. Impossibile. n. ē ea scire q̄ sūt de cētia sacrī: si ītētio ē ō cētia: qz tūc ordinās nescit se conferre ordinē: qz nescit vtz ille ītē dat recipe: qz nemo scit q̄ sūt hois nisi spir^s hois q̄ ē in ipo Et simil'r eꝺ. Uñ sacerdos ñ pt scire per euidētiā vtz conficiat: qz nescit vtz sit sacerdos: qz nescit vtz fuerit ipe vl' qui ordinauit baptiçatus: ꝛ vtrum ille intenderit ordinari vel ordinare: vel vtrum fuerit episcopus: ꝛ multa hꝺ.

Unde est alia ratio. qz potestas artis sine bonitate morali nihil minus potest operari: sicut est bonus artifex, qui est malus hō. Et sil'r etiā qui hz characterez sacerdotalē: licet sit malus homo est tamen eque potens conficere sicut bonus: sicut etiam sequitur proles ex adulterio. ꝛ ex actu debito: sic ꝛ in propōsito. ¶ Tertia cōclusio est. q̄ etiā here- 3^a q^o
ticus conficit: ꝛ scismaticus: qz q̄uis de ordinatis ab hereticis posset magis dubitari. qz illō facit eps rōne ꝓsecrationis episcopalis: que qz non est sacramentū: sed sacramēta le qō videretur magis subiacere potestati pape: vt potestatē acquisitam per eaz posset auferre: tamen de hereticis ꝛ ordinatis a catholicis certum est q̄ ꝓficiunt: qz cum potestas conficiendi fundetur in charactere impressio per sacramentum: super qō papa nihil potest: eque conficit hereticus sicut catholicus: dum tamen nō mutet formaz neqz māz. ¶ Quarta ꝯclusio est. q̄ suspensus ꝛ excoicatus licz 4^a q^o
non habeat executionē clauiū iurisditionis: habet tamen executionem clauiuz ordinis. Unde conficere potest: sed absoluere non potest: quia absolutio requirit characterez hinc ꝛ subiectionem inde: ꝛ sic vtranqz clauez siue potestatem regit: qz sicut papa non pōt impedire hoiem q̄n videat si habet visibile ꝛ potentiaz visiuam nisi amoueat sibi obiectum vel claudat ei oculum. sic non potest impedire quin sacerdos conficiat nisi amoueat sibi materiaz vel p̄rescindat sibi linguam. ¶ Quinta conclusio est. q̄ si est 5^a q^o
degradatus vel symoniacus in ordine q̄ etiam conficit: qz licet iste habeat characterem vitiosum: ita q̄ non licet ei celebrare: exquo tamen habet sacramentum absolute siue ordinem quantum ad posse absolute: posset conficere degradatus: brachio seculari expositus: in scala existens ad suspendium: si materiam haberet: quia manente tota causa manet totus effectus,

Quantum ad tertium. Sciendum q̄ istis non obstantibus: melius valet missam boni sacerdotis q̄ mali: ꝛ melius est audienti: ꝛ melius est ei pro quo dicitur: qz licet sit idem sacrm: ꝛ ex ope opato equalis sit valor. tamē qz missa non dicit solum sacrm: sed includit omnia que procedūt ab exordio confessionis vsq̄ in finez gratiarum actionis: vel saltem ab introitu misse vbi sunt multe conclusiones: ꝛ deus peccatores nō audit sz iustos. inde est q̄ ex opere operante plus valet missa boni q̄z mali sacerdotis. Dico aūtē opus operās: persone: nō ecclesie: qz exquo sacerdos malus nō est ab ecclesia p̄cisius eque gerit personaz ecclesie celebrādo bonus sicut malus. Unde ex parte meriti eccl'ie est ēt equalis valoris.

Circa quartum. s. circa id quod arguitur sunt sex ꝯclusiones. ¶ ℙrima q̄ solus sacerdos est dispensa- p^a q^o
tor huius sacramenti: sicut ꝛ celebrator. Nullus. n. iferior sacerdote habet ex officio aliquod sacramentuz mīstrare. Diaconus autem ex officio partem eucharistie hz dare. s. sanguiem: sicut beatus Laurenti^s dixit. Cui commisisti dominici sanguis dispēsationem. non autem corpus: quia sāguis mediāte calice sacrato dispēsatur. Unde non oportet manus dispensantes esse sacratas. Corpus autem cum dispensatur dispensatur immediate manibus contrectantibus. Unde ab illo solo debet dispensari cuius digiti sunt sacrati: ꝛ manus. s. sacerdotis: qui etiam non ōbet tangere nisi duob^s digitis sacratis. ¶ Scōa ꝯclo ē. q̄ eadē rōe ife- z^a q^o
rior dyacono vasa sacra non hz tāgere q̄ī in eis est corpus ꝛ sanguis domini: quia dyaconi est sāguinē dñi dispēsare ꝛ corp^s ad sacerdotē deferre. Q̄ñ aūt non ē in eis corpus aut

sanguis subdiaconus tãgit ministrans: qz ꝛ tangit quando ordinaꝫ. vasa aũt reliquiaꝝ ꝛ hꝺ: accoliti: nõ alij. Nec accolitoꝝ ẽ tangere calicem consecratum: nec laicoꝝ vasa reliquiaꝝ: siue reliqas portare: q̃tũcũq; sint nobiles: nec etiã in choro stare: cũ etiã Ambro. ip̃eratorẽ ide expelleret: qꝺ mõ nullus facit. De istis hr̃. xi. di. c. Sacer. ꝛ. c. Nõ oz. ꝛ. c. 5ª 2º sequẽti. licite. ꝛ di. 24. nullus. ¶ Tertia ꝑ est. q; ꝓpter necessitatẽ pr̃sbytero infirmo: ꝛ nõ valẽte: vel ẽt absente: licet dyacono infirmo eucharistiã portare: non aũt inferioribus: cuius tamẽ ꝓtrariũ legiꝫ in ecclĩastica hystoria. 6. vel. 36. ca. de Serapione: q; mozies misit pueꝝ ad sacerdotẽ petẽs viaticuꝫ. ꝛ ille qui infirmus erat: partem eucharistie misit ei per eũdẽ puerum. Nec est verisimile q; ille puer fuerit diaconus. Sed nõ qõ fit Rome: sed qõ fieri debet spectandũ est. ¶ Quarta cõclusio ẽ. q; licet layco non liceat corp9 4ª 2º xpi dispẽsare: licet tamen inuẽtũ cleuare reuerẽter: vt ad locũ debitũ per sacerdotẽ portet̃: licet nõ habeat man9 sacratas: qz hoc nõ est ad consecrãdum vel dispẽsandũ. sꝫ ad custodiẽdum. Illa aũt quibus fm legem cõem tãgitur cõsecrandũ vel dispensandũ debent esse cõsecrata: vel benedicta. vt corporale: ꝛ calix. Non sic autẽ pixis: in qua est in 5ª 2º tabernaculo reseruãdum. ¶ Quinta conclusio est ꝺ hereticis: scismaticis excomunicatis: ꝛ ceteris ab ecclesia precisis. Et de hereticis est regula generalis q; siue sint publici siue occulti ab eis non ẽ eucharistia recipienda: nec alia ecclesiastica sacra. imo melius ẽ mozi q̃ ꝺ manu heretici eucharistiã recipe: ẽt i morte. 24. q. 2. Lepit. vbi Ermigilduz regez martyrem facit Greg. qz in festo pasce maluit securi iterire q̃ mãdato patris ꝺ manu arriani episcopi eucharistiam suscipere. Sed qz occulte excõmunicatus ꝛ multo magis occulte simoniacus non debet vitari publice: sed tantũ occulte. extra. de sent. excom. cum nõ ab homine. iõ intelligendum ẽ q; ab istis nõ debent talia recipi occulte: nec ẽt publice si sit manifestum: vel ẽt si occultũ: ꝺũ tamẽ 6ª 2º sine ꝓditõe occulti possint talia omitti. ¶ Sexta ꝑ est. q; de criminib9 est distinguendũ: qz si est fornicarius vel simoniacus nõ in ordine occult9 vel notori9 vel si ẽ irretit9 quocunq; alio crimine occulto vel publico: ꝺuz tñ non fit irregularis: q; per ꝺõs est suspẽsus: sicut homicida: ab oĩ inq̃ta licet: recipe eucharistiã: ꝛ missam audire. Sed si ẽ fornicarius notozius per ꝓfessionẽ in iure: aut sententiã ꝛ facti euidentiã: nõ licet talis missã audire: nec per ꝺõs ab eo sacra recipere publice vel occulte. Si aũt nõ ẽ notori9 tunc licet. Et idẽ est de symoniaco nõ in ordine. Symoniac9 vo in ordine est suspẽsus quo ad se ꝛ quo ad alios: sicut et excõicatus maiozi excõicatiõe. Uñ etiam si isti sunt occulti in occulto nõ in publico sunt vitãdi. Sꝫ in oĩbus talib9 si qs in occulto: vt ruboze ad pñiam sacerdoti peccãti incutiat: non recipiẽdo sacra. vel missaꝫ eius non audiendo: si ꝟ ex despectu nõ faciat: ꝟ facit. Et sic itelligunt̃ de cleri. ex co. mi. c. Nra. ꝛ. c. vlti. ¶ Ad argumentũ ꝺõm: q; ois scus est sacerdos ad imolandũ se: nõ xpi corpus ꝓficiendũ.

Ecũdo queritur vtrũ sacerdos teneatur celebrare. Et videtur q; nõ: qz sacrm qõ ẽ de neĉitate põt celebrari sine solẽnitate: quãdo solẽnitas haberi ñ põt: vt baptism9 sine stola ꝛ siñ exorcismo: ꝛ cõfessio p̃ fieri laico: sed missa i nulla necessitate debet celebrari sine cõcurrentib9 q̃ sũt de solennitate: puta vasis: paramentis: ꝛ hꝺ. ergo celebrare nõ est de necessitate. ¶ Contra. cũ layci ꝛ ñ min9 sacerdotes necesse hẽant audire missas aliq̃: ꝛ ꝟ nõ possint facere nisi sacerdotes eas dicerẽt. iq̃r sacerdotes q̃; qz tenẽtur celebrare. ¶ Rº. circa ista qõnẽ septẽ sũt videnda. primo de personis ministrantib9. scõo de tẽpore. tertio de loco. quarto ꝺ altari. quinto de calice. sexto de vestibus. septimo de lumine.

Quantum ad primũ sũt tres conclusiones. ¶ Prima p̃ 2º q; sacerdos tenet̃ celebrare ratione qua sacerdos: licet non teneaꝫ confessionem audire: baptizare: aut sacra alia ministrare: nisi ratione cure vel alteri9 officij: non ratione sacerdotij: quia illud respicit corp9 xpi mysticũ: licet ẽt ipse non teneaꝫ sacerdotiũ recipe: qz ordo est sacramẽtum volũtatis nõ necessitatis. postq̃ tñ recepit tenet̃ celebrare: qz tenet̃ non i vacuũ gratiã dei recipere. Et qui non bene vtit̃ acceptis: indignus est accipiẽdis. Est aũt maxia gra quã sibi deus fecit p manus impositionem pr̃biteri: ꝛ vane ꝺz si non vtit̃ ad finem ad quẽ est. ergo ꝛc. q̃uis ista ratio non sit demratio: qz minozes ordines hñs põt sine mortali ꝺbere cũ corrupta vl̃ vidua. ꝛ sic nõ vtet̃ gratia ordinis sibi facta. Dicit aũt Tho. q; tenet̃ in festis pcipuis ꝛ qbus fideles cõicant. ex̃. de cele. mis. ca. Dolẽtes referimus. vbi reprehendit q; aliqui vir quater in anno celebrant: ꝛ precipit talia corrigi. Unde nisi ter vl̃ pluries celebrẽt puta pascha: pẽthecostẽ. ꝛ natiuitate dñi. ꝛ assumptione beate virginis: ꝛ festo omniũ sãctoꝝ: quando ꝛ mulieres religiose ꝛ cõuersi cõicãt: peccãt: cũ plus deberẽt appropinq̃re ꝺo q̃ alij. ¶ Scõa ꝑ est. de adiuuante: qz ꝺicit 2ª 2º glo. q; debet sp si põt hr̃e ad minus duos assistentes: ꝺ ꝓse. di. i. c. Hoc quoq; statutũ est. qz ꝺicit: ꝺñs vobiscuꝫ: ꝛ orate fratres pl̃aliter. ꝛ pluralis locutio duoꝝ numero est cõtenta ꝛ nõ pauciozib9. Sed in necessitate sufficit vnus solus: sicut etiã ad iungendũ infirmũ debent pl̃es sacerdotes cõuenire si hr̃i pñt. Uñ Jac. vlt. Infirmat̃ qs in vobis: ꝛ Inducat pr̃sbyteros eccl̃ie ꝛc. qꝺ in collegijs seruat̃. Sed si sacerdos nõ possit pl̃es hr̃e: sufficit q; cũ vno clerico iungat. ex̃. de vboꝝ signi. Quesiuit Rº. Sꝫ qz ꝓsuetudo ẽ optima legũ interpres. ꝛ Augu. ꝺicit. Qñ mos erat crimẽ non erat: qz cõis ꝓsuetudo est i missa vnũ assistentẽ sufficere. Iõ hoc sufficit. sicut olim ẽpo celebrãte ꝺbebãt adesse pl̃es sacerdotes q; illo ꝺficiente possent supplere. ꝛ eadẽ rõne de alijs sacerdotibus. 7. q. i. c. illud. ꝛ. c. nihil. Qꝺ qz ꝺria cõsuetudine abrogatũ est: nõ obseruãtes trãsgressiõis reos nõ arguit. 4. di. c. In istis tpalibus. Mulier aũt sacerdoti celebrãti ministrare nõ ꝺz: nõ solũ mãm pparando qõ nec vir facere debet nisi sit subdyaconus. sꝫ nec iuuare i aqua ꝛ talibus. Sed vir ad hoc ꝺz adesse: extra. ꝺ cohabita cleri. c. i. Sed viro iuuãte mulieres a longe in choro rñdere possũt ꝛ sic iuuare: non tñ altari appropinq̃re: nisi offerẽdo vl̃ cõicãdo vt layci. ¶ 3ª ꝑ est. q; pl̃es pñt sil̃ celebrare: ꝛ eandẽ hostiã ꝓsecrare: ꝛ licitũ ẽ vbi hoc est de ꝓsuetudine: extra. de electione: Qz sicut. Sed difficultas de modo videbitur in qõne quarta huius distinctionis. 3ª 2º

Quantũ ad scõm sũt etiam tres ꝛcl̃ones. ¶ Prima p̃ 3ª 2º q; missa debet ꝺ die celebrari: nõ de nocte: qz missa pertinet ad tempus gr̃e: qꝺ p ꝺiem significat̃. Uñ nox preceſſit: ꝺies aũt appropiquauit. Et xps ꝺicit. lux suꝫ mundi. Uñ oĩ die debet missa celebrari i ecclesijs collegiatis: ꝺ cele. mis. ca. Cum creatura vt sit iuge sacrificium agni imaculati: nisi i parasceue: qz nec i triduo mortis: aplĩ celebrauerũt. Et si celebramus in sabbato sãcto: ad noctẽ referr̃. In parasceue aũt sacerdos communicat corpori: nõ sanguini: sed vino perfusionis: qꝺ non fit sanguis ex contactu corpis: sicut dictũ est supra. Illo ergo ꝺie ñ celebrat̃: qz nihil conficit̃. Duabus autem noctib9 licet celebrare. s. natiuitatis dñi: qz media nocte clamoꝝ factus est ab angelis. ecce sponsus venit: ꝛ xps nat9 est tunc. Item i vigilia pasce apud aliquas ecclesias. ¶ Scõa ꝛcl̃o ẽ q; hora prima põt 2ª 2º missa celebrari: qz tũc xps stetit ante presidẽ: ꝛ i auroza qñ lucescit: qz tũc fecerũt consiliũ ꝓtra eũ. vnde ex tẽ vsq; ad sextã vel nonam misse nõ solẽnes possunt celebrari. Hora aũt tertia quãdo spũs sãctus descendit: ꝛ xps liguis crucifixus ẽ: ꝛ sexta quãdo manibus crucifixus est: ꝛ nona in ieiunijs: in ordinibus. ꝛ i quadragesima solẽnis missa debꝫ

celebrari. Nō dz āt dici missa nisi ab eo q dixit matutinas: cū B bēat ꝯsuetudo ecclie gnālis: licz possit ante audiri: z B nisi i ꝑma missa natalis: q̄ de ꝯsuetudie dr̄ añ laudes. Si mil'r nō dz dici ante ꝑmā: nisi qñ ꝯsuetudo ē vel gnālis: vt i scōa missa natalis: vel spālis sicut i gbusdaz monasterys dr̄ missa matutinal' añ ꝑmā. Et qñ z vbi mos erat crimē ñ erat. cū legati īuenerīt tales ꝯsuetudies nec reꝓbauerīt.

3ª ¶ Tertia ꝓ ē de dispensatōe circa hoc q̄ cardiales aln ex dispēsatōe pape celebrāt añ diē. Et sic dic̄ glo. de ꝑuileg. c. vlt. lib°. 6. Epi itinerātes ante diē pñt celebrare: ne i via impediāt. Silr ꝓ cōicando infirmo si alr viaticū nō bēatur vr̄ eē bōa cā. Qui āt credit añ diē eē cū ñ sit cū i talib° hō sepe decipiat aut credit nō eē meridiē cū sit q̄uis ex vna parte videat accusari q̄ se discrimini exponit: ex alia tñ si deuotio exposcit z alr̄ missaz celebrare nō ꝑt vel hēre: excusāt: q̄ nō pax deest q̄si nihil deeē vr̄. z. phy. Dies āt artificial' itelligit q̄ īcipit i fine noctis. Sz ieiuniū cōꝓhendit diez nāle a media nocte īchoando. Abstinētia āt a missa ꝑ potionē diē nāle ꝯplectit: īchoādo ab hora q̄ ꝯtigerit: vt ꝑ 24. horas abstineat: siue ꝯtigerit añ mediā noctē siue post: q̄ i tāto tpe nā deordiata reordinat: qō ibi ꝯsiderat: z nō i ieiunio: q̄ si pax añ mediā noctē comedisset i ꝑncipio diei celebrare possz q̄uis pax distarz. Si āt statī post mediā noctē comedisset nō posset ēt post nonā celebrare.

ꝑª ¶ Circa 3ᵐ. sūt sil'r tres ꝯnes. ¶ Prīa. q̄ nō licet celebrare nisi i ecclīa ꝯsecrata. nisi de licentia epi vel supioris: aut i necitate. Sz i nulla necitate licz in naui i mari vel sup fluuiū celebrare: vbi ꝑhabil'r de effusione sanguis timet ꝑ agitationē nauis. Sz non hentib° ecclīas licz poti° celebrare sub diuo: aut i domib° ꝑuat': dū tñ nēcia alia bēant: añq̄ missaz ꝑdere: q̄ñ nō ꝑt licentia peti ab epo. In tali. n. necitate dat papa licētiā. Et q̄dē vbi sunt ecclie ꝯsecrate desticte i capellis i itinere sub diuo: aut in tētioribus licet: de ꝯsecra. di. i. c. Lōcedimus z. c. seq̄nti. In exercitu ēt xp̄iāo idē fiēdū: maxīe q̄ cōicare debēt gb° ꝑiculū mortis iminet. Sz a ꝑncip° si ꝯmode ꝑt licētia ab epo petēda est. Nūq̄. n. sine necitate ex̄ ecclīaz celebrare lz: nisi epūs ꝑmi serit: de ꝯsecra. di. i. c. Missaz. In capell'āt ꝑuatis licz orare: sz nō celebrare: nisi epo ꝯcedente: de ꝯsecra. di. i. c. Unicuiq̄. Uñ ꝑz q̄ nō licz i aula: i camera: in ifirmaria altaria erigere z celebrare: nisi epo cōcedente. ¶ Pñt āt ꝑdicatores z minores ꝑuilegiū ybicūq̄ fuerīt sup altare viaticuz celebrare. Uñ z sine licētia epi possunt. Alīs illō ꝑuilegiuz nihil oparet: cū epūs possit hoc cuilibz ꝯcedere: ex̄ de ꝑuilegi. In bis. Et ē argumētū q̄ si hēnt ꝑuilegiū audiēdi confessiōis q̄ itelligit sine licētia curatoz z dyocesanoz. Alīs nihil oparet clausula vl' ꝑuilegiū. Pñt igit i ifirmaria cōi z i cameris ꝑuatis ifirmoz altaria erigere ad libitū. Item exēpti nō debēt oratoria facere in locis exēptis vel nō exēptis sine licētia epoz. Et in talib° sine licētia factis non dz celebrari: nisi habeāt sup B ꝑuilegiū spāle: de ꝑuileg. c. Auctoritate. li. 6.

z⁴ ¶ Scōa ꝓ est. Qr̄ nō dz celebrari i ecclīa ꝯsecrata si sit destructa īcēdio vel ruia: nisi fuerit iterꝝ ꝯsecrata: supple nisi i casu i quo ēt liceret sub diuo vel i loco non ꝯsecrato. Sic. n. q̄ñ dubiū ē an sit cōsecrata dz ꝯsecrari sic q̄ñ certū ē q̄ fuit ꝯsecrata sz tñ nūc ē destructa ita q̄ ꝑncipales ei° ꝑtes nō manēt. puta parietes vel illis manēt̄ib° ligneis edificys destructis z tabl'a altaris mota vl' enormiter fracta recōsecrāda ē: de ꝯsecra. eccl'ie vl' alt. c. Ligneis: q̄ ꝯsecratio oī die fieri ꝑt exceptō pasceue: q̄ñ celebrari nō ꝑt: q̄ ꝑt fieri cū missa fieri ꝑt. Et qō oī die missa fieri possit ꝑz. e. c. Q̄ñ āt solū altare destructū ē nō parietes vel tectū illō solū ꝯsecrādū ē: nō eccl'ia. e. tī. c. i Qr̄ in dubys.

3ª ¶ Tertia ꝓ ē. q̄ nō dz celebrari i ecclīa īterdicta vel poluta q̄uscūq̄ sit recōciliata: siue sit ꝯsecrata vt. c. c. Proposuisti de ecclesia bti Jac. q̄ cōsecrata erat siue nō vt. e. t. c. vlti. vbi exꝑsse logt̄ de nō ꝯsecrata. Et tñ ꝓp hoc multi dimittunt ecclīas suas nō ꝯsecrari q̄ ibi freq̄nter brige ꝯtigūt z sanguis effusiōes: putātes nō īdigere reconciliatōe: q̄ graue eēt eis totiēs epūz ꝓcurare. Sz i oib° ꝑdcis casib° gb° nō licz i ecclīa celebrare vel ex̄ nunc̄ incurrīt irregularitas: nisi q̄ñ celebrāt scienter i ecclesia īterdicta: q̄ de alys nō ē expressum extra de seten. excō. lib°. sexto.

Circa 4ᵐ sūt ēt teres ꝯnes. ¶ Prīa. q̄ altare dz eē de lapide. de q̄ fuit xp̄i sepulcrū. de ꝯse. di. i. c. altaria. ꝑª ꝓ ²gdē añ Silueſtr lignea erāt: vt portari posset: pp ꝓsequutōes. vñ z altare lateranēse dr̄ eē ligneū. Sz Silue. statuit q̄ lapideū sit illō altare sup q̄ō ꝯsecrāt: z sup q̄ō i mediate celebrāt: sīue sit portatile siue īmobile. Nā altare pōtatile lapideū eē dz. Aptari vo dz capsule aly imobiliter: q̄ ꝑt eē idifferēter de lapide vel de ligno vl' de alia mā solida. Et dz cauere q̄ celebrat q̄ sit tāta lōgitudo z latitudo lapidis itra capsulā q̄ itra ea possit capi pes calicis z hostia ꝯsecrāda: vl' q̄ i cōficiēdo cū tenet māib° panē vel calicē sup lapidez teneat: vt sic sup lapidē cōficiat. Sz altare sup q̄ō ponit portatile altare ñ refert vtz sit ligneū vl' lapideū: vtz mēsa boltiuz vel fenestra. ¶ Scōa ꝓ ē de recōseruatōe: q̄ sic altare im- z²ª ꝓ mobile q̄ñ tabula ē total'r mota a sua sede vel sine motiōe ē enormiter fracta sic q̄ fixura a sūmo vsq̄ deorsuz ꝑtigat dz reconsecrari sic altare portatile: si ē āmotū a capsula total'r: aut si ñ ē motū lz ē ꝯfractū enormiter. Ar. ex̄ ō ꝯse. eccle. c. i. z. c. Qr̄ i dubys. Si āt nō sit fractū nec āmotū lz cōglutiatio sit dissoluta ita vt facile possit āmoueri nō dz recōsecrari. Ur̄ āt q̄ sic̄ destructio soli° altaris nō tollit cōsecratōez ecclie. sic nec ep̄s. Ar. de ꝯse. c. i. lz ñ sit sil'e: q̄ ecclīa ꝑtinet altare. Sz ex alia ꝑte vr̄ ꝑncipalioz ꝯsecratio altāis i q̄ epūs ñ ꝑt dispēsare: q̄z ꝯsecra° ecclie i q̄ epūs dispēsat:: q̄ō licētia epi licz celebrare i ecclīa nō ꝯsecrata: nō āt sup altare nō ꝯsecratū. ¶ Zª ꝓ ē. q̄ sup altare i q̄ epūs missaz celebra- 3ª ꝓ uit illo die null's alr̄ celebrare dz iferioz. de ꝯse. di. 2. c. vlt. nisi epūs deficiat. 7. q. i. Nihil: vel nisi nēcitas vrgeat: puta q̄ collegiū tenet ad missaz de die officiādo eccl'iam z ipse epūs forte celebrauit ō mōtuis: vl' de festo: vl' nisi de licētia eiusdē epi: q̄ ꝑt renūciare ei q̄ō i fauorē suū itroductū ē.

Circa 5ᵐ sunt sil'r tres ꝯnes. ¶ Prīa de calicis mā: q̄ ꝑª ꝓ licz oli fuerit ligneus vel vitre° nūc tñ nō dz eē nec de ere nec de auricalco aut cupro aut plūbo: q̄ ista ꝑ eruginē vomitū ꝓuocāt: nec de ligno ēt ꝑ poros: ne subintrarz sanguis: nec de vitro: ꝑ fragilitatē. de ꝯse. di. 1. c. Vasa: z seq̄nti: nec de lapide: ꝑ ineptitudinē. ibidē de ꝯsecratione. Tñ i ill' capl'is nō ꝓhibet ex̄ꝑsse de lapide: nec ō plūbo: nec de cupro. Sz q̄ i. c. z. Calix dñi dr̄: q̄ taz calix q̄z patēa dz eē de auro vl' de argēto vl' saltē de stāno oēz aliā materiā. ꝓbibere vr̄. ¶ z² ꝓ ē de ꝯsecratiōe calicis: q̄ debent z² ꝓ ista eē ꝯsecrata z puncta chrismate: in q̄ nec epo licitū ē dispēsare: q̄ sic ordiauit Silueſter ꝑꝑ: de sacra. vn. c. i. Nec licet iferioi dispēsare. Si autez sit ꝯflat° z i massaz redact° total'r z itez fiat itez bñdici neēe est. Nā si modica ps pedis aut sciphi refectōe idiget sine for' ꝑncipal'i āmotōe ꝯsecrat° manet. Si āt vt i gbusdaz solet sciphus a pede ex toto sepat° ē lz fract° nō sit. vt puta q̄ iūctura tornatil'i ē ꝯsecratōe idiget: sic̄ altare a q̄ tabula ē āmota: q̄ nec pes sine sciphο nec sciph° sine pede ꝯsecrari ꝑt. ¶ Zª ꝓ ē. q̄ sacerdo- 3ª ꝓ tib° soleniter celebrātib° ñ licz p se ipsos tollere calicē: nisi ꝑus p dyaconos porrigat. 93. di. Diacon°. qō ē monitio bonestatis nō ꝓceptū necessitatis.

Circa 6ᵐ sunt q̄ttor ꝯnes. ¶ Prīa q̄ pale altaris q̄ ad ꝑª ꝓ min° debēt eē due q̄r ñdēt liteamībus gb° ꝑuolutuz fuit cor ꝑ° dñi Jesu q̄ pl'r noiant z corpale debēt eē de lino simplici: nō de fico vl' pāno tīcto: q̄ i syndone simplici z sudario z liteamīb° lieis fuit xp̄s sepl't°: z pl's ē h̄ i significādo q̄z pān° seric°: licz ille pl's valeret i foro: q̄ sic̄ linū multis

tūsiōb⁹ ad candorē ꝓducīt sic corp⁹ xp̄i p passionez ad im-
z^a ♀ mortalitatē. ¶ z^a ♀ ē. q̄ missa sine sacratis vestib⁹ non dz
celebrari: de ꝯse. di. i. Uestimēta: spāl'r sine manipulo ⁊ sto
la: de ꝯse. di. zz. Eccl'astica. Et idē ē de alba amictu ⁊ singu
lo ⁊ casula: qz ista sex benedicūt. Uñ vī de necitate p̄cepti:
nō sic ād de camisia q̄ nō bñdicaī. Uideī ād q̄ ō lōgo māi
pulo liceat facere stolā: ⁊ e♀ de pua stola manipulū: vl' cin
gulū: qz oīa h̄ vna bñdictōe ꝯsecrāt. Et qñ ē casula duplı-
cata cū possit eē simpla sup quālz ptē fit bñdictio. Uñ ⁊ in
celebrādo verti p̄t: vt ps nigra suppōaī p defunctis: pars
alia p viuis. Propter qō si vna ps āmoueaī alia remanet
3^a ♀ bñdcā: ⁊ licz cū ea celebrare. Silr de stola duppla. ¶ 3^a ♀
ē. q̄ qñ vestimēta reparāt pp pauptatē vī distingendū: qz
aut tāta ps āmota fuit q̄ sine illa non bñdiceret nec cele-
brareī vt tota manica vel ps supioz ⁊ tunc desinit esse bñ-
dicta: ⁊ appositōe noue nō fit bñdicta: cū bñdictio nō fiat
sine vbis: nec nisi ab epo. Si ād modica ptic'la c⁹ defectus
nec bñdictionē nec celebrationē impediret. tūc licz celebra
re. ¶ Cōtra B tñ vī q̄ imo idistincte p glo. ex̄ ō ꝯse. ecc. c.
Oz in dubys. dic̄ sup illud. Nō negam⁹ qn oleū nō ꝯsecratū
possit oleo ꝯsecrato ꝯmisceri. dic̄ glo. arg^m ē q̄ i reficiēdis
pamētis vel sacris vestib⁹ nō sacrū filū ⁊ pānū sacro lz ap
poni. Nec ē op⁹ noua ꝯsecratōe. ¶ Sz boc nō ē sil'e: qz qñ
oleū admisceī oleo vel aq̄ aq̄ liq̄ p̄existens nō desierat eē
sacer: vel bñdict⁹: ⁊ talia ꝯtiguitate fiūt ꝯtinua: ⁊ fiūt vnū.
Uñ maxīe si id qō apponīt ē min⁹ fit totū ꝯsecratū oleuz:
⁊ aq̄ bñdcā. Sz pānus addit⁹ pāno nō facit vnū nisi colli-
gatiōe. ¶ Et p̄. iaz p̄m⁹ desierat eē bñdictus: pp qō apposi
tio ñ bñdci nō bñdic̄ illū q̄ desierat eē bñdict⁹: cū bñdictio
nō fiat sine vbis. Uñ si antecz̄ āmoueaī illa ps supsuereī
noua tūc nūq̄ desisz eē bñdcā: ⁊ postea ea āmota remane
ret integra: ⁊ vna vnitate tali q̄ nauis dī vna p tabl'as reno
4^a ♀ uata. ¶ 4^a ♀ ē. q̄ taz oratoria q̄z vtēsilia vestes ⁊ oīa para
mēta altaris debēt eē mūda: qz p̄p dic̄. Precipim⁹ mūda ⁊
nitida ꝯseruari: cū nimis absurdū sit i dīnis reb⁹ sordes ne
gligere: q̄s dedecz ēt i pbāis: de custodia eucharistie. c. i.

p^a ♀ **Circa** 7^m sūt tres breues ♀nes. ¶ Pria q̄ eucharistia
dz ferri ad ifirmū añ pect⁹ reuerēter: sp lumie
precedēte. Est. n. candor lucis eterne: de cele. mis. c. Sane.
z^a ♀ ¶ z^a ♀ ē. q̄ nūq̄ dz celebrari sine lumie. Uñ depōit⁹ fuit
3^a ♀ sacerdos q̄ sine igne celebrabat: de cele. mis. c. ylti. ¶ 3^a ♀
ē. q̄ eucharistia dz seruari i loco honesto: ⁊ mūdo: ⁊ firmiter
clauso: ⁊ ēt cū lumie lāpadis: vel cere: licz istud nō sic expri
maī sic alia: de custodia eucharistie. c. i. Sz sic dū ꝯsecraī
⁊ portaī dz adeē lumen: ita ⁊ vbi ꝯseruaī: cū vbiq̄ sit can
dor lucis eterne. ¶ Argumētū. i opp^m solutū ē. Qō. III.

Ertio q̄rīt ō hereticis: vt z sint exterminā
di. Et vī q̄ nō. Sicut. n. illi erāt circa nouū
testamētū sic iudei circa vetus: ⁊ saracēi cir
ca vtrūq̄: sz iudei nō debēt extermiarī: ꝛm
illō. ps. Ne occidas eos: ne qñ obliuiscāt
ppli mei: sil'r nec saraceni: q̄ i m'ltis regnis
xp̄iānitatis cū suis ritib⁹ tolerāt: igr nec he-
retici. ¶ Cōtra. oīs heretic⁹ ē scismatic⁹: ⁊ apostata a fide:
sz scismatici tāq̄z ifructuosi palmites succidēdi sunt: de scis
maticis. c. z. li° sexto: ⁊ apostate a fide ꝛm leges capite ple
ctēdi sūt: igr ⁊ heretici. ¶ R°. circa istā qōnē gnq̄ videda
sūt: p̄o de hereticis: z° de scismaticis: 3° de apostatis: 4° de iu-
p^a ♀ **Quantū** deis: 5° de saracenis.
ad p̄mū sūt nouē ♀nes. ¶ Pria. qd ē hereti
cus: ⁊ vñ dicaī. Dr. n. heretic⁹ ab herendo: ⁊ heresis ē secta
vl' diuisio ⁊ a phereſi. qō ē electio. Uñ qñ ex electōe: ⁊ nō ex
simplici ignorātia qs diuidit se a fide catho^ca i q̄cūq̄ arti-
c'o quē explicite teneī scire vl' alio p eccl'iaz declarato cū
ptinacia ipse ē heretic⁹ ve. Dico āt p eccl'iaz vniuersalē vl'
romanā: qz ad pticl'arē eccl'iā nō ptīet ō fide vl'r iudicare:
eī de bap^o. c. Maiores. Uñ dicēs ꝫ artic'os vni⁹ epi excōi
catōez p̄t icurrere sz nō heresiz. Utz aligs exēpt⁹ vel etiā z^a ♀
eī dioceſiz pp B ēt excōicatōez icurrat dubiū ē. ¶ z^a ♀ ē.
Oz heretic⁹ iterp̄tratie ē q̄ p ꝯtumacia vel fautoria i cā be
resis p ānū excōicat⁹ extitit: eī de hereticis. c. Ex cōtuma
cia lib⁹. 6. ⁊ q̄ pbabl'r suspect⁹ ifra ānū nō se purgauit ⁊ ml'
ta h̄z. ¶ 3^a ♀ ē. q̄ pena hētici q̄ māifeste i heresi deph̄ēsus
3^a ♀ ēnisi mor arbitrio ecclie satisfaciat si sit layc⁹ statī: si sit cle
ricus p̄us a suis ordīb⁹ degradat⁹ debēt exponi iusticie se-
culari: aīaduersiōe debita puniēdi: ne ouis morbida infici
at totū gregē: ex̄. e. Ad abolēdā. Dicūt ād i heresi deph̄ēdi
tripl'r. s. p facti euidētiā si publice dogmatiçauit vel al's i
actu heresis fuit capt⁹. Scdo si legitīe p testes vel īstrumē
ta ē ꝯuict⁹: 3° si corā iudice spōte ē ꝯfessus. Nā i tormentis
aut metu tormētoz extorta ꝯffessio suspicionē fac: nō ple-
nā fidē. Si ād heretici penitēt ppetuo sūt murādi: de here
ticis. c. vlt. ⁊ magis religiosi q̄z aly: de hereticis. Acusat⁹ li°
sexto. lz misericorditer possit cū eis miti⁹ agi. Doc āt itelli
gēdū ē de hereticis relapsis. ¶ 4^a ♀ ē. q̄ illi q̄ sunt relapsi 4^a ♀
statī sine audiētia exponēdi sūt iusticie seculari. Si tñ sunt
clerici p̄us sūt degradādi. Sz si penitēt ⁊ absolui petūt nō
sūt eis negāda pnie ⁊ eucharistie sacra: qz eccl'ia nō claudit
gremiū redeūti: ex̄. eo. Sup eo. li° sexto. ¶ 5^a ♀ ē. q̄ relapsi 5^a ♀
dicūt q̄ p⁹ abiuratā heresiz ⁊ recōciliationē eccl'ie solēnez
reīcidūt i p̄mā heresiz vel aliā quācūq̄z. Si ād p⁹ p̄uatā pe
nitētiā añ publicā reīcideret relapsi nō eēnt q̄ ad fozⁱ p̄tē
tiosuz. Et sic itelligēdū ē illud cap^m. Accusat⁹ i p̄n°. ¶ 6^a ♀ 6^a ♀
ē. q̄ relapsi iterp̄tatiue sūt q̄ post abiuratā heresiz vt p̄us
fauorē quēcūq̄z hereticis ip̄ēdūt. Et qz fauorē nō solū fa-
cto sz vbo q̄ p̄us ꝯfessus ē de se vl' de alio. si postea negat ō
se vel de alio asserēs aliū bonū vī relapsus. ar. Illi⁹. ℌ. q̄q̄z
. c. Accusat⁹. ar. ꝫ de p̄sum. c. lris. vbi ille q̄ p̄us ꝯfessus fue-
rat se ⁊ frēz suū eē hēticū ⁊ postea de heresi purgauit frēm
suspect⁹ gdē ex B de heresi vehemēter hētur: ⁊ p ꝛñs ō re
lapsu. Nō tñ vl't eū pp̄ ex p̄sumptōib⁹ ꝯdēnare. Et p̄t dici
q̄ illud fuit añ abiurationē licz post ꝯfessionē: vel ita erat
iure antiq̄. Sz iure nouo reputareī iuris fictiōe relapsus.
¶ 7^a ♀ ē q̄. credētes sūt q̄ licz nulli heresi explicite adhe 7^a ♀
reāt tñ credūt hēticos eē bonos boies: ⁊ hēre bonā fidē: si
cut sūt apō nos simplices nō bñtes fidē explicitā: sic̄ gdaz
hereticulus capt⁹ cū vno heretico pfecto iterogatus dice
bat. Uolo mori i fide dñi Hulicl'ini lātery. Sic. n. vocaba
tur ille pfect⁹. Iste aligs erat credēs ꝑprie: habēs pfidiaz
eoz iplicitaz nō explicitaz. ¶ Defensatores āt sunt q̄ pso
nā defendūt: vt aduocati p̄stando patrociniū: vel tabellio
nes faciēdo īstrumēta: vl' iuuātes i causa. ¶ Qui āt ñ pso
nā sz heresiz defendit heresiarcha ē. ¶ Receptatores vo
sunt q̄ i domo vel terra sua eos recipiunt: semel vl' plries:
publice vel p̄iuate. ¶ Fautores aūt sunt q̄ aliq̄ñ fauent
facto: mittēdo alimoniā vel h̄z: vel aliq̄ñ vbo: vt dicendo
isti sunt bōi boies: iuste agit ꝫ eos: ⁊ ingsitores iponūt eis
maligne ꝯficta: ⁊ h̄z. Item omissione quando qui poteſta-
te fūgit i capiēdo ⁊ alys nō fauent ingsitoz⁹ sicut debēt:
qz qui non est mecū contra me ē. ¶ 8^a ♀ est. q̄ omnes isti 8^a ♀
sunt excōmunicati ipso facto sicut heretici: quod intelligē
dum est dz tamē vicium suum aliquo actu exteriori pro-
dāt: publice vel occulte. Aliter pro solo actu interiori lz sit
perfecte hereticus quo ad deum nō tamen excōmunica-
tus est quo ad ecclesiam: que videt illa que foris parent.
Sed p actu exteriori lz occulto bene icurrit homo penam
iuris i generali platam. Qui vo in potestate existēs omit
tit facere quod debet licet nihil exterius agat incurrit: qz
ad idem iudiciū ptinet habitus ⁊ p̄uatio. ¶ 9^a ♀ est q̄ bo- 9^a ♀
na hereticoz confiscant exheredatis filys: extra. ea. Uer
gentis. Sed confiscationis exequutio seu bonorum occu-
patio differt quousq̄z sententia ecclesie sint tāq̄z heretici

ꝺdemnati.c. Lũ ffz. lib.6.Et filꝫ coꝝ vsqz ad secundã gnã tionẽ ad bñficia eccl'iastica nõ ꝓmouẽt si i heresi decesserunt.Filꝫ ãt ꝓ lineã maternã vsqz ad ꝑ^am tñ gnãtionẽ puniunt.c.Statutũ Felicis. lib^o sexto.Et bñficia ad eoꝝ pces collata vacant:extra.e.c.ꝫ.lib^o sexto.

p^a ꝑ Quãtuz ad z^m sunt due ꝑnes. ¶ Pria ꝙ scismaticus ꝓprie ẽ ꝙ ab vnitate toti^s ecclie se diuidit:vl' ꝙ ab obedientia romane ecclie se subtrahit totalr.Qui vo i vno articulo nõ obedit nõ ꝓp hoc statim scismatic^s reputaf:puta si nõ stati dimittit adultrerã:vel hs.Qui ãt dic ꝓpe nõ eẽ obediẽdũ z ita sentit nõ taz scismatic^s q̃z beretic^s reputaf. ¶ Scõa ꝑ ẽ de pena scismatici q̃ ẽ excõicatio z suspensio ordinatoꝝ ab eis:z annullatio alienationũ factaꝝ ab eis z huiusmodi.

z^a ꝑ Circa z^m sũt tres ꝑnes. ¶ Pria ꝙ triplex ẽ apostasia. Una a fide:scõa a clero:tertia a monasterio.De ꝓma dicẽdũ ẽ.ꝙ lz ois hereticus sit apostata fm qd non tñ simpliciter:lz magis eꝑ ois apostata ẽ hereticus:qz ꝓpe ẽ apostata g ex toto dimittit legẽ xp̃i z fit iude^s: vel saracenus: vl' paganus. Uñ ois pena q̃ debef heretico debef isti:z maioz. Qui vo metu tormentoꝝ nõ cozde lz ozẽ apostatãt mẽtiẽtes ẽt mortalr peccant:qz deũ blasfemant:sicut z illi g cõtra alios metu tormẽtoꝝ mẽtiunt accusando: qõ ẽ pnicios mendaciũ.Silr ẽt g se dicũt falso crimen qõcunqz comisisse:qz se ipsos diffamãt. ¶ Scõa ꝑ ẽ de scõa apostasia q̃ sine peccato eẽ põt. Ubi sciẽdũ ꝙ si bõ transferat se ad actũ oĩno incõpossibilẽ puta ad bigamina statĩ exuif oĩ priuilegio clericali.Silr si i iudicio ꝙuẽtus recusef se rñdere coꝛã iudice ecclĩastico:publice se negãs velle clericalr viuere.Nudaf ẽt oĩ ꝓuilegio clericali:tertio si laycalr se geres admonitus tertio redire nolnerit. Jdez q̃rto si sic agit ꝓpria vt laycus nõ vt clericus.Et de hꝫ dr.is.di. ¶ Tertia ꝑ ẽ de apostasia a religione. ꝙ ipso facto sũt excõicati si habitũ reliq̃erũt:z regrẽdi z recipiẽdi sunt:nisi sit tale crimẽ ꝓp qõ possent expelli:qz cui damus actionẽ multo magis exceptionẽ.Qñ ãt iuiti reducũt icarcerẽt ne fugiãt:sic dic lex:Fui fugitiui pede ãputato debilitãt.Qui ãt spõte redeunt neq̃q̃.Bõa vo i apostasia acgsita sũt mõastery:qõ nõ eos expulit nec recipe recusauit.

p^a ꝑ Quantum ad 4.^m sunt tres ꝑnes. ¶ Pria ꝙ iudei nõ debẽt habere xp̃ianũ mancipiũ:nec seruiẽtẽ: nec nutricẽ ĩ domo:lz possint habere colonũ vel marcẽariũ i agro: nec debẽt habere officiũ vl' potestatẽ sup xp̃ianos: nec cõicare cohabitãdo:comedẽdo: ab eis medicinas recipiẽdo: quoꝝ familiaritas talẽ retributionẽ nob ꝓstat qualẽ musi pera:ffpes i gremio z ignis i sinu suis solẽt hospitib^s exhibere:eꝛ de iudeis.c.z si iudeos. ¶ Scõa ꝑ ẽ.ꝙ ipsi nõ sũt i psonis aut reb^s aut sepulturis molestandi:nisi iuste p publicã ptãtẽ:z sunt pmittẽdi sinagogas ĩ antiquo statu tenere:nõ nouas erigere:sed antiqs reparare:z in suo ritu pdurare:oũ tũ i pasceue nõ exeant:nec hostia aut feneſtras habeãt aptas.Bona vero coꝝ iuste acgsita dñi possunt accipere sicut seruoꝝ suoꝝ:oũ tũ eis victũ z vestitũ reseruẽt q̃ seruis ẽt malis tenẽf:maxie de peculio suo laboze acgsito exhibere.Acgsita vo vsurarie possunt z debẽt eis auferre: nõ ad lucrũ suũ: alꝫ furti sunt ꝓticipes: nec ius acgrũt:qz nemo põt plus iuris i altez trãsferre q̃z ipse habeat:de reiuris.l.Nemo plus iuris.Nec pari rõne possũt ab eis õ talib^s munera recipe:nec ꝓdicatozes sicut ab alys vsurarys: qz nõ ẽ spes ꝙ reducere eos possint ad restitutionẽ.vt sic vtiliter gerãt negociũ creditoꝝ.Sz si ꝓncipes accipiũt vt faciãt qõ illi facere tenẽf bene faciũt:puta vt restituant certis psonis:si ĩueiri possunt.Sin ãt i pios vsus expẽdãt:maxime paupeꝝ:In quo casu maxie si cõitas idigeat ꝓ defensiõe regni tũc soluz põt retinere nõ alr:z hoc maxie si de licẽtia ep̃i ad illã vsuz applicenf.Alr nõ video ꝙ colecte facte sup iudeos g nihil habent nisi de vsuris possint excusari. ¶ Tertia ꝑ ẽ de ꝙuersiõe ipsoꝝ.Ubi ẽ sciẽdũ ꝙ cogi nõ debẽt:nec pñt.Si tũ metu inducti sunt ad fidẽ sũt cogẽdi fidẽ ffuare:z apostatãtes tãq̃z heretici lapsi:ñ relapsi sf cẽsẽdi:exꝛ de hẽticis.c. Lõtra li.6.Lõuersi vo nõ deñt cohãtare iudeis:qz dcm ẽ Loth.Ne stes i oi circa regiõez.Sz z filiꝰ cõis paręti ꝙuerso siue sit pr̃ siue mr̃ ẽ tradẽdus: g rõnis capax nõ ẽ.Alꝫ lib ẽ:i seq̃ndo quẽ vlr:pfidũ.s.vel fidelẽ.Loquersus ãt despici nõ dz:nec i aliq̃ irregularis ẽ:nec vt dñt gdã bonis suis spoliãdũ ẽ:qz mlti hñt fidẽ exosaz qñ ꝙuersi spoliãf g ꝙuersi nõ spoliabãf.Et si qdẽ sunt bona vsuraria nõ sũt spoliãdi nisi vt reddãf:si ãt iuste acgsita: vbi dominus sciẽs baptiçãdo nõ fuit ꝓtestat^s de bonis videf peculiũ pdere vel dõnare:sicut g sciẽter pmittit seruũ ozdiari vel monachari pdit eũ.Nã si nesciuit vel exp̃sse dixit se bõa sua velle hẽre vr̃ q̃ possit eũ sic pri^s suis bõis spoliare qz ꝛuo mãumisso nõ teneꝛ peculiuz dare imo videꝛ q̃ batism^s nõ eximat eos a seruitute chzistiãi:lz a seruitute iu

p^a ꝑ Quãtum dei fm leges: ꝓpter piculũ cohãdi. ad 5^m sunt ẽt tres ꝑnes. ¶ Pria ꝙ sarace nis nõ licz cõicare:sic nec iudeis:nec licz ire ad eos nec cũ eis cõmozari nisi ꝑdicatozib^s spe cõuersiõis:aut nisi lliis g vadũt ad redimẽdũ captiuos:qõ ẽt tpe guerre licitũ ẽ: dũ tñ tũc nihil aliud comerty cuz eis hẽant.Si ãt tpe guerre qõcũq̃ aliud comertiũ cũ eis hñt ẽt sine armis z hs ẽt excõicati sunt.Qui ãt quocũq̃ tpe eis arma vẽdunt mittũt vel tradũt excõicati sũt:z tui capiẽtiũ bõa coꝝ ꝓfiscãtur: g nec absoluꝫ pñt nisi duplũ dent in subsidiũ terre sancte: exꝛ.c.Ad liberãdã. ¶ Scõa ꝑ ẽ.ꝙ nõ deñt hẽre dñiuz sup xp̃ianos:sicut nec iudei:z debẽt hitu distingui.De eo ãt qõ arguiꝛ de ritu eoꝝ certũ ẽ i Aragonia z ĩ Nauara ritus eorũ tolerari a xp̃iãis:nõ minus q̃z iudeoꝝ:q̃uis nõ videaf rõnabile: tũ qz illi.s.iudei nõ sũt ydolatre sicut isti lz vez deũ colũt z ideo meli^s tolerãf. ¶ Tertia ꝑ ẽ.ꝙ illi g terrã xp̃i sanguine ꝓsecratã xp̃ianis z a deo nobis collatã g filꝫ veri Abzahe sumus de lapidib^s suscitati a nobis iuste ab illa hereditate pellũf:z iusto bello occidũf:quicquid sit de alys:sed iudei ꝓpter memoziã xp̃i z ꝓpter reliquias israel reseruanf. ¶ Argumẽtũ. solutũ est. Qõ. IIII.

Uarto q̃rif vtꝝ pres sacerdotes possint eãdẽ hostiã cõsecrare.Et vr̃ ꝙ nõ:qz nõ põt idẽ mobile simul moueri plurib^s motibus eiusdẽ ratõis: sicut fm eãdẽ ptẽ nõ põt vnũ calefactibile simlr calefieri plurib^s calefactõib^s:fz si pres vnã hostiã ꝓsecrarẽt vnũ ꝓsecrabile ꝓsecrareꝛ plurib^s ꝓsecratõib^s:qz eẽnt plures forme:g z̃c. ¶ Lõtra. qz nõ min^s pñt plura agẽtia sup vnũ passiuũ q̃z vnuz sup plura:fz vnus ꝓsecrat pres:vt cõiter curati i pascate:g z̃c. ¶ R^o. circa istã q̃stionẽ sũt duo videda:p^o an pres possint ꝓsecrare vnã hostiã particulariter. Scõo an totaliter.

p^a ꝑ Circa p^a sũt tres opiniones. ¶ Pria.ꝙ nullo modo siue signẽt ptes siue ñ pp duas ratões. Prio.qz suba nõ bz ptes nisi p q̃titatẽ:z si hostia posita iter duos ignes vl' mures hic ide diuisiz cozrũpaf boc ẽ p ptes q̃titatis que simul cozrũpũt.Sz ĩ ꝓsecratiõe suba nõ q̃titas ꝙuertiꝛ.g hꝫ nõ põt fieri a diuersis p partes diuersas. z°qz vnũ nõ fit ml'ta nisi p disionẽ q̃titatis: sed hic nõ ẽ diuiso quãtitatis:g suba panis q̃ erat vna remãet vna:g nõ põt recipe duas ꝓsecrationes:sic nec vna mã duas gnãtões vel cozruptiões simlr. ¶ Sz ꝫ istã opionẽ ẽ.qz licz disio requirat q̃titatẽ q̃ ad pn^m si tñ q̃ ad terminũ:sic cõruptio requirens p termio a quo:non pzo termino ad quem.Non enim de^s põt diuidere nõ q̃tũ:sz bñ põt diuidere q̃tũ i nõ q̃tũ: imo i nõ entia:qz diuidẽdo põt ãnulare vel vtrãq̃ ptẽ vl' alterã.Et qñ nã resoluit mixtũ i q̃ttuoz elemẽta lz distin-

ctio gnãtoꝛ sit ꝑp diuisionẽ ꝯtitatis manentis: tñ diuisio corrupti puta q⁹ h⁹ ps ꝟuertaꝫ ī elemẽtũ istud: illa ī illud nõ ẽ ꝑp ꝯtitatẽ q̃ maneat sz ꝑp illã q̃ corrũpit. Qz. n. ĩuẽit ꝯtũ illud qõ corrũpit iõ ꝑt diuisz corrũpe. Qz ãt corrũpit cũ suba ꝯtitatẽ ℔ ẽ qz alr nõ ꝑt attigere suba. Deus igr̃ q ꝑt ĩmediate attigere suba nõ gdẽ ꝑ diuisionẽ ptiũ q̃ non sũt sz ꝑ mltiplicatõez ꝑt ꝟuertere suba: put stat sub hac pte nõ put sub illa. Et silr q̃ sine corruptione ꝯtitatis albedo vel q̃litas alia ī vna pte corrũpit nõ ꝑt dici q⁹ ps sit corrupta ꝛ ps ĩcorrupta: cuz nõ sit ibi ps nisi ī ꝯtitate. Uñ ꝺdictio ẽ dicere q⁹ suba vel q̃litas nõ hñt ptialitatẽ nisi illã q̃ ẽ ꝯtitas ꝛ illa non tacta dicaꝫ suba vel q̃litas ptita siue in partes manentes siue non manentes. ¶ Nec valet prima ratio que adducebatur: qz sz substãtia non habeat partialitatẽ formalẽ nisi ꝯtitatẽ tñ inꝯtũ substantia pãis stat formalr sub ista pte ꝯtitatis ipsa ẽ distincta situ a suba q̃ stat sub alia pte. Uñ cũ ꝓius attingaꝫ a ꝟuertẽte ꝛ separãte ꝯ desinat eẽ formalr ꝯta: vr̃ q⁹ hoc sufficit ad hoc q⁹ nõ possit parcialiter ꝟuerti. Posset. n. ꝺs retẽta ītegra ꝯtitate ãnullare substãtiã: ꝓout stat sub ista pte ꝛ retinere ꝑt stat sub alla. Et pari ratõe ꝑt ꝟuertere. ¶ Ad zm ꝑt dici q⁹ vnũ ꝑt fieri mlta sine diuisiõe vni⁹ ꝯtitatis ī duas: cũ illa mlta bẽant ꝯtitates distinctas: sicut de suba vnius ignis manẽte ꝯtitate vel ãnullata ꝛ non distincta posset facere duas aq̃s: ꝛ de vno mixto corrupto non diuisio pñt gnãri. 4. elemẽta. Qz si nã ꝑt facere ꝯtitate corrupta nõ diuisa ꝺs posz ℔ facere ꝯtitate ꝛuata ītegra. ¶ Solo aũt q̃ dñt q⁹ diuisio ī ptes manẽtes nõ ẽ sine diuisiõe ꝯtitatis sz ī ptes nõ manẽtes sic nõ valz: qz nihil diuidit realr nec ī manẽtia nec ī non manẽtia nisi ꝯtũ. Et nõ ꝑt de illo fieri ꝟuersio de q̃ nõ ꝑt fieri gnãtio. Uñ si de suba panis ꝯtitate non diuisa nõ ꝑt fieri gnãtio sic q⁹ aligd de suba mãeat sub ꝓma ꝯtitate ꝛ aligd sub noua pari rõne nec ꝟuersio. ¶ Uñ ꝺz ẽ q⁹ nõ ẽ ꝑpe diuisio. Nã vnũ lignũ ꝯditu ẽ ꝯtũ ꝑt diuidi ī duo ligna: ꝛ illud idẽ sepata ꝯtitate posz fieri duo ligna p gnãtionẽ ñ p ꝺisionẽ. Et sic ẽ h: qz sz ꝯtitas corpis ꝟuersũ maneat ītegra ẽ tñ ꝺisa a ꝯtitate copis xꝑi: ī qõ ẽ ꝟuersa. Uñ suba pãis ꝑt stat sub vna pte sue ꝯtitatis ꝟuertẽ ī illud ꝯtũ qõ ẽ corꝓ xꝑi: Et ipsa eadẽ ꝑt stabit sub alia pte ꝯtitat sub eadẽ remãebit. ¶ P. ꝼz q⁹ illi dicũt ad oppom eadẽ ẽ rõ de suba ꝛ q̃litate q̃ ad extẽsionẽ. Uñ cũ ad sensuz appeat q⁹ adhibito igne ad aquã ex vna pte ex illa pte corrũpit frigiditas p calorẽ ꝛ manet adhuc ī pte oppositа ꝯtitate aq̃ nõ diuisa nec corrupta ī pte nec ī toto: sic deꝰ ꝑt subaz ꝓ pte ꝟuertere ꝛ ꝓ pte nõ: ꝯtitate nõ diuisa nec corrupta nec ꝟuersa. Si dicaꝫ. g̃ ẽ alia ps subẽ a pte ꝯtitatis: non segr̃: qz nõ ꝑpe ꝺr q⁹ ps subẽ ꝟuertaꝫ ꝛ ps maneat: Sz vna ꝛ eadẽ suba ꝼm q⁹ substat vni pti ꝯtitatis ꝟuertiꝫ ꝛ ꝼz q⁹ substat alȳ: manet. Sz ī his q̃ sũt actu distincta sic̃ sũt duo ligna diuisa bñ ẽ verꝫ q⁹ bñt alietatẽ ꝛ diuersitatẽ aliã a diuersitate ꝯtitatis: qz illa ptialitas ñ ẽ eẽntialr ꝯtitas: sz ẽ ꝓ ꝯtitatẽ sic̃ ꝓ cãz ī fieri: ꝛ sine q̃ ñ. vñ qñ zm lignũ ꝺidiꝫ due sũt mltiplicatões: sz ẽ vna ꝺisio: ita q⁹ ꝯtitas gdẽ ꝺidiꝫ ꝛ mltipli caꝫ: sz suba gdẽ ꝓ se formalr ꝛ eẽntialr mltiplicaꝫ: sz nõ diuidit: nisi qz ẽ subm ei⁹ qõ diuidiꝫ. ¶ Scda opio ẽ q⁹ non signãdo ptẽ non pñt: ꝛ ℔ ꝑp incertitudinẽ itentionis. Et dato q⁹ ī gnãli diceret glz q⁹ itẽderet medietatẽ ꝟsecrare si nõ signaret quã: qz q̃ rõne taꝫ sacerdos ꝟsecrat hanc medietatẽ puta q̃ ẽ a dextris: eadẽ rõne illã q̃ a sinistris qz sua itẽtio nõ ẽ magis de hac ꝯ de illa sz ẽ absolute ꝺ medietate qz idifferẽter se hz ad hãc ꝛ ad illã: igiꝫ aut eq̃lr vtrũq; ꝟsecrat aut neutrã. Nõ vtrãq; qz tũc ꝟsecraret totã: qõ nõ ꝑt eẽ cũ nõ itendat nisi medietatẽ ꝟsecrare: g̃ neutrã ꝟsecrat: qõ ẽ ꝑpter ꝺefectũ itẽtiõis de mã ꝟsecrãda. Sz si fiat signatio de pte ꝟsecrãda vl̃ sensu vel imaginatione sic dicũt q⁹ possunt: qz oĩa q̃ regrunt ad sacr̃ sũt ibi. s. mã: forma: ꝛ ministri itẽtio. Et tñ valde difficile itelligere qũo sensus iter ptes ꝺtinuas q̃ hñt vnũ terminũ cõez possit distincte signare vnã ptẽ nihil accipiendo de altera. Uerꝫ ẽ q⁹ ī hostia ī q̃ sunt linee ꝛ circl̃s põt signare facilr q⁹ ipe vl̃ ꝟsecrare illõ qõ ẽ ifra circulũ exclusiue ꝛ nihil aliud: ꝛ eꝺ: ꝛ sic erit facile. Et tũc ps ꝺtinua ꝟsecraꝫ. ¶ Tertia opio ẽ q⁹ si sensu nõ signeꝫ dũ tñ itellectu signeꝫ idẽ segr̃: puta si de hostia plana itẽdat ꝟsecrare solã medietatẽ q̃ ẽ ex pte sua ꝛ nõ aliã vl̃ aliud hꝺ. Cũ. n. cecus possit ꝟficere ꝛ videꝫ hostias sup positus alys q̃s nõ videt nihil facit signatio: nec demonstratio ad sensuz: duz tñ sit ī ꝑsentia: qz ꝟcurrũt ibi mã cũ q̃lz pars panis ꝛ vini sit pãis ꝛ vinũ: ꝛ forma ꝛ itẽtio determiata ꝼm itellctm ꝛ si nõ ꝼm sensuz: cũ intẽtio sit actꝰ ptis itellectiue nõ sensitiue. Et ꝯ. uis alias determinatio itellectꝰ sit ꝼm determiationẽ sensus hic tñ nõ ꝺz q⁹ sit signatio certe ptis ꝼz sensuz: qz nõ ꝓ visuz cũ cecus possit ꝟficere: nec ꝓ tactũ: qz sine tactu etiã mãchus ꝟsecrare ꝑt: nec ꝓ imaginationẽ aut aliũ sensuz: qz idiuisibile ꝼz q⁹ hꝺ nõ ẽ sensu ꝓcepti[le]. Illud ãt q̃ ps ꝺtinui ab alia distinguiꝫ ꝼm q⁹ hꝺ ẽ oĩno idiuisibile: sicut linea q̃ ꝼm latitudinẽ ẽ idiuisibil ꝼm q⁹ vnã ptẽ supficiei diuidit ab alia: vñ ꝛc̃. Qõ ãt ꝺr̃ magnitudo eẽ vnũ de sensibilibus cõib⁹. verꝫ ẽ ī ꝯtũ magnitudo ẽ diuisibilis nõ inꝯtũ idiuisibilis. Uñ sufficit signatio ꝼm itellectũ: qz itellectꝰ hꝺ ptẽ idiuisibilẽ apꝛehẽdere ꝑt qõ nõ ꝑt sensus: ideo ꝛc̃.

Circa zm. s. an plꝛes ꝟsecrẽt eandẽ hostiã totã ẽ duplex modꝰ dicẽdi: vnus q⁹ ꝟsecrãt. dato q⁹ nõ simul ꝓferãt: sz vnꝰ post aliũ: q̃ꝛ rõ ẽ qz sacerdos cũ ordiaꝫ ꝟstituiꝫ ī gradu eoꝛ q ī cena accepunt a dño potãtẽ ꝟsecrãdi. Sz aplͥ q accepũt hãc ptãtẽ xꝑo cenãti ꝟcenauerũt: iõ noui ordiati ꝼm ꝟsuetudinẽ q̃rũdã eccl̃iaꝛ eꝑo celebrãti ꝟcelebrãt. Nec ꝓ ℔ iteraꝫ ꝟsecratio sup eadẽ mãz: qz sz diuersis tpib⁹ ꝓferãt vba tñ sic̃ dic̃ Inno. Tertiꝰ intẽtio ꝺz ferri ad idẽ ĩstans ꝟsecratõis: forte ad illud ī quo ꝟsecrat eꝑs. Sz hec opinio a gbꝰdã vr̃ reꝓbari: qz dicunt q⁹ sz aplͥ xꝑo ꝟcenarũt nõ tñ ẽ certũ q⁹ ꝟcelebrauerit. Et iõ nouꝰ ordinati eꝑo cõicanti cõicare debẽt sz nõ ꝟcelebrare. Et ℔ ẽ fere ꝟsuetudo ī oib⁹ eccl̃ys. ¶ Et qõ dicũt q⁹ ꝟsuetudo ẽ ī aligb⁹ q⁹ ꝟcelebrãt ꝺz. q⁹ bñ ẽ ꝟsuetudo q⁹ eꝑo ĩcipiẽte canonẽ misse ꝙ ordinãt ĩcipiũt ꝛ ꝓficiũt totũ cũ eo exceptis vbis ꝟsecratõis: q̃ nõ dicũt. Et sup illis spãlr ĩstruũt. Et cũ ĩ illis vbis ꝟsistat ꝟsecratio ꝟstat q⁹ nõ ꝟsecrẽt cuz eꝑo. Qz si alicubi sit ꝟsuetudo q⁹ dicũt vba ꝟsecratõis: poti⁹ ꝺz dici corruptela vel abusus ꝯ ꝟsuetudo. Cui⁹ rõ ẽ: qz q̃ aligd ẽ omissuz de ptinẽtib⁹ ad ordinationẽ alicui⁹ illud ꝺz supleri añ ꝯ ille exeq̃t officiũ sui ordis: sz ordinatio sacerdotũ nõ ẽ ꝛpleta q̃ fit ꝟsecratio ī missa: imo restãt q̃dã faciẽda. s. manuũ ipositio cũ ꝑscripta for[a] vboꝛ. Accipite igt spiritũ scm̃: g̃ irrõnale ẽ q⁹ sacerdotes simͥ cũ eꝑo sint ꝟcelebrates: cuz nodũ ꝛpleta sit ordinatio eoꝛ. ¶ Et qõ dicũt q⁹ vnꝰ post aliũ ꝑt ꝟsecrare ꝓ eo q⁹ ad ista ꝺs idẽ ꝟsecratiõis ferr̃ intẽtio eoꝛ valdeẽ difficile itelligere: qz intẽtio nõ facit q⁹ vba bẽant suã efficaciã añ ꝯ ꝓferanꝫ: vel postꝯ ꝓlata sũt. Alioqn effectꝰ ꝟsecratõis posset anticipari vl̃ differi ꝼm volũtatẽ sacerdotis: ita q⁹ ꝓferẽs vba ꝟsecrationis ī mane intẽdẽs q⁹ bẽant effm̃ suũ nõ tũc sz circa tertiã: ꝟsecraret circa tertiã virtute vboꝛ ꝓcedẽtiũ: qõ nõ vr̃: g̃ vba ꝟsecratõis bẽnt effm̃ suũ ī ꝓio ĩstãti quo plata sunt. Si g̃ nõ oẽs simͥ vba ꝟsecratõis ꝓferãt g ꝑmus ꝓfert totũ ꝟsecrat: ꝛ seq̃ntes nihil faciũt: sz solũ vba ꝟseratõis iterãt sup mãz ꝟsecrãti. ¶ Jõ ẽ aliꝰ modus. s. q⁹ plꝛes sacerdotes pñt eãdẽ hostiã ꝟsecrare: dũ tñ vba ꝟsecrationis simͥ ꝓferãt: alꝫ nõ: sz ꝑ ꝓferẽs totũ facit: aly nihil: qõ ꝑbaꝫ sic. Cõcurrẽtib⁹ oib⁹ q̃ sũt de necessitate sacrĩ vere ꝓficiꝫ sacr̃m: sed q̃ sacerdos ꝓfert vba ꝟsecrationis tunc cõcurrunt oĩa q̃ sunt de necessitate sacrĩ: g̃ vere ꝟsecrat. Sed q̃ ratione iste consecrat eadẽ ratione ꝛ ille qui simul ꝓfert verba ꝛ simili intẽtõe. Nec sunt due consecrationes sed vna: qz virtus

diuina põt ꝑm suum bñplacitũ aligd vnũ facere ꝑ ministeriũ vni⁹ vel pluriuz. ¶ Sz gcgd sit de hoc tñ reprobatio ꝑme opionis non valeat. Uñ qñ dicit ꝙ nõ ꝯsecrauerunt apli: verꝝ dicit: sz tñ cõicauerũt carni ⁊ sanguini. Et dcñ ẽ eis. Hoc facite ī meã ꝯmemoratione. In c⁹ repñtatione ⁊ cõicant ⁊ cõcelebrant: qz dcñ ẽ eis hoc facite ī meã cõmemoratione. Sz bñ verꝝ ẽ ꝙ istud nullã hz necitatẽ: qz magis repñtaret qõ tunc factũ fuit si tñ ordinarentur ⁊ cõicaret nõ ãt ꝯcelebrarẽt sicut tũc de aplis factũ ẽ q̃s si pls. Nec Tho. iducit hoc ꝑ cã necia: qz tũc eccle hoc faciẽtes peccarẽt: qz debẽt se ꝯformare xpo ī dispensatiõe sacrorꝝ: nisi q̃ ad ea ī gb⁹ ẽ ꝯria rõ ī xpo ⁊ ī nobis: sicut ī celebrãdo post cenã. ¶ Et qõ dicit nõ eẽ ꝯsuetudinẽ magis credẽdũ ẽ Innocẽtio q̃s sibi: q hoc dicit docẽs dirigere itẽtionẽ in dicẽdo vba. Dicit ẽt innocẽti⁹ de officio misse pte. 3. c. 9. Cõsueuerũt pr̃biteri cardiales Romanũ circõstare põtificẽ: ⁊ cũ eo pariter celebrare: Cũq; ꝯsumatũ ẽ sacrificiũ ꝺ manu eius cõionẽ accipe: significãtes aplos q cũ dño pariter discũbẽtes de manu ei⁹ eucharistiã acceperũt. Sz in ℔ verũ dicit ꝙ si residuũ canonis diceret ⁊ sola vba forme omitterent nihil ꝯsecrarẽt: siẽ ẽ de cathecismo ⁊ exorcismo ⁊ alys respectu for⁹ baptis. ¶ Et qõ dicit ꝙ ẽ corruptella qz nõ dz exeq quousq; sua ordinatio sit ꝯpleta: ẽ dicẽdũ ꝙ respectu rit⁹ exeq nõ dz: sz ī casu ⁊ dispensatiue de ꝯsuetudine eccl'e quã romana eccl'ia scit ⁊ dissimil'at: Immo ⁊ innocẽti⁹ papa approbat: ꝙ ex quo caracterẽ sacerdotalẽ recepit ẽt si nihil aliꝺ adderet ꝯficere pt ⁊ dz ī casu ab eccl'ia ꝯcesso. Et sicut celebrat missa ī ꝯsumatõe ꝯsecrationis eccl'ie ⁊ ꝯsũmat dedicatio ī celebratiõe ⁊ terminatiõe misse sic ⁊ hic ꝯsuetudo eccl'ie excusat: ⁊ qñ mos erat crimen nõ erat. Uñ ⁊ si nõ dicat nisi verba consecratõis excusat: si talis ẽ mos illi⁹ eccl'ie a romana eccl'ia scit⁹ ⁊ nõ reprobat⁹. ¶ Et qõ postea dicit ꝙ ipossibile ẽ plures cõsecrare si ī diuersis tpib⁹ vba ꝑferat sine dubio difficile ẽ: qz vt dic intẽtio ꝯsecratõis nõ pt anticipare vel retardare effcm verborũ: gn ī vltio istanti habeat effectuz vel nũq̃. ¶ Sz dõm ꝙ oia q̃ sũt de eẽntia alic⁹ effect⁹ oz simul cõcurrere: sz cũ ꝓncipale agẽs in sacris sit virt⁹ diuina q̃ ex voluntate agit sic sufficit ad verꝝ sacrm ea q̃ aligd agũt ꝯcurrere sicut ꝺs vl't. Qz. ꝙ eccl'ia regit spũ scõ supponimus ꝯsuetudines ab eccl'ia approbatas eẽ cõformas dei voluntati. Qz igit oẽs siml' cõsecrãtes intẽtionẽ suã ordinãt ad horã platiõis ꝓncipalis licz alig ꝑus alig posterius ꝑferat tũc tñ ẽ effectus ex diua ordinatõe: cuius alias fm cursuz cõez intẽtio non posset anticipare nec retardare. Hoc tñ ẽ verꝝ ꝙ ꝓm⁹ qui verba ꝑsert nõ consecrat añ alios si hoc nõ intẽdat. Uñ si hõ ꝑferat verba ꝯsecratõis intẽtione nõ ꝯsecrãdi nihil cõsecrat: ꝙ si ꝑferat intẽtõe non tũc ꝯsecrãdi tũc nõ ꝯsecrat. Sz vbi ẽ vtus q̃ postea ꝯsecratur: Põt dici ꝙ vtus subiue manet ī aere subo vocis q̃ trãsit dei vtute eã ꝯseruãte quo usqz oia sint ꝯpleta. Itẽ siẽ spũs scũs ī ꝓmitia ecclia diuersas formas baptismi ordinauit pp diuersas cãs sic ordiare potuit diuersas formas ī talib⁹ eccl'ys vbi sr̃ tales rit⁹: siẽ alr ꝯsecrãt greci alr nos. In illo igr ritu quo plures ꝯcelebrãt cũ vltim⁹ cõpleuerit oẽs bñt effcm suũ: ita ꝙ taz diu manet ī aere vt⁹ ꝓcedẽs quoscz veniat vtus seqns: non ex intẽtõe dicẽtis solũ: sz ex vtute dei virtutẽ illã ꝑducẽtis ⁊ ꝯseruãtis. Certũ ẽ. n. ꝙ hic oz aligd de ꝯmuni cursu mutari. s. ꝙ verba bẽant effctm vel postq̃ plata sũt q̃m ad illos q ꝑus cõplẽt vel añq̃ sint plata q̃⁹ ad illos q postea ꝑferũt: nisi oiuz itẽtio referat ad instãs quo vltius ꝑfert. Si ãt nõ oẽes ꝯsecrant sz tñ vnus nõ eẽt dicẽdũ ꝙ solus ille cõsecret q ꝑus verba ꝑfert cũ hoc nõ intẽdat sz vel eos vl' vltimus: nisi diceret ꝙ glz intendit ꝯsecrare verba sua dicẽdo vel cõplẽdo: sed nõ intẽdit ea cõplere nisi simul cuz eo vel cũ vltio: tunc verisimile ẽ qõ dicit ꝙ solus q ꝑ fec confecit. ¶ Uerꝝ qz ipse dic ꝙ si virt⁹ ꝯsecrãdi sit ĩherẽs subiue verbis ipossibile ẽ ꝙ plures simul ꝯsecrent ẽt si simul verba ꝑferãt ⁊ cõpleãt qz ab agẽtib⁹ nãlib⁹ simul cõcurrẽtib⁹ nõ ꝓcedit effect⁹ nisi intẽsio. dicẽdũ ꝙ iz intentio sit volũtaria ⁊ actio sacrorꝝ necia sicut duo voluntarie applicarẽt ignẽ q necio ꝯbureret: tñ si vel passiuũ non eẽt natũ suscipe pls ab vno q̃s a duob⁹ vel effect⁹ nõ eẽt intẽsibilis vt dcñ fuit sup̃. di. 3. de duob⁹ vnũ baptiçãtib⁹ nihilominꝰ a dnob⁹ seqrẽt idẽ effect⁹ q ab vno. Nõ. n. pls ab vno q̃s ab alio cũ sit eq̃lis rõ: nec a neutro: cũ qõlz sit sufficiẽter approximatũ ⁊ dispositũ: nec vnũ ipedit sz iuuat aliud. Et ita ẽ ī ꝓposito. Uñ ab vtroq; erit cõsecraꝰ: nõ tñ maioz nec minoz q̃s ab vno. Et pbo ꝙ rõnẽ suã: qz concurrẽtib⁹ necessarys ad sacrm sequit sacrm: sz hic sunt oia necia respectu vtriusq; agẽtis: ⁊ mã ⁊ forꝰ ⁊ itẽtio ⁊ agẽs. q̃ rc. ¶ Et qõ dicit ꝙ si sit virt⁹ dina assistẽs tunc ipsa pt ꝙ vnũ ⁊ ꝙ plures sic sibi placet. dicẽdũ ꝙ ℔ ẽ bñ verꝝ: sz tunc nõ dz distingui vtr̃ simil'an succesiue ꝑferãt: qz siẽ ös pt agere idifferẽter cũ vno ⁊ plib⁹ ita cũ plib⁹ siml' ⁊ ñ sil': qz sp sũt cã sine q̃ ñ. Posset. n. ös ordinare ꝙ nõ fieret ꝯuersio nisi duo vl' tres ꝑferẽt vba vnus post aliũ. ¶ Ad illõ qõ ī ꝓriũ obicit dicẽdũ ꝙ ẽt si virt⁹ ẽ ī sacris adhuc possunt ad vnũ effcm cõcurrere mlta agẽtia: quoꝝ qõlz facit totũ. Et qñcũq; cum deo vel agẽte vli cõcurrit ꝓticlare agẽs nõ ẽ dicere ꝙ effect⁹ diuidat ī duas partes vel tres q̃ꝝ glz sit ab vna causa sz totũ ab oib⁹. Jn agẽtib⁹ qdẽ ꝑ se ordinatis ℔ ẽ neẽe. Sz ī alys agẽtib⁹ nõ necio fit ꝑ plra qõ pt fieri ꝑ vnũ. Põt tñ fieri ꝑ accns vt dcñ ẽ. ¶ Ad z^m dõm. ꝙ sicut in opib⁹ gre vnũ ⁊ idẽ opus meritoriũ totũ ẽ a diuersis. s. deo ⁊ libo arbitrio: q̃ꝝ vnũ sufficerz. s. ös. Et qcgd sit de hoc ī opib⁹ nãe ꝓtingit ℔: vt si calefactibili sume disposito ad sũmũ gradũ caloris eẽnt apposita eq̃lr hic ⁊ ide duo calefactiua eq̃lia quoꝝ qõlz ꝑ se sufficeret ab vtroq; fieret vnicus gradus: q restat nec pls nec min⁹ q̃s ab vno solo. Sz boc eẽt ꝑ accns ⁊ nõ necio. Et sic ẽ ī ꝓposito. ¶ Argumenta facta ad ꝓncipale nõ cogũt: qz nõ seq̃t si vnus põt mltas hostias ꝯsecrare siml' vel successiue ꝙ ꝓp hoc eꝰ plures siml' vel successiue possint ꝯsecrare vnã: qz hõ hz mltos filios nõ mltos patres: ⁊ vnũ mobile nõ mouet siml' diuersis motib⁹ eiusdẽ generis: nec vno a plib⁹ pfectis: nisi ꝑ accns vt dictum est. ¶ Nec cogit scoz. vbi sciẽdũ ꝙ licz pres actões imediate nõ possunt bẽre simul vnicũ terminũ qz pres dealbatões simul existẽtes nõ sunt ad vnã albedinẽ tñ plures remote possent bẽre vnũ terminũ. Uñ ī casu q ꝓponebat ẽ vnica ꝯsecratio cui⁹ termin⁹ ītrinsecus ⁊ imediatus ẽ ꝯuersio ⁊ corꝓris xpi pñtia: sz pres actões remote. s. platões vborũ quot sũt ꝓferẽtes ⁊ vba plata: q̃ possunt dici. ꝯsecrationes eo modo quo alteratio dr̃ gnãtio: ⁊ multe alteratiões concurrunt ad vnã corruptionẽ ⁊ generationem.

¶ De penitentia. Di. XIIII. a

POst hec de pnia agẽdũ est. Pnia longe positis a deo necia est vt approximquẽt. Est. n. vt ait Hiero. secũda tabula post naufragium: qz si qs vestẽ innocẽtie ī baptismo perceptã peccãdo corrupit: penitentie remedio reparare põt. Prima tabula est baptism⁹ vbi deponit vetus hõ ⁊ induit nouus. Scda pnia q̃ post lapsuz resurgimus: dũ vetustas reuersa repellit: ⁊ nouitas pdita resumitur. Post baptismũ plapsi ꝑ penitentiã renouari valẽt: sz nõ ꝑ baptismũ. licet boi sepi⁹ penitere: sz nõ baptizari. Baptismus tñ est sacrm sz penitẽtia dicit ⁊

sacz ⁊ virtus mētis. Est.n. penitētia interior: ⁊ est penitētia exterior. Exterior sacz est: interior virtus mentis est: ⁊ vtraqz cā salutis est: ⁊ iustificationis. Utz vero ois exterior penitentia sit sacim: vel si nō ois: q̄ hoc noie cēsenda sit ꝓsequenter inuestigabim⁹. A pnia cepit Joannis p̄dicatio dicentis. Penitentiā agite appropinq̄bit enim regnuz celoz. Ō aūt p̄cio⁹ docuit: illud post veritas p̄dicauit: exordiū sumēs sermonis a penitētia. Pnia dicit̄ a puniēdo q̄ qs punit illicita q̄ ꝓmisit. Penitentie virtus timore ꝓcipit̄. Unde Isa. A timore tuo dñe ꝓcepimus ⁊ pepimus spm̄ salutis. Est aūt penitētia: vt ait Ambro. mala p̄terita plāgere: ⁊ plangenda itez nō ꝓmittere. Itē Grego. Penitere ē ante acta peccata deflere: ⁊ flenda nō cōmittere. Nā qui sic alia deplorat vt alia tm̄ cōmittat: adhuc penitentiam agere aut ignorat aut dissimulat. Quid.n. pdest si peccata luxurie qs defleat ⁊ adhuc auaritie estibus anhelat. His verbis quidam vehementius inherētes ꝓtendunt vere penitentē vltra nō posse peccare dānabiliter. ⁊ si grauiter peccauerit: verā nō p̄cepisse penitentiā. Ō etiā alijs muniunt testimōijs. Ait enim Isa. Irrisor ē ⁊ nō penitens q̄ adhuc agit quod penitet. Nec videt deū poscere subditus sed subsannare supbus. Canis reuersus ad vomitum ⁊ penitēs ad peccatum. Multi lachrymas indesinenter fundunt: ⁊ peccare non desinunt. quosdā accipe lachrymas ad penitētiam cerno: ⁊ affectuz penitētie non habere: q̄ incōstantia mētis nunc recordatiōe peccati lachrymas fundunt: nunc reuiuiscente vsu ea que fleuerunt iterando committūt. Esa. de peccatoribus dic̄. Lauamini: mundi estote: Lauatur ⁊ mundus est qui p̄terita plangit ⁊ flenda itez nō committit. Lauatur ⁊ non est mundus qui plangit q̄ gessit nec deserit ⁊ post lachrymas ea que defleuerat repetit. Item Augu. Inanis ē penitētia quā seq̄ns culpa coinquiat. Nihil pſūt lamēta si replicant̄ peccata. Nihil valet veniaz a mal' poscere ⁊ mala denuo iterare. Itē Grego. Qui cōmissa plangit nec tamen deserit: pene grauiori se subiicit. Itē Ambro. Reperiunt̄ qui sepius agendaz penitentiam putant qui luxuriant̄ in christo. Nam si vere penitentiam in christo agerent: iterandam postea nō putarēt. q̄ sicut vnum baptisma: ita est vna penitentia. Hijs alijsqz plurib⁹ vtunt̄ in assertione sue opinōis. Sed Ambrosius dicit. Hec vera pnia ē cessare a peccato. Et idez. Magni profectus ē renūciasse errori. imbutos enim vicijs aios exuere atqz emēdare virtutis est perfecte ⁊ celestis gratie: ⁊ ideo sane ita diffiniri potest. Pēitētia est virtus qua commissa mala cum emēdationis proposito plāgimus ⁊ odim⁹: ⁊ plangēda vlterius committere nolumus: q̄ penitētia vera est in aio dolere ⁊ odire vicia. Unde illa verba p̄missa penitere ē añacta deflere ⁊ flendo nō committere: recte sic accipi possunt vt nō ad diuersa tēpora ꝫ ad idē referuntur: vt. s. tēpore quo deflet commissa mala: nō committat volūtate vel ope flenda. quod innuitur ex verbis cōsequētibus. Nam q̄ sic alia deplorat ⁊c̄. Hinc Augu. ait. Cauēdum est ne quis existimet nephāda illa crimina (qualia qui agunt regnū dei nō possidebunt) quotidie ꝑpetranda: ⁊ elemosinis quotidie redimenda. Jn melius est enim vita mutanda: ⁊ p elemosinas de peccatis preteritis propiciandus ē deus: non ad hoc emēdus quodāmodo: vt ea semp liceat impune cōmittere. Nemini enim dedit laxamētum peccādi: ⁊ si miserando deleat cōmissa peccata: si nō satisfactio cōgrua negligatur. Item pius papa. nihil prodest homini ieiunare ⁊ orare ⁊ alia religionis opa agere nisi mens ab iniquitate reuocetur. Qui ergo a malis sic mentez reuocat vt commissa plāgat: ⁊ plangēda committere nō velit: nec satisfacere negligit: vere penitet. Nec ideo non est vera penitentia: quia forte non de proposito: ꝫ casu: vl' infirmitate peccabit. Ille autem irrisor est ⁊ non penitēs qui sic cōmissa plangit vt plāgenda volūtate vel opere cōmittere nō desinat. Ille etiā qui post lachrymas repetit que fleuit lauatur ad tempus: sed mūdus nō est. idest illa mūdicia nō est ei sufficiēs ad salutē: q̄ est momētanea nō pseueras. Itē illud. Jnanis est penitētia quā sequens culpa coinq̄nat: sic intelligēdum est. Jnanis est. s. carēs fructu illius penitētie quam sequens culpa nō inq̄nat. Illius enim fructus est vitatio gehēne: adeptio glorie. mortificat̄ enim illa penitētia ⁊ alia anteacta bona sequens peccatū: vt nō sortiant̄ mercedem quam meruerūt cū fierēt ⁊ quā haberēt si peccatū nō succederet. Sed ⁊ si de peccato succedenti penitentia agat̄ ⁊ pnia que p̄cessit: ⁊ alia anteacta bona reuiuiscunt: sed illi tm̄ que ex charitate prodierūt. Illa enim sola viua sunt: que ex charitate fiunt. Ideoqz si per sequentia peccata mortificātur: per subsequentē penitētiam reuiuiscere possunt. Que vero sine charitate fiūt mortua ⁊ inania generat̄: ⁊ ideo p penitentiā reuiuiscere nō valēt. Similiter intelligendū est illud. Nihil prosunt lamēta ⁊c̄.

Et illud. Nihil valet ⁊ c̄. Si enim replicantur peccata nihil valet ad salutem vel ad veniā in fine precedens lamentuz qz nihil relinquit de vite mundicia: qz aut peccata dimissa redeunt vt quibusdā placet cum replicātur: vel si nō redeunt cis tamen deletis pp ingratitudinē ita reꝰ ⁊ immundus cōstituitur: cuz adhuc in expiandis implicatur: vt si iā deleta redirent. De hoc tamē. s. an peccata redeāt post plenū agemꝰ. Similiter nihil valet ad salutem obtinendam: vel ad mūditiā vite habendā: veniā de male factis poscere: ⁊ malefacta denuo iterare. Ita etiā intelligendū est illud qō idem Aug. alibi ait. Penitentia est quedā dolentis vindicta semper puniens in se qō dolet commisisse ⁊ infra. Quotidie dolendum est de peccato qō declarat ipa dilectionis virtus. penitere enim est penā tenere: vt semp puniat in se vlciscēdo qō cōmisit peccādo. Ille penā tenet: q semper vidicat qō commisisse dolet. penitētia ergo est vindicta sp puniens i se qō dolet cōmisisse. Quid restat nobis nisi dolere i vita. vbi enim dolor finitur: deficit ⁊ penitentia. Si vero pnia finitur quid reliquitur de venia: Tādiu gaudeat ⁊ speret de gratia q̄diu sustentatur a penitētia. Dicit enim dominus. Vade ⁊ amplius noli peccare. non dixit: Ne pecces: sed ne voluntas peccādi in te oriatur. Quod quomodo ꝓuabitur nisi dolor in penitentia continue custodiatur: semper doleat: ⁊ de dolore gaudeat. ⁊ non sit satis q̄ doleat: sed ex fide doleat: ⁊ nō sp doluisse doleat.

¶ Determinatio itelligētie dictoꝝ. b

d Et penitentia perfectorum vel ad salutē sufficiēti intelligēdū est qō supra dixit. s. Penitentia est vindicta semp puniens qō cōmisit. ⁊ alia huiusmōi. Illud vero. Si penitentia finit nihil de venia relinquitur dupliciter accipi potest. Si enim iuxta quorundam intelligētiam peccata dimissa redeunt: facile ē itelligere nihil de venia relinqui: qz peccata dimissa iteruz replicantur. Sicut enim ille qui ex seruitute in libertatem manumittitur: iterim vere liber est ⁊ tamen pp offensam in seruitutez postea reuocat: Sic ⁊ penitēti pctā vere dimittūtur: ⁊ tamē pp offensam q̄ replicatur iteruz redeunt. Si vero redire dicantur: sane potest dici etiaz sic nihil de venia relinqui: non q̄ dimissa peccata iterum imputētur: sed qz propter ingratitudinem ita reus ⁊ immundus cōstituit: ac si illa redirent.

¶ De solēni ⁊ vnica penitentia. c

i Illud autē quod Ambro. ait. Reperiuntur ⁊ ce. Sicut vnum baptisma ita ⁊ vna penitentia non ſm generalem ꝫ ſm spālem morem ecclesie: de solēni pnia dictū intelligit: que apud quosdā semel celebrata nō iterat. Itē illō aliud Ambro. Penitentia semel vsurpata nec vere celebrata: ⁊ fructū prioris aufert ⁊ vsum sequentis amittit: de solēni itelligit. Solemnis ergo penitentia vt Ambro. in eodez ait: est que fit extra ecclesiā in manifesto in cinere ⁊ cilicio q̄ p grauioribus horrendisq̄z ac manifestis delictis tm̄ imponit: ⁊ illa nō est iteranda pro reuerentia sacramenti: ⁊ ne vilescat ⁊ contemptibilis fiat hoibus. Vñ Aug. Quanuis caute ⁊ salubriter prouisuz sit vt locꝰ illius humillime penitentie semel in ecclesia concedat ne medicina vilis minus vtilis esset egrotis. que tāto magis salubris est q̄ztominꝰ cōtēptibilis fuerit. Quis tamen audeat deo dicere. Quare huic homini qui post pniam primā rursus se laqueis iniquitatis obstringit adhuc iterū parcis: Origenes quoq̄z de hac solēni penitentia que pro grauioribus criminibus iniūgitur ait. Si nos aliqua culpa mortalis inuenerit q̄ non in crimine mortali vel in blasphemia fidei sed in sermonis vel in morum vicio consistat. Hec culpa semper reparari potest. Nec iterdicit aliquando de huiusmodi penitentiam agere. Sed nō ita de grauioribus criminibus. In grauioribus enim criminibus semel tm̄ penitentie concedit locus. Cōmunia que frequenter incurrimus semper penitentiam recipiunt ⁊ semper redimuntur. Cōmunia dicit venialia peccata ⁊ forte mortalia q̄dam alijs minꝰ grauia. Que sic̄ sepe committunt: ita freq̄nter per pniam redimunt. Sz de grauioribus criminibus semel tantū agitur penitentia. s. solennis. Nam ⁊ de illis si iterent iterat penitentia sed non solennis quod tamen i quibusdam ecclesijs non seruatur.

¶ Auctoritatibus probat q nō semel tm̄ sed frequenter pctā dimittant per pniam. d

q Quod vero penitentia nō semel tātū agatur: sed frequenter itereť: ⁊ per eam frequēter iteruz venia prestetur: pluribus sanctoꝝ testimonijs probatur. ait enī Aug. scribens contra quosdā hereticos qui peccantibus post baptismum semel tantum dicebant vtilez esse penitentiaz: ita Adhuc instant perfidi qui sapiunt plusq̄z oportet: nō sobrij sed excedētes mensuram: dicunt: ⁊ si semel peccātibus post baptismum valeat penitentia: non tamen sepe peccātibus proderit iterata: alioquin remissio ad peccandum esset incitatio. Dicunt enim. qs

non semper peccaret si semp redire posset: Dicunt enim dominum incitatorē mali: si semper peccātibus subuenit: ⁊ ei peccata placere qbus semper prēsto ē gratia. Errant aūt. Cōstat enī ei peccata displicere: qui semper prēsto ē ea destruere: si ea amaret: non semper ea destruerz. Idez ad macedoniuz. Intrantū hominū iniquitas aliquando prōgreditur: vt etiam post peractā penitentiā: post altaris reconciliationē: vel similia vel grauiora cōmittant: ⁊ tamē deus facit etiam super tales oriri solē suū nec minus tribuit qz ante tribuerat largissima munera vite ⁊ salutis. ⁊ qz̄uis eis in ecclesia locus ille penitentie non concedatur: deus tamen sup eos sue patientie non obliuiscitur. Ex quoz numero si qs nobis dicat: dicite mihi vtrū aliquid prōsit ad vitā futuraz si in ista vita illecebrosissime voluptatis blandimenta cōtempsero: si me penitendo vehemētius qz prius excruciauero: si vberiꝰ fleuero: si melius vixero: si pauperes largius sustētauero: si charitate ardētius flagrauero: qs verum ita desipit: vt huic homini dicat: nihil tibi ista in posterum prōderūt: Vade saltem huius vite suauitate fruere. Auertat deus taz immanē sacrilegamqz dementiā. Item Joannes chrisosto. de reparatione lapsi. Talis mihi crede talis est erga homines pietas dei. Nunquaz spernit penitentiā si ei sincere ⁊ simpliciter offeratur etiā si ad summū quis perueniat malorū: ⁊ inde tamen velit reuerti ad virtutis vitaz suscipit libēter ⁊ amplectit: ⁊ facit oia quatinus ad prioꝝ reuocet statū. Quodqz est adhuc prestantius ⁊ eminentius etiaz si nō potuerit quis explere omnē satisfaciendi ordinē: quantulamcunqz tamen ⁊ qualibet breui tēpore gestā non respuit penitentiam suscipit etiaz ipsaz: nec patitur quāuis exigue conuersionis perdere mercedem. Exemplis etiā hoc idem astrui potest. Dauid enim per penitentiaz adulterij simul ⁊ homicidij veniaz impetrauit: graviter tamē postea deliquit i populi enumeratōe: quod populi multitudo prostrata ostendit. Illud autē mirabile est qꝫ angelo ferienti plebem se obtulit dicens. Ego rex iste qui fecit: fiat manus tua in me ⁊ in domum patris mei. Quo facto statim sacrificio dignus iudicatur: q absolutione estimabatur indignus. Nec mirum si tali sua oblatōe pro populo: peccati sui adeptus est veniaz: cū moyses offerendo se pro plebis errore peccata diluerit. His alijsqz testimonijs pluribꝰ euidenter ostenditur per penitentiaz non semel tantū: sed sepius nos a peccatis surgere: ⁊ veraz penitentiam sepius agi. Voluntarie enim peccantibus nobis: vt ait apostolus pro peccatis nō reliquitur hostia secunda. s. qz semel tm̄ christum oportuit pati. nec relinqtur scōs baptismus. relinquitur vero scōa pnia ⁊ tertia ⁊ deiceps vt Joan. chrisosto. super hunc locuz ait. Sciēdū inquit qꝫ hic quidam exurgunt horum verboꝝ occasione penitentiam auferētes: quasi per penitentiam non valeat peccator post lapsum resurgere secundo ⁊ tertio ⁊ deinceps. Verū etiam in hoc penitentiam non excludit nec propiciationē que sepe fit per penitentiam sed secūdum baptismum ⁊ hostiam. Nō. I.

Circa .14. di. q̄runt septez. p° vtz penitētia sit sacr̄z. 2° q̄l'r ē vt°. 3° de pnīa in ꝓparatiōe ad alias vtutes. 4° de subo pnie. 5° de ꝓtinuatiōe pnie. 6° de solēni pnia. 7° de effectu penitētie.

Primo ergo q̄rit vtz pnia sit sacramētū. Et vr̄ qꝫ nō qz illō qō ē virtꝰ moralis nō ē sacr̄m: qz vtꝰ ē gd nāle: sacr̄m gd supnaturale: ⁊z pnia ē vtꝰ: g̃ ⁊c. ¶ In ꝓriuz sūt sci: ⁊ magister i lra. ¶ Rꝰ. tria videda sūt: p illō qō pncipl'r q̄rit. s. qꝫ pnia ē sacr̄m: scōs qūo i pnia ē aliud qō ē res ⁊ sacr̄m: tertio qūo i isto ⁊ in alijs sacr̄is nō caractariçantibus est aliquis ozn⁹ tus loco caracteris.

Circa p̄m articulū sunt tres ꝓnes. ¶ Pria. qꝫ ē sacr̄m: zª qꝫ bz illa tria q̄ inueniūt i alijs: qō melioꝰ declarabit i secūdo articlo: 3ª qꝫ nō bz māz exteriorē ⁊ q̄re. ¶ Pria ꝓ ē. qꝫ pnia ē sacr̄z: quā ꝓnē pbāt alig sic. Omē remediū extrinsecū sensibl'r appositū ad effectū curatōis spūalis ē sacr̄m. ⁊z pnia ē hoc: g̃ ⁊c. Maior pz ex pn°. hoc qti. Minor ēt pz: qz forª absolonis significat absolonē a morbo spūali. s. ego te absoluo ⁊c. ⁊ h efficiūt qō signāt: qz quoz remiseritis peccata ioⁿ ⁊c. ¶ Sed h rō ē defectuosa. Nō. n. oē exteriꝰ sensibil'r appoᵐ ad effectū spūalis scificatōis ē sacr̄m: ⁊z illud qō ad hoc a deo ē institutū: ⁊ qō bz hoc ex ope opato. Al'r nō ē sacr̄m no. le. Multa. n. remedia corpalia iuēta sūt ab hoibꝰ ꝓ pctīs: vt tonsio pectoris: ieiuniū: religio: ⁊ pauptas: ⁊ hoc m'lta: q̄ nec sūt sacr̄a nec sacr̄alia: nec ēt ps sacr̄i: qñ nō sūt i pnīaz iuncta: qz nec sūt a deo imediate instituta: nec bēnt effectū expiatiōis pcti ex ope opato. Sil'r ē a deo aliqō remedᵐ sensibile iuētū ꝓ pctīs qō tm̄ nō ē sacr̄m: puta oro dominica: ⁊ m'lta hoc: q̄ nō bīt effectū ꝓ pctīs: nisi ex ope opāte. Sz qñ illa duo ꝓcurrūt qz pᵐ pt eē sine vltio ⁊z non eō tūc ē sacr̄z. Sz pnia bz illa duo: qz ē remedᵐ īstitutū a deo dicēte. Pniaz agite ⁊c. Et p Jac. ꝓfitemini alterutz. Et bz mūdare ex ope opato: qz qz remiserit pctā ⁊c. Nec suffic ad supplectōez maiozis addere qꝫ sit significās curatōem nisi pdcā duo ꝓcurrāt: qz ēt absolo gnālis nō sacr̄al' significat remissionē oi illo mō q̄ sacr̄al' nec tm̄ pp bō ē sacr̄z: qz desūt alia duo qz̄uis hēat ⁊ forª dispcatiuā ⁊ idicatiuā. Sic igr̄ supplēda ē vt dicat sic. Oē remediū sensibile a deo istitutū ad repzesentādū ⁊ causandū ex ope opato sanitatē ꝺ morbū pcti ē sacr̄z: pnia ē hoc: g̃ ⁊c. ¶ Zª ꝓ ē. qꝫ i pnīa sūt tria q̄ i alijs sacr̄is iueniunt. s. qō ē sacr̄m tm̄. s. illud qō externis geritꝰ vt ē absolo p forª, confessio p mā ⁊ satisfactio: itē illud qō ē res tm̄: vt remissio pctōz: Et id qō ē res ⁊ sacr̄m. s. ornatꝰ ⁊ interior pnia. ¶ 3ª ꝓ ē. qꝫ pnia nō bz p sacro tm̄ mām exteriorē aliā a suscipiēte: ⁊z solū actꝰ vboz. Rō hoc triplex ē: pª quā Tho. tāgit: qz sic: sunt diuerse medicie: qdā q̄ ꝓsistūt i sola passiōe ⁊ receptōe curati vt sectio vulneris vel appō emplastri. qdā vo q̄ ꝓsistūt i actu laborātis vt exercitatiōes ⁊ hoc: ita i sacr̄is qdā nō regrūt actū eiꝰ q̄ scificat ad suū sacr̄i nisi p accīs ⁊ sic remouēs phibēs: vt ap

paret ī bap° ⁊ ꝓfirmatiõe ⁊ hꝺ:q̄dā vo sūt q̄ cēntialr ⁊ p se regrūt actū ei° g recipit sacr̄m:vt pz i matrimonio ⁊ pnia. Jn illis g̃ sacr̄is q̄ sine actu nr̄o ꝓplent̄ ē mā q̄ cāt ⁊ signi ficat:vt medicīa exteri° apposita. Jn illis āt sacr̄is q̄ actuz nr̄m regrunt nō ē talis mā:sz ipsi act° exteri° apparētes ꝫ idē faciūt qꝺ mā ī alys sacr̄is. ¶ Scꝺo alig reddūt causaz huius q alia mā nō requirit̄ : qz nō mancipat ad aliquod sacrū.sicut etiā matrimoniū. ¶ Sed hec rō nō ē bona:qz extrema vnctio cū nō ipzimat characterē nō mancipat ad aliqꝺ sacrū:nec eucharistia mācipat ad aliqꝺ sacrum: ⁊ tñ pzeter vba regrūt aligd aliꝺ pzo mā. ¶ Jtē videm° eꝫ ali quid mācipari ad aliqꝺ sacrū p sola vba sine alia mā. Pzeter illa q̄ ꝺeputātur ad sacr̄m:sicut p solā bñdictionē sine vnctiõe ꝓsecrant̄ aliq̄:vt vestes ⁊ hꝺ:iꝺ ⁊c. ¶ Et iꝺ potest alia rō assignari:ⁿ ē tertia:q cū sacr̄m regrat materiaz ad repzesentandū ⁊ efficiēdū qñ p sola vba sufficiēter repūta tur ⁊ efficit̄ effect° sacri nulla alia mā regrit̄:alias sic. Uñ in bap° requirit̄ aqua ablues ꝓter vba:qz nō pfecte significaret ablutionē vel mederet̄ si nō realr ablueret aīam: di cēdo ego baptizo te:ⁿ sic ꝺ alys. Sz qñ dicit̄: ego absolvo te ab oīb° pctis tuis:ⁿ pctā pzius dicūtur in spāli ⁊ in gnāli facer effect° repūtat̄:iꝺ ⁊c. Sic ergo ī oī sacr̄o cui° eēn° cō sistit in vsu māe aut verba sine mā nō sufficiēter significa rēt aut falsa eēnt. Nisi.n. chrismate signaret aut iungeret qñ hoc dicit eps vel sacerdos vt in forma ꝓfirmationis ⁊ extreme vnctiõis flm diceret:ⁿ sic de alys. Sed ī pnia ⁊ ī matrimonio vba sufficienter ⁊ veraciter repūtant totum effectum:ideo ⁊c.

Secundus articulus est de re ⁊ sacr̄o: vbi sunt due conclusiões. ¶ Pzia de eo qꝺ est res ⁊ sacr̄m. zª ꝺ eo qꝺ est res tñ. ¶ Circa pmū.pzio ponet̄ opio ꝺzia. zº arguet̄ cōtra cā pzo vera ꝓne.ⁿ tertio rñdebit̄ ad rōnes ꝺzias. Di cūt q̄ quidā q ꝺ sola sacr̄a q̄ ipzimūt characterē bñt in suscipiēte illud mediū iter rē ⁊ sacr̄m qꝺ est res ⁊ sacr̄m .s. ipm characterē:alia vo oīa non bñt aligd tale vt pnia mr̄io ⁊ extrema vnctio:vl si bñt illud nō est in suscipiente aligd ī berens.sz mā ipa:sic in eucharistia. ¶ Qz aūt in istis 4or nullus ornat° ipzimat̄ p ipoz suscepti onē ipo suscipiēte: ⁊ q ꝺ in isto sacr̄o pnia iterioz nō possit ꝺici res ⁊ sacr̄m pzo bant hoc ipi multipliciter.pmo qz ista ꝺispositio vel ornatus eēt potētia vel hītus.nō pōt eē potētia: qz p talē ornatū nō pducit̄ nouus.act° potētia āt respicit actū ⁊ noua no uū.nec hītus:qz p hituz habem° nos bñ vel male ad actū: bene gdē p bonū ⁊ male p malū:sz p talē ornatū nō bēm° nos ad aliquē actū bñ nec male.g̃ñ ē bit°. ¶ Scꝺo sic.illa ꝺispositio vel ornat° aut remāet amissa gr̄a ⁊ sic eēt indele bilis ⁊ multiplicaret̄ solo numero i eodē cū ꝓtingat eūdē plies recipe sacr̄z pnie:aut nō remaneret amissa gr̄a sz cuz ea daret̄ ⁊ cū ea amitteret̄. Hoc aūt eēt frustra:qz cuz non ponat̄ nisi ꝓpter ornatū aie ⁊ nō ꝓpter opationē vel mo dū opandi vt dictū ē.gr̄a aūt satis ornat aīam sine illo alio vī q frustra ponat̄. ¶ Sed q illi ꝺe pzima opione ꝺicūt alibi q illꝺ qꝺ ē sacr̄m ⁊ res ī pnia q̄ ē sacr̄m ē pnia iterioz que est act° vtutis:iꝺ isti 3° arguūt ꝫ hoc:qz illud qꝺ est sil res ⁊ sacr̄m suppōit illud qꝺ ē sacr̄m tñ tāq̄ cām instr̄alē vel cām sine qua nō:sz pnia interioz nō suppōit illꝺ qꝺ ex teri° agit̄ i sacr̄o pnie:imo vt cōiter pcedit:g̃ nō ē res ⁊ sa cramētū. ¶ Scꝺo arguēdū ē ꝫ hāc opionē p vitare sic:qz hō qñq pfecte ꝓterit̄ ꝺe pctō cū ꝓpposito ꝓfitēdi ⁊ satisfa ciēdi:ⁿ tūc est sufficiēter ꝺispositꝰ ad gr̄am:vñ ⁊ statim su scipit eā sine ornatu medio:sicut p bap^m flamis sine chara ctere aliquo.aliqñ vo ē attrit° nō ꝓtrit°:sz supueniēs ꝓfes sio ⁊ satisfactio vi clauiū facit attritionē ꝓtritionē: vt reci piat gr̄am. Cū igit̄ flm legē cōez nulli ꝺet̄ gr̄a nisi intus suf ficienter ꝺispositꝰ ex quo ipe nō est sufficienter ꝺispositus per actū suū intrinsec°:vt supponit̄:g̃ est sufficiēter ꝺispositus p aliquid aliꝺ:ⁿ istꝺ vocam° ornatū. Uñ res ⁊ sacr̄m i pnia ē aliqñ pnia interior vt qñ sufficiēter ꝺe se ꝓterit̄ qz ē ꝺispositio necitās ad gr̄am vt character:aliqñ ē ornatus a sacr̄o ipzessus:vt qñ nō ē act° ꝓtritionis ꝺe se pfect°:ⁿ ipse submittit se clauiꝺ°. Et flm hoc nō sil ꝓcurrūt iste ꝺue res: ⁊ variāt̄ res sacr̄i:ⁿ nō semp ipzimit̄ ornat°. Si āt ꝺicam° q gratia sacr̄alis ē alia a gr̄a gratū faciēte tunc ꝺicer̄ q semper imprimit̄ ornat° ēt cū ꝓtritiõe. Nec supfluit:qz cō tritio ē ꝺispositio ⁊ res ⁊ sacr̄m respectu gr̄e gratū faciētis: ornat° vo respectu gr̄e sacr̄alis. Sic igit̄ ꝺici pōt q sz sacr̄a imp̄mētia characterē ipz imprimāt semp siue recipiēs sit ꝺispositus sufficiēter ad gr̄az p ꝓtritionē siue nō:qz ꝺe alio ꝺeseruit character.s.q ꝺeputat̄ ad aliqꝺ sacrū ⁊ ꝓsignifi cat ⁊ ꝺistinguit:tñ sacr̄a ipzimētia ornatū tūc solū ipzimūt qñ in suscipiēte ꝺeficit sufficiēs ꝺispositio. Uel pōt ꝺici q semp imprimūt illa characterē:ista ornatus pp ꝺispositio nē ad gr̄az sacr̄alē:ⁿ si nō ꝓpter aliā:qz ad vtrāq ꝺisponūt Ueri° tñ videt̄ q nō solū attritus sz ēt ꝓtrit° licet:non ita egeat recipiat ornatū:qz ex quo nō ponit obicē:non ē cā vt pueꝫ effectu sacr̄i:ⁿ tūc maioz gr̄a ifundet̄ pp duplicez ꝺis positionē.s.sacr̄i ⁊ liberi arbitrꝰ. Qñ aūt sic ē fict° q nō cō currit cēntia sacr̄i:puta ī mr̄io° qz ītēdit ꝺecipe non ꝓbere vl ī pnia qz nullo mō penitet vel celat aligd:aut ī alys qñ hz ꝺria ꝺispositionē sic in receptiõe eucharistie ⁊ extreme vnctiõis si hz ꝺsciaz mortalis ꝺe quo nō penitet nulluz or natū recipit:ī quo ꝺiffert ornat° a charactere: qz characte rē recipit ꝓtrit° attrit° ⁊ fict° ꝺū tñ velit vez sacr̄m recipe. Ornatū vo nō recipit nisi ꝓtrit° vl attrit°. ¶ Tertio rñdē dum ē ad argumēta opiniõis. Ad pmū ꝺoz. q ornat° non est potētia nec bit°: sed ꝺispositio:nō ad agēdū sz ad recipi endū. Sicut.n.p actū ꝓtritiõis ē hō ꝺispositꝰ nāliter ad ha bendū gr̄am gratū faciētē sic p ornatū a sacr̄o ipzessum est ꝺispositꝰ supnāliter ad recipiēdū gr̄az gratū faciētē ⁊ sa cr̄alem ⁊ p istū ornatū hēmus nos bñ nō ad agēdū sz ad re cipiēdū gr̄az:ⁿ ē ꝺispositio necia ⁊ necitans nō simplr sed sub ꝺitiõe. Supposito.n. q ī suscipiēte sacr̄m nō sit ꝓtri tio tūc est necia hec ꝺispositio ad gr̄az gratū faciētē: alias nō est necia:nisi ad gr̄az sacr̄alē si differāt. Silr supposito q suscipiēs sacr̄m nō sit fict° ē ꝺispositio necessitās: nō q ipm deū necitet sed qz ex dei volūtate neče ē gr̄az ifundi. ¶ Ad zꝰ ꝺom. q nō solū iste ornat° nō manet amissa gr̄a: sz nec manet q̄ꝺiu manet gr̄a:qz cū nō ipzimat̄:nisi vt sit ꝺispositio ad receptionē gr̄e nō ad retētionē vl receptionē intēsiōis gr̄e recepta gr̄a vel ītēsa euanescit. Uñ nō ē bit° ꝺe ꝺificili mobilis sz ē ꝺispositio trāsitoria:sic ē ipe act° cō tritiōis:in cui° supplemētū maxie ē hic ornat°: quo suppo sito nō ē neci° ad salutē:q̄uis eēt necius ad gr̄az sacr̄alē:qz sola gr̄a gratū faciēs sufficit ad salutē. Qz aūt sꝺit q gr̄a or nat aīaz:g̃ frustra ponit̄:ꝺom q p̄ter gr̄am multa alia po nunt̄ ad ornatū aīe:tñ iste ornat° ꝺr ornare aīam ꝺispositi ue:qz ꝺispōit ad gr̄am:q̄ ē nitor aīe:ⁿ p̄cedit eā ī fieri ⁊ esse nāle:siue ꝺuret istāti siue tpe ipceptibili: qz sic vt° sacr̄oz trāsitoria ē sic ⁊ iste ornat°:ī q ꝺr a charactē:sz tñ nō sup fluit q̄ꝺiu ē sic ñ supfluit medicia ꝺisponēꝺo ad sanitatē. ¶ Ad 3m q ꝓbat pnias iterioz nō eē rē sacri qz p̄cedit. ꝺi cēꝺū q sic sz ī oī sacr̄o sint ista tria nō tñ vnifozmiter qz i gbusdā sacr̄is id qꝺ est sacrz tm̄ sūt sola vba aliqñ res alia ⁊ silr id qꝺ ē res tñ nō ē vnū in oīb° sacr̄is:ita res ⁊ sacr̄m nō ē idē:nec eoꝺē mō se bñs i oīb° sacr̄is:qz ī sacr̄is ipzimē tib° characterē res ⁊ sacr̄m segt̄ sacr̄m nō solū ī ꝓposito sz in facto. Et silr ī sacr̄o eucharistie. Jn alys vo nō segt̄ vel cātur ab eo:vel actu vel ī ꝓposito:sic hic. Uel pōt ꝺici. q pnia iterioz ñ ē sacrz nisi qñ ꝓiūgit̄ ꝓfessiōi ⁊ ablōni a gb° hz ꝓplemētū:maxie qñ ē attritio ⁊ fit ꝓtritio:qz sic segt̄ ex terioꝛē vt effect° cāz. De his aūt tractat Tho .zz. di. q̄rti. arl°.6. ¶ zª ꝫ ē ꝺ hꝺ qꝺ ē res tñ ī ꝺ sacr̄o:qꝺ ē rmissio pctoꝝ zª ꝫ

quam consequitur viuificatio mortificatoꝝ. Ubi ꝓmo ponetur adaptatio quorūdā. 2° declaratio illius. 3° tangeꝫ & soluet quedā difficultas. Hāc ergo viuificationē qdā declarant sic ꝓmittētes quādā deductionē q̄ opa nr̄a dicuntur viua & mortua: & viuificata & mortificata p ꝯparationē ad ea q̄ viuūt in nālib⁹. Illa.n. dicūtur viua q̄ nō soluz hnt ꝓncipiū vite sz opationē: vt oculus videndo: pes ambulādo. Mortua vo q̄ neutꝝ hūt. Mortificata vo q̄ habēt ꝓncipiū vite: sz nō opationē pp aliqō ipedimētū: vt mēbꝝ stupidū vel paliticū. Uiuificata vo q̄ per amotionē impedimēti opatiōis vite redeūt ad suas opatiōes. Silr opa nr̄a spūaliter dicunt viua qz ꝓcedūt a charitate: q̄ est ꝓncipiū spūalis vite: & per meritū pñt ꝓducere ad vitā glie: que est vera vita. Iste aūt est finalis actꝰ opuz nr̄oꝝ. Mortua vo dicunt q̄ fiūt extra charitatē. Mortificata vo q̄ facta sūt in charitate q̄ est ꝓnᵐ vite: sz per meritū nō pñt efficaciter ducere ad vitā glorie: ꝓpter ipedimētū pcti mortalis supueniētis. Uiuificāt aūt cū ipedimētū mortificatiōis amouetur. Et hoc est pctm̄ mortale seq̄ns: cū q̄ nullus pōt venire ad vitā glie. Hoc supposito sic arguūt. Illō viuificat opus mortuū per qō amouet ipedimētū mortificās ipm: sed p pniam amouet pctm̄ mortale mortificās opꝰ precedens meritoriū: g̃ p pniam viuificatur opus mortificatum.

¶ Et si quis hesitaret vt dicūt quō opa precedētia q̄ non sunt iā viuificātur. Rñdent q̄ opa bona manēt ex q̄ sunt i acceptatione p modū meriti: & sic pñt viuificari: sicut opa mala trāseūte actu manēt in reatu. ¶ Sed lz ista adoptatio sit pulcra tñ ē dubia. ꝓmo quo ad hoc q̄ opꝰ mortuum dicat qō nūq̄ fuit viuū: qz ꝓpe mors nō est nisi viuentis.

¶ Sz sicut dr̄ cecū nō solū qō aliq̄ vidit sz ēt cecus natꝰ qui nūq̄ actu vidit ex visione aptitudinali: sic ꝑt dici opꝰ mortuū ex hoc solo q̄ natū fuit eē viuū: sicut dicitur puer nasci mortuus: etiā si nūq̄ fuit viuus: dū tñ hēat organicū corpus qō natū sit aīari. ¶ Scōo dubiū ē qō dicūt mortificatū illud qō ē cū ꝓncipio vite. Charitas enim q̄diu est in hoīe nō sinit mortificari aliqō opuz suoꝝ. Uñ dicit mortificatū nō qō ē ꝯiunctū ꝓncipio vite: sz qō fuit coniunctū: & non ē: sz adhuc eē pōt: vt mortuū dicat qō nō ē nec eē pōt: sicut diceret mēbrū nō mortuū sz mortificatuz qō actum suū amisit & recupare pōt: & sanari. ¶ Si arguat ꝫ b̄ sic: qz non oz penitētē resurgere in equali vel maiori charitate: sz pōt resurgere cū minori. Ponat ergo q̄ hō q̄ p multos actus charitatis meruit augmentum charitatis & habuit: peccet mortalr & penitēdo resurgat i mīoꝛi & illa moriat. quero vtrū hēbit ꝓmiū correspōdēs charitati pdite vel recupate. Si dicas q̄ ꝫ gradū charitatis pdite. Contra qz ꝑm gradū charitatis cū quo moriē oz remūerari. Si dicas q̄ ꝑm gradū charitatis recupate tm̄: ꝫ. g̃ mortificata merita nō reuiuiscūt qz ipe meruerit ꝓmiū correspōdēs charitati perdite cuiꝰ augmentū meruerat. Dicendum q̄ p pniam reuiuiscere merita pōt intelligi dupl'r. Unoᵒ q̄tū ad ꝓmiū accidētale, alioᵒ q̄ᵐ ad essentiale. Si q̄ᵐ ad accidētale: sic reuiuiscūt: nisi illi⁹ ꝓmy sit talis ꝓditio q̄ regrat ꝓtinuitatē & perpetuitatē: sicut est aureola virginū: qz si vgo corrumpitur & peniteat: nō recupat aureolā q̄ nō debeē eligēti virginitatē & seruāti ad hozā: sz vsq̄ ad mortē. Si aūt queraē quātū ad ꝓmiū eēntiale: sic p se loquēdo reuiuiscūt: p accidēs aūt pōt eē ex īdispositiōe recipientis q̄ nō reuiuiscūt quo ad integritatē. Uerbi gr̄a. hñs charitatē. mereē p opꝰ virtutis vitā btām i morte nisi p eū steterit. s. q̄ non hēat charitatē: qz illa nō daē nisi hnti charitatē q̄uis eā meruerit: & daē hnti ēt si eā nō meruit: vt puulo. Si aūt pdat charitatē & posteā penitēdo eā recupet: adhuc recupat qō perdidit: vt. s. eā hēat ex ꝓri merito nisi pdat eā: ita ē i ꝓpoñto hñs maiorē charitatē mereē maiꝰ ꝓmiū suppositō q̄ in morte hēat maiorē charitatē: qz sic charitas ē nec ia dispositio ad recipiēdū gl'az: sic maiꝛ charitas ad maiorē gl'am. Si ergo penitēs nō recupet maiorē charitatē añ mortez: per accñs ē ex indispositiōe sua q̄ moriēs ñ hz maiꝰ ꝓmiū: qz si penitēdo hr̄et minimū gradū charitatis & moriendo intēdisset charitatē suā q̄ta erat illa quā perdiderat: haberet vtiq̄ tātaz gl'am nō tm̄ ex merito vltimo sz ex merito primo p se & ex pnia sicut ex remouēte ꝓhibēs & ex vltia charitate sicut ex naturali dispositiōe necessaria.

Tertius articulus hz q̄tuoꝛ ꝑnes. ¶ Pria ꝑ ē. Qz illa tria ēt inueniūtur in sacr̄is nō ipzimentibus characterē: vt i eucaristia vbi res & sacr̄m ē corꝰ xpi vez: & i mr̄ioᵒ vbi interioꝛ ꝓsensus vel vinculū: & in extrema vnctiōe vt ifra videbiē di. z. Sic igit i oi sacro no. le. impzimit aligd ꝑter actū suscipiētis: qō ē sufficiēs dispositio ad gr̄az ēt gratū facientē: sine illō sit character vt in tribus siue simplex oznatꝰ vt in alys: ita q̄ in eucharistia preter illō qō ē res & sacr̄m ex̄ suscipiētē & añq̄ suscipiat. i. corpus xpi vez i suscipiēte sit ēt oznatꝰ q̄ ē res & sacr̄m. Et sic sicut q̄dam sacra hnt vnū sacr̄m tm̄ puta sola vba: sic penitētia & mr̄iom si ita ē & alia res sil'r vba vt oīa alia: sic sūt quedā sacra q̄ hnt ꝑ re & sacro vnuz tm̄. sicut illa q̄ nō requirūt p se actū suscipiētis alia vo ꝑ re & sacro hnt duo diuersa: Et hec adhuc differēter: qz vel vtrūq̄ ē i suscipiente sicut actꝰ iterioꝛ est vna res & sacr̄m i mr̄ioᵒ & pnia: alia est oznatus: & sic vtrūq̄ ē i suscipiente: in eucharistia aūt vna res ē in suscipiēte: alia i materia. ¶ Scōa ꝑ ē. q̄ nō soluz i istis: sz q̄ i oi sacro imꝑmaē oznatꝰ: qō pz sic. Ubicūq̄ ꝑm legē cōem ē remissio pcti actualis mortal' & p ons gr̄e ifusio ibi ē alia dispositio sufficiēs ꝑter motuz liberi arbitry: qz vbicūq̄ ē motꝰ liberi arbitry sufficiēter disponens ad gr̄am ibi stati ē gr̄a: nec p ons ē pctm̄ mortale. Hr̄a aūt nō infundiē ꝑm legē cōem nisi sufficiēter dispositō. qz deꝰ dat vnicuiq̄ ꝑm suā virtutem. Sz oē sacr̄m no. le. si digne suscipiaē remittit pctm̄ mortale si inuenit: & si nūq̄ inueniret nūq̄ tolleret. Si ergo qōlibet sacr̄m aliqñ pōt tollere peccatū mortale. igiē aliqñ inuenire pōt. Tñc aūt nō ē dispositio sufficiēs ex pte liberi arbitry cū q̄ nō stat pctm̄ mortale. qz illa ē ꝓtritio. igiē ex ope opato alia dispositio ifūdiē. ꝓpter qō videē q̄ ad hoc q̄ sacr̄m ꝓferat: gr̄az nō requirtur aliqs actꝰ respectu effectꝰ sacri i suscipiēte vel q̄ gerit personā eiꝰ: sz tm̄ respectu sacri: q̄. s. ipe velit suscipe sacrz si sit adultꝰ & hēat vsū liberi arbitry: vel aliꝰ p eo: vl' q̄ ipe voluerit. Sz respectu effectꝰ sacri solū requiē q̄ nō ponat obicē: & q̄ faciat q̄ suscepti⁹ sacri requirit: puta i mr̄ioᵒ q̄ intēdat ꝫbere: licet nō recolat ō pctis. ¶ Tertia ꝓclo ē. q̄ oznatꝰ posset eē aliqd manēs: lz videamur supiꝰ dixisse ꝓriū. Nec ꝓp hoc segtur q̄ pnia nō possit iterari sine iniuria sacramēti: sicut bapꝰ: qz qñ sacr̄m ipzimit talē dispōnez q̄ p illā statī natꝰ est seq̄ total' & plenꝰ effectꝰ sacri: tūc sine iniuria nō pōt tale sacr̄m iterari: sicut i bapᵒ. cuiꝰ character diponit ad remissionē ois culpe & pene: q̄tū ē de se. Et sil'r ē de alys ipzimētibꝰ characterē suo mō. Nō sic aūt de alys puta pnia: qz p vnā ꝓfessionē non segtur pfecta remissio q̄ ad penā & sequelā. Uñ qz de ꝓpiciatu actualiū non oz hō esse sine metu sine iniuria repetiē pnia. Sz de originali nō debemꝰ eē i motu pꝰ bapᵐ: vñ &c. Uñ qñ ō eodē aligs bis cōfiteē nō aliꝰ oznatꝰ numero ipzimit: sz ꝑmꝰ itēdit: & forte est vnꝰ oznatꝰ spē i vno sacro q̄ intēdit p illiꝰ iterationē & pari rōne remittit p illiꝰ tardationez: & forte corrūpit p nimiaz tardationē: sicut ē habit⁹ q̄ acgrit ex actibꝰ ꝓncipaliter ipis ex toto cessantibꝰ corrūpit ita & oznatus q̄ acgrit ex susceptiōe sacri instr̄aliter ex cessatiōe vl' nimia retardatiōe corrūpit. Uñ character q̄ nō pōt amitti & ōleri p ons: sic nō ꝑt corrūpi ita nec remitti: qz remissio ē via ad corruptionē: nec p ons itēdi. Sed oznatꝰ pōt intendi & remitti: & ēt corrūpi: & itex acgri. ¶ Quarta ꝓ ē. q̄ pnia iterioꝛ ipa ē

res ⁊ sacramentum: quod probat sic: qrillō qō causatur ⁊ significat ab actu exteriore: qui ē sacrm ⁊ vlteri⁹ causat ⁊ significat aliū effectū vltimū ⁊ pncipalē dr eē res ⁊ sacrm: sz bō est pnia interior: qz ofites significat se penitere: ⁊ cū hoc ipa ofessio ⁊ absolo bita in re ⁊ in voto ē cā illi⁹ iterioris: nō fm eēntiam: sz magis eō: sz fm efficiētiaz: qz ab illa bz vtutē sacrālē: sine q̄ nō valeret: g̃ ꝛc. ¶ Qō aūt ɔ̄ B dr. q̄ res sacrī nō ē de iure nāli sic ē penitere cū sit act⁹ vtutis. dōz q̄ penitere de pctō ad expiationez vt viteī gehēna ⁊ habeaī gl̃ia ⁊ cū ꝓposito ofitendi nō ē de iure nāli: quo h̄ sunt ignota: sz diuino: quo hec sunt reuelata. Et per hoc patet respōseo ad argumētum. Questio. II.

SEcūdo queriī vtr pnia sit vtus. Et vr q̄ nō: qz vt⁹ ē de bono: sed pnia est de malo: g̃ ꝛc. ¶ Cōtra. p̄cepta leg. nō sunt de actib⁹ vtutū: sz lex euāgelica pcipit. d. Pniam agite: g̃ ꝛc. ¶ R°. duo sunt fa ciēda: qz p̄ ponet vna opinio ꝓbabilis ⁊ subtilis. z° igretur de qbusdam que implicat.

Circa p̄m sciēdū ē. q̄ alig pmittūt q̄ddā distinctionē: q̄ supposita ꝓbāt tres ɔ̄nes de pnia. Et ex hoc iferūt qōdā corrolariū. ¶ Prio g̃ distingūt de penitere: dicētes q̄ cū penitere icludat dolorē de pctō cōmisso pōt accipi dupl̄r: vel ꝑ dolorē q ē act⁹ sensitiue ptis: vel ꝑ displicētia volūtatis. prio° dolere nō est actus vtutis pnie: saltē ab ea imediate elicit⁹: put de pnia logmur: qz nulla potentia sensitiua apphēdit pctm̃ ꝓut ē dei offensiuū: qō tm̃ fac pnia de q̄ logmur. Sz penitere scdo mō acceptū ꝑ displicentia volūtatis ē act⁹ de q̄ qrīt an sit vtuosus. Et de hoc dicunt tria. s. q̄ ēt vtuosus act⁹. z°. q̄ ē act⁹ virtutis mōal: ⁊ ñ theorice. 3°. q̄ ptinet ad iustitiā. ¶ Quātū ad p̄m dicūt q̄ act⁹ virtutis aliq̄ accipit stricte. s. ꝑ solo actu elicito a po[a] pfecta ꝑ hitū vtuosum. ⁊ sic nō, oz q̄ penitere semꝑ sit act⁹ virtuosus. q̄q̄z vo sūmit ꝑ oi actu regulato a rōne: g̃ vel ē elicitus a virtute vel q̄[m] ē de se generatiu⁹ ē virtutis: ⁊ isto° penitere semꝑ ē actus virtuosus. ℞ p̄[m] pz: qz hit⁹ nūq̄ requirit ad eliciēdū actū q̄[m] ad eēntiaz act⁹: sz soluz q̄[m] ad ponēdū modū: qō pz ex diffinitiōe po[c] ⁊ hit⁹: qz po[a] ē q̄ possum⁹: hit⁹ vo q̄ bñ vl̄ male possum⁹: z° Eth. Et. 5°. Meth. dr q̄ hitus ē q̄ gs bñ vel male dispōit. ℞ ēt ꝑ ex[m]. Ad cōcupiscere. n. nō regrit hitus: sz ad sic ɔcupiscere: puta tēperate regrit hit⁹ tēperātie. Sz penitere solū dic actuz quo ad subaz act⁹ ⁊ nō modū ꝑ quē nos hēam⁹ sic vel aliter in dolēdo: g̃ nō regrit aliquē hitū a quo eliciaī. Scōm pz sic: qz ois act⁹ ab electiōe ꝓcedēs cadēs sup debitā mām cuz debitis circūstātys pōt eē virtuosus: sz penitere de pctō cōmisso pōt eē ex electiōe ꝓcedēs: ⁊ cadit sup debitā mām: qz sicut bonū debite placet: ita malū debite displicet: ꝓt ēt informari debitis circūstātys: ⁊ ꝓut ō ipo logmur debite informaī: qz detestaī pctm̃ vt cōmissuz ē in irreuerētiam dei cū ꝓposito ofitēdi: g̃ taī act⁹ pōt eē act⁹ virtutis. Minor iā pz. Maior ēt pz ꝑ diffinitionem virtutis z° Eth. Oz virtus ē hitus electiu⁹: imediate ɔsistens ꝓut recta rō determinabit. Uerūtm̃ nō pōt eē pm⁹ ⁊ pncipaī act⁹ alicuius virtutis: qz pm⁹ ⁊ pncipaī act⁹ alicui⁹ virtutis nunq̄ pexigit actionē vicu i opante virtuose. Act⁹. n. pncipaī tēperantie nō regrit q̄ hō pus itēperate egerit. nec act⁹ pncipalis liberalitatis regrit q̄ aligs pus auar⁹ fuerit: ⁊ sic de singulis vtutib⁹. Aliogn nullus posset eē virtuosus nisi pus fuerit viciosus. qō ñ ē vez. Sz penitere psuppōit nec̄rio actū viciosum fuisse i penitēte: ē. n. de malo cōmisso. Qr̄ penitere nō est pm⁹ ⁊ pncipaī act⁹ alicui⁹ vtutis. Et sic pz pmū. ¶ Scōm sic pz: qz virt⁹ illa q̄ nō bz deū ꝑ imediato obiecto nō est theorica sz moralis: si tm̃ eius obz sit de agibili a nob: sz obm imediatū pnie nō ē de⁹: sz pctm̃ opatū a nob: g̃ pnia ñ ē vt⁹ theo[ca] sz moral⁹. maior ⁊ mior ō se patēt: iō ꝛc.

¶ Est tm̃ itelligendum q̄ cū virtutes morales non hēant deū ꝑ imediato fine sic nec ꝑ imediato obo: pnia tm̃ vt de ipsa logmur bz deū ꝑ imediato fine. Sz oz q̄ h̄ insit ei ꝓut act⁹ ei⁹ īpaī ab aliq̄ virtute theorica. s. fide ⁊ spe. Et sic pz scōm. ¶ Tertiū sic pz: qz ois hitus moral⁹ q̄ ordinat hominē ī rōe debiti ptinet ad iustitiā: sz pnia vt ē virt⁹ moralis ē hō: g̃ ꝛc. Maior pz: qz alie virtutes morales a iustitia nō ordināt boiem ad alterꝫ: vt tēperātia. Liberalitas aūt ⁊ si ordinat ad alterꝫ nō tm̃ ī rōe debiti: qz libalis nō dat ex debito: qz nō tenet dare ex debito. Ad iustitiā aūt pertinet rō debiti: vt ipm nomē sonat. Jō ꝛc. Minor ꝓbaī: qz q̄ penitētia ordinet boiez ad deū iā ꝓbatū ē: sz q̄ ī rōne debiti probaī: qz hō efficit alteri ōbitor dupl̄r. Uno° p hoc q̄ aliquid volūtarie recipit: sicut icōmutatiōibus volūtarys: in emptiōe ⁊ vēditiōe. Allio° p hoc q̄ aligd iiuste sībstraxit: sic in violētis: vt ī furto rapina ⁊ pcussiōe ⁊ hō. Silr hō efficit deo debitor ꝑ B q̄ aligd ab eo recipit. Et redditio hui⁹ debiti ptinet ad virtutē latrie: ꝑ quā exhibem⁹ deo ōbitū honorē ī oblatiōib⁹ ⁊ sacrificys ⁊ hō. Allio° ꝑ B q̄ ɔ̄ deū peccauit. Et sic sībtraxit ei debitā ruerētiā ⁊ obedientiā. Et q̄ ad hoc reddit hō pniam debitā. ℞ propter qō sic latria ptinet ad iustitiā sic ⁊ pnia. Et sic pz 3[m]. ¶ Ex q̄ pz. q̄ pnia ē spāl̄ virtus: qz lz gnāliter ɔsideret malū tā cōtra obm: tm̃ ɔsiderat ī eo spāle rōnē: qz cōmissum ɔ̄ obediētiā deo debitā vt ē expiabil̄ ꝑ satisfactionē qō nō facit alia virt⁹. Ex quo ēt pz q̄ si act⁹ pnie eēt solū dolor de pctō cōmisso q̄tenꝰ ē ɔ̄ rōnez rectā penitere nō ptinet ad aliquā spālē virtutē: qz p eundē actū placet vnicuiq̄ qō ē ɔneniēs ⁊ displicet qō ē inconueniēs. Et cū ois hitus virtuosus sit ɔcors rōni recte ꝑ euz displicet. quicquid discordat a recta ratiōe. Dec ē opinio

Quātū Durandi de verbo ad verbum.

ad z[m] ingrēdo de p̄dictis videtur oia bñ dcā preter sex dubia q̄ iplicat. prio qz penitere sensitiuuz siue sit ipm plāgere vel flere siue dolor cordis: lz sit act⁹ nō a pena elicit⁹: qz ipa ē ī volūtate ⁊ nullū actū elicit ex suū subz nihilomin⁹ tm̃ p̄t dici act⁹ virtutis pnie simpl̄r: qz ē ab ea ꝑ se ⁊ nō ꝑ accns ītēt⁹ ⁊ impat⁹. Et B ꝑ pz p sll̄e: qz sic genuflexiōes ⁊ hō sūt actus latrie impati ⁊ affectio aī iterior q̄uis ipa sit ī volūtate ⁊ bēat dei honorē ꝑ formali obo q̄ō nō p̄t virt⁹ sensitiua apphēdere ⁊ nihilomin⁹ dicūt eē act⁹ latrie simpl̄r: lz nō p̄ncipaī r: sic lz pctm̃ vt ē dei offensiuū nō sit a sensu cogscibile nihilomin⁹ circa B pōt act⁹ sensitiu⁹ imparī ꝑ se ⁊ directe: ⁊ ꝑ B eē actus vtutis simpl̄r. Als nullus act⁹ exterior erit act⁹ vtutis. Itē si sua rō ē bona q̄ dolere sensibile nō sit act⁹ virtutis: qz sensus nō apphēdit pctm̃ vt est dei offensiuū: tūc nulla virt⁹ eēt ī appetitu sensitiuo: qz virt⁹ ē hit⁹ electiu⁹ ī medietate ɔsistēs: vt recta rō determinabit: sensus aūt apphēdit obm sz nō ꝓut ē ɔueniēs rōi vel discōueniēs: ⁊ tm̃ ordo ad rōnē ē formale in virtute: nihilomin⁹ tm̃ ē virt⁹ ⁊ act⁹ vtutis ī appetitu sensitiuo: sic tēperātia ⁊ fortitudo ⁊ ɔcupiscere tēperate: ⁊ irasci fortiter: prout recta rō dictat: ad qō sufficit sensum obedire rationi. Nec oz sensum obm referre ad rōnē. imo ēt videreī alicui q̄ si sensus obediat rōni dolēdo de pctō: sicut rō dictat dolendū ēt ꝓp boc hitus g in sensu ad hoc gnābit erit virtutis vel virtuosus. Et sicut habit⁹ detestatiu⁹ luxurie vt est quid turpe fm rōnem est in sensu: sic hitus penitiu⁹ de luxuria vt est contra deū potest in eo poni: qz non magis sensus cognoscit pctm̃ vt ē contra rationem q̄ vt est ɔ̄ deum: cum vtrūq̄ sit supra sensum. Sed sicut iustitia virtus propzie est in voluntate: sed aliquid correspōdens ei ē ī sensu sic de pnia dici pōt. ¶ Et qō Tho. dicit. q̄ pnie passio nō ē actus virtutis verum ē: sed prout ex electione elicitur vel imparatur: ⁊ fm rationem penitet est actus virtutis.

¶ Qō aūt dic scōo. q̄ penitere: ꝓut ē displicētia volūtatis potest esse sine habitu: ⁊ hoc vez ē de actu vtutis politice

ꝛ acquisite:imo etiam de actu vtutis theorice infuse:sicut credere articlos fidei ꝛ spare:pōt eē sine habitu infuso:vt i hereticoꝛ ꝛ ét sine agsito. Et nō solū penitere mala sicut i Juda ꝛ dānatis:sz ét penitere bonū ex genere ꝛ circūstantys: sicut pz i attrito ꝛ nō ctrito. Et ē eiusdē spēi in genere nāe: qñ est sine habitu:sicut qñ est ex habitu:siue pnia sit habitus acgsitus siue infusus:q̄uis differāt in genere moris:sicut actꝰ virtutis agsite ꝛ infuse:qz ad aliū ꝛ aliū finē g̃ pstituuntur ab ex̄.s.a rōne:sicut iactꝰ lapidis vl sagitte pōt ꝓcedere ex diuersis habitibꝰ:ꝛ fm q̄ ad diuersos fines ordinatur:qz erit actus eutropelie si ad ludū:iusticie si ad latronē: iniusticie si ad innocētē. Uñ actꝰ exterioꝛ ꝛ appetitꝰ sensitiuꝰ nō differūt i genere nāe:nō solū diuersaꝝ vtutū:sz nec vtutis ꝛ vicy. Jrasci.n.bñ ꝛ male nō dr̄nt spē. Sz actꝰ elicitꝰa volūtate forte dr̄ spē vtutis i fuse ꝛ acgsite:qz ex fine sic obo p̄ncipali hz actꝰ ille spēm etiā nature. Uelle.n.placere deo. ꝛ velle obedire rōni dr̄nt spē. ¶ Qō aūt dictū ē actū ois vtucis posse eē sine habitu est dubiū de charitate:cuiꝰ actꝰ primus ꝛ p̄ncipalis ē diligere deū sup oia:cū quo nō stat moꝛtalis culpa:qz in illo tota lex ꝑfleꝯ:oē āt moꝛtale ē ꝺ aliq̄ ꝓceptū legis:g̃ iste actꝰ nō pōt esse sine charitate ꝓfite:q̄ uis possit eē nō elicitꝰ ab ea:sz disponēs ad eā:cū quo simꝫ charitas infundit̄:sz remissa si remisse diligit: vel intensa si intēse. Et si hoc ē verū pari rōne vr̄ q̄ penitere nō possit esse sine vtute pnie ꝓsequēte vel remisse vel intēse: fm q̄ diuersimode peniteat:qz nisi doleat ō oībꝰ pctis ꝓput offendit p ea deū:ꝛ doleat plus q̄ de oī alio nō est tale penitere etiam in genere nature q̄le ē illō q̄ pnia elicit. Si aūt sic dolet statim charitas ꝛ ois vtus infundit̄:q̄ videꝫ dubiū ꝛ ingsitiōe dignū. ¶ Qō aūt 3° dicit. q̄ pōt eē ex habitu vtuoso:qz ex electiōe cū debitis circūstātys sup debitaꝝ mām. Cōtra illō q̄ malū iq̄m malū nō p̄t eē debita mā alicuiꝰ sz pctm̃ inq̄m ē cōtra deū ē malū ꝛ idebitū:g̃ nō est debita materia:sz idebita. ¶ Dōm q̄ debitū ꝛ indebitū in materia morali nō dicūt̄ absolute:sz i relatiōe ad rōnē. Et qz p idē aliq̄d mouet̄ ad aliq̄d.ꝛ ab eiꝰ oppositō cū bonū ꝛ malū sint opposita bonū ꝛ malum sunt debita mā volūtatis differenter:qz volūtas debet declinare malū ꝛ eligere bonū. Uñ bonū inq̄tū hꝺ est debita mā volūtatis ad eligendū ꝛ indebita ad respuēdū. Eꝺ est de malo. Uñ pctm̃ ē debita mā ad respuēdū ꝛ detestādū:sz indebita ad eligēdū. Unde actus detestās pctm̃ cadit sup debitā māz respectu talis actus:q̄ in se ē mala respectu actꝰ electiōis ꝛ i se bona respectu actꝰ detestatiōis. Et fm q̄ ē de se mala nō pōt eē bona nec eꝺ. ¶ Qō aūt 4° dicit q̄ nō pōt eē p̄mꝰ ꝛ p̄ncipalis actꝰ vtutis:qz vtꝰ nō p̄supp̄oit viciū. Cōtra:qz si ois actꝰ ex electiōe ꝓcedēs ꝓgruēs rōni cui ꝓuenit ꝓpa diffinitio actꝰ vtuosi pōt eē p̄mꝰ ꝛ ꝑprius vtutis cuz iste sit hꝺ:g̃ ꝛc. Formale.n.in vtute ē q̄ eius actus sit imediate cōsistens: prout recta rō determinauit. Uñ circa q̄cūq̄ boc sit illō virtuosuz erit. Pōt.n. vtuosus rōnabilr̄ se hr̄e circa malū nature:sicut circa bonū nāe. Et vtuosioꝛ est actꝰ quē hz circa mala q̄ q̄ habet circa bona:puta nō timere moꝛtē q̄ cōcupiscere oꝛdiate:ꝛ hꝺ. Et silr̄ circa malū moris detestādo pōt se hr̄e eque virtuose:sicut circa bonū moris prosequēdo. Si g̃ detestari vitiū est vtuosuz sicut amare bonū ꝛ plꝰ debet hō detestari suū viciū q̄ alienū.igit̄ pōt eē p̄mus ꝛ principalis actus alicuiꝰ vtutis. ¶ Et qñ dr̄ q̄ vtꝰ nō p̄supponit viciū.dōz.q̄ nō est verū de oī vtute:qz si ois actꝰ bonus q̄ habet spālē difficultatē regrit spālē vtutē:detestari pctm̃ ad expiationē q̄ est bonū:ꝛ hz difficultatē distinctā ab alys debet habere spālē virtutē. Uirtus.n.sbuenit boi fm quēcūq̄ statū:ita vt si a vtute cecidit possit vtutē recuperare:ꝛ id q̄ pdidit p pctm̃:g̃ lz nō ois virtꝰ supponat in virtuoso viciū tñ illa vtus q̄ ꝑficit boiez spālr̄ ꝺ defectum vicy p̄cedentis supponit illū:ita vt sit aliq̄ vtus supponēs viciuz nūq̄ fuisse:sicut ỽginitas quedā supponēs fuisse sic̄ pnia:q̄dā cui hoc accidit sicut alie cōiter. ¶ Qō āt gnto dicit. q̄ est vtus moꝛal nō theoca excedēs tñ vt latria habēs deū p fine imediato:sz p obo aliqd agibile a nobis vez ē: nisi q̄ magis ꝓpe videreꝫ dōm q̄ hz p obo non agibile a nobis sz q̄ actū ē a nobis male: vel q̄ agi debuit ꝛ est omissum. Peccatū.n. actuale ōmissionis vel cōmissiōis est ejus ꝓpa mā ꝛ obm. ¶ Et vez dicit. q̄ a virtute theca ad istū finē impar̄:qz nihil ꝓponit alicui vt finis nisi ab habitu cuius illō ē obm. Pōt tñ eē actꝰ penitēdi sine habitu vtutis fidei spei ꝛ charitatis:si vez ē q̄ ipe dicit. q̄ pōt eē ꝛ sine habitu ꝓprio:a quo magis tñ dependet q̄ ab alio. Jtez pōt eē nō solū infusa sz ét acquisita:sicut ꝛ cetere morales. Sz ad eius acgsitionez magis regrit fides vel actus fidei q̄ aliaꝝ:qz finis imediatꝰ ē deꝰ cognitꝰ supnāliter. Nō.n. cognitio nālis docet deū sic placari ad euadēdū gehēnā ꝛ ad habēdū gliam. ¶ Jtē qñ dr̄ q̄ eiꝰ finis imediatꝰ ē deus intelligit̄ de fine cuiꝰ:nō de fine q̄:vel deꝰ nō fm se:sz fm q̄ placādus:vel dei placatio vl reconciliatio ē eiꝰ finis ꝓprius ꝛ ñ deꝰ,put ē i se. Pōt ét addi ad illō:q̄ dcm̃ ē i 4° articlo. q̄ licet actꝰ pnie sup̄p̄oat actū vicy tñ habitus eiꝰ si sit infusus nō sup̄p̄oit:qz i bapo ifundit̄:vt hō sit paratꝰ penitere si vnquā iueniat se deū offendisse. Et sic ē ét i inocētibꝰ. ¶ Qō āt. 6. dicit. ꝛ bñ q̄ pnia ē spālis vtꝰ vr̄ ꝺdicere ei q̄ dixit q̄ penitere ñ pōt eē pmꝰ ꝛ p̄ncipalꝫ actꝰ alicuiꝰ virtutis:qz ois virtus spālis hz aliquē actū pmū ꝛ p̄ncipalē a q̄ specificat̄ ꝛ pp quē ē p̄ncipalr̄. Nō ē aūt dare aliū actū pnie pm ꝛ p̄ncipalē q̄ penitere:sicut ipm nomē sonat:sicut ꝛ iustitie iuste agere:ꝛ tēperantie tpate:ꝛ sic de alys:g̃ in hoc ꝺdicit ei q̄ dixerat i 4° articulo. ¶ Ad argumentum dōz. q̄ vtꝰ ē de bono formaliter ꝛ finaliter:licet possit esse de malo materialiter:quia actus eius est bonus. Qō. III.

TErtio queriꝫ ō pnia i ꝓparatione ad alias vtutes. Et vr̄ q̄ sit pma omniū vtutū:qz cā ē ꝑ oꝛ effectu:sz p pniaz acgrūtur ꝛ causāt̄ i peccatoꝛe oēs vtutes: ergo ꝛc. ¶ Contra. fundamentum ē p̄ma pars edificy:sed fides est fundamentū totius spiritualis edificy:ergo ꝛ prima.

Respōdeo hic sunt q̄q̄ ꝑnes. ¶ Pria. q̄ pnia timoꝛe ꝓcipit:qz Odiꝫ peccare bōi vtutis amoꝛe:Odiꝫ peccare mali formidīe pene: itaq̄ cū sint plures mali q̄ boni,vt i plꝰ ꝓcipit timoꝛe pene:lz i aliq̄bus bōis ꝓcipiat̄ vtutis amoꝛe. ¶ Scda ꝑ ē.quō ipa ē p virtutū:qz lz oēs vtutes sil ifundant̄ q̄ ad habitū vna tñ ē prioꝛ altera q̄m ad oꝛdinē fm actū. Et iō ex actibꝰ ista ꝓritas ē attēdēda. Motū aūt voluntatis cuismōi ē motꝰ vtutū moraliū p̄cedit motꝰ cognitiōis:qz appetibile imaginatuz vl itellectū mouet appetitū:vt dr̄ i 3° ō aīa:ꝛ itez extiatio possibilitatis:qz electio q̄ ē p̄ncipalꝫ motꝰ vtutis nō pōt eē de ipossibili extimato. Motꝰ aūt appetitꝰ i duobꝰ ꝓsistit:i fuga mali ꝛ i ꝓsequutiōe bōi. Et hec duo diuersimode generant̄. Q̄q̄z.n. aliqs fugit malū pp desideriuz bōi: q̄q̄z alio. Et hic motꝰ ē vt freq̄ntiꝰ i reuersiōe pctōris ad deū per pniaz. Et iō motū pnie p̄cedit motꝰ fidei:qz accedentē ad deū oz credē. Heb.ii. ꝛ itez motꝰ spei ꝓiunctꝰ motui timoꝛis:pp quē fit extimatio ō possibilitate venie ꝓseq̄nde. Et iō dic̄ Greg. q̄ penitēs mouet̄ iter spē ꝛ timoꝛē:deinde vt in plꝰ segtur motꝰ pnie:deinde motꝰ charitatis ꝛ aliaꝝ virtutū p oꝛdinē. Q̄q̄z ét motꝰ moris p̄cedit motū pnie: vt dcm̃ ē. Sz ille amoꝛ nō ē charitatis:qz charitas amissa nō recupar̄:nisi p ctritionē de pctis p̄cedētibꝰ:q̄ ē motꝰ pnie virtutis. Fm hꝺ g̃ dōm ē. q̄ pnia ē ꝑ oꝛ gbusdā virtutibꝰ.s. charitate ꝛ seq̄ntibꝰ ipaz:ꝛ posterioꝛ fide ꝛ spe. ¶ Tertia conclusio est. Oꝛ penitentia potest dici fundamentum. ¶ Ad cuius euidentiam est sciendum q̄ fundamētū dr̄ in spūalibus ad similitudinē fundamēti coꝛpalis:qō duas hz ꝓpetates. Pria ē q̄ ipm ē p̄ma pars edificy. Alia q̄ sus-

damēto totū edificiū sustentat. Et iō i spūalib⁹ fūdamētū dr̄ aligd vl rōe p̄oritat vl rōe p̄fuatiōis aliorū ⁊ sustētatio nis: aut ēt rōe vtriusq. Prioritas aūt pt attēdi dupliciter. Uno⁰ q̄m ad disciplinā spūaliū: ⁊ sic illa q̄ p̄mo occurrunt edocēda i xp̄iana religiōe fundamētū dr̄ Heb.6. Alio⁰ q̄m ad vitā spūalē: ⁊ sic fides dr̄ simpl̄r fūdamētū: sed timor ⁊ pnīa i genere eor̄ q̄ ad effectū ptinēt quātū ad fugā mali: charitas aūt q̄m ad psecutionez boni: put dr̄ Ephe.4. In charitate radicati ⁊ fundati. Sz rōne sustētatiōis in pspis dr̄ hūilitas fundamētū: in aduersis fortitudo. Pnia aūt ⁊ timor i recedēdo a malo diuersimode sunt fundamēta: q⁊ timor ē p̄mū i isto genere q̄ recedēdo a malo cōmisso. Et iō ēt timor precedit pniam sicut p̄ncipia generis precedūt p̄ncipia spēi. ¶ Quarta ꝑ ē. q⁹ pnīa dr̄ scōa tabl̄a post 4ª ꝑ naufragiū fz Iero. ⁊ ē methaphorica locutio. Illi.n.q̄ ps pero itinere mare nauigāt p⁹ tabula sustētātur. s. ipa naui integra. Sz naufragiū passi alicui⁹ tabule nauis fracte auxilio ad portū salutis ducūtur. Et hec scōa tabula dr̄ q̄ ē p⁹ naufragiū: nō q⁹ sit scōa p⁹ naufragiū: fz q⁊ existēs p⁹ naufragiū ē scōa a p⁹ā q̄ erat añ naufragiū. Hēa igit̄ baptismal̄ per quā i eccl̄a collocamur cui⁹ figura fuit archa Noe, dr̄ prima tabl̄a añ naufragiū. Sz q⁊ p pctū mor⁽ᵉ⁾ naufragiū passis ⁊ gr̄a inocētie cadētib⁹ nō restat aliqđ remediū nisi pnīa: iō pnīa scōa tabl̄a dr̄. ¶ Quinta ꝑ est. q⁹ pnīa multi 5ª ꝑ pl̄r diffinit̄. Prīa ē Amb. ⁊ Greg. q⁹ pnīa ē mala p̄terita plāgere ⁊ plāgenda itez nō cōmittere. Quā diffinitionez magister ad formā debitā reducēs dicit. Q⁊ pnīa est vtus qua comissa mala plāgim⁹ cū emēdatiōis ꝓpōsito: vbi p⁹ ponitur gen⁹ q⁊ vtus. Alia duo ptinēt ad dr̄am. s. dolor de pctis preteritis qđ tāgit̄ i hoc qđ dr̄ q̄ comissa mala plāgimus: ⁊ propositū de futura emēdatiōe cū emēdatōis ꝓpōsito. Et hec duo pfecte recōpēsant diuinā offensaz exteri⁹. Sic igitur hec diffinitio ꝓpletissima ē: q⁊ tāgit: ⁊ gen⁹: ⁊ actū: ⁊ obz ⁊ vtrūq; illoz q̄ ad emēdationē do exhibēda regrūt. Alia diffinitio ē Aug. q̄ i l̄ra ponit̄: q̄ q̄si ē eadē cū ista: nisi q⁹ magis exp̄mit primū gen⁹ ipi⁹: ⁊ prias magis dras. Dicit.n. q⁹ pnīa ē q̄dā vidicta dolēt⁊ ⁊c. primū gen⁹: q⁊ ponit ipaz nō solū i genere vtutis fz iusticie i ℔ qđ dic̄ vidicta: ⁊ dras i hoc qđ addit rōnē punitiōis ⁊ dolorē. Alia ē diffi⁰ Amb. q⁹ pnīa ē dolor cordis ⁊ amaritudo aīe p malis q̄ gsq; comisit. Et ē q̄si eadē pdictis: nisi q⁹ nō pōit nisi vnū eor̄ que ponūt pdicte diffinitiōes. s. detestationez pctī cōmissi. Alia ē qua dicit̄ q⁹ pnīa ē res optima q̄ oēs defect⁹ reuocat ad pfectū. Et dat̄ hec diffi⁰ p effectū. Dr̄ etiā res optīa nō simpliciter fz i genere declinatiōis a malo p⁹ pctīs cōmissis. Alia est Damasceni q̄ dr̄ q⁹ pnīa ē remorio ab eo qđ est ꝺ nām ad id qđ est ꝑm nām. Et i idē redit: q⁊ ē etiā p effectū. Pctīs n. qđ dicebat̄ i prima defectus: nūc i ista dr̄ q⁹ ē contra nām. Status aūt gr̄e vel vtutis q̄ i prima diffinitiōe dr̄ perfectio i ista dr̄ ꝑm nām eē: q⁊ ad ℔ nā ē ordiata. ¶ Ad arg⁽ᵐ⁾ dōz. q⁹ qñ p actū pnīe recupāt vtutes illū p̄cedit act⁹ fidei ⁊ spei vt dcm̄ ē. Uñ ille sunt p̄ores. Qō. IIII.

Quarto querit̄ de subo pnīe. Et vr̄ q⁹ pnīa sit i oī potētia aīe: q⁊ ꝓnia nata sūt fieri circa idē: fz pnīa oppōit̄ oī peccato qđ pōt eē i q̄libz po⁸ aīe: ⁊ ⁊c. ¶ Cōtra vir⁹ vna ē i vnica po⁸: q⁊ vna ē: ⁊ nō ē cēntia: q⁊ vt⁹ ē: fz pnīa ē vt⁹ vna ⁊ spālis vt dcm̄ est: ergo non est in essentia nec in pluribus potētys: sed in vna tm̄.

Respōdeo bic sunt gnq; ꝑnes. ¶ Prīa. q⁹ pnīa est i 1ª ꝑ voluntate: quia est pars iustitie: que est in voluntate: q⁊ eligere est actus voluntatis: ⁊ pari ratione respuere fugere 2ª ꝑ ⁊ detestari: quod est pnīe propius act⁹. ¶ Scōa ꝑ ē. q⁹ ē i innocētib⁹ ⁊ puris hoib⁹: ēt i btā vgine: q⁊ ⁊ si nūq; peccauit: tm̄ ab̄ ꝺceptionē filij peccare potuit: ⁊ q⁹ pu⁽l⁾i mortui sūt ex nā peccare potuerūt: sicut ⁊ viuere vsq; ad tps peccandi.

¶ Tertia ꝑ est. q⁹ ē i btis hoib⁹ puris: nō q̄ ad actū dolen 3ª ꝑ di: fz q̄ ad actū gaudēdi de dolore pterito nō pñti: sic̄ aliuz actū bz graue qñ ē sursum tēdere. s. ōorsū: ⁊ aliū qñ ē deorsum. s. gescere: sic vtutes morales hñt actū tēdēte i via: gētē i pria i fine. ¶ Quarta ꝑ ē. q⁹ nō fuit i xp̄o: q⁊ peccare nū 4ª ꝑ q̄z potuit: eo q⁹ semp būāitat̄ ꝺitati ꝺiūcta fuit: ex q̄ ⁊ q̄diu fuit. ¶ Quita ꝑ ē. q⁹ ñ ē i angelis put ē vt⁹ vel act⁹ vtutis: q⁊ angelus nūq; potuit peccare expiabil̄r. Sic āt ⁊ nō al̄r est pctīs ob̄m pnīe: vt ē vt⁹ ⁊ ēt act⁹ ei⁹. Sz penitere vitiosum qđ ē dolere de ptō nō vt ē ꝺ dcm̄: fz vt ē ꝺ seipz ⁊ sui voluptatē ē i dānatis oib⁹. ¶ Ad arg⁽ᵐ⁾ dōm. q⁹ pnīa ē spālis virt⁹ vñ opponit̄ p se ⁊ directe vnico vicio. s. ipnīe vl obstinationi: q̄ ē in volūtate. Alys aūt opponit̄ nō formal̄r ⁊ directe: sed effectiue ⁊ indirecte. Qō. V.

Quinto querit̄ de ꝓtinuatione pnīe. Et vr̄ q⁹ nō possit iterrūpi nec iterari: q⁊ illō qđ ē vnū numero ꝓtinuum vsq; ad mortē. nec iterat̄ nec iterrūpit̄: fz pnīa q̄ ad hītū ē hꝺ fz nō q̄ ad actū. vñ ē ꝓtinu⁹ dolor cōdis: g̃ ⁊c. ¶ Cōtra ē ꝺ Dauid: q⁹ pnīaz de adulterio iterrupit p peccatū: de numeratione populi postea penitentiam iterauit. ꝺ. De abissis

Respondeo terre iterum redu.me.

bic sūt tres ꝑnes. ¶ Prīa. q⁹ va pnīa 1ª ꝑ pōt iterrūpi. q⁊ pnīa nō ꝓfirmat boīez i gr̄a: q⁊ nō ē fortior gr̄a p pnīaz recupata p se loq̄ndo q̄m gr̄a p bap⁽ᵐ⁾ ⁊ inocētiā. p hīta: a q̄ gs pōt excidere fz legē cōem. ¶ Scōa ꝑ ē. q⁹ ñ 2ª ꝑ interrūpit̄ p gaudiū. Ubi sciēdū ē q⁹ ē triplex gaudiū siue dolor. s. passio ipa ꝓcupiscibil̄: ⁊ sic fil̄ nō sūt: ēt de diuersis: fz i volūtate eē possint: sic̄ albū ⁊ nigz nō sūt fil̄: fz ītētio albi ⁊ nigri sint fil̄. 2° accipit̄ p motu cordis: q⁊ letitia ē cordis latitia: ⁊ tristitia ē cordis ꝓstrictia: g duo ēt fil̄ eē ñ pūt: sic̄⁽ᵉ⁾ duo mot⁹ locales i eodē. 3° accipit̄ p simplici actu volūtatis: ⁊ tē put sūt de eodē nō sūt fil̄: q⁊ ꝓriātur: put āt sūt in diuersis nō ſbordīatis nō sūt fil̄: q⁊ pl̄es act⁹ dispati nō stāt fil̄: fz put sūt ſbordīati sic. q⁹ vnū ē rō alteri⁹ sic stāt fil̄. Et sic ē i ꝓpōsito. Immo forte sūt vn⁹ actus: sic̄ finis: ⁊ ei⁹ qđ ē ad finē: q⁊ vbi duo pp vnū vtrobiq; tm̄ vnuz. Uñ qđ dic̄ Tho. Utrūq; ñ posse fil̄ eē eq̄liter ītelligēdū ē q̄m ad cālitatē ⁊ p̄ncipalitatē: ñ q̄ ad ītēsionē ⁊ remissionē fz rē si differūt re: vl fz rōez si sūt vn⁹ act⁹ re: q⁊ vnū ē cā alteri⁹. Segtur āt ad ītēsionē cāe ītēsio effectus. ⁊ ad remissionē remissio. Uñ q̄to pl̄s dolet de pctō tāto pl̄s gaudet de dolore: qñ dolor ē cā gaudy. Et eꝺ qñ gaudiū de spe venie est cā doloris hīti facit vt magis gaudeat qñ magis vl̄t dolere. Et si ē vn⁹ act⁹ nūero respectu vtriusq; obi tūc fz rōnē ex vna pte ē causa: ⁊ ex alia cātū. Si aūt differūt re tē est ibi cālitas real. ¶ Tertia ꝑ ē. q⁹ pnīa iterari pōt pp cās 3ª ꝑ oppositas pp q̄s bap⁹ iterari nō p̄t. Quidam tū hꝺ. rōem assignāt: q⁊ nō pl̄s de⁹ exigit a nob q̄ ipe dat nobis: cū ipo nat nob modū mīficōdie ad primū qđ hūit ad nos: Lu. 6. Estote mīficordes ⁊c. Sz de⁹ ipōit nūc modū ad primū: vt ei penitēti remittam⁹ offensaz nō solū septies: fz ēt septuagiessepties Mat. 18. g nob pl̄ies penitētib⁹ pl̄ies remittere debet. Sz hec rō nō vr̄ valere: q⁊ ēt de⁹ exigit a nobis q⁹ mīfeamur ēt ipenitētib⁹ ⁊ pcam⁹ eis: ⁊ ozem⁹ p eis ⁊ bñfaciam⁹ eis. Sz de⁹ nō mīfeꝺ ipenitēti: fz expetit vindictā. Itē ēt de⁹ a penitētib⁹ expetit vīdictā: ⁊ nobis ꝓhibet q̄rere vltionē: g̃ ⁊c. Uñ nō segtur si ipōit nobis mīferi pl̄s q̄s sel⁹ q⁹ ipe mīfeat pl̄s q̄s se. ¶ Si dicat̄. q⁹ de⁹ solez suū fac̄ oriri sup bonos ⁊ malos vez ē. q⁹ mlt̄ā mīficordiā exhibz ēt illis qs dānat puniēdo eos citra ꝺignū: fz ipam cl̄pam nūq; remittit nisi penitēti: nec sic qn pfectā exigat vīdictā: q̄ tm̄ duo a nob exigit. Sz qcqd faciam⁹ adhuc sumus min⁹ mīficōdes deo: q⁹ maiorē mīam amouet. s. ñ eēndi: ⁊ bꝺ. Et aliqd decz deū qđ ñ decz nos. Cū. n. malū ñ dēat remanē ipūitū: ⁊ ad ipz q⁹ ē sūm⁹ iudex ptīeat sūma instītia

pertinet nō sine pēa relaxare culpā: nec nisi penitēti. Nobis aūt īponit miserere: g sumus fratres ⁊ cōserui: ⁊ ad ꝗs nō spectat vindicta. Nā iudex ad quē spectat nō debz parcere: sz prīuat⁹ ad quez non spectat. Et si iudex spe correctiōis seḷ pcit: nō tñ. lxxvy^co. imo incorrigibilez punit: ⁊ ēt eū g penitet: qz nemo pnīa nocēs eē desinit iure fori: lz cōtrariū sit iure poli. ¶ Sed vī rō nō neccia: lz conclusio vā sit: immo cōtrariū ē hereticū. ¶ Ad arg^m dicēdū. q; penitētia: si ē vera semp ē cōtinua q̄tū ad ꝓpositū: sed q̄tum ad effectum ipsa est continua habitualiter in bonis non in recidiuantibus. Questio. VI.

SExto queritur de solemni pnīa. Et videtur q; nō debet eē in eccl'ia: qz eccl'ia nō claudit gremiū redeunti: sz solēniter penitētes eyciunt de eccl'ia: g ⁊c. ¶ In contrariū est consuetudo ecclesie.

Respōdeo hec sunt qnq; conclusiones. ¶ Pnīa q; solēnis pnīa nō est īponēda nisi solo epo: ⁊ nō ab inferiore: eo ēt cōmittēte fm Bullielmū durañ. i speculo: qz q̄ sunt ordīs siue dignitatis epalis nō pōt eps cōmittere nō hñti ordinez eūdē siue dignitatē: ex ō ꝓsec. eccle. vl' alta. c. Aqua. ¶ Sz cōtrariū tenet ꝓsuetudo q̄ in talib⁹ positiuis q̄ non sunt de iure diuino seruanda est. Uñ penitētiary epoz ipis absentib⁹ ipaz imponūt. Sil'r solēnis reconciliatio eius ptinet ad epm: qz ad eūdē ptinet soluere ⁊ ligare. In hoc aūt differt pnīa solēnis a publica: qz illa pōt iniūgi a quolibet ꝓfessore. ¶ Scōa ꝓ ē. q; indifferenter tā viro q̄ mulieri solēnis pnīa pōt īponi: nisi q; mulieri capilli p velamīe dati sunt. Uñ nō deponitur ei coma sicut vtro. Nō aūt īponi dz clerico. Cui si semel imposita fuerit irregularis ē: nisi p epz cū eo in necītate dispēset i minorib⁹ ordinib⁹ tm̄: qz i maiorib⁹ nō pōt. Qz aūt decretū penā īponit epo tales ordinātis est: vel qz ordinat i maiorib⁹ ordinib⁹ qō nō potuit. vel qz sine dispēsatiōe vel sine iusta cā ad minores eos ꝓmouit. ¶ Uidet aūt q; possit cū eis dispēsare i bñficio simplici sine cura: nō aūt in dignitate vel in cura: qz ille dispēsatiōes ad paria iudicātur. de filys ꝑsbiteroz. c. i. li. 6. Et pari rōne videt q; si is qui soléniter penituit ingrediat religionē q; professio irregularis dispēset cū eo quo ad oēs ordies: sed nō quo ad curā ⁊ dignitatē: sicut ēt de illegitimo. Jn b aūt differūt a publica q̄ pōt īponi clerico: lz quidā ꝺicāt: cum etiā multoz collegioz ꝓsuetudo hēat suos delīquētes publice i processiōe coā oībus punire. ¶ Tertia ꝓclusio est. pro qua cā est īponēda: qz nō niū p graui ⁊ manifesto crimine: ⁊ nō pro alio. Uñ nunq̄ p veniali nec pro quocunq; mortali: nec vnq̄ pro occulto: imo hoc ēet eū infamare: qz q in foro pēnitētie īponit pnīam publicā ēt p occulto crimīe nō diffamat: nec ꝓfessionē reuelat: qz ipa est occulta: ⁊ qñ videtur pnīa nesciē q; sit īposita p pnīam: cū multi faciāt graues pnīas sibi nō īpositas: nō hñtes graues clpas: imo illi sunt maiorīs pnīe q; sunt minoris culpe. ¶ Sz ista pnīa nō solet agi nisi īposita: imo esset peccatū eā agere sine impositione: cū ex ꝓcepto ecclesie teneaī hō in pascate cōicare: ⁊ qualibet die dñica ⁊ festo solēni missam audire: a quib⁹ solēniter penitēs hñt abstiere. ¶ Jtē īponiī publice coraz toto mūdo: ⁊ nō debet īponi nisi p graui crimine: g eā imponere p crimīne occulto ē hoīem diffamare. Pro crimine vero veniali vel nullo: puta qz filius sine culpa sua est mortu⁹: ⁊ nullū scādalū ē in villa: qz soli illi de domo sciūt est mēdaciter diffamare. Uidet etiā q; īpositio īpius pertineat ad foz ꝓtētiosum qz publice īponiī. Non. n. sic licēret pnīaz iiūgē absoluēti q; circūstātes audirēt. ¶ Quarta cōclusio ē. Quō ⁊ qñ est īponēda: qz i capite ieiuny veniūt. Modus aūt vel forma hētur. di. 50. c. In capite. Et debet abstinere qñ est in tali pnīa a cōione: ⁊ pace ⁊ ab ingressu eccl'e: nisi a cena domini vsq; ad octauā pasce: ⁊ a mr̄imo^o cōtrahēdo: qz in foro eccl'e est ꝺbendū: ⁊ ibi recipiī benedictio nuptiaḷ: sz nō pp hoc a pnīa prīuata. Uñ multū repellit hoiem a deuotione: pp qō raro ⁊ nō sine magna cā īponēda ē: ⁊ vt dictū est: tūc solū qñ est necesse vt edificent de publica puīa qui scādalizati sunt de culpa publica. Pec cata. n. māifesta publice sūt puniēda: ⁊ occl'ta occl'te: ō pe. ⁊ remis. c. i. ¶ Quō igiī excusant pnīary epoz ⁊ pape g corā toto mūdo ī publico spectacl'o sibi ꝓfessos vberāt spolia tos: Sorte qz illō ē p excōicatiōe: cui⁹ absol'o ptinet ad forum ꝓtētiosū. Uñ nō est reuelare ꝓfessionē ꝑpe: qz p excō municatiōe poterat denūciari publice: g reputaī publicū. ¶ Quīta ꝓ ē. quotiēs ē īponēda. qz nō nisi seḷ de lege cōi: sz vna vice ad duos vl' tres ānos vel min⁹ sic Ambr. īposuit impatori. Tñ si ꝓsuetudo hēat q; tereī illa excusat: qz qñ mos erat crimē nō erat. ¶ Si aūt arguaī q; pu^ca ⁊ solēnis pnīa nō dz īpōi qz manifestaī pctm̄ ⁊ ꝓfessionē ⁊c. dī q; sacerdos nō pu^cat pctm̄ penitētis: qz ꝓfessor nō dīc se audiuis se tale pctm̄ i ꝓfessiōe: sz ipe pctōr exeq̄ndo pnīaz sibi iuncta pctm̄ ꝓfessuz māifestat. ¶ Sed qdā hāc sol'onē repro bāt dicētes q; ille facit rē cui⁹ aucītate fit: sz aucītate sacerdoḷ penitēs faī qō sibi iniūctū ē: qō al's nō faceret: g sacerdos vī b facere. ¶ Sz forte illi ō p^a sol'one itelligūt q; nō segtur faī graue pnīaz: g cōmisit graue culpā: cū illi q; sunt miozis clpe sint graniozis pnīe. ¶ Et si dicaī q; nō inueniī q; p alio faciat: qz vir p se ipo qs faī boc. vez ē ō mal'. Nā bōi ⁊ pfecti p se ⁊ palys ml'ta pu^cc ⁊ occl'te faciūt. Nec intelligūt q; penitēs reuelet delictū: sz ꝓfessionē p delictū si illō ē publicū. Et iō cū reuelatio nō sit nisi occl'ti ⁊ ignoti cū istō delictū sit publicū p pnīam nō publicaī: sz ei⁹ scāda lū sedaī. Et iō peccāt īponētes p leui ⁊ occl'to: vt dictū est. ¶ Posset aūt dici vt dictū ē. q; cū iniūctio huius pnīe ptineat ad foz ꝓtētiosum: qz siue peniteat siue non peniteat: quādoq; īponiī hec publica pnīa. Jdeo non est reuelatio. ¶ Argumētū in contrariū solutū ē ex dictis. Qō. VII.

SEptimo queriī de effectu pnīe vt sit necīa ad salutē. Et vī q; nō: qz sine ea pōt eē salus: vt pz in pul'is baptizatis. ¶ Cōtra. nisi pnīaz hūeritꝺoēs sil'pibitis. ¶ R^o. circa istā qōnē sūt vidēda q^er. ꝓ io quō delet pctm̄. 2° quō restituit vtutes. 3° quomodo viuificat opera mortua per peccatum. 4° de hoc quod qu eritur.

Circa p^m sūt tres ꝓnes. ¶ Pnīa q; delet oēm actualez culpā taz mortalē q̄z venialē cui spāliter applicat. Sz pt ō lere mortalia sine venialib⁹: ⁊ vnū veniale sine alio: sz non vnū mortale sine alio. ¶ Scōa ꝓ ē. q; oēz penā eternā i tē pozalē cōmutat: ⁊ oēm tpalē minuit: ⁊ si sit pfctā totaḷr tollit. ¶ Tertia ꝓ ē. q; seq̄lla ad pctm̄ q̄ ē trahere ad malū ⁊ retrahere a bono si pnīa q̄ ē vtus ⁊ sacr̄m sit pfecta totaḷr volz istā seq̄llā ⁊ istas religas. Si aūt eēt opleta pnīa q̄ ē sacramētū ⁊ nō q̄ ē vtus: eēt q; dē deleta pena sz nō seq̄lla: cuz in momēto possit eē deleta oīs pena: nō aūt hīt⁹ male acqsit⁹. Sz eꝰ. si eēt vt⁹ pnīe pfecta nō sacr̄m tūc seq̄lla eēt deleta: qz vbi hīt⁹ vtuosus ē pfect⁹ bitus oppositus ē totaliter corrupt⁹: sz nō pp hoc eēt pena oīs exoluta: cū pfecte virtuosus possit esse debitor pene.

Circa z^m sūt tres ꝓnes. ¶ Pnīa. q; p pnīaz restituunt oēs vtutes ptinētes ad necītatē salutḷ: qz amouēdo obstaculū restituit gīaz cū q̄ vtutes īfundūtur. sz necītas ad dignitatē vt vgitatē ⁊ nocētiā nō restituit. Restituit āt i maiori vl' miori vl'eq̄li gradu sz diuersaz dispōnez. ¶ Scōa ꝓclusio ē. Qz nō restituit īpunitatē i foro ꝓtētioso: imo hñs bullā de absol'one ab hōicidio nihilomin⁹ suspēderet ⁊ uste: sic inde⁹ hōicida si baptizaī nō pp hoc euadit suppliciū: qz satisfacit q̄ ad deū nō q̄ ad hoīes: qz ciuiḷ actio criminali

non ꝓiudicat. Fur.n.pecunialiter ꝛ ciuiliꝫ ꝓuict⁹ nihilomi/nus postea criminaliꝫ accusabit. ¶Tertia ꝑ est.q⁹ nec ab irregularitate liberat:sicut nec baptism⁹ quo ad bigamiã: pnia vero nec quo ad homicidiũ:nec aliquã irregularitatẽ ꝓprie dictã amouet:qz quo ad irregularitatẽ pnia nemo desinit esse nocẽs de tpe ord.c.vlt.

Circa 3m sunt due ꝑnes. ¶Pria.q⁹ opa dicunt vita q̃ sunt fcã a viuẽte vita gre:ꝛ sũt meritoria vite eterne q̃diu nõ impediũtur:ſz dicũtur mortua illa que facta sunt a carente vita gre:vel que nõ sunt meritoria vite eterne pp defectũ debite circũstãtie:que tñ sunt bona ex genere:ꝛ per cõsequẽs nata viuere. Que vero sunt mala ex genere non sunt mortua priuatiue:qz nũq̃ sunt nata viuere. Que aũt a ꝓncipio erãt meritoria:ꝛ postea supuenit mortale dicũtur mortificata. ¶Scõa ꝯclusio ẽ.q⁹ nulla reuiuiscunt q̃ mortua facta fuerũt:ſz illa sola reuiuiscunt q̃ mortificata fuerũt. De hoc aũt pleni⁹ discussum fuit ꝑma qõne huius distinc.in fine secũdi articuli.

Circa 4m sunt tres ꝑnes. ¶Pria.q⁹ hñtib⁹ petrũ mortale pnia sacrm ẽ necia quo ad ꝓtritionẽ in hac vita simpliciter:ꝛ q̃ ad ꝓfessionẽ si possit bri:ſz quo ad satisfactionẽ vel hic vel alibi. Sz quo ad hñtẽ venialia nõ necia ẽ: quia pñt dimitti post hãc vitã. Nõ hñti aũt aliq̃ nullo modo necessaria ẽ:nec q̃ ad ad actũ exteriorẽ nec quo ad iteriorez. ¶Scõa ꝑ ẽ.q⁹ pnia q̃ ẽ vtus agsita nulli ẽ necia ad salutẽ cũ vltio vite possit hõ penitere:qũ nõ põt actu vno bitum vtutis i se gnãre. Sz q̃ ad actũ aptitudie necia ẽ i hac vita hñti mortale qõ occurrit memorie.ñ ãt ñ hñti. ¶Tertia ꝯclusio ẽ.q⁹ pnia q̃ ẽ vt⁹ ifusa necia ẽ oi puro hõi ad salutẽ: nõ aũt pp se inocẽtib⁹:ſz pp ꝯnexionẽ eius cũ charitate: sine q̃ nõ ẽ salus:q̃ nõ põt eẽ nisi cũ ista ꝛ alys. Actus vo eius actu ẽ necius oi hñti mortale cognitũ. Dico act⁹ iterior: qz exterior hic vl alibi expleri ꝑt. ¶Et p ß ꝓ solo ad opp⁹.

¶Qõ plib⁹ irretit⁹ pctis nõ ꝑt penitere de vno vere:nisi de oib⁹ peniteat. Bi. XV a

Tsicut ꝓdictis aucitatib⁹ illoꝝ error cõuincit:q pniaz sepe agẽdã ꝛ per eã a lapsu peccãtes frequẽter surgere diffitẽtur:ita eisdẽ illorum opio elidit:q plurib⁹ iretitũ pctis asserũt de vno vere penitere:eiusdẽq; veniaz a dño ꝯseq posse sine alteri⁹ pnia. Qõ i aucitatibus astruere conãtur. Ait.n. ꝓpheta nõ iudicabit de⁹ bis i idipz:vl vt aliꝫ trãstulerũt. Nõ ꝯsurget duplex tribulatio. Si ḡ iqũt illi aliqs sacerdoti fuerit ꝯfessus vnũ ꝛ duob⁹ vl plib⁹ pctis: ꝛ de illo iiũctã sibi pniaz a sacerdote satisfactionez expleuerit:ceteris tacitis nõ ꝑ illo pctõ amplius iudicãdus ẽ: de quo satisfecit ad arbitriũ sacerdotis:q vicẽ xpi i eccla gerit. Jõq; si ꝛ eo itez iudicet bis i idipm iudicat deus ꝛ ꝯsurget duplex tribulatio. Sed ꝛ bis ergo oportet illꝛ tñ itelligi q̃ ꝓcedẽtib⁹ supplicijs cõmutãt i bonũ:ꝛ sic pseuerãt:sup quos nõ ꝯsurget duplex tribulatio:q vero iter flagella puriores ꝛ deteriores fiũt vt pharao:ꝑsentib⁹ eterna ꝯnectũt: vt tpale suppliciũ sit eis eterne pene initiũ. Vñ Aug. Ignis succẽsus ẽ ꝛc̃.i. vidicta hic icipiet ꝛ ardebit vsq; ad extremã dãnationẽ. Hoc ꝯ illos notãdũ ẽ q dicũt illꝛ.s.nõ iudicabit de⁹ bis in idipm:ad oia ptinere flagella:qz qdã bis flagell'emẽdãt:aliꝫ hic ꝛ i eternũ puniũt. Quiqz n.mõis flagella ꝓtingũt:vel vt iustis ꝑ patiẽtiã merita augeant vt Job:vl ad custodiã virtutũ ne supbia trẽret:vt Paulo:vel ad corrigẽda pec cata vt marie lepra:vel ad gliaz dei: vt de ceconato:vel ad initiũ pene:vt herodi:q̃tinus hic videat qd i iferno seq̃tur scõz illꝛ. Duplici cõtritiõe ꝓtere eos dñe. Jta ḡ aucitas non cogit nos sentire oia q̃ tpaliꝫ puniũtur nõ vlteri⁹ a deo puniẽda. Nã ꝛ si supra eũdẽ locũ Hieron⁹. dicat egyptios ꝛ israelitas a deo tpaliꝫ punitos ne in eternũ puniretur:nõ ẽ tñ de oib⁹ generaliꝫ intelligẽdũ. Ait.n.sic. Qz genus hũanũ diluuio sodomitas igne:egyptios mari:ꝛ israelitas in heremo pdidit scitote iõ tpaliꝫ ꝑ pctis puniſſe ne in eternũ puniret:qz nõ iudicabit de⁹ bis i idipm. Qui ergo puniti sũt postea nõ punient:alioqn mentit scriptura:quod nephas est dicere.

¶Que sit intelligentia premissorum. b

a Tẽde lectoꝛ bis verb ꝛ caue ne ꝛ oib⁹ generaliter itelligas ſz de bis tm̃ q̃ inter ipa flagella pniaz egerũt:credẽtes i deũ hebreoꝝ:quã ꝛ si breuẽ ꝛ momentaneã tñ nõ respuit de⁹. Qz aũt qui ꝑ tpale flagellũ nõ corrigunt p⁹ eternaliꝫ puniãtur:ibidẽ oñdit agẽs de fideli deꝑhẽso i adulterio q ꝛcollat: vbi oñdit leuia pctã breui ꝛ tẽporali supplicio purgari: magna vero diuturnis eternisq; supplicijs reseruari ita inqẽs. Querat hic aliqs si fideꝫ deprehẽsus i adulterio decolleꝫ:qd de eo postea fiat. Aut.n.punieꝫ ꝛ flm ẽ qꝛ dr nõ iudicabit de⁹ bis i idipm:aut nõ punieꝫ:ꝛ optãdũ ẽ adulteris:vt hic breui pena puniãtur vt frustrentur ibi cruciat⁹ eternos. Ad qꝛ rñdemus deum vt oium rex ita supplicioꝝ quoq; scire mẽsuras: ꝛ nõ ꝓueniri sniaz iudicis:nec illi i pctõrẽ exercẽde debinc pene auferri ptãtẽ ꝛ magnũ pctm̃ magnis diuturnisq; lui cruciatib⁹. Siqs vero punit⁹ sit tpaliꝫ vt ille q israelite maledixerat ꝛ q i sabbato ligna collegerat:tales postea nõ puniri:qz clpa leuis pñti supplicio ꝯpẽsat:Leuis.n. clpa leui supplicio ꝯpẽsat. His satis inuit Hieron⁹.grauia pctã ꝛ hic puniri graui supplicio: ꝛ i futuro puniẽda eternaliꝫ:de qb⁹ pnia nõ agitur iter flagella. Leuia vero q̃ hic puniunt:leui pena ꝯpẽsationẽ recipe.qꝛ i bõis fieri nõ ãbigimus:ꝛ i malis forte ẽt fit ita. Satis iam appet quod illi de prophetia induxerũt nõ facere proeis quidicũt ei q crimen sibi reseruat:de alio veniã pstari per pniam. Alias quoq; auctoritates

inducunt. Ait ei Greg. Pluit dñs super vnaz ciuitatē t super alterā nō pluit: t eādē ciuitatez ex parte cōpluit t ex parte aridā reliqt. Cuz ille qui ꝓmū odit ab alijs vicijs se corrigit: vna ea dēqz ciuitas ex pte ꝓpluit t ex pte arida remanet: qz sūt quidā cū quedā vicia recesent: i alijs grauiter perdurāt. Itē Ambro. Pma ꝓsolatio est qz non obliuiscit miseri de⁹. Scōa p punitionē: vbi t si fides desit pena satisfacit t relevat. Rōne quoqz vtunt dicētes. Si quis vnū pctm̄ ꝓfiteret altero tacito: t satisfactionē a sacerdote iniūctā expleuerit: nūqd si t pctm̄ tacitū conuersus fuerit ꝓfessus p vtroqz ei pnia ponetur. Longe hoc videt a rōne t eccle ꝓsuetudine que pro eodē pctō ne reiteret nulli bis penitētiam ponit. Fuit ergo illa peccati cōdigna satisfactio: vnde t peccatum deletum videtur.

¶ Quomodo accipienda sunt premissa. c

Js responderi pōt sic. illō Greg. Pluit
b dñs t c̄: nō ad criminis veniā ꝛ ad opis peccati desertionē referēdum ē: vt ideo pars ciuitatis dicat ꝓpluit: qz ab actu t delectatione peccati cui ante seruiebat mō cessat: non q⁹ ei⁹ veniā habeat. Vocat̄ qz pluuia illa tal cōtinētia qua ab opere peccati reuocat̄: qz ex fonte gratie dei id cordi instillat̄: vt vel sic paulatiz ad pniam veniat: vel eo min⁹ a deo puniat̄ qui diuturniori delectatiōe t actu peccati mai⁹ sibi accumulet tormētum. Si vero ad indulgentiā reat⁹ pluuia referatur: euangelice inie cōtrarie videbitur. Si. n. ꝓpter misericordiā q̄ qs proximo suo nō miseret: etiā q̄ dimissa sunt replicātur ad penā: multo magis q̄ nōdū sunt dimissa propter odiū fratrū ad penā reseruari ꝓbantur. Et si ille qui arbiter sue volūtatis ꝓstitut⁹ ē: nō pōt ichoare nouā vitā: vt ait Aug. nisi peniteat eū veteris vite: quomodo ad nouitatē idulgētie perueniet qui odū vetustatē nō deposuit? Illō etiā qō Ambro. ait. t si fides desit pena satisfacit t c̄. nō de fide intelligit q̄ credit in deū: ꝛ de cōsciētia delicti. Beest enim fides cū ꝓscia pcti nō subest. Nā cū oia delicta nemo itelligat: est aliqñ i hoie pctm̄ eius nō hz ꝓsciam. Vñ apls. Nihil mihi cōsci⁹ sū: ꝛ nō in hoc iustificat⁹ suz. Cū ergo qs flagellat̄ p pctō cui⁹ nō ē ꝓsci⁹ si patiēter fert penā t hūilitatē amplectit cogitās se forte pctm̄ hīe qō nō intelligit: t pro eo puniri a deo pena illa: satisfacit t relevat grauatuz. Ad hoc autem qō obijcitur de satisfactione illa si satisfactio non fuit: iterum imponenda est. Si vero itez iponēda non est: satisfactio fuit: t si satisfactio fuit: veniā ipetrauit. Rñderi pōt satisfactionē iō nō fuisse: qz ille dignos fructus pnie nō fec̄. Est. n. satisfactio pnie vt ait Aug. Pctōz cās excidere nec suggestiōibus eaz aditum idulgere. Itē sane q scelerate viuūt nec curant talē vitā morescz corrigere: t inter ipa facinora sua elemosynas frequētare non cessant: frustra iō sibi blādiūt: qz dñs ait. Date elemosynā: t ecce oia mūda sūt vobis. Hoc. n. ꝛ late pateat nō itelligūt. Multa. n. sūt genera elemosynarū q̄ cū facim⁹ adiuuamur: nō solum q dat esurienti cibū: sciticti potū t huiusmōi: ꝛ etiā qui dat veniam petēti: elemosynā dat: t q emēdat verbere in quē ptās dat̄: vel cohercet aliq̄ disciplina: vl̄ orat vt ei pctm̄ dimittat̄: elemosynam dat: qz misericordiā ꝓstat. Multa. n. bona ꝓstātur inuitis qñ eoz ꝓsulitur vtilitati t nō volūtati: ꝛ ea maior ē q̄ ex corde dimittim⁹ qō in nob quisqz peccauit. Modi⁹. n. magnū ē erga eū esse beniuolū q tibi nihil mali fecit. Illud mlto grādius vt tuū ēt inimicū diligas: t ei q tibi maluz vl̄: t si pōt facit: semp bonū velis: faciasqz qō possis. Qō ergo dñs ait. Date ele. t oia mūda sunt vobis: ita nec itellecturi sum⁹ vt nō credēti bus in xp̄m mūda sunt oia si elemosynas istas dederint. Qui vult ordinate elemosynā dare a se dz primū incipe t eā primū sibi dare. Est eni elemosyna op⁹ misericordie. verissimeqz dictū est. Miserere aīe tue placēs dō. Nō ergo se fallāt: q p elemosynas largissimas fructuū suorū vel pecunie: ipunitatē se emere estimāt in pctis pmanētes: q̄ ita diligūt vt i eis oporterit versari. Qui vero diligit iniqtatē odit animā suaz: t qui odit aiam suā nō ē misericors ei ꝛ crudelis. Diligēdo quippe eā ꝑm seculuz: odit eā ꝑm deū. Si ergo vult ei dare elemosynam suā per quā fit mūda: odiat eā ꝑm seculū t diligat eam ꝑm deū. Hac elemosyna quā sibi homo primitus dz: mundanē interiora. Ad qō hortās xp̄s ait. Modate q̄ int⁹ sūt: imūdis. n. nihil ē mūdū: ꝛ polluta sūt eoz mēs t ꝓscia vt ait apls. Jmmūdi vero sūt oēs quos nō mūdat fides: q̄ credit i xp̄z de q̄ scriptū ē. Modās fide corda eoz. Sz ne istas elemosynas q̄ fiūt de fructib⁹ terre respuere xp̄s videret. Hec igt opōtuit facere. s. iudiciū t charitatē dī: t illa nō omittere. i. elemosynas fructuū terrenoz. Ex his dat intelligi q i pctō mōtali pmanētes: t si elemosynas largas faciāt: ñ tñ p eas satisfactūt. qz iordiate agūt dū a se nō incipiūt: nec ꝓprie dī elemosyna tale op⁹: dū sibi ꝑpis crudeles existūt ñ placētes dō. Nō ergo dicēda ē illa peti satisfactio: quā quis agit p vno pctō: dū pdurat i altero: qz nihil p-

deſt ieiunare ⁊ orare: ⁊ alia bõa agere niſi mẽs reuoceť a pctõ: ⁊ ſi aliqñ cõuerſus tacitũ pecca tũ ſacerdoti fuerit ꝓfeſſus: de vtroꝝ iponenda ẽ ei ſatiſfactio: qz de primo ꝓdigne nõ ſatisfecit.

¶ Scõm quoſdam fuit ſatisfactio. d

q Vibuſdã tñ videť fuiſſe ſatiſfactio ꝙ infructuoſa dũ i pctõ altero pſiſtit: ꝓcipietur tñ fructꝰ eiꝰ: icipietqꝝ pficere cũ pcti alteriꝰ penituerit. Tũc.n. vtrũqꝝ dimittit pctm ⁊ ſatisfactio p̃cedẽs viuificať q̃ fuerat mortua: ſic̃ baptiſmꝰ illi q ficte accepit: tũc p̃imitꝰ valz cũ fictõ a mẽte recedit p̃pniaz. Et i huius opinionis munimẽtũ aũcates inducunt. Ait.n. augu. Piũ ẽ credere ⁊ noſtra fides expoſtulat vt cuz gia xp̃i i hoie deſtruxerit mala p̃iora: ẽt remũeret bõa: ⁊ cũ deſtruxerit qõ ſuũ nõ iuẽit: diligit bonũ qõ i peccãte plantauit. Itẽ Hiero. Si qñ videris iter mlta pctã qnẽqꝝ facere aliqua iuſta opa: nõ ẽ tñ iuſtus deꝰ: vt pp multa mala obliuiſcať paucoꝝ bonoꝝ ſed faciet ea metere ⁊ in horrea ꝓgregare q̃ bona i terra ſeminaui. Sed hec dicta itelligimꝰ de illo q i charitate quodã tpe bõa faĉ ⁊ bonꝰ ẽ. alio vero tpe malꝰ ẽ ⁊ mlta pctã facit. Nõ ergo itelligẽdũ ẽ eũ iter multa pctã iuſta opa feciſſe: qñ ſimlr eodẽqꝝ tpe pctã fecerit ⁊ iuſta opa: ꝙ diuerſis tpibꝰ vtraqꝝ feciſſe. Niſi.n. bonꝰ foret qñ bona fecit nõ ſeminaſſe diceret i terra bona. Deſtructis ergo malis poſt opa bõa cõmiſſis: p̃iora bõa i charitate. ſ. facta q̃ ſeq̃ntia mala mortificauerãt: pnia de illr malis habita viuificať ⁊ remũerant. Vñ apls. Jaciẽtes fundamẽtũ pnie ab opibus mortuis: opa mõtua noians p̃iora bõa ſignat q̃ p ſeq̃ns pctm erãt mortua. qz hi peccãdo p̃iora bõa irrita fecerũt. Hec ſic̃ peccãdo irrita fiũt: ita p penitẽtiã reuiuiſcũt ⁊ ad meritũ eternitatis ꝓdeſſe icipiũt. Silr ⁊ illud. Bonũ amat ꝺs qõ plã tauit i peccãte: in illo. ſ. q poſt illud bonũ peccauit: ñ ſilr peccãs ⁊ bonũ opãs extitit: qr talr hois opꝰ ñ diligeret ꝺs ad remũeratõez. Põt ẽt accipi de opibꝰ bõis q̃ ab aliquo fiũt dũ malꝰ ẽ ⁊ i pctõ mortali pſiſtit: vel ad tps vel vſqz in finẽ. Que dicũť a ꝺo remunerari ⁊ nõ dari obliuiõi nõ qz pficiãt ad vitã eternã obtinẽdã: ꝙ ad tolerabilẽ extrẽi iudicij ſuppliciũ ſẽtiẽdũ. ſic̃ de fide ⁊ ceteris q̃ ſine charitate hñť. Aug. ait. Si qs ñ hñs charitatẽ q̃ ptiet ad vnitatẽ ſpũs ⁊ vinculũ pacis quo eccl̃ia ꝓnectiť: i aliquo ſciſmate cõſtituꝰ ne xp̃z negz patiť tribl̃atões: famẽ: pſecutõez: vl flãmas: vl beſtias: vl ipaz crucẽ: timore gehẽne: nllo mõ iſta culpãda ſt̃imo ⁊ h̃ laudãda ẽ patiẽtia. Nõ.n. dicere poterimꝰ meliꝰ ei fuiſſe: vt xp̃m negando nihil hoꝝ patereť q̃ paſſus eſt ꝓfitendo: ꝙ eſtimãdũ eſt fortaſſe tolerabiliꝰ ei eſſe futuꝝ iudiciũ qz ſi xp̃m negãdo nihil hoꝝ patereť: vt illud qõ ait apls. Si tradidero corpꝰ meũ ita vt ardeã: charitatẽ ãt nõ hũero nihil mihi ꝓdeſt: nihil ꝓdeſſe itelligať ad regnuz obtinendũ: nõ ad extremi iudiciũ tolerabiliꝰ ſub eundũ ſuppliciũ: ⁊ ifra. Dec pp charitatem dicta ſunt: ſine q̃ i nobis nõ põt eẽ vera pnia: qñ i bonis charitas dei eſt que tollerat omnia.

¶ Perſtringit dictoꝝ ſũmã vt alia addat. e

e Xhis oñdiť bõa q̃ ſine charitate fiũt p̃odeſſe qdẽ ad tolerabiliorez penã ſentiendã: ꝙ nõ ad vitã obtinendã. Illa etiã q̃ i charitate qs faĉ: ſi poſtea plapſus fuerit nec exurrexerit: nõ eſſe in memoria dei. Ezech. dicit. Si auerterit ſe iuſtꝰ a iuſticia ⁊ fecerit iniquitatẽ nũquid viuet? oẽs iuſticie eiꝰ q̃s fecerit nõ recordabũť. i pctõ ſuo morieť: ⁊ nõ erũt i memoria iuſticie q̃s feĉ. In cuiꝰ loci expoſitõe Greg. ait. Hic nobis marie ꝓſiderãdũ ẽ qz cũ mala cõmittimꝰ ſine cã ad memoriã trãſacta bõa reuocamꝰ: qñ i ꝑpetratõe maloꝝ nlla dz eẽ fiducia bonoꝝ ꝑteritoꝝ. itelligẽdũ ẽ hoc ad vitã ꝓcipiẽdã bõa ꝑterita ñ dare fiduciã: ⁊ ſi ad mitiorẽ penã aliogn p̃miſſe aũcitati aug. obuiarz. ⁊ bõa q̃ ſine charitate fcã ⁊ bõa in charitate fcã q̃ concomitať mortalis cl̃pa: quã nõ deleť ſeq̃ns pnia: ad ſenſuz mitiorꝭ pene, pficiũt ñ ad vite fructũ.

¶ Auctoritates alias iducit ꝓtra eos qui dicunt de vno pctõ pniam agi altero tacito. f

f Atis arbitroꝝ illr eẽ rñſuz qui aſſerunt ꝺ vno crie pniaz agi ⁊ veniã p̃ſtari: alio i ꝺlectatõe retẽto vl ꝑ ꝓfeſſionẽ ñ expoſito: qui nõ mõ p̃miſſis aũcitatibꝰ ꝓfitãť: ꝙ ẽt ſubdltis. Ait.n. aug. Sũt pl̃es quos penitet peccaſſe: ꝙ tñ oio reſeruãtes ſibi q̃dã i quibꝰ delectẽť: ñ aiaduertentes dñz ſilr mutũ ⁊ ſurdũ a ꝺmõio liberaſſe. ꝑ hoc docet nunqꝝ niſi de oibꝰ ſanari. Si.n. vellet pctã ex pte reſeruari: hñtẽ ſeptẽ demonia pficere potuit ſed expulſis. expulit ãt ſeptẽ vt oĩa cria ſilr eĳciẽda doceret. Legionẽ vero demonũ ab alio eĳciens nullũ reliqt ꝺ oibꝰ q̃ liberatũ poſſideret: oñdẽs qz ſi etiã pctã ſint mille: oz ꝺ oĩbꝰ penitere. Nũqꝝ aliquẽ ſanauit dñs quẽ ñ oĩno liberauit. Totũ.n. hoiem ſanauit in ſabbato: qr ⁊ corpꝰ ab oi ifirmitate: ⁊ aiam ab oi ꝓtagiõe: idicãs penitẽtẽ opõtere ſilr dolere ꝺ oi crie. Scio.n. dñz iimicũ eẽ oi crioſo. Quo ꝙ q crimẽ reſeruat: ꝺ alio recipet veniã: ſine amore dei ꝓſeq̃reť veniã: ſine quo nemo vnqꝝ inuẽit gratiaz. Hoſtis.n. dei ẽ dũ offendit pſeuerãter.

Quedã.n.ipietas ifidelitatis ẽ:a illo q̃ iust⁹ ⁊ iusticia est dimidiã spare veniã. Jã.n.sine vera pnia ineiret gĩaz. Pnia.n.vera ad baptismi puritatẽ conat̃ ducere. Recte.n.penitẽs qcqd sordis post purificatõez baptismi ꝓtraxit: oz vt abluat saltẽ lachrymis mẽtis. Sz satis dur⁹ ẽ cui⁹ mẽtis dolorẽ ocli nõ declarãt: ꝫ sciat se clpabiliter dux̃ q̃ deflet dãna tpis vel mortẽ amici: ⁊ dolorẽ pcti ñ oñdit i lachrymis. Quẽ g̃ pẽitet: oio pẽitcat. Jdẽ. Pẽitẽtes: si vere estis penitẽtes ⁊ ñ estis irridẽtes: mutate vitã. recõciliamĩ ẽo. Pniaz agis gẽua figis ⁊ rides: subsanas ọ̃i patiaz. Si pniaz agis pẽitet. si nõ penitet: nõ es pẽitẽs. Si g̃ pẽitet: cur facis q̃ male fecisti? Si fecisse pẽitet: noli facere. si adhuc facis: certe ñ es penitẽs. Jtẽ inocẽti⁹ scõs. Ammonem⁹ frẽs nr̃os ne falsis penitentijs laycox̃ aĩas ọ̃cipi ⁊ i ifernũ ꝓtrahi patiant̃. Falsaz ãt penitentiã esse cõstat: cũ spretis plurib⁹ de vno solo pnia agit̃: vel cũ sic agit̃ de vno: vt nõ discedat̃ ab alio.

¶ Repetit de vera pnia vt addat. g

X p̃missis pspicua fit noticia pnie vel satisfactõis. Illa.n.vera ẽ pnia q̃ pcm̃ abolet: qõ illa sola fac̃ q̃ scelus corrigit. Illa vero scelus corrigit q̃ odiũ ꝓmissi cris ⁊ ꝓmittẽ di cũ desiderio satisfaciẽdi affert. Judas.n. pẽituisse legit̃ sine assecutõe vẽie: qz tali pnia ñ coruexit crimẽ. Uñ Hiero. Nihil inde ꝓfuit egisse pniaz ꝑ quã scel⁹ corrigere ñ potuit. Sic q̃ frater peccat i frẽm vt emẽdare ñ valeat qõ peccauit: p̃t ei dimitti. sinaũt ꝑmanẽt opa: frustra vo ce assumit̃ pnia. hoc ẽ qõ de eo dr̃: ⁊ oio ei⁹ fiat i pcm̃: vt ñ solũ emẽdare nequiuerit ꝓditõis nephas: ꝫ ꝑꝓ homicidij scel⁹ addiderit. Caue q̃lr itelligas illõ: vt emẽdare ñ valeat: qõ peccauit ⁊c. Nõ.n.emẽdatio h̃ itelligẽda ẽ rei dẽpte recõpẽsatio: ꝫ ỏlicti exprobratõ ⁊ abhominatio cũ satisfactõis desiderio. Demit.n.ũiuste qs alicui q̃ restituere ñ valet: vt oclim vl̃ vitã ⁊ h⁹: ⁊ tñ si penituerit pcti cũ amore cõdigne satisfactõis veniã hz. Nec iõ q̃sq̃ putet q rẽ alienã iniuste abstulerit quã reddere p̃t: de illo pctõ pẽitere ac veniã ꝓseq̃ nisi restituat ablatũ. q̃diu.n. res: ꝑꝓ quã pcm̃ ẽ nõ reddit̃ si reddi potest: nõ agit̃ penitentia sed fingitur. Nõ. I.

Circa distĩ.i5: q̃runt̃ gnq̃. ꝑ vtr̃ pcm̃ ipediat satisfactõez. 2° õ restitutõe. 3° õ eleosina. 4° de ieiunio. 5° õ orne.

Querit̃ g̃ ꝑmo vtr̃ pcm̃ ipediat satisfactionẽ. Et vr̃ q̃ non. qz pcm̃ non ipedit illud qõ ꝓceptũ ipedit: qz peccatũ ẽ ỏriũ ꝓcepto: dicẽte Amb. q̃ peccatũ ẽ trãsgressio legis dine: ⁊ celestiũ iobediẽtia ꝓcepto r̃: ỏrio r̃ ãt sũt ỏry effectus: ꝫ ꝓceptũ ipedit satisfactionẽ: vt dr̃. g̃ ⁊c. ¶ Cõtra. qcqd ipedit meritũ ipedit satisfactõez: ꝫ peccatũ mortale impedit meritum: g̃ ⁊c. ¶ R°. circa istã questionẽ sunt quiq̃ videnda. ꝑmo qũo satisfactio ẽ possibilis homini i statu gratie. scõo qũo ꝓceptũ impedit satisfactionẽ. tertio qũo pcm̃. quarto ponẽtur rõnes quorũ dã contra hoc ⁊ soluentur.

Circa ꝑmũ ẽ sciendũ q̃ cũ satisfactio sit actus iustitie ⁊ ideo eq̃litas q̃dã requirat̃ inter offensam ⁊ opus satisfactionis hõ ꝑm se deo nõ posset satisfacere de offensa cũ sit infinita ⁊ opus finitũ: adiutus tamẽ merito passiõis xp̃i satisfacere põt. Et hec ẽ opio Tho. ¶ Cõtra hoc dicũt q̃daz dicẽtes q̃ hõ satisfactio nõ potest fieri ꝑm eq̃litatẽ: ẽt vtute passiõis xp̃i: ꝫ solũ ex dei acceptationẽ. Cui⁹ rõ duplex est: ꝑma qz nõ minus efficit̃ qs debitori deo ratione peccati cõmissi q̃: ratiõe bñficij accepti: ꝫ hõ nõ potest reddere aliqd equiualẽs deo ꝑm q̃titatez bñficij: g̃ nec sil̃r facere emẽdã eq̃lẽ ꝑm quantitatẽ offense peccati cõmissi. Scõa qz xp̃s ꝑm q̃ hõ nõ potuit equalẽs reddere ꝓ beneficijs acceptis. Cum g̃ quicqd erat i xp̃o ꝑm humanã nãm totũ eẽt obligatũ deo non potuit esse satisfactio de ỏdigno ꝓ quocũq̃ pctõ ỏsiderãdo nãm opis vel rei: sed ꝑm dei acceptationẽ gratuitam potuit. Quod declarãt sic: q̃ amicitia non regrit equalens ex rẽ: sed illud qõ ẽ possibile: vt dr̃. 8. ethi: ꝫ acceptatio ẽ ex amicitia: g̃ sufficit ad satisfactionez large dictã reddere equiualẽs ꝑm acceptationẽ diuinam: ⁊ istud ẽ homini possibile: cũ acceptatio amicitie sit solum de possibili: g̃ ⁊c. ¶ Sed iste rõnes nõ multuz cogunt: nec opio videt̃ vera: qz cũ illa acceptatio sit ꝑ grãm ꝓius ꝑsone q̃ operis: ideo ꝫ op⁹ istud sit satisfactoriuz qz est deo acceptũ: tamẽ ex hoc ẽ deo acceptabile qõ est de se bonuz: ⁊ ab illo qui ẽ deo acceptus ꝑ gratiã gratũ facientez. Unde ꝑma possibilitas satisfaciẽdi ẽ ex gratia: vt ẽt Tho. dicit. Et similiter ex merito xp̃i: qz ꝫ humanitas eius nõ posset deo reddere equiualens: tñ supposituz potuit: alias ꝑ alio satisfacere nõ potuisset; ꝫ se totuz debuisset. Uñ ad satisfactionẽ que ẽ ꝑm diuinaz acceptationẽ potuit pura creatura: qz si illa ẽ ex gratia habituali cũ tantã gratiã: quãtã habuit aĩa xp̃i: potuerit de potẽtia absoluta habere pura creatura: per ꝓsequens potuit satisfacere. Sz ad satisfactionez que est ꝑm equiualentiã absolutã: oportuit satisfactionez esse ifiniti valoris. Et qz xp̃s voluit iplere omnem iustitiã: ideo ex deitate sua fuit q̃ perfecte ⁊ plenarie satisfecit q̃ creatura non potuit.

Quantũ ad z^m ẽ sciẽdũ. q̃ ꝓceptũ ꝑꝓie loq̃ndo nõ ipedit satisfactionẽ sic̃ peccatuz: ita. ſ. vt hõ nõ possit satisfacere q̃diu iplet ꝓcepta: vl̃ nisi trãsgrediat̃ ꝓcepta: sic̃ dicet̃: q̃ nõ ꝓt satisfacere q̃diu ẽ i peccato nisi dimittat peccatũ: imo q̃diu ẽ trãsgressor ꝓcepto r̃ nõ põt satisfacere. Sz sic q̃ i hoc q̃ hõ iplet illud ad qõ ex ꝓcepto tenet̃ non satisfacit: sic̃ dicim⁹ q̃ elemosina q̃z ẽ i ꝓcepto absolute: ⁊ tũc non ẽ satisfactoria: qz non ẽ op⁹ penale: ꝑ qõ nõ sibi subtrahit̃: qz bona itelligũt̃ deducto ere aliẽo. Uñ nõ ẽ suũ qõ dat: ꝫ ei⁹ cui dat: ⁊ tãtũ teneret̃ ipe dare ẽt si ñ hẽret peccatũ. Uñ cuz ad aliqd teneat̃ peccator ad satisfaciẽdũ ad qõ nõ tenet̃ g̃ non peccauit nũq̃ de illo satisfacit qõ nõ peccãs facere tenet̃. Et q̃ ỏfessores iungũt oia bona q̃ faciet: intelligit̃ q̃ sponte ⁊ gratis nõ ex debito. Alias si iuncti sunt sibi q̃draginta dies ieiuny ꝑ satisfactiõe acgtaret se i q̃dragesima: ad quã alias tenet̃: qõ nll̃s dic̃. Sz q̃ elemosina ẽ i ꝓcepto non simpl̃r ⁊ absolute: ꝫ ad h̃ ipz vt p eã satisfaciat: sic̃ q̃ sacerdos p̃cipit elemosinaz dari paupi: tal̃ elemosina q̃ nõ ẽ i ꝓcepto nisi ad satisfaciẽdum ipsa ẽ satisfactoria. Et q̃ appeat q̃ aliqd ẽ meritoriũ qõ nõ ẽ satisfactoriũ sicut ipletio cuiuslibz ꝓcepti charitate iformata: qz ois actus virtutis charitate iformat⁹ ẽ meritorius. Precepta nãt̃ dant̃ de actibus virtutũ: ideo ⁊c. Non ãt iste actus ẽ satisfactorius si alias debebatur: quia aliud ẽ facere dignos fructus: aliud fructus dignos penitentie.

Econuerso ãt oĩs actus satisfactorius ẽ meritorius qz ẽ bonus ⁊ gr̃a informatus: qz satisfactio addit rõnẽ pene sup bonũ: accipiẽdo penale ĩ se nõ respcũ volũtatis. Dr̃.n. penale vno⁹ gcgd ẽ ꝺ rõnẽ volũtatis: ⁊ hꝺ nõ ẽ satisfactoriũ: qz nec virtuosus. Scõ mõ dr̃ penale gcgd ẽ ꝑuatio alicuius bõi: cui placeat voluntati. Et ꝑ tale opus penale in se: ꝫ libe

ℙ⁹ ℚ **Circa** rale voluntati fit satisfactio.

3⁹ sunt q̃ttuor ꝺnes. ¶ Prĩa quo veniale impedit satisfactõez: qz nõ directe. ꝓpr̃.n. hõ satisfacere de vno veniali sine alio: ⁊ de mortali sine venili. ⁊ pnĩa facta ĩ veniali ẽ satisfactoria: qz veniale nõ tollit dei aceptationẽ pp psone idignitatẽ. Sed idirecte ex parte opis opati venia/ le tollit satisfactionẽ sicut ⁊ meritũ: tollẽdo bonitatẽ act⁹: g si fiat pp vanã gliaz vel alias cũ veniali ex se bz q nõ sit deo gratus: qz ẽ malus: ⁊ ꝑ ꝺns nõ ẽ meritorius: nec satisfactorius. Sed de hoc nõ ẽ q̃stio. ¶ Scõa ℚ ẽ de mortali qõ ipedit sic. ſ. q hõ nõ põt sciẽter de vno mortali sine alio satisfacere: nec valet satisfactio: nec tunc nec postea: qz opus mõtuũ nõ ꝑt viuificari. Et ẽt qz pnĩe repumgat dimidiari.

ℚ² ℚ³ ¶ Tertio ℚ ẽ. q q̃ hõ de oĩb⁹ ẽ ꝺritus ⁊ ꝓfessus ⁊ recepit pnĩaz cũ absolone si recidiuãs ĩ mõtali pagat eã ipe qdẽ se libat ab iiunctiõe sacerdotis: nec icurrat peccatũ ĩ obediẽtie qõ icurreret si eã nõ feciſſet: qz non est fortius viculum ꝓfessoris q̃ dei vel ecclie. Sz hõ ĩ mortali existẽs iplendo ꝑceptũ dei de honore parẽtũ vel ꝑceptũ ecclie de ieiunio

4⁹ ℚ³ q̃dragesimale ab illa absolte se libat: g̃ ⁊ hic. ¶ Quarta ℚ ẽ. q si pnĩa hz aliquẽ effectũ derelictũ vt elemosina pr̃iuationẽ eris. ieiuniũ debilitatiõez corporis vel hꝺ: si postea peniteat ⁊ pseueret sic̃ character baptismalis bz effectũ fictõe recedẽte: sic ⁊ istud derelictũ ex sacro qõ opat ex opato icipit valere ex subseq̃nte ipsi⁹ approbatõe ⁊ sacerdotis ratihitione ⁊ nõ ex simplici viuificatiõe: qz opus operans mortuũ nũq̃ viuificat. Si ãt nõ bz effectũ derelictũ pnĩa facta ĩ mortali ĩ nullo ẽ satisfactoria: gn ex itegro hic vl ali biopoꝛteat satisfacere. Et idẽ si hũisset effectũ derelictum nec fuisset subsecuta pnĩa finalis. ¶ Primũ ꝓbat duplici ter: ꝑ qz nõ ẽ satisfactio nisi sit grata ⁊ accepta deo. nõ ẽ ãt grata q̃ nõ ẽ gr̃a informata. Si dicat q deus nõ retractat: illud qõ semel acceptauit: acceptauit aũt semel absolonẽ a pẽa eterna. illa nõ redit. dõz. q vex ẽ de acceptatõe fz pdestiationẽ ⁊ pscientiã nõ ãt de illa q̃ ẽ fm pñtẽ iustitiã: cuius modi ẽ ista. Ul si dicat q nec retractat id qõ isto mõ acceptat: qz pctã dimissa nõ redeũt ẽt ĩ pscito tũc pt dici q deꝰ fz pñtẽ iustitiã nõ acceptat op⁹ nisi qñ ẽ. Et qz ꝺritio ⁊ cõfessio fiũt tpe gr̃e iõ acceptat deꝰ irretractabiliꝛ. ita q non oz plus ꝓfiteri. fz op⁹ satisfactoriũ qõ fiebat tpe inimicitie nũq̃ fuit deo gratũ nec acceptuz: fz acceptauit absolonẽ a pena eterna ⁊ ipositionẽ pene sub ꝺditione si ĩ gr̃a fieret.

¶ Et si q̃ra q̃re magis acceptat absolonẽ a culpa sine cõditione q̃ absolonẽ a pena dõz q cl̃pa trãsit: ⁊ macula trãsit: ⁊ gr̃a ĩ momẽto aduẽit: fz satisfactio futura est. Futuris ãt solet ꝺditio apponi ñ ãt ꝑterit] nec pñtib⁹. Ul si appõit ꝺditio certa ẽ: qz sic̃ ẽ ĩ gr̃a. ꝑ tũc nõ ꝑt eẽ sine gr̃a: iõ remissio cl̃pe fit sine ꝺditiõe: vel fit simplr qz ꝺditio non existit. Uñ sic̃ p sacrz nõ remitteret culpa nisi adesset gr̃a: sic nec p satisfactõez remittit pena nisi adsit gr̃a. ¶ Sõo qz non minoris valoris oz eẽ pecunia de q̃ soluit debitũ illa de q̃ emit alienũ: fz p nullũ opus põt hõ mereri celuz nisi sit factũ ĩ gr̃a. g̃ nec soluere pctñ. Nec valet rñsio q ad merendũ sp regrit gr̃a: qz meritũ nũq̃ fuit acceptũ. fz nõ ad satisfaciẽdũ de pctõ ꝑus dimisso c⁹ satisfactio tpalis semel fuit accepta: qz opus nunq̃ fuit aceptatũ ĩ se: fz bene fuit acceptatum in sua causa: q. ſ. ille posset se liberare pena finita

Quarto supposito q maneret in gratia.

ponẽde sunt rõnes q̃rũdã ꝺ doc ⁊ soluẽde. Dicũt. n. qdã q hõ accepta pnĩa si icidat in pctñ mortale ꝑt eã pficere satisfaciẽdo: qõ ꝓbãt multiplr: ꝑ⁰ sic: qz talis ẽ solũ debitor pene certe ⁊ finite: fz illã exoluit. g̃ non plus ab eo exigitur. ¶ Itẽ fz iustitiã hũanã si qs penã taxataz ⁊ acceptã ꝑ ꝑcedente offensa sibi dimissa exoluerit etiam postq̃ denuo offendit libat⁹ ẽ totaliꝛ. g̃ silr fm iustitiã diuinã. ¶ Itẽ si ñ eẽt libat⁹ ab hac pẽa ⁊ exoluerz eã ĩ iferno: aut g̃ finitã aut ifinitã. si finitã eadẽ rõne finita pẽa fcã in pctõ mõtali oz satisfacere. si ifinitã vr̃ icõueniẽs: qz ñ erat ꝺbitor nisi pene finite. ¶ Itẽ vr̃ icõueniẽs q hõ tãtũ pũiat ꝑ pctõ qõ sibi fuit dimissũ sic̃ ꝑ ñ dimisso: aliogn ñ ꝓdesset ꝺritio nec ꝓfessio: sed istud segr̃ si talis puniret eterna pena ĩ iferno. g̃ ⁊c. ¶ Et si dicat nõ ẽ icõueniens q aliqs puniat eq̃li pena ꝑ pctõ dimisso ac si nõ fuisset dimissuz nor qdẽ p se. qz ĩ dimissiõe culpe dimittit reat⁹ pene eterne: fz p accñs. ſ. rõne stat⁹: qz ĩ iferno nulla ẽ redẽptio: nõ valet: qz q ĩ iferno nõ sit status expiandi pctñ hoc ẽ qz nõ ẽ ibi stat⁹ expiãdi culpã: ⁊ ad culpã segr̃ pena. Sz istud nõ bz locũ quo ad penã culpe dimisse debitã: qz illa iã est expiata. Et hoc exꝑsse vr̃ tenere frater Tho. infra di. zz. articulo. i. ĩ solutõe q̃nti articli. ¶ Sz qz cõis opio theologoꝝ ẽ i contrariũ iõ ad dictas rõnes rñdẽdũ ẽ. ¶ Ad ꝑm ꝺz q pctor postq̃ ẽ deo recõciliatus ẽ debitor pene finite: nõ q̃litercũ q̃ soluẽde fz ĩ statu gr̃e: ĩ q̃ solũ ẽ deo accepta. Aliogn ẽ debitor tãte pene q̃tã mereret culpa: ⁊ illa ẽ infinita. Uñ ꝑ se qdẽ pctõ debebat pena ifinita si erat mortale: sed mutata fuit ĩ tpalẽ supposito q pseueraret ĩ amicitia. Nec ẽ sil'e de recõpẽsatione pecunie: q̃ nec plus nec minus valet tpe amicitie sicut tpe inimicitie: ⁊ de satisfactione iurie ⁊ maxĩe dei q̃ non bz valorẽ nisi ex dina acceptatõe. Uñ si fiat tpe gr̃e satisfacit: alias nũq̃: qz nõ ex equalẽtia simplr nec gr̃e bz efficaciã. Uel si dicat q bz equalẽtia ex gr̃a. rñdendũ vt ꝑus q nõ simplr fz sub ꝺditione erit fcã dimissio pene: fz dimissio culpe q̃ stati bz effectũ eẽt facta simpliciter.

¶ Ad zm dicẽdũ q nõ ẽ sil'e de pena cõmissa ihoiez cui ꝑt rñdere emẽda eq̃lis fm q̃titatẽ rei ⁊ de illa q̃ debeat ꝑ offensa ĩ deũ ꝺmissa: cui rñdet emẽda eq̃lis solum fm diuinã acceptationẽ: q̃ nõ ẽ de opib⁹ ex charitatẽ factis. Uñ si index dãnaret aliquẽ ad emẽdã gratiosaz duz tñ solueret ĩfra tale tps ⁊ caueret ab offensa al's si itex offenderet exigeret ab eo penã ꝑstinã: deficiẽte ꝺditõe: ad eã teneret. sic ẽ hic. g̃ ⁊c. ¶ Ad 3m ꝺz q culpa dimissa talis puniet ĩ inferno pena ifinita: nõ ꝓp comutationẽ pene finite in ifinitã: fz qz debitor ẽ pene ifinite: ex quo nõ soluit penã finitã sub illa ꝺditõe q̃ debuit: sic̃ pdes ꝑuilegiũ clericale icidit de foro miti ĩ foꝝ sanguis: sic q declinat foꝝ misericordie icidẽs ĩ mortale ad foꝝ iusticie exterminãtis iuenit pnĩaz eternã. ¶ Ad 4m ꝺz. q ĩ iferno tantũ punit hõ ꝑ peccato dimisso ꝑ quo nõ fecit pniam ĩ statu gr̃e ac si nõ fuisset dimissum: nec ꝓp hoc est iutilis ꝓfessio ⁊ ꝺritio: qz ista p se ĩtroducũt ad regnũ ⁊ liberãt a pena eterna: ꝑ accñs aũt vtrũq̃ ipediri ꝑt. ſ. p pcñ supueniẽs: rõne cr̃ interimit ꝑcedẽs ꝓfessio ⁊ ꝺritio: ⁊ pena eterna exoluet: qz tpaliꝛ quaz p ꝺritionẽ mutata fuit nõ ẽ soluta ĩ eo statu ⁊ ꝺditione ingr̃ debuit. Uel possz dici q licz puniat tãtũ extẽsiue nõ tñ intẽsiue: sic̃ p vno pctõ tãdiu q̃m p mille tãtũ fz nõ acerbe. Si ẽt ptẽ pnie fecit ⁊ vnus dies remansit ꝑ illa die penã luet ĩ eternũ: nõ tñ taz acerbe ac si nũq̃ ꝓfessus ⁊ ꝺritꝰ eẽt nec ĩ aliq̃ satisffeciſſz: alias peccatũ rediret. ¶ Instantia facta non valuit vt sequẽs solo declarat. Non. n. ꝑ statũ damnato ꝝ dicimus q pena ꝑ peccato dimissa sit ifinita. fz qz talis ẽ debiti absolute: nisi tpaliꝛ soluat sic̃ oz solui.

Quantum ad ſm tria facienda sunt: quiaꝑ⁰ ponetur communis opinio doctoꝝ ⁊ reꝓbabit q̃dã ãtiq̃ opio circa ꝟ. Sco ponet istãtie qtorundã ꝺ dcñ cõe de merito ꝺgrui. 3⁰ de merito ꝺdigni. ¶ Quantũ ad ꝑmũ sciẽdũ ẽ q peccatũ veniale nõ ipedit rõnẽ meriti

nec meritū: nisi sicut dictū ē de satisfactōe. Sz mortale ipe
dit gdē meritū ꝺdigni respcū ois p̄my: ⁊ merituz ꝺgruire
spectu p̄my eterni īmediate pcipiēdi: qz nō decet deū dare
glīaz nō bñti gr̄az: sz nō ipedit respectu p̄my tpalis tripl'r ⁊
spūal'r h̄: qz bonū factū i mortali dispōit ad gr̄az: sic̄ pz i vi
tis p̄tum de multis pctōrib⁹ q̄ p bōa opa i latrocinio facta
de ꝺgruo gr̄am meruerūt: ⁊ corpalis: qz ad bona tpalia: sic̄
ōs bñ fecit obstetricib⁹ q̄ erāt īdigne p̄mio eterno. Jtē ad
dimīutionē pene: itelligēdo sane: nō sic̄ gdaz q⁹ diminuūt
penā non gdē subtrahēdo vel diminuēdo sz subz fortifiā
do vbi gr̄a. Et possiuz minuere penē hoīs laborātis sub ho
nere vel minuēdo pond⁹ vel fortificādo subm: dādo cibū
vel potū gb⁹ bō fortificat⁹ faciliter portat onus. Et tūc di
cūt q⁹ opa facta ex̄ charitatē valēt ad diminutionē pene ñ
tollēdo aligd de ea: sz ꝺfortādo subm. ℙrimū declarāt q⁹
manēte culpa manet pena sibi ꝓportōata: sz ī dānatis ma
net clpa i nullo diminuta pp opa ex̄ charitatē facta: g̃ sil'r
remāet pena. Scōz declarāt: qz nisi talia aliq̄ mō valerēt
ad diminutionē pene frustra viderēt eē facta: g̃ cū nō va
leāt aligd diminuēdo valēt subm ꝺfortādo. ℂ Sz istō ni
hil ē: qz q̄l'r ī dānatis subm ꝺfortet ipsi nō dicūt: nec B ē fa
cile dicere: nisi diceret q⁹ placeat ipsi dānato q⁹ fecit talia
opa. Et sic ei⁹ ꝺplacētia q̄ ē delectabil' ⁊ ꝺsentanea nāe cō
fortat nā ad sufferētiā pene. Sz hoc non valz: qz si hꝺ opa
dānatis placerēt: aut placerēt eis ꝼz se qz bona fuerūt ex
genere: aut pp vitationē pene quā īcurrissent sl talia bona
omisissēt. ℙmū ñ p̄t dici: qz cōiter dr̄ q⁹ volūtas dānatorū
sp ē mala: aut qz vult illud qō malū ē ex gr̄a: aut qz sl velit
bonū vl't malo fine: g̃ dānati nūq̄z volunt bonū ꝼz se ⁊ pp
se. Si ät dicat̄ scōz mō hoc nō facit ipz magis suppoꝛtare
penā bitaz sz facit ipz nolle hēre amplioꝛē. ℂ Et iō ē dōz
q⁹ penam iferni diminui p hꝺ opa p̄t itelligi dup': vno⁹ vt
minuat̄ illa q̄ iā ē debita: alio⁹ vt nō debeat̄ tāta q̄ta debe
ret̄ si illa ñ fuissz fcā. ℙmo⁹ pēa iferni nūq̄z miui p̄t: c⁹ rō ē.
qz pena iferni magis dr̄et miui p opa mōtificata q̄ p opa
mōtua. sz p opa fcā ī charitate ⁊ postea moꝛtificata ñ miui
tur: g̃ nec p opa facta ex̄ charitatē: q̄ sunt moꝛtua. Minoꝛ
p̄bat̄: qz si p opa facta ī charitate minuit̄ pena B ē qz recū
pēsat̄ ī diminutione penc qō fuit ī merito vite: sz talib⁹ opi
b⁹ debebat̄ vita eterna: g̃ p talia opa total'r tolleret̄ pena
eterna: qō ē icōueniēs: qz q semel fecisset op⁹ bonū i chari
tate nō posset postea puniri eternal'r: saltē si seq̄ns pcm̄ nō
p̄ponderaret ī culpa meriti bōi opis p̄cedētis ī gr̄a. Scōo
mō p̄t pena iferni diminui vt nō debeat̄ tāta: qz q̄dā sunt
opa q̄ loco ⁊ tpe nō possunt dimitti sine pctō mortali: vt cō
fiteri x̄pz cozā ꝓsequutoꝛe: ⁊ honoꝛare parētes i necītate.
Qui g̃ talia facit vitat culpā ⁊ penā culpe debitā: quā sibi
accumularet si p̄dicta opa non faceret. ℂ Quantū ad 2⁹.
qz ff̄ Tho. dicit q⁹ opa ex̄ charitatē nō sūt meritoꝛia ꝺ cō
digno alie⁹ bōi ēt tpalis ⁊ rōnē assignat qz p̄⁹ rō oīuz q̄ de⁹
dat nob ē amoꝛ q̄ g caret ab eo nihil ꝺigne meret̄: iō argu
unt aliq ⁊ dicūt q⁹ rō nō ꝺcludit: qz arguit ꝺ amoꝛe dei ad
nos p quē nobis dat: nō de amoꝛe nr̄i ad deū q̄ carēt mali
g nō carēt p̄. qz de⁹ diligit ēt malos. ℂ Ad qō dōz. q⁹ altis
simus odio hz pctoꝛes. Et si eos diligit: diligit gratis nō ex
debito. Uñ si gcgd de⁹ dat ex amoꝛe suo dat gcūq̄z nō me
ret̄ ei⁹ amoꝛē sz poti⁹ ei⁹ odiū: nihil meret̄ apud eū: pctoꝛ
ät q̄dīu ī pctō manere eligit meret̄ odiū dei nō amoꝛez: g̃
nihil meret̄ ab eo de ꝺdigno. Et bñ vex̄ ē q⁹ magis est gra
tuitū qō dat̄ ūnico q̄ qō dat̄ amico: sz pp B min⁹ debitū.
Uñ suppositō q⁹ de⁹ nihil det nisi ex amoꝛe suo q̄dīu ali
gs nō meret̄ ei⁹ amoꝛē nō p̄t aligd ꝺdigne mereri dāduz
ei⁹ amoꝛe: iō ⁊c. ℂ Scōo arguūt q⁹ sic̄ exist̄s ī charitate
meret̄ bōa gr̄e: qz hz amoꝛē gratuitū sic exist̄s i statu nāe
meret̄ bōa q̄ sunt ad ꝺseruationē nature: quia sic se habet
amoꝛ gratuitus ad bona gratie: sicut naturalis ad ea que
sunt nature. ℂ Sed dicenduz q⁹ non est simile. ℙrimo qz
g ē in statu gr̄e omnia ei⁹ bōa opa sunt ꝓportiōata ad me
rēdū ⁊ bōa nāe ⁊ gr̄e ⁊ glīe: q̄ ꝓportio facit meritū ꝺdigni:
sz g nō ē ī gr̄a neq̄q̄z: imo ex q̄ nō ē ꝺign⁹ dīno amoꝛe nec p
ꝺñs aliq̄ dono amoꝛis. Et ꝓterea nemo p̄t eē in statu dile
ctōis nāl is debite gn sit ī statu dilectōis gratuite: qz p⁹ est
dispō necītās ad scōaz. Et gcūq̄z capax rōnis nō ē ī statu di
lectōis gratuitate p ꝺñs nō ē ī statu dilectōis nālis a dō de
bite: qz est ī statu odij bīti ⁊ debiti. Et si diligit̄ p̄m qd hoc
ē gratuituz nō debitū: qz ipse nō ē ꝺign⁹ pane q̄ vescit̄: nec
vita ipa: ⁊ p ꝺñs nihil apud deū meret̄: qz si diligit̄ q̄ ad bo
na nature hoc ipso ꝺignus ē: ⁊ p ꝺñs plīri ⁊ maioꝛi honore
ꝺign⁹ ē. Sz g ē ī gr̄a ꝺign⁹ ē amoꝛe gratuito ⁊ ꝺñtibus ad
ip̄z. Et dato q⁹ eēt ꝓportio amoꝛis nāe ad bōa tpalia ⁊ gra
tuiti ad bōa gr̄e i illo g eēt ī puris nālib⁹: g hz nō meruerit
qō hz sicut nec ille g hz gr̄az bñ tñ vtēdo nālib⁹ vl' ꝺign⁹
bis q̄ hz: ⁊ bñ vtēdo meret̄ ꝺseruātia bōa nāe: sic̄ de bēnte
gr̄az: nō tñ g ē ī pctō mortali ē ꝺign⁹ vt dctm̄ ē: iō nō ē sil'e.
ℂ 3⁹ pbāt nichil mereri de ꝺdigno: qz totū ē ex liberalita
te dātis p̄m gr̄az ⁊ nō ꝼz debitū. ℂ Ad qō dōm q⁹ dare ali
qd ex mera libalitate ē tripl'r: vno⁹ respectu dantis, alo⁹ re
spectu accipiētis: 3⁹ mō respcū vtriusq̄. Quīz. n. nec dās te
net̄ dare nec recipiēs ex pso⁹ ⁊ ex ope meret̄ recipe: ⁊ tūc
respcū vtriusq̄ ē libale donū: respcū c⁹ nō ē meritū nisi cō
grui. Scōo mō ⁊ dans tenet̄ dare ⁊ recipiēs ex psona ⁊ ex
ope meret̄ recipe: ⁊ sibi debitū facit: ⁊ sic ꝓpe ē meritū cō
digni. 3⁹ recipiēs qdē ex pso⁹ ⁊ ope ꝓportiōato mercedi me
ret̄ tñ dās nō tenet̄ dare: qz nec p̄missio nec al'r ē obligat⁹:
⁊ tūc ē meritū ꝺdigni respcū meretis q̄uis sit gratuitū re
spcū remunerātis: g sine iiustitia potuit nō remūerare: sic̄
si aliqs nō ꝺduct⁹ faceret p rege tñ q̄m stipēdiari⁹. ℙrio
mō se bēnt faciēdo bōa pctōres ad deū: scōo mō iusti: si ōs
ē eis obligat⁹ ex p̄missio: 3⁹ mō ipsi ydē sibe⁹ nō tenet̄ eis ex
p̄missio. Est igī meritū ꝺdigni opantis debitū dato q⁹ dās
nō sit debitoꝛ: qz si meritū ꝺdigni ñ ē nisi p B q⁹ retribues
sit debitoꝛ tūc nō ē meritū cōdigni respcū supplicy pluscz
respcū p̄my. Nō. n. pl's tenet̄ de⁹ dānare Judā q̄z saluare
ℙetrū: imo saluare iudā videret̄ mīficoꝛdia ⁊ dānare pe
trū iiustitia: g̃ si p̄t dici meritū ꝺdigni respcū pene non ob
stāte q⁹ de⁹ nō tenet̄ punire ex sola bitudie peccātis ⁊ cul
pe ad penā ꝺdignā: pari rōne ex parte meriti. Jtē vex̄ ē q⁹
de⁹ posset iuste ab hoīe exigere qōcūq̄z bonū facit: sz non
exigit: ⁊ p ea q̄ exigit sic̄ sūt q̄ cadūt sub p̄ceptō: ⁊ p ea q̄ nō
exigit sic̄ sūt q̄ cadūt sub ꝺsilio meret̄ hō de ꝺdigno: suppo
sito dīno statuto q⁹ bona bonis creata sūt: sicut ē de bonis
coītat̄ ex statuto p̄ncipis: g lege sua ligat⁹ nō ē. ℂ Jtē 4⁹.
p̄bāt q⁹ nihil possum⁹ mereri de ꝺdigno: qz deo nō possu
m⁹ reddere equalēs: g̃ multominus possumus eū nob ꝺsti
tuere debitoꝛē. ℂ Dicēdū q⁹ vex̄ ē absolute: sz cū de⁹ nō
exigat ab hoīe qcqd ipse p̄t: sz qtet eū a debito ꝑdēdo p̄ce
pta. de alys p̄t apud eū mereri q̄ gratis ei exhibz. Et q̄uis
nihil faciat dignū ad deū sibi obligādū tñ ex pso⁹ ⁊ ex ope
ꝓportionato meret̄ q̄m ise ē de ꝺdigno. Et hz faciēs debi
tū nihil mereat̄ apud p̄uatā p̄sonā tñ apud eū g bōa cōia
hz ꝼuata ad hoc vt bōis destribuāt̄ talis meret̄ faciēdo il
lū sibi debitoꝛē q ē solus admīstratoꝛ. Sz eū q ē dñs ⁊ nō
se obligauit sz sic̄ sponte ordinauit q⁹ bōa sua det bñ faciē
tib⁹ ꝼz pl's ⁊ min⁹ apud talē faciēdo ēt id ad qō tenet̄ debi
to legali. puta qz se exponit mortis pic'o ꝑ repu. ī casu ī q̄
tenet̄ vel mozali meret̄ ꝺdigne: nō ꝺstituēdo illū debito
rē: sz ex pte sua faciēs se dignū: suppositā illius ordiatōe ⁊
sua bōa opatōe. Nā dicere q⁹ meritū mozale nō excludit
meritū ꝺdigni sz solū legale qō ē de p̄ceptis ñ ē bñdcm̄: qz
si mutuo illi g mihi mutauit ñ pp B mereoꝛ: sz soluo debi
tū: sz ipse ꝺoꝛ meruit. ℂ Jtē cū aligs gerit vtil'r negocia be
reditat̄ iacētis ipse meret̄ de ꝺdigno: ⁊ facit sibi debitas
expēsas. Uñ ⁊ hz actionē negotioꝝ ꝼz leges: ⁊ tñ non ē ali
gs vē sibi debitoꝛ: ac si gereret negocia vīuētis: g p̄t ei obli

gari. Ita ḡ p deo opans facit sibi mercedez debitā: Iz deuz nō ꝓstituat debitorē sibi: sicut si opareť p hoīe g pōt ei debitor fieri. ¶ Itē si diceret q nō debem⁹ deo totū qō agimus debito legali nisi ꝑcepta: sz debito morali cōsilia: non valet: qz tūc saltē nō meremur apud deū gcēz iplendo ꝑcepta qō cēt graue. ¶ Itē si debito morali ōbem⁹ ei ꝓsilia bñ ē itelligēdū de debito taz debili qō possimus nō soluere sine pctō. Propter qō male dicūt q dicūt q sp ē pcīm saltez veniale qñ bō nō faċ qō dz debito quocūqz. Alias ois bō omittēdo qōcūqz bonū peccaret: si gcgd facit t facere pōt totū deo dz. ¶ Nec ꝑt dici q qñ faċ tūc dz qñ nō facit nō dz: qz hoc nūq̄z ꝓtingit q facere bonū causet obligationē: qō magis natū ē tollere obligationē q̄z pere. Nihilomīus tñ debitū morale ipedit debitū eq̄lr ficut legale: sic in exēplo posito. Propter hoc alia solō melior ē: qz soluendo debitū mereť: nō iq̄z soluit debitū sz īquātū iplet illud sub cui⁹ ꝓditōe fuit ordinatū q bēret mercedē vel ꝑmiuz: sic̄ si aliqs ꝑmisit michi scribere libz t ꝑmisi sibi soluere decz sub ꝓditōe si scribit: scribēdo libz libať ab obligatōe q̄ mihi tenebať: nec posſuz facere ipz īcarcerari vt librum scribat sic̄ ꝑus poterā t cū hoc nihilomīus mereť mercedē: t ꝓstituit me sibi debitorē: nō qz soluit debitū: sz qz implet ꝓditionē ꝓmissi. Uñ si ipe ñ obligassz se ad scribēdū: tñ ꝑmisissez ei mercedē si scriberz libz scribēdo ñ soluerz debitū t nihilomn⁹ ꝑmiū mereret. Ita ét si ipe ꝑmisit mihi scribere libz t ego nil ꝑmisi ei nisi q sine aliq̄ obligatōe īsinuaui ei q libaľr ei dare si vellē t nō aľr si bñ facerz curialitatē tūc eo bñ faciēte ego gdē nō suz debitor t tñ illō ē sibi debitū: g ita dignū se faċ sic̄ si sibi me obligasſez. Ita ē h. nō tē. ¶ Argumētū īopp⁹ solutū ē. Qō. II.

Secundo q̄rit vtz: restitutio sit pars satisfactōis. Et vr q sic: qz p satisfactionē reconciliā di deo t ꝓxio: sz p restitutionē reconciliamur ꝓxio: g ē ps satisfactiōis. ¶ Cōtra. qz satisfactio ē īarbitrio sacerdotis: sz non restitutio: g tē. ¶ R⁹. circa istā qōnē sunt sex videnda. p an sit restit⁹ faciēda. 2⁹ de gb⁹ reb⁹ sit faciēda. 3⁹ a quo sit faciēda. 4⁹ cui sit faciēda. 5⁹ īquātū sit faciēda. 6⁹ qñ sit faciēda.

p ꝑ Quātū ad p⁹ sunt gnq̄z ꝓnes. ¶ Pria. q restitutio sp ē faciēda: nisi sit excusatio: p pp īpossibilitatē bacten⁹ q̄ tenus in q̄ dz ꝓsiderari si ē eq̄lis nec̄tas īillo g ē creditor respectu scōe nec̄tatis. Tūc. n. iust⁹ ē alq̄ subuēire de suo q̄z ist⁹ de aliēo. Nā si cēt extrema nec̄tas q̄ facit oīa cōia melior cēt ꝓditio possidētis. ¶ 2ª ꝑ est. q scōo excusať pp remissionē creditoris: qz p acceptationē tollit: nisi sit talis p̄sona q̄ nō bz admistrationē: vel q̄ nō ꝑt donare: nec p ꝺñs remittere: qz remittere ē dare. Itē qñ īiure cautuz ē q remissio nō valet tūc nō excusat. sicut īiudice delegato g indebite munera t expēsas recipiēs vel extorq̄ns teneť reddere: nlla ei ptiū remissiōe ꝓfutura: de rescriptis. c. Statutū ē. lib⁹ sexto. Itē de visitāte iure ordinario recipiēte munus: ad c⁹ duplū restituēdū teneť. Nec ꝑdest remissio. de cēsib⁹. c. Exigit. ¶ 3ª ꝑ ē. q teneť restituere nisi recōpēsando excuset. Sicut t īfozo ꝓtētioso ligdi ad ligdū fit cōpensatio vt si debes mihi decē t ego tibi alia decem neuter teneť alteri soluere sz pōt vterq̄z cōpēsare sic t si fozo ꝓscie: vbi oīa sūt ligda cozā deo. Et sicut īfozo exteriozi si res debitoris ad me ꝑuēit sine dolo meo possum eā retinere q̄si p modū pignoris q̄uscq̄z mihi satisfecerit sic t h: ēt si cū dolo: sic̄ dicēt infra. ¶ 4ª ꝑ ē. q excusat ꝑscriptio si iusto titulo t bōa fide sp fuerit res aliēa possessa: non vitio furti aut violētie affecta: ꝓpleta ꝑscriptione iuris aucītate: ꝑt licite retineri: aľr nō: ex̄ de ꝑscriptōib⁹. c. Uigilāti. ¶ 5ª ꝑ ē. q v⁹ excusat amissio rei: cū distinctōe tñ: qz aut illicite erat acceꝑta vel retēta tpe quo amissa ē: t sic teneť ad extimationē

distincte: qz īdelictis teneť delinq̄ns emēdare dānuz ēt si nihil sibi adsit. Est ād dānū dñi ēt si apud eū fuisset res eo dē mō pitura pp iuriā sibi factā īauferēdo vel īdebite retinēdo. Uñ fur t raptor sp a p̄n⁹ sunt īmora. Mora autē trahit ad se piculū fm iura. Idē ē si depositari⁹ vel cōmodatari⁹ q a p̄n⁹ licite accepit dño repetēti īdebite negauit: qz ex tūc mora facit ad mozosuz rei piculū ptinere idistincte. Si ād tpe amissionis nō fuerat īmora vľ erat purgata aut clpa sua quā p̄stare teneť fz nāz ꝓtractus res pyt t sic ad ipz spectat piculū: qz clpa trahit ad se piclz sicut mora: qz dānū qō gs sua culpa sentit sentire nō vr: dico ād fz nāz ꝺctus: qz qñ ꝓtract⁹ ē solū gra tradentis: sic̄ īdepositoreci piens teneť solū de dolo t lata culpa. Qñ vō solū gra recipiētis sic̄ īcōmodato teneť ēt de leuissima clpa. Sz cq̄do gratia vtriusq̄z vt in societate t pignore tunc tenetur de leui: sic̄ ē īlocato t ꝺducto. Aut sine mora t culpa ei⁹ put res quā restituere tenebať t tūc subdistinguiť: qz aut trāslatuz fuit dominiū īrecipiētē aut nō. p̄mo casu cū dominio trasferť piclm: si ꝓtractus erat tm̄ gra recipiētis: sicut est īmutuo. Uñ. C. si certū petať. l. Incēdiū. ere aliēo ñ exuit debitorē. Si ād gra vtriusq̄z sicut īdote tūc piculū ptinet ad illū g dedit. Si ād nō fuit trāslatū dñiū tunc vr tenēda distinctio Maritimi: qz aut erat eq̄lr apud dñm pitura t tūc nō teneť dare extimationē: qz ali⁹ locupletareť cū isti⁹ iactura: qō ē ꝺnālē eqtatē: aut nō erat pitura: t tunc si totaliter gra vni⁹ erat ꝓtract⁹ illius ē totū piclm: ne ex sua libalitate dānū patiať: si ptiz tūc glibz ptī bz piculū: qz qō iuris ē de toto ad totū t de pte ad partē. ff. de rei vendi. q̄ de tota. Uñ īdepōito piclz ē deponētis: īcōmodato cōmodatary: īmutuo recipiētis: īpignore t locato vtriusq̄z: q̄uis iuriste nūq̄z dicant piculuz cōe: sed semper alterius tm̄. Sed

Quantuz p̄mū ē rōnalib⁹ īfozo ꝺsciētie.
ad z⁹ sūt ēt gnq̄z ꝺcl̄ones. ¶ Pria. q de bōis aīe: de gb⁹ rōne rei magis dz fieri restit⁹: qz maius dānū: rōne mōi minor: qz nō cogiť aīa. Uñ g mulierē ad peccatū traxit dz hortari p se vel p aliū ad pniaz. Qui ēt a religiōe retraxit teneť īducere ad īgressuz vel regressuz religiōis. Si ād ille nolit ītrare vel redire teneť eq̄ ydoneū p̄curare. Qz si nō possit teneť p eo ītrare: qō fecit magist⁹ Raymūdus qz dederat ꝺsiliū q nouitius exiret t exiuit: de q̄ penitēs ītrauit. Sic̄. n. ille g ordiat dño īuito ei⁹ fuuz sic sibi auferēdo fuitiū teneť dare ꝺparem fuū vel ei⁹ estimationē īmo etiā duplū. §4. di. Si fu⁹. multo magis g deo abstulit fuuz suū nouitiū vel ītratuz teneť si pōt recūpērare īsilī. ¶ 2ª ꝑ ē de bonis corpis: puta de muliere vbere t virgitate. In p̄mis. n. duob⁹ casibus teneť emēdare arbitrio bōi viri expēsas rōnablr factas t iuriā t dānū icursū t lucz pditū. Sz de ỽgitate ablata notādū q lex Moysi q̄ ꝺdēnat ad dotādū licz īquātū iudicialis mō nō liget inquantū tñ moralis ligat: maxie qz illud statutuz ē renouatū p eccl̄iaz de vbo ad vbuz: ex̄ de adulter. c. i. ¶ 3ª ꝑ ē de fama: qz si debite eū diffamauit nō teneť: qz nemini facit iuriā g iure suo vtiť: t iuris exequtio nō bz iuriā. Si ād īdebite teneť ei restituere sicut melius p̄t sine mēdacio: ēt cū sui diffamatōe: si alias nō pōt. ¶ 4ª ꝑ ē de honore t de p̄bēda: qz si ille g hoc facit: facit qz īdignus ē vel vt de alio meli⁹ puideať nō iuste facit. Uñ nō teneť ad restitutōez. Si ād alio ledēdi ipz teneť ad restitutionē: nō gdē tāti q̄z valebat p̄bēda: qz ipse nōdū erat eā ꝺsequut⁹ sz pēsatis cōditionib⁹ vtriusq̄z fz arbitriū bonoz. Et iō si pcurauit dari eq̄ digno vel digniori nō teneť ad restitutionē. Si ād minus digno sibi vel alq̄ teneť. Secus ād ē īalys donis vľ legatis īgb⁹ nihil ē debitū legatario vel donatario: sed tm̄ gratuitū. Uñ si tibi dādū vel iā legatū adhuc tm̄ reuocabile pcuro mihi vel amico dari: nō facio tibi iuriā nec iusticiā: qz non aufero tibi ius tuū. Nihil erat. n. adhuc tibi de-

bitū. Sz ꝑbēde bēnt distribui nō ꝓ lībalitatē sz ꝓ iustitiaz: q̄ respicit debitū. Uñ meliozi debeť respectu minus boni: qz ieq̄lr bonis locus ēgratificatōi. Uñ hic fit ĩiustitia meliozi ⁊ iiuria qñ dař minus bono: cuius ista rō ꝯcludat nō solū ꝯ illū g ipedit ne deť meliozi cui erat dāda nō solū de iure sz ēt de facto ab illo g poterat ĩmo ēt ꝯcludit ꝯ platuz g ꝯfert minus bono ſpreto meliore. Sz alia rō reformat pactū qz non eq̄ certū ē quis sit melioꝛ sicut cui ꝑlatus ul'ꝫ dare. ¶ 5ª ꝯ ē de rebꝰ ⁊ gdē de ĩuste ablatis ⁊ detētis sine ĩustitia pdentis certū ē q̄ subiacēt restitutōi: vt res furtiue vi metu vsura ⁊ al's illicite acq̄site. Si āt eēt res iuste acq̄sita ⁊ iuste detēta puta qz dominus ꝑ⁹ noluit ⁊ modo vult, vel qz quis rē suā furat ꝰ ē nō subiacet restitutioni: sz peccauerit ī mō. Q̄ñ tñ ꝓbabilr credit q̄ pp poam alteri ꝰ vl' iudicis ĩustitiā vel defectū ꝓbationū vel expēsaꝝ nō posset cōmode suū vel sibi debitū repetere si accipiť sine scādalo occlte dñt qdā q̄ nō peccat: qz ī defectū iudicis pōt sibi ius dicere: ita q̄ filius ⁊ vxoꝛ ⁊ seruꝰ vl' familia possūt accipe debitū q̄ñ pei ꝰ seq̄reť litigādo. ¶ Itē de ĩuste possessis sz nō acceptis sicut ī volūtarys ꝓmutatōib⁹: ī despositō: cōmodato ⁊ ceteris q̄ bona fides nō patiť retinere teneť ad restitutionē. Sz de pignoꝛe dubiuz ē: qz iura ꝑmittunt retinere: scriptura ꝑcipit reddere. Uñ si sit neciuz debitozi ad vitā vt mola supioꝛi ⁊ iferioꝛ: ⁊ opimētū quo solo opiť teneť: alias nō: sz bñ faceret reddēdo: vbi ille idiget ⁊ ipse secur ꝰ ē: sicut scolaris li⁹. ¶ Itē tenetur ad restitututionē de pditis ⁊ iuentis. Et certū ē q̄ ꝑuat ꝰ iueniēs nō ꝑt retiere. Sz de dño dicet ī 4° articlo. Thesaur ꝰ āt iuēt ꝰ, ꝑ pte restituēdū ē dño soli: vel ī totū ꝼz ꝓsuetudinē: ⁊ dño generali. De symonia ⁊ ludo vī ifra qōne seq̄nti. Sz de colū barys vī q̄ dñs coꝛ teneať restituere dāna dñis agroꝛuz semiatoꝛ quos colūbi dānificant: niſi sit vex quod quida fingunt q̄ colūbi q̄dā nociua simul cū granis comedētes plus ꝓsunt q̄ obsint: qz domin ꝰ teneť emēdare dānuz illatū a suo aliteri ꝑcipue qñ ē i clīa: alias libať dādo ipz ꝓ noxa. Silr ē iudiciū q̄ ad hoc de suo ⁊ de bruto. Uñ sp ad altex ad minus teneť. Uñ cū dñs colūbaru sit i culpa sciēter sic tenēs colūbos teneť isolidū.

Circa 3ᵐ sciēdū ē q̄ ꝑter eū q̄ accepit tenent ꝯsentientes i. 9. casib⁹ q̄ notāť i his versib⁹. Jussio ꝯsiliū ⁊c. Uñ restitutio est faciēda. p̄ a p̄ncipali: Jussio. Ratibabitio retrotrahiť ⁊ mādato comparať. Consilium. Aduocatus teneť ēt si ignorabat iiustā causaz q̄ errozē iuris: qz turpe ē nobili ⁊ patricio ignoꝛare iura ī gbus vsať. ff. de ozigine iuris. l. zª. ¶ Sed dubiū est de illo cuius ꝯsilio aligs mutuat ad vsurā an iste ꝯsiliariꝰ teneať. Et vī q̄ nō: qz sicut nemo ex ꝯsilio obligať qz libex ē seq̄ vel nō: istiť. mādati: sic qz nō dat vsurā nisi q̄ vult: ꝯsiliariꝰ vsurary nō vī teneri. Sz qz agētes ⁊ ꝯsentiētes pari pena puniunť iō teneť vt vī. Consensus q̄ñ ē causa sine q̄ nō. Uñ famulus vsurary q̄ nō facit nisi manꝰ suas denigrare ꝯputādo nō vī teneri: sine q̄ erat idē factur ꝰ. Palpo. i. adulatoꝛ. Jdē ēt ē de detractatore: si pp detractionē audiēs ꝓuocatus dānificet detractū. Recursus. Si receptat rē vel furē sic q̄ p hoc ipediať nō solū punitio sz ēt restitutio. Particípās. Famulus q̄ñ se locauit nesciebat vsurariū nec ī vsuris fuuit mercedē recipe pōt. Al's iputet sibi: q̄ illi seruiuit quē sciuit nihil bēre nisi de vsuris. Mutus. Qui scit vbi res ē absc̄dita ⁊ non reuelat. Nō obstās. Propter cuiꝰ culpā ī purgādo ꝓuiciā malis hoibus furta ⁊ latrocinia cōmittunť: sicut teneť pastoꝛ pp cuiꝰ clpā lupus oues comedit. Nō manifestās. Judex q̄ de ea re de q̄ cognoscit ꝓnūciare debz ⁊ sic manifesta re ius ptiū: si nō facit teneť. Nec valet distictio iuristaꝝ: q̄ dicūt q̄ iniq̄ ꝓmūtiās facit rē suā. Nō āt a iure deficiēs: qz pt bēri recursus ad supioꝛē: qz ita pt bēri ab iniusta snīa q̄ appellatōez. Uñ ī vtroq̄ casu teneť ad restitutōez dāni,

Circa 4ᵐ sciendū q̄ regulariter illi cui ablata ē res q̄ restitutōi subiacz fallit ī casib⁹ q̄ sequūť. ꝓ qñ ⁊ ipse peccauit: vt ī ludo: ⁊ symonia ⁊ quocūq̄ ob turpē causam: qz ī pari cā turpitudinis melioꝛ est ꝯditio possidentis. ¶ Scōo qz nō expedit ei: vt furioso gladius: pupillo auꝝ: sz tutoꝛi vel curatoꝛi. ¶ Tertio qñ icertū ē: ⁊ tūc facta diligēti iquisitōe paupib⁹ dādū ē. Alio. n. mō nō ꝑt meli⁹ ꝑsicere illi cui⁹ ē: cui⁹ noīe dandū ē nō restituētis. Mereret tñ vterq̄: iste reddēdo debitū noīe suo: ⁊ ille cui⁹ noīe fit elemosina: q̄ faciēda ē arbitrio epi vl' ꝑs byteri. Et qñ ꝑdita ĩuēniť reddať iusticie. ¶ Quarto qñ mōtuis beredib⁹. Uñ ⁊ depositū vī reddēdū officiali qñ bōa deponētis sūt ꝯfiscata nō deponenti: q̄ dñs eē desyr: dū tñ ꝯstet. Al's furi magis q̄ dño ꝓpositm ē reddēdū. ¶ Quīto qñ absēs mittē dū. ⁊ iputet sibi q̄ alibi aspoꝛtauit. Uñ forte secꝰ ē qñ ille se absentauit. ¶ Sexto qñ dillapidatoꝛ: tūc dño nō ꝓcuratoꝛi: vt si religiosus vl' clericꝰ bōa monastery vl' ecclie dederit vl' luserit reddāť nō sibi sz ecclie. ¶ Septīo. qñ exquintozib⁹ potius restituēdū ē q̄ beredib⁹. ¶ Octauo. qz nō ipsimet vsuratio: sz a q̄ accepit. Q̄ñ āt ille a quo est res accepta teneť alyz libať ille q̄ illi zº soluit ꝼz iura: nisi q̄ ī boc pclo se exponit: qz forte non poterit ꝓbare illū cui soluit fuisse creditoꝛē. Uñ vī distīguēdū qz aut recipiēdo ab isto scōo peccauit ī illū tertiū puta qz sciēter recepit rē eiꝰ vsurariā vel furtiuā ī casu illicito ⁊ ex hoc obligatꝰ est illi rōne delicti ⁊ teneť illi pº restituere nec libať restituendo ei a q̄ accepit aut bona fide aut al's licite recepit: ⁊ tūc non teneť illi ꝓmo: nisi rōne detētionis: ꝓpter q̄ si non teneť reddere scōo puta qz accepit dono teneť reddere illi prīo: nec libať reddendo ei a q̄ accepit nisi speret illū restitutu rū. Si āt accepit mutuo vel alio ꝓtractu quo teneť cū possit se libare vtriq̄ soluēdo tū si timet se deficere ī ꝓbatiōe si soluerit ꝓmo ꝑt licite reddere scōo. Al's meli⁹ faciet reddēdo pº: maxīe si credit q̄ vsurarius nūq̄ ei restitueret sicut teneť. Teneť. n. hō bñ facere alteri cū pōt: ⁊ iuuare in recuperādo rē suā quā alias perderet: si potest.

Circa 5ᵐ ē sciēdū. q̄ restitutio faciēda ē a p̄ncipali inquātū accepit. i. simplū nō mlt̄plr: habeť tñ rō dānī: ēt extriseci ⁊ inimici: vt si paup ꝓp vsuraz ꝑstatione coactꝰ ē minus vēdere bladū suū: vel ꝑdiderit lucrari vel mercari: lucꝝ quo viuebat cū essz opariꝰ: expēsas medico rū: dāna opaz ⁊ bꝫ oīa. Lz enī in ītereſſe qō ex ꝯctu debetur ñ habeať rō dānī ⁊ lucri extriseci. ff. de actio. emp. Si sterilis. §. Cum q̄ vēditoꝛē. tñ habeť ī eo qō debeť ex delicto. Ad. l. aq̄l'. l. Jnō neraciꝰ. ⁊. l. p̄cedēti. Itē cū fructib⁹ ꝑceptis q̄tenus fcūs ē locupletioꝛ: ēt si fuit sp bōe fidei possessoꝛ. Itē ⁊ de ꝑceptis ⁊ ꝯsumptis ⁊ pcipiendis q̄ dñs ꝑcipisset: q̄ oīa ī rōne dāni cōputāť si ē male fidei possessoꝛ a tpe q̄ durauit mala fides. Fructꝰ āt dico nāles vel ĩdustriales: q̄ ex nā rei vt merces domꝰ locate vel q̄ locari potuit cuz ea restitui debz: sic vinū cū vinea. Nō āt oz restituere cuz lucro pure ex ĩdustria obtēto. Uñ pecunia ex pecunia vsuraria q̄sita nō ē restituēda. ¶ De re āt ꝑdita q̄ñ ⁊ quo sit reddēda q̄uis iuriste al's dicāt vī ī foro ꝯscie ꝓbabilis distinctio posita ī 5ª ꝯne ꝓmi articli. bº qōnis: nisi q̄ heredes nō tenāť ex dilect] defūctoꝝ: nisi q̄ m ad eos pueīt ex delicto eoꝝ: vel nisi q̄ñ ꝯ defunctū fuerit lis ꝯtestata. C. q̄ delicti defun. l. vna. Ex ꝯctu autez nihil q̄si teneť ꝯsolutū nisi fecerit iuētariū al's teneť q̄m hereditas sufficit. C. de iure del. l. Scimº. Doc ꝑm vcīn ē fm canones rōnabili⁹ ī foro ꝯscie tie. Jn his āt q̄ gra vtriusq̄ fiūt vt ī locato ⁊ pignoꝛe vī piculū dñi: q̄ nullā grāz ꝑstat: vt vbi ꝯmodū ibi ⁊ piculū colloceť. Dñs. n. sicut bz sue rei fructū regulariter sic ⁊ picl'z. Uñ ⁊ emptoꝛ anteq̄ sit dñs qz nō bz emolumētū non bz picl'z. Socy āt maleficy eq̄lr vt q̄dā dicūt nō teneť insolidū: sz p̄ pte vel q̄m ad eos pueīt de vsura. Sz ī furto ⁊ ra-

pina secus ē. ¶ Sz ꝺ:qꝛ ēt ī obligatōibꝰ ex delicto qñz gli bet teneꝫ ꝟsolidū:ꝛ ī his q̄ non sunt delicta nisi qꝛ ꝓhibita. Uñ mlto magis ī vsuris sicut ī furto ꝛ rapina oēs ꝟsoliduz tenēꝫ si gdē simul fecerūt maleficiū:alꝫ si seoꝛsuz glibz p se:lz eēnt socy ex pacto:ꝛ tūc sūt plura maleficia distincta. Sz vnꝰ soluēdo alios libat. Et licz nō hēat actionē ꝺ alios iure ciuili:nec p socio qꝛ maloꝝ nulla ē societas:nec mādati qꝛ rei turpis nullū ē mādatū:nec negocioꝝ gestoꝝ qꝛ nō illoꝝ lz suo noīe soluit:tñ ī foꝛo pnīe aly sibi tenēꝫ: nō gdē ꝟsolidū sicut ꝺño:lz ꝓ pte tñ maleficy q̄ ad eos puēit. Tā tū.n.ꝟsti abesꝫ ꝛ illis adesꝫ. ¶ Collegiū āt vel Ciuitas si cō muni ꝟsensu fenus exerceāt vel vi rapiāt oīs res sūt totiꝰ delicti rōne ꝟsensus. Sz ꝓncipales ꝛ capitāei ꝟsolidū tenē tur restituere:minoꝛes nō:nisi q̄ᵐ ad eos puēit:directe vl̄ īdirecte. ¶ De exercitu āt sciēdū ꝙ qñ ꝟstat ꝺñz hēre iu stū bellū:subditi tenēꝫ iuuare:vel qñ dubiū ē. Uñ nec est pctm̄:nec ē restitꝰ faciēda. Qñ āt ē certum de oppoſito pec cāt obediēdo. Sz qꝛ nō sūt ꝓncipales nec vnusq̄sq̄ ē adiu uās talꝫ ꝙ sine eo nō fieret ꝑdatio nō teneꝫ restituere oīa spolia exercitꝰ:lz solū q̄ᵐ ad eū puenit. Illi āt q vadūt ītē tione iuuādi si opoꝛteret ꝺato ꝙ nihil fere faciant ꝛ nihil accipiant nihilomin9 teneꝫ rei crimīs:ꝛ restituere q̄ᵐ arbi trio bōi viri iudicari pōt ꝙ eoꝝ pñtia nocuerit. Idē vꝝ de illis q cā pacificādi vadūt nisi adnersarys hoc significaue rit: si ꝓp eoꝝ pñtiā aduersary territi omiserūt se defende re:alꝫ non. Qui vo solū cā curiositatꝫ vadunt nec aliqd fa ciūt nec alicui9 mali occasio sūt nō teneꝫ. ¶ Heres āt tan tū teneꝫ q̄ᵐ ad eū puenit:nō solū ex delicto sed ēt ex here ditate defuncti:ꝛ nō plꝰ:siue fecerit īuētariū siue non:siue fuerit lis ꝓtestata ꝺ defunctū siue nō:lz legiste secus dicāt. Nō.n.equū ē ꝙ heres exꝛeꝰ defuncti locupleteꝫ ꝛ alius depauperꝫ. Nec ē min9 debitū qō debetur ex delicto q̄ qō ex ꝺcto. Nec ē min9 diligēs qñz q litē ñ ꝓtestat9 ē fortē ꝓp aduersary potē ꝛ suā impoᵐ q̄ ali9. Teneꝫ āt heredes ꝓ portionib9 hereditarys:nisi ī solidū res ipsa ad aliquē pue nerit. Nec ꝑt qs deducere q̄rtaz debitaz iure nāe nec iure īstitutōis:qꝛ vtrūq̄ ītelligiꝫ deducto ere aliēo. Pōt āt de ducere ipensaz funeris:q̄ omne es alienū excedit. ff. ō reli gio. ꝛ sūpti. l. fi. Nō teneꝫ etiā vltra q̄z valeat hereditas. ēt si īuētariū nō fecit q̄uscq̄ ꝺénat9 fuerit. Tūc.n. teneꝫ si cut ī alys penis legalib9: Nō tñ vꝝ ꝙ heres īpēsaz funeris possit deducere īmoderatā:qñ vsurariū sicut comitē sepe linit:īmo nec moderatā:si plus īpe de suo q̄ ali9 poterat ꝛ tenebaꝫ defūctū sepelire:vt puta qꝛ filius hīs erat diues: ꝛ creditoꝛ pauꝑ exne9. Lex āt logꝫ foꝛte ī herede exneo: q solū amoꝛe creditoꝝ adꝛt hereditatē. ¶ Successoꝛ aūt ī re q̄ subiacet restitutōi si sit affecta vt ī furto ꝛ rapina teneꝫ:qꝛ res teneꝫ cum onere ꝛ ī metu. Uñ sine p̄cio ꝛ curet cautius negociary. C. de furtis. l. z. nisi vbi ē ꝟsuetudo cō traria. Jn vsura idē si sit actio ī rē scripta. Nā lz in furto ꝛ rapina nō trāsferaꝫ ꝺñiū tñ ī vsura trāsferꝫ. Si.n. traditio metu moꝛtis facta trāsfert ꝺñiū multo magis vsura: q̄ ma gis volūtaria tradiꝫ: ꝛ minus ꝺ legē dei recipiꝫ. Dec enim duo solū videbāꝫ īpedire trāslationē ꝺñy. ¶ De singlari āt successoꝛe ī vsura g bz titulū lucratiuū vꝝ ꝙ teneaꝫ exi stēte nō soluēdo vsurario: alꝫ nō. ¶ De domino aūt q lo cat vsurario domū suā ad fenerādū vel sustinet ī terra sua manifestos vsurarios vel collectat siue taliat iudeos vel alios q̄s scit nihil hēre nisi de vsuris dicēdū ꝙ teneꝫ resti tuere illis a gb9 illi exegerūt:sicut ꝓbatur. Jtē q̄ res ꝑdita īuēta reddiꝫ iustitie ꝛ ꝑditoꝛ q̄sit9 nō īueīt ꝺz erogare: ꝛ ñ sibi retinere. Sz possz videri ex hoc ꝙ ad īpm spectat red dere ꝑdita. g̃ ꝛ lucrari. Ꝺōz ꝙ nō:qꝛ ꝑdita violētia maloꝝ boīuz a gb9 ꝺz purgari puiciā suā ꝺz reddere: nō āt ꝑdita p negligētiā ꝑdētis:nec ꝑdita alio casu foꝛtuito:puta īcen ꝺio vel naufragio. Uñ sīc nō redderet nauigātib9 illa q̄ ꝑ diderūt naufragio si illa nō extarēt ita nō ꝺz ea sibi retine re si īueniauꝫ:lz reddere ꝺñis:si appareāt:vel paupib9 da re:si illi nō cōpareāt. Nec valet ꝟsuetudo ꝓria:cū sit repꝛo bata a iure:ꝛ ꝺ ius nāle ē spoliare. s. īnocētez:ꝛ afflicto dare afflictionē. ¶ De fuiēte ꝺꝝ ꝙ si fuiāt ī licitis ꝛ honestis ꝛ neᵓys pōt recipe mercedē:ēt ab eo q non bz aliqd nisi de vsuris. Qui āt fuit ī vsuris recipiēdis mercedē ꝑdit:lz nō obligaꝫ ad restitutionē si alꝫ ꝑ se vel ꝑ aliū erat ille ꝟputa tur9 pecuniā. ¶ Nec obstat qꝛ ꝑ man9 ei9 trāsyt: qꝛ nō ad eū puēit:qꝛ nō ī vtilitatē ei9 cessit. nec effectu qō nō regriꝫ nec affectu q regriꝫ. Qui.n. nō est ꝓncipalis nec ē cā sine q̄ nō:nō teneꝫ ad restitutionē:nisi q̄ᵐ ad eū puēit. ¶ De cre ditoꝛe āt ꝺꝝ ꝙ q bōa fide mutuauit vsurario ꝑt repetere ꝛ retinere:sec9 si ī ludo ꝑditōis ꝛ sciēter. ¶ De illo aūt q bz cāz lucratiuā nisi ī casu ī quo elemosīna fieri ꝑt ꝺicūt ꝙ te neꝫ ī subsidiū si ille sit ī nō soluendo:qꝛ ꝑciū succedit loco rei. ¶ Sener vo q ꝺotē ab vsurario accepit q nihil bz nisi de vsuris teneꝫ reddere:si scienter ꝟtraxit. Si autez igno ranter nō:qꝛ ꝓ onerib9 mr̄imōy bz ꝺotē:sed filia sic:qꝛ nec

Circa quartā nature potest retinere. p⁴ ꝓ

6ᵐ sūt q̄ttuoꝛ ꝓnes. ¶ ꝓria. ꝙ restitꝰ ē statiz fa cieda:qꝛ ꝑceptū ē negatiuū:nō remāebit opꝰ mercenay ꝛc. Si.n. ꝓtinue. ꝺetineo rē tuā plꝰ te īpedio in vsu ei9 q̄ si fre q̄nter eā subtraherē. ¶ zª ꝓ ē. ꝙ ē aliqd spāle in vsurarys z° ꝓ māifestis. Debet.n. restituere: vl̄ ydonee cauere de restitu endo añ ꝟfessionē ꝛ eucharistiaz ꝛ oblationē ad altare: qꝛ vsurarioꝝ māifestoꝝ nō ē ꝟfessio admittēda q̄uscq̄ satisfe cerit:cū tñ alioꝝ fuꝝ ꝛ raptoꝝ sufficiat ꝓpositū ꝛ liba ꝓ missio:ex de vsur. c. vlti. Ante sepulturā:qꝛ nō ꝺebent sepe liri q̄uis penituerit nisi satisfecerint. ¶ zª ꝓ ē. ꝙ excusanꝫ z° ꝓ religiosi sepeliētes sex modis: ꝑ qñ sunt vsurary indigene ꝛ nō aduene. Nā ꝺecretalis q̄ hoc ꝓhibz de vsurarys sim plr vꝝ itelligēda ꝛz illā vsuraꝝ vozaginē:qꝛ intentio pape ꝺre. potissime fuit extirpare illos vsurarios g ad alienas ꝓuicias vadūt ad fenerādū. Uñ ꝺicit alienigenas: ꝛ nō i ꝺe oriūdos. ¶ Scꝺo ꝙ licz vsus oꝛdinarioꝝ ℔ extēdat ad īdigenas tñ solis māifestas negaꝫ eccl̄iastica sepl̄tura. Di co āt manifestos q palā ī ꝟspectu oīuz mutuāt: sicut facie bāt aliq tpe illo hēntes ī palā mēsas suas: sicut numulary ꝛ iudei. Nō āt ꝺicēdi sūt manifesti illi q occulte: licz ml̄ti di cāt hoc. Nō enī oīa q̄ a multis ꝺicūt vā sūt: vel si vā sūt nō ꝓp hoc sunt notoria ꝛ manifesta. Si enī ꝺomicidiū occulte factū ē nō ꝓp hoc ꝺꝝ q̄s māifestꝰ ꝺomicidia: qō a ml̄tis q nō viderūt ita ꝺꝝ. Et manifestus fur ē ille tñ q ī furto ꝺep hendiꝫ. Si ꝺicaꝫ ꝙ oīs vsurarius ꝺepꝫhendiꝫ ab illo q tra ꝺit sibi vsurā hoc nō valet:qꝛ tūc oīs vsurarius eēt māife stus:qō nō ē ꝺe ītentiōe ꝑꝑ:lz ꝺe eo q vꝝ a multis. ¶ 3°. qꝛ post cautionē datā oꝛdinario tradiꝫ eccl̄iastice sepulture. Uñ cū sp sit ꝑsumendū ꝑ iudice q̄ ipse ām ouit manum suā quā appoſuerat arrestādo: vel q̄ nō appoſuit nec ipse ꝓhibz cū sciat: supponēdū ē oīa recta acta: ꝙ. s. vl̄ ille non sit talis q̄lis ꝺꝝ: vl̄ ꝙ cautū fuit vt ꝺebuit. Nec ē ꝑsumēdū ꝙ ipse pecunia coꝛrupt9 ōmiserit arrestare vel suspēderit arrestationē. Nec vane voces ppl̄i sūt audiende. ¶ 4°. ꝙ nullus vitād9 ē ī mōte nec i vita q̄ diu ab eccl̄ia tollerāt: Jste ab eccl̄ia tollerāꝫ qꝛ oꝛdinarius g tātū audiuit ꝺe eius vita q̄ᵐ nos ꝺissimulat: nec ei viuo iterꝺicit ingressum ec clesie: nec moꝛtuo sepl̄turā. ¶ 5°. qꝛ suffic̄ ꝙ cauerit ī ma nu creditoꝛis vl̄ curati eccl̄ie. Uñ cū ad curatū ptīeat de nūtiare pachianos suos suspēsos vel excōicatos taz viuos q̄z ꝺefūctos cū ēt ptineat ad eū illū sepl̄tura asini sepelire eyciēdo moꝛtuū ꝺe suo cimiterio sic̄ viuū ꝺe eccl̄ia ꝛ ipse eū appoꝛtet vꝝ ꝙ sit recipiēdū. ¶ 6°. qꝛ māifesti vsurary obl̄o ad altare nō ē recipiēda: nec ad ꝟfessionē: nec ad com munionē: nec ꝓ ñs ad extremā vnctionē recipiēd9 ē. Uñ cū sacerdos g ei9 ifamiā audiuit ꝛ nihilominus ad cōionē

ī die pasce recepit vt ps. qr nō arcebat cuz ab ingressu eccl'ie
fz ꝑceptuz decretalis. Oīs vtriusqz sexus. cui⁹ executio vr
ptiere ad curatū q sibi oīa sacra exhibuit. vñ cū curat⁹ cū
clericis ipm comitet z efferat vsqz ad tumulū q et pus in
suā eccl'iaz introduxit z cātat missaz z obl'onē vbiqz recipit
quē nemo ꝺdēnat nec curatus nec offerens vr q⁹ tute pos-
sint eū recipe fratres. Sed qdā videt festucā in oculis fra
trū: nō āt trabē i oculo suo. mihi āt ꝑ minimo ē vt a vobis
iudicer aut ab humano die: vt dicit apl's. Sic igit' aliq̄ sūt
spālia circa manifestos vsurarios: q̄ nō sūt circa alios: z in
morte vt dcīm ē z i vita: sicut dr ex de vsuris. c. Qr i oīb⁹. li.
4ª ♁ sexto. ¶ 4ª ♁ ē. q⁹ i raptorib⁹ publicis z violatorib⁹ eccle-
siaz ē aliō spāle. s. q⁹ i vita nō sūt admittēdi ad pn̄iaz quo-
usqz satisfecerit: vel securitatē dederit: nec al'r in morte: qr
et data i morte qñ i sanitate dare noluerūt sepultura qdē
ꝺcedit fz clericus itereſſe ꝓhibet: sub pena depositiōis: z
ꝓhibet obl'onē recipere sicut habet ex de raptoribus. c. z.
¶ Ad argumētū i oppositū ē dīz. q⁹ de offensa hō ꝑimo
nō recōciliat ꝑ hoc q⁹ sua ei restituit fz ꝑ hoc q⁹ supra hoc
aliqd humilitat' exhibz. Et ita ñ segt' q⁹ restitutio sit satis-
factionis pars: vt infra spāliter videbit'. Qō. III.

TErtio qrit' vtr elemosina sit satisfa-
ctōis ps. Et vr q⁹ ñ: qr illō qō ē i
ꝑcepto ñ ē satisfactoriū: fz elemosina ē hoc:
g z. ¶ Contra. i Dan. dr. Ptā tua elemosi
nis redime. ¶ Rc. circa istā qōnē videda
sunt septez. ꝑ q⁹ elemosina ē potissima ꝑª
pars satisfactiōis. 2º de ei⁹ necitate. 3º de
eius vtilitate. 4º de eius distinctione. 5º quo ad mām de
qb⁹. 6º a qbus danda. 7º qbus danda.

ꝑª ♁ Quantuz ad ꝑmū sūt tres ♁nes. ¶ Pria. q⁹ elemo
sina ē pars satisfactōis: qō ꝑbat' dupl'r: ꝑº
sic. Omne op⁹ bonū penale ē satisfactoriuz: fz elemosina ē
huiꝰ: g z. Sz maior z minor debēt itelligi de eo qō est pe-
nale in se: nō respectu volūtatis. Dr eniz pena dupl'r. vno⁰
qcqd ē ɔ volūtatez z hꝰ nō ē satisfactoriū: qr nec ē vtuosuz
nec meritoriū: dicēte Augustio q⁹ nemo iuit⁹ bñ facit: etiā
si bonū ē qō facit. Scō mō dr pena qcqd ē ꝑuatio alicui⁹
boni: q̄uis placeat volūtati: Et talis pena ē satisfactoria: fz
elemosina ē hꝰ qr diminuit bona tpalia z sic ē penalis. g ē
satisfactoria. ¶ Scō sic. Justitia hūana ē exēplata a iusti
tia dīna: fz fm iustitiaz humanā satisfacit hō de offensa cō
missa ñ solū ꝑ penā quā sustiet fz ꝑ redēptionē quā exhibz:
ergo fm iustitiā diuinā nō solū satisfacit hō ꝑ ieiuniū tāq̄
ꝑ penā q̄ cor⁹ affligit' sed etiā ꝑ elemosinā tāq̄ ꝑ redem
ptionē q̄ exhibet'. Ubi ē aduertēdū q⁹ patiēti iniuriā satis-
fit ꝑ pecuniā nō solū solutā sibi fz quā q̄docq̄ recipe dedi-
gnat' vl' nō idiget si aly det' de mandato ei⁹ q eam recipit
noīe suo. Et isto mō satisfit deo ꝑ elemosynā q̄ ē op⁹ i quo
aliqd dat' idigēti ex ꝺpassiōe z ad bonorem dñi z non ipsi
deo: qr bonoꝝ nr̄oꝝ nō idiget: fz paupi de mādato ei⁹ ipaz
zª ♁ recipienti. ¶ zª ♁ ē. q⁹ elemosina est potissima pars satisfa
ctionis: qō sic ꝓbat'. Illa ps satisfactōis i'q̄ ɔtinent' alie par
tes ē potissima: fz i elemosina virtute ɔtinent' ieiunium z
oro. g z. Minor ps. ꝑº: qr elemosina eū cui dat' ɔstituit de
bitorē ad ieiunādū z orādū z ad faciēdū alia bona ꝑ eo q⁹
dedit. Et ē intelligēda ista rō nō de debito legali sed mora
li. Si eni facio tibi curialitatē pp aliū z ptēplatione alteri⁹
nō te cui facio fz solū illū pp quē facio ɔstituo mihi debi-
torē si solū cedit i illi⁹ vtilitatē: vt si ꝑcuratori i negocio do
mini nō suo pp dīz mutuo: z ipse se nō obligat: i nullo me-
reor apud ipm. Si āt facio tibi vtilitatē ɔtēplatōe alteri⁹:
negociū tuū gero re ipsa: sed alteri⁹ ex intētōe. vñ vtrunqz
bēo obligatū si vtriusqz iterſit. Alias illuz cui facio qñ. s. al
terius non ē negociū fm vitatē licet putarē eē illi⁹ nō isti⁹.
Sed hec oīa hēnt locū qñ gerit' negociū aīo repetēdi. Qñ
autē aīo dandi liberaliter cuiuscūqz fiat amore: cui sic da-
tur nō obligat' nisi debito morali: z sic ē hic: qr cū elemosi-
na dat' liberaliter ꝓpter deū si etiā cuz hoc pp pietatē ad
ꝓximū: non pp hoc ē obligatus paup nisi moraliter ad re-
tribuēdū tpaliter vel spiritual'r. Et si dicat': donatio libera-
lis nō ē respectu remunerationis tpal'is quā non intēdit ele
mosinari⁹: sed respectu boni spūalis quod intēdit. Dicen
dum q⁹ nō eēt elemosina sed simonia si pp hoc vellet sibi
aliū obligare efficaciter: fz si pp hoc intēdit q⁹ alius ex bo
na affectōe mouebit' ad orādū: licet. Sed tñ alius nō obli
gat' nec ex pacto expresso qō nō ē: nec re ipsa sicut i mutuo
vel hꝰ: qr donatio liberalis nō ē ɔtractus vltro citroqz ob-
ligatoriꝰ. vñ nec in iudicio seculari nec in foro cōscientie
obligat' ex ꝓcepto: nec esset peccatū mortale talis ingra-
titudo maxime, qr facta est pp deum: z ideo nō pōt eē pdi-
ta illi qui fecit: cum deus nunqz sit ingratus etiam si iste
qui recipit sit ingratus.

Circa zm sūt tres ♁nes. ¶ Pria q⁹ elemosina ē in duo
bus casib⁹ i ꝑcepto. ꝑ qñ is cui ē faciēda patit' extremā ne ꝑª ♁
cessitatē. sic q⁹ nisi tūc ei subueiat' i victu vel vestitu mor-
tē aut grauē ifirmitatē visil'r icurreret: z iste q videt nō hz
istā necitatē: fz superfluitatez quo ad ista: iō diues epulo nō
subueniēs Lazaro mendico sepultus ē i iferno. Propter
hoc btūs Dominicus libros suos z oēm suppellectilē vēdi
dit pp famē paupz Palētie: que tūc erat uecia suo statui.
Causa āt q̄re elemosina sic ē i ꝑcepto. s. vt fiat de superfluo z
i extrema necitate alteri⁹ ē qr charitas plus diligit vitam
ꝓximi q̄cq̄ oīa bona tpalia z decētia. Unde beat⁹ Martin⁹ cū
idecētia vestitus sui vestiuit pauperē. Et hoc ē ꝑceptū Joā
nis baptiste. Qui hz duas tunicas qō ē decētie det vnā nō
hñti: qō ē nature: qr ex padisū nō pt viuere nudus. ¶ Se
cūdus casus ē ad subueniēdū necessitati ɔditior de ℔ qō
sibi ad hāc supfluit: Dō eniz dz sibi velle ex charitate illō
idē qō ꝓximo. Unī ɔ charitatē faceret si se ipm dehoneſta
ret: qr crudelis ē q famā negligit. Contra charitatē ēt pri
mi facit si ei⁹ honestati de sic supfluo nō subuenit. Jō bea
tus Nicholaus vicino q dehoneſtare se volui: ꝓstituēdo
filias subuenit: q̄uis videret maior necitas vitādi pecca-
tū. ¶ De ꝑº dic' Ambrosi⁹. Pasce fame morientē: quē si nō
pauisti occidisti. In nālib⁹ colūba z turtur z hꝰ nāli pieta-
te nutriūt alienos pullos. ff. de. li. cognos. l. Necare vr ptū
q alimēta denegat. ¶ Quātū ad zm i Neemia z Esdra q̄si
de mortali repbēdūt iudei de ℔ q⁹ frēs possidebāt i suos
z ācillas: dātes eis victū z vestitū: qr ñ tenebāt eos fz ɔcē-
tia sui stat⁹: cū eēnt libi z ñ sui: z ō supfluo q̄ eos tenebāt vt
suos: poterāt eos tenere vt liberos: vel mutuādo vt Tho
bias Habelo. vel dādo: sic fecit beat⁹ Nicholaus: q de sua
abūdātia dedit ꝓrio ad decentiā maritādi filias. ¶ zª ♁ zª ♁
est. q⁹ sūt aly duo casus i qb⁹ elemosina cadit sub ɔsilio. pri
mo ad supplēdū alteri⁹ idigētia q̄ ad bñ eē. Si qs. n. hz pa-
nē z aq̄ z vnā vestē trāsire ꝑt: fz ñ bñ. Et talib⁹ subueniri ō
his q̄ nec sūt oīo supflua nec oīo necia fz media qb⁹ ꝑt iste
sibi z illi subueire ē ɔsily z pfectionis. zº casus ē oīa reli-
qre pp deū: de q̄ Matth. Si vis pfect⁹ eē vade z vēde z c.
¶ z ♁ ē. q⁹ sūt aly duo casus: qb⁹ ē i ꝓhibitōe. ꝑ rōne sui ♁ ♁
qñ eq̄l'r idiget vel plus i ꝑ̄a pso⁹: qr ordinata charitas ici
pit a seipso: z amicabilia q̄ sūt ad alteꝝ venerūt ex amica-
bilib⁹ q̄ sūt ad seipz. Et qō dr ex oī ligno padisi comede z
miserere aie tue placēs deo: sūt ꝓcepta de ɔseruatōe ppij
subi. Et qui sibi neqz ē cui aly bonus erit. zº casus est si in-
diget ꝑ suis. i. Thi. 5. Si qs suoꝝ z maxie domesticoꝝ cu-
rā nō hz fidē negauit: z ē i fideli deterior. Unī Augu. Si qs
vl't filios exheredare z eccl'iā i'stituere aliū q̄rat ꝑ ɔsilio q̄
Augustinū. Unī dr. C. de fuitu. z aq̄. l. Presēs. Absurduz ē
tuis agris sitiētib⁹ alios irrigare. Et ℔ nisi alia rō vtilitati
pu^ce ɔriū suadeat: sic vidua victui suo z fily ꝓpsuit victū
Delye dicēt]. Fac mihi ꝑº sbcicericiū panē tibi āt z filio tuo
fac postea. Et q̄uis pp vbū Delye speraret farinā ñ defice

re tñ etiã si sciret defecturã laudabilr p cõi salute poterat se morti exponere. preferẽdo vitã Helye q erat currus israel ⁊ auriga ei⁹. Qz aũt in vitis patꝛ comẽdanť duo iuuenes qui iuẽti sunt mortui fame nõ tactis ficub⁹ quas alys deferebãt credẽdũ est q spãli consilio spũssancti hoc fecerunt. Alias fuissent homicide.

Circa 3⁹ sunt gnẽ ꝑnes. ¶ Prima. q elemosyna liberat a morte eterna: nõ quidẽ moriẽtẽ ĩ pctõ: siue fcã fuerit ab eo in vita qz si distribuero in cib. pau. ⁊c̃. Siue fiat p eo mortuo qñ nõ est apud inferos inuenire cibos: sz liberat a pctõ disponẽdo ad ꝯritionẽ pctĩ. Ignẽ ardẽtẽ extinguit aqua: ⁊ elemosyna resistit peccatis. Itẽ satisfaciendo p eo. Date elemosynã: ⁊ ecce oĩa mũda sũt vobis: qz aqua ꝯpassionis lauat sordes affectiõis. Itẽ preseruat a pctõ. Non te pigeat vestire infirmũ. Ex hoc enim ĩ dilectiõe firmaberis. et sic min⁹ laberis: qz hitus augeť p actũ. Itez q porrigit manũ stanti erigit si cecidit: ⁊ si non a casu preseruať. Opi manuũ tuaꝝ porriges dexterã. Man⁹ suas extẽdit ad pauperẽ: g̃ ad xp̃m: qz qõ vni ex minimis ⁊c̃. Oẽm aũt q venit ad me nõ eyciã foras: ĩmo cũ ceciderit nõ collidẽť: qz dñs supponit manuũ suã. Itẽ liberat a purgatorio: ⁊ faciet inuenire vitã eternã. Ut cũ defeceritis recip. ⁊c̃. ¶ Scõa ꝑ ẽ. q plus valet elemosyna vt dictũ fuit supra q̃z ieiunium ⁊ oro: qz ad hec obligat recipiẽtẽ vñ in vitis patꝛ dr̃ ĩ z° lib. de abbate Lucio. Qñ dormio illi p me orant. Et sic dixit beat⁹ Ludouicus in mari hora matutina ꝑ. Et lz oro reddat hoiem deo familiaré tñ multo ꝑ oro magis exaudiť. Et corporalis exercitatio ⁊c̃. lz directe elemosyna ẽ ꝺ auaritiaz. Jeiunio sanant pestes corpis: orone pestes mẽtis: sz elemosyna pestes medie circa exteriora. ¶ Tertia ꝑ est. q plus ẽ elemosyne vtus ex effectu q̃z cẽsu: qz cũ elemosy³ efficaciã bẽat vt ps ex dictis ex ipo faciẽte inq̃m est opus meritoriũ ⁊ ex recipiẽte inq̃m obligať ad orãdũ p illo qui elemosynã dedit: iõ si ꝯsideret elemosyne efficacia ex pte recipiẽtis sic maior efficacia in maiori dato ꝯsistit: inq̃tuz per hoc plures ⁊ magis debitores efficiũtur. Ex pte aũt dãtis sic respectu p̃my essentialis efficacia elimosyne magis pensať ex affectu q̃z ex dato. Sz respectu p̃my accñal': vt puta remissiõis pene vel alicui⁹ hui⁹ magnificať efficacia elemosine ex magnitudine dati. Qñq̃ tamẽ magnitudini dati ꝓpõderat intẽsio affectiõis. Põt. n. tã intensa eẽ volũtas q ẽt oẽm penã absorbet ⁊ reatũ: sic ⁊ de ꝯritiõe dr̃: qz bñficioꝝ retributio fit ꝑm affectũ: qõ vez ẽ ĩ aĩcitia ⁊ gr̃a. Sz iustitia effectũ exteriorẽ ꝯsiderat. ¶ Quarta ꝑ est. q plus valet oĩa sil' distribuere q̃z sigillati. Sed circa hoc sũt duo errores extremi. s. vigilãty q eq̃t diuitias pauptãti: ⁊ paupeꝝ de lugduno: q dãnant diuites. Sz aduertẽdũ qõ dr̃. Si vis pfect⁹ eẽ ⁊c̃. ¶ Quinta ꝑ ẽ. q elemosyna pl's valet in vita q̃z in morte. Uñ vsurary in morte mãdantes restitui si tũc pñt p se restituere nõ liberãtur: tũ qz ad statim tenẽtur: tũ qz nõ videnť habere pfectã voluntatẽ: qz in legato ⁊ in oĩ donatiõe cã mortis testator pl's vlt bñe se q̃z illũ cui donat: lz plus illũ q̃z heredẽ: qõ ps: qz vel tenet q̃diu põt vt de legato: vel nõ abdicat sic gn possit reuocare si cõualescat: vt ĩ donatiõe cã mortis. Uñ si vsurari⁹ nõ caueat per talẽ cautionẽ q̃ nõ possit penitere nõ est vere penitẽs: Uñ ⁊ alr sibi sepultura denegať: de vsuris. c. z. lib. 6. Si ãt sic exuat se ⁊ inopescat creditoribꝰ exonerãdo eos a probãdo qz forte ꝓbare nõ potuerũt. alꝰ ipe nõ faceret qõ possz tunc excusať: qz parua hora ẽ vsq̃ ad morte vel ualescentiã. Et ex tunc ẽt possunt exequtores etiam in vita eius procedere ad restitutionem.

Circa 4ᵐ sunt gnẽ ꝑnes. ¶ Prĩa. q diuisio elemosyne est in corporalẽ ⁊ spũalẽ. Et corpales sunt septẽ q̃ ĩ his versibus ꝯtinẽtur. Uisito: poto: cibo: redimo: tego: colligo: cõdo. Et sex p̃me ꝓbanť ĩ euãgelio Mat. qz õ bis examinandi sum⁹ in die iudicy. De septima. s. de sepultura prꝺbatur in Tobia: Symeõe: ⁊ Nicodemo. ¶ Scõa ꝑ ẽ õ elemosynis spũalib⁹ q̃ in his vsib⁹ ꝯtinẽtur. Consule: castiga: solare: remitte: fer: ora. Cõsule ignorãti: ⁊ dirige dubitãtez. Intelligiť. n. in hoc dupl'r spũal' elemosyna. Castiga delinquẽtẽ. Solare. i. ꝺsolare tristẽ. Remitte delinq̃ntib⁹ in te. Fer. i. porta infirmitates alioꝝ ⁊ granamia. Ora ꝓ oibus. ¶ Tertia ꝑ ẽ. q spũales elemosyne pferũtur corpalib⁹ ex parte dãtis. qz q aliũ docet se ipm instruit. Itẽ ex pte doni. qz spũalia pcellũt. 3° ex pte aie: qz plus ẽ aiam in eternũz victurã pabulo vbi reficere q̃z vẽtrẽ moriture carnis terreno pane satiare. vt dicit Grego. in omelia. Cum audisset Joã. ⁊c̃. ¶ Quarta ꝑ ẽ. q ex his q̃ dicta sunt apparet q dictores sũt ꝓdicatores gb⁹ auꝝ ⁊ argẽtũ deest ⁊ pl's merent carnes lingẽdo Lazari vulnera q̃z meruisset diues epulando vẽtri micas. Et ep̃: plus peccat abscõdẽs talẽtũ dñi. s. vbi q̃z diues negãs micas: qz aie exuriũt vehemẽter. Et dr̃. sanguinẽ ei⁹ de ma. t. reg. Job. 3z. Si comedi absq̃ pecunia ⁊c̃. Et q abscõdit frumẽta maledicet. Ne retineas verbũ in tpe salutis. ¶ Quinta ꝑ ẽ. q cũ medici visitãt infirmos aut aduocati defendũt pupillos ⁊ doctores leguz docent insciosꝰ q̃uis nõ sit pctũ nõ tũ ẽ elemosyna: qz nõ faciũt ex ꝯpassiõe ⁊ pp deũ: sz pp lucrũ. Si aũt hoc faceret propter deũ ⁊ ex ꝯpassiõe eẽt elemosyna: sz nõ spũal': sz corporalis: qz ille scit lucratiue sunt ꝓncipal'r pp indigentias corpales supplẽdas. Sz theologi docẽtes vel ꝯsulẽtes qui collectas nõ faciũt elemosynas spuales conferunt. Gratis inquit accepistis: gratis date.

Quãtũ ad 5ᵐ sũt q̃tuoꝝ ꝓclones. ¶ Prĩa an sit facienda de illicite acgsitis: ⁊ p̃ q̃m ad ea ĩ gb⁹ dñiũ nõ trãsferť: ⁊ cõpetit repetitio: sic ẽ furtũ ⁊ rapia: certũ ẽ q ñ: qz spes furti ẽ õ aliẽo largiri. puer. Honora deũ õ tua suba Eccl'. z4. Immolãtis ex iniq̃ oblo ẽ macl'ata. Uñ pdonũ publicorũ oblo ñ ẽ recipiẽda ad altare: ⁊ ptcipat ĩ crimiꝰ crimioso q sciẽter recipit: qz ille ꝯractat rẽ alienã inuito dño cũ eam donat: nisi in necitate ĩ qua ẽt sup altare liceret accipe ad dandũ: nisi bẽat de suo. Qz si fur bz de suo dz dare illõ nõ alienũ. z. R. Ultio. Nõ offerã deo holocausta gratuita. i. õ alieno: qz satis bẽo de meo. Uñ si fur bẽt vnũ panẽ furtiuum ⁊ aliũ ꝓpriũ nec esuriret deberet moriẽti dare suum nõ furtiuũ. Nõ. n. dz qs soluere debitũ suũ de alieno: sz de suo. Qñ aũt dr̃ q necitas facit oĩa cõia: itelligiť quo ad debitũ: tta q ille q sic indiget pt accipe qcqd occurrit: ñ tãq̃ suũ sz tãq̃ sibi debitũ: si nõ sit pñs iudex vel ali⁹ q sibi det. Cũ aũt ali⁹ ẽ pñs ille fit debitor q videt eũ: nõ aũt absẽs: q videt eũ. Uñ de suo se lubet nõ de alieno. Dico aũt rapinã iniustã: qz ĩ acgsitis ĩ bello iusto trãsferť dñiũ ⁊ lib⁹ captus fit ser⁹. Nõ puto ãt ꝺ de xp̃ianis ab alys xp̃ianis ĩ bello etiã iusto captis: sz qñ ab hostib⁹ toti⁹ ipery capiũtur: puta saracenis vel ep̃. Tñ q̃m ad inaĩata de vtrisq̃ fiũt elemo[c] Uñ isrl'iuste spoliãtes egyptios obtulerũt. Exo. z5. ⁊. 35. ⁊ iuste de ꝓda madiã ꝓncipes obtulerunt ĩ donarys dñi: Numeri. 3i. Ad istũ aũt casuz possũt referri res iuẽte. Uñ de intẽtiõe thesauri dic̃ lex Jnstit. de iurisdic. q si gs iueniat thesauꝝ ĩ agro suo totũ ẽ suũ. Si ãt ĩ agro aliẽo medietas dñi: ⁊ medietas iuẽtoris. Sz ille q iuenit thesauꝝ abscõditũ ĩ agro Mat. 23. Uoluit totũ nõ ptẽ bñe. De ꝺsuetudine nũt thesaur⁹ vbicũq̃ iuẽt⁹ sit ẽ ꝓncipis. Et sic ille solus pt facere elemosynã. Et. n. thesaur⁹ vetus depositio pecunie: cui⁹ memoria nõ extat. Sil'r qz qõ ĩ nulli⁹ bõis ẽ occupãti cõcedit gẽme ⁊ hꝺ q a nullo ꝓdita iueniũt: qz occupatiõe fiũt iuẽtoris ad libitũ ei⁹ dari pñt. Sz res ꝓdite iuẽte ñ ac grũť iuẽtoris: n[c] ẽt phisco: ĩmo res ꝓditas dz suare: ⁊ reddẽ dñis si apparẽt. Nec lucrať ipe dñis nõ apparẽtib⁹: qz hz alia stipẽdia p quib⁹ teneť ad ista. Igit de re ꝓdita ⁊ inuẽta nõ potest fieri elemosyna ab inuẽtore: nisi q̃ dominus nõ põt iueniri. Tũc. n. nõ dz sibi retinere: sed pro illis paupib⁹ erogare. ¶ z[a] ꝑ ẽ õ illis ĩ gb⁹ dñiũ trãsferť ⁊ tñ ꝓpetit

repetitio: sicut ī vsura: de qua nō dz fieri elemosyna ꝫ q̄ſ/dam: qz dñiū nō trāsferē: tū qz iuolūtarie daē: tū qz iniusto titulo accipiē. Nec. n. nudis pactis sine traditiōe: nec tradi tione sine titulo trāsferē dñiū: nec sine volūtate. ¶ Sz cō tra: qz nō é plus de volūtario ī metu q̄ ī vsura: qz ibi aliq̄ñ est met⁹ mortis: ibi nō: aliq̄ñ in vsura é iust⁹ met⁹ ⁊ g cadit in ꝑstantē vi. ſ. vt min⁹ dānū eligat pp vitādū mai⁹: vtpu ta qz nisi recipiat mutuū sb paucis vsuris pdet plus. Dato etiā ꝙ nō esset met⁹ cadēs ī ꝑstātē vi. posset repetere: ⁊ si nō edicto ꝙ met⁹ cā: tñ ꝑditiōe ob turpē cām: qz quotiens/cunq; é turpitudo solū ex pte recipiētis bz locuz illud edi/ctū. Qñ aūt aligs dat metu īsufficiēti ipe é ī culpa sz alius in dolo g ꝓpōderat culpe. Itē min⁹ iust⁹ titulus é ī illo qui extorquet aligd metu mortis q̄ in vsuraria extorsiōe. Itē min⁹ iust⁹ titulus est accipe ꝓ vēditiōe spūaliū q̄ mutui. Itē meticulosus nō plus ꝙsentit dare ꝓpzietatē q̄ qui dat vsuras. Uterq;. n. ꝙsentit nisi mētiat: vñ si illis casib⁹ tran sferē dñiū nō obstāte iuolūtario ⁊ iniusto: multo magis in vsura. Prohibeē g̃ de vsura recipi elemosyna iure positio qñ vsurari⁹ é manifest⁹: sz sic nō ꝓhibeē nisi publica obla/tio ad altare pp scādalū: q̄ ꝓhibereē et si bret aliūde vnde redderet ⁊ offerret rē nō vsurariā. ō vsu. c. Quia ī oib⁹. Ab bz g̃ ꝓhibitiōis trāsgressiōe excusanē recipiētes elemosy/nā: pmo si ī occulto. z° si ignorāter ꝓbabili ignorantia: de cōsti. c. z. 3° si nō é mānifest⁹: qz occult⁹ et excōicatus vitan dus nō est in publico. ¶ Scōo ꝓhibeē iure nāli: si eādem rē quā potius expedit bre q̄ extimationem daret. vel alʒ nō bret vñ aliūde redderet vsuras: qz nā equū é neminez cū alteri⁹ iactura locupletari. ff. de ꝓdi. ide. l. Nā nā. Ab bz aūt excusaē q ignorās recipit. Si tñ postea sciat teneē q̄m fact⁹ é locupletior: ⁊ maxie i foro ꝙscie. ¶ Scōo excusaē si aliūde bēat ille q ⁊ modicū dat ꝓ deo ⁊ multo plus lucraē iusta mercatiōe ꝑter vsuras. ¶ Tertia excusatio é ꝓpa ꝑ/dicatoz: q a raptoribꝰ ⁊ extōicatis ⁊ vsurarys ꝓ victu ⁊ ve stitu ⁊ libris gb⁹ alioz negotia vtiliter gerunt pñt recipe: qz ꝓ vno denario quē recipiūt ab eis faciūt restitui. io. vel .c. Nulli. n. aly ꝓcurāt hodie fieri restitutiōes nisi ꝑdicato res. Et talʒ frater ꝑdicator vel et ꝙfessor fecit restitui mille libras q nūq̄ ab eis recepit mille obolos. Creditores tñ re gis libenter dāt tertiā ptē illi q ꝓcurat eis duas. Istis ergo licet sicut expsse bētur ex de sen. excōi. c. Lū volūtate. A in deis aūt nō licet recipe pp scādalū. Alias et nō licet: qz do na iniquoz nō ꝓbat altissim⁹ ⁊ postea. Qui offert sacrificiū de suba pauperis: xē. ecc. l. 34. Sz phariseī ⁊ sacerdotes q de cimāt mētez ⁊ rutā dicebāt discipulis xpi qr̄ cū publicānis ⁊ pctōrib⁹ māducatis ⁊ bibitis: qr̄ pictantias ab vsurarys recipitis: q tñ libēter ab eis accipiūt qō pñt. ¶ Solet aūt dubitari de illis q ī hyspania recipiūt ad firmā. ꝓmitias ꝓ trib⁹ vel q̄tuor annis a ꝓn⁹ soluētes totū spe lucri tanta q quasi semp lucrātur fere dimidiū ⁊ q̄si nūq̄ pdūt: vtrū de bis sicut de vsura ꝓhibeaē fieri elemosi⁹. ¶ Et dōz q sic: qz ī emptiōe redditus ad tps certū semp é vsura ex parte emptoris affectu ⁊ effectu lucrātis: nisi qñ verisiliʒ dubita/tur vt z plus vel min⁹ sint reddit⁹ valituri. Arg̃m de vsuris c. Nauigāti. §. Ille quoq;: maxie si sint reddit⁹ ī pecunia cu ius p̄ciū nō bz nāliter variari. ¶ De ludo aūt aleaz vr̄ q ꝓ ius positiuū ñ veteē aligs facere elemosynā: qz penale é ⁊ rigidū cū regula cōis sit q ī pari cā turpitudis potior est cōditio possidētis. Turpi⁹ aūt vt cōiter se bz pdēs q ꝙsue/uit blasfemare: pp qō vitādū ꝓhibit⁹ est ludus. Uñ vr̄ q posit facere elemosynā de lucratis ī ludo: ꝑ qñ é ludus cō cessus: vt cā solacy vel ꝙuiuy. Scōo qñ nō é foztuit⁹: sz in/genij excitatiū⁹: vt in scachoz ludo: vel roborīs vt itōnea mentis: de cui⁹ tñ lucro in publico nō recipeē obl̄o. 3° qñ nōdū est ꝑdēnat⁹ restituere: qz si ꝑus erogauerit pōt exci/pere coram iudice. Qñ aūt traxit vel ꝓ falsos taxillos aut assecando aut alr ꝑ naturā ludi. item ab eo q alienare non potuit lucreē. itē postq̄ condēnatus est si faciat elemosynā teneē de suo restituere: vel perdēti ī casu vl parētib⁹. Nec obstat q fur ꝑdēnaē ad duplū nō obstāte q satisfecerit ar bitrio sacerdotl: qz ipe nō ꝑdēnaē ad b qō iā soluit sz aliō. Lucrās aūt de iure nāli dz paupib⁹. pdēti de iuris positiui rigore: g̃ si soluat ꝑmo liberaē. ¶ Et vr̄ veri⁹. q g lucrat⁹ é nūq̄ possit sibi retinere: qz turpis q̄stus é: ⁊ ꝑ rōnē: nisi eēt ludus rōnabil⁹ ad exercitiū virīū: ⁊ fructuosus: alʒ nō ꝓ/hibit⁹: sicut in bis q stadio currūt: ⁊ bꝫ g agiliores ⁊ fortio/res fiūt. Uñ Dauid. z!. Regū. ꝑ. voluit filios israel discere arcū. Sz nulla rō é ī ludo aleaz ⁊ taxillorz ⁊ scachoz ⁊ bꝫ ociosis lucrari quēquā: vñ sibi retinere nō pōt: sz ō iure na turali illi g ꝙsensit ī ludū ⁊ sic volūtarie pdidit nō tenetur restituere: si pares sūt ī turpitudie: vt qz nullus traxit aliū: qz ī pari cā turpitudinis melior é ꝑditio possidētis: ⁊ multo magis si aliʒ sit ī cā. Si aūt ex pte istiʒ sit dolus: qz cupidi/tate lucri iduxit aliū aut fraudulēter ⁊ ꝑ artē ludi fecit: i q casu ꝑ volūtatē dñi simplr tulit: teneē restituere iure nāli. Alias nō ei teneē: nisi iure ciuili. C. de relig. ⁊ sumpt. Sz b nō ligat in foro ꝙscie quousq; hō sit ꝑdēnat⁹. ¶ Si autem plus ꝑdiderit vl tātū q̄m lucrat⁹ é vr̄ nihilomin⁹ ꝙ restitue re teneaē: qz mor vt lucrat⁹ fuit pauper ob̄itor fuit: a quo debito nō liberaē nisi soluat. Et si illō idē ꝑdidit culpa sua fuit. Alys vr̄ ꝙ qz nūc locupletior nō é: ampli⁹ nō teneē: qz nō erat obligat⁹ paupib⁹ rōne alicui⁹ ab eis recepti vel in eos comissi. Sicut et phisc⁹ q turpia lucra aufert ab indi/gnis: nō vr̄ ꝙ teneātur vltra q̄ facti sūt locupletiores: qz ꝓ hoc q̄riē nō ꝙ ipi dānificētur sz ꝙ turpiter nō lucrentur. Qō aūt de phisco dcm̄ é ī foro ꝙscie tz: ī q ipse turpia lucra ablata dz dare paupib⁹: qz q̄uis iure ciuili sint sua: tñ qz in re nāli nō plus iuris bz ī eis q̄ ille cui aufert nō pōt ipe reti nere sibi plus q̄ ille. ¶ Tertia ꝙclo é de his ī gb⁹ trāsferē dñiū ⁊ nō ꝙpetit repetitio nec retētio: vt sūt illa ī gb⁹ é tur pitudo ex vtraq; pte: vt ī symonia. Nec. n. non pñt repeti: qz turpiter data sūt: nec retineri: qz turpiter accepta. Uñ ñ solū: pñt sz debēt paupib⁹ errogari. Alias ad phiscū ptinet ab indignis turpia lucra auferre. ff. de calūpniatoz⁹. l. in heredū. Sz sibi nō retinebit: sz paupib⁹ dabit. 6. di. Lozru pit iudicē: nisi de bōis eccle datū eēt. Tūc. n. illi reddēduz eēt. ¶ Quarta ꝑ é de bis ī gb⁹ dñiū trāsferē nec ꝙpetit re/petitio sz retētio: vt ī meritritio ⁊ lenocinio ⁊ hystrionatu: in gb⁹ é turpitudo dare nō recipe. Sed meretrix si īmode rate extorq̄at ꝓ fallacias ⁊ sortilegia dz restituere: cū et do natiōes iter vi. ⁊ vxores sint ꝓhibite: ne mutuo amore se expoliēt. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. l. i. Uñ mlto magis dānā da é ad restituēdū iuueni quē decepit ⁊ spoliauit tota suba Luc. 15. Et puer. 8. Uñ. C. de dona. iter vi. z. l. z. milites no/stros volum⁹ a focarys fictis adulatiōib⁹ spoliari. Et ꝙ mi les possit repetere semp ꝓuilegiū é. Qz aūt ipa q̄ fictis adu latiōib⁹ extorsit teneaē reddere é ius cōe ī foro ꝙscie. Silr si dedisset alienū vt monach⁹ vel adolescēs nō valēs alie/nare. z. Esdre. 4. Lū fecerit furtuz amabili sue affert. Et iō quidā irrōnabilr dicūt ꝙ meretrix licite pōt retinere ꝓciū sibi datū a religioso: qz ñ plʒ vt valeret alienatio fcā ad tur pes vsus q̄ ad bonestos: sz alienatio fcā de alieno ꝑ volun tatē dñi ī elemosynā nō trāsfert dñiū sz dz restitui: g̃ mul/to magis ī ea q̄ fit ī turpes vsus: sīc é ista a nō dño ꝑ volun tatē dñi: imo oīo iuolūtary: qz nūq̄ ꝓlatus nec ꝙuēt⁹ b vo luit. ¶ De muneribꝰ aūt iudicū si sūt licita iure cōi vt es/culētū ⁊ potulētū qō infra paucos dies ꝙsūmi pōt; sz de eo facē elemosynā: sic ō suo. de alys āt q̄ iuste recipit ⁊ illicite si est sibi ꝙsci⁹ q per se vel ꝑ aliū minas iutulerit ad crimē concussiōis pertinet ⁊ restitutiōi subiacet: ⁊ ꝓ ꝙñs de b ele mosynā facere nō pōt. Si aūt nō: tūc restitutiōi non subia/cet: qz aut ille dedit liberalr ⁊ sic é donatio irredibilis: aut

voluit eū corrūpere ⁊ sic turpiter dedit. Utroq; aūt casu illi nō debz nec oz restitui: sz pōt ide fieri elemosyna: imo ⁊ oz si iudex corrupta itētione recepit. Et ita pōt eē vbi corrupt⁹ p iuramētū tenebaī nullū mun⁹ suscipe. Si aūt non est sibi ꝓsci⁹ q; corrupte recepit: nec illū ꝓcusserit: nec alis ē prohibit⁹ recipe: tūc posset inde elemosynā facere. Ad crimē aūt cōcussionis ptinet si ille dedit putās se nō alr posse iustitiā obtinere: ⁊ iudex turpiter recepit ꝑciū p eo qō oz gratis facere: ⁊ teneī illi reddere q̄ noluit iudicē corrūpere: sz a corruptione ꝑseruare: ⁊ suā vexationē redimere.

Quantū ad 6m sunt gnq; ꝺnes. ¶ Prīa. q; elemosyna oz fieri ab hīte plenariū dñium ⁊ plenaria administrationē. Uñ nō a minore. 25. annis: nisi sit taz modica q; nō videaī circūscript⁹. Tutor aūt ⁊ curator possunt de eis deficiētib⁹ suis: qz possūt remunerare benemeritos pupilli: ⁊ magis paupes loco x̄pi. gall'. 4. Quanto tpe beres puulus ⁊c. ¶ Scōa ꝺ ē. q; vxor in mltis casib⁹ pōt facere elemosynā ⁊ alienationē sine licētia viri. ꝑ ad vitādū dānū viri: sicut Abigail. i. R. 25. qz mulier oz ꝓprietatē in bonis cōib⁹ sīc ⁊ vir. Uñ si ꝑ negligētiā vel malitiaz viri immineat pricl'n pōt ipa obuiare. Scōo si sit lucratiua: vt dicit Raymōdus. Talis. n. mulier q̄si virilis ⁊ virago minus ꝺbeat viro q̄ alie. 3° si vir sit fatu⁹. Tunc. n. dispēsatio dom⁹ ptinet ad vxorē nisi alr p supiorē fuerit ordinatum.

4° si vir absens nō posuit aliū dispēsatorē dom⁹ sue loco sui. 5° si pegrinatur⁹ expēsas taxatas dederit: tunc. n. vxor si vult sibi subtrahere pōt paupib⁹ dare. 6° de pafrenalibus quoz ipa de iure oz dñiū ⁊ administrationē: q̄uis deceat vt ⁊ illoz viro gubernationē cōmittat: sicut ⁊ sui ipi⁹.

7° de bōis cōib⁹ ꝼm facultates suas q̄m redire oz ad eaz vel liberos rōne ei⁹ soluto mr̄io. 8° existēti i extrema necessitate: qz tūc oīa sūt cōia. ¶ Tertia ꝺ est. q; filifamilias de castrēsi peculio sicut ⁊ miles pōt facere elemosynā. Dr̄ aūt peculiū castrēse illō qō acgrit miles armate militie occasiōe militie: sicut Dauid de ꝓda dñi misit seniorib⁹. Itez de q̄si castrēse: vt aduocat⁹ de aduētitio q̄ ad ꝓprietatē: ls forte ꝼm iura nō posset (alias sic) ⁊ de pfectitio i scolis in itinere modicas expēsas faciens. Dr̄ aūt aduētitiū ēt qō a linea materna aduenit vl' quomōcūq; alr q̄ ꝑmis illis tribus mōis. ¶ Quarta ꝺ ē. q; idē ē de fuiēte ⁊ fuo: nisi q̄ ad mercedē. ¶ Quinta ꝺ ē. q; monachus administrator pōt facē elemosynā dū ē administrator: nō tū pōt legare i morte: qz tūc incipit eē nō administrator: ita q; nō est dñs in morte. Uñ qō pōt abbas viu⁹ i sui ꝓiudiciū nō pōt p⁹ mortē i successoris dānū. Cleric⁹ aūt sicut pōt superflua errogare i vita: sic ⁊ i morte pōt testari de pecunia redacta ex pbēda ⁊ fructibus i bonneo ꝓditis: quod non esset: nisi esset dominus ⁊ de iure fructuarius: non solum vsuarius.

Quantū ad 7m sunt septē ꝺnes. ¶ Prīa. q; elemosyna ē faciēda nō sibi sz alij i tpalib⁹: qz iter dātē ⁊ recipiētez oz eē distinctio psonalis: de pbendis. c. Si. Tū suo collegio pōt dare: qz bōa vniuersalitatis nō sūt singuloz: ⁊ si ipe inde debeat recipe: sīc collator idulgētiaz lucraī eas. Unde Paulus ō collectis q̄ fiūt i scōs elemosynas factur⁹ i gētez meā. ¶ Scōa ꝺ ē. q; nō oz dari pctōri: sz iusto. Da misericordi: ⁊ nō susceperis pctōrē: da gdē vt foueat nā: nō culpa da ribaldo panē nō pecuniā vt luxurieī. Bona bonis creata sunt: pctōr aūt nō ē dign⁹ pane q̄ vescit. Sacerdotibus pbonis dabaī oliz annona de publico: qz multitudo sapiētum sanitas ē orbis terraz. Propter. io. n. iustos pepercisset dñs pētapeleos. Uñ isti sūt vigiles q; custodiūt ciuitatē. Uñ leuite nutriebātur de bōis cōib⁹. ¶ Tertia ꝺ ē. q; magis predicatori. i. Thi. Nō alligabis os ⁊c. ⁊. i. Lorin. 9. Dignus ē operarius ⁊c. Nō solū aūt auditor teneī ꝑdicatores alere: sz plat⁹ cui⁹ filq; lacte vbi nutriūtur iure ꝑbet victuz nutrici. Uñ Nabal negās bñdictionē Dauid ⁊ locus q; custodierāt gregē ei⁹ fideliter pcussus ē: ēt nō audiētes tenētur. Uñ illi de Socoth ⁊ Phanuel ꝺtriti sunt. qz negauerūt victū militib⁹ dñi q; ei⁹ hostes fugauerāt cū tuba Hedeonis: ⁊ populū dñi ꝓtexerūt. ¶ Quarta ꝺ ē. q; elemosyna dāda est paupi nō diuiti Eph. 6. Ut hēat vñ necitatē tribuat patienti. Et i Luc. cū facis prādiū ⁊c. Qō āt legaī canonicis legaī nūtys paupū. Inuitare aūt aīcos nō ē pctm̄: cū pertineat ad vtutē aicitie: q̄ vult ꝓuiuere aīco: sz non ē elemosyna. Qz aūt legaī paupib⁹ distribuēdū ē senodochio nō habenti reddit⁹ saltē sufficiētes. Alias nō sūt paupum q; hīt victū ꝓuisū: sz q; incertū. Uñ iuste ꝺdenaui ꝓrē lugduñ. qui medietatē retinuit de legato sibi oblato qō erat factū paupib⁹ de lugduno. Lex. n. illa. C. de emp. ⁊ le. l. Si quis ad declarādū: q̄ tale legatū dat illis de hospitali tāq; pauperiorib⁹: intelligiī de illis q; necesse hīt victū ⁊ vestitum querere nec pōt p se ipos. ¶ Quinta ꝺcl'o ē. q; magis ē elemosyna dāda ꝓpinquo indigēti q̄ aly. Ubi sciēdū ē. q; nō est facile determinare cui magis ē bñfaciēdū: vt dicit ph⁹ 9. Eth. ⁊ hoc ꝓp multas diuersitates boni ⁊ necessarij. Uñ hoc est tenēdū. q; magis ē reddēdū debitū q̄ bñficiū impēdēdū vt ipe dicit ibidē: nisi ex altera pte adsit maiō bōitas vel necitas. Et iō parētib⁹ ⁊ ꝓpings ⁊ bñfactorib⁹ ⁊ eis a quib⁹ spūalia accipit magis oz bō elemosynā facere si indigeāt: ⁊ ceteris paribus melioribus magis: ⁊ magis idigētib⁹ magis. Et sic ꝼm has tres ꝺditiōes oz i elemosynis gradus cōstitui. s. ꝼm necīuz: bonestū: ⁊ debitū. Assignare aūt i singulis q̄ vnū alteri ꝑferaī ē ipossibile: qz singulares ꝺditiones q̄ attēdende sūt: sunt infinite: ⁊ nō cadūt sb arte. De his aūt docet vnctio ⁊ prudētie ꝓfiliū. ¶ Sexta ꝺ ē. q; magis est dādū plurib⁹ q̄ vni. Uñ apls. i. Lorin. ix. Si distribuero i cibos paupum: vbi dicit glo. ꝓ plale cautella doceī: vt nō vni sz multis deī: vt plib⁹ ꝓfit: nisi q̄ vni ꝓ multis datur vt ꝓcuratori. ¶ Septia ꝺ ē. q; abūdanter ē dandum. Ubi ē aduertēdū q; abūdātia elemosyne attendi pōt ⁊ ex parte dātis ⁊ ex pte recipiētis: ex pte gdē dantis cū. s. aliqs dat qō ē multū ꝼz ꝓportionē ꝓpe facultatis. Et sic laudabile ē abūdanter dare. Uñ ⁊ dñs Luc. xi. Laudauit viduā q̄ de eo qō ꝺerat illi oēm victuz qō hūt misit: obstuatis tñ his q̄ dcā sūt de elemo⁹ faciēda ō nēcys. Ex pte vo eius cui daī ē abūdās elemosi⁹ dupl'r. vno⁹ qz supplet sufficienter ei⁹ idigētiā. Et sic laudabile ē elemosynā abūdāter tribuē. Alio⁹ vt supabūdet ad superfluitatē. Et hec nō ē laudabilis. ¶ Ex his pz solo ad arg⁹: qz elemo⁹ ñ semp ē i ꝑcepto: ⁊ illa q̄ ē i ꝑcepto ē meritoria ⁊ ñ satisfactoria: iō ⁊c. Qō IIII.

Quarto queriī vtr̄ ieiuniū sit ps satisfactiōis. Et vr̄ q; non: qz dr̄ in Ysa. Jeiunauim⁹ ⁊ nō aspexisti: hūili. a. n. ⁊ ne. sz nihil ē satisfactoriū nisi qō ē a deo approbatū ⁊ acceptū: q̄ ⁊c. ¶ Lōtra. ꝓuertimini ad me i ieiunio ⁊c. ¶ R⁹. circa istā qōnē quīq; sūt videda. ꝑ ō ieiuniū obligatōe. 2° de excusatiōe ieiunij. 3° ō tpis obseruatione. 4° ō fractione. 5° vtr̄ totiēs quotieēs homo sumit frangat ieiunium.

Quātū ad pm sūt q̄nq; ꝺnes. ¶ Prīa. ō ei⁹ diffinitōe ⁊ diuisiōe. Diffiniī āt sic ab Dysid. Jeiuniū est psimōia vict⁹ abstinētiaq; ciboz. Nō vti vnguēto ē de bñ eē. ¶ Diuidit āt sic ieiuniū. aliō spūale puta a vicys abstinere. aliō nāle aī cibū. aliō morale sobrie sūmē: ⁊ aliō ceri moniale solū sel'sumē. ¶ Scōa 2° ē. quō ieiuniū cadit sub precepto ⁊ iuris nālis ⁊ positiui. Ubi ē sciēdū q; q̄m ē nēcia carnis castigatio ad cohibitionē a mortali ⁊ ad eleuationē mētis ad spūalia: q̄ ē in precepto pertinet ad ius naturale: Unde ebrietas ⁊ excessiua crapula est mortalis: vt in diuite epulone: qui epulabatur quotidie splendide: ⁊ per consequēs non poterat deo vacare: dñte Dyero. difficile ē: imo impossibile vt hic ventrē: illic mētē impleas. Itē cadit sub iure positiuo. Uñ eius trāsgressio sine cā est pctm̄ mortale vt in Adā. Et oli aīa q̄ se nō afflixerit peribit de pp'lo. Uñ

aūt fractio est cū cā nō ex toto sufficiēte ē venialis: vt i his qui legūt instituta in completorio. Qñ aūt est cā simplr suf ficiēs nulla ē culpa: vt in necitate: exī de obser. ieiu. c. i. Itē cadit sub pcepto diuino: put ē iniūctū i pnia simplr: qz sic est pars sacri. Sed put iniūgitur ab hoīe. exī foꝛ ꝓscie sic cadit sub pcepto humāo: nec sic ē satisfactoriū: sz pmo mō valet ad satisfactionē. Si est ēt iniūctū i pnia p modū ꝓsily nō simplr: sz sic abstinere q semel tm comedat ꝛ de talib⁹ cibis tm ē ab eccl'ia pceptū. ¶ Sz ꝫ istā conclusionez arguit: qz de illo qō cadit sub ꝓsilio diuino eccl'a nō pōt facere pceptū vl'e: puta q oēs teneant relinquere oīa ꝛ dare paupib⁹ vel intrare religionē: sil'r de elemosina q oēs teneant dare vltra decimā puta dimidiū q̄ sunt ō iure diuino: g̈ nec de ieiunio. ¶ P. plus castigat caro ꝫ luxuriā per abstinētiā ab actu carnali q̄z p ieiuniū quo abstinet a cibo. Sed nō pōt eccl'a precipe alicui sine culpa q nō ꝫbat vel q debitū nō petat: g̈ multo min⁹ q ieiunet. ¶ Dōm. q illud qō ē simplr volūtatis eccl'a nō pt facere necitatis simplr: sz fm quid ꝛ ad tps: ꝛ ex rōnabili cā pōt: sicut q homo oret horis ꝛ tpib⁹ ꝓstitutis: q̄uis determinatio non cadat sub pcepto diuino. Et sil'r ieiuniū cadit sub pcepto diuino: vt. s. homo domet carnē p sobrietatē: sz determinatio eius cadit sub pcepto eccl'e. Et q̄uis eccl'a nō possit obligare ad ieiunādū semp sicut nec ad ꝓtinēdū tñ pōt obligare ad ieiunādū aliqñ: sicut ad nō nubēdū certis tpib⁹ ꝛ ꝓtinēdum pōt. Et sicut obligat ad decimas q̄ in veteri lege pcipiebā
3ª ♀ tur sic ꝛ ad ieiuniū qō ibi erat sub pena mortis. ¶ Tertia cōclo ē de dispēsatiōe. q nullus aucitate sua debz soluere ieiuniū: qz nullus est iudex in cā sua: si cōmode pōt bri recursus ad supiorē. Dicit tū Hostie. exī. e. ꝓsiliū q nō sufficit licētia simplicis sacerdotis: si pōt bri ep̄s: qz sicut absolo a snia iuris nō ptinet nisi ad ep̄m: g ꝛ pōt facere ius synodale sic nec dispēsatio i ꝓhibitiōe iuris. Alias si nō pōt cōmode recurri ad ep̄m pōt curat⁹ dispēsare ex iusta cā: puta infirmitatis: debilitatis: caristie: penurie: laboris: peregrinatiōis: ꝛ hꝺ. Qō ergo dicit decretalis debilib⁹ ꝛ infirmis nō
4ª ♀ preiudicet: intelligit nō ipo iure sz dispēsatiue. Uñ nō dic q tales nō ligent sz q eis nō p̄iudicet. ¶ Quarta ♀ ē de redēptiōe de qua dicit Inoc. q ieiunia ab eccl'a ist̄ituta non pōt redimi pecunia: nec alio mō: nisi cā vel necitas in ieiunāte subsit. Sed ieiunia volūtaria. i. votiua ēt sine cā q̄ in ieiunāte subsit: dummō alias sit vtile redimi pōt aucitate
5ª ♀ supiorīs di. 82. c. Ult ꝛ. c. Preſbr. Et idē ē de ieiunys q̄ ꝓponūtur: exī de voto. c. i. ¶ Quinta ♀ ē de supfluo ieiuny: qz nō est i pcepto dare paupib⁹ tāto plus q̄sto ꝓsumit minus q̄ alias: nisi paupe indigente: sz ē in ꝓsilio: qz bona est elemosyna cū ieiunio: que sunt due ale oronis. Jō Brego. cōsulit i omelia qō tibi subtrabis alteri elargire: Et vñ caro tua affligit inde caro indigētis p̄imi recreetur.

p̄ª ♀ **Quantū** ad zm de excusatiōe sunt 8° cl'ones. ¶ Prima. q excusant alig pp etatē: vt nō būtes vsum rōnis: g nulli⁹ pcepti iuris nālis vel positiui sunt capaces: nec p ꝫñs ligati: sz g eos regūt debent eos ab his restringere a gb⁹ bz xp̄iana ꝓsuetudo: vt a carnib⁹ in diebus ieiunioꝝ ꝛ hꝺ abstineāt: sz nō a bina comestiōe: qz non possūt vna vice tm̄ sumere qō sufficat. Unde pueri excusant vsq̄ ad vigesimū p̄mū annū: ēt si añ peccauerint mortal'r. Nō. n. tenētur satisfacere cū destructiōe nature. Nō autez coniugati excusant p eo q indigēt alimēto p generatiōe: sicut iuuenes p augmēto: qz dieb⁹ ieiunioꝝ nō debent vti illis actib⁹. Et qz sufficit sel' in anno ip̄regnare: ꝛ cū in ieiunys adhuc plus abūdent semine q̄z sit necesse. Circa tamē tertiū septēniuz: qz gdā sunt alys fortiores relingtur arbitrio ꝓfessoris de consilio medicine: qz cū ieiuniū fit principaliter pp carnis castigationē nō mortē: de hoc ē medici iu
z ♀ dicare. ¶ Scda ♀ ē. q pp infirmitatē: aut debilitatē. Uñ Brego. de ꝫsecr. di. 5. quadragesimale ieiuniū nō ē soluendū nisi necitas infirmitatis cogat. Et di. 3. Jeiunia legitima nō sunt soluēda nisi grādis necitas cogat. Pregnātes autē ꝛ nutrices si ꝓbabil'r timeāt de piculo eaꝝ vel fet⁹ i vtero: aut pueri ad vbera nō debēt ieiunare. Innoc. idē dicem⁹ i senib⁹ quod in infirmis ꝛ debilib⁹. ¶ Tertia ꝓclo ē pp pau 3ª ♀
pertatē. Uñ g frustatiz medicāt excusant: nō aūt cū sel' in die sufficiēter reficiūtur p deo. ¶ Quarta ♀ ē propter la- 4ª ♀
borē: qñ tenētur dñis suis laborādo seruire: vt serui ꝛ rustici excusant si a dñis cogunt ad talē laborē cū quo non possint ieiunare. Ubi āt volūtarie laborāt tenēt: nisi sit tant⁹ labor q nō ꝓpatiat ieiuniū: ꝛ sit necius pp victū ꝛ vestitū sui ꝛ suoꝝ ꝛ nō volūtari⁹ ꝓpter cupiditatis lucrū. Qui etiā i cōducēdo pactū ponūt q frāgāt ieiuniū peccāt: nisi festūnātia operis necessary regrat: Dico aūtē necessary vel ad diē festū vel ꝓtra hostes aut hꝺ. Nō tenet ēt bō mēdicare
vt ieiunet: si sit ꝓtra natales suos sic indigne agi. ¶ Quita 5ª ♀
ꝓpter: peregrinationē: qñ nō patit secū cōmode ieiuniū ꝛ ē necia: vt qz ꝓpellit exulare infra certū terminū: vel ire in exercitū: vel vltra mare in passagiū ꝓpter crucez: vel si alꝫ inciderint i hāc necitatē sine cl'pa: qz ꝓpter vētū ꝫriū oportuit stare supra mare vbi ñ habuit sic necitatē vl' hꝺ. Si aūt nō tenētur tūc peccāt aggrediēdo pegrinationē indiscrete. Si tñ idiscrete aggressa ē pegrinatio nō ꝓpatiens ieiuniū ne sit pplex⁹ licite frāgit: sicut q̄uis pp culpam sit infirm⁹ durāte tñ infirmitate nō tenet. Nihilomin⁹ cum finis ꝓncipal' ieiuny sit carnē domare: ꝛ ad deuotionē mētē leuare: qō aliqñ pl's ē p peregrinari peditādo bona cā pt eē dispēsandi. ¶ Sexta de cursorib⁹ egtū qñ trotāt: qz la- 6ª ♀
bor multuz ꝓsumit de būido: qz nimis grauaret vna vice ad sufficiētiā sūmere. Jō videt excusati: nō solū si sine tali offō nō pñt viuere qz tūc pauptas excusaret sz ēt si alr possent viuere sz nō eq bñ: qz aliō ē de illis g ad certū diē se locāt g nō debēt se locare nisi possint tūc ieiunare si bñt alꝫ vnde tūc viuāt: ꝛ nō solū p tūc sz p alias. aliō de alio g locat se ad totū ānū: ꝛ ad totale fuitiū: g si excipet q nunq̄ trotaret in die ieiuny nō iueniret g eū reciper. ¶ Septia 7ª ♀
cōclo ē de fuitoribus nobiliū: qz licet alias possint viuere ex quo tñ licitū ē se ad fuitiū obligare q̄ ad debitū fuitiū exigunt tenētur facere. Uñ cū nō teneāt ieiunare vltra nonā: nec tūc possint comedē: qz bñt dñis fuire fz illō Luc. Ministra mihi tu aūt comedes postea. vel qz bz enceniuz portare ꝛ hꝺ. qz nō tenet vsq̄ p⁹ ieiunare si ex hoc accipāt plenā cōmestionē vel facit aliq̄ ꝓlibationez vt postea comedat nō est trāsgressor ꝓcepti. Nō tñ ex hoc q est cursor vel fuitor hoc bz: sz ex hoc iustā cām bz vt secū dispenset ꝓpter hoc. Et multo magis q i refectorys legunt vel seruiūt: qz hora debita comedere nō pñt: nec ipi peccauerūt: vt ipi diuti⁹ q̄z aly abstinere teneāt̄: iō meretur secū dispensari. Sil'r nouity ꝛ iuuenes q bñt alia grauamia ꝛ gravia onera sustinere. ¶ Octaua ♀ ē. q ꝓhibitio viri mulie 8ª ♀
rē excusat a ieiunys votiuis: qz sine ei⁹ licētia vouere pōt: sz ille pōt irritare. Sz nō sic ē de ieiunys indictis ab eccl'a: q̄ eq̄liter indicūtur ꝓiugatis ꝛ alys. Sed pp viri scādaluz eēt cū ea dispēsandū: sic q dā dicūt. ¶ Sz istō vr eē scandalū phiscoꝝ: ꝛ p ꝫñs ꝓtenēdū: si nō vult vxorē ieiunare: nisi
Circa probabil'r timeretur infirmitas vel debilitas. p̄ª ♀
zm ō tpe sūt tres ꝓnes. ¶ Pria. q ad ieiunia cō
suetudialia ꝓsuetudo ipa obligat: ēt si scriptura nō dicat. Uñ. ii. di. i his reb⁹ i gb⁹ nihil certū scriptura statuit mos ppl'i mos ōi: ꝛ ist̄ituta maioꝝ p lege fuāda sūt. Et sic p̄uari catores diuinarū legū sic trāsgressores ꝓsuetudinū ecclesiasticarum cohercēdi sunt. Si ergo ꝓsuetū ē i aliqua dyocesi q ieiunet certo die illi de dyocesi tenēt ieiunare: sic ꝛ tenerent si eps indiceret: qz nō refert vtr ppl's voluntatē suā declaret vbis aut factis. ff. de legibus. l. De quibus: de

cõsec.di.5. Jeiunia ī eccl'a a sacerdotib⁹ ꝓstituta sine necessi
tate rõnabili nõ soluãt. Cõsuetudo.n. rõnabilis ⁊ pscripta
obligat.di.12.c. Illud ⁊.c. Illa:⁊ hoc quo ad idigenas. Alie
nigene vero si veniunt animo habitandi ex tunc ligantur
ieiunio consuetudinario:sicut ⁊ scripto. Si autem transe
ant solum per terram non ligantur consuetudibus:nec sta
tutis:tñ tenẽtur nõ scãdalizare. Uñ occulte comedere pos
sunt ꝑm morẽ terre sue:sz nõ publice:qz si esca scandalizat
fratrẽ meũ nõ mãducabo in eternũ. Uñ Aug. interrogãti
pro mre rñdit Amb. Cũ romã venio sabbato ieiuno. Cum
mediolani sum nõ ieiuno. Sic ⁊ tu ad quãcũq; eccl'am ve
neris ei⁹ morẽ ꝙua:si cuiq; nõ vis eẽ scãdalũ: nec quẽq; ti
bi. Unde ex illa respõsiõe videtur accepti vsus. Cũ fueris
rome romano viuito more. Cuz fueris alibi:viuito sic ibi.
Tamẽ vr q consuetudo laycoꝝ nõ liget clericos:nec secu
lariũ religiosos:qz distincti sunt modi abstinẽtie iter hos
tres stat⁹. Et plures abstinentias hñt clerici q̃ layci:⁊ reli
giosi q̃ seculares. Unde nõ oz q ad ieiunia illoꝝ ligentur:
quoꝝ etiã ꝓsuetudinib⁹ a suis ieiunys nõ absoluũtur ꝑm
illã regulã iuris. Quẽ nõ honoz:nõ onero. Uñ illoꝝ cum
quib⁹ viuit mores ꝙuare oz. Sz spãlis rõ quare clerici nõ
tenẽtur ad ieiunia laycoꝝ est:qz plebescita nõ ligabãt sena
tores quousq; ꝓsentirẽt:qz inferior superiori legẽ imponere
nõ põt:sil'r nec ꝓsuetudinẽ. Instit.de iure nãli. Sz plebesci
ta.i.pleb̃ sancita vel statuta. Qz tñ nõ glibz teneꝫ alteꝝ nõ
scandalizare:iõ vbi est consuetudo ieiunare in festo sancti
Marci a laycis sequẽtib⁹ ⁊ clericis faciẽtib⁹ ꝓcessionem
siue letaniã maiorẽ a Greg. institutã. religiosi sicut nec ad
processionẽ sic nec ad ieiuniũ tenẽtur:sz publice pp scan-
dalũ non debẽt bis comedere. ¶ Scõa ꝑ ẽ. q ẽ ꝙ vbi ẽ ieiu z[a]ꝑ
niũ iure indictũ ꝓsuetudo q̃ ꝓualet iuri excusat:sz gnãliter
dicaꝫ q ꝓsuetudo q̃ ẽ ꝙ scõs canões nõ excusat: qz veꝝ est
qñ per alios canones ī se vel in silĩ nõ fulcit. Sic aũt est de
ista. Unde di.4.c. In istis tpib⁹ ⁊.c. Statuim⁹. dr q canon
Theleſphori pape q clerici a gnquagesi[a] ieiunẽt:qz mori
bus vtẽtiũ approbatũ nõ est:alr agentes trãsgressiõis reos
nõ arguit. Excusanꝫ ergo a ieiunio ⁊ carniũ esu idigene ꝓ
uintie vel dyoc. vbi nõ ieiunaꝫ ẽt a viris morigeratis:in vi
gilys Jacobi: Bartholomei ⁊ Mathie:qz multi religiosi
bis comedũt:q̃uis decretal' dicat ī gnãli oẽs vigilias apo
stoloꝝ ieiunãdas nisi vigilia ꝑhilippi ⁊ Jac. ⁊ Bernabe:qz
tẽpore pascali. ⁊ Joãnis euãgeliste:qz ī crastino natiuitatis
dñi. nõ aũt si ribaldi ⁊ mali:sz plures numero: q nec certa
ieiunia seruãt qz nõ est ꝓsuetudo rõne obtẽta sz corrupte-
la. Itẽ excusanꝫ alienigene q̃uis ī terra coꝝ ieuneꝫ: ex q̃
venerũt aĩo remanẽdi:qz sicut teneꝫ ad ieiunia terre quã
inhĩtant sic etiã nõ tenẽtur ad ieiunia ad q̃ prius teneban
tur. Et sic mri Augu. licuit sabbo nõ ieiunare Mediolani
que cũ filio venerat habitare. Sic ⁊ Ambro. q̃uis eẽt ro
manus. Qui aũt trãsitũ facit p terrã sicut nõ obligatur ad
ieiunia illi⁹ terre sic nõ liberaꝫ a ieiunys ⁊ abstinẽtia terre
sue:sicut iudei remãserũt obligati ad legalia quousq; post
morẽ xpi cepunt ligari ad euãgelica sacra. Tũc.n. in spãli
ꝑ fuerũt soluti a lege antiq̃. ¶ Tertia ꝑ ẽ de q̃dragesi[a]: de 3ª ꝑ
qua certũ ẽ q cadit sub ꝓcepto:tũ pp gnãlẽ ꝓsuetudinem
xpianoꝝ: tũ ꝓpter eccl'e statutũ: de ꝓsue.di.5.c. q̃dragesi[a]:
vbi dr q quatuor dies ꝓcedẽtes sunt additi pp numeꝝ cõ
plẽdũ:qz subtractis dñicis restabãt ieiunãdi solũ.36. dies:
qui sunt decima toti⁹ anni. Duo aũt dies ꝑmi cõsuetudini
relinquũtur:quo ad esuz carniũ ⁊ ieiuniũ: de hoc:de ꝓsecra.
di.i.c. Solẽt. itẽ. di.4.c. Statuim⁹. ¶ Itẽ ieiuniũ 4[or] tem
porũ ẽ ī precepto:q̃ accipiũtur ꝑm illos vsus. Dãt crux Lu
cia cinis ⁊ charismata dia. Ut sit in angaria 4[a] sequens fe
ria. Nã feria 4[a] pp hoc qz illa die vendit⁹ ẽ xps: feria 6[a]: qz
mortu⁹: sabbato: qz in sepulchro: 76. di.c. Jeiuniũ: ⁊ p totũ.
Itẽ vigilie solẽnes sunt ī ꝓcepto. vt Natiui. xpi ⁊ ꝑcursoris:
non aũt decollatõis. Assumptiõis virginis:nõ aũt natiuita
tis:nec purificatiõis:⁊ apl'oꝝ oĩum. de gb⁹ supra exceptis.
Ubi ãt Jac. Bar. ⁊ Mathie. ieiunaꝫ ibi ligat:vbi nõ ibi ab
soluit. Si.n. decretalis celebratione festi ꝓmittit cõsuetu
dini:pari rõne ⁊ ieiuniũ ei⁹. Et intelligiẽ de festis ꝓncipali
bus apl'oꝝ q vigilia ieiunaꝫ. Rogatiões sunt nec̃itatis ꝛz
glo. Sz ꝑter diẽ tertiũ ꝓsuetudini relinq̃tur. Unde Ro-
me comedunt carnes. In Hallia nõ sed ieiunaꝫ. Qr ãt sint
in ꝓcepto vr de ꝓsec. di.3. Rogatiões. Meli⁹ tamẽ ꝓsuetu
dini relinquiꝫ: nisi q̃ ꝓsuetudo reprobaꝫ. sicut de illis q ī
die cene nõ ieiunabãt: quod reprobaꝫ de cõse.di.3. Non li
ceat. ⁊ sequẽti. ¶ De aduentu dicit pp: de obser.ie.c.2. Je
iunium apõ nos agiꝫ in aduẽtu. Uñ videẽ ieiunium deuo
tiõis ⁊ nõ necessitatis. in dominica nõ est ieiunandũ q̃si ex
debito. Uñ quando festũ habẽs vigiliã cuenit feria 2[a] sab
bato p̃cedẽti ieiunaꝫ: de obser.ie.c.i.⁊.2. Nec ꝓsuetudo ꝑt
facere q hõ teneaꝫ die dominico ieiunare. põt aũt ligari
ad ieiuniũ quis alys dieb⁹ festiuis: sicut ī festo Marci. ī vi
gilia ascẽsionis: ⁊ pẽtechostẽ. q̃uis sint tpe festiuo. Unde ⁊
multi religiosi ieiunãt ī die natal': nũq̃ tamẽ in die dñica:
inter vigilias ẽt ꝓputatur q sit in precepto illa oĩuz scõz.
Quantũ ad 4[m] de fractiõe sunt tres ꝙnes. ¶ Pria. ꝑ[a] ꝑ
q ieiuniũ frangitur notabili hore anticipa-
tiõe sine cã. Dico aũt notabili nõ de illa q̃ notatur spẽs gu-
le. Dico etiã horã nonã oĩ tẽpore in q̃dragesi[a] ⁊ vigilia pa-
sce expectari. Nec oz tũc expectare vespam diei ꝛz officij
vt. s. añq̃ celebreꝫ vesptinũ offiñ nõ edaꝫ. Nec oz q sim⁹
iudei ieiunãtes vsq; ad vespam vel noctẽ: q sum⁹ filij lu-
cis: licet tardi⁹ debeat edi ī q̃dragesima q̃ in alys ieiunys
nisi forte in sabbatis ordinũ: ī gb⁹ ẽt alĩq añ prandiũ dicũt
vespas. sicut in q̃dragesi[a] post offiñ vespaꝝ añ horã vesp
tinã ꝛz edere ex quo ꝓstat q nona trãsyt: sicī alys ieiunys
post offiñ none añ horã none: dũ tñ ꝓstet horã sexte trãsyꝛ
se vel eẽ. põt aũt dispensari vel pp lectionẽ vel pp debili
tatẽ: vel pp iter: vel pp alias iustas cãs. ⁊ pp hospites: sicut
in 3° li. in vitis patꝝ dr q senex qdã añ horã canonicã refe
ctiõis hospites prãdere coegit. ¶ Scõa ꝑ ẽ. q frangiꝫ per z[a]ꝑ
esum carniũ: ⁊ in q̃dragesi[a] ab oĩb⁹ q̃ semẽtinã trahunt ori
ginẽ: vt a caseo: lacte: butiro: ouis: ⁊ hõ abstinẽdũ ẽ. Et gra
uius soluit ieiuniũ comestio carniũ q̃ aliaꝛ bina comestio.
Helyas.n. qñ ieiunauit carnes nõ comedit:sz tũc qñ mane
⁊ vespe edebat. Sel' comedere ẽ angeloꝝ: bis hoium fre
quẽti⁹ bruto. ꝛ. Xps aũt nõ comedit carnes nisi agni. Da-
niel ẽt qñ ieiunauit caro nõ itrauit ī os ei⁹. Nõ oz ẽ ꝙ tamẽ
semꝝ ieiunare qñ a carnib⁹ abstineꝫ. Feria.n.6[a] a carnib⁹
abstineꝫ excepto solo natali: qñ ī feria 6[a] ꝓtingit: ⁊ tñ nec fe z[a]ꝑ
stũ assũptiõis nec oĩum scõz excipiꝫ. Itẽ in sabbato a car-
nib⁹ abstinere iubet decretũ: qõ ꝓsuetudie abrogatũ est in
multis locis: ī Grãcia a natiuitate vsq; ad purificationẽ:
cui⁹ cã reprobata ẽ: qz btã vgo ī partu ñ doluit: ⁊ p ꝓseqns
nec carnib⁹ idiguit. In ꝓuincia ⁊ lõbardia ī aligb⁹ terris
nõ abstinẽt. Monachi vo oĩ tpe ꝑm decretũ debẽt a car-
nib⁹ abstinere: nisi gallici q hoc dicũt indultũ a pp. qõ non
credo. Lacticinia ī alys ieiunys a q̃dragesima nõ sunt in-
terdicta: nisi ꝓsuetudo bẽat abstinere: quã vbiq; ī ieiunys
seruãdã censent Augustin⁹ Hieron⁹. ⁊ Amb. Uñ cui iiun-
ctũ ẽ ieiunare simplr: nõ bz nisi a carnib⁹ abstinere: sz põt
cũ potagio pĩgui ⁊ lacticinys ⁊ ouis vti. Britões ãt q in q̃-
dragesi[a] vtũtur butiro videẽ excusari: qz i illis i gb⁹ eccle
sia dispẽsare põt si scit ⁊ dissimulat dispẽsat. Si tñ ita dissi
mulat q nec puniat excõicãdo: nec ꝓhibeat vbo. Multa
qdẽ ꝑ patiẽtiã tollerãtur q̃ si deducta essent in iudicio non
tollerarẽtur. Si aũt eccl'a q̃ teneꝫ ad correctionem frater
nã nec puniret: nec corrigeret fcõ pticiparet ī crimie. Nã ⁊
si simplicẽ fornicationẽ ⁊ hõ nõ puniat ꝑdicat tñ illicitam.
Uñ cũ eccl'a illõ sciat: nec eos ꝓhibeat. n[c] ꝑdicet eos male

facere ⁊ si aliud p̄iuilegiū non habeant excusant. Uñ quida ppli gbusdā auib⁹ i q̄dragesi⁹ vtebāt. Sz i lateranēsi cō
3ª ♀ cilio fuit ꝓhibitū: ⁊ ex tūc cessauerūt. ¶ Tertia cōclusio ē. q̄ bina comestio ē frāgit illoz. s. q̄ cōiter sumi solēt in cibū vbi ēt fruct⁹ vt ceresa ⁊ pira ⁊ nuces ꝓputant: q̄ in loco refectiōis sumūtur in p̄dio ⁊ cena. Herbe etiaz: q̄ sctī p̄es radicib⁹ herbaz vtebant. Ab his ēt Adā abstinere debuit ⁊ hec sola añ diluuiū in cibū sumebant. Excipit aūt cū cā medicine sumūtur. Tūc. n. nō soluūt ieiuniū eccle sed nāe. Itē electuaria: dico aūt oia hȝ q̄ ꝓsueuerūt sicut spēs sumi post p̄diū ad adiuuādū digestionē etiā si ex talib⁹ ꝓfecta sint q̄ p se in cibū sumi ꝓsueuerūt: dūmō sint alterata sic p decoctionē vel ꝓfectionē q̄ iā nō in cibū sz in cibi adiutorium ab vtētib⁹ cōiter sumūtur: vt ī dactil' ⁊ nucib⁹ ꝓfectl ⁊ pignolato. Dactilis aūt simplex ieiuniū soluit. cū hoc solo fructu palme p̄es quidā viuerēt in egypto. Pot⁹ etiā añ et post nō soluit: qđ intelligo qñ nō ꝓficit ex esibilib⁹: vt vini ⁊ aque: vel qñ ꝓficit nō tñ ꝓsueuit sumi in cibū vt pot⁹ ceruisie. Qñ aūt ꝓficit ex illis q̄ ꝓsueuerūt sumi in cibū vt amigdalatū ⁊ brodiū ⁊ hȝ q̄ ēt añ cibū sumūtur. Sec⁹ forte est in pureta: q̄uis possz dici q̄ hȝ brodia ēt q̄ añ cibū sumunt q̄ pp̄ p̄parationē ad cibū sumunt. ¶ Qđ aūt fuitores nobiliū gustāt aligd ad faciēdū p̄bationē de toxico: vl' cog ad p̄bādū cibū: q̄ nō sumūt p modū nutrimēti nlla ē fractio ieiunij: ēt si trāsglutirēt. Si gs ēt nō pp famē vl' voluptatē sz timoze ne fōte deficiat p̄inānitate fic⁹ aut puretā: aut aligd hȝ p̄libarz p modū medicie sic nō ē fractio ieiunij.

Quantū ad 5ᵐ vtz totiēs frāgat gs ieiuniū quotiēs comedit vltra vnā vicē: sunt tres opiniones. ¶ P̄ima opio ē q̄ sic: q̄ ē p̄ceptū negatiuū: hoc aūt obligat semp: ⁊ ad semper: g̃ ꝛc. Nec valet solutio q̄ dat ab aligb⁹: q̄ vez ē de p̄cepto negatio iuris nālis: nō positiui: q̄ ieiuniū q̄dragesimale licet sit ad ist̄ar ieiunij xp̄i nō tñ ex p̄cepto dei sicut ieiuniū Ade ī paradiso: sz ex p̄cepto eccle: ⁊ tñ ita soluit si frangat sc̄da die sicut si p̄ma: ⁊ eq̄liter die q̄cunq̄: g̃ pbibitio positiua nō ipedit qn frangat: ita p tertiā ⁊ q̄rtā comestionē sic p p̄mā. ¶ Sc̄do pp itētionē legislatoris de domando carnem: contra quam equaliter fit p tertiā sicut p p̄imā ⁊ plus. Et si dicatur q̄ per vnaz comestionem quandoq̄ plus fouet caro q̄ p q̄tuor: Uerum est sed hoc est p accīs nec cadit sub arte: sz p se loq̄ndo ceteris paribus quāto sunt plures cōmestiōes tāto plus deordinat cōcupiscētia carnis qđ ē ꝺ itētionē p̄cipiētis ieiuniū. 3° q̄ nō minus 3ª vel 4ª q̄ p̄ª. Nec valet solo quā aliq dant q̄ oēs hñt rōnē vni⁹ plitatis ꝓbite: q̄ aut illō intelligit: q̄ nisi omnes sil' ꝓcurrāt nō ē fractio ieiunij: ⁊ tūc sc̄da comestio nō solueret: aut sic q̄ indifferenter q̄libet soluit: sz nō ē nisi vna solutio: ⁊ tūc sic sc̄da soluit: sic 3ª ⁊ 4ª. Et est inconueniēs q̄ vbi sunt diuersi act⁹ quoz̄ qlibz ē eq̄liter trāsgressio p̄cepti q̄ non sint plra pcta distincta. Nihilominus nec rōnes sic ꝓfirmate cōgūt. ¶ P̄ia nō: q̄ ī xlª quot sūt dies tot sunt ieiunia ⁊ tot possunt eē fractiōes: sz vni⁹ diei nō ē nisi vnū ieiuniū ⁊ p ꝺns nisi vna fractio vni⁹ rōnis: vnde ē fm itētionē vnū. Uñ nec quotiēscūq̄ ponit morsellus in ore dī frāgere ieiuniū qđ tñ oporteret. Uñ iste ē obligat⁹ ad ieiunādū isto die sel' ⁊ nō obligatus ad ieiunādū plries eodē die: q̄ nec pōt nisi sel' ieiunare in die. Uñ licet ieiunare implicet negationē plriū comestionū: tñ quotcūq̄ sint: vna ē fractio ieiunij: q̄ nō ē nisi vna fractio vna die: iō sic vnius oculi nō sunt plres cecitates: sic nec vni⁹ ieiunij plres fractiones. ¶ Ad zᵐ dōm. q̄ lex illa. C. de leg. l. Nō dubiū. ē ī legem cōmittere eū q̄ vba legis amplexus ꝺ legis vtit volūtatē: intelligit de itētiōe ⁊ volūtate legis q̄ respicit sbam act⁹ nō finē: q̄ finis eccle ieiunātis ē meritū ⁊ satisfactio q̄ nō cōsequit q̄ i mortali ieiunat: ⁊ tñ se liberat: ⁊ talis intentio ē hec de carnis domatiōe. Sz itētio respiciēs subaz facti est abstinere a sc̄da comestiōe ⁊ a carnib⁹: vñ p quodlibet hoz duoz facit ieiuniū: vñ si in sc̄da comestiōe comedit carnes est duplex fractio vni⁹ ieiunij: q̄ vni opponunt duo fm diuersas rōnes oppositionis: si aūt comederet tñ semel carnes esse t vna fractio: si etiam comederet tertia vice carnes: nō eēt noua fractio vt videbit. ¶ Tertiuz ēt solubile ē: q̄ licet sit pbabile q̄ in ꝺnium assumit inter id quod est de se maluz ⁊ inter illud qđ ē malū pbituz. Uñ si vsufructuari⁹ caueat se vsurā arbitrio bōi viri: toties ꝺmittit stipulatio q̄ties abutit: siue male vtit: q̄ ℔ ē de se malū: ⁊ tenebat bñ vti ēt si ñ cauisz. ff. vsufructuari⁹ quē ad. ca. l. p⁹. §. hēt. itē. ff. ō v. ob. l. si sit stipulat⁹. Ecōtrario āt dicit. ff. de le. in. l. fideicōmissa. Si gs decē alicui reliq̄rit ⁊ si pdidisset rursus ei reliquerit: nō amplius q̄ sel' si pdiderit eē p̄standū: q̄ nō ē ista restitutio ex delicto heredū sz solū ex bñplacito testatoris: vñ sequit ibidē: nec si sepius pdiderit ei restitui debeat. Nihilominus tñ q̄ illud ibi exp̄mit ⁊ non hic: iō ista sol'o ꝓtinet petitionem p̄cipy. Possz ergo dici q̄ tertia comestio nō min⁹ oppōit vnice q̄ sc̄da: ⁊ ideo si tertia inueniret obligationē ieiunij sicut sc̄da: frangeret sic tertia sicut sc̄da: sz nō inuenit: q̄ sc̄da comestio que ē fractio p̄me trāsfert obligationē ieiunij ad aliū die vt statim dicet. ¶ Sc̄da opinio ē totalr huic ꝺria: ⁊ licet sit probabilioz hz tñ rōnes solubiles. ¶ P̄ia q̄ nō duplicat dies ⁊ q̄ sel' fractū itez frāgi nō pōt: pōt solui p illō qđ dī. ff. ō furtis. l. Si q̄ hz furti actionē: assidua ꝺctatiōe furis nō magis actio furti nascit ⁊ hoc nō qn fur q̄libz ꝺctatiōe furtū cōmittat: sz q̄ nō plus interest dñi per vnā q̄ p multas: ⁊ si sel' restituat res eq̄litas iustitie fcā ē quo ad hoc: ita ⁊ hic cū nō sit obligat⁹ nisi ad ieiuniū vni⁹ diei. Si ēt illa die multotiens frangeret: puta comedēdo sc̄do carnes: pp hoc nō esset obligat⁹ nisi ad vnū diē nisi ꝓfesoz iūgeret sibi p pctō aliuz diē: q̄ ēt posset aliā p̄iam iniūgere sicut ⁊ p pctō qđ non ē trāsgressio ieiunij bñ ieiuniū ponitur p p̄ia. Sc̄da etiam q̄ ad ea q̄ frequēter accidūt iura adaptant: vñ q̄ cōiter comedit bis nō ter vel q̄ter. iō sc̄da comestio frangit nō tertia nec quarta. Sz istō nō cogit: q̄ si lex p̄cipit nō mecaberis: multo magis peccatū ꝺ nām insolitū: imo tūc sequeretur q̄ non frāgeret ieiuniū comedēdo fruct⁹ q̄ aliq̄n extra horā p̄ādy comedūtur nisi p cenā ordinariā ⁊ ꝺsuetā: qđ nullus dicit. Et si ꝓhibet id quod ē licitū ⁊ ꝺsuetū: multo magis id qđ ē inordinatū: comedēdāt plus q̄ bis ē puerorz ⁊ iumētorz sz bis ē boūm: sel' angelorz. Sic igit q̄ hñt regulam sci Augu. qbus est insolitū aligd ex hora alimētoruz sumere p nullā ex ordinariā sumptionē frāgeret ieiunium ecclie. ¶ P. sunt multi qbus cōsuetudo ē plus q̄ bis comedere: sicut oparij ī estate cōiter: q̄ saltē illi tertia comestiōe frāgeret. Tertiū argumētum. De bis q̄ p se sunt mala q̄libet act⁹ obligat: ⁊ talia ꝓhibētur iure nāli: sz illa q̄ p se nō sunt mala: sz q̄nq̄ bona q̄ ꝓhibent iure positiuo vt hic taliū quilibz act⁹ nō obligat. hec rō non valet. q̄ tertia comestio moderata nō ē de se mala cū possit bñ fieri ⁊ ab infirmo ⁊ a puero ⁊ a viatore ⁊ a paupe: cū tñ idqđ ē ō se malum a nemine sit' faciēdū. Et itez p̄cepto ecclie ēt vsure ⁊ fraudes ⁊ multa de se mala ꝓhibētur. ¶ Et iō ē tertia opinio q̄ illa tertia comestio aut ē p̄ter itētionē aut ex itētōe. Si p̄ter itentionē: sic q̄ itēdit cenare: ⁊ q̄uis sint ibi multi morselli ⁊ multi act⁹ exteriores: nō tñ ē nisi vn⁹ interior: ⁊ sic vna comestio reputat ab vnitate ordinis exteri⁹ ⁊ vnitate itētiōis iteri⁹: ⁊ sic vna fractio ⁊ vnū pctū licet graui⁹ q̄ de vno morsello: sic si ml'ti ict⁹ ī vna ꝺberatiōe dant: reputat vna iniuria. ⁊ vnū dānū dī ⁊ vna actio iuriaz ⁊ legis aglie ordinat fm iura nō plres. Si ēt aligs nō aduertēs de ieiunio comederet in mane: si qđ scire teneb⁹ q̄ esset ieiuniū nō excusat a fractiōe ieiunij: ñ tñ teneb⁹ tota die postea ieiunare: cū iā sit obligat⁹ ad aliū diē vt statim dicet. Et si

gdē ñ liceret sibi pl's cōedē nimis grauaret: n' cū toto ß eēt vex ieiuniū pp ātīcipationē nimiā. Sz si ñ tenebaī scire: ñ reputaī fractio iciuny: vñ ac si eēt ieiun⁹ p̄t illo die ieiunare: qz ieiuniū hoī idictū ñ soluit nisi p actū būanū gregrit itētionē ⁊ ōliberatio nē verā vl' iterptatiuā. Si aūt tertia cōestio ex itētiōe ꝓcessit: aut fuit itētio ꝓtēptīa: aut obeditia: si ꝓtēptīa: puta qz ipe sciēs iā fregisse se vellet ét ō nouo frāgere: ét si nōdū fregisset: nō iō qz itēdat alio die itex ieiunare integre: tē pp actū exteriorē ñ eēt fractio ieiuny: nihilomin⁹ tñ pp iteriorē ē eq̄le pctīñ qz eq̄lis ꝓtēpt⁹. Sic g cog̃scit vxorē pp voluptatē idē factur⁹ cū alia: cōmittit adulteriū: ⁊ si nō pp actū exteriorē tñ pp iteriorē: ⁊ ē eq̄lis ꝓtēpt⁹. Posset ét ad ß iduci dictū Juristaꝝ g dñt qꝫ iurās ō calūnia totiēs peierat q̄tiēs calūniā cōmittit i cā: qz calūnia ipō tat cōtēptū ⁊ malitiā intētā. Si āt fuit itētio obeditiua: qz recolēs se comedisse scōa vice forte pp īcautellā videēs sibi ipossibile illo die pfecte ieiunare: cogitās qꝫ alio die integre ieiunabit: si sic comedat ne duob⁹ dieb⁹ vl' vno cū dimidio bēat ieiūare nō vī frāgē. Et lz p ß possz adduci lex p sile q̄ dic: qꝫ g pmisit stare snie arbitry sb pena: pria vice ꝓueniēs incidit i penā: ñ āt ap̄li⁹. ff. ō arbi. l. Si duo. §. pen. Et gnāl'r vbi ē mera pena: sel' tm̄ cōmittit ñ totiēs q̄tiēs. Tñ sequendo rōnē tm̄ istō vī dōm. qꝫ qz ieiunare ꝑpe ē abstinē ab oī comestiōe nō vna: postq̄ꝫ p culpā suā bis comedendo fcm̄ est sibi ipossibile ieiunare illo die: ex tūc obligat⁹ ē ad integre ieiunādū alio die: qz duo sunt arbitri ꝓcepta p̄cipiētis solui certa die. s. solui ⁊ certa die. Si igit illa die non fuerit solutū: alia die ē solnēdū. ff. de arbi. l. Celsus: imo etiā qñ ieiuniū ē in vigilia alicui⁹ scī: qz nō pōt ieiunari ex debito in illa si sit dñica ex hoc ipo tenet bō ieiunare die p̄cedēti. s. sabbato. Sz vbi hō ꝑ eqpollēs vel mai⁹ grauamē: lz cl'pa sua accīs nō pōt ieiunare puta pp ifirmitatē quā cl'pa sua būit: nō pp hoc ꝓualescens tenet ieiunare. Sic igit qz non erat obligat⁹ ad ieiunādū plusq̄ꝫ vno die cū ex illa boza q̄ fecit sibi ipossibile illud ieiuniū illius diei: trāslata sit obligatio ad aliū dié: ex tūc nō frāgit ieiuniū qō nō est. Uñ ꝓz solutio quozūdā nō bona ad istud qō mō tangit. s. qꝫ illud qō nō est frāgi nō pōt. Dicūt. n. qꝫ ꝓceptū manet integꝝ ⁊ obligatio ei⁹: ⁊ vī frāgi ieiuniū p trāsgressionē ꝓcepti: qz lz ꝓceptū i se maneat integꝝ ⁊ obligatio: nō tñ quo ad illū diez: qz iā ē trāslata: nec p ꝓceptū erat ipe obligat⁹ ad ieiunandū nisi vno die. Si aūt teneret ieiunare residuū illi⁹ diei ⁊ cū hoc aliū dié eēt plus. Nec pōt dici qꝫ pctīñ suuz obliget eū ad ieiuniū nisi sibi ipona' plusq̄ꝫ ad aliā pniam. ¶ Si q̄rat iuxta ß de illo g vouit nō bibere vinū: an totiēs frangat votū quotiēs bibit vinū. Uidet distinguēdū an vouerit i ꝑpetuū an certo die. In ꝑmo casu: totiēs q̄tiēs: in scōo nō: nisi ex ꝓtēptu fecerit sicut pri⁹. Qō ꝑbat ꝑmo p sile in casu oppositō. qz qñ sūt indulgētie pbennes fine diei ⁊ tēporis p̄finitiōe: tūc totiēs hō eas lucrat quotiēs vadit siue eodē die siue diuersis. Sz qñ sūt tpales ad certos dies: vī intētio qꝫ g nō pōt venire vno die veniet alio vsq̄ꝫ ad octauam vel qndenā: vñ veniēs plies i die ñ lucret nisi sel': ita ⁊ in ꝓposito. Idē etiā patet p rōnē tactā: qz qñ ē votum ꝑbēne ñ pōt dici qꝫ vna die sit finita obligatio illi⁹ diei: vel qꝫ obligatio transeat ad aliā: qz oēs dies erāt in obligatiōe equaliter ⁊ sic ñ liberat ad obligationē illi⁹ diei: ꝓpter qō quotiens bibit totiēs ieiunū frangit. Et sic ꝓcedit rō dicentiū oppositū. s. qꝫ est obligat⁹ ad nō bibēdū omni boza diei: vez ē simpl'r qñ est votū ꝑbēne: vñ quacūq̄ꝫ boza bibit ⁊ totiēs quotiēs facit ꝺ ꝑmissuz. Sz qñ vouit nō bibere certo die: vouit nō bibere qualibet boza illi⁹ diei: supposito qꝫ in ꝑmo nō biberit. Sz qz votum ei⁹ intelligit ꝑm iuris interpretationē ex quo vna boza vinū bibit obligat⁹ ē ad nō bibēdū alio die: ⁊ ex tē illo die ñ ē pl's ligatus: vñ ⁊c. ¶ Per idē ad tertiū de illo g contra votū simplex de virginitate ꝺbit mr̄io⁹: qz ꝓsumādo mr̄io⁹ frāgit votū: ñ aūt postea debitū reddendo: qz ad ß teneī: qz nēo peccat legis aucītate ꝑz Aug. sz petēdo ⁊ exigēdo totiēs peccat q̄tiens exigit: qz ñ ꝑt dici qꝫ ex q̄ pdidit vgīnitatē qꝫ translata sit ad aliā dié obligatio i q̄ integre fuer: qz oī tpe eq̄liter tenebaī ⁊ idē dz soluere sic ꝑ⁹ vt saltē nō petat qō ē ei liberū. Sz si hō vouēt: qꝫ i ꝑpetuū i sabbatis ꝓtineret ñ pp ß ꝑbiberet mr̄io⁹ ꝺbere: n' pp ß opōtēt vxoi votū expriere ⁊ ō obseruātia pactū facē: nihilomin⁹ si sabbo vna vice petēt: ⁊ sic sibi ipossibile obſuātiā facēt: ex ß ipo ad ꝓtinēdū illo die obligat⁹ ñ eēt: sb q̄ spe si itex petēt debitū votū minie frāgēt. Uel ꝑt distingui i duob⁹ casib⁹ q̄ ad votū tpale ñ ꝑbēne: qz aut ñ expsit certū dié sz vouit sel' vl' bis i septīana abstinē a vio vl' coitu: ⁊ tē trāsfer obligatio ad aliū dié nec p ꝑmā trangressionē frāgit: aut expsit dié puta qꝫ sabbato abstineret a coitu pp btām vginē. vel feria sexta a vino pp xpi acetū: ⁊ tūc p ꝑmā fractionē nō trāsfer obligatio ad aliuz dié i quo nō sbest illa cā: sz teneī residuo diei abstinere faciēdo qō pōt: vnde tūc totiens frangit: quotiens multiplicat actū illum. ¶ Solutio ad argumētū patet. Qō V

Uinto querit de oone vtꝫ sit satisfactiōis ps. Et vī qꝫ ñ: qz nihil est satisfactoriū nisi qō ē penolū: oro ār est delectabil: g ⁊c. ¶ In ꝺriū ē Aug. i littera. ¶ B⁹. circa istā questionē sūt videda tria. ⁹ꝺio de necessitate ⁊ obligatione oonis. 2⁹ de modo. 3⁹ de effectu.

Quantū ad ꝑmū sūt 6 ꝓnes. ¶ ⁹ꝺia. qꝫ i gnāli oro cadit sb ꝑcepto triplici. ꝑ sub illo q̄ hō tenetur deū sup oīa diligē: ⁊ sibi dz honorē ipendē. s. latriecui⁹ act⁹ est oro. Latria āt ē fuit⁹ ōbita ⁊ gratuita. ¶ Scōo rōe q̄ teneī diligere seipm: nō min⁹ i aia q̄ꝫ i corpe. Uñ sicut tenetur p se mēdicare si al'r nō possz: ⁊ sibi nēcia corpis optare: sic sibi nēcia aie dz optare: ⁊ a deo mēdicare p oronē q̄ ē petitio decētiū deū. Nō aūt ē decēs qꝫ de⁹ det spūalia nisi desiderāti: ⁊ petēti: ⁊ postulāti. ¶ Tertio ex charitate ꝓximi q̄ teneī sibi optare ⁊ ꝓcurare bona aie: nō tm̄ corpis. Est aūt orare postulare. Uñ ⁊ aduocatos dicim⁹ oratores ⁊ orones vocātur postulatiōes. Et postulare fm leges est desideriū suū vel aīci i iudicio coā iudice ꝑponere vel exponere. Nō ē aūt iure nāli vel diuīo determinatū: qñ: quō ⁊ q̄m⁹ dz hō orare deū: aut p idigētia sui aut ꝓximi: nisi qꝫ p se maxie qñ sentit se i mortali dz orare. Nec tñ semp tē nō orādo peccat: qz al'r ꝑt ei succurri. Sil'r p pctōrib⁹ maxime ē orādū. Sz nec ē certū qñ: qz pñt al'r iuuari q̄ꝫ p oronē meā. ¶ 2ª ꝑ ē. qꝫ i spāli sūt q̄dā oroes p eccl'az ⁊ ꝺsuetudinē determiate. p q̄m⁹ ad oēs laycos viros ⁊ mlieres g hñt vsū rōnis: qz al'r nō sūt obligati ad aliq̄ꝫ legē pl'sq̄ꝫ bruta: qz teneī oēs ad audiēdā missā i dieb⁹ dñicis itegre: ō ꝺse. di. 2. c. Missas. Idē vī ō vtrisq̄ vespis ⁊ ꝑpletorio pp ꝺsuetudinē. Itē ō dieb⁹ festiuis clero ⁊ pplo: vt corruptio vni⁹ fit gnātio alteri⁹. ⁹ꝺopter ß. n. vacat ab opib⁹ mūdi vt ifisistatur opib⁹ dei. ps. Uaca. ⁊ vi. ⁊c. Uñ de ꝺse. di. 2. Qui i die solēnitat' itermisso eccl'e ꝺuētu ad spectacl'a vadit excōicet: qō ñ fit nisi p pctō mor⁹. Est āt ecc' ꝺuēt⁹ ad missam ⁊ ad vespas: ⁊ ēt ad fmonē qñ tē fit. Uñ ét ad illū tenētur. Qui vos spnit me spnit. Ab ß āt ñ excipiūt fui pl's q̄ꝫ libi: aut ācille pl's q̄ꝫ dñe: imo fu⁹ ⁊ ācilla ita dēnt gescē sic dñi⁹ deo vacare. ⁹Peccāt g mortal'r g ñ audiūt sine cā iusta: sic g vadūt ad spectacl'a. Nec pegrinātes excusāt si cōmode pñt. Sz qz oz aliquē domi remanē pp hō pñt fam'li ⁊ ācille excusari. Itē videt obligari ad oronē dñicā: ⁊ salutatiōnē āgelicā: ⁊ symbolū fidei: qz ista sūt fidei rudimēta ⁊ q̄st ꝑncipia: q̄ oēs discipulū hre oz. Nec pp ß oz scire euāgelia qō ē pfcōz discipl'oz: nō simpliciū. ¶ 3ª ꝑ ē de ordiatis i spāli. Nō ē aūt autēticū qꝫ corona cl'ical' obliget ad septez psal. nec qꝫ minores ordines ad offīm de btā vgine: vel hō. Tamen qz per hoc diuīo cultui ascribūtur ad aliquid pl's

2ª ꝑ

3ª ꝑ

tenent̃ ꝯ layci. Et qr ẽt gaudent priuileꝗo clericali ꝯdita ipo gaudent bñficio debẽt recõpẽsare aliq̃ spũali seruitio. Uñ r bene deceret eṕm aliqd eis spũale iiũgere'. Uñ nec infanté dz tonsorare sz maiorẽ: q iã possit aliquid deuote dicere. ¶ De ordinatis vo in sacris dicũt doctores eos teneri ex ꝓcepto eccl'e ad horas canonicas: q̃ sũt septẽ: iurta illõ ps. Septies i die laud. di. tibi. ỏ cele. mis. c. Dolẽtes. Si aũt nõ hñt breuiariũ nec possunt hre emẽdo vel cõmodo excusant̃. Sz si emũt libros legales medicinales r phyſicos: imo etiã theologicos nõ excusant̃: qr poti⁹ breuiariuz ꝯ bibliã emere debẽt: si alias hre ñ pñt. Si ãt nesciãt officiũ addiscãt ipz: r ꝑus psalteriũ ꝯ phz. Alias nõ excusant̃: 4ª ♀ immo ꝑita culpe annumerãt̃. ¶ Quarta ♀ ẽ de religiosis professis clericis: q eodẽ mõ ligãtur: qr vt ministri eccl'ie de bonis eccl'e sustentant̃: r mẽdicantes: qr vt sũt portio cetus eccl'iastici r collegium approbant ad cões eccl'e horas sicut ceteri obligãtur. Nouity ẽt lz nõ sint religiosi nec in sacris obligãtur tñ: qr vt ministri eccl'e ỏ bonis ipius sustẽtantur: sicut dicit decretalis de sen. exco. Regliosos. c. vlti. qr ꝯ uis nõ sint religiosi ante ꝯ religionẽ tacite vel exꝑsse sint ꝓfessi: tñ q man⁹ inyciũt in eos violẽtas nichilominus incidũt i canonẽ: ẽt si nõ sint clerici a corona: clerici lz a corona monachali: vel nulla vt ꝓuersi. Itẽ ꝓuersi ad fm̃ diuinũ obligant̃ fm modũ sibi taxatũ: non ad horas canoni 5ª ♀ cas: que sunt tñ clericoꝝ. ¶ Quinta ♀ est de bñficiatis: ꝓ quib⁹ idẽ dõm ẽ: ita tñ q bñficiat⁹ dr̃ gcunq̃ hz bñficium propter offm̃ spũale: qõ respicit ipm diuinuz offiũ: qr si q3 ab eccl'a hz reddit⁹ ꝓ officio mriculary vel hỏ q nec ẽ clericus nec i choro recipit̃: nõ teneť. ¶ De illo aũt q ꝓ magisterium hz reddit⁹ ad eccl'a siue magr̃ in theologia qui hẽt fruct⁹ vni⁹ prebẽde: aut magr̃ in grãmatica: q hz exꝑsas si ꝓ hoc nõ venit ad chorꝝ nõ vr̃ teneri. Si autẽ venit ad chorꝝ vr̃ teneri saltẽ ad illã horã in q̃ distributionẽ accipit: nõ simplr̃ q eiusmodi sũt: qr nõ hñt simplr̃ beneficiuz r ad vitã: sz ad tps: iõ nõ videtur simplr̃ obligati: sicut nec clericus canonici qui associat eũ in choro r comedit i mẽsa ei⁹ nullos spãles reddit⁹ hñs nõ videť teneri: ex hoc solũ q bonis hỏ eccl'a sustẽtať: nec illi q hñt ꝓbendas victus corꝑalis in monasteryis siue ꝑcio siue dono. ¶ De illo aũt qui hz duplex bñficiũ ꝓ quoꝝ qõlibet teneť an teneatur ad dõm duplicatũ bñficiũ ꝓ se vel ꝓ aliũ vr̃ distinguẽdũ: qr aut tenet illicite r tũc qr nullũ ius hz in altero nõ reputatur hre nisi vnũ bñficiũ: nec ꝓ ꝑns ꝓ illud teneť ad officiuz aliqđ directe. Indirecte tñ põt teneri: qr defraudat deũ seruitio sibi debito. Et ꝓ hoc teneť ad restitutionem seruity sõtracti: aut possidet ea iure fori r iure poli. s. ex cã rõnabili: dispẽsante eo q põt: r tũc nõ teneť: qr illa cã recõpẽsat: aut tenet illicite iure poli: lz licite iure fori: r tunc vr̃ ex quolibet obligat⁹: r sic ꝓ se vel ꝓ aliũ dicat. ¶ Nec obstat. q sacerdos nõ teneť ad offm̃ triplicatũ: qr sacerdotiũ includit ꝓcedẽtes ordines licite iure poli. Nec ꝓ hoc impeditur alius q est dyacon⁹ tñ vel subdyacon⁹ reddere deo debitũ pensum fuitutis q ipse ẽ sacerdos. Dic aũt de⁹ defraudať indebite vno seruitore. Uñ teneť recompẽsare. Quãdo vo vtroq̃ mõ licite locus ẽ gratificationi: vt. s. eligat fm cui⁹ eccl'e ritũ offm̃ dicat: qr idifferẽter alterꝝ suffi cit. ¶ De illo aũt q nullos fruct⁹ capit vr̃ dõm q si nõ est in pacifica possessiõe bñficy: nec ꝓ eũ stat q nõ teneť. Si aũt est ſ possessiõe vel per eũ stat tũc tenet: ar. de prebẽ. c. licet ẽpo. Si aũt est receptus r ꝓ eũ stat q fruct⁹ non recipiat: qr nõ vult ibi facere residẽtiã vel ꝑmã vel aliam nichilominus reputať bñficiat⁹: multo magis ꝯ si nõ possessionem haberet sed per eũ staret. Si etiã per eũ non stat r tñ fruct⁹ habet r distributões quotidianas sicut r canonicus reputať beneficiatus r ẽt si distributiões non habeat sed prebẽdam. Item si distributiones nõ percipit nec prebende emolumẽtũ ad ꝓsens ſz recipere expectat i futurum: ẽ ãt receptus i canonicũ r in fratrẽ vez bñficiũ hz. Unde r obligatus ẽ ad officiũ qr vocé i cap⁹ habet r statũ in choro. Et si postꝯ prebendã adeptus ẽ totũ emolumentũ perderet obligatus remaneret: si tñ ver⁹ canonicus eẽt. qr si desinat eẽ canonic⁹ per irregularitatẽ: vel aliter ex toto qr nõ ois irregularitas ipo facto deponit tũc desinit teneri. ¶ Sexta conclusio ẽ. q de omnibus qui ad horas canonicas tenent̃ videť q ad hos de beata virgine teneant̃ de consuetudine: sicut hẽt eccl'esie cõsuetudo generalis: q̃ ligat sicut ius scriptũ. Itẽ ad vigilias defunctoꝝ sicut hẽt consuetudo sue dyoc'. aut sue eccl'esie. Et similiter celebrare totiẽs vel pluries sicut consuetudo eccl'e sue vl' capelle: vel seruitus fundatiõis habet. Similiter etiam postꝯ decrepiti sunt r vsum rõnis perdiderunt obligari desinunt. ¶ Dicunt tamẽ quidã omnes quocũq̃ iure obligatos ad horas ꝓ cõsequens obligari ad missam omni die dicẽdam vel audiẽdã: qr propter qõ vnũ quodq3 tale r illud magis horze autez sunt ꝓpter missam r ad illas ꝓpter illã eligũtur: ergo rc̃. ¶ Sed contrariũ dicũt alij: qr nõ inuenit̃ obligatio exꝑssa. Unde cũ dicať de priuilegijs. c. vltio libr. 6. q episcopi itinerantes: super altare portatile vbiq̃ possũt facere celebrari cũ nõ deceat eos aliquã diem transigere sine missa: vbi suppõit eos ñ obligari ad quotidianã misse auditionẽ nisi ex decẽtia: r multo minus alij ex debito obligantur. Nec ſgtur si horze ad missam ordinãtur q obligati ad eas: ad missam obligentur.

Quantum ad secũdũ de modo orãdi sũt quinque cõclusiões. ¶ Prima ẽ. q oratio aut ẽ priuata quã quis ꝓ se facit: aut publica: q̃ facienda ministris eccl'e icũbit. Publica ḡ: qr nõ fit solũ ꝓ se sed etiã ꝓ alijs: iõ nõ solũ debet eẽ mentalis sz vocalis: vt ꝓ oronem voce exꝑssam: aly ad deuotionẽ excitẽtur r ad ꝓtinuãdũ. Et ꝓ hoc cant⁹ ab eccl'ia instituti sunt. Uñ Augu. dicit de seipo q flebat vberrime in ymnis r cãticis suaue cãtãtis eccl'e vocib⁹ vehemẽter affect⁹. Sz oro ꝑuata quã gs ꝓ se ipso facit: põt r voce r sine voce fieri: fm q magis orantis aio suppetit. Sz tñ oroni vox adiungiť ꝓpter q̃tuoz. ꝑ vt bõ excitet se ipm vbis ad orãdũ deuote. 2º vt itẽrionẽ cu stodiat ne enageť. 3º ex vehemẽtia deuotiõis i orãte vox segtur: vñ r cũ mẽs orãtis per deuotionẽ accendiť i fletus r suspiria r nubilos r voces icõsiderate ꝓrũpit. 4º ꝓ obtum iustitie: qr deo cui ꝓ orationẽ reuerẽtia exhibeť nõ solum mẽte sz ẽt corꝑe fuiẽdũ est. Et iõ nõ excusant̃ prelati audiẽtes r nõ dicẽtes: sicut ꝓncipes seculares faciunt sibi dici: nec clerici i choro audiẽtes r nihil dicẽtes: fiũ ꝓuersi r layci. vt in eis verificeť illõ. Sicut ppls sic erit r sacerdos. Oro. n. indicit̃ laycis audiẽda: istis aũt dicẽda. Uñ ad illõ qõ teneť dicere nõ sufficit ꝯ tũcũq3 deuote cogitare. Cantus aũt nõ dz eẽ tragedicus: vt dr̃. 93. di. Cãtantes: ỹ illos qui dicũt motetos i festis: nec cũ istris r orgãis r alijs corꝑoreis: sicut dicit Tho. 2ª 2ᵉ. de laude dei: ne audiẽtes magis ad lasciuiã ꝯ ad deuotionẽ excitẽt̃: qõ ẽ ꝑiũ fini orationis. ¶ Scõa ♀ ẽ de diuturnitate oronis: qr cũ i oróne 2ª ♀ precipue attẽdať orãtis deuotio: iõ tãtũ dz oro extẽdi ꝯ orãtis deuotio põt ꝓtẽdi. Ideo si multũ põt ꝓtendi r oro debet eẽ diuturna r plixa. Si aũt plixitas vl' diuturnitas fastidiũ parit: nõ ẽ vltra ꝓtrahẽda. de ꝑse. di. 5. Nõ medio criter. meli⁹ ẽ septẽ psal. dcãtare cũ puritate r spũali hylaritate ꝯ totius psaltery modulatio cũ tristitia. Leteris ḡ ꝑibus crebris oro meli⁹ valet. ¶ De plixitate igit̃ oris exempla sũt i xpo i Arsenio i btõ Dñico q plies ꝓnoctabãt in oróne. De crebritate i Bartolomeo: qui centies per diez r centies per noctem flexis genibus orabat. De attentione r deuotione in monachis egypti: qui vt dicitur in vitis patrum: nec ositabant: nec spuebant psalmodizantes.

3ª 2º ¶ Tertia ꝯclo est de ꝺinuitate oratiois: qz lz nō semper actualiter debeamus orare. tamen in virtute semp orare debemus. quia vt dicit glosa ad thessaloni. Non cessat orare qui non cessat bene agere. Elemosyna ēt in sinu pauperis exorat. Horis tamē ⁊ tēporib⁹ cōstitutis orare debemus: ne intētio nostra frigescat. Unde tenētur surgere ad matutinas quicūqz tenentur dicere eas. qz tenētur eas dicere tēpore suo: qō est de nocte. ps. Media nocte surgebā ad cōfitendū tibi. Unde horā nō lz ꝓterire nec anticipare: vt nomē sit ꝯsonū rei: nisi ex cā. Et ſm hoc ꝑnt accusari vl excusari q ꝺnt matutinas i sero: qz si hoc faciūt vt plus dormiant: vel ꝓpter aliā non licitā causam accusabiles sunt. si autē ꝓpter breuitatē noctiū ⁊ solennitatē officy: vt q̄daz eccleſie faciūt excusabiles sūt. Qō aūt hugo dicit: q⁹ añ horam orare ꝓuidentia est: post negligentia: in hora obediētia: intelligendū est qñ hoc fit ex rōnabili cā: qz qō iuris ē ō toto ad totū: ⁊ de parte ad partē. Uñ si toti ecclie licet preuenire horam ex causa rōnabili. ſ. vt deuotius dicat: vel ꝓpter ꝓcessionē: vel ſynodū: aut alia agēda: sic ꝓpter p̄dicationē vel ſtudiū vel timorē occupationis supueniētis licz anticipare: cū etiā p̄sbytero ꝓpter agricultura liceat i mane ſimul dicere oēs horas. de cele. miſ. ca. ꝑmo. Itē dz esse continua. i. non interrupta: vel diuisa vocal⁹ q̄tū ad vnaz horā: q̄ vno ꝓtextu dicēda est: nō alys occupatōibus interciꝺenda. Petrus vero pſeuerabat pulſans. ¶ Quarta ꝯclo est de attētione. qz dz eē attēta q̄tuz ad verba: vt impleat p̄ceptū: nec ad hoc deuotio iterior regrit: quā pur⁹ bō imperare nō pōt. ſicut nec i vtero baptiçare. Uñ ſtudioſe et deuote ſine ſyncopa ⁊ feſtinatione ⁊ garulatiōe loco ⁊ tempore dici dz. Itē q̄tum ad meritū dz eē attēta ad illū finē vel ſensū habitu vel vtute: nō actu. qz impoſſe ē: ſicut ō eūte ad ſanctū iacobū. Itē q̄tum ad dulcedinis experimentū dz eē attēta actualiter. qz operatio nō habit⁹ causat delectationē. Attediatio aūt ſignū est defect⁹ latrie. qz virt⁹ facit delectabiliter operari. Euagatio aūt ſpōtanea: cui⁹ cā fuit illicita: peccatū ē. illa āt q̄ ꝓter intentionē ⁊ ꝓpter occupationē licitā precedentē peccatū nō ē. ¶ Sciēdū igit q⁹ ad oronē: ſicut ad qōlibet op⁹ bonū pōt regri duplex attētio. vno mō vt oratio ab intētione ꝓcedat. alio mō vt attētio ꝓtiue cōcomitet oronē. ꝑ mō regrit attētio ad oronez tā publicā q̄ priuatā: nō solū qdē ꝓpter meritū: ſz ēt ad vitādū peccatū: qñ oratio dr ex ꝑcepto. Primū pz ſic. q⁹ nll⁹ opus meritoriū ē nisi ex intentione ꝓcedat. All⁹. n. non est opus humanū: cū bō ſit homo q rōnē ⁊ vo⁹. Si ḡ oratio dz esse meritoria: oz q⁹ ꝓcedat ex intētione. ſil⁹ ſi vitetur trāgressio p̄cepti. qz p̄ceptū dat⁹ hoib⁹. ideo oz q⁹ ñ ꝓcedat ex ſola imaginatōe: q̄ coīs est nobis ⁊ brutis: ſed ex deliberatōe que requirit attētionē. Nō requirit tñ q⁹ attētio cōcomitet actual⁹ totā oronem. qz nec hoc regritur in q̄busc̄ūqz bonis operib⁹. nec ē pol'e ꝓpter euagationē mentis humane. Requirit tñ q⁹ orans ſciēter nō diſtrahat mētē ab intentione. Hoc enī nō pōt eē ſine culpa mortali vl veniali. ſi enī euagatio ſit ſolū ſm actū interiorē: lz ſit temeraria ⁊ grauis: exquo ē a ꝓpoſito: forte tamē nō ē pctm̄ ſaltē graue: niſi eēt ꝓtempt⁹. qz eccleſia nō hz iudicare ō actib⁹ interioꝛib⁹ mere. Propter hoc enī nō pōt ea ꝓhibere ex p̄cepto. ꝓpter qō ſi miniſter eccl'ie dicēdo horas cogitet aliud: nō videt trāſgreſſor p̄cepti eccleſie: q̄tuz ē ex nā facti. Si āt euagatio mētis ſit: ex hoc q⁹ aliqs ſciēter ſe occupat i actu exteriori: qui nō ſecū patitur attentionē oronis: tūc videt eē culpa mortalis ⁊ directe ꝓtra p̄ceptū eccl'ie: qō hr ex. ō ce. miſ. Dolētes: vbi dicitur. Diſtricte p̄cipiētes i vtute ſancte obediētie: vt diurnū officiū pariter ⁊ nocturnū: q̄tū eis deus dederit: ſtudioſe pariter celebrent ⁊ deuote. hoc aūt nō obſeruāt q occupātes ſe i actu exteriore ſciēter ſibi attentionē ſubtrahunt. ¶ Itez videt q⁹ i illa oronē q̄ cadit ſub p̄cepto diuino euagatio deliberatiua ſine exteriori occupatōe ſit mortal'. ſicut enī ſe hz occupatio exterior ad oronem p̄cepti humani: ſic iterior ad oronē p̄cepti diuini. qz de⁹ ⁊ pōt p̄cipere actū iteriorē: ⁊ ꝓhibet euagationē mētis. Dicēs: ppl's hic labys me honorat ꝛc. ſed nō facile est ſcire qñ oratio cadat ſub p̄cepto diuino. Qō aūt dicit Tho. Qz ſi in ꝓtrariū vergit culpa ē mortalis: ō ſola oronе p̄cepti diuini pōt itelligi: quādo ꝯſentit i cogitationē non tñ in opus vel delectationē. Si aūt itelligat ō oronе p̄cepti humani: tūc dicit i ꝓtrariū vergi qñ exteri⁹ se occupat circa aliqd incōpoſſibile attētioni. Et ꝓpter hoc dr cōtrariū nō oroni ſz attētiōi. qō p̄t eē ēt si ſit bonū op⁹: qō tñ nō est ꝓtrariū oroni: ſed est q̄dā oratio. Uñ dz accipi ꝺriuz nō orationi ſz attētiōi. Itē ſic ut dr q⁹ dare aliqd miniſtris eccleſie ē de iure diuino ⁊ morale. ſed determinare q̄tū: erat iudiciale. ⁊ nūc p ecclīam determinatū ē illud idē. ſ. decima. ⁊ iō nūc decima ē de iure diuino: ita ⁊ cū homo ſit obligatus ad orandū aliquādo ⁊ aliquo modo iſtud tps ⁊ modus videt determinata p ecclīam i ordiatis: ⁊ bñficiatis ⁊ religioſis. Uñ ad horas canonicas tenētur iure diuino ⁊ humano. Et ꝓpter hoc tenētur attēdere corde p̄cepto diuino. ⁊ ſi nō humano. qz hoc iporta oro q̄ ē aſcēſus mētis in deū. ¶ Ad hoc ergo q⁹ oratio ſit meritoria vl ſatiſfactoria: vel liberatoria ſiue acgetatiua regrit q⁹ ei⁹ attentio ſit intenta. Itē q⁹ ſit ꝓtinuata habitu: nō aūt actu: niſi q⁹ ſponte nō euageť mens. qz ſi ſpōte ⁊ deliberatiue euagauerit i illis q̄ tūc dicit nō videt acgetare: ſz tenet redicere: cū oratio ſit act⁹ mētis nō oris. ⁊ ſic nō est oratio niſi ſit attentio.

¶ Quinta ꝯclo est: q⁹ debet eē itegra: vt nihil de ea furetur ſyncopādo: omittēdo: nimis feſtinando. Uñ tenet redicere q notabiliter male dixit: licz poſſit ei pnia cōmutari: ne duplicatū dicat officiū: qz dci vicarius pōt cōmutare reſtitutiōem deo faciendā i aliqd deo accepti⁹. Dicere aūt parum cū deuotiōe est gratioſi⁹. vñ ⁊ pniam omiſſam pōt cōmutare ſine audiētia alioꝛ peccatorū: Reſtitutio autem boi faciēda nō ſic ſubiacet arbitrio cōfeſſoris. Qui autem omiſit horam vnā: nō oportz q⁹ dicat oēs alias: nec ēt illā. qz indecēs eēt dicere cōpletoꝛium i mane: dicēdo. dignare dñe nocte iſta: quādo dz dicere die iſto. Similiter ſi p ānū dimiſit officiū: nō oz q⁹ totū duplicet: vt dicat alla in q̄drageſima: ſz in aliud pōt cōmutari: qz magis placebit deo. et qz i tedū eēt penitēti. vñ patres dicebant meli⁹ eē decem verſus pſalteriū cū cōtritiōe cordis ⁊ cū rōnabili aſſignatione cātare q̄tidē pſalmos cū cōfuſiōe mētis effūdere. Itē homo q dz mile ſi totū ſoluat vna picta excepta tenetur ad reſtitutōez illi⁹. Et ſil'r gcgd de hora vel pſalmū vel verſuz vl dictionē omiſerit videt q⁹ teneat ad illō. Uñ ſic dictū ē ꝓfeſſor pōt illud i aliō cōmutare: nec oz totū redderе niſi illō ſolū omiſſum: vt ſi quis non dixerit ꝑmā. ꝓpter hoc non oportet totū poſt cōpletoꝛiū redicere.

Quantum ad tertiū de effectu oratiōis ſunt nouez ꝯclones. ¶ Prima q⁹ oratio est meritoria: cū ſit act⁹ latrie elicitiue. ¶ Sed ꝓtra. habit⁹ nō transcēdit ambitū potētie in qua ē. ſed ecōuerſo: cū plures ſint in vna potētia. ſz vna potētia nō elicit actū alteri⁹: ſed tñ imperat. ergo latria q̄ ē i volūtate nō elicit oronē q̄ ē actus itellect⁹. ¶ Dōm q⁹ oratio videt eē act⁹ fidei elicitiue reſpectu ſupnaturaliū petitoꝛ: vel virtutis itellectualis reſpectu nāliū. ſz ꝑ tanto dicit elicitiue nō impatiue eē act⁹ latrie. qz imediati⁹ ipat ab ea q̄ ab alia aliq̄ vtute: puta charitate vel caſtitate. ¶ Uel dōm q⁹ q̄tū ad eē moris habitus trāſcēdit potētiā: ⁊ potētia ſeipſā reſpectu eſſe nāe: qz nō ē vni⁹ rōnis i eē nāe act⁹ potētie obediētis cū actu potentie imperātis. Nō. n. appetere imperatū ē velle eēntialiter. ſed tñ est quid volūtariū participatiue. Et ſil'r act⁹ habitus imperātis ⁊ eliciētis ē vni⁹ rōnis i gñe moris. vñ act⁹ volēdi quo

quis imperat casta: ⁊ actus appetendi quo concupiscibilis exequitur ea: vterq; est actus castus: similiter velle deum reuereri ⁊ ipsū per aliā potētiam reuereri: vtrunq; est deo reuerentiam exhibere: ⁊ per ꝯsequens actus latrie. ¶ Vl' dicitur actus latrie elicitiue non voluntatis: quia est a voluntate mediante alia potētia: non autem a latria: mediante alio habitu: sicut cōcupiscere castitatem: ⁊ respuere mebari est iustitie elicitiue: vel quādo nondum est temperātia in ꝯcupiscibili: cum iam sit iustitia in voluntate: qō qdē aliquo tēpore esse potest: vel quādo caste viuit non ꝓpter bonum temperantie: sed iustitie. Unde cum ñ sit dare habitum ozatiuum in ozatione qui eliciat actū ozandi: ad minus eo mō et fine quo latria iperat: dicitur etiā esse latrie
2ª ꝯ° elicitiue. ¶ Scōa ꝯclusio est q; est satisfactoria: qz est afflictiua. vnde frequens meditatio est carnis afflictio. Unde Jacob emarcuit: Daniel elanguit. Unde plus ꝯsumuntur studiosi q̄z corporaliter laborioſi: ⁊ plus idigent refici licet
3ª ꝯ° sit menti delectabil. ¶ Tertia cōclusio est. q; est ēt meritoria si fiat ꝓpter deum. Alias canonicus ꝓpter lucrum captandum ⁊ monachus ꝓpter damnum vitandum disci pline receperūt mercedem suam: nisi mutent intentionez
4ª ꝯ° ad deum. ¶ Quarta ꝯclusio est: q; est impetratoria cum q̄tuor ꝯditionibus: quādo. s. ꝓ se: ad salutem: pie: ⁊ perseueranter. Tunc enī semper est ipetratoria. Et quandoq; sine his ipetrat in peccatore: quādoq; in maledicente cū amaritudine mentis. vt patet. 3. dya. de florentio: ad cuius maledictionem mortui sūt morbo elefantino quatuor monachi. qui eius vrsum occiderāt. Item de Eliseo: qui maledixit pueris in nomine domini. ⁊ vrsi occiderūt eos. 4. Re. 2.
5ª ꝯ° 3. ¶ Quinta ꝯclusio est. q; plus valet ozatio iusti q̄z pecca
6ª ꝯ° torīs: quia scimus q; peccatores de⁹ ꝛc. ¶ Sexta ꝯclusio est q; plus in templo ꝯsecrato q̄z non ꝯsecrato. Unde ps. Adorabo ad tēplum sanctum tuum. Non. n. sine causa taz
7ª ꝯ° solenniter cōsecratur. ¶ Septima ꝯclusio est. q; plus valet multoꝝ q̄z vnius: quia vbi duo vel tres ꝛc. ⁊ ipossibile est ozationes multoꝝ nō exaudiri. Qui aūt ꝓpter rationabilem causam vtiliorem coītati q̄z sit sua presentia se subtrahunt a cōmuni ozatōe ⁊ loco: pticipes sunt illius: nō minus q̄z si essent presētes: vt sit equa pars descēdentium ad prelium ⁊ remanentium ad sarcinas: ⁊ duo seniores remāserunt in castris: nec minus de spiritu Moysi acceperunt numeri. ii. In vitis patrum legitur q; ozatio vniuersitatis per hebdomadaz liberauit monachum: quē. i4. annis pro
8ª ꝯ° pria ozatio ⁊ abstinentia nequiuerat liberare. ¶ Octaua ꝯclusio est. q; illa ozatio est melioꝛ: vt dicit Grego. non vbi verba ꝯposita resonant: sed quam spūs sanctus docuit: vt ozatio Manasse ꝓ se: Jeremie ꝓ eccl'ia: ⁊ collegio: ⁊ super omnes ozatio dominica. iz. ps. in matutinis. Unde i vitis patrū in. z. lib. cum esset questio de psalmodia fratrum: ⁊ ō numero psalmoꝝ: vnus in medio cantauit duodecim psalmos ⁊ subito disparuit: exinde angeli docuerūt suo magi
9ª ꝯ° sterio hunc numerum custodiri. ¶ Nona cōclusio dubia est. vtrum canonicus qui non est integre in hora: sed ꝑm libertatem ⁊ ꝯsuetudinem ecclesie nō facit nisi itrare ⁊ exire: vtrū bona ꝯscia lucret. ¶ Dicēdū q; si sic residuū temporis expendit i negocys eccl'ie idem est. si tamen in bonis actib⁹ ēt si in alys recōpēsat. Secus aūt si ociose ⁊ sine bona cā spōte exit: nec in alio recōpēsat: qz dz lex ꝙuari quaz vnusq;q; posuit i traditōe rei sue. Et lz q tradit rē suaz eccl'ie. cōmittat eaz ordiatōi eccl'ie rōnabili. ñ tñ irrōnabili. Nec statutū irrōnabile aut ꝯsuetudo irrōabil' excusat i foro ꝯscie. Licet ḡ ille q religt āniuersariū vl' alios reddit⁹: itēderet q; interessēt totis vigilys vl' totis horis: tñ si potuit artare illos: qn ex cā rōnabili aliter ordinarēt. Cū āt oporteat ꝓ bonis eccl'ie ōfēdēdis ⁊ ꝓmouēdis ꝯsiliari ⁊ agere extra chorꝝ: si ꝓpter hoc statuitur q; liceat se a choro subtrahere ⁊ ad capitulū ire ꝓ consilio illa hora q̄ magis ē expediēs: rationabile est: ⁊ excusatur. Si āt ordinaret q; solū īgrediens ⁊ postea vadens ad spectacula tantum haberet cēptū persistens: iiustum eēt. Et similiter si statueret q; vacās negocys suis licet honestis tñ hēret iustū eēt: cū bñficium det ꝓpter officiū. Sz qñ statuit gñal'r q; tali puncto presens si nec ante nec post cōpareat lucret: sic dz intelligi vt ꝯsonet rōni: q; si hoc est ꝓpter negocia eccl'ie: bñ qdē: si ꝓpter ociū nō ē itētio. Si ꝓ honestā cāz q̄ aliq̄ tē magis occurrit q̄z alias. dū tamen alias in alys recompenset excusatur: aliter non in foro dei: licet non possit sibi contra statuta distributio denegari. ¶ Argumentum solutum est in secunda conclusione terty articuli.

¶ De tribus que in penitentia consideranda sunt. Distin. XVI. q

N perfectione autem penitentie tria obseruanda sunt. s. cōpunctio cordis: ꝯfessio oris: satisfactio operis. Unde Joan. os aureuz. Perfecta penitentia cogit peccatorem omnia libenter ferre: in corde eius ꝓtritio: i ore confessio: in opere tota humilitas. Hec est fructifera penitentia: vt sicut tribus modis deum offendimus. s. corde: ore: opere: ita tribus modis satisfaciamus. Sunt enī tres peccati differentie: vt ait Augu. ⁊ in corde: ⁊ in facto: ⁊ in cōsuetudine: vl' verbo: tanq̄z tres mortes. Una quasi i domo. s. cum in corde ꝯsentitur libidini: altera quasi prolata iam extra portam: cuz in factum procedit libidini assensio. tertia cum male consuetudinis tanq̄z mole premitur animus vel notie defensionis clipeo armat: quasi in sepulchro iā fetens. hec sunt tria genera mortuorum que deus legitur suscitasse. Huic ergo triplici morti triplici remedio occurritur. contritione: confessione: satisfactione. compunctio nobis cōmendatur ibi. Scindite corda vestra ⁊ non vestimenta vestra. confessio ibi. Justus in principio sermonis accusator est sui. vere enīz confitetur qui se accusat: qui execrando maluz sibi imputat. Et ibi. Effundite coraz illo corda vestra. Et iterum. confitemini alterutrū peccata vestra. Satisfactio a ioanne precipitur vbi ait. Facite dignos fructus penitentie. s. vt ꝑm qualitatem ⁊ quantitatem culpe: sit qualitas ⁊ quantitas pene. Non enim par debet esse frūctus boni operis eius qui nihil vel minus peccauit: ⁊ eius qui grauius cecidit. Ideo discretio penitenti valde necessaria est: vt illa gerat que tradit Augustinus dicens. Cōsideret qualitatem criminis: in loco in tempore: in perseuerantia: in varietate persone: ⁊ quali hoc fecerit tentatione: ⁊ in ipsius vicij multiplici executione. Oportet enim penitere fornicantem scōm excellentiam sui status vel officij: vel scōm mo

dum meretricis: ⁊ in modum operis sui: ⁊ qualiter turpitudinem egerit: si in loco sacrato: si in tempore orationi constituto: vt sūt festiuitates ⁊ tēpora ieiunij. Consideret quantū perseuerauerit: ⁊ defleat q perseueranter peccauerit: et quanta victus fuerit impugnatione. Sunt enī qui non solum non vincuntur: sz vltro se peccato offerunt: nec expectant tentationem: sed preueniunt voluptatem. ⁊ pertractet secū qz multiplici actione vicij ōlectabiliter peccauit. Omnis ista varietas confitenda est ⁊ ōflenda: vt cū cognouerit quod peccatum est: cito inueniat deuz propitium. Jn cognoscēdo augmentum peccati: inueniat etiam cuius etatis fuerit: cuiq sapientie ⁊ ordinis. Jmmoretur i singulis istis ⁊ sentiat modum criminis: purgās lachrymis omnem qualitatem vicij: defleat virtutem qua interim caruit. Dolendum est enim non solum q peccauit: sed quia se virtute priuauit. Defleat etiam quoniam offendens in vno factus ē oīum reus. Jngratus enim extitit qui plen⁹ virtutibus deum omnino non timuit. Jn hoc enīz quisqz peccator fit culpabilior: quo ē deo acceptior. Jdeo enī adam plus peccauit: qz omni bono abundauit. Alio etiam modo offendens in vno fact⁹ ē omniū reus: qz omnis virt⁹ patit detrimentū ab vno vitio. Ponat se omnino i iudicio ⁊ ptāte sacerdotis nihil sui reseruans sibi vt omnia eo iubente paratus sit facere p recipienda vita anime: que faceret p euitanda corporis morte: ⁊ hoc cum desiderio: qz vitam recuperat infinitam. Cum gaudio enim facere debet immortalis futurus: que faceret pro differenda morte moriturus. semper deprecetur deū. offerat deo mentem ⁊ cordis contritionē. deinde ⁊ qđ pōt det de possessiōe. ⁊ tūc qđ offert secur⁹ offerat. Respexit dñs ad abel ⁊ ad munera ei⁹. Pri⁹ dicit ad abel: q̄z ad munera ei⁹. Jn iudicio ergo cordis p̄ferēda ē elemosina tribuētis. Nec p̄siderandū ē q̄ztū sz q̄ mēte: qua affectiōe dat qđ pōt. Qui ergo sua pctā redimere vult tēporaliū oblatiōe pri⁹ offerat mētē. Caueat ne duct⁹ verecūdia diuidat apđ se p̄fessionez: vt diuersa diuersis velit sacerdotib⁹ manifestare. Quidā. n. vm celāt qđ alteri manifestāda p̄seruant: qđ est se laudare: ⁊ ad hypocrisiz tendere. ⁊ semp venia carere ad quam p frusta putat puenire. Caueat etiā ne pri⁹ ad dñicū corpus accedat: q̄z p̄fortet se bona cōscia: ⁊ doleat q nōdū audeat sumere: quē multū desiderat cibum salutarē. Cohibeat ēt se a ludis a spectaculis seculi: qui pfectā vult consequi remissionis gratiam. Jsti sunt digni fructus penitentie aīaz captiuaz elaqueantes ⁊ i libertate seruātes. Et infra. Querat anima dignos fructus: ⁊ si nō dignos penitentie. Sunt enīz digni fructus virtutū qui non sufficiunt penitentibus. Pnia enim graniores postulat: vt dolore ⁊ gemitib⁹ mortuus impetret vitam. Ex his ostenditur q sint digni fructus penitentie: quibus vera satisfactio expletur: ⁊ q non omnes digni fructus sunt digni fruct⁹ pnīe. Qđ de illa pnia itelligitur que maiorūz est criminū. Nō. n. sufficiunt grauiter delinquentibus: que sufficiunt minus vel paz peccantibus.

¶ Que sit falsa satisfactio. b

Et sicut sūt digni fruct⁹ penitētie ac vera satisfactio: ita ⁊ idigni fructus ⁊ falsa satisfactio. i. falsa penitentia. Unde gre. Falsas penitētias dicimus que nō ꝑm auctoritates sāctoz p̄ q̄litate criminū iponunt. Jdcz miles vel negociator vel alicui officio ōditus: qđ sine peccato exerceri nō possit: si culpis granioribus irretit⁹ ad pniaz venerit. vel qui bona alteri⁹ iuste detinet: vel q odiū i corde gerit: recognoscat se verā penitentiam ñ posse pagere: ni si negociū reliquat: vel officiū deserat: ⁊ odiuz ex corde dimittat: ⁊ bona q̄ iuste abstulit restituat. Ne tamē ōsperet iterī qcquid boni facere pōt hortamur vt faciat: vt de⁹ cor illi⁹ illustret ad penitētiam cū sit pnia iterior ⁊ exterior. Be vtraqz per p̄missa satis apparet que sit vera ⁊ que sit falsa.

¶ De trib⁹ actionib⁹ penitentie. c

p Redictis vero adījciendū est q tribus mōis agit pnia añ baptismū. s. de priorib⁹ peccatis: post baptismū: de granioribus q̄ post cōmittuntur. Est ēt pnia venialiū quotidiana q̄ etiā humiliū est ⁊ pfectorūz. Unde aug. Tres sunt actiones pnie: quas mecū eruditio vestra recognoscit. Una ē que nouū hominē parturit donec p baptismū oīum preteritorū ablutio fiat peccatorū: qz nullus sue volūtatis arbiter: nisi peniteat eum veteris vite: nouā inchoare potest: a qua puuli sūt imunes cū baptizātur: quia nondū possūt vti libero arbitrio: quibus tñ ad remissionē originalis peccati prodest eoz fides a qb⁹ offerūtur. Altera ē actio pnie post baptismū q̄ fit p illis peccatis q̄ legis decalogus cōtinet. agūt ergo hoies pniaz añ baptismū de peccatis priorib⁹: ita tamē vt ēt baptizentur: sicut Petrus ait. Agite pniaz ⁊ baptizetur vnusqz qz vestz i noie dñi ⁊ c̄. agūt ēt pniaz si post baptismū ita peccauerūt vt excōicari ⁊ reconciliari mereantur. Est ēt penitētia bonorū ⁊ humiliū fideliū pene quotidiana i qua pectora tondim⁹

dicêtes. Dimitte nobis de.no. ꝛc̃. Neqz ea no bis dimitti volum⁹: q̃ dimissa nobis i baptismo nõ dubitam⁹: sz illa q̃ humane fragilitati: q̃uis qua tamẽ crebra surrepũt: q̃ si collecta ꝓtra nos fuerit: ita nos grauabũt ꝛ opprimẽt sic̃ vnũ ali qõ grãde pctm̃. Quid.n. ĩteresf ad naufragiũ: an vno grãdi fluctu nauis operiaf ꝛ obruatur: an paulati surrepẽs aqua i sentinã p negligẽtiũ culpã ipleat nauez ꝛ submergaf: Jõ ieiunium ꝛ elemosyne ꝛ orationes iuigilẽt. Jn quib⁹ cũ dicim⁹ dimitte nobis debita nostra ꝛc̃. manifestam⁹ nos hĩe qõ nobis dimittaf: ꝛ in his verbis humiliantes animas nostras quotidianam agere penitentiã nõ cessamus.

¶ De satisfactiõe venialiũ.

Ve autez p venialib⁹ sit satisfactio suffi
q ciẽs Aug. ĩsinuat ita iquiẽs i enchi. De quotidianis ꝛ breuib⁹ leuibusq̃ pctis: sine quib⁹ hec vita ñ ducit: quotidiana oõo fideliũ satisfacit. Eoz.n. est dicere. pater noster qui es i celis ꝛc̃. Delet oio hec oõo minia ꝛ quotidiana pctã. delet ꝛ illa: a quib⁹ vita fideliũ ẽt sce lerate gesta: sz penitẽdo i meli⁹ cõmutata disce dit: sicut veraciter dicit: dimitte nobis ȯbita nostra: ita veraciter dicaf: siẽ ꝛ nos dimittim⁹ debitoꝛib⁹ nr̃is. i. sic fiat qõ dicit: qz ꝛ ipsa eccl̃yna est veniã penitẽtib⁹ oio ignoscere. Ex his alĩsqz pmissis iã facile est itelligere q̃ p venialibus sit exhibẽda satisfactio. Sufficit enim dominica oratio cum ieiunio aliquo ꝛ elemosynis: sic tamen vt precedat contritio aliquantula: ꝛ addatur confessio: si assit facultas: de qua confessione post tractabitur. Pro grauioꝛib⁹ vero peccatis hec etiaz in satisfactione adhibenda sunt: sed multo vehementius atqz districtius: quia vt ait augu. ad agendum penitentiam non sufficit moꝛes in meli⁹ commutare: ꝛ a malis factis recedere: nisi de his que facta sunt satisfaciat domino per penitentie doloꝛem: per humiliatis gemitum: per contriti cordis sacrificiuz cooperantibus elemosynis. Questio. I.

Circa distictionẽ sextãdeci mã querũt q̃tuoꝛ. Primo de remissione venialiũ. Scõo ȯ ipedimẽtis pnie. Tertio ȯ circũstãtys. Quarto de partib⁹ penitentie. ¶ Queritur ergo primo de remissione venialium vtrum possint remitti sine moꝛtalibus. Et videtur q̃ sic: quia cum veniale possit fieri moꝛtale: ꝛ ecõuerso: videf nõ plus depẽdere remissio venialiũ a remissione moꝛtaliũ q̃ eõ: sz moꝛtale ꝑt remitti sine veniali. ergo ꝛ eõ. ¶ Cõtra: qz sine gr̃a nõ ẽ remissio pcti. g̃ cũ illa ñ sit cũ moꝛtali: veniale ñ ꝑt remitti sine moꝛtali. ¶ R⁹. circa istã qõnẽ tria sũt videda. Primo de mõ remissionis venialiũ. zo ȯ cã remissiõis. Tertio ȯ eo qõ i argumẽto iplicaf. s. quõ veniale fiat moꝛtale.

Quantum ad ꝑmũ sũt tres ꝓclones. ¶ Pria. q̃ ve niale nõ ꝑt remitti volũtate manẽte ad illõ actu vl̃ habitu. Et de actu planũ ẽ: qz cũ velle peccare sit peccatũ: remitti aũt peccatũ sit nõ habere pctm̃: q̃diu homo vult peccare: vel peccasse: nõ põt sibi illõ dimitti. Sz ista rõ nõ directe cõcludit gn iꝑz pctm̃ volitũ: qõ nõ est in actu: possit remitti. sz de ipo velle. Uñ dõm q̃ de ipo pctõ qõ ẽ velle peccasse ẽ ipossẽ de potẽtia absoluta: vt rõ ꝓcludit. De ipo aũt pctõ ꝑterito ẽ incõueniẽs de potẽtia ordinata q̃ remittaf: q̃diu volũtas i ipso cõplacet sibi: cũ p hoc cõmittaf: ꝛ manẽte cã oz manere effect⁹. Si autez voluntas sit ad illud habitu. sic. s. q̃ si actu recoleret q̃ i eo sibi cõplaceret: nec q̃diu sic ẽ remitti ꝑt. qz saltẽ iplicite displicere oz. Si vo sic eẽt i habitu: q̃ ex frequẽtia ipi⁹ eẽt hit⁹ adgñatus: dũ tñ de hoc peniteret: remitti posset: ẽt durante habitu acqsito: ẽt moꝛtale. sz difficili⁹ ẽ de tali penitere. ¶ Scõa ꝓclo est. q̃ põt remitti vnũ veniale sine alio: vel õ mille vnũ: nullo alio remisso. qz ad venialis remissionem sufficit displicẽtia de ipso cũ ꝓposito abstinẽdi ꝛ satisfaciẽdi: gr̃a informata. hoc aũt põt eẽ de vno sine alio. ideo ꝛc̃. ¶ Tertia ꝓclo ẽ. q̃ non põt remitti aliqõ veniale hñti moꝛtale actuale: nisi illo moꝛtali remisso ꝑi⁹ vel sit. Et hoc ꝓꝑ tres rõnes. Primo. qz remoto ꝑioꝛi remouef posteri⁹: nec posteri⁹ restituif nisi ꝑoꝛi restituto. feruoꝛ aũt charitat̃: cui veniale opponif: est posterioꝛ ipsa charitate. vñ q̃diu nec charitas restituif: nec feruoꝛ charitatis reparari põt: ĩ qua reparatõe ꝓsistit venialis pctĩ remissio. iõ ꝛc̃. ¶ Et ꝓfirmatur ratio. qz q̃uis nõ sit hic oppositio formalis: vt gdã obuciunt: tñ ꝑut feruoꝛ charitatis dicit act⁹ charitatis: pctm̃ actu detestantis. sic certũ ẽ q̃ act⁹ peccati venialis ẽ ꝓri⁹ formaliter feruoꝛi charitatis. qz ꝑm illũ actũ quo tẽdit in peccatũ nõ tendit in deũ. Uñ feruoꝛ charitatis stat cũ reatu pctĩ venial̃. sz nõ cũ actu: qz qñ actu peccatur venialiter nõ fertur feruoꝛ charitatis ĩ deũ actu pfcõ. sicut enĩ peccãs moꝛtal̃r recedit a charitate: sic peccãs venialiter ĩ ꝑ ipso recedit a charitat̃ feruoꝛe. ¶ Si dicaf vt isti dñt q̃ sine feruoꝛe ꝑ solã ꝓtritionẽ remittit veniale. dõz q̃ ꝓtritio ẽ gdã feruoꝛ: cũ sit actus charitatis. Et sicut vnuz pctm̃ veniale nõ remittit ꝑ ꝓtritionẽ de alio nõ de isto. sed ꝑ ꝓtritõez de isto sine alio. sic ꝑꝑ feruoꝛẽ charitat̃ sup̃ hoc pctm̃ detestãdũ ꝓpter deũ nõ sup̃ aliud remittit veniale. ꝛ ꝓpter feruoꝛẽ in generali ꝛ implicite delentur venialia gñaliter: nõ ãt moꝛtalia. Uñ nũq̃ sine feruoꝛe remittit veniale: sz nõ peroẽm feruoꝛẽ: lz moꝛtale poẽm charitatẽ: qz põt eẽ feruoꝛ q̃ nullũ pctm̃ respicit nec recolit. ¶ Scõo sic. pena nõ ẽ satisfactoꝛia nisi sit deo grata ꝛ accepta. sed qcqd fiat ab existente ĩ moꝛtali nõ acceptaf a deo cuz sit ei⁹ inimic⁹. iõ ꝛc̃. ¶ Si dicatur q̃ ẽ deo accepta: exquo est talis qualis est ab eo taxata. sicut illa inferni est taxata. ideo vlterioꝛ non requirit: sz maioꝛ possit infligi. ¶ Dicendum q̃ non valz quia licet illa inferni sit a deo taxata non tamen est culpe expiatiua. ꝛ est deo accepta: quo ad hoc q̃ non vult accipere maioꝛẽ: non quq ad hoc q̃ per illam remittat culpam. Dic aũt taxata ẽ pena finita. supposito q̃ fiat i gr̃a: ꝛ volũtas reoꝛdinef: qõ nõ ẽ sine gr̃a: vl̃ saltẽ q̃diu ẽ in moꝛtali. ¶ 3° qz veiale obscurat mẽtẽ. obscuritas ãt ñ tollit nisi p lucẽ. iõ ꝛc̃. ¶ Ubi sciẽdũ q̃ sz veiale ñ minuat lucẽ gr̃e: quã tollit moꝛtale: cũ ex mioꝛi defcũ rõnis pcedat q̃ moꝛtale: nihilomin⁹ tñ sic oꝛ obscurari sol p nubẽ q̃ actu ipedit ne illumiet aerẽ: q tñ i se ñ obscuraf: sic oꝛ obscurari lux gr̃e p veniale: p qõ p tũc nõ exit i actũ: ꝛ sic sole subtracto ñ põt claritas restitui aeri p amotionẽ nubis nisi sol redeat: sic ẽ i ꝓposito. iõ ꝛc̃. ¶ Sz ꝓtra arguit. gnqz rõib⁹. Prio sic: qz sicut vnũ sine alio: puta moꝛtale sine veniali: ita ecõuerso Et ista rõ fuit tacta in opponẽdo. ¶ Dicẽdũ q̃ ñ ẽ simile: qz illõ quo remittit pctm̃ veniale. s. feruoꝛ charitat̃ suppo

nit illud quo remittit mortale. s. charitatē: nō ecōuerso. vl̄ si istō negetur: saltē remissio ois pctī ē p gr̄az dei: nō ex operib⁹ hois. alīs gētilis posset satisfacere ō veniali ꝛ sine fide: sine qua impoſſe ē placere deo. nō aūt remittit nisi ei q sibi placet. gr̄a aūt nō dat cū mortali. ideo ꝛc. ¶ Scōo sic. qz pena p veniali ē finita simpl̄r: ꝛ nō sub ꝺitōe. sicut de pena debita mortali ꝺfesso. ergo pōt solui. ¶ Sz ꝺm q⁹ licz sit finita regrit̄ tñ q⁹ sit deo accepta: qō nō ē q̄diu psona ē deo exosa. ¶ Tertio sic. qz nō ē ibi offensa. sicut ī mortali: sz solū deoꝛdiatio volūtatis: ꝛ pena finita. q̄ sufficiunt duo opposita. ergo ꝛc. ¶ Dōm q⁹ lz hō ex se possit deoꝛdinari ꝛ ad penā obligari: nō tñ pōt se ex puris nālib⁹ reoꝛdinare. maxime quādo est deordinat⁹ p mortale. Cōtritio enim ē mot⁹ liberi arbitry: non solū ī pctō detestandū simpl̄r: sz ī pctō detestandū ꝓpter deū: ꝛ mot⁹ liberi arbitry ī deū sup oīa diligēdū: quoꝝ neutꝝ fac̄ q ē ī mortali: qz nec deū diligit sup oīa: qz tē nō adhereret ei qō ē ꝺ deū: nec ōtestat̄ pctō pure pp deū: qz tē magis ōtestaret̄ qō ē magl ꝺ deū: iō ꝛc. Nō pt̄ ēt hō se libare a reatu pene nisi a ꝺo p gr̄az rēit tat̄. ¶ 4°. qz qō ñ tollit̄ actu ꝛ aptitudine p pctō non pōt restitui ad remissionē pcti: sz p veniale nō tollit̄ gr̄a actu sicut p pctō mortale: nec aptitudine sic̄ p scōz. q̄ ꝛc. ¶ Dōz q⁹ illud qō nec tollit̄ nec p̄supponit̄ ad restitutionez ei⁹ qō directe tollit̄ p peccatū non opz restitui. sed qō p̄supponit̄ sic: sicut p peccatū qōcunq; in mozib⁹ nec tollit̄ fides nec spes: qz peccator ꝛ credere ꝛ spare pōt: ꝛ tñ ō nullo peccato pōt homo liberari sine fide ꝛ spe: qz sine fide ipoſſe est placere deo: ꝛ sic p̄supponit̄ ad oēm reoꝛdinationē. ꝛ sil̄r est de charitate ꝛ gr̄a. ¶ 5° qz puer non baptiçatus ī originali existens: si qñ venit ad etatē ī qua ꝑmo pōt peccare: peccet venial̄r p suppositionē: ꝛ tūc ōcedat: aut tūc puer erit ī iferno ꝛ punietur̄ p pctō veniali pena finita vl̄ infinita. si finita: fortiori rōe potuit eā ī hoc seculo soluere si vixisset: non obstāte originali: cū quo nō stat gr̄a. si infinita: videt̄ iconueniēs: cū fm taxationē diuīam peccato veniali non debeat̄ nisi pena finita. ¶ Sed ad hoc dicēdū q⁹ non ē simile: qz ille q ī solo originali ꝛ veniali ē: pt ex puris nālibus deū super oīa diligere: ꝛ sic voluntatē hr̄e ordinatā: ꝛ ē gratus deo ad bona nāe habēda: ꝛ ad mala pene sēsus euadēda: q̄ non debet̄ peccato originali: lz non sit grat⁹ quo ad hēndā gloriā ꝛ vitandā penā dāni. Sed ille q ē ī mortali hēt volūtatem deoꝛdinatā simpl̄r: ꝛ est reus pene eterne dāni ꝛ sēsus: vñ non pt̄ reoꝛdinare: vnde p veniali cū mortali moriens in eternū punietur̄. non sic āt est de originali ꝛ veniali. Unde dico q⁹ sine gr̄a posset remitti veniale in non habente mortale actuale: non tamen sine mortali: q̄uis aliqui dicant etiam q⁹ nec sine gratia simpliciter.

p° ꝺ° **Quantum** ad scōz ō cā remissionis venialiū sunt q̄tuoꝛ ꝓnes. ¶ Pria q⁹ veniale pōt remitti sine gr̄e ifusione: ꝛ ēt sine augmento. Primū pz: qz ñ ꝓuat gr̄am sicut mortale. Uñ cū illa pt̄ cōmitti: ꝛ ipa manēte remitti. de augmēto ēt pz: qz cū charitas nō augmentet̄ nisi p illū actū q ē cū conatu p leuē displicētiā sine conatu leuis cōplacētia possz tolli. ¶ Si dicat̄ q⁹ veniale ñ remittit̄ nisi per feruoꝛē charitatis: q nō pt̄ eē sine augmēto. ꝺm q⁹ equocatio ē de feruoꝛe itendēte charitatē: q accipit̄ p actu cū conatu: ꝛ ō feruoꝛe remittēte veniale q accipit̄ p simplici actu ī quē ꝓrumpit charitas ēt tepide detestādo. ¶ 2ª ꝺcl̄o ē. q⁹ peccatū veniale nō remittit̄ sine cōtritione: saltē iplicita. qz ꝺtraria ꝺrys curāt̄. si āt non committit̄ nisi volūtate explicita vel iterp̄tatiua. puta qz potuit p̄uenire ꝛ impedire: nec fecit. sic ad delēdū regrit̄ displicētia: saltē implicita ꝛ iterp̄tatiua. puta q⁹ ī gnāli displicet sibi actu q̄cqd fecit deo ꝺtrariū: vel ab ipso retardatiuum in qua cū gnāli cōtritōe veniūt ea de quib⁹ doleret: si actu recoleret: nō alia q̄ optime de⁹ nouit. ¶ Sz vtrū cōtritio deleat effectiue veniale: ꝺato q⁹ nō deleat mortale: nisi dispositiue. dñt qdā q⁹ lz aīa nullo mō sit cā efficiēs remissionis pcti mortalis. sz tñ meritoria vel de ꝯgruo p attritionē: vel de condigno p contritionē: fm illos q ꝺñt q⁹ formatio actus penitendi p̄cedit peccati remissionem: tñ anima sub deo est causa efficiens remissionis peccati venialis.

Qō tripliciter ō clarāt. Primo sic: qō pt̄ maius: pt̄ minus ī habētibus ordinē: sed volūtas cū charitate pōt ī actū ꝺtritionis g est nobilissimus ꝛ pri⁹ remissione peccati. ergo ꝛ in illā. ¶ Scōo sic. sic̄ peccatū mortale remittit̄ q̄tū ad offēsā per gr̄e ifusionē: ita pctō veniale remittit̄ p cōtritionis motū: sed si eēt possibile q⁹ aīa eēt cā efficiēs ifusionis gr̄e: ipsa ifusione gr̄e mediāte eēt vel esse posset causa efficiēs remissionis peccati mortalis. cū ergo aīa charitate iformata: sit cā efficiens motus cōtritionis: qz ipsū elicit: videt̄ q⁹ aīa charitate formata mediāte motu ꝺtritionis sit cā efficiēs remissionis pcti venialis. ¶ P. in peccatore nō existēte in actu venialis peccati peccatū veniale nihil aliud est q̄ carentia satisfactionis debite p actu pcti venialis inq̄tuz pctō veniale est aliqua dispositio ad diuinā offensā: seu obliquatio a diuina amicitia. Destructio aūt carentie debite satisfactionis est per satisfactionis positōez. Illa aūt satisfactio est mot⁹ ꝺtritionis vel p ipsū motū causata. Cū ergo aīa charitate iformata sit causa efficiens mot⁹ ꝺtritionis. vī q⁹ mediāte motu ꝺtritionis effectiue destruat veniale peccatū. Sz qz boc nō pt̄ facere nisi mediāte hītu charitatis: cui⁹ solus ds ē cā efficiens. ideo aīa charitate iformata pctō veniale ñ remittit effectiue nisi ī psona vl̄ vtute ꝺi. ¶ Alys aūt videt̄ ꝺm: q⁹ q̄uis aīa iformata charitate mereatur per contritionem remissionem venialis peccati. tamen illi⁹ remissionis non ꝺz dici cā efficiēs: saltē loquēdo de cā per se. qz motus contritōis nō est cā remissiōis venialis peccati efficiēs. per hoc solū q⁹ contritio imediate elicitur a volūtate charitate informata. sed est principali⁹ p hoc q⁹ illa contritio ē ipsi⁹ dei imediat⁹ effect⁹. ¶ Uñ ad primam rōnem aliorum dicit̄ q⁹ lz aīa charitate informata possit eē causa efficiēs illi⁹ actus: qui formatus est: nō tñ pōt eē cā efficiens charitatis. p quā format̄. Act⁹ āt ille rōne eēntie act⁹ nō ē nobilioꝛ remissiōe pctī. sz ē q̄dā cōgrua dispositio ad eā. sz rōe charitatis q̄ formaī dr̄ ea nobilioꝛ. ¶ Per idē pōt dici ad scōm. ¶ Ad tertiuz ꝺm q⁹ aīa nō est cā efficiēs satisfactionis seu recōciliationis q̄tū est offensa seu dispositio ad offensā: sed solū deus. Si quis aūt vellet sustinere primā opinionē posset respondere ad duas rationes scōe opinionis: quaꝝ prima talis ē. Per auctoritatē glo. Mat. 9. Dimittunt̄ tibi peccata. solus deus peccata dimittere nouit. ¶ Solutio: principal̄r: vel loquitur de mortalibus. ¶ Ad scōaz q̄ talis ē: tale remittere pctō q̄tū ad offensā: nō tātū ē remouere a pctōre deformitatē ꝓpter quā deo displicebat: sed ēt ipsā dei displicētiā remouere: qz aīa q̄ ante peccati remissionē deo displicebat: post ei⁹ remissionē deo ñ displicet: sz nulla creatura pōt esse cā efficiens remotōis diuīe displicētie: sic̄ nulla creatura pt̄ eē cā diuīe placētie seu acceptatōis efficiēs: qz placētia diuīa ē act⁹ volūtatis ꝺi: q ē real̄r idē qō ipe. q̄ cum ꝺtritio sit creatura non pōt esse causa efficiens remissionis peccati. ¶ Solutio remouere diuinā displicentiā: nō est remouere aliquē actū diuine volūtatis: sed remouere defectū aīe p pter quē displicebat deo ātea: quo defectu remoto aīa q̄ aīa deo displicebat sibi nō displicet: nō per aliquā mutationē fcām ī volūtate ꝺi. sz ex pte aīe. Et sz ꝺ pōt hō ī hoza sepe a veniali quo ad culpā liberari. qz sepe ē dispositus q⁹ ī gnāli de oīb⁹ doleat ꝛ in speciali de occurrētibus: ꝛ sic etiaz doleret de oīb⁹ i speciali: si in speciali occurreret: sed statim reincidit hō. Non aūt quecūq; displicētia sufficit ad remissionem pene sicut culpe: sed regrit̄ pfecta satisfactio.

3ª 2º ¶ 3ª ꝓ ē: q̄ sine ꝓfessiōe remitti pōt veniale: sacrm.n.nō ē de necitate salutis sine quo pōt bri grā: nec p ꝓnās respcū illi⁹ effect⁹ tollēdi q nō tollit grāz dei: q̄ ē vita eterna. vñ cū veniale sit hꝺ: ō veniali nō ē neče ꝓfiteri rōne sacri vel p̄cepti dini. sz forte rōe p̄cepti eccl̄ie teneť qs sel⁹ ānо: si ñ hz mortale. sič papa p̄cipit recipe eucharistiā sacrāl⁹: qō ñ erat neče: sed solū spūāl⁹. ¶ Et si dicať q̄ ad plus teneť ca rēs mortali q̄z hñs mortale. qz ille nō teneť ad cōfessionez venialiū. Dōm q̄ hoc ē p accñs. Alij vo dñt q̄ nō ē itētio pape ligare ad cōfessionē ānuā: nisi ō ill⁹ ō gb⁹ bō al⁹ teneť cōfiteri. Alij dicūt q̄ nec papa p̄t obligare ad ꝓfessionē venialiū. sič nec ad mrimoniū. qz hoc eēt imutare sacra. s. fa-
4ª 2º cere illō neċitatis. qō ē volūtatis. ¶ 4ª ꝓ ē ō modis i spāli gbus venialia dimittūť. Ubi sciēdū ē q̄ p illos modos plusq̄z p alia bona opa dimittūť: lz nec p hos dimittāť nisi cū displicētia volūtatis. ꝓ qz isti modi plus icitāt hoiem ad motū libery arbitry detestātis pctā. 2º qz plus valent ad remissiōez pene ex merito ꝛ p̄cib⁹ toti⁹ eccl̄ie. 3º qz plus sufficit gnālis ꝓtritio h̄ q̄z alibi. ita tñ q̄ hō vtatur istis hac ītētiōe. Uñ vsus. Oraās: tict⁹: edēs: ꝓfessus: dās: bñdicēs. Oraās oīone dñica. Dimitte nobis debita nra. Jtē tōsione pectoris. ⁊ publican⁹ pcutiebat pect⁹ suū dicēs. De⁹ ꝓpiti⁹ esto mihi pctōri. Jtē i eccl̄ia ꝓsecrata. z. Re. 4. Qui oraue rit i domo hac ꝓpiciaber]. Tinct⁹. i. aq̄ bñdicta: q̄ ignatos scificat: ꝛ purgat. Edēs. i. coicās. imo oīs digna sacri sūptō: ꝛ ēt sacr̄alis vnctio: vt eꝓz ꝛ regū. p. Re. 16. Cum vnxisset dauid: spūs dñi venit i eū. nō aūt illa qua vngūť pugiles q̄ oīo carnalis ē: sz q̄ vngūť baptiçati ꝛ sacerdotū man⁹. Cōfessus siue sit ꝓfessio gnālis siue spālis: sacr̄alis vel nō. Dās elemosynas coꝛporales vl spūales. Bñdicēs. i. pane bñdicto i dñica p sacerdotē. nō dico de pane cōi q̄ cū bñdictiōe sumiť. Jtē bñdictio monialiū ꝛ hꝺ: q̄ oīa cū ꝓtritiōe remittūť. ꝛ bñdictio episcopal⁹ nō aūt īdulgētie: q̄ solū penā non culpā etiā venialē remittūť. dico āt q̄ minor dolor cū his sufficit ad remissionē venialiū q̄z sine his. Uñ nō frustra ad hibenť. Qz āt p oīonē ꝛ p̄cipue dñicā hꝺ: remittāť: ꝓbať ō pe. di. z. ō quotidianis leuib⁹ q̄z pctis. quotidiana oīo fideliū sufficit pr̄ nr̄ ꝛc. Jtē q̄ p aquā bñdictā ꝓbať ō ꝓsec. di. z. Aquā sale ꝓsp̄sā pp̄lis bñdicim⁹: vt ea ꝓcti aspsi scificētur. Cui⁹ rō subdit. Si. n. salis aspsione p Heliseū ꝓphetā sterilitas aq̄ sanata ē: q̄to magl duis p̄cib⁹ sacrat⁹ sal sterilitatē aufert rex būanarū: ꝛ coignatos scificat: ꝛ purgat: ꝛ cūcta bona opa mltiplicat: ꝛ insidias dyaboli auertit: ꝛ a fā tasmatib⁹ et vsutys defēdit: supple q̄z sič cinis vitule asp sus. i. aq̄ lustratōis ꝛ expiatiōis ignatos scificat ad emūdationē carnis: sic ista ad emūdatōez mētis. Jtē q̄ p dignam sūptionē eucharistie ꝓbať. de ꝓse. di. z. Cū oē crimē. ꝛ ca. si quotiēs. vbi dr̄. ꝛ hr̄ di. iz. q̄rti sniaz. Qui sp pecco sp ōbeo accipere medicinā. s. coꝛp⁹ dñi. Jtē ō ꝓfessiōe ꝓbať ō pnia di. z. c. De q̄tidianis. Jtē q̄ p elargitionē elemosynaz ꝓbatur de peni. di. i. medicinā. c. q̄obrē. vbi Piero. iducit illud Daniel. 4. Pctā tua elemosynis redime. Jtē q̄ p bñdictionē episcopalē abbatū ꝛ monialiū ꝓbať. i. q. i. dictū. c. bñdictio. Nūeri. vi. Uos ponite nomē meū super filios israel. ꝛ ego bñdicā eis. Vos q̄tuor modos ponit hostien. ō pe. ꝛ re. ca. ois. Jtē q̄ tōsio pectoris ꝓbať ō peni. di. i. Tres actōes. di. z. Sič igt. Jtē q̄ extrema vnctio ꝓbať ō sacra vnctōe. ca. nup. §. i. Ubi pr⁹ post. imo ꝛ oīs sacri digna susceptio: vez ē q̄ ad gntū modū ꝓsueuit addi patientiā flagelloz.

Circa tertiū. s. quō veniale fiat mortale: ē sciēdū q̄ veniale pctm̄ dr̄ q̄tuor modis. s. ex cā: ex euētu: ex gñe: ex mō seu ipfectōe. Duob⁹ primis modis idē numero act⁹ interior ꝛ exterior ē venial⁹ ꝛ mortalis sil. p mō successiue. scōo q̄ fuit venialis fit mortal⁹. tertio mō idē nūero act⁹ exterior pōt eē venialis ꝛ mortalis. sič bon⁹ ꝛ mal⁹. nō aūt interior: sz idē spē tripl⁹. p̄mo pp ꝓsciaz erroneam q̄ iudicat mortale: qō ē veniale. scōo pp ꝓtēptū. tertio pp finē ibi cōstitutū. cⁱ signū ē qñ faceret ēt si ꝓhibitū. q̄rto mō ē idem nūero interior ꝛ exterior. puta mot⁹ carnis supueniēte ꝓsensu deliberatiuo icipit eē mortale. sz dispositiue veniale fit mortale. vñ piculosū ē venialia mltiplicare. qz gdā dñt ea sic posse mltiplicari: vt hō ñ possit postea peccare nisi mortal⁹ p̄mo pctō. piculosū ēt ē vnū pctm̄ veniale nimis assuescere. qz facillimū ē agere ex hitū firmiter radicatū. ꝛ difficillimū ē agē ꝓtra. qz ꝓsuetudo fac neċitatē. vñ bō assuet⁹ vbis ociosis si occurrat sibi tētatio qd faceret si a ꝺo eēt ꝓhibitū: ꝓsentiet facere illō. Et iō ne hitual⁹ in boīe ꝓfit meť frequēter ꝓfitēda sūt. ꝛ sic nūq̄z radicabitur habitus.

¶ Ad argumētum dōm: q̄ veniale idē nūero nō fit mortale: nisi denominatione extrinseca: quādo super motuz p̄imum supuenit deliberatus ꝓsensus rōnis. Qō. II.

Secundo q̄riť ō ipediēntis pnie. vt q̄ pnia possit p aliqd ipediri. Et videť q̄ nō. qz si p aliqd ipediret ℔ eēt pctm̄. sz ipa destruit oē pctm̄. g̃ nō pōt ipediri p aliqō pctm̄. ¶ Cōtra. qz ipediť p nō pctm̄: qz ludi q̄ sūt mā vtutis eutropelie. ꝛ militia q̄ ē act⁹ vtutis fortitudis: ꝛ negocia tio q̄ ē act⁹ iustitie ꝓmutatiue ipsā ipediūt: vt hr̄ i lr̄a. g̃ ꝛc. ¶ ℟⁹. circa istā qōnē faciēda sūt q̄tuor: ꝑm q̄ q̄tuor sūt impedimēta: hypocrisis: ludus: spectaculū: ꝛ negociū.

Primo qdē videdū ē ō p̄: vbi sūt tres ꝓnes. ¶ ꝓma q̄ sp hypocrisis ē pctm̄. qz sp ē oppositū vtutis vitatis p quā bō oñdit se talē i fcis ꝛ dictis exteri⁹ q̄lis ē iterius. h̄ āt mentiť fcō. nec refert vt̄ aliqs declaret volūtatē suā vbis an factis. ff. de legib⁹. l. idē q̄b⁹. Sič g̃ oē mēdaciū vbi ē pctm̄ ꝑm augu. sic ꝛ hypocrisis q̄ hō mētiť ostētatōe exteriori simulās scitatē quā nō hz. Et hec ē melior ratio q̄z p̄ma. qz act⁹ mrimony ē ꝓri⁹ vginitati q̄ ē vtus: nec tñ ē pctm̄. ¶ Scōa ꝛcl̄o ē: q̄ nō sp ē pctm̄ mortale. si enim hypocrisis dicať oīs simulatio q̄ ē in aliquo dcō vel fcō vt cum aliqs vult videri bon⁹ ꝓpter hoīes: nō ē īmortale: nisi itēderet hereśiz seminare: vl nisi obtinere itēderet indignus aliqō bñficiū: ō q̄ dr̄: ē q negter se humiliat ꝛc. Si āt hypocrisis dicat illud viciū p qō hō simulat se eē bonum: cū nō sit: sicut pharisei. q oīa faciēdo ꝓpter hoīes itus erāt pleni rapina ꝛ oī inigtate: qz carere bonitate ēt sine sil⁹atōe nō ē sine mortali i bñte vsū rōnis: multomagis ea carere ꝛ ipsā ostētare: qō addit mēdaciū. vñ simulata equitas ē duplex inigtas. ¶ Tertia ꝛcl̄o ē: q̄ ipedit verā pniaz. Nam put ē pctm̄ mortale: certū ē q̄ ipedit. sic q̄ cū ea nō pt eē aliqua va pnia deo grata vl accepta: put āt ē tñ pctm̄ veniale adhuc ipa ē impedimētū pnie. p̄ qz cū ille act⁹ q̄ fit cū hypocrisi sit malus ꝓpter deformitatē finis iā nō ē deo acept⁹. Scōo qz hypocrisis dr̄ habitus mal⁹ q̄ bō ē ꝓmpt⁹ bona opa facere pp hoīes. Et sic inclinat vt opa q̄ alis eēnt digni fruct⁹ pnie: nō bēant hūc effectū. sic āt nō ē ō alys peccatis. Si qs. n. hr̄et habitū homicidy vel furti: nō pp hoc iclinareť ad oīa ordināda ad illō ꝓpter qō supbia ꝛ ianis gl̄ia ē radix oīuz pctōr: oīa trahens ad suū finē. Propter hoc igr̄ hypocrisis ē spāle ipedimētū. Jtē qz pctōr q̄to a deo se elōgauit ꝛ ei displicuit: tāto plus reducit eū ō pnia ad placēdū deo: ꝺ qō spāliter iclinat hypocrisis.

Quantum ad zm ō ludis sūt tres ꝛcl̄ones. ¶ ꝓma q̄ ludi fuiles ꝛ illiberales q oīb⁹ iterdicūť ipediūt: vt ludētes viros cū mulierib⁹ maledixit Barnabas. ēt coꝛce q̄ damnabiles sūt: qz nō sunt q̄les olī sozor Moysi ducebat: q̄ seoꝛsū a viris cātabat laudē deo. Item ludus aleaz ꝛ taxillorz. Uñ gdā dñt q̄ ludere ad taxillos ē pctm̄ mortale laycis ꝛ clericis. Uñ Ber. Ego te aquisiui manib⁹ crucifixis: ꝛ tu te cōsumis manib⁹ dedicatis. Jdeo si q̄ sūt ludi illiberales: q vl ō se sūt pctm̄ mortale: vl qz p-

bibiti vt torneamentū ⁊ hꝺ. isti semp ꝑpediūt: de gꝫ dicit
2ª 2ª lex: ꝙ ludus noxi⁹ semp ē i culpa. ¶ 2ª ꝓcło ē: ꝙ ludi libe
rales g ſūt mā eutropelie ꝑ tāto ꝑpediūt: qz aliquid ē vni
virtuoſū: qꝺ alij vicioſū. Uñ g ducit vxorē ꝺcet eū hr̄e leti
tiā. Et g hz p̄em mortuū decet eū hr̄e triſtitiā. Sicut ec
cleſia deponit cātica letitie tpe doloris: que reſumit tem
pore gaudy. Qz ergo penitentia eſt opus doloris. ideo cō
trariat̄ ei letitia: q̄ alꝰ eēt ⁊tuoſa. Nō āt ē totaliꝫ penitēti
iterdicēda: ne āpliꝰi triſtitia abſorbeat̄. Sz tpe pnie plus
a ludis ē abſtinēdū. Cū ēt nobiles abſtineant: g i q̄drageſi
ma: qñ ē tp̄s pnie: iocl'atores licētiāt: g tē veniūt piſi⁹ addi
3ª 2ª ſcere ꝺ q̄ poſtea poſſūt ludere. ¶ 3ª ꝺ ē ꝙ ludi ſp̄uales de
cēt penitentes. quoꝝ ē ꝺ dolore gaudere ⁊c.

Quantū ad tertiū ꝺ ſpectacłis ſūt tres concluſiones.
2ª 2ª ¶ Pria ꝙ ſpectacła turpia ad malū ĩcitan
tia ꝑpediūt: qz ad mortale alliciūt. Uñ ⁊ ad pniaz agēdā fz
iura alig i mōaſterys: vł i locis religioſis tēdebāt: ne hēret
2ª 2ª videre vānitates mūdi. ¶ Scꝺa ꝺ ē ꝙ ſpectacła curioſa vo
luptuoſa: ſic̄ vēatōes cū canib⁹ ⁊ auib⁹ q̄ maxie i q̄drageſi
ma fiūt qñ ſoli voluptati ſuiūt: cū ꝺ cor ꝺtrahāt ⁊ a ꝺo re
trahāt: ad quē penitēs ꝺz hr̄e cor collectū ⁊ attentū pniaz
ꝑpediūt. Ob quā ēt cāz p̄ſonis eccłiaſticis ꝓhibet̄ ex̄. ꝺ cle.
vē. ꝙ totū. ¶ Tertia ꝺ ē ꝙ ſūt ſpectacła nećitatis: ſic̄ petr⁹
ad piſcādū hamo redyt: vt hr̄et vñ ſolueret ꝺdragma. Et
ite. ꝝ: Duc i altū ⁊ laxare retia i luc. Jtē i ioh̄e Mittite i de
xterā nauigy rbete. Et talia pniaz nō ꝑpediunt.

Quantum ad q̄rtū ſunt tres ꝺnes. ¶ Pria ꝙ nego
2ª 2ª tiū publicanat⁹ ꝑpedit: qz ic̄tū ad pctm̄
ꝑplicat: ĩtantū neće ē ꝙ ad illꝺ penitēs ñ recurrat fz Hre.
Eſt āt iſtꝺ pctm̄ trib⁹ mōis. ꝑ. ſi noua vectigalia leuet ſine
auc̄itate p̄ncipis ꝺ iura. C. noua vectigalia: ⁊c. p totū. Se
cūdo ſi ĩmoderate adaugeat ātiq̄ pedagia. 3º ſi a ſonis vł
ꝑ reb⁹ exigat a gb⁹ vł ꝑ gb⁹ ñ lz: q̄ Zache⁹ reſtituebat ĩ q̄
2ª 2ª druplū. ¶ Scꝺa ꝺ ē ꝙ militia ēt ē ꝑpedimētū ñ ic̄tū ꝺfen
dit eccłiaz: cū ēt deb̄ i pniaz: vel ire vltra mare: vł hꝺ: fz q̄
tū ad ea i gb⁹ milites ꝺ iuſtitiā agūt: trāſgrediētes ꝓceptū
Joan. bap. Neminē ꝺcutatis: ⁊ eſtote ꝺtēti ſtipēdys vr̄is:
vt qñ faciūt extorſiones illicitas ⁊ ĩſolitas: ſic̄ Roboā vo
luit aggrauare iugū p̄ris ſui. Nec ⁊ hꝺ pniam impediunt.
¶ Tertia ꝺ ē ꝙ ois negociatio ic̄tū ē pctm̄ ꝑpedit pniaz: qz
vnū ꝺtrariū deſtruit aliꝺ. Eſt āt pctm̄ vł rōe p̄ſone cui eſt
iterdicta mercatio: vt qz ē monach⁹ cleric⁹ vł ꝺuerſus. Nō
eni excuſāt ꝺuerſi: qz ſunt layci: qz ſūt vi religioſi: Et ſi ꝓp
lucrū faciūt nō videt̄ excuſari a mortali. Si vo ꝓpter ne
ceſſitatē victꝰ iā nō ē mercatio ꝓpr̄ie dcā: nec p ꝺſequens
ꝓhibita. ¶ Scꝺo rōne loci. ꝺ ĩmunitate eccłiaꝝ. c. Decet
domū dei. qz mercata i eccłys ⁊ i cimiterys fieri nō debēt
niſi ꝺſuetudo excuſet: quā ꝑlati ſciūt ⁊ diſſimulāt. Alr̄ ſi ꝑ
latis ꝺdicētib⁹ ē ꝑ violētiā ĩtroducta ē corꝛuptela. Uñ tp̄s
eiecit emētes ⁊ vēdētes ꝺ tēplo. ¶ Tertio rōne tp̄is: qz di
ebus dñicis ⁊ feſtiuis ñ ē mercādū alicubi. Tñ ē ꝑuilegiuz
pape vt teneāt nūdie i dñicis: qz dñs ē fili⁹ hois ēt ſabbati.
Uñ ⁊ ei⁹ vicari⁹ pōt diſpēſare: qz ſabbatum ſctificare lz ſit
mortale q̄tū ad ꝫ ꝙ aliqñ ꝺ vacet̄: ⁊ ē idiſpēſabile ab ho
mie: tñ ꝙ tali tpe tm̄ ⁊ taliꝫ vacet̄ ē poſitiuū ⁊ diſpēſabile.
Et p ꝺñs vbi ē ꝺſuetudo a papa ſcita ⁊ diſſimlata pctm̄ nō
ē. Et ide ē ꝙ g tūc ñ pdit miſſā ⁊ ꝓmonē: cū alias p hebdo
madā ire nō poſſit: ſi ꝑ neceſſarys emēdis vel vēdēdis tē
vadit: nō peccat: qz finē ꝑcepti ꝓuat: lz nō ſic liceret vacare
agriculture poſt auditā miſſā: ſz nō ſūt excuſati q toto die
feſto i foro ſedēt: ſic̄ i feriali nō audiētes miſſā. ¶ Quarto
rōe modi: qz plus debito vēdēs aut vili⁹ emēs ēt citra di
midū iuſti ꝑcy teneť ad reſtitutōez: qz hoc regrit eqtas iu
ſti ꝑcy: ꝺſiderato ꝓm iuſtā extimatōez q̄tum res valebat
tpe ꝺct⁹. Si āt tpe ꝺct⁹ dolus ĩteruenīat: forte qz celat vi
tiū equi: ſi gdē ſit dolus dās cāz ꝺctui: qz. ſ. non erat alias
emptur⁹: niſi qz iſte decepit: ſic̄ equū cadētē piculoſū ſi gs
ſciret fatu⁹ eēt ſi emeret: tūc lz valeat ꝑciū tñ vēditor g ce
lādo ꝺcipit emptorē teneť ad reſtitutōez ꝑcy emptori re
offereti rē: qz pp talē dolū pōt reſcīdi ꝺctus fz iura. Si aūt
fuit dolus ĩcidēs i ꝺctu: qz emiſſet qdē ſz nō tāti: tūc ē qdē
pctm̄ i celādo ſz nō teneť ad reſtitutōez: ſuppoſito ꝙ equꝰ
tātū valeat q̄tū vēdit⁹ ē: qz exquo volebat emere ꝺbebat
emere iuſto ꝑcio. ⁊ ĩuſt⁹ emptor ē ſi velit ꝑ min⁹ hr̄e iuſto
ꝑcio. ¶ Quito rōe rei q̄ ſi ſit talis ꝙ nō cadat i cōmerciuz
aut ꝓpter bonitatē: vt res ſacra: vł pp religionē: vel qz ſolo
malo vſui ē apta: vt venenū: ſp ē pctm̄. Si āt ſit tale vene
nū ꝺ quo pōt ēt fieri medicamētū. tūc licz: ⁊ vēdi pt. Sz tñ
i bis ꝺs nō decipiť nec irrideť. Nā ſi res ē talis ꝙ coiter ea
male emētes vtūť vt taxillo ⁊ hꝺ: peccat vēdēs mortaliter
vel venialiꝫ: ſic̄ ē vſus illi⁹ rei: vt ꝺ ſertis ⁊ hꝺ: q̄ pp vanitatē
fieri ſolēt: lz ꝺferāt aliqñ ad ſāitatē. Que āt idifferēter bñ
⁊ male vſitāť vt glady vēdi poſſūt: ſic tñ ꝙ nūq̄ illi vēdā
tur quē viſimile ſit abuſurū. Aliogn ꝺſētit illi i crimine: ⁊
coopať: ⁊pticipat i crimīe crimioſo. ¶ Ad argumētū ꝺꝺz
ꝙ pnia deſtruit peccatum de quo eſt: ſed deſtruitur ab il
lo de quo non eſt. Questio. III.

Queritur tertio ꝺ circūſtātys: an ſint ꝺfitēde. Et vr̄ ꝙ ſic: qz cum
ꝺfeſſio ſit ad ſciēdū grauitatē pctī: vt fz q̄
titatē ꝺlicti ſit plaga ⁊ mod⁹: cū circūſtātia
aggrauet: illā ꝺici ꝺz. ¶ Cōtra: qz i cōfeſſio
ne hꝺ nō ꝺz aliū ꝑdere: ſz tātū ſe: qz iuſt⁹ in
p̄ncipio ſui ꝓmōis accuſator ē ſui. freq̄nter
āt ēt ꝙ ſi vellet circūſtātiā dicere aliū diffamaret. g̃ ſaltē
tē ꝺz ſubticere. ¶ R⁰ circa iſtā q̄ōnē. ꝑ videndū ē ꝺ circūſtā
tys q̄tū ad nūerū. 2º q̄tū ad effectū. 3º q̄tū ad ꝺfeſſionē.

Quantū ad ꝑm. ſciēdū ꝙ nūet⁹ circūſtātiaꝝ cōſuenit
bis vſib⁹ ꝺnotari. Quis: qd: vbi: p quos: quo
tiēs: cur: quō: qñ: Quilz h̄ fuet morbi medicamia dādo. vł
fz Bonauēturā. Aggrauat ꝺdo: loc⁹: p̄ſona: ſcia: tp̄s. Eras
ꝺditio: nūer⁹: mꝺa: copia: cā. Eſt mod⁹ i cłpa: ſtat⁹ altus: lu
cra puſilla. Sz gs ꝺf ꝑ variatōe p̄ſone: ſtat⁹: etatis: ſapie:
ꝺdis. Quāto. n. altiꝺ ē grad⁹: tāto picł'oſiꝺ ē caſus: ⁊ ĩgra
titudo maiꝺ. Quid: vtrum malum quia ꝓhibitum: vel
ex genere ſuo malum: mortale vł veniale. Ubi. vtrum in
loco ſacro: qꝺ grauius eſt q̄ non in ſacro. Per quos. ſ. alios
trahēdo ad peccatū: qꝺ eſt ꝓpꝛium diaboli. Quotiens.
ſi i ꝺſuetudie: ⁊ de numero act⁹. Cur. an ex ifirmitate: igno
rātia: vł electōe. Quō. vtꝝ nāli mō vł nō nāli. Qñ. ſi i feſto
vł ieiunio ſolēni. ¶ Sciēdū ꝙ i actu ipo eēntialr̄ ē pctm̄.
vñ nō pōt vnū pctm̄ eſſe in pluribus actib⁹.

Quantum ad z^m de effectu circūſtātiaꝝ ſciendū ꝙ
circūſtātie ſunt in gntuplici gñe. Prime
nec alleuiāt nec aggrauāt: ſicut ille q̄ nō ꝑportant aliquaz
ꝺuenientiā nec diſcōueniētiā ad rōnē: nec ex ſe: nec ex ſup
pōne: ſicut furari cū dextera vel cū ſiniſtra. Scꝺe alleuiāt
ſic̄ ille q̄ ꝑportāt ꝺuenientiā: vt facere malū bona ĩtentiōe:
vel ex ignorātia. Tertie aggrauāt: ſz nō mutant: ſic̄ ille q̄ ꝑ
portant diſconueniētiaz ex ſuppōne: vt furari mltū. Quar
te grauāt ⁊ mutāt: nō in ifinitū. vt qñ vtrūq3 ē veniale: vł
vtrūq3 mortale: vel p^m mortale z^m veniale: vt in ſpēbus
gule: quaꝝ vna aduenit alij. ⁊ qñq3 ſunt mortales: quādo
q3 veniales. Quinte mutāt ⁊ grauāt in ifinitū: vt q̄ſi actui
veniali: puta laute ⁊ ſtudioſe p̄parātiōi addať ebrietas: vł
notabilis anticipatio hore in ieiunio ſine cā. ¶ Sed vtrū
religioſo ſit mortale qꝺ alteri ē veniale? ¶ Dom ꝙ nō: vt
puta verbū ocioſū vel hꝺ: niſi ſpēm mutaret: qz nubere: vł
velle nubere: qꝺ ſeculari nō eſt pctm̄: ſi ꝓp̄ plez vel venia
le: ſi ꝓpter voluptatez: ē mortale ꝑfeſſo vel ordinato in ſa
cris: qz ſacrilegiū ē: nō aūt motus primi luxurie: furti vel
ĩobedientie: qz nullus vouet ſe non habituꝝ primos mot⁹

g nō sūt i potestate nr̄a. Utrū ät sint plura peccata circū/stätia ꝛ sba: dñt quidä ꝙ sic. qñ sic sūt dispata ꝙ nō faciūt vnū: vt genus ꝛ differētia: ꝑ gb⁹ est: qz aliter nō essent cir cunstāie de necessitate ꝟfessionis. ¶ Sz ga actus exteri ores nō hñt rōnē peccati: nisi ex iterioꝛi: videt ꝙ sint vnū peccatū semꝑ: qñ ē vnus ꝟsensus: vt si qs vno solo actu cō sentiat furari ꝙ mechari: ñ sūt duo peccata: ēt si actus ex teriores sint diuersi. Si ät ecōuerso actus exterioꝛ sit vn⁹ vt furari vel fornicari et sacrilegiū: duz tñ alio actu velit vnū q̄ aliū: erit duo peccata: alr̄ vnū. Est ät circa h̄ cōis opinio ꝙ ēt si est vnus actus iterioꝛ ex quo sūt plures de/formitates spē: ꝙ sūt diuersa peccata: qz peccatū nihil est. g̃ scōz ꝓuationē ipsā multiplicat. ¶ Sz ꝟ hoc est: ga act⁹ est de eēntia peccati cōmissionis: ꝓmo ga aliter nō differ ret a peccato omissiōis: scōo ga diffinitur ꝙ actū: tertio ga de ipso ꝑdicatur in abstracto ꝛ i recto: ꝛ sic eēntia peccati cōmissiōis non est sola ꝓuatio: immo actus subtractus. Nā dicit dictū vl factū vel ꝟcupitū ꝟ legē dei: ꝛ cōuersio ad bonū ꝟmutabile: ꝛ auersio a bono icōmutabili. Unde lz auersio ꝛ ꝓuatio sit formale i peccato: nō est tamen to tale peccatū: sz ē ibi materiale aliqd positiuū. Sicut g̃ nō essent duo homines si haberēt duas aias ꝛ nō hērent nisi vnū corpus: ga est ps essētie lz materialis: ita nisi sint plu res actus quāuis sint plures deformitates nō erūt plura peccata vt videt. ¶ Itē si ipa ꝟuersio ꝛ factū ipm nō eēt peccatū nec ps peccati. g̃ nō oporteret cōfiteri: nec posset de peccato i abstracto ꝓdicari: cuz tamen dicatur ꝙ fur tuz est cōtrectatio: ꝛ fornicatio est cōcubitus ꝛ hꝺ. ¶ Sz posset dici ꝙ ꝓuatio ē tota essentia peccati: nō solū i pec/cato omissionis: qꝺ ē ꝓuatio actus debiti: imo ēt i pecca cato ꝟmissionis: qꝺ ē ꝓuatio debite circūstātie: qz idē nō est de essentia duoꝝ ꝟtrioꝝ: lz possit esse materia i qua respectu vtriusqz. Unde cū actus scōz spēm nature idiffe rēter subyciat bonitati ꝛ malitie mꝛali. q̄ sūt ꝟtria: vi det ꝙ nō ītret essentiā alicuius: sicut nec superficies est de essentia albedinis aut nigredinis. Et qñ diffinitur pecca tū ꝙ actū: ē diffinitio ꝙ additamētū: sicut qñ diffinit acci dens ꝙ subiectū. ¶ Ad id quod ꝺr ꝟ dicēdū ꝙ differūt i hēre actū ꝛ non habere sicut sōm. nō sicut ptem essentie. ¶ Ad scōz dicendū ꝙ est diffinitio ꝙ additamētū. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ sicut cuz ꝺr: arcba ē lignū: īpa accipit i cō creto: sic qñ ꝺr peccatū est dictuz vl factū ꝛc. hoc autē est qñ vna circūstantia nō est alterius determinatiua. vt dif ferētia: alias secus ē. g̃ fornicatio ꝛ adulteriū videnť vna spēs nō due. Et sil̄r incestus: ga fornicatio ē genus ad ista. Nō tñ sequit gn ista circūstātia sit dicenda: ga licet nō sit alia spēs: tñ est spēs. Si qs aūt ꝟfiteť genus ꝛ nō spēm: pu ta si qs diceret ego nimis comedi ꝛ nō diceret in ieiunys i frāgēdo ieiuniū: nō sufficeret: ita ꝛ hic non sufficit dicere ego cognoui mulierē: nisi specificet. ¶ Alys ät videt ꝙ ē duplex peccatū sicut i sacrilegio. qz sicut pōt fieri irreue/rētia loco sacro sine homicidio: quod sufficit ad rōnem sa crilegy: ꝛ ecōuerso pōt fieri homicidiū in loco nō sacro: in de est ꝙ homicidiū fcūz in loco sacro est duplex delictuz ꝛ nō vnū: ita ꝛ hic: qz iiuria vel irreuerētia ad matrimoni uz suuz vel alienuz vl ytrūqz: quā ipoꝛtat adulteriū sup fornicationē pōt iueniri sine alia ꝛ ecōuerso sicut si de fa cto ꝟtraberet cuz tali ꝛ matrimoniū nō ꝟsūmaret: ꝛ forni catio simplex iueniť ꝑter alias spēs. g̃ nō ē genus eoꝝ: qz nihil est in genere qꝺ nō sit in aliqua ꝑspecie eius: nisi dicať ꝙ fornicatio est genus ad omnē illicitū ꝟcubituz sz forni catio simplex dicit vnā spēz: alie aliā.

Quantū ad tertiuz vtruz circunstātie sint ꝟfitēde sciēduz ꝙ q̄dā circūstātie sunt q̄ nihil faci unt ad peccatū: ꝛ istas ꝟfiteri ē supfluuz quedā q̄ alleuiāt ꝛ istas ꝟfiteri ē impfectuz: nisi qs timeret scādalū cōfesso ris: quedā q̄ mutāt i mꝛtale: ꝛ istas ꝟfiteri ē necessariuz. quedā que aggrauāt ꝛ nō mutāt: ꝛ istas ꝟfiteri est pfectū: nisi ꝙ pp sui pic̄z: vl ꝟfessoris: vl tertij. Ro ät q̄re istas nō est necessarium confiteri est ista: quia circunstantia est cō fitenda necessario: non qz mutat: vt pz in veniali. sed quia grauat in ifinituz vt patet in mꝛtali. Sed circunstantia non mutans nunq̄z aggrauat in infinitum: qz intendit pe nā ꝛ non extendit. Extensio enim est infinita: nec potest crescere: sed intensio est finita: et semper potest crescere: sed per nullam circunstātiam fit infinita: ergo nulla talis est de necessitate confitenda. ¶ Ad argumenta dicendū ad primum ꝙ si esset necesse scōz quātitatem delicti sem per taxare penam bene argueret: nō est autem necesse: sz frequenter minus imponitur ꝛ laudabiliter. ¶ Ad scōm i oppositum dicēduz ꝙ circunstantiā mutantes in mꝛta le tenet dicere. Qz si nō potest dicere sine diffamatione isti sacerdoti vadat ad superiorē: vel ab altero petat licen tiam eundi ad extraneum. Non autez eo ipso habet licē tiam eundi ad aliuz: nisi quando sacerdos est i culpa: vel ꝑpter nescientiaz: vel quia confessiones reuelat.

Questio IIII.

Queritur quarto. vtrū pnīa bēat partes. ꝛ vr̄ ꝙ non. qz simplex nō habet ptes. sed pnīa cū sit virt⁹ ē hꝺ. ergo ꝛc. ¶ Lōtra ē magister in lr̄a. ¶ R⁰. circa istā qōnem tria sūt faciēda. ⁹Primo ē vi dēdū de istis partibus in generali. z⁰ i spe ciali ꝺ cōtritōe. Et tertio de satisfactione.

Quantum ad ꝑmū ē sciēdū: ꝙ pnīa bz tria gña par tiū. ꝑmo bz partes q̄si potētiales siue po testatiuas: quaꝝ vna cōtinet aliā ꝛ plus: sicut i figuris. Et sic dicimus aiam diuidi i vegetatiuā ꝛ sensitiuā ꝛc. sic̄ totū potētiale ptātiuū i suas ptes. sensitiuū enī ꝟtinet vegetati uum ꝛ plus: ꝛ intellectiuū cōtinet illa duo ꝛ plus. sic̄ tetra gonū trigonū: ꝛ pentagonū illa duo: vt ꝺr in. z. de aia. Et ꝓz hoc accipiūť ptes ab Aug. posite i littera. ⁹prima pnīa añ ba ptismū: scōa post baptismū de venialib⁹. tertia post bapti/smū de mꝛtalib⁹. ⁹Prima regrit solū cōtritionē. Secūda cōtritionē ꝛ satisfactionē. Tertia cōtritionē satisfactōez ꝛ cōfessionē. ¶ Scōo habet partes subiectiuas q̄ rident to ti vl̄i. sicut idiuidua sūt ptes spēi: ꝛ species sūt partes gene ris. ꝛ sic diuiditur pnīa in ꝓuatam publicā ꝛ solēnez. Qꝺ aūt dicit: ꝙ simplex sacerdos potest ꝟponere solēnez: sz nō soleniter: nō est bñ dictū. qz eiusdē est pnīaz ꝟponere ꝛ cul pam scire. Unde si soleniter imponit debet sibi peccatum dici. Nec oportet ꝙ soleniter cozā oibus: sicut cozam oib⁹ ꝟponitur. qz nullus tenet sacramentaliter in publicū confi teri. Et iō meli⁹ ē remittere ad eꝑz: ēt ꝑ absolone: ñ solū ꝑ pene impōne: qz eiusdē ē a clpa absoluere ꝛ penā ꝟponere. Neo. n. q ꝺdenare nō ꝑt absoluere ꝑt: ꝛ e⁹. ¶ 3⁰ bz ptes ite grales eēntiales: ñ iḡtū ē vt⁹ sicut arg^m ꝟcludit: sed inḡtū est sacr̄m: q̄ sunt ꝟtritio. ꝟfessio: absolo: ꝛ satisfactio. Qꝺ ꝑz tripl̄r: ꝑmo in gnāli sic. Illō sacr̄m qꝺ per eēntiaz fuit in oī lege ḡtuz ad aliqd sui: r̄m illō bz ptem eēntie in noua r̄m qꝺ in antiq̄: sicut mr̄imoniū qꝺ ꝑ eēntiā fuit in oī lege: ꝟse ꝟsuz: ꝛ exp̄ssionē quā hūit in oī lege bz ꝑ eēntiā i noua sicut in antiq̄: alias nō fuisset ꝑ eēntiā si nihil idē eēntiale habu isset in oī lege: sz pnīa fuit ꝑ eēntiā i oī lege post pctm̄: ꝛ bz nunc ꝟtritionē ꝛ satisfactionē nō min⁹ q̄z tunc: sz tunc erat vtrūqz ei⁹ ps eēntialr̄: ꝟtritio gdē qz maxime opabať ex ope operāte i quo illa excellit: itē satisfactio: alias nihil sen sibile fuisset ps illius sacr̄i: in quo nō erat ꝟfessio nec absō lutio. g̃ ꝛc. ¶ z⁰ qz ꝟfessio ꝛ absolo nō sunt eēntialr̄ pnīa: qz pōt ꝟfiteri ipenitens ꝛ absolui: cōteri vero est essentialr̄ pe nitere: qz actus a penitētia elicitus: similiter satisfacere est penam tenere. ꝛ actus a penitentia imperatus: ꝛ ab istis

ptiobus tractum ē nomē pnīe: nō ab illis duobus. vnde ꝛ erat pnia qū nō erat ꝓfessio ꝛ absolutio: ꝑpter qō si ī noua lege ꝓtritio ꝛ satisfactio nō sūt de itegritate ꝛ eēntia sacrī. ſz solū se hñt ad ipm sacrm: sicut dispositio: añs: ꝛ ꝓns non dz dici sacrm pnīe: ſz solū sacrm cōfessiōis ꝛ absolutionis. sicut dr remediū ꝺ originale: nō sacrm cathecismi ꝛ exorcismi: vl'ēt pnia añ baptismū: q̄ tñ necīo regrit ī adl'to: nec vnctio q̄ postea fit ī vtice. ſz dr sacrz baptismi. qz baptismꝰ ē ablutio sub forma vboꝝ ī q̄ ē tota eēntia. ſz hoc ē ꝓtra cōmune dictū theologoꝝ ꝛ iuristaꝝ q vocāt sacrz pnīe. g̊ ꝛc.

¶ Tertio sic. sicut se habet baptismꝰ ad originale: sic penitētia ad actuale. ſz solus baptismus circūscripto oī alio qō ñ est de eēntia: sufficit ad deletionē originalis. g̊ sola penitētia ad deletionē actualis. ſz ꝓfessio ꝛ absolutio nō sufficiūt: sine ꝓtritione ꝛ satisfactione. ergo ista duo sūt de eēntia: sicut illa. ¶ Sed ꝺ hoc arguit' dupl'r. ꝑmo ꝓtra hoc qō dcm est ō materia ꝛ forma. dñt qdam q̄ cōtritio ꝛ satisfactio nō sūt ptes pnīe ꝓprie. qz extra mām q̄ ē cōfessio: ꝛ formaz q̄ est absolutio. ¶ Ad qō dici pōt q̄ ī substātia nāli non sunt partes eēntiales nisi vna mā ꝛ vna forma subāl'tī in ꝓposito artificiali ptes dr māles que se tenēt ex pte materie: ꝛ formales q̄ se tenēt ex parte forme. Uñ ꝓtritio q̄ ē dispō ꝓfessionis ꝛ parit ꝓfessionē: pōt dici mā remota: sic ꝓfessio materia ꝓpinqua. Et sicut absolutio ē forma: sic satisfactio in absolutōe iniuncta ē pars formalis ꝛ ps forme. qz satisfactio nō est pfecta ꝓfessio nisi ꝓtritio p̄cedat vel concurrat. sic nō est absolutio pfecta a culpa ꝛ a totali pena: nisi satisfactōe cōpleta. Uñ sicut cōtritio ē ps materie: sic satisfactio ē ps forme. ¶ Scō arguit' q̄si ꝓtra ꝑmam rōnez. qz nō segt'. si cōtritio ꝛ satisfactio erāt oli sacrā: q̄ ꝓpter hoc mō sint. qz ī lege antiqua satisfactōes q̄ fiebāt ꝑ pctis erāt sacrā: nō aūt mō. Et sil'r decie ꝛ oblatōes erāt sacramenta que mō nō sūt. ¶ Sz dōm q̄ illa q̄ ī lege noua remāserūt nō ꝟm rōnem illā ꝟz quā erāt oli sacrā mō sūt sacramēta: qz cessante cā cessat effectꝰ. sicut illa de gbꝰ arguit' nō erāt sacrā: nisi ī q̄ntū figuralia. sic aūt nō remāserunt nūc. qz sic eēt iudaīcare: ſz inq̄ntū mozalia ī sustentationē pauperum ꝛ ministroꝝ. Sz illa ī quibꝰ eadē rō sacramēti remāsit vl' melioꝛ successit illa sūt sacrā: sicut p̄ꝰ. sicut oblatio altaris ē pfectiꝰ sacrm q̄ agnus paschalis: ꝛ q̄cūq; oblatio antiq̄. qz significat g̊ram: ꝛ cōtinet ꝛ causat eā p eēntiā. Et sil'r qz cōtritio ꝛ satisfactio erāt ptes sacrī: īquātū erant medela pctī: qō nō minus hñt nūc q̄ ante. ideo nunc sunt pars sacramenti sicut tunc.

Quantum ad ſcōz sciēdū: q̄ cōtritio ē ps sacrī pnīe eēntialis: qō pz dupl'r. ꝑmo qz sicut matrimoniū cōsistit ī actu suscipiētis nō habēs mām exteriꝰ. sic pnia. sed semꝑ hoc ibi est ō eēntia nō solū actꝰ exteriozꝝ: sed etiā cōsensus īteriozꝝ: sine quo nihil agit'. ergo sil'r ꝛ contritio ī pnīa: nisi q̄ ī hoc differūt pnīa a matrimonio. q̄nia ī mrimonio idē est actus interioꝝ quo ītendit suscipere sacrm: ꝛ q est ps sacrī. ſ. ꝓsensus nisi forte respectu būdictiōis ecclesie: quā si recipe ītenderet nisi in ꝺiūgiū ꝓsentiret nō eēt matrimoniū hic aūt ē alter actus quo intendit suscipe sacrm pnīe: q nō est ps sacrī. ꝛ alter ē actꝰ quo dolet de pcto: q ē pars sacramenti: ꝛ ꝑ se regrit'. Ja ceteris āt sacramētis ītentio in adulto dāte ꝛ suscipiēte regrit' sicut dispō ꝑambula necessaria: nō sicut ps. sicut nec hic: sed doloꝛ de peccato ibi nō regrit' nisi ꝑ accñs: hic āt ꝑ se. Unde nō ē solum dispō sicut ī illis: ſz est pars sacrī. ¶ 2° qz si esset solum ꝑambulū: cū restitutio q̄ solū regrit': isto mō ñ icludat partes pnīe: nec ī facto nec ī ꝓposito: ſz ē pfecta restitutio sine ꝓposito ꝓfitēdi. nō est aūt ꝓtritio vā nisi cū ꝓposito ꝓfitēdi: ꝛ satisfaciēdi: si facultas adsit. hoc aūt est ꝓprius partis hr̄e hītudinē ad aliā partē in cōparatione ad totū: ꝛ nō ꝟm se. sicut lapides ꝛ ligna nō hñt habitudinē inq̄ntū huiusmodi ad fundamentū ꝛ tectū: ſz vt sunt illa ps domus q̄ dicit' paries: sic hñt. ergo ꝛc. ¶ Sz ꝓtra hoc arguī dupl'r: ꝑmo qz oē sacrm no. le. ministrat' ꝟm oēm suā ptem a ministris ecclesie. ¶ Dōm q̄ hoc est vez q̄ntum ad ꝓsūmationez ꝛ applicationē māe in his q̄ hñt māz exteriozē: nō aūt ī alys imo aliq̄n tota eēntia ē absq; ministerio ecclesie: ꝛ sola ꝓsūmatio accñtalis ē ꝑ ministeriū ecclesie: vt in matrimonio cui' eēntia ē sine ministerio eccl'ie ēt tota: ḥ aūt cōstat q̄ ꝓfessio ꝟz oēs ē ps sacrī pnīe: de qua certū ē q̄ nō ministratur ꝑ ministeriū eccl'ie: sed ipsi ministro ab alio. Sacerdos .n. nō est ꝓfessionis factoꝛ sed tñ auditoꝛ. Uñ maioꝛ soluz hz locū in sacrīs: quoꝝ mā est aliō ab actu suscipiētis. iō ꝛc.

¶ Scō dr qz ps sacrī qō est sacrm tñ ē aliq̄d sensibile: qō nō pōt dici de cōtritōe. ¶ Dōm est ꝑ iteremptionē maioꝛis. qz cū de integritate sacrī sit intentio ꝟm istos: ꝛ spāl'r ī matrimonio: q̄ tñ nō ē sensibilis: pōt dici q̄ cōsensus ī mrimonio ē ps sacrī. siue mālis iq̄ntū ē dispositio māe. i. psone cōtrahētis: vel formalis: inq̄ntum exprimit' ꝑ verba forme. ꝛ in alys intētio cōferētis ē q̄si formalis. ꝛ itentio suscipientis ē q̄si mālis. Exquo eni ē de eēntia videt' reduci vel ad mām vel ad formā: ꝛ ad qō est sacrm tñ: cum ꝑter illud sit ibi res ꝛ sacrm. i. character vel viculū: aut oīnatꝰ. ꝛ res tñ. .ſ. g̊ra vel bꝺ. ¶ Uel pōt dici q̄ ꝓtritio nō est ps pnīe sacrī nisi ꝑut per v̄ba sensibil'r manifestat': ꝛ per satisfactiones. sic eni tres partes pnīe iueniunt' in exteriozi pnīa. ꝛ in īteriozi ꝛ īteriozi pnīa ꝟm q̄ ī se manet dispōnēs ad g̊ram ē res sacrī: ꝛ nō ps sacrī: ꝟm aūt q̄ iueniť ꝑ signa sensibilia ī exteriozi pnīa sic ē ps sacrī. Et sic dicit Tho. ifra. zi. di. qnto articulo. i solone terty argumēti ad ſcōam qōnem. ¶ Propter qō sciēdū est q̄ ꝓtritio dupl'r accipit'. vno mō ꝓprie ꝑ actu g̊ra informato: ꝛ sic nō ē ps sacrī: ſz ē res sacrī: vel ꝑmus effectꝰ eiꝰ vel hītī ī facto vel suscepti. Scō mō pro actu liberi arbitrij volētis ō pctō: q nō pōt dici res sacrī: cū nō sit effectꝰ eiꝰ. ſz est ꝑimū p̄n̄ eiꝰ: ꝛ sic ē ps sacrī: put exterius significat' actu vl' hītu: sic' ꝓsecratio chrismatis ꝛ olei ad infirmos ē ps sacrī mālis: inq̄ntū nō est mā imediata sacrozꝝ illoꝝ nisi ꝓsecrata: ꝛ tñ ꝛz consecratio sit aliquid sensibile: tñ eē ꝓsecratū nō est aliq̄d sensibile: ſz solū intelligibile: qz tñ est ī mā sensibili ꝛ inotescibile per cōsecrationē que est actio sensibilis. iō est pars sacrī.

Circa tertiū sciēdū q̄ satisfactio est ps pnīe. ꝑmo qz illud qō recedēte fictione viuificatur ꝛ habet efficaciaz factū in moztali est sacramētū vel pars eiꝰ. nullum enim opus qō non est sacramentum factum ī moztali pōt viuificari: sed penitentia facta in moztali si habuit effectū derelictum per penitentiaz incipit esse satisfactoria: sicut baptismus recedente fictione. ergo ꝛc. ¶ Secundo. qz sicut ad deletionem originalis sufficit baptismus vel ꝓpositū solius baptismi veri: ꝛ nō alterius nisi forte per accñs. vñ nō diffinit' baptismꝰ flaminis q̄ sit ꝓpoᵐ baptismi vī ꝛ vnctōis in vtice: ſz soliꝰ baptismi veri: sic ad deletōez actualis sufficit ꝓpoᵐ v̄e pnīe: vl' eiꝰ susceptio ꝑ se: ſz nisi homo hr̄et ꝓpositū satisfaciēdi sic' ꝓfitēdi nō remitteret' cl'pa: nisi ēt sequeret' satisfactio vel p̄cederet: nō remitteret' tota pena. g̊ satisfactio ita ē de eēntia pnīe sicut ꝓfessio. ¶ Sz ꝺ B arguit'. ꝑmo qz deficiēte illo qō est de eēntia defic' res: sed de satisfactione nō est sic. ergo ꝛc. ¶ Dōm q̄ hꝺ ptes non sunt partes ītegrales eēntiales totiꝰ pmanētis: qz ille sunt sil': sed totius successiui: cuiꝰ ptes non sunt sil'. Unde videt' q̄ satisfactio sit magis pars eēntialis q̄ confessio ꝛ absolutio: qz cum penitētia fuerit verū sacrm in oī lege: ꝛ nature: ꝛ scripte: ꝛ gratie: maxime ꝟz illud qō in ea est sensibile de tota penitētia in lege nature: nihil erat sensibile nisi sola satisfactio. qz tunc nō erat ꝓfessio nec absolo. Nec in lege veteri erat absolo. ergo vel pnīa nō erat sacrz in lege nāe: vel sacrm erat aliq̄d non sensibile vl' satisfactio erat ō eiꝰ eēn-

tia. Cū igit satisfactio nūc nō sit min⁹ necia q̄z tūc: videt q̄ nunc sit de essentia sicut tunc: licet aliquid sit additum: qz sacramentis cōibus si legi remansit aligd eēntiale cōe: sic matrimonio consensus ⁊ verba ⁊ alia signa. sicut olim ita ⁊ nunc sunt de essentia:. ¶ Preterea si argumentū valeret cōfessio ⁊ absolutio: q̄ nō sūt sil: nō eēnt ptes itegrales. Similiter añ cōsecrationē sāguis ⁊ vnctionē pedū ē verū sacrm: sed nō cōpletū: ⁊ tñ ille sūt ptes eēntiales ⁊ sacri eucharistie: ⁊ extreme vnctiōis: g̃ ⁊ hic. ¶ 2° arguit ꝫ B sic: qz sine eēntia sacri ñ bt tot⁹ effect⁹: ſz q̄qz ē tāta ꝓtritio q̄ nō regrit satisfactio: ⁊ sic sine satisfactiōe ē pfectū sacrz penitētie: et p ꝑns nō ē de eēntia: cū sine pte eēntiali nō possit eē pfecta eēntia rei. ¶ Dōm q̄ pfect⁹ effect⁹ sacri aliq̄ bēt ex solo ꝓpōito sacri. sine hoc q̄ aliq̄ ō eēntia sacri bē añ: sic p bap^m flamis ⁊ sāguis aliq̄ bēt q̄cd ē res tñ i baptismo: q tñ ñ ē ō eēntia baptismi flumis: vt pz i pueris batizatis: ⁊ mlromagis ꝓptē sacri q̄ ē cōtritio sine cōfessiōe ⁊ satisfactiōe bēt aliq̄ effect⁹: q̄uis ō cōfessiōe ⁊ absolone nō sit dubiū: gn sit de eēntia sacri. ¶ Si dicat q̄ p se regritur cōfessio ⁊ absolo: nō sp satisfactio. ¶ Dōz q̄ imo sp regrit cōtritio ⁊ satisfactio. ñ ät cōfessio nec absolo: qz i vēia lib⁹ nō regrit cōfessio nec absolo: sed regrit cōtritio ⁊ satisfactio vel hic vel alibi. ¶ Et si dicat q̄ nō ē sacrm q̄ō ē p⁹ hāc vitā. ¶ Dōz q̄ verū ē iq̄ztū bz: sed qz ibi regrūt i supplemētū q̄ hic nō fuerūt vbi p se ⁊ ꝓmo eē ōbuerūt. Et sil cōfessio ⁊ absolo si necessitas impediat nō sūt necessaria: sed alia duo sp sūt necia vl bē vl alibi. Itē qñ ꝓtritio ōlet oēm penā. bē ē iquātū bz dolorē p satisfactiōe admixtū: q egpollet pene alteri: cū ēt q̄qz sit tā pēal q̄ mozi faciat. ¶ Qñ ät dr q̄ magr vocat ⁊ alu sci bē ptes: rñdēt gdā. ⁊ dicūt q̄ accipiūt ptes large: p eo q̄ ad pniaz regrit vl añcedēter vel ꝑnr. ¶ Sz bē ē falsū qz si sic eēt. tūc nō dz dici sacrz penitētie sed ꝓfessiōis vel absolonis. ex q̄ nec pnia interior nec exterior ē de eī⁹ eēntia. ⁊ tūc sacrm pnie ñ ē i lege grē: ſz solū sacrm cōfessiōis ⁊ absolonis: q̄ō dr spē nihil hns eēntiale q̄le sacrm pnie būit i lege nē vl moysi: q̄ō vr absurdum: qz ē ex toto sacrm nouū: si ñ fuit i lege antiq̄: ꝑm eēn^am nec ꝑm ptēeēntie: sed solū ꝑm figurā. Et q̄ō dic tho. q̄ mrimoniū et pnia ꝑfuerūt eēntialr. nō vt sacra. sed ꝓut sūt i officiū ⁊ actuz vtutis: verū ē q̄ nō ꝑfuerūt vt sūt sacra no. le. totalr: sed vt sacra ꝑfuerūt: qz q̄cūqz fuit morbus fuit sacrz ꝺ morbū remediās. Uñ cū adā fuerit educt⁹ a suo peccato: q̄ō ñ ē nisi p sacrz pnie. g̃ oio erat pnie sacrz: ſz nō q̄ ad cōfessionez ⁊ absolonē: nec q̄ ad alia ꝓut ista icludūt: qz nō oportebat q̄ēt ꝓtritiocū ꝓpōsito cōfitēdi: nec satisfactio iniuncta a sacerdote: sed ꝑm se mālr erāt sil ⁊ mrimoniū. Argumētū i oppositū solutū ē p eaq̄ dicta sūt.

¶ Tria ꝓponunt querenda. primū an sine cōfessione dimittat pctm̃. Di. XVII. a

Dic oritur questio multiplex. Primo eni queritur vtz absqz satisfactione ⁊ oris ꝓfessione per solā cordis cōtritionē peccatū alicui dimittat: Secōo an aliq̄n sufficiat ꝓfiteri ꝺo sine sacerdote: Tertio an layco fideli facta valeat cōfessio. In his eni etiā docti diuersa senti re inuenitunt. qz sup his varia ac pene diuersa tradidisse vident doctores. Dicunt eni quidaz sine ꝓfessione oris ⁊ satisfactione opis neminē a pctō mūdari: si tps illa faciēdi habuerit. Alij vero dicunt añ oris cōfessionē ⁊ satisfactionez in cordis cōtritione pctm̃ dimitti a deo: si tamē votū cōfitendi habeat. vnde ꝓpheta. Dixi cōfitebor aduersū me. i. m. do. ⁊ tu re. im. ⁊c. Qō exponens Cassiod. ait. Dixi. i. deliberaui apud me q̄ confitebor: ⁊ tu remisisti. Magna pietas dei: q̄ ad solam promissionem peccatuz dimisit: votū. n. ꝓ opatōe iudicat. Itē aug. Nō dū ꝓnūciat: ꝑmittit se ꝓnūciaturz: ⁊ deus dimittit. qz hoc ipm dicere: quoddā ꝓnunciare ē cor de. Nondū ē vox i ore vt hō audiat ꝓfessionē: ⁊ ds audit. Itē sacrificiū ꝺo spūs ꝓtri. cor. cō. ⁊c. alibi ēt legit. Quacūqz hora pctōr cōuersus fuerit ⁊ ingemuerit vita viuet ⁊ nō morief. Non dī ore ꝓfessus fuerit: ſz cuersus igemuerit. Uñ dat intelligi q̄ ēt ore tacēte veniaz iterdū conseq mur. Hic ēt leprosi illi qb⁹ dns p̄cepit vt oñde rēt se sacerdotib⁹: i itinere anteq̄z ad sacerdotes venirēt: mūdati sunt. Exquo ifinuat q̄ añq̄z ora ña sacerdotib⁹ apiam⁹. i. pctā confiteamur a lepra pcti mūdamur. Lazar⁹ ēt nō pri⁹ de monumēto est deduct⁹ ⁊ post a dño suscitat⁹: ſz itus suscitat⁹ pdijt foras viu⁹: vt oñderet suscitatio aie p̄cedere cōfessionē. Nemo. n. pōt cōfiteri nisi suscitat⁹: qz a mortuo velut q̄ nō est: perit cōfessio. Nullus ergo cōfitet nisi resuscitat⁹. nēo añ suscitat nisi q̄ a pctō soluit: qz pctm̃ mors aie est: q̄ vt est vita corpis: ita ei⁹ vita ds est. Dis alijsqz plib⁹ auctoritatib⁹ ꝓbat añ cōfessionez vel satisfactionē sola cōpunctiōc pctm̃ dimitti. Qō q negāt: eas ōtermiare laborāt. nec nō i h⁹ snie depressionē: ⁊ ad sue opionis assertionem scōz testimōia iducūt. Ait. n. dns p Esaiā. Dic tu iniqtates tuas vt iustificeris. Itē ambr. Nō pōt q̄sq̄z iustificari a pctō nisi pctm̃ ipsuz antea fuerit ꝓfessus. Idē dicit. Cōfessio a morte aiaz liberat. Cōfessio apit paradisū: cōfessio spē salutis tribuit: qz nō meret iustificari q̄ in vita sua ñ vult pctm̃ cōfiteri. Illa confessio nos liberat q̄ fit cū pnia. Pnia vero est dolor cordis ⁊ amaritudo aie p malis q̄ q̄sqz cōmisit. Itē ioh. Nō pōt q̄sq̄z gratiā dei accipe nisi purgat⁹ fuerit ab oi pctō p pnie confessionē ⁊ p baptismū. Item aug. Agite pniaz q̄lis agit in ecclia. Neo dicat sibi: occulte ago: apud deū ago: nouit de⁹ q̄ mihi ignoscit: qz i corde ago. Ergo sine cā dcm̃ ē. q̄ solueris sup terrā soluta erūt i cel: Ergo sine cā claues date sūt: Frustra⁹ verbū xpi. Job dic. Si erubui i ꝓspectu ppli pctā mea cōfiteri. Itē amb. Uenia ē clpa quā segt ꝓfessio ōlictorū. Itē aug. sup illū locū ps. Non absorbeat me pfundū nec vrgeat sup me pute⁹ os suū. Pute⁹ ē pfunditas iniqtatis: i quā si ceciderīs ñ claudet sup te os suū: si tu ñ claudis os tuuz. Cōfitere g

ꝛ dic. De ꝓfūdis clamaui ad te dñe ꝛc. ꝛ eua des Claudit sup illū q i ꝓfūdū ꝓtēnit a quo mor tuo velut q nō sit perit cōfessio. Itē. Nullus de bite grauioris pene accipit veniā: nisi qualēcūq; ꝛ si lōge minorē: cū ōbeat soluerit penā. Ita eni ipartit a deo largitas misericordie: vt nō re linquat iustitie disciplia. Itē Hiero. Qui pctōr ē plāgat delicta ꝓpria vel ppli: ꝛ igrediat eccle siā: de qua pp pctā fuerat egressus: ꝛ dormiat in sacco ꝛ ꝓteritas delitias p quas deū offende rat: vite austeritate cōpenset. His alijsq; auctoritatibus nitunt asserere: sine cōfessiōe vocis ꝛ aliq; absolutiōe pene: neminē a pctō mūdari.

¶ Cui sniē potius cōsentiendū sit. b

Quid ergo sup his sentiendum: qd tenē q dū? Sane dici pōt q sine ꝓfessione oris: ꝛ solone pene exterioris pctā delent per cōtritionē ꝛ humilitatē cordis. Exquo. n. ꝓpo nit mēte cōpuncta se ꝓfessuꝝ ōs dimittit: qr ibi est cōfessio cordis ꝛ si nō oris: p quā aia iterius mūdat a macula ꝛ cōtagio pcti ꝓmissi ꝛ debitū eterne mortis relaxat. Illa g̃ q̃ superi⁹ dcā sunt de ꝓfessiōe ꝛ pnia: vel ad cōfessionē cordis vel ad iteriorē penā referēda sūt. Sic illō aug. Or null⁹ dr veniā cōseq nisi pri⁹ quātulācunqz pcti soluerit penā: vl de exteriori pena accipiēda sūt ꝛ ad cōtēnētes vel negligētes referēda. sic illud Nemo dicat occulte ꝛc. Nonulli. n. i vita pctā cōfiteri negligūt vl erubescūt: ꝛ iō non merent iustificari. Sicut. n. p̄cepta ē nobis iterior pnia ita oris cōfessio ꝛ exterior satisfactio si assit fa cultas. Alī nec vere penitēs ē: q ꝓfessiōis votū nō hz. ꝛ sicut pcti remissio mun⁹ ōi ē: ita pnia ꝛ cōfessio p quā pctm̄ ōlet ñ. pt eē nisi a ōo: vt au gu. ait. Jā igt donū spūsācti hz q cōfiteꝛ ꝛ peni tet. qr ñ pt eē cōfessio pcti ꝛ cōpūctio i hoie ex se ipso. Cū. n. irascit sibi qsqz ꝛ displicet: sine do no spūsci nō est. Oz ergo penitētē ꝓfiteri si tps hēat. ꝛ tñ anteq̃ sit ꝓfessio in ore: si votuz sit in corde: prestatur ei remissio.

¶ Si sufficit soli deo confiteri. c

Am scōz questiōis articulū ispiciam⁹. s. i vtruz sufficiat pctā cōfiteri soli deo: an oporteat cōfiteri sacerdoti? qbusdā visū est sufficere si soli deo fiat cōfessio sine iudicio sacerdotali ꝛ cōfessiōe ecclie: quia dauid dixit. Dixi cōfitebor dño: ꝛ tu re. ꝛc. Nō ait sacerdo ti: ꝛ tñ remissū sibi pctm̄ dicit. Itē amb. Jō fle uit petrus qr culpa obrepsit ei. nō inuenio quid dixerit: inuenio q fleuerit. lachrymas eius lego satisfactōez nō lego. Sz qō defendi non potest ablui pōt: lauāt lachrymę delictum qō voce pu dor est cōfiteri: ꝛ venie flētus cōsulit. ꝛ verecū die. Hoc ēt Adrim⁹ dicit episcopus. Itē Jo. Chrv. Non tibi dico vt te ꝑdas in publicuz ne qz apud alios accuses: sz obedire te volo ꝓphe dicēti. Reuela viā tuā ante dñm. Ergo tua cō fitere pctā apud verꝝ iudicē: cū oratione dicta tua ꝓnuncia non lingua sed cōscie tue memoria: ꝛ tūc demū spera te misericordiā posse cōseq. Si habueris pctā tua in mēte ꝓtinue: nunq̃ malū aduersus proximū in corde tuo tenebis. Idez. Pctā tua dicito: vt deleas illa. Sz si cōfunde ris alicui dicere: dicito ea quotidie in aia tua: nō dico vt cōfitearis ea conseruo tuo. vt tibi expro bret. dicito deo qui curat ea: nec enī si non dixe ris ignorat ea. cū faciebas ea presto erat. cuz ad mitteres ea: cognouerat. Nūqd ea vlt te cogno scere? Peccare nō erubuisti: ꝛ cōfiteri erube scis? Dicito i hac vita: vt in alia reqem habeas. dicito igemiscens ꝛ lachrymās. In codice scri pta sunt pctā tua. Spōgia pctōꝝ tuorum lachry me tue sint. Itē ꝑsper. Illi quoꝝ pctā humanā notitiā latēt nō ab ipsis confessa. nec ab alijs pu blicata: si ea cōfiteri vel emēdare noluerint: deū quē habēt testē: ipm̄ ꝛ hituri sunt vltorē. Or si ipsi sui iudices fiant ꝛ veluti sue iniqtatis vlto res: hic in se volūtariaz penam seueriſſime aiad uersionis exerceāt tpalib⁹ penis: mutabūt eter na supplicia: ꝛ lachrymis ex vera cordis cōtri tione fluētibus: restr ingunt eterni ignis icēdia. Et isra. Facili⁹ sibi deū placabūt illi q aut ꝓprijs cōfessionib⁹ crimē ꝓdunt: aut nesciētibus alijs ipsi in se volūtarie excōicatōis ferunt sniaz: ꝛ ab altari cui ministrabāt nō aio: sed officio separa ti: vitā suā q̃si mortuā plangāt. Certi q reconci liati sibi efficacis pnie fructibus: a deo nō soluz amissa recipiāt. sz scā ēt supne ciuitatis gaudia recipiāt. His auctoritatibus initunt q sufficere cōtēdūt deo cōfiteri pctā sine sacerdote. Dicūt. n. q si qs timēs ōtegit culpā suam apud homi nes ne inde opprobrio habeat vel alij suo exem plo ad peccādū accingant. ꝛ iō tacet hoi ꝛ reue lat deo: consequtur veniam.

¶ Or ñ suffic soli ōo ꝓfiteri si tñ hoi possit. d

Ed q sacerdotib⁹ ꝓfiteri oporteat: nō so lū illa auctoritate Jacobi. Cōfitemini al terutrū pctā vestra ꝛc. sed etiā aliorum pluribus testimonijs comprobat. Ait. n. aug. Judicet seipsum homo volūtarie dum potest: ꝛ mores cōuertat in melius. Nec cum iaz non poterit: p̄ter voluntatē a dño iudicet: ꝛ cū in se ptulerit seueriſſime medicine: sed tñ vtiliſſime ſniam: veniat ad antistites per quos illi claues

ministrant ecclie. Tangz bonꝰ iam icipiẽs eẽ filiꝰ mĩnoꝝ mẽbroꝝ ordie custodito: a ꝓpositis sacramentoꝝ accipiat satisfactionis sue moduz ĩ offerẽdo sacrificio ꝓtriti cordis deuotꝰ ꝛ supplex. Jd tñ agat qõ non solũ sibi ꝓsit ad salutẽ: sz etiã ad exemplũ ceteris: vt si pctm̃ eiꝰ nõ mõ ĩ graui eiꝰ malo: sz etiã in tãto scãdalo alioꝝ est: atqz hoc expedire vtilitati ecclie videt ãtistiti: in notitiã multoꝝ: vt totius plebis agere pniaz nõ recuset: ne letali plage ꝑ pudorem addat tumorẽ. Cũ tãta ẽ plaga pcti ꝛ iperꝰ morbi: vt medicamenta corpis ꝛ sanguis dñi differẽda sint auctoritate ãtistitis: debz se remouere ab altari ad agendã pniaz: ꝛ eadẽ recõciliari. Jtẽ leo papa. Multiplex misericordia di ita lapsibus subuenit humanis: vt nõ modo ꝑ baptismũ: sz ẽt per pniam spes vite reparetur: sic diuine volũtatis psidijs ordinatis: vt idulgẽtiã dei nisi supplicationibꝰ sacerdotũ nequeat obtinere. Christꝰ. n. hãc ꝓpositis ecclie tradidit potestatẽ: vt ꝓfitẽtibus pnie satisfactionẽ darent: ꝛ eosdez salubri satisfactõe purgatos: ad cõionẽ sacramentoꝝ ꝑ ianuã reconciliationis admitterent. Jtẽ Augu. Quẽ penitet oĩno peniteat: ꝛ dolorem lachrymis oñdat. repñtet vitã suam deo ꝑ sacerdotẽ. ꝓueniat iudiciũ vel per cõfessionem. Precepit enim dñs mũdandis vt ostenderẽt ora sacerdotibus: docens corporali pñtia confitẽda peccata: nõ per scripta manifestanda. Dixit enim: ora monstrate. ꝛ omnes: nõ vnus ꝑ oibus: non aliũ statuatis nuncium q ꝓ vobis offerat munus a moyse statutũ: sed qui ꝑ vos peccastis: ꝑ vos erubescatis. Erubescentia. n. ipsa partez habet remissionis. Ex misericordia enĩ hoc ꝓcepit dominus: vt nemo peniteret ĩ occulto. Jn hoc. n. q per seipm̃ dicit sacerdoti: ꝛ erubescentiaz vicit timore offensi: fit venia criminis. Fit enim veniale per cõfessionem: quod criminale est in operatione: ꝛ si non statim purgatur: fit tamen veniale qõ cõmiserat mortale. Multum enĩ satisfactionis obtulit qui erubescentie dominans nihil eoꝝ q̃ cõmisit nuncio dei negauit. Deꝰ. n. q misericors ꝛ iustus est sicut seruat misericordiam in iustitia: ita ꝛ iustitiam in misericordia. Opus. n. misericordie est peccanti peccata dimittere: sed oportet vt iustus misereatur iuste. Considerat enim si dignus est non dico iustitia: sz ꝛ misericordia. Justitia. n. sola damnat: sz dignus est misericordia qui spirituali labore querit gratiam. Laborat. n. mens patiendo erubescentiam. Et quoniã verecundia magna est pena. qui erubescit ꝓ xpo: fit dignꝰ misericordia Hñ patet. q ꝙ̃to pluribus ꝓfitebit̃ in tempore venie turpitudinẽ criminis: tanto facilius cõsequitur gratiam remissionis. Jpsi enim sacerdotes plus possunt proficere: plus confitentibus parcere. Jtem leo papa. Quãuis plenitudo fidei videatur esse laudabilis que propter dei timorem apud homines erubescere nõ veretur: tamen q̃ non omniuz sunt huiuscemodi peccata: vt ea qui penitentiam poscunt non timeant publicari: remoueat̃ ip̃robabilis consuetudo ne multi a penitentie remedijs arceant̃: dũ aut erubescunt aut timent inimicis sua facta referre: quibus possunt legum percelli cõstitutione. Sufficit. n. cõfessio que primũ deo offertur: ꝛ tunc etiaz sacerdoti: qui ꝓ delictis penitentiã precatoꝝ accedit. Tunc enĩz plures ad penitentiaz poterunt prouocari: si populi auribus non publicet̃ ꝓscientia ꝓfitentis. Ex his alijsqz plurib⁹ idubitãter oñdit̃: oportere do primũ: ꝛ dei de sacerdoti offerri confessionẽ: nec alr posse ꝑuenire ad ingressum paradisi: si assit facultas.

¶ De tertio articulo. s. an sufficiat cõfiteri layco

Nunc primusq̃ ꝑmissis auctoritatibꝰ: quibus ꝓtradicere videnr̃: rñdeamus: tertiã questionẽ ituemur. Qõ enĩz scõa questio cõtinebat. s. an sine cõfessiõe ꝛ iudicio sacerdotis soli deo cõfiteri sufficeret: expeditum ẽ: ꝛ certificatũ ꝑmissis testimonijs: q̃ nõ sufficit ꝓfiteri deo sine sacerdote: nec ẽ vere humil̃ ꝛ penitẽs si non desiderat ꝛ reqrit sacerdotis iudiciũ. Sz nũqd equalet alicui cõfiteri socio vl̃ primo suo: saltẽ cũ deest sacerdos? Sane ad hoc ꝑt dici q̃ sacerdotis examen reqrendũ est studiose. q̃ sacerdotibꝰ ꝓcessit deus ptãtẽ ligãdi atqz soluendi. Et iõ q̃bus ipi dimittunt ꝛ deus dimittit: si tñ defuerit sacerdos ꝓmo vel socio ẽ facienda ꝓfessio. Sed curet q̃sq̃ sacerdotez quere q̃ sciat ligare ꝛ soluere. Talẽ. n. eẽ oz q̃ alioꝝ crimina diiudicat. Hñ augꝰ. Qui vult confiteri peccata vt inueniat gratiã: querat sacerdotẽ qui sciat ligare ꝛ soluere: ne cum negligẽs circa se extiterit: negligatur ab eo qui eum misericorditer monet ꝛ petit: ne ambo ĩ foueã cadãt: quã stultꝰ euitare noluit. Tanta itaqz vis cõfessiõis est: vt si deest sacerdos cõfiteatur ꝓmo. Sepe. n. ꝓtingit q̃ penitẽs nõ põt verecũdari coram sacerdote: quẽ desideranti nec tẽpus nec locus offert: ꝛ si ille cui cõfitebitur ptãtẽ non habeat soluẽdi: fit tñ dignꝰ venia sacerdotis ꝺsiderio q̃ crimẽ cõfitet̃ socio. Habundati. n. sunt leprosi dũ ibant ora vel se oñdere sacerdotibus: anteq̃z ad eos peruenirent. Unde patet deum ad cor inspicere: dum ex necessitate ꝓhibent̃ ad sacerdotes ꝓuenire. Sepe quidẽ querũt eos sani ꝛ leti.

sed dum querunt anteq̃ pueniunt moriuntur. Sed misericordia dei vbiq̃ ẽ: qui ꝛ iustis parcere nouit ꝛ si nõ tã cito sicut soluerent̃ a sacerdote. Qui ergo oio ꝓfiteꝛ: sacerdoti meliori q̃ põt cõfiteaꝛ. ꝛ si pctm̃ occultũ est: sufficiat referre in notitiã sacerdotis. Nã in resurrectõe puelle pauci ĩterfuerũt q̃ viderẽt. Nondũ. n. erat sepulta: nõdũ extra portã delata: nõduz extra domũ in notitiã portata. Intus resuscitauit quam ĩtus inuenit: relictis solis Petro ꝛ Jacobo ꝛ Joanne ꝛ pr̃e ꝛ matre puelle: in qbus figuralr ꝓtinẽtur sacerdotes ecclesie. Quos aũt extra inuenit: aduertẽdũ quomodo suscitauit. Flebat .n. turba post filiũ vidue: fleuit martha ꝛ maria supplicantes pro fratre. flebat ꝛ turba mariam secuta. In quo docemur publice peccãtibus nõ ꝓpriũm sed ecclesie sufficere meritũ. Laboꝛet ergo penitẽs in ecclesia esse ꝛ ad ecclesie vnitatẽ tendere. Nisi eniz vnitas ecclesie succurrat: nisi qõ deest peccatori sua oratiõe cõpleat: ꝛ de manibus inimici nõ eripietur aia mortui. Credendum est eni q̃ oẽs oratiões ꝛ elemosyne ecclesie: ꝛ opera iustitie ꝛ misericordie succurrãt recognoscẽti mortẽ suã ad cõuersionẽ. Jõqz nõ digne penitere põt: quẽ non sustineat vnitas ecclesie. Jdeoqz nõ perãt sacerdotes p aliquã culpaz ab vnitate ecclesie diuisos. Ex his satis aperitur ꝛ absoluit̃ premisse questionis articulus. Querendus est eni sacerdos sapiẽs ꝛ discret⁹: qui cũ potestate sil̃ habeat iudiciuz: q si forte defuerit: cõfiteri dz socio. Beda vero inter cõfessionẽ venialiũ ꝛ mortaliũ distiguit sup illũ locũ. Cõfitemini alterutrũ pctã vestra. Ait. n. Loeq̃ lib⁹ quotidiana ꝛ leuia: grauiora vero sacerdoti pandamus: ꝛ quãto iusserit tpe purgare curemus: qz sine cõfessione emẽdatiõis peccata nequeunt dimitti. Sed ꝛ grauiora coequalib⁹ pãdenda sunt: cum deest sacerdos ꝛ vrget periculuz. Venialia vero etiã sacerdotũ ablata copia licet cõfiteri coequalr: ꝛ sufficit vt qbusdã placet. si tñ ex cõtẽptu non pretermittaꝛ sacerdos. Tutius est tñ ꝛ pfect⁹ vt riusq̃ generis peccata sacerdotib⁹ pãdere: ꝛ cõsiliũ medicine ab eis q̃rere: quib⁹ cõcessa est ptãs ligãdi ꝛ soluẽdi

¶ Hic aperit qualr supradicte auctoritates ĩtelligende sunt.

Um ergo ex his alĩsq̃ plurib⁹ testimoniis pspicuũ fiat ꝛ ienitabilr cõstet peccata primũ deo: deinde sacerdoti esse cõfitenda: ꝛ si ipse defuerit: etiã socio: Illud ioannis chrysostomi superius positũ nõ est ita intelligendũ: vt liceat alicui si tẽpus habeat sacerdoti nõ confiteri: sed qz sufficit vbi crimen occultũ ẽ soli deo p sacerdotẽ dicere ꝛ semel. Nec oporet publicari corã multis qõ occultuz est. Qõ notauit dicẽs: nõ tibi dico vt te prodas in publicum. Sicut. n. publica nora publico eget remedio: ita occulta secreta cõfessione ꝛ occulta satisfactione purgaꝛ. Nec necesse ẽ vt qõ sacerdoti semel cõfessi sum⁹: itez confiteamur sed lingua cordis nõ carnis apõ vez iudicez id iugiter cõfiteri debem⁹. Unde idẽ ioannes ait. Nunc aũt si recorderis pctoz tuoz: ꝛ frequenter ea in cõspectu dei ꝓnuncies ꝛ pro eis depceris: citius illa delebis. Si vero obliuiscaris: tũc eorum recordaberis nolẽs: qñ publicabunt̃: ꝛ in ꝓspectu oĩum amicoz ꝛ inimicoz sanctorũq̃ angeloz proferẽtur. Jta etiam illud Ambr. Lachryme lauant delictuz quod voce pudor est confiteri: ad publicam penitentiam referẽdum ẽ. Jbi eni virtutẽ lachrymarum ꝛ confessionis ostẽdens significare voluit q̃ lachryme occulte ꝛ confessio secreta sicut q̃ fit soli sacerdoti: lauant delictum: qõ pudet aliquẽ publice confiteri. Qõ vero dicit se lachrymas petri legisse: nõ satisfactionem ꝛ confessionem: per hoc non excludi tur illa. Multa eniz facta sunt que scripta non sunt: et forte nondum facta erat institutio cõfessionis: que modo est. Similiter ꝛ illud prosperi. Si sui iudices fiant mutabunt eterna supplicia. ꝛ illud. Facilius deum placabunt sibi: qui aut propꝛijs confessionibus crimen produnt: aut nescientibus alĩs in se sententiam excõmunicatiõis ferunt: ad publicam confessionez ꝛ satisfactionem referri oportet. Non eniz solis sacerdotibus ius ligãdi atqz soluendi datuz est: si cuiq̃ suo arbitrio se pena vel excõmunicationis sententia ligare ꝛ absq̃ sacerdotali iudicio seipsum deo ꝛ alteri recõciliare licet. Quod ecclesiastice institutioni ꝛ consuetudini penitus repugnat. Potius ergo si publice peccasti: publice cõfitere te reum ꝛ emẽda. Si vero occulte deliquisti: etiam sic non taceas. nec tamen dico vt publices: taciturnitas enim peccati ex superbia nascitur cordis. ideo enim peccatuz suũ quis celat: ne reputetur foris qualẽ se iã diuino conspectui exhibuit: quod ex fonte superbie nascitur. Species enim superbie est se velle iustũ videri qui peccator est: atqz hypocrita conuincitur: qui ad instar primorum parentum vl̃ tergiuersatione verboruz peccata sua leuigare cõtendit: vel sicut cain peccata sua reticendo supprimere querit. Ubi ergo superbia regnat ꝛ hypocrisis humilitas locum non habet. Sine humilitate vero alicui veniã sperare ñ licet. vbi ẽ ꝫ taciturnitas ꝓfessiõis. ñ ẽ sperãda vẽia crimis.

Jam certissime liquet q̃z sit detestabile peccati silentium. ⁊ ecõuerso q̃z sit necessaria cõfessio. Est enim confessio testimonium cosciẽtie deuz timẽtis. Qui.n. timet iudicium dei peccatũ nõ erubescit confiteri. Perfectus timor soluit oẽz pudorem: confessio peccati pudorem hz. ⁊ ipa erubescentia est grauis pena. Jóq3 iubemur confiteri peccata vt erubescentiã patiamur pro pena. Nam hoc ipsũ ps ẽ diuini iudicij. Si ergo queritur ad quid confessio sit necessaria: cũ i contritione iam deletũ sit peccatũ. Dicimus q3 quedam punitio peccati est sicut satisfactio operis. Per confessionem etiam itelligit sacerdos qualiter debeat iudicare de crimine. Per eam quoq3 peccator fit humilior: ⁊ cautior.

Circa distictõez decimã septimã q̃runt octo. Primo ō cõtritiõe. Scõo de pfessiõe q̃tũ ad necessitatẽ. Tertio an sit facienda ꝓpo sacerdoti. 4° an possit fieri aliẽo de licẽtia ꝓpꝛi. Quito ō iteratione pfessiõis i generali. Sexto i spãli an impedimẽtũ occltũ excuset ab iteratõe. Septimo an pfitẽs ipenitẽs ipleat ꝓceptũ. 8° vtz pfessio requirat contritionem.

Queritur ergo primo de cõtritione vtz deleat peccatũ. Et dicit q̃ nõ: qz cõtritio ẽ qd causa tũ. solus aũt deus delet peccata. ergo ꝛc. ¶ In ꝓtrarium ẽ Augu. qui dicit q̃ contritio ẽ dolor remittens peccatum. ¶ &°. circa istã questionẽ videda sũt sex. Primo ō ꝓtritione q̃tũ ad eius quiditatẽ. Scõo q̃tũ ad eiꝰ obiectũ. 3° q̃tũ ad durationẽ. 4° q̃tũ ad effectũ. Quito q̃tũ ad affectũ. Sexto vtrũ dolor ꝓtritõis õbeat eẽ tãtꝰ q̃ potiꝰ õbeat hõ velle ãnihilari vl̃ dãpnari q̃z peccare vl̃ peccasse.

p° 2° Quantum ad primũ de qditate ꝓtritionis sũt tres cõclusiones. quaz prima ẽ q̃ de ꝓtritione dãtur quiq3 diffinitiones. prima Augu. que dicta ẽ. s. q̃ cõtritio est dolor remittens peccatũ: supple dispositiue: nõ effectiue: nisi forte veniale: de quo videtur q̃ sit effectiue ab homine: cũ nihil ad illiꝰ dimissionẽ regrat: qõ nõ subsit hoi: qz nec noue gr̃e ifusio: nec augmẽtũ: sz solũ displicẽtia volũtatis: ⁊ solũmõ pene debite: ex gr̃a quã ia hõ hz: vt sic hõ efficit suũ meritũ: sic ⁊ remissionẽ venialis. ¶ Scõa diffinitio ẽ Hre. Cõtritio ẽ humilitas spũs annihilãs peccatũ iter spẽ ⁊ timorẽ: ne aut sit presũptio: aut desperatio: ⁊ annihilat quo ad culpã: ⁊ tãta põt eẽ q̃ ẽt quo ad penã: ⁊ inter vtranq3 mediam. ¶ Tertia ẽ ysi. q̃ cõtritio ẽ humilitas ⁊ cõpũctio mẽtis cũ lachrymis. venies de recordatiõe peccati ⁊ timore iudicy. ¶ Quarta ẽ magistralis ex dictis aug. Cõtritio ẽ dolor p peccatis assũptus ⁊ volũtarius: semper puniẽs qõ dolet cõmisisse. ¶ Quita ẽ cõpletior ⁊ magr̃alis. Cõtritio est dolor p peccatis assũptus cũ ꝓposito cõfitendi ⁊ satisfaciẽdi: quo ad mortale: qz quo ad veniale non requirit ꝓpositum ꝓfitendi: nec forte satisfaciẽdi: qz põt remitti vbi nõ est satisfactio sicut i purgatorio: sz non sic pro mortali. vnde non videt eẽ i statu salutis qui p mortali ñ 2° 2° vult hic satisfacere sed tñ i purgatorio. ¶ Scõa dcl̃o est: q̃ ad verã contritionẽ ꝛcurrit illa q̃tuor: q̃ regrit iustificatio ipy. s. motus liberi arbitry i peccatũ ōtestãdo: scõo motus liberi arbitry i deum super oia diligẽdo. tertio gr̃e ifusio: ⁊ quarto peccati remissio: q̃ oia sũt i vno instãti: ita q̃ i motu liberi arbitry primo icluditur ꝓpositũ ꝓfitẽdi ⁊ satisfaciẽdi. Ex quo apparet dr̃ia iter ꝓtritionẽ ⁊ attritionez duplr. vno mõ ex parte liberi arbitry: qz dolor iperfectꝰ dr̃ attritio. dolor vero pfectꝰ dr̃ ꝓtritio. scõo ex pte dr̃i: qz dolor gr̃a iformatꝰ dr̃ ꝓtritio q̃tũcũq3 modicus sit. dolor vero q ñ est gr̃a iformatus nõ põt dici ꝓtritio: sed attritio. nã dolor desperationis ẽ maior dolore ꝓtritiõis: qui tamẽ nõ ẽ ꝓtritio: qz caret gr̃a. ¶ 3ª ꝓ ẽ videre vtz attritio possit fieri ꝓtritio. Nã si hoc itelligat ō vno actu fm spẽm nõ est dubiũ gn attritio fieri possit cõtritio: vl̃ gn ex vno fiat alius: sicut ex mane fit meridies. i. vnꝰ actus. post aliꝰ: ⁊ vnꝰ ẽ dispositio ad aliũ. Sicut. n. i actibꝰ nãlibꝰ nã ꝓcedit de ipfecto ad pfectũ. vñ primo phy. p̃ itelligimꝰ ꝓfuse: postea determinate: sic q̃ actꝰ iperfectꝰ cedit: ⁊ perfectꝰ succedit: ⁊ hic põt hõ dolere iperfecte sine gr̃a: ⁊ ẽ attritio: postea pfecte ⁊ cũ gr̃a: ⁊ ẽ ꝓtritio. ¶ Sed vtz idẽ actus numero? Doctor nr̃ frater tho. dic̃ q̃ ñ: qõ põt verificari dupl̃r. vno mõ fm illos q̃ dicũt q̃ actꝰ itellectꝰ: simil̃r ⁊ volũtatis cũ sit simplex nõ bñs ptẽ ⁊ ptẽ: ñ põt itẽdi ⁊ remitti. Ut dicat̃ p̃us ipfectꝰ: postea pfectꝰ. Et qõ dicit̃ q̃ itelligere fit cum ꝓtinuo ⁊ tpe: alter. s. ō cõtinuitate referũt ad fãtasma: alterũ de tpe referũt ad itellectũ: q̃ ẽ successio distinctoz ⁊ ñvariatio ꝓtinuoz. ¶ Jtẽ 2° si dicat̃ q̃ ꝓtritio ẽ actꝰ a gr̃a elicitꝰ: cũ nõ possit eẽ actus a gr̃a elicit⁹ q̃ a p̃nº non erat gr̃a iformat⁹: ⁊ p ons ñ erit ꝓtritio actꝰ ille q̃ tñ fuit a p̃nº attritio. ¶ Si aũt dicat̃ q̃ cã itẽsa itendit̃ effectꝰ. fãtasiatio ãt ⁊ itellectio manẽs põt itẽdi ⁊ pfici: sic ⁊ bitꝰ simplex itẽditur. ⁊ sic ex pte liberi arbitry attritio põt fieri ꝓtritio. qz actus ipfectꝰ ñ corrupt⁹ põt pfici: seq̃tur q̃ ille actꝰ fm p̃maz ptẽ siue durationis erit attritio ⁊ fm aliã ꝓtritio.

Quantuz ad 2m de obiecto ꝓtritiõis sunt. 5. ꝛclusiones. Prima ẽ q̃ ꝓtritio est de solo malo cl̃pe nõ nature: nec pene: qõ p3 ex oibus ꝓbabitis diffinib⁹. qz agit in pctm̃ sicut in ꝓpriũ obm̃ ad destruẽdũ ipz. ¶ 2° p° 2° ẽ. q̃ est de solo pctõ actuali: ⁊ nullo mõ originali: qz cum sit actus vtutis pne cõtra solũ pctm̃ actuale ordiat̃: veniale. s. ⁊ mortale idifferẽter: nisi q̃ de mortali ẽ necessaria i pñti: de veniali ãt hic vel alibi. ¶ 3° ꝛclusio ẽ. q̃ nõ est de 3° 2° pctõ alieno: sed solũ de ꝓprio. Licet. n. ō illo õbeat hõ dolere: nõ tñ hz illõ dolere ꝓprio actu sic̃ pctm̃ ꝓpriuz. ¶ 4° 4° cõclusio est. q̃ solum est de peccato ꝑterito: nõ de futuro: qz licet debeat ꝓponere ab illo cauere: nõ tñ est dolor de futuro malo. sed timor ⁊ cautela tm̃: dolor aũt est de pñti ⁊ de ꝑterito. ¶ 5ª 2° est. q̃ dz esse ō quolibet mortali i spã 5° 2° li: si in spãli habeat̃ memoria: qõ tñ nõ oz de veniali: qz sic leues ifirmitates aliq̃ licz m̃lte vna medicina sufficiẽter curant̃. sed graues morbi spãles medicinas regrunt: sic ⁊ hic silr̃ pnia ante baptismũ nõ regrit sic spãlẽ dolorem: qz sicut in gnãtiõe vnica ⁊ nãli actione oia ꝓtraria expellunt̃ sz in sanatiõe diuersa remedia adhibent̃ sic ⁊ i ꝓpõsito: spãliter: qz hõ plus tenet̃ ad cõtritõez habendã de pctõ q̃z ad pfessionẽ. Nã nulla necitas excusat a ꝓtritiõe. Si enĩ pctõ cõmisso hõ ante cõtritionẽ moriat̃: ẽt nõ potuit cõteri. vt qz peccando moriꝰ: dãnatur. Non sic aũt q̃ voluit pfiteri: ⁊ non potuit: qz velle cõteri ẽ conteri: nõ aũt velle cõfiteri ẽ cõfiteri. Et tñ hõ tenet̃ cõfiteri de mortali in spãli: qz tenet̃ oia pfiteri: ex. de pe. ⁊ remi. Dis vtriusq3 sexus. g̃ silr̃ i spãli cõteri. Si gũt non bẽat memoriã: nec in gnãli: nec in spãli: excusat̃. Si vo in gnãli non in spãli discutiat ꝑsciam debito mõ: quo facto ōs ad memoriã reducit: aut remitti tur: qz si nosmetipsos iudicarem⁹ nõ vtiq3 a dño iudicaremur. p. ad Cor. ii. g̃ in vtroq3 casu de ipsamet negligẽtia ne forte p culpã elapsũ sit aliq̃ pctm̃ a mẽoria oz hõ conteri Dita vero spãli ꝓtritiõe de singulis expedit signuz sensibile tonsionis pectoris: vel aliud adhibere ad certitudinez conscie: postea vo in gnãli de oiꝰ cõtera t̃: vt sic oibus spãliter enumeratis sequat̃ gnãlis clausula: q̃ oia ꝓzhẽdat: vt alibi dicitur: q̃ illum modũ debet homo gerere interꝰ

p ꝓtritionē:quē foris ꝓtēdit per ꝓfessionē.ibi aūt spāle segꝫ tur gnāle.g̃ ꝫ int⁹. Nō oz ām ꝙ absolutio fiat sigillatī singulis.sz sufficit ꝙ gnāliter ab oībus.nec sil'r oz pniam iniūgi p singulis seorsū:nec p singulis sigillatī facere.sz sufficit p oīb⁹ sil'.qz cōnexa est pctōrū remissio:quā significat ꝓnexa absolutio.cuius ēt de vēialib⁹ quoz remissio nō ē cōnexa: ñ oporteat absolutionē vl' impōnē vl' satisfactōz diuidere.

p⁹ q⁹ **Quantum** ad tertiū de duratōe ꝓtritōis sūt tres cōclusiōes. ¶ Prima.ꝙ ꝓtritio ꝑpzie dcā ñ durat nisi ī hac vita.qz ꝓtritio hz dolorē eēntial'r ꝫ māl'r: ꝓpter qō nō pōt eē ī paradiso:nec ī limbo puerorū. ¶ Tertio ē act⁹ satisfactorī⁹:ꝑpter qō nec ē ī purgatorio:vbi ē tm̃ pene solutio. Ul'qz act⁹ satisfactorī⁹ ē volūtarī⁹ simpl'r:ī purgatorio aūt nō sic. ¶ 2ª cl'o ē.ꝙ tota vita ista ē tps ꝓtritōis quo ad hitū. sic.s.ꝙ hō sp oz eē ꝑmpt⁹ ad dolēdū de oī mortali:si ipm cōmitteret:nisi al's doluisset.imo ēt dīt alig: ꝙ q̄tiēs recolit ō mortali tenet dolere ꝫ cōteri: qō ē duꝑ:ꝫ videt falsū.qz ꝑceptū affirmatiuū nō obligat ad semp.vñ lz semp siue recolat sine nō: teneatur nō cōplacere sibi ī pctō:nō tm̃ tenet odire actu pctm̃: sicut nō tenet diligere deū actu quotiēs de deo recolit. Aliogn nullus posset cogitare ō deo speculatiue gn peccaret mortal'r.qz nō pōt diligere deū nisi cogitet de ō practice. Uñ pōt dici ꝙ ē vez ō debito ꝓgruitatis:nō necessitatis. Uel si itelligaī ō debito necessitatis:ponerādū ē qō dicit apostolus. Nemini gcq̃ debeatis:nisi vt iuicē diligatis.: ꝙ ab illo ōbito nūq̃ possit aligs liberari.g̃ ꝑceptū ō charitate q̃ tū ad actū iteriorē videt magis ligare q̃ affirmatiua:vt sit q̃si mediū iter negatiua q̃ ligāt ad semper:ꝫ affirmatiua:q̃ solū tpe necessitatis. Istud vo qñcūq; ei⁹ mā occurrit practice ꝫ non speculatiue. Si.n.practice occurrit de⁹ vt diligēdus vel nō diligēdus tenet hō iudicare deū diligendū. ꝫ sic segī dilectio. Si sil'r occurrat pctm̃ ōmissū ꝑctice.s.vt mā ōlectatōis vl' ōtestatōis tenet hō iudicare detestādū ꝫ ōtestari. Uel ꝑ dici tertio:ꝙ qñcūq; recolit hō se offēdisse amicū valde dilectū dolet.ꝫ sic charitas ad hoc iclinat. Et sic facere ꝓtra iclinatiōez charitatis ē mortale pctm̃.iō ꝛē.

3ª q⁹ ¶ 3ª cl'o ē:ꝙ nō opz ꝓtritionē eē ꝓtinuā quo ad actū nec exteriorē nec iteriorē:ne abūdatiori tristitia absorbeat hō iterior vel exterior.sed fm ꝙ recta ratio determinabit: et ne homo a meliorib⁹ actibus retrabatur.

p⁹ q⁹ **Quantum** ad quartū de effectu ꝓtritōis sūt ēt tres cl'ones. ¶ Prima.ꝙ cōtritio remittit culpā. Dis.n.ꝓtritio q̃tūcūq; minima:ē gra īformata: cuz qua nō stat mortale.ꝫ iō remittit oē mortale:al's nō ē contritio. Pōt.n.dolor eē ita paru⁹:ꝙ ē attritio:nō ꝓtritio:nec remittit mortale:sz ō venialib⁹ delet:fm ꝙ ad ea detestāda se hz plus ꝫ min⁹. ¶ 2ª cl'o ē:ꝙ ōlet penā magis vl' minus:fm ꝙ ē maior vel mior ꝓtritio ī parte itellectiua ꝫ sensitiua. qz penā eternā illā semp cōmutat ī tpalē. sz ō tpali delet plus vel minus:fm ꝙ ipsa ē pfectior vl' min⁹ pfecta. Et cū illa sit finita:tm̃ itēdi pōt:ꝙ oēz penā delet. ¶ Sed ratio q̃ oī ꝙ ꝓtritio ē magis satisfactoria:qz ē magis volūtaria:qz ab itrīseco ꝫ inq̃tū nō īpōsita:deficit ī tribus.p̃ qz act⁹ īpōsit⁹ ī pnīa ē magis accept⁹ q̃ spōte assūpt⁹: pp meritū obedientie.2º qz ab illo q iudicat actū iteriorē pōt impōni act⁹ iterior.puta ꝙ ipe itez recogitet ꝫ scrutet ꝓscias ꝫ doleat.3º qz pōt eē magis voluntariū.qz aliq̃ magis volūtarie facit hō qō ē sibi īpōsitū a sacerdote:q̃ qō ō ꝑpria capite:ꝫ feruēti⁹ ꝫ deuoti⁹ ex obediētia. Uñ lz istō sit magis volūtariū q̃tū ad sui p̃ncipiū:qō ex ꝑpo motu assumitur:tm̃ qō ab alio imponit pōt eē magis volūtariū q̃tū ad exercitiū act⁹.qz pōt ad hoc magis conari.ꝫ nihilomin⁹ ex vi clauiū ē ō magi acceptū q̃ ex pte volūtatis pp meritū passiōis xp̄i:q̃ operat ī sacris.ꝫ iō nō videt bñ dictū:ꝙ ista sit magis accepta. ¶ Ul' pōt dici ꝙ act⁹ iterior ē magis accept⁹ ō q̃ qcūq; exterior ēt a sacerdote īpōsit⁹.qz forte iterior ab illo īponi nō pōt:ꝫ exterior nō ē accept⁹ nisi ꝑ iteriorē.sed iter act⁹ exteriores magis ē accept⁹ deo impōsitus a sacerdote q̃ volūtarie assūptus.pp qō expedit ꝙ iniungant oīa bona ī pniam. Et pegrinationē assumere extra iūctōe sacerdotis ē magis meritoriū. ¶ 3ª cl'o ē:ꝙ nihilo minus tenet ꝓfiteri:ēt si eēt cert⁹ oēz penā sibi eē dimissā. qz obligat⁹ ad aligd nō liberat quoadusq; soluerit. Uñ obligat⁹ ad cōfitēdū qcqd aliō faciat:quousq; confessus fuerit obligat⁹ remanet. Sil'r ad satisfactionē ꝑp dubiū.qz ꝙz legē cōez nō pōt scire satisfactū fuisse ꝑ ꝓtritionē:nō soluz ꝑ pena:sz ēt ꝑ culpa.qz nescit hō vtrū sit dignus odio vel amore.vñ si eēt sibi reuelatū sic̃ latroni: non teneretur ad aliā satisfactionē:qz iā satisfecit. ¶ Nec obstat qz ī ꝓtritōe būit ꝓpositū satisfaciēdi:sic̃ ꝫ cōfitēdi:qz ꝓpositū non obligat. Itē ꝓpositū habuit tacitā ꝓditionē ānexā.s.si ꝓtritio nō sufficeret ad satisfactōez. Uñ nō tenebaī satisfacere ad arbitriū sacerdotis ꝑcise.qz si ille min⁹ dignā pniam imponat:nihilomin⁹ iste dignā exoluet:sz ad arbitriū dei. Unde cū iā ad arbitriū ōi satisfaceret: soluit qō debuit quo ad ℔. Si āt reuelaret alicui pctm̃ sibi eē dimissū:nihil exp̄sso de pena.ñ ꝑ hoc segī penā eē dimissā.qz dictū ē Dauid. Trā stulit ōs pctm̃ tuū: ꝫ tamē postea fuit punitum.

p⁹ q⁹ **Quantum** ad gntū de affectu ꝓtritōis: sunt ēt tres cl'ones. ¶ Prima ō dolore sensitiuo: ꝙ dolor ꝓtritōis nō oz eē maxim⁹:quo ad dolorez sensitiuū:g nec pōt nec oz eē maxim⁹. Dico āt ꝙ nō pōt:nō qz ōs nō possit ifūdere maximū:ꝫ aliqñ ifūdat de gra spāli. sz qz nō ē ī ptāte hois plus dolere ō hoc q̃ de dāno sensibili. oz tm̃ plus optare lachrimas ꝫ dolorē sēsus ꝑ ōlicto q̃ ꝑ quo cūq; tpali dāno. Uñ augu. Nō sunt ite xp̄iane pietatis viscera:si plāgis corp⁹ a quo recessit aīa:ꝫ nō plāgis aīaz a q̃ recessit de⁹. Itē nō oz eē maxim⁹:qz aut possz corp⁹ destruere:aut oculos.aut hȳ.qō eēt ꝑ rōnē. Nā si ꝑter ītentionez ꝫ negligētiā seqret mors aut cecitas:īputaret ad martyrium:nō ad pctm̃.sic̃ ō illis g nimio ꝓtritōis dolore mortui sūt:nihilomin⁹ qñ aduertit ex fletu se ledi oz ꝓtemperare ꝙz rōnē. ¶ 2ª ꝙ ē ō dolore itellectiuo.qz ille oz eē maxim⁹ nō qdē respcū dolorīs alteri⁹ vite.qz hoc ē impoīe. qz nec mors xp̄i q̃ excessit oēm dolorē h⁹ vite: attigebat ad dolorē minimū īferni aut purgatorij:nec ēt respectu dolorīs īordiati: vt dīt qdā.qz maior ē dolor iude desperātis q̃ petri penitētis.qz nullo gaudio ꝓtēpat. Et si hoc ē vez: tm̃ q̃ ad ōsideriū penitens oz optare: ꝙ plus sibi displiceat peccatū ad expiādū q̃ desperato ad augēdū.sz respcū dolorīs ordiati g ē ō malo nāe vel pene. hic dolor oz eē maximus. qz ē ō maiorī malo:ꝫ de amissiōe maiorīs boni. Nō oz aūt hō se tēptare sup his:nec ꝓfessor penitētē tēptare ad sumē dū experimētū:nec ī fmonib⁹ oz hō tēdere laqueos tentatōis simplicib⁹:dicēdo ꝙ plus debet hō velle excoriari:et hȳ q̃ sensus horret:Sz hoc a penitēte regraī si penitet. Et si dolor eius īsufficiēs ē:an vellet dolorē īsufficiētē hre.ꝫ si nō hz hoc ipz sibi displicet. Et hoc sufficit ꝙz illō. Lōcupiuit aīa mea desiderare iusti.tuas. Et ꝙz illō. Adiuua dñe incredulitatē meā. ¶ Sz ꝓtra hoc videt.qz fm iudiciuz recte rōnis. Magdalena plus doluit ō morte xp̄i q̃ ō peccatis suis.ꝫ mr xp̄i plus ō morte filij q̃ qcūq; peccatorī ꝓtritōe.qz si ō pctō ē dolēdū: ꝑ eo ꝙ cōtra deū ē illō pctm̃ quo deus occisus ē: magis fuit ō deū: q̃ qōcūq; alīō.ꝫ illō fcm̃ veraciter ꝫ realiter nocuit deo in natura cōiuncta ꝫ assumpta.peccatuz aūt aliud nihil nocuit deo:nec in deitate nec in humanitate.ergo de illo facto est homini magis dolendū.nō qz velit xp̄m nō fuisse passū.qz ē impossibile ꝫ est de

volūtate dei: ſz q̄ diſpliceat ſibi illa actio inq̄ntū fuit ꝺtra deū ſicut ꝛ peccatum. ¶ P. licet hō nō debeat cōmittere veniale in ſe ne alius committat mortale: tñ vt vī dz plus ſibi diſplicere mortale alteri⁹ q̄ veniale ſuū: q2 qō ē pei⁹ ē magis detestādū ꝛ odiendū. ꝛ tamen dolor quē habet de peccato ſuo eſt cōtritio. dolor aūt quem habz de alieno ñ eſt dolor ꝺtritionis. ergo aligs alius dolor debet eſſe maior dolore cōtritionis. ¶ Dicendum ad vtrūq̄ per idez q̄ ſicut hō non diligit magis maius bonū: ſz qō eſt maius bonū ſibi: ſic debet odire nō maius malū: ſz maius malū ſibi. Eſt aūt veniale ꝓpriuz peius homini q̄ mortale alienum. Unde magis dolendū eſt de ipſo ſuo veniali. Et ſimiliter Magdalene fuit maius malū peccatū ſuū ſibi q̄ iudeoꝝ crucifigētium xp̄m: ꝛ iō magis dolendum. Et q2 plus ōbuit diligere xp̄m ꝑm q̄ deus q̄ ꝑm q̄ homo: plus debuit dolere de hoc q̄ ꝑ peccata ꝓpria offēdit eius diuinitatē q̄ ō ℔ q̄ ei⁹ crucifixio offēdebat hūanitatē. ¶ De matre aūtē xp̄i ē dicēdū q̄ plus diſplicebat ſibi malum culpe q̄ malū pene in morte filij ꝑz rationē: licet nō ꝑm ſēſuz: iō nō valz. ¶ Poteſt etiā dici q̄ ꝺtritio excedit reſpectu doloris inordinati: nō obſtāte q̄ hz gaudiū admixtū. q2 iſtō gaudiū nō eſt dolori contrariū: ꝓpter qō non ip̄m minuit: ſed aug mētat. Nā exēplū quorūdā q̄ ſicut fortiſſimū vinū nō obſtante admixtiōe gutte aq̄ ſupat aliud debile purū: ſic ī ꝓpoſito non eſt ad ꝓpoſitū. q2 gaudiū admixtū dolori cōtritionis nō eſt paruū imo maximuz. q2 de ſpe maximi boni ꝺceptū. ꝛ non eſt oblectamētū ſup cordis gaudiū. ſic eſt in ꝓpoſito. ¶ 3ª ꝺ. eſt. q̄ plus dz hō dolere de grauiori pctō q̄ de minus graui. Uñ dolor de pctō eſt maximus: nō reſpectu alterius peccati de quo forte dz eſſe maior: q2 nō ē dare maius maximo: ſicut nō ē dare min⁹ minimo. ꝑ. phy. ſz reſpectu mali nāe vel pene. Nec opz dicere q̄ admixtio gaudij qō ē in ꝺtritōe ipediat: q2 ſic illō eſt albius qō eſt nigro ipermixti⁹: q2 albū eſt nigro ꝺriū: ſic ſi gaudiuz admixtum dolori eſſet ꝺriū vel nō eēt eius cā vel effectus: poſſet ip̄m diminuere. Sed illō gaudiū qō eſt rō doloris. vel eꝫ nō minuit. ſz auget. vt dcm̄ eſt ſupra. di. 14.

3ª ꝺ. 2ª ꝺ. **Quantum** ad ſextū de ꝑlectione peccati vel dānationis ſūt tres concluſiones. ¶ Prima q̄ peccatū q̄tūcūq; veniale q̄diu manet peccatū nō licet facere ꝑ quocūq; malo nāe vitādo. q2 hoc eſſet de duobus malis eligere peius: cū minimū malū culpe ſit peius maximo malo nature: nec ꝓpter hoc q̄ alius vitet maximum malū culpe: q2 peius eſt iſti veniale pctm̄ ꝓpriuz q̄ mortale alienū: Unde ſi etiā nō pōt impedire aliū ab homicidio niſi mētiendo ei non licet mentiri. Nec ēt tertio ꝑ vitādo in ſe maiori pctō: q2 nunq̄ ꝺbitaꝫ hō q̄ faciat alteꝝ: cū iā eēt non peccatū exquo neceſſariū. Et iteꝝ ꝺdictio eſſet q̄ manēs peccatū licitū ſit: cū ex hoc q̄ eſt pctm̄ ſit illicituz. Qō ergo videꝫ Hregorius īuere q̄ licet homo ñ debeat ꝺmittere minus ne alius ꝺmittat maius: tñ dz per ſe ꝺmittere min⁹ ne ipe ꝺmittat maius exponēs illō. nerui teſticuloꝝ Leuiathan pplexi. in decretis. iz. di. c. i. ꝛ. c. z. Nerui. z. di. 14. itelligendū eſt qñ illō deſinit eſſe pctm̄: ſicut non ē boi furandū ne iterficiaꝫ q̄diu furtū ē furtū. Sed ſi ſit in extrēa neceſſitate ipſe vel alius licet ſibi iuito auferre panem: ne alius ſit homicida ſui vel alterius: non paſcendo. Sed tunc illa violentia non eſt furtum nec peccatum.

2ª ꝺ. ¶ Scōa ꝺcluſio ē q̄ licet eligere malū qōcūq; nature: et malū pene ꝑ vitādo quocūq; malo culpe: quādo vl aliter nō pōt vitari: ſicut qñ homo teneꝫ ſe exponere morti ꝑ defēſione rei publice: ēt vbi ſcit ſe nō poſſe euadere: vel vbi hoc ē ꝑficiū ad actū virtutis: dū tamen ipa electio nō ſit alias peccatū. Unde ꝺtradictio vī eē ī opinione q̄ dicit q̄ ſi eligere dānari: vl annihilari: ñ eēt peccatū q̄ adhuc magis eſſet eligendum peccare q̄ annihilari vel dānari: q2 qō plus habet de bono ꝛ minus de malo eſt magis eligibile: ꝛ minus fugibile. ē aūt plus de malo ī non eē vel dānari vbi nō ē aliqō bonū ī altero: nec poſſibilitas ad bonū moris ī alio: q̄ ī peccare: vbi eſt bonū nature actu. ꝛ bonuz moris poſſibilitate. ¶ Sz ī hoc dicto iplicaꝫ oppoſitū ī adiecto: q2 ſuppoſito q̄ vna electio ſit peccatuz ꝛ alia nō: dicere q̄ illa ī qua eſt peccatum: ē maior q̄ illa in qua non eſt peccatum: eſt dicere q̄ melius eſt peccare q̄ non peccare: ꝛ q̄ malum eſt melius q̄ non malum. ¶ Alia contradictio ē: q2 ſi ē peccatū. ergo ē illicitū. ſi āt licite eligiꝫ. ergo ē licitū. ¶ Ad rōez aūt dici pōt q̄ maior ē vera quādo illō qō hz plus ō bono ꝛ min⁹ de malo nō ī cludit ī ſe aliqd ieligibile: ſicut eſt malū culpe. ¶ Uel pōt dici q̄ minor ē falſa: q2 malū culpe ē peius oī malo nāe. Unde bonū nature cū malo culpe: ē peius q̄ nō ens: q2 nō ens nō eſt malū. Item peius eſt q̄ bonū nature cū malo pene: q2 malū culpe ē peius malo nāe per ſe ſūptuz. ergo ꝛ cū alio ceteris paribus: q2 ſi iequalib⁹ equalia addant fiūt iequalia ꝺpoſita ſicut erāt ſimplicia. ¶ Tertia cōclo ē: q̄ ex bis pōt dici ad queſtionē vtz potius ſit eligendū nō eē q̄ peccare. dicēdū eſt primo q̄ ꝓpoſitio ē ipoſſibilis. Nō. n. pōt poni q̄ hō neceſſitet vel peccare: vl ānihilari: vl dānari: q2 nec ℔ pōtōs facere q̄ inducere ad peccādū: qō ē ſibi ipoſſe: nec creatura: nō pōt annihilare. Dato ēt q̄ ſicut tyrannus poterat occidere corp⁹ volēti ydolatrare ſic demō poſſit annihilare aiam nolentis peccare: adhuc nō haberet ipe neceſſario alterū eligere: ſz haberet neceſſe vel vnū eligere vel alterū pati inuitus: ſicut aligs torqueꝫ iuit⁹ vel verberaꝫ: q2 nō vult facere alteri⁹ volūtatē. Et iō bene diciꝫ q̄ poſito boc per ipoſſe nō deberet hoc nec illud eligere: ſz pctm̄ reſpuere: ꝛ ānullatōez ꝛ dānatōez iuſt⁹ ſuſtiere: q2 malū nāe nō lz eligere niſi ꝑ neceſſitate: vel vtilitate virtutis: quoꝝ neutꝝ ē hic. Dico aūt vtutis vel p̄my virtutis. Uñ martires q̄ poterāt nō eligere negare fidē: ꝛ nō eligere: ſz iuoluntarie ſuſtinere mortē: nihilomin⁹ eligendo ſuſtinere mortē per quā cōſequebanꝫ p̄miū virtutis recte agebāt. Si q̄s āt nō credēs vitā aliā vbi nō teneꝫ ſe exponere morti: ne conſētiret pctō graui eligeret mortē ſuſtinere niſi moꝛs nature eēt neceſſaria: q2 libeꝝ arbitriū nō poteſt cogi: nec eſſet mā p̄cepti: eligeret nihilomin⁹ ſuſtinere mortē: qñ ꝑm eius ꝺſciaz nō eēt vtilis p̄mio vtutis peccaret. Sz tūc deberet ſuſtinē nō volūtarius. ¶ Qō ergo dicit pḥs. z. ethi. q̄ q̄dā ſunt adeo prava vt melius ſit mori q̄ eis ꝺſentire: itelligēdū eſt ꝑz eius opinionē ſic q̄ paſſio mortis ñ eligaꝫ. ¶ Uī poſſet dici q̄ ſicut qñ teneꝫ ſe exponere morti tūc eſt electio mortis nēcia ad actū fortitudinis: ita qñ occidit vl annihilatur ē nēcia ſibi patiētia: ꝛ per ꝺſs ꝑ actū vtutis patiētie eligit ſuſtinere mortē vel annulationē ꝓpter deū: q̄ potēs eſt annullatū repare vel dānatū ſaluare. Sz ſuppoſito q̄ nō eēt ſaluādus vel repandus: cum electio mali nō ſit recta niſi ꝓpter maius bonū qō eligendo acgriꝫ q̄ ſit illud qō per malū priuaꝫ: cū per annullationē vel dānatōez ꝑpetuā electam vel ſuſceptā homo nō poſſit ꝺſeq̄ maiꝰ bonū q̄ ſit bonuz nature: gr̄e: ꝛ glorie: que per illa tolluntur ide eſt q̄ bñ eligi nō poſſunt. Et ſic ſemper eſt pctm̄ illud eligere. Sed poſito ꝑ impoſſe q̄ non eſſet peccatum illud eligere. tunc magis eſſet eligendum q̄ peccare. ¶ Argumentum in oppoſitū ſolutū eſt. Qō II.

Queritur 2º. vtz ſit neceſſe ꝺfiteri ſacerdoti ſtatim de omnib⁹. Et videꝫ q̄ nō: q2 ſine ꝺfeſſione ſaluati ſūt Magdalena ꝓetrus ꝛ publicanus Matheus. ergo ꝛc. ¶ Cōtra eſt Augu. di. q̄ alr fruſtrātur claues eccl'ie ſi peccatoꝝ ſaluari pōt ſine ꝺfeſſione. ¶ R⁰. circa iſtā qōnem ſex ſunt videnda. ꝓrimo quid ſit confeſſio. 2º quo iure ſit.

Tertio cui⁹ virtutis sit act⁹. Quarto de necessitate cōfessionis absolute. Quito an teneat̄ gs ad statim. Sexto an papa possit dispensare.

Quantum ad primū: sciēdū q⁹ de ꝯfessiōe dāt̄ quatuor diffōnes. ꝑma ē aug. q⁹ ꝯfessio est p quā morb⁹ latens aperit̄ sub spe venie: q̄ diffinitio nō dat̄ de ꝯfessione cordis: q̄ fit soli deo: quē nihil latet: nec de illa q̄ fit i iudicio ꝯtentioso: in qua non ē spes: ſz desperatio venie. ſz de illa q̄ fit vicario dei i foro aīe. ¶ Circa quā aptionē morbi latētis est notādū: q⁹ sicut medic⁹ si sciret infirmū hre morbū letalē quez ille ignoraret: aut vellet occultare: vū timet secari: deberet eū monere: dicēs. si operā medicātis expectas: necē ē vt vulnus detegas. sic ēt si ꝯfessor scit vel ꝓbabiliter credit q⁹ ille nō recolit: qz nō sufficiēter cōsciētiā discussit: vel si recolit errādo nō credit illō eē mortale: dz sibi illō ad memoriā reducere: vl̄ ꝓsciam ei de illo facere. aliogn sciēter idignū solueret. Sz si ꝯfessor dubitaret vtr illō ō quo ali⁹ non peniteret eēt mortale: ⁊ ille sibi diceret: q⁹ de ꝯfilio peritor illō faceret: de gb⁹ ex vita ⁊ scientia ꝓbabile ē q⁹ nō ꝯsulerēt nisi bñ: pōt se illorū iudicio cōformare. Secus āt si eēt certus de oppōsito. ¶ 2ª diffinitio est hre. Cōfessio ē pctōr declaratio vl̄ detestatio: et vulneris ruptio. Declarari āt dz quo ad nūerū nūeratū. i. specificari si drīt spē. Nec sufficit dicere si cōmisit furtuz: homicidiū: pluriū: dicere nūerū nūerātē i quodā iuoluterio. puta feci tria mortalia: ſz specificare dz ea. Qñ āt solo nūero drīt sufficit dicere numer̄ nūerantē. puta feci tria furta. tria homicidia: ⁊ bȝ. si nihil latet mutās spēm. Quādo vō dicit nūer̄ nūeratū: vel i singulari sigillati exp̄mit: nō oz dicere nūerū nūerantē. vt. ſ. ponat sūmā. Sz hic confessor dz aduertere si alter̄ nūer̄ dicere teneat̄ qñ sūt plura pctā mortalia. ¶ 3ª diffinitio ē magistralis. Cōfessio est legittima cozā sacerdote peccatorr declaratio. Cozā dicit. qz i pñtia nō i absentia p se ipm ꝼm aug. i lra: nō pnūcium vel p epl̄am: q̄diu p seipz dicere pōt. Quādo āt scribit peccata sua bñ facit. ſz nihilomin⁹ dz ea oze suo exp̄mere: nec sufficit tradere legēda. Qz si non possit ire nec accersire sacerdotē: non teneat̄ gdē scribere ⁊ mādare pctā. ſz tñ si ipse vult licet ei scribere ⁊ mandare. ⁊ ille rescribere ⁊ remādare absolutionē. Et valet absolutio qñ vterq; sic ē infirm⁹ vel clausus plus q̄z si fieret laico. Qui āt dz sacerdotē pñtē ſz nō dz linguā qua possit ab eo itelligi: pōt gdē p iterp̄tez cōfiteri. sicut ⁊ matrimoniū ꝺ̄bere. ſz forte nō teneat̄. quia nō teneat̄ hō ꝯfiteri nisi sacerdoti: cuiusmodi nō ē ille iterpres. ⁊ plib⁹ āt sacerdotib⁹ sil̄ pōt hō ex cā ꝯfiteri. ⁊ ab vtro q̄z absolui. sicut seozsū pōt vni post aliū. sicut aliquādo factū est ō facto: vt si ꝯfiteret̄ gs pozi p̄dicatorr ⁊ guardiano minorr. ¶ 4ª est diffinitio magistralis: q⁹ ꝯfessio est delinquētis accusatio ex erubescētia: ⁊ p claues eccl̄ie satisfcōria: obligās ad iniūctā pniaz pagendā. ōlinquētis dicit. qz se nō aliū dz accusare. qñ aliter pōt se accusare. Nā circūstātiā mutātē i mortale pp nulli⁹ famā dz celare: cū plus teneat̄ sibi q̄z alt⁹: ⁊ sue conscientie q̄z alterius fame. Sed vbi timet alteri⁹ infamiā dz petere lniam ab illo vl̄a superiori ꝯfitēdi tali: q p ꝯfessionem nō veniat i notitiā psone: quā si hre nō pōt: ꝯfiteat̄ vt oz cū dolore. qz nō ex hoc ipso q⁹ sibi negat̄ lnia dz eā a iure: q̄z hēat iustā cām petēdi. qz hoc nō ē ꝓpter culpā vel defectū ordinary: q ei credere nō tenetur. Qñ aūt ē circūstātia nō mutās i mortale: ſz aggrauās: meli⁹ ē subticere: vbi timeret̄ scandalū vel sui vel ꝯfessoris aut tertij. Satisfactoria. qz ꝯfessiōis effect⁹ ē pene ⁊ culpe remissio. Vñ gnālis ꝯfessio delet venialia q̄ ad culpā ⁊ quo ad penā: siue sit sacr̄alis siue nō: ſz al̄r ⁊ al̄r. vt dicit Tho. Delet aūt solū illa de gbus doleret si recolerz. Vñ ꝯfessio cū ꝯtritione delet ea q̄ attritio non deleret. vñ nō ē spernēda pnia ꝺ̄ venialia data. qz ſz sine ꝯtritōe iplicita si deleat. tñ aliq̄ ꝯtritio cū ea sufficit: q̄ nō sufficeret sine illa. sicut ⁊ i remissione mortaliū attritio cū clauib⁹ delet: qō sola attritio nō deleret. ⁊iō nihil ꝓhibet aliquē aliquādo ad bozā sine venialib⁹ eē. vez ē q⁹ plus delet rōne absolutōis q̄ ē formalis: q̄z rōne ꝯfessiōis q̄ ē mālis. ⁊ iter remedia venialiū sacr̄a plus valēt q̄z sacr̄alia. ⁊ illa sacr̄alia plus q̄z alia: q̄ nō sūt sacr̄alia. Sz gnālis ꝯfessio nō valet ad deletionē mortaliū scitorr quo ad culpā. qz illa opz i spāli ꝯfiteri. ſz valeat ad remissionē venialiū scitorr. qz nō oz ꝯfiteri venialia: nec i gnāli nec i spāli: ēt frequenter iterata: q̄uis magr̄ hic inuat i lr̄a q⁹ pñt remitti post hāc vitā: qñ nō sūt sacr̄a. Itē ad remissionē mortaliū oblitorr nō valet gnālis ꝯfessio q̄ nō est sacr̄m. qz ex ope opato nō ꝯfert gr̄am: qō ꝓ priū sacrorr ē no. le. Culpa āt mortalis nō pōt remitti sine noua infusione gr̄e. sed ꝯfessio sacr̄alis gnālis valet ad hȝ. qz ex quo hō facit qō pōt ꝯfitēdo. ſ. i spāli de scitis: ⁊ i gnā de alys: absolutio sequēs ab oibus absoluit si p̄cessit attritio. ſz a scitis rōne spālis ꝯfessiōis: ab oblitis rōne gnālis.

Itē valet ad remissionē pene mortalis taz sciti q̄z obliti. c⁹ tñ culpa iā remissa ē: valet inq̄z vtraq; ꝯfessio. Uez est tñ q⁹ hoc itelligēdū ē de obliuiōe excusabili: siue quo ad substātiā fci: siue quo ad ꝺditionē fci: vt si credat suā. sicut de iacob ⁊ lya dr̄. Si aūt loquamur ō ignorātia vl̄ obliuione improbabili secus ē. vt i eo q nō sufficiēter discussit ꝯsciaz suā: ⁊ beretico. Obligās ⁊c. qz pnia dz iniūgi p modū p̄cepti. Bonū ē ēt q⁹ iponat̄ p modū ꝯsily. sic q⁹ impositio rōne p̄cepti hēat meritū obediētie: ⁊ ꝯsiliū euitet pic̄z cl̄pe.

Quantum ad sc̄ōm: quo iure sit introducta ꝯfessio: est sciēdū q⁹ ꝯfessio nō ē iducta iure nāli. qz iura nālia ybiq; ⁊ semp manēt. nō āt semp fuit q⁹ hō teneret secretū pctm̄ alteri ꝓpalare. Itē nō ē iducta lege moysi: eo mō quo nūc ē. Itē nec lege positiua. qz ⁊ si posset p̄cipi vt ꝯfiteret̄ de actu exteriori ñ tñ ō iteriori: q nō subiacet humano p̄cepto. De exteriori. n. posset sicut et clandestina mr̄imonia ꝓhibēt̄: ⁊ pena adhibet̄: ꝓtra q⁹ agentes ⁊ peccāt ⁊ penā incurrūt: ſz ꝓbari nō possit. sic ⁊ si papa p̄ciperet ꝯfiteri ō actu exteriori q̄z tūcūq; occulto videret̄ aliqs teneri: ⁊ icurreret excōicatōez si omitteret: ⁊ lata eēt ꝯtra omittētes. Lege. n. hūana ēt pctm̄ occultū videt̄ eē p hibitū. vñ lege hūana nō solū ē ꝓhibitū furtū publicū ſz ēt occl̄tū. Et si aliqs ꝯfiteret̄ furtū se cōmisisse q̄z tūcunq; al̄r ꝓbari nō possz: puniret̄ pena legis hūane positiue. Oēz. n. actū exteriorē pōt lex hūana ⁊ ꝓhibere ⁊ p̄cipere. Qz si nō pōt trāſgressorē punire: tñ ius nō deficit: ſz ꝓbatio. Act⁹ vō interior bñ subterfugit legē hūanam. ita q⁹ si hō ꝯfiteret̄ se cōsensisse i qōcūq; crimē: ſz nihil exteri⁹ egisse cogitatiōis penā a lege hūana nō meret̄. ¶ Et iō sequit̄ q⁹ sit solus de iure diuino ⁊ nō hūano: qō ꝓbāt sic gdā. Nulla lex pōt p̄cipere nisi actū: c⁹ trāſgressorē pōt punire. frustra. n. ferrent leges q̄cūq: nisi trāſgressores possēt punire. Et iō ꝓb⁹. 4. etbi. dicit q⁹ oīs lex dz vim coactiuā p penā. sed nulla lex hūana pōt punire illū q nō ꝯfiteret̄ pctm̄ sibi soli notū. qz nō possz ꝯstare an hret. q̄ nō ē ō lege hūana ꝯfiteri pctm̄ occultū. ergo ē ō diuina. ¶ Et si dicat̄ ꝺ̄ eos: q⁹ eccl̄ia p̄cipit quolibet ānō semel ꝯfiteri. oēs vtriusq; ⁊c. Rūdet q⁹ eccl̄ia nō p̄cipit ꝯfessionē directe: qz nō posset: sed idirecte. qz p̄cipit aliqd ad qō ꝯfessio ē necessaria. puta recipere eucharistiā: vl̄ alia sacra. ¶ Sz rō ista nō valet. qz eccl̄ia pōt p̄cipere ⁊ ꝓhibere actū i gnāli: p qō p̄ceptū ⁊ ꝓhibitionē ꝺ̄ludit nō solū act⁹ public⁹ q̄ p testes ꝓbari pōt. ſz ēt act⁹ occult⁹ q̄ pt ꝓbari p illi⁹ cōfessionē. vñ eoipo q⁹ aliqs act⁹ est exterior de iudicio eccl̄ie ē: ſz ipsa nō possit illū iudicare nisi ex ꝓbatōib⁹. Et sicut talis act⁹ cadit sub iudicio eccl̄ie: ita ei⁹ omissio idebita. Quānis q̄ nō possit ꝓbari p testes q⁹ iste omisit ꝯfessionē debitā de pctō occulto: tñ de pctō publico possz ⁊ de pctō occulto p ei⁹ ꝯfessionez. Et si nō possit ꝓbari. ius

Confessio sacramentalis in absentia, quae ante decretu Clementis VIII. docuit Ill.mo, cum videtur hic author, aut refert ea aliis damnata è q⁹ ut temeraria, et reprobata a Sd. Papa Clemente VIII

nō deficit: sz pbatio. Uñ ppositio qua dr: ecclia non pōt p/cipere illō cui⁹ trāsgressōrē nō pōt punire: solū ꝓpter defectū ꝓbatōis: ē falsa. Sz si nō possz punire ꝓpter defectū iu risdictōis: tūc eēt va. ꝛ iō alia rō ad ꝓbādū q ꝓfessio est ō iure diuino pōt eē ista. qz pater oē iudiciū dedit filio. vnde qñ erat de⁹ tm̄: soli ōo ꝓfiteri sufficiebat cui dicit ꝓpheta. Tibi soli peccaui ⁊c. Postq̄ aūt fact⁹ est hō ⁊ p pctis nr̄is moriturus: datū ē sibi oē iudiciū ō pctis: ⁊ sibi ē ꝓfessio faciē da: q loco suo vicariū dereliquit: cui ēt ē faciēda.

Quantum ad tertiū: sciēdū ē q ꝓfessio ē act⁹ vtut nō tm̄ vitatis: cui ꝓsonat inq̄tū talem se exhibz exteri⁹ qualē iteri⁹. sz iustitie: qua reddit deo debi tū ⁊ implet mādatū qō p iacobū ꝓmulgauit.

p³ q° **Quantū** ad quartū sūt tres ꝯclones. ¶ Prima q de moralib⁹ post baptismū nec̄e ē ꝓfiteri hīti copiā ꝓfessōis. qz sacr̄m qō ordinat ꝓtra defectū tollēt̄z gr̄am est ō necessitate salutis. sz actuale mortale ita tollit gr̄am ⁊ plusq̄ originale. q̄ cū ꝓpter hoc baptism⁹ sit de ne/

2ª q° cessitate salutis: multomagis erit pnia. ¶ 2ª ꝯclo ē: q non est necesse de venialibus ꝓpter oppositā rōnē. ⁊ qz pñt re/mitti post locū ⁊ tp̄s sacr̄oz. puta post hāc vitā. Nec ēt p/pter statutū pape: si gs ñ hz mortalia: tenet semel i āno pp hoc ꝓfiteri: si nō hz nisi venialia. tū qz papa si vellet hoc ñ posset. cū hoc sit mutare mām sacr̄i. s. de venialibus facere mām pnie necessariā: qō de⁹ nō fecit: tū qz si papa hoc pos/set: nō tm̄ videt q hoc velit. tū qz nō dz eē melioris ꝓditio nis fatuus q̄ perit⁹. vñ cuz hñs mortale nō sit obligat⁹ ad venialia ꝓfitēda: multomin⁹ nō hñs. tū qz dicit oīa pecca ta sua: qō nō ē pol̄e de venialib⁹ q̄ sūt innumerabilia: tuz qz

3ª q° nolunt nouuz on⁹ ꝑponere: sz piculuz dilationis amputare bis q tenēt̄ur. ¶ 3ª ꝯclo ē: q a ꝓfessione mortaliū q nō hz ꝓfessōis copiā: ⁊ tm̄ hoc desiderat excusat. Cui⁹ rō est. qz ñ est cōfessio maioris nec̄itatis q̄ baptism⁹. vñ cū ibi suffici at desideriū: qñ articulus nec̄itatis: nō cōtēpt⁹ religiōis sa cramētum excludit: ita ⁊ hic.

Quantum ad gntū sciēdum: q cū ꝓfessio sit precep tū affirmatiuū nō obligat ad statī ꝓfi tendū: nisi i gnq̄ casib⁹. ꝑm⁹ ꝓpter sacr̄m. s. qñ hz recipe/re vl̄ mīstrare aliq̄ sacr̄m. qz tūc dz p⁹ ꝓfiteri de mortali: nec sufficit conteri: nisi qñ nec̄itas vrget ⁊ potēs absoluere abest. qz sic baptism⁹ ē ianua sacr̄oz oīuz: sic 2ª tabl̄a post naufragiū ē ianua ad alia recidiuāti post bap⁹. vñ ō ꝓse. di. 5. c. Ut ieiunī. dr: q ꝓfecti etate ꝓfirmādi moneāt prius facere ꝓfessionē pctōz. Et eadē ē rō de alys sacr̄is. Silr q alys mīstrare hz sacr̄a: nō dz hr̄e defectū sacr̄i. ꝓpter qō bi gam⁹ irregularis ē: ne alys sacr̄a mīstret q ī sacr̄o deficiēs est. Sic q absolutōe idiget nō pri⁹ eā aly: nec alia sacr̄a mi nistrare dz: q̄ ipe sacr̄z recipiat: quo idiget. Nō tm̄ mortal̄r peccat suscipiēdo vl̄ mīstrādo post q̄ crit ē: qz ōo iā ꝯiūct⁹ ē. ¶ Scōs casus ē rōe statuti. qz papa statuit ad min⁹ sel̄i anno ꝓfiteri. Uñ vltra ñ licz differre: sic nec oli statuta tē pora baptismi pasce vel pentēc. licebat ꝓlōgare: nisi q vi/det q ō pctō cordis lz differre vsq̄ ad mortis periculum: cum de illo papa nihil hēat iudicare. ⁊ si eēt vez: tm̄ qz sel̄ i anno ē p̄ceptū coīcare: qō digne fieri nō pōt sine ꝓfessiōe: ēt ō pctō iteriori: ide ē q̄ salt̄ idirecte ēt ō oi mortali iteri ori tenet ifra annuz ꝓfiteri. Itē qz ꝓfessio nō dz dimidiari si cū pctō iteriori hz exteri⁹: ō quo eccl̄ia pōt p̄cipere: idire cte tenet cū illo ō iteriori ꝓfiteri. ¶ Tert⁹ casus ē rōe du by: qñ ē ī periculo mortis. qz salt̄ semel i hac vita sacr̄z ne cessitatis suscipiēdū ē. Cū āt nihil fit certi⁹ morte ⁊ nihil ī certi⁹ hora mortis: piclitamur oi hora. sz nō sic accipit hic: nisi qñ hō sic ē ī piculo: q vt frequēter hoies i illo moriun tur: sicut ī bello aut naufragio: aut acuta vel multū grauī ifirmitate. vnde ⁊ medici tenēt̄ur infirmos añ oīa mone re vt medicos aduocēt aīaz. ex̄. de pe. ⁊ re. c. cū ifirmitas.

Nō āt si gs dz itrare aquā aut mare: i gb⁹ non stati ꝓbabi liter sic timet. Sic. n. itelligit q̄ dr q glibet potest absol/uere ī mortis piculo vel articulo ꝓstitutū. de offi. ordi. c. pa storalis. ī glo. ¶ Quart⁹ casus ē rōne piculi opportunitat cōfessōris pdende. si occurrat q p̄t absoluere: nec sit spes q redeat añ tp̄s ꝓfitēdi. qz vbi mora ē pic̄lm allatura dilatio ē spernēda. Et si dieb⁹ festiuis aleca pñt capi qñ timet̄ur q alias ñ occurrēt: aut videmie fieri. qñ timet ne tp̄s ꝓgruū trāseat: multo magis pp spūalia. ¶ Quīt⁹ casus ē rōe scru puli: si hō sit illi⁹ opionis ī vl̄i: q hō tenet ad statī: vel ō se habeat illā ꝓscia⁹ ligat. qz qui agit ꝰ ꝓscia⁹ edificat ad ge hēnā. ¶ Et q qdā dñt q añ ⁊critionē nō tenet gs cōfite/ri ī casu quo post eā teneret cōfiteri: nō videt bñ dictuz. qz cū homo simpliciter teneat iure diuino cōfiteri ante mor tē: ⁊ iure humano añ annū: ⁊ de malo suo nō debeat cōmo dū reportare: siue ꝓterat siue nō: dz illō implere. q̄uis sibi nō ꝓsit. sicut ēt peccator tenet dicere horas ⁊ ieiunare: lz sibi nō prosit ad meritū. Nō. n. ꝓpter pctm̄ suū liberatur a p̄cepto. ¶ Qō āt dicit q cōfessio cū debeat deo: q nō sta tim soluat: nō est q̄n debeatur: sz qz nō exigit nisi loco ⁊ tē/pore. dubiū ē: qz illō qō ē alicui debitū de volūtate sua. sic ī cōtractib⁹ gratuitis: lz statī debeat: nō tm̄ necesse ē solui nisi petat. qz exquo volūtarie concessit nisi certū tp̄s vel vsū apposuerit: videt concessisse quousq̄z repetat. Sz q̄n aligs fit debitor alic⁹ ex delicto. qz ꝰ volūtatē suā rē ei⁹ ac cepit: vel sibi nocuit: semp ē ī mora ⁊ ī pctō: ēt alio nō petē te: nisi q̄citi⁹ p̄t offerat: nisi ꝓbabiliter supponeret q ali⁹ dilationē sibi daret. vñ cū peccator fiat debitor dei: non ex bñficio gratuito ⁊ volūtario. sicut ē debitū latric: ad cuius solonem homo non semp necessitat̄: sz ex malefacto. ⁊ hoc ꝰ volūtatē ipi⁹ dei: cui⁹ reuerētiā lesit. videt q sicut debz statī: ita teneat̄ soluere statī. qz de⁹ nullā sibi dilationē do dit. ¶ Sz ad hoc posset dici: q vez ē i obligatione ex con tractu debitorē teneri modico iteriecto tpe: qō magis pōt mēte concipi q̄ locutiōe exp̄mi: quo ad hoc q⁹ possit ab eo peti ⁊ ipe ī mora ꝓstitui: nō añ. qz non potuit venire cū sac/co parat⁹. Sz nō tenet̄ ad statī sic q sit ī mora quoadusq̄z petat̄. Et ex hoc q peccator contritus ē cū ꝓposito confitē di ⁊ satisfaciēdi: videt purgasse morā: ēt si sit solū attritus qz p ꝓpositū cōfitēdi videt deo offerre qō dz. ⁊ sic nec ē in mora quousq̄z vel deus exigat p mortis piculū: vel sacr̄m: vel vicarius dei p annum: vel hō.

Quantum ad sextū: sciēdū ē q papa nō p̄t dispēsa/re i hoc sacr̄o i hoc qō ē pure diuinū. qz seruus legē dñi tollere nō p̄t. Et si posset dispēsare i p̄cept canonis alic⁹ apl̄i: puta i bigamia ⁊ hō. qz par ī parē nō hz imperiū. tm̄ i sacr̄is a xp̄o īstitutis nō pōt. qz sic ars suppōit nāz: ⁊nā māz. sic eccl̄ia fūdamēta sua: q̄ sūt sacr̄a: q̄ destrue re nō pōt. Uñ sicut papa nō p̄t dispēsare: vt puer sine bap⁹ saluet̄. sic nec q⁹ post baptismū mortal̄r peccās sine ꝓfessio ne saluet̄. ¶ 2º sciēdū ē q⁹ papa p̄t dispēsare i hoc qō ē bu manū. s. q⁹ hō non teneat̄ ꝓfiteri ifra ānū. dū tm̄ nō occur rat mortis periculū: nec hēat suscipere sacr̄m. qz ē statutū cōcil⁹ generalis. Ipe āt supra ꝯcilia a quo hz ꝯciliū aucto ritatē. non eꝰ. vñ p̄t dispēsare. ¶ 3º ē sciēdū: q nec iferior a papa nec legat⁹ a latere nec epūs p̄t ī hoc dispensare. qz q̄/uis possit epūs dispēsare i statutis sue synodi aut iur̄ i q̄tū hꝰ: non tamē i statutis concil⁹ ꝓuincialis: nisi q̄tū sibi cō/mittit̄: ad min⁹ i statutis concil⁹ gn̄alis non videt q⁹ sim/plex epūs vnq̄ possit dispēsare. hꝰ āt ē ō ꝓfessiōe ānua. iō ⁊c. ¶ Et si dicat̄ q⁹ sub eodē p̄cepto cadit coīo ānua i qua p̄t p pri⁹ sacerdos dispēsare. dōm q⁹ ppri⁹ curat⁹ nō dispēsat. sz ipe legislator dispēsat de ꝓsilio ꝓpry sacerdotis. sicut me dicus nō dispēsat cū ifirmo i carnib⁹ ⁊ ieiunio. sz ꝓpri⁹ sa cerdos de consilio medici. Non sic autem de confessione. qz non sic cautū est. Nec ē eadē ratio ꝓfessionē differendi:

sicut communionem: cum etiam non penitenti expediat aliquando penitentiam recipere: sicut dicit decretum de peni.c. Quidam. Nunq̃ aũt impenitẽti expedit cõicare. Et gcũq; ibi dispensat de cõione hoc nõ ẽ q̃ toto anno nõ cõicet: sed vsq; ad tps differat: nõ aũt vsq; ad annũ alium: sicut in lege q̃ non poterat pascha facere ꝓmo mense faciebat scõo: nec ꝓpter hoc excusabaẽ toto ãno. ¶ Contra hoc tñ est de clande. despon. ꝓhibita. cũ inhibito. vbi est statutũ ꝯcilij gñalis de bãnis trib⁹ i matrimonys ꝓtrahẽdis: ⁊ tamen non solũ epi sz ẽt archidiaconi quotidie dispẽsant de vno vel duobus aut ẽt de oĩbus. ¶ Ad argumẽtũ dicẽdũ q̃ illi nõ peccauerũt mortal'r post baptismuz: vel post xp̃i passionẽ: vel q̃ xp̃s p̃ ptãtem excellentie eos absoluit: vl' ꝓfessi fuerunt licet nõ legaẽ. Questio. III.

QUestio queritur vtr ꝓfessio sit facienda ꝓprio sacerdoti. Et videtur q̃ nõ: q⁹ ꝓprius sacerdos nõ ẽ nisi curat⁹ spãlis: ep̃s vo ẽ cõis: papa ẽ cõissimus: sed plus põt fieri istis q̃ illi. g̃ ⁊c. ¶ Jn ꝓriũ ẽ extra de pe. ⁊ re. oĩs ⁊c. vsq; ꝓprio sacerdoti. ¶ R⁰. hic sunt videnda tria. primo q̃ cõfessio sacramẽtalis siue necessaria: vt de mortalibus: siue volũtaria: vt de venialibus nõ debet nec põt fieri regulariter nisi ꝓprio sacerdoti. Scõo qs est ꝓprius sacerdos. 3⁰ i gbus casibus spiall'r licet nõ ꝓprio sacerdoti ꝓfiteri.

3ª 2ª Quantum ad primũ sunt tres ꝯclones i gñali. pria est q̃ ꝓfessor dz eẽ sacerdos. Licet enĩ cõfiteri de venialib⁹ nõ sacerdoti ſz Bedã: q̃ dicit. Leuia cocqualibus pandam⁹. Item lz de mortalib⁹ i mortis articulo vel periculo cõfiteri. de cõse. di. 4. Sanctũ. Sz nõ est confessio sacr̃alis: q̃. ſ. possit cõsumari p̃ absolutionẽ. q⁹ licz nõ sacerdos possit soluere vel ligare in foro exteriori: vt officialis simplex clericus excoĩcat ⁊ recõciliat: nõ tñ in foro pnie a quacũq; cl'pa ẽt veniali põt absoluere nõ sacerdos: ẽt diaconus: aut archidiacon⁹: vel ẽt diacon⁹ cardialis: vt Beatus Laurẽtius. q⁹ solis sacerdotibus claues ordis ꝺs tradidit. ⁊ in solius sacerdotis ordiatõe dicit. Quoz remissis pctã. Et accipe ptãtẽ ligãdi ⁊c. Unde de facto a nõ sacerdote absolut⁹ teneẽ cõfiteri iterũ absoluendus. Et nihilominus nõ sacerdos p̃sumẽs absoluere vt sacerdos i dicatiue ſm quosdã irregularitatẽ ĩcurrit: sicut si baptiçaret aut celebraret. ex̃. de cle. nõ ordi. c. i. ⁊. z. lz hoc sit dubiuz: q⁹ nõ est expressũ. sicut de illis duob⁹ actib⁹ p̃sbyterat⁹. Et dr̃ ex̃. de snia excõi. c. 16. g. li. 6. q̃ nõ ĩcurrit gs irregula-
2ª 2ª ritatẽ ꝓpter aliqd delictũ qñ nõ est in iure expressũ. ¶ z⁰ q̃ dz eẽ ꝓprius sacerdos. q⁹ sacerdos nisi ꝓpri⁹ aut de licentia ꝓpry nõ põt soluere nec ligare. sic dr̃ in dcã decretali. Dis. q̃ ẽ clauis hui⁹ materie. Et hoc nõ solũ vt qdã dñt: q⁹ ipse cõfitẽs sacerdoti alieno: lnia a ꝓprio nõ petita: ex ꝺ ipso delingt. ⁊ sic est indispositꝰ ⁊ fict⁹: ꝓpter qõ sibi absolutio nõ ꝓdest: sicut ordinat⁹ ab epo alieno ꝺ iura: lz recipiat caracterẽ nõ tamẽ executionẽ. q⁹ i isto sacro totũ impedit: sicut ẽt i mr̃imonio: i qb⁹ p̃ se regrit̃ act⁹ suscipiẽtis: nõ sic aũt i alys. Scõz enĩ istã rõnem si ipe nõ eẽt fict⁹: vtpote q⁹ nesciuit istud ius: vel sciret: ſz putaret illũ ꝓpriũ q̃ est alien⁹: ille eẽt vere absolut⁹: qõ ẽ ꝺ illã decretalẽ: q⁹ ille nõ valeat eu⁹ absoluere nec ligare. nec distinguit iter scientẽ ⁊ ignorantẽ: q⁹ error non dat iurisditionẽ. Dõz est g̃: q⁹ sicut in nãlibus ad hoc q̃ agens agat i passũ: requrit̃ q⁹ dñeẽ sup ip̃m: ⁊ illud subyciat̃ ei ſm virtutẽ. vñ actio ẽ ſm quã i id qõ subycit̃ agere dicimur. ita i politicis nemo potest aliũ ligare nisi sibi subditũ: nec si l'r absoluere. q⁹ regula iuris ẽ q⁹ nemo q̃ cõdẽnare nõ põt: absoluere põt. supple pp̃ defectũ iurisditionis. sicut i nãlib⁹ ad hoc q̃ agẽs cozrũpat: requrit̃ q⁹ habeat dñium sup mãm: sicut ad hoc q̃ generet. Qz ergo i isto sacro cõfessor absoluit ⁊ ligat. inde est q⁹ oz ip̃m habere iurisditionẽ sup cõfitẽtẽ. Nã si nõ eẽt nisi sicut causa sine qua nõ: nõ oporteret illũ esse subditũ. Si aũt ẽ ꝓpri⁹ ⁊ nõ sacerdos põt illũ absoluere per aliũ. sicut curati ⁊ episcopi nõ sacerdotes cõmittũt sacerdotibus. sicut archiepiscopus nõ hñs palliũ nõ debet per se cõsecrare suffraganeũ: sed põt hoc alq̃ demãdare ꝺ elec. c. suffragane⁹. ¶ 3ª 3⁰ ꝓ 2⁰ ꝯclo est qd possit papa circa hoc imutare. Et qdem circa primũ nihil põt imutare. q⁹ nõ põt facere q⁹ nõ sacerdos absoluat i foro pniali: sicut nec q⁹ ꝓficiat: q⁹ hoc eẽt imutare nãm sacri. nec põt facere de nõ sacerdote sacerdotẽ: nisi ſm ritũ cõem eccl'ie. ſ. conferẽdo sibi sacr̃m sacerdotij quo ad eẽntialia. ¶ Circa scõm non pot' ipse facere q⁹ nõ ꝓprius absoluat. q⁹ ꝓtradictio eẽt q⁹ aligs absolueret vel ligaret nõ subditũ. sed hñ põt facere de nõ ꝓprio ꝓpriũ. dando iurisditionẽ nõ hñti. ⁊ de ꝓprio nõ ꝓpriũ auferẽdo iurisditionẽ hñti. q⁹ i foro cõtentioso: ⁊ q̃tũ ad claues iurisditiõis ipe hz plenitudinẽ ptãtis. ⁊ sic põt facẽ q⁹ sacerdos nõ pri⁹ al's absoluat. ſz ñ ꝑt facẽ q⁹ ꝓprius nõ absoluat: nisi i foro exteriori. ꝓpter hoc absolut⁹ i morte a nõ sacerdote. teneẽ gdem itez cõfiteri: sed nõ teneẽ itez absolui ab excõicatione: nisi q⁹ hoc ẽ statũ de nouo. ex̃. ꝺ sen. excoi. Eos g̃ po. q⁹ potuit hoc papa cõmittere nõ sacerdoti: lz forte nõ commiserit cuilibz vt notaẽ. ex̃. de offi. ordi. c. ꝓstoralis. ⁊ ꝺ hoc infra dicẽ: qñ de excoicatõe ageẽ. ꝓbabile. n. ẽ: q⁹ papa vult q⁹ i morte p̃t absoluere a pctis gcũq; cui papa potest hoc cõmittere. hꝺ aũt est sacerdos ⁊ nõ alius. Sz q⁹ nõ põt quis absolui a pctis nisi pri⁹ absoluaẽ ab excoicatiõe. inde est q⁹ oĩs sacerdos nõ excõicat⁹ nec suspẽsus p̃t i morte absoluere ab vtroq;. nec tenẽ absolut⁹ ampli⁹ cõfiteri ꝓ absolutõe a culpa cuicũq; nisi velit. nec iuito debz ĩponi hoc onus. Sz ꝓ satisfaciẽdo de excoicatione dz se pñtare: vt in dicto. c. eos g̃. nõ aũt ꝓ absolutõe ab excoicatõe. Qui autẽ alias nõ põt absoluere a pctis nec a vinculo: nec illum nec aliũ nõ põt i morte absoluere ab excoicatione: cuz nullam hẽat potestatẽ iurisdictionis nec ordinis. iõ nullã habens nullam accipit in moriente: in quo tamẽ hñs ptãtem ordinis: vt sacerdos accipit ptãtem iurisditionis: vt qui potest a culpa possit ⁊ ab excoicatione absoluere in morte.

Circa scõm sũt tres ꝯclones ſm tria videnda. ¶ ꝓprio 2ª 2⁰ eũ i videndũ ẽ: gs ẽ ꝓpri⁹ sacerdos in generali. vbi sciendũ q⁹ aliter accipit̃ sacerdos ꝓpri⁹ cũ dr̃ q⁹ homo teneẽ ꝓfiteri ꝓpio sacerdoti. siue q⁹ nll's p̃t absoluere nisi ꝓpri⁹ sacerdos. al'r cũ dr̃ q⁹ ꝺ licẽtia ꝓpi sacerdotis p̃t: gs ꝓfiteri aly. ꝓtimo. n. dr̃ ꝓprius sacerdos gcũq; hz ptãtẽ absoluendi ordiariã vl' ꝺlegatã: siue sit cõis siue singularis: q⁹ actor segt̃ forũ rei: ſz ẽ i electiõe ei⁹ quẽ fort̃ segt̃ ꝺ mr̃is nisi sit actio realis i q̃ segt̃ fort̃ rei ꝺ q̃ agit̃. Qz g̃ i foro pnie idẽ ẽ actor ⁊ reꝰ idẽ ẽ q⁹ idẽ seipz p̃t accusare coram q̃cũq; cõfessore ꝺ oib⁹ q illũ possit absoluere: q⁹ actio ⁊ accusatio hec ꝑsonal'ẽ ẽt ꝺ crimie vbicũq; cõmisso: q⁹ hꝺ absolo ñ respic̃ territoriũ sic̃ alia rõe rei vl' ꝺlicti pp̃ qõ dic̃ Hostien̄. q⁹ ois hꝺ hz tres ꝓpos sacerdotes: puta suũ curatũ: ꝺ cui⁹ pochia ẽ: suũ ep̃s in cui⁹ dyocesi ẽ: ⁊ papã vbicũq; sit: q⁹ ẽ põtifex: nõ solũ vrbis ſz orbis. Sz ꝓpus sacerdos ꝺ cui⁹ licẽtia p̃t qs cõfiteri alteri istricti⁹ accipit̃: ille. ſ. q⁹ iure suo ordiario ñ ex cõmissiõe ꝺ hz. vt dicẽ i sequẽti qõne. Et sic itelligit̃ ꝺcretal'. ois vtriusq; sexus. eguoce log ꝺ ꝓpo sacerdote ſz oẽs. Nã cõstat q⁹ ad iplẽdũ illꝺ ꝑceptũ ꝺ cõfitẽdo semel i ãno oia ꝓprio sacerdoti ita sufficit cõfiteri vicario curati sicut ipsimet curato: et tamẽ ad confitendum alteri nõ sufficeret accipere licentiã ab eius vicario sicut sufficeret ab ipso met curato. vnde respectu ꝓmi vicari⁹ ẽ ꝓpus sacerdos: ſz nõ respectu scõi. ¶ z⁰ ꝺ ẽ ꝺ ℞ q⁹ scõo videndũ ẽ i spãli quis z⁰ 2⁰ est ꝓprius sacerdos quo ad ꝑsonas ecclias̃ticas. Et ꝓmo incipiẽdo a capite papa. q⁹ nõ hz supiorẽ a xp̃o nec a cõcilio quocũq; hz ꝓpriũ sacerdotẽ quẽ duxerit eligẽdũ: q⁹ aũcte

xpi pōt eū absoluere vel ligare in foro pniali: nō aūt i foro exteriori: qz ipe nō pōt ligari vinculo excōicationis: vt idigeat ab illo absolui. Et ꝓpter hoc nō oportuit hoc a xpo sibi ꝯmitti. Sz qz pōt ligari vinculo pcti sic aly idiget remedio sicut aly. ⁊ eps sine remedio nō eū dimisit: iō hoc ꝯcessit. Jtē sic a pncipio glibz poterat quēlibet volentē se subycere sibi absoluere: ita ⁊ nūc quo ad illuz: g nulli subiectus ē. Si vo excoicatus eligaf i papā añq̄ ꝯsentiat bz superiorē a quo absolui pōt. Si vo pri⁹ assentiat postea nō pōt absolui: sz nec idiget: qz nulli legi subest: nec talē electōez ipe dit excoicatio: nec lex posituа ꝓhibēs excoicatū a pcepti one sacroz. qz ⁊ si papa posset statuere q excoicat⁹ nō posset eligi i papā: nō tñ itēdit. iō ñ ē expssū: sicut expssū est q bz hre duas ptes: ⁊ q debēt icludi electores eius. ⁊ de imperatore q non possit eligi periurus nec excōmunicatus

¶ Qui: vero sūt de familia pape hñt penitētiariū sūmū cū papa ꝓ ꝓpo sacerdote: qz nulli aly subsūt. Sec⁹ vero ē de capellanis ei⁹ p mūdū dispsis q nō pp hoc sūt ab alys exēpti. ¶ De cardinalibus aūt si sūt epi ipi nō min⁹ hñt q̄ aly .s. q posſūt libere eligere. idē si sūt legati: qz sūt plati ⁊ exēpti. Si vero sūt simplices cardiales nec epi nec legati: Hostien. dicit eos nō hre nisi papā ⁊ sūmū penitētiariū. Et q̄ꝫ imediate sint sub papa. ⁊ p cōsequēs exēpti: ñ tñ possūt eligere sibi cōfessorē sine ipi⁹ aut sūmi pniary licentia: qz ñ sunt plati: sz coadiutores plati ⁊ pastoris: licz sint pbyteri cardinales. Familia vo ꝯmensalis eoz: de licētia eoz hñt sibi eligē: qz de ꝯsuetudie sūt eis subditi: siue sint sacerdotes siue non ꝟm euz. Uel forte sūmus penitentiarius est quasi curatus respectu omnium mansionariorum curie pape: quorum ipse papa est quasi episcopus ꝓprius.

¶ Patriarche archiepi ⁊ epi habēt ꝓpos sacerdotes suos imediatos supiores: vt eps archiepz: ille pmatē: ille pōiarchā: ille vero papaz. Et hoc nisi sint exēpti. Nihilominus tñ isti oēs possūt sibi eligere ꝯfessores. extra. de pe. ⁊ re. ca. vltimo. g possūt eos absoluere: nō. solū de occultis: imo ēt ō publicis ⁊ notoryis: ēt archiepo iuito: ēt a vinculo excōicationis maioris ⁊ minoris: ⁊ mutare vota: ⁊ relaxare iuramēta: ⁊ oia hō: pp q̄ nō ē sedes aplica regrenda: lz Hostien. dicat ꝯriū. Et lz ibi nō fiat mētio nisi de absolone a pctis qz tñ itētio pape ē ipsis epis q⁹ eēt graue sp ad archiepm recurrere ⁊ grauī⁹ ad papā ita ꝓuidere p ꝯfessorē ab eis electū sicut ꝓuisū ēt inferiorib⁹ epoz p ipos epos: iō de oi pctō ⁊ vinculo ō quo epus pōt absoluere inferiorē pōt: ⁊ elect⁹ ab eo epz. ⁊ i oi cāu i q eps pōt dispēsari cū inferiori pōt: ⁊ ille cū epo: qz vbi eadē rō ⁊ idē ius. Et sicut bñ dicit hostien. istō pnii legiū nō pdit p boc q venit' Romā: qz ibi nō distiguit vbi cunqz sit. Sed si desinat eē eps: vt qz cedit loco ⁊ dignitati de licētia pape. forte pdit pūlegiū qō datur epis: qz ipe nō bz plus epi dignitatē: lz beat veritatē. si vo loco cedit nō dignitati bz sicut pri⁹. Ratio vo qua alig ꝓbāt: q ꝯfessor ab epo elect⁹ non pōt eū absoluere a vinculo: lz possit eū absoluere a peccato ē: qz non bz ptātē nisi ex electiōe epi. ¶ Sz ad hoc rñdet: q iste ꝯfessor nō bz auctitatez ab eligēte: sz a iure cōmittēte: sicut q eligit ab illis q p lras penitētiario eligūtur ab ipsis penitētiarys ⁊ nō ab eligētibus hñt auctitatē. sicut qñ eps cōmittit frib⁹: quos prior eligit: aut papa quos ꝓuincial' eligit: ipi sūt cōmissary platoz nō eligētium. Silr qō dñt q si iste elect⁹ eēt ligat⁹ minori: qñ eligebatur: nō pōt ipm absoluere. qz lz alias ligat⁹ minori possit conferre sacra: qz tñ ligat⁹ minori nō pōt eligi. iō ⁊c. Jstō ēt nō valet: qz boc itelligit de electōe iuris ad dignitatē: qō nō ē h. ⁊ itez pole ē q q̄ñ elegit eū: neuter erat ligat⁹ aliquo vinculo: ⁊ tūc cessarēt in stātie. Sz dato q eēnt tpe electiōis ligati maiori excoicatiōe ambo: idē eēt. Dū tñ absoluēs qñ absoluit non sit ligat⁹ maiori nec suspēsus. Prelati ēt inferiores exēpti: vt sūt multi abbates ex h ipo q sūt exēpti: ⁊ plati: hñt sile pniuilegiū cū epis i eligēdo liberc ꝯfessorē. quia graue eēt eis semp ire ad papā nouū p lnia ꝯfitēdi. si aūt sic sūt exēpti q tñ nō sūt plati: ñ hñt istō pnilegiū. vbi gra. oēs subditi collegy exēpti seculares vel regulares: qō est exēptū i capite ⁊ i mēbris. Di. n. suis platis imediate cōfiteri pñt: nō aly nisi de lnia ipsoz. si āt sic sūt exēpti q citra papā nec decanū nec ꝓpositū hñt q bēat curā ipsoz adhuc nō pñt sibi eligere: sz petūt hoc ipm a papa vel ei⁹ peniten tiario: cū alias nullus possit eos absoluere. Silr nulla abbatissa q̄uis iura episcopalia exerceat ponēdo officialē ni si i hoc speciale pniuilegiū habeat q̄tūcūq exēpta pōt sibi eligere: qz non ē plata nec platissa: cū non bēat claues iurisditionis. Et si ei⁹ officialis excoicat: qō nō pōt ipa p se: nō ē auctate ipsi⁹: sz pape. Silr gcūqz pest q buscūqz ex cōmissiōe alteri⁹ ⁊ ē delegat⁹: nō pōt dici plat⁹. Uñ q̄tūcūqz exempt⁹: qz tñ nō ē platus: nō bz pūlegiū: puta supior i religione: vel ꝓr nō cōuētualis: aut ꝓr cōuētualis sub abbate: nō p electōez: sz ab ipso abbate ō ꝯsilio seniorū posit⁹ vl' istitut⁹: nisi forte qñ mortuo abbate vel ꝓre ipi fiūt quasi ordinary. qz tūc actio subrogata bz pūlegiū ei⁹ i cui⁹ loco subrogaf. Sz ꝓr q p electionē canonicā instituit plat⁹ ē. ⁊ iō si ē exēpt⁹ bz idē pūlegiū: ꝓpter qō nō oz q cōfirmās det sibi ptātem eligēdi ꝯfessorē. sicut nec q ꝯfirmās vl' cōsecrās epm: qz dr i decā decre. Ne p dilatōe sine lnia suoz superiorū. nec pt dici: q boc itelligaf ō illis q ita sūt exempti q nō hñt sup se nisi papā. qz illud pūlegiū eq̄l' cōcedit ur epis ⁊ mioryb⁹ platis exēptis. Sz epi lz imediate subsint archiepis: nihilomin⁹ sine illoz lnia pñt ēt q̄ñ nō sūt exempti. q ⁊ hi ꝓres lz subsint abbatib⁹ vl' maioribus: nihilomin⁹ tñ sine lnia ipoz pñt hoc: exquo ordinary sunt. si aūt eēnt i dignitate cōstituti: ñ tñ plati: sicut cātor: sacrista: thesaurari⁹: ⁊ hm. nō hñt pūlegiū: q̄uis sint exempti. Si etiā eēnt plati exempti. sed non eēnt prelati i foro pnia li: sicut sunt archidiaconi de pari currētes cū epis in foro cāz: adhuc nō puto eos hre hoc pūlegiū: sed solū illos hic platos dico q hñt curā aiaz. ¶ Et sciendū q sic elect⁹ ab epo lz i absoluēdo. ⁊ dispēsando possit tātū q̄tū archiepus: nō tñ in snia lata ab ipo archiepo: ita electus a plato exempto pōt. sz nō in snia lata a supiore: a quo nō ē exēptus: qz ñ ē mēs pape: nec i isto nec i illo. Et qō dr de posse itelligi q̄ diu sūt plati ⁊ exēpti: alias nō. Jtē q̄ūqz potēs sibi eligere si electo vno vult cū mutare ⁊ aliū eligere: pōt: siue eo mortuo siue nō: lz nō ita sit i electōib⁹ iuris in q⁹ semel eligēs funct⁹ ē officio suo: siue bene siue male: nec pōt itez eligere: nisi electione cassata: qz eēt in iudiciū alterius. Et quē cūqz elegerit i ꝯfessorē. dū pōt eligere: ille ē ꝯfessor. Jnferiores aūt plati nō exēpti si sunt imediate sub epo ipz soluz cū supioribus⁹ ei⁹ hñt p ꝓprio sacerdote: sic abbates: ⁊ decani: ⁊ ꝓpositi: ⁊ archipsbyteri rurales. Curati vo decanuz: ⁊ epm: q̄ñ ille decanat⁹ ē annex⁹ cure. Priores q subsunt abbatib⁹ sub ill' sunt ⁊ epis. Nō plati vo. ⁊ nō curatis suis subsunt imediate curatis: siue abbatibus: siue poryb⁹: siue ōcanis: q̄ñ sunt de collegio: vl' simplicib⁹ curatis: q̄ñ i suis paro chys ꝯmorañ. Clerici vo chorales subsunt illi qui preest choro: siue sit pcantor siue succētor i exteriorib⁹. Sz q̄tuz ad foz ꝯscie solus decanus vr curatus eoz. ¶ 3ª ꝯ° est de ꝓprio sacerdote laycoz. Impator fz Hostiē. ō antiqssima consuetudine cōfitef capellanis suis. fz sicut dicit de penitentys ⁊ re. c. 2. li. 6. nulla cōsuetudie introduci pōt: vt ꝓpter ꝓpriū sacerdotis lniam aligs possit sibi eligere confessorē nisi dissilatio pape sit licentiatio. ¶ De rege dicit q eps siue archiepiscop⁹: i cuius ciuitate ē sedes regni: ē sibi ꝓpri⁹ sacerdos. dr aūt sedes vl' metropolis regni: nō in qua plus morař: fz in qua inungiť ⁊ coronař. ¶ Principes miores si hñt sub se ciuitates plures similiter a sede principali ducatus vel comitatus domiciliū sortiūtur. Sed si nō habēt

vnā ciuitatē alia ꝑncipaliozē ab vtroqz eꝑo lniaz accipiāt: vel a metropolitano: ꝓm bosti. sed istud nō est vez q̄tum ad metropolitanū. qz nullus subditus suffraganeus est ei imediatus nisi quādo visitat: ſz soli ipsi suffraganei. vnde cum dñs duarū ciuitatū i tempozalib⁹ ita subsit i spūalib⁹ episcopis ac si esset seruus: sicut dñs castri subest in spiritu alibus curato castri. ideo sicut metropolitanus non posset dare lniaz ꝓfitēdi hoi hūti domos i dioceſi suffraganeoz: ita nec ꝑncipi. ꝑriceps aūt q hz dñiuz i diuersis dioceſib⁹ ſz nō sup ciuitates debet licētiā petere ab illo i cuius dioceſi hēt dominiū ꝑncipalius: vel ab vtroqz: si equale hēt vtrobiqz. Nā absurdū esset q ipse a tot curatis hēret hoc petere quot i suo dominio icludūt. Dñs vo q in eadē dyoceſi hēt i diuersis villis dominiū si i vna hēret principal' dominiū: et i illa nō eēt nisi vnus curat⁹ illi videret subesse Sz qñ nullū hēt dominiū: qō nō sub se ꝓtineat pl'es parochias: maxie si vna nō sit ꝑncipalioz alia: tūc nulli curato subest: ſz imediate eꝑo. Si vero i vna sit ꝑncipaliter dominiū: i q̄ nō sit nisi vna parochia tm̄: vl' sint multe: et vna principal': curatus illius ē sibi ꝑpri⁹ sacerdos: citra eꝑz. Baliui vo et seneſcalchi si nllā hēnt alicubi mānsionē nisi ꝓ q assisie regrūt mō huc modo illuc discurrēdo: vbiqz ꝓfiteri possunt: vel eꝑis ciuitatū: vl' curatis i quoz pochys hospitiū eligūt. Si vero alicubi ꝑncipaliter degūt: ibi curatū hēnt illū i cuius pochia hospitiū suū sitū est: et sic de ꝑpositis: ſz hēant domos pentuz extra baliuiā vl' seneſcaliā aut ꝑpositurā: qz p hoc officiū q̄si ꝓhendo sortiunt foz. Ceteri vero burgēses et aly layci nō i potestatib⁹ ꝓstituti illis curatis subsūt: i quoz pochys degūt ꝑncipal': vl' si i duab⁹ eq̄l'r: i q̄ tūc manēt qñ cōfiteri volūt: illi⁹ sunt parochiani.

Quantum ad tertiū sūt octo ꝯclones: ſz octo casus i q̄bus alieno sacerdoti sine licentia ꝑ

p⁹ ꝯ ꝑri licz ꝓfiteri: quos ponit hosti. ¶ Prim⁹ ꝑp indiscretionē ꝑpri sacerdotis: dicens q eo ipo hēt licentiā a iure aliuz adeundi: ō peni. d. 6. c. placuit. Et idē ē: qñ est iusta cā si bi nō ꝓfitēdi ex culpa sua: qz ē reuelator ꝓfessionū. vel sollicitator ad peccādū: vl' hō. Sed nihilominus dñt qdā q debet hō petere licētiā ab eo vel a supiore suo. Unde. ex. de pe. et re. dr̄ q q̄uis iusta de cā voluerit alteri ꝓfiteri: prius tamē debet a ꝑprio petere licētiā: quod qdā itelligunt nisi sit ex culpa sua. Uidet tm̄ melius q qz culpa vni⁹ non debet alteri nocere: et ius college ipso impedito transit ad alterū ius inferioris: et ad supioze ptinet ꝑ tpe: sicut iferiore nō eligente vel nō ꝑuidēte ifra tps debituz ad supioze devoluit ꝑ puisio: q sicut mortuo curato vel excōicato nō eo ipo licz ire ad alterū ſz oz recurrere ad eꝑm: ita et h. Sz si supior adiri nō pōt vel' si potest eque tm̄ defectuosus est: tūc qz ad papā recursus nō est facilis: ex hoc ipo ad exneū ire licet. Unde qñ ꝑprius sacerdos oīs q adiri pōt ꝑ tunc idiscretus et ineptus ē: sine licentia petita vel saltē obtēta pōt iri ad aliuz. dico āt petita: qz lz sit idignus p se audire: nō tm̄ ē ipotens cōmittere: sicut curatus nō sacerdos. Et si nō possit audire pōt tm̄ et hēt cōmittere. Sed hic non sufficit petere sine obtinere: ibi autem sufficit. lz ipse neget.

2⁹ ꝯ ¶ Scōs casus ē: qñ domiciliū trāstulit: et tunc desinit esse pochianus primi: et icipit eē pochianus illius ad cuius pochiā se transtulit: sicut boues i festo michaelis mutant hospitia de pochia i pochiaz. Na si i vtraqz pochia hēret domū i vna manerium hiemale: i alia estiuale: sicut dictū est in scdo articulo: vtriusqz sortit̄ foz: nō simul: sed successiue: ꝓm q bitat hic et ibi: vt tūc hic recipiat sacra qñ hic babitat: alias alibi.

3⁹ ꝯ ¶ Tertius casus est: si ē vagabūdus nō hēns nec potens hre domiciliū. iste pōt ꝓfiteri cui vult curato vel eꝑo i cuius pochia ē: imo et nō curato: vt videt. qz nulli subdit⁹ ſbycit se cui vlt. Nā oīs sacerdos ē sicut erāt oli iudices cartulary: q a principe erāt iudices ſōycientiū se eis ita q ꝑriuatoz ꝓsensus nō dabat eis iurisditionem. Sic et ptātez ordinis et iurisdictiōis hēt sacerdos ex sua ordinatione: ſz subditos hēt solū eos q se ei submittūt nisi q ſz iura q se semel alicui s̄bmisit fcūs est ei⁹ pochianus: nec pt se alteri submittere quousqz se primo subtrahat simpliciter: nisi de volūtate illi⁹. Unde dr̄ de. pe. et re. c. vlt. ꝑmittimus eligere. q. d. iure cōi diuino licebat eis eligere sed electiōe ei subtracta ꝑmittimus relaxantes retētionez q possint eligere. Unde et i dcō. c. ꝑlacuit. dr̄ sine ꝓsensu ei⁹ cui primo se ꝓmisit: et postea cui penitēs ꝑus confessus est.

4⁹ ꝯ ¶ Quartus. si q̄rit domiciliū q nō hēt quousqz alicubi beat de pegrinis gdē dicēdū ē q si sine licentia curatoz et eꝑoz ꝑfecti sūt nil ꝑuilegy hēnt. Si āt de licētia eoz ꝑfecti sūt eo ipo hēnt iterptatiuā licētiā ꝓfitēdi: cū sine ꝓfessione digne pegrinari nequeāt. Si ēt veniat pascha cōicare possūt pp eandē licētiā implicitā. et de casu eꝑali absolui: qz eps nō retinendo sibi auctozitatē licentiādi pegrinos ex hoc ipo videt eis dare licentiā ꝓfitēdi de casibus eꝑalibus: sicut curatus de pochialibus. de mercatozibus aūt si nusqz hērent domicilū nisi sequēdo semp nūdinas: idē esset qō de vagabūdis: Et idē ē si i loco suo tenēt hospitiū ſz nō declināt illuc i paschate ꝓmuniter. Nō enī tūc videt ibi hēre domiciliū quo ad sacra. Et idē de familia ꝑncipis vel baliui: q nūqz i eodē statu ꝑmanet ex quo ipi ſz teneāt hospitiū alibi: nō tm̄ illuc redeūt nisi ad horā. Nā isti vagabundi censent. Idē de familia eꝑi layca: qz nō sic hēt ius i ea sicut cardinalis. Sed si essent de dyoceſi: de licētia ei⁹ ꝓfiteant. Si āt de alia ex quo hospitiū dimiſunt q̄ ꝑ dioceſiz vagant respectu illius dyoceſis vagabundi reputāt. Unde de licētia eꝑi illius vel cuiuslibet curati: ad cui⁹ parochiā veniūt cōfiteri possunt.

5⁹ ꝯ ¶ Quinto rōne delicti: qō gdaz dicunt esse vnz tūc solū qñ ꝑp hoc excōicat⁹ ē. Tunc enī i qua ꝑuincia gs deligt ibi puniri debet. C. vbi de crimine agi oz. Auc. qua i ꝑuincia. Alij dicūt q hoc solū ē verū rōne delicti exteriozis nō iteriozis: qz actus iterioz nō pōt polluere locū: ſz solū exterioz. vnde consensus i homicidiuz vel adulteriū in ecclesia vel cimiterio nō ꝓtaminat locū. Et ē ꝑbabile. qz cū sortiri foz rōne delicti sit de iure positiuo ad qō nō ptinet iudicare ō actu iterioz: videt q rōne delicti intrinseci nō sortiat gs foz: nisi dicat q de iure diuino potest sibi q libet eligere ꝓfessorem: qō ecclia restrīxit ad modū fozi iudicialis. Unde vbi gs sortit foruz iudiciale ibi vult relaxare suā itentionē ꝓm modū fozi penitētialis: i quo equaliter iudicat de interiori et exteriori.

¶ Nihilominus ē alia instantia ad idē: qz cū equal' subditus possit absolui extra territoziū et intra: videt q delinquere i territozio nihil facit ad ꝑposituz. ¶ Ad oppositū tñ ē: qz archiepūs: qñ visitat rōne loci in quo ē tanqz index pōt ꝓfessiōes audire: nō tm̄ delictoz opis ſz et cozdis. q̄ a simili eo⁹ rōne parochie i q̄ gs ē: pōt ibi sortiri foz rōe delicti qō ibi ꝓmittit: siue sit intrinsecū siue extrinsecū.

6⁹ ꝯ ¶ Sexto rōne study: vt scolares ēt si nō sint nisi p annuz mozaturi i studio: vel qz non hēnt plus de spatio ab eꝑo vel capitulo ō cui⁹ licentia ibi sūt: vel qz sic disponūt: vel de pochia in pochiam mutant: qz dñt iura q ibi possunt conueniri. Et hēnt ēt tres iudices ibidez. C. Ne fil⁹ i ꝑ patre. Auc. hita sup hoc. ¶ De illis vero q veniūt de oī pte regni ad parlamētū ꝑisius cū rex reputet se fiscuz nō recognoscēs superiorē i toto orbe: videt q ibi possint ꝓfiteri et eꝑo et curati: i quoz pochys ꝓducūt domos: sicut oli tpe iperatoz ꝓRoma erat ibi cōis patria: et q cūqz ibi veniebāt habebant iudicē suū. s. ꝑtorē pegrinū. Sz nō ē sile nisi quo ad forū exteri⁹ i quo q̄libet puicia hz suos iudices et suos auditores sicut i sua terra baliuū vel Seneſcalcū. Sz roma: vbi ē sedes pape i spūalib⁹ oīb⁹ ē ꝑria cōis: sicut ecclesia cathedralis oīb⁹ de dyoc. Unde in curia romana sūmo penitentia

rio sicut curato suo ois de oi loco mundi põt ꝓfiteri ⁊ penitentiarys simplicibus: sicut vicarys curati sui. Sz non sic Parisius pest i spūalibus ceteris ptib⁹ regni: qz rex in spūalibus non bēt plationē: epus āt soli sue dyoc. Unde a suis platis debēt petere licētiā: alias nō possūt absolui in aliquo rōne plaméti. ¶ Septim⁹ rōne necessitatis quia in mortis articlo ois sacerdos ab ecclia nō pcisus aucte iuris sit sacerdos ꝓpius: ō. off. ord. pastoralis. cuz multis alys. Dico aūt ab ecclesia nō pcisus: quia melius ē nō ꝓfiteri q̄ hereticō confiteri: sicut sāctius ē mori sine ꝓmunione q̄ de manu heretici cōicare. sic ō hermilgido rege narrat Hre. q⁹ martirizat⁹ ē i sabbato pasce eo q⁹ ō manu arriani epi noluit cōicare. Idē ē de excōicato vel suspenso: ga alliō est de nō hīte iurisdictionē cui ecclesia eā tribuit: aliud de eo q suo delicto eā pdidit: quā sine sua penitētia ecclesia ei nō reddit. Unde solū baptismuz a talibus i necessitate lz recipe. Sz nō excōicato ēt nō sacerdoti licet i mortis piculo ꝓfiteri. Unde de ꝓse. di. 4. c. Scīm. narrat Augustinus. quōdā solēniter penitēs quēdā cathecumenū i quadā tēpestate baptizauit: ⁊ mox ab ipo recōciliat⁹ fuit: nō qdē sacrali absolutiōe q̄ nō est nisi sacerdotis: sed alia q̄ ad foz exterius magis ptinet. Ex quo videt q⁹ priuat⁹ nō iudex nec sacerdos possit absoluere ab oi excōicatione in morte: qō ē recōciliare ecclesie: sicut ille renunciauit q erat neophitus. ¶ Octauus pp ratihītionez ꝓpriy sacerdotis: i quē spez ponēs alienus sacerdos põt absolure ut dicūt: sicut excusat q alienū pochianū ordinauit: spē ponēs i ꝓprio ep̄o. Sz nō ē sīle: qz alienus eps põt ordinare quo ad eēntiam sacrī nō subditū. Nō sic āt absoluere de cuius eēntia ē potestas iurisditiōis. Et itez nulla ratihabitio ꝓfirmat sacrm qō nullū fuit: qz i nō sacris ratihabitio saltē pape aligd valere põt q̄n ille solēnitatez mutare põt sicut ecclia p nō ep̄m dedicata sola ratihitōe pape dedicata vl' recūciliata reputat: extra de ꝓse. ecle. vl' al. c. Aqua. Sz si qs ordinaret cuz nō posset: qz eps nō esset: ratihabitio pape ēt p ordīb⁹ qs mādare pt nō valet qz regula iuris ē q⁹ ratihitio retrotrahit ⁊ mādato cōpat q̄n solo mādato a pn⁹ res agi pt. In talib⁹ āt locū nō bēt q̄n sacrī eēntia deficit: qz tūc totū ē iterādū. ¶ Argumētū i oppositū solutū ē: qz oēs illi sunt ꝓpriy sacerdotes. Qō. IIII.

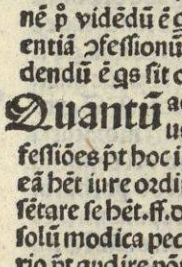

Queritur quarto an ꝓfessio possit fieri alieno sacerdoti de licētia ꝓpriy sacerdotis. Et videt q⁹ nō: qz ꝓpius sacerdos ē curatus: sz multi dīnt q⁹ ipe nō pt aduocare vicariū nisi de licētia epi exprssa vel iterptatiua. g ⁊c. ¶ In ꝓriū ē decre. Ois vtriusqz sexus. ¶ R⁹. circa hāc q̄stionē ꝓ videdū ē qs sit ꝓprius sacerdos q pt cōmittere audientiā ꝓfessionū. Po supposito q⁹ solus ordinarius sit h⁹ videndū ē qs sit ordinarius. 3⁹. de effectu cōmissionis.

Quantū ad primū sūt tres ꝛclones. prima q⁹ ois ꝓpius sacerdos q iure ordinario põt audire cōfessiōes pt hoc ipz alteri cōmittere: qz lz causā meri ipy q eā bēt iure ordinario nō possit alteri cōmittere nisi q̄n absētare se bēt. ff. de. offi. eius cui mandata ē iurisd. le. i. tñ nō solū modica peccata sz q̄cūqz grauissima q̄ qs iure ordinario pt audire põt alq cōmittere: sicut ⁊ absolutionē a leui iniectiōe de offi. ordi. c. vlti. vbi dr q⁹ qbus ex officio cōpetit absoluere ab iiectiōe possūt hoc alys ꝓmittere: q̄n sibi videbit expedire. vocat āt ex officio q̄n iure ordinario: qō
2ª 2º pz ex Rubrica. ¶ Scōa ꝛclo ē. q⁹ q ē ꝓprius sacerdos solū ex cōmissiōe nūq̄ ꝓtaudientiā cōmittere ēt i illo casu vbi i foro exteriori põt subdelegare: puta q̄n est datus ad vniuersitatem causaz. ff. quis ⁊ a quo appel. l. z. sicut officialis vel q̄cūqz alius delegatus: qa dubiū est de officiali vtrū sit ordiari⁹ põt vnā de ill' cōmittere. Et sil'r delegat⁹ ꝓncipis põt sbdelegare. C. ō iudicys. l. A iudice. §. a ꝓnci pe. Sz q b⁹ ꝓfessiōes audire tñ ex ꝓmissiōe sīue sit ad vniuersitatez cāz sic eps dat alicui ptātez suā p totā dyoc. ex de of. or. Inter cetera. vbi dr q⁹ eps debet viros idoneos mittere ad pdicādū cū auctoritate ꝓfessiōes audiēdi: isti icq̄ nō possunt nec vnius ꝓfessiōis audientiā delegare. sil'r si papa alicui cōmittat q⁹ possit ꝓfessiōes audire nō põt ille alteri cōmittere. ⁊ sic itelligit de offi. deleg. c. vlt. vbi inter alia q̄ delegat⁹ nō põt subdelegare nūerat pnias iniūgere. ¶ 3ª ꝓ ē de signo ⁊ exēplo scde ꝓnis. qō apparet quia 3ª 2º
legatus eo q⁹ ē ordinari⁹ b⁹ suos pniarios. sic i exteriorib⁹ dat iudices delegatos: qz ipe ē ordinari⁹ i vtroqz foro. sed sūm⁹ pniarius ē ēt ordiari⁹: sz tñ i spūalib⁹. vñ ⁊ b⁹ penitētiarios suos: ⁊ dat lniam eligēdi cōfessores. sz simplices penitētiary pape q̄uis sint delegati pape: q solus ponit eos nō sūm⁹ pniarium. ⁊ q̄uis sint ad vniuersitatē cōfessionū toti⁹ mūdi: non tñ ipsi pñt sibi assumere coadiutores: nec dāt licentiam eligēdi ꝓfessores.

Circa scōm qs ē ordiari⁹. sūt septē ꝓnes. ¶ Prīa ꝓ est p⁹ 2º
q gcūqz p electōez b⁹ curā aiaz ē ordiuari⁹ et p ꝓnās põt sniare quēlibz sue cure alteri cōfiteri. ¶ 2ª ꝓ ē: 2ª 2º
q⁹ ordiarius gcūqz ex officio sibi ānexo hoc b⁹: lz nō sit p electōez. ¶ 3ª ꝓ ē: q⁹ q vicē curati gerit p legē vl' ꝓsuetudinē. sic prior qui viuente abbate erat delegat⁹ ñ potēs subdelegare eo mortuo vl' āmoto vices ei⁹ i oībus obtinēs: ē q̄si ordiarius q̄tū ad hoc. C. ō eo q vicē. l. z. ¶ 4ª ꝓ ē i spe 4º 2º
ciali: q⁹ archidiaconus lz sit iudex ordiarius ō ꝓsuetudiē tñ nō i foro ꝓscie: ēt si sacerdos: qz hoc accidit sue ptāti. vñ si põt audire: hoc ē ex ꝓmissione. ⁊ sic nō põt subdelegare. ¶ 5ª ꝛclo ē ō archipresbytero ciuitatis ō quo iura loquūt: 5ª 2º
q⁹ videt q⁹ sit ordinarius. sicut si eēt vna pbēda sacerdotalis: cui ex officio eēt ānexū officiū audiēdi ꝓfessiōes illoz de dyoc. ex ciuitatē. ⁊ multomagis si de ciuitate. sz si penitētiarius nō b⁹ offm ex sua pbēda: sz solū ex ꝓmissiōe viue vocis epi q reuocat q̄n vult: qz iudiciū soluit vētāte eo qui iudicare iussit: talis ē delegatus: lz ad vniuersitatem cāz. ¶ 6ª ꝓ ē: q⁹ decan⁹ ruralis q ⁊ archipresbyter vocat: si iste 6ª 2º
decanat⁹ sit ānexus alicui cure spāli: reputat ordinari⁹ in parochys sui decanat⁹ post epz ō curatos ēt. Ur ēt ordinarius curatoz. ⁊ sic curati ō lnia ei⁹ nō solū episcopi pñt ꝓfiteri. Si āt episcop⁹ vel archidiacon⁹ cōfert illū decanatū mō huic curato mō illi: videt delegatio: ⁊ hoc respectu casuū coiuz. Nā respcū casuū epaliū tā ō curato q̄ ō decano gb⁹ ex spāli gra ꝓmittit absoluere de illis vr dīstingendū an sint retēti de iure vl' de ꝓsuetudie ⁊ tūc i illis de se nullū ius bēt iferior ep̄o. Uñ cuicūqz illos cōmittit ptāte ōlegata absoluit. Si āt ipe illos casus sibi retinuit gñal'r ab alys āmouēs. sz gbusdā curatis aut ōcanis illos ꝓmittēs videt ordinarie illi de illis casibus cognoscere. Sz si post q̄ ab oib⁹ āmouisz postea singul'r ali gbus ꝓcederet videtur mera delegatio. ¶ Septima ꝛclo cōzelaria ē q⁹ qñ or 7ª 2º
dinarius ꝫ exemptos i heresis ꝓcedit q̄uis sint exempti ab hoie nō a iure dr in auctoritate pape q̄si delegatus hoc facere. de hereticis Ad abolendā i fi. q̄uis dyocesani pdēt in hoc facto: se iure ordinario ꝓcedere.

Circa Tertiū de effectu commissiōis sunt septē ꝛclones. ¶ Prime quinqz sūt de effectibus gnque cōmissiōis. Uñ ꝓmus effectus cōmissiōis ⁊ delegat iōis ē q⁹ pt cōmissarius absoluere licētia alterius minime regsita idifferēter sīue sit supior sīue inferior. Sic enī curat⁹ si ē ordinarius pt cōmittere audiētiā ꝓfessionū sine licētia epi sicut ꝫ. qz oīs iurisditio ordinaria põt alteri cōmitti ab eo q bēt eā isolidū sine assensu cōparis: lz secus sit i ea que bētur i cōi. ¶ Ubi sciēdū q⁹ q̄n potestas iurisditiōis ē apud plures vna ⁊ nō apō quēlibet isolidū tunc nō põt glibet p se eā cōmittere sine ꝓsensu aliorū. sz qō oēs tāgit ab oib⁹ debet approbari: vt si caplm vacāte sede gerat vices epi i tpalibus: nullus de caplo ēt decanus sine alys pt

ponere officiales: ſz caplm de ꝓſensu maiozis ptis. Uñ ät iurisditio pfcē ⁊ ī solidū reſidet apō quēlibet ita q̄ vnus ſine alio p̄t p ſcīpz de causa cognoſcere: tūc vnus ſine alio p̄t cui vult cōmittere: ēt minoz ſine maioze: ⁊ mlto magis eō. ſicut eps ponit officialē ſine archidiacono ⁊ eō. Nunc ät ptās absoluēdi a peccatis vna ⁊ eadē p̄t eē apud plures vt ſūt vnū. ſic penes caplm: ſede vacante: qū hēt ptātē eiꝰ ī ſpūalibꝰ: dico q̄ztū ad cōmiſſionē nō q̄ztuz ad exequtionē: qz ꝓfeſſio faciēda ē ſoli. Unde totū caplm nō vnus canonicus pōnet penitētiariū. Sz poteſtas absoluēdi que ē apud curatū papā. epz. nō ē vna: ſz glibet p̄t p ſe audire: ⁊ per ꝓñs p ſe ſine ꝓſensu alterius cōmittere. Unde vicarius curati ſine licētia epi p̄t audire ꝓfeſſiones: ⁊ multo magis eō. de hoc ät extat bullata declaratio clemē. alex. poſt cuius bullationē nullus Pariſius dixit ꝺriū: qz diſputare de p̄ncipali iudicio nō oportet: ⁊ iniuriā facit iudicio reuerē diſſime ſynodi g ſemel diffinita retractare p̄ſumit. Uñ g dā magiſter determinaturus ꝺriū audita declaratiōe hac dimiſit. ¶ Ad idē ē declaratio Bñdicti p ꝓſtitutionē q̄ incipit. Inter cūctas. vbi dī q̄ frēs electi auctoritate aplica poſſunt ꝓfeſſiones audire abſq; licentia dyoceſanoꝝ ⁊ inferioꝝ. ¶ Ad idē eſt extra. de p̄uilegys. c. In his q̄ ad cultū. vbi papa reph̄dit illos g priuilegiū cōceſſuz a papa fribus ō celebrādo vbicūq; cū altari portatili: iter p̄tabāt q̄ p̄ter aſſensū p̄latoꝝ fratres hoc nō poſſent. Tūc enī idulgētia pape nihil eis valeret: cuz ſine ea ſolo aſſenſu p̄latoꝝ idē poſſēt. Et ideo vt idulgentia eis aliqd valeat: declarat papa q̄ ſine p̄latoꝝ licentia poſſūt celebrare: ita q̄ ex dcā idulgētia videāt aliquā grāz ꝓſequuti. Ita ⁊ ī ꝓpoſito dicēdū q̄ hēntes auctoritatē ſupioꝝ poſſūt audire ſine licētia inferioꝝ. Alr ex ꝓceſſiōe ſupioris nullā eſſent grāz cōſecuti: cū ſine illa poſſēt audire de licētia inferioꝝ. Et p hoc p̄t rñderi: ad decretalē in eo. ti. Paſtoralis: q̄ videt eē ad oppoſitū. Ibi enī dī q̄ religioſi gbꝰ ē a papa cōceſſū q̄ eccleſias ſuas poſſint ī alios vſus ꝓuertere decedētibus p̄ſonis eaꝝ niſi plus exp̄imat: nō poſſūt ītrare poſſeſſionem ep̄o inconſulto qz per indulgētiam iſtaz non itelligitur iuri ep̄ali derogari. Ita ⁊ ī ꝓpoſito p cōceſſionē factā a ſupioꝛi ꝓfeſſiōes audiendi non eſt derogatum inferiori: immo eo icōſulto nō debet ſuus parochianꝰ audiri. Et dicēdū q̄ nō ē ſimile: qz ibi idulgētia pape hēt grāz ⁊ effectū quo ad p̄ꝛietatē: ſz ī poſſeſſionē nō debeat ītrare ſine ep̄i aſſēſu g ſolus aſſenſus nō daret eis ius illud. Sz ī ꝓpoſito alr ē vt dictū ē. ¶ Per idē p̄t rñderi ad id qō hētur ō iudeis: q̄ſ ſit laudabile vbi papa ꝓcedit ep̄o eunti ad p̄dicādū paganis q̄ q̄cūq; clerici vl religioſi ſibi voluerit adherere q̄ poſſint cū eo p̄dicare. Sz ibidē dī regſita ⁊ hīta p̄latoꝝ ſuoꝝ lnīa. Ibi. n. p̄latoꝝ lnīa ſine auc̄te pape ñ ſufficiebat ad p̄dicādū eī dyoc. eoꝝ paganis: ſz regrit auc̄tas pape cuiꝰ dyoc. ē tota terra. Ex alia p̄te licētia p̄dicādi data a papa inferiori nō eximit eū a ſuo ſupiori: ſine cuius licētia nō debet pegrinari de iure cōi. Et eſt bonū argumētū q̄ religioſus non debet audire confeſſionē nec p̄dicare ſine licētia ſui abbatis vel ꝓxis quātūcūq; hēt p̄tātē ab ep̄o vel papa. Sed eō ſine licētia p̄lati inferioris illoꝝ gbus p̄dicat ⁊ quoꝝ confeſſiōes audit hoc p̄t facere. Et iſta ē ꝛa ſolutio bona. ¶ Nec obſtat q̄ debet agnoſcere vltū pecoris ſui nec poterit reddere rōnem de pecoribus ſibi cōmiſſis: gadico q̄ mlto melius q̄ de auditis a ſe vel ſuo vicario. Nā vultū exteriorē ita p̄t ītueri ⁊ agnoſcere ſic p̄us: ⁊ corrigere fraterna correctiōe ⁊ p̄na admōitiōe ſic p̄us: ⁊ q̄ztū ad exteriorē vltū attiet nō minꝰ honeſte viuūt g ꝓfitenī fribus q̄ g curatis. Scdo q̄ztū ad iteriorē melioꝰ qz de iteriori vultu parochianoꝝ g ſe rſpuerūt: ⁊ ſine licētia ſui vicary pape vl epi elegerūt: ñ hēnt reddere rōnē: qz p eos nō ſtetit quominus eos audirēt ⁊ inſtruerent: ſz p ſupioꝛē g coadiutoꝛes eis dedit. Et p parochianuz g eos elegit: ſicut ſi dñs mādat paſtoꝛi vt admittat eī neū ad cuſtodiā ouium q̄s ipe ſibi elegit: ⁊ q̄ eū ſeg noluerūt: ⁊ fecerit: ab illoꝝ cuſtodia abſolutus eſt paſtoꝛ: ⁊ teneī illeg ſuſcipit. Sed ſi curatus ōdit licētiā parochiano ad libitū ꝓfeſſoꝛē eligēdi īputāt ei g ouē p̄miſit errare libere: ſi p̄cipitiū elegerit: niſi forte eſſet talis p̄ſona q̄ diſcreta ⁊ bona appareret: Si ēt noīauit ſibi idiſcretū vel minus bonū: aut minus bonum vicariū ſibi īſtituit: qz g paꝝ diligenti ſocio rem ſuā cuſtodiendā cōmiſit ſue facilitati īputare debet. inſtit. quibus modis re cōtrabit ob. §. penul. ⁊ de ſocietate. §. vlti. Silr de eo g ſibi cōfeſſus ē ſi plagis ſauciati neſciuit vinū ⁊ oleū ifūdere: īpitia culpe annumerāda eſt. Et ſicut medico caſus facilitatis īputari nō debet: ſic ſibi īputāt ſi omiſit aliqd de cōtingentibus. Si g parochianus petit licētiā alteri cōfitēdi ideterminate: nō det: niſi ſit veriſile q̄ petēs nō eligeret niſi eque bonū vel melioꝛē. Si ät noīet ſibi aliquē: de quo veriſile ē q̄ ſit eque bonus vel melioꝛ ad ꝓfeſſionē audiēdā nō neget: qz forte hēt peccatū qō erubeſcit ꝓfiteri: ⁊ p̄us mozereī ſine ꝓfeſſione. Si vero apparet q̄ nō ē eque bonus aut p famā: aut p viſū ſue p̄ſone: aut p cōuerſatiōez p̄ſonaꝝ ſibi ꝓfitētiū: q̄ minus religioſe ꝓuerſāt: tūc ſimplr debet negare īnoteſcēdo q̄ ille no p̄t abſoluere ⁊ dicere q̄ ē paratus audire vel aliū dare. Si ät ille petit hēt p̄tātez ſupioris nō ē p̄hibēdū ſimplr: qz iudex malus ordinarius vl delegatus nō p̄dit iuriſditionē ſuā: ſz debet dicere petēti: non expedit tibi q̄ vadas ad illū: nec ibis de volūtate mea: nec de licētia: licet nō poſſiz te p̄hibere: qz p̄tātez hēt a maioze. Bū ät paratus te audire vl aliū vicariū dare. Et hoc mō ſoluīt illud dictū q̄ nō p̄t eē paſtoris excuſatio: ſi lupꝰ oues comedit ⁊ paſtoꝛ neſcit. veruz ē q̄ñ paſtoꝛ ſcire debet ⁊ p̄t: Et licet aliqs debeat ſemp reputare aliū melioꝛē ſe ſimplr: non tñ q̄ztū ad oīa: puta q̄ztuz ad officiū hoc vel illō. Itez ſuſpitiones nos hēre poſſumus; nō ad iudicādū p̄rimū: ſz ad nobis cauēdū: videre canes: videre malos operarios. Si video pauꝛez non iudicabo furē: tñ ne forte ſit fur cuſtodiā rē meā ab ipo: ſic ē ī ꝓpoſito. Tñ niſi ꝺriū appareat plus debet hō p̄ſumere de bis quos papa vl eps p totā dyoc. p̄ficit q̄ſ de ſe. g ad vnā parochiā deputāt. ¶ Sciēdū ät q̄ ī absolutiōe p̄ncipalr ꝓſideraī ptās ordis: ſecūdario ptās: iuriſditiōis. Uñ ſiue det ꝓfeſſoꝛi licētia audiēdi: ſiue ꝓfitēti licētia cōfitēdi vel ꝓfeſſoꝛē eligendi: ſufficit q̄ tūc q̄ſi cedit aly ius ſuū. Et hūc modū tradit ꝓciliū. Dis ytriuſq; ſexus. Secꝰ ät ē in foꝛo exteriori: vbi tñ ꝓſideraī ptās iuriſditiōis. Uñ ſi eps daret licētiā clerico litigādi coꝛā quēcūq; vellet et eligeret p̄riuatū: nō pp hoc hēret ille iuriſditionē: ſed ſolū remittit ius ſuū ī quo ſine eius ꝓſensu nō p̄t progaee iuriſditionez alterius ī ſe. Uñ hoc facto ē liber ſicut laycus ꝓuatoꝝ ät ꝓſeſſus iudicē nō facit illū g nulli p̄eſt iuriſditioni: licet poſſit facere arbitriū. Scōs effcūs huius cōmiſſionis ⁊ delegatiōis ē q̄ cōmiſſarius p̄t audire ꝺ p̄hibitionē alterius p̄lati: in quo ē differētia iter ſupioꝛē ⁊ inferioꝛē. Nā inferior ꝺ ihibitionē ſuperioris nō p̄t aly cōmittere ſicut nec p ſe ipm audire cū ita poſſit eū ſuſpendere ab audientia per aliū ſicut p ſe ipſum. eō ät ꝺ ihibitionē inferioris ſupioꝛ p̄t committere: qz ſicut eo iuito p̄t per ſe audire: ita ⁊ committere. Silr ſi eſſent duo curati de pari: ⁊ vtri que iſolidū vnus ⁊tra ī hibitionē alterius poteſt audire ⁊ committere: qz par in parē non hēt imperium. ff. de arbi. l. Nā ⁊ magiſtratus. Utruz ät p̄latus poſſit inhibere ne ſine licentia ſua ſubditus cōfiteaī alteri: dicendū q̄ non niſi ille p̄latus g nō hēt ſupioꝛē: quia nullus poteſt imponere legē ſuperiori: ſed bene eō: imo ēt ſi papa faceret hāc p̄hibitionem eſſet intolerabilis erroꝛ expreſſus q̄ de toto mundo oēs haberēt ad ipm recurrere de oībus: Unde

iferioꝛ qui ꝓhibet ne subditus confiteaꝫ cuicunqꝫ sine licentia sua: debet excipere: nisi superiori vel eius vicario: alias temere agit: nisi loqueretur talibus qui bene sciunt ꝙ nō itēdit vel nō pōt ꝓhibere subditū gn ꝓfiteaꝫ si vult superiori vl̄ vicario superioris: sic in religionib⁹ ꝑor ꝗuētualis ibiber ne gs ꝓfiteaꝫ de tali peccato sine licētia sua: certū ē oīb⁹ ꝙ non itēdit gn possit glibꝫ ꝓfiteri ꝓuinciali ꝛ magistro ordinis ꝛ eoꝝ vicarys: qō si ꝓhiberet: ꝑuerem⁹ sibi i faciē. Et mlto magis supꝑioꝛ q nō potest dare licētiā alteri ꝓfitēdi: cū sit vicarius hoīs q̄diu ꝑoꝛ viuit: si inhiberet ne gs sine licentia sua ꝓfiteret alteri verideret. Sed ꝑore āmoto vl̄ moꝛtuo vices eiꝰ gerit ꝑ ꝓstitutōes. Unde reputaꝫ ordinarius. Uñ sic ꝓhibētes faciūt ꝓtra declarationē pape. Inter cūctas: qō est hereticū: ex quo ē semel declarātū: sicut de notionib⁹ ꝛc̄. Uñ curatꝰ sic ꝓhibens dꝫ excipe epm: legatū: papā: sūmū pniariū: ꝛ archiepm duꝫ visitat: ꝛ hūtes ab eis ptātē. Eps vero ꝑdictos: nisi seip̄m. Et sic oꝫ ꝙ glibet excipiat suos supioꝛes. Ubi sciēdū ē ꝙ añ ꝓstitutionē. Inter cūctas. frēs aucte epoꝝ poterāt audire ꝓfessiones religioꝝ ꝫ ibibitionē abbatū ꝛ abbatissaꝝ si erāt nō exempte: vel auctē pape si erant exempte: sicut enim non potest ꝓhibere abbas vel abbatissa monacho vel monali cōfiteri ꝓpape: vel epo: sic nec eiꝰ vicario. Sed ꝑ illam ꝓstitutionē frēs ꝓhibent audire religioꝝ ꝓfessiones ꝫ illoꝝ statuta vl̄ ibibitionē superioꝝ. ¶ 3⁹ effectꝰ ē ꝙ teneaꝫ curatꝰ ei eucharistiā ministrare: ꝛ alia sacra: ex quo dicit se ꝓfessuꝫ illi q ꝑtuit eū absolnere. ¶ Sꝫ vr̄ absurdū ꝙ teneaꝫ dare eucharistiā ei cui⁹ ignoꝛat ꝓsciaꝫ. Sic.n. vtereꝫ claue dispēsandi omissa claue discernēdi: admittēdo fortē idignū. Et repellēdo dignū. Sꝫ dico ꝙ non: sꝫ cū eque bona ꝛ secura ꝓscia: imo tutioꝛi pōt eū coīcare q ꝓfessus est sine licētia sua habēti ptātē sicut illi qui ꝓfessus ē de licētia sua vel sibi: qꝛ vicariꝰ curati nō reuelat sibi ꝓfessionē. Uñ equalr̄ scit ꝓsciaꝫ ꝓfessi vicario epi: sicut ꝓfessi vicario suo. Itē plus ꝑsumit̄ de eo q factus est epꝰ ꝑ ꝗuisionē pape q̄ꝫ ꝑ electionē canonicoꝝ. qꝛ sacrilegy ilstar ē dubitare vtꝝ dignus sit q̄ elegerit iperatoꝛ. Uñ curatꝰ dꝫ ꝑsumere ꝙ melius ē ꝓfessus q ꝓfessus ē ei quē papa: vel epꝰ elegit ꝓfessorem ꝑ totū mundū vl̄ oyoc̄. puidēdo de ipo suis subditis: cū epꝰ nō debeat hoc ꝓmittere nisi viris potētibus i ope ꝛ ꝛmone. ō offi. ordi. Inter cetera. q̄ꝫ q ꝓfessus ē illi quez elegit ipe ꝓpꝛio arbitrio de licētia gnāli curati. Itē magis ꝑsumit̄ de idoneitate eiꝰ quē supioꝛ ꝑlatus ꝑficit q̄ꝫ quē Ꝇioꝛ. Uñ lex iulia ambitꝰ: cessat in vrbe i qua oēs ꝑbendas vacātes ꝓfert petrus q pecuniā symonis abiecit. Sꝫ gieçi donū petyt: qō magr̄ repulit. Uñ curatus magis dꝫ reputare bene ꝓfessū parochianū suū q est ꝓfessus pniario epi q̄ꝫ vicario suo ꝓpꝛio. Et hoc veꝝ ē qñ ꝓstat ꝙ ē cōfessus. Sꝫ dicit Tho. ꝙ dꝫ sibi credere. Hostien. ät ꝙ imo oꝫ ꝑbare. Sꝫ ea q̄ domi fiūt nō pñt ꝑbari nisi ꝑ eos q domi sunt. Cōfessio vō fit a solo soli. Et si testes vocarent: non tñ possent testificari de ꝓfessiōe: qꝛ forte loco ꝓfessiōis confabulabāt̄. Uñ si eēt ꝑsona minꝰ fide digna oporteret ꝙ cōfessoꝛ testificareꝫ: sꝫ plus ñ regrit̄: si ät fide digna: credendū eēt sibi de ꝓfessiōe sicut de ꝑtis. Silr̄ qñ confitēdo dicit dñe non hēo ꝙ ego sciā moꝛtalia: nec placet mihi de venialib⁹ confiteri: peto eucharistiā: pōt sibi dare eucharistiā bona ꝓscia: imo teneaꝫ. ğ a silī qñ dicit dñe nō hēo moꝛtale ō quo non sꝫ ꝓfessus potēti absoluere: ꝛ tanto plus q̄ꝫto credibilius ē hoc q̄ꝫ illō: vñ eq̄ tute vel tuti⁹ pōt coīcare confessū sine licētia sua hūtis ptātē epi sic ꝓfessū sibi: vl̄ alteri ō licētia sua spāli vel gnāli: noīatiꝫ vl̄ idistincte. Et vtrūqꝫ declaratū ē ꝑ cōstitut. Inter cūctas: ꝙ. s. ꝓfesso hꝫ teneaꝫ curatꝰ dare sacra: ꝛ ei credere: nisi i duob⁹ casib⁹. s. qñ ē excoīcatꝰ vl̄ notoꝛi⁹ pctōꝛ. ¶ 4⁹ effectus ē. ꝙ nō teneaꝫ eadē ꝓfiteri iteꝝ: sicut i eadez decretali dꝫ. Et licet q̄ꝫtū ad alia puta ꝙ teneaꝫ credere vl̄ ministrare sacra videat spāle in fribus: tñ q̄ꝫtū ad hoc ꝙ nō teneaꝫ iterare ē ius cōe: ñ obstante ꝓstitutiōe. Dis vtriusqꝫ serꝰ. Uñ i ꝓstitut. iter cūctas sic dꝫ. Nec ꝓfessi fribꝰ pctā illa ō ꝙbus eis ꝓfessi sunt ꝛ absoluti penitētes de illis sacerdotibus ꝑꝛys tenaneꝫ: sic ꝛ alys ñ tenenēꝫ iteꝝ ꝓfiteri: non obstāte gnālis ꝓsily constitutiōe: que sano itellectu (ne sequaꝫ ꝙ ꝑ pniaꝫ dimissa pctā quis ꝓfiteri debeat: ꝛ ꝙ liberatus ōbitoꝛ adhuc ad soluendum remaneat obligatus) itelligēda ē. De illis aūt itelligiꝫ qui peccata sua alys ꝓfiteri saluberrime neglexerūt. ¶ 5⁹ effectꝰ ē. ꝙ ꝑ hanc ꝓmissionē fit iudex q non erat. Cum.n. ad absoluēdū regraꝫ ptās ordinis ꝛ iurisditionis: ꝫ ab hūte ordinē ꝛ iurisditionē vel tm̄ iurisditionē: possit h̄ audiētia ꝓmitti hūti ordinē: ꝫ ñ hēat iurisditionez: puta simplici sacerdoti ñ curato sic curato: non tñ eꝰ sacerdos ñ curatꝰ ꝑt hoc ꝓmittere vl̄ curato vl̄ sacerdoti. Et rō diuersitatis est qꝛ ñ equalr̄ be due ptātis trāsfundunt̄. Dabēs.n. ordinez sola ꝓmissione ñ trāsfert ordinē: ꝫ solū ordinando sacrar̄ siue sit iudex siue ñ. Sed iurisditio ab hūte eaꝫ ordinarie sola cōmissiōe trāsferr̄ idr̄nter ꝑuato: q nulla hēbat: ꝛ ei q hēbat aliquā ꝫ nō istā: vel respectu isti⁹. Uñ. ff. de offi. eiꝰ cui mādata est iur. Et si ꝑtoꝛ sit is cui mādata ē iurisditio nō tñ vice sua fungit̄: ꝫ illiꝰ q mādauit: vnde oio accidit ꝙ sit ꝑtoꝛ ita ꝛ in ꝓposito. Uñ q pōt eligere ꝓfessoꝛē idr̄nter quēcūqꝫ sacerdotē pōt accipe: nisi ꝙ si ē religiosus cuꝫ sine suo supioꝛe ñ habeat velle nec nolle: sine licētia sui superioris nō dꝫ audire: nisi auctē supioris spāliter ꝛ noīati sibi ꝓcedaꝫ: q vellet ꝛ possꝫ eū i h̄ eximere: sic ē papa. Si enī religiosus pōt iure ordinario eē auditoꝛ ꝓfessionū secularū: sicut qñ sit curatꝰ i parochia: multomagis ex cōmissione: cū hoc sit minoris dignitatis: ꝛ minꝰ ꝑ hoc se imisceat seclo: q̄ꝫnis ꝛ hec sit elemosyna spūalis: ꝛ ad religionem pertinēs. Qꝛ aūt religiosus auctē iferioris q nō pōt eū eximere nō debeat cōfessiones audire sine lnīa sui imediate ꝑꝛ p sile ō electōe. c. Si religiosus: vbi dr̄. Electōi ō se fcē nō pōt nec dꝫ assentire sine eiꝰ lnīa. Secꝰ aūt si ꝑ papā eēt de ipo noīatim ꝗuisū. Qꝛ aūt dictū ē ꝙ auctē pape pōt: videt ꝫ illā decre. de iudeis. Qꝛ sit laudabile. ¶ Sꝫ dꝫ ꝙ quando religiosus sub gnālitate incerta accipit auctoꝛitatem pape: requirit̄ de mēte pape assensus ꝓlati: sicut fuit ibi qñ papa oībus religiosis q vellent adherere illi ꝓdicanti paganis dabat auctoꝛitatē. Sed qꝛ merita nō nouerat: ideo coexigit assensū ꝑlatoꝝ. Ubi ät papa noīati eligit religiosū ad aliqō offiñ ꝑsumit̄ idustriā ꝓsone nosce. Uñ non requiritur alteriꝰ lnīa: siue ꝑ iquisitiōe siue ꝑ ꝑdicatōe: siue audientia confessionum: siue ꝑ platōe. siue ꝑ episcopatu: siue ꝑ alio quocūqꝫ. ¶ Sexta ꝓ ē: ꝙ istos effectꝰ nō hꝫ ꝓmissio i ꝓsonis reꝓbatoꝝ ordinū: ō gbꝰ dr̄ ō reli. do. c. i. lib. 6. Personis aūt ꝑdictoꝝ ordinū iterdictim⁹ quo ad extraneos officiū ꝑdicatōis: sepultura ꝛ cōfessionū audientia. Uñ qꝛ nec ꝑdicāt nec ad sepulturā recipiūt: mirū est quomodo cōfessiones audiunt: nisi forte dicatur ꝙ auctoꝛitate episcopi: q sic pōt absoluere a snīa iuris excoīcationis ꝛ suspēsionis: ꝛ iterdictū relaxare vel āmouere: vbi iuris conditoꝛ nō retinuit: ita potest cū illis dispensare absoluēdo ab illa suspēsione: vel amouēdo iterdictuꝫ quo ad certas ꝓsonas: nō minꝰ q̄ꝫ ab vna tota ciuitate. Tamē cū manēte cā māeat effectꝰ cū sit eis iterdictꝰ: q̄ꝫdiu i illo statu manerēt audire: videt ꝫ epo eē idispēsabile cū eis statu manēte. Quicqd tñ epꝰ possit iferioꝛ epo ñ ꝑt snīaꝫ iur̄ relaxare: nisi sibi expresse cōmittaꝫ. Et sic de lnīs simpliciū curatoꝝ saccati nō poterant nec possunt cōfessiōes audire. ¶ Septia ꝓ est: ꝙ q audit cōfessiōes ex cōmissione nō iure suo perdit ptātem su ā delegāte moꝛtuo vl̄ amoto. Et idem forte est ipso excoīcato vel suspēso nisi i cōfessiōe iā ichoata: i q̄ audit ex tunc q̄ꝫ iure suo. sic vt ēt ꝑ dit ptātem illo reuocante: qꝛ soluitur iudiciū vetante illo qui iudicare iussit. Unde sicut epo moꝛtuo vl̄ trāslato officialis cessat i causis: sic debet cessare pniarius i ꝓfessiōib⁹ audiēdis: nisi ꝙ ꝑt absoluere de peccatis iā auditis. ō off.

dele.c.Sratũ ⁊c.Relatũ,qz morte mãdatozis expirat mãdatũ.Silr si dedit ꝓfessoꝛẽ monialibus expirat ptãs nisi eẽt rectoꝛ eaꝝ cui ex officio q̃si ꝓzat⁹ vl rectozie esset audiẽda annexa.Et tũc esset q̃si ozdinarius.¶Uidereť tñ q̃ nõ silr expiraret ptãs delegati:delegãte excõicato vel suspẽso sicut moꝛtuo vl ammoto:qz i ꝑmo casu retinet delegãs iurisditionẽ lz nõ vsũ:i ⁊c at neutrũ.Ad hoc ãt q̃ delegat⁹ vtať iurisditiõe regriť q̃ delegãs i delegãdo gdez bẽat ⁊ iurisditionẽ ⁊ vsuz eius:qz delegare ẽ vsus iurisditionis.Sed postq̃z delegauit nõ regriť q̃ bẽat vsũ:qz vsus eius nihil facit:ḡ ⁊c.¶Sz posset dici ꝓbabilr q̃ si eꝑs nõ existẽs excõicatus vel suspẽsus instituit officialẽ ⁊ pniariũ ⁊ postea excõiceť: nihilominus vterq; ꝑt ꝓcedere in suo officio:qz vtiť vice ei⁹ g iurisditionẽ bẽt lz nõ vsũ p se.Si ãt iã erat excõicatus officialis gdẽ nihil agit:qz institutio vl ꝓmissio ñ tenuit.Et sic itelligi ꝑt de offi.vicary.c.i.ℌ. vlti. li⁹.6.De pniario ãt vr secus.qz ẽt nõ sacerdos vl nõ ꝓsecratus q̃ min⁹ bẽt q̃z excõicat⁹ cõmittere ꝑt:qz nõ ẽ tã cõmissio q̃z pmissio:qz iure suo sacerdos audit ꝓfessionẽ ⁊ ꝓmittẽs tñ ẽ cã sine q̃ nõ:ꝓp parochiaꝝ diuisionẽ ⁊ eccl̃ie ꝓhibitionẽ.Q̃n ãt cõmittẽs moꝛiť vel amoueť:nõ ẽ dñia iter comissariũ in foꝛo pniali ⁊ iudiciali:qz vtriusq; ptãs expirat q̃tũ ad negotia nõ cepta.Sz nos bẽm⁹ ꝓuilegium q̃ epis moꝛtuis q nobis ptãtez suã comiserũt vl cõcesserũt possum⁹ illa vti vsq; ad ꝓfirmatiõez succesꝛoꝝ.Et multo magl ꝯstitutõez nouã.Inter cũctas.si frẽs vtãr aucte pape fcã pñtatõe eꝑo illo moꝛtuo pñt vti vsq; ad ꝓfirmatõez nouꝝ:cui ẽ noua pñtatio faciẽda.Silr ꝓuilegiũ bẽnt i gsitoꝛes hꝛeticę pꝛauitatis a papa positi q̃ moꝛtuo mandatoꝛe nõ expiret mãdatũ:ét q̃ ad negocia nõ ĩcboata i iudicio ⁊ nõdũ emersa:ꝺ bereti.c.Nõ alig.li.6.¶Ad argum̃ dicẽdũ q̃ illa ẽ opinio falsa:qz curatus ẽ ozdinarius:iõ ꝑt vicariũ ad libitũ aduocare. Questio. V.

Queritur qnto vtrũ ꝓfessio dimidiata iterari debeat.Et videť q̃ nõ:qz nõ ẽ necesse vt q̃ semel ꝓfessi sum⁹ itez ꝓfiteamur:de pnia di.i.c.Mẽ surã.ℌ.Nõ ita.lz dimidiãs ꝓfessionẽ curato ⁊ eꝑo rite ꝓfiteť i casu i quo curatus nõ ꝑt eũ absoluere:ꝺ oĩb⁹ nec episcopus vl nisi de suis:qz ñ teneť ꝓfiteri illi q ñ vl vel non potest eũ absoluere.ḡ ⁊c.¶Cõtra.qz videť q̃ ẽt rite ñ facta nõ debeat iterari.Nõ eniz rite fit illi q nõ ꝑt absoluere:lz ꝓfessus tali q ꝓp occultũ ipedimẽtũ nonpotuit absoluere nõ teneť itez ꝓfiteri:qz nõ iudicabit ꝺs bis i id ipz:ideo ⁊c.

¶Respõdeo.circa istã q̃stionẽ sũt videnda tria. ꝑmo de itegritate ⁊ dimidiatiõe absolutõis i casu quo q̃riť. 2º de tegritate cõfessionis. 3º ꝺ iteratione cõionis in generali.

Circa ꝑmũ sũt gnqz modi dicẽdi.Primus est q̃ ꝓfitẽs debet dicere oĩa peccata sua sacerdoti:⁊ ille ipz nõ absolutũ debet remittere ad supioꝛẽ:q debet eũ itterato de oĩbus audire ⁊ absoluere: vel cõmittere iferioꝛi q̃ absoluat de oĩb⁹:⁊ sic tota ꝓfessio fit vni:⁊ tota absolutio ẽ ab vno.Sz dicẽdũ q̃ iste mod⁹ si fieret:recte fierz lz nõ fit.Ecclesia enĩ obseruat q̃ iferioꝛ audiẽs totã ꝓfessionẽ absoluat eũ de casibus q̃bus ꝑt.supioꝛ ãt ad quẽ remittiť audit solũ articulũ ptinẽtẽ ad se:⁊ de illo absoluit.¶Preterea de qua re iudex cognoscit de ea sniare debet nõ cõmittere.Prius enĩ audiť q̃s q̃z eius absolutio cõmittať. Et frustra fit ei ꝓfessio a quo nõ spať absolutio.Itẽ nemo cogiť bis idẽ peccatũ ꝓfiteri.Sz ad hoc diceret q̃ verus ẽ simplr ⁊ p se:lz p accidẽs ꝑt ꝺrigere.Nã si primo ꝓfitere tur supiori nõ.oꝑteret postea alteri cõfiteri:cũ ille de oĩbus possit absoluere.Nec videť q̃ debeat remittere post ꝓfessionẽ nõ absolutũ lz absoluẽdũ:qz sic cogit bis eũ idẽ ꝓfiteri:cũ nõ possit ipius peccatũ scribere ꝑm quosdã:q̃z uis pniary ꝺrarlũ faciãt.Et q̃ stati ꝑt dare bñficiũ nõ debet:differre nec ad aliũ mittere.Sed si aliqs ꝓfiteť illi q nõ ꝑt eũ absoluere tũc p accẽs ẽ q̃ teneať itez ꝓfiteri potenti absoluere vt absoluať.¶Scõs modus dicẽdi ẽ q̃ iferioꝛ audit totã ꝓfessionẽ:⁊ de oĩb⁹ absoluit:remittit tñ eũ ad superioꝛẽ:non quidẽ absoluendus a peccato:sed vt absoluatur ab obligatione ꝓcepti:quo tenetur se ꝓzsentare supiori:cui reseruať cognitio taliũ pctõꝝ.¶Sz istud minus valet:qz ecclesia nõ ꝑt ꝑcipere q̃ rite ꝓfessus ⁊ absolut⁹ iterato eadẽ ꝓfiteať: tũ qz ꝯz istũ modũ suffice ret pctõri venire ad eꝑz ⁊ dicere ei peccatũ suũ ⁊ stati recedere:nõ expectata absolutiõe cũ iã sit ab oĩb⁹ absolutus. hoc eni faciẽdo ipleuit ꝑceptũ.istud ãt est ridiculũ:nec obꝯuať ab ecclesia.Supioꝛ enĩ ⁊ ꝓfessionẽ audit ⁊ sacrallr absoluit ⁊ ipõit pniaz.Sz ad hoc posset dici q̃ vez ẽ simplr ⁊ p se q̃ eccl̃ia nõ ꝑt eũ cogere ⁊ artare ad ꝓfitendũ bis id ipz:qz nõ ꝑt mutare sacra quo ad necessitatem q̃.ſ.faciat sacrz necessitat] i tota ecclesia id qõ ẽ volũtatis:sicut nec eꝰ ꝑt facere baptismũ ⁊ pniaz q̃ sũt necessitatis q̃ sint solo volũtatis cuius sit dissilẽ:qz papa ñ ꝑt ꝓtra ꝑceptũ dei: lz ꝑt ꝑter ꝑcepta dei facere noua ꝑcepta.Dico ãt gñalr:qz si necessitas eccl̃ie regrat ꝑt aliquẽ cogere ad mrimoniũ puta filiã regis aut filiũ:vel ad ozdinẽ suscipiẽdũ aut ꝓfirmationẽ.Sz i gñali hoc statuere q̃ oẽs ꝺberẽt ⁊ nullꝰ cõtineret vl q̃ oẽs susciꝑt sacros ozdines ⁊ nullus ꝺberet nõ videť.Nec obstat q̃ statuit q̃ oẽs semel i anno ꝓmuniẽt i pascha:qz vel illõ semel necesse erat i vita sicut i pnia. Sicut eni dicit nisi pniaz egeritis oẽs simlr pibitis.sic nisi mãducaueritis carnẽ filij hois ⁊c.vel hoc nõ ẽ mutare aliud i sacro:qz essẽtia illi⁹ nõ ꝓsistit i vsu sicut i alys.Põt ẽt facere q̃ cõferre sacrm̃ sit i ꝑcepto ẽt necessitatis qõ susciꝑe ẽ volũtatis.qz curat⁹ ⁊ eꝑs teneť ex statuto eccl̃ie ⁊ xꝑi dicẽt] pasce oues meas:mistraꝝ:subditis eccl̃iasticis sacra. Sz si susceptio sacri sit ei⁹ eẽntia tũc susceptionẽ necessaria facere volũtariã vl eꝰ:eẽt mutare institutionẽ sacri ⁊ finẽ:qz pp suscipiẽtẽ ẽ sacrz:nõ pp dãtẽ. Licet ḡ simplr ⁊ p se eccl̃ia nõ:possit statuere vt ꝺa ꝓfessio q̃ de se ẽ volũtaria sit necria tñ p accidẽs ⁊ ꝯz gd ꝑt vt videť:statuendo.ſ. q̃ null⁹ possit absoluere a tali pctõ simplr nisi talis supioꝛ. Inferioꝛ tñ possit absoluere a culpa sõ tali pacto q̃ remittat ad supioꝛẽ ꝑ absolutiõe a culpa ⁊ pena.Et tũc si ille q iferiori ꝓfiteť recipit absolutionẽ ab illo sibi exponẽte q̃ nõ ꝑt eũ absoluere nisi sic q̃ vadat ad supioꝛẽ itez ꝓfessurus eo ipe spõte se obligat ad itez ꝓfitẽdũ:ex quo sub tali pacto recipit absolutionẽ.Iste igr mod⁹ nõ ẽ ꝓueniẽs:nõ qz eccl̃ia hoc nõ possit statuere lz qz ꝯm cõez ritũ hoc non ꝯuat:⁊ ẽt qz frustra audiret:exquo absoluere non posset.

¶Teriius modus dicẽdi ẽ q̃ nõ obstante q̃ iferioꝛ absoluat de casibus ptinẽtibus ad ipz ⁊ supioꝛ de casu ptinẽte ad se ẽ tñ vna absolutio:qz quilibet eoꝝ absoluit vt minister dei:q ẽ vnus:lz mistri sint plures.¶Sz istõ nõ valet qz sic̃ mister nõ absoluit nisi i vice dei sic nõ fit ei cõfessio nisi vt mistro dei.Si ḡ absolutio q̃ fit a pluribus mistris ẽ vna ꝓp vnitatẽ dei cuius mistri sũt:eodẽ mõ ꝓfessio facta pluribus erit vna ⁊ sufficiẽs.Sed ad hoc posset dici:q qz hõ nõ ꝑt ꝓuerti ad deũ p parte ⁊ p pte auerti a deo:q̃tũ i se ẽ debet facere q̃ ad deũ ꝓuertať itegre.Sz q̃n nõ ẽ i eo defectus excusať.Uñ sic̃ ñ teneť ꝓfiteri itegre nisi õ q b⁹ recolit:sic cũ ꝓfe⁹ sit ꝓp absolonẽ ñ teneť ꝓfiteri itegre nisi illi q itegre absoluere ꝑt.Itẽ ñ teneť dimittere illũ q ꝑt de gbusdã ⁊ est suus ozdiarius ꝓp illũ a quo ꝑt absolui de oĩbus:qz nõ ẽ culpa sua q̃ iferioꝛ nõ posset de oĩb⁹.Uñ sufficit q̃ iferioꝛi cõfiteať de illis de gbus ꝑt absolui:⁊ absoluať:⁊ de reliquis supioꝛi ⁊ absoluať.Absurdũ enĩ ẽ q̃ teneať cõfiteri illi õ vno peccato de quo ille nõ põt eũ absoluere.Et rursũ absurdũ ẽ q̃ non possit cõfiteri illi q põt eũ absoluere:⁊ iuãtũ ꝑt.Et sic vtrũq; dimidiabiť licite.

¶Quart⁹ mod⁹ dicẽdi ẽ q̃ cũ p peccatũ hõ delinq̃t i deũ ⁊ eccl̃iaz iõ idiget recõciliatiõe q̃tũ ad vtrũq;.Quãtum ḡ ad recõciliatõez q̃ fit õo ꝓfe⁹ ẽ faciẽda vni itegralr ⁊ ille

dē oīb⁹ absoluit eū:⁊ deo recōciliat. Sz q̄stū ad recōcilia/
tiōez q̄ fit ecclīe plēs pñt eū diuisiz recōciliare:vn⁹ ō vno:
ali⁹ de alio:put placet ecclīe ordinare. ¶ Sz istō possz su
stineri si appareret q̄l'r p pctm occultū al'r delinquaī i deū
al'r i ecclīaz.q⁹ tūc ꝓbabile eēt q⁹ al'r recōciliarēt pctōr dō
al'r ecclīe.sz nō appz q̄l'r pctm occultū al'r sit ꝺ deū al'r cō
tra ecclīaz:lz ō pctō notorio possz hoc dici rōne scādali:qō
forte ēt nō ē vex:q⁹ ēt rōne scādali ē ꝺ deū.Eadē ergo ē re
cōciliatio q̄ gs recōciliaī dō⁹ ecclīe.q⁹ p sacrālē absolutio
nē:circa quā ecclīa nō bz aliqd īmutare:cuiuscūqz talis re
cōciliatio fiat. ¶ Posset tn dici q⁹ dz illi cui pmo cōfitet
dicere sil'oīa pctā mortalia.⁊ ille dz eū absoluere q̄stū pōt.
Pro his aūt ō q̄bus nō pōt dz eū remittere ad superiorez:
q̄ de illo audiat⁊ absoluat:vl' cōmittat. Ubi sic ē distīguē
dū.⁊ iste ē gnl⁹ modus dicēdi. q⁹ aut oīa sūt venialia aut
oīa mortalia:aut q̄dā mortalia q̄dā venialia. In ꝑ casu pōt
absolutio dimidiari īdifferēter a supiore⁊ iferiore.q⁹ hoc
remissio nō bz cōnexionē:nec quo ad ꝓritōez: nec quo ad
cōfessionē:nec p ꝓns absolutionē. Qn aūt sūt retēta morta
lia⁊ nō retēta venialia:ꝓstat p idē q⁹ supior pōt absoluere
de mortalib⁹ sine hoc q⁹ absoluat ō venialib⁹. q⁹ mortale
pōt remitti nō remisso veniali. Ecōtrario aūt remitti non
pōt veniale sine mortali.sicut nec vnuz mortale sine alio
mortali. vñ tūc ē idē qō i scō casu:qn oīa sūt mortalia. Et
qdē ecclīa romana sic v tit. Absolut a maiorib⁹ mortali/
bus remittēs ꝑ mīorib⁹ absoluēdū.⁊ iō supponēdū q⁹ ita
pōt fieri:quo supposito pari rōne p̄t fieri eō.q⁹ de mortali
bus nō min⁹ pōt remitti mai⁹ sine minori q̄z eō. Propter
qō qua rōne supior pōt absoluere de retētis nō absoluēdo
de cōcessis:eadē rōne iferior eō de ꝓcessis tm. q⁹ exq̄ iste
ē absolut⁹ quo ad deū vt supponit ex ꝓritōe quā oīdit id
qō ē ex pte ecclīe:p̄t dimidiari i foro pniali:sic i foro iudici
ali p̄t qs absolui ab vno iudice ab vna snīa:⁊ ab a⁹ ab alia.
īmo ēt si nō ceēt cōtrit⁹ sz attrit⁹ idē ē:q⁹ dispō ad gr̄az pōt
dimidiari. Et sic i dispōne actuali q̄ ē p actū liberi arbitrij
quo dz i spāli ō oīb⁹ cōteri:multi act⁹ ꝓcurrūt: ex qb⁹ ꝓtri
tio gnālis sequēs fit dispō pfecta ad gr̄az. sic ex ꝓfessiōib⁹
factis diuersis causaī dispō ornat⁹ pfecta ad gr̄az.⁊ sicut qn̄
aliqs inungit diuerse sūt vnctōes:quaz q̄libet bz separa
tā formā⁊ separatā mām:⁊ oēs sūt necessarie:⁊ oīb⁹ pfe
ctis tūc ex vi sacrī segtur effect⁹⁊ nō añ. Et idē ceēt si cānus
mortis primi mīstri cogeret mīstros multiplicari.sic⁊ hic:
q⁹ absolutio respectu ecclīe pōt dimidiari.⁊ dispō respectu
dei. Inde ē q⁹ vi clauiuz qn̄ ꝓpleta ē vltīa absolō:tūc segt̄
effect⁹⁊ nō añ. Et nō ē dubiū q⁹ supior pōt de oīb⁹ absol/
uere:vel ō oībus absoluēdū remittere. Et lz ō potētia ab
soluta possz cōmittere maiora sine mīorib⁹:nō tn de potē
tia ordīata.q⁹ si pniarius epi possz absoluere solū de epālī
bus:qcūqz iret ad eū notaret se eoipso ō illis:cū ō alys nō
possit absoluere. ꝑpter qō simō legat⁹ reuocauit illā clau
sulā ꝓcily cōpēdien. q̄ ꝓhibeī platis cōmittere fribus nisi
maiora crimīa.Pōt igit absoluere supior de oīb⁹.si tn oīa
velit audire:al'r nō. Inferior aūt nō.q⁹ sicut si absoluerz ō
excoīcatōe a supiore retēta nihil ageret:sic ēt ō pctō. q⁹ a
nō suo iudice lata snīa nō tenet i eo i quo ē nō suus iudex.
lz teneat i alys:vt si ab ordinario ē appellatū i vna cā: re/
mānet iudex i alys:nō i illa. ꝑpter qō snīa sua sup illa nō te
net. Ita est hic. Sz vtile p̄ inutile non viciaī i illis que re/
cipiūt diuisionē. vñ si absolut ab oīb⁹:valet absolō i casi/
bus suis:nec plus dz ad eū redire:sz nō i alys. sz si casus re
seruat⁹ ē maiozis excoīcatōis vel minozis nullo mō p̄t añ
absolui q̄z fuerit remissus absolut⁹:q⁹ nō ē capax sacrōr.
sz dato q⁹ hō iste ō quo ē posit⁹ casus nō possz absolui ab i/
feriore ab oībus:nec supior vellet ō oībus.tenetur tn vni
dicere oīa. q⁹ licet iferior tūc nō possit absoluere ab oīb⁹:
post remissionē tam potest ab oībus absoluere:siue ille su
perior absoluerit siue nō:siue sit ordinari⁹ siue ei⁹ vicari⁹.

Non q⁹ iste possit ꝺmittere: sz q⁹ talis est itentio retinētis
sibi casus:q⁹ post q̄z mandatū supior receperit extūc nihil
retinēt:q⁹ ex tūc nolunt istū ad se redire quē remittūt. Et
itez decretalis dicit oīa sacerdoti non sacerdotibus.

Quantum ad z^m de itegritate ꝓfessionis sciendum
q⁹ vna ē cōclusio oīum.s.q⁹ confessio est
itegre faciēda illi q̄ vult⁊ pōt audire⁊ absoluere ō oībus:
⁊ si nō p tūc saltē p tpe debito.i.post remissionē. Hec autē
ꝓclō ꝓbaī triplr. ꝑmo a Thoma sic. Sicut ē i medicīa coz
porali sic i spūali:q̄ ē pnīa.sz i illa sic ē:q⁹ oz medicū nō solū
vnū morbū:sz totā corporis dispōnē scire:p eo q⁹ vn⁹ mor
bus aggrauaī ex alio:⁊ qō ꝓdest ad curationē vni⁹ morbi
nocet alij .ergo sil'r oz q⁹ sacerdos cognoscat oīa:q⁹ ex quo
libet aliō recipit grauitatē.⁊ medicina q̄ valet ad vnū pec
catū possz eē icitatiua alteri⁹. ¶ Sz q̄dā dīt hāc rōnē nō
necio ꝓbare:q⁹ necessariū sit oīa pctā sil'cōfiteri vni⁊ eidē.
sz q⁹ ē valde ꝓgruū.q⁹ fm eā nō ē necesse oīa pctā sil'ꝓfite
ri:nisi rōne grauitatis:quā vnū sortit ex alio:vel rōe medi
cine q̄ ꝓdest ꝺ vnū⁊ nō ꝓtra aliū.sz rōne ꝑmi nō oz hoc po
nere.q⁹ circūstātie aggrauātes nō mutātes spēm nō sunt
ō necītate ꝓfessiōis:sz vnū peccatū lz grauitatē ex alio re/
cipiat ñ tñ nouā spēm.q̄ ꝑpter hoc nō ē necio faciēda. Itē
nec pp zm.s. pp medicinā.q⁹ vel logmur ō medicīa q̄ moz
bū expellit.vl' q̄ pseruat. Medicina aūt q̄ expellit morbū
vni⁹ pcti nō ē ꝓtraria medicie alteri⁹.q⁹ eadē ē expellens
oē pctm.s.gr̄a. Itē nec rōne medicie pseruatiue.q⁹ nō ē de
rōne vere pnīe:q⁹ hō ab ea nō possit excidere:vt patuit su
pra. Nec ē necessariū ad verā medicinā q⁹ exhibeanī oīa
remedia ꝺ recidiuū.pz q̄ q⁹ nō ē necessariū:nec ꝑpter me
dicinā expulsiuā nec pp pseruatiuā.iō rc. Jō ipsi ponūt ad
hāc ꝓclonez rōnē suā q̄ talis ē. Cōfessio rndet ꝓtritōi:sicut
signū signato.q⁹ ea q̄ sūt i voce sūt signa passionū q̄ sunt in
aia:⁊ etiā p sil'e.q⁹ p ꝓtritionē fit mētalis cōfessio corā ꝺo.
sicut p cōfessionē vocalē fit manifestatio pctōr corā mini
stro.sz ꝓtritio nō pōt eē ō vno pctō sine alio. q̄ nec cōfessio
¶ Sz ꝺōm ad h.Cū dīt ꝑmo q⁹ circūstātie si ñ mutāt spēz
nō sūt rc.ꝺōm q⁹ nō iō circūstātia ptinet ad necessitatē cō/
fessiōis:q⁹ mutat spēm.sz q⁹ ē distinctū pctm pse. vñ si non
mutaret⁊ eēt distinctū pctm nūero:eēt cōfitendū. Sz ex
hoc q⁹ addit spēm nouā:segtur q⁹ differat subalr i genere
morīs.q̄uis sit idē nūero i gñe nāe. Qz igr vnū pctm ex ß
q⁹ circūstat aliō:sic eū aggrauat:lz citra spēm:q⁹ tñ rema/
net ab eo distīctū.pp hoc.s.ē cōfitendū:q⁹ aggrauat⁊ nihi/
lomin⁹ manet distīctū i gñe pcti mortalis: ¶ Sz pp ß fz
veritatē nō ē ad hoc satisfactū.q⁹ lz oē pctm mortale disti
ctū distincte sit cōfitendū:tn argumētū q̄rit:q̄re nō solū di/
stincte:sz ēt sil'ō oīb⁹ alys i eadē ꝓfessione⁊ eidē:c⁹ rō si di/
caī grauitas ip̄robatū ē. Et iō ꝺōm q⁹ Tho.i hac mā q̄ nō
ē demōrabilis:demōrare nō itēdebat:sz ꝓbabil'r psuadere.
Et iō rō ꝓbabilis ē. Qō āt dicit de medicina expulsiua ve
rū est.q⁹ siue sit ꝓtritio siue gr̄a:siue cōfessio:siue absol'o:si/
ue satisfactio:ista expellit per se oē peccatū. Nō aūt īducit
per se ad aliquod peccatum:nisi forte per accidēs. sic hō ō
bono ope gloriatur inc̄tum hō. Nec de ista intēdit Tho.
sed de pseruatiua. Quātus aūt nō sit de ratione vere pnie.
nō recidiuare:tn ō rōne vere pnie ē q⁹ hō sic peniteat q⁹ si
bi possit dari remediū ne recidiuet.vel ne bēat occasionez
tātā recidiui sicut pri⁹.sicut ō rōne pfecte⁊ vere medicie
ē sic curare morbū q⁹ nō remaneāt vestigia⁊ readducētia
morbū. Itē ad hoc q⁹ medic⁹ adhibeat medicinā pfectaz:
sic debz sibi morbus detegi q⁹ possit ei perfecta medicina
adhiberi:siue adhibeatur siue non. Nihilominus apparz
q⁹ Tho.non intendit vniuersal'r demōrare. quare cōfessio
semper debet esse integra:q⁹ lz ita sit in quibusdam pctis
ꝺrys:nō tn oīa sūt ꝓtraria. imo aliq̄ peccatoz ñ bz aliq̄
pctm alteri ꝺriū:sz sil'e:imo raro bō afficit vicys ꝺrys. Et
sic nō ōberet eē itegra nisi bret vicia ꝺria. Itē pctm semel

scñ ex illo qđ postea fit nec alleuiaꝫ nec aggrauaꝫ: ſz tunc ſolũ vnũ aggrauat aliud qñ circũſtantia ẽ alteri⁹: lz ſtatus pctȯris aggraueꝫ ex multiplicatiõe pctȯx. ¶ Ratio etiã ſcđa bz iſtãtias: qz nõ oz ſic ſignũ rñdere ſignato q⁹ ſi ſignatũ ẽ itegx q⁹ ſignũ ſit itegx: qz facies itegra põt repñtari p ſpeculũ fractũ dimidiatũ. Jtẽ i ſacrõ altaris res ꝓtenta ⁊ ſignata ẽ vna ⁊ diuiſa: ⁊ vna nõ ſeparata ab alia. ſ. corp⁹ ⁊ ſanguis xp̃i: ⁊ ĩ ſe ⁊ in ſacramento: cum ſacramentum ſit diuiſus ⁊ ſeparatus. ideſt ſpecies ipſe que ſunt materia ⁊ verba vtriuſq; forme: ⁊ forma corporis ſignificat diuiſim corpus ⁊ materiã q̃ tñ vtrũq; ꝓtinet: ⁊ econuerſo forma ⁊ mã ſanguinis. ¶ P. ſatiſfactio ẽ ſignũ ꝓtritõis ꝓfeſſiõis ⁊ abſolõnis: ſz ſatiſfactio põt dimidiari. Nõ ſic ãt q⁹ ipe ſatiſfaciat de vno peccato: ꝑ alio aũt nec nũc: nec alias itẽdat ſatiſfacere. ſed ſic q⁹ hodie facit pnĩaz ĩiũctã ꝑ vno: ⁊ cras ꝑ alio ĩiũctã: ſicut qñq; ĩungit ab eodẽ abſolnẽte pnĩa diſtincta ꝑ diſtinctis pctis: ⁊ qz vn⁹ põt ꝑ alio ſatiſfacere ptẽ pnie faꝫ ꝑ ſe aliã ꝑ aliũ: ⁊ vnã ꝑ idulgẽtias: aliaz ꝑ elimoſinas: ⁊ bȯ ⁊ ptẽ hic: ptẽ ĩ purgatorio. q̃ ſi lr̃ põt dimidiari cõfeſſio: ⁊ abſolo. ſ. q⁹ iſti hodie cõfiteaꝫ vnũ cũ ꝓpoſito ꝓfitẽdi cras aliqd aly: ⁊ abſoluiꝫ nũc ab iſto. cras ab alio. ¶ Jtẽ minor põt iterimi: quia ſi hõ cõteriꝫ de oĩb⁹ ĩ gnãli poſtea vult ȯ ſingulis ĩ ſpãli cõteri. nõ oz q⁹ ſit vna hora totũ: nec ẽt vno die ex quo hẽt ꝓpoſitũ de ſingulis cõteri de vno poſt aliud: añ q̃ ad vltimã cõtritionẽ de vltio venerit: ex ſolo bono ꝓpoſito: de⁹ eaz de oĩb⁹ abſoluit. Et ſic ſacerdos anteq̃ ille totũ dixerit ex quo tñ alias dicere ꝓponit vt videt: põt ſtatiz abſoluere ſe deo cõformãdo. Nã nõ ẽ dubiũ q⁹ cõfeſſio dimidiari põt eidẽ: ſic tñ q⁹ abſolo nõ recipiaꝫ quouſq; totuz ſit cõfeſſus: ſic ĩ illis q multis vieb⁹ gnãlẽ cõfeſſionẽ continuãt. Sed q̃tũ ad ꝓpo⁹ verũ ẽ q⁹ cõfeſſor non põt ſe conformare deo: qz ſi abſoluit a dictis ⁊ nõ a ſcienter retẽtis de⁹ hoc nõ facit: ſed ab oĩ: vel a nullo mortali. Si ãt abſoluit a retẽtis nõ oblitis nec dictis: ℔ nõ põt: qz nõ ſũt mã ni ſi cõfeſſa ſpãl̃r. ⁊ oblita cõfeſſa gnãl̃r: q̃ ⁊c. ¶ Jtem ꝓbatio ſua circ̃laris ẽ. qz ĩ qõne de ꝓtritõe ꝓbauit de oĩb⁹ mortalibus ſil̃ ꝓteri ⁊ figillati. qz ſic ẽ de ipis cõfitẽdũ. Et mõ eꝫ. ꝑbat ꝓfeſſionẽ debere eẽ integrã ꝑ itegritatẽ ꝓtritionis. Et ſic vtrobiq; ẽ petitio ꝓncipy. ¶ Et iõ põt eẽ tertia rõ ad eandẽ ꝓnẽ tal. Confeſſor oz ſe ꝓformare ȯ q̃tuz cõmode poteſt: deus autez non abſoluit niſi ab omnibus. ergo nec iſte debet niſi ab oĩb⁹: ſed nõ poteſt niſi a cõfeſſis vel obliti⁹: q̃ habenꝫ ꝑ ꝓfeſſis p gnãlẽ ꝓfeſſionẽ: q̃ oĩa debẽt ꝓfiteri. Dico ãt ſi põt: qz qñ nõ põt ab oĩb⁹ abſoluẽ tunc nõ põt ſe ꝓformare deo: ⁊ excuſaꝫ vt iferior: q tñ abſoluit a caſib⁹ ſuis. Supior vo nõ põt ꝓmode ab oĩbus. qz nõ põt niſi audiat: ⁊ nõ põt audire oĩa oĩuz ad ſe ꝓfluentiũ de tota dyoc. forte vno die vl̃ ſeptimana penoſa. Grauarenꝫ ẽt homies bis omnia dicendo. ideo ⁊c.

Quantuz ad tertiũ ȯ iteratiõe cõfeſſionis ſciẽdũ q⁹ cõfeſſio ĩ gnãli põt iterari: ſed nõ ẽ neceſſe niſi ĩ quattuor caſib⁹. ꝓmo qñ ꝑ ȯfectũ manifeſtũ abſoluẽtis fuit abſolo nulla: ſiue qz nõ potuit abſoluere aliquo mõ. vel qz nõ ſacerdos: vel qz nõ ꝓ̃pus. aut qz nõ potuit ĩ pte et ĩ pte potuit: et tũc ꝑ pte qua nõ ẽ abſolutus teneꝫ iterũ cõfiteri: qz teneꝫ totã abſolonẽ recipe. vñ q̃uis ſit liberatus a cõfeſſione directe: nõ tñ idirecte: qz nõ põt abſolui niſi cõfiteaꝫ. ¶ Scõs cãus ẽ qñ nõ potuit abſolui ꝑ defectũ ſuũ: vt qz excõicatus maiori excoicatiõe vel minori: niſi q⁹ ĩ hoc caſu et ĩ alys ſi cõfiteretꝫ eidẽ nõ oporteret iterari pctã explicite: ſz ſolũ iplicite: dicẽdo peccaui ĩ illis q̃ vobis alꝫ dixi: ſic ſi nulla fuiſſet abſolo ȯ facto. Et dilata abſolutio p mlt̃os dies ipartiri põt: ẽt ſi iſte oblitus fuerit: dũ tñ prius penitẽtiatũ inotuerit: qz ſi nõ taxaſſet pnĩaz tũc oporteret ſibi ad memoriã reducere: vt moderareꝫ iuſte ꝑ qđ remittẽs ad eꝑm ſi nõ abſoluat debet penitẽtiato ĩnoteſcere q⁹ poſt reditũ abſoluẽs ĩiunget: dicẽs facias qđ tibi dixi: qz ligare nõ oz anteq̃ ſoluere. Jta ĩ ꝓpoſito. ¶ 3⁹ caſus ẽ qñ aliqđ mortale ſciẽter ꝑ hypocriſim celauit: tũc oz iteꝝ ꝓfiteri: niſi forte eidẽ ꝓfiteretꝫ: qz tũc ſufficit illõ celatũ dicere explicite. ⁊ alia repetere iplicite: ſic in p̃miſcaſibus: niſi q⁹ prim⁹ videt dubitabilioz alys: qz ꝓfeſſio coraz nõ ſuo iudice fcã nõ tz. Uñ cũ ille eẽt nõ ſuus iudex ĩ p̃mo caſu ſaltẽ ĩ hoc. iõ ꝓfeſſio nulla: nec ꝓñs. ex illa põt ꝓcedi ab illo poſtea fcõ iudice: ȯ iudicys. At ſi clerici. Et dõm q⁹ ſi aligs ꝓfiteaꝫ coraz ſuo iudice eſſe vex illud qđ coram non ſuo iudice ꝓfeſſus fuit ȯ quo ꝓſtat: ex iſta noua ꝓfeſſiõe cõdemnari põt ac ſi de nouo explicite ꝓfeſſus fuiſſet. Et ſic ẽ ℔. ¶ 4⁹ caſus ẽ qñ dedit pnĩaz oblitioni. Tunc enĩ teneꝫ pnĩaz ſibi ĩpoſitã ꝓplere: ⁊ nõ põt niſi ſciat eaz. Et iõ teneꝫ ꝓfiteri vt ſciat ſibi ĩponẽdã: ⁊ ſic ipleat loco illi⁹: qz ſic̃ votũ qđ ipleri ñ põt: põt ⁊ oz mutari ĩ votũ poſ̃e: ſic ⁊ pnĩa ĩpoſ̃is qz oblita oz mutari ĩ poſ̃ez: qđ nõ põt fieri iuſte: nec eq̃liter niſi pctã dicanꝫ. Multis tñ videt q⁹ nõ teneꝫ ꝓfiteri pctã qz et forte dedit oĩa vel ptẽ obliuiõi ſic̃ ⁊ pnĩaz. Nec teneꝫ ad aliquã pniam niſi ad ſibi ĩpoſitã: a qua pp ĩpoſ̃itatẽ ex ignorãtia excuſaꝫ vl̃ liberaꝫ. Uñ cũ hõ non teneaꝫ ad ꝓfitendũ niſi pctã non cõfeſſa: obliuionẽ ⁊ negligẽtiã pnie bz ꝓfiteri de neciate ſalutis: ⁊ nihil aliud. ¶ Sz verex eſt q⁹ ſi vult in hac vita pnĩaz ſacr̃alẽ facere ꝑ peccatis p̃mis oz ea ꝓfiteri: vt eã accipiat. Si vo ex ſe hic vel alibi facere vult ñ teneꝫ. ¶ Arg^m̃ pz ſolutũ eſt: z^m̃ aũt ſoluet in ſeq̃nti qõne.

Queritur 6⁹ illõ qđ in ſcõo argumẽto p̃cedẽtis qõnis fuit tactuz: .ſ. vtr̃ oẽ ĩpedimẽtũ qđ ſi eẽt manifeſtũ faceret ꝓfeſſionẽ iterari qñ eſt occultũ faciat ſil̃r iterari. vbi gr̃a. vt r̃ ꝓfeſſus curato ſuo bñti occultũ ĩpedimentũ alias abſoluẽdi teneaꝫ ꝑperto ĩpedimẽto iteꝝ ꝓfiteri. Et vr̃ q⁹ ſic: qz dr̃ ex̃ de electione. c. Dudũ ſcõo. de quodam bñte ĩpedimẽtũ occultuz q⁹ ꝑ ĩpm aĩe miſerabil̃r ſunt decepte: qđ nõ fuiſſet ſi fuiſſent ſic abſolute: qđ nõ teneretꝫ ampli⁹ cõfiteri. q̃ ⁊c. ¶ Cõtra. qz ſnĩa lata a ſuo q putabaꝫ publice liber ⁊ p̃tor rata ẽ: ac ſi ĩpedimẽtũ nullũ fuiſſet. ergo a ſimili ĩ ꝓpoſito. ¶ ℟^o. circa iſtã qõnez tria ſũt faciẽda. p̃mo ponẽtur certa. z^o ponẽtur dubia. 3⁹ ſignabũr̃ q̃dã ȯria.

Circa primũ ſũt gnq; ꝛcl̃ones. ¶ Pria. ſi ẽ tale ĩpedimẽtũ qđ nõ ẽ ĩpedimẽtũ: niſi qñ ẽ publicũ vt fornicatio ſacerdotis: tũc ſi ẽ occultũ nõ oz q⁹ iterer̃: qz nõ eſt ĩpedimẽtũ. qz a tali ſciẽter ⁊ i publico licet recipe ſacr̃a. de coha. cle. Noſtra. Uñ hoſt. videt hanc qõnem mouere de elec. Dudũ. ȯ choa. cle. Nr̃a. cõtradicẽs Bernardo. Sz illa dudũ. nihil facit ꝑ Bernar. qz logr̃ papa allegatões recitãdo: cũ dicit q⁹ ꝑ ĩpm aĩe miſrabiliter ſũt decepte: nõ aſſerendo. vl̃ pt dici q⁹ ibi nõ erat occultũ ĩpedimẽtũ. qz ñ poterat cõiter latere: q⁹ ipſe publice hr̃et p̃ſonatũ ⁊ curas quas tenebat. vñ erat error iuris q nõ excuſat. ſil̃r nõ facit ad ꝓpoſitũ ȯ coha. cle. Nr̃a. qz ibi ẽ tale factũ qđ in publico habet ĩpedimẽtũ: non ãt i occulto. Lz enĩ fornicatio occulta ſit eiuſdẽ rationis cũ manifeſta: tñ fornicatõi manifeſte ẽ annexa ſuſpẽſio: ẽt talis q⁹ cãt irregularitatẽ ſi celebret indiſpenſabilẽ citra papã: ſm Hoſt. nõ ãũt occulta. hic ãt ẽ vnũ ⁊ idẽ ĩpedimẽtũ occultũ ⁊ manifeſtũ. ſic̃ eſt excõicatio: qz nõ min⁹ ſm rei vitatẽ ẽ excõicat⁹ occult⁹ q̃ public⁹. illa ãt de ꝓſe. ec. Aquã. nõ facit ad ꝓpoſitũ. qz ibi error cois nõ facit eccl̃ias eẽ recõciliatas. ſz pape diſſimulatio: ⁊ tacita ratihabitio: Nec ẽt ibi ẽ error fci ſz iuris. ¶ 2ª ꝓ̃ eſt: q⁹ ſi ẽ impedimẽtũ ex pte ꝓfitẽtis: ſiue ſcitũ ſiue oblitũ vel ignoratũ ꝓbabiliter oz iteꝝ cõfiteri. vtputa qz erat ligat⁹ maiori vel minori excoicatõe: lz neſciret ⁊ poſtea ſciuerit: tenetur iteꝝ cõfiteri abſoluẽdus. qz ligatus abſolui nõ potuit. Et ꝓbabilis qdem ignorãtia p̃ſeruat a culpa ⁊ a pena irregularitatis. de cle. ex. mi. Aplice. ſz nõ facit eũ nõ excoicatũ. ꝓpter qđ ſi tũc eligeretꝫ vel bñficiũ ſibi conferretꝫ: igno

rãtia ñ faceret: q̃ sibi aliq̃ ius acgrereť: sicut dr̃ i glo. Est aũt minus capax sacr̃oꝛ: a quoꝛũ participãtiõe directe excludit: q̃ q̃ũcũq; aliozũ. ꝛ iõ absolo nlla. ¶ 3ª ꝑ ē q̃ si ex 3ª ꝑ
pte sacerdotis ē ipedimẽtũ iuris diuini. vt qz nõ baptizat⁹ vel nõ sacerdos illo cõpto tenet iterũ cõfiteri. qz nec i hoc papa posset dispẽsare. de pẽ. dis. nõ bap. c. z. Unde alig dixerũt ꝓcozdãtes Ber. ꝛ Hosti. qz aut erat ipedimentũ q̃ ad claues iurisdictiõis. ꝛ sic vex dicit Hosti. q̃ nõ oz itex ꝓfiteri: aut quo ad claues ordinis. ꝛ sic vex dicit Bernardus q̃ itex oz. Sz istõ excludit p hoc q̃ dr̃ ipedimẽtũ. Nã ipedimẽtũ agẽdi supponit potẽtiã sz ipeditã: sicut cecus nõ dr̃ ipeditus videre: sz ipotens ad vidẽdũ: vidẽs ãt i tenebꝛis dr̃ ipediri. Et sic nõ sacerdos: cui deest ꝑma potentia absoluẽdi nõ ē ipeditus: sz sacerdos q̃ vel nõ bz iurisdictionẽ vl̃ magis nõ bz executionẽ. Sz hec exclusio nõ vr̃ valere p illud qõ br̃. ff. õ iudicys. l. Cũ ꝓtoz. z. q. 5. Tria sunt q̃ ipediũt eẽ iudices: nã: iure: ꝛ mozib⁹ ꝛc. Ubi dicit ipediri ẽt q̃ non bz potẽtiã. sz aliõ ē ipediri eẽ iudex: qõ fit p ꝑuatõem aptitudinis ad illud officiũ: aliõ ipediri iudicare quo ad actũ. sicut bõ ipedit ne fit vidẽs p cecitatẽ: sz ipedit ne videat 4ª ꝑ
p impedimẽtũ appositũ oculo ꝛc. ¶ 4ª ꝓclo est: q̃ si erat i pedimẽtũ iuris positiui: qõ penitẽs sciebat: nihilomin⁹ tenet itex cõfiteri: qz sciẽti dolus nõ infert. Uñ videt eẽ distinguẽdũ: ꝑmo ex pte cõfitẽtis. qz aut sciuit impedimẽtũ hoc: aut nõ. Si sciuit vt id qõ erat alys coꝛter ignotũ esset sibi cognitũ. sic dr̃ crimẽ occultũ: q̃uis sciat ab aliquo: vt pz in denũciatione quã debet ꝓcedere secreta cozrectio: tẽ tenet itex cõfiteri. Si ãt ignozauit: sicut ꝛ ceteri: excusat. ff. de eo q̃ fal. tu. ge. l. z. i fi. ¶. Alit ꝓtoz. vbi sic dicit. Siue actoz ignozauit dabo i inte. resti. sz i ītegrũ restitutio scienti nõ subuenit merito: qz ipe se decepit. ꝛ segt. Laboza igt Et si dictũ sit ei vt bona fide ñ credidit. ꝛ l. iterdũ: ꝛ scia ñ noceat tñ restitutio faciẽda erit: si cõpulsus ē ad iudicium accipiẽdũ. sic si ignozauit excusat. ẽt si audiuit credere nõ opoꝛtuit: vl̃ si sciuit ꝛ ꝓpulsus fuit p curatũ q̃ igressũ eccl'ie negabat: qz nõ ꝓfitebat: alꝫ nõ valet: qz qõ iuris ē õ toto ad totũ: idẽ ē õ pte ad partẽ. vñ sicut publice excoicat⁹ nullus ꝑt absoluere: sic nec occulte illũ q̃ scit. qz sic publice excoicatũ oẽs debẽt vitare ẽt i publico: pp qõ iudex ꝑt ipz repellere: ẽt si ps omittat. silr occulte excoicatũ sciẽs oz vitare i occulto: nihil ãt ē magis occultũ q̃ iudiciũ ꝓscie. Uñ lz in foꝛo exteꝛioꝛi occult⁹ nõ sit vitãdus: tñ i ĩteꝛioꝛi sic. vñ ꝓfitẽs illi quẽ scit excoicatũ ẽt occulte ē fict⁹: moꝛtal'r peccãs sibi coicãdo i diuis. vñ tenet itex ꝓfiteri: ẽt ꝑm illos q̃ dñt q̃ ficte ꝓfitẽs nõ tenet itex cõfiteri. qz vex ē õ fictõe per subtractionẽ neciẽ: q̃ ē attritio nõ p põnẽ ꝛeu: qõ ipedit ptãtem absoluẽtis: nõ tñ habilitatẽ recipiẽtis. Nec obstat. ff. de iudi. l. z. circa ꝑn^m. õ iur. oi. iudi. l. si p errozẽ. Ubi vr̃ distiguere ex opposito: q̃ qñ iudex nõ bz ptãtẽ iudicãdi nisi ex ꝓsensu ptiũ. qz nõ ꝓsentiũt q̃ errãt: tũc scia partiũ dat robur ꝓcessui: erroꝛ ipedit. qñ ãt iudex nõ bz a partib⁹ sed a iure: fauoꝛe tñ partiũ ne errãtes ledant: tũc ptib⁹ sciẽtib⁹ ñ valet: errãtib⁹ valet: vt h̃ ne detrimẽtũ añ ꝓhibitõez possint ignozãtes ĩcurrere: q̃ eos postmodũ dignuz ẽ vetitos sustinere. ex. õ ꝓsti. c. z. Sz hec distictio licz sit bona: tñ excludit p vbũ ꝓpto: p qõ inuit q̃ p⁹ ignozabat. vñ restrigit ad ignozãtẽ. sz p hoc oñdit: q̃ decretal' nr̃a. nihil facit ad ꝓpositũ. qz i casu illi⁹ refert iter ꝓfitẽtẽ sciẽtẽ ꝛ ignozãtẽ. ga 5ª ꝑ
sciẽter ꝓfitẽs curato suo occulte foꝛnicãti ẽ vere absolut⁹. ¶ 5ª ꝓclo ē: q̃ si ipe nesciebat: sz tñ scire õebat idẽ. qz lata culpa dolo cõparat. Quidã tñ distiguunt. qz aut illõ ipedimentũ ē occultũ p ignozãtiã facti: vt qz ꝑcusserat clericuz nullo vidẽte: ꝛ tũc valet absolutio: aut ꝓpter ignozãtiã iuris: vt qz ꝑcusserat cozã tota vicinia vbi nõ erãt nisi idiote nõ credẽtes eũ ꝓpter hoc excoicatũ: vel nihilomin⁹ credebãt q̃ posset ꝓfessiões audire: ꝛ tũc nõ valet. õ ꝓse. ec. aquã. Et hec qdẽ distictio vera ē: sz nõ ē ad ꝓpositũ: qz nõ dicit occultũ ꝓprie: qõ ē publice faetũ: lz sit ignozat⁹ iuris effectus. sicut ꝑcutiẽs clicũ cozã tota vicinia: vel i foꝛo dicitur publice vel notozie excõmunicatus: lz nullus ꝑsentium sciat ꝓpter hoc ipm ligari. vñ dicitur impedimẽtum notoꝛium: lz ius nõ sit notozium: qz iura certa sunt.

Quantũ ad scõz articulũ de his que sunt dubia: Sciendum q̃ circa occultum impedimentum confessoꝛis: sunt quinq̃ opiniones. Pꝛima distinguens inter potestatem ozdinariam ꝛ delegatã: que habet locuz i foꝛo aiarũ sicut i exteꝛioꝛi. Aut igit ꝓfessoꝛ iste erat ozdinari⁹. puta qz habebat parrochiã sibi ĩtitulatã. ꝛ tũc valet absolutio p eũ impensa: aut delegat⁹: vt qz hẽbat cõmẽdatã. ꝛ tũc non valet sicut i foꝛo exteꝛioꝛi. Qõ ꝑbat duplicit. ꝑmo qz vtilitas publica ꝑferť ꝑuate. vñ ꝛc. ꝓpter vtilitatẽ eoꝝ q̃ apud eũ gesserũt. ff. de offi. ꝓto. l. Barbari⁹ pbi lippus. q̃ ē i iudice ozdinario: cozã quo tota coĩtas bz litigare: ꝛ meli⁹ ē vnũ ĩpunitũ relinq̃re q̃ tot ĩnocẽtes ledere. sz ex pte iudicis delegati: q̃ nõ bz cognoscere nisi ĩter ꝑuatos vsat vtilitas ꝑuata: nec oz rigoꝛ iuris coĩs relaxari pp vtilitatẽ paucoꝝ: cũ publice ĩterĩt maleficia puniri. ¶ 2° qz ex ꝓsensu ĩterꝓtatiuo litigãtiũ: q̃ nõ ꝑsumũť velle iactare pecuniã: nec ꝑdere expẽsas. vñ potuit ppls roman⁹ si sciuisset hũc facere libex. Sz ꝑuatoꝝ ꝓsensus iudicẽ nõ facit illũ q̃ nulli pest iurisditiõi ꝛc. vñ ẽt cũ falso ꝓcuratoꝛe nllm ē iudiciũ q̃tũcũq; credat: qz ē vtilitas ꝑuata. Nec obstat de re. iudi. ad pbãdũ p locũ a ꝓtrario sensu. qz bñ vex ē q̃ñ vn⁹ ex multis iudicib⁹ delegat⁹ ē occulte excoicat⁹ nõ viciat ſnia. qz valet ex vtute aliozũ nõ excoicatozũ. sic ꝛ valeret eo ꝓdicẽte cũ illa clausula: q̃ si nõ oẽs. sz si oẽs fuissẽt excõicati vel vn⁹ solus iudex excõicatus nulla eẽt vel annullãda. qz nõ eẽt cui⁹ vtute bret efficaciã. sicut electio facta a multis: quoꝝ vnicus erat occulte excoicat⁹: ñ viciat vtile p inutile. sz si oẽs cẽnt excoicati nulla eẽt vel ãnullãda: cũ idistincte iura dicãt: q̃ electio celebꝛata ab excoicatl vl̃ iterdictis sit inalida. ¶ Sz ꝺ. C. de sen. ꝛ iterlo. oi. iud. l. z. Necvalet alia lectura glo. qz ꝓbat textui. i fuiture morabat ꝛc. ꝛ legi canoniçate. z. q. 7. ¶. Uex. q̃ sũpta videt ex illa. Si seru⁹ putabat ꝛc. vbi dr̃ q̃ si fuus q̃ putabat liber ex delegatõe ius dixerit: valz ſnia. Nec obstat de vtili publica. qz saltẽ bz efficaciã i delegat] ad vniuersitatẽ cãrũ i gb⁹ qñq; ẽ maioꝛ vtilitas q̃ ĩ ozdinarys eoꝝ ꝛ i foꝛo exteꝛioꝛi ꝛ iteꝛioꝛi. sic plꝛes lederẽť si occultũ ipedimẽtũ officialis vl̃ penitẽtiary irritaret ei⁹ ꝓcessũ ꝛ ꝓfessiões q̃ archidiacõi vl̃ episcopi: q̃ pauciozes cãs ꝛ ꝓfessiões audiũt. Qõ aũt dñt scõo de cõsensu litigantium nõ valet. tũ qz lex illa Barbari⁹. nõ bret locũ nisi i ppl'o romano: q̃ solus alienus fuũ põt facere libex: tũ ẽt qz ñ ꝓsentiũt q̃ errãt. Uñ iudex tũc demũ accipit ptãtẽ iudicãdi ¶ tes a ꝓsensu ptiũ: quã alꝫ nõ hẽbat: qñ ptes sciẽtes se nõ subditas illi ipz eligũt spõte ꝓgãdo. qñ vo errantes ꝛ credẽtes se subditas sic litigãt cozã illo. ꝛ alias si scirẽt ñ litigarẽt neq̃q̃. ff. de iur. oi. iudi. l. Si p errozẽ. ff. de iudi. l. z. Nec ē visimile q̃ ppls roman⁹ si sciuisset eũ seruũ fecisset eũ libex ꝛ ptoꝛez: q̃n poti⁹ abiecisset ꝛ vnũ nobilez elegisset. ¶ Et q̃ dicũt tertio de falso ꝓcuratoꝛe. dico q̃ vbi ē ꝓbabil' ignozãtia: vt qz p⁹ fuit verus. postea occulte fuit reuocat⁹ valet. õ solutiõib⁹ vo. isti. man. ¶. Et huic simile q̃ dñt. C. si a nõ ꝓpe. iudi. p totũ agitur de leg. vbi dicit non valere: nec: distinguitur vtruz eẽt incõpetentia publica vel occulta. ꝛ l. vlti. dicitur: q̃ in pꝛiuatozum causis ꝛ non suo iudice lata sententia non tenet: quasi diceret secus in lata in causis omniũ õ communitate non obstat q̃ ibi dicatur ꝛ in priuatozum: quia exponit pro etiam: q̃si dicat. nõ solũ i alys. Unde loquitur in habẽte impedimẽtũ manifestũ quod poterat patere ex forma commissionis: vt si dat⁹ õ ꝑpetate cognoscat de possessione: ꝛ sic de alys. dato etiã q̃ hec distinctio vera esset: tñ excludit p hoc q̃ dr̃ curato suo q̃ licet non sit p electionem

bēt tamen ordinariā iurisdictionez: cuius signū est q̄ pōt delegare. licet enī nō possit instituere vicariū ꝑpetuū nisi de assensu ep̄i: tamen potest ad tēpus: qđ nō pōt delegat⁹ i foro aiaruz. nec ad vniuersitatem causarum: vt peniten tiari⁹ episcopi: nec a principe vt simplices penitentiary pa pe. ¶ Scđa opinio est distiguēs vtz curatus sciret vl nō 2ª opi. qz aut ip̄e sciebat ip̄z suū impedimētū: qđ aly ignorabāt: ⁊ tunc nō valet qđ agit: aut ignorabat sicut ⁊ ceteri: ⁊ tūc sic ꝑ simile de appellationibus. c. si duobus. vbi valet excōi catio lata ab inferiore iudice appellatiōis quādo ignorat suū impedimentū. s. q̄ sit appellatū ad maius tribunal: non autem si sciat. ¶ Sed cōtra: quia licet quo ad ipsuz sacra ministrantē multum referat vtruz sciat se excōicatuz vel non: ga in primo casu incurrit irregularitatem. nō in scđo quādo. s. ꝑbabiliter ignorabat. de cleri. ex. mi. c. Aplice: ta men ex quo cōmuniter ignorabatur non refert quo ad su scipientem sacrum de quo eque iustū est q̄ nō ledat sacer dote sciente: sicut nesciente: ⁊ ad hoc. ff. de eo q̄ pro tu. vel cu. ne. gessit. l. i. vbi in vtroq̄ casu p̄tor actionez scripsit in fauorem pupilli. vt si tutor est qui gessit: siue nō: siue putet se tutorē: siue scit nō esse: fingit tamen eē. supple ex quo pu blice credit esse. Item. ff. de iudi. l. z. licet referat ex parte litigantium: vtrū sciant se subditos vel nō: tamē ex parte iudicis nō refert vtrum sciat illos esse extraneos aut cre dat subditos. i. q. 3. Ita fit. ⁊. c. p Isaiā. vbi dicit augustinus q̄ p ministrū reprobuz ⁊ fictum spūs scūs operat remissi onē peccatoꝝ. Nec obstat decretalis. Si duob⁹. quia ibi loquitur de scia ⁊ ignorantia iudicis fm q̄ iudex: vt quia de appellatione facta ad papā fuerat sibi fcā fides: ⁊ si nō per cōtumacē forte p apostolos eius ex quo extitit appel latū: vl aliter p ip̄ius litteras: ⁊ tunc notorium erat citatū non esse de iurisdictione vocantis: vel non. Si aūt ⁊ tunc ratione dubꝫ vocatus debuit venire: vnde ibi non refert inter scientiaz ⁊ ignorātiā iudicis: sed inter publicum p se ⁊ occultū: nisi dicatur speciale ibi in odium eius qui pape non detulit: quia alias q̄cūq̄z est dubium vocatus tenet venire: alias pōt puniri a vocāte: nec distīguit vtrū vocās 3ª opi. sciat vel nō. ff. Si quis in ius vo. nō ierit. l. z. ¶ 3ª opinio ē distinguens ex parte iterationis: quia aut querit vtrum teneat iterum confiteri ante annuz: ⁊ tunc dicendum est q̄ non: aut vtrū simpliciter quādocūq̄z: ⁊ tunc dicendū ē q̄ sic: qz ad ꝓfitendū sine tpris p̄finitiōe est qs obligatus iure diuino: sed ad ꝓfitendū ante annuz iure positiuo: pōt aūt error cōis liberare ab obligatione iuris positiui ⁊ tol lere eius impedimenta: ut q̄ absolutus a seruo non sit am plius obligatus: sicut nec absolut⁹ a libero: qz a iure posi tiuo ē q̄ seru⁹ nō possit hre psonā stādi i iudicio nec vt ps nec vt iudex: qz ius ciuile iudicia ordinat: ⁊ non a iure nā li: quo oēs homes liberi nascebāt: Unde iure ciuili certis ex causis serui hēnt psonā stādi in iudicio: qđ nō esset si iu re naturali ꝓhiberent: quia iura naturalia sūt immutabi lia: non aūt ab obligatione iuris diuini: vnde nullus error liberat aliquē a datione decimaruz: restitutione vsurarū. ⁊c. nec in simonia vetus error excusat. ¶ Scđo sic: qz nō plus pōt error q̄cūq̄ ꝓsensus tacitus vel expressus: sed consen sus tacitus populi nō pōt facere q̄ confessio fcā alq̄ cui iure diuino facienda est valeat: qz nulla ꝓsuetudine intro duci potest q̄ aliquis sine licentia propꝛy sacerdotis eli gere valeat cōfessorem. de pe. ⁊ re. c. fi. li. 6. Et qui sic cōfes sus esset: nihilominus tenetur iterum ꝓfiteri ꝓprio sacer doti. q̄ ⁊c. ¶ Tertio: quia non plus error communis facit ius q̄cūq̄ error p̄ncipis. ff. de suppel. le. l. i. in fine. sz error p̄nci pis nō plus facit q̄cūq̄ scia. imo plus pōt princeps claue nō er rāte q̄cūq̄ errātes etiā loquēdo de erroꝛe fci. vñ papa salutā do ignorāter excoicatū nō absoluit. sed papa ex certa scia nō pōt dispensare q̄ aligs nō teneat simplr cōfiteri. pōt āt q̄ non ante annū. Uñ p boc q̄ statuit: q̄ impedimentū iudi cis occultū nō impediat acta p eū: bene ꝓsequet iste cōfitēs q̄ sic sit absolut⁹: q̄ nō teneat iterꝫ cōfiteri iq̄stū iure positiuo tenebat: sed nō quin iure diuino. ¶ Sz cōtra: qz aut est absolut⁹ totalr. i. q̄ ad vtrūq̄z forū: ⁊ tūc nō tenet plus cōfiteri quo ad deuz q̄cūq̄ quo ad eccliam: aut q̄tum ad neu trū. ⁊ tē equaliter quo ad vtrūq̄ iterū tenet: aut quo ad fo rū eccliē: ⁊ nō dei. ⁊ hoc stare nō potest ī ꝓposito: vel seqt idē: qz licet multotiēs aliqnis sit absolut⁹ quo ad eccliaz q̄ ē reus quo ad deū ⁊ ecōuerso. tñ hic magis supponit q̄ sit absolutus quo ad deū ꝓp contritionē: q̄ absoluit etiā sine confessione: qz deus intuet cor: q̄cūq̄ quo ad eccliam: que vi det ea q̄ patent. ⁊ si est absolutus q̄ ad eccliaz ꝓpter hoc q̄ impedimētum latet ex alia pte est absolutus quo ad deū ꝓpter deuotionē. Ulteriꝰ etiā eccliā semp vult se ꝓfor mare iudicio diuino: ⁊ quādo inuenit se errasse ⁊ deuiaſ se a iudicio diuino: redit ad ip̄m illud idez statuens erro re detecto qđ statuisset si error non fuisset: sicut si iudica uit non esse matrimoniuz inter aliquos: ⁊ eos separauit: ⁊ postea inuenit se deceptā iudicabit fuisse matrimoniū ⁊ p cipiet cohabitare: non q̄cūq̄z sed infra duos mēses: sicut a principio fecisset. Et similiter est in proposito si ecclesia reputabat istum rite absolutum qz ignorabat impedimē tum absoluētis: postea inueniat absoluentē habuisse legi timū impedimentū ⁊ iudicet non esse verā absolutionē si cut iudicabit iterū ꝓfitendū fm p̄ceptū dñi: sic iudicabit esse ꝓfitendū ante annū fm p̄ceptum cōcily. ¶ Ad ratio nes opinionis est dicendū: ad primā q̄ banc liberationez non facit directe nec error alicuius nec ꝓsensus alicuius hois maxime ꝓfitentis. nā in foro ꝓscientie: nūq̄ hēt locū ꝓrogatio: nec vnq̄ ꝓfitens dat ꝓfessori potestatē se audiē di ēt quādo eps eligit ꝓfessorem non ab eligente sed a iu re hēt ptātez: quādo vero papa eligit sibi ꝓfessorē: hēt ille imediate ptātez a deo: nec etiā ꝓsensus principis: sed indi recte hec oia operāt: qz princeps pp bonū cōe ne ignorā tes decipiant: statuit vt acta p iudicē occulte impeditus valeāt. Nec refert vtrū iudex ille sit institutus a tali q̄ pōt amouere illud impedimentū: sicut princeps vel populus romanus qui fecit p̄torē Fuū: an ab alio. ut. C. ō sen. ⁊ iter. l. si arbiter datus a magistralibus: qz hoc ñ hz a dante vt dans est: quia errans in eo q̄ errat nihil vult dare: marie si sciens non erat daturus: sed a iure. Quicūq̄ aūt est absō lutus ab eo q̄ potuit absoluere vtroq̄ iure liberat. ⁊ prin ceps bene pōt facere q̄ aligs habeat potestatē: q̄ ñ hēbat: ⁊ ecōuerso. ¶ Scđa ratio eque ꝑbat q̄ infra annuz sicut quādocunq̄. ¶ Quarta opinio est q̄ tenet: qz ius non ex 4ª opi. primit q̄ occultū impedimētū hēat ꝓ nullo in foro peni tentiali sicut exprimit in foro iudiciali licet magis esset declarandū hic q̄cūq̄ ibi: qz maius periculū. Licet ergo sentē tia lata in foro exteriori ab occulto excoicato valeat: quia exp̄ssū est ī iure nō solū ciuili. ff. ō offi. p̄to. l. barbarius. C. ō sen. ⁊ iter. om. iu. l. z. qz istō ñ sufficeret: qz gcgd a laycis ī spūalibus vel ecclesiasticis fuerit statutū nullius firmi tatis existit: nisi ab eccliā fuerit approbatū: extra. de ꝓsti. c. Eccliā scē marie. imo ēt iure canonico. z. q. 7. ℌ. Uerum. vbi dr valere snīa lata a suo occulto: tñ neutro iure aligd ē cautū de foro penitētiali. ⁊ sic stat ius eccliē qđ dicit ex cōicatū nō posse absoluere nec ligare. Sed ista opio non valz ut videt: qz illō qđ a iure statuit ī vno casu: eo ipo sta tutū reputat ī simili: vnde cū supposita ptāte ordis vter q̄ forus quo ad ptātē iurisditōis sit eiusdē rōnis: qđ ī vno statuet quo ad hoc ī alio reputabit statutū. ¶ Et iō ē gn 5ª opi. ta opio. q̄ ꝓfessus bona fide hēnti occultū impedimētuz iu ris positiui non tenetur amplius ꝓfiteri: qđ ꝑbat sic. Con fessus ei q̄ potuit absoluere de iure ⁊ absolut⁹ ab eo de fa cto nō tenet amplius ꝓfiteri. sz ꝓprius sacerdos q̄ nō habz impedimentum absoluendi nisi occultum potest eque absoluere de iure ac si nullum haberet impedimentum.

ergo ꝓfessus ei ⁊ absolutus non tenetur amplius cōfiteri. Maior patet. quia nullum sacramentum est necessitatis q̄tum ad iterationem ex natura sacramenti: licet multa sint necessitatis q̄tum ad primariam susceptionem: vt baptismus ⁊ penitentia. Sed quedam non iterantur: vt imprimentia characterem. quedam ve congruitate iterantur: non necessitate: vt penitentia. Dico autem ex natura sacramenti. quia per statutum ecclesie quandoq3 est alr. sicut si homo multis annis viuat: tenetur iterare communionem: q̄uis in communione non sit eēntia sacramenti. Et si pnia iterat̄ pp recidiuū: ñ ꝓprie iterat̄: qr ē ō alia mā: qr ve alio pctō. Et de duab⁹ vltimis ptib⁹ pnie certus ē: qr cōfessio ⁊ satisfactio rite semel facte nō necio de eodē iterant̄: cōtritio aūt sic: nō in q̄tus est ps sacrī: sz in q̄tū ē act⁹ virtutis q̄ inclinat ad dolēdū ō pctō quotiēscūq3 bō recolit. Alr nouū pctm̄ cōmitteret: nisi saltē sibi nō cōplaceret in pctō. Semel ergo rite ꝓfessus ⁊ absolut⁹ sacrāmalr non tenetur ampli⁹ cōfiteri. ¶ Nec obstat q̄ cōfessus layco tenet̄ si euadat ꝓfiteri. qr nō fuit sacrāliter absolut⁹. ꝓfessus vero sacerdoti bñs casū episcopalē vel papalē: tenet̄ se pñtare illis post articulū: si euadat: nō absoluēdus: sz mādatis paritur⁹. vñ nō ē ibi ꝓfessio sacrālis: nec illō ē de absolone a pctō sz a viculo. sic̄ p3 ō sen. ex. c. Eos g. l. vi. ī p̄n⁹. ⁊ ī fine. Nos aūt logmur de ꝓfessione q̄ expectat absolonē: sic̄ mā formā. Nec ēt directe est ibi sigillū ꝓfessionis: lz teneatur celare. Que ēt remissio ibi ꝑ tāto locū hz: qr sacerdos cui cōmittit̄ absoluere a culpa vel pnia ꝓpter piculū aie ⁊ pditionē suffragiorū eccl'ie nō sic absoluit a pena quā nec tūc debz iniūgere: nec est necesse facere: qr in purgatorio fiet: ꝓpter qō remittit̄ ad superiorē. sz hic nō ē maior difficultas absoluere a pena vl imponere penā q̄ absoluere a culpa. qr nō ponim⁹ q̄ iste hēat casū aliquē supiori reseruatū. Unde si detecto impedimento non habet ad aliquem recurrere absoluēdus: pari ratione nec penitētiā acceptur⁹. ꝓbatio minoris tripl'r. ꝑmo sic. Ois hereticus occultus hz tale impedimentū q̄ si eēt publicum nō posset absoluere nec ligare: cū ois hereticus ēt occult⁹. sit excō'icat⁹ de here. Ad abolendā. sentire vel docere p̄sumūt ⁊c̄. sed ois hereticus occultus pōt diſpēsare eccl'iastica sacra sicut catholic⁹ ⁊ ab eo licite pñt recipi. ergo ⁊c̄. ¶ Scdo sic. Quicūq3 pōt absoluere ⁊ ligare ī foro exteriori ecclīastico: pōt absoluere ⁊ ligare in foro aie: dū tū habeat claues ordinis: gb⁹ babitis nihil plus regrit vnū indicium q̄ aliud: qr clauis iurisdictionis vtriq3 foro est cōis eq̄liter. Nullus. n. pōt ligare, vel absoluere nō subditū: ⁊ ī vtroq3 foro a nō suo iudice lata snia nō tenet. nec silr ꝓfessio fcā coraz eo. de iudi. Ac si clerici. Sz iudex bñs occultū impedimētū ī foro exteriori eq̄ pōt soluere ⁊ ligare sicut bñs nullū. g̃ a simili in foro iteriori. Minoris ꝓbatio ꝑ exēplū. nā si officialis occulte excoīcatus citat aliquē q̄ nō ꝓparet: ⁊ pp hoc ipz excoīcat. Dico q̄ snia tenet ita: vt ōtecto errore sit nēcia absolutio: qr ista sūt paria: aliquē nō eē iudicē: ⁊ publice iudicē putari: ⁊ aliquē eē iudicē ipeditū: ⁊ publice ignorari. ff. de eo qō fal. tu. l. i. ℈. qd enim si tutor fuerit: q̄ auctatē accōmodare nō potuit. puta furiosus vel ad aliā regionē dat⁹: ⁊ q̄si dicat: idē erit: ac si tutor nō fuerit. Et si deberet referri: magis videret q̄ bñs ipedimētū respiciens iurisditionē: ꝑ qō sit nō suus iudex partiū irritaret ꝓcessū suū q̄ ipedimētū respiciens actū iurisdictiōis ꝑ qō nō desinit eē suus iudex: lz pdit vsū. sed si haberet occultū ipedimētū essendi iudex: vt qr putaret iudex coīter ⁊ nō eēt: valeret snia fm oēs rōne dubȳ. ff. si gs ī ius. vo. nō ie. l. Ex quacūq3 cā: multo magis q̄ vere ē iudex: sz dubiū ē vtrū sit excoīcat⁹: q̄ si essz nō pderet iurisditionē: sed solū exercitiū. ¶ 3⁹ sic. ois cui dz fieri cōfessio p̄cise vl disiūctiue pōt absoluere cōfitētē: qr nullus tenet̄ cōfiteri p̄cise illi q̄ nō pōt eū absoluere: vt layco ī necessitate: cū nēcitas eorū q̄ sūt ad finē accipiat̄ ex fine: fm quē intantū sūt necessaria: in q̄tū finis pōt bri ꝑ illa ⁊ non sine illis. Nā si finis possz bri ꝑ aliō mediū: nō eēt necesse vti illo medio. ⁊ sic ē ō cōfessiōe q̄ lz habeat effectū ex būilitate ⁊ erubescētia cōfitētis sine absolutōe: non tñ hz effectū sacramētalē sine absolutōe q̄ ē sua forma: nec ēt tenet̄ qs sub disiūctōe cōfiteri illi q ñ pōt eū absoluere. vbi gra. qlibz tenet̄ cōfiteri ꝓpo sacerdoti: q ē curat⁹ eps: papa. Qñ ergo isti tres possūt absoluere: tūc nō tenet̄ p̄cise alicui ex illis cōfiteri: sz oīb⁹ sub disiūctione: vtputa tenet̄ cōfiteri: vel curato vel episcopo vl pape: vel de lnia eor̄. Si autez curat⁹ fiat ipotēs absoluere ⁊ sciat̄ cōmuniter: tūc recedit obligatio ī psona aliorū. Uñ nō iā tenet̄ cōfiteri curato vl episcopo vel pape sicut pri⁹. qr cū ī alternatiuis sit electio debitoris: ⁊ ad veritatē disiūctiue sufficit alterā ptem esse verā: si cōfiteret̄ curato: quē scit non posse absoluere. liberaret̄: qō falsū est. sz tñ tenet̄ confiteri alteri de duob⁹ potentibus absoluere: ⁊ si scōs fieret ipotens: teneret̄ p̄cise tertio. sicut si debeo decez titio: vel meuio: vel semproniō soluere: mortuo vno teneor soluere vni ō supstitib⁹: sz mortuis duob⁹ teneor p̄cise soluere tertio. sz iste q̄ cōfessus est curato: tenebat̄ ei confiteri ⁊ si nō p̄cise: qr poterat confiteri epō vel pape vel eorū vicarys: saltē sub disiūctione. s. curato vel epō vel pape vel eorū penitentiarys: sicut pri⁹ qñ nullū habebat ipedimentū. ꝓbatio. qr nullus tenet̄ p̄cise illi de quo ꝓbabiliter credit nō p̄cise teneri. nullus enim tenet̄ ad id c⁹ oppositū credit ꝓbabiliter. qr ois ignorātia ꝓbabilis excusat a peccato mortali: q̄cūq3 aūt non facit id ad qō tenet̄ peccat mortaliter. iste āt q̄diu ꝓbabiliter credit: q̄ curat⁹ possit ipm absoluere: tādiu ꝓbabiliter credit q̄ nō teneat̄ p̄cise alq a curato cōfiteri: qr cōtradictio esset q̄ teneret̄ p̄cise soluere vni: ⁊ nihilomin⁹ liberaret̄ soluēdo alteri: qr stricta rōne iuris liberari nō pñt qui alq solueret̄ q̄ cui soluere debuerūt. insti. man. ℈. Et hinc simile. vñ nemo tenet̄ ex p̄cepto facere aliq̄ qō ꝓbabilr nescit sibi p̄ceptum. qr statuta ciuiū non ligāt ignorātes. ff. de decre. ab or. fac. l. vlti. de cōsti. c. z. ergo curat⁹ potuit eū absoluere: cui tenebat̄ sub disiūctiōe confiteri; ⁊ nō p̄cise alq curato. ¶ Pro hac rōne videt̄ facere qō habet̄ de heret. c. vlt. vbi lapsis in heresim manifeste dñis vasalli ab homagio absoluūtur: q̄si dicat: secus si occulte. sz diceret aligs: q⁹ heretic⁹ occultus retinet iurisditionem: sed nō vsum. manifestus autem perdit vtrūq3.

Quantuz ad tertium articulū instatur contra dictā opinionem multipliciter. Primo q⁹ hereticus occult⁹ retinet iurisditionē sed nō vsum. manifestus autē pdit vtrūq3. sed hoc ē cōtra legē Barbari⁹. q̄ ē fundamentū in hac materia. ¶ Item instatur sic. Cōtrahēs cuz habēte occultū ipedimētū contrahendi nō facit matrimoniū verū sacrm: nisi cōpto impedimēto iterū de nouo consentiat ⁊ cōtrahat: vt p3 ī ꝓiugio liberi cū ancilla q̄ putabatur libera. ergo a simili ⁊c̄. ¶ Sed dōm q⁹ ī fauorē ignorātiū ē introductū vt error veritati p̄iudicet. Uñ quando eis: expedit vt res valeat vt ī iudicys: valet. quando non: non: ne quod in fauorem eorum est introductū: in ipsorum lesionem retorqueatur. Dic autē non expedit. Unde si liber vellet ꝓsentire: ancilla resilire nō posset. ¶ Tertio sic. Furiosus non potest alienare occultus: sicut nec manifestus. ergo a simili ⁊c̄. ¶ Sed dicendum. q⁹ alienatio furiosi nō valeat est introductum in fauorez eius. quia caret consensu: non autem in fauorem alterius contrahentis. Et ꝓpter hoc est eadem ratio siue occultus siue manifestus. Dic āt secus est. Unde q⁹ occultum impedimentum aliter: se habeat q̄ manifestū est introductum ī fauorem ignorātium. qui de occultis non poterant diuinare. ¶ Quarto sic. Episcopus occulte excōmunicat⁹ non minus confert ordinan

do q̄ publicꝰ:qz vtrobiq̄ ꝯferr̄ character: ſz ñ executio:ſz ſ altero caſu diſpēſet facilꝫ ꝑpter ignorātiā ꝓbabile: ergo a ſilī ⁊c. ¶ Sz dōz q cā vniuoca cōicat formā ſuā ſm modū quē hz. Et qz in cōferēdis ordinibꝰ ſe hz eps quodāmō vt cā vniuoca:ñ pōt ꝯferre executionē qñ eam nō hz: ſz in collatōe pnie ſe hz ſacerdos vt eguocū iſtr̄z ꝯferēdo gr̄az: ēt ſi nō hz.iō ⁊c. ¶ Sꝰ ſic.ſicut ꝯfeſſio hz determinatuz mi niſteriū:ita vr̄ br̄e ōterminatā māz.ſ.ꝯfeſſionē ꝙbi:ꝑ quaz pctā māifeſtant̄:ſz ꝯfitēs ꝑꝑ īpedimētū ꝑꝑiū pt ꝯfiteri ſine ꝙbo:⁊ tm̄ valet.g̃ ⁊ miſter īpedit̄ abſoluere pōt ac ſi impeditus nō eēt. ¶ Sz dōm q illō quod aſſumit̄ ad mām ſacroz ſp eſt id cui ꝑus ꝓpetit rō noīs:vt dcm̄ fuit. cū de ſacro euchariſtie ageret̄. Mā autē ī ſacro ꝯfeſſionis ē ſignū quo pctm̄ aperit̄. Inter ſigna āt voces obtinēt ꝓncipatū:⁊ alia īuēta ſunt ad ſupplemētū vocū. ⁊ iō ī potēte log neče ē ꝯfiteri ꝙbo. Si āt log ñ pōt dz ꝯfiteri ꝑ ſignū magis ꝯgruū ⁊ ēꝙ ꝯfeſſio. Mā āt ī ſacro ꝯfeſſiōis ñ ē vna ꝛz ſpēz:vt aq̄ ī baptiſmo:ſz ē vna vnitate analogie:q̄ ē īter ſigna:ſic tm̄ q ꝓncipali⁹ aſſumat̄ de poſſib⁹. Cui⁹ rō ē:qz ī his ſacr̄is puta ī baptiſmo ꝯfirmatōe:⁊ ordīe nihil regrit̄ ex parte recipiē tis:niſi q ñ pōat īpedimētū. Et iō q̄cq̄d extriſecū apponit̄ totū ē ōtermiatū ī ſpē vna ex ordīatōe diuīa. Sz ī pnīa regrit̄ ꝑ ſe act⁹ penitētis.ſ.q māifeſtet pctā ſua ſacerdoti: ⁊ qz ōs ñ regrit a nobis niſi qō poſſum⁹:iō ſuffic̄ q pctōz manifeſtet pctā ſua ſacerdoti ꝑ ꝑcipuū ſignū:qō ē ſibi poſſibile: q̄uis ñ ſit ſp vni⁹ rōis. Et iō qñ ñ pt ꝙbo:ſuffic̄ q ſcripto vl̄ nutu. Qñ āt līguā terre ñ bēt:ſufficit q ꝑ iterp̄tē. Sz in abſoluēte ñ ſuffic̄. ¶ Ad argumētū pz ex dictis ī ōcr etali noua:iter cūctas. vbi ſtatutū ē q dz credi boī dicēti ſe ꝯfeſſū fr̄ib⁹:tū qz tal⁹ rei ē de q̄ alr ꝯſtare ñ pōt ad plenū: tū qz ſi ei credit̄ dicēti ſe ñ br̄e pctm̄:multo magis dicēti ſe eſſe ꝯfeſſū:qz min⁹ ē. Itē mlti vecūdi a ꝯfeſſione retraberēt̄:ſi ñ poſſēt ad extraneos īre.qz nolūt a ſuis cognoſci: ⁊ erubeſcūt aliqñ ſuis curatis ꝯfiteri.⁊ erubeſcūt eis ſciētib⁹ ad alios ire. Vñ ⁊ diſſimlato bitu qñq̄ veniūt. ¶ Ad argumēta pz ſolutio ex dictis. Qō VII.

Queritur ſeptimo vtr̄ ꝯfitēs ⁊ ñ penitēs ipleat p̄ceptū ō ſemel cōfitēdo ī āno. Et vr̄ q ſic:qz ſtatuta penalia ſūt reſtrīgēda:ñ āpliāda:ſz ſtatutū ō ſemel ī āno ꝯfitēdo ē pēale.g̃ ñ dz extēdi vltra q̄ ſonēt ꝙba ſtatuti:q̄ ſolū faciūt mētōez ō cōfeſſiōe: ⁊ ñ ō ꝛtritiōe. ¶ Ad idē ē q ecclīa mādat ꝯfeſſionē recipi impenitētis.vt bētur ex̄.ō pe.⁊ re. Qñ gdē. B āt nō faceret niſi p talē ꝯfeſſionez ipleret̄ p̄ceptū eccl̄ie:q̄re ⁊c. ¶ Cōtra.qz ītētio eccl̄ie ꝯformat̄ in hoc ītētiōi xp̄i ſtatuētis ſacr̄m ꝯfeſſionis: ſz illa fuit vt ꝯfitens ꝯſeq̄ret̄ venīā pctōz q̄ bētur ꝑ contritionē. g̃ ⁊c. ¶ Rꝰ. de iſta q̄one ſunt gnq̄z modi dicendi.

Primus ē q tal⁹ iplet p̄ceptuz eccl̄ie: qz eccl̄ia nihil hz p̄cipe vl̄ ordinare circa ſacra niſi ea tm̄ que ptinēt ad exteriorē ritū:qz ſolū pt p̄cipe actū:cui⁹ trāſgreſſorē pt punire: vt pz ex ſupradictis:ſz eccl̄ia nō pt punire omittētē actū īteriorē:qz ō eo ñ pt ei ꝯſtare:pt āt punire omittētē actū exteriorē:g̃ eccl̄ia ſolū pt p̄cipe actū cōfeſſionis exteriorē nō īteriorē:g ē ꝛtritiōis. g̃ ⁊c. Sz q̄cd ſit de ꝛclone:rō tm̄ ñ cogit:qz ſi eccl̄ia ñ pt p̄cipe niſi actū cui⁹ trāſgreſſorē punire pt:tūc eccl̄ia ñ pt p̄cipe ꝯfeſſionē vocalem ſic nec ꝛtritōem:qz ñ pt iudicare an ſit trāſgreſſor p̄cepti vl̄ nō. Nullus.n. tenet̄ ad ꝯfeſſionē niſi bēat pctm̄ mortale: vt dcm̄ fuit p⁹:ſed eccl̄ie ñ pt ꝯſtare ō aliquo pctōre ſalte occl̄to vtr̄ bēat pctm̄ mortale vl̄ ñ. g̃ nō pt iudicare an teneat ꝯfiteri vel nō.⁊ p ꝙs qs ſit trāſgreſſor p̄cepti vl̄ nō Et ita ñ poterit p̄cipe ꝯfeſſionē vocalē:p̄cipit āt vt ipſi dñt. g̃ pōt p̄cipe actū:cui⁹ trāſgreſſorē nō pōt punire. Qō tamē dic iſta opio q eccl̄ia nō pōt p̄cipe niſi actū exteriorē circa ſacra:vr̄ falſū. qz ī oi mā in q̄ eccl̄ia hz ptātē ſoluēdi in illa hz ptātē ligādi. Vñ cū eccl̄ia abſoluat ñ ſolū ab actu exteriori.i.pctō locutōis ⁊ opatōis:ſz ēt ab actu īteriōi.ſ.cogitatōis.hz.n. iudi^m ō oi pcō i foro ꝙſcie.g̃ i eodē foro pt p̄cipe ⁊ ligare ad actū īteriorē:puta iūgere ꝑ pnīa q ꝛxet mētalr̄. cū igr̄ in ſacro pnie eccl̄ia iudiciū bēat ō actu īteriore:ñ ſolū exteriore.g̃ i B ſacro pt p̄cipe ñ ſolū exteriorē:g ꝯfeſſio imo īteriorē g ē ꝛtritio. ¶ Sz ad B poſſet dici q in foro cōſcie pt B p̄cipe:ſz ñ i foro exteriori:ad quē tm̄ ptinet p̄ceptū illi⁹ ōcretal.ois vtriuſ.ſer. ¶ Ꝑ.cui aligd ꝯmittit̄:⁊ illō ſine quo exeq nō pōt.⁊ ſi alias nō ꝯpetat.ff.ō iu.o. iudi.l. cui iuriſditio cōmittit̄:⁊ illa ſine gb⁹ iuriſditio explicari nō pt videnť eē cōmiſſa:vñ q̄uis eccl̄ie ñ ꝯpetat p̄cipe actū īteriorē: qz tm̄ ſibi ꝯmiſſū ē p̄cipe actū exteriorē:⁊ ꝑ ꝑs illū īteriorē g neč ario regrit̄ ad hoc q exterior valeat:ſic̄ ſi eccl̄ia pōt p̄cipe oꝛonē vocalē: licet nō poſſit ꝑ ſe ⁊ directe oꝛonē mentalē niſi ꝑ pnīa iūngendo:tm̄ p̄cipe q in oratione vocali homo habeat attentionē ⁊ deuotionem:ſine quib⁹ vocalis oratio non valeret.extra.de cele.miſ. Dolentes. Non enim eſt dicendū q eccleſia ibi p̄cipiat aliquid qō p̄cipere ñ poſſit. Vñ ⁊ g pt p̄cipe q hō legat vel predicet:aut diſputet:qō ſine ſtudio fieri ñ pōt:dico āt ſine illo ſtudio: qō eſt vehemēs applicatio aī:⁊ ñ ſolū libroz īſpectio:pt p̄cipe ſtudiū nō ſolū eccl̄ie:ſed aī ad hoc ipz:⁊ q̄ztū neče ē ad illū actū.

Secūdus mod⁹ dicēdi ē. q talis ē trāſgreſſor p̄cepti: qō ꝑbat̄ ſic:qz talis ñ ſuat formā ⁊ tenorē p̄cepti. Jbi.n. ꝛtinet̄ q pnīaz ſibi iūctā ſtudeat ꝑ viribus adīplere:qō tal⁹ fac̄. Itē q coīcet ī paſcate:qō ipe ñ facit: g̃ ē trāſgreſſor p̄cepti. Sz iſtō ñ vr̄ valere. Qō.n. ꝑmo dr̄ q talis ñ īplet pnīaz ſibi iūctā:dicēdū q illā īplet q̄ iūgitur: ſz nullā īplet:qz nulla iūgit̄:qz ñ abſoluit̄. Sz ⁊ ſi aliq̄ iūgit̄ illā explere pt. ¶ Itē diuerſa ſūt p̄cepta ō ꝯfeſſione ⁊ ō expletiōe pnie: ſz ī eadē ōcretali ponat̄ vtrūq;. Et iō hō pt īplere ꝑmū ñ īplēdo ſcōz. Qō ēt ſubdit̄ q tal⁹ nō coīcat: dicēdū q illud ñ iūgit̄ abſolute: ſz ſub cōditiōe: niſi ſacerdos cōſulat ei abſtinēdū:qō dz facere niſi ſit fatu⁹ valde. ⁊ itez qz diuerſa ſūt p̄cepta ō confitēdo ⁊ coīcādo: ꝑꝑ qō vnū pt īpleri ſine altero. Nō ē g̃ talis trāſgreſſor p̄cepti cōſiderādo tenorē ꝙborum.ſed dici poſſet p̄uaricator:qz nō ſuat ꝙba:q̄ ſūt q cōfiteat oīa pctā ſua:qō ipſe ñ fac:g celat fictionē ſuā:q̄ abutit̄ ſacro. Vñ niſi eā cōfiteat̄ trāſgredit̄ ꝙba p̄cepti:quo dicit̄ Oīa. Jtem pt dici fraudator quo ad ītentionem nō ſolum finis:ſed māc:qz mā debita cōfeſſionis ē pctm̄ cōtritū vel ſaltem attritū. Cum enim vnus artifex tradit alteri materiā inducturo vlteriorē formaz:ſic debet eam tradere paratam vt ī materia poſſit alius inducere formā. Sic̄ ergo eps tradit oleū ꝯſecratū ſacerdoti ꝑ mā extreme vnctionis:ſine q̄ conſecratione ñ eſſet mā:ſic peccator confitendo debet tradere peccata abſoluenda p attritionem preparata. Nam aliter non ſūt mā.

Tertius modus dicēdi eſt q ꝯfitens ⁊ ñ penitens nō ipleт p̄ceptū eccl̄ie ō confitendo ſemel in āno:qz eccl̄ia ñ precipit ꝯfeſſionē exteriorē nec īteriorem ꝛtritionē:ſz ꝯfeſſionē preceptā a xp̄o iubet impleri tpe determiato.ſ.in paſcate:ſed cū hec confeſſio p̄cepta a xp̄o ſit cū ꝛtritione.⁊ hāc non īplet confitens:q nō ē penitēs:pz q ipſe non īplet illō qō eccl̄ia īpleri iubet. ¶ Sed nihilo⁹ eſt ꝛ hanc opinionē illō qō dcm̄ ē contra primā:q ſic eccl̄ie non pt ꝯſtare an aliquis ſit ꝛtrit⁹:ꝑpter qō non pt ꝛtritionē ſub p̄cepto ponere:ſic eccl̄ie non pōt conſtare an aligs īpleuerit preceptū xp̄i de confeſſione. g̃ confeſſionē preceptā a chriſto non pt eccl̄ia ponere ſub p̄cepto ꝑ quocunq; tempore. ¶ Preterea tps ꝑm ſe non precipit̄. ſed actus ꝑ tali tempore:propter quod ſi act⁹ nō poteſt p̄cipi: nec tempus ad actum determinari. ¶ Sz qō hic dr̄ q eccl̄ia non pt p̄cipe nec contritionē nec ꝯfeſſionē cū ꝛtritōe

qz nō pōt ei de oppōsito ꝓstare: ꝓtra qz eccl̄ia ei qui cū ali qua ꝓtraxit spōsalia p̄cipit q ꝓtrahat matrimoniuz: ⁊ nisi cōtrahat ipm excōmunicat: ⁊ tam nō pōt ei cōstare vtrum vnq3 ꝓtraxerit: cū matrimoniū sine ꝓfessu eē nō possit: ⁊ minus q3 de ꝓtritione: qz in foro ꝓscie credit tā per se q3 ꝓtra se: nō aūt in alio. Simil'r eccl̄ia p̄cipit ne quis mutuet sub spe lucri: ⁊ ꝓtrariū faciente iudicat vsurariū: ⁊ tamē vsura sola spe committit: simil'r symonia: ⁊ tamen tales punit.

¶ Et si dicat quomō punit si nō ꝓstat? dicendum q sicut peccans clericū ipo facto est excoicat⁹: sine hoc q ꝓbetur vel ꝓbari possit: sic ēt est de penis i quibus ē canon late sē tēcie: que ꝓbationem non exigūt: 3 solum facti veritatem ¶ P. talia ꝓbant p p̄sūptiones: sicut si aliquis per verba de p̄senti ꝓtrahat p̄sumit q cōsenserit. Et simil'r si ꝓfite atur p̄sumitur q ꝓteritur. Si aūt ad sacerdotē nō veniat: nec q se pnētet saltē dicēs se nō habere quid ꝓfiteat: eo ipso p̄sumitur trāsgressor: ⁊ pōt puniri. ¶ P. in foro cōscie si cō fiteatur q ꝓtulit verba cōtrahētis matrimoniū: ⁊ nō būit animū: ꝓfessor debet iudicare q nō ipleuit p̄ceptū eccl̄ie: ⁊ q ē excōmunicat⁹: qz eccl̄ia p̄cipit ei q reddat debitum. Nō ē aūt debiti redditio 3 fornicatio nisi sit veruz matri moniū. Et similiter si iste postea ꝓfiteat q nō fuit ꝓfessus nec cōtritus. tūc cōstat cōfessori eo mō quo sufficit: ⁊ debz eū iudicare trāsgressorē p̄cepti: ⁊ punire i foro illo: vel ne gādo sibi cōfessionē: vel excludēdo a regno: si adhuc non penitet: vl'si penitet penitētiā iiūgēdo.

Quartus modus est. s. q ecclesia nō pōt p̄cipere cō fessionē iteriorē nec exteriorē directe. ⁊ 3 se p quocūq3 tpe: p̄cipit tñ idirecte: p̄cipiēdo aliqd ad qđ iure diuino p̄exigit cōfessio. ⁊ illud ē sumptio eucharistie. Hanc. n. pōt eccl̄ia p̄cipere: qz de hac pōt ei ꝓstare. Ad hāc aūt p̄exigitur ex p̄cepto diuino ꝓfessio: habita copia sacer dotis. Et iō cōicans ex p̄cepto eccl̄ie tenetur ex p̄cepto di uino ꝓfiteri. 3 hoc nō est ex p̄cepto ecclesie nisi idirecte ⁊ ꝓsecutiue. Unde iura antiq̄ directe p̄ceperūt sumptionē eucharistie. vt illō Anacleti de ꝓse. di. z. c. ꝑeracta. vbi p̄ci pit singulis fidelib⁹ q quotidie cōicent. Et illud Fabiani pape. Et si nō freq̄ntius eadē di. vbi p̄cipit q fideles cōmu nicent trib⁹ vicib⁹ i anno. Nullā aūt faciunt mentionē de ꝓfessione: qz supponunt q ex p̄cepto xp̄i debeat precedere quo ad illos q sunt ꝓscy de pctō mortali. Et eodez mō for te itelligēdū est statutū Innocēty. Ois vtriusq3 sexus. s. q ibi p̄cipiatur sumptio eucharistie: de q̄ pōt ꝓstare. Uñ ⁊ pe na subūngit ꝓtra trāsgressores. s. q viuētes arceant ab in gressu eccl̄ie: ⁊ moriētes careāt eccl̄iastica sepultura. Nō aūt p̄mittit ibi de cōfessione facienda magis accipien dum est qđ sit faciendum ex precepto christi q3 pro nouo precepto eccl̄ie: que non videt posse ponere cōfessionē sub precepto. Ex quo pōt ꝓcludi q ꝓfitēs ⁊ ñ penitens: ⁊ ppter hoc omittēs coicare trāsgressor ē p̄cepti eccl̄ie de sumptio ne eucharistie. Si āt coicet nō est trāsgressor p̄cepti eccl̄ie: qđ est de cōione: 3 trāsgressor est precepti diuini: accedens ad sacrm eucharistie sine ꝓtritione ⁊ ꝓfessione. ⁊ fm istum modū q̄stio supponit falsuz. s. q ecclesia possit directe ⁊ 3 se p̄cipere ꝓfessionē iteriorē vel exteriorē. ¶ Sed iste mo dus nō videt ꝓueniēs. ꝑmo. qz sicut nō pōt ꝓstare de aliq̄ vt̄ fuerit ꝓfessus ꝓtritus: vel ñ: qz ꝓtritio nō potest eē no ta nisi ipsi ꝓtrito ⁊ deo: sic non pōt ꝓstare vt̄ aliquis coīca uerit vel non: qz si accipit hostiā non ꝓsecratā nō coīcauit fm vitatē. impole est autem omni homini ⁊ ꝓmunicanti ⁊ celebrāti scire vt̄ hostia sit consecrata: qz nisi celebrās sit sacerdos non ē hostia ꝓsecrata. Impossibile ē aūt scire q sit sacerdos: sicut q sit marit⁹ aliqs: qz ad hoc requirūtur itentiones duoꝝ quoꝝ neutri ꝓstat de altero. s. ordināntis ⁊ ordinati. Unde nec ordinans scit vtrum ordinet: quia nec scit vtrum quem ordinat intendat deludere: nec econ tierso ordinatus scit de ordinante. Unde ⁊c. ¶ Secundo qz i decretali. Omnis vtriusq3 sexus. equaliter ⁊ pri⁹ etiaz precipit cōfessio. ⁊ eucharistie sūptio. imo ibi p̄mittit q ꝑ ꝓsilio sacerdotis ad tēpus a sūptōe eucharistie possit absti nere. Unde dicere q eucharistie sūptio p̄cipitur directe: ⁊ ꝓfessio idirecte: nec nisi ꝓpter cōmunionē: cū ex ꝓfessione sequat in casu nō cōmunio videt ꝓtra mentē: ⁊ equalis pe nitētia vtriq3 iiungit. s. q viuus arceat ab ingressu: ⁊ mortu⁹ a sepultura ecclesiastica. ¶ Si dicat q ecclesia p tāto pt p̄cipere cōmunionē nō cōfessionē. qz cōmunio nō ē sacrm 3 vsus sacri: cōfessio aūt ē sacrm: ⁊ ecclesia nihil pōt super eēntiā sacri: dicendū q ñ valet: qz licet ecclesia ñ possit sup eēntiā sacri ipam imutādo q̄tū ad mām ⁊ formā: tamē pt circa eēntiam saluā aliquid p̄cipere ⁊ ꝓhibere: puta q nul lus baptizet i die epyphanie ꝓpter beresim: vel q puer ci to baptizet: ⁊ q ordinatiōes tali tēpore fiāt. ⁊ p̄cipere ēpo q per se vel p aliuz faciat: ⁊ hꝺ: q̄ ad bonā eccl̄ie ordinatio nez ptinent. ⁊ simil'r q hoies ꝓfiteant in quadragesima: ⁊ quādo sūt infirmi ātēq3 medicina corporalis exhibeat ⁊ ce tera hꝺ: que sunt vtilia ad salutem.

Quintus modus ē q liberat a p̄cepto eccl̄esie: ita q ante annū illū nō teneat ꝓfiteri siue dicat fictionē illā: siue nō: dū tñ dicat oia pctā sua alia: qz eccl̄ia non pōt p̄cipere nisi actū exteriorē: nec pōt p̄cipere aliquā satisfactionē: nec penā iponere p actu iteriori. Uñ q̄ dici tur q pctā sua oia ꝓfiteat: quo ad peccata cordis est ꝓsiliū sed quo ad exteriora ē p̄ceptū: ¶ Si dicat eccl̄esia nō p̄ci pit id qđ est malū: qz p̄cepta boni legislatoris dant de acti bus virtutū. dicendū: q confessio ⁊ absolutio in ficto sunt mala: non de se: sed ꝓpter circūstantiaz fictionis. Et ideo confessio fm se est in precepto: ⁊ quo ad substantiaz facti li berat a p̄cepto humano: qđ nō potest coīcludere p̄uatiōez fictionis sicut nec fictionē ꝓhibere. sicut si elemosyna est i precepto. ⁊ fiat ꝓpter hypocrisiz: dū tñ homo velit se agta re a precepto. ⁊ cū hoc placere mundo: liberat a precepto. ¶ Sciendū est aūt q precipe confiteri legē ꝺēdo non ē preceptū fori penitētialis effectiue: licet sit de illo foro ma terialr ⁊ obiectiue: sicut ⁊ dare indulgētias. Unde non po test intelligi preceptū de confitendo quo ad peccatum cor dis: sed in foro ꝓsciētie ꝓfessor potest iiungere q freq̄nter confiteat de iteriorib⁹ de q̄bus se ei submisit. ¶ Ad illud qđ supra dcm ē. s. q ecclia potest p̄cipe actū iteriorez rōne exteriorīs: q̄ sine p̄ ñ hz effectū: sicut q potest p̄cipe lectio nē pōt p̄cipere meditationē ⁊c. dōm q ñ oz: 3 eo ipo q hō p̄cipit mihi lectionem: deus qui precipit mihi ei obedire: precipit mihi meditationē sine q̄ nō possū legere. ¶ Si āt dicit q ecclia precipit alicui ꝓtrahere matrimoniū qđ nō est sine ꝓsensu: ⁊ p consequēs consēsuz. alias ei obediret q tantū per verba contraberet et excoicationem euaderet: dicendū q non ē simile: qz sic ecclia de pctis ꝓfessis: 3 cor dis: qz iā sibi subdunt: dat indulgentias: sic post q̄ aliquis ꝓmisit alicui ducere eā i vxorez: obligat⁹ ē ad actū iterio rē ex facto qđ ecclesie subiacet. Unde ratione cōtractus quo obligatus est ad actum interiorem: ecclesia cogit ad illum: sicut si quis solo corde veniſſet: ecclesia ad illius voti obseruantiā nō cogeret. Si aūt ore: tūc sic. Dic aūt il le ñ se obligauit ad penitēdū iteri⁹ ꝓmissione q̄ subiaceat eccl̄ie: qz 3 i baptismo abrenunciauerit sathane ⁊ pfessus sit religionē xp̄ianam: nō tñ se obligauit eccl̄ie ad obedien dū nisi i illis q̄ sūt ei cōmissa: ⁊ hec sūt exteriora: sicut reli giosus non pōt cogi nisi ad ea q̄ ex regula ⁊ ꝓstitutionib⁹ hūt prelati iponere: ad q̄ se obligauit nō ad plura: nisi ꝓut sūt in casu necessaria ad illa. ¶ Ad legē aūt ꝓtrariā dicen dū q cōmissa iurisditiōe: tacite cōmittunt necessaria: q̄ sūt talia q̄ solēt alias expresse cōmitti. Talia aūt non sunt act⁹ iteriores: quoꝝ iudicium de⁹ hꝺ ꝓhibuit: nisi in foro

ꝓscie.ꝛ iō q̄uis nō possit p̄cipe ꝓfessionē ō pctō occulto exteriori i foro exteriori:pt tñ p̄cipe ꝓfessionē de illo i foro interiori. Ecclia.n.bz p̄ceptū i foro exteriori ad bñ ordinādū vtrūq; forū.sz qz actꝰ iteriores oīo subterfugit forū exteriꝰ:et si de ipso ꝓstaret.qz si qs ꝓfiteret se ꝓsensisse i homicidiuz: nō pp hoc possz excoīcari:sicut nec ōcollari.ff.ō penis.l.cogitatōis penā nemo meretꝰ. ide ē qꝺ ō actu interiori nō pōt eccl'ia ferre p̄ceptū:nec respcū fori pnialis nec iudiciale:sz ō actu exteriori oīo occulto qō ipa posset punire si ei ꝓstaret:puta p ꝓfessiōez eiꝰ:q̄ solꝰ ē sibi ꝓsciꝰ:qꝺ alr ñ pt ei cōstare:ipa nō pt facere p̄ceptū i iudicio exteriori.ita.s.vt cogatur fateri vitatē:qz iure diuīo ꝓhibet ō tali occulto ingrere: cū accusatio vl' clamosa insinuatio debeat p̄cedere.sz in coi possit excoīcare q̄ hoc fecit vel fecerit.sz ō isto actu pt dare p̄ceptū exequēdū i foro pniali.sz ō ipsa iteriori pnia nullo mō vr posse p̄ceptū dare:qz nullo mō cadit sub eiꝰ p̄cepto: nec qꝺ ipa beat:nec qꝺ aligs ō eiꝰ fictōe ꝓfiteat. ¶ Ad rōnes vtriusq; ptis:sic rndēt illi ō 4ª opione. ¶ Ad p̄mā dicēdū:qꝺ nō ē p̄ceptū de ꝓfitendo sed i āno:sz documētuz qō ingitit p̄cepto iuris diuini:nec illō restrigit aut ap̄liat:sz soluz dr qꝺ sit ō necitate p̄cepti diuī:ad ꝙ vr aligs absqz pctō possit sumere sacrz eucharistie. ¶ Ad scōaz qꝺ eccl'ia mādat recipe ꝓfessionē ipenitētis:vez ē pp eiꝰ istructiōez:sz nō vt sumat eucharistiā:nec pp ꝙ excusat a sūptōe eucha:nisi faciat qō i se ē.vñ trāsgressoꝛ ē p̄cepti eccl'ie ō eiꝰ sūptōe.nō ē tñ trāsgressoꝛ p̄cepti xp̄i ō ꝓfessione:qz ad eā nō obligatur: nisi eā velit sumere. ¶ Arg̃m i oppoᵐ supponit ēt qꝺ ꝓfeca dat directe sub p̄cepto eccl'ie:qō isti nō p̄cedūt.si tñ ita cēt adhuc arᵐ ñ ꝓcluderet.qz sic dictū fuit pꝰ cū ō ieiunio agere. itētio p̄cipiētis ē duplex:vna ō mā p̄cepti:ꝛ hz hāc necessariū ē ipleri p̄ceptū. Alia ē ō fine p̄cepti:ꝛ ista nō cadit sub p̄cepto. Aliogn iplēs p̄ceptū diuinū sine charitate cēt trāsgressoꝛ p̄cepti diuini.qz finis p̄cepti ē charitas:vt di.apls pª ad Thi.qō nō tenet coīter. Ex ꝙ ad ppoᵐ ꝓfiteri pctā ē ō itētōe p̄cipiētis vt mā.sz ꝓseq veniā pctōz ex tali ꝓfessiōe ē itētio ō fine:quā nō neče ē fuare ad vitādū trāsgressionē p̄cepti. Sed duo p̄ma argumēta nō sūt ꝫ gntū modū.ꝛ solutōes sue dñt falsū vt visū ē.ꝫm ām ē bñ solutū.iōtē. VIII.

Queritꝰ 8ºvtrū ꝓfessio fcā ab illo q ñ ē ꝓtritꝰ valeat. Et vr qꝺ nō:qz cōfessio distiguit ꝫ ꝓtritionē ꝛ satisfactōez. sz ꝓtritio ꝛ satisfactio ñ valēt sine charitate.ḡ nec ꝓfeº. ¶ Itē ꝓfeº aut valet ad deletōez clpe aut pene.sz ꝓfeº fcā añ ꝓtritionē nō valet ad remissionē clpe.qz sine ꝓtritōe actualis clpa nō remittit:nec ad remissiōez pene.qz pena ñ remittit nisi remissa clpa.ḡ ꝛc. ¶ In ꝓriū arguit:qz ꝓtriº nō valz sine actuali ꝓfessiōe:dūmō bēat i ppoᵗᵒ.ḡ sil'r ꝓfeº valet sine actuali ꝓtritōe:dūmō bēat i ppoᵗᵒ. ¶ Itē sic ad cōfessionē regrit ꝓtriº:sic ad bapᵐ pexigit pnia:q̄ ē displiceᵃ i adulto:vt pz ex p̄cedētib⁹:sz bapª recepꝰ a nō penitēte valet:qñ postea icepit penitere.ḡ sil'r ꝓfessio fcā añ ꝓtritionē ꝛ absolō recepta ab illo valet:qñ postea ꝓteritur de pctis. ¶ 2º circa hāc qōnē ē triplex modꝰ dicī. Duo p̄mi sūt ꝓtrary. Tertiꝰ eōcordat vtrūqz:ꝛ declarat secundum.

Primus ē qꝺ ñ valeat ad remissiōez clpe nec pene nec p tē nec recedēte fictōe:q̄z rō ē:qz aut talꝰ ipēitēs cōfiteꝛ suā ipēitētiā q̄ ē ppoᵐ nō abstinēdi:vl' ñ si nō cōfiteꝛ:tūc ē fictꝰ fictōe q̄ ē spāle pctm̄ ꝛ ꝓtēptꝰ sacrī:ꝛ ita cōfessio eiꝰ nō ē itegra:cū omittat cōfiteri istō pctm̄.cōfessio āt q̄ nō ē itegra nō valet:sz ē iterāda.ḡ ꝛc.si vo cōfitetur talē fictionē nō dz absolui:qz miſter cum sit istrz p̄nlis agēt].i.dei nō dz absoluere aliquē quē scit a ō nō absolui: sic istrz arg nō agit nisi put mouet a p̄nl agēte.sz sacerdos scit illū q nō penitet a ō nō absolui.ḡ nllo mō dz talē absoluere.Et iō dic ꝺyo.i fi.eccle.ierarchie:qꝺ sacerdotibus vtendū ē vtutibꝰ ierarchicis quō deitas eos mouerit. Si āt sacerdos p̄sumat talē ō fcō absoluere peccat.sic ille q a diuīo ordie auertit:nec absolō ꝓsequ aliquē effectū.qz vtº sacrōz ē p̄ncipalr a ō:nō āt a sacris vl' mistro:nisi sic a cā sine q̄ nō. ¶ Quātū āt ad rei vitatē pª ps bº rōnis bñ ꝓcludit.qz hz oēs ꝓfeº nō itegra ē ex itegro faciēda:ꝛ nisi sit itegra ē totalr nlla:nec ē vez sacrm.vñ nec tūc nec postea pt hr effectū:nisi qꝺ si ꝓfiteret eidē sic coīter hoies faciūt curatis suis sufficeret dicere fictionē nō dictā:ꝛ recedēte fictōe hret effectū ex ꝓtritōe:nō ex sacrō:qz nullū fuit nisi i casu. ¶ 2º p̄cedēdū qꝺ si ꝓfiteaꝛ fictōez ñ ē absoluēdº:ēt sb ꝓditōe si postea cōfiteaꝛ.qz p̄ fuit Lazarª a dño suscitatº q̄z a discipulis solutº. ¶ 3º qꝺ si de fcō absoluaꝛ:sic abusus baptismi ꝛ fictio ñ ipediūt caracterē:sic q̄uis sacerdos erret ꝛ iste sit fictꝰ forte ñ ipedit effectū ornatº.ō q̄ postea dicet.

Secūdus modꝰ dōi ē qꝺ talꝰ ꝓfeº valet ad remissionē culpe.qz ipenitēs qñ ꝓfiteꝛ ꝛ absoluit.sz tē ñ recipiat fructū absolōnis:tñ recedēte fictōe recipiet: sic dcm ē ō bapº s. Et forte rō bº opionis ē.qz sic i bapº ipmit caracter ad quē recedēte fictōe segt gra:sic i pnia ē gdam ornatº ad quē segt gra:p quā fit remissio pctōz. ¶ Sz istō ñ placz alys pp tria. Prio qz nullus talꝰ ornatº ipzimit i sacrō pnie. Scōo qz si ipzimit ñ remanet nisi cū gra. alioquī mltiplicarēt i eodē ꝺz nūerū:cū cōtingat iterari ꝓfessionē ꝛ absolōnē ō eisdē pctis:ꝛ iterata cā iteraꝛ effectꝰ:qō ē icō uenies.si āt ñ manet nisi cū gra nō ipzimit nisi p effectū et absolōnē p quā ꝓferꝛ gra:qō ñ ē i ꝓposito. 3º qz si talꝰ ornatꝰ posset eē cū gra:ꝛ sine gra ad ipz nō seqret gra recedente q̄cūq; fictōe:cū idifferēter se bēat ad graz ꝛ ad ꝑuatōz gre vt dñt ō caractere bapl'. Sz qz certū ē qꝺ ñ i oībꝰ sacris eo dē mō ornatꝰ ipmit:si tñ ipzimaꝛ:qz i eucharª cº eēntia cōsistit i ꝓsecraᵐᵉ māe:ornatꝰ ñ ipmit nisi i vsu:ꝛ tē i sola mā .s.spēbº ē istaꝛ. qz ꝛba lā trāsierūt.sz g itꝰ ꝓtieꝛ pt graz sic vl' ipmere:tñ cū oīa sacra gre i ꝙ ueniāt qō ē ꝓferre graz ꝛ ñ ꝓferūt eā effectiue:sz cōferūt dispositiue: ꝓbabile ē qꝺ sic i ipmētibꝰ caracterē ꝑ dispōne ipmit caracter: sic i nō ipmētibꝰ caracterē ipmit aligd ꝓsle disponēs. ¶ Qō aūt 2º dr qꝺ nō manet.dōz qꝺ cū nō bēat ꝛriū sic nec caracter: nihil ipz corrūpit:sz idelebil' ē.ꝛ si iteraꝛ sacrm idem spē. intenditur ornatus:nec ꝓpter hoc gratia intenditur. si de notio minuaꝛ:sed ceteris paribus augeret. ¶ Uel potest dici qꝺ character non solū ipzimit vt sit dispō ad gratiam: sz vt signū distictiuū ꝛ mācipatiuū ad aliqō sacrū.vñ ē idelebil':sic ꝛ cetere ꝓsecratōes.ornatª āt solū vt dispō ad graz i fieri.vñ ipa aduenīēte cedit:ꝛ quousqꝫ aduenerit nō recedit:sz cū eam introduxerit vt seta filū:ꝛ timoꝛ fuilis charitatē:ei cedit. ¶ Ul'dom ꝛ meliº:qꝺ sic vtº sacrī manet q̄uis q̄ dispōnē cāuerit q̄ cāta tūc ōsinit:sic dispō cāta q̄ ñ ē caracter sz ornatº tñ durat vsqꝫ ad ifusionē gre iclusiue:q̄ hita ōsinit eē.sic dispō actualꝰ nō manet. ¶ Ad 3ᵐ dōz:qꝺ lz posit stare cū ꝑuatōe gre:tñ ō se ē dispō ad gram:sic dyafanitas ē dispō ad lucē:q̄ tñ manet luce subtracta in tenebris etiam eadem numero.

Et ideo ē 3º modꝰ declarās ꝛ ꝓcordās alios: hñs q̄tuoꝛ ꝓnes. ¶ Prīa qꝺ talꝰ nō ē liberatº a p̄ce pto diuīo:si ñ hūit itētionē ꝓfitēdi ꝛ absoluēdi sacrl'r:sz ō ridēdi:qz sine itētōe nō pt suscipi eēntia sacrī q̄ ꝓsistit i vsu ꝛ tūc tenet iterū ꝓfiteri. Et idē ē si itēdebat iplere p̄ceptū ꝛ sacrm verū suscipe:qō ecclia dat:tñ nullā bēbat pniaz ō pctō:ꝛ tūc recepisz gdē vez bapᵐ:ordinē:ꝛ alia sacra:sz nō pniaz.qz ps eēntialis bº sacrī qō ꝓsistit i actu suscipiētis est actꝰ iteriores.vñ sine eo nō ē.sic nec cēt sine exteriori.sic nō eēt matrimoᵐ si qs itēderet vez sacrm suscipe:nō tñ ꝓsentiret nisi i carnalē copulā:ꝛ ad tps. ¶ 2ª ꝓ ē:qꝺ si fuit talis pnia q̄ sine sacrō sufficisset tūc fuisz cōtritio:nec sic currit qō:qz nō fuisz fictio. ¶ 3ª ꝓ ē.qꝺ si fuisz talꝰ attritio q̄ non sufficeret sine sacrō:sz cū ipo:tūc ēt fcā eēt ꝓtritio vi clauiū ꝛ fugata fictio nec adhuc curreret qō. ¶ 4ª ꝓ ē:qꝺ si fuisz

p̄ 2º

2ª 2º

3º 2º

4ª 2º

tal' pnīa q̄ nec cū sacco eēt sufficiēs ad gr̄az: tūc va ē opinio Thome: q̄ fictōe recedēte icipit valere ꝓfe°: ꝛ ñ teneāt ꝓfiteri nisi fictionē: vt puta si hūit dolorē qdē ipfectū. ſz quia ñ sufficiēter ꝓsciam discussisset: putabat ātt discussisse q̄tuz sufficiebat vl' si dolebat ō ꝑterito nō ꝓponēs cauere i futuro: aut eē. vl' nō erat dolor maxim⁹ sīc dz: ipe tñ ꝼm ꝓsciaz suā nō erat fict⁹: ſz ꝼz vitatē eēt. ꝛ sic nihil celauit q̄ō crederet mortale. ꝛ p ꝓnīs ꝼm suū iudiciū ꝓcurrebāt oīa q̄ erant necessaria. postea ātt certificat⁹ ō erroze sue ꝓscie penitet ō illo defcū: q̄ qz erat error ūr' dīni: nō tollit fictōez respcū effect⁹ vltimi sacr̄i. qz ip̄robabilis ꝛ nō excusat: ſz tñ coip̄o q̄ ē error tollit fictionē q̄ excluderet eēntiā sacr̄i. vñ verū sacr̄m fuit. ꝓpter q̄ō fictōe recedēte siue ex pactōe siue ex ornatu remanēte: effectū hēbit. Et mix ē q̄uo illi q dñt penitētiā iteriorē nō eē ptē sacr̄i negāt pnīam valere postea: cū tñ fuerit q̄ ipi ponūt ō eēn⁹. q̄b⁹ positis oē sacr̄m bz effectū suū: vel tūc vl' postea recedēte fictōe. Sed ipi dicerēt q̄ hī nō ē vex nisi i sacr̄is iterabilib⁹ cōtra q̄ō ē q̄ mr̄imonīū q̄ō nō hūit ꝓsensū ſz deceptionē cū vbis postea ꝓfirmatur ex solo ꝓsensu supueniēte. ſz supposito q̄ ꝓsensus sit deeēn⁹ mr̄imony: si a p̄n⁹ defuit postea ad hoc q̄ mr̄imoniuz sit nō sufficit cōsensus nou⁹ sine exteriozi signo: nisi dicaāt q̄ signū q̄ō p̄cessit sufficit: q̄ō forte nō ē vex. qz sil' debent cōcurrere be ptes sacr̄i. Ex his pz: q̄ opīo Tho. p̄t multis modis saluari. Uno mō q̄ dcīm ē loquēdo ō illo q fict⁹ est p̄uatiue: nō positiue. qz. ſ. hz dolorē ita ipfectū q̄ nec cū sacr̄o actu ſnscepto suffic̄ ad ꝛtritionē: nihilomin⁹ tñ hāc pfectionē q̄ ē fictio nō ꝓfiteāt: qz credit eē sufficiēter dispositⁿ. ꝛ sic nō sciēter celat pctm̄: q̄ō fuit i hī q̄ nō sufficiēter examinauit ꝓsciaz suā sīc debuit. Tali igit̄ q nllz sacr̄z suscipit ornat⁹ ip̄mit̄: ſz gr̄a nō dat̄. ſz postea q̄ redit ad cor ꝛ recolit se nō fecisse bñ debitū suū ꝛ ex negligētia aliq̄ oblitū icipit valere cōfessio ꝛ nō teneāt ꝓfiteri illa q̄ tūc ꝓfessus fuit. qz ñ fuit dimidiata ex itētōe: ſz solā fictionē illā. Si aūt fuisset fictio positiue celata fuisset cōfessio nulla: vl' si fuisset cōfessa nō debuisset dari absol'o. Sz ea data dubiū ē vtruz ornatū ip̄ressisset: i q̄ casu Tho. nō p̄t itelligi. ¶ z° p̄t itelligi q̄ñ ē positiua fictio q̄tū ad hoc q̄ nō volet nec ꝓponit abstinere: tñ ista fictio ñ occurrit sibi vt cōfitēda: nec actu cogitat q̄ teneāt eā cōfiteri: tē ē sīc ō pctō q̄ō occurrit q̄ē ſz nō credit q̄ sit pctm̄: aut q̄ sit mortale ꝛ ō necitate ꝓfitē dū: vl' idē ē ac si fuisset oblitū p negligētiā: nec fecisset ōbitū suū ō scrutādo ꝓsciaz: i q̄ casu solū illō ē ꝓfitēdū: ꝛ ē vex sacrāmētū: ſz hic sit ignorātia iuris dīni ibi fcī. ꝛ hī mō p̄t ſustineri dictū Tho° z. di. zi. arti. i. i so. vlt. argumēti. q̄ ignorātia iur' dīni ñ excusat a fictōe. q̄ talē vocat fictōez. ¶ z°° p̄t ſustīeri vt tactū ē ſ i illo q ꝓfiteāt eidē cui p̄us q̄tū ad hī q̄ nō oporterz reiterare: ēt si nō recoleret. qz nec vbi ē integra oz q̄ recolat actu ō p̄n⁹ q̄ñ ē i fine. ꝛ maxie qz hī sufficiē absoluere ab oībus: ꝛ iniūgere pnīam p fictōe ꝛ p alys: q̄ faciat pnīam tūc sibi iniūctā. ſz tūc alia ps nō videāt posse ſustīeri. ſ. q̄ nō hēat effectū tūc. ſz recedēte fictōe: qz nllz sacr̄z fuit: nec p ꝓnīs vllū effectū nec tūc nec post bre potuit: lz q̄tū ad p̄mā ptē possz dici ꝓbabil'r q̄ Tho. refert se ad ea q̄ coīter ꝛ ō iure coī accidunt: q̄ hō ꝓfiteāt curato suo.

¶ Ad p̄m g̃ dōz ē: vt Tho. dic̄ q̄ ꝛtritio ꝛ satisfactio fiūt ōo. iō regrūt bonitatē iteriorē quā ōs videt: ꝓfe° āt hoi. iō ſufficit bōitas appēs. ¶ Sz ō vba q̄ ponit tho. vī q̄ si ꝛtri° ꝛ satisfactio qz fiūt deo regrūt q̄ hō g ista facit sit vnit⁹ ōo sic ꝓfe° qz fit hoi: regrit q̄ sit vnit⁹ hoi. ꝛ si p̄ma vnio dz eē p charitatē: pari rōne scōa: nisi dicaāt sic: q̄ ōs q̄ videt dispō nē ñ iducit formā nisi i māz hī dispositā: ſz hō q̄ nō videt cor vl' si ei dr̄ fac̄ q̄ō suū ē itēdēs faceāt q̄ō fac̄ eccl'ia: siue erret i fcō: ꝛ tē si peccat: qz ali⁹ cui teneāt credere nō ꝓfiteāt fictionē: siue erret i iure. qz ali⁹ ꝓfiteāt eā: ꝛ iste nihilomin⁹ absoluit abutēs claue. tñ exq̄ itēdit absoluere ꝛ vex sacr̄z cōferre vī q̄ ꝓferat. ꝛ si tūc non hz effectū pp illi⁹ idispōnē: hēbit tñ postea vl' ex pactōe vl' ex dispōne manēte. ¶ Et si dicaāt q̄ ñ ē sacr̄z: qz lz hēat verā formā: ñ tñ hz verā māz: q̄ ē pctōr ꝛtrit⁹: sīc mā mr̄imony hō ꝓsentiēs. Dōm q̄ q̄ñ sua fictio nō sibi occurrit vt ꝓfitēda: tūc nō ē ꝓfe° dimidiata: ꝛ q̄ñ fictionē suā dicit cum alys pctis ē ꝓfessio itegra: ꝛ sic mā pfcā: cui p̄t ip̄mi forma: q̄ō si fiat: vex sacr̄z erit: q̄tuis fieri ñ ōbeat. sīc hō sacerdos hñs hostiā sup altare pollutū nō deberet qdē celebrare. ſz si ꝓferret vba va eucha⁹ eēt. ꝛctōr. n. ē mā. ſz imūda nisi sit saltē attrit⁹: vl' ꝓfe° sine attritōe ē mā imūda. ¶ Ad z^m dōm q̄ nō valet ad remissionē clpe nec pene p tūc. ſz recedēte fictiōe valet ad vtrūq̄z: vl' ex pactōe: vl' ex ornatu disponēte sīc character: ēt si ꝛtritio p̄oāt ps eēntial' sacr̄i pnīe. qz sīc satisfactio q̄ oīe nāe dz seq cōtritionē ꝛ ꝓfessionez aliq̄ñ p̄cedit ꝓfessionē: ꝛ sufficit ita vt nō teneāt hō amplī⁹ satisfacere. puta q̄ñ cōtritio deleuit penā i quo casu si cōstaret sacerdoti nllam pnīaz iiūgere ōberet: sīc nec baptīcato: vl' si tātā pnīaz feē post ꝛtritionē p̄po motu q̄ videāt sufficiēs ꝓfessoi nō iiūget aliā: aliq̄ñ āt p̄cedit ꝛtritionē. vt q̄ñ fcā ē i pctō mortali: ꝛ ē talis q̄ aliqd demit ō suba: puta: qz tota pnīa erit i elemosynis q̄s erogauit i pctō: postea cōteriāt gratas hñs elemosynas q̄s feē. ꝛ sufficit vt qdā dñt: sic eē. lz ꝛtri° debeat p̄cedere ꝓfessionē ꝛ absolutionē. si tñ segāt sufficit ad hī dū tē fructū. Illi āt q̄ sūt ō ꝓria opīone rñdēt ad arguñta fcā in oppo^m. ¶ Ad p^m cū dr̄ ꝛtri° sine ꝓfessiōe valet. g̃ ꝛc. dōm q̄ nō ē sil'e ō ꝓposito cōfitēdi ꝛ satisfaciēdi: q̄ hz cōtrit⁹ ꝛ ō ꝓposito ꝓterēdi q̄ hz ꝓfitēs. qz cū ꝓpo^m sit ō futuro: ꝛ ꝼz ordinē nāe ꝛtritio debeat p̄cedere ꝓfessiōem ad ꝓpo^m ꝓfitēdi ꝛ satisfaciēdi sufficit ꝛtritio. ſz nllz ordo ē q̄ i ꝓfitēte sufficiat ꝓpo^o ꝓterēdi: cū ꝓpo^m vt dcīm ē sit ō futuro: cōtritio āt debeat p̄cedere ꝓfessionē. Et cōfirmāt solutio. qz cā efficiēs dz eē p̄or effcū. vñ cū act⁹ iterior sit cā effectiua exterioris act⁹: cōtritio q̄ ē iterior dz p̄cedere: et sic dz eē cū ꝓposito ꝛc. vt sit ordo cāe efficiētis ad effectū ꝛ finē ꝛ nō eē. ¶ Ad z^m dñt q̄ i adulto accedēte sine pnīa ad bap^m. baptism⁹ nō valet ad remissionē clpe: ſz totus valor ē ex ꝛtritōe sequēte: sīc tactū fuit p̄ cū de bap° agereāt: q̄tuis baptism⁹ sic recept⁹ nō sit reiterādus. qz ē q̄dā spūalis regnātio: ꝛ ip̄mit characterē. In pnīa vo fcā añ cōtritionē neutz istoz ē pp qō iterāda ē. vl' dōz q̄ baptism⁹ valz recedēte fictōe pp pactionē dilatoziā q̄ hz locū i bap°: non āt i pnīa. qz absoluēs p ꝓfessionē scit ꝓsciaz ꝓfitēt': pp qō ſi dz illū absoluere quē scit a ōo nō absolui. Et si ō fcō absoluat nō valet. ſz ad bap^m nō regrit q̄ baptiçās sciat ꝓsciam bapriçati: ꝛ ē sacr̄m nō iterabile: ꝓpter q̄ō pactio locū hz i bap°: vt recedēte fictōe p̄cipiāt eī⁹ fruct⁹. Aliogn cum nō possit iterari p̄uareāt irrecupabil'r totali fructu sacr̄i maxime neču. ꝛ q̄ delet oēz cl'pā ꝛ penā: q̄ō ē icōueniēs. ¶ Sz neutra istaz solonū valz: qz aut itelligūt: q̄ hī totū sit vna sola cā aut q̄ qōlz p se sit suffi. iens cā. Si p° mō. Cōtra. qz idē dr̄ coīter ō ordiatōe ꝛ ꝓfirmatōe q̄ ip̄mūt characterē ꝛ ñ iteraāt: cū nec sint necessitat': nec delēt oēz penā: nec oz q̄ ꝓfitēs sciat ꝓsciaz ei⁹ cui ꝓfert sacr̄m. Si āt dicāt q̄ alterū sufficit: tūc cū pnīa sit sacr̄m necessitat': ꝛ aliq̄ñ nō possit reiterari: vl' qz hō amisit loquelā: vl' nō hz sacerdotem saltē tūc est eadē cā que ō baptismo. ꝛ sil'r ō extrema vnctione: q̄ nō mutata infirmitate nō iteraāt. ¶ ℞. saltē i coicāte ficto q̄diu i ventre eius manent spēs adest ēntia sacr̄i. ergo fictione recedente sequitur effect⁹: vel p virtutem inherentem: vel per deitatem latentem: vel ex pactione.

¶ De remissione sacerdotis. Di. XVIII.

Ic q̄ri solz si pctm̄ oio dimissū ē a deo p cordis cōtritionē ex quo penitēs votū hūit cōfitēdi: qd postea dimittāt ei a sacerdote. Uideo. n. quo vinculo euz ligat. ſ. tpalis pene

Querit 2° quis possit excõicare. vtrũ .s. excõicatus possit excõicare Et videt q̃ sic: qz in hñtib⁹ symbolũ facili oz est trãsit⁹. ¶ Itez vr̃ q excõicat⁹ nõ possit excõicari: qz q est ex̃ nõ pót eẽ magis ex̃ sz excõicat⁹ ẽ ex̃. ideo ꝛc. ¶ Cõtra. excõicatus nõ bz vsũ iurisditionis. sz excõicare est iurisditõis. iõ ꝛc. Qz aũt excõicatus semel possit excõicari bñ̃ de iudeis. ita quozũdam. ¶ Rñdeo cũ bic due qõnes tanganť. Primo soluẽda ẽ pma qõ. 2ª scda. ¶ Circa pmã sũt tria videnda. Primo qs possit excõicare iure suo ozdinarie. Secundo qs possit iure alteri⁹. Tertio quis non possit excõmunicare.

3ª 2ª Quantum ad pmũ sunt. iz. ꝑnes. ¶ Prima. q oĩs epi subditos de dyoceſi nõ exẽptos pót excõicare iure ozdinario: qz excõicatio ẽ ppri⁹ mucro epi. 16. q. 2. visis i fine ibi. Felici mucrone epi sacerdotũ piacla 2ª 2ª recẽsent̃: sz anathẽa soléne soli epo reseruať. ¶ 2ª ꝑ. q ifer⁹ plat⁹ epo q de iure vel ꝯsuetudie bz subditos citare ꝛ in foro ꝯtentioso ecclíastico ius reddere pót. ꝛ qz iudiciũ reddit̃ inuitũ ꝛ sine cohibitõe nlla ẽ iurisdictio eo ipo pót excõicare: sic̃ archidiaconus bñs curiã: sicut ỏcanus ruralis: si ꝛ ipse cuirã bz: silr decanus si nõ solũ curã aiaꝝ bz: sz ꝛ cãe cognitionẽ ꝛ decisionẽ p quã facit ius actori ỏ reo canonice cozã se ꝯuẽto: aut succẽtoz vel alius ad quẽ p modũ iudicij vl fori ꝯtentiosi ptinet iurisditio sup clericos chozi. Si ãt talẽ curiã sic iudiciarie cognoscentẽ nõ bñt. nec per ꝯs pñt excõicare: cũ hoc sit iurisdictiõis ꝛ fori ꝯtentiosi. Cõsuetudo. n. dat iurisditionẽ. Jurisditio aũt sine modica coertiõe nulla ẽ quã iterꝑtať papa excõicationem de offi. 3ª 2ª del. c. Ex lris. ¶ 3ª ꝑ. q curat⁹ simplex. qz talẽ iurisditiõez nõ bz (pót. n. vt arbiter parochianos suos pacificare nõ vt iudex) nõ pót excoicare de iure. Sz qz ꝯsuetudo pót dare iurisditiõez itegrã: ꝛ forte cũ rõne dimidiã: ide est q q̃tuz bñt de ꝯsuetudine facere pñt: ꝛ nõ plus: puta p certis ca- 4ª 2ª sibus mãifestis i gñali nõ i spãli: de offi. ord. c. z. ¶ 4ª ꝑ. q abbas qz ꝛ ipe ẽ iudex monachoꝝ suoꝝ p electionẽ istitutus pót eos excõicare ẽt añ bñdictionẽ: duz tñ fuerit ꝯfir- 5ª 2ª matus. de symonia. c. sic̃. ¶ 5ª 2°. q poz ꝯuentual⁹ p electionẽ positus pót excoicare. de maiozi. ꝛ ob. Luz in eccle sys. vbi logt̃ de poze cui iurauerant. Secus de poze claustrali q sine electõe ponit̃ ab abbate: licet nõ possit amoueri sine cã: nec bz aucte nisi q̃tũ abbas sibi cõmittit cui⁹ ẽ delegatus. Sz abbate moztuo poz ei⁹ vicẽ gerit per legez. Et silr superioz vicẽ pozis q ẽ p electionẽ. Uñ tũc iure suo pñt excõicare: sic̃ ꝛ capitulũ vacante sede: qñ gerit vices in spũali- 6ª 2ª bus epi moztui de ma. ꝛ obe. bis q. ¶ 6ª ꝑ. q cardinalis nõ 7ª 2ª epo in eccl'ia sui tituli pót fulminare vt. e. c. bñ pót. ¶ 7ª ꝑ q official' epi vel cuiuscũq archidyaconi q bz curiã de cõ 8ª 2ª suetudine bñ pót: de absol'onibus. c. z. ¶ 8ª ꝑ. q prior colle- 9ª 2ª gio assignat⁹ q sine abbate ꝯuentũ total'r regit i spũalibus 10ª 2ª ex̃ abbatiã pncipalẽ videtur posse excõicare. ¶ 9ª ꝑ. q silr guardianus. ¶ 10ª ꝑ. q poz q solet eẽ p electionẽ qñ fit p p uisionẽ supioris pót excõicare: qz silẽ est de eo ꝛ de epo q ẽ p puisionẽ. qz hoc accidit dignitati ỏ of. oz. c. z°. in glo. ca°. 11ª 2ª Quãta. i glo. ¶ 11ª q legat⁹ excoicat infra puinciã sibi debitã: nõ ex̃: ẽt si sit ex latere: de offi. leg. Nouit. sz legat⁹ simplex hoc pót: nisi qñ legatus a latere supuenit. ỏ off. le. No- iz 2ª lentes. ¶ iz 2ª 2°. qz sz ꝯ id qõ dcm̃ est de decano videať eẽ qõ bñ de appella. c. dilectõis. tñ sz nõ possit ponẽ iterdictũ vt ibi dicitur: tñ e excõmunicare pót istũ vel illuz de capl'o: qõ minus ẽ: vel logt̃ de decano qui nõ bz curiã: vel nõ pót ponere iterdictũ i ppl'z sibi ñ subz: sic̃ nec excõicare aliquẽ ỏ ill'. sz in collegiũ suũ sic: qñ i quẽlibz p se bz iurisdictionẽ.

p³ 2° Circa scõuz. s. qs possit excoicare iure delegato sunt. z. ꝑnes. ¶ Prima q de delegato pape nõ ẽ dubiũ nec subdelegato ab eo q solus subdelegare põt. Itẽ officialis vt dcm̃ est: sz magis iure alteri⁹ q̃z suo. Itẽ delegatus cu iuslibet ordinary: qui pót excõicare: qz hoc ẽ iurisditionis: ꝛ iõ pót ꝯmitti. ¶ 2ª ꝑ. q ẽt visitator missus nõ ad simplicẽ iqueſtã faciendã ꝛ referẽdã: sz ad corrigendũ ingrendũ: ꝛ puniendũ: qõ sine cẽsura eccl'iastica bñ fieri nõ pót: ex̃ de of. dele. Ex tuis. ¶ 3° ꝑ. q pp hoc nõ oz q poz claustral' 3ª 2ª hoc bẽat. qz bz pñtem abbatez q hoc pót. Uñ nisi spãl'r sit sibi ꝯmissum ab abbate: aut bẽat de ꝯsuetudine: nõ bz fulminare: sz disciplinare. Uñ ꝛ vicarius: vl' firmarius curati cui ex toto ꝛ p totũ annũ vices suas itegre ꝯmisit hoc pót. qz sic habet consuetudo.

Quantũ ad 3m quis nõ possit excõicare sunt. 5. ꝑnes. ¶ Prima q excõicat⁹ a iurisditione suspen- p⁴ 2° sus nllo mõ pót excoicare: qz excõicare ẽ vsus ꝛ actus iurisditionis: q̃ ipe caret. 24. q. 1. Audiuim⁹. Et hoc de publice excõicato: al'r si occl'te: valeret: ỏ sẽ. exco. ꝛ re. iud. ad repro bandũ. ¶ 2ª. q si pdidit iurisditionẽ mlto magis: vtputa 2ª 2ª deposit⁹ a dignitate: nisi appellauerit appellatione pẽdente. Silr legatus finita legatione. Silr delegatus si reuocate sit sua ptãs. ¶ 3. ꝑ. q subdelegat⁹ nõ pót si delegãs per 3ª 2ª didit iurisditionẽ: vel sit moztuus re itegra: qz nõ pót iste p cedere iure suo nisi in negocio cepto p citationẽ p quaz est ppetuata iurisditio: sic̃ pcurator facit litẽ suã p litẽ ꝯstatã. mandatũ. n. morte mandatoris re itegra expirat. ỏ of. ỏle. Graue. ꝛ c. Relatũ. Si ãt delegãs sit excõicat⁹ si ꝯmissio pcesserit excoicationẽ: pót ꝯmissarius pcedere: qz suus processus nõ depẽdet ex vsu iurisditiõis delegãtis nisi i fieri a pn°: sz a iurisdictiõe sic. Si vero post excoicationẽ ꝯmisit nihil valet: nec valuit: qz ꝯmittere ẽ actus iurisdictiõis: excoicatio ãt tollit iurisditionis vsuz non bituz. Et sic pñt excusari official' ꝛ pniari⁹ epi excõicati: quoꝝ official' cessabat pniarius aũt non cessabat a ꝯfessionib⁹: qz forte officialis fuerat positus post excõicationẽ: ille añ: al's ỏberẽt currere pari passu: nisi eẽt pniaria ãnexa bñficio: ꝛ sic ordiaria nõ delegata. Uel dic vt dcm̃ est. s. de prima qõne: an confessio possit fieri alieno sacerdoti de licẽtia pprij. in fine qõnis. ¶ Quarta ꝑ. q ptãs ordinis nihil fac̃ ad excõicationẽ 4ª 2° qz bñs eã solã nihil pót in foro ꝯtentioso: Eꝯ aũt carens ea ꝛ bñs clauẽ iurisditionis nihilomin⁹ pót excõicare. Clauis ãt iurisditiõis nullũ ordinẽ sacꝝ regrit: nisi solũ tõsurã clericalẽ. quã mulier bre nõ pót. Inde ẽ q abbatissa excõicare non pót. de maiozi. ꝛ ob. c. Dilecta: nec laycus. qui ea caret: nec nouitius q bz cozon ã monachalẽ: non clericalẽ ab epo vel alio q dare pót. ¶ Quita ꝑ. q nec alicui carẽti co- 5ª 2° rona clericali aliqs iferior papa pót ꝯmittere iurisdictõez: nec gladiũ spũalẽ ỏ ꝯsuetudinẽ ecclesie gnãlem. Sed hoc papa posset ꝛ layco ꝛ mulieri ꝯmittere: cũ sit pure positiuũ sz non posset mulieri dare ordinẽ: qõ est diuinũ: cui tñ posset dare coronaz: qõ est humanũ.

Ad secũdam qõnẽ dicenda sunt q̃tuor. Primo ỏ psonis que pñt excõicari in singulari. Secundo de loco. Tertio de vniuersitate. Quarto de pluralitate excõmunicationũ.

Circa pmũ sunt. 8. ꝑnes. ¶ Prima q nõ subditus nõ p⁵ 2° pót excõicari: siue sit non subditus iure cõi siue iure spãli: vt qz exẽptus. Uñ vasallus p feudo de quo cozã dño est parat⁹ rñdere nõ pót excoicari ab epo: qz i hoc ẽ ñ subdit⁹: ỏ iudi. cetez. Peridez nec metropol'. subditos suffraganei pót excõicare: nisi i certis casib⁹ in gbus bz exercitiũ iurisditionis i eos: de offi. oz. pastoral'. iz. di. c. De his ¶ Scda ꝑ est. q licet metropolitan⁹ subditos suffraganei 2ª 2° nõ possit excõicare: tñ epz pót: q̃si sibi subditũ: duz tñ pus fuerit suspẽsus ꝛ iterdictus: qz al'r nõ bz excoicare: de offi. dele. Sane. ꝛ silr officiales suffraganeoꝝ pót excõicare. ỏ offi. vicary. c. i. l. 6. qz vna sedes: sed non archidiaconi. nec

3ª ꝯ eoꝝ officiales:de of.ordi.pastoralis .de penis.c.3°. ¶ Tertia ꝯclo est ꝙ nec exempti:nisi rone delicti cōtractus vel rei de q̄ agit .de p̄uil.c.i.l.6.nisi qui sic sunt exempti ꝙ nec in illis casib⁹ forū sortiūt g declarant in p̄dictis casibus ordinarys minime subiacere:sicut p̄dicatores ⁊ minores. Itē nec subditi p̄nt excoicari:qz partic;pāt exēpt]. ō p̄uil.q̄to.

4ª ꝯ ¶ 4ª ꝯclo:ꝙ nullus pōt excoicare parē:qz iaz nō est subditus:qz par i parē nō hz impiū.ff.de arbi.l. irā. ⁊ magr̄atus. vnde nec legat⁹ delegatū.de of.le.c.z. Sz nō subdit⁹ qui rōne ⁊tract⁹ vel delicti fit subdit⁹ pōt excoicari. de raptoribꝰ.c.i. Et sil'r exēptus vt dictū ē:qū delinquēs i loco non exēpto sortit forū.de p̄uil.c.Cū capella.c.Qñ. Exēpti tñ a

5ª ꝯ legato a latere p̄nt excoicari.de offi. dele.c.4. in glo. ¶ 5ª ꝯclo:ꝙ impediēs iurisditionē:lz alr nō subdit⁹.qz hoc ipo fit subdit⁹ pōt excoicari a iudice:cui⁹ iurisditionē impedit:

6ª ꝯ vl' executōi resistit.de offi.dele.c.i.⁊.c. Significasti. ¶ 6ª ꝯclo:ordinari⁹ a delegato pape pōt excoicari:si eius sniam nō exeq̄t ad ei⁹ mādatū.qz i hoc subdit⁹ est ei rōne mādātis.de of.dele.c.Sane. Et p ꝯns curati si nō obediūt i citā-

7ª ꝯ do. ¶ 7ª ꝙ subditi suffraganeoꝝ si negāt ꝓcurationē debitā a metropolitano excoicari p̄nt.qz in hoc sūt ei subditi.c.Cū officialis. Als ꝓpter ꝓcurationē nō debitā excōicatio lata nō tenet.de excessi.c.Cū ad quozūdā. sicut nō videtur tenere ꝯtra eū lata g primū cessit bonis:q̄si quo ad bo-

8ª ꝯ na desierit esse subditus.de solonibus.c.3. ¶ 8ª ꝙ a papa oēs possūt excoicari:qz ei oēs subsūt: sz ipe a nemine nec a se ipso.9.q.vlti.c.Patet. Per B ēt pz:ꝙ ab ei⁹ legato ⁊ delegato oēs p̄nt excoicari:g eozū iurisditionē impediūt. de offi. dele.c.Sane. Nullus ergo a seipso nec ab equali: nec ab iferiozi inq̄tū hꝫ pōt excoicari:sz solū a superiozi inq̄tū hꝫ zi.di.c.Cum iferioz.

Circa scōm de loco.sciēdū ꝙ subditus nō pōt excoicari a superiozi i loco nō subdito:puta ex̄ territoriozi um:vel ītra i loco exēpto. De p̄mo or̄.de ꝯsti.c.z.i fi.ꝙ sententia epi lata i furtū cōmittētes nō liganꝫ ei⁹ subditi:si ex̄ ꝺyocesiz furētur. Si igit q̄rat vtrū aliqs nō subditus epo ꝓparisius īfra ei⁹ ꝺyocesim ligeꝫ sua snīa:distīguendū ē:qz aut delingt i loco exēpto īfra ꝺyocesim:⁊ tūc nō incidit.ēt si psona eēt subdita:qz ex̄ territoriū iudicāti īpune non pareꝫ.aut ītra ꝺyocesim ⁊ loco nō exēpto.⁊ tūc aut est tal' pso na q̄ nō sortit forū rōne delicti.sicut archiepꝰ delinquens in epatu sui subditi ꝑm quosdā.⁊ sicut exēpti:g ō hoc hñt speciale p̄uilegiū:ꝙ nec rōne delicti subyciūt:⁊ tūc ē idez: qz nō subditi sūt excoicati.aut est talis subditus q rōne delicti sortit:sic p̄uat⁹ alienigena:vl' exēpt⁹ cōiter:g i trib⁹ casibus sortiūtur.de p̄uile.c.i.l.6. Et tūc subdistinguo:qz aut ē de se delictū:aut solū qz prohibitū:si' est de se delictū:tūc icidūt eo casu quo ⁊ subditi:qz p ōlictū fiūt subditi:sicut si excoicauit oēs fures. Si aūt nō ē ō se delictum:puta:excoicat oēs practicātes g nō sūt magri parisius:qō pōt sine pecato fieri: imo cū merito :puta si magr̄ mōtis pesulani aut nō magr̄:bon⁹ tñ medic⁹ velit practicare.⁊ tūc qz ñ ē de se subditus nec rōne delicti:qz illud nō ē de se malū:nec est peccatū iobedientie isti:qui cū nondū sit subditus nōdū teneꝫ obedire. Et ideo videꝫ ꝙ nō incurrat. Et ꝓbat ista distinctio ex his q̄ notāt .C.de.fum.tri.l.i.hoc aūt verus ē de nō subdito iure cōi respectu ois snie epi: ⁊ de exēpto respectu ois snie:nisi q̄ ferꝫ rōe fidei. Sz si ois qui facit se practicari esset excōicatus tunc nō subditus vl' exēptus g practicarz i crimine criminoso pticipādo cū subdito non exēpto ⁊ extra locum exēptū icurreret snīam iuris.ō sen. excō. Si ꝯcubine. vbi aliū hre ñ possz:qz tūc necessitas excusaret. ¶ Sz qz i his q̄ respiciūt finē cessat ois exēptio.ō hereticis.ad abolēdā.i fine. ide est ꝙ i oī casu ⁊ i oī loco in quo subdit⁹ i loco subdito icurreret snīaz epi dogmatiçās vl' audiēs ⁊ nō referēs ꝺ articulos epi:ita icideret exēptus idē faciēs i loco exēpto:⁊ multomagis subdit⁹ i loco exēpto.qz sicut exemptio nō valet ꝓsone in causa fidei sic nec loco:cū locus nō sit exempt⁹ nisi ꝓpter ꝓsonas: imo ēt si ē locus exempt⁹ vel p̄uilegiat⁹ de se vt eccl'ia.ide trabitur hereticꝰ. Itē exēpt⁹ i loco exēpto i cā fidei pōt ꝓ testionio ⁊ citari ⁊ re ipsa capi.

Circa tertiū de vniuersitate est sciēdū: ꝙ vniuersitas nō pōt excoicari:cui⁹ rōnem assignat Hosti.qz ñ hz aiaz q̄ p eā ligaꝫ:q̄si diceret:excoicatio regrit vez ens: qō aūt nō ē real'r ⁊ vere vnū nō ē vere ⁊ real'r ens. hꝫ āt est vniuersitas.igr̄ ⁊c. Sz pari rōne nō posset iterdici.⁊ sic hꝫ snie nō hñt effectū realē:nisi sicut cā sine qua nō:qz nō sūt sacra:sz act⁹ hūani g nihil realitatis efficiūt i obo.iō nō regrit ex pte obti entitatē realē. ¶ Et iō ē scda ratio melioz qz snīa est ipso iure nulla q̄ hz itollerabilē errorē expssum. Hꝫ āt est ista i qua vniuersitas sub hoc noīe excoicaꝫ. Nā de sen.ex.c.' Romana.or̄. Jn vniuersitatē vo vl' collegiū ꝓ ferri excōicatōis snīaz penitus ꝓhibem⁹. Uñ si dicaꝫ sic. excoico vniuersitatē parisieñ. vl' totū capl'z vl' collegiū tale vl' quētū est ꝺ ius ⁊stitutōis exp̄sse.iō ⁊c. ¶ 3ª rō: qz videꝫ eē oppositio i adiecto.qz excoicat⁹ sepatus ē a coione oīuz hoīum:nō aūt a coione sui. Si g̃ē vna excoicatio q̄ vniuersitas ligaꝫ:ipa sepaꝫ a coione oīum hoīum ab illa vniuersitate:nō āt a coione iter se inuicē.⁊ sic vn⁹ bō poterit 'alteri cōicare:qō ē ⁊tra rōnem excoicationis maiozis. Si āt dicereꝫ sic.excoico oēs de vniuersitate g fuerūt actozes vl' ꝯsentiētes:valeret. Si vo sic.oēs ⁊ singulos de tali vniuersitate:idē eēt ac si dicerē ipsaz vniuersitatē.vñ nec valeret: qz q̄uis ſm subtilitatē phȳsicā bis tria nō sint sex:nec singuli vniuersitas.tñ nihil aliō ē re vniuersitas q̄ singli sil'.

Circa quartū est sciēdū ꝙ pōt aliqs ligari diuersis excoicatōib⁹ nō solū ꝓ diuersis causis a iure:vt si est incendiarius ⁊ pcussor clerici.⁊ hꝫ.sz ēt ꝓ diuersis cāis a diuersis iudicibus.⁊ ꝓ vna ab hoīe ⁊ alia a iure.⁊ ꝓ eadē ab hoīe ⁊ a iure:vt ꝓ vendēdo arma saracenis est excōicatio iuris.de iudeis.c.Ad abolēdā. Et nihilominus papa ꝓcipit:ꝙ ⁊tra eos sepe ferāt snīe ab hoīe i locis maritimis. de iudeis.c.Jta quozūdā. Si ār ꝓ eadē cā in iurib⁹ diuers⁹ inueniāt snīa lata videꝫ eē vna:sic de inyciēte manū in clicū.qz posterius ius ē declaratiuū ꝑozis.sicut si sūt mlte leges que condemnāt furē ad duplū vel q̄druplū. non tñ teneꝫ ad multa dupla vl' q̄drupla.si l'r si ꝓ eodē fcō legatus i cōcilio ⁊ papa in iure ferūt snīam.sicut ⁊tra cōpellētes litigātes i ecclesia desistere vel alibi litigare ⁊ pedagiantes clericos.Simon.in cōcilio bitur.⁊ papa in sexto ferūt sententiā ē quidē duplex sentētia.qz extra regnū hō nō ligaꝫ snīa legati sz sentētia pape.sed itra regnū ligaꝫ homo vnica snīa ex vtroq̄ iure. ¶ Ad p̄mū dōm ꝙ in habētib⁹ simbolū i aliquo positiuo facilioz ē transitus inuicē. sicut pz i elemētis: sed nō ꝓpter hoc sic ē i p̄uatiuis. Quāuis.n.cecus magis ꝺueniat cū ceco q̄ ille g hz visū.nō tñ segtur ꝙ possit facere ꝙ alī⁹ nō videat ⁊ possit aliū excecare magis q̄ nō cecus:⁊ ita est in ꝓposito. ¶ Ad scōz dōm:ꝙ sic ꝺya pbanū per multiplicationē opacoꝝ medioꝝ ⁊ or̄ magis ac magis obumbrari:nō ꝙ ꝓuatio crescat actu:sz solū aptitudine.qz ad illuminari sūt pl'a amouēda ipedimenta: sic fit gs magis ac magis exꝫ eccl'iaz ꝓz^am ⁊ z^am excoicatōez. III.

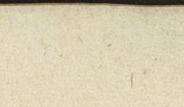

Queritꝫ 3° vtrū i iure ꝺbeat eē aliq̄ excoicatio lata. Et vr̄ ꝙ nō:qz miti⁹ agit cū lege q̄ cū leg] mīstro.ff.ō arbi.l. Celsus.sz seueriozi ē excoicatio q̄ ois pena canonica.g ñ ꝺz eē a lege: sz a legis mīstro. ¶ Jn ꝺrīū sūt iura ⁊ cilia ⁊ synodi:i gbus mlte snie statuūt. ¶ R°.ꝺoz ꝙ a iure sunt gnq̄ gnā casuū late snie.p̄mi respiciūt fidē catholicam vl' scripturam sacram.scōi ecclesiam romanam.tertꝫ eccl'ie

sed non a quo eoz absoluat. Et ideo quero. An te plenitudinem quippe cordis anima rei maculam habet: ⁊ fetorem peccati: atqz eterne vltionis vinculo ligata existit. Si vero ad confessionem per cordis contritionem deus per se ipsuz sine ministerio sacerdotis ⁊ debitum oio relaxat: ⁊ animā interius purgat a cōtagione ⁊ fetore peccati: qd ergo mundat: qd dimittit sacerdos: vbi sūt claues ille q̄s dñs tradidit Petro ⁊ successoribꝫ eiꝰ dicēs: tibi dabo claues regni celoꝝ: ⁊ quecūqz ligaueris sup̄ terrā erūt ligata ⁊ i celo: ⁊ quecūqz solueris sup̄ terram erūt soluta ⁊c. Ut aūt p̄missa qō plenius explicari valeat: quasi alti⁹ ducto rhete de his clauib⁹ ⁊ vsu earum disseramus.

¶ De clauibus. b

Laues iste sunt nō corporales sed spūales. ſ. discernendi scia: ⁊ potētia iudicandi. i. ligandi ⁊ soluēdi: qua dignos recipere: indignos dz excludere a regno ecclesiastic⁹ iudex. Qui sicut hz ius ligādi: ita ⁊ soluēdi. vñ Ambr. Dominus par ius ⁊ soluēdi esse voluit ⁊ ligandi qui vtrunqz pari conditione permisit. Ergo qui soluēdi ius nō hz: nec ligādi habz. ⁊ infra. Certū ē q̄ ecclesie vtrūqz licz: heresis vtrūqz nō hz. Jus. n. hoc solis p̄missuz est sacerdotib⁹. Recte ergo ecclesia hoc sibi vendicat que veros sacerdotes hz. heresis vēdicare nō pōt: q̄ veros sacerdotes nō hz.

¶ De vsu clauium. c

Sus vero harū clauiū multiplex ē: discernere. ſ. ligādos ⁊ soluēdos: ac deide v ligare vel soluere. Qui. n. idignos ligat vel soluit p̄pria potestate se priuat. i. dignū priuatione se facit.

¶ Si sacerdos pōt dimittere vel retinere pctā.

Ed queritur vtruz a peccato soluere valeat sacerdos. i. a culpa: vt culpe maculā ſ abstergat vel debitū eterne mortis soluere valeat. Quidā arbitrati sunt: cū peccatoz dupliciter ligatus teneaī: vt p̄dictū ē. ſ. mentis p̄tagione ac cecitate: ⁊ debito future pene: alterq̄ curari p deum: alterum solui p sacerdotē. Patitur. n. p̄ pctīs quasdam tenebras iteriores ⁊ maculas: a quibus nisi libereī p̄cietur in tenebras exteriores. Cū autez liberaī ab his: suscitaī a morte peccati. Vñ apls. Surge q̄ dormis ⁊ illuminabit te xps. Solus. n. xps: nō sacerdos: animā resuscitat: ac pulsis tenebris iterioꝝ⁹ ⁊ maculis eam illuminat ⁊ mūdat: q aīe faciem lauat: Debitum vero eterne pene soluere concessit sacerdotibus. Oz in resurrectione lazari signatum asserūt: quē xps p̄ius per se interius viuificauit: deide foras exire iussit: cūqz adhuc ligatū solue re apls p̄cepit: qz vt aiūt: ipe iterius aiam a caligie maculaqz peccati emūdat: sacerdotib⁹ vero dedit vinculū eterne mortis soluere. Alij vero dicūt solū deū: nō sacerdotē: debituz eterne mortis dimittere: sicut ⁊ aiam iterius p se viuificat: nec tñ diffidēter sacerdotib⁹ traditā ptātē pctā dimittēdi ⁊ retinēdi: quibus dictū ē: quoꝝ remiseritis peccata ⁊c. Sicut. n. xps retinuit sibi ptātē baptismi: ita ⁊ pnie. Et iō sicut iteri⁹ gratia sua aiam illumiat: ita ⁊ simul debitū eterne mortis relaxat. Ipe. n. p̄ seipsū peccata penitētiū tegit: ⁊ tūc tegit q̄ñ ad penā nō reseruat. Tūc ergo tegit q̄ñ debitū pene soluit. Oz aūt ipse regat apte dicit Aug. exponēs illū locū psalmi. Quoꝝ tecta sūt peccata. i. coopta ⁊ abolita. Si. n. texit dñus peccata: noluit aduertere. Si noluit aduertere noluit aiaduertere. i. punire: ſz ignoscere. Ita ergo dicit a deo tecta vt deꝰ nō videat. i. eternaliter puniat. Videre. n. dei peccata ē ad penā imputare. Auertere autē faciē a peccatis: hoc ē ea ad penā nō reseruare. Jtē Hiero. Quib⁹ deus dimittit peccata tegit ne i iudicio reuelētur. Jtē Cassidorus. Qui grauia hñt peccata: alijs deꝰ iputat: alijs p̄ misericordiā nō iputat. Ex his apte oñdit q̄ deꝰ ipe penitētē solnit a debito pene: ⁊ tūc soluit q̄ñ it⁹ illumiat ispirādo verā cordis cōtritionē. Cui sententie ratio suffragaī ⁊ auctoritates attestanī. Nemo. n. vere cōpungitur de peccato: dñs cor cōtritū ⁊ humiliatū: nisi i charitate. Qui aūt charitatē hz vita dign⁹ ē. Nemo autē sil' vita ⁊ morte dignus ē. Nō ē ergo tūc ligatus debito eterne mortis. Filiꝰ. n. ire eē desijt exquo diligere ⁊ pēitere cepit. Extūc ergo solut⁹ ē ab ira que nō manet sup illū qui credit i xp̄m ſcd super illū qui non credit. Non ergo postmodū p̄ sacerdotē cui cōfiteī ab ira eterna liberaī: a q̄ iā liberat⁹ ē p̄ dominū: ex quo dixit: cōfitebor. Solus ergo deus boiez iteri⁹ mūdat a pcti macula: ⁊ a debito eterne pene soluit: q̄ p̄ ppheraz ait: Ego solus deleo iniqtates ⁊ peccata ppli. Jtem amb. Verbū dei dimittit pctā: sacerdos ⁊ iudex. Sacerdos qdē officiū suū exhibet: sed nulli⁹ ptātis iura exercet. Jdē. Ille solus peccata dimittit: qui solus p̄ peccatis nostris mortuꝰ ē. Jtē aug. Nemo tollit peccata nisi solus deꝰ q̄ ē agn⁹ tollēs peccata mūdi. Tollit autē ⁊ dimittendo q̄ facta sūt ⁊ adiuuādo ne fiāt: ⁊ pducēdo ad vitā: vbi oio fieri nō possūt. His alijsqz plib⁹ testimonijs doceī dñz solū p̄ se pctā dimittere: ⁊ sicut pctā dimittit q̄busdā ita ⁊ alioꝝ quorundam peccata retinet.

¶ Oz sacerdotes ēt dimittūt peccata ⁊ tenēt pec-

cata suo modo.

Ec ió tamen negam⁹ sacerdotibus ꝓcessam ptāt̄e dimittēdi ⁊ retinēdi peccata: cū hoc veritas in euāgelio apte doceat. n

Hinc Aug. ait. Ecclie charitas que p spm̄ scm̄ diffundit̄ in cordib⁹ eoꝝ qui participes sui sunt peccata dimittit: eoꝝ q ñ sūt tenet. Idē. Sacerdotes pñt ꝓfitentib⁹ parcere: qbus. n. remittūt remittit deus. Lazar. n. de monumēto suscitatū obtulit discipulis soluēdū: p hoc oñdens potestatē soluēdi cōcessam sacerdotib⁹. Dixit enī Quodcūqz sol. sup ter. erit sol. ⁊ i celo ⁊c. hoc est. Ego deus ⁊ oēs celestis curie ordies: ⁊ oēs sancti in gl̄ia mea laudāt vobiscū ⁊ confirmant quos ligatis ⁊ soluitis. Non dixit quos putatis ligare ⁊ soluere: sed in quos exercetis op⁹ iustitie ⁊ misericordie. Alr aūt vel alia opa vestra i pctōres nō cognosco. Idē. Cum veraciter ad deū cōuerso peccata dimittunt̄: ab eis dimittūtur: qb⁹ ipse veraci ꝓuersiōe ꝓiungit̄. Spūscūs ea dimittit q dat⁹ est oib⁹ scis sibi charitate coherētib⁹ sine se nouerit corpalr sive nō. Silr cū alic⁹ tenent̄ pctā: ab eis tenent̄ a qb⁹ ille cordis prauitate disiungunt̄ sive notis corpaliter: sive ignotis. Oēs mali spūalr a bonis seiuncti sunt. Ecce hic dicit pctā dimitti ⁊ teneri a scis viris: ⁊ tñ spm̄ scm̄ ea dimittere dicit: ⁊ qō maiori cōsideratōe dignū est: idē ēt dicit: q de⁹ per se vel p scōs suos tñ dimittit pctā. Ait. n. sic. Sacz gie dat deus ēt per malos: ipaz vero gīam non nisi p seipm̄: vel per sanctos suos. Et ió remissi onē pctōrūz vel p seipm̄ facit vel p ipsi⁹ columbe mēbra: qb⁹ ait. Si cui dimiseritis: dimittent̄ Ecce q̄z varia a doctoribus⁹ traduntur sup his: ⁊ in hac tāta varietate qd tenēdū? Hoc sane dicere ac sentire possum⁹: q solus ds dimittit pctā ⁊ retinet: ⁊ tamē ecclie ꝓtulit ptātē ligandi ⁊ soluendi. sed alr ipe soluit ⁊ ligat: alr eccl̄ia. Ipse enī p se tñ ita dimittit pctm̄: qr ⁊ aiaz mundat ab interiori macl̄a ⁊a debito eterne mortis soluit

¶Quō sacerdotes ligāt ⁊ soluūt a pctis. f

On aūt hoc sacerdotib⁹ ꝓcessit: qbus tñ tribuit ptātē soluendi ⁊ ligādi. i. oñendi hoīes ligatos vel solutos. Unde dñs lepr̄osū sanitati pr̄ius p se restituit: deinde ad sacerdotes misit quoꝝ iudicio oñderet̄ mundat⁹. Ita etiam lazaꝝ iā vivificatuz: obtulit discipl̄is soluēdū. qr ⁊ si aliquis apō deū sit solutus non tñ in facie ecclesie solut⁹ habet̄: nisi per iudiciū sacerdotis. In soluēdis ergo culpis vel retinēdis ita opat̄ sacerdos euāgelic⁹ ⁊ iudicat: sicut oli legalis i illis q ꝓtaminati erāt lepra que peccatū signat. Un Hiero. sup matthеuz: vbi dñs ait petro. Tibi dabo claues regni celorū ⁊ qō cūqz ligaueris sup terram erit ligatū ⁊ in cel̄: ⁊ qōcūqz solueris sup terrā erit solutū ⁊ in celis. Hunc inqt locū qdam nō itelligentes aliqd sumunt de supcilio phariseoꝝ: vt dānare innoxios: vel soluere se putēt noxios: cum apud deū nō sīa sacerdotum: sed reoꝝ vita querat̄. In leprōso se ostēdere sacerdotib⁹ iubentur leprosi: quos illi nō faciūt leprosos vl̄ mūdos: sz discernūt qui mūdi vel imūdi sunt. Ita ⁊ hic apte oñ dit̄ q nō sequit̄ ds ecclie iudiciū q̄ per surreptionem ⁊ ignorantiā iterdū iudicat. Deus āt sem per iudicat p̄m veritatē. Et in remittendis vel i retinēdis culpis id iuris ⁊ officiū habent ecclesiastici sacerdotes: quod olim habebāt sub lege legales in curandis leprosis. Hi ergo peccata dimittūt vel retinēt: dū dimissa a deo vel retenta iudicant ⁊ oñdunt: Ponunt enī sacerdotes nomē domini super filios israel: sed ipse benedicit vt dicit̄ in numeris. Hūc modū ligandi ⁊ soluendi Hiero. supra notauit.

¶Alius modus ligādi ⁊ soluēdi. d

Igant quoqz sacerdotes dū satisfactōez pnie ꝓfitentib⁹ iponunt. Soluūt cū de ea aliquid dimittūt: vl̄ per eā purgatos ad sacramētoꝝ cōionez admittunt. Quē modū superius leo papa notauit. Scōm hunc moduz dñr etiā sacerdotes dimittere pctā vel retinere. Un superius augu. dixit. Quibus remittunt remittit deus ⁊c. Opus. n. iustitie exercēt i pctōres cū eos iusta pena ligant: opus misericordie dū de ea aliquid relaxāt vel sacīoꝝ cōioni cōciliant: alia opa i pctōres exercere nequeūt. Et notādū est: qr quos satisfactiōe pnie ligāt: eo ipo a peccatis solutos oñdunt: qr nō imponit̄ alicui satisfactio pnialis: nisi quē sacerdos vere penitētem arbitrat̄. Alī nō iponit: ⁊ eo ipso peccatuz retineri a deo iudicat. Qr aūt hoc ad claues pertineat: aug. oñdit dicēs. Frustrat claues ecclesie q sine arbitrio sacerdotis pniam agit: si sine oris ꝓfessiōe crimis indulgentia ipetrat̄. Est ⁊ alius mod⁹ ligādi ⁊ soluēdi qui p excōicatōem gerit̄: dū aliquis p̄m canonicā disciplinaz tertio vocat⁹ ad emendationez manifesti delicti ⁊ satisfacere vilipēdens: sn̄iat ecclesia a loco orōnis ⁊ sacramentoꝝ cōmunione ⁊ fideliū consortio p̄cidit̄: vt erubescat: et pudore sceleris ꝓversus peniteat: vt sic spirit⁹ eius saluus sit. Qr si penitentiam profitens resipuerit: negate ꝓmunioni admittitur: ⁊ ecclesie reconciliatur. Hec est aūt ecclesie anathematizatio. Hanc penaz illis qui digne percelluntur infligit: quia gratia dei ⁊ protectio illis amplius subtrahitur ac sibi ipsis reli

quũt vt sit eis liberũ ruere i iteritũ peccati. In quos ẽt maior dyabolo seuiẽdi dat ptãs. Orationes quoq; ecclesie t benedictionũ ac meritor suffragia eis nequaq; suffragari putant

¶ Quomodo ꝑm hos modos intelligendũ sit illud. Quodcũq; sol. tẽ. b

Ecundus hos ligãdi t soluẽdi modos s quó verꝫ est qđ dicit. Quodcũq; solueris sup terrã erit solutũ t i celis t quod cũq; ligaueris sup terrã erit ligatũ et i celis tẽ. Aliqñ. n. oñdũt solutos vl ligatos q nõ sũt apd deũ: t pena satisfactiõis t excõmunicatiõis interdũ idignos ligãt: vel solũt: t idignos sacramẽtis admittũt: t dignos admitti arcẽt. Sed itelligẽdũ est hoc in illis quor merita solui vel ligari postulãt. Tũc enim sñia sacerdotis iudicio dei t totius celestis curie approbat t ꝓfirmat: cũ ita ex discretiõe prodit vt reor merita nõ cõtradicãt. Quoscũq; ergo soluũt vl ligãt adhibẽtes clauẽ discretiõis reor meritis: soluũtur vel ligãt in celis. i. apud deus: quia diuino iudicio sacerdotis sñia sic ꝓgressa approbatur t confirmat. Quos ergo ꝑ merita sñia ecclie ꝓcellit: ledit t illi foris sũt apud deũ. Qui autẽ nõ meruit: sententia ecclesie nõ ledit nisi contẽnat. Unde Origenes. Exĳt qs a veritate: a fide: a charitate: per hoc exit de castris ecclie: ẽt si epi voce nõ abĳciat: sicut ecõtra aliqs nõ recto iudicio foras mittit. Sed si nõ egit vt mereatur exire: nihil ledit. Interdũ eni q foras mittitur ĩtus est: t q foras est: ĩtus videtur retineri. Ecce qualis t quãtus est vsus apostolice claues. Jã ostẽsum est ex parte qualiter sacerdotes dimittũt peccata vl tenẽt: t tamẽ retinuit sibi deus quantã singularẽ potestatẽ dimittẽdi vel retinẽdi: quia ipe solus p se debitũ eterne mortis soluit t animã iterius purgat.

¶ Que sint interiores tenebre t iterior macula

Jc queritur que sit illa macula t que b sint ille tenebre interiores: a quib⁹ deus interius animam purgat: cum verã penitentiam immittit: Be tenebris t iteriori caligine satis facile est t itelligere t respõdere. Cuz enim quis mortaliter delinquit t gratia virtutis priuatur si qua precessit: t naturaliuz bonor elisionẽ patit. vnde t intellectus obtũditur: t totus homo interior obtenebrat: t ita quasi caligie quadã mẽs obuoluit: que caligo peccati pena est. Hanc vero deus pellit cũ penitentiã immittit: per quã perdita bona restituit: t viciata repat. Unde ꝓpheta. Nebulam sicut cinerẽ spargit. Sz que est macula pctĩ a q aiaz lauat: Ecce. n. qs voluit facere homicidium t patrauit. quo patrato desinit tã velle qđ facere: nõdũ tñ vere t humilr penitet: nec ꝓfiteri ꝓponit. Que ergo remãsit in aia illius macula: Mala volũtas qdẽ fuit macula illi⁹ aie: sed illa trãsit. Macula ẽt est si penitere cõtẽnit sed hoc ẽ pctũz aliud a ꝓcedẽti. Que ergo macula remãsit a qua ipe i pnia purgat: Polluta qdẽ est aia quousq; peniteat: sicut erat dum in ea praua erat volũtas. Sicut. n. q tangit morticinum vel aliud immunduz: ita pollutus est post tactũ quousq; lauatur: sicut fuit dum tangeret: ita post actum peccati ita polluta remanet anima sicut fuit in ipo actu peccati: qa ita ẽ longe a deo per dissimilitudinẽ qui ẽ vita t mũdicia mentis: sicut fuit dum peccatum ageret. Jpa ergo dissimilitudo q ĩest aie ex peccato t est a deo elongatio: anime macula intelligitur a qua purgatur in penitẽtia. Hoc aũt sol⁹ deus facit: q solus suscitat aiaz t illuminat: qđ sacerdotes neq̃nt: qui tñ medici sũt aiaruz. Unde ꝓpheta. Numquid medici suscitabunt t confitebuntur tibi: quod exponens augustin⁹ ait. Boni doctores recte medici dicuntur. q viuẽtes curare misterio possũt sed non mortuos suscitare. Sola. n. dei gĩa reuiuiscunt. Qõ. I.

Circa distinctionem decimã octauam querunt quatuor de clauibus iurisditiõis. Primo de maiori excõmunicatione. Secũdo de minori. 3° de suspẽsione 4° de interdicto. Circa ꝑm q̃runt qnq;. ꝑmo vtruz excõicatio debeat eẽ in ecclesia 2° quis possit excõicare. 3° ꝺ sñia iuris: 4° de effectu excõicatiõis. 5° de absolutõe ab excõicatiõe.

Primo igit querit vtrũ excõicatio debeat esse i ecclesia. Et videt q nõ: qr excõicatio ẽ maxima maledictio. vnde dicit anathema. sz dicit apls nolite maledicere. g̃ tẽ. ¶ Cõtra ẽ xps. Sit tibi sicut ethnicus t publican⁹. i. a tuo ꝓsortio sepat⁹. ¶ Bº. circa hãc q̃stionẽ sũt q̃tuor videda. ꝑmo qd ẽ excõicatio. 2°. q debet esse in eccl'ia. 3° q ẽ timẽda. 4° qñ ẽ nulla i po iure.

Quantũ ad primũ sũt quattuor ꝓclones. ¶ ꝑma q excõicatio ẽ separatio a cõmunione ecclie quo ad fructũ. s. tpalẽ hoc est consortiũ fideliũ: t suffragia generalia. i. pceptionẽ sacror. Itẽ alia diffinitio q ẽ separatio a q̃libet licita supple diuinor t a q̃cũq; legitimo actu .s. pollitico. Et dr separatio qr p minorẽ excõicationẽ nõ separat hõ a cõione fideliũ: sz tñ a perceptiõe sacror: p maiorẽ autẽ ab vtroq;. Sed cũ sit triplex participatio suffragior. vna ex vi charitatis q̃ hẽnti charitatẽ nõ pot auferri: t nõ hẽnti nõ pot dari: ide ẽ q excõicatio istã non tollit nec absolutio tribuit: sz iusta excõicatio supponit eã ablatã t iusta absolutio restitutã: iusta nequaq;. ¶ 2ª ꝓclo ẽ q ẽ scõa participatio ex itẽtiõe generali: quã aufert excõicatio t reddit absolutio iusta. qr nõ ẽ itẽtio ecclesie i cõib⁹ orationibus includere illos q separati sũt ab ea: sicut sũt iudei. sarraceni. heretici. excõicati. fiẽ cũ aliquis vlt dare aligd cõitati: nõ itendit q precisi ab illa cõitate sint ptici pes. ¶ Tertia ꝓ ẽ q ẽ tertia participatio exspũali itenti

ꝑ 2°

2ª 2°

3ª 2°

one nō sicut homo orat p pr̃e ⁊ mr̃e ⁊ ista p̄t dirigi ad quē
cūq; sicut ī paraſceue orat eccl̃ia p oīb⁹ ab eccleſia p̄cisis
vt redeāt ad gremiū matris eccleſie. Sz ista ēt si pro mul
tis ſimul fiat adhuc ē cōis vñ nō debet ſil̃ fieri p excōicat⁹
⁊ nō excōicatis: ſed ſeorſū: vbi gratia. Quilibet de ordine
ad cuius bñficia ſūt aliqui ſpecialiter recepti debet inten
dere q illi bēant ſpeciale ꝓticipium ī bonis ſuis ſub ꝓditi
one. ſ. si nō ſūt excōicati: ſiue ſint peccatores ſiue iuſti. Sz
si aliqui ſūt excōicati tunc poteſt p illis ſpāl̃r orare. Si aūt
excōicati ſūt mortui lz nō ſit p eis orādū publice pp ſcan
dalū si nō fuerit abſoluti: ab illo tñ q credit q ſūt mortui
ī charitate p̄t itēdi q ſint ꝓticipes ſuoꝝ bonoꝝ. qz iā ñ ſūt
4ª ꝙ ligati. ¶ 4ª ꝙ eſt: q ecclia cū ſciat ſe poſſe errare: vł tñ nol
le aliquē ledere iuſte: ꝓpter qō ipa nō itēdit excludere i-
iuſte excōicatos a ꝓticipio ſcōi modi. ⁊ ſic lz itēdere cuz
ceteris nō excōicatis: ⁊ p excōmunicatis iniuſte.

p̄ª ꝙ **Quantū** ad ſcōm q, ī eccl̃ia dz eē excōicatio: ſūt tres ꝓnes. ¶ Prīa q excōicatio dz eē ī eccl̃ia: qz
illō dz eē ī ouili: qō ē neceſſariū ad bonū gregis: lz videat̃
nociuū vni ouī: ſicut q ouis morbida curetur ſi pōt. ſi nō
expellat̃: ne tot⁹ gr̃eꝝ ificiat. Et ſic vt ouile xp̄i ſit ſanū ⁊ ñ
morbidū: quādo vna ouis mortali morbo laborat: monitī
tionib⁹ medet̃. Si āt p ꝓtumaciā appareat inſanabilis pla
ga ei⁹: tūc ab ouili eycienda ē: ne ꝓtagiōe peſtifera p̄limos
pdat. Unū apl̃s. Tradidi eū ſathane ī interitū carnis: vt ſpi
2ª ꝙ ritus ſaluus fiat. ſ. eius ⁊ aliorū. ¶ 2ª ꝙ eſt: q ex ꝟb̄ ſeqūt q
excōicatio nō niſi p mortali dz infligi. qz ille ſolus iudicio
eccl̃ie ē p̄cidēdus q iudicio dei credit̃ p̄cisus. Unū cuz ſnīa
iuris nō ſit iniuſta: pōt ita formare bō ꝓſciam ſuā: q vbi ſi
peccat mortal̃r nūq; incurrit ſnīaz iur̃. qz iniuria dī eē oē qō
ñ iure fit. Nō debz aūt vñ iura naſcūt̃ ide naſci iniurie occa
ſio. C. Unū in. l. Meminerit. vñ cū ſit iniuriosa excōicatio
3ª ꝙ q̄ fertur ſine mortali nō ē ſnīa iur̃ vbi nō ē mortale. ¶ 3ª
ꝙ cl̃o eſt: q cū hoc regritur cōtumacia q̄ eſt ſignū incorrigi
bilitat̃ quecūq; ſit: aut ī nō veniēdo: aut nō parēdo: aut nō
pmanēdo. Si āt ſine mortali aut ꝓtumacia vā vł p̄ſūpta. ⁊
ſil̃r crimine vō vł viſil̃r p̄ſūpto ferat̃ excōicatio eſt iniuſta.

p̄ª ꝙ **Quantum** ad tertiū: q excōicatio ē timenda: ſunt
due ꝓnes. ¶ Prīma q lz ſit iniuſta eſt
tñ timēda: ſi ſic ſit iniuſta q nō ē nulla: lz ſolū ānullāda: ſi
ne ſit iniuſta ex p̄te excōicati q ē inocens ī illo faact: ſiue
ex p̄te excōicantis q ex odio aut p gr̃az vł ſordes tulit ex
cōicationē: ſiue ex ordie. qz p falſos teſtes: aut ſine moniti
one vł ſcriptis: vł alr̃. Unū Grego. ī homi. ō octaua paſce. do
minica ī alb. Snīa paſtoris ſiue iuſta ſiue iniuſta timēda ē
⁊ ꝓpter culpā ⁊ ꝓpter penā. Propter clpā dico: qz peccat
petō inobediētie ſi nō eā teneat: quouſq; ꝓcurauerit ſe ab
ſolui ab illo vł ſupiorē. Jtē pp penā. qz ex quo ſnīa non eſt
nulla: ita incurrit qui eaz nō ſeruat penas iuris: ſicut ſi eēt
2ª ꝙ iuſta. ¶ 2ª ꝙ cl̃o eſt: q ſi ē iniuſta qz ēipſo iure nulla: cuius
aliq̄ qō nihil ē ī ſe bēat ligamē iuris vt mr̃imoniū. de cō
cōtractū vł ſpōſalia cauſant publice honeſtatis iuſtitiā: q̄ñ
fuerūt nulla: al̃r q̄ p defectū ꝙſenſus: nō tñ ī ꝓpoſito. Unū
ꝓpter penā iuris timēda nō ē. qz ſm vitatē nullā penā iu
ris ĩcurrit q ſnīam q̄ nulla ē: nō cuſtodit: ſz ꝓpter culpaz ti
mēda ē rōne ſcādali. Sz ſicut dicit Boetius q̄dā ſūt aī cō
ceptōes cōes apō oēs: q̄dā apō ſapiētes. Qñ g ſapiētib⁹ no
tū ē ſnīaz eē nullā: cuius apō vulgus neſciat pōt bō nō ſua
re eā ī occulto: ſz ī publico dz eā ſuare: quouſq; ſcādalū rō
nabil̃r ſedauerit. vt ſicut aliqs publice excōicat̃ ⁊ denūcia
tur: ita ex aduerſo ipe publicet cām q̄ ſnīa nō valet: puta
appellationē vł aliā iuſtā cām. quo facto amplius nō ē ſcā
dalū puſillorum ſed phariſeorum. vñ eſt cōtēnendus.

p̄ª ꝙ **Quantum** ad q̄rtū ſūt quinq; cl̃ones. ¶ Prīa q
ſnīa excōicatōis ē nulla ex p̄te excōicā
tis q̄ñ ō ſe excōicare nō potuit ꝓpter defectuz iuriſditōis
vel vſus. qz a nō ſuo iudice lata ſnīa nō tenet: vel qz exceſ
ſit fines mādati: ſi erat delegat⁹. de reſti. ſpol. c. vlti. vel qz
ꝓtra ītentionē delegātis. de ꝓben. c. vlti. Uel qz excōica
tus. 24. q. i. Audiuim⁹: vel ſi ē ſuſpēſus a iuriſditiōe vel in
truſus. iz. q. z. Alienatōes. c. vl. ℈. vl. ⁊ ſi ab vno delega. ſine
alio q̄ñ nō ē ibi illa clauſula: q ſi nō oēs. de offi. dele. Cām
mr̃imony. ¶ 2ª ꝙ cl̃o: q ſcōo ē nulla ex parte excōicati: vt 2ª ꝙ
poſt q̄ appellauit. qz ſnīa lata poſt appellationē legittīe ī
terpoſita eſt nulla ipſo iure. de offi. dele. Cū ꝓtingat. ō ſen.
excō. Per tuas. Jdē aūt eſt ſi ſe ꝓtectioni ſedis apoſtoli
ce cōmiſit: neſciens vel nō audēs: vel nō potēs al̃r appella
re. de appellatōe. c. Ad audiētiā. Jdē poſt iter arreptū ad
papam. e. ti. Dilecti filij. de do. ⁊ contu. c. Cum olim. Idem
poſt reuocationez toti⁹ negocij a papa vel a ſuperiore qui
potuit reuocare vices ſuas: ne lit. pē. c. fi. Jdē ſi poſt remiſ
ſionē factā ad papā de appellatione vtrū: vel q̄ñ poſt recu
ſationē legitimā. de apellat. Ad hoc. c. Propoſuit. l. ō exem
pla. Quia oēs hi caſus equipollēt appellationi. dico aūt le
gittima: quādo erat talis cā q ꝓbata reputaret̃ ſufficiēs.
⁊ quādo nō ſit in cā fidei: in qua nō eſt locus appellatiōis.
nec ſic monac⁹ appellans ne ſm regulā corrigat̃. ō appel.
c. i. ⁊ quando lata eſt ſnīa ſup illo negocio: p quo eſt appel
latū. qz ſecus ſi ſup alio in quo remanſerat vt iudex: niſi fu
iſſet iā recuſatus vt ſuſpectus. Et idē ē ſi appellatio fuit ī
terpoſita poſt ſnīam latam ſub cōditione añ ꝓditōis exiſtē
tiā: vt qz excōicabat niſi infra talē diem ſolueret vel face
ret. qz iſta non ſecū trahit executionē. de appel. Dilecti fi
lij. c. Preces. c. z. Si aūt poſt ſnīam pure latā lz añ denun
ciationē: non ſuſpenderet eam. de appel. Paſtoralis. ¶ 3ª 3ª ꝙ
ꝙcl̃o: q excōicatio eſt nulla 3° ex parte ſnie quādo bz erro
rem intollerabilē exp̄eſſū: q eſt vel cōtra ius diuinum vł
contra ius conſtitutionis pape. non dico ꝓtra ius litigato
ris. de ſen. ⁊ re iudica. c. Inter ceteras. de ex. prela. c. Dile
ctus filius. Dico aūt errorē ſiue in ꝙclone ſiue in narrati
one. dum tamen in aliqua parte ipſi⁹ ſentētie: nō ſic āt ſi in
actis. Unde ſi dicat. excoico papaz vel excoico te: qz facis
elemoſynā. ſimiliter ſi excōicat audiētes ſm̃ones p̄dicato
rum ⁊ minoꝝ in domibus ſuis: qz de iure certū ē hoc eē
licitū per decretalē Benedicti inter cūctas. q̄ tñ dī: nō di
citur reuocata ī ꝙcilio vienēſi. Si aūt diceret audiētes ſm̃;
mones eoꝝ ī parochijs: qz illō p̄t eis nō licere: puta: niſi pla
ceat curato: valeret. ¶ 4ª ꝙcl̃o. qz 4° nulla eſt ex parte cau 4ª ꝙ
ſe nō exp̄ſſe ſz tacite. Si enī excōicet oēs veniētes ad alta
re: niſi ſibi vel ſuo mādato ꝓfeſſos: vel omnes qui nō ſunt
cōfeſſi ſibi vel ſuo mādato: quo ad cōfeſſos tribus nulla ē
ipſo iure. Unū dī ibi q fratres p̄ſūt audire confeſſiones: ⁊ po
ſtea. excōicationes vō vel ſnīas latas per p̄latos ꝓtra hoſ.
vel eius fraudē denūciam⁹ irritas ⁊ inanes. Si aūt eēt ali
as iniuſta ex cauſa ꝓpter quā ius non exp̄imeret eſſe nul
lā timēda ē ⁊ valida. ſicut ſi ex odio eſſet lata. ¶ 5ª ꝙcl̃o: q 5ª ꝙ
eſt nulla rōne ordinis. ſ. quādo lata eſt trina ām̃onitōe no
minatim in ſpeciali nō p̄miſſa ꝓtra participātes excōica
tis non in crimine: exī. c. Statuimus conſtitutionem. l. 6.
Si aūt aliter eſſet defectus ordinis: vt qz ſine ſcriptis aut
ſine monitione aut hoſ: tenet: quouſq; reuocet̃: ſicut ex fal
ſa cauſa lata tenet. ii. q. z. c. i. ⁊ gnāliter quādo iniuſta eſt te
net. licet aūt iure ciuili ſit nulla ſnīa venalis ⁊ lata per fal
ſa inſtrumēta: nō ſic, tamen eſt hic. qz canones non ſubſūt
legibus: ſed eſ. Unū in q̄buſcūq; caſib⁹ lex ciuilis dicat ſen
tentiam nullam niſi ſit canoniçata: non ꝓpter hoc erit ex
cōicatio nlla. ¶ Ad argumetū dōz: q maledictio excōica
tionis eſt benedictio quo ad aiam: licet ſit maledictio coꝝ
poris: cum ſit medicinalis. Unde ſicut medicus adhibet
cauterū ad ſalutē: ſic ⁊ hic. Unde apoſtolus. Tradidi eū
ſathane in interitū carnis: vt ſpūs ſaluus fiat.

datū penituit:nec re ītegra reuocauit ꝙuis de reuocando posse suū fecerit.icidit. Nec obstat ꝙ tpe ẏberatōis ē ī charitate:qz tpe mādati erat exī:z ipe nō ligaī: qz pcussit: sz qz mādauit:nec ē iusta sntia q̄ ferī p̄ mortali:licet ꝺ penitētē quousq; satisfecerit. Uñ exī.e.Quicūq;.l.6. nisi re ītegra reuocauerit nō dr̄:vl̄ de reuocādo posse suū fecerit. ¶ z° cēsū ꝓbēdit.§.casus. 7^m.8^m.9^m.io^m.z.ū^m.ꝑmus q ē. 7°. ꝺ ecclesiasticas psonas q taleas vel collectas ōcimā vigesimā seu cētesimā vl̄ quāuis aliā ꝙritatē portionē seu quotā suoꝝ z eccl'iaꝝ ꝓuentuū laycis soluerit:vl̄ ꝓmiserit:vel soluturos ꝓsenserint sub adiutorȝ vl̄ subuentiōis mutui vl̄ doni noie:seu quouis alio titl'o: vel mō vel q̄sito colore absq; sedis ap'lice auctē. z° q ē 8° ꝺ ipatores:reges: barones: ptātes:capitaneos:officiales:z ꝓsules:z rectores ciuitatuȝ: vl̄ castroꝝ:vl̄ quorūcūq; locoꝝ:gbuscūq; noīb° censeanī: q ecclys vel ecclesiaꝝ platis:seu psonis ecclīasticis regularib°:vel secl'aribꝰ ꝺponūt talias vl̄ collectas: vel ab ipis suoꝝ puētuū seu bonoꝝ dimidiā:decimā:vigesimā vel quāuis aliā portionē vel quotā exigūt:vel extorquēt:vel recipiūt ab eis:ēt si soluere volūt gratis. 3°.q nonus ꝺ pdcōs apō edes sacras ōposita ecclesiaꝝ vel eccl'iasticaꝝ psonaꝝ vbilibet arrestauerit: saxiuerit:seu occupari mādauerint: aut occupata saxita vel arrestata receperit. 4°.q decimꝰ ꝺ illos q sciēter in pdictis dederit ꝓsiliū:auxiliuȝ:vel fauorē publice:vel occulte. Predicti vo oēs excoīcati sūt. Uniuersitates vero q̄ in his culpabiles fuerit interdicti sntias eo ipo īcurrūt. Isti casus habenī ō ītu.eccle. Nō minus. z.c.aduersus:z ī nouella dñi Bonifacy.e.ti. Clericis. 5°.q ē.ii°. ꝺ successores pdcōꝝ q pdictas talias z exactiones imposuerūt z extorserūt:nisi īfra mensē errorē seu excessū p̄decessoꝝ suoꝝ purgauerit:pdecessorib° etiam ipsis nihilominus remanētibus excōicatis:vt ī decō.c. Aduersus.ōclarauī: nisi q illā decretalē.Clericis laycos.ōclarauit idē Bonifacius nō bre locū ī.§.casib°. Sz ad preces regis papa:q nūc ē ipaz fundit° reuocauit:sz adhuc stant iura antiq̄: de bis q talias idebitas iponūt: z eoꝝ successorib°. Oō āt ī decretali. clericis.dr̄ de illis q apō edes sacras ōpositas saxiūt referī ad pncipes z laycos:nō aūt ad platos ecclie:siue iure vel iniuria ī eccl'ys z religionibus depositas saxiunt. ¶ z° litigans ꝓhendit duos casus.izm.z.izm. ꝓmꝰ q est. iz°. ꝺ illos q lraꝝ aplicaꝝ impetratores aut alios ad foꝝ eccl'iasticū recurrētes sup cāis q̄ ad idē foꝝ ō iure vl̄ ō ātiq̄ ꝓsuetudine ptinēt vl̄ p se vl̄ p aliū ad ōsistēdū:vel ī foro secl'ari ō qōnib° hȝ litigandū ī ꝓiudiciū eccl'iasticoꝝ vel ipoꝝ ipetrantiū.seu litigantiū:aut volētū litigare aut ꝓpinquorū illoꝝ:seu reꝝ illoꝝ suaꝝ ēt captōez modis vel alys gbuscūq; ꝓpulerit:vl̄ ꝓpelli fecerit:seu ꝓcurauerit: seu p se vel p alios ipedierit:q̄ minꝰ corā iudicib° eccl'iasticis:seu delegatis:seu ordiarys q̄relātes ō cāis pdictis possint libere iustitiā obtinē. z° q.iz°. ꝺ illos q ad pdcā faciēda dederit ꝓsiliū auxiliū vel fauorē:vt ī nouella dñi Boni.e.ti.ō ītu.d. Quī vt itellexim°:z ī ꝺcil'.bituricen.ti.ō ītu.eccl'iaꝝ.c.Cū nonnulli. ¶ Ubi sci° ē ꝙ si qs ꝓsulit amico suo potiꝰ ꝓuenire laycū corā ꝓposito vbi statī p passionē psone vel faīsinā bonoꝝ hēbit ius suū q̄ coraꝫ officiali vbi tarde ꝓsequī ius suū ñ icidit:sz ille ꝑus vellet corā eccl'ia litigare:Sz cuius ꝓfilio aliqs ītuitꝰ cogiī ōsistere ī eccl'ia litigare ille icidit. ¶ 4° vēdēsq; ꝓtinet nonū casū.q.i4°.ē:ꝺ illos q suis subditis:ne plat'l:aut clericis seu psonis eccl'iasticis aligd vēdāt aut emāt aligd ab eisdē vel ne ipis bladū molant:panē co quāt:aut alia obsequia exhibeāt:iterdicūt:vt in nouella dñi Bōifacy.e.ti. Eos. ¶ 5° statutuȝ ꝓhēdit.8.seq̄ntes casus vsq; ad z3^m. ꝓmꝰ q ē i5°.ꝺ illos q statuta edita ꝺ eccl'iasticā libertatē ō cartularys vl̄ libris suis ītra duos mēses ñ deleuerit. z° q ē.i6° si ipa foari fecerit q̄ꝫ ōleuerint. 3° q ē.i7°.ꝺ illos q ꝓsuetudines ꝺ libertatē ecclesie ītroductas fecerit obꝺuari. 4°.q ē i8°.ꝺ illos q ō cetero talia statuta fecerit. 5° q i9°.ꝺ illos q talia statuta scripserit. 6° q ē.2o°.ꝺ ptātes:rectores:z ꝓsiliarios locoꝝ vbi hȝ statuta z ꝓsuetudies de cetero edite fuerit vel fuate q cū sciret talia fieri z posset ꝓhibē nō ꝓhibuerūt: q̄ꝫ ēt nō statuerint vel fecerit obꝺuari. 7° q ē zi° ꝺ illos q fm ea psumpserint iudicare. 8°.q est. zz°.cōtra illos:q scribere psumpserint iudicata. Ubi vī eē ꝺ eccl'iasticā libertatē qō rusticī statuer̄t q nullus offerat nisi ī magnis festis:aut nisi trī aut q sup mortuū nō sit tal' pānus vel tot cerei: vel q ꝺ curatū oēs ꝓtribuāt ad adiuuādū ꝺ ipm ī casu turpiter:z hȝ. qz libertas ecclie ē hre libas oblatōes z liberas sepl'turas. Si āt illi ō aliq̄ vno gñe ordināt q̄ sepelianī alicubi:cū ēt B nō sit statutū ligās.z si ē ꝺ vnā ecclesiā:ē p alia:nō videī icidere. ¶ z° ysus ō eodē.Sacrilegus: subt°:religās: pedagia:pignꝰ.ꝑmus sacrilegꝰ hȝ duos casus.zȝ^q.z.z4^q. ꝓmꝰ q ē.zȝ°.ē ꝺ icēdiarios ecclesiaꝝ vt eodē.c.de sen.exco. z°.q ē z4°.ē ꝺ effractores ecclesiaꝝ.vt.e.c.conq̄sti.Dr̄ āt icēdiarius q dolo malo B fac: nō q p culpaz cādela cadēte iacēs ī ecclesia ipaz icēdit. Nō āt alius icēdiarius nisi loci sacri icidit:Qui āt ī guerris mōasteria z ecclesias succēdūt nō euadūt nisi icastellate eēnt z ide aduersary iustā guerrā faciebāt:q̄ꝫ B sit dubiū:qz ōlictū psone nō redūdat ī dānū eccl'ie:Qui āt ecclesias z mōasteria ōmoliti sūt timore hostiū ne p illa sibi nocerēt ñ excusanī.Silr effractor si frāgat aligd qō sit eccl'ie:vt altare crucē z hȝ. Nā si archā plenā depositā ibi frāgat.z si asportet: nō icidit ī istā sntiaz: qz nō frāgit nec icendit ecclesiā:sz ī eccl'ia. z° subt° ꝓtinet 4.casus. ꝓmꝰ q ē.z5°.ꝺ laycos q platos seu alias eccl'iasticas psonas cōpulerit ad submittēdas sibi eccl'ias seu iura vl̄ bona ipoꝝ imobilia absq; iurī fori si post ꝓcētē monitionē rēissa submissiōe quā p vī vel p metū exegerāt eccl'ias z bona eccl'iastica: z tal'r eis submissa ī sua nō dimiserit libtate. z° q ē.z6°.ē ꝺ laycos q ꝺ illō qō pmittiī ex nā ꝺctuū sup pmissiuȝ iurib° foꝝ fuata ībibitoꝝ aligd p̄supserint ipoꝝ ꝓtractuū vsurpare obtētu:nisi legittime moniti ab huiusmodi vsurpatōe desiterit:restituēdo ea que tal'r vsurparūt:vt ī nouella dñi Gregoꝛy decimi:de reb° ecclesiasticis nō alienādis. hȝ ꝺsultissimo. 3° q ē.z7°. est ꝺ illos q regalia custodiā seu guardiā aduocatiōis sue seu ōfensiōnis titulū in ecclesys monasterys seu alys pys locis ō noīo vsurpare conātes bona earundē eccl'iaꝝ monasterioꝝ seu pioꝝ locoꝝ vacantium occupare p̄sumūt. 4° q ē z8°. est ꝓtra clericos eccl'iarum monachos monasterioꝝ z psones ecclesiasticas eorūdē locoꝝ q fieri hec ꝓcurāt vt.e.ti. gñali. Ubi sciendū ꝙ ys casibus fraudē facere videnī clericiq; cū prius negassent multo tpe regalia: postea sic ꝓcordant. Permittimus regem vti iure suo si quod habet: si p hanc pactionem z dissimulationem rex de nouo sibi vsurpet. ¶ Tertius religans. Et habet vnuȝ casum:qui ē. z9°. Et est contra religiosos ordinis mendicantium adiuentorum post cōcilium generale Inno.3.quoꝝ etiā religiones fuerint per sedē apostolicā confirmate q post ꝺcilū lugd. domini Gregoꝛy decimi.aliquē ad eoꝝ p̄fessionē admiserit: aut de nouo domū aut aliquē locū, acq̄siuerint vel domos seu loca que hūt alienauerīt absq; sedis apl'ice licentia spāli:vt ī nouella dñi Grego.decimi.de religi.do. Religionū. Dic tñ est dubiū de illis q ꝓtra hāc decretalē nouā religionē inueniunt:aut habitū noue religionis assumunt vtrum incidāt in excōmunicationem: quia clausula penalis non videtur referri ad illam prohibitionem fm seriem textus. Sed quia doli clausula referī ad oīa superius enarrata.ideo videtur idē qō dicitur.ff.de ver.ob.l.doli clausula.Sed ibi dicit sic vna glo. super illo verbo.habitū noue religionis assumat. hoc intellige in plurib° sī'l in vno collegio manētibus:z eādē religionē p̄fitētibus.Alias singularis psona sectā nō iueniēs z seorūꝫ hītās nouū habitū idu crepī.41.di.8.p symoniā. ¶ Quartus.pedagia.continet

vnū casū q ē. 28°: q est ꝺ illos q ab ecclesijs ⁊ pſōis ecclīasti cis ꝓ rebus suis ꝓpijs: quas nō cā negociādi deferunt: vl̄ deferri faciūt: pedagia seu huiusmodi talia exigunt ⁊ ex torquent: per se vel per alium: suo nomine vel etiam alie no: aut eos ad huiusmodi persoluenda compellunt. Nec excusantur q a tpe a quo nō extat memoria clericos peda giant: qz de antiquis pedagijs papa itelligit nō de nouis. ¶ Nec valet si dicaī q ad refectionē pōtiū itinerꝫ clerici debēt ꝓferre: qz ita bēnt ipi trāsire ⁊ sua ꝓ pōtes ⁊ viā sicut alij. Et sil̄r qz exactor pedagij ita bēt eos ⁊ sua ſuare sicut alios laycos. ⁊ iō pari rōne videtur teneri sicut layci. ¶ Et dicēdū q nō ē vsum: qz clerici ⁊ religiosi vbiqz sūt in toto mūdo sūt ꝓstituti vt ꝓ oībus orent: ⁊ iō cōtribuūt qđ melius ē. s. spūalia. Unde ad prestationē carnaliū nō tenē tur. Unde terra sacerdotalis a canone pstatiōis qnte par tis libera fuit. Hene. 44. ¶ Quitus. pignus. ꝓtinet duos casus. s. 29m̄ i berēga. q ē ꝺ illos q repsalias seu pignoratio nes vbi vnus ꝓ alio pignorat ꝺ psonas ecclesiasticas con cesserint. Scos. s. trigesimus: est cōtra illos q repsalias a consuetudine: qn potius ab vsu cōcessas ad illas ꝓgaue rint nisi pſumptionē huiusmodi reuocauerit ifra mensē a ꝓcessionis seu extēsiōis tpe cōputādū. Tales eni si pſone fuerit singulares excōicatōis snīaz icurrāt. Si vo vniuer sitas ecclīastico subiaceat iterdicto: vt i nouella dñi Greg. ōcimi de iurys. Et si pignoratōes. ¶ Terti⁹ vsus ō eodē. Grauās: exuagās. electio. turbie locās. ¶ Prim⁹ grauās ꝓtiet duos casus. Prim⁹ q berēgar. ē 2i⁹ ē ꝺ illos q ꝓ eo q i reges principes ⁊ barōes nobiles baliuos vel quoscūqz mīstros aliosue q̄scūqz excōicatōis suspēsiōis seu iterdicti snīa fuerit ꝓmulgata: licētiā alicui dederit occidēdi capiē di seu alias i pſonis seu bonis suis vel suoꝝ grauādi eos q tales snīas ꝓtulerint: siue quoꝝ sūt occasiōe ꝓlate: seu eas dē snīas obseruātes siue tal̄r excōicatis cōmunicare volē tes: nisi licētiā ipam re itegra reuocauerint: vel ipa bona i fra octo dies restituerint: vl̄ satisfactionē ipēderit ꝓ eisdē si ad bonoꝝ captionē occasiōe licētie ipius sit ꝓcessum. ¶ 2⁹ q ē 32⁹. ē ꝺ illos q ausi fuerīt licētia data vti vel aliqō ꝓmissoꝝ cōmittere suo motu i nouella dñi Greg. decimi de sen. exco. Quicūqz. Et sciēdū q ꝓ verbū grauādi itelli gīt nō solū quo ad aiuz sz quo ad factum: qz si nō fecerint gr̄az quā erāt facturi: vel fecerīt iustitiā quā nō erāt factu ri: ⁊ nō liuore vindicte faciūt vel omittūt: i nullo grauāt: li cet i grauamē faciant. Nemini enī iniuriā facit q iure suo vtīt. ¶ Scōs exuagās ꝓtinet tres casus. Prim⁹ q ē 34⁹ ē ꝺ religiosos q i scolis seu alibi temere sue hītū religionis dimittūt. Et ex hoc pz apostatātes a religiōe forę excōica tos. Ubi tñ ē aduertēdū q nō solū si dimittat apostatādo sed etiā si alias ex turpi causa vt de nocte ad eūdū ad lupa nar. incidit. Secus āt si ipse habitū nō dimittat sz it⁹ absco dit ⁊ alio tegit ne agnoscaī: maxīe si pp bonā cāz hoc facit: vt puta qz equitat ⁊ nō vl̄t agnosci cui⁹ sit religiōis: dū tñ sit hītus religiosus. Qui āt metu latronū dimittit non te mere dimittit. Unde versus. Ut tutius peterem layci sub imagīe romā Eas fuit vt sinerē luxuriare comā. Nā q sic habitū mutauit i scolis vt religiosi ñ appareāt: nō excusāt Est āt alius hītus religiosi i monasterio ⁊ extra. Unde li cet suppelliceuz sit ꝓprius habitus canonici regularis si tñ iuxta ꝓsuetudinē sui monastery illō dimittit vel absco dit hīs tabardū rotūdū ⁊ honestū non temere dimittit: q āt iocosa leuitate ad horā: vt currat: vl̄ lapidē ꝓiciat: ōpo nit: si icidit: qz nō ē visīle hoc ꝓncipē voluisse: ⁊ i gbuscūqz minutis tantū laqueū posuisse. ¶ Scōs q ē 35⁹. ē ꝺtra re ligiosos: qui accedunt ad q̄is studia lr̄aꝝ nisi a suo ꝓlato cū ꝓsilio sui ꝓuētus vel maioris ptis eiusdez ꝓsilij eundi ad studiū licētia ꝓmittus sit ꝓcessa: qđ intelligēdū ē qñ va dit ad scolas extra patriā. Nō enī si ad scolas eiusdē ville vult ire: ⁊ statī redire: os q abbas ad licētiādū eū ꝓuocet ꝓuētū. Itē itelligīt de illis q actu residēt in ꝓuētu. Nā ꝓ res q sūt extra de licētia soli⁹ abbatis possūt ire ad scolas Ratio āt ꝓmi ē: qz sicut abbas sine assēsu ꝓuēt⁹ nō posset rē notabilē ad tps nō modicū alienare: sic nec pſonā. ¶ 3⁹ q ē 36⁹. ē ꝺ illos doctores siue magistros q religiosos hītu suo dimisso leges vl̄ physicā audiētes sciēter docere: aut i scolis suis pſupserīt retinere: vt i nouella dñi Bōifacy: ne cl̄i. vl̄mo. ne piculosa. Circa qđ ē sciēdū q audiētes cū eo nō sūt excōicati sīc doctor: qz ille coopando ei pticipat ei ī crimine. illi āt nō: qz auditio dependet ex lectiōe. nō aūt au ditio vnius ex auditiōe alterius sicut nō dicīt pticipare i crimine q facit sīle crimē: sz q coopaī illi ad illud: ⁊ maxi me qñ id qđ est crimē vni non est crimen alteri: sicut hic. ¶ Tertius electiō ꝓtiet vnū casū q ē 37⁹ ꝺ illos q clericos vel quaslibet alias pſonas ecclesiasticas: ad quos i aliqb⁹ eccl̄ys monasterys seu alys pys locis spectat electio: vel ꝓsanguineos eorūdē. aut ipoꝝ eccl̄ias mōasteria siue loca bonis suis p se vel p alios spoliādo seu alias iiuste pſequē do grauare pſumpserint: p eo q illi rogati seu alias iducti eū ꝓ quo rogabāt seu inducebāt eligere noluerūt: vt i no uella dñi Greg. decimi. de elec. Sciāt cūcti. Qđ itelligēdū ē de grauāte iiuste de illo q qz rogatus. igīt si nō fuisset ro gatus secus esset: q̄uis aliq extēdāt ad oēm casū vbi esset eadē rō. ¶ Quart⁹. Turbie. ꝓtiet vnū casū q ē 40⁹. ꝺ illos quos ad dirigēdas moniales in suis electionibus ꝓtingit euocari: nisi ab his abstineāt: p que iter eas sup faciendis ipis electionibus oriri possit discordia. Et nō q i būc casū incidit aduocatus qui amore lucri suadet appellare ꝺtra canōice electā. Sec⁹ si bono zelo pſuluerit iustā appella tionē. ¶ Quintus locās ē prim⁹ i berēgariū. iter casus tā gētes correctōres criminū. s. magister vel scolaris Bonoñ. ꝺducēs domū an te tps finite locatiōis qua inhabitat vel hospitem alloquēs inglino irregsito. Et dicit glo. q boc nō ē extēdēdū ad scolares aliaꝝ ciuitatū. Inno. dicit sil̄r q localis ē. Hosti. q generaī: sz ꝑmā approbat ꝓsuetudo: Unde Parisius. nō reputaī talis excōicatus.

Sequitur de casibus q respiciūt correctionē crimi nū ⁊ ꝓtinent i his versibus quoꝝ ꝓmus Est crimē. assisi⁹. nauta. statuit. quoqz pſul ¶ Prim⁹ cri mē. ē 2⁹ i Berengar. cū quis pticipat i crimine criminoso qꝑ suū crimē excōicato vt de sen. exco. Nup. ⁊. c. Si ꝓcubi ne. Illa tñ snīa uidetur esse non canonis sed hominis fm Beren. i. c. nup. Sz re vera ē sentētia iuris ⁊ nō hominis: quia sententia hois nō trāsit i tertiā pſonā nō cōpēsā: sz ius extendit eam. Unde si ipemet q snīaz tulit vl̄ supior eo: aut alius q rōe ēt ōlicti nō fortiret̄ foꝝ: pticiparet i cri mine: ligaret̄ snīa iuris papalis: ñ aūt ipe papa q nulli iurī subē. Uñ si ꝺ clericos bibētes i tabernis ē snīa lata: qui ēt eis ibi ꝓpinat vinū ad bibēduz: ēt si exemptus esset: snīaz iuris icurreret. Nō sic aūt qui cū eo biberet: qz nō ꝓꝑ hoc ei cooparet̄: sicut si excōicatus ē qui missaz dicit i tali ca pella sine licētia episcopi: qui eū iuuat icidit: non āt q sine aditorio missā audit. Nec oz distinguere vtrū illud sit de se delictū vel vtrūqz: qz licet iuuare ad missā vel ꝓpina re vinuz non sit de se malū: ⁊ per consequens videt̄ iiustū hoc ligari: nec snīa iuris pōt eē iniusta: tñ sicut dare gladi um furioso est malum sic iuuare ad missam illuz cui non licet celebrare: vel dare vinū quando non licet bibere est peccatū: qz agentes ⁊ ꝓsentientes pari pena puniunt̄. Ad romanos primo. Qui talia agunt digni sunt morte nō so lū q faciunt ea sz q ꝓsentiūt faciētibus. Unde secus est de illo qui bibit in eadem taberna cui displicet q ille est ibi ⁊ de illo q audit missā: cui licet displiceat q alius audit cū eo: nō tñ q ille cātat. Et sic magis ꝓsentit illi c⁹ missā au dit q̄ cū quo audit. Et qđ cum vtroqz pticipiat sed nō in

crimine: qz non cooperat. Itē requirit q cooperet illi crimini: pp qō ē lata sñia. ¶ Scō Assisi⁹ ꝓtiet tres casus. ꝑmus q est tertius: ꝺ illos: q quēpiā xpianoz p antichinos vel assassinos iterfici fecerūt. ¶ zº q ē casus q̄rtus: ꝺ illos q hec fieri mādauerūt: ēt si mors nō sequat ide. ¶ zº q ē qntus ꝺ illos q antichinos vel assassinos receptant defendūt vl oc cultant: vt decre. dñi ino. q̄rti de homici. p humani. ¶ zº nauta ꝓtinet duos casus. ꝓrimº q ē sextº: ꝺ illos: qui xpianos p negociatōe vel alys honestis cāis nauigātes capere aut rebº suis spoliare p̄sumūt. ¶ zº q ē septimus ꝺ illos q xpianos naufragiū patiētes spoliant rebº suis: vt de rap. excoicamº. ¶ Ubi sciendū q i b primo casu dicit hōestis cāis ꝑpter piratas z illos q saracenis aliq̄ ꝓhibita portant: z q alis iuste in mari bellū ducūt. Alij vo ꝓdones nō sunt excōicati. g̃ ꝓncipes q accipiūt bona naufragoz excusari nō p̄nt: cū hoc sit ꝓtra oēm egritatē: qz afflicto nō est dāda afflictio: nisi accipiant itentiōe reddēdi dñis: q̄cunq ꝓpareant: qbus nō ꝓparentibus i pios vsus distribuāt vel de licētia epi fisco addere possūt ad defensionem portus. Nec valet excusatio calua: q i naufragio merces ꝓpriēs habet eas pro derelictis: z sic nullius hominis sunt: z ꝑpter hoc occupanti conceduntur. quia ille nunquaz habuisset eas pro derelictis: si sperasset se posse reinuenire eas. nec excusat ꝓsuetudo. qz ē ꝺ ius naturale. ¶ Quartus statuit. ꝓtinet vnū casū q ē octauus: cū qs icidit i factū dānatū p statutū hois factū sub illa forma: vt q ꝺfecerit sit excoicat⁹. vt de sen. excō. a nobis. ¶ Ubi est sciēdū q hic dr sñia iuris nō papalis sz epalis: aut synodalis: aut ꝓcily: Unde ille q subest statuenti rōne sui vel delicti icidit: nō alius: z i loco vbi statuēs potuit statuere vel excōicare cū statutū ꝓcily liget bñ i dyoc. suffraganeoz: qz initiū nō solū auctoritati archiepi q i dyocesi suffraganeoz nō p̄t fulminare sz ēt oiuz epoz: q̄z qlibet b i sua dyocesi poterat: sz statutū archiepi vel synodi i sua tm̄ dyocesi sicut statutū legati i ꝓuincia sibi decreta: Unde ēt ex territoriū subditus nō ligat: ꝺ osti. c. z. § Statuto. ¶ Itē i tra territoriū ñ ligant ꝓbabilr ignorātes. vt i c. ti. c. i. l. 6. qz statuta ciuiū nō ligāt ignorātes. ff. de ōcr. ab ordi. faciēdis. l. vlt. Archiepūs igit i dyoce. suffraganei faciēs ꝺ eius statutū non ligat: qz lz sit sñia iuris: ñ tm̄ papalis cui subest: sz epal cui nō subest. Durat aūt hec sñia ēt post mortē: qm̄ est p modū statuti: sicut statutū legati ē ꝓpetuū nisi p successorē reuocet. q̄ vo promulgat p mōz sñie durat tm̄ ad tps regiminis. dico respectu futuroz. ¶ Quintº quoq p̄sul. ꝓtinet vnū casū q est nonus ꝺ illū q̄ i ciuitate vel dyoc. alterius vicarie siue p̄sulatus officiū exequēdo se igerit ꝺ formā decre. ꝺ offi. ord. qm̄ i plerisq. vt ibidē. hic āt casus raro ꝓtigit. Unde si qs iuito epo epalia vellet ibi exercere vel crucē ferre ex ꝓuīciā videret icidere. ¶ Scōs vsus ad eādē materiā. Cōseruans. cogens. fraus. fenerat. atq remittens. ꝓrimº. cōseruans. ē decimus: q est ꝓtra ptē: q ꝓcurauerit q ꝺseruator suus se ītromiserit de alys q̄ de manifestis iiurys z violētys: vel ad ea que iudicialē indaginē exigunt suā exegerit ptātē. vt i nouella dñi Bonifacy. de offi. deleg. hac ꝓstitutōe. Et hūc casū hēnt timere scolares parisienses: q sepe p uilegys abutūt: hoc nō hēt locū i illo q nō tm̄ ē ꝺseruator sed ēt iudex i nō manifestis. ¶ Scōs. cogēs. ē vndecimº ꝺ illos q absolutionē ab excōicatiōis sñia vel quācūq reuocationē ipius aut suspēsiōis aut iterdicti vi vel metu p curauerit. vt i. 6. l. de his q vi metus ve cā fiūt. absolutōis. z i ꝓcil. bituriēsi. e. ti. c. cū parū. Et hic casus itelligēdus ē de metu cadente i ꝓstātē virū stupri siue status vbez atq necis: siue hoc sit p se: siue p alio: qz nō distinguit: sz si ꝑpositus vel balliuº faciat oia tpalia epi quousq3 eu3 absoluerit videt iustus metº q ē sub piculo maioris ptis bonorū Sed si nō icidit i istā sñiaz quasi metus nō cadat i ꝓstātē viz: icidit i illā. extra. c. Quicūq3: qz granat ferentē sñiaz qz facit eā teneri cū nō vult eā soluere. ¶ Tertiº Fraus. q ē duodecimus. ē ꝓtra illos q fictionē vel fraudē faciunt ad causā iueniēdā q iudex vadat psonalr ad aliquā mlīe rē p recipiēdo testimonio suo. vt i nouella dñi Bonifacy de iudi. mulieres. z hic casus raro ꝓtingit. sz posset ꝓtigere si qs hic fingeret ut ad mulieres sub clausura mozātes i traret. ¶ Quartus fenerat. ꝓtinet tres casus. ꝓrimus q ē tertius decimus. ē ꝓtras psonas ecclesiasticas epis inferiozes q̄ alienigenas z alios nō oriūdos de terris eoz publice pecuniā fenebrē exercentes vel exercere volentes ad hoc domos i terris suis ꝓducere: vel conductas hēre aut alis bitare pmittūt. ¶ Scōs q ē q̄rtusdecimus: ē ꝺ illos q vsurarios manifestos de terris suis ifra tres mēses nō expellūt. ¶ Tertiº q ē qntusdecimº ē ꝺ illos q ad fenus exercēdū domos illis locāt: vl sub alio titulo q̄cūq ꝓcedūt psone. n. singulares excōicatiōis: si āt collegiū vl vniuersitas i his ōliq̄rit iterdicti sñias ipo facto icurrūt. qō si p mē sē aio sustinuerit idurato terre ipoz q̄ diu i eis ydē vsurary cōmozāt: extūc ecclesiastico sbiaceāt iterdicto. vt in sexto libro ō vsurarys. vsuraz. Ex textu āt illiº decretalis colligit euidēter q aliud ē iterdictū vniuersitat seu collegy: aliud iterdictū ciuitatis vl alteriº loci. Jn p̄ casu si vniuersitas alicuius loci sit iterdicta: nihilominº clici possūt alta voce pulsatis cāpanis z aptis ianuis celebrare. excōicatis tm̄ z iterdictis aliq̄tenus nō admissis. Jn zº. casu cū ciuitas vel locus alius sbiacēt iterdicto ñ p̄t celebrari ibidē nisi ꝓut hētur i. 6. li. de sen. exco. Alma. z pbāt p̄dicta ꝺ sen. excōmuni. Si sñia. eo. li. Et sic. d. papā nr̄m vidimus z audiuimus sentientem. hec sunt verba berēgary. hic tm̄ itelligēdū q soliclici iferiozes epis icidūt: layci vo sunt excōicādi. Itē regrit q illi sua altenigene z publici vsurary. ¶ Quīntus. atq3 remittēs. ꝓtinet duos casus ꝑmº q ē. iº. ꝓtra illos q ꝓpter mortis piculuz aut aliud ipedimētum legitimum ab alio q̄ ab eo a quo absoluendi fuerant de iure absoluti cessante postea piculo vel ipedimēto hꝺ se illis a quo cessātibº his absolui debebāt: q̄ cito cōmode poterūt se ꝓtēpserint p̄nare mādatū ipius sup illis p qbus excōicati habebāt recepturi z satisfacturi put iustitia suadebit. ¶ Scōs q ē iz⁹. ē ꝺ illos qbº cū a sede aplica vl legatl ipius absolutiōis bñficiū a qbuscūq3 sentētys ꝺsequunt i iungit vt ordinarioz suoz vel aliorum quorūlibet suscepturi pniaz ab eisdem se ꝺspectui repsentēt. z passis iniuriaz seu bis: qbus pp hec obligati existūt: satisfactionē exhibeant competentem: si hoc cum primū cōmode poterūt nō curauerit adiplere: tā isti. n. q̄ illi in p̄stinā excōicatōis sñiaz ipo fcō relabūt. vt i decre. dñi Bonifacy. ō sen. exco. Eos. in cº p̄nº pz q pp mortis piclz vel aliō ipedimētū qō cūq3 ab alio q̄ ab eo ad quē ō iure absolutio ꝓtinet: excoicatº absolui ñ dz: si ad eū recursus bri p̄t vel ipiº copia pōt bri. ¶ Ubi sciēm: q b casus ñ extēdit ad alioz rēissiones: nisi q̄ b exꝑmūt: puta si aliº plat⁹ q̄ papa aut legatº rēittat sicut pniary pape sepe faciūt: vel forte idē i oībus: qz eadē rō. ¶ Tertiº vsus circa hoc idē. Regula. sepulchra. munº. pedagia. pyra. ꝓrimº. regla. ꝓtinet tres casus. ꝓrimº q ē iº: ꝺ illos: q ꝓstitutōi dñi Nicolai tertij ō vbozum signifi. Exut factā ō itellectu z expōne regle. b. Frācisci: ac ō ipsiº regle ordis q fratrū miozū approbatōe alr q̄ grāmaticalr exponēdo glosare p̄sumpserit. ¶ Scōs q ē ixº ꝺ doctozes seu lectozes q docuerit i puº ex certa scia z deliberatōe intellectū ōprauātes ꝓstitutōis ipiº. ¶ Tertiº q ē zoº ē ꝺ faciētes cōmētū: scripturas: siue libellos: ac ex certa scia z deliberatōe determinātes i schol seu p̄dicātes ꝺ ea q i ꝓstitutōe ꝓtinent p̄dcā. Oēs p̄dci sūt excoicati: vt i eadē decre. circa fi. ¶ zº. sepulchra ē in ex. Bonifacy: que incipit detestādevbi excoicāt: q pp sepltrurā būana corpa diudūt exē terant vel laniāt. ¶ zº. munus. ē casus eiusdē Bo. vñ fec aliā ꝓstitutiōez exuagāte p quā sūt excoicati q cūq3 alicui

officiall curie romane aliqd dederit ptextu bñficy impetrādi:sz illa dr̄ eē renocata ab isto papa. ¶ Quartus.pedagia sicut dr̄ i ꝓstitutōib⁹ simonis legati de imuni.eccle.c.i. Sedes aplica excōicatōis snias in oēs noua ꝓstitnētes pedagia oli duxit pmulgādā ipsā ānis singlis i certis festiuitatib⁹ soleniter renouādo.sz tūc é snia bois.ñ iust. ¶ Quintus pira.dicit Posti.q pirate excoicant ab ore sūmi pontificis ter i anno.vñ nec ista é snia iuris:sz bois. ¶ Ally sūt noui casus i ꝓstitutōib⁹ nouis h⁹ pape Clemētis:q nūc est. vn⁹ illorū:ē cōtra nō obseruātes interdicta vel cessationes que mater ecclesia seruat.sequitur q̄rt⁹ versus. Dos quadragita ligatos fert.i. dicit canonista.

Ultimo ponēdi sūt decē casus simonis legati:q cōtinent̄ i istis trib⁹ vsibus. Eligit ꝛ citat:absoluit:lisq; volūtas. Pedagia:bannaqz trahēs:famulus quoqz festa.Simone dānatū cōputa decalogū. Di autē casus solū ligāt i regno frācie. ¶ Primus.eligit .ꝓtinet q̄tuor casus:quoz̄ ꝑm⁹ é.q gcūqz p seditionē:cōspirationē:ꝓuenti onē habitā sit cū alys q̄libz firmitate vallatā ipedimētuz latēs vel patēs pstiterit:quo min⁹ ecclys vl dignitatib⁹ vl administratōib⁹ qbuscūqz p illos ad quos carūdē p viam electōis vl postulatōis spectat ꝓuisio libere valeat ꝓuideri. Scōs:q illi etiaz q ppl'z vel turbā potēteue quoslibz ꝓcitauerit:vt i tāto faciore opē ferāt:quoruūe data opera suggestiōe vel cōsilio ppls turbaue cuz armis vel sine adboc venerit.Tertiū:q illi q i loco vbi est electio vl postulatio faciēda:tumultū fecerit i ipsos electores vel eorū aliquos irruēdo:seu cidē loco fractura seu violētiā iferēdo: seu psonis electorū notabilē iniuriam irrogauerit. Quartus:q ille ēt q ad p̄dictū ipedimētū pstandū opē vl ꝓsiliū dederit:ipo fcō é excoicat⁹ ꝛ ei⁹ familia interdicta: ꝑter alias penas q̄s ibidē recitat.eo.ti.c.de elec.in toti⁹. ¶ Scōs citat ꝓtinet duos casus:quorū ꝑim⁹ est qñ delegat⁹ legati siue sit cōseruator vl iudex ali⁹ mādat fic citari:quos latō pūtium vobis noiauerit. Scōs qñ raptū suū extendit ad psonas sibi nō ꝓtētas ptextu ferēdi testimony vt fatiget laborib⁹ ꝛ expēsis. Utroqz.n.casu é excōicat⁹.de offi. ōle. c.i. ¶ Tertius absoluit qñ ōlegat⁹ legati q ꝑ absolone a sē tēria tulit vel relaxatōe iponit penas pecuniarias vel alteri⁹ rei ꝑ emēda excoicatōez incurrit:a q̄ ñ pōt absolui nisi p legatū.ꝛ tūc demū qñ cū oi itereſſe restituerit sic extorta. de offi.deleg.c.z.Alias aūt iure coī absoluēdo,p culpa excoicatōis pōt iponi pena pecuniaria de sen.exco.c. Uenerabilib⁹.Al's.c.ceterum.ꝛ deniqz vbi é talis consuetudo. ¶ Quartus liscq; g cōpellit desistere actorē a litigādo in foro eccl'ie ꝛ rñdere cl'icum corā layco allegato fori ꝑuilegio incurrit:de foro cōpe.c. vno.ꝛ de imuni.eccl.c.vlt. ¶ Quintus volūtas de testamētis.c. vno q testamēta fcā canonice:ꝑ eo vult irritare q scabinus nō iterfuit:vel aliqd hō. ¶ Segt̄ scōs vsus pedagia. Qui pedagiat cl'icos ꝛ psonas eccl'iasticas:ꝛ est sextus. ¶ Septim⁹ bāna. Excoicat⁹ é q facit bānū vl ꝓcepta ꝺ libertates eccl'ie vl ꝓsuetudies ecclesiarū antiquas.e.c.ꝟ. Cuz iure canonico. ¶ Octan⁹ qz trahēs. Qui extrabūt ō eccl'ia cōfugiētes ad eā.e.ti.c.quorūdā:vl'ē i.c.sangsuga. Et idē é si victualia negātes per fame exire cogūt. ¶ Nonus famulus:q famulos iudicū ecclesiasticoꝝ male retractauerint.de penis.c.vno. ¶ Decim⁹.quoqz festa:é vna exuagās eiusdē legati q̄ intitulat̄ de festis p̄z diuersas natōes parisi⁹ celebratis.vbi ꝓmo redarguit comessatōibus potatōibus atqz alys reprobādis actibus itendētes:choreas ꝛ alia ludibria exercentes.Et q arma sumūt ꝛ armati icedunt nocturno tpe cateruati pturbātes tumultuosis ac ihōestis vocib⁹ ciuitatē aliaqz vana cōmittētes.Et final'r cōcludit sic.Insolētias:enormitates ludibria ꝛ excessus p̄dictorū,pbibētes eos q cōtra nr̄az ꝓhibitionē venire p̄sūpserit:siue talia fieri ꝓcurauerit vel vt fiāt opē operā vl cōsiliū dederit vel fauorē seu ꝓsensuz excoicatōis sniam: quā i ipos ꝓferim⁹ ipo fcō volum⁹ subiacere.Sz ista é localis parisi⁹ tñ ligans: nō i alio studio. ¶ Ad argumentum dōm:q cū medicinalis sit excoicatio: nō mortalis ipsa non tollit mititatē legis. Qō. IIII.

Queritur 4° de effcū excōicatōis.Et vr̄ q nō possit hr̄e aliquem effectū:qz nō ens vl ꝑuatio nō é cā alic⁹ entis.sz p ꝑ q aligs excoicat̄: nihil fit i eo nisi rel'o rōnis ꝛ ꝑuatio coionis. q̄ ꝛc. ¶ Contra.qz tradit hominez sathanē:vt dic̄ apl's. ¶ R°.dōm:q in gnāli excoicatio duos hz effect⁹.ꝑm⁹ ꝛ maxim⁹ é separatio a diuinis. scōs é sepatio a quocūqz legittio actu ꝛ ꝓsortio fideliū. Nā ꝓsortiū infideliū é iure diuio:ēt nō excoicato ꝓhibitū.z.ad coz.6.No lite iugū ducere cū ifidelib⁹.vñ nō é ꝓp hoc ꝓcessū excoicatis.sz fm iuristas excoicatio hz gnqz iter alios effectus notabiles. ¶ Prim⁹ q nō dz eccl'iam itrare ēt si nō dicāt ibi diuīa.i.q.i. Nō liceat.z4.q.3.Sicut olī imūdo nō licebat itrare tēplū.ꝛ hoc nisi cā ꝑdicatōis audiēde:q audita stati exeat.ex̄.eo. ¶ R°.Si ēt p eccl'iā sit cois vie trāsitus cā itineris trāsire ꝑt:nō cā oronis:maxie qñ nō dñr ibi diuina.Itē nō dz ō foris ad hostiū ascultare. de pe.q ite. de ꝑuile.q nō nullis.ꝛ clerici nō debēt eis sic audientib⁹ celebrare.qz audire diuia ē ꝑticipare diuinis.Sil'r nec licz eis videre corp⁹ xp̄i. ¶ z° effect⁹ é:qz nō pōt eligere nec eligi: nō solū loquēdo ō dignitate eccl'iastica regulari vl'secularis:sz ēt layca.vñ i regē vl'iperatorē nō pōt eligi. de elec.p venl'cm.Sil'r nō pōt ꝓferre bñficiū.de excess.pla.Tāta:nec pōt recipe.de cle.exco.Postulastis.ō eta.ꝛ q̄li.Cū bñ.imo q̄diu é excoicat⁹ nō facit fruct⁹ suos.de appel.Pastoralis i fine. Sigs āt é iniuste excoicat⁹ vl facit posse suū de ipe trādo absolutionē ab iusta excoicatōe i foro ꝓscie fac̄ fructus suos:ꝛ i foro exteriori dz cū eo dispēsari. Et p simplicē dispēsationē secū factū ēt ꝑ tpe i quo i mora erat potest fruct⁹ pcipere.secus aūt si tpe electōis vl'cōfirmatōis vel coll'onis erat excoicat⁹.qz tē nullū ius fuit acqsitū: ꝓpter qō nō sufficit dispensatio:sz regrit̄ noua coll'o.vñ si é bñficiū ptinens ad coll'onē epi vl'simpl'r vl ꝑ tūc rōne delicti: qz cōtulit excoicato nō sufficit ei⁹ dispēsatio:sz dispensatio pape:vl'alteri⁹ q ꝑt cōferre ex certa scia fcā sufficit:ꝛ hr̄ ꝑ nona coll'one.absolut⁹ āt non ex hoc ipso facit fruct⁹ suos medio tpe pceptos:nisi cū eo sup hoc fuerit spāl'r dispēsatū:vel iniuste fuisset excoicat⁹.z.q.5. sup cās:vl'nō fuisset i mora petēdi vt dcm̄ é. ¶ Tertius effect⁹ é:qz nō ꝑt iudicare nec cōmittere:qz nō dz officiū iurisditōis.ō offi. dele.licet.nec valēt snie ab eis late:nec statuta p excoicatos fcā. Et hoc vex̄ é si sūt excoicati publice.de sen.ꝛ re.iudi.c.Ad ꝓbādū:qz fcā ꝛ iudicata p occulte excoicatū valēt.Unde ꝛi spūalib⁹ nō valet qō fit ab excoicato,ō appel.ꝓstitutus. Et tñ q̄diu tollerant̄ plati:ꝛ sūt occulte excoicati valz qō fit ab eis.8.q.4.Nō ne.Uñ si ꝓtulit bñficiū vl ꝓfirmauit electōez tenet.Et sil'r si absoluit i foro ꝓscie vt dictuz fuit i7.di.q.añpenul.Nō sic aūt videt ex ꝑte ipi⁹ recipientis beneficiū spūale vl ꝑtale:qz q̄tūcūqz sit occulte excoicat⁹ ꝛ ꝓbabil'r ignorēt: vr̄ tñ nihil recipe nisi distinguat̄ inter bñficiū extrīsecū ꝛ itrīsecū.Pōt.n.aligs sine culpa sua fieri ñ capax bñficy eccl'iastici nō sacr'alis.sic ꝑirregularitatē q̄ interdū ꝺbit̄ sine pctō ꝛ ēt cū merito.sz q hō sine cl'pa ꝑdat bñficiū sacri necessary ad salutē:qō dico pp ordinē:vr̄ absurdū. Uñ cū sacr'm pnie sit necessariū:ille q nō est i culpa aliq̄:sz est iniuste excōicatus:vl'si é iuste excoicat⁹:ipse tñ ꝓbabil'r ignorat se eē excōicatū:ꝛ de cl'pa illa ꝓfitet̄:ꝛ fac̄ qō pōt videt̄ q sit absolut⁹:ꝛ q nō teneat plus ꝓficere. Al's eēt iniusta snia eccl'ie si vellet aut inocētē punire:aut ignorantiā inuincibilē cōdēnare. ¶ Quart⁹ effect⁹ é q nō pōt ordiare nec ordinari q̄ ad executionē ēt si ignorēt. vñ ordinati ab epo excoicato ēt igr̄ater idigēt dispēsatōe:q̄ ad execu-

libertatē:ḡrti cōrrectōez criminū.ꝛ isti sūt casus papales p totū mundū collecti p bituricēsez:postea tuschulanū.gnti sunt casus Symonis legati:g ligāt in regno francie.

¶Primi sunt.zo.g ꝓtinent in isto versu. Hereticus:cōdens:nō paret:agar:quoqz studens.¶Prima dictio hereticus īportat gnqz ꝑmos hereticos ꝑpe dictos:ꝛ hereticales g sunt credētes:defendētes:receptatores:fautores eoꝝ.oēs iste pestifere psone sunt ipso iure excōicate. de here. Ad abolēdā.Excōicam⁹ sicut ait.qō ītelligendū ē si aliquo actu exteriori suū delictū manifestarūt: Alr ꝑ solo actu īteriori:quo tm solo hō est pfect⁹ hereticus:hō nō incurrit. ¶Hoc aūt est hic dubiū: an gcunqz tenet vbicūqz ꝓtra articulos Parisius dānatos sit excoīcatus. Et videt ꝙ sic:ꝛ si nō snīa epi que nō ligat non subditos:nec exterritoriū:saltē snīa illius decretalis. Ad abolendā:q dicit. Uinculo ppetui anathematis obligamus oēs qui per singulos epos tanqz heretici:sunt dānati. ¶Dicendū ꝙ eps nō ītedit oēs articulos dānare sicut hereticos:ſz sicut dubios ꝛ piculosos: tū qz multi catholici eos tenēt.tū qz nō excoīcaret:ſz denūciaret excōicatos:tū qz nō solū dogmatizātes īmo ēt alr credētes essent excōicati:tū qz ad solū papaz ptinet ōterminare gnālr gd ē hereticū ꝛ gd catholicū. Nō ḡ ē excōicat⁹ a iure g tenet illō qō vna ecclīa particularis iudicat eē hereticū:sed g firmiter adhereret ei qō ecclīa vlis vl romana diffinit eē hereticū ad quā ptinet hoc:qz q̄diu hō adheret fidei ecclīe romane quecūqz alia ecclīa teneat oppositū nūqz est hereticus:de sūma tri.ca. Damnam⁹:i fi. qz illa non pōt errare:sed oīs alia sic:sicut tota ecclesīa grecoꝝ.vñ determinās ꝺ tales articulos nō incurrit snīam iuris. ¶Si vero q̄rat vtꝝ snīaz epi īcurrat ꝓtra ei⁹ ꝓhibiti onē faciēs:certū est ꝙ sic: si est subditus ī loco subdito. Et idē est si exemptus ēt in loco exēpto:ꝛ multo magis si non exēptus in loco exēpto: qz in talibus q̄ sunt fidei nō ꝑdest exemptio. Si aūt sit non subditus iure coī:vel subditus ī loco exē territoriū nō īcurrit. Si vero extrane⁹ ī loco dyoc. aut ē talis g nō sortīt foꝝ rōne delicti: sīc forte archiepus. ꝛ sic non īcidit:aut talis g sortīt.ꝛ tūc si est de articulis p ecclesīā romanā dānatis tūc īcidit. Si aūt non:nō incidit: qz nō peccat p īobedientiā:qz tūc ñ ē subdit⁹. ¶2⁹ casus condēs īplicat alios gnqz:g tñ hic accipiunt ꝑ vno casu:de bereti.c. Quicūqz.l.6. vbi dr sic. Quicūqz hereticos:credētes receptatores:ōfensores:vl fautores eoꝝ sciēter p̄supserit ecclīastice sepl̄ture tradē vsqz ad satisfactionē idoneā:excoīcatōi se nouerit subiacē:nec absolōnis bñficiū mereāt nisi ꝑ prīys manib⁹ publice extumulēt:ꝛ pyciāt bꝺ corpa dānatoꝝ:ꝛ locus ille ppetua careat sepl̄tura. Fautores vo dñr.vno mō sola omissiōe: sīc illi g publica ptāte funguntr eo ipo fauēt hereticis ꝙ ñ fauēt ingsitoribus:ꝛsilio:ꝛ auxilio ꝺ illos:qz g nō est mecū ꝺ me ē. Priuate vo psone fauēt qñ nolūt īdicare:ſz celāt. Scōa fautoria ē vbi excusando sīc dicēdo isti boies nō sunt tales q̄les dñr:ꝛ bꝺ:p q̄ simplices īducunt ad amorē eoꝝ:ꝛ odiū ingsitoꝝ. 3⁹ fautoria ē facti. si quis alimoniā mittat vel liberet.ꝛ bꝺ. Dñr aūt ꝛcredentes g bñt fidē eoꝝ īplicitā:nō explicitā:reputātes eos bonos:ꝛ bñe bonā fidē. Receptatores g vl sel recipiūt. Defēsores g defēdunt vbo vl facto:ꝺ qō fecerūt g denūciatū publice excōicatū a canone p ingsitorē ꝑ fautoria heresis solēniter sepelierūt:adhuc lite sup hoc durante. ¶Nō paret g nō obedit īgsitori:vl īpedit:qz g non est mecū ꝺ me ē. Uñ nolēdo fauere inquisitori fauet hereticis.ō here. Ut ingsi. Et ꝓtinet nouē casus. Prim⁹ g ē.7⁹.ꝺ vniuersos secl̄ ptātes ꝛ dños tpales ac puicias terraꝝ ciuitatū aliorūqz locoꝝ rectores gbuscūqz dignitatib⁹ vl officys vl noib⁹ cēseant.ꝛ eoꝝ ballīuos seu officiales dyoc.epis vl ingsitoribꝰ hereticē puitatis ñ paruerit ī hereticoꝝ credentiū receptatoꝝ:fautoꝝ:ꝛ ōfēsoꝝ īpoꝝ iuestigatōe captiōe ac custodia diligēti cū ab eis fuerit regsiti. 2⁹ g est.8⁹ si ꝑfatas psonas pestiferas ī ptāte:vel carcerē epoꝝ seu ingsitoꝝ vel ad locū de quo ipi mādauerīt vel aliqs ex eisdē ifra cozundem dñoꝝ prātuz:vel rectoꝝ distrctū nō duxerit vl duci fecerīt sin̄ moza posteā fuerīt regsiti. 3⁹ g ē non⁹. si ō hereſi a dyoc.epo ingsitoze seu ingsitoribꝰ ꝺdēnatos ꝑfati dñi tpales siue rectores seu eoꝝ officiales sibi relictos stati q recepint īdilate aīaduersione debita nō punierīt. 4⁹ g ē decim⁹.ꝺ eosdē dños ptātes rectores īpozūqz officiales si ō crimine heresis:cū mere sit ecclīasticū.cognouerīt vl iudicauerīt. 5⁹ g est.ii⁹. si captos ꝑ eodē crimīe absqz dcōrum epoꝝ seu ingsitoꝝ:aut saltē alteri⁹ eozūdē licētia aut mandato a carcere liberauerīt. 6⁹.g est.iz⁹. si executionē sibi ꝑ bꝺ.crimine a dyocesanis seu ingsitoribꝰ:vl ingsitoꝝ īiunctā ꝑmpte ꝑut ad snū spectat officiū nō adipleuerint.

7⁹ g est.iz⁹. si dyocesanoꝝ aut ingsitoꝝ iudiciū snīaz seu ꝓcessū directe vl īdirecte impedierīt. 8⁹.g est.14⁹. si ꝑfato fidei negocio dyocesano epo vl ingsitoribꝰ incūbēti se opponere ꝑsumpserint:vl īpm aliq̄ten⁹ īpedire. 9⁹.g ē.15⁹ ꝺ illos g sciēter dederīt auxiliū ꝓsiliū vl fauorē. Predicti .n. īpo iure sūt excōicati:vt bñ in nouella dñi Bonifacy.e. ti.vt īgsitōis. ¶Agar. sarraceni g a Sarra se noīant:cū tñ sint ab Agar:qz sunt ysmaelite:g cōtinet tres casus. Primus g est.16⁹.g ꝺ xp̄m ꝛ ppl̄m xp̄ianū sarracenis arma.ferrū lignamia deferūt galeaꝝ. 2⁹ qui est decimus septim⁹ g galeas eis vēdūt vel naues. 3⁹ qui est decimus octauus qui in pirraticis sarracenoꝝ nauib⁹ ꝺ xp̄ianos curā gubernatiōis exercēt:vel machinis aut quibuscunqz alys aliqō eis īpendunt auxiliū:vel ꝓsiliū:ī dispēdiū terre scē.ō iud.ꝛ sara.c. Jta q̄rūdā.ꝛ.c. Ad liberandā. ¶Circa āt istos tres casus notādū ē ꝙ gcūqz q̄cunqz tpe saracenis aligd qō appellatōe armoꝝ ꝓtinēt:ꝛ ad adiutoriū guerre ptinet q̄cūqz titulo tradit vl mittit:itē gcūqz tpe guerre cū eis bz ꝺmerciū qōcūqz nisi ꝑ redimēdis captiuis:īcidit:ſz tpe treugue licz cū eis mercari de nō ptinētibus ad arma: de iudeis.c. Ad liberādā. Jtē quorūdā. Et ē ibi vnū spāle qō nusqz iuenīt.ſ.xp̄ianos captos ab alys xp̄ianis fieri suos capiētiū: ſz solū de īfidelib⁹:ibi āt sic:qz reputantr apostate g ad hostes iuuādos trāsfugiūt. ¶5⁹ q̄qz studens iplicat duos casus. Primus.g est 19⁹ est ꝺ religiosas psonas exeuntes ad audiēdū leges vel phȳsicā.nisi ad clausꝝ redierīt ītra duoꝝ mensiū spaciū. 2⁹ g est.zo⁹.est ꝺ archidiaconos: decanos:plebanos:ꝑpositos:cantores:ꝛ alios clericos personatus bñtes:nec non ꝑsbyteros nisi a legib⁹ vel phȳsica audiendis infra spacium destiterint sup̄adcīn:vt ne clerici. vl mo.ō.speculā. Isti duo casus implicant multas psonas:qz oēs religiosos.i.professos:scōo clericos ī dignitate ecclīastica ꝓstitutos:ēt si ñ sint sacerdotes: nec curā aīaꝝ habeant. 3⁹ oēs sacerdotes cuiuscūqz status. 4⁹ plebanos qui bñt curā aīaꝝ q̄si in collegiū:ꝛ si non sint sacerdotes g exeunt ad audiēdū leges vl phȳsicā nisi ītra duos menses resipiscāt:sed nō simplices curatos non ꝑsbyteros includit. Sed cū magis deberēt audire theologiā.ꝛ iura canonica q̄ leges aut phȳsicā:nō magna necītas videt cū eis de sacerdotio vsqz ad septēniū dispēsari.de elec.Cuz ex eo.Si aūt in camera secreto audirent.qz ꝺ mentē facerent īcidere rent. Uñ ꝛ qui sic audire volūt:a papa bꝺ ipetrāt. Et idē est ac si per se ꝑncipalr ibi studerent.

Secūdo videdi sunt casus g p se respiciūt ecclīam romanā:g sūt.zo.g ꝓtinēt ī isto vsu. Papa:scismatic⁹:falsans:cardoqz:senat⁹. ꝑm⁹ casus papa ꝓtinet.7. casus. ꝑm⁹ si qs dicat ecclīā romanā nō eē caput:ꝛ ei tāq̄ capiti noluerit obedire:vl si dicat eā nō posse ꝺdere canones.tal tāq̄ heretic⁹ ē ipo iure excōicat⁹. vt ꝑbat ꝛ notat 19.di. Nulli ꝑbas. 2⁹ si qs ī papā elect⁹ a pauciozibus q̄ a duab⁹ ꝑtib⁹ cardinaliū ꝑsupserit ꝓsentire ꝛ gerē se ꝑ papa.

Tertius si qs de tertie ptis noiatiõe ꝓfisus nomẽ sibi pape pſũpſit vſurpare. 4° q talem ī papã recepint: de elec. Licet. 5° q papatu vacãte alicui de cardinalibus ꝑ faciẽ da pape electiõe iclusis ut iuris ẽ: scripturã vel nunciũ miserint: aut cũ ipo secrete locuti fuerint. 6° ꝯ dños rectores officiales ciuitatis illius in q̃ electio romani põtificis imminet faciẽda ⁊ celebrãda si ea q̃ ꝺ iclusiõe ⁊ artatõe cardialiũ sũt p. d. papã Hregoriũ decimũ statuta plene iuiolabiliter sine dolo sine fraude nõ fecerit obſuari: vel si cardinales vltra q̃s statutũ ẽ pſũpſerint artare. vel si fraudẽ ī pmissis vl̃ circa pmissa cõmiserint. 7°. si sup taliter obn̄ãdis statī audito sũmi põtificis obitu coram clero ⁊ pplo ciuitatis illius ad hoc spãliter ꝓuocãdis corporale nõ ꝑ stiterit iuramẽtũ. Sũt enī ꝑdicti excõicati: ⁊ i 6° ⁊ 7° casib° ciuitas ipa ecclˈiastico subiacet iterdicto vt ī decretali ꝑdicti Hre. decimi. vbi piculi. ¶ Circa 5m ãt casũ dr̃ q ꝙ si oẽs cardiales simˈl recipẽt nũciũ vel epˈlas nõ icurreret eis oibus simul mittens. ⁊ nõ ẽ rõ huius nisi qz illi toti collegio nõ põt lex iponi: qõ ẽ falsũ. qz ipsi icludũt. de elec. c. Ubi. l. 6. Qui ãt recipit ex eis videt ꝑticipare ī crimie crimioso: ⁊ sic excõicatus ꝑdit vocẽ quousq3 a sũmo pnario vel toto collegio absoluat. ¶ 2° scismatic° ꝓhẽdit q̃tuor casus. ꝑmus q octauus q facit scisma ꝯ ecclˈiaz romanã. 2° q est nonus: ꝯ adherẽtes eisdẽ. Sũt enī oẽs excõicati: vt ꝑhat 7. q. i. Nonatianus. de hoc nõ ꝑm Inno. ⁊ hosti. de scismaticis. c. i. Et facit ad hoc qõ legit in nouella dñi Bonifacy e. ti. de scismaticis ad suscitandos. 3° q est 10° ꝯ illos q vtunt scienter ordinationibus vel alienationibus a scismaticis factis: cuz p hoc eis fauere ⁊ adherere videãt: vt sic itelligat de scisma. c. i. 4° q ẽ vndecimus ꝯ illos q spõte ⁊ scienter ꝑticipãt cũ excõicatis a papa recipiẽdo ī diuinis. de B de sen. exco. significat. Sz hoc itelligit de nominatī excõicatis ⁊ de clericis q eos recipiũt ī suis officys. Secus forte de laycis q alias audirẽt missã cũ eis. 5° falsans ꝓhẽdit duos casus. 11m ⁊ 13m. Primus q ẽ 12° cũ qs p se vel p aliuz falsat lr̃as dñi pape cuz fautoribus ⁊ defensioribus suis. 2° q ẽ 13° cũ qs sciẽter vtit lr̃is aplicisẽt ab alio falsatis: ut de falsarys. Ad falsariorꝫ. Itẽ qñ casu ad eũ lr̃e false puenerũt nisi ifra viginti dies destruat vel resignet: nõ reddẽdo tradẽti sz iustitie. Sz tutius ẽ sibi destruere: de crimie falsi. c. dura. Qui aũt vtit ignoranter falsis: nisi prius aptis illis videri fecerit ꝑ sciẽte bẽtur: ut ibidẽ ī glo. dr̃. Dicit ãt hostien. sic. hodie ꝑceptũ ẽ q ī lr̃is dñi pape nec in magno nec ī modico audeat qs manũ apponere: et lr̃az vnicã vl̃ punctũ vnicũ corrigẽdo. exceptis officialibus qbus B ẽ cõmissuz. Aliogn manũ apponẽs ex canone lato in curia ipo fcõ sniaz excõicatois icurrit: q̃ ñ ꝑt circa sedẽ aplicã relaxari. Secus ãt ẽ de litteris alys qbuscũq3 ẽt legati aut sũmi pn iary: ⁊ multo magis de litteris ꝓlatorꝫ: nisi q ꝙ gdã ī sy nodis excõicãt falsãtes lr̃as suas. Et sic icurrũt falsãtes ifra dioceſiz. 4° Cardoq ꝓhẽdit tres casus i 14m 15m. ⁊ 16m ꝑmus q i 14° ꝯ illũ q scẽ romane ecclie cardinalẽ hostiliter fuerit isecutus: vel pcusserit aut cepit aut mãdauerit: vel socius fuerit faciẽtis. 2° q ẽ 15° ꝯ illũ q tale factũ ratũ hũit aut ꝓsiliũ dedit vel fauorẽ: aut postea receptauerit defensauerit scienter huiusmõi malefactorẽ. 3° q ẽ 16° si ꝓnceps senatoꝝ. ꝓsul vl̃ aliꝰ dñs siue rector ꝯ pſũptores de gbꝰ supdictũ ẽ. ⁊ bẽtur ī ꝓstitutionibꝰ dñi Boni facy de penis Se licis eiusdẽ ꝓstitutiõibꝰ tenorẽ ñ fecerit obseruare. Nã tã ipi q̃s officiales eoꝝ ifra mensem postq̃ ad notitiaz eorum peruenerit: eo ipso sententiam excommunicationis incurrũt. Ciuitas vero queuis alia ꝓter vrbem que talia faciẽti seu faciẽtibus seu pſumẽtibus i his ꝓsiliũ vel auxiliuz dederit aut fauorẽ. vel ifra mẽsez taliter delinq̃ntes ꝑ ut tãti facinoris enormitas exegerit ⁊ facultas ei affuerit: nõ duxerit puniẽdos: pontificali ⁊ supra sit eo ipo dignitate ꝑuata: ⁊ nihilomin° remanet iterdicta: vt ī eadẽ decretˈ bẽtur. Hoc ãt itelligitur de cardinali siue hẽat capelluz siue nõ: dũ tñ iã sit noiatus ī cardinalẽ ⁊ assenserit: qz ex tũc verus cardinalis ẽ ẽt ante q̃s sit ꝓsecratus in eꝑm: si bẽt titulũ eꝑalẽ. ¶ 5° q̃s senatus includit q̃tuor casus. 17m. 18m 19m. ⁊ 20m. Prim° q ẽ. 17° ꝯ illos q ꝯ ꝓstitutiõez dñi Bõifacy pape octaui fundamẽta q̃ ꝑ iure ac libertate ecclie ac bono statu vrbis noscit esse facta ī senatorẽ capitaneũ patriciũ aut rectorẽ seu eiusdẽ vrbis regim̃ vl̃ officiũ aliquẽ noiant eligunt vel assumunt. 2° q ẽ 18°. ꝯ huiusmodi noiatos electos vel assũptos: si tali noiatiõi electiõi assũptioni ꝓsenserint: aut se de ipis quõlibet itromiserint. 3° q ẽ. 19° ꝯ obedientes ⁊ itendẽtes eisdẽ. 4° q ẽ vigesimus ꝯ dantes ipis noiatoribus electoribus assũptoribus aut noiatis electis assũptis auxiliũ ꝓsiliũ vel fauorẽ publice vel occˈlte: ut ī eadẽ decretali bẽtur. Fundamẽta. vbi dicit q̃ q potẽ notabilis eminentie de roma vel districtu nõ existẽtes eligit: incidit: ⁊ qui quẽcũq3 aliũ vltra annũ: ⁊ fauẽtes. Sz q̃ hoc anno elegerunt regem francie supponit q̃ de licentia pape: aliter incidisset.

Tertio videndũ est de casibus qui respiciunt ecclesie libertatem. primus versus. Percutiẽs. censũ litigãs. vendens. que statutũ. ¶ Primus percutiens ꝓtinet sex casus. Primus si qs in clericũ vel in psonã religiosam manus iiecerit violẽtas vel temerarias. i 7. q. 4. Si qs sua dente. de sen. exco. parochianus ⁊ c. ꝓtingit. 2°. cũ qs põt defendere clericũ a violenta manuũ iiectione ⁊ nõ defẽdit: qõ q̃r itelligatur legitur ⁊ notat. e. ti. q̃te. 3° qui nec manuz iiecit nec ī hoc ꝓsentit: ipm tñ clericuz capit: vel inuitũ retinet ponẽdo ei custodes vel euz intra domũ aliquã recludẽdo vel icludẽdo. e. ti. Nuper. 4° de illo q p se non pcutit capit vel detinet: sz hoc mandat vel p aliuz fieri facit. c. ti. mulieres. 5°. de illo q ut clericus verberet vel detineat causã pstat ꝓsiliũ vel iuuamẽ: ut ꝑhat de homicidio Sicut dignũ: ⁊ notat. e. ti. c. Mulieres. 6°. de illo q ⁊ si nõ facit nec mãdat: iniectionẽ tñ suo noie fcãz ⁊ post factã ratã hẽt: ut ī nouella dñi bonifacy pape. e. ti. Cuz qs ꝑdicti oẽs sũt ipo iure excõicati. Et dic hosti. q ꝯdonati templi vl̃ alꝰ ꝙuersi q ꝓpriũ hñt: lz tõsurã ⁊ hitũ deferũt nõ hñt hoc ꝓuilegiũ si ãt ꝓpũ abdicarũt se ⁊ sua deo dedicãtes in loco regulari vl̃ seculari debẽt ecclˈastica libertate gaudere: ⁊ reputant religiosi: de ꝓuileg. vt ꝓuilegia: qõ nõ videt. s. q religiosus dicat psona q̃ nõ fecit pfessionẽ ī religiõe approbata: q̃uis fecerit alia tria vota: siue bignia siue alr ꝙuersa. ¶ 2° casus itelligit de illo q ex officio tenet a violentys defẽdere ⁊ nõ facit cũ possit: vl̃ illo q nõ ꝓhibet qñ pp se illud fit: vel eius noie vl̃ q solo vbo posset ipedire et nõ vult ꝙplacẽs sibi in illo malo: idẽ ẽ de religiõis approbate nouitio q non est clericus. extra. c. Religioso. §. vltimo Idẽ ẽ si spuit sup clˈicuz: vel aqnã vl̃ aliõ pycit sup eũ. Itẽ si ipm includit ī domo claudẽdo sup eũ hostiũ: vel ponendo armatos ad capiẽdũ si exierit: vel si accipit p habenas equi vel si rũpit cingulũ selle vt clericus cadat: vel inuit° descẽdat vel si minis ⁊ terroribus nõ tangens cogit stare vel ire. Et B dicunt Ray. Hosti. ⁊ Inno. extra. c. Nup. Si aũt arrestat clˈicuz asportantẽ suas res vel apud euz depositas ⁊ ei aufert violenter anteq̃ ad locũ destinatũ pueniret: nõ icidit. Secus si ex iteruallo: qz viz vi repellere licet in continenti in rebus: sicut propulsare in persona. Si aũt insequitur clericum illicite: ⁊ ille ex hoc cadẽs vel ī aquã saliẽs ledat: iste excõicatus est: licet eum nõ tetigerit. Si quis aũt pugnũ eleuet aut gladiũ vibret nec aliter tangat nõ incidit: nec si p metũ cogit cũ redimere vel domũ exire: dũ tñ rẽ ei coherentẽ nõ p viz accipiat: si ẽt vestẽ ad pticã accipiat. Si ãt furto corrigam vel de bursa pecuniam surripiat: nec hic ẽt icidit: qz violẽtia nõ ẽ. Si aũt post man

tionē ordinis.ō eo q renū.c.vlt.qō itelligo qñ erat publice excōicat⁹.Iz isti pbabilr ignorarēt qō è pole. Secus aūt si eēt occulte excōicatus.Silr q excoicat⁹ publice siue ignorans ius siue factū ordinaī: nō suscipit executionē.de sen. exco.Cū illoꝝ. ¶ 5° effect⁹ q si celebrat vl ordines recipit fit irregularis.Et hoc vex ē nisi pbabil ignorātia excuset. ō cli.ex.mi.c.aplice.Siue aūt suscipiat ordinē sacꝝ siue ñ sacꝝ i excōicatōe irregl'aris ē:qz nō distiguit eī.c.cū illoꝝ. Et Iz ibi nō distiguat iter errorē iuris ⁊ fci quo ad icursionē irregularitatis:si tñ error fci eēt pbabilis excusaret: cū grauī⁹ sit celebrare excōicatū q̄ ordinari. Uñ si pbabilis ignorātia pseruat ab irregularitate celebrātē:pari rōne ordinatū.Si aūt ē ignorātia nō pbabil abbas dispensat. Si vo secl'aris ē solus papa vt ibidez:⁊ q̄uis alig restrigāt illū casū ad excoicatū ppter iiectionez:tñ q̄cūqꝫ de cā aligs sit excōicatus videt eadē rōne q abbas possit dispēsare.Qui āt exñs excoicat⁹ si celebrat: Iz i suo officio exeq̄ns sic pus igerit se diuinis irregl'aris efficit:ita vt ñ nisi p papā cū eo dispēset .ii.q.3.c.penult.Uñ sacerdos soleniter baptizādo aut ēt i ꝓscie foro absoluēdo irregularitatē ꝫbit. Et sic nō refert vtꝫ dicat missā cātando publice vel occulte sic nec quō absoluat i foro ꝓscie:qz ista duo sp sūt act⁹ ordis sacerdotal' ñ magī publice q̄ occlte.Sz si baptiçaret i necitate i casu i quo ⁊ vetula ñ icurreret.Et silr si pnate dicat epl'az vel ēt soleniter sine manipulo tñ vbi è cōsuetudo q fiat p nō ordinatū. Itē si actū minoꝝ ordinū ēt soleniter exerceat:Cū ꝫ ēt p nō ordinatū licite fieri possit ñ icurrit.Si aūt sic sacerdos officiaret eccl'iā solenit i matutinis vespis vel alys horis icurreret. Sec⁹ si psalmodicādo cū alys qō ēt layci faciūt.Si aūt eps excōicauit celebrātē in aliqua capella sine licētia sua sic celebrās scōa vice fit irregular sz nō pna:qz p⁹ vice ñ è excōicat⁹ quousq celebrasset:qz cā ꝓcedit effectū:⁊ sic celebrauit nōdū excōicatus. Et hoc pz qz sic excoicat⁹ celebrās è irregl'aris sic ⁊ ille cui è igressus eccl'ie iterdictus.eī.e.nec cui.li.6. Sz ille q excōicatū publice admittit ad diuina hoc faciēdo suspendit ab igressu eccl'ie:nō tñ pp hoc ē irregular nisi postea igerat se dīnis. eī de pnile.epoꝝ.⁊ ō sen.ex. Iz q li.6.Sz si capella eēt simpl'r iterdicta ⁊ cū ꝫ eps tulisset sniam i oes ibi celebrātes tūc excōicationē icurreret ⁊ irregularitatē ꝫberet ēt si nō eēt lata snia.eī.ō sen.ex.c. Iz q li.6. ¶ Ad arg⁹ i ꝓriū dōz: q excōicatio hz aliqs effcūs iuris positiui q ñ sūt reales:sz priuatio vl relo rōnis:sic eē irregularē ⁊ hō.q̄ sūt ab hoie. Hz āt alios effect⁹ iuris diuini vt q tradaī satbane:⁊ illō causaī vtute diuina vel angelica nō ipi⁹ excōicatōis.

Querit 5° ō absolone ab excōicatiōe ⁊ vī q solus papa possit absoluē qz cāe maiōes eccl'ie sibi soli reseruanī: sz excoicatio ē mai⁹ qō eccl'ia possit.g ⁊c. ¶ Cōtra vī q glibz sacerdos possit.qz cuilibz dī qōcūqꝫ soluer sup terrā ⁊c. ¶ R° circa hāc qōnē tria videda sūt. ꝓ i spāli ō snia iur. 2° ō snia horis. 3° in gnāli ⁊ in cōi de vtroqz.

Quantū ad p^m ē regl'a q ab oi snia iuris canōici quā ꝓditor ñ sibi reseruauit pt absoluē ppri⁹ eps. eī.e.Nup. 2°.dico q ppri⁹ eps vl rōe domicilij vl rōe ōlicti nisi sit exēpt⁹ qz ñ subditū ñ pt absoluē.Dñt ēt qdā q p pri⁹ sacerdos ēt ñ eps pt.qō tz Inno.⁊ host.Alij vo dīt q Iz a maiori excoicatōe possit glibz ppri⁹ sacerdos absoluē tñ ab excoicatōe maiori iur] nec archidiacon⁹: nec pleban⁹: nec curat⁹:nec abbas: aut poz pt nisi qñ sibi expsse ꝓcedit sic abbati ō leui iectōe manuū:Qō ꝓbat Butrie.p. qz pls ē excōicatio q̄ iterdictiñ:sz nll's iferioz epo pt relaxare iterdictū iur].qz nec recōciliare ecclīā pollutā qō min⁹ē.g ⁊c. Sz ista rō hz istātiā qz eps nō ꝓsecrat⁹ pōt amouere iterdictū q tñ nō pōt recōciliare ecclīā.2° hoc ꝓbat:qz sniaz canonis pt amouere ille sol⁹ q pōt canōes ꝓdere:nll's iferioz epo ꝫ pt.ō ⁊c.Si dicaī pt excōicaī: g ⁊ absoluē. ¶ Solo vex ē ab illa sua excōicatōe canōis.Sic ñ pt excoicare canonē ꝓdēdo.Sciēm tñ q a snia hereſis glz igsitoz pt absoluē:sz ꝫ ē ex spāli ꝓmissionē iur]:q̄ hr ō here.c. vt offim.li°.6. Itē sciēm q si excoicat⁹ a canōe piſi⁹ qz ibi pcussit clīcuz vel al's vadat ad terrā suā ibi a suo epo potēit absolui. Idē vī ō snia lata p statutū legati ⁊ p ꝓciliū puiciale qñ ñ ē alicui reſuata q sol⁹ eps posz. De snia vo lata p statutū epi synoda le vl archiepi nisi sit reſuata vī q glibz ppus sacerdos posset absoluē:qz vī iferiozib⁹ ꝓcedere qñ sibi ñ retinet. Sūt āt.io.casus i qbz snia canonis è reſuata ꝓtēti i his vsibus. Cardinis ⁊ flāma noiatiz regl'a bulla.Hrauās:senatus: laniās crimē violēt⁹.Seruanī sūmo nouez penultim⁹ imo. ꝓrio igr videbiī ō istis decē breuiter: 2° circa. io.casū ponet p⁹ regl'a de excōicatiōe cū suis exceptionib⁹. 3° ponet ꝫa regl'a cū suis exceptiōib⁹ de absolone. Est igr sensus ꝓdictoz vsuū q nouē reſuanī absoluēdi pape regulariter: sz penultim⁹ p excōicatozi:g imo.i.ifim⁹ ē respectu pape. Pyrate vo ⁊ pedagia leuātes noua:⁊ pdātes romipetas q nō ꝓtineter i his vsib⁹ nō snia iuris sz ore pp^e excōicati sibi reſuanī:qz ē snia bois ⁊ nō iuris:al's ñ feret sepi⁹ i āno ⁊ scribere cum lex sit sancio scripta. ꝓrius igiī casus pape reſuat⁹ tāgiī cū dī.Cardis. Qui.n. isegī cardinalē cū fauto tozib⁹ ē excōicar⁹ ⁊ absol'o pape reſuata. de penis. Felicis li.b. 2°.flāma. Nā incēdiarius ⁊ effringēs eccl'iaz vl edē sacrā q postq̄ fuerit denūciat⁹ spāl'r ⁊ noiatiz vel ēt in gnāli ⁊ sine noie:siue ab epo. siue ab Archidiacono: dū tñ ad illuz ptineat denūciare excōicatos a canone ex tūc ñ pōt absolui citra curiā romanā.ō sen.ex.Tua nos.⁊.c.cū q̄sti.Secus ō alys icēdiarys ēt si eēnt excōicati ab epo ⁊ p eū ōnūciati. Itē secus ō istis añ ōnūciatōez. Sz simplices pniary pape istos absoluūt:⁊ m'to magis sūmus pniari⁹. De legato āt nō legi q rōe legatōis possit aligd i isto casu. 3°. Nominati. cl'ici pticipātes i dīnis ⁊ i suis officys recipiētes illos q fuerit a papa excōicati noiati ad papā solū sūt remittēdi.de sen.exco.Significabit.Et rō ē:qz pticipāt i crimīe crimīoso ⁊ pp ꝫ remittūī ad excōicatorē.ō sē. ex. Nup. qz illō hz lo^m ēt si eēnt excōicati pp aliō q̄ qz imiscēt se dīnis 4°.regl'a. Hosantes vl exponētes nisi grāmatical'r ꝓstitutōez exponētē regulā bti Frā.doctōes ⁊ lectores dū docēt i publico ex certa scia ⁊ ōteriate itellcñ ōprauātes ⁊ faciētes ꝓmētū vl libellos vl scripturas:aut ex cēta scia ōtermiātes i scol' seu pdicātes ñ aligd ō illq̄ i illa ꝓstitutōe ꝑmittunī excōicati sūt ⁊ p solū romanū pōtificē absoluēdi. ō v. si.Exyt.li.6. 5°.bulla. Falsary bulle papal' vl g sciēter vtūī falsata vl añ.20.dies.ñ cācellāt: vl iustitie reddūt excoicati sūt:ad papā sūt reuertēdi.ō cri.fal.c.Ad fl'arioꝝ.⁊.c.Hraui.tñ sūm⁹ pniari⁹ absoluit illos q addidissēt vnā lr̄az ōficiētē erroze scriptoris vl rasissent vnā lr̄az supabūdātē.Et nisi p ipas lr̄as ñ eēt fact⁹ aligs ꝓcessus vl hīt⁹:nec ꝑiudi^m aliqō subsecutū.Si tñ falsatio vel rasura sit modica.⁊ hoc penit⁹ sit occultū:⁊ dispēsare cū eis i foro pnie sine testib⁹ ⁊ lr̄is ꝫ idē pt ꝓmittē p abñte q legitio ipediñto detēt⁹ ñ pt sedē aplicā visitare. 6°.Hrauās.Quicūqz p eo q in aliquē ē lata snia excōicatiōis suspēsiōis vel iterdicti grauat q̄cūqz mō ferētē vl fuātē vl mādat nisi reuocet re itegra vl nisi bona itra mēsē sint restituta è excōicat⁹.Et si p duorū mēsiū spaciū i eadē snia pduranerit ex tūc nō pt absolui nisi p papā.ō sen.exco.gcūqz.li.6.Unde ꝓpositū vl ballūū q tpalia epi arrestauit pp ꝫ q officiar⁹ ei⁹ eū excōicauit ⁊ vltra duos mēses sic stetit nō pt eps absoluere nec ali⁹ nisi papa. 7°. Senat⁹.Et ē casus ō elec.fūdamēta li.6. Quicūqz roman⁹ eligit i senatorē vl aliū rectorē vrbis aliquē notabilis ꝑminētie nō manētē rome nec i romāo districtu vl quēcūqz vltra ānū vl q assētit electōi vl fauet assētiēti nisi ō licētia pape fcūz fuerit ē excōicat⁹ nec pt absolui ex mortis pcl'o nisi a papa vl de ipius petita licētia ⁊ obtēta spāl'r. pp qō legat⁹ ēt a latere nec sūm⁹ pniarius: ⁊ multo min⁹ simplex hoc pōt: tñ sūmo pniario fuit ꝓmis-

sa absolo romano℞ q regē sicilie ī senatorē elegerūt. ¶ 8° laniās. octau° casus pape reseruat° de sepul. Detestāde. ex̄ uagans. Bōifacy. Qui. n. humanū corp°. dinidit. exēterat. cogt. vt sepeliat ī diuersis locis excōicat° ē: nec pōt nisi p papā absolui: ꝛ corp° sic laniatū caret ecclīastica sepl'tura. ¶ 9° crimē. Qui pticipat in crimine reseruaī nō pape: ſz illi q ſniaz tulit. ō sen. exco. Nup. ¶ io° violenter. Qui manus inycit ī clericū vel religiosū reseruaī pape nisi q legatus a latere. i. cardinal' statī cū egressus ē vrbē tales vbicū q: ꝛ vñcūq; sint: ꝓt absoluere: ꝛ B quousq; redierit siue eū do siue stādo siue redeūdo: a legato a ñ latere ñ pñt absolui nisi de puicia sibi decreta oziūdi. Et dū ē ibi. de offi. de leg. q trāslationē. ex̄. e. Ad eminētiā. ſz legati locales vt archiep̄s canturien̄. nihil pñt rōne legatōis circa bāc absolonē. de puileg. ℞ozo. ō sen. exco. excōicatus. Sūmus etiaz pniarius absoluit ēt iterfectores ꝛ mutilatores: si sunt pñtes. ꝛ nō occiderīt vel mutilauerīt platos. Simplices aūt pape pniary citra mortē ꝛ mutilatōez absoluūt nisi fuerit man° iiectio ī ep̄z vl' abbatē vel aliū platū. ¶ Sz notādū q circa casū vltimū de pcussorib° clerici ſz canonistas sūt due regle. ꝓma q pcutiēs cl'icū vel religiosū ē excōicatus: q̄ fallit ī casib° ꝓbēsis in istis versib°. Officiū: sceluſq; pr̄: doctorq;: ꝓpinquus. Affect°: dñs: vis: ꝛ correctio: ludus. Quisq; sit exēpt° si sit moderamie rect°. ℞z° officiū. Officiū. ſ. platī ē cl'icos ōlingntes cape facē: vñ si p laycos eos cape faciat ꝛ icarcerari: nec plat°: nec mādās: nec layci obediētes icidunt. ō sen. ex. c. Si clericos. l. 6. Si l'r iustitia laica ō nocte cū armis vl' alis ī pñti ōlicto capiēs clericū iētione reddēdi iudici suo: q̄ alias piculū ē de fuga: excusatur. Et si l'r ēt ꝓuat° si clericū malefactorē capet itētiōe ducēdi eū ad officialē: dūtū eēt ōlictū notoziū vel q ipe ē parat° ꝓbare vbi ꝓbabil'r mora fuge ē piculū allatura si iret ad q̄rendū seruiētes. Oēs isti auēte illius ad cuius officiuz hoc ptinet facere videnī ꝛ excusanī. de sen. ex. Uniuersi Scōs scelus. de sen. ex. veniēs. Ille q eccl'iā officiabat monialē cū clerico ludētē diuinū officiū pturbātem violēter eiecit: ꝛ ñ icurrit excōicatōez. 3° p̄ q filiū clericū corrigē do pcutit nō icurrit: ēt si eēt in maiozib° ꝓstitutus: lz gdam ꝓdicāt. q ē a ptāte liberat°. Sz ista rō nō cogit: q ēt filiuz emācipatū bz p̄ corrigere. 4° doctor q cā discipline discipulū clericuz vberat: dū tñ nō excedat: q ꝓceptoris nimia seuitia ī culpa ē. 5° q; ꝓpiqu°: ō B sic dr̄ ō sen. ex. c. cū volūtate. Si q vero rōne officy qō in eccl'ia obtinēt aut ēt alq clerici seniores çelo deuotōis pueros vel adolescētes ī minoribus ordinib° ꝓstitutos turbātes diuinū officiū: ꝛ hi q obtētu platōis vl' magistery subditos ꝛ scolares cōrectōis cā leuiter pcusserint excōicatōis sniaz nō icurrunt. Qō de his ēt dōm ē q aliquos de familia sua vl' ꝓpinquos iferiorū graduū silī mō vt cohibeanī a suis isolētys: ꝛ scia bonisq; mozib° iformēt: duxerīt corrigēdos. 6° affectus. ō sen. ex. Si vo. ℌ. nec ille q in clericū cū vxore matre vel sorore vel filia turpiter iuentū manus inycit: nō icidit: vt ibidez dr̄: cū remotiore āt sicvt ibidē dr̄. 7° dñs familiā corrigēs nō icidit. vt ibidē dr̄. Unde nō opz q sit seru°: q; nec seru° dz eē cleric°: ſz q sit seruiēs ꝛ ō familia. 8° vis. Ui vi repellēs cū moderamīe icl'pate tutele ū icidit: siue repellat a se siue ab alio: ꝓpiquo vl' exneo: q; ꝛ illū licz ōfēdere: siue ob tutelā sui B faciat siue rē suā vl' sibi creditā quā cleric° vl' sibi auferre: eū pcutiat q̄tū ꝓ ōfēsōe rei nece ē: aut si ante q̄z ad locū destinatum portauerit sibi eā auferat nō icidit. Secus si diu ex iterual lo eā sibi reauferat. Idē si mulier se ōfendēdo clericū volētē se oppzimere pcutiat. Plus. n. castitatē q̄z rē alienā ōfendere licet. 9° correctio. Primo postq̄z cleric° trina ām̄onitione ab ihonestate vl' laycali vita non corrigit. Dico āt si a suo prelato monitus est perdit priuilegiū clericale. ex̄. c. ꝓtingit. In audia. Item scdo si in officio goliardi p annū steterit de vi. ꝛ hone. cle. c. i. li. 6. 3°. si bigami sunt. de bigamis. c. i. l. 6. 4° si ēt cū vnica ꝛ virgine ꝓxerint nisi tonsurā ꝛ vestes clericales portēt. ō cle. cōiug. c. i. li. 6. 5°. si ex officio exercuerint seua. puta si factus miles ī bello occiderit vel mutilauerit aut si factus iudex ad mortē vel mutilatōez ꝓdēnauerit: vel si factus latro occiderit. Sec° āt si semel p īsortunū ex ira vel rixa occiderit: aut si tñ hec officia assūpserit nec trina monitio secuta fuerit. ꝛ sic itellige ex̄. c. ꝓpendim°. ꝛ. c. cū nō ab hoīe. ℌ. i articulo. 6°. si nō ꝓtraxerit mr̄imoniū. sed negociaī vt laycus corona ꝛ veste dimissa: taleas soluit vt laycus in nullo alle gās fori puilegiū. 7° si ēt cōuentus corā iudice ecclīastico. dixit se renunciare clero. 8° si tradit° iustitie seculari: sec° si degradatus tñ. de hereticis. ad abolēdaz. ℌ. i. 9° si ignorabat ꝓbabil'r eē clericū: puta q; nō nouerat eum ꝛ iuenit eū in veste radiata sine corona. Secus āt si cognoscens tiū clericū: ꝛ martinū laycū verberauit ticiū credēs martinū: q; nō fuit ꝓbabil' ignorātia: q̄ vtrūq; hītu nouerat: ſz actu noluit aduertere quē vberabat. sic itellige ex̄. c. c. Si vo. i ꝓncipio. Decim° casus in vsu. Ludus. clerici si plene etatis nō odio: vel iuidia: vel īdignatiōe: ſz leuitate iocosa se adiuicē pcutiūt ñ icidūt. sic solet itelligi. ex̄. c. c. i. ¶ Tertius vsus. Quisq; sit exēptus si sit moderamine rectus. Qz tantus posset eē excessus q; ista nō excusarēt: nec al'r correctio vel ludus excusarēt. ¶ Sz b solet queri vtz cl'icus se ipm irato aio pcutiens sit excōicatus. Et videī q; sic: quia seipm mutilās est irregularis. Et sicut arguit August. non aliū q̄z hoīez occidit q seipz occidit. ꝛ sic ē homicida. Sil'r clericus se pcutiēs ñ aliuz pcutit q̄z cl'icū. Nec obstat q; se ipm nō excōicat: qz ē snia iuris: nō hois. Sciēduz ē ēt q; ſz pcutiēs nouitiū sit excōicat°: nihilominus si ille bñs tñ coronā monachalē ꝛ: ñ clericalē quā eps pōt iponere vel abbas q bz sup B puilegiū: exeat añ pfessionē: pcutiēs eū ñ ē excōicat°: qz ñ ē cl'ic° nec religiosus nec nouitius. ¶ z° regula ē q; pcutiēs clericū vel religiosū si fiat excōicat° ñ pt absolui nisi a papa nisi ī casib° q̄ ī his vsib° q sequūī ꝓtinētur. Regla: mōs: sex°: host'l: puer: official': Delicios us: iopsq; senex: egerq; sodal'. Janitor: astrict°: dubi°: causa: leuis ict° Debilis: absolui sine sūma sede merēī. Atroces vo soli pape retinēī. Primus regula. Religiosus pcutiēs religiosū eiusdē ordis pōt absolui a suo plato. vel ab vtroq; qui sunt diuersoz ordinū vel diuersoz ꝓuentuū: qui tamē possent a cōmuni superiore si quez habent: ꝛ tunc vel ambo absoluant vel tertio ꝓmittāt. extra. e. Cū illoz seruos. c. canonica nup. ℌ. penult. Si aūt pcusserit clericū secularē eps eius siue sit exemptus siue non potest euz absoluere ac si esset secularis. extra. e. Religioso. i. B°. libro. 5°. Si autem regulares non habeant prelatū sacerdotem: imo nec apud quē possint esse claues iurisditiōis que ꝛ ole ad hoc sufficiunt: sicut sunt moniales: tunc ab episcopis absoluentur. extra. c. Monacha. ꝛ. ca. de monialibus. Secundus. Mors. in articulo mortis quilibet pōt absolui a quolibet: nisi q; a peccato solus sacerdos ꝛ omnis tunc potest oēm absoluere. Sed ab excōicatione videī q; tūc nō possit absoluere nisi sacerdos vt tunc possit absoluere a peccato vel qui alis potest eum absoluere ab excōicatione lz non illa qz non est tanta necitas: cū possit absolui post mortē. Tertius. sexus. Mulieres citra sedē apostolicā possunt absolui ex̄. c. Mulieres etiam seculares: quia non decet eas cetibus virorū se imiscere. Quart°. hostis qui bz inimicitias capitales pōt citra sedē apostolicā absolui: qō intellige semp ab eō non minore nisi ipsius auēte. 5° puer. ipuberes si anteq̄z vsū rōnis bēant nō icurrunt: si postea anteq̄z plenū intra pupillarem etatem que est. iz. annoz in puella ꝛ. i4. in puero: ab episcopo possunt absolni. extra. eo. ca. i. vlti. q̄z. Sextus Officialis. ſ. iudex vel apparitor alicui° ptātis vel ꝓncipis

turbā arcēdo irruentē nō ex delibatōe sz foztuito casu clericū ledat eps potest eux absoluere. exī. e. c. 3°. ℌ officiaℓ. Secus si sciēter q̄si i subditū aiaduertat i eū: qz nulli layco in clericū tāta daℓ auctitas vt ibidē. ¶ Septim⁹. Delicios⁹: qz pre teneritudie corpis nō posset tāti itineris sufferre laborē. exī. e. Mulieres. ¶ Octau⁹. Inops cui verecundū ē hostiatī q̄rere panē suū. exī. e. cū de his. ¶ Nonus. Senex g pp antigtatis debilitatē ire nō pt. exī. e. Lū de his t. c. Ea noscit. ¶ Decius. Egerq̄. Si est moztis piculū ét alr q̄ p egritudinē: vt qz dz itrare iustū belluz moztale vel ē i naufragio. Sz q̄ est ifirmitas cronica de q̄ t lz nō timeaℓ adstati de moꝛte: tñ ad magnū tps nō spaℓ de ꝺualescētia tāta q̄ possit ire: vñ papa. tunc nō vult eux iuituz tādiu bñficio absolonis carere. ¶ Undecius. Sodalis q̄ sub eodē tecto moꝛanℓ: qz freq̄nter ex ludis veniunt ad turbationē aliq̄. de vi. t bo. cleri. Qui. ℌ. vlti. t exī. e. ex tēoze. ¶ Duodecimus. Janitoz exī. e. c. 3°. Si vo alicuius pncipis hostarius sub ptextu officy sui malignāter clericū pcusserit ab epo suo poterit absolui: nisi foꝛte eundē clericum grauiter vlnerauerit. ¶ Tertiusdecim⁹. Astrict⁹. Qz ñ sui iuris sūt vt filij t serui de quoꝝ absētia parētes t oñi lederenℓ ab epo possunt absolui. exī. e. Mulieres. ¶ Quartusdecim⁹. Dubi⁹. exī. e. Residēs. c. z°: qz q̄ dubiū ē vtꝝ sit excōicat⁹ vel nō vel q̄ocunq̄ aliter nō sit certū pōt ab epo absolui. ¶ Quintusdecim⁹. Lā q̄q̄: qz iusta cā arbitrio epi si ñ pt se dē adire: pōt p epz absolui. exī. e. Qz ō his t. c. Decetero t. c. q̄uis. ¶ Sextusdecim⁹. Leuisq̄ ict⁹. exī. e. Leuis iniectio ptinet ad epz: sz nō leuis ad papā. nisi i casib⁹ supzadictis. Jn qb⁹ ét possz eē ita grauis puta moꝛs t mutilatio q̄ ad papā ptineret: vñ segℓ. Atroces vo soli pp̄e retinēter: supple nisi i moꝛtis articlo. exī. e. Lū illoꝝ. ℌ. Nos tñ t. c. Relatū.

Secūdo videdū ē de sentētia hois: vbi ꝺsideradus ē ꝓmo q̄ ē dca iter sniam hois t iuris. Et ꝓma differētia ē: qz snia hois ferℓ p pterito vel pñti: aut futuro ꝺ vnuz: vel si ꝺ plures ad certū terminū: puta g nō fecerit hoc vel illud sit excōicat⁹ vsq̄ ad certū tps: vt tales g nō hēnt crucē nisi ifra tale tps trāsfretauerint sint excōicati. Sz statutū stabilitatē: t gnāliter ipoztat t respicit futura: vñ ē p modū statuti q̄ñ i scriptis semel nō pluries ferℓ sentētia p tpe futuro t ppetuo: vt si dicaℓ: Quicūq̄ ī ppetuuz fecerit ℔ vel illud sit excōicat⁹. Scda differētia ē qz moꝛtuo statuēte vel āmoto durat snia iuris quousq̄ p successorem vl supiozē sit reuocata. Si āt cēt snia hois eo ipso cessaret q̄ moꝛtu⁹ eēt vel āmot⁹: nisi iā icepisset hēre effectū. Jgiℓ a snia hois ille g tulit t successoz t supioz possunt absoluere: qz ois res p q̄scunq̄ causas nasciℓ p eaꝺē dissoluitur. De reglis iuris. c. i. Jn hoc. n excōicatio ꝓaraℓ iterlocutozie: quā g tulit pōt reuocare: non diffinitiue quā nō pt reuocare g eaz tulit si hz supiozē: qz funct⁹ ē semel officio suo siue bene siue maℓ. ff. de re iudi. l. Judex t. l. qō iussit. Ꞓallit āt p⁹ q̄ñ postq̄ tulit sniaz pdidit iurisdictionē t desiit esse iudex: vel qz pdidit dignitatē cui⁹ rōne iudicabat: qz si erat delegat⁹ aut subdelegat⁹ supioz ad se reuocauit tāz i casu i q̄ potuit: qz factus nō iudex iā nō pōt soluere sic nec mō ligare: qz snia a nō suo iudice lata nō tenet siue sit absolutoria siue ꝺdēnatoria. z° q̄ñ non pdidit iurisdictionē sz pdidit vsuz rōnis iurisdictionis: vt qz fact⁹ est excōicat⁹ maioꝛi excōicatiōe vel suspensus a iurisdictōe. Tunc eni nō pōt soluere vel ligare: qz sūt act⁹ t vsus iurisdictōis. Secus āt si cēt suspensus ab igressu eccℓie: vt de sen. exco. Sacro: vel ligatus minoꝛi excōicatione vt. e. c. Duobus. Tertio. quādo erat merus executoz: tūc eni potuit ligare: qz illud solū ei erat ꝺmissuz nō āt absoluere qō nō erat cōmissuz ne excedat fines mādati. Quarto. ī delegato pape. g pnst annū nō pt absolere a snia quā tullit. de offi. dele. c. Querēti. ¶ Scō pōt absoluere ei⁹ successoꝛ g. ℓ. succedit ī officio iurisdicēdi: qz fūgiℓ vice ei⁹: sic eps a snia pdecessoris t officiaℓ a snia pdecessoꝛis t sic de alys. Et sℓr ille g ē vicari⁹ simplr t ī oīb⁹: qz iste reputaℓ eadē psona. Non sic āt officiaℓ g ē iferioꝛ pōt absoluere a snia epi sui vel archidiacōi nisi sit ei spāℓr ꝺmissū. ¶ 3°. supioꝛ pt absoluere iēq̄tū hȝ: vñ papa: g ē supioꝛ omni alio pt absoluere a snia ois hois vel cui ipse ꝺmiserit: pp qō pncipary ei⁹ sepe absoluūt a sentētys diuersoꝝ iudicū. Jtē archieps ī casib⁹ ī gb⁹ fit supioꝛ pōt absoluere a sentētys suffraganeoꝝ nō āt simplr: qz nemo g ꝺdēnare nō pt: absoluere pt. Uñ cū ipse nō possit excōicare subditos suffraganeoꝝ nisi ī certis casib⁹ per ꝺñs nec absoluere exī illos casus. Eps simiℓr a sentētys Archidiaconoꝝ g de ꝺsuetudie cū eo hēnt pare iurisditionē ita q̄ ab ipsis nō appelleℓ ad eū sz imediate ab archiepm vel papā: nō pt absoluere ab illoꝝ sentētys qz nō ē supioꝛ. Siℓr q̄ñ ab illis appellaℓ ad eū: qz licz alꝫ possit excōicare illos si būisset puentionē: qz tñ illo pueniēte eē desinit supioꝛ nisi appellatio ad ipz negociū deuoluat: ide ē q̄ sine appellatōe t q̄rimōia nec dz nec pōt absoluere. De officialib⁹ āt pprys q̄s p libito ponunt t deponunt certū ē q̄ pfecte sunt supioꝛes: t iō possunt ab eoꝝ sentētys sic a pprys absoluere. ¶ De decanis āt ruralib⁹ t decāis collegioꝝ si hēnt curiā t iurisditōez ide vr q̄ de archidiacōib⁹. ¶ De abbatib⁹ āt qz nō ad libitū eos ponūt nec deponūt t qz illi iure suo ordiario snias ferūt: vr q̄ nisi p appellationē aut alias legitime ad eos negotiū deuoluaℓ ñ hēnt ptātē absoluēdi. De curatℓ āt simplicibus q nō hēnt curiā t nō excōicant nisi de cōsuetudie q̄si vicary epi q vbiq̄ adesse nō pñt pbabilius vr q̄ eps p se vel p aliū possit absoluere.

Tertio videndū ē de absolone ab vtroq̄z in cōi vbi sūt sex ꝺnes. ¶ Pria ꝺ ē. q̄ inuit⁹ pōt absolui ab excōicatione lz nō a pctō sicut iuitus pōt ligari vinculo nō pctō actuali: t lz nō debeat absolui manēte cā excōicationis. De pben. c. p illoꝝ. tñ vbi apparet q̄ excōicatus sit ōterioꝛ nec dignaℓ petere absolonē hūiliando se nec si offerreℓ. nec ex opposito ē tioꝛ scādali laudablr sibi offerℓ ēt nō petenti. ¶ z^a. q̄ hō pt absolui ab vna excōicatōe sine ℔ q̄ absoluaℓ ab alia. Sz tūc vezꝝ ē q̄ nō ē restitut⁹ ad sacra nec ad cōionez q̄usq̄ sit absolut⁹ ab oī. Et rō h⁹ ē: qz nō sunt ꝺnexe excōitatōes sic pctā moꝛtalia q̄ ad remissionē. ¶ 3^a. q̄ si hō ē irretit⁹ plib⁹ excōicatiōib⁹ plriū hoiuz vnius absolo nō sufficit nisi aly ꝺsenserit sibi vices comittēdo: aut nisi alr supioꝛ fuerit vel illoꝝ glibz īsolidū: qz nemo pt a snia paris absoluere nec alteri⁹ g sit eo maioꝛ simplr. Sz q̄ñ sunt duo iudices vni⁹ cause glibz īsolidū vna ē iurisdictio ī duob⁹ nūcro: qz idē ens rationis pt eē in plib⁹ t tūc vnus pt absoluere a snia alteri⁹: sic pz ī plib⁹ officialibus eiusdē sedis epalis: t ℔ ē vezꝝ nisi q̄ vno poccupante ali⁹ postea nō hz se ītromitttere ita vt possit excōicare: qz nemo ꝛ ꝺdēnare ñ pt absolere pt. ¶ 4^a. q̄ si ille g absolit potuit ab oī snia t noluit tūc ſufficˢ: q̄ si noluit ab oī sz a g⁹ busdā absoluere tc nūq̄ valz absolo q̄ ad sniaz de q̄ absoluēs nō cogitauit: nec absoluisset si cogitasset. De sen. exco. Ex pte t. c. officy. Si āt absolut⁹ credat q̄ si ille sciuisz qō nesciuit nihilomīus absoluisz eū dz se reputare absolutū ab oī. ¶ 5^a. si hō supp̄ssa vitate vel exp̄ssa falsitate obtūit absolonē q̄nā alꝫ nō obtinuisset vr eē nō absolut⁹. de sen. exco. c. officy. t. c. ex pte. vbi dr q̄ p fraudē t surreptionez obtēta ñ pdest. ¶ 6^a. ō q̄dā casu. Quidā fuit excōicat⁹ cū oīb⁹ secū noīatis t mōitis pus sigillatī postea absolut⁹ cū oīb⁹ participantib⁹ non noīatis: q̄riℓ vtꝝ illi sint absoluti. Et dicēdū q̄ ꝑm vitatē ipsi sūt absoluti si absoluēs ℔ iten debat aℓr non. Sed si de mēte non ꝺstat ex quo sine exceptione t distinctione absoluit oēs pticipātes videℓ q̄ tam noīati q̄ non noīati sint absoluti. Non eni scriptuz ē q̄ in absoluendo participātes: oporteat ipsos noīatiz exp̄mere

alʒ nō valeat: sicut scriptū ē de excōicando pticipātes q̄ alīr nō possint maiori excōicatione ligari nisi p̄us fuerint noīatiʒ moniti. De sen.ex.c. Statuimus li.6. ¶ Ad p̄muʒ argumētū ē dicēdū q̄ maiores cause ecclie q̄ sūt rare ꝛ tā gūt cōitatē sicut de vno articlo tangēte fidē vniuersal' ec clesie circa quā oēs p̄ñt errare reseruanť pape. De bap°.c. Maiores. Sʒ ille q̄ sunt freq̄ntes ꝛ tāgūt singulares p̄sonas pp vtilitatē cōeʒ alys comittunť: sicut ingsitio bereti coꝛ ī hac vel ī illa p̄uincia. Et talis ē excōicatio hui° vel il lius. ¶ Ad argumētū ī oppositū ē dicēdū q̄ illud v̄bū p̄i mo dictū ē Petro: postea vo dictū ē oīb° sil' ī quo nō ē re uocatū qō erat Petro ꝯcessuʒ. Uñ itelligiť posterioꝛ con cessio salua p̄a. Quicqd.n. Petrus soluit vel ligat simpl'r ē ligatū ꝛ solutū. Qō ät iferiores soluūt vel ligāt ſm ordinē petri ē validū: al'r ñ: qꝛ ī p̄uilegys papalibʒ ꝛ regalib° scōʒ itelligiť saluo p̄mo ꝛ paꝛ post alteri acqsito: maxīe qꝛ soli petro p̄mo ē dcm̄. Sup hāc petrā edificabo eccl'iaʒ meaʒ: ꝛ tibi dabo claues ꝛc̄. Matth.18. Que duo nulli aly nec ō alio dicta sūt. Sʒ postea dcm̄ ē. Quecūq; alligaueritis ꝛc̄. Et post refrectionē. Quoꝛ remiseritis. Joā. vlti. Quicqd āt edificať nō sup fundamentū nō ē solidū. Jtē sine clauigero nō potest aliquis claudere vel aperire: nisi cui ipe cla uem tradiderit. ideo ꝛc̄.

Questio. VI.

SExto queriť vtꝛ minoꝛ excōicatio re pellat a sacris. Et videť q̄ nō: qꝛ nō ē moꝛtalis. ¶ Contra de cleri.ex.mi.c. vlti. ¶ R°. circa hanc q̄nēʒ tria videnda sūt. p̄ gb° casib° iterdicať pticipatio ꝛ in currať minoꝛ excōicatio. 2° gb° sit licituʒ ꝛ nō icurrať. 3° de effectu ꝛ pena.

Quantū ad p̄mū danť vsus. Si p delict] anathema gs efficiať. Os oꝛare vale cōio mēsa negať. Os.i. osculū pacis. Oꝛare: qꝛ nō solū ī eccl'ia sʒ nec extra li cet cū eo dicere hoꝛas. Uale: qꝛ nec ei vale sīue aue dixeri tis. Cōio nō solū ī eucharistia: sʒ nec etiā ī omi actu legiti mo. Mēsa.i. comestio vl' potatio negať. Et hoc veꝛ est in publico si ē publicus. vel ī occ'to si ē occ'tus. Uñ illū q̄ ē pu plice excōicat° Parisius nō debeo vitare Bononie in pu blico: sed tñ in occ'to si ibi nesciať: qꝛ qō ē publicum Pari sius ē occ'tū ibi. Jtē de mēsa veꝛ dicūt si diuisa ē mēsa duʒ tñ reputeť qd vnū: vt si refectoriū p̄fesſoꝛ vbi oēs come dētes simul debēt eē aīa vna ꝛ coꝛ vnum ī dño. Sil'r si ad vnū festū magni ꝛ mlti iuitati: lʒ ī diuersis mensis ꝛ came ris vna mēsa reputať. Uñ btūs Joānes euāgelista de bal neo receſſit vides vēiētē excōicatū dicēs. Fugiam° ne bal nea coꝛruāt sup nos vbi lauať cherintus inimic° vitatis. Et btūs Policarp° ei° discipl's aly heretico dixit se salutanti. Agnosce nos. Agnosco ingt p̄mogenitū sathāe ī decretis. Si āt ī vna tabna vbi de diuersis locis ꝯfluūt vn° sedeat hic ꝛ ali° ide ñ ē picʒ: ēt si ī eodē hospitio sint socy ꝛ excōi eatus ad aliā mēsaʒ segregeť nō ē piculū pp idēptitatē do mus: q̄uis possint eū cogere ad petēdū absol'onē vel rece dēdū. Si āt fugitiu° clerici pcusſoꝛ sit ī eccl'ia p̄t sacerdos coꝛā eo celebꝛare: qꝛ cū nō sit ibi cā oꝛādi sʒ latitādi ꝛ fugiē di nō ē ꝑ cū eo pticipare ī diuinis: sicut si p eccl'iaʒ trāsituʒ faceret. Sil'i mō si excōicat° ī vna capella magne eccl'esie ī vno angl'o audiat dīna ꝛ ego ad aliū ī nll'o pticipo ei ī di uinis lʒ sciā: plus q̄ si ipe comederet in vna camera taber

Quātū nary ꝛ ego in alia. ad zm̄ i gb° casib° licet pticipare cū excōicat] sine vicl'o ꝛ pctō ōtineť ī his vsibus. Utile: lex: humile: res ignoꝛata: neēe. Nec anathema gdē faciūt ne possit obesse. Utile. pp vtilitatē spūalē eoꝛ. Uñ scribēdo pōt eis hō lo co salutatōis optare spiritū ꝯsily sanctoꝛis. Et ī via te emē det dñs ꝛ hō. Propter ꝟ ēt lʒ eis audire ſmones. Et si hō i p̄uata admōitōe imiſcet alia v̄ba itentōe magis p ficiēdi: licʒ. ex̄ de sen.ex.c. Cū volūtate. Immo ꝛ pp ꝟ p̄dicatoꝛes p̄ñt ab eis elemosinā recipe maxīe pp vtilitatē eoꝛ quoꝛ negocia gerūt vt ī p̄dicto.c.§. p̄dicatoꝛes. 3° pp vtilitateʒ p̄p̄aʒ repetēdo. aut recipiēdo ab eis debitū ex̄.e. Si vere. ꝛ.c. Rel'imo p se ipso pōt hō ab excōicato ꝯsiliū querere alias petere de ptinēt°ib° ad aīaʒ ꝛ coꝛp° si ē medicus. ꝛ tē poꝛalia si ē aduocať: nisi ꝯmode aliūde ꝯsiliū possit hēre: qꝛ necitas excusať. ex̄.e. Si ve. Lex. s. mr̄imony nō solū q̄ vir vxoꝛi debitū reddat ꝛ e.p̄: qꝛ hoc qō ē iuris dīni eccl'ia tollere nō p̄t maxīe illi q̄ nō peccauit auferēdo ius peten di: īmo ēt ī alys domus obsequuys. Si āt pp dubitationeʒ de ipediměto mr̄imōy eēt eis ab eccl'ia iterdictū ad iuicē debitū petere vel reddere ꝛ sn̄ia lata deberent abstinere. Alias āt licʒ vir debeat vxoꝛē coꝛrigere qꝛ tñ aliqñ etiā pe tēs absol'onē obtinere nō pōt: nō dʒ vir vxoꝛē abycere sic nec vxoꝛ se a viro separe. Nūile. Sily enī emācipati ꝛ ī do mo manētes. Jtē Rui ꝛ ancille famil'i rustici ꝛ coloni Ruiē tes ꝛ ceteri q̄ añ excōicationē erāt astricti cū nō ex ꝟ ipso liberēť tenēť ad obsega sic p̄us: ꝛ iō excusanť: lʒ p̄ debeat coꝛrigere filiū: ꝛ si nō facit peccat. Nō pp hoc tñ debʒ euʒ a suo hospitio repellere maxīe si p eū nō stet q̄min° absol uať: nec sil'r teneť carere Ruitio subiectoꝛ si ipsi sūt excōi cati: cū debitū ab excōicato possit repeti. Uex ē. n. q̄ fami lia potest recedere si vult ab excōmunicato: qꝛ si sciuit se obligare non potuit: si nesciuit se obligare noluit: sed cum dāno suo recedere nō tenetur. Qui autem debitoꝛ est: qꝛ bōa fide soluere teneť ēdā necitate moꝛali cū eo pticipās ī soluēdo excusať: lʒ ī iudicio possʒ ꝯ agentē excipe: qꝛ illi° excōicatio nō lībat istū a ōbito: cū ille nō p̄dat ius suū. De vasallis ēt v̄ q̄ dñʒ seq̄ndo sicut p̄us lege subiectōis excu sanť: īmo ꝛ teneť q̄lsq; p eccl'iaʒ ab ei° fidelitate soluanť. Nō eni eo ipso q̄ excōicat°ē solutū ē iuramētū fidelitatis: Alias post absol'onē faciendū eēt de nouo iuramētū. Sed ad hoc diceret q̄ iuramētū ē sopitū nō solutū: nihilomin° sicut debitoꝛ dʒ soluere pecuniā debitā vel ponere in loco vbi ali° possit accipe nec excōicatio debitoꝛis dat sibi dil lationē: sic vasallus debitoꝛ Ruity si dñs iusto bello idiget dʒ eū seq. Qui āt coꝛā iudicib° laycis excōicatis litigāt si sint actoꝛes ꝛ al'r vel coꝛā alys ius suū nō possunt hēre pp necitatē excusanť. Si aūt rei allegata exceptōe qꝛ iudiciū ē nulluʒ cogunť rn̄dere: sil'r excusanť. Aut si pp timoꝛem mūdanū nō audēt ꝟ opponere excusanť a tāto: sʒ dubiū si a toto: qꝛ nll'o timoꝛe dʒ hō pticipare cū excōicato. de his q̄ vi metus ve cā fiūt. c. sacris. Mercenariū āt excōicatuʒ nō dʒ hō ꝯducere si al's p̄t factū suū explere: qō si ignoꝛās ꝯduxit ius suū ab eo petere p̄t. Sil'r si eps sit excōitat° ex cusanť clerici q̄ sunt de hospitio nō aly. Et si abbas. mona chi q̄ ad ei° mādatū sunt astricti foꝛti° q̄ familia excusan tur ei pticipādo ſm q̄sdā. Sʒ veri° v̄ q̄ nō: qꝛ excōicatio suspēdit eū ab oī p̄tāte sua spūali quā solā hʒ ī monachos. Secus āt ē de dominio tpali: q̄uis excōicādo sepet ab oī actu legitimo. Qui āt cū dño excōicato cōicat nō pp ꝟ hʒ licētiā cōicādi cū excōicatis gb° ille cōicat: qꝛ illi nō sunt dñi eoꝛ nec illi sūt familia eoꝛ: sicut nec vxoꝛ pōt cōicare cū excōicatis gb° vir eius cōicat. Cū famulo aūt excōicati si noīe ipsius ꝯbat: pinde icurriť ac si ille ꝯheret. Secus si alterius noīe: nec plus licet ei scribere q̄ log: nec litteras eius recipe q̄ mūera. Assurgēdo āt vl' āmouēdo caputiuʒ ēt si nihil dicať honoꝛ ip̄ēdiť ꝛ excōicatio icurriť: cū ꝟ sit pl's q̄ simpl'r salutare. Elemosina āt ab excōicato pōt reci pi ab idigente vel a merēte sicut p̄dicatoꝛes. Legatū aūtē eius eccl'ia recipe potest: nisi p āniuersario ꝛ hʒ legauerit. Cum p excōicato qui moꝛtuus ē sine signis pnie nō sit pu blice oꝛandū: ad qō tñ aliqual'r obligatur eccl'esia recipiēs legatū ad hoc deputatū sīue datū: sʒ simplex legatū licet recipere: qꝛ hoc nō ē participare cū excōicato: qꝛ cū moꝛ

tuo nō ē cōio nisi corpus sepeliēdo. Sz qr recipiēs legatuz qōcūqz noīe defuncti lz nō exp̄mat obligat se ad orandum occlte publice: r illud licet. Mun⁹ēt ab excōicato recipiē dū nō ē: sz nec illi oz reddere qō libal'r ꝓtulit: sz pōt retine ri vel magis errogari nec ab aliquo eius noīe datuz ē reci piēdū nec ab ipso alteri⁹ noīe. Si āt ei⁹ amore ab alio alie num dat nō noīe ei⁹ potest accipi r ab vxore vel familia: quod illoz ē ꝓpio noīe nō noīe ei⁹ datū. ¶ Res ignora ta: qñ ē ignorātia facti ꝓbabilis vl'iuris i pueris r talib⁹ q nō tenēt hoc scire tūc nō icurrit: de cleri. exco. mi. ca. Apli ce. Dicit āt scire si vidit illū facere factū de quo tenet sci re q ē excōicat⁹: puta vberare clericū vel audiuit ipz noīa tiz a iudice excōicari vel denunciari: vl'audiuit B ab eius epo vel curato quoz ē excōicare vel denūciare: vl'est pu blica fama de B. ex̄. e. cū desideres. Si āt B audiuit ab ei⁹ emulo vel ēt ab vno vl'paucis nō oz credere: qr q cito cre dit leuis ē corde: r. i. i. q. 3. Nō solū reus q aurē crimīb⁹ cito p̄bet. Nō ē ꝓbabilis ignorātia nescire q oēs cōiter sciūt r qō publice factū ē: de postulatōe. c. i. Si āt bitu scio r p sur reptionē pticipo i hora: mor vt aduerto me retrabēs non curro: qr non ē act⁹ būanus: qr ē subit⁹. Si āt nescio nisi p ꝓfessionē ipsi⁹ vel alteri⁹ i foro ꝓsciētie factā: nō debeo eū vitare. Si āt scio al's occlte qr dixit mihi i ꝓsilio: i occulto debeo eū vitare r nō i publico. Si āt post ānū video quez tū p̄⁹ sciui excōicatū si nō ostet de absolōne adhuc teneor eū vitare: nisi ꝓbabil'r appareat absolut⁹ p B qō ipe hoc di cit: r ē hō fidedignus: vel cū a p̄nci⁹ fuaret snīaz: mō nō ser uat: cū al's eēt timorat⁹. Qui āt denūciat⁹ i vna dyocesi si ueniat i alia i q̄ nihil scit de B i occulto vitād⁹ ē nō in pu blico: qr lz sit vbiqz excōicat⁹ non tū ē vbiqz publice excōi cat⁹. Illi āt de quoz excōicatione lr̄ati ꝓria sentiūt fm q ꝓsciētia dictat sunt vitādi vel tolerandi donec iudiciarie diffiniat r tūc stet snīe: qr iste ē casus i quo res inter alios acta alys p̄iudicat. ꝓpter qō cū oiuz interfit vr̄ q glibet posset appellare p̄eter excōicatū qñ aliqs excōicat qr alt ab ei⁹ cōione ꝓhibēt. ¶ Nece. qr alt peregrini r viatores vel gcūqz alt pp necitatē suā q̄tū illa regrit possunt illis cōicare: sz ēt eo: q̄tū necitas vict⁹ r vestitus excōicati req rit pōt ei dādo elemosinā cōicari nō solū qñ elemosina ē i p̄cepto: imo ēt qñ ē i ꝓsilio: si p hoc nō nutritur i errore r bō pl's ei dat ituitu elemosine q̄ ituitu mūdane amicitie. ꝓdicatores āt nō solū

ꝑt excõicari maiori rõne iobediẽtie: ⁊ ꝓtumacie. Et sic itelligẽ. q⁹ me. causa. ca⁹. Sacris. eẋ. e. Statuimus li. 6. ⁊. c. Cõstitutõez. Et qñ dic̃ q⁹ alr lata nõ teneat. inuit q⁹ alr lata esset iiusta. Si ãt dicaẽ ꝺ ℔ qz excõicatio seperat a ꝓceptiõe sacr̃oꝝ a qb⁹ dã nõ repellit̃ nisi sit idignus qñ nõ é ꝑ venialẽ. Dicẽdũ q⁹ imo aliqñ dã nõ sine vẽiali ⁊ mortali repellit̃ a sacr̃is sicut é ꝓ iterdictũ sine sua culpa latũ. Met⁹ ãt licz alꝫ cadat i ꝓstãtẽ vi ꝝ non excusat a toto lz a tãto ꝓticipantẽ cũ excõicato. eẋ. q⁹ me. cã. c. Sacris. ⁊ mlto min⁹ verecũdia ⁊ timor offense ⁊ dꝫ. Nec minus peccat excõicat⁹ cõicans alys q̃z eꝫ: nec vnus excõicatus dz cõicare cum alio

z°? ¶ Scõs effectus ẽ q̃ ad penã: qz sic dr eẋ. de cle. ex. mi. c Si celebret. minor excõicatio excludit a ꝓceptione sacr̃oruz: nõ ãt a ꝓticipatiõe diuinoꝝ. Uñ gegd aly dicũt licite ꝑt missaz audire ⁊ eccl̃iaz officiare dũ tñ nulluz sacr̃m pciat: qz nec matrimoniũ nec qõcũq; sacr̃z dz recipe q̃usq; sit restitut⁹ sacr̃is p absol'onem a gb⁹ é separat⁹ p hanc excõicationẽ. Licite ẽt recipit osculũ pacis i missa lz succedere it ꝓmunioni: qz multis lz panẽ bñdictũ sumere gb⁹ nõ liceret panẽ sctm̃: imo par ⁊ panis bñdictus pp hoc succedere runt vt idigni ad illa: admittanr̃ ad ista. Et ide é q⁹ ligat⁹ maiori nõ ꝑt absolui i foro ꝓscientie sz sic absolut⁹ deberet iteꝝ ꝓfiteri. Nõ é ãt separat⁹ a collatione sacr̃oꝝ: vñ põt ea ꝓferre: sicut i foro ꝓsciẽtie põt absoluere sicut posset in exteriori: qz nõ é suspẽsus a iurisditiõe. Ur̃ tñ q⁹ peccet cõferẽs sacr̃a: qz nõ dz gs i se hẽre illud a q̃ alios absoluit. Qz ãt ligat⁹ minori possit absoluere a sili ⁊ maiori ẽt pctõ habeẽ eẋ. e. Duob⁹. Occulte ãt excõicatus occulte monẽdus é vt ab eccl̃ia exeat q⁹ si nõ vult: reneẽ hõ exire sine illius diffamatione ⁊ sui ẽt reꝑhẽsione ꝑt exire: alꝫ nõ plꝫ teneẽ se notare q̃z aliũ si videt alios scãdaliçari de hoc q⁹ sine cã exit ab eccl̃ia tpe celebratiõis vel eleuationis corpis xꝑi. Si ãt ille é publice excõicat⁹ publice monẽdus é vt eccl̃iã exeat aut ẽt vi repellẽdus. dũ tñ sine sanguis effusiõe fiat. Uñ eẋ. e. Ueniẽs. excusaẽ sacerdos q mõialẽ turbantẽ officiũ de eccl̃ia expulit. Si ãt saccrdos é ãte canonẽ ⁊ videt ante se vnũ excõicatũ nisi ille monitus velit exire debet totum dimittere: sed postquã canonem incepit non debet dimittere: post pr̃ noster vbi eꝑs ꝓsueuit dare bñdictionẽ vel sacerdos pacẽ. pt illũ tñ mõere vt exeat. ⁊ silr̃ post pceptionẽ. si tñ exire noluerit nihilomin⁹ dz ꝓficere. Si autẽ vn⁹ de socys i hospitio sit excõicat⁹ nõ dz pp eũ oẽs alios domũ dimittere qn poti⁹ ipsi eũ p iudicẽ ꝓpellãt exire vel se facere absolui. Nã iteriz i domo eadẽ manere pñt dum tñ sibi nõ cõicẽt i cibo: vbo facto ⁊ dꝫ. põt ẽt hõ cũ excõicato hospitari i alia camera vel si nõ é diuersoriũ i alia mẽsa comedẽdo. Si vo eidẽ mẽse se igerat hõ surgat: qz si missaz dz hõ dimittere pp excõicati pñtiaz mlto magis mensaz: dũ tñ alibi possit comedere: qz nec se inhonestare tenetur vt ad terrã comedat cũ canib⁹ aut sine mẽsali fz q̃sdã.

¶ Si gs ãt ꝓfitẽs dicat se eẽ excõicatũ statiz si ꝑt absolui ñ oz q⁹ absoluaẽ vel q⁹ vltra nõ audiaẽ: sed añ absol'onẽ a pctis ab excõicatione absoluaẽ si ꝑt vl absoluẽdus ad eũ q ꝑt mittaẽ: qz licz ei nõ sit pticipandũ maxie i diuinis: nec sit ad sacr̃a recipiẽdũ alꝫ: tñ qñ hoc ipm ordinaẽ ad ei⁹ absol'onẽ vel absol'onis meliorationez sicut hic: qz audita ad plenũ vita ei⁹ melius cõsiliũ poterit dari de mõ absol'onis ipetrãde vel ipartiende: tũc licet: sicut ẽt illi q vadit romã ꝓ absol'one petẽda vendi ꝑt cib⁹ ⁊ potus ⁊ hospitiũ locari ⁊ aliter illi põt cõicari i his q̃ ad viã ptinẽt: ⁊ silr̃ i via associari vt videẽ maxie si ad hoc ipm associẽt ipm alig vel ẽt simul sunt ituri: qz securitas viatoꝝ pluralitatẽ desiderat alias non licet cõicare cum excõicato etiã qui pro offensa satisfecit: ⁊ si ẽt non é denũciatus non ẽ cõicandũ q̃usq; sit absolut⁹. Sacerdos ẽt cui a iudice mãdaẽ q⁹ aliquẽ denũciet excõitatũ siue sit ordinari⁹ siue delegatus dz ex tunc ⁊ teneẽ illũ vitare. Irregularitatẽ aũt nõ causat minor excommunicatio in casu in quo maior causaret. de cleri. exmi. c. vlti. ¶ Ad argumentũ in ꝓtrarium dicẽdũ q⁹ licet culpa vt culpa est non impediat nisi sit mortalis: tñ aliqd qñ nõ é culpa sed pena impedit lz ei⁹ causa non sit nisi culpa venialis. vel forte non culpa sed iustitia: sicut irregularitas causata ex bigamia vel homicidio iusto. Simil̃r minor excommunicatio non propter suam causam que potest esse leuis culpa: sed propter se ipsam que est talis pena repellit.

Questio VII.

SEptimo querit̃ de suspẽsione vtrũ impediat absolutionem. Et videtur q⁹ non: qz suspensus ab ingressu ecclesie quia excommunicat sine monitione absolutit illum ad se remissuz. extra. e. sacro. ¶ Cõtra. qz suspẽsus a iurisdictionẽ non habet vsum eius. ¶ Respondeo. tria circa hoc videda sunt. ⁊primo in quibus casibus ipo facto sint suspẽsi episcopi ⁊ superiores. z°in q̃bus casibus iferiores eꝑis. 3° de effectu suspensionis.

Circa primũ est sciendus q⁹ episcopi ⁊ superiores nec sentẽtia hominis nec iuris nec statuti que sit suspẽsio vel iterdictũ singulare ligãtur nisi fiat expressa mẽtio de eis. eẋ. e. Quia periculosum. lib°. 6. Sed in sententia maioris excommunicationis nullum habẽt priuilegiuz. Nominatiz vero sunt suspẽsi i casibus: sex q ꝓtinenr̃ i istis versibus. Ordine corona fenus: confir. lapi. dona. ⁊Pontifices ista suspendunt crimina magna. Ordie. eꝑs qui sine licẽtia alterius eꝑi vel superioris clericuz alteri⁹ dyocesis sciẽter vel ignorãtia affectata ordinat: per annũ a collatione ordinũ est suspẽsis. eẋ. de tem. ordi. c. z° lib°. 6. Ubi non distinguit̃ quẽ ordinẽ ꝓtulerit facẽ vel non facẽ. Nec est suspẽsus tñ ab ordine quem ꝓtulit: sed a collatione oꝝ ordinis. Corona: eꝑs q ꝓfert coronã ifanti nisi religionẽ itrãti: seu illiterato: vel alterius dyocesis sine supioris licẽtia: vel ꝓiugato nisi voléti religionẽ intrare matrimonio non ꝓsumato: vl̃ volente vxore ad sacros ordines promoueri: a collatõe clericalis tõsure dũtaxat p annũ ẽ suspensus. co. ti. c. vlti. Fenus. eꝑs qui i terris suis alienigenas vsurarios publicos habitare pmittit: nec ifra tres mẽses expellit vl̃ domũ tradit eis ad fenerandũ: suspẽsis ẽ simpl̃r. de vsur. c. i. lib°. 6. Usuraꝝ. Archieꝑs q ꝓfirmat electionẽ ꝓsecrans clericũ nõ cognito vtꝝ p aliquã prauitatẽ sit ab appellatione recessuz q̃ erat iterposita ad papã: suspensus é p annũ a ꝓfirmatõe ⁊ ꝓsecratiõe eꝑoꝝ: de elect. c. puida. li°. 6. Et ℔ bene veꝝ é si vtrũq; feẽ. Si ãt alteꝝ: puta q⁹ solũ ꝓfirmauit illo solo suspendit̃: tñ nec ꝓfirmatio nec ꝓsecrato valz. Ubi ẽ vnũ dubiũ si ille ordiaret an characterẽ iprimeret. Et videẽ q⁹ sic: qz nõ ꝑt facere papa: qn bereticus ordinet eꝑm lz ꝓfirmationem q̃ ẽ iuris humani possit irritare. Uideẽ ẽt q⁹ ille nõ ꝓhibeaẽ ꝓfirmare abbates ⁊ abbatissas ⁊ bñdicere: qz dr̃ ibi vt i quo peccauerit puniaẽ: tñ qz peccauit in ꝓfirmatione nõ ab illa numerali: fz ab oi spẽ differẽte dicũt aly eũ suspẽdi. Lapi. Eꝑi ⁊ superiores vacãtibus dignitatib⁹: prioratib⁹: ꝓsonatibus vel eccl̃ijs q̃buscũq; sibi subiect̃ seu ad collationẽ pñtationez ordinationẽ vel custodiã ptinẽtib⁹ eoz̃dẽ q bona eaꝝ morientibus rectoribus vel ministris in ipis inuẽta vel vacationis tpe obuenientia q̃ i vtilitatem eoꝝ expendi debent vel futuris successoꝛib⁹ reseruari occupare: aut i vsus suos ꝓuertere presumunt: nisi de speciali priuilegio vel ꝓsuetudine iam ꝑscripta legittime seu alia ratio nãbili causa h̃ eis cõpetere dignoscaẽ: ab ingressu eccl̃ie tamdiu sunt suspẽsi quousq; restitutiones fecerint de ꝑdictis. Talis ergo vilapidans bona est suspensus. de offi. ordi. ¶ Presenti. Dona. Eꝑi ⁊ supiores qui visitantes recipiunt dona: aut visitationis officio

non impenso procurationez recipientes in pecunia vel victualibus:nisi duplum eius quod receperint intra mensez restituerit ecclesie a q̄ id receptum fuerit:ex tūc ingressuz ecclesie sibi sentiāt interdictuz quousq; de duplo hꝰ grauatis ecclesys plenariaz satisfactionem impendant nūlla eis in hoc datiuz in hoc remissione liberalitate seu gratia valitura.de cen.c.Exigit.lib.6.

Secundo videndi sunt casus in quibus inferiores episcopis sunt suspensi qui ꝓtinent̄ in istis versibus.Eligit vsurpat cōseruat symone donat. Obligo non obstat diuinis ordine pstat. Iozni monicq; grauat: scripturn:suspensio damnat.Suspensio dānat hos.i4. Primus:Eligit:Canonici q eligūt ad episcopatū vel archiepiscopatū scienter idignum:vel arbiter ab eis electus qui hꝰ facit:per triēnium sunt suspēsi ab omnibꝰ bñficys qui obtinēt in illa ecclesia.de elec.Cum in cūctis.li.i.t.c.Si compromissarius.li.6.hec aūt pena vt ibidē dicit̄ non habet locum nisi in electione episcopoz̄ t superiorū. Dicit̄ autem indignus qui habet defectum etatis:vite t scientie:illegitimus vel aliter irregularis.Dico autem elegerit:qz si ex nominatione cōmunis electio nō fuerit subsecuta: qz nec tales priuant̄ potestate eligēdi.extra.e.perpetue.li.6.nec pari ratiōe sunt a beneficys suspēsi. Nō etiam sunt ab officio suspēsi sed poterūt officiare ecclesiam t forte distributiones percipere lz nō grossos fructꝰ. Item qui in probatione defecerit eius quod obycit i personam electi cuiuscunq;a quibuscūq; beneficys ecclesiasticis triēnio nouerit se suspensum. Ad q̄ si itra illud tempus ꝓpria temeritate se ingesserit illis perpetuo sit ꝑuatus:nullaz sup hoc spem vel fiduciam de misericozdia.i.dispensatiōe habiturus nisi manifestissimis cōstiterit documentis: q; ipsum a calumnie vitio causa probabilis t sufficiens excusaret.de elec.c.i.li. 6. Item si eligentes electionem infra.8.dies vel postq̄ commode poterunt ipsis electis pītare distulerit ipsos qui in hoc culpabiles extiterit per trienniū ꝓtinuū volumus eē suspēsos:itra quod si perceperit perpetuo sint ꝑuati.eo.c. cupiētes.li.6. Secūdus.vsurpat. Quicūq; de collegio vacantibꝰ ecclesys collegiatis quibuscūq; occupāt aliquid ō bonis illis:tamdiu sunt ab officio t bñficys suspensi q̄buscūq; donec restituāt ad plenū ꝓtraria ꝓsuetudine non obstāte:de elec.qz.li.6.Et nō solum beneficys in illa ecclesia sed etiam in alys:qz suspēsi sunt ab officio t per ꝓsequens ab omni beneficio.Qui autem vacātibꝰ dignitatibus prioratibꝰ quibuscūq; vel ecclesys sibi subiectis seu ad suā collationem presentationem vel custodiam spectātibus moriētibus rectoribꝰ bona inuēta vel iterim obueniētia occupant:nisi hoc habeāt de priuilegio vel ꝓsuetudine vel alia causa ratōabili:si sunt iferiores episcopis ab officio t beneficio tādiu sunt suspensi quousq; restitutionem fecerit de ꝓdictis:ō offi.ordi.ꝓsenti.li.6. Tertiꝰ ꝓseruat.Cōseruatores q aliqbꝰ vt a mānifestis iurys t violētys tutent̄ eosdē a sede apostolica deputant̄:si de alys q̄ de manifestis iurys t violētys se itromiserint seu ad alia que ad iudicialē idaginē exigūt suā extenderit potestatem:eo ipso per vnū ānū ab officio sunt suspēsi de elec.c.vlti.li.6. Quartꝰ.Simone.Simoniaci i ordinatione ipo iure sunt suspēsi etiaz si sint occulti:sed symoniaci aliter nisi sint notory: nō sunt suspēsi.i.q.i. Quicūq; t.c.reperiūt̄.Sed hic est dubiū vtr̄ q per symoniam ꝓsecratur epus an sit suspensus. Et videt̄ q; sic:qz epalis ordo est ordo.Cōtra qz nō est expressum: t ꝑus est epus q̄ debeat ligari. De hoc dicet̄ ifra de simōiacis. Quintus donat.qcūq; nō episcopus ordiario iure subiectus visitare habēs:si visitationis officio nō ipenso ꝓcurationem i victualibꝰ aut aliqd aliud ꝓcuratōis visitatione receperit aut si i visitando ipsi vel q̄sq̄ suoz̄ aliqō munus qōcūq; sit t qualitercunq; offerat̄ receperit nisi infra mensem duplum illi' ecclesie reddiderit remissione dantium nil valēte:extūc omnes iferiores episcopis ab officio t beneficio sunt suspēsi quousq; ecclesie grauate satisfecerint.de censib⁹.c.exigit.li.6.Sed qdam excipiunt religiosos:qz in decretali ꝓcedente cuius illa est executiua t vallatiua t p cōsequēs nō punit nisi comprehēsos i illa dicē sic. Saluis sup hec ratōabilibꝰ t approbatl religiosoz̄ ꝓsuetudinibus t regularibus īstitutis.Sz p hꝰ magis icludūt̄ regulares q̄ excludāt̄:qz nō dicit exceptis regularibꝰ sz eoz̄ ꝓsuetudinibꝰ.Si.n.est ꝓsuetudo q; visitanti deb̄ nō solum ꝓcuratio i domo:sed debt̄ et expense p via quas fecit vel faciet t huiꝰ ē bona causa:lz nō est ꝓsuetudo q; oc.lte munera recipia t vt iudicia subuertat. Unde si in hoc peccat: nulla corruptela excusat gn penam incurrat. Sz verum est quod loqtur de ordinate iure visitātibꝰ nō de visitatoribꝰ a prelato vel concilio aut capitulo missis. Sextus. Obligo. Ille qui pro alienis debitis ecclesiam suam grauat:aut litteras seu sigilla concedit q̄bus possent ecclesie obligari ab administratiōe spiritual ū t temporaliū est suspēsus. de solutionibꝰ.c.z°.verbi gratia.Si ipse mutuum recipit sub sigillo ecclesie sue t nomine eius ꝓfitens i vtilitatem eius esse versum q; ipse dedit pro maritanda nepte vel p guerra amici sui vel huiusmodi. Idem videt̄ si pro se ipso in casu illicito t nō pro vtilitate ecclesie:qz est debitum alienū ab ecclesia:lz nō ab ipso.Et est itelligēdū.q; obligatio non valet si potest ꝓbari:sz quādo ꝓfitet̄ versum i vtilitatem ecclesie stat̄ cōfessioni nisi ꝓbet̄:t sic,possunt littere nocere ecclesie.Septimus. Nō obstat. prelati nō episcopi q ecclesias sibi commissas seu bona ipsarum aut iura ipsarum subtyciunt vel supponunt absq; cōsensu capli t sedis aplice licentia spāli recognoscēdo ea ab ipsis sicut a supioribus se tenere vel ipsos aduocādo: ipso facto ab officio t administratione simpliciter sunt suspēsi. Clerici q scientes hꝰ nouā aduocationem superiori non denunciant:a percepto beneficiozum que i illa ecclesia sic supposita obtinēt triennio suspensi sunt.de re.eccle.non alie.c.z°.li.6. Quando autem alig guardiā seu custodiam i quibuscunq; pys locis de nouo vsurpando bona illozum vacantium occupant clerici qui se vt debēnt talia facientibus non opponunt de prouētibus illarum ecclesiarum pro tempore quo premissa sine contradictione fieri permiserūt:nihil recipere debēt.de elec.c.gnāli.li.6. Octauus.dinis. Iste casus ē de ꝑuile.c.episcopoz̄.li.6.Omnes exempti qui sciēter celebrant vel celebrari faciunt diuina nisi q̄tenus a iure ꝓceditur in locis interdictis ab homine vel a iure:Item q excommunicatos publice vel interdictos publice ad diuina officia vel ecclesiastica sacramēta siue ad ecclesiasticam sepulturam admittūt:sunt suspēsi ab ingressu ecclesie donec de trāsgressiōe hꝰ ad arbitriū eius cuiꝰ sententiā ꝓtemperūt satisfecerūt ꝓpetenter. Non ē autē admittere ad diuina audire cū eo missam:sed ei dicere missam: nec stare cum eo i choro nisi quo ad illū q habet regere chor̄. Nec ad sepulturam admitter. interesse sepulture:sed illi cuius est recipere vel repellere t ꝓsentire q; sepeliat̄. Item non habet locum nisi i exemptis.sz glosa dicit contrariū: qz dicit̄ ibi q̄tūcūq; exempti q.d.multo magis si nō sunt exempti: t i ꝑmo incurrit̄ solum suspensio t irregularitas:in alys sola suspensio ꝑma vice. Nonus. Ordine.Quicūq; ordinat̄ a non suo episcopo sine licētia sui nisi sub spe rate habitiōis verisimiliter est suspensus perpetuo sine spe dispensatiōis de temp.ordi.c.i.li.6.lz videatur loqui solum de citramōtanis qui ab italicis ordinātur:sed idē intelligitur de alys.

Decius.prestat.Omnes q mānifestos vsurarios recipiunt ad ecclesiasticam sepulturā antequā satisfecerit vel de satisfactione idoneam dederint cautionem:suspensi sunt ab officio sui executione donec satisfecerint ad arbitrium sui

episcopi. De vsuris capitulo vltimo libro sexto. Sed anti quitus prohibebatur ꝙ nec ad communiõem altaris reci perentur tales: nec oblationem eorum quisquam recipe ret: alioquin suspensus esset vt prius. Sed Hostien. dicit non esse canonem late sententie sed ferende. De vsuris ca pitulo: Qꝛ ĩ omnibus. Qui etiam eos recipit ad diuina vl̃ ecclesiastica sacramenta in regio francie suspensus est ab ingressu ecclesie donec satisfecerint omnibus quorum in teresse vt in constitutionibus Simonis legati. de priuile gys capitulo primo. vbi loquitur solum de exemptis.

Undecimus. Fozni. Sacerdos qui est notozius foznica toꝛ ⁊ concubinarius est suspẽsus ab officio: quia nullus de bet eius missaꝫ audire nec ab eo sacramenta recipere. De habitatione clericorum. capitulo vltimo. Non enim re fert vtrum habeat concubinam vnam publice: an publi cuꝫ sit ꝙ ipe habeat plures: vel vadat publice ad lupanar. Parochianus vero qui scit videtur excusatus dissimulan te prelato qui eque bene scit ⁊ nõ contra euꝫ aliquid agit.

Duodecimus Moni. Judex qui monitione non premis sa vel non adhibitis debitis testibus ⁊ idoneis profert sen tentiam excommunicationis vel interdicti: est suspensus ab ingressu ecclesie per mensem. De senten. excommuni. Sacro. Tertiusdecimusq; grauat. Judex ecclesiasticus qui in iudicio aliquid facit per gratiam vel per sozdes con tra iustitiam ⁊ conscientiam in grauamen partis: ab execu tiõe officy per vnum annum nouerit se suspensum. De sen ten. ⁊ re iudicata. capitulo primo libro sexto. Quartusde cimus. Scriptum. Judex ecclesiasticus qui profert sentẽ tiam excommunicationis vel suspensionis vel interdicti sine scriptis: vel sine cause expressione vel requisitus non facit copiam infra mensem: est suspensus ab ingressu eccle sie ⁊ diuinis per mensem. De sententia excommu. capi tulo primo libro sexto. Preter autem predictos casus ali qui assignant primuꝫ De simõia capitulo. Si quis ordina uerit. vbi dicitur. ꝙ ordinans sub tali pacto promissione simplici vel iuramento vallato: ꝙ super promissiõe sua nõ inquietet eum: ordinatoꝛ a collatione ordinum: per trien nium est suspensus: ⁊ lz hic non exprimatur episcopus: ta men quia nullus est ordinatoꝛ maxime sacrorum ordinũ in quibus ordinans tenetur prouidere ordinato nisi epi scopus: ideo episcopus est ibi suspensus. Secundo presen tatoꝛ qui consimili pacto presentauit: ab executione ordi num per triennium est suspensus ibidem. Tertio sic ordi natus est suspensus donec per papam fuerit cum eo dispen satum.

Tertio videndum est de eius effectu vbi sunt vndecim conclusiones.

p[a] ¶ Prima ꝺcl̃o. ꝙ si suspensus ab ingressu ecclesie ingerat se diuinis: ita est irregularis ac si esset excõmunicatus. extra eodeꝫ. Nec cui. Nec debet habere ecclesiasticam sepultu ram sicut ibi dicitur. Hoc autem verum est si ipse celebra uerit intra eccelesiam: quia si sub diuo vel extra ecclesiam celebret non est irregularis: cum extra ecclesiam nihil sit sibi prohibitum vt dicitur in glosa ibidem. Cimiterium au tem per consequens est sibi interdictum. vnde si ibi sepeli at vel celebret irregularis est: siue sit contiguum siue non: quia hoc est interdictum hominis non loci. Si autem es set suspensus etiam a diuinis vbicunq; celebraret ipse fie ret irregularis. Item suspensus ab ingressu ecclesie non de bet intrare ecclesiam plusquam excommunicatus: sed be neficia potest percipere omnia: quorum perceptio ingres sum ecclesie non requirit: lz quidam probabiliter dicant ꝙ cum priuatus ab ingressu ecclesie: sit per consequẽs pri uatus ab officio intra ecclesiam quia etiam a beneficio.

¶ Secunda ꝺcl̃o. ꝙ si aliquis est suspẽsus a beneficio tñ 2ª
⁊ ingerat se diuinis: nec peccat nec est irregularis de ele ctione. Cum in cunctis ⁊ capitulo primo: ⁊ capitulo Cupiẽ tes libro sexto. ⁊ capitulo Generali: ⁊ de rebus ecclesie non alienãdis cap̃lo scõdo. quia non est prohibitus ab illis. Sz si ingerat se illis quibus est priuatus: aliam penam potest in currere: sed nõ irregularitatem: que non incurritur ex hoc ꝙ homo ingerit se diuinis: nisi hoc sit in actu alicuius ordi nis sacri per se requisiti de iure vel consuetudine: vel saltẽ ordinis episcopalis vt multis videtur. Dico autem actum ordinarium de iure vel de consuetudine: quia vbi est con suetum ꝙ solus sacerdos incipit deus in adiutoꝛium: si su pensus ab ingressu vel a diuinis vel ab officio ibi ĩciperet solemniter irregularis fieret. ¶ Tertia conclusio. ꝙ si est 3ª
aliquis suspensus ab officio: ⁊ per consequens a beneficio quod est propter officium: tunc perinde est ac si esset suspẽ sus ab vtroquẽ: quia ⁊ in vtroq; casu si ingerat se diuinis est irregularis de sententia ⁊ re iudicata. capitulo primo. libro sexto. ¶ Quarta conclusio. quando est suspensus ab 4ª
officio non simpliciter sed ꝑm quid: est dubium vtrum in currat irregularitatẽ: ⁊ certum est ꝙ non si in alio officio agat cꝫ in illo a quo est suspensus. Unde si est suspensus a collatione ordinum ⁊ omnia alia preter ordines agat nul lam penam incurrit ⁊ sic de alys. ¶ Quinta conclusio ẽ. 5ª
Oꝛ si in illo ordine a cuius executione est suspensus agat ⁊ non est sacer videtur dubium. Unde episcopus qui su spensus est a collatione tonsure per annum: si eam confe rat videtur magis nihil ager cꝫ penam incurrere. Quid eniz conatus affuit qui non habuit effectum. ff. ꝙ quisque iure. lege prima. ℈. statuit. De tempozibus ordinationum capitulo vltimo libro sexto. Similiter si suspensus a con firmatione confirmet: nihil est actum: ⁊ non videtur in currere irregularitatem. ¶ Sexta conclusio. ꝙ si suspen 6ª
sus a consecratione vel ordinatione consecret vl̃ ordinet: tunc est aliquid actum: ꝙ papa non potuit impedire saltem de charactere ordinis vnde punitur de irregularita te. ¶ Septima ꝺcl̃o. ꝙ suspẽsus ab officio si ingerat se offi cio nõ ordinis quod habet: puta qꝛ iudex est: nullam penã incurrit: sz nihil est quod agit. De offi. deleg. c. vltimo. lib. 6. ⁊ similibus. Sed si officio diuino se ingerit tunc irregula ritatẽ incurrit non aliter. Et sic debet intelligi de sentẽ. ⁊ re iudicata. c. i. lz quidam dicant ꝙ prioꝛ suspensus si teneat capitulum fit irregularis. Item suspẽsus a beneficio si fru ctus capiat non est irregularis: quia nec facit eos suos: sed quandoq; aliter punitur vt de elec. c. i. libº. 6. ⁊. c. Cupiẽtes igitur ceterum: vbi beneficys perpetuo priuantur qui su spensiõe ab illis durãte illis se ingerũt. ¶ Octaua ꝺcl̃o. ꝙ 8ª
suspensus a beneficio vel ab officio in diuinis nisi sit suspẽ sus ab executione iurisdictionis potest absoluere ⁊ excõ municare. De senten. exco. Sacro. Et per hoc patz solutio ad argumentum. Sed si est suspensus simpliciter intelli gitur ab omni officio ⁊ beneficio suspensus ⁊ nihil potest quod homo prohibere potest: ⁊ ingerens se diuinis est irre gularis. Suspensus vero a determinato officio in alys tan tum potest quantum ante. Et suspensus a beneficio in nul lo officio habet impedimentum plusquam ante. ¶ Nona 9ª
conclusio. Oꝛ si papa committat abbati confirmare ⁊ con ferre minozes ordines ⁊ postea suspendat eum ab vtroq; ille ordinando vel confirmando: nullum characterem cõ fert: immo nihil agit plusquam delegatus a delegante su spensus: qui excommunicando nihil agit. vnde irregulari tatem non incurrit. Sed si episcopus qui iure suo ꝯfirmat vel ordinat minozes ordines a collatõe istoꝝ suspẽdat ni hilomin⁹ ꝯfirmãdo ⁊ ordinãdo vez characterẽ ĩprimit ⁊

ideo irregularitatē incurrit. Lz autē iure suo ꝓferat tonsuram qz tñ illa ē iuris positiui sicut iurisdictio. Sicut suspēsus a iurisdictiōe exercendo cā nihil agit: ita videt q ep̄s iure papali a collatione tonsure suspensus eam cōferendo nihil agat. ¶ Decima cōclusio. q suspensio ꝑprie dicta ē qua aliquis ꝓhibetur vti iure suo nō autem qua prohibetur vti iure prohibentis: qz illud ē magis ihibitio vel reuocatio. Unde si officialis ꝓhibeat curatuz celebrare vel cōfessiones audire q̄ ipse facit iure suo nō ex comissione officialis ē suspēsio ꝑprie dicta: ꝑpter qō si ꝑ faciat officialis sine scriptꝰ vel sine monitōe suspēsionē incurrit de sen.ex.c. Sacro liº.5º. Lū medicialis li.6. Sed si episcopus q dedit potestatē suaz fratribus vel secularibus suspendat eos ab audientia cōfessionū nomine suo: nō est suspensio sed māda ti reuocatio. Unde si abbas vel prior cuius solius auctoritate fratres se mutuo absoluūt suspendat aliquē ab audiētia aliozꝝ fratruz sine scriptis z monitiōe nullā penā incurrit: qz totaz potestatem si vellet posset reuocare nudo verbo sicut dedit z mlto magis partem. Sed si a potestate audiendi seculares quam habet a papa vel ep̄o eum ꝓhiberet ꝑprie dicta suspensio esset: Et sic sine scriptis z sine monitione hoc faciens incurreret nisi quis dicat q adhuc nec istud esset suspensio ꝑprie dicta: qz sine licētia prelati nec auctoritate pape nec auctoritate ep̄i audire debet. Unde sicut a principio poterat solo verbo ihibere ne audiret: sic etiam ex post facto. Si autem dicat i generali qui vnqz fecerit hoc vel illud suspendo eum ab vsu clauiū: videt non incurrere suspensionē dato q illud sit suspensio ꝓprie dicta: si vera est opinio dicentium q illa decretalis. Sacro z Lū medicinalis: nō intelligit de sententia que fert pro futuro facto sub conditione z in generali. ¶ Undecima conclusio de absolutione a suspensione de qua iura non faciūt multum mentionem: qz communiter in iure ponitur tempus suspensionis quo posito ante illud tempus nullus nisi papa ꝑt hominē absoluere: qz si dicat ꝑ mēsem aut p annū aut terminū aut q̄uscz fecerit ꝑ vel illud sit suspēsus si posset interim absolui mox absolutus iterum esset suspensus quouscz ille terminus esset expletus. Sed papa sic posset absoluere q nec postea incurrerz g iuri nō subest. Ubi autem homo in iure suspenditur z terminus non p̄figit tunc episcopus potest absoluere sicut ab excommunicatione ex quo conditoꝝ non reseruat. Quādo vero homo suspēdit ipse vel superior absoluere pōt z successoꝝ z nō alius sic̄ō excōicatione dictū ē. Argumētū ē solutū. Qō. VIII.

Quarto z vltimo queritur de interdicto vtruz violans interdictū sit irregularis: Et videtur q non: qz violās cessationem vel pollutionem nō est ita irregularis: que pari passu currūt. ideo z̄c. Contra de sen.exco. Js g.li.6. ¶ Respōdeo. circa hanc q̄stionē sunt quattuoꝝ videnda. Primo de interdictis z pollutionibus latis a iure. 2º de licitis z illicitis tēpore interdicti. 3º de effectu ipsius z pena violantiz. 4º subiȝcientur tractatus quoꝝundam de interdicto.

Circa primū sunt q̄ttuoꝝ faciēda. Primo videndū ē de locis ꝓphanis q̄ interdicta sunt. 2º in q̄bus casibus populus est interdictus. 3º in quibus casibus loca sacra: puta eccl'ia vel cimiteria sunt a iure interdicta. 4º in q̄bus casib⁹ loca sacra polluūtur.

Quantum ad primū sunt q̄nq̄ ꝯclusiones ꝑz q̄nq̄ casus qui in his versibus ꝯtinentur. Interdicūt loca per q̄nq̄ q̄ sequūt. Fenus pedagia suburbia cardine papa. ¶ Primus. Fenus. Quicunqz dñi in terris suis vsurarios publicos aliūde oriūdos habitare pmittūt per tres mēses incurrūt sententiaz suspensionis: si sunt ep̄i excōicationis: si sunt clerici: Interdicti si vniuersitas: q̄n si per mensem sustinuerint aīo indurato ex tūc terre ipoz q̄diu i ipsis ydem vsurary cōmorant ecclesiastico subiacent interdicto. de vsur. c.i.li.6. vbi videt q terre laycoruz non sunt iterdicte sed interdicēde: sicut z dñi non excōicati ſz excōicandi vt ibidē dicitur: ſz clerici nō episcopi sint excommunicati ibidem. ¶ Secūdus. pedagia. Uniuersitas ciuitatis Lastri seu loci alterius cuiuscūqz q̄ exigi facit pedagia a personis ecclīasticis pro rebꝰ q̄s non mercatōis causa deferūt sic punit q ciuitas vel castꝝ vel locꝰ eius ecclesiastico subiaceat iterdicto qō nō potest relaxari donec exacta restituerint z de transgressione eiꝰ satisfecerint cōpetenter. Et mirꝝ videt q persone q̄ delinqūt non sunt interdicte sed locꝰ. de censibꝰ. c. q̄ꝝ li.6. ¶ Tertiꝰ. suburbia de sen.ex.c. Si ciuitas li.6. Si ciuitas castꝝ aut villa ecclesiastico iterdicto subiciat illoꝝ suburbia z ptinentia. i. ꝓtigua hedificia eo ipo intelligi volumꝰ iterdicta. Nā ſz p̄dicta videant alꝰ muroꝝ ambitu terminari ꝑ tñ casu ne vilipendi valeat iterdicti snīa qō fieret si posset ipsoꝝ suburbys vel ptinentibꝰ hedificys licite celebrari vt pus expedit iterpretationem fieri latiozē. Unde si p̄ncipalis locus est interdictus a iure tūc totū est interdictū a iure. Si aūt principalis locꝰ est interdictꝰ ab homine accessoriꝰ est interdictꝰ a iure. Sz qz sublato p̄ncipali remouet accessoziuꝫ ide ē q relaxato vel ammoto iterdicto q̄ ad ciuitatē vl'castrū itelligit ammotū quo ad suburbiū etiam si āmotiens erat talis g nō potuiſz āmouere iterdictū iure p̄nciplr positū puta iferioz ep̄o: qz q̄dā cū vniuersitate trāseunt q̄ alꝰ nō trāsirēt. ¶ Quartꝰ. Cardie Ciuitas oīs ꝑter vrbē: q̄ ise quentibꝰ hostiliter cardinalē ꝓsiliū dederit auxiliū vel fauoꝝē vel intra mensez malefactoꝝ hō sicut debuerit z potuit nō punierit pontificali dignitate p̄uata ē z nihilominꝰ iterdicta de pe.c. Felicis i fi.li.6. ¶ Quitꝰ. Papa. qñ i aliq̄ ciuitate iminet electio sūmi pontificis facienda oīs alyqz rectoꝝ z officiales ciuitatis debēt cardiales mō debito includere. Et super his ꝓuocatis clero z pplo iuramentū ꝑstare q si nō obseruēt ea q̄ debēt vel fraudē ꝓmittāt ciuitas illa est iterdicta z pōtifice p̄uata. de elec. c. vbi li.6. De iterdicto aūt loci z terre videt q sic afficiat locū q qñ terra alicuius dñi iterdicit sola terra quā possidet tēpore sententie late est affecta. Ita q si postea nouā acgrat illa nō afficit sentētia antiqua: qz cautio damni infiniti nō extendi tur ad domos nouiter acgsitas. Et si alienauerit terraz āti quam illa transit cum onere interdicti. Et similiter videt q̄do est familia iterdicta vel de iure quod est raro: vel ab homine sicut sepe fit de consuetudine: qui tunc erat de familia si recedat nō desinit esse interdictus z g de nouo aduenit non incipit esse interdictus.

Quātum ad secūdū sunt etiā q̄ttuoꝝ ꝓnes fm quattuoꝝ casus q in his versibus cōtinent. Interdicunt homines q̄ttuoꝝ q̄ sequunt. Populus atqz locꝰ nec nō repsalia fenus. ¶ Primꝰ. pplꝰ dicit de sen.ex.c. Si snīa li.6. q iterdicto pplo non iterdicit nec clerus nec eccl'ia. Sed q̄ populus est interdictꝰ quocūqz vadat secuz fert suum interdictum nec debet admitti ad diuina. Qñ aūt terra est interdicta tūc illi de terra alibi admittūt. Item qñ ad homines nō iterdictos veniūt boies interdicti ille populus ad quē venit homo iterdictus ex hoc ipso fit a iure iterdictus q̄diu ille ibi est: qz a iure est ꝓhibitus ne hō interdictus admittat ad diuina: immo suspendit ab ingressu ecclesie qui admittit vt supra dictū ē. q pplꝰ fit iterdictꝰ a iure q̄do ad ipsum declinat homo alterius populi interdicti: z multo magis si totꝰ populus: qz illo p̄sente sibi interdicūt diuina. de p̄uile. ep̄oꝝ. ¶ Secūdus. Atqz locus. Eo ipo q homo declinat ad locum interdictū fit iterdictꝰ q̄diu ibi ē q̄tū ad hoc q ibi iterdicunt sibi diuina ēt plus q illis de loco qui si sunt clerici aut religiosi intra suam ec

clesiaz possunt audire diuina: hic autē nō: immo si aliquis habet ꝓuilegiuz celebrandi tempore interdicti licet possit admittere familiares suos si est singularis ꝑsona: quod nō potest ꝓuentus cuius aliquādo familiares sunt effrenata multitudo: tñ extraneū nō habentez super hoc ꝓuilegium nullus admittere pōt de ꝓuileg.c.lz.li.6. Unde nec isto casu admittentes talem iterdictū icurreret penam iuris: qz
3ª nō est ꝑprie iterdictū. ¶ Tertius. Represalia. Uniuersitas q̄ aduersus ꝑsonas ecclesiasticas ꝓcesserit represalias: quibus alius ꝑ alio pignoraf sicut habet consuetudo nundinarum campanie q̄ mercatore deficiente quicunq; de sua ciuitate inuentus in corpore z in rebus capitur: nisi infra mensem reuocauerit subiacet interdicto. de Iniur. c.i.
4ª li.6. ¶ Quartus. Fenus. Uniuersitas que vltra tres menses permittit alienigenas publice fenerētes in terra sua habitare: ipso facto est iterdicta. Et nihilominus terra ei⁹ sit interdicta si per mensem sustinuerit animo idurato populus suum ꝑmum iterdictū ꝑsonale. Et istud scōz locale interdictū durat q̄diu illi nō expellūtur: qō etiaz videtur valde graue de ciuitatib⁹ lombardie que habēt maximū districtum vt si ꝑpter vnū vsurarium i vno angulo tolleratum tota terra eoz sit iterdicta. Et magis si Rex frācie vnicum vsurarium i vno angulo regni sui substineat q̄ ꝑpter hoc totuz regnum subiaceat iterdicto: ꝓpter quod videtur aliquibus q̄ terra illa i qua eum substinet est iterdicta nō alia: vt puta si parisius substinet tota prepositura parisius nō plus. vt sic capiaf terra. s. illa portio in qua vsurarius sustinef ꝑm diuisionem dñi ꝓsuetam. Alys videtur q̄ sicut ꝓ vnico crimine etiam extra terrā cōmisso vel in vno angulo de quo essz icorrigibilis tota terra regni iuste iterdiceref: sic z hic. ¶ Sed hic notāduz q̄ aliquid singulare videtur esse i interdicto hōiuz. qz q̄ populus iterdicitur. de quo dicif aque sunt populi i apoca. i 7. Sicut ē vna aqua numero q̄uis cōtinue varief: z que accedit reputaf cadez: z que recedit diuersi: Sic i populo iterdicto videf q̄ quicūq; icipit esse de nouo de hoc populo hoc ipso sit iterdictus sine noua sentētie prolatōe: z econuerso: q̄ desinit de nouo esse de populo: desinit esse iterdict⁹: qz si aliter esset: tunc si populus ad quem talis de nouo accedit esset iterdictus ipse esset ligatus duplici interdicto ꝓtra intētionem ferentiū qui nolebant ligare illos qui nō erant: z pls qz si contingeret populum ꝑmuz omnibus ꝑmis mortuis z alys subrogatis imitari cessaret interdictum quod non videf: immo etiam qui nascūtur ex iterdictis reputantur interdicti sicut z si essent nati tempore lati ꝑmo iterdicti: qz vniuersitas inquātū hō interdicitur z nō persone singulares nisi p accidēs. Quod autē dicitur extra. c. Si sententia. ℈. fi. q̄ singuli extra euntes de populo iterdicto nō admittūtur ad diuina: hoc est qz nō recedunt animo illū populum deserendi: z tūc est verum q̄diu sunt de populo interdicto sunt iterdicti: nō autē postq̄ desinūt esse de populo interdicto licet secus sit de terra iterdicta vt dictuz est: qz illa vt res singularis afficit non vniuersitas. Et pari rōne secus de familia iterdicta que nō est ꝓprie collegiuz: nec vniuersitas vt dictum est in fine primi articuli.

Quantum ad tertium sunt tres ꝓclusiones ꝑm tres casus qui i his versibus ꝓtinētur. Interdicūtur loca sacra tribusq; sequūf. Funerat iducēs hereti
ꝑª calem quoq; tangēs. ¶ Primus. Funerat inducēs. Quando homo iducit ad electionem sepulture aliuz per votuz iuramentum z promissionem vel huiusmodi que liberam electionem vel mutationem impediunt sic. s. q̄ sine peccato mutare non potest: ex hoc ipso electio non valet. Sed ille tumulandus est illic vbi erat sepultura non electa. Si vero i ecclesijs vel cimiterys inducētium fuerit sepulti sepelliētes obligātur ad restitutionem tam sepultoruz coꝛ poꝛum si petātur q̄ omnium que occasiōe sepulture illoz peruenerit quomodolibet ad eosdem infra decēdium ītegraliter faciendam. Quam nisi fecerint ecclesie ipse apud quas septi fuerīt necnō z cimiteria earūdez ex tūc eo ipso sint z tādiu maneāt ecclesiastico supposita iterdictō donec ab eis facta fuerit restitutio plenaria predictoruz. de sepul. c.i. lib°. 6. Ubi dicunt quidam q̄ itelligitur si i ecclesia fuerit sepultus: qz tunc ecclesia cum cimiterio fit interdicta. Si autem sepultus fuerit talis i cimiterio nō ꝓpter hoc ecclesia fit iterdicta sed solum cimiterium. Item itelligūt de cimiterio ꝓtiguo nō alio. argumētū eius q̄ de pollutōe dicitur de cōsecra. eccle. c. i. lib°. 6. Et simile habetur de interdicto de sen. ex. Si ciuitas. ℈. vlti. lib°. 6. Alij vero dicūt indifferenter q̄ in quocunq; illoruz sepelliatur vtrunq; illoruz vbicunq; sit interdicto subiciī. s. ecclesia z cimiterium ipsoruz īducētiuz sepeliētiū: qz hic expresse vtrūq; per se interdicif. Secus autem q̄ alteꝛ tñ exprimif. Nā tūc magis dignū trahit ad se minus dignuz. cōtiguum nō ecōuerso nec aliter. Et sic loquūf iura illa: z hec est verior opinio. Si autem sine dolo z fraude z obligatione homo aliū īducat ad eligendū. vel mutādum sepulturam nō ipz obligās ad nō mutādū locū nō hz locū hec ꝓstitutio. Ubi dubiū est si ipsemet curatus hanc īductionem faciat apud quem erat de iure tumulādus vtꝛ ecclesia vel cimiteriuz sint iterdicta: z videtur q̄ delictum suum nō noceat ecclesie q̄ ibi sepeliaf. ¶ Secūdus hereticalem: q̄ hereticalis traditur scienter ecclesiastice sepulture locus ille perpetua careat sepultura ita q̄ recōciliatio hic nihil valz. Nec
2ª videtur episcopus posse istud iterdictū ammouere: qz q̄ dicit perpetua ammouet īferioꝛibus dispēsationem. de hereticis. c. quicūq; lib°. 6. ¶ Tertius. Quoq; tangens: sicut
3ª in duobus primis casibus est ecclesia interdicta vel cimiterium indistincte. s. ille locus in quo aliquis sepultus erat interdictus vel hereticalis. ita hic q̄ ecclesia est iterdicta ab homine vel a iure eo ipso cimiteriū ꝓtiguū capella contigua reputantur interdicta: sicut ciuitate interdicta suburbia sunt iterdicta. Secus autem si nō sunt cōtigua. exē. Si ciuitas. ℈. ratione. lib°. 6. Dico autem cōtigua quoꝛum vltima sunt simul: vnde si inter ecclesiam ex vna parte z capellam z cimiterium ex alia non est nisi paries medius cōtigua sunt: qz vltimum ecclesie est suus paries qui est simul cum terra capelle z cimitery: qz vtriusq; superficies est simul cū nihil solidū sit mediū. Si etiam paries capelle z cimitery contingeret parietem ecclesie idez esset. Secus si esset aliqua terra media inter duos parietes: quia illa sola esset interdicta.

Quantum q̄ ibi versib⁹ cōtinenf. Sed polluunf loca sacra sex q̄ sequūf. Sanguis: adulteriū sit ꝑncipaleq; tactū. Sacrās sepultus gens aut excōicat⁹. ¶ Prima san-
ꝑª guis. Ecclesia z cimiteriū reputanf polluta per sanguinis effusionē ibi factā violēter z iniurioſe: sicut ꝑ homicidiuz z mutilationē vel aliā vulnerationez. de ꝓse. di. i. c. Si motū z. c. se. nec debz celebrari nec ibidez sepeliri quousq; reconcilief. de ꝑuile. c. Tuaꝛ. Si aūt homo sine alterius violentia z p se ibidē emittat sanguinē p nares nō ꝓpter hoc polluif. Econuerso. si qs intra eam suspēdif aut sine sanguinis effusione suffocaf nihilominus reconciliatione idiget. Si vero alibi vlneratus illuc fugiens adhuc sanguinaret vel moꝛeref nō ꝓpter hoc polluef. Econuerso si ibi vulneratus anteq̄ ad terram sanguis decurreret exiret: nihilominus qz infra eam sanguinis effusionis causa facta est reconciliatiōe idiget. Et si martyr in ea occisus est reconciliatiōe idiget: qz p morte eius pls fit iniuria ecclie exptę sequentium: lz p passionem ecclesia honoꝛetur vt ē illud. Actio displicuit passio grata fuit: hoc est intelligendum de

enormi ⁊ nō de modica ⁊ leui percussiōe: puta cū vnguib⁹ vel dentib⁹ aut dentib⁹ ⁊ bꝺ. Si aūt lapis de supiozib⁹ cadens ibi hōiem vulnerauerit vel occiderit: vel furiosus nō habēs vsuz ratiōis hec ibi fecerit i se vel i alio: nō est homicidiū vbi deest mala voluntas hois: ideo nō indiget reconciliatione. Si vero aliquis sue mentis compos seipsum occideret verum homicidium esset: vnde reconciliatione indigeret. ¶ Secundus. Adulterium. Emissio seminis siue p adulterium siue per simplicem foznicationē polluit ecclesiā ⁊ cimiteriuz. de ꝯse. di. i. Ecle. de ꝯse. ecle. c. vlti. de adu. Significauit. Non aūt si custos ecclie ibidē nocturno somno polluaꝝ. Si vero vir ibi vxoꝛi debituz reddat vel causa plis debitū ibi petat: nihilominus ratione loci fit sacrilegiū: quod alibi esset licitū ⁊ violatur loc⁹ ⁊ polluiꝝ: sive sint ibi iclusi tēpoze guerre nō audētes exire siue alias: Cū aūt viciū sodomiticū sit grauius peccatū q̄z adulteriū cum etiam sit cum seminis effusiōe: reconciliatione indiget. Propter occultā aūt seminis effusionē quātūcūq; illicitā ⁊ inominabilē q̄diu occulta est recōcilianda nō est: sz ille occulte puniendus ē. Unde sicut solemnis pnia nunq̄z pro occulto crimine imponēda ē: ita cum reconciliatio ecclesie semp fiat cū solemnitate: nūq̄z faciēda est nisi p pollutione solemniter diuulgata. de adult. c. Significasti. Si autem sacerdos sciat tm̄ p ꝯfessionē ecclesiā pollutaz nec etiam i occulto tenetur abstinere a celebrando ibidez: nec episcopo debet dicere vt dicūt gdā q̄ reconciliet ecclesiaz causa nō expressa: qz ex his que scit tanq̄z deus nō ꝓhibeꝝ ipse vt homo nec artaꝝ ad aligd faciēdū vel omittenduz. ¶ Tertio. Sit p̄ncipale q̄z tactū. Qū ecclesia polluiꝝ quoquo modo eo ipso itelligūꝝ polluta cimiteriū ⁊ capella cōtigua sicut de iterdicto dictuz fuit non autē econuerso: qz magis dignum trahit ad se minus dignum. Secus autem si nō sit cōtigua. sz eoꝝ extrema ad iuicem separata: ⁊ duorum cimiteriop̄ pariete diuūctop̄ lz per hostium de vno ad aliud transeaꝝ pollutio vnius nō inficit aliud. de ꝯse. ecle. c. i. lib⁹. 6. ¶ Quartus. Sacrans. Si ꝯsecrans ecclesiaz vel benedicēs cimiteriū sit publice excōmunicat⁹ indiget recōciliatiōe. Et hoc notat hosti. de ꝯsecra. ecclē. ꝯsuluisti. Si aūt excōmunicat⁹ publice ibi celebꝛet vel sepeliat nō propter hoc necessaria est recōciliatio. de sacra. ite. c. A nobis. ¶ Quintus. Sepultus gens. i. gentilis: qz si hereticus tunc videꝝ locus nō solū pollutus sz iterdict⁹: qz dicit de hereticis. c. z. lib⁹. 6. q̄ loc⁹ ille perpetua careat sepultura: qō nō est de polluto i quo post reconciliatiōez potest sepeliri: qz heretic⁹ est deterioꝛ gentili. de hoc de ꝯse. di. i. ecclesiam de ꝯse. ecclē. c. ꝯsuluisti. Si autē catheczuminus ante baptismū ibi sepeliaꝝ lz fieri nō debeat tm̄ non polluiꝝ locus: qm̄ nō reputaꝝ ifidelis: sed crediꝝ habuisse baptismū flammis: sicut nec de illo q̄ in suo sanguine baptiçaꝝ ⁊ tāq̄z martyr sepeliꝝ: lz in tractatu de matrimōio quando dicit cultus disparitas dirimit matrimoniū: ibi accipit fidelis cū infideli. i. baptiçatus cū non baptiçato etiam fideli. Sz de puero filio fidelium moztuo ante baptismū est ꝯsuetudo quorūdaz q̄ nisi mater in partu moziaꝝ non sepelliꝝ in cimiterio benedicto. Nulli enim datur ecclesiastica sepultura nisi de quo crediꝝ q̄ tūc vel quādoq̄z itrabit i requiē ecclesie triumphātis: nō tm̄ idiget reconciliatione: qz lz nō sit fidelis: non tamen est proprie gentilis vel infidelis ex quo est filius fidelium. Puer autem filius infideliū tumulatus bene polluereꝝ sicut si esset magnus. Quādo aūt mater moziꝝ i partu enixū moztuū vel q̄ statiz āte baptismū moziꝝ ꝯsuetū est vt sepelliaꝝ cum ea lz sciamus ipsum dānatum: qz reputaꝝ quasi pars viscez ⁊ pro honoze matris christiane coniunguntur in sepultura quasi fuerint coniūcti ⁊ nunq̄z separati in vita: ⁊ i morte: ⁊ iō nō polluiꝝ locus. ¶ Sextus. Aut excōicat⁹. Ecclesia vel cimiterium vbi excōicatus publice sepelitur eo ipso polluuntur vt i dictis. c. de ꝯse. di. i. ecclesiam. de ꝯse. ecclē. ꝯsuluisti. Uerū est q̄ cū hic officiales aliquando ratione sepulture excommunicati subyciunt locuz interdicto: quanuis autem is cui est ingressus ecclesie interdictus si moziatur hoc interdicto durante non debet in ecclesia vel cimiterio sepeliri nisi penituerit: nō tamen ibi sepultus facit locum pollutū cuz non sit excommunicatus. Et sic intellige de sen. exco. c. Is cui. §. i. Sed de interdicto simpliciter qui non debet sepeliri si non sit clericus si sepelliatur dubiū ē vtz locus p hoc polluaꝝ. Et videꝝ q̄ non: qz non ē i iure expressum.

Quātum ad secūdū principale. s. que tempoze generalis interdicti permittunꝝ ⁊ que prohibētur. sunt. i i. cōclusiones. ¶ Prima ꝯ. q̄ baptism⁹ tam paruulozum q̄z etia adultozum nō soluz quo ad substantiam: sed quo ad solemnitatem omnem tam catheczismi q̄z exoꝛcismi permittitur. ¶ Secunda ꝯclō. cōfirmatio: ⁊ ratiōe eius etiam in cena domini chrisma conficiendū est. de sententia excom. c. Qm̄. lib⁹. 6. vbi tria predicta per ordinem cōtinentur. ¶ Tertia conclusio. penitentia. que lz oliz solis mozientibus cōcedereꝝ: nunc aūt etiam sanis qui nō dederunt causam interdicto. Et illi etiam si posse suum faciunt de satisfaciendo: ⁊ merito: quia istud sacramentum est necessitatis sicut baptismus ⁊ plusq̄z confirmatio: Unde magis debꝛ concedi non solum semel i anno sed iterum ⁊ iterum ⁊ quotiens opus erit: vel placitum confiteri. eꝝ. c. Alma. ¶ Quarta cōclusio. Matimoniū concediꝝ sz non benedictio nuptialis: immo negaꝝ. ¶ Quinta cōclusio. extrema gdem vnctio negaꝝ omnib⁹ laycis: ⁊ solū clericis ⁊ religiosis ē cōcessa. Ex quo videꝝ non eē necessitatis: qz tūc non negareꝝ sicut nec baptism⁹ nec penitētia. Quidā aūt dicūt q̄ nec clericis nec religiosis extrema vnctio cōcediꝛ tempoze iterdicti: qz prohibenꝝ omnia diuina nisi illa q̄ specialiter pmittunꝝ. Nūq̄z aūt specialiter iueniꝝ vnctio cōcessa gbuscūq;. Nam extra de pe. ⁊ re. Oz in te. p̄usq̄z dixerat q̄ vnctio ⁊ sepultura omnib⁹ iterdiciꝝ dicit q̄ sepultura clericis cōcediꝝ: Unde tacēdo de vnctōe videꝝ eam i sua ꝓhibitōe retinere. Aly dicūt eo ipso cōcedi vnctionez que aie ē necessaria q̄ cōcediꝝ sepultura soli coꝛpoꝛi profua. ¶ Sexta cōclusio. de ordine qz cum ordines nō nisi i missa solēni denꝝ ⁊ missa nō debeat solēniter celebꝛari: iō nec ordines i terra interdicta debent celebꝛari etiaz quādo licet solemniter celebꝛari in q̄ttuoꝛ festis quādo minores ordines alias dari p̄nt: nec i sabbato sctō qm̄ alias maiozes danꝝ: qz iure antiquo erat ꝓhibitū ⁊ iure nouo nō est cōcessuz. ¶ Septima ꝯclusio de Eucharistia. q̄ iure nouo sic dicitꝝ. In singul' mōasterys dīna officia debēt dici submissa voce ianius clausis iterdictis exclusis. In pascbate āt ⁊ pentecoste ⁊ natali ⁊ assumptione beate virginis licet alta voce ianuis aptis solis excōicat' exclusis: Sic tm̄ q̄ illi q̄ dederūt causaz interdicto nō appꝛopinquent ad altare. Ubi p̄mo ē sciēdū: qz de monasterys solum videtur loqui: quod idem intelligenduz est de ecclesijs collegiatis in quibus diebus singulis est missa celebꝛāda solemniter. de cele. mis. c. Cū creatura. Et similiter tempoze interdicti campanis non pulsatis sed ianuis clausis ⁊c. Idez etiam est de prioꝛatibus non cōuentualibus: qz monasteria dicuntur. sed in simplicibus parochys videntur seruanda iura antiqua vt tantum semel in septimana liceat celebꝛare pro eu charistia pro infirmis seruanda. Item q̄ dicitur ad altare nunquam appꝛopinquet: quidaz intelligunt de oblatione ad altare ad quam interdicti qui nō fuerūt causa possunt admitti: non autem illi qui fuerunt causa lz admittantur infra ecclesiam ad audiendum missam: sicut vsurary manifesti qui non sunt excommunicati nec ab ingressu ecclesie suspensi sed tantum ab altari. de vsur. c. Quia in om-

nibus. Non autem intelligunt hoc de cōmunione quam dicunt tempore interdicti nulli debere dari nisi in mortis articulo. sicut olim de penitē. & remi. Qz in te: quia i hoc nihil est īmutatum. Alys autem videtur q̄ statutum generalis concily necessitatem imponit semel in anno communicandi. Unde cum sacramenta necessitatis adminus inquantum sunt necessitatis concedantur tempore interdicti per consequēs communio semel in anno maxime: qz inseparabiliter se cōcomitantur: & appellatione penitentie viaticum continetur vt in dicta decre. dicitur. Qz i te. Putarem autem papam super hoc consulēdum. Sed vtrum religiosi ꝑm suam cōsuetudinem possint sepius communicare: Nam q̄ possint sacerdotes in collegys sicut prius celebrare bene innuit decreta. nō sic autem de simplici communiōe. De hoc etiam putarem papam consulendum. De festis autem illis videtur festum omnium sanctorū quod est de maximis excipi debuisse quod est maius q̄z assumptiōis: quia est de beata virgine & de omnibus sanctis & de deo etiam sicut officium ostēdit: etiam cōmemoratio omnium fidelium defunctorum: quia sicut vna communitate interdicta alia non interdicitur sic nō videtur propter peccata viuentium debere auferri suffragia defunctorum qui sunt de alio foro specialiter q̄ semel in anno tm̄ fit pro omnibus. Sed lex q̄z dura seruanda est vt non extendatur plusquam extensa sit. Qz autem dicūt quidam a vespera vsq̄z ad vesperam debere intelligi cum exclusione completorij vltimi in illis quattuor festiuitatibus nō videtur. Nam si in illis festiuitatibus licet alta voce celebrare omnia diuina cum completerium diei sit pars magis q̄z completorium vigilie: & festum quod habet secūdas vesperas semper habet completorium cum eadem solēnitate: nec minori q̄z primum completorium ꝑm ritum ecclesie: ideo vtrūq̄z icluditur. Similiter quia lz officium communiter solēnitatis incipiat a primis vesperis: quia tamē officium solemnitatis paschalis & gaudia incipit i missa sabbati vbi etiam dicitur. Deus qui hanc sacratissimam noctem: ideo tunc alta voce & ianuis apertis hoc potest fieri: quia si i vesperis potest cum vespere sint infra missam ad missam videntur pertinere: vnde vtriq̄z debetur par honor. Et similiter de pentecoste: vnde & in missa de vigilia dicitur prefacio sicut & in die. Similiter videtur de natali: quia in missa de vigilia solemnitas incipit. Sed de assumptione bene
8ª ℣ dicit: quia solemnitas incipit in vesperis. ¶ Octaua cōclusio. de benedictionibus est dicendum. q̄ omnis solemnis benedictio sicut abbatum abbatissarum & virginum que cum solemnitate publice fieri solēt & cuz missa. vnde tempore interdicti cessant multo magis q̄z benedictio nuptialis que est minor. Potest tamen qui interdictum posuit in eo dispensare pro certo loco & tempore & personis: nec per hoc soluitur interdictum sicut dicitur in. c. Alma. q̄ quando interdicti admittuntur ad penitētiam nō propter hoc fit simpliciter relaxatio interdicti vt propter hoc iterum oporteat sentētiam ferri. Unde si ille qui posuit interdictum tempore paschatis vel amore fratrum predicatorum vel minorum relaxat ipsum i die festi eorum quo ad ipsos volentes interesse ita tamē q̄ postea remāeat sicut prius potest facere: nec est suspensus si hoc facit sine noua monitione quia non est noua sentētia. Et similiter dispensatiue relaxando in parte potest episcopus benedicere moniales vel abbates & huiusmodi: si tamen tullit interdictum vel talis sit cuius sententiam ipse potest tollere alias non. In interdicto enim interdicitur omnibus hominibus in tota tali terra toto tali tempore participatio diuinorum. Sicut ergo potest ammoueri ab omnib⁹ & tota terra & toto tempore: ita & a quibusdam & a quadam parte terre & quodam
9º ℣ die. ¶ Nona conclusio, videtur q̄ similiter de excommunicatione. sit dicendem lz quidā negent: qz lz episcopus nō possit dare licentiam cōmunicādi cū excōicato q̄z diu excō municatus est: si tamē est talis excommunicatio a qua ipe potest totaliter absoluere & respectu omniū siue: quia ipse tullit siue qz alias sibi competit: ita potest eam partialiter tollere. Nō est enim aliud excommunicatio nisi quoddaz iuris viculum ens ratiōis tātum quo iste prohibetur communicare omnibus & omnes illi. Absoluere vero non est aliud q̄z dare sibi licentiam communicādi omnibus & omnibus illi. Si autem potest interdici alicui communio omnium multo magis communio quorūdam tātum: & sic potest excommunicari partialiter respectu hominuz vel terrarum: sicut excommunicatio minor partialiter excommunicat respectu communium. Et similiter si potest licentiari vt communicet cum omnibus quod est absolui simpliciter: pari ratōe ad communionem in isto vel cum isto loco vel tempore: quod est absolui partialiter. Et similiter de interdicto. Potest enī ferri partialiter: puta q̄ vbicunq̄z talis erit quandiu ibi erit locus sit interdictus. Tunc enim illo intrante locus incipit esse interdictus & eo existē te desinit & redeunte redit. Et similiter potest partialiter relaxari. ¶ Decima conclusio. qz quod dicitur in decreta: 10.℣
Alma. nihil īmutat i sepultura: vnde soli clerici & religiosi habēt sepulturā i cimiterio bñdicto lz cū silētio sine cantu debeat fieri officiū. de peni. Qz in te. Layci vero ex cimiteriū interī sunt sepelliēdi. Soluto aūt interdicto ad cimiteriū vbi elegerāt transferēdi: qz cui non cōicamus viuo nec mortuo. Uñ sicut viui carēt īgressu eccl'ie sic mortui cimiterio & plus: qz si ēt morirent i quattuor festiuitatib⁹ i quibus viui īgrediūtur eccl'iaz nō propter hoc haberēt tūc ec cl'iasticā sepulturā: qz vtrūq̄z erat ꝑus īterdictū & modo alter tantū legit ꝑmissuz. Clerici vero sicut viui habēt īgressuz eccl'ie: lz sine solēnitate sic & sepl'turā & pl's: qz si extrāe⁹ clericus vel religiosus veniat q qz ꝑuilegiat⁹ nō ē nō debz admitti ad dīna nisi forte eēt familiaris pſone singl'ari ex spāli ꝑuilegio celebrāti nihilomin⁹ hic ad sepulturā eccle siasticā admitteret: qz iure ātiquo h̄ ꝑmittebat & iure nouo nō sic ꝓhibet admitti ad sepulturā sicut viuus ad missaz: Quāuis āt ꝑuilegia gbuscūq̄z ꝯcessa ante decretalē alma. sint p eā reuocata nō tñ ꝯcedēda: vñ decr. de ꝑuil. licz. nihil opat q̄ ad ꝑuilegia ātiq̄ lz q̄ ad ꝯcessa p⁹ decretalē Alma. ¶ .i. ℣. q̄ si ē alicui post illā ꝯcessū celebrare dīna tpe īterdicti nō dz admittere ad ea aliquē extraneū nisi ille ꝑuilegiū hēat postea sil'r ipetratū vel nisi sit su⁹ familiaris. Si vo esset quētus hēns istud ꝑuilegiuz q pōt hēre nimis ml'tos familiares & forte oēs de villa q pl'ras sunt ad bñficia recepti & sic frustrarēt īterdictū: nō lz familiares istos recipe quētui pluscūq̄z ex̄neos lz solū ꝑuilegiatos. Dicūt aūt famli & officiales ingsitor ꝑuilegiati q̄ audiāt dīna tpe interdicti. Sz nisi istud ꝑuilegiū fit renouatū post decretalē alma reuocatū ē. Si aūt sit renouatū tūc ipsi cū ꝑuilegiuz non determinet sibi locum vbicūq̄z possunt admitti ad diui-

Quantū na quāuis sint extranei.
ad tertiū ꝓncipale q̄. s. sit pena īterdictū violātiū sunt septē ℣nes. ¶ Pria ℣ ē. q̄ celebrās i eccl'ia īter- ꝑ ℣
dicta vl' i cimiterio īterdicto ē irregularis. de sen. exco. Js q: nec ꝑt nisi p papā dispēsari. Et idē ē i q̄cūq̄z loco celebret si ille loc⁹ ē īterdict⁹: & cū h̄ ē suspēsus ab īgressu eccl'ie donec satisfaciat ad arbitriū iudicis q tullit sniaz īterdicti vl' ad arbitriū epi si ē īterdictū iuris. Uñ peccat mortal'r quotiens audit missam in eccl'ia vel cimiterio q̄uscūq̄z satisfecerit. Et h̄ pl's opat suspensio q̄z irregl'aritas. ¶ z ª ℣ ē. q̄ si ce- z ª ℣
lebrat aligs sciēter corā publice īterdcō pp h̄ nō ē irregl'aris sz ē suspēsus ab īgressu eccl'ie vt ꝑ⁹ de ꝑuil. c. Epoz li. 6. & ē argumentū q̄ si hō celebrat i eccl'ia i q̄ eps excōicabat oēz q ibi celebrabat sine sua licētia speciali non ē irregula-

ris:qz nō ē irregularis nisi pp celebrare i excōicatione. Sz cū causa poz sit effectu ipse q celebrauit ē excōicandus nō excōicat⁹. Sicut bō nō ē irregularis pria vice qua celebrat cozā iterdicto sz suspensus. Sz si postea celebrat tūc ē irregularis. Argumētū tñ cōtra:qz q ordinem furtiē suscipit qñ est excommunicatio lata ipse est irregularis:ita q episcopus potest quidez a sententia absoluere sed non ab irregularitate nisi papa dispensaret:z tamē nō est irregularis. nisi quia in excommunicatione ordines suscepit. Et dicendū q ille est irregularis non qua sit ordinatus excōmunicatus:sed quia scienter a non suo:de quo dicitur ō tempori. ordi.cap.i.lib.6.manere perpetuo suspēsos. Perpetua aūt suspensio est irregularitas. Uel dicendum q episcop⁹ excōmunicauerat omnem accedentem ad ordines z non solum omnem suscipientem:vnde eo ipso q accessit ordinandus anteq̄ ordinaretur erat excommunicat⁹. Et ita esset hic si episcopus excōmunicasset omnez qui ibi aliquod diuinum officium exerceret:quia tunc statim i principio missę fuisset excōmunicatus. Sed quando dixit omnem qui celebrauerit:quia non celebrauit quousq̄ missa finita fuit ideo zc. ¶ Tertia conclusio ē. Oz qui publice interdictum admittit ad ecclesiasticam sepulturam:vel ad diuina officia vel ecclesiastica sacramēta suspēsus est:vt prius de priuileg.c.Episcopozum lib.6.Unde si esset abbas potens dare minozes ordines q interdictū faceret acholytuz ipe eēt irregularis:quia propter primum ordinem fuisset suspensus:quia ad perfectum sacramentuz admisisset:postea aūt conferendo alios iam suspensus eēt irregularis. Dico aūt abbas:qz episcopus hanc penam non incurrit:qz non ē expressum. ¶ Quarto.pena est in decretali nouissima clemētis: q nō seruātes i terdictū qō mater ecclesia seruat sunt ipso facto excōicati:z similiter qui non cessant ea cessante: cum tamen olim contra cessationem faciens non fieret irregularis.Sed circa cessationem solum hoc est innouatū: z nihil aliud. Ideo sicut prius tempore cessationis non licebat celebrare etiā submissa voce sic nec modo:nisi put consuetudo tempore cessationis in illa ecclesia habebat. Plura autem liceret tempore interdicti.z tamen est vna pena excōmunicationis vtrobiq̄:quāuis non sit idem modus violandi vtrunq̄. Uerius tamen videtur q tempore cessationis non minus liceat z debeat dicere z dici diuinū officium q̄ tempore interdicti quod est artius seruandum. Sciendum tamen q illa noua decretalis Clemētis nō intelligitur de cessationibus prelatozum nisi sint vera interdicta:qz illi possunt ponere verum interdictum:sed de cessationibus capitulozum que non habet aliud remediū. Uñ in alys cessationibus nec iure nouo aliquid imutatum est de iure antiquo:nec est aliqua excommunicatio nec suspēsio nec irregularitas. ¶ Quīto.q celebrans in ecclesia vel cimiterio pollutis vel quodcunq̄ aliud diuinum faciens certū est q non est irregularis nec suspensus.de sententia excōmuni. Js qui lib.6. ¶ Sexto videtur dubium vtrum sepeliens in loco interdicto sit irregularis. Et dicūt quidā q sic si est interdictū ab homine:secus si a iure: qz mitius agitur cum lege q̄ cum legis ministro. Sed hoc non videtur:quia non inuenitur.sed verum est q celebrans vel faciens celebrari diuina in loco iterdicto est suspensus: de priuileg.c.Episcopozum. Diuina aūt sunt non solum missa: sed etiam alia diuina officia. Unde videtur q sit suspēsus talis qui solemniter sepelit:cum hoc inter diuina computetur. Unde z propter hoc symonia cōmittit. ¶ Septimo. q de illo cui interdictus est solus ingressus ecclesie certū ē q celebrans in ecclesia vel cimiterio est irregularis:non autem si alibi:vt supra dictum est. Sed si esset suspēsus nō solū ab īgressu eccle: sz cū hoc a diuinis tūc vbicūq̄ diuina celebraret fieret irregularis sicut de sen.ex.c.i.lib.sexto.

Circa 4m principale prio videndū ē qd sit interdictū. 2° qt modis dicat. 3° qt sint spēs eius. 4° quam ob cām possit poni. 5° qs possit iterdicere. 6° qs nō possit. 7° q ordine possit fieri siue dēat. 8° sub q̄ forma vboz. 9° qs penas gnāliter iferat. 10° qs spāliter. 11° qb⁹ cōcedat gras gnāliter. 12° qs pmittit gras epis. 13° quas religiosis. 14° quas secularib⁹ clericis. 15° quas laycis. 16° de sepulturis iterdictozum. 17° in quo violatur iterdictū. 18° de pena temere violantium interdictum. 19° de absolutione interdicti. 20. de confirmatione eiusdem.

Quantum ad primum est sciendum q interdictuz est censura ecclesiastica in penam contumatie vel offense lata:arcens precipue populum ne cōmunicet sacramentis. Ecclesiastica ponitur ad differentiam interdictozum legalium:que olim erant solemnes verborum conceptiones quibus pretoz aliquid fieri iubebat maxime cum de possessione vel quasi inter aliquos contēdebatur. Et ex illis quedam erant restitutoria quedam exhibitoria vt ifti.eo.ti. Et p totū. Sacris ponit ad dām effectus maiozis excōicatiōis: q̄ sepat ēt a cōione fideliū. Habet g̃ similitudinē cū excōicatione minozi que a sacramentis tantum separat.3.q.4 Engeltrudam. z tamen excommunicatio minoz ab alia recessit z interdictum quodam modo in eius locum mutato nomine surrexisse videtur.

Quantum ad secundum sciendum q dicitur hic censura quandoque interdictum quandoq̄ suspensio diuinozum quandoq̄ cessatio a diuinis vt ex de offi.oz. Irrefragabili.ex de ose.eccle.vel alt⁹. Si ecclesia. Proprie aūt suspēdi dicunt diuina ppter violationē eccle:vl pēsionē ñ solutā:vt ex de appel. Dilecti.fily. Qr si aligs ali⁹ pter ipos canonicos celebraret i eiusmodi eccla: immo etiā si aligs de ipis canonicis ibi celebraret nō icurreret irregularitatē:qz nō est interdictū iure ordinario.vt dicit Inno.sup eo.cap.Dilect⁹. Idē est qñ eccla clauditur z asportant relige a plato pp defensionē patronoz vt notant Inno.sup.c.Tāta:ex ō excess.platoz. Peccaret tñ alter:qz temere i eccla violata vl clausa ꝺ volūtatē canōicoz ibi celebraret excepto ꝓpo epo q pōt quotiēs vl celebrare i eccla cathedrali si canonici absq̄ manifesta z rōnabili cā maxie i ptēptū ipius epi cessant a diuinis: vt ex de offi. ordi. Plus dico q si aliq vel aligs de canonicis ponerēt sine ꝺsensu epi z alioz fruz veri nois iterdictū i aliq̄ eccla. eps nō debet obseruare nec sustiere q ab alys obsueť. ex de his q̄ fiūt a maiozi parte:cap.c.Quesiuit.

Quātū ad 3m sciēdū q interdictoz due sūt spēs. Nā alio ē gnāle alio spāle. Gnāle nō solū ē qñ regnū ꝓuincia vel terra iterdicit:vez ēt qñ castz iterdicit: ex ō vbo.sig. Cū i ptib⁹. Spāle vo ē cū iter plres eccias pauce vel vna interdicūtur. Sz si villa vel castz vnā tātū hēt eccliaz:z illa iterdicto suppōitur:vocat gnāle. Et ꝓ tanto dī ne bi q hñt ꝓuilegiū q tpe gnālis iterdicti possunt celebrare ianuis clausis submissa voce:dicūt hoc eē gnāle: cuz regnū vel ꝓuincia interdicitur tāq̄ hoc sit spāle. Sic.n.gdā fecerūt sumētes a ꝺcto sensu q de vno negat de alio cōcedit:extra de presumpti. Nōne. Et hoc dicit Inno.super illō capitulum. Cum in partibus extra de vbo. signifi.

Quantū ad 4m.s.quā ob cām posset poni interdictū nō eēt facile pstrīgere:cū hoc sit ō offō iudicū quoz offiñ latissimū ē. Sz hoc ē certū q pp pēsionē nō solutā vel delictū vni⁹ clici vel layci nō dz eccla sōyci interdicto:qz pctā suos actores tenere debēt:z pēa nō ē vltri⁹ extēdenda q̄ delictū in extendēte reperitur.extra que fiunt a maiozi parte .capituli.c.Quesiuit.

Quantū ad 5m qs.s.possit iterdicere. Est sciendum q papa interdicit.extra de excessib⁹ platoz. Tāta. Legat⁹ ex de officio delegti. Nouit Delegatus, ex de officio delegat.

Sane. Aly ecclesiarum prelati. extra de officio ordi. Cum ab ecclesiarum. Prelati quoq; qui non habent iurisditionem ab episcopis seu a collegys vel ab alys: ⁊ si nō possūt excommunicare possunt tamen interdicere vt notat Innocen. super capi. extra de officio archidi. Archidiaconus. Item clericus confirmatus quāuis non receperit cōsecrationem potest interdicere: quia hoc est iurisdictiōis. extra de translationibus. Transmissa. vacante ecclesia interdicit capitulum. extra de officio ordi. Episcopus.

Quantum ad sextum. s. quis non possit interdicere. sciendum q̄ solus episcopus ⁊ non inferior prelatus potest locum interdicto suppōere sine consensu capituli: nisi habeat aliud ex priuilegio vel ex consuetudine prescripta. Innocen. super capitulū. Cum inter. extra de consuetudine. Item sine iudicio capituli non debent interdici ecclesie subditorum ab episcopis. Addit Innocen. Uerum est hoc q̄ non potest episcopus ecclesias interdicere imperpetuum vel ad multum longum temp⁹ sine consensu capituli. Et hoc maxime obtinet vbi procedit ex officio contra absentem vel contra presentem cōtumacem. Nam tunc est cum maiori maturitate procedendum. Sed in iudicio solus episcopus vel quilibet alius iudex potest hoc facere. extra de officio delega. Sane. Item abbas qui ex consuetudine iurisdictionem habet: licet possit canonicos ⁊ clericos sibi subiectos suspendere ab officio ⁊ beneficio: non tamē poterit interdictum iuris ponere sicut nec excommunicare: vt notat Innocen. super cap. Dilecto. extra de offi. ordi. Item interdictum ab vno canonicorum vel pluribus sine consensu episcopi ⁊ aliorum fratrum in ecclesiam aliquaz positum episcopus seruare non debet nec permittere q̄ ab alys obseruetur. extra de bis que a maiori parte capituli fiunt. Quesiuit. Ex consuetudine autem potest induci vt quilibet canonicus habeat iurisditionem in aliquos homines super quos habet prelationem aliquam: puta q̄ sunt vel habitant in prebenda: ⁊ tunc non poterit ꝑm consuetudinem nisi tantum interdicere certos homines vel excommunicare: sed non terraz. Sed hoc non potest consuetudine iduci q̄ pro factis quibuslibet ecclesie quilibet canonicus interdicat vel excommunicet homines ecclesie. Nec enim quilibet de cap. est dominus hominum ecclesie: sed vniuersitas. iz. q. z. Qui manumittuntur. Innocen. super capi. Quesiuit. extra de bis que fiunt a maiori parte capituli. Possunt igitur interdici subditi a prelato suo ordinario: siue ab alio habēte iurisditionem delegatam. extra de iudicys. Ac si. extra de officio delegat. Sane. alias sentētia a non suo iudice lata non tenet vt ibidem dicitur. Exempti autem ꝑm formaz exemptionis sue interdici non possunt. extra de priuileg. capell. ⁊ cap. 4. In quo etiā cap. cauetur vt cum prelati religiosos exemptos interdicere non possint in eorum odiū non interdicant alios eorūdem familiares ⁊ amicos.

Quantum ad septimū. s. quo ordie ferri debeat. sciendum q̄ rationabiliter debet ferri. Alioquin lator incideret in penam illius. extra de senten. exc. Sacro. ⁊ cum medicinalis vt dicit Inno. super cap. Cum ad ecclesiarum: extra de offi. ordi. Pena autem illius concily ē q̄ qui competenti monitione non premissa sententiam ꝓmulgat ingressum ecclesie per mensem sibi nouerit interdictum. alia nihilominus pena mulctādū si visum fuerit expedire. Item in scriptis ferri debet ⁊ causa exprimi. Exemplum vero scripture tenebitur interdictis tradere intra mensem sententie late. Or si quis temere violauerit per mensem vnum ab introitu ecclesie nouerit se suspensum. Superior vero ad quem recurritur sine difficultate relaxet: latorem siue interdicentem ad expensas omnes ⁊ ad interesse condemnet. Si vero intra mensem quo suspensus est diuina officia prosequitur sicut ꝓ irregularitatem non effugiet super qua non nisi per summum pontificem poterit dispensari. extra de senten. excō. Cum medicinalis ex verbo. Dec eadem in sententys excommunicationis suspensionis ⁊ interdicti volumus obseruari. Item iudex cū temperamēto debet procedere circa maiores personas verbi gratia. Si est episcopus qui puniendus est primo ingressum ecclesie vel sacerdotale officium interdicat: aut etiā terram q̄ ad iurisditionem suaz pertinet specialiter interdicto supponat. extra de officio delega. Sane. Debz lator q̄q; sententie discret⁹ eē punien dorum circunstantias indagando. extra de verbo. signifi. Querenti.

Quantum ad Octauuz sub qua forma. Sciēdū est q̄ forma interdicti talis ē. Nos propter talem causam ciuitatem vel terram ecclesiastico supponimus interdicto. Interdictū igitur nomē est iuris ⁊ plus importat q̄z verbi proprietas sonet ⁊ Innocen. sup capi. Tanta. extra de excess. prela. Aliter interdictuz ad arbitrium latoris potest formari sententia. videlicet vt interdicat celebrationem missarum cantu vel celebrationē vesperarum seu solemnitates alias vel sepulturam tantū. Potest enim excipere quos vult vt dicit Innocē. sup cap. Ecclesiastica. extra de priuileg.

Quantum ad nonum. s. que sit pena generaliter interdicti. Sciendum est. q̄ multe sunt. Nam vniuersa sacramenta negātur eis preter baptismum paruulorum ⁊ penitentias morientiuz: quib⁹ etiā conceditur viaticum. extra de senten. excom ℣ Responso. de pe. ⁊ re. Or i te. ex̄ de sponsali. Non est nobis. de senten. ex. Permittimus. quibus benedictio negatur ⁊ ecclesiastica sepultura. extra de pe. Or in te.

Quantum ad decimum. s. que sit specialis pena Sciendum q̄ specialiter puniuntur nominatim interdicti. Nam illi sunt artius euitandi. extra de priuilegys. Cum ⁊ plantare. Isti etiam admittuntur ad diuina quando aperiuntur ecclesie etiam alys interdictis semel in anno. Qui iocundo aduētu hospitalariorum extra de priuile. Ut prenilegia. nec gaudebunt priuilegys cruce signatorum quod est in. c. Or in te. de' pe. ⁊ re. Nominatiz aūt interdicti sunt qui proprio nomine vel sufficiēti exprimunt circūlocutione ⁊ indubitata. Instit. de priui. Item Inno. super. c. In laterañ. extra de preben. ⁊ digni. Nominatiz interdicti dicuntur de quibus cuiq; constat q̄ sunt interdicti. Unde dicuntur nominati interdicti etiam si castrū: vel villa fit interdicta. i. populus vnius castri: vel ciuitatis. Non nominatiz aūt interdicti vel excommunicati sunt quādo sic dicitur. Excōico talē cū fautorib⁹ suis vel participibus suis. Participes enim non sunt noiatiz interdicti vel excōicati: ⁊ ideo non tenetur quis vitare eos. vt. z. q. i. c. z: ⁊. z. nisi forte eēt notoria participatio eoz ⁊ non esset inficiationi locus.

Quantum ad vndecimum. s. quas gratias gbusdaz concedat generaliter. Est sciēdum q̄ gratie que generaliter conceduntur tempore iterdicti sunt vt dictum est baptismus paruulorum. Penitentie morientium: confirmatio ⁊ viaticum decedētiū. extra de pen. ⁊ remis. Or in te. extra de senten. excōi. Responso. Matrimonium etiam credimus posse fieri cum sit etiam apud infideles. Ordo quoq; confertur clericis cum non sint interdicti sed non laycis. Innocen. super capituluz. A nobis. extra de sponsal. Item sine scrupulo ꝛscientie possunt conuocari layci apud ecclesiam ad audiendum verbū dei: cum viderint expedire. extra de sententia excommu. Responso. Super quod dicit Innocē. notabile esse q̄ ad predicationem excommunicati etiam intrant ecclesiam

dummodo nullum ibi diuinum audiãt officiũ. Unde colant culicem qui eo tẽpore extra ꝛ nõ intra p̃dicare volũt.

Quantum ad duodecimuz scilicet quas permittat gratias episcopis. Sciendum ꝙ speciales sunt gratie episcopoꝝ qui tempore interdicti possunt quandoque ianuis clausis suppressa voce non pulsatis campanis excommunicatis ꝛ interdictis exclusis diuina officia celebrare: nisi hoc eis expresse fuerit interdictum: verum hoc illis conceditur qui causam aliquã non prestiterunt interdicto: nec quicquam fraudis ingesserunt. extra de priuilegi. Q̃ nullus. Idem dicit Innocen. ꝙ clerici scilicet familiares episcopis vel alys hoc modo priuilegiatis possunt admitti ad officium. Quod videtur tamen concedi eis ꝙ suis familiaribus dicãt. extra de priuileg. In bis. Si autem conuentui concedatur priuilegiũ: familiares non debent admitti cum eis ad celebrandum officium vel audiendum nisi illi habeant priuilegium ꝙ possint admitti in locis priuilegiatis. Item priuilegiũ epicoporum est ꝙ ipsi ꝛ aly superiores nullius constitutionis sententie seu mandati occasione incurrunt sententiam suspensionis seu interdicti ipo facto: nisi de ipsis expressa mẽtio habeatur. extra, de senten. exco. Quia.

Quantum ad tertiumdecimum scilicet que gratie religiosis concedãtur. Est sciendum ꝙ priuilegium hospitalariorum est ꝙ fratribus eorum missis ad recipiendum fraternitates seu collectam aperiri debent ecclesie si forte locus ille sit adminus officys interdictus vt excommunicatis exclusis diuina ibi officia celebrentur: hoc tamen intelligendum est. ꝙ in eadem ciuitate: vel castro: vel vico vna tantum aperiatur: et si plures ibi sunt ecclesie. extra de priuilegys. Ut premissa priuilegia. Innocen. ibi dicit ꝙ tunc cantabunt pulsabunt apertas ianuas tenebunt: quia populi aliter non possunt in eoꝝ officio iocũdari. Itẽ Innocen. cum dicat littera excomunicati excludantur: videtur ꝙ interdicti admittantur. Hoc verum est de illis qui non nominatiz interdicti: siue deliquerint siue non. Argu. 23. q. 4. Si habes. Item restringendum est ad illos qui non dederunt causaz interdicto. Sic ergo vides. Q̃ licet sit locus interdictus tamen possunt ibi celebrari diuina de licentia iuris: ꝛ etiam de licentia hominis. extra de appella. capi. Dilectis: ꝛ sic suspenditur interdictum vel potius nõ est positum: ꝛ impropie in tali locutione summuntur verba: ꝛ est sensus Interdico ecclesiam. idest celebrantes in ea. ꝛ ab hac sententia excipere potest quando vult ꝛ quos vult. Aliozum autem regularium priuilegium est vt cum generale fuerit tenendum interdictum liceat eis ianuis clausis excommunicatis ꝛ interdictis exclusis non pulsatis campanis suppressa voce diuina celebrare. Quoꝝdam tamen priuilegium est non solum in locis suis sed vbicunque ꝙ celebrare diuina possunt tẽpore generalis interdicti ianuis clausis ꝛc. ¶ Aliozum autem priuilegium est. ꝙ in locis vbi celebratur ex priuilegys ꝙ possunt recipere sacramẽta: ꝛ hoc possunt ꝑ formam priuilegiozum.

Quantum ad quartumdecimum. s. quod sit priuilegium clericoꝝ secularium. Est sciendum ꝙ eoꝝ priuilegium est. ꝙ in conuentualibus ecclesys bini ꝛ bini vel simul tres horas canõicas possunt legere potius q̃ cantare ianuis clausis excõmunicatis ꝛ interdictis exclusis voce ita demissa ꝙ exterius audiri nõ possint. ¶ Ex isto nota ꝙ interdicti non p̃sit nec debent ascultare ad parietes ecclesie: Item bis non prohibetur pulsatio campanarum ad horas sicut eis prohibetur cum dicunt semel in ebdomada missam vt in proximis. Item sicut seculares dicunt bini ꝛ bini: ita religiosi possũt omnes simul dicere. Rursus permittitur ecclesiarum ministris ꝙ semel in ebdomada tempore interdicti pulsatis campanis voce submissa ianuis clausis excommunicatis ꝛ interdictis exclusis possint missarum solemna celebrare causa conficiendi coꝛpus domini qõ decedentibus ĩ penitentia non negatur. extra de sentẽ. excom. Permittim⁹. Innocen ibidem. Cum hoc tantum concedatur ministris videtur ꝙ non possunt alys committere. Argumen. extra. de officys delega. cap. vlti. Sed dic ꝙ possunt alys committere ꝙ celebrent: quia quod per alios faciunt: per se ipsos facere videntur. ff. de admi. tu. Ita gessisse.

Quantum ad quintumdecimum scilicet que sit gratia laycoꝛum: sciendum ꝙ priuilegium cruceſignatoꝛum est. ꝙ penitentia eis cuz postulanerint non negatur. extra. de peniten. ꝛ remiſ. Q̃ in te. Innocen. ibidem. Etiam hoc facit eis anteq̃ proficiscãtur quotiens voluerint. Alys autem peregrinis quibus vt idẽ dicit capi. potest penitentia misericoꝛditer indulgeri non datur nisi cum proficiscuntur. Quidam tamen dicunt ꝙ si cruceſignati sint principales vel nominatim interdicti denegatur eis penitentia. De omnibus autem priuilegys supradictis sciendum est ꝙ sunt reuocata nisi quantũ concoꝛdant cuz decretali Alma. vt ibidem dicitur.

Quantum ad sextumdecimum. s. de sepultura ẽ sciendum ꝙ gratia sepulture ẽ generaliter laycis interdicta vt dicit Innoc. super. c. Ut priuilegia. Q̃ si ecclesia interdicta fuerit propter populum. i. in penam populi tempoꝛalem que eis infligitur etiam si nõ delinquerint ipsi: sed eoꝝ dominus vel aliqui ex ipis: ꝛ si non omnes sepulturã parochiani non possunt eligere in non interdictis ecclesys. Si aũt ecclesia essz iterdicta pp delictum clericoꝝ vel violationem vel cessaretur ĩ ea a diuinis vt supra circa p̃cipuum: tũc quisq̃ posset ibi eligere sepulturã. Item Innoc. super. c. Tanta. extra. de excess. prela. dicit ꝙ licet in loco interdicto nõ debeant celebrari diuina: nec ecclesiastica sacramenta: tamẽ poterunt ibi clerici ꝛ non aly etiam non interdicti sepeliri apud eccl̃z in cimiterio. ex de pe. ꝛ re. Q̃ in te. nisi priuilegiati. extra de priuilegis. Ut priuilegia. Quidam tamen dicũt ꝙ nulli ẽt clerici vel priuilegiati possunt in ecclesia interdicta sepeliri. extra de priuileg. Cum ꝛ plantare. Q̃ si templary. Sed secus est si terra est interdicta, vt extra de peniten. ꝛ remiſ. Q̃ in te. Item homines interdicti etiam si penitentiam acceperint in loco interdicto non sepelientur: nec ĩ loco non interdicto: nec extremam vnctionem accipient: vt in capi. Q̃ in te. quia licet peccatoꝛes non sint: tamẽ interdici possunt ꝓ peccatis aliozum. 33. q. 3. Si habes. 17. q. 4. Miroꝛ. Sed illi qui inter interdictos excommunicantur specialiter licet ab excommunicatione absoluantur remanẽt interdicti quousq̃ soluaꝫ generale interdictũ. ¶ Et nota. ꝙ cum locus interdictus est si in moꝛientib⁹ apparent signa penitentie post solutum interdictum erunt in cimiterio sepeliendi. Argumen. extra de senten. ex. Cum illoruz. Et si sepulti erant apud ecclesiam dum erãt interdicti post solutum interdictum non erunt extumulandi cum ad eũ statum venerit res a quo incipere potuit. Ab his autez interdictis post penitentiam licet moꝛtuaria recipere: quia ꝛ ꝓ eis oꝛandum est. i. i. q. 3. Quicũq̃. Et si penitẽtiam non receperint non est ꝓ eis oꝛãdum nec moꝛtuaria recipienda. 88. di. cap. fin. Eadem que diximus de loco interdicto: intelligimus etiam si parochia fuerit interdicta. Ducusq̃ Innocen. Clerici autem qui seruauerunt interdictum possunt sepeliri in cimiterio sine campanarum pulsatione cuz silentio cessantib⁹ solemnib⁹ oĩbus. extra ō pe. ꝛ re. Q̃ in te. Cõfres religioſoꝝ sepeliãt apõ ipoꝝ regl̃arũ eccl̃as vel

aliozum non interdictas. Quod intelligendum est de his qui manentes in seculo ordini sunt oblati mutato habitu seculari: vel se ꝛ sua bona eis dederunt inter viuos retento sibi quãdiu vixerint in seculo vsufructu. Innocen. Bona omnia alij dicunt sufficere si maiorem partem. Nec oportet ꝙ isti confratres assumant habitum religiosorum: sed mutent secularem vel sumant eorum habitum sine professione. Ar. extra de regular. consulti.

Quantum ad decimumseptimum .s. in quo violat interdictum. Sciendum ꝙ interdictus violat qui officium suum exequitur in missa vel offerẽdo calicem vrceos ꝛ huiusmodi. vel celebrando aliud officium: matutinum: vesperas: ꝛ huiusmodi. ii. q. 3. Si quis episcopus. in fi. Nec credimus irregularitatem vel suspensionem incurrere qui officio interest ꝛ cantat: non tamẽ celebrat: nec aligd facit tãꝫ officium suum agens: cum hoc nusq̃ inueniatur ꝛ satis inuit capitulũ predictum: licet peccet legere psalterium vel docere euangelium ac nouũ vel vetus testamentum in terra interdicta non est prohibitũ: cum etiam ibi predicari possit. extra de sen. excõi. Respõ. In officio autem suo quis agere intelligitur: ꝛ qui ĩ ordine suo agit quod ei competit siue in maiori siue in minori ordine sit. Et quid dices de officialibus vel mistris alys: puta si magister scholarum exerceat officium suum: forte idẽ quod de ordinibus. Benedicendo autem mensam dicunt quidam ꝙ nõ fit irregularis: cum hoc sit nulli ordini deputatum. §4. di. c. fin. Secus in benedictione aque. Absoluere autem excommunicatum per sententiam non est ordinis sed iurisdictionis sicut econuerso. z. q. i. Nemo. Sz absolutioni solemnia exhibere: sicut sunt orationes cum stola ꝛ psalmis penitentialibus: ac introducere in ecclesiam ordinis est officium. Ar. extra de senten. excõi. Nuper ĩ fi. .ii. q. 3. cap. debent ꝛ cap. sequenti. Item videtur ꝙ si diaconus legat epistolam vel acolytus in loco vbi est consuetudo ꝙ generaliter epistola legatur per subdiaconum ꝙ sit irregularis: qz generaliter sequitur illud capitulum. Si quid ỏ sacro mysterio contingat. ii. q. 3. Si quis episcopus damnatus. Sed hoc intelligendum videtur de his que in certo suo ordine sunt deputata vel a iure vel a consuetudine ecclesie vel constitutione: vt si cantat responsoria vel legat lectiones non sit irregularis. Unde videtur ꝙ si ĩ aliqua ecclesia consuetudo est ꝙ sine distinctione ordis quisq̃ legat epistolam vel portet vrceos: vel quicquid aliỏ pertinens ad aliquod officium faciat non erit irregularis qui illud officium facit. Ar. contra extra de homici. Sicut dignum. Ubi dicitur ꝙ homicide nec etiam responsoria cantare debent separati. Sed hoc fuit propter enormitatem criminis. Innocen. super capi. Tanta extra de priuileg.

Quantum ad decimumoctauum. s. que sit pena violantium interdictum: Sciendum ꝙ est multiplex. Nam qui non seruat interdictum est ineligibilis ꝛ remouendus a beneficio. extra de priuileg. Ad hec. eẍ de cleri. ex. mi. postulanti. est suspensus ꝛ irregularis. Hoc videtur satis dicere capitulũ. Cum ĩter licet. extra ỏ Elec. Si quis episcopus damnatus. Innocen. super capitulum de postulatio. Ad hoc. Si tamen appellatio preueniret interdictum non ligaret. Item electio facta ab interdicto vel interdictis non valet. extra de electione. Cum inter. Item interdictum trahit secum suam executionem sicut excommunicando. Unde per appellationem non suspenditur. Inno. super. c. Ad hec extra de appella. Item qui temere violat interdictum: ꝛ alios ad violandum inducit: vel compellit. si prelatus est omnis eius institutio destituitur collatio prebendarz beneficiorum dignitatũ ꝛ sententie sunt irrite ꝛ inanes. extra de excess. prelatorum tanta. Inno. Ibidem: qz violans interdictum ipo iure est suspensus ꝛ irregularis. Suspẽsus a iurisdictione: Irregularis ab officij executiõe. Unde non potest premissa. Et idem forte dicendum est in alys spũalibus sicut nec ipsis conferri possunt: ita nec ab eis facta collatio valet. ¶ Qui autem extra celebrat vere irregularis non est: sed in excommunicationẽ minorem sicut in locutione vel aliter excõicato participãs non in diuinis. Inno. hoc ponit ĩ glo. super. c. Tãta. ¶ Itẽ qui postq̃ sunt excõmunicati vel interdicti diuina presumũt officia celebrare si multi sunt illi qui magis dederũt causam delicto perpetuo sunt depnendi extra de cleri. ex. mi. latores. Inno. ibidem ꝙ non potest cum talibus dispensari nisi ex spãli auctoritate domini pape. ¶ Item religiosi si contra canonicas episcopoꝝ sententias ꝛ tenores priuilegiorum suorum venire presumpserint ecclesie in quib⁹ ista presumpserint subiaceãt interdicto. Glo. Innocenty recipiendo excõmunicatos ꝛ interdictos ad officia ꝛ celebrando in ecclesia aliter q̃ licet ipis ex priuilegio glo. Dic non credimus canonem late snie. extra de ꝓuileg. Cum ꝛ plantare. Item religiosi post latam snĩam interdicti ab episcopo si ibi celebrant pena suspensiõis inuolui debent ab eodem extra de priuileg. Cum ꝛ plantare. ¶ Itez violantes interdictũ si clerici sũt: sunt beneficys ecclesiastĩcis spoliandi. Monachi ꝛ moniales ad agẽdũ pnĩaz ĩ arti⁹ monasteriũ sunt intrudẽdi. extra ỏ cleri. excõi. ꝛ interdicto mi. Postulastis. Layci violãdo interdicta q̃ꝫ irregularitatẽ vel suspẽsionẽ non incurrant cum nec ordinẽ habeãt vel offiñ: bene tñ alr puniunt. extra ỏ cleri. excõi. c. z. qz ad requisitionẽ ecclesie debent regis iudicio exilio comdemnari vt ibidem dicitur.

Quantũ ad i⁹ᵐ quõ absoluẽdi sunt. Sciẽdũ. ꝙ snĩa interdi improuide lata sine difficultate est relaxãda eẍ de offi. or. Hraue. Et de snĩa excõi. Cũ medicinalis. Itẽ si quis pro ꝓtumacia vel alia cã interdicto tenet astrict⁹ ꝛ offert se ad iustitiã de his ꝙ quib⁹ patit ipam snĩam iudex supple qui eã tulit ne in snĩa decedat eũ absoluere poterit. Et si pars aduersa nõ absoluat appellatiõis obstaculũ ĩterponat recepta cautiõe ꝙ iuris peat egtati. eẍ de appel. Qua fronte. Dic tñ aduerte ꝙ si interdictũ multos cõstringit ꝛ aliqui volũt satisfacere ꝙ nõ sunt recipiẽdi nisi pricipales sint: qz alij qui nõ dederũt cãm interdicto nec peccauerũt: vnde satisfacere nõ tenẽtur: cum tñ pro peccato patiant alieno. Inno. Oz ex te. eẍ de pe. ꝛ re.

Quantũ ad vigesimũ. s. de roboze ꝛ ꝓfirmatiõe ĩterdicti. Sciẽdũ ꝙ maiores debẽt snĩas interdicti a minorib⁹ latas facere ĩuiolabiliter obꝛuari vsq̃ ad satisfactionẽ ꝓdignã: ꝛ nõ debẽt eas absq̃ latoꝛ ꝓscia relaxare: eẍ de offi. ordi. Cũ ab eccliaꝛ. Silr ỏ sen. ex. Romana. vbi dr ꝙ maiores nõ relaxẽt snĩas interdicti ab inferioribus latas ipis obmissis nihil aliỏ obtineat ꝓsuetudo. In sũma nota. ꝙ cuz mandat alicui ꝙ tales p cẽsuraz eccliasticam cõpellat vel ꝓcat noie censure intelligit excõicatio suspẽsio ꝛ interdictũ. eẍ de vbo. signifi. Querẽti. Itẽ nullus põt ptẽdere ꝓsuetudinẽ vt liceat eis pulsatis cãpanis aptis ianuis alta voce tpe gnãlis interdicti celebrare. eẍ de ꝓsuetudine. Cũ inter nos. Itẽ actio interdicti violati publica siue popularẽ ꝛ quilibet admittit ad eã sic dicit Inno. sup. c. Cũ inter nos. eẍ de ꝓsuetudie. Item sufficit ꝙ snĩa interdicti publice ꝓmulget. vt nullũ excuset ignorãtia: nec oz ꝙ singuloꝝ aurib⁹ inculcet vel p lras inotescat. eẍ de postula. Ad hoc. Itẽ cũ supponit terra alicui⁹ interdicto interpt ius oẽm terrã tpe late snie illi pp quẽ fert adherentẽ inuolui. Adheret aũt ꝙ iurisditioni sue subest: ꝛ adheret: ꝙ in crimine fouit eidẽ: sicut dicit Inno. sup illud cap⁹. Ad hoc. ¶ Itẽ ĩ sũma nõ. ꝙ cũ interdicit locus nihil aliud ẽ dicere nisi interdicere hoies ibi habitãtes a sacris ibi accipiẽdis ꝛ clicos ibi celebrãtes: vel ꝙ meli⁹ vr: clici

prohibentur ibi celebrare ⁊ sacramenta ꝓferre: cum locus tanquã res inanimata nec sacramento ꝙ sit nec officiorum susceptibilis. Innocen. super capi. Tanta. de excess. prelatorum. etiam non solum clerici indigene: sed etiam alienigene in loco interdicto celebrare non debent: nisi sint priuilegiati. extra de priuileg. Ex non nullis. ⁊ vt priuilegia. In alys autem locis possunt clerici celebrare. Innocen. super capi. Cum inter. extra de ꝓsuetudine. Ex si sic dicatur interdicimus talem ecclesiam credmus irregularitatẽ incurrere qui ibi celebrant. Sed clerici vbique poterunt celebrare: ⁊ layci vbiq; audire nisi aliud fuerit additum. Innocen. super capi. Tanta de excess. prelatorũ. ¶ Item nota. q; si ex celebratione priuilegiatorum oritur scandalũ: videlicet vt contemplary semel in anno aptis ianuis celebrãt: vel in mane eẽt factũ illud propter quod interdictum positum est non debent celebrare. Innocen. super cap. Ex non nullis de priuileg. ¶ Quod si homines manentes in terra interdicta exeunt de illa nunquam possunt alibi audire diuina. ¶ Respondeo. si propter aliquos puniendos vel alium in eis veluti dñm vel familiam positum sit interdictum: etiam extra terram: non possunt audire officium. Si autem non deliquerunt: nec causam aliq; prestiterunt: quare terra interdiceretur: si terra: prouincia: vel villa pro alio delicto interdicta est: tunc secus est. In hoc casu non sunt persone interdicte: vel si sunt: adhuc tamen sunt interdicte ne ibi accipiant sacramenta vel audiant diuina. Et ideo bene audient diuina extra terram interdictam: imo ⁊ ibi audire possunt apud eos: qui tale habent priuilegium q; quoslibet nõ interdictos pñt admittere ad diuina officia ⁊ sacramenta tempore generalis interdicti. Ar. ꝓ hoc de pe. ⁊ re. Ex i te: vbi dicit q; pñt peregrinari ⁊ i peregrinationibus plus ꝓsueuerũt boies intendere diuinis officijs. Itẽ sufficit q; nõ est a iure ꝓhibitũ q; nõ possint audire diuina q; pene nõ sunt extẽdẽde de pe. c. Pene. Itẽ vr quibusdam q; hoc habet locũ vbi interdicta terra: villa: vel ꝓuicia vl ecclia. Secus aũt si interdicat aliquis spãliter vel interdicatur familia vel domus alicuius vl populus alicuius ville: quia he persone intelliguntur interdicte: ⁊ ideo nusquã debent diuina officia audire nec sacramenta recipere. Ar. 17. q. 4. Si habes. extra de senten. excõi. Ex in diebus Innocen. super. c. Ut priuilegia. extra de priuileg. Et hoc est expresse delaratum iure nouo. extra de senten. excõi. c. Si sententia lib. 6. Posset etiam sacerdos proprius cum talibus exire ad locum non interdictum: ⁊ eis ibi celebrare de licentia illius loci plebani nisi esset forte propter scandalum omittendum. Alius etiam q̃uis cum in loco non interdicto celebrat non debet tales excludere: nõ tñ potest eos ad se trahere cum non habeat eos subditos vel prebere ecclesiastica sacramenta: posset tamen facere prebere quibusdam de quibus certum esset: q; propter eos nõ eẽt positum interdictum: gratiam in audiendis diuinis etiam sacramentis de licentia vtriusq; plebani conferendis eius videlicet cuius sunt subditi ⁊ eius in cuius ecclesia ista fierent. Argumen. extra de vsu pa. Ex tuarum. de parochys ⁊ alys paro. Ut dominicis. caueat tamen de scandalo. Item introductio mulierum post partum non debet fieri a sacerdote. Item confessiones audiende non sunt nisi forte per modum consily: quia tria capitula de penis mortiẽtũ: videlicet vt illud extra de sponsalibus. Non est nobis. de pe. ⁊ re. Ex in te. de senten. excõi. Respon. licet quidam vt Tancredus ⁊ alij velint q; possint recipi penitentie sanorum quorum opinio est confirmata iure nouo: vt dictum est supra. ¶ Quid si inter non excommunicatos vel non interdictos admissos ad officium priuilegiatorum sunt literati: non priuilegiati: nec interdicti siue clerici siue layci nunquid cum eis poterunt in suo officio dicere vel celebrare? Respondeo q; non: quia cum virtus iterdicta hoc habeat q; non interdicti in loco interdicto celebrare non possint per se: vt dictum est: non videmus qua ratione possint cum alys cantare vel legere in suo officio: quia nec sacerdos celebrare nec dyaconus etiam legere ⁊ audire: q; etiam sine eis possunt in ecclesia orare. Alij dicun contra ⁊ hoc habet locum in his priuilegiatis qui habent priuilegium: q; in terris interdictis celebrent. Secus autem videtur in templarys ⁊ hospitalarys qui priuilegiati sunt nõ tantum vt ipsi celebrent sed indiffinite ⁊ personaliter eis concessum est: vt semel in aduentu eorum celebrent diuina: non per eos tantum sed per quoscunq; ⁊ tunc omnes recipi possunt nisi sint excommunicati vel iterdicti vt dictũ est. Innocen. super capitulum. Ut priuilegia. extra de priuileg. Layci enim qui habent priuilegium q; tempore interdicti possint audire diuina non gaudebunt illo si causam dederunt interdicto vel aliquid fraudis ingesserint. Priuilegium autem predictum est: reuocatum per decretalem Alma. Item si propter aliquorum instantiam positum est interdictum: illi cum alys licet ꝓ ipsis positum nõ sit illud obseruare debent ne de aliorum fletu ipsi ridere videantur. extra de priuileg. Petistis. ¶ Itẽ si interdicitur terra alicuius: ⁊ ipse post latam sententiam emit terrã non interdictam illa non sortitur conditionem terre interdicte: nisi lator sententie voluerit intendere tam de terra quam habuit q̃ de terra quam habiturus esset. Sed si vẽdat terram suam interdictam quanuis transeat dominiũ: inberet tamen onus sententie loco vel loci populo: donec relaxetur. Argumẽ. Ad hoc. extra de postu. ad hoc. ¶ Ad argumentum in oppositum patet solutio ex dictis.

¶ Quando he claues dantur: ⁊ quibus.

Distinctio. XIX. a

POstquam ostensum est: que sint claues apostolice: ⁊ quis earum vsus: superest inuestigare quando iste claues dentur: ⁊ quibus: Dãtur he claues per ministeriũ episcopi alicui in promotionem sacerdotij. Cum enim recipit ordinem sacerdotalem: simul ⁊ has claues recipit. Sed non videtur q; omnes vel soli sacerdotes has claues habeant: quia plerique ante sacram ordinationem scientiam discernẽdi habent. Plures post consecrationem ea carent. Sane dici potest: q; alteram clauium istarum: idest scientiam discernendi non habẽt omnes sacerdotes: vnde dolendum est atque lugẽdum. Multi enim licet indiscreti atq; scientie: q̃ eminere debent exortes. sacerdotij gradum recipere presumũt: vita ⁊ scia eo idigni: q; nec añ sacerdotium nec post sciam habẽt discernẽdi q ligandi sint vel soluendi. Ideoq; illam clauem in consecratione non recipiunt: quia semper scientia carent. Qui vero ante sacerdotium scientia discernendi prediti sunt: licet habeant discretionem: non tamen in eis est clauis: q; non va-

lent ea claudere vel aperire. Ideoq; cuj monetur in sacerdotem: clauem discretionis recte dicitur accipere: quia t ante habita discretio augetur: t fit in eo clauis: vt ea iam valeat vti ad claudendum vel aperiendum.

¶ Si alteram clauem omnes habeant. s. potentiam ligandi t soluendi. b

Unq; iam cõstet nõ omnes sacerdotes
c illas duas claues habere: quia sciẽtia discernendi plerique carẽt. de altera ideſt potentia ligandi t soluendi queritur: vtrũ oẽs sacerdotes eam habeant? Quidam enim hanc potestatem putant illis solis esse concessam: q doctrinam simul ac vitam apostolorũ seruãt. Illas enim claues promisit dominus Petro t imitatoribus eius tm̃: vt aiunt. Q ui etiaz auctoritatibus vtuntur in munimentum sue opinionis. Hoc enim dicunt Augu. sensisse vbi superius ait. Remissionem peccatorum: vel per seipsum facit deus vel per columbe membra. Dicit etiam idẽ peccata dimitti vel teneri a sanctis. Idem super exodum vbi de lamina aurea legitur. Erat autem lamina aurea semper i frõte sacerdotis. Hec inquit significat fiduciam bone vite: quam qui vere perfecteq; non significatione sed veritate sacerdos habet: solus potest auferre peccata. Item Grego. Illi soli habent in hac carne positi potestatem ligandi t soluendi: sicut sancti apostoli: qui illorũ exempla simul cum doctrina tenẽt. Item ex dictis origẽ. Hec ptãs soli Petro concessa est t imitatoribus Petri. Nam quicũq; vestigia Petri imitantur: habent recte ligandi t soluendi potestatem. His alij sq; testimonijs ũitunt̃ qui asserũt potestatem ligandi t soluendi illis solis concessam sacerdotibus: qui vita t doctrina pollent sicut apostoli.

¶ Aliorum sententia verior. c

Ijs autem videtur quod t mihi place
a re fateor: cunctis sacerdotibus hãc clauem dari. s. ligandi t soluendi: sed non eam recte ac digne habent: nisi qui vitam t doctrinam apostolicam seruant. Nec premisse auctoritates malos sacerdotes hanc potestatem negãt habere: sed illos solos digne ac recte hac potestate vti significant: qui prediti sunt vita t doctrina apostolica: quia soli ipsorum apostolorum imitatores digne recteque possunt ligare t soluere. Et per dominum tm̃: vel per sanctos in quibus habitat spiritussanctus digne t recte fit remissio vel retentio peccatorum. Fit tamen t per illos qui sancti non sunt: sed non digne vel recte. Dat enim deus benedictionez digne poscenti etiam per indignum ministrum. Q; vero hanc potestatem habeant omnes sacerdotes Hyero. testatur super illum locum euãgelij: vbi dominus dicit Petro. Tibi dabo claues regni celorum t c̃. Habent inquit eandem iudiciariam potestatem alij apostoli. Habet t omnis ecclesia in episcopis t presbyteris. Sz ideo Petrus eaz specialiter accepit: vt omnes intelligant: q; quicunq; ab vnitate fidei t societate ecclesie se separauerit: nec a peccatis solui nec celum potest ingredi. Itez q; sacerdos etiã si malus sit gratiam tamen transfundit pro sue dignitatis officio Augu. ostendit dicens. Dictum est a domino in numeris ad Moysen t Aaron sacerdotes. Vos ponite nomen meum super filios israel. Ego dominus benedicã eos vt gratiam traditio per ministeriũ ordinati trãsfundat hominibus: nec voluntas sacerdotum obesse vel prodesse possit: sed meritum benedictionem poscentis. Quanta autem sit dignitas sacerdotalis officij t ordinis hinc aduertam⁹. Dictum est de nequissimo Caypha inter cetera. Hoc autem a semetipso non dixit: sed cum esset põtifex anni illius prophetauit: per quod ostenditur spiritum gratiarum non personam sequi digni vel indigni: sed ordinez traditionis: vt quãuis aliquis boni meriti sit: non tamẽ possit benedicere nisi fuerit ordinat⁹. vt officij mysterium exhibeat: dei autem est effectum tribuere benedictionis: Hinc euidenter ostẽditur ordo non priuari potestate tribuendi gratiam ob ministri indignitatem. Huic tamen Augu. sententie videtur obuiare quod ait Esicius. Sacerdotes inquit nõ propria virtute benedicũt: sed quia figuram Christi gerunt: t propter eũ qui in ipsis est plenitudinem benedictionis tribuunt. nec solum is qui sacerdotium sortitus ẽ: sed quicunq; Christum i seipso habet t eius figuram gerit: per conuersionem bonam: sicut Moyses: idoneus est vt benedictionẽ prestet. Ecce hic habes q; non solum sacerdos sed ois in quo Christus habitat benedictionẽ prestat. Sed alia est benedictio que solis sacerdotibus congruit. Alia que ab omnibus bonis communiter exhibetur. Denique illi sacerdotes in quibus Christus habitat benedictionis plenitudinem tribuere dicuntur: non quia soli illi transfundant gratiam: sed q; illi soli licite t digne idagũt. nec subditos mala vita sacerdotis ledit: si

bona faciunt que ille dicit. Vñ Grego. Multi dum plus vitam sacerdotum q̄z suaz discutiūt in erroris foueam dilabuntur: animis ꝓsideran tes. q̄ non eos vita sacerdotuz lederet: si humi liter bonis sacerdotum ammonitionibus aurē accomodarent.

¶ De hoc quod scriptum est in Malachia: ma ledicam benedictionibus vestris. d

Remisse vero sententie qua dicitur etiā p per mali sacerdotis ministerium transfundi gratiam benedictionis: videt obviare quod dominus per Malachiam prophetam malis sacerdotibus comminatur. Maledicam benedictionibus vestris. Et alibi. Ve bis qui vivificant animas que non viuunt: t mortificant animas que non moriuntur. Si enim maledicit dominus benedictionibus eorum: t si anime quas vivificāt nō viuunt: quō per eos gratia benedictiōis trāsfundit? Sed illud capitulū: maledicam tc. quidam referunt ad hereticos: qui ab ecclesia precisi sunt: t ad excōicatos: quoz benedictiones fiunt maledictiones: bis qui eorum sequuntur errores. Illud vero alterū. s. vivificāt tc. super omnes illos sacerdotes exponūt: qui absq; claue scientie t forma bone vite presumūt ligare vl̄ soluere. Sed nullus officio sacerdotis vti debet: nisi immunis sit ab illis: que in alijs iudicat: alioquin seipsum condemnat.

¶ Qualis debet esse iudex ecclesiasticus. e

Talem aūt opoꝛteat esse qui alioꝛuz iu q dex constituit Aug. describit ita dicēs. Sacerdos cui oīs offert pctōꝛ: āte quē statuit oīs langoꝛ: in nullo eoꝛ sit iudicandus: que in alio iudicare est ꝓmpt⁹. Judicās. n. aliū qui est iudicādus cōdēnat seipm. Cognoscat g se t purget i se quod alios videt sibi offerre. caueat vt a se ꝓiecerit quicqd in alio dānosum reperit. Animaduertat: q̄ q sine peccato est: primus in illā lapidē mittat. Jō. n. liberauit peccatricē: qꝛ nō erat qui iuste ꝓjcerz lapidē. Quō lapidaret qui se lapidāduz cognosceret? Nullus enim erat sine peccato: in quo intelligit omnes fuisse reos. Nā venialia remittebant p cerimonia. Si qō ergo in eis peccatuz erat: criminale erat. Jn hoc ergo potētissimum est crimen sacerdotū t detestabile: qui non prius se iudicāt: t alios alligant. Caueat spūalis iudex sicut nō cōmisit crimen nequitie: ita non careat munere scientie. Oporteat vt sciat cognoscere quicqd dz iudicare. Judiciaria. n. potestas hoc postulat vt qō debet iudicare discernat. Diligēs ergo inuestigatoꝛ sapiēter interroget a peccatore quod forsitan ignoꝛat: vel verecūdia velit occultare. Cognito vero crimine: varietates eius non dubitet inuestigare: t locum t tēpus t cetera que supradiximus: quib⁹ cognitis assit benivolus: paratus erigere t secū onus portare: t habeat dulcedinem in affectione: discretionem in varietate. Doceat perseuerantiam. Caueat ne coꝛꝛuat: ne iuste perdat iudiciariam potestatem. Etsi enim penitētia possit ei acgrere gratiam: non tamē moꝛ restituat i ptātē primā. Et si Petrus post lapsum restituꝛus fuerit t scpe lapsis sacerdotib⁹ reddita sit dignitatis potestas: nō tamē est necesse vt oībus concedatur quasi ex auctoꝛitate. Jnuenit auctoꝛitas que cōcedit t quasi imperat. Jnuenit auctoꝛitas alia que non concedit: sed vetat que scripture nō repugnāt sed concoꝛdāt. Cum. n. tot sūt qui labūtur. vt pristinaz dignitatē ex auctoꝛitate defendant: t quasi vsum peccādi sibi faciāt: reciēda est spes ista. Si vero locus est vbi ista non concurrant restitui possunt qui peccant. Ex bis satis perpēditur qualis debeat eē sacerdos qui alios ligat t soluit: discret⁹. s. t iust⁹: alioquin mortificat sepe animas q̄ non moꝛiuntur. t vivificat que non viuunt: t ita incidit in maledictionis iudicium. Illud autem Malachie .s. maledicam benedictionibus vestris: siue super hereticos tantuz t excommunicatos: siue super omnes sacerdotes: qui vita t scientia carentes benedicere presumunt: dictum accipiatur: sic intelligi potest: maledicam benedictionibus vestris: idest bis que in eis benedictionibus possidetis: quia faciam ea cedere vobis in maledictionem: non in benedictionem: quia t si benedicunt sanctis: non hoc faciunt ex vero coꝛde: t ideo eorum benedictio eis vertitur in maledictionem. Vel maledicam benedictionibus vestris: idest quod a vobis benedicitur: a me erit maledictūm: quia benedicunt inique agentibus: adulanturq; peccantibus: dummodo viuites sint.

Questio. I.

Circa decimamnonā distinctionem queruntur quattuoꝛ. Primo vtrum claues sint in ecclesia. 2° quantum ad ministros vtruz quilibz possit absoluere quēlibet a quolibet t vbilibet. 3° ō correctione fraterna vtrum cadat sub precepto. 4° de denūciatione vtrum debeat eam precedere secreta admonitio.

Primo ergo queritur de clauibus vtrum sint in ecclesia: t vr̄ q non: qꝛ qō a xpo retētū ē nō ē aly ꝓcessū. Sz xps claues retinuit ꝑm Apoc. Qui hz clauē dauid: g aꝑit t nemo claudit. g tc. ¶ Cōtra.

dabo tibi claues regni celoꝝ. ¶ Bº. circa hanc qõnẽ tria sunt videnda. ꝓmo de clauib⁹. 2º de effectu cozũ quo ad culpam. 3º quo ad penam.

ꝓ⁹ disti. **Quãtũ** ad ꝓmũ sũt tres distinctiões. ꝓma. qꝫ ẽ clauis auctorat⁹ ꝛ excellẽtie ꝛ mistery: qz cũ clauis regni celoꝝ sit ptãs apiẽdi celũ de⁹ ꝙ solus pót ꝓncipal⁹r pctã remittere gbus celũ claudit: ꝛ gratiã infundere q̃ aperit: bz clauẽ auctoratis. 2º. xps ꝫm ꝙ homo ꝙ merito passionis aperuit tollẽs impedimẽtũ nature qõ nullus pur⁹ hõ tollere potuit: habet clauẽ excellẽtie: sed sacerdotes qui dispẽsatiue agunt ad ãmotionẽ obstaculi siue nocitatis. i. peccati ꝛ aptionẽ. i. collationẽ gre hñt clauẽ ministery. Quelibet ãt dr̃ clauis regni celoꝝ nõ inferoꝝ: qz a fine denoiaꝫ res. Qz ꝙ ista clauis est final⁹r ad apiẽdũ celũ: ꝫ ad claudẽdũ ifernũ ꝓius: nõ pl⁹ dr̃ celi q̃ inferni. Alia cã ẽ: qz a digniori denominaꝫ res sicut Aug. libꝝ suũ de ciui. dei vocauit: lz agat õ

2ª disti. ciuitate dyaboli tãq̃ a digniori. ¶ Scõa distictio est. qꝫ ẽ clauis iurisdictiõis ꝛ clauis ordis. Sicut. n. erant scã: ꝛ sancta sctoꝝ: nec erat ingressus i scã sctoꝝ nisi ꝑ scã: qz nõ erat aliqõ ostiũ retro: ꝛ ꝑ oñs clauis sctoꝝ uz mediata erat: ꝛ clauis sci scoꝝ imediata: sic nõ ẽ ingressus i celũ nisi ꝑ eccl̃iaz militãtẽ: exꝫ quã nõ ẽ salus: sicut nec exꝫ archã Noe: õ sum. trini. c. i. ꝯ. Una. ꝓter excõicationẽ aũt hõ fit exꝫ eccl̃iaz militantẽ: ꝛ per absol⁹onẽ intra. Uñ clauis iurisdictiõis a qua hec ꝓcedũt ẽ clauis regni celoꝝ mediate ꝯ imediate. Uñ forte iste due claues ordis ꝛ iurisditiõis differũt real⁹r: qz lz clauis iurisdictiõis nõ sit aligd reale: tñ clauis ordis est aligd reale ꝛ idelebile: ꝛ clauẽ ordis bz oĩs sacerdos ꝛ eps siue bẽat subditũ siue nõ. Si aũt nõ bz subditũ: tc̃ ẽ clauis ordis sine clauc iurisdictiõis: qz relatiue dr̃ dñs ad fuum. Uñ nõ ẽ ptãs iurisditiõis nisi sit obediẽtia subiectionis ꝛ eꝭ. Nõ sacerdos curat⁹ ꝓfirmat⁹ in epm ꝛ official⁹ hñt clauẽ iurisdictionis: ꝛ nullã ordis. ¶ Tertia distictio ẽ. qꝫ clauis ordis est duplex. s. sciẽtie ꝛ potẽtie: qz q̃nis i nãlib⁹ di-

3ª disti. stinguaꝫ potẽtia directiua ꝛ factiꝛa ꝛ executiꝛa: sicut sensus ꝙ rõ ꝛ vis motiꝛa vel executiꝛa: tñ in artificialib⁹ ars q̃ est directiua dr̃ eẽ factiua ꝛ executiua. Uñ ars vocaꝫ potẽtia cõcl⁹o metaphysice. Et ita ẽ vn⁹ character sacerdotalis g ẽ potẽtia discernẽdi: ꝛ potẽtia ligãdi ꝛ solueñdi vna potentia per eẽntiã: ꝫ duplex vel triplex ꝑ efficaciã. Qõ pz ꝑ aliud silẽ: qz lz i cõmissiõib⁹ ꝛ spũalib⁹ ordinationib⁹ aliquando ad vnũ ptineat cognitio: ad aliũ ꝓnũciatio ꝛ executio: sic cõmittũtur cãe ad examinãdũ retẽta diffinitiua: ꝛ i accusatiõe epoꝝ retinet ꝓp̃ depositiõez: tñ iure cõi eiusdẽ potestatis ordinarie ẽ discernere ꝛ iudicare: nõ ꝛc̃. Et lõ sic i cozporalib⁹ ẽ g habet iuris pitiã ꝛ nõ iudicãdi ptãtẽ: ꝛ hoc nõ est pctũ: ꝛ eꝭ: g hẽt iudicandi ptãtẽ ꝫ nõ pitiã: ꝛ hic cũ suo demerito. qz susceꝑit id ad qõ idone⁹ nõ fuit: sic ꝛ hic. Oĩs sacerdos hẽt clauẽ scie sicut ꝛ potẽtie. i. auctoratem discernẽdi sicut ptãtẽ ligãdi ꝛ soluẽdi: lz multi nõ hẽant sciẽtiam debitã. Et eꝭ multi nõ sacerdotes hñt sciam g non hẽnt auctoratẽ vel ptãtẽ discernẽdi. Scõi gdez sine pctõ ꝫ primi cũ pctõ suo si ꝓcurarũt: alꝫ si inuiti excusati sunt. si impedimẽtũ ꝓposuerũt nec sũt auditi. Mun⁹. n. iudicãdi neciuz ẽ ꝛ pót hõ ꝛpelli ad offiñ iudicãdi ꝛ ad ꝓlationem: ꝛ tũc nõ peccat sicut in religionib⁹ fieri ꝛsueuit. Et qõ dic̃ Grego. qꝫ si indign⁹ ẽ nõ dz obedire: ꝛ dignus vir dz obedire: intelligẽdũ ẽ de illo g hẽt defectũ g ẽ iuris vt irregularitas: ꝛ tũc nõ dz obedire nisi ab eo ꝑ dispẽsationẽ amoueatur. Als teneꝫ obedire. Aliogn glibet bon⁹ q̃ reputat se indignũ refugeret: ꝛ sic soli indigni ꝓmouerenꝫ. Qui g̃ non coactus spõte accipit ptãtẽ nõ hñs sufficiẽtez sciaz peccat: sed inuit⁹ ꝛ coact⁹ nõ accipit ꝫ suscipit nõ peccat. Uñ sine pctõ ab inscio hẽri vel suscipi pót: ꝫ accipi non potest.

Quantũ ad 3ᵐ. s. de effectu clauiũ quo ad remissionẽ culpe ẽ sciẽdũ. ꝓmo. qꝫ macula anime nihil est aliõ q̃ priuatio gre: ꝛ remissio quo ad maculã nõ est nisi restitutio gre ꝑ pniam. Sicut macula lune ẽ priuatio lucis ꝛ pulcrificatio ẽ eius lluminatio. Et hec eadẽ ẽ remissio quo ad culpã q̃ culpa est defectus gdã volũtar⁹: ꝫ oĩs priuatio gre ẽ defectus gdem volũtarius sine voluntate persone. vt in mortali actuali. sine volũtate nature vt i originali: lõ ꝛc̃. ¶ 2º ẽ sciẽdũ qꝫ cuicũq̃ remittit culpa mortalis remittit pena eternalis: qz cui hõ remittit offensam recipiẽs ad amicitiã remittit mortẽ: qz nullus vult mortem amici: ꝫ nõ oz qꝫ oẽ aliud remittat. Si g̃ de⁹ culpã remittit: remittit ꝛ penã eternã. ¶ 3º ẽ notãdũ quõ claues exẽdant se ad remissionẽ culpe: ꝛ qdẽ sicut ois act⁹ virtuosus disponit ad ỽtutẽ si absit vel auget si adsit: sic ꝛ hic omne sacr̃m agit vel auget qõ signat: de sacra vnc. c. i. Uñ cũ absolutio significet remissionẽ culpe q̃to exꝑsius põt ad eã disponit si nõ adest vt in attrito: vel si adest disponit ad ci⁹ augumentũ. i. gratie ꝛ remissionis pene.

Quantum ad 3ᵐ: quãtũ ad remissionẽ pene quõ se extẽdat est sciẽdũ. ꝓmo qꝫ de⁹ remitẽdo culpã de⁹ ꝓmutat penã eternã i tpalẽ: ꝛ iõ vis clauiũ nõ al⁹r valet ad remissionẽ pene eterne q̃ disponẽdo ad remissionẽ culpe. ¶ 2º qꝫ valet ad remissionẽ pene tpalis ꝫ maiorẽ ꝛ minorẽ ꝓtritionẽ ꝓfitẽtis ꝛ erubescentiã ꝛ hꝺ: qz act⁹ actiuoꝝ sunt i patiẽte ꝛ bñ disposito. ꝓt tñ eẽ tã frequens ꝓfessio qꝫ vis clauiũ deleret oẽm penã debitã: ꝛ tũc nõ fieret nisi augmẽtũ gre: sicut. q̃ ꝑ multos actus tẽperãtie remittit act⁹ itẽperantie si ꝑus inerat tãdẽ ex toto cozrumpit. Ex tũc aũt illi boni act⁹ licet nõ possint minuere id qõ totaliter ẽ cozruptũ: possunt tñ augumẽtare habitũ tẽperãtie ꝛ faciũt: ꝛ sic ẽ hic. ¶ 3º notãdũ qꝫ vis clauiũ ñ solum est ad remissionẽ culpe ꝛ pene vt dictũ ẽ sed ẽ ẽt ad ligandũ ad penã tẽporalẽ: qõ fit ꝫm q̃titatẽ culpe ꝛ doloꝛe ꝛ huiusmodi ꝛc̃. nõ tñ ẽ arbiter ad libitũ: sed ꝫm rõnem rectam ꝛc̃. ¶ Ad argumentũ est dicendũ qꝫ clauis excellentie a xpõ retẽta nllũ ẽ ꝓcessa: ꝫ clauis mistery sic. Qõ. II

Secundo queriꝫ de ministris habẽtibus claues vtꝝ quilibet possit absoluere quẽlibet a quolibet ꝛ vbilibet. Et videtur qꝫ sic: qz cuilibet sacerdoti dr̃. Quoꝝ remiseritis peccata remittuntur eis ꝛc̃. ¶ Cõtra de pe. Oĩs. sine licentia proꝓy sacerdotis alien⁹ non valet eum absoluere nec ligare. ¶ Bº. hic sũt tria vidẽda. ꝓmo de habentibus claues. 2º de vsu. 3º de extensione.

Quãtum ad ꝓmũ sunt tres conclusiões. ¶ ꝓma. Qz sacerdotes ve. te. nõ habuerunt claues regni celoꝝ: qz clauis ista ẽ ptãs per quã iudex eccl̃asticus dignos recipe ꝛ indignos excludere oz a regno. ꝫ tũc nullus sacerdos quõcũq̃ poterat aperire celũ nec introducere. g̃ nec clauẽ habere: ꝫ sic eoꝝ sacra erãt figura celestiuz: sic ꝛ eoꝝ ptãs figura veraꝝ clauiũ. ¶ Scõa ꝛclo ẽ. Qz in no. te. soli sacerdotes hñt claues regni celoꝝ ꝓprie dictas que sunt ad aperiẽdũ celũ imediate: lz dispositiue ꝛ dicuntur claues ordinis. Sed claues iurisdictionis q̃ imediate ad illud disponũt pót habere nõ sacerdos. Hostiari⁹ autẽ habet claues tẽpli materialis: non aũt nõ manufacti in celis. Hãc aũt ꝛclusionẽ gdã ꝓbãt sic: qz si eẽnt iste claues i alys a sacerdotib⁹ hoc eẽt ꝓpter meritũ vite ex quo carẽt sacerdotali ꝛsecratiõe. Sed acquireretur ꝑ merituz vite perderenꝫ ꝓpter demeritũ: ꝛ ita frequẽter vnus ꝛ idẽ quãdoq̃ haberet claues quãdoq̃ nõ haberet ꝛ incertũ esset: de quocũq̃ au haberet: cũ nulli possit constare de merito alicuius. nec etiã de merito ꝓprio. Ista sunt icõuenientia: ideo ꝛc̃. Sed ista rõ parum valet: qz ita incertũ ẽ qs habet characterẽ sacerdotalẽ cuz nesciaꝫ ad ordinãs fuerit eps: an habuit intẽtionẽ dandi: ꝛ iste recipiẽdi ꝛ hꝺ. ¶ Tertia

conclusio est. q̄ soli clerici habent claues iurisdictiōis. magnus. n. rex ⁊ īparator ⁊ huiusmōi: sz ptātes illoꝝ nec mediate nec imediate apiunt regnū celoꝝ: siue sit eccl'a bonoruz siue iustoꝝ. Nec abbatisse quecūq; habēt has claues: quas nec beate virgini xp̄s commisit. de pe. c. Noua. Nec ep̄s alicui nisi clerico nec etiā religioso ꝓuerso pōt has cōmittere: qz nō pōt ritū vniuersalis eccl'e imutare. Un̄ erravit pr̄ior q̄ ꝓmisit ꝓuerso absoluere sociū clericū a minori excōicatione: sed nouitio dū tm̄ hēat coronā clericalē ꝓferre potuit. Errāt ēt epi qui bigamos faciūt officiales: qz nō possūt cū sint denudati oi statu clericali etiā si miores ordines hēant: qz lz nō possunt denudari quo ad characterē tm̄ possunt quo ad id qō ē de iure positiuo. Papa aūt qui ē super totū ius ⁊ totā eccl'am posset clauē iurisdictiōis ⁊ layco ⁊ femine cōmittere q̄uis nō deceat. Quidā aūt ꝓbant q̄ clauis iurisdictionis mulieri nō pōt ꝓpetere: qz disponit ⁊ pr̄eparat ad clauē ordinis ⁊ sacerdotij q̄m est ex nā sacr̄i. ⁊ iō mulieri q̄ sacerdos nō pōt esse: ꝓpetere non pōt: iō ⁊c. Sed si ista ratio pr̄obat decentiā bene quidē q̄uis in nāli bus alicui ꝓuenit disponere ad aliquā formā qō tm̄ nō pōt attingere ad ꝓducendū illā: vt p̄z de aīa rōnali: ⁊ sil'r in artificialib⁹: tm̄ si de ptāte absoluta fit sermo: vī q̄ sicut layco pōt cōmittere papa q̄ excōicet sic muleri: ⁊ dare sibi coronā qō tm̄ inferior papa nō posset: qz qō ē mere de iure positiuo institutū quo ad eēntiā subiacet actori iuris positiui quo ad māz mutandā ⁊ de nouo faciēdā: vñ sicut de⁹ sacramentum ꝓtra originale qō solis viris ꝓpetebat mutauit in sacr̄m cōe viris ⁊ mulierib⁹: sic posset ip̄e facere q̄ sacr̄z ordinis eēt cōe viris ⁊ mulieribus. Cū ergo tonsura cl'icalis sit ex institutiōe eccl'e nō sacr̄m. Papa qui ē sup̄ totum ius posset mulierē facere capacē: ita faciliter sicut de illegittio facere legittimū: ⁊ siimiliter dare sibi ptātē excōicādi: sed hoc inferior nō posset. s. tollere legem superioris.

p⁹ **Quātum** ad z^m. s. de vsu sūt tres ꝓclusiones. ¶ Prima. q̄ nullus nō sacerdos q̄tūcūq; bonus pōt habere vsum clauiū ordinis: nec non iudex vsū clauiū iurisdictiōis: qz q̄tūcūq; bō esset bon⁹ ⁊ hēret oīa alia mēbra bona: si tm̄ careret potētia visiua: nō posset br̄e vsuz vl' actū videndi vel oculi. Ita carēs charactere sacerdotali q̄ est clauis ordinis vel ptāte iudiciaria que est clauis iurisdictionis: nō pōt habere vsum baꝝ clauiū q̄tūcūq; in alys 2⁹ sit scūs ⁊ excellēs. ¶ Scōa ꝓ ē. q̄ habēs has claues q̄tūcūq; malus nisi sit ab eccl'ia p̄cisus: pōt br̄e vsum baꝝ clauiū. Sicut malus sacerdos pt ꝓficere qō ē ordis tm̄: ⁊ malus iudex excōicare qō ē iurisdictiōis tm̄: ⁊ malus curatus pōt soluere ⁊ ligare: qō ē vtriusq;. Quoꝝ rō est: qz sicut hīs bonū oculū ⁊ hīs oīm ꝓportionatū nihil min⁹ videt per hoc qō patitur in pede: sic hīs bonā potētiā operādi ⁊ bonam māz nihil peius opat̄ p̄ hoc qō hēt malitiā ī volūtate: sic ⁊ ī proposito de potētia characteris ⁊ iurisdictiōis: q̄ habēs ⁊ māz debitā in nullo ip̄edit̄ pp malitiam volūtatis. 3⁹ ¶ Tertia ꝓ ē. q̄ p̄recisus ab eccl'esia nou hēt vsum clauiū iurisdictiōis ēt si sit bon⁹ vt iniuste excōicat⁹: ⁊ multo magis hereticus. Usuz. n. clauiū ordinis hīt eq̄liter oēs q̄ hīt characterē quē eccl'a nō pōt auferre: sz vsuz clauiuz iurisdictionis nō hīt ab eccl'a p̄cisi etiā iuste: qz sūt ab executione iurisdictiōis suspēsi. Heretici vo sunt oīo iurisdictiōe p̄riuati: vñ quo ad p̄mū ꝓficere ⁊ ordinare p̄nt quod est pure ordis: quo ad z^m excōicare ⁊ absoluere nō p̄nt qō est pure iurisdictiōis. 3⁹ vsum vtrarūq; clauiū sil'r. i. absoluere in foro cōsciētie non possunt: qz deficiente altero p̄incipio essentiali non potest sequi effectus.

Quantum ad 3^m. p̄imo vidēdū ē quid ante eccl'e ordinationē ⁊ diuisionem fieri poterat. 2⁹ vtr̄ modo quilibet posset absoluere quēlibet a quolibet. 3⁹ vtr̄ qui pōt absoluere aliquē ab aliquo possit hoc facere indifferenter in oī loco. ¶ Quantū ad p̄mū est opinio quoꝝūdā dicentiū. p̄ro q̄ absolute loq̄ndo de sacro penitētie circūscribēdo oēm ordinationē eccl'e glibet sacerdos pōt quēlibet absoluere: quoꝝ rō p̄ima ē: qz ꝓcurrentibus ad sacr̄m que sūt de necessitate sacr̄i ⁊ debita dispositiōe susciptētis est sacr̄m ⁊ susciptēs recipit omnē effectuz sacr̄i. Sz circūscribēdo a sacro pn̄ie ordinationē eccl'e glibet sacerdos est debitus minister ⁊ ꝓfessio pctoꝝ est debita materia. Forma aūt debita ē. Absoluo te ⁊c. Confitēs aūt si sit penitēs est sufficiēter dispositus ad suscipiendū tā sacramētū q̄ rē sacr̄i: ergo. Et iō his cōcurrentib⁹ nō solum ē vez sacr̄m: sz etiaz suscipiēs vere recipit oēm effectū sacr̄i. Maioz p̄z: minor etiā clara ē q̄tū ad mām ⁊ formaz sacr̄i pn̄ie: sed dubia ē q̄tū ad ministr̄ ⁊ dispositionē recipiētis. Et q̄tū ad hoc p̄obat̄ sic: qz q̄ nō glibet sacerdos sit debitus minister nec glibet pctoz penitēs sit sufficienter dispositus ad recipiēdū sacr̄m pn̄ie ⁊ ei⁹ effectū a quolibet sacerdote: nō pōt dici nisi qz pn̄ia ē sacr̄z iudiciale: ⁊ iō regrit q̄ eius minister sit sacerdos iurisdictionē hīs: ⁊ q̄ iudicandus sit ei subditus qō nō inuenit̄ in quolibet sacerdote respectu cuiuslibet peccatoris. ¶ Hoc non cogit: qz ⁊ si pn̄ia sit sacr̄m iudiciale tm̄ est voluntariū. vñ sacerdos q̄ est iudex in sacro pn̄ie magis est arbitrar⁹ de volūtate partiuz assumpt⁹ q̄ hīs iurisdictionē de se sup̄ptes eis inuitis: vel ab altero eoꝝ inuito. Cū. n. iudiciū pn̄ie agat̄ inter deuz ⁊ homines ꝓstat q̄ ex pte dei sacerdos est iudex voluntarie assumpt⁹ q̄ sibi fecit sacerdotes mediatores ⁊ arbitros inter se ⁊ hoīes. Idē est ex parte hoīum: qz q̄tuncunq; sacerdos sciret pctm̄ penitētis: nisi ip̄emet penitēs volūtarie id exp̄rimeret ⁊ exponeret se iudicio sacerdotis nō posset sacerdos iudicial'r agere cū eo q̄ ad foꝝ pn̄ie. Ergo vbi peccator volūtarie se iurisdictiōi sacerdotis subycit assumens eū quasi arbitꝝ quē de⁹ ꝑ⁹ assumpsit: ex hoc vī q̄ ille sit ver⁹ iudex ⁊ hō ver⁹ subdit⁹ q̄tū p̄tinet ad tale iudiciuz. Sz hoc pōt facere quilibet pctoz respectu cuiuslibet sacerdotis circūscripta ordinatione eccl'e. q̄ tūc glibet sacerdos est verus iudex ⁊ glibet pctoz ꝓfitēs vere penitēs ē ei vere subdit⁹. ¶ Et ꝓfirmat̄ 2⁹ sic: qz p̄p nulli pōt eē subdit⁹ nisi quaten⁹ volūtarie se ei subycit. Ex iure. n. diuino nulli subycitur: sz oīb⁹ p̄est. Ex iure vo būano nullo pōt subyci: qz canonū statuta papā nō ligāt: sicut nec leges ip̄eratorē: vt notat̄ ex̄ de ꝓstitutiōib⁹. c. p̄ī glo. q̄ cū subyciat se alteri in foro pn̄ie neēe ē q̄ sufficiat subiectio q̄ fit ex mera volūtate. ¶ Item hoc idē p̄z ex alio sic: qz p̄p nō pōt se subycere iurisdictioni alteri⁹ quo ad foꝝ ꝓtentiosum: vñ nō pōt committere alicui q̄ excōicet eū nisi pn̄ie ei⁹ paruerit: qz talis iurisdictio inuolūtaria ē quo ad subditū ⁊ ex alteri⁹ volūtate dep̄edet. Et sil'r eēt in iurisdictōe fori pn̄ie nisi eēt mere volūtariū. ¶ Itē si ex ordinatiōe diuina minister sacr̄i est sacerdos hīs iurisdictionē: in casu extreme nēcitatis non posset glibet sacerdos quēlibz pctōrē absoluere: qz illa necessitas nō mutat ministr̄ a deo institutū. Un̄ sicut ī extrema nēcitate nullus pōt sacr̄al'r absolui nisi a sacerdote: eo q̄ sacerdos est minister ist̄itut⁹ sacr̄i pn̄ie: sic nullus posset absolui nisi a sacerdote hīte iurisdictionez si talis iurisdictio requireret̄ ad ministrū ex institutiōe x̄pi. Tenet aūt eccl'a q̄ ī casu nēcitatis glibet sacerdos pōt quēlibz peccatorē de q̄libet pctō absoluere: nec ēt forte posset ꝑiū ordinare. ¶ Itē dato q̄ minister pn̄ie sit sacerdos hīs iurisdictionē idē segr̄: qz ꝓsuetudo dat iurisdictionē: sz tūc fuisset cōsuetudo q̄ glibz absolueret a q̄libz: iō ⁊c. Sic ḡ glibz sacerdos poterat absoluē quēlibz volēte ei ꝓfiteri: sic oliz iudices cartulary oī hoī se eis subyciēti ius dicere poterant nō alu. ¶ 2⁹. isti dicūt q̄ per ordinationē ecclesie congrue factum ē q̄ nō quilibet possit absoluere a quolibet: quoꝝ ratio est: qz nullus potest absolui ab vno peccato mortali:

dum actualiter cõmittit aliud. Sed peccator subyciens se pro absolutiõe alicui sacerdoti sciẽter contra ordinationẽ eccle actualiter peccat peccato inobediẽtie: g̃ nõ põt absolui ab alys pctis. Maior pz ex precedẽtib⁹: minor declaratur: qz eccla põt rõnabiliter statuere q̃ nõ qlibet suscipiat quodcũq; sacrm a quocũq; ministro sz a determinato: vt patet de sacro ordinis: qz nõ est licitũ quẽlibet ordinari a quocũq; epo. Et sil'r ẽ de sacro pnie rõnabiliter institutuz. q̃ nõ quilibet absoluat̃ a quolibz qz nõ quilibet sufficit ad absoluẽdũ in foro ase. Ut igit̃ amoueat̃ incẽtiuũ delinquẽdi quod pberet si qlibet in pnie foro p volũtate sua posset in quolibet loco a quolibet sacerdote absolui: tolleret̃ .n. ex hoc multũ ꝺ erubescẽtia quã dz hre peccator ⁊ multũ de cautella quã põt ⁊ dz adhibere platus ꝺ recidiuũ circa subditũ in varys casib⁹: iõ rõnabiliter sic est p eccla ordinatũ. ¶ Tertio istimet dicũt q̃ eccla hoc faciẽdo nihil mutat de eẽntialib⁹ in hoc sacro. Qꝺ pbant sic: qz pbibere ne quilibet recipiat sacrm a quolibet ministro nõ est mutare aliquid qõ sit eẽntiale sacro: sz eccla in ꝑdicto statuto nihil plus facit nisi pbibere ne quilibz accedat ad quẽlibet sacerdotẽ p absolutiõe: ergo nõ mutat aliqd qõ sit eẽntiale sacro nec materiã nec formã nec ministr̃: ⁊ qz his cõcurrẽtib⁹ est ver̃ sacrm: pz q̃ talis ꝓfessio est ver̃ sacrm: sicut baptism⁹ ⁊ ordo sacer recept⁹ ꝺ ihibitionẽ eccle est ver̃ sacramẽtũ: cui⁹ signũ ẽ: qz si sacerdos reuelaret ea q̃ audiuit in tali ꝓfessiõe puniret̃ nõ solũ vt reuelator secreti sz vt reuelator ꝓfessionis. hoc tñ interest inter bap^m ⁊ ordinẽ cuz recipiũtur ꝺ ihibitionẽ eccle ⁊ sacrm pnie: qz illa nõ sũt iteranda q̃uis peccet mortal'r suscipiẽs si sit adultus. qz peccatũ suscipiẽtis nõ ipedit totalẽ effectũ baptismi ⁊ ordinis sicut ipedit totalẽ effectũ absolonis q̃ est solũ remissio peccati pp qõ iterari debz. Et hec bñ stãt simul q̃ aligs bene recipiat sacrm ⁊ nõ rẽ sacri pp indispositionẽ suaz. Sic̃.n. res sacri q̃q; bẽtur sine sacro actu suscepto. sic eꝫ verũ sacramẽtũ põt actu recipi sine re sacri. ¶ Sz hec opio q̃tuz ad id qõ pmo dicit ẽ dubia: qz deus a pncipio eccle ꝑfecit Petrũ curatũ dicens. Pasce agnos meos ⁊c̃. Et tibi dabo claues ⁊c̃. Uñ sicut mõ sine licẽtia curati cui cõmissa ẽ cura hui⁹ parochie vel dyoce. nõ lz alteri ꝓfiteri: sic nec tunc post q̃ fuit nec̃ia ꝓfessio sine licentia Petri: imo sicut mõ cardinalib⁹ nõ licet ꝓfiteri sine licẽtia pape: sic nec tũc apostolis sine licẽtia Petri de iure cõi: lz libertas spũs non habeat legẽ. Et lz oẽs apli fuerint imedietate a xpo ordinati sacerdotes in die cene qñ dixit eis hoc facite i meã cõmemorationẽ: tñ nõ in eꝑos nisi Petrũ cui solũ dcm ẽ. Pasce oues meas. Et de Paulo qdẽ g tunc nõ erat discipulus certum est. Beat⁹ ẽt Jacob⁹ pm⁹ ab alys ꝓsecrat⁹ ẽ hierosolymorum eps. Et q̃uis oẽs apli eẽnt facti eꝑi a xpo sicut aliqui dicũt: tñ ab eo Petr⁹ vocat⁹ ẽ cephas qꝺ ẽ caput. Uñ in euãgelio primus apl'oz dr ⁊ alys semp ꝑfert: qz voluit xps hre vnũ vicariũ ⁊ eccl'am vnũ caput vni⁹ capitis vicariũ: a quo ceteri tenerẽt gegd haberẽt. Sicut rex diuidẽs regnũ vult scõgenitos a pmogenito tenere: ita ac si ab illo recepissent q̃uis oẽs eꝫ imediate a rege accipiant portiones. ¶ Ad p^m arg^m ipoz ẽ dom. q̃ nisi petr̃ vellet nullus eũ absoluere posset: sz nõ ꝺuertit̃ q̃ sua volũtas sufficiat in eo qõ suũ nõ est: vt in sequẽti articulo dicet̃. ¶ Ad z^m dom q̃ ꝑp ideo subycit se cui vult: qz cura illi⁹ nulli cõmissa est determinate ad cui⁹ arbitriũ satisfacere bẽat: sic̃ cura oĩs xpiani ꝓmissa ẽ Petro p cui⁹ manũ oz trãsire i regnũ sicut p manũ xpi q̃ hũc vicariũ dereligt. Uñ si Petr⁹ mortal'r peccasset tenebat̃ ꝓfiteri. Et qz nulli erat spãliter obligat⁹: ideo de oĩb⁹ de quib⁹ xps sibi ꝓmiserat ptãtẽ absoluẽdi libertatẽ bẽbat eligẽdi: ⁊ bz nũc succesor ei⁹ q̃ nulli subest. ⁊ pari rõne ptãtẽ bz. Et p idez patet ad z^m. ¶ Ad 4^m de moriẽte dicet̃ in 20^a di. ¶ Ad 5^m de ꝓsuetudine dicendũ est q̃ ꝓsuetudo nõ ꝓiudicat iuri diuino. Uñ cũ ꝺ iure diuino eẽt q̃ oĩs xp̃ian⁹ de pctõ Petro vel ei⁹ vicario hẽat satisfacere: ꝺria ꝓsuetudo si fuit non valuit. Uñ ⁊ bñ dicit ꝺ pe. c. i. li. 6. Qz nullla ꝓsuetudie introduci põt: vt q̃ sine licẽtia ꝑpzy sacerdotl sibi valeat eligere ꝓfessorẽ: qz si hoc eẽt respectu inferiozis ꝑpzy sacerdotis vel eꝑi qõ ẽ de iure positiuo: nõ tñ respectu pape qõ est de iure diuino. Sed qz a pncipio eccle nõ eligebant̃ nisi boni ⁊ spãliter a xpo electi nõ erat periculũ. Et volũtas xpi erat ⁊ Petri q̃ nõ q̃rebãt nisi salutẽ aiar̃ q̃ oẽs boni q̃les sciebat esse illos q̃ tũc erãt: ita possent absoluere sicut ipe. Nouerat .n. Paulũ ita bñ vsur̃ sicut se. Et iõ volũtas Petri erat Paulus eque vti: ⁊ ꝺsimiliter alios bonos. Sz cito apparuit. q̃ sicut de electis a xpo vn⁹ fuit dyabolus: ⁊ de septẽ diaconib⁹ vn⁹ fuit sathan: multo magis de sequẽtib⁹: ideo voluerunt q̃ nõ qlibet quẽlibz sz diuisiz. ⁊ diuiserunt Paulo ⁊ Bernabe gentes ⁊ ipi in circũcisiõe. nõ sic aũt q̃ Petrus per hoc ꝑderet ptãtẽ q̃ ⁊ postea trãsyt ad gentes nulla noua ptãte sibi data sz vsus ꝑma sibi reꝛuata. vñ ⁊c̃. ¶ Quã tũ ad z^m. s. vt̃ qlibet possit mõ absolui a quolibet ẽ sciendũ q̃ vnusq̃sq; ꝺ eo qõ suũ ẽ potest facere qõ vult: qz i sua quilibz est moderator ⁊ arbiter ⁊ nihil tã naturale ẽ q̃z voluntate dñi seruare volẽtis rẽ suã in aliũ trãsferre. Uñ qz de ꝓtractib⁹ vel quasi boies nõ ꝓpellũtur litigare cozã iudice nisi velint: sed põt eligere arbitros vel inter se ꝓponere sicut volũt: quo facto ꝑtor ratũ hre debebit: nec bz eos ad rñdẽdũ cozã se citare pp hoc qꝺ de talib⁹ põt se sbmittere cuicũq; iudici volũt hñti iurisdictiõem i alios: vt Aureliañ. ꝓsentire i iudicẽ parisiẽsez ꝓgando iurisdictionẽ illius in se ipos ⁊ tenebit snia q̃si a suo iudice i subditos lata: vel ẽt in indices cartularios q̃ nullũ subditũ hẽbant nisi volẽtes se eis submittere. Si aũt est aliqd de quo homo teneat̃ velit nolit ipe vel accusator cozã determinato iudice rñdere: sicut de feudo vel delicto de quo inuitus accusatus cozam alio iudice remittit̃ ad iudicẽ loci delicti: de talib⁹ nõ possunt actor ⁊ reus in extraneũ iudicẽ cõsentire nisi de licentia illi⁹ iudicis cui i hoc subditi sunt. Et pp boc clerici q̃ spãli mõ subditi sunt iudicib⁹ suis nõ solum i delictis sicut ceteri: sz etiã in ꝓtractib⁹ nõ põt renuntiare priuilegio fori: nec põt se alieno iudici sbmittere ꝑrogãdo ei⁹ iurisdictionẽ nisi de licẽtia eꝑi cui subiecta sunt. Luz g̃ ex ordinatiõe xpi oĩs aĩa xp̃iana subdita sit Petro de illis in gb⁹ ei subdita ẽ sine licẽtia ei⁹ aly se subdere nõ põt. Et quo aũt post passionẽ xpi hõ mortal'r peccauit ⁊ post bap^m suũ tenet̃ ad arbitriũ Petri satisfacere cui dictũ ẽ si peccauerit in te frater tu⁹: vñ de pctõ mortali sine licẽtia ⁊ ordinatiõe Petri nõ licuit alteri ꝓfiteri. Sil'r ligat⁹ maiozi vl minozi excõicatiõe nõ põt seipm soluere. Est ãt cõissa Petro in oĩb⁹ qb⁹ indiget ab alio solui: g̃ in istis nõ potest se alteri subdere: sed de pctõ veniali põt hõ per seipm sine Petro ⁊ quocũq; sacerdote seipm soluere. Similiter de mortali de quo semel ẽ absolut⁹. Uñ nisi ordinatio eccle sit in contrariũ quilibz sacerdos põt absoluere quẽlibet sibi volentẽ ꝓfiteri a quolibet veniali ⁊ mortali de quo aliqñ est absolutus: qz de bis nulli hoi ẽ obligat⁹: Et iõ de bis põt se submittere cuilibet cui vult nõ solũ curatis alys hñtibus populũ sz ẽt simplicib⁹ sacerdotib⁹ nullũ subditũ alias habentib⁹: nisi q̃ si sunt religiosi sine assensu ꝑlati nihil tale debẽt agere. Sed si agerẽt nihilomin⁹ absoluti eẽnt: qz cõcurrerẽt eẽntialia sacri. De mortali aũt nõdũ ꝓfesso de q̃ tenet̃ satisfacere Petro nõ video q̃ sine ei⁹ licentia possit se alteri subdere. Sicut hõ ꝺ frãcho allodio põt se cui vlt submittere: nõ aũt de feudo de quo iaz alteri homagium fecit nisi de ei⁹ assensu vel saluo iure ei⁹. Uñ si hõ vellet alieno sacerdoti confiteri cũ intẽtione nihilomin⁹ ꝓfitẽdi propuo sacerdoti ⁊ satisfaciendi eius arbitrio: vr̃ q̃ posset

alius:eũ absoluere:sicut dicit Raymũd⁹:q⁹ alien⁹ põt ab soluere ponẽdo:spẽ i ratihabitiõe ꝑpry sacerdotis. ¶ Et qõ ds illi õ cõtraria opione q⁹ si qs alieno ꝓfiteret q⁹ eét verũ sacm. ¶ Cõtra. qa nõ suo iudice lata snia nõ tenet z silr si a suo õ casib⁹ retẽtis:qz in tm est nõ suus.sz postq̃ ẽ absolutus a superiore a quocũq; vult õ illis absolui:põt per rationem dictam.

Quantũ ad tertiũ est sciẽdũ:q⁹ iudex eccliasticus in foro ꝓscie põt absoluere vel ligare ex̃ terri torium suũ tripliciter. Et fm hoc sũt tres ꝛclones. ¶ Prima qũ cõfessor z ꝓfitẽs vterq; ẽ ex̃. vt si epus ex̃ dyocesi inueniat subditũ volẽtẽ sibi ibi cõfiteri:vel curatus extra parochiã parochianũ:ibi põt eũ absoluere z ei pniaz iniũgere.qz ille act⁹ q nõ ꝓcernit determinatũ locũ:sz idifferẽter hoẽm locũ honestũ:põt equalr exerceri ex̃ territoriuz z intra. Propter hoc.n.arbiter põt ꝑcipere ptes adesse in oi loco honesto.qz nõ hz locũ certũ: vbi ius dicẽdo resideat more maiorũ. Et ꝓpter hꝫ ea q̃ sũt volũtarie iurisditionis z cãe cognitionẽ nõ desiderãt:pñt a ꝓcedẽte iudice vbiq; agi. Sz soluere vl ligare i foro ꝓscie ẽ hꝫ:qz ꝑncipalr respicit actũ interiorẽ in quo eẽntialr ẽ petrñ:q abstrahit a loco. vñ ꝓpter ꝓcupiam soli⁹ cordis i eccl'ia fcãm est ꝓfitẽdus: nõ tẽplũ recõciliãdũ.igr ꝛc. ¶ P.cõstitutio q̃ ẽ clauis z fũdamẽtũ h⁹ mãe dicit q⁹ qlibz ꝓfiteat ꝓprio sacerdoti. Si aũt eẽt necesse cõfiteri i ꝓprio loco:sicut ꝓprio sacerdoti: nõ dimisisset illõ ponere.vñ lz curati plus ꝓsueuerit in ecclesia audire ꝓfessiões q̃z ex̃. tñ extra z i domib⁹ z i itinere ambulãdo audire pñt. Et si qdẽ de venialib⁹ aut mortalibus semel cõfessis ageret.qz hec credũt i partẽ volũtarie iurisditõis:eo q⁹ nõ necesse ẽ ea cõfiteri:nõ ẽ dubiũ q⁹ vbi cũq; de his possum⁹ cõfiteri:sz ẽt de mortalib⁹ semel i anno cõfitẽdis idẽ iudiciũ ẽ:qz nec de illis põt absolui qs nisi volẽs.vñ hoc iudiciũ nõ redditr in inuitũ. Et iõ adhuc põt exerceri ex̃.sicut ea q̃ sũt volũtarie iurisditiõis. Et q⁹ absolutio i foro pniali nõ ita arteꝫ ad territoriũ: sicut illa q̃ fit i foro exteriori:apparet:qz archiepꝰ põt visitãs õ oi crimine p ꝓuinciã ꝓfessiões audire:nõ aũt exteri⁹ crimina nisi notioza corrigere.de censi.c.vlti.§.notoria.li.6.Et silr põt mittere q̃stores cũ idulgẽtys:nõ aũt officiales p iudicys faciẽdis.de pe.c.i.de offi.ordi.c.i.li.6. Itẽ ea q̃ coactionem nõ iportãt põt iudex facere ex̃ territoriũ .de foro cõpe.c.i. li.6. Nã territoriũ a terẽdo :hꝫ aũt sũt hec. iõ ꝛc.Sz sicut vbicũq; qs capiat ferã suã ẽ.põt tñ a dño ꝓhiberi ne ĩret agrũ suũ:sic põt qs vbicũq; suũ subditũ a pctõ absoluere. sed põt ꝓhiberi ne resideat i aliena eccl'ia ad hoc faciẽdũ si p hoc preiudiciũ pareꝫ:vt si vellet ibi solẽnes pnias iniũgere. Propter qõ ẽt volẽs facere ordines i aliena dyocesi accipit lniam ab illo.vñ curat⁹ alium curatũ vel sacerdotẽ nõ habẽrem lniam a suo superiore posset ꝓhibere audire ꝓfessiões in sua ecclesia.nõ sic aũt extra eccl'iam ẽt itra parochiã. Nec silr si hꝫret ptãtẽ a papa vel epo ꝓpo cui subditus locus est. ¶ z⁹ ꝛclo.q⁹ si absolués ẽ itra z absoluendus ex̃ p cõmissionẽ:vt si curat⁹ vel eps det lniaz subdito ꝓficiscẽti ꝓfitẽdi extraneo:vel eps det ptãtem alicui i oẽs sue dyocesis:z iste iueniat extra dyocesiz aliquẽ volẽtem ꝓfiteri põt eũ absoluere. Oẽm.n.absolutionẽ quã aligs p seipm põt ipendere i foro ꝓscie iure ordiario põt alteri cõmittere.vñ cũ ibi possz p se ꝓfessionẽ audire:vt dicit ꝑma ꝛclo.p ꝺñs z p aliũ. Uñ dicit ꝓstituio. Si qs alieno sacerdoti voluerit cõfiteri lniam petat a ꝓprio ꝛc.nec dicit i ꝓpria parochia.vñ nõ regrit:q⁹ ꝓfessio q̃ fit alieno sacerdoti fiat in ꝓpria parochia. Pari.n.mõ est qs ordinand⁹ absoluẽdus z iudicãdus a suo.de paroch. Nullus. sz de lnia ꝓpry dyocesani:põt qs ordinari z iudicari i foro exteriori ab alieno i aliena dyocesi.g̃ z i foro iteriori z sic vtr ꝓsuetudo:q̃ est optima legũ iterpres. Nã pniarius epi in eccl'ia cathedrali exempta:z nos in locis nostris exẽptis audim⁹ ꝓfessiões aucte epi:cũ in locis exẽptis nõ põt ipe plus q̃z si ex̃ dyoce. ¶ Sz tũc ẽ dubiũ de simplici sacerdote. Plus eni cõcedit illi in quo duo iura cõcurrũt:q̃z illi in quo vnũ tñ:sicut pz i adoptione aui materni z extranei.vñ curat⁹ in loco suo põt audire ꝓfessionẽ extranei de lnia superioris illius.qz persona est ei subdita rõne cõmittẽtis:z locus est sibi subditus rõne sui.Secus aũt videt i simplici sacerdote cui nullus locus est subditus.Sed dico idẽ.qz si pretor sit is q⁹ aliena iurisditionẽ exegtur:nõ tamẽ ꝑ suo imperio agit.vñ nõ rõne subiectois loci hoc facit:sz solũ rõne subiectionis psone.sicut ꝓmittens ibi iure suo posset ibi audire. vbi tñ nihil põt i locũ:sed in psonã soluz. ¶ 3ª ꝛclo est.eꝰ. 3ª ꝑ⁹ q⁹ existens ex̃ territoriũ põt cõmittere audientiaz ꝓfessionũ intra.Exquo.n.põt per se audire extra:vt dicit ꝑma cõclusio:z p aliũ vt dicit scõa:pari rõne põt cõmittere extra vt audiat intra.vñ cõstitutio dicit lniam petat z obtineat a ꝓprio sacerdote.nõ dicit i ꝓpria parochia.vñ vbicũq; det lnia ꝓfitẽti vel auctoritas ꝓfessori nõ refert. dũ tamẽ itra audiat.qz ẽt in his que sunt cõtentiose iurisditõis i foro exteriori pconsul vel preses nõdũ igressus iurenouo vl egressus etiã iure antiquo:nõ solũ cũ ꝓficisci cepit imo ẽt cũ abeẽ ceperit delegare põt vt intra ꝓuinciã iudicet. Et silr curat⁹ extra parochiã z epus extra dyoc.exñs põt vel mittere vel cõstituere vicarium ad confessiões audiẽdas sicut officiales:etiã destinare ad causas audiẽdas z terminãdas.ff.de offi.preſul. Obseruari.§.vlti.l.se. de offi. eius cui mã.ẽ iur.de collatore.§.prohibem⁹.col.9.Sz auctas cõstitutionũ nostrarũ videt initi iuri antiquo de eo q⁹ dicit superiorẽ gerere vices prioris quousq; cõfirmat⁹ sit ꝑsens i domo:si intelligat q⁹ prior nõ possit alr ordiare quousq; itrauerit possessionẽ ꝛc. ¶ Sz iuxta scõam ꝛclonem ẽ notandũ:q⁹ fines mãdati diligẽter sunt seruandi. vñ si epus det ptãtez audiendi ꝓfessiones subditoꝝ p dyoc. vel i dyocesi vel infra dyoc.ex hoc ñ possunt audiri extra:qz essz excedere fines mãdati:sed bñ possunt audiri itra i locis exẽptis:qz lz nõ sint infra dyocesiz:quo ad subiectionẽ si sunt exempta a lege dyocesani z iurisditione eius.tñ sunt intra quo ad situationẽ.Sed si dicatur sic de dyoc.vel oi q̃ sunt de dyoc.ꝛc.qz determinatio loci ad cõfitẽtes fit nõ ad confessiones:tunc pñt vbiq; ¶ Ad argumentũ i oppositum dicendum q⁹ inteligitur fm ordinationẽ petri:cui illud p z ꝑncipaliter fuit commissum.

Questio. III.

Tertio querit de correctione fraterna vtrũ cadat sub ꝑcepto.Et videtur q⁹ nõ:qz meretrices tollerant ab ecclesia q̃ tñ sũt i mortali.Et silr vsurary.g̃ omittere correctionẽ fraternã nõ ẽ mortale:cuz tota eccl'ia hoc faciat. ¶ Cõtra est:si peccauerit in te frater tuus ꝛc. ¶ R⁰. ꝑmo videndum est quid est correctio fraterna. z⁰ an sũt in ꝑcepto. 3⁰ qui sunt qui tenentur ad eam.

Quantũ ad ꝑmũ ẽ diffinitio magistralis q⁹ fraterna correctio ẽ admonitio fratris de emẽdatione delictorũ ex fraterna charitate.Dico ãt admonitio fratris.qz obiurgatio verbi et castigatio verbeꝝ ptinet ad platũ:z dicitur correctio p.c.sed admonitio secreta q̃ fit per vba dicit correptio p.p.non a rapina.i. violẽtia:nisi put p eam volũtas immutat:sed a raptu:qz raptim z percursiuz corrigitur qui solo verbo emendat.sicut sylaba corripi dicitur que cito profertur.De emẽdatiõe delictorũ:qz respectu finis dicitur homo proximũ dirigere:cũ sibi ipm ostẽdit:sed regere cum a deuio ipsum custodit:corrigit euz errantẽ ad viam p semitã reducit emẽdãdo ipm a peccato. hoc aũtẽ qz fit sepius de paruis delictis vel omissionibus que dicuntur delicta quasi derelicta. Nam de alys dicit

q̄ nemo p̄ot corrigere quē de⁹ despexerit. iō dr̄ de emēdatione delicto⁹. Ex fraterna charitate. illa. n. correctio que fit a prelato i coi: dicit fieri ex iustitia q̄ respicit bonū cōe: vt edificētur de pena q̄ sunt scādaliçati de culpa. vt vnius pena sit metus multo⁹. Propter hoc enī rei pu. itereſt ne maleficia remaneāt ipunita. sz illa q̄ fit secreto ad emēdationē fratris ex charitate ꝓcedit: qz amicitia nō min⁹ subuenit i dānis virtutum q̄z in amissione rerum.

Quantum ad scām est sciēdū: q̄ cū aie hoīum sint cūctis reb⁹ pferēde: si elemosyna corporalis vbi est necessaria corpori ē i p̄cepto: multomagis spiritualis. vñ si occurrat iste casus p̄mo q̄ videt ꝓximum i peccato mortali. 2° sperat p suā admonitionē illū corrigi. 3° q̄ nō sperat illū alr corrigi: sz sic icorrectū mori: tenet ex p̄cepto multo plus subuenire aie ne dānet q̄z fameſcēti lazaro ne moriat. Unī Grego. in homi. Cū audisset ioānes in vinculis opa xp̄i. Plus ē aiaz i eternū victurā pabulo vbi reficere q̄z ventrē moriture carnis terreno pane satiare. si aūt nō essz i pctō mortali: sz veniali tm̄: deessz necessitas: qz si hic nō corrigit i purgatorio: corriget. Itē si nō speraret correctio: sz poti⁹ exasperatio: non deberet fieri: nisi ꝓpter aliorū edificationē i casu negligendū eēt ei⁹ odiū: sicut ioānes arguebat herodē. in quo casu dicit Chry. Meli⁹ ē odiū ꝓpter deū q̄z amor p̄ter eū. Cū. n. ꝓpter deū diligim⁹: sibi debitores sumus. Cū aūt ꝓpter eū odio hēmur: ip̄m nobis debitorē cōstituim⁹. Uel si ad horā ꝓtristaret postea emēdaret. Itē si alr speraret corrigi vel per seip̄m vel p alium ad quē magis pertinet: q tñ si p̄sens eēt nec corrigere vellet: nō excusaretur qui hoc videret.

Quantum ad tertiū. q. s. teneant ad eā. dōz q̄ oēs sicut ad charitatē ēt religiosi. Si. n. religiosus nō hz ꝓpriū: t iō excusat a p̄cepto elemosyne corporalis: vbi videt ꝓximū: nec hz vñ subueniat respectu scōe: necessitat⁹: q̄ nō oia facit coia: qz nō debz de alieno largiri nō tñ respectu p̄me: qñ deberet ēt accipere sup altare. tamē ipe linguā hz: nec i hoc dz silentiū claustro: sz magis correctionē ꝓximo. Propter qō si suo vbo posset corrigere peccantē nec faceret: mortalr peccaret dictur⁹. Ue mihi: qz tacui: t maledict⁹ q̄ phibet gladiū suū a sanguīe. Et in Eze. Si nō ānūciaueris ei: sanguinē ei⁹ ō manu tua regrā: sicut sanguinē abel de caym: q̄ dixit. Nunqd custos fratris mei sū. 2° teneт peccator: qz pctm̄ suū eū non liberat a p̄cepto ēt si peccet corrigēdo: qz nō est pplexus cū possit se corrigere in mometo. ¶ Si aūt querat vtrū peccet corrigēdo de eodē vel leniori pctō: si qdē sit veniale: nō: qz ñ ē mā scādali. si vo mortale: aut corrigit vt ꝓlatus: t tūc dicūt q̄ sic: qz indigne exeq̄t officiū suuz. t q̄ fine pctō est ille dz mittere lapidē: nō ali⁹ auditurus: i quo aliū iudicas: teipz ꝺdēnas. Eadē. n. agis q̄ iudicas: ēt si ē pctm̄ occultū: dū tñ mortale: qz suspēsus ē corā deo t quo ad se. t hz vez ē ō ꝓlato i spūalibus: nō aūt i tpalib⁹. Si. n. ꝓposit⁹ vel balliu⁹ ē alr i pctō mortali occulto: t suspēdit latronē: nō ppz peccat mortaliter: cū ista officia ēt a gentilib⁹ habeant. si vo corrigit per modū magisteri i publico docēdo: si ē occult⁹ peccator: nō peccat mortalr vt dicūt. Si aūt notori⁹ tūc sic. qz scādalizat: qz cuius vita ōspicit: necesse ē vt p̄dicatio ꝓtenat. Aly aūt dnt q̄ lz ita sit de doctrina: secus āt ē ō p̄dicatōe quam idigne exeq̄t q̄cūq̄z ē sibi cōscius mortalis ēt occulti. vñ q̄ p̄dicas nō furandum furaris. Sz illa auctas ē ad oppm: qz ibi p̄mittit. q. q̄ aliū doces: teipz nō doces. vñ pariter ibi reprehēdit doces t p̄dicās ꝺriū ei⁹ qō facit. Qui āt secreto aliū corrigit: si occult⁹ pctō ē respcū illi⁹ nō delingt. sed si public⁹ aut illi cognit⁹ scandalizat: t sic peccat: si q̄si impio se hoc faciat: sz si q̄si adhortās ad cōcordē p̄niam vl q̄ suo malo exēplo nō peccet: neq̄z. Subdit⁹ aūt dz t p̄ōt p̄latū corrigere: sz cū debito moderamie. qz si i bis que fidei sūt erret publice peccare faciēs populū: publice ē arguēdus sicut paulus petz. Unī si papa p̄dicaret errorē corā pplo: surgendū eēt: t ei corā pplo ꝺdicendū. sic. n. dicit paulus ō petro. In faciē ei restiti rc. In alys āt secreto t cū reuerentia corrigendus est: t tāto reuerētius q̄to maior p̄lat⁹. ¶ Ad argumētū dōm q̄ meretrices corrigūt quidem nō per pe nas ne deterius contingat: sz p sermones in q̄tū p̄dicat fornicationē eē mortale. silr ō vsurarys. Questio. IIII.

Querit quarto ō denūciatō e vtrū debeat eā p̄cedere fraterna correctio: t vr q̄ nō. qz plus diffamat hō si accusat corā multis t plato q̄z si denūciat soli plato. Sz ad accusandū iudici nō regrit secreta admonitio: sz suffic q̄ p̄cedat iscriptio. g̃ nec ad denūciationē. ¶ Cōtra. ō accusa. q̄lr t qñ: vbi dicit q̄ igsitionē p̄cedere dz clamosa insinuatio: accusatiōez iscriptio: denūciationē secreta admonitio. ¶ R°. hic opus ē distictōe icludēte septē ꝺnes i gnāli. qz delictū aut ē simplr publicū: aut simplr occultū: aut sz gd publicū: t sz gd occultū. In p̄mo casu dico p̄tm̄ publicū qñ ipe ē pctōr public⁹: t nō si publicū eēt tale crimē esse cōmissū: t nescirēt oīno a quo: sed qñ: siue delictū fuerit factum publice siue occulte. publicū tñ t diuulgatū ē q̄ iste fecit tale crimē: t de hoc ē coiter diffamat⁹: si visile ē q̄ citi⁹ corrigeret si ad ptē sibi oñdo: qō vr ordinari ad ei⁹ emēdationē: q̄z si stati iudici denūcio: qō videt cedere ad eius cōfusionē: debeo p⁹ secrete admonere: nō ꝓpr ꝓuatiōez fame: q̄ iam supponit p̄dita: sz ꝓpter emēdationē cōscie. Postea vero si nō corrigitur: vt edificēt de pnīa q̄ scādalizati sunt de culpa: debeo denūciare: sz nō teneor. qz ex fama p̄t iudex ingrere nullo denūciante. Si āt est parti publicū et parti occultū. qz. s. possū eū p testes cōuincere: puta: duos vel tres: sz oēs alȳ ignorāt t reputāt eum bonū: nec sine infamia possū eū denūciare: tūc hz locū sz oēs illō euāgelȳ. Corripe eū iter te t ipm solū. Si te audierit lucrat⁹ es fratrem tuū: t ibi supple siste. Si te non audierit abbibe tecū vnum vel duos. s. de illis qui sciunt tecum corazs quibus si arguit: i nullo fama ledit. quousq̄z. n. sit correct⁹ corā aliis sciētib⁹: si sūt: vl q̄diu sperat q̄ corā illis t p illos solos poterit corrigi: nūq̄z alȳ sūt adhibēdi. ꝑus aūt ꝓposito nesciēti nō dz oñdi: nisi qñ vel nō sūt alȳ cōscy: vel non sūt tales q̄ gb⁹ nō ē verisile q̄ se vellet corrigere. Si ergo acgescat ibi steт. si nō audierit illos dic ecclie. Qō verū ē qñ illis nō auditis nō ē spes de correctōe alr. tūc. n. p quēcūq̄z modu⁹ oñdēdū ē illi q̄ ꝓt ꝓdesse t nō obesse siue sit plat⁹ siue ali⁹. Si autē possum corrigere sine infamia: debeo abstinere a denunciatione famosa t diffamatione. Si autē sit ita occlt tum: q̄ non est infamat⁹ nec potest sufficienter ꝓbari iudicio istius qui habet corrigere. qz vel ipse solus scit vel vnicus testis cum eo: tūc q̄diu sperat correctio nō dz denūciare: sz pōt iter se t ipm solum: postea cum illo vnico alȳ sciēte. postea vero dz denūciare secreto prelato: nō tanq̄z iudici: sed tanq̄z illi qui pōt ꝓdesse: t de quo est verisile q̄ p eū corriget. siue sit prelatus siue ali⁹: sub sigillo tamen secreti. Si vero non speretur correctio. qz vl ex malicia peccat nec erubescit: sicut aligs q̄ semel nata occasione ruit: vel quia pluries est sibi dictū t se non corrigit: tunc subdistinguendum est per tria membra: qz aut illud peccatū: qō creditur facturus est in periculum cōitatis: t tunc denuncian dum est illi ꝺseruādo famā q̄tum potest cū salute rei pu. nō alr. Si enī ille de quo rector ciuitatis plus cōfidit: cui t claues tradidit: illa nocte est eam traditurus hostibus vel huiusmodi: t nullo modo vult desistere: tunc etiaz noiati dicendum est illi. Caueatis ne tali tradatis claues ista nocte: quia proditurus est ciuitatem: quia bonum commune preferendum est ꝑuato. Unī qz fama ē de maximis bonis

religiosorum:si vnus debet alios scandalizare nec secreta monitiõe corrigit:plato dicẽdũ ẽ vt ꝓuideat fame cõitatis.Si autẽ hoc ẽ i nocumẽtũ tertie ꝑsone si ita parũ ẽ illud nocumẽtuz ꝙ melius sit illũ ita paꝛ ledi ꝙ istũ ita diffamari:qz si mõ nõ corrigit postea tñ corrigeꝛ . vt si esset ei furatur⁹ aliqd modici valoris: tũc nõ debet reuelare.Si ãt ẽ notabile nocumẽtũ vt qz vult occidere nocte vel oĩbus spoliare cũ iaceat in camera.tũc est dicẽduz: qz melius ẽ seruare inocẽtẽ idemnẽ ꝙ isti malo famã:ꝙuis z illud sit dicẽdũ sic i secreto:ꝙ nõ possit agere ad istius i famiã reuelãdo nec penã ipz nũciãdo:ſz solũmõ ad suam cautelã.Si ãt est solũ nociuũ peccãti:dicũt gdã nõ vltra ꝓcedẽdũ exꝯ ꝑ se ipuz vel illũ q ꝑt ꝓdesse admonuit nec corrigit:ſz sinẽduz est perire q non vult erectus surgere. nec ſũt testes adhibẽdi sed obseruãduz: sed potius esset ꝓhibendus ꝙ obseruandus:z hoc vtiqz veꝝ est nisi sit spes ꝙ ꝑ illã viaz melius corrigereꝛ. Tenet.n.hõ illo mõ quo põt saluare ꝓximũ:z si nõ põt vno mõ z ꝑt alio tenet illo.Sic ꝯ medic⁹ si ꝓuidet ꝙ ꝓmittẽdo infirmitatẽ facere cursũ suũ postea meli⁹ curabit: meli⁹ fac ꝓmittẽdo vnã ac cessionẽ vt oẽs alꝫ ipediat:ꝙ si ipedirz sic istã ꝙ min⁹ bñ i pediat alias:ita possibile ẽ ꝙ si mõ finat ire ad peccatũ ad bibitis testib⁹ ꝑ quos ꝓuincẽd⁹ ẽ si negauerit:tunc poterit ꝓlatus remediũ adhibere qõ pri⁹ nõ poterat:qz prius nõ debebat credere vni testi:iõ ñ poterat illũ ĩcludẽdo a malis vys cohibere:nũc aũt iuste poterit ꝑ duos testes bñs ꝓuictũ:vnde i tali casu liceret nõ gdẽ occasionẽ peccandi dare:ſz non ꝓhibere z obseruare. ¶ Si dicat ꝙ nõ debemus vel nõ tenemur eẽ obseruatores aliene vite ꝟz Aug. veꝝ est nisi qñ alr vitã aie ꝓximi seruare nõ possumus ¶ Si dicat ꝙ hoc ẽ eũ ꝓdere.dicẽdũ ẽ ꝙ nõ:qz licet vbi ẽ oĩo occultũ z nõ ꝑt ꝓbari oĩdere ꝓposito tãꝯ patri nõ iudici:ut ꝓsit alias nescienti: qz plus teneor ꝓscie ꝓximi ꝯ fame:nec teneor iuriaꝝ:qz nõ aio iuriandi ß facio ſz medẽdi.Sicut nec medicus q vulnerãdo medeꝛ. Uñ Aug. Nec dicatis vos esse maliuolos qñ hoc indicatis:Magis qppe inocentes nõ estis:si fres vros quos indicãdo corrigere potestis:tacendo pire ꝑmittitis.Ubi ãt nõ ꝓobseruationẽ sperareꝛ melius corrigi ꝯ ꝓhibitionẽ:tũc esset peccatũ mortale sinere boiez ire ad peccatuz mortale:vbi ꝑ se vel ꝑ aliũ solo verbo posset ipedire pp qõ nõ est iniusta excõicatio q ꝓcelliꝛ is qui videret cĩicuz verberari z nõ ipedit qñ põt:vel facto si est iustitiarius ad quẽ ꝑtinet:vel saltẽ verbo qcũqz ẽ ille q solo verbo ipedire põt: maxte si fieret ꝓp ipm vindicãdũ. ¶ Ad argumẽtuz dicẽdum ꝙ si agaꝛ de accusatiõibus vel ꝓclamatiõibus religiosoꝝ i.e. de venialibus ibi nec i scriptio nec secreta admonitio est necessaria qz hꝺ nõ sunt diffamatoria.Si autez de mortalibus:nõ ita ẽ de accusatiõe sicut de denũciatione:qz licet vtrobiqz sit ifamia tñ i accusatiõe q̃rit bonum cõmune. vnde videꝛ ꝓbabiliorꝝ opinio ꝙ sine secreta admonitiõe põt fieri:cũ illa nõ debeat fieri nisi timore rrcidiui:ß ãt et faciẽda ẽ de eo qõ nõ debet iterari:qz expedit maleficia ñ remanere ipunita:imo ẽt postꝯ aliquis correct⁹ ẽ ꝑt accusari:qz pnia nemo nocẽs esse desinit quo ad penaz iudicu exteriozis:qz ẽt hõ penã canonis icurrit ex vno solo fcõ qõ nõ iteraꝛ z de quo ẽ correctus z qõ ẽt ꝓbari non ꝑt: vnde nõ oportet ꝙ ad ſniaz punitiõis ꝓcedat correctio fratris. De Joseph autẽ nõ videꝛ qi his q̃ fũt mala de iure diuino z nãturali excuseꝛ hñs.16.annos sicut ipe habebat si ꝑ ignoranciaz illa cõmittat:qz postꝯ ad annos discretionis puenit omne delictũ cadit ẽt in puberẽ ꝓeter delictũ carnis ſz excuseꝛ a tanto.Sz sicut dicit textus Accusauit eos apud patrez crimine pessimo:nõ denũciauit vel erãt i corgibiles. De ꝓcepto vo dicẽdũ ẽ:ꝙ aut ẽ certum qõ iudex ingrit de crimine in casu i quo ꝑt de iure: z tunc tenet hõ sibi dicere taz de se ꝯ de alio:qz mẽtiri i iudicio ẽ mortale. aut est certũ ꝙ ipe iuste iquirit: vt puta quia nõ ꝓcessit accusatio:nec famosa vel clamosa insinuatio:nec in famia illius:nec factũ est diuulgatũ nec denũciatum nec in specia li:puta talis fecit tale crimẽ:vl in tali loco ẽ factuz tale crimẽ vbi iacet occisus:ſz nesciꝛ a q̃:nec i generali:puta tale monasteriũ ẽ diffamatũ de dissipatiõe religiõis.Tũc.n.ñ teneꝛ nec de se nec de alio:qz ille in hoc nõ est suus iudex. Si ãt sit dubiũ vel iurl vel facti ꝑsumẽdũ ẽ ꝙ iustitia iudicis z debet sibi hõ dicere veritatẽ:vl magis ponere i ipsi⁹ iudicio:cũ sciat tale crimẽ quod nullus alius scit nisi forte vn⁹ ꝙ hẽat ꝓsiliũ vtꝫ teneaꝛ noiare ꝓsonã:z sic ille iudicauerit sic faciat:qz iussus iudicis i dubys excusat.Silr õ latrone q torqueꝛ.Si.n.tale crimẽ ẽ in se vel in alio qõ iuste põt ꝑ subici iꝗste:teneꝛ tã de se ꝯ de alio:alꝫ nec de se:necõ alio.Eo ipo autẽ ꝙ hõ vnicũ crimẽ hẽt ꝓp qõ iudex iuste ꝓcedit ꝺ̃ euz i illo crimine:eꝛ hoc ipo de alys põt ĩgrere: quia non ꝑ occultationez peccati sed peccatoris de occultis hõ ꝓhibeꝛ iudicare.Ubi ꝙ iaz ꝑ vnuz crimen est diffamatus:ẽt de alys debet dicere veritatez.Et silr si socy sui sunt in tali statu ꝙ iuste contra illos agi potest ꝓ vnico crimine etiam de omnibus potest et debet eos ꝓdere quãdo ipsoꝝ correctionem non sperat: maxime cũ peccatum illorum sit in periculum cõitatis:ut qz scit eos fures z latrones z impenitentes . Nam illum qui iam penituit accusare nõ debet nisi iuste nominati de ipo iterrogareꝛ

¶ De his qui in fine penitẽt Di. XX a

Sciẽdũ est etiã ꝙ tẽpus pnie est vsqz in extremũ articulũ vite. Unde Leo papa. Nemo est desperandus dũ i hoc corpe ꝓstitutus ẽ.qz nõnũ ꝯ qõ diffidẽtia etatis differt cõsilio maturiore ꝓficit. Aug.tñ de pniaz differẽtibus ita scribit.Si qs positus i vltia necessitate voluerit accipere pniaz z accipit: z mox reꝯciliaꝛ z hinc vadit:fateor vobis nõ illi negam⁹ qõ petit:sed nõ ꝓsumimus:qz bñ hinc exit Si secur⁹ hic exierit ego nescio. Penitẽtiã dare possum⁹:securitatẽ vero nõ. Uñgd dico dãnabit:ß nec dico liberabit. Uis ergo a dubio liberari:age pniaz dũ san⁹ es. Si sic agis:dico tibi qz secur⁹ es:qz pniaz egisti eo tpe quo peccare potuisti.Si vis agere pniaz qñ iã peccare nõ potes:pctã te dimiserũt:ñ tu illa.Jtẽ Bue res sunt:aut ignoscit tibi:aut nõ ignoscit:quid horꝫ tibi sit futuꝝ nescio. Ergo tene certũ:z dimitte incertũ.Sed quare hoc dixit augu.cum pnia ꝙ in fine agit in psalmo appelleꝛ sacrificiũ vespertinũ:qõ erat acceptabili⁹ i lege in quacũqz die inoceꝛ deus assit. z quacũqz hora igemuerit z cõuersus fuerit peccatoꝛ vita viuet z non morieꝛ. Sz illa dixit Aug.ꝓp illos q pniaz vsqz ad finẽ vite ꝓtrabũt. z tũc nõ ex dei amore videꝛ penitere:ſz timore mortis q̃re ex necessitate.Unde idẽ q̃si aperiẽs quare ſupiora dixerit ait. Nullus expectet qñ peccare non potest Arbitrũ enĩ libertatem querit deus: vt deleri possint cõmissa:nõ necessitatez ß charitatez:nõ

tm̃ timorē: q̃ nō in solo timore viuit hō. Quē ergo sero penitet: oz nō soluz timere iudicez: ꝫ diligere: q̃ sine charitate nemo saluus eē pōt. Nō ergo tm̃ timeat penaz q̃ penitet: ꝫ anxiet̃ p gloria. Que ꝓuersio si cōtigerit alicui ēt in fine: desperādū nō est de eius remissione. Sed q̃m vix vel raro ē tā iusta cōuersio: timendū est de penitēte sero: maxie cū filij quos illicite dilexit: sint presentes: vxor ꝛ mūdus ad se vocet: multos solet serotina pnia decipere: Sed q̃m de⁹ semp potēs est: semp ēt i morte iuuare valet q̃ bus placet. Cū ergo opus sit nō hois ꝫ dei fructifera pnia ispirare eā pōt quādocūq; vult sua mīficordia. ꝛ remūerare ex mīficordia: quos dānare pōt ex iustitia. Sed q̃m multa sunt q̃ impediūt ꝛ languentē retrahūt: piculosū ē ꝛ interitui vicinuz ad mortē ꝓtrahere pnīc remediū. Sed magnū est cui de⁹ tūc ispirat: si qs est: vera pniaz. Sed si etiā sic cōuersus vita viuat ꝛ nō moriat̃: nō ꝓmittimus q; euadat oēz penā. Nā prius purgādus est igne purgationis: qui in aliud seculuz distulit fructum conuersionis. Hic aūt ignis ꝛ si etern⁹ nō sit miro modo grauis est. excellit enīz oēm penā: quā vnq; passus sit aliquis in hac vita. Nunq; in carne tanta inuenta est pena licz mirabilia: martyres passi sint tormenta: ꝛ multi negter quāta sepe sustinuerunt supplicia. Ex his satis oñdit q; periculosum sit differre pniaz vsq; in finem vite. Si tm̃ etiā tūc vera habeat̃ pnia: hoiez liberat: ꝛ vitā mortuo ipetrat: nō sic tm̃: vt nullam sentiat penā: nisi forte tanta sit vehemētia gemitus et cōtritiōis: q̃ sufficiat ad delicti punitionem. Licet ergo sit difficile: vt cū sit vera pnia: q̃ tam sera veniat q̃n cruciat⁹ membra ligat ꝛ dolor sensū oppꝛimit vt vix hō aliquid cogitare valeat: melior est tm̃ sera q; nulla. Penitentia. n. si i extremo vite hyatu aduenit: sanat ꝛ liberat. Multū sera fuit latrōis pnia: sed nō fuit sera idulgentia. Sed licet latro veniam meruisset in fine de oi crimine: nō tm̃ dedit baptizatis peccandi ꝛ p̃seuerandi auctoritatem.

¶ De his qui penitentiam nō ꝓplent. b

Si vero queriť de illis q̃ in hac vita penitentiā nō ꝓplent: vtrū transituri sint per ignē: vt ibi q̃si ꝓpleant q̃ hic minus fecerūt. Idem dicim⁹ ꝛ de istis esse sentiendū ꝛ de his q̃ i extremis penitent. Si. n. tanta fuerit cordis ꝛ ōlicti exꝓbratio: vt sufficiat ad puniēdū peccatū: liberi ab alijs penis trāseunt ad vitaz: ꝛ si inexpleta fuerit penitētia: q̃ pfecte penituerūt ꝛ ingemuerūt corde. Qui vero ñ adeo cōterunť corde ꝛ ingemiscunt ꝓ peccato: si ante expletiōem penitentie decesserit: ignem purgatoriū sentient: ꝛ grauius punientur q̃ si hic implessent penitentiā. Horrendum est enīz incidere in manus dei viuentis. Deus enim cuz sit misericors ꝛ iustus: ex misericordia penitēti ignoscit nō reseruans peccatum ad penā eternā ex iustitia vero ipunitū ñ dimittit ōlictū. aut enī punit hō aut de⁹. hō āt punit penitēdo. deus aūt penā exigēdo. Et ē pnia iterior ꝛ exterior. si ergo interior penitudo fuerit tanta vt sit sufficiēs vltio pcti: de⁹ q̃ hoc nouit: ab illo q̃ taliter penitet vlterius penā nō exigit. Si vero interior penitudo nō sufficit in vindictā pcti: nec exterior penitētia ipleť: de⁹ q̃ modos ꝛ mēsuras pctōrū ꝛ penaꝝ nouit addit penā sufficientem. Studeat ergo quisq; sic delicta corrigere vt post mortez non oporteat penā tolerare. Quedā enim peccata mortalia in penitētia fiunt venialia: nō tamē mox sanantur. Sepe infirmus moreret̃ si non medicaret̃: non tamen statiz medicatus sanat̃. Lāguet victurus qui prius erat moriturus. Qui aūt ipenitens moritur oīo moritur ꝛ eternaliter cruciatur. Si enim semp viueret semper peccaret.

¶ De illo cui sacerdos indiscretus iūxit paruā penitentiam. c

Si vero de illo queriť qui satisfactionez iniunctam impleuerit: que ignorātia vl negligentia sacerdotis peccato condigna non fuit vtrum de vita migrans ab omni pena liber sit. Idem respondeo quod supra de illo qui penitentiam non compleuit: dixi. Oꝛ si tamen est lamentum interioris doloris vt sufficiat in vindictam peccati omnino liberatus est. Si vero non sufficit dolor interior simul cum pena iniuncta: addet deus penam. Oꝛ autem interdum sufficiat dolor interior ad vindictam peccati: certum documentum habemus in illo latrone: qui sola mentis contritione ꝛ confessione statim vt conuersus fuit: paradisuz ingredi meruit. Sed q̃ dispensatores ecclesie contritionis quantitatem non perpendunt quibus non est datum intelligere occulta cordium: omnibus leges pnie constituunt taz magis q̃ minus de peccato dolentibus. Quorum studium ad hec precipue tendere debet: vt cordis dolorem quantum fas ē cognoscāt: ꝛ ꝓm ipsius modum satisfactionem iniungant. Unde augu. In actione pnie vbi tale q̃d ꝓmissum est vt is qui commisit a christi etiam corpore separetur: non tam consideranda est mē

sura temporis q3 doloris. Cor enī contritum t humilitatem deus non despicit. Verum quia plerunq3 dolor alterius cordis occultus est alteri: nec in aliorum notitiā nisi p verba: vel alia quecūq3 signa procedit: cum sit coram illo cui dicitur. Gemitus meus a te nō est abscondit⁹. recte constituuntur ab his qui ecclesijs presunt tempora penitentie: vt satisfaciat etiam ecclesie in qua peccata ipsa remittuntur: extra eaz quippe nō remittuntur. Ipsa enim spiritum sanctuz pignus accepit: sine quo non remittuntur vlla peccata. Item Hiero. Mensuram temporis i agenda penitentia. ideo nō satis prefingunt canones pro vnoquoq3 crimine: vt ō singulis dicant qualiter vnumquodq3 emendādū sit: sed magis in arbitrio sacerdotis intelligentis relinquendum statuerunt. quia apud deum non tm̄ valent mensura temporis quātuz doloris: nec abstinentia tantum ciborum quantum mortificatio viciorum. Ideoq3 tempora penitentie p fide t conuersatione fidelium penitentium abbreuianda precipiunt: t pro negligentia protelanda p quibusdam tamen culpis modi penitētie sunt impositi.

¶ Or morientibus non sit imponēda satisfactio sed innotescenda. d

Dlet etiā queri vtrum satisfactionis lex
s morituris sit imponēda. De quo theodorus cantuariensis episcopus in penitentiali suo sic ait. Ab infirmis in periculo mortis positis: pura inquirenda est confessio peccatorum: non tamen est illis imponēda quātitas penitentie sed innotescenda: t cū amicoz orationibus t elemosynaz largitiōib⁹ pondus pnie sublenādū: si forte migrauerit. Si vero qualuerint pnie modū a sacerdote ipositū diligēter obseruēt. Alijs vero p qualitate peccati: pnia decernēda est pfidētiū arbitrio. Ūn leo papa. Tē pora penitudinis habita moderatōe cōstituenda sūt tuo iudicio: put conuersoz aios pspexeris esse deuotos. Pariter etiā hīe debes etatis senilis intuitum t respicere periculoz quorumcūq3: vel egritudinū necessitates.

¶ In necessitate non est neganda penitentia vl reconciliatio. e

Cienduz etiā q3 tēpore necessitatis non
s est neganda pnia vel recōciliatio penitētibus. Ūn leo papa. His q tēpore necessitatis t periculi vrgentis instātia prefidiū penitētie t mox recōciliatiōis iploraī nec satisfactio interdicenda est. nec recōciliatio deneganda: qz misericordie dei nec mensuras possum⁹ ponere: nec tēpora diffinire. Or si ita aliqua egritudine aggrauati sunt: vt q3 paulo añ poscebāt sub presenti significare nō valeāt: testimonia eis fideliū circūstantiū preesse debēt: simulq3 pnie t recōciliationis consequantur beneficiuz. Item Julius papa. Si presbyter pniaz abnegauerit morientib⁹. reus erit aiarum: qz dñs ait: Cū cōuersus fuerit tunc saluus erit. Vera enī confessio vltimo tēpore pōt eē: qz nō mō tpis sed etiā cordis deus inspector est sicut latro probat.

¶ Or presbyter non reconciliet inconsulto epō nisi in necessitate. f

On debet tamē presbiter penitentē re-
n cōciliare inconsulto epō: nisi vltima necessitas cogat. Unde in cartaginēsi concilio. Presbyter inconsulto epō nō reconciliet penitētem nisi absente epō si vltima necessitas cogat. Cuiuscūq3 penitētis publicū crimē ē q3 vniuersam cōmouerit vrbē. añ absidā. s. introitū ecclie manus ei imponant. Item Aureli⁹ epūs dixit. Si qs in periculo cōstitut⁹ fuerit t se cōciliari: diuinis altaribus petierit: si epūs absens fuerit: dz presbyter cōsulere epm: t sic piclitantez ei⁹ precepto recōciliare. Incōsulto vero epō nō pōt excōicatos vel publice penitētes pbyter recōciliare. Unde i carthaginēsi cōcilio scdo: statutum ē vt chrisma vel recōciliatio penitentiū t puellarum cōsecratio a presbyteris nō fiat. Item: Recōciliare quēq3 in publica missa pbytero nō liceat. puellarum tamen consecratio cōsulto episcopo per presbytruz fieri valeat. Unde in carthaginēsi cōcilio secundo. Presbyter inconsulto episcopo virgines nō consecret chrisma vero nunq3 conficiat. Sicut precepto episcopi potest presbyter consecrare virgines: sic t reconciliare penitentes.

¶ An oblatio eius sit recipienda qui currēs ad penitētiam preuenitur morte.

Jautem queritur de illo qui ad peniten-
s tiam festinans sacerdotem inuenire nō potuit t ita decessit: vtrum oblatio ei⁹ sit recipienda: Dicimus quia est. Unde in apanensi concilio. Si aliquis fuerit mortuus qui non confessus sit: t testimonium habet bonuz t non poterat venire ad sacerdotem: sed pōccupauit euz mors in domo vel in via: faciant pro eo parēteseius oblationem ad altare: t dent redemptionem pro captiuis.

CIrca vigesimam distinctionem q̄runt q̄tuor. ꝓmo vtrū aliqs in morte possit ve penitere. Scōo vtrū ipleta pnia q̄licūq; iūcta sit penitēs. Tertio vtr vn⁹ possit satisfacere p alio. 4° de idulgētys.

De primo vr̄ q; i morte nō possit quis vere penitere: ga antiochus penituit i morte nec habuit veniā: de quo dicit Ozabat sceleſtus deū a quo nō eēt mīaz cōſecuturus. ſecū di machab. 9. ⁊ Judas de quo dr̄. ꝓnia ductus rettulit trigīta argēteos ⁊c. ¶ Cōtra latro i morte penituit ⁊ audire meruit. Hodie mecū eris i padiſo. ¶ R°. h̄ videⁿ sūt tria. p° q; i morte pōt eē va pnia ⁊ salutifera. 2° quo in morte gſeq; a quolibet quenlibet pōt absoluere. 3° quo mors sit satisfactoria.

Primū p3: q2 l3 libuz arbitriū dei sit iflexibile añ et post. iuxt illud. ego de⁹ ⁊ non mutor: angeli ād sit vertibile ante: nō post. tñ libuz arbitriuz hoīs é vtibile vsq; ad mortē. Uñ legiste dicūt q; deabulatoria é hoīs vo lūtas vsq; ad vltimū vite exitū: sic itelligēdo q; vsq; tunc pōt hō eligere qō ꝑus refutauit ⁊ e3. Et sic cū hō possit penitere: p ꝓñs veniā ēt hr̄e: q2 quacūq; hora igemuerit peccator ⁊c: iō ⁊c. S3 raro é q; i morte incipiat eē va pnia: q2 si hō morit ita subitatus q; nō aduertat se mori sicut dormiendo: expedita res est: vbi te iuenero ibi te iudicabo: q2 si ceciderit lignū ad austrū ⁊c. Si aūt aduertat se mori: s3 p vnā horā ⁊ morulā modicā: q2 i repētinis hō opaī s3 habitū: vñ nō vr̄ q; hītu atus i peccato tam repēte fiat bon⁹ Alij vo moriūtur lāgore p̄cedēte: ⁊ q2 cū hītu amatiuo sui plus q̄ dei ꝓcurrit lāgor ⁊ dolor amati vix tūc hō penitet: si tñ sic ve peniteret saluareī. Uñ ēt g se ipos iterficiūt. q2 tñ pñt in vltimo momēto penitere: l3 nō sint sepeliēdi nec p eis publice oraīdū: tñ ocīte pōt orari p eis ab illis q; credūt q; forte dū occideret eos q̄rebāt eū ⁊ reuertebantur.

p° 2° **Quantum** ad z^m q; libet ab oi vinclo ⁊ peccato in morte possit absolui sūt tres ꝓnes. ¶ p° q; hoc é ō iure diuino: q2 q; libet xp̄ianus peccās mortalr sit obligat⁹ de h̄ satisfacere ad arbitriū ꝑetri: itelligit qñ pōt arbitriū ꝑetri vel sui vicarij hr̄e: alr nō: q2 tūc eēt obligatus ad ipoīe: q2 cū vi clauiū oz absolui: illi⁹ auctoritate quē iuenit q; claues h3 solui pōt. Iteī auctoritate iuris: q2 h̄ papa cōmittit ēt i casibus: quos reseruat: q; in mortis articulo q; libet sacerdos absoluat quēlibz: nō sic vr̄ de vinclo excōicatiōis: q2 hō pōt absolui ab excōicatiōe post mortez ab illo a quo plus. Uñ quo ad corp⁹ nō é necesse vt tūc absoluat: quo ad aīam vo nō est necesse nisi vt a peccatis absoluat: a q; bus nō pōt absolui quousq; fuerit absolutus ab excōicatiōe. Et sic cū papa nō possit cōmittere nō sacerdoti absoluere a peccatis sicut nec celebrare: l3 nō sacerdoti potuisset cōmittere absoluere ab excōicatiōe: nō tñ cōmisit ꝑ tūc: q2 necesse nō fuit: ⁊ sic soli sacerdoti cōmisit vt i mortis articulo possit absoluere ab oi vinclo ⁊ peccato sic papa posset. Nō ād moriēti pōt dare idulgētiaz sicut papa posset. Nō. n. iuenit q; pp necessitatē possit dare aliqs in-
3° 2° dulgētiā q; alias nō posset. ¶ 3ª ꝓ q; si ille cōualescat vel mortis pricīm euadat: q2 non distinguit ex q̄ cā sit mortis pricīm: vtrum ex infirmitate sicut i cōtinua vel accuta: an ex violētia sicut si ītratur⁹ é bellū: aut decollandus: vel in naufragio. Sic. n. itelligit mortis articulus: nō q; hō sēper i piculo é moriēdi nec certitudinē cras viuēdi: s3 qñ é i tali articlo q; eq̄ idifferēter solēt vt cōiter hoīes ide mori sic euadere: nō q; ītrās mare stati dicaī eē i mortis articulo. vt dicit glo. de offi. ordi. Pastoralis. Jgr transacto mortis articlo nisi absolutus ab excōicatiōe pñtet se illi a quo de iure cōi fuerat absoluēdus q̄cito cōmode poterit illi⁹ iuſſui pariturū reīcidit i eādē sniam: de sē. ex. Eos g. lib. 6. De peccatis ād nō oz q; ampli⁹ ꝓfiteaī: nec pp absolutionē cuz sit vere absolut⁹: nec pp pniaz. q2 illa fuit sibi inotescēda: ⁊ si nō iponēda: ēt si eēnt casus retēti: q2 nō é iure cautum nec forte caueri potuit q; bis neēe hr̄et cōfiteri. s3 si ꝓfessor nō fuit sacerdos teneī iterꝝ ꝓfiteri pp absolutionē ꝓsequēdam ⁊ pniam iponēdā: quoꝝ ille neutrū facere potuit qui claues nō habuit p quas solas regnū apiī illi cui per mortale claudiī. Et idē é si pniam oblit⁹ fuerit vel si sibi iposita vel idicta nō fuit: q2 teneī ad arbitriū sacerdotis satisfacere. ⁊ p ꝓñs ipm regrere totiēs q; ipsā possit ꝓsequi.

Quantum ad tertiū de satisfactōe mortis sūt tres ꝓclones. ¶ Prima de morte nāli: quia p° 2° mors ēt patiēter suscepta ñ liberat ab oi pena: s3 restat purgatoriū: q2 iustitia dei nō dimittit pctū ipunitū: sic nec misericordia remittit icondonatū. aut eni ōs punit aut hō ꝑz augu. Si ergo hō hic cōdigne nō punit illic luit vbi ōs punit. Est igit mors nāli q̄ q2 tota é debita p pctō originali nō pōt satisfacere p actuali: q2 eadē solutio nō parit duas liberatōes. vñ si xp̄s ꝓtraxisset originale: mors sua nob nō p̄fuisset. s3 q̄tū est de dolore ⁊ lāguore illud acceptatū bñ satisfacit p actuali: q2 illō nō debeī originali ꝑm actū: sed ꝑm aptitudinē. vñ q; deficiūt senio nō dolētes mortis debitum p̄soluūt. ⁊ Joānes euāgelista a dolore mortis extraneus mortis ōbitū integre p̄soluit. sicut: fames: sitis: ⁊ hꝺ pena litates sūt pena debita ꝑm aptitudinē nō ꝑm actū. vñ siue acceptēt siue assumāt quo ad actū satisfaciūt. ¶ z^a ꝓclo é 2° 2° de morte violēta iusta. Mors. n. violēta inq̄tū hꝺ: nō é debita: p pctō originali cui nō debeī pena sensus. si g̃ sit iuste illata p aliquo pctō actuali digno morte: sicut dicit apostolus. Qui talia agūt digni sūt morte. tūc pari rōne q2 illa est ōbita p alio i foro mūdi: sic ñ pōt eē satisfactiua p alio peccato i foro dei: sicut ieiuniū q̄dragesimale: q2 est debitū ex statuto eccl̄ie nō pōt eē satisfactoriū p alys pctis: l3 sit meritoriū. nec latro euolauit pp satisfactionē mortis: l3 patiēter portauerit dicēs. Nos qdē digne vel iuste. nā digna factis recipim⁹: s3 p pter magnitudinē ꝓtritōis ⁊ liberalitatī dei. ¶ 3ª ꝓclo est de morte iniusta. q2 mors iniuste illata si 3ª 2° qdē attīgat vsq; ad titulū ⁊ triūphū martyrij: certū é q; satisfacit p oi pena: vñ iniuriā facit martyri g orat p martyre. s3 si nō sit cā martyrij: s3 pena tñ ⁊ inocētia si hō p alys pctis suis illā accipiat multū satisfacit. s3 q2 nō é volūtarie assūpta: q2 sic eēt illicita: iō licz excedat oēz aliā penā que posset eē liberatoria totalr a pena debita: nō tñ ex toto satisfacit: s3 ꝑm q; magis vl minus hō ꝓderiī. ¶ Ad arg^m oi cendū q; illi nō penituerūt ve. Nā antiochus soluz amore carnis sue: cui⁹ sanitatē optabat: iudas vo desperauit.

Questio II

Secūdo q̄rit vtrū ipleta pnia a sacerdote iniuncta q̄licunq; sit hō ab oi alia pena imunis. ⁊ videī q; sic. p illō. Qōcūq; solueris sup terrā ⁊c. ¶ Cōtra. q2 error sacerdotis ñ ipedit iustitiā dei: q; peccatum iusta pena percellit. ¶ R°. tria sūt hic videnda.

Primo quo oz sacerdos pniaz moderari ⁊ arbitrari. Et q̄tū ad h̄ é sciēdū: q; sic medic⁹ habz oculū dextrū ad nāz: sinistrū ad morbū: ⁊ vlteri⁹ non vult sic amouere subito morbū: qn velit ēt adhibere remediuz ꝺ recidiuū i illū morbū ⁊ ēt alios. sic ⁊ iste q; hz iungere penitentiā salutarē nō q̄ mortē aīe opeī: nūq̄ oz ponere penitētiā nisi credat q; ille velit ⁊ possit facere: alś ponit laqueū: ⁊ nō antidotū: s3 venenū: ꝑpter qō nō tātā ponat q; ille desperans totū dimittat: siue pp debilitatē bone volūtatis: siue corporis. paru⁹ eni ignis ⁊ scintilla vna nō é oneranda multis lignis: s3 paulatī fouenda ne extinguatur. debet etiā cōsiderare recidiuuz. q2 aliquando é pctō graui⁹ sed minus periculum recidiui ⁊ debilius subiectum ad penitentiam: sicut fornicatio senis q̄ iuuenis. sed propter

robur ⁊ ꝯcupiam vigẽtẽ ĩ iuuene ꝺz maiꝰ imponi. igr cõsi
deratis oĩbus circũstantys pcti ⁊ peccãtis ⁊ cozporis ⁊ aie
⁊ maiorẽ ⁊ minorẽ ꝺz ĩponere: sicut magis credit saluti il-
li⁹ expedire. sed ne eũ decipiat si minorẽ debito imponat
ꝓpter aliquã iustã cãm ꝺz illi ĩnotescere: ꝙ illa nõ est cõdi
gna: ⁊ ꝙ meruisset septẽnẽ ꝓ quolibz mortali ⁊ hꝺ: qõ si nõ
fecerit hic faciet alibi grauiorẽ: nisi ꝓpter hoc crederet eũ
incidere ĩ desperationẽ: qz tũc nõ debz hoc dicere.

Secũdo cõsiderandũ est: ꝙ multo plus valet mo-
dica pnia ꝓ sacerdotez ĩpositã q̃z maiꝰ a se
assumpta: qz ista scꝺa nõ ẽ sacrm nec ps sacrĩ. vñ ex sola vir
tute assumẽtis hz effectũ: illa aũt ex vtute passiõis xpi que
opatur spãliter ĩ sacris toti⁹ eccl̃ie. vñ expedit vt sicut cõfi
tens aliq̃ cõfiteat ĩ gnãli ⁊ aliq̃ in spãli. sic ⁊ cõfessoꝛ ĩponat
aliquã pniam ĩ spãli ⁊ ĩn gnãli bona q̃ faciet ⁊ mala pene q̃
sustinebit: ⁊ q̃ etiã facere ꝓponet: non sic. s. ꝙ obliget eũ ad
faciẽdũ gcgd ꝓponet facere vel sustinere: sz ꝙ ẽt ipmmet
ꝓpositũ bonũ sit ei satisfactoriũ ⁊ ipa bona si ⁊ qñ fient.

Tertio est sciẽdũ: ꝙ si sacerdos iniũgat maiorẽ pniaz
q̃z ille meruerit: ille qdẽ tenet obedire ĩ hoc ⁊
videre ĩ volũtate cõplẽdi eã. postq̃z ãt partẽ ei⁹ q̃ ĩ iudicio
dei erat ꝓ tota sufficiẽs impleuit: si sic mortu⁹ fuerit ĩ pur
gatorio nihil sustinebit. sicut cũ de iudice inferiore nimis
cõdẽnãte ad superiorẽ appellat: ⁊ reus soluit: qõ ꝑm verita
tem debebat: lz nõ illud supfluũ ad qõ iudex condẽnauit:
siue male siue bñ: quo ad se: vt qz ꝑm allegata iudex supe-
rior nõ eũ cõdẽnabit ad plus soluẽdũ: ita ⁊ dñs dicẽs. Luz
accepero tps ego iustitias iudicabo. Si aũt illõ supfluuz ĩ
hac vita soluit valet ad meritũ vel ad alia pcta soluẽda: sic
q̃qz seueriꝰ sntia seruat reũ ab infamia. ⁊ q ĩ vno grauat
ĩ alio releuat. C. Ex gbus causis. ca. ifa. re. l. Et si seueriꝰ.
Si aũt sacerdos ĩposuerit nimis paruã pniam: siue ꝓ erro
rem siue ꝓ nescietiã: vel ꝓ prudentiã ⁊ bonã cautelã: qz sic
illi ⁊ nõ alr expediebat: illa cõpleta nihilomin⁹ vel hic vl ĩ
purgatorio ipse faciet vel luet qõ restat: sicut iudex supioꝰ
cũ ad ei⁹ examẽ recurrit cozrigit sntiam inferioris: ꝙ si mi-
nus debito cõdẽnauit supioꝰ qõ plus debitũ est supaddit.
C Ad argumẽtũ dom: ꝙ qõcũq̃z solueris ⁊c. vez ẽ iuste: cla
ue nõ errãte itendente totalr absoluere.

Questio. III.

Tertio queritur vtrũ vn⁹ pro alio possit
satisfacere. Et vr ꝙ non: quia sa
tisfactio ẽ ps penitẽtie: sicut ↄtritio ⁊ ↄfessio. sz vn⁹ nõ pot ꝓ alio penitere ↄfitẽdo vl
ↄterẽdo. g̃ nec satisfaciẽdo. sz vnusq̃z on⁹
suũ portabit. C Cõtra iure hũano soluẽdo
qs ꝓ alio ipm liberat. ⁊ iure diuio. Alter al
teri⁹ onera portate. ⁊ sic adimplebitis legez xpi ꝙ pctã nra
pertulit super lignum. g̃ ⁊c. C R⁹. hic sũt tria videnda. Pri
mo in spãli: qũo iter viuẽtes vn⁹ ꝓ alio possit satisfacere.
2° in spãli: qũo viuus pro mortuo possit ⁊c. 3° in cõmuni:
quomodo vn⁹ pro alio.

Quantum ad ꝓmũ sũt gnq̃z ↄclones. C Prima ꝙ
si hoc dret forma iniũctiõis nulla eẽt q̃
stio. qz ĩ alternatiuis electio ẽ debitoris. vñ si acerdos ipo
suit ieiũare ꝓ se vl ꝓ aliũ: ire vltra mare vl mittere: nlli du
biũ ẽ ꝙ pot se ꝓ aliũ eque sicut ꝓ se liberare: nec opz ꝙ ille
plus faciat. nec ꝓpter hoc ꝙ illõ nõ ẽ remediuz ĩpedit isti
gratio. C 2ª ↄclo: ꝙ si ẽ oĩmoda idifferẽtia idẽ ẽ. vbi gra.
si imposituũ ẽ ei ieiunare vel dare elemosynã: nõ idez est ꝙ
alius ꝓ ipso ieiunet. ⁊ ꝙ ipse per seipz. siue ꝙ ipe det de ꝓ
prio. ⁊ alius det de nõ ꝓprio isti⁹ sz suo. sz ꝙ ipe de sua sub
stantia faciat elemosynã ꝓ se vl ꝓ aliũ nõ refert. vñ si mit-
tat ꝓ famulũ: ita satisfacit sicut si daret ꝓ seipm: qz ⁊ hic est
volũtas ꝑsupta ĩponẽtis intrĩ: ꝙ ẽt si nũcius essz ĩ mortali pctõ: nihilomin⁹ eẽt illa elemosyna satisfactoria. qz sicut
dare elemosynã per manũ peccatoris nõ diminuit in actu
rõnem meredi: ita nec satisfaciendi. Nõ enĩ plus regritur
ꝙ act⁹ sit deo accept⁹ ad satisfaciẽdũ q̃z ad meredũ. C 3ª 3ª 2°
ꝙ si nõ ꝑt facere ꝓ seipz: pot facere ꝓ aliũ. qz ista videt fuis
se volũtas ĩponẽtis: ꝙ nolunt ad ipole obligare: nec voluit
ad purgatoriũ mittere. vñ cũ dicit ieiunes: vez est si potes
ꝓ teipm: alꝰ ꝓ aliũ. vñ qz homo nõ poterat satisfacere pctõ
nãe per seipm: iustũ fuit ꝙ hec satisfactio posset fieri ⁊ fie-
ret ꝓ aliũ: sicut ⁊ facta est ꝓ xpm. ⁊ ꝟ tria omnes concedũt
C 4ª qñ potest satisfacere ꝓ seipz. ⁊ qdẽ quãdo pnia ẽ data 4ª 2°
ĩ remediũ si nec ipse alio mõ recõpenset: certũ ẽ ꝙ nõ suffi-
cit: vt si ieiuniũ ẽ impositũ ad domandũ carnẽ: ⁊ ipe illõ ie-
iuniũ aly ĩponit: ⁊ vult carnẽ suã nutrire: nec aliquo alio eq
pollenti mõ domare: nõ pot se sic acquietare. ⁊ hoc ẽt oẽs
cõcedũt. C 5ª: ꝙ si sit potẽs facere ꝓ seipm ẽt ꝓut cedit in 5ª 2°
solutũ: dicũt alig ꝙ nõ pot satisfacere per aliũ. qz pnia que
nõ est accepta nõ est deo satisfactoria. mutatio aũt pene vl
emẽde q̃ nõ ꝓcedit de volũtate iudicis vel partl expꝛessa
ꝑsumpta nõ est accepta. g̃ ⁊c. C Et cõfirmat. qz lz de ↄtra
ctu possit idifferẽter vn⁹ ꝓ alio satisfacere: ⁊ de delicto q̃
est obligatio ad pecuniã. tñ de delicto quo ad penã corpo-
ralẽ vnus ꝓ alio satisfacere nõ pot: ĩmo ⁊ pene suos tenent
actoꝛes. ⁊ sanct⁹ est nocentẽ absoluere q̃z inocẽtem cõdẽ-
nare. ff. ↄ pe. l. Absentẽ. vñ si ꝓ homicida se offerret amic⁹
vel filius ad mortẽ nõ esset iustus iudex ꝙ inocẽtẽ punirz:
⁊ nocentẽ dimitteret. C Adhuc ẽt si ꝓ emẽda iustitie ex
delicto ad pecuniã obligat⁹ liberat alio ꝓ se soluẽte: nõ sic
videt ĩ emẽda recõciliatiua ĩ qua hꝺ vult sibi emẽdari ⁊ sa
tisfieri ab iniuria ꝓ viã pacis ⁊ recõciliatiõis. Nã si arbiter
cois ꝓ pace reformãda: iudicauit ꝙ iste genuflectendo se
humiliet veniã petẽs ab illo quẽ supbe dehonestauit: ⁊ nõ
dignaret ꝟ facere ꝓ se: sed ꝓ famulũ: nõ eẽt illi acceptũ: si ẽt
iussus dare de suo diceret nũq̃z sibi dabo de meo. sz ꝙ vult
de amicis meis det de suo ꝓ me: nõ eẽt gratũ nisi de ꝓꝓo
amoueret. sic est in proposito. C Sz ↄ ꝟ ẽ. qz si hõ nisi ꝓ se
pot: ⁊ nũq̃z pot ꝓ aliũ satisfacere. tũc gra dei ĩ baptismo rec
reret planctũ ⁊ gemitũ. ⁊ eẽt illi ꝙ añ bapm multa peccata
fecit: pnia iniungẽda: sicut ĩ sacro pnie: qz xps est ali⁹ homo
a baptiçato. ⁊ sic nõ potuit ꝓ isto satisfacere: cũ iste possit sa
tisfacere. sicut ꝓ paruulis sufficit merituz xpi: qz nõ possũt
mereri. sz adultis nõ sufficit meritũ xpi cũ baptismo: sz te-
nẽtur addere meritũ ꝓpriũ. Et q̃uis in hoc sit dissile: quia
hõ ẽt impotẽs nõ pot mereri ꝓ aliũ nisi soli paruuli vl non
hñtes vsũ rõnis ꝓ solũ xpm. nõ sic aũt sine baptismo salua
ret: ꝓ cuiuscũq̃z alteri⁹ meritũ: tñ in ꝟ cõstat virt⁹ argumẽ
ti. ꝙ si potẽs ꝓ se satisfacere nõ pot ꝓ aliũ. g̃ nec ꝓ christus.
C Dꝺz est igit ad rõnẽ ꝙ si aliquis ꝓꝓ nimiũ amorẽ carnis
sue vellet facere ꝓ aliũ qõ eẽt sibi impositũ vel ꝓ se vel de
alio faciendũ: nõ liberaret. sz si occupat se in illis q̃ sunt ꝺo
magis accepta q̃z sit illud ⁊ sũt maiora remedia ↄ peccatũ
q̃z illud: ⁊ nihilomin⁹ illõ qõ sibi ẽ ipositũ vl vt facere ꝓ aliũ.
videt ꝙ sit plena satisfactio apꝺ deũ: qz ẽt videt ꝑsumpta
volũtas ĩponẽtis. vtputa si pugnãdo ↄtra hostes fidei vl ꝓ
dicãdo aut peregrinãdo vl alus pus operib⁹ eque domet
carnẽ: paratus nihilomin⁹ illõ facere ꝓ se vl de suo qõ ali⁹
vult ꝓ se ⁊ ꝺo suo: ⁊ mallet ꝓ se q̃z per aliũ: nisi qz credit istõ
magis deo acceptũ: tunc oĩno videt acgtare seipz. vbi gra.
in exemplis de quibus arguitur. si satisfaciens sciret aliqd
aliud offenso acceptum magis q̃z illud quod est imposi-
tum ꝓ emenda: si ⁊ illud vellet facere per aliũ ⁊ seruitio
magis grato illi amico offenso se occupare: nõ est dubium
ꝙ satisfaceret. C Ad illud autem quod dicitur de delicto
manifestum est ꝙ illa iuris regula non habet locum inter
homines ⁊ deum. quia tunc christus innocẽs nõ acquitass
genus humanum de debito originalis peccati: quod tamẽ
fecit. sed de hoc videbitur in tertio articulo.

p^a q^o Quantum ad scōm arti. qūo viu⁹ possit satisfacere p mortuo: sūt gnēs q̄nes. ¶ Pria q; si moriēs iponat viuo p se satisfacere ⁊ ille suscipat ⁊ satisfaciat: pdest mortuo: q⁊ si viu⁹ pt satisfacere p viuo ſm oēs qñ ille nō pōt satisfacere p se ipo. ḡ cū moriēs nō possit satisfacere p seipm: pōt ꝟ iponere aly quē adhuc iuenit volū tariū. sz hoc qdē ō cruce solēt facere moriētes: vt filio vel amico iponāt qō p se nō fecerūt: nō sic aūt ō alys: ⁊ tñ ē ea dē rō. vñ expedirz moriēti ⁊ dz ei ꝓsulere sacerdos q; q̄rat si ē qs volūtari⁹ ad faciēdū p eo pniaz: vt cuadat purgato

2^a q^o riū. ¶ 2^a. q; si aliqs p mortuo faceret pniaz quā ille ñ ipo fuisset: nō ei pdesset p modū sacri: sic̄ si p se fecisset: sz soluz p modū suffragy. sicut pfūt suffragia defūctis lz ab eis po stulata nō fuerit. sic̄ nec pdest viuo ad acq̄tādū si ali⁹ fecit

3^a q^o qō ipe nō ipoſuit. ¶ 3^a. q; si ille cui mortu⁹ ipoſuit pniaz fa cere nō possit cā sz alteri cōmiserit: tñ valz. q⁊ vīsile ē q; si defūct⁹ aduertisset ꝟ: ēt voluisſz vt faceret p aliū si p seipz nō posset: nec on⁹ reꝯcideret sup ipz a quo se ex toto exone rare voluit: imo ēt si iste nolit p illo satisfacere p seipz sed p aliū. q⁊ bocipm maluisset defūct⁹. ſ. q; fieret p aliuz q̄z p nullū: p eodē bn̄. sz nō dz cōmittere aly qñ pōt facere p se: nisi forte magis de illi⁹ bonitate cōfidat: ⁊ p ꝓns q; sit ma

4^a q^o gis acceptū deo: ⁊ sic magis satisfactoriū. ¶ 4^a. q; si ille q p mortuo suscipit nō iplet: mortu⁹ torquebit i purgatorio q̄tū mia dei regrit: nec impō sibi valebit ad satisfaciēduz

5^a q^o sz valuerit ad merēdū. ¶ 5^a. q; q absoluit moriēte qñ sibi pniam inotescit: dz sibi iponere oīa bona q̄ ipm fuerit p curata: ⁊ oīa suffragia q̄ sibi fuerit ipēsa: ⁊ hortari vt bere dib⁹ ⁊ executorib⁹ iponat q̄rere q̄to plura poterit.

p^a q^o Quantū ad tertiū sūt ēt gnēs ꝯclones. ¶ Pria q; ꝟ cōe ē vtriq; satisfactōi q̄ fit p̄o viuo ⁊ mor tuo q; fiat ab exīstēte i charitate. q⁊ act⁹ q nō ē ō accept⁹ nō pōt ee satisfactori⁹ p faciēte nec p alio. vñ ⁊ q vult pe nitentiā suā aly iponere nisi velit se piculo exponere dz q̄ rere boiem de quo ꝓfidat q; sil'i charitate viuēs abstinēs

2^a q^o a mortali. ¶ 2^a. q; nō oz illū q p alio satisfacit plus aliqd addere: nec obstat qō dicit: q; pena ē min⁹ satisfactoria q̄ min⁹ demit ō volūtario: q⁊ hoc ē vex: sz minor ē falsa. Nā q nō pōt p se satisfacere cū vellet tñ demit sibi ō voluntario q̄tū si faceret: lz nō: tñ demat ō exteriori bono. sil'r est de illo q posset si vellet se occupare i meliori volūtari⁹ ma gis p se facere si crederet tñ ōo placē. Sz ꝟ ē vex q; op⁹ q̄to magis ē acceptū ōo ceteris parib⁹: tāto ē magis satis factoriū. Est āt tāto magis acceptū q̄to i maiori charitate factū. Et lz videat ex maiori charitate q; hō p alio satisfa ciat q̄z p se: tñ q̄tū ad hītū si ille p quo fit ē i maiori chari tate: istō est min⁹ satisfactoriū q̄z si p se fecisset: lz eque libe

3^a q^o ratoriū. Si āt eꝯ. iste q facit ē i maiori charitate quo ad ha bitū: tūc est magis satisfactoriū. ¶ Ideo 3^a ꝓ ē: q; ille q pe nitentiā suā aly iponit dz satagere q; nō solū ille sit bonus sz q; sit melior se: vt nō solū sit satisfactoria: sz ēt magis: et hec ē 3^a cā pp quā lz aly iponere: ēt vbi hō ē potēs p se face re ⁊ nō vult meliorib⁹ occupari. sz ñ pp amorē carnis quā vult bene al's domare. sz q⁊ p magis charū deo vult eā fa

4^a q^o cere. ¶ 4^a. q; ꝟsulēdū est diuitib⁹ ⁊ nobilib⁹ q; q̄rāt parti cipiū bonorū q̄ i religiōib⁹ fiūt: vbi ēt sūt plēs penalitates q̄z alibi ⁊ magis accepte deo q̄z alibi. ⁊ q; ī pniam iponatur eis nō solū bona q̄ faciēt p seipos: sz q̄ p alios vl' ab alys p

5^a q^o curabūt: ⁊ oīa quoꝝ spāles pticipes erūt ⁊ hō. ¶ 5^a q; gcū q̄z p alio satisfacit viuo vel mortuo: sibi semp meret: sz nō ꝑse: sz p illo tñ satisfacit. vñ p se ita tenet ac si nihil feci set. q⁊ q soluit p alio cōi creditori illū solū liberat nō seipz nisi suo nōie illi soluat: lz apud illū de amicitia laudē bēat. ¶ Ad arg^m dōz: q; nō est sil'e de ꝯtritione ⁊ ꝯfessiōe: respe ctu quoꝝ hō debz se bn̄e actiue: ⁊ nisi agat illos act⁹ p se: nō dicit cōteri nec ꝯfiteri. ad satisfaciendū vo nō oz q; homo agat illa ḡbus satisfacit: sz q; solū acceptet ea. sic̄ hō accep tādo p suis pctis flagella a deo vl' hoīe illata satisfacit: ma xime qñ ex itentōe faciētis ad ipm applicant. ꝑpter opio nes āt tutū est q; penitēti imponat q; p se vl' p aliū faciat. ⁊ tūc sine hesitatōe pōt p aliū satisfacere. Questio IIII.

Queritꝰ q̄rto de idulgentys vtr tñ va leāt q̄tū sonāt. Et videt q; nō: q⁊ aliqñ dat idulgētia nō solū plena vl' ple nior sz ēt plenissima. tūc. n. sonat q; sit īmu nis ab oi pena ⁊ pnia: qō nō videt: q⁊ ēt cā lucrātib⁹ iponebat pnia Rome. ¶ Cōtra q⁊ al's eccl'ia deciperet hoies. ¶ R^o. ꝟ sunt tria faciēda. Primo agēdū ē de valore idulgētiaꝝ. 2° ō auctē qs possit eas dare. 3° de susceptione: cui. ſ. prosunt.

Quantum ad p^m sūt tria videnda. pmo de cā valoris. 2° de valore i gnāli. 3° i spāli. ¶ Quātū ad p^m: sciēdū q; i valore idulgētiaꝝ ē triplex cā. vna ex pte xp̄i. alia ex pte scōꝝ. tertia ex pte eccl'ie. Ex pte xp̄i: q⁊ xp̄s dotauit eccl'iam spōsaz suaz nobili thesauro de quo ista su mūtur. Primū qdē ē meritū ⁊ satisfactio xp̄i: cui⁹ vna gut ta sanguinis sufficisset. vñ infinit⁹ thesaur⁹ eccl'ie restat ad mutuādū gratis pctōrib⁹ vñ satisfaciāt. 2^a cā ē merita scō rū: pene ꝑalitates ⁊ passiones eoꝝ q multa superogauerūt q̄z meruerīt pctā eoꝝ. Tertia cā ē ex pte eccl'ie aliqō. ſ. piū opus spūale vl' tpale. ⁊ ꝟ nisi sit iusta cā tāte idulgētie pec cat cōcedēs q̄si dilapidator tā pciosi thesauri. vī tñ ei vale re q; ditionē ipleret: nisi ⁊ ipe illā ipetraret: q⁊ tē ⁊ ipe pec caret sine cā sufficiēti ipetrās. Si ḡ papa ꝑpo motu moriē tē absolueret ab oi pena p modū idulgētie: ⁊ ille pie crede ret: ille auolaret si nullā culpā hn̄et: ēt si papa iustā cāz ñ ha beret: lz si papa sacr̄aliter sine digna pnia absolueret: ille i munis nō eēt: q⁊ nō ē ꝑprie debitū deo gtare: sz ipi⁹ ē sibi a deo traditū alys dispēsare: ſm illō. Dispēsatio mihi tradi ta est. vñ sicut verū sacr̄m ꝓfert peccādo: sic ⁊ verā idulgē tiā. Ally dicūt: q; sicut ñ tenet alienatio bonoꝝ corporaliū fcā a dispēsatore ꝺ volūtatē dñi: sic nec valet collatio idul gentiaꝝ fcā a quocūq; sine iusta ⁊ rōnabili cā: q⁊ fit ꝺ volū tatē dei. ¶ Sed hic sūt tria dubia. Primū ē ō merito san ctoꝝ. q⁊ ꝺ hoc arguūt qdā q; merita scōꝝ nō ptinēt ad the sauꝝ eccl'ie sic. Illud qō est plene remuneratū vl' remune randū i faciēte: nō videt satisfactoriū p alio. sz gcgd pene sustinuerūt scī vltra q̄z meruisset ē plene remuneratū vel remunerabit resūpto corpe. ḡ de illo nihil restat p nobis ad satisfaciēdū. ⁊ pñt dicere cū prudentibus virginib⁹: ne forte ñ sufficiat nobis ⁊ vobis. ⁊ illō Ezech'. Alias suas libe rabūt nō filiorū. sz meritū xp̄i ē tot⁹ thesaur⁹ eccl'ie: ō c'ple nitudie oēs accepim⁹ ⁊c. ¶ Sz ꝺ. q⁊ de⁹ nec xp̄s nec aliuz remūerat citra merituz sz magis vltra. vñ p̄miū corrñdet merito maxie si est meritū condigni: qō si ē i aliquo fuit in xp̄o: iiustitia videret q; xp̄s plus meruisset q̄z pcepisz: q̄tū enī sibi meruit tātū i se recepit: ⁊ q̄tū alys meruit tātū i se recipiēt. vñ oē meri t ū ē pfecte remuneratū vl' remunerā dū i psona illius p quo fcm ē. vñ si pp ꝟ nihil restat ō me ritis scōꝝ: p ꝓns nec de merito xp̄i q bz nō solū qō meruit sz plusq̄z meruit. s. gliam aie. ¶ P. nō ē magis remūeratū vel remunerādū qō fecerūt scī q̄z illō qō nūc faciūt viui: sz nō obstāte q; oro i sinū oratis ꝺuertar. ⁊ q; oē bonū qō hō facit p se vl' p alio sup caput ei⁹ ad plenā remunerationē reuertat: nihilomin⁹ tñ vnus p alio pōt satisfacere ⁊ satis factio pdest aly: q̄ vnus p alio satisfacere itendit. ḡ quia sancti nō solū p se sz ēt p corpore xp̄i: qō est eccl'ia tota age re bona ⁊ pati mala volebāt. sicut paulus dicit. Oia susti stineo ꝑpter electos vt ⁊ ipi salutē ꝺsequāt: lz eis sit remu neratū: nihilomin⁹ p nobis pōt ee satisfactoriū. ¶ Uñ dōz est ad arg^m: q; opus bonū penale scōꝝ p̄t dupl'r cōsiderari. vno mō in q̄tū ē meritoriū: ⁊ sic nō transgredit psonā nisi

solū meritū xp̄i g sibi ⁊ alys meruit: Cetero⁊ vo meritū si bi soli ꝑdest: ⁊ sic nll⁹ ali⁹ a xp̄o plus meruit q̄z recepit vel receptur⁹ sit i seip̄o. Scdo mō ꝓput ē satisfactoriū: ⁊ sic iusti plus satisfecerūt q̄z ꝺbuerūt. Lz. n. pena purgatorij sit ma ior oi pena mūdi: nō tñ segr̄: tale pctm̄ merer̄ talē penā in purgatorio. g̊ grauissimam in mūdo: al⁹ nullus posset pati penā vltra culpā: cū a veniali nullus sit imunis: cum tñ di cat Job. Utinā appenderentur peccata gbus irā mereor ⁊ calamitas quā patior i statera. q̄si barena maris hec gra uiter appareret. ¶ Jté lz hō ñ possit facere bonū ꝑ alio gn mereat̄: sic tñ pōt ꝑ alio soluere q⁹ nō liberat se: sed illum solū: Unde satisfactio quā homo ꝑ alio facit sibi gdē ē me ritoria ⁊ nō illi: sed illi ē liberatoria: ⁊ nō sibi. Qz igit̄ sancti plus sustinuerūt q̄z meruerūt. Ḥ aūt nō soluz aīo merendi: sz satisfaciēdi p se gdē ꝑmo deinde ꝑ oibus idigentib⁹ ꝟm ordinē eccl̄ie: ideo illis ꝓmo cedit in satisfactionē ꝟm eq̄ litatem culpe ⁊ pene: sed residuuz qō nihil potuit liberare de obligatione totaliter soluta: vel ꝑditum fuit: qō non est dicendum: vel reseruatur nobis idigentibus. Sicut eniz si hō soluat cōi debitori plus q̄z debeat dicens q⁹ si totum a se non debetur: cedat in solutū residuuz ꝑ socio: sic acgtat eum: sic ergo in ꝓposito. ⁊ ideo ⁊c̄. Jn hoc ergo conueniūt sancti cum xp̄o in his q̄ fuerunt superogatiōis q⁹ aligd po nunt in thesauro eccl̄ie sicut xp̄s: sed in hoc discōueniunt q⁹ tota satisfactio xp̄i cessit in thesaurum ꝑ ceteris ⁊ nihil ꝑ se: quia nulli⁹ debitor fuit: nec pene originalis: nec actua lis: ⁊ qz ab eo est thesaurus ifinitus. Alij autem sancti non: beata autem virgo medio modo se habet: qz de suis pena litatibus illud solū ꝑ ea satisfecit qō erat pena peccati ori ginalis: sicut moz̄s nāe cuius ip̄a debitrix fuit. reliq̄ autem ei⁹ penalitates sp̄ōte assūpte tote nobis cedūt: nō illi: que nullius culpe actualis rea fuit. Et idē est de martyrio inno centum ⁊ alioz̄ q nec venialiter peccauerunt. ¶ Qō aut̄ē aliqui dicunt q⁹ nec diminutio nec remissio in sacramen tis est nisi per solutionem factam de passione xp̄i nō mar tyz̄: vez̄ ē: qz i baptismo nō est pene solo: nec a xp̄o: nec ab alio: quia dicit Ambroz. q⁹ i baptismo gratia xp̄i oia gratis cōdonat. Ubi aūt est plena solutio: nō est gratuita ꝺdona tio vl̄ remissio. ¶ z⁹ dubiū est de merito xp̄i ⁊ quo ad pe nam damni: ⁊ quo ad penam sensus: qz quicqd sit de pena actualis peccati quo ad penam sensus: non videtur q⁹ pe nam damni xp̄s soluerit qui illam nō sustinuit. ¶ Jté cuz ⁊ actuali mortali debeaf̄ pena eterna non fuit tantum de penalitate in morte xp̄i: nec itensiue: nec extensiue q̄tū ē i pena sensus eterna q̄ ē i iferno: Unde cū eq̄litas satisfacti onis attendaf̄ ꝟm ꝓparationē pene ad penā: xp̄s gdem po tuit mereri dimissionē pene eterne totalez dāni ⁊ sensus: q̄ fit in baptismo ad⁹ti pctōris: ⁊ ꝓmutationē eterne in tpalē q̄ fit i pnia: qz i merēdo diuinitas coopata est: qz deus age re ⁊ coagere pt: ⁊ sic meritū fuit ifinitū: sz non potuit: vt vi deā: satisfacere ꝑ pena eterna: qz nō potuit ex humanitate sustinere tantā penā q̄tā ē illa⁹ iferni: nec diuinitas cōpassa est: qz pati nō pōt: imo videā q⁹ nec fol̄o pene tpalis fieri po tuit: qz nō potuit eē tantus dolor i morte xp̄i q̄tus ē dolor debitus oib⁹ peccatis ꝓfessis ⁊ ꝓfitēdis etiā in hac vita.

¶ Dōm est igr̄ q⁹ xp̄s non solū oibus meruit: sz ꝑ omnibus satisfecit. qz suppositū agebat ⁊ patiebaf̄: Uñ nō solū actio merēs: sed ēt passio satisfaciēs ifinita est. Nō est g̊ ex isufficiētia q⁹ passio xp̄i i sacr̄is nō soluit: sed ex dei ordinatione g gratis remittit. Et qō dicit̄ q⁹ reatus pene nō dimittitur nisi qz pena soluit̄: nō est vez̄: qz sicut tota obligatio ad pe nā pōt tolli liberali gratione creditoris sine totali sol̄one sic ēt pars pōt remitti sine ptiali sol̄one. Dicere aūt q⁹ ds i sacr̄is i qb⁹ maxime liberal̄ exist̄it: vnde ⁊ sacra gr̄e vocāt̄: nihil gratis remittit nec ꝺdonat nisi q̄tū sibi soluit̄ aut de thesauro cōi eccl̄ie aut de bono thesauro cordis vel corꝑis: vel oris: ꝑpe est dicere deū mīn⁹ liberalē: ⁊ lz i Ḃ esset libe ralitas hois xp̄i nobis cōicantis diuitias sue penalitatis: in Ḃ tñ i nullo ē liberalitas dei q⁹ nihil de suo nobis donat: ꝑp qō melius dr̄ q⁹ in sacr̄is ē liberatio a pena tota vel ptiali: ñ ex sol̄one sicut i idulgētys: sz ex liberali dei remissiōe. Ex merito gdē xp̄i. i. amoze xp̄i: sz nō ex sol̄one xp̄i g ⁊ si ꝑ pec cato nāe soluit ⁊ satisfecit: nō sic tñ ꝓ pctō ꝓsone. Sz cuz vltra ifinitū nihil sit ⁊ vnū ifinitū aliud ꝓsumat vl̄ attīgat ⁊ pena orīgialis esset ifinita: ⁊ itēsiue: qz ꝑuat bono ifinito: ⁊ extēsiue q̄tū est de se: vt ꝑz ō pueris i limbo quoz̄ pena ñ finietur. g̊ satisfactio q̄tuis fuerit ifinita: exhausta tñ fuit tollēdo penā ifinitā i baptiçatis. nihil g̊ remanet ad soluē dū i idulgētys vel ꝑ actualib⁹ peccatis. ¶ Ad qō dicendū ē q⁹ i ifinitis q̄ sunt eiusdē rōnis vnū aliō ñ excedit: sz ifini tas ds q̄ est iterminabil̄ vite tota sil̄ ⁊ ꝑfecta possessio: oēm aliā ⁊ ifinitas alias: si eēnt: excedit: qz ois ifinitat̄ ⁊ pol̄is ē cā equoca ꝓncipal̄. g̊ maioz̄. Jté cā volūtaria. ⁊ sic pōt fini re oē qō est ifinitū: vñ vtus dīne ifinitatis ad ifinita se pōt extēdere ⁊ adhuc illa excedit: cū oia ad eaz ꝓparata sint fi nita: imo sint nihil. qz pōt illoz̄ ifinitatē ad finitatē reduce re: ⁊ illoz̄ entitatē ad nichilitatē. Igit̄ passio xp̄i inq̄tū me ritoria ⁊ inq̄tū satisfactoria ē ifinita rōne suppositi qō oēs ifinitates exīntes ⁊ pol̄es excedit. qz oēm penā dāni ⁊ sēsus ifinitā finitā ⁊ nullam facere pōt. aliogn sil̄r argui possz q⁹ passio xp̄i ꝑ vno solo posset satisfacere cui⁹ pena ē ifinita ⁊ nō ꝑ duob⁹: sicut ꝑus arguebaf̄ q⁹ ꝓ originali ⁊ nō actuali: nisi diceret̄ qō dcm̄ ē. ¶ z^m dubiū ē. qz ad ptātē excellētie xp̄i ptinet dare effectū sacri sine sacro. g̊ purus hō ꝑ idulgē tias q̄ nō sunt sacra nō ꝑt dimittere penā: qō ē effect⁹ sacri. ¶ Ad qō dñt gdā q⁹ ptās excellētie ē ꝺferre ꝓncipalē effe ctū sacri g est cl̄pe remissio sine sacro: sed ptās mīstery pōt ꝺferre sine sacro ꝺriū effectū g ē pene dimissio. Ul̄ dici pōt q⁹ sine sacro bito in voto vl̄ in facto nll⁹ effect⁹ sacri neces sary ꝓpius ꝺferri potuit vel pōt nisi a xp̄o: sz sacro habito de facto vel in voto ꝓtingit effectū hr̄e sine sacro. Si enim aliquis sit ꝓtritus ⁊ anteq̄z sit in moza ꝺfitēdi vel ꝓterēdo vel aliter penitēdo ꝺdignā pn̄iam fecerit a satisfaciēdo nō ꝺfitendo absoluit̄. sicut g̊ sine sacro actu suscepto potuit sa tisfacere ꝑ se de suo: sic ⁊ per aliū vel per se de bonis spūali bus ab alio sibi ꝺcessis: ⁊ maxime qñ sacr̄m susceꝑit voto ⁊ facto: ⁊ de his ad q̄ per sacr̄m obligat⁹ est. Unde sicut sine nouo sacro ipemet satisfacit: qui nō hz potestatē excellētie sic si papa vel alius eccl̄ie minister dat sibi vñ soluat: nō ē Ḃ supplere vicē sacr̄i: qō ēt sine ptāte mīstery fieri pōt.

Quantuz ad z^m. s. ꝺ valore i gnāli sūt. z. ꝓnes. ¶ ꝓpr̄i p^o ꝓ^o ma q⁹ tm̄ valēt q̄tū sonāt ēt i foro dei. Ḃ ⁊ i purgat. ozio: sic ītelligēdo q⁹ g lucraf̄ idulgētias. zo. anno rū tm̄ sibi valet ad remissionē pene ꝑ peccatis suis q̄tum valu⁹ssent illi. zo. anni i pnia iuncti: si ill̄. zo. annis penitu ass̄et: al⁹ eccl̄ia deciꝑet. Sed sicut pnia qñ fit in maiori cha ritate tāto est magis satisfactoria: sic etiā ist̄i. zo. anni lucra ti tāto sūt ist̄i plus vl̄ minus satisfactorij q̄tum illi quāto pnia ist̄i⁹ fuisset magis vl̄ mīn⁹ satisfactoria q̄tum illi⁹. Et ꝓp Ḃ ma xime sūt vtiles idulgētie ⁊ secure pctōrib⁹ g̊ sepe recidiuāt ⁊ nō facile abstinēt ꝑ totū annū a mortali sic̄ abstinēt vno die vel boza: ꝓp qō ꝑsunt eis sepe idulgētie: qz illa boza sūt i statu bono: quib⁹ non ꝑdest diutina pnia sepe per mozta le mortificata. ¶ z^a ꝺ. q⁹ de penitētys iiūctis ē dubiū vt̄z z^a ꝺ^o sole iiūcte itelligan̄t. gbusdā ꝑbabile vr̄ q⁹ de penitētys i iungēdis q̄si diceret. 40. dies de tali pnia q̄lis claue nō er rante dz iungi: vt. s. 40. dies lucrati tm̄ sibi valeāt q̄tū il li. 40. dies q deberēt iiūgi valuissent si iiūcti ⁊ facti fuissēt: ⁊ tunc non sequit̄ ineq̄litas: qz gbusdā iungunt̄. 40. dies sine ceruisia ⁊ nihil plus: alys sine carnibus: alys in pane ⁊ aqua. Et tūc plus valerent de penitentys iniunctis vni q̄z alij vel vnus habet iniunctam ⁊ alius nō. Unde est ꝑbabi-

bilis opio. Alij dicũt q̃ idulgẽtie tm̃ valẽt q̃tũ sonãt: ꝛ plꝰ si plus itẽdit ille q̃ dat: dũ tm̃ possit: ꝯcurrẽtibus tribus: de qbꝰ dicet. Sz si nõ itendat dare nisi q̃tũ sonãt: tũc nõ relaxant nisi pnie iũcte i foro pniali: Uñ dicit: ve penitentibꝰ ꝛ ꝯfessis de iũctus penitẽtys relaxam⁹. Uñ ꝛ si nihil est iniũctũ nihil remittit: Si aligd: tm̃ remittit q̃tũ dicũt idulgẽtie: vel ps: si nõ tantũ est iũnctũ: qz in maiozi sũma miozi est. Sz qñ dat plena aut plenioz vl̃ plenissima idulgentia pctõz: tũc ois pena iũncta vl̃ iũngenda i foro dei ꝛ ecclie remittit. i. soluit ꝛ hic ꝛ i futuro. Alij dicũt q̃ videt iste eẽ sensus vboz. Remitto tibi vnũ annũ ỏ pnia iũncta. i. tm̃ minꝰ punieris in purgatorio q̃tum eẽt si vno anno ꝯtinue egisses pniaz in hac vita. Nec credũt q̃ pp̃ has idulgẽtias gñales minꝰ teneãt agẽ pniaz i hac vita. Et hoz dcm̃ satis vr̃ ꝯcordare egtati. vt notat Inno. ex̃ de pe. ꝛ re. c. Oz ãt. Et ad argm̃ ꝯtrariũ dicũt q̃ ex quo forma idulgentiaz nõ distinguit q̃tacunq; sit pnia iũcta p diebus vel annis remittit eq̃lr minoz vel maioz: nõ qz plus mereat vnꝰ q̃ alius: sz ex ipotentia distiguendi: ex pte idulgentiã ꝯcedentis q̃ nõ põt pnias distiguere. Et iõ eligit qỏ oibus est cõe: puta dies vel annus aut ps quota: q̃ etiã diuersa est ſm diuersitatẽ peccantiũ: ꝛ sic (licet p accñs) maioz peccatoz plus lucrat. ℂ ℨª ♁ est. q̃ si de penitẽtys tantũ iũnctis itell̃r tunc hõ iturus ad idulgẽtias ỏberet ꝯfiteri oia peccata sua ꝛ facere sibi iũngi tot dies in pane ꝛ aq̃ quot bz illa idulgẽtia sub diſiũctõe: ꝛ tũc itentiõe se agtandi ꝛ satisfaciẽdi iret illuc. ꝛ tantũ sibi valeret q̃tũ illi dies si fecisset. Semp. n. tutũ est q̃ pnia sub diſiũctione iponat vel eqpollẽs idulgentia: ꝛ tũc erit magis securus ỏ idulgẽtia q̃ ỏ pnia: quia magis põt scire se fuisse i bono statu hora vna q̃ mꝰto tpe.

ℨª ℘ **Quantũ** ad ℨm. s. de valoze in spãli sunt. 4. ꝯclusiões. ℂ Prima de paupe ꝛ diuite: qz certũ est si ẽ determinata idulgẽtia ꝛ taxata q̃titas elemosyne sic nũc hospitalariozz q̃ dat. z4. denarios bz. z4. annos: q̃ ãt nõ dat tm̃: qz nõ põt: nõ lucrat idulgentiã. Licet. n. alꝰ bona volũtas sufficiat ad merẽdũ: sz ad satisfaciẽdũ nõ sic. Naz q̃ mozit paratus satisfacere: nõ pp̃ hoc ẽ imunis: ita ꝛ velle lucrari idulgẽtias ñ facit eas lucrari. Si ãt simplr dicat q̃ idulgẽtiã hẽat q̃ tali pio loco subuenerit: itell̃r ꝛz suã ꝺditi
ℨª ℘ onẽ. ℂ ℨª ♁ ẽ. q̃ cũ dat idulgẽtia visitãti talẽ ecclĩã tot dies lucrat q̃ venit de vico q̃tũ q̃ venit ỏ vltra mare: Sz sic plus valerẽt q̃tuoz dies ỏ pnia cũ laboze date pegrinatõis q̃ cũ vno solo passu vl̃ duobꝰ: sic ꝛ plus valẽt idulgẽtie illi
ℨª ℘ q̃ isti. ℂ ℨª ♁ ẽ. qz dubitat vtz q̃libz die lucret. ℂ Dõm ẽ q̃ sic q̃tũ ẽ de vi verboz: qz ita visitat vl̃ dat gs scõa vice eiusdẽ dici sic ꝑma: vñ eadez rõne lucrat scõa vice ꝛ ℨª sic ꝑma: nisi aliꝺ appeat de mẽte ꝯcedẽtis vltra quã idulgentia nõ se extẽdit. In perẽnibꝰ q̃ ñ appet q̃ magis voluerit ỏ pª die q̃ de scõa sic nec de ꝑmo ãno q̃ de alys: qz non minꝰ voluit visitari ecclĩã cui ỏdit idulgẽtiã perẽnẽ q̃ illam cui dedit tpalẽ: Unde si ibi lucrat quolibz anno: ita ꝛ hic: q̃ ratione autem quolibet anno: eadem ratione quolibz die ꝛ mense: Sed pluries in die non videtur sensisse: quia posset cedere in derisionẽ: qz non faceret hõ nisi ponere pedẽ ꝛ exire ꝛ redire. Uideret ẽt nõ rõnabile si totiẽs lucraret: ꝛ supponẽdũ q̃ papa: ñ potuit vl̃ noluit dare idulgentiã p
4ª ℘ cã nõ iusta: sz de tpalibꝰ vr̃ voluisse nisi semel. ℂ 4ª ♁ est. vtz idulgẽtie date durẽt post mortẽ ꝯcedẽtis. Dõm est de papa q̃ sic si hoc itendebat: puta si dixit q̃libet ãno simplr Si ãt dixit vsq; ad gnquẽniũ: vsq; tũc valet. ꝛ nõ plus si superuiuat: nec minꝰ si añ moziat: qz gr̃e nõ expirãt p mortẽ ꝯcedẽtis: ꝛ de epis idẽ vr̃. Nam q̃s ꝯcedunt in dedicatiõibus ecclĩaz ppetuo ꝑdicamus. Si autẽ ꝯcederent p̃sone: puta vni ꝙuerso ad illius vitã durãt: nõ plus: sed locꝰ est imortalis: vñ ꝯcesse loco tãdiu durãt q̃tuz locus: ꝑpter qỏ si ecclĩa sic destruat q̃ oporteat eã dedicare itez: p illã de
structionẽ p̃me idulgẽtie destruunt.

Secũdus articulus p̃ncipal̃ ẽ videre gs possit dare: vbi sunt. 4. ♁nes. ℂ Prima q̃ papa in hoc ℘ª ℘ bz plenitudinẽ ptãtis. sũmꝰ pniariꝰ q̃ dat cẽtũ dies: legatꝰ põt dare in sua puincia idulgẽtias perẽnes. de offi. le. c. vlt. ĩ glo. epis ꝛ supiozes. 40. dies cõiter: in dedicatiõe aũt vnuz annũ siue sit vnus siue plures: sz p anniuersario ñ nisi. 40. dies. de pnile. c. Cũ ex eo. Abbas aũt nõ põt dare idulgentias. de ex. pla. c. Accedẽtibꝰ. nec gcũq; iferiozes epis. Itez archieps põt dare p totã puinciã idulgẽtias. ỏ pnil. c. Nfoli. ſ. ꝛ. c. i. li. 6. Quicũq; ãt põt dare nihilo minꝰ põt dare si ẽ pctoz q̃ si sit iustꝰ: qz siue ptineat ad altez forũ siue sil̃ ad vtrũq; equal̃r põt gs illa q̃ sunt ordinis ꝛ iurisditiõis si sit malꝰ sic bonus nisi sit ab ecclĩa p̃cisus. Qui aũt esset ab ecclesia p̃cisus nõ posset dare idulgẽtiã: qz idulgẽtie nõ p̃sũt nisi subditis. ex̃. eo. Oz aũt. Precisus ãt nõ bz subditos saltẽ quo ad vsũ iurisditõis: ex quo pz q̃ vel soluz sunt iurisditõis vel si sunt ordinis cũ hoc sũt iurisditõis. ℂ ℨª ♁ est. q̃ ℨª ℘ gdã dicũt q̃ nullus põt dare indulgẽtias nisi sit sacerdos: Uñ si dyacon⁹ cardinal̃ dat: nõ dz dare: sz denũciare: sicut q̃stores nõ dant q̃ aliq̃ sunt layci: sz solũ denũciãt: qz non põt i remissionẽ pene foꝛi pnie nisi q̃ põt in remissionẽ culpe. Uñ deus q̃ remittit culpã p̃ncipal̃r remittit penaz eternã. Absoluẽs aũt q̃ dispositiue remittit culpã: aliq̃d remittit de pena tpali: sz nõ sacerdos nihil põt ad remissionẽ culpe. g̃ nec pene. Sed p idulgentiã remittit pena non ptinẽs ad foꝛ ꝯtentiosũ layc̃ũ: qz cruce signatus lz sit absolutus ab oi pena nihilominꝰ suspendet si pꝛiꝰ meruit: nec quo ad foꝛ eccl̃iasticũ: Unde pnie iũcte i capl̃o nõ pp̃ hoc relaxãtur: ꝛ sic ptinẽt ad foꝛ ꝺscie. g̃ ꝛc. ℂ Sz q̃ nullus: nec electus in papã possit dare idulgẽtias: nec ex auc̃te: nec ex cõmissiõe nisi ꝺsecratus i sacerdotẽ vel in papã aut epz: ñ vr̃ vez de ꝺmissiõe. Uidemꝰ. n. dyaconos cardinales idulgẽtias non solũ denũciare: vt q̃stores faciũt: sz ẽt ꝺferre. ℂ Et iõ ad rõnem dõm q̃ ꝓprie loq̃ndo de diminutõe pene q̃ ẽ per remissionẽ liberalẽ nll̃s bz ptãtẽ nisi q̃ ẽt põt in remissionem culpe: sz ad solꝰonẽ pene vel in dando vnde soluat põt glibet ꝛ ipemet penitẽs qui se aquitat soluẽdo: ꝛ alius puatus q̃ satiffacit p eo. ℂ P. ille q̃ dat idulgẽtias sic agit ad remissionẽ vel magis ad solꝰonẽ pene q̃ nihil agit ad remissionẽ culpe. Illa g̃ remissio pene: nõ supponit in remittente ptãtẽ remissionis culpe: sz ĩ recipiẽte idulgẽtias supponit remissionẽ culpe. ℂ ℨª ♁ est. q̃ dicũt gdã q̃ solus pa ℨª ℘ pa iure ordinario eas dat: ꝛ si eps alicui ꝯcedat illi denũciat: nõ dat: qz delegatꝰ nõ põt subdelegare. ℂ Sz ℨ. qz summus penitentiarius dixit me põte auc̃te nr̃a ordinaria damus vobis cẽtũ dies de idulgẽtia: q̃ põt dici ordinarius in spũalibꝰ sicut legatꝰ dr̃ ordinariꝰ i tpalibꝰ. ℂ Itẽ delegatꝰ a p̃ncipe in his q̃ sunt fidei nõ põt subdelegare: sz eps committit p̃dicatoribus dare idulgẽtias. g̃ ẽt est ordinariꝰ in ℬ ꝛ nõ delegatꝰ. ℂ Itẽ lex dat ordinarie iurisditionẽ sz a iure ẽ q̃ eps det. 40. dies. g̃ auc̃te ordinaria ℬ faciũt. ℂ Sz ℨ hoc arguũt gdã sic. Ille solus p̃t dispẽsare thesauz cõez totiꝰ eccl̃ie: q̃ p̃est toti eccl̃ie: sed solus papa est hꝺ. ꝛ idulgẽtie dantur de cõi thesauro. iõ ꝛc. ℂ Dõm q̃ ad illũ q̃ p̃est eccl̃ie toti ptinet dispẽsare gñal̃r oibus thesauz eccl̃ie: sed ad illũ q̃ p̃est eccl̃ie pticulariter ptinet dispẽsare thesaurũ non vl̃r sed pticulariter. Uñ eps solis subditis: Archieps per puinciã. papa p totũ orbẽ põt dare. Itẽ iferioꝛ papa ñ põt dare plenã ꝛ itegrã idulgẽtiã: sed partialẽ. vt dcm̃ est. Cũ. n. iter thesauros eccl̃ie cõputent sacra: tunc nisi eps iure suo thesauz eccl̃ie dispensaret. iure suo nõ cõferret oia sacra ꝛ oẽs cõsecratiões. Et qỏ dicũt q̃ nisi papa sit ꝺsecratus in papam vel in sacerdotẽ q̃ non põt: est cõtra vsũ ecclesie: qz si esset hoc ordinis sacerdotalis: tunc oi sacerdoti habenti subditos cõpeteret iure suo. sicut absoluere: qỏ est

ꝫ istos ō thesauro xp̄i soluere. vñ ꝫ istos cū i bap⁹ absolutiōe fiat solo ō passiōe xp̄i. si hāc solus pp̄. dispēsat. g̈ solus pp̄. ex offō baptizat ⁊ absoluit. ¶ Et qō dñt q eps ñ ē spōsus toti⁹ eccl̄ie ꝫ sibi cōmisse: Uñ illi⁹ soli⁹ bz bōa dispēsare: nō ualet. qz cū eccl̄ia sit vna ipe pōt dici spōsus toti⁹ eccl̄ie. Uel dicēdū q i q̄libz eccl̄ia ē thesaur⁹ totius eccl̄ie cōmunis oīb⁹ eccl̄ys q̄tū ad singl̄az eccl̄iaz regimē ⁊ neče: Uñ ō thesauro toti⁹ eccl̄ie pōt iste sue eccl̄ie distribuere ⁊ dispēsare: ꝫ nō alty. ¶ Et qō dicūt q pape conuenit rōe ordis ⁊ rōe cure vl̄is sil̄: ⁊ iō nulli alteri cui ōest altez ꝓpetit. Dōm q imo rōe soli⁹ iurisdictiōis vl̄is vl̄: pticlaris pticular̄. ¶ Et qō dicūt q iurisdictō solū respicit forum ⁊ contentiosum dicendū q immo respicit forū ⁊ pnie: qz nō potest̄ ligari nec solui nisi subdit⁹: nec sacra debēt ministrari nisi subdito: nec eps cōsecratiōes facere nisi in locis subditis. Que oia cū sint spūalia nō ptinēt ad forum cōtentiosū. g̈ ad aliqd iurisdictio se extendit: ⁊ p̄t dici iurisdictio tpalis ⁊ spūalis ꝫm q tpalia ⁊ spūalia subiectionē reg rūt. ¶ Sz ō ē. qz si eps bz dare ex offō idulgētias sic̄ babz ordies cōferre: tūc pp̄ nō posset ei⁹ idulgentias limitare nec ad certū p̄puz nec ad certā q̄titatē: gn si ō faceret teneret: sic̄ nec pōt facere q eps ordinē verū ñ cōficiat vel cōferat cū facit ō ei⁹ ordinationē vel p̄hibitionē: puta suspēso vl̄ exneo. ¶ Dōm q nō ē sil̄e: qz vtrūq; gdē cōpetit ex offō: sed alterū rōne ordis i q̄ nō subest pape: alterū rōne iurisdictiōis: quā p̄t ei papa auferre vel i totū vel i ptez si vult: Uñ sic̄ pp̄. p̄t facere q snīa ab eo lata sit nulla: sic ⁊ q idulgētia. de pe. ⁊ re. c. vltio. li. 6. Indulgētie vires nō obtinēt si statutū excesserint cōcilij gn̄alis. ¶ 4ª ꝯclo est. 4ª ꝯ
vtz aliquo mō possint plures dare eidē loco p eadē cā vltra annū. Et videt q nō: qz cā ppter quā cōcedūt maiores ē ōdicatio: ⁊ tamē p illa ēt plures epi non possūt vltra annū. de pe. ⁊ re. c. vltio. li. 6. Et dicendū q imo: vñ si. xx. epi dēt glibz. 40. dies loco nr̄o i festo beati dñici. glibz subditus cuiuslibet illorū lucrabit. 40. dies: qz licitū ē eis tñ dare subditis suis: ⁊ tñ vni q̄tū alteri. ita aūt possūt dare loco exneo vel exēpto sic̄ subdito: qz loco nō acgrit: sed solū subdito: vñ ita posset dare eps pisiēsis ill̄ de sua dioc̄. idulgētias p eūdo ad vallē viridē sic̄ p eūdo ad beatā vgi nē. Si āt eps loci cōfirmaret tūc illi ō dioc̄si cōfirmātis lucrarēt. xx. q̄dragenas. ⁊ pōt. n. eps vnus de licētia alteri⁹ dare idulgētiā noie suo: ⁊ nō noie licētiātis: sicut alien⁹ sacerdos ō licētia p̄pi absoluit: sed iure suo: iste āt p̄bet sibi mām. Tūc igit̄ si p festo octā p̄roni ecclie ples epi vl̄ sil̄ seorsū dāt idulgētiā ⁊ eps loci approbat: vī ēt q valeat vltra. 40. dies: q̄uis eps ñ possit dare p se nisi. 40. dies: qz isti epi dāt noie suo: lz iste det eis mām. ⁊ glibz iure suo dū tñ bēat mām subditā p̄t dare. 40. dies. ēt si iste q̄drage ne excedāt annū: qz sic̄ extēsio anni nō extendit nisi ad ōdicationē: sic nec restrīgit̄: vñ sic̄ vn⁹ eps i alio festo q̄ ōdicatiōis nō pōt dare annū: sic nō p̄hibēt i alio festo plures dare vltra annū: dū tñ nullus det vltra. 40. dies.

Tertius articulus p̄ncipalis ē qb⁹ idulgētie p̄sint: ⁊ qb⁹ nō: vbi sūt sex ꝯclones. ¶ Pri⁹ q non p̄sūt existētib⁹ i mortali peccato: vbi dī i eis: vē penitētib⁹ ⁊ ꝓfessis. itelligo aūt cōfessis i ꝓposito: qz non oz ō facto: ꝫ qō tñ ē: qz i qbusdā exp̄mit̄: vel q ifra mēsē fuerint cōfessi: vñ vī ex mēte ⁊ pactiōe eccl̄ie cōcedētis q q qñ iplet ꝺditiōez nō ē i statu: postea recedēte fictione recipiat effectū. 2ª ꝯ
¶ Sz. q nō iplēti ꝺditionē nō p̄sūt siue pauptate siue ipo⁹ ipediāt: qñ nō hoc p̄ncipaliter vult: quoniā q iturus vltra mare morit̄: nisi forma ꝫ bēat: nō ꝓsegit̄. Antiq. n. for⁹ quā ponit bostiē. de iudeis. ad liberādā. q̄tidie mutat̄ ⁊ inouat̄. Si g̈ daret̄ idulgētia oīb⁹ crucē sumētib⁹: eo ipo q eaz sumeret: ⁊ si plus nō faceret eā lucrat̄. Sz si dicat̄ trāsfretātib⁹: nō hz affectū sūt vltra. Si āt dicat̄ eūtib⁹: cōsegit̄ i via: ⁊ sic de alys modis. Si tū vadat existēs i mortali fructū nō percipit quousq; sit pēitēs. sed tūc ſte. Si gs āt sumēdo crucē ñ itēdat ire nisi dūs su⁹ vadat cū quo ire itēdit. illo mortuo vel ire nolēte ñ tenet̄ ire: qz ōficit ꝺditio itēta: sed tale ꝓpositū quo vult ire nō simplr̄ sed sub ꝺditiōe si iterī moriat̄ ñ facit eū lucrari idulgētiā: quā lucraret si sine ꝺditione ire ōcreuisset. ¶ 3ª. q ñ p̄sūt nō subdito nisi de licētia ꝓpry epi aut p̄pi iudicis. ex. e. Qz āt. vñ vr̄ sufficere licētia curati. Sic̄. n. curat⁹ ñ sacerdos p̄t licētiare vt ñ curat⁹ sacerdos absoluat: cuius ipe ñ possit absoluere: qz alius iure suo absoluit: cū sit sacerdos: dū tñ bēat mām: sic ⁊ hic sibi subditū alteri tradit: ⁊ ille cū sit eps iure suo dat idulgētiā quā iste tradēs nō posset dare: pp q curati absoluētes debēt ei inūgere oēs idulgētias q̄s poterit obtiere. ¶ 4ª ꝯ 4ª ꝯ
ē. q exēptis p̄sūt nō solū de licētia suoꝝ sup̄ioz: sed iure cōmuni. q quo ad ꝟ nō vidēt exēpti: qz hoc noluerūt ipe trare q eēt malū suū: nec eximēs cōcedere: cuius ñ possit absolui ab epo i foro ꝺscie: qz ibi oz ligari ⁊ nō possūt ab eo ligari: sed dās idulgētiā ad nihil ligat nec p̄pe soluit ꝫ thesauz solū dispēsat. Qz vo dispēsatio sibi tradita ē pro tota sua dioc̄. vt illud dispēset thesauz xp̄i: ide est q ēt exēptis p̄t dispēsare: qz sūt a sua dioc̄esi: lz nō subditi: qz etiā subditi suffraganeoꝝ nō sūt subditi metropolitano: a quo tamen idulgētias cōsequūt̄: sed ñ p̄t eps dare illis q nō sūt de sua dioc̄esi qz p illis dispēsationē nō suscipit. ¶ 5ª ꝯ ē. q illi q 5ª ꝯ
dedit idulgētiā valet si iplet cōditionē: qz sibi p̄t bō accipe ō bōis cōib⁹ sic̄ alys dispēsare: cuius sibi ñ possit dar̄ qz iterdātē ⁊ accipiētē. oz eē dūa pcōalis. Qz āt gdā dicūt q se cū p̄t dispēsare sic̄ cū alio nō vidēt̄: qz g pōt cū alio i irregularitate dispēsare: puta eps: ñ pp̄ hoc secū nisi q̄tū ius permittit: vñ pp̄e loquēdo nullus secū dispēsat: lz auctorita te iuris vel supius vtat̄ dispēsatiōe. ¶ 6ª ꝯ ē. q idulgētia 6ª ꝯ
ñ solū valz illi q iplet ꝺditionē: imo ēt alty p quo ꝟ fit: siue sit viu⁹ siue mortuus: dū tñ forma idulgentie ꝟ bēat: puta q dicat̄ gcūq; ꝟ fecerit vel p quocūq; ꝟ fecerit siue viu⁹ siue mortu⁹ bēat tñ de idulgētia. Sec⁹ āt si forma ꝟ ñ bēat: qa ille q dat idulgētiā ē dispēsator ⁊ applicat cui vult: ñ āt ille q iplet cōditiōez. vñ q dicūt alig q idulgētia ex itētione suscipiētis trāsferī i illū q ē i purgatorio: nō vr̄ nisi forma cōcedētis ꝟ bēat: qz sic̄ nō extendit vltra q̄titatē ñ exp̄ssā: sic nec p̄sonā trāsgrediūt̄: sed sūt stricti iuris: sed intētio dispēsātis ꝟ fac̄: qz sic̄ bōa viuoz eis coicātur sic ⁊ thesaur⁹ mortuoz. tñ Inno. ex. c. Qz āt. dic̄ q solius pape idulgētia valet ōfucto. ¶ Ad arg^m ē ꝺoz q plēa idulgētia liberat ab oī pēa peccatis ōbita: ⁊ hāc eq̄lr oēs pcipiunt nisi q g pl⁹ oz ei pl⁹ dimittit̄: sed ꝟ ē paccis. Sed qūo distinguāt illi grad⁹ quo ad remissionem pene: ñ appet: nisi dicat plēa respectu pene mortaliū: plēioz respectu pene iiūcte mortaliū ⁊ vēialiū: plenissima respectu pn̄az iniūctaz ⁊ iniūgēdaz. i. q̄ fuerūt iiūcte ⁊ ōbuerūt ⁊ potuerūt iiūgi. vel sic q plēa sit respectu pene mortaliū: plenioz respectu pene mortaliū ⁊ vēialiū: plenissima sit respectu culpe vēialiū: qz p̄t remitti pēa mortali ōbita ñ remissa pēa ōbita vēiali: sic ⁊ culpa. ⁊ p̄t solui pēa vni⁹ petī alia non soluta: ⁊ plenioz est solutio vel remissio vtriusq; q̄ alterius tantū. Potest etiā vt videtur per indulgentiam: inquātum habet rationem cuiusdam absolutionis remitti veniale quo ad culpam sicut ⁊ p cōfessionem generalē non sacramentalē: lz ad hoc requiritur ꝓtritio: ⁊ quātū ad hoc potest saluari qō ibi dicebatur: q vnusquisq; fm q magis vel minus deuote accederet ob hoc plenius vel min⁹ plene recipet: q ō remissione pene plenaria dici ñ p̄t: lz solū ō remissione cl̄pe: quā p̄p ad plenū ñ p̄t remittere nisi bō ad plenū ꝺcrat̄. sed aliq ꝺtritio est plene adiuncta applō absolone q p se non esset. ⁊ ꝺiuncta bñdictione epali: q̄ p se non sufficeret. Sed q oī q pniari⁹ iniungebat pniam: papa eis mandauit q non plus iniungerent. qz inuitis imponi non debebat sed voluntarys poterat.

¶ De peccatis que post hanc vitam dimittuntur. Distin. XXI. a

Solet etiã queri vtr post hanc vitã aliqua pctã remittantur. Qr aliqua post hanc vitã remittant xps ostẽdit in euãgelio. vbi ait. Qui peccauerit in spm̃scm̃ nõ remittet ei neq3 in hoc seclo: neq3 in futuro. Ex quo dat̃ itelligi: sicut sci doctores tradũt: q quedã pctã i futuro dimittent̃. Quedã. n. culpe in hoc seculo relaxant̃: quedã vero pene etiã in futuro: q̃ qdẽ post mortẽ grauãt: sed dimittunt̃ si digni sunt: si bonis actib9 ĩ hac vita meruerũt vt dimittat̃ eis. De illis etiã q edificãt lignũ: fenũ: stipulã: dicit Aug. q ignẽ tribulatiõis trãsitorie ĩueniẽt cremabilia edificia q̃ secũ portauerũt cremãtẽ. Dit enĩ sic. Post isti9 sane corporis mortez donec de igne purgatorio veniat̃ ad diẽ dãnatiõis r remuneratõis: si hoc tẽporis interuallo spũs defunctor q edificauerũt lignũ: fenũ: stipulã: huiusmodi ignẽ dicant̃ ppeti: quẽ alĩ nõ sentiũt qui huiusmodi edificia portauerũt vt inueniãt ignẽ trãsitorie tribulatõis venialia ꝓcremantẽ: nõ redarguo: qr forsitã vez est. Sed qr dicit̃ saluus erit: q̃si per ignẽ: cõtemnit̃ ille ignis. Grauior tm̃ erit ignis ille: q̃z qcqd põt homo pati ĩ hac vita. Hic apte insinuat̃ q illi q edificãt: lignũ: fenũ. stipulã: quedaz cremabilia edificia. i. venialia pctã secũ portant: q̃ in igne emendatorio cremant̃. Unde constat quedaz venialia peccata post hanc vitam deleri.

¶ Qd alĩ citius alĩ tardi9 purgant̃ in igne. b

M illo aũt igne purgatorio: alĩ tardius: i alĩ citius purgant̃ pm q ista pereuntia magis vel min9 amauerũt: Añ Augu. Post hãc vitã icredibile n̄ ẽ: nõnullos fideles p ignẽ quẽdã purgatoriũ: q̃to magis minusue bona pereũtia dilexerũt: tãto tardi9 citiusq3 saluari. Unde non frustra illa tria distinxit apl̃s. lignũ: fenũ: stipulã: que illi edificant: qui r si aliena nõ rapiũt: rebus tm̃ infirmitati cõcessis aliqua dilectiõe inhrẽt. Qui pm suos amãdi modos vel diutius vt lignũ: vel min9: vt fenũ: vel minime: vt stipulã: ignẽ sustinebũt. Qui vero superedificant aurũ: argentũ: lapidẽ pcios3. de vtro q3 igne securi sunt: nõ solus de illo eterno: q cruciaturus ẽ ĩpios ĩ eternũ: sed ẽt de illo emẽdatorio quo purgabunt̃ qdam saluandi.

¶ Oppositio. c

Jc obijci potest: si per lignũ: fenum: stipulaz venialia itelligunt̃ peccata: r nullus adeo pfectus est qui venialr nõ pec b cet. Ergo q edificant: auruz: argentũ: lapidez pcios3: edificãt etiã lignũ: fenũ: stipulã: ergo per ignẽ trãsibũt. Ad qd dicim9: qr nõ dis qui venialr peccat: lignũ: fenũ: stipulã edificat: siẽ ecõuerso. nõ dis qui cõtemplat̃ deuz: r diligit primũ r opa bona facit: edificat aur argentũ: lapidẽ precios3ũ: et tm̃ in auro intelligitur cõtemplatio dei: in argento dilectio proximi: ĩ lapide pcioso bona opa. Sed illi q edificant lignũ: fenũ: stipulã: deũ ꝓtẽplantur r primũ diligunt: r opera bona faciũt: nec tm̃ edificãt aurũ: argẽtũ lapidẽ pcios3. Hec enĩ edificat qui sic illa tria facit: vt cogitet que sunt dei: r quõ placeat dõ: non mũdo. Lignũ vero r fenũ: r stipulam: accipi pñt seculariũ rez quãuis licite concessaruz tales cupiditates: vt amitti sine animi dolore n̄ possint. Hec ergo edificat is q cogitat que mũdi sũt: r quõ placeat mũdo q circa diuitias suas quodãmodo carnali affectu tenetur: r tm̃ ex eis multa bñficia facit: nec p eis aliquid fraudis vl rapine molit̃. Ex eis ergo patet q nõ idez bõ si mul hec r illa edificat. illa. n. edificatio pfectoz tm̃ est: q nõ cogitãt placere mũdo: sed tm̃ deo: q r si venialr aliqñ peccãt: feruore tm̃ charitatis ita absumit̃ in eis pctm̃ sicut gutta aque ĩ camino ignis: r ideo nunq̃ secũ portãt cremabilia. Hec aũt iferior edificatio minoz est: qui nõ tm̃ deo: sz etiã mundo placere cogitãt: deuz tamẽ prẽponunt. Si vero mũdũ ꝓponerent: nõ superedificarent: sz destruerẽt fundamẽtũ. Affectiones ergo carnales quib9 dediti sunt domib9: cõiugib9: possessionib9: ita vt nihil ꝓponant xpo: illis trib9 significant̃ que in mẽtes pfectoz non cadũt: r si alia venialia admittãt. Jn coꝛdibus vero minoz ĩterdum durant vsque in finẽ: qui cũ talib9 edificijs trãseunt: sed dissoluent̃ ĩ igne. Ipsi vero merito fundamẽti salui erunt: grauissimã tm̃ penaz sentiẽt. Ex quo apparet quantã hic misericoꝛdiã exhibet dõs r quantaz ibi exerceat seueritatẽ cũ pro eodẽ peccato multo grauius ibi puniat q̃z hic.

¶ Opinio quoꝛũdã cũ obiectione. d

f Ed forte dices illõ eẽ accipiẽdũ õ pena pctĩ: ñ õ ipo pctõ. q Grego. dic̃ q̃daz leuia ĩ futuro dimittẽda. Si. n. verã pniam habuerit quis. pctã oia dimissa sũt ei: sz pena forte remãsit. Jdeoq3 si vere penitens obijt sine peccato trãsijt. Si aũt vere penitẽs nõ est i obitu: maculã portat que nunquã delebit̃. Qui vero edificat lignũ: fenũ: stipulã vere penitet: quia bon9 est: r charitatez habet: r in charitate de hac vita transit: ergo sine peccato trãsit: non sequitur.

Verū quidē ē quia bonus est ⁊ charitatē habet ⁊ vere penitet: ⁊ tñ cuꝫ veniali peccato transit quod nō deleuit penitentia. Pnia.n.nō delet nisi peccatū illud quod deserit homo. Tale autē peccatū sepe in hac vita nō relinquit ab homine: ⁊ tñ vere penitens est: ⁊ si nō de oībus venialibus peniteat. Potest enim qs de omni mortali ⁊ de omni veniali penitere excepto vno vel pluribus venialibus qdē. Sicut habet quis charitatē ⁊ vnū vl plura venialia: Quod de criminalibus nullatenus esse potest Est.n. aliquis bonus charitatē habēs: sed adhuc quodā cupiditatis affectu amās hec secularia. Talis existēs subita morte oppꝛimitur: In illo terreno affectu mortuus est. ⁊ tamē saluabitur: a quo nō se hic absoluit: ergo post hāc vitā ab illo purgabit. Cōstat ergo quedā peccata sed leuia post hāc vitaꝫ dimitti. Si vero de pena peccati illud intelligi voluissent auctoꝛes: cur magis cōmemoꝛassēt leuia qꝫ grauia: cū etiam grauiū pena hic iꝛpleta post hāc vitaꝫ resteꝛ:

¶ De generali cōfessione quid pꝛosit. e

Ost hec cōsiderādū est qd pfit cōfessio illa vbi singula pctā que qsqꝫ fecit nō exꝑimūt. Sane dici pōt: qꝺ oīa crimialia semel saltē oꝑtet i cōfessiōe exꝑimi nisi aliqua a mēte exciderit. Sed qꝛ nemo delicta itelligit oia: gñaliter saltē ea cōfitere quoꝝ memoꝛiā nō hēs ⁊ sic nihil celasti de sceleribus tuis. Venialia vero qꝛ inumerabilia sūt sufficit generaliter ꝑfiteri: nisi aliqua sint frequēter iterata: pfectꝰ est tñ etiā illa exꝑimere si vales. Ideoqꝫ quotidie generaliter fit cōfessio i ecclia ꝓ venialiꝫ. s. pctīs que quottidie admittimꝰ: ⁊ ꝓ illis moꝛtiferis quoꝝ noticiā nō hēmus. Vñ aug. Veritatē dicit deo penitēs qñ nihil illi de commissis sceleribus celat: non qꝺ ⁊ si volūtate celauerit: deus ignoret: sed veritatem sibi dici vult ab eo vt veniā cōsequat. Si vero mēte aliqua exciderit: cōfitet veritatē deo cū gñaliter diꝛerit. Deus q nosti occulta coꝛdis ⁊ opa mea ⁊ delicta a te nō sūt absc̄dita: qbus veniam largiaris pcoꝛ: ⁊ hec ē veritas ꝑfitētis quā diligit deꝰ. Vñ. Ecce enī veritatē dilexisti. Hic insinuat qꝺ generalis cōfessio etiam mortalia delet quoꝝ intelligentia non habetur.

¶ Nemo cōfiteat pctā que nō fecit. f

Icut aūt penitēs celare nō debet peccatū suuꝫ qꝛ supbia est: ita nec humilitatis cā fateri se reū illius qꝺ se non comisisse nosciꝫ: qꝛ ica uta est talis humilitas ⁊ peccatoꝛē cōstituit. Vñ aug. Cū humilitatis causa mētiris: si nō eras peccatoꝛ anteqꝫ mētireꝛis mēti endo efficeris qꝺ vitaras. Veritas i te nō ē nisi ita te diꝛeris pctoꝛē vt ēt esse cognoscas. Veritas aūt ipa est vt qꝺ es dicas. Hā quō est veritas vbi regnat falsitas:

¶ De penis sacerdotis qui peccatum publicat ꝑfitentis. g

Aueat aūt sacerdos ne peccata ꝑfitētiū c alīs ꝓdat: aliogn deponat. Vñ Greg.

Sacerdos ante oīa caueat ne de bis qꝫ ei cōfitent pctā alicui recitet: nō ꝓpinquis: nō extraneis: nec quod absit ꝓ aliquo scandalo. Nam si hoc fecerit deponat ⁊ omnibus diebꝰ vite sue ignominiosus peregrinando pergat. Quod vero dictū est vt penitēs eligat sacerdotē scientē ligare ⁊ soluere: videtur contrarium ei quod in canonibus reperit: vt nemo. s. alterius parrochianū iudicare pſumat. Sed aliud ē fauoꝛe vel odio ꝓpꝛiū sacerdotē cōtemnere: qꝺ canones ꝓhibent: aliud cecuꝫ vitare qꝺ vrbanus facere monet: ne si cecus cecū ducat ambo in foueaꝫ cadant. Ait enīꝫ Urbanus scds. Placuit: vt nulli sacerdotum deinceps liceat quēlibet cōmissū alteri sacerdoti ad pniaꝫ suscipere: sīn e eius consensu: cui se ꝓius commisit: nisi pro ignorātia illius cui ꝓius confessus est. Qui vero contra hoc facere tētauerit gradus sui periculo subiacebit.

Questio. I

Arca vigesimā ꝓimā distinctionez q̄ rūt tria. ꝓmo ꝺ purgatoꝛio. 2o de generali ꝑfessione. 3o. de sigillo ꝑfessiōis ¶ Primo g̃ de purgatoꝛio q̄ritur vtrū ibi clpa remittat. Et vr qꝺ nō qꝛ purgatoriū ē i iferno: ꝫ i iferno nlla est redemptio. g̃ ꝛc. ¶ Cōtra. Bre. g dicit aliq̄ pctā in alio seculo remitti: sed hoc nō ē in celo vbi pctm nō est: nec extra purgatoriū vbi remissibile nō ē. g̃ i purgatoꝛio. ¶ 2o hic sūt tria videnda. ꝓmo videduꝫ ē de purgatoꝛio quo ad penā ⁊ locū. 2o quo ad remissionē culpe. 3o quo ad remissionez pene.

Quantū ad ꝓimū sunt. 6. ꝛdones. ¶ Prima qꝺ oīo credēdū ēt supponēdū ē qꝺ iustitia dei req̄rit post hāc vitā esse purgatoriuꝫ: qꝛ ꝛuenit hoīez moꝛi in charitate cū culpa veniali vel pena debita: cum igiī talis nō possit dānari ꝓp charitatē nec saluari q̄diu ē in eo īmūditia culpe ⁊ reatus pene: quoꝝ neutrū cōpatīt beatitudinē cū taꝫ culpa q̄ pena sit miseria felicitati opposita. g̃ alicubi purgatur ⁊ ꝓ aliquaꝫ penaꝫ sensibilē sine qua culpa actualis nō purgat. Ita qꝺ licet bonū qōcūqꝫ nō retardet miseriam maloꝝ: qꝛ nō erit remunerādū post hanc vitaꝫ qꝺ mortuū vel moꝛtificatū fuit sꝫ ꝓius fuit remuneratū i hac vita plus q̄ valuit: tñ minimū malū culpe vel pene ꝛpedit gloriam: qꝛ ex quo hic: expiatum non fuit ⁊ nihil inquinatum intrat in illam ante ingressum in requiem et post egressuꝫ de mundo purgari oꝑtet quasi in deserto medio inter egyptum ⁊ terram ꝓmissionis lacte ⁊ melle manantem. Hoc etiam apparet per auctoritatē secūdi p° 3°

Machabeoꝝ. Scā g̃ ꝛ salubris ē cogitatio ꝛc̄. g̃ post hanc
vitā possūt solui a gb⁹ ꝟ nō fuerūt soluti. ꝛ hoc ē purgari a
culpa vel pena vl' vtroqꝫ mō. g̃ est purgatoriū. ¶ z⁹ ꝟclo
z⁹ ꝟ° est de purgatorio quo ad locū g ē duplex. vn⁹ ꝑm spālē dis-
positionē: ꝛ hic nō ē determinat⁹: sꝫ vel vbi peccauerūt vel
alibi vbi apparēt ī assūptis corporib⁹: ꝑm q⁹ expedit: vl' vi-
uis ad edificationē: vl' ipsis mortuis ad suffragioꝝ petitio-
nē: vt Grego. refert de multis 4° dyalogoꝝ. Ali⁹ loc⁹ ē ꝑm
legē cōem: ꝛ iste credit eē in inferno circa centrū terre: su-
perior tñ ī inferno dānatoꝝ: cuꝫ pctō actuali ꝑpo debeat
maior pena q̄ꝫ pctō originali: maxie ꝙ put tñ ē nāe ꝛ nō ꝑso
ne. Un̄ si ī penā originalis pctī sc̄ī patres erāt ī vna pte in-
ferni: multomagis purgādi. De horū aūt situ ꝛ distinctione
3ª ꝟ° dicet infra. 44. di. ¶ 3ª ꝟclo est quo ad inst̄m quo purgan-
tur q ꝑm legē cōem ē ignis: ꝛ ille idē spē g torquet damna
tos. Grego. Sicut ī eodē igne aurū rutilat: palea fumat: ita
sub eodē igne pctōr cruciat ꝛ elect⁹ purgat. Utrū aūt ꝑter
penā ignis: ibi patiant' aliā sicut dānati: de ḡbus dr̄ ī Job.
Trāsibūt ab aqis niuiū ad calorē nimiū icertū ē: tñ dr̄ ī ps.
Trāsiuim⁹ ꝑ ignē ꝛ aquā ꝛ eduxisti nos ī refrigeriū. Ubi
ām purgāt' ī hoc mūdo lege spāli nō semꝑ igne: sꝫ vl' glacie:
vel al'r: quō ōo placet purgant'. sꝫ oīs pena eoꝝ ignis voca-
4ª ꝟ° tur: qr̄ ē afflictiua: ꝛ cuꝫ hoc purgatiua. ¶ 4ª ꝟ° est quo ad
tormētū: qr̄ ē maxima pena respcū illaꝝ q̄ sūt in hac vita.
Un̄ augu. Ille ignis durior ē q̄ꝫ q̄cqd ī hoc seculo penaruꝫ
aut sentire aut videre aut cogitare ḡs pōt. z5. di. Qui ī ali-
ud. Rōnē assignāt doctores ꝛ quo ad penaꝫ dāni. qr̄ pena
dāni ē afflictiua ī mūdo isto ꝓpter carētiā boni ōsiderati.
Nihil aūt boni pōt ita ardēter desiderari ī hac vita sic̄ aīa
sepata ī charitate exīs ardēter desiderat deuꝫ videre. vñ
qñ scit se retardari ꝓpter ꝓpriū pctm̄: spes q̄ differt' affli
git aīam: quo ad penā aūt sensus. qr̄ si ꝓpter aiaꝫ corp⁹ af-
fligit' ꝛ dolet. multo maior ē dolor ille q ad nudā aiaꝫ pōt
5ª ꝟ° puenire. ¶ 5ª ꝟclo ē. q⁹ ē ꝙuolūtaria ꝑm se. qr̄ nullū maluꝫ
ꝑm se ꝛ ꝓpter se pōt eē volitū: sꝫ nolitū. Un̄ ꝓp se gdē ē ipa
pena odio bita: ꝛ tāto plus q̄ꝫ ē maior pena: sꝫ ꝓpter aliō
ipsa ē volūtaria. Primo qr̄ sciūt eā eē a deo iflictam ꝛ voli
tam. vñ nō murmurāt: sicut boni filij ⁊tra flegella p̄ris: et
placet eis affligi q̄ꝫ diu placet. z° qr̄ sciūt flagella eē iusta.
vñ quia charitas ꝟgaudet vīrati volūt sic iuste pati. 3°: qr̄
sciūt se al'r nō posse saluari: ꝛ amore boni sperati volūt sic
6ª ꝟ° ꝓpter illō affligi. ¶ 6ª ꝟ° ē: q⁹ nō affligunt' ibi a spiritibus
bonis q nō tā crudel'r suos ꝛciues affligerēt: sꝫ eos visitēt
ꝛ cōfortēt. sicut aliqs amicū ī carcere vl' ī infirmitate. De
mones ēt nō torquēt eos: qr̄ q hostē vicit final'r nō ds̄ da-
ri ī ptātē eius. Et q⁹ dicit': illos bēbūt tortores ī pena quos
habuerūt ī centores ī culpa: itelligit' ō dānatis. Jn hac aūt
vita ꝛ boni ꝛ mali torquēt a bonis ꝛ malis angelis. sic̄ Job
bonus a malo: ꝛ Jacob bon⁹ a bono angelo. ꝛ herodes ma
lus a bono angelo dei pcussus: ꝛ ī egyptū sec̄ dīs imissioēs
per angelos malos.

p⁹ ꝟ° **Quantū** ad zᵐ articulus sūt q̄tuor ꝟnes. ¶ Pria q⁹
culpa mortalis nō pōt post hāc vitā remit
ti ō lege cōi: qr̄ qō ē angelis casus: ē hoīb⁹ mors. Un̄ sic̄ pec
catuꝫ angeli fuit ir remissibile: sic pctm̄ mortale hoīs post
mortē. Et ꝟ ē pctm̄ ad mortē: p quo ꝓhibet ioānes ozari.
Et hec ꝟ duplr̄ ꝓbat' a gbusdā. p̄ sic. Uolūtas ī malo ob-
stinata nō pōt ī suo actu reordinari: ita vt velit bona ꝛ bñ.
sꝫ volūtas decedētis ī pctō mortali ē obstinata ī malo taꝫ
ī hoībus q̄ꝫ in angelis: vt coīter ponūt doctores. g̃ nō pt re
ordinari: ita vt velit bonū ꝛ bene. sꝫ al'r nō dimittit' pctm̄
quo ad culpā: nisi qr̄ volūtas reordinat' iō ꝛc̄. Et qr̄ aliq di
cūt q⁹ volūtas hoīs dānati ꝛ angeli pōt velle bonū ex gr̄e
ꝛ circūstātys: sꝫ tale velle nō sit meritoriū pp statū in quo
sūt vt dictū fuit ī sc̄o. iō ponit' sc̄a rō tal'. Ille g ē ī suo fi
ne vl' termino: nō pōt facere aliqd qō ordinet' ad ꝙsecutio
nē finis vel termini: sꝫ decedētes ī mortali statī sūt ī suo fi
ne vel termino s. in inferno g ē extrem⁹ termin⁹ dānato-
rū. sicut paradisus extrem⁹ termin⁹ saluādoꝝ. g̃ nō pōt fa
cere aliqd qō ordinet' ad ꝙsecutionē finis. sꝫ dimissio cul
pe ad hoc ordinat'. g̃ ꝛc̄. ¶ Sꝫ ꝓma gdē ist oꝝ rō bona est.
sc̄a vo deficit. qr̄ sꝫ existēs in termio nō possit moueri ad
illū terminū quē hꝫ. tñ exīs in termino violēto pōt moue
ri ad terminū oppositū nālem. sicut leue exīs ī centro mo
uet' surs̄ū: ꝛ graue exīs surs̄ū mouet' dors̄ū. Un̄ cū bō nāli
ter fugiat miſiam ꝛ appetat btitudinem: sꝫ exīs beat⁹ nō
possit agere aliqd ex quo fiat miſ: sicut ignis surs̄ū nō mo
uet' deors̄ū: nec terra eꝰ. tñ g est dānat⁹ vellet saluari ꝛ ꝑt
ad hoc agere. sic̄ ignis ī cētro exīs nisi ꝑhibeat' tenderet
surs̄ū ꝛ terra eꝰ. Liberū aūt arbitriuꝫ nō pōt cogi ad ꝟ qō
nāliter appetit: nec ad id qō nāliter fugit. ¶ P̄. finis ꝛ bo
nū idē. ꝛ q̄ꝫ finis bēat rōnem vltimi: nō tñ oē vltimum
est finis: sicut mors qr̄ nō est qd bonū. ita ꝛ bi g ī inferno sūt
ꝛ si ī vltimo termino sūt nō tamē sūt in fine suo: qr̄ nō sunt
in bono. vñ qr̄ adhuc distant a fine suo semꝑ mouet' ad fi-
nē: ꝛ desiderāt finē: nisi dicat' q⁹ sicut graue exīs ex̄ celum
nō moueret' ad cētrū cessante ifluētia celi sup ipm: sic ī p-
posito: qr̄ ō ordbe trāsferēt eū. vñ subtracta influētia ꝓmi
agētis: quā subtractionē meruit dānat⁹ nō mouet' ad bo
nuꝫ. ¶ z⁹ ꝟclo est qd sit pctm̄ dimitti quo ad culpam. Ad z⁹ ꝟ
qō dicūt alig q⁹ cū ī pctō saltē mortali tria sūt. s. act⁹ deor-
dinatio ī q̄ cōsistit macula: sic̄ ī deordiatōe membri corpo-
ralis ꝟsistit turpitudo corporis: ꝑuatio gr̄e q̄ dr̄ offensa: et
reat⁹ pene. ꝛ hec sūt ī pctō veniali ꝑter ꝓuatōeꝫ gr̄e. dici-
tur g̃ pctm̄ remitti quo ad culpā vel maculā qñ reordina-
tur act⁹ volūtatis p debitā displicētiā quo ad offensaꝫ qñ
gr̄a restituit': vel quo ad reatuꝫ pene qñ pena vl' condona-
tur vel soluit'. ¶ Sꝫ ꝟ ꝟ ꝓmo. qr̄ qō dicit culpā ꝛ maculā
idē nō videt'. qr̄ ꝑuatio oīs pulchritudis ē formaliter ma-
cula. vñ cū gr̄a sit nitor aie: ꝑuatio gr̄e ds̄ dici macl'a. ꝛ nō
solū ipa deordinatio act⁹. ¶ P̄. vbi nullus ē act⁹: ibi nec ē
ordinatio nec ꝺordiatio act⁹. sꝫ ī pctō omissiōis nll's ē act⁹
p se: sꝫ ꝑuatio act⁹ ꝺbiti: ꝛ tñ ē ibi cl'pa ꝛ macula: qr̄ nō hꝫ de
bitā pulchritudinē. g̃ ꝛc̄. Sꝫ p deordinationē act⁹ itelligūt
ēt ꝑuationē. ¶ P̄. ꝑm eos ī veniali nll'a ē offensa. qr̄ p illō
non ꝓmat' gr̄a. Sed ꝟ: qr̄ ibi ē leuis offensa. ¶ P̄. p scōm
pctm̄ mortale nō ꝑuat' actu gr̄a. sꝫ solū aptitudie. g̃ si offen
sa dei nō est nisi ꝑuatio gr̄e ī solo pctō mortali ꝑmo erit of-
fensa actu: vbi solū est ꝑuatio gr̄e actu. in alys aūt solū ap-
titudine. ¶ P̄. ꝑm eos ī deo nō cadit offensa ꝑm affectum
sꝫ ꝑm effectū solū qui est ꝓuatio: qō vtiqꝫ vꝝ est: nisi ꝑ
pscīam ꝛ ꝑdestinationē qua odit ꝑscitos ꝛ diligit ꝑdestina
tos. itē ꝑm pñtem iustitiam eo mō quo dr̄ ōs pnīa placari
ꝛ culpa offendi: sicut dicit' aliquē scribere ī lib. vite ō nouo
p pniam ꝛ delere ō nouo p culpā. g̃ si ꝑm eū offēsa dei nō ē
nisi punitio dei. g̃ n̄ solū ꝑuatio gr̄e sꝫ ēt obligatio ad penā
ꝛ execution ī purgat oꝝ: ꝛ ī inferno dicet offēsa: ꝛ tūc remit
tet' pctm̄ quo ad offensā: qñ pena ī purgatorio soluit'. qr̄ tē
punitio dei āmouet'. vl' qñ a flagello ī hac vita ōs cessat: et
qñ pena debita ꝑm iudiciū dei tollit' vel diminuit': qr̄ tan
diu videt' ōs irat⁹ q̄ꝫ diu punit vel punire intendit: tenens
hoīem ī reatu pene: ita q⁹ sicut in restitutione gr̄e est remis
sio offense. qr̄ per hoc de⁹ se habet ad modū recōciliati: qr̄
reddit bonū qō ad modū irati abstulerat. sic quādo remo
uit malū qō ad modū irati itulerat. ¶ Si dicat' q⁹ ꝑuatio
gr̄e ꝑ tanto magis dicit' offensa q̄ꝫ alia pena: quia ē maior
pena q̄ꝫ q̄cūqꝫ alia: sꝫ hoc sit verū de pena hⁱ vite: saltez pe
na inferni damni q̄ est ꝓuatio glorie ꝛ sensus eterna cum
includat etiam istā ē maior pena. ergo magis ds̄ dici offen
sa. Non ergo bñ dicit' q⁹ sola ꝑuatio gratie sit offensa pcti.
¶ P̄. idē sūt offēsa ꝛ ira: sicut offensus ꝛ irat⁹: sed sil'r stat ira
dei ꝛ gr̄a dei. qr̄ sicut al'r homo irascit' hosti quē vult exter

minare ⁊ alr filio: quē vult castigare. est ēt ira ꝑ zelū ad bominē quē diligimus: sic deus nō solū irascitur malis: quos vult exterminare: sz ēt bonis quos vlr castigare. Irascaris ⁊ ꝑpitius eris. ⁊ ira dei est ad illos q sunt ī purgatorio: q tñ sunt ī gra ⁊ in peccato veniali vbi est aliq offensa licz leuis. Unde posset dici q illō idē qō est ī pcō reat⁹ respectu peccantis est offensa respectu dei. Uñ offensa dei nō est aliud q voluntas ⁊ ꝑpositū puniēdi: sz offensa grauis ꝑpositus iferendi penā eternā: vel sensus: vel ēt damni, iuxt illō. Eramus nā filij ire. Et sic dicet offensa ī deo: non solū fm effectū: sz ēt fm affectū: q affectus mutat nō fm q est in se: sed fm q relone rōnis ꝓparat ad nos. Quādiu. n. bō est obligatus ad penā ds vult eū punire: q cito ē liberat⁹ a reatu pene ds nō vult plus eū punire: ⁊ est vna volūtas nō mutata q vult mō punire. ⁊ vlt mō punisse ⁊ nō punire. ¶ Lū āt ī oi peccato possit remitti pctm quo ad culpam: si nō boc qō remittat quo ad totalē penam: ⁊ in oi mortali nō possit remitti pena nisi remittat culpa: qz nō eēt deo acceptus: pōt dubitari de veniali vt ꝓ solui vel remitti possit pena sine B q remittat culpa: ⁊ videt q sic si nihil ipediat q defectus gre q ipediebat penā mortalis solui illo durāte: qz existens in solo veniali hz grām ⁊ bona eius penalia simt deo acceptā ⁊ grata: alr non videret q aliq adulti possent euolare: qz oēs hñt multitudinē venialiū: qz septies ī die cadit iust⁹ q qdem in mometo mortis pñt deleri quo ad culpā. Si āt restet solo pene diu stabūt in purgatorio ⁊ sic nō euolabūt: nisi dicat q ꝑus satisfecerūt: ⁊ tūc remissio pene ꝑcessisset remissionē culpe. ¶ Sz dōz q nū q pena ante q culpa remittit: qz tādiu durat obligatio ad penā q diu culpa: ⁊ ē cōtradictio q aliquis sit in culpa: ⁊ non sit dignus pena. Hoc ergo nō est. qz eius opus nō sit deo acceptū: sz qz non est acceptū ad boc: vel q ipse nō ordinat ad boc: vel ordinādo ī tentionē deordinat. Si dicat volo ꝑ verbo ocioso qō dixi dare elemosynā vt nō sustineā aliā penā: nō tñ penitet me dixisse. ⁊ ꝑpono itez dicere: ꝓtra rōnē est h voluntas: ⁊ est nouū peccatum pro quo meret nouā penā. ¶ Ad z^m dōz: q sicut septies in die cadit iustus: sic septies resurgit. Non. n. regrit in spāli cōtritio: sed q libet die pfectus penitet de oi veniali. ⁊ ī spāli de illis q spāl r memorie occurrunt: ⁊ sic ꝓtritio ꝑcedit satisfactōez. ⁊ pōt euolare. qz in hac vita satisfecit. Igit qz culpa est in boc q facit hō qō nō debet vel omittit: qō dz: per oppositū culpa remittit qñ illud debitū qō faciebat culpā remittit: hoc aūt est quando voluntas prius deordinata: vel nō ordinata reordinat ꝑ ꝓtritionē. Nō. n. homo pōt facere qn culpa fuerit: sed qñ facit qō pōt ꝓtra id quod peccauit libero arbitrio quo peccauit dicitur culpa remissa: qz nō plus dr facere ꝓtra debitū: ex quo q tū pōt ad id qō est debitū reuertit: sed q tum ad maculā peccatū dimittit: qñ. s. gra ablata restituit: vel dispositio ad p ditionē gre tollit: sz quo ad offensā qñ volūtas nocēdi vel puniēdi mutat. nō subiue ex pte: dei. sz obiectiue ex parte creature. Dec tñ oia sine assertione sunt dcā. ¶ 3ª ꝑ est. q culpa venialis pōt remitti ī purgatorio. Cōtra quod tamē potest sic argui: qz cuz moriē aut recolit de veniali: aut nō. Si recolit actu ⁊ penitet culpa dimittit: si non penitet peccat mortalr: qz eligit a glia retardari. Si vero non recolit: aut sic est dispos⁹ q si recoleret pēiteret: ⁊ sic tunc remittit: aut nō peniteret: ⁊ mortaliter peccat. ¶ Dicendum est primo q duo vltima membra sunt falsa. Dispositio enī habitualis bona nunquā delet culpam nisi adiuncta actuali displicentia aliqua: ⁊ similiter dispositio habitualis mala nunquā facit peccatum cum illud in actu nō in habitu cōsistat: nisi quando ꝓiungitur actui: sicut si quis cognoscens vtroz propter voluptatem actu. habitu paratus esset idē facere cum non sua. Similiter nō omnis penitentia de venialj delet ipsum: qz potest esse nimis imperfecta. Item si non vult penitere ꝑ nūc non propter boc peccat mortalr. Non enim plus tenet homo peccatum expiare q vitare. Unde si sine mortali potest homo non vitare veniale: ita sine mortali pōt nō penitere de veniali. Et hec rō valet ad ꝓbandum q nō est necesse ipa ꝓfiteri: cum nec sit necesse ipa nō cōmitti: nec ꝑ ꝓs expiari: ⁊ multo minus isto vel illo mō expiari. Uideret ār posse tolerari dcm aliquo z: q. s. nō retardet quis plus per culpā cū pena q per solam penam: qz nō plus est in tpe cum instāti q in tpe sine instanti: sicut nō est maior linea cū q tuor pūctis qñ est diuisa: q p⁹ esset cum duobus tantū qñ erat idiuisa. qz indiuisibile cui cunq additū nihil maius facit. Illo aūt instanti quo aia de corpe egredit toto conatu de oibus peccatis dolet: ⁊ ꝑ consequēs ois culpa sibi remittit: ⁊ illo toto tempore residuo pro sola pena torquet. Et sive illo instanti est in purgatorio sive non: nō refert: cū instans nō addat ad durationē. Unde tm est ibi sine culpa cū pena sola q tū si esset cuz vtroq et ꝑ vtroqz: cū ꝓpter culpā nō sit ibi nisi solo instanti. ¶ Et dicendū: q licet nō sit plus de tpe cum instanti primo vel vltimo q sine eo: tñ si culpa esset dimissa ante instans mortis: eēt diminutū aliqd de pena: qō nō est qñ ē dimissa ī instanti mortis. Diceret etiaz aliquis q nō opz q in illo instanti oīs culpa dimittat: cū posset hre tantā multitudinē venialiuz q nullo modo actu est sufficiēs displicentia quo ad oīa. et sic scō vel tertio actu displicētie delebunt. Itē alicui posset videri q pnia de veniali tolleret oēm reatū: quia plus distat pena eterna a tpali q tēporalis a non pena posituе loquēdo: qz plures gradus penalitatis ponit eterna super tēporalem q icludat tēporalis: cū infinities quelibet temporalis pena icludatur ī eterna. Si ergo penitētia de mortali cōsumit illā eternitatis. ⁊ sic quasi ifinitas penas tēporales: multo magis penitentia de veniali ꝓsumit totam vnaz tēporalē. ¶ Sed non valet. qz penitētia de mortali non absoluit a pena eterna per se: sed per accidens: inquantuz. s. restituit amicitiā: cum qua nō stat pena exterminās. quia non vult amicus ab amico semper separari: sed de tē porali pena penitentia diminuit fm q titatez contritionis sive in mortali: sive in veniali: sed penitentia in purgatorio vel nihil diminuit de pena vel minus q pnia in bac vita: cum in bac vita sit penitentia magis fructuosa q in alia: imo respectu mortalis in alia vita non est fructuosa. ergo plus retardatur a gloria qui non penitet hic de veniali q qui penitet. Sed dato q actu cogitet: non tamen tenet penitere: quia homo non plus tenetur de peccato cōmisso penitere q peccatum non ꝓmittere. vnde sicut non est in p cepto non peccare venialiter immo esset contradictio: sic non est in precepto cōfiteri de veniali nec penitere. ¶ Ad argumentum dicendum q velle retardationem glorie nō est de se mortale: quia velle ad tempus separari ab amico non est contra amicitiam. Unde velle longam vitam etiā si homo aduertat q per boc retardatur a vita beata: non est propter boc mortale. Non enim omnis charitas cupit dissolui ⁊ esse cum christo: sed perfecta charitas. Alia autē non solum propter maius merituz: sed etiam quia nō vult expoliari naturaliter refugit mortez. Sed velle perpetuari in bac vita, non est sine mortali: velle autem prolongari propter delicias: non est sine veniali. Non ē ergo verū qō dicunt q tantum retardat sola pena quantum culpa ⁊ pena si acciptur respectu eiusdē culpe. ¶ 4ª ꝑ ē. q clpa venialis nō potest dimitti ī iferno: tum qz ibi non est gratia: tum quia non possunt bene velle: sicut nec beati male. 4ª ꝑ

¶ Contra boc tamen est: quia volens malum simpliciter potest velle bonū fm quid. Et sicut adherens bono fini ꝑ charitatem firmiter pōt nihilomin⁹ peccare venialr: sic ē ꝑ

adherens firmiter malo fini: pōt fm gd velle bonum ꝛ pe
nitere de veniali. ¶ Et confirmatur rō: qz magis est dare
summū bonū ꝙ summū malū. Si g̃ adherere sūmo bono
ꝑtī malū iperfcīn: multo magis eꝫ adherē sūmo malo.
¶ ℟. videt ꝙ nēcia adherētia nō plus faciat ꝙ voluntaria
ꝙdiu est volūtaria. Sicut n. illō ꝙ nēcio est albū non pōt
ee nigz: sic illō qō est volūtarie albū ꝙdiu vult ee albū nō
pōt esse nigz: qō si ꝑ volūtatē pōt ee sic albū ꝛ nigz: pari rō
ne si ꝑ necessitatē ē albū: nihilomin9 cum hoc poterit ee ni
grū: qz ꝺrietas nō causaī ex nēcio ꝛ volūtario: sz ex nā rez
ītriseca: qz ꝺrietas est ōria fm fōmā. Cū g̃ volūtarie adhe
rens bono fini possit velle malū fm gd: vt iust9 peccare ve
nialr in via: ꝛ eꝫ volūtarie adherēs malo fini facere bonū
fm gd. i. ex circūstātys sic ifidelis. g̃ qñ sunt in termino cui
nēcio adherēt: ꝛ bti pñt peccare venialr ꝛ dānati penitere
de veniali. ¶ Et dōm ꝙ adherens malo fini pōt velle ali
qō bonū nisi illi adhesioni opponaī. sic aūt ē in dānatis ꝙ
pfecte adherēt odio dei: qz odiūt ꝙcgd ille diligit vnde eli
gūt ō nullo penitere qō sciūt ōo ee placitū. Oz āt veniale si
ne mortali nō possit remitti. dcm̄ est supra. di. 6.

p3 2° **Circa** ‴ sūt. 4. ꝺn es. ¶ Prima ꝙ i purgatorio rēitti
tur oīs pena venialis ꝛ mortali debita: qz ibi sol
uiī in charitate: ꝛ solone ei9 qō debeī ois obligatio tolliī.
sic ōr in īstit. qb9 modis tolliī obligatio. in ꝑncipio. Quō āt
possit ibi remāere pena sublata culpa ꝙ dolorē ibi hītū nō
solū de veniali sz ō mortali dubiū ē. Sicut. n. i purgatorio
ē ītensior motus in deū diligendū ꝙ possit ee in mūdo isto
sic ꝛ ibi ē ītensior motus in pctm̄ detestandum oē qō vn ꝙ
ꝺmiserunt: siue mortale: siue veniale: siue alis peniruerint
siue nō. Si g̃ tanta pōt ee hic ꝺtritio ꝙ oēm penaz ois pec
cati delet: ita ꝛ ibi: sed hoc est rōne diuersitatis status: ꝙ. s.
sicut hic plus satisfacit modica pena ꝙ ibi maxima: sic ꝛ ℔
plus satisfacit modic9 dolor ꝙ ibi maxim9. Unde cū spūs
sepatus nullū hēat retractiuū: ꝓbabile est ꝙ ad qōcūqz se
ꝺuertat totalr se ꝺuertat. g̃ de quocūqz peniteat toto cona
tu ꝛ sūmo penitet: sz qz ītensio ꝺtritionis delet oēm penaz
vel rōne meriti: vel rōne satisfactionis: post hanc vitā nō ē
stat9 merendi. g̃ nō delet ꝑ modū meriti: nec ꝑ modū satis
factōis: qz illa fit per opa penalia. ꝛ in ꝺtritōe viatoris ē pe
na. s. dolor sensibilis: ibi aūt dolor volūtatis qua peccatuz
displicet cū sit pure volūtarius nō ℔ de se penā aliq̃: qz nō
est ℑ voluntatē: nec simplr: nec fm gd: imo dolet ꝛ vult do
lere: nec rōne sensus: qz nō ē ibi sensus. Secus aūt est i spū
damnato cui displicet remorsus synderesis ō pctō: Unde
ille dolor est ei pena: q̃uis videaī mirabile ꝙ dolor purga
torij nō sit pena. Uñ dōm ꝙ dolor qué hīt ō pena sic ē pe
na ꝙ sine eo nō esset pena: sed dolor qué hīt de clpa est ꝓ
z3 2° babile ꝙ ille nō sit pena. ¶ z3 2ꝺ est. ꝙ in iferno non pōt ex
piari pena debita veniali hic nō dimisso: qz q̃diu culpa ē nō
dimissa tādiu ē pena debita. Uñ cum ibi nō possit remitti
aliq̃ culpa: ꝓ oīs nec pena solui illi pctō: qō manet: debita:
qz semꝑ est debita: imo cōiter tenet ꝙ nec in pñti possit di
mitti veniale sine mortali: ꝑmo quo ad penā: qz nulla pena
ē satisfactoria in illo g̃ nō ℔ gratiā: itē nec quo ad culpā: qz
illa remissio culpe nō est sine reordinatione volūtatis: nō ē
aūt volūtas reordinata q̃diu est deordinata: ꝛ q̃uis possit
reordinari fz quod manēs ordinata simplr: ꝛ possit quis
penitere ō veniali sic mortali: tñ q̃diu ē aligs odio hoī ha
bitus nihil ei cōdonat quousqz ei de maiori offensa satisfa
ciat: imo ei reseruat. g̃ nec ad meritū nec ad satisfaciendū
est acceptū opus ei9 g̃ nō ℔ grām. Oz aūt ꝺcīr ꝙ venialis
ad mortale nō ē ꝓportio ve ꝛ est. ꝛ quo ad culpā ꝛ quo ad
penā dāni ꝑ se: sz quo ad penā sensus ītensiue est ꝓportio:
cū vtraqz sit finita: ꝛ quo ad extēsionē per accīs est equali
z3 2° tas i casu g̃ dictus est. ¶ z3 2° est. ꝙ idē est de pena debita
mortali vel veniali ēt hic dimisso: qz pena que nunq̃ ē deo
accepta nunq̃ ē satisfactoria. ¶ ℙ. sicut gaudiū scōz siue
eēntiale: siue accīdētale: vt aureola nō ℔ finez: sic nec pena
malorum siue eēntialis que est ꝑ mortali: siue accidētalis:
q̃ est ꝑ veniali. ¶ ℙ. si hō esset obligat9 ad pecuniaz certi
valoris soluēdo pecuniā nulli9 valoris: nūq̃ liberareī. Et
sic ē hic: qz valor satisfactionis ē ex charitate. iō ꝛc. Et si pe
na ē finita ꝑ se: pōt tñ esse ifinita ꝑ accīs ꝛ ex supuenienti.
Uñ sicut pena mortal9 ꝓpter impñiaz ꝛ mortalis ꝺcomitātiā fit eter
na. Et iō sicut in celo eternū erit gaudiū de bonis nāe ꝛ fa
ctis i mortali qb9 nō debeī celū ꝑ se: sic ꝛ in iferno eternus
dolor de pctis venialib9: q̃uis ꝑ se nō debeaī eis infernus
¶ Sz notandū ꝙ nō oē gaudiū accīdētale ē eternuz in bea
tis: qz nō semꝑ actu recolūt de oībus ō ꝙbus ē eis gauden
duz. Et qz gaudiū ꝛ delectatio sequunī actū nō hītum: ide
ē ꝙ nō hīt actu ꝺtinue illud gaudiū: sz eēntiale nō iterrū
pitur sicut nec visio dei: accīdētale vo qō est aureola: si nō in
terrūpaī ē spālis grā dei. ꝙ. s. semꝑ actu cogitēt de boc: ni
si ꝺcaī sic: ꝙ ꝙcgd cognoscūt cognitōe vesptina cognoscūt
ēt cognitōe matutina. Et vesptina ꝙdē interrūpiī sed non
matutina: ꝛ vtrūqz hz gaudiū annexū: qz oīa coopanī eis
i bonū: ꝛ sic gaudiū inq̃tū segtur cognitōez matutinā etiā
de creatura ē eternū: illud vo qō segī cognitionē vesptinā
ēt ō creatura est discōtinuuz. De dānatis aūt: qz nō sp actu
de oīb9 recolūt q̃ sunt eis cā dolorīs ꝛ vmis: iō nō ois eoꝝ
dolor ē eternus ꝺtinuitate: lz nunq̃ sint sine aliq̃ dolore.
¶ 4a 2ꝺ est. ꝙ alig tardi9: alig citius a purgatorio liberanī 4a 2ꝺ
Quāto. n. hō firmi9 adhesit peccādo: tāto diutius purgabi
tur: ꝓp qō malū est sibi hītuare qōcunqz pctm̄: q̃nto autez
granius vl plies peccauit: tanto ītensi9 ardebit. ¶ Uideī
tñ ꝙ ista firmitas nihil faciat: qz q̃tūcūqz firmiter adhese
rit i hac vita: totalr tñ auertiī in alia: ꝛ q̃nto firmius elegit
tanto firmius respuit: vñ firmitas q̃ iā esse desyt: nō videī
ꝓlongare penā. ¶ ℙ. fm ꝙ hīt plura vel paucioza suffra
gia fm hoc citi9 vel tardi9 purganī: ēt illi qui fuerūt magl
i pctis firmati: vñ icertū ē de ℔. ¶ Ad arg9 dōm ꝙ logt ō
iferno dānatorum: ꝛ puerorum: nō de libo patrum vñ pres sūt re
dēpti: nec de purgatorio ꝛ fornace ferrea egypti vnde quo
tidie redimunī sanguine agni.

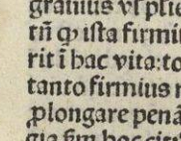

Secūdo q̃riī de gnāli ꝺfessiōe vtrum
deleat oēz culpā. Et videī ꝙ
nō: qz culpa nō remittiī nisi ꝑ sacrm̄: sz ista
nō est sacrz: cū fiat aliq̃n nō sacerdoti: sic sa
cerdos ꝺfiteī adiutori ꝙ nō est ēt forte cle
ricus sz laycus. g̃ ꝛc. ¶ Cōtra. qz frustra fie
ret ꝛ eccliā decipet. ¶ ℟o hic sūt tria vidē
da. ·ꝓmo de effectu gnālis ꝺfessionis q̃tū ad remissionez
venialiū ꝛ meritū bonorum. ·2o q̃tū ad remissionē mortaliū
·3o de virtute ꝺfessionis q̃ ꝺz eē in oī ꝺfessiōe tam gnāli q̃
spāli: tā sacrali q̃ nō sacrali.

Quantum ad primuz sunt tres concl'ones. ¶ ·ꝓmo ꝑ1 2ª 2ꝺ
ma ꝙ confessio generalis est actus meri
torius. quia virtutis charitate informatus: sed videtur nō
esse elicitus ab humilitate. sed a penitentia: ꝓout est virt9
siue sacramentalis siue non: quāuis ad eam concurrat hu
militas. Ad eandem enim virtutem pertinet actus interi
or elicitus ꝛ actus exterior imperatus ei correspondens.
Unde cum interior contritio sit actus penitentie virtutis
siue sit contritio specialis siue sit contritio generalis vt ac
tus elicitus. ꝛ per consequens actus exterior confessionis
imperatus siue generalis sit: siue specialis: siue sacramen
talis siue non. ¶ Secunda conclusio est: ꝙ confessio gene 2ª 2ꝺ
ralis valet ad remissionem peccatorum venialiuz quo ad
penā: sed non sic delet oēm penam sicut omnem culpam.
Sicut enim solꝙ voluntate culpa cōmittiī: sic sola volun
tate quatenus culpa est deleī: sed ꝑter hoc pena alia ōbeī

Q3 tñ dictū ē oēm culpā venialē deleri: itelligēduz est nisi retineat actu vel hītu in affectu cōfitentis. Ualet autē ad remissionē quo ad penā z inq̄tuz nō sacramētalis: cū p quēlibet actū charitate informatuz ad B applicatū remissionē hȝ pene hō ȝsequat. ¶ Tertia ȝclo est: q ȝfessio gnālis valet ad delectionē venialiū q̄ ad culpam: ex quo ꝺ illa dirigit. cū enī in tali ȝfessione sit ȝtritio alias ē ficta: si sola ȝtritio gnālis sufficit ꝺ venialia multo magis ȝtritio cū ȝfessione. Nā cū nullū pcm̄ sine ȝtritiōe deleat: nunq̄ ȝfessio gnālis deleret sine ȝtritione: q3 nec spālis. Et q3 nō ē rō q deleat vnū z nō aliud: ex quo nō magis ꝺ vnū q̄ ꝺ aliud dirigit: ideo quo ad culpā oīa delet: et sic segt q sepe hō ē sine oī culpa: tñ si min9 regrit ad dimissionē venialiū q̄z mortaliū. z ad dimissionē mortaliū sufficit ȝtritio z ȝfessio spālis: nō segtur pp hoc q ad dimissionez venialiū sufficiat gnālis: sicut alig arguūt: q3 aliter pōt esse min9: q3. ſ. sufficit sola ȝtritio spālis sine ȝfessione quacunq̄: ſz supposito q sufficiat ȝtritio gnālis. segt q multo magis cū ea ȝfessio gnālis: q3 nō requirit maior specificatio in ȝfessione q̄ in ȝtritiōe: cū aliq̄n ȝtritio sine cōfessione q̄cunq̄ sufficiat. Uideret tñ alicui: q sic in q̄libet venīali fuit spālis z distincta cōplacētia: sic ad delēdū regret spālis z distincta displicētia: z hoc quo ad venialia ex ȝsensu delibato cōmissa. Aliogn nō sic reordinat volūtas: sic fuit deordinata: nec ē tāta ꝺuersio: quāta fuit auersio: q̄ tñ videt necessariū ꝼz illud apli. Sicut portauim9 imaginē xc̄. Et sicut exhibuistis mēbra vra z c̄. Et ēt eq̄litas iusticie videt exigere q tātū subtrahat volūtati de placentia quātū sibi addidit: q̄ nō ē nisi totiēs z tantū spāl'r z distincte sibi displiceat malū quotiens z quātū sibi placuit. Q3 autē dicūt doctores gnālē ȝtritionē sufficere: intelligit de pctis venialib9 subito z sine deliberatiōe cōmissis vel que ȝsistūt in p̄mis motib9 sensualitatis ꝺ quos vn9 mot9 volūtatis deliberatiu9 p̄pōderat. Confessio g̊ gnālis delet venialia quo ad culpā. q3 etiā sine sacr̄o venialis culpa remittit. z sic p ȝfessionē gnālē nō sacr̄alez: z multo magis p sacr̄alē q̄ cū oporteat pctā displicere sic placuerūt: vel formaliter vel saltē virtualr: cū hō abūdet multitudine venialiuz: raro est q vnq̄ possit hre vnū actū displicētie: g eq̄polleat ex se tot cōplacētys particularib9: vt sic vna ȝtritione deleat oīs culpa venialis: nisi forte ex adiunctione sacramenti in tantū valor augeatur vt quādo coīcat vel ȝfitetur de peccatis venialibus in generali sacr̄aliter.

Secundus articulus est videre quō ȝfessio gnālis valet ad remissionē pctōz mortaliuz. Circa quā sunt tres ȝnes p̄incipales z quarta corrolaria. ¶ P̄rima ȝclo est q ad remissionē mortaliū quo ad penā valet ȝfessio gnālis siue sacr̄alis siue nō sacr̄alis: vñ expedit q in gnāli cōfessione quā hō facit intendat ȝfiteri nō solū de venialib9: ſz etiā de mortalib9 de gbus ē alias ȝfessus z absolutus: in gbus tātū valet ȝfessio gnālis quātū in venialib9: q3 ita parū sunt de necessitate cōfessionis sic venialia: z p ꝺns nec de necessitate ȝfessionis spālis. Magis aūt expedit hoī hic satisfacere de mortalib9 q̄ de venialibus: cū sicut vnū mortale nō dimissuz habeat ī ifinitū maiorē penā q̄ oīa venialia: sic p ꝺns mortali dimisso debet maior pena q̄ inumeris venialib9 dimissis. vñ magis expedit hic de mortali: q̄ de veniali satisfacere. Sic g̊ cōfessio gnālis delet mortalia q̄ ad penā sacr̄alis: z nō sacr̄aliter q̄n cōtritio p̄cessit vt Tho. dicit: salua tñ distinctione vtrū sint oblita totalr aut in spāli vt hō faciat q̄ ī se est z ipsaz ēt negligētiā ȝfiteat q3 piculū ē ne sit mortalis. ¶ Secūda ȝ est: q cōfessio gnālis valet ad dimissionē culpe mortalis oblite: q̄n hō discussit ȝsciētiā suā vt debuit. Tūc enī virture cōfessionis spālis dimittunt dicta z scita: virtute aūt gnālis oblita: sed tūc oz q sit sacr̄alis: q3 p nō sacr̄alez nō p̄ōt remitti vnq̄ culpa mortal' ēt oblita: q3 sic nihil remittit oꝛigīale nisi sacr̄z baptismi susceptū facto vel voto: sic nihil mortale actuale: nisi sacr̄z penitētie put suscipit fācto vel voto. Delet g̊ culpā mortalē oblitā si attritio p̄cessit: q3 vi clauiū mutat attritio ī cōtritionē p quā dimittit culpa mortalis spāliter cōfessa: z p ꝺns mortalis oblita: cū remissio mortaliū sit cōnexa. Et hoc est vi gnālis cōfessionis: q3 mā absolutiōis nō sunt nisi pctā cōfessa vel in spāli vl' in gnāli. ¶ Tertia ȝclo est iuxta illud q̄ mō dictū est. q̄ est casus in quo vi gnālis sacr̄alis remittit culpa mortalis scita etiā z nō oblita: vt q̄n hō cōfessus fuit fictus illa fictione q̄ ipedit fructū nō tñ tenet cōfiteri nisi ipsaz fictionez. Si g̊ postea atterat de ipsa fictione z nō cōterat cōfitendo de ipsa fictione in spāli z de pctis tūc cōfessis in speciali: in gnāli nūc ȝfitet: mutat in clauiū attritio in cōtritionē: z post absolutio vi istius incipit hre effectuz: ita q p hāc gnālē ȝfessionē culpa mortalis non remissa remittit. Q3 g̊ homo nescit vtrū vnq̄ fecerit vnā pfectā ȝfessionez expedit q in oī cōfessione sacr̄ali post q̄dā spāliter enumerata sequat gnālis clausula que oīa alia cōprehēdat. de oībus alys venialibus z mortalib9 ȝfessis alias z nō ȝfessis: z sic absolutio sequat: z sic valebit ad deletionē pene mortaliū z venialiū: z ad deletionē culpe ēt mortalis oblite vl' etiā scite: quā tñ nō tenebat alias in spāli iterū ȝfiteri. Et q̄n dr absoluo te a dictis z oblitis: itelligit a dictis in spāli z ī gnāli: z ab oblitis z nō in spāli dictis: tñ in gnāli: q3 a nullo mō dictis non p̄t absolui ab hoīe. Uñ ēt q3 talis ȝfessio valet ad deletionē venialiū non oblitoꝝ nec dictoꝝ in speciali sed tñ in gnāli. melio9 dr ab oīb9 peccatis simplr: quia oīa sunt dicta vel ī spāli vel ī gnāli.: Ex quo itēdit sic: q̄ dicere a dictis z oblitis. ¶ Ex quo apparet ȝ q̄rta. ſ. q ē minus debita forma q̄ cōiter seruat ī absoluēdo: cū dr absoluo te a pctis tuis dictis z oblitis: q3 si est iste sensus absoluo te a dictis in spāli z ī gnāli z ab oblitis ēt nō dictis nec ī gnāli nec i spāli: error est: q3 forma absolutionis nō se extēdit vltra p̄priā materiā ȝfessionis. vñ pctā nō ȝfessa nec ī gnāli nec in spāli non sunt mā absolutionis q̄ est sacr̄z. Si aūt sit sensus absoluo te a dictis ī spāli z ab oblitis dictis ī in gnāli. ergo nō absoluit ab aliquo peccato scito: nec quo ad culpā: nec quo ad penā: qō ē ꝺ itentionē ȝfitētis g in illa gnāli cōfessione itendit includere nō solū oblita ſz etiā scita: de gbus tñ nō tenet ȝfiteri in spāli: nec ēt forte ī gnāli. sicut sunt venialia z mortalia semel ȝfessa de gbus non vult ȝfiteri in spāli: q3 teneret p totū diē: z tñ vult de oīb9 absolui: vt de pena oīb9 debita aligd diminuat z ipsa culpa si nōdū ē deleta. Et iō est melior forma. Absoluo te ab oībus pctis de gb9 ȝfessus es vel ī gnāli vel in spāli vel de gb9 intēdis. de hoc tñ pleni9 dicet in distinctione p̄rima.

Tertius articulus p̄incipalis est de veritate ȝfessionis babēs gnq̄ ȝclones. ¶ P̄rima est. q siue sit confessio sacr̄alis siue non sacr̄alis siue iudicialis siue alia: q̄ hō nunq̄ dz mētiri. Et siue cā humilitat̄ siue hypocrisis deliberatiue mētiri in iudicio ȝfessionis cū habeat annexā irreuerētiā ad sacr̄m z q̄dā blasphemiā vr mortale. ¶ Scōa ȝ ē. q si aligs p ignorātiā iuris diuini ñ cōfiteat illud de quo credit nō esse mortale cū sit: vel q ñ teneat ȝfiteri: cū tñ teneat: nō excusat gn tanq̄ fictus nō ȝsequat effectū sacr̄i: sicut z ille g nō sufficiēter discussit cōsciētiā suā: tñ cū ēt p pctm̄ veniale hō sepe pdat effectū sacrāmēti. nō oz q oīs fictio q̄ ipedit būc effectū sit mortal' nec p ꝺns q̄ sit necessariū eā cōfiteri. ¶ Tertia ȝ est: q si gs de fictione vel alio pctō hēat consciētiaz q̄ sit mortale tenet cōfiteri: ēt si nō hēret determinatā ȝsciētiā sed dubitantē an sit mortale: eo ipso tenet cōfiteri: q3 cōscientia erronea ligat: alias exponeret se discrimini: nō tñ debet dicere esse mortale illud de quo dubitat: sed relinquere pōdus

ꝛ staterā iudicio sacerdotis librātis. Si ēt dubitat vtrū cō
senserit vel nō: cōfiteat sicut dubitās nō sicut certus: alias
4ª ♀ mētit. ¶ Quarta ꝓclo ē. q̄ sigs mētit in ꝓfessione q̄ p toꝛ
mēta exgrit inocētē falso accusando: qz in alteri⁹ pnitiem
mētit nō excusat a mortali: lz a tāto excuset: qz mēdaciuz
pnitiosiuz ē mortale: sicut nec illi qui metu tozmētoꝝ nega
uerūt fidē. Qui aūt ꝫ se cōfitet in tozmētis se fecisse q̄ non
fecit: lz inq̄tū se diffamat: videt pernitiosiuz: tñ inq̄tuz se a
tozmēto liberat videt officiosiuz: ꝛ sic dubiū est an sit moꝛ
tale: qz plus dz diligere vitā q̄ famā: tñ qz ledit astātes fal
5ª ♀ sa pro veris affirmās pniciosiuz est. ¶ Quinta ♀ ē. q̄ si gs
alios accusat fures ꝛ latrões q̄ sūt icoꝛrigibiles ꝛ quotidie
nouis furtis ꝛ latrocinys rē publicā ledūt: bñ facit: qz iste
est casus ī quo pōt occult⁹ pctōr denunciari: qñ. s. coꝛrectio
nō sperat ꝛ pctm̄ ē cōitati nociuū. Si aūt sociuz de cui⁹ coꝛ
rectione iā sibi ꝓstat ꝓderet: peccaret: nisi in casu vbi. s. spe
ciali iuris oꝛdine seruato de illo noiatiz vt testis iterroga
retur. tūc. n. teneꝫ dicere veritatē. ¶ Ad arg⁹ dicendū q̄
culpa venialis ꝛ pena venialis ꝛ mortalis bñ remittit ali
ter q̄ p sacr̄m: ꝛ sic pōt remitti p cōfessionē gnālē: q̄ nō est
pars sacr̄i: sz qz ꝓfessio gnālis q̄ñq̄ est sacz q̄ñq̄ est ps ei⁹:
tūc nō soluz pena aut culpa venialis remittit sed mortal:
duz tñ oblita vel etiā scita: dū tñ nō necessaria cōfiteri spe
cial'r: qz. s. alias ꝓfessa: lz nō remissa vt dictū ē. Qō .III.

TErtio queri de sigillo ꝓfessiōis vtrū
. s. sacerdos teneat celare pec
cata sibi dicta ī cōfessione. Et videt q̄ non:
qz nō plus teneꝫ ꝓfessoꝝ cōfitēti q̄z eꝰ. sz ꝓfi
tēs nō teneꝫ celare absolutionē sibi factā:
nec pnīaz iniūctā: g̃ nec eꝰ. ¶ Cōtra de pe.
ꝛ re. Dis vtriusq̄ sexus. Laueat aūt cōfes
soꝝ ne signo vel verbo aut alio q̄uis mō ꝓdat aliq̄ten⁹ pec
catoꝝē. ¶ Rñdeo tria sūt videda circa sigillū cōfessionis.
Prio qs teneꝫ ad celladū ꝓfessionē. Scdo q̄ cadūt sub si
gillo isto. Tertio vtꝝ ī aliq̄ casu liceat reuelare ꝓfessioēz.

Quantū ad primū sunt tres ꝓclones q̄tū ad tria ge
nera psonarū que obligant ad sigillū ꝓfessi
2ª ♀ onis vl'q̄si. ¶ Prīa. q̄ sacerdos q iure cōi audit ꝓfessionē
in foꝛo pnie ꝛ absoluit ille p se pmo ꝛ directe astrigit ad si
gillū ꝓfessionis: ꝛ ad sigillū gdē secreti rōe māe ꝛ rōne foꝛ
me: qz ī secreto fit ꝛ iponēs sibi pniaz videt paciscī nō al'r
sibi iputari ad penā: q̄ eēt si reuelaret: ꝛ rōne sacr̄i: qz rō q̄
moueret delegātē dz mouere delegatū: vñ cū sit delegat⁹
dei q̄ celat ꝛ tegit vel sacr̄m ad celāduz ꝛ tegēdū instituit:
iste celare ꝛ tegere dz. Est aūt reuelatoꝝ cōfessionis nō so
lū q̄ in spāli noīat crimen ꝛ crimiosiuz: sz ēt q̄ in gnāli: vel p
sonā q̄ ex hoc pōt cognosci vel crimē: sicut sacerdos qdā ꝫ
pochianū q̄rentē publice q̄ negaret eucharistiā: dixit pu
blice q̄ ß faciebat qz ille bēbat pctm̄: vñ nō poterat eū ab
soluere: nec ille volebat ire ad eꝫ: nec putauit ipse nec de
canus su⁹ q̄ fuisset reuelatio ꝓfessiōis: qz nō exp̄sserat pec
2ª ♀ catū: sed ꝓstat q̄ fuit: qz grauitatē peccati exp̄ssit. ¶ Se
cūda ꝓclo est. q̄ ad celādū ꝓfessionē teneꝫ is ad quē cōfes
sio puenit: siue licite siue illicite: siue mediate siue imedia
te. licite qdē ꝛ imediate nō sacerdos q audit ꝓfessionē ī ne
cessitatis articulo de mortalibz vel alias de venialib⁹: vel
īterp̄tes quē ꝓfitēs p se adhibet. itē q casu audit vl' cui de
licētia ꝓfitētis reuelauit. Illicite aūt: sicut q se cōfessoꝝem
fingit vel q latēter absc̄dit⁹ ꝓfessionē audit qō est sacrile
giū ꝛ iniuriā facere sacr̄o. Cū. n. ꝓfessio facta ex eo qō ꝓfes
sio est sit celāda ad quēcūq̄ ꝓfessio puenit illū obligat ad
celādum: nec obstat q̄ iste absoluere nō p̄t: qz ēt sacerdos
anteq̄ absoluat vel si absoluere nō p̄t: sz hz remittere: ite
rim teneꝫ celare. ¶ Dicūt tñ qdā in casu illū qui sic audit
posse absoluere: vt si sunt in vna pochia duo sacerdotes q
libz ī solidū: si vnus a casu vel a ꝓposito audiat ꝓfessionez
alicui⁹ parochiani cōi suo socio ꝓfitētis: posset illū absolue
re: q̄uis ille nō iteꝫ ꝓfiteri sibi: qz offiñ eoꝝ ē vnū: nec
illi duo repsentāt nisi vnā psonā: vñ ꝛ ī foꝛo ꝓtētioso si sint
duo iudices oꝛdinary ī solidū: vn⁹ p acta alteri⁹ pōt ꝓcede
re ad rei ꝓdēnationē vl' absolutionē: put illa acta regūt.
Sz hec opinio mihi nō placet nec ratio cogere vr̄. ¶ Ad
sacr̄m. n. pnie regit intētio: ꝛ ex parte absoluētis ꝛ ex pte
ꝓfitētis. Cū g̃ ꝓfitēs vni nullo mō itēdat alteri ꝓfiteri: ali⁹
nullo mō eū soluere vel ligare pōt p cōfessione facta alte
ri. ¶ P̄. iudex nō pōt de iure dare sniam ꝫ reū vel pro reo
pro ꝓfessione q̄ nō fuit facta coꝝā eo vt coꝝā iudice: sz ꝓfes
sio p̄dicta nō fit coꝝā sacerdote latēter auscultāte vt coꝝz
iudice in foꝛo illo: dato ēt q̄ glibet eoꝝ sit ei⁹ curat⁹ insoli
dū. g̃ ꝛc. ¶ Ad rōnē eoꝝ ē dicēdū q̄ nō ē simile de foꝛo cō
tētioso: in quo vn⁹ iudicū ꝓfessionē coꝝā se factā ꝛ acta sua
pōt suo college manifestare: ꝛ ille alius pōt per ea ꝓcedere
ac si fuissent coꝝā eo facta sicut oꝛdinari⁹ ꝛ ingsitoꝛ proce
dētes diuisim tenent cōicare ꝓcessus. de here. c. p ß. li. 6.
ꝛ de foro pnie ī quo ꝓfessoꝛ nō pōt auscultāti manifestare:
nec ille al'r cognouit vt iudex: q̄re ꝛc. Uñ pz q̄ nō sic repu
tant pro vna psona in foꝛe pnie sicut ī ꝓtētioso. ¶ Tertia 3ª ♀
ꝓclo ē. q̄ ille teneꝫ celare q̄ qō aliter audiuit ꝛ recepit q̄si
ī ꝓfessione. Ad tantū. n. hō teneꝫ ad q̄tū ꝓmisit. Si g̃ rece
pit in ꝓfessione qō est ꝓmittere celare: teneꝫ ac si esset ꝓfes
soꝝ: nō tñ ex sacro cū nō sit sacr̄m: sz ex ꝓmissiōe. vñ dicitur
de iure iur. c. penult. q̄ clericus q iurauit ꝛuare statuta edi
ta ꝛ postea ꝓmisit per idē iuramētū seruare statuta postea
facta teneꝫ qdē ꝛuare: sz nō ē piur⁹ nō ꝛuādo: qz nō ē obli
gat⁹ ex iuramēto: sz ex simplici ꝓmisso: ꝛ sil'r verba nō pōt
facere sacr̄m de nō sacro: lz possit se obligare q̄ ad obiectū
ꝛ effectū tñ: sz nō quo ad vinculi nodū. Uideꝫ aūt irreue
rentiā facere sacro q̄ tradit vel recipit in ꝓfessione illō qō
nō ē ꝓfessio: cū nihil sit eq̄l'r celādū ei qō in cōfessiōe scit.

Secundus articulus est videre illa ad que se extē
dit sigillū confessionis. Et hic sunt tres
ꝓclones p̄ncipales ꝫm tria ad q̄ se extēdit: lz diuersimode.
¶ Prima ꝫ. q̄ illa ad que p̄ ꝛ p̄ncipal'r se extēdit sigillum 3ª ♀
ꝓfessionis sunt pctā ꝓfessa ꝛ circūstātie inq̄tū hꝫ: vñ ꝛ ter
tia psona cū q̄ ꝓfiteꝫ se paccasse: cadit sub sigillo. Sicut. n.
est ex pte cōfessoris q̄ p̄ncipal'r ꝛ accessoriꝰ tenētur cōfessio
nē celare: vt sacerdos ꝛ īterp̄res: sic ex parte ꝓfitētis dz ce
lari: ꝛ p̄ncipalis. i. penitēs ꝛ accessoriꝰ. i. cū quo dicit se pec
casse siue benefaciat dicēdo siue nō. Cū. n. sigilluz sit anne
xuz sacr̄ali ꝓfessioni illa directe sunt celāda q̄ sunt directe
mā sacr̄i. Hꝫ aūt sūt pctā ꝛ circūstātie eius q̄ sūt de necessi
tate vel bonitate ꝓfessiōis inq̄tū hꝫ ꝛ tertia psona reuela
ta vt dictū ē. ¶ Sed videt q̄ tertia psona nō cadat sub si
gillo: qz illa psona nō ē pctm̄ nec circūstātia pct̄: sed nihil
aliud cadit sub sigillo cōfessionis: g̃ ꝛc. ¶ Itez nihil cadit
sub sigillo ꝓfessionis: nisi illud p qō ꝓfitens posset ꝓdi: sed
q̄ñq̄ posset ꝓfessoꝝ log de pctīs illius tertie psone absq̄ p
ditione ꝓfitētis: g̃ ꝛc. ¶ Itē hora ꝛ locus nihil faciētes ad
exp̄ssionē pct̄i nō cadūt. g̃ a simili ī ꝓposito. ¶ Itē rō q̄re
ꝓfessoꝝ teneꝫ celare ē: qz p̄sumit q̄ deꝰ celet remittēdo: sz
nō sic p̄sumit de pctō terty ꝓdito: iō ꝛc. ¶ Itē nihil cadit
nisi q̄ spectat ad iudiciū illius foꝛi: sz tertia psona nō ē hꝫ.
iō ꝛc. ¶ Itē gen⁹ ē magis ītimū rei q̄ circūstātia: sz genus
pct̄i nō cadit: qz licitū ē ꝓfessoꝛi dicere talis psona ē ꝓfessa
mihi de oīb⁹ pctīs suis. g̃ multo minus circunstātia psone.
¶ Itē ꝓfessoꝝ pōt log de pctīs cōfitētis nō referēdo ad ip
sum. g̃ multo magis de pctīs nō ꝓfitētis. ¶ Itē si sic: tunc
sigillū ꝓfessionis eēt in p̄iudiciū obseruātie discipline: ga
tunc nō posset coꝛrigi mala psona accusata in confessione.
¶ Rñdeo accipiēdo cadere sub sigillo ꝓfessiōis p eo qō
est nō licere reuelare psonā cū qua ꝓfiteꝫ penitens se pec
casse cadit sub sigillo ꝓfessiōis: ꝛ pmo declarādū est q̄ ali

quãdo ita est. 2° q̃ semp. 3° quõ. ꝓmũ declaro sic. cũ pe/nitẽtia sit sacr̃m sacerdos tenet celare oẽ illud qõ necessa/riũ est ad itegritatẽ sacr̃i: sz ꝓfitens aliq̃ nõ posset sufficiẽ/ter exp̃mere pctũ suũ nõ notificãdo psonã cuz qua peccauit. s. cũ cognouit vnigenitã suã. ¶ ℙ. sacerdos tenet cela/re oẽ illud sibi dictũ i ꝓfessiõe quo ꝓfitẽs ꝑdi posz 7 mala suspitio gnãri: sic aũt ẽ i ꝓposito. g̃ 7c. ¶ Scõz declaro ga/boc retraberet hoies a ꝓfessiõe. Nõ tm̃. n. timet hõ lesiõez fame ꝓpe sz ẽt psone vinculo amicitie sibi ꝓiũcte. ¶ Quo ad tertiũ sciẽdũ q̃ pctã ꝓfitẽtis i relatione ad ipsuz cadũt sub sigillo ꝓfessiõis de necessitate 7 absolute p̃mo directo explicite 7 ex oib⁹ causis: psona aũt cũ q̃ penitẽs ꝓfitet se peccasse cadit qdẽ de necessitate 7 absolute: nõ p̃mo sz ex ꝓfti indirecte 7 iplicite: nec ex oib⁹ causis sz ex aliqb⁹: pec/cata aũt ipsi⁹ penitẽtis nõ referẽdo ea ad determiatã pso/naz: sicut cũ aliqs dic̃ ego audiui tale qd qõ tm̃ nõ audiuit: nisi in cõfessione: cadũt sub sigillo de necitate nõ tm̃ absolu/te: sed sub ꝓditione. s. si ex ꝓlatione taliũ vbo⁊ posset p se vel per accns directe vel idirecte aliqua verecũdia vl cõ/fusio vl suspicio gnãri mala: vl aliõ nocumẽtũ ꝓfitẽti pue/nire. Ea aũt q̃ penitẽs iterfit in sua ꝓfessiõe q̃ nõ sunt pctã nec circũstãtie pctõ nec potẽtia deducere in manifestatio/nez cõfitentis: vt q̃ in tali terra sunt bona blada vel hȳ: ñ cadũt sub sigillo nisi de ꝓgruitate si in dicẽdo illa nõ det i/telligere ꝓfessori q̃ velit ea celari: vñ cõfessor dicẽs se au/disse ea mẽdax nõ est: qz p cõparationẽ ad ea nõ repñtat p/sonã dei sz hois. Et p ℔ pz rñsio ad p̃mũ: scõz: tertiũ: gntũ: 7 octauũ argumẽta. ¶ Ad q̃rtũ dicẽdũ q̃ illa nõ ẽ tota rõ celatiõis: qz si ꝓstaret cõfessori q̃ ꝓfitẽs nõ peniteret 7 ex ꝓfti dẽ sibi nõ idulgeret: tm̃ teneret celare. ¶ Ad sextuz dicẽdũ. q̃ ꝓfessio ꝑpe nõ ẽ nisi de pctis: 7 iõ ꝓfessor dicens sibi aliqnẽ ꝓfessuz de pctis suis nihil ponit i palã qõ eẽt oc/cultuz: maxime qz si dixerim⁹ q̃ pctm̃ nõ hem⁹ 7c. Sed si diceret sibi ꝓfessuz de magnis 7 multis pctis reuelator cõ/fessionis eẽt. ¶ Ad septimũ dõz. q̃ minor falsa est: qñ per locutionẽ de pctis ꝓfessis põt deueniri p se vel p accns di/recte vel idirecte: vel p quẽcũq; modũ in aliquã cognitio/nez vel suspitionẽ vel opinionẽ vel dubitationẽ de cõfesso/re vel inq̃tũ p ℔ põt sibi puenire dẽtrimẽtuz i aia vel corpe vel possessiõe: vel fama: vel amicis: vel inq̃tuz p hoc põt i/pplo scãdalũ gnãri. vel ꝓfessio magis odiosa vel min⁹ dile/cta: vel magis onerosa: vel min⁹ ꝑciosa reputari. Raro au/tez vel nunq̃ põt ꝓtingere qn ex reuelatione pctõ⁊ i ꝓfes/sione auditor⁊ p viã aliã nõ scitor⁊ possit contingere aliqõ de ꝑdictis icõueniẽtib⁹: q̃uis forte qñq; nullũ ꝓtingat. vñ multũ bz cauere q̃ nõ dicat vel quõ dicat. ¶ Scõa ꝓclo est. q̃ sub sigillo ꝓfessionis cadũt ẽt nõ pctã sz alia inq̃tuz per ea possit directe vel idirecte pctõr ꝑdi: qz qñcũq; pro/bibet aliqd: ꝓhibet oẽ illud p: qõ puenit ad illõ. ff. de spõ. l. Oro. Vñ iter quos ꝓhibet matrimoniũ: ꝓhibent 7 spõ/salia: p q̃ puenit ad illud nisi cesser cã: sicut rõne etatis pro/hibet matrimoniũ qñ nõ ꝓhibent spõsalia. Qz g̃ ꝓhibet reuelatio pctõ⁊ p ꝓns 7 illor⁊ ad q̃ hoc seqret: ita q̃ si hõ nõ possit ꝓfiteri pctm̃ ꝓprium nisi reuellet ꝓfessionez: nõ bz ꝓfiteri illud pctm̃: qz fortior est obligatio ad celãdũ q̃ ad ꝓfitẽduz. Vñ si accideret iste casus q̃ sacerdos hẽret ali/qõ mortale pctm̃ de quo nõ posset ꝓfiteri qn reuelaret illi cui cõfiteret ꝓfessionez sibi factaz: nõ deberet illud pctm̃ ꝓfiteri. Durãte. n. tali casu sufficeret sibi de illo pctõ ꝓteri cũ volũtate ꝓfitẽdi illõ: qñ ℔ facẽ poterit sine reuelatione illi⁹ psõe q̃ sibi ꝓfessa ẽ 7 sine q̃cũq; ꝑiudicio sigilli ꝓfessio/nis. Fortiori 7 n. viculo alligat ꝓfessor ad celãdũ: q̃ pctor ad ꝓfitẽdũ qz añ xp̃i aduẽtũ iure nãli obligat gs ad celan/dũ secretũ: nõ ãt ad ꝓfitẽdũ. sz ista rõ ꝓcludit q̃ bõ nõ de/beret cõfiteri circũstantiã mutãte spẽz si p hoc tertia pso/na noiaret: ꝓpter qõ bz addi q̃ ibi ꝓcurrit 7 ius nãle 7 sa/cramẽtũ ad celãduz: ibi aũt nõ. Vñ si q̃reт si ꝓfitẽs tenea/tur celare psonã cuz q̃ peccauit: distinguo. Aut exp̃ssio illi⁹ psone nec̃ia ẽ ad exp̃ssionẽ pcti: 7 tũc tenet reuellare: vnde mulieri ꝓfitẽti ĩcestuz cũ fre vnico: nõ sufficit dicere concu/bui cũ viro: sz cuz fre meo: q̃uis p hoc sacerdoti notificet pctm̃ alteri⁹. Si autẽ exp̃ssio psone nõ ẽ necessaria ad exp̃s/sionẽ spẽi pcti: aut ẽ vtilis ad pseruãdũ cõfitentẽ a recidi/uo: 7 tũc expedit q̃ illã psonã exp̃mat ꝓfessori. Põt. n. ꝓtin/gere q̃ ꝓfessor p cognitionẽ psone sciet iniũgere pniaz ta/lem 7 talia documẽta dare: 7 tales monitiones facere p q̃ melius 7 secretius penitẽs poterit p̃seruari a recidiuo: aut nõ est vtilis nec ad exp̃ssionẽ magnitudinis pcti: nec cor/rectionẽ: nec p̃seruationẽ penitẽtis: 7 tũc bz celare: qz glibet tenet nõ gnãre malã opinionẽ de ꝓxio suo in corde alteri/us sine rõnabili 7 vtili causa. Si. n. aliqs ad ꝓximi correctionẽ ex ꝓfessionẽ pctm̃ eius dicat tali psonę q̃ velit 7 pos/sit ei ꝑdesse 7 nõ obesse: bñ facit: sz p hac cã nõ bz eũ noia/re in ꝓfessione: qz per talẽ ꝓfessionẽ ꝓfessor non posset ꝑce/dere ad eius correctionẽ: tm̃ cũ nõ sint faciẽda mala vt ve/niãt bona: videt mirabile q̃ p necessitate 7 vtilitate ꝓfes/sionis debeat hõ alterius crimẽ ꝑdere ꝺ ordinẽ charitatꝭ 7 ꝑceptũ euãgely. Vñ videt q̃ pro necessitate ꝓfessionis bz aliũ noiare nõ pro vtilitate: 7 si nõ ꝑt alr spẽm pcti exp̃/mere: tũc dicat: qz illud qõ tenet facere nõ bz omittere p/dãno alteri⁹: cũ plus teneat sue cõsciẽtie q̃ fame alterius. Si aũt põt dici spẽs pctm̃ sine exp̃ssione tertij: sz meli⁹ reme/diũ adhibebit exp̃mẽdo tertiũ: nõ tm̃ est noiandus: qz ꝓsi/lia intelligũtur saluis ꝑceptis: 7 ꝑcepta miora saluis maio/ribus. ¶ Tertia ꝑ est. q̃ nõ peccata q̃ possunt dici sine re- 3° ꝑ
uelatiõe pctõ⁊ nec directe nec idirecte cadũt: qz cessante causa cessat effect⁹: vñ bona q̃bus laudat: puta qz virgo 7 qz nunq̃ peccauit mortal'r 7 hȳ dicere licet: nisi qñ p ℔ q̃ vnus laudat alteri⁹ pctm̃ reuelat: qz q̃ de vno dicit de al/tero negat: vt dicit Grego. sup illud Jo. Ego demoniuz nõ hẽo. Vñ duob⁹ ꝓfitẽtib⁹ si postea diceret ꝓfessor de vno: iste est virgo vel iste nunq̃ mortal'r peccauit: statim eẽt su/spitio ꝺ aliũ. ¶ Sciẽdũ ẽ ãt q̃ sigillũ secreti 7 sigillũ ꝓfes/sionis se habẽt sicut supi⁹ 7 iferius. Sigillũ. n. ꝓfessionis ẽ sigillũ secreti: sz nõ oẽ sigillũ secreti ẽ sigillũ ꝓfessiõis. Luz enim vn⁹ ab alio petit ꝓsiliũ recõmẽdãs vt hoc celet vel eꝺ: obligat q̃ hoc accipit ad celãdũ: p sigillũ secreti: nõ ꝓfessio/nis. Et q̃uis frãgẽs qõlibet istor⁊ sigillor⁊ mortal'r peccet: tm̃ graui⁹ frãgẽs sigillũ ꝓfessionis: nec solũ ẽ fractor sigilli 7 ꝑditor cui est aliud expr̃esse cõmissum vt archanuz: sed etiã ex nã facti si videat nãz talẽ q̃ reuelatio noceret: mi/nus tm̃ ceteris paribus q̃ si ad hoc se obligasset.

Tertius articulus ẽ videre si aliqñ licet ꝓfessionez reuelare: vbi sunt tres ꝓclones. ¶ Pria ꝑ p° ꝑ
est. q̃ nõ licet reuelare ꝓfessionẽ pp supiorꝭ licẽtiã vl pce/ptũ: qz sigillũ ꝓfessionis est de iure diuio 7 de necitate sacri sup qua ẽt papa nõ bz ptãtem. Qz aũt dicit celatio esse de necitate sacri: nõ sic itelligit q̃ nõ possit eẽ verũ sacr̃m eti am si nõ celaret: qz si sacerdos reuelaret nihilomin⁹ verũ sacr̃m fuisset: qz nec sic de necessitate ẽ q̃ de⁹ tegat: qz si nõ satisfaciat de⁹ nõ tegit: sz reuelat ad penaz: aut si fict⁹ acce/dat de⁹ nõ tegit: 7 nihilomin⁹ sacerdos celare tenet: sed di/cit de necitate sacri q̃ celet: qz nã sacri euz necessitat ad ce/landuz. Nã dico et q̃tũ ad id qõ ẽ sacr̃m tm̃: qz fit in occul/to solius cũ solo: 7 q̃tuz ad id qõ ẽ res 7 sacr̃m. s. interior pe/nitẽtia q̃ ẽt est occulta: 7 q̃tum ad id qõ est res tm̃. s. remis/sio p quã tecta sunt pctã: 7 ex cõformitate instri 7 ꝓncipal' agẽtis: ita q̃ nec papa in hoc põt dispẽsare. Qõ alig ꝓbant sic: qz eccl'ia nõ põt mutare illa que ptinẽt ad veritatẽ arti/culor⁊ sacror⁊: cũ plati eccl'ie nõ sint dñi sz ministri: nõ fũ/datores sz executores: sz ad celationẽ ꝓfessionis tenet mi/nister ex nã sacri. g̃ in hoc nõ potest per aliquẽ dispensari.

¶ Sed ista rō videt deficere in mīoꝛi: qz lz ex nā sacri teneat mīster ad celationē si tñ in celatione dispēset: nō pp hoc vitas sacri qō pcessit mutat: sic ex nā sacri ꝓfessionis ꝛ absolutiōis tenet penitēs ad faciēdū pniaz sibi iniūctā. tñ papa pōt cū eo dispēsare vt nō teneat eaz facere: nec pp ꝟ dī vitatez sacri mutare. Et sil'r ex nā sacri sacerdoty tenet sacerdos celebꝛare: pōt tñ papa cū eo dispēsare licite vt ñ celebꝛet. Pōt tñ sic rō sustineri q̄ sic leue pōt ꝓhiberi ne actu ferat surſuz etiaz manēs leue: ſz nō pt ꝓhiberi ne aptitudine: cū hoc sit ei⁹ nā: nisi nā eius mutet: sic cū hoc sit nā ꝓfessionis q̄ obliget ꝓfessiozē ad secretū: pt qdez de facto reuelare manēte nā ꝓfessiōis: ſz nō pt nō teneri ad celādū nisi nā ꝓfessionis fuerit mutata quā solus deus mutare pt. Et qō dī de satisfactione nō valet: qz nō ꝓseqū nāz p se sed mediāte pcepto hois q iungit. vñ i pēa tarata i iudicio dei papa nō pt dispēsare ne soluat: lz possit dispēsare vñ soluatur: ſz i tarata ab hoīe sic ꝛ ipe q dedit: vel supioꝛ: sic papa pt dispēsare cū ordīato i sacris q̄ ꝟhat matrīo⁹: qz castitas nō ē annexa ordini sacro ex nā sacri sed ex statuto hūano.

¶ Ad scōz dōz. q̄ nā sacerdoty ñ ē q̄ teneat celebꝛare ſz q̄ possit celebꝛare: hāc ptātez papa nō pt sibi auferre: qz nihil aliud ē sacerdotiū q̄ ptās celebrādi. Qz aūt teneat celebꝛare nō est ex nā sacri vt sacrm̄ ē: ſz ex gnāli rōe q̄ nō dz inuanū recipe gr̄az dei.

¶ Clarioꝛ tñ rō ē quā Tho. tāgit qz ita est de pcepto dīno ꝓfessionē celare sicut facere. vñ si cut papa nō pt dispēsare i ꝟo: sic nec i p̄. ¶ Itē qō Tho. dicit q̄ occultatio ē de eētia sacri: nō est sic itelligēdū q̄ sit eius mā vel forma cū dixerit in solutiōe scōi argumēti ad qōnē q̄ pceptū de ꝓfessiōe celāda ꝓseqū ipsuz sacrz: eētia aūt sacri nō ꝓseqū sacrm̄: ſz itelligit q̄ de eētia i. nā sacri sit obligatio ad occultationē: sicut diceret de eētia leuis surſuz ferri: vel sic de eētia matrīony est reddere debitū. idest obligatio ad ꝟ ipsuz: in q̄ nō pt papa dispēsare. Quis enī i pceptis diuinis papa aliqñ dispēsat sic in votis quoz redditio ē de iure diuino: nō sic tñ i pceptis sacralib⁹: qz nō pōt dispēsare qn hō debeat baptizari ꝛ ꝓfiteri. Nō g̃ licz ēt pp supioꝛis obediētiā: vel pceptū: qz nemo tenet obedire alicui i eo i q̄ est illi supioꝛ. Sicut aūt delegat⁹ a pp̄ est maioꝛ ordīario i cā sibi ꝓmissa. de officio deleg. c. Si qñ. vñ i illo nō tenet sibi obedire: sic sacerdos in hoc q̄ audit cōfessionē est vicarius xp̄i rōne characteris: iō ꝛc. ¶ Dicunt aūt gdā q̄ sciēs aliqd p ꝓfessionē si inducit i testē ꝛ cogit iurare de vitate dicēda: pōt sine scrupulo ꝓsciētie dicere se nescire: qz logt vt subdit⁹: qz coactus nō tenet rñdere nisi de his q̄ scit vt subditus. Et qz sacerdos audiēs ꝓfessionez nulli ē ſ̃bdit⁹ nisi xp̄o cui⁹ vicē gerit: vt subdit⁹ ēt cuicūq; alij nihil scit de pertinētib⁹ ad ꝓfessionē: iō pōt secure dicere se nescire. Si aūt nō cogit ſz spōte testificat vel i cōi locutiōe dicit se nihil scire mētit: qz lz nesciat vt subdit⁹ boī pp qō excusat cū cogit: scit tñ. ꝛ iō negās absolute se scire mentit. Qō pz: qz si diceret scio: verū diceret. g̃ si dicit nescio falsuz dic. Impoſle. n. est q̄ vtraq; ps ꝺdictionis sit vera relata ad idē. Sz de teste oēs ꝓcedūt q̄ pōt dicere iuratus se nescire illud qō nescit nisi per ꝓfessionē: qz nescit vt subditus ꝛc. sicut i iure ē arg̃m de tanq̄. ſ. q̄ veniēs inq̄tuz alia ꝑsona ꝺ iuramētū qō ꝑstitit vt alia ꝑsona nō est piur⁹. Nec obstat exceptio rei iudi. nisi sit eadē res: eedē ꝑsone: ꝛ eadē cā petēdi. Sz ꝺ illō qō singulariter dicūt. ſ. i cōi locutione nō coactū mētiri si dicat se nescire est: qz sicut loquē d o vt testis coact⁹ loquit vt subdit⁹ boī tñ: ꝛ ideo de his que nō nouit vt subdit⁹ pōt dicere nescio lz al'r sciat: sed illud nō dz exp̄mi: qz iā inueret al'r se scire: ita qñ spōte testificat vel in cōi locutiōe logt vt hō: ꝛ nō vt xp̄i vicari⁹: pōt dicere se scire: ꝛ iō itelligēduz ē de his que nouit vt homo.

¶ Ad illud qō dicūt ipe negat se nescire absolute: ꝛ tñ scit ergo mētit, vera ē maioꝛ sub hoc sensu; q̄ q̄ negat se scire aliqd oīmodo: dicēs nullo mō sciēdi scio illud: si scit illō aliquo mō mentit ꝛ peierat si iurat: si tñ illa negatiua sit ita vl's fm mentē sicut est fz ꝟba. al's cū sermo subiect⁹ sit intentioni: ꝛ nō e⁹: quātūcūq; ꝟba sint gnālia si loquēs intendat se restringere ꝛ audiēs sil'r dz itelligere: nō ē mēdacium: ꝛ sic est in ꝓposito: qz q̄ ꝓfessionē audiuit nō intēdit de illis loqui. Qui autez eū audit in cōi locutione vel in quacunq; depositiōe coacta vel spōtanea: nō dz intelligere de ꝓfessione de qua nō licet rñdere nec deponere. Sermōes enī sunt regrēdi ꝛ recipiēdi fm māz. ¶ Ad aliud qō dicūt q̄ si vna pars ꝺditiōis ē vera reliq̄ est falsa. Dicēdū q̄ verum est. Sz ꝺdictio nō ē nisi vni⁹ ꝛ eiusdez ꝛ fz qō idez. Dicit aūt aliqs aliqd scire dupl'r. Uno mō per ꝓfessionē ꝛ vt de⁹. Alio mō vulgari vt hō. 3z. q. i. hoc certe dī qs vere scire qō audiuit vel vidit vel alias ꝓsci⁹ fuit. Dicere g̃ scio vt hō ꝛ nescio vt hō ꝺdicūt: ꝛ altera exñte falsa: altera ē vera: ꝛ vera est ista q̄ dic nescio vt hō: ꝛ ista falsa: scio vt hō si sic log intēdat: sil'r scio vt deus ē va: nescio vt ōs est falsa. Uñ si diceret nō audiui hoc i ꝓfessione cū audiuisset apte mētiret. Sz si dicat nescio vt hō vera est: scio vt ōs va est nec ꝺdicit. Si g̃ dicat simpl'r scio: si intēdat dicere vt hō mētitur. Si aūt vt ōs verū dicit: ſz delingt: si p hoc i notitiā ꝑsone possit deueniri. Uel pōt dicere vaciter nescio vt ōs nec al'r: qz ꝑprie loquēdo ipse nescit: qz ignorat vtrū ille ꝓfitendo verū dixerit an nō. vñ Bernardus. Nihilomin⁹ scio q̄z qō p ꝓfessionē scio. Et pari rōne videt q̄ possit ipsuz purgare qñ venit p̄mo ad purgādū ꝛ postea ꝓfessus ē ei crimē qz sic vbi est testis coactus iurat q̄ nescit ꝛ verū est vt hō: ita ꝛ nūc iurat q̄ credit eū vez̄ iurasse: ꝛ verū est vt homo: qz non vt deus purgat eū sicut xp̄s dicit. Ego aūt nō ascendā ad diē festū hūc ꝛ tñ ascēdit: nec fuit mēdaciū: qz verus est in manifesto. Sil'r qñ dixit de die aūt ꝛ hora illa nemo scit nec fili⁹: verū est: fm q̄ hō ꝛ p sciētiā acq̄sitā: ſz p ifusā.

¶ Scōa ꝛcl'o ē dubia an. ſ. de licētia ꝓfitentis possit sacerdos dicere id qō audiuit in ꝓfessione: dī coīter q̄ nō: qz si nō valet licētia pape: nec toti⁹ eccl'ie: multo min⁹ licētia ꝑuate ꝑsone: maxime cū celatio ꝓfessiōis sit de iure diuino verūtamen ꝓfitens pōt facere q̄ illud quod scit sacerdos per confessionez sciat per aliū modū: vt sic possit reuelare absq; reuelatione cōfessionis exp̄mēdo aliū modū p quē scit. ¶ Ad ꝟ aūt q̄ sacerdos sciat p aliū modū sufficit vt dicūt q̄ ꝓfitēs licentiet eū ad dicēdū illud qō in ꝓfessione audiuit. Primū istoꝝ ꝓcedit: ſz scōm a gbusdā ipugnatur. Primo qz si licētia ꝓfitentis nō sufficit ad dicēdū illud qō auditū est i ꝓfessione vt habeatur noua notitia: ſz solū de precedēte notitia dat licentia: tūc nō sufficiūt ꝟba p q̄ nō habet noua notitia: ſz pp hec ꝟba: licētio te ad dicendū id qō audisti a me in ꝓfessione: non dat aliqua noua notitia: aliogn oīs audiēs hec ꝟba accipet de pctō dicto in ꝓfessione notitiā: ſz solū dat licētia: qz nec plus ꝟba sonāt. g̃ p illā nunq̄z est licitū sacerdoti dicere illud qō audiuit in ꝓfessione. ¶ Itē si talis licentia sufficeret esz via ad reuelatiōez ꝓfessionis ꝛ suspitionē criminū: qz iudex habens aliquē suspectū de aliquo crimine poterit ei dicere da licētia sacerdoti dicendi qō audiuit in ꝓfessione a te: si dat licētiā ꝛ data valeat: habebit testem ꝺ se: si nō dat ꝛ dare possit: vt ponit hec opi. merito habebit ampli⁹ suspect⁹: ꝛ nō erit vsq; quaq; secretū: qō dictū erat in ꝓfessione cū oporteat talez licentiā dare ad reuelationē ꝓfessionis vel incurrere notā grauis suspitionis. Meli⁹ est g̃ vt dicat q̄ talis licētia nō valet nec ꝟba p̄dicta q̄ sonāt in talē licētiā sufficiūt: sed dz q̄ penitēs dicat ꝓfessori ex ꝓfessionez in gnāli vel in spāli peccatū qō vult reuelari. ¶ Sz sustinendo coēm opinionez videt q̄ sicut ille iterpres ꝓfessionis cui dicit intentione vt dicat sacerdoti: potest, illi dicere: nec est hoc ꝓfessionez reuelare sed facere: sic cū ꝓfitens intendat querere re

mediū salutis ⁊ absolutionē ab eo qui potest: ⁊ hoc sit a ꝑn cipio sua ītētio: si in dicēdo dicat ei ꝯfessor nō possuz te ab soluere: ſz si vis mādabo casuz tuū supiori: vel vt te absol uat vel vt mihi cōmittat: ⁊ ille dicat placet: q forte erube sceret ꝯfiteri: tūc pōt supiori scribere ⁊ ille cū q̄si ꝑ iter pretē audierit illū sine alia ꝯfessione pōt absoluere vel ab soluēdus remittere. Uerū ē q casuz sine noīe ꝑsone supio ri possit remittere sicut ⁊ ꝯsiliuz q̄rere sine aliq̄ licētia: vel mittere ꝑsonā nihil exp̄sso de casu. Sz q aliq̄n gr̄a ꝑsone fit q nō fieret extraneo: q̄nq̄ necesse ē noīare ⁊ tūc de licē tia ei⁹ pōt: nec licētiare ꝯfessorē ad reuelāduz: est in ꝑiudi ciuz sacri magis q̄z licētiare ꝯiugē ad castitatē vouēduz vl̄ religionē ītrandū sit in ꝑiudiciū matrimony. ¶ Ad ꝑmaz rōnē quā inducūt ꝯ Tho. dōz. q sicut illud qō ego tradidi tibi vt deposituz sine noua receptiōe ⁊ traditiōe possiz fa cere q hēas illud vt donū vel mutuū dicēdo q hēas vt depositū: hēas vt mutuū vel donū: qō ēt videt facere dan do tibi licētiā vtēdi ad volūtatē tuā. Noc. n. faciēdo iā q̄si volo q illud qō pri⁹ hēbat vt depositū nō amplius habea tur vt deposituz ⁊ q prius alienādo furtuz cōmittebas: sic vtens depositō: nunc licite vteris q̄uis lex depositi sit de iure diuino: q est in fauorē deponētis. cui pōt renūciare: ⁊ sicut a ꝑncipio poterat tradere vt depositū vl̄ vt donū sic ex postfacto pōt mutare ꝓpositū: ita ē dicēduz ⁊ in ꝓposi to q sicut ꝯfitēs potuit illud dicere ꝑ modū simplicis nar rationis vt hoi qō dixit vt deo: sic postea ꝑt facere q illud dictuz vt deo q habeat vt hō sine ℔ q illud iterū sibi di cat: ex hoc soluz qō dicit iā nō habeas illō vt dictuz in con sessiōe sed vt dictuz simpl̄r ⁊ in foro: ſz hoc nō possit papa: q in ei⁹ fauorē nō statuit de⁹ ſz ꝯfitētis. Et si dicat do tibi licētiā dicēdi ad libitū: hoc ē dicere ī effectu q habeas sic hō: vñ ⁊ si nō possit licētiare ꝑ modū dispēsantis ⁊ directe pōt tñ īdirecte ꝑ hoc q ex tūc īcipit illud hr̄e cōmissuz vt hō nō vt de⁹: ⁊ sic mutet titulus sciendi sic in exēplo titu lus habēdi: ⁊ iā nō ē fractio depositi. Si g̈ dicat papa non pōt licētiare. g̈ nec iste. Sol'o. nō ē sile: q hoc nō ē in fauo rez pape ſz ꝯfitētis: vel q papa nō ꝑt facere q sciat vt hō: sicut papa nō ꝑt dicere habēti alienū: depositū hēas illud vt mutuuz vel donū: q nō ē suuz: ⁊ mutuū dic̄ q̄si de meo tuū: ⁊ dare ē accipiētis facere. hoc aūt pōt facere deponēs qui est dñs. ¶ Ad scōz hoc est de iure diuino. g̈ nō pōt ⁊c: Dicēdū q imo qñ est in fauorē ꝓcedētis. ⁊ pōt. n. vir licen tiare vxorē ad vouēdū castitatē: ⁊ ex tc nō tenet ei debitū reddere: q ſz de iure diuino ꝯiunx tenet reddere debituz petēti: tñ q est in fauorē petētis ille ꝯ hoc pōt licētiare qō papa nō ꝑt. Uñ qñ iterdicit illis q ꝯ interdictū eccl'ie ꝓtra bunt ne simul cohabitēt itelligit petēdo debitū nō reddē do. ¶ Ad tertiuz qñ dr̄ nō pōt dicere nisi alio mō sciat. Di cendū q alio mō scire ē dupl̄r: vno mō q hoc scit ꝑ aliam sciētiā ſm rez: ⁊ sic pōt facere alius a cōfitēte q ille aliter sciat. Scōo mō q al'r sciat scōz modū sciēdi: ⁊ q secretū ha beat nō vt secretū: Et ℔ solū pōt facere ille q cōmisit sine hoc q ille istud tterū sibi replicet. Et si l'r q ℔ qō usq̄ nūc habuit vt de⁹: amō hēat vt hō. Et vterq̄ modus sufficit ad hoc q liceat dicere. Sic̄. n. sigillū ꝯfessionis est de iure di uino: sic sigillū secreti: q reuellare archana est ꝯ sacrā scri pturaz. Sic̄ g̈ nullus ꝑt facere admin⁹ ꝑuat⁹ q aligs licite reuelet alteri⁹ secretū q̄diu �varet illud vt secretū: q tamdiu manet obligatio secreti: sed ille q cōmisit ꝑt facere q hēat nō vt secretū dicēs ex nūc nō hēas sub secreto: ⁊ eoipso q licētiat eū ad dicēdū videt dicere q nō plus habeat vt se cretū nec plus reputat reuelator secreti si dicit: sic in ꝓpo sito ſz sit malus sigillū ꝯfessionis q̄z secreti. Et si nō est hic noua notitia: est tñ nouus modus notitie q sufficit. ¶ Ad quartā rōnē dicendū q nō sequit̄ īcōueniēs: q si nō obtē peret iudici dicēti: da sacerdoti ltcētiā renelandi: nulla su spitio oriſ: q hoc facere non tenet: nec testē ꝯ se ꝓducere: vñ ī iure testis dz torq̄ri ꝯ dñm ſz ꝑ dño: si tñ cū q̄rit a dño an velit suū torq̄ri si dicat nolo nō pp ℔ ē suspitio ꝯ eū de delicto: q alia decā pōt ℔ nolle q̄z q sibi ꝯscius. Et sil'r ē in ꝓpōsito: q nō vult q ille de ꝯfessiōe loquat pp scādalum forte. Si aūt det illi licētiā: nō pp hoc pat sibi ꝑiudiciuz si īponat sibi falsuz: q poterit dicere dedi sibi licentiā q sibi dixi: ſz hoc sibi nō dixi: ⁊ vn⁹ testis nō ꝓbat nisi vellet sta re dicto ei⁹: nec tc ēt sacerdos tenet dicere ſz possit. ¶ Sz ꝯ hoc alig replicāt ⁊ faciūt gnq̄ appentes rōnes q̄ soluēt īfra recitādo. ¶ ⁊ prīa rō talis ē: q sic̄ iudex de crīe occl'to qō vidit ñ pōt iudicare reū ꝑ ℔ q dat ei licētiā vt iudicet eū ſm q scit vel vidit. g̈ a sil'i in ꝓpōito g̈. ⁊c. ¶ Sol'o non ē sil'e: q nō ſz iudicare ex his q̄ vidit vt ꝓuatus nisi videat vt iudex: siue sit obligat⁹ ad secretū siue nō: ſz ad hoc q hō loq̄tur de aliquo sufficit q illō hēat vt hō: neq̄ oportet q hēat vt hō iudex: licētia aūt loquēdi facit q hēat vt hō: nō āt q hēat vt iudex. Scōo q ī lege nāe solus auctor ei⁹ pōt dispensare sic̄ de pluralitate vxor̄: ſz de lege nāe ē celare crimē g̈ ⁊c. ¶ Solutio. reglā videt eē q ſz vnicuiq̄ renū ciare his q̄ ꝑ se introducta sunt. Uel dicēdū q lex nāe ē q tādiu celet q̄diu hēt vt deus: sicut de depositō dcm̄ ē vel sicut in matrionio. ¶ Tertio. q ñ min⁹ debz celare qō au diuit ī ꝯfessiōe q̄z si vidisset ī occl'to: ſz tūc nō posset licētia re de dicendo: q sic̄ nō pōt mihi dare licētiā vt occidā euz sic q nec diffamē eū. ¶ Solutio: hoc vex̄ ē q ī casu ī quo illi nō liceret ꝑdere seip̄z nec ſz ꝑ aliū: ſz ibi agit̄ ad ei⁹ bo nū: puta q diceret illi qui posset prodesse vel absoluendo vel ꝯsulendo vbi nominata persona hoc melius fieret tūc secus ē. ¶ Quarto. q tenet obedire ꝓlato ī licitis ⁊ hone stis: si g̈ de licētia ꝯfitētis licz sibi reuelare. g̈ tūc tenet ꝓla to ꝓcipiēti reuelare obedire: qō ē falsuz: q licētia nō tollit occl'tū: de occl'tis aūt ꝓlatus nō hēt iudiciū nec ꝑ ons ꝓce ptū. ¶ Et dicēdū q argumētū soluit seip̄z: q nō tenet ali quis obedire ꝓlato ī oibus licitis: puta ī leuādo festucā: ſz in illis in q̄bus ꝓlatus ē qō nō ē in occl'tis: ſz si ponerē pcñ al's ptinens ad cognitōē iudicis forte ꝑ infamiā vex̄ tūc ille teneret: q ⁊ tūc ipemet ꝯfitens teneret dicere vitatē. Di co q non deberet dicere ſz peccaret: nec tenet ꝑ ons: q fo ri miscēdi ñ sūt. Nō. n. ex ꝯfessiōe fcā cozā iudice layco dā nat̄ gs cozā eccl'iastico: ſz m⁹tōin⁹ ℔ ñ tenet aligs testifica ri q̄ ex testionio suo nihil pt iudicari ēt cuz alio testionio. ¶ Quīto. q sicut qō ptinet ad fox̄ exteriorē de nulli⁹ licē tia pōt ptinere ad fox̄ ꝯscīc: sic. ſ. q de licentia pape ex his q̄ dixi tibi in foro possis me absoluere ī pnīa nisi itex̄ dicā tibi vt ꝯfessori: sic nec e⁹ q̄ dicta sunt in hoc foro de nulli⁹ licētia possunt dici ī alio foro nisi al'r dicant. ¶ Et dico q vex̄ ē vt ex hoc snīa ferat̄: ſz al'r sic vt dictū ē. ¶ Tertia ꝯ ē. q ſz dicere pcñ ꝯfessum ꝓpter aliā sciam. Si. n. quis al'r scit illud qō scit ꝑ ꝯfessionē: puta quia vidit vl̄ audiuit al's pōt dicere q illud vidit vel audiuit ꝑ talē vel talē modū: dū tñ nō dicat se scire ꝑ ꝯfessionē: nec refert vtr̄ ꝑus ꝯfes sionē audierit ⁊ postea alio mō cognouerit an e⁹. In quo casu non oz ēt q ꝓtestet: q si ꝓpter ꝓtestatōem q̄ dicit se nō recipere in ꝯfessione sic gn liceat sibi ꝓclamare: istud sibi liceret: ⁊ nō ideo q al'r nouit: tūc pari rōne si ꝓtestare tur ēt de oīb⁹ ēt al'r nō cognitis posset oīa reuelare. Tota ergo ratio ē: q q̄ nouit vt homo siue añ siue p⁹ dicere pōt. Sic ergo distingue: q ꝯfessio nō dz reuelari in aliquo ca su. Itē ꝯfessio ñ aufert ꝯfessori ius suuz nec tribuit ius no uū in alio foro Quicqd g̈ videt ꝯfessori faciēdū vl̄ omittē dū ꝑ bono ꝯfitētis vel cōi pōt facere vel omittere: duz tñ per hoc non reuelet ꝯfessio ad qō solū obligatur: ſz alias ñ esset illud facturus. Si g̈ ꝑ ꝯfessionē ꝑoris vel alteri⁹ scit abbas q non expedit priori tenere monasteriū ⁊ sit talis q ad libitū alias ꝑt amoueri: expectet quousq̄ sine nota

reuellationis possit ammouere ⁊ tūc statiz ammoueat. Cū enī ex audiētia ꝓfessiōis ad nihil obligeī nisi ad celādu: ⁊ si obligareī ad aliqd hoc eēt ad medēdū aīe penitētis: sic medicus ex quo aliquez in cura suscipit teneī sibi dare remediū ꝛ recidiuū: sic in ꝓposito q̄cito pōt āmouere āmoueat quē sine hoc āmouere poterat. Si aūt talis erat q nō sine iusta causa āmoueri poterat: cū ꝓfessiōis audiētia nulli ius p̄beat in alio foro in quo nō ꝓstat sibi vt indici. ipsum āmouere nō p̄t. Sil'r qz licētia itrādi villā ad libitū p̄t ꝓcedere vel negare: lz al's nō eēt negaturus pp piculū qō ex sola ꝓfessione nouit negare pōt: dū tñ ex hoc suspitio nō oriatur: in occulto tñ semp illū q ꝓfessus est monere p̄t: nec ꝑ ē ꝓfessionē reuelare. Sil'r curat⁹ pp ꝓfessionē nō p̄t negare cōionē qñ al's eaz tenetur dare: puta in paschate: al's sic dicens: nō teneoz nūc tibi dare ⁊ nō obyciēs de crimīe cōfesso. Sil'r si nouit per cōfessionē affinitatē in occulto monere pōt ⁊ negare bñdictionē illis qb⁹ al's nō teneī: si p ꝑ cōfessio nō reuelaī: lz si al's teneī ēt si per hoc ꝓfessio ñ reuelatur: nō pp hoc bz ius negādi. Sil'r de epō q per ꝓfessionē nouit corruptionē monialis q̄ petit bñdictionē: qz aut ē casus in quo teneī ⁊ tūc negare nō oz: qz si p eiusdē ꝓfessionē sibi ꝓstat: tñ sibi nō ꝓstat vt iudici in illo foro in q̄ sic ab ordinario monasteriū petit bñdictionē ⁊ q̄libz p seipsaz. Si aūt hoc scit p ꝓfessionē alteri⁹ que vidit vel illi⁹ qui eā corrupit: nō sufficiēter ꝓstat: ēt si ex cōfessionē dixisset: vñ negare nō oz. Si aūt al's nō teneī bñdictionē ipartari lz pōt sine reuelatiōe cōfitētis negare: pōt ꝓfiteti negare sic non cōfitēti. Et qō dictū est de bñdictiōe monialiū idez est de bñdictione abbatissarū in monasterio: vbi cōiter virgines bñdicunī ſm quosdā qui dicūt q lz alibi abbatissa possit esse vidua sicut Paula mater Eustochy: tñ absurdū eis videī q monialib⁹ bñdictis p̄sit abbatissa carēs illa benedictione: sicut ēt ſm iura ꝓfessis nō oz nouitia p̄ferri in abbatissaz: imo nec ꝓfessa tacite nō expresse. de elec. c. Indē nitatib⁹ in p̄n. li. 6. Qz tñ qō nō est ꝓhibitū est ꝓcessum: iō videī q bñdictio abbatissarū quarūcūq̄ nō regrat virginitatē magis q̄ abbatū: cū nō sit ita iure cautū sicut de bñdictione virginū. Sil'r qz hō liberā electionē bz: lz p solaz ꝓfessionē sciat aliquē indignū quē al's putabat dignū: oz ñ eligē ex ꝓscia sic dictāte sibi: qz in eligēdo sciēter dignū vl' indignū negotiū gerit iter ipsū ⁊ deū: vñ p̄t ex his q ēt scit vt ōs iudicare i ꝓposito: lz ꝑ bñ putarē q nō patereī pēas iuris: puta q esset p̄uat⁹ voce eligēdi ⁊ a fructibus triēnio suspēsus qui eligeret illū quē scit vt de⁹ indignū: sed nescit vt hō: qz de his q̄ hō scit vt de⁹: solū bz deū vltorez ⁊ nō bominez: sicut alibi dī q matrioniū ꝓtepta religio solū deuz bz vltorē. ¶ Ad arg^m^ dōz. q etiā penitēs si ex reuelatione iniunctionis ꝓbabil'r crederet ꝓfessorez ledi teneret cela re: aliogn esset maledictus sicut chaī q discoopuit vel nō opuit: sed derisit veréda p̄ris. Si. n. ex hoc sequereī vl' derisio simplicis vel offēsio: qz ꝓhibuit loqui cū p̄sona suspecta: nō oz dicere talis mihi hoc iniūxit: qz forte ille iterficeret eū. ¶ Circa illud aūt qō dictū est de licētiatiōe cōfitētis notādū q qz ex audiētia est cōfessoz obligat⁹ ad medēdū illi q licētia nunq̄ dat ei q possit hoc reuelare: nisi ad bonū cōfitētis: nō al'r vt supra dictū ē. ¶ Itē p eo qō dcñ est in ſa ꝓne p̄mi articuli. s. q alius a cōfessoze audiens ex ꝓposito vl' a casu pctā cōfitētis ignoratis q alius a cōfessoze peccata sua audiat: illa celare teneī. videī eē: qz seru⁹ auscultās a casu vel a ꝓposito secretū qō tractaī in curia dñi sui ⁊ postea illud reuelās forinsecus cōmittit crimen ꝛ dñm ⁊ curiā eius. Uñ talis seruus ſz ius ciuile grauiter punīt: sed sacrm p̄nie est qōdā secretū qō secrete tractaī i curia sūmi regis: qz tractaī corā illo qui repsentat p̄sonaz eius. quilibet autem homo seruus dei est. ergo ⁊c. Secunduz superius est solutuz: qz de hoc sunt opiniones. ¶ Itē circa illud quod dictū est in p̄ima ꝓne p̄mi articuli q etiā ꝓfessio ficti celāda est: qz fictio nō facit gn sit verū sacr̄z: ſz euacuat tātū fructū quātū ad ꝓpositū verū ē: qz fictio ꝓfitentis nō liberat sacerdotē a sigillo cōfessionis. ſz hoc est ꝛ illos q dicūt q sine cōtritione ꝓfessio nullū bz effectū: nec tūc nec post: qz posita causa ponīt effect⁹ aligs. vñ sicut i sacrāmētis ip̄rimētib⁹ characterē: nō pōt eē sacrm gn sequatur aligs effect⁹ vel character vel cū hoc gra: sic ⁊ in alys. Si verū sacrm est: aligs effect⁹ sacrationis est vel dispositiue vel cōplectiue: sicut si oznamētuz est: aligd oznatū ē: vñ fictio que nō ipedit essentiā sacr̄i: nec ipedit eius p̄imā ⁊ mediatā efficientiā. tū sigs sciēter dimidiaret cōfessionez sacrm nō esset: ⁊ tñ sacerdos obligat⁹ esset ad celādū: qz et si totū sacrm cōpletū nō est: pars tñ sacr̄i est: sicut si differatur absolutio adhuc nō est itegrū sacrm: ⁊ tñ celare teneī ante absolutionē sicut post: qz mā ⁊ forma hui⁹ sacr̄i nō simul sunt tpe sic in alys: imo mā p̄cedit formā tpe: ⁊ vna pars māe aliā: cū oro sit q̄stitas successiua habēs vnā p̄tez post aliā. Qō aūt dicūt gdā q peccatū ficte cōfessuz apud deū sic tegit q ex tali ꝓfessione nunq̄ punieī nec verecūdabit. verū est si ipse cōfessus est eo mō quo decretalis cōsuluit deteges oēm ifirmitatē ⁊ hoc ipsuz q abstinere nō pōt: sed iō ꝓfitēdo se humiliat si forte p hoc grām cōtinendi acgrat: sed si fict⁹ sit volēs sacerdotē decipe ⁊ sacrm irridere. de hac cōfessione in die iudicy corā oibus cōfundeī ⁊ sua fictio reuelabitur sicut proditio iude.

¶ Si peccata dimissa redeāt. Di. XXII. a

CUnq̄z multis auctoritatibus supra sit assertū in vera cordis ꝓtritōe pcā dimitti añ ꝓfessionē vel satisfactōez ei ēt qui aliq̄ñ in crimē relapsur⁹ ē: queriī si post cordis ꝓtritionē confiteri ꝓtēpserit: vel in pcm̄ idē vel simile recidi uerit: an pctā dimissa redeant. ¶ Cui⁹ qōnis solutio obscura est ⁊ ppleza: alīs asserētibus: alīs ecōtra negātib⁹ pctā semel dimissa vlteri⁹ repli cari ad penaz. Qui vero dñt pctā dimissa redire: subditis se muniūt testimōijs. Ambro. ait. Bonate iuicē si alter i alterꝝ peccat: aliogn de⁹ repetit dimissa. Si. n. in his contēpt⁹ fuēit sine dubio reuocabit sniaz p quā miam dederat: sic̄ in euāgelio de seruo neq̄z legiī q in ꝓseruū suuz impi⁹ depbēsus ē. Itē Raba. Neq̄z seruū tradidit de⁹ tortorib⁹ quoadusq̄z redderet vniuersuz debitū: qz nō solū pcā q̄ post baptismuz hō egit reputabunī ei ad penā: ſz ēt originalia q̄ in baptismo sūt ei dimissa. Itē Grego. Ex dictis euāgelicis ꝓstat: qz si ex corde ñ dimittim⁹: qō in nos delinquiī: ⁊ hoc rursum exigiī qō iā nobis p pniaz dimissum fuisse gaudebamus. Itē Augu. Dicit de⁹ dimitte ⁊ dimitteī tibi: ſz ego p̄ius dimisi. dimitte vel postea. Nā si nō dimiseris revocabo te: ⁊ quicquid dimiserā replicabo te. Itez. Qui diuini bñficij oblit⁹ suas vult vindicare iniurias: nō solū de futuris pctis veniā nō merebiī: sed ēt p̄terita que iā sibi dimissa credebat: ad vindictā ei replicabunī. Itē Beda. Reuertar i domū meā ⁊c. Timēdus ē ille

versiculus nō exponēdus: ne culpa quā in nobis extinctā credebam⁹: p̄ icautelā nos vacātes oppr̄imat. Itē quecūq; enī post baptisma: siue p̄rauitas heretica: seu cupiditas mundana arripuerit: mor oium p̄sternet in ima vicio. Itē Aug. Redire dimissa pctā vbi fraterna charitas nō est: aptissime dñs in euāgelio docet in illo seruo: a quo dimissū dñs debitū petijt eo q̄ ille cōseruo suo debitū nollet dimittere. His autoritatibus initūtur qui dicunt pctā dimissa si replicant redire simplr. Quibus opponit. Si quis p̄ pctō de quo penituit & indulgētiā accepit iterū punit: nō videt iustū. Si punit pro eo qđ peccauit & nō emēdauit: iustitia est aperta. Si vero requirit qđ fuerat cōdonatū: vel iustitia nō est: vel iusticia est occulta. Videt etiā ds bis in idipsuz iudicare: & duplex tribulatio consurgere: qđ scriptura negat. Sed ad hoc pōt dici: q̄ neq; duplex tribulatio cōsurgit: neq; iudicat deus bis in idipsū. Hoc. n. fieret si post cōdignā satisfactionē & sufficientē penā iterū puniret: sed nō satisfecit digne & sufficienter: q nō p̄seuerauerit. Debuit enī iugē pcti habere mēoriā: nō ad faciendū: sed ad cauendū. debuit non obliuiscī oēs tribulatiōes dei: que tot sunt quot sunt pctōr remissiones. Tot ergo debuit cogitare dona dei quot mala sua: ac p̄ illis vsq; in finem gr̄ias agere. Sed q̄ ingratus ad vomitū sicut canis redijt: anteacta bona mortificauit: et pctm dimissuz reuocauit: vt cui humiliato ante deus pctm dimiserat: eidem postea elato & ingrato imputet.

¶ Aliorum sententia. b

Ed q̄ absonū videt vt pctā dimissa iterum iputent: placet qbusdā neminē p̄o pctis semel dimissis iterū a deo puniri. Sed ideo dicunt dimissa redire & imputari: q̄ pp̄ ingratitudinē ita reus & pctōr cōstituit: vt ante fuerat. Si enī qđ dimissū fuerat dī exigi: qa remissionis p̄cepte ingrat⁹: ita re⁹ fit vt ante fuerat. Utriq; parti questiōis p̄bati fauent doctores. Ideoq; alicui parti nō p̄iudicans studioso lectōri iudiciū relinquo: addēs mihi tutū fore: ac saluti p̄piquū: sub mēsa dñorū micas edere.

¶ Quid sit hic sacramentum & res. c

Ost predicta restat inuestigare quid in p actione penitētie sit sacm & res. Sacrametū enī signū est sacre rei. Quid ergo hic signū est: & q̄ est res sacra huius signi? Quidam dicūt sacm hic esse qđ exter⁹ tm gerit. s. exterior pnia que est signū interioris penitentie. s. cōtritionis cordis & humiliationis. Quod si est nō oē sacm euangelicū id efficit qđ figurat. Exterior eni penitētia nō efficit interiorē. pter⁹ interior causa est exterioris. Sz ad hoc inquiūt illi hoc esse itelligēdū de illis sacīs que in nouo testamento instituta sunt: vt est sacramentū baptismi: cōfirmationis & corp̄is xp̄i. Sacm vero penitentie sicut & coniugij ante tēpus gratie etiā a p̄mordio humani generis fuit. Utrūq; enim institutū fuit in p̄mis parentib⁹. Item si exterior pnia sacm est: & interior res sacī: sepius p̄cedit res sacm q̄z sacm rez. Sed nec hoc incōueniēs est. Nā & in alijs sacīs que efficiūt qđ figurāt: hoc sepe p̄tingit. Quidā aūt dicunt exteriorez p̄tiam & interiorē esse sacz: nec duo sacīa: sed vnū: vt spēs panis & vini: nō duo sūt sacīa sz vnū. Et sicut in sacō corp̄oris: ita etiaz in hoc sacō dicūt aliud esse tm sacm. s. exteriorem pniaz: aliud sacm & rē. s. interiorē pniaz. aliud rem & nō sacm. s. remissionē pctōr. Interior eni pnia: & res est sacī. i. exterioris pnie: & sacz remissionis pcti: quā & signat & facit. Exterior quoq; penitētia & interioris signū est & remissionis peccatorum. Qō I

Circa vigesimā secūdā distinctionē q̄runtur tria. p̄mum est de reditu peccatorū post recidiuū. z^m de cōfessione incarceratorū & dānatorū. 3° de forma hui⁹ sacri.

Circa p̄imū q̄rit vtrū pctā semel dimissa redeāt. Et videt q̄ sic: q̄ sic̄ penitentia vnificat mortificata: sic peccatum mortificat viua: sz per illā mortificata redeūt ad merituz. ergo per recidiuū pctā p̄ pniaz mortificata redeūt ad demeritū. ¶ Cō tra. actio semel extincta nō reuiuiscit: g̃ sit nec pctm. ¶ Ad hoc sunt tres ōnes. ¶ Prīa est q̄ penitēte postea recidiuā p⁹ te in silia pctā: p̄ioza pctā nō redeūt quo ad culpaz nec redeūt quo ad essentiā: q̄ sunt alia numero que postea fiunt & clarū est q̄ p solū boiez vel nām corruptū idē numero nō redit. z^o. de gnātione. Sed supposito q̄ suba peti sit a deo & supposito q̄ de⁹ idē numero corruptū possit reparare sicue sit manēs siue sit trāsiēs si solus de⁹ id reparet: tūc esset idē numero q̄ p̄us māns: sed illud qđ p̄ius erat pctm nūc nō eēt peccatū: q̄ p̄us erat pctm inq̄tū p̄ducebat ō debituz ab boie: nō inq̄tū a deo: g ad nihil teneт: nūc aūt nō p̄ducit ab boie: sz a solo deo vt supponit: & sic pōt a deo idez peccatū numero redire nō vt pctm sed vt act⁹. Si aūt de⁹ illū eūdē actū numero reparet boie coagēte: tūc eēt idem fm mām: sed eēnt duo pctā fm formā: sicut si boie secūdo generante deus redderet eandē aīam numero quā p̄us in eadē mā creauerat: esset idē numero fili⁹: sz essent due generationes & due natiuitates. Sz q̄ pctōr recidiuāte nō est credēdū deū miracula facere vt simul sint opera lucis & opa tenebrarū. iō simplr dicēdū est q̄ nō redeūt quo ad essentiā. Si aūt a solo deo idē bonū opus numero reparetur: nō eēt bois meritū patiēdo in reparato sicut fuit in p̄ncipio. Si aūt repararet boie cooperāte: tūc essent duo merita & vnus act⁹: ēquis sit dubiū utrū creatura q̄ nō potest cooperari i creatione possit cooperari in reparatione. Et g dē de reparatione substantie certū est q̄ ibi actio hominis terminat ad nouam q̄litatē: sed de reparatione qualitatis q̄ sit noua actio bois & non nouū actū ē difficile nisi i inten

z⁴ ꝑ sione ⁊ remissione. ¶ Secūda cōclusio est. q̄ aliquo modo redeunt quo ad penaz dāni: qz illā equaliter patitur in vno mortali moriēs sicut si moriēs in oībus que nunq̄ fecit: nisi diceret sic: q̄ sicut pena dāni nō habet dolorē ī pueris: qz nō habēt remorsum q̄ hoc sit ꝓpter sūū peccatū: ʒ in purgatorio sic: qz sciunt ꝓpter petrm carere se illo bono: sic dānati tanto amplius affligunt carētia btitudinis quā to sciunt ꝓpter plura ⁊ graviora peccata incurrisse illud.

3ª ꝑ ¶ Tertia cōclusio est. q̄ redeūt quo ad penaz sensus non simplr q̄ tantū puniat ac si nō penituisset: qz nō cōsurget duplex tribulatio ex quo fuit totalr remissa culpa: sed ꝑm quid: qz tanto est grauior sequēs culpa q̄to fuerat maior gratia remissionis ꝓpter circūstātiā ingratitudinis. ¶ Ad argumētuz dicēduz q̄ nō est simile de bonis mortificatis per peccatū q̄ reuiuiscāt per penitentiā: ⁊ de dimissis q̄ penitentiā q̄ redeant per sequētē culpaz: nisi loquēdo de reditu actuz bonoꝝ vel maloꝝ ꝑm se. Simplr. n. nec bona mortificata reuiuiscunt nec peccata dimissa redeunt: quia actus qui trāsit tā bonus q̄ malus nō redit idē numero: ʒ quo ad primū debitū meritis: ⁊ quo ad penā debitā peccatis est dissimilitudo: qz merita nō mortificāt per peccatuz: nisi qz prestat impedimentū quo durāte nō sequitur ꝓmiuz: ⁊ ideo eo āmoto habent valorē suuz: sed pena debita pctis non soluz ipeditur per verā penitentiā sed vere remittit: ⁊ ideo per sequentē culpaz nō renouatur cum sit simplr dimissa ⁊ non solum impedita. Qō II.

SEcundo queritꝝ vtrum dānato ad mortē petenti confessionē debeat negari: Et videt q̄ sic: quia manifesta peccata nō sunt occulta correctione purganda. ext de pe. ⁊ re. ca. ꝓmo. ergo cū iaz sit manifestuz per cōfessionē in iure ⁊ per sententiā eos esse reos: nō occulta ꝓfessione ʒ palā corā oibus debent fateri. ¶ Cōtra: qz eccl'ia nō claudit gremiū redeunti. ¶ Rñ°. hic sunt tres conclusiones.

ꝑ° ꝑ ¶ Prima de hoc qō queritꝝ q̄ non soluz a iudice eccl'iastico qui esset deponēdus si cōtrariū faceret: sed nec a q̄cūq̄ iudice xp̄iano negāda est cōfessio xp̄iano qui eā petit ⁊ paratus est facere q̄cquid debet: cuius sepultura denegetꝝ: sicut morieti in torneamētis negat sepultura: ʒ nō eccl'iastica sacra: etiā si timeret ne superueniret qui eripet: qz vtilius scādaluz nasci ꝓmittit q̄ veritas relinquat ꝑm Grego. ext de reg. iur. c. Qui scādalizauerit. nisi crederet q̄ ipse nō ex deuotione sub patibulo peteret sacerdotē: sed vt eriperet iterū ab amicis supueniētibus qui in carcere nunq̄ petyt cōfiteri: vnde rei sunt aiarum ꝓpositi ⁊ balliui qui illis quos ad mortē ducunt petētibus confessionē illā negāt: cū dicat de hereticis. c. Sup eo. li. 6. q̄ etiaz relapsis qui sine audientia tradēdi sunt iustitie seculari eccl'ia non claudit gremiū quin. s. penitentiaz ⁊ viaticū ministret. Uñ sicut baptism° nō negaret: sic nec pnia nec viaticū nisi eccl'ia reputaret excōicatū ⁊ ipse hoc nō negaret. Et sic negata sibi absolutione ab excōicatione: per ꝓfis alia est negāda sic

z⁴ ꝑ in tēplarys factū fuit. ¶ Secūda ꝓcl'o est de cōfessione iudiciali extorta a dānatis: vbi videnꝝ excusari illi layci qui a suspēdendo requirunt socios criminū ⁊ alios malefactores quos nouit ⁊ ille tenet eos ꝓdere si credit eos incorrigibiles: cū illoꝝ crimen sit nociuū coicati: qz fures sunt et latrones. Si autē iā sciret eos correctos vel'sperat corrigēdos anteq̄ plus noceāt cōitati: tunc si est casus in quo ꝓpositus de illis possit inquirere: vt qz sunt diffamati vel sibi denūciati tenet adhuc ꝓdere: alꝫ nō: sicut dictuz est supra. distinct. 19. de correctione frna: lz leges phibeant dānatos

3ª ꝑ de alys inquiri. ¶ Tertia ꝓcl'o est de falsa cōfessione illoruz qui per tormēta sibi ⁊ alys falsa imponūt: vñ de illo q̄ in tormēto se ⁊ alios innocētes falso accusat respectu alio rum videt mortale peccatū: qz pernitiosuz mēdaciuz: ⁊ iō nullo metu debuit dicere: sicut nec xp̄m negare: lz excusetꝝ a tāto: sed respectu sui nō videt nisi veniale: qz plus tenet vite sue q̄ fame: vnde si ꝓpter vitā quā in tormētis timet ꝓdere vel ledere: cōsentit ledere famā: peccat quidē mētiēdo: sed videt officiosuz mendaciū ⁊ sic veniale: sed de ℟ supra dictū ē. zi. di. ¶ Ad argum̄ dom. q̄ secreta ꝓfessio nō liberat eū per se a publica pena suspendy. Qō III

TErtio queritur de forma huius sacri vtrū hec sit cōueniēs forma h° Ego absoluo te ⁊c. Et videt q̄ nō: qz hec ē forma indicatiua: ʒ forma sacri pnie dz ee optatiua: qz dicit Leo papa. Indulgētia dei nisi pcibus sacerdotis negt obtineri. ⁊ logtur de indulgētia que ipetrat penitētibus: sed illa fit instrumētalr virtute verboꝝ absolutionis. g̃ illa verba debēt esse supplicatiua. ¶ Cōtra. qz sicut dñs dixit discipulis Mat. vlti. Docete oēs gentes baptizātes ⁊c. ita dixit Petro Mat. 16. Qdcūq̄ solueris ⁊c. sed sacerdos auctē verboꝝ illoꝝ xp̄i dicit baptizo te. nec opz q̄ ponat manus. g̃ simili auctē dz dicere in sacro pnie. Ego absoluo te ⁊c. ¶ Rñ°. hic sunt tres ꝓnes. ¶ Prima de his q̄ sūt de forma añcedēter. z° de his q̄ eēntialr. 3° de his q̄ ꝓñter. ¶ Circa ꝑmū est sciēdū q̄ forma hui° sacri est absolutio q̄ ꝑ³ añtecedēter tria regrit. ꝑmū de necitate suppositi q̄ ꝓfitens sit excōicat°: est absolutio ab excōicatione maiori vel minori si idiget: qz alr nō est capax alicui° sacri adminus q̄ ad rē vltimā sacri. zm de forma h° sacri que est absolutio: est oro depcatiua: Misereat tui vel absolutionez: vel dñs te absoluat: nō de necitate ʒ de ꝓgruitate: vt ꝑmo suscitet lazarus a xp̄o: postea absoluat ab apl'is sicut exorcism° precedit baptism̄ ad tollēdū ipedimētū. 3m qō regrit añcedenter ē man° ipositio de ꝓgruo. ʒ illud Marci vlti. Super egros man° iponēt ⁊ bñ habebūt: nisi q̄ nō multū opz sup'capita mulierū hoc facere: qz bonū est viro mulierē nō tāgere: sed sufficit a lōge leuare sup caput. ¶ Circa secūdū z⁴ ꝑ est notādū q̄ de forma eēntialr sunt tria vocabula de necitate. s. absoluo te a pctis: qz verba illa p se ptinēt ad formā sacri q̄ directe significāt eius effectū: ʒ pdicta ẏba directe significāt effectū sacri pnie. g̃ ⁊c. Maior pz: qz sicut in nālibus efficiētia attribuit forme: sic ⁊ in sacris cū sacra significent qō efficiūt. Et iō forma ẏboꝝ ꝓncipalr significat effectū sacri quē efficit. Minor manifesta est. Cū. n. effect° sacramēti pnie sit remissio pctōꝝ directe significat per hec verba. Absoluo te a pctis tuis ⁊c. vñ absolutiones in ꝓma: cōpletorio: ⁊ missa: nō sunt sacra: qz nō habēt formā indicatiuaz sed deprecatiuā. Itē absolutiones capitis ieiunij et cena dñi: nō sunt sacra: nec que fiūt in capitulis religiosoꝝ lz habeāt formā indicatiuā: qz absolutio sacralis fit in secreto ⁊ foro occulto. Uñ errāt q̄ in cōfiteor misse iniūgūt penitentiā: qz clericus nō absoluit vnq̄: nec tūc sacerdos. Non dz autē ligare q̄ pri° ñ soluit. Sz in capło pōt iniungi pnia vbi fit absolutio indicatiua: lz non sacralis. Quare aūt forma indicatiua in penitētia sit magis de eēntia q̄ in baptismo: qz greci baptizāt depcādo. rō pōt esse: qz absolutio ē vi clauiū nō aūt baptism°: vñ laycus audiēs in necitate cōfessionē nō dz vti forma indicatiua: qz nō bz claues: ⁊ si vtat forte fit irregularis: sicut si celebraret vel baptizaret solēniter: nisi qz illud est expressiuz. de cle. non or. minis. c. i. ⁊. z. Istud nō. Sz qz dr in illo ꝓmo capło. Siquis baptizauerit aut aliqō diuinū officiū exercuerit nō ordinat° ⁊c. iō vr idē. pōt aūt addi de cōgruitate cōfessis vel dictis in spāli vel gnāli: qō si nō exꝑmit subintelligit. De hoc qō cōiter dicit dictis ⁊ oblitis. visuz est supra. ¶ Uidet q̄ icōgrue addat auctē epi vel curati: qz ex quo sacerdos est: auctē soli° dei hoc facit: tū qz nullus hō q̄ auctez dimittit pctā: tum qz eo

modo quo ē auctas in hoīe est apud oēz sacerdotē: sz supi/
or dat sibi mām nō tñ aliquā ptātem nisi qñ ꝑmo ordinat
eū. Sicut.n. ꝓnceps dat alicui artifici licētiā vtēdi arte sua
puta medicina: qō nō est ei dare ptātez artis sz laxare māz:
sic cōferūt ordines ⁊ audiunt cōfessiōes in parochys ali
orum de licētia eor. ¶ Circa 3m est sciendū q tria q̄ sequū/
tur sunt de ꝯgruitate nō de necessitate. ꝑmuz est inuocatio
trinitatis: qz in oī sacro in cuius forma exꝑmit actus mini/
stri oz fieri aliqua exꝑssio ꝑncipalis agētis: sz in forma ab
solutionis exꝑmit actus ministri. g̃ oz apponi exꝑssio ꝓnci
palis agētis. Ma. pz rōne ⁊ iuductione: rōne: qz actio non
attribuit istro sz ꝑncipali agēti ⁊ potissime in sacris in gb⁹
fm vnā opinionē nec miſter nec forma sunt causa effectus
nisi per accūs: ⁊ sicut cā sine qua nō: ⁊ silr pz inductione in
baptismo: cōfirmatione: ordine: ⁊ extrema vnctione in qui
bus exꝑmit actus ministri: addit inuocatio nois xꝑi vel trini
tatis. Minor de se pz. iō ꝛc. ¶ Sz ꝺ maiorē hui⁹ rōnis ar/
guit sic: qz in forma mrimony in qua exꝑmit actus ꝯbēti/
um nō oz addi in noīe prīs ꝛc. Dicēdū q ꝛz forma matrio
ny sit in vbis illis: tñ inuocatio trinitatis est in bñdictione
nuptiali ꝯiter per quā a ministris ecclie id sacrm ministra
tur vel approbādo: vel mediādo: vel ꝯfirmādo. ¶ Scoz
qō ꝯsequēter requirit est signū crucis. de ꝯse. di. 5. Nungd
oia sacra crucis signaculo pficiunt. qz etiaz mediāte ptāte
excellētie quā habuit crucifixus ⁊ merito crucis in nos de
riuat ptās mistery. ¶ Tertiū est ligare eū pnīa tpali. Ubi
ꝯdigna nō credit spālis: iniungat in gnāli oia bona que fa
cturus est ꝑ se ⁊ per aliū: ⁊ indulgētias quascūq; poterit ob
tinere: ⁊ bona q̄ ꝓ eo fient q̄tū suffecerit ad expiationez
pctoꝝ tūc ꝯfessoꝝ ⁊ nō plus vt residuū cedāt ad expiatio
tionē alior. ¶ Ad ꝑmū dicēdum q verbū leonis pape est
intelligēdū nō de forma absolutionis q̄ est indicatiua: sed
de vbis dēdicatiuis q̄ sacerdos ꝑmittit ne ꝓpter aliquaz
indispōnē penitētis effect⁹ sacri ipediat. Illa.n. sunt suppli
catiua vt cū ꝑmittit. Misereat tui ꝛc. Sed nō est necessa
ria manuū ipositio. Talis.n. fit soluz in illis sacris ꝑ que su
scipiēs deputat ad aliquē solēnē actū: eo q man⁹ est potis
simū organū opationis: illa autē sacra sunt duo tñ. s. cōfir
matio per quā aligs efficit quasi miles fidei audacter ꝯfi
tendo fidē coram psecutore: ⁊ ordo maxime diaconat⁹ ⁊ supⁿ:
ꝑ quos ordines hō efficit q̄si dux ⁊ rector in pplo xpiano.
Et iō in his onob⁹ sacris fit ipositio manuū. Per susceptio
nem aūt baptismi: pnīe: eucharistie seu extreme vnctiōis
nō acgrit aligs gradus sup cōem pplm: ⁊ iō ad hoc sacz ñ
regrit ipositio manuū: verūtñ in duob⁹ eoꝝ. s. baptismo ⁊
extrema vnctiōe: ꝑter vba sacri regrit aligs act⁹ ministri rō
ne māe extrīsecus adiūcte quā oz applicari suscipienti per
actū ministri: sz qz in sacro pnīe nulla ē talis mā sed sola ver
ba penitētis: iō nō regrit aligs talis actus: nec silr in sacro
eucharistie: qz nō ꝯsistit i applicatiōe māe ad suscipientē:
sed in sola ꝯsecratiōe māe ꝑ verba ꝓlata sup mām.

¶ De sacō vnctiōis extreme. Di. XXIII. a

PReter ꝑmissa est ét aliud sacz. s. vn
ctio infirmoꝝ q̄ fit in extremis oleo
ꝑ eꝑm ꝯsecrato. Et sunt tria genera
vnctionis. Est.n. vnctio q̄ fit chrīs/
mate: que oz principalis vnctio: ga
in ea principalr paclit⁹ dat. Ūñ ⁊ ꝓp abūdanti
tiā gr̃e duos liquores mixtos hz: oleū. s. ⁊ balsa
mū: oleū cōscie: balsamū fame. Chrisma vero
grece: vnctio latie oz. Nec tñ oē oleū ad vnctio
nez sctificatū chrisma vocat: sed illud soluz qō
miscetur cū balsamo: quo capita regū ⁊ ponti/
ficuz vngunt: quo etiā baptizatos sacerdos vn
git in vertice: ⁊ pōtifex per ipositionē man⁹ cō/
firmādos vngit in frōte. Est ⁊ alia vnctio qua
cathecumini ⁊ neophiti vngūtur in pectoꝛe ⁊
iter scapulas in ꝓceptione baptismi. Tertia ve/
ro vnctio est q̄ oz oleū infirmoꝝ de qua nūc agit.

¶ A quibus institutū sit hoc sacm. b

b Hoc sacm vnctionis infirmoꝝ ab aplis
institutū legitur. Ait.n. Jacobus. Infir
matur aliqs in vobis iducat ꝑsbyteros
ecclie: ⁊ oret sup eū vngētes cū oleo in noīe dñi
⁊ alleniabit eū dñs: ⁊ si in pctis fuerit dimitten
tur ei. In quo ostēdit duplici ex cā sacz hoc in
stitutū. s. ad pctoꝝ remissionē: ⁊ ad corpalis in
firmitatis alleuiationē. Uñ ꝑstat eū qui hāc vn
ctionē fideliter deuoteq; ꝓcipit: ⁊ in corpore ⁊
in aia alleuiari: si tñ expedit vt in vtroq; alienie
tur. Oꝛ si forte corpis valitudinē illi hīe non ex
pedit: illā que est aie sanitatē in hoc sacō acqui
rit. Et sicut in alīs sacīs ita ⁊ in isto: aliud est
sacm: aliud res sacī. Sacz est ipsa vnctio ex
terioꝛ: res sacī vnctio interioꝛ que pctoꝝ remis
sione ⁊ virtutū ampliatione pficit. Et si ex con
temptu vel negligētia sacramentuz hoc ꝓeter
mittitur: periculosum est ⁊ dānabile.

¶ De iteratione huius sacramenti. c

c Uerunt aliqui si hoc sacramētum itera
ri q possit: cū baptismus ⁊ alia queda sa
cramēta semel suscepta nō iterent. Au
gu. dicit. Sacramētū nō iterādū ⁊ sacō nō faci
endam esse iniuriam: sed hoc dicit vbi ait de sa
cramēto baptismi ⁊ ordinationis. Uñ nō vide
tur illud generalr accipiendū: sed se sacramēto
baptismi ⁊ cōfirmationis ⁊ ordinationis: que
nullatenus sunt repetenda: qz semel tm̃ ⁊ nō se
p⁹ dat baptism⁹ ⁊ ꝯfirmatio ⁊ ordinatio. Sa
cramētū vero altaris ⁊ pnīe ⁊ cōiugij sepe ite
rari videt: qz sepe sacm corpis ꝓcipit. frequen
ter penitētia agit. cōiugiū sepe ꝯtrahit. Quare
ergo vnctio silr nō pōt iterari? Si morb⁹ nō re
uertit: medicina nō itereꝛ. Si vero morbus nō
pōt cohiberi: quare medicia debet ꝓhiberi? sic
oꝛo iterari pōt ita ⁊ vnctio iterari posse videt.
vtraq; eni illic cōmemorat Jacob⁹: et vtrūq; il
lic coopat ad ferēdā alleuiationē corpis et aie.
Cur ergo negatur vnctionē sup infirmū posse
iterari ad impetrandā sepius sanitatez mentis
⁊ corporis? cū ꝓpter idez sepe iterāda sit oꝛo?
Quidā aūt de omni sacō intelligi volūt q non
sit iterādū. s. fm totuz illud qō ptinet ad sacm:
dicētes quedā sacia sepius posse suscipi: quedā
vero non. Nec tñ que sepius sumunt: totaliter

iterant: vt sacrm altaris ⁊ vnctionis: que licet sumant sepius: tñ qz nõ iterũ bñdicit eadez hostia vel idem oleũ: nõ iterat sacrm cum iniuria. Sed dicet qs sic ⁊ baptism⁹ nõ iterat: ⁊ si aliquis frequẽter baptizat dũ eadez aqua nõ iterũ bñdicat. Sed aliud est inquntilli de bñdictione aque qua fit baptism⁹: aliud de bñdictione panis ⁊ olei. Potest enim baptism⁹ celebrari in aqua etiaz nõ bñdicta: qz illa bñdictio p̃o requirit̃ tm fit ⁊ decore: nõ virtute sacri. Sz corpus christi nõ põt cõfici nisi de pane cõsecrato: nec vnctio illa fieri põt nisi de oleo ab episcopo cõsecrato. Ideoqz illa sanctificatio ad virtutez sacri ptinere videt. In cõiugio quoqz semel tm̃ bñdicit̃ qlqz nõ sepius. Bñdicit̃ eni vt ait Ambrosi⁹ cũ p̃ma ⁊ nõ secũda vxore. Si ergo cũ dicit̃ sacramẽtũ nõ esse iterãdũ: nec iniuria ei eẽ facienda: rõnẽ dicti referas ad satisfactionẽ rei qua sacrm expletur: de omni sacramento gnãliter id verũ est. Si vero ad susceptionẽ sacri: de qbusdã verũ est qz nõ iterãtur crebra susceptione: de alijs vero quibusdã non: qz frequẽter sumuntur: vt hoc vnctionis sacramentum quod in omni pene ecclesia sepe repetitur.

Circa vigesimãtertiã distinctionẽ que runt q̃tuor de extrema vnctiõe. P̃rio de eẽntia. 2° de mĩstro. 3° de suba. 4° de effectu.

Primo igit̃ q̃rit̃ de extrema vnctione quo ad eẽntiã vtrũ habeat determiatã mãm. Et videt qz nõ: ga in omni cõposito forma dz eẽ magis determiata q̃ mã: qz actus est q separat ⁊ distinguit̃. 7°. methaphysice: sz istud sacrm nõ hz determiatã formã nec p scripturã: qz dicit Jacob⁹. Oro fidei alleuiabit infirmũ: sed nõ dicit q̃ vel q̃lis: nec p ecclĩam: cũ alique ecclie bñt formã deprecatiuã tm̃ alie tm̃ idicatiuã: alie vtrũqz: iõ ꝛc. ¶ Cõtra Joco. vlt. vbi p̃mo hoc sacrz ꝓmulgatũ est: vbi dr. Ungãt cũ oleo: iõ ꝛc. ¶ 2° circa eẽntiã hui⁹ sacri videda sunt tria. p̃ de materia. 2° de forma. 3° de compositio.

Circa primũ. cũ mã hui⁹ sacri sit oleũ cõsecratũ p epz sunt tres ꝺnes. ¶ P̃rima de mã remota qõ est oleũ oliuarũ. Sicut. n. olim in tẽplũ nõ iferebat nisi oleuz oliuarũ purissimuz: ita nũc in sacris ecclie nõ oleũ nucũ: lz in lãpadib⁹ ecclie esse possit: nec papa posset facere qz de oleo nucũ quãtũcũqz ꝓsecrato eẽt hoc sacrm: qz nõ p̃t mutare materiã sacri: lz posset facere qz oleũ ad cathetumios esset de nucib⁹: vel quo inungũtur manus sacerdotũ: qz illa sunt sacralia q̃ subiacẽt sue disponi: ista vo sacra. Qz aũt oleũ oliuaruz sit mã ꝓbat̃ dupl̃r. P̃rio auctẽ: qz Jacobus simpl̃r dicit oleo sicut de vino in eucharistia: qõ intelligit̃ de vite: vñ si admisceat balsamũ vel oleũ nucũ: vel qcũqz alius liquor sciẽter est trãsgressio p̃cepti. Et si mutaret̃ species est irritatio sacri vt i baptismo ⁊ alys. Scõo rõne sic: qz illud est cõueniẽs mã hui⁹ sacri qõ hz maximã ꝓueniẽtiã cũ eius effectu: sed tale est oleũ oliuarũ respectu extreme vnctiõis. g̃ ꝛc. P̃robatio miozis: qz effect⁹ isti⁹ sacri est spũalis hilaritas mẽtis p quã mẽs alleuiat̃ a grauedine: ⁊ depssione quã cõuer tũc boies patiũtur. Huic aũt maxie ꝓuenit oleũ oliuarũ qõ ꝓprie dr oleũ. est eni lucidũ ⁊ liniti uũ. iõ ꝛc. ¶ Scõa ꝑ est de mã ꝓpinqua qz dz eẽ oleũ cõsecratũ. Cuius rõ est ꝑm quosdã: qz vbi mĩster determiat⁹ est certo ordine: mã qua vtit̃ mĩster dz esse ꝓsecrata determinata bñdictione: sz in hoc sacro mĩster determiat⁹ ẽ certo ordine. s. sacerdotali vt postea patebit. g̃ mã dz esse cõsecrata certa bñdictione. ¶ Sz hec rõ lz sit ꝓbabilis tñ parũ necessaria est: qz in sacro pnie dz esse determiat⁹ mĩster certo ordine qz sacerdos: nec tñ oz qz eius mã sit ꝓus cõsecrata certa bñdictione: imo cũ mã absolutiõis sit pctã confessa: ꝓus dat̃ absolutio q̃z q̃cũqz bñdictio: nec oz qz bñdictio ẽpalis p̃cedat de qua nũc agit̃: nisi dicat̃ qz mã absolutionis est pctõz baptizat⁹: sz ille ẽ mã in qua: nõ de q̃. Si dicat̃ qz itelligit̃ qñ sacrm hz mãm aliã ab actu suscipientis quã, nõ bñt matrimo⁹ ⁊ pnia: saltẽ est instãtia de sacro ordinis cui⁹ mã est res q̃ sibi tradit̃ ꝓueniẽs suo offõ. s. calix: ampulla: cãdelabz: liber ⁊ hõ: sz forte isti dicerẽt solũ ordinez sacerdoty eẽ sacrm cui⁹ mã est calix ꝓsecrat⁹. Tñ cum missa de facto iu calice nõ ꝓsecrato possit celebrari: videt qz si calix nõ ꝓsecrat⁹ sibi traderet̃: nihilomin⁹ esset sacerdos: imo cũ sine oib⁹ istis celebrẽt missa de solo pane ⁊ vino: traditio istoz nõ ꝓsecratoz vt videt sufficeret q̃tũ ad necessitatẽ sacri. Nõ est aũt incõueniens qz scrz a xpo isti tutũ supponat ex pte mãe aliqd ab hoie factũ: puta ꝓsecrationẽ q̃ ꝑm ritũ gdẽ est ab istitutõe ecclie sz put est dispositio necessaria ẽ a xpo instituta. Sicut ẽt panis ẽ mã in scro eucharestie g est res p artificiũ humanũ fcã. Et sicut non posset de solo grano ꝓfici nisi inde eẽt fact⁹ panis ab hoie: sic de oleo ñ põt quis iungi nisi sit ab epo ꝓsecratũ vel sanctificatũ. Sz sicut nõ refert qõ sit panis fact⁹ siue sit açim⁹ siue fermtat⁹ siue salsus siue alr dũ tñ sit de frumẽto: sic ñ refert qõ sit bñdictũ oleũ dũ tñ sit oleũ oliuarũ: ⁊ sit talis bñdictio qualis a tota ecclia romana ꝓsueuit. Uñ papa posset mutare ꝓsecratõez ⁊ bñdictionẽ oĩum hõ: sz non posset iungere oleo nullo mõ ꝓsecrato: sed põt ꝓsecrare sic vult: nõ aũt iferioz papa q non põt mutare statuta papalia ⁊ ocilioz sicut nec papa scra a deo istituta. Debet ergo eẽ oleũ ꝓsecratũ: sz tñ põt admisceri nõ ꝓsecratũ dũ tñ sit de oliuis: ⁊ totũ repuat̃ ꝓsecratũ sicut aqua non bñdicta aq̃ bñdicte ⁊ pãnus nõ bñdict⁹ albe bñdicte sine noua bñdictione. ex̃ de ꝓsecra. eccle. Qõ in dubys. ¶ 3ª ꝑ est qz debet eẽ p ipm ꝓsecratũ: qz ꝓparatio mãe per quã nulla virtus actiua materie acquirit̃ ptinet ad iferiorẽ artificẽ ⁊ vsus ad superiorẽ: vt dcm̃ est de materia quã inferior ars ꝓparat superiori: sz qñ p ꝓparationẽ acquirit̃ mãe virt⁹ actiua equalis virtuti artificis: tunc vsus mãe nõ ẽ potentior ꝓparatione mãe: cũ tanta sit virtus mãe. q̃ta sit vsus eius vel vtentis ⁊ sic est in ꝓposito: qz p sanctificatõez materie tãta virtus ei acquirit̃ sicut ministro p suã ordinationẽ. Et ista rõ est ꝺ illos qui dicunt qz in scris nõ ẽ aliqua virtus: hic autẽ dicũt qz ẽ virtus actiua i materia hui⁹ sacri. Et si dicat̃ tãta est virtus actiua mãe q̃ta est vtus vtentis artificis: sz in neutro ẽ nisi virtus ⁊ cã sine qua nõ valet: qz talis vtus est ẽt in materia q̃ dicit̃ pure passiua: puta in artificialibus in quib⁹ tota virtus motiua est ex̃ i artifice. 6. mediate: qz materia ẽ cã sine qua nõ. Nullus. n. artifex põt facere archaz nisi hẽat mãm de qua vult facere eã ⁊ sic de alys. Sed ad hoc diceret̃ qz nõ est in tali materia virtus sine qua nõ tãta q̃ta in artifice cozrespõdente: sic aũt est in mã scrorum Sz ꝺ hic est: qz si ꝓpter hoc mã debet esse ꝓsecrata qz est in ea tãta virtus q̃ta in artifice. g̃ vbi in materia debet eẽ talis virtus maior q̃ in artifice ibi debet esse materia magis ꝓsecrata: sed in babtismo tota virtus ẽ in materia ⁊ in forma ⁊ nõ in artifice: qz nõ requirit sacerdotẽ nec aliquẽ determinatũ ministrũ cui p determinatam consecrationẽ aliqua virtus acquiratur cum etiã mulier ⁊ nõ baptiçat⁹ qui nullius ꝓsecratõis ẽ capax possit baptiçaze. g̃ mã sacri

baptismi maxime deberet cē sanctificata ad illud qō ē ēt cōtra tbo. ¶ Dicendū q; nō est ista causa q; mā sanctificetur ꝓius vt ei virtus acquiratᷓ: cuz in omni sacramēto sit materia habens virtutē: nō tamen nisi duo habēt mām ꝑ us sanctificatā: sed qz chꝛistus nō fuit ea vsus. Dis eni mā qz de sua nā vtutē scificādi nō hz ex aliq̄ ꝓsecratiōe eā soztiᷓ: sed mā qua xp̄s in sua ꝓsona vsus ē: tactu sue carnis hz maximā sctificationē ⁊ maximā vtutē ⁊ maiozē q̄ mā per eꝑm ꝓsecratā. ⁊ sic verum est q; a digniozi est māe ꝑ paratio q̄ vsus. Et sil'r est de sacro ordis q̄ xp̄s est vsus: ⁊ de sacro eucharistie. vñ panis vinū ⁊ liber nō idigēt ꝓsecratiōe: sed sacra gb⁹ nō ē vsus: ⁊ tñ bñt māz ꝓsecratā: debēt eā bre cō secratā a maiozē q̄ vsus: ⁊ sic ab eꝑo: vt confirmatio ⁊ vnctio. Alia vo duo gb⁹ nō est vsus nec bñt māz exᷓ actū susciptis: non bñt ꝓsecrationē ꝑcedētē sz ꝓcomitātez tñ: q̄ est ipsa forma: sic matri[m]: ⁊ pnia. g̃ oz q; mā sit p eꝑm ꝓsecrata sic ⁊ i ꝓfirmatiōe: qz a quo ōpēdet ordiatio mīstri ⁊ ꝓsecratio māe si oz esse mā ꝓsecrata. sed cū ꝓsecratio māe dependeat nō sit sacr̄m sz aliqd sacr̄ale: iō plus ꝑt cōmitti consecratio māe q̄ ordiatio mīstri. Nulla.n. cōmissiōe fieri pōt vt ordiatio mīstri sacerdotis fiat nisi p eꝑm: sz p cōmissionē pape ꝑt fieri ꝓsecratio ois māe a ñ eꝑo: sic ecc'lie ⁊ altariū ⁊ vaſoꝝ: qz ℔ ē ex instōne būana q̄ subest ordiationi pape.

Secūdus articulus est de forma bñs tres ꝓnes ꝑm tres formas. ¶ Qz sic i argumēto tāgit: ꝑ° ꝓ° triplex forma inueniᷓ. ⁊ pria q̄ ē solū indicatiua bti Ambrosij. s. Ungo bos oc'los tuos oleo scō in noīe p̄ris ⁊c. q̄ vī ꝑm subam eadē ⁊ p ꝓnīs valere: qz cū q̄rereᷓ de offō ambrosiano a p̄rib⁹ sensuz est siue decretū fuit q; ambrosianū in sua dioce. teneretᷓ. gregozianū vo p ozbē: nec aliqd ō bis q̄ ambrosi⁹ docuit i cultu religiōis xp̄iane tūc fuit reprobatū: sz tacite approbatū. ¶ Sz tho. dic̄ ꝓiū q; forma hec nō ꝑt esse indicatiui modi: qō vex ē de ptāte ordiata: sed de potētia absoluta si aliq̄ ecc'lie bēant solū formā indicatiui modi sic ambrosianā saltē tpe âbrosij vt dr̄: ñ ē dōz q; nihil sit actū qz i sacro suppositis bis q̄ fūt de eēntia segt̄ semp aliqs effect⁹. Et lz ꝑentioz fo[r]a sit indicatiua tñ si sit ōpcatiua nō pp ℔ sacr̄z ē irrituz sic̄ i bap⁹ greci vtunt depcatiua. baptizet ꝓu⁹ xp̄i ⁊c. ita ℔ eꝑ. Et si dicaᷓ q; nō est sil'e: qz vtēdo vbis depcatiuis vbi ē effect⁹ cert⁹ nō est piculū de mēdacio: sicut si de⁹ ozaret q; solē faceret cras oriri: tñ eꝑ vti vbis idicatis vbi effect⁹ ē icert⁹: eēt piculū mēdacy: ⁊ pp ℔ magis ꝑt dici baptizet ꝓuus xp̄i: nec ē falsuz: ⁊ si nō ītēdat: qz sola indicatiua ē va vel falsa: q̄ possit dici vngo oc'los istos ⁊c. quia nescit vtrū aia vngat oleo letitie: qz ēt qñ sacerdos dicit: ego te baptizo nescit vtx ille ītēdat deludere sicut mīstri indei faciūt: ⁊ sic nō ē baptism⁹. Et sil'r qñ dic̄ absoluo: nescit si est fict⁹: ⁊ in ꝓfirmatiōe: sz qz supponit ex his q̄ exterius apparēt excusat: vel refert ad exteriozē actū: de q̄ ē cert⁹ nō ad iteriozē. Sil'r in ꝓposito magis ē sil'e q; iste ꝓfessus ⁊ cōicat⁹ ⁊ timēs mozte sit nō fict⁹ q̄ de alio: ⁊ sic pōt supponere vnctionē inuisibilē sic̄ ibi absolutionē iteriozē: vl' refert se ad vnctionē exteriozē de q̄ est cert⁹. Nec est dōz q; btūs ambrosi⁹ errauerit: qz scti nō sibi pepcissent i ꝺicendo: sic̄ nec Lyꝛiano q; rebaptizabat baptizatos ab bēticis pepcit Aug. qn ℔ dānaret. Et ꝓaulus in faciē resistit ꝓetro q; iudaizare cogebat. ¶ Scōa est forma romana a ꝓetro nō data sz docta: ⁊ ista est depcatiua: p istā sanctā vnctionez ⁊c. Et differt hec forma a formis ceterox sacrox: qz cetere sunt idicatiue: ista est depcatiua: cui⁹ triplex rō assignat. ꝓria ē ex vbis bti Jacobi q; loquēs de ea vocat eā oronē dicēs. Et ozēt sup eū ⁊c. Scōa est: qz suscipiēs hoc sacramētū est ꝓprius virib⁹ destitut⁹. vñ idiget alioꝝ oronibus subleuari. Tertia est: qz datᷓ exeūtib⁹ de hoc mūdo q; iam desinūt eē de foro ecc'lie ⁊ in manu soli⁹ dei relinquūtur: ⁊ iō debēt ei p oronē cōmēdari. ¶ Qō aūt dic̄ ℔ tbo. q; nullus effect⁹ sequit̄ ex hoc sacro ꝓcurrētib⁹ oibus q̄ de eēntia sunt: videt̄ dubiū: qz gra nō est minozis virtutis q̄z nā: sz cōcurrētibus causis nālib⁹ p se ⁊ eēntialib⁹ impole ē nō sequi effectū: nec aliq̄ cā p accīs ⁊ sine qua nō ꝑt ipedire effectū nisi p hoc q; ipedit ꝓcursuz cause alicuius p se. sicut obstaculū cozpis opaci ipedit illumiationē inq̄tū ipedit presentiā illuminātis īmediatā q; est cā per se: ⁊ sic de alys. vñ cū oē sacz noue legis sit p se cā gratie: nō sic q; attigat gram: sz qz disponit ad eā: necesse ē q; ꝓcurrētib⁹ oib⁹ que sūt de eēntia sacri causet̄ dispō ad gram in oī sacro noue legis ⁊ p ꝓnīs i isto. Et iō tenēdus ē Tho. magis in ꝓxys dictis. Uñ ⁊ in mrimonio de cui⁹ eēntia ē ꝓsensus: illo posito nihilomin⁹ cātur terminus: lz ꝓbētes sint in pctō moz tali: qui postea recedēte illa fictiōe hz effectū: dū tñ cōsensus affuerit: sz si ꝓsensus nō affuit ꝓbēdi nihil ē actū: sed illo ꝓsensu posito lz dissentiat in bono fine sic: sed in pnīa nō solū volūtas ꝑfitēdi est de eēntia: sz etiā volūtas dolēdi ⁊ abstinēdi ⁊ hꝫ. q̄ dr̄ attritio: qz ⁊ si nō ꝓtritio q̄ q̄nqz est effectus sacri ⁊ p ꝓnīs nō de essentia: tñ attritio est de essentia. Sz in hoc est dria iter pniaz ⁊ matrimo[m]: qz oēs partes essentiales matrimony oz simul ꝓcurrere: alr nihil agit̄: ⁊ dico q̄tū pole ē vt. s. simul ꝓsentiāt: ⁊ q; ꝓsensus simul sit cū verbis: lz verba cū sint q̄tas successiua nō p̄t esse simt̄. In pnīa aūt nō oz q; ptes eēntiales sint simul: imo satisfactio cōiter segt̄ ⁊ ꝓtritio p̄cedit ⁊ ꝓfessio p̄cedit absolutionez. Et si ꝓtritus postea ꝓfiteaᷓ qz forte nō est obligat⁹ ad pluries ꝓtereūduz sicut ad pluries ꝓfitēduz aut satisfaciendum: nisi negatiue. i. ad nō cōplacēdū: qñ cōfiteret sic nec cōtereᷓ actu nec atteret̄: dū tñ nō bēret oppositū ipse recipere plenū effectuz. si ēt nulla attritio p̄cedat nec comitet̄: q̄uis nō sint oēs partes sacri sz solū due. s. ꝓfessio ⁊ absolutio ipsimit̄ ornat⁹ q; recedēte fictione postea opaᷓ: qz non est necesse q; simul he ptes ꝓcurrāt: sicut nec de duab⁹: formis eucharistie: sz ad hoc q; plen⁹ ⁊ pfect⁹ effect⁹ sacri seq̄tur: bñ oz q; oēs ptes ꝓcurrāt saltē successiue. Et iō cū ꝓtritio nō sit de eēntia h⁹ sacri sicut nec baptismi: qz hz māmexteriozez illa cessante ipsimit̄ ornat⁹ ℔: sic̄ ibi character. ¶ Tertia forma est cōposita ex vtraq̄ integra. Et qz nulla est forma ab ecc'lia romana reꝓbata sz tollerata ⁊ dissimulādo approbata: iō q̄libet ecc'lia oz tenere ritū suuz: ⁊ sic̄ in imersiōe vna vel trina abstergēdo vl' imergēdo oz fieri ꝑm ꝓsuetudinē. ita et hic de forma. In oi tñ oz addi iuocatio trinitatis ⁊ fieri signū crucis pp gnālez regulam de ꝓsecra. di. 5. Nunqd: qz oia sacra signaculo crucis ꝑficiunt̄. Qō aūt dicit Tho. in solone tertij arguméti q; vba indicatiua nō sunt forma sz dispositio: verū ē q̄ vtraq̄ vba dicunt̄: qz tūc iteraret̄ sacr̄m: cū de vbis deprecatiuis non sit dubiū gn sint forma: alʒ nō eēt sacz ex sola mā ⁊ dispositione forme sine eēntiali forma. q̄cūq; aūt forma seruet̄ simul oz dici cū mā apponit̄: qz accedit vbuz ad elementū ⁊ fit sacr̄m. Uñ ꝑmo totū iungere ⁊ postea ad libitū currere ⁊ dicere sicut ego vidi quēdam facere: est error ⁊ deceptio aiarū tali cōmittere dispēsare ecc'liastica sacra: sicut si ꝑmo puer imergeret̄ ⁊ post iteruallū diceretur. Ego baptizo te: aut si eps traderet ordinādo libꝝ vel hꝫ. ⁊ postea diceret accipe ptātez ⁊c. q; est ꝓtinētia cāe diuidere. Solum eni hoc pmissuz ē in sacro pnie iteruallo facto hore vl' diei post cōfessionē que est māe exhibitio: possit absolui que ē forme ipositio. Sed secus in his in gb⁹ vnus ꝑponit materiam ⁊ imꝑmit formā: vt in cōfirmatione: ordine: ⁊ extrema vnctione.

Tertius articl's ē ō ꝓposito: vbi sūt. z. ꝓnes: qz cuz extrema vnctio sit sacz vnū ñ neciū: ideo est ꝓma ꝓ°. q; ipa ē vex sacz: qō dupl'r ꝑbaᷓ. ꝓio rone quoꝝ dā q̄ talē. Oē remediū ordinatū i subsidiū vite spūalis sub sensibilib⁹ reb⁹ appositū est sacz: sz extrema vnctio ē ꝑ° ꝓ°

hȝ.ergo ꝛc.maior pȝ ex his q̄ dcā sunt di.prima.minor pȝ. p btm̄ Jacobū in canonica sua.c.v.vbi loquēs ō extrēa vn ctione dicit q̄ si infirmus in pctis sit dimittent ei. ¶ Sed ꝺ rationē istā q̄ctū ad maiorē ꝓpōnē est:qz aspsio aq̄ bñdicte ꝛ largitio elemosyne:ꝛ ꝓfessio gnālis non sacr̄alis:ꝛ oratio vocalis dn̄ica ꝛ multa hȝ sūt remedia sensibilia ꝺ pctm̄ ad hibita ꝛ ieiuniū q̄ nō sūt sacr̄a admin⁹ p se distincta: nec ēt fm eos satisfactio ē sacr̄z nec ps sacr̄i q̄ tm̄ est hȝ. iō maior supplēda ē sicut suppleta é. de pe.di.i.4.supra.s.q̄ sit a deo ordinatū ꝛ sit sufficiēs p se. ¶ Scōa rō est Tho.qz sacr̄z ē illa actio eccl̄ie q̄ attingit p̄ncipal̄ effect⁹ ab eccl̄ia itētus in admistratione sacr̄oꝝ:sz extrema vnctio ē hȝ: g̃ ꝛc.maior pȝ. Dic enī est dn̄ia iter sacr̄m ꝛ sacr̄ale:qz sacr̄m attingit ad effectū:sz sacr̄ale nō:sz ordinat̄ ad illū sicut exorcismus ad effectū baptismi.maior pȝ.qz hȝ ē effect⁹ ab eccl̄ia itēt⁹.s.cu ratio morbi. Sic.n.dr Isa.37. Hic est fructus ois vt tollat pctm̄.hic aūt tollit p extremā vnctionē vt patet p beatū Jacobū nec ipsa ad aliud ordinat̄:iō ꝛc. ¶ Sed hec rō vi det dubia qz effect⁹ p̄ncipal̄r intēt⁹ in admistratiōe sacr̄a li nō est character vel ornat⁹ ad que solū attingit actio sa cramēti:qz hec ꝓsequit̄ fict⁹ q̄ tm̄ sacr̄m recipit nō rō sacr̄i. sz effect⁹ p̄ncipal̄r intent⁹ est curatio morbi spūalis q̄ est p gr̄am:ad quā nō attingit sacr̄m sz disponit:nisi forte dicat̄ q̄ ista curatio ē q̄dez formal̄r ꝛ imediate p gr̄am sacr̄alē ꝛ nō p gr̄am gratū faciētē:ꝛ q̄ sacr̄m attīgit ad gr̄az sacr̄alē: nō aūt ad illā q̄ est in vtutib⁹ ꝛ donis:qō nō ē ꝓbabile: ga tūc fict⁹ recipit gr̄az curātē sicut characterē. si ita eēt effe ctus sacr̄i ꝓprius sic̄ illud:ꝛ sic sine gr̄a gratū faciēte ꝛ cha ritate sanarē hō a pctō qō ē ipoſe. Un̄ etiā grā sacr̄alis p ut differt a gr̄a q̄ est in vtutibus ꝛ donis: forte nō ē aliō q̄ dispositio ad illā q̄ dr̄ character vel ornat⁹ vel effectus:ita q̄ diuerse gr̄e q̄ sunt i diuersis sacr̄is sūt diuerse dispōnes ad gr̄am:vel diuersi effect⁹ gr̄e:qz aliud ē liberari ab origi nali:aliud ab actuali:ꝛ sic de alys. ¶ Dicēdū ē g̃ q̄ maior thome sic intelligit̄ q̄ illa actio q̄ p̄ncipal̄r attingit.i.q̄ p̄nci pal̄r ordinat̄ ad attīgēdū iter actiones sacr̄ales q̄ sūt sensi biles:ita q̄ nō mediāte illa actiōe sacr̄ali ad quā ordinat̄ illa ē sacr̄m:qz hȝ vnū sacr̄m ordinet̄ ad aliud:sicut ēt effe ctus vni⁹ ordinat̄ ad aliud:tm̄ qōlibet sacr̄m ordinat̄ ime diate ad vnū effectū spūalē distinctū:ad quē effectū id qō imediate ordinat̄ ē eētial̄r sacr̄m. Qō vero imediate:sed mediāte illo vel aūter vel ꝺnter est sacr̄ale illius:nō sacr̄z: ꝛ id ē ab eccl̄ia istitutū:sed sacr̄m a deo sicut clare pȝ in ba ptismo i quo ablutio sub illa forma. Ego te baptiço:ē soluz essential̄r sacr̄m:q̄cūq; aūt p̄cedūt vl̄ sequunt̄ sūt sacr̄alia ꝛ sil̄r q̄cūq; i missa p̄ter formā ꝛ māz adhibent̄. Un̄ septē ps:oones:crucis oculū:ꝛ oia hȝ in hoc sacr̄o sunt cerimo nialia ꝛ sacr̄alia ex vsu eccl̄ie istituta:sz vnctio cū forma il la p istā vnctionē ꝛc:id solū est eētia sacr̄i ꝛ sacr̄m p se di stictū. ¶ Scōa ꝓ ē q̄ extrema vnctio ē sacr̄m vnū hz bēat z⁹ ? plures mās ꝛ plures formas ꝛ plures ptes gb⁹ adhibeāt:qz oia ista ad vnū p̄ncipalē effectū p se ordinant̄.s.ad spūalē aie ꝛ corpis sanationē:sicut sacr̄m altaris ē vnū:qz ordina tur ad vnā spūalez aie refectionē:sicut ꝛ qñ inferior remit tit ad superiorē diuisa absolutiōe q̄ iste a miorib⁹: ille a ma iorib⁹ absoluat:habeāt p vna pfecta absolutione: hz nō pos sit ex pte dei vnū sine alio remitti:sic hic nō pōt dimitti de lictū visus gn remittat̄ delictū auditus: nisi qs diceret q̄ hic p se dimittūtur venialia vel pene mortaliū in gb⁹ vnū pōt dimitti alio nō dimisso. Cuius aūt ois vnctio q̄ est hȝ sit sacr̄m vel pars eētialis.sūt tm̄ multe alie vnctiones. Un̄ ad h⁹ euidētiā ē notādū.q̄ triplex ē vnctio eccl̄ie. ¶ Una q̄ nec ē sacr̄m nec aligd sacr̄ale:qz nec p se gr̄az causat: nec ad aliq̄ sacr̄m suscipiēdū vel pficiēdū ordinat̄:ꝛ hec ē vn ctio regū. vñ nō oz q̄ fiat de mā ꝓsecrata:nec obstat qō dr̄ de rege Dauid oleo sancto meo vnxi eum: qz hȝ refertur ad vnctionē inuisibilē q̄ fit spūscō:nō ad visibilē q̄ fit exteri⁹ oleo. Oliz.n.nō erat oleū ꝓsecratū nisi oleū vnctiōis q̄ phi bebat̄ iungi ois hō vt pȝ exo.30. Un̄ nec sacerdos nec pro pheta:nec rex vngebat̄ oleo scō sz oleo simplici: sz ō ꝓpha ꝛ rege ꝓstat q̄ a sacerdote fiebat g nō erat custos olei vn ctionis. ꝛ.regū.20.de helia:nec oz q̄ fuerit sacerdos:qz ob tulit sacrificiū.3.Rg.18.qz ꝛ Abel ꝛ Dauid obtulerūt sacrifi ciū q tm̄ nō fuerūt sacerdotes saltē successione:qz abel non fuit p̄mogenitus:nec Dauid fuit de tribu leui. Jtez.4.Rg. .9.de filio ꝓphar̄. Et si nō est necesse q̄ fiat cū oleo scifi cato:mlto⁹ min⁹ cū chrismate. Chrisma.n.n̄ ꝓpetit nisi xp̄ia no:dignitas ât regalis ēt ꝓpetit nō xp̄iano. Un̄ si eēt aliqs iunct⁹ in regē añ baptismū ꝛ postea baptiçaret:nō iterū in regē iungeret:cuius Dauid ꝛ Salomon pluries iuncti fue rint i reges. Sil̄r nō i capite sz i hūero vel armo. ex̄ de sac̄ vncti. Un̄ qō dicit magister capita regū chrismate vngi.ex pone vt Tho.exponit in lr̄alib⁹. Qz aūt reges frācie ideo chrismate vngūtur:qz Clodone⁹ vnct⁹ fuit chrismate per colūbā delato:nō videt sufficiēs rō: qz ille nō rōne regni: sz rōne baptismi chrismate vngebat̄. ¶ Scōa vnctio ē sa cramēt̄alis sz nō sacr̄m:qz.s.ad sacr̄m ordinat̄ vel digne su scipiēdus:vt illa q̄ oleo ad cathecumios iungit̄ baptiçan dus vel pficiēdus:vel digne custodiēdus: seu exhibēdus: sicut iunctio q̄ baptizat⁹ statim vngit̄ chrismate i vertice in qua ep̄s chrismate i capite ꝛ in manib⁹:ꝛ pbr oleo:ꝛ altare chrismate. Un̄ oēs he vnctiōes fiūt de mā ꝓsecrata ꝛ vn ctio qdē capitis ep̄i:ꝛ altaris chrismate:alie vō oleo ꝓsecra to. Et sicut ē eadē ꝓsecratio chrismatis qua iungit̄ altare ꝛ ep̄s:ꝺfirmādus in fronte et in vertice baptizatus: qz nō ē nisi vnū chrisma:ita videt eē vnū oleū ꝛ vna ꝓsecratio ad cathecuminos ꝛ manus sacerdotū. vñ dr̄ oleuz sacrū noie cōi. ¶ Tertia ē p se ꝛ ꝓpriū sacr̄m.s.illa q̄ inūgit̄ ꝓfirman dus p ep̄m chrismate supra di.7.ꝛ illa q̄ p sacerdotez oleo ad hoc ꝓsecrato p ep̄m fit ifirmo:qz agit vel auget pcl̄m du bio qō designat. Sic igit̄ est vnū sacr̄z. Sz sil̄e qō ad hoc i ducit Tho.de hoie nō ē q̄eniēs dicēs q̄ nō est eadē mate ria nec eadez forma carnis ꝛ ossis ꝛ tm̄ ē vn⁹ hō. In quo vi det ponere plures formas subales:sed exēpla ponit nō vt ita sit sz vt sentiat q̄ adistit ꝛc. Qō aūt dictū ē supra nō chri stianū posse inūgi in regē ꝓfirmat̄.p hoc q̄ olim scī ep̄i et alq obediebāt in licitis ꝛ honestis: imperatorib⁹ paganis tanq̄ veris regib⁹: Hiū tm̄ dicit Accursius in glo.in p̄nci⁹ i stitutionū siue in ꝓhemio. Per illud aūt iusiurādū qō pre statur ab his ꝛc. De chrismate aūt notat Hosti.in sūma de sacra vnctiōe.qz Haufredus notauerat hoc: q̄ man⁹ pbr iungi debebāt chrismate sicut man⁹ ep̄i:decept⁹ p hoc qō dicit cōis est eoꝝ ꝓsecratio:qz nō est cōis ꝓpter hoc eoꝝ vnctio. vñ ipse Hosti. ꝓsuluit sup hoc lugdu. Innoc. papaz qui rñdit:q̄ manus sacerdotis oleo: man⁹ ep̄i vngi debēt chrismate.zz.di. Preterea. Et hoc notat ibi glo. vnde ver sus. Pontifici soli caput vngit chrisma manusq;. Pbr i ma nib⁹ oleo:rex vngit̄ armo. ¶ Tertia ꝺclo ē.q̄ illud sacr̄m z⁹ ? nō est necessariū simpl̄r: qz nō est ꝺ aligd qō nō possit tol li post hāc vitā siue sint reliquie siue culpa venialis: sed p accns pōt eē necessariū illi qui est attritus de mortali ꝛ nō pōt ꝓfiteri:qz pdidit loquellā:nec cōicare:qz hz vomitum vel nō pt ītrare os suū. Et qō Canoniste dicunt q̄nq; sacra esse necessitatis solū duo volūtatis: ꝺiugiū ꝛ ordo:theolo gi eꝝ solū duo necessitatis. vtrūq; verū est:qz per se qdem sunt duo necessaria:illa.s.que ꝓtra id p̄ncipal̄r ordinant̄ q̄ in alio seculo nō dimittit̄ ꝛ sine quo nō est salus:sed tm̄ per accns alia possūt eē necessitatis inq̄tū nō ficto remittunt mortale.de quo tm̄ erat attritus. Ponat̄ ergo laborās in extremis nō potēs ꝓfiteri hns pctm̄ mortale de quo tm̄ ē attrit⁹:iunct⁹ saluabit̄:nō vnct⁹ dānabit̄. Ponat̄ ēt eū cō fessuz:tm̄ potuit br̄e ita ip̄fectū dolorē q̄ fuit fict⁹ respectu

sacri pnie q tñ erit nō fictus respectu extreme vnctiōis: sic aligs nō fict⁹ ē respectu baptismi q ē fictus respectu pnie. Maior enīz deuotio regrit in suscipiēte respectu sacri ad qō p se regrit act⁹ suscipiētis q̄z in eo in quo nō nisi p accidens. Itē ponam⁹ eū cōicatū adhuc forte remanet ī pctō qō delebit p extremā vnctionez: qz multo maior deuotio regrit in receptione eucharistie q̄z extreme vnctiōis. Nō sic autē pñt poni ēt p accīs. Alia duo sacra necitatis: qz oī casu quo delerēt pctā ml'to magis pnia. Nō.n. dz gs moriturus ī absentia sacerdotis matrimoniuz ꝺbere vt rōne sacramēti dimitterē sibi pctū si forte ē attritus tm̄: nec sil'r tūc ordiari: lz ꝓcubinā ducēdo moriēs vt legittimet filios ex ea susceptos bñfaciat. ¶ Ad arg^m dōz. q̄ dz determinata formā q̄ ad subaz lz quo ad aliā ꝑz diuersas ꝓsuetudies possit variari sic de baptismo dictū ē: sz forma ꝓsecratiōis mäe ꝑt eē diuersa ꝑm diuersas ꝓsuetudines a papa scitas z dissimulatas q posset illas formas īmutare cū in eis non cōsistat essentia sacramēti sicut in forma: lz sint dispositio materie essentialis.

Questio II.

Secundo querit de ministro vtrum sacerdos possit hoc sacrm̄ ministrare. Et vī q̄ sic qz sancta Henouefa oleo scō misso ad ifirmos sanabat eos q̄ rōe sexus nō erat capax ordis q̄uis scā: sic nec btā v̄go. de pe. z re. c. Noua. Sil'r btūs Joānes hēmita. q̄ ꝛc. ¶ Contra Jacobi vlt. Infirmat̄ gs in vobis īducat p̄sbȳros. ¶ R⁹. hic sunt tria faciēda. ¶ Prīo oñdēduz ē q̄ mīster p̄pus b⁹ sacri ē simplex sacerdos. 2° q̄ dz eē p̄pus nō alien⁹. 3° q̄ sufficit q̄ sit vn⁹.

Circa pmū arg^m sūt q̄tuor ꝓnes. ¶ Prima q̄ solus sacerdos est mīster: ita q̄ in nullo casu non sacerdos p̄t inūgere: cū hoc sit ei⁹ p̄priū: nec papa posset cōmittere nō sacerdoti iungere: sic nec a pctīs absoluere aut etiam ꝓficere: qz q̄uis ī ei⁹ ordiatione ñ fiat exp̄ssa mētio de ptāte iungēdi sic celebrandi: z ligādi z soluendi: tñ iplicite cuz dat̄ sibi ptās hoz z illi⁹: qz v̄e ꝓfesso z coicato dari dz. ¶ Scōa ꝓcl'o ē q̄ sufficit q̄ sit simplex sacerdos: nec oz q̄ sit epūs: qz in his q̄ singulis de pp̄lo cōpetūt p̄pus mīster ē simpl'x sacerdos q̄ imediate illis p̄est: z nō oz q̄ sit epūs sic in illis q̄ in spāli gradu ꝓstitutūr. ¶ Tertia ꝓcl'o ē q̄ layc⁹ i nulla necitate pōt: qz solū sacrm̄ qō ē necitatis vt bap^m p̄t mīstrare z nullū aliud. ¶ Sz ꝺ. qz matrīo^m dispēsat a layco q̄tū ad eēntiā suā q̄ ē añ bñdictionē. ¶ Et dicēdum: q̄ vn⁹ aliū accipit: vñ q̄libz sacrm̄ suscipit. q̄ neuter dispēsat: qz iter dantē z accipiētē dz eē discretio p̄sonar. ¶ Itē ꝺ de pnia q̄ ē necitatis: z tñ nō mīstrat a layco. ¶ Et dōz. q̄ nō est mere necitatis: qz oīs q̄ ē suscepti⁹ pnie sine actu eius exteriori pōt saluari ex sola susceptione in voto: qz nullus pōt suscipe pniam de facto: q nō posset eā suscipe in voto: sed bap⁹ ē pure necitatis: qz aligs pōt suscipe eū de facō q nō ī voto: vt puer: z ille nisi susciper de facto non posset aliter saluari. Et lz bap⁹ nō sit tāte necitatis ī oīb⁹: sz in adultis eq̄lis necitatis cū pnia mortaliū: tñ qz ē vnū baptisma taz in puulis q̄z in adultis p̄ncipal'r ꝺ vnū: iō non debuit diuersificari mīster q ē necitatis ī hoc vel in illo: sz ē idez mīster ī oi baptismo q̄tū ad id qō ē necessitatis sacri: q̄uis nō q̄tū ad id qō ē ꝺgruitatis: sz pp necessitatē: hoc ē in parulis: pp vnitatē. idē est in adultis: sz in pnia nō ē in aliquo talis necitas: iō etiā laycus nō solū puulū sz ēt adultū pōt ī necitate baptiçare licite: q̄uis nō sit necitas absoluta eq̄liter vtrobiq̄: qz sic ē a x̄po istitutū pp vnitatē baptismi. secus aūt de pnia exteriora q̄ ī nullo casu hz necitatē absolutā vt dictū est. ¶ Quarta ꝓ. q̄ nec diacon⁹ p̄t ex offō inungere sic ꝑt sanguinē mīstrare: qz iungere nō sic iplicite cōtinet ī mīstrādo sacerdoti sicut illud. Itē ñ p̄t iungere ī necitate sic p̄t coicare: qz sicut baptiçat⁹ nō regrit vtutē in baptiçāte sz solū applicationē mäe cū forma: ī qb⁹ ē tota vt⁹: sic ī eucharistia ē tota vt⁹: vñ a quocūq̄z mīstret tātū valz sicut si a sacerdote: lz nō debeat a quocūq̄z nisi a sacerdote vel diacono ī necessitate mīstrari q̄uis nō sit de necitate: sz extrēa vnctio vtutē regrit ī mīstro sic absoluere: z ꝓficē: z ordiare: pp qō ī nulla necitate p̄t ñ sacerdos iungere. qa sacerdos solus hz hāc vtutez sic nec ꝓficere: nec ordinare: nec absoluere sacral'r. ¶ Notādū ē q̄ q̄ diacon⁹ nō dispēsat aliqō sacrm̄ ex offō cuius eēntia ī dispēsatiōe ꝓsistit vel cuius eēntia nō ꝓsistit ī vsu quo ad cōpletā dispēsationē: qz sanguinē ex offō dispēsat sz nō corpus nisi in defectu sacerdotis. Rō vo q̄ aliq dicūt q̄ nulli cōpetit exercere actū p quē fit remissio pctō̄z nisi cui ex ordiatiōe cōpetit pctā remittere hz dubiū pp dispēsationē dñice sanguis p quez fit pctō̄z remissio: lz nō p̄ncipal'r sicut nec h: z tñ diacon⁹ eaz hz q lz recipiat manuuz īpositionē: nō tñ dicit ei q̄rū remiseritis: ꝛc. vñ si posset maior intelligi q̄ nullus ordinat⁹ ex offō hz exercere aliquē actū nisi ad quē sibi dat̄ ptās ex ordiatiōe iplicite vel explicite añter vl' ꝓiter. Sacerdos.n. hz duos actus p̄ncipales. l. ꝓsecrādi z absoluēdi. Et dī sibi exp̄sse accipe ptātē celebrādi missaz ꝛc. z Accipite spūz sanctū q̄rū remiseritis pctā: ꝛc. Ad ß aūt segt̄ mystery celebrati dispēsatio: z diacon⁹ accipit ptātē legēdi euāgeliū z ministrādi sacerdoti z ipz iuuādi ī ministerio: vt sic ille dispēsat corpus sic z iste postea sanguinē: sz diacon⁹ nō accipit ptātē iungēdi nec aligd faciēdi cui⁹ illud sit accessoriū: qz iungere infirmū nō ē annexū cōicatiōi ei⁹ vel audiētie ꝓfessiōis sicut dispēsatio sanguis ad dispēsationē corpis: qz illa duo sunt duo sacralia quoz vltimū est min⁹ p̄ncipale z p̄mus p̄ncipalius in dispēsādo sicut ꝓsecratio sanguis ē min⁹ p̄ncipalis: qz illa dz sequi z sine ea eēt verū corpus x̄pi: vnde q̄tū ad id qō est res z sacrm̄ est iā tota essentia sacri: q̄uis nō q̄tū ad id qō est sacrm̄ tm̄. Nec aūt vnctio est sacrm̄ p se distinctū ab omni alio z non alicui alij sicut sacrale vl' sequella annexum: ideo ꝛc.

Secūdus articulus est. q̄ dz esse su⁹ nō alien⁹. vbi sunt tres ꝓnes. ¶ Prīa de ß qō est de iure coī qz dz eē sacerdos p̄pus: nō gdē q̄tū ad eēntiā sacri: sz q̄ ad necitatē p̄cepti: qz sic ñ suus epūs ñ dz ordiare nisi ꝏ licētia sui: si tñ ordiat ve x sacrm̄ ꝓfert: sic z hic ñ nihil est actū si gs p̄sumat iungere alienuz pochianū: sic nihil esset actuz si p̄sumeret absoluere: qz mā est pctō̄z subdit⁹: nō sic āt est h: sz de necitate p̄cepti gnālis q̄ sacra a suis sacerdotibus z epis sūt recipiēda nō ab exneis: nisi de licētia suorum. Qō si sciēter aligs recipet coīpso peccaret z fructui sacri poneret obycē: vñ sacerdos suus iure ordinaria vl' delegato z istō z alia sacra mīstrare dz: z sic hz ꝓsuetudo. nec tñ ex hocipso q̄ gs hz ptātez absoluēdi: hz pp ß ptātez cōicandi vel iungēdi: vñ nisi piculū mortis imineret ex mora pp̄ij sacerdotis ñ suus eū ñ deberet coīcare nec iungere: alias sic ponēdo spez in ratibabitione illi⁹. Quātūcūq̄ aūt iunct⁹ fuerit a sacerdote suo vel exneo vere vnctio fuit: neciterari dz nisi in casu ī q̄ iterē⁹ a sacerdote p̄po fctā. Si aūt esset facta a non sacerdote iterū facienda esset a sacerdote: sicut de ordiato a non epo. ¶ Scōa ꝓ. ē. qd iuris est ī casu necessitatis. Qz.n. necitas non hz legē: non su⁹ sacerdos p̄t licite iungere sicut absoluere: imo sicut p̄po sacerdote abūte q̄ ñ p̄t bñ tenet̄ eū audire z absoluere si petat: sic de pane alieno quē hz morientē pascere: sic ī oī illo casu in quo licet sibi absolnere a pctīs morientez non sb̄dit̄: z tenet̄ p ꝓñs coīcare eū z ipsuz iungere: q̄uis viaticuz sit magis annexū pnie moriētiū q̄ extrēa vnctio q̄ negat̄ laycis iterdictis: nō āt pnia nec viaticū. de pe. z re. Qz ī te. Unde sacerdos rogat⁹ a curato mīstrare eccliastica sacra morieti ī casu in quo non p̄t vel non vult ire: si omittat ire reus est aie illius quā q̄tuz est in se dānari permittit: cum

per accōs'ista sacra possint eē necessaria:ꝛ videnꝫ necessaria rōne p̄cepti ex ꝯsuetudie gnāli moriētiū in fide eccl'ie.

3ª ꝙ ¶ Tertia ꝯclo ē de p̄cisis'ab eccl'ia:qz excoicat⁹ vel ab officio suspēsus nullo mō dz hoc sacrm̄ mīstrare:imo si mīnistrat irregularis efficīt:qz īgerit se diuinis in offō ordis sacerdotalis.Si vo esset suspēsus a bñficio tm̄ posset licite sicut ꝛ alias officiare eccl'iaz.de elec.cū in cūctis.Si ēt suspēsus eēt ab īgressu eccl'ie tm̄ ꝛ nō cū hoc a diuinis:tūc deberet mittere clericū ad ecclesiā vt oia necessaria deferret ꝛ ipe ex̄ ecclesiā ꝛ cimiteriū illa accipiēs ꝛ postea ī domo p̄uata īfirmū inūgēs irregularitatē nullā īcurrer et nec peccaret.Sed si i eccl'ia necessaria accipet ꝛ sicut moris ē p̄cedēte lumine de ipa p̄diēs iret ad inungēdū irregularis fieret:sicut si ī eccl'ia celebraret.Si aūt suspēsus eēt ab īgressu ꝛ a diuinis dato q̄ nunq̄z eccl'iaz ītret p̄ admīstrationez huius sacri q̄ ē actus sacerdotalis irregularitatē īcurreret. Ubi g̃ pp excoicationē vel suspēsionē p̄po curato nō licet iungere ibi nō licet ab illo sciēter suscipe sicut nec coionē: sed tūc licet aduocare ex̄neū. ¶ Est aūt dnbiū vtrū de licentia excoītati liceat audire ꝯfessiones. Et dicēdū q̄ sic: lz excoicat⁹ nō possit delegare:qz illud fit p̄ncipal'r aucte iurisditionis:hoc aūt p̄ncipal'r aucte ordis:sil'r de licentia suspēsi etiā a iurisditione. Nā si esset suspēsus nō a iurisditione nō ē dubiuz:sicut ēt de licētia ep̄i excoītati vel suspēsi p̄t alius eps ordinare nō soluz vbi ē suspēsus qz ordinauit alienū:qz tūc licētia iuris habet. de tēp.ordi.ca.z. imo ēt quōcunq̄z alias.ꝛ multo magis de licentia suspensi vel excoīcati curati potest extraneus sacerdos inungere.

2ª ꝙ **Tertius** articulus est.q̄ dz esse vnus sacerdos:vbi sunt tres ꝯclones. ¶ Pria.q̄ suffi cit solus nec dz q̄ sint plures:verū ē q̄ dicīt in plurali īducat p̄sbyteros:qz si possint haberi ꝛ velint adesse bonū ē ꝛ melio⁹ ē: vñ ꝛ in collegys regularib⁹ ꝛ secularib⁹ totū collegiū adesse dz ad iungēdū ꝯcanonicū vel monachuz.Pōt tm̄ solus sacerdos cū vno solo clerico iungere.de vnc.Signa questiuit.Ubi ēt dicīt q̄ cū vno layco imo q̄ ipse solus p̄t si adiutorē nō hēat vt notat hosti.q̄uis nunq̄z sine adiutore celebrare debeat. ¶ Scōa ꝙ ē. q̄ quotcūq̄z sint sacerdotes: vn⁹ tm̄ dz eē mīster adhibēs māz ꝛ p̄ferēs formā siml': nō q̄ vnus iungat ꝛ ali⁹ verba dicat: sic eps reprehendīt qz cecus ordinabat ꝛ alius vba dicebat.zz.di.ca. Quorūdā. Et

3ª ꝙ sic nō ē mīster nisi vnus sacerdos. ¶ Tertia ꝙ ē.q̄ ī necessitate p̄ deficiēte ali⁹ supplere dz qđ restat:icipiēdo vbi ipe dimīsit si ipse ill⁹ ptis vnctionē cōpleuit:qz q̄libet vnctio hz distinctā formā ꝛ materiā:sic ꝯsecratio panis ꝛ vīni:sed si vnā vnctionē nō cōpleuisset:puta qz vnā aurē vnxit non aliā:nisi totā formā cōpleuisset sup vnū organū illius p̄l vnctio esset super illā partē a p̄ncipio inchoanda. ¶ Ad arg'm dōz.q̄ illa vnctio non erat sacralis sz medicinalis nō p̄ nāz sz p̄ miraculū ꝛ gratiā sanitatū. Qō .III.

Tertio q̄rit de subo.vtrū solus īfirm⁹ debeat inūgi. Et videt q̄ non: qz si īfirm⁹ iungit hoc nō ē nisi qñ ē ī piculo mortis:sz san⁹ aliqñ ē ī piculo mortis vt decolādus vel suspēdēdus:g tm̄ nō ē inūgēdus:g̃ ꝛc. ¶ Lōtra:qz bt̄us Jacobus p̄mulgās hoc sacrm̄ dicit.Infirmat̄ qs in vobis: ergo ꝛc. ¶ Rñdeo.hic sūt tria videda. Prio q̄ inungendus dz esse īfirm⁹ corpal'r. Scōo q̄ dz eē vel fuisse infirmus spūal'r. Tertio in qbus partibus debeat fieri.

2ª ꝙ **Circa** p̄imū sūt tres q̄nes. ¶ Pria q̄ solus infirmus dz inūgi.vñ si est moriturus nō p̄ infirmitatez: siue sit dubiū:vt de pugnaturo siue certū vt decapitādus. nō ē iungēdus.Sanus g̃ nō ē inūgēdus nisi īstinctu spīrit⁹ sci si peteret:sicut de multis habet̄ q̄ sani se fecerūt inūgi: sz statī vt p̄dixerāt fuerūt mortui.De dānato aūt ad mortez:ꝛ si infirm⁹ sit:videt̄ q̄ tali nō debeat dari:qz talis īfamis ē in facie eccl'ie:ét si ꝼz vitatē nō hēat culpā:qz crimīe capitali ꝯdēnatus:vñ nec eucharistia fort̄e dāda ē his qui ducūtur ad mortē:qz illa que nō sūt necessitatis vt sepultura ꝛ hꝺ bñ negat eccl'ia vilib⁹ p̄sonis:sz pniaz ꝛ id qđ est necitatis nullo mō. ¶ Alq aūt dicūt q̄ dānati ꝛ hꝺ debēt inūgi:qz ēt relapsis g statī sūt cōburēdi:nō negātur eccl'iastica sacra.de bereti.c.Sup eo.Et q̄uis nō exēplificet̄ nisi de sacro pnie ꝛ eucharistie:tm̄ eadez rō est de alys. Ex quo enī nō ē p̄hibitū est ꝯcessuz:qz si tpe iterdicti illa duo non negātur:cui tm̄ negat̄ extrēa vnctio:hoc est qz ibi īuenitur p̄hibitū:nō aūt hꝺ. ¶ Dꝰ aūt ꝯclonis rōnē qđ assignāt dicētes q̄ ea q̄ ī sacris gerūtur īteri⁹ debēt repetī p̄ ea que gerunt̄ exteri⁹:sz effect⁹ iterius hꝺ sacri ē sanatio spūalis.g̃ dz repetī exterius p̄ sanationē corpalē:sz nullus ē illius sanatiōis susceptiu⁹: nisi sit actu īfirm⁹: q̄re de necessitate hui⁹ sacri ē q̄ sit actu īfirm⁹: qz in sacris gerd est eēntial'r de nēcitate signationis est eēntial'r de necitate sacri: cū sacramēta inq̄tū sacra sint eēnaliter q̄dā signa. ¶ Sed ꝺ̄ ß qđā sic obyciūt.Sicut extrema vnctio est spūalis sanatio: sic pnia est spūalis resuscitatio:ꝛ baptism⁹ spūalis ablutio. igit̄ si spūalē sanationē necesse ē signari p̄ corporalē: ita q̄ necesse sit q̄ suscipiēs sit infirm⁹ corpal'r. sil'r necesse esset spūalē resuscitationē q̄ fit ī pnia signari p̄ corporalē:ita vt suscipiēs eā eēt corpaliter mortu⁹:ꝛ ablutionē spūalē q̄ fit in baptismo necesse eēt signari p̄ corpalez:ita vt baptizandus eē corpaliter īmūdus:ß aūt nō est necesse.g̃ nec p̄mū. ¶ Sz ad hoc ipsi soluūt q̄ nō ē sile de pnia ꝛ baptismo:et extrema vnctione:qz lz pnia sit spūalis resuscitatio: nō tm̄ dat̄ p̄ modū resuscitationis sicut extrema vnctio p̄ modū medicationis. Et ī nō oz penitētē eē mortuū sicut oz illū q̄ inūgit̄ infirmū. Itē corpalis ablutionis susceptiu⁹ ē nō solū īmūdus:sz mūdus:sz curatiōis nō ē susceptiu⁹ nisi īfirmus. Ul'pōt dici ad īstātia de penitētia q̄ nō ē suscitatio: sed supponit lazarus suscitatū quē soluit manus apostolica:ꝛ qz delet ꝛ venialia ꝛ penā que supponit vitā:ideo ꝛc. ¶ Ad illud de baptismo dōz.q̄ nō dat̄ p̄ modum ablutionis sz per modum īmersionis ꝛ aspsionis. Uel dōz q̄ ablutio nō solū ꝯuenit īmūdis:sz ēt mūdis vt mūdiores sint ꝛ nitidiores ꝛ pulchriores:sicut lauat̄ tela mūda vt sit alba. ¶ Sz ē īstātia de ꝯfirmatione que dat̄ ad robur per modum vnctionis vt istud:nec tm̄ oportet q̄ ille sit debilis vel infirmus aut timidus. ¶ Sed dicēdum.q̄ ille inūgitur sicut pugil in quo audacia ꝛ fortitudo supponīt:sed ad maiorem p̄reparatur:tamen non est ista ratio demōstratiua quia nec mā patīt.Certū est enim q̄ in multis partib⁹ sani contra estuz toto corpore iungūtur.vñ vnge caput. Mat. .6.Et caput christi ꝛ pedes Maria vnxit.Curatio etiam ꝛ medicina adhibētur.etiā non soluz ꝯtra morbū p̄sentez sz ēt ꝺ̄ futurū.

2ª ꝙ ¶ Scōa ꝯclo ē.q̄ oz q̄ sit piculose īfirmus. ita q̄ vel de vita desperet:vel sit in piculo nō solū morien di sz etiā sine sacro moriēdi:vñ solū grauibus infirmis de quoꝝ vita ꝓbabil'r timet̄ imo magis credīt:qz sic nomen sonat extremuz sacrm̄ est post qđ aliud non sperat̄: vnde q̄diu p̄babiliter sperat̄ de cuasiōe nō dz dari.Si tm̄ datū est ꝛ cōualescat nō p̄ter hoc p̄hibet̄ ab alys sacramētis: qz ꝛ si postea recidiuet reiterabitur sibi istud: vnde ꝛ matrimoniū ꝯtrahere ꝛ ordines suscipere ꝛ eucharistiā:ꝛ non soluz confiteri qđ ē necessitatis:ꝛ confirmari potest inunctus si ꝯualescat:imo etiā si post inunctionez petat ꝯfessionez nō est negāda:qz q̄uis per se hoc sacramentū debeat esse vltimū:p̄ accōs tm̄ potest eē post ipsuz aliud: q̄uis baptismus ita sit p̄muz q̄ nō potest eē aliud añ illud. ¶ Alia ratio assignat̄ a qbusdaz:qz extrema vnctio est q̄si supplementū pnie:vt qui nō possunt ꝯgrue vti medicina penitētie tanq̄z medicina grauiori:ytanꝫ ß sacro tanq̄z medicia

leniori:sed sani possūt vti pnia.q̄ ꝓ eis nō est institutū ꝫ sacramētū:sz solū ꝓ infirmis grauib⁹ de quoꝝ exitu ꝓbabiliter timet ꝓpter aggratiationē ifirmitatis. Sed hec rō sz sit bona nō tñ necessaria:qz q̄tūcūq; infirm⁹ posset ꝓfiteri si vellet ⁊ ꝓfiteat actu:nihilomin⁹ dat ei extrēa vnctio: imo prius semp dz hortari ad ꝓfessionē si possit ⁊ sacr̄alez si indiget:imo statiz baptizat⁹ i lecto mortis vt pater Augustin⁹ deberet iungi. Nō solū q̄ illis q idigēt pnia ⁊ nō pñt alteri ꝓfiteri vel penitere est cōcessuz:qz alig loquēdo moriunt:⁊ sic ꝓfiteri pñt q tñ iungēdi sūt. ¶ Tertia ꝑ est de eo quē ꝓstat esse mortuū q̄ inūgi nō dz:qz sanatio ꝓsupponit vitam:qz fieret iniuria sacro sicut si baptizaret mortu⁹. ꝑ ad Coz.15. sz si dubiū ē piū esset eū inungere ꝓmissa ꝓtestatione ⁊ cōditione q̄ in baptismo ⁊ alys q̄ nō sunt necessitatis vt in ordine fieri solet sic dicēdo. Si tu es mortuus ego nō te inūgo:sz si tu es viuus p istā vnctionē ⁊c. Dico aūt si dū apparebat viu⁹ ꝗ sacr̄z petyt: qz q̄uis nō legat ꝓditionalis ꝓstatio sacri nisi in baptismo q est necessitatis: ⁊ nisi vbi dubitat an fuisset ꝓus baptizat⁹:tñ eadē rō ē in illis q̄ nō sunt necessitatis simpl'r:maxime si per accidēs pñt esse necessaria sicut ē illud. Et pari rōne si nescit vtrū puer sit viuus an mortuus sub ꝓditiōe ē baptizādus:ita ⁊ hic.

Secundus articulus est q̄ dz esse ifirmus spūal'r: vbi sunt tres ꝯclones. ¶ Prima. q̄ ꝓpter hoc q̄ pueri ⁊ ꝑpetuo furiosi nō sunt iungēdi: qz esset mēdaciū i forma. Quicqd deligsti p visuz ⁊c. Si aūt dz lucida interualla:si sperat de ꝓualescētia:nō dz iungi sic nec baptizari. Si aūt nō sperat q̄uis exp̄sse añ frenesiz nō petierit qz forte de piculo nō credebat dz sibi dari ⁊ hec deuotio p̄cedēs sufficit. Jura vero q̄ dicūt nō debere dari eu charistiaz nec absolutionez in tali statu nisi antea petyt loquūtur de illo q erat excōicat⁹ vel male vite notorie: qz q semel'fuit malus semp p̄sumēdus ē malus nisi ꝛriū ꝓbet de regul.iur.c.Semel.li.6. Alias si bone vite erat nō p̄sumit imemor sue salutis i morte pluscz in vita. vñ p̄sumit q̄ petiuit sz nō ꝓbet vel q̄ petiuisset si aduertisset: vel q̄ petere voluit sed forte nō potuit:nec actualis deuotio requritur in illo q eā hre nō pōt: sz de furiosis qui facerēt irreuerētiā sacro:est ꝓbabile q̄ nō inūgātur: qz nō est necessitatis simpl'r: sed baptism⁹ q est necessitatis simpl'r illi qui semp fuit furiosus ex ꝓsensu parētis dari dz q̄uis faciat irreuerētiā:⁊ deberet ligari pro sanatione aīe multo magis q̄ pro sanatiōe corpis. Sz de habēte lucida interualla si infanitate petyt nō videt simpl'r necessariū: qz baptismo flaminis saluabit. Nihilomin⁹ tñ qz forte postq̄ petyt mortaliter peccauit tuti⁹ eēt q̄ ligat⁹ baptizaret exclusis infirmis qui possent scādalizari. Et pium esset sic facere de extrema vnctiōe q̄ p accidēs pōt eē necessaria ad salutē:vt si est attrit⁹ nōdū ꝓfessus nec possit ꝓfiteri maxime si sine irreuerētia suscipiat ex bona ⁊ iueterata ꝓsuetudie: sz nescit qd sit:qz maior deuotio requrit ad cōionez: q̄ tñ dari dz frenetico.z6.q.6. Si is qui.multo magis vnctio q̄ minorē deuotionē requrit:qz de cōione dr. Probet autē seipsuz hō: sed eucharistia ēt sane mētis si sit piculū de vomitu nō dz dari:⁊ multo min⁹ tali frenetico q expueret:qz ista iniuria redūdat in sacri eēntiā aliquo mō:sz de vnctiōe nō sic:qz i sanus sic pōt ligari q̄ sine effusiōe ita bñ vngeret sicut sane mētis:vñ piū eēt eū nō p̄uare sacro qō deuote petiuit.

¶ Scōa ꝛclo est.q̄ requrit q̄ actual'r peccauerit. vñ Beata vgo añ secūdā scificationē peccare potuit sed nō peccauit.iō inūgi nō debuit. Nec obstat q̄ originale ꝛxit ꝛ cui⁹ religas illud dat:qz etiā pueri ꝛxerūt illud q tñ iungi non debēt. Sic igit ⁊ sua vita ⁊ sacri forma repugnāt:qz nō deligt p visuz nec p aliū sensuz:vñ eēt ibi mēdaciū pp qō nec vngi eguit:qz religas originale s. ōa scificatio fomitez penit⁹ extingēs ammouit. Jdeo nec inūgi debuit nec inūcta fuit.

¶ Tz ꝑ ē de illis q i articlo mortis baptiçāt vtr̄ iungi ōbeāt. Et dicēdū q̄ sic: sz a culpa ⁊ pēa actuali ⁊ originali sint libi: qz restat eis pugna ꝛ hostē ꝛ quez spāl'r isto sacro armant: nec est mēdaciū:qz deliq̄rūt p sensus. Et sz sit sibi idultum delictū q̄ ad culpā ⁊ penā:sed nō quo ad debilitatez.

Tertius articulus ē i q̄bus ptib⁹ debeat fieri vnctio hec:⁊ hz tres ꝑnes. ¶ Pria. q̄ totū corpus nō dz inūgi sz solū determiate ptes ei⁹. s. organa sensuū: pedes ⁊ renes. Cui⁹rō est:qz sacr̄z exhibet p modū curatiōis. vñ sicut ē i curatiōe corporali: sic suo mō dz esse i curatiōe spūali:sz in curatione corpali nō opz q̄ medicina curās totū corp⁹ adhibeat toti corpi: sz sufficit q̄ adhibeat illis partib⁹ i q̄bus est radix morbi.q̄ sil'r dz esse i extrēa vnctione q̄ ē sanatio spūalis:nō igit dz toti corpi adhiberi: sz solū illis ptib⁹ i q̄bus sunt p̄cipia pcti venialis ⁊ actualis. Et qz radix ⁊ p̄cipiū peccādi i nobis p̄mo gdē ē vis cognitiua. 2° vis appetitiua. 3° vis motiua vel executiua. Uis aūt cognitiua i nobis ortū hz a sensu:iō in nobis debēt iungi loca q̄nq; sensuū. Oculi pp visuz: Aures pp auditū: Nares propter olfatū. Os pp gustū: Man⁹ pp tactū q̄ in pulpis digitoꝝ maxime viget. Pz pp viz appetitiuā inūgūtur a q̄busdam renes: pp motiuā pedes. sz qz p̄mū p̄ncipiū actuū nostroꝝ ē vis cogscitiua:iō illa vnctio que fit i organis sensuum ē de necitate sacri ⁊ seruat ab oib⁹: q̄ si alig sint mutilati i aligbus organis sensuū debēt inūgi q̄to ꝓpiqui⁹ pñt ad partes illas i q̄b⁹ vnctio fieri debuit. Alie vo vnctiones nō videtur de necessitate sacri:qz vis appetitiua ⁊ motiua sūt secūdaria p̄cipia nroꝝ actuū: ⁊ iō alig illas nō obseruāt. alq vo seruāt illā q̄ ad pedes: ⁊ nō illaz ad q̄ ad renes: Jō de vnctiōe ad renes ⁊ pedes ꝓsuetudo sue eccl'ie ē fuāda. ¶ Scōa ꝛclo ē de mutilatis ⁊ de illis q nunq; būerūt mēbra sicut de ceco nato vel q nunq; būerūt vsuz alicui⁹ alteri⁹ sensus. De p̄mis dicēdū ē qō dictū ē i p̄ma ꝑne. q̄ i parte ꝓpiquiori mēbro fieri dz:de alys videret omittenda eē vnctio q̄tū ad illud mēbrū ne sit mēdaciū i sacro:qz cec⁹ nat⁹ nō deligt p visuz: sicut solet dici de muto nato q̄ lingua eius nunq; mētita fuit. Uel pōt dici cū pctō eēntialiter sit in volūtate:nō i sensu:dr peccare p visuz cecus natus nō ꝑm operationē iparatā sz elicitā:qz forte cōcupiuit videre inordiate vel hre visuz vel hz. Et sic p visuz peccauit māliter ⁊ obiectiue:sz nō istral'r ⁊ subiectiue. Et sil'r de scōo a nā:tact⁹ aūt diffusus ē p totū corp⁹:tñ p̄cipal'r est i manib⁹ vt dictū ē: nec illo pen⁹ pōt aīal carere. ¶ Tertia ꝛclo ē de manib⁹ eꝓz:qz dicūt gdā q̄ epi: qz sūt cōsecrati nō debēt inūgi ifra manū sz ex:ne fiat iniuria vnctioni epali:sed pari rōne nec sacerdotes:vñ pōt dici q̄ iste vnctiones differūt spetie. Sicut.n.baptizat⁹ iungit i vertice chrismate:⁊ nihilomin⁹ si postea fiat epūs iungit:nec p vnā vnctionē fit iniuria alij. imo vna ē pparatoria ad alias: sic per istā vnctionē q̄ est cōis oibus xp̄ianis ⁊ nata est sequi oēs alias nō fit alteri iniuria. Nihilominus tñ cōsuetudo in hoc seruāda est:qz sensus tactus nō soluz est ifra manū sed etiā extra manū i parte ꝓxima. ¶ Ad arg^m^ rūsum est.

¶ Questio. IIII.

Quarto queritur de effectu vtrū imp̄mat characterez. Et videt q̄ sic: qz finis dz respōdere p̄ncipio ⁊ medio. Sicut q̄ sacr̄m ītrātiū ⁊ pugnātiuz ip̄rimit characterē:sic ⁊ sacr̄z exeūtiū. ¶ Cōtra: qz est iterabile. ¶ Rūdeo hic sūt tres ꝑnes. ¶ Prima est de p̄mo effectu eius: qa p̄m⁹ ⁊ p̄ncipalis effect⁹ eius est remissio peccatoꝝ:sed nō videt p̄ncipal'r istitutū pp culpā venialē:qz ñ dicerēt si ē i pctis dimittētur ei:qz effect⁹ p̄cipal'r itēt⁹ nō ponit ꝓditionaliter i sacro. Nō.n.dr q̄ p baptismū remittat originale si est in illo sz simpl'r: nec simil'r per pnīaz q̄ hō libereat a pctis

actualibus si hz illa sed simplr. Secūda rō ad idē ē: qz cō
tra vnū defectū nō ꝑncipalr istituit nisi vnū sacrm: sz pnia
ē ꝺ oē actuale taz mortale q̄z veniale: g̃ ꝛc. Sed ad ℔ dicūt
gdā q vez ē qñ id vnū remediū ē sufficiēs q̄tū ad oēz sta
tum. pnia aūt ꝛ si sit sufficiēs remediū ꝑ sanis corpe q pñt
liberi⁹ cōteri ꝛ penitere: ifirmi tñ ꝑcipue in statu in quo ti
met de morte pp grauitatē ifirmitat ꝛ debilitatē nāe nō
ita libere pñt cogitare de pctis suis nec cōteri aut cōfiteri.
ꝛ ideo ꝑ statu illo nō videt q pnia sit cōueniēs remediuz
ꝺ venialia pctā: pp qđ nō ē icōueniēs si ꝑ statu illo aliō re
mediū adhibeat ad ea tollēda. ¶ Sz solutio ista ita ꝓclu
dit de mortali sicut de veniali ꝛ plus. Si. n. ꝓ tanto ꝺ ve
niale ē istituta vnctio ꝑ tpe infirmitatis: qz tūc nō est suffi
ciēs remediū pnia qñ iā nō pōt libere penitere: multo ma
gis ꝺ mortale: cū ēt gcgd necesse ē ad penitētiā de veniali
bus sit necesse ad penitētiā de mortalib⁹: ꝛ plus. g̃ si infir
mitas impedit pniaz de veniali: multo magis de mortali:
quia de veniali per se nō regrit nisi contritionē ēt in gnāli
nō cōfessionē: sed pnia de mortali regrit cōtritionē in spe
ciali ꝛ ꝓfessionē. Infirmitas aūt grauis aliqñ tollit loq̄llā
ꝛ ipedit ꝑ singula cogitare aliud q̄z morbū sensibilē: sed de
se iclinat ad ꝓtritionē in gnāli. vñ cōiter tūc penitēt hoics
de pctis. Unū ifirmitas videt tps ꝓgruū ad pniaz venialiū:
qz q̄diu durat vita ē tps ꝓtritionis: sz nō mortaliū si ē gra
uis: sz autē nō sit ꝑncipalr ꝺ veniale: tñ ꝑ ipsaz remittunt
venialia si sint. ¶ Et q arguit. q nō videt dimitti venia
le: qz nō apparet displicētia cū ad remissionē ois actualis
regrat ꝓtritio: dicēdū q imo ritus eccl'ie est q faciat ꝓfes
sionē gnālē quā si ore nō pōt saltez tōdat pectus suuz in si
gnū doloris: sed ista fiūt añ eēntiā sacri q̄si pambula: ga in
exhibitiōe eēntiali sacri ipse infirm⁹ se hz pure passiue nec
aligs eius act⁹ requirit exterioz nec interioz plusq̄z in par
uulo. Ex q̄ apparet q nō dat ꝑncipalr pp culpā actualez:
qz tūc per se regreret actū volūtatis: qz qui creauit te sine
te ꝛc. Uñ absolutio nō ꝺz dari nisi ꝓfitēti ꝛ interrogato an
peniteat ꝛ ꝓponat abstinere: nihilominus delet culpaz ex
ope opato si nō est obex. ¶ Scōa ꝓclo est de scōo effectu
qui est alleuiatio ifirmi corporalr si digne suscipit ꝛ sibi ex
pedit. Exēplū de quodā g iungendo fuit curat⁹ succesſiue
sicut particulariter inūgebat: ꝛ finalr cōpleta vnctione to
tus alleuiat⁹ ꝛ curat⁹ est: ꝛ nō solū corporalis alleuiatio est
effect⁹ sed ēt spūalis que ꝺr hilaritas mētis nō actualis: sz
hītualis: qz īprimit ornatū disponētē ad gr̃am gratū faciē
tez: ꝛ cū hoc gr̃am sacr̃alez q̄ est gdā habit⁹ habēs specialē
effectū ad fortificādū ꝺ pugnā tūc iminentē ad remitten
duz penā q̄ post oīa alia sacra īpediret ingressuz regni: pp q̄
duo hoc sacrm ꝑncipalr dat: qz nō dat ad supplemētū cō
tritionis q̄tūc haberi nō pōt. Inde ē q sicut ꝓtritio nō to
tā sed partē pene deleret: sic ꝛ istud sacrm: pp qđ sicut sine
isto sacro vinceret hō a diabolo q cū ipso vincit: sic cū isto
sacro citi⁹ itrat celū q̄z sine ipso. Dicūt tñ quidā q hoc mō
operat extrema vnctio ad dimissionē pctī venialis: qz per
eā dat digne suscipiēti q̄dā hilaritas mētis ꝺ oppressionez
quā infirm⁹ tūc patit: tū ex debilitate corporis: tū ex me
moria pcedētiū pctoꝝ pp que posset facili⁹ in desperatio
nē cadere: quā hilaritatē forte beat⁹ Jacob⁹ vocat alleuia
tionē cū dicit. Et alleuiabit eū dñs. Ad hāc aūt sequit cō
uersio mētis in deū ꝛ gnālis displicētia oīuz delictoꝝ que
sufficit ad deletionē pctoꝝ venialiū. Et iō post q̄z btus Ja
cobus dixit. Et alleuiabit eū dñs: subiūxit: ꝛ si in pctis sit
dimittent ei. Et hāc dicūt fuisse sentētiā frīs Tho. s. tñ ex
trema vnctio ordinat ad tollendū reliqas culpe remanē
tis q̄ fm eū nō sunt dispositōes ex actibus pctoꝝ relicte
velut qdā bītus ichoati: sed sunt q̄dā spūalis debilitas in
mēte existēs ad pficiēdos act⁹ gr̃e. Hec aūt ōbilitas qd sit
aliud nisi illa grauedo mētis quā ifirm⁹ patit in illo statu
ex causis supradictis nō videt. ¶ Sz iste modus quez po
nunt dimittēdi venialia ꝑ hilaritatē quā īfundit ad quaz
segt ꝓuersio mētis i deū ꝛ generalis displicētia non vr: qz
sicut baptism⁹ dari illi q i sanitate iꝑm petyt si fiat furio
sus nec spereť lucidū iternallū: qz nō regrit actū suscipien
tis ꝑ se: qz ordinat ad peccatū ꝓtractū sine actu ꝓprio: sic
ifirmo q cū sane mētis esset petiuit hoc sacrm et postea ici
dit in frenesim: dat hoc sacrm cū etiā det sibi eucharistia:
qui tñ nō ē capax rōnis: nec ꝑ ꝓñs hꝫ hilaritatis nec ꝓuer
sionis ad deū: nec ꝑ ꝓñs displicētie. Uñ si ꝑncipalr dat ꝑ
venialialia nec pōt ea delere nisi per talē cōuersionē: fru
stra dat illis qui sic cōuerti nō pñt. Qñ. n. sacrm per se req
rit aliqd in nulla necessitate ꝺz dari nisi habenti illud ꝑ se
exigitū: sicut exēplificatū est de absolutiōe pniali: ꝛ idez ē
de bñdictione nuptiali q̄z nō sit sacrm: qz nō dat nisi cō
sentiētib⁹ qz matrimoniū ꝑ se regrit ꝓsensuz. Si g̃ require
ret ꝑ se actū iungēdi: regreret aūt si ꝑncipalr dareť ꝺ eul
pā actualē: nunq̄z dareť nisi habēti signa ꝓtritionis ēt tūc
nec iterū haberet materiā exteri⁹ sicut nec pnia nec matri
moniū: nisi actū inungēdi. hz aūt sicut baptism⁹ ꝛ ꝓfirma
tio. g̃ ꝛc. ¶ Preterea cū extrema vnctio sit sacrm exeun
tiū ꝺz eē vltimū sacrm post qđ nō restat aliud: sicut baptis
mus ꝑmū ante qđ nullū: vñ etiā viaticū ꝑmo dat infirmo
q̄z extrema vnctio: cū aūt cōio regrat maximā puritatez a
pctis si ꝓ tpe infirmitatis qñ infirm⁹ est cōicādus ad de
letionē venialiū ēt ꝓueniēti⁹ remediū extrema vnctio q̄z
pnia post cōfessionē de mortalibz ad deletionē venialiuz
deberet ꝑcedere extrema vnctio: qz gcgd ē ꝓueniētius re
mediū ꝺ culpā qñcūq̄z id maxime ꝺz eē ꝑambuluz ad eu
charistiā. Et q nō videt gd sit ista debilitas nisi sit ifirmi
tas nāe gr̃a destitute quā tñ supponit hoc sacrz nō ē verū:
qz ista debilitas ꝺz eē ꝑpria illa tpi ꝛ statui cui appropria
tur hoc sacrm. Quia g̃ morte instante imminet grauissima
tēptatio inimici q insidiat calcaneo: ꝛ qz aīa q̄ nāliter dili
git corpus: magis intēta corpori min⁹ pōt intēdere sibi: sic
Augu. dicit. Depressio ēt ex memoria pcedētiuz delictoꝝ:
ex qua in desperationē labi posset ꝛ visiones terribiles quas
patit ꝛ hꝫ occurrūt. ideo tūc ex his oīb⁹ aīa debilioz effici
tur: spāliter expctis pcedētibz: ex qbus fit timida ꝛ infir
ma ad actus gr̃e nō solū habitib⁹ in ꝺriuz inclinātib⁹: quia
tūc ꝑna nō est inclinatio ad peccatū: ꝛ forte graui infirmi
tate tales habit⁹ corrūpunt: sed fit infirma meritorie: ga
q̄to pluries ꝛ grauioribus ꝓsensit pctis tāto magis meru
it in tētationib⁹ deseri: ꝛ tñ tūc grauissima iminet tētatio:
vnde ꝛ quasi pugil iungit cōtra demonē sicut ꝓfirmāduz
ꝺ mundū. Hec g̃ est infirmitas ad actus gratie differēs ab
habitu pctoꝝ. Unde p hoc sacrm īprimit ornat⁹ disponēs
ad augmētuz gr̃e ꝛ feruoꝛ charitatis vt sit hō fortioz con
tra tētationē i morte ꝛ accipit spūs scī ad robur in pugna
hac: sicut in cōfirmatione in pugna corporali tpalis pcecu
tionis. Aliquādo aūt infirmus iam pdidit vsum rōnis la
psu in frenesi: ita q peccare nō pōt: sed restat in eo infirmi
tas retardans ab actu glorie ꝛ pena debita peccato actua
li: ꝛ contra hāc etiā dat. vnde vt pugnans in fine vincat ꝛ
vincens purgat⁹ sine alio purgatorio celuz intret: ꝓpter hꝫ
duo inungit. Et hec duplex est infirmitas. ¶ Tertia ꝓclu 3ª ꝑ
sio est q nō imprimit characterē: quia nō deputat ad spe
cialem statuz in hac vita. Propter qđ hoc sacrm potest ite
rari: quia omne sacrm qđ nō imprimit effectuz indelebilē
potest iterari: sed extrema vnctio cuz nō imprimat chara
cterez vt baptismus: cōfirmatio: ꝛ ordo: ideo nō imprimit
effectū indelebilez. Et ideo pōt iterari nō soluz in diuersis
infirmitatibus quādo in singulis timet de morte: sed etiā
in eadē infirmitate quando est diuturna vt ethica vel hy
dropisis quotiēscūq̄z ex tali infirmitate homo deducitur
ad piculū mortis. Extrema enī vnctio nō respicit infirmi

2ª ꝑ

tatem absolute: sed statū ifirmitatis: q quotiēscūq; itera/tur siue in eadē ifirmitate absolute siue i diuersis pōt vn/ctio iterari. Sed i ifirmitatibus plixis dicunt qdā q post annū iterari pōt pro eo q cōpleta est reuolutio supiorum corporū. Sz absurdum videtur sacramenta regulari fm motū astroz. Unde nullus ēz tūcūq; infirmus iungēdus ē nisi cum apparet ad exitū ppinquare. Et hoc ē in ifirmi taris aggrauatiōe quē statū natura diu sustinere non pōt: imo aut vincit aut vincitur: vnde si incipiat melius hēre z sit talis i perfecta conualescentia: q tñ probabile sit in venialia icidisse si recidiuat in simile periculū ad huc pōt inūgi. ¶ Ad argumētū dicendū q nō ē simile: qz illa ad spālem statum deputāt in hac vita z similiter ordo.

¶ De ordinibus eccl'asticis. Di. XXIIII. a

NUnc ad cōsiderationē sacre ordiationis accedamus. Septē sunt spiritualium officiorū gradus siue ordines sicut ex scōrū patrum dictis apte traditī: z capitis nostri. s. iesu xpi exēplo monstratur: q oīz officia in semetipō exhibuit: z corpori suo qđ est ecclesia eosdem ordines obseruandos reliquit. Septē aūt sunt ppter septiformē gratiā sanctispiritꝰ: cuꝰ qui non sunt participes ad gradus ecclesiasticos idigne accedūt. Illi vero in quorū mētibꝰ diffusa est septiformis gīa spiritussci: cū ad ecclesiasticos ordines accedūt: in ipa spiritualis gradus ꝓmotiōe āpliorē gratiā pcipe credunt

¶ Quales assumendi sūt ad clerū. b

Ales aūt ad misteriū spirituale eligendi
t sunt clerici: q digne possint dñica sacramēta tractare. Melius est enī domino sacerdoti paucos hīe ministros qui possint digne opus dei exercere: qz multos inutiles q ordinatori graue onus inducant. Tales enī decet ēe ministros xpi q septiformis gīa spiritussancti sint decori: ex quorū doctrina z cōuersationis forma eadē gratia i alijs transfundaī: ne celestes margaritas spialiū verborū officiorūq; diuinorū ordines vite pedibus cōculcēt. In sacramēto ergo septiformis spūs septē sunt gradus ecclesiastici. s. ostiarij: lectores: exorciste: acoliti: subdyaconi: dyaconi: sacerdotes. Oēs tñ clerici vocantur. i. sortiti. Corona enī signaculum est quo signanī i partē sortis ministerij diuini. Corona regale decus significat: z seruire deo regnare ē. Uñ ministri ecclesie reges cē debēt: vt se z alios regāt: quibꝰ petrꝰ ait. Uos estis genus electū: regale sacerdotiū z cē. Sūmitas capitis desup nudaī: vt eorum mēs ad dñm libera monstretur: q reuelata facie gloriā dei contēplent. Sūmitas enim capitis ē eminētia mentis: denudatio capitis ē reuelatio mentis. Clericus enī secretorū dei nō ignarus esse debet. Tūdent etiā capilli vsq; ad reuelationē sensuū. s. oculorū z aurium: vt vitia in corde z opere pullulātia doceantur pcidenda: ne ad audiendū z itelligēdū verbū dei prepediaī mēs: p quo seruato: reddetur i excelsis corona. Tō sure aūt ecclesiastice usus a nazareis exortus videtur: q prius crine seruato: deinde ob vite cōtinentiā caput radebāt: z capillos i igne sacrificij ponebāt. Hinc vsus ioleuit vt q diuinis cultibꝰ mancipantur: quasi nazarei. i. sancti crine posito iueniātur sicut ad ezechielez dicitur. Filij hōinis sume gladiū acutuz z duc super caput tuū z barbā. In actibus etiā apostoloz pscillā z aglā hoc fecisse legimus. Paulus quoq; z alij qdā discipuli xpi hoc fecerūt. Recte ergo i quibuslibet gradibꝰ cōstituti clerici vocantur: quoz noia z rōnes noium Isidorus exponens ait. Cleros z clericos hinc appellatos esse credimꝰ: qz Matthias electus est sorte: quem primū p aplos legimꝰ ordinatū. Cleros .n. grece latine sors vel hereditas dicitur. Ideo ergo dicti sūt clerici: qz de sorte sūt dñi: vel qz deū partem hñt. Generaliter vero clerici nōcupati sunt oēs qui i eccl'ia dei seruiūt: quoz gradus z nomina sunt hec: hostiarius: lector z cē.

¶ De hostiarijs. c

Ostiarij idem z ianitores sūt qui i vete
b ri testō electi sūt ad custodiā templi vt ñ ingrederetur i illud imundus. Dicti āt hostiarij eo q pīsint hostijs templi. Ipi enīz tenentes clauez oia intus z extra custodiunt: atq; inter bonos z malos hñtes iudicium: dignos recipiūt: idignos respuūt. Uñ z eis cū ordinaī claues eccl'ie danī ab epō. Et dī eis. Sic agite tāq; rationez deo reddituri p rebus q clauibus istis recludūt. Hoc officiū dñs in sua psona suscepit qñ flagello de funiculis facto vēdētes z ementes eiecit de tēplo. Ipse.n. se hostiariū significās dic. Ego sū hostiū p me si qs itroierit saluabiī z igredieī z egredieī z pascā inenier.

¶ De lectoribus. d

Ecundus est gradus lectoz lectores a
f legendo sicut psalmiste a psalmis canendis vocati sūt. Illi.n. pdicāt pplis qd se quanī: isti cātāt vt excitent ad ꝓfectionez aīos audientiū: licet qdā lectores ita miserabiliter pnūtiāt vt quosdā ad luctū lamentationem qz ꝓpellāt. Idez etiā pnūciatores vocāt q porro añ nūciāt: qz tā erit clara eoz vox: vt etiā lōge posito rū aures adimpleāt. Ad lectores āt ptinet lectiones pnunciare z ea q ppbete nūciauerūt populis pdicare: vt iaz ex officio i eccl'ia legant ppbetias z lectiones: vnde z ei vidente popu

lo tradit ab epo codex diuinax lectionuz: t dr ei: Accipe t esto verbi dei relator: habiturus si fideliter ipleueris officiu: ptez cu his qui b n verbu dei ministrauerut. Qui ad huc gradu p uehit: litteraz sciētia debet ee istructus: vt sensu verboz itelligat: vim accētuu sciat: distincte legat: ne cofusioe platiois itellectu auditoribus auferat. Attēdat qd idicatiue: qd iterrogatiue sit legendu: vbi sit i oone facienda distinctio. Hec.n. male seruata: intellectu turbant t alios ad risu puocat. auribus t cordi cōsulere debet vox lectoris. Hoc officiu ipleuit xps cu in medio senioz libu Esaie apes: distincte ad itelligēduz legit: spiritus dni sup me tē. Ex quo lectorib⁹ dat itelligi qz gia spuali clarere debēt q alijs verbu dei ānūciāt. Hic ordo formā t initiu a ppbetis accepisse videt: quib⁹ dr. Clama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam.

¶ De exorcistis. e

Ertius est ordo exorcistaru. Exorciste
e aut ex greco in latinu adiurantes vl icrepātes vocāt. Inuocat eni sup catbecuminos t super eos q bnt spiritum imundu: nomen dni adiurātes per eum vt egrediat ab eis Ad exorcistam ptinet exorcismos memoriter retinere: manusq sup energumios t catbecuminos in exorcizando iponere. Debet aut hic spum munduz q spiritibus imundis iperat: t malignu expellere de corde suo que expellit de corpore alieno: ne medicina qua alij facit: sibi nō pfit: t dicatur ei: medice cura teipz. Hij cu ordinantur accipiunt de manu epi libruz exorcismoru t dicitur eis. Accipite t habetote potestate imponēdi manus sup energumios vel catbecuminos. Hoc officio vsus e dns qn saliua sua tetigit aures t liguā surdi t muti dicēs. Effeta: qd est adaperire: per hoc docens nos spiritualiter debere apire aures pcordioz hominu ad intelligendu: t ora ad confitenduz: vt pulso demone: spiritussanct⁹ vas suu recipiat. Hoc etiā officio vsus e xps cum demoniacos multos sanauit. Hic ordo a Salomōe videtur descendisse qui quēdā modu exorcizādi inuenit quo demones adiurati ex obsessis corporibus pellebantur. Huic officio mancipati exorciste vocati sunt. De qbus xps i euangelio. Si ego in beelzebub eijcio demōia: filij vri .s. exorciste in quo eiciunt.

¶ De acolitis. f

Arto loco succedunt acoliti. Acoliti
q vero grece: latine ceroferarij dicuntur a deportandis cereis quādo legendum est euangeliu vel sacrificiu offerendum. Tunc eni accēduntur lumiaria t deportātur ab eis. nō ad effugandas aeris tenebras cu sol eo tpe rutilet: sed ad signu leticie demonstranduz: vt sub typo luminis corporalis: illa lux ostendat de qua legitur. Erat lux vera q illuminat oem ho. ve. in hunc mundu. Ad acolitu ptinet pparatio luminaruz in sacrario. Jpe cereu portat: ipe vrceolum cuz vino t aqua suggesta: p eu charistia subdyaconis preparat. Hij cu ordinātur cu edocti fuerint ab epo qualiter in officio suo agere debeant: ab archidyacono accipiut cādelabruz cum cereo: t vrceolum vacuum. Hoc officium dns se hie testatur dicens. Ego sum lux mundi: q sequitur me nō ambulat i tenebris. Huius officij formā illi gerebāt in veteri testō q lucernas cādelabri cōponebāt t accē debant igne celesti: ad illuminandas tenebras aquilonares.

¶ De subdyaconis. g

Uintus est ordo subdyaconum. Grece
q hypodyacones vocātur: quos nos subdyacones dicim⁹. Qui ideo sic appellantur: qz subiacēt preceptis t officijs leuitarum. Oblatiões eni in tēplo a fidelib⁹ suscipiunt: t leuiter supponēdas altarib⁹ deferunt. Hij apō hebreos nathinei vocabant. i. i humilitate dno seruientes. Ad subdyaconum pertinet calicez t patenā ad altare xpi deferre t leuitis tradere eisq mistrare. Urceolu quoq t aqua: manile t manutergiu tenere: epo t pbiteris t leuitis p lauādis añ altare manibus aquā pbere. Hic lex cōtinētie iponit: qz altari ppiquantes vasa corporis t sanguinis xpi portāt. Uñ illud ipse debēt. Mundamini qui fertis vasa dni. Ad hos etiā ptinet tātu de oblatioib⁹ ponere i altari: quātu sufficere possit pplo: ne cnō corporales t pallas t substratoria lauare. Hij cu ordinant accipiut de manu epi patenaz et calice vacuu: ab archidyacono vero vrceolu cu aqua minile et mātutergiu. Hoc officio vsus e domin⁹ quādo lintheo se precinxit: t mittēs aquā ipeluim: pedes discipuloz lauit et linthteo tersit.

¶ De dyaconis. b

Jaconoz ordo sertu tenet locu pp sena
b rij pfectione. Hic ordo i veteri testamēto a tribu leui nomen accepit vel traxit. Dicut eniz et leuite. Precepit qppe dns moysi vt post ordinatione aaron et filioz ei⁹ ,prius trib⁹ leui dini cultus misteria ordinarent consecrarēt dno: et seruirēt p israel corā aarō et filijs ei⁹ i tabnaculo. Jpsiq gestarēt archā t tabernaculu t oia vasa ei⁹: et i circuitu tabernaculi excubarēt: et in trāsportando tabernaculo ipi

ponerēt rursūq; ponerēt. A vigiti vero ānis
z supra iussi sūt puire i tabernaculo: quā regulā
i nouo testō sci pīes pstituerūt: qz hec etas ad fe
rēda onera ē robusta. Leuite ḡ ex nomīe aucto
ris vocati sūt. De leui enī leuite exorti sūt a qb⁹
i tēplo mystici sacīi mysteria explebāt. Di gre
ce diacones: latīe mīstri dñr: qz sīc in sacerdote
cōsecrato: ita i diacono ministerīj dispēsatio hī.
Ad diaconū ptiet assistere sacerdotib⁹ z mīstra
re i oib⁹ q̄ aguntī i sacīis xpi. s. i baptismo: i chri
mate: i patena: z calice: oblatōes quoq; inferre
z dispōere i altari. Cōponere ēt mēsā dñi z ve
stire: crucē ferre: z pdicare euāgeliū z epistolā
ad pplm. Nā sicut lectorib⁹ vet⁹ testm̄: ita dia
conib⁹ nouū pdicare pceptū ē. Ad ipm ēt ptinet
officiū pcū z recitatio cathecumior noiuz. ipe
pmonet aures hīe ad dñm: ipe donat pacem: z
ipe ānūciat. Q̄ō āt huic ordini a Moyse statu
tū est: hoc ēt i nouo testō repñtāt: cū diacono su
per leuū hūer stola ponīt: z casula in dieb⁹ ieiu
nij pplicāt: qz qcqd laboris z sustinētie i hac vi
ta tolerāt: q̄si ī lena portāt: donec i pātria. i. i eter
nitate reqes hēāt. Hic ordo ab aplis celebratus
ē: qñ vt legīt i actib⁹ aplor septē viros plenos
spūssancto ad hoc offm̄ elegerūt: z orone pmis
sa man⁹ ei iposuerūt. Nñ z psuetudo ioleuit vt
i oi matrice ecclīa septē diacōes circa xpi arā q̄si
septē colūne assistāt. Di sūt septē āgeli tuba ca-
nentes i apocalipsi. Qui q̄les eē debeāt apls do
cet thimotheo scribēs. Hi cū ordināt solus epi
scop⁹ eis manū iponit: qz ad misterīū applicāt.
ponit eis orariū. i. stolā sup leuū hūerū: vt p hoc
itelligāt se accepisse iugū dñi suauc: quo ad fini
strā ptinētia diuio tiori sbījciāt. Accipiūt z textū
euāgelij: vt itelligāt se eē pcōes euāgelij xpi. Hi
āt añq; ordinēt, pbēt vt docz apls: z sic mīstrēt
nullū crimē hñtes. Hoc offō vsus ē xps: quādo
post cenā sacīm carnis z sanguis discipulis di-
spensauit: z qñ aplos dormientes ad orationez ex
citauit dicens. Vigilate z orate vt nō intretis in
tētationem.

¶ De presbyteris. i

Eptim⁹ ē ordo pbyteror. Presbyter
s grece: senior iterpāt latine. Nō mō pro
etate vel ocrepita senectute: sz pp bono
rez z dignitatez quā acceperūt pbyteri noian-
tur: q mor prudentia z maturitate psuasiois
pcellere debent in pplo. vñ scriptū est. Senect⁹
venerabīl est: nō diuturna nec: ānorū nūero cō-
putata. Cani enī sunt sensus hoiuz: z etas sene
ctutis vita imaculata. Jō āt etiā pbyteri sacer-
dotes vocāt: qz sacra dāt: q licz sint sacerdotes:
tñ pontificatus apicē nō hñt sicut epi: qz ipi nec
crismate frōtem signāt nec paraclituz dant: qō
solis deberi epis lectio actuū aplor ō mōstrat.
Nñ z apud veteres idē epi z pbyteri fuerūt:
qz illud ē nomē dignitatis nō etatis. Sacerdos
nomē hz cōpositū ex greco z latino: qō ē sacrū
dās sine sacer dux. Sicut enī rex a regendo: ita
sacerdos a sanctificando dict⁹ ē: cōsecrat enī z
sanctificat corpus xpi. Antistes vero sacerdos
dict⁹ ē ab eo q ante stat: prim⁹ enī est in ordine
ecclesie. Ad pbyterū aūt ptinet sacramētū cor
poris z sāguinis dñi i altari dei cōficere. Oīo
nes dicēt: z dona dei bñdicere. Qui cū ordinā
tur iungunt eis man⁹: vt intelligāt se accepisse
gr̄iam cōsecrādi: z charitatis opa debere exten
dere ad oēs. Accipiūt z stolā q̄ vtrūq; tenet la
tus: qz debent esse muniti armis iustitie contra
aduersa z pspera. Accipiūt ēt calicez cū vino: z
patenā cū hostīs: vt p hoc sciāt se accepisse po
testatē placabiles deo hostias offerēdi. Dic or
do a filīs Aaron sumpsit iniciū. Sūmos. n. pō
tifices z minores sacerdotes instituit deus per
moysen: q ex precepto dei aaron in sūmū ponti
ficem: filios vero eius vnxit in minores sacerdo
tes. Christus quoq; duodeci elegit discipulos
prius: quos z aplos vocauit: quor vicē gerūt
in ecclesia maiores pōtifices: deinde alios. lxx.
z duos discipulos designauit: quor vicē in ec-
clesia tenēt presbyteri. Unus autem inter apo
stolos princeps exstitit petr⁹: cui⁹ vicari⁹ z suc
cesor ē pontifex sūmus. Nñ dī apostolicus q z
papa vocāt. s. pater patr. Qualis aūt eligi de
beat pbyter: apostolus scribēs thimoteo oste
dit: vbi noie epi pbyterū significat. Hoc autez
officio vsus est xps cū seipm in ara crucis obtu
lit: idē sacerdos z hostia: z qñ post cenā panē
z vinū in corp⁹ suū z sanguinez commutauit.
Ecce de septem ecclesie gradibus breuiter elo
cuti: qd ad quēq; ptineat insinuauim⁹. Cūq; om
nes sint spūales z sacri: excellenter tñ canones
duos tātū sacros ordines appellari censent: dy
aconat⁹. s. z pbyterat⁹: qz hos solos primitiua
ecclesia legīt hūisse: z de his solis pceptuz aplī
habem⁹. Apli. n. in singulis ciuitatib⁹ epos z p
byteros ordinauerūt. Lenitas etiā ab aplis or
dinatos legimus: quor maxim⁹ fuit beatus ste
phanus. Subdiaconos vero z acolitos pce
dente tpe ecclesia sibi cōstituit.

¶ Quid sit quod hic dicīt ordo. k

Jaūt q̄rit quid sit q̄ hic vocatur ordo?
s Sane dici pōt signaculū esse. idest sacrū
quoddā: quo spūalis ptās traditur ordi

natio ⁊ ofﬁciuz. Caracter ḡ ſpūal' vbi ﬁt ꝓmotio ptātis:ordo vl' gradꝰ vocat'. Et dn̄r hi ordines sacīa:qz i eoz ꝓceptiōe res sacra.i.gīa ꝓfertur:quā figurāt ea q̄ ibi geruntur.

¶ De noibus dignitatis vel officij. l

Unt ⁊ alia q̄dā nō ordinū sed dignitatū vl' ſ officioz noia. Dignitatis siml' vl' officij nomē ē eps. Epat' āt vocabulū ide dictū est: q̄ ille q̄ eps efficit supintēdat curā.ſ. subditoz gerēs. Scopin.n.grece:latie itēdere dī. Epi āt grece:latie speculatores iterptant'. Hā speculator ē pp̄ositꝰ i eccl'ia dictꝰ eo q̄ speculat' atq; prspiciat pp̄loz ifra se positoz moresꝫ vitā. Pōtifex ē p̄riceps sacerdotū q̄si via seq̄ntiū. ipse ⁊ sūmꝰ sacerdos nūcupat'. ipse.n. leuitas ⁊ sacerdotes efficit. ipe oēs eccl'asticos ordies disp̄oit.

¶ De quadripartito ordine eporum. m

Rdo āt epoz q̄dripartit' ē.ſ.i p̄archis:archiepis:metropolitāis:⁊ epis. Pāiarcha grece:sūmꝰ patꝫ iterp̄tat':qz p̄mū.i.apostolicū tenet locū:ut rōanꝰ:anthiocenꝰ:alexandrinꝰ:ſz oīuz sūmꝰ ē rōanꝰ. Archiepꝰ p̄riceps epoz. Arcos.n.grece:latie p̄riceps dī. Metropolite āt a mēsura ciuitatū dn̄r. Siglis.n.pui cūs p̄eminent quoz auct̄i ⁊ doctrie ceteri sacerdotes sbiecti sī. Sollicitudo.n.totiꝰ p̄uicie ipis epis ꝓmissa ē. Oēs āt supiꝰ ōsignati ordies epi nūcupāt'.nō q̄ archiepoz noie p̄riates supiꝰ ſignificasse vī: ⁊ metropolitāoz quos nūc archiepos dicimꝰ. Hoz āt discretio a gētilibꝰ itroducta vī:q̄ suos flamines:alios simpl'r flāines:alios archiflāines:alios pthoflāines appellabāt. Sacerdotes.n.gētiliū flāines dicebāt':q̄ hēbāt i capite pilleū i quo erat breuis virga: ōsup bñs aliq̄d lane:qō cū p estū ferre nō posset filū tātū i capite ligare cepebāt. Mudis.n.capitibꝰ eis icedere nephas erat. Uñ ⁊ filo quo vtebāt flamies dicti sūt:q̄ flāines. Sz festis diebꝰ filo ōposito pilleū ponebāt p sacerdotū eminētia. Uates a vi mētis appellati sūt:cuiꝰ ſignificatio multiplex ē. Adō.n.sacēdotē:mō ppheta:mō poeta ſignificat. Cātor vero vocat' q̄ voce modulat' i cātu Huiꝰ sūt duo gnā:p̄centor ⁊ succentor. Precentor q̄ voce p̄mittit i cātu:succentor q̄ subsequēter canēdo rndet. Cōcentor āt dī q̄ cōsonat. Qui aūt nō cōsonat nec cōcinit:ꝓcentor nō erit. His breuiter tractatis āmonēdi sūt p̄pi mistri q̄tenꝰ sīc excellūt ordis dignitate:ita p̄cellāt vite scitate: vt plebs eis cōmissa:eoz q̄z discip̄lis edocta:gratāter eis obediat ⁊ eoz imitatōe ō die i diē ꝓficiat: a qb' diuīa sacīa p̄cipiūt ⁊ missaz solēnia audiūt Missa āt dī vl' q̄z missa ē hostia cuiꝰ ꝓmeoratio fit i illo offō:vñ dī Ite missa ē.i. seq̄mini hostiā q̄ missa ē ad celestia tēdētes pꝰ eā: vl' q̄z missꝰ celestis vēit ad ꝓsecrādū dñicū coꝛpꝰ: p quē ad altare celeste ōferēt hostia. Uñ ⁊ dī missa ē. qō. I.

Circa di. 24. q̄rūt. 7. p̄ ō sacro ordis vtꝫ sit sacrm. 2° ō eiꝰ effectu vtꝫ gl'bet ordo ip̄mat characterē. 3° ō corona. 4° de actib' ordinū. 5° ō vestib' mistroꝝ. 6° vtꝫ sit maioꝛ ptās sacerdotalis. 7° an epat' sit ordo. p̄ q̄rit' vtꝫ ordo sit sacrm ⁊ vī q̄ ñ: q̄z si ordo sit sacrꝫ ḡ cū. 7. sint ordies cēt septē sacīa. Sīc si hō ē aial: septē boies sūt septē animalia.

¶ Cōtra ē magī i lra p multas auct̄es. ¶ R°. tria sūt ꝰ faciē da. p̄ vidēm ēqd sit ordo. 2° q̄ ē sacrm. 3° q̄ ē vnū sacrꝫ.

Primo ergo vidēdū ē qd sit ordo. Est aūt ordo vt in littera dicit' ſignaculū q̄dāz in quo spūalis ptās traditur ordinato. primo dicit' ee ſignaculū q̄dā: q̄z cuz aliquo signo visibili gl'bet ordo dat' ⁊ distincto. Non pōt enim fm quosdā ee vna materia ꝓpinqua ordinū duoz:q̄z p̄ozius actꝰ fit i ipa materia: vnde sicut sūt diuerse forme ad singulos ordines: sic ⁊ materie: vñ al'r vrceus traditur acholyto. aliter subdiacono: quia vni vacuꝰ alteri plenus. Et sil'r calix aliter sacerdoti: aliter subdiacono: vñ non idē liber ee debet q̄ exorciste: lectori: ⁊ diacono traditur: aliter non differret quis cui traderetur: cū etiaz partes diuerse eiusdē sacramēti altaris sicut diuersaz bñt formam sic diuersā regrūt materiā. ¶ Cōtra q̄ ē: q̄z diuerse ptes extreme vnctionis oio eādē bñt materiaz: ſz diuersam formā: vñ cū ordines sint vnū sacramētū: non vī necesse q̄ habeāt diuersas materias: cū illa sit magis ad ponēdū i q̄si possessionē: sicut canonicus iuestit' p libzū: Abbas p baculū. Eps per annulū idifferenter aureū vel argēteū vel cup̄reū: tū tutius ē q̄ lectoz lectionarius: exorciste exorcismi. diacono euangelia vel euangelistariū tradant': īmo vī necessariū: q̄z vbicūq; ē distincta forma i eodē sacro siue i diuersis libi ē distincta mā: siue spē: sic i euchª: siue nūero: vt i extrema vnctōe: vbi ad singulas vnctiones p distinctionē vl' diuisionē adhibet' distincta mā nūero. ſz si ē vnus liber i q̄ sūt exorcismi ex vna pte ⁊ ꝓphetie ex alia ⁊ euangelia ex alia: tūc vnꝰ ⁊ idē liber pōt ee ſignaculū imp̄mēdi characterē i tribus: q̄z dn̄t formalr: al'r nō vī. 2m q̄ pōit i diffōne ē i quo spūalis ptās. In quo appz dīa iter charactere baptismi q̄ ē tm̄ pō passiua. ⁊ illū ordis q̄ ē pō actiua vñ dīt doctoꝛes q̄ cū pō sit nomē cōe ad actiuā ⁊ passiuaz ptās determiate ipoꝛtat actiuā. vñ cū volūtas ⁊ itellectus dicāt' ptātes rōnales. 9. meta. vī q̄ sint actiue i se. istō nō p bat q̄ sint actiue i seipas q̄ queritur. vñ nō valet arm̄ ō potētys vegetatiuis q̄ sūt actiue. q̄ multo magis sensitiue ⁊ itellectiue. q̄z cū vegetatiue nō bēant actꝰ imanētes nō sūt actiue i seipas sed i aliō: puta alimētū. Et sil'r pōe sensitiue ⁊ itellectiue sūt actiue: ſz ñ seipz: ⁊ itellectꝰ volūtatē: ⁊ illa appetitū sensitiuū: ſz ñ seipaz ad actū manētē ipz efficiēdo: nisi al'r p beat'. 3m q̄ segt' i diffōne tradit' ordinato: q̄z dr sibi accipere. vñ nisi accipiat manu tāgēdo vī nihil agi. nec suffic̄ q̄ eps porrigit m̄z nisi ordinād' tāgat: q̄z q̄ nō tāgit nō agit. vñ sic aq̄ q̄ nō tāgit nō imp̄mit characterē baptismi: sic nec liber ḡ nō tāgit' ab ordinādo. In oīb'. n. sacr̄is bñtib' mām sensibilē oz ipz sensibil'r applicari suscipiēti sacrꝫ: maxime q̄n i eiꝰ vsu ꝓsistit eēª sacr̄i: vt i ꝓfirmatōe: extrēa vnctōe ⁊ bapꝰ. nō aūt oz q̄ cū duab' manib' tāgat ſz sit securiꝰ: cū ēt diacono detur. ſ.ſ. solum impositiōe vnius manus.

Secūdus articl'us ē q̄ ordo ē sacrꝫ: ſz nō eēt i vet. lege nec i celesti hierarª. itelligēdo q̄ ḡlz ordo ē de eēntia sacri ordis q̄si ptinēs i se eēntiā: ſz ptialē. ⁊ nō solū q̄ sex iferiores ordines sint quedaz sacr̄alia disponētia ad sacerdotiū: qō patet tripliciratiōe. ¶ Prima q̄z illō signū visibile a ꝺo istitutū q̄ ex ope opato mācipat ad

aliqō sacrum ⁊ cū hoc cōfert grām ē vex sacrz eēntialr ⁊ nō solū dispō vel sacrale. glibz ordo ē hō. g̃ ⁊c. Et confirmatur ratio: qz cui cōpetit diffinitio ⁊ diffinitū: sz cuilibz ō septez ordinib⁹ cōpetit diffinitio ordinis ⁊ sacri: qz qōlibz ē signaculū qōdā p qō spūalis ptās ⁊c. ⁊ itez ē ibi p rē sensibilem collo scitatis ⁊ mācipatōis ad aliqō sacrum. vñ rō p quā pro bat ordinē eē sacrm cōpetit cuilibz ordini: qz glibz cum signo sensibili tradit: ⁊ p quēlibz ad aliqō officiū sacz deputat: ⁊ p ons vt digne exequat grām ꝓfert ex ope opato: nō tñ sūt nisi vnū sacrm: qz nō būt nisi vnū p̄ncipalē effectum ad quē ordināt oēs ordines. ¶ Cōfirmat scdo rō: qz cū sacrm distinguat i illa q̄ solū sacrāt ⁊ nō mācipāt ad aliqō sacrū: sicut nō ip̄ressa character ale. alia āt ñ solū sacrāt: sz ēt deputāt ad sacrū: imo deputare ad sacrū ē i eis pp se q̄stitū: sz sacrare pp aliud. g̃ illō ē vex sacrm i quo ℔ duo cōcurrūt: qz ēt alterū sufficeret ad hoc q̄ eēt vex sacrm: sz nō ad ℔ q̄ est vex sacrm characterizās. Et cū ista duo cōcurrāt i oī ordine ꝛz ēt oppm tenētes. g̃ ois ordo ē sacz. ¶ Scda rō ad ℔ idē talis ē: qz id nō se hz ad aliud: sic sacrale ad sacrm: qō nō pōt licite cū ipo ꝓferri: vl qō nō pt cū ipo iterari: ēt si sit cū ꝓsecratōe datū: sicut vnctio i scōpulis ⁊ vtice iterant: qz nō fuit verus baptism⁹: sed solū cathecism⁹ ⁊ exorcism⁹. Oñ enī eēntia sacri defuit debēt oia sacralia iterari: qz nūq̄z dz dari sacrm nisi oibus cōcurrētib⁹ excepta necessitate. Oō āt dr q̄ dz caute suppleri qō fuit omissū ⁊ nihil ē iterāduz. de sac. ite. c. i. verū est qñ id qō fuit omissū nō erat eēntiale ⁊ p̄ncipale i sacro. sz vel erat pure sacrale: sicut cathecism⁹ omissus dz solus dici ⁊ nō aliō: qz ē pure sacrale. vl qñ erat eēntiale sz nō p̄ncipale: sicut si man⁹ impō ē omissa i diacono vel i sacerdote: qō ē eēntiale qdē sz nō p̄ncipale: illō solū supplēdū ē. sz si nec character ip̄ressus fuisset oē illi⁹ characteris sacrale repetēdū eēt: sicut si sacerdoti nō fuisz traditus calix oē pure sacrale ad ordinē sacerdotū eēt repetēdū cū illo vel saltē posset repeti. sz qñ sacerdotiū dat nō oportet: imo nō lz aliquē ordinē aliū cū illo cōferri. g̃ nll⁹ ordo ē ad ip̄m sicut pure sacrale. Et ꝓfirmat maior rōnis: qz id qō ē sacrale tñ ⁊ nō sacrm pōt iterari sine iniuria sacri. qz p iterationē ei⁹ qō nō ē sacz nō fit iniuria sacro: imo ēt qñ sacrm ꝓfert solēt sacralia iterari si p̄us qñ fuit adhibita eēntia sacri nō fuerit collata. vñ ⁊ i p̄mitiua eccl'ia qñ cathecumini veniebāt ad bapm̃ cōtūcūq̄ eēnt īstructi. vt Aug. Ambro. ⁊ Martin⁹: nihilomin⁹ replicabat eis id qō paruulis nōdū cathetizatis dr. Credis: Credo ⁊c. Et si factis oib⁹ cerimonys inueniat puer nō baptiçat⁹: qz ōfuit forma vl mā: qñ baptiçat replicabit totū: sicut dcō canone toto si nō appareat eē panē vl vinū reincipiet totū a canone ⁊ apponetur noua hostia. ⁊ sil'r qñ eēntiale ordis ē omissū oia reiterant. ¶ Tertia rō ad idē ē tal'. qz qō se hz ad aliō: sic sacrale ad sacrm suscipit ꝓpter ℔ solū: vt illō sacz digne suscipiat: amouēdo. s. aliqō ip̄edimētum qō faceret sacrm ñ digne suscip: ⁊ ñ ad hoc vt suscipiēs istō sacrale habeat būt sacrm i aliquo actu illi⁹ sacri: sicut sacralia baptismi nō sunt ad ℔ q̄ exorciçat⁹ vl cathetiçat⁹ habeat i aliquo baptiçato i aliq̄ actu: dico hierarchico recipiēdo aliqō sacrm. qz nec ipse dz leuare illū q̄ baptiçat: sz ad hoc q̄ ip̄e idē digne suscipiat bapm̃ remouēdo ōnia ip̄edimēta: inferiores autē ordines nō sūt ad hoc solū q̄ recipiēs eos digne recipiat aliqō sacrm: puta sacerdotiū: cū aliqs recipiat inferiores ordies q̄ nō intendit eē sacerdos ⁊ aliqs cōferat inferiores q̄ nō intēdit cōferre superiores vl q̄ nō pōt. sed ad hoc datur vnusq̄sq̄z inferior ordo vt det ptās habiēdi sacerdoti in actu sacerdotij cōficiēdo vel mīstrādo. g̃ nō sūt sacralia respcū sacerdotij.

Tertius articulus. q̄ nō sūt septē sacra: sz vnū tñ: qz oēs actōes sacrales q̄ ordinant ad vnū p̄ncipalē effectū certo mō habēdū: ad quē nulla eaz totalr attigit: sz ex oib⁹ simul iūctis bī ille effect⁹ totalis: oēs iq̄z sūt vnū sacrm: lz q̄libz eaz sit pars eēntialis sacri: ⁊ sic possz dici sacrm. sic aūt ē de oib⁹ ordinibus. iō ⁊c. maior patz i oī sacramēto de mā ⁊ de forma: quoz neutz est vnū sacz: sed vtrūq̄z sil'r vnū tñ. Jtē i eucharistia vbi tā hostia ꝓsecrata q̄z calix ꝓsecrat⁹: lz q̄libet p se eēntialiter ꝓtineat sacz ēt integrū. tñ pp vnā pfectā aie refectōez ad quā ordināt: sūt vnū sacz. sic etiā in extrema vnctōe vbi aliqñ sūt septē vnctiones distincte forma ⁊ mā: quarū vna nō ē dispō ad aliam sicut sacramētale ad sacrm: nec oēs ad vltimā: lz oēs in se būt aliqd de eēntia sacri: sūt tñ vnū sacrm ꝓpter vnaz aie sanationē: ad quā ordinant q̄ nō fit nisi p oēs sil'. minoz apparet. qz sicut septē vnctiones gnaz sensuū ⁊ vna renū ⁊ alia ad pedes ordinant ad vnā pfectā sanationē quā oēs sil' faciūt ⁊ nulla eaz. sic septē ordines ordinant ex diuina institutiōe ad vnā missā celebrādū: vel vnū cozp⁹ dñi cōficiendū nō q̄ocūq̄z: sz soleniter ⁊ reuerēter: q̄ solēnitas ⁊ reuerentia p septē ordinatos i suis officys agētes cōplet: ⁊ nll⁹ ordo: imo nec vn⁹ ordinat⁹ būs oēs ordines p se ad hoc sufficit. nec sacerdos: licet solus possit cōficere: nō tñ solus ꝑt cōficere illo modo quo ad faciendū nati sūt ceteri ordies subministrare. ꝓpter qō nec ip̄e ordo sacerdotū per se nec aliqs ali⁹ ē pfectū sacrm ordinis: sz oēs simul. ¶ Cōtra dicta in scō ⁊ tertio articulo arguit octo medys. ⁊ primo sic Quilibet ordo p se nō debet dici sacrm. sz oēs sil' vnū sacramentū. igitur glibet ordo aut equal'r pertinet ad rōnez sacramēti ordinis. sicut cōsecratio vini eq̄liter ꝑtinet ad ꝓsecrationē eucharistie: sicut ꝓsecratio panis ⁊ c̄. qō nullus dicit: vel i vno tñ cōsistit rō sacri. s. in sacerdotio. ialys aūt cōcomitatiue tanq̄z i sacralib⁹ adiūctis. ⁊ sic hī ꝓpositum. ¶ 2° per rōnem tactā in arguēdo. qz si ordo ē sacrm: glibet ordo erit sacrm. ⁊ sic eēnt. i z sacra. ¶ 3°. qz si glibet ordo ē sacrm: aut p se. ⁊ sic sunt partes subiue ⁊ ordo totū vl e: aut sic q̄ oēs sunt vnū sacrm. ⁊ tūc sūt ptes itegrales: sz vtrūq̄z est falsum. g̃ ⁊c. ¶ 4°. sic illud solū est sacrm qō attingit ad effectū p̄ncipaliter intentū: qō vo disponit ē sacramētale. ⁊ hoc patet p Tho. ō. di. z. q. i. Cū igit solū sacerdotiū attingat ad effectū p̄ncipalē solū erit sacramētū: ceteri sacrālia. ¶ 5° sic. quādo plēs actiones ordinant ad vnū p̄ncipalē effectū: ita q̄ vna attingit: ip̄m alie vo solū disponūt: illa que p̄ncipaliter attigit ē sacramētū: cetere vo sūt sacramētales tñ: sicut patet de cathecismo respectu ablutōis sub determinata forma vboz. qz enī oēs iste actōes ordinant ad ablutionē peccati originalis. ⁊ ad hāc solā attigit ablutio: cetere vo tantū disponūt. iō sola ablutio ē sacramētū. exorcizatio aūt ⁊ cathetizatio sacramētalia. Nūc aūt ita est q̄ oēs ordinationes ministrozū ecclesie sunt p̄incipaliter pp sacramētuz eucharistie cōficiendum ⁊ ministrandū. ad ℔ aūt attingit potestas sacerdotij: cetere vo soluz disponunt: quedā a remotis: ⁊ alie ō ꝓpinquo. ergo sola ordiatio sacerdotal' ē sacramētū: cetere vo sunt sacramētales tñ. ¶ 6° sic. potestas q̄ dat i baptismo ē ad suscipiendū sacramēta: sicut ptās ordinis vt est sacramentuz ad cōficienduz vl' cōferendū: ꝓueniūt enim sibi inuicē sicut potestas actiua et passiua. sed in ordinibus sub sacerdotio nō cōfert aliqua potestas ad cōficiendū vel cōferēdum sacramēta. vñ diaconus q̄ superior est iter illos nō habet ex ordine aliquod sacramētū cōficere vel cōferre. cuius sacramentū eucharistie ꝓfectū a sacerdote habeat mediāte vase portare vl' dispensare portādo solūmodo vel offerēdo. g̃ nullus ordo sub sacerdotio est ꝑprie sacramētū. ¶ 7°. qz in ordinatiōe sacerdotis ꝓfertur ptās vel deputatio p quā ordinat⁹ potest aliqd facere qō non poterat pri⁹: ēt quo ad genus facti: sic ordinatus i sacerdotē pōt cōficere cozp⁹ dñi: ⁊ absoluere i foro pnie qō nō poterat ante ordinationē: sz i ordinib⁹ inferioribus qō nō poterat: sz solū per quaz

licet facere qđ nō licebat ꝑus. Quicgd enī pōt diacon⁹ ordinatus: puta: legere euāgeliū: ministrare sacerdoti ⁊c: totū poterat añ: ſz nō licebat ei: ſil'r ē i inferioꝛib⁹ ordinibus. Cū ergo ptās ſit ad poſſe ⁊ nō ad licere: ptās q̄ ꝛferr̄ i alys ordinib⁹ a ſacerdotio nō ē ptās ſimpl'r: ſz ſm gd. nec illi ordines ſūt ordies ſimpl'r: cū ordo ſit ſignaculū mediāte quo tradit̄ ptās ſpūalis ordinato: vt dictū ſuit ꝑ⁹: q̄re nec ſūt ſacramēta ſimpl'r: ſz ſm qđ ſiue q̄dā ſacr̄alia. ¶ 8° ꝛfirmat̄ ꝫ mō ſic ꝑ cōe dictū doctoꝝ. Dñs enī coiter doctores q̄ diſtinctio ordis nō ē diſtinctio toti⁹ itegralis i ſuas ptes: nec toti⁹ vlis ī partes ſubiuas: ſz toti⁹ ptātiui cui⁹ ē nā. q̄ totum ſm ꝛpletā rōnem ē i vno. i alys āt ē aliq̄ participatio illi⁹: ⁊ ita ē hic. ¶ Tota enī plenitudo h⁹ ſacr̄i ē i vno ordie. ſ. sacerdotio: i alys āt ē q̄dā pticipatio ordis. Ex quo ḡ tota plenitudo ſacr̄i ē i ſacerdotio. i alys āt ſolū q̄dā pticipatio. pz: q̄ nō ſūt ſacramēta ꝑpe ſz ſacr̄alia. Sic igit̄ dñt aliq ꝛfirmātes hoc: q̄ hoc ꝑbabil'r pōt teneri. nec videt q̄o dictū fratris ¶ thome poſſit al'r ſaluari dicētis: q̄ ſi qlibet ordo eſt ꝑ ſe ⁊ ſimpl'r ſacramētū: tē pl'es ordies ſūt pl'a ſacr̄a: ⁊ ñ vnū tm̄: vt ipſe dicit. ⁊ itez ordo erit totū vle ad ſpāles ordines ⁊ ſacr̄z ſil'r. ⁊ ſpāles ordines erūt ei⁹ ptes ſubiue: qz ille ſūt ptes ſubiue q̄ ꝑ ſe ⁊ ēntialiter recipiūt ꝑdicationē totius. ⁊ ſic eēt i ꝓpoſito ſi qlibet ordo cēt ꝑ ſe ⁊ ſimpl'r ſacramentum: qđ tamē ipe negat. ſi vo ſunt oēs ordies vnū ſacr̄z vt ptes ei⁹: quēadmodū ꝛſecratio panis ⁊ ꝛſecratio vini faciunt vnū ſacr̄m cōpletū euchariſtie: ſeq̄r̄ q̄ ſpāles ordies eēnt ptes itegrales ſacramēti ordinis vni⁹: quēadmoduz ī ſacro euchariſtie ꝛſecratio panis ⁊ vini ſūt ptes itegrales: hoc itez ipſe negat. Nō reſtat ḡ q̄ poſſit ſaluari ei⁹ itentio niſi ſupradicto mō. ſ. q̄ ſacerdotiū ſit ſimpl'r ⁊ ꝑ ſe ordo et ſacramētū: cetera vo ſint ſacr̄alia tm̄. Et ſoluūt iſti arg̃m ſuperi⁹ factū quo dicebat̄ alia eē ſacr̄a. ſ. q̄ illō qđ cōfert gratiā ex opere opato ē ſacr̄m: iſta ſūt hȳ. qz gcūq̄ diuinit⁹ deputat̄ ad aliq̄ officiū: cui⁹ execution nō pōt ꝛgrue fieri ſine gratia: illi dat̄ gratia. diaconat⁹: ſubdiaconat⁹ ordinant̄ ad ſacr̄a tractāda q̄ imūdis tāgere nefas ē ꝫ Dio⁹. i. ca. eccle. hierarchie. ḡ ⁊c. ſoluūt q̄ maioꝛ ꝓpoſitio ē vā ī illis opib⁹ q̄ directe ⁊ īmediate ordinant̄ ad tollēdū pcm̄. qz cū peccatū nō tollat̄ niſi ꝑ gr̄am: actio ꝑ quā ꝛferr̄ gratia ē ibi ꝑncipaliſſima. ⁊ iō ē ſacr̄m ſicut ablutio ī baptiſmo. i opib⁹ āt q̄ nō īmediate ordinant̄ ꝫ peccatū: ſed ad ꝛferēdū ptātem ſeu officiū ꝓpter aliquē finē illa ſola opatio ē ſacr̄z ꝑ quaz ꝛferr̄ ptās q̄ directe ⁊ īmediate ordinat̄ ad finē intētū: qz illa ſola ē ꝑncipalis. cetere vo ⁊ ſi in eis ꝛferat̄ gr̄a: ſūt ad ꝛminiculatiue: ⁊ iō ſūt ſacramēta lia ⁊ ñ ſūt ſacramēta. Sic aūt ē i ordinib⁹ vt declaratū fuit. iō ⁊c. Et ad ſcām argumētum ſupi⁹ tactū qñ dicebat̄. ſacr̄m ⁊ ſacramēta lia ſil' debēt ꝛferri: ſz alȳ ordines nō ſil' cōferuntur cū ſacerdotio. ḡ ⁊c. ñdent q̄ nō oꝛ ſacramēta lia ſil' cōferri cū ſacramēto. Nā ī ꝑmitiua eccl̄ia multis dieb⁹ ⁊ qñq̄ pl'ibus ānis catheti⁊abant̄ ꝓuerſi ꝓiuſq̄ baptiçarēt̄: ſicut legit̄ de btō martino. Et eod ē mō pri⁹ tpe ꝓmouēt̄ gs ad miozes ordies gradatī añq̄ fiat ſacerdos: vt ꝑbato ī minoꝛib⁹ maioꝛa cōmittant̄. ¶ Sed tenendo qđ pri⁹ ad iſtas rōnes ñdendū eſt ꝑ ordinē. ¶ Ad ꝑmā aut eq̄liter ⁊c. dōz q̄ ipſe omittit mediū: qz rō ſacramēti ꝛſiſtit i oibus ēntial'r: ſz nō eq̄l'r. ſicut rō vite ñ ꝛſiſtit eq̄l'r i vegetatiuo ſenſitiuo ⁊ itellectiuo ſz i ſolo itellectiuo total'r ⁊ ꝑfcē. i alys āt ipfecte ⁊ ptial'r: ſz tm̄ ēntial'r. ⁊ ſic ī ꝓpoſito q̄ ordo ē ſacr̄z ēntial'r: qz hz ēntialia vtraq̄ ſz nō ꝑfecte niſi ſacerdotiū. ⁊ iō ſūt vnū ſacramentū ꝓpter ordinē ad vnū. ſ. corp⁹ xp̄i ad qđ oēs ordinātur. ¶ Ad ſcām dōm: q̄ nō ſegtur q̄ ſi ordo ē ſacramētuz ḡ quilibet ⁊c. ḡ ſeptē vel tredeci. qz cōſecratio panis añ cō ſecratione vini eſt ſimpl'r ſacramētū ⁊ ꝑ ſe q̄tuz ad hoc q̄ ei cōpetit diffinitio ſacramēti: ⁊ eſt totus effectus ⁊ ꝛpleꝛ. ⁊ ſimiliter ē de ꝛſecratōe vini: nō tm̄ ſūt tot ſacramēta ſimpliciter quot ſūt ꝛſecrationes: qz ambe ordinant̄ ad vnuz finē: g ſz ſit ꝑfecte in quolibz q̄rtū ad rē ſacramēti: nō tam̄ quo ad ſacramētū: ſiue quo ad ſignū ē ꝑfecte niſi ſub vtraq̄ ſpē. ⁊ ſic eſt ī ꝓpoſito ſz ī quolibet ordine ſit illō qđ ꝑ ſe ſufficeret ad totā rōnem ſacramēti. ⁊ iō qđlibet pōt dici ſacramētū. qz tm̄ oēs ordines ad vnū gd ꝓncipaliter ordinātur, ꝓpter hoc ſūt vnū ſacramētū vnitate ordis. ¶ Ad tertiū dōm: q̄ nō ſegt̄ ſi qlibet ordo ē ſacr̄m: q̄ ſint ptes ſubiectiue ⁊ ſacr̄z totū vle. qz ſz inequalitas ptiū nō excludat totū vle: nec illud qđ ē gen⁹. qz ſpēs ſemp ſūt īequales nec illud qđ eſt ſpēs ē recipiēs magis ⁊ min⁹: tamē partiū ſubiectiuaꝝ ſm q̄ hȳ: vna nō ordinat̄ ad aliā. nō enī albedo minus intenſa ordinat̄ ad albedinē magis intenſā: nec ambe ad tertiā: nec ſil'r nigredo ad albedinē. ſic aūt ē i ordibus q̄ vn⁹ alȳ ſubſeruit: ⁊ oēs ad vnū gd ordinant̄ inq̄rtū ſunt ſacramēta. vñ nō ſūt partes ſubiue. Et qđ dicebatur. ḡ ſūt partes itegrales ſacr̄i: dōm q̄ nō ſegtur: qz ptes itegrales ſacramēti dīr aliqua q̄dr̄upliciter. ꝓmo ꝓpter partialitatē ſigni: nō rei: ſicut i euchariſtia q̄libet ꝛſecratio ꝑ ſe ſumpta ꝓtinet totā rē ſacramēti: ⁊ tamē nō hz niſi partē ſigni nec ī mā nec in foꝛma. vnde ſola ps rei eſt ibi vi ſacr̄i. Luz enī dico: hoc eſt corp⁹ meū: nō ſignifico ſanguinē: nec panis ſignificat ſanguinē. 2° āt ptes itegrales i ſacramēto dicūtur quaꝝ q̄libet ꝑ ſe nata ē totā rē cōtinere ⁊ ſignificare: ſz ex ordine ⁊ itentiōe nō habēt niſi partē: ſz oēs ſil' habēt totū. ſicut i baptiſmo tres īmerſiōes: quaꝝ q̄libet poterat ꝑ ſe eē baptiſmus tot⁹: ex itentōe volētis tria īmerſiōe vnuz baptiſmū ꝛferre: ī ſola vltima ē effect⁹: ante nihil. Et ſi añ tertiā moꝛeret̄ baptiçās nihil eēt actū: ⁊ eēt totū iterāduz: ſi ſuſcitaret̄: ſicut ē ex pte vboꝝ q̄ añ vltimū nihil ē actū. ſed a ꝓncipio iterandū eſt totū ſi aliqd de ſuba verboꝝ ſit omiſſū. 3° modo dīr partes itegrales quarū q̄libet habet effectū ptialē ſtatī ⁊ eſt ſignū partiale: nec vna pluſq̄ alia ſed oēs ſil' hñt effectū totalē ſicut i extrema vnctiōe. Oēs enī vnctiones cauſant vnā ꝑfectā curationē aīe: ſed q̄libz ptialē. qz ſi nihil ageret̄ ꝑ quālibz: ſz ſolū ꝑ vltimā ī vtute primaꝝ: ſicut eſt de verbis ⁊ de immerſionib⁹ baptiſmi: tē ſi miniſter moꝛeret̄ poſt primā inunctionē nihil eēt actuz: ſed eſſet illa vnctio iterāda ſicut de īmerſiōibus ⁊ verbis dictū eſt. Et ꝓterea diſtincta ⁊ partialis ſignificatio hz diſtinctū ⁊ partialē effectū i ſacramētis q̄ efficiunt qđ ſignant: ſed diſtincta et ptialis ſignificatio ē dicēdo: ꝑ iſtā vnctionez idulgeat tibi dñs gcgd deliqſti ꝑ viſū. ergo hoc ſolū efficit̄ ex vi ſacr̄i. ſ. remiſſio cōmiſſoꝝ ꝑ viſū: ſiue quo ad culpam: ſiue quo ad penā: ſiue quo ad religas: ſed ex nāli cōcomitantia ſi per alium ſenſū cōmiſit peccatū moꝛtale: ſine q̄ peccatuz viſus nō pōt remitti: remitteret̄ ēt: ſicut ſub ſpē panis ē ſanguis: qz nō ē ſepatus a coꝛpoꝛe. ſed ſi ſacr̄z iſtud ordinat̄ ꝫ venialē culpā: cui⁹ remiſſio nō habet cōnexionē: tē accidit vni vnctioni q̄ hēat effectū alteri⁹. ⁊ ſil'r ſi ꝛtra penā vl' ꝫ religas: qz forte ſūt diſtincte. aut ſi ifirmitas ꝫ quā ē gd idiuiſibile: ꝑ quālibet vnctionem fit ad eā diſpō ſpālis. ¶ 4° mō dicūt̄ ptes itegrales ſacramētiq̄ neuter hz ꝑ ſe effectū aliquē ſed ambe ſimul iūcte: ita tm̄ q̄ effect⁹ eſt ab vna quaſi formaliter: ab alia q̄ſi māliter ſicut mā ⁊ forma in nālibus. ⁊ ſic ſunt verba ⁊ elementuz in quolibet ſacramēto: ⁊ nō ſicut ptes vboꝝ adiuicē vl' partes māe vel actionū q̄ ſe habent eq̄liter ſicut ī ſcōo mēbro. Nulloauté iſtoꝝ modoꝝ quatuoꝛ ſe hñt ordines adinuicez. Nō. n. glibet ordo habet effectum totū oīum ordinū ſub ſigno partiali: vt i ꝓmo mō: nec oēs ſil' habent vnicū effectū ad quē equaliter ſe habeāt ⁊ nullus ſine alio aliquē vt in ſcōo mēbro. nec ineq̄liter vt in q̄rto: nec glibet habet ſuū effectuz ꝑ ſe partialē equalē vt ex illis reſultet totus vnus effect⁹ in eodem vt in extrema vnctiōe. qa ꝑfecta curatio aīe nō eſt ex aliq̄ vna vnctione: ſed ex oīnibus ſil': ſicut nec totū

integrale est pfectū ex vna parte sz ex oibus simul. Sed si non eēnt ordines inferiores sex: solū sacerdotiū bēret illū principalem effectū ad quē oēs ordines ordinantur. s. conficere corpus ⁊ sāguinē. Hoc aūt ē contra naturā totius integralis q̄ possit saluari i aliqua sua parte loqndo: de totis etherogeneis ⁊ partib⁹ eēntialibus: vñ relinquit q̄ sūt partes potentiales. ¶ Ad 4m dicendum q̄ finis ē p̄ncipalis respectu ei⁹ qō ē ad finē: vñ effectus p̄ncipaliter itēt⁹ i admīstratiōe sacrī pōt dici dupl'r: vno mō tāq̄z finis p̄p⁹. Alio mō tāq̄z finis cōis. Oratio āt sacralis ad finē p̄ncipalis dz dupl'r: vno mō sicut causās ipm ex ope opato: ⁊ ē tal' finis q̄ ēt est de rōne sacrāmēti vt sacrāmētū est: puta gr̄a vel cum hoc deputatio ad aliqō sacrāmētū: ⁊ tale quidē ē sacrāmētum ⁊ nō sacrāmētale tm̄. Quidqd. n. ex ope operato dat gr̄az ē sacramentum vel pars ei⁹: aliq̄ finis p̄ncipalis nō est gr̄a siue causetur ex opere operato vt exorcismus: siue ex opere operante vt cathecismus: ⁊ hm̄: sunt sacramentalia ⁊ nō sacrāmēta. Finis vo cōis est ex cui⁹ vnitate plura possunt dici vnū sacrāmētū pfectū quorū qōlibet per se sumptū ē iperfectum siue quo ad signū: siue quo ad effectū siue quo ad vtrūq̄z ⁊ siue vnuz sit alio pfectius siue nō: ⁊ sic est in p̄posito. Oēs. n. ordines ad hoc sūt vt missa integre ⁊ perfecte celebr̄et ad quā oēs ordines p se aliqd operantur: nec est aliqs ordo qui perfecte hoc possit sine alys nec ēt ipm sacerdotiū: cuius p se possit i eēntiaz. Et iō nec sacerdotiū p̄pt̄ ē ab alys distinctū ē sacrāmētuz pfectū ⁊ integrū sz oēs simul sunt vnū sacrāmētū: qz oēs simul cōferūt ptātem ⁊ gr̄am faciendi oia regsita p se ad perficiēdū digne vnū effectū q̄ ē sacrāmētū altaris: nihilominus tm̄ qōlibet per se ē sacrāmētū sz iperfectū. Sacrāmētū qdem ē: qz ex ope opato ad aliqō sacramentū deputat ad qō bene agendū ēt gr̄am p̄fert: sz iperfectū: qz non deputat ad id sacrū mō pfecto sz iperfecto: ⁊ gr̄am ēt iperfectā tribuit iux̄ p̄portionez ad actū ad quē ordinat. Sic ēt traditio calicis cū forma pōt dici sacrāmētū: qz ex ope opato dat ptātē ⁊ gr̄am: ⁊ sil'r ipositio manuū cum forma dat spūz sctūz: al'r eēt mēdaciū: ⁊ ptātē remittēdi peccata: ñ tm̄ sūt duo sacra sz vnū: qz ordinat pfectū gradū ⁊ ptātē sacerdotis cui⁹ ē duplex act⁹. Et iō per duas formas ⁊ duas exteriores res dat̄ vtraq̄z ptās: vna quidē ex vi sacrī: alia ex concomitantia i vtraq̄z sil' sicut i eucharistia: cuius sit dissil'e: qz ibi ē duplex mā: hic vna. ¶ Ad 5m dicendū q̄ qñ dr̄ qñ plures actiōes ⁊c. q̄ verū ē qñ sic ordinant̄ ad illuz vnū effectū coēm qō nō hñt post illū aliquē p̄pr̄iū effectū ex ope operato q̄ sufficiat ad rōnem sacramenti sicut est i exorcismo ⁊c. ⁊ i illis que dicunt̄ ante ⁊ post i qlibet ordine qñ p̄fertur. Secus aūt qñ quelibet actio dz p̄pr̄iū effectū ex ope operato q̄ sufficit ad rōnē sacrāmēti. Tūc enim quelibet ē sacrāmētū. Sed qz oēs illi p̄pr̄y effectus nō sūt pp se intenti sz pp aliqd vnū: iō oēs ille actiōes simul acceptę faciūt vnū sacrāmētū itegrū ⁊ perfectū: sz quelibet illarū facit sacrāmētū iperfectū ⁊ diminutū. ¶ Ad 6m qñ dr̄ q̄ ordo p̄t ē sacrāmētū ē ad p̄ferēdū seu ad p̄ficiendū sacrāmēta: sicut baptismus ptās passiua ad suscipiendū ea: addēdū ē ad p̄parandū ⁊ ministrādū ad p̄ficere vel conferre. Si dicat̄ q̄ ex parte po⁹ passiue nō est nisi vna actio q̄ sit sacrum: alie sunt sacramātales ēt p̄paratorie. q̄ nec ex parte po⁹ actiue: nō ē sil'e: q̄ plura requirunt̄ ad agendū q̄z ad patiendū. vel dicendū q̄ ēt ordinū quidā disponunt ad sacrāmētū p̄ferēdū ⁊ p̄ficiēdū disponēdo populum. Ministrari aūt verū dicunt nisi de diacono q̄ ex officio dz sanguinē ministrare: tm̄ adhuc videt̄ q̄ nō sit suus gradus nisi fiat mētio i verbis sue ordinatiōis. ¶ Ad 7m qñ dr̄ q̄ nō est ordo simpl'r: qz non ē ptās simpl'r nisi in sacerdotio. Pōt addi q̄ immo i subdiaconatu ⁊ diaconatu est noua ptās: qz prius poterat cōtrahere matrimoniū: postea nō pōt ⁊ si p̄bat nō ē matrimoniū nec ē sacrāmētū. Itē dicendū q̄ bene ē aliquid vnū sacrm̄ nō solū pp̄ dz q̄ pōt agere vel pati qō pri⁹ non poterat nisi illicite sicut per matrimoniū accipit ptātem vnus i aliū nō faciēdū aut patiēdi qō p̄us nō poterat: sz faciēdi licite qō pri⁹ nō poterat nisi illicite: ⁊ sic est de diaconatu ⁊ subdiaconatu. Itē p qō dat̄ ptās faciēdi ex officio qō p̄us poterat facere licite: sed nō ex officio sicut in cōfirmatiōe: ⁊ sic ē de iferioribus ordinibus quoz actus ēt licite sine illoz ordinū ordinatiōe exercer̄ nō tm̄ ex officio a deo istituto sicut cū illis: vel si cōcludat q̄ nō glibet sacrm̄ pfectū sz iperfectū: p̄cedēduz ē. Qō aūt dr̄ q̄ licere non ē posse nisi hm̄ qd: imo ptās iuris dr̄ cē potestas simpl'r: sicut i matrimonio ptās quā vnus dz i aliuz nō ē ptās facti quā magis dz qui opp̄mit alienā q̄z qui reddit debitū sue: sed solū ptās iuris qua licite facit qō p̄us illicite. Itē exorcizatus ⁊ ēpatus eēnt simpl'r ptātes sicut sacerdotiū: qz p illa pōt quis qō p̄us non poterat. ¶ Ad 8m dicendū q̄ sicut q̄libet aīa est aīa non pfecta nisi itellectiua i qua be tres vniunt̄ ⁊ ē vna pfecta aīa: sic i ꝓposito: nisi q̄ ē ibi totū eēntiale cū toto potētiali: ⁊ ē ibi vnitas real' nō pl'es aīe i boie: hic aūt ē vnitas ordinis: vñ sūt plura sacrāmēta ipfecta sz vnū pfectū: nec ēt sacerdotiū sine alys ē sacrāmētū perfectū p se ⁊ distinctū. Tūc enī alia vel non eēnt sacrāmēta vel eēnt distincta sacrāmēta a sacerdotio. Qō aūt Tho. dicit q̄ tota. plenitudo bu⁹ sacrī ē i sacerdotio: itelligendū ē q̄tū ad eēntiā illius qō p̄ncipal'r ⁊ finaliter q̄ritur i oib⁹ ordinibus: nō aūt q̄tū ad pfectionē ⁊ integritatē accūtalem eiusdē: nec q̄tū ad eēntiā eoz q̄ imediate vt p̄pri⁹ finis querūt̄ i singulo ordie. Nisi. n. sacerdos suscepisset ordinē diaconat⁹ nō licite faceret officiū diaconatus nisi forte iferior p̄tineatur i superiori. ¶ Solo quā dat ad argumēta nō vr̄ valere. primo qz qō vr̄ inuere q̄ in minoribus ordinib⁹ gr̄a nō ꝓferat̄ est k'lm. Quia aut eoz actus a carēte gr̄a nō p̄nt exerceri sine peccato: ⁊ tūc eadē rōne cōfert̄ i eis gr̄a q̄ i diaconatu ⁊ subdiacōatu: aut p̄nt sine peccato ⁊ tūc saltē nō p̄nt exerceri cū merito. Qñ aūt deus eligit aliquē ad aliqō officiū nō solū dat illud qō est necessariū ad hoc q̄ iplēs mereat̄ p̄miū ⁊ mercedē: alias deficeret i necessarys: qz frustra qs laborat si nec premiū nec meritū cōseqūtur nec penā. ⁊ i minoribus ordinib⁹ adiungitur. Sic agas vt partem habeas cū illis ⁊c. Qō aut tē dr̄ q̄ nō oē illud i quo ex ope operato cōfertur gr̄a ē sacrz: ē ꝺ diffinitionē sacrī noue legis q̄ nō plus cōtinet nisi sensibile signū exterius ⁊ gr̄am sctificātē iterius ex ope opato: ita tm̄ q̄ vel ipa res que cōfert gr̄az ē sacrm̄ ⁊ nō vsū eius: sicut ꝓmunio nō ē sacrm̄ sz vsus sacrī ⁊ tm̄ ex ope opato cōfert gr̄am: vel vsus rei q̄ cōfert sanctitatē ē sacrm̄ sicut in baptismo: qō aūt dr̄ q̄ in illis solis ordībus q̄ ordinant̄ cōtra peccatū va ē maior: fl'z ē: qz solus baptism⁹ ⁊ pnia ⁊ extrema vnctio hm̄ eos directe ⁊ imediate ordinant̄ ꝺ peccatū tollēdū: ⁊ alia ꝺ alios defect⁹ ⁊: nihilomin⁹ sūt vera sacrāmēta ex ꝺ q̄ ex ope opato gr̄am ꝓferūt. Et istā maiorē quā mō distingūt ipi solebāt accipe idistincte ad p̄bandū aliqd esse sacrm̄: qz. s. hēbat aliquid sensibile exterius per qō iterius sctitas dabat̄. Sacrm̄. n. est signū sacre rei: ita vt cā existat ⁊ sil'itudinē gerat ⁊ nihil plus reqr̄it̄. Qō vlterius dicit̄ q̄ i opatiōib⁹ q̄ p̄ncipal'r ordinātur ad ꝓferendū ptātē vl' offiñ illa sola ē sacrz p quā dat̄ ptās ad illū finem imediate: vez ē si loq̄t̄ de fine imediato ad quē gr̄a regritur: nō aūt de fine remoto. Si. n. p sacerdotiū daret̄ ptās ⁊ nō gr̄a ex ope opato nō eēt sacrm̄ noue legis: sz solū antique. Si aūt p sacerdotiū solū daret̄ gr̄a ⁊ ñ aliq̄ ptās posset eē sacrm̄ ēt noue legis sicut extrema vnctio i q̄ nō dat̄ ptās p quā sup alios ꝓstituat̄. q̄ ex his duob⁹ ē scrz sicut ex cā finali: qz dat̄ ptās ⁊ gr̄a ad bene vteduz ea vbicunq̄. q̄ vbi hec duo ꝓcurrūt ibi ē scrm̄. iō ⁊c. ¶ Ad 9m qñ dr̄ q̄ sacramēta alia sim̄l ꝓferūt̄ cū sacro bñ rūdēt: qz nō ē necesse sicut de cathecī i p̄mitiua eccl'ia: sz ex ꝺ pōt argui ꝺ eos si

cut argutū ē i hac qōne i scōa rōne scōi articuli. ¶ Ad arm̄ ꝑncipale solutū ē: pōt tñ addi q ordo ē sacrm̄ p se cōpletū ꝓut accipit ex aggregato ex septē ordinib⁹: ⁊ sicut diuidit ꝫ alia sex sacra: ꝓut āt ordo accipit diuisiz ꝑ vnoquoq; ordine de septē: sic nō ē sacrm̄ ꝑmo mō dictū sz nec ē sacrale: sz ē ps eēntial' sacri itegralis. Nō sic āt q vn⁹ ordo sit mā: ⁊ ali⁹ forma: sicut coiter i alys: nec sic q glibet cōtineat totū: sicut in eucharistia. sz sic q glibet ordo cōtinet ptialem mām ⁊ partialē formā: sicut ptes vni⁹ etherogenei: ⁊ sicut i extrema vnctiōe q̄libz de septē vnctiōib⁹: nisi q hic glibz ordo habet effectū magis distictū. Si aūt sacrm̄ dicat' oē ex ope opato gratiā cōferēs: siue ad effectū ꝓpriū ꝑ se tm̄: siue i ordine ad aliquid cōmune: sic quilibet ordo ē sacrm̄: sed partiale ⁊ imperfectum ⁊ diminutū. Questio. II.

Querit scōo de charactere vtrū i quolibet ordie ꝑimat' character: ⁊ videt q nō. qz cū idē bō recipiat oēs ordines: eēnt i eodē multi characteres eiusdez spēi vel saltē generis ꝓrimi: qō ē inconueniēs. ¶ ꝑ. vni⁹ sacri vn⁹ ē effect⁹: sz oēs ordies ꝓstituūt vnū sacrm̄: vt dictū ē i qōne ꝓcedēti. ḡ causant vnū effectū tm̄: sz ille nō pōt eē nisi vn⁹ character. iō ⁊c. ¶ Cōtra. qz illō qō ñ ipzimit characterez ē iterabile: sz nullus ordo ē iterabilis. iō ⁊c. ¶ ꝑ. ordo ē signaculū i quo tradit ptās spūalis: sz character ē hꝺ. ⁊ id ꝓuenit oi ordī. iō ⁊c. ¶ Rō. tria sūt hic videda. ꝑ ō sufficiētia ordinū. 2° ō effcū q̄ ē res tm̄. 3° ō effcū q̄ ē res ⁊ sacrm̄.

Quantū ad ꝑm sciduz ē: q oīs ordo ordiat' ad eucha sacrm̄. ordo. n. ministroz ecclie: g sūt mediatores iter xp̄m ⁊ pplm̄ ē ad faciēdū vnionē ppli cū xp̄o. Ꝫ āt fit maxie p sacrz eucha i q̄ xp̄s ꝓtinet realr: ⁊ a nobis sumitur. vñ dr sacrm̄ vniōis. hec āt vnio fit duplici actu. s. p sacramēti ꝓfectionē: ⁊ p ppli dignā ꝑparationē. In ꝑmo actu deseruiūt q̄tuor ordies. s. acolythat⁹: subdiacōat⁹: diaconat⁹: ⁊ sacerdotiū: sz differēter. qz acolyth⁹ hz mās ꝓsecrādā ꝑparare i vasis nō sacris. ipe vt i lra dr vrceolū cū aq̄ ⁊ vlo ꝑparat ⁊ tradit subdiacono: subdiacon⁹ vo hz eā ponere in vasis sacris: i qb⁹ fit ꝓsecratio. diacon⁹ vo hz eā offerre sacerdoti ad ꝓsecrādū ⁊ ꝓsecratā dispēsare saltē sanguinē cū vase mediāte. Cōsecratio āt ptinet ad sacerdotē. In 2° vo actu i ꝑparatōe ppli deſuiūt alij tres ordies: sz differēter: qz duo eoz disponūt remouēdo ꝓhibēs vl' malu⁹ hoiem vt hostiari⁹: vl' malū angelū vt exorcista. 3° vo. s. lectoz preparat offerēdo bonā dispōnē q̄ ad cognitionē vi ⁊ dilectionē boni: qō fit legēdo ꝓphetias ō xp̄o i testō vete. ptātas.

2ª ꝑ Quo ad 3m sūt tres ꝓnes. ¶ Pria q i oi ordie ꝓfertur gra: qz dei pfcā sūt opa. deutro. 32. Cuicūq; n. dat' dinit⁹ aliq̄ pō: dāt' ei ea p q̄ ꝛgrue pōt exire i actus illi⁹ pōe. sic. n. videm⁹ i nālib⁹. aīalib⁹ eni data sūt membra p q̄ pñt exire i act⁹ ꝓuēientes po⁹ aie. vñ sic gra gratū faciēs ē nēcia ad ꝟ q hō suscipiat digne sacra: sic ad ꝟ q hō digne exeq̄t act⁹ sacroz. ⁊ iō sic i bap⁹ dat' gra vt digne suscipiam⁹ sacra
2ª ꝑ sic i sacro ordis vt digne exeq̄mur. ¶ 2ª q ꝓfert graz i dispōsito maiorē q̄ alia sacra: ⁊ maioz maiorez. qz maioz gra regrit' ad act⁹ ordinū digne exercēdos q̄ ad act⁹ cōes: ⁊ ad maioris ordis actū maiō. vñ nihil sensibile tm̄ valz ad magnitudinē gre ipetrādā ex ope opato: sic ordo sacerdoty: ni
3ª ꝑ si forte qs dicat illō ō ꝓsecratōe epi: ⁊ ō susceptōe digna eucharistie. ¶ 3ª ꝛlo: q gdā ordo dr sacer ⁊ gdā nō. Et iō sciendū q sacrū dr aliqd dupl'r. vno mō absolute. ⁊ sic oēs ordies sūt sacri: cū sint qdā sacrm̄ vl' sacrale. alio mō anthonomastice siue excellēter. ⁊ isto mō tres dr̄ sacri. s. sacerdotium: diaconatus: ⁊ subdiaconat⁹ duplici rōne. Primo rōne mās: circa quā bñt act⁹ suos. bñt. n. act⁹ suos circa mām ꝓsecratā. Nā subdiacon⁹ hz vasa sacra tāgere ⁊ i eis mām eucharistie ꝑparare. Diacon⁹ vo ꝑparatā i eisdē vasis sacerdoti offerre. sacerdos vo hz eā i eis ꝓsecrare ⁊ ꝓsecratā tractare imediate q̄tū ad coꝛp⁹ dñi. 2° rōne ꝓtinētie annexe his ordinib⁹ q̄tū ad clericos occidētales. Uotū eniz ꝓtinētie reddit nos q̄si deo ꝓsecratos. Nihil āt horū ē i q̄tuor miorib⁹ ordib⁹: qz nec act⁹ eoꝝ ē circa aliqō ꝓsecratū imediate: nec eis ē ꝓtinētia annexa. ⁊ ideo nō dicuntur sic sacri vt alij tres.

Quātū ad 3m arti. ꝑncipal'r q̄sitū sūt due ꝓnes. ¶ Pri ma q i ordie ō septē ipmit character distinct⁹ ⁊ spālis. qz ordinat' glibz ad distictū actū. ¶ Sz ꝫ Bē. qz tē i oi ordie bñte diuersos act⁹ tot eēnt distincti characteres quot act⁹. Si dicat' nō qz sūt subordiati. ita ⁊ oīs act⁹ septē ordinū sūt subordiati. q̄ nec ibi nisi vn⁹ distict⁹ character. ¶ Et dom ad hoc: q lz oēs ordies ordinēt' ad eucharistiaz ⁊ iferiora mediāte supioze. tū glibz ordo hñs i se mltos act⁹ iter illos hz aliquē q ꝑncipali⁹ ⁊ imediati⁹ defuit eucha⁹: ⁊ deputatio ad illū regrit. characterē spālē: ñ āt ꝺputatio ad alios. Sz dicūt gdā q nō i oi ordine ē character ꝓpe dict⁹: vbi sciendū ē ꝟz eos: q cū character sit ptās q quā hō opatur diuinas actōes. sic aliqd hz dupl'r rōnē ptātis sic ⁊ characteris. ptās. n. ꝓpe dr̄ p quā possum⁹ i actū i quē alis non possem⁹. sz ptās ꝟm qd p quā licite possum⁹ qō alis poteramus: sz nō licite: sic ⁊ character simpl'r dr̄ ptās p quā possumus i actū i quē ꝑ⁹ nō poteram⁹. sz character ꝟz qd dr̄ potestas p quā licite possum⁹ i actū i quē ꝑ⁹ poteram⁹: sz nō licite. accipiēdo ḡ characterē ꝑ ptāte simpl'r dcā: sic character nō ipzimit nisi i sacerdotio: ñ āt i iferiozib⁹ ordib⁹: q⁹ rōnē assignāt: qz cuicūq; ꝓfert aliq̄ ptās spūal' simpl'r: tal' pt i spirituale effectū i quē ñ poterat ꝑ⁹ vt dictū ē. sz sacerdos post suam ordinationē pōt i spūalē effectum i quem non poterat ꝑ⁹. qz sacerdos pōt ꝓficere sacrm̄ eucha⁹ ⁊ absoluere in foro pnie i quē pri⁹ nō poterat. diacon⁹ vo ⁊ iferiozes ordines post ordinationē suā nō pñt i aliquē effectū i quē pri⁹ nō possent: q̄uis liceat eis nūc qō nō licebat prius. pri⁹ eni poterat euāgeliū legere ⁊ sacerdoti mīstrare: sz nō licebat. ergo in ordinatōe sacerdotis ꝓfert ptās spūalis simpl'r dicta: non aūt i ordinatōe iferiozum. si ergo character ē ptās spūalis. sequitur q character ꝑpie ⁊ simpl'r dict⁹ imꝑmatur i sacerdotio ⁊ non in inferiozibus ordinibus. Nec ē instātia nisi ō exorcista: qui videt in sua ordinatōe potestatē accipere ad effectū spūalem. s. ad impediendū ptātez demonis. Sz illō ꝟm Cypriānū nō cogit: qz ipe ponit q exorcism⁹ nihil facit: sed tm̄ significat illō qō i baptismo postea efficit. Dicit eni sic. Scias diaboli nequiciā ꝑmanere vsq; ad aquā salutarē. in aqua aut̄ baptismi oēm negciā amittere. ⁊ ita ꝟm ipm exorcista nō hz ptātem super demonez. Sz qz ꝛtrarium tenet' coīus. ideo potest concedi q i ordie exorciste imꝑimatur character: nec tamē ꝑpter hoc dignior est ceteris ordinibus. qz q̄tus i hoc excedat: tamē i alio exceditur. in hoc. s. q actus aliozum ordinū magis ō ꝓpin quo se habet ad sacrm̄ eucharistie q̄tus actus exorciste: q immediate ordinat' ad tollēdū impedimentū baptismi ⁊ mediāte baptismo ad eucharistie sacramētū. Si vero character accipiatur scōo mō. s. ꝑ potestate: per quā licite possumus in actum sacrum in quē prius poteram⁹: sed nō licite. sic dom ē q i oib⁹ ordinib⁹ imꝑmitur character. qz p quēlibet ordinē deputat' ordinat⁹ ad actū q ē sacer vl' rōne materie vel relatōe quam habet ad sacrz eucharistie vt pri⁹ dictum fuit. ¶ Sed ⁊ꝛa. qz in confirmatione imꝑimit character ꝓprie dictus: sicut in baptismo ⁊ sacerdotio: ⁊ tamen per illam non potest in quod prius non posset ēt licite: sed tm̄ ex officio: sicut miles etiam non recipit ptātē facti: sed officij ad pugnandum. ¶ ꝑ. que non imꝑimūt characterē reiterant'. ergo ⁊c. sed ad hoc dicerent: q illa p que fiunt deputatiōes ad aliquid sacrū cum ꝓsecratiōe ñ reiterant' q̄diu res manent. lz illa consecratio nō imꝑmat

characterē nec sit sacrz:sz iportat solā oputatiōez ad aliqd
z^p^o sacruz. ¶ z^a ꝓ ē in quo actu cuiuslibet ordinis ipmaī. Ubi
sciēdū ē fm q̄sdā q aliquoꝝ ordinū ē tātū vn^s actus:aliq̄
rū plures:quoꝝ tñ vnus ꝑncipalioz altero. Jn ordinib^s āt
quoꝝ ē vn^s actus character iprimiť i traditiōe īstrumēti
ptinētis ad actū illū:sicut hostiario ipmiť character i tra
ditiōe clauiū:lectori i traditiōe libri ꝓphiaꝝ: exorciste in
traditiōe libri exorcismoꝝ cū forma ꝟboꝝ simℓ corrñden
te. Jn ordinib^s āt quoꝝ sūt plures act^s character iprimiť
i traditiōe īstri ptinētis ad pricipaliorē actū. Jlle aūt act^s ē
pricipalior q imediati^s ordiaī ad sacrz eucharistie. Cū igiť
acolythi sint duo actus, ſ. portare cereū ⁊ porrigere aquā ⁊
vinū in vrceolis ob sacrm eucharistie:scōs act^s ē pricipali
or prio pp rōnē dictā:ió character acolythat^s iprimiť i tra
ditione vrceoli:q̄uis denomieñť ab alio actu: q est magis
patēs ⁊ frequētioz. Nomē. n. acholythi cerei deportatiōem
significat. Subdiacon^s ēt hz duos act^s. ſ. legere epistolaz ⁊
materiā eucharistie ordiare ⁊ ponere i sacris vasis vt de se
pz scōs actus est principalior prio:qz sacro eucharistie ime
diatior:pp qō character subdiacōatus iprimiť i traditiōe
calicis ⁊ patene. De diacono āt ē magis dubiū:hz. n. duos
actus vnū legere euāgeliū ⁊ aliū ministrare sacramētuz va
sis mediātib^s:hz. n. portare corpus dñi i patena: ⁊ dispensa
re sāguinē cū calice:nec ē dubiū q̄n act^s secūdus sit pricipa
lior primo:⁊ tñ diaconus i sua ordinatiōe nō recipit aliqō
instrm ptinēs ad hūc actū:pp qō de ipsiōe characteris in
diaconatu est duplex opinio. Una q iprimiť in traditione
libri euāgely:qz deputa^s ei^s ad suū principalē actū non po
tuit exprimi p traditionē alicui^s rei corporalis. Cuz. n. dia
con^s bēat ptātē sup corpus ⁊ sāguinē cōsēcta i vasis:non po
tuit hec ptās exꝑmi p dationē vasis tantū:qz sup vasa sub
diacon^s hz ptātē:nec p dationē materie ꝯsecrate:qz ñ hz eā
imediate tāgere:ió oportuit q ordinareť p traditionez in
strī ptinētis ad actū fariū: Ꝟ ē p traditionē libri euange
ly. ¶ Sed ꝺ Ꝟ posset dici q ptās diacōi ad ꝑncipalē actū
potuit exꝑmi p traditionē vasoꝝ cū sacro ꝯsēcro. ¶ Et ad
Ꝟ pōt dici q ptās diacōi nō debuit exꝑmi p traditionē no
bilioris rei q̄z ptās sacerdotalis:Ꝟ tñ fieret si traderet ei
vas cū sacro:qz sacerdoti tradunť vasa cū mā nō consecra
ta q̄re illud nō ꝺbuit fieri. ¶ Alia opinio ē q ipmiť i ipsi
tiōe manuū:p quā daī ītelligi q applicaī ad magnuz mi
nisteriū:eo q manus ē organū organoꝝ:diacon^s aūt p ex
cellētiā dī minister:⁊ huic vī canō ꝯcordare. zz. di. vbi dī
q cū ordinaī Diacon^s solus eps manū ei ꝺponit:eo q ad
ministeriū appliceť. Sacerdos sil^r hz plures actus:sz ꝑnci
palior iter oēs ē ꝯsecrare corpus ⁊ sanguinē:absoluere aūt
i foro pnīe ē actus eius farius:⁊ ió i datione calicis ⁊ pate
ne cū mā imposita iprimiť character sacerdotalis:vñ dñs
bāc ptātē ꝑmo dedit discipulis in cena q̄n tradēs corpus
suū ⁊ sāguinē i calice dixit:hoc facite i meā ꝯmemoratōez:
sed post resurrectionē dedit eis ptātē ad actū fariuz q̄n di
xit. Quoꝝ remiseritis peccata remittunť eis ⁊c. Ꝝ ō vo q̄
dicta ē de diacono ne bēat nobilius signū q̄z sacerdos non
vī efficax:qz subdiacono tradiť calix ꝯsecratus: diacono
euāgeliū:sed nobilior ē calix ꝯsecratus q̄z liber euāgelioꝝ
q ⁊c. Sz ꝺ probaī alia rōne:qz illud qō ē ꝯpletuz sacrz per
se non est mā sacri:⁊ maxie cuz totuz sit mai^s sua parte:oē
sacrm est nobilius sua mā ⁊ sua forma:sed ipole ē aliqō sa
crm eē nobilius sacramēto altaris. g ipole ē sacrz eē mate
riā alteri^s sacramēti. Jtē i ipositione manuū non iprimiť.
nō gdē pp Ꝟ q nec per illā iprimiť sacerdoti:qz diceret q
Ꝟ ēqz nō desīgnat pricipalē actuz ei^s sicut de vrceolo aco
lyto ⁊ subdiacono:sed quia ꝑter actuz ministri ⁊ suscipien
tis regrit exterioꝛē materiā i isto ordie sicut i alys:sz ma
nus ipositio nō hz hꝺ materiā:ió ⁊c. g relingť q in traditi
one euāgelistary:qz alr nō pōt exprimi. ¶ Ad argumēta
ꝑncipalia. ad primuz dicunt gdā q si character est sola de
putatio ad actus sacros tot characteres diceret aligs dr̄e
quot actib^s faciēdis sil^r vel successiue poterit deputari: si
ue act^s illi differant specie siue genere:nec pp Ꝟ eēnt plura
eiusdē spēi i eodē subo:qz character sic acceptus nō ē nisi re
latio rōnis:entia āt rōnis nusq̄ sūt subiectiue. Si vo cha
racter sit spūalis ptās exñs subiectiue i ordinato:tūc i trib^s
ordib^s solū iprimiť character. ſ. ēpatus:sacerdotio:⁊ exorci
sta. Et be ptātes differūt gñe ꝓximo sicut act^s ea ꝓ. ¶ Sz
vī dicēdū q pl̄a spē eiusdē generis ꝓpīg: dū tñ non bēant
oppositionē stāt sil^r: sicut oēs sciētie in ītellectu: vñ dato q
characteres septē ordinū sint vni^s gñis ꝓximi maxie q̄tū
ad eos q sūt ptās faciēdi licite qō ꝑ^s ñ licebat: nō tñ bñt ali
quā ꝓrietatē sicut pz ex eoꝝ actib^s: imo sibi subseruiūt. vñ
se ꝓpatiūť i eodē. Qō vo dicūt q characteres exorcistat^s ꝑ
sbiterat^s: eꝑat^s nō sūt eiusdē gñis ꝓximi sicut oēs colores
sunt eiusdem generis ꝓximi: non appet rō q̄re nō alr cha
racteres niū isti: nec ipi dicūt. Oportet. n. q si characteres
dīnt spē habeant vnū genus ꝓximū: ⁊ saltem duo sunt
eiusdē generis ꝓximi: cū non sit genus gn ad minus ha
beat duas species: ⁊ q̄uis actus eoꝝ differāt genere ꝓxi
mo in genere nature: tñ in genere artificialiū ⁊ gratuitoꝝ
siue hierarchicorū actuum sūt vni^s generis: cum sit tantū
vna hierarchia ecclesie militātis. ¶ Ad z^m dicūt quidam
q vnius sacramēti ē vnus effectus ꝑncipalis: ⁊ sic chara
cter sacerdoty ē ꝑncipalis effect^s sacri ordinis. Possunt
tñ eē multi effectus minus ꝑncipales ordinati ad ꝑncipalē
actū eius: ⁊ sic sunt multi characteres multoꝝ ordinuz: q
omnes ordiañť ad characterē sacerdoty ⁊ actum eius:
¶ Sed ista solutio ē dubia: qz cū ꝑncipalis effectus sacri
ordinis sit charater ⁊ nō gr̄a fm eos: qz in diaconatu ⁊ sub
diaconatu imprimiť gr̄a: q̄ tñ negāt eē sacra. g exorcistat^s
presbiteratus: eꝑatus in quibus iprimuntur diuersi chara
cteres erūt diuersa sacra. Et videtur dubiū quo mō chara
cter episcopalis ordietur ad sacerdotalem: qz omne qō or
dīatur ad aliquid: ex sua natura plus ordinatur ad illud i
suo subiecto q̄z i alieno: sed in eodē subiecto character eꝑa
lis non ordinatur ad sacerdotalē cū presupponat ipm: nec
supponat ea que sunt eꝑi i aliquo ad agendū ea que sūt ꝑ
biteri sed eꝑ. Et ꝓterea maior dignitas nō ordinaī ad mi
norem: si tamen separari posset pontificium a sacerdotio
maius esset simpliciter sacerdotiū: qz maximus gradus in
ter act^s hierarchicos est posse conficere corpus dñi. Tñ
argumētū principale ē cōtra Tho. g ponit omnes ordines
esse vnum sacramentū: ⁊ tñ quēlibet iprimere specialē cha
racterē: ꝓpter qō dicendum ē q nō omnis vnitas sacra
mentorū est eiusdem rōnis: ⁊ ad vnitatē sacramenti suffiť
vnitas ordinis que etiam ē multiplex: vnde est aliquod sa
cramētum adeo vnū sacramētū q est in eo vnitas idīui
sibilitatis in genere sacramēti: qz. ſ. non hz nisi vnuz imedi
atum effectū: sicut baptismus cōfirmatio ⁊ multa hꝺ. Ali
ud est qō habet multos effectus sacramentales fm rē pri
uatiue licet vnū positiue: sicut in eucharistia est conuersio
diuersarum rerum i vnā ⁊ eandem rem: ita q sunt plura
que desinūt esse: sed vnū quod incipit esse. Et matrimōiuz
ē vnū sacramētū: hz tñ duos effect^s reales siue sint rōnes
siue aliqd absolutū i duob^s. ſ. ptātē mutuā ⁊ obligationez.
ordo plures effectus re sz vnū ordine: ⁊ hoc sufficit sicut ꝺ
eucharistia. ¶ Ad z^m qō ē in oppositū dicūt gdā q nō solū
sacramētū nō ē iterabile qz ipримat aliquā ptātē existētez
sbiue i suscipiēte sacramētū: sz qz p ipm deputaī gs ad ac
tuz sacrū. sicut benedictio calicis nō iteraī: qz p eā deputa
tur ad actus sacros: q̄uis nihil fiat subiue i calice p bñdi
ctionē. Et sil^r pōt eē i ordinib^s q̄ tñ deputatio large dicīť
character. Sz hoc ē addēdū q ipediñtū iteratiōis i sacro
nō ē sola collatio ptātis: cū ista sit i matrimonio q iteraī:
nec sola cōsecratio vl̄ vnctio cū illa sit i extrema vnctione
q̄ iteraī: nec bñdictio: cū illa sit i matrīonio qō iteraī ⁊ ipa

met bñdictio de cõsuetudie i multis ecclys:nec sola deputatio ad aligd sacrũ:cũ ista sit i ꝓmissiõe religiõis q̃ põt itrari si intrat aliã religionẽ:ſz qñ hec oia simul cõcurrunt ⁊ cũ hoc ẽ sacramẽtũ:tunc ꝓhibet iterari:⁊ sic est i quolibet ordine. Questio III.

TErtio de annexis ordini q̃ritur an corona sit ordo. Et videt q̃ sic:qz illud ẽ ordo p q̃ aligs ponit i gradu sup cõez ppl'm:ſz p corona ponitur i gradu super laycos.g̃ ẽ ordo. ¶ In cõtrariũ est q̃ ſm ritũ eccl'ie nullus ordo dat sine celebratiõe misse:sed corona datur ꝑter missam.g̃ nõ ẽ ordo. ¶ In ꝯriũ ẽ q̃ ſz ritũ eccl'ie nullꝰ ordo dat sine celebratiõe misse:ſz corõa dat ꝑter missã.g̃ ñ ẽ ordo. ¶ Rꝰ ꝟ videda sũt q̃ttuor de corõa ꝑ õ corõa i se.z° õ subo suscipiẽte. 3°.de mistro ꝓferẽte. 4°õ effectu corõe.

Quantum ad ꝑmũ qdã dicũt tria. ꝑm q̃ corona ñ est ordo. zm q̃ est dispositio ꝯgrua ad ordines. 3m q̃ nõ ẽ dispositio necessario ꝓsupposita ab ordinib⁹. ¶ Primũ ꝑbat sic.q̃ oẽm ordiné cõferẽt aliqua ptãs vel aliq̃ deputatio ad actũ sacrũ vt ꝑz ex ꝓcedẽtib⁹: ſz p coronã nihil boz cõferẽt. Ex eo enĩ solo.q̃ aligs conferat nulli actui:nulli officio deputat.g̃ nõ ẽ ordo. ¶ Scõz ꝑbat sic. In oi transitu de statu ad statũ ꝯueniẽter interponit aliq̃ media dispositio:sicut nouiciat⁹ ẽ media dispositio iter statũ secularẽ ⁊ religiosũ.g̃ iter statũ laycoz ⁊ ministroz eccl'ie cõuenienter ponit media dispõ:hec aũt est tonsura clericalis p quã illi q̃ tõsant separant a statu laycorũ ⁊ ꝓparant ad statũ ministroz:q̃r ꝛc. Et qz separant a statu laycoz:iõ deponũt capillos ⁊ tondent i signũ depositiõis superflue cure tpaliũ. Quia vo ꝓparant ad ministerium dei:cui seruire regnare ẽ:iõ radunt i modũ corone qõ ẽ signũ regale. Religiosi vo nõ clerici tondentur qdẽ:qa a statu secularium separant:ſz nõ i modũ corone: qz nõ applicant ad ministeriũ diuinũ. ¶ Tertiũ declarat sic. Essentialius se hz ordo ꝓ ad sequẽtẽ q̃z tonsura ad aliquẽ ordinẽ:ſz ad sequẽtẽ ordinẽ nõ ꝑexigit ex necessitate ꝓz ordo vt patuit ꝓus.g̃ nec ad recipiẽdũ quẽcũq̃ ordinẽ ex necessitate ꝑexigit tõsura:ſz de ꝯgruitate solũ. ¶ Pª ꝟ. istoz q̃ corona nõ sit ordo ẽ va:ſz rõ eoz nõ ẽ bona:qz ſz p coronam nõ deputet ad aliquẽ actũ spãlẽ:tonsurat⁹ tñ deputatur ad laudes dei q̃ sũt cões collegio clericoz:vñ ⁊ eam deputat ad aliqõ sacrũ:puta ad sacrũ collegiũ. Et sicut p bapm ad collegiũ xpanoz:sic p coronã ad collegiũ clericorũ. Sz rõ Thoc.ẽ melior:qz illud ẽ ordo ꝓpe i q̃ dat spãlis ptãs nõ id q̃ solo ad aliqõ cõsortiũ deputat:sicut leuite et sacerdotes q̃ bẽãt officia spãlia dicebãt ordiati: vñ qz p coronã solũ deputat bõ ad choz vbi nõ bz spãle officium ſz cõc:iõ nõ ẽ ordo: nisi sicut dr ordo religionũ q̃ ẽ deputatio ad collegiũ i q̃busdã cerimonys. Et sic dr de eta.⁊ q̃li. oz. Cũ cõtingat.q̃ p primã tõsurã clericalis ordo ꝓfertur. ¶ Scõa coz ꝟ va ẽ ⁊ rõ bona:confirmat tñ rõ p descriptionẽ corone q̃ ẽ q̃ ẽ signaculũ quoddã a suo epo ipssũ a vulgo segregãs:diuino cultui dedicãs atq3 ad ordinẽ ꝓparãs ¶ Tertia ẽt ꝟ va ẽ:qz ẽ dispositio cõgruitatis ⁊ non necessitatis respectu ordinis:ſz respectu bñficy ẽ necessitatis ⁊ ẽt respectu iurisditiõis eccl'iastice:qz ius spũale nõ cadit i laycũ:: vñ nõ tenet collatio bñficy vel cõmissio iurisditionis facta nõ tõsurato. Nõ clericꝰ.n. nõ ẽ capaz.ꝺ trãsac.c. ex lr'is. Itẽ rescriptũ ipetratũ tacito q̃ sit laycus nõ valet de testi.c.ex parte. Nec laycus admittitur ad accusationẽ vel testimoniũ ꝺ clericũ de testi.c.de cetero: qõ tñ hodie de ꝓsuetudine non seruatur.

Quantum ad zm ẽ sciendũ q̃ sicut dr i alia facultate edictũ ẽ ꝓhibitoriuz:⁊ iõ q̃cũq̃z non ꝓhibet bre coronã ꝓmittit bre ex hoc ipo. Sunt aũt sex psone ꝓhibite.primo mulier q̃ nec dz nec põt bre coronã sicut nec ordinẽ vt post dicet. Et sic põt itelligi i decretis 30.di.c.z. vbi ꝓhibet mulier tonderi. Nam tõderi non ad modũ corone posset beguine ⁊ debẽt moniales de ꝓsuetudine. z°. ꝓhibẽtur bigami nõ solũ de nouo recipe ſz priº receptã portare:de bigamis.c.i.li.6.de quo ifra dicet. 3°. ꝓhibent infantes:Est aũt ifans q̃ nõ ꝓpleuit septẽniũ. ſz dubiũ ẽ vt q̃z quo ad ꝟ sufficiat attigisse sicut alias i dignitatib⁹ sufficit ãnũ attigisse nec oz ꝓpleuisse:sicut dr Luc. 3. Et erat iesus icipiẽs q̃si ãnoz triginta. 4° ꝓhibentur illitterati. Debẽt.n.scire nõ solũ symbolũ salutationez angelicã:⁊ oronẽ dnicã qõ ẽt ẽ laycorum:sed scire legere psalmos⁊ cantare:q̃ ad hoc eligit a ppl'o ⁊ annumerat collegio clericoz. 5° ꝓhibentur cõiugati non solũ matrionio ꝓsumato:nec solũ post vba de pñti:ſz ẽt post vba de futuro nisi velit itrare religionẽ. 6° ꝓhibet q̃s coronari a nõ suo epo nisi de licentia sui:⁊ ꝓbatur de vltimis.quatuor de temp.ordi.cº. vltio vel.6.ſz appellatiõe bigami ꝟo loco supraꝓsiti itelligit ois al'r irregl'aris:sicut seruꝰ qui nõ nisi dño cõsentiẽte. Sz illegitimꝰ põt ab epo dispensatiue qui põt ẽt cũ eo i minoz⁹ ordinib⁹ dispẽsare.ifanti ãt si itrat religionẽ licite datur vt dr.i ꝓdicta decretali. Et sil'r ꝯiugato ad sacros ordines aspirãti suple de cõsẽsu vxoris vl' spõse. Quãuis.n.ibi nõ fiat mẽtio nisi de ꝯiugato:q̃ tñ spõsus obligatus ẽ ad actꝰ ꝯrios nõ dz fieri clericus.

Circa 3m.ſ.de ministro ꝓferẽte sciẽde sũt q̃tuor regl'e. ¶ pª gnãlis q̃ qcũq̃ põt ꝓferre ordies põt conferre tõsurã:qz regl'a iuris ciuil'ẽ. Nõ dz cui qõ maiꝰ:ſz qõ minꝰ ẽ nõ licere. Et ꝟ nisi p accñs ꝓhibeat ab vno ⁊ ñ ab alio:sicut qcũq̃ alias põt dare tonsurã clericalẽ q̃ dederit eã ifãti nisi religiõez itraret vel illitterato seu absq̃ sui sponsoris licẽtia hõi dioceſis aliene seu ꝯiugato nisi volẽti religionẽ itrare aut ad sacros ordies ꝓmoueri in casu licito suspẽsus ẽ p ãnũ a collatiõe clerical'tõsure nõ ordinũ: vñ si ꝓcedat alicui facere ordies alicubi p ꝓñs coronã ⁊ ꝓfirmationẽ q̃ sũt pãbula. ¶ zª regl'a ẽ q̃ epꝰ ꝓsecratꝰ ñ ante: iur suo põt dare coronã sicut ⁊ ordies:de ꝓsuetudie ẽt ſz ꝓori tõsurari facẽt nouitiũ tõsura mõachali sũ spe postea recipiẽdi ab epo tõsurã clericalẽ. Ur ãt q̃ bñs coronã mõachalẽ ñ cl'icalẽ vl' nullã possit ꝓfiteri rligionẽ tãq̃ cl'icꝰ:ſz bñficiũ eccl'iasticũ pcipe ñ possit:qz cũ sit p eẽntia i eodez ordie i eadẽ religiõe cl'icoz ⁊ laicoz eãdẽ regl'az ꝓfitẽtiũ sicut possz ꝓfiteri illũ ordinẽ obligãdo se ad ordinẽ ꝟ modũ viuẽdi laycoz:sicut ⁊ cl'icoz q̃uis forte sic ñ eẽt de bigamo:qz q̃ nõ ẽ cl'icꝰ nec actu nec aptitudie ñ põt obligari solẽni voto religiõis cl'icoz:ſz si ordinaret recipet charaterẽ. ¶ zª regl'a ẽ q̃ abbas põt dare tõsurã cl'icalẽ ex quo ẽ sacerdos ⁊ bñdictꝰ. Nullus ãt iferioz q̃tũcũq̃ ꝓz cõuentualis exẽptꝰ:magr ordinis q̃nalis ministerꝰ ꝟ põt: qz solis abbatib⁹ ẽ cõcessũ i q̃b⁹ tñ ita distinguit. Quia aut est abbas simplex ñ exẽptꝰ:⁊ sic põt dare tõsurã cl'icalẽ suis monachis ⁊ nulli alt.exꝰ õ eta.⁊ q̃li. Cũ cõtigat.i dcrtis.69. di. Qñ. Si ãt sit exẽptꝰ ⁊ mitratꝰ q̃ ẽt bñdictiões sup ppl'm i signitꝰ ẽ põt eã dare secl'aribꝰ i quos eccl'iasticã ⁊ q̃si epal'e iurisditionem obtinet.ō ꝑui.c. Abbates li.6. Si tñ simplex abbas q̃ põt dare coronã ꝓfesso det eã nouitio ⁊ ille exeat nõ ꝓfessus nõ ẽ cl'icꝰ nec eũ pcutiẽs icidit i canonẽ. Idẽ si eẽt exẽptꝰ ⁊ ille nouitiꝰ cui eã fecisset ñ eẽt subditꝰ tal' cui posset eã dare i bitu secl'ari.qz nõ ẽ monachꝰ añ ꝓfessionẽ.de sẽ.ex.c.religioso.§.i. ¶ 4ª regl'a ẽ q̃ oẽs pbri cardinales possunt conferre primam tonsuram sicut ⁊ minores ordines conferre de communi consuetudine curie. 4ª ꝟ

Quantuz ad 4m articulũ.ſ.de effectu sciẽdũ ẽ q̃ tonsure sũt octo effectus ad pñs. ¶ Primꝰ qz gaudet ꝑuilegio fori.ſ.vt nõ ꝯueniat nisi corã iudice ecclastico:cui ẽt ñ põt renũciare pacto exꝑsso.de fo.ꝓpe.c.Si diligenti:⁊ ẽ excõicatꝰ q̃ allegato fori ꝑuilegio cogit eũ corã iudice layco ñdere. ¶ zº. qz gaudet ꝑuilegio illo. Si quis

suadente dyabolo. qz ē excōicatus q mittit in eū manū violētas: sz illud ꝑuilegiū dat ēt tonsura monachal. ¶ 3° effect° ē q liberat a taleis ⁊ collectis ¶ 4° q ō altari dz viuere q altari fuit: q̄uis eccl'ia nō cogat nisi ordinantē vel pmotantē ad sacros ordines ꝓmouere ⁊ ei ꝓuidere. ¶ 5° q dz portare hꝫ clericalē: quē tm si deponat ēt temere nō pp hꝫ ē excōicatus sic religiosus q temere dimittēs est excōicat° Sz si monit° nolit portare: nec laycus esse excōicari pōt. ō vi. ⁊ ho. cle. c. Et si gs. ¶ 6° qz dz portare coronā. Cleric°. n. neq; comā nutriat nec barbā: sz ex cā licet: sic dic' vsus. Tutius vt peterē layci sub imagine romā: q̄as fuit vt sinerez luxuriare comā. Uñ excusāt clerici ⁊ religiosi barbati q ꝓdicant paganis: alr nō recipiēdi ab eis. Nō ōbēt ām dici hre coronā q cucufati cincinos portāt vl faciūt: qz tōsura clericalis in circuitu ⁊ in sūmitate capitis ī modū spere dz radi. di. zz. Prohibite. Et dz tonsura clericalis sic tōdi vt sup aures sit. di. zz. Nō liceat quelz. Et ad coronā ōferēdā clerici sunt p archidiaconos cōpellēdi. di. z 4. clerici. Itē excōicādi sūt si ꝓtēpserint. di. zz. Si gs. Clerici ēt q cū vnicis ⁊ vginibus ꝓxerunt si tonsurā ⁊ vestes deferāt clicales gaudēt ꝑuilegio canonis. Si gs suadēte. ⁊ ꝑuilegio fori ēt in cā criminali: sz nō in alys. Si āt tonsurā ⁊ vestes nō deferāt clicales: tūc nullo gaudēt ꝑuilegio clicali. ō cle. ꝺiu. c. i. l. 6. ¶ 7° effect° ē. qz ñ debēt mercari: nec negocys secl'aribus se ipli care alias ter mōiti pdūt ꝑuilegiū clicale. ¶ 8° effect° ē q nō tonsurat° p ep̄z: siue layc°: siue monach° ī missa publice legere ñ dz. di. 4 i. cleric°. di. zz. Dis igr. di. 35. Eccl'ie. di. 4 i. Epi. di. 44. p totū. iz. q. Qñ. zi. q. 4. Per totū. ō cōse. di. 5. In oīb°. Alia vero sūt ad honestatē cleri ꝼm canones: ⁊ sūt iz. ꝑmū q clerici sp studio lr̄ax debēt itēdere. i6. q. i. Sic viue. di. 38. sic. ⁊ duob°. c. se. Itē q clico nll'a etas dz esse sera ad discēdū. z 4. q 3. Si bēs ī me. Item q nō debēt itereſſe spectac'lis vanis ⁊ nuptys. di. z 4. Presbyteri. 44. di. Nll's Itē q tabernas nō nisi ī necitate ītrare debēt. di. 44. Nō dz clc. ⁊ duob°. c. se. Itē q clici arma ferre nō ōbēt. zz. q. 5. clici. ⁊. c. duob° se. Itē nec vē nec iocose pugnāt. zz. q. 8. Qui cūq; clericus. Itē nec iudiciū sanguinis ferre zz. q. 8. Sepe bis. Itē q clici ōbēt ab illicit' q̄stib° abstinē. i4. q. 3. clerici. ⁊ duob°. c. se. ⁊ di. 87. Oēs. Itē q clici p medicina munera accipe ñ debēt. di. zz. his igr. Itē q clici res eccl'ie bñ debēt dispēsare ñ supflue. io. q. z. Epi. Itē q nō licz eis de sūptibus eccl'ie filios suos ī studio phie ꝓcurare. di. 36. Legāt. ⁊. c. se. Itē q ñ lz clico hre bñficiū cui suffic̄ p̄monitū. i6. q. i. c. vlti. ī fi. Itē q clicus ñ ō reb° eccl'ie: sz ō rebus per ipm acgsitis pōt facere testm̄. iz. q. 3. c. i. ti. z. ⁊. ca. se. ⁊. q. 4. c. i. ⁊. q. 5. fere p totū. Itē q si itestat° ōcesserit ī oībus reb° succedit eccl'ia. i z. q. 3. Quicūq; ⁊. q. 5. Sic vbi ⁊. c. se. Itez q clicis ñ ē iungēda solēnis pnīa. di. i. Cōfirmandū. ⁊. ſ. p ximo. s. Itē q meli° ē hre paucos bonos clicos q̄ mltos ī utiles. di. zz. Tales. Itē q clici vt ebrietatē ⁊ luxuriam vitēt vinū cū aq̄ debēt tēperare. ex̄. 3. li. de vi. ⁊ ho. cle. A crapula. Itē q clici icorrigibiles ō mādato plati pñt ī carcerari: ⁊ p laycos trahi sine excōicatōe. ex̄. ō sen. exco. Ut fame. li. 5. c. Si clicos. li. 6. ñ āt̄ verberari p laycū. e. t. c. Uniuersitat' li. 5. Itē clici icorrigibiles ō crimie ōgradati secl'ari iudicio ōbēt tradi. vt ī dcō. c. Ut fame. Itē q clici fures p reb° ecclie regrēdi ō. lnia supior' torq̄ri pñt ⁊ tormētari vsq; q̄ restituāt ex̄. ī. t. i6. ō ōposito. c. i. zz. q. 6. Si res. iz. q. z. frnitas Itē q alteri° iudicio sine ꝓsēsu sui epi ñ ōbēt se subdē. ex̄. e. t. Nll's. Itē q nll's clic° snīaz sanguis aut vidicte dictet aut pferat: aut chirurgie artē q̄ adustionē vl icisionē iducat: exceat. ex̄. i t. Ne cle. vl. mo. snīaz. Itē q clico egrotāti p ep̄z ab ecclia ī q̄ mīstrauit dz ꝓuideri ne addatur afflicto afflictio. ex̄. ō cle. egr. c. i. Itē paupi clico eps dz ꝓuidere ne cogat mēdicare ī opprobriū clicale. ex̄. ō ren. Ad supplicatōz Dox pmū ō ñ legēdo ī missa publice p ꝓsuetudinē ē abrogatū: qz ēt layci hꝫ faciūt: aliō de muneribꝫ p medicīa ēt ñ kuāt. Et vr̄ q sic licet clico aduocato vēdere p̄ociniū ⁊ iurispito vēdere ꝓsiliū: sic medico vēdere medicamētū. Sz qz nll'i clico licet mercari nec negociari: cū hꝫ sit negociari vr̄ q nll'i clico liceat nisi pp necitatē vict° q̄ scripturam ⁊ aliō op° vēdere pōt. Sz qz ista phibi° ē iur' positiui ⁊ papa scit ⁊ tolerat q clici ēt ordiati laborē silū vēdūt ñ solū pp necitatē: sz ēt pp lucri cupiditatē videt̄ a mortali excusari De hīte vo primo mo certū ē q ñ licet hīfi° recipe vbi pauperi q̄ bon° pp hꝫ ipedit. al'pōt. De fructib° āt ⁊ mobilib° ab eccl'ia pcept' ō ꝓsuetudie clici pñt testari. ¶ Sz du° ēvtz teneāt restituē de ꝓpo illō qō i malos vsus ꝓsumūt de prīmonio crucifixi. Et dñt gdā q nō: licet grauī° peccēt q̄ layci: qz sūt dñi ei° qō pcipiūt: alr nec testari posset. Aly vo dicūt q nō hñt fructū fauore sui sicut pr̄ i bonis filī aduēticys quoz si fruct° male ꝓsumat ñ teneāt reddere: sz p bono eccl'ie ⁊ pauperū fcī sūt admīstratores: vt tutores q sunt q̄si dñi. sz ñ qñ pupillū spoliāt. iō sic illi pñt sibi victū ⁊ vestitū retinere: ⁊ hñ meritis dare: sz si male expēdūt tenēt redde re: sic ⁊ isti. Et hꝫ magl ꝓsonat dcis scōz ⁊ iuri cano°: sz suppositā ꝓsue° q pñt testari vr̄ q ñ tenēt restituere male cō sūpta: qz sūt dñi ⁊ ī re ꝑa glz ē moderator ⁊ arbiter sic placet. Itē dr̄ ō cle. ñ resi. c. i. q. q ñ itereſt hor' canōicis sīn cā rōabili: ⁊ recipit distributōes: rez sic acceptaz dñiū ñ acgrit: nec fac eas suas: sz tenet ad restitutōz. q̄ p opp° si iterfu isset dñiū acgsiuisset ⁊ suas eas fecisz. nec p ꝓñs pp abusū ad restitutōez tenerēt. Ul' pōt dici medio mō q dñi gdez sūt sz sub certa lege. q. s. hñ vtāt al's restituere teneāt. Sic ī his q̄ dāt ob certā cām: ⁊ ī legat' relict' sub certo mō: gb° ōficiētib°lz dñiū trāslatū fuerit repetunt. ff. ō ꝺi. cā data ⁊ ñ secuta. ⁊. c. ō ꝺi. Ob cāz datoz p totū. c. ō his q̄ sub mō p totū. ¶ Ad ar° ī opp° dōz: q illō p qō aliqs pōit ī gradu sup cōez statū abstq; ptāte seu ōputatōe ad dinū offm̄ pt eē ordo viuēdi sic ē ordo mōachoz vl' quozūcūq; religiosoz. ⁊ sic tōsura posset dici ordo cl'ical'. qz al'r ōbēt viuere clici q̄ layci: ⁊ statū ꝑuilegiatū hñt: sed non ē ordo mīstery eccl'ia stici ex quo nō ē ibi ōputatio aliqua ad aliqō sacz ministeriū de quo ordine itendimus ad pñs. Questio. IIII.

Quer̄ 4° vtz distincti ordies hēant distinctos act°. Et vr̄ q ñ: qz sacerdos dz oēz actū ordis. ¶ Cōtra. qz potētie distinguūt p act°: sz sūt ī singlis ordinib° singule ptātes ⁊ distincte. i. characteres. iō ⁊c. ¶ R° licet ꝑpe nō sint nisi septē ordies vt dcm̄ ē: tm̄ large loq̄ndo sūt. 9. Nā ē duplex ordo. s. triūphātis eccl'ie ⁊ militātis. 89. di. Adhuc. Sūt āt ī eccl'ia triūphāte. 9. ordies āgeloz sub. 9. gnīb° lapidū designati. ō pe. di. 5. c. Qz ḡ sic dicit Hre. ī hom. ō ozagma. ⁊ Isi. ō sū. bono. li. i. c. io. Et ꝼm hꝫ qz militās ē exēplata ad imaginē triūphātis dñt iuriste eē. 9. ordies. Prim° psalmist° vl' cl'icat°. 9° epatus. aly septē cōes. di. zi. clos. ō epatu āt postea videbim̄: nūc aūt de istis. 8. p ordinē videamus.

Primo ō ordie cl'icat° q ñ ē ordo nisi eguoce: ⁊ ē idē q psalmist° ō quo sūt ꝓnes. z. ¶ Pria q septē ānos hñtes pñt tōsurari ī clicos: ⁊ hñfi° eccl'ia°p ꝓñs recipe. z8. di. c. ō his: sz ñ hñt vocē ī electōib°: cū discretiōe careāt. ex̄. ō el. c. Ex. eo. l. 6. Et pari rōe nec i alys tractatib° ¶ z° q nll's dz tōsurarii clicū q̄lscz sit ꝓfirmat°: qz ꝓfir° ē cōis oīb° rpianis: sz cl'ical' ordo ē imediata dispō. ⁊ ꝑpa ad alios ordies. ¶ 3° q oi die dari pt: qz ō ipa ñ exp̄mūt canones certū dic̄. Et qz sic de gnāli cōsuetudine obseruat. alia sunt dicta de hoc qōne prima.

Secūdo vidē ē ō ordie ꝑpe dcō q ē hostiari°. Hui° āt act° ōscribūt. zi. di. Cleros. ī fi. ⁊ meli° hic ī lr̄a. sed ex hoc qō dr̄ in lr̄a q hostiary iter bonos ⁊ malos hēnt iudiciū. qz bonos recipiūt ⁊ malos respuunt videt̄ q sacrista qui habet officiū hostiary nō phibēdo excōicatuz ab igressu ex hoc ipo recipiat ipz ad dīna magl q̄ ille cui°

missaz audit:ad quē nō sic ptinet expellere.ꝛ p ꝯis ē suspē sus ab ingressu eccl'ie fm illud qō hr̄.exō.de ꝑuilegys epoz.

Secūdus q 3° est large ē ordo lectoz. Dui° autē act° describunt pdcō.c.cleros.ꝛ melius in lr̄a. Qō aūt in lr̄a dicit q ad lectores ptinent ea que ꝓphe narrauerūt ppl'is pdicare itelligit legēdo simpl'r nō pdicādo. Et tñ licet nll's debeat pdicare nisi ad min° sit dyacon° vt post dicet:nihil tñ ꝓhibet vt videt qn aliqs vt bachalari° vl' magr̄ i theologia possit in cathedra p modum lectionis vetus ꝛ nouū testamētū exponere:qz ex quo magr̄ ē auctē docēdi hz:sz nō pdicādi.

Tertius q est qrtus ē exorcista° quoz actus simpl'r ponunt in docō.c.ꝛ i lr̄a. Sz qō dr̄ ibi de exorcismis sal'onis qb° demones pellebant certū ē q vba illa vtute iherēte nō fugabāt demonē sic nec aliq alia nisi forte sint sacr̄a:nec itez ex ope opato p idē. Et si ab hoīe fuerint iuenta nullo mō demonē expellebāt. nisi forte voluntariū sic verba magica. Si āt ispirāte ꝺo illos exorcismos iuenit sicut eccl'ia suos:sic poterat demō expelli p illos sic p istos nisi q ñ ita efficaciter sic nec sacr̄a illa ita erāt efficacia sicut nr̄a:maxie qꝛexorcista.no.test.hz realē ptātem spūalē quā non hēbat exorcista sal'onis. vñ ecce plusq̄z salomon hic.

Quartus q.5°.ē ordo accolythoz supioz cui° actus sil'r ponunt i pallegato.c.ꝛ in lr̄a. Pōt āt epl'a dici p accolythū de vi.ꝛ hon.cleri.c.ꝛ actus oīuz minoz ordinū pñt fieri licite ēt a ñ hñte ordinē qz sic hz gñal' eccl'ie ꝺsuetudo. Ex q̄ vr̄ q nō fiat irregl'aris excōicat° vl' suspēsus si igerat se diuinis exercēs actū illuz solū qui sine ordine licite fieri posset de iure vl' de cōsuetudine:puta actus minoz ordinū vl' subdyaconus aut sine māipulo:vbi hoc hz ꝺsuetudo:qz nō ē in suo agens officio sicut pri°. Si aūt icipet i choro. ōs in adiutoriū:soleniter vbi hoc non solet fieri spāl'r a ꝺstituto i sacris nō icurrit:cū ꝛ layci ibi psal modicēt. Secus si de ꝺsuetudine illō ptinet ad sacerdotē: qꝛalias etiā moniales hoc faciūt.

Quintus q ē sert° ē ordo subdiaconat° cui° act° sil'r i lr̄a describū. Quedaz aūt man° ꝺpositio fit subdyacono.sz nō tal' q̄lis ē illa: q̄ est ꝓpa dyaconi ō sacris.ite.c.i.ꝛ.c.vl. Dic ē ꝑmus ordo de sacris ordinibus: qz sacra vasa hz tāgere nuda manu: sic ꝛ dyacon°:qō nulli iferioz pmittit:ꝛ iō sibi scitas ptinētie īdicit:propter ꝟ sacer ordo vocat.ō eta.ꝛ q̄li.ordi.c.a multis.de ser.nō ordi. Miramur.ēt est scōa dr̄ia iter ordinē sacz ꝛ nō sacrū:qz exñs i sacris est eligibilis.nō aūt tñ in minoribus ordinib° ꝺstitutus. ō eta.ꝛ q̄li.ordi.c.a multis:sz eps pōt dispēsare:ñ sic.s. q posit ꝺfirmare:electū:cū sit electio nulla:sz pōt eis dare postulatū:ita.s.vt ñ sit neče ipz postulare a papa. Dicūt āt iuriste q subdiaconat° tpe apl'oz nō erat sacer ordo.di.xi. c.i.i fi.di.60. Innouam°.ꝛ.c. Nullus i epz. sz tpe sci Greg.ꝛ Urbani.fuit sacer ordo. Uñ subdiacon° ꝛ diacon° eodē p uilegio gaudēt q̄tū ad libertatē. ō ser.ñ oz. Miramur. qō nō sic ē itelligendū q̄si eccl'ia vl' papa nouū sacr̄z ist̄ituerit: sz qz sacro ist̄ituto ō nouo i sus officio distincte vti cepit. subdiacon° āt pape p alys hz ꝓrogatiuā: qz p epos ad alios ordines recipiēdos nō pōt ꝺpelli: nec nisi p sūmū pontificez dz vlteri° ordiari nisi ō licētia pape. de tēp.ordi.cuz distribuēdis. de mō aūt ordinādi i subdiacon̄ hr̄ di.29. Subdiaconus. Ordinat° aūt ꝛ pñtat° ab aliquo ad subdiaconatū.ꝛ supza dz ab eis ꝓmoueri ꝛ de victu ei puideri. de eta.ꝛ q̄li.ordi.c. Accepim°. Si aūt tali pacto fuerit pñtat° vel ordinat° q sup ꝓuisiōe sua nō molestet pñtantē vl' ordinantem ex ꝟ ipo est suspēsus tanq̄z simoniace ordinatus. de simo.c. Per tuas.et.c. Si quis ordi.

Sextus q est septim° ē ordo diaconat°:cui° ē actus p dicare:nō qz ex ordine hēat auctez: sz solū habilitatē. Soli.n. dyacono ñ iferiori ꝺmitti dz. Uñ nec btūs stephanus añ dyacony ordinatōez legit' pdicasse:tñ simplicē exhortatōez faciebāt antiq prēs ad monachos nullū ordinē hñtes:imo qz vbi spūs dñi ibi libertas. btūs equitius nullū hñs ordinē sine hoīs licētia a ōo missus publice pdicabat. p. dyalog. cū al's laycus nō debeat pdicare nec mulier.ꝛ4.di. Mulier. Archidiacon° tñ q ñ dz eē nisi sit dyacon°.60.di.nullus eps.hz ex officio pdicare:sic btūs Laurenti°.ꝛ btūs Uincē.ꝛ sil'r curat° q hz curā aiaz. Qui vero simplex sacerdos:aut dyacon° ē nō nisi ō licētia epi. ō sen. exco.16.q.i. Aduertim°. Ex iūcta.ꝛ.ca. Sic:ꝛ.c. Excōicam°.ℌ.qz vo. Itē diacon° hz ex officio dispēsare sāguinē sz nō corp° dñi:nisi.s.i necitate qñ ifirm° mozit ꝛ pbyter nō ē pñs:vel qñ pbyter mādat ei ꝛ ē ipeditus: vl' qz ē ifirm° vl' qz in paschate ñ suffic oīb° ministrare:vñ i paschate Josie.ꝛ Ezechie leuite adiuuerunt sacerdotes. Laycus āt in nll'a necitate:nec se nec aliū cōicare debet.

Septimus q ē.8°.ē ordo sacerdoty ō c°actib° dicet aligd i seqnti qōe. Est āt sciēdū q absoluere i foro pnie ē act° sacerdotis rōne ordis ꝑncipal'r ñ rōne iurisditiōis:sz illa p accns aliqñ ocurrit:qz opz eē subdit̄:sz subdit° est q vult se subycē nisi aly sit astrict°. Et tūc de sola licētia eius pōt se ei subycere. vt dcm̄ fuit.s.dist.19. nec tūc dat ei ptātē absoluēdi:sz renūcians iuri suo dat isti licētiā se illi subyciēdi:pp qō q absoluere nō pōt:vtputa qz ē nō sacerdos:dū tñ sit curat° pōt vicariū aduocare q ō sua licētia subditos absoluat. Et sil'r vr̄ q ō licētia curati excōicati vl' suspēsi ab officio vl' iurisditiōe possit ali° parochianos ei° audire. Et sic excusat pniari° epi excōicati q ofessiones audiebat officiali.cessante. Absoluere.n.ab excōicatōe nō poterat pniari° plusq̄z official' excōicare: puta si vterq̄z post excōicationē epi fuisset positus:qz excōicatus vel a iurisditiōe suspēsus nō pōt delegare: sz i foro ꝺscie secus: quē admodū de licētia epi excōicati vel suspēsi vicari° eius vocat° celebrat ordines i eius dioc. qz ꝟ facit iure suo: nec regrit ꝺmissio ptātis:sz solū renūciatio iuris sui ꝛ lnia parochiani. Uñ dr̄ ex̄.de pe.ꝛ re. Dis vtriusq̄z sexus:q sine licētia ꝓpr̄y sacerdotis ali° nō valet eū nec soluere:nec ligare: nō dic sine auctē:nec sine ꝺmissiōe ei°. Itē notanduz q su spensus a diuinis vbicūqz actū ordinis celebrat ꝓpriuz fit irregl'aris. Secus aūt si suspēsus ab igressu eccl'ie.vt.s.dōz ē. ¶ Juxt̄ qō q̄stū fuit vtz sacerdos suscipiēs ad obl'onem altar̄ illū q fuit manifeste vsurari°:sz esse desunt sit suspensus fz illō de vsur̄.qz i oīb°. ¶ Et dōz.q nō qz aliō ē hoīez esse ligatū aliō alios,phiberi sibi ptcipare. Prio.n.casu q̄z uis cesset cā q̄re hō fuit ligat°:nihilomin° ēvitādū:sic q clericū pcussit post satisfactōez añ absol'onē vitādū ē.zº āt casu cessāte cā ꝛ ꝺditōe ꝓhibitōis cessat ꝓhibi°:vt si pñte tali loc° ē iterdcūs:eo recedēte ō sinit eē iterdcūs:ita ē i ꝓpo dōz q si curatus fuit notori° fornicator vl' simoniac°:q̄uis eēt penitēs q̄usq̄z eēt absolut° a suspēsiōe:ñ sūt ab eo recipiēda sacr̄a. Sz si meretrix publica pēiteat añq̄z sit ab excōicatōe vl' suspēsiōe absoluta: qz neutz icurrit:pt recipi ad altare: q̄uis q̄diu ē tal' pp scādalū ñ sit admittēda: ita ꝛ ꝟ cū vsurary ñ sint excōicati nec ligati:sz tñ ꝓhibiti:pñt sacerdotes vsurariū publicū recipe ad altare: ꝛ recipiēdo istū vsurariū q fuit ꝛ ñ ē:sacerdos nullā penā icurrit:sz ille ñ sit absolut° a snia quā ñ icurrit. Sz si recipet ad sepultur̄ añq̄z restituisset vl' donec cauisset bñ icurrēt suspēsionē qz ꝟ ē exp̄ssū.ō vf.c.z. li.6. ¶ Ad arg^m dōz: q oēs ordies dr̄nt i ꝓpo p se ꝛ ꝑn^li actu:sz pñt i aliq̄ fario ꝺuenire. iō ꝛc.

Uerū 5° vtz ministri ōbeāt br̄evestes spāles.ꝛ vr̄ q nō:spāl'r sericas ꝛ gēmatas:qz ꝑciositas vestiū sine culpa ñ ē. vt dic Hre.i homi.ō diuite epulone.ꝛ Aug. Fateoꝛ ō ꝑciosa veste erubesco. ¶ Lōtra. qz si ministratio mortis fuit in glia multo magis ministratio spūs:sz Aarō būit ꝑcios[i]/

simas vestes.g̃ ꝛc. ¶ 2° circa istã qónē dō ē i gnāli ō tripⁱ gñe vestiū. p̃ ō sacēdotalib⁹. 2° ō epalib⁹. 3° ō archiepalib⁹.

Circa p̃m sūt nouē ꝺnes. ¶ Prima q̃ sacerdos respcū iferioꝝ ꝺz spāle vestē. s. casulā: qz mīstrat sacrā oia p̃ter duo. s. ꝺfirmationē ꝛ ordinē. ꝛ ēt illa ex cōmiss. ōe aliq̃ pape. Per sacrā āt vestis nuptialis iduit. bñt āt act⁹ spāles sup iferiores mīstros p̃ter sacrōꝝ mīstrationē: quia bñdicūt pplis ꝛ gr̃a diuia dar̃: ꝛ pctā delent̃. i. q. i. Dictū ē. ꝛ. c. Ipsi. 6. q. i. Sacerdos. Quāuis ēt bñdicāt diaconi cardinales. ſz hoc nullus archidiacon⁹ p̃sumit. Et vī q̃ nō solus sacerdos curat⁹: ſz ēt simplex i missa ꝛ cōpletorio possit bñdicere: qz eps ēt nō subditis dat suā bñdictionē. ꝛ epus qui nullū ppl'm hz. Dico aūt simplicē bñdictionē i fine misse: dato q̃ dicat. Sit nomē dñi ꝛc. tenēdo calicē vl' patenam: vel crucē: vl' hꝺ. abñte epō: Nā si p̃te epo celebrat in fine misse: illi tanq̃ maiori deferre dz. Et illo volēte bñdicere ipe supsedeat. xi. di. Deniq̃. Si āt ille nolit: ſz sibi remittat tunc secure bñdicat. 95. di. eccl'ie. ō ꝺse. di. i. Cū ad celebrā das. ꝛ ita de consuetudie obſuar̃: qz nec bñdictionē mēse nec diaconi vl' pdicaturi vl' lecturi facit simplex sacerdos
2ª ♁ epo p̃te nisi illo ānuēte. ¶ 2ª ꝺcl'o de vestib⁹ sacris est q̃ vestes sacerdotales cū gb⁹ scismatici celebrauerūt: nō oz ppter hoc iterꝝ bñdici: sicut nec altaria sup q̃ celebrauerūt recōsecrari: nec sepultos ab eis exhūari. de sacr̃is iterādis. c. A nobis. Sz eccl'ie ab eis ꝺsecrate eēnt recōsecrāde ꝛ vestes bñdicte iterꝝ sūt bñdicēde: ſz ordinati ab eis nō sūt iterū reordinādi: nec baptiçati rebaptiçādi. qz ista sunt duo sacra sup q̃ eccl'ia nō pōt dare ptātē ad libitū vl' auferre: sic
3ª ꝺ sup sacr̃alia q̃ sūt ex eccl'ie istitutōe. ¶ 3ª ꝺcl'o est. q̃ vestes sel' sacrate ñ ōbēt ꝙuerti ad vsus laycos vl' pphānos. Et hō solū vestē ē de vestib⁹ mīstroꝝ: ſz ēt de oib⁹ ad ōi cultū pti nētib⁹. vñ mōasteriū eccl'ia ꝛ ēt hospitale aucte epi fūdatū vl' edificatū: ſz nondū ꝺsecratū ñ dz ex tūc reuerti ad secu lare bīnaculū. i. 9. q. 3. Que semel. ꝛ. c. qm̃. 17. q. vlti. Questi. ō religi. do. c. Ad hoc. Itē nec pale gb⁹ altaria coopiū r̃. coꝛ poralia: gb⁹ dñi coꝛp⁹ inuolui r̃: vella: cortie eccl'ie ꝛ altaris. p̃ni. s. q̃ añ altar̃: vl' sup circūcirca extēdū r̃ ꝛ i q̃dragesima de pariete ad parietē extēdunt̃: ꝛ q̃ ad parietes eccl'ie pendent: sed vetustate consumpta debent cōburi ꝛ cineres retrudi ifra eccl'iam i aliquo loco tuto ꝛ honesto ne pedibus cōculcent̃. Sil'r ligna eccl'ie nō debēt poni i cogna vl' vinei s pastinādis. p̃t tñ poni i alia eccl'ia vel capl'o: aut dormitorio vl' refectorio fratꝝ: q̃ oia loca sacra reputant̃. ō ꝺsec. di. i. c. Ligna cū glo. Et sil'r itelligit ō lapidib⁹ eccl'ie destructe. Exquo ēt videt̃ q̃ tūbe destructe ꝛ fracte p̃t poni in edificijs religioſoꝝ: q̃uis fcē fuerīt rligiose. dū tñ p amotionē eaꝝ nō deleat̃ memoria defūctoꝝ: sed fiat noua tūba. vl' ponat̃ epitaphiū i pariete q̃ iā tūba sic est destructa: q̃ nec lr̃a apparet nec itereſt defūcti eā nō amouēri nec etiaꝝ amicoꝝ. Uñ i triptita hystoria legit̃: q̃ gdā ioculator emerat sacras vestes ꝛ cū ipsis i theatro ludēs subito mortuus fuit. ō his bt̃ ō cōse. di. i. c. Altaris. c. Nēo. c. In scā. c. ad nuptiaꝝ: Propter hoc balthasar vita ꝛ regno p̃uat⁹ ē: qz vasa
4ª ꝺ sacra i ꝺuinio pphanauit Dan. 5. ¶ 4ª ꝺcl'o: q̃ coꝛporalia nō sūt abluēda p laycos nec p mulieres nec moniales ō iure. 23. di. c. Uasa. ꝛ. c. sacratas. vbi dr̃ q̃ nec palas nec vasa sacra nec coꝛporalia debēt ꝓtingere. Et si ex deuotōe hō faciant p̃sumptuosa ꝛ idiscreta est sicut Oza q̃ tetigit archā. vñ nec ptextu pietatis mortui sūt sacris vestib⁹ induendi. Qz aūt sacerdotes ꝛ epi sic iduti sepelliū r̃ pōt dici q̃ nō debēt ille vestes eē bñdicte: vl' si sūt ꝺsuetudo excusat. ꝛ sil'r moniales q̃ coꝛporalia lauāt. Scuta āt mortuoꝝ in eccl'ia appensa p necessitate eccl'ie milites tollere p̃nt. sicut Da
5ª ꝺ uid gladiū golie. i. Regū. 2 i. ¶ 5ª ꝺcl'o est: q̃ cuz vestes sacre rumpunt̃ p̃nt refici ꝛ filū nō sacratū ꝛ pānus nō bñdictus p̃nt ꝓponi q̃diu remāet forma vestis sacr̃. Nō oportz autē benedici: hz p partes pluries reficiant̃: alias sic. de cōse. eccle. c. Qz in dubys i glo. Dico aūt formā mutari q̃n tā ta pars ē āmota q̃ non liceret fine illa celebrare: puta manicas vel tota manica albe: ꝛ tūc tutū ē q̃ supsuat̃ ps noua āteq̃ abscidat̃ ps vetusta: ꝛ sic semp remanebit forma: q̃n āt sunt duplicata tpe bñdictiōis: manipulus: ſtolla: casula si postea diuidant̃ vtraq̃ ps remanet bñdicta qz etiā multe ſtolle manipuli ꝛ casule vnica bñdictiōe ꝺsecrant̃.
¶ 6ª ♁ ē. q̃ cū senari⁹ numerus sit perfectus sacerdos qui 6ª ꝺ
bz ordinē pfectū bz sex vestes necessarias ad celebrādum quo ad necessitatē p̃cepti. s. albā: cingulū: amictuz: manipulū: ſtolā: ꝛ casulā. Sunt aūt. 3. oib⁹ cōes mālr nō formalr. Non. n. nceſſe ē diaconū vti veſte bñdicta: puta albā sic sacerdotē: cū ēt i maximis solēnitatib⁹ oio sine alba cū manipulo ꝛ ſtolla ꝛ suppeliceo coꝛā epis celebrātib⁹ i pontificalibus dicat̃ euāgeliū soleniter. Si āt alba non est de necessitate p̃cepti: multo min⁹ alba bñdicta. Et si nō dz hec i diacono: mlto min⁹ i inferioribus. Sacerdos āt sicut ñ dz celebrare nisi i calice ꝛ altari sacratis: sic nec nisi i veſtib⁹ sacris. ¶ 7ª ♁ ē. in spāli de manipulo q̃ tñ null⁹ iferioꝝ sub 7ª ♁
diacono portare dz: sic nec veſtē p̃tā cuicunq̃ ordini sacro: mō quo illi ē p̃pa. Nā tunica hz nō subdiacono portar̃: qz nō ē ei p̃pa sicut manipulus. ¶ 8ª ꝺ ē de ſtolla q̃ ꝛ ora 8ª ♁
riuz dr̃. 23. di. Ecclīastica. q̃ nulli iferiori diacono vti licet. 23. di. c. ministeriū ꝛ. c. se. nec sacerdos eucharistiaz ifirmis portare nisi ſtolla i pectore i modū crucis circunseptus sit vt ibidē dr̃. Nāc aūt diacon⁹ i sinistro humero gestare dz: 25. di. Unū. In epo āt ꝛ sacerdote ſtolla vtrūq̃ būeꝝ ābīr dz pect⁹ i moduz crucis cigendo ad designādū crucifixuz di. 23. c. Ecclīastica. sine q̃ q celebrat: vel q euāgeliū soleniter legit grauiter excedit ꝛ excōicari p̃cipit̃: vt ibi dr̃. Nac ēt i oī oꝛone solēni ꝛ sacroꝝ exhibitōe vti dz sacēdos ꝛ epus ꝺferēdo p̃mā tōsurā sicut hz ꝺsuetudo ecclīastica q̃ ē i bis oib⁹ emulāda. ¶ 9ª ꝺ ē. de casula q̃ nullus iferior sacerdo 9ª ♁
te vti dz: nisi sicut ꝺsuetudo hz q̃ diacon⁹ explicatā ꝛ ipli catā postpositā portat i ministerio. Nac āt vti nō dz sacerdos nisi i missa: sic nec Archiep̃s palio. Itez sine bac nulla necessitate celebrare debet.

Secundus articl's ē de pontificalibus vestimentis. Et p̃mo i gñali. scō i spāli ō numero. 9. vestiū. ¶ Circa p̃m sciēdū q̃ iter vestes pontificales bacl's abbatib⁹ ꝺcedit̃ n̄ āt ānul⁹ i. 4° digito. i. medico ferri dz ꝑz hosti. i signū amoris: qz ad illū ex coꝛde vēa ꝓcedit: ex pulegio āt exēpti abbates ꝛ mitrā ꝛ ānullus ꝛ chirothecas ō ferūt. Mitras āt multi alij ēt vt oēs cardiales: ꝛ gdā canonici ex ꝑuilegio spāli. Sup simplices sacerdotes: ōcanos: Archidiaconos: ꝛ Archip̃sbyteros: ꝛ abbates bñt epi ꝛ pōtifices q̃ ꝛ sūmi sacerdotes dicunt̃: sic papa sūm⁹ pōtifex. p̃mo ordinū collonē. 2° cōfirmationē: ſz ex cōmissione pape simplex sacerdos possit ꝺfirmare: ꝛ miores ordines ꝺferre. 3° dedicare vel ꝺsecrare eccl'ias: altare: vasa sacra: cimiteriū. ꝛ recōciliare. 4° ꝺsecrat oleū ad infirmos: oleuz sanctuz i. ad catbecumios ꝛ ad manus sacerdotuz ꝛ pōtificū ꝛ crisma qō i die cene faciēdū ē. 5° bñdicere sacras vestes albā casulā ꝛ talia ꝛ coꝛonā de gb⁹ supra. 6° bñdicere moniales nō nisi virgines q̃ ēt post bñdictionē coꝛrupte exercere nō debent actus virginum ꝺsecrataꝝ: q̃uis possit cū eis dispensari p epos si sint coꝛrupte occulte p naturaz vel contra naturam: vt ꝺsecrent̃: vel consecrate ministrēt. Et de ministerio verū est: sed de cosecratiōe dicēdū q̃ nec papa posset facere q̃ licite sub forma alia benedicerent̃: qz mēdaciū eēt i sacramentalib⁹ qō ē valde ꝓnicioſū: ſz ad hō valet ei⁹ dispēsatio: vt possint cōsecrari forma mutata ꝛm Tho. 7° synodū ꝺuocare qō bis i āno faciēdū ē. di. 18. i decretis. 8°. solēnē pniaz iūgere vl' recōciliare ab ea: qō tñ simplici sacerdoti ꝺmittere pōt. 9° pochias vnir̃ vl' diuidē

Sicut ergo ep̃s hz nouē ſpecialia opera ſic hz nouem ſpā les veſtes:q̄ ſunt calige ſandalia:ſuccitoriū:tunica: dalmatica:mitra:chirothece:ānul⁹ ⁊ baculus. ℣Per caligas ſignificat rectitudo greſſuū:vñ petro ab angelo directoꝛe dictū ē:calcia te caligas tuas. ℣Per ſandalia q̄ pedes tegūt ꝓtēpt⁹ terrenoꝝ vel miniſteriū ĩcarnatiōis.vel ſandalia ſunt affectio caſta:vñ Jnnoc.dicit q⁹ pontifex noſter ꝑ feialib⁹ hz ſandalia. ℣Per ſuccinctoriū q̄ ſtolla ligat cū alba amoꝛ honeſtatis.Stolla.n.ſup humerū ſignat onus xp̃i q̄ ligat cū alba:q⁹ on⁹ laboꝛis hz honeſtatē colligatā: ſicut ocioſitas hz luxuriā ānexā:vnde ꝓ balthco hz cingulū vel ſuccinctoriū. ℣Per tunicā: perſeuerātia quā hz loco poderis q̄ veniebat vſq; ad pedes q̄ talaris tunica:q̄ eſt actio cōſūmata ſm Grego.vſq; ad finē vite. ℣Per dalmaticā largitas in operibus miſericoꝛdie q̄ olī fuit tāte celebꝛitatis q⁹ nec diaconis nec epīs ſine ꝓceſſiōe pape vti licebat.zz. di. coīs. Sed licet mō ſine alia ꝓceſſiōe ſimplices diaconi vtantur: debēt tñ ipīs vti in ſolēnitatibus.s6.di. De ieiunio. Sed ſolēnitas intelligit nō ſolū feſti ſed ēt officy:vnde ⁊ ĩ miſſis de mꝛtuis vtētes ſaltē de cōſuetudine excuſant. ℣Per chirotheras cautella ĩ opere ne euellēdo vrticas ⁊ ſpinas peccatoꝝ ledat. ℣Per mitrā que hz duo coꝛnua ſciētia vtriuſq; teſtamēti:ꝑ cuius vſu debet ſibi aureola doctoꝝ.Sz papa hz eā rotundā ĩ coī ſurgentē ſicut erat cidaris pontificalis pp plenitudinē ſcientie ⁊ potentie ad celeſtia tēdē tē. ℣Per bacl̃m paſtoralē ſignificat illud qō hētur in verſu Collige ſuſtenta ſtimula vaga morbida lenta.Curuitas cā buce ſignificat q⁹ debet colligere oues vagabūdas ep̃ gregē:trunc⁹ baculi rect⁹ a capite vſq; ad finē ſignificat q⁹ oꝛ ſuſtentare ifirmos ⁊ ſup humeros ponere ouē:q̄ nō pōt ſe poꝛtare ſicut xp̃s fecit qñ exiuit baiulās ſibi crucē.acuties q̄ ē i fine pūgēs ſignificat q⁹ oꝛ ſtimulare lentos.Sz hz papa plus ad ℣ teneat q̄ aly:nō tñ vtit cābuca pp duplicez rōnē q̄ tangit ep̃.de ſac.vn.c.vnico ĩ fine vbi dr̄ ſic.hz romanus potifex nō vtatur baculo paſtoꝛali:tū pp hiſtoꝛiā: tuz pp miſticā rōnē. Hiſtoꝛia pōit i gloſa q⁹ beatus martialis fuit ille puer de quo xp̃s dixit. Niſi cōuerſi fueritis ⁊ effici amini ſicut parꝛulus iſte nō itrabitis i regnuz celoꝝ:q̄ poſtea factus ē vnus de diſcipulis petri:quē cū alio miſit ad p̃dicādū ĩ germaniā: q̄ i via moꝛtuo collega eius redyt ad petrū:⁊ petrus ait illi accipe bacl̃m meū ⁊ tangens illū dicit in noīe dñi ſurgat ⁊ predicate:tūc ille recedēs ⁊ q̄to die poſt moꝛtē ip̃m bacl̃o tangēs reuixit ⁊ p̃dicauit:⁊ tūc beatus petrus remouit bacl̃z a ſe ⁊ dedit ſubditis.Aly dicunt q⁹ diſcipulus ille fuit eps treuerēſis:vñ in illa eccl̃ia papa portat bacl̃m nō alibi. Rō vo myſtica tangit in alia gloſa duplex:vna q⁹ bacl̃s hz i ſumitate recuruationē ad trahē dū qō nō ē neceſſe ſūmo pōtifici:q⁹ nullus pōt ab eo diuertere finaliter q⁹ eccl̃ia nō pōt eē nulla.z4.q.i.c. Pudēda i fi.nullus.n.pōt eximi a ptāte pape.nec eccl̃ia vl̃is pōt ōficere ſic multi ſūt exēpti a dioceſāis:⁊ multi ep̃at⁹ deſtruūt ita vt nullus ſubdit⁹ remaneat epō. Alia rō q⁹ p baculuz ſignificatur cobertio vel cobartatio:vñ aly epi recipiunt bacl̃os a ſuis ſupioꝛib⁹:q⁹ ab hoie recipiūt ptātē cobartatā ⁊ cobertioni ſubditā:ſz roman⁹ pōtifex non vtit bacl̃o: q⁹ a ſolo deo accipit plenitudinem ptātis ⁊ illi ſoli ſubeſt. Danr̄ ār i p̃dicta glo. aly verſus de myſterio bacl̃i q⁹ tales ſūt. Jn baculi forma p̃ſul dat hec tibi noꝛma. Attrahe peccātes:rege iuſtos pūge vagātes. Collige p primū:me⁹ rege: pūge p ĩmū:⁊ poſtea illū q⁹ poſitus attrahe ⁊c. ℣ annulū ſacra fidei q̄ eccl̃ia deſpōſat xp̃o cui⁹ ſunt vicary. Annulus .n. dat a ſpōſo ſpōſe ⁊ ei⁹ i ſignū dilectionis mutue ⁊ fidei ꝓiugalis.30.q.5. Femine.ep̃ ō p̃ſūp.c. Illō. vñ vt ſ dictū eſt i q̄to digito ponit:vt ſicut vena ab illo digito coꝛdi cōiungit:ſic eoꝝ coꝛda cōiungant vt i dcō.c. Femie. Et q̄uis clerici nō debeāt deferre ānulū niſi qb⁹ ℣ opetit ex offō dignitatis ep̃ ō vl.⁊ hōe.cle.c.clici.officia tñ ꝑ ānulū clici de bñficys p̃ſt p ſupoꝛes iueſtiri.ep̃ ō ſē.⁊ re iudi.c.cū olim.

Tertius articulus ē de veſtib⁹ archiepiſcopalib⁹. ꝑ de pallio. z° de cruce. De pallio q̄dē viden da ſūt tria. p̃mo ō pallio i ſe ⁊ ei⁹ petitiōe. z° ō ei⁹ auctē. 3° de vſu. ¶ Quātū ad p̃mū ſūt multe q̄nes. ¶ Prima ō p̃° myſterio. Palliū.n. ſignificat ſpālē dignitatē ⁊ honoꝛē vti decre. di. 100. c. Priſca ⁊ c. Lōtra. añ finē. Et ſignificat q⁹ archiepiſcop⁹ cū augumēto bonoꝛis oꝛ alios excellere i oꝛnamēto actōis. e. di. c. Rōnis. Dicit ēt palliū archiepi ſumi ō coꝛpoꝛe petri. ep̃. de elec. c. ſignificaſti. ¶ z° q̄ro ē de peti. z°q° tiōe quo ad tp̃s. q⁹ elect⁹ i archiep̃z ⁊ ꝓfirmat⁹ ⁊ cōſecrat⁹ oꝛ petere palliū ifra tres mēſes ꝓputādos a tpe ꝓfirmationis:ſi p̃i⁹ erat ꝓſecrat⁹ ⁊ nuc trāſlat⁹ ⁊ nō petiuerit iuſto i/pedimēto ceſſante pōt accuſari ō ℣ a dignitate remoueri. e. di. c. Qñ. ¶ 3° q̄ro eſt ō mō petēdi: q⁹ nō oꝛ dari niſi 3°q° cū iſtantia petēti ⁊ meriti exigēti. e. di. c. Priſca. nec ꝑ pallio oꝛ aliqd dari nec recipi nec p̃mitti. e. di. c. nouit. ō ſimo. .c. i. ¶ 4° q̄ro ē ō mō ꝓcedēdi: q⁹ p̃i⁹ oꝛ fidē p̃fiteri ⁊ obedientiā romane eccl̃ie p̃mittēs ſe fuaturū ꝓcilia ⁊ ſtatuta romanoꝝ pōtificū. dcō. c. nouit. ⁊ c. cārum. ⁊ c. optaꝝ. de elec. c. ſignificaſti. ⁊ cū pallio ſemp oꝛ ꝓcedi nouū ꝓuilegiū vel reuocari antiquū. eadē. di. c. rōnis. ¶ z° videdū ē ō auctōitate pally q̄ ē tāta: q⁹ añq̄z ip̃m obtinuerit archiep̃us ñ pōt ep̃os ꝓſecrare. e. di. c. Qñ. nec ꝓuocare ꝓciliū nec ꝓficere chriſma nec dedicare eccl̃ias:nec ordiare cl̃icos:nec añ ſortit̃ nomē archiepi vl̃ p̃matis:q̄uis ſit ꝓſecrat⁹ ibi vl̃ alibi. ep̃. de elec. Oꝛ ſicut. ēt ſi palliū i alio archiepatu būiſſet. ō auctē ⁊ vſu paly. c. Niſi. q⁹ nouū palliū oꝛ petere. ep̃. ō poſtu. c. Lfe. n. i fi. pōt tñ q̄ vult miſſā ſine pallio celebꝛare. ep̃. e. c. Ex tuaꝝ. pōt tñ hz ꝓſecratōes añ palliū aly ꝓmittere. ep̃. de offi. iu. ordi. Oꝛ aplica. ō elec. c. ō ſuffraganeis. Jtē añ palliū obtentū nullus metropolitan⁹ oꝛ añ ſe crucē deferre:ſz tñ poſtea ſil̃r patriacha añ obtētū a papa pallium nō pōt palliū ſuis ſuffragāeis archiep̃is dare. q⁹ nemo dat q̄d nō hz. ſz poſtea ſic. ō p̃uile. c. antiq̄. ¶ z° videdū ē ō vſu pally. ⁊ q̄dē roman⁹ pōtifex i ſignū plenarie ptātis q̄ i pallio deſignatur vbiq; ⁊ ſemper pallio vtit̃ur. ep̃. de auctē ⁊ vſu pally. c. ad honoꝛē. Aly vo palliati certis locis ⁊ tpib⁹. Nō enī oꝛ archiep̃us vti pallio niſi ĩtra p̃uinciā ſuā. vl̃ p̃imas p̃matiaz: vl̃ p̃iarcha p̃iarchatū. Nec i hoc pōt aliqs ꝓſuetudinē allegare:q̄ dicēda ē potiꝰ coꝛruptella. ⁊ ℣ niſi ō pape idulgētia ſpāli. ⁊ tūc oꝛ eo vti cū ꝓſenſu dioc̄. ep̃. eo. Ex tuarū. pōt ēt vti i aliena p̃uincia ō lnia metropolitani: ſicut ibidē: nec oī tpe. q⁹ nō i p̃ceſſiōib⁹ ſz i miſſaꝝ ſolēnys tñ. c. Palliū. ⁊ c. Lū ſit. Et hoc i feſtis p̃cipuis ⁊ nō i miſſis p defūctis. ep̃. e. c. vlti. Jtē palliū ē p̃ſonale nec pōt ipz gs alys cōmodare: nec accōmodato vti. nec i moꝛte alteri reling:ſz oꝛ cū eo archiep̃us ſepelliri. ep̃. e. c. Ad hoc. Eſt etiā palliū nō ſolū p̃ſonale:ſz cū hoc locale. q⁹ ſi ep̃us trāſferat p̃mū palliū remanebit i p̃mo loco. ⁊ vterq; archiep̃us nouū palliū ipetrabit. ep̃. ō poſt. c. Lfe i fi. De pallio hr̄ ō ꝓſe. di. i. c. Pozzo. ¶ z° videdū ē ō cruce archiep̃ali: vbi eſt p⁹ q̄ro: q⁹ p̃iarche poſtq̄z a papa palliū obtinuerūt p̃ſt facere crucē añ ſe deferri vbiq; niſi i vbe romana vl̃ alibi vbi papa vl̃ ei⁹ legat⁹ vtēs iſignys papalib⁹ p̃ſs eēt. de p̃uil. c. Antiqua. Ceteri vo p̃mates ifra p̃matiā: archiep̃i ifra p̃uiciā tñ poſtq̄z a papa vl̃ ſuo p̃iarcha palliū būerūt. ¶ Ad argumētū dōm: q⁹ p̃cioſa veſtis ad pompā mūdi eſt culpa: ſed ad honoꝛē dei eſt latria. Queſtio. VI.

Queritur 6° vtrū i eccl̃ia ſit aliq̄ maioꝛ ptās ſacerdotali. Et vr̄ q⁹ nō: q⁹ ptātes diſtiguūt̃ ꝓz act⁹: ſz actu ſacerdotali q̄ ē ꝓſecratio coꝛpoꝛis xp̃i nullus act⁹ ē maioꝛ. ergo nec aliq̄ ptās eſt maioꝛ ſacerdotali. ¶ Jtē ſacerdos i offerēdo gerit p̃ſonam xp̃i q⁹ ſeip̃m obtulit:ſz nullus ē maioꝛ xp̃o q⁹ ē caput eccl̃ie. q̄ nec ſacerdote. ¶ Jtē ſic ñ ē dare

minus minio: vt dr̃ ꝑmo physicoꝝ: ita nō ē dare maūs maxio: ſz cōficere corpus xp̃i ē maximū qō nō eſt datum angelo qō ē ꝓpriū ſacerdotis. g̃ nihil maius. ¶ Cōtra eſt Dyo. q ep̃m ſupra ſacerdotē collocauit ſicut ſacerdotem ſupra dyaconū. ¶ Itē ep̃s vocat̃ ſūmus ſacerdos: ille aūt ſimplex ſacerdos. Qō āt eſt ſūme tale: mai⁹ ē eo qō ſimplex tale. ¶ Ad hic ſūt q̃tuor videnda. ꝑmo de ptāte iuriſditiōis abſolute. ſcōo ō ptāte iuriſditiōis i caſu neceſſitatis. tertio de ptāte cōſecrationis ſm vnā opinionē. q̃rto ſm aliam.

Quantum ad primū diſtinguēdū ē de ptāte: qr q̃dā ē iuriſditionis: q̃dā conſecratiōis. ptās iuriſditiōis eſt ad regēdū popl̃m. ptās aūt cōſecratiōis eſt ad cōfectionē ⁊ adminiſtrationē ſacramentoꝝ. Et harum duarū ptātū ſi quilibet ꝑciſe cōſideretur ⁊ ꝓpareť vna alteri ſcōa eſt dignior prima. Ordinatur. n. ꝑma ad ſecūdaz Ad hoc eniz ē ptās iuriſditionis vt ppl̃s ſic arceatur a malis ⁊ exerceatur in bonis q̃ dignus ſit ꝓticipare diuinis ſacramētis. Cū g̃ q̃rimus vtꝝ ſit aliq̃ ptās maior ſacerdotali nō intēdim⁹ cōparare ōcās duas ptātes ad inuicē q̃ eaꝝ ſit maior: ſz intēdimus cōparare ptātes iuriſditionis iter ſe ⁊ cōſecratiōis iter ſe: ⁊ ꝓcedetur ſic: qr ꝑmo oſtēdeť q ī eccl̃ia ſūt multi maiores ſimplici ſacerdote. Qō ſm q̃ſdā ꝓz ſic. ptās q̃ tota data ē vni ī ſuo fonte nō ē in alys niſi deriuata ⁊ limitata ꝑ illius voluntate: ſz ptās iuriſditiōis q̃ ē ad regendū popl̃m tota ⁊ ī ſuo fōte data fuit ſoli petro ⁊ ī eo ſucceſſoribus ei⁹ qñ cura eccl̃ie ſibi ſoli cōmiſſa fuit dicēte dn̄o Jo. vlt. Paſce oues meas. Doc. n. nulli aliorum apoſtoloꝝ dictū fuit nec tūc nec ante nec poſt. g̃ talē potestatē plenā ⁊ ꝓfectā bēt ſolus ſucceſſor petri q ob hoc papa dicitur: qr pater patꝝ. In alys aūt nō eſt niſi deriuata ⁊ limitata ꝓut pape placet: iter quos gradū infimū tenēt ſimplices ſacerdotes: qb⁹ de iure (cui⁹ papa ē cōditor) aut nulla iuriſditio cōpetit aut minima: vt excoicare ꝑ furtis notorys ⁊ hȳ in locis vbi ℔ de cōſuetudine obtinent. Et hoc eſt rōnabile: qr optimū regimē vnius multitudinis eſt q̃ regitur ꝑ vnū ſuppremū a quo deſcendit auctoritas regēdi in medios vſq; ad infimos. Et ꝓpter hoc regnū ē optima pollicia ſm ph̄m. z°. politicoꝝ: ſz regimē eccl̃ie ē optime a x⁰ iſtitutū: ergo i tota eccl̃ia dz eē vnus vniuerſalis rector a quo deſcendat auctoritas regendi i medios vſq; ad rectores ifimos: ⁊ hic ē papa. Et ꝓpter hoc ſtat vnitas eccl̃ie pp ℔ q oia mēbra ſunt ſub vno capite: q̃ de cā illi q hanc ptātē negant dicunt̃ ſciſmatici quaſi vnitatis eccl̃ie diuiſores. Et ſic ꝓz ꝑmū: q multi ſunt maiores ſimplici ſacerdote quo ad ptātē iuriſdictionis. Et iō ſm gradum iuriſditiōis epi ſupra oēs iferiores nō ſolū ſimplices curatoſ ſz ēt decanos archipſbyteros: plebanos: priores: abbates ⁊ oēs hȳ q oēs ſubſunt epo q̃tūt ſunt in ſua dyoc. niſi ſpāli ꝑuilegio ſint exempti: vñ dr̃ eis Attendite vobis ⁊ vniuerſo gregi ſup quē poſuit vos dn̄s epos q̃ſi ſup itēdentes actuū. zz. Super epos aūt imediate ſunt archiepiſcopi qui ēt dn̄r metropolitani: ⁊ iſti vocant̃ ſuffraganei: pp quā ſup eminentiā vltra cōmunes veſtes epoꝝ ipi portant paliuz ⁊ crucē ante ſe ꝑ ſuā prouinciam: qr ſm crucē ⁊ crucifixuz bñt menſurā ponere in ꝓuincia cui pricipant̃. Sup archi epos aūt qui ſunt principes epoꝝ ſicut archāgeli angelorum: qr epi vocant̃ angeli eccl̃iaꝝ: Apoca. ꝑ°. ſunt primates quoꝝ quilibet ꝑeſt ꝓuincys multis q̃ſi primi inter archiepos ⁊ primatū tenentes. Et illud iuriſditiōis bēt primas in ꝓuintys pluribus qō hz metropolitanus in vna: ⁊ ſibi ſubeſt archiep̃s ſicut archiepo ep̃s: ⁊ ab archiepo ad eum appellat̃. Sup primates ſunt quatuor patriarche pricipales. ſ. hieroſolymitanus alexandrinus: antiochenus ⁊ conſtantinopolitanus: quoꝝ ſunt tria priuilegia. Primum q ante ſe crucez deferri faciunt vbiq;: niſi vbi ē pn̄s papa vl̃ in curia romana: vel legatus inſignys vtēs papalibus. Secūdū q ad ipos ſicut ad papā ſine medio pōt appellari. Tertium q pn̄t dare pallium archiepis ſuis poſt q̃z ip̄m a papa receperint: qō nō pōt aliquis primas. Quartuz hz ſolus cōſtantinopolitanus q pōt deponere epos ſibi ſubditos. Super oēs aūt iſtos papa petri ſucceſſor xp̃i vicarius collocatur. vt in cubito arche ſūmitas cōſūmetur.

Secūdo videndum eſt de hac ptāte in caſu neceſſitatis: vbi ſciendum q in tali caſu q̃libet ſacerdos ē ſūmus pontifex quo ad poteſtatē ordinis ⁊ iuriſditionis: ſic. ſ. q pōt abſoluere a vinculo ⁊ peccato q̃tū papa: ſz nō poſſit dare idulgētias ſicut papa. ¶ Uñ q̃rebať ſi duo excōicati maiori excōicatiōe eēnt ī articulo mortis vtꝝ vnus poſſet aliuz abſoluere ab excōmunicatione maiori. Nam de minori ēt ex̃ neceſſitatez q̃ poſſint mutuo ſe abſoluere bētur de ſen. excō. c. duobus. Et dicenduz q etiaz a maiori ſi ambo erāt ſacerdotes pn̄t: qr ī iure parificātur impedimētuz ignorantie ⁊ neceſſitatis: illa enim excuſat: iſta nō hz legē: ⁊ ſicut hz excuſationē homicidiuz' caſuale ita ⁊ neceſſariuz: vtrūq; eni dr̃ inuoluntariū: ſed excōicat⁹ in caſu ignorantie: puta q̃ eſt occl̃te excōmunicatus ⁊ neſciť: ita pōt abſoluere ⁊ excōicare ⁊ tenet ſn̄ia ac ſi non eēt ligatus: qr paria ſunt non eē ⁊ non apparere de ſen. ⁊ re. iudi. c°. Ad probandū. i. q. 7. §. Uerum. vbi valet ſn̄ia lata a ſeruo q putabať liber: ita ē i caſu ꝓpoſito neceſſitatis ⁊ ita pōt vnus alium abſoluere ac ſi nō eēt ligatus.

Quantū ad 3^m^. ſ. de ptāte conſecratiōis vel ordinis ē magnum dubiuz. Nā quidā videnť ſenſiſſe q ſūma ptās cōſecratiōis ſiue ordinis erat ptās ſacerdotalis: ita q oīs ſacerdos quātuz eſt de ptāte ſacerdotali pōt oīa ſacramenta miniſtrare cōfirmationē: oēs ordines: oēs benedictiōes; ⁊ oēs cōſecratiōes facere: ſz ꝓp periculum. ſ. ſciſmatis fuit ordinatū vt ſacerdotes vnū ex ſeipis eligerent q dicereť eos q̃ſi ſuper alios itēdēs cui alij obedirēt ⁊ cui reſeruatū ē ordines facere ⁊ hȳ: q̃ nō faciunt niſi ſoli epi. Eps ergo ē maior ſacerdote q̃tū ad ptātē iuriſditiōis: ſz nō quo ad ptātez ordinis vel cōſecratiōis ſed ſūt pares q̃uis ex ordinatione eccl̃ie aliq̃ ſint reſeruata epis ⁊ ꝓhibita p̄ſbyteris. Et q ita ſit ꝓbať multipliciter. primo oſtēdendo q ſcriptura eoſdē vocat p̄ſbyteros quos epos ⁊ ep̃s. nō diſtinguens iter eos vbi logť de his q̃ ſūt cōſecratiōis. Apl̃s. n. ſcribēs ad philipenſes. i. c. dicit. Cū epis ⁊ diaconibus: ꝑ epos p̄ſbyteros itelligēs: cū ī vna ciuitate puta philipis plures epi eē ñ debeāt. Rurſus actuū. zz. dic̃ idē Attendite vobis ⁊ vniuerſo gregi ī quo poſuit vos ſpūs ſcūs epos. Et loq̃bať illis de ſola ciuitate epheſina. Expreſſius āt ꝑz ℔ ad Titū. ꝑ. vbi dr̃ ſic. hui⁹ rei gra reliq te Crete vt q̃ deſūt corrigas ⁊ ꝓſtituas p̄ſbyteros p ciuitates ſicut mādaui tibi ſi qs ſine crīne ē vni⁹ vxoris vir. Et ſtati ſubdit. Oz. n. ep̃m irreprehenſibilē eē ⁊c̄. Ecce quē prius dixit p̄ſbyterum nunc vocat ep̃m. Et prime ad Thimo. 4.° dicit. Noli negligere gr̃am dei q̃ data ē tibi ꝑ ipoſitionē manuum p̄ſbyteri. i. epi: Et vocat ſe paulus p̄ſbyterū q erat eps qui eū ordinauerat. Et ī eadē epiſtola loquēs de ordine epi ⁊ diacōi de p̄reſbyteris reticet: eoſdē intelligens p̄ſbyteros q̃s epos i his q̃ ad ordinē pertinent. ¶ z°. hoc idē vr̃ poſſe ꝓbari prōnē: qr nulla ptās ordinis vel ꝯſecrationis fuit i apoſtolis ī quoꝝ locū ſucceſſerūt epi niſi a xp̃o: ſed xp̃s nō ordinauit eos niſi ordīe ſacerdotali vt ꝓbabiť. q nec apl̃i prius nec epi mō bñt ptātē niſi ſacerdotalē. ꝓbatio minoris. Chriſtus vr̃ ſolū ordinaſſe apl̃os ī cena q̃n tradens eis corpus ſuū ⁊ ſanguinē dixit: hoc facite ī meā cōmemorationē: ⁊ iterū poſt reſurrectiōem q̃n dixit. Accipite ſp̄m ſanctū quoꝝ remiſeritis peccata ⁊c̄. Utraq; aūt ordinatio ē ſimplicis ſacerdotis: Jdeo ⁊c̄. Sic ergo dicūt quidam q epi ⁊ p̄reſbyter olim fuerunt nomina ſynonima ⁊ etiam adminiſtratio eoꝝ: qr communi ꝯſilio ſacerdotum regebantur eccleſie: ſed in remedium ſciſmatis ne vnuſquiſq;

traberet ad ecclesiã ⁊ rumpet eã: ordinatũ est vt vnus p̃ſ set: ⁊ quo ad nomẽ ut ille solus ep̃s diceret ⁊ quo ad admi nistrationẽ aliquoꝝ sacr̃oꝝ ⁊ sacramentalium ⁊ sibi reſer uaretur de ꝯsuetudine ⁊ institutõe ecclesie. Et hoc expreſ se vult hiero. 93. di. c. legim⁹ i Jsaia: ⁊ super epl̃az ad Titũ. ⁊ recitatur. 95. di. c. oli p̃sbyter ⁊c. consuetudo autẽ ⁊ istitu tio põt dare maiorẽtatez iurisditionis: ſz nõ ordinis aut cõ secratiõis: q̃re ⁊c. ¶ Nec obstat huic ſnie nisi vnuz hoc. ſ. q̃ frustra fieret episcopalis ꝯsecratio ſpãlis nisi p ꝯsecra tione ꝯferret eis aliqua potestas ſpũalis. Ad qõ posset di ci q̃ nõ fit frustra: qz sicut sacerdotib⁹ nulla ptãs ꝯferr̃ p manuũ vnctionẽ: sed solũ signatur q̃ ordinãt̃ ad sacra tra ctãda: sic ep̃o nulla ꝯferr̃ ptãs p capitis vnctionẽ ſz signat̃ q̃ rite p̃z instituta ecclesie ab ipso tãq̃ a capite ꝯstituto de bent ceteri ad diuina officia mancipari. ¶ Sz ꝑ hãc opi nionẽ videt̃ q̃ ep̃s hẽat potestatẽ ꝯsecratiõis supza sacer dotes: qz alr̃ pb̃r simplex possz ꝯfirmare ordinare ⁊ i ep̃m ꝯsecrare licet male faceret: sicut ep̃s põt ꝑ ocilia alienũ or dinare de facto: cuius tamẽ ꝯtrariũ dicũt iura. ¶ Ad ar gumenta in ꝯtrariũ põt dici q̃ epi possunt dici sacerdotes quia oĩs ep̃s est sacerdos ⁊ nõ e ꝑ. ⁊ in vna ciuitate poterãt esse plures epi ante tẽ̃ esset dioceses distincte: sicut i iudea erant oẽs ap̃li epi' quousqz dederũt sibi dexteras: vt pau lus ⁊ barnabas ingentes. ⁊ Cephas in circumcisionem ⁊ tñ tum ad monogamina ẽt diaconus est vnũ cuz pb̃ro ⁊ ep̃o. ¶ Qz aũt dicit de impositiõe manuũ pb̃ri intelligit cõse crati nõ consecrantis vel p̃sbyteri. i. p̃sbyteratus. ¶ Qz ãt xp̃s nõ legit ordinasse: nisi p̃sbyteros nõ arguit pp̃ hoc q̃ nõ ordinauerit ep̃os: vel q̃ nõ distinguant̃. qz ẽt diacona tus' distiguit̃ a p̃sbyteratu quẽ tñ xp̃s nõ legit̃ istituisse di stricte: qz multa fecit q̃ nõ sũt scripta. Xp̃s ẽt potuit ꝺefer re effectũ sacr̃i sine sacr̃o: vñ nec legit̃ calicem tradidisse nec man⁹ iposuisse ap̃lis qñ eis duplicẽ ptãtez sacerdotalẽ ꝯcessit: nec etiã vno die b̃ fecit qõ tñ faciẽdũ est. Et sil̃r eo ipo q̃. iz. a. 7z. distinxit qz etiam cõfirmabãt ⁊ alij nõ. Et qz sup illos. 7z. posuit ep̃os p̃sbiteris p̃fecit. ¶ Qz dicit̃ ñ esse bonũ argumẽtũ q̃ cõsecrato ep̃o addit̃ qz ẽt sacerdo ti manus postea iungũtur: dicẽdũ q̃ vnus ordo vno die i tegre dari debet: vñ cũ ꝯsecratio epi nõ debeat fieri nisi in die dñica i qua nunq̃ debet fieri ordinatio sacerdotis nisi ꝯtinuato ieiunio videtur q̃ sit oĩo alius: maxie si verũ est qõ dicunt aliqui q̃ necesse est q̃ fiat a tribus ep̃is cuz illa fiat ab vno. Qz ãt Piero. dicit eẽ idẽ: p̃t dici q̃ vez̃ ẽ q̃tũ ad corpus xp̃i verum sup quod nec papa p̃cellat. Sz cum decretalis dicat q̃ si sacerdos simplex ꝯfirmet non subest veritas i sacr̃o de ꝯsue. c. ſ. piculosum ẽ dicere q̃ nõ sit po testas spũalis ꝯsecrationis i ep̃o alia q̃ in sacerdote. ¶ P̃ dicunt iura q̃ ea q̃ sũt ordinatõis ⁊ ꝯsecratõis nõ p̃t ꝺmit tere papa nisi ep̃is ꝺ ꝯsec. ecc̃lie vel alta. c. aqua. q̃ si eẽnt solũ ordinis p̃sbiteratus posset cõmittere epi p̃sbyteris si cut soluere ⁊ ligare. g̃ aliqua sũt p̃pria ꝯsecratiõis ⁊ ordis epalis super sacerdotem.

Quantuz ad 4.m est sciendũ q̃ alq̃ dicũt q̃ ptãs ꝯse cratiõis ⁊ ordinis est maior i ep̃o q̃. sacer dote simplici ñ solũ ex ordinatõe ecc̃lie ſz ex natura ordis ⁊ ꝯsecratiõis p diuinã institutionẽ. Cui⁹ rõ ẽ: qz illa q̃ fiũt i noua lege signa sũt eoꝝ q̃ fiebãt i veteri: Nũc ãt ita est q̃ ep̃s seu sũmus sacerdos i veteri lege ex ordinatiõe diuina ꝯsecrabat̃ speciali ꝯsecratione ⁊ ad specialez actum vltra simplices sacerdotes: Naz vt hẽtur leuiti. 8. Caput solius sũmi sacerdotis q̃ hẽbat alios suis officijs ordinare ⁊ cui soli erat licitũ i sctã scoꝝ semel igredi: vngebat̃ oleo sacre vnctiõis. g̃ sil̃r videtur q̃ ex diuina ordinatione sit vt ca put epi q̃ est sũmus sacerdos cõsecratur vnctione crisma tis ad spãlez actũ q̃ ei soli cõpetit cui ẽ mistros ordinare ⁊ hꝺ q̃ solis epis ꝯueniũt. Et hec opinio ẽ cõmunioꝝ ⁊ pbabi lioꝝ q̃ sup sacerdotes epi hẽant amplitudinẽ ꝯsecratiõis ⁊ ordinationis ⁊ non tm̃ iurisditionis: ita q̃ sicut cuz sacer dos ordinat̃ i traditione calicis p̃mo accipit ptãtez ꝯficiẽ di post autẽ p ipositionez manuũ accipit spũz sanctũ cum ptãte ligãdi ⁊ soluẽdi a dicente sibi quoꝝ remiseritis pec cata. ⁊c. ⁊ sic accipit ptãtẽ quã nõ accepat primo: vel si ac cepat ex naturali ꝯcomitãtia. nõ tñ ex vi sacr̃i: qz ñ erat fcã spãlis mẽtio de b̃. Et sacr̃m ñ agit ex vi sacr̃i. nisi quod si gnificat. ptãtez autẽ iungendi accipit p hoc ip̃m: qz per id sacr̃m ẽt peccata remittunt̃ ⁊ est amplioꝝ consecratio scda cũ prima q̃ prima tm̃: ita ⁊ hic. Et simil̃r ẽ imaginãdũ de singulis de ordinibus hñtibus diuersos actus vt dicẽt in sequẽti q̃stione. ¶ Ad primũ argumentũ dicendũ q̃ nul lus act us nõ includens actũ ꝯsecrãdi ẽ maioꝝ: sed ꝯsecra re ⁊ ordines facere est maius q̃ alterꝝ solũ. Cũ g̃ ptãs epal̃ hec duo includat necessario vt i sequẽti q̃stiõe patebit ma nifestũ ẽ q̃ ipa est maioꝝ ptãte sacerdotali q̃ icludit solũ al terꝝ. ¶ Ad 2m. dicẽdũ q̃ sicut sacerdos celebrãdo repreſẽ tat xp̃m ut seipsuz obtulit: ita ep̃s celebrãdo ⁊ ordines fa ciẽdo repzesentat eundez vt seipsuz obtulit ⁊ vt eccl̃iam fundaut ⁊ ministros instituit qõ ẽ mai⁹ q̃ primũ. ¶ Ad 3m dicendũ q̃ sacerdotiũ coparatũ ad omne aliud separa tũ ẽ maximũ: sed simplex sacerdotiũ cõparatũ od sacerdo tiũ cũ aliquo alio ẽ minus: qz omne totũ est maius sua pte Sic autẽ se hñt sacerdotiũ ⁊ epatus adiuicẽ. ¶ Ad argu mẽtuz i oppositũ dicẽdũ ad primum q̃ q vellet tenere pri mã opionẽ posset dicere q̃ Dyo. p̃fert epatũ sacerdotiꝺo quẽs fm̃ consuetudinẽ ⁊ istitutionẽ ecc̃lie p quã reſerua ta sunt q̃daz epis ⁊ prohibita p̃esbiteris q̃uis pares eẽnt in potestate ordinis: vnde ⁊ inter sacerdotes nõ ep̃os ille ẽ superioꝝ cui plura reseruantur quãtũ ad forũ conscientie vel iudicialẽ: vt decan⁹ ruralis ⁊ archip̃sbiter. ¶ Ad secũ dum dicenduz q̃ sil̃r fm̃ illã opinionẽ posset dici q̃ papa vocatur sũmus põtifex rõne maiorꝝitatis iurisditiõis quã hẽt super simplices ep̃os nõ rõne consecrationis vel ordi nis: qz pares sunt in omnibus.

Eptimo qneritur de epatu vtrum sit ordo. Et videtur q̃ nõ qz vnus ordo non depẽdet q̃tũ ad neceſ sitatem ex alio vt dictũ est: ſz epatus de pendet a sacerdotio de necesſitate. Nul lus eni põt ordinari in ep̃m nisi prius fue rit sacerdos. g̃ epatus non ẽ ordo. ¶ Jtẽ maiores ordines non cõferũtur nisi i sabbatis: ſz epatus confertur i dominicis. g̃ non ẽ ordo. ¶ Jtem coiter non ponũtur nisi septẽ ordines: ſz si epatus eẽt ordo: tũc esſet octo. g̃ ⁊c. ¶ Jn ꝺriũ est Dyo. q̃ tractãs ꝺ ordib⁹ ſpal̃r no minat tres. ſ. Epatũ: sacerdotiũ: ⁊ diaconatũ. ¶ Et arguit̃ per rõnem: qz ordo non ẽ aliud nisi gradus potestatis vel ministerij i spũalibus ꝺispensandis: ſz epi possunt ꝺispen sare aliqua sacramenta q̃ nõ possunt ꝺispensare simplices sacerdotes siẽ ꝯfirmationẽ ⁊ ordinẽ sacrũ. g̃ ⁊c. ¶ Bo. hic sũt q̃tuor faciẽda. p̃o ponẽda ẽ opinio doctoꝝis nostri. zo ponẽda est expositio quoꝝũdã subtilis. 3o ponẽda est posi tio illoꝝũ probabilis. 4o iquiretur de dictis dubitatiue.

Quantũ ad primũ ꝺistiguũt doctozes de ordines di centes q̃ ordo põt dupl̃r accipi: vno modo ꝓut est sacramẽtũ: alio mꝺ ꝓut noiat solũ graduz potesta tis respectu quarũcũq̃ sacrarũ actionum vel officioꝝm: Primo mꝺ epatus nõ ẽ ordo vt dicũt: qz ordo vt ẽ sacra mẽtũ ordinatur ad sacramẽtum eucharistie: ſz epus p or dinationẽ epalez nõ accipit aliã aut maiorẽ potestatẽ sup sacramentuz eucharistie q̃ simplex sacerdos. g̃ epat⁹ vel potius ordinatio epalis nõ ẽ ordo. Secũdo mꝺ epatus ẽ ordo. hẽt eni epus ex sua ordinatõe ãpliorẽ potestatẽ i col latione sacramentoruz ⁊ executiõe sacraruz actionum q̃

sacerdos simplex. Pōt ēt oēs ordies ꝓferre: ꝓsecrare ī eꝑz: ꝓfirmare: dedicare: recōciliare eccl̄ias ꝛ cimiteria. bñdicere abbates ꝛ vḡies ꝛ mlta hꝫ q̄ ñ ꝓuēiūt simplici sacerdoti.

Quantū ad zm dicūt gdā ꝙ illud dictū non pōt verificari nisi sic ꝙ ordies iferiores sacerdotio nō sint ꝑpe sacr̄a. Cui⁹ rō ē: qz si ordo sacr̄m īportat hītudinē ad sacr̄m eucharistie: aut hec hītudo itelligit ī ꝓsecrando tm̄: ꝛ sic solū sacerdotiū p se ꝛ simpliciter erit sacr̄m. Si aūt itelligeret hꝫ hītudo in ꝓsecrādo vel disponēdo ad ꝓsecrationē seu ꝓsecrati susceptionē rō nō ꝛcluderet ḡn eꝑat⁹ eēt vere ordo ꝛ sacr̄m: qz sic ptās minoꝝ ordinū ē ad disponēdū populū ad sacrī eucharistie susceptōez: sic ptās eꝑal' est ad ordinādū mīstrū ad eiusdē mīstery ꝓfectionē. Sic ḡ nobiliorē ꝛ ꝑpingorē hītudinē ad sacr̄m eucharistie hz cōsecrās q̄z recipiēs: sic nobiliorē ꝛ ꝑpingorē hītudinē ad idē sacr̄m hz potās eꝑalis q̄z potās minoꝝ ordinuz. Jgit̄ si minores ordies ꝑp illā hītudinē eēnt sacr̄a: fortiori rōne ordinatio eꝑal' eēt sacr̄m. Et sine dubio satis videret mirabile ꝙ ordinatio ei⁹ q. dz portare candelabꝝ ꝛ ī vrceolis aquaz ꝛ vinū ponere eēt sacr̄m: ꝛ ordiatio eꝑal' a q̄ dependet tot⁹ ordo ecclesiasticus non eēt sacr̄m.

Quantuz ad zm sciēdū. ꝙ isti dicūt ꝙ eꝑat⁹ non ē ordo vel sacr̄m: qz qñ plures actōes ordinātē ad vnū spāle effectū ꝛ vna attīgit ipz cetere vo tm̄ disponunt: illa sola q̄ attingit ē sacr̄m: cetere vo sacr̄ales tm̄: nūc āt ē ita ꝙ oēs ordines ordinātē ad eucharistie sacr̄m ꝓficiēdū ꝛ mīstrandū ad qō attīgit solus ordo sacerdotalis: ceteri vo disponūt soluz vel ordinādo mīstrū vt eꝑs vel ꝑparādo māz vel disponēdo populū vt ordies iferiores sacerdotio. q̄ solū sacerdotiū ē sacr̄m. Eꝑatus vero ꝛ ceteri ordies sunt q̄dā sacr̄alia tm̄. Jmprimit aūt eꝑat⁹ characterē cū p ordinē eꝑalē cōferat ptās p quā ordinat⁹ pōt in spūales actus in quos ꝑus non poterat ꝛz cōmunē opinionē nisi strictissime accipiat̄ character p ptāte ꝑncipali respectu sacrī eucharistie: qz sic ī solo sacerdote imprimitur character.

Quantū ad. 4m. ingsitiue ꝛ sine assentōe loq̄ndo aliqua in dictis istoꝝ dubia videnē. Prio q̄ dicūt ꝙ si ordines sex sunt sacr̄m: mlto magis eꝑat⁹ put ordo dicit sacr̄m in cōparatōe ad eucharistiā ad quā eꝑat⁹ bēt nobiliorē habitudinē. Dicēdū ꝙ illa ptinēt ad sacr̄z p se ꝛ directe p q̄ efficit ꝛ p q̄ virtus efficiēs in opando iuuat̄: nō aūt illa p que virtus ipsa acgrit̄: sic nec pōt dare extremā vnctōnē nisi sacerdos nec pōt eē sacerdos nisi ab eꝑo ordinat⁹: ꝛz supposito ꝙ sit ordinat⁹ ad iungendū nō plus regrit̄ eꝑs: ꝛz regrit̄ oleū ꝓsecratū vel sctificatū ꝛ verba ꝛ ꝙ in mltis locis fiat ꝛ hꝫ: vñ ad vnitatē sacrī ꝛcurrūt ea q̄ ad exequutionē ministri regrūt̄ nō ea q̄ ꝓstituūt mīstꝝ: ꝛ sic ēī ꝑpositō. Uñ nō ē sile: qz eꝑs nullū actū exercet vt eꝑs ēad hꝫ vt pſbiter celebret ꝛz ꝑexercuerit ꝛ ī ipso ꝛ ī instrūs ꝛ ī mīstris eī⁹: ꝛz sex ordines sibi subministrāt̄ i actu illo: vñ ꝑut ordo ē sacr̄m ī ꝑparatōe ad eucharistiā: sex ordies sūt sacr̄z ñ episcopat⁹: alꝫ dignior eēt q̄z sacerdos respectu hꝫ cū sit cā equoca: nō ē āt respectu ei⁹ dignior: qz nullus act⁹ Jerarchicus ē isto digniorq debeē sacerdoti respectu sacerdoty. Ad zm. cuz dicūt acolytatus ē sacr̄m. ḡ multo magis eꝑat⁹ a quo depēdet tot⁹ ordo ecclīasticus: dōz ꝙ nō segt̄: qz plus depēdet a papatu q̄z eꝑatu de q̄ tm̄ bñ ꝓstat ꝙ nō ē sacr̄m distictū ab eꝑatu: qz xp̄s elegit petꝝ ī papā pre ceteris nec ꝑp hꝫ nouā sanctificationē sibi tribuit: vñ ēt eꝑs i papā elect⁹ nō alr cōsecrat̄. Sz hic dubiū occurrit: qz eꝑat⁹ ē a deo īstitutus ꝛ cū visibili signo ꝓsecratōis dat̄ ꝛ ex ope opato gratiā confert vt videē mlto magis q̄z alij ordines: qz ōs nō deficit ī necys ꝛ ipse plus īdiget q̄z gcūq̄z alius. ḡ videē ꝙ eꝑat⁹ sit vex sacr̄m hēns oīa q̄ regrunt̄ ad eēntiā sacrī. Et posset dici ꝙ eꝑat⁹ eēt sacr̄m nō tm̄ distinctū a sacro ordis ꝛ spāl'r sacerdoty: qz cū vnū sacr̄m nō supponat aliud nisi solum baptismū lz vna pars sacrī supponat aliā sicut ꝓfessio ꝓtritionē ꝛ satisfactio ꝓfessionē: eꝑat⁹ q̄ suppōit pſbzatū ñ ē aliō sacramētū. Ad zm. ꝙ si ordo īportat hītudinē ad eucharistiā: aut ꝓsecrādo: ꝛ sic solū sacerdotiū erit sacr̄m: aut disponēdo: ꝛ sic magis eꝑat⁹ q̄z ali⁹: solutū ē. qz ad sacr̄z dr̄ ptinere nō illō qō dat vtutē actiuā faciēdi: alꝫ eꝑat⁹ eēt de sacro ꝓfirmatōis sicut ō sacro ordis: qz ita ꝓfert vnū sic̄ reliquū: ꝛ de sacro pnie ꝛ extreme vnctōis: qz ita ordīat mīstrū illorū sic̄ eucharistie: vñ eꝑat⁹ non ē ordo: qz ꝓfert ordinē: nec sacerdotiū ē eucharistia: qz eā ꝓficit: ꝛz ea q̄ subfuiēdo concurrūt: ꝛz put ordo dicit gradū supioritatis ꝛ spūalē ptātē: eꝑat⁹ ē ordo. Dñt āt ꝙ characterē ipzimit: qz ptātē faciēdi aliqd absolute. Ubi verius pt dici ꝙ p eꝑatū ampliat̄ character sacerdotalis vt sit vnus ꝛ idē: ꝛ iō nō ipzimit characterez ꝛz ipressuz itendit ad aliud: ꝛ hꝫ ē nēcitatis: q̄re supponit sacerdotalē: qz nō ē aliqd aliud ꝛz ei⁹ intensio ꝛ pfectio: alꝫ sicut vnus ordo nō dr̄ nēcitate suppōit aliū: sic nec eꝑal' sacerdotalē supponeret. Pōt igit̄ ꝓbabiliter dici ꝙ eꝑat⁹ ē ordo ꝛz nō distinct⁹ a sacerdotio: ꝛ ē sacr̄m ꝛz nō distinctuz a sacro ordis: ꝛ ipzimit characterē ꝛz nō aliū. Sicut. n. acolyth⁹ accipiēdo cādelabꝝ accipit ptātē ad vnū actuz p ꝙs characterē q est ptās agēdi: ꝛ recipiēdo vrceū cū aq̄ ꝛ manili accipit ptātē ad aliuz actū ꝛ p ꝙs characterem: sed qz vnius ꝛ eiusdē ē vterq̄z act⁹ vna ē ptās: ꝛ p ꝙs character hīs hos duos act⁹ subordinatos: ꝛ sil'r ī subdiacono idez ē character: idē ē ordo: idē sacr̄m cū accipit ptātē legēdi epistolā ꝛ calicē ministrādi i altari. ꝛ sil'r ī diacono cuz accipit euāgelistariū ꝛ p manuū ipositionē spīn scīm: ꝛ sil'r sacerdotiū cū accipit potātē celebrādi ꝛ absoluēdi vt dictū ē. Dia hec sunt iter se vn⁹ ordo: vn⁹ character: vna pars sacrī ordinis. Dicit̄ āt character ipzimi i illo qō ē ꝑncipali⁹: siue qz illud est ꝓius: ꝛ p sequentia non imprimitur nouus: sed ampliatur ꝓmus impressus: siue quia illud est ꝑncipalius. Et licet per ꝓmum quo dicit̄ accipe ptātē zc. ipzimat̄ character ī q̄libet ordie ꝛ p seq̄ntia nō ipzimat̄ ꝛz itendat̄: tm̄ a ꝑncipalioꝝ denoīat̄. Sūt ḡ septē ordines: ꝛz septim⁹. s. sacerdotiū ꝓtinet duplicē ptātē i gnāli. s. sacerdotalē ꝑpriē dictā ꝛ eꝑalē. ꝛ pp hoc aliq̄ vocāt̄ epi ꝑbri ꝛ eꝛ. sic differrēt diaconi ꝛ leuite si diacon⁹ īportaret potātē legēdi euāgeliū tm̄ ꝛ leuita dispēsandi sanguinē vel mīstrādi: ꝛ nihil aliud. Et pp hꝫ dr̄ eꝑat⁹ nō eē ordo i relatiōe ad corpus xp̄i vex: qz. s. nō ē distinct⁹ a sacerdotio. Ad p̄m argumētuz dōz. ꝙ ceteri ordiatōes nō bñt iter se sic nēcariā colligātiā qz act⁹ eoꝝ nō bñt iter se necessariā depēdentiā: sec⁹ āt de eꝑatu ꝛ sacerdotio: qz cū epi sit ꝓsecrare sacerdotē ꝛ nō eꝛ. oz ptātē eꝑalē eē maiorē ꝛ digniorē sacerdotali: nō aūt eēt maior nisi eā ꝛcluderet: qz actus nobilior ē ꝓsecrare corp⁹ xp̄i q ptinet ad sacerdotē q̄z ordinatio mīstri q̄ pertinet ad eꝑs. Nā. zm. ē ꝑp p̄mū. Si ḡ eꝑs nō eēt sacerdos iā ptās eꝑalis eēt iferior sacerdotali: ꝛ per. ꝙs non posset ordinare sacerdotē: iō oz oēm eꝑm eē sacerdotē. Nā eꝑatus ē cōpletū sacdotiū: vñ ꝛ eꝑs in veteri lege sūmus sacerdos dicebat. Posset tm̄ alr dici ꝙ ꝛ eꝑat⁹ eēt distinct⁹ a sacerdotio esset quidem vnus vt arguit̄: ꝛ possz fteri eꝑs q nō eēt sacerdos sic̄ sacerdos: q nō eēt diacon⁹: qz vn⁹ character ē ab alio distinct⁹. Nūc aūt nō sic ē: ꝛz sic̄ hītus scie aliq̄ augeē nō itē siue respectu eiusdē ꝓnis ꝛz extē siue respectu alteri⁹: vtpta qz de eodē obiecto sō eadez rōne formali p exercitiū nouū acgrit hō notitiā noue ꝓnis: tūc itendit hītus scie: nō sic ꝙ possit limpidi⁹ speculari istō qō ꝑus obscuri⁹ vl' ꝑmpti⁹: qz ponit ꝙ ñ plꝫ freq̄ntauit ꝓnez ꝑus notā: ꝛz qz p illū hītū p quē ꝑus nō poterat ꝓsiderare ꝑmpte nisi vnā ꝓnez quā solū freq̄ntauerat: nūc pōt equalr ꝓsiderare ꝛz: quā ꝑus ñ sic poterat: ita character sacerdotalis q prī⁹ ñ poterat ordinare vel ꝓfirmare ꝛz tm̄ iungere ꝓficere ꝛ absoluere adhibita eꝑali ꝓsecratōe ꝑt ñ plꝫ ꝓficere vngere vel absoluere

q̄ ꝑus ſz ordinare ⁊ ꝯfirmare qđ nō ꝑus: ita' q̄ ẽ alia ordinatio epal' ⁊ alia ſacerdotalis ſz nō ẽ ali⁹ ordo: q̄ ſunt diuerſe actōes ſacre gb⁹ vn⁹ character ip̄rimit̄ per p̄mā ⁊ pficit̄ p ſcōaz. Quare ät epatus ⁊ ſacerdotiū cū ſint vn⁹ ordo nō eo dē die ꝯferūt̄ ſic̄ ceteri ordies ſz diuidūt̄: ⁊ q̄re mlti fiūt ſacerdotes q ñ epi: q̄. ſ. mlti ſūt idōei ad vnū q ñ ad alid: q̄ ñ ſt nec̄y tot epi ąt p̄bi. Nā ī p̄mitiua eccl'ia forte oēs q erāt p̄bri erāt ẽt epi: q̄ ad vtrūq; erāt idonei: ⁊ q̄ erāt p totum mūdū diſp̄gēdi opōtebat q̄ eēnt ſiml epi ne, p ꝯfirmatiōe vel ordie eēt mittēdū ad remota: ſic̄ ab hieroſolymis miſerūt petrū ⁊ Johēz i ſamariā ad ꝯfirmādū: ita q̄ ſic̄ tē oēs ſbdiacōi erāt diacōi: q̄ p diaconū ſolū fiebāt oīa miora officia pp paucitatē miſtroꝝ. Et ſil' oēs hi ordies vno die cōferebāt̄ q̄uis diſtincti ⁊ diuerſi. ſic̄ ẽt mō. 4^or. ſil' ita ⁊ tē pp paucitatē miſtroꝝ p̄ſbri ꝯſecrabāt̄ ſil' ī epos pp paucitatē. Poſtea aūt ſic̄ ſūt diſtincti i ferioꝛes ordies ſic diſtincta ſūt ſacerdotiū ⁊ epat⁹: ſz nō ſic̄ diuerſi ordies ſz ſic̄ vn⁹ ⁊ idē min⁹ ⁊ magis pfect⁹: ſic̄ eccl'ia ẽt potuiſſet diſtinguere diaconū i legētē euāgeliū ⁊ diſpēſantē ſāguinē: ⁊ ſacerdotē i abſoluētē ⁊ ꝯficiētē. Sz ne crederet eē tāta diſtinctio iter ſacerdotiū ⁊ epatū ſic̄ ē iter alios ordies adūnicez: voluit eccl'ia q̄ aliqs licite ꝯſecrari poſſet ī epz ī craſtino die q̄ fuiſſet fact⁹ p'r: qđ nō ẽ de alijs ordib⁹ in gb⁹ diſtinctus character ip̄rimit̄: ex alia pte vt oſtenderet̄ q̄ aliqđ pōt epūs qđ nō pōt ſimpl'r ſacerdos: voluit q̄ nō eodē die fieret epūs q̄ fact⁹ eēt ſacerdos. vñ eodē die q̄ recipit poteſtatē ꝯficiēdi recipit ipſi licite ptātē abſoluēdi ẽt ſi pl's nihil fieret circa eū ſicut ẽ ſanguis xp̄i ſub hoſtia ꝯſecrata añ ꝙba ſanguis: nō ſic ät ẽ hic q̄. ſ. poſſet ſacerdos ordiare vel ꝯfirmare niſi ſupadderet̄ ſibi ꝯſecratio epal'. Oꝛ ät q̄ttuoꝛ minores ordies ſiml' dantur licz diſtinctos habeāt characteres h⁹ ẽ q̄ ois act⁹ illoꝝ licite vnus pōt exercere ⁊ ſine ordine aliq̄. ¶ Ad 3^m dom. q̄ cōiter nō dīt̄ eē niſi ſeptē ordies: q̄ cōiter nō legmur niſi de ordib⁹ gbus cōes miſtri ordināt̄ ⁊ illi ſunt ſeptē: ⁊ ſic epatus nō includit̄: q̄ eps nō ẽ de cōibus miſtris ſz ẽ ſup̄emus: q̄ duꝝ ⁊ p̄nceps alioꝝ: vl' ſub ſacerdotio icludit̄ epatus eo q̄ ẽ ſacerdotiū pfectū. vñ ſūmus ſacerdos dī pp qđ ſm cōez moduz loq̄ndi non ponit i numeꝝ. Sed id ẽ multū dubiū cū intentio potētie nō faciat eā poſſe qđ ꝑus nō poterat: ſz tātū intēſius poſſe qūo eps pōt qđ ſacerdos nō poterat: ⁊ q̄re nō pl's pt ꝯficere q̄ ille ſi bz characterem itensiorē. ¶ Et dōz. q̄ qñ effectus nō ẽ de ſe itēſibilis virtus itēſa nō pōt plus i illū q̄ remiſſa: ſz aliq̄ virtus viſiua pt videre qñ ẽ fortis: qñ nō poterat: qñ ẽ debilis: q̄ q̄to ẽ fortior tāto ad plura ſe extēdit. Sic q̄ character ſacerdotalis p̄ ⁊ p̄ncipal'r ẽ ad ꝯſecrādū corpus xp̄i: ita q̄ cōſecrare ẽ eius actus: ſz qñ extēdit̄ tūc pōt plura ꝯſecrare: q̄ nō ſolum corp⁹ xp̄i: ſz hoīez ⁊ alia: ſz nō pt pl's ꝯficere q̄ añ: q̄ effect⁹ ille nō ẽ itēſibilis. Oꝛ ät ꝯſecrato epali poſſit itēdere character ſacerdotalē nec poſſit eū de nouo gnāre: cū al's forma p illud intendat̄ q̄ qđ generat̄ ẽ ex dīna ordinatione q ſic ꝯtulit virtutē iſtis ꝯſecrationib⁹ ⁊ nō al'r: ſicut traditio vrcei acolytho non precedēte traditione candelabri nihil ageret: ſz illa preſuppoſita eius effectū auget.

¶ De ordiatis ab hereticis. Diſtin. xxv. a

SOlz etiā queri ſi heretici ab eccl'ia p̄ciſi ⁊ damnati poſſint tradere ſacros ordines: ⁊ ſi ab eis ordiati redeūtes ad eccl'ie vnitatē debeāt reordiari. Hāc qōnē pplexā ac pene iſolubilē faciūt doctoꝝ verba q̄ plurimū diſſentire videnť. Videť. n. qdā tradere hereticos ſacros ordines dare nō poſſe nec illos q̄ ab eis ordināt̄ videnť gr̄az recipe. Dicit. n. Innocē. Arrianoꝝ clericos nō videri ſuſcipiendos cū ſacerdotij vel miniſterij alicui⁹ dignitate: gb⁹ ſolum baptiſma ratū eē; p̄mittit: qđ ī noīe p̄tis ⁊ filij ⁊ ſp̄ūſci p̄cipiť. Dicit etiā eos nō poſſe dare ſpiritūſcm̄ quē amiſerūt: ⁊ ordiatos ab hereticis caput h̄e vulneratū: ⁊ cū q̄ honorez amiſit: honorez dare nō poſſe: nec illū aliqđ accepiſſe: q̄m ī dāte nihil erat qđ ille poſſet accipe. Tradit etiā venientib⁹ ab hereticis p man⁹ ipoſitionē laicā tm̄ tribnēdā cōionē: nec ex his aliquē clericatus honorē vl' exiguū ſurrogare. Grego. ẽt dic̄ ſacri legā eē arrianoꝝ ꝯſecratiōez cū ex eoꝝ manu cōmunio p̄cipiť. Cip̄ria. ẽt dic̄. Oīa q̄cūq; faciūt heretici carnalia ⁊ iania ⁊ ſacrilega eē; ⁊ eoꝝ altaria falſa: ⁊ illicita ſacerdotia ⁊ ſacrificia ſacrilega: q̄ more ſymiaꝝ q̄ cuz boies nō ſint: formā imitāt̄ hūanā: vultū eccl'ie catholice ⁊ aūcitatē ſibi vēdicāt: cū ipſi i eccl'ia ñ ſint. ⁊ cū ſint ſacrilegi: ſacerdotiū āmiſtrāt ⁊ altare ponūt. cū nec ſacrificari oblatio illic poſſit: vbi ſp̄ūſcūs ñ ſit: nec cuiq; dīis p ei⁹ p̄ces ⁊ oꝛones, p̄ſit: q̄ dñz ipz violauit. Hiero. quoq; aſſerit oīa q̄ offerunť ab hereticis ꝑamiata eē ī ꝯſpcū dñi: q̄ licz ſcā videāt̄ ſpecie ſui: tñ q̄ ꝑtacta ſūt ab illo q̄ pollut⁹ eſt: polluūt̄ oīa. Idē. Odit ds ſacrificia hereticoꝝ ⁊ aſpp̄icit: ⁊ quotiens ī noīe ei⁹ ꝯgregati fuerit: ꝺteſtat̄ fetorē eoꝝ ⁊ claudit nares ſuas. Idē. Illi offerūt panē ſacrilegū ⁊c. Leo etiā teſtat̄ extra eccl'iā nec rata eē ſacerdotia nec vera eē ſacrificia. Idē ẽt dic̄. Per crudeliſſimā veſaniā i alexadria ſede: oē ſacroꝝ lumē extictū. Intercepta ẽ ſacrificij oblatio. defec̄ chriſmatis ſanctificatio: ⁊ p̄icidalibus manib⁹ ipioꝝ: oīa ſe ſub trahere myſteria. His alijſq; teſtōnijs aſtrui vī ſacīa eccl'iaſtica p̄cipue corp̄is ⁊ ſanguis: ordinatōis ⁊ ꝯfirmatōis p hēticos ñ poſſe miſtrari.

¶ Aūcitates ponit q̄ videť p̄miſſis obuiare. b

Cōtra ät alij ſentire videnť q̄ ab hereticis ẽt p̄ciſis: ſacri ordies ſic̄ ⁊ baptiſm⁹ e tradi valeant. nec ab hereticis redeūtes: q̄ illic ordiati ſūt ⁊ batizati: ite; ordinādi ſūt: ſic̄ nec baptizādi. Añ Aug. De hereticis ẽt dānatis qđ qdā dicunt baptiſma qđ accepit nō amittit q̄ recedit ab eccl'ia: ius dādi qđ accepit amittit: mltis modis apparet ianiter dici. P̄rio q̄ nulla oñdit̄ cā cur ille q̄ illō baptiſma amittere nō p̄t: ius dādi poſſit amittere. Utrūq;. n. ſacīz eſt: ⁊ quadā ꝯſecratōe vtrūq; hōi dat̄: illud cuz baptizat̄: ⁊ illud cū ordinat̄. Jō nō licz ī catholica eccl'ia vtrūq; iterari. Haz ſi q̄ñ ex ipſa pte veniētes ẽt ꝓpoſiti p̄ bono pacis conc̄epto ſciſma

tis errore susceptis sūt: ⁊ si visū ē op⁹ eē vt eadē officia gererēt q̄ agebāt: nō sūt rursus ordinādi. Sz sicut baptism⁹ i eis: ita i eis mānsit ordiatio i tegra: qz i p̄cisiōe fuerat viciū: qđ i vnitate pacis ē correctū: ñ i sacris: q̄ vbicūq; sūt: ipa sūt. Et cū ipi expedire vī eccl̄ie vt p̄positi conveniētes ad catholicā societatē honores suos ib i nō āmini/strent. nō eis tñ ipa ordiatōis sacramenta detra hunt: ⁊ sup eos manēt. Jōq; nō eis man⁹ impo nit: ne nō hoī: ⁊ ipsi sacio fiat iniuria. Sicut āt i baptismo ē ius qđ p eos dari possit: sic i ordina tōe ius dādi ē: vtrūq; qdē ad pniciē suā. Sz aliō est nō bñe: aliō pniciose bñe: aliō salubriter bñe. Jdē. De his q ab eccl̄ie vnitate sepati sūt: nulla iā qō est: q̄n hēant ⁊ dare possint: ⁊ pniciose ha bent pniciosēq; dant: qz extra vinculū pacis sūt neutri sacramēto faciēda est iniuria. Sicut non recte bz q ab vnitate recedit: sz tñ habz: ⁊ ideo recedēti nō reddit. Sicut ēt nō recte dat qui ab vnitate recedit: ⁊ tñ dat ⁊ iō qui ab eo accipit: veniēti ad vnitatē nō iterat. Jdē. Aliō ē nō bñe aliquid: aliō ē nō iure bñe: vl illicite vsurpare. Nō ergo iō ñ sūt sacrāmēta x̄pi ⁊ eccl̄ie: qz eis illi cite vtāt: nō mō heretici sed ēt oēs impij: sed illi corrigendi sūt ⁊ puniēdi: illa aūt sunt agnoscen da ⁊ venerāda. Jtē Grego. Qđ dicitis vt q or dinat⁹ ē iterꝫ ordinet: valde ridiculosū ē. Ut n. baptizat⁹ semel iterꝫ baptizari nō dz: ita qui con secratus est sel i eodē ordie nō valet iterꝫ ꝓsecra ri. His alijsq; auctoritatib⁹ vī asseri i oibus im pijs: etiā i hereticis p̄cisis ⁊ dānatis: x̄pi sacia p manere cū iure dādi: p̄st eni dare: ⁊ pniciose: ⁊ quibus dederint: non sūt iterꝫ ordinādi. Que p̄missis ex opposito obuiare videntur.

¶ Determiatio p̄misse ꝫdictōis aucitatū. c

Ec autem quidā ita determinant. Bñt
b enim hereticos accepta sacerdotali vel episcopali vnctione ab ecclesia receden tes: baptismi quidez dandi ius retinere: sed nō habere facultatem tribuendi sacros ordines vl consecrandi dominicum corpus: postq̄ p̄cisi ⁊ damnati sunt ab ecclesia. Sicut degradatus episcopus nō habet potestatē largiendi sacros ordines: facultatē tamē baptizandi non amisit. Quod vero Aug. ait. intelligunt dictum de he reticis qui non sententia eccl̄esie sed prauitate sen sus sui a fidei veritate ac doctrine vnitate diui si sunt. Qui lz tales sint: ius tamen ordinandi ⁊ consecrandi habent: ⁊ qui ab eis ordinanē ante manifestam p̄cisionem: etiam si cuz eis aper te exierint ⁊ sententia eccl̄esie damnati fuerint: tamen si redierint iterꝫ ordinandi nō sūt. Et vbi/cūq; legitur de ordinatis ab hereticis q̄ serua/tis eis ordinibus ministrare valeat: vel iterum ordinandi non sint: de huiusmodi accipiendum dicunt. Nam postq̄ p̄recisi fuerint ⁊ dānati iu dicio eccl̄esie: ius ordinandi ⁊ consecrādi eis de tractum asserunt: vt degradatis vel excōicatis. Alij vero dicunt sacramēta ab hereticis ⁊ p̄re/cisis fm formam eccl̄esie celebrata: vera esse ⁊ rata. qz recedentes ab eccl̄esia ius dandi ⁊ con secrandi non perdiderunt. ⁊ qui sic ab hereticis ordinantur: cum redeunt iterum ordinandi nō sunt. Que vero ab hereticis aliter q̄z in eccl̄esia fiunt: falsa sunt ⁊ inania: ⁊ qui a talibus ordina ri videntur nō munus sed vulnus accipiunt. Et fm hanc differentiam varie de his loquuntur doctores. Quidam vero dicunt eadez sacramē ta ab hereticis p̄cisis posse celebrari q̄ a catho licis: si ab illis forma eccl̄esie seruetur: ⁊ ab eis celebrata vera esse ⁊ rata: quātum ad se. quan tum vero ad effectum: falsa esse ⁊ inania. Et i his qui male tractant ⁊ in his qui male suscipi unt: ideo ⁊ falsa: qz qđ p̄romittunt ⁊ conferre credunt: non tribuunt. Dānanda etiā dicūtur quia illicite dantibus vel accipientibus sunt in iudicium. Polluta etiam dicuntur non quātū ad se: sz pp indignā herecticorū tractationē. Jō Grego. cōmunionē arrij vocat execrationem: ⁊ Jnnocentius honosij ordinationem: dānati onem: non q̄ ita in se sint: sed quia male dantes vel accipientes tales faciunt. Sicut etiam Hie ro. Sacrificia eorum panem luctus vocat: non quātum ad se: sed quātum ad effectū. Nonnul li vero tradunt illos hereticos qui i eccl̄esia or/dinati sunt: ius ordinandi ⁊ consecrandi etiam cū separati fuerint habere. Qui vero in scisma/te vel heresi positi ab eis ordinati ⁊ inuncti fu erint: illo iure carent. Jdeoq; cum ordinare vo lunt vulnus potius ifigunt q̄z gratiam cōferūt.

¶ De symonia vñ dicit: ⁊ quid sit. d

E symoniacis vero non est ambi gēdū
d qui in sint heretici: qui tamen ante sentē tiam degradationis ⁊ ordinant ⁊ conse crant. Et licet symoniaci ꝓprie dicātur qui in star symonis magi impreciabilem gratiam pre cio conducere volunt: ⁊ qui pro ministerio sa/cro precium recipiunt in modum gyezi. Gyezi te vocādi sunt. oēs tñ ⁊ dātes ⁊ accipientes sy mōiaci dicūtur ⁊ vtriq; eadē sniā pcelluntur.

¶ De his q sciēter a symōiacis ordinātur.

Jffert tamen inter eos qui ordinantur
d a symoniacis sciēter ⁊ eos qui ignoran ter. Qui enim sciēter a symōiacis se

p̃miserit cõsecrari: ĩmo execrari: eoꝝ cõsecratio oio irrita é. Qui vero ordinãt a simõiacis quos cũ ordinant nesciũt eẽ simoniacos: q ⁊ tũc p catholicis hñr: eoꝝ ordiatio mifico rditer sustiẽt.

¶ De his qui dicũt se emere corporalia non spiritualia. f

J vero aliqui obiecerint se nõ ꝓsecrationes emere: ſz res ip̃as q̃ ex ꝓsecratõe pueniũt: penit⁹ desipere ꝓbant. Naz quisq̃ horum alterum vendit sine quo alterum nõ habetur: neutrum vendere derelinquit.

¶ Distinctio simoniacorum. g

Jmoniace ãt heresis tripartita est distinctio. Alij eñ simoniace a simõiacis ordinant. Alij simoniace a non simoniacis: Alij nõ simoniace a simoniacis: Añ Nicolaus papa. Statuim⁹ decretuz de simoniaca tripartita heresi. i. de simoniacis simoniace ordinantibus vel ordinatis: ⁊ de simoniacis simoniace a non simoniacis: ⁊ de simoniacis non simoniace a simoniacis. Simoniaci simoniace ordinati vel ordinatores ꝑm canones a proprio gradu decidant. Simoniaci etiam simoniace a non simoniacis ordiati: similiter ab officio remoeuãtur. Simoniacos vero non simoniace a simoniacis ordinatos: misericorditer p man⁹ impositionem pro temporis necessitate in officio permittimus permanere. Quod intelligenduz est de his q ordinãtur a simoniacis ignorãtes eos eẽ simoniacos: hos facit simoniacos non reat⁹ criminis: sed ordinatio simoniaci.

¶ Alexander papa de his qui violenter a simoniacis vel ab hereticis ordinant. h

Jmiliter cum decerint alexander papa s simoniacos omnino damnãdos ac ꝺponendos: subintelligendum est nisi violẽter quis attractus fuerit. De his enim ⁊ a quibuslibet hereticis violenter ordinatis dicit Jnocen. q possunt habere aliquẽ colorem excusationis si statim discedunt ab eis: ⁊ pessimo eorum cõciliabulo renunciant.

¶ De etate ordinandorum ita decreuit Nicolaus papa. i

Acri inquit canones sanxerunt vt subdyaconus non ordinetur ante. xxij. annos s nec dyacon⁹ ante. xxv. nec presbyter: ante. xxx. Deinde si dignus fuerit ad episcopatuz eligi potest qõ nos etiam pari modo seruare iubemus. Jtem Fabianus. Si quis. xxx etatis non impleuerit annos nullo modo presbyter ordinetur ⁊ si valde sit dignus: quia ⁊ ipe dominus. xxx. annorum baptizatus est ⁊ sic cepit docere.

Circa. xv. di. q̃runt quinq̃. Primo de ministro sacri ordis. 2° de tẽpore ordinationũ. 3° de ipedimẽtis ordinũ i gñali. 4° i spãli de simonia vtrũ papa possit cõmittere simoniã. 5° vtꝝ simonia mẽtalis obliget ad resignatõem. ¶ Quãtũ ad p̃mũ q̃rit vtꝝ oẽs epi possint ꝓferre ordines. Et vr̃ q nõ q agẽs ist̃rale ñ agit nisi ꝓuctũ p̃ncipali agẽti. ſz minister sacrorũ é agẽs ist̃rale respũ xp̃i q é institutor eoꝝ. g nll⁹ minister p̃t ꝓferre sacra nisi sit ꝓiuct⁹ xp̃o. sed hereticꝰ nõ coiũgit xp̃o: nec p fidẽ pprią: cũ sit infidelis: nec p fidẽ eccl̃ie cũ sit ab ea p̃cisus. g eps si sit hr̃eticꝰ ⁊ p̃cisus ab eccl̃ia ñ p̃t ordines ꝓferre. ¶ P. plus est aliquẽ p̃mouere ad ordines q̃ absoluere a pctis vl̃ a sñis iuris. sed eps si sit hereticꝰ vl̃ ab eccl̃ia p̃cisus nõ p̃t aliquẽ absoluere a pctis nec a sententus. g nec ordiare. ¶ Cõtra. qr sacerdos q̃tũcũq̃ sit hereticus vl̃ alꝰ ab eccl̃ia p̃cisus p̃t ꝓficere coꝝ xp̃i vt patuit. ſ. di. iz. g eps q̃tũcũq̃ sit hereticus vl̃ ab eccl̃ia p̃cisus p̃t ordines ꝓferre. ꝓbatio ꝓ̃tie. qr sicut ꝓsecratio sacerdotalis ordinat ad ꝓfectõem eucharistie: sic epalis ad ordinatõez ministroꝝ eccl̃ie. ¶ R°. hic sũt tria videnda. p̃ q eps iure suo põt oẽs ordines ꝓferre. 2° q solus eps nisi ex cõmissione. 3° quid de illo qui resignauit episcopatui.

Quãtũ ad p̃⁹ dñt qdãsi c̃pbabilr ⁊ subtilr. ſ. q eps p̃t oẽs ordies conferre: qõ ꝓbãt p̃ sic. qr eps ex ordinatõe epali hz ex officio administratõez oiuz sacroꝝ. Jn hñtib⁹. n. ordinẽ ptãs supioꝝ p̃t q cqd iferioꝝ ⁊ adhuc amplius. Cũ igit̃ ꝓsecratio epalis sit supioꝝ ꝓsecratio q̃ sit i ecclesia ptãs data p eã é supp̃ma respũ oiuz aliaꝝ. ⁊ iõ eps p̃t q cqd põt iferiores i mistrãdo sacra: ⁊ adhuc ampli⁹. Pleitudo g̃ administratõis sacroꝝ residet apõ epm: ex q̃ sit arguit̃. Si ñ oĩs eps p̃t ordies ꝓferre: hoc eẽt: vl̃ pp demeritũ vite: quia eẽt malus: vl̃ pp defectũ fidei: qr hereticꝰ: vl̃ pp sñiaz ecclesie: qr eẽt excoicat⁹ vl̃ suspensus seu alꝰ p̃cisus: vl̃ ꝑpter depositionẽ ab ordie: qr eẽt õgradat⁹. sed nihil istoꝝ impedit q̃n oĩs eps possit veros ordines ꝓferre. g ꝛc. minor ꝓbatur p̃mo quo ad duos eius articl̃os. ſ. q demeritũ vite nec defectus fidei ipediat q̃n possit oẽs ordies ꝓferre: qr id qõ hz efficaciã ex ope opato non frustrat̃ ex demerito opãtis dũmõ ꝛcutrãt ea q̃ sũt de necessitate operis. sed sacr̃z ordinis hz efficaciaz ex ope opato. g malicia vite ⁊ defect⁹ in fide p̃sonali q̃ pertinẽt ad demeritũ opantis non ipediũt q̃n eps qui ex sua ꝓsecratõe é minister oĩum ordinũ vt õclarat̃ũ est: possit veros ordies ꝓferre: dũmõ seruet debitaz formã ⁊ mãm q̃ sũt de nec̃itate sacri. Jtẽ ad eliciẽdũ aliquem actũ nõ é necessari⁹ hĩt⁹ g solũ ponit modũ: ſz sufficit po⁹ p quã glibz p̃t exire i actũ vt sonat nomẽ potẽtie. sed gr̃a ⁊ fides p quã sũt bona opa vl̃ bona vita sũt qdã hĩt⁹. g nõ req rũt ad hoc vt eps possit ꝓferre ordies: ſz solũ ad hoc vt rite ⁊ licite ꝓferat. 2° p̃z eadẽ mior q̃tũ ad alios duos articulos. ſ. q eps excoicatus vel degradatus possit veros ordines ꝓferre: qr si nõ posset: h eẽt: vl̃ qr eẽt p̃iuat⁹ p̃tãte vl̃ executõe: nõ solũ iuris ſz fci. Nõ põt dici q sit p̃uat⁹ p̃tãte: qr q̃ dant̃ p ꝓsecrationẽ manẽt manẽte re sacrata. ſz ptãs ꝓferẽdi ordies dat̃ epo i sua ꝓsecratõe. g ſp manet nec amitti p̃t. Jtẽ nec p̃iuat̃ executõe facti: qr executio fci cozñdet p̃tãti: qr ptãs é p quã possum⁹. Executio ãt iuris vltra ptãtẽ regrit licitũ vsũ. Cũ g p excoicationẽ ⁊ degradationẽ nõ p̃iuẽt eps potestate ꝓferẽdi ordines nõ p̃uatur executione facti q̃n veros ordines cõferat: p̃iuatus est tamen executõe iuris: qr illicite ꝓfert ⁊ ad damnatõez sui ⁊ illius qui scienter recipit. Et hoc est expresse determinatũ ab Augu. i lr̃a: ⁊ habẽt̃ i decre. i. q. i. c. Qõ quidem. ¶ R. Nõ p̃ma istoꝝ vr̃ hr̃e dubiam maiorem quã assumũt: q i p̃ntibus ordinẽ gcqd potest inferior potest ⁊ superior: qr i actoib⁹ realibus ⁊ trãseuntibus non quicquid potest corpus potest spiritus. ⁊ ẽt in actib⁹ hierarchicis: nõ quicqd põt eps p̃t archiepus:

Sz hoc nō valet: qz imo i hoc q̄ ē supior. Cōuenit. n. aliqd eē superius alio i vno ⁊ nō i alio: sed eps supior ē sacerdote i admīstratōe: ⁊ i oi qō pōt sacerdos vt sacerdos: cū eps sit sacerdos sūm⁹. ¶ Pōt tñ h̄ eadē ꝯclo alr̄ pbari: qz eps eq̄lis ē pape i ꝯsecratōe: vñ ⁊ eps electus i papā nō accipit nouā ꝯsecratiōnē: sz papa p̄t oēs ordines iure suo ꝯferre: hoc āt nō hz ex iurisditiōe i q̄ excellit: sz ex potāte ordinis in q̄ ē eq̄lis: vñ ⁊ vocat eos fratres ⁊ vocat se epz: iō ꝛc. Sz illa pbatio q̄ demeritū vite nō impediat sic ē itelligēda: qz effectus q ē ex ope opato nō impedit pp demeritū vite operantis: nec p̄mus nec scōus: sz pp demeritū vite suscipiētis impedit secūdus effect⁹ q ē gr̄a nō character vel ornatus q est p̄mus dum tñ ꝯcurrāt eēntialia: ⁊ iter eēntialia ꝯputari p̄t intentio suscipiēdi ⁊ faciēdi qō eccl'ia fac: alīs qō exteri⁹ geritur equoce se haberet ad sacrm. Non est. n. ablutio mā baptismi: nec v̄ba: forma: qñ aligs non vult baptiçari sed balneari ⁊ bō nisi equoce: ⁊ sic exterioza sunt eēntialia īquātū sunt itēta ⁊ ex itentōe exhibita vel suscepta: alr̄ nō.

Quātum ad scōm ē sciēdū. q̄ solus eps iure suo pōt ordies ꝯferre p̄cipue maiores: qz nō min⁹ ē i exercitu ducē p̄ponere q̄z milites ascribere: sz ad solum epm i exercitu ecclie militantis ptinet milites ascribere p sacrm ꝯfirmatiōis vt patuit supra di. 7. g̃ multo fortius ad ipm solū ptinet i eccl'ia p̄ponere duces qō fit p sacrm ordinis: p̄cipue q̄ ad ordies maiores. Sz papa p̄t ꝯmittere simplici sacerdoti ꝯfirmationē ⁊ minores ordies: qz ministruz ꝯferēdi ordies sūmos xp̄s deteriāuit summū sacerdotē. s. epz quē ministr̄ papa nō p̄t mutare. Ministr̄ vo cōfirmatōis ⁊ minor̄ ordinū xp̄s posuit sacerdotē quē eccl'ia determinaret: qz nec erat aligs firmādū ab boie quousq̄ p̄rimi ꝯfirmatores eēnt ꝯfirmati a spirituscō nec minor⁹ ordinib⁹ i p̄mitiua ecclesia vtebāt. Et licet hoc sit petere p̄ncipiū: tñ ex ꝯsuetudie eccl'ie romāe q̄ ista ꝯmittit ⁊ nō illa: p̄t ꝯuinci q̄ ita fuit ⁊ certū ē q̄ possibile fuit. Sed nisi papa sit consecratus in papā vel i epm qō idē ē nō potest hoc cōmittere: qz omē p accūs reducīt ad p se. vñ oz q̄ omē agēs agat vel i vtute sua vel alterius. Et qz p se epi ē ordinare ⁊ ꝯfirmare: inde est q̄ si ordinās vel ꝯfirmās nō sit epus oz q̄ hoc sit i virtute veri epi: vñ si electus i papaz nō sit ver⁹ eps nō pōt hoc cōmittere. Unū qō dictū fuit di. 7. q̄ ꝯsecratio epi ñ ē sacrz sz sacrale: vez ē q̄tū ad ml'tas cerimōias: sz q̄tū ad illā ptē ritus ꝯsecratōis q̄ character sacerdotal' ampliat̄ ad posse ꝯferre ⁊ ordiare iure suo ⁊ ñ tñ ex ꝯmissione ē sacrm. i. pars sacri sacerdotij. Nā sicut diceret̄ q̄ sacerdos q accepisset potestatē ꝯficiēdi corpus xp̄i ⁊ nondū recipisz manuū ipositōez cū potestate ligādi ⁊ soluēdi nō h̄ret iure suo potātē ligādi ⁊ soluēdi: sz possz hoc h̄ere ex cōmissiōe pape: qz ex hoc ē capax: sic ⁊ h̄ q̄ aligs ordiat⁹ totaliter i sacerdotē simplicē capax ē potātis cōfirmādi ⁊ ordinādi quā pōt recipe duplr̄. Uno⁹ vt iure aliēo h̄ faciat: ⁊ h̄ ē sine sacro p ꝯmissionē pape. Alio⁹ vt iure suo ⁊ hoc ē p sacramētū epal⁹. Uel si diceret̄ q̄ ordiatus i sacerdotē p calicis traditionē oīb⁹ alys āmissis ex ꝯmissione pape posset iungere sz nō absoluere nisi p sacrālē man⁹ ipositiōez: sic ⁊ sacerdos ea q̄ fūt minora pōt ex ꝯmissiōe sz maiora nō nisi p sacrz fiat epūs: nec papa possz ꝯmittere ꝯsecratōez ipi simplici sacerdoti minus q̄tū ordinatōez subdiaconi: cum consecratio epi sit partialis ordinatio sacerdotis licet minus di-

Quantū gna pars quicquid sit dictum di. 7. ad tertiū. de illo. s. q̄ resignauit epatui. dicendū q̄ q renūciauit loco sz nō dignitati rogatu epi p̄t oēs ordies. minores āt sine rogatu: bis q oli erāt sibi subditi pōt licite ꝯferre vt inuit Nosti. Qui āt renūciauit vtriq̄ ñ oz ordiare ad maiores sine licētia pape: sz minores p̄t de licētia epi ex̄ de ordiatis ab eo q renunciauit epi. c. p⁹. ¶ Sz ꝯ illā distictionē v̄ē ē ius nouū de tpi. ordi. c. i. li. 6. vbi dicit̄ q̄ idistincte ē suspēsus ppetuo q ordinat⁹ ē ab aliēo epo sine licētia pp̄ry. Iste āt q resignauit statui tñ: vel vtriq̄: vl' ē depositus ab altero vl' vtroq̄: nō habz aliquē subditū. g̃ cui cunq̄ ꝯferat ordinē minorem sine rogatu pp̄ry epi videt̄ nō ꝯferre exequutōem licet ꝯferat characterē: sicut ēt degradat⁹: qz cū sit vnus ⁊ idē character sacerdotal' ⁊ epalis sicut p̄mus ē idelebilis pp qō sacerdos degradat⁹ potest ꝯficere: ita ⁊ secundus pp qō degradat⁹ ⁊ p̄cisus eps potest ordiare sacerdotē ⁊ epz vez: sz p̄mptū ē iura iurib⁹ cōcordare: vno⁹ q̄uis nouuz logt̄ tñ de maioribus ordinibus. ¶ Sz ꝯ hoc ē qz ēt tonsurā iure nouo nō licz dare nisi subdito ⁊ multo minus aliquē ordinē. ¶ Uel p̄t dici q̄ logt̄ de epo simpl'r aliēo: h̄ aūt nō ē simpl'r aliēus illis q solebāt eē subditi. ¶ Sz nec istud valet: qz trāslatus ad aliā sedez nō minus erraret si antiqtus sibi subditos ordiaret q̄z si penitus exneos: vñ v̄ melius q̄ illud sit correctū. ⁊ sil'r q̄tū ad aliū casuz: qz q vtriq̄ resignauerit nō oz i pontificalib⁹ celebrare. g̃ nec ēt minores ordies cuiuscunq̄ rogatu ꝯferre q aliter ꝯferri nō debēt. ¶ Ad p̄muz argumētū dōm. q̄ eps q̄tūcūq̄ malus hereticꝰ p̄cisus ⁊ degradatus: p̄tinuat̄ vel ꝯiungit̄ i administratōe sacrō xp̄o vt p̄ncipali agenti rōne potātis ministerial' quā accepit i cōsecratōe ⁊ rōne fidei ecclie si itēdat facere qō facit eccl'ia q̄uis id valere nō credat. ¶ Ad scōz dōm ē. q̄ nō ē sil'e de ordinatōe ⁊ absolutōe a pctis: qz sicut dicūt gdā i absol'one nō ē ali⁹ effect⁹ q̄ remissio pctō q̄ fit p gr̄az: ⁊ qz subyciēs se scienter hereticō peccat ⁊ nō ē capax gr̄e: ⁊ iō nō p̄t absolui ab eo. In ordine vo p̄mus effect⁹ ē potās ordinis: secūdari⁹ vo est gr̄a: Sciēter g̃ ordinat⁹ ab heretico vel p̄ciso nō suscipit gr̄am pp dictā causaz: recipit tñ characterez vel ptātē ordis. Sz qō dicūt de subyciēte se heretico sciēter vez ē: ⁊ idē ēt ē si ignorāter ex q̄ ē ab eccl'ia p̄cisus: imo eo ipo q̄ ē hereticus aliquo facto exterioz: qz sic ē excōicat⁹ ⁊ p ꝯs non hz exequutionē iurisditiōis q̄ regrit̄ ad absol'onē si ē publice excōicat⁹: vñ sicut nō sacerdos nō pōt absoluere pp defectū ordinis sic nec excōicatus pp defectū iurisdictōis p quam ē sibi mā subiecta. s. pctōz subditus. Ecclesia. n. volūtariaz iurisditionē pōt auferre: cū i h̄ q̄ hō alicui se subycit: intelligat̄ semp auctitas supioris excepta i cui⁹ p̄iudiciū non p̄t se subdere alicui de nouo. Cū igit̄ xp̄s a p̄n⁹ oēs subiecerit Petro dicens: tibi dabo claues: Et sup hāc petrā: Et pasce oues meas ꝛc: ꝯ inhibitionez Petri nullus pōt se subdere alteri. Cū. g̃ oīs hō subdat̄ alteri vel sua sponte vel ex ordiationē eccl'ie vtrāq̄ subiectionē pōt eccl'ia tollere. Et qz ex nā absol'onis ē vt absoluēdus sit subdit⁹ iudicial'r: iō nisi sit subditus nulla ē absol'o: sz hō pōt dare potātē ēt nō subdito: sz non pōt eū cogere ad recipiēdū: iō eccl'ia ñ pōt facere gn aligs possit ordiare alienū qō ē dare potātem volenti: qz character ē potestas: sed pōt facere q̄ nō possit absoluere ēt ignorātē: qz lz omē agēs regrat subiectionē materie nō tñ subiectionē iurisditiōis aut dñy: sic nō oz q̄ hostia vel calix quā vult ꝯsecrare sacerdos vel epūs sit sua vl' suus. Nec simil'r de illo quē oz ordinare: qz nō hz eū ligare nec sibi aligd iponere: sz g absoluit hz ligare ⁊ pnāz iponere qō nō pōt nisi subdito quo ad iurisdictionē: iō ꝛc. Unū si ē hereticus vel excōicat⁹ vel suspēsus refert: qz aut iste sciēter ab illo recipit ⁊ sic pfectionē suā pp fictionē nō recipit gratiā: ⁊ pp illius suspēsionē nō recipit executionē. Et idē si sit crassa ignorātia ⁊ suppina. Si aūt iste pbabil'r ignorabat ⁊ i nulla cl'pa fuit recipit nō solū characterē sz ēt gr̄az: qz obycē non posuit q̄ fictus non accessit. Sz si ille erat publice suspensus qō tñ ille qui de nouo venit potuit pbabiliter ignorare tunc nō recipit exequutionez: sz pōt cū eo p epm dispēsari sicut i ordiatoa de posito. de ordi. ab eo qui renū. epis. c. fi. aut occulte ⁊ tūc recipit sine dispēsatōe exequutionez. ¶ Ad tertiū dōm q̄ licet ecclesia ab hereticis

consecrata sit recõsecranda ⁊ omnis cõsecratio q̃ non ẽ sacr̃m: qz ĩ his totaliter voluit ⁊ potuit ecclesia eis auferre potãtẽ. vñ nec oleũ ad ifirmos nec chrisma possunt cõficere: sz ordines veros cõferunt: ⁊ sic᷑r epatũ: qz ẽ vera pars sacramẽti cuius ministꝛ ecclesia nõ põt ipedire: ideo verus eps ẽ ab eis ꝯsecratus: tñ vt sepe dictũ ẽ hereticis ꝑcisi non possunt absoluere: qz regnt̃ subditus: ⁊ ꝺ volũtatẽ ꝓ Petri de hoc q̃ homo ẽ ei subditus nõ põt alteri se subdere lz iurisditio q̃ in foro pnie regnt̃ sit spiritualis voluntaria. In articulo aũt mortis potest absoluere excõicatus vt dictuꝫ ẽ supꝛa di. ꝓxima: sed non hereticus. qz q scienter se ei subderet illi q magis vellet execrare q̃ soluere fictus eẽt: sz si nulla fictio ex pte morientis interuenerit: puta qz nesciret ipsuꝫ hereticũ vel si sciret ĩ nullo ei assentire vellet sz sacr̃z necessitatis ab eo recipet cum detestatione heresis videretur vera absolo sicut a simplici excõicato facta: nec eẽt necesse ꝺualescẽti itꝛ ꝺfiteri: qõ qdẽ certũ est ĩ casu ignorãtie. Nã de manu heretici licet ĩ necĩtate recipe baptismuꝫ sz nõ cõionẽ: nec p ꝺñs vt dicunt qdã pniaz: qz pnia ⁊ viaticũ i morte pari passu currũt. de peni. Qz in te. sz bene vetꝛ ẽ q̃ cui ꝺcedit̃ viaticũ ⁊ pnia sine q̃ nõ digne sũmit̃: sz nõ e᷑: qz soleniter penitẽti ⁊ interdicto pnia oi tpe ꝺcedit̃: non aũt eucharistia: qz semꝑ dr̃ crede ⁊ manducasti. Et sufficit spiritual̃ mãducatio ad salutẽ. Et lz sil̃r sufficiat ꝓtritio nihilominus qz nescit hõ an amore an odio dignus sit: vbi scit se attritũ nescit tñ se ꝓtritũ: ⁊ nisi absoluat̃ vt vi clauiũ absoluẽs ipfectũ pficiat ẽ ĩ piculo. vñ q̃si sacr̃z necĩtatis vr̃ q̃ licite posset ab heretico tũc recipi vt dictũ ẽ. Qõ. II.

SEcundo q̃rit̃ de tpe ordinãdoꝝ ⁊ i speciali casu q̃rit̃ vtꝛ curatus teneat̃ ifra ãnũ ad sacerdotium ꝓmoueri. Et vr̃ q̃ sic. Aliogn ipso iure vacat bñficiũ de elec. c. Lz canon. li. 6. ¶ Contra de plebão. e. t. c. Statutũ. ¶ B°. hic videnda sunt. 5. ꝓmũ ẽ de necĩtate ad ordies z°. de tpe ordinãdoꝝ. 3°. de tpe ipsoꝝ ordinũ in se. 4°. de etate bñficioꝝ. 5°. de tpe ifra qõ curatus ꝺz ordinari.

p^a ꝑ Quantũ ad ꝓmũ sunt tres ꝑnes. ¶ Pria de coactione facti: vbi sciẽdum q̃ de nĉitate absoluta nullas ad ordinẽ cogi potest sicut nec ad baptismũ. ⁊ si omnino ũuitus ordinet̃ nihil recipit. de baptismo. c. maiozi. sz volũtate ꝺiciõata aligs cogi pt: ⁊ sic metu ꝓsentiẽs recipit characterẽ: qz coacta volũtas: volũtas ẽ sz ñ gr̃az: qz fict⁹ ẽ cũ sit ũuolũtari⁹ ⁊ p ꝺñs ẽt ideuote accedit lz exequtionez recipit nisi aliud ipediat: qz nõ ẽ ius aliq̃ qõ ipsum suspẽdat. Neutro aũt modo ad suscipiẽduꝫ aliquod sacr̃z aligs ẽ cogend⁹ in se licet in suis filys ad suscipiẽdũ baptismũ cogendi essent a pr̃incipibus mali xpiani vel heretici vt suos filios quos occultãt traderẽt ecclesie baptiçãdos sic̃ cũ vi armoꝝ machabei pueros circũcidebãt forte inuitis nõ solũ gentilib⁹ sz pr̃ib⁹ q fibi ꝓpucia fecerãt ad ritũ gẽtiliũ transeuntes. z^a ꝑ ¶ z^a ꝑ est de coactione ꝺdicionata p penã viris iferẽdã pp ecclesie necessitatẽ. Ubi vr̃ q̃ cũ ad bonũ regimẽ ecclesie magis sit obediẽdũ pr̃sidenti in spiritualibus q̃tũ ad bonũ regimẽ: i tpalibus pr̃sidẽti in eis: ⁊ sic cũ vtilitas publica ꝓferenda sit pr̃iuate sicut aligs cogit̃ suscipere tutellã vel curã pupilli vel adnlti furiosi vel ꝓdigi: qz hoc rei publice itereſt: multo magis officiuꝫ iudicandi ĩ re publica ꝺz esse necessariuꝫ: vt puta q̃ sit pr̃epositus vel balliu⁹ si res publica indigeat ꝓ cuius salute bonus ciuis debet etiam se morti exponere sicut natura brachium opponit ꝓ corpore: multo magis si ecclesia idiget tali q̃ sit curatus vel eps potest ad hoc p supiorẽ cogi per pr̃ceptũ ⁊ excõicationẽ sicut aliqui heremite p epos sunt ꝓpulsi ⁊ tenent̃ obedire: qz fm Gregoriũ sũmũ pastorẽ cõuincit̃ nõ amore. g eius gregẽ renuit pascere qui dixit. Pasce oues meas ⁊ pasce agnos meos. ¶ z^a ꝑ ẽ de coactione ꝺdicionata ⁊ ꝓsequutiua p priuationẽ a beneficio p sniam homis nisi excepto eo qõ postea de simplici curato dicet̃. ¶ Sciẽdũ q̃ si aligs hẽat bñficiũ regrẽs ordinẽ de iure vel ꝓsuetudĩe monend⁹ ẽ vt se faciat ꝓmoueri sicut bñficiũ regrit: puta si archidiaconus ẽ ad diaconatũ: si decãus abbas ⁊ hꝺ. aut pbẽda sit sacerdotalis ad pr̃biteratuꝫ. Qõ si monit⁹ canonice ifra debitũ tps non fecerit iusto ipedimẽto cessante bñficio ꝑuãdus ẽ. de elec. Cũ ĩ cunctis. excepto eo qõ ibi de epo dr̃. Si aũt hz ipedimentũ: aut tpale aut ppetuũ. Si tpale: puta ifirm⁹ q̃diu durat ẽ excusatus: illo cessante idẽ qõ pius. Si aũt hz ipedimẽtũ ppetuum: aut pcessit collationẽ bñficij ⁊ fuit tale qõ nõ ẽ sibi ius acgsitũ: ⁊ tc̃ siue sciuit siue ignorauit ꝑuãd⁹ ẽ de facto sic̃ ꝺ fcõ tz: puta qz homicida vel illegittim⁹ ⁊ nesciebat vl̃ aligd hꝺ. Si aũt fuit tale ipedimẽtũ q̃ ius fuit sibi acgsituꝫ: si sciuit ⁊ tacuit ꝺz auferri tãq̃ ab idigno: si ignorauit idẽ ac si supueĩsset: qz bona fide ⁊ iusto titulo adept⁹ sine clpa sua ꝑuari nõ ꝺz. Si aũt supueĩt sine culpa sua: qz mutilatus fuit ĩ naso vl̃ oculo aut fact⁹ leprosus: afflictio nõ ẽ dãda afflicto: ⁊ tunc nõ ꝺz ꝑuari sz de redditib⁹ vicari⁹ sustẽtari: vel ali⁹ assignari ⁊ ipse de redditib⁹ ipsis sustẽtari. Si aũt culpa sua: vt qz se castrauit vt origenes. vl̃ culpa sua dep̃hensus in stupro castrat⁹ fuit ꝺz ꝑuari: qz damnũ qõ gs culpa sentit: sentire nõ videtur. Sic itelliguntur iura de corpore viciatis ⁊ de

Quantũ clerico egrotãte p totum. ad z^m. s. de tẽpore ordinãdoꝝ sunt. 6. ꝑnes. p^a ꝑ ¶ Pria. q̃ a septẽnio ⁊ sup̃ põt dari corona: q̃ vo añ cã confert p ãnũ ẽ sup̃sẽsus a coll̃one tonsure. de tem. ordi. c. vlti. li. 6. quicũq; sit ille q̃ põt coronã dare nisi forte religionez ĩtraret vt ibi dr̃. Infans. n. q̃ ibi ponit̃ septẽ annoꝝ itelligitur. C. de iure delu. l. Si ifanti. ¶ z° ẽ. de mĩoꝛib⁹ ordĩb⁹ q̃ dari nõ debẽt nisi iã habẽti vsuꝫ rõnis circa nouẽ vel de cẽ ãnos: sz nõ ꝺz q̃ sit pubes: qz nõ ẽ hoc ꝑiudiciũ voti castitatis: ⁊ pari passu currũt mĩozes ordies ⁊ bñficiũ simpler. de filys pb̃roꝝ. c. i. li. 6. Illud autez ꝓferri ꝑt pupillo vt statiz dicet̃. ¶ z^a ẽ de subdiacõatu q̃ nõ ꝺz ꝓferri nisi puberi in. 14. ãno existenti: qz p votũ continentie obligat̃: vñ ꝺz eẽ taz firme etatis q̃si deberet ꝓbere: qz ꝺria uata sunt fieri circa idẽ. Puberes aũt sunt apti ad vota ⁊ ad iuramẽta ⁊ non pupilli. C. si aduersus rem. autẽ. Sacramenta. ¶ 4^a 4^a ꝑ ẽ de diaconatu. qz diaconus ante. z o. ãnuꝫ ordinari nõ ꝺz. ¶ 5^a ẽ de pr̃biteratu: qz pr̃br ante. z 6. ãnũ nõ ꝺz ordinari. 5^a ꝑ ¶ 6^a ẽ de epatu q̃ eps nõ ꝺz ordiari añ. z o. annũ. Et qdez subdiacon⁹ oliz añ. z o. annũ ordiari nõ debebat. z 8. distĩ. De his. 7 7. di. c. In singlis ⁊ c. Quicũq; ⁊ c. Subdiacon⁹: sz hodie sufficit q̃ habeat. i 4. annos vt ĩ vlti. c. hui⁹ di. dr̃. Oliz ẽt diacon⁹ nõ añ. z 5. ãnuꝫ nec pr̃br ante. z o. vt hic dr̃ ⁊ 7 7. di. Placuit ⁊ dictis. c. sz hodie sufficit ĩ sacerdote nõ epo q̃ hẽat. z 5. ⁊ pari rõne ĩ diacono q̃ hẽat. z o. ꝺ elec. cũ ĩ cũctis: sz ĩ epo ꝺz q̃ pegerit: ĩ alys sufficit attigisse. Sz de ordiato ĩ diaconũ i. i. z. ãno dr̃ ex̃ de tem. ordi. c. vlti. Non ẽ compos q̃ eps ꝺz suspẽdi a coll̃one oiuz ordinuz: ⁊ ordina

Quantũ tus ibi suspẽdit̃ vsq; ad debitã etatem. ad tertiũ. s. de tpib⁹ ordinũ sunt q̃q; ꝑnes. p^a ꝑ ¶ Pria de corona q̃ oi die dari põt: qz nõ ẽ ꝓhibitũ ⁊ nidi lomin⁹ oĩs ordo ẽt ex̃ tps collat⁹ characterẽ ĩpmit. ꝺ tem. ordi. c. Cõsultũ. ¶ z^a ẽ de minozib⁹ ordĩb⁹ q̃ possũt dari z^a ꝑ dieb⁹ dñicis ⁊ festis ꝑcipuis: ⁊ mlto magis illis tpib⁹ qb⁹ maiozes ordies: ⁊ omnes quattuoz simul vna die possunt suscipi de tpi. ordi. ca. i. vbi etiã dr̃ q̃ dñicis dieb⁹ possunt virgines cõsecrari de dieb⁹ festiuis. e. t. c. de eo. ¶ 3^a ẽ de 3^a ꝑ sacris ordinib⁹ q̃ nõ possunt dari nisi in sabbatis quattuoz tẽpoꝝ ⁊ vigilia pasche ⁊ dñica in passione: nõ aũt in vigilia penthecostes nec in quibuscunq; festis nisi q̃ papa subdiacões facit ĩ dieb⁹ dñicis de tpi. ordi. c. i. ⁊ z. ¶ 4^a ꝑ ẽ de 4^a ꝑ

simultate ordinū: qz nō debēt dari duo ordies sacri simℓ: nec aligs sacer cuz non sacro: nec vnus sacer vno die ⁊ aliꝰ i alio. s. i crastino ēt ꝓtinuato ieiunio. licet nō ꝓtinuato ieiunio sabbato ordinatus i sacerdotē sequēti die dñica possit ꝓsecrari i eccl̄m dicto titulo. c. Ac lr̄as ⁊. c. Dilecti fily. ordinatus āt ex̄ tps debitū recipit characterē sz nō exequntionē fm q̄sdā: sz magis vī suspēdendꝰ q̄z suspēsus ex̄. e. ꝓsultuz. Non dz āt ordinatus i subdiaconū a papa supordinari ab inferiori nisi de licētia pape ex̄. e. titulo. Cū in distribuēdis.

¶ 5ª ♀ ē. de ꝓsecratōe epi q̄ dz semꝑ eē in die dñica: minores āt ordines qñ ꝓferūt ex̄ tps maiorꝫ ordinū debēt ꝓferi paucis: puta duobꝰ vel tribꝰ ⁊ nō multis simul sicut fit i sabbatis ofonū vt inuiℓ ex̄. e. De eo. Dedicatio āt ecclesie

Quantū oi die fieri pōt sicut de ꝓsuetudine patet. ad 4ᵐ. s. de tpe būficiādoꝝ sunt tres ♀nes.

¶ Prīa de simplici būficio. Si. n. sit simplex būficiū fufficit q̄ sit maior septēnio: qz pupillus pōt eē canonicꝰ ēt i ecclesia cathedrali sz non bēat vocē i electione. de elec. c. Ex eo. li. 6. tñ q̄uis iure būano ñ irriteℓ talℓ collō: tñ iure dīno illicitū ē dare talia būficia talibꝰ nisi qñ aly nō iueniūt: qz ꝓiustitiā distributiuā ē si daℓ mínꝰ digno. q̄uis āt iste puer non sit indignus positiue pp defectū vite qz ē innocēs: respectu tñ illius ē idignus q hz vitā ⁊ sciētiā q̄ statim pōt ꝓdesse ecclesie. Et iō iste ē idignus: qz alius ē dignior: vñ ꝓcepto meliore sanctiore instiore: dare alteri ē graue pctm̄ vt dic̄ Aug. sup Jac. 2. ¶ 2ª ♀ ē. de dignitate nō bñte curā aiaꝝ i q̄ pōt eps dispēsare cū illo q ꝓpleuit. z o. annū. de eta. ⁊ q̄li. ci. li. 6. Et sic ēt Archidiaconatus ꝑt dari tali: qz nō bēt curā aiaꝝ i foro pnie vt oporteat eē sacerdotē qui regrit. z 5. ānos: sed solū i exteriori foro: ⁊ oz eum tm̄ esse diaconū ad q̄ sufficiūt. z o. āni vt sit minꝰ q̄z sacerdos: Sz q̄uis alias minor. z 5. ānis nō debeat iudex eē: pōt tñ eē archidiaconꝰ q̄ ē eē iudicē de ꝓsuetudine: vñ dōm q hoc non ē de iure cōi sz de dispēsatiōe epi a papa pmissa. ¶ 3ª ♀ ē. de cura aiarum ad quā dz bēre bō. z 5. ānos sz ad epatū. z o. vt dictuz ē. Jn pma āt nō pōt eps dispēsare sz ē ipso iure nulla collō parochie facta illi q non attigit. z 5. annū: imo ēt cōmenda eccl̄ie facta nō babēti illā etatē. de elec. c. Licz canon. 5. de cernētes ⁊. c. se. Papa vō lz possit dispēsare nō tñ itēdit nisi exp̄mat: vñ q ipetrauit būficiū cū cura vel sine cura nisi tē pore rescripti bēret. z 5. annos nō pōt sibi ꝓuideri de būficio cū cura. de rescrip. c. Si eo tpe. Cōtigit āt cū gdā p tale rescriptū p duos ānos būficiū cū cura recepisset obiectuz eē sibi q̄ nō babuisset etatē legitimā ⁊ testibꝰ hinc ide ꝓducti iudex ꝓnūciauit ipz etatem legitimā būisse. Rndi in dubio stādū eē snie: ⁊ ex quo nō ē certuz de oppōsito debz ꝑsumere q testes nō ꝓeierauerūt amore eiꝰ: nec iudex male iudicauit. Si āt nō pōt ꝓsciaz deponere gn tpe rescripti fuerit minor annis tenetur resignare: qz conscientia dictat

Quātum nullum ius sibi quesitum esse. ad 5ᵐ de tpe. s. ifra q̄ curatus dz ordinari

¶ 4ª ♀ sunt tres ♀nes. ¶ Prīa. q iure nouo potest p eccl̄m cū curatis dispēsari vt lr̄aꝝ studio insistēs ifra annū nō teneaℓ nisi ad subdiaconatū ꝓmoueri: sz post septēniū ifra annū dz q libet ad sacerdotiū ꝓmoueri: ita q ꝑmo āno fuerit ordinatus i subdiaconū: ⁊ ifra octauū i sacerdotē epo sic dispēsante vacat ipso iure eccl̄ia: sz ēt nisi eps cū eo dispēsaret vel si dispēsareℓ ⁊ ille lr̄aꝝ studio nō insisteret cuz alr eps nō bēat potātē dispēsandi tenereℓ ifra annū ordinari in totū: alias

¶ 2ª ♀ ipo inre ē ꝓuat⁹. de elec. Cū ex eo. li. 6. ¶ 2ª ꝓclo ē. q q̄uis trāseat tātū de illo tpe q illo āno quo dz nō possit fieri subdiaconus vel sacerdos: nō tñ vacat vsq; āno elapso ⁊ facit fructꝰ suos si būit a ꝑnō itētiōez ordinādi: alꝫ ñ nisi mutato ꝓposito se fecerit ordiari. Et q sciēter sic affecto ōdit teneℓ eccl̄iā ꝺuare idemnē. Annꝰ āt ꝑ subdiacōatu vl sacerdotio nō currit nisi a tpe q̄ fuit i possessiōe pacifica vl p eū stetit: ex tūc ēt est annus vtilis: qz nō currit nisi iusto ipedimēto cessante. Nō pōt āt sibi ꝓferri eccl̄ia sic vacās illa vice. i. illa vacatōe. Si. n. deℓ alicui nō acceptāti adhuc vacat ꝑma vice vacādi ⁊ sic ei nō ꝑt ꝓferri ꝑma vice. Silr si faciat illi dari q statiz renūciauit i fraudē sic licz scdo vacet isto restignāte nō valet q̄ ad deum: sz si bona fide alteri collata illo mortuo vl depōsito aut renūciāte vacauerit scdo: tūc pōt ei ꝓferri: qz nō ē ꝓhibitū de elec. c. Cōmissa li. 6. ¶ 3ª ♀ ē. de cura nō simplici i eccl̄ys collegiatis: sic̄ sūt decani in collegys: ꝓpozes ⁊ abbates i ꝓuentib⁹: q isti nō ligāt isto statuto de elec. Statutūli. 6. qz ñ erit tātū picz si isti nō sūt sacerdotes: qz mlti sunt i collegys sacerdotes q ex ꝓcessiōe isti curati nō sacerdotis facerēt qđ ille faceret. Nō sic āt i simplici cura sunt pochiani sacerdotes q possint ecclīastica sacramēta mīstrare: pp qđ fuit magis necium ibi penā apponere: q̄uis isti curati arceanℓ magis ab audiēdo leges vel phȳsicā q̄z simplices curati exℓ ne clīci vl monaci. c. i. qz sūt q̄si religiosi q sic viuunt i cōi. ⁊ si nō q̄ ad victū ⁊ vestitū sal tē q̄ ad dei cultū ⁊ fruitū. Collegū vō ꝺ large accipiℓ etiaz p plebāia sub se capellas bñte i q̄ sunt sacerdotes p quos poterit suppleri vt dictū ē. ¶ Ad argumētū i ꝓriū respōsuz ē: sz iuxta ꝺ de fcō pēdet talis casus. Canonici ordiauerūt q eēnt q̄dā capellanie q̄s q haberēt facerēt se ordiari ifra ānuz: postea cuidā ex ipsis vna collata ipse interpellauit epuz vt se ordinaret vel ad aliū remitteret: q neutꝝ facere voluit dicēs ipz cū oīb⁹ canonicis eē excōicatū: cū econuerso canonici reputarēt epz excōicatū: āno elapso canonici dicūt istū capellā suaz pdidisse: alius allegat ipossibilitatē: q̄riℓ qđ iuris. Dicēdū q nō ē ꝓuat⁹ ipso iure: qz decretalis q̄ ꝓuat nō ordinatū logℓ de curato vel alio q ex statuto iuris ñ hois dz ordiari: sz p snīaz eēt ꝓuādus nisi iustā causaz būisz: vī āt iustā causaz būisse. Nec obstat q nō appellauit: qz nec tenebaℓ litigare nec ad supiorez recurrere: qz nec supior poterat ordiare nec licētiare: nec ēt videℓ q ad papā tenereℓ ire: cū forte reddit⁹ ad tot expēsas nō sufficerēt nec cogiℓ ꝓpzys stupendys militare. Qō. III.

Tertio q̄riℓ de ipedimēto ordis. Et vī q ordo non debeat bēre ipedimētū: qz i entib⁹ illa q̄ sūt maioris dignitatis sūt minoris impedimētiv cozpora celestia: sz ordo iter cetera sacra pᵒ eucharistia z ē maioris dignitat⁹. q̄ ⁊c. ¶ Cōtra mlta ipedimēta q̄ iura ponūt. ¶ Rᵒ. tria sunt hic vidēda. Primo de ipedimento nature. 2ᵒ. de impedimēto fortune. 3ᵒ. de impedimēto macule.

Quantū ad p̄m de ipedimēto nāe sunt tres ꝓclones.

¶ Prīa q mulier nō ꝑt ordinari nec de iure nec de facto ēt papa dispēsante q nō ꝑt mutare māz sacrī licet posset sibi dare cozonā: qz id ē positiuū. Dis āt ordo ē sacrm ⁊ non tñ sacrale. Unī si va eēt opīo dicētiū q oēs ordies ꝑter sacerdotiū eēnt solū sacralia ⁊ dispositīe ñ eēntialr ad sacra ptinētia videreℓ pp posse ⁊ formā ⁊ māz ⁊ suscipiētē mutare sic̄ ꝑt alys sacralibꝰ vt i cathecismo ⁊ exorcismo: nisi qs dicat q nō ē sile: qz ista sacralia sūt a deo īstituta ⁊ nō illa. Est igiℓ sexꝰ virilis de necitate sacrī cuiꝰ cā ꝓncipalis ē īstitutio xp̄i taz q̄ ad mīstrātes q̄z q̄ ad suscipiētes. Xp̄s āt nō ordiauit nisi tm̄ viros i cena qñ ptātē ꝓsecrādi eis tribuit ⁊ post resurrectionē qñ spīm̄sc̄m eis debit dicēs. Quoꝝ remiseritis pctā ⁊c. nec mr̄z suā q̄uis oīuz mulier sciss̄imā ad aliquē gradū ordis ꝓmouerit. Apl's ēt q tradidit nobis qđ a dño accepit vt habetur ꝓme ad coz. i. innuit mulieres nō debere ordiari nec bēre gradū doctrie i eccl̄ia q cōpetit ordiatis dicēs. Mulierē i eccl̄ia log nō ꝓmitto. Nec ꝑt dici q illud solū sit ex ordinatiōe apl'oꝝ ⁊ nō ex statuto xp̄i: qz auferre alicui sibi vtile ad salutē ⁊ ꝓcessuz a xp̄o nō pōt eē sine ꝑiu itio: maxie i reb⁹ spūalib⁹. sz dignitas ordi

nis vtilis ē ad ꝓmotionē salutis ī recte vtētib⁹. ḡ si fuisset ꝯcessuz a xp̄o q̄ mulieres potuissent ordiari nō potuissz sine ꝓiudicio eis auferri. Tenēdū ē igit q̄ mulieres uō p̄nt ordiari ex xp̄i istitutione nec p̄dicare nec ꝯfessiones audire ēt abbatisse de pe. ⁊ re. c. Noua. Ratio aūt ꝯgruentie ē q̄z p ordinē aligs ponit ī gradu excellētie sup alios non ordinatos: sz talis gradus non ꝯpetit mulierib⁹ sup viros: sz potius status subiectionis pp̄ firmitatē coꝛpis ⁊ īfectionē rationis pp̄ illō gene. 3°. Sub viri potāte eris. ḡ ⁊c. Sic ḡ sexus mulieris īpedit susceptionē ordis: q̄z oppositū ē de necitate sacri. Nec ē sile de ordie ⁊ alys sacris potissime q̄ ad mulieres: q̄z alia sacra ordinā ꝫ defectuz cōem viris ⁊ mulierib⁹ vt bap⁹: eucharistia: pnia: extrēa vnctio. vel ad actū cōem vtrisq̄ vt ꝯfirmatio q̄ ordiat ad ꝯfessionē fidei ad quā ordinā taz viri q̄ mulieres. Sacrz aūt ordinis cō sistit ī gradu excellētie sup alios: ⁊ doctrie: q̄ nō ꝯpetit mulieribus vt dctm̄ ē. Nec obstat q̄ dicit. z 7. q. i. Diaconissa nec. z z. di. c. Presbiter: q̄z canōes vocāt diacōissaz ñ ab ordie diaconat⁹ sz a bñdictione q̄ ꝯpetit eis legere omelias ī matutinis: nō āt enāgeliū ī missa vl̄ mīstrare circa altare ī missa vt diacono ꝯuenit. p̄sbiterissam vo vocat canon vidua q̄ hz custodire res eccl̄ie sicut apparet ex seq̄nti. c. Si mulieres. seu pbra vl̄ pbrissa vxor sacerdotis greci vl̄ beb-
z^a ♀ domadaria que dicit oones. ℂ z^a ♀ ē. q̄ hermophrodit⁹ ordiari nō dz: cū sit monstr̄z ī nā ⁊ coꝛpore viciatus ⁊ ē opꝛobriū clero: ⁊ pp̄ piculū: q̄z nescit vtr̄z sit vir aut mulier. Dz tñ q̄ sit alter tñ: q̄z ī plūs possunt ꝯiungi uis masculia ⁊ femina pfecte: sz nūq̄ ī aialib⁹ pfectis ⁊ maxīe hoib⁹. Si ḡ sexus virilis p̄ualet ē hō ⁊ non mulier: ⁊ sic p̄t ordia-
3^a ♂ ri sz nō dz: si āt e♀: sic ē mulier: ⁊ sic nec de facto ordiari potest. ff. de sta. ho. l. cū ħ maphroditū. ℂ 3^a ♀ ē. q̄ etas impedit: q̄z nō dz gs ordiari nisi tpi⁹ supradictis. Etas igit̄ puerilis īpedit a susceptione maioꝛ ordinuz: q̄z oppositū ē de necitate p̄cepti: sz nō a susceptiōe minoꝛ nisi de ꝯgruitate tñ. Rō p̄mi ē: q̄z maioꝛib⁹ ordib⁹ ē ānexū votū ꝓtinētie ex statuto eccl̄ie: sz ad id nullus p̄t se obligare nisi habēs vsū rōnis ⁊ discretionis: igit̄ nullus dz fz statutū eccl̄ie ad maiores ordies ꝓmoueri ante ānos discretōis. Rō secūdi est. q̄z ꝯgruū ē vt nulli det̄ gradus cui⁹ actū exercere nō p̄t: sed actus q̄rūcūq̄ ordinū ēt minoꝛ nō p̄t debite exerceri nisi ab habētibus vsuz rōnis ⁊ discretiōis. ḡ nō ē ꝯgruz q̄ añ hoc tp̄s aliq̄ ꝓmoueāt ēt ad minores ordies nisi forte adsit necitas ⁊ spes ꝓfect⁹. Uerūtñ etas puerilis nō ipedit a susceptōe ordinū q̄m̄ ē ex necitate sacri vt vī gbusdā: q̄z aligs p̄t hēre ptātē cui⁹ nō hz vsuz: ⁊ iō licet pueri carētes vsu rōnis nō possint hēre exequutionē ordinū: possunt tñ potātē recipe: ⁊ pcessu tp̄is actus eoꝛ exercere. ℂ Sed ꝓtra ħ arguūt gdā pbabl̄r ⁊ subtiliter sī p̄ paruulos intelligunt pueri: q̄ oīo carēt vsu rōnis. Primo q̄z satis vī absurduz q̄ talis paruulus possit sacerdos fieri vel epⁱs ordinari. z°. quia ad susceptionē cuiuslibet sacri regrit̄ ītētio suscipiēdi pp̄ria si sit adultus: vel iterp̄retatiua si sit puulus: sz ī paruulo si ordinet̄ de facto nō potest eē pp̄ria voluntas suscipiēdi ordinē: cū nō habeat vsuz rōnis nec iterp̄retatiua: q̄z z voluntas parētū vel eoꝛ q̄ vicē gerunt paretuz possit eē volūtas iterp̄tatiua paruloꝛ q̄m̄ ad ea q̄ sunt de necitate salutis paruloꝛ coꝛpalis vel spūalis pp̄ q̄ ītētio parentum cos offerentium ad baptismū sufficit ad susceptionem baptismi salutaris: tamen voluntas parentum non videtur sufficere ad hoc q̄ suscipiant ordinis sacramentuz quod nō est de necessitate salutis: sed est superogationis ⁊ ꝓstituit ī gradu dignitatis: q̄z quo ad hoc nō bñ pz q̄uo volūtas parētū sit iterp̄tatiua paruloꝛ: cū paruuli licite possint talib⁹ dissentire postq̄ ad annos discretiōis puenerit. Et itez q̄z baptismus ordinat̄ ad deletionez pcti originat̄ q̄ ꝫbit paruulus ex actu parētū: ꝯgruū ē q̄ volūtas parentū sufficiat eis ad susciēdū baptismū: sz hec causa ī alys sacris nō habet locū. ℂ Sed licet ista sint p̄babil̄r dicta: cōis tñ opio theo. ⁊ canonistaꝛ ē in ꝓriuz. Potest ḡ dici q̄ pueri nō deberēt ordiari. i. q. i. c. Pueri. Si tñ puer ordinaret̄ valeret quo ad characterē duz tñ hēret vsuz rōnis. Si vo vsu rōnis careret: puta q̄z ē puer ī cunis illo casu ī q̄ baptiçari non posset: puta īuitis parētib⁹ gētilib⁹ nō posset ordinari sicut nec baptiçari: q̄z nisi p̄us reciperet baptismuz non recipet ordinē. Sed supposito q̄ puer eēt baptiçatus si parētes nollēt ordinari quē volunt baptiçari adhuc nō puto q̄ possz ordinari: q̄z plus iuris hēnt parētes ī pediēdo puez ab his q̄ nō sunt necia ad salutē q̄z ī necys. Si ḡ inuitis parētib⁹ non potest puer baptiçari qō ē neciuz ad salutem multo minus ordinari qō nō ē neciuz. Si dicat̄ q̄ nō est sil̄e: q̄z ex quo baptiçatus ē ecclesie subditus ē: q̄ p̄t de eo ī spūalibus facere qō vult ⁊ auferre parētib⁹ si ī heresi vellēt eum nutrire: nō valz: q̄z hec nō sic p̄t eē iusta causa auferēdi parētib⁹. Sed qd si ꝯsentiētibus parētibus ordietur. De ep̄atu qdē quo ad obligationē que fit p̄ assensum ⁊ acceptationē q̄ dicit̄ sponsus ecclesie: certū ē q̄ non ē sponsus quousq̄ habēs vsum rationis assentiat: nec ē curatus nec abbas: nec p̄oꝛ nec hē: q̄z q̄uis iure ciuili legatū acquiratur ignoꝛāti: tñ iure canonico nullū bñficiū ecclesiasticū acquirit̄ homini quousq̄ assentiat. Uñ de p̄ben. c. Si tibi absenti. li. 6. dī q̄ qñ absenti bñficiū ꝓferet quousq̄ ratum habeat sibi nullū ius acgrit̄: licet eps dare non possit interiz alicui: multo magis ī beneficio habēte curā aiaꝝ: q̄z nisi ex suo ꝓsensu nemo obligat̄ ad illud. Sed de ipsa ꝓsecratione ī ep̄m videt̄ idē qō de ceteris ordinib⁹: q̄. s. parētib⁹ ꝓsentientib⁹ vel ipsis non extātibus de volūtate illoꝛ qui sunt loco parētū si ordinnaret̄ recipet characterez. ℂ Ad p̄m̄ argumētū istoꝛ p̄t responderi ad maiorē q̄ regrit̄ voluntas suscipēdi expꝛessa vel iterp̄tatiua: p̄t negari ī paruulo: q̄z vbi nō eēt parens ī mūdo nec nisi paruulus ⁊ ali⁹ nec pater nec mr̄ adhuc posset paruuluz baptiçare ⁊ sic ex parte baptiçati nulla ītētio nulla volūtas ꝯcurreret ⁊ sufficeret sola volūtas ꝓferētis sacr̄m: ita ⁊ ī ppōsito: sz ī illo q̄ habet vsum rōnis q̄ iā sibi a dño ꝓmissus ē p̄pa volūtas regrit̄. In paruulo āt quē adduc deus ī manu ꝓsily non religt nulla volūtas regrit̄. Pōt ēt dici ad minorē q̄ voluntas parētū ē ēt volūtas fily nō solū in his q̄ sunt necitatis salutis sz etiā ī alys: vñ de volūtate parentis offerentis potest paruulus ꝓfirmari: q̄z ⁊ paruulis xp̄s manus imponebat bñdicens: ⁊ de volūtate p̄ris p̄t acgri puulo sic̄ p̄ tutorē. ℂ Ad illō q̄ puer p̄t postea licite resilire ⁊ dissentire: Si p̄r aut mr̄ p̄ipo fecerūt votū: vez ē: vñ ēt ordiat⁹ ī sacerdotē ī cunis veniēs ad ānos discretōis nō tenet̄ ꝓtinere sz verus sacerdos existēs poterit ꝫbere: q̄z nō potuit nescius obligari. ℂ Qō dicunt q̄ ideo ī baptismo sufficit volūtas parentuz: q̄z ordinat̄ ad deletionē peccati a parentibus cōtracti. dicendū q̄ immo sufficit volūtas tutoꝛ in defectu parentis: sed etiā solius baptiçatis vbi alius non apparet: ⁊ tamē a tutoꝛibus puer illud peccatū non contraxit: imo certū est q̄ sufficit voluntas p̄rimoꝛ parentum a quibus nullū peccatum contraxit nec forte etiam ipsuz originale. Si dicat̄ ducatus minus conuenit pueris q̄z mulieribus: q̄z nihil habēt de vsu ratiōis ⁊ minus roboris: igitur si mulier nō potest ordinari etiā de facta nec puer. ℂ Solutio. non est simile q̄z p̄incipatus minus conuenit pueris actu:

Quantum sed plus aptitudine.

ad secundum. s. quātum ad impedimētū fortune. s. homicidiū: sunt tres ♀nes. ℂ Pria qd per homicidiū ītelligit̄. Et qdē put cāt irregularitatē regrit̄ moꝛtē hois vel mutilationē: ⁊ tātū valet mutilatio q̄m̄ occisio. de cle. pcus. c. i. § 5. dī. c. vlti. Dī āt Moꝛs hois hēntis aiam rōnalē sine q̄ nō ē hō: pp̄ qō occidēs ī vētre fetū añ aiationē istā vl̄ suspēdēs iā moꝛtuū cadauer aut mutilās nō ē irregl̄aris. Dī āt mutilatio mēbroꝝ p̄pe doꝛ q̄ amputata

nō crescun: sec⁹ de alijs. vt si capillos raserit vel vngues sci
derit: imo etiā si talia auulserit: iō de his non ītelligīt sz de
alijs: nō solū de mēbris principalib⁹: qz nō soluz si pedem
aut manū amputauerit: imo ēt si digitū vel articuluz: nec
solū totū digitū vel oclm aut nasū: sz si ptē notabilē q̄ redi
re nō possit siue sibi siue alij amputauerit di. 55. Si gs se
metipm. c. Qui ptē. Nō sic aūt si pellē vel carnē q̄ redeūt
per nām q̄tūcūq; ēt vulnerauerit vel sanguinē fuderit: qz
sanguis depdit⁹ restituit̄ per nām: nō fit irregl'aris: aut ēt
si sic in capite vulnerauerit q⁹ de osse capitis multū extra
ctū fuerit: qz de mēbris exterioz⁹ intelligit̄: z pene semp
sunt restringēde. ¶ Scōa ꝑ gs ē hōicida in ista mā: Et di
cēdū q⁹ ille q ꝓfilio auxilio fcō vel quocūq; mō cause ē cā
homicidij: dū tñ reducat̄ ad gen⁹ cāe efficiētis. Unū de cli.
pug. in duello. c. z. dī hōicidiū tā facto q̄ ꝓcepto q̄ de cōsi
lio aut defensiōe non ē dubiū ꝑpetrari. Unū in eodē. c. Sa
cerdos q posuit pugilē q reū ictib⁹ mactauit irregl'aris ē: ac
si p se fecisset. Si aūt se ꝓhibēte fcīt ē nō est irregl'aris. de
homicidio. c. i. Petr⁹ diacon⁹. Jtē si solū p modū finis ē cā.
vtputa qz ꝑpter ipm vindicādū interfect⁹ ē hō: ipo nec mā
dante nec ratū hñte irregl'aris nō ē: sz simoniac⁹. i. p simo
niā promotus dicat̄ ēt q ignorante ipo ꝓpter ipm simo
nia ꝓtracta ē. Est aūt cā efficiēs ēt qui nō tāgit: sz assocīās
illū defendere patus ē si oz: sicut Paulus seruās vestes la
pidantiū Stephanū: sz in ei⁹ pmotiōe dispēsauit xp̄s q di
xit. Uas electiōis ē mihi iste: z spūssc̄us q dixit. Segrega
te mihi Paulū z Barnabā. Unū de homi. c. Sicut dignum
dī ꝓstat illos nō eē īmunes a reatu hōicidij: qui licet nō oc
cidūt tñ occisorib⁹ opē ferūt. Si aūt moz⁹ nō sequatur nec
mutilatio qcqd fecerit nō est irregl'aris: qz lex ꝓmotionis
factū regrit. Unū iudex: notari⁹ z oēs hꝫ nisi sequat̄ moz⁹
aut mutilatio qcqd dixerint vel scripserint ī cā sanguis nō
sunt irregulares: sicut nec is q cū tello ambulauit z vulne
rauit z fecit qō potuit ad mortē si nō sit secuta: q̄uis gdaz
scribāt Jriū de iudice z alio q hoc facit ex offō: sz nō ē pba
bile q⁹ ceteris parib⁹ plus incurrat irregularitatē īnocens
q̄ delinq̄ns: nisi vbi rō que ē in vno cessat ī alio: sicut est in
bigamia q̄ ꝓbīt ex actu mr̄imoniali nō fornicario: sz clic⁹
qui i duello pugnauit: lz nō sit secuta moz⁹ nec mutilatio ē
deponēdus nisi eps cū eo dispēsauerit. Sil'r dicūt gdā cle
ricū qui fuit mīster cāe sanguis eē irregularē: sz posse epm
cū eo dispēsare nisi moz⁹ aut mutulatio fuerit subsequuta
. zz. q. vlt. Sepe z. c. seq̄nti. Sz istud nō est vez: qz nō inue
nit̄ scriptū expsse: nec aliter ē iudicāda irregluaritas. Nec
refert vtz paganū gs occideret aut xpianū: qz ille hō ē sic
iste. Unū dī ex de homi. c. Petitio. Clici ꝺ saracenos pugnā
tes si de homicidio cuiusq̄ dubitant a sacerdotio abstine
bunt di. 50. Miroz. Et ꝑpter hoc sūt irregl'ares q ligna sb
yciūt hereticis ꝓburēdis: si illa ligna p sui ꝓbustionem ad
mortē aliqd agāt: licet indulgentiā ꝓseq̄tur. ¶ Tertia ꝑ ē
ex his quō ꝓbīt irregularitas ꝑpter homicidiū. Et dōz. q⁹
tñ in duobus casib⁹. Prim⁹ est qñ aligs ē homicida ex scia
. i. ex intētiōe siue licite siue illicite: vt pz in iudice: vñ ille q
interficit hoiem seipm defendēdo licite: sz ex intētiōe ē ir
regl'aris. Nō. n. excusat̄ qz licite fecit: cū iudex licite faciat
nec qz ex necītate b̄ fec̄: qz maioz ē necītas vitādi mōrale
q̄ mōtē: z vitādi mortē mltoz q̄ vni⁹ z dānū reipu. q̄ vni⁹
persone: iudex aūt nō ꝑt vitare mortale nec mortē mltoz
aliqñ nec dānū reipu. nisi ꝓdēnet ad mortē istū publicum
homicidā: z nihilomin⁹ fit irregl'aris: q̄ multo magis iste q
ob tutellā sui corpis hoiez interfecit ad qō nō tenet̄. Et ꝓ
vez ē q̄tū ad ꝓmouendū vlteri⁹: sz q̄tū ad ministranduz
in susceptis homicidiū ineuitabile nō deycit ob ordīe nec
a bñficio: sicut deycit homicidiū ex offō: qz vī abdicare cle
ricatū: q ex ꝓposito offiñ sanguis suscipit: nō sic autem q ex
inopīato ad sui defēsionē aggressorē interficit. 50. di. De his
clicis ꝑ gb⁹ ex ō homici. c. Interfecisti. 51. di. Aliq̄tos. Qz ēt
Petr⁹ mutilās auriculā sui ē ꝑmot⁹ xp̄s dispēsauit qui po
stea dixit sibi: Pasce oues meas: vel nōdū erat ꝓhibitio ec
clesie. Nec ob. q⁹ Dauid vir sanguinū ē ꝓhibit⁹ edificare:
qz ēt Salomō vir sanguiniū edificauit: q Joab z alios ad
mortē ꝓdēnauit. Tūc ēt Ginees occidēdo sacerdotiū ꝑme
ruit: z machabei bellatoz⁹ fuerūt sacerdotes. De Dauid
aūt dictū ē ꝑ figurā: vel si tūc erat ꝓhibitū iudiciale fuit:
z post mortē xp̄i non ligauit nisi q̄m⁹ eccl'a. Jdē statuit di
cēte apl'o: Nō ꝑcussorē. 2⁹ casus ē qñ ꝑter ītētionē aligs ca
su occidit̄ vel mutilat̄: p culpā tñ suā: vtpote qz dabat ope
rā rei illicite: vt si vadēs ad lupanar cū armis nō ītētione
pugnādi: z ꝓeter ītentionē bello ozto inde homicidiū fece
rit vel hꝫ: vel si nō medicus de medicādo se intromiserit z
moz⁹ sequuta fuerit: irregularis ē: Jtē si dabat opaz rei li
cite non tñ debitā diligētiā adhibuit. vt qz medicus aligd
de ꝓtingētib⁹ omisit: vel si putatoz ex arboze ramū deiecit
in publico: nec clamauit: sz aliquē occidit irregl'aris ē. Me
dicus vō q mēbz amputat ſm regl'as artis nō vī irregula
ris: qz hoc nō ē mutilare sz corp⁹ saluare. Si aūt ꝓeter in
tentionē z culpā moz⁹ vel mutilatio accidat alteri⁹ irregu
laritatē ñ īcurrit. Ubi ꝓsiderādū ē q⁹ aligd vni ē cl'pa qō al
teri nō ē. Unū casus ponebat̄ ō puero q iaciēs sagittā ea in
uersa casu ꝑter intētionē pcussit in oc'o sociū retro stātez:
z exoculauit: qō ēt fuit mirabile. Et dixi q⁹ dato q⁹ adult⁹
fuisset irregularis ex illa exoculatiōe: qz raro sine ei⁹ cl'pa
potuisset accidere: puer tñ nō: qz ī cl'pa nō fuit: qz nō teneba
tur adhibere diligētiā quā adhibere nesciebat: al's tenere
tur ad ipossibile: iō irregularis non ē. ¶ In casu aūt duby
probabil'r tenet̄ qs abstinere sicut in casu certi. Sz vbi est
conscia irrōnabil'r metic'losa ē deponēda: q⁹ si nō possit de
poni ītem ē a mīsterio z ꝓmotiōe cessandū. de tpi. ordi. Ad
aures. 50. di. de his.

Quātū ad 3m. s. de ipedimēto corpalis vicy. dōz. q⁹ im
pedit ī trib⁹ casib⁹. Prim⁹ qñ tale ē viciū q⁹ cāt piculū. q⁹
sine pericl'o hō non pōt actū ordis exercere: vt si nō possit
facere fractionē: vel ita tenuib⁹ ē manib⁹ q⁹ nō sine piculo
effusiōis sanguis ꝑt tenere calicē. 2⁹ casus quādo gnātur
scādalū: vt qz hz nasuz amputatū vel aligd hꝫ. 3⁹ est qñ p
factū z culpā suā. Qz aūt scūs Marc⁹ ferē sibi āputasse pol
licē vt sacerdotio reprob⁹ haberet̄ q nihilominus postea
fuit patriarcha Alexandrin⁹ fuit ex dispēsatiōe spūssci vel
Petri qui erat pp̄. z p ꝺñs ī oī tali defectu poterat dispēsa
re: qz nec tātū erat amputatū qn posset facere fractionez.
¶ Ad arg⁹ dom. q⁹ nobiliora ī entib⁹ sūt minoris ipedibili
tatis in se: sz sūt maxīe impedibilitatis ī pticipatiōe sui ab
alijs z ī appropinquatiōe ad ipa. Que. n. pfectioza sūt: illa
sunt īmediate ppinq̄ z pticipātia pfectissima: cetera vō re
mota: z sil'r sacm ordis nō ē ī se ipedibile positis suis cāis:
sz pfectissimi debēt eē q ei appropinq̄bāt suscitādo vel exe
quēdo: z ab hoc multipl'r ipediūt ipfecti. Qō. IIII

Quarto querit vtz pp̄ possit cōmittē
simoniā. Et vī q⁹ nō: qz nō mi
nus est ipe dñs i spūalib⁹ q̄ impator i tpa
lib⁹ sz pl's: cū ipator nō ita depōat ꝓncipes
ad libitū sic pp̄ platos: sz qz oia sūt ꝓncipis:
ipe nō pt cōmittere simoniā laycalē q̄ pūit
p legē iuliā Ambit⁹. vñ dī q⁹ lex iulia ābit⁹
cessat i vrbe. ff. ad. l. iuliā ābit⁹. l. vna: qz. s. dignitates vrbis
cōferūt ꝑ ꝓncipē. g̃ zc. ¶ Cōtra. qz pp̄ erat Petr⁹ q timuit
simōiā icurrere q̄ dixit Simōl pecūia tua tecū sit ī pditio
ne. zc. ¶ R⁰. hic sūt tria videda. p⁰ ꝺnib⁹ q̄s oēs ꝓcedūt.
z⁰ distictōe quā iuriste ponūt ō simōiac. 3⁰ ꝺne dubia.

Quantū ad p̄m sūt tres ꝓclones. ¶ Prima conclo ē. q⁹ papa potest committere peccatum simo
nie in generali. sicut gcūq; alius inferior prelatus quo ad

culpā grauioꝛē. Oō quidā sic declarāt ꝛ bñ. Oē pctñ ē de/ uiatio ab aliq̄ lege nāli vel diuina vel hūana recte posita: vñ Ambꝛ. dicit. q̄ pctñ ē dictū ꝯcupitū vel factū ꝯ legem: quecūq; aūt lex logtur bis g sb lege sūt logtur vt dr̄ Ro. 3. Ex q̄ pōt sic argui. Ois hō faciēs ꝯ legē cui subiectus est peccat: sꝫ ois hō vēdens spūale ꝓ tpali peccat ꝯ legē nālez diuinā: cui oēs subiecti sūt tā pp̄ q̄ aly: g̃ tal' peccat nō nisi pctō simonie: iō ꝛc. Maioꝛ pz ex bis q̄ dicta sūt: miꝛ pate/
z°ꝑ bit ex bis q̄ dicētur. ¶ Scōa ꝯclo ē. q̄ pp̄ nō pt cōittere si/ moniā quo ad penā iurꝫ positī cui nō sbest: vñ nec suspēsio nem nec hꝫ penas iuris sustinet: sic̄ si pcutiat clicū excōica tus nō est: qꝛ ꝓnceps legibꝰ solutꝰ ē. ff. de legibꝰ. l. ꝓnceps.
3°ꝑ ¶ Tertia ꝯ ē. q̄ ille g ét a pp̄ emeret bñficiū vel ordinem etiā penas iuris canonici nō icurreret: qꝛ sicut posset dispē sare in penis iā icursis: ita q̄ nō icurranꝫ: sic posset dare pri uilegiū alicui q̄ pcutiēdo clicū nō eēt excōicatꝰ: ꝛ nō libē ter faceret. Qñ aūt dat ꝓ pecunia vr̄ dispēsare q̄ liceat re/ tinere sicut qñ sciēter dat' irregulari eo ipo dispēsat cū eo: vñ g būit bñficiū p simōiā i curia si hz ꝓscīaz q̄ emanauit de ꝓscia pape ꝓferētis penitēdo de pctō nō teneꝫ resigna/

Quantū re sed potest retinere.

ad z^m p̄mo ponēꝫ illa vlgata distinctio iu/ ristaꝝ. z° arguēꝫ ꝯ eā sicut alig arguūt. 3° ingreꝫ ꝺ dictis in reꝓbatiōe. ¶ Quātū ad p^m sciēdū q̄ qdā distingūt q̄ aligd pt eē simōiacū dupl'. Uno° de se. ꝛ iō ꝓhibeꝫ i iure: Alio° ex sola iuris ꝓhibitōe. De se sūt simoniaca q̄ ꝓhiben tur vēdi i nouo vel veteri testamēto vt sacra: cetera vo sūt tñ simoniaca qꝛ ꝓhibita. Et hec distictio hētur eꝫ de offi. iudi. dele. c. Ex pte in glo. ordi. ꝛ ꝓcordāt Inno. ꝛ Hostien. ¶ Quātū ad z^m dicūt qdā q̄ distinctio nō ē va vt ponit'. z°. q̄ pōt eē va in aliquo sensu. Primū ꝓbāt q̄druplr̄. Pri mā rō ē tals. Circa id qō nō est de se malū nisi qꝛ ꝓhibituꝫ nō ꝓuenit peccare nisi pctō simplicis inobediētie: qꝛ i tali/ bus tota rō pcti ē ex trāsgressiōe ꝓhibitōis. Si g̃ vēditio simplicis bñficy nō sit de se simoniaca impossibile ē q̄ ex ꝓhibitiōe iuris sit ibi: nisi sola iobediētia. z° rō est talis. Simonia ē vēditio rei spūalis ꝓ tpali: sꝫ ꝓhibitio iuris nō mutat nās reꝝ vt ꝺ tpali faciat spūale aut eꝫ. g̃ vbi nō ē si/ monia ex nā rei nō pōt eē ex ꝓhibitiōe iuris. 3^a ē p ex^m: qꝛ comedere plies in die nō est de se illicitū: sꝫ ex ꝓhibitione iuris quo ad dies ieiunioꝝ: sꝫ nō peccat tūc comedēs plies in die nisi pctō soli° iobediētie. g̃ ꝛc. Sil'r 4° mentiri iocose est pctñ veniale: si añt addit' p̄ceptū ꝓlati: nisi gs mētiat': tūc mentiēdo nō addit' simplici mēdatio nisi pctñ soli° in/ obediētie. ꝛ sic ē in oib' q̄ ꝓhibitio hois vel iuris nō addit nisi pctñ simplici iobediētie. ¶ z° colorāt istā distictionē dicētes q̄ qꝛ ista distinctio ponit' i iure. iō ne total'r videat' reꝓbari dictū iuristaꝝ pōt exponi sic: q̄ illud qō nō est si moniacū de se ē simoniacū ex ꝓhibitiōe nō quo ad culpā: qꝛ ibi nō ꝓt eē culpa simōie sꝫ iobediētie vt dictū ē: sꝫ quo ad penā: qꝛ faciēs ꝯ talē ꝓhibitionez iuris sil'r pena punit': ac si eēt vē simoniacus. Contingit aūt qñq; q̄ pctā illa sil'r noīe cenſenſ q̄ sil' pena puniunt'. Et hoc mō dr̄ aligd simo niacū: qꝛ ꝓhibitū: sicut ꝓmutatio bñficioꝝ q̄ fit sine auc̄ta te supioꝛis: nō ē de se simoniaca. Posset. n. q̄s licite ꝓmuta/ re canonicatū suū i canonicatū alteri° si hoc faceret ea in/ tentiōe: vt ꝓficeret magis in eccl'a alia q̄z in ea quā hz: nisi ꝓhibitio iuris eēt in ꝓtiū pp̄ quā hoc iudicat' simoniacū: nisi fiat auc̄tate supioꝛis cui° ē iudicare ne gs transeat de eccl'a ad eccl'az cupiditate maioꝛis lucri: ꝛ non aīo magis ꝓficiendi. ¶ Quātū ad 3^m de his ingsitiue posset dici ad primā rōnē improbantē distinctionē iuristaꝝ: q̄ ꝓhibitio bñ ꝓstituit aliud pctñ q̄z inobediētie: qꝛ in oī ⁊tute mediū cōiectat' rō: nō solū ex bis q̄ ꝓ se incidūt: sꝫ ét q̄ ꝓ accīs: vñ qñ hō comedit cibū vetitū nō solū fuit ibi pctñ iobedien/ tie: sꝫ ét pctñ gule: qꝛ licet nō excederet in passiōibus gule ſm se: tñ ꝓ accīs excessit. Recta. n. rō dictat abstinere a ci/ bo nō solū q̄^m sanitas coꝛpis ꝛ bona dispositio ꝓ se regrit: sꝫ ét ꝓ accīs. Si quis. n. foꝛnicaret' metu moꝛt' al's nō foꝛ/ nicaturus amoꝛe voluptatis: nō soluꝫ peccaret peccato ti/ miditatis opposito foꝛtitudini: sꝫ etiā pctō itēperātie. Et si militer i ꝓposito multum eēt gulosus q̄ vellet comedere vbi ꝓp comestionē frāgeret ieiuniū sub ꝓcepto. ¶ Cōtra. ſm rōnē vr̄ q̄ licet ꝓhibitio iuris non mutat nās reꝝ ſm rem mutat tamē ſm rōnē: qꝛ aliqua dicūtur spūalia ex so/ la iuris vel hois ordinatione: sicut oīa que ex cōsecratione eccl'astica dicūtur sacra: vt calices ꝛ talia. Quicqd aūt nō habꝫ scītatē nec spūalitatē: nisi ex statuto eccl'e pōt ꝓ papā fieri nō sanctū nec spūale: ꝛ sic sine simonia poterit emi vl' vendi amota illa spūalitate. ¶ Ad 3^m dōm. q̄ si hō die ie iunioꝝ bis comedat nō solū peccat pctō inobediētie q̄uis alias comedat sobꝛie: sꝫ etiam peccato itemperantie siue gule: qꝛ sobꝛietas attēdit mediū non solū pēsatis circūstā tys q̄ semꝑ cōcurrūt: sed etiā ꝑut tūc accidūt qñ agēdū ē. ¶ Ad 4^m de mēdatio iocoso dici pōt q̄ ꝓcepto addito nō solū est pctñ inobediētie: sed peccatū lingue. Aliqñ enꝫ ē duplex deformitas i pctō: sed vna nō ē nisi alia ꝓsupposita: sicut accipe rē alienā i eccl'a ē duplex ꝓctñ. s. furti ꝛ sacrile gy: ꝛ tñ nisi eēt furtū nō esset sacrilegiū: qꝛ accipere rē suā in eccl'a nullū est peccatū. Ita ꝛ vbi loqui nullū eēt pctñ: si sit ꝓhibitū: nō solū ē pctñ inobediētie: sꝫ etiaz lingue: sꝫ nō sit lingue nisi ꝓsupposita iobediētia. ¶ De expositiōe q̄ simoniaca: qꝛ ꝓhibita dicuntur aliq̄ quo ad penā nō cul/ pā. Dicēdū q̄ non oē ꝓhibitū emi vel vēdi ex hoc fit simo niacū: sicut res eccl'e ꝓhibentur vēdi. Nec ꝓp hoc eaꝝ vē ditio ē simonia nec positiua nec diuina: sꝫ illa que ꝓhiben tur vendi vel emi a iure: qꝛ iuris reputatione ꝛ ordinatiōe ꝓ/ ꝓ sacris ꝛ spūalibꝰ haberi debēt: q̄ ō iure diuīo non erāt illa dicūtur simoniaca qꝛ ꝓhibita. Et sunt simoniaca nō so lum quo ad penā sed ét quo ad culpā. Ex^m de ꝓmutatione beneficioꝝ deficit: qꝛ si nūq̄ esset ꝓhibitū a iure tñ nec ꝺ nec potest fieri sine auc̄tate superioꝛis. qꝛ dato q̄ glibꝫ poſ sit suo bñficio resignare: nō tamē vnus aliū īstituere. Et da to q̄ fiat auc̄tate supioꝛis: si tñ fiat ex pacto est simonia: nō solū simonia quo ad penā: sꝫ ét quo ad culpā: qꝛ hoc ē ꝓmu tare spūale ꝓ spūali ꝛ tpale ꝓ spūali: qꝛ ius canōie ē spūale: ꝛ miꝝ est quomodo ꝓmutatio ē min° de se simōiaca q̄z vē ditio: qꝛ ius eligēdi ēpm officiandi eccl'aꝫ qō bō hꝫ per col lationē hꝫ ꝓ permutationē: cū in permutatione sit vā col/ latio: ꝛ plus: qꝛ in permutatione est duplex ius: sed in colla

Quantum tione non est nisi vnum.

ad 3^m primo ponit' opinio iuristarum cū suis motiuis. z° ponēꝫ ipugnatio quoꝛūdā ꝓbabilis ꝛ in/ quireꝫ de ipa. 3° rñdebit' ad rōnes iuristaꝝ ꝛ ad p̄ncipale. ¶ Quātū ad p̄mū dicunt iuriste suppositā distinctiōe sua q̄ pp̄ peccaret peccato simonie i oib' q̄ eēnt de se simonia ca: in alys aūt nō. Uēdere aūt simplicē canonicatū nō est simoniacū nisi qꝛ ꝓhibitū vt in eadez glo. dicit': ꝓp qō qui nō ligat' aliq̄ ꝓhibitione iuris positiui nō cōmittit vicium simonie in hoc casu ét quo ad culpā. Et ꝓbat' hec positio quattuoꝛ rōnib' q̄rū vltia ē inarguēdo. ¶ Prima rō talis est: qꝛ qō nō est simoniacū de se: sꝫ solū ex iuris ꝓhibitiōe: non ligat papā nec iferiozes cuꝫ gb' pp̄ dispēsat: sꝫ ꝓferre simplicē canonicatuꝫ cui nō ē annexa cura aīaꝝ: nec sacer ordo nō ē de se simoniacū sꝫ solū ex ꝓhibitione iuris. g̃ ꝛc. Maiꝛ pz: qꝛ statuta canonū nō ligāt papā nec illū cū quo papa dispēsat: sic̄ nec leges imperatoꝛē. Probat' hoc. ff. de le. l. Princeps. 9. q. 3. c. Cuncta. Minoꝛ probat'. primo per Hosti. qui hoc dicit expresse extra de simonia super. c. vlt. Item probatur ꝓ rationē: qꝛ non vr̄ q̄ aligd sit de se simo/ niacum nisi emptio vel vēditio sacroꝝ vt ꝑz ꝓ illud qō ba betur Actuū. 8. Uñ radix simonie ꝓcessisse vr̄. Simō. n. q

quo simonia dicta est: voluit ꝑ pecunia gr̃am ꝺferẽdi spũz scũz quẽ videbat visibilr dari in sacro ꝺfirmatiõis p impositionẽ manuũ apl'oz: sz in simplici canonicatu vel bñficio sine cura aiaz r sacro r ordine nulla est obligatio ad suscepti onẽ vel admiſtrationẽ sacr̃i: g̃ vendere vel emere tale bñficiũ nõ est de se simoniacũ. ¶ Scõa rõ ẽ qz qñ spũale r corpale sunt ãnexa licituz ẽ ex vẽditiõe tpalis trãsferri spirituale si nõ augeaf̃ ꝓcium vt pz de iure patronat⁹: qꝫ transit villa vẽdita vt bẽt ex õ iure patronat⁹. c. 9. In oct'z. Sz in simplici canonicatu sũt annexa spũalia cũ tpalib⁹. s. officiũ cũ pbẽda. g̃ cũ prebẽda possit vẽdi vr̃ qꝫ cũ ea transire possit canonicat⁹ licite: dũmodo ñ vẽdaf̃ plus ꝓbenda pp canonicat⁹. ¶ Tertia rõ ẽ: qz nõ min⁹ spũalia sunt añcedẽtia sacra q̃z ꝺntia: sz añcedẽtia ad sacra vt vasa sacra pñt licite vẽdi: dũmõ non plus vendanf̃ rõne ꝺsecratiõis vt patebit: g̃ qõcũqz bñficiũ eccl'asticũ cũ sit ꝺñs ad sacrz vel natum ꝺseq põt licite vẽdi: dũmodo nõ plus vẽdaf̃ rõne spiritualitatis. Cõfirmatur qz spũale pure nullo modo licitũ est vẽdere: tpale vo oino põt vẽdi: g̃ qõ ẽ ptz spũale r ptz tpale: vt canonicat⁹ cũ pbẽda aliquo⁹ põt vẽdi. ¶ Quarta rõ tacta est in principio questionis arguendo. ¶ Quãtum ad zm̃ probãt quidã sbtilr ꝺziũ h⁹ rõnib⁹ trib⁹: quaz ꝓma talis est. Magis spũalis ẽ auctoritas officiandi eccl'am q̃z auctoritas docẽdi q̃cũqz humanaz sciam: sz auctas siue scia docẽdi nõ põt sine pcto vẽdi. vt habetur ex̃. Ne pro licentia aliqd exigaf̃ quasi p totũ. g̃ fortiori rõne auctas officiãdi eccl'az nullo⁹ licite pt vẽdi: sz ĩ simplici canõicatu ẽ auctas officiãdi eccl'az: g̃ ꝛc. ¶ Scõa rõ talis est: qz vẽditio beneficy ẽ ꝓhibita iure diuino: r euãgelio vt Mat. io. Non quidẽ ĩ se sz in suo sil'. Nõ. n. min⁹ ẽ spũalis auctas eligẽdi epm r officiãdi eccl'am q̃z auctas ꝓdicãdi sz in simplici canonicatu ẽ actas eligẽdi epm r officiãdi eccl'az: cũ g̃ ꝓdicatio ꝓhibeaf̃ vẽdi: g̃ r auctas eligẽdi epm r officiãdi eccl'az que ẽ in simplici canonicatu. ¶ Tertia rõ ẽ. qz ꝺferre pro pecunia canonicatũ ẽ pctm̃ simonie siue simoniacũ de se r nõ solũ ex iurl ꝓhibitione: qõ pz sic. In simplici canonicatu sũt duo. s. offiñ ad qõ aligs mancipaf̃: r bñficiũ tpale qõ male pcipit⁹: bñficiũ. n. dat pp offiñ ad sustentationẽ ministri. Illud aũt bñficiũ nõ est aliud q̃z quoddã emolumẽtũ tpale a fundatorib⁹ eccl'az r alys deuotis pſonis p loco r officio p sustẽtatiõe ministri q dz in loco officiare. Institue re aũt ministruz p tali offõ r p tali loco ptinet ad p̃latuz: cui⁹ est iudicare de idoneitate ministri: sz qꝫ institut⁹ recipiat bñficiũ nõ est ex dono p̃lati q nihil iurl hz in bñficio: quo ad hoc: sz ex dono fundatoris: q tale bñficiũ dedit ministro seruituro in tali loco r in tali offõ. Et hoc satis innuit in auc. de sanctissimis epis r clicis. §. Sigs oratoz domũ col'. 9. vbi exp̃sse dr̃ qꝫ fundatores eccl'az debẽt expẽsas ministrare clicis: sz clici debẽt institui p epm: r instituti debẽt obsecũdare. i. obedire r sẽseruire suis clicis r adiplere ministeriũ eccl'iasticũ. Ex quo sic arguit̃. Dare spũale p temporali ẽ simoniacũ r ꝺ ius nãle r diuinũ vt patebit: sz vendere canonicatũ ẽ spũale dare p tpali: g̃ ẽ de se simoniacũ r ꝺ ius nãle r diuinũ: r sic nullus põt excusari a pctõ. g̃ ꝛc. Minõ pz ex dictis: qz p̃lat⁹ ñ dat aliqõ bñficiũ: nisi qz ĩsti tuit ministrz loco r officio: institutio aũt ministri ad diuinum officiũ ẽ pure spũalis ꝓut nũc loquimur de spũali qõ de facto vẽdi pt. g̃ ꝛc. Inquisitiue aũt loqndo qõ dicũt qꝫ venditio simplicis bñficy ẽ de simonia: r ꝓhibita iure diuino: Uerz ẽ vt sic: sz primordialis cã ẽ ex iure positiuo humano. Nõ enĩ est prohibita iure diuino nec simoniaca: qz ẽ de re spũali: sz qꝫ sit res spũalis: imo etiã qꝫ sit id qõ ẽ bz ab institutione hois. Cũ. n. nõ sit sacrz ẽ ab hoie inuẽtũ: vnde potest dici simoniꝑca: qz ꝓhibita. i. qz nõ est ꝓhibita nisi ꝑm illud qꝫ ẽ a iure ĩstituta: sz supposita istitutiõe sit a deo prohibita. Ex quo vr̃ qꝫ sicut p̃p licite p̃t vẽdere calicẽ cõ secratũ qz de licẽtia ei⁹ vẽdit̃: r si nõ rõne ꝺsecrationis saltem rõne materie: sic r a p̃p r de licẽtia pape p̃t vendi bñficium: r si non rõne officy qõ ẽ spũale tũ rõe bñficy tpalis: qz sicut in calice ẽ spũale deputatio ad altare ex istitutiõe eccl'e ꝺsecratis r tpale ex artifice fabricãte: sic ĩ canonicatu ẽ spũale ius officiãdi eligẽdi r hꝺ qõ ẽ ex istitutione ecclesie sic ordinatis. r tpale: ipa tpalia a fundatorib⁹ applicata: vñ videnf̃ ad pia iudicãda: sz opinio eius tutior ẽ r vior sicut credo. ¶ Ulteri⁹ circa hoc ẽ notãdũ qꝫ ad hoc qꝫ aliqd sit spũale sic qꝫ de se sit simoniacũ vẽdere illõ sufficit qꝫ sit ĩ se spũale spũalitate q̃ ẽ, rl'o rõnis. nec oz qꝫ sit ĩ eo spũalitas q̃ sit ens reale nãle vel supnãle: sicut vẽdere calicẽ cõsecratũ rõne ꝺsecrationis q̃ ĩ eo nihil reale põit: ẽ õ se simoniacũ: sic̃ olĩ erat simoniacũ vẽdere sacerdotiũ: qõ tñ tunc nullũ characterẽ ip̃rimebat sz purã relationẽ rõnis. Unde dicit Aug. qꝫ ignis sacrificy g p. 70. annos babylonice captiuitatis s'b ags vixerat extict⁹ ẽ Anthiocho vendẽte sacerdotiũ Jasonis. Ex quo sic arguit̃ qꝫ non ideo vendẽ sacerdotiũ erat simonia: qz sacerdotiũ erat a deo ĩstitutũ: qz tũc vendere oẽ ens eẽt simoniacũ: cũ oẽ ens sit a deo ĩstitutũ r creatũ: sz qz sacerdotiũ a quocũqz sit ĩstitutũ ad dei cultuz institutũ ẽ: r ex ℬ hz spũalitatẽ: q̃ tunc ñ erat nisi rl'o rõnis: ita r nũc: cũ p oẽ bñficiũ eccl'asticũ hõ ordinef̃ ad diuinuz cultũ r fuitiũ ẽt si ñ teneref̃ officiare eccl'az. Nec ẽt liceret eis sic̃ ĩ qbusdã ꝓpositurisvl'thesaurarys dr̃ qꝫ hñs aliẽ supplugnũ venit. nec alr pmittit̃ locũ tenere nec hz vocẽ ĩ aliq̃ electiõe. dato ẽt qꝫ p̃p dispẽset cũ eo vt nihil de hozis canonicis diceret nihilomin⁹ ex bñficio ẽ obligat⁹ ad aliqd saltem ĩdeterminatũ deo ĩpendere: r ip̃m ius canõice ẽ spũale ex ordie ad dei cultũ: lz ĩ se ñ hẽat rẽ spũalẽ. Ad ℬ aũt qꝫ aliquid sit de se simoniacũ nõ oz qꝫ hẽat cãm spũalẽ diuinam sz qꝫ ĩ se sit tale formalr. Siue. n. p̃p fecisset calicẽ nõ eẽt pp hoc pls ꝺsecrat⁹ q̃z si faber cuz formalr sua spũalitas sit ex cõsecratiõe: vñ hꝺ q̃ sũt ex statuto eccl'e diuĩo cultui ãnexa sũt ex se formalr spũalia. lz effectiue p eccl'az. Sic̃ ergo olim erat de se simoniacũ vẽdẽ sacerdotiũ q̃ hõ ordiabaf̃ ad dei cultũ ĩ cerimõys sic nũc ẽ simoniacũ vẽdẽ canonicatũ q̃ gs ordiaf̃ ad õi cultũ ĩ eccl'iasticis officys. ¶ Ad arg^m õ calice dõz qꝫ nõ ẽ sile: qz qñ calix vẽdit̃ sola'mã corpalis nõ spũalitas rõnis vẽdit̃. Sz qñ canõicat⁹ vẽdit̃: nõ vẽdit̃ ip̃e reddit⁹ q a layco sepati vẽdi p̃t: sz ius pcipiẽdi ñ qõcũqz: sed illõ idẽ ius officiãdi ĩ spũalib⁹: qz sic̃ ẽ vn⁹ character sacerdotys ptãs ꝺficiẽdi r absolueẽdi: sic̃ ẽ vn⁹ canonicat⁹ ius officiãdi r pcipiẽdi offõ debitũ. Unde sic̃ p̃p ñ p̃t licite vẽdẽ ꝺsecrationẽ alicui⁹ calici sic nec canõicatũ. ¶ Quãtũ ad zm̃ dõz ẽ ad p̃m arg^m ℔z q̃ sdã'p ĩterẽptionẽ miozis. ad qõ dic̃ bosti. nõ ẽ neccariũ seq nisi q voluerit. qõ ãt sbdit̃ qꝫ ĩ scriptura sacra nõ iuenit̃ eẽ aliqd dãnatũ vt simõiacũ nisi venditio sacrz r opatio miracl'oz flm ẽ. vt pz ĩ Math. r Joã. r iõ ꝓhibenf̃ vẽdi oẽs act⁹ spũales ad q̃z aliquẽ simplex canõic⁹ deputaf̃. Jn. l. n. ve. reprobat̃ qꝫ aligs fieret miſter p pecũia vt bẽt. z. R. iz. qꝫ q volebat iplebat manũ r fiebat sacerdos. ¶ Sz contra istã sol'onẽ sũt tria. p. n. dicereꝫ qꝫ bñ vez ẽ qꝫ erat olim simõiacũ qꝫ qs fiẽt miſter tẽpli p pecũia: qz istitutio ministrorũ eccl'e erat õ iure diuĩo r scĩfica⁹ sacerdotũ r leuitaz q̃z distinctio r ordina⁹ fuerit fcã a Dauid: sz istitu⁹ canõicoz nõ ẽ õ iure diuĩo: sic̃ ordinũ r sacroz. 2° ꝺficiũt: qz auctas quã allegãt logt̃ õ ministro tẽpli idoloz vbi nihil scĩm sz totũ prophanũ: nec id dr̃ qꝫ eẽt simõiacũ sz vt appet ñ scĩm tẽplũ. 3° ad auctatẽ grat⁹ accepist⁹ grat⁹ date: possz dici õ bis q̃ a deo accipiũt̃ ñ ab hoie vt sũt canõicat⁹ simplices. Sz ad ꝓmã instãtiã r ad vltiaz iã solutũ ẽ: qz spũali formali accidit cã spiritual: vl' diuĩa ad ℬ qꝫ ei⁹ vẽditio sit simõiaca cũ deputari ad diuinũ cultũ sit spirituale: sicut r ip̃e cultus a quocunqz fiat ℬ deputatio: dum tñ ad illũ ptineat potestate a deo deriuata: sic deputare simõiacũ ẽ õ se illã deputationẽ vẽdere

¶ Ad 2m dicũt quidã q̃ non est simile de iure patronatus ⁊ collatiõe bñficiorũ: q̃ ius patrõat⁹ trãsit vẽdita villa: vl̃ castro ⁊ nõ vendit directe ⁊ ꝑmo: q̃ sup ipm nõ cadit venditio: sed super villã vel castr̃: nec debet vẽdi nec emi carius ꝓp ius patronat⁹ annexũ. aliogn eẽt symonia. Sed si venderet bñficiũ eccl̃asticũ venditio caderet directe sup illud qõ ẽ spũale: q̃ ꝑlat⁹ nõ habet al̃r bñficiũ cõferre: nisi q̃ bz instituere ministr̃ ad officiũ: ⁊ iõ si qd venderet hoc ꝓpio vẽderet ⁊ rõne huj⁹ qõcũq̃ aliud annexuz tpale: ⁊ sic caderet vẽditio directe sup illud qõ eẽt spũale qõ nõ posset eẽ sine vitio symonie. ¶ Sz ista solo nõ videt bona: q̃ prelat⁹ nõ solũ habet ius spũale ꝓferre imo ⁊ tpale. Cõfert enim statim ꝑꝑ canoniã q̃ est ius spũale. ⁊ ꝓfert sibi ꝑmã ꝑbẽdaz vacaturã q̃ est bñficiũ tpale. Uñ posset dicere. Ego cõfero tibi gratis canoniaz: sz si cũ hoc velis hre ꝑbẽdam dabis mihi tãtũ: cũ ẽt dimidi⁹ canonicus quo ad ius spũale ẽ integer canonicus: g̃ si ꝑꝑ faceret eũ canonicũ integr̃ ꝑ pecunia vẽditio caderet sup pure corpale. ꝓt g̃ alr dici. s. q̃ accessoriũ segtur ꝑncipale ⁊ nõ e ꝓ: vñ qñ ꝓncipale est de se corpale: tũc sup ipm cadit vẽditio: ⁊ spũale gratis ꝓsegtur: ⁊ sic ẽ in iure patronat⁹: qñ aũt ẽ e ꝓ: sic in bñficio i q̃ spũale est ꝑncipale: tũc sicut ipm dz gratis ꝓcedi ⁊ nõ vẽdi sic nec accessoriũ: ⁊ de iure diuino ẽ q̃ q altari seruit ð altare viuat: vñ ꝺ ius diuinũ esset si id qõ pro offõ debet hre nõ daretur sibi nisi ꝑ pecunia. Si aũt de facto ꝑlat⁹ sic diuisim ageret dicẽs. Do tibi gratis canoniã ⁊ vẽdo tibi ꝑbẽdã: ⁊ in iuste qdem ageret: q̃ sel̃ datũ vẽderet: Dãdo. n. canonicatum dat p ꝓñs ꝑbẽdã: sz nihilomin⁹ cõmitteret symoniam: q̃ nõ vẽdit fruct⁹ ipos: sz ius ꝓcipiẽdi illos fruct⁹: ipm aũt ius est spũale p eẽntiã: q̃ ẽ illud idẽ re qõ canonia: sicut. n. est ptãs sacerdotis ad duos act⁹: sic ẽ idẽ ius canonie q̃ hẽt spũalia. sicut locũ i. c. ⁊ statũ i choro: ⁊ quo bz tpalia. ¶ Ad 3m dicũt qdã q̃ añcedẽtia ad sacr̃m vt vasa sacra pñt vendi licite dũmõ nõ plus vẽdant rõne ꝓsecratiõis. q̃ sup illud qõ est corpale cadit directe vẽditio: sz offm ꝓñs ad sacramẽtũ est ꝑm se spũale: ⁊ iõ vendi nõ põt. nec rõne tpal̃ annexi bñficiũ ꝓsequẽtis: cũ nõ trãsferat nisi ꝑus trãslato offõ ꝑpter qõ ẽt vẽditio caderet sup offm qõ ẽ spirituale. ꝓper hoc pz ad sequentẽ ꝓfirmationẽ: q̃ qñ aliqd est ptim corpale ⁊ ptim spũale põt aliquo mõ vẽdi rõne corpalis qñ vendẽs directe: ⁊ p se põt illud corpale in alter̃ trãsferre ⁊ nõ mediate spũali: qõ nõ est in ꝓposito. ¶ Ad 4m qõ fuit factũ i ꝓncipio qõnis dom q̃ impator vẽdes magistratuz: sz nõ peccet in legẽ iulĩa ambit⁹: peccat tñ i legẽ nãlẽ cui subijcitur. Silr ꝑꝑ si vẽdat qõcũq̃ offm eccl̃iasticũ sz nõ peccet i legẽ canonicã cui nõ subycit̃ peccat tñ i legẽ diuinaz. Sz q̃ isti dicũt impatorẽ vẽdendo magistratũ peccare i legẽ diuinã nõ vr̃ p se: q̃ illa ptãs ẽ tpal̃ ⁊ pp vtilitatẽ reipu. posset statui q̃ ꝓpositure vẽderent̃ sic alicubi fit: dũ tñ caueret̃: q̃ mala inde nõ seq̃rent̃ sicut fit: pp qõ est malum p accũs sz non simoniacuz vt dicit Thomas in epl̃a ad Ducissam brabantie.

Questio. V

Quinto queritur vtr̃ simonia mẽtal̃ obliget ad resignationẽ bñficy p eã obtẽti. Et vr̃ q̃ sic: q̃ maior ẽ pctm̃ simonie q̃ vsure: sz vsura sine pacto ex institutiõe debet restitui: g̃ ⁊c. ¶ Cõtra. de simonia. c. vlt. vbi dicit q̃ sufficit pnia corã deo q̃ nõ interuenit pactio. ¶ R°. hic ad euidẽtiam de simonia tria videnda sunt i gnãli. ꝓmo qd sit ⁊ quo puniat: ⁊ quo i ea dispẽsẽt. 2° in gb⁹ mãliter ⁊ obiectiue habeat locum simonia. 3° quibus modis vel medys comittatur quasi formaliter.

Quantũ ad ꝑm sunt tres ꝑtes. ¶ ꝓma de quiditate ipius ð q̃ dant diffinitiões. ꝓma iuristaz. Q̃ simonia ẽ studiosa volũtas emẽdi vel vẽdendi aliqd spũale vel spũali annexũ. Studiosa volũtas: q̃ si sine deliberatiõe a nõ itẽdentib⁹ ⁊ nullo mõ volentib⁹ fiat aliqd ad simoniam al̃s pertinẽs simonia nõ ẽ. Uolũtas. q̃ ad deuz. Emẽdi: oĩs nõ gratuit⁹ ꝺctus. i. ꝑmutatio nisi auctitate ẽpi ꝓhibeat̃. Et silr trãsactio intrinseca vel extrinseca sz aũcabilis ꝓpositio est permissa. Uel vẽdẽdi q̃ ⁊ Hiezite vel simoniaci. Aliqd spirituale p eẽntiã vel cãm: vl̃ spũali annexũ añcedẽter ꝓcõitanter ⁊ ꝓñter. Simonia aũt ẽ crimẽ eccl̃asticũ pp tria q̃ bus distinguit̃ a ciuili vel seculari. ꝑ penes mãm vel obm: q̃ in deũ cõmissuz ẽ eccl̃asticũ vt heresis. i. ꝓmũ aũt ciuile vt homicidiũ. 2° penes cognitionẽ: q̃ ei⁹ cognitio ad iudicẽ eccl̃asticũ ꝑtinet. 3° penes penã. C. de epi. ⁊ cli. auctẽ. Clic. in glo. Uñ de oĩ debito ꝑsonali ꝑ quo põt agi ad penã eccl̃asticã: q̃ nõ soluẽs debitũ monitiõe ꝑmissa põt excõicari: vr̃ posse agi corã iudice eccl̃astico: ⁊ silr de terrena possessiõe: nõ tñ ꝓnũciabit eẽ hõ: sz monebit restitui ⁊ excõicabit nolẽtẽ: pp q̃ tria simonia ẽ eccl̃asticũ crimẽ. Dr̃ ãt simonia heresis pp silitudinẽ act⁹ vel q̃m̃ ad aliquos discipl̃os simonis: q̃ vna cũ suo magro credebãt donuz dei pecunia possideri. ¶ Scõa diffinitio ẽ Lantozis pisiẽsis. Q̃ simo⁹ est spũaliũ acceptio vel collatio nõ gratuita. Ubi aduertẽdũ q̃ ꝑuatio reducit̃ ad genꝰ hĩtus: vñ sicut ẽ simonia qñ dat̃ ꝑ aliquo eligẽdo: ita qñ dat̃ ꝑ ñ eligẽdo: sic ꝑ nõ testificãdo ẽ simonia: sicut si diat̃ ꝑ testificãdo: ⁊ sic licet aduocato recipe ꝑ adnocãdo sic e ꝓ ꝑ tacẽdo vt vr̃: q̃ si oppom̃ in opposito ⁊ ppom̃ i ꝓposito. ¶ Scõa ꝓ ẽ de pena q̃ ẽ triplex. ꝓma q̃ ꝓter infamiã ⁊ depositionẽ ẽ suspẽsio sz distinctionẽ Thome: q̃ aut ẽ simo⁹ in ordie suscepto aut i bñficio. Si i ordie nõ recipit exequutionẽ: sz ẽ ipo iure suspensus quo ad se ⁊ quo ad alios: siue sit occultũ siue manifestũ sicut ⁊ notoriꝰ fornicator. ex ð simo. Tãta: ⁊ sic itelligit̃. i. q. .i. Reperiunt̃: ⁊ ß q̃ characterẽ bz bz furtiuũ. Si vo simoniacus ẽ: q̃ ꝓtulit ordinẽ simoniace: vel q̃ dedit vl̃ recepit bñficiũ simoniace: vel fuit mediator simoniace: si ẽ occultũ est suspẽsus q̃ ad se tñ: sic ⁊ glibz criminosus nõ tñ: quo ad alios. Si vo ẽ mãifestũ ẽ suspẽsus ẽt q̃ ad alios: ⁊ ß dic̃ Inno. ⁊ p ꝓñs irregl̃aris. Nã q̃ idignꝰ ẽ bito mlto: magis bñdo Et q̃ indignꝰ ẽ iferiore idignꝰ ẽ supiore. ff. de senatoribus. l. Qui indignꝰ. Nõ aũt vr̃ seq̃ suspẽsio nisi ꝑ simonia i bñficio vel ordie. Uñ i sũma i glo. dr̃ q̃ nõ oĩs simõia irregularitatẽ gnãt: vt si qs vẽdat aquã bñdictã vel panẽ bñdictũ. ¶ 2a pena ẽ restitutio q̃ semꝑ faciẽda ẽ eccle in cuꝰ iuriã datũ vel acceptũ ẽ: puta si ꝑ pbẽda pochia vl̃ ordie ab epo ei⁹ vel a iudice ei⁹: illi faciẽda ẽ: nisi qñ oẽs de eccl̃a sunt in culpa. Tũc. n. pauplb⁹ põt ⁊ dz erogari. ¶ 3a pena ẽ renunciatio bñficy p simoniã obtẽti ẽt ignorãter: vt dr̃ i sũma. c. ti. Penã. vsi. Itẽ q̃ recipit. nisi in trib⁹ casibus. ꝓimꝰ si inimicus daret maliciose. 2° si aĩc⁹ me ꝺdicẽte vbi ẽt nõ ẽ qs simõicac⁹. ex eo. Nob. 3° qñ sine pacto. ex eo. c. vlti. tacito vel expsso. ¶ Ad argm̃ aũt factũ i oppom̃ dom q̃ restitutio vsure ẽ pena iuris diuini qõ punit actũ iteriorẽ sic exteriorẽ: sz resignatio bñficy ẽ pena iuris bũani cũ ꝑꝑ ẽt qñcq̃ episcopꝰ possit i ß dispẽsare. Jus aũt bũanũ nõ punit actũ interiorẽ. ff. de penis. l. Cogitatiõis penã nemo meret̃. Uñ si monia mẽtal̃ q̃ ẽ pctm̃ iteri⁹ nõ obligat sic pactional̃: q̃ quis nõ sit simõia pure iterior qñ ad exteriorẽ dationez ẽ ꝑcessum lz nõ ad pactionẽ. ¶ 3a ꝓ ẽ de dispẽsatiõe: q̃ ꝑꝑ põt in oĩb⁹ ⁊ p oĩa dispẽsar̃. Eps ẽt ꝓmo i oĩ simõia al̃r q̃ i ordie ⁊ bñficio vt dr̃ i sũma Kay. ⁊ i glo. 2° cũ simõiaco q̃ ignorãte simõia ꝺcta ẽ: ita tñ q̃ bñficio simplici viciose accepto renũciet: ⁊ iteꝝ sibi ꝓferat̃. Sec̃ ãt si sit dignitas rectoria vl̃ cura ⁊ nõ simplex bñficium tñ sine cura vt dr̃ ẽt in sũma. 3° q̃m̃ ad susceptionẽ ordinũ rite añ susceptoꝝ vt in eis ministret ⁊ q̃ bñficiũ antea legittie obtẽtũ retineat: cũ alias ab oĩb⁹ sit suspẽsus ⁊ deponẽdus vt ibidẽ ẽt dr̃. 4° cũ ordiante ꝓmouẽte ⁊ rogãte sine ꝺditõe ⁊ pacto vt ibidẽ. 5° cũ itrãte

religionē:sicut aūt ꝑt dispēsare cū secularibus sic ⁊ multo, magis cū regularib⁹ subditis. Nā ō exēptis ē dubiū:qz ne mo quē ꝺdēnare nō ꝑt:absoluere ꝑt.ſz qz ꝙ ī fauorē aliq̄z ē itroductū ñ oz ī eoz lesiōz retorq̄ri vt dr̄. C.ō legi..l.Qz ꝙ fauore.ió vr̄ ꝙ possit cū eis dispēsare. Et gdē certū ē ꝙ eps ꝑt dispēsar̄ cū illꝯ ñ sūt ipo iure exēpti ſz solū bñt ꝑ ꝓ uilegiū facultatē se eximēdi ⁊ forum declinādi ꝑ excepti onē sic̄ scolares ꝙ bñt optiōez ō trib⁹:ſz illō .C.ne fili⁹ pro pre:auc̄. bīta sup B:vl̄ sic̄ illiꝯ ñ bñt ꝙ possint excoīcari vl̄ suspēdi ab ordinario.ſz ō exēptis ipso iure ⁊ ī nllo subditis difficile ē videre qūo possit eos absoluere vel ligare vel dispensare cum eis vl̄ idulgentias dare. Religiosi aūt bñ tes ꝓuilegiū dispēsādi nisi ī casib⁹ ī gb⁹ eēt merito ad sedē aplicā recurrēdū oīb⁹ casib⁹ ꝑdictis ꝑt dispēsare.qz ꝑ ca su quē eps expedire ꝑt nō ō necitate papa adeūdus ē:qñ aūt ī ꝑdictis casib⁹ eps simonie ꝓsci⁹ ē: nō ipe ſz metropolitan⁹ dispēsare ꝑt.i.q.5.exī.de cl̄i.ꝺin.diuersis.si deī portario vl̄ alicui ō familia:nō vt ipe roget ō ꝓmouēdo:ſz solū vt ꝑstet aditū vl̄ ingressū nō ē simōia. Sexto dispēsat eps qñ igno rātia iuris positiui ℈cta ē:vt ī illo ꝙ ꝓmisit nihil petere a p sentante. Nō.n.ignātia excusat a simonia.exī.e.Per tuas. sed tñ excusat vt ꝑ eps possit dispēsari. Nec obstat illō de sen. exco. Cū illoz.qz qñ nō poterat absoluere ab excoīca tōe:tē nec dispēsare sup irregularitate pp eā sciēter vl̄ igno rāter ℈cta:als ē ⁊ ī casu illo posſz pp ignorātiā facti vl̄ iuris sic̄ ēt abbas dispēsat ibidē sup irregl̄aritate a monacho ℈ cta ignātia iuris vl̄ fci pp excoīcatōez a q̄ ipe poterat absol uere:nō pp aliā. Et sic nō pls ꝑt abbas q̄ eps ī dispēsando nisi inq̄m pls hz ī absoluēdo.qz eps nō nisi ō leui iniectiōe. abbas sic nisi de enormi.tñ iste casus dubi⁹ ē:qz cū simo⁹ ī ordīe simo⁹ suscepto nō iueniēt eps dispensare: nisi qñ illo ignāte ab alio ℈cta ē simo⁹. Si aūt ab eo forte ignran⁹ iuris ñ excusat. Ul̄ ꝑt dici ꝙ qñ aliꝯ bñfi⁹ recipit ꝑ simo⁹m ℈ctā iter ꝓferētē ⁊ amicū e⁹ ipo ignāte eps ñ ꝑt dispēsare nisi sit simplex bñficiū.ō elec.c.penl̄.qz ibi fuit collatio viciosa ex ītētiōe ꝓferētis:ſz qñ neuter credebat ꝓmittere simoniam .ſ.nec dās nec recipiēs ꝑ errorē iuris tūc ē min⁹ viciosa col latio: vñ ēt si eēnt maiores ordies vl̄ digniras aut cura ꝑt eps dispēsare si ipe nō ꝓmisit eā vl̄ supior si ipemet ꝓmiſit.

Secundus articl⁹ ꝓncipalis ē de oīo ⁊ mā simōie. Circa quē ꝑ ponet opīo quoꝝdā ꝓbabilis. 2° arguet̄ ℈ eā igsistiue. 3° epilogādo recoligēt aliq̄ ℈nes:¶ Quā⁹ ad ꝑm dicūt gdam ꝙ aliꝯ ꝑt dici spūale a spū icreato vl̄ a spū creato. Si a spū icreato B ꝑt eē dupl̄r. qz vl̄ ē spūale ꝑ eēntiā vt grā ⁊ dōa.ſ.ſ.vl̄ ꝑ attributionē vt sacrā q̄ sūt spūalia ꝑ cām ⁊ ad hec añcedētia ꝓmitatia ⁊ ꝓña. Spūalia ꝑ eēntiā nullo⁹ vendi ꝑt nec de iure nec de facto.cui⁹ rō ē:qz in oī vēditiōe res vēdita pōt transferri a vēdēte i emētē de iure vl̄ de facto:ſz grā ⁊ dona spūalia nō ꝑt ab vno trāsferri ī aliū nec de iure nec de facto.q̄ nō ꝑt aliquo⁹ vēdi ꝓp qō in vēditiōe taliū nō ꝑt ꝓmitti simonia. Sacrā vo q̄ sūt spūalia ꝑ cāz ꝑt gdē vēdi ō facto:sed nūq̄ de iure ⁊ licite.cui⁹ rō est triplex ℈m tria q̄ sūt ī vēditione ad q̄ res vēdita bz ꝓpationē:q̄ sūt:ꝑciū:vēdēs ⁊ ipa vēditō. ꝓ ꝙ ꝑz ꝓpo⁹ ex ꝓpatiōe rei vēdite ad ꝑciū sic. Illa vēditio ē de se illicita i q̄ res vēdita nō ꝑt ꝑ ꝑciū recompēsari.ꝟ.n. hz nā ēptiōis ⁊ vēditiōis ꝙ res vēdita ꝑcio ꝓpēsar̄: ſz res spūalis nō pōt terreno vl̄ tpali ꝑcio ꝓpēsari iuxt illud ꝓuer. .3. de sapiētia ⁊ fortitoꝛi rōe vitatē hz de grā ⁊ spūalib⁹ pti nētib⁹ ad grāz:qz ꝑciosior ē cūctis opib⁹ tē.⁊ oīa q̄ deside rāt huic nō valēt ꝓpari.ꝙ vēditio cumscūq̄z spūalis ꝑ quo cūq̄z tpali ē ō se illicita. Nāc rōnē tāgit btūs petr cōdēnās Simonē ꝓmatē simōie. Act. 8. dicēs. pecunia tua tecū sit ī pditōe:qz existimasti donū dei pecunia possideri. 2° ꝑz idē ꝓpādo rē vēditā ad vēdētē sic. Illa vēditio ē de se illi cita i q̄ vēditoꝛ ñ ē dñs rei vēdite:ſz tñ mīster ad dispēsan dū ⁊ nō ad vēdēd..:ſz ꝓlatus eccl̄iastic⁹ ē mīnister tñ cō stitut⁹ ad spūalia dispēsādū ⁊ nō ad vēdēdū.ꝙ si vēdat̄: vē ditio talis de se ē illicita. Ma.ꝑz.i.q.i.c.Eos ꝙ ꝑ pecuniaz: vbi dr̄ sic. Dis.n. dñs qō hz si vl̄t vēdit siue ꝺuū siue aliud aliꝯ eoz q̄ possidet ⁊ applicat ad casū nr̄z de simonia. mi noꝛ ꝓbat̄.ſ.ꝙ ꝓlat⁹ nō sit ꝓstitut⁹ a ꝺo dñs spūaliū sed tñ mīster ⁊ dispēsatoꝛ:ꝑ ꝙ illō qō hr̄.i.Coꝛ.4. Sic nos existīet hō vt mīstros xpi ⁊ dispēsatores mīsterioꝝ ꝺi.⁊ petr⁹ apls ⁊ apl̄oz ꝓnceps vicari⁹ xpi dicit:p̄ canōice sue.c.4. Unus qq̄z sic̄ accepit grāz ī alterutrū illā admīstrātes sic̄ boni di spensatores mltifozmis gr̄e di. Acceperūt aūt gratis non ex vēditiōe sic̄ dñs dixit Mat.io. gratis accepistis gratis da te.q̄ nullo⁹ licitū ē talia vēdere. 3° ꝑz B idez ex ꝓpōne rei vēdite ad nām vēditiōis sic. Ille ℈ctus ē illicit⁹ in quo nā rei repugnet nature ℈ct⁹:sed sic ē in vēditione ⁊ ēptiōe rei spūalis.ꝙ talis est simpliciter illicita. Ma.ꝑz:qz nā rei ꝺz ꝓpetere ℈ctui ⁊ eī. Mi.ꝑbat̄:qz accessoziū segr̄ nām ꝓnci palis.sacrā aūt acccessoria sūt ad gr̄am:ió sequūt̄ nāz ei⁹. nā aūt gr̄e ē ꝙ gratis det̄:aliogn nō ē grā vt hr̄. Ro.xi.nā aūt vē ditiōis ⁊ ēptiōis ē ꝙ fit ℈tract⁹ ñ gratuit⁹:igit̄ nā gr̄e ⁊ spi ritualiū ānexoꝝ repugnat ēptiōi ⁊ vēditiōi. ꝓz igitur ex bis ꝙ ēptio ⁊ vēditio sacroꝝ ē de se illicita. Et dr̄ simōia a simone ꝙ voluit emere gr̄am.ſ.ſ.sāctū cōferendi quē vidit visibilr dari ī sacro cōfirmatiōis ꝑ mpuū ipositionē apl̄oz vt hr̄ Act. 8. vēdētes vo ꝑpe tgiezie dñr ꝑz illō qō hr̄ ō gye zi.4. R. 4. Quāuis oēs tā vēdētes q̄z ementes possint di ci simoniaci:qz Simon voluit illaz gr̄am emere vt postea opationē vēderet. Et ad idē ꝺom ē de añcedētib⁹ ad sacra vt vasa sacra ⁊ ius patronat⁹:qō est ius pñtandi aliquē ad bñficiū eccl̄iasticū. vasa.n. sacra rōne cōsecrationis nullo⁹ sūt vēdēda:vt.ſ. rōe ꝓsecratiōis ei⁹ aliꝯ plus exigat̄:tñ in necitate eccl̄ie vendi pñt quo ad valorē ei⁹ qō ē ī eis pure corporale vt m⁹ auri vl̄ argēti. Et tē si vendāt̄ pōe eccl̄ia stice pñt ītegra vēdi. Si aūt alys ⁊ nō ad vsū eccl̄ie debēt ꝑ uis frāgi ne sacra tractēt̄ ab alys q̄z a mīstris eccl̄ie. Jus vo patronat⁹ ꝑ se vēdi nō ꝑt nec ī feudū dari:ſz si villa cui ius patronat⁹ ē anexū vēdat̄ vl̄ī feudū det̄ ius patronat⁹ trā sit cū vniuersitate. vt ꝑz ex̄. ō iure patro. cū seculuz. nec ꝓp ius patronat⁹ ꝺz villa vl̄ cast̄z pls vēdi. ¶cōmitā⁹ vo vt la boꝛ corpal̄ ꝙ ē ī mīstrādo sacra vl̄ ī ꝓsecrādo eccl̄ias nllo⁹ vēdi ꝑt:qz nūq̄z cadit sb vēditiōe labꝛ opātis:ſz op⁹ ēt ī pu ra corpalib⁹.gs.n. vnq̄z emer̄t laborē opātis nisi ꝓp fructū opis:nll⁹.ró ridiculū ē dicere ꝙ mīstri possint laborē suū vēdere vbi op⁹ suū licite vēdere ñ ꝑt. si gd ꝙ recipit mīster eccl̄iastic⁹ dispēsās sacra ñ recipit id vt ꝑciū opis vl̄ laboꝛ ſz vt sustētationē mīstri. Et idē ꝺoz ē ō officys ꝓñtib⁹ ad sa cra suscepta vt patebit. Exoz aūt q̄ dñr spūalia a spū creato: q̄dā sūt spūalia ꝑ eēntiā vt scia ⁊ vtutes acgsite:⁊ ꝟ nllo⁹ vē di pñt ēt ō facto ꝑ eādē rōnē q̄ posita ē ō ꝙ grā ⁊ ō spūalib⁹ ꝙ eēntiā. alia vo sūt spūalia ꝑ attributionē: vt docere ꝓsulere ⁊ iudicar̄.⁊ testificari: vñ vēdere talia ñ ē simōiacū:ſz qñz ē aliud gen⁹ pcti:qñz vo nullū. Qñ.n. aliꝯ tenet̄ gratis talē opas exhibere vēdere eas ē iustū:pp qō cū iudex ex offō suo teneat̄ iudicare ⁊ sbdit⁹ eo ꝙ sbdit⁹ testificari ī iudi⁹ ñ ꝑt iudex absq̄z iustitia vēdere suū iudiciū nec testes suuz testimo⁹m ꝺz possit expēsas suas petere q̄s fecit vēēdo ad lo cū iudicy ⁊ redeūdo. Ex q̄ segr̄ ꝙ cū sigillū iudicis ñ sit nisi testimonium sui iudicy nō appet quo mō ꝑ sigillo suo iu dex possit aliqd petere nisi forte expēsas cere ⁊ sigillatoris ⁊ cl̄icoꝝ ad B deputatoꝝ. Qñ aūt aliꝯ nō teneāt̄ tales ope ras ex offō exhibere vēdere eas nō ē illicitū: vñ iurispitus pōt licite vēdere suū cōsiliū ⁊ aduocat⁹ suuz patrociniū:⁊ sic ꝑz ꝑm. ¶ Quātū ad 2m. ſ. igrendo de his vr̄ qō dicit ꝑ ꝙ spūalia ꝑ eēntiā nec de iure nec de facto ꝑñt vēdi: ꝺom ꝙ ē verū q̄m ad efficaciā trāsferēdi ⁊ acgrēdi:qz ñ ē bois ea trāsferre nec dare:dei aūt est dare ea ⁊ ꝓmiracl̄z trāsferre

accēs.n. de subō i subz ōs posset trāsferre:sz instātia ē ō sacramēto altaris qō xp̄ian⁹ vēdidit iudeo ꝛ ō fcō tradidit: vbi spūale p eēntiā vē erat.ꝛ sic p accūs rōne corporeitatis sensibil' B fiebat:ꝛ nō ē dubiū q; simonia erat. Nihilomin⁹ de spūalib⁹ ꝓprie sūptis vr̄ q; possint ō fcō emi ꝛ vēdi quo ad simoniā ꝯhendā.qz simō mag⁹ voluit simoniace emere gr̄az illā gratis datā p quā apl'i man⁹ ꝑpositōe dabāt spūm scīm q̄ erat character epal' ꝛ gr̄a miraculoꝝ q; spūs visibil'r descēdebat. Sic ēt si gs credat q; beretic⁹ dādo suā cōsolationē spūm ifundat:ꝛ hoc ipz emat ex itentōe erroris simoniacū ē. De spūali p cām sic sūt sacr̄a:vr̄ q; sint ēt spūalia p eēntiā q̄tū ad sacr̄m eucha⁹.itē q̄tū ad oē sacr̄m no. le.i q̄ ē vt⁹ spūalis p eēntiā ad causādū characterē vl' ornatū.vñ z⁹ rō quā tāgit sic oz suppleri:q; vēditio dispēsatoris ꝯ volūtatē dñi ē illicita:qz si ō volūtate dñi:ita licita ē si fiat a dispēsatore sicut a dño. De iudicio ꝛ testionio vex dic̄:sz rō dubia ē:qz iudicare ꝛ testificari q̄q; ē libex. Non.n.sp iudex tenet iudicare p seipm:sz pt delegare vl' pt a pn⁹ nō suscipe ptātē.ꝛ sil'r nō sp testis cogit testificari:ꝛ tñ siue sponte siue coact⁹ aligs iudicet siue testificet nō licet ei pecuniā recipe ꝓ hoc ope:sz bñ ꝓ expēsis si nō ē ordiari⁹:qz nō tenetur ꝓpr̄ys stipēdys militare ꝛ ꝓ salario assessoris. De B tñ ē forma taxata.ō refrip.statutū.li.6.ꝓ arbitrio āt suscipiēdo ñ vr̄ ꝓhibitū.de sigillo āt vr̄ vex dr̄e:sz hō ñ sūt illicita tm̄:vt dñt:sz ēt simōiaca si fiāt i cā spūali ꝛ i iurisdītōe ecclīastica:qz sūt accessoria ꝛ ānexa spūalib⁹ a spū creato. Sz ō ꝓsilio p̄ocinio ēt i cā spūali:sic ē mr̄imōiali vl' de pbēdis ꝛ decimis:nō ē pctm̄:qz ñ tenet gratis.vr̄ ēt q; vbi teneret nō eēt pctm̄. Si.n.aligs diues mozeret fame bñs pecuniā teneor sibi subuenire:nō tñ gratis:qz non ē necē dare q; pōt emere:sicut Thobias ñ dedit sz mutauit gabello:qz spes tūc erat q; posset reddere. Sil'r medic⁹ tenet ex officio suo curare moziēti ō medicīa si ē necīa ad vitam:sic̄ ali⁹ ō panē quē bz:sz nō oz q; gratis si ē dues. Et ita si aligs nō bz aduocātū ꝛ p defectū aduocati pditur⁹ ē cām toti⁹ heredita/tis:aduocat⁹ tenet ei p̄ocinīū p̄stare:ꝛ iuri scōsult⁹ ꝓsilium nō tñ gratis. Rō quā tāgūt bz du⁹ de labore:qz si ñ licz vēdere laborē q; est i mīstrādo sacr̄a:qz nō labor opātis sz op⁹ ipm est:qō bō emere itēdit ꝛ ipz op⁹ nō ē licitū emere. Contra:qz tūc nō licet doctori vēdere laborē quē habet i docēdo:qz ipsam sciam q̄ ē opus operatū nō potest vēdere nec de iure nec de facto. ¶ ꝑ.sicut emptor plus curat emere op⁹ opatū q̄ operans.sic eꝰ alius plus vult vēdere laborē suū q̄ aliō: ꝓpter qō vr̄ alicui q; si in talibus homo nō vendit nisi laborē suū:fm q; plus vel minus laborat debz pl's vel minus accipere ꝛ nō fm q̄titatem cāe vel cōditionem emētis. Res.n.non debet plus vendi q̄ valeat ꝓpter conditionē vendētis:aut finis ad quez ordinatur.sicut martellus ꝓpter hoc q; emit ad fabricandū aurū non plus valet ille idē q̄ si ad fabricandū es vel ferrū. Non deberēt ergo aduocati vbi nō laborāt tātū accipere nisi cōputēt laborē antiquū:sicut homo vendens merces non soluꝫ respicit q̄/tum sibi cōstiterūt a principio:sz q̄tum cōstiterūt portando ꝛc.sed nec istud excusat eos:qz vēditor rē ñ debet vēdere plus q̄ valeat i se q̄uis plus sibi cōstiterit a ꝑncipio vl' ex post facto. ¶ Quantū ad tertiū epilogādo sunt tres ꝯclusiones. ¶ ꝓma q; sacr̄a nō debēt vēdi sic̄ bñ ꝓbatū est. verum est etiaz q; sūt spūalia solū per cāz. Nec obstat q; ibi ꝓbant oīa sacr̄a eē spūalia per eēntiam.qz sz illa vtus sit spūalis per efficaciā: est tamē corporalis p eēntiā: qz sic est subiue in corpore q; nō est nata eē in spū.ꝛ nō solū hoc ē verū i gnāli sz ēt in spāli ō singl'is.qz baptism⁹ cū oīb⁹ sacr̄alib⁹ oz gratl ꝯferri:ꝛ sz i necītate liceat vēdere caltcē ꝯsecratū:ñ tñ i necītate licz emere bap^m. vñ dato q; sacerdos nollet puerꝫ bapiçare nisi sibi daret pecuniā:nll'o mō pecunia eēt sibi dāda:imo tali casu posito liceret tūc cuicūq; puerꝫ baptizare vel sinere eū i manu dñi si nō possit al'r q̄ ꝑ pecunia baptizari:qz ñ sūt faciēda mala vt veniāt bona sz q̄ dicit B Tho. Eodē mō nec ꝑ ꝯfirmatione chrismate.ꝛ bō. Nec ꝑ cōfirmatiōe electiōis nisi rediñdo vexatiōez suaz sic̄.n.sz iur̄ ciuili sāguine suū r̄dimere sic iur̄ canonū vexatiōez:q̄ fit q̄ñ bō dat pecu^m ñ vt aliq̄ ius acgrat sibi sz ne i⁹ acgsi^m iuste ipediat̄.itē nec ꝑ eucha⁹. Oblōes vo spōte factas sz retinere:sic̄ i alys sacerdotes ꝯducticy excusāt:qz i sustētatione vite ñ p̄ciū misse nec laboris recipiūt. Et sil'r pbēde pt eē ānexū officiū celebrādi:sic̄ cuilibz officiū dicē di bozas canonicas:qz B est i sustētatione ministroꝝ. Itez nec ꝑ pnia:vñ sacerdotes q; nolūt audire ꝯfessionē nisi p⁹ bēant pecuniā sūt simōaci:nec ēt ꝑ absolutiōe i foro exteriori oz pecunia exigi:sz cōtumacia pōt puniri ēt pecuniarie fm ꝯsuetudinē regiōis.exē de sen.excō.c. Uenerabilē.al's icipit cetex.ℌ. Deniq;:nisi sit delegat⁹ legati i frācia q; B faciēdo eēt excōica⁹ vt i cōstitutiōib⁹ Simōis de offi.del.c. vlt. Itē nec ꝑ mr̄imonio nisi q; iq̄tū ē i officiū dat̄ ꝑ onerib⁹ mr̄imōy dos.ꝑ bñdictiōe vo nihil exigēdū ē:sz sponte oblatū possit recipi:ꝛ ꝑ instis ꝯsuetudīb⁹ iudicis officiū iplorari nō i iudicio lis formari sic̄ ꝑ decimis sz. Itē nec ꝑ ordie sil'r:nec ꝑ bñdictiōe abbatū ꝛ abbatissaꝝ ꝛ virginū Itē nec ꝑ extrema vnctiōe. ¶ z⁹ ꝑ ē q; simōia bz locuz in actib⁹ spūalib⁹ a spū icreato i gb⁹ nec ꝑ laboze aliqd sz recipere:sed solū i sustētatione vite. De āniuersario āt dōm ē sic̄ de pbēdis qō ē i sustētatione vite ꝛ recipiēdo ipz obligant̄ ad faciēdū sic̄ canonic⁹ ad bozas canonicas. Itē oro ꝑ pecunia nō est faciēda sz ꝑ deo ꝛ pp bonū affectū. Si vo ex pacto ꝓ pdicatiōe vo nō licet pecuniā recipe:sz sz pdicanti victū r̄cipe.i.ad Cor.9. Itē pdicare ꝑ elemosinis alienis ꝛ suis tribuēdis vt paulus ꝑ colectis faciēdis i sctōs coapl'os ꝛ discipl'os.i. Cor.vlti. Nō āt i pecunie collatiōe finē pdicatiōis ꝓstituere:sic̄ illi q; q̄stū estimāt pietatē ad nihil aliō ꝑ dicātes nisi vt pecuniā colligāt.ad quā ēt idl'gētias fingūt ꝛ i pdicatiōe sua multa mēdacia ꝓponūt. Uñ ñ ōbēt dici ꝑdicatores:sz q̄stores ꝯ quos apl's.nō q̄ro vr̄a sed vos: nō q; q̄ro datū sz q; regro fructū. Itē ꝑ correctiōe ꝛ visitatiōe dare pecuniā ē simonia vl' ēt accipe ꝑ crie celādo iudici ecclesiastico vl' ꝑ reo purgādo. Idē si pce vl' obsego. Itē ꝑ ō licto ñ puniēdo vl' minꝰ:sz ꝓcuratione visitāti ꝛ dedicāti. ñ āt nō visitāti vt i exēptis:qz āmoto offō ꝓp qō debeꝫ legatū nō ōbeꝫ legatū.ff.de adimē.le.l. Illūne.ℌ.seya:cū eis sufficere ōbeat vt tpalia metāt a locis spūal'r visitatis ꝓ dieb⁹ qb⁹ spūalia sūmīstrāt.exē de cēsib⁹.c⁹. Felicl.li.6.sz tñ gdā vi exigit ꝓcurationē:dicēs nolo vos corrigere diabolus vos corrigat:sz tñ ꝓcurationē meā volo exigere:qz iura q̄ dicūt q; g nō facit visitatiōis offiū non oz recipe ꝓcuratiōis bñficiū loquūt q̄ñ stat p eū.exē de cēsi.ꝓcur.ℨ qō ē .l.dicta.qz ꝑp visitationē trāsferēs cōpat̄ testatori trāsferē ti executionē: Uñ cui cōpetit bñficiū ꝓp offiū si culpa sua ꝑpatur vl' suspēdit̄ ab offō eo ipo a bñficio.sic̄ i illo g rōne bñficy tenet̄ ad ordinē si culpa sua fit irregularis oz pdere bñficiū.si āt post q̄ vtrūq; ius sibi acgsitū est siñ culpa sua pdit offiū ñ ꝓp B pdit bñficiū: sic̄ g siñ cl'pa fact⁹ ē irregl'aris:sz nō possit ꝓmoueri nō ꝓp B oz bñficio ꝑuari. Uñ cū diocesan⁹ siñ cl'pa sua p exēptiōnē sit ꝑuat⁹ visitatiōis offō nisi exꝑmat̄ nō ꝓp B vr̄ ꝑuat⁹ ꝓcuratonis bñficio: nec obstat.l.allegata:qz logt̄ q̄ñ neutꝫ erat adhuc acgsituz. tc̄.n. trāsfrē⁹ ꝑncipale vr̄ trāsferri accessoriū:sec⁹ q̄ñ vtrūq; iā ē acgsitū ꝛ vnū trāsferēt̄ certa de cā p cōpōnē ad quā altex ñ ē accessoriū ꝛ sic ē B. Nō.n.segt̄ si bō ē exēpt⁹ ab vno q; ꝓp B sit exēpt⁹ ab alio. De receptione āt ad religionē dicendū ē sicut dicit Tho q; ꝑ necītate vite ꝑt ei dici q; secū apporter si vl' viuere.aly āt sūt actus ꝓ q̄bus licet accipere ꝓ laboze sicut ꝓ doctrina ꝛ alys spūalibus a spū creato:sz ꝓ

ꝑ⁹ ꝯ⁹

ꝯ⁹ ꝯ⁹

doctrīa ipa dicūt gdā q ñ ē simonia: qz nō p rōnē ad spm̄ scm̄ sz humanū: aly q sic. sz de theologia videt simonia: ō alys sciētys non. pro licentia gdem docendi in quacūq; facultate dare: vel recipere ēt gratis oblatum nec pro labore licz: p doctrina ēt ñ licet: sz p labore spōte oblata recipere non autē exigere. ff. de var. t extraor. l. i. Unde nec libros retinere licet: nisi forte pro sponte ꝓmissis: sz q ex offō docere dz turpiter recipit nisi a diuitibus quos gratis docere ñ tenet vt ex. ō magris. De iudice āt t teste t aduocato iurisperito dcm̄ est. ¶ 3ō ē de ānexis sacro. p q ad vasa sacra q ñ licz vēdere nisi i necessitate: t tunc nō plus gra ꝓsecratōis qñ vendunt clericis gb⁹ integra vēdi possunt. Naz laycis nō debent vēdi nisi ꝓflata gb⁹ tñ possunt obligari. Et idez est de reliquys q gra auri t argenti possunt vendi t obligari ñ alr: qz nēo martyres distrahat nemo mercet. C. de sacro sac. ecc. l. Nēo. Scō q de sepultura idē ē: qz cimiteriū nō nisi pro necessitate eccle t paupm̄ sustētatione t captiuoz redemptione vēdi pōt rōne terre nō rōne benedictionis. Ipsa aūt sepultura vendi nō dz qō facit q nō vult sepelire nisi pecunia p̄ius obtenta: t gcūq; sine cā debita funus arestat quousq; aligd sibi det aut promittat simoniā committit. Alia sunt annexa acrib⁹ spūalib⁹ vt ius patronatus qō vendi nō pōt: sz cū vniuersitate vendita trāsit: q si plus pp hoc venderet eēt simonia q̄uis cadat in laycū: qz nō ē spūale rōne sui: sz rōne ei⁹ ad qō ordinat. Itē de canonicatu nā fructus ipsos vendere licet: nō aūt ius pcipiendi qō spūale ē t in laycū non cadit: t licet redimere decimas de manu layci t impedimentū iuris sui tollere.

Quantū ad 3m̄ argum̄ principale gbus. s. modis committatur simonia. Est sciendū q trib⁹ modis ō gb⁹ videdū est p ordinē: qz primo p munus a manu. 2° p munus a lingua. 3° p munus ab obsequio. ¶ Quātuz ad pmū de monachis primo q dant abbatib⁹ aligd p prioratib⁹ habēdis. de gb⁹ est dicendū q si ibi ē aligd spūale vt decime: oblationes: debitū celebrandi diuina: vel aligd tale: simōia est: siue det de reb⁹ monastery. vel priorat⁹ vel aliunde: ꝑm q hec ꝓpositio pro denotat appreciationē vel cām primā vel principalē. Parvula aūt munuscula q̄ non corrupta intentione accipiunt ad simoniā non ptinēt: qō est ō illos q dicūt q visitatoz nec stillū recipere pōt: cuius ōnis dic glō. ex de censi. c. Cecilis li. 6. q ēt de visitantib⁹ iure ordinario intelligit: vnde nō de visitatoribus missis a canonicō vel a magro vel a prouinciali. De his aūt gb⁹ rōne officy nihil licet recipere: dicendū q debēt ꝓsiderare intētiones offerentis vtrū al's amicus vl ꝓsanguineus. Nā si ex eo nō al's nisi de iudicio daturus recusandū est q̄uis paruuz: qz licet ad pmptionē iuris distinguat vtrū sit magnū qō verisīle est mouere coz an paruū de quo nō est verisīle pp qō t iura talia pmittūt recipere iudicib⁹: qz nō videt q per ea debeant corrupi sicut esculētū: t poculentū: qō ifra paucos dies ꝓsumi posset: tñ quo ad ꝓsciaz siue paruū siue magnum sit pro quo spūale emit vel dat simonia ē. 2° cōmittit p munus a lingua: t distinguit vtrū pces fundat gs pro alio aut p se: i primo casu si p indigno simonia ē: si pro digno non: i scdo si pro cura aiaz simonia ē: alr non: q distinctio locū hz quo ad pmptionē iuris in foro exteriori: qz i foro conscientie quicūq; iruitu pcum concedit vel rogat q pp pces fiat hoc intendens simoniā cōmittit. Si aūt plat⁹ ad pces alicui⁹ ꝓcedit qō alias nō cōcederet: qz supponit q rogans nō nisi pro digno rogaret: ita q sue pces sint q̄si testimonū non est simonia. Qui ātscit vel credit ꝓferē tem sibi cōtulisse ordinē vel beneficiū pncipal'r pp obsequia siue pces carnales a se vel alio iterpositas: si erat idignus dz resignare: qz tūc succedūt loco pcy: aliogn si erat dign⁹ nō tenet sz dz penitere de intētione corrupta si illō procurauit. ex. e. Manda. t de eta. t q̄li. Tua. ¶ 3° p munus ab obsequio vbi distinguit an fuerit honestū: t tunc licet: an inhonestū t sic est simonia: qō ē verum quo ad pmptiōez iuris. Nā fm vitatē si pp seruitiū q̄uis honestū quasi pro mercede det beneficiū: simonia est. Et si aligs pp hoc seruiat vt pro remuneratione pbendā acquirat simonia est: sz curie plato⁹ probatiue sunt clericoz vt dixit gdā. Uñ si aligs nō cēt seruiturus plato nisi qz spat ab eo hre pbendam: nō sic tñ q hoc velit hre pro mercede sz vult ostendere se dignū t benemeritū vt fm meritū recipiat t non fm seruitium: t plat⁹ det nō remunerādo sz tanq; digno: ex testi⁹ seruity q̄uis al's non daturus: quia per ꝫ probat eū magis meritum non est simonia. ¶ Ad argumentū in oppositum responsum est in scda conclusione primi articuli.

¶ De sacramento ꝓiugij cuius institutio t causa ostēdit. Distinctio. XXVI.

Duz alia facta p⁹ pctm̄ t pp pctm̄ exordiū sūpserūt: matrimoniū sacrāmtū ēt añ pctm̄ legit institutū a dño ñ tm̄ ad remediū sz ad offm̄. Refert .n. scriptura gen. i adā misso sopore: atq; vna ō costis ei⁹ sumpta: t exinde muliere formata viruz in spū intelligentē ad quē vsum mulier fcā esset: post extasiz ꝓphetice dixisse. Hoc nūc os ex ossibus meis t caro de carne mea: propter hoc relinquet homo patrē t matrem t adherebit vxori sue: t erunt duo in carne vna.

¶ De duplici institutione coniugij. b

Coniugij aūt istitutio duplex est: vna añ pctm̄ ad officiū facta ē in paradiso vbi esset thorus imaculat⁹ t nuptie honorabiles: ex q̄b⁹ sine ardore ꝓcipent: sine dolore parerent: altera post pctm̄ ad remediū fcā extra paradisū: pp illicitū motuz deuitandū. Prima vt natura mltiplicaret. Scda vt natura exciperet t viciū cohiberet. Nā t ante pctm̄ dixit deus. Crescite t multiplicamini: t post pctm̄ oibus pene hoib⁹ p diluuiū ꝓsumptis. Qz vero añ peccatū istitutū fuerit ꝓiugiū ad officiū: post pctm̄ vero ad remediū cōcessū aug. testat dicēs. Qō sanis ē ad officiū: egrotis ē ad remediuz. Infirmitas. n. incōtinentie q̄ est i carne p pctm̄ mortua ne cadat i ruinā flagitioz: excipit honestate nuptiaz. Si vero nō peccassent primi hoies: sine carnis icētiuo ac feruore libidinis ipsi ac successores eoz conuenirent. Et sic remunerabile ē aliqō bonū op⁹: sic coit⁹ coz bon⁹ esset t remunerabil'. Quia vero ꝓpter pctm̄ letal' cōcupiscētie lex mēbris nostris inhesit: sine q carnal' non fit cōmixtio: reprehensibilis est t malus coitus: nisi excusetur per bona coniugij.

¶ Qñ fm preceptū: quādo fm indulgentiā contractum sit coniugium. c

Prima istitutio habuit ꝓceptū: scda idulgentiā: dicit⁹. n. ab ap'lo humano generi pp vitādā fornicationē idultū eē coniugiū.

Indulgentia vero quia melioza nō eligit remedium habet non premiū:a quo si quis declinauerit meretur exitiale iudicium. Quod ꝑm indulgentiam conceditur:voluntarium est nō necessarium:alioquin trāsgressoz esset qui illud nō faceret. Et potest sane intelligi illud sub precepto dictum hominibus primis ante peccatuz: Crescite ⁊ multiplicamini.quo etiaz post peccatum tenebantur vsqz quo est facta multiplicatio:postqz ꝑm indulgentiam matrimonij contractus fuit. Ita etiam post diluuium quo vniuersum pene humanum genus deletum ē: ꝑm preceptum dictum est filijs noe:crescite ⁊ multiplica. Multiplicato vero homine qz indulgētiam contractum est:non ꝑm imperium.

¶ Quibus modis accipiatur indulgentia. d

Indulgentia aūt diuersis modis accipit
i .s. p cōcessiōe: p remissione: p pmissiōe
Et ē pmissio i nouo testamēto de minoz
b⁹ bonis ⁊ de miozib⁹ mal'. De minoz ib⁹ bōis
ē cōiugiū qō nō mereē palmā:qz ē i remediū. De
minorib⁹ mal'.i. de venialib⁹ ē coit⁹ q fit cā incō
tinētie. Illō.s. ꝓ iugiū idulgeē.i. ꝓcedit. Illō vo
.i. coit⁹ tal' pmittit.i. tolerat ita q nō ꝓhibetur.

¶ Qz nuptie sint bone. e

Uerūt aūt nōnulli heretici nuptias dete
f stantes q taciani appellati sūt: hi nuptias
oīno dānant:ac pares fornicatiōib⁹ alijs
qz corruptionib⁹ faciūt: nec recipiūt in suoz numero:cōiugio utentē marez vel feminā. Qz aūt res bona sit cōiugiū nō mō ex eo ꝓbat' q dns legit cōiugiū instituisse iter prios parētes:qz ēt q in cana galilee nuptijs interfuit xps:easqz miraculo ꝓmēdauit:aq i vinū ꝓuersa. Qui ēt postea viz dimittere uxorē ꝓhibuit:nisi cā fornicationis. Apls ēt ait. Uirgo non peccat si nubat. Cō stat ergo rē bonā esse matrimoniū:alioqn nō cēt sacrm: Sacramentū.n. sacrum signum est.

¶ Cuius rei sacramentū sit cōiugium. f

Um ergo coniugiū sacramentū sit: ⁊ sa
c crū signū est: ⁊ sacre rei.s. cōiunctionis
christi ⁊ ecclie sic ait apls. Scriptum est inquit. Relinquet hō ꝑem ⁊ matrē ⁊ adhe rebit uxori sue: ⁊ erūt duo in carne vna. Sacz hoc magnū est. Ego aūt dico:in christo ⁊ in ecclesia. Ut.n. iter cōiuges coniūctio est ꝑm ꝓsenſuz aioz ⁊ ꝑm pmixtionē corpoz:sic eccl'ia xpo copulat' volūtate ⁊ nā:qz idē vult cū eo: ⁊ ipse formā sūpsit de natura hois. Copulata ē ergo spōsa sponso spūal'r ⁊ corporal'r.i. charitate ac ꝓformitate nature. Huiꝰ vtriusqz copule:figura ē in cōiugio. Consensus.n. cōiugū copulā spiritualē christi ⁊ ecclie q̄ fit p charitatē significat. Cōmixtio vero sexuū:illā significat q̄ fit p naturę conformitatem.

¶ Qualiter itelligēdū sit illud. mulier illa nō pti net ad matrimoniū cū q nō ē cōmixtio sexuū. g

Nde ē q quidā doctoz dixerūt: illā mu
i lierē ñ ptinere ad matrioniū:q ñ experit carnalē copulā. Ait.n.aug. Nō dubiū ē illā mulierē nō ptinere ad matrimoniū: cū qua doceē non fuisse cōmixtio sexus. Itē leo papa. Cū societas nuptiaz ita a principio sit instituta vt ꝓter cōmixtionē sexuū non habeat i se christi ⁊ ecclie sacm:non dubiū est illā mulierē non ptinere ad matrimoniū:in qua doceē ñ fuisse nuptiale mysteriū. Itē augusti. Nō est pfectū cōiugiū sine cōmixtione sexuū. Hoc si ꝑm supficiem verboz quis acceperit:inducit' i errorē tātū: vt dicat sine carnali copula nō posse contrahi matrimoniū: ⁊ inter mariā ⁊ ioseph nō fuisse coniugiū vel non fuisse pfectū:qō nephas est sentire. Tanto eniz sanctius fuit atqz pfectius: qz to a carnali opere immunius. Sed superius posita ea ratione dicta ielligendū est:nō quin pertineat mulier illa ad matrimoniū cum qua nō est permixtio sexuū:sed nō pertinet ad matrimonium quod expressam ⁊ plenam teneat figurā cōiunctionis xpi ⁊ ecclesie. Figurat eniz illā vnionem christi ⁊ ecclesie que est in charitate. Sed non illam que est i nature ꝓformitate. Est ergo ⁊ in illo matrimonio typus coniunctionis xpi ⁊ ecclesie:sz illius tm̄ qua ecclesia christo charitate vnitur:non illius qua per susceptionez carnis capiti membra vninutur. Nec ideo tñ min⁹ sanctū est coniugiū:quia vt ait Augu. In nuptijs plus valet sanctitas sacramenti: qz fecunditas ventris. Est etiam coniugium signum spiritualis coniunctionis ⁊ dilectionis animoruz qua inter se coniuges viri debent. Unde apostolus ait. Uiri diligite uxores vestras: vt corpora vestra.

Questio. I.

Circa 26. distincitonē de mrio q̄runt' q̄tu
or. Primo qd sit. 2° an sit licitū. 3° an sit necessariū. 4° an sit sacramentum.

Primo igit q̄rit' qd est mrio⁹ ⁊ vtruz sit ꝓiunctio maris ⁊ femie. Et videē q nō:qz diffinitio dz ꝓuerti cū suo diffinito:sz i brutis ē huiusmodi ꝓiūctio ēt vsqz ad mortē sic in iconys:colūbis ⁊ turturib⁹ i qbus tm̄ nō est mrio^m. q illa ñ est bona diffinitio. ¶ In oriū sunt theologi canonistę ⁊ legiste q ponūt eā. ¶ B°. hic sunt tria videnda ō mrimonio ꝑmo de quid nois. 2° de qd rei. 3° de istitutione ipsius.

Quantū ad primum primo videndus est de noibus mrimony ⁊ rationibus noiuz. Dr. n. qz bost. matrimonium a matre ⁊ munium.i. officium. Est eniz matrimonium. q. matris officium: quia dat mulieribus esse

mres. Et iō ls pater gnationis sit actor ꝛ pene vxoris dns .33.q.5. De cimago. tū matrimoniū plus ascribit matri q̄z patri: qm eius officiū plus apparet i mrimonio q̄z officiū viri. Nā aīa partū onerosus: i partu dolorosus: post partuz laborioſus nosci sibi part⁹. vt ex de puer. ifide. Ex lris. hac eadē ratione pōt dici q primoniū potius a patre noīet: qz vir magis ꝛ virilius laborat i acquirēdo q̄z vxor. Sūt autē hec q̄ttuor noīa synonyma siue significatiꝰ: mrimonium nuptie: iugiū: cōnubiū. ff. de ritu nup. in eo. §. hoc caput. Nuptie dicūt a nubēdo qō ē ppriū mulieris: vel vt ait Isido. ab obnubēdo. i. a vellādo: qz nupta velata dr icedere. 33. q.5. hec imago ꝛ c. Mulieré. Uellāt ât mulieres vt noverit semp se viris forę subiectis. 33.q.5. Femie. Uel dicunt a nube. Nā sic nubes tps offuscat ꝛ turbidū reddit: sic nuptie debēt offuscare nuptā. vt quo ad gestus lasciuos ꝛ cōtract⁹ corporales oīb⁹ reddat obscura ꝛ turbida pter q̄z viro suo. Cōnubiū ât dr. q. simul nubiū. iugiū q̄si simul consensu iunctū. Pōt addi quītū. s. sortiū qō ꝛ ad suos aliqn trahit. C. de suis fugitiuis. l. vltima. Sz sm leges iter seruos ppzie dr tuberniū. C. de iccst. nup. cū ancill. Nec⁹ sz canones vt no. de cōiu. uxo. In sacerdote vo tuberniū dr vt ex de clericis iiu. Sane sacerdotes. ad zm de mrimonio dant. §. diffinitiones.

Quantū ꝓpria legis antiq. Nupte sunt iūctio maris ꝛ femie cōsortiū oīs vite dīni ꝛ hūani iuris cōicatio. ff. de ri. nup. l. i. sz hosti. loco ei⁹ qō dr sortiū oīs vite ponit q idē ē idiuiduā vite consuetudinez retinēs. Et ꝓbat hec diffinitio. z. 9.q.i.§. i. z 7.q.z.§. i. ex de psumpt. illud ad fi. ff. rerum amo. l. i. ꝛ c. de crimie expi. hr. l. aduersus. vbi dr q eligit socia diuine ꝛ humane domus: maris ꝛ femie: qz i eodē seru non pōt cadere matrimoniū. C. ad. l. iuliā de adult. l. Cū vir nubit in femina: cū sit damatus coitus ꝛ lege nāe: cū bruta hoc horeāt. nisi q̄dā īmūda vt pdix. itē lege mosayca vt pz i leuiti co. Qui coierit cū masculo coitu femineo mōte moriat. ꝛ lege noua. Ro. i. Masculi i masculos turpidinē opātes. ꝛ femine mutauerūt nālē vsuz ꝛc. ꝛ ꝫ legē canonicā. de excess. platoꝝ. c. clerici. ꝛ ꝫ legē ciuilē. auc. Ut nō luxu. ꝫ nāz p totū. vñ ñ fuit matrimoniū qñ Nero duxit vir i vxorē ꝛ nupsit viro. Ideo nō fuerūt ab initio creati duo viri ꝛ due femie: sz ab initio q creauit hoiez masculū ꝛ feminā creauit eos. Matth. i 9. z 3. q.5. Mulierē. §. vlti. Cōsortiū oīs vite. i. toti⁹ vel vsq ad mortē. Diuini iuris cōicatio: qz debēt eē eiusdē secte. Nā si sunt disparis cultus: puta vnus iudeꝰ: alter xpianus nō possunt ꝫbere mrimōiū imo ꝓtractū dissoluit. C. ō iudeis. le. Ne gs. z 9.q.i.§. Ex his i fi. Uñ in veteri testamēto ꝓhibuit dns dicēs. Non accipies vxorē de filiab⁹ alienigenaꝝ filys tuis. Sed sponsalia ꝫbere possunt sub ꝺditione vt i fidelis ad fidē cōuertat vt Ispān nobiliores ꝫbūt cū saracenis filiab⁹ pncipū ꝛ regū ꝛ baptiçat spōsa cū viginti virginib⁹. z 9.q.i. Laue xpiāe. Et hoc si tpe cōtracti matrimōy erāt dispis cult⁹: secus si postea. de diuortys. Haudem⁹ humani iuris. qz si matrimoniū legitimum fuerit: vxor segt fortē viri Secus si matrimoniū nō tenerz vt no. hosti. de foro compe. §. ex gb⁹ causis ver. Itē ratiōe matrimōy. Itē qz sm Aço. sz legē humanā ꝫbendū ē matrimōiū nisi canonica iueniat ꝫria. In his enī nō dedignātur leges sacros canones imitari. z 7.q.z. Sunt q. de scōis nuptys. c. vlti. de iudi. c. Clerici. Itē qz sz legē humanā pp fidē thori violatā agit ad mortē: qz sacrilegos nuptiaꝝ gladio feriri oportz: q̄uis iure nouo adultera i monasterium ōtrudat. ꝛ i adultero distīguit ꝛc. Insti. de publicis iudi. §. Itē lex. 4°. qz honestis ꝛ discretis vxorib⁹ aliq sunt cōicanda. Uñ ipator de cōsilio ꝺiung. legē ꝓmulgat. Auc. vt iudi. sine quoquo suffragio. §. hec oīa apud nos contingētes colt. ꝛ. Sed qz cōiūctio maris ē cōis oīb⁹ aīantib⁹. mrimoniū ât ē ppriꝰ bōi sz illud. ff. de iusticia ꝛ iure. l. Jus nāle. ꝛ Institu. e. i pncipio: hinc descēdit maris ꝛ femine ꝫiugatio quā nos mrimoniū appellam⁹. z 7.q.z.§. Ex his oīb⁹. q.d. gegd sit de brutis talis ꝺiunctio nō ē iter hoies sine matrimonio tollerāda: vñ coniūctio sine matrimonio ē brutal: cū matrimōio rōnalis. Et iō ē scōa descriptio legis canonçate. īstitu. de pria ptāte i pncipio. Matrimoniū ē viri ꝛ mulieris ꝺiunctio idiuiduā vite ꝺsuetudinē retinēs. z 7.q.z.§. 7. qz eiusdē debēt eē ppositi vt nūq̄ dīcant sz hosti. vñ nō debēt disrumpe ꝺiugalis ꝺpagē vnitatis. 3 o.q.5. Femine. 3 z.q. vlti. i fine. dicit sicut impator dr August⁹ i ꝓmio īstitu. ꝛ iustitia reddit vnicuiq ius suū quo ad ꝓpositū. Institu. de iusti. ꝛ iure i pncipio. certū est tū matrimoniū q̄z diuidi ꝛ pncipē nō semp augere ipiū. vt Cōstātin⁹ de cuius donatione: pp hoc ē dubiū. ꝛ septies i dse cadit iust⁹. de peni. di. 3. Septies. Uel idiuiduā quo ad matrimoniū legitimū ꝛ ꝺsūmatū vt notat de ꝺsangui. c. de infidelib. Uite. Mozs enī oīa soluit. auc. de nup. §. deinceps. mortuo viro mulier soluta ē a lege viri. sz eo viuēte sine eo nō pōt orare nec vouere. z 0.q.z.§. Cū ḡad fi. Sz qz ñ q̄cūq cōiūctio viri ꝛ mlieris ēt idiuidua fac matrimoniū: sicut i cōcubīatu matrimoniū ē duaꝝ idoneaꝝ ꝓsonaꝝ legittim⁹ de ꝺiūctione ꝺsensus. Duaꝝ. qz nec vnus mas plures feminas nisi ex dispēsatōe dei pōt simul hre: nec vna femina plures viros ducere. de diuor. Haudem⁹. §. Qz vo. Sūt aūt idonee ꝓsone q nō phibēt qz edictū illud ē phibitoriū: vñ dubiū ē de penitētib⁹ beguinalib⁹ filiab⁹ dei: de mōasteriys canonicarū secularīū de gb⁹ multa sunt i germāia vt lugduni apud sanctuz Petꝝ. monialium de gb⁹ habet de maiori. ꝛ obe. Dilecta. extra li. 6. de elec. idēnitatibus. vbi nec approbat nec reprobat. Tales enī licet portēt forte velū: impropzie tñ dicunt religiose: qz habēt ꝓpuz nec votū emittunt: qz ꝛ hec duo. s. carere ppe ꝛ ꝺseruare ꝺtinētia sunt de eēntia. de sta. mo. Cū ad mōasteriū i fi. sz largo mō dicūt religiose sicut q i seculo ducūt vitā religiosaz: vñ ꝛ matrimoniū ꝫbere possunt: cū nō phibeant voto pfessionis quā non fecerunt. nec voto ordinis: qz mulieres sūt: pp qō etiā videtur q q percutit eas nō sit excōicat⁹: qz nec sunt pfesse nec nouitie cū i statu eaꝝ nūq̄ fiat pfessio sz sunt sicut laycus literat⁹ seruiēs deo. Sz verius videt q canonice seculares: qz diuino cultui dedicate sunt q̄uis nec clerice nec religiose nec nouitie: gaudēt tñ ꝓuilegio clericali: qz nec coraz iudice seculari ꝺueniunt nec sicut layce vel layci taliant: ꝛ p ꝺñs q eas pcutit videt excōicat⁹. Sz qz nō glibet ꝺsensus i coniunctionē ē matrimoniū sz maritalis: ideo est q̄rta descriptio magistri: Qz nuptie siue mrimoniū sunt viri ꝛ mulieris ꝺiūctio martialis ꝛc. Dr cōiunctio a genere pp perfectionē vt aīal ab aīa non pp īperfectionē vt ꝓpuz ꝰz Tho.

¶ Nota sm hosti. q mrimoniū nō cōsūmatū nō dīt sm eēntiā a cōsūmato: qz solus cōsensus sufficit. z 7.q.z. Sufficiat. tñ accidētaliter differt i q̄ttuor. ꝓmo quo ad significationē de bigamis. c. Debitū. ꝛ extra ō scōis nuptys. 2°. quo ad bigamiā ꝫbendā vt ibidē. 33. di. Ualēcus. 3°. quo ad affinitatē ꝫbendā de cōsangui. c. i. ꝛ c. Sup his. q. cōtrahit p carnis copulā. ff. de gradib⁹ nō facile. §. affines. 4°. quo ad religionis īgressum de puer. cōiu. Ex publico. Sz qz in his nō distinguit copula carnalis a spūali iō hosti. ponit q̄ntā ōscriptionē ō mrimōio nō ꝺsūmato. Mrimōiū ē ꝺsensus maris ꝛ femie bit⁹ i ꝓsenti: q̄ sic animi sūt vniti legitie sic corpa p carnalē copulā q ad ꝓpositū legitie vnīt: nisi alr a deo fuerit reuelatū: qō dr pp matrimoniū beate virginis de quo. z 7.q.z.§. Cū ḡ. z 3.q. Qz a ō. z 7.q.z. Omne itaq: Et nota q cōiunctio q ē eēntia matrimony nō ē corpus: cū illa sequat nec fuit i btā virgie nec i multis alys vt Eduardo rege: nec cōsensus ꝓcedēs: cū ille sit causa efficiēs extrīseca: sz cōiunctio ligamis media quā deus efficit sicut ꝛ cetera q sūt res ꝛ sacrz i alys sacris ad quā cōsensus disponit

sicut aqua ⁊ verba ad characterē baptismi: ⁊ istud ē vinculū quo deꝰ cōiunxit forte Adaz dormiētē eue formate: qō euigilās cognouit fctm̄ i se: ⁊ ꝓphauit faciēdū i alys. veriꝰ tm̄ ē q̄ Ade non fuit ip̄ressuz vinculū dormiēti sz sibi fuit inspiratū q̄ ꝓsentiret. ⁊ euigilans ꝓsenserūt mutuo ⁊ secutuz ē vinculū. qō tm̄ nō fuit nisi rel'o ratōis quousq̄ ventum ē ad no.le. q̄ matrimoniū factū est sacr̄m ad gr̄am disponēs

Quantum per aliquid absolutum.

ad 3m videndū ē de actore: tpe: ⁊ loco institutionis. De qbus ita scribit hosti. i sūma: vbi fuerit ingt istitutū: in paradiso: ⁊ a dño. ex̄ de frigidis ⁊ mal. c. fi. ⁊. ℌ. i. ⁊ ante peccatū. 32. q. 2. ℌ. Dis ita rñdet: ⁊ ꝓp multiplicationē ꝓlis. 32 ℌ. q. i. Lū igit̄ ⁊. 2 6. di. de iudeis. Unde ⁊ dicit lex q̄ nihil ē vtilius hōibus nuptys tāq̄ solis hōies facere valētibus: q̄si dicat. Non ē bō nisi ex matrimonio sit susceptꝰ vt i auc. de istitutiōib⁹. ⁊ ō ea q̄ pit i. i i⁰. mēse. ℌ. h̄ nos merito cōmouerūt col. 4ª. Et dicunt q̄dā q̄ p hec vba fuit matrimoniū istitutū. Lresciteꝫ mlt̄iplicamī ⁊c. tm̄ Tācre. dixit h̄ nō esse vez̄ sz potius fuit q̄dā benedictio nubētiuz: imo p hec vba ꝓthoplausti oze ꝓphetico ꝓlata. h̄ os ex ossibus meis ⁊c. vt nota. s. i ꝓncipio rubricele de sponsalib⁹. Ad h̄ ifra de diuoz. Haudem⁹. ℌ. Qz. vo ⁊. 32 3. q. ℌ. Mulierē. Post peccatū vo ibidē ⁊ ab eodē fm quosdaz: sz fz Hra. ab apl'o ⁊ ex̄ paradisum fuit istitutū ad remediū. s. vt carnis viciū cohibere. Unde apl's vnusq̄sq̄ hēat suā pp fornicationē vt i. ℌ. dicto bis ita. 32. q. 2. Et vide qō nota. i. e. ℌ. vlti. sub. ℌ. vt auc̄. Illus ⁊. i. de. sponsa duoz. ℌ. q̄ qbus vbi vtraq̄.

¶ Ad argumētū dōm q̄ diffinitōes itelligūt de ꝺiunctione ꝓsonaz. vt ꝓz p diffinitionē Dug. ꝓsonalitas autē non ē in brutis ⁊ mas ⁊ femina non sunt in angelis. vnde soluz i hominibus est matrimonium. Qō. II.

Secundo q̄rit̄ vtz sit licitū. Et videt̄ q̄ non: qz nihil separat a dō nisi pctm̄: sz actus matrimōy separat a deo q̄ ē pctm̄: si sic. q̄ ⁊ mr̄imoniuz. minoꝝ pz: qz exo. i 9. ꝑcipit̄ bis q̄ debebāt deum videre vt non accedāt ad vxores. ¶ Itē nihil indiget excusari nisi qō ē malū: sed actꝰ matrimony indiget excusari p bona matrimony. q̄ ē malus: ⁊ sic idē qō prius. ¶ Contra. qz nullū malum pōt esse a deo istitutū: sz mr̄imoᵐ ē a deo istitutū dicēte xp̄o. Mat. i 9. Quos deus coniunxit hō non sepet. q̄ non ē malū. Ad idez est qō dicit̄. i. ad coz. septimo. Uirgo non peccat si nubat. ¶ 8°. hic sunt tria videda. ꝓmo an mr̄imoniū sit bonū ⁊ licituz absolute. 2° an excōicato liceat matrimoniū ꝺbere. 3° an

Quantū liceat meretricem accipere.

ad ꝑm sunt tres ꝑnes. ¶ Pria. q̄ actus eiꝰ ē bonꝰ ⁊ licitus: qz quicqd ē bonū i se bonum ē ip̄m fieri: vnde vidit deus qō eēt bonū ⁊ dixit. Fiat ⁊c: ⁊ sic dicit̄ de singlis. vñ falsa ē opio q̄ dicit q̄ mala eé ē bonū. sed mala fieri ē malū: qz motus a termino accipit entitatē ⁊ bonitatez: vñ cū fieri terminet̄ ad eē: si bonū ē aliqd eē: bonuz ē illud fieri. Sed bonū ē eē naturā humanā cum sit de opib⁹ dei: vidit enī deus cūcta q̄ fecerat ⁊ erāt valde bona: sz ip̄a nō ꝑt fieri nec ꝺseruari licite fz cursū nāe nisi p actū istū. q̄ ⁊c. Nec obstat q̄ in actu carnali non pōt bō actu cogitare de ꝺo dicēte ph̄o. q̄ i actu illo ē ip̄ossibile aliqd itelligere. Est enī pctm̄ mortale illud qō separat a deo habitu. Dico autē separare a deo habitu nō omne vel soluz pctm̄ qō gnāt habitū: sed illū actū q̄ habitū tollit quo deo ꝺiūgit̄ p charitatē. Illud ꝺo qō actu diuidit boīez a deo: sic. s. q̄ dū durat nō pōt actu ferri i deū: dum tm̄ non tollat bituz deo ꝺiūgentē: inq̄tū hꝺ nō ē pctm̄: qz hō nō teneꝫ semp ferri actu in deū: sed tunc solū qñ teneꝫ ferri sicut pz i somno. Si qs enī dormiat in matutinis qñ dz actu cogitare de deo peccat: alꝫ nō. Similiter i ye. le. ꝺtinētia indicebat̄ sacerdotib⁹ i hebdomada vicis sue qñ debebāt actu vacare diuinis. Sile si cōiugati tpibus festoꝝ ⁊ ieiunioꝝ qbus debēt vacare oño ni vacēt libidini. peccāt: alꝫ nō. ¶ 2ª. ℌ. ē q̄ actus iste non solū nō ē malus sz meritorius ēt. qz actꝰ virtutis charitate ꝼormatus semp ē meritoriꝰ: iste ē huiusmōi. ergo ⁊c. qz q̄ cognoscit vxorē debituz reddēdo: ē actus iustitie: q̄ autē petēdo pp plē ad cultuz dei educāduam actus religionis: iō ⁊c. ¶ 3ª ℌ. ex his q̄ matrimoniū ē bonuz: qz cuius vsus bonus ē: ip̄m quoq̄ bonū ē: sed vsus matrimony ē bonus qz cum actus carnalis aliquādo sit bonus: nec possit bonestior nec magis debitis circunstantys vallatus q̄z q̄ est i matrimonio: imo aliter semp ē malus ⁊ ꝺ ius naturale: cū mr̄imonium sit de iure naturali. g̃ ⁊c.

Quantū ad 2m sunt sex ꝑnes. ¶ Pria. q̄ mr̄imoniū ꝓtractū ab oī excōicato maiori vel minori suspēso ⁊ iterdicto tenet q̄tū ad essentiā: ⁊ ē vez̄ matrimoniuz ac si a quocunq̄ alio celebret̄: qz etiā degradati vera sacramēta ꝺficiūt etiā eucharistie qō ē maxie spirituale. ⁊ characterē ordis ꝺferunt: ⁊ etiā bñdictionē nuptialē verā recipiunt: vñ post absol'onē nō ē eis iterāda sicut nec ordines tpe excōicatōis recepti. Nec obstat de mr̄imōio spūali: qz i mlt̄is dissile ē. ¶ 2ª ℌ. ē. de possibilitate iuris quo ad excōicatuz maiori. Et gdē spōsalia pōt ꝺbere citra iuramētū absq̄ peccato mortali: cū hoc nō sit se imiscere diuinis: imo sicut ꝺbit ad necessaria rône indiui dui: sic ad necessaria speciei: sz cum iuramēto nō licet: cuz hoc sit imiscere se diuinis sicut nec quēcunq̄ aliū cōtractuz: iuramēto ad minus solēni: sz de calumnia reus iurare teneat̄: sz p verba ō ꝑsenti ꝺbens peccat sicut recipiēs qōcunq̄ aliud sacr̄m: sz minus iq̄tuz hoc magis carnale ⁊ minꝰ spirituale ē. Similiter recipiēs bñdictionē nuptialē solēnē sicut ēt audire missaz qō nō ē sacr̄z recipe: sed sacr̄ale ē ei mortale. Ueriꝰ tm̄ ē q̄ nec nuda ꝑmissiōe licet excōicato ꝺbere sponsalia. Cui enī iterdicit̄ aliqd ⁊ omne p qō q̄uenit̄ ad illud: sicut cui matrimoniū ⁊ sponsalia. ff. de spon. l. oño. Unde cuz excōicato iterdicat̄ matrimoniū p ꝺñs ⁊ sponsalia: qz iquantū sunt initiū matrimony sunt spūalia ⁊ diuina: qz sunt sacramētale huiꝰ sacr̄i añcedēter sicut bñdictio nuptialis cōsequnter. Qō ēt dictuz ē de missa qō ē sacr̄ale vez̄ ē audienti: sz i se vez̄ ē sacr̄m ⁊ ⁊ cōicanti q̄ ip̄m recipit. ¶ 3ª ℌ. ē. de excōicato minori p participationē. Et h̄ nō peccat mortaliter ꝺbēdo spōsalia quōcunq̄ nec benedictionē nuptialez recipiēdo: sz solū p verba de ꝑsenti ꝺbendo: qz a participatione sacroꝝ ꝓhibitus ē nō ab alys dīnis. de cleri. ex. cele. c. vlt. Uñ sicut missaz audiēdo aut i choro cantādo nō peccaret mortalr̄ sz cōicando vel celebrādo: sic hic: qz non ē a coll'one sz receptione sacroꝝ suspēsus. ⁊ ꝺbens p verba de ꝑsenti recipit sacz̄ nō i bñdictione. Et ꝺfirmat̄ rō: qz excōicatus minori nō ē separatus ab actibus legitimis: nec a sacramētalib⁹: sz sine exceptōe separatus ē a pceptiōe sacroruz: vñ si mr̄imoniuz nō eēt sacr̄m per ꝺñs ꝺbendo i nullo peccaret. ē autez sacr̄m. g̃ peccat grauiter: minus tm̄ q̄z quocunq̄ alio sacro. Nec obstat. ff. de sponsa. l. oño: qz qñ mr̄imoniū ꝓhibet̄ inq̄tuz ē actus legitimus sic ꝓhibent̄ etiā sponsalia: vnde excōicatꝰ cui iterdicit̄ ois actus legitimꝰ ab vtroq̄ ꝓhibet̄: sz qñ matrimoniuz ꝓhibet̄ solū iquātū ē sacr̄m tunc nō ꝓhibet̄ illud circa ip̄m qō nō ē sacr̄m: vnde cū mr̄imoniuz ꝓhibeat̄ excōicato minori: nō qz ē aliqd spirituale: sed qz tale spirituale qō ē sacr̄m: ide ē q̄ benedictio ⁊ sponsalia que nō sunt sacr̄m sed tm̄ sacr̄alia sibi non iterdicūt̄ sicut nec sumptio aque bñdicte: nec alia pure sacr̄alia. ¶ 4ª ℌ. ē. de suspenso: qz i neutro illoꝝ triuz peccat ēt venialr̄: siue suspēsus ab aliquo alio spāl'r: qz tūc alia vident̄ ꝑmissa: siue gnāliter: qz suspēsio ē ꝓpria pena clericorum ab officio ordinū vel officioꝝ ⁊ bñficio ecclesiastico: vñ p eaz videt̄ iterdictus actus clericoꝝ ꝓprius nō ꝺrius

sicut ꝺbere matrimonium qꝺ est ꝓpriū layco ꝝ. Uñ si is q est in minoribꝰ ordinibus ꝺstitutus vel officialis. suspēsus ꝺbat sponsalia ēt iuramēto vel matrimoniū: aut benedicatur ꝺbens ī nullo peccat. Et ꝺfirmaī ratio: qꝛ ēt si eēt suspēsus ab īgressu eccl̄ie ⁊ in īgressu eccl̄esie vt moris ē in facie eccl̄ie desponsaret: vel si īfra eccl̄esiā ad altare missaz ⁊ bñdictionē nuptialē recipet nō peccaret: qꝛ nō ē sibi īgressus eccl̄esie īterdictus vt layco: puta qꝛ pōt trāsire p eā: sed vt clerico tm̄: hoc aūt non ē actus clerici sz layci. Unde suspēsus ab īgressu eccl̄esie audiēs in ea missaz vel faciēs q layc⁹ licite faceret irregularitatē nō īcurrit. ¶ 5ª ꝑ ē. de īterdicto. ꝑmo qꝺē ī speciali: qꝛ gbus ē interdictuz ab eccl̄esia viua voce matrimoniū ꝺtrahere pp aliqꝺ impedimētum nunciatum vel altā causam: peccāt mortaliꝛ ꝺbendo matrimoniuz: vel ēt sponsalia si sit eaꝺē rō ꝓhibēdi: ⁊ hoc pctō ꝺobediētie: qꝛ q ptāti resistit dei ordinatiōi resistit. Ro. i 3. ⁊ hebꝛe. i 3. Obedite ꝓpositis vr̄is ēt pp ꝺscias. Cui⁹ signuz ē q q ꝺbunt ꝺ īterdictū eccl̄esie excōicant: cuz tm̄ excōicatio nō debeat ferri nisi ꝓ peccato mortali. de īterdicto aūt gnāli dicit Innocē. q matrimoniū tpe interdicti ꝓmittit: cū sit ēt īter ifideles: sed ꝑm hostiēsez solēnitas suspendit: vñ tpe īterdicti ēt ab īterdictis licite possunt sponsalia cōtrahi ēt cū iuramēto: itē mr̄imoniū ꝑ verba de p̄nti ⁊ fieri banna ī ꝓdicationibꝰ vel aliter publice nō in missa. 3°. benedictio nuptialis nō ꝺz fieri ī loco īterdicto nec in suburbys aut cimiterio vel capella ꝺtiguis eccl̄esie īterdicte: sz ī loco alio non interdicto de licentia curati vtriusq; vel curati viri tm̄ cuius foꝛ sortit mulier. de sen. ex. Si ciuitas li. 6. Nō āt licet solēnē bñdictionē recipere tpe īterdicti ēt ī illis quattuoꝛ festiuitatibꝰ exceptis. de sen. excō. c. Alma. qꝛ illa festa nō excipiūt a gnāli īterdicto quo ad alia sacra nisi quo ad eucharistiā. vñ illis ꝺiebꝰ layc⁹ moriēs nō eēt inungendus: nec aligs in accolytuz tpe interdicti ordinandus. ¶ Sed illud ꝺz duplicē īstantiā: qꝛ cōcesso ꝓncipali ꝺcedit⁹ accessoriū: vnde tpe īterdicti sicut conceduntur baptismus ⁊ cōfirmatio: sic cōfectio chrismatis ⁊ alia sacra lia ꝺꝛ. de sen. ex. c. Qm̄. l. 6. Unde cū benedictio nuptialis sit qꝺdā accessoriū ⁊ sacrale matrimony postq̄ illud cōcedit tpe īterdicti: ⁊ istud. ¶ Solo. hoc ē qꝛ illa sacra sūt magis spūalia q̄ sua sacralia: nec ꝺfirmatio posset eē sine chrismate nec baptismus deceter: ꝫ aut ē matrimoⁿ ē de se gd carnale: licet vt sacr̄z sit gd spirituale nec ad eius eēntiaz regrit bñdictio: iō nō ē simile. Alia ist̄tia ē: qꝛ q̄ terra est īterdicta nō populus: ē bñdictū illud: q̄ aut ē populus qui vbiq; ē ꝓhibitus a diuinis tunc nusq̄ ꝺz benedictionē recipe q̄ ē ꝓpria xp̄ianis: sed matrimoⁿ vbiq; ꝺbere pōt qꝺ ē ēt paganoꝝ. ¶ 6ª ꝑ ē. de matrimōio spūali qꝺ ē pfessio religionis: qꝛ excōicatus maiozi pōt se vere obligare religioni p pfessionē: qꝛ licet sibi nō possit acgri bñficiū eccl̄iasticū qꝛ non ē voluntas pape ꝺ quā nulluz bñficiū pōt ꝺferri: tamen pfessio initit voluntati boīuz p quā sibi mutuo obligāt: peccat tm̄ mortaliter q sciens hoc facit vl̄ q sciens recipit si ē excōicatus maiozi: cū hoc sit īmiscere se dīnis ⁊ participare. Si aut ē minozi: vel suspēsus aut īterdictus nō videt mortale cū nō sit sacr̄m. Silr̄ p votum simplex potest se obligare nec peccat sicut nec solus dicēdo hozas ēt ligatus maiozi. Sz ligatus maiozi nec aly ꝓmittere pōt vt videt sine mortali: nec alius sciēter recipe: cuius teneat obligatio: qꝛ iurare ⁊ promittere tale quid videtur diuinuz in quo cōmunicare est mortale.

Quantū ad 3m articulū ꝓncipalē sunt tres ꝺclusiones. ¶ Prima ī spirituali de meretrice. Qꝛ enī matrimoⁿ ꝺicitur. q. matrē monēs vt caste viuat: querit host. nūqd meritrix pōt ꝺbere: ⁊ ꝺcit q sic si se vellet corrigere. zz. q. i. Nō ē culpādū. ex. eo. īter opa. Sec⁹ si nō sit cōrigibil. z z. q. i. c. i. Qꝺ ē vez de possibilitate iuris: qꝛ aliter peccatū ē cā ducere vel ei nubere: ſ; nō de possibilitate facti: qꝛ vez ē matrimoniū ēt iter eos qui nō ītēdunt ꝓtinere. Licet aūtē bigamiā ꝓtrahāt q publicas meretrices duxerūt: si tm̄ hoc fecerūt ītentione retrahēdi eas a peccato: ī remissionē eis ꝓfecit peccato ꝝ ex̄. e. Inter opa. ¶ 2ª ꝑ ē gnālis. q ī oibꝰ sacramētis qm̄ habēt ītentionē pficiēdi sacr̄m bi q ipm celebrāt licet habeāt intētionē abutēdi ipso vez sacr̄m ē: sicut eius q celebrat ad sortilegiū ide faciēdū. Et similiter si cōtrahentes ītēdāt vez matrimoⁿ ꝺtrahere: licet intēdāt aliquid ꝺtrarium bonis matrimony cuz quo tm̄ veritas matrimony stare pōt: vez ē matrimoniū si illud sit honestuz: vbi grā. Si intēdat vez matrimoniū ꝺtrahere tm̄ nō intendit renūciare iuri suo q̄n si sibi bonū visuz fuerit ante matrimoniū ꝺsūatū ītret religionē: qꝺ ē ꝺtra īdiuisibilitatem sacr̄i: qꝛ per hoc soluit vinculū: nihilominus valet matrimoniū: ⁊ sic vr̄ log ex̄. e. Cōmissuz: cuius hosti. dicat oppositū: Nō enī oz q ꝺtrahēs renūtiet oibꝰ p̄uilegys suis ⁊ iuribꝰ. qꝺ oporteret si duz suspirat ad religionē ꝺtrahit. Alias ī tali suspirio nunq̄ posset ꝺbere: ꝑsertim qꝛ ista que ipse intendit bene stant cū eēntia matrimony. Uera enī vxoꝛ ē que pp adulteriū abyciꝫ: ⁊ fuit q̄ pp religionē ante copulaz dimittit. ¶ 3ª ꝑ ē. q idē est in ītentione ihonesta nō tm̄ exp̄ssa: vt si ītendat ꝓcurare venena sterilitatis: semē fundere: aut p q̄stu vxoꝛē exponere: qꝛ ista stant cū eēntia matrimony. Multa. n. vera matrimonia carēt tribus bonis. Unde etiā matrimoⁿ cōtractū pp causam ihonestā īdistincte ꝺr valere: licz exēplificēt de illis tm̄ ihonestis q̄ nō sunt ꝺtra matrimony bona. ¶ Ad argumēta ī oppositū ē dicēdū ad p̄mū q deo cōiungit ꝺpliciter: vno mō ꝑm habituz gr̄e ⁊ charitatis: ⁊ qꝺ separat hāc ꝺiunctionē ē peccatū ēt mortale. Alio mō ꝑm actū contēplationis ⁊ dilectionis: ⁊ hec coniūctio pōt separari p aliqd qꝺ nō ē peccatū. ſ. p solā occupationē animi circa res exteriozes q̄tūcūq; licitas. Ꝓria coniunctio nō separat per actū matrimony sz scōa tm̄: qꝛ in eo dep̄mit mens ⁊ quasi absoꝛbet: Et ideo populo qui debebat deū videre p̄ceptū fuit nō accedere ad vxoꝛes. ¶ Ad 2m̄ ꝺm. q illud qꝺ excusat a tanto ⁊ nō a toto ē malū ī aliquo: qꝺ aūt excusat a toto nullo mō ē malū: sed habz aliq̄ mali similitudinē pp qꝺ īdiget excusatōe. Et qꝛ actⁿ matrimonialis ī nullo ē malus: habz tamē similitudinē cū actu foꝛnicationis: cum sint idē spē nature: iō ꝺr excusari p bōa matrimony q̄ sunt debite circūstantie. Qō. III.

Tertio q̄r̄it vtr̄ mr̄imoⁿ sit in p̄cepto. Et videt q nō: qꝛ ꝺsiliū non est ꝺceptuz p̄cepto: sz ꝺsiliuz ē de v̄ginitate. p̄. ad coꝛ. 7. que ꝺtraria t mr̄imōio. g̃z. ¶ Cōtra Lr̄escite ⁊ multiplicamini. ¶ R°. hic sunt. 3. videnda. ·Prio. de p̄cepto legis diuine circa matrimoniū. 2°. de p̄cepto legis canonice. 3°. de precepto legis ciuilis ⁊ mundane.

Quantū ad p̄m de necitate matrimony sunt tres conclusiones. ¶ ·Pria. q fuit aliq̄n ī p̄cepto ꝑmo qꝺē añ pcm̄: ⁊ scōo post diluuiū q̄n vtroq; tpe dictū ē. Multiplicamini: qꝛ cuz bonū gentis sit melius q̄z bonuz hōis si p̄ceptuz datū fuit de necio ad ꝺservationez ꝺiuidui: de oi ligno paradisi comedetis: multo magis de necio a ꝺservatione spēi. ¶ 2ª ꝑ ē. q adhuc durat p̄ceptū illud. Qꝛ. n. non mutat q̄r̄e statuⁿ ꝓhibet. C. de testa. l. Sancimus. vnde cū ꝺstet p̄ceptū eē datū ⁊ nō ꝺstet eē revocatū sicut p̄cepta ve. le. cerimonialia ⁊ iudicialia sūt revocata: nō āt moralia ⁊ illud ē morale imo nāle le. nāe nō scripte. g̃ adhuc tenet. ·Preceptū. n. tanꝺu durat q̄ꝺiu durat p̄cipies nisi ab ipso vel superiore revocet. ¶ Sz ꝺ ꝺ ē qꝛ vr̄ revocatū eb ipso qꝺ xp̄s dedit ꝺsiliū de virginitate ⁊ ī spāli mr̄i sue ⁊ discipulo quē de nuptys volētē nubere retraxit: ⁊ ī gnāli ꝺmendās eunuchos q se eunuchauerūt pp regnū celoꝝ: quē sequēs

apl's dixit. De virginib⁹ ꝓceptū dñi nō hēo ꝓsiliū autē do. ¶ Itē vī reuocatū fuisse añ villuuiū: qz nisi fuisset reuocatum ꝓceptū nō oportuisset ipm renouari nec replicari post villuuiū sicut fuit: pp qđ dicūt alig ⁊ vī magr̄ inuere q⁹ ꝓceptū nō solū reuocat exꝑsse sz ēt tacite p ꝟ.s. q⁹ cessat causa ei⁹: ⁊ sic multiplicato humano genere ꝓpter qđ erat datū qz cessante cā cessat effectus videt reuocatū: posset tamē sustineri ꝓia opinio sic q⁹ p multiplicationē humani gn̄is nō sit ꝓceptū reuocatū: sz tūc nō obligat. Sz si cras ꝓstaret numer electoz nō posse cōpleri nisi isto ꝓtrahēte qui nō vouit oppositū ipse teneret: sicut si nullus indigeat ꝓceptū de elemosina nō ꝓpter hoc ē reuocatū sz iterim nullus obgat: supueniēte aūt necessitate obligat quicūq; q videt eā ⁊ pōt subuenire: ita ⁊ hic: qz ꝓceptū qđ ē de iure nāli imutabiliter ꝑseuerat. Qz āt xp̄s dedit ꝓsiliū hoc ē qz bene ꝑsciuit nō futurā necessitatē multis volētib⁹ ꝓtrahere q suffi-
3ª ꝑ° ciūt. Et qđ fuit replicatū ex abundāti fuit fcm. ¶ 3ª. ꝑ. est quō a trāsgressione ꝓcepti excusant ꝓtinētes. Dꝛio quidē pp hoc qz ꝓceptū affirmatiuū nō obligat nisi ꝑ tpe necessitatis: mō aūt nō ē necessitas cū multi gn̄atiōi vacēt. 2°. qz ꝓceptū recipiēs ꝓfuationē idiuidui ligat quēcunq; qz alr̄ nō ꝓt subuēiri: qz te comedēte ego nō comedēs ñ nutrior. Sz ꝓceptū respiciēs ꝓfuationē spēi nō ligat quēcūq;. 3°. ꝓpter dispēsationē xp̄i vginitatē ꝓsulētis: qz nemo peccat legis auctoritate. Si. n. Osee faciens filios fornicationuz dño volēte nō peccauit: multo minus ꝓtinēs ꝓsilio xp̄i: vl̄ dimittēs vxorē cā fornitationis vbi xp̄s dispēsat. Si autē mūdus deficeret q virginitatē vouit ꝯz quosdā ꝟbere deberet. Et qdē alij dicunt q⁹ si sibi de hoc ꝓstaret: qz nisi eo ꝟbente mundus piret adhuc ꝟbere nō deberet: qz deberz supponere numer electoz eē ꝓpletū ātecq; nō cessabit hō volēs gnāre: sicut nec volūtas angeli ad mouēdū celū. Sz si hoc ipm sibi ꝓstaret. s. nō eē completū numer electoruz nec alr̄ q⁹ p se posse ꝓpleri adhuc nisi deus sibi ꝓciperet cōtrahere nō deberet: qz q aūcitate dei obligauit se ad votū: nō dz ipm frāgere nisi p ipm vult ipm cōtrahere.

p°ꝑ° **Quantū** ad z^m sunt tres ꝟnes. ¶ Dꝛia quō ꝓceptuz canonum de nō exꝑmēdo aligd ꝟriuz subematrimony faciat matrimo^m nullū: ⁊ quō nō. Ubi ꝑter id qđ dicet di. z 9. ē sciēdū. q⁹ si exꝑmat aligd ī ꝟbēdo qđ ē ꝟ bona matrimony: tūc refert vtr illud sit ihonestū modus vel ꝓditio: ⁊ tūc viciat. de cōditionib⁹ appositis. c. vlti. Uñ tunc exꝑssa nocēt: nō exꝑssa nō nocēt. Et hoc ē: qz sz ista exꝑssio nō ꝟrieť eēntie matrimoniali ⁊ sic de se non ipediat: tñ pp ꝓhibitionē eccl'ie ipedit matrimo^m que ī fauorē matrimony tales ꝑsonas reddit ihabiles ꝑ nūc p illū ꝓsensuz ad ꝟbēduz. Dꝛohibitio aūt eccl'ie pōt cadere sup actū exteriorē ⁊ ipm afficere: nō aūt sup actū iteriorē: vñ nisi act⁹ iterior de nā sua ipediat vl̄ faciat matrimo^m nunq; pp eccl'ie ꝓhibitionē vl̄ ꝓceptū faciet vel ipediet matrimo^m: ex quo aūt nō respicit eēntiaz matrimony nō bz de nā sua ipedire. Si āt id qđ exꝑmit sit honestū ꝯtūcūq; bonis matrimōy ꝟriū nō puto q⁹ ipediat qđ exꝑressuz ē sicut nec tacituz. vñ sicut ī vo mr̄imōio iaz ꝟtracto ⁊ ēt ꝓsūmato licz discedere cōi cōsensu vel ob fornicationē ⁊ añ copulā idisticte: sic ēt non video qđ ꝓhibeat sic dicere. ꝟbo tecū matrimo^m. ita tñ q⁹ nō decipiaris: qz ītrabo religionē si mihi videat ante copulā aut post te ꝓsentiēte vel fornicāte: vel ēt sub tali pacto vt nec petas nec reddas ꝟbitū: sz viuamus ī virgitate vt frater ⁊ sorox ⁊ ī oīb⁹ alys simus veri cōiuges. Hoc eni eccl'ia nō ꝓhibuit sicut ꝓhibuit ꝟbi ihoneste: qz illud superueniēs mr̄imōio semp vitupat: hoc āt laudat: vñ eccl'ia ꝓmendat eū q derelicto thoro maritali cōsentiēte vxore cōtinet: vñ qđ laudat post mr̄imo^m: nō ꝓhibet añ mr̄imo^m: nec vnq; pactū de re licita ꝓhibet: vñ si res de q ē pactuz sit licita ⁊ nō ꝓhibita p ꝓñs ⁊ pactū: qz act⁹ habet bonitatē ex obiecto: vñ nō pōt dici: licz qđ ē ꝓtinere: sz nō licz pacisci de cōtinētia: licz aliq̄ ī simonia ⁊ vsura aligd cū pacto est pctm̄ vel maius: qđ sine pacto nō eēt peccatuz. ¶ z^a ꝑ ex z^a ꝑ dictis ē de matrimonio spirituali. Per ꝓdicta. n. pz ad eū q ingredit religionē q⁹ q̄tūcūq; intēdat fieri eps vel fornicari vel furari vel rebellare: qz tū faciēdo ꝓfessionē ⁊ intēdēs eē ver⁹ religiosus lz malus: intēdit se obligare ad vota lz nō ītēdat soluere qđ ꝓmittit: tñ ꝓsentit ī ꝓmittēdo. sola āt obligatio ad vota nō ipletio ē de eēntia religionis. Naz eēntialr̄ ⁊ ve pōt eē religiosus: ⁊ tñ erit fornicator: ꝓprietarius: ⁊ iobediēs: pp qđ ēt vī q⁹ papa nō possit dispēsare ī voto cōtinētie solēnizato p ꝓfessionē: qz ī ꝓceptis negatiuis nūq; q̄diu manz obliga^o ñ faciēdū lz facē. Nūq;. n. lz mihi occidere qñ tentor ñ occidē. Uñ cū obliga^o ad ñ coeundū sit eēntialr̄ religiōi q̄diu māet religiosus quod ē vsq; ad mōtē sp manet obliga^o ad nō coeundū: vñ ipole ē q⁹ tādiu liceat coire: qz tunc liceret ⁊ nō liceret. Sz forte pōt papa de religioso facere nō religiosuz ⁊ tūc cessat obligatio: qz ipse posset destruere oēz religionē sic destruxit aliq̄s: qz nō reputatur religio nisi approbata a papa q ī approbādo nō pōt sibi legē ponere a q̄ sibi nō liceat recedere sicut nec testator ī testādo. ff. de legatis. l. Si qñ. Si vo nō solū non ītenderz caste viuere imo nec ītenderet se obligare ad hoc tūc non eēt pfessus. qz hec ītētio repugnat eēntie religiōis. Et idez ē de alys votis. Si vo exꝑmat aligd repugnās ihonestum ⁊ eēntiale: puta q⁹ nō ītēdat se obligare ad castitatē vel aligd tale nō valet ꝓfessio sicut nec valeret pp solā ītētionē. Et idē ē si dicat nō intēdo ꝯuare castitatē ꝓmissaz q̄tūcūq; ꝓmittā: ⁊ hec exꝑssa noceret: nō exꝑssa non noceret ad similitudinē mr̄imony carnalis. Si aūt exꝑmat aligd licitū: puta q⁹ de licētia ꝑlati custodiā pecuniaz vel aligd tale hoc nō repugnat religioni nec bonis ei⁹: vñ nō ipedit ꝓfessionē. Nō. n. sic pōt eē aligd meli⁹ ī religione ꝟriū bonis religionis: sic ī mr̄imonio aliq̄ sunt meliora ꝟria bonis matrimony: vt cōtinētia q̄ coitus. ¶ 3ª ꝑ ē. de mr̄imonio beate 3ª ꝑ ꝟgis ⁊ Joseph. qđ fuit corporale ⁊ spūale aliq̄ mō: qz p ꝓdicta nō patiemur difficultatē ī saluādo vitatē mr̄imōy btē ꝟgis ⁊ ꝓpetuitatē virgitatis ēt mētē: qz licet ꝓposuisset cōtrahēdo ꝯuare virgitatē si ēt exꝑssisset nō pp ꝟ minus fuisset vex matrimo^m: vñ vouēti virgitatē liceret matrimo^m ꝟbere sub tali pacto vt nō petat debitū nec exigat.

Quantū ad z^m sunt tres ꝟnes. ¶ Dꝛia. q⁹ ꝓceptū vl̄ p° ꝑ° ꝓhibitio iuris ciuilis scripti vel cōsuetudis cuiuscūq; locoz nihil facit licitū siue illicitū debitū vl̄ necessariū ī ꝟctu mr̄imony si ē cōtra legē euāgely sic q⁹ posit dari libellū repudy excepta sola cā fornitationis. ex. de spon. c. i. Immo ēt si ē ꝟ canones sanctoz patrz: qz leges nō dedignant sacros canones imitari. z. q. 3. eutheniū. ℌ. i. i fi. de iudi. at si clerici. Uñ lex q̄ obuiat sacre scripture ⁊ ōcretis pape ⁊ bonis moꝛib⁹ nullius dz eē momēti di. i o. Non lz. ⁊ q̄ttuor. c. seq̄ntib⁹: qz dīna ⁊ canōica supioꝛē ciuili. di. i o. Lege. Uñ lex q̄ vgitatē vel viduitatē tollit. ⁊ legatū relictū sub ꝓditōe viduitatis vl̄ virgitatis puz fac: qz ē ꝟ legē euāgely nō tz. vbi gra fm leges si vir relinq̄bat vxoꝛi legatū sub ꝓditōe si pmāeret ī viduitate lucrabat legatū ēt ꝟbēdo. C. de indicta viduitate tollenda. l. Una. q⁹ erat ꝟ viduitatē ī fauorē mr̄imony. Hoc āt ē ꝟ euāgeliū qđ plus fauet virgitati q̄ viduitati ⁊ viduitati q̄ mr̄imonio fz pabolā fruct⁹ cēteſimi sexageſimi ⁊ trigeſimi. Itē mlr nubēs īfra annū a tpe mortis pmi erat īfamis: nō ē āt: imo apostolus pmittit. de scōis nuptys. c. vlti. ⁊ sic de silib⁹. ¶ z^a ꝑ ē. z^a ꝑ q⁹ ꝓceptū ⁊ oꝛdiatio q̄tūcūq; legis humane ⁊ ꝓsuetudis ī matrimonio nō bz effectū nō solū si ē ꝟ ius dīnū ⁊ canonicuz: imo ēt si nō ē iure canonico approbata. qz cā mr̄imony est

spūalis ⁊ eccl'iastica. Laycis ãt i reb⁹ eccl'iasticis ordinandis nõ ē tributa facultas: a gb⁹ si qd i talib⁹ ꝓstitutũ fuerit nullus ē firmitatis nisi ab eccl'ia fuerit approbatus. ex de ꝓstitu. c. Eccl'ia sancte Marie. Sciẽdum ē tñ q; si aliquid fuerit relictũ mulieri sub ꝓditõe si nubat: lucrat legatũ si itret religionẽ ēt iure ciuili nouissimo. Secus ãt si i seculo manẽs vellet virgitatẽ ꝙuare: qz nõ iuenit exp̃ssuz. ¶ 3ª ? est cozzelaria ex supdictis q;. s. nullo statuto vel ꝓsuetudine ne excusant g pedagiãt clericos: qz sicut i ponis eccl'iasticis nihil possunt layci statuere: sic nec ꝓsuetudine introducere. Et hoc est argumentũ ad qõnez nobilis g a tpe a quo non extat memoria ꝓsueuit in certo loco leuare pedagiũ a laycis ⁊ clericis idistincte: intantũ vt ēt in ꝓtradictorio iudicio obtentũ fuerit ꝑ ꝓsuetudiẽ ꝺ epm littigantẽ in curia regis frãcie. Et dicũt quidã q; nõ est excõicatus: qz papa ñ pōt aufferre ius laycoz: ⁊ qz nõ ē nouũ pedagiũ sz ãtiquũ. ꝺ hoc est directe simõ in ꝛcilio bituricen̄. Lũ. n. omnes noua pedagia ēt in laycos istituentes sine auct̃e p̃incipis sunt excõicati singulis ãnis a papa. ēt ipe excõicat leuãtes antiqua a clericis nõ ꝑ rebus mercantiuis. de imunitate eccl'ie. c. i. In ꝓstitu. eiusdẽ legati ⁊ bonifacy ꝺria ꝓsuetudie nõ obstãte de imu. eccl'e. c. Quãq; li. 6. excõicat oẽs singulares ⁊ interdicit vniuersitates ꝺria faciẽtes. Et ñ valet qõ dicit ius acquisitũ: qz ē ꝺ legẽ nãlẽ ⁊ diuinã. Nã sicut deci me sunt de iure nãli vt q; seminãt spūalia metãt tpalia: sic ꝺ ius nãle ē vt eꝺ clerici soluãt pedagia laycis. Un̄ ab hac ꝓditõne terra sacerdotũ erat libera. Nec valet qõ dicit pape iniuste hec statuisse: ēt si sit snia pastoris iusta ⁊ iniqua timẽda ē ⁊ seruãda. Nec pōt dici q; bẽat itollerabilẽ errorẽ expressuz: cũ ml'ti piti dubitẽt. Si. n. in his q; sunt de apicib⁹ iuris vbi sunt ꝺrie doctoz snie vel opiniones ferãtur snie ꝺrie: neutra diceret nulla q̃uis oporteat alterã esse ꝺ ius: Alias ius nõ ē sufficiens ars equi ⁊ boni licitũ ab illicito seperãs: multo magis temerariũ ē dicere snias iuris coz pore clausam eẽ erroneã. Nec valet qõ dñt clericos ad pedagia teneri sicut ad refectõez ⁊ itinez pontiũ: qz cã pedagioz est tutella rez ad quaz restitutionẽ dñs tenet si i terra sua pdant: qz illis de terra sua dñs gratis debet tutellaz p redditib⁹ quas bẽt: vnde a suis subditis nõ debet leuare vectigal. Mat. 19. g liberi sunt filij: sz ab alienis nec a gbus cũq; sz solũ ab illis qui causa negotiatõis: sz clericos tenet gratis tueri. ex de sen. ex. Quãte. vnde licite nullius ab eis mercedẽ recipit ꝑ tuendo quos gratis tueri debet. Sũt ēt excõicati illi qui p ꝓsuetudie iudicarũt ⁊ eã seruari fecerẽt: qz est ꝺ libertatẽ ecclie vt dicit in illa ꝓstitutiõe Gregory. Sãguisuge. sed ꝺ ō pscrip. c. i. in fi. li. 6. qz nõ oz allegare titulũ ei qui hz pscriptõez tpis a quo non extat memoria ⁊c. ¶ Solutõ: tenet in decimis ⁊ alys q̃ laycis ꝓcedi solẽt: nõ aũt qñ pscriptio vel ꝓsuetudo ē reprobata. Et sz clerici ad refectõez itinez ⁊c: ñ tñ ꝑp icõsulto: tñ de facto legati ꝓfirmauerẽt quãdã talẽ talleã ipositã clericis carnotẽsib⁹ p paumẽto vici. Arg^m ī oppositũ solutũ ē i prio arti. Qõ. IIII.

Quarto q̃rit vtrũ mr̃imoniũ sit sacr̃z. Et videt q; nõ: qz illud qõ ē cõe statui sacr̃ali ⁊ nõ sacr̃ali nõ ē scr̃z: sz matrimoniũ ē hoc: qz fuit ante pcñ ⁊ post. g ⁊c. ¶ Lõtra ℞ aũt est magnũ sacr̃m. Dico aũt i xpo ⁊ eccl'ia. ¶ ℞°. hic faciẽda sũt tria: qz ꝓmo ponet q̃dã positio ꝓbabilis ⁊ subtilis cum suis rationib⁹. z°. inquiret de ea ⁊ arguet ꝑ opinione cõi. z°. respondebit ad rõnes ꝓme opinionis.

Quantũ ad p^m. ꝓ°. ponit opio. z°. ponent rõnes ei⁹ z°. oñdet ꝓuenientia ad iuristas ⁊ magr̃m. Dicunt igit̃ qdaz q; sacr̃m accipit dupl'r. Uno mõ large ⁊ sic tenẽdũ ē mr̃imoniũ eẽ sacr̃z: cũ hoc determiet eccl'ia. ex de hereticis. Ad abolẽdaz. vbi enumerat mr̃imo^m iter alia sacr̃a: tuz qz sibi ꝓpetit rõ sacr̃i q̃ ē sacre rei signũ: mr̃imo^m ãt signat siue repsentat ꝓiunctionẽ xpi ⁊ eccl'ie: tuz qz apls loquẽs de mr̃imonio. Eph̃. 5. dicit ℞ sacr̃m magnuz ē: dico ãt i xpo ⁊ eccl'ia. Alio° dr̃ sacr̃m stricte ⁊ ꝓprie aligd extrinsecũ appositũ ex dina istitutione ex cui⁹ susceptione ꝓfert scitas vel mancipatio ad aligd sacr̃: ⁊ hoc mõ sacra no. le. hñt rationẽ sacr̃i: vt ꝓz iducẽdo i baptismo: ꝓfirmatõe ⁊ ceteris: sic ãt loq̃ndo ō sacr̃is stricte ⁊ ꝓprie mr̃imo^m ñ videt eẽ sacr̃m vt dicũt: ⁊ hec ē eoz positio. ¶ Ad tũ ad z^m ē sciẽdũ. q; ꝑma pars ē ab oīb⁹ ꝓcessa: sz scõa ꝓbat ab eis ex rõnib⁹: q̃z prima ē. sacr̃m qõ non ē necitatis hz p ministros eccl'ie dispẽsari: vñ solus baptism⁹ q; ē sacr̃m necitatis pōt p quẽlibz laycũ dispẽsari: sz mr̃imo^m non ē necitatis q̃tuz ad q̃libet psonã ⁊ tñ nõ dispẽsat p ministros eccl'ie: Bñdictio. n. nubẽtiuz non ē de necitate mr̃imony. g mr̃imo^m nõ ē sacr̃m. ¶ z° ratio ē: qz oē sacr̃m hz formã distictã a materia: sz hoc non ē i mr̃imonio. Non. n. vba exp̃mẽtia viri ꝓsensuz sunt magis forma vel mã q̃ vba mulieris nec eõuerso. g ⁊c. ¶ 3ª ratio: qz q̃ exteri⁹ agunt̃ i sacr̃is ꝑpe sumptis non possunt eẽ de dictamine pure ratiõis nãlis: qz cũ sacra sint q̃dã ptestationes fidei sicut fides est de his q̃ rõnẽ nãlez excedũt: sic eoz q̃ exterius agunt̃ non pōt eẽ nãl' ratio i sacr̃is: ficut i baptismo: ꝓfirmatione ⁊ ordine: sz eoz q̃ exterius agunt̃ i mr̃imonio pōt reddi nãlis ratio vt pote q; ꝓsentiãt ⁊ ꝓsensuz suũ exp̃mãt. g ⁊c. ¶ 4ª. qz circa sacra ordinatio ecclie pōt hẽre viz p̃cepti: ſ; nunq̃z ē de necitate sacr̃i vt ꝓz ex p̃cedẽtib⁹: sz ordiatio eccl'e circa mr̃imo^m ē ō necitate mr̃imōy. Eaē. n. eccl'a psonas illegittias: legittias ad ꝺ hẽdũ. ⁊ de illegitimis legitimas put placet. g mr̃imo^m nõ videt ꝑpe sacr̃m. ¶ 5ª. qz absq; baptismo nl'lus ē susceptuus sacr̃i ꝑpe dicti: cũ baptism⁹ sit ianua sacroz: sed añ baptismũ ꝺbũt ifideles vez mr̃imo^m inter se: sicut fideles post baptismũ. g ⁊c. Nec obstat q; mr̃imoniũ eoz dr̃ ratuz si ambo baptizẽt: qz vez ē q; post p baptismũ eoz mr̃imoniũ ē ratum: sz non ē magis sacr̃m q̃ ꝑus vt ꝑbabil'. iõ ⁊c. Probatio assumpta: qz i oī sacro opus ē nouo facto cũ cõsistãt i ope operato: sz i mr̃imonio isto z nihil ē de nouo factũ. solũ. n. baptiçati sunt. Baptismus ãt ē distictũ sacr̃z a mr̃imonio; ⁊ susceptio vnius sacr̃i non facit aliud susceptũ. g sic mr̃imo^m non fuit añ sacr̃m ita nec ēt post: cũ tñ sit vez ⁊ ratũ. ¶ 6ª qz sacra nõ deyciunt boiez a pfectioꝛi statu: sz matrimoniũ deycit boiez a statu ꝓtinẽtie q̃ melioꝛ ⁊ pfectioꝛ mr̃imonio dicẽte apl'o. i. ad coꝛ. 7. Qui. n. nubit bñ facit ⁊ q; nõ nubit melius facit. g videt q; mr̃imoniũ nõ sit stricte ⁊ ꝑpe sacr̃z: sz solũ large ꝑput sacr̃z dr̃ sacre rei signũ. Nec sũt eoz ratões. ¶ Ad tũ ad 3^m ē sciẽdum q; licz ista opio videat̃ modernis theologis ml'tũ exnea: ē tñ real'r eadẽ cũ opione iuristaz ⁊ magr̃i snias q; dicũt q; i mr̃imonio nõ ꝓfert gra. dicũt tñ q; ē sacr̃m ⁊ sacratissime rei signũ: imo q; excedit alia in ratione signi: ad qõ segt̃ cũ omne sacr̃m no. le. sit cã gr̃e q; matrimoniũ ꝑpe ⁊ stricte nõ sit sacr̃m no. le.

Quantũ ad z^m articulũ sũt tres ꝗnes. ¶ Pria de vi ꝑ° ? tate isti⁹ opionis: qz si isti itelligũt q; matrimoniũ non ē ita perfectũ sacr̃m sic alia vez dicunt. Quia cum sacramẽta no. le. abundent a sacramentis ve. legis in causando potius q̃z i significando illud ē pfectus q; magis cãt gr̃az: sz mr̃imo^m minus iter oĩa sacra cãt gr̃am: licz plus significez. g simpl'r ē ipfecti⁹ sacr̃z iter sacra no. le. sz eq̃ ꝑpe ē sacr̃m no. le. sicut aliqõ alioꝛ. sicut asinus ē ita ꝑpe aial sicut hõ: licet nõ sit eq̃ pfectũ aial sicut hõ: qz illa q̃ sunt de rõne aialis puta suba aiata sensibilis: eq̃ ꝑpe ꝓpetũt asino sic̃ homini: sz nõ eq̃ pfecte: qz eẽ subst̃tiã ⁊ hẽre aiaz ⁊ sensuz nõ ꝓueit asino metaphorice sic̃ nec hõi: sz ꝑpe vtriq; sz nõ ē substantia eq̃ pfecta aia ⁊ sensus i bzuto sicut i boie ita ⁊ i ꝓposito: qz de rõne sacri no. le. nõ sũt nisi duo. s. q; sit signũ ⁊ q; sit cã gr̃e: vtrũq; ãt nõ eq̃uoce nec metaphorice

sz ꝓprie ꝺuēit mr̄imonio licz nō eq̄ pfecte sic̄ alys.g̃ ē ve ⁊ ꝓprie sacr̄z sicut alia: licet nō eq̄ pfectū. Juriste aūt ⁊ g ne gāt mr̄imoⁿ ꝓferre gr̃am nō possunt saluare mr̄imoⁿ eē sa
2° ♀ cramētū no.le. ¶ z⁴ ♀ est.de cōi opione ꝺria.s. q ꝓprie lo quēdo mr̄imoniū ē sacr̄m no.le. Qꝺ ꝓbaꝝ ꝺuabꝰ cōibꝰ rō nibus.ꝓmo sic. Omne remediū ꝺ pctm̄ ē sacr̄m: sed mr̄i moniū ē remediū ꝓstitutū ꝺ pctm̄ dicēte aplo pᵉ ad cor.7. Propter fornicationē vnusqsq̄ suā vxorē hēat. g ē sacr̄z. z°.sic.si mr̄imoⁿ nō eēt sacr̄m causa matrimony eēt pure corꝓoralis ⁊ ptineret ad iudicē secularē ⁊ nō ecclesiasticū: sz illud ē ꝺ canones:iō ⁊c. ¶ Sz ad ista argumenta rn̄dent alīq sic:ad ꝓmū dicūt q nō omne remediū ꝺ pctm̄ ē sacr̄z: q si alicui idigēti deꝝ pecunia ē sibi i remediū ne egestate ꝓpulsus furet: ⁊ sic daꝝ sibi i remediū ꝺ peccatū furti ⁊ tn̄ datio pecunie nō ē sacr̄m:sic cuz p actū mr̄imony satisfiat ꝓcupiscētie: mr̄imoⁿ ē remediū ne ꝓcupiscētia icitz ad alꝫ corruptelas:puta fornicationē:adulteriū: ⁊ sic ē i oibꝰ q̄ ex nā actus impediunt peccatū ne fiat. Talia aūt nō sunt sacr̄a: sed solū illa remedia q̄ ex nā actus nō habēt hoc facere: sz ex dīna ist̄itutione p vtutē sup nālē eis collatā vel assisten tem adhibitis qbusdā sensibilibꝰ:quoꝝ nō posset reddi rō nālis qꝺ nō ē in mr̄imonio. ¶ Ad z^m dn̄t. q mr̄imoⁿ ē sa cramētuz saltē large. Esto ēt q nullū esset adhuc cognitio eius ptineret ad iudicē ecclīasticū: qz cognitio de hoc qꝺ ē pure peccatū ⁊ ptinet ad ꝓscientiā solā nec ledit rē publicā tpaliter i rebꝰ vel i psonis ptinet ad iudicē ecclīasticū. Ta lis aūt ē errꝛ circa mr̄imoniū:iō quo ad hoc cā mr̄imony ē pure spūalis ⁊ ptinz ad iudicē ecclīasticū. Sz soluto ad pm̄ argumētū nō videꝝ sufficere:qz illud qꝺ ꝓfert remediuz ꝺ peccatū:gr̃am adiutricē conferendo ex ope opato:ē sacr̄z: cū hec sit diffinitio eiꝰ:⁊ ꝑ ꝓpetit mr̄imoⁿ: qz nō ex nā actꝰ ꝓfert gr̃az lz alias ꝑbeat remediū: sz ex dīna ist̄itutione hz ꝓferre gr̃am adiutricē ad hoc q sciat vnusqsq̄ suū vas pos sidere i sanctificatiōe ⁊ honore. Nec pōt reddi ratio nāl q̄si deus dedit istis ꝟbis q ex ope opato ꝓferāt gr̃az magis q̄ꝫ oīoni dn̄ice q̄ sanctioꝝ ē:nec ꝓfert eā nisi ex ope opāte:nec ipsa bn̄dictio ⁊ ꝓsecratio virginū q̄ plus sctitatis videꝝ ha bere ꝓfert gr̃am ex ope opato sic ist̄ud. vñ cū omne sensibi le signū a ꝺo ist̄itutū i remediū ꝺ pctm̄ ꝓferēs gr̃az adiutri cē ex ope opato:⁊ sīficās eā sit sacr̄z noue legis:⁊ mr̄imᵐ hec oīa hēat �pz theologos:iō ē ꝑpe sacr̄m. ¶ Ad scōaz solu tionē quā ꝺant:dicēdū q licz ratio nō sit multū efficax: qz multe cause sunt ecclīastice: q̄ nō sunt de sacr̄is:sz vel de sa cramētalibꝰ vel de alys:⁊ sic de mr̄imonio ad sciēdū vtrū filij sint legittimi vl nō:⁊ sit irregularis vel nō:bene ptinz. Solutio tn̄ quā ꝺant q errꝛ circa mr̄imoniū nō ledit rē publicā tpaliter i rebꝰ vl i psonis nō videꝝ valere: qz ledit rē publicā ptus icertꝰ:⁊ qz bonū matrimony cedit i bonū ciuilitatis p̄m hoc ē a iure ciuili put ē i officiū ciuilitatis: ⁊ rei publice iterē ꝺotatas eē mulieres ⁊ ꝺuugatas ad replen dā liberis ciuitatē. ff. so. ma. l.i. vñ ⁊ leges puniunt spurios
3ª ♀ ⁊ bastardos nec admittunt ad dignitates. ¶ 3ª ♀ ē. de def fectu rōnuz opionis i cōi. Ubi sciēdū q illi de p̄dicta opio ne ad pbādū q mr̄imoniū nō sit ꝓprie sacr̄m arguūt ex di uersitate hꝰ sacr̄i ad alia. De quo vt appareat q male argu unt:sciēdū ē i gnāli q p ꝓsimiles rōnes posset ꝑbari nullū sacr̄m eē sacr̄m: qz nō ē aliqꝺ sacr̄m qꝺ non hēat aliqd sibi ꝓprius i quo ꝺfert ab oī alio. vñ si de illo sumaꝝ maioꝝ ꝑz q ꝓuenit alys affirmatiue vel negatiue ⁊ minoꝝ ꝓpoꝛtiōabi liter: ꝓcludeꝝ nō eē sacr̄m. Uerbi gr̃a ex pte ministri susce ptiui mātie vel forme. Nā de baptismo dicaz q oē sacr̄m hz p mā aliud q̄ꝫ puꝛ elemētū corꝓale vt pz iducēdo i alys a baptismo:⁊ pz rōne. Qz cū sacr̄m sit ꝓtestatiuuz fidei q̄ nō ē qd nāle:ꝺz hēre p mā aliqd nō nāle:sz baptismus hz ꝓ mā elementū.g nō ē sacr̄m. ¶ Ꝑ.oē sacr̄m ministraꝝ a mi nistro ēt i nēcitate;sicut pz de alys:sz baptismꝰ ēt ex nēcita tē ministraꝝ ēt a nō sacerdote.g non ē sacr̄m. Silr de ꝓfir matōe:qz sacr̄m nō hz nisi vnā materiā corresꝑdētez vni forme:sz illud hz duplicē.g ⁊c. Similr:qz papa mutat eius ministerū qꝺ nō facit i alys. 3°.de eucharistia:qz oē aliud sacr̄m ꝓsistit i vsu materie nō cōsecratione. 4°.de pnia:qz nō hz materiā exteriorē sicut hēnt alia. 5°.de ordine:qz pa pa i aliqbꝰ mutat ministꝛ:Et qz hz formā impatiuā qꝺ nō hz aliud sacr̄m:⁊ videꝝ ꝺ rationez q homo ꝑeret illa q̄ nō sunt a se sz a deo. 6°.de extrema vnctione:qz hz formā so lū deꝑcatiuā qꝺ nō hz aliqꝺ aliud. ¶ Ꝺōz ē igit ad oīa ista q sicut ꝓs ē ve ⁊ ꝓprie ꝺō:lz aliqd hēat qꝺ nullus aliꝰ ꝺō hz:⁊ aliquo caret quo nullus ꝺō carult: qz hz illa q̄ sunt de eēntia ꝺois vere ⁊ ꝑpe.s.aīaz rōnalē ⁊ corꝓus orgānicū: po sita aūt eēntia rei:ponit ipsa oī alio remoto: Ita septē sunt sacr̄a no.le. ve ⁊ ꝓprie dicta licz qꝺlibz hēat aliqd singula re vel careat aliq̄ singlari:qz ꝺ nō obstante qꝺlibz ē signuz ⁊ causa gr̃e qꝺ sufficit ad eētiaa sacr̄i. Et q ita sit patuit de illis loco suo. De mr̄imōio aūt mō oñsum ē: Jdeo ⁊c..

Quantū ad 3^m articulū rn̄dēdū ē ad sex rōnes tactas ꝓ ordinē. ¶ Ad ꝓmā ꝺōz ē ꝓ iteremptionē maioris:qz nēcitas nō facit sacr̄z ministrari a non sacerdo te:qz baptiçatꝰ i moꝛtali moꝛiēs attritꝰ plus iꝺiget pn̄ia q̄ꝫ catheçumin⁹ sanus baptismo:qz nec i pricꝺo moꝛtis ⁊ si mo reretꝝ saluaretꝝ baptismo flaminis. Jste aūt nisi vi clauiū attri tio fiat sibi ꝓtritio:ꝺānabitꝝ. Et si ꝺicaꝝ ꝗ accidit:qz ꝑt ꝓte ti si vult:nō valet:qz ponaꝝ q postq̄ꝫ ē ꝓfessus attritus non ꝓtritus layco pdit vsuz rationis:tūc non pōt ꝓteri nec ꝑt ei subueīri nisi p absolonē:qz nec ꝑt cōicare:qz nec vlt os ape rire vel non hētur eucharistia:vel non pōt inungi:qz ꝺeest sacerdos. Tūc igit ita ē ei nēcia absolꝺ sicut paruulo bapti smus:⁊ tn̄ nō ꝑt absolui a nō sacerdote cū tn̄ paruulus pos sit baptiçari a n̄ sacerdote:ꝗ g nō ē solū pp nēcitatē. ¶ Ꝑ. pl's ꝺz faueri nēcitati cōitatis q̄ꝫ nēcitati vnius psone: sed ordo g ē nēcius cōitati i nulla nēcitate pōt ꝓferri nisi ab or dinato puta si non eēt in mundo aliqs epūs nec aliqs sacer dos non posset fieri epūs ⁊ sacerdos a non epō.g cā illi⁹ non est necessitas. ¶ Ꝺōm ē g q illud sacr̄m cuiꝰ tota efficacia ē ex mā ⁊ forma nō ex ꝑtāte mīstri illō potest ꝓferri ab alio q̄ꝫ a mīstris eccl'ie i nēcitate ⁊ exꝰ necessitatē:lz non ꝺebeat nisi in necessitate:sicut ē ꝺe effectu eucharistie idigne susci pi:qz tota virtus causandi gr̃am est in eo qꝺ suscipit: ⁊ licet non ꝺebeat ministrari nisi a sacerdote excepta nēcitate: ni si tamē sit peccatum impediēs a parte suscipiētis:tātū sibi valet susceptū a layco quē credit suū curatū quātū a vero curato:ita ē ꝺe baptismo cuius tota virtus ē i mā ⁊ forma nō i ministro:vñ ēt exꝰ necessitatē potest sz non ꝺz mīstrari nisi a ꝑsbitero. Mr̄imoniū aūt ē hꝺ:qz eius vtus nō ē i ma nistro eccl'ie:⁊ ideo nō ꝓp hoc qꝺ nō ē nēciuz cū sit nēcium cōitati sicut baptismus psone singulari:sz qz vtus eiꝰ nō ē i ministro eccl'ie pōt eēntia eius hēri sine ministro:sed fozte ñ ꝺz nisi i facie eccl'ie ⁊ p sacerdotē celebrari si possit hēri. Si aūt ꝑt sine pctō sine sacerdote ꝺbi ⁊ nō alia sacra loquē ꝺo ꝺe ptāte iuris: ꝗ ē qz fundaꝝ i iure nāli. Cetera vo quiꝫ sacra quo ad eēntialē pfectionē regrūt vtutē mīstri: vñ in nullo casu possunt sine illo celebrari ēt extrema vnctio q̄ nō ꝺebz ꝺari nisi exīstēti i articulo necessitatis extreme. ¶ Ad z^m ꝺōz ē. p iterēptionē ministris:qz mr̄imoⁿ hz formā distinctā a mā:qz vba sunt forma:ꝺhētes sūt mā. Nec distinguit hic mā i qua.i. suscipiēs ⁊ mā ex q̄:sicut in eucha ristia ⁊ alys:qz mr̄imoniū ē ꝓtractus psonaꝝ sicut aly ꝓtra ctus sunt ꝺctus reꝝ vt ꝺicunt iuriste. Uñ sicut i ꝺctib⁹ rez res q̄ trāsferunt ꝑ ꝓuentionē ipsam sunt mā:sic corꝓus qꝺ trāsferꝝ quo ad potātez est materia i matrimonio:qz cum ꝺico accipio te i meā q̄si transferō corꝓus meū in tuā potā tem:⁊ sicut cū aliqs vēdit se ad precīū participandū est va yenditio:⁊ tn̄ yenditio regrit mām distinctā a forma q̄ est

expressio cõsensus: qz ipse vir qui transfert seipm ẽ ibi materia: ita z hic. vel põt dici q sic ĩ eucharistia ẽ ibi duplex materia z duplex forma: vnuz tñ sacrz: sic z hic: cũ dr accipio te ĩ meã. i. do tibi meipz ĩ vir est vna forma vba z vna mã ex q ipse g logr vel corpus eius: z alia mã in q. i. obiectũ in qõ trãsit. sicut cũ dico hoc ẽ corpus meũ: z vlteri9 qñ rñdet accipio te ĩ meuz. i. do me tibi ĩ vxorẽ forma vbum z mã ex qua loquẽs z in q recipiẽs: z sic diuersis respectib9 vnũ ẽ formale respectu alteri9 z aliud mãle vt ẽt dictũ fuit supra di. i. ¶ Ad 3m dõz. q illa q exterius agũr ĩ sacris inqz tuz ad sacrm ptinẽt sunt signa nõ nãlia sz istituta: frm se ãt nihil phibet ea ẽ res nãles: sicut aq z ablutõ aq ẽ nãlis. sz q ipsa sit signũ ablutionis a peccato actu non hz a nã sz tñ aptitudine: a deo ãt actu. Qõ ãt sit causa illius ablutiõis to talr hz a deo. Et silr sensus z verba fz se sunt a nã z iure nãli: sz frm q sunt sacra a deo. Nã coniunctio maris z femine nõ hz a nã q actu significet iunctionẽ xpi z ecclie. Als quicunqz sciret istã sciret illã. sicut videns fumũ cognoscit ignẽ. Cui9 ẽriũ apparet ĩ iudeis z paganis ĩ gb9 sunt matrimonia z nõ fides: imo Adã ĩ hoc nõ cognouit ministerium xpi z ecclesie nisi spũ pphie: z multo min9 ex nã sua habẽt q sint causa gre: vñ nec ãte nouã legẽ hoc habuerũt cuius haberẽt rõnẽ signi. A dña igit istitutõe bẽnt ea q in matrimonio gerunt q sint sacrm z id vñ formaliter sunt sacrz: sz id qõ sunt materialiter hñt a nã sicut aq oleũ z chrisma: qz assumere aliqd ĩ mãz sacri nõ tollit eius nãz sz dat ei nouã efficaciã. ¶ Ad 4m dicẽdũ q in illis sacris q hñt õ mã vel forma aliqd nõ subiectũ humano statuto: humanũ statutũ nihil põt imutare sic ẽ in baptismo z eucharistia. Nõ enim non aqua nec non panis aut eõ humano verbo: sed in illis in qb9 mã z forma fundant sup illud qõ iure nãli subiacet statuto humão: siẽ fundamẽtũ potest mutari p hoiez ita z fundatũ: z sic ẽ hic: qz matrimoniũ put est sacrz no. le. supponit matrimoniũ put ẽ gdã ꝓtractus personaꝝ de iure nãli z postea supaddit q ẽ ppriũ sacro no. le. s. significationẽ z causalitatẽ. Si autẽ matrimoniũ nõ esset sacramẽtuz subesset statuto humão sicut z ꝓtractus rex. Domo. n. id qõ est: ẽ cõitatis z debet se expõere morti pro republica si oportet: vnde sicut statutũ põt facere q nõ valet alienatio p se facta de reb9 eius: vt puta facta a furioso ꝑdigo vl minore: ita z põt facere q nõ valet alienatio de se ipso. Sicut. n. suus non põt dare id qõ habet: ita nec se ipsum dare vel vendere sine dñi voluntate: sic z hõ qui ẽ membr cõitatis ꝫ iustã ordinationẽ rectoris cõitatis non põt se dare ĩ seruũ vel vassalũ nec p ꝫñs ĩ maritũ. Sicut g̃ potest pistor mutare mãm sacri eucharistie qz illa mã est panis z ipse pt facere de pane nõ panẽ z eꝫ: sic qz mã mrimony est hõ potẽs dare ptãtẽ corporis sui: ecclesia q põt banc potãtẽ habẽti auferre z cui abstulit rursus dare põt: sic p accns mutare mãm sacri: sicut ẽt qz mã ꝫfirmatõis z extreme vnctionis ẽ oleũ ꝫsecratũ z chrisma ꝫsecratũ ꝫsecratione p ecclesiaz celebrata sine determinatione ritus a xpo: põt ex parte cõsecrationis sibi subiecte ecclesia mãz mutare: qz potest de oleo nõ ꝫsecrato facere ꝫsecratũ p solã admixtionẽ: z simiiter de chrismate. de ꝫse. eccle. c. Qõ ĩ dubys. Et similr posset statuere q oleũ diuisuz desinerz eẽ ꝫsecratũ. sz ĩ ꝫsecratione epi q sacrz ẽ creduntr aliq vba eẽ subalia a xpo tradita q mutari non possunt quo ab substãtiã. ¶ Ad. 5. dõz. q mrimom put ẽ sacrm no. le. imprimit ornatuz g vocat vinculũ vel nexus: z nõ solũ ẽ relo rõnis sz res absoluta disponens ad gram put hz spãlr pficere vt sciat suũ vas possidere rẽ. Uñ sicut si ꝫfirmer qs vel ordiner ante bapm nõ ipsi mit character z iõ non ẽ sacrm z nihil ẽ actũ: sz si velit recipere characterẽ totũ ẽ iterãdũ: ita p matrimoniũ ꝫtractuz ante baptismũ nihil reale ipressum ẽ: z sic sacrz formaliter z ppzie nõ ẽ qõ semp realẽ effectũ hẽt: sz si post baptismuz de nouo ꝫsentiunt vel ĩ pstina ꝫsensu persistãt tunc impzimit ornatr illi z gra nisi ponãt obicẽ: z sic non ẽ sacrm matrimoniũ añ baptismũ sicut nec aliud: licz ꝫcurrant eẽntia lia sacri: sicut ẽt, cuius oia ꝫcurrãt ad ꝫfirmationẽ z ordinationẽ ante baptismũ q post nõ ẽ ordo nec ꝫfirmatio: qz subiectũ ois sacri no. le. alterius a baptismo ẽ hõ baptiçatus. Uñ sicut si fieret bruto gcgd fit homini ĩ ꝫfirmatiõe z ordinatione nihil eẽt actũ: sic de nõ baptiçato. sz qz matrimoniũ pter hoc qõ ẽ sacrz ẽ aliqd aliud sicut añ baptismũ eẽt vba vnctio olei vel chrismatis: sz nõ ꝫfirmatio vel ordo: z si ꝫfirmatio eẽt eguocũ ad vtrũqz tunc esset ꝫfirmatio vno modo: alio mõ non: sic qz matrimom ẽ nomen ẽt9 z nomẽ sacri: iõ ẽ vex matrimom añ baptismũ put dicit ẽctuz psonaꝝ sz nõ put dicit sacrm. Qõ ãt dicit Augu. q baptiçatus nõ solut bigamiã: qz de sacramẽto agit nõ de peccato: accipit sacrm materialr z aptitudinalr nõ formalr z actualr. Hoc autem pz sic: qz si cõiugium infideliũ vnus conuertatur ad fidem sine alio conuersus potest cõtrahere. g̃ non erat iter eos idẽ reale vinculũ qõ fuisset si post baptismuz ꝫtractũ fuisset: vnde matrimoniũ ratuz p baptismũ ponit aliqd absolutũ z non puꝝ ens rationis quale solũ erat per matrimoniũ vt ẽ aliqd humanũ. ¶ Ad. 6. z vltimũ ẽ dõz. q p matrimoniũ homo nõ excidit a statu perfectionis sed p actũ matrimony. vt pz ĩ beata virgine cui9 pfectio non ẽ ĩminuta p matrimoniũ. Uel dicendũ q sacra subueniunt hõi frm omnẽ statutũ. ꝓnia. n. nõ facit hominẽ decidere a a gra vel pfectione: sed supposito q exciderit pnia ipm excipit ne damneꝫ. Et sic sicut pnia licet nõ sit nisi peccãtiuz z de peccatis: non tamẽ pp hoc facit peccare: sed qtũ possibile ẽ supposito peccato facit ad innocẽtiam redire: sic matrimoniũ licet quo ad actum suũ nõ sit nisi imperfectoꝝ z cũ iperfectõe tamẽ hoc supposito qtũ possibile ẽ facit ad pfectionẽ tẽdere z min9 ab ea declinare. ¶ Ad argumẽtũ ꝓncipale si oppositũ ẽ dicẽdũ q matrimonium qñ erat ĩ statu innocẽtie non erat sacramentum.

¶ Que sũt ꝫsiderãda ĩ ꝫiugio. Bi. XXVII. a

Ost hec aduertendum est quid sit ꝫiugiuz: z q sit efficiens causa ꝫiugij: z cã ꝑpter quã cõtrahi debeat: z que sint bona ꝫiugij: z quõ p ea excuseꝫ coit9 carnalis: q sint legitie psone ad matrimoniũ. Sunt z alia plura ĩ mãmonio ꝫsideranda q sub cõpẽdio pstringem9.

¶ Quid sit cõingium. b

Unt ergo nuptie vel matrimoniuz viri
f mlieris qz ꝫiũctio marital iter legitimas
psonas ĩdiuiduã vite ꝫsuetudinem retinẽs. Ad ĩdiuiduã ꝫsuetudinẽ vite ptinz q absqz ꝫsensu alterius neuter ꝫtinentiã ꝓfiteri põt vel ordini vacare: z q iter eos dũ viuũt vinculũ cõiugale pmanet vt alij se copulare nõ liceat: z vt iuicẽ alter alteri exhibeat qõ qsqz sibi. ¶ Hac autẽ descriptione: legitimoꝝ et fidelinz tm̃ matrimonium includitur.

¶ De cõsensu qui efficit coniugium. c

Fficiẽs ãt cã mãmõij ẽ ꝫsensus. nõ qui-
e libz: fz p verba exꝑssius. nec de futuro: fz de ꝑsenti. Si. n. ꝫsentiũt ĩ futuꝝ dicentes. Accipiã te in vir: et ego te in vxorez: nõ ẽ iste cõsensus efficax matrimõij. Jtẽ si cõsentiãt mente

ꝛ nō exp̄imāt verbis vl̄ alijs certis signis: nec talis ꝓsensus efficit mīimoniū. Si āt verbis explicāt qō tñ corde ñ: volūtsi ñ sit coactio ibi vl̄ dol⁹: obligatō illa verboꝝ qb⁹ ꝓsentiūt dicētes: accipio te i vīz: ꝛ ego te i vxorē: mīimoniū facē.

¶ Auctoritatibus p̄obat q̄ solus consensus facit matrimonium. d

Quod āt ꝓsensus mīimoniū faciat subditis ꝓbāt testimōijs. Ait. n. Isidor⁹. Cōsensus facē mīimoniū. Itē Nicol. papa. Sufficiat solus ꝫ leges eoꝝ ꝓsensus: de quoꝝ ꝓiūctiōib⁹ agit̄. Qui sol⁹ si forte i nuptijs defuerit: cetera ēt cū ipso coitu celebrata frustrāt̄. Itē Joh. chriso. Mīimoniū ñ qdē facē coit⁹ ꝫ volūtas: ꝛ iō nō soluit illō sepatio corpis. Itē amb. Non defloratio virgitatis facē ꝓiugiū: ꝫ pactio ꝓiugal̄. Ex his apparet q̄ ꝓsensus. i. pactio coiugalis matrimoniū facit: ꝛ ex tūc ꝓiugiū ē: etiā si non p̄cessit vl̄ secuta est copula carnalis.

¶ Quando incipiat esse coniugium. e

Quod. n. ab ipsa desponsatōe in q̄ pactio ꝓiugal̄ exp̄imit̄ cōiuges sint; scōꝝ testimonia ꝓbāt. Ait. n. ambr. Cū iniciat̄ cōiugiū ꝓiugij nomī asciscit̄: cū ꝓiūgit̄ viro ꝓiugiū ē: nō cū viri admixtiōe cognoscit̄. Itē Isidor⁹. Cōiuges veri⁹ appellāt̄ a p̄ia dēsponsatiōis fide: q̄ꝫ adhuc iter eos ignorēt̄ ꝓiugalis ꝓcubit⁹. Itē aug. Coniūx vocat̄ ex p̄ia desponsatiōis fide quā ꝓcubitu nō cognouerat: nec fuerat agnitur⁹. nec p̄erat: nec mēdax māserat ꝓiugis appellatio: vbi ñ fuerat nec futura erat carnis vlla cōmixtio: pp̄ q̄ fidele cōiugiū: ambo parentes xp̄i vocari meruerūt: nō solū illa mater: ꝫ ēt ille pater ei⁹: sīc coniunx mīis ei⁹: vtrūq̄ tñ mēte ñ carne. Ex his euidēter insinuat̄ q̄ ex tpe quo itercedit cōsensus volūtari⁹ ac marital̄ q sol⁹ cōiugiū facit: veri cōiuges sūt sponsus ꝛ sponsa.

¶ Scōm quosdā non ē coniugiū añ carnalē copulam: sed sponsi ꝛ sponse sunt. f

Quidā tñ asserūt vez ꝓiugiū non cōtrahi añ traductionē ꝛ carnalē copulā nec veri coniuges eē aliquos añq̄ꝫ itercedat cōmixtio sex⁹: ꝫ a p̄ia fide desponsatōis vir sponsus: ꝛ mulier sponsa ē: non coniunx. Sponsos aūt ꝛ spōsas ꝓiuges frequēter appellari dicūt: non q̄ sint: ꝫ q̄ futuri sunt: cuius rei sponsionē iuicē fecerunt: ꝛ p̄m hoc verba p̄missarū auctoritatum itelligenda fore tradunt.

¶ Qua ratione vtuntur. g

Quod vero iter sponsam ꝛ cōiugez plurimū itersit: ex eo astruunt: q̄ licet sponse añ carnalē copulā̄ consulto vel nolente spōso monasteriū eligere: quo facto: sponso etiā licz aliā ducere. Cōiugat⁹ vero vel ꝓiugata nec cōtinentiā nisi ex cōi consensu seruare valet: nec monasteriū petere: nisi vterq̄ ꝓtinentiā pariter p̄fiteant̄. Q̄ vero licet spōse mōasteriū eligere auctoritatibus sanctoꝝ ꝓbatur. Ait. n. Eusebi⁹ papa. Desponsatam puellā non licet parētib⁹ alij viro tradere tamen licet sibi monasteriū eligere. Item Gregorius. Decreta legalia despōsataꝫ si conuerti voluerit nullo penitus censuerunt damno mulctari. Refert etiam Hieronymus q̄ macharius iter christi heremitas p̄cipuus: celebrato nuptiali cōuiuio cum vespere thalamū eēt igressurus ex vrbe egrediens trāsmaria petijt: ꝛ heremi solitudinem sibi elegit. Beatus etiā Alexius similiter ex nuptijs diuina gratia vocatus sponsaꝫ deseruit: ꝛ nudus christo famulari cepit. His auctoritatibus ꝛ exemplis liquet licere sponsis sine cōsensu suaꝝ sponsaꝝ ꝛ econuerso continentiā p̄fiteri.

¶ Q̄ cōiugatus vel coniugata nequeāt continē tiam p̄fiteri sine alterius cōsensu. h

Oc aūt coniugatis nullatenus licet. Nō b enī potest vir melioris vite p̄positum sumere sine vxoris cōsensu: ꝛ ecōuerso. Unde Grego. scribēs theutiste patricie. Sunt q̄ dicunt religiōis gīa cōiugia debere solui. Unde sciendū est: q̄ ꝛ si hoc lex humana cōcessit: tamē lex diuina p̄hibuit. Si vero vtriusq̄ cōueniat cōtinentez vitam ducere hoc qs audeat accusare: Sic enī multos sanctoꝝ nouimus cū suis cōiugibus: ꝛ p̄ius cōtinentē vitaꝫ duxisse: ꝛ post ad sancte ecclesie regimia migrasse. Si vero cōtinentiam quā vir appetit mulier non sequitur: aut quā vxor appetit vir recusat: ꝓiugiū diuidi non potest: q̄ scriptuz est. Mulier potestatem sue carnis nō habz: sed vir. Similiter ꝛ vir potestatem sue carnis nō habet: sed mulier. Idē. Agathosa latrix p̄sentiū q̄sta est viz suū contra volūtatez suam i monasteriū esse cōuersum: qua ꝓpter experientie tue p̄cipimus vt diligenti iquisitione discutias: ne forte eius voluntate conuersus sit: vel ipsa mutare se promiserit. ꝛ si hoc reperieris: ꝛ illuz i monasterio p manere p̄uideas: ꝛ hāc sicut ꝓmisit mutare vitam cōpellas. Si vero nihil hoꝝ ē: nec quondam fornicatōis crimen ꝓpter qō licet vxorez dimittere: p̄dictam mulierē cōmisisse cognoueris: ne illius ꝙuersio: vxoris relicte in seculo fieri possit perditionis occasio: volum⁹ vt maritū suum illi etiam si iaz tonsoratus est reddere debeas: omni excusatione cessante: q̄ nisi forni-

cationis cā vir uxorē dimittere nulla rō ꝓcedit. Postq̄ enim copulatione cōiugij viri ⁊ mulieris vnū corp⁹ efficit: nō pt ex pte ꝓuerti: ⁊ ex pte remanere i seculo. Itē ex. viij. synodo. Si qs coiugat⁹ cōuerti ad monasteriū velit: nō ē recipiē dus nisi pri⁹ a ꝓiuge castimoniā ꝓfitēte fuerit absolut⁹. Tales ergo tūc sine culpa sequunt xp̄m relicto seculo si hñt ex pari volūtate castitatis consensū. Itē. Si vir ⁊ uxor diuertere ꝓpo sola religiosa inter se cōsenserint vita: nullaten⁹ sine consensu epi fiat vt ab eo singulariter ꝓuiso ꝓstituā tur loco. Nā uxore nolēte vel altero illoꝝ ēt ꝓ tali re matrimoniū nō soluit. Itē aug. Si abstines sine uxōis volūtate: tribuis ei fornicādi licētiā ⁊ petm illi⁹ tue iputabitur abstinētie. Item Nicolaus papa. Scripsit nobis thaberga regina: regia se velle dignitate vel copula exuit: ⁊ sola vita priuata esse cōtentā desiderare. Cui scripsim⁹ nō hoc aliter fieri posse: nisi eandē vitam vir ei⁹ lothari⁹ elegerit. Ex his p̄z q̄ cōiugati sine cōi cōsensu mōasteriū eligere: ꝓtinētiā ꝓfiteri vel habitū religiōis sumere ñ valent. ⁊ si fecerit reuocari debēt. Sponsi vero possūt sine cōi cōsensu monasteriū eligere. Vñ videt inter spōsū ⁊ spōsā cōiugiū nō esse. Ideoq̄ asserūt a prima fide despōsationis cōiuges appellari ñ re pfectiū sz spe futuroꝝ: qz ex fide quā ex despōsatiōe sibi inuicē debēt: postea efficiunt cōiuges. Premissas aūt auctoritates qb⁹ asseritur q̄ cōsēsus matrimoniū facit: ita itelligi volūt vt cōsensus vel pactio cōiugal' nō ante coitū faciat matrimoniū sed i coitu. Sicut. n. defloratio virginitatis non facit matrimoniū nisi p̄cedat pactio cōiugalis: ita nec pactio cōiugalis añq̄ assit copula carnalis. Ex pactione ergo cōiugali sponsi ⁊ sponse fiunt añ coitū. In coitu vero efficiūtur cōiuges. Facit. n. pactio cōiugalis vt q̄ prius erat sponsa: in coitu fiat coniunx.

¶ Rñsio ad p̄dicta cū determinatiōe supioꝝ. i

b Is aūt ita respondem⁹ fit aliq̄n despōsatio vbi ē cōpromissio viri ⁊ mulieris de cōtrahendo matrimonio: non est āt ibi cōsensus de pfectiō. ⁊ est desponsatio hñs cōsensū de pfectiō. i. pactionem cōiugalē q̄ sola facit coniugiū. In illa ergo despōsatione vbi ē pollicitatio ꝓtrahendi mīmoniū: sponsi tm̄ ⁊ sponse fiūt: ñ ꝓiuges: ⁊ talib⁹ sponsis licet sine cōmuni ꝓsēsu cōtinētiā ꝓfiteri ⁊ monasteriū eligere. In ea vero ō̄sponsatōe vbi ē consensus ō̄ pfectiō ꝓiugiū cōtrahit: ⁊ ab illi⁹ ō̄sponsatōis p̄ria fide veri cōiuges appellātur. Scōm hāc distinctionē ō̄sponsationis: de sponsis varie loquunt doctores.

¶ Quō accipiat' sponsa i supradcīs capitul'. k

a Liquādo. n. spōsas vocāt q̄ talē hūerūt desponsationē vbi fuit pactio ꝓiugal' de pfectiō: ⁊ ille vere cōiuges sūt. Vñ gre. Si qs uxorē ō̄spōsauerit vl' subarrauerit: quāq̄ p⁹ modū p̄uenīte die mortis ei⁹ nequerit eā ducere i uxorē: tm̄ nlli ō̄ ꝓsanguitate ei⁹ licz accipe eā i ꝓiugio: ⁊ si iuctū fuerit factū: sepetur oio. Itē Juli⁹ papa. Siqs ō̄spōsauerit uxorē ⁊ subarrauerit: et vl' p̄ueniente die mortis: vl' irruentib⁹ qbusdā cāis eā ñ cognouerit: nec frater ei⁹ nec vll⁹ ō̄ cōsanguitate ei⁹ eādē sibi tollat i uxorem vllo vnq̄ tpe. Itē Bre. Qui ō̄sponsatā ꝑmi sui puellā cepit i ꝓiugiū: anathema sit ipe ⁊ oēs cōsentientes ei: qz ꝑz legē dei mori ōcernit. Nā diuīe legis mos est sponsas appellare cōiuges: vt in euāgelio. Accipe mariā cōiugem tuā. Et i deutronomio. Si qs alteri⁹ sponsaz i agro vel quolz loco oppīserit vl' adduxerit i domū suaz: moriat': qz uxorē ꝑmi sui violauit: nō q̄ iā uxō erat sed q̄ a parentib⁹ uxor fieri ōbebat. Ex his colligit' q̄ spōse q̄dā cōiuges sūt añ cōmixtionē sexuū. Sed forte ill⁹ mouet qō in fine capituli dicit': nō q̄ iā uxor erat. sed q̄ uxor fieri debebat. Qō non ita debet itelligi: q̄si uxor vere non fuerit ex quo pactio coniugal' interceſſit: sed qz nōdum traducta fuerat: nec res uxoria interceſſerat. s. concubitus coniugalis.

¶ Oz aliter accipit' i his alīs capitul' spōsa. l

b Ec etiā sponsa est q̄ sic viro desponsata est: vt non interceſſerit cōsensus ō̄ pfectiō: sed sponsio futuri. Scōm quem modū illud decretū intelligit'. Si qs sponsam filij oppresserit ⁊ post fili⁹ ei⁹ eam duxerit: pater postea non habeat uxorem nec mulier virum: filius qui patris facinus ignorauit aliaz ducat. Si cōiunx illa fuisset quod vticq̄ foret: si in sponsalibus pactio coniugalis interceſſisset: nō permitteretur sponso aliam ducere. Adechis autē pena non nubendi ex rigore iſligitur vt alij terreātur: Idem ex eodem. Quidam despōsauit uxorem ⁊ dotauit: ⁊ cum ea coire non potuit: quā clanculo frater eius corrupit ⁊ grauidaz reddidit. Decretū est vt q̄ius nupta non potuerit esse legitimo viro: desponsataz tm̄ fratri frater habere non possit: sed mechus ⁊ mecha fornicationis quidē vindictā sustineant: licita vero eis cōiugia non negentur. De illa desponsatōe hoc itelligi dz vbi nō fuit cōsensus cōiugalis de pfectiō aliogn non liceret eis alia sortiri cōiugia. Scōz hoc ēt illud itelligi dz. Statutū est a sacro conuētu: vt si qs sponsam alteri⁹ rapuerit: publica

penitentia mulctet: ⁊ sine spe coniugij maneat: ⁊ si ipsa eidem crimini consentiens non fuerit: licentia nubendi alteri non negetur. Apparet hanc fuisse desponsatam sine pactione coniugali de presenti ⁊ ideo non fuisse coniugem cui viuente sponso alteri nubendi licentia non negatur. Sunt.n. quedam nuptialia pacta de futuro ex quib⁹ sponsi ⁊ spose vocant: nec exide cõiuges sunt. Et est pactio q̃dam cõiugal' de pñti que sponsum ⁊ sponsam ẽt cõiuges fac: ⁊ vtra q̃z pactio despõsatio vel sponsalia interdum dicunt. proprie tñ sponsalia dicuntur quedam solẽnia pacta nuptialia.

¶ Quare non statim tradantur sponse. m

Et nuptialib⁹ pactis vbi ẽ tm̃ spõsio futuri Ait aug. Instituti ẽ vt iã pacte spõse nõ statim tradant ne vilẽ habeat marit⁹ datam quam suspirauit sponsus dilatam. d

¶ Que spõsa sit vidua mõtuo spõso: ⁊ q̃ nõ. n

Est sciendũ q̃ illa spõsa q̃ tm̃ in futuro est pacta: mortuo spõso non remanet vidua: qz nõ fuerat vir ei⁹. vñ si qs cã duxerit ad sacros ordines ꝓcẽdere nõ ꝓhibet: qz nõ duxit viduã. Vidue.n. maritus eque ficut bigamus: sacerdos fieri ꝓhibet: Ex tali autez copula nullus arcetur a sacris ordinibus. e

¶ Qui alterius sponsam eo mortuo ducit: ad sacros ordines accedere põt. o

Ecundũ hoc itelligendũ est q̃ ait Pelagi⁹ papa: de illo q̃ mortuo spõso: eius spõsaz ducit i vxorẽ. Nihil est iquit: q̃z tũ ad hũc articulũ attinet: q̃ ei obuiet de canonicis institutis: quin ad sacros ordies ꝓmoueri valeat. Si vero talis spõsa fuisset: inter quã ⁊ spõsuz eius ꝓsẽsus de pñti itercessisset eo mortuo vidua remãsisset: cui copulat⁹ i ꝓiugio vlteri⁹ ad sacros ordines non accederet cum viduã duxerit. Nõ est ergo ambigendum quin solus de pñti ꝓsensus cõiugiũ efficiat: ⁊ exinde veri cõiuges appellent. Ideo post talẽ cõsensum si qs alij se copulauerit: ẽt si carnis cõmixtio illic sequat: ad prioꝛ ẽ copulã reuocandus est. Questio. I.

Arca 27. distinctione q̃runt q̃tuor. ꝓrimo. de spõsalib⁹. 2° ọ cã effectiua mr̃imony. s. ọsensu. 3° de cã ọstructiua vtrũ. s. dissoluat p ingressũ rligiõis. 4° ọ effectu mr̃imõy vtrũ. s. ⁊ quõ iducat bigãiã.

Quantũ ad ꝓmũ q̃rit de spõsalib⁹ vtz rite ꝓcta possint dissolui. Et videt q̃ nõ. qz spõsalia sũt mr̃io⁹ iniciatũ: sz mr̃io⁹. ñ ꝓt dissolui. q̃ nec spõsalia. ¶ Cõtra. de iureiu. Quẽadmoduz. ⁊ i m⁹tris alys. ¶ R⁹. tua videda sũt de spõsalib⁹. ꝓmo qd sint: ⁊ vñ dicãt: ⁊ quõ contrahant. 2° a qb⁹ ⁊ qñ ⁊ quẽ effectum sortiantur. 3°. quomodo dissoluantur.

Quantũ ad ꝓmũ sũt. 3. ọnes i gnãli. ¶ Pria qd sint spõsalia. ⁊ vñ dicant. Sũt ãt ꝓmissio futuraz nuptiaz. Vñ. 30. q. 2. Nrates. dr̃ federa spõsalia futuraz nuptiaz sunt ꝓmissio. ⁊. ff. e. le. i. sũt mẽtio ⁊ reꝓmissio futuraz nuptiaz. Ex ḃ ãt q̃ sũt reꝓmissio pz q̃ regrit vtriusq̃z ꝓmissio: nec alteꝛ sufficit ꝓmittere cũ nõ possint spõsalia claudicare. Sz si vir ꝓmittit ⁊ mlr tacet ⁊ ọsẽtit idẽ ẽ: vt si reꝓrexit manũ ad fidẽ recipiendũ. Nã si nlla signa ꝓbabili apparẽt ọ ọsensu ei⁹ nõ sũt spõsalia. Ex ḃ ãt q̃ dr̃ futuraz: pz q̃ nõ sũt ps eẽntialis: qz toti⁹ ꝓmanentis oẽs ptes sũt sil' nec oẽ ꝓnci⁹ ẽ ps ꝓncipiati: sic̃ pũct⁹ ñ ẽ ps linee nec nũc tpis: sz q̃ ẽ ꝓn⁹ ⁊ ps ẽ potissima ps: vt fundamẽtuz ẽ ps dom⁹. Dicũr ãt spõsalia a spõsando. Nã moris fuit veterib⁹ stipulari ⁊ spondere sibi vxorẽ: ide sponsi spõseq̃z appellatio nata ẽ. ff. e. l. y. ⁊. iy. nõ tñ stippulatio necia ẽ sz sufficit nud⁹ ọsẽsus. Vñ surd⁹ ⁊ mut⁹ ea ꝓbũt. eꝛ. e. c. cũ aꝑ. Itẽ iter absentes p nũciuz p epl'az. ff. e. l. sufficit ⁊. l. vlt. sz per se ⁊ per alios ꝓpinquos ⁊ extraneos. Et si quidem p parentes contrahantur fily pñtes eo ipso q̃ tacent vel absentes q̃ ꝓmo sciunt si non exꝑsse reclamãt intelligunt ọsentire. ff. e. l. in sponsalibus. §. i. qz nec patri nisi ex causa contradicere debent. ff. e. l. in sponsal'. ⁊. l. se. si autez per extraneos intelliguntur vetare nisi exꝑesse consentiant: qz de obligatione eoꝝ agit. ff. de ꝓcur. l. filj⁹ fami. §. iuitã. Et si qdẽ per exꝑneos absentes ꝓbaꝛ nõ ẽ dubiũ q̃ nõ sufficit tacere cũ ad notitiã puenerit: sz regrit exꝑssa ratihito nisi mãdauerit. ff. e. l. ḃ ita si sciẽtib⁹. Si ãt i pñtia ei⁹ noie ei⁹ ꝓbunt: adhuc nõ videret ọsentire: qz ḃ solũ de pentib⁹ dr̃. ff. So. ma. l. y. §. volũtate. Vñ nec ẽt de alys ꝓpings vl' tutorib⁹ aut ꝓcuratoꝛib⁹ qbus posset ꝓdicere. qz ẽt sũt futurarũ nuptiarũ ꝓmissio: iõ ũ sũt sponsalia iter eos iter quos ñ possũt eẽ nuptie saltẽ i futuro: qõ dico ꝓp ꝑuberes q̃ ifantiã trãsierũt ⁊ sic iter eos possũt eẽ sponsalia ex tũc: sz non mr̃io⁹ nũc sz i futuro: alꝫs secus. ff. de spõsalib⁹. l. tutoꝛ. ⁊. l. oro. ¶ Scdo ọ ẽ vtrũ sponsalia sint pars mr̃imony. Et vr̃. q̃ sic: qz vniuscuiusq̃z rei potissima ps ẽ suũ ẽn⁹. ff. de ordi. iuris. l. i. sz sponsalia sũt ẽn⁹ mr̃imony: vñ distingũt iurispiti mr̃io⁹ fm triplicẽ dr̃az. Qõdã ratũ: qõdã iniciatũ: qõdã ọsũmatũ mr̃io⁹. iniciat desponsatiõe de futuro: ratificat in ọsẽsu de pñti: ⁊ ọsũmat i copula carnali. ¶ Cõtra. illõ ñ ẽ pfectũ q̃ non ex oĩbus suis partib⁹ ọstat vt. l. allegata: qz totũ ⁊ pfectũ idẽ sũt 3° phy. sed mr̃io⁹ ꝑt esse perfectũ sine ḃ q̃ sponsalia p̃cedãt. q̃ nõ sũt partes. ¶ Dicẽdũ ẽ q̃ q̃ spõsalia nõ sũt ꝓpe ps: qz de eẽntia oĩs successiui ẽ aliqd ꝑteritũ ⁊ aliqd futuꝛ: vñ ⁊ mot⁹ aliqd hz de termio a quo: alꝫs ñ moueret: sz motũ eẽt totalr ab eo: sigdẽ eẽt totalr i termio ad quẽ: silr hz aliqd de termio ad quẽ: alꝫs nõdũ moueret: sz adhuc totalr eẽt i termio a quo nihil pticipãs de termio ad quẽ. Dico ãt terminũ ad quẽ ⁊ a quo ĩmediatos ipi motui: vñ i motu locali termin⁹ ad quẽ ⁊ a quo ĩmediate sunt duo spatia ọtinua quoꝝ q̃libz ẽ eq̃le locato mobili: vñ q̃ñ nõdũ subitrauit ꝑtẽ aliquã scõi adhuc ñ iẽpit moueri: q̃ñ ãt iã dimisit vltimã ꝑtẽ ꝓmi. iã motum ẽ: sz q̃diu occupat ꝑtẽ vtriusq̃z deserẽdo paulatiz ꝓmũ. ⁊ itroeũdo z⁹: tũc dr̃ moueri. sz de eẽntia rei pmanẽtis nõ ẽ aliqd ꝑteritũ: qz tũc ọsistet eẽ: nec futuꝛ: qz nõdũ eẽt pfectũ: sicut de eẽntia domus nõ ẽ dolatio lignoꝝ q̃ iã ꝑcessit nec ibitatio seq̃ns. silr cũ mr̃io⁹ sit ọ genere pmanẽtiũ nec spõsalia q̃ ꝑcedũt nec carnal' copula q̃ segr̃ sũt ọ eẽntia ei⁹. ¶ Ad arg⁹ dõz q̃ duplex ẽ ꝓncipiũ rei: qõdã extrinsecũ sic̃ efficiẽs: vel disponẽs ⁊ illud nõ ẽ de eẽntia ꝓncipal'r: qz cã efficiẽs nõ itrat eẽntiã effect⁹: ⁊ tale ẽ spõsalia: aliud ĩtrinsecũ ꝓuatiuũ: nec illud ẽ ps vt ꝑũctus linee ⁊ nũc tpis. aliõ positiuũ ⁊ illud ẽ pars ⁊ potissima i artificialib⁹: sic̃ fundamẽtũ dom⁹ ⁊ mã i oĩb⁹ artificialib⁹ in nãlib⁹ ãt mã q̃ ẽ ꝑ formã: ẽ ps ifima ñ potissima. ¶ Notãdũ ẽt q̃ ñ oz p⁹ mr̃io⁹ ꝓbere spõsalia ọmissa

sicut post baptismū in necessitate oportet adhibere solēnitatē omissā: qz illa q̄ p̄cedūt sacrm ex necessitate p̄cepti qñ sunt omissa pp necessitatez: dñt fieri cessante necessitate si sunt vtilia z ꝯgrua ēt post sacrz: sic ibi i cathecissimo z exoꝛcissimo: que ēt post baptismū valēt: qz duo sūt arbitri p̄cepta dare: z i tpe dare. ff. de arbitris. l. celsus. Uñ q nō potuit facere añ dz facere post: sic q debuit soluere i pascha nō minus obligat⁹ ē soluere post q̄z añ. Sz spōsalia nō ē necesse p̄cedere mr̄io⁹ ex p̄cepto nisi forte pp p̄hibitionē clandestine despōsationis z ad min⁹ non eēnt vtilia post mr̄io⁹. nec ꝯgrua: qz nemo pōt rē suā stipulari: imo p̄mitteret impossibile: qz mr̄io⁹ semel ꝯctū ampli⁹ ꝯbi nō p̄t. ¶ Tertia ꝑ ē de modis gb⁹ sponsalia ꝯbunt pure. i. sine mō z ꝯditione. Nā de ꝯditionib⁹ appositis dicet di. 28. Sciēdū est igit q spōsalia ꝯbunt septē modis. p̄mo ānuli subarratiōe nisi agere tur de mr̄io⁹ tacite vel exp̄sse: puta añ valuas eccl'ie. vt nō. de. spon. ipub. c. vlt. vñ solet poni i q̄rto digito q medic⁹ dr: qz a corde vena p̄cedit i signū amoꝛis: nisi cā ludi fieret. ō p̄sump. c. illō. de sen. z re iud. c. Tenor. 2° arris spōsal' ēt si ne v̄bis: al' ipsa v̄ba sufficerēt: vt puta si bīto tractatu inter amicos missit i ocalia noīe arre sponsalioꝛ nihꝭ aliud dicēs: z illa acceptauit. 3°. inramēti iteruētione: sufficit āt p̄bare i foro ꝓtētioso ꝓfessionē de affidatōe: qz lz ꝓfessio ex iudiciū facta ad obligādū ñ obliget: tñ si fiat ex cā ocurrētib⁹ alys q̄ notant de ꝓfessis. c. vlt. valet ad p̄bandū: z p ꝯs idē ē in mr̄io⁹ ex quo ꝯriū nō iuenit exp̄ssuz. 4° nuda p̄missione affirmatiua ñ negatiua: vt si dicā tibi p̄mitto tibi q nūq̄z ducā aliā vxoꝛē a te. Tūc. n. nō tenet eā ducere si velit ꝓtinere: lz si velit ꝯbere nō lz sibi aliā ducere. sic cū gs p̄hibeat alienare ſuū ex familiā: nō pp̄ tenet dare statiz vni ō familia: lz si velit alienare oz q vni ex ill'is det: vñ i morte qñ necesse hz alienare: vni ex illis hz relinq̄re. Sz si dixisset p̄mitto tibi q nō ducā aliquā nisi te: videt q nisi ponat sic i legatis fauoꝛe mr̄imony. Naz si dico ois bō currit nisi sortes. segt q sortes nō currat: al's nō eēt vera exceptio: lz si dicerē nll'us bō currit nisi forte sortes: tūc non p̄cise segtur: vñ si ex p̄cedētib⁹ appet q nolebat se ei obligare p̄cise: sed sub ꝯditiōe. si ꝓtigeret eū ꝯbere: nō ē obligat⁹. al's sic. In foro āt ꝓscie nō: nisi sit sibi ꝓscius q noluerit se obligare: vñ i foro ꝓtētioso ex illis v̄bis iudicabit ex quo agebat ō spōsalib⁹ puris ꝯbēdis: qz iterp̄tatio obscuri oz fieri ꝯ illū q legē pacti potuit apti⁹ declarare. ff. de ꝯben. emp. l. Labeo. ō pactis. l. veterib⁹. Sz i foro ꝓscie si dicat q nō intēdebat p̄cise se obligare: credit ei. Si vo nō recolit qd itendebat lz recolit de v̄bis: distiguendū ē mō p̄dicto: qz aut dixit ñ ducaz nisi te: tūc vīs locutiōis de virtute ꝝmōis vel saltē ō vsu loq̄ntiū hz q̄ ducā te. Si āt dicat ñ ducā aliā a te: nō segt q̄ ducā te: qz stāt ista. Non ducā aliā a te nec ducā te: qz nll'az ducā. 5° p traductionez. q̄uis. n. traductio sola ñ faciat vā sponsalia nec p̄sūpta nec mr̄io⁹. de resti. spo. c. Ex pte. tñ si puella añ septēniuz desponsata traducat z traducta septēniū cōplens nō reclamat spōsalia ꝓfirmant ex tūc: nō q retro trahant: vñ si añ septēniuz coḡuerit matrē postea neutrā poterit hre. Filiā nō: pp affinitatē: matrē nō: pp bōestatē. lz si matrē duxit vxoꝛē añ septēniū tenet mr̄io⁹: nec confirmant sponsalia: qz fuerūt soluta ipso iure p mr̄io⁹ z̄c. hosti. i cōpil'. 6°. p attēptationē. ex. e. iuuenis. Q̄ñ. n. spōsalia p̄cesserūt nulla pp defectū etatis z secutus ē conat⁹ de quo dubiū ē an hūerit effectū censent spōsalia. Nā si certū eēt q conat⁹ nō hūisset effectū non eēnt spōsalia: sicut nec est mr̄io⁹ q̄ sola tēptatio segt vera sponsalia ex. e. c. fi. Si aūt certū ē q ea cognouisset: affinitas eēt ꝯcta. Sz dic hosti. q si certū ē eaz virginē remansisse non orit honestas nec affinitas. Sz tñ videt q imo orit honestas dū tñ sciat vel dubitet an pollutio exoꝛdinaria sit subsecuta. Sicut. n. pollutio exoꝛdinaria facta affectu maritali cāt affinitatē: sic fcā affectu sponsali cāt publicā honestatē. 7° p tacitā q̄uētionē. Naz quotiēscunq ꝯbit mr̄io⁹ p verba de p̄nti z nō valet pp causaz q̄ est impeditiua mr̄imony non sponsal': tunc hz vim sponsal'. z ꝯbunt tacite. de spō. impub. li°. 6. vt si sint impuberes maioꝛes septēnio.

Quantū ad 2m articulū p̄cipalē sūt. 3. ꝓnes. ¶ Prima gs possit ꝯbere. Ubi sciendum q hoc edictū ē p̄hibitoriū: qz q non p̄hibet admittit. Dis q̄ḡ p̄hibet mr̄io⁹ ꝯbere p̄hibetur p ꝯs z sponsalia. ff. de spon. l. Oꝛo. nisi sit alia cā: vt de etate septeny z tpe oꝛonis i. xl'a. z alys tpib⁹ gb⁹ possunt sponsalia ꝯbi non nuptie: pp earū solemnitatē. ꝓnt ēt indifferenter ꝯbi iter p̄ntes z absētes duz tñ vtriusq ꝝsensus ꝯcurrat actual'r vl' habitual'r: al's si peniteret p̄mus añ ꝝsēsuz scōi nichil ageret q̄uis nō certioraret nūciū vel aliū: lz i foro ꝓtentioso oz docere de p̄nia p̄cedēte: lz nō de reuocatione. vel de certioratione. In foro āt ꝯscientie credit sibi. Dico āt habitual'r eo ipso q nō dissentit: vt si dormit dū scōs ꝝsentit: sic z mr̄io⁹ spūale iter absētes de ꝯben. c. Accedēs. Itē q̄ñ p parentes sufficit tacere: sec⁹ i alys. Ar'm ꝯ illud q̄ nōtur ō p̄sūp. c. Nōne. lz z añ eoꝛ ꝝsensuz de gbus agit nihil agit: nec cātur affinitas nec honestas. ¶ Scōa ꝑ est q̄ etate. z qdē post septēniū: qz infans dr ante q̄z hēat septē annos. C. de iure del. l. si ifanti. In fā tes aūt p̄hibent ꝯbere sponsalia. ff. de spon. l. In spōsalib⁹. In infantis. n. etas qd agat ignorat. C. de fl'a mo. l. i. lz tps ad ꝯbendū mr̄io⁹ est pubertas q̄ est in viro. 14. anno ꝓpleto: i muliere. 12. Rō aūt q̄re mulier ꝯbit citi⁹ mr̄io⁹ q̄z vir nō aūt sponsalia ē: qz licet vir z mulier ꝓualescant eq̄li tpe ad rōnem: nō tñ ad potentiaz actus: qz minoꝛ potētia sufficit ad patiendū q̄z ad agendū. lz q̄re tutella i viris z feis ñ pariter finitur: cura aūt sic: qz 25. anno cōpleto ptiet ad legitimas. Citius aūt ꝯtrahit de p̄sona q̄z de rebus: qz citius i nālibus rō ꝓualescit: vnde tutoꝛ q principal'r datur p̄sone desinit i pubertate. q̄ñ cura incipit: lz curatoꝛ datur principal'r rebus. Si aūt fuerint ꝯcta vno bīte etate: alio non: qz claudicare non possunt: non valēt: lz tñ q hēbat etatē pp p̄missionem maxime si iurauit nō pōt ꝯuenire alio ꝝsentiēte p ꝝsensuz exp̄ssuz vel tacitū: vt qz carnal'r copulat⁹ ē ex. de spon. ipube. z. c. I. Fas. c. Accessit z. c. Duo pueri. Dissentiēte aūt illo q etatē non habebat nihil oio valēt nec cānt publice honestatis iustitiā. Tho. dic q appꝛopinq̄nte septēnio possūt ꝯbi spōsalia sicut appꝛopiquante pubertate pōt ꝯbi mr̄io⁹. Alij aūt q non sicut nec religionē itrare: qz non sic solet p̄uenire iudiciū rōnis septēniū sicut pubertatē: nec ēt si p̄ueniret ita vt mortal'r peccaret sic puer blasphem⁹: qz iura i distincte p̄hibēt añ septē annos q̄ tñ p̄mittūt mr̄io⁹ p sex mēses añ pubertatē. ꝓ ꝓma opīone facit ex. de temp. ordi. c. vlt. vbi dr. q ifanti religionē intrāti pōt licite dari corona. q̄ḡ supponit q tenet igressus: q̄a si li hic tenēt spōsalia si sunt p̄rimi septēnio maxie de ꝝsensu parētū. ¶ 3ª ꝑ. ē ō effectu spōsalioꝛ q̄ē triplex: vnus publice honestatis iustitia. de q̄ dr. 4. i. di. ꝝsensus de arris. vbi sciēdū q si arre vel ānulus vl' pp nuptias aliqd datū sit: ille p̄dit q dedit si p eū stat sine cā: al's sibi reddit vl' heredi. C. e. l. iij. Si āt ster p illū q recipit reddit oē q̄ pp nuptias recepit: qz quod datur ob cām cansa nō secuta ꝯdici pōt: lz arras reddit duplicatas. C. e. l. vlt. lz i foro ꝯscientie sufficit reddere simpluz sicut etiam contingit in alys penis iuris que ante condēnationem factam in iudicio non debentur in foro coscientie. Pena āt q̄uētionalis rōne p̄missiōis debet in vtroq foro nisi forte q̄ñ adhibet debito pecuniario: qz tūc videt ee in fraudē vsuraz: tenet tñ ad itereſſe damni ille p q̄ stetit. Et licet possint contrahi sub ꝯditōe promisse pecunie: non tñ in modum pene: nisi tecum ꝯtraxero dabo tibi centum marchas: nec peti potest: cum libera debeant esse cōiugia. extra. e. c. Hemma. nisi forte esset pena intrinseca: puta de

multiplicatione arre q̄ ex cōi consensu repeti potest ī qua / druplum. C. e. l. vlt. §. penult. cū tñ ibidē in fine dicat̄ q̄ in ꝟbēdis nuptys libera volūtas eē dz: sic ēt ō iure canonico. Est āt vnū dubiū. Utrū p ṽba negatiua spōsalia vl' mr̄io^m ꝟbant̄: vt si dicat: pmitto tibi q̄ nunq̄z habebo aliā vxorē. Et qdē in foro ꝓscie nō: si ad affirmatiuum z noluit se obligare: sz in foro eccl'ie sic: si de sponsalib^9 ꝟbēdis ageret̄ / alia ꝑsona credidit q̄ iste intēderet dato q̄ iste noluerit ꝟbere sz vl' aliā decipe vel sibi cauere vt caste viuere posset in seculo. ¶ Tert^9 effect^9 ē obligatio efficax q̄ ad ꝟbēdū matrimoniū ī vtroq̄z foro nisi īterueniat aliq̄d ipedimētū de illis de qb^9 dicet̄ in 3° articl'o tenet̄ spōsus sponsā ducere / eā: qz q̄uis iure ciuili alteri desponsata alteri nubere nō ꝓhibeat̄. C. de spon. l. i. tñ iure diuino / canonico ꝓhibet̄ / peccat mortal'r fidē frāgendo ꝟctis sponsalib^9 legitime aliquo de ꝓdcis septē mōis: / ī foro eccl'ie sub pēa excōicationis ꝓhibet̄. cū alio ꝟbere / ꝑcipit̄ cū ista. vñ nō sz discedere spōsus a sponsa iuita nec eā: nec pp pauptatē supueniētē. nec pp aliqd aliud nō expssū ī iure: qz si ē iuramētū interpositū: oē iuramētū seruādū ē: qđ seruatū nō ṽgit ī detrimētū salutis eterne: q̄uis sit al's graue / dānosū iuxt̄ illd ꝑceptū. Reddes dño iuramēta tua. Si āt fuerit nuda ꝓmissio ait ꝓtoz: pacta seruabo. Uñ quāuis alteri desponsata alteri nubere nō ꝓhibeat̄ lege hūana. C. de spon. l. i. ꝓhibetur tñ lege diuina / nāli ꝑm quā pacta dñt seruari et nuda. ex. ō pac. Antigon^9: vñ ozit̄ obligatio nālis. Papa āt ꝑt dispensare ī sponsalib^9 iuratis nō in mr̄io^9 iā ꝟcto ñ ꝓsūato vt ducat aliā: qz nō ꝑt papa facere q̄ nō maneat ligamen: sic nō pōt facere q̄ maneat hostia nō ꝓsecrata quo durāte: cū lege nāli ꝓhibeat̄ hr̄e plures vxores papa dispēsare nō pōt. Sz pōt dispēsare q̄ manēs maritus sit licite sacerdos vel epūs vel cardinal'. si necessitas eccl'ie hoc exposcerit: cū castitas accidat ex statuto eccl'ie ozdi sacerdotali vel epali. Sz si vxore nolit ꝏsentire nisi saluo iure suo: non pōt eā ꝑuare iure diuino: sic facit q̄ iuita vxore licet crucē recipe ī subsidiū terre sctē: sz nō q̄n volentē teneat̄ secū ducere / reddere ei debitū. Sic igit̄ spōsalia iurata soluunt̄ pp pape dispēsationē: q lz nō hēat ptātez sup sacrā: hz tñ sup oēs alias cōuētiones hūanas ēt iuramēto firmatas. Uñ si pōt dispensare ī voto castitatis vl' religiōis nō solēnizato: multo magis ī ꝓmissione mr̄imony nondū ꝟcti sz ꝟbēdi. Et si pōt absolu / ere a iuramēto fidelitatis: pari rōne a iuramēto spōsaliarū. Uñ iuita sponsa pōt sponsū ozdinare ī subdiaconū vel facere epz aut cardinalē. si magis eccl'ie expediat aut ēt mr̄imonial'r alteri copulare pp pacē / bonū cōe. Nllus āt iferiox papa lz pōt: qz sicut ī votis ꝓpetuis / iuramētis licitis / ꝓpetuis ipse solus dispēsat: sic ēt i sponsalib^9 q̄ sunt ꝓmissio ad aliq̄d ꝓpetuū / licitū. Nec obstat q̄ sponsalia ꝟbunt̄ sub hac ꝓdicione. Si ōs / eccl'ia ꝓcozdēt. Uidet̄ āt eccl'ia discozdare q̄n dioc̄anus vult al'r de spōso ozdiare: qz itelligit̄ eccl'ia ꝓcozdare. si nō sit legitimū ipedimētū. vñ / nō vident̄ ꝓdicionalia sz pura: qz illa ꝓdicio statiz itelligebat̄ tacite. vñ stati cānt pu^{cc} hōestatis iustitiā. ff. ō ꝓdi. / ōmō. Cōdiciōes. Al's hodie nūq̄z cārent: qz sp fiūt hodie sic spōsalia. Et q̄n ꝓditio extat statiz p ṽba de p̄nti ꝟbunt. Qui āt sponsā sine aliq̄ ꝓdictaz cāz alteri despōsāt grauiter peccāt. Et p̄r q filiā desponsauit / ꝓmisit se factuꝝ / curaturuz mr̄io^m q̄uis lz nō faciat: tñ dissimulando cū posset ipedire frāgit fidē suā. Filia ēt si ꝓmis spōsalib^9 ꝓsensit tacite vl' ex ꝑsse mortal'r peccat ꝓsentiēdo in alia. Amici ēt vt cū nobiliozi vel ditiozi nubat peccāt coopantes ei ad pctm̄ mortale. si iā ꝑus ꝓsenserat. Nā si ipsa ꝑozi nō ꝓsensit / velit ꝑm meliozē / ditiozē siue patre iuito siue dissimulāte: non peccāt aly amici q̄ hoc ꝑcurār: imo si ffes / ꝓsāguinei videāt q̄ p̄r male despōsauerit eā decept^9: debēt et suadere ne ꝓsentiat: / dissentientē aly melius copulare.

Circa 3^m articl'm q̄tuoz sūt videnda. ꝑmo de ipedimētis in spāli. 2°. i gnāli. de ipedimētis supueniētibus. 3°. de ꝑcedētib^9 ignozatis. 4°. de mō dissoluēdi. ¶ Quātū ad ꝑmū sunt. x. ꝟnes ꝑm. x. ipedimēta. Nā cōiter tantuz octo casus solēt poni. Uosti. āt addit duos ponēs istos vl^9. Crimen: dissēsus: fuga: tps: ozdo: ꝑa: morb / affinis: vox publica. cūq̄z reclamāt. ¶ Prim^9 casus ī quo. soluunt̄ spōsalia ē crimen. s. foznicatōis. Sicut. n. vir pōt vxorē adulterā tē eycere ēt si iurauit: q̄z tacita ꝓditio castitatis intelligit̄: sic sponsus sponsā: q̄z turpi^9 eycit̄ q̄z nō admittit̄ hospes. ō iureiur. Quēadmodū. Uñ ē simile q̄ad ad. §. ꝑmo ī expellēdo: q̄tū ad eq̄litatē. Nā sic̄ vir vxorē / eā pp adulteriuz pōt eycere: ita spōsus sponsā pp foznicationē nō admittere / eā: qz vir / vxor / sponsus / sponsa ad paria iudicant̄. 32. q. §. c. ꝑcepit. / c. vl. tū ēt q̄tū ad iuramētū q̄ siue fuerit iuramentū siue nō: tuz ēt quo ad auctez: q̄z sic̄ pp notoriam foznicationē pōt eycere p se: pp occultā p iudicē: sic ēt spōsus sponsā: vñ ꝑm hosti. h ē terti^9 casus in quo sine iudice. 2°. in accusando: q̄z sic̄ vir adulterā nō soluz eycere: sz ēt ō adulterio ꝑt accusare: sic spōsus spōsā ꝑt ō adulterio accusare q̄si iā mr̄io^o iniciato: q̄z nec mr̄io^m nec spēz mr̄imony violare ꝓmissū ē: vt nō. ō iureiurādo. Quēadmodū. 3° ī opponēdo: q̄z sic̄ vir ꝑt oppōere vxori adulteriū seq̄ns mr̄io^m ñ ꝑcedēs: sic sponsus / iputet sibi q talē elegit q̄tūcūq̄z ignorauerit: q̄z lex nō distiguit. in dctō. c. quēadmodū. 4°. in cō pēsando: q̄z sicut ī mr̄io^o leno q al's adulterat^9 ē: nō ꝑt obycere: sic nec hic: sz paria delicta mutua cōpēsatione tollūt̄ ff. soluto. ma. l. viro atq̄ vxore. 5° ī reconciliādo: q̄z sic̄ vir pōt sibi recōciliare vxorē sic spōsus sponsā: q̄z cuilibet lz renūciare bis q̄ ꝑ se introducta sūt. C. de pac. l. vlt. vñ sponsalia dissoluūt̄ ad petitionē castitat / ēt reclamāte luxurioso: ñ āt eā: q̄z ñ audit̄ turpitudinē suā allegās si ali^9 hoc nō obstāte velit ī mr̄io^m recipe vl' retinere: q̄z qđ ī fauorē alicui^9 introductū ē: ñ dz ī ei^9 lesionē retozq̄ri. C. ō legib^9. l. q̄ fauore. ff. ō legib^9. l. Nulla. Eā āt dissīle ē ī gnq̄. ꝑ^o ī dissoluēdo q̄z foznicatō seq̄ns soluit total'r spōsalia. si alter velit auctē iudicis: nō āt adulteriū manifestū quo ad vinculū: sz q̄ ad thoz̄: ēt si nō erat carnal' copla subsecuta. 2°. ī ꝟbendo: q̄z vir nō ē solut^9 a lege mulieris. nec eā: ꝑ ei^9 adulteriū: vñ ñ pōt ad alia vota trāsire: vñ apl's vult castaz manere inuptaz vel viro recōciliari. 3°. i obyciēdo: q̄z vir nō pōt obycere vxori foznicationē q̄ñ fuit oppssa vl' decepta. 32. q. §. puto: imo tūc iuit^9 fiet bigam^9 reddēdo debitū: sz spōsus spōsaz ēt vi oppssā vt nō. de iureiurādo Quēadmodū. sic̄ vi cecatā. vel nasū ꝑdentē aut alias ifirmitatē sine culpa icurrētē. 4° in lucrādo: q̄z vir pp adulteriū vxorī lucrat̄ dotē / eā: mulier donatione pp nuptias: nō sic āt sponsus: q̄z pene restrigēde sūt: h āt nec ē ve mr̄io^m: sz bñ lucrat̄ arras vel q̄ druplū si fuēit stipulat^9: q̄z foznicās apponit ipedimētū. §. in ꝑbādo: q̄z lucide ꝓbatiōes de facto vl' violēte ꝑsūptiones regrunt̄ ad thoz̄ sepandū pp adulteriū. de testi. c. z. ꝑterea. de ꝑsūptionib^9 lris: sz ad dissoluēdū spōsalia suffic̄ / bare foznicationē vno teste vel fama arg^9 de testi. c. Sup eo. ¶ Secūd^9 casus: dissēsus. Sic̄. n. societas ꝏsēsu ēt p iuramētū firmata dissoluit̄: sic hic: q̄z vxor eligit̄ socia diuine / hūane dom^9: sz pp reuerētiā mr̄imony qđ ē iniciatū regrit̄ auctas iudicis. de spōs. c. ꝑterea / c. cū in tua. Dicūt āt q dā q̄ sic discedere ē pctm̄ sz dz ī patiētia tollerari pp mai^9 malū sic̄ meretrices / libell^9 repudy. ¶ Sz ꝟ: q̄z eccl'ia nō solū dissimulat sz licētiat: cū tñ nō possit nec ꝟbeat licētiare ad malū: vñ ē aliud de spōsalib^9 ī q̄b^9 tacita ꝓdicio itelligit̄ si placuerit. vñ q̄libet ꝑt remittere: aliō ē in mr̄io^o qđ ē vinculū diuinū. qđ ꝟs ꝓiuxit / cē. Uñ q recepit iuramētū alicui^9 iusde itranda religione nō ꝑt relaxare: q̄z tal' obligat̄ deo. sz q recipit iuramētū de itrando si ei videat̄ potest ei remittere: sic cū q mr̄io^m vinciant̄ in deo: ñ potest sibi remittere:

sed spōsalia sic. 2°. de pena: q2 semel rogabaz q̄ndaz officia lē vt duos sic dissentiētes licētiaret: eo q̄ mulier vellet vi uere caste: ⁊ ipse exacto iuramēto p̄mo petyt an fuissēt vba de p̄nti ⁊ hoc bñ respōderūt q̄ nō. 2°. secuta ēt copula ⁊ in hoc bñ respōderūt q̄ nō. 3°. licētiauit eos iniūcto vno psalterio clerico. hic āt ⁊ si p̄t excusari pp̄ scādalū sic p̄nia iniūgit̄ furi tpe famis: tñ melius ē non iniūgere: q2 p2o dis solutione sponsalioz illi soli iniūgēda ē p̄nia q̄ fuit ī culpa nō ꝓplendi. de spon. c. de illis: hic āt neuter ē ī culpa. q̄ neu tri p̄nia iniūgenda ē. ¶ Terti⁹ Fuga. exēplū de virgine q̄ senonis petiuit ī vix eū q̄ ad patibulū ducebat̄. q reddit⁹ ei iuxta mozē spōsalib⁹ ꝯctis fugit nec postea cōpuit: post ānuz petebat vgo licētiari nolebat officialis: q2 tps legale bieny nō trāsierat: sz hosti. meli⁹ dicit q̄ iudex q̄litate ispe cta psonaz tps legale poterit abreuiare vl̄ progare: ⁊ q̄ ꝫ arbitriū sic imutat̄. ff. e. l. penult. ¶ Quart⁹ tps. hosti. dis soluunt̄ p lapsū tpis si certū tps appositū fuit ⁊ elapsū sit. Nā postea is p quē nō stetit impune nubit: sz aly dat p̄nia ō fide mētita. ex. e. Sicut ex litteris. Et dicūt q̄dā spūale in mrimonio cū alibi duo sint arbitri p̄cepta. de dolo ⁊ cōtu. Cū dilecti. ff. de arbitris. l. Celsus. Uñ ī alys q̄ teneā dare: vel facere aliq̄d ifra certū tps: illo elapso nō ē pp̄ hoc libe ratus. Sz ī sponsalib⁹ fm eos liberat̄ qs elapso tpe ī eis ap posito ad mrio⁹ ꝯbendū. Sz hoc nō videt: q2 lz tps nō sit modus tollēde vel inducende obligationis. ff. de ac. ⁊ ob. l. obligationū fere. §. Placz. tñ q̄ñ tps appōit̄ ad effectū obli gatiōis suspendēdū vsq̄ tūc. vel īcohandū ex tunc. vt cuz p̄mitto tibi soluere. x. in paschate vel post pascha ⁊ tūc ad ueniēte tpe nō liberoz: imo tunc efficaciter obligoz. Insti. de. v. obli. §. i diē. Q̄ñq̄ aūt dies apponit̄ ad effectū tollen dū vel terminādū: ⁊ tunc lapsus tpis tollit: vt si vēdo sub pacto legis comissorie vl̄ ꝺditionis ī diē. Oz si ifra talē diē alius meliorē ꝺditionē attulerit vel vēditor p̄ciū reddide rit sit inēpta. sensus ē. vt vsq̄: tūc liceat offerre nō postea. vñ ī ꝓposito refert aut tps fuit appositū ad sponsalia im plenda: ⁊ mrio⁹ ꝯbendū ⁊ incohandū: puta q2 dixit acci piā te ī paschate vel post pascha vel a paschate ī antea: ⁊ tc̄ lapsus tpis nō dissoluit spōsalia. sz pficit: q2 tūc post pascha pōt agi cū effectu ⁊ nō añ: sicut ⁊ ī ceteris p̄missionib⁹ fcis in diē. Si. n. lapsus tpis hec dissolueret spōsalia: tunc nulli us eēnt mometi: q2 añ tps agi ñ p̄t. sz pus petit tpe: nec ipso die q2 dies cedit. Si q̄ nō post diē. q̄ nunq̄: ⁊ hic ē p̄mus ca sus. Aut ad sponsalia terminmāda ⁊ mrio⁹ ꝯbendū ⁊ incohandū: vt q2 dixit accipiā te ad tardius ifra pascha vel añ pascha nisi p te steterit: vl̄ cū diceret se debere pegrinari dixit expecta bo te vsq̄ ad pascha ⁊ nō plus: ⁊ tūc aut nondū elapsū ē to tū tps. lz tātū elapsuz sit q̄ nō possunt nuptie celebrari. cū tñ⁹ p̄misisset se ifra pascha ipam ductuz ⁊ solemniter tra ductuz ⁊ supuēit lxx⁹. infra quā lz posset p̄ vba de p̄nti ꝯbi nō tñ soleniter traduci: nec sic dissoluū t̄: puta si peteret li cētiari vt sibi aliū desponsaret q̄ tūc licet: nō oz audiri. ar. eius q̄ p̄misit edificare isulā ifra tps ꝯ quā efficaciter agi nō p̄t añ tps ēt si tm̄ tpis lapsū sit q̄ nō possit edificiū com pleri. arg. ō elec. c. cōmissa. §. i. li. 6. ⁊ hic ē casus ꝟus. Aut to tū tps lapsū ē: ⁊ tc̄ si ille p quē stetit: vl̄ vterq̄ legitimū būit ipedimētū adhuc illo reclamāte ñ dissolueret̄: q2 tps ñ cur rit legitīe ipedito. arg. ei⁹. ō electōe. c. ꝓmissa li. 6°. ⁊. C. ō an nuali ex. l. i. ad fi. ⁊ hic ē 3⁹ casus. Aut nō fuit ipedimentuz legitimū: ⁊ tūc aut is p quē stetit petit dissolutionē ⁊ ali⁹ se opponit ⁊ nec sic dñt dissolui: q2 tūc eēt in ptāte ei⁹ delude re spōsalia. aut ñ posset cogi: ⁊ hic ē 4⁹ cas⁹. Aut ali⁹ ñ se op ponit: ⁊ tc̄ dñt dissolui iiūcta sibi p̄nia ō fide mētita vl̄ p̄mis siōe ēt si iuramētū itercessit. ex ō spōsa. c. De illis: ⁊ hic ē. quintus casus ⁊ p̄imus q̄ñ lapsus tpis dissoluit. Aut ille p quē ñ stetit petit solui ⁊ licētiari: ⁊ tūc siue alius se oppoz nat siue nō soluunt̄: ēt nulla p̄nia sibi ipōsita: q2 nulli facit iniuriā q̄ iure suo vtit̄: nec ali⁹ p̄t purgare mozā ī p̄iudiciū alterius: sic̄ si vēditoz p quē stetit post die veller offerēdo vēditionē reuocare: ⁊ hic ē sextus casus ⁊ scōs ī quo p̄ tpe spōsalia dissoluunt̄. Et sic sūt. 6. casus ī spōsalibus ꝯctis in diē. 4. ī q̄b⁹ nō dissoluunt̄ ⁊ duo ī q̄bus dissoluunt̄. Sz q̄ñ dies apponit̄ ad expectādū iterim p̄t agi ⁊ cogi. Jn mrio⁹ vo si vltra ēt septenniū nec p fragilitate licentiant̄ donec certū nūciuz recipiāt de morte viroz ex̄. e. in p̄nia nostra. ¶ Quitus casus Ozdo. vbi p̄mo sciēdū ē q̄ ozdo nō facer supueniēs spōsalib⁹ nō dissoluit ea: nec ipso iure: cū ñ b̄eat oppositōez: nā ozdiat⁹ sic̄ p̄t cū illa vl̄ alia ꝯbere: nec anēte iudicis: nec ozdinato hoc petēte: q2 nl̄lus pp̄ sui actū p̄t pe tere dissolutōnē nisi sit tal̄ casus p quē ñ possit iplere: vt af finitas vl̄ hō. nec spōsa hoc petēte: vt si diceret elegi nobi lez vt eēt miles strenuus nolo hr̄e clericatū nec tonsuratū q̄uis fm leges videret̄ sufficiēs: q2 ē q̄si alterius secte vel vite. 2°. q̄ ozdo sacer quōcunq̄ supueniēs siue iscia siue iuita sponsa dissoluit ipso iure: q2 ē total⁹ ꝯriū. ⁊ notoziuz ipedimentū quocūq̄ petēte: q2 nec volētes possūt ꝯbere ⁊ q̄ñ res ipsecta venit ad eū statū a quo icipere nō p̄t viciat̄. 3°. q̄ spōsus nō oz ad sacros ordines p̄moueri. nec ēt ad quoscūq̄ spōsa iscia vel iuita: sic̄ nec obligatus ad rōcinia: q2 plus ē obligari ad mrimonia: sic nec vir vxore iscia vel iuita ad sacros. Sz ī hoc ē dissimile: q2 vir ozdiatus vxore iscia vl̄ iuita nō hz executionē nec debiti petitionē. sz tene tur reddere: hic āt hz executionē nec teneā imo ñ p̄t ꝯbe re. 4°. q̄ nō oz ob ordines futuros licētiari ab vxore siue a spōsa. imo si petat ibidēdū ē ei sub pena excōicatiōis ne iuita. vl̄ iscia sponsa ascēdat: ⁊ p̄cipiendū q̄ mrio⁹ ꝯbat: cū iste nō sit de casib⁹ soluētib⁹. 5°. q̄ ē p̄nia sibi iniūgēda p̄ p̄missione vel fide mētita si iscia vel iuita spōsa sacros oz dines suscepit: q2 hoc faciēdo peccauit ponēs sponte ipedi mētū siue p̄missiōi. Nec obstat ō iureiurādo. Peruenit. vbi oz q̄ ꝓpositū vel p̄missū nō frāgit q illud in meli⁹ cōmu tat: q2 hoc nō ē verū de quocūq̄ meliori. Nā q iurauit sol uere vsuras: si eas det paupi nō creditori piurus ē. de iure iurādo. debitores. ¶ De ozdie āt epali p⁹ sciēdū ē q̄ ozdo epalis post ꝯsecrationē dissoluit spōsalia ipso iure: nō solū rōne sui. sz rōne fundamēti: q2 nō p̄t ꝯsecrari nisi sacerdos et hoc siue iscia: siue iuita spōsa: q2 ipossibiliū nl̄la est obie ctio: ꝟ āt nō p̄t ꝯbere mrio⁹ carnale. 2°. idē ē post ꝯfirma tionē validā: q2 tal̄ nō potuit ꝯfirmari ab iferioze a papa. nisi ī sacris. Si āt a papa. iputet̄ mulieri q̄ tātum tacuit: q2 nec ipse p̄t ꝯbere cū non possit renūciare ex quo ꝯfirmat⁹ est. Et 3°. ēt idē si p̄uisū ē de eo q̄ papā ex certa scia ⁊ sub p̄cepto: q2 non p̄t refutare ⁊ papa q̄ p̄t dispēsare dixit nō ob stāte q̄ es dispēsat⁹. 4° secus si p̄uisū ēt sub p̄cepto. sz nō ex certa scia: q2 p̄cepta p̄ncipis itelligunt̄ saluo iure alteri⁹ C. de emācipa. liber̄. Nec an⁹. Uñ nō oz mādatū pape sp iplere sz suffic̄ cāz non iplendi p̄babilē allegare. de rescrip. c. Si q̄ñ. Illa. n. rō oz mouere delegatū q̄ moueret delegā tē: vñ si scit se hr̄e cāz non iplēdi qō papa mādat: quā si pa pa sciret: credit q̄ ꝯriū mādasset nō teneā iplere. Jtē. §. si p uidit ī forma cōi p idē. 6°. si sit elect⁹: q2 nec electio tenet si non ē in sacris. de eta. ⁊ q̄li. c. A multis. Aut spōsalia nō te nēt si ē in sacris. 7°. q2 si ē postulat⁹ idē: q2 nec teneā assen tire nec ē casus dissoluēs: vñ ī oibus casibus in q̄bus ozdo epalis non dissoluit sponsalia si petat liberari a iudice pōt se mulier opponere ⁊ ip̄m petere ⁊ ꝯ eū si non det̄ appella re. ¶ De ozdine vo religionis p⁹ sciendū. q̄ īgressus nō dis soluit ipso iure añ p̄fessionē: cū possit exire ⁊ sic alia ducta p̄mā deludere si solus īgressus dissolueret. Nec obstat q̄ sic se habet nouiciatus ad profession̄ sicut sponsalia ad matrimonium: sed profess̄io soluit matrimonium. ipso iu re: ergo nouiciatus sponsalia: quia non est simile: cum pro fessio opponatur matrimonio, non āt nouiciat⁹ spōsalib⁹

Unde in iure cuz dicitur ingressus religiõis soluit spõsalia vel facit ℔ vel illud: vba accipiẽda sũt cũ effectu. ff. q gsq ture in altez statuit. l. i. §. ℔ verba. Unde ingressi monaste ria se ⁊ sua dedicant deo. Ingressi dico cum professione.

z°. solus ingressus soluit cũ aucte iudicis. Põt. n. spõsa pe tere a iudice vt statuat illi tps pfitẽdi aut ꝺbendi: aut si sit religio mẽdicantiũ in q̃ infra ãnũ nõ pt fieri pfessio statim licẽtiare eã: maxime si añ diu expectauit ⁊ sit piculũ fornicatiõis: lz fin leges tenerẽt eũ expectare vsq; ad pfessionẽ q⁊ pbabili cã ipedit. 3° p pfessionẽ rligiõis approbate soluunt sponsalia ipso iure: imo ẽt mrio[m] nõ ꝓsũmatũ. de cõuer. ꝺiu. Ex publico. de spõ. Cõmissũ: ⁊ multo magis spõsa lia q̃ tollunt p seqns mrio[m]: q⁊ si vinco vincẽtẽ te ml'to fortiꝰ vnico te. ff. ꝺ diuersis ⁊ tpa. pscrip. l. ꝺ accessiõibꝰ. 4°. q nõ ẽ ei pnia iiungẽtia sic nec post mrio[m]: q⁊ legis aucte ℔ fit: ⁊ q legitime factũ ẽ penã ñ mereꝫ. C. ad. l. iul'. ꝺ adulte rys. l. Braccus. §. de spõsalibꝰ iuramto firmatis dicũt qdã q peccat ipsis non ipletis ĩtrãs religionẽ. lz ipsis impletis possit ĩtraꝛ añ copulã: sic ille q iurauit solueꝛ vsuras q̃uis solutas stati possit repetere: tñ rõne iuramti teneꝫ soluere. ꝺ iure iurãdo Debitores: ⁊ q vouit ĩtrare religionẽ si ĩ epz eligaꝛ teneꝫ pus religionẽ intrare lz ĩtrata statiz possit ad epatũ redire. de voto. c. p tuas. Ad minꝰ ℔ ẽ securitas exẽ. Cõmissũ tutius ⁊c. Sz Inno. ⁊ hosti. sunt ꝺ. sup illud su spirat: nõ dic votũ fecerat. Aliogn si alligatus eẽt vel pape dixisset: dñe statĩ volo ĩtrare. Rñdisset: Amice ⁊ tu ĩtra: ⁊ ñ dixisset q ꝺberet: cũ taľ ꝺct⁹ eẽt ad decipiedũ. Et glo. dic ibidẽ: si vult põt ĩtrare ⁊ nõ ꝺbere. Qñ. n. illud qꝺ de se bonũ: ⁊ nõ ipedit maiozis boni iuraꝛ: ẽ iplẽdũ ẽ: sic soluere vltra sortẽ non ẽ malũ: lz recipere sit malũ: imo superogare ẽ pfectiõis: ⁊ pp ℔ iurãs vsuras soluere teneꝫ. Silr ĩtrare religionẽ non ẽ malũ nec epatꝰ ipeditiuũ: cũ ẽt religiosus sit magis dispositꝰ: ⁊ ideo teneꝫ seruare votũ: lz mrio[m] lz nõ sit malũ ẽ tñ vt plimũ ipeditiuũ maiozis boni. s. religionis q⁊ lz post mrio[m] possit ĩtrare añ copulã: tñ de mille nõ iueniꝫ vnꝰ q hoc faciat. vñ volẽti ĩtrare nõ obstat iuramẽtuz sponsaliũ. Qz ãt ꝺr ibi eẽ tutius: dico q tutius ẽ mrio[m] ifra tps statutũ ꝺbere q̃ in deliberãdo tps ꝺ iuramtũ ꝓtraheꝫ. Sz si añ tps velit ĩtrare non ẽ piurus q legis aucte deserit iuramtũ. ff. q satisdare cogãt. l. vlt. 6°. ꝺ voto simplici. vbi ꝑmo sciẽdũ ẽ q si sponsus iscia vel iuita sponsa emittat votũ simplex de castitate ꝛuãda: ipsa si velit eo iuito pt agere ad dissolutõnẽ: q⁊ p hoc factũ ẽ ei mrioꝰ onerosũ: cũ iste nõ possit debitũ petere ⁊ mulier verecũda ẽ: ⁊ si sp petere bẽret grauareꝫ. vñ sicut pp alia ipedimẽta sic pp istꝺ ⁊ idẽ eꝺ. lz nõ sit tãta rõ. z° dico q ille q emisit votũ nõ pt agere ad dissolonẽ alio reclamãte. nec excusaꝫ alio ad mrio[m] agẽte: alꝫ posset ꝺludere sponsalia: cũ nec iste sit de modis dissoluẽtibꝰ nisi velit religionẽ intrare. 3°. dico q si dicat se velle religionẽ ĩtrare vt possit votũ seruare: cogeꝫ vel ĩtrare vel ꝺbere ratione ꝓpositi ñ voti: vñ statueꝫ sibi tps infra qꝺ mrio[m] ꝺbat vt ꝑmisit: vel religionẽ intret vt proposuit. Aliogn excõicabiꝫ. nec absolueꝫ quousq; alteꝛ fecerit: lz tunc sic. 4°. dico q hic ẽ casus i q̃ gs ꝓpelliꝫ religionẽ ĩtrare: alꝫ peccat mortalr: q⁊ manẽs i seculo ñ pt votuz pfecte iplere: cũ teneaꝫ ꝺbere ⁊ p ꝺñs debitũ reddere. Teneꝫ ãt ois facere illud sine q̃ nõ põt pfecte iplere votũ: sic teneꝫ votũ iplere non solũ in pte sz itegre. 5°. dico valet si dicaꝫ. sic se ℔z votũ simplex ad sponsalia. sicut solemne ad mrio[m]: lz solemne dirimit mrio[m]. g̃ simplex dissoluit spõsalia. q⁊ solemne dirimit mrio[m] post ꝺctũ: prꝰ ãt ꝺctuz nõ oẽ solemne: lz solũ id qꝺ p. professionẽ: nec oẽ mrio[m] lz solũ cõ sũmatũ: ⁊ hoc pp mortẽ spũalez. Et sic forte votũ simplex ĩpedit spõsalia seqntia lz nõ pcedẽtia: q⁊ nõ faĉ hoiez mortuũ ciuiliter nec spũalr. ¶ Sextꝰ casus: scꝺa: Mrio[m] ꝓtractũ p vba de pũti cũ ꝛuã dissoluit spõsalia pcedẽtia ẽt iura mẽto firmata ⁊ ipso iure sicut dic magr. z 8. di. c. i. circa fi. ⁊ eẽ. e. Ueniẽs ⁊ c. Is q fidẽ ⁊ c. Si inter. de spõ. ou. c. i. z°. dico q nichilomin⁹ ẽ sibi pnia ꝑponenda. de fide mentita vel iuramẽto fracto vt dicit magr ibidẽ: ⁊ ẽ silr de regulis iuris. c. penult. li. 6. vbi ꝺr q p. pfessionẽ factã ĩ religiõe laxioze liberaꝫ qs a voto simplici de religione artioze: lz pro voto ñ ipleto ẽ ei pnia iniũgẽda. 3° dico q secus si ꝛua spõsalia fuerũt de futuro ẽt iuramẽto firmata ⁊ nõ ꝑma: q⁊ iuramẽtũ nõ est vinculũ inigtatis ⁊ in his q̃ sunt eiusdẽ rõis ꝑmũ ꝓiudicat ꝛo: sicut ẽt ĩ ꝺctiꝰ rez si ꝑmisi tibi equz simplici vbo ⁊ iurauĩ dare z°: teneoꝛ dare ꝑmo: nõ z°: ⁊ pecauĩ iurãdo. 4° dico q ẽ secꝰ si eẽt mrio[m] iualidũ q̃cũq; rõne eẽt inualidũ: q⁊ illud qꝺ nllŭz ẽ nũq̃ sponsalia dissoluere põt: vt puta si ꝺxit cũ ꝓsanguinea sua: q⁊ cessat cã: cuz possit redire ad ꝑmã. Uñ q cũ ꝓpinq̃ sponse ꝺbit de facto nlominus teneꝫ ꝺbere cuz sponsa: q⁊ mrio[m]. vel sponsalia nulla: nihil causant ad ipediendũ pcedẽs: lz causent ad ipediendũ seqns de spon. e. i. li. 6. ¶ Septimꝰ. mozbꝰ. ꝑmo in gnãli q̃libz enoꝛmis deformitas supueniẽs soluit sponsaꝫ glo. ꝺ ꝺiuga. leprosoz. c. vlt. ⁊ grauis ifirmitas: ñ ãt mrioꝰ q̃ ad thozũ nec quo ad fuitiũ de cõiug. lepro. c. i. ⁊. z°. de exꝑsis in iuramẽto ĩ speciali de qbꝰ ꝺr sic. eẽ de iure iurando. Quẽadmodũ. si leprosa palitica aut si amiserit oculos vel nasũ. 3°. a. theologis addit. §. epilẽtia q̃ ẽt dissoluit spiritualia sponsalia: q⁊ si qs sit electꝰ in epm epilentic⁹ nõ ꝺz ꝓfirmari nec ordinari. 4° de alys ñ exꝑsis q̃ ĩ iudicis arbitrio relinquunt. §. ꝺ. c. Quẽadmodũ ꝺr. aut aliqd turpi⁹. nõ ẽ ãt turpiꝰ amittere vnũ oculũ q̃ duos. vñ nõ ꝓp amissionẽ vnius oculi §z ĩ alys in qbꝰ dubiũ ẽ an turpioꝛes sint iudicis arbitrio relinquunt. §°. ꝺ inimicitys capitalibꝰ: q⁊ si sponsus ꝑbaret sponsã veneno eũ attẽptasse aut eꝺ: iusta ẽ cã solutiõis sponsaliũ. ¶ Octauus affinis. ꝑmo ẽ silẽ ĩ affinitate supueniẽte mrionio ⁊ sponsalibus ipediendo mrimoniũ: q⁊ sponsus cognoscẽs sponse ꝓsanguineã ipediꝫ cũ vttraq; ꝺbere sicut vir vtriusq;. Incestus. n. ipedit ꝺbẽdũ Nec ob. z§. di. c. penult. licita eis ꝓiugia nõ negenꝫ supple ex dispẽsatõe ꝓpter iuuẽtutem. disilẽ ẽ ãt in affinitate superueniẽte mrimonio ⁊ sponsalibꝰ q̃tũ ad q̃tuoz: ꝑmo in p bando: q⁊ facilius ꝑbaꝫ affinitas dissoluẽs spõsalia q̃ matrimoniũ. vt supra de fornicatione: puta p vnũ testẽ vel famã. z° dissimile ẽ ĩ dissoluẽdo: q⁊ affinitas supueniẽs spõsalibus totalr dissoluit ẽt quo ad vsum: vñ libere possũt ad alia vota ꝓuolare: nec ẽt si vellẽt possunt ꝺbere: supueniẽs ãt mrimonio nõ dissoluit vinculũ: vñ nõ possũt ad alia vota ꝓuolare: lz si nõ est ꝓsũmatũ teneꝫ is q fuit cã ĩtrare religionẽ ne cognoscat affinẽ reddẽdo: iure petẽdi se ꝑuauit: lz iure reddẽdi nõ se liberauit. 3° dissimile ẽ in scia: q⁊ ĩ affinitate supueniẽte spõsalibus ñ refert vtrũ sciẽter vel ignãter: lz ĩ supueniẽte matrimonio sic: q⁊ sciẽs ĩcestuosus pdit ius petẽdi: nõ ãt ꝑbabiꝫ ignoraꝫs. 4° dissile ẽ in psona: q⁊ ĩ spõsalibus nõ refert q̃ psona fuerit ĩ culpa vtrũ is q agit ad dissolutionẽ sponsaliũ an alius vel exne⁹: q⁊ hic allegãs turpitudinẽ audiꝫ: cũ ẽt si vellet mrio[m] ꝺbere nõ posset. de eo q cognouit ꝓsangui. vxoris sue. c. finitatis ⁊ c. Ex lris Jn matrimonio ãt solus culpabilis ꝑuaꝫ iure petẽdi. Nec põt ipe agere ad diuoꝛtiũ sed alius. ¶ 9° vox publica. ĩ mrio dissoluẽdo vox vnius vox nullius sic in alys: ⁊ sic ĩtelligit hosti. de testib⁹. Sup eo. ⁊ idẽ in sponsalibus firmiter iuratis: lz ĩ mrimonio ꝓiungẽdo staꝫ vni testi. de spon. ℘ z° in sponsalibus q̃ ad famam: q⁊ pp scandalum vitandum sola fama afferens canonicatũ impedimentum sufficit ad spõsalia dissoluenda. de consanguinitate. c. z. de presump. c. illud. 3°. q⁊ fama equipollet dicto vnius testis ⁊ ad testimoniũ iuratum vnius fide digni puta matris dissoluuntur. de testi. super eo. Nec obstat de spon. Cum in tua. vbi videtur requiri vtrũq; ⁊ fama: ⁊ persona grauis: quia illꝺ tenet

6ª ꝺ°

7ª ꝺ°

8ª ꝺ°

qñ parentes ex opposito iurare volebant: vel quia erant iurata. 4° vtrum his cui crimen suum aliquis reuelauit ꝓsiliū eius petēdo nō adiciēdo cōmitto tibi hoc sub sigillo secreti vel ꝓfessionis q̄ qō cātū ē ipedimētū: teneaī illō reuellare sacerdoti faciēti bāna. dicēdū q̄ sic. zz. q. 5. hic videtur. q̄ pōt ꝑdesse ꝛ nō obesse: qz hic nō agit nisi de commodo suo. Secus aūt si iudex ꝑcederet ꝺ eū ad iquisitōez criminis: cū sine hoc possit cognosci ꝛ sup hoc diffamaret: sic aliqs aduocato reuellat cause sue secreta: q̄ si panderet iudici vel aduerse parti reputareī ꝑditor ꝛ ꝑuaricator. Et si militer si aliqs vt sepe assolet sine ꝓfessiōe petit ꝓsiliuz de crimine. In his. n. ex mā ꝛ mō sigillū secreti obligat ꝑuer. Qui ambulat fraudulēter reuellat archana: q aūt fidelis ē celat amici cōmissuz. In his ēt q̄ de se mala sunt ꝛ grauia ñ excusat iussus supiorꝭ: vñ qui ꝑ talē modū scit alterius delictū sic se debet hr̄e sicut ille q scit ꝑ ꝓfessionē: ꝛ sic pōt iurare se nescire. s. mō licito ad reuelādū. ¶ Decius. Cū q̄z reclamāt: Ubi ꝓmo est sciendū q̄ qñ tpe sponsalioꝝ ꝺ tracto ꝝ erant ambo vel alter ī etate puerili: siue ifantili: ifra septē annos. C. de iure deliberādi. l. Si infanti. i. ℞°. tunc qñcunqz: ꝛ q̄cunqz pōt reclamaī ꝑ ꝓpria auctē lz Tho. ꝺ: qz vbi a p̄ncipio nulla: licet auctē ꝑ ꝓpria ꝺ venire. vt nō. de resti. spol. Ex pte. z° q̄ ꝺtracta post etatē ifantilem ifra pubertatē in pupillari etate exñtib⁹. Et tunc siue alter reclamet siue ambo nō dissoluunt pp istabilitatē ꝓsily: qz cras possent penitē. 3° qñ in pupillari etate ꝺxerūt vn⁹ vel ambo: ꝛ tunc vnus veniens ad pubertatē reclamat: ꝛ tunc dissoluūt ēt alio reclamāte: qz lz tenuerit tñ iefficacia fuerūt

10.ꝺ° 4°. qz ī foro ꝓscie ē idē: qz nemo ꝺz decipi legis auctē: vñ cū ecclia talē licentiet vr̄ q̄ licite alibi ꝺbat ēt si iuramētū iterceſſit. Nā sacra pubex nō ipubex firma eē opz. Et sic pñt itelli. de spon. ipub. c. A vob. ꝛ. c. de illis. ¶ Quantum

p³ꝺ° ad z⁹ sunt due ꝺnes. ¶ Prima de his que dirimunt mr̄imoniū. Cū. n. ipolizz nulla sit obligatio nō solū casus ꝑdcī dissoluūt sponsalia rite p̄us ꝺcta: imo oia que ipediūt ꝛ dirimūt mr̄imoniū seq̄ns dissoluūt spōsalia ꝑcedentia: alias obligareī qs ad ipolē: cum tñ ipolē ꝑceptū non liget. ff. de sen. q̄ sine app. rescin. l. paul. Uñ sunt alq sex casus. Primꝰ ꝺditio seruitutis q̄ si supueniat spōsalib⁹ dissoluit petente libero: nō ecōuerso: sicut ꝛ de mr̄imonio: ꝛ pōt reduci ad id qō dcī est de fuga: qz seruus ciuitatez amittit ꝛ libertatē. Uñ ciuis romanꝰ eē desinit q̄ si ex limites imperꝝ factus.

z° cognatio legal. vt adoptio superueniens. 3° cognatio spūalis. Nā carnalis supuenire nō pōt. Illa. n. nascēdo cōtrahiī: nec pōt hō nasci denuo cū sit senex. Et hec duo pñt ꝺbendi sub noīe affinis. 4° cultus disparitas. vt si sponsus vel spōsa labaī in heresim vel apostasiaz q̄ est fornicatio spūalis ꝼm hosti. Uñ ꝛ reduciī ad primū crimē. 5° impotēcia coeundi: vt si sponsus emnuchet siue mulier arteī.

6°: Furoꝝ supueniēs. nec ob. ff. eo. l. i sponsalibus qō furoꝝ ipedimentū sit dubiū non est: lz supueniēs non ifirmat: qz logī de furioso hñte lucida iteualla. Nā de alio ipolē eēt q̄ ꝺberet sine ꝓsensu: puto tñ q̄ etiaz talis furoꝝ ifirmaret sponsalia. Naz si spōsus fieret Lunaticus tpe furoꝝ posset iterficere vxorē: vnde grauioꝝ ꝛ turpioꝝ. Et grauioꝝ est hec ifirmitas q̄z supradicte q̄ soluūt spōsalia. ꝛ ideo multo magis solueret: Uñ hec duo reducunī ad illud qō dr̄ moꝝ bus. ¶ Ddz ē igī q̄ lex illa logī de spōsalib⁹ per ỽba ō pñti: qz mr̄imoniū semel ꝺctū nō soluiī ꝑpter quēcūqz furorē supuenientē. quod tñ nō potest de nouo ꝺbi durāte furoꝛe. Uel dōm q̄ furoꝝ supueniēs nō ifirmat ipo iure. sed est iusta cā ifirmādi si alius petat. Excipiī aūt publice bonestatis iustitia. qz licz dirimat mr̄imoniū post ꝺctum cuz alia: nō tñ cū p̄ius despōsata. Unde teneī ꝺbere cū p̄ma:

z³ꝺ° qz ī viculis eiusdē rōnis: p̄mū fortius ē ex. e. c. i. li. 6. ¶ z° ꝺ ē de bis q̄ ipediūt ꝺbendū ꝛ nō dirimunt que sunt: ecclesie vetitū: tēpus ferie ꝛ crimina quedam. Jgiī ecclesie vetitū supueniens dissoluit sponsalia ꝼm tps ꝛ modū suum: qz si per eccliam ꝓhibeaī spōso ꝺbere cum spōsa forte ꝓpter B q̄ ab alia ipetiī vel ipedimentū aliq̄ nunciaī eccliē: iteri nec ꝺz nec teneī cū ea ꝺtrahere. Et iussus supiorꝭ excusat tps feriale supueniēs licet non dissoluat: tñ excusat ne cogaī iteriz ꝺbere vel saltē soleniter traducere: qz peccaret. Crimē āt supueniēs dissoluit lz nō dirimat: qz indistincte dicīt q̄ talia crimia ipediūt ꝺbēda mr̄imonia: nec distinguiī vtrū sint iniciata p spōsalia vl nō. vñ cū post spōsalia adhuc restet mr̄imoniū ꝺbēdū: videī q̄ ita ipediatur ac si nōdū eēnt spōsalia ꝺcta. vñ si spōsus occidat p̄sbiterꝝ vl raptat alteriꝰ spōsā aut sctīmonialē vl aliq̄d hꝺ soluunī sponsalia. q̄ē itelligēdū si aliꝰ q ē inocēs petat dissolutōnē obꝝ ciēs alteri tale crimen. Pōt. n. dicere raptori vel icestuoso petēti spōsalia ipleri: petis q̄ tibi nō lz: qz sine spe coniugꝝ manere debes. Jtē ēt si cū eo dispēseī ꝑ pnīaz nō pt p̄mā petere cui ius fuit acq̄situ: nec ī eiꝰ p̄iudiciū ē fcā dispensatio: lz itelligiī fcā saluo iure alteriꝰ. Si āt inocēs petat spōsalia ꝺsūmari: nō audiī iste renuēs: allegādo turpitudinez suā: nec peccat ꝺbēs coactꝰ. qz pene suos debēt tenere actores. vñ talia crimia ipediūt criminosū ī se nō i p̄iudiciū alteriꝰ: ne ex suo crimie cōmodū reportet: ꝛ qz ī talibꝰ sāctiꝰ ē nocentē soluere cḡz ꝺdēnare inocentez: q̄ō ēt ī ꝺdictis casi bꝰ locū hz ī his dūtaxat q̄ nō dirimerēt mr̄imoꝝ. Nā spōsus castus vl sanus spōsā foznicātē aut ifirmantē si velit i uitā hēbit. De iureiuī. quēadmodū ibi ad vtrūqz sine trāsgressiōe se possit hr̄e glo. vt cā recipiat: vl ñ recipiat. Uñ ēt vr̄ fz bāc distictionē itelligēdā eē illā ōcretalē ex. e. c. i. liꝰ. 6. Nā spōsus q ꝺbit spōsalia cū ꝺsāgnīea sponse quodāmō icestuosus ē si sciēter faciat: vñ cogiī ꝺbere cū p̄ma si p̄ma velit: sed si ipsa nolit nō pt eā cogere: qz fecit se idignū. hec ē sīa magri. 4. i. di. 35. ¶ Sz lz ista sint ꝑbabilr dicta tamē videī alr dicēdū in tribus. Primo q̄ dcm̄ ē de ipedientibus mr̄imoꝝ ꝺbendū q̄ō soluunt sponsalia. q̄bus supueniī non ē verū cū id debeat itelligi de ꝺbēdo totalr ꝛ de nouo vbi ē res itegra: non videī āt ꝺbēdū sic illud qō nec̄io ē ꝺbēdū: lz solū illud qō libex ē ꝺbere vl ñ. Jtē z° qz cessante cā cessat effectus ꝛ sublato p̄ncipali: submoneī accessoriū vñ si sponsalia eēnt alias soluēda inocēte ad B agēte: si tñ fuerit dispēsatū cū nocēte: qz ñ pp alterius fauoꝛē sp pp istius odiū totalr erat illa pena: q̄ q̄d iuī p offēsā alteri q̄situ ē p dispēsationē ē sōlatū. Jtē 3° ō B q̄ō dcm̄ ē de ꝺbēte spōsalia fa cū ꝺsanguīea spōse: dicēdū q̄ illa sponsalia fa sunt q̄dem fractio fidei ꝛ iuramēti si iteruēit: lz ñ sūt icestus nec cānt affinitatē: lz solū pucc honestatis iustitiā ñ q̄dē respcū sponse p̄me: lz respectu oīuz alioꝝ: qz sic dr̄ ī decretali allegata cū publice hōestatis iustitia robur trahat ex eccliē isti tuto ecclia pt statueī q̄ ꝺbaī respcū vniꝰ ꝛ ñ respcū alteriꝰ Uel pt dici publice honestatis iustīcia respectu oīuz alioꝝ ꝺcta nisi q̄ ī ea dispēsaī respcū p̄me. si ipa velit q̄ possit eē mr̄iom ꝛ q̄ ipsa possit petere debitū cū tātū faciat ꝺctꝰ ꝺbo rū ad publice hōestatis iustitiā q̄z tū carnal copula ad affinitatē: sic ipsa pt eū repellere pp cognatā postea cognitā sic ꝛ pp illā desponsataz: lz ī B ē dr̄ia: qz cogscētē ēt si vellet hr̄e ñ posset: qz eccliа ñ dispēsat: lz ꝺspōsātē hr̄e pt: qz eccliа dispēsat. ¶ Quātū ad 3m ē dupl ex opīo ō ipediēntis p̄cedētibꝰ ꝛ ꝑbabiī ignoratis: de qbꝰ dñt qdā q̄ dissoluūt ꝛ ipediunt reclamāte illo q ignoꝛauit: cū pm veniūt ad notitiā eiꝰ: vt si p̄us erat leproſa ꝛ ñ apparebat. Qui. n. spōsalia dexit ex cā tali p̄cedēte ꝛ ignorata q̄ si sil r supueīret eēt iusta: arras nō pdit. C. e. ti. l. vlt. Si āt non eēt iusta cā descedēdi ꝑderet. q̄ illicite discedit. Ꝑ sil e ō mr̄ioꝝ spūali ꝛ cānali: ꝛ spūale ꝑ spōsalibꝰ hz electōnē: ꝑ mr̄ioꝝ ꝓfirmationē: ꝑ ꝓsūmatōe ꝓsecrationē: lz eligēs vl ꝓsentiēs q̄ nō pōt opponere electo ad ipediendū ꝓfirmationē nisi defectū postea emergentē

pōt tamē ꝑns latentē dū tñ de ignorātia fidē faciat ꝓpio
ſuramēto. de elec. c. i. 6. Et regulariter in iure paria ſunt ali
qd ſupuenire ⁊ ꝑcedere ignorāter: qz res dicit fieri qñ pri
mū inoteſcit. de excep. c. paſtoralis. Tñ matrimonia fauo
rabilia ſunt ⁊ ī dubio a verbis legis nō ē recedēdū: loquū
tur aūt iura de morbo ſupueniēte nō alio quocūqz: vñ ve
riꝰ videt qbuſdā qꝺ morbꝰ ꝑcedens ignoratꝰ nō ſoluat ſed
īputet ſibi qui talē elegit ſibi ſociū vel ſociā. qui. n. minus
bonū ſociū eligit ꝺ ſe queri debz ⁊ ſue facilitati īputare. In
ſtit. de ſocieta. §. vlti. ¶ Preterea nō minꝰ diſſoluit formi
catio ꝙz morbus: ſz ꝓpter formicationē ꝑcedētē ñ pōt ſpō
ſus ſponſaz nō admittere. nec diſtinguit īter ſcitā ⁊ ignora
tā ꝓpabiliter vel aliter. ergo ⁊c. Bñ verꝝ ē qꝺ ſi radix ſolū
ꝑceſſiſſet īfirmitatis ⁊ nō īfirmitas actualis: ſz poſt ſponſa
lia exiuiſſet in actū nō ſolū fm apparētiaz ſz fm vitatē: re
putarē īfirmitatē nouā: lz eēt in cā antiqua. Itē hoc intelli
go de illis īpedimentis q̄ ſunt ꝓpria ſponſalibus: qz illud
īpedimentū qꝺ ꝑcedēs ignoratū īpediret mr̄imoniū ⁊ diſ
ſolueret: poſtea ſcitū ⁊ reclamatū ſicut erroꝛ pſone vl ꝺdi
tionis: ēt īpediret ſponſalia eodem modo. Si quis aūt vel
let ſubſtinere ꝓmā opinionē poſſet rñdere ad rōnē de for
nicatione ſic: qꝺ rō qz fornicatio ſupueniens ſoluit ē: qz nō
ē veriſimile qꝺ fidē ſeruet ī mr̄imonio quā fregit poſt ſpō
ſalia: ⁊ qz ſub iſta tacita ꝺditōe videt mr̄imoniū ꝓtractuz
cū ad hoc ordinet matrimoniū vt vnus alteri ſuet fidem
thori: ſz multi añ ſponſalia non continēt qui poſtea ꝓtinēt
imo ꝓpter hoc ꝺbunt vt licite faciant qꝺ prius illicite: vñ
qz nō ē talis mala ſuſpicio ꝺ tacite ꝓmiſſuz ex ꝑcedēte for
nicatōe ſicut ſequēte: nec erat obligatꝰ iſti ad nō fornican
dum añ ſicut poſt: ideo ⁊c. Sz ſecus eſt de alys īpedimen
tis q̄ nō diſſoluūt ꝓpter tacitā ꝺditōez: nec ꝓp ꝓſumptōez
talē: nec ēt alia īpedimēta ſupueniētia mr̄imōio liberarēt
quo ad thoꝝ ſīc fornicatio: vnde nō eſt ſīle: Et iō ignoran
tia fornicatōis ꝑcedētis nō īpedit: ſz ignorātia alioruz ſic.
Sz ſi qs teneat ꝺriā opinionē qꝺ ignorātia ñ diſſoluit pōt
dicere qꝺ nō obſtat lex ciuilis q̄ in hac mā fidē nō facit: cū
fm canones cogat ꝑciſe ſpōſus ad mr̄imoniū: ſicut fm ca
nones: lz ignorātia faceret nō ꝑdere arras: nō tñ liberat a
ꝓmiſſione. Decretal aūt nō obſtat: qz nō ſic bz homo ing
rere de morib⁹ eligēdi ſīc illius cū quo vult nubere: iō īpu
tet ſibi q deſpōſauit cuius ꝺditionē ignorauit niſi i erroꝛe
ꝺditōis ⁊ pſone de qbus eſt exp̄ſſuz. ¶ Quantū ad 4ᵐ de
p̄ 2° mō diſſoluēdi ſunt. §. ꝺnes. ¶ Pria ē ab oīb⁹ ceſſa qꝺ mri
moniū ⁊ profeſſio ipo iure diſſoluūt ſine cuiuſcūqz aucte: qz
ēt talia ſunt ꝺria ⁊ nata ſunt eē notoria: Uñ ⁊ idez videret
eē pari rōne de ordine ſacro ſupueniēte: imo cū ipoſſibiliū
nulla ſit obligatio ꝙ oia īpedimēta ſupueniētia qbus bō ñ
pōt de facto ꝺbere mr̄imoniū ſimplr ipo iure liberatus ē:
Bñ ē ꝙ votū ſolēne quouſqz ad mortē ſuā obligatus ē ad cō
tinētiā. Et ſilr ē in mr̄imonio qz lz altero ꝓmoriēte poſſet
2ª 2° ꝺbere tñ hoc accidit: qz ꝙ ſe vſqz ad mortē ligatus ē. ¶ 2ª
2 eſt. qꝺ idē dicit hoſti. de fornicatiōe notoria qꝺ pp eā ꝓpa
aucte ſpōſus pōt diſcedere ⁊ alȳ ſe copulare: vt ſi publice ī
lupanari ſe meretricē exhibuit. Et idē pari rōne vr ꝺ aiys
notoryꝰ: vt ſi ſpōſa fcā leproſa iā fit poſita ī leproſaria cōi.
3ª 2° Et idē ī amiſſiōe naſi ⁊ oculoꝝ: q̄ non pñt latere. ¶ 3ª 2 ē.
qꝺ idē eſt qñ ſponſalia oīa ſunt occulta: qz q̄lis ē morbꝰ tal
ſufficit medicina. Uñ ſīc ī occlto ſentiūt: ſic ſuffic ī occul
to ſine iudice diſſentiāt ⁊ ſe quitāt: qz nec illꝺ eſt īuentū ni
ſi ꝓpter ſcandalum vitandū qꝺ de ſolemnitate dicit. Un
de extra. e. ꝑterea. non fit mētio qꝺ iudicio eccleſie ſeparē
tur: ſed qꝺ ab eccl̄ia tollerant. Uñ ſi ſponſalia fuerunt oīo
occulta: ⁊ nō per curatū nec in facie eccleſie cōtracta: non
opz qꝺ ī facie eccl̄ie diſſoluant: ſz ꝓpria aucte q̄libz ſupioꝝ
4ª 2° caſuū emergēte. ¶ 4ª 2. qū īpedimētū ē occultū: lz ſpōſa
lia publica ſint: vt ſi ſponſus certꝰ ē de fornicatiōe nec poſ
ſit ꝓbare. tunc. n. nō tenet petere licentiā cū alia ꝺbendi:
qz ſibi ibiberet: ſz ꝓpa aucte pōt exquo ſz rei vitatē bz le
gittimā exceptionē ꝺ eaz. maxime ſi non ſit culpa eius: ſz ī
defectu ꝓbationū: ſicut is cui debet ſi nō poſſit in iudicio
repetere qꝺ ſibi debet: pōt ī foro ꝺſcie ꝺpenſare vl retine
re. ¶ 5ª 2. cuius aucte iudicis: Poſti. ſolius epi. ſz ꝺ intel 5ª 2°
lige vel eiꝰ vices gerētis. ſ. officialis: vel archidiaconi: vl alte
riꝰ ōlegati: vl ordiary eccl̄iaſtici. Nā cā mr̄imōialis ſpūal
eſt: vnde ſoli iudicio eccl̄iaſtico ꝓpetit: nō tñ eſt meri īpery
q̄ ſolis maioꝛib⁹ ꝓpetat ⁊ delegari nō poſſit. de ſpō. īpubez
ca. Acceſſit. ⁊. c. Otinebat. i. B°. c. de ill ⁊. c. Duo pueri. tñ nō
ſufficeret aūctas curati q iudex nō ē in foro eccl̄ie licet ſit
iudex ī foro ꝺſcie. ¶ Ad argm̄ ꝑncipale ī oppm̄ dōm: qꝺ qñ
ſpōſalia dñr ī mr̄imoniū: eſt ōterminatio diminuēs: qz eſt
initiū extriſecū. i. diſpō ⁊ ꝑparatio. II

Querit z° vtz ꝺſensus ſit cā effectiua
mr̄imony: ⁊ vr qꝺ nō: qz mr̄imo
niū ē ſacr̄m: ſz ſacr̄m nō fit ꝙ iteriorē actū:
ſz ꝙ materiale elemētū. g ⁊c. ¶ Cōtra. ff. ō
regulis iuris. Nuptias nō ꝺcubitus ſz conſē
ſus facit. ¶ B°. circa hanc qōnez videnda
ſunt ſer. ꝑmo qꝺ ad mr̄imoniū requirit ꝺſensus. z°. qꝺ ex
ꝑſſio ꝺſensus. 3°. de exp̄ſſiōe ꝙ ſigna. 4°. ō exp̄ſſiōe ꝙ ver
ba. 5°. de diuerſitate i foris. 6°. de remedys ī pplexitate.

Quantū ad ꝓmū ſunt. 5. ꝺcluſiones. ¶ Pria qꝺ ꝺſen- p̄ 2°
ſus ē cā mr̄imony: ita qꝺ ſine eo ñ pōt eē ma
trimoniū nec vez ſine vero: vt i foro ꝺſcie: nec ꝑſumptū ſi
ne ꝑſumpto vt in foro eccl̄ie: Primo vt ꝓtract⁹: qz non ſo
lū ꝓtractus q ꝺſenſu ꝓtrahunt: imo oēs ꝺſenſuz regrūt: cū
oīs ꝓtractus ſit pactū: pactū aūt eſt duoꝝ vel triū in idem
placitū ⁊ ꝺſenſū. ff. de pac. l. ñ. z°. qz ē ſacr̄m ⁊ ī ſacro re
grit itentio. ¶ z ª 2. ſegt ex ꝓma. ſ. qꝺ pōt eſſe aliqs certus z ª 2°
qꝺ nō eſt mr̄imoniū. qz ſcit ſe nō ꝺſenſiſſe. ⁊ regrit mutuus
ꝺſenſus: nō pōt eē certus qꝺ ſit mr̄imonium: ſicut nec qꝺ ſit
ꝺſenſus ſaltē alterius: ſz dz ꝑſumere: vñ nec tenet credere
alteri dicēti nō ꝺſenſi ex quo ꝺba ſufficiētia exp̄ſſit: ſed nec
dz: qz ſic multi deluderēt ſacr̄is. ¶ 3ª 2 ē dubia inꝝ B: vtꝝ 3ª 2°
mr̄ debeat moriēs dicere filio adultero vitatē: Et qdaz di
cūt qꝺ nō nec ē ſibi iungendū: qz filius ñ tenet credere: et
ſic fruſtra diceret. z° qz nemo tenet ſe ꝑdere niſi ꝺfeſſori
Et dicendū qꝺ tenet ei dicere: qz tenet facere qcqd poteſt
ad īdemnitatē mariti. ⁊ pole eſt qꝺ filius licet nō teneat tñ
acgeſcit ei forte ſīc ēt ꝑdicator tenet īpio īdicare īpietatez
ſuā licet ille nō ſp acgeſcat: alꝰ ſanguinē eiꝰ dñs regret de
manu ſua. Uñ hoſti. dic. qꝺ teſtis cogit dicere vitatē: qz licz
non faciat dcm̄ vnius plenā pbationē: tñ ſemiplenā ⁊ cuz
ea forte ōfert iuri: ⁊ ſic nō piclitabit vitas quā occultare
ē pctm̄. z°. dico qꝺ aliꝰ ñ tenet ei acgeſcere exq̄ būit cū ſe
pe ꝙ filio. arg⁹. de ꝓbatōib⁹. Per tuas. Et lz illa ñ loquat
in caſu mortis ī quo minꝰ videt mētiri: tñ dicto vnius te
ſtis nunqz neče eſt credi q̄tacūqz prefulgeat dignitate vbi
agit de ꝓiudicio. Nā de ꝺſecratione eccl̄ie. vl hō. ſecus eēt
vt nō. de teſti. Nup. exēpluz de illo g dixit mri ſue: bñ cre
do vobis qꝺ ſitis ribalda: ſz nō qꝺ ſim baſtardus. ¶ 4° 2 ē. 4ª 2°
qꝺ nō tenet hoc indicare merito: qz ſi ꝺualeſceret bēret eā
exoſaz ſicut accidit ō quadā q̄ cū hoc reuellaſſet ad ꝺſiliū
curati odio hita ē nimis: ſz ꝺſilio cuiuſdā ſimlauit ſe furio
ſam ⁊ freneticā ꝺfitēs qdā ipoſſibilia ex qb⁹ manuductus
ē vir ad diſcredendū ꝓmā cōfeſſionē. ¶ Sz ꝺ hoc ē: qz ius
fuit acq̄ſitū viro ipaz expellēdi. Si aūt hēo ius tuū debeo
tibi reddere vl vitatē cōfitēdo remiſſionē petere. ſz ō par
tu ſuppoſito nō eſſet ita verecūdū ꝑdere. Exēplū de ſeri
li diuite frīs cui vxoꝝ ſuppoſuit ptū paupis: ⁊ cū i morte in
dicaſſet ille noluit repudiare ſz vt filiū inſtituit. ¶ Ad oꝝ
de ꝓditione. dicēdū qꝺ ille q ñ pōt digne ⁊ pfecte ſatisface
re de peccato ſuo occlto niſi ipz ꝑdendo: debet ſe ꝑdere ⁊

ſibi hoc ſ cõfessiõe iiungi pt ⁊ dz: ſic ī diffamãte falſo ⁊ iniuſte aliqué cui iiũgi dz vt reuocet dictũ ſuũ cozã illis: g lz ſciret dictũ: nõ tamẽ delictũ: qz credebãt eũ verũ dicere: alſ nõ teneret. Uñ lz nõ dicat alys q̃ qb⁹ dixit: dicit tñ aliud q̃ dixit: ⁊ peccatũ qõ fuit occultũ: lz dictũ fuiſſet mãifestũ ⁊ ſic ẽ hic. ſed qñ alr põt ſatisfieri nõ tenet ſe ꝓdere nec cõfeſſor dz iiungere. ¶ Quīta ꝓ iuxta iſtã ẽ alius cãus. Adultera nũciquit adultero ꝛcepi: poſtmodũ cõceptus g ī oĩb⁹ aſſimilat adultero: ſuccedit pri putatiuo: q̃rit an adulter teneat ei hoc dicere: nõ puto: tũ qz nõ tenet credere adulte ẽ: q̃ freq̃ntius hĩtat cũ viro ⁊ magis de eo põt cõcipe: tũ qz nõ ẽ veriſile q⁹ ille crederet exneo.

p⁹ ꝓ **Quantuz** ad z⁹ ſũt alie. ꝯ. cõcluſiones. ¶ Prima qz ad mrimoniũ neceſſario regrit exp̃ſsio vel declaratio cõſensus q̃ tũ ad aliqđ ſignũ ſenſibile exterius. Qđ pz dupl'r. ꝓmo iq̃tũ ẽ ſacrm: qz ſacrz ẽ mãle elemẽtũ exteri⁹ oculis ſuppoſitũ ⁊c. qđ nõ cõuenit ſoli ſenſui interiori. Scõo pz idẽ iq̃tũ ẽ ꝟct⁹: qz boi g nõ videt cor non pt qs cõſenſu obligari ſine exteriori ſigno: lz deo p totũ poſſit: vñ q⁹ dicũt ꝟct⁹ ſolo ꝟſenſu ꝟbi: nõ ſic itelligẽdũ ẽ q̃ſi nihil aliud regrat: ſed qz nihil aliud determiate regrit: puta littere uũ aut verba tantũ aut res: ſed aliqd ideterminate qđ cõſenſũ exꝓmat: ita tñ q⁹ illud nõ ſit cã obligatiõis niſi ſine q̃ nõ: ſed cõſenſus nec ꝟct⁹ inomiati dicũt cõſenſu ꝟbi: qz ī illis pter cõſenſũ exp̃ſſũ regrit aliđ. ſ. rei iteruẽt⁹: vl qñ dicit q⁹ alig ꝟct⁹ ſolo ꝟſenſu ꝟbũt itelligẽdũ ẽ ꝺ ꝟſenſu ali quo ſigno declarato. ¶ z⁹ ꝓ ẽ q⁹ exteri⁹ ſignũ qđ ẽ formale: p̃ncipalius ẽ in matrimonio vt ſacrm: q̃ ꝟſenſus qui eſt qđ mãle: pp qđ legiſte q ꝟſideret ſolũ mrimoniũ vt ꝟctus ẽ: p̃t dicere q⁹ ſolo ꝟſenſu ꝟbi ſicut emptio ⁊ vẽditio: ſed theologi ñ. vñ auctoritas theologoz q̃ dic ſolũ ꝟſenſũ facere mrimoniũ: itelligit de ꝟſenſu exp̃ſſo: ita q⁹ excludat actus ꝟiugalis. nõ exp̃ſſio cõſenſus: q̃ ẽ p̃ncipalioz: ſicut vba q̃ q̃ i baptiſmo: ⁊ ꝟfeſſio ⁊ abſolo q̃ cõtritio ī pnia. ¶ z⁹ ꝓ ẽ q⁹ ī foro exteriori ꝓbata ſufficiẽti exp̃ſſiõe ꝓſumit pro mrimonio: ẽt ſi ãbo cõtradicãt dicẽtes ſe ꝟbꝫ diriſſe aĩo ludẽdi: nec illudãt ſacro aut pentes ꝟdicãt. aut alter dicat ſe feciſſe ſolũ aĩo carnalẽ copulã ex tor q̃ndi: qz de iterioz ib⁹ nõ niſi p exteriora: ⁊ ꝯ allegata iudicaf: pp q⁹ freq̃nter eccl'ia decipit: nec trãſit ī rẽ iudicatã ſnia lata p mrimonio vl ꝟ. ¶ 4⁹ ꝓ ẽ. q⁹ ī caſu: vno cõtradicẽte credit ꝟ mrimoniũ ẽt ꝓbata ſufficiẽti exp̃ſſiõe q̃ ꝓbat p teſtes ꝺ vitate q⁹ nõ aio ꝟbẽdi p viſimilia ſigna: vt ī ribaldo ſoluẽte puelle ꝓ vino dicẽte deſpõſo te: q̃ riſit putãs eũ ludere. ¶ ⁊⁹ ꝓ ẽ. q⁹ quãdo vter q ꝟfitet ſe aĩo ludẽdi feciſſe iiungẽda ẽ pnia eis p ludo norio: ⁊ iudicãdũ ẽ nõ ee matrimoniũ. ſi cũ ſeptia mãu ſe purget: ſicut ī frigidis ⁊ maleficiatis: alr nõ: ꝓpter tioẽ colluſiõis ⁊ reuerẽtiã ſacri. Nã ī ꝟct⁹ ſimplicib⁹ credere tur cõfeſſioni vtriuſq3 partis. ꝓ. ⁊ ꝟ.

Quantum ad z^m. ſ. de exp̃ſſiõe p ſigna ſũt ẽt. ꝯ. ꝓnes ¶ Pria q⁹ exp̃ſſio p ſigna ſine vbis ſufficit ad ſpõſalia ⁊ mrimoniũ ī illo g nõ pt log fm oẽs: alr mut⁹ nõ poſſet matrimoniũ ꝟbere: cui⁹ ꝟriũ dr de ſpõſalibus. c. Cũ apud. vñ ⁊ baptiſmũ ⁊ pniaz ⁊ alia ſacra mutus pt p ſigna petere. z6. q. 6. Qui recedũt ⁊. c. ſequẽti. vñ q̃uis nullũ aliud ſacrm ſine vbis poſſit pfici tñ matrimoniũ pt vt dictũ ẽ. ¶ Scõa ꝓ ẽ. q⁹ ſine vbis ſigna ſufficiũt ẽt ī potẽte loqui: q̃uis alia dicãt oppoſitũ: nec tñ valet rõ hoſti. qz filia tacẽs ꝟbit: qz log p patrẽ. et ſi nõ p ſe. Sed hẽ regula cõis: qz ꝟctus: de cuius cẽntia ſũt vba: nõ pt ꝟbi nec iterabñtes nec p ꝑſonã ſuo iuri nõ ſubiectã: ſicut ſtipło q̃ eſt vboz obligatio: ⁊ matrimoniũ põt cõtrahi iter abſentes p ꝓcuratorẽ. ex. neũ. q̃ nõ ſũt neceſſaria vba. ¶ Tertia ꝓ ẽ ī generali: q⁹ illa ſigna ſũt ſufficiẽtia q̃ ſine matrimonio ee nõ poſſũt: aut nõ ſolẽt: aut q̃ cõtrahẽtes ſp vl cõiter hr ſolẽt. ¶ Quarta ꝓ ẽ ī ſpãli de trib⁹ ſignis. Primũ eſt tacitur nitas ꝟ magrum idiſticte: ſed leges q̃s iducit nõ ꝓbant. de exneis nec ẽt ꝺ filio reſpectu pris nec filia reſpectu matris: ſed ſolũ de filia reſpectu pris. noua decre. de ſpon. impub. c. vno. ⁊. vltio li. 6. dic q⁹ ſi parentes noie filioz ꝛtrahũt ⁊ filij ſciũt ⁊ nõ cõtradicũt: eo ipo tacite ꝟſentire videnf: ⁊ appellatione filiozũ ẽt filie cõtinẽt: qz maſculinũ genus cõcipit femininũ: appellatiõe ẽt pentũ ẽt mater: Uñ i collecta. de⁹ qui nos prem ⁊ mrez. ſegt. aĩab⁹ parẽtũ noſtrozuz. imo ẽt ꝓpiqui fm vulgũ: vñ tacẽs ī matrimõio qđ ꝓ ꝓpin quos tractaf cõſentire videt. Idẽ multo fortius i extraneis videt: qz dicit Ber. ꝺ pſũpti. nonne: q⁹ taciturnitas ei⁹ cui⁹ ꝓhibitio ipedit ẽ cõſenſus. Magis aũt põt ipedire filia illud qđ de ſe tractaf ꝓ extrancos q̃ qđ ꝓ parentes: qb⁹ min⁹ lz cõtradicere: ⁊ nõ decet nõ obedire. q̃ ⁊c. ¶ Sed ꝟriũ vr verius: qz ſicut notaf de ſen. ⁊ re iudi. c. i. ꝺ matri. cõtra. cõ. iter. ca. i. ꝺ his q̃ fiũt a pla. c. z. vbi agit de obligãdo q tacet nõ cõſentit gñalr niſi ī caſibus exp̃ſſis: Uñ cũ nõ exꝓmat ī mrimonio niſi de taciturnitate filiozũ reſpectu patrũ: ſecus ẽ de extraneis. Alias fruſtra exꝓmeret decretalis de illis. ſi ide eẽt de oĩb⁹ alys. Scõz ſignũ ẽ benedictio nuptial: qñ taces ſe pmittit ſoleniter bñdici. z^m. ſubarratio ante valuas eccl'ie: cũ de hoc agit. ¶ Quīta cõcluſio ẽ de trib⁹ ſignis que ꝓbãt ſed nõ cãnt ſpõſalia vel mrimoniũ. Primum ẽ cohabitatio: qz tps nõ ẽ modus ꝟbẽde obligatiõis: ſed bñ ẽ pñptio ꝓbans cohabitatiõnẽ: vñ de ſpon. impuber. c. i. i pn. l. 6. dr q⁹ lz ſpõſalia ab iitio nulla tractu temporis nõ cõualeſcãt: ſi tñ ſpõſalib⁹ añ ſeptẽniũ contractis maiozes ſeptẽnio cohitent p cohitatiõnẽ mutuã pſumit durare i eadẽ volũtate: ⁊ extũc ſpõſalia iudicant: alr non poſſet ꝓbari mrimoniũ vetulozũ de pſumpc. illud. Scõz ſignũ ꝓbãs ẽ cõfeſſio: vt quãdo vocãt ſe cõiuges ex certa ſcia ſiue ſcriptura vl inſtrumẽto. z^m. ſignũ ẽ dotis ꝓmiſſio q̃ nõ ẽ ſine mrimonio: ſed forte ex hoc nõ ꝓbat mrimoniuz ſed ſpõſalia: qz ẽt añ mrimoniũ cõuenit de dote ⁊ dõatione ꝓpter nuptias.

Quantũ ad 4^or. ſ. ꝺ exp̃ſſiõe p vba ſũt ẽt. ꝯ. ꝓnes. ¶ Prima q⁹ cõſenſus exp̃ſſus p vba ꝺ pñti facit mrimoniũ: nõ ãt p verba de futuro: qz ad hꝫ q⁹ ſit mrimoniũ nõ ſufficit q⁹ ſit obligatio ad dãdũ ptãtẽ i cozp⁹. pp uz: ſed q⁹ ſit trãſlatio ptãtis: qz vterq ꝟiugũ hz ptãtẽ ⁊ quo dãmodo dñiuz i cozp⁹ alteri⁹: ſed ille g ꝓmittit aliqd ſe daturũ ī futurũ nõ pp boc dat illud: nec trãſſert dñiuz: lz obligat ſe ad dãdũ. q̃ ⁊c. et ſic ꝓbata ẽ negatiua ps. Pars autẽ affirmatiua ꝓbaf: qz ſi cũ dñũ: accipio te. ⁊c. accipiũt ſe per man⁹: tũc p cõuẽtionẽ ⁊ traditiõem trãſſert ptãs cozpozũ mutua ẽt ſine carnali copla: ſic ſi do tibi equuz ſufficit tradere p frenũ: nec oz te ponere ī poſſeſſionẽ p vſũ: ad quẽ ẽ equ⁹: puta q⁹ tu egtes ipm: adhuc ẽt ſi nullus ꝟct⁹ manuũ i teruẽiat nudo pacto p vba de pñti trãſſert: ſicut i gbuſdã caſib⁹ ſine traditiõe ſolo pacto trãſſert dñiuz. vt notaf. C. ꝺ pac. l. traditiõib⁹. Qz. n. ñ ẽ ꝑpe trãſlatio dñij: qz eẽt ꝟdictũ q⁹ vterq eẽt ſuus ⁊ vterq dñs: ſed ẽ trãſlatio ptãtis ⁊ iuris debitũ petẽdi ⁊ quinſdã ſuitutis: ſicut nuda pactio ſine traditiõe cũ obligat res afficit iure hypotece: ⁊ cõſtituitur ſeruit⁹ ī re nudo pacto. ita ī ꝓpoſito. ¶ Scõa ꝓ ẽ de vbis cõib⁹ q̃ ſũt. accipio te ī meã: accipio te ī meũ. ſiue addatur viz ⁊ vxorẽ ſiue nõ q⁹ ſufficiũt: qz ſignificãt. totũ effectuz ſacri: q ẽ q⁹ vir non hz ptãtẽ ſui cozporis ſed mulier ⁊ econuerſo fm paulũ. ¶ Tertia ꝓ ẽ ꝺ vbis equipollẽtib⁹ pñtis tẽporis: vt ſi dicat teneo te vel hẽo te p vxore vel viro: vel ex nũc reputo te viz vel vxorẽ meã: qz nihil refert qd ex equipollẽtib⁹ fiat: vñ quãdo verba ſunt talia q⁹ nõ poſſũt verificari de pſenti niſi ſit mrimoniuz ī pſenti: illa vba ſufficiunt. Dico autẽ verificari de facto vel de iure: ſic autez eſt in ꝓpoſito: quia nõ dz hr nec teneri nec reputari aliqua pro vxore p aliquo tempore: niſi pro illo tempore p quo

est vxor. vñ cũ dicat p vba ō pñti teneo: hẽo: reputo te ⁊c. videt sufficere. ⁊ idẽ vr eẽ si dicat: puideo tibi ex nũc sicut vxori: videt idẽ p idẽ. ¶ 4ª ꝑ est ō vbis futuri tpis: vt si dicat hẽbo te: reputabo te: tenebo te: vl puidebo tibi sic̃ vxori. In gb⁹ vr distinguẽdũ: qz si dicit hẽbo te ex nũc vel de cetero ⁊c. videt mrimoniũ: qz lz sint vba futuri tpis: nõ pñtis: tñ iplicãt effectũ pñtẽ. implicãt. n. totũ tps sequẽs: icipiendo a nũc pñti. si g ex nũc debeat hri p vxore: cũ p⁹ fm nãz debeat eẽ vxor q̃z hri p vxore. ergo nũc fit vxor: ⁊ exp̃sio indicat q ꝓsentit ipsã i pñti fieri vxorẽ. Nec ẽ fil'e: si dicat accipiã te: qz eẽ vxorẽ nõ ꝓcedit accipere i vxorẽ: lz segt sicut effect⁹ cãm. hic ãt eẽ vxorẽ ꝓcedit hri p vxore. Si ãt dicat sic. tenebo te p vxore vel hẽbo: ⁊ sic de alys: ⁊ nõ dicat ex nũc vel decetero vel semp: nõ vr mrimoniũ: lz solũ sponsalia: qz nõ sequr hẽbo p vxore. q̃ hẽo. nec segt: q̃ ea vxor. ⁊ põt verificari: hẽbo te p vxore: qñ accepo te. vñ cũ vba p/prussima ⁊ ppinquissima: ⁊ pma faciẽtia mrimoniũ: sicut est accipe i virũ vel i vxorẽ nõ faciũt mrimoniũ: qñ cõcipiũt i futuro: idẽ videt multomagis de vbis scõdarys q̃ nõ hñt vim nisi p reductionẽ ad illa: qz ꝓpter qõ vnũqõq; tale et illõ magis: nisi qñ implicãt ꝓcessionẽ mrimony vt dictũ ẽ.

5ª ꝑ ¶ 5ª ꝓclo ẽ de vbo volẽdi: vt si dicat volo te eẽ virũ meum vel vxorẽ: de quo dñt qdã nõ eẽ mrimoniũ: sz ꝓsiderãdũ ẽ i hoc ⁊ i oib⁹ dubys vbis an faciãt sponsalia tm̃: an mrimo⁹: qz si agebat ō sponsalib⁹ ꝓhendis nõ ō mrimonio stati p̃sumẽdũ est: vel p vba illa voluerũt tm̃ ꝓtrahere sponsalia. Si aũt de mrimonio tũc p̃sumẽdus ẽ ō mrimonio: qz sic dicit Hilari⁹. ⁊ hr eẽ. de vbozũ signi. c. Intelligẽtia dictoz ex causis assumẽda ẽ oō i. qz non ꝑmoni res: sz ꝑmo rei subiect⁹ est. Si ãt dubiũ sit ō quo agebat: tũc i gnãli videt faciẽda eẽ iterp̃tatio ꝓtra illuz q legẽ apti⁹ potuit declarare. ff. ō pac. l. z. vt si dicat voluisse se ꝓtrahere sponsalia tm̃. ⁊ alius oppo⁹ alteri credet: ⁊ eꝰ. hoc excepto q si ille q ꝑmo locut⁹ est vba certa de gb⁹ cõstat cui determiate deseruiãt. s. an sponsalib⁹. an mrimonio fm itellectũ illoz debent intelligi vba sequẽtia: q videt ad iterrogata rñdere. Sz si ōrat de vtute verbi volẽdi refert. qz aut dicit volo te vxorẽ meã: ⁊ tũc cũ totũ sit pñtis tpis videt vez mrimoniũ. si aũt dicat volo te accipere vl ducere i vxorẽ: nõ est vxor: quousq; p alia vba ducat vel accipiat: qz illõ ẽ ꝑmũ volitũ: eẽ vero vxorẽ ẽ ꝛcõ volitũ. dico ãt ꝛcõ ope lz ꝑus itẽtiõc. Si ãt dicat. esto vir me⁹: vl esto vxor mea: mõ iperatiuo. sicut dicit Isa. 4. Principes nostri esto: videt eẽ futuri tpis i effectu: qz ita dicit testator. heres meus esto. ⁊ sic icipit testm̃ beati Remigy loquẽtis ad sponsam suã eccl'iam btẽ marie. Tu mihi heres esto. hoc aũt nõ vificat nisi post mortẽ. vñ nõ fit mrimoniũ. hec aũt distinctio locũ hz i foro iudiciali: non penitẽtiali vbi iudicat mrimoniu: vl nõ: fm q dicit se itendisse. sed ii de vbis recollit ⁊ nõ de intẽtiõe: tũc ẽt i foro ꝓscientie iudicandum est fm predicta.

ℍ vel Cobarr. sz 4 fol. 43. nº 4 ad medium

ℍ Quodcra Ad cadem de sponsal.

6ª ꝑ **Quantum** ad gntũ articulũ de diuersitate i foro iudiciali ⁊ penitẽtiali sunt gnq; ꝓclones.

¶ Prima q; foruꝰ iudicialis ⁊ penitẽtialis i causa mrimoniali differunt in probãdo: qz i foro ꝓscientie stat cõfessioni vnius tam ꝑ matrimonio q̃z ꝓtra: qz in eo creditur alicui ꝓtra se ⁊ ꝑ se: qz si mentitur plus nocet sibi q̃z alij: cũ mentiri in iudicio ꝓscientie semp sit mortale: sicut ⁊ piurium deliberatũ ꝓpter dei irreuerentiã annexaz: nõ sic aũt i foro exterioze simplex mẽdaciũ est pctm̃ mortale: nisi quãdo ledit primũ: vt si aduocat⁹ ad vanam gliam falso inducat legẽ ad veram cõclonem. sed in iudicio exterioꝛi nunq̃ creditur vni testi: nec ꝑ matrimonio nec contra. de sen. ⁊ re iudi. c. Consanguinei: lz quandoq; ꝓtra sponsalia nec in sua cã: qz dicit imperator. omnibus in re propria dicendi testimonia facultatem volumus esse submotaz. C. de testi. l. omnib⁹. nec in aliena q̃tacunq; ꝑfulgeat dignitate: nisi quãdo de nullis⁹ preiudicio agitur: vt nota. de testi. Nup. Qñq; etiã nec duobus in causa propria: vt quãdo contra mrimoniuz dicẽtes se causa ludi fecisse. de eo qui cognouit ꝓsang. vxo. s. super eo. nec etiam duobus extraneis iurãtibus idem ō credulitate: qñq; sic duob⁹ i cã ꝑpa; vt ꝑ mrimõio ẽt nõ iuratis: sz duob⁹ extraneis iuratis ō vitate ꝑ mrimonio vel ꝓtra. ¶ Scõa ꝓclo ẽ. q differũt i sentẽtiãdo ꝓdictoria: qz vn⁹ iudicabit eẽ mrimoniũ: alij⁹ nõ eẽ. ⁊ eẽ. qz ille fm allegata iste fm ꝓfessa q̃ ꝓdicũt qñq;. ⁊ tñ vtraq; sntia erit iusta. vñ ẽ mrimoniũ p̃sumptũ ⁊ nõ vez: vel verũ ⁊ nõ p̃sumptũ. Scõo i iudicando ꝓria: qz ille iudicat pñs: ille futuꝝ. qñ. s. dol⁹ itercessit: ⁊ alia psona ꝓscia ñ fuit: tũc. n. ẽ obligat⁹ ad accipiẽdũ: nec ꝑt verã pniaz agere: nisi ꝓbat cũ ea si põt: q si nõ põt dotet eã sufficiẽter. ¶ Tertia ꝓclo est: q qñ mrimoniũ ẽ p̃sumptũ ⁊ nõ vez. ẽt carnali copula nõ secuta ẽt si nõ sit futurũ: puto q ozit vã publice honestatis iustitia: qz illa robur trahit ex oꝛne ecclie. ⁊ ideo id qõ ẽ vez fm iudiciũ ecclie verã publice honestatis iustitiã cãt i vtroq; foro. Si ãt fuisset mrimoniũ clãdestinu: nõ causasset publice honestatis iustitiã. sicut nec spõsalia occulta qñq; sunt nulla fm quosdã. Tertio i sentẽtiãdo ꝓria ⁊ ꝓtradictoria. qz iudex exterioꝛ iudicat eẽ mrimoniũ. iterioꝛ iudicat nec eẽ nec futurũ eẽ: vt qñ alia fuit ꝓscia fraudis. qz scienti dolus nõ iferꝛ. ¶ Sz hic ẽ dubiũ. qz sicut iude⁹ ludẽs de baptismo cõpellendus est ad eũ. sic forte iudex iuste cogit ad mrimoniũ eũ q lusit de mrimonio. sz pone exẽplũ ō habente occultũ ipedimẽtũ ꝓpter qõ ñ pt ꝓbere cũ ea. ¶ Quarta ꝓclo est: qñ iudex exterioꝛ ꝑcipit sub pena excoicatiõis vnũ ⁊ ꝓfessoꝛ oppositũ. ꝑmo i bis q̃ nõ respiciũt actũ carnalẽ simpl'r oz obedire. puta vt ꝑuideat ei sicut vxori: qz i reb⁹ tpalibus ex cã iudex põt dare vni ⁊ auferre alteri. insti. de offi. iudicis. vñ sicut is q ꝓdenat⁹ ẽ iuste fz allegata: q̃uis iniuste fm vitatẽ: tenet soluere vl reddere. sic i ppo sito. 2º qñ decipit tenet ꝓbere. ⁊ sic ꝑceptũ iudicis ō cognoscẽdo iplere. qz lz ꝑceptũ iudicis de cohitãdo carnal'r esset ei pri⁹ impoꝛe ō iure: qz nõ erat vxor sua. tñ ꝑceptũ cõfessoris de ꝓhẽdo erat ei poꝛe: quo ipleto ꝑmũ factũ ẽ poꝛe. Qñ ãt fiũt duo ꝑcepta vni licita ⁊ honesta: quoꝝ vtrũq; ẽ sibi poꝛe ordinate: lz nõ sil'r vel inordinate: tenet iplere mõ possibili. ⁊ hoc nisi hẽat ipedimẽtũ p qõ nõ põt eã cognoscere. Tũc enĩ nullo mõ ꝑ obediẽtia oz pctm̃ cõmittere. 3º qñ nõ decepit eã ⁊ ꝑt ꝓbere cũ ea. Nã tũc videt q teneat obedire: qz sntia ꝑ mrimonio lata a q̃ non ẽ appellatũ nec p appellationẽ lis formata trãsit i rẽ iudicatã sic̃ alie: ex quo nõ est ipedimẽtũ gn possit eẽ mrimoniũ. vñ sicut ꝓdenat⁹ ad decẽ idebita oz ea soluere: si nõ appellat. sic ẽt adiudicat⁹ i virũ oz ducere si potest: vt notat ō sen. ⁊ re iud. c. Lator.

7ª ꝑ ¶ Quinta ꝓclo sequr ex ꝑmissis. qz si ecclia astrigit aliquẽ ad mrimoniũ q pri⁹ nõ erat obligat⁹: lz eccl'ia nõ possit aliq̃d circa mutationẽ essentie sacroꝛ. tñ circa accñtia ꝑt: nec hoc ẽ mutare eẽntiã: si fiat necessitatis: qõ ẽ volutat⁹: qz ẽt bõ ꝓhẽdo spõsalia: facit sibi mrimoniũ necessitatis: q tñ nõ põt imutare sacra: sic ẽt ex cã ꝑt aliqs cogi ad ordies ꝑ vtilitate eccl'ie ⁊ ad mrimõiũ ꝑ pace terre. Nec obstat q eẽntia mrimony ꝓsistit i ꝓtrahẽdo: qz ipm ꝓhere ⁊ psone ꝓhẽtes ei subsunt. vñ ⁊ mãz mrimony põt restrĩgere: lz nõ ampliare ꝓtra restrictionẽ iuris dĩni vel nãlis. Sic ẽt cuz eucharistia nõ sit necessitatis facit eaz necessitatis ⁊ quo ad vsũ i coicãdo i pascbate: ⁊ quo ad eẽntiã i cogẽdo sacerdotes ad celebrãdũ. qz hoc nõ ẽ mutare mãz nec formã: lz nõ videt: q possit artare ad bis ꝓfitendũ vel venialia: qz mã penitẽtie vt ẽ necessitatis ẽ mortale nõ cõfessũ. vñ cogere ad ꝓfitendũ veniale vel mortale ꝓfessũ: vr mutare mãm.

Quantũ ad 6m articulũ de remedys i ꝑplexitate: qñ s. aliqs fm forũ ꝓscie nec ẽ nec forte eẽ põt marit⁹ alicuꝰ: ⁊ tñ adiudicat ei ꝑ marito vel sponso i foro

exteriori sub pena excõicationis: vbi sũt duo videda. ꝓmo de falsis remedijs. 2° de veris.

p° 2° **Quantum** ad ꝓmu sũt .5. conclusiones ꝫ.5. falsa remedia. ¶ Primũ ē fuga post excõicationem q̃ nihil valet nisi vt dicetur i sequẽti articulo in ꝓma ꝓne: qz excõicatio adheret ossib⁹ ei⁹ z vbiq̃ eũ sequitur. Et idez ē si post citationẽ: qz ꝓbabilr põt credere se excõicatum ꝓp cõtumaciã. ¶ 2m ē ꝫbere mrimoniũ nisi sicut post dicet: qz lz sit verũ ꝑm iudiciũ ꝺscie illud secũdũ: nõ tñ ꝫ iudiciũ ecclie: vñ ecclia cõpellet ad ꝑmaz redire z excõicabit secũdam. ¶ 3m ē sacer ordo: qz suscipiendo ordines fit irregularis ꝓp excõicationẽ: z nihilomin⁹ creat⁹ sacerdos cogitur redire ad primã. ¶ 4m falsũ remediuz est appellatio q̃ nihil ꝓdest: qz i cã appellatiõis ẽt papa iudicat ꝑm allegata sicut i ꝓncipali. de snia z re iudi. c. i causis: vñ nec excõicationẽ suspendit z fatigatur frustra zc: vñ tutius faceret si se inanibus sũptib⁹ nõ vexaret: ex quo nõ põt ꝓbare sicut nec prius. ¶ 5m falsum remedium ē supplicatio citra papã: qz nullus iferioz dz absoluere a snia hois iuris ordie nõ seruato: nec legatus nisi a sententijs iuris: z dicẽtẽ se cũ clerico pacificasse absoluet si ita est: nõ tñ si sciret q̃ clericꝰ pcussorẽ ꝓsequeret i iudicio sicut hic vroz ꝓsequitur vix.

p° 2° ¶ Quãtũ ad 2m sũt ẽt .5. ꝺnes ꝑm .5. vera remedia. ¶ Primuz ē fuga nõ qdẽ post excõicationẽ: nisi vt publice possit cohitare cũ vera vroze q̃ nõ facit h̃ pp scãdalum: nec post citationẽ: sed ante qñ timet sibi moueri cõtrouersiaz. Naz tunc lz possit citari ad domum z excõicari: dz tñ probabilem ignorantiã quousq̃ sciat. ¶ 2m verũ remediũ est matrimoniũ qñ ꝓmũ factũ fuit iudicatũ nõ ꝓ mrimonio: sed ꝓ sponsalibus: nã tũc ecclia imponet sibi pniam: qz ꝺ interdictũ 2m ꝺxit: lz tñ suũ mrimoniũ approbabit z snĩam relaxabit. in foro autem conscientie põt sibi consuli contrahere cum secũda: ex quo ꝓma sponsalia fuerunt nulla ꝓpter defectũ itentionis vtroq̃ cõscio: lz ꝓ ludo noxio: vel simulatione sit sibi pnia iniũgenda. ¶ Tertium verum remedium est religio ante consumationẽ: nã tunc etiã si esset verum mrimoniũ posset absolui vel a prelato si habet priuilegium: vel a iudice dz absolui: sed post cõsumationez: nec iudex absolueret: nec prelatus posset etiaz si haberet priuilegium absoluendi a sentẽtia iudicis restituto damno: qz non põt alr dãnum restitui. Sed qñ manenti in seculo precipitur sibi qõ hitet: vel contrabat cũ illa cum qua non põt sine peccato: certũ ē q̃ non tenet obedire imo dz nõ obedire: qñ autem põt: sed casus talis est q̃ si iudex vt iudex est sciret veritatem hoc nõ ꝑciperet tunc non dz implere. verbi gratia. Si per falsos testes fuerit condẽmatus: qz si prelatus preciperet mihi aliquid errans nõ precepturus si sciret veritatem: possum salua obedientia non implere. de resrip. c. Si quando. sed si fuit condẽnatus implere matrimoniũ ꝓ ludum contractũ iustũ est ꝓpter delictũ suuz q̃

4° 2° impleat: z idem si decepit tognoscendo. ¶ 4m remedium est obedientia vt seruet sententiã excõicationis interim: qz sententia pastoris zc. Item q̃ si possit impleat qõ precipit: qz melius essz ducere leprosã q̃ semper in excõicatione vi

5° 2° uere instar iudei: vel pagani. ¶ 5m remediũ ē supplicatio ad papam q̃ potest absoluere ab omni snia: z debet abiista sub hac conditione: si falsum est qõ dicis non intendo absoluere te. si autem verum quod dicis absoluo te. ita tamẽ q̃ in terra tua ꝓp scandalum i manifesto abstineas te a diuinis: sed in occulto ibi: vel palã alibi possis interesse diuinis: qz aliter ipe est in periculo aie sue carẽdo sacramentis q̃ sunt vita aie: cui periculo filij pater dz occurrere. ¶ Ad ar⁹ i oppositũ dicẽdũ q̃ matrimoniũ regrit cõsensũ interius z verba exteri⁹: sicut alia sacra intẽtionẽ z mãle elmẽtum: sed qz mã huius sacramenti vr esse contractus hũan⁹ iõ pro principali dz cõsensũ vt gd hũanũ. Qõ III.

TErtio queritr vtrũ mrimoniũ soluat ꝓ ingressũ religiõis. z vr q̃ nõ: qz ꝓpter fornicationẽ vni⁹ lz alteri itrare religionẽ: ẽt mrimonio ꝺsumato. sz nõ itrãti nõ licet ꝺbere. g̃ mrimoniũ nõ ē solutũ. ¶ Cõtra i lra. ¶ R°. h̃ sũt tria videda. ꝑ quõ matrimoniũ soluat ꝓ mortez nãlem. 2° quõ ꝓ ciulẽ q̃ est ingressus religiõis. 3° vtrũ sit alius modus soluẽdi matrimonium.

p° 2° **Quantũ** ad ꝑm sũt tres ꝺnes. ¶ Prima q̃stũ ad mrimoniũ carnale: qz oẽ mrimom q̃stũcũq̃ ratũ z cõsũmatũ ꝫz oẽ ius soluit totalr ꝓ mortẽ nãlẽ alteri⁹ cõiugũ: qz mors oĩa soluit. auc. ō nup. ¶. deiceps. vñ post mortẽ ẽt ꝫbere. R om. 7. soluta ē a lege viri. z ad Cor. Cui vult nubat tm̃ i dño. ex. de scõis nup. c. fi. Et quia obligatio sel extincta nõ reuiuiscit: si cõiux mortu⁹ resuscitet nõ ē mrimonio obligat⁹. Nec obstat qõ dr Deb. ii. Acceperunt mulieres ō resurrectõe mortuos suos. qz exponit ō viris voluntarys ex vno cõsensu vtriusq̃: quo casu ē aliõ mrimom a ꝑmo. nõ tñ fit bigamus nisi ipa iteri fuisset alteri nupta z ab eo cognita: qñ eo viuẽte ñ ꝑt redire ad resuscitatũ. vl exponit ō filys. nec ē bonũ arm: q̃ i xpo sũt due filiatões: sz ēvn⁹ filiꝰ: sicut i resuscitato sũt due in vno filio. qz ibi successiue sũt. hic aũt sil z semel eẽnt. Uel dõm q̃ sicut redit idẽ filiꝰ ita z eadẽ filiatio. Secus ãt ē i alys sacris q̃ aiaz respiciũt. Nã character ois remanet i aia separata vt non rebaptizẽt: reordinet: recõfirmet mortuus suscitat⁹: sz mrimom respiẽt corp⁹. vñ sic i morte corrupto corpe corrũpũt potẽtie orgnice nõ alie: sic sacrm carnale nõ alia, sz tñ si ifra paucos dies cõiunx resurgeret: ꝑsumeret nõ fuisse mortu⁹: sz epilenticus: vl alr fuisse ifirm⁹. Si tñ vere mortu⁹ fuisset neuter cogeret resuscitatũ recipe. Alr vt dcm ē ꝺsuetum aũctas inducta exponi. Acceperũt mulieres. i. mres ō resurrectione mortuos: supple: filios: sicut sunamitis illũ quẽ heliseus et helias suscitauerũt: z xps suscitauit adolescẽtẽ quẽ recepit mr vidua ante portas Nay. Lue. 7. ¶ Sz ꝺ id qõ dcm est vinculũ mrimony eẽ corpale ē: qz cũ vinculũ mrimony sit dispõ ad gr̃az dz eẽ i pte itellectiua: z sic incorpale lz respiciat corpus. sic ẽt scia depẽdet a fãtasmate: sine cui⁹ speculatõe ñ bz actũ: z tñ ñ corrũpit i morte. Et sil r character ordinis nõ ē nisi respcũ agẽdoz i hac vita: z tñ nõ deleꝫ ꝓ mortẽ. vñ ē dubiũ. ¶ 2a ꝑ ē q̃stũ ad primoniũ: exq̃ arguit ꝺ pdicta: qz fortiꝰ ē vicz mrimony q̃ dsiy: cũ illõ i vita possit dissolui si dñs rẽ suã vẽdat: nõ ãt mrimony: vt si vir vxorẽ repudiat. Nã z si iure ciuili ex toto tollit repudio: qz ñ ꝺsiderat nisi humanã obligationẽ: tñ rõne diuine cõiũctõis cũ sit sacrm nõ tollit añ mortẽ. sz lazarus resuscitat⁹ dz hre res suas. g̃ m. l. tomag. l vroze. ¶ Ad qõ dñt gdã q̃ lz õbeat hre ō eqtate vt dic glo. ff. ō le. l. Ex his. tñ ō rigore sec⁹ ē: qz ꝫz stricta iuris ꝺsideartõez edificiũ hñs fuitutẽ stillicidij si ōstructũ rebedificet nõ recupat eadẽ. g̃ a silr ō fuitute vrbanorũ ꝑdioz. l. fuitutes q̃ i superficie. ff. si sublatũ. ¶ Sz ꝺ. qz ꝓ tãto ꝑm strictã iterptationẽ interyt fuitus. qz nõ ē idẽ edificiũ ꝑm rei vtutẽ. vñ si domus legata pticulari destructa ẽt ex alia mã reedificet reputat eadẽ. z pp h̃ cedit legato qz ius ex eadẽ mã nõ redit qz alia. Unde cũ resuscitatus ẽt ꝑm vitatẽ sit oino idẽ nũero vr illõ hre vel debere qõ pri⁹. ff. de legi. si ita legatũ. ff. vlti. Sz considerãdum ē q̃ edificiũ hñs vel debẽs fuitutẽ realẽ si destructũ reedificet bz vel dz eandẽ fuitutẽ quã pri⁹. ff. de fui. vrb. ꝓ. l. g liminib⁹. saltẽ de eqtate. z dicto. ff. si sublatũ i ꝓncipio. z. l. si testõ. debens aũt fuitutẽ psonalẽ nõ sic. vñ vsufructꝰ dom⁹ sublato edificio iterit vt i dicto. ff. si sublatũ i fi. ff. quẽadmodum vsufructꝰ amitti. l. repeti. ff. rei. Nec reedificato ex itegro redit vt. e. ti. l. qd tñ. sz nõ tñ. vñ cũ fuitus realis respiciat possessiões z res inaiatas, seruitus vero psonalis respiciat

personas: videtur q̄ resuscitatus habeat & debeat quic/
quid prius habebat & debebat respectu rerum & possessio/
nū sicut de seruitute reali: nō aūt hēat & debeat eādē fuitu
tē psonalē: q̄lis ē fuit⁹ religiōis & mr̄imony: vñ resuscitat⁹
nō teneť ad mr̄imoniū carnale vl̄ spūale qō fuit ꝯctū i ui/
ta: qz fuitus psonalis q̄ debeť a psona psone vt i mr̄imōio
& religiōe: vel q̄ debeť tm̄ psone vt vsufructus extīguitnr
morte tā debētis q̄z hn̄tis. Seruo.n. cui vsufruct⁹ legat⁹ ē
mortuo: vel ipo viuēte mortuo fructuario extīguiť usufru
ct⁹. Dōm ē ergo p ꝯclone q̄ si lazar⁹ testat⁹ fuit recupat:
qz i donatiōe cā mortis plus se q̄z aliū cui donat vult hr̄e.
vñ itelligiť tacita ꝺditio si moriat cū effectu. Jdē si ab ite
stato: qz deferť ñ nisi p cōiūctiōez ad moziētē g ē sibi magis
vnū q̄z alius. Jdē ēt si phīscus ea accepit i defectū heredū:
qz si ꝓpiquo apparenti phīsicus reddere tenet: multo ma
3ª ꝺ gis ei resurgēti. ¶ Tertia ꝯclo ē quātū ad mr̄imoniū spūa
le: qz pari rōne religiosus resuscitatus nōteneť ad religio/
nē vt dictū ē. sed de curato & rēpo suscitatis: dōz q̄ sūt sacer
dotes sicut ꝓus: qz ille character ē idelebilis: ſz nō sūt cura
ti nec spōsi hui⁹ ecclie nisi noua electiōe vl̄ pmissiōe. Mor
tua aūt spōsa spūali vel vxore .i. religione destructa cui ali
q̄s erit obligatus: voto simplici vel solēni: vel q̄ñ voto sim
plici & illa nō vult eū recipe si oēs q̄uētus regſierit vel sup
iorē. g p̄t ꝓ oī sed nō vult: an sit liberatus distingnēdū ē: qz
q̄ vouit simpliciter vel solēniter religionē i cōi ſz intēderit
hāc intrare nō liberať hac destructa vel renuēte: sed tene
tur aliā itrare sicut q̄ pmisit hōiem licz itēderet dare suū
nō emere alienū nō liberať suo ēt añ mozā mortuo: sed te
neť aliū dare & emere. Si aūt vouit solū itrare hanc reli
gionē determinate: hac destructa vl̄ rēnuente: nō tenetur
aliā intrare qz iteritu spēi ꝓmisſoz liberať. nec precise sa/
crati coguntur ad aliā religionē: sed vel manere i sua vel
transire ad aliā. non enī q̄ pmisit obedientiā vni ꝓpter
hoc teneť eā promittere alteri: qz ēt q̄ñ particulare cadit i
obligatione p se & directe: vniuersale aūt per accīs ex cō
sequenti & idirecte: facta ipo̲litate circa particulare manē
te possibilitate circa vl̄e liberatus ē debitoz: vt si q̄s pmise
rit dare sticū & p ꝺsequēs boiez: stico mortuo liberať nec te
neť dare aliquē aliū boiem: q̄ñ aūt pticulare idirecte & ex
consequenti ē in obligatione: vniuersale aūt p se & directe:
nūq̄z difficultas p̄statiōis eius liberat debitozem vt si q̄s p
mittat equuz & p cōsequēs būc vel illū: qz nō nisi būc vl̄ il/
lum dare potest: nullo pticulari mortui liberatur. Cū aūt
q̄s pmitit intrare religionē absolute nō teneť ad banc vl̄
illam determinate nisi per accidens: vnde si vna eum re
futat aliā temptare debz. Si autem promisit hancintrare
determinate nō tenetur ad religionem nisi quia ad banc
vñ si ab hac libereť qō fit ista destructa vel nolente eum
ex toto liberať.

Quantum ad z^m. s. qūo mr̄imoniū soluať p mortē
spūalē siue per igressū religiōis sūt q̄ttu
2ª ꝺ oz ꝺnes. ¶ Prīa de īgressu: qz i q̄tuoz casib⁹ ſz cōiugato
religionē īgredi. p̄m⁹ q̄ñ post mr̄imōiū ꝺsumatū alter ꝺiu/
gū fornicaťqz fornicante ēt iuito alr̄ p̄t religionē itrare: ni
si postea eū sibi recōciliauerit vt teberga lotharīū. Si eniz
licz discedere i seclo multo magis i claustro. Exempluz de
paulo simplice. Secūd⁹ cās altero ꝺiugū cōsētiēte & pari
ter itrāte: sicut mlti viri itrauerūt religionē virozū: vxores
femiarū ēt mr̄imōio ꝺsūmato. Tertⁱ⁹ altero cōsētiēte & i
seclo remanēte vbi nō ē tioz icōtinētie. Quart⁹ cās mri/
monio ēt nō cōsūmato. Jn alys aūt nō ſz . p⁹ q̄ñ ꝺiuge in
uito q̄ nō meruit exēplū de agatosa. Scōo q̄ñ meruit ſz
recōciliaťē: e exēplū ibidē. z⁹. q̄ñ meruit & cōsentit: sed ē ti
moz icōtinētie vt dicit hic i littera. Oib⁹ aūt casib⁹ q̄b⁹ post
ꝺsūmatū mr̄imōiū ſz itrať religionē: ſz ēt ad sacros ordies
pmoneri ēt ad epatū. Exēplū de beato hilario q̄ exñs epūs
bēbat fīliā & vxorē. q̄ñ aūt nō licz religiōem itrare: multo
minus ad sacros ordies ascēdere: sed eēt suspēsus ab ordis
executiōe ſz characterē recipiet hic autē nec eēt vā ꝓfes/
sio solēnis. Jtē de mr̄imōio violēter cōsūmato dicit hosti.
z6. q̄ idē ſz peccet eā oppr̄imēdo qz ſz possit debitū petere
nō tamē ab iuita extoquere: qz nec illa teneť reddere: & sic
iste ē meliozis ꝺditionis fatuus q̄z peritus sed ñ ē hec bo
na ꝺditio: qz sapiēti nō expedit nubere. Jtē de mr̄imonio
attētato. sicut .n. iudicio eccl̄ie spōsalibus carnali copula
ꝺsūmatis nō valet cōtractū mr̄imōiū cū alia: sed valet si
fuit cōatus: sic videreť hic nisi q̄s dicat q̄ i possessionē itra
uit: sed sufficit ꝓbare conatū nisi ꝓbeť ōfect⁹: sicut ēt suffi
cit ꝓbare cohitatiōem. qz p̄sumiť copula. Si āt īgressus vl̄
īgressa ꝺficereť post pfessionē carnalē copl̄az iteruēiſſe: ñ ē
credēdū ei: qz ē tioz de collusiōe: qz vult monasteriū exire
vt nō. de raptozibus. cū cā. Sed q̄uis istud sit dcm̄ ꝓbabi
liter: tamē veri⁹ videť q̄ si sit mr̄imoniuz vi ꝺsumatū idē
est q̄tū ad hoc q̄ nō p̄t solui p īgressū: qz sublata cā submo
ueť effect⁹. Tota āt cā quare p religionē soluiť mr̄imoniū
ē: qz nō bēbat nisi vinculū spūale: nūc āt hz carnale: qz vin
culū carnale nō depēdet ex mutuo cōsēsu. Et licet ista ꝺsu
matio deficiat a cōiūctiōe x̄pi humane nāe i qua nō fuit vi
olētia: tamē non deficit a repsentatiōe ei⁹ quo ad substan
tiā: sed quātū adhoc q̄ illi liceat itrare religiōem ē dissīle.
Nō. n. iuita potuit ꝓdere ius suū nec ille ex delicto ꝺz acq
rere ꝓuilegiū ne plus hēat luxuria q̄z castitas. Silr̄ videť
req̄ri q̄ sit cōsūmatū & nō solū attētatū: qz vba accipienda
sūt cū effectu: nisi ēt sit ꝺsumatū nō significat cōiunctionē
x̄pi īsolubilē. s. ad humanā nām que prio istāti fuit ꝺsuma
ta & pfectus de⁹ & hō: nec valet rō q̄ fuit i possessiōe: qz fra⁹
& dolus nō ōbēt patrocinari: vis aūt nō ē sine dolo: vñ vi
olēta possessio sibi nō ꝓdeſt. Qz āt dicūt aliq̄ nulli faciat
iuriā q̄ iure suo vtiť: accipit āt p mutuū ꝺsensū ius i coꝛp⁹
mulieris & sic nō fuit iuriosa: illa magis sibi iputet q̄ nō si
bi cauit a cōsumatiōe si religionē itrare itēdebat. Dicēdū
q̄ ille bēbat ius petēdi nisi illa vellet religionē itrare. vñ &
si añ duos mēses debitū peteret. ipa posset excipe volo re
ligionē itrare & eccl̄ia nō cogeret debitū reddere: vñ iuste
exigit sicut creditur qui ante tēpus debitozē soluere cogit.
Jnstit. de actionib⁹. §. plus tēpoze: Jtē de mr̄imonio nullo
mō cosumato si alter itretreligionē soluitur p hoc mr̄imōi
um sm oēs: qz mortu⁹ ē quo ad act⁹ ciuiles & carnales: ēt
heremita vt machari⁹. nā Alexi⁹ cōsilio. s. l. B feč. Et ioh̄es
ad ap̄latū ō nuptys a x̄po vocat⁹ ē. ¶ Scōa ꝯclo ē. ō discesſ z⁸ ꝺ
su quō remanenti i seculo licz discedere & cuz alia ꝺbere
qz hoc ē ei ipo̲le & illicitū i. §. cāib⁹. Prim⁹ cāus ē q̄ñ mr̄imo
niū fuit spōte cōsūmatū: qz manet ligamē vsqz ad mortez
nāle ēt post fornicationē. Scōus ē añ ꝺsumatū post votuz
simplex a se emissū ꝺpare pfitēte. Et hic ē solus cāus i quo
votū simplex: dirimit p⁹ ꝺctū nō rōnē sui: sed rōne annexi.
Q̄ñ. n. vterqz vouet castitatē vn⁹ solēniter ali⁹ simpl̄r: ma
net vinculū aiozū: sic si vterqz religionē itraret: qz sūt con
formes in proposito castitatis: vnde ratione ligaminis nō
voti impeditur matrimonium sed istud ligamen non esset
nisi votum esset. Tertius quando ille qui intrauit nondū
fecit profession̄em tacitam nec exp̄ssā: quia adhuc manet
vinculum: quia habitus non facit monachuz sed profession̄
regularis. Quartus quādo fecit profession̄em: sed de facto
tantum non de iure: & sic adhuc manet vinculum. Quint⁹
quando alius intrauit matrimonio per violentiam consu
mato. nam quia consumatum fuit adhuc durat ligamen: &
sic non potest contrahere sicut si fuisset sponte consūma/
tum. ergo in vno solo casu licet remanenti contrahere ui
uente conuerso. scilicet quando matrimonium nullo mo
do fuerat consumatum nec ipse fecerat aliquod votum &
ꝺuersus ē rite pfessus. Si āt votū fecisset & illa mortua ꝺbe
ret mr̄imōiū teneret: qz nō dirimebať pp votū ſz pp liga
mē: si ēt illa viuēte ꝺxisset & sic eēt nllūz ratificareť ea mor

tua.qz q̄ nō possit ratificari mr̄imoniū cōtractū viuēte p̄ē qñ erat i p̄iudiciū p̄me.qō nō est hic. ¶ Quid igit de ea q̄ ingressa religionē post multū tp̄is sine exp̄ssa p̄fessiōe repetit vix:q ia ex scōa liberos p̄creauit? Dico q̄ ei reddend⁹ ē si nō suscepit habitū p̄opriū p̄fessarū:vel si ē hīt⁹ idistinctus:ꝛ p̄testata fuit de nō itēdēdo p̄fiteri:nec oz p̄testatiōe illā annis singulis renouari:nisi cessaret cā p̄testandi sicut ō bis que vi metus ve cā fiūt.c.i.Si.n.illa que coraz vellāte fuit p̄testata q̄ hoc faciebat metu viri viuētis:si post mortē viri p annū sine noua p̄testatiōe mansisset:p̄fessa eēt:ſz vbi nō mutaī cā p̄testādi sufficit semel p̄testatū fuisse.Et q allegat volūtatē mutatā p̄bare tenet:ꝛ B i foro eccl̄ie.Nā i foro p̄scie si actu volūtatē mutauit itēdēdo remanere:ꝛ post hāc mutationē p annū sine alia mutatiōe māsit:ligata ē.Si vero nūq̄z actu habuit cōtrariā volūtatē durat hītualis voluntas nō p̄fitēdi:vñ libera est.

¶ Sed nūqd alter remanēs i seculo tenet expectare q̄ alter sit p̄fessus? Dñt oēs q̄ sic:sed gdā dñt q̄ tp̄s probationis oz abbreuiari ꝛ taxari p eōm pp piculū icōtinētie illi⁹ q remāet i seculo.Aliogn posset fraudari iure suo:q̄ itrās religiōez posset eē vsq̄z ad finē anni i vno mōasterio:ꝛ tūc exire ꝛ itrare aliō monasteriū:ꝛ sic ali⁹ fraudaret.Alys vī distīguēdū:q̄ si vxor ītret de licētia mariti vel econuerso: remanēs i sec̄lo tenet expectare p̄fessionē:nec oz abbreuiari tp̄us p̄bōnis a iure statutū:cū tūc nō fiat remanēti i seculo aliq̄ō p̄iudiciū:si vero nō itrat de licētia:oz certuz tēp⁹ p̄figi:infra q̄ō p̄fiteat:nec ē icōueniēs tp̄s p̄batiōis abbreuiare statutū a iure:q̄ spāle ē i hoc cāu pp piculū icontinētie illi⁹ q remanet i seculo.Alys videt q̄ ex quo ius p̄mittit q̄ ītret religionē:ꝛ tp̄s p̄bōnis nō solū sit introductū i fauorē p̄uersi:ſz i fauorē mōastery:vt sumaī expiētia ō moz⁹ nouity:nō oz illō tp̄s abbreuiari nisi forte appet fraus ei⁹:vt qñ vadit nūc ō vno mōasterio ad aliud discurrēdo.Prīmā opinionē ponit Ber.i appatu.ex.de regul.ꝛ trāſ.ad religionē.c.statuim⁹:scōaz aūt videt tāgere Joannes.z7.q.z.c.ōspōsatā i glō.tertiā tenet hosti.i sūma sua.

3°2° ¶ Tertia p̄ ē ō egressu:q̄ qñcūq̄z illicite ītrauit tenet egredi ad repetētē ēt p̄fessus:nisi quādo ipe sine cōsensu eius ītrauit ꝛ ipa ipm p̄fiteri p̄misit nō reclamās ꝛ erat nō suspecta sic q̄ exp̄sse licētiare potuit.Qñ āt licite ītrauit nunq̄z tenet ad eā egredi:nisi i casu qñ ipa re itegra licētiā data reuocauit.Qñ aūt post votū ad eā ēt iuit⁹ regredi ſp tenet debitū reddere:sed nunq̄z petere pōt:q̄ illud bz vī voti simplicis.Nūq̄z aut̄ ſz vi extrahere nisi auctoritate iudicis cui loc⁹ subiect⁹ ē.sic igit epilogādo dōm ē q̄ conuersus cōiugatus qñq̄z tenet egredi ad cōiugē i seculo remanētē:puta q̄tiēs eū repetit:ga illicite igressus fuit:vl̄ q̄ innoxio p̄hibēte vel cōsentiente fragili qñ nō potuit i ei⁹ p̄iudiciū nec vouere nec p̄fiteri.Et idē si licite igressus fuit:q̄ de licētia antiq;sed re itegra penituit.s.ante emissum votū solēne vel simplex egredi tenet ad eū.Secūdo tenetur nō egredi sed remanere qñ licite emisit votū simplex vel solēne:vel qñ illicite:sed alius nō repetit ipm q̄ ratificādo cōfirmaī.Tertio liber ē i remanēdo vel egrediēdo qñ nullo voto astrictus ē religioni tacito vel expresso:nec vxor ipsū repetit:aut si repetit foznicata fuit ante vel post Qñ vero simplex sed nō solēne emisit vel solēne de facto quo ad deū vxore nō petēte egredi nō pōt:ſz quo ad eccl̄iam sic:maxie si votū p̄bari nō p̄t:i quo casu retinētes inuitū clericū sūt excōicati.Dico aūt retinētes nō solū manu iniecta sed ēt veste seculari negata sine q̄ non pōt cōmode egredi:sed i secūdo casu ē leuis iniectio:i p̄mo grauis.Naz psuasionibus retinere eū possūt.4°.de debito:q̄ egressus qñq̄z nō pōt:reddere nec exigere vt qñ illicite egressus ē: vt i casib⁹ dictis:ꝛ qñ p̄iunx sciēs ꝛ tacēs p̄misit p̄fiteri. Tūc.n.seruitutē remisit:vt dñs cui⁹ ser⁹ eo sciēte ordiaī ꝛ p̄fiteī:Dico aūt illicite pp votū rite solēnizatū.Qñq̄z āt petere ꝛ exigere pōt:vt qñ libere egressus fuit nullo voto astrictus religiōi:sicut nouitius solut⁹, egrediēs mr̄imonium ꝫbere pōt:qñq̄z reddere:sed nō petere:vt qñ de cōsensu ipius de cui⁹ icontinētia ē timoz votum simplex emisit: tūc.n.sibi nō illi p̄iudicauit.Quinto de raptu.i casib⁹.n.i g bus licet cōiugi seculari repetere vel retrahere cōiugē cōuersū siue añ p̄fessionē siue post:nō ſz vi de monasterio rapere.Nec obstat ō raptoz⁹.cū cā:q̄ narrat q̄ rapuit:sed nō dicit q̄ licuit:posset.n.vir vxorē vi de vico ad domū ducere:q̄ bz i ea correctionē:sed nō posset eā p̄uato quasi possidēti vi eripe:ꝛ mlto min⁹ ō mōasterio violēter exbere:foz̄es frāgēdo aut hītū violēter lacerando vel cū iuria loci sacri a coznu altaris ipam euellēdo:ſz alie peccauerīt ipam recipiēdo.Si.n.rē meā mihi ablatā ex iteruallo nō ſz cū violentia rape:sed pdo dñium rei mee:sic nec hic.C. vñ ui.l.Sigs i tātā:qō ē ꝫ eos q filiū reg maioricoꝝ ō ordine extraxerūt.nec ob.ō regularib⁹.ꝛ.z.q.ſz pentes vl̄ tutores possint votū pupilli vel puelle irritare ꝛ reuocare:non tamē possūt ipm vi eripe.Jō.n.rigoz iudiciari⁹ ē in medio cōstitutus ne gs pp̄rie iniurie accipiat vltiōem.C.de iudeis.l.nemo.itelligo aūt q̄ coniunx ꝛ ipubes possūt extrahi īfra annū:nō post.Fuerūt āt p̄dicti effractozes excōicati p p̄uilegiū spāle.ita vt nō possint nisi a papa absolui vel conseruatōe p̄uilegiozū.Quid g̃ de bis q cōsiliū dederūt.Et q dē si dederūt cōsiliū verū:puta q̄ tali via iudicy poterat extrahi:si alr extractus fuit nō tenerēt:sed si dederūt cōsiliū illicitū:puta q̄ vi extrahi poterat:excōicati sūt.si cōsuluerūt ex itētiōe illā violētiā q̄ bz excōicationē annexā vl̄ de iure sicut clericū vi cape:vel aliqd ifringere in loco sacro vl̄ religioso:vl̄ p p̄uilegiū sic aliā dānabilē violētiā loco iferr̄:si p̄ter itētiōez eoꝝ aliqd:ſz occōne b⁹ secutū fuerit vt moz⁹ aut mutilatio irregulares sūt:q̄ q̄ dat opam rei illicite irregularis fit pp id qō segtur ex eo vel ob id ſz p̄ter spē ac si illud itēdisset:maxie qñ hoc natū ē seq ad illō: sicut ꝛ q mādat hoiem verberari p̄hibēs occidi vel mutilari.de homicid.c.vlt.lib.6. Si aūt seq̄tur p̄cussio clerici quā nō itēdebat nō videt excōicatus:q̄ icursio excōicationis regrit dolū quo ad manuū iniectōez violētā uel i faciendo uel in sciēter nō prohibēdo:qō ē argumētum ad illū q mādauit vbēari laycū:cū quo p̄cussus ē cāu clericī:q̄ erat socius ꝛ defendēs.Nō.n.vī mādās excōicat⁹:q̄ ēt p baī ignoraās clicū quē vberat non ē excōicatus.hoc aūt p babiliter ignorabat ex hac p̄cussiōe clericū ledēdū. ¶ 4° 4°2° conclusio ē de regressu.Cōiugatus.n.cōuersus tenetur ad monasterium regredi egressus ad coniugem i trib⁹ casib⁹ Primo quādo illicite egressus ē.tunc.n.statī tenet regredi:nisi quādo vagabundum uxor recipit i casu i quo ēt de monasterio extrahere posset.Scōo quādo licite egressus est post uotum uxoris de repetitione penitētis.Nā tunc si cut a p̄ncipio ea non petēte tenebatur non egredi.sic nunc ea quitāte tenet regredi.Tertio quādo post uotum ad eā egressus ipsa mortua est.Nam tunc tenetur regredi ad cōplendum uotum.Quarto non oz regredi quando iuste eū rebabuit ꝛ uult retinere.Si enim tenebatur ad eam egredi:multo magis prohibetur ab ea regredi.Quinto liberū est sibi regredi uel non:quando scilicet ante uotum ad eā egressus fuit post mortem eius uel in uita de consensu ei⁹ ꝛc̄. ¶ Sed hic dubium est si post uotum solennizatum i debitum exeat ꝛ ea mortua contrahat:an matrimonium ꝛm teneat.Et uidetur q̄ non:quia nullum fuit uotum solenne propter iuris prohibitionē. ¶ Cōtra quia non fuit intentionis iuris impedire solennizatum nisi in preiudicium prime uxoris:ꝛ sicut sponsalia contracta cum consanguinea prime sponse licet sint nullarespectu ,primorum sponsaliorum impediendorum tamen impediunt alia no

na: sic ista ꝓfessio non soluit gdē ꝑmū matrimoniū: sz diri mit post cōtractū. ¶ Dicēdū est igit epilogādo q̄ qñ post ꝓfessionē ꝺingis cōiunx redditus ē illo mortuo tenet ad monasteriū redire quo ad deum: qz votū ꝺ ꝓhibitionē ec clesie solēnizatū nō ipedit gn sit votū simplex: ꝛ semp pec cat mortal'r ꝺhēdo: sz qñ inuita vxore illicite fuit ꝓfessus: tūc nō potuit eē votū solēne: vñ ꝑm matrimoniū tenet: nec pōt cū tāq̄ apostatā religio pseq. Qñ āt vxore consentiēte fuit ꝓfessus: qñ ipa erat iunēcla: ius noluit ꝓfessionē ibibe re simpl'r: sz solū iquātū erat ꝑiudicialis aly viuēti i secl'o: qꝺ erat ad vitā tantū: vñ simpl'r in ꝓiudiciū ei⁹ fuit votū solēne: lz nō in ꝑiudiciuz vxoris: vñ ea mortua nisi redeat apostata ē: ꝛ nō est matrimoniū post ꝺctū sicut dicit Hau fredus. Uel si ꝺicatur ipossibile ē q̄ votū sit ꝓtiz solēne: ꝛ partim nō: pōt ꝺici q̄ ē simpl'r solēne: ꝛ tñ tenet debitum reddere verus monachus existēs: cum papa possit i solēni voto religionis dispensare.

Quantum ad 3m. s. vtruz ꝓeter istos duos modos sit alius modus soluēdi matrimoniū ra
ꝑ⁹ 2° tum. Et ꝺicēdū q̄ non: ybi tñ sunt q̄tuoꝛ ꝺclusiones. ¶ ꝑ⁹ q̄ non soluitur ꝓ ordinē q ē sacm vel dignitas: tñ in textu videt magister inuere q̄ sponsi nō solū pōt intrare religio nē sine cōmuni ꝺsensu: sed ēt ad ordines ꝓmoueri: qz pfes sio cōtinētie ꝑter monasteriū nō ē nisi per ordinē sacrum. Idē ꝺicit hosti. ꝛ q̄ cōiugi ante carnalē copulā licet eꝑatū acceptare: qz beata virgo ꝛ Joānes a q̄bus hec materia ini tiū sumpsit: nō fuerūt religiosi. Et de eꝑo ꝓbat: qz si vinco vincētem te: multo fortius vinco te. ff. de diuer. ꝛ tpa. ꝓl. l. de accessionib⁹. Lz. n. a mr̄imonio ꝛcorrupto trāsire ad re ligionē ꝛ a religiōe ēt post ꝓfessionē ad eꝑatum: g̃ multo fortius a matrimonio i eꝑatū. Sz ꝺriū bui⁹ verū ē: qz eꝑa tus ex natura sua nō ht oppo^m ad mr̄imo^m cū eꝑi ꝑus eēnt vnius vxoris viri. Nihil autē tollitur nisi a suo contrario: nec eꝑi moriū^r ciuiliter: cū ꝓpriuz hēant sicut ꝛ ceteri cle rici seculares. vñ qz religio soluit mr̄imo^m nō rōne ꝓfectio nis: sz rōne mortis ciuilis. Episcopalis ordo lz sit ꝓfectioꝛ q̄z religio non soluit. sil'r ordo sacer lz sit ꝓfectioꝛ q̄z religio: nō soluit ꝓpter defectū mortis. vñ cōiugatus incorruptus licite ꝓfitetur vt cōuersus q tamē illicite i seculo ordinat. Nec soluit mr̄imo^m qñ de ꝺsensu vxoris ordiat vl'eꝑatur. vñ vxor eo viuēte nō pōt cū alio ꝺhere. Coniugat⁹ autē añ copulā nō potest eligi: qz censet laycus: nec ē i sacris: vl'est irregularis siue suspēsus: sed potest postulari. ꝛ tūc si vxor ꝺsentiat ꝺfirmabit. nā si dissentiat nec papa pōt eū ꝺfirma re nec ꝺsecrare i ꝑiudiciū vxoris: gn. s. teneat reddere de bitū cū nō possit ꝺtra ius diuinū dispēsare: sz pōt ītrare reli gionē ꝛ ꝓima die de lnia pape ꝓfiteri ꝛ eadē die cōfirma ri ꝛ postmodū ordiari ꝛ ꝺsecrari. nec sil'r ō lnia pape pōt cō iugat⁹ iuita vxore ēt añ copulā ad sacros ordines ꝓmoueri. Et si fuerit ordinatus nihilomin⁹ tenet debitū reddere: qz semp ē de iure diuino. Sil'r nec papa pōt auferre vxori virū suū ēt ꝛcorruptū: q̄ꝛ tomagis post copulā vt ipm faciat cardinalē. qz ꝛ ille status secularis ē nō regularis: ꝺicēte q̄ dam cardinali. Nos habem⁹ religionez: cui⁹ apostate sunt sancti: vt hieronym⁹. Nec obstat qō ꝺr. Si vico vicentem te ꝛc: qz nō sic vincit eꝑatus religionē vt soluat eius obliga tionē sicut religio mr̄imoniū soluebat. Nec obstat de ioan ne euāgelista: qz imo fuit vera religio apl'oꝛ: ꝛ q̄ ad votuz obediētie: qz negarūt semetipos: ꝛ castitatis ꝛ pauptat'. qz oīa reliquerūt. De btā āt v̄gine nō ē ad ꝓpositū: qz ī ea non fuit vinculū solutū añ mortē Joseph nāle: q̄uis fortе illud vinculū ñ eēt res absoluta: sic ī mr̄imonio noue legis ꝓput ditū ornatū ad gr̄az. ¶ Sz ꝺ eꝑi tenēt locū apl'oꝛ: sz xp̃s vo cauit ioānē ō nuptys ad apl'atū ēt iuita vxore ꝛ illos q ꝺi cūt q̄ ipa erat magdalēa q̄ pp̄ ꝺ idignata luxuriata ē. g̃ ꝛc.

¶ Sol'o. eꝑi tenēt locum apostolorum quo ad dignitatem: non quo ad paupertatem: ꝛ mortez mundi: qz illis ꝺictū fuit. De mūdo nō estis: sz ego vos elegi ō mūdo. ¶ P̄'aut xp̃s hoc potuit facere ꝛ ꝑm diuinitatē ꝛ ꝑm hūanitatē ꝓp ptātē excellētie i sacr̄is: quā ñ coīcauit pape. tñ si papa pos set dispēsare i voto ꝓtinētie regularis bñ posset id qō ꝺcm ē. Ponam⁹. n. aliquē q̄ post v̄ba ō pūti duxit vxorē: ipa ita cta ītrare religionē ꝛ ꝓfiteri: stati solutū ē vinculū: si post modū papa dispēset cū eo vt cōtrahat cū alia: seq̄t q̄ viuē te vxore vera q̄ fuit b̄eat aliā vxorē: ꝛ illa aliū vix. Et tam cōiter ꝺr q̄ nō pōt fieri: q̄ viuēte ea q̄ fuit semel vera vxor b̄eat aliū vix: nisi solutū fuisset mr̄imoniū ꝓ mortē nāle m ꝛ resuscitare. Tūc. n. viuēte ꝑ⁹ ēt si fuisset carnalis copl'a secuta posset hr̄e aliā vxorē: sz hoc facit ōs ꝛ nō hō ꝙ morti ficat ꝛ viuificat. Uel ꝺōm q̄ papa dispēsat q̄ monach⁹ cō trahat mr̄imoniū viuēte ꝑma vxore: qz vinculū fuit solutū sz si vinculū non fuisset solutū papa non posset: nisi ꝺicat q̄ ex statuto eccl'ie ē illa sol'o: qz solēnitas voti ē ex ordinatōe eccl'ie: ꝺōm q̄ nō ē vex: qz hoc nō iest illi voto ꝓp solēnita tē: al's ineēt ordi sacro: sz iest ei rōne mortis. vñ beremite nō solēniçāt votū ꝑm regulā apꝛobatā: ꝛ tñ ꝙ votuz bere mi soluit: qz hoc ē ex nā act⁹ mūdo mortificātis ꝛ diuīa in stitutiōe: a q̄ ē vita beremitica: vt i ioāne baptista. sz ē ratio euidēti oꝛ q̄re papa nō ꝑt dispēsare i mr̄imonio nō ꝺsuma to: vt cōtrahat cū alia ꝙ pace reformāda: aut tota vna gen te ꝺuertēda. qz papa nō pōt tollere vinculū mr̄imony qō iā est cōtractū. sicut nō pōt facere q̄ bestia cōsectata desinat eē ꝺsecrata. Quādiu āt manet vinculū nō pōt dispensari q̄ habeat aliā: qz hr̄e pl'es vxores ē ꝺtra legē nāe. sz si mr̄imo nio nō ꝺsumato vl'ēt ꝺsumato iuita vxore faceret ipz eꝑm vl'cardinalē pp necessitatē eccl'e: cū ipamet pp necessitatē eccl'ie deberet se exponere morti: mltomagis ꝺz assentire ꝓmotioni viri: q̄ si nō assentit peccat ꝑferens voluptatez suā vtilitati eccl'ie. Pōt aūt licite aligs ꝑuari iure suo iuit⁹ maxie qñ peccat nō assentiēdo: sz ī tali casu sic eccl'ia iuita vxore cruce signat viz: ꝛ ipa pōt eū seq̄: ꝛ ipe tenet eā duce re: ꝛ sic debitū reddere: sic meli⁹ eēt dispēsare i lege huma na: q̄ ꝺstat papā posse facere. puta: q̄ eꝑs exñs teneret red dere debitū: sicut apō grecos: q̄ ꝺtra legē dei auferre vxo rivix. ¶ Scōa ꝺ est: q̄ nec ꝑ votū simplex: sz ī oībus istis 2ª ꝑ° votis tenet ītrare religionē: qz al'r nō pōt votū ipler vxo re debitū petēte. sz si post votū simplex vl'solēne ad ipsam redeat: tunc peccat semp debitū petēdo ꝛ reddēdo ꝓma vi ce: qz adhuc pōt religionē ītrare: nō aūt i sequētib⁹: qz ꝑcise tenet: nec obstat q̄ ifra ꝺicet q̄ cōiux nō pōt emittere vo tū castitatis alio iscio vl'inuito: ꝛ si emittat ꝑt ēt petere sz quosdā: qz illō ē vex mr̄imonio ꝺsumato qñ ipol'e ē notuz ipler altero iuito ēt religionē ītrādo: ħ aūt poterat ipler itrādo. ¶ Tertia ꝺcl'o est ō eunuchato: qz castratio q̄tacū 3ª ꝑ° q̄z supueniēs ñ soluit mr̄imoniū ꝑm veriorē opīonē: qz ma trimoniū nō iuenit ī iure solui: nisi ī certis casib⁹: sz ille nō ē de illis modis. iō ꝛc. Sil'is modus arguēdi ꝛ ꝺña pz. ff. ō acti. ꝛ obli. l. obligationē nō ferre. ℌ. Placet. añs pz. qz ma trimoniū ꝺsumatū soluz ꝓ mortē nāle soluit: nō ꝺsumatū soluit soluz ꝓ religionē. Jtē. 32. q. 7. Di q̄ mr̄imoniuz cōiu giuz illoꝝ q̄ post mr̄imoniuz mēbris truncāt aut a barba ris exēpti fuerunt pp bāc cām solui nō pōt: q̄uis glo. ītelli gat ō mr̄imonio ꝺsumato: qō ꝺr. 33. q. i. Cōiugiuz ꝺfirmat: officio sez carnis ꝑm glo. ꝛ ī eodē. c. añq̄ cōfirmet ipol'itas officy soluit uinculuz cōiugy. sz negāda ē illa glo. qz coniu giuz solo cōsensu ꝓ v̄ba de ꝓsenti ꝺfirmat ꝛ ratuz uocat ut notat glo. de testi. c. sup eo. ¶ Quarta ꝺcl'o est de seruitute superueniente q̄ non soluit: ꝛ hoc ē illa rōne: qz non ē mor 4ª ꝑ° tuus quo ad actus carnales: qz et pōt de nouo cōtrahere. Znāliter aūt de ceteris ipedimētis q̄ dirimūt mr̄imoniuz post ꝺtractū itelligendū ē q̄ nihil tale dirimit pr̄i⁹ ꝺctum: sed solūmodo post contractum. vnde magis ꝓprie loquun

tur iura noua dicēdo q talia ipedimēta dirimūt post ꝯctū q̄ antiqua: dicēdo dirimūt iā cōtractū. ¶ Ad arg^m dicendū q per igressū post matrimoniū cōsūmatū nō soluitur: sed solū nō cōsūmatū. Qō IIII

Quarto q̄ritur vtrū cuz bigamo liceat dispensare. Et videt q nō: qz ꝯ ius diuinū nō licet dispēsare: sed de iure diuino ē q bigam⁹ nō. ꝓmouenda ad ordines cū hoc contineat ī canone. i. ad Tbi. oz ep̄z irrep̄hēsibilem eē vnius vxoris virū. q̄ nulli ī B licitū ē dispēsare. ¶ Preterea. ex̄ de bigamis. dr̄ q clericis q quātū ē ī ipis duas secūdas mulieres mr̄imonaliter cōiunxerūt tāq̄ cū bigamis dispēsare ñ licet. ¶ Cōtra. qz lucius papa dispēsauit cū panormitano epo q erat bigam⁹: vt dicit Hafredus ī sūma. ¶ Rño. hic sunt videda. 5. Primo qd sit bigamia z vñ dicat. 2° q̄t modis cōtrahat. 3° quo bigamia puniat. 4° q̄re bigamus nō ꝓmoueatur. 5° quo tollatur.

Primo igit̄ q̄rit qd sit bigamia z vñ dicat. sciēdū q bigamia ē defectus ex secūdis nuptys puenies. Dosti. hāc diffinitionē reprobat: qz nō est conuertibilis cū diffinito: cū alr cōtingat: sed sili mō reprobat sua q̄ dic. q bigamia ē irregularitas ex ꝺfectu pueniēs sacri: qz ēt sin vllo sacro q̄q̄ ꝺbitur. Et si dicas de bigamia va z ꝓpria: sicut illa non est nisi ex defectu sacri: sic nisi ex secūdis nuptys. dicit ād monogamus a monos qđ ē vnū: z gamos qđ ē cōiugiū: mulier vel vxor: q̄si vnius cōiugy mulieris vel vxoris. Et bigam⁹ q̄si bini pgama. a pir qđ ē ignis z gamos qđ ē mulier: q̄si igne mulierū destructa. ꝓgama troie. 26. di. vnius vxoris virū. i. monogamū: vñ ē defectus veri, sacri. z duo va matrimōia ē vera z ꝓpria bigamia: alr ñ. Uñ melior est ꝓma diffinitio: q̄ secūda: qz ꝑm secundā mariti viduar. ēent veri bigami: qz defi ciūt a sacro: qz ecclia spōsa xp̄i nō bz maculā aut rugā: bz ē virgo imaculata ꝑm Beda: z cor. iz. ōspōdi. vos ꝛc. sicut ē vna z nō plures de sūma trinitate. c. i. §. vna. Et tñ isti ex opposito distinguūt: z ꝓnumerātur bigamis. ex̄. e. c. 3. Ex B vr q nūq̄ sit bigamia vera nisi ex nuptys veris: nec interp̄tatiua nisi ex interp̄tatis. Uñ cōcubinari⁹ cū vna vel cū pluribus ī sacris vel nō sacris: regulariter vel secularit̄ nūq̄ fit bigam⁹: nec vere: nec interp̄tatiue: qz nec ē mr̄imoniū exp̄ss: nec est mr̄imoniū apparēs: nec verū: nec p̄sūptuz. ex̄. e. c. pe. Nō. n. oz iudicari bigam⁹ nisi vbi hoc iuenit exp̄ssū. ō spō. Cū apud: z canon. 34. di. curādū p̄cipimus. dicit exp̄sse ꝺriū. Uñ pp ꝺcubinatū cū vna vel cum plurib⁹ semel vel pluries publice: vel occulte nunq̄ fit bigam⁹. Sed sacerdotes q sunt fornicary manifesti sunt ipo iure suspēsi: z quo ad se z quo ad alios de. coba. cleri. z mu. c. Nra. nec pñt absolui nisi p epm q pp boc pōt eos deponere: z per ꝺns dispēsare ne deponant. Ē penitentes: si āt ante suspensionis z declarationē immiscēāt se diuinis: ex boc incurrunt irregularitatē in qua solus papa dispensat ꝑm bosti. qz celebrās spāli suspensione ligatus fit irregularis: z ad papā remittēdus ē. Et B inuit decretalis. ex̄. e. c. pe. q cū eis sicut cuz simplici fornicatore suple publico pōt eps dispensare: qz vir pōt hre plures qn sit publicus. ¶ Sed contra videt canon. 27. q. i. Quot quot virginitatē pollicitā violāt cū bigamis ꝺputantur: q̄ violatur ēt p simplicē fornicationē. ¶ Itez canon. Decreuimus: vt subdiacōi z supra q vxores z ꝺcubinas habuerit officio z bñficio careāt z ꝺponāt. ¶ Solō ad ꝓmū. violāt ꝺbēdo de fcō nō quocūq̄ mō alr: qz certū ē q violat per solū ꝺsensū: qz ēt in talib⁹ velle nubere dānabile ē. tñ illō velle nō faceret bigamū. ¶ Ad 2^m dōz q sile ē durāte peccato añ pniam ī deponēdo: qz vterq̄ meret deponi: bz non in dispēsando cū penitēte. sed ad decretum. Quotāt. dōm: q nō ꝓbat bñ ꝓp^m illa īstātia: qz si violatio mētalis non facit bigamū: nō ꝓpter boc segtur q nec violatio fornicaria: qz B ē act⁹ exterior: q bz penā iuris positiui: nō interior.

Quantum ad scōm quot modis ꝺbat bigamia est sciēdū q q̄tuor modis ī gnāli. ¶ Prim⁹ p hre duas vxores trip̄lr. ꝓmo ambas ō iure. 2° ambas de fcō. vnā ō iure z alterā de fcō quocūq̄z. Exēplū ꝓmi. notū ē q solus ē vere z ꝓprie bigamus. Exēplū scōi qñ hoc facit successiue post ordinē sacz vl religiōis: aut qñ cuz vtraq̄z est ipedimētū dirimēs. itē qñ sil vtrāq̄z accepit: vt si simr dicat duabus: accipio vos duas ī vxores meas. tūc. n. neutrā accipit: qz q̄rone vnā z aliā: qz neutrā ꝑpus: nō pōt autē vtrāq̄z. idē ē p quēcūq̄z modū vtrūq̄z mr̄imo^m vl alteruz ñt ō fcō ñ ō iure vt i 4° arti. dicet. Et B ēt ē vez si vtraq̄z vgo erat tpe mr̄imony ꝺcti. dū tñ vtrāq̄z cognouerit. Et intelligo cū effectu: ita q ū sufficit conat⁹. ar^m. ex̄ ō spō. c. vlt. Nūq̄. n. mr̄imoniū iuris vl fci cāt bigamiā nec verā nec interp̄tatiuā: nisi fuerit ꝺsumatū aliq̄ lr. ex̄. e. Debituz. ¶ 2° modus q̄ vn⁹ ꝺbit cū vigua ō iure vl ō fcō vt i sacris: vel pfessus. ex̄. e. c. vlt. Dico āt viduā. i. cozruptā: alīs marit⁹ vidue vginis bigam⁹ nō ē. Itē cozruptā ab alio: ēt si a ꝓmo ñ susceptī semē ēt si ꝺbēs credat vginē. Si. di. Qui i aliquo nō a seipo: alīs sec⁹: bz bost. sit ꝺ. q̄ nec ipa diuisit carnē suam ī plures nec ipe. Dico āt viduā siue ꝓpe: vt qñ vir mortu⁹ ē: siue ip̄z ꝓprie vt repudiata: siue iuste vt alr odio bita: dū tñ z ip̄a fuerit cognita a ꝓmo viro vel adultero: z cū B ab isto ō q̄ q̄rit. Nunq̄. n. vgo bigam⁹ fieri pōt: nec marit⁹ vginis: q̄ diu vterq̄z vl alr vgies sunt. Dico āt sciens cozruptā uel ignozās: bz ꝺbens cū meretrice tō tpe panari ex̄bens mereat. ex̄. de spō. c. iter opa. Et iō ad B regrunt tria. ꝓmo q sit ab alio cozrupta. 2° q̄ sit ab isto cognita. 3° q̄ sit mr̄imoniū ꝺctū vez vl ꝑsumptū. Pōt autē vno z eodē actu ꝺbi mr̄imo^m z bigamia: vt si post spōsalia ō futuro cū fa vl cozrupta ab alio ipe cogscat eā affcū marī tali. Tūc enī nō ē ꝑus marit⁹ tpe q̄ bigam⁹: bz ꝑus nā. Ex quo videt q q̄ dr̄ q nō ē bigam⁹ nisi ope subsecuto z nisi illa sit cozrupta ab alio uel ipe hūerit aliā: q nō regrit seminis susceptio ad hoc q dicat mulier cozrupta: qz ipa dixisit carnē suā ī plures: bz non susceptō semine a plibus: eo ipo q caro sua a pl⁹ ꝓtamiata ē. z ep̄. uir dr̄ diuisisse carnē suā ī pl̄es ex B bz ifra ñ semiauerit: tñ pl̄es polluit: z tamē carnalis copula nō facit de spōsatis mr̄imoniū nisi fuerit ꝺsumata. z sic uno actu fit marit⁹ z bigam⁹: dū tñ ille act⁹ sit ꝺsumat⁹. Cōtra hoc tñ vr de bigamis. c. vlt. pp affectuz itētiōis cū ope subsecuto: z sic vr regri q opus subseq̄t matrimoniū veruz: vl p̄sūptum: z ñ q cōcomitet tñ. Sz dicē dū ꝺsecuto tpe vnā. ¶ 3° modus ē q̄n recōciliat sibi adltera q̄ ad thor. i. cognoscit eā p⁹ adulteriū: quā ī mr̄imōio ōflorauit ēt si ignozāter: vñ mlti sūt bigami z ignozāt. Idē ēt si violēter p ecclīaz ꝺpulsus: q̄uis ñ teneat obedire certus ō adulterio qō ñ pōt ꝓbare: qz nec iudex ei B ꝓcipet si sciret vitatē: vñ obedit mēti: z si ñ volūtati qō sufficit. Ar^m. ō rescrip. c. Si q̄n. si va ē opinio q̄ dicit q ī foro ꝺtētioso cōdēnat⁹ iuste ꝑm veritatē: bz iuste ꝑz allegata: ī foro ꝺscie ñ teneī soluere: qz bz iudex posset ñ tñ vult eū obligare aio: tñ ī p casu melius ē sibi excōicatiōnē vitare: z bigamiā incurrere q̄ monogamū sep viuere ī excōicatiōe q ē maxīa pena ecclie. Si āt ñ q ād thor. bz eā solū reconciliauit quo ad domū ñ pp B sit bigam⁹: qz nūq̄ ꝺbit bigamia sin̄ carnali copula: tñ canō vr solū vocat bigamū eū q̄ cōciliauit eā q̄ existimēter adlteriū cōsist. 34. di. Si c⁹. 2. c. se. Sed illa existimatio nūq̄ faceret bigamū ī casu ī q occultū ñ faceret. Nūq̄. n. aliq̄ factū publicū fac bigamū ī casu ī q idē fcm occultū ñ faceret. ¶ 4° mod⁹ ē qñ p⁹ votuz solēne ordis sacralis: vel regularis aliqs ꝺbit ō fcō cū vnica z virgie z ōflorat eā. q cle. vl vo. c. i. vbi dic q cū diacono sic ꝺbēte ꝑt eps dispēsar: qđ ñ posz si illa p⁹ fuisz ab alio cozrupta. vt ex̄. e. c. vlt. q fuit vgo. Nec eēt necaria dispēsatio nisi fuisz bigamia. ō cli. cōiuga. c. Sane sacerdotes. Itez qñ conuer

z 4

sus ꝺbit de facto cū vnica ⁊ vgine ⁊ cognoscit eā ꝑ eādē rō nē. z7. q. i. c. Quotquot. n. virginitatē pollicitā violant. ſ. ō facto ꝺbēdo cū bigamis cōputāt: nec diſtīguit vtr violēt cū corrupta an cū virgine ꝺbēdo. Nec valet ſi dicat q nū q̄ mrīmoniū ō facto cāt bigamiā interꝓtatiuā niſi vbi ve rū matrimoniū ō iure cauſaret eā verā: qz ꝟ ē flīm vt ꝓz in eo g duas ducit: ābas ō facto. Tūc. n. z^m mrīmōiū ō fcō fa cit bigamiā iterꝓtatiuā vbi ō iure nō faceret verā: qz nō ē vera bigamia: vbi nō fuerūt due ve vxores: ꝟ āt ꝑma non fuit va. Nō ſic āt cēſendū ē ō illo g cū virgine ꝺbit ō facto ꝑp aliud ipedimētū q̄ ordinis: puta conſāguineitatis vel aliud: qz non eſt expreſſum ⁊ pene ſunt reſtringēde.

Tertius articl's ē videre qūo bigam^9 puniat. Et licet bigam^9 vel trigam^9 non peccet: pena tñ biga p^a ꝺ^o mi ē gntuplex. ¶ Prīa qz nudat oī ꝓuilegio clericali. ō bi gamis. c. i. li. 6. Et vī gñal'r q̄ q̄cūq; pōt ꝺimittere clerica tū vel ſtatū quo hz ꝓuilegiū clericale ſi icidat ī aliquē mo dū bigamie ō trib^9 ꝓmis pdit ꝓuilegiū clericale: ſicut aco lythus ⁊ nouiti^9 religioſus. Si āt ſit talis q nō pōt exuere ſtatū illud quo manēte ſēp retinet ꝓuilegiuz quouſq; ꝑus ōgradatus ī ſpāli tradat iuſtitie ſeclari: iſte p nulla m biga miā pdit ꝓuilegium ℔. Uñ qō ibi dī adyciēdus eſt coertio ni ſeculari: ñ pōt referri ad eos q ſūt ī ſacris ⁊ pfeſſi. ¶ z^a pena ē q ꝓuiātur tōſura clicali ſicut dī in pdicta ōcretali. Ex quo apparet q ñ pōt intelligi ō 4° mō bigamie: qz ſub diacon^9 ⁊ religioſus ꝑ illud ñ pdūt tōſurā. Pōt āt ſi itret religionē poztare tōſurā monachalē q̄ ñ ē via ad ordinem z^a ꝺ^o plus q̄ tōſura ꝺuerſorū. ¶ 3° ē q nō ꝓz ōferre bītuz cleri calē: ñ q cogāt vt iudei ꝺuerſū ſēp bre veſtes radiatas vel virides: ſz pūt ferr̄ ḡles clīci: ſz ꝓbibēt ōferr̄ ſuppelliceuz ⁊ ſtīa: ⁊ p ꝺns dicer eplaz ēt ſiñ ſuppelliceo. Qui vo hz vni cam ⁊ vgīnē tenet ōferre tōſurā ⁊ bītū clicalē: al's pdit ꝓui legium. ō cleri. ꝺiug li. 6. ñ q teneat ferre ſuppelliceū: imo ñ debet: ſz ñ radiatū vl' viridē. ſil'r ⁊ tōſuraz cucufa tegere pōt: ne ſit ſcādalū vxori. Si ēt ꝑ ifirmitatē capillos raſit quouſq; creuerit excuſatur: ſz clic^9 ſolut^9 ñ oz cucufā ōfer re: nec ē neceſſaria admonitio quā gdā officiales faciūt: qz ſine admonitōe alia ꝓuilegium pdūt niſi tōſurā ⁊ bītum clericalē ōferāt. ¶ 4° q ñ ordiat ad aliquē ordinē: niſi di ſpēſatiue. imo nec cozona ſibi dari pōt: qz ſi ñ pōt vti antiq̄ cozōa vel ordine: multo min^9 pōt accipe ō nouo. Et lz cha racterē recipiat q̄uis nicolaus furioſus dixerit q bigam^9 ñ plus pōt ordiari q̄ aſin^9: qz papa ñ pōt tollē ōfectū quē hz: tñ execūtionē nō recipit. ex. e. c. z. imo ordiator p̄uād^9 ē ptāte ⁊ officio. ex. e. c. z. niſi cum eo diſpēſet. ¶ 5° q nō ē capax alicui^9 bñficy ecclesiaſtici nec ſecularis nec regu laris: qz ñ ꝺferī layco: ſed tñ clerico: vñ ſiē idigⁿ ñ ſolum acro ordie cui ōbet ꝓmotio: lz ñ bñs illū poſſit ꝓmoueri ad multa bñficia: tñ q ordinat illū tenet ꝓuidere: imo ſimp'r oī ordie ⁊ toto clericatu ē idignus: iō tē. Itē cū bñficiū ſit ꝑofficiū q cūq; ē idigⁿ ordine vel officio: p ꝺns ⁊ bñfi cio: nec ſolū ꝺſtāte mrīmonio: imo ēt poſtea quouſq; diſpē ſetur: qz ēt ꝺiugatus cum vnica ⁊ virgie iteri ñ ꝓmouetur. ō cli. ꝺiug. c. z. ¶ Sed dubiū ē ō illo g ꝺxit ſponſalia p ver ba ō futuro: ⁊ cognouit ſponſā talē quā cognoscēdo p verba ō futuro fieret bigam^9: cognouit dico affectu fornicario non maritali: vtr fiat bigam^9 ſalte iterꝓtatiue quo ad penas Nota ſupⁱ enūcratas ī qb^9 parificat vus ⁊ iterꝓtatiu^9 bigam^9. ¶ Et dicēdū q ſic. i. foro eccl'ie q iudicat mrīmoniū ⁊ ꝑſu mit ⁊ idē ēt ī foro ꝺſciētie: qz bigamia hz ortum ex ſtatuto eccl'ie: q̄ videt ea q̄ patēt. Uñ ad ꝺbēdā bigamiā ēt in foro ꝺſciētie ſufficit mrīmoniū ī foro eccl'ie. Nā ēt illud qō ap paret eē mrīmoniū ī foro eccl'ie: lz ſit nullū ēt iudicio eccle ſie: cauſat bigamiā: q̄ multo magis illud qō eccl'ia iudicat mrīmoniū: ⁊ ē ꝑſūptio iuris ⁊ ō iure: vñ g ſpōſā ſcōaz ō fu turo vel corruptā vel poſt ordinē cognoscit vel fornicario vl' mrīmōiali affectu fit bigam^9 pari mō ac ſi p verba ō p̄ñti.

Quartus articl's ē ḡre bigam^9 ñ ꝓmoueat: ⁊ h ſunt p^a ꝺ^o 5. ꝺnes. ¶ p^a. ſ. de ve ⁊ ꝑpe bigamo g. ſ. ha buit duas vas vxores: qz ad ſuꝑmū ſacrz accedēs ñ oz pati defectū ī ſacro. Sed vus ⁊ ꝑpus bigam^9 hz defectū ſacrī: qz nō ē vnus vni^9 ſicut xps: qz vna ē eccl'ia ab abel vſq; ad vltimū electū q ī fine mūdi naſciturus ē. Nā cū ſit vna fi des moderno^z ⁊ antiquo^z: ⁊ ſcriptū ē. ſpōſabo te mihi ī ſi de: ꝑ ꝺns vna ſpōſa eccl'ia ⁊ ſinagoga: nec plus hz luxuria q̄ caſtitas ī penis q̄ pp culpā infligunt: ſz ī his q̄ pp ōfectū ſacrī ſic: qz nō ē defectus ſacrī vbi nō ē ſacrm: ſicut in plura litate cōcubinaz: ſz tūc ē iſtantia: qz g nō hz ſacrm plus de ficit ī ſacro: q̄ g hz illud ipfecte: ſz g nūq̄ fuit cōiugat^9 pōt ordinari ⁊ ꝓmoueri. ḡ magis g fuit lz defectuoſe. Si aūt bona ē rō de ordine bona ē de bñficio quod eſt pp ordinē: vñ g ē iept^9 ad ordinē ē ieptus quo ad bñficiū: lz benefici um poſſit bñi ſine ordine ⁊ e ꝺns. ¶ z^a. quare bigamus inter z^a ꝺ^o pretatiuus primaria iterꝓtatione. i. verus marit^9 corrupte nō ꝓmouet. Et ꝺom q ꝟ ē: qz ēt hz defectū ſacrī. Nā ſpon ſa xpi ñ diuiſit mētē ſuā ī plures. Quāuis. n. ī ſinagoga ⁊ ec cleſia fuerit aliq̄ aie ꝑus cū diabolo fornicate: pp qō biero nym^9 vocat duas meretrices ſalomōis: tñ eccl'ia ab abel vſq; ad vltimū: nec fuit: nec erit ſine aliq̄ ſcā aīa ſponſa fide li deo: nō aly cōiuncta: ⁊ ī illa q̄ erat fidelis deo merito ec cleſia reſidebat: vñ eccl'ia ſp fuit virgo ⁊ immaculata. De ſpōdi vos tc̄: vñ nō diuiſit ſe ī plures. Uñ p illud qō dictū ē: vr Adā ⁊ Euā nō būiſſe gr̄am ante peccatū: qz ſtati eccle ſia militās hoīnuz icepit qñ fidē fozmatā būit: qz p charita tē militat. Cū āt p peccatū gr̄am pdidiſſēt ſi būiſſent. ḡ ec cleſia poſtq̄ cepiſſet deſiſſet: ⁊ poſtq̄ ōs eā deſpōſaſſet ipe eā repudiaſſet. qō nō vr. Et plus videt q nō būit gr̄az ante Abel: qz eccl'ia nō icepiſſet ab Abel ſi ante Abel alig gr̄am būiſſent: qz gcūq; ē ī gr̄a ē ī eccl'ia: ⁊ p multos annos ſaltez duos aut. 18. menſes ante q̄ naſceret Abel fuerūt Adaz ⁊ Eua: ⁊ Chaim ante p nouē mēſes: qz non fuerunt gemelli. ¶ 3° ꝺ^o. q̄re aly bigami: Et dico q pp ſimilitudinez ad pri 3^a ꝺ^o mos duos: vñ oēs g ſunt bigami pp pl'es: q̄rū vl' vtraq; vel altera de facto pp ſil'itudinē ad p^m: g vo pp vnā de facto pp ſimilitudinē ad z^m. exceptis his q votū ſolēne emiſerī: ⁊ cū virgine ꝺxerūt q pp duplex mrīmoniū vnum ſpūale aliud carnale aſſimilāt ꝑmis. Oēs igr̄ ſūt bigami: qz vl' ſūt viri duaz vxorū de iur̄: vel ō facto carnal'r vl' ſpūal'r: vl' ſt viri vxoris bine: puta ei^9 q̄ diuiſit carnē ſuā ī plures. ¶ 4^a 4^a ꝺ^o ꝺ^o q̄re plus regrit integritas ex parte vxoris q̄ viri: Rō. Tho. qz mot^9 recipit ſpēm ⁊ defectū a termio ad quē non a quo: vñ vxor virgo cōſentiēs ī virū corruptū ſuo mō fit irregularis: puta ad ordinez diaconiſſe. Si. n. dicit apl's q diacōiſſa ſit vni^9 viri vxor quēadmodū oz epz eē vni^9 vxo ris virū: p ꝺns oz eā eē vxorē viri virginis ſicut epz virum femie virginis. ¶ 5^a 2°. q̄re corrupt^9 ī epz conſecrat: vt pe 5^a ꝺ^o trus: hilari^9: ⁊ geneb aldus: ⁊ dio^9 ⁊ multi aly: ⁊ philippus q̄ tuoz virgines filias: corrupta aūt nō conſecrat ī virgines. Rō Tho. de velo virginū: qz nō ſignificaret ꝑfecte itegri tatem: niſi eēt itegra. ¶ Propter qō ex his iſurgit q̄ſtio: ſi qs ꝺbat de facto mrīmoniū ī caſu ī quo ꝺbēs de iure fieret bigam^9 vt ꝛ fiat bigam^9: puta ꝺbit qs cum cognita: vī q ñ qz ñ eſt ponēda bigamia vbi nō īuenit exꝑſū. de ſponſali. Cū apud. qz pene ſunt reſtrigende: nō aūt inuenitur q ma trimoniū nullū cauſet bigamiā niſi in duobus caſib^9. Pri mus q̄ ē nullum p votū ſolēne ordinis vel religionis. ex. e. c. Nuper. ⁊. c. vlti. Qui clerici vel vo. c. i. ⁊ in decre. z6. di. ca. decreuim^9. ⁊. c. Quotq̄t. z^o q̄ nullū ꝑ ligamē. vt i ꝺbē te cū ꝑpudiata. de bigamis. c. i. niſi q hoſti. i apparatu exē plificat de acolythis cum conſanguineis ⁊ affinib^9. ¶ In contrarium: qz indiſtincte dicūt doctores q bigamus eſt qui de facto contrahit cum duabus: vel cum corrupta: ⁊ ea dem ratio videtur in omnibus. ſ. propter affectum nō ꝑ effectum. de biga. c. fi. Si. n. aliquis in facie eccl'ie publice

ꝓtraxit cū fa aut cuꝫ vidua oēs iudicāt eū bigamū q̄ nesci
unt ipedimētū. vñ q2 eccl'ia videt ea q̄ parēt a q̄ ē istituta
bigamia: vr̄ q; oē mr̄imoniū i facie eccl'ie ꝓtractū saltē pp
scādalū cāet bigamiā ēt si sit nullū: i casu i quo causaret si
eēt verū. Nā ipedimēta q̄ bñt oriri ex statuto eccl'ie: ita ori
unt ex factis apparētibus: sicut exñtibus: vt publice bone
statis iustitia. ex spon. nullis. ⁊ si mr̄imoniū publicū hoc fa
ceret eadē rōne ⁊ occultū. ¶ Sꝫ tūc ē dubiū: aliqs ꝓxit p
v̄ba de p̄nti cū corrupta ab alio: ⁊ eā cognouit intēdens de
cipere ⁊ nō ꝓbere: q̄ritur vtrū ꝓtrahat bigamiā. ⁊ vr̄ q; nō.
q2 spōsalia q̄ sūt nulla ꝓpter defectū ꝓsensus nō causāt pu
plice bonestatis iustitiā. g̃ ⁊c. ergo a fil'i mr̄imoniū nullum
ꝓpter defectū ꝓsensus nō causabit bigamiā ēt i casu i quo
cāret si teneret. Solutio. dico q; imo p idē vtrobiq; q2 ec
clesia q̄ hec ipedimēta itroduxit iudicat solū de apparen
tib⁹. vñ qñ dr̄ spōsalia q̄ sūt nulla ex defectu ꝓsēsus: nō cau
sāt pub⁹ bonestatis iustitiā. supple: euidēt l. sic̄ qñ ifās ⁊ fu
riosus ꝓbunt vl' maior ⁊ sanus sub ꝓditiōe. secus vbi defe
ctus non est patēs nec euidēs. Et idē dico in casu de facto
de quodā diacono vel monacho qui ō facto ꝓtraxit p v̄ba
de p̄nti in facie eccl'ie vel clādestine: q2 lꝫ nō itenderet cō
trahere: vtpote sciēs se nō posse: lꝫ ēt nollet nisi ad vnā no
ctē decipere. exquo tū exteri⁹ exp̄ssit verba ꝓsensus ō pre
senti p idē est. vñ bigamia ꝓbitur quo ad iuris iterp̄tatōez
p mr̄imoniū ō facto i omni casu i quo ꝓberet p mr̄imoniū
de iure. Dico ār mr̄imoniū de facto oē illud qō bꝫ i apparē
tia oē illud qō bꝫ mr̄imoniū vex̄ i substātia: puta: q2 in fa
cie eccl'esie ꝓtrahit p v̄ba de p̄nti. itē qñ illa publice vel oc
culte dñr ⁊ fiūt: de q̄bus si ꝓstarꝫ eccl'ia iudicaret mr̄imo
niū. puta: q2 fuit p v̄ba de p̄nti clādestine: lꝫ ille vellet deci
pere nō ꝓtrahere. vel q2 fuit de futuro: lꝫ fuit secuta carna
lis copula: lꝫ deceptorie: q2 oē mr̄imoniū qō ē mr̄imoniuꝫ
fm iudiciū eccl'esie vel fm faciē eccl'ie: sufficit ad bigamiā
i casu i quo vex̄ mr̄imoniū sufficeret: ⁊ plus: q2 vbi nulluꝫ
vex̄ mr̄imoniū cāret: mr̄imoniū de facto causat in quarto
casu: vt dictū ē de mr̄imonio post votū solēne ꝓtracto: qō
semp facit bigamū copula secuta.

p° 2° **Quintus** articulus est qūo bigamia tollat̄: vbi sunt
gnq̄ q̄nes. ¶ Prima q; non tollit̄ p bap
tismū ꝫz aug. Nec obstat q; eccl'ia nō iudicat ō bis q̄ foris
sūt: qō vex̄ ē q̄diu foris sūt: lꝫ postq̄ ītrauerit iudicat eos
2° 2° ēt fꝫ ea q̄ foris hūerūt: vt p3 i ouersiōe ifideliū. ¶ Scōa.
q; tollit̄ p dispēsationē pape: q2 papa cū oī bigamo ad oia
total'r ⁊ vl'r dispēsat. i. cū vo ⁊ iterp̄tatiuo ad oēs ordines:
bñficia: ⁊ dignitates. vt Luci⁹ papa cū panormitano epo.
vñ. C. de epi. ⁊ cle. l. nulla. auc̄. ibi signata iperator dispen
sat cū diaconissa i etate. 60. ānox̄ quā ponit apl's vocās eaz
viduam p⁹ ad Lor. ℈. Et hoc qñ iperator de voluntate ⁊ au
ctoritate pape i talib⁹ ordinabat: sicut ēt epatus ꝓferebat.
g̃ mlt'omagis papa p se dispēsare pōt i statutis apl'ī. vñ nō
obstat. zℓ. q. i. Sūt qdā. Et ꝓfirmat̄ rō. q2 in oī pena q̄ ē ex
statuto eccl'ie vl' plato⁊ eccl'ie papa dispēsare p̄t. hꝫ ē ista.
q2 apl's dicēs vni⁹ vxoris virū loq̄bat̄ disponēdo et ordi
nando eccl'iam i qua nō būit maiorē ptātem papa. vnde ⁊
ibi dicit: nō vinolētū: nō pcussorē: i qb⁹ papa dispēsat. Et lꝫ
nō possit facere de bigamo nō bigamū: q2 tñ bigamū nō p
moueri est ō statuto eccl'esie. ió potest illō amouere: sicut
potest homicidam ordinare: licet non possit facere q; non
sit talis: sed quia talem existentem non moueri est ordina
3° 2° tio eccl'esie. ¶ Tertia ꝯclusio est ō cardinalib⁹. Et q̄dez
de legatis lꝫ possint multa q̄ nō p̄nt alij. tñ in q̄tū legatus
sīue a latere sīue ali⁹ a cōmissiōe vl' dignitate nō ītenio q;
possit in aliquo cū quocūq; bigamo dispēsare: sed lꝫ in iu
re nihil circa hoc caueat: tū q2 de iure ⁊ ꝯsuetudīe bñt ple
niorē ptātem i oī dispēsatione q̄ epi: sic̄ epi p̄t i sua dioce
si: sic legat⁹ a latere pōt i tota sua legatiōe: nō solū p̄sbyter
aut epi: sꝫ ēt diacon⁹ cardinal'. Nec obstat q; nō pōt ordies
ꝓferre: qō ē ordis: q2 pōt dare bñficiū: q; p̄ñs dispēsare: qō
ē iurisditōis. Sūmus ār pn̄ari⁹ cū oīb⁹ ō mūdo ad minus
tātū q̄tū epi cū illis de sua dioceſi. ⁊ hoc qdē rōnabil'r per
locū a sili ⁊ a maiori. q2 cui ꝓcedūt maiora: ⁊ miora. vñ re
gula iuris ē. Nō oz cui qō mai⁹ ē licz: qō min⁹ ē nō licere: lꝫ
al'r ñ ꝓbat̄. Epi ār cardiales i suis titulis ⁊ termis legatio
nū p̄nt sicut epi cū suis subditis: al's nihil: nisi q̄tū eis spā
liter cōmittit̄. Presbyteri ār cardiales i titulis ⁊ legatiōi
bus suis: q; p̄nt miores ordies ꝓferre: p̄nt fortе quo ad eos
cū bigamis: sic̄ ⁊ epi dispēsare. ita tñ q; isti duo. s. epi ⁊ p̄sby
teri q̄ñ sūt legati i oīb⁹ bñt posse mai⁹ i sua ꝓuicia q̄z epi i
sua dioc. sil'r ⁊ hoc hꝫ diacon⁹ cardinalis legat⁹. simpliꝫ autē
diacon⁹ cardinalis nō legat⁹ nō vr̄ aliqd hr̄e circa hꝫ. ¶ 4ª 4° 2°
ꝯclo ē de epis. q2 ō archiepo: p̄riarcha vl' ꝓmate nihil inue
ni q; possit plus q̄z epi: imo min⁹ i duob⁹ casib⁹: lꝫ. n. cū suis
simplicib⁹ subditis imo diacon⁹ possit dispēsare: sic̄ epi cū
suis: ⁊ ipe sit maior epo. tñ cū subditis suox̄ suffraganeox̄
nō: nisi forte legatus ex dignitate. ar'm de offi. de leg. c. i. nec
iterum cū ipo suffraganeo publice fornicāte. i q̄ tñ casu il;
le posset cū suo curato: vt ide ꝓcedat cure ꝓuatio: vñ dona
tio: q2 pp tale qd meret̄ deponi epi; g nō pōt deponi nisi a
papa. vñ solipape ē ius q̄situ. vñ nō p̄t metropolitan⁹ dispē
sare cū eo ab hac pena. fꝫ papa fm Hosti. q; hoc dicit nō ob
stāte q; eēt epi; fꝫ patriarcha ꝓstantinopolitan⁹ q; deponit
suos epos: pari rōne posset dispēsare cū eis: si post ep̄atū i
currerēt bigamiā pp quā ipenitētes eēnt deponēdi. Tunc
eni ex cā posset cū penitētib⁹ dispēsare. ali⁹ ār if̄erior papa
ñ p̄t dispēsare cū epo bigamiā incurrēte. Sꝫ vr̄ q; epi pp no
toriā fornicationē nō incurreret suspēsionē: cū nō sit exp̄ssuꝫ
de eo: fꝫ tñ de simplici sacerdote. Nec al'r ipe incurrit. ō sen.
ex. c. Quia. li. 6. Epi ār p̄t dispēsare p̄mo i minorib⁹ ordib⁹
suscipiēdis ⁊ exeq̄ndis. q; clerici vl' vo. c. i. ⁊ i decretis. c. Le
ctor. In his. n. facile dispēsat̄ ēt ab epo ⁊ i illegittime natis.
de filys p̄sby. c. i. l. 6. z° i subdiaconatu i necessitate: qñ pau
ci iueniūt̄ mīstri: sicut ⁊ in eo q; publicā pn̄iam egit: vt i de
cre. c. illo. Lector. Nec valꝫ qō dñt alig abrogatū p hoc q;
tūc tpis subdiaconat⁹ nō erat sacer ordo. de seruis nō ordi.
Miramur. Qō eni nō mutat̄ q̄re stat⁹ ꝓhibet̄: C. ō resta.
. l. Sācim⁹. Nō. n. iuenit̄ ꝓhibitū dispensare i necessitate.
Nec valꝫ qō dñt aly: q; ē dispēsatio pape nō epi: q2 istō ē sta
tutū iuris. vñ fm hoc ad minores sine alia dispēsatōe pro
moueri possent. vñ cū pariter p̄mittat bigamos ordiari ad
minores ordies sine necitate: ⁊ subdiaconatū i necitate: et
ad minores nō liceat sine lnia epi: pari rōne nec ad subdia
conatū: fꝫ cū lnia sic. 3° qñ ad religionē itrat. Qui. cle. l. vo.
. c. z. nō sic ār fortе qñ iā ē i religiōe. tñ q̄tū ad dispēsatiōez
al's parificāt̄. ⁊ ille q; vl't itrare religionē ⁊ q; iā ē religiosus
de sen. ex. c. Cū illoꝝ: q2 lꝫ sit grauis⁹ crimē religiosi q̄tū secu
laris: ⁊ q̄tū ad hoc min⁹ dispēsabile: tñ rō dispēsandi q̄ est
vt tollat̄ mā euagādi eq̄l'r ē i nouitio ⁊ pfesso. Cū bigamo
ergo ītrāte religionē epi; p̄t dispēsare ad diaconatū ⁊ sacer
dotiū: qō tñ ō ꝯsuetudīe nō fuat̄ i bigamia vere ⁊ ꝑpe dcā
vel de vo marito corrupte. 4° qñ ē bigamia ꝓcta de fcō p
mr̄imo⁹ i casu i quo ñ ꝓberet p mr̄imo⁹ ō iure. vt cuꝫ post
votū solēne religiosi vl' clici ꝓbit̄ cū vnica ⁊ virgine: q; cle. l'
vo. c. i. 5° qñ bigamia ē occulta: qō sic p̄t itelligi vt cū ē fcm
de nā sua occultū. puta cū qs cognoscit vxorē suā i occulto
adl'teratā. nā lꝫ publicū ⁊ occultū nihil faciāt ad bigamiaz:
tñ ad dispēsationē sic. Si ār eēt factū vl' cā bigamie occl'ta
p accñs. puta: mr̄imo⁹ clādestinū: qō ō se debuit eē manife
stū: tūc epi; nō posset nisi i casib⁹ p̄dcis: al's ār epi; ñ p̄t. ex. e:
. c. vlt. vñ frustra q̄rebat̄: an nobilis fact⁹ monach⁹ posꝫ de
ferre corōnā mōachalē cū eēt bigam⁹. q2 dispēsāte epo qō
facile obtinuisset ēt sacerdos fieri posset. ¶ 5ª ꝓ ē de plat̄ 5° 2°
religiosis. Primo q; abbas qcūq; ⁊ q̄tuscūq; ō iure nō hꝫ
aliquā ptātē cū bigamo dispēsādi: sīue i mōasterio sīue aī
de iure vel ō fcō ꝓxerit: lꝫ i alys irregularitatib⁹ plus posꝫ

sit q̄ eps. de sen. ex. Cū illoꝝ. Si vo bēat ꝓuilegiū q̄ possit cū suis subditis dispēsare nisi i bis casib⁹ pp quos merito eēt sedes ap̄lica regrēda: tūc pōt cū monachis bigamis in bigamia ꝑus vl̄ postea ꝺcta dispēsare: sicut eps i secularib⁹ religionē ītrātib⁹ ēt quo ad maiores ordies: ñ tñ quo ad dignitates. Nō. n. seq̄t: dispēsat quo ad maiores ordies: ergo quo ad dignitates. Nā ordo dispēsat i illegittimis i oīb⁹ ordinib⁹: nō tñ i plātōibus. vñ nec abbas nec eps i casib⁹ i q̄bus i maioꝛib⁹ ordīb⁹ dispēsauerūt possent i dignitatibus vel curis dispēsare. vñ eps vl̄ abbas q̄ possent bigamuꝫ canonicū regularē facere sacerdotē: nō p posset eū facere curatū: z eps nō possꝫ eū i abbatē ꝓfirmare: nec metropolitan⁹ i epm: q̄ nō ē eligibilis sꝫ tñ postulabil'a papa. nec abbas suus pt eū facere ꝑore ꝺuētualē ex̄ abbatiā: sꝫ forte supperiore aut tertiū ꝑore: q̄ ñ sūt dignitates sꝫ officia. Distinguē dū ē ergo ō ꝑore q̄ bz curā ordinariā cū quo nō pt. z ō ꝑore q̄ ē vicari⁹: z i hoc pt dispēsare q̄ pt i sacerdotio dispensare. Uel si ex dispēsatiōe epi ē fact⁹ sacerdos: pt fieri tal' ꝑor vl̄ supꝛior ab illo eodē a quo ali⁹ q̄ dispēsatōe nō īdiget poni posset. sꝫ bñficiū simplex sine cura z dignitate possꝫ eps talib⁹ ꝓferre: sicut z illegittīe natis. ex̄. de fil. p̄sby. c. i. li. 6. Qñ āt dispēsat̄ ab eo q̄ pt pene supꝛadicte tollūt̄: bacten⁹ q̄tenus dispēsat̄. Nā si dispēsēt̄ cū eo ad ordies quoscūq; vl̄ bñficiū qō nō cadit i laycū: eo ipo recupat ꝓuilegiū clericale spāl'r. si qs suadēte diabolo: z q̄ deferat tōsurā z habitū cl'icalē: z cū hoc recupat q̄tū spāl'r ꝓmittit̄ i exeq̄ndo z suscipiēdo. ¶ Ad argumēta i oppm. Ad ꝑmū dōm q̄ nō ꝯz dispēsare in bis q̄ ꝓtinēt̄ i canone q̄ sūt ō iure nāli z ō necessitate sacr̄oꝝ z fidei: sꝫ i alys q̄ sūt ō īstitutōe ap̄loꝝ licꝫ: cū eccl'ia nūc bēat eādē ptātē destituēdi z ꝓstituēdi quaꝫ tpe ap̄loꝝ hūit. ¶ Ad scōz dōm q̄ p illō vbū nō licꝫ cū bigamis dispēsare: notatur difficultas dispensandi z non impossibilitas. z sic ē glosandū vbicūq; sīl'e vbū īuenitur.

¶ Si cōsensus de futuro cum iuramento faciat coniugium. Distin. XXVIII. a

Hic q̄ri dꝫ vtꝝ ꝯsensus de futuro adḋitō ēt iuramēto ꝯiugiū efficiat̄: vt si qs ꝓmittat: vel etiā iuret alicui se vsq; ad tps placitū illā ductuꝝ: z illa ꝓmittat vel iuret se illi nupturā. Nūqd talis spōsio eos ꝯiuges fec̄: Si mutato ꝓposito alter vl̄ vterq; ad alienā copulā transit nunqd ob ꝑiorē spōsionē iuramēto subnixā: scōe federatiōis pactū scidet̄: Considera q̄ lōge aliō est ꝓmittere: z aliō facere. Qui ꝓmittit nōdū facit. Qui ergo ꝓmisit se i vxorez ductuꝝ aliquā: nōdū eā duxit vxorem z q̄ spopondit se nupturā: nōdū nupsit. Quō ergo ꝯiuges appellari p̄nt q̄ nondū ꝯtrahūt: ꝫ i futuro se ꝯtracturos iurādo ꝓmittūt. Itē si ex vi iuramēti ad futurū ptinentis mox efficiūt cōiuges: cur iurāt i futuro se facturos qō i p̄nti efficiūt: Item Si ex quo iurant mox efficiūt ꝯiuges tūc rē hāc efficiunt quā iurāt se facturos. Jō dico q̄ ꝯiugiū tūc nō fuit: sed futuꝝ ꝓmittit̄. Si vero ille post vxorem duxit: z illa marito nupsit: cōiugiū vtrinq; fuit: z nō pōt dissolui. Precedens ergo mēdaciū vel periuriū: pnia est corrigendū: sed cōiugiū sequens nō est dissoluendū. Nō sūt sic est q̄n iuramentū cōiugū p̄ntis cōsensus attestatione firmatur. q̄ post talem consensū si quis alū se copulauerit: etiam si prolem procreauerit: irritus debet fieri: z ipse ad priorem copulā reuocari.

¶ Que videntur obuiare premissis nouellaruꝫ institutio. b

Remisse autē sententie videtur obuiare illud quod leges tradūt. Si quis tactis diuinis scripturis iurauerit mulieri se eā legittimā vxorem habituꝝ. vel etiā si ī oratorio tale sacramentuꝫ dederit: fit illi legittima vxor: q̄uis nulla dos: nulla alia scriptura iterposita sit. Sed hic ostenditur quid fieri vl̄ esse debeat non q̄ tunc fiat. Nō enī p illud iuramentuꝫ tūc fit vxor: sed fieri debet: q̄ iuramētum est. Pōt z de illo iuramento hoc dictū intelligi vbi de p̄senti consentiūt ac se inuicem suscipiūt. Illi etiā sine qua dictum ē solum cōsensu facere ꝯiugiū: videtur obuiare qō Euaristus papa ait. Aliter legittimū non fit coniugiū nisi ab his qui super feminam dñationē habere videntur: z a quib⁹ custoditur vxor petatur: z a parentibus sponsetur z legibus dotetur: z a sacerdote vt mos est benedicat̄: z a pāimphis custodiat̄ z solemniter accipiatur. Itez. Jsta legitima scitote eē cōnubina. Alīr vero p̄sumpta: non coniugia sed adulteria vel fornicationes sunt nisi voluntas ꝓpria suffragata fuerit z vota succurrerit legitima. Hoc aūt nō ita intelligendū est tāq; sine enumeratis non possit eē legitimum coniugiū: sed q̄ sine illis non habet decorē z honestatez debitam. In huius enī sacī celebratione sicut in alys q̄daꝫ sunt pertinentia ad substantiam sacramenti. vt consensus de p̄nti: qui solus sufficit ad contrahendum matrimoniū. q̄dā vero ptinentia ad decorē z solēnitatem sacramēti: vt parentuꝫ traditio: sacerdotū benedictio z huiusmodi: sine quibus legittime fit cōiugiū: quātū ad virtutem nō quātū ad honestatē sacramēti. Sine bis ergo non q̄si legittimi coniuges: sed quasi adulteri vel fornicatores cōueniunt vt illi qui clāculo nubūt: z vtiq; fornicatores eēnt nisi eis suffragret volūtas verbis expressa de p̄nti: q̄ legittimū i eos facit matrimoniū. Nā z consensus occultus de p̄nti p verba expressus cōiugium facit: licet non sit ibi honestus cotractus: sꝫ mīmoniū sancit ꝯsensus q̄ i occlto fuit. Si. n. alter alterū dimiserit ñ cogit̄ iudicio ecclesie redire: z cōmanere q̄si cū ꝯiuge: q̄ nō pōt ꝓbari testib⁹ contractus q̄ i occulto ē fact⁹. Qz si ipi q̄ i occulto sibi cōsēserūt: eidē cōsēsū volūtarie in manifesto ꝓfiteant̄: tunc vtiq; ꝓpria volun-

tas suffragat: z legitima vota succurrūt: ad sanctiendum coniugiū qđ prius occulte fuerat ptractū. Volūtas ergo verbis expressa i occulto ad hoc suffragat vt fiat pingiū: manifeste vero expressa suffragatur vt sanctiat z roboret: ac libez sit eccl'ie de hoc iudicare si expedierit.

¶ De qua re sit consensus ille: an de carnali copula: an de cohabitatione: an de alio. c

h Jc queritur cū cōsensus de presenti matrimoniū faciat: cui⁹ rei cōsensus sit ille: an carnalis copule: an cohabitationis: an vtriusqz: Si cohabitationis consensus matrimoniū facit: tunc frater cū sozore: pater cum filia pōt cōtrahere matrimoniū. Si carnalis copule. tunc inter mariam z Joseph non fuit cōiugium. Proposuerat. n. maria in virginitate manere nisi deus aliter facere iuberet ꝑm qđ videtur angelo dixisse. Quo fiet istud qm̄ virum nō cognosco. i. me nō cognituraꝫ ꝓposui. Necz enim qz virū tūc nō cognoscebat: necesse erat inquiri quomō possz hēre filiū: sed qz se nunqz cognituraꝫ ꝓposuerat. Dicit. n. Beda. q in virginitate manere dispositerat. Si ergo contra suū ꝓpositū post cōsensit in carnalē copulā: videtur facta voti rea: mente z si nō ope violata. Dicamus ergo q cōsensus cohabitatōis vel carnalis copule nō facit cōiugium: sed consensus coniugalis societatis verbis ꝑm p̄sens tps expssis: vt cū vir dicit. Ego accipiā te i meam. non dominam non ancillaz: sed coniugē. Quia. n. non ancilla vel domina daꝫ: ideo nec de summo: nec de imo a principio formata est: sed de latere vi ri ob cōiugalem societatē. Si de summo fieret: vt de capite: videretur ad dñationez creata. Si vero de imo vt de pedibus: videretur ad seruitutē subīciēda. Sed quia nec in dñam nec in ancillam assumitur: facta est de medio. i. de latere: quia ad coniugalem societatez assumitur. Cum ergo sic conueniunt vt dicat vir: accipio te in meam cōiugem: z dicat mulier accipio te in meum viruz: his verbis vel alīs idem significantibus expzimit consensus: non copule carnalis vel cohabitationis corporalis: sed coniugalis societatis. Ex qua oportz eos cohabitare nisi forte cā religionis pari voto corporaliter separentur vel ad tps vsqz in finem. Qō. I.

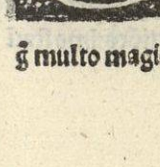

Circa .28. di. queruntur duo. primū de sponsalibus iuratis an faciāt matrimoniū. 2m. de clādestina desponsatione. ¶ Primo q̄rit an sponsalia iurata faciāt mr̄imoniū. Et vr̄ q sic: qz non plus dz hēre luxuria: qz religio: sz si cuz sponsalibus eēt carnalis copula reputaret matrimōiuz g multo magis: si cū spōsalib⁹ sit iurisiurādi religio. ¶ Cō tra ē magister i lr̄a. ¶ R⁰ h sunt tria videnda. p de spōsalib⁹ iuratis de quo q̄rit. 2⁰ de ꝓsumatiōe de q arguit. 3⁰ an spōsalia iurata impediāt ingressū religiōis.

De primo sūt. 5. ones. ¶ p⁰ q sponsali a iurata non faciūt matrimoniū: qz donatio iurata sin̄ traditiōe: sz sit efficacioz: nō tn̄ trāsfert oīum plus qz simplex: qz iuramētū nō mutat: sed firmat obligationez: qz ad ꝓfirmationē ē iuramētū ꝑm apl'm: z nō trāsfert ptātē corꝓris sui p simplicē ꝓmissionē iuratā de futuro pluſqz per simplicē. ¶ 2⁰ ꝓ. q valet cū secūda mr̄imoniū post ꝓctuz sicut z trāslatio rei cū traditione facta scōo: cuius p facta eēt ꝓmissio sine traditiōe z cū iuramēto. Sicut. n. i donatione ecclie facta p verba de p̄nti sine traditiōe trāsfert dominiū: vñ si rē quā iurauit o ꝓmisit dare alicui: nec tradidit postea dare ecclie vbo simplici ecclia preferr̄ bñs ius i re p bñti tn̄ ius ad rē: sic i ꝓposito vba de p̄nti transferentia ptātē corꝓris sine traditiōe faciūt potiorē 2m ꝓctū primo de futuro: sz iurato. ¶ 3⁰ ꝓ. q pōt petere debitū a fa z nō solū reddere: sz secus sit in illo q post votum simplex ꝓfit: forte qz votū nō ē solutū sicut sponsalia. ¶ 4⁰ ꝓ. q non tenet ad primaz redire et 2⁰ mortua: qz actio semel extincta nō reuiuiscit: sz in voto ꝓ qđ ꝓfit ita sit q debet ad votum redire illa mortua. ¶ 5⁰ ꝓ. de arbitrio penali iurato: puta cū gs iurauit stare dicto arbitri sub pena q̄ cuadit pīuruz soluēdo penā: dū tn̄ ante decēniū ꝓdixerit: si arbitrium penale pōt emolegari: alias iuramētū mutaret obligatiōem: vñ g trāsegit cū iuramēto: z sub pena tenet̄ pcise trāsactionē fuare: qz h ē nā trāsactiōis. Qui aūt iurauit dare sticuz aut panfilū sub pena: nō pp h tenet̄ dare sticū. Nō. n. iure dz de alternatiua facere absolutā: sz fortificat solum

Quātum ad 2m de spōsalib⁹ ꝓsumatis sūt q̄q conclones. ¶ p⁰. q in foro ecclie iudicat verū mr̄imo: qz ꝑsumit̄ non aīo fornicario h fecisse: ita q ēt si oppo dicerēt nō eis crederet̄ ꝓ mr̄imo. qz sepe adiuicē colluderēt vt ad alia vota transirēt: qđ ēitelligendū si carnalis copla sit ꝓsumata: sec⁹ si tēptauit qđ ꝓplere nō potuit. ex. e. c. vlti. Si aūt ꝓbet conat⁹ ꝑsumit̄ ipletio: nisi ꝓbet oppo: z ꝓbata copla cū spōsalib⁹ ē ꝑsūptio iuris: z d iure ꝓ qua ñ admittit̄ ꝓbatio. ¶ 2⁰ q i foro ꝓsciētie: si alter ñ affectu maritali h fecit nō ē mr̄im. qz ecclia non posset facere mr̄imo sine ꝓsensu de p̄nti: sicut nec bap⁹ sine aq̄ z verbis: sz possit impedire vbi sūt vba z ꝓsensus: sz excusatur ignorās: vt Jacob z Lya: cuius non sit visile q ꝓma nocte Jacob eā cognouerit: qz cuz Thobias triduo abstinuerit. multo magis Jacob: g a multis creditur ivtero sanctificat⁹: sz dolosus peccat plus fraudādo qz fornicādo. Ignorās ēt sz excusēt a fornicatiōe q̄ ad substātiā act⁹: ñ tn̄ q̄ ad modū pp omissionē solēnitatis. Si autē affectu maritali post spōsalia ꝓcubuerit ē vez mr̄imo: qđ ēitelligēdū: qñ p h ꝓbere volūt: qz si aliqs credēs se eē maritū p h cū non eēt cognouerit eā tāqz vxorē: nūqz tn̄ volens mr̄imo ꝓbere: nec facere: nec eē sz credēs z dolēs eā eē suā eā cognoscit: ñ ē mr̄imoniū: qz ipse ē q illa sit vxor mea quā nūqz volui esse vxorem meā: nec facere: sed solū putaui z dolui. ¶ 3⁰ ē q sicut ecclia iudicat p̄mū mr̄imo verū esse: sic iudicat 2m non valere: sz quo ad forū ꝓsciētie ē duplex opinio gdā dicūt q sz p̄mū mr̄imo nullū sit qñ ꝓsēsus ēest z carnalis copla dolo extorq̄t: tn̄ sequēs mr̄imo nō tenet: nō gdē ex ui p̄cedētis mr̄imōy qđ nullū fuit: sz pp statutū iuris. Pōt. n. ecclia ex cā facere pſōas illegittias ad ꝓbendū: z sic fecit vt dicūt i casu nro: z p his videnr̄ facere vba ōcre talis. ex. de spon. Tua nos. vbi dicit̄ q nec verū nec aliqđ consequit̄ mr̄imoniuz qđ de facto est postmodum subsecutum. Alij dicunt cōiūs: z uerius: qz 2m mr̄imonium non impeditur per primum quo ad forum ꝓscientie: cū p̄mum nullus fuerit. Nec ualet qđ alij dicunt q ecclia pōt facere pſonas illegittimas ad ꝓbendū. qz cuius hoc sit vez i ppo

sito:tñ casu nō fecit illegittimas p aliqō statutū exp̄ssū:nec ꝟba decretal' allegate sūt itelligēda nisi q̄tū ad p̄sūptōem
4ª ꝑ° eccl'ie. ¶ 4ª ꝓclō ē q̄ tenet eā ducere si decepit si pōt.ēt si p̄° fuerat corrupta:nō tñ gratis sz dote iur̄ polit̄até ꝓstituta.qz ēt si dotē nō ꝓmisit: tñ ō bonis suis ꝑ onerib⁹ matrimony dos dz ꝓstitui. si autem non potest eam ducere: te
5ª ꝑ° net eam dotare. ¶ 5ª conclusio est:q̄ opp̄imēs vl' rapiēs lz fm leges nō possit eā hr̄e.tñ fm canon es si amici ꝛ ipsa volūt tenet̄:si possit ducere gratis:al'r dotare. Idē ē si deflorauit nō p̄cedētib⁹ ꝟbis de futuro vl' p̄nti:al's nihil eēt spāle:nisi dicat̄ q̄ ibi dr̄ si seduxerit ꝟginez gratis. Ubi āt nō seduxit:nec sevelle ducere simulauit nec oppressit ꝛ pubes fuit:ad nihil tenet̄.Qz aūt deflorator ēt sine spōsalib⁹ p̄cedētib⁹ teneat̄ gratis eā ducere si ei ꝛ parētib⁹ placeat. habet̄ de adult.c.i.ꝛ.z.Ubi lex illa Exodi.nisi eēt canon non obligaret ad l'ram:sicut nec alia iudicialia.

Quantum ad tertiū.vtrū.s.ille q iurauit aliquā ducere i vxorē possit religionē intrare mr̄imonio nō p̄i° ꝓtracto. vr̄ q̄ nō:qz nullus pōt facere qn p iuriū sit pctm̄:cū sit ꝓtra fm p̄ceptū p̄me tabule: sz si talis ītraret religionē mr̄imonio nō p̄° ꝓtracto p̄iuraret.q̄ si ītraret religionē matrimōio nō p̄ius ꝓcto. peccaret. ¶ Contra.si ꝓtraheret aut ītēderet explicite vl' implicite se obligare ad carnalē copulā:si alter cōiux exigeret:aut ñ:si sic:p cluderet sibi viā ad mai° bonū:ad qō faciēdū nullus tenetur:si nō:nō eēt mr̄imoniū. ¶ R°. vt habet̄ ex̄.de spon.cō missū.tutius est ei:iuramēti religiōe fuata p̄us cōtrabere: ꝛ postea si eligit ad religionē migrare. qō nō ē sic itelligendū fm quosdā:q̄ hoc sit tuti° fz vitatē.vñ si vult p̄t absq̄ pctō religionē ītrare mr̄imonio nō ꝓtracto.qz nō vr̄ i frigere votū:q illō cōmutat i meli°.ex̄.de iureiu.Peruenit.z.sz quo ad opionē ne de fcō dicat̄ istū ꝓtra suū iuramentū venisse.Aly dñt ꝑiū:qz pōt vtrūq̄ facere.qz añ ꝓsumatōem mr̄imony cuilibz ꝓiugū altero iuito licitū ē religionē ītrare:nō tenet̄ tñ ꝑbere nisi i loco tuto:vbi ad carnalē copl'az cogi nō possit.videt̄ āt mihi adherēdū p̄me opioni:maxie qz sic ꝑbens mr̄imoniū:nō ꝑberet illa ītētione q̄ se ꝑcturū iurauit:nec sub illa q̄ mlier recepit iuramētū.vñ si ꝑberz cū ea añ redditionē debiti religionē ītrare itendēs eā ōlu deret. ¶ Ad argm̄ qō erat ꝑ hoc:dōm q̄ nō p̄iurat q i meli us cōmutat:vl' q ex iusta cā debit iuramētū.ex̄.ō voto scripture.ꝛ.zz.q.z.Beat°.Et q vult tenere aliā opionē p̄t dicere ad argm̄:vt dr̄ i.c.cōmissū.i glo.q̄ talis lz ꝟginitatē gerat i corde :pōt tñ cōsentire mr̄imoniū:qz talis ꝓsentit īmplicite i carnalē copulā si alter exegerit:si nō fecerit id pp qō a tali debito absoluat̄:q̄uis hoc firmiter ītēdat facere. ¶ Ad argm̄ p̄ncipale ē dōm q̄ hoc bz ille act° rōne p̄sūptōis nō rōne turpitudinis:īmo nisi presumeretur cast° ꝛ non luxurios⁹:nō iudicaretur facere mr̄imonium. Qō. II.

Uerit z° an clādestinū mr̄imo° tenet.ꝛ vr̄ q̄ nō.qz si filia ꝑbat matrimoniū p̄re ītuito vl' ignorāte:fz leges nullū ē mr̄imo^m:sz illud ē clādestinū.ergo ꝛc. ¶ Cōtra est magist̄er in littera. ¶ R°.circa hāc māz videdū ē ō qnq̄. Primo de clādestīa desp̄satōe i se ꝛ q̄tū ad suas spēs q̄bus ꝛ quot modis dicatur. z° ō ipsius p̄hibitione. 3° de eius dispēsatōe. 4° ō ei° opatōe. 5° ō ei° punitiōe.

Quantū ad p^m sūt sex ꝺnes q̄tū ad sex modos q̄bus dr̄ fieri clādestina desp̄satio:q̄s notat bost.
p⁴ ꝑ° i suz.e.ti.ꝛ i scripto.c.i.lz p aliū modū. ¶ Prim° q̄ fit sine testibus:qz ē ꝺct° ō quo sepi° penitet boies ꝛ negāt.ꝛ i quo est maius piculū ꝓsciētie.ꝛ p ñs magis idiget ꝓbatione.
z° ꝑ° ¶ Scōs quādo ꝓueniūt clādestine anteq̄ recipiāt bñdictionem nuptialē p loco ꝛ tempore quo petere p̄nt ꝛ obtinere.qz si est terra ītердicta nō tenētur exire p ea petēda nec vsq̄ ad septennium expectare quātum forte durabit; nec durante illo ibi potest fieri:nec in festis i quib⁹ solēnia celebrant̄:sicut natalis:pasca: pētecostes:qz tūc sūt nuptie ītердicte:nec i festo assūptiōis:qz tūc nō sūt nuptie interdicte rōne tp̄is:sz rōne ītердicti:qz i ꝺ nō mutat̄ ius antiqui°. Et simpl'r si ꝺxit i vigilia septuagesime p ꝟba de p̄nti nō tenet̄ vsq̄ ad octauā pasce expectare. ¶ Tertio° qñ sponsalibus nō solutis:sz soluēdis solū auctoritate iudicis epi: vel g de ꝓsuetudine i cā mr̄imony cognoscit sine eiusq̄ licētia ꝺbit:qz exquo nō erat soluta p̄missio adhuc ligat⁹ erat: nisi forte a mortali excuset exceptio sibi ꝓpetēs:sz ꝺ accusat ꝓhibitio ecclie. ¶ Quart° qñ ꝺbūt mr̄imoniū añ puberta
4ª ꝑ° tē sine iusta cā sine licētia epi ꝺ ꝓhibitionē q̄ fit de spōsalibus ipub.c.z.Nec ē tātū peccatū ipubert̄:g nesciūt qd faciunt sicut amicor̄ g ꝺ p̄curāt. ¶ Quit° ꝺ ītердictū vl' spā
5ª ꝓ le sicut isti ītердicit̄ ne ꝺbat cū ista pp ipedimētū nūciatū: vel q̄ lite pēdēte nō ꝺbat cum alia.vl' gñale:ut tpe feriato.
6ª ꝑ° ¶ Sext° qñ omissis bānis.Et quocūq̄ istor̄ modor̄ matrimoniū clādestinū ꝺbat̄ culpa mortalis ē pp iobediētiā: sed de bñdictione totiēs peccāt quotiēs ꝓtēnunt eaz petere qñ debēt ꝛ p̄nt obtiere:aut si nolūt ītерti ꝓtiere.fz bosti. clādestina desp̄sato ē qñ dote nō cōstituta nec petitiōe a parētibus ꝛ ab amicis facta:ꝓueniūt carnal'r sine bñdictione. Nā ꝺbere cū filio vel filia familias iuitis parētib⁹ vel īscys:ē ledere ius paterne ptātis:tā filio q̄ extero:vñ ꝛ rapt̄or virginū dr̄ nō solū q inuitā sz q iuitis pentib⁹ vl' īscys. c.de rap.vgi.l.vna.De bānis aūt vnusq̄sq̄ ꝓsuetudinē ecclesie leges apostolicas arbitret̄.Uñ cognoscere ante bñdictionē nuptiar̄:vel oblationē solēnē:mortale ē fz Guil. roð.nec p ñs tenet̄ reddere debitū ante:fm eūdē:non tñ totiēs peccat quotiēs reddit:qz vbi duo pp vnū ꝛc. Nō.n. reddēdo p se,ē peccatū:sz pp omissionē bñdictiōis q̄ ē vna. sicut ēt act° exterior̄ g nō ē peccatū nisi pp iteriorē:nō est multa peccata:nisi iterior multiplicet̄:ꝛ sic ēt si ꝓtemptus omittēdi petere bñdictionē quā hō dz petere. post:si ante omisit mltiplicet̄:ꝛ peccatū multiplicat̄.

Quantum ad z^m articlz.s.de ꝓhibitiōe sūt.6. ꝺnes p^a ꝑ°
¶ p^a de tenore ipi° ꝓhibitiōis:q̄ talis ē. Clādestina ꝓiugia penit° ibibem°:.ꝓhibētes ēt ne gs sacerdos talib⁹ itereſſe p̄sumat ꝛc.Statuim° ēt vt cū mr̄imōia fuerit ꝺbēda i ecclys p p̄sbyteros publice ꝓpōant̄ ꝓpetēti terio p̄finito:vt ifra illū q voluerit ꝛ valuerit legittimū ipedimētū ꝓpōat:ꝛ ipi p̄sbyteri nihilomin⁹ iuestigēt: vtr̄ aliqō ipedimētū obsistat. Cū āt appuerit ꝓbabil'r ꝓiectura
z° ꝺ copl'az ꝺbēdā ꝺct° iterdicat̄ exp̄sse dōec qd fieri debeat sup eo manifestis⁹ ꝓstiterit documētis.ex̄.ō clādesti. ōspō. c.vlti. ¶ z^a ꝑ° ē.de expositiōe illi° ꝓhibitiōis.Ubi aduer z^a ꝑ° tēdū ē q̄ ibi ponūt̄ bāna i pl'ali termin° i singl'ari:vñ arbitrariū ē statuere pl'a bāna:vel vnū magnū:vl' puū tp̄s:sz i sūma bosti.ꝓmittit ep̄o:sz nimis br̄et facere:vñ nisi sit̄ determinatū i synodo ad curatū p̄tiet:de loco āt dicēdū q̄ ñ solū i vna ecclia:sz i multis:qz dic̄ i ecclys i plurali: maxie qñ sūt ō diuersis villis ꝛ p̄ochys:vt i p̄ochia vtriusq̄ sciatur. Nā si eēnt p̄ochie vicie vt ñ lateret vnā q̄ fit i alia: sufficeret i altera nūciari. Debēt āt fieri i p̄ochia viri cui° domiciliū vxor̄ segr̄:ꝛ q ē caput mulieris ꝛ ex cuius p̄sona ius metiat̄. ¶ z^a ꝑ° ē.de re ꝓhibita:qz nō solū matrimo^m
3ª ꝑ° sic̄ i textu ē ꝓhibitū:sz ēt sponsalia sic̄ i rubrica:sz si vtrūq̄ ꝺbat̄ sub ꝓditiōe:si ōs ꝛ ecclia ꝓcedāt nō ē pic̄lz.qz i ꝓditione ꝺplicat̄ bāna ꝛ alia:sz ex desp̄satōe sic ꝺcta ñ ꝺbet affinitas:nec publice honestatis iustitia pp defectū ꝓsensus ꝓditiōalis:nisi gs dicat q̄ ꝓditio q̄ tacite ītelligit exp̄ssa ñ
4ª ꝑ° suspēdit obligationē. ¶ 4^a ꝑ° ē.ō p̄sonis.vbi sciēdū ē q̄ interdicti p̄clamandi sūt:sz nō bñdicēdi:sz excōicati maiori excōicatiōe ñ sūt p̄clamādi:ꝛ nihilomin⁹ incurrūt penā clādestini mr̄imony:qō ītelligo q̄ñ gs sua culpa ē excōicat°:ꝛ negligit petere absolōnē:qz dān ū qō gs sua culpa sētit sentire nō vr̄.Et simil'r ꝓhibēt̄ clādestine electiōes:īmo statī

facte dñt publicari. ¶ 5ª 2° ē: nō solum eligētib⁹: sz ēt alys quoz ītereſt g ēt pñt electionē accusare: vl' ipedimētū nūciare. q. n. oēs tāgit ab oib⁹ approbari dz: qđ ē ɔ illos q̄ p hibēt electiōes publicari gb⁹ ɔtigit frequēter idē qđ clāde stis mrimōy: qz ɔfirmati iuēiūt bre ipediñtū pp qđ āmouēt. pt tñ pbabil'r dici q̄ alig excusāt q electōez celāt: ꝛ siñ ōnūciatiōe ɔfirmāt: ꝛ valz ɔfirmatō: sz electiōe siue ī ɔcordia: siue ī discordia celebrata irrita sit ɔfirmatio: ñ p̄cedēte ōnūciatiōe: vl' ī spāli si appet ɔdictor: vl' ī gñali: q̄ ifra tale tps ɔpeat g vult obycere ī electionē vl' ī psonā. de elec. c. vlt. li. 6. qz ɔsuetudo vicit legē p̄cedētē: ꝛ ɔstitutio noua nō ōstruit ɔsuetudinē: vl' statū^m spāle: nisi dicat ɔria ɔsuetudine ñ obstāte. ō ɔsti. c. i. li. 6. Et b̄ ī ɔsuetudie: dū tñ sit rōnabilis. Jn electiōib⁹ āt cōib⁹ epoz ꝛ abbatū plures sūt quorū itereſt q̄ electores: puta tota dioc. ꝛ oīa mbra subiecta abbati: vñ sic publice dz ōnūtiari ꝛ termin⁹ p̄figi: vt oēs q̄ rū itereſt possint obycere. Sūt vo aliq̄ collegia ī gb⁹ elect⁹ solis electorib⁹: ꝛ alys paucis ēt p accūs p̄est: puta nouitys ꝛ uersis: vñ cū electores sciāt b̄: ꝛ possint obyceſ si volūt ꝛ qđ volūt: nō ē necē publicari: ꝛ ɔriū potuit statui: vl' ɔsuetudinē rōnabilē ītroduci: ꝛ si sciret ꝛ ñ ɔfirmaret vitiū p sone crederet: ꝛ sic illa cōsuetudo media iter ātiquā decretalē q̄ iubet publicari ꝛ nouā q̄ iubet p̄conizari vincit primā: nec corrigit p nouā. ¶ Jdē vī. 6. q. vbi erat ɔsuetudo eligere sub hac forma eligo ꝛ postulo: q̄ valeat electio nō obstāte decretali q̄ b̄ reprobat. ō postula. c. i. p idē: qz ibi nō cauet ɔria ɔsuetudie ñ obstāte. Si dicat q̄ ibi dr: q̄s pnicios curiositas aduenit: ꝛ sic ñ ē rōnabilis ɔsuetudo: dom q̄ vez ē vbi electiōes solēt trahere litigiū: sicut q̄ electus p̄us assētit q̄ ɔfirmet: ꝛ vbi volūtari⁹ ñ ɔfirmat: ꝛ ipe p seq̄t ius suū: vñ ꝛ q̄ñ pp dubiuz lz vti vtraq̄ forma tpe assensus dz eligere alterā ꝛ eā p̄seq̄ vt ibi dr ī fine. Jn talib⁹ g̃ curiositas b̄ inuenit. Ubi vo nihil tale ē: sed ignorās ꝛ iuitus ɔfirmat: nec ipe p̄seq̄t sed renuit: simplicitas amica leg⁹ b̄: inueniť: siue pp errorē iuris siue facti: q̄ñ nesciūt qđ pot⁹ debeāt dicere: ꝛ iō fuit rōnabil'r introductū: iō valet.

Quantum ad 3^m artic'm de p̄missiōe ꝛ dispēsatiōe sūt. 5. ɔnes. ¶ p° q. i. 6. casib⁹ pōt iuste dispēsari. Prio magnatib⁹: qz eoz mrimonia cū mag⁹ delibe ratiōe solēt tractari: ꝛ p amicos ꝛ ēt peti dispēsatio a papa cū ē ipedimētū. iō 2ª. 2° qñ valde nobilis ignobilē. 3° cū dues paupē. 4° cū senex. 5° cū timet parētes suple si iā ɔxit. 6°. cū diu sic fuerūt. ꝛ hoc pp verecūdiā. ¶ 2ª ɔ ē q̄ isti sex sēsus pñt reduci ad. 3. casus pp q̄s iuste dispēsari pt ī omissione bānoz ꝛ b̄dictiōe: ñ q̄ ñ fiāt: sz q̄ occulte fiāt. Prim⁹ qñ ē timor de ipedimēto: qz tūc cessat cā. vt iter eminētes psonas. 2° qñ ē tior ne oppositū vl' peius eis seq̄t pp ieq̄litatē eoz q̄ volūt se bre: alr fōnicabūť ꝛ pētes si scirēt vel iferiorē iterficerēt: vel pot⁹ falsos testes subponerēt: ꝛ sic male ipedirēt. Si āt scirēt ex toto celebratū: ex tē qz ñ ē remediū pētes substituebūť. 3° pp verecūdiā senū vel qui diu cohabitauerūt: ꝛ ī istis occulte īgrēdū ē de ipedimētis ꝛ si nō sūt licētiari pñt: pp boc: qz nō ē picl'z: vt ī p̄mo: vl' qz ē picl'z grau⁹: vt ī scō: vel pp scādalū vt ī 3°. Uñ nec dñt senex ɔbētes ōrideri: qz fit irreuerētia sacro: vñ bene fecit eps excōicās chermari gallice. Qui. n. auctate dei ꝛ apl'i nubūt: ꝛ vez sacz recipiūt ōridēdi ñ sūt. ¶ 3ª ɔ ē ō auctate dispēsādi: qz q̄ eps dispēsat ē ō ɔsuetudie p papā scita ꝛ dissimulādo approbata: al's cū sit statutū ɔcily gñalis sol⁹ papa dispēsat: ꝛ eadem dispēsatione licitū est q̄ inferiores q̄ de causa matrimoniali cognoscūt siue de pari vt a quibus ad eoz ñ appellat p̄ñt dispēsare: nec sufficit dispēsatio p̄nary epi vel alterius inferioris etiam b̄tis generalem potestatē: qz hec ñ cōmittuntur sicut nec cōmutatio votorū: nisi ī spāli: qz ī gñali ɔcessiōe casus epales ñ ɔtinēt ō pe. ꝛ re. c. z. in p̄n. li. 6. ¶ 4° ɔ est q̄ qz mrimoniū est spūale: sicut ī b̄dictōe pt ɔmitti simo⁹: sic q̄ pp pecuniā dispensāt ī istis bānis simoniā ɔmittūt: ꝛ illi q̄ dāt ꝛ dispēsa^{nt} simo^{nt} obtēta ñ pdest. ¶ 5ª ɔ ē q̄ is q̄ ɔfiteť se esse ī tali statu absolui p̄t ēt añq̄ b̄ndicať vl' cū eo dispēseť: dū tñ pmittat ꝛ pponat q̄z cito poterit cōmode b̄ facere: nisi possit dispēsationē ipetrare: sicut ī alys restitutōib⁹: nisi ī manifestis vsurarys q̄ añ nō admittūtur ad ɔfessionē q̄z satisfecerit vl' cauerit.

Quātū ad 4^m arti. ō opatōe ꝛ effcū mrimony sūt. 3. ɔnes. ¶ p^a ꝑpe ō ei⁹ effcū. qz tale mrimo^m ē validū: qz lz fz leges sit nll'z mrimo^{ꝝ} filiy famil'. siñ assēsu p̄ris tñ fz canones ī oī spē clādestini ē vez mrimo^m. qz oē sacrz b̄ns oīa eēntialia lz desint oīa solēnia ē vez sacrz: sic āt ē h: qz solus mutu⁹ ɔsēsus p vba ō pñti ē ō eēn^a. g̃ ꝛc. ¶ 2ª ɔ ē q̄ q̄cūq̄ ō pdcis modis fiat mrimo^{ꝝ} clādestinū sine dispensatōe ex causa: peccatum est. vnde dissimile est in baptismo: quia est necessitatis. et ideo eius solemnitas in necessitate potest itermitti. nō sic autez ī mrimonio: eucharistia: ꝛ in oī die ꝛc: imo talia pot⁹ debēt total'r dimitti q̄z sine solēnitate ōbita celebrari. Jtē dissile ē ō pnia. Sūt. n. q̄tuō sacra: ō q̄z eēn^a ñ ē act⁹ suscipiēt] sacrz: sz solū mīstrātis: vnū: ō c° eēntia ē act⁹ suscipiētis ñ mīstrātis: vt mrimo^m: duo: ō c° eēntia ē vtrūq̄: vt pnia: c° ptes ītegrales sūt ɔfe°: ꝛ absolo: ꝛ ordo ī q̄ ordinās tradit: ꝛ ordiat⁹ accipit. vbi g̃ necitas appz dispēsatio suplozis petēda ē. ¶ 3ª ɔ ē dubia ex pdcis. ꝛ ponit tal' casus: qz clādestīe gdā clic⁹ ō fcō ɔxit cū quadā vidua ꝛ corrupta quā sciebat eē talē p vba ō pñti sub ɔditōe si b̄ faciēdo nō fieret bigam⁹ ꝛ cognouit eā. 2° ɔxit qdā alius cū eadē simpl'r p vba ō pñti ꝛ ē cognita ab eo: qrit' gs illoz sit vir ei⁹?: ꝛ an clic⁹ fit bigam⁹?: Dōz q̄ clic⁹ reputat' vir ei⁹ ī foro eccl'ie pp tria. p̄mo qz cōditio ipolis br̄ p nō adiecta. 2° qz cognoscēdo eā a ɔditōe recessit. 3° qz ɔditio fuit va. nā ɔbēdo nō fiebat bigam⁹: sz cognoscēdo: si āt ē ver⁹ marit⁹ ꝛ cognouit eā p ɔñs ē bigam⁹. Jn foro āt ɔscie: si ītētio sua ferebat' ad eēntiā mrimony nō ad copulā idē: qz potest eē ver⁹ marit⁹ sine bigamia. si āt ferebat' ad copulā: aut ipe actu ītendebat ɔsentire ēt si ɔditio ñ eēt va: ꝛ tūc ē idē: aut nō nisi eēt va: ꝛ tūc secus: qz siñ ɔsensu nō ē mrimoniū: aut nō actu cogitabat: ꝛ tūc ad ius cōe faciēda ē iterptatio: sicut de illo qui vouit religionē ītrare nō cogitās de remanēdo vel nō. Qñ āt cleric⁹ fuit ver⁹ marit⁹: tūc scōs nō est. qñ scōs est: tūc p̄mus nō est: nec p̄im⁹ ē bigam⁹ sz fornicator. imo qz fuit mrimoniū apparēs ꝛ fm iudiciū eccl'ie: iō veri⁹ vī q̄ vterq̄ ē fornicator. qz nō ē mrimoniū. bigamus āt ē: nō pp sacrm sz ppter affectū cū ope subsecuto ꝛ ī facie eccl'ie vel p̄sumptū. de bigamis. c. vlti.

Quantū ad gntū arti. ō punitōe sūt gnq̄ ɔnes fz gn qz penas. ¶ Prīa. pena ɔbētiū ɔ iterdictū p^a ecclie spāle vl' gnāle: vl' bānis sine dispēsatōe omissis: ē ille gittimitas pueroz quo ad forū eccl'ie i būficys ꝛ ordib⁹: ꝛ quo ad aliū foz ī successiōib⁹ si sit ipedimētū: neutri⁹ ignorātia suffragāte: q̄ñ alteri⁹ ignorātia excusaret si in facie ecclesie fieret. si āt vterq̄ sciret nll'a solēnitas excusarz. ō clā. despō. cū inhibitio. ¶ 2ª pena ē nō illata fz iferēda: suspensio. s. sacerdoti parochiali ipi⁹ viri ꝛ forte vxoris g sciuit et nō pbibuit. Jtē religioso assistēti ēt si exēpt⁹ ē: qz rōne delicti sortiť gs foz: qđ est vez idistricte si eēt canon late sniē: qz nll's ē exēpt⁹ a foro pape g ius illud ɔdidit. fz qz ē canon sniē ferēde: tūc si ē exēpt⁹ coī exēptōe ab eodē p̄t suspēdi a quo nō exēptus. si āt tali exēptōe q̄ nec ēt rōne delicti sortiatur forum: tūc a suo iudice priuilegiato debet suspēdi ñ ab alio. hec aūt pena debetur non soluz b̄ndicenti vel faciēti: sed non pbibēti sacerdoti: assistenti etiā ignorāti canones penitētiales spetiales aut statuta synodalia: qz imperitia culpe annumeratur. ꝛ turpe est nobili ꝛ patricio ignorare iura in quibus versatur. ¶ 3ª pena est excōicatio ɔ celā tem quādo lata ē: quam incurrit oīs q̄ scit ꝛ nō reuellat: qz b̄ est mortale occultare veritatem ēt occultam ei qui potest prodesse non obesse: dum tamen sciat al'r q̄z p ɔfessionē ēt

si sub secreto suscepisset: sic q̄ nulli viuēti quacūq; ex cā di ceret: q̄ iniusta p̄missio fuit: dū tñ nō recepisset sub sigillo cōfessionis. Dico aūt de illo q est aliene parochie: q̄ ille eo ipo q̄ nō idicat delingt ibi vbi reuelare debuit. hoc antez ē in parochia illius: ꝛ sic rōne delicti sortit̄ fo㇋. ibi. n. rōne omissiōis sortit̄ gs fo㇋: vbi debebat facere q̄ō omisit. Ut ād q̄ si sciat p̄ fessionē q̄ō debeat dē: de adl'teris. c. Significasti: vbi sacerdos dixit ep̄o ecclīam pollutā celās nomē adulteri: q̄ō tamē nesciebat nisi p̄ fessionē. sed istō fuit q̄ mulier iā publice erat illud cōfessa: ꝛ sic non reuelauit nisi al's scitū ꝛ p̄sonā tacuit. ꝛ ppter b̄ remediū recōciliādo ecclesiā adhibitū fuit. ppter q̄ō illa reuelatio nulli nocuit: ſz p̄fuit. si ād al'r nō fuisset publicatū nihil dicere debuit. hic ād ēt si al'r impedimētū ab vno sciret: nō deberet sciēs p̄ fessionē dicere. q̄ si p̄sonā nō noīaret: ipi p̄sone nō pōt mederi: sic ibi medebat ecc'lie. si ād p̄sonā noīaret: tūc reuellaret p̄ fessionē. Aly vō dicūt q̄ cuius sciat al'r cū per cōfessionez nisi posset p̄bare p̄ testes: nō tenet dicere: q̄ nō hz effectū alio negāte. Aly dñt q̄ tenet dicere q̄n fūt spōsalia nō iurata. q̄ tūc ad testimoniū vni⁹ suspēdit: al'r nō. Aly dñt q̄ si est secretū maxie ex forma: q̄ p̄misit celare: nō licz p̄dere: sed tunc solū q̄n publicū. sicut nec i iudicio tenet testis deponere ꝺ aliq̄ de crimie nō occulto: q̄ō ad iudicē nō p̄tinet ingsitio. ſz i casu i quo tenet dicere: si nō dic̄ bñ incurrit sniam: ſz p̄mā opionē. ¶ 4ª. pena ē iurta p̄mā accusatio post mortē i perpetuū vt filij repellāt a succesſiōe ꝛ dignitate. ¶ Sz tūc est dubiū si filius vel filia p̄nt. exheredari: q̄ ꝺbunt mr̄imoniū p̄re inscio vel parēte. Et dñt q̄dā q̄ si lius vel filia itrans religionē pentib⁹ iscys vel iuitis nō hz exheredari ſz laudari. C. de epi. ꝛ cle. l. vlti. sed ꝺbens matrimoniū iscys vel iuitis pentib⁹: filia maxie cū vili p̄sona meret exheredari. sicut ꝛ si luxuriosā agat vitā: cuius non sic exp̄imat̄. vt auc̄. vt cū de ap. con. §. cās. Dico aūt ēt in foro cōsciētie. nā p̄ offensā remittere hz. ſz nō tenet ius si bi acgsitū relinq̄re. Sz q̄ ñ ē exp̄ssū: ꝛ pene sūt restrigēde. iō dōm ē oppositū q̄ filius vl' filia ꝺbens p̄re iuito vl' ignorante: ſz posſit peccare si pp̄ solā voluptatez hoc faciat: al's si: q̄ pater errat ñ peccat: neutro tñ casu pp̄ hoc exheredari pōt: q̄ nō ē luxuriosaz vitā agere mr̄imoniū ꝺbere ſz pp̄ voluptatē. ¶ 5ª pena ē arbitraria ꝺbēti ꝛ alij ēt exēpto infligēda: nec si exēpto q̄ rōne delicti ēt nō sortiat̄ forū. oēs aūt pene iste exp̄imunt̄ in dicta decretali. Cum inhibitio. ¶ Ad arm dicēdū ē q̄ i hoc non statur illi legi.

¶ Coactio excludit ꝓsensū ꝓingalē. Di. XXIX. a

Oportet aūt ꝓsensum cōiugalē liberum eē a coactōc. Coactus. n. consensus q̄ nec cōsensus appellari debet: cōiugiū non facit: sicut testatur Urbanus papa scribēs sancto regi aragonum in hec verba. De neptis tue cōiugio quā te cuidam militi daturū necessitatis instante articulo sub fidei pollicitatōe cōfirmasti: hoc eq̄tate dictante decreuim⁹: vt si illa virum illuz oīno vt dicit̄ renuit: ꝛ i eadē volūtate p̄sistit: vt viro illi se p̄rsus ꝺneget nupturā: nequaq̄ eā inuitā ac renitentē eiusdē viri cogas ꝓiugio copulari. Idē. Si verū eē cōstiterit q̄ō nobis legati iordanis p̄cipis retulerūt. s. q̄ ipe coactus ꝛ dolēs filiam suā flentem ꝛ p̄ virib⁹ renitentē: Raynaldo desponsauerit: q̄n legū ꝛ canonuz auctoritas talia sponsalia nō approbat: ne ignorantibus leges ꝛ canones nimis durum videatur: ita sniam temperamus: vt si princeps cum assensu filie id quod ceptū ē perficere voluerit: concedamus. Sin autez legatus noster vtraq; ptes audiat: ꝛ si nihil fuerit ex parte raynaldi q̄ō amplius impediat ab ipo iordane sacz quo cōstent hec q̄ dicta sunt accipiat. ꝛ nos canonū ꝛ legū scripta sequentes: deinceps non ꝓhibem⁹ qn alij viro si voluerit p̄dicta ei⁹ filia tñ: i dño nubat. Ex his apparet coniugiū fieri inter cōsentiētes ꝛ spontaneos: nō inter renitentes ꝛ iuitos. Uerūtñ qui inuiti ꝛ coacti ꝓiuncti sunt: si postea ab aliquo tēporis spacio sine contradictione ꝛ querimonia cohabitauerit facultate discedēdi vel reclamādi habita cōsentire vidētur: ꝛ consensus ille cōsequēs supplet: quod precedens coactio tulerat.

¶ In libro pandectaruz. b

D sentire aūt ꝓbatur qui euidenter non c cōtradicit ſz illō. In spōsalib⁹ eorū consensus exigēdus ē quoz in nuptijs desideraf. Intelligit̄ tñ sēp patri filie cōsentire nisi euidenter dissentiat. Itē. Spōsalia sicut nuptie cōsēsu fiūt cōtrahētiū: ꝛ iō sicut i nuptijs: ita ꝛ spōsalib⁹ patrisfamilias filiā consentire oz: q̄ si p̄ris volūtati ñ repugnat: cōsētire itelligit̄. Q̄ō I

Circa di. 29. q̄rūt duo. p̄ de impedimento matr⁹. 2° de cōditionib⁹ appositis. ¶ p̄ igit̄ q̄rit̄ an matr⁹ mr̄imo^m impediat. et vt q̄ ñ: q̄ coacta voluntas: volūtas ē. ¶ Cōtra ē magr̄. ¶ R°. h sc̄. §. vidē^a. p̄ quo cadat vis i volūtatē. 2° quo matr⁹. 3° quo p̄ metū mr̄imo^m irritat̄ 4° quo mr̄imoniū tale postea cōfirmat̄. 5° vt̄ matr⁹ impediat spōsalia iurata.

Quantū ad p̄^m sūt. 3. ꝺnes. ¶ p̄ª q̄ q̄^m ad actū ipatuz p̄ª 2ª respectu cuiuscūq; potētie organice: ꝛ orḡāi volūtas p̄t cogi: sic. s. itelligē° q̄ gcgd velit fieri vl' nō fieri ex se ꝛ itellectū: p̄t oppo^m eē p actionē violētā alteri⁹: q̄ q̄n ñ obedit mobile mouēti ad nutū: vl' si obedit ad nutū natū ē alteri magis obedire: ꝛ alteri⁹ ꝺriā ipsſionē recipe respectu b⁹ mobil' mouēs p̄t cogi ñ i se: ſz i illo mobili. q̄. s. ꝺ motionē suam mouebit̄: sic respectu corpis mouentis cui alio ñ obedit ad nutum p̄t eē violē^a: ꝛ re^u moti ab inferiore āgl'o re^u fōtio㇋ ꝛ supoz is: sic ād ē h. ḡ ꝛc. Si dicat̄ ḡ volūtas cogit̄ p̄uatiue: q̄ ñ p̄t volūtas velle nisi itellectu cogitāte nec ille nisi cōsensu sētiēte: ꝛ si ille p̄t ꝓhiberi a suo actu sic claudit̄ oc'lis vt ñ videat: sic itellect⁹ vt ñ itelligat: ꝛ p ꝺns volūtas vt ñ appetat: ꝛ sic ei⁹ act⁹ p̄uāt̄. vl' positiue: q̄ si ꝺ volūtatē mulier sētiat̄: p ꝺns cogitat̄: ꝛ p ꝺns ꝺ volūtatez appetit̄. ꝺoz q̄ ñ segt̄. p̄ q̄ ſz vez sit sensu ñ sētiēte saltē iteriozi: itellectū ñ cogitare: nec volūtatē velle: b tñ ñ ē alterū ipoz cogi: cū b sit eorū nā ñ bre actū sin̄ obo: sic ñ cogit̄ oc'lis si visibile sibi sūbrahit̄. p b. n. nulla violē^a sibi infertur: ꝛ tñ act⁹ q erat p b sbtrahit̄: vl' q erat futur⁹ suspendit̄. Ad aliō ēt doz q̄ cuius sit neče sēsu phātasiāte itellectū intelligē̄ saltē i vigilia: ñ tñ ē coactio: q̄ ista ē e^a nā: sic neče ē oc'ſz aptū videre colorē sub lūine p̄tatū: sin̄ violē^a: tñ imo ꝺlectabil'r aliq̄ñ. Ulter⁹ ād ñ neče ē p̄ p b itellcm cogitat̄ p̄ tice: vl' si cogitat p̄tice ñ neče ē alteꝛ iudicat̄: ꝛ si ex appēti b⁹ p tūc nō occurreret q̄re: eēt al'r iudicā^m: ꝺs tñ ispirat ne ad peccāduz cogat̄: nisi forte b ille p̄p^m pctm̄ demeruerit

Et hic est vnus modus q̃re peccatū qō p̃ priaz nō dilluit suo pōdere ad aliud trahit. Quocūq; aūt sequat actus speculatiue vl̃ practice vel volūtarie vel necessario: nō est violētia vel naturalis pfectio. Uolūtas āt nisi adsit cogitatio practica ⁊ determinata: non necessario vult: ⁊ qñ sic vult: naturaliꝝ vult. Uñ non ē coactio sed salus ⁊ pfectio. ¶ 2ª 2ª ē q̃ nō pōt cogi q̃tū ad actū elicitū g est velle vel nolle pp duo. Primo: qz sicut mā est nata recipe oēm formam q̃tū ē ō se nullā r̃cipit violēter: sz ē sibi oīs gñatio nālis: qz appetit formā vt turpe bonū: ⁊ oīs forma ē sue eēntie perfectiua ⁊ saluatiua: sic volūtas respectu oīs actus volēdi: imo oīs potētia appetitiua ⁊ sensitiua ē inuolētabiliꝝ respectu actus eliciti. Uñ ipoſle ē q̃ in visu sit aliq̃ō videre violētū: sz oē videre ē sibi naturale ⁊ nullū violētū. sicut calor ē aq̃ īnālis: ⁊ oē cognoscere ⁊ appetere ē naturaliꝝ bonū ipi⁹ appetitus ⁊ potētie cognoscitiue: vñ ⁊ intellectio falsa est bonum ipi⁹ intellect⁹ absolute loquēdo: ⁊ tāt̄ ē de pfectiōe naturali in ītellectiōe mala sicut i bona ⁊ vera: qz eadem oño sola mutatione obi fit de falsa vā: similiꝝ ēt i volūtate. Qō g̃ dr̃ q̃ verū ē bonū intellectus ⁊ falsū malū ei⁹: itelligē dū ē obiue: non sūiue: relatiue: nō absolute. Alia rō ē: qz impoſle ē ɔria īesse eidē: vel q̃ idē fm idē sit volitū ⁊ nō volitum. Oīs aūt actus g ē i volūtate ē vel eē pōt volitus etiā actus nolēdi: qz nō est minus volūtariū nolle q̃ velle. Uñ Aug. Qui diligit p̃ximū neče ē vt ipam dilectionē diligat. Qui aūt odit aliquē: nō pp̃ b̃ odit ipm odium: imo diligit ipm: sicut peccator dolet de peccato ⁊ odit ⁊ gaudet de ipo dolore ⁊ odio. Si g̃ eēt actus aliqs i volūtate ab ea elicitus vel ēt ipessus g tñ eēt velle vel nolle: itātū eēt volit⁹ ⁊ voluntarius īquātū eius actus. Si aūt cū b̃ eēt nō volitus vel odio habitus ⁊ inuolūtarius eēt ɔdictio: vñ ē i poſle q̃ respectu eius cogaſ. ¶ 3ª 2ª ē q̃ volūtas pōt cogi large loquēdo quātū ē ad aliqd impſſū: qō tñ ñ sit velle nec nolle: put volūtatē cogi ē aliqd eē i ea ɔ ei⁹ iclinationē. Sicut enim pōt eēi voluntate aliqs bītus acqſitus per actus volēdi malos de quo volūtas penitētis dolet: de quo posset i telligi illud. video aliā legē in mēbris meis repugnātē legi mētis mee: nō solū i sensu sz ēt i voluntate pōt hō b̃e a studio habitū ɔriū detestatiuū: sic a deo pōt aliquid impzimi volūtati qō ipi volūtati displicebit: ⁊ eēt ɔ eius volitionē: ⁊ tale qd forte ē illud eēntiale de pena dānatoꝝ: qō ē i voluntate. s. a deo īmediate vel mediāte igne īmiſſū: qō est a voluntate sūme odio habitū: cū quo de nullo alio pōt gaudere: ⁊ illud erit ɔriū non formaliter actui voluntatis: qa sic nō staret cū ipo: nec ipi nāe volūtatis: qz tūc destrueret eā: sed sicut habitus vicioſus ē i voluntate penitētis ɔrius obiue respectu actus: non aūt subiue respectu nature potētie: vñ neceam destruit. sic ⁊ b̃: iō ⁊c.

Secūdus articulus ē: videre qūo metus cadat in voluntate: vbi sūt q̃tuor ɔclones. ¶ Prima q̃ qñcūq; volūtas ɔsentit i aliqd metu territa alias nō cōsensura: dr̃ tunc metus cadere i volūtatē: q̃ nō cogitur: qz non obstante tali metu potuit si voluit nō ɔsentire: sicut in illo qui pp naufragiū p̃cit merces i mari vel ap̃utat sibi mēbrū: ne perdat totū corpus. ¶ 2ª 2ª est. q̃ metus aliqñ cadit i ɔstantē virū: aliqñ nō: ad qō oz ɔsiderare ⁊ ipm pculū i se ⁊ absolute. ⁊ i cōpatione ad agēdū vel omittēdū. Aliqd. n. est de se terribile: vt illa q̃ in illo versu ɔtinentur. Stupri siue status verbe atqz necis. Nō. n. ɔstans timet mortē sicut ⁊ xp̃s: ⁊ deh̃onestationem stupri multo plus sicut Susanna q̃ maluit lapidari: ⁊ seruitutē: sicut p excutiendo iugo seruitutis multi exponūt se morti: qz seruitus mors ciuilis ē. Similiter p grauia vbera: qz minima pena corporalis est maior maxima pecuniaria fm iura: sed sunt aliq̃ penalia de se a ɔstante viro non formidabilia sed contēptibilia: inter q̃ ēt ɔputaſ timor ifamie: cui aliter pōt occurri: ⁊ damni tēporalis: ⁊ ɔiugi ⁊ hr̃: ⁊ silr est timor exō municatiōis: q̃uis glo. dicat de restī. spo. q̃ ē iustus timor Sed ⁊ ista quattuor q̃ fm se incutiunt iustū timorē p̃ſt cō parari maioribus malis: respectu quoꝝ nō eēt iust⁹ timor. sed magis sūt eligenda: puta peccato vel alij. ¶ 3ª 2ª ē q̃ respectu matrimonij ista sūt iustus metus. ꝓ̄ō. n. fm rectā rōnem optari eē in matrimōio potius q̃ timori vel graui terberari vel īcarcerari: qz tūc hō sibi non pōt remediū querere: vel in seruitute: qz multo minor ē seruit⁹ matrimonij q̃ alia: i qua gdgd ē serui totū ē dñi: sz in matrimonio nō ē b̃ nisi quo ad actū carnalē. ¶ 4ª 2ª ē q̃ respectu actus foznicarij nō pōt eē iust⁹ met⁹: qz meli⁹ est oīa mala pati q̃ soli malo ɔsentire.

Tertius articulus est videre qūo vis vel met⁹ impedi ant ⁊ dirimāt matrimoniū: vbi sunt. 3. ɔnes: ¶ Prīa. q̃ si ē met⁹ g cadit i ɔstātē virū nō ē mr̃imoniuz nec q̃ ad iudiciū eccl̃ie nec ɔscientie: ēt si ve ɔsēsit: qz sēsus liber nō fuit: qz sicut nō sufficit cōsēsus ad matrimoniū impuberis sicut puberis. qz ñ ē eq̃ pfect⁹: sic nō sufficit cōsensus nō liber: qz nō ē eq̃ pfect⁹. ¶ Sz ex b̃ vr̃ matrimoniū nō eē sacr̃z: qz i oi vo sacro ex īteriore cōsēsu: lz p metū quē cūq; extorto verū sacr̃z suscipiť: vt i bap⁹. ordinatiōe. ⁊ cōfirmatiōe. g̃ vel matrimonū ñ ē sacr̃z vel sufficit consensus q̃uis meticulēt⁹. ¶ Et dicēdū q̃ illud ē vez i sacr̃is: ō q̃z eēntia nō ē act⁹ suscipientis: pp qō non mutaſ eēntia sacri nō mutato actu suscipiētis ō libero i nō liberū: sec⁹ i alys. Nā cōstat pniaz eē sacr̃z: sz qz de ei⁹ eēntia ē actus suscipiētis: inde ē q̃ nisi sit lib̃ nihil ē actu ipo iure: vtputa si qs ñ pp deū sed pure pp timorē ɔfiteret nō eēt verū sacr̃m: ⁊ si militer ē i matrimonio: sec⁹ āt ē in alys. Nā si cōsēsus baptizandi eēt de eēntia i baptizando: tūc nō posset puer baptiçari: qz nō pōt b̃re ɔsensū: qz qō est de eēntia sacri apud oēs eq̃ custodiť. ¶ 2ª 2ª ē. q̃ si nō sit metus cadēs i ɔstātē virū: vel fuerit blādicie vel hr̃: q̃ magis alliciūt ɔsēsū: ē matrimoniū: supposito q̃ sit cōsēsus vus: qz si nō sit ɔsensus ver⁹ siue ipediat met⁹ iust⁹ siue ñ iust⁹: eccl̃ia ñ pōt facere q̃ sit vez matrimoniū. Sz qñ ē ñ just⁹ met⁹: rō q̃re nō ipedit ē: qz eccl̃ia ñ statuit nec forte statuere potuit. Qō g̃ dñt alig q̃ icōstās ita timet pp leuē metū sicut ɔstās pp iustū: ⁊ p ɔns ē eq̃ ñ liber b̃ fič ibi: ⁊ si ibi ipedit ppter defectuz libertatis. g̃ ⁊ b̃: ñ valet: qz met⁹ ipedit matrimoniū pp statutū eccl̃ie ñ diuinū. Qz g̃ eccl̃ia punit ⁊ afficit actū exteriorē ñ īteriorē nisi i respectu ad exteriorē: ē āt iustū subuēire illi q̃ passus ē iustū metū: qz fecit qō debuit de duobus malis min⁹ eligēdo: iō eccl̃ia reddit ihabilē ad ɔbēdū pro hac vice ipz metū iferētē: ipz puniēdo eo mō q̃ pp q̃daz crimia ipa fač ñ eē mr̃imōiū: ēt ɔcurrēte ɔsēsu. Et silr reddit ihabilē ad mr̃imo⁹ ipz passū iustū metū i sui fauorē ipi sb ueniēdo: qz visilē ē q̃ sibi ñ placeat simplr cui ñ ɔsētit nisi durāte iusto metu. Ex ɔrio āt qñ fuit iust⁹ met⁹: nec iferēs tā grauiter peccauit: vñ nec tātū ē puniēdus: nec metū passus q̃ feč qō ñ ōbuit trepidādo vbi ñ fuit timor p̃ferendo min⁹ bonū maiori mereť p̃uilegiū. Uñ si iuste sūt leges restituētes i īegrū illū q̃ passus ē iustū metū: ñ illuz q̃ fuit nimis meticulēt⁹: silr ⁊ iusti sūt canōes irritātes mr̃imōiū ɔctū p iustū metū: ñ p ñ iustum: vñ ɔcurrit duplex cā: fauor vni⁹ ⁊ odiū alteri⁹: lz āt odiū sufficeret illi⁹ q̃ i mr̃imo⁹ peccauit sič qñ polluit p adulteriū: ⁊ postea duxit eādē in mr̃imoniū: tñ b̃ ē p̃nciplr pp fauorē met⁹ passi: q̃ pōt renuncia re. ¶ 3ª 2ª ē. q̃ ille q̃ fitetur metu ēt ñ cadēte in cōstantē: nullū sacr̃z recipit: qz ō iure diuio: ñ bū ano īterior pnia q̃ ē ɔsēsus lib̃: ē ps sacr̃i: sine q̃ ñ ē sacr̃z iuř diui⁹: qō pōt affīcere actū iteriorē: vñ talꝫ teneť itez ɔfiteri: ⁊ si ñ forte illo no: qō est iuris positiui: tñ qñqz ante mortem: qō est iuris diuini: qz ēt confessio fm nomē libertatē importat.

Quartus articulus ē videre. qūo tale mr̃imōiū ɔfirmaſ: vbi sūt q̃tuor ɔnes. ¶ Prīa ꝓ ē q̃ cō firmaſ p ɔsēsū sequētē durāte p̃ consensū: qz lz fm leges ⁊

antiquos canones raptor nō possit ꝺbere cū rapta: pōt tñ ꝼm illud de rapto.c.vltimo si dissensio trāseat i consensū: ⁊ qꝺ ab initio displicuit icipiat cōplacere. Uel forte leges ⁊ ātiq canones loquūt ꝺ raptu ad coitū: nō de raptu ad matrimoniū. ¶ z° ꝺ° ē.qꝺ si metū iferēs peniteat:sicut amon g exosā habuit thamar postq̄ corrupерat eā: ⁊ iuitā expelli fecit:nō ē matrimoniū:ex quo mutui cōsensus nūq̄ concurrerunt:⁊ similr qñ vnus voluit alius noluit ⁊ ec°:quia cās ēntiales oz cōcurrere ad effectū:ſz nihilomin⁹ ipe tenetur cū ea cōtrahere si ipa ⁊ amici velit:si pōt ⁊ forte gratis:⁊ si nō pōt cū ipa ꝺbere vel ipa vel amici nolunt: teneť eam dotare.ar^m de adulter.c.i.⁊.z. ¶ 3ª ꝺ° ē dubia.ſ.qꝺ cō firmať matrimoniū quo ad iudiciū eccl'ie p cōsensū i carnalē copulā. Si enī cōfiteať se cōsensisse i carnalē copulā metu mortis:ſz nūq̄ i matrimoniū: iudicabiť matrimo^m: qr si ꝺfiteret se ꝺxisse p verba de pñti p metū non iustū:iudicať p matrimonio. Cū ģ respectu fornicatiōis oīs met⁹ sit nō iustus:si cōfiteť se ꝺsēsisse i carnalē coplaz nō in matrimoniū metu mortis:ꝺfiteť se cōsensisse sine iusto metu ģ per idē ē ac si sponte cōsēsisset. Si aūt spōte cōsēsisset in carnalē copulā post violētā traductionē:q̄uis diceret se ñ cōsensisse in matrimoniū:nō credereť:sed iudicareť p matrimonio:sicut si ꝺfiteret se dolose ꝺxisse p verba de pñti vel post sponsalia solū carnalē copulā deceptoriā: iudicať matrimoniū.ģ ⁊ h. Oz ģ qꝺ si cōfiteť vel ꝓbať carnalis copula alleget nō metū ſz vim:⁊ neget ꝺsensū nō solū i matrimoniū ſz ēt in carnalē copulā:⁊ ꝓbato iusto metu tpe matriony:⁊ durāte tpe coplē satis vr eē vis ⁊ oppssio: qr pſumitur nō cōsēsisse in peccatū mortale si in ipm matrimoniū nō poterat sine mortali cōsentire. ¶ 4ª ꝺ° ē.qꝺ sine cō sensu cetera ēt coitus frustraň:qr i foro cōscientie nūq̄ ē matrimoniū nisi cōsenserit i ipm matrimoniū. z° ꝺ° 4ª ꝺ°

Quantum ad ſm articlm de metu sponsalioꝝ iurator sūt due opiniōes. ¶ ꝓma quoꝝ dā dicētiū qꝺ spōsalia ꝺcta per metū cadētē i cōstantē virum ⁊ iuramēto firmata tenēt ⁊ obligāt i foro ꝺsciētie: qō sic declarāt. Quocūq̄ metu hō sciēter iurat flm:periurat: qōlibet āt piuriū sciēter ꝺmissū ē peccatū mortale. Null⁹ ģ met⁹ excusat piurātē a peccato mortali:ſz g p iuramētū se ꝓmisit ducturū aliquā i vxorē:si qō iurauit nō iplet piurat:ad qō seqr qꝺ mortalr peccat:ſz glibet obligať ad vitādū peccatū mortale.ģ ⁊c. Sz in foro exteriori non reputareť obligat⁹:eo qꝺ eccl'ia presumeret ꝺsēsū iteriorē nō affuisse. z° ꝓbāt ℔ sic:qr non ē necessaria absolō a iuramēto:qō ipo iure obligat:ſz romani pōtifices tales a iuramēti nexib⁹ absoluerūt.ex̄.ō iuř iur. Uex.ģ tale iuram^m nō est ipo iur nullū:ſz ē obligatoriū. 3° sic. Renūciatio electiōis facta p metū si sit iuramēto firmata:ē obligatoria.ex̄ ō his q̄ vi me.ve cā fiūt.ad aur̄s:ſz mior ꝺsēsus rgriť ad spōsalia ꝺbēda q̄ ad al's obligatōes ꝺbēdas:qō pz:qr septēnes pñt ꝺbeř spōsalia:cū tñ pp ōfectū discretōis ad al's obligatōes sint icepti.ģ ⁊c. 4° sic.zz.q.4. Inter cetera.dr ō q̄dam q tioze necis ipulsus sue ꝺcubie iuramēto firmauit ipaz suscipe i ꝺiugē:qō qr quā p⁹ būerat ñ ē petīt suscipe i ꝺiugē:matrimōiū fit i ꝺo firmū ⁊ stabile. ¶ Aly dñt qꝺ spōsalia ꝓdicta ñ tenēt ipo iure i aliq̄ foro:qr nec ōs nec eccl'ia voluerť tale iuramētū obligatoriū eē respectu eoꝝ i gb⁹ maxia regriť libtas ō q̄z nūero ē ꝺct⁹ spōsalioꝝ ⁊ pfessio religiōis: vñ pfessio i rligiōe fcā pp metū mortis ñ obligat.ex̄.ō his q̄ qui me.ue cā fiūt.c.i.⁊.iſ.q.i. Nō ē:dr qꝺ volūtariū sibi milite elegit xps. Itē ℔ pbāt scdo sic. Fortior ē obligat⁹ p ꝺsēsū ō pñti q̄z p ꝺsēsū ō futuro.ſz ꝓdicta coactio ipedit obligationē p ꝺsēsū ō pñti.ģ ⁊c. 3° sic.ex̄.ō his q̄ qui me.ue cā fiunt. Abbas.glo.matrimo^m ꝺctū p metū ñ tz nec obligať g ℔ facit ēt si iurat.ģ a silī in spōsalib⁹. 4° qr ei qꝺ metuz eccl'iaz suā penit⁹ obiurat:ōbēt restitui vniuersa:vt ibidez dr i textu ſz si tale iuramētū obligaret ñ ōberēt restitui.ģ iuramētū metu extortū ñ obligat. ¶ Qui igiť vult tenere ꝓmā opīonē pōt dicere ad duo p^a falsa qꝺ loquūt de obligatione i foro exteriori. ¶ Ad z^m qꝺ mi.ē fl'a. Quedā.n. sunt promissiones facte p metum cadētē i ꝺstātē virū q̄ ñ sunt nulle ipo iure:que tamen rescindēde sūt per actionez si sūt pfecte: vtpote qr post stipulationē nūeratio fcā ē.si āt sūt ipfcē:vt si post stipulatiōez nūeratio fcā nō ē: rescidi pñt p exceptōez.ff.qꝺ me.cā.l. Metū pñtez.ℌ.ſz q̄q̄ ptor. ¶ Qui āt vult tenere scōaz opinionē pōt dicere ad ꝓmū qꝺ q̄dam sūt ꝓmissiōes q̄ p metū ꝓbabilē extorte nō valēt ipo iure. ꝓma ō ꝺtrahēdo matrimoniū.ex̄.de spō.Lū locū. Scōa respcū dotis.ff.de his q̄ met⁹ cā. Si mulier.ℌ.si dos.3ª ō rebus eccl'ie .ō iureiur. Peruenit. 4ª voti.ex̄.ō his q̄ vi me.ve cā fiūt.c.i. 5ª iurisditōis.ff.de iudi.l.z. 6ª auēte tutorū meticuléta.ff.ō auctor.tu.l.i.ℌ.fi. Et hec hñr ex̄.ō his q̄ vi me.ue cā. Abbas.ī glo. Quedā āt sūt q̄ p metū fcā vl' ꝓmissa tenēt qdē ipo iure quousq̄ subueniať metū passo auēte supiozis:q suo officio iplorato ⁊ metu ꝓbato oz a ꝓmisso absoluere ⁊ datū facere restitui. Decretal'āt i ꝺtrariū allegata nō logtur ō iuramēto p metū extorto:qō nullū ē ipso iure:ſz ō alio.⁊ silr itelligiť.e.ti. Finaliter ad seq̄ntia solue: in glo. Abbas. ¶ Ad arg^m ꝓncipale qōnis ꝺoz:qꝺ coacta volūtas: volūtas est:sed nō libera est. Questio. II.

Secundo q̄riť an ꝺditio ipolis apposita spōsalib⁹ vl' mřimonio viciet aut vicieť.⁊ vr.qꝺ hēat ꝓ nō adiecta sicut i legatis ⁊ alys fauorabilib⁹: ⁊ ē exps sum. de ꝺdi.appo.c.vlt. ¶ Cōtra. nō ē mři moniū sine ꝺsensu. nō ē āt ꝺsensus ꝺditionalis ꝺsensus ꝺditiōe nō extāte. ꝓpter qō spōsalia ꝺditionalia ꝺditōe pēdēte vl' deficiēte nō cānt publice honestatis iustitiā. q̄si nulla ꝓpter defectū ꝺsensus.ģ si ista ꝺditio deficiat:p ꝺns deficit ꝺsensus. ¶ R°.qr q̄daz ꝺditio ē large dicta:q̄dā stricte ⁊ ꝓprie. ꝓria āt q̄druplex ē.sicut dies :demřatio:cā:modus:ſm illos vſus iuristaruz. Scito qꝺ vt modus ē.si ꝺditio.qr cā.demřatio q̄z ſz ⁊ adiectiua subacta. Iccirco videda sūt gnq̄z ꝓncipalr. ꝓ ō demōstratōe. z° de cā. 3° de modo. 4° de die. ſ° de ꝺditōe stricte ⁊ ꝓprie dicta.

Circa primū ō demřatōe sūt gnq̄z ꝺnes. ¶ ꝓria qꝺ demōstratio nūq̄z ipedit nec suspēdit p se:ſz sp bz p nō adiecta:siue sit honesta:siue sit ihonesta:siue ꝺria mřimonio:siue nō. vbi gra.accipio vl' accipiā filiā tuā q̄ ꝓcurauit venena sterilitatis vel q̄ ē sterilis:qr habeo nimis multos filios. Uñ nō q̄ro ꝓplem:ſz solū vitare fornicationē: vl' q̄ est vgo:aut quā audiui eē diuitē:vel filiā tuā vginē. Naz falsa demřatio nō viciat legatū.ff.de ꝺditiōib⁹ ⁊ demřationib⁹.l.falsa.nec p ꝺns mřimoniū qō ē fauorabili⁹. ¶ z^a ꝺ° est:qꝺ si demōstratio fierz ō futuro.puta: filiā tuā q̄ dabit mihi hoc vel illō:nō ē demřatio:ſz ꝺditio. vñ idē videť sic de ꝺditiōe. ¶ 3ª ꝺ°.o est:qꝺ si demōstratio ferať ad ꝺditionem impedit nō rōne demřatōis:ſz errozis:vt si dicat.accipio vel accipiā filiā tuā liberā:si sciret eā ancillā nihilomin⁹ valeret matrimoniū:ſz si ignozaret:tūc nō valeret mřimoniū rōne errozis:ēt si demřatio fuisset omissa. ¶ 4ª ꝺ° est qꝺ idē est si demřatio referť ad subam.qr error substātie vel ꝺditōis ipedit:nō aūt qualitatis. ¶ ſ^a ꝺ° est:qꝺ appositio demřatiōis ad nihil seruit:nisi ad transferendū forte onus ꝓbationis. vnde ꝺtrabo cū te libera.ex hoc pſumiť: qꝺ credebaz te liberā:nisi ꝓbes ꝺtrarium. z° ꝺ° 3° ꝺ° 4° ꝺ° ſ° ꝺ°

Secūdus arti.est de cā.vbi sūt q̄tuoꝝ ꝺnes. ¶ ꝓria qꝺ cā habetur p nō adiecta.vñ siue sit vā siue sit falsa pure itelligūť ꝺtracta mřimoniū ⁊ spōsalia:vt si dicā accipio vl' accipiā te:qr pater tuus despōsauit te mihi vel me tibi:⁊ nolo venire ō ꝺsiliū ei⁹:ēt si illud nō ē vex nihilomin⁹ est vex mřimoniū vel spōsalia. ¶ z^a ꝺ° est:qꝺ si ponať i futuro:accipio te vel accipiā te:qr dabis mihi decē p^a opi. 2° ꝺ°

pro dote: nō est ppie eā: cū eā sit prior effectu: vñ est q̄si modus de quo statiz dicet. ¶ 3ª ꝑ ē ꝙ vtriusq; rō ē: qz ōmō stratio ⁊ cā nō respiciūt eēntiā ℨctⁱ: ſz solū cām extrinsecā ℨbēdi vel motiuū: vñ simplr cōsentit i ℨbēdo ℨ vel illud: ſz erat forte i motiuo ad ℨbēdū: sicut is q̄ errorē ideb̄itū soluit ēt si dicat soluo tibi decē: q̄ vel qz mutuasti mihi: nihilominꝰ trāsfert oñiū: qō nō eēt nisi ꝓsētiret i trāslatiōez. ℨ ⁊ ℨ ē purus ꝓsēsus si sit falsa cā adiecta: vel ōmōstratio. 5ª 2ª

¶ 4ª ꝑ ē: ꝙ ſz i debito soluto p errorē hēat locū repetitio: tñ ℨ nō bz locū repetitio: sicut nec restitutio: qz res ꝓprius statū imutat ad minus i mrimonio: vt notaf. ō resti. ſpo. c. Ex parte. 4ª 2ª

Tertius

¶ ꝑª ꝑ articlʒ ō mō bz. 7. ꝓnes. ℨriⁱ mrimonio: tūc viciat sicut ⁊ cōditio: vt si dicā accipio vel accipiam te vt ꝓcures venena sterilitatis: vel hꝫ ⁊ huiꝰ rō post dicet. ¶ 2ª ꝑ ē ꝙ aliud est qñ ℨriū apponit p modū pacti q̄tūcūqz i ōtinēti: qz tūc ñ viciat mrimoꝰ ꝓcedēs q̄tūcūqz ℨ eiꝰ ſbaz: qz eodē mometo q̄ ẏba cōplēt a ℨo ꝓiungit ⁊ ꝓficit: vñ pactū sine ĩtervallo non pōt dissoluere: qz nec ꝓsēsus direct dissolueret: vt si statiz post mrimoniū dicat vnꝰ volo q ꝙ ꝓcures venena ⁊c. alꝫ nō sit mrimoᵐ: ⁊ aliꝰ cōsētit: nihil valet ℨ pactū: sicut si statiⁱ vnꝰ diceret ego peniteo ⁊ gto te: ⁊ simlr aliꝰ: nichilominus maneret mrimoᵐ. 2ª 2ª

¶ 3ª ꝑ ē ꝙ eēt idē ō spōsalibꝰ: si p mutuum dissēsū nō dissolueret sīñ iudicis auctoritate: qz nec p ꝓns ꝓsēsū turpē: ſz qz fm vitatē spōsalia p dissensū tollunt: iō p pactū turpe ℨriū i cōtinēti appositū silr dissoluūt. 3ª 2ª

¶ 4ª ꝑ ē. ꝙ aliud ē qñ ℨ adyciť sub noīe modi: qz modus non ē pactū nouū vel diuersū: ſz ē ō eēntia ℨctⁱ cui addit: vt si vē do tibi rē p. x. vt des mihi codicē: ñ sūt duo ℨctⁱ distincti: ſz vnꝰ: vñ qñ modus ē ℨriⁱ mrimōio i ipo sui initio ℨctⁱ viciū bz vñ viciat. 4ª 2ª

¶ 5ª ꝑ ē. ꝙ sic ēt videret distinguēdū i p fessiōe qñ apponit pactū ℨ eēntiā religiōis: qz si p modum pacti valet ꝓfessio si seq̄t: qz statiⁱ ē ibi vicⁱz diuinū qō per boies iter quos agit nō pōt solui. Si āt ꝓcedat pactū ℨriū i ōtinēti: vel ꝓcomitet modus ℨriⁱ viciat. 5ª 2ª

¶ 6ª 2ª ē. ꝙ non ē silr ō ℨctibꝰ rex ad ℨctⁱ ꝓsonaꝫ q̄tū ad pactū i ōtinēti sequēs: qz ℨrio ꝓsensu totalr tollit ℨctⁱ rex solo ꝓsensu ℨctus. C. qñ lic. ab ēp. dis. l. y. ilti. gbⁱ mo. tol. ob. ℌ. vlt. vñ p pactū i ōtinenti seq̄ns si ē ℨ nāz ℨctⁱ viciaf. ff. ō ℨbē. emp. l. pacta nouissima. Secⁱ āt ō ℨctu ꝓsonarū idissolubili g ē mrimoniū: vt dictū ē: ſz quo ad modū ꝓcomitātē ℨrium: ⁊ q̄ ad pactū ꝓcedēs ē silr: qz gdgd ipedit pactū faciēdū: ipedit mrimoniū ℨbēdū ⁊ spōsalia q̄ solo ꝓsensu fiūt: ⁊ sic ō mō ℨrio mrimonio idē ē: sicut ō ꝓditiōe infra dicet. 6ª 2ª

¶ 7ª 2ª ē. ꝙ si modus nō ℨriet mrimonio: tūc aut ē ipoⁱe: vt si dicā accipio vel accipiā te vt celebres missā: vel celū digito tāgas: ⁊ tūc hētur p nō adiecto sicut ⁊ ꝓdicio ⁊ pure ⁊ simplr tenet ℨctⁱ i foro exteriori: aut ē necessariⁱ: vt si dicat accipio te: vt moriaris: vel aliqd hꝫ: ⁊ tūc hētur p ipleto: aut ē possibilis tātū: ⁊ tūc aut ibōestus nō tñ ℨriⁱ mrimonio: ⁊ hētur p nō adiecto sicut i legatis: aut honestⁱ possibilis. ⁊ tunc non suspendit obligationē: qz nā modi ē vt posteriⁱ ipleaf: ſz si ē fauore apponētis tenet ipere aliⁱ mrimonio celebrato vt si dixit accipio te vt des cētū noīe dotis: ñ āt si ē gra sui vt accipio te cū. x. libris vt hēas vñ emas tibi fūdū: non tenet nec ante nec post emere. ff. ō ꝓdi. ⁊ ōmo. l. Titio cētū. 7ª 2ª

Quartus

articlʒ ē de sponsalibus ⁊ mrimonio ℨctis in diē certū. Et vr ꝙ spōsalia vel mrimōiū ℨcta i diē nullū effectū hēant añ illū diē: q̄tuis sit certū illū diē futurū nō solū vt agi non possit: imo nec vt obligatio ℨ haf: nec affinitas nec publice honestatis iusticia: qz ls dies q̄ nō bz tacitā ꝓditionē ānexā nō suspēdat obligatiōez: sed tñ actionez vel effectū. Insti. de ẏbo. obli. ℌ. Jd āt qō i diē stipulaf: debet gdē statiⁱ: ſz ꝑus q̄ veniat dies peti nō pōt: tñ dies q̄ bz tacitā ꝓditionē ānexā suspēdit obligationē: ⁊ si nō rōne fui tñ rōe ꝓditiōis: vñ i legato ānuo i quo sūt plā legata: ⁊ qōlibet bz tacitā ꝓditionē si vixerit: puta lego tibi .x. libras q̄libz ānо: pide hēt ac si dixisset q̄libz ānо lego tibi .x. lib. post mortē meā si vixeris. Itē lego tibi .x. libras ꝑma die secūdi ānt si tunc vixeris: ⁊ sic de alys. vñ obligatio scōi āni nō cedit ante ꝑmā diē secūdi āni: nec tertij ante ꝑmā diē tertij: ⁊ sic ō singulis: qz ꝓditio tacita suspēdit eaz. Si. n. morif nō trāsmittit legatū ad heredē. Sz i stipulatione ānua ñ itelligit tacita ꝓditio si vixerit. cū trāsmittitur ad heredē: imo siue moriaf siue viuat hz effectū suum: vñ ibi obligatio nō differt: sed tñ petitio. ſz i sponsalibꝰ ℨctis i diē tacita ꝓditio itelligit: si vixerit: qz spōsalia ñ trāseunt ad hredē sicut nec legatū ānnū: vñ obligatio suspēdit vsq; ad diē: ⁊ si nō rōne diei q̄ certa ē: tñ rōne ꝓditionis q̄ icerta ē. Nā icertū ē vtr tūc viuat. Jgit si ꝑmisi alicui q̄ ducaz eaz i pascate: medio tpe: si ℨbo cū sanguinea tenet. Sz fm vitatē nō videtur q̄ suspēdat: qz dies q̄ bz ꝓditionē ānexā tacitā voluntariā q̄ pōt apponi ⁊ non apponi bñ suspendit obligationē: sicut i casu ℨrio. Poterat. n. testatoꝛ legare illi ⁊ hrdibꝰ suis i ꝑpetuū: vñ cōditio si vixerit volūtaria fuit: ſz i sponsalibꝰ ⁊ mrimonio cōditio si vixerit necessaria est. Nō. n. pōt qs stipulari sibi vxorē ⁊ hrdibꝰ: vñ ꝓditio si vixero itelligit necessario tacite: talis āt ꝓditio nō facit ꝓditionale illō qō agit: vñ ēt si dicaf accipio te i vxorē si vixero talis ꝓditio ñ suspēdit obligationē. Et silr si dicerē accipiā te die dñico si vixero: sicut pz p silē: ꝑmitto tibi q̄ faciā tibi domū i pascha p me ipz tacita ꝓditio itelligit si vixero: qz ipoⁱe ē q̄ mortuꝰ faciā p meipz: ⁊ tñ nō suspēdit obligatio: qz gñalr dies appositⁱ ꝑmissiōi inter terminos non suspendit obligationem. Et sic spōsalia i diē ĩteri causant publice honestatis iustitiam. 8ª 2ª

Quintus

¶ ꝑª articlʒ de cōditione ꝑpe dicta. 8. bz ꝓnes. ℨ: qz aut ē ō ꝑterito aut ō pñti: ⁊ tē si ita ē stati valet: si nō: ñ. Qō. n. nō mutaf q̄re stare ꝑhibet: vñ cū nō iueniaf ℨriū spālr statutum i mrimōio sequēdū est ius cōe qō hēt istit. ō ẏbo. obli. ℌ. ꝓditiōes q̄ ad ꝑteritū tps vel ad pñs referūt: aut stati ifirmāt obligationē: aut oio ñ dñt: veluti si Titius ꝓsul fuit vel Meuiꝰ viuit dare spondēs: nā si nō sūt ea ita: nihil valet stipl̄atio: si āt ita se hñt statiⁱ valet. Que. n. p rerū nām certa sūt nō morāt obligationē: ls apud nos icerta sint: vñ si dicat accipio vl̄ accipiā te si vsa fuisti venenis sterilitatis: vl̄ vteris mō: si ℨ ē verum erit mrimoᵐ. si nō: ñ. ¶ Sz ℨ ℨ argui pōt dupl̄r. ꝓmo sic. ꝓditio ℨria mrimōio viciat: ſz cōditio vtēdi veneno ē ℨria mrimonio. g̃ ⁊c. Solo verū ē qñ ē de futuro: alr nō ē ꝑpe ꝓditio: qz ēt si eēt ō futuro ñ ℨria huic mrimonio: vt si ꝑua ret fetu aliā q̄ seipaz: nihilominꝰ eēt mrimoniū si eēt vera qz nō eēt ℨria mrimonio ℨbēdo: ls sit ℨria alij: ⁊ nihil corrūpit nisi a suo ℨrio. Nā cecitas sortis ñ ꝑuat visū platōis: qō āt ē ꝑteritū vl̄ pñs nō ē ℨriū ei qō futurū ē: vñ si sic poneret ꝓditio vel de ꝑterito vl̄ ō pñti qō tāgeret futurū: puta si iuenisti vel hēs venena sterilitatis ad vtēdū i mrimonio nr̄o: ipediret: nō rōne ꝓditiōis ō ꝑterito vl̄ ō futuro: sed rōe modi ō futuro. ¶ Itē ℨ: qz ꝓditio turpis ñ ℨria ⁊ ipossibilis ꝑ nō adiecta hēt. Lū āt dr ℨbo tecū si occidisti viruz tuū ē ihonesta: ⁊ si dicaf si pr̄ me ōspōsabit me tibi: aut ō spōsauit: ⁊ sic tenet aut ñ: ⁊ tūc ē ipoⁱe de sponsalibꝰ: ⁊ sic habet ꝑ ñ adiecta. Solo ꝓditio ipolis ō futuro q̄ ē simplr i possibil: ⁊ p se hētur p nō adiecta: ⁊ silr ꝓditio ō ꝑterito forte: vt pote si dicaf si sol ñ fuit ortⁱ beri: ſz ꝓtingēs ñ ē necessaria nisi p accns. Nā absolute ⁊ p se poⁱe fuit pr̄ez meū de sponsasse me: ſz supposito q̄ ñ fecerit ipoⁱe ē fecisse. ⁊ iurat q̄ ℨ dicūt loquūt ō ꝓditione i futuro. Silr ꝓditio turpis ō futuro q̄ icitat ad peccādū hētur ꝑ ñ adiecta: ñ sic āt de ꝑterito vl̄ pñti. g̃ ⁊c. ¶ 2ª ꝑ ē qñ ꝓditio ō futuro necessaria ō iur vt qz diē iude aut saracene accipiā te si fueris xp̃ana: ⁊ tē 9ª 2ª

exñte ꝺditione tenet qꝺ actū ē:ꝺficiēte nihil ē actū:nec ēt
pōt ab hac cōditione recedi p carnalez copulā:vel ꝺsensū
ꝺ pñti:qz nō ē mr̄imōiū cū ifidelib⁹:imo si hec ꝺditio omit
3ª ꝺ° taꝝ nihil agit.honesta.n.ē ⁊ necessaria.z8.q.i. Nō oz. ¶ 3ª
ꝺ° ē.qñ cōditio est necessaria ꝺ facto ⁊ nā:vt si sol cras ozie
tur:⁊ tūc bētur ꝑ ipleta nec suspendit obligationē:nec exa
ctiōez. ¶ Sz ꝺ dies min⁹ suspēdit obligationē q̄ cōditio:
sz si dicā accipiā te dñica die i ozto solis:non teneoz te acci
pere ante illā hozā.g̃a sili dicā accipiā te si sol oziaꝝ die
dñica vsqz tūc debes expectare:qz ēt ḣ subitelligit tacita
ꝺditio si vixerit. ¶ Solo.dies nō pl⁹ suspēdit obligationē
q̄ ꝺditio ceteris partib⁹:sz qñ dies ponit ad suspēdēdum
nō ꝺditio:tūc sec⁹ ē:⁊ sic ē ḣ.Cū.n.dico ꝑmitto tibi.x. cras
qñ sol oziet:sensus ē:cras qñ verū erit dicere sol oziꝝ.Sed
cū dico:si sol ⁊c.sensus ē.i.si vez ē dicere sol oziꝝ:qꝺ pro
nūc est verū:Sz si sit necessaria ⁊ incerta nobis:vt de ecli
psi:ꝺsponso te si luna eclipset tali nocte futura vr̄ stati ꝺbi.
Instit.ꝺ vbo.obli.ḡ. ꝺditiōes.Que.n.p rez naturam certa
sūt nō mozāꝝ obligationē:q̄uis nobis incerta sint:sz illud
i ꝺditione ꝺ pñti ⁊ ꝺ pterito:forte secus i futuro:tū si gs p
vba ꝺ pñti ꝺberet matrimoniū sub ꝺditiōe q̄ oio extitura
ē:puta:ꝺbo tecū si mozruus fuero:stati ē matrimoniū: nec
possū cū alia ꝺbere:q̄uis gdā dicūt ꝺ.ff.ꝺ ꝺditiōib⁹ ⁊ ꝺmō
4ª ꝺ° stratiōib⁹.l.q si ea ꝺditio. ¶ 4ª ꝺ ē icidētalis quaz ponit
hosti.accipio te si iueniaris virgo:⁊ dicit q ē mr̄imonium:
q̄uis iueniaꝝ cozrupta.ar'''.ff.de ꝺben.emp.l. aliogn.ḡ.i.⁊
z9.q.z.ḡ.i.⁊ ita cē vr̄ p ꝑdicta. Quia aut ē vgo:⁊ sic extat
ꝺditio:aut nō:⁊ tūc ipole ē:⁊ tunc ꝑ ipleta bētur:sz aliud ē
de futura necaria p se:aliꝺ p accns. Nec obstat ꝺcretū qꝺ i
duc:qz aligd p mōz ꝺditōis appositū viciat i sui ꝺfectū qꝺ
ñ viciat p modū errozis.Si.n.ꝺbā sꝺ ꝺditiōe si placeat pē
tib⁹ meis:ipis ꝺdicētib⁹ nihil ē actū.Si āt sin ꝺditiōe cre
dā eis placere:vl placiturū:mbilomin⁹ valet ipis ꝺdicenti
bus.Silr error virginitatis nō ipedit:sz defect⁹ ꝺditiōis q̄
nec ē ihonesta nec ipossibil ꝑ naturā:vñ si cū dr̄:si in venia
ris virgo:itelligit qñcūqz voluero ꝺbere:tūc ē cōtingēs si
ipa ē virgo tūc:qz cras poterit cozrūpi:si āt iā est cozrupta:
tūc ē ipole ꝑ accns.Si āt itelligaꝝ si inueniaris virgo stati:
5ª ꝺ tūc est bñ vel necessaria: vl ipolis:sz hoc accidit. ¶ 5ª ꝺ° ē
de ipoli de facto ⁊ nā:q̄ bētur ꝑ non adiecta.de ꝺdi. appo.
c.i.⁊ vlti.vt si celū digito tetigeris:⁊ ē satis mirabile: qz vr̄
deridere potius q̄ ꝺsentire:⁊ idē i foro ꝺscientie si diceret
se nō cōfessisse iudicaret nō ē mr̄imo''' ꝺctū sz ꝺbendū pp
ecclie ꝑceptū: ⁊ idē si ē ipole de iure diuino:vt si missaz ce
lebraueris:qz idisticte ꝺditiōes ipossibiles bñt ꝑ nō adie
6ª ꝺ° ctis.. ¶ 6ª ꝺ° ē de ꝺditiōe ꝺ sbam cōiugy:vt si gnationez ꝑ
lis euites vel donec iteniā digniozē:aut si ꝑ q̄stu adulterā
7ª ꝺ° dā te tradas:qz ista viciat ꝺ cōdi.appo.c.fi. ¶ 7ª ꝺ° ē de in
honesta q̄ nō repugnat nature matrimony: vt ꝺbo tecū si
furtū feceris aut homicidiū:ḣ si apponaꝝ ꝑ nō adiecta ha
betur:⁊ nihilomin⁹ mr̄imo''' vel spōsalia ꝺbunt:qz verum
sub cōditiōe q̄tūcūqz turpi ꝺctū:dūmō nō sit ꝺ sbam mr̄i
mony valet.de cōdi.appo.c.vlt.⁊ ē spāle i mr̄imonio: vt ē
8ª ꝺ° i istitutiōib⁹ ⁊ legatis. Instit.de lega.ḡ.vlt. ¶ 8ª ꝺ° ē quaz
ponit hosti.i sūma. Si ꝺditio honesta ⁊ possibilis apponaꝝ
i spōsalibus ⁊ matrimonio.vt ꝺbā tecū vel ꝺbo si dederis
mihi.c.vel si pater tuus aut patrinus ꝺsēserit: qz suspendit
ꝺsensus siue sponsalia quousqz ꝺditio extiterit vel extet:si
tñ post talez ꝺsensum conditionalē alius cōsensus interue
niat p vba de pñti:vel carnalis copula sit secuta vr̄ recessū
a ꝺditiōe:vñ statim ē mr̄imoniū:q̄uis conditio non extet:
adeo q ex quo ꝺstat de carnali copla post sponsalia: q̄uis
ꝓbetur q ille dissenserit:si tñ non ꝓbet expsse q ꝺixerit
añ carnalē copulā i dubio ꝑ mr̄imonio iudicabit. de ꝺdi.
appo.de illis.c.sup eo.c.per tuas.ff.de ꝺbē.emp.⁊ vēdi.l.si
celsus.ḡ.vlti. Nec refert vtrū i arbitriū pentū an alioz cō
feratur.ex.e.p tuas. In oībus supradictis idē dicūt iuriste
i sponsalibus ⁊ mr̄imonio:lz theologi distinguāt. Et qꝺ dic
Tho.mr̄imoniū ꝺctuz sub ꝺditione de futuro polū ⁊ bone
sta:cōpari sponsalibus de futuro:nō valet ꝑm iuristas:ga
aut itelligit ꝑ nūc:⁊ ḣ ē falsū:qz nō sunt sponsalia sicut nec
matrimoniū:qz id qꝺ impedit mr̄imoniū ipediret sponsa
lia.s.defect⁹ ꝺditionis.tūc āt dūtaxat mr̄imoniū valet vt
sponsalia:cū i spōsalibus cessat cā q̄ mr̄imoniū ipediebat.
aut intelligit ꝑ tūc:⁊ ḣ nō valet:qz tūc ē verū mr̄imoniuz
cū existentia ꝺditionis egpareꝝ ꝺctui puro:vñ mr̄imoniū
ꝺctū sub conditiōe de futuro illa existente ē matrimoniū
⁊ non sponsalia:qz qñ conditio existit ita ē ac si sine cōditio
ne ꝑ tunc eēt cōtractus hitus. Si.n.do tibi vel trado rez
meā sub cōditione si nauis ex asia venerit:naue veniente
nō est ꝓmissio tr̄n vandi:sed ē translatio dñy:ita ⁊ ḣ.iō ⁊c.
¶ Ad arg'' dicendū q ecclia bene pōt facere q cōsensus
nō faciat matrimoniū sed veritatē:qz pōt facere ihabiles.
Et iō ꝑm vitatē cōditio turpis ꝺria mr̄imonio q̄ ē de futu
ro facit mr̄imo'' nō eē:q̄tūcūqz ꝺsentiāt:sz ecclia nō pōt
facere q sīñ ꝺsēsu sit vez mr̄imo''':vñ si cōditionē q̄cūqz
apponētes nō itēdebāt cōsentire nisi illa extāte:non ē mri
mo'' si nūq̄ extat:vel nō ē anteq̄ extet si extitura est:sz ec
clia ꝓsumit ꝺsensū ex ḣ ipo q cōditio turpis vel ipossibilis
aut necessaria apponaꝝ:qz ex quo sic statuit q bꝺ hēanꝝ ꝑ
nō apposītis vel ipletis q̄cūqz eas apponunt videreꝝ eas
velle hr̄e ꝑ ipletis:vñ caueāt sibi quo ꝺbūt:qz ecclia iudi
cabit ꝑ mr̄imo'' i foro exteriozi:sec⁹ āt i foro ꝺscie.vt dcm̄ ē

¶ De errore q euacuat ꝺsēsū. Bi. xxx. a

Nec solum coactio impedit vel ex-
cludit cōsensum: ꝛ ēt error. Nō āt
ois error cōsensum ipedit. Est.n.
error alius ꝑsone:alius fortune:ali
us conditiōis:alius qualitatis. Er
ror ꝑsone quādo hic putaꝝ eē homo ille:⁊ ē ali
us. Error fortūe q̄n putaꝝ eē diues qui est pau
per vel ecōuerso. Error cōditionis quando pu
tatur eē liber q seru⁹ ē. Error q̄litatis q̄ndo pu
tatur eē bon⁹ q est mal⁹. Error fortune ⁊ q̄lita
tis cōiugij cōsensum nō excludit. Error vero cō
ditōis ꝺiugalē cōsensum euacuat. De q̄ ꝺditiōe
postmodū tractabim⁹. Error quoqz ꝑsone ꝺsē
suz cōiugalē nō admittit: vt siqs feminā nobilē
i cōiugiū petat ⁊ ꝓ eo alia ignobilis tradaꝝ ei.
nō est iter eos cōiugiū qz nō cōsensit vir i istā:sz
i aliā. vt siqs ꝓmitteret mihi se vēdituꝝ auꝝ ⁊ ꝑ
auro offert mihi auricalcū ⁊ ita me decipet: nū
qd dicerer cōsēsisse i auricalcū:nūq̄z volui eme
re auricalcū.nec ergo i illō cōsēsi: qz cōsēsus nō
nisi volūtatis est. Sicut ergo error materie ex-
cludit cōsensuz:ita ⁊ i cōiugio error ꝑsone. Sz
obīcit de iacob qui ꝓ rachel septē ānis seruī
erat ⁊ suppōsita est ei lya. nūqd error ꝑsone ex
clusit cōiugiū cū nō in eaz sed i rachel cōsēserit:
Sz qꝺ ibi fcm̄ i mysterio gestū nō ipzobe tradi
tur:ibi tñ ⁊ si ñ ꝑcessit secut⁹ ē ꝺsēsus:nec ex illo
ꝺcubitu q cōsensuz ꝑcessit fornicarij iudicātur:
cum ille maritali affectu eam cognouerit ⁊ illa
vxorio affectu debitum persoluerit putās lege

priogenitarū ⁊ pīnis iperijs se illi iure copulatā. Excusat ēt qz di cōsilio i mysterio ita actū ē. Hodie ēt excusaret ille cui iscio vxoris sozor lectulū ei⁹ igressa se subijceret: q cū sibi spe ꝓiugij ꝑpetuo manere cēseat: ille tñ q cognouit eā p ignorātiā excusat: qđ p se ꝑbat. Si.n. diabol⁹ trāsfiguras se i angelū lucis credat bon⁹: nō ē error pculosus. Oz āt vir ille i illā m'ierē nō ꝓsenserit: et sibi oñdit. Si qs hereticꝰ noie augustini vel ambrosij alicui catholico se offeret eiqz ad sui fidei imitatōez vocaret: ⁊ si ille assentiret: i c⁹ sententiā fidei dz ꝓsensisse: Nō i hereticoz sectā: sz i integritate fidei quā ille hereticꝰ se mētiebat hīe. Error vero fortūe ꝓsensū nō excludit. Que.n. nubit paupi putans illum ee diuitē ñ pōt renūciare priori ꝓditōi cuius errauerit: nec errōēlitatis: vt si qs ducat vxorē meretricē vl' corruptā: quā putat eē castā vl' virginē ñ pt eā dimittere.

¶ De ꝓiugio Marie ⁊ ioseph. b

Remissis aliqđ addēdū ē d mō illi⁹ ꝓsen
p sus: q iter mariā ⁊ ioseph itercessit. Sa
ne credi pt ñ solū mariā sz ēt ioseph apd se dispositisse virgitatē ꝑuare velle: nisi ds al'r iuberz: eosqz sic ꝓfessisse i ꝓiugalē societatē: vt vterqz d altero reuelāte spūsco itelligeret q virgitatē ꝑuare vellet: nisi ds al'r ispiraret: sz illā volūtatē verbis ñ exꝑsserāt: postea vero exꝑsserūt: ⁊ i virgitate pmāserūt. Cōsensit g maria i maritalē societatē: sz ñ i carnalē copulā: nisi d eadē spāliter ds pciperet: c⁹ ēt ꝓsilio i maritalē ꝓsensit copulā: q virgitatē seruare volebat: ⁊ iō nō al'r cōsēsisset i ꝓiugalē societatē: nisi familiare dei cōsiliū hūisz. Be q aug. sic ait. Btā maria ꝓposuit se ꝑuaturā votū virgitatis i cōde: sz ipz votū nō exꝑssit i oze. Subiec se diuine dispōi: ꝓposuit se pseueraturā virginē: nisi ds al'r ei reuelaret. Cōmittēs ergo virginitatē suā diuie dispōi cōsensit in carnalez copulā: nō illā appetēdo: sz diuie ispiratōi in vtroqz obediēdo: postea vero sil cū viro labijs exꝑssit: ⁊ vteraz i virgitate pmānsit

¶ Oz pfectū inter eos fuit cōiugiam. c

Nter quos vt ait aug. pfectū fuit ꝓiugi
i um: pfectū qdem nō i significatiōe: sz in
scitate. Sāctiora sūt.n. ꝓiugia pari voto ꝓtinentiū. Vñ aug. Qd deo pmi voto ⁊ cōsensu voueratis: ābo pseuerāter reddere debuistis: a quo ꝓposito si lapsus est ille: tu saltez pseuera. Nō q piter tempabitis a cōmixtiōe carnali: iō marit⁹ tu⁹ esse dsti terat. immo vero tāto sanctius cōiuges manebatis: qnto sāctiora cōcorditer placita seruabatis Perfectū ergo fuit marie ⁊ ioseph cōiugiū in sāctitate. Perfectum etiā fuit ꝑm triplex bonū ꝓiugij: fidē. s. plez ⁊ sacm. Oē eni nuptiaz bonū vt ait aug. ipletū est i illis pentib⁹ xpi: fides: ples: sacm. Prolē cognoscim⁹ ipz dñz. Fidē: q nullū adulteriū. Sacm: quia nllm diuortiū. Solus ibi nuptialis cōcubit⁹ nō fuit: q i carne pcti fieri nō potuerat sine pudenda cōcupia carnis q accidit ex pctō: sine q cōcipi voluit q sine pctō futur⁹ erat. Et lz nō itercessisset cōiugalis cōcubit⁹: coniuges tñ vere fuerūt: mente ñ carne sīē ⁊ parētes: cuius ambro. dicat pfectū fieri cōiugiū p carnalē copulaz. In oi igt mīmonio cōiūctio itelligit spūalis: quā confirmat ⁊ pficit cōiūctoz cōmixtio corporalis. Sz itelligendū ē cōiugiū pfici cōmixtiōe corporali: nō quantū ad veritatē vl' sanctitatem coniugij: sed quantum ad significationez: q pfecti⁹ vnionem chīsti ⁊ ecclesie tunc figurat.

¶ De causa finali coniugij. d

Xposito q sit efficiēs cā mīmonij. ꝓñs ē
e oñdere ob quā cāz soleat vl' ōbeat cōtra
himīmōiū. Est igit final' cā mīmōij cō
trahēdi pncipal' ꝑcreatio ꝓlis. pp hoc.n. istituit ds ꝓiugiū iter pmos pētes: qb⁹ dixit. Crescite ⁊ mīltiplicami ⁊c. Sc̄dā ē p⁹ pctm̄ Ade vitatio fornicatōis. Vñ apls. Propter fornicatōez vnusqsqz hēat vxorez suā: ⁊ vnaqqz hēat virum suū. Sūt ēt ⁊ alie cāe hōeste. vt iimicoz recōciliatio: ⁊ pacis reitegratio. Sūt ēt ⁊ alie cāe min⁹ honeste pp qs aliqñ cōtrahit: vt viri mulierisqz pchritudo q aios amore iflāmatos sepe ipellit inire cōiugiū. vt valeant suū explere desideriuz. Quest⁹ quoqz ⁊ diuitiaz possessio frequēter ē cōiugij cā ⁊ alia mlia q cuiqz diligētiā adhibēti facile est discernere. Nec ē assentiendū ill' q dīt nō eē cōiugiū qđ pp has cās min⁹ hōestas ꝓtrahit. Cōstat.n. exꝑmissis cōiugiū fieri ex coi consensu verbis de pīti exꝑsso: cuius amor ad hoc attraxerit. L⁹ rei documtū pstat iacob q rachel decorā facie ⁊ venusto aspcū amauit eāqz multū diligēs ait. Seruiā tibi p rachel septez ānis. In deutro. ēt legit. Si videris i medio captiuoꝝ mulierez pulchraz ⁊ adamaueris eā: volueris qz vxorez hīe: introduces eā in domū tuaz ⁊c.

¶ Oz malus finis nō cōtaminat sacm. e

Tlz fine nō bono cōtrahat cōiugiū: qñ
e spēs cōtrahentis mouet animū. cōiugiū
tñ bonū ē: q vita mala vel intētio puer
sa alic⁹: sacm nō contaminat. Hūit āt cōiugiuz marie ⁊ ioseph alias cās spāles. s. vt virgo solatio viri sustētaret: ⁊ vt diabolo part⁹ celaret: vt ioseph eēt testis castitatis: defendēs eā ab infamie suspitōis: nevt adultera dānaret. Nō I.

Circa diſti. 30. q̄rūt duo. ℣primo de ipedimēto erroris. 2° de mr̄imonio bt̄e v̄ginis. ¶ ℣prio igit̄ q̄rit̄ ō erroze an impediat ⁊ dirimat mr̄imoᵐ. ⁊ v̄r q̄ nō: q̄ mlti decipiūt putātes se ducere v̄gies diuites alʒ nō ducturi: q postea sūt decepti: nec pp hoc mr̄imoⁿ separāt. ¶ Lōtra. nō ē mr̄imoniū sine ꝯsensu: q̄ nuptias nō cōcubitᵒ ſʒ ꝯsensus facᵗ. ſʒ nihil ē tā ꝟriuz ꝯsensui q̄tū erroz q ignitiā detegit: vt dr̄. ff. ō iur. om. iu. l. si p erroze. g̃ ⁊c. ¶ Rñdeo. hic sūt tria vidēda ſm triplicem errorē. ℣primo de erroze subē vl̄ psone. 2° de erroze conditionis. 3° de errore fortune vel qualitatis alterius.

p° ℣ Circa p'm ē solū vna ℣. q̄ ē erroz gdā ē q respicit illō q̄ ē ō suba mr̄imony: sicut sūt psone q̄ sūt mā quo ad subaz. ⁊ iste erroz ipedit ⁊ dirimit mr̄imoᵐ de iure diuino. q̄ ius būanū nō posset facere q illa i quā nō ꝯsensi sit vxor mea. q̄ sicut nō ē mr̄imoᵐ nisi p ꝯsensū: sic nō ē mr̄imoniū cū ista: nisi p ꝯsensum in istā ⁊ ℣.

p°a ℣ Secundus articlus ō erroze ꝺditōis q̄ respic̄ bona mr̄imony: bz ēt vnicā ℣nē. q̄ ē erroz in illis q̄ respiciūt bona mr̄imony q̄tū ad finē p̄ncipalē vl̄ secūdariū: sic̄ erroz ꝺditōis deterioris p quā ipedit libera debiti petitio frequēter: ⁊ bonū ꝓplis: q̄ ē fuus forte: vl̄ erroz ipotētie coeūdi: vl̄ aligd tl̄e. ⁊ tal̄ ipedit p statutū ecclie ⁊ ñ de iure diuio: nec quo ad p̄mū. q̄ fuitᵒ est ō iure humano: nec q̄tū ad vtrūq; q̄ nō ptinet ad subaz mr̄imony. ⁊ inde ē q si sciuerit ē vex mr̄imoᵐ: cū tñ ñ eēt si deesset aligd ō eēnᵗ mr̄imony. Lū. n. p̄ncipalis finis mr̄imony sit ꝓples nō vitatio fornicatōis: si posse coire eēt ō suba mr̄imony: multo magis posse gnāre: ⁊ sic senes nō possent ℣bere. Sublata. n. cā eēntiali mr̄imony q̄ ē mālis nō manet mr̄imoᵐ: q̄uis trāseūte cā efficiēte vt ꝯsēsus maneat: sic̄ morte nāli vl̄ ciuili supueniēte: q̄ bō vt ē aial ciuile polliticuz ē mā bʰ sacraméti. Et q̄ ſm q ē ps coitatis subiacet ptāti vl̄ ordinātōi factoris coitatis. inde ē q p̄t fieri habilis ⁊ ihabil̄ ſʒ ordinē rectoris. ſʒ ℣cto mr̄imonio ēt nō ꝯsūmato si vir eunuchē nō soluit̄ mr̄imoniū. g̃ posse coire non ptinet ad eēntiam. sed tñ ad bonum fidei ⁊ ꝓlis.

p°a ℣ Tertius articulus de erroze q̄litatis ⁊ fortune habz sex ℣nes. ¶ ℣prīa q̄ ē erroz q̄litatis ⁊ fortune q ñ cadit sup aligd: q̄ō sit ō eēnᵗ mr̄imōy nec ptiet ad bona mr̄imony. ⁊ si iste sit absolutᵒ nō ipedit nec ō iure diuino: q̄ ocurrūt eēntialia. nec de iure būano: q̄ nō ē statutū.

2ª ℣ ¶ 2ª ℣ ē: q si ponerēt q modū ꝺditōis q̄ ē hōesta ⁊ possibilis ea stāte: staret: nō stāte: nō staret. puta: ℣bo tecū si tu es ita diues sicut ego: vel sicut dictū ē mihi vl̄ ita nobilis.

3ª 2° puta sic vel sic. ¶ 3ª ℣: q dato ēt q eēt ꝺditio ipolis vl̄ ihonesta. nūq̄ i forō ꝯscie ē mr̄imoᵐ si nō itēdebat ꝯsentire. ſʒ vex ē q ēt i defectu illiᵘ ꝺditōis tenēt ℣bere: ⁊ sic illō matrimoniū bz vī spōsalioz. q̄ vnusq̄sq; ℣ba q̄ cū alio ꝓueni ēdo emittit: tenēt iplere ſm itellectū iuris q̄uis aliō intēderet nisi hoc ip̄m exp̄sserit. vñ cū iura iterptent mr̄imoᵐ adiecta ꝺditōe ipolī vel ihonesta q̄ nō ē ℣ bona mr̄imony: ēt si illa sit falsa. inde ē q tenēt iplere sic ea q̄ sit vex mr̄i

4ª ℣ moniū: q̄ō nō est nisi ℣bat. ¶ 4ª 2° ē: q si exp̄ssisset. ℣bo tecū si celū digito tetigeris vel si feceris furtū: alʒ nō itendo tecū ℣bere nec nūc nec alʒ: tūc q̄ sciēti dolus nō iferēt: ⁊ in

5ª 2° incertis locᵘ est ꝺiecture: nec est mr̄imoᵐ nec tenēt ad mr̄imoᵐ in aliquo forō. ¶ 5ª 2° ē: q si ē ꝺditio necia si eiᵘ exñtia est ℣ria eēnᶜ mr̄imony: nō ē mr̄imoᵐ nec spōsalia: sicut si esset ihonesta ℣ bona mr̄imony ⁊ plus. vt si dicat ℣bo tecum si

6ª ℣ mortuᵘ fuero vel fueris. est. n. necia: ſʒ ipole ē q̄ cū eiᵘ exñtia stet eēntia mr̄imony. ⁊ iō nihil ē actū. ¶ 6ª 2° ē: q si eiᵘ exñtia nō ē ℣ria mr̄imonio: tūc bt̄ p ipleta iudicio ecclesie vt si dicat ℣bo tecū si sol cras oriat̄: stat̄ ē mr̄imoniū. ſʒ i foro ꝯscie si itelligit q mr̄imoniū nō sit stat̄: ſʒ q sit tūc p

mū vel q tūc sint spōsalia: nō ē matrimoniū vltra q̄ō intēdit. sed tenēt ℣bere ⁊ facere q̄ stat̄ sit mr̄imoniū vt verificet dictum suū ſm sensū ecclesie nisi ℣riuz exp̄imat vt dictū ē. ¶ Ad 2m̄ p̄z solutio p distinctionem. Qō. II.

Secundo q̄rit̄ de mr̄imonio bt̄e v̄ginis: vtz fuerit vex mr̄imoniū. ⁊ v̄r q nō. q̄ fuit ibi aligd ℣ bonū fidei ⁊ plis: q̄ nō itēdebāt adinuicē conuenire. ¶ Lōtra. Mat. p°. Noli timeᵗ accipe Mariā ꝯiugē tuā. ¶ Rñdeo. hic sūt tria videnda. ℣primo quō ℣rietas i ℣bēdo mr̄imonium quo ad bona matrimony faciat matrimoniū nullum. 2° de mr̄imonio bt̄e virginis. 3° de fine inhoneſto.

p°ℓ Quantum ad primū sūt q̄tuor ꝺclones. ¶ ℣prima ō itentōe: q̄ aut ē ℣ria nō solū bonis matrimony ſʒ ēt ipi eēntie mr̄imony. puta q̄ nō itēdit ℣bere: ſʒ decipe. vel si itēdit ℣bere itendit tñ nō stati ſʒ ad tps vel aligd hō. ⁊ tūc nō ē mr̄iᵐ. q̄ nisi sit ꝯsensus i tota eēnª mr̄imony nō ē mr̄imoniū. Itē q̄ē ꝯsensus ⁊ dissensus: sicut si bō vult eē bō ⁊ nō hʳe aīam: nō simplr̄ ꝯsentit. vñ ñ ē mr̄imoniū. Si āt ℣rieᵗ bonis mr̄imony ſʒ nō eēntie: ē vex matrimoniū sicut supᵃ dictū ē. ¶ 2ª ℣ ē de exp̄ssiōe ℣ry: q̄ aut exp̄miᵗ aligd ℣riū eēnᶜ ⁊ nō est mr̄iᵐ. sicut si dicat accipio te i meā: dū tñ ego nō ſʒ maritᵘ tuus: vel q̄ mr̄imoniū dissoluaᵗ q̄cito iuenero pulchriorē ⁊ meliorē vel hō. ⁊ sic nō ē mr̄imoᵐ sed adulteriū: sicut dicit aug. 31. di. Aut nō est ℣ eēntiā: ſʒ ℣ aliq̄ō de tribᵘ bonis. ⁊ tūc si ē aligd illicitū nō ē mr̄imoᵐ. Si āt id q̄ō exp̄miᵗ sit honestū nō impedit. sicut cō trahō tecū: ita q nō petas debitū: q̄ paciſci ō debito nō petēdo nec reddēdo ñ respic̄ eēntiā: cū petere ⁊ reddere sint actus ꝓntes mr̄imoniū: imo ēt paciſci q nō teneaᵗ petere vel reddere nō ē ℣ eēntiā: cū salua eēntia mr̄imony possit tolli ius petēdi ⁊ obligatio reddēdi: vt dicit̄ ꝓprima di. q. i. arti. 13. ℣ne vltima. sed ponere ꝺditionē vel modū de non reddēdo viciat mr̄imoniū: q̄ ꝺditio turpis ⁊ ihonesta ⁊ cōtraria. ¶ 3ª 2° ē q̄ō p̄t ℣bere q vouit castitatē: q̄ vouit nō ꝓtrahere: nullo mō p̄t ℣bere: nisi dispēsatiōe pape: q solus dispēsat in simplici voto castitatis ꝑpetuo pp plenitudinē ptātis. Si āt vouit castitatē exñs v̄go vl̄ vidua ⁊ senex vl̄ cū ea ℣bere vt bēat p̄'m eiᵘ: vel eᵖ ista vt bēat ōfensorē: si i ℣bēdo dicat sic: ℣bo tecū mr̄imoniū: ita tñ q castē viuamᵘ: valet. Facilᵘ ē. n. iuri futuro ⁊ acgrēdo renūciare q̄ iuri iā acgsito: q̄ mlta ipediūt ℣ben. q̄ nō dirimūt iā contracta. vñ si ℣cto mr̄imonio postq̄ obligati sunt mutuo ad reddēdū p̄ſt se p pactū ab ista obligatōe liberare manēte eēnª mr̄imony pari rōne i ℣bēdo salua eēntia poterunt ab obligatōe ꝑseruari. Nec obstat si dicat q i eo q̄ē ℣riū bono mr̄imony ⁊ illicitū deficiat rō. q̄ si post mr̄imoniū fiat illō pactū ñ tollit̄ mr̄imoniū q̄ē. Si āt i ℣bēdo exp̄matur: nō ℣bit̄ mr̄imoniū: q̄ boc ꝑpter statutū ecclie q̄ potuit facere q nō ℣bereᵗ ſʒ nō vt solueret iā ℣ctū. ¶ 4ª ꝺclō 4ª ℣ vī cozzellarie posse iferri ex ꝓdictis q papa possit dispēsare i soleni voto religiōis. q̄ q̄ rōne obligatio ad actū mr̄imonialē nō ē eēntialis matrimonio eadē ratiōe obligari ad castitatē nō est eēntialis ad religionē. sed sicut i matrimonio est ipse ꝺtractus transiens: ex quo causatur vinculū quod ē eēntiale matrimōy: q̄ō ꝓsequitur obligatio ad reddendū debitū ⁊ ius petēdi: q̄si actio: sic i religiōe ē ipa ꝓfessio q̄si ℣ctus facti trāsiens ex qua innascitur vinculum ad ipsam religionē per quaz: q̄diu viuit dr̄ religiosus talis religionis: sicut coniunx talis coniugis: nisi q̄ vinculū matrimoniale est quedaz res absoluta vel relata: sicut character vel ornatus in alys sacramentis. vinculū autez religionis nō est res sed relatio rationis: sicut esse consecratū in calice vel altari. Item ipaz eēntiam religiōis ꝓsequit obligatio ad actᵘ religiōis ⁊ positiuos: vt ē obedire ⁊ ꝓuatiuos vt ē ñ

bre ꝓpriũ ⁊ non vti coniugio: sicut obligatio ad actus coniugy legr̃ vinclm ꝺ iugy: nisi ꝙ ī mr̃imonio obligatio ē firmata de iure diuino nō solũ ꝼm se ſz ꝼm ꝙ ē accesſoria sacramēti a deo īstituti: ſz obligatio ad ea q̃ sūt religiōis ē gdē de iure diuino ꝼz se: qz dicit vouete ⁊ reddite deo vr̃o. ⁊ nō de rōe eiꝰ qō ꝺ segr̃: qō ñ ē sacr̃z: sed quedā cōsecratio ab hoie adiuēta: sicut nō vti calice ꝺsecrato ad vsus ꝓpha nos ꝼm se ſuppoſita cōsecratiōe ē de iure diuino: qō ꝓbibet scā ꝓphanari: sed nō rōne ꝺsecratiōis q̃ ē ꝑ hoiem: ita ꝙ si cut papa pōt dispēſare vt calix vendat̃ ēt nō cōflatꝰ: sic ꝙ monachus manēs monachus vxorē: qz ſupra votum simplex ñ bz ꝓfeſſio: nisi ꝙ eſt positiuũ: sed ī votis simplicibꝰ pōt papa dispēſare. g̃ ⁊ ī isto rōne voti: sed obligationē ꝓut ē ex ſtatuto eccleſie pōt ipe remittere. g̃ ⁊ tollere: sed de ℔ dicetur infra. 38. di.

Quantum ad 2ᵐ articulũ ō mr̃imonio beate virginis ſunt. 5. ꝺnes. ¶ ꝑᵃ de eius virginitate: qz debuit eſſe virgo ī re: ⁊ ex voto cozdis: ⁊ ozis ꝺitiõato. ⁊ ſimilr̃ Joſeph. ꝓrimũ ꝓz: qz decuit vt maxia puritate niteret. Eſt ãt maioꝛ virgis q̃ corrupte q̃ocũq;. g̃ debuit eē virgo: cũ ⁊ ꝑma mulier eēt virgo qñ fuit dānationis ozgo. 2ᵐ ꝓz ꝙ ex voto: qz illã virginitatē debuit bre q̃ eſt laudabilioꝛ. bꝺ ãt eſt q̃ eſt ex voto. Augᵃ. Virginitas laudatur nō qz virginitas: ſed qz deo dicata: qō ꝓius cozde tantuz: ⁊ occulte fecit: qz tūc ꝓferebat̃ coniugiũ virginitati ꝓp ex pectationē ſemis uēturi. Nec obſtat ꝙ illō erat ō vgie na ſcituꝝ: qz de una ſola erat naſciturũ: vñ illã ſolã oportebat eē virginē. ceteras ãt gñationi uacare: ut populus eēt multus de cuius gñatione eēt xp̃s: cũ ꝓp hoc ī illo populo fuerit ſpecialr̃ dispēſatũ ī pluralitate uxoꝝ: qō ñ eēt ſi ꝓp hoc ꝙ xp̃s erat ō virgie naſcitur⁹ virginitas ꝓferretur mr̃imonio: ut ſic oēs cōtinerēt: nec eēt vñ illa mr̃ dñi naſcereť. 3ᵐ ꝓz ꝙ ſub cōditiōe. ſ. nisi ōs alr̃ ordinaret: qz nondũ ſciebat gd cogitaſſet ſup illã deus: ⁊ cōis curſus erat ēt ſctãꝝ multierũ ꝺbere. ¶ Sed ꝺ iſtud dicũt gdã ꝙ illud nō oz dicere: qz illa cōditio ñ tollit gn virginitatis uotũ fuerit ſimplex: cuius rō ē: qz gñalis ⁊ neceſſaria ꝺditio q̃ ī oī ꝓmiſſione intelligitur ſi exꝑmat̃ nō facit ꝓmiſſionē ꝺditionatã: aliogn nulla ꝓmiſſio eēt abſoluta: nec aliqō uotũ: ſz gñalis ⁊ neceſſaria ꝺditio q̃ intelligit̃ ī oī ꝓmiſſiõe ⁊ uoto. ē: ſi dñs uoluerit ⁊ pi rōne: niſi oppoᵐ dñs iuſſerit. g̃ talis conditio non facit: gn uotũ uirginitatis fuerit ſimplr̃ emiſſũ: unde dicunt ꝙ beata uirgo uouit virginitatē ſimplr̃: vñ dixit angelo. uirũ nō cognoſco. i. me nō cognituraꝝ ꝓpono. ¶ Et dōm ꝙ ſz cōditio diuine voluntatis ītelligi debeat ī oī voto ⁊ ꝓpoſito tñ ꝑfectiōis ē illã exꝑmere: ⁊ ſic fuit hic. 4ᵐ ꝓz. ſ. ꝙ poſtea verbis expreſſit. ſ. qñ ꝑ angelũ certificata fuit. Et qz ex tūc piculũ nullũ fuit ⁊ vir ſuus cōſenſit. 5ᵒ ꝙ ēt Joſeph virgo mortuus fuit: qz. n. iuſtus fuit ⁊ fornicatio ī iuſtũ nō cadit: nec aliã uxorem hūit: ⁊ iſta virgo ī euũ pmanſit. g̃ ⁊ ipe virgo fuit: ⁊ ex voto: qz cōmuni cōſenſu caſtitas ītер eos pmãſit ꝼm Jeronymũ ꝺ beluidiũ. ¶ 2ᵃ ꝑ ē de cōſēſu beate virginis ī matrimoniũ: qz ipa cōſenſit nō ſolũ ī cohabitatiōez domus: ſz ēt ī copulã cōiugalē ſimplr̃: ī copula ãt carnalez ſub cōditiōe ſi ōs eã iuberet: ⁊ ſic nō fregit votũ: ⁊ ſic dicũt gdã de Joāne euãgeliſta. ꝓrimũ ꝓz: qz cōſenſus ī ſolũ conuictũ vel cohabitationē non faceret mr̃imoniũ. Alias ītер fratres ⁊ ſoꝛoꝛes: parētes ⁊ liberos poſſet eē mr̃imoniũ. 2ᵐ ꝓz: qz ī copula cōiugali ē eēntia mr̃imony: vñ cōſenſus ī illã ſolã ēt ſi ō nullo alio cogiteť facit mr̃imōiũ verũ: qō pōt eē inter ſteriles hñtes ipotētiã coeundi ſciēter: multo magis ītер potētes: ſz nolētes carnaliter cōmiſceri: ſicut eſſet verus baptiſmus ſi itenderet baptizari: ſz non curaret de re ſacr̃i. ꝓp quã tñ ē ꝓncipalr̃ baptiſmus. 3ᵐ ꝓz. ſ. ꝙ non cōſenſit ī carnalē copulam ſimplr̃ ⁊ explicite: qz hoc fuiſſet ꝺ votũ virginitatis: nec excluſit eam ſimplr̃ ⁊ explicite: qz ir ritaſſet mr̃imoniũ ꝼm cōem opinionē: qz fuiſſet ꝺ ſubaz vl̃ ſaltē ꝺ bona mr̃imony ⁊ finē ꝓncipalē: q alr̃ bri nō pōt: vel ſi nō irritaſſet mr̃imoniũ: qz nō ē cōditio inhoneſta: ſz ꝺria vt dictũ fuit ſupra: ſaltē nō debuit expr̃imere aligd abſolute ī mr̃imonio qō lege cōi eēt ꝺ matrimoniũ anteq̃ ſibi fuiſſet reuelatũ. 4ᵐ ꝓz. ſ. ꝙ non fecit ꝺ votũ: qz vel nihil cogitauit de carnali copula vel nō ꝺſenſit ī eã niſi ſub ꝺditiõe: ſi deus eã iuberet: ſperãs ſibi a dño reueladũ gd faciẽduz eēt: ⁊ ipa nō vouerat nō ꝺbere mr̃imoniũ: ſed nō cognoſcere virũ: niſi deus ordinaret. 5ᵐ ꝓz de Jo. euangeliſta. Naz qz virgo fuit virgis cuſtos ꝓbabiliter credit̃ conſimili mō ſe būiſſe in cōſenſu nuptiali ſicut virgo beata: qō tñ nō ſic ē neceſſe. qz nō ſic habebat: votũ virginitatis ſic̃ ipa. ¶ ʒᵃ ʒᵃ 2ᵒ ꝺ eſt de cã ꝑ quã debuit deſpōſari q̃ gntuplex aſſignatur. ¶ ꝑ ex pte exẽpli: ne virgines alie ſe excuſarent: vt filia iudei incluſa a clico īpregnata dixit ſe a deo īpregnatã: vñ iudei meſſiã expectabãt quouſq; mulier edita ē: ſic ēt paulina amando dolo lidde ſub ſpē dei decepta eſt: et vxor philippi a mago. 2° ex pte ſacr̃i: qz hoc mr̃imoniũ pfectius ſignificat cōiunctionē xp̃i ⁊ eccl̃ie q̃ qōcũq; ꝑ fecunditatē ſil̃ ⁊ integritatē: ſz aliud pfectius ꝺiunctione xp̃i ⁊ bũane nature q̃ deficit a filiũdine mr̃imony ꝑ vnitatem perſone. ꝼm grego. ī omel. de nuptys fily regis. 3° ex parte viri vt genealogia texeretur: ⁊ vt obſequm p̃ſtaret Marie ⁊ puero ī egꝛptũ ⁊c̃. 4° ex parte ipius virginis ne lapidareť tãq̃ filia ſacerdotis. i. cremareť vel mozereť: qz tribꝰ regia ⁊ ſacerdotalis erãt pmixte. 5° ex parte nati vt diabolo ptus celareť ꝑ impedimẽtũ ⁊ vt nuptias approbaret. Et ſz deꝰ poſſet aliter celare. ℔ tñ fuit modus cōueniẽtioꝛ: qz rarius cōiuges ſūt virgines. ¶ 4ᵃ ꝑ ē de pfectione mr̃imony: qz 4ᵃ ꝑ fuit pfectũ: ⁊ q̃tũ ad eēntiã ⁊ q̃tũ ad tria bona. ſ. fidei ꝓlis ⁊ sacr̃i: nō ãt q̃tũ ad secũdã perfectionē q̃ ē eiꝰ operatio. vt carnalis copula. p̃ꝰ ꝓz: qz fuit cōſēſus expreſſus ꝑ verba ō p̃ſti ī copulã cōiugalē: quo ſolũ ē verũ ⁊ pfectũ mr̃imoniũ eēntialr̃. 2ᵐ ꝓz qz vbi nullũ adulteriũ: ſz ſũma caſtitas: ibi bonũ fidei ⁊ nulla īfidelitas. 3ᵐ ꝓz: qz oīs ꝓlis bonũ fuit ī ſemie ī quo oēs gētes bñdicerent̃. Et ſz nō ꝓceſſerit ex ℔ mr̃imonio: erat tñ illud mr̃imoniũ ad ℔ ordinatũ ꝓncipaliter: vt ī ipo ⁊ ſub ipo talis ꝓles gñareť ⁊ educareť: nō ſic aũt ē de partu ſuppoſito vel adulterino ad quẽ mr̃imoniũ nō ordinat̃: ſed ad oppoſitũ: vñ ibi nō ē bonũ ꝓlis. 4ᵐ ꝓz: apparet: qz bonũ ſacr̃i ē īſepabilitas: ipi aũt nō fuerũt separati vſq; ad mortẽ: vñ i paſſione xp̃i cōuincit̃ Joſeph mortuꝰ qñ mr̃ fuit alteri cōmẽdata. 5ᵐ autẽ ꝓbabiliꝰ ī ſequẽti ꝑ ne. ¶ 5ᵃ ꝺ ē ꝙ illud mr̃imoniũ nūq̃ fuit ꝑ carnalẽ coplam cō 5ᵃ 2ᵒ ſũmatũ: qz aut ℔ fuiſſet ante xp̃i natiuitatē aut poſt: nō añ: qz exp̃ſſe dr̃ Mat. ꝑ. Nō cognoſcebat eã donec peperit. filiũ ſuũ ꝓmogenitũ: ⁊ hec ē ipietas iudei g dicit xp̃m ex Joſeph ſemie eē natũ. nec obſtat ꝙ dr̃ ī Marco: Nõne ℔ ē filius fabri: ⁊ Jo. i. Jeſũ filiũ Joſeph. ⁊ multa hꝺ. Ad q̃ oīa reſpōdeť Luc. 3°. vbi dr̃. vt putabatur filiꝰ Joſeph. Item non obſtat ꝙ mr̃ dixit Luc. 2. ꝓr̃ tuꝰ ⁊ ego dolẽtes q̃ⁿ. qz eiꝰ nutriti⁹ fuit: iō dr̃ pr̃ ℔. cura: vel ſicut 2° matℏ. ꝑ affectu iudeorũ pr̃ appellabat̃: vel qz pr̃ adoptiuꝰ: qō tñ nō vr̃: qz ꝓſumptio fuiſſet talẽ filiũ velle ſibi ſubucere ſicut adoptio ſẽdit filiũ adoptanti: tñ ipe ieſus erat ſubditus illis: vel qz erat verꝰ maritꝰ mr̃is. Itẽ nō coguit eã poſt partũ: qz fuiſſet īgratiſſima: ⁊ ille temeratiſſimꝰ ſi tẽplũ dñi violaſſet ⁊ portam tẽpli ꝑ quam ſolus dñs exiuit: ⁊ ad hoies itrauit. Ezc. 44. Nec obſtat. Pepit filiũ ſuũ ꝓmogenitũ. ſ. a pre: necillõ. fratres eius Jacobus ⁊ Joſeph: qz cōſobrini: ſicut ibi de ſpartiatis ⁊ iudeis ꝙ sūt fratres: nec illud. Donec pepit filiũ ſuum: qz nō ſequit̃: g̃ poſtea: ſicut ibi. donec ponã i. t. ſca. pedũ tuoꝝ. Nõ. n. tunc ceſſabit ſedere: ſed aptius tunc ſedebit. ¶ Sed vr̃ ꝙ beata virgo nō debuerit deſpōſari: qz nullus debet ſimulare velle illud qō nō vult: cũ hoc ſit mẽtiri fa

cto: vt hipocrite: sed ipa nolebat carnalē copulā quam matrimoniū ptēdit. g̃ ꝛc. ¶ Solo. dōm q̄ sicut his q̄ nō teneꝫ dicere veritatē ꝓferēdo verbū verū ꝑm suā intentionē: lz ꝑm ꝑz itētionē audiētiū: nō mētitur vt xp̄s dicēs. Soluite tēplū hoc ꝛc. sic etiā faciēs aliq̄ factū nō vt fallat: sz vt veritatē significet vel ad aliq̄ bonū: lz ex illo facto alig elici ant significatiue aliq̄ falsū: nō mentit facto. sicut xp̄s q̄ se finxit longius ire. Nō. n. hoc fecit ad decipiēdū: nec ad significādū itinerationē quā facere nolebat: sed ad ꝓuocandū eos ad īstātiā hospitalitatis: ꝛ ad significādum q̄ dista bāt ab eo ifidelitate: sicut ꝛ alibi volebat eos ꝓterire. Et sīlr beata virgo nō tenebaꝫ dicere q̄ itētione ꝫberet: vñ lz nō itenderet mr̄imoniū ꝓsūmare q̄ videtes credebāt: nō ē mētita facto. et istud ē arm sicut ille q̄ ponit vitruz ad os nō vt aly ptent eū bibere: sed vt nō ꝓcipiāt eis abstinētiā vel vt seruet cōcordiā q̄uis aly ex ℞ iudicēt eū bibere q̄ nō peccat: ꝛ ad illū q̄ remanet i eccl'ia non vt ozet: sz vt alios nō ſcādalizet vel edificet ad assistendū deo.

2ª ꝑ° **Quantum** ad 3m̄ artic'lm de fine idebito mr̄imony sūt. 5. ꝑnes. ¶ ꝑª q̄ duplex ē finis in mr̄imonio: vnus p se q̄ ꝓprie ē finis ipi⁹ mr̄imony itentus ab illo q̄ mr̄imoniū īstituit ꝛ ab oi recte mr̄imoniū ꝫbente ꝑm potissimū statū mr̄imony p se acceptū: ꝛ iste ē gñatio ꝓlis: vñ Adā ꝓphetizās ō ℞ dixit. Adherbit vir vxori sue ꝛ erūt duo i carne vna. s. generāda: ꝛ ōs benedictionē nuptialem tribuēs dixit. Crescite ꝛ multiplicamini. Ali⁹ ē finis p accidēs. s. q̄d intēdit ꝫbēs: ꝛ ℞ est finis ꝓprie nō ipius mr̄imony: sed ipius ꝫbētis: ꝛ iste ē q̄ñq̄ bonus q̄ñq̄ malus sicut si bi placet: sicut finis dom⁹ ē ihabitatio: finis domificantis
2ª ꝑ° fortē lucrū. ¶ 2ª ꝑ ē q̄ mr̄imoniū semp ē bonū: q̄ vel est mr̄imoniū ex ꝑmo fine vel ex secūdo: sed vterq̄ finis ē bonus. g̃ ꝛ mr̄imoniū ē bonū: q̄ cuius finis bonus ē ipz quoq̄ bonū ē: loq̄ndo de fine p se nō p accīs: sicut sciētia medicine ꝛ iuris sūt scie bone: q̄ finis p se ē bonus: vt sanitas corꝓris ꝛ iusta distributio tēporaliū: lz bñtes sciētiā possint eē mali ex abusu ꝛ mala itētione.
3ª ꝑ° ¶ 3ª ꝑ ē q̄ finis matrimony p se meritorie itēdit: siue sit p se ꝛ ꝑ finis eius: vt est bonū ꝓlis: siue sit finis p se: sed nō ꝑmo: sed secūdario: sicut ē vitatio fornicatiōis. Nam sola gñatio ꝓlis dr̄ finis matrimony p se ꝛ primo: q̄ iste fuit finis i ꝑmaria īstituti one ēt i statu īnocentie: ꝛ de isto oēs concedūt q̄ sine peccato: imo cū merito pōt intēdi ꝓncipalr̄: Uitatio āt fornicationis lz sit finis p se: nō tñ ꝑm⁹: sed secūdari⁹: q̄ post peccatū fuit mr̄imoniū īstitutū nō solū i officiū sicut ꝑus: sed ēt i remediū dicēte apl'o: Uēat vnusq̄sq̄ suā ꝓp fornicationē vitādā: ꝛ si iste secūdario itēdaꝫ: certū ē q̄ adhuc meritoriū ē ñ peccatū: q̄ nulla deordinatio ē: sz si vitatio fornicatiōis ꝓncipalr̄ itendaꝫ: adhuc nō est peccatū mortale: q̄ nec tali fine cognoscere vxorē ē mortale. Sed ad sciēdum an sit veniale vr̄ distinguēdū: q̄ aut ē talis q̄ pōt hr̄e ꝓlez ꝑm spēcōem: ꝛ tunc venialr̄ peccat ꝫ rōnis ordinē agēs: si nē secūdariū ꝓponēs fini ꝑ ꝛ ꝓncipali: sīc ēt peccaret cognoscēs vxorē ꝓp hāc cām nō curās de ꝓle vbi crederet se posse generare: sz q̄ñ senex ē nec pōt gñare nec ē spes de ꝓle: sed timor de fornicatiōe: tūc nullū peccatū vr̄: q̄ alio mō senes ñ posset ꝫbere mr̄imoniū sine peccato. Ridiculū. n. ē q̄ illi q̄ nō sperāt nec credūt se posse gñare ꝫbāt sola vel ꝓncipali itentiōe gignēdi: cū spes vel itētio vel electio non sint de ipossibili: sublato āt fine ꝓncipali licet facere de secūdario ꝓncipali plus q̄ꝫ de tertio vel q̄to: vñ cū post ꝓlē ꝑmus finis sit vitatio fornicatiōis illa pōt ꝓncipalr̄ licite i
4ª ꝑ° tendi vbi ꝓles extimaꝫ ipole bri. ¶ 4ª ꝑ° ē ō alys causis. Et gdez pacis reformatio ē cā honesta i se: sz nō ē honesta i mr̄imonio si ꝑmo ꝛ p se itēdaꝫ: cū matrimoniū nō sit p se ad hoc ordinatū: sicut vir cognoscēs vxorē pp sanitatez tñ peccat: ꝛ sīlr q̄ baptizaꝫ vt saneꝫ: sed secūdario pōt illō intēdi: ñ tñ eēt peccatū mortale nisi illō ꝓncipalr̄ itēderet sicut nec diuitias aut pulchritudinē: cuz bō nolit talia nisi mō licito: ēt si alias non esset ꝫcturus: sicut ille q̄ cognoscit vxorē pp delectationē: tñ infra limites mr̄imony. Uideꝫ āt alys q̄ cū mr̄imoniū sit vex sacr̄m: q̄ nō pōt sīn mortali peccato ꝓncipalr̄ itēdi in eo finis exneus: ꝛ p accīs totaliter oī institutiōi matrimony: sicut si q̄s ꝓncipalr̄ vellet baptizari vt sanareꝫ vel q̄stū hēret ñ curās de gr̄a baptis mali: ℞. n. non est sine cōtemptu ꝛ iuria ꝛ irreuerētia ꝛ abusu sacri. Sz ista snia ē multū dura: q̄ multos īuoluit. Et vr̄ eē ꝫ illō q̄ dr̄. 3. regū. i. c. vbi dauid duxit i vxorē Abysac sunamitē solū vt calefaceret eū: ꝛ nō spe ꝓlis: nec timore fornicatiōis: q̄ nō cognouit eā nec polluit. Diuitie āt si secūdario itēdāt: vt ꝓles melius educeꝫ ꝛ onera mr̄imony meli⁹ substīeāt nullū ē peccatū. Et sīlr pulcritudo secūdario itēta ad fornicationē vitādā i casu i quo illa vitatio pōt ꝓncipalr̄ itēdi ñ facit peccatū ēt vēiale: sz si secūdario i tēdaꝫ ad voluptatē facit peccatū veniale: ꝛ sīlr diuitie immoderate: lz secūdario itēte. ¶ 5ª ꝑ ē q̄ dato q̄ ꝫbere pp
5ª ꝑ° voluptatē ꝓncipalr̄ eēt peccatū mortale: ñ pp ℞ cognoscere vxorē pp voluptatē eēt mortale dū tñ ñ eēt idē cuz alia factur⁹: q̄ ñ ē ita dānabilis abusus rei cois sicut rei sacre: sicut bibēs cū cipho cōi pp voluptatem non peccat nisi venialr̄: sz ñ pp ℞ segr̄ q̄n portās calicē ad tabernam ꝛ bibēs pp voluptatē ñ peccet mortalr̄. Qui āt ꝫbit mr̄imoniuz p ꝟba de ꝑnti pp finē idebitū abutiꝫ re sacra: q̄ eēntia sacri: sz q̄ cognoscit vxorē fine idebito abutiꝫ muliere nō sacra: q̄ eēntia sacri trāsit. Uñ nō adeo peccat. Et ē illud arm. q̄ si iudex pena peccuniaria punit malefactores: dū tñ esset alias punitur⁹: lz q̄rat peccuniā: vel nō cogitans actu de iustitia: dū tñ nō sit facturus nisi iuste: nō ē nisi veniale. Naz si ꝓponeret expresse ꝛ explicite pecuniā iustitie: ñ eēt excusatus a mortali. Et sīlr canonic⁹ ñ alias itur⁹ ad eccl'iaz ni si lucreꝫ distributionē: ñ peccat mortalr̄ dū tñ nolet illicite lucrari: ꝛ eēt ꝑatus ire sīn ea sī deus ꝓcipet: nec ēt venialr̄ si ipaz itinerationē vult eē pp deū ñ pecuniā: q̄ intendere ē i ptāte sua. ¶ Ad argm vicēdū q̄ nihil fuit i ꝫbēdo ex ꝓtessuz ꝫ bona mr̄imony. itē fuerūt ibi expresse tria bona mr̄imony vt visū fuit.

¶ De tribus bonis coniugij. Di. XXXI.a

Quest hec de bonis cōiugij q̄ sint: ꝛ q̄liter coitū excusent: dōz ē: Tria sūt ꝓncipalr̄ bona cōiugij. vñ aug. Nuptiale bonū tripartituz est. s. fides: ꝓles: sacramētū. Jn fide attēditur: ne post viculū cōiugale cū alio vel alia coeatur. Jn ꝓle vt amāter suscipiaꝫ. religiose educetur. Jn sacramēto vt ꝓiugiū nō separet: ꝛ dimissus vel dimissa nec cā ꝓlis alteri ꝓiugatur.

¶ De duplici separatione. b

Separatio āt gemina est: corꝓoralis. s. ꝛ
s sacramētalis. Corꝓoraliter pōt separari cā fornicatiōis: ꝛ ex cōi cōsensu cā religionis siue vsq̄ ad tp̄s siue vsq̄ ad finē. Sacramentaliter vero separi non pōt dū viuunt: si legittime ꝓsone sint. Manet enī vinculū cōiugale īter eos etiā si alīs a se discedētes adheserit. Uñ aug. Usq̄ adeo manēt īter viuētes semel inita iura nuptiaz vt potius sint īter se cōiuges etiam separati q̄ꝫ cū alīs q̄b⁹ adheserūt. Item

manet iter viuentes q̄dā cōiugale viculū: qđ nec spatio: nec cū altero copulatio possit auferre. Sicut apostata aia de cōiugio xp̄i recedens: et fide pdita sacramētū fidei ñ amittit: qđ lauacro regñationis accepit. Redderet.n. redeunti si amisisset abscedēs. Hz aūt hoc qui recesserit ad cumulū supplicij: nō ad meritū p̄mij. Itez Quibus placuit ex consensu ab vsu carnalis cōcupiscentie i ppetuum continere: absit vt vicium inter illos cōiugale rūpat: imo firmius beret quo magis ea pacta secū gerit: q̄ cari⁹ cōcor diusq; seruanda sūt: nō volūtarijs corporū nexibus: sed volūtarijs animorū affectibus. Et attē de q̄ tertium bonū cōiugij dicitur sacramētum nō q̄ sit ipm cōiugium: sed q̄ eiusdē rei sacre signū est. i. spūalis et inseparabilis coniunctionis christi et ecclesie.

¶ Hec tria non assunt omni cōiugio. c

Test sciendū ab aliquibus cōtrahi con
e iugium vbi hec tria bona nō cōmittant. Beest.n. fides vbi vir cuz alia: et mulier cū alio coit. Hoc ergo bonuz ita coniugio adberet vt ex eo si assit: ap̄lius cōmenderetur cōiugiū. Si non assit: non ide ānihiletur. Que.n. adultera est nō ideo cōiunx nō est. imo si coniunx non esset: adultera non foret. Quod cum fit: culpa cōmittitur: sacramētuz vero non cassatur. Bonum quoq; p̄lis nō oībus adest p̄iugib⁹. Qui dā enim pari: voto cōtinentiā seruant: alij p̄ etatis defectu vel alterius rei cā generare non valent. Nec oēs illi etiam qui plē recipiunt bonū prolis habent. Nā bonum plis dicit nō ipa p les: sed prolis spes: q̄ ad religionez nō refertur: imo ad hereditariā successionē: vt cum quis beredes terrene possessionis habere desiderat: sz spes ac desideriuz quo ples ad hec q̄rit vt religione informetur. Adulti ergo plē hñt qui tñ bono plis carent: nec ī tñ coniugiuz eē desinit. sacramētum vero ita iseparabiliter cōiugio beret legittimarū psonaz: vt sine illo cōiugiū non eē videat: q; semp manet iter viuētes vinculuz cōiugale: vt etiā interueniente diuortio fornicationis cā: cōiugalis viculi firmitas non soluat. Ubi vero nō inter legittimas psonas cōtrahit cōiugium nō adest illud bonū q̄ dicit sacramētum: q; pōt solui taliū copula: de quib⁹ post dicetur. Or vero cōiugiuz sit iter eos qui cōiugali affectu nō tñ gratia p̄lis sed explende libidinis cōueniunt: nec fornicarij sed p̄iuges appellent ostendit Aug. inquiens. Solet queri cum masculus et femina: nec ille maritus: nec illa vxor alterius: sibimet non filioz p̄creandorum: sed p incontinētia soli⁹ p̄cubit⁹ cā copulant ea fide media: vt necilla cū altero: nec ille cuz altera faciēt id: vtz nuptie sint vocāde. Et pōt fortasse nō absurde hoc apellari p̄nubiū: si vsq; ad mortē alic⁹ eoz id iter eos placuerit: et p̄lis gnātōez cuius nō ea cā p̄iuncti sūt: nō tñ vitauerit. vt vl no lint sibi nasci filios: vel ēt ope malo aliquo agāt ne nascātur. Ceteq; si vel vtrūq; vel vnū horuz desit: nō iuenio quō bas nuptias appellare possimus: Eteni si aliquā sibi ad temp⁹ adhibuerit donec aliquā dignā bonoz⁹ aut suis facultati b⁹ iueniat quā ī cōiugio adducat: aio ip̄o adulter est: nec cū illā quā cupit iuenire: sed cuz ista cū qua sic cubat: vt cū ea nō bēat maritale p̄sortiū. Ecce p̄iuges dñr q soli⁹ cōcubitus causa cō ueniunt: si tamen prolis generationem aliquo malo dolo non vitent.

¶ De his qui p̄curāt venena sterilitatis. d

Ui vero venena sterilitatis p̄curāt: non
q coniuges sed fornicarij sūt. Ui Augu. Aliquādo contigit hec libidinosa crudelitas vel libido crudelis: vt etiam venena sterilitatis p̄curet: et si nihil valuerit: cōceptos fer⁹ iter viscera aliquomō extinguat vl fundat: volēdo plē suā p̄l⁹ iterire q̄z viuere: aut si i vtero viuebat: occidi añq̄z nasci. Prorsus si ambo tales sint cōiuges nō sūt: et si ab initio tales fuerunt nō sibi per cōmbiū sed per stupz̄ poti⁹ cō uenerūt. Si vero ambo tales nō sūt audeo dicere: aut illa quodāmodo est mariti meretrix: aut ille adulter vxoris.

¶ Quando sūt homicide qui p̄curāt abortū. e

Je q̄ri solet de his qui abortū p̄curāt. q̄ñ
b iudicent homicide vel non. Tūc puerperiū ad homicidiū ptinet: q̄ñ formatū est et animā hz: vt aug. super exo d. asserit. Informe autē puerperium vbi nō est aia viua: lex ad homicidiuz ptiere noluit. Dicit ēt aug. q̄ in forme puerpiuz ñ hz aiam: iōq; mulctat pecunia: nō reddit aia p̄ anima: sz iā formato corpi anima dat: nō in p̄ceptu corpis nascit cū semia deriuata. Nā si cuz semine: et aia existit d anima tunc et multe anime quotidie peunt: cuz semie fluxu uō p̄ficit natiuitati. Primum oz domum cōpaginari: et sic habitatorē induci. Cum ergo lineamēta compacta non fuerint: vbi erit aia?

¶ Itē Hiero. ad algasiā. Semina paulatim formant in vtero: et tādiu nō reputat homicidiū: donec elementa confecta suas imagines membraq; suscipiant. His apparet tunc eos homicidas esse: qui abortum procurant: cum formatū est et animatum puerperium.

¶ De excusatõe coit⁹ q̃ fit p̃ hec bona. f

Um ergo hec tria bona i aliquo ꝓiugio
c sit cõcurrãt: ad excusatõez coit⁹ carnalis valẽt. Nñ. n. huata fide thori cã plis cõ iuges ꝓueniũt: sic excusat coit⁹ vt culpã ñ hẽat. Nñ vero deficiẽte bono plis: fide tñ seruata cõ ueniũt cã icõtinẽtie: nõ sic excusat vt nõ hẽat culpã: sz venialẽ. Nñ aug. Cõiugalis ꝓcubit⁹ gñandi gr̃a: nõ hz culpã. Cõcupie vero satiãde: sz tñ cũ cõiuge: pp thori fidẽ venialẽ hz clpã. Item. Hoc q̃ ꝓiugati victi cõcupia vtũtur iuicẽ vltra necessitatẽ liberos pcreãdi: ponaz i his p̃ quibus quotidie dicim⁹. Dimitte nobis debita nr̃a ꝛc. Ubi ãt hec bona desũt: fides. s. ꝛ ples. nõvi coitus defendi a crimie. Nñ i sentẽtiolis sexti pitagorici legit. Dis ardẽtior amator pprie vxoris adulter ẽ. Item Hieronimus. Sapiẽs iudicio amat cõiugem: nõ affectu: non regnat i eo ipet⁹ voluptatis: nec p̃ceps fert ad coitũ. Nihil est fedius q̃z vxorẽ amare q̃si adulteram. Qui dñt se cã hũani gnis vxorib⁹ iũgi: imitent saltem pecudes: ꝛ postq̃z vẽter vxoris itumuerit: nõ pdant filios: nec amatores se vxorib⁹ exhibeãt: sed maritos. Idẽ. In mrimonio opa liberoz concessa sunt: voluptates ãt q̃ de meretricũ amplexibus capiuntur: in vxore damnate.

¶ De idulgentia apli quo sit accipienda. g

Ed si ꝓcubit⁹ q̃ fit cã plis clpa caret: qd
f apls scõm idulgentiã pmittit: ita. n. ait.
Hoc aũt dico ſm idulgentiã. Cui. n. pre stat venia nisi clpe: Per hoc etiã qdã pbare volũt nuptias eẽ pctm̃: sz vt p̃dictũ est: idulgentia alia est ꝓcessiõis. Egerat apls de nuptijs ꝛ de carnali coitu ꝛ ad vtrũq̃ rettulit illõ. hoc ãt dico scõm idulgẽtiã. Indlgent. n. nuptie scõz cõcessionẽ ꝛ cõcubit⁹ nuptiaꝝ q̃ fit tm̃ cã plis. Cõcubit⁹ vero q̃ ẽ p̃ter necessitatẽ gnãndi: ob incõtinẽtiã idulgeẽ ſm pmissionẽ: qz ibi ẽ aliq̃ clpa: sed leuis. Jõq̃z nõ iubeẽ nec ꝓcedit: sz pmittit: qz nõ ẽ laudabil sz venial. De hoc augu. sic ait. Forte aliqs dicet: si veniã cõcessit apls. & pctm̃ sũt nuptie: cui. n. venia nisi pctõ ꝓcedit: Plane qõ ifirmitati pmisit ſm veniã: audeo dẽ pctm̃ eẽ. veniã nãq̃z cõcedẽs apls cõcubitũ attẽdit cõiugatoz vbi est icõtinẽtie malũ. Incõtinẽtie malũ ẽ q̃ vir cognoscit vxorẽ ẽt vltra necessitatẽ p creãdi liberos. sz ꝛ ibi est nuptiaꝝ bonũ. Nõ. n. qz icõtinentia malũ est: iõ ꝓiugiũ: vbi est cõcubitus p̃ter itentõez gñatõis nõ est bonũ. nõ pp illõ malũ culpabile est hoc bonũ. sed illõ malũ fit veniale pp bonũ nuptiale. Qõ nõ reꝑhendit apls: sed malũ icõtinentie. Itẽ. Cõcubitũ q̃ nõ fit cã plis: nuptie ñ cogũt fieri: sed ipetrãt ignosci: si tñ ñ ita sit nim⁹ vt impediat tpa q̃ oꝛoni dẽt: nec imutent i eũ vsũ q̃ est cõtra nãm. Cõcubit⁹. n. necessari⁹ cã gnãndi iculpabilis: ꝛ solus ipe nuptialis est. Ille vero q̃ vltra necessitatẽ pgredit nõ rõni sed libidini obseq̃t: ꝛ hũc nõ exigere: sed reddere cõiugi ne fornicet ad cõiugẽ ptinet. Si vero ãbo tali cõcupie subigunt: ꝛ rẽ faciũt q̃ nõ est nuptiaꝝ: cui⁹ delicti nõ sũt nuptie hortatrices sed dep̃catrices. Hecus qdẽ cõiugale ẽ castitas pcreandi ꝛ reddẽdi carnalis dẽbiti fides. Hoc ẽ op⁹ nuptiaꝝ: qõ ab oi peccãdo defendit apls dicẽs. Nõ peccat virgo si nupserit: Cũ ergo culpabil ñ sit gñandi itẽtõe ꝓcubit⁹: q̃ ppꝛie nuptijs iputãd⁹ ẽ. Quid ꝛz vẽiã ꝓcedit apls: nisi q̃ ꝓiuges dẽbitũ carnis exposcũt ñ ppagis voluptate: sz libidis voluptate. Que tñ voluptas ñ pp nuptias cadit i culpã: sz pp nuptias accipit veniã. Immoderata ergo pgressio: ꝛz veniã cõcedit. Quo circa ꝛ hic laudabiles sũt nuptie q̃z ẽt illõ q̃ ñ ptinet ad se: ignosci faciũt pp se. Nõ. n. ꝓcubit⁹ ẽ quo fruit cõcupie. agit vt ipleat fet⁹ quẽ postulãt nuptie. Qio ergo i gñe suo nuptie bõe sũ: q̃z fidẽ thori seruãt: ꝛ pl̃ suscipiẽde cã vtrũq̃z sexũ cõmiscẽt ꝛ ipietatẽ sepatiõis horrẽt. Scitari ẽt cõiugũ nec cõiũx infidelis obesse pt: sz pot⁹ fidelis pdest infideli: vt apls docet. Ex his oñdit q̃ cõiuges q̃ cã plis tm̃ cõueniũt vl q̃ exigẽtib⁹ dẽbitũ reddũt: dẽfendit a pctõ sanctitas coniugũ bonũq̃z nuptiale. Si. n. absq̃z pctõ ñ posset fieri cõcubit⁹ cõiugalis ñ p̃cepisset dñs p⁹ diluuiũ eos copl̃ari dicens. Crescite ꝛ mltiplicamini: cuz iam sin̄ carnali ꝓcupiscentia non possint commisceri.

¶ Qz non omnis delectatio carnis peccatũ ẽ. h

Ed forte aliqs dicet oẽm carnis cõcupi
s scẽtiã ꝛ delectatiõez q̃ ẽ i coitu malã eẽ ꝛ pctm̃: qz ex pctõ ẽ ꝛ inordinata. Et nos dicim⁹ illã cõcupiaz sẽp malã eẽ: qz feda ẽ pena peccati: ꝛz ñ sẽp pctm̃ ẽ. Sepe. n. delectat vir sanct⁹ ꝛz earnez i aliq̃ re: vt requiescẽdo p⁹ laborez: edẽdo p⁹ esuriẽ: nec tñ tal delectatio ẽ pctm̃: nisi sit imoderata. Sic ꝛ delectatõ q̃ fit i coitu coniugali: cui assũt illa tria bõa a pctõ dẽfendit. Ut tñ bea. Greg. aliter sẽtire. s. q̃ sin̄ pctõ ñ possit fieri carnal cõmixtio dicẽs. Vir cũ ppꝛia coniuge dormiẽs: nisi lot⁹ aq̃ ecclĩaz itrare ñ dz. Quãuis diuerse boiuz natões ꝺ hac re diuersa sẽtiãt: ꝛ alia custodiũt: videãt: Rõanoꝝ tñ sẽp ab ãtiq oꝛib⁹ vsus fuit: p⁹ amixtionẽ ppꝛij cõingis: ꝛ lauacri purificationez q̃rere: ꝛ ab ingressu ecclie paululũ rpare. Nec hoc dicẽtes clpã ꝺputam⁹

cē cōiugiū: ꝫ qz ipa licita admixtio coniugis sin̄ voluptate carnis fieri n̄ ꝑt a sacri loci ingressu ē abstinēm: qz voluptas illa sin̄ cl'pa nl'laten' eē ꝑt.

¶ Determinat auctoritatem..

Dc ät ne ꝓdictis obuiet; itelligēdū ē i illo b gña pl' conueniūt. quoꝝ voluptas n̄ ē si n̄ pctō: ⁊ vix aliq repire pñt adhuc äplex' carnales erpiētes q nō ĩterdū cōueniāt ꝑter itē tionē ꝓcreāde pl'. Hoc ät quotiēs fit: ab ingressu eccl'ie abstinēdū ē. Et q ita itelligēdū sit: Greg. ꝓñter oñdit. Si qs vero i sua ꝓiuge: n̄ cupidine voluptatis rapt': ꝫ tm̄ creādoꝝ liberoꝝ gña vti tur: iste ꝓfecto sine ō ingressu eccl'ie: siue ō sumē do cōpotis dñici mysterio: suo ē iudicio relin quēd': qz ꝓhiberi a nobis n̄ dz accipe q in igne posit' nesc̄it ardere. ¶ Cū vero n̄ amoꝝ ꝓcreāde sobol': sed voluptas dñatur in ope cōmixtionis: habeāt cōiuges ēt ō cōmixtione sua qō defleāt. Tūc aūt vir qui post amixtionē coniugis lotus aqua fuerit etiā sacram cōmixtionem valeat ac cipere: cum ei fm̄ ꝓfinitam sniam eccl'iam ēt licuerit intrare.

Questio. I

¶ Circa .xi. distin. q̄runt' tria. ꝑ an matri moniū hēat bona excusātia. 2° qū o q illa excuset'. 3° an sine illis excuset'.

Ad primū sic ꝓcedit' vī q mīmo niū nō idigeat aligb' bo nis ipz excusātib'. qz mīmoniū ē īstitutuz i officiū nāe ⁊ i remediū ꝓcupie. sed fm̄ q est in officiū nāe nō idiget aliquo excusāte. sic .n. fuisset in paradiso durāte statu inocētie qñ fuissent nuptie bonoza biles ⁊ thoꝝ imaculat' fm̄ aug. nec fm̄ q ē i remediū indi get excusatōe: sicut nec alia sacra q̄ sūt i remediū pcti īsti tuta. q̄ ꝛc. ¶ Itē sic̄ ītentio nāe ē ad ꝓseruationē idiuidui: ita ⁊ ad ꝓseruatōez spēi. sed actus quo ꝓseruat' idiuiduū n̄ idiget aliquo excusāte. vt comedere. q̄ act' mīmony quo ꝓseruat' spēs nō idiget excusante. ¶ Cōtra. qz oē qō ē ma lū vl' ꝫ spēm mali idiget excusante ad ℔ vt licite fieri pos sit. sed ois act' carnalis vl' ē malus vl' ꝫ spēz mali. Cū oēs h̄ act' sint vni' rōnis i gñe nāe: ⁊ m̄lti eoꝝ sūt mali. q̄ ad ℔ vt licite possint fieri idigent aliquo excusāte. ¶ R°. ℔ sūt tria videda. ꝑ de necitate excusatōis. 2° de sufficentia vi uisiōe bonoꝝ excusātiū. 3° ō ꝓpatōe istoꝝ bonoꝝ adiuicē.

Primū istoꝝ. s. necessitatē bonoꝝ excusantiū qdam sic declarāt dicētes q actus pōt dupl'r excu sari. vno mō ex pte faciētis ⁊ nō ex pte act': ⁊ sic excusatur act' q nō iputat' faciēti ad culpā: cuius fm̄ se sit malus. ⁊ ℔ mō aliq ignorātia excusat faciētē a pctō ēt i toto: ⁊ ō tali ex cusatōe nō log' magr: qz ō hac dr̄ in 2°. Alio mō dr̄ excusa ri act' fm̄ se: ita q nō sit malus. ⁊ ō hoc nūc q̄rim'. Sic igr̄ ē dām: q act' q de se ē malus nō ꝑt excusari. Act' vo q ō se ē bon' nō idiget excusatōe. sz act' q ē idifferēs excusari pōt ⁊ excusatōe idiget. pmū pz: qz act' q nō ꝑt bn̄ fieri nō ꝑt ex cusari totali excusatōe act' fm̄ se: ita vt sit bon'. sz act' q ē ō se malus: vt furtū ⁊ piuriū: non pōt bn̄ fieri: q̄ nec excusa ri. 2m̄ pz: qz nihil idiget excusatōe: nisi qō ē malū vl' qō hēat spēm mali. sz act' q ē de se bon': vt deū ⁊ parētes honozare: dare elemosynā: ⁊ h̄: nō ē malus nec bz spēz mali. q̄ ꝛc. Re linq̄t igr̄ q act' idifferēs q bn̄ ⁊ male ꝑt fieri possit excusa ri: cū nō sit ō se malus: exā ꝑt bn̄ fieri ⁊ idigeat excusatōe cū hēat spēm mali: eo q fm̄ spēm nāe tales act' sūt idē cuz mal': ⁊ ea q̄ talē actū excusāt sūt circūstātie finis ⁊ obi: ⁊ h̄ q̄ talē actū trabūt ad mediū vtutis: Cū igit̄ act' carnalis sit ex se idifferēs: ⁊ possit ⁊ bn̄ ⁊ male fieri: relinq̄t q ad hoc q bn̄ fiat idiget q ifoꝛmet' debitis circūstātys: qō fit p m̄ ri moniū: pp qō bona m̄rimony excusāt actū carnalē. ¶ Sz h̄ hoc est. qz p istā rōnem ois act' idifferens equal'r idigerz bonis excusantib': ⁊ sic' rcomedere: qz ꝑt ⁊ bn̄ ⁊ male fieri nec differt spē comestio tpata ab intpata nisi i gñe moris Si dicat' sic ipi dñt q nō ita absorbet' rō ibi sic̄ hic. q̄ nō so la indria ⁊ idētitas spēi cū malo actu ē cā. ꝓpter qō ide sū mēda ē rō q rōnē absorbet. Aligd. n. ē idifferēs dupl'r. vno modo per onimodam equalitatem abstrahendi a bono ⁊ a malo ⁊ isti non specialiter assignantur bona excusantia. alio modo sic q possit bene ⁊ male fieri: magis tamē de se tendit ad malum q̄ ad bonum: ⁊ sibi relictum est malum nisi aliquo addito trabatur ad bonum: exemplū p̄mi est leuare festucam ⁊ comedere: exemplū secundi est in som no qui bene ⁊ male potest eligi: ⁊ tamē qz in eo ligatur libe rum arbitrium vt non possit bene cogitare nec bene velle habet detrimentum boni rationis annexū: vnde fm̄ som num in se consideratum nou dr̄t felix a misero. 2° etbicoꝝ: vnde nō pōt sōnus eligi nisi male nisi ꝓpter aliquod bo num recompensans illud tēporale dānū rationis: puta qz post somnū homo promptioꝛ surgit ad bonum virtutis: qz nimia vigilia etiam vsum rationis perderet: ⁊ ideo somn' ex hoc spāl'r de sua natura requirit bona excusanda: puta conseruationē idiuidui: quietationem viriū naturalium: fortificationez digestionis ⁊ h̄: ⁊ ita est hic: qz vacās coniugio cogitat q̄ mundi sunt ⁊ diuisus est: ⁊ in actu illo nihil itelligere pōt: vñ indiget bonis excusantibus.

Quantū ad 2m̄ articulum de sufficientia ⁊ diuisiōe bo norum excusantiū matrimonium sunt due ꝑnes. ¶ Prima de sufficiētia illoꝝ: q̄ sunt bona sacri quo ad vinculū: bonū fidei quo ad vsum: bonū ꝓlis quo ad fru ctum. Est eni m̄rimoniū in officiū nature: vñ sicut dicitur alibi: Jus naturale est qō natura oīa aialia docuit: hinc de scendit maris ⁊ femine cōiunctio quam nos m̄rimoniū ap pellamus: ⁊ fm̄ hoc bz bonum ꝓlis pro fine ītento ꝓici paliter: qz natura inte ndit cōseruationē spēi que non ē ni si p gñonem i corporalibus: vñ ibi subditur: hic descendit liberoꝝ ꝓcreatio ⁊ educatio. 2° m̄rimoniū est i fedus so cietatis hūane: vnde dr̄. C. de crimi. expi. heredita. l. aduer sus. q vxoꝛ eligitur socia diuine ⁊ hūane domus. ⁊. 4. ethi. q amicitia viri ⁊ mulieris est naturalis quo ad primū ⁊ i cludit in se bonū vtile: delectabile ⁊ honestum: ⁊ sic habet bonū fidei ꝓut fides est facere dicta: ℔ ē reddere debitū ⁊ seruare fidem ne alteri iūgatur. 3° est sacm̄ eccl'ie: ⁊ sic i eo ē bonū sacri: ꝓut. s. sua idiuisibilitate significat ꝓiūctio nem x̄pi ⁊ eccl'ie: ⁊ qz illa significata fuit iseparabilis ⁊ ē iō isepabilitatē vsq; ad mortē efficit bonū sacri. ¶ 2ª 2° ē de dā istoꝝ adiuicē penes durationē: qz bo' fidei ⁊ bo' ꝓlis non durāt vsq; ad mortem semper: sed iseparabilitas quo ad vincl'z manet vsq; ad mortē: qō pz tripl'r ꝫ. 3. opio nes de vincl'o. Quidā. n. dñt q illud vinculū ē pura ⁊ sola r'o. ⁊ forte r'onis: ⁊ ꝫ ℔ vincl'm m̄rimoniale manet vsq; ad mortē nālē vel ciuilē. Si. n. vincl'z nihil aliō ē q̄ mutua q̄dā r'o adiuicē ꝫ quā dr̄ marit': vxoris marit'. sic̄ p̄ filij p̄: tūc sicut mortuo filio corrūpit' i p̄e p̄nitas ⁊ ē: nec du rat p̄nitas nisi vsq; ad mortem vel p̄is: ⁊ tunc corrūpit' corruptōe subi: vl' filij ⁊ tūc corrūpit' corruptōe obi. qz r'tia posita se ponūt: ⁊ pēpta se p̄mūt: sic ⁊ h̄ dic̄ aplus q mulier mortuo viro nubat i dño: qz soluta est a lege viri ⁊ ē: qz ꝫ possit eē real' r'o sin̄ oppo' r'one reali: n̄ tm̄ sine oppo' r'lati uo: vñ vt r'o ē corrūpit' corruptiōe obi: vt accns corruptio ne subi. 2° opinio ē q vincl'z m̄rimōiale ē aliqd absolute i corpore. Et q sit aliquid absolute ꝓbāt: qz oē sacramentū

no.le. est cā gratie disponendo ad ipam: ꝛ sicut in imprimē tibus characterē ipe character ē dispositio: ꝛ i alys ornat⁹: ita ꝛ h ipmmet vinculū cōiugale ē dispositio: ꝛ sic ē aligd absolutū: cū dispositio sit i ꝑma vel secūda spē q̄litatis: ꝛ nō in gīe relationis. Qz aūt sit dispositio in corpore ex hoc vī q̄ gīa sacīalis i mīmonio ē ꝺ carnis cōcupiscētiā pp quaz melius ē nubere q̄z vri. vbi āt ē morb⁹ ibi ꝛ medicina. Et si vinculū ē in ipo corpore subiue: tūc eēt bene cā q̄re corrumpiī corruptiōe ipius met: sicut i morte mariti corrūpiī vinculū i ipo corpe ei⁹: sicut ꝛ ois dispositio corporea: ꝛ p ꝓns ista q̄ ē ad gīam sacīalē: vt hō sciat suū vas possidere in sanctificatione: p qō gīatiua ordinaī ꝛ alia q̄ ad bonū vsuz cō iugy regrnnt. Sed qūo corrūpiī corruptiōe obiecti: cū distinctoꝝ absolutorū corruptio vni⁹ nō fit corruptio alteri⁹: nec gīatio vni⁹ fit gīatio alterius: imo q̄ sūt vnū simul corrūpuntur ꝛ simul gīantur diuersa seoz: maxime qū vnū nō ē cā alteri⁹. ℣ pōt. n. absolutū destrui nō solū p se sui corruptiōe: sed p accīs corruptiōe sue cāe i conseruari: nō ē āt vnus cōiunx cā alteri⁹: nec eēntia cōiugy in vno est cā eēntie vinculi i altero. Ulū dōz est: q̄ sicut corrupto colore corrum pitur visio: q̄uis visio sit aligd absolutū: non qz color sit ei⁹ cā: qz idē eēt si visio eēt a deo effectiue: sed qz est terminus ei⁹ a quo dependet: sic qz i mīmonio vinculū qō est in vno cōiugū bz alterū p termino: illo deficiēte deficit: qz sicut visio lz, nō sit relatō sed q̄litas absoluta: tñ necessaria ꝓntia ıcludit respectū ad visibile sicut ad terminū: ꝛ inde est q̄ illo respectu destructo qui destruiī ad destructionez obi destruiī ꝛ ipa visio: sic ꝛ i ꝓposito. ¶ 3ª opi. ē de vinculo q̄ sit i aīa subtiue: qz sacīalis dispositio ē ad gīaz gratū faciēte q̄ ē i pte aie sepata vbi ēt oz eē ipa dispositio: ꝛ tūc vī q̄ siue sit relatio siue qd absolutū ñ possit deleri: qz aīa q̄ ē subiectū ꝛ aīa que ē obm sūt incorruptibiles: vñ cū nō corrumpatur corruptiōe subiecti: nec obiecti: nec a ꝺrio qō nō bz: nec p peccatū cū sit i peccatoꝝ⁹: p ꝓns nec p morte alterius nec vtriusq̄z: sicut nec silitudo q̄ vna aīa rōnalis alteri assimilaī postq̄z ābe create sūt nō corrūpeī i eternuz: nec tñ vna ē cā alterius. ℣ pōt tñ ꝓbabiliter sustieri q̄ ad hoc tale vinculū morte alteri⁹ ꝺiugū corrūpiī. qō pz triplr. ℣ primo qz id qō ē ab agēte ꝛ cōseruāte p itellectū pp certū finē: fine deficiēte deficit: vñ mot⁹ celi quez angelus facit pp gīatinoē illa deficiēte cessabit: qz angelus nō plus mouebit effectiue: postq̄z nō plus mouetur a fine: sic qz deus ad act⁹ corporales lz mediante sacīo hoc vinculū ipressit: inde ē q̄ altero mortuo a quo vel ad quē nō pōt bꝰ actus exerceri deus desinit cōseruare ne frustra cōseruet: ꝛ sic ō sinit eē vinculū p subtractionē iconfluentie cause cōseruātis. Sec⁹ aūt ē de charactere q̄ ē ad actus spūales pp. qō est indelibilis. ¶ Sed cōtra hoc ē: qz character nō est nisi ad actus vie: sicut baptismi ad recipiēdū hic alia sacīa confirmationis ad cōfitēdū cozaz tyranno: ordinis ad cōficiēdū ꝛc. q̄ oīa ꝓpria sunt huic vite ꝓut distinguunt ꝺ aliā. q̄ hō nō deberet idelebilr bre characterē: sed solū i hac vita mortali nō i alia i q̄ cessat coll'o ꝛ susceptio sacīoꝝ. ¶ Ad hoc aūt posset dici q̄ sicut remanent ꝛ reparāt virtutes cardinales i patria q̄ ad actus circa finē: sic ꝛ characteres. erit. n. qdā spālis ornatus sanctoꝝ nouī testamēti ex charactere baptismali respectu antiquoꝝ q nō būerūt bāc ꝓformitatē ad xp̄m: ꝛ silr cōfirmatorū erit spūalis glia respectu ñ ꝓfirmatorū: q̄si milituz xp̄i: ꝛ silr ordinatoꝝ q̄si xp̄i ministroꝝ: Sed vicīz mīmoniale nō eēt ad gliam sz ignominiā: cū stat⁹ ꝺiugatoꝝ sit ifim⁹ p tpe gīe q̄ñ vinclm isto est aligd reale. Nā tpe legis q̄ñ pferebaī cōiugiū ēt virginitati nō erat aligd reale: vñ nō pōt manere realr. ¶ 2º pz idē sic. qz sicut ꝓpter magnā egritudinem scīa a sēsibilib⁹ acquisita corrumpitur in intellectu: sic ꝛ vinculum p mortem habentis: lz sit in aīa: ꝛ etiā per mortem alteri⁹ quasi obi: sicut scīa p corroptionē ozganī fātasie i litargia ꝛ furia qō ē corruptio obi ñ subi. ¶ Sz ꝺ B qō dcm ē sciaz corrūpi p egritudinē: est id qō dicunt doctores scīam remanere in aīa sepata: q̄ tñ magis deberet corrūpi p mortē q̄z p aliā minorē trāsmutationē: pp qō alicui videreī: q̄ cū dr scīaz corrūpi p egritudinē itelligiī quo ad vsū ꝛ actū: qz i pte sensitiua corrūpiī spēs ꝛ alig bit⁹ corrūdentes: quos oz ō nouo gnāri si debeat i actū exire. Sz eēntia bit⁹ itellectualis non corrūpiī. g̃ ꝛc. ¶ Ad huc sustinēdo dictū cōe pt dici q̄ ista stāt sil'bitum scīe. s. ꝛ vtutis i volūtate corrūpi p ifirmitatē ꝛ nō p mortē. Nā p ifirmitatē vita durāte corrupto obo intellect⁹ ꝛ p ꝓns volūtatis: qō est ozganū fātasie: oz bitū itellectuale cessare ab actu. sola āt cessatio act⁹ corrūpit bituz ex actibus acqsitum. sicut subtractio calefacientis remittit ꝛ tandē corrūpit calorē aque: ꝛ hoc ē i via qñ nihil sic in aīa firmatur q̄n possit corrūpi. Sz i morte sīc aīa sepatur ıcorruptibilis: sic in ipsa quecūq̄z tūc sūt: vt spēs ꝛ bit⁹ ꝺmobilir firmaī. vñ sicut frequētia actuū nō cāt i ipa bitū nouū: sic nec cessatio actuū corrūpit bitū ātiquū. Itez nō ē ibi cessatio actuuz. qz ois dispō ꝛ perfectio disponit ꝛ pficit subm suū diuersimode p̄m diuersū modū ei⁹ eēndi. vñ habitus ꝛ spēs aīe ꝺiūcte vsū siue actū suū nō bñt sine spē phātastica: qz tūc est aīa nāe itelligentis ꝛ volētis speculari phātasmata: Sz qñ ē sepata bz modū itelligēdi ꝛ volēdi ꝺformē angelis: sicut ꝛ modū eēndi. vñ tūc pōt vti spēbus ꝛ bitib⁹ suis sine phātasmate. ¶ 3º pz idē sic. pōt. n. imaginari q̄ sicut p ꝓsensū exp̄ssuz cātur vinculū spūale: qz significat ꝺiunctionē xp̄i ꝛ eccl'ie spūalē: ꝛ significādo cāt p ꝓns ꝺiūctionē aiorum quā ēt significat vt rem cōtētā: sic p ꝺiūctionez corporū sequētez significātē ꝺiūctionē xp̄i ꝛ būane nāe cāt vinculū corpale. sīc g̃ corrūpiī visio corrupto visibili ad qō est vel subtracto ab ei⁹ pūtia: sic qz vinculū mīmoniale spūale ꝛ corpale ē ad alteruz i ordine ad act⁹ buī⁹ vite mortal'. cui bō fūditus morīī p mortē nālē: ide ē q̄ tūc corrūpiī vtrunq̄z: Sz p mortē ciuilē q̄ cogitat q̄ dei sūt: tollīī spūale qō erat ad cogitādū q̄ mūdi sūt ꝛc. sicut sublata itellectōe tollīī volitio ēt si nō eēt ab ea cāta: qz est tale obm ad qō bz neciaz bitudinē: sicut scibile sublatū: aufert scīam.

Quantum ad 3ᵐ arti. s. qūo ista bona se bñt adinuicē sūt qtuoꝝ ꝺnes. ¶ ℣ prima q̄ bonū sacramenti est ceteris dignius: qz qō est gratie supeminet ei qō est nature: Sz bonū ꝓlis est nālius: qz est illō qō natura i tendit ꝓncipalius ꝓpter qō ꝛ fides regritur: qz in bzutis ēt vagi coitus liberant masculū a cura ꝓlis ꝛ sepabilitas. vñ i gbus vtriusq̄z cura ad partū educādū regrīt vt i anibus vsq̄z ad mortē nō sepāt. Et si q̄raī qd ē eēntialiᵉ si bonū sacī dicaī ipmmet viculū: sic ē eēnª ipi⁹ ꝺiugy ꝛ nō ei⁹ bonū. ¶ 2ª ꝺ ē q̄ ista tria bōa si ꝺsideret pz actū suū: sic conseqūt eēntiā rei accidūt. vñ pt eē vex mīmoᵐ iter illos g nec bñt plē nec ſuāt fidē nec cohābit: Sz sūt sepati corde vl cōpore: bene vel male. ¶ Tertia ꝺclo est q̄ ista tria bona possunt cōsiderari p̄m esse quod habēt in suis ꝓncipys ꝛ in sua radice: et sic sunt ad ipsum eēntialiter q̄ mīmonium: ex cui⁹ essentia ista innasci debēt ꝛ ipsum aptitudine cōsequūtur. ¶ Quarta ꝺclo est q̄ ista tria bona tertio possūt cōsiderari q̄tum ad obligationē imediatā qua tenētur sibi ad ista ipi cōiuges adinuicem: ꝛ nec sic pertinent ad essentiam qō pz quadrupliciter. ℣ primo quia causa differt ab effectu. vnde cum matrimonium sit causa quare sibi obligātur ad ista: inde est q̄ sicut in alys cōtractibus ab ipso contractu qui est factum oritur obligatio: ꝛ actio que est ius petēdi quod sibi debetur in iudicio: ita ꝛ hic: nisi q̄ in alys contractib⁹ nihil reale fit. sicut hic ex contractu verbali virtute diuina innascitur vinculū: qō ē ipsa essentia matrimonij manēs trāseūte cā ei⁹ q̄ ē cōsensus exp̄ssus. ꝛ ex isto vinculo vltra oriī obligatio ad h bona q̄ ē rel'o rōnis a iure tñ diuio

1ª ꝓ 2ª ꝓ 3ª ꝓ 4ª ꝓ

Et q̄ ista obligatio dr aliq̄n eēn⁹ mr̄imony: ℔ ē:qz nō addit rē sup eā:sz solū respectum rōnis:formalr tñ differt ab ea. 2° pz idē sic.qz eēntia mr̄imony nō pt claudicare,sz rē: lz fm rōn ē dicat Aug.q̄ aliq̄n ē vn⁹ merit⁹ adultere:ꝛ e2. vxor adulteri nō meriti.sz obligatio ad debitū reddēdū ēt pp plē ꝛ cohabitationē pt claudicare realr.qz ppter fornicationē inocēs nō p̄uat iure petēdi:sz fornicari⁹ tenet reddere ꝛ cohabitare si ille vult ꝛ sibi recōciliare.e2 āt fornicās p̄uat iure petēdi:nec ali⁹ tenet.ꝛ p ons tollit obligatio q̄ ad illū. 3° pz sic.eccl'ia nō pt tollere eēntiā sacri pxīt̄ē:sic nō pt facere q̄ i hostia ꝓsecrata q̄diu durat nō sit ibi corpus xp̄i.ꝛ p ons nō pt facere:q̄ q̄diu ꝓiuges viuūt nō sit inter eos vinculū.pōt āt facere q̄ nō sit iter eos obligatio ad debitū:qz si sciēter sin necitate suscipiūt filiū suū ō sacro fōte p̄uat iure debitū petēdi.Est āt actio in creditore opposita obligatōi i debitore.vñ si nō ē ius petēdi ī isto:ñ ē ius debēdi ī altero:qz obligatio mr̄ ē actōis:nec ē mr̄ si nō ē filia.Et q̄uis legiste dicāt ex pacto nudo nō oriri actionē:sz obligationē nālē tm̄.tñ sic ē ibi obligatio nālis: ita ꝛ actio nālis, qz ipole ē q̄ tu debeas mihi aliq̄d gn illō mihi debeatur ꝛ gn ita efficaciter mihi debitū sit:sic ē a te debitū.sz sic non ē ius efficax petēdi ī actore g solū p modū exceptōis ñ actionis pt petere:sic ēt ē iefficax ius ōbēdi ex pte alteri⁹.Silr cūgs cognoscit sciēter ꝓsāguineā vxoris i q̄rto gradu p̄uat iure petēdi solū ex statuto eccl'ie.ꝛ sic eccl'ia tollit obligationē ꝛ nō eēntiā mr̄imony.g̃ nō sūt idē. 4° pz idē sic. qz q̄n mr̄imonio ꝓsumato pari ꝓsensu ꝑfitent religionē: certū ē cū sint obligati ad castitatē desinūt eē obligati ad oppo⁹: alꝫ eēnt pplexi.iō ꝛc. ¶ Ad p̄m ar^m ī oppositū dōz:q̄ actus carnalis fm q̄ ē i officiū nāe idiget excusatōe:cū indifferēter se bēat ad actū mr̄imony ꝛ fornicatōis.Excusat āt per circūstātias q̄ trabūt eū ad hoc q̄ sit act⁹ mr̄imony: ꝛ ille circūstātie sūt bona ꝑlis:fidei:ꝛ sacri:q̄b⁹ act⁹ carnalis etiā tpe inocētie reddit⁹ fuisset bon⁹.Qz āt nō dicat ꝑ tpe illo idiguisse excusatōe:ꝑ tāto ē:qz dūrāte statu illo ñ erat possibile actū carnalē illis circūstātys carere sicut mō. ¶ Ad z^m dōm:q̄ actus cōmestionis quo ꝓuat idiuidū idiget debitis circūstātys:q̄b⁹ reddat bon⁹: sz nō adeo vt act⁹ generatōis:qz nō ē tā vehemēs delectatio absorbēs rōnez in comedendo:sicut in actu carnali,ꝛ ideo hic actus magis indiget excusatione q̄z alius.

Questio II.

Secundo q̄rit vtrū ꝑ bōa mr̄imony excusent ꝓiuges a pctō.et vr̄ q̄ nō:qz vecūdia nō ē nisi ō turpi fz Damascenū ꝛ ph̄m.4.Ethi.sz ꝑdcā bona ñ tollūt a mr̄imonio ꝑdictā vecūdiā.g̃ nec turpitudinē q̄ vr̄ icludere cl'pā.mala.n.pene sūt tristitia.sz mala cl'pe turpia,g̃ ꝛc.Itē vbicū qz ē passio inordinata:ibi ē pctm̄:sz ℔ tria bona nō p̄nt tollere ab actu mr̄imony inordinatione passiōis: semp.n.ibi est supabūdātia passiōis absorbēs rōnē.g̃ sp ē ibi pctm̄. ¶ In ōriū ē.qz vsus mr̄imony ad id ad qō ē mr̄imoniū ꝓcessuz: vr̄ eē bonū ꝛ licitū.sz mr̄imo^m ē ꝓcessū ad vitatōez fornicatōis:vt pz p ap'lm p^c ad Cor.7.Unusq̄sq̄z ꝑ fornicatiōem suā bēat.g̃ vsus mr̄imony ad vitādū fornicationē ē licit⁹: sz tūc nō cōcurrit aliq̄d ō ꝑdictis bonis.g̃ absq̄z bis act⁹ matrimony ē licit⁹. ¶ 2°.hic sūt tria faciēda. p̄mo pōet illō qō ē certū ꝛ i quo oēs ꝓueniūt. 2° ponet illō qō ē dubiuz ꝛ accordabūt opiones contrarie. 3° tangentur q̄daz instantie contra dictum commune ꝛ soluentur.

Quantum ad p̄m sūt tres ꝓnes ab oib⁹ ꝓcesse fz tria bona excusātia. ¶ Pria ꝓ ē ō excusatione ꝑ bonū sacri ꝑ qō mr̄imoniū excusat alr q̄z ꝑ alia bōa. ꝑ bonū.n.sacri excusat:qz cū ex alys bēat rōnē boni liciti ꝛ honesti.ꝑ hoc ēt q̄ ē signū ꝓuctōis xp̄i ꝛ eccl'ie hz rōnez sancti ꝛ deo sacrati.sed ex ceteris boni s ꝑ fine ītētis act⁹ excusat:qz vnū bonū ē finis p̄ncipalis:alterz scōari⁹.nō sic aūt de isto:qz si ꝓuenirēt nō cā ꝑ lis nec debiti reddēdi:sz cā significādi ꝓiunctionē xp̄i tm̄:peccarent. Nec obstat q̄ ē ēt īstitutū ꝑpter id significādū:qz cū ī oi sacro sit duplex finis:vn⁹ ītrīsecus alius extrīsecus:vsus sacri hz ordinari ex ītētōe sumētis ꝛ ꝓferētis ad finē ītrīsecum.nā ad extrī secū sufficit ordiatio ex ītētiōe īstituētis: sicut si aligs baptiçaret vl baptiçareť p̄ncipalr ad significādū sepulturam xp̄i ꝛ non ad ablutionē aīe:peccaret:ita ꝛ hic ꝓpter id qō mr̄imoniū efficit:ꝛ nō ꝑpter illō extrīsecum qō significat vtēdū est mr̄imonio. ¶ z^a ꝓ ē de excusatōe p bonū prolis. z^a ꝓ° bonū.n.ꝑlis excusat actū mr̄imonialē:qz ꝓcurrētib⁹ alys debitis circūstātys.i.tpe loco debitis:ꝛ hꝫ:si ꝑpter intētionē ꝑlis nō voluptatē ꝓueniāt:q̄uis non sit sine voluptate rōnem absorbēte:nullū pctm̄ est nec veniale nec mortale: qz qđ a deo p̄ceptū ē nullū pctm̄ ē.sz ipe hoc p̄cepit cū dixit.Crescite ꝛ multiplicamini ꝛc.Est tm̄ malus act⁹ melicia pene:qz ex culpa ꝓcessit q̄ hz verecūdiā annexam.sic ergo stio ꝛ multa q̄ cōstat culpā nō ee:cū sint nēcia ad bonū indiuidui:sic illō ad ꝓseruationē spēi:pp qō cū bonū sit spēz eē ꝛ ꝓseruari:nō malus ē actus sine quo nō pōt ꝓseruari.Est tm̄ sciēdū:q̄ vbicūqz ē possibilis ꝑcreatio ꝑlis q̄ ē p̄ncipalis finis:nisi p̄ncipalr intendat semp ē act⁹ inordinat⁹ ꝛ vicios⁹:qz nō fit ꝑ tot⁹ qm̄ nō fit ꝑpter illō qō est: cū fieri possit. ¶ z^a ꝓ est de excusatōe per bonū fidei.bonū.n.fidei excusat ab oi peccato:qm̄ aligs p nulli⁹ voluptate sui reddit debitū ꝓiugi petenti:malēs continere q̄m scit inde ꝑlez nō posse sequi ꝑpter sterilitatē alterius vel impḡnationē vel huiusmodi.ꝛ in hoc casu reddendo nō peccat:sed reddere tenet:qz nullus peccat faciēdo id ad qō tenet:alꝫ peccarz ꝛ non peccaret:sed tenetur reddere nisi aliō obsistat.g̃ reddēdo non peccat:cū ꝛ hoc apls p̄cipiat dicens. Uir vxori debitū reddat:silr ꝛ vxor viro.vñ ꝛ eccl'ia ad hoc cōpellit si petat:nō peccat āt g legis auctoritate petit.ꝛ ad ℔ reducitur si quis cognoscat vxorem causa vitandi in eaz fornicationē vel turpiorem actum. 3^a ꝓ

Quantum ad scōz de hoc qō est hic dubiū circa excusatiōez ꝑ bonū fidei q̄m cōiunx petit debitū a coniuge nō ꝑpter ꝑlis generationē: nec ꝑpter ℔ q̄ illum retrabat ab adulterio:sed ꝑpter hoc q̄ seipm retrabat ab adulterio vel peiori.ꝛ sic ꝑpter vitādā fornicationē i seipo nou in altero. ¶ Circa hoc sunt due opiones. p^a opi. vna q̄ sic petere semp est pctm̄.qz ois supabūdātia passionis ē pctm̄.sz ois petitio q̄ ē ꝑpter hāc solā cāz:semp ē supabūdātia passiōis.g̃ ꝛc. Alꝫ dicūt oppositū ꝑpter qō sic vr̄ distiguēdū: vt sint due ꝓnes. Quia aut ipe cognoscit vxorē cā vitādi i se fornicationē:q̄uis possit alr vitare:sz magis vult isto mō delectabili vitare q̄z alio nō delectabili. puta:qz domādo carnē vel fugiēdo aliaz ꝓsortia vel nō loquendo solus cū sola:ꝛ sic posset faciliter euitare:sz magis vult cū voluptate q̄z sine illa:ꝛ tūc peccat venialr:qz ꝑfert voluptatem carnis absorbētem rōnem ei qō seruat vsum rōnis:ꝛ eque attigit ad finē:sicut si homo scitiēs eque pōt saturare vel satisfacere necessitati nature bibēs vinuz limphatū minus delectabile qō non ledet caput:ꝛ eligit statiz extinguere sitim cum vino forti qō est magis delectabile qō inebriabit eū :vel in toto:vel in parte.ꝛ peccat enim nō rōne finis:sed rōne medy incōpetentis:ꝛ hec ē prima conclusio ꝛ in isto sensu vā est prima opinio. ¶ z^a ꝓ° ē q̄ si ipe ideo actum illum exercet ad vitandum in se ipo fornicationem:non quia delectabilior:sed qz nō potest ꝓ tūc alio modo melius eam vitare:ita q̄ voluptas in nullo mouet eum:sed solū amor vitāde fornicatiōis quā ꝑ tūc non pōt melius vitare:qz necesse hz loqui diu ī secreto ꝛ loco suspecto aly mulieri.ꝛ expertus est de ea se sepe tentatum: p^a ꝓ° z^a ꝓ

ſz qñ ſemel vſus ē actu illo ad mltos dies refrigerat⁹ ñ tē
tat:tūc nullū pctm̄ ē ſi ꝓles nō ſperat:qz tūc illa ſp p̄mittē
da eēt:ſ̄ ät reducit ad bonū fidei quo ꝓtinet nō ſolū debi
tū reddere:ſz ét ad aliā ñ accedere. Nā ſi ſp petitū ōbitum
redderet:ꝛ cū hoc ad aliā accederz ꝫ bonū fidei nihilomi
nus faceret. vñ ſi pp hoc petit debitū a ſua ne idebitū exi
gat ab ex̄nea pp fidelitatē ſ̄ facit ꝛ bono fidei defuit.ꝛ ſ̄
ē zª ꝺ.ꝛ i ſ̄ ſenſu vꝺ ē zª opīo. Et p iſtā diſtictōez p̄t rñderi
ad oēs rōnes ſcōe opīonis ꝫ p̄mā:ſic patebit i ſequēti arti
culo vbi ille ponentur.

Quantum ad 3m ō iſtātys:ſciēdū q illi ō ſcōa opīo
ne ꝫ p̄mā vident adducere ſex rōnes q̄
recitādo ſoluēt. Prīo g̃ arguunt ſic. Plus tenet gs ſibi q̄z
alys:ſz idiſtincte pp vitādā fornicationē i ꝓiuge petēs debi
tū nō peccat.g̃ mltomin⁹ pp vitādā i ſe. Dōz q bō tene
tur plus pctm̄ vitare q̄z aliū a pctō retrabere:ſz pl̄ibus mo
dis p̄t ſe a pctō retrabere q̄z aliū:vñ ſic vir q potens alr ſe
ipm cohibere magis eligit ad hoc voluptatē abſoꝛbētez q̄z
aliud ſobriū reddēs:peccat:ſic ſi mulierē quā icludēdo vl
aliter poterat cohibere magis vult cū ſua voluptate cohi
bere:nō ē dubiū q peccat.qz nō niſi ꝓpter voluptatē p̄fert
hoc mediū aly medio magis ꝓſono rōni ꝛ eq̄ valēti ad fi
nē.ſz ſi vir tīmēs i vxoꝛe ēt iclusa alias dānabiles cōzupte
las nō putās eā alr meli⁹ cohiberi q̄z q actū quē nō ipa pe
tit:pp hoc ſolū debitū petit:nō peccat:ſic nec i ſe ipō. ꝛ ſīlr
qz vxoꝛ nō hz vi ꝛ corrigere:ſi virū de alys tētatū ꝛ inter
alias debētē ꝙuersari:pp hoc ſolū ipetat vt ipm cohibeat
ſimplr excuſat. Zº dñt q nō p̄t dici q vitare fornicati
onē i alio ptineat ad redditionē ōbiti pluſq̄z vitare i ſeipō:
qz reddere debitū ē qñ petit exp̄ſe: vl iterptatiue qñ ſcit
illā tētari de ſeipō.ſz qñ nō petit debitū ab iſto nec tētatur
de iſto:ſz ſpāliter de alio:tūc ſi cognoſcat nō ē redditio ſed
pure petitio:ſicut ꝛ ſi p ſe petat. Dōm q verū ē q non
plus dz hō vitare i alio q̄z i ſeipō:nec ad redditionē ptinet
hoc vl illō:niſi put reddere large bonū fidei reſpic. Ad bo
nū.n.fidei ptinet q neuter aliā copulā regrat ꝛ mutuā co
pulā nō reſpuat. Si ergo mutua copula alꝫ nō q̄rat:ſed ne
alia regrat iſta expetit vel p ſe vl p alio i caſu quo nō ap
paret meli⁹ vitāda q̄z p iſtū modum:tūc fidelitas excuſat.
Zº ſic.paſſio ñ ē pctm̄ niſi deordiet rōnē:ſz qñ rō eaz ordi
nat ꝛ eā p̄uenit ꝛ reꝑmit:tūc ipa nō deordiat. vñ cū rō būc
actū eligat ne paſſio ad illicitū ipellat:pctm̄ nō ē. Solu
tio.maioꝛ ē vꝺ ꝛ minoꝛ falſa:qz paſſio rōnē ꝺordinat:qñ fi
nē poterat eq̄ bñe nō pdēdo vſū rōnis ſi ꝓpter voluptatez
actū eligit abſoꝛbētē rōnē nō plus ꝓterētē ad debitū finē.
4º ſic.qz ſi paſſio p̄cedēs fuit viciosa: qz forte tētatio de
aliena p̄uenit iudiciū rōnis.tm̄ nō ſegt q act⁹ ſequēs ſit vi
ciosus q nō ſegt ex paſſiōe:ſz ipa ꝑ a rōne volēte corrigere
qđ amiſit. Solo.vez ē ſi rō nō poſſet defectū corrigere
eq̄ bñ aliquo alio mō q̄z abſoꝛbēte rōnē. Dñt.n.ſic aliq̄ mo
niales:volum⁹ multū doꝛmire:qz q̄z diu doꝛmim⁹ nihil ma
li cogitam⁹.ꝛ qñ vigilam⁹ multis malis cogitatōib⁹ occu
pamur. Et bñ dicerēt ſi nō meliꝛi mō vigilādo ꝛ oꝛādo di
abolo reſiſterēt:q̄z delectatōe ſomni q̄ caro ſota fortioꝛ re
ſurgit.ꝛ itez ſicut nihil mali cogitāt:ſic nihil boni faciūt.
ꝛ forte tp̄s oꝛādi tūc trāſit:ita ꝛ dic. Si gs.n.tentat⁹ obdoꝛ
miret:vt doꝛmiēs ſine pctō pollutōe delectaret: certū ē q
peccaret:qz vigilādo poti⁹ ꝛ oꝛādo tētationē debuit reꝑme
re:q̄z doꝛmiēdo i duello ſe facere ipotērē reſiſtere:qūo im
potētē ſe facit q illi actui conſentit. 5º ſic. Act⁹ q ñ ēō ſe ma
lus ꝛ ordinat i bonū finē:nō fit male:ſz actus mr̄imony ō
quo q̄rit ē hō.iō ꝛc. Dōm q vez ē qñ finis nō p̄t meli⁹
alr ꝛ ꝓueniēti⁹ bñi. vñ lz eligere min⁹ bonū nō semp ſit pec
catū:alias nō eē vginē ꝛ eligere mr̄imom eēt pctm̄:tñ q ad
vnū finē conſeq̄ndū omiſſo eq̄ bono medio nō ledēte bonuz
rōnis eligat voluptas cū detrimēto rōnis:ſemp ē pctm̄:qz
ꝺ dictamē recte rōnis:ꝛ ſic ē hic. Sz p hoc vr̄ q gcūq
ꝓſentit i mr̄imoniū peccat:qz ſi eligit mr̄imoniuz nō pp ſa
lutē ſuā:certū ē q caret debito fine.ſi ät eligit mr̄imoniuz
vt ſaluet:poterat meli⁹ ſaluari p vginitatē nō abſoꝛbētez
vſuz rōnis.g̃ zc. Dōz ē q ipe eligēs mr̄imom pori⁹ q̄z vir
ginitatē: vt ſic nō peccat:qz nō tenet eligere illā niſi velit.
Sed ſi dicat q peccat:qz eligit pati detrimētū i bōis rōnis
dicendum q excuſat:qz ſi hoc fecit itentōe p̄lis:quā ſperat
recōpenſat illō dānū p ꝺ bonū.ſi ät facit hoc itentōe vitā
de fornicatōis:quā pp fragilitatē ſuā ꝓbabiliter timet alr
ſe vitare nō poſſe.ꝛ nō voluptatem:cū q̄ magis vl vita
re q̄z alr:ſz ñ q̄rēs voluptatē ſolū pp boc vt ſic meli⁹ vincat
hoc facit:nō peccat.ꝛ ſic itelligit apl̄s q meli⁹ ē nubere q̄z
vri. 6º ſic. Qñ p̄ncipalis finis nō ē pol̄is: licitū ē itēdere
finē ſcōariū:ſz finis p̄ncipal mr̄imony ē liberoꝝ ꝓcreatio:
ſcōari⁹ ät ē vitatio fornicatōis magis i ſeipō q̄z i alio. vnde
apl̄s. ꝓpter fornicationē vitādā hēat vnuſq̄ſq̄ ſuā:ꝛ vnaq̄
qz vir ſuū. vñ ſi ſenes ꝛ ſteriles q plē hr̄e nō p̄nt pp forni
catōez vitādā ꝺbūt:nō peccāt:licz ät ad illū finē ꝓuēire ad
quē licz ꝺber̄.g̃ ſic licz ꝺbere ꝛ p ꝓñs petere debitū pp plē
vbi eſt pol̄is:ſic vbi illa nō ē pol̄is:ſic licz ꝺbere pp fornica
tionē vitādā i ſeipō: ꝓpter hoc licet ꝓuenire ꝛ debitū pete
re:nō ſic ät licet ꝓuenire ꝓpter ſanitatē:qz illa nō eſt finis
mr̄imony nec p̄ncipalis nec ſcōari⁹. vñ ſi ēt aliter nō poſſz
hō ſanari niſi cognoſcēdo vxoꝛē:nō ꝓpter hoc deberet co
gnoſcere.qz q̄ſuis finis eēt bon⁹:ſed nō bonus bui⁹ act⁹:qz
iſta cauda nō ē:ſic vulgo dr̄:de iſto vitulo.ſic nec ꝓpter hoc
liceret baptiçari. Dōm q ꝓpter finē ſcōariū licet cōue
nire qñ p̄ncipalis nō ſperat :nec ſcōari⁹ meli⁹ aliter bñi p̄t.
Nā ſi aliter p̄t bñi ſine detrimēto rōnis:ꝛ q̄rit cū detrimē
to rōnis ꝓpter voluptatē:culpa ē. Ad rōnes i oppom p̄n
cipales. Ad p̄mā dōz q vecūdia ē nō ſolū de turpitudi
ne.ptinēte ad culpā:ſz de ea q̄ hz ſpēz culpe.talis ät ē actus
mr̄imony:eo q eſt eiuſdē nāe i ſpē cū actu fornicatōis.eru
beſcētia ēt non ſolū ē de talib⁹:ſz ét de oib⁹ effectibus nāli
bus. Ad zm dōm:q ſupabūdātia paſſionis ñ facit viciū
ſm abſolutaz itentionē ipius:ſz ſm ꝓpoꝛtōez ad rōnē. vñ
tūc ſolū paſſio reputat imoderata qñ limites rationis ſibi
p̄fixos excedit. Delectatio ät q̄ ē i actu mr̄imony q̄ſuis ſit i
tētiſſima ꝛz ſe:tñ non excedit limites rōnis ſibi p̄fixos:cū
nō q̄rat:niſi i ꝓiuge ꝛ pp debitū finē. Ad argumentum
m oppoſitum patet ſolutio per dicta. Quæſtio III.

Quæritur 3º vtruz ſine p̄dictis bonis
poſſit act⁹ mr̄imony excu
ſari.ꝛ vr̄ q ſic:qz q vtit re ſua ad libitū nō
facit ꝫ iuſtitiā:ꝛ ſic nō peccat vt vr̄:ſz p ma
trimoniū vxoꝛ efficit res viri ꝛ eꝺ.g̃ ſi ſe in
uicē ad libitū vtāt ēt pp ſolaz delectationē
nō vr̄ eē pctm̄.g̃ zc. Cōtra.ceſſāte cā ceſ
ſat effcūs.ſz cāe excuſātes actū illū:ſūt illa tria bona. igit
vbi nullū illoꝝ ꝓcurrit ſp pctm̄ ē. Rº.tria ſūt hic viden
da. p̄mo i gn̄āli ō actu ꝓiugali q̄z q ad meritū ꝛ demeritū.
2º i ſpāli q̄z q ad pctm̄ mortale. 3º q̄z q ad pctm̄ veniale.

Quantum ad p̄m ē ſciēdū q act⁹ ꝓiugal qñq̄z ē moꝛ
tale pctm̄.ꝛ de hoc dicet in 2º arti.qñqz
veniale:nō ſ̄ i 3º.qñq̄z ē meritoꝛi⁹.ſ.i q̄tuoꝛ caſib⁹. Pri
m⁹ cū gs hūs gr̄az reddit debitū:qō ē iuſtitie. 2º qñ pe
tit cā p̄lis tp̄e ꝛ loco ꝛ mō debitis:qō ē latrie. 3º qñ cā p̄
p̄uādi ꝓparē a fornicatōe:qō ē charitatis. 4º qñ cā vitā
de fornicatōis i ſe quā ꝓbabilr credit alr nō vitādā:vt di
ctū fuit i p̄cedēti qōne. Qꝛ ät i iſtis q̄tuoꝛ caſib⁹ ſit meritoꝛ
rius apparet:qz oīs act⁹ vtutis charitate informat ē meritoꝛi⁹:hō ē act⁹ ꝓiugal i his q̄tuoꝛ caſib⁹.iō ꝛc. Qñqz ät ē idif
ferēs.i.nec meritoꝛi⁹ nec demeritoꝛi⁹.puta:cū ꝓiuꝝ carēs
gr̄a vno de q̄tuoꝛ modis dcis actū illū exercet. qz oīs act⁹
q ē meritoꝛi⁹ bñti gr̄az ē idr̄ns nō bñti. Nō enim eſt meri
toꝛius ꝓpter carentiam gratie:nec demeritoꝛius ꝓpter ca
rentiam culpe:cui ſolum debetur pena.

Quantū ad 2m de mortali vr copula carnal i cōiugio
p1 2 eē pcñ mortale ī.6.casib9. ¶ Primus pp ior
diationē itētionis efficiente libidinis qñ limites mrimōy
excedit:idē facturus cū q̄cūq; alia dū tñ eque pulchra:sz qz
bitibus ñ demeremur sed actib9:B est qñ actu sic cogitat.
2a 2 ¶ 2o rōe aborsus tpe cōcept9 vl part9 si:ꝓbabilr timet:qz
ꝫ charitatē ē ꝙ gs velit ōlectari cū pnicie vite plis:sz de B
3a 2 iterū dicet i sequēti di. ¶ 3o rōne picli ifectiōis tpe mstrui
tūc.n.fz quosdā exigere sciēter ē mortale:sed reddere cuz
dolore ꝛ displicētia ñ:sed si mulier timeat scādalizare virū
ne forte perpetuo bēat eā exosā si renelet ei feditatē suaz:
ñ teneť ei reuellare:sz si alr nō pōt subterfugere cū dolore
reddat ꝛ ille ñ peccabit mortalr:qz ignorat:nec ipa:qz do/
les B tolerat. Uel dōz ꝙ nō ē mortale ēt sciēter exigere: qz
sz videať eē ꝫ charitatē ꝙ gs pls velit sui corporis volupta
tē q̄z alter9 sanitatē:ꝛ g tpe mstrui gnať qñz leprosus effici
tur g san9 erat nascitur9 si vir gnare distulisset:tūc sic alibi
dr:quē clpāt aly temet laudare neće ē:qz ille idē g nāz ife/
ctā accepit nō pōt ꝯqueri:cū meli9 sit ei bře sic q̄z nō bře:ꝛ
forte pr postea ñ gnasset:vel nō pōt dici ꝙ eūdē:qz nō enti
4a 2o b9 nō ē vnitas. ¶ 4o i loco sacro si pōt ali9 locus bēri tunc
eni ñ solū petēs peccat mortalr sed ēt reddēs i loco sacro
ꝙ ē hereticos imitari in suis cōuēticulis g ad se vt pozi in
distincte accedūt. Si āt ali9 loc9 bři nō pōt nō peccat. Aly
dicūt ꝙ i loco sacro:puta eccl̄ia vl cimiterio bñdicto ē pec
catū sacrilegy ꝛ mortale petere vel reddere:qz recōciliari
debēt ſm veriorē opinionē. Si āt ꝓpter necessitatē guer
rarū exire nō posset bꝰ loca magno tpe:tūc non peccāt. sz
si paruo tpe tūc ꝯtinere debēt tpe necitatis ꝛ tribulatiōis
sicut ꝛ bruta qñ sūt capta in foueā:ꝛ sic Noe ꝛ fily ei9 ꝛ oia
aialia i arcba continuerūt. Sed iste due distinctiones nō
valēt:qz si nō pōt aliū locū bře:nō dz ꝓpter hoc locum sa
crū polluere:cū illō nō sit necessitatis sicut ē facere vrinā.
Siue g bēať ali9 loc9 siue nō cū iniuria loci sacri certū est
ꝙ nō sz petere:sz nec reddere teneť hō id qō nō pōt sine ir
reuerētia loci sacri g ꝛ ꝓpter hoc idiget recōciliari q̄z9 ē ex
nā facti:sz p accñs si ē occultū nō egear:sz.n.iura antiq̄ nō
faciāt mentionē nisi ō pollutiōe p adulteriū de adulteris.
.c.significasti:tamen iura noua dīt de contaminatiōe san
guinis ꝛ effusiōe seminis.vñ sicut effusio sanguinis ꝯtami
nat nō solū si fiat a ꝓuato:imo ēt si a iudice g decapitat la
tronē vl āputat auriculā i cimiterio:qz facit vbi nō licet ꝛ
si faciat qō licet:sic ēt semis effusio siue a suo siue ab extero
polluit:vñ ēt si sāguis nō cadat i terrā idē ē ac si caderet:si
cut nō regrit ꝙ semē fūdat i terrā ex quo sile ē de vtroq;:
5a 2 sz aligs diceret sile ē quo ad aligd sz nō quo ad oia. ¶ 5o ca
sus ē si mutat nāle vsū i eū g ē ꝫnām:vt qñ vas debitum
ꝓtermittit qō sēp ē peccatū mortale:qz ples seq nō pōt:vñ
totalr itētio nature frustrať. Alio q̄z3m ad sitū ꝛ tūc excusa
tur qñ dispositio corporis vel ifirmitas aliū modū nō pati
tur. Dīt g qdā ꝙ peccat mōtalr vir si cognoscat vxorē nō
ꝯsueto mō ēt i vase nāli:si fiat cā maioris voluptatis q̄ren
de sic.si āt vxor pregnans ē ꝛ timeť de suffocatiōe ptus:ꝛ
ꝓpter hoc ñ audet accedere ad eā ex pte anteriori: nō pec
cat mortalr ex alia pte accedēs:dū mō vasculo muliebri ñ
abutať aliter nec semē exr sciēter effundat. Itē si pp aliam
mulieris ifirmitatē hoc faciat. Qui āt iō semē exr fūdit ne
bēat plures filios q̄s nutrire ñ possit:detestabilē rē cū filio
iude opať. gene.38. Si āt āte ꝯpletionē act9 se retrahit nec
semē emittit eadē itētione nō vr mortalr peccare nisi ex
ex hoc forte mulier ad seminādū ꝓuocaret. Silr si ꝓpter
hoc omittit cognoscere vxorē ꝛ ex cōi ꝯsensu nec negat d
bitū:nō vr ꝙ peccet ēt venialr:qz sz appetereñ bře plures
liberos q̄z possit nutrire:nec ipe teneť debitū petere nec in
cobatū actū ꝯsūmare nisi vxore petēte. Si g sit tāta īnāli
tas ꝙ nō possit seq ples ex nā facti:siue qz abutiť vasculo
muliebri:siue qz vir nubit i feminā ſm sitū se supponēdo
vt demon succub9 mortale ē:al's āt si loco debito sciēter ꝛ
qūocūq; se agat alr īnāliter:si facit B i casu vbi nāliter nō
peccaret:puta pp bonū ꝓlis vel fidei ꝛ necitas ifirmitatis
alteri9 vel ipregnatio hoc regrit nec patiť ꝙ aliter faciat
excusať:sed i casu vbi alias eēt veniale ꝛ necessitas nō pa
tiť modū nālē:nō vr mortale sed est grau9 veniale qñ ab
ista īnālitate nō se tēperat ad tps:qz secus si eēt ppetuū im
pedimētū. Si āt pp voluptatē sine necessitate īmutat mo
dū nālē sz nō quo ad vas mortale ē:qz nō est vxor eius ni
si ad act9 nāles:aliter abutitur sacro cōiugy sicut ꝙ quer
teret vsū ꝛ ritū alteri9 sacri sciēter eēt trāsgressor ꝓcepti
nō solū in eēntialib9 sz ēt i accñtalib9. Sed de q̄dā ꝓgnan
te quā vir cōtinere nō valēs sodomitice a tergo ꝓpter pu
erum cognouit cū nō fuisset forte pei9 occidere puerū:ꝯsul
tum fuit ꝙ nullo mō ꝓmitteret se sic cognosci sz ꝓpus occi
di aut illū adulterari vel iumēto būiliari:sz si aliter nollet
ꝯtinere doceret eū cōmisceri ſz sitū lōgitudis oppm:ꝛ sic
ꝓcluat9 ē a peccato sodomitico ꝛ ꝓpter necessitatē excusa/
tus. ¶ 6o qñ cōiux voluptatē ꝓuenit ꝛ ꝓuocat eā manib9 6a 2o
vel cogitatiōe vel vtēdo calidis ꝛ icēsiuis:vt possit pluries
cū vxore coire. ¶ Sz notām ꝙ istō pōt fieri tripliciter. Pri9
sine oī peccato:puta si gs cā plis gnande vel fornicatiōis i
vxore vel i se vitāde aut debiti reddēdi cū alias sit ipotēs
se ꝓuocet esu vel potu calefactiuoz:aut osculis vel āplexi
bus gb9 ēt aialia se ꝓuocēt vt vrsi ꝛ colūbi:vel aliquibus
alys tactib9 i gbus nō q̄rat ꝓpter se delectari sed solnz ad
actū illū ꝓparari nō vr peccatū:qz sz iuuare nām corporis
ad obediēdū recte rōni. 2o modo vt sit potēs cognoscere
vxorē ꝓpter delectationē quā tñ nolet cū alia experiri:ꝛ
tūc sz grauius peccet ꝓueniēdo tēptationē nō tñ mortalr:
qz nō querit i hac ꝓuocatiōe delectari:sed solū i actu cōiu
gali:vñ vr idē spē qō de fine. 3o qñ in talibus ꝓparatorys
ꝓpter se delectať: vt si cōfricatiōib9 ipudicis mbza attra/
crando sequať pollutio:nō ē dubiū qō ē mortale:qz ois pol
lutio exordinaria peccatū mortale ē q̄ vigilando ꝓcurať
sz i ꝓmo casu vr ēt ꝙ si tactib9 inālib9 se ꝓuocet g aliter ñ
posset:dū tñ non faciat hoc ꝓpter voluptatē:qz necessitas
excusat nō peccat ēt venialiter:sicut nec is qui causa plis
vel reddēdo debitū cognoscit ināliter qñ aliter nō pōt.dū
tñ nō ptermittat vas debitū. Nā si ipa bēat morbū in illo
mēbro sic ꝙ nō posst ibi cognosci:non ꝓpter hoc pōt alibi
cognosci. Sed cognoscere ināliter qñ aliter nō pōt ꝓpter
voluptatē nō ē mortale:dū tñ vas non omittat:sed est gra
uius veniale:sic ꝛ bic:qz senex vel frigidus ñ pōt coire nisi
se ꝓuocet tali mō q̄z voluptatē q̄rat qz tñ nec cū exnea
faceret:grau9 qdē peccat ꝓueniēdo sz ñ mortalr.si.n.oscu
la ꝛ āplex9 iō solū sūt mortalia i solutis qz ipe act9 eēt mor
talis.g i cōiugatis i gb9 act9 nō eēt mōtalr nec icitatō ad ips
est mortalis.

Quātū ad 3m de veniali. Sciēdū ꝙ qñcūq; voluptas
q̄rit ꝓter pdictos sex casus sēp ē veiale. In spe
ciali autē pñt notari sex casus i gb9 act9 cōiugalis ē tñ ve
niale. ¶ Prim9 qñcūq; pcedit aliq̄ deordinatio rōis:sz ū p1 5
tāta sic i pdictis sex casib9:puta petere tpe sacro:ꝛ si respe
ctus sit ad delectationē:grauis ē culpa:si ad lubricū vel in
firmitatē suā cui9 ē sibi cōscius vel cōscia veniale:tñ vix cō
tigit ꝙ i pcipuis dieb9 nō sit graue pcñ ſz bonāuēturam.
¶ 2o petere cā delectatiōis ifra limites tñ sēper ē veniale 2a 2
sicut comedere ꝓpter voluptatē. Qō.n.cib9 ad salutē bōis
hoc coit9 ad salutē gñis. Aug9. 33.di.i lfa.c.i. ¶ 3o petere cā 3a 2
fornicatiōis vitāde sicut fuit dictū i pcedēti qōne sz hac i
tētiōe cōtrabere nō sit veniale. ¶ 4o cā ifirmitatis vitan 4a 2
de:qz q̄uis vtrū qz seorsū liceat appetere:nō tñ vnū ꝓpter
alterū:qz ista cauda nō ē isti9 vituli. ¶ 5o si qñ icepit petere 5a 2
vel reddere bona itētiōe postea mutet itētionē.ita.s.ꝙ nō

vellet istā libidinē pp se ēt si gdē actu ℞ cogitet ex horam
64 decisionis semis: qz tūc nō hz vsū rōnis. ¶ Ꝺ qñcūq; aliō
itēdat q̄ ad qō ordinaī ꝓiugiū. s. vel ad ꝓlē: vel ad redden
dū debitū. ¶ Ad arm̄ i oppo ē dōz: q cuz vna circūstātia
nō sufficiat ad bonitatē actꝰ: nō oz q̄ q̄litercūq; gs vtaī re
sua q vsus sēp sit bonꝰ nisi vbi cōcurrūt oēs circūstatie: q̄
ōbēt ieſſe: ℞ ātñ ē qñ gs vtiī vxore sua solū pp ōlectatōez

¶ De solutione carnalis debiti. XXXII. a.

SCiendum etiam est qz cum in oibꝰ aliꝭs vir pesit mulieri vt caput coꝛ poꝛi: est. n. vir caput mulieris: i solvendo tñ carnis debito pares sunt Jō apostolus vtriq; pariter p̄cipit in hac cā sibi invicē subīci: inquiens. Vir debitum reddat vxori: simil̄r z vxor viro: qz mulier non habet potestatem sui coꝛpoꝛis sed vir. sil̄r z vir non habet ptātez sui coꝛpoꝛis sed mulier: Quia nec mulier ad aliū virū: nec vir ad aliam mulierem ptātē sui coꝛpoꝛis hz: nec vir ad continendum: nec mulier ptātē hz sine mutuo consēsu: sed alter alterius ptātez hz coꝛpoꝛis: vt posceti alteri non liceat alteri negare debitum. In hoc. n. pares sūt: qz nec viro nec mulieri coꝛpꝰ suuz licet alij tradere. Sed sibi īuicē debitoꝛes sunt in hac causa: ne peccandi detur occasio: p qō non dominiuz tollitur viro sed vitiū. Hebz enim sibi coniugati non soluz ipius sexus sui cōmiscendi fidē liberoꝛum ꝓcreādoꝛ cā: que pma est in ista moꝛtalitate societas: verum etiaz infirmitatis inuicem exeipiende ad illicitos cōcubitus deuitandos: mutuā quuodāmodo seruitutem: vt z si alteri eoꝝ continentia placeat: nisi ex alterius cōsensu non possit. Ad hoc enīz neuter habet ptātē sui coꝛpoꝛis: qō adeo veruz est: vt etiam q non filioꝛ ꝓcreandoꝛ sed infirmitatis z incontinentie causa expetit: vel ille de matrimonio: vel illa nō sibi alterutrū negent: ne p hoc incidant in dānabiles coꝛruptellas. Reddere enim debitum cōiugale nullius est criminis: exigere autem vltra generandi necessitatez: culpe ē venialis. Fornicari vero vel mechari: puniendi est crimiuis.

¶ Oꝛ neuter continere valeat nisi ex cōi ꝓsēsu. b

Quod vero sine consensu vxoris vir con
q tinere non valeat: subditis probaī testimonijs. Ait enī aug. Si dicat vir cōtinere iam volo: nolo aūt vxoꝛ pōt. Quod enim tu vis: illa non vult. Nūqd p continentiam tuam illa debet fieri fornicaria? Si alij nupserit te viuo: adultera erit. Non vult tali lucro deus tale dānum compensari. Redde debitum z si non exigis: redde: pro sanctificatione pfecta deus tibi computabit: si non qō tibi debetur exigis: sz reddis quod debes vxori. Idem. Secundum verba aplica etiā si vir continere voluisset z tu noluisses: debitum tibi reddere cogereī: z illi deus imputaret continentiā: si nō sue sz tue concedereī infirmitati: ne in adulterium caderes. Quisqs ergo ꝓpatiēs infirmitatis vxoris reddit nō exigit ōbitū: aut si pp ꝓpriā ifirmitatē ducit vxoꝛē plāgēs potiꝰ: qz sine vxoꝛe eē ñ potuit: q̄z gaudēs qz duxit: securꝰ expectat diē nouissimū. Idē. Una sola cā eē pōt: q̄ te ad id qō voluisti nō mō nō hoꝛtaremur: sz ēt ꝓhiberemus implere: si forte tua coniūx hoc tecū suscipe animi vel carnis ifirmitate recusaret. Nā vouēda talia nō sunt a cōiugatis: nisi ex cōsēsu z uoluntate cōi: z si ꝑpropere factū fuerit: magis ē corrigēda temeritas q̄z psoluēda ꝓmissio. Nō. n. deus exigit si qs ex alieno aliqd vouerit: sz potiꝰ usurpare uetat alienū. Idē. Apostolus nec ad tp̄s ut nacet oꝛoni nisi ex consensu noluit cōiugē carnali īuicē fraudari ōbito. Idē. Manifestū ē ita uoluisse legē: feminā sub uiro eē: ut nulla eiꝰ uota q̄ abstinentie cā uouerit reddanī ab ea: nisi auctor fuerit uir ꝓmittēdo. Nā cū ad peccatū eius dē uiri ptinere uolgerit lex: si priꝰ ꝓmiserit z postea ꝓhibuerit: ñ tñ dixit ut faciat mulier qō uouerat: qz ꝓmissa iā priꝰ a uiro fuerat. uiri dixit eē peccatū: qz abnuit qō priꝰ ꝓcesserat: nō tñ mulieri ex hoc iussū dedit: ut cū priꝰ uir ei cōcesserit: postea si ꝓhibuerit contēnat. Ex his appet q vir vl̄ mulier cōtinētiaz deo offerre nō pōt sine cōi ꝓsēsu: nec alter alteri ōbitū negare dz. Si vero qlibz eoꝝ alterū a suo iure absoluerit: ad p̄teritaz fuitutē nūqd revocare poterit? Hoc. n. vī aug. supra voluisse. Quibusdā vī q mulier nō discedēs a domo viri: q̄ viro ꝓmittēte ꝓtinētiā uouerit uel ꝓmisserit: eodē ꝓhibēte solvere ñ ualeat z hoc pp dignitatē uiri q ē caput mulieris. Sz meliꝰ hoc itelligiī i tali casu: ubi uir ꝓcedit mulieri uouere ꝓtinētiā z añ uotū ꝓhibz implere. Si uero bitū mutauerit nō pōt revocari sz illud. Qui uxoꝛē suā uelare ꝓmiserit: aliā nō accipiat: sz sil̄r conuertatur.

¶ Quib9 tpib9 cessandū sit a coitu. c

Tz debitum poscenti sit sēp solvendū
e ñ lz tñ q̄libz die poscere. vñ aug. Christiano cū uxoꝛe sua aliqñ lz ꝙuēire aliqñ ñ. Propter ꝓcessiōis. n. dies z ieiunioꝝ aliqñ nō lz ꝙuenire: qz ēt a licitis abstinendū ē: ut faciliuſ ipetrari possit qō postulaī. Idem. quotiens. n. uel dies natiuitatis uel reliqne festiuitates aduenerint: non solum concubinarū consoꝛtio: sed etiam a ꝓpꝛijs uxoꝛibus abstiete. Jtez amb. Si causa procreandoꝛum filioꝛum ducīt uxoꝛ nō multum tempus cōcessū uideī ad ipz usuz:

qz ⁊ dies festi ⁊ dies ꝓcessionis ⁊ ipsa ratio cō ceptus ⁊ partus iuxta legē cessare vsum carnis his debere temporibus demonstrant.

¶Hiero. videtur dissentire a premissis.

Sed autem quod dictum est reddere debitū non esse peccatū. videt obuiare qđ ait Hiero. Quicūq; vxori debitū reddit vacare non pōt orationi: nec carnes agni edere Itē si panes ꝓpositionis ab his q vxores suas tetigerāt comedi nō poterāt: Quātomagis panis q de celo descēdit: nō pōt ab his q cōiugabilibus paulo ante hesere cōplexibus violari atq; cōtingi. Nō q nuptias cōdēnemus: sz q eo tpe quo carnes agni māducaturi sumus: vacare a carnalibus opibus ōbeamus. Hoc capitulum maxie ad ministros eccl'e ptinere videt: qđ nō licebāt sacra officia celebrare atq; mysteria tpe cōiugalis amplex⁹: quo ēt pūtia spiritussancti nō dat. Uñ idē ait. Cōnubia legitia carēt qđē peccato: nec tñ tpe illo quo coniugales actus gerūtur: pūtia spūssancti dabitur etiā si prophet' eē videatur: qui officio generationis obsequitur.

¶Quibus tpibus non sunt celebranda nuptie.

Nec solum in opere carnali obseruanda sunt tempora: sed etiam in celebrandis nuptijs: secundus illud. Non oportet a septuagesima vsq; in octauā pasce ⁊ trib⁹ ebdomadibus ante festū sancti Joānis: ⁊ ab aduentu domini vsq; post epiphaniam celebrare nuptias. Nō si factū fuerit separēt. Itē Nicola⁹ papa. nec vxorē ducere nec ꝯiugia facere q̄dragesimali tpe cōuēire posse vllo modo arbitror.

Questio I

Circa 32. di. grūt duo. Primo ō reddito̊e debiti. 2° ō voto ꝯiugato̊.

¶Quātū ad ꝑmū q̄rit vt ꝯiunx teneat reddere debitū petēti. ⁊ vr q nō: qz nll's teneт facere ꝯ rōnē rectā: sz act⁹ ille absorbet oēm rōnem. g̃ ⁊c. ¶Cōtra apl's. Uir vxori debitū reddat: ⁊ e. ¶R°. hic sūt q̄tuor videda. Primo q ꝯiūx teneт reddere debitū ex ꝓcepto. 2° q ab isto ꝓcepto excusat i gbusdā casib⁹. 3° de tpib⁹ i gb⁹ carnalis copula iterdicit ꝯiugib⁹. ⁊ 4° de tpe nuptiaꝝ.

Quantum ad ꝑmū tenēdū ē p regula q ꝯiugi ōbitū petēti loco ⁊ tpe debitis imo et tpe sacro: reddēdū ē q̃ocūq; siue exp̄sse siue iterp̄tatiue: qz non refert qūo gs volūtatē suā exp̄mat vbis an factis. ff. ō leg. .l. de gbus: sz maxime ifirmiori vasculo i hoc cōpatiēduz sit: qz verecūdi⁹ē mulieri petere. Itē q̃cunq; ītentione siue cā sobolis ꝓcreāde siue fornicatōis vitāde: siue ēt libidis satiāde siue voluptatis bīde. nec hoc ē reddere gladiū furioso: sz magis ne icidāt i dānabiles corruptelas: sic i theotonia vxor militis negātis i vigilia pasce debituz: qz ꝯtinuerat tota q̃dragesima fratrē ei⁹ ipetinit ⁊ negātē iugulauit ⁊ reuersa ad virū dixit: hoc tu fecisti: qz me facere coegisti. Alia aūt supposuit se iumēto. Uñ. 7. Ethi. 3. c. Cōcupiscētie venereo̊ gbusdā īsanias faciūt: nisi dissuadēdo cessare faciat ab exactōe: qō tñ nō cū mlta īstātia. Et hoc nisi ante duos mēses ⁊ mrīmoniū ꝯsumatū q̃n licet ītrare monasteriū: h⁹āt rō duplex assignat. Prima talis ē. Sicut seru⁹ ē ptāte dñi: sic vn⁹ ꝯiugū i ptāte alteri⁹ quo ad redditionem debiti: qz vir nō h3 ptātez corpis sui: sz mulier: vt dr p^c ad Cor. 7. Sz seruus tenet ex necessitate precepti dño suo reddere ōbitū fuitut]. g̃ vn⁹ ꝯiugū ex necitate ꝓcepti tenet alteri reddere debitū. Scōa tal' ē: qz sicut ē ꝯ iustitiā alienū accipe iuito dño: ita ꝯ iustitiā ē alienū petēti ñ reddere: nisi ꝯ B legittima exceptio bēat: sed ꝑmū ē pctū mortale. g̃ ⁊z^m. sz corp⁹ vni⁹ cōiugū ē res alteri⁹ q̃tū ad actū mrīmony ꝑz illō. i. ad Cozin. 7. Uir nō h3 ptātez corporis sui sz mulier. g̃ gcūq; cōiugū negat alteri corpus suū quo ad actū mrīmony: peccat mortal'r: nisi bēat legittimā cām negādi.

Quantuz ad z^m ō excusatōe sūt q̃tuor ꝯnes. ¶Prima ō lepra: qz leproso ē debitū reddēdū: qz lepra nō soluit mrīmoniū ꝓcedēs sicut spōsalia: nō obstante q⁹ fili⁹ gnātur leprosus: qz meli⁹ē sibi sic eē q̃ nō eē: nec alius ꝓhibet vti iure suo q̃uis maluz alteri ex hoc ꝓueniat tpale: maxie si timeat sibi piculū spūale. puta: icidere in adulteriū: qz leprosi ꝓpter iteriorē calorē dñr multū appetere actū illū: nō tenet tñ cohitare i domo: qz magis infice ret ex diutina cohitatiōe q̃ ex vna cōmixtiōe carnali: sz dz ꝓpe domū ei⁹ manere ꝑz Allanū ⁊ cōez opionē. Hosserdus vo cardinalis i sūma dicit. q ꝯiugi leproso manēti i separatz tenet ꝯiunx sanus cohitare: sz manēti coīter cū leprosis ñ tenet. ex. ō ꝯiug. lepro. c. z. ⁊ numeri. 5. Eyciāt ex castra oēz leprosū. Sed ꝑma opio ꝓbabilio̊ ē: qz ꝯiunx magis tenet reddere debitū q̃ cohitare: sz nō tenet reddere ōbitū si ex hoc sibi īmineat piculū mortis vl' ifirmitatis: g̃ multominus cohitare tenēdū ē: q nec reddere nec cohitare tenet B nisi supposito q ex cohitatōe vl' redditiōe debiti ñ īmineat sano piculū ifectōis: quo supposito loquūt iura. ex. de ꝯiug. lepro. c. z. Utrū āt ex redditōe debiti īmineat piculū ifectōis q̃rēdū eēt a medicis ⁊ credēdū eis. Unusq; q. n. i arte sua sapiēs ē. Eccle. 38. B āt scire ptinet ad artē medicine: cui⁹ ē ꝯsiderare sanū ⁊ egrū. Dñt āt medici q viro accedēti ad mulierē leprosā īminet ꝓbabil'r piculū ifectōis ml' tomagis q̃ mlieri si cognoscat a viro leproso: qō p3: qz maius piculū lepre īminet viro accedēti ad mulierē leprosaz q̃ accedēti ad cognitā a leproso. si g̃ viro accedēti ad mulierē cognitā a leproso īminet piculm lepre vt ipi dñt: dato q ipamet mulier nō efficiat leprosa. g̃ multomagis īminet viro picz ifectōis si cognoscat mulierē leprosā: q̃ mulieri si cognoscatur a viro leproso. Et illud non videt dubiū qñ mulier ē ifecta vltima spē lepre. s. leonina i q̃ ē tāta ifectio: q ptes corporis frustatiz decidūt: ꝓpter qō nō videtur q mulieri sic ifecte teneatur vir debitū reddere. qz reddēdo vix posset euadere piculū lepre. Si vo nō est notabiliter ifecta: tenetur: ⁊ multomagis mulier viro: cū ei minus periculum immineat ex redditione debiti. nec ꝓpter hoc vir ⁊ mulier quo ad redditionem debiti ad imparia iudicantur: quia semper iudicantur ad paria quādo est pār causa. hoc autē nō est vt dictū est. quare ⁊c. Quātus autē hec sunt ꝓbabil'r dicta: nō sequitur tamē si cognoscens cognitā a leproso inficit q ml'tomagis inficiatur cognoscens leprosā: tū qz forte leprosus est ita infectus q contagione pestifera plurimos inficit: non solū immediate sed mediate. Aliquādo vero mulier est de se ita parum q non inficit immediate. ⁊ si q̃ ē sana formaliter cognoscat a tā infirmo ē magis leprosa effectiue q̃ mulier leprosa non cognita que formaliter est leprosa ⁊ non effectiue: sicut aliquādo nepos plus assimilatur auo q̃ patri medio. Uel dōm q quādo mulier al's sana cognita est a leproso in loco eodem in quo cognita est: matrix forte ad magnum tempus infecta est: ⁊ virum ibi eam tangentem inficit pl⁹quam si solam lepram haberet in facie ⁊ cognosceretur tangens solū iferiores ptes;

z°ɔ° vbi nōdū lepra diſpſa ē. ¶ Scōa ꝙ̄ eſt de piculo pſone: ga nō tenet niſi ſalua ɔſiſtētia ſuī: ſic nā ꝑmo retinet nutriti ue ⁊ augmētatiue gra ſnī: ꝙ̄ miniſtret gnātiue gra ſpēi. im minet āt ex mlto coitu piculū. vñ phs ō lōgitudie ⁊ brevi tate vite. c. vlti. ℈. ꝓpter. dicit q̄ ſpma ampli⁹ emiſſū deſic cat ⁊ ſeneſcit cito: pp q̄ mulus lōgiozis vite ē equo ⁊ aſi no ex gbus genit⁹ eſt: ⁊ femelle maſculis ſi maſculi ſint coi tui: ꝓpter q̄ paſſeres maſculi brevioris vite ſūt femellis. Si aūt ifirm⁹ vl' vulnerat⁹ eēt: coit⁹ mortalis ſibi eē poſſz. vñ nec tūc reddere tenet. Et ex iſto ꝑn° dñt alig ꝓbabil'r: q̄ ſi vir ē fur icorrigibilis ꝓpter q̄ vxor quotidie piclitat cū eo ad mortē erga iuſtitiā q̄ pōt fugere ⁊ eū relinq̄re ne moriat cū eo. ſicut ⁊ ō naufragio cōi liceret ei ſoli euadere
5°ɔ° ſi poſſet: nec teneret cū eo ſpōte mergi. ¶ 3ª ꝙ̄ ē ō impotē tia ꝓpter quā aligs excuſat: q̄ ipoli⁹ fm iura nulla ē obli gatio: ſiue ſit pp actū p̄cedētē: q̄ tñ i muliere locū nō hz: ſi ue pp aliā cām. ita tñ q̄ ſi pp culpā ſuā peccauit reddendo ſe ipotentē, idiſcreta aflictōe vl' pnia: iputat ſibi: ſi pp hꝫ ali⁹ icidit i dānabilē corruptelā. vñ nec viro iniūgēda ē tā grauis pnia q̄ ſit ipotēs reddere debitū vxori iuuēcule ⁊ fer uēti. puta: ieiunia ⁊ vigilie q̄ deſiccāt ſpma. Nā multuz vi gilātes raro ſpmatizāt: nec i ſōno meridiano q̄ ē tenuis fit reſolutio. nec i ſōno ſolliciti de lectōe vl' fmone: ſz i ſōno p fūdo maxie auroze digeſtiōe ꝛpleta ⁊ hoza ſanguis. Silr ⁊ ꝓpter iciunia miuit. vñ raro i q̄drageſima ⁊ ſine cena. Re tulit ēt medic⁹ vix quēdā ad ſiccitatē ptiſice deductū ex hꝫ q̄ poſt p̄rādiū ſtatī ɔſueuerat cognoſcere vxorē. Nec eꝫ cō ſulēdū ē vxori facere tā graues pnias vt reddat deformis ſuo viro vel ſit i macie vel pnitie ſue, plis vl' ipedimētū cō cept⁹. nec tñ tenet vir vti calidis vt ſit potēs: ſz ſuffic q̄ ſe nō faciat ipotētē. Ad hūc caſū reducit q̄ncūq̄ nō pōt red di ſine pctō rōne loci vl' voti vel alia cā: q̄ tūc redditio eſt
4°ɔ° impolis de iure. ¶ 4ª ɔclo ē de fornicatōe: q̄ fornicāti nō tenet ali⁹ debitū reddere: cū dñs ꝑmittat ob hoc vxorē di mittere: niſi ⁊ ipe poſtmodū fornicat⁹ fuerit aut debitū pe tierit ⁊ ſic ſibi recōciliauerit: vt dicit papa de lothario ⁊ ta bergea. Et ad iſtū caſū reducit oē crimē ꝓpter q̄ cōiux pdit ius petēdi debitū. puta ſi ſciēter filiū alteri⁹ baptiçet vel teneat i baptiſmo vel ɔfirmatōe: ⁊ ō alys de gb⁹ dicet ifra: q̄ ex quo actor pdit ius petēdi: re⁹ hz ius nō debēdi et negādi ⁊ excipiēdi. Itē ad hūc caſū reducit oē illō p quod ɔiunx acgrit ius excipiēdi: vt ſi de lnia eius fecit votū ſim plex vel ſolēne: q̄ ex tunc non tenetur.

ꝑ°ɔ° **Quantū** ad 3m de tpalib⁹ gbus ɔiugib⁹ ɔtinētia idici tur ſūt tres ɔclones. ¶ Pria ō tpe ſacro. q̄ tpe ſacro nō lz petere debitū. puta tpib⁹ ꝓceſſionū: iciunio rū: feſtorū. Exo. 19. Ne appropiquetis vxorib⁹ vīs: nō tñ ē pctñ mortale: ſz veniale niſi ɔcomitaret ɔtēpt⁹: ita etiam q̄ pp tps ſi ōs p̄cepiſſet nō abſtinerēt: q̄ circūſtantia nō ag grauat i infinitū: q̄ lz eccl'ia poſſit actū illū iterdicere ad tē pus: imo i ꝛpetuū ꝓpter illoꝝ delictū: tñ ꝓpter illud q̄ ē ɔſilij ipa nō vult laqueū ifirmis inycere vt peccent morta liter niſi a ſeptuageſima vſq̄ ad octauā paſce cōtineāt: qui al's vix duob⁹ dieb⁹ ɔtinēt. q̄ q̄ ē iuris diuini ſine culpa ñ vult eccleſia auferre. Alia rō ē: q̄ cognoſcere vxorē nō mu tat ſpēm. Furari. n. tpe ſacro ñ ē ſacrilegiū: ſepe tñ ē ānexa irreuerētia ſiue irreligio intēperantie ɔiugatoꝝ tpe ſacro voluptati vacātiū: exq̄ ⁊ graue veniale ⁊ mortale ſepe cō mittit. Unī ꝑmo dialog. Grego. narrat de cōiugata q̄ vicia carnis illecebris non abſtinēs in nocte: in craſtino ad eccle ſiā dedicādā cū reliquys bti Sebaſtiani martyris veniēs cū alys a diabolo arrepta fuit. hoc tamē cogit q̄ illō fuerit mortale: q̄ ēt ꝓpter pctñ veniale tradit q̄s ſatbane vt ēt ppha a leone occiſus eſt. Nō. n. i aīam ptātē accipit niſi pp mortale: ſed i corꝑ ſic. Reddere vo cū diſplicētia tpe q̄ctū cūq̄ ſacro nullū pctñ eſt: q̄ debitū ē. ⁊ neceſſariū ē ex quo verb ab exactōe cōpeſci nō pōt. ¶ z4ª ꝙ̄ ē ō tēpore cōcept⁹: z°ɔ° de quo in parte dictū ē i p̄cedēti di. q̄ ſemp ē pctñ petere debitū vtriq̄ idifferēter tpe ɔcept⁹ ⁊ part⁹: q̄ ēt bruta ɔti nēt. Elephas enī ad ipregnatā nō accedit. Et gdē ſi ꝓbabi liter timet ō abortu tpe ɔcept⁹. q̄ mīx pp delectatiōem q̄ncq̄ aperīt: ⁊ mā nōdū pfecte coagulata diſpgit ⁊ effūdi tur. ⁊ iſtante partu ne puer oppmat eſſet pctñ q̄ſi homici cidy ⁊ mortale ſciēter petere vl' reddere: al's nō ē pctñ red dere: ſz veniale petere maxie mulieri: q̄ ipregnate ꝓpter me dicos magis appetūt coitū. Q̄ aūt vſq̄ ad quadrageſimū vel octogeſimū die mulier a viri thoro abſtineat ſic ⁊ a tē plo abſtiebat: cerimoniale fuit. vñ hodie nō ligat. vñ ſicut mulier i noua lege ſtatī poſt partū ſine mortale poſſz eccle ſiā itrare nec dz ꝓhiberi: ſi tñ ex veneratone voluerit ab ſtinere deuotio ei⁹ nō ē ipzobādazita ſi ſtatī poſt partuz al teruter petit debitū: nō ē mortale: ſz veniale: ⁊ idecēs ē q̄ nō abſtineat a ɔſortio viri q̄diu abſtinet ab ingreſſu tēpli. ℣primū ꝓbat. ō purificatōe poſt partū. c. i. g̃ poſt partū i pu erperio nō ē pctñ mortale: q̄ nō timet ō puero niſi time ret de egritudie vxoris. Si aūt ad ipregnatā accedat ⁊ pre ter ſpez oppmat puerperiū aiatū fit irregularis: q̄. ſ. dabat opaz rei illicite. vñ ⁊ iputat ſibi: ad penam gcgd ſegt ex eo vl' ob id. g̃ ad puerpā accedere erat ꝓhibitū lege moſayca. Et lz hodie ipa nō ꝓhiberet tēplū igerdi: q̄ ⁊ emorroyſa tetigit fimbriā veſtimēti xpi. ō purifi. poſt partū. c. vno. ⁊ in decre. di. ℈. Ad ei⁹ cōcubitū: nihilomin⁹ tñ ibidē ꝓhibet vir accedere ad eā ō honeſtate nō āt ō necitate. niſi adhuc eſſz ifirma: ⁊ ꝓpter hoc eēt ei piculū mortis vl' aggrauatōis in firmitatis. ¶ 3ª ꝙ̄ ē ō tpe mēſtruoꝝ: vbi ꝑter id q̄ dictuz ℣3°ɔ° fuit i p̄cedēti. q. diſtīguēdū ē: q̄ ſi inaturalis ⁊ accidētalis ſit ffux⁹ a quo mulier dr emorroyſa: nō iterdicitur petitio vl' redditio. q̄ q̄ ē ifirmitas ꝓpetua vl' nimis diuturna et piculoſū eēt ɔiugatis aligb⁹ ꝓhibere: tūc ēt mulier ɔcipe ñ pōt ꝫ quoſdā. vñ nō timet ꝓpli. vñ tūc ē veniale petere: cū nō ſpet ꝓples: imo nec veniale ſi fit pp fornicatiōez vitādā i ſe vl' i alio: modo dcō i p̄cedēti di. Si āt ſit nālis i menſe a quo mēſtruata dr: adhuc ñ vr mortale ſciēter petere ⁊ red dere: lz dicat Hieronym⁹ ſup illō Iſa. 64. Juſtitie nre q̄ſi pānus mēſtruate: tūc ɔcipiūt mēbris dānati: ceci: claudi: leproſi: vt q̄ parētes nō erubuerūt i ɔclaui ɔmiſceri: eoꝝ pctñ patēter ⁊ apte redarguat i paruulis. Et ſup illō leui. .18. Ad mulierē q̄ patit mēſtruū nō accedes. Augu. Nec io vtriq̄ iterim iterdicit ɔtinētia. vñ mlier ſi ſine ſcādalo vi ri pt ſe excuſat dz ſubterfugere. al'r ñ peccat cū dolore red dēdo ꝫ Bonāuēturā ⁊ Petrū. Sz dñt q̄ exigere ſciēter ē mortale: q̄ nō vr: q̄ nō ē maior timor ō ifectōe ꝓlis tpe mēſtruoꝝ q̄ tpe lepre: tūc aūt petere non ē mortale. g̃ nec nūc. Nec valet ſolutio eoꝝ: q̄ lepra ē morbus ɔtinu⁹. mē ſtruū momētane⁹. q̄ ſi exponere ſe piculo gnāndi leproſū eēt ō ſe mortale: vbicūq̄ eēt illō piculū eēt, idē pctñ: ⁊ lz fa cere i ſuo q̄ nocet i alieno: dū tñ hoc nō itēdat: ⁊ ſufficit ſi cui vel i paucis amici laboriꝫ ɔſulat: vt alibi dr. Cōſtat āt q̄ multū ꝑſtat q̄ dat mām ifectā: maxie q̄ nō ē certū vtrū tūc ɔcipiat: ⁊ ſi ɔcipiat vtrū ificiat. vñ dū tñ ille q̄ petit eēt parat⁹ nō petere ſi ſciret id ɔtigere. ſufficit. Et ꝑterea nō q̄ libet mulier q̄lz ɔceptu parit: ⁊ maxie ſi ipa fuit pri⁹ ſterīl lz non faciāt āni q̄ facit vna dies. Nec obſtat leui. 20. In terficientur ambo: q̄ itelligit de coitu fornicario non con iugali. vñ ſi actus coniugalis eēt de ſe mortalis tēpore mē ſtruoꝝ ſicut cognoſcere innaturaliter vel in loco ſacro: ſi cut ibi non licet reddere: quia non eſt petitio debiti ſed ex actio indebiti: ſic nunq̄ liceret reddere debitum mulieri que ſcit ſe menſtruatam: quod tamen nullus dicit: ⁊ tamē ipſa non minus tenetur ad bonū p̄lis q̄ vir. Epilogādo ergo dōz eſt de mēſtruis q̄ nō ē mortale reddere ⁊ ſciēter ex pte mulieris nec p cōſequēs ex pte viri. ex quo certior

abstinere nō vult. Scō nō ē peccatū petere ignorāti ifirmitatē. Tertio sciēs ifirmitatē sed nescies mōstruz solere generari qñ nō erat facturus si sciret ēt nō peccat: maxime mortal'r: qz q cōtigit ꝓter spē ex aliquo ēt si dat opam rei illicite nō iputat sibi ad culpā nec ad penā que volū requirit: lz iputet ad penā q̄ respicit defectū. Nā ebrius occidens vel mutilās clericū ē irregularis. nō aūt excōicatus: q̄uis culpa sua iebriatus fuerit. Et sic ēt videt dōm de furioso: qz si culpa sua icidit i furiā: irregularis ē: sed nō excōicat⁹: si sine culpa neutrū nisi ex ꝓcedēti rācoze cōtinuato hoc accidisset: sicut i illo q cōsueuerat ābulare dormiēdo cū cō tēdisset de die cū clerico: nocte dormiēs cū ense egressus occidit eū sōniās se occidere eū: z rediēs cū euigilasset recolu it ō somno: z iuenit ensē sāguinolētū z fugit: hic irregularis ē qz lz nō fuerit i culpa dormiēdo. fuit tamē i culpa litigādo ex quo cōtinuata pbātaflatiōe a vigilia ad somnū ℔ contigit: sed nō fuit excōicatus: qz iiectio violēta volū regrit sed irregularitas nō: imo nec culpā: vñ facilius fit gs irregularis q̄ teneat lege aglia. Quarto sciēs non gñari vel ꝓbabiliter credēs: vt qz sterilis: vel qz non ꝓsueuit tūc concipe: qz viri cognoscūt meli⁹ ꝓditiōes vxoꝝ z ecōuerso p experientiā: silr nō peccat saltē mortal'r. Quīto ēt si credēs q ꝓbabilr ꝓceptura sit ēt mōstrū nō peccat mortaliter sicut i leprosa: i qua ē maius piculū: et i mēstruata nāluter. Circūstātia. n. q̄ non mutat spēm nūq̄ facit de veniali mortale: Circūstātia āt tpis nūq̄ facit aliā spēm: vñ cū ℔ ñ sit mortale: si sit nisi ꝓpter ꝓlē: z ē idē z ñ mai⁹ piculm i leprosa q̄ i mēstruosa. g̃ z̄. Qz āt ibi bēret nimis ꝓtinere: puta p totā vitā: hic aūt p paucos dies: non variat spēm luxurie: qz cognoscere quādocūqz eā q̄ paritura ē mōstrū sp: z cognoscere nūc illā q̄ nūc paritura ē monstrum non dīt spē i genere mozis. Et ois cā q̄ ꝓhibet ad tps accedere qñ ē tpalis ꝓhibet i ꝓpetuū qñ ē ꝓpetua: qz ꝑcepta negatiua obligāt semper et ad semp: vñ si cēt ꝓhibitū accedere ad parituꝝ mōstꝝ ad sp obligaret: Qñ aūt lex ꝓhibet accedere ad mēstruatā ē iudiciale: vñ non ligat: vel logtur ñ de sua sed de aliena Et aliud ē scienter vti libidine i ꝑiudiciū ꝓlis iā cōcepte vbi p certo vel ꝓbabiliter timeretur: aliō rōne duby q raro cōtigit aliquē ꝓhibere vti iure suo. Nā raro cōtingit q tūc mulier tale gd cōciplat. Nā sepius nō cōcipit. Cōsulendū est igit mulieri: qz aut scit vel ꝓbabiliter credit viruz se exosā bīturū: z tūc nō tenet reuelare sed reddit sine peccato: z ille pp ignorātiā nō peccat. aut non. sed credit q nō pp hoc dimitteret eā cognoscere: z tūc ēt non dz dicere ne eū grauius faciat peccare: sed adhuc vterqz excusat a mōtali. z hoc vxor ꝑt ꝓpēdere ex alys vicib⁹ gb⁹ renuēti non acqeuit: aut neutrū: sed credit q adulterabit vel peius faciet: z nec tūc dz dicere sed reddere: aut nihil bonū: sed credit q abstinebit: z tūc sibi dicat: q si audiēs non acqescat reddēs ñ peccat: sed petēs: sic non tamē mortaliter.

ꝑ°ꝯ° **Quantum** ad quartū articuluz de tpe nuptiarum sūt septē ꝯclones. ¶ Prima q trib⁹ tpib⁹ celebritas nuptiarū iterdicta ē. s. ab aduentu vsq̄ ad octauā epiphanie: a septuagesima vsq̄ ad octauā pasche: trib⁹ bebdomadis añ festū ioānis. i. a dñica añ ascēsionē vsq̄ ad octauā pētecostē: vñ vsus. Aspiciēs. veterē. circū. q̄si. gs. benedicta. Aspiciēs. Dñica ꝑma aduēt⁹ cui⁹ ꝑ'' rñsoziū icipit. Aspiciēs. Ueterē. octaua epiphanie cui⁹ ꝑma ā tipho na i laudib⁹ icipit veterē. Circū dñica. i septuagesima cui⁹ itroit⁹ icipit. Circūdederūt. Quasi. dñica i albis cui⁹ itroit⁹ Quasi mō. icipit. gs. dies ꝑma rogationū cui⁹ euāgeliū icipit. Quis ex vobis bēbit amicū. Bñdicta. dñica trinitatis. z^a ꝯ° i octaua pētecostē. cui⁹ itroitus icipit. bñdicta sit z̄. ¶ z^a cōclusio ē. q ꝑma duo tpa itelligūt iclusiue quo ad dies extremos. qz dies extremi ptinēt ad tps mediū: vñ pari mō iterdicū t. dñica tamē ꝑma aduētus ptinet ad tps sequens octaua epiphanie ad tps ꝑcedēs: silr dñica i septuagesima ptinet ad tps sequēs: nō ꝑcedēs: octaua vero paschе ad ꝑcedēs: sed dominica añ ascēsiōez ptinet ad tps ꝑcedēs resurrectiōis: quādo licet nuptias celebrare: ñ ad tps sequēs: vñ a dieb⁹ tribus añ ascēsionē ꝓhibētur: itē pētecostē nō bz octauā: sed octauas: vñ dominica de trinitate nō ē de tpe ꝑterito sed futuro: i quo nō ꝓhibēt: vñ dñica. añ ascēsionē z p^a dñica p^a pētecho. licet nuptias celebrare: et gdē i z^o tpe fm oēs nō cōputat dñica añ ascēsionē: qz ē tpis ꝑcedētis: sed dñica trinitatis fm bosti. sic: alias deesset vnus dies de trib⁹ septimanis: vñ no. de ferys. Capellanus. q violāt canones g dñica i albis z trinitatis celebrāt: qō nō vr ad min⁹ de dñica trinitatis: qz ipsa vt dictū ē nō ptinet ad tps ꝑcedēs sed ad sequēs: qō nō ē iterdictū. nec obstat q vna dies deest: qz minutie nō cōputāt i scriptura. vñ i decō. c. Capellan⁹. sic dr. vsq̄ post. 7. die festi pētecostes: qō caret octauis nuptie suspēdātur i dñica q̄ segtur: z deiceps possūt nuptie licite celebrari. Aut ergo logtur ō dñica que ē octaua dies pēthecostes i qua fit festū trinitatis: z sic bēt ꝓpo^m: aut ō dñica q̄ ē i gndena: z tūc p scōaz septimanā p⁹ pēt'h. nō possēt celebrari: q ēet eas extremis iterdicē q̄ttuoz septianis: qō null⁹ dic. vñ quātū ē ō iure nuptie possūt celebrari i die trinitatis. Sz qz nuptie suspēdūt vsq̄ p⁹. 7. die q ē sabbatū z durat vsq̄ ad sol' occasū fz vnā ꝓputatiōez vl' vsq̄ ad mediā noctē fm aliā: vel vsq̄ ad sequēs māe fm aliā: ide ē q nō ꝑmis vesp̄is trinitatis licet nuptias ꝓbere: sed a p^a noctis vel a media nocte: vl' sic vi⁹ puto nō a ꝑmis vesp̄is trinitatis sed a mane in antea. Et lz ita sit de iuris subtilitate: qz tñ cōsuetudo ē optia legū iterp̄s: iō sequēda ē terre cōsuetudo a ꝓlatis diu scita z dissimulata siue de celebrando nuptias i dieb⁹ illis siue de abstinēdo. ¶ Tertia ꝯclo ē. 3^a ꝯ° q festa fm nouā z veterē legē a vespa vsq̄ i vespam celebrāt: tamē i septuagesima officiū sibi ꝑpuz qō abdicat cantica letitie nō icipit i vesp̄is. sed i cōpletorio quādo ꝑmo interimtit alla. vñ vsq̄ ad ꝓpletoriū exclusiue licet ꝓbeat: lz officiū aduent⁹ ꝑpriū ꝑfecte icipit a vesp̄is sabbati ꝑcedētis. vñ ex tūc nō lz ꝓbere: i dieb⁹ vo vltimis nō solū vesp̄e: imo cōpletoriū sūt ō tpe ꝑcedēte p se loq̄ndo: lz p accns supuēiēte maiori festo nihil fiat ō illo i cōpletorio: vl' solū mezia i vesp̄is: sic apō illos q faciūt festū trinitatis i octaua pēthecostes pdit vesp̄as z cōpletoriū: Silr quādo celebze festū euēit i octaua epiphie z octaua paschе: nec tñ pp ℔ licet i illa vespa: lz sic dictū ē i scōa ꝓne: i talib⁹ ꝓsuetudo ē seruāda. vñ i multis terris ēt de nocte ꝑfūda i vigilia ad uēt⁹ z septuagesime nuptias faciūt: sed post mediā noctem si facerēt eēt coꝛruptela: qz a media nocte moze rōano dies icipit. vt dr. ff. de ferys. l. moze. vñ sicut nulla ꝓsuetudo excusaret celebrare i māe diei: sic nec p⁹ mediā noctē si certū eēt: qz ꝯ canones sāctoꝝ patrū ē. ¶ Quarta ꝯ° ē. qd de nuptys tūc ꝓhibeat. Et qdē bñdictio nuptialis ē illis tpibus iterdicta: scōo festū cōiuuy nuptialis pp lasciuias q̄ tūc fiunt. z pari rōne videret traductio solēnis: que aliqñ post nuptias fit de domo parētū ad domū viri videt iterdici: i qua ēt multe ꝑsolētie fiūt istis tpib⁹ discordātes. ¶ Quīta ꝯclo ē. qd istis tpib⁹ ō nuptys ꝑmittatur. Et qdē cōtrahere ꝑ verba de futuro nō ē ꝓhibitū. g ē ꝯcessū. itē scōm quos dā cōtrahere ꝑ vba de ꝑnti. sed illud nō videt: qz iste ꝯct⁹ nō dz fieri clādestine: seq̄ i facie eccl'ie: in facie aūt eccl'ie nō videt faciēdū sicut nec bñdictio nuptialis. redditio aūt uel petitio debiti quō sit licita uel illicita dictū ē i prima cōclusiōe terty articuli. ¶ Sexta ꝯ° ē quō ꝯbentes nuptias istis tpibus puniātur. Et dōm q debēt separi ad tpus i penā: vt i eo puniātur i quo deliquerūt: sed si sit piculum icōtinētie alia pnia iponat z i ista dispēset. Sacerdos vo g benedictiōem istis temporib⁹ dederit graui pena. lz arbitraria puniendus est. nec ignorātia excusat: qz dz scire

ea q̃ ad officiũ suũ ptinent. ¶ Septia ꝓ ē. q̃ nec festũ oĩuz sãctorũ:nec assũptiõis virgis:nec qõcũqz aliud tẽp⁹ ieiunio rũ:ꝓcessionũ: festorũ:nec annus post mortẽ viri iterdicit lz iure ciuili iterdicat sub pena infamie. ex. de his nuptys. c. vlti. sed tãtũ iterdicũtur tria tpa supradicta. vñ alys tpib⁹ sacris:eẽt peccatũ saltẽ veniale petere debitũ:sed nõ esset veniale nec mortale cõtrahere:cũ nõ sit expsse ꝓhibitũ:lz his trib⁹ tẽporibus eẽt mortale nuptias celebrare ꝓp expsã ꝓhibitionẽ:lz nõ eẽt mortale debitũ petere a cõiuge p⁹ rite benedicta. ¶ Ad argumẽtũ ē dom q̃ aliud ē ꝓuare: vsũ rõnis actualẽ qõ aliquãdo eligibile ẽ scom rõnẽ rectã, sicut sõn⁹. aliud ẽ facere cõtra rõnẽ rectã siue cõtra ei⁹ dictamẽ qõ nũq̃ ẽ faciẽdũ. Actus ãt ille lz de se ꝓuet actũ rõnis:nõ tamẽ ẽ cõtra dictamẽ rationis:cuz sit necessari⁹ ad multiplicationem prolis.

Questio II.

Quaeritur z° vtrũ vn⁹ cõiũx sine licentia alteri⁹ possit vouere cõtinẽtiã. Et videt q̃ sic:qz sicut ipe dit redditio debiti p votũ religiõis:ita per votũ trãsmarinũ: sed vir sine cõsensu vxoris põt votũ trãsmarinũ emittere. ergo z religionẽ intrare:z ibidẽ ꝯtinẽtiã vouere. Et cõfirmat rõ:qz votũ crucis põt mutari i votũ religiõis. ergo marit⁹ post votũ crucis emissũ sine cõsensu vxoris ꝓt illõ licite mutare i uotũ religiõis. ¶ Itẽ seruire deo magis ẽ debitũ q̃z seruire hoi. sed uir ꝓt ipediri a debito reddẽdo uxori pp seruitiũ hois: puta cũ tpalis dñs uirũ ministerys suis occupat. ergo multo fortius licet viro se subtrahere a õbito reddẽdo uxori uouẽdo se seruitio xpi:qõ fit p religionis ingressũ. ¶ In cõtrariũ est qõ dicit. i. ad Cor. 7. Nolite fraudare inuicẽ nisi forte ex cõi consensu ad tps vt uacetis oꝛoni. ¶ R°. hic sũt tria vidẽda lz de his aliqualr fuerit tractatũ supra. di. z 7. ꝑmo qũo vn⁹ possit vouere cõtinẽtiã alio iscio vl inuito. Scõo qũo õ licẽtia alteri⁹. Tertio. qũo q̃ votũ illicite emisit mortuo alio teneat ad votũ.

ꝑ 2° Quantum ad primũ sũt. z. cõclusiones ꝺm q̃ conium x dr triplex. ¶ Primo a ꝑma despõ satiõis fide:q̃ ꝓprie ē spõsus qñ mrimoniũ ē iitiatũ. ¶ De quo ē prima cõclusio q̃ p⁹ sponsalia:licet vouere altero inuito vel ignorãte:sed tũc tenet religionẽ intrare si sit spõsa ꝑcise:spõsus ãt vel intrare vel sacz ordinẽ suscipe si nõ possit alias intrare:nisi de licẽtia alteri⁹ vouerit vel alter eũ q̃ tauerit vel gtare uelit. tenet. n. spõsalia iplere nisi hẽat causã soluẽtẽ:votũ aũt simplex nõ assignat ipedimẽtuz solutiõis:lz nõ possit mrimoniũ cõtrahere. vñ qz nõ põt ab illa ꝓmissiõe liberari nisi vel alio quitãte vel p votũ solẽne:ĩde ẽ q̃ ad illud tenet:z spõsa q̃ nõ ꝓt alr solẽnizare votũ: qz nõ ẽ capax ordis:te net monachari. Spõsus ẽt ad idez tenet si ẽ irregularis:nec possit dispẽsationẽ ipetrare:alr

z° 2° sufficit alterũ:qz nullũ bñficiũ nulla dignitas ipz excusat nisi sacrũ ordinẽ suscipiat vl ꝓfessionẽ faciat. ¶ z°° dr̃ve z ꝓpe cõiunxa vbis de pnti qñ ẽ mrimo^m ratũ: sed nõ cõsũmatũ: de quo ē scõa ꝯclusio õ voto. s. p⁹ mrimoniũ añ cõsũmationẽ: qz valet sicut z intrare ꝓt: sed tũc ꝑcise tenet intrare religionẽ siue sit vir siue mulier nisi cõiunx velit eũ dimittere sine debiti petitiõe:qz nõ potuit vouere i ꝑiudicium alteri⁹: z sic ẽ illi obligat⁹ sub cõditiõe. s. si nõ intret religionẽ:qõ ꝓt facere altero inuito:nõ ãt ordiari. vñ qz tenet votũ iplere:nec põt alr iplere cõiuge debitũ petẽte:nisi intrãdo:iõ tenet intrare. i oi ãt cãu:i quo licet altero inuito vel ignorãte alio vouere z tenet votũ:licz magis õ licẽtia alteri⁹. ¶ Sed ꝺ istas duas ꝓnes ẽ:qz p⁹ votũ simplex aut vouẽs tenet ꝺhẽ cũ spõsa vl ꝯiugi reddẽ õbitũ: aut ñ. Si tenet. q̃ tenet facẽ qõ nõ dz facẽ:q̃ ẽ ꝺdictio. aut ñ tenet sz p votũ libat. Et sic nõ tenet intrare. ¶ Et dom q̃ fz thomã spõsalia soluũt p votũ simplex sequẽs. Qõ si verũ eẽt nõ tenet religionẽ intrare:sed posset manere i seclo ꝯtinendo sed qz iura artãt ad cõplẽdũ spõsalia nisi i casib⁹ expssis i ter quos iste nõ põit:tuti⁹ videt ꝯtrariũ. vñ dõz ad arg^m q̃ p spõsalia õ futuro spõsus obligat ad mrimoniũ: z per verba õ pnti ad debitũ reddẽdũ nisi intret religionẽ ꝑcise i scõo casu: vel nisi ordiet vl ꝓfiteat i ꝑmo. Qñ ãt postea vouet cõtinẽtiã votũ nõ obligat ad ipole iuris: sed solũ ad pole: vñ qz p spõsalia z mrimoniũ tenet nõ cõtinẽ i seculo ide ẽ q̃ votũ nõ obligat ipz ad ita ꝯtinẽdũ: sed vt illõ possit i ordie sacro vel religiõis. vñ ex voto tenet intrare vel ꝓfiteri. vt dictũ ẽ:nõ aũt cõtinere ex. vñ si nõ posset religionẽ intrare:qz nulla religio vellet eũ recipe:nec ordiari: vt qz irregularis:tũc tenet ꝯtrahere cũ spõsa z reddere debitũ ꝯiugi:nec votũ frangeret:qz nõ potuit facere votũ de alieno:sed tm̃ de suo: vñ ista duo stãt simul. s. q̃ sit obligatus ꝯtrahere vl reddere sub ꝯditiõe sibi illicita. s. si mãet i seclo z q̃ sit obligat⁹ simplr ad nõ manẽdũ pp votum. ¶ 3° 3ª 2° dicit vere z ꝓprie cõiunxa mrimonio rato z cõsũmato õ quo ẽ 3ª ꝯclo:qz aut alter ẽ fornicat⁹ spũaliter aut carnaliter:z tũc alius ꝓt vouere simplr vl solẽniter sicut placet qz liberat⁹ ẽ p exceptionez a redditiõe debiti ꝟz illud. Frãgẽti fidẽ fides frãgat eidẽ. õ ꝯuer. ꝯiug. c. vlti. Si aũt alter cast⁹ ẽ dicũt oẽs q̃ nõ ꝓt vouere de nõ reddẽdo:qz hoc est offerre sacrificiũ de rapina. Alig dicũt q̃ nec de nõ petendo:qz redderet onerosũ mrimoniũ:sed ꝺm alios sic. qz petere ẽ volũtatis. Alig ẽt dicũt q̃ nec simplr vouere castitatẽ vel ꝯtinẽtiã:z temeritas ẽ corrigẽda. nõ pmissio soluẽda:dũ tm̃ añ alteri⁹ ratificatiõez peniteat: nec alio mortuo tenet:qz qõ ab iitio nullũ ẽ tractu tpis nõ ꝓualescit: vnde secus ẽ i illo q̃ añ mrimoniũ vouit:q̃ nec petere ꝓt:nec p⁹ aliõ mrimoniũ ꝯhẽ sine pctõ mortali:vi⁹ tm̃ ẽ q̃ q̃uis male fecerit vouẽdo ꝯtinẽtiã:tenet tm̃ ꝟuare q̃ztũ ꝓt:puta qz tenet:nõ petere z ea mortua añ ꝯtrahere. ar. de ꝯuer. ꝯiug. c. qdã itrauit. vbi dr̃, q̃ ille q̃ iuita vxore ꝑfessus ẽ:z redditi⁹:ea mortua dz ꝯtinere:qz i sui ꝑiudiciũ votũ tenuit:q̃z uis vouere nõ debuerit. Et simil̃r est i ꝓpositio:qz q̃uis peccauerit q̃s vouẽdo:i tm̃ tm̃ dz votũ iplere sicut z iure tenet:iq̃ztũ ꝟuatũ nõ vergit i detrimentũ salutis eterne: Vouere ãt nõ petere debitũ ꝑiculosũ:ẽ vbi ipe ẽ iuuẽis z ĩ igne uouet nõ ardere:uñ idiscretũ ẽ:nec ꝯsulẽdũ ẽ:z maxie si ꝓp hoc alteri redderet mrimoniũ onerosũ:puta vxori suspecte z verecũde i petẽdo debitũ:lz aũt peccet vouẽdo nõ petere:si tamẽ nouit tenet seruare iq̃ztũ ꝓt sine hoc q̃ reddat mrimoniũ onerosũ:sicut mulier si vouerit dare elemosynã de pafrenalib⁹ vbi vir ẽ paup peccat:cũ pl's ei teneat q̃z extraneo:tñ qz de suo fecit votũ:tenet votũ iplere q̃ztũ ꝓt sine peccato.

Quantũ ad z^m articulũ de voto cõtinẽtie qõ fit de licẽtia cõiugl. sũt tres ꝯnes. ¶ Prª ẽ dubia ꝑ 4° 5° s. õ voto solẽni religonis. Circa qõ ẽ duplex opi. qz dicũt qdã q̃ aliqd illicitũ ie fieri qõ tm̃ factũ tenet:sic i ꝓposito: aliqd i obseruãdũ dũ vn⁹ ꝯiugũ itrat religionẽ õ licẽtia alteri⁹:qõ si nõ obseruet nihil hominꝰ tenet igressus:i intrando. n. obseruãdũ ẽ q̃ ille de cui⁹ licẽtia alter itrat religiõez aut ẽ senex z nõ ẽ ꝓsona suspecta de icõtinẽtia:z tũc ꝓt manere i seculo vouẽdo cõtinẽtiã:aut ẽ iuuenis z suspectus õ icõtinẽtia:z tũc ñ sufficit q̃ maneat i seculo vouẽdo ꝯtinẽtiã:sed dz itrare religionẽ: vt hẽtur extra. de ꝯuer. ꝯiug. c. cũ sis ꝑdictus. z. c. uxorat⁹. si tamẽ illud ñ obseruet z un⁹ õ licẽtia alteri⁹ itret religionẽ z ꝓfiteat vere tenet uotuz z obediẽtia siue ꝓfessio:qõ pz ex duob⁹. Prª mo qz si uotũ nõ teneret:hoc eẽt qz teneret ꝺbitũ aut reddere aut exigere:nõ exigere:qz illud nũq̃ ẽ necessitatis:nec reddere: qz uxor dãdo licẽtiã ꝑuauit se iure petẽdi. q̃ iste ñ tenetur reddere petẽti. ergo nullom̃ ẽ uotũ eius irrit^m. Scõo qz sic uxor ꝓt se ꝓtiuare iure suo ĩ uoluntarie peccãdo:ita noluntarie merendo:sed uxor fornicarie peccãs ꝓtiuat se iure suo ita vt ex tũc liceat viro religionẽ intrare vt supꝰ di-

ctū ē. g̃ similiter cōtiere vouēdo: ꝛ ī ℬ merēdo p̄t se p̄uare iure suo dādo licētiā viro suo itrādi religionē ꝛ ꝓfitēdi: et ex tūc nō oz redire ad existētē ī seculo: q̃tūcūq; sit ꝓsona suspecta: sed poti⁹ existēs ī seclo oz ꝓpelli mutare vitaz vt viuat religiose vel cū religiosis: vt hēt expsse. z7. q. z. Agatbosa ꝛ. 33. q. 5. Qui vxor. iura aūt q̄ dicūt q̄ nō sufficit sola licētia nisi ille q̄ dat eā sil'r ꝓuertatur si sit ꝓsona q̄ sine suspectiōe nō possit mānere ī seculo: ōterminat gd ōbeat fieri sed nō irritāt si secus actū fuerit: nec forte possēt. Nec obstat qđ dicit ex ō ꝓuer. ꝓiug. c. i. qz illa licētia fuit extorta ꝛ mulier fuit ōcepta ꝛ iur' ignara. p̄t ām ius ℬ ōtermiaī q̄ sic ꝓsēsus coactus ñ suffic ad mr̄imōiū: ita licētia vi vl' metu extorta nō sufficiat ad ℬ vt mulier se p̄uet iur' qđ bz ī uirū ¶ Sz ō ℬ ē: qz qđ iuris ē de vxore uouēte abstinētiā respectu uiri idē iuris ē piter ī ꝓiuge vouēte ꝓtinētiā: qz neutr̄z lz sine ꝓsēsu alteri⁹: ꝛ vtrūq; licz cū ꝓsēsu: sz si viro ꝓsentiēte mulier vouerat abstinētiā viro reuocāte tenet̄ obedir̄. g̃ si ō licētia vouit ꝓtinētiā reuocāte licētiāte tenet̄ reddē lz peccet reuocās hic ꝛ īde. Posset g̃ distīgui sic: qz aut licētiās ē tal' q̄ ñ ē tīor icōtinētie. ꝛ vl't fil'r ꝓtiere ꝛ vouē: ꝛ tūc lz re ītegra possit reuocar̄: sic ꝛ mādatū als re ītegra reuocari p̄t: tñ p⁹ votū simplex vl' solēne licite emissū nō p̄t reuocar̄. ꝛ sic itelligūt auctōrates ī lr̄a ꝛ iura q̄ allegāt: qz votū legitie emissū simplex vl' solēne iplēdū ē. Nec obstat ō viro irritante: qz vez est qñ vir ñ expsse ꝓcessit sed solum sciens dissimulauit: ꝛ tūc votū pfectū nō fuit: vl' qñ illa abstinētia vl' pegriatio eēt ī pic'z icōtinētie viri q̄ tā diu ñ posset ꝓtiere: aut licētiās ē ꝑsōa suspecta: ꝛ tal' q̄ ñ poterat licētiar̄ ō ītrādo: ꝛ tūc vr̄ q̄ lz peccet reuocādo p⁹ votū simplex vl' solēne: tñ qz illud fuit temer̄ emissū ali⁹ tenet̄ ōbitū reddere. Nec obstat solutio data ab eis: qz illa reprobat̄ ī glō. cū sit deuiatio pura: qz nihil tale ī textu expmit̄. Nec valet rō iducta: qz cōstat q̄ nō tñ lz ex pacto q̄m ex ōlicto: qz pp fōnicatiōez lz ītrare: q̄uis fornicās laboret suspitiōe adulteriy: sic̄ pz p effectū: qz cras poter̄ fieri turpia sic̄ heri. De licētia āt caste suspecte ñ licz. itē adultera iuita licet intrare nec tenet̄ ad eā redir̄: sz iuita illa q̄ licētiauit q̄ re ītegra reuocat ñ licz ītrar̄: qđ si fecerit tenet̄ exir̄. Uñ idē iur' vr̄ ō ñ suspecta re ītegra: ꝛ ō suspecta q̄diu ē suspecta: sz nō suspecta p̄t reuocare sp re ītegra. g̃ suspecta sp p̄t reuocar̄ q̄diu ē suspecta: qz manēte cā māet effect⁹. ¶ z⁹ rō qz vsq; tūc māet domin⁹ sicut p⁹ vēditionē māet dñs vēdito: vñ a q̄ cūq; p̄t vēdicare peccat: tñ alig dñt q̄ nō p̄t postq̄ cozā iudice vl' ēpo aut publice: vl' expsse ꝓcessit. ¶ z⁹ ꝑ ē. ō voto solēni ordis sacri: qz si q̄rat̄ gd fieri oz illo mō licz ō licētia vxoris suscipe ordinē sacrū vl' beneficiū eccl'iasticuz. s. qñ ipa ītrat religionē vel nō ē suspecta ꝛ uult ꝓtiere: alr̄ nō: qz eadē rō ē utrobiq;. Sz si q̄rat̄ an teneat̄ debitū reddere ꝛ ad vxorē redire q̄ ō ei⁹ licētia īdebite ē ordiat⁹ ī cāu ī quo p⁹ ꝓfessionē īdebitā redir̄ tenet̄: videret̄ exquo ita vere est ordiatus sicut si licite et de volūtate eius nō reuocata re ītegra: q̄ amplius non sit ei reddēdus: nec est sil'e de ꝓfessiōe que nulla fuit ī ꝓiudiciū ist⁹: sed ō suscepti⁹e bñficy ē sil'e: qz illa nll'a fuit uel si fuit aliq̄ p̄t annullari: imo ad petitionē uxoris īdebite bñficiatus ē ōponēdus: ꝛ tūc oz ei reddi. ¶ z⁹ ꝑ ē ō uoto simplici ō quo cōiter dicit q̄ mr̄imōio cōsūmato ō licētia alteri⁹ licet vouer̄ ꝛ tenet̄ seruare: nec p⁹ votū oz reddere.

¶ Sed ꝓtra ℬ ē: qz nō ē min⁹ pic'z icōtinētie p⁹ votū simplex q̄z p⁹ votū religiōis lz nō sit graui⁹: sed fm oēs q̄ ille g māet ī seclo ē ī piculo icōtinētie: ñ licz ēt illo ꝓsētēte: ꝛ vouēt e cast itatē igredi mōasteriū nisi ꝛ ille cōuertat̄: ō cōuer. ꝓiug. cū sit ꝑdit⁹. ꝛ. c. Uxorat⁹. g̃ cū vtroq; manēte ī seculo sit pic'z vtriusq;: q̄. s. sil'r hītēt ꝛ sint ī igne nec cōburātur: ꝛ sic ē piculū ō vtroq;: qñ āt vn⁹ ītrat nō ē pic'm nisi ō remanēte. vñ qñ vterq; ītrat de nullo timet̄. ē ēt mai⁹ piculū q̄ cōsētiat ī vir̄ suū q̄z ī exneū ꝛ cohitādo viro q̄z nō cohitādo. pp qđ videt̄ q̄ ī illo cāu ī quo ñ licet ō licētia manētis ī seculo ītrare religiōem vl' ad sacros ꝓmoueri. s. qñ remanēs nō vult vouere perpetuā ꝓtinētiā: vel qñ si vult tñ pp iuuētutē ē pic'm icōtinētie: illis ēt casib⁹ vtroq; ī seclo remanēte ñ licz uouere ꝓtinētiā. s. nisi vterq; voueat ꝛ nisi vterq; sit sine piculo: vt qz senes vl' qz iā fūt expti diu māere sicut fr̄ ꝛ soror. Simil'r q̄ īdistincte emissū ō licētia alteri⁹ sit seruādū sic q̄ nō teneat̄ reddere debitū: videt̄ ō ōcretū: ō ꝙuer. ꝓiug. c. i. min⁹. n. licz emittere votū solēne q̄z simplex: sed ille q̄ ō licētia vxoris votū solēne emisit pōt ꝛ oz ad eā reuocari qñ ē suspecta: qz illud facere nō debuit nec potuit ī ꝓiudiciū ill⁹. g̃ multo magis ō votuz simplex tenet̄ reddere debitum.

Quantū ad 3ᵐ ar⁹ qūo mortuo ꝓiuge teneat̄ redire ad votū vl' religiōez ponūt gdam. z. ꝓnes. p⁹ 2°

¶ Pria. qñ sine licētia vxoris ītrauit ꝛ pfessus fuit ea reclamāte. ꝛ p ℬ ꝓpulsus fuit marit⁹ ad eā redire: tūc. n. rediēs ad vxorē īducēdus ē vt ea mortua redeat ad mōasteriū: sz ñ ē cogēd⁹. cui⁹ rō ē: qz pfessio ei⁹ ñ tenuit: cū nō ītrauerit de licētia vxoris. pfessio. n. voti tollit vtrāq; ptātē exigendi. s. debitū ꝛ reddēdi. Nō reddere aūt ñ fuit ī eius ptāte: sed vxoris: ꝛ iō pfessio nō tenuit: pp qđ nō oz cogi ad eam mortua vxorē: iducēdus ē tñ: qz p̄uauit se iure exigendi. ℬ. n. erat ī sua ptāte: ꝛ iō nō p̄t cū alia ꝓhere sine pctō: sicut dicit cap⁹ p̄allegatū. Quidā ītrauit: Si tamē ō facto ꝓhat mr̄imoniū tenet: qz nō potuit solēnizare votū ꝓtinētie: peccat tamē ꝓhēdo et deiceps debitū exigēdo. ¶ z⁹ ꝑ ē ō illo q̄ ītrat de licētia vxoris ꝛ añq̄ pfiteat̄ reuocāt̄ ab vxore q̄ mortua vxore ñ teneat̄ redire ad mōasteriū: nec peccat si ꝓtrahat: nisi aliq̄d aliō obsistat: qz cū p nullū votuz astrictus sit religiōi nō teneat̄ ad eā redire: nec manēs ī seclo teneat̄ ꝓtiere: cū nihil circa ꝓtinētiā vouerit. ¶ 3⁹ ꝑ ē ō illo q̄ post factā pfessiōem redit ad vxorē ō fcō nō de iure: vt cū q̄s de licētia vxoris pfiteat̄ ꝛ cōtēpta pfessiōe redit ad vxorē sicut videt̄ dicere illō cap⁹. ex pte abbatis. de q̄dā q̄ ī firmitate positus ꝓfētēte vxore votum vouit castitatis ꝛ mōachalē hītū suscepit: ꝛ postmodū liberat⁹ ab ifirmitate vxorē tenuit: talis: mortua vxore cogēdus ē ad mōasteriū redire: ꝛ nō solū ea mortua: sz viuēte: qz cū pfessio eius vera fuerit ꝛ tenuerit vt solēnis: redire nō potuit ad vxorez: nec ea mortua aliā ducere: cū uotū solēne īpediat mr̄imoniū ꝓtrahēdū ꝛ dirimat post ꝓtractū: sed de istis pleni⁹ dictū fuit supra di. z7. q. z. ar. z°. iō illud teneat̄. ¶ Ad p̄mū argumētū dōm q̄ nō ē simile de uoto crucis ꝛ uoto religiōis: qz votū religiōis īpedit redditionē debiti simpl'r: ꝛ ñ solū ad tps. votū āt crucis nō nisi ad tps nec p illo tpe impedit si mulier uelit seq uirū. Et iō uir non p̄t sine ꝓsensu uxoris emittere votū religiōis licet possit emittere uotū crucis: mulier tamē nō p̄t uotū crucis emittere sine ꝓsēsu uiri: cū uir sit ī hoc caput mulieris: Nec ualet qđ subiūgit q̄ uotū trāsmarinū p̄t trāsmutari in uotū religiōis: qz ℬ ē uerū in hoc q̄ ē sui iuris: nec ē obligatus alio uinculo: qđ obstet religiōi: sicut ē in cōiugatis. ¶ Ad z⁹ similr̄ dōm q̄ fuitiū debitū dño tpali nō īpedit simpl'r redditionē debiti sed solū ad tps: uotū aūt religionis īpedit simpl'r: ꝛ iō nō ē simile: ꝛ itez ante religionē nullus ē debitor ꝓsiliozū ad que obligat̄ religiosus: sic̄ seruus est debitor obsequij sue fuitutis: sed solum postquam quis rite professus est in religione: ꝛ tunc qui rite profess⁹ est tenet̄ ea que sunt religionis facere nec vnquam reddere debitum uxori si quam habet.

¶ De diuersis cõiugũ legib⁹. Di. XXXIII. a

Uerũ hic de antiquis ꝓib⁹ q ꝑles fiũ legunt hũisse vxores vl ꝯcubias vtq peccauerit: Ad qõ dicimus ꝓ varietate tẽpoꝝ varia ĩuenit dispẽsatio cõditoris. Ab exordio. n. tpis ĩter duos tm. adã. s. t euã inchoatũ ẽ ꝯiugiũ: do ꝓ os ade dicente. Dõ adherebit vxori sue t erũt duo i carne vna: t ꝑm ĩchoatõis modũ iter duos tm ꝓcm succession tpq ꝓtraheret ꝯiugiũ: si primi hoies in obedientia ꝑstitissent. Post eo rũ vero copulã: filij t filie eoꝝ matrimonio cõiuncti sũt: sz vnus vni tm. Jõ ãt fratres sororib⁹ sũt copulati: qz nõ erãt alie mulieres vel viri q bus ade filij vel filie iungerent. Prim⁹ oiuz la mech duas legit fiũ hũisse vxores: t hoc i eo arguitur: qz ꝓ expletõe carnalis voluptatis id fecisse phibet. Postea vero cũ iã pene oẽs hoies falsis dijs seruirẽt: paucis in cultu dei pmanentib⁹ ꝯsultũ ẽ a deo ꝑles in mãimonio sibi copulare: ne illis paucis deficientib⁹: cult⁹ dei notitia deficeret. Uñ abraã viuẽte vxore ad ãcillã itrauit: t ex ea genuit. Jacob ẽt liberis t ancillis se copulauit. Et filie loth pre ebrio vse sunt. Cuz eni ceteris i ydolatria relictis: abrã t filios eius in peculiarẽ ppm sibi dñs elegisset: rite mltarũ fecũditate mulierũ: ppũ dei multiplicatio ꝙreba tur: qz i successiõe sãguinis erat successio religionis. Uñ ẽt in lege: maledicta erat sterilis q nõ relinq̃bat semẽ sup terrã. Hinc ẽt sacerdotib⁹ ꝯiugia decreta sũt: qz in successiõe familie successio est officij. Nõ ergo abraã: vel iacob deliqt: qz ꝓter vxorẽ filios ex ãcilla q̃siuit: ne illoꝝ exẽplo ꝓter ꝯiugale debitũ fecũditatẽ in aliq̃ licz alicui q̃rere: cũ illoꝝ cõiugia nr̃oꝝ equentur virgitati: t imoderat⁹ vsus ꝯiugij nostri tpis: turpitudinez fere imitet fornicatõis illi⁹ tpis. De hoc aug. sic ait. Antiqs iustis nõ fuit pctm q ꝑlib⁹ femininis vtebãt: nec ꝓtra nãz hoc faciebãt: cũ nõ lasciuiendi cã sz gignẽdi hoc facerẽt: nec cõtra morẽ qz eo tpe ea fiebãt: nec cõtra ꝑceptũ: qz nulla lege erat phibtũ. Jdẽ. O bũciũt iacob q̃tuoꝝ vxores: qõ qñ mos erat: crimẽ non erat. Sic ꝑiarche cõiugib⁹ excipientib⁹ semẽ suũ miscebant: ñ cõcupiscẽtia pficiẽde voluptatis: sz ꝓuidẽtia ꝓ pagãde successionis: sicut apli auditoribus suis admirantib⁹ doctrinã suã cõdelectabãtur: non auiditate cõsequẽde laudis: sz charitate seminãde veritatis. Jdẽ alibi. Antiqs tpibus cũ adhuc salutis nostre mysteriũ velaret: iusti officio ꝓpagãdi nuptias cõtrahebãt: nõ victi libidine sed ducti pietate: q multo facilius cõtinere possent t vellẽt. Utebãt tñ cõiugib⁹ t plures vno viro habere licebat: quas casti⁹ hẽbat q̃ñ nũc vnã quilibet istoꝝ: i q̃b⁹ videmus qõ ꝑm veniam cõcedit apls. Hẽbant eniz eas in ope gnãndi nõ in morbo desiderij. Jtẽ ambro. Dixit sarra ad abraã. Ecce cõclusit me dñs vt ñ pariã. Intra ergo ad ancillã meã t filiũ facias ex ea: t ita factũ ẽ: Cõsidera ꝓmũ q abraã añ legẽ moysi t añ euangeliũ fuit. Nõ ergo in legẽ cõmisit abraã: sz legẽ ꝑuenit. Nõdũ. n. interdictũ videbat. Sed õo considera q nõ ardore aliquo vage succẽsus libidinis: nõ petulãtis forme capt⁹ decore: ancille cõtubernio cõiugalẽ posthabuit thoꝝ: sz studio q̃rende posteritatis t ꝓpagãde sobolis. Adhuc post diluuiũ raritas erat hũani gẽris: erat ẽt religiõis. Beniq̃z t loth sancti hãc filie cãm q̃rẽ de posteritati hũerunt ne genus deficeret hũanũ: t iõ publici muneris gĩa ꝓuatã culpaz prexerit. Jtẽ aug. Just⁹ q̃uis cupiat dissolui t esse cũ xp̃o: tñ sumit alimtũ: ñ cupiditate viuẽdi sed offõ ꝯsulẽdi: vt mãcat qõ necessariũ ẽ ꝓp alios. Sic miseris femis iure nuptiaꝝ officiosum fuit sãctis viris nõ libidinosũ. Qõ. n. ẽ cib⁹ ad salutẽ hois: hoc ẽ ꝯcubit⁹ ad salutem hũani gẽris: t vtrũq̃z ñ ẽ sĩñ delectatiõe carnali: q tñ modificata t refrenata tpantia: i vsũ naturalẽ redacta libido eẽ ñ põt. Qz ãt in substẽtãdo viram illicit⁹ ẽ cib⁹: hoc ẽ i q̃renda ꝓle fornicari⁹ vel illicitus ꝯcubitus. t qõ ẽ i cibo licito imoderatioꝝ appetitus: hoc ẽ i ꝯiugib⁹ venialis ille ꝯcubitus.

¶ Nõ ꝑfert virgitas Joãnis castitati Abrae. b

Quod vero castitas virginalis ñ ꝑferat i q merito ꝯiugali castitati abrae: Aug. ostẽdit iq̃ens. Sicut ñ ẽ ipar meritũ patiẽtie i petro q passus ẽ: t i Joãne qui passus ñ ẽ: sic ñ est ipar meritũ ꝓtinentie in ioãne qui nullas exp̃t⁹ est nuptias: t in abraã qui filios genuit. Nã illi⁹ celibatus: t istius ꝯnubium ꝓtoꝝ distributionẽ xp̃o militauerũt. sz ꝓtinentiã ioãnes i ope: abraã i solo habebat hitu. Melioꝝ ẽ ãt castitas calibũ q̃ñ nuptiaꝝ. Quaꝝ vnã abraaz habebat i vsu: ãbas in hitu. Caste. n. t ꝯiugaliter vixit. Esse aũt cast⁹ sĩñ ꝯiugio potuit: sz tunc non oportuit. Jtẽ Hiero. qs ignoret sub alta dispẽsatiõe dei oẽs retro sãctos eiusdẽ fuisse meriti cũ nẽ xp̃ani sĩt: Quo abraaz añ placuit i ꝯiugio: sic nẽ virgies placẽt i castitate. Seruiuit ille legi t tempori suo: seruiamus t nos legi t tempori nostro: i quo fines seculoꝝ ꝺueneũt. Ex his appet q sancti ꝑles añ legẽ sĩñ pctõ⁹ ꝑles hũerũt vxores vl ꝯcubias. Eas. n. nẽ vxores appellat scriptura: nũc cõcubinas. Rachel tñ t lya am-

be vxores fuerunt: non concubine.

¶ Oppositio. c

Ings oppôat q fidê thobi nô fuabât illi ſ ples. Dicim⁹ ī hoc fuasse fidê thobi: qz nô alijs ſz pprijs vxorib⁹ vl'ācillis miſce bât. Ecce q fuerit ꝓnentudo ī hac re añ legem. Legis vero tpe iterdixit moyses carnalê copulā fieri: cū mre: cū nouerca: cū ſoror: cū nepte: cū amita: cū mātera. cū nuru: t alijs qbuſdā. Permiſit āt diuortiū fieri dato libello repudij: i quo vir pōebat cās p qb⁹ vxorē repudiabat. pmiſit āt aliā ducere dato priori libello: qō pp duritiā cordis eoz pmiſſū xps dic. Nō vt ꝓcederet diſciditū: ſed vt tolleretur homicidiū. Permiſit ſi eri mala ne fierēt peiora: t hoc pmittēdo nō dei iuſtitiā demōſtrauit: ſz in pctōre minuit culpā.

¶ Cui licebat plures habere vel non. d

Ed nūqd ſub lege licebat hīe plēs vxo ſ res. Audi qd ſcriptū ē i deutrono. Nō habit vxores plūmas q alliciāt aiaz ei⁹. ſup quê locū ait aug. Manifeſtū ē ſalomonē hoc p ceptū trāſijſſe. Dauid āt plēs hūit: nec pceptū p terijt. Permiſſū ē. n. regi plēs hīe: nō plūmas q alliciāt aiaz multiplicate. Cū tñ addit vt nō eleuetur cor ei⁹: alienigenas pbitū eē videt. Verū tñ multiplicatio vxoꝝ gñaliter pbita ē. Permiſſū ē āt regi plēs hīe: ꝫ ñ multiplicare. Veniēte āt plenitudis tpe quo xpi gīa vbiqz ē dilata ta: reducta ē lex nuptiaꝝ ad priorē honeſtiorēqz iſtitutionē vt vn⁹ vni ī figura xpi t ecclie ꝓiūgatur. Nec q̄rit electō mūeris ī ſucceſſōe gñis: ſz ī pfectiōe vite t ſinceritate ſcie: t virginitas fecūditati pferr t ſacerdotib⁹ ꝓtinēria indicitur.

¶ De virginitate mentis t carnis. e

Elior ē āt virgitas mētis q̄z carnis. Añ m ābro. Tolerabili⁹ ē mentē virginē q̄z carnē hīe. vtrūqz bonū ē ſi liceat. Si ñ liceat: ſaltem non caſti hōi ſed deo ſimus. Virgo proſtitui poteſt: adulterari nō poteſt: nec lupanaria infamant caſtitatem: ſz caſtitas etiam loci abolet ifamiā. Idē. Nō pt caro añ corrūpi: ni ſi mēs añ fuerit corrupta. Itē Iſi. Nō pt corp⁹ corrūpi niſi pri⁹ aius corrupt⁹ fuerit. Nūda. n. a ptagiōe aia: caro ñ peccat. In fine h⁹ capituli apit qūo vex ſit niſi aia pri⁹ fuerit cōrupta: corp⁹ ñ poſſe corrūpi. ſ. pctō. Illō ēt aug. aduertē dū ē. Sic igt ſācti⁹ ē mori fame q̄z ydolaticiſ veſci: Ita ſācti⁹ ē ōfūgi fine liberis q̄z ex illicito coitu ſtirpē q̄rē. Añcūqz vero naſcāt hoies: ſi parētū vitia nō ſectent: t deū recte colāt: honeſti t ſalui erūt. Semen. n. ex q̄licūqz homine dei creatura eſt: t eo male vtenti male erit. nō ipm aliqñ malum eſt. Nō I.

Circa 33^m di. q̄runt duo. Primo ō mri monio antiquoꝝ patrū. 2° de virginitate noue legis. ¶ Quantū ad p^m q̄rit vtꝝ vnq̄z licuerit hīe plēs vxores. Et videtur q nō: qz nūq̄z licuit foznicari. ſz ducere ſecūdā vxorē ē mechari. g̃ t̄c ¶ Contra licuit repudiare t aliā ducere: ſz B erat hīe plēs vxores: qz vicl'z manebat. g̃ t̄c. ¶ Rō. h ſit. 3. videⁿ. p ō pl'alitate vxoꝝ. 2° de libel. repudy. 3° ōfozni^ne ſimplici.

Quātū ad p^m ſūt. 3. ꝓnes. ¶ p^a q nūq̄z licuit vni muli p^a ꝫ eri hīe ſil' t ſemel plures viros: qz illud qō ē ꝺ ius nāle nūq̄z licuit niſi diſpēſāte auctore nāe: iſtud eſt h⁹ nec vnq̄z legit deū diſpēſaſſe. g̃ t̄c. Ma. pz Mi. pbabitur q̄tū ad ſecūdā ptē q ōs nūq̄z diſpēſauerit ī 2° articulo de libello repudy ꝓne 2ª: ſz q̄tū ad pmā partem q h ſit ꝺ ius nāle: pz. Ubi pmo ſciēdū ē q nāle ē cui⁹ pncipiū ē nā: ſicut igni ferri ſurſū: vl' mā vt mot⁹ celi: vel' for^a vt mot⁹ elemēti: vel fm nāz vniuerſalē ſicut fluxꝰ t refluxꝰ maris t motus circularis ignis t aeris: vl' fm nām pticularē vel ſpēi: vt adamātis attrahere ferrū. vl' gñis vt grauis ferri deorſū. Et qdē nāle ē rei ſeq iclinationez nāe vniuerſalis: q̄z pticl'aris: ſicut graue aſcēdit ad ſupplēdū vacuū. Itē nāli⁹ ē ſeq iclinationē nāe ſpēi qñ ē cāta a nā vl' q̄z nām gñis: ſic ſz ferrū vt graue bēat tēdere deorſū: tñ vt alteratū ab adamāte vtute celeſti ferr ſurſū: vt in actu pz t ſepulcro Mahometi. Juxta qō ſolet dubitari ſi aer ānihilaret gd fierz ad ſupplēdū vacuū loci aeris: vī q ignis delcēderet: qz nō repugnat ſibi vt leuis ē: ſz vt leuiſſim⁹ t nō aq̄ aſcenderet: qz repugat ſibi nō ſolū vt grauis ē ſic: imo vt grauis ē ſimpl'r. Nullū. n. graue natū ē ibi eē ex altera pte. ¶ Cōtra vī: qz ignis ñ ē pl⁹ rarefactibil' vt ē ī. ꝑpa ſpera: vñ ñ poſſet augeri vt ps ōſcēderet t ps maner. Nec ē viſibile q vacuaret ſuū locū ad replē^m aliū. aq̄ vō pl⁹ ē rarefactibil' q̄z ſit ī ꝑpa ſpa: cū ex vno pugillo e⁹ fiāt. x. aer]. t. c. ignis: vñ ſi aliq̄ ꝺcauitas eēt vacua ab aq̄ vſq̄ ad celū nec ignis deſcēderz nec aq̄ aſcēderz: ſz aer ali⁹ rarefcerz: ſz ſi ñ eēt aliqs aer: t̄c aq̄ rarefcerz vſq̄ ad ōcuplū ī aerē ꝺuerſa: q ſi ñ ſufficerz ī cētuplū ꝺuerſa ī ignē. Itē ē ius nāle a nā gñis qō nā oīa aīalia docuit: a nā ſpēi ius gētiū: q rō nāl' apō hoies ꝓſtituit: ſic maleficia puniri t̄c. a nā ſupiori qō ī lege t euāgēlio ꝓtiet. Et illō qō ē ꝺ p^m ē ꝑpe ī nāle: t qō ē ꝺ 2^m ihūanū: t qō ē ꝺ 3^m cl' pa vl' pctñ: qō ē trāſgreſſio legis diuie t̄c. t ex h pz qūo ſit aliqd ꝺ nāz mrimony: qz nā agit pp finē: t triplicē finez hz mrimo^m ſz triplex bonū. nā icōtū ē ī offīm a nā gñis: hz p fine ꝓcreatōez ꝓlis t educatiōnē. 2° icōtū ē a nā ſpēi ī fedus būane ſocietatis: hz iuxta bonū fidei amicitiā t cōicatōez ī opib⁹ ciuilib⁹: icōtū aut ē ſacrz hz p fine repñtatōz icarnatōis t ex h iſepabilitatē. pl'alitas āt vxoꝝ ē ꝺ ius nāle q̄tū ad finē 2^m t 3^m ñ pmū. pl'alitas viroꝝ magis: qz ꝺ p^m. i. gñonē: qz ſz qñ ē ſpgnata ſpgnet: tñ frequēti⁹ cāt aborſus. vñ meretrices raro piūt. vñ ml'to grauiꝰ ē cogſcere meretricē q̄z ꝺcubinā: q̄to plus diſtat ab vxore et ꝑle meetrix q̄z cōcubia. Itē ē ꝺ educatōez pp icertitudinē. 2° ē ꝺ bonū fidei: qz magl cōixāt viri pp femias q̄z e ꝺ: ēt i brut: t magl ꝺ bonū ſacri: qz xps nō ꝓſtat ex plib⁹ ꝓnis ſic ecclia. ¶ 2ª ꝺ ē q nūq̄z licuit vni viro ſil' hīe plēs vxores niſi ōo diſpēſāte. 2° ꝫ

¶ Sz circa h dñt qdā ſic: q ꝑmi q būerūt plēs vxores ñ potuerūt licite ꝺhere cū ka viuēte p^a cū q̄ ſimpl'r ꝺxerāt niſi ō ꝓſēſu ei⁹. c⁹ rō ē: qz duob⁹ ꝺbētib⁹ mrimo^m ūter ſe ſimpl'r qlz trāſiert ptātē totā cōpis ſui ī altez: pp qō ſine ꝓſēſu ei⁹ ñ pt obligare alteri corp⁹ ſuū. potuit tñ de ꝓſēſu ei⁹ t ex cā. ſ. ſi vxor erat ſteril': vl' pp paucitatē būani gnis: t ſic fuit ī abraā. geñ. 16. t recitat. 32. q. 3. c. Dixit ſarra ad abraā. Ecce ꝓcluſit me dñs ne perē: igredere ad ācillā meā fl ſaltē ex illa ſuſcipiā filios. Ecce q ō volūtate vxoris pp ſterilitatez ei⁹ accepit 2^m h°. t hac ō cā hūit iacob plēs vxores: qz de volūtate rachel credit q lya ſuppoſuēit ſe ei. voluit. n. pce

re rachel ꝛ ecūdie soꝛōis ātigoꝛis cū eēt ꝟsuetudo apō eos vt antigoꝛes ꝑ traderēt ad nuptias. De voluntate aūt haꝫ duaꝫ igressus ē ad ancillas eaꝫ. Ad ācillā gdē Rachel ꝓp sterilitatē eius: vt bētur gene. 30. Ad ancillaz vero Lye post ꝙz lya credidit se ōsisse parere: vt habetur ibidē. Proceſſu vero tempoꝛis mos inoleuit apud alios hr̄e vxoꝛes plures de voluntate ꝑme tacita vel exꝑssa vel consuetudine sup hoc obtenta: nec i hoc videnť peccasse: vñ Aug⁹ dicit ꝛ hr̄ i lr̄a ꝛ recitatur. 32. q. 3. Obyciunť: ꝙ qñ mos erat: peccatū nō erat: ꝛ iō antiqs iustis nō fuit peccatū ꝙ pluribus femi nis vtebanť: nec ꝺ nām hoc faciebāt: cū nō lasciuiendi sed gignēdi cā hoc facerēt: nec ꝺ moꝛē: qz eo tpe sic fiebat: nec contra ꝓceptū: qz tūc nulla lege erat ꝓhibitū. Qz aūt dicit Innoc. ꝙ nūq̄z licuit hr̄e plꝰ vxoꝛes sil' nisi cui fuit diuīa reuelatiōe cōcessum: exponēdū ē nō de reuelatione q̄ est spālis inspiratio: sed de iteriori dictamie rōis quo sciuerūt sancti pr̄es ꝙ pro multiplicatione gñis humani licuit hr̄e plures vxoꝛes de volūtate ꝑncipalis. Sicut. n. lex nālis ñ est scripta i codice: sed ip̄sa i mēte: sic dictamen rōnis quo scit̄ i quo casu lex nō astringit cū sit q̄dā legis interꝓtatio: pōt dici dispēsatio: ꝛ qz est mēti ip̄sa a deo: iō vocať dispē satio diuina. Sed cōis opinio ꝙ nec de cōsēsu alterius: nec ꝓpter sterilitatē nūq̄z licuit vni viro hr̄e plures vxoꝛes nisi diuina dispēsatiōe. Primū ꝓz: qz nō plus iuris hz vir in vxoꝛē q̄z eꝰ quo ad eēntialia mr̄imony: nec plus idiget ꝑ le mulier q̄z vir: sed nūq̄z de licētia viri sterilis licuit vxoꝛi ducere aliū virū: nec eꝰ: ꝛz vnū sit grauiꝰ altero ꝛ inālius: qz nō solū ius nāle: sed nec ius publicū ꝓuatoꝝ pactiōibꝰ tolli vel imutari pōt: sicut alibi dr̄ ꝛ m'to minꝰ ius diuinū vñ si vxoꝛ plures viros hr̄e nō pōt fieri licitū ꝑ pactū: qz ē ꝺ finē mr̄imōy: vt ē nāle a nā gñis. ℊ nec vnū vix hr̄e plꝰ vxoꝛes: qz ē ꝺ finez mr̄imony: qō est bonū fidei: ꝛ ꝺ societa tē ꝛz q̄ est nāle a nā spēi: ꝛ ꝺ bonū sacr̄i: qz xp̄s ē spōsus vni spōse: ꝛz ñ eq̄ siē ꝑm. Pro ꝑ at opione singul ari ꝺ cōez pōt argui tripl'r. Et ꝓ sic: qz licz ex cā renunciare iuri suo ñ minus i pte q̄z i toto: ꝛz ꝑ hoc ꝙ vir emittit votū castitatis in totū ꝓiudicať alteri: ꝓ hoc ꝙ ꝺbit cū secūda solū in par te. ℊ si de licētia eiꝰ ꝛ cōsensu ꝛz emittere votū: sicut pari cō sensu maria ꝛ Joseph emiserūt ꝑ bonū castitatis: pari rō ne ꝑ sterilitatē vxoꝛis vel multiplicationē hūani generis de licētia ꝑme vxoꝛis licuit accipe secūdā. Sol'o. duo ñ possūt esse dñi eiusdem rei i solidū vel possessoꝛes: vñ si ali cui dedi vsū in nemoꝛe meo de eius voluntate possum da re alteri: qz se cōpatiunť: ꝙ qlibet accipiat suā necessitatez qō est accipe partē ꝛ non totū: nō aūt sine licentia eius si ꝓ hoc parať sibi ꝓiudicium. Si aūt vni dedi vsufructū de li centia eius manēte ꝑmo vsufructu fieri nō pōt ꝙ aliꝰ ha beat totū vsufructū: cū i vna re ñ possint eē plures vsufru ctus: sicut plures vsus: qz vsufructus ē ius plenū vtēdi: fru endi rebꝰ salua rerum substantia. Pōt ℊ inter eos si ꝑmus vult partiri vsufructus: sed nō pōt ab vtroq̄z i solidū hr̄i: sic nihil est i ꝓpositō: qz nā mr̄imony est ꝙ coniunx hēat ple nā ptātem ꝛ plenū dñium in coꝛpoꝛe alteriꝰ. Qñ ℊ de volū tate ꝑme ducit secūdā: aut dat sibi partē ptātis aut totaz. Si totā. ℊ ꝑma desinit eē vxoꝛ: qz nō pōt baberi a duobus in solidū. Si partem. ℊ mutat nām mr̄imony qō pōt solus auctoꝛ nature: sicut si accipet vxoꝛem vsq̄z ad pasca. Pro pter hoc. n. non pōt meretrix dare ptātem coꝛpoꝛis sui ad boꝛam q̄z pōt dare i perpetuū: qz nā illius actus ē vt cōgru at fini quez nā intēdit ex eo: ℍ aūt requirit ꝙ totalr̄ detur et non partialr̄ dimidietur. Qñ aūt vnus vouet castitatez de licentia alterius nullus accipit ptātem ad actus carna les super coꝛpus alterius vouentis: nec in parte: nec insoli dum: vnde non est simile. z° arguitur ad idem sic. qz si ita est ꝺ legem nature superinducere secundaz sicut eyce re castā: sicut Abraā noluit eycere agar suadēte sarra qno usq̄z deus reuelans per angelū dispensauit: ꝛ illō scriptū Gene. 16. sic suadēte sarra non superiduxisset agar nisi an gelo reuelante ꝛ illō eēt scriptū. Nihil aūt plꝰ scriptuz est desanctis viris habentibꝰ plures vxoꝛes nisi ꝙ cōsentien tibus ꝑmis ꝑ sterilitatē alias ducebāt sicut abraā rogatu sarre duxit agar. sicut iacob ad rogatū ꝓmaꝫ eaꝫ ācillas duxit: sic ꝛ de alys. Non ē aūt scriptū dixit dñs ad abraam audi vocē sarre de ingrediendo ad agar. Jō. rc̄. Sol'o dicēdū ꝙ cū illis fuit dispēsatū ꝑ inspirationē: ꝛz nō sit scri ptū: magis aūt de repudio agar scripta ē dispensatio: qz ma gis scripta ꝓhibitio ꝛepationis qñ dictū ē. Relinq̄t pr̄ez ꝛ mr̄ez ꝛ adherebit vxoꝛi. ℊ non adherere caste sic debuit re uelari ꝛ scribi sicut abrae fuit ꝑ ꝓphiaz Ade reuelatū ꝛ po stea a Moyse scriptū. Nō sic āt nō hr̄e plꝰ vxoꝛes erat in scriptura ꝓhibitū: ꝛz hr̄e plūmas regi fuit postea iterdictū: sicut ℊ erat i tabulis coꝛdis scripta ꝓhibitio: sic sufficiebat coꝛdis dispēsatio. Et ista ē sol'o Innocentij i decre. Haude mꝰ. qz nihil tā nāle ē q̄z vnūq̄q̄z dissolui eo gñe quo ligatū ē: vñ ꝓceptū qō bz obligationē ex ispiratiōe bz dispensatio nē ex sola ispiratiōe. 3° arguit sic: qz ꝙ nulla lege ē ꝓhi bitū ꝑt eē cōsuetudie licitū: illud āt ē hō: ꝛ tūc mos erat. ℊ ꝑ tūc crimē nō erat. vt Augꝰ dicit. Sol'o. imo ꝺ legē na ture vt dictū ē. ꝛ mos ille ioleuit ex diuina dispēsatiōe: ꝛ ñ ex nāe coꝛruptiōe sicut simplex foꝛnicatio. iō rc̄. Sol'o quā dāt ad decretalē de diuoꝛtys. Haudemꝰ. ꝙ nulli licuit nisi cui fuit diuina dispēsatiōe ꝓcessū. i. ō dictamie iteꝛio ris rōnis: nō ē ad mēte decretal'. 3ª ꝓ ē ꝙ i lege noua de nulliꝰ licētia ℍ licz etiā vxoꝛe sterili ꝓtēte ꝛ papa dispē sāte: qō ꝓz tripl'r. Prio ꝑ illō qō dr̄ Mat. 19. Quicūq̄z dimi serit vxorē ꝛ aliā duxerit mechať. Si ℊ dimissa vxoꝛe non licz aliā duceř: m'to magis ipa retēta: qz magis ꝛz hr̄e vnā vxoꝛē post aliā q̄z duas sil'. Sz ad ℍ dñt ꝙ logť qñ vxo re dimissa ipa iuita i eiꝰ ꝓiudiciū alia supiducit̄: nos āt q̄ri mꝰ qñ de ipiꝰ volūtate. Dōz ꝙ sol'o nō valz: qz plus licz facere viro ꝺ bōa mr̄imōy vxoꝛe foꝛnicāte iuita q̄z ñ foꝛ nicāte volūtaria: qz ipa foꝛnicāte ꝛ iuita licz sibi ītrare re ligionē vel suscipe sacrū oꝛdinē si ñ ē bigamꝰ: ēt si illa sit su specta ō icōtinētia siē ꝑz ꝑ effectū: nō tñ ō licētia ipiꝰ caste ℍ licz. Si ℊ vxoꝛe foꝛnicāte ñ ꝛz alia supiducere ēt si ipa ē sterilis: multo magis nec ipa licētiāte. z° sic: qz xp̄s redu xit mr̄imoᵐ ad ꝑmariaz istitutionē qñ dixit Ab initio aūt nō fuit sic: ꝛz tūc dictū ē erūt duo i carne vna ñ tres vl' q̄tu oꝛ ꝛ adherebit vxoꝛi sue ñ vxoꝛibꝰ. ℊ ꝺ ℍ nō valz ꝓsēsus pri uatoꝝ nec dispēsatio boīs. Sz ad istā rōnē rñdent alig ꝙ nā būana fuit ꝑmitꝰ istituta nō solū q̄z tū ad ea q̄ sunt ne cessitatis: ꝛz q̄z tū ad multa q̄ sūt pfectiōis: sicut mr̄imoᵐ fu it istitutū tūc ꝛz statū suū optimū a quo tñ si deficeret nō ꝑ ℍ eēt malū ꝛ illicitū. Nō. n. oē qō ōficit ab optō est ma lū. Est. n. i bonis dare bonū ꝛ meliꝰ: sicut i malis ē dare ma lū ꝛ peiꝰ. Optimꝰ ℊ statꝰ mr̄imony ē vniꝰ cū vna: sed nō est malus qñ ē vniꝰ cū plr̄ibꝰ si subsit cā. ñ eēt ℊ oio ꝺ rōez si qs diceret ꝙ sicut papa dispēsat i solēni voto ꝓtinentie ꝑ bonū cōe sicut dispēsatū fuit cū q̄dā mōacho de gñe regis aragonū: vt ꝺheret ꝑ defectū heredis: sic dispēsare possz vt ꝑnceps hñs vxoꝛē sterilē ō q̄ nō posset suscipe ꝑlē ea vi uēte ꝛ ꝓtēte accipet aliā. Nec minꝰ ē ꝺ ius nāle ꝛ diuinū ñ soluere votū quā plaritas vxoꝝ: qz ꝛ si vtrūq̄z cadit sub ꝓcepto: ñ tñ idispēsabil'r. Sz aduertēᵐ ꝙ illō ñ sēp licu it: vñ āte abraā ñ fuit dispēsatū nec ab abraā vsq̄z ad moy sē sin̄ ispiratiōe ad pr̄es: vñ abraā sarai ꝛ agar dispēsāte ꝺo sil'būit: ꝛz nō fuit dispēsatū cū alys a gñe abraā: qz nō dispē saba ſ solū ꝑ mꝰtiplicationē soboꝝ: alꝰ añ diluuiū ꝛ statim pᵒ fuissz ꝓcessū: cū nec filys noe ℍ licuerit: nec lamech: sed ꝑ augᵘᵐ clꝰ dini qō ñ erat i alys gētibꝰ sicut ꝛ circūcisio. Jte a moy. vsq̄z ad xᵐ ñ solū licuit regibz: imo ēt sacerdo tibꝰ: qz de vtraq̄z tribū xp̄s erat nascitur⁹: ꝛ sauli ō ꝙ xp̄s ñ erat nascitur⁹: ꝛ moy. legis latoꝛ ñ ꝓhibuit: qō fecit belcha na sub lege ℊ non erat ō tribu regali: nec ēt sacerdotali. Et deutro. xi. de vxore odiosa: ꝛ dilecta agendo: suppōiť tunc licitū habere plures vxoꝛes: sed magis fit mentio de rege

qui plures pōt tenere. Jn lege āt euangelica nūq̄ licuit vl̄ licebit: vñ nec iudeis nec alys mō licet. Lege āt ciuili eū q̄ binas vxores simul̄ būerit cōcomitat̄ infamia. C. ad .l. iul. de adul. l. eū q̄ binas. tñ i tripartita hīstoria. li. 8. c. xi. referī q̄ valētian⁹ senior arrian⁹ legē ꝓtulit vt liceret volētibus bre duas vxores: vt. s. ipe cū seuera vxore bret iustitiā quā mox duxit de q̄ valētian⁹ iunior nat⁹ fuit. Uñ nūq̄ licuit nisi pp multiplicationē cult⁹ diuini qtūc fiebat p carnis ꝓpagationē: vñ cū mō sit multiplicatio cult⁹ diuini p gnōnē spūalē: īde ē q̄ mr̄imonia restricta sūt ⁊ nō āplianda. ¶ 3ª rō spālis q̄re minus pōt nūc q̄ tūc ē: q⁹ sicut sponsalia cōi cōsensu auctoritate eccl̄ie dissoluūt̄: vel alas copl̄as requirāt: q⁹ nō ē ibi aliq̄ vinculū sacri: sic añ legē nouā nō erat aliq̄ vinculū reale i mr̄imonio: sed pura reso'o rōis: sicut ex .b. q̄ aliqs dat se in seruū a quo ⁊ pōt manumitti ⁊ liber fieri: sic in sacris illi⁹ legis nec character nec aliud bō imꝑmebat̄: ⁊ iō nisi q⁹ mr̄imoniū erat a deo īstitutū ꝓpria voluītate potuisset dissolui: vñ ꝑm leges gētiliū q̄ ꝑsiderabāt ipm solū vt quoddā ꝑctū idifferēter sibi poterāt dare mutuo libellū repudy: sed quos dñs cōiunxit bō non separet: vñ nō licebat nisi dei auctoritate ñ pp vinculum reale: sed dei ordinationē q̄ nolebat solui nec plures vxores bri nisi dispēsatiue. Nūc āt sicut i sacris alys īprimit̄ character indebilis: sic et .b. vinculū vsq̄ ad mortē nāle⁹ vel ciuilē: vñ q⁹ ligamē manēs ipedit cū alia ꝑbere papa q̄ hoc ligamen amouere ñ pōt: dispēsare nō pōt. ¶ Sz ꝑ hoc dicūt aliq̄ q̄ nō esset oīno ꝑ rōnē si q̄s diceret q̄ sicut papa dispēsat i solēni voto cōtinētie pp bonū cōe sicut dispensatū fuit cum quodā monacho ō gñe regis aragonum vt ꝑberet pp defectum heredis: sic dispēsare posset: vt ꝓnceps bñs vxorem sterilē de q̄ nō posset suscipere ꝓlē ea viuēte ⁊ ꝓsentiēte acciperet aliā: nec min⁹ ē ꝑ ius nāle ⁊ diuinū nō soluere votū q̄ pluralitas vxorū: q⁹ ⁊ si vtrūq̄ cadat sub ꝓcepto non tñ idispēsabil̄r. ¶ Sed dōz q̄ sicut papa nō ex eo q̄ papa pōt iniracula facere: q̄ō ē sup nām: sic nec pōt i pluralitatē vxorū: q̄ō ē ꝑ legē nālē dispēsare pp quācūq⁹ necessitatē: puta vltramarinā: vt ibi multiplicent̄ bitatores: vel rege bñte vxorē sterilē: pp heredē: vel si regina saracenoꝝ vellet cuz sua gēte ꝓuerti si cōiugatus q̄q̄ eā duceret. que videntur iuste cāe: q⁹ nō pōt vincl̄z tollere vt dictū ē. ¶ Ad arm ō vo to: dōz. q̄ non ē sil'e q⁹ si papa pōt dispēsare i solēni voto .b. ē q⁹ illud supra votū simplex nō addit nisi aliq̄ positiuuz ⁊ mortē ciuilē: pōt āt papa dispēsare in voto simplici: ⁊ i oi pure positiuo ⁊ i mortē ciuili: puta de seruo facere liberuz: ⁊ monachū vel heremitā cogere ad ēpatū p q̄ hz vacare mundo cui abrenūciauerat. Si maōch⁹ cū q̄ dispēsat consumato mr̄imonio ītrauit: viuēte illa nō pōt papa eū alteri copulare obstāte ligamīe: nō voto. Si āt solut⁹ erat vl̄ carnal̄ copl̄a nō secuta ꝓfitēdo solut⁹ fuit tūc pōt: sed in isto nō mortuo ciuil̄r nec nāl̄r q̄uis mortua sit vulua vxoris ñ pōt dispēsare: q⁹ nō pōt ligamen tollere.

Quantum ad z^m articl̄z de libello repudy sūt quo- p⁴ ꝑ° tuor ꝑnes. ¶ p⁴ q⁹ non licuit vnq̄ excepta cā fornicatiōis vxorē repudiare pp illō: q̄s deus cōiunxit bō nō sepet. Nec abrahā agar dimisit nec Moyses ethiopissā nisi ꝓlio dei: sed tpe legis q̄tū ad ipunitatē licebat viro vxorē dimittere ⁊ nō eꝝ: l̄z iure ciuili eq̄l̄r vtriq⁹ licebat repudiū dare. Fallebat āt i duobus casib⁹. ꝓm⁹ cū stupꝝ obiectū nō ꝓbauerat. z⁹ q̄ eā ante defloraverat. ðuteron. zz. Sz ⁊ rꝑpudiare erat peccatū: q⁹ ad duritiā cordis eoꝝ cōcessū Mat. 19. Cuius signū ē. q⁹ nullus sanctoꝝ vxorē dimisit illo mō. s. pp odiū: sed alr̄: sicut Abrahā. q. nolens agar. ⁊ Moyses pro salute simil̄r dimisit ethiopissam ⁊ madianitē: ⁊ ista opinio magis cōordat verbis euāgely: sz vī verior opinio q⁹ licebat repudiare auctoritate legis dei q̄ oē mortale ꝓhibebat: ⁊ si non cohibebat: al's ꝑfecta fuisset lex q̄ nō de oīb⁹ actibus virtutū ferebat̄ necessarys ad salutē: cū dicat xp̄s. Si vis ad vitā īgredi serua mandata. Sed iure ciuili olim sine cā ad libitum diuoꝝtiū fiebat vtroq⁹ vel altero volente vt libera eēnt mr̄imōia. Et l̄z iure nouo puniat̄: q⁹ sine iusta cā repudiat. tñ ꝑm illud ius solu itur mr̄imoniū. C. de diuoꝝ. l. vlt. q⁹ mr̄imonia inolūtaria tristē exitū bre solent. Sed ꝑm legē Moysi dicūt gdā nō permissum diuoꝝtiū nisi ex iusta cā: puta pp sterilitatez vel ꝓpter feditatem supueniētē ificientē plē. sine corpora lem: vt lepra: vel spiritualem vt fornicatio: vel aliud vicium. Sed ꝑ: q⁹ pp vxoricidiū vitandū licebat q̄ō ita causatur ex odio iusto sicut iusto: ⁊ si nūq̄ sine ista feditate dimitteret̄ a ꝑmo: eo ipo ñ inueniret cū quo ꝑberet secūdo. z^a ꝑ° ¶ z^a ꝑ ē q̄o diuoꝝtio celebrato ⁊ dato libello repudy liceret ꝑbere ⁊ q̄o nō. Et gdē ꝑm legē Moysi post diuoꝝtium licebat viro ducere alterā: q⁹ ⁊ ante diuoꝝtiuz licebat: vxori āt nō sic iur̄ poli: q⁹ vinculū manebat: iure aūt ciuili sic: q⁹ cōsideratione illi⁹ solū vinculū būanuz ibi ē: q̄ō abhoie solui pōt: sed liberta repudians patronū non poterat aly nubere quādiu ipe vellet eā vxorem bre. ff. de diuoꝝ. l. vlt. nec ante ānū ꝓp ꝓlis incertitudinē vitādam: nec ante gnquēniū sine iusta cā. C. de diuoꝝ. l. vlt. sz q⁹ ante nouā legē i mr̄imonio nō fuit vincl'm q̄ō eēt aliqd reale absolutū. iō ꝓ repudiū videbat̄ magis solutū vinculū: ⁊ ꝓ ꝑns licitū cōiugiū ēt mulieri: q⁹ sacerdoti ꝓhibitū erat ducere viduam ⁊ repudiatā: ⁊ ꝓ ꝑns alteri erat cōcessū: q̄ō nō eēt si ipa eēt vxor ꝑmi: q⁹ vxorē alteri⁹ nulla lege ēt apud gentiles licet accipe: sicut pz de pharaōe respectu sare ⁊ de Abimelech respectu rebecche q⁹ grāde peccatū dixit si q̄spiā de populo coisset cū maritata. ꝓuus enī tūc tp̄is reputabant adulteriū q̄ homicidiū: q⁹ virū occidebāt vt vxorē solutā ducerēt q̄ō timuerat abrahā ⁊ Jsaac pp hoc vxores sorores vocantes: ⁊ hec ē melior ratio de licentia ꝑbendi q̄ illa de licentia repudy: q⁹ nō segr̄ sine peccato repudiabat̄. q̄ poterat vtriq⁹ ꝑbere: sz vtrūq⁹ ibi erat ⁊ licitū repudiū ⁊ matrimoniū solutū auctoritate ⁊ dispēsatione dei. ¶ 3ª ꝑ ē ō 3ª ꝑ° recōciliatiōe repudiate: q⁹ nō licebat viro recōciliare post q̄ repudiata cū alio ꝑxerat: q⁹ polluta. Jeremie. iij. deutero. xxiiij. sed nec ante ꝑm quosdā: ne facile repudiaret si recōciliare posset: sed veri⁹ est q⁹ licebat recōciliare anteq̄ contraheret: ⁊ postq̄ ꝑxerat illo mortuo sed nō ante: vñ q⁹ primū mr̄imoniū erat solutū ⁊ z^o verū pp hoc viuente secūdo marito nō poterat recōciliari p̄. Oꝝ autez hebrei dīt q⁹ abrahā mortua sarra reconciliauit agar q̄ dr̄ cetbura: b ē q⁹ nō ꝑxerat cū alio nec fuerat solutū mr̄imoniū: q⁹ non fuerant aīo: sed tñ corpore separati. Dauid vo reconciliauit Michol q⁹ nunq̄ eā repudiauerat: ⁊ sic q dr̄ vir eius: erat putatiuus nō ver⁹ sz adulter. Michol vo si cōsensit ab eo cognosci ēt metu patris nō excusat̄ a mortali nisi fuerit vi oppꝑssa: aut nisi crediderit q⁹ pr̄ potuerit eaz auferre vni ⁊ dare alteri q̄ō lya excusat̄ parēdo pri ꝛc. ¶ 4ª ꝑ est de li 4ª ꝑ bello repudy i se. Dabat̄ aūt libellus lege mosayca ⁊ ciuili: sed' forma iuris ciuilis ponit̄. ff. de diuoꝝ. l. z. Tuas res tibi habeto: vel tuas res tibi agito: sz sub lege Moysi sic ꝑm Josephū ꝓmitto tibi q⁹ nō plus ꝓueniā tecū. Erat aūt duplex cā pp morā. vna vt iterī caloꝝ iracūdie refrigesceret: alia pp nubēdi licētiā bñs cās in gñali nō in spāli.

Quantum ad z^o articl̄m de simplici fornicatiōe sūt p° ꝑ° ,z. ꝑnes. ¶ p° q⁹ simplex fornicatio ē pec p° ꝑ° catū de se: q̄ō pz sic. oīs act⁹ volūtari⁹ q̄ nō ordinat̄ i finez debitū vel nō ordinat̄ cōueniēter i ipz ē peccatū: sed fornicatio simplex est hmōi. q̄ ꝛc. Ma. pz. q⁹ ꝓuatio debiti ordinis i actu volūtario culpā iducit Mi. ꝓbat̄: q⁹ fornicatio vel fit ad delectationē vel ordinat̄ ad ꝓlē: si fiat pp delectationē: nō ordinat̄ ad debitū finē: cū act⁹ nō sit pp delectationē: sed delectatio pp actū vt dicū. fuit p°. si vo ordinet̄ ad

prolez nihilomin⁹ ñ ordinaf cõueniẽter ad hũc finẽ:qz cũ pli debeaf a parẽtib⁹ educatio ⁊ istructio ⁊ puisio i totaz vitã: regrif qz iter pentes sit obligatio cõmanẽdi simℓ nõ solũ manẽdi ad horã vel ad modicũ tps:sed ad multũ vel ad totũ:vt sicut ples ẽ bonũ cõe pris ⁊ matris: sic ꝓueniẽter ei puideaf ab vtroqz. In foznicatiõe ãt nulla ẽ obligatio viri ad mulierẽ ad ꝓmanẽdũ gn possint separi qñ voluerit.g̃ foznicatio nõ ẽ actus g cõueniẽter ordinef ad plẽ:⁊ sic pz minor.⁊ segf ꝓ⁹.s.qz ois foznicatio ẽ peccatũ:Et huic attestaf qz ſm oẽm legẽ ples nata ex foznicatiõe ẽ vitupabilis nec legittima iudicaf:qõ nõ eẽt nisi ſm oẽm legẽ fornicatio dãnaref. ¶z.ꝓ⁹ ẽ qz ẽ peccatũ mortale: qõ pz tripℓr.Primo ex dictamie iuris nãlis.Oẽ illõ qõ tollit fedus amicitie debite iter hoies adiuicẽ:⁊ maxie parentis ad plẽ ẽ peccatũ mortale:sz foznicatio ẽ hꝺ.g̃ ⁊c̃.Ma. pz:qz vita aie ꝓsistit i charitate ⁊ amicitia ad deũ ⁊ primũ:nõ oẽ illud qõ tollit fedus amicitie ad deũ ⁊ ad primũ tollit vitã aie:⁊ sic est peccatũ mortale.Mi.pbaf:qz ois foznicatio vel ẽ vagus cõcubit⁹ ad meretricẽ oibus expositã:vel ad cõcubinã determiate retentã.Si sit vag⁹ concubit⁹:pz qz soluit fedus amicitie debite iter hoies:qz sup coicationes cõsãguinitatis fũdaf amicitia nãlis.hãc ãt tollit vagus cõcubit⁹:qz de ples ex eo nata nõ põt ꝓstare cui sit ꝓsãguinea ex pte patris:cũ ples idifferenter accedãt ad eãdẽ:nec pri ꝓstat ꝺ pleꝭ:nec pli ꝓstat ꝺ prẽ.g̃ p talẽ cõcubitũ tollit amicitia q̃ ꝺz eẽ iter prez ⁊ filiũ ⁊ ep⁹:q̃ ẽ maxie nãlis.Itẽ idez pz de ꝓcubina q̃ ẽ determiate retẽta:qz vt dictũ ẽ pli ꝺbetur a parẽtib⁹ puisio.Debẽt.n.parẽtes thesaurizaf filys:⁊ nãℓr fily sũt parẽtũ hredes:si fily ⁊ hredes.Ro.8.tũc sic.illud qꝺ põuat plẽ i toto vel i tãto ab eo qꝺ ẽ sibi ꝺbitũ a pẽtib⁹:tollit fedus iter parẽtẽ ⁊ plẽ:sz accessus ad cõcubinã põuat plẽ ab eo qꝺ ẽ sibi debitũ a pentib⁹:⁊ si nõ i toto saltẽ i tãto. Natus.n.ex cõcubina:sz succedat pẽtib⁹ i ꝺtermiata portiõe:nõ plene tñ vt legittim⁹:q̃re ⁊c̃.Dic ẽ qz de⁹ istituẽs pgressũ nãe p gñonẽ.gen.2.dixit.Erũt duo i carne vna:⁊ pmisit.⁊ adherebit vxori:nõ ẽ ãt vxor nisi q̃ ꝺiungit viro p mrimoniũ.Ex quo pz qz ꝺ diuinã institiã ordinãtẽ pgressũ nãe p gñonẽ ẽ ples susceptа nisi a muliere vxore. Relingf g̃ qz ois fornicatio:siue vaga:siue ꝓcubinalis sit: ẽ peccatũ mortale de se: excluſa oi lege scripta. Nec obstat qz antiq patres dicanf hũisse ꝓcubinas:qz nõ vocabanf cõcubine eo qꝺ ñ eẽnt mrimonio ꝺiuncte.vt nũc logmur:sed qz nõ erãt eq̃ pricipales i regie dom⁹ vt alie:eo qꝺ erãt ancille p̃ncipaliũ vxor:⁊ sic Agar ⁊ cethura dicte sũt ꝓcubie Abrae:⁊ bala ⁊ zelpha ancille rachel ⁊ lye dicte sunt concubine Jacob:q̃uis eẽnt legitie vxores.z⁰ pz hoc idẽ ex ꝺterminatione iuris diuini.s.qꝺ fornicatio sit ꝺ ius diuinũ noui ⁊ veteris testameti.dr.n.deutero.23.Nõ erit meretrix de filiab⁹ israel:nec scortator de filys israel.Ubi q̃uis dicat glo.ſm lram corruptã qꝺ ad eas pbibet accedere:quaz est venialis turpitudo:vera tñ lra ẽ quaz est venalis turpitudo:qõ ẽ ppriũ meretricũ.In nouo ẽt testaiñto pz in pluribus locis:qz nihil excludit a regno dei nisi peccatũ mortale:sed foznicatio excludit:vt patet.i.ad Cor.6.⁊ ad Hala.5.⁊.i.Ad thesa.4.Scitis q̃ pcepta dederim vobis p dñm: hec ẽ.n. voluntas dei sanctificatio vra:vt abstineatis a foznicatiõe.Et Ephe.5.Ois fornicator aut imũdus ⁊c̃:ñ habebit ptẽ i regno xpi ⁊ dei.⁊ i plurib⁹ alys locis noui testamẽti ꝺicunt similia.Itẽ i decretis.25.di.c.vnũ.ℌ.alias.vbi ex intẽtiõe Aug⁹ enumerat p mortalia.postea venialia: ꝓmo homicidiũ:fornicatio:adulteriũ ⁊c̃.nec cadit ibi copla sic in vbo apli:qz alig exponũt fornicatores ⁊ adulteros:⁊ p ide st:sed ꝺicit simplr:fornicatio.s.simplex soluti cũ soluta ⁊ adulteriũ cũ ligata.s. vel ligato.Et subdit qz si qs de his ꝺ nõ penituerit nõ erit saluus q̃si p ignem:sed ipm eterna flãma cruciabit.Postea aũt ponẽs peccata venialia q̃ sũt lignũ:fenũ:⁊ stipula ponit iter alia:si qs nõ ꝺsiderio prolis cognoscit vxorem. Itẽ.i.cor.6. Tollã g̃ membrũ xpi:⁊ faciã membrũ meretricis:ñ sepaf aũt qs a xpo nisi p mortale.g̃ ⁊c̃.Qz aũt Judas voluerit soluere meretrici qõ ꝓmisit ẽ arm ꝺ glo.Accursii.ff.de cõdi.ob tur.cãm.l.3.ℌ.qõ meretrici.qz iudas se putauit teneri ad vanduz meretrici qõ ꝓmiserat:vñ nõ solũ nõ põt reperi datũ meretrici:sz nec̃ ꝺbet retineri ꝓmissũ:nihilomin⁹ lz nõ soluere eẽt venale:ñ valet qn foznicari eẽt mortale:qz alig sũt excollãtes culicẽ: camelũ aũt glutientes. Qz aũt ꝺicit Tho.qꝺ iudas mortaliter peccauit consentiendo in venditione ioseph:non videtur:qz ℔ fecit ad liberandũ eũ a morte. Nocidem pz.3⁰ ex approbatiõe iuris positiui.dr.zz.q.i.c.vlt.p̃dicandum. Nosce debẽt tali ꝑurio pniaz ꝺponi debere qualẽ de alℓ terio:de foznicatione:de homicidio volũtarie ꝓmisso:⁊ ceteris criminalib⁹ vitys:vbi enũerat foznicationẽ cuz ceteris q̃ sũt peccata mortalia.Pz igif qꝺ foznicatio simplex ẽ peccatũ mortale:qz ꝺ ius naturale diuinũ ⁊ hũanũ:nec vn q̃ sẽserũt oppositũ:nisi hoies corrupti mẽte:⁊ reprobi ꝺ fidẽ. Nec obstat qꝺ ꝺicit glo.Ambro.sup illõ.i.ad thi.4.Pietas ad oia vtilis ẽ.Ois sũma xpiane disciplie ẽ i pietate:⁊ misericordia quã aligs sequẽs si lubricũ carnis patiaf.sine ꝺbio vapulabit:sz nõ ꝑibit.B.n.nõ ẽ sic itelligẽdum qꝺ p opa pietatis liberef a pditione eterna ille g lubricũ carnis patif:si in eo pseueret vsq̃ ad mortẽ:sz qz p hꝺ opa ꝺisponitur ad ℔ qꝺ gram ꝓseq̃f p quã peniteat:⁊ p hꝺ opa satisfaciat de lubrico carnis cõmisso. ¶Sed q̃tũ ad p̃ma rõnẽ ℔ tactã vr ꝺ:qz si solũ pp ℔ ẽ peccatũ:qz ẽ ꝺ bonũ plis: vℓ generãde si ẽ meretrix:vℓ educãde si ẽ ꝓcubia: nõ segf qꝺ sit pctũ:qz aliqñ ẽ hõ alis sterilis:vℓ filiũ illegittimũ melius nutrit q̃ legittimũ.Et ꝺz qꝺ ℔ accidit:sz pse act⁹ iste sic ẽ ꝺordiat⁹ qꝺ natũ ẽ ide seq illud malũ. Sz adhuc ꝺ ℔ est:qz meli⁹ ẽ pli sic eẽ:q̃ nullo mõ eẽ:⁊ pei⁹ ẽ eẽ leprosũ vel mẽbris dãnatũ:q̃ eẽ sanũ ⁊ male vestituz ⁊ pastũ.sz accedere ad leprosã vℓ ad mẽstruatã ñ ẽ mortale:q̃uis ex illo soleat seq plis ifectio. g̃ nec accedere ad solutã q̃uis ex ℔ seq̃f mala:vℓ nulla educatio. Et ꝺz qꝺ ea q̃ sunt p se cadũt sub arte:ñ ea q̃ sĩt p accũs:foznicatio ãt simplex q̃m ẽ ꝺ sua nã p ut ꝺistinguif ab actu mrimõiali ẽ ad ñ obligatã sibi ad vitã totã:alⁱs eẽt mrimo⁹:ex ℔ ãt qꝺ pẽtes ñ sũt ꝓiuncti ad totã vitã nata ẽ seq mala educatio plis:cũ i aialib⁹: quoz fet⁹ vtroqz pẽte idiget ad magnũ tps:nã puiderit societatẽ idiuisibilẽ vsq̃ ad mortẽ:vt in turturib⁹:vñ sic eꝰ pollutio ex ordiaria ꝺ se ẽ mortal' qz nata ẽ ñ facere plẽ: ꝺtigit tñ p accũs ex ea seq plẽ:sic̃ prẽ cum filia dormiẽte nocturno sõno polluto attracta ẽ mã ad matricẽ filie:⁊ ꝓcepit:⁊ nihilomin⁹ si i vigilia ꝺtigisz cũ vxore:mõtale fuisset:ita ⁊ ippo⁽ᵉ⁾sz accedef ad suã ꝺ se ordiaf ad bonũ plℓ:sz p lepraℓ aliũ mõbũ accidit aliꝺ:nec pp ℔ fac actũ malum. Itẽ g accedit ad suã iuf suo vtif: vñ si ñ itẽ ꝺit malũ.plℓ.lz nolit i⁹ suũ ꝺitef pp pic'z:ñ peccat.sic̃ lz i suo agro seiare. lz ex ℔ seq̃f ꝺnũ alteri⁹.Nemini.n.fac iiuriã g vtif iure suo.Sec⁹ ãt ẽ i cõcubiatu. vbi hõ ñ vtif iuf suo. ¶3ª ℌ ẽ qꝺ ꝺs potuit ꝺsp̃sa re sic̃ i homicidio Jsaac:qz p̃cepta secũde tabule q̃ sĩt: ñ occides: nõ mechabis:sĩt ꝺsp̃sabilia:sz nũq̃ ꝺsp̃sauit ſm q̃sdã:nec i ꝺsee: vñ ꝺñt qꝺ vxor fornicaria va vxor fuit. Alij ꝺñt qꝺ ipole ẽ sil'hre duas vxores:sic̃ duos sil'ẽ ꝺnos ciusdẽ rei ꝺsolidũ.vñ z⁰ fuerẽt ve ꝓcubie:sz solũ ꝺñr vxores:qz licite cognoscebaf dei aucrare. ¶Ad zm pz solo ex dictis: qz ducef secundaz non de licẽtia dei: g est auctor coniugij est mechar:alⁱ non. Qõ II.

3ª ℌ

Secũdo q̃rit ꝺ vginitate.vtz sit dignissima vtutũ.Et vr qꝺ sic:qz ꝺicit Ambro:si⁹ qꝺ ẽ p̃cipalis vt⁹. ¶Contra:qz magis placuit ꝺo hũilitas beate virginis q̃ sua virginitas ſm Bernarduz. ¶Rño.h videnda sunt sex. Primo quid sit virginitas. Secundo qꝺ est licita. Tertio qꝺ est per

se bona. Quarto q̄ est virtus. Quinto de cōparatione eius ad alias virtutes. Sexto de comparatione eius ad coniugium.

p⁴ q⁰ **Quātū** ad p̄mū. s. qd sit v̄ginitas sūt sex ꝺnes. ¶ Pria ō descriptōe Augu. penes illō qō ē ī v̄ginitate cor^le. vñ dicit. Uirginitas ē ꝺtinētia q̄ ītegritas carnis ipi creatori aīe ⁊ carnis vouet ꝺsecrat ⁊ ꝺseruat. Dicit āt ꝺtinētia. i. cōpleta abstinētia: nō ꝓput diuidit ꝫ tempantiā: qz illa nō ē v̄tus pfecta: q̄ ītegritas carnis. ad dr̄iaz ꝺtinētie vidualis. ipi creatōi aīe ⁊ carnis: ad dr̄iam ꝺsecrataꝫ idol. vouet: ex ꝫ hz rōnē laudis: qz deo dicata. ꝺsecrat ēt ꝓ votū soléne. ⁊ fuat vouete ⁊ reddite. In hac igit descriptōe ītelligendū ē q̄ ītegritas carnis dicit mām remotā ⁊ ꝺtinentia electionē: vouet igit ꝓ votū simplex: ⁊ ꝺsecrat ꝓ soléne: sic enī spōsa plus diligit q̄ nō spōsa: ⁊ vxor plus ceteris paribus: sic ꝓ v̄ginitatē ē aīa ꝺo grata ⁊ ōi amica. sz ꝓ votū simplex fit dei spōsa: ⁊ sic gratior. ꝓ votū soléne q̄si vxor agni ⁊ serua carissima. ¶ Notandū ē āt q̄ Tho. ī scripto dicit votū de eēntia v̄ginitatis nō cē. ī sūma vo vr̄ dicere oppositū. sic. n. fuare castitatē: pauptatē: obediētiā sine voto vt nouiti⁹ nō faceret religiosū: sic v̄ginitas sine voto nō darz aureolā. ¶ Sz ꝺ. qz lz ꝑpo^m nubēdi ipedirz q̄uis ꝓponeret nō illicite cor̄upi. tñ firmū ꝓpositū ꝓpetuo ꝺtinēdi ēt sine voto facit v̄tutē v̄ginitatis: nec votū trahit ad aliā v̄tutē q̄ ad suā. s. latriā: alꝫ ageret vltra spēz. Uñ bñ ꝺcedo q̄ votū nō facit de actu nō v̄tuoso v̄tuosū: ⁊ q̄ actū trahat ad altiorē v̄tutē nō ī eodē gñe sz alio. sic votū trahit ieiuniū ad altiorē v̄tutē q̄ sit abstinētia vl̄ sobrietas. sz ꝫ nō ē ī genere tēperātie sz iustitie. vñ votū nō facit ieiuniū eē spāles v̄tutē: sz trahit ad latriā: sic ⁊ ī ꝓposito: si v̄gitas hret ex voto rōnē v̄tutis nō eēt spēs tēperātie se hñs ad castitatē sic magnificētia ad liberalitatē: sz solū eēt act⁹ castitatis elicitiue ⁊ latrie iperatiue. ¶ Ꝑ. sic se hz v̄ginitas ad castitatē: sicut magnificētia ad liberalitatē. sz illa ē spālis vt⁹ ñ ex ꝫ q̄ vota: sz solū qz hz spālem difficultatē ⁊ bonitatem. g̃ ꝛc. ¶ Ad ar^m dōz q̄ nō ē sic: qz ad religionē ñ sufficit firmitas ꝓpositi: sz regrit firmitas facti. vñ nouitius q̄uis firmiter ꝓponat remanere non ē religiosus: qz ō fcō ꝑt fieri nō religiosus: ⁊ religio noīat statū ad quē regrit ꝛmobilitas facti. ⁊ p ons voti: ⁊ ēt solēnis. vñ ēt si nouiti⁹ votū simplex emisit: nōdū est religiosus: sz ad rōnem v̄tutis nō regrit ꝛmobilitas fcī: cū qs possit a va v̄tute decidere ⁊ mutari de vere v̄tuoso ī vere vitiosū. ⁊ iō si v̄ginitas diceret statū ⁊ nō habitū posset videri q̄ regrereꝫ votū. sed si dicat hītū v̄tutis spālis nō regrit votū qōcūq̄. Et certuz ē q̄ nō ē simile de v̄ginitate ⁊ religiōe quo ad firmitatē: tū qz nō ꝑt fieri ō vo religioso nō religiosus: sicut ō v̄gine nō v̄go. vñ etiā ibi regrit votū soléne: ꝫ āt saltē sufficerz votū simplex. Uñ aug. ponit hic aliqua q̄ nō sūt ō necessitate: sz ō pfectōe: qz spon
z² q⁰ sata xp̄o p votū ē pfectior. ¶ z^a ♀ ē ō scda descriptiōe augustini penes illō qō ē ī v̄gitate formale ⁊ ꝓncipale. Uirgitas ē ī carne corruptibili ĩcorruptōis ꝓpetua meditatio. dicit ergo ī carue. vñ ī angelis ꝓprie nō ē v̄ginitas: qz oppositā nata sūt fieri circa idē. Jn illis aūt nō ē luxuria: g̃ nec v̄ginitas ꝓprie: qz ⁊ spūs carnē ossa nō hz. Corruptibili. tā to difficilius p nām. s. vñ ⁊ post resurrectōez v̄ginitas erit purior: sed nō difficilis: ĩcorruptōis: triplr̄: vt post dicet. sed ō oppssis v̄ginib⁹ ī ipo actu ꝺsentiētib⁹ nō vr̄ q̄ perdāt virginitatē: qz tūc nō hñt iudiciū rōnis: sicut nec ꝓpollutōem somni ī vigilia termiatā. ꝓpetua: quo ad ꝓpo^m meditatio. vñ pueri q̄ nō hñt vsū rōnis ⁊ nesciūt qd faciūt nō ꝑdunt virginitatē: vt si infans tentauit qō ꝺplere nō potuit. Uñ abusus coꝛ vel ĩcestus nō itelligit retineri p retētionē casuū ēpaliū. qz nec per hoc tollit v̄gitas nec cātur affinitas nec publice honestatis iustitia: q̄ non p̄cesserūt spōsalia: lꝫ sic. de spon. c. Juuenis. sic aūt dr̄ virginitas ꝓpetua meditatio ĩcorruptōis: sic iustitia ꝓpetua ⁊ ꝺstās volūtas ius vnicuiq̄ suū tribuens. ⁊ sicut mrīmoniū dr̄ ꝺiuiduā vite ꝺsuetudinē retinens. s. q̄tum ad ꝓpositū aī: nō aūt semp quo ad factū. ¶ Notādū ē āt q̄ hō ꝑt corrūpi triplr̄. vno mō carne tm̄: ⁊ sic nō ꝑdit v̄ginitas: sicut si mulier arta sciat ⁊ obsterrix ꝓbādo frāgat claustra pluſq̄ si pcs amputetur aut vir circūcidat: ēt si ꝑter spez ⁊ ꝺsensū semiatio sequat. z° corrūpit hō solū mēte q̄n ꝺsentit ī libidinē: ⁊ sic ꝑdit ꝫ recupabilr̄. 3° q̄n vtroq̄ modo corrūpit: ⁊ sic ꝑditur irrecupabiliter. ¶ 3^a ♀ est ō tertia descriptiōe: q̄ ē Ambro. Uirginitas ē exps ꝺtagionis ītegritas. Dicit āt exps: nō ꝓ 3^a ♀ expiētia ꝫ ꝓ iexperiētia q̄si ex̄ parte: qz nec licitas delicias admittit: vt ꝺiugiū: nec aliqua parte tpis: vt vidua: ꝺtagionis. morbus ꝺtagiosus ē act⁹ carnalis g̃ ificit carnem suā ⁊ alienā: qz g̃ fornicat ī corpus suū peccat. itegritas. s. carnis. vñ hec diffinitio tāgit mām remotā q̄ ē carnis ītegritas: ⁊ ꝓpinquā delectationē siue ꝺtagiū. Notandū ē āt q̄ v̄gitas ꝑdit nō solū per corrūptōez nālem: ꝫ multo plus p ĩnālez. Cū enī luxuria opponat castitati ⁊ maxīe virginitati: ⁊ contraria nō sūt sil: luxuria ꝺtra nām: q̄ maxime ꝺtrīat castitati: maxīe tollit virginitatē. ꝫ ad hoc q̄ vir ꝑdat v̄ginitatez irrecuperabilr̄ regrit q̄ corrūpat mēte ⁊ corpe p seminis emissionē. vñ pueri ⁊ puelle adinuicē se calcātes añq̄ possint seminare nō ꝑdunt ex toto virginitatē gn possint recuperare. ¶ 4.ª ꝓcl'o ē de volūtaria ⁊ irrecupabili amissione 4^a ♀ virginitatis in muliere. Ubi ē notandū q̄ mulier ꝑdit virginitatē per hoc q̄ corrūpit mēte ⁊ corpore altero ō trib⁹ modis. puta: per hoc q̄ solū claustra frāgant: ēt si nec semināret nec semē reciperet. Nā ꝺcupia spadonis deuirginauit iuuenculā: g̃ lz nō posset seminare poterat tamen claustra ifringere. z°° p semis nālis susceptionē. qz si ita reciperet saluo claustro: sic mēstruū emittit: nec ēt semiaret nihilomin⁹ v̄go nō eēt: qz sic posz ꝺcipere. ꝑgnātē āt p nāz nullus diceret virginē. qz mulieres aliq̄ ꝺcipiūt q̄ nō semināt 3°° si ex vehemētia ardoris sine fractōe claustri ipa seminat ⁊ sine ꝫ q̄ semē viri recipiat. Quibusdā tñ videt q̄ seminatio nō defloꝛet mulierē: sz semis receptio. sz qz semis receptio defuit, pli. sz semis emissio voluptati. ⁊ amoꝛ volūptatis directi⁹ opponit virgitati: q̄ amare, plē: qz amare, plē ⁊ boꝛrere voluptatē stāt sil'i btā virgie: sz amare voluptatē ⁊ boꝛrere eā sūt ꝺria. iō veri⁹ dr̄ q̄ ꝺcis trib⁹ modis p diſt ī mliere virgitas. ¶ 5° ♀ ē ō corrūptōe iuolūtaria. Ubi 5^a ♀ ꝺsiderādū ē q̄ nō ꝑdit virgitas p quācūq̄ corrūptōez corꝛis iuolūtariā ēt triplicē ī muliere: vt q̄n oppmit ⁊ frangūt claustra pudoris: ⁊ ēt semē viri recipit: ēt si ide cōcipiat ⁊ pariat. Itē nec p ꝓpriā semiatōez q̄n ñ ꝓcedit ex ꝺsensu nec acceptat a ꝺsensu: q̄n hr̄ iudiciū rōnis. Si. n. dormiens vir vl' mulier polluat: nō ꝑdit ēt si ī vigilia termīetur: nisi postq̄ terminata ē ꝺplaceat: nisi q̄ alicui videret: cuz v̄gi nitas mēt] respiciat futuꝫ: q̄ si qs ꝺplaccat sibi ī preterita polutōe q̄ nō ex electōe ꝓcessit: v̄ginitas nō ꝑdit corꝛe: sz tm̄ mēte. ꝓ tūc. n. nō ꝑdit corꝛe: qz illa corrūptio transit. ꝑ āt nō fuit ꝑdita: qz ꝺsēsus defuit. Regrit g̃ q̄ ꝺsēsus ꝓcedat: vt si sētiēs se calefactū vellz obdormire vt pollueret: ⁊ mlier vt oppmeret: vel regrit vt ꝺcurrat: sz ꝓ tpe q̄ ꝑt ꝺdicere. nā durāte semiatōe ñ hz iudiciū rōis: ⁊ mlier q̄ oppmitur si suscipiēdo semē vl' alꝫ q̄cūq̄ ꝺsentiat: nisi illo solo tpe quo ipa iuite excitata semiat: q̄n sine clpa sua caret iudicio rōnis: perdit virginitatē. ¶ 6^a ♀ est iurta hoc ō cōsecratōe mulieris ⁊ bigamia viri: quomodo hę corrūptiones se habeant ad illa. Dicendum est q̄ si mulier fuit corrupta a viro quantuncunq̄ vi oppꝛessa: non debet benedici: qz vere est corrupta ⁊ vere nō integra: sz sine pctō: ⁊ per ꝺsequens nō ꝑt significare ītegritatē spōse xp̄i. Et sil'r cuicūq̄ nubat facit ipsum bigamum: quia vere diuisit carnem suam in plures licet sine peccato suo: sicut si babuisset prius licite

aliū virū:qz i talib⁹ nō ꝓsideraſ scitas animi:qz vidua q̄ſtū cūq; ſcā nō dz ꝓsecrari.⁊ vgo q̄ſtūcūq; alis peccatrix ꝑt ꝓsecrari.Et ſilr i bigamia nō culpa reſpicit:alis magis p fornicationē cārē:ſz defect⁹ myſtery.ſz i alio ē dr̄ia.qz ſi mlier corrūpit ſeipaz vl ab alia muliere corrupta ē:nō ꝑt ꝓsecrari.qz nō ꝑt ꝓsecrari niſi q̄ vgo ē.ñ ē ät vgo q̄ luxuriosiſſima ē.bꝫ ät ē iſta:⁊ pci⁹ q̄ ſi vgo eēt cognita.iō ⁊c. Qz ät alig dicūt:qꝫ eſt vgo q̄ſi vix agēs.i.reppellēs:exquo a viro cognita ñ ē.nō valet:qz illa nois iterptatio ⁊ etbiologia ſūpta ē a ꝓprietate q̄ coiter accidit ⁊ nāl r:ſz latior ē ipoſitio nois:qz ad ſignificādū integritatē carnis electā ⁊ nō violatā q̄ocūq; ē ipoſita.iō ⁊c.ſz iſta nubēdo clico nō facit eum bigamū lz ſit corrupta:qz nō diuiſit carnē ſuā i plres viros:ſicut contrabēdo cū p⁹ a ſe corrupta:lz ꝫbat cū ꝙa meretrice:nō fit bigam⁹:qz nō diuiſit carnē ſuā i aliū vix:ſic ⁊ hic:qz lz contrabat cū corrupta ⁊ luxuriosa:quia tñ nō cohitauit aly viro non fit bigamus.

Quantum ad z^m arti.an vginitas ſit licita:ſūt gnq̄ ꝓnes. ¶ Pria qꝫ ipa ē licita ꝺ ſe ⁊ abſolute loq̄ndo:qꝺ pz duplr. Pꝺio ex pte medy:qz lz nō liceat tenere extremū i delectatōib⁹ guſt⁹:licz tñ i bis q̄ ſūt tact⁹ put diſtīguiť a guſtu:qz nō ꝑt ſaluari idiuiduū ſine illis ſic ꝑt ſine iſtis ⁊ meli⁹:vt pz i eqs vginib⁹ q̄ ſūt pulcriores ⁊ meliores eqs emiſſarys. Silr lōgioris vite ſūt maſculi femellis i auib⁹:niſi ſint coitui vt i paſſerib⁹. z^o ex pte finis. Nā ſicut abſtinere licz a delectatōib⁹ guſt⁹ pp ſanitatē corpis: vt ifirmi tenēt dietā:aut ſtudiū:vt aly abſtinēt a prādio vt meli⁹ ſtudeāt ꝺ die:aly a cena:vt meli⁹ de nocte:aut ꝓpter ſalutē aie vt i q̄drageſima q̄ſtū ꝑt ſalua ꝓſiſtētia ſubi ⁊ bōa valitudine.vñ ēt q̄ poſſz viuere ſine hoc nō peccaret abſtinēdo ab hoc:vl ꝺīo vt xp̄s:Moyſes:⁊ Helias.40.diebus: aut colbus cibis:vt ioānes i deſerto:ſic abſtinere a delectatōib⁹ tact⁹ ꝺīo:qꝺ ē poſle ⁊ vtile ad bonā valitudinē corpis. z^a ꝙ^o ⁊ valet ad ſciaz ⁊ vtutes:ē laudabile. ¶ z^o ꝙ ē an fuiſſet licita i ſtatu innocētie:Et ꝺōm qꝫ i illo ſtatu nō licuiſſet ꝓtinere vſq; ad ſufficiētē mltiplicationē hūani gn̄is:qz tūc erat p̄ceptū.Creſcite ⁊ multiplicamini.nec tñ peccauit adaz ꝓtinēdo i paradiſo:qz modico tpe ibi fuit:qz nec p dimidium diē poſt formatōez Eue:⁊ p̄ceptū affirmatiuū nō obligat ad ſp:imo peccaſſet ſi p̄mo die eā cognouiſſet:qz creat⁹ fuit nō cū ſupfluo ſemie:ſicut cū ſupflua coſta reſpcū idiuidui: ſz nēcia reſpcū ſpēi:qz ipe alr poterat hre ſemē.ſ. via nāli p nutrimētū.Cōtra rōnē ät feciſſz accedēdo ad vxorē ñ hns ſemē. Nō būit ät ſemē quouſqz comedit tātū qꝫ p vtutem nutritiuā fuit gnātū.añ ät q̄ hꝫ factū fuerit peccauit.vñ lz cōmederit ibi cibū illicitū ꝓueniēdo famē:nō tñ cognouit eā:qz nōdū bēbat ſemē matuz vſqz ad diē craſtinā.qz digeſtio maxie celebraſ i nocte ſz vitā aialē quā būit. tñ qꝫ immiſit dñs ſoporē i Adā nō fuit pp digeſtionē:qz forte nōdū comederat:ſz pp formatōez mulieris ⁊ myſteriū. Sed Tho.dicit:qꝫ poſt mltipiicationē ſine pctō potuiſſz gs eſſe vgo. ¶ Cōtra.qz tūc p̄ferebaſ ꝓiugiuz vginitati:qz bēbat puritatē cū fecūditate. Fuiſſet ät ꝺ rōnē eligere min⁹ bonū:⁊ipi nō erāt facturi ꝺ rōnē. Ꝓ.tot fuiſſēt maſcli q̄t femine vt eēt vna vni⁹.g̃ ſi ꝓtinuiſſet alter feciſſz ꝺ finē mrīmony ⁊ pacis:ſp ēt fuiſſz mltiplicatio nēcia:qz nō vr̄ ꝓbabile qꝫ pentes p̄mi retardarēt a glīa vſqz ad finē mūdi:cū ſolū pcuñ ſit cā retardatōis:vt origiale vl actuale:aut pena.vñ p̄mis pēnib⁹ trāſlatl i glīā oportebat qꝫ ſucceſſores vacarēt z^a ꝙ gnātōi ſic p̄mi vacauerāt. ¶ z^a ꝙ ē ꝺ virginitate nāe lapſe. Ubi ſciēdū qꝫ tpe legis nāe fuit vginitas licita mltiplicato gn̄e hūano:ſz ſp añ euāgeliū meli⁹ erat ꝓiugiū niſi vbi ſpecialr reuelabaſ. Jn gunlis ät erat vginitas carnis nō mentis. Tpe ät nāe lapſe añ mltiplicationē fuit i p̄cepto ꝓhibitiuo.vñ dñt gdā qꝫ Adā iſpirāte deo fregit votū ꝺ caſtitate emiſſū ꝓpter abel.nec tñ abel peccauit vgo moriēs:qz ad huc iuuenis erat nec apt⁹ ꝓiugio q̄ mortuus fuit. Nā nec Laym libidioſus adhuc gnāuerat:fuit tñ abel mortu⁹ vgo carne ſz nō mēte:qz tūc nō erat tps vginitatis:niſi qs dicat qꝫ ꝺs p̄sci⁹ mortis ei⁹ ſibi iſpirauit vginitatē:vt caput eccleſie p̄mū hret vginitatē:⁊ ſic hret aureolā vginitatis:ſz poſt mltiplicationē licuit:nō tñ hēm⁹ exēplū. Nec in Enoch q̄ coitū gnāns ⁊ coitū genit⁹ ē:nec i alio forte: tpe ät diluuy:ſic p⁹ fuit illicita vſqz ad mltiplicationē hoiuz:poſtea vo licita.nō tñ extat exēplū:niſi forte ꝺ melchiſedech quē quidaz dñt reputatū fuiſſe āgelū p nimia ſcitate:vt ēt Joānes baptiſta:qꝺ nemo credidiſſet ſi vxorez būiſſet ⁊ filios. Sz hꝫ nō ꝓsonat dictis hebreoz q̄ dñt eū Sem. nec obſtat qꝫ nō legiť filios būiſſe ſub hoc noīe:qz ēt nec pfez ⁊ mrez Hebre.7. Sine patre ⁊ ſine matre ⁊ ſiñ genealogia ⁊ tamē certum eſt qꝫ habuit patrem ⁊ matrem. ¶ Quarta cōclo eſt de vginitate legis ſcripte. Ubi ſciēdū qꝫ tempore legis moyſi licuit ſuaſ vginitatē:qz iā filij iſrl mltiplicati creuerāt nimis vt harena maris ⁊ ſtelle celi:ñ tñ laudabaſ:imo filia Jepte fleuit vginitatē ⁊ maledict⁹ erat nō reliquēs ſemē niſi ꝓſilio.ſ.ſ.vt Helias nō p coitū generās:⁊ Jeremias vginitate ſua virū euāgelicū xp̄i eccl̄ie dedicās ſz Hiero. lz poſſet rñderi ad illō Jeremie.16. Non habebis vxorē nz filios:qz ſeqť i loco iſto.ſz apō gētiles erroz icrebuerat:qz ōdit eos ōs i reprobū ſenſū:vt licita putarēt illicita ⁊ illicita licita vt fornicatōem ⁊ idolatriā ⁊c. Plato vo ſcificauit ſe:nō qz reputaret vginitatē illicitā.vñ nec defuit:ſz vt ſatiſfaceret plebi. Nā opio fuit apō p̄hos pp ſcādalū vitandū facere mlta q̄ ſciēbāt nō facienda:ſic adorabāt idola q̄ruis ſcirent nihil eē religiōis i ſtipite ne dilapidarenť ſicut pitagoras apō athenas reus hītus ē.qz vocauit ſolē lapidē ignē ardētē. Jpi.n.neſciēbāt aliā vitā:⁊ pp hꝫ timebant nimis pdere iſtā. ¶ 5^a ꝙ ē de vginitate tpe euāgelij.qz tpe gr̄e ſp licuit ⁊ licebit. Uñ. Jo. Lucifer fuit añ ſolē ⁊ non venus. Maria ēt p̄miceria vginitatis fuit:vñ adducenť regi vgines poſt eā.tpe ēt glie oēs erūt vgies:qz nec nubēt nec nubenť:imo tpe gr̄e q̄ſi res melioz cadit ſub ꝓſilio. vñ p^c ad Loz.7. De vginib⁹ p̄ceptū a dño nō hēo:ꝓſiliū autē do. 5^a ꝙ

Quantum ad z^m arti.an vginitas ſit p ſe bona.dñt alig qꝫ aligd ē p ſe bonū:aligd p accñs: qz remouet id qꝺ ē malū vel diſcōueniēs. p̄mo mō cib⁹ ſanus ē corpori:z^o medicīa. Dñt g̃ qꝫ vginitas nō ē bona p̄mo mō:ſz z^o:qꝺ declarāt tripl r. p̄mo ſic. Abſtiere ab eo qꝺ ē fm ſe ꝓueniēs ⁊ bonū:nō ꝑt eē bonū ꝺ ſe:ſz p vginitatem abſtinet a mrīmonio qꝺ ē ꝺ ſe bonū. g̃ vginitas nō ē bona ꝺ ſe.eſt tñ bona vt medicina.mrīmo^m.n.pp diſtractōez mentis ⁊ curas adiūctas reddit boiem q̄ſi ifirmū ad vacādum ꝓplatōi diuinoz. vginitas ät hꝫ ipedimēta tollit q̄ſi medicina. g̃ ⁊c. ¶ z^o ſic.illō ñ ē bonū ſz ſe:ſz ſolū p modū medicine:qꝺ nō fuiſſet bonū i ſtatu innocētie ſiue nāe ſane:ſz ifirme.ſz vginitas nō fuiſſet bona i ſtatu innocētie:quo nā fuit ſana. ē aūt bona i ſtatu nāe ifirme. g̃ ⁊c. ¶ 3° ſic.ſic ſe hz ieiunare ad comedere:ſic vginitas ad mrīmoniū.ſz comedere adhibitis debitis circuſtātys ē bonū ꝺ ſe.ieiunare ät nō ē bonū niſi p modū medicie iq̄tū p ieiuniū ꝓſumūť i corpore ſuperfluitates humoz:vl reddiť corp⁹ meli⁹ diſpoſitū ad act⁹ vtutū moraliū p repſſionē ꝓcupiaz:⁊ p ꝺās ad act⁹ vtutū itellectualiū. g̃ ſilr vginitas nō ē bona fm ſe:ſz ſoluz p modū medicine:iq̄tū p eā tollūť ipedimēta q̄ diſtrabūt boiem a ꝓtēplatōe ſupnoz. vñ p^c ad Loz.7. Mulier inupta ⁊ vgo cogitat q̄ ſūt dñi vt ſit ſcā corpe ⁊ ſpū. ¶ Sz lz iſta opio ſit ꝓbabiľ. ꝺria tñ opio vr̄ coīoz:qz oēs ꝺcedūt qꝫ vginitas ē vtus ēt ſpālis vt i ſeq.arti.patebit.ſz oīs virt⁹ ē ꝑ ſe bonis ⁊ honeſtis:ēt illa q̄ ſupponit malū vt pnia. g̃ ⁊ vginitas:⁊ fm hꝫ ꝑt ad rōnes coz rñderi. ¶ Ad p̄mū ē ꝺīs:qꝫ maioz ē vā:qñ illō bonū qꝺ tollíť nō ē ꝓportionū maioris boni:qꝺ ꝓportionē reddiť:ſic trāſmutatio q̄ ex aere fit ignis

sit quoddã malũ priuãs aliqd p se bonũ:puta:formã aeris tñ qz loco eiꝰ reddit meliꝰ.s.formã ignis q̃ nõ ꝓpatiebatur secũ formã aeris cozzuptã:iõ ẽ ꝑm se bonũ.ꝛ sil̃r qz vgitas ꝑuat sic mr̃imoniũ qõ ẽ bonũ minꝰ:puta:cozpis vt istimet dñt qõ reddit bonũ aie ꝛ rõnis:qõ ẽ meliꝰ:qõ actus mr̃imony secũ nõ cõpatiebaꝫ.inde ẽ qꝫ vgitas ẽ ꝑm se bona:vtpote gnãtiua maiozis boni p cozzuptionẽ miozis boni. ¶ Ad scõm dõm qꝫ maioz ẽ falsa:qz ꝑm eos mr̃imoniũ ẽ ꝑz se bonũ:ꝛ tñ nõ erit i statu nãe sanissime.i.i statu glie:vbi nec nõ nubũt nec nubẽt:sil̃r nec cibꝰ nec potꝰ.Uel dõz qꝫ ma.ẽ va inq̃tũ hõ.Cũ ãt i vginitate sũt duo.s.vnũ malũ vt ꝑuatio delectatõis.aliõ bonũ liber vsus rõnis ꝛ ꝓplatõis:ipa fuisset i statu innocẽtie quo ad scõz et nõ quo ad ꝑm:qz tũc essz maioz ẽlectatio q̃z nũc:ꝛ ẽt maioz ꝓplatio sine ea q̃z nũc: ꝛ sic segl̃ qꝫ vginitas nõ ẽ ꝑm se totã bona:ꝛz ꝑm ptẽ nõ bona:q̃ nãe sane nõ ꝓuenit:ꝛ ꝑm aliã bona q̃ nãe sane ꝓuenit. ex hoc ãt q̃ est finis eiꝰ denoiaꝫ simplr̃ bona. ¶ Ad 3m dõz: qꝫ sil̃e ẽ q̃z tũ ad hoc qꝫ sic cibꝰ ẽ ad ꝓseruationẽ idiuiduj sic mr̃imoniũ ad ꝓpagationẽ spẽi vt dr̃ i lr̃a.ꝛz dissil̃e ẽ q̃z tũ ad hoc qꝫ comestio nõ absorbet rõnẽ sic̃ ille actus.ꝛz ꝑt bõ cõ tẽplari comedẽdo. Uñ aug. Ne sole vobis fauces sumant cibũ:ꝛz ꝛ aures esuriãt õi vbũ.ꝑpter hoc.n.legit̃ i mẽsa religiosis.ꝛ sic i isto bono nõ ẽ ꝑuatio maioris boni :sic̃ i mr̃imonio. Item scõo:qz comestio ẽ necꝫia cuilibz ad salutẽ bo ni ꝑꝓy:nõ ãt mr̃imom. vñ nõ est simile.

Quantũ ad 4m arti.an vginitas sit vtus:dñt gdam qꝫ nõ ẽ spãlis vtus ꝛz vtutis stat̃:g tñ nibl minꝰ de vgitatis dignitate vl̃ merito sentiebãt.vñ obꝛuantie regulares nõ sũt vtus spãlis:ꝛz status q̃ sũt maiozis meriti q̃z qñ sũt vtus ꝛ nõ stat̃:vt magnificẽtia ꝛc. Sz cõiter tenet̃ qꝫ vgitas ẽ spãlis vtus:qz vtus ẽ vltimũ de potẽtia. vñ nõ oĩs bitus laudabil̃ meret̃ nomẽ vtutis:ꝛz g ẽvltimũ ꝛ sũmũ i illo gñe:ꝑpter qõ laudabil̃ ẽ castitas ꝓiugalis:sed laudabiliοz vidual̃ suppma vgialis.vñ ℔ sola meret̃ nom̃ vtutis. ¶ Cõtra ℔ tñ arguit̃ q̃druplr̃. ℙrimo ex ꝑte acgsitõis.qz oĩs vtus aut ẽ acgsita aut ifusa:ꝛ nulla ẽ a natiuitate vl̃ nã:ꝛz vgitas ẽ a nã.g̃ nõ ẽ vtus. ¶ Solo. vtus ꝑt ꝓsiderari duplr̃:vno mõ quo ad seminariũ ꝛ initiũ.ꝛ si c oĩs vtus ẽ a nã .alio mõ quo ad mãz ꝑpiquã vl̃ rmotã:ꝛ sic alie ñ i sũt a nã nisi p accñs:sic̃ postum⁹ regis mox natus bz mãm liberalitatis. ꝛz hoc ẽ rax.ꝛz mã remota vginitatis q̃ ẽ integritas ꝛ ꝑpinqua.i. inexpiẽtia voluptatis ꝑ se i oĩ iest a nã ꝛ natitate.ꝛ iõ plus vitupant̃ volũtary cozzupti q̃z alij: sic̃ vendẽs bẽ editatẽ patꝛ suoꝛ q̃z cõq̃stus. vñ filius vsurary magis inuitus reddit vsuras quas q̃si iure hereditario possidet q̃z pr̃.Et iõ frustra ꝓfidit pr̃ qꝫ filius reddat qõ ipe reddere nõ vult. Nã vidimus vsurarios g libenter reddebãt vsuras suas.ꝛz nllo mõ parẽtũ suoꝛ.explũ õ Naboth g maluit lapidari q̃z vẽdere vineã hereditariã. 3o quo ad cõplemẽtũ actuale vl̃ bituale:ꝛ sic vginitas nõ ẽ a natiuitate vl̃ a nã plusq̃z alie vtutes. Nã puer nascẽs nõ bz actũ vl̃ bitum vginitatis plusq̃z liberalitatis.ꝛz ẽ sic̃ alie morales ꝑ acgsitionẽ ꝛ ifusionẽ. Nõ.n.gcũq̃z bz itegritatẽ carnis cuz venerit ad ãnos pubertatis si eligat i carne cozzuptibili in cozzuptibil̃ viuere:statĩ ꝑ ℔ bz bitũ vginitatis.ꝛz qñ cũ ℔ bituali ꝓposito frequẽter domauerit motꝰ carnis aggerat̃ i eo.sicut nec vidua statĩ mortuo marito bz bitũ ꝓtinẽtie vidualis:ꝛz eligat sic viuere:ꝛz ꝑ frequẽtẽ domatiõem passionum cũ ꝓposito habitũ acgrit differentẽ ab habitu castitatis cõiugalis:nõ tamẽ meret̃ nomẽ vtutis spãlis:qz nõ peruenit ad pfectũ.Est igit̃ cõtinẽtia vidualis habitus differẽs a cõtinẽtia cõiugali habens spãlem rõnem boni ꝛ difficultatis:qz gbusdã est facile et placituz viuere in cõiugio caste:gbus non est facile nec placitũ viuere vel abstinere a cõiugi:oꝛz tamẽ nõ ẽ vtus spãlis:imo castitas est vna vtus que minoꝛẽ gradũ habet in matrimonio ꝛ pfectꝰ saltatur i viduitate.Sil̃r castitas cõiugalis nõ statiz innascitur cũ quis eligit ab aliẽa abstinere.ꝛz cum frequenter de aliena tentatus eligit nõ acgescere:ꝛ sic de alys. Itẽ vginitas inest per infusionẽ sicut alie vtutes morales:nõ tamẽ credẽdũ est qꝫ infunderetur ꝑ circũcisionẽ aut ꝓcedẽs remediũ:qz per illa solũ illõ qõ erat õ necessitate salutis: ifũ debaꝫ:nec tũc ẽt erat tps vginitatis.ꝛ pari rõne nõ ꝑ baptismũ flãminis aut scificationẽ. Nã iacob q dilectus est in vtero:nõ recepit virginitatẽ quã nec seruaturꝰ erat:sed ex speciali gratia satis videtur:qꝫ Joannes baptista ꝛ btã virgo ꝛ Jeremias i vtero ꝑ scificationẽ receperint vginitatez quã erant seruaturi.sed õ baptismo flumis ꝛ sanguis i gbꝰ infundũtur nõ solũ necessaria ad salutẽ:sed oĩa pfectiua in gbus nõ est obex i recipiẽte:vt remissio clpe venialis ꝛ pene:videt̃ qꝫ i paruulis i gbus nullus ẽ obex ifũdit̃ vgitas: ꝛ i inocẽtibus.nõ tñ merent̃ aureolã:qz illa respicit actuz nõ bitũ. De adultis aũt videt̃ qꝫ deus sua liberalitate ifũdat oi boi id ad qõ se disponit.vñ q cũ ꝓposito vginitatis venit ad baptismũ vel ad aliud sacr̃m:recipit bitũ vgitatl: sicut ꝛ ceteras vtutes.Qz igitur in oi sacro noue legis infũditur nõ solũ id quod est necꝫium ad salutẽ:ꝛz etiã qõ ẽ vtile ꝑm capacitatẽ ꝛ disponem digne recipiẽtis:inde ẽ qꝫ recipiens sacr̃m noue legis nõ ꝛriuz vginitati:qõ dico ꝑpter mr̃imoniũ recipit oẽm virtutẽ ad quã est dispositꝰ:ꝛ cuiꝰ ẽ capax.Si ãt ẽ cozzuptꝰ mẽte ꝛ cozpore q̃z uis peniteat:nõ ẽ capax virginitatis q̃ repari nõ ꝑt.ꝛz si nõ ẽ cozzuptꝰ nisi mẽte ꝛ penitẽs ꝓponẽs ꝑpetuo cõtinere:tũc recipit. ¶ Scõa instãtia est ex ꝑte amissiõis vel pditionis:qz virginitas ꝑditur sine pctõ.g̃ nõ est virtꝰ:qz nihil tollit̃ nisi a suo ꝛrio. ¶ Dico qꝫ nihil ipedit virtutẽ nisi culpa vel pena eius.vñ virtus nꝯia ad salutẽ tollit̃ ꝑ peccatum ꝛ non sine pctõ. sed virtus nõ necessaria ad salutẽ tollitur bene sine peccato mortali ꝛ veniali:sicut magnificẽtia aut liberalitas.ꝓtest enĩ aliqs multo tẽpoze eẽ pauper:ꝛz prꝰ acgsierit libꝫralitatẽ aut magnificẽtiã ꝑ frequentez vsũ:perdit eam:qz nõ bz vsum:sic̃ ẽt appellatio multas amicitias soluit. ꝓt igit̃ perdi integritas carnis:ꝛ inexpientia voluptatis ꝛ electio actualis per violẽtiam demonuz vel hoĩs infirmiter sõniãtis et hõ.ꝛz per hoc nõ pdit̃ vtus.vñ bñ põt eẽ pr̃ vgo ꝑ semẽ emissũ a dormiẽte:demone succubo recipiẽte ꝛ postea p eundẽ demonẽ factũ incubuz transfusũ: cũ ẽt susciꝑiẽdo semẽ virile saluo claustro mlier possit ꝓcipe:ꝛz i ptu pdit itegritatẽ:sed virginitatis vtutẽ retinet pater ꝑdictꝰ. ꝛ vi ẽt oppꝑssa pariens:ꝛ aureolã ẽt vterqz hẽbit.vñ lucia. si me feceris inuitam violari castitas mihi duplicabit̃ ad coronã.ꝛz virtꝰ virgitatis ꝑt perdi sine pctõ ꝑ electionez matrimony:qz sicut calidũ cozzupit̃ :nõ solũ a frigido:sed etiã a magis calido:sic virginitas nõ solũ a luxuria sed ẽt a matrimonio.sed i hoc est dissimile:qz ibi magis tale cozzupit̃ minus tale:nõ ãt eꝺ.hic ãt minus tale cozzupit magis tale. nec est icõueniens qꝫ Joãnes euãgelista virgitatez pdidit si prius eã hũit volẽdo ꝛbere:qz credo qꝫ itẽdebat cõcubere:qõ tñ btã vgo nõ itẽdit.ꝛz nõ ẽ talis nꝯitas pdẽdi virginitatẽ vi ablata itegritate:sicut vi ablata mã magnificẽtie:qz equales passiones ꝛ maiozes bz ℔ quas pugnet vgo erepta sibi carnis integritate sicut ante:nõ aũt sic bz paupmãm magnificẽtie in qua se exerceat. ¶ Tertia instãtia est ex parte recuperatõis:qz virginitas amissa nõ recupatur per pniam:sed per pniam recuperat̃ oĩs virtꝰ.g̃ ꝛc. ¶ Solutio.dico qꝫ potest recuperari quo ad formale:nõ aũt quo ad mãle.ꝛz hec solutio nõ valet:qz electio nõ ẽ ipossibz simpliciter:ꝛz depauperatus põt adhuc recuperare bene magnificentiã ꝛ retinere:sed cozzuptus nõ.vnde maioꝛ ẽ vera de necessarys ad salutem non aute de alys:tñ materia remota recuperabilis est per miraculum.vnde in resurrectione magdalena ꝛ omnes cozzupti futuri sunt integri: ꝓteritio

ãt ñ valet nec ī carne nec ī mẽte ãnl'ari ẽt a ōo: qz fcẽ cãe ꝑ
ifactis haberi nō posſũt de cap. ⁊ pla. li libello. ℌ. facte: ſz
tñ virginitas mentis ꝑt recupari nō carnis: qz virginitas
carnis reſpicit ꝑteritũ. i. nō fuiſſe cozzuptũ. mẽtis vero nō
niſi futurũ: ſed bit⁹ virtut⁹ nō videt posſe recupari: qz po
tẽtia ſubtrabit vt dicit Tho. de peni. di. 14. q. 3. ⁊ de virgi
nitate di. 33. q. 2. qz electio nō ẽ ipoſſibiliũ. non ẽ tamẽ du
biũ gn de⁹ eũdẽ bitũ nũero vel ſpẽ qui ẽ virginitas poſſet
repare ī cozzupto: ímo ẽt ꝑ nãm videret alicui q̃ poſſit
recupari: qz ꝑt dolere q̃ pdidit ⁊ eligere ſeruare ac ſi nũq̃
pdidiſſet: ⁊ cum ſint eedẽ paſſiones ſpẽ: erit eadẽ virt⁹: qz
ꝑpus actus fit ī ꝓpria mã. Sed dōm. q̃ ſiue ſit idẽ habit⁹
re ſiue nō: nō ẽ tamẽ idẽ noie: qz uirginitas ẽ bit⁹ quo qs
eligit icozruptionẽ ī carne icozrupta: vñ ī reſurrectiõe coz
ruptus hic ſemel nō erit ꝓprie ⁊ ſimpl'r virgo. ¶ Quarta
inſtãtia ẽ ex pte ꝓnexiõis: qz oẽs virtutes ſũt cõnexe ſic q̃
qui bz vnã virtutem moralẽ bz omnes: ſed multi. bñt oẽs
virtutes theologicas ⁊ alias morales q tamẽ nō bẽnt vir
ginitatẽ vt oẽs ſãcti cõiugati ⁊ cozzupti. q̃ ⁊c. ¶ Solutio.
ille virtutes q̃rũ vſus vel actus ẽ neceſſari⁹ ad ſalutez ⁊
bõitatẽ moralẽ ꝓnectũt. Nã metu mortis pdidiſſet caſti
tatẽ ſuſãna ſi caruiſſet fortitudie: ⁊ Agnes ſi fuiſſet auara
muneribꝰ oblatis ẽt ſi caſtitatẽ ꝑ ſe amaſſẽt: ſed ī alys nō
oz. Qui. n. nũq̃ fuit diues nō bz bitũ magnificẽtie acqſitũ
ad quẽ ñ ſufficit frequẽter elegiſſe magna dare ſi bẽret: qz
multi ī pauptate elegerũt b̃ : q facti ep̃i deteſtant b̃: ⁊ ma
ior eſt temptatio retrabẽs illũ q̃ põt q̃ qui nō poteſt. vnde
qui ſemp fuit paup nũq̃ bũit habitum magnificentie acq
quiſitum. ſimiliter theo^cc loquendo connexio virtutum
eſt in charitate. vnde non oportet bñe bitum virginitatis
in habitu nec in ꝓparatione animi abſoluta: ſed contra
ditionali ſm indigentiam charitatis. ſ. q̃ homo ſit para
tus ſeruare caſtitatem ſi deus mandaret: ⁊ ſic eã abraam
habuit qui et ꝓpriũ filium interficere paratus fuit:
ſed bñe ſimpl'r ī ꝓparatiõe aī q̃ ſeruaret ſi poſſet nō ẽ neẽe
alis oĩs virgo ꝺbẽs peccaret ꝺ illud qõ dicit apoſtolus: Nõ
peccat virgo ſi nubat.

ꝑª ꝙ Quantum ad ſ^m. articulũ ō cõpatiõe ei⁹ ad alias
vtutes ẽ triplex ꝺclo. ¶ Pri^a q̃ vtutes
ꝑferãt ſibi ī nobilitate. Et dõm ẽ ꝓmo. q̃ oẽs theorice: ⁊
ītellectuales ⁊ morales q̃ ſũt ī voluntate ⁊ iraſcibili. b̃ igit̃
ꝑminẽtia põt attẽdi ex parte obiecti. Et ſic oẽs virtutes in
tellectuales ꝓcellũt: qz bẽnt oẽz ul'ius. Scia. n. moral'is rõ
ne finis poſtponat vtuti morali: qz ẽ ꝓp eã ſicut ꝓp finez
tamẽ rõne oẽi ꝑferẽ qz oẽz vtut⁹ moral'is ñ ẽ niſi pa^o ul'is opa
tio ſui ſubiecti: ſed obiectum ſcientie moralis eſt omnis
paſſio ⁊ operatio ſui ⁊ extranei ſubiecti: uñ per habitum tẽ
perantie modifico paſſiones meas tantum ⁊ non alienas
ſed p ſcientiam temperantie ſcio modificare meas ⁊ alie
nas docẽdo: nec min⁹ aliẽas q̃ meas iuxt illõ. dicũt ōcoratiſ
ſimas oſones ⁊ uolũt ꝺria. Uñ ff moriẽs dixit. Facile ī lin
gua difficile ī manu: ⁊ ſic ẽt ꝑferũt vginitati oẽs virtutes
theorice bñtes deum ꝓ obo. Scõo ex pte ſubi: ⁊ ſic pru
dẽtia q̃ ẽ ī ītellectu ꝑferẽ omĩ aly vtuti q̃ ẽ ī appetitu: ſicut
apprehenſiua appetitui: ⁊ iuſtitia ceteris. ſicut uolũtas ſen
ſualitati: ⁊ fortitudo tẽperantie: ⁊ ꝓ oñs vginitati: qz iraſcibi
lis ꝓpĩqor ẽ rõni q̃ quaſi ordinat ī aliõ: appetẽdo illõ qõ ñ
eſt appetibile ꝓ ſe ſed ꝓp aliud. Necobſtat q̃ iraſcibil'is dr
eẽ ꝓp ocupiſcẽtiã qz exponẽdũ ẽ. i. ꝓp rẽ ocupitã: qz cõcupi
ta ſũt neceſſaria idiuiduo vel ſpẽi: uñ maxie ꝓp cibũ ⁊ co
ytũ pugnãt aĩalia quoz̃ nnũ neceſſariũ ẽ ad idiuiduum:
aliõ ad ſpẽz: qz g̃ vt⁹ ẽ q̃ pfic bñtẽ ⁊ ẽ diſpõ pfecte ad opti^m:
et ītellectuales ſũt ī ītellectu ⁊ theo^cc ptī ī ītellectu ⁊
ptī ī uolũtate: ⁊ fortitudo ī iraſcibili q̃ ſba oĩa excedũt ocu
piſcibilẽ ī q̃ ẽ vginitas: ĩde eſt q̃ oẽs iſte vtutes excedunt
virginitatẽ. Tertio ex pte finis: ⁊ ſic pnia ⁊ latria ꝑferũt
que bẽnt deũ ꝓ imediato fine. Quarto ex parte arduita
tis: ſiue difficultatis: ⁊ ſic martyriũ ꝑferẽ: vnde illa aureo
la prefertur: quia ibi grauioz pugna: licet hic crebrioz.
Quito rõne ꝓpĩqtatis diſpoſitiue ad ſalutẽ bũilitas ꝑferẽ
vginitati: qz multi vgines ſũt ī iferno: vt plato forte. ſed ō
B q̃ vgo dixit reſpexit humiliatẽ ãcille ſue. dñt gdã. i. vil
litatẽ ne videat ſe de tãta vtute iactare: ſed meli⁹ de vtute
humilitatis: qz cert⁹ ō vtute ſua ꝑt alys eã in noteſcere ad
edificationẽ: ſic paulus, ⁊ ad Coz. xi. ⁊ Job. 29. Sexto rõ
ne vniuerſalitatis: qz religio ſe ⁊ tua ōdicat offerẽs holoca
uſtũ vt nazare⁹. vginitas ãt vt ſic: offert ſolũ coz p⁹. ¶ z^a ꝙ z^a ꝙ
eſt videre quibus virtutibus ipa virginitas ꝓferat. Et dōz
q̃ ꝑferẽ ſimpl'r oĩb⁹ vtutib⁹ q̃ ſũt ī cõcupiſcibili. ꝓmo qz op
timũ ẽ: cui oppoſitũ peſſimũ: ſed viciũ oppoſitũ vginitati
ẽ gd peius ⁊ verecũdi⁹ ⁊ turpi⁹. g̃ ⁊c. ifuſa gdẽ ifuſis ꝑferẽ
⁊ acqſita acqſitis: nō aũt acqſita ifuſis: q̃ a tota ſpẽ ꝓcellũt:
ifuſa ẽt nō ꝑferẽ donis ibi exiſtẽtib⁹. que ẽt a toto gñe ꝓcel
lũt. Nec ãt ꝓeimnẽtia apparet q̃ ^m ad. 6. ꝓ⁹ q̃ ^a ad ꝓmiũ ac
cidentale qõ ẽ anreola ⁊ fruct⁹: qz nll'i tẽpãtie pti fructus
debeẽ nec aureola niſi caſtitati: nec aureola ⁊ fruct⁹ cẽteſi
ſim⁹ niſi ſoli virginitati. z^o quo ad ſciam: qz maxie diſpõit
plus q̃ fortitudo. Nam milites noſtros arma ſcire volu
m⁹ non leges. paſſio. n. ire ſm actũ turbat iudiciũ rõnis: ſz
nõ ſp excecat maxie qñ ẽ ira ꝑ zelũ: vñ irati min⁹ ꝓuident:
⁊ ira ipedit aĩum ne poſſit cernere verũ dicit cato. vñ cau
tela ẽ ī diſputãdo turbare ſociũ: ſicut ī aqua turbida min⁹
apparẽt imagies: ſed paſſio trãſiẽs nõ diu dimittit iordiã
tũ aĩum: ẽt ſcia ad irã diſpõit nõ gdẽ manẽtẽ. Nã ſic aĩ tur
batio nõ cadit ī ſapiẽtẽ. ſed trãſeũtez: qz ſtudiũ rarefacit
cerebrũ ⁊ ſtudioſi ſũt capitoſi: ſed nõ exequũt. Exẽplũ de
pho: ꝓcurẽ te niſi eſſez irat⁹: ſed delectatio venereoꝝ in
actu tot'r rõnẽ abſoꝛbet: ⁊ pollutio ſine peccato dormiẽ
do trãſiẽs ocordinatã nãz derelinquit vſqz ad. z4. horas
ſed ſũptio cibi maxie moderata nõ: nec quo ad actũ. nec
quo ad veſtigiũ: qz digeſto cibo vl' potu ẽ hõ aptus ad ſtu
diuz lz paſſio ebrietatis ſit diuturnioz q̃ venereoꝝ: ⁊ ſtu
diũ gdẽ diſponit ad cõtinẽdũ ñ ſic autẽ ad abſtinẽdũ: ſed
magis ad comedẽdũ. nã frequẽs meditatio carnis ẽ affli
ctio. ſed verũ ẽ q̃ ẽt ſobrietas ꝓfert: vnde gdã ẽt abſtinẽt
a prandeo vt magis ſtudeãt de die: aly a cena vt magis ō
nocte: ⁊ vinũ modice ſumptũ acuit igeniũ: qz molles car
ne aptos mẽte dicimus. vñ delicata cibaria ꝑ ſe gdẽ con
ferunt ſe per accidens nocent: quia ſi vnuſquiſq̃z abſti
net ſecundum ſtatum ſuum quamuis vtatur cibis groſſi
oribus: et magis rudificantibus deus ſupplet reſiduum.
vnde illud Filii concupiſcens ſapientiam ſerua iuſtitiam
et deus ⁊c. Exemplum de tribus pueris abſtinentibus
quibus deus dedit ſapientiam ⁊c. Danielis ꝑ⁰. 3° quo ad
pulchritudinẽ ⁊c. non quia paſſiones ſint comunes nobis
⁊ bꝛutis: quia ſimiliter paſſiones iraſcibilis: ſicut eſſe furi
bunduz in cane: ⁊ vindicatiuum in leone: ſed quia magis
abſoꝛbent iudicium rationis que eſt pulchritudo homis
in qua conſiſtit imago dei: ſed tũc eſt inſtantia de ebrieta
te que magis tollit ⁊ diuitius iudicium rationis. Quarto
quo ad ſimilitudinẽ quo ad plura: quia bi ſequũtur agnuz
quocunq̃ ierit ⁊ incozruptio facit eſſe proximũ deo mẽte
⁊ cozpoze. Quinto quo ad ſimultatem quia iſta virtus
non eſt ſine alys: ſed bene econuerſo. vt in magdalena: vn
de virgines preferuntur non virginibus ſicut totum par
ti. Sexto quo ad raritatem. de ꝓbationibus capitulo
primo. Priuilegium quaſi priuata lex. Apoc. ſeptimo.
Uidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat
⁊c. Ubi ponit certum numerum virginum non quia ſint
tot futuri: nec plures: nec pauciores: ſed quia ſunt paucio
res nec incertum non virginum: quia ſunt futuri ifiniti ſz
qz ſũt ꝓles. nã maioz numerus ẽ ī numerabiliꝝ q̃ pu⁹. Et

qz alie vtutes pſt recupari nō iſta. 2° qz difficilior ꝫ ꝯ alie etiā fortitudo rōne crebre victorie ⁊ frequentis pugne. oē
3° ꝑ ät raꝛ pcioſū. vñ nō eſt digna ponderatio ⁊c. ¶ 3ª ꝑ eſt de duabus iſtātys. ꝓma talis. ſi ē meli⁹ ⁊ pulcri⁹: c⁹ oppo⁹ eſt peius ⁊ turpi⁹: cū malitia ⁊ turpitudo i moꝛib⁹ ſit ex ꝺrieta te ad rōnē. Nā aliq̄ nālia turpioꝛa ſūt ⁊ verecūdioꝛa q̄ ſūt ſine pctō. ebꝛietas q̄ ē ꝺria ſobꝛietati vꝛ pei⁹ ⁊ turpi⁹ q̄ mul to itenſi⁹ ⁊ diuti⁹ abſoꝛbet iudiciū rōnis ꝯ luxuria. Et dōz ē ꝓmō q⁹ ebꝛietas cū ſit ꝓꝑa hoiuz: nō ē ita beſtiale petñ: ſicut luxuria. 2° qz pot⁹ ē neceſſari⁹ hoi ex quo naſcit ebꝛi etas: ⁊ ſic a ꝓn° qō ē neceſſariū veniā mereꝛ: ſz nō ſic luxu ria. 3° qz luxuria aut ē ꝺ nām: ⁊ illa oia i malicia vicit: aut naturalis: ⁊ ſic ē peioꝛ ebꝛietate: qz iſta ſibi ſoli nocz ꝑ ſe: ſz ꝑ accñs ſit cā oiuz vicioꝝ: illa ät ſil' maſc'lo ⁊ femine. ¶ 2ª inſtātia ē de difficultate: qz vꝛ⁹ ē ō bono ⁊ de difficili. vnde vbi ē maioꝛ difficultas: ibi maioꝛ ē vtus in cōſili mā: ſicut magnificētia liberalitate. ſz q̄busdā ē facile ꝓtinere ⁊ dif ficile ieiunare ⁊ ſobꝛie viuere vl' temperare ſe i ludis. ſicut .z. dialogoꝝ dr: q⁹ iſaac excedebat i riſu. ¶ Solo. lz p acci dens alīq magis inclinēt ad luxuriā: alīq magis ad gullaz: tñ ꝑ ſe loquēdo maioꝛ vꝛ eſſe tēperātia luxurie ꝯ gulle: qz nā magis intendit ꝺſeruatōem ſpēi ꝯ idiuidui. nec obſtat q⁹ nā prius retinet neꝯia ad nutritiuā ⁊ augmentatiuaz ꝯ trāſmittat ad generatiuā. qz ꝺ nō ē q̄ſi ſit magis ſollicita ō idiuiduo ꝯ ō ſpē: imo e ꝺ: qz aliter nō ageret indiuiduū ad ꝺſeruationē ſpēi: niſi ꝺſiſteret. vnde qō eſt hic ꝓius inten tione eſt poſteri⁹ gnātiōe. ſed hoc eſt qz virtuoſi minus ſtu dent ſobꝛietati ꝯ caſtitati. ⁊ ꝓpter exercitiū fit facile qō ē difficile inexperto. q̄re aūt ſe exercent magis hic ꝯ ibi: eſt qz non poſſunt deficere a caſtitate ſine moꝛtali. poſſunt ät deficere a ſobꝛietate per veniale: qz iſta conſiſtit in medio qō eſt latum. illa in extremo qō eſt indiuiſibile. ſi tamē ſic ſeſe exerceꝛēt i ſobꝛietate: pena eis eſſet oppoſitū. vnde in vitis patrum ꝓpter ꝺſuetudinem quidā iā ante veſperaz non poterant ſumere cibū. 2° qz certū eſt q⁹ nō poſſunt ex cedere in virginitate. ſed poſſunt excedere in ſobꝛietate. vnde ibi timent eſſe agreſtes ⁊ indiſcreti. vl' poteſt dici q⁹ difficilius eſt ſeruare v̄ginitatem ⁊ caſtitatē ꝯ ſobꝛietatē. ſed facilius eſt ꝓdere v̄ginitatē cum ſit in extremo ꝯ ſobꝛi etatē q̄ eſt in medio. ſed difficilius eſt ꝑuare ſobꝛietatem i ſūmo: ꝯ v̄ginitatem i ſūmo. hoc aūt eſt neceſſe his qui eā voluerunt: ⁊ non primum. vnde quibus eſt difficile nō ex cedere in potu vel eſu per veniale: eſt facile non inebꝛiari aut frāgere ieiunium eccleſie.

p° ꝑ **Quantum** ad 6ᵐ articulū de ꝓpatione virginitatis ad cōiugiū eſt triplex ꝺ. ¶ Prima q⁹ ātiquitas cōiugiū virginitati p̄ferebaꝛ: qz erat tp̄s ꝓpagandi cultū dei p generationē: vñ qñ virginitas erat illicita ſicut qñ quilibet ligabatur p̄cepto. Creſcite ⁊ mltiplicamini añ diluuiū: vel poſt pp raritatē boiuz ꝑferebaꝛ coniugiū ſicut bonū malo: poſtq̄ aūt mltiplicato humano genere ät vꝛ poſt licita fuit virginitas. etiā tūc erat minus bonū: niſi qñ ſpāli cōſilio. ſ. ſ. cōtinebāt: vt Helias ⁊ Jeremias. qz ꝺſiliū. ſ. ſ. cuicūq̄ dꝛetur ſemper ē de meliori illi: alꝫ eſſet cōſilium fatuū. Et ſignū ꝓmi ē: qz illud qō meliores ⁊ ſapiētiores ſa ciūt ꝓ tūc videꝛ melius. ſed p̄iarche ſciores ſic faciebāt q malu̇iſſēt cōtinere. g̃ ꝓ tunc illud erat melius: ⁊ multo ma gis tp̄e inocētie ēt ſi virginitas fuiſſet licita ñ tñ eā bōa pp
2° ꝑ bonū ꝓlis ⁊ delectatiōis qō bz mr̄imoniū: ⁊ tūc nihil min⁹ de bono rōnis. g̃ ⁊c. ¶ 2ª ꝑ ē q⁹ virginitas modernorū nō p̄fertur cōiugio antiquoꝝ quo ad ꝓmiū eēntiale: qō ē au rea: ſed ñ quo ad accidētale qō ē aureola. Primū pz: qz qui diuerſimode ſeruiūt regi equalr tñ ſm beneplacitū regis q modo vult vnū mō aliud: eēlem mercedē accipiunt: ſed deus qui nunc conſulit virginitatem: tunc conſulebat ma trimonium. g̃ ⁊c. Secundum pz: qz aureola debetur virgi nitati ſm actuz quo modo non ſtat cū mr̄imonio: ſz ñ q̄ ad habitum: vel p̄parationez animi quo modo tunc ſtabat ¶ 3° ꝑ ē qz tp̄e moderno virginitas ſimplr ē melior. ꝓio 3° ꝑ qz ē cōſulta a xp̄o ⁊ ab apl'o: ⁊ ſeruata a xp̄o ⁊ electa a mr̄e: ⁊ diſcipulo p̄dilecto: qō aūt cōſulitur a ſapiētia ⁊ eligiꝛ a ſapientioꝛib⁹ ē melius: Et qō eſt etiā ſimilius melioꝛibus ē melius: virginitas eſt hꝺ. g̃ ⁊c. ¶ Preterea bonū diuinum ⁊ aīe ē meli⁹ ꝯ bonū humanū ⁊ coꝛporis. Mr̄imoniū aūt licet ſit bonum diuinū ⁊ coꝛporis ꝓ hoc q⁹ cauſat g̃am ex ope operato qō nō facit virginitas ꝓpoſiti vel voti ſimpli cis vel ſolēnis: niſi i ſuſcipiendo ſacrū ordinē q eſt ſacꝛz: ce tera vero nō ſūt ſacr̄m: ſed vel ſacramētale vt pfeſſio: vel non ſacramētale: vt ſimplex votū: vel ꝓpoſitū: nihilomin⁹ tñ ex opere operato ſeruans virginitatē ē aptus ⁊ diſpoſi tus ad maioꝛē g̃az: ⁊ gl̃am eēntialiter ꝯ ſit illa g̃a quam dat matrimoniuz ex ope opato digne ꝺbenti. vel pōt dici q⁹ nō fit cōparatio mr̄imonij ꝓut eſt ſacꝛz ad virginitatez ꝓut eſt virtus: qz ſic nō ſūt vnius generis: ſed fit cōparatō caſtitatis ꝺiugalis ad caſtitatē virginalē: qz ſic illi p̄ferꝛ. Et ſi arguaꝛ bonū multitudis ē meli⁹ ꝯ vnius. g̃ ⁊c. Dicen dum q⁹ ſicut ordo eſt qd melius ꝯ matrimoniū: qz lz cor poꝛaliter nō ſit niſi bonum iſtius qui forte pp hoc bz bene ficiū: tñ ē bonū ſpūale mltitudis: ſic ⁊ virginitas q̄ reddit hominē vtilioꝛē coītati ꝯ mr̄imoniū: qz cōfert quo ad ſpi ritualia q̄ ſūt melioꝛa: illud quo ad carnalia: lz multi virgi nes parū cōferāt ſpūaliter ſicut ⁊ multi cōiuges coꝛporalr: qz forte ſunt ſteriles. ¶ Ad arg^m dicendū q⁹ eſt p̄incꝑalis virtus reſpectu illaꝛ q̄ ſūt i cōcupiſcibili.

¶ De perſonis legittimis. Di. XXXIIII a

Nunc ſup eſt attēdere q̄ pſōe ſint le gittime ad ꝓtrahendū mr̄imoniū. Legittie iudicant pſōe ſm ſtatuta patrū q̄ diuerſe ſt. Alie nāq̄ fueꝛt legittime añ legē: alie ſub lege. alie in tp̄e gr̃e. Jtez in p̄mitiua eccl'ia q̄dam erant legittie q̄ mō nō ſūt. Earū vero q̄ mō legittime: vel illegittime: q̄daz ſūt plene legittime: q̄dam ooī illegittime: q̄daz medie. Plene legittime ſt quib⁹ nō obuiat votuz ꝓtinentie: vl' ordo ſacer: vel cognatio: vel diſpar cult⁹: vel cōditio: vel na ture fragilitas ⁊ ſi quid eſt aliō. Penit⁹ vero il legittime: ſt ꝑ votū: ꝑ ordinez: ꝑ cognatiōez: ꝑ diſpez cultū. Medij vero ſt nec plene legittimi nec ooio illegitimi: ꝑ frigiditatez: ꝑ ꝺditiōem. Si .n. tales iſtūt ignoꝛanter: ꝓmanere p̄ſt quibuſ daz accedentib⁹ cauſis ⁊ eiſdē ōficiētib⁹ diuidi.

¶ De frigidis ſeparandis. a

Ebis. n. qui cā frigiditatis ōbitū redde
ō re ñ p̄ſt: ꝓſulit Bre. vt ꝑmaneant. Sz ſi mulier cauſaꝛ dicēs volo eē mater: ⁊ ſi lios ꝑcreare: ōcreuit vt vterqz eoꝝ ſeptia manu ꝑp quoꝝ iuret q⁹ nūq̄ carnalr ꝓueneꝛt. ⁊ tē mu lier ſc ōas nuptias ꝓtrahat. Vir ät q frigide na ture ē abſq̄ ſpe cōiugij ꝑmaneat. Vit. n. ſic. In ter rogaſtis ex his q mr̄imōio illicti ſt ⁊ nubē ñ p̄ſt ſi ille aliā vl' illa aliū ꝺucere poſſit: ō qb⁹ ſcri ptū ē. Vir ⁊ mulier ſi ſe cōiūxerint: ⁊ p⁹ dixerit mulier ō viro q⁹ coire ñ poſſit cuz ea. Si pōt ꝑ bari qō dic̄ ꝑ inſtū iudiciū aliū accipiat. ſi vero il

le accepit aliã: separentur. Item. Be his regsisti q ob cãm frigide nature dñi se nõ posse iuicẽ opera carnis dantes cõmisceri. Iste vero si nõ pt ea vti p vxore: bẽat eã q̃si sororẽ. Or si retinaculũ zingale voluerit rescidere: maneãt vtriq; innupti. nã si huic nõ potuit naturaliter concordare qũo alteri ꝓuẽiet? Igit̃ si vir aliã vxorẽ vult accipere: mãifesta ꝑz rõ: qz suggerẽte diabolo odũ fomitẽ: exosã eã hũerit. zio eã dimittere mẽdacĩ falsitate molit̃. Or si mulier causat̃ z dic̃ volo eẽ mater z filios ꝓcreare: vterq; eorũ septiã manu ꝓpiquoz tactis sacrosciis reliquijs iure iurãdo dicat: vt nũq; p cõmixtionẽ carnis cõiũcti: vna caro effecti fuissent. Tũc vi mulierẽ se cũdas posse ꝓtrahere nuptias. hũanũ dico ꝓpter firmitatẽ carnis eoz. Vir ãt q frigidenature est maneat sine cõiuge. Or si z ille aliã cõiugẽ acceperit: tũc hi q iurauerãt ꝑiurij crimie rei teneãt̃ z pmia pacta ꝓioza cogãt̃ recipe cõnubia. Hoc ꝑuãdũ ẽ cũ vterq; idẽ fateat̃. Sed vir si asserit se debitũ reddidisse vxori: z illa diffiteat̃: cui potiꝰ fides hñda sit merito q̃rit̃. Be hoc ita statutũz est. Siquis ita acceperit vxorẽ z hũerit eaz aliquo tpe: z ipa femina dicit q nũq; coisset cum ea: z ille vir dicit q sic fecit. In veritate viri cõfistat: quia vir est caput mulieris. Hoc de naturali impossibilitate statutum est.

¶ Be his q ipediti maleficijs coire nõ pñt. c

E maleficij ãt ipediméto hoc tenẽdum
d dcernitur. Or si p sortiarias z maleficas cõcubit̃ nõ segtur: hortãdi sũt qbus illa eueniũt vt spũ ꝓtrito z humiliato deo z sacerdoti de oibus pctis cõfessionẽ faciant z lachrymis atq; elemosynis oꝛonibꝰ z ieiunijs dño satisfaciãt: z p exorcismos ac cetera ecclĩastice discipline munimina mistri ecclesie tales sanare ꝓcurent. Qõ si nõ potuerit: separari valebũt. Sz postq; alias nuptias expetierit illis viuentibus: qbꝰ post iuncte fuerit: ꝓioꝛibꝰ: quos reliq̃rant: ẽt si possibilitas cõcubẽdi eis reddita fuerit: reconciliari nequibũt. Qõ i fine hꝰ capituli ꝓtinet̃ ex rigore magis dictũ itelligendũ ẽ q̃z ex canonica equitate. Vel itelligẽdũ est non posse reconciliari ꝓioꝛibus nisi iudicio ecclesie quo diuisio facta fuerat.

¶ Be furiosis addit. d

Urioſi quoq; dum i amẽtia sunt matri-
f moniũ contrahere non valent. Uñ Fabianus. Neq; furiosus neq; furiosa matrimoniũ cõtrahere pñt: sed si cõtractũ fuerit nõ separent̃. Itẽ Nicolaus papa. Si q matrimonium sani cõtraxerũt: z vni ex duobꝰ vel ambobꝰ amentia vel furoꝛ vel aliqua ifirmitas accesserit: ob hanc infirmitatẽ taliũ coniugia solui nõ pñt. Silr ẽ ẽt sciẽdũ ꝺ his q ab aduersarijs excecãt̃ vl mẽbris trũcãt̃ vl a barbaris execti fuerit.

¶ Be his q cũ duabus sororibꝰ dormiunt. e

E his ẽt q cũ duabꝰ sororibꝰ vl cuz duo
d bꝰ fratribus dormiũt videndũ est: quid censeant canones. Qui dormierit cum duabꝰ sororibꝰ: z vna ex illis ante fuerit vxor: neutrã ex ipis habeat: nec ipi adulteri vnq; i cõiugio copulentur. Item nec ꝓprie vxori licet sibi reddere debitum: quã sibi reddidit illicitaz sororẽ eius cognoscendo: nec post mortez vxoris licet ei vel adultere copulari in cõiugiũ. Item Zacharias papa. Concubuisti cum sorore vxoris tue: si fecisti: neutrã habeas: z vxoꝛ tua si nõ fuerit conscia sceleris z continere nõ vult: nubat in dño cui vult. Tu vero z adultera: sine spe cõiugij maneatis z dũ viuitis pniaz agite. Quod ait cui vult nubat: intelligendum ẽ post mortez viri. Unde Greg. Qui vxores suas in adulterio deprehẽdũt: nec ille nec illa aliã vxorem accipiat vel aliũ virum: q̃diu ambo viuũt. Si vero adultera mortua fuerit: vir eiꝰ si vult nubat: adultera vero nũq; z si mortuus fuerit vir eiꝰ: sed omnibꝰ diebus pnie lamenta ꝑsoluat. Hic de illo adulterio agitur: quod cuz cognato viri vel cum cognata vxoris cõmittit̃.

¶ Non est dimittenda vxoꝛ ꝓ aliqua macula seu deformitate corꝑis. f

Item etiam sciendũ est q ꝓ aliqua in
i firmitate vel macula corꝑali: non licz viro vxorez dimittere z econuerso: sed ꝺbet alter alteri subsidia ꝓuidere. Unde augu. Si vxorem quis habeat sterilem siue deformẽ corꝑe: vel debilẽ membris: vel cecã: vel claudã: vel surdã: vel siquid aliud: siue morbis vel laboꝛibꝰ doloꝛibusq; cõfectã: z q̃cq̃d excepta fornicatione excogitari põt vehemẽter horribile: ꝓ societate fideq; sustineat. Qõ I

Circa di. 34. q̃runt̃ duo. Primo vtrum mrimoniũ debeat hre ipedimenta i gnãli. 2° i spãli ꝺ ipedimẽto: qꝺ ẽ impotẽtia coeũdi. ¶ Primo igit̃ q̃rit̃ vtz mrimonio sint assignãda aliq̃ ipedimenta. z vr q non: qz morꝺꝰ cõis ꝺz hre remedia coia: sz ꝓcupia ẽ morꝺꝰ cois oibꝰ. g mrimoᵐ qꝺ ẽ eius remedium debet esse omnibus cõmune: z ita nullus debet impediri a matrimonio ꝺbẽdo. ¶ Itẽ opus diuinũ nõ debet ipediri p opus humanũ: sz mrimoniũ ẽ opus diuinũ: cũ sit a deo istitutũ. g mrimoniũ non debet ipediri p opus hũanũ: vel statutũ. ¶ Cõtra: qz mrimoniũ istitutuz ẽ i remediũ z officiũ: sed multi inepti sunt remedio z officio vt videbitur. ergo tc. ¶ Rño. hic sunt tria videnda. p/mo de impedimẽtis q̃ ipediũt z nõ dirimũt ex ecclesie ꝓhibitione ꝓter illud quod dictum est. supra. distin. 35. 2° de criminibus que ipediũt z non dirimũt. 3° ꝺ ipedimẽtis

que impediunt contrahenduz ⁊ dirimunt post contractū.

p⁹ ꝑ⁹ **Quātum** ad ꝑᵐ sunt q̄tuor ꝓnes. ¶ Pᵃ ꝙ mr̄imoᵐ hz ipedimēta ⁊ diuersa. ꝑᵐ pz: qz ois effectus g ꝓstituit ex causis ipedibilib⁹ pōt ipediri: sz mr̄imoᵐ ē hꝺ: qz ꝓstituit ex ꝓsēsu ꝯsentiū i quo pōt accidere multiplex impedimētū. g ⁊c. ¶ Quātū ad 2ᵐ ē sciēdū ꝙ q̄dā impediūt mr̄imoᵐ ꝯsummatiū: sz nō dirimūt ꝯsummatiū: q̄dā ipediūt ꝯsummatū: ⁊ dirimūt ꝓtractū. Cui⁹ rō ē: qz q̄dam sūt de necessitate mr̄imony: q̄dā sūt solū de solēnitate: sine illis ām q̄ sūt de necessitate nullū ē mr̄imoᵐ: sz sine illis q̄ sunt de solēnitate mr̄imony ipedit mr̄imoᵐ ꝯsummatū: qz nō bñ fit q̄ñ sine eis fit: sz nō dirimit ꝯsummatū: qz sine eis est verū mr̄imoniū: qō nūq̄ dissoluit: nisi p corꝓalē mortē vl spūalē: vt dictū fuit supra: Hec ām sunt duo. s. interdictū ecclie ⁊ tps feriatū: vt hēt in illo vsu. Nō soluūt tñ ipediūt vetituz feriq̄. Omissio aūt illoꝝ q̄ sunt de necessitate matrimōy ipedit matrimōium ꝯsummatū: ⁊ dirimit ꝯsummatū: eo ꝙ nullū ē mr̄imoniū: q̄ñ omittit

z⁹ ꝑ⁹ ad qō ē de necessitate ei⁹. ¶ Zᵃ ꝑ ē de versibus i q̄bus duo sūt q̄ ipediūt mr̄imoniū ꝯsummatū. Ecclesie vetitū necnō ⁊ tēpus feriatū Impediūt fieri. pmittūt facta teneri. Est ām vetitū ecclesie: ne clā ⁊ sine bānis fiāt matrimonia. eꝛ̄. ō clande. despo. Cū ihibitio: ⁊ peccat mortaliꝛ spōsus vel marit⁹: si ante bñditionē nuptialē cognoscat spōsā vel vxorē i loco vbi de ꝓsuetudie solēnitates iste obseruāt. Idē ē de reddi tione debiti. Ob has aūt cās nō dirimit mr̄imoᵐ: sz solum ad tps separant: vt agāt pniam: qz mādatū ecclie ꝓtēpserꝛ. eꝛ̄. de matrimōio ꝯcto ꝯ iter. ec. p totū: ⁊ sic exponēda sunt

3⁹ ꝑ⁹ oīa decreta q̄ dicūt eos sepandos. ¶ Zᵃ ꝑ ē. quō itelligatur matrimoniū eē ꝯ vetitum vel interdictuz ecclie. Ubi aduertendū ē ꝙ interdictū dr̄ ab interdicendo. i. ꝓhibendo: vñ matrimoniū ꝯsummatū ꝯ prohibitiōez ecclie dr̄ eē ꝯ interdictū. Hoc aūt ē duplex. vno mō: qz ꝯ statutū iuris ⁊ clandestinū: alio mō ꝓtra ꝓceptū hois ministri iuris ⁊ ecclie: ⁊ iste oz ꝙ sit talis qui possit mr̄imoniū dispensare: ⁊ si non iudicare: vt prochialis sacerdos. Ipe. n. hz ingrere de ipedimēto ⁊ ihibere de clādestina. despon. c. vlt. Aut iudicare: ⁊ si ñ dispēsare: vt officialis epi ñ sacerdos: g solus benedicit nubentes: vel archidiacon⁹ aut abbas g h̄ bñt de ꝓsuetudine vel ꝓuilegio: nā nullus iferioꝛ epo iure suo ⁊ coī ē iudex in cā mr̄imoniali: aut vtrūq̄z: vt eps vel supioꝛ rōne ordinis cum cura habet dispensare: rōne iurisditionis hz iudicare. Sed ihibitio iuris semp hz cāz iustā ⁊ verā: nam lex dicit: eo ꝙ rōne constat: sed inhibitio hois non semper. Naz medicina nō deficit: sz medicus: nō ius: sed iuris minister qnz:

4⁹ ꝑ⁹ excōicatus a iure semp ē in peccato: ⁊ forte mortali: nō sic excōicato ab hoīe claue errāte: g qnq̄z ē scūs. ¶ 4ᵃ ꝑ ē de effectu huius ꝓhibitionis. Ubi sciēdū ē ꝙ ista ipediūt sic ꝯsummatū ꝙ ē peccatuz mortale cōtrahere ꝯ ihibitionē ecclie: nec pōt contrahi sine peccato nisi dispensatiōe ei⁹ qui pōt. Si aūt fuerit cōtractū ō facto tpibus tribus interdictis tenet: qz lz papa iterdixerit: noluit tamen papa ꝓpter hoc personas eē inhabiles. Sed q̄ñ cōtra ecclesie vetitū distinguit: aut est factuz interdictū ab inferioꝛe a papa: qz etiaz simplex curatus sicut hz bāna facere sic ⁊ vetare: lz nō dispensare: qz. eꝛ̄ ō clādesti. despon. cū inhibitio: pmittitur sibi prohibitio: ⁊ non dispensatio: inde ē ꝙ tunc est validum matrimoniū: qz nullus inferioꝛ papa pōt personas inhabiles reddere: sed si sit factum a papa. aut fuit simplex inhibitio: ⁊ tunc idem: qz non sunt ꝓpter hoc ihabiles: q̄ñ nō h̄ ꝓnceps sic vult. aut prohibuit ōcernens irritū ⁊ inane: ⁊ tunc est nulluz: qz per hoc reddit eos inhabiles. Plus. n. est multos reddere inhabiles q̄z paucos: sed ipe prohibēs mr̄imoniū ꝓp cognationez legalē: spūalem vel carnalē in gradu ñ ꝓhibito lege diuīa ⁊ hꝺ: reddit inūeros ihabiles: qz ōcreuit tale mr̄imoᵐ irritū. g multo magis si constet de mēte ei⁹ q̄ñ cū tali ōcreto iterdīc duob⁹ adiuicē vl alis ꝯsummatū

Quantum ad scōz arti. s. q̄ñ ꝙ crimē ipedit nec dirimit sūt tres ꝓnes. ¶ Pria ō vsib⁹ coī b⁹. Presbyterꝛ vxoꝛēq̄z necās natiq̄z prīn⁹. Incest⁹. raptoꝛ. solēnis nō sociāt. Ille qui iterficit ꝑs byterꝛ. eꝛ̄. de pe. ⁊ re. Qui ꝑsbyterꝛ. 2° g ꝓpriā vxoꝛē. zz. q. 2. Admonere. ⁊ c. interfectoꝛes. 3° g isidiādo mr̄imonio ꝓpriū filiū ō sacro fōte suscepit vt possit ꝓuare ꝓiugē carnali ōbito ⁊ copia sui. 30. q. i. De eo aūt. 4° incest⁹. quo gs sciēter cū ꝓpinq̄ vxoris: ⁊ tūc pdit petitionē debiti: tenet tñ reddere: nec pt ꝯsummatū ꝯsummatū ꝯsummatū

sat gcunq; pōt a peccato absoluere: qz tales ꝑm diuersita/
tē sunt iponēde: alius g ifligit penā z iponit nō dicēs iponē
dā: z i ista nō nisi ep̄s dispēsat: z multo min⁹ sīn dispēsatio/
ne licet. Nec valet ꝯsuetudo nisi ꝯstaret q epi lōgo tpe ꝟ
sciētes dissimulassēt q eēt dispēsare. Igit vī peccare mor/
talr q̄si ꝫ statuta pnz faciēs: g sine dispēsatione ꝫbit. Nec
obstat culpaz videt fecisse venialē: qz verū ē q̄ ad eccl'iam
q̄ nō punit. Et q dr si sit inuenis itelligēdū cū dispensatiōe
epi: nō curati: vt nō. de clādesti. despō. vl' capti sede vacāte.
ar. glo. ne sede vacan. c. z. qz pōt ea i gb⁹ nō ꝓiudicaī epo.
Et ē ar'm q vicari⁹ magri ordis vel ꝓuincialis mortui possit
absoluere a pena silēty vel dispēsare i ea: lz nō posset dare
licētiā loquēdi: qz ea q̄ sūt dignitatis vel ordinis nō transe
unt ad vicariū gñalez: ſz ea q̄ sūt iurisditiōis q̄ pñt cōmitti
ēt illi q ē iferioris ordinis: sicut ē dispēsare z absoluere: trā/
seūt sicut etiā alia. Naz magr ordinis ꝯmisit ꝓuinciali gre/
cie q vbiq; absolueret a pena silēty: ſz dare licētiā loquen
di nō secū comedēti non posset ipe aly ꝯmittere: vt ipe da
ret comedētib⁹ secū sicut magr: vl' adheret ossib⁹ suis. Si
ēt eēt vicari⁹ gñalis bois nisi spāl'r exꝑmereī nō itelligere
tur illud ꝯmitti. de cōuer. i fide. c. i.

p̄ª ꝯ° **Tertius** articl's ē ō ipedimētis mr̄imōy ipediētib⁹: z
dirimētib⁹. Ubi sūt. z. ꝺnes. ¶ p̄ª ō vsib⁹ coī/
b⁹ i gb⁹ notāt. iz. ipedimēta q̄ ipediūt mr̄imo'm ꝫbendū: z
cū ꝟ dirimūt mr̄imōiū postea ꝫctū. Erroz ꝓsone. supza. di.
30. ꝺditio seruitutis. ifra. di. 36. votū. s. soleñe. ifra. di. 38. Lo
gnatio carnalis. infra. di. 40. Spāalis: legalis. ifra. di. 42.
Crimē triplex. ifra. di. 35. Cultus disparitas. ifra. di. 39. vis
vel met⁹. supra. di. 29. Ordo sacer. infra. di. 37. Ligamē. qñ
cū alia p vba ō pñti: qz tpe gr̄e nullus pōt br̄e plures vxo
res. ē. di. 33. Honestas. publice honestatis iustitia. infra. di.
41. Si sis affinis. ifra. di. 41. Si forte coire negbis: frigidi/
tate nāli: vl' maleficio accūtali: ō gb⁹ h. i. z. ca. Nec sociā
da vetāt ꝺnubia: iūcta retractāt. suple si p̄cedāt: ñ si supue
niāt. ¶ z°ª ꝺ ē. spāl'r ō criminib⁹ q̄ dirimūt. Sūt āt tria q̄ di
rimūt post ꝫctū. ꝓrimū ē cū vxor machinaī i mortē viri:
vt postea ꝫbat cū adultero: vel eꝺ: Ad qō tria regrūtur ad
dirimēdū. s. adulteriū: z° actualis occisio: 3° intētio ꝫbēdi i
occidēdo. 30. q. i. Si qs viuēte. eī. ō eo q duxit i mr̄imoniū
quam polluit z̄c. Sup hec significasti veniēs. Scōs casus
ē si p̄stet fidē adultere ō ꝫbēdo cū ea post mortē viri: vl' eꝺ:
ſz sub noīe fidei ēt nuda ꝓmissio itelligīt: ſz tūc ista duo re
grūt. s. pollutio z ꝓmissio. 31. q. i. Relatū. 3°. qñ cū adulte/
ra ꝫbit ō facto. Et ꝟ ēt duo regrunt. s. adulteriū z de facto
mr̄imoniū. eī. e. i. cū bēret. z. c. Ex lr̄az. z. c. Si quis vxorē.
Itē regrīt in his duob⁹ casib⁹ q; vterq; sciret ipedimētū.
ō cōcessiōe p̄bēd. c. i. Nā altero ignorāte nō dirimīt. vt. eī.
e. i. ꝓpo'm. z. c. veniēs. eī. ō spon. cū i apostolica. ſz nihilomi/
nus bersabee fuit va vxor Dauid: qz nōdū erat ꝟ statutuz
3ª ꝯ ecclie. ¶ 3ª ꝺ ē. de duob⁹ dubys circa p̄dicta q̄ ipediūt z di
rimūt. Erroz qdē ipedit z dirimit: qz nihil tā ꝺriū q̄z erroz
g ipitiā ōtegit. vt dr. ff. ō iur. o. iu. l. Nō p errorē. ¶ Sz ꝟ ē
notandū q erroz duplex nō ipedit vt erroz q̄litat⁹ q̄ credit
virginē q̄ corrupta ē z sanā q̄ leprosa est: sed iputet sibi q ta
lē elegit z̄c. Scōo erroz fortune diuitiaz z nobilitatis: nisi
redūdet i errorē p̄sone: sed erroz p̄sone sic de iure nāli: ꝺdi
tiōis autē ō iure positiuo z sic posset papa statuere ō erroze
corruptiōis vel lepre q dirimeret: z forte expediret ō vgi
ne: qz multi fiūt bigami nolētes q futuri erāt i eccl'ia magi
stri: z silr ō lepra: qz bñt vxores exosas z fornicanī z̄c. Sz ñ
oz statuere ō erroze q̄litatis corruptiōis pp bigamiā: qz si
eccl'ia idiget poterit cū bigamo dispēsare: vñ ñ pp hoc oz i
mā mr̄imōy nouitatē faceī. De lepra āt ignorata videret
rōabile. ¶ z'' dubiū ē cū qs ꝺrit cū secūda de fcōnesciēte
an ei debeat dicere. Et vī ꝯsulēdū ei q ei nō dicat nisi spe
raret q dimitteret redire ad p̄maz. qz si postq̄z dixerit ei

ipa sciēter cohitauerit ei carnal'r p̄ma viuēte: extē ēt illa
mortua nō pñt mr̄imoniū ꝫbere: g possent si illa sp ignoraſ
set: si ēt dicat ei ipa nō teneī ei credere cū sit occultū. Et ni
hilomin⁹ si nō credat postea poterit eē iter eos mr̄imoniū
qō nō pōsset si ipa ei crediderit z nihilomin⁹ p adulteriū
ab eo ꝓmiserit se pollui. ¶ Ad argumēta i opp'm. ad p̄mum
dōm: q nullus ipedīt a mr̄imonio simpl'r qn liceat cū ali/
qua ꝫbēr nisi bēat ipedimētū nāe vt frigidi: vl' nisi assūpse
rit impedimētū volūtarie: vt q vouet soleniter aut ordinē
sacrū suscipit: ipedīt āt aligs rōnabiliter vt nō possit ꝫbe/
re cū q̄libet ſz cū determiata. z ꝟ mō sūt pl'a mr̄imoniozuz
ipedimēta. ¶ Ad scōz dōm: q illō qō fit a deo imediate si
ne causis scōis nō pōt ipediri: qō āt ē ab eo coopantib⁹ cau
sis scōis pōt ipediri mltipl'r: z sic ē ō mr̄imonio qō lz a deo
sit institutū: complēt tñ coopatōe scōaz causarum: ꝓpter
quod multipliciter impeditur.

Queritur scōo vtz ipotētia ad actuz mr̄imony ipediat mr̄imo'm. z vī q nō: qz mr̄imo⁹ ē pfectuz: dato q nō sequaī act⁹ mr̄imonialis. g illō q solū ipe/
dit actū nō ipedit mr̄imoniū. ſz ipotētia de
qua logmur solū respicit actū. g nō ipedit
mr̄imoniū. ¶ P. sicut ipotētia ipedit actū
mr̄imony: ita volūtas ꝺtinēdi. ſz volūtas ꝺtinēdi nō impe
dit mr̄imoniū: vt ꝑz i vgine z ioseph. g nec ipotētia. ¶ Cō/
tra: qz nullus pōt se obligare ad impoſe: ſz p mr̄imoniū ob/
ligaī glibet ꝺiugū ad reddendū alteri debitū. g g non pñt
ꝺbitū reddere nō pñt se ad mr̄imoniū obligare. ¶ Ad idē
qō dr de frigi. z malefi. c. i. q; sic puer g nō pōt reddere ꝺbi
tum nō ē apt⁹ mr̄imonio: sic ipotētes mīme apti ad ꝫbēda
mr̄imonia reputanī. ¶ R°. hic sūt tria videnda. p̄mo ō im
potētia ex pte viri q̄ vocaī frigiditas. z° ex pte mulieris
q̄ vocaī artatio. 3° ex pte vtriusq; q̄ vocaī maleficium.

p̄ª ꝯ° **Quantū** ad p̄mū sunt q̄tuor ꝺnes. ¶ p̄rima. ad eni
dētiā sequētiū ē q; i potētia coeūdi ē viciuz
ai vl' corpis vl' vtriusq; q̄ gs ipediī aly ſcarnal'r cōmisceri.
Spēs āt ei⁹ sūt due: qñ alia ē nālis ex cā itrīseca: vt frigidi
tas i viro: artatio i muliere: defect⁹ etat⁹ i vtroq; añ puber
tatē. Alia accūtal' ex cā extrīseca: vt castratio z maleficiū.
nālis si sit tpalis nō ipedit nisi ad tps i puero: qz ipuberes
ꝫbeī ñ pñt: siue vterq; sit ipuber siue alter. 30. q. z. c. i. eī. ō
frigi. sedere. frigiditas āt ipedit si sit ppetua. 33. q. i. c. i. z. z.
eī. de frigi. z malefi. c. Laudabilē. Appellatōe āt frigidita/
tis caliditas z qōcūqz ppetuo actū ipediēs itelligīt. Nō āt
si effectū gnātōis tñ ipediat: z ñ actū. vñ vetuli ꝫbere pñt
q tñ gnāre non pñt. nec ē ꝟ ināle cū muli nālr sint steriles
q tñ actū illū actiue z passiue exercēt. vñ nec pp sterilitatē
mulieꝛ p̄cedētē vl' ignoratā dirimīt: silr ex pte viri. ¶ z° z°ª ꝺ
ꝺclo ē ō castratis z spadonib⁹ ō gb⁹ dīc lex: q castrat⁹ ñ pt
ꝫbere: ſz spado. glō. p castratos caste natos. p spadōes q ab
boib⁹ fiūt: q̄si spata. aly eꝺ. vñ vī q; tales si nālr vl' accidē
taliter ipediūt nō solū ab effectu: ſz ēt ab actu gnātōis si p
cedat ipedit ꝫbēdū z dirimit post ꝫctū. Si āt ñ ipedit actū
ſz effectū tñ: vt i gbusdā quoꝛ virga erigīt z semē lz inalj
dū emittīt: valz mr̄imoniū. Locupia. n. spadonis vginē de
florauit. eccle. zo. Si āt vga tēdīt: ſz semē nō emittīt: defloraī: qdē pt nec pt tñ mr̄im'm ꝫbere. Sz quosdā. 3z. q. 7. Dis
g: nec ꝫbīt affinitas: ſz q̄ñ sectio segt mr̄imoniū z p̄cedit cō
sumatione dicit qdā q; soluit: qz magl mozīt carnalib⁹ acti
bus q̄z monachus. aly ꝺ. ſz de ꝟ dictū ē ē. z7. di. Itē g non
pt seminare i loco ꝺbito: nō pt ꝫbere: q̄z⁹ reliq̄ z defloza
re possit: qz ipotētia coeūdi absolute ē q̄ñ qs ñ pt carnalez
copulā exercere. ñ reputaī āt i iure carnalis copla subsecu
ta: nisi sit ꝯsumata p semīationē ordinariaz. eī. de spon. c.
vlti. Unde ille qui omnem humorem etiam vrine emitte
bat per partez posteriorem lz rigore membri defloraſſet:

3°2 nō potuit ꝺhere. ¶ 3ª 2 ēō sciētibꝰ ħ ipedimētū.vbi ē sciē
dū:ꝙ ille ꝙ sciuit ī se vel ī alio impotētiā nō pōt iuito alio
discedere pp tale ipedimētū.de eo ꝙ duxit ī ma.quam pol
luit.c.i.7.c. Illa. Imputet ât sibi ꝙ talē elegit.C.ō spō.l.vl.
Sero ei accusât mozes quos ducēdo talē psonā ī mr̄imoᵐ
cōꝛobauit.ff.de adul. Si vxoꝛ ī fi.alꝫ ât possʒ:puta si icō
tinēter viueret aut'alꝫ inhoneste:vl' vir male eā tractaret
vel mlier ei venenū paraſſet:nō ꝓpter hoc tñ sepenr̄ quo
ad victulū qō vere fuit ex quo yterqʒ simplr ꝓsensit:ſʒ quo
ad cohītationē:nec hoc ēt nisi ī casu:nisi alꝫ possēt separi:
qꝛ ex quo fuit vex mr̄imoniū nisi ob foznicationē vel timo
rem moꝛtis vel religionē qñ nō fuit ꝓsūmatū: 7 hoc foꝛte
liceret suscipe sacros oꝛdines ipotēti cognoscere dū tñ ꝓui
deret mulieri in necessarys. Si ât ignoꝛauit ēt ī seipo:vt si
vir credebat nō se ipotētē vel mulier nō se artā: qñ ꝓpēde
rint pñt ēt ꝓpriā ipotētiā allegare ʒ sec⁹ ī fuitute quā fu⁹
4°2 ad dirimēdū mr̄imoᵐ nūcꝫ pōt allegare. ¶ 4ª 2 ēō ꝙ qñ se
parāt ꝓpter frigiditatē viri: vxoꝛi dat lnia ꝓhendi: viro in
terdicit si ē ipotēs simplr.si ât ē ipotēs respcū isti⁹ tñ. qꝛ
ſ.ista est vgo.si ât eēt coꝛꝛupta posset eā cogscere lniandū
est cū coꝛꝛupta 7 nō simplr ē ꝓhibēdū:qꝛ nō se oz effectus
extēdere vltra cām. Si ḡ nō ē ipotēs nisi ad istā 7 potens
ad illā:cū illa ñ oz ꝓhiberi.sicut nec cū nll'a si eēt potēs ad
oēm. Si ât ē ipotēs ad oēz sine spe ꝓiugy manere oz. Dico
ât ipotētē nō solū ꝙ nō pt seminare:ſʒ ēt ꝙ nō pt seminare
ī loco debito:sed solū exoꝛdinarie polluere:qꝛ non pt clau
stra referare:qꝛ illō ē ipoſe de iure:7 quia illicitum 7 cōtra
naturam nullo modo faciendum.

p°2 **Quantū** ad zᵐ de artatōe mulieris sūt .ʒ. ꝓnes. ¶ pª
ō opīoue quoꝛūdā iuriſtaꝝ:ꝙ si pt ei subue
niri p icisionē sine pericło coꝛꝛoꝛali vl' p assiduū vsū cū bo
mine nō ipedit.exr̄.de fri.c.Ex lris.ita ꝙ si separata a p 7 co
pulata scōo p vsū ei⁹ fiat apta ꝑmo:reddit ei:si nō qꝛ ñ. sūt
ꝓsimilis cōplexiōis:nō.exr̄.c. Fr̄nitatis.sed vltra tertiā vicē
nō ē reddēda p:qꝛ post ꝑmā sniaʒ nō sūt ferēde nisi due:cū
nō liceat tertio ꝓnocare.ʒ.q.6.Si qs ī q̄cū q̄ꝫ. Dñt ēt qdā
ꝙ nō pt mulier cogi ad icisionē pp pericłm.ʒʒ.q.7.Oō ꝓpo
suisti. vñ dñt ꝙ nō ē mr̄imoniū q̄diu sic iepta ē:sed regrit
nouus cōsensus vel cōtinuatio ꝑmi post icisionē vl' vsū se
quētis viri.sed si nō fuit mr̄imoniū:vr̄ mix q̄re reddit p:
cū zᵐ tenuerit.si ât fuit vex mr̄imoᵐ ñ potuit nubere zᵒ.
vñ dōm ꝙ aliō ē ō icisiōe:aliō de vsu.mr̄imoniū.n. nō ipe
dit nisi pp ipotētiā ꝓpetuā.si ât mlier nō pt fieri apta huic
viro p vsū eius:ſʒ solū p vsū alterius:iudicat ꝓpetuū ipedi
mētū:qꝛ durāte ꝑmo nō licʒ sibi vti altero.7 tūc ꝓhēdo cū
scōo deberet manere cū eo:si nll'o alio mō poterat fieri ap
ta ꝑmo viro.ſʒ si p icisionē potuit fieri apta ꝑmo 7 nō vlti
zª2 mo.adhuc ē ꝓpetuū ipedimētū:q̄re nō cogit. ¶ zª 2 ēō de
opione ꝓria q̄ vr̄ verioꝛ:ꝙ si pt ei subueniri sine pericło p ici
sionē ꝙ cognoscat ab isto ꝙ siue velit siue nō:ē ipedimētū
tpale nec dirimit:qꝛ si hodie nō vult cras pōt velle. vñ vo
lūtas q̄ ñ ē ꝓpetua:nō facit ꝓpetuū ipedimētū. silr si p vsū
isti⁹ bois ō quo q̄rit pt fieri cogscibilis:tpale ē nec dirimit
Si vo nec p icisionē nec p vsū isti⁹ pt fieri cognoscibilis ab
isto:q̄cuis p vsū alteri⁹ possit fieri cognoscibil'isti:nō ē sepa
rāda nec reddēda:ēt si p aliū fuerit illi aptata.qꝛ q̄diu est
iūcta nō pt ali⁹ ea vti.7 sic illō remediū ē ipoſe de iure diui
no 7 positiuo:qꝛ eēt ad'teriū vl' foznicatio. vñ si pᵐ mr̄imo
niū tenuit:scōz fuit adulteriū:si pᵐ fuit nullū scōz fuit vali
3°2 dū.7 sic nō ē p reddēda. ¶ 3ª 2 ēō effcū hꝰ ipedimēti. Ubi
sciēdū ē ꝙ qñ ꝓpter artationē sepanr̄:si sic ē arta ꝙ a nll'o
ē cognoscibilis:ipa manere oz sine spe ꝓiugy:viro ʒ ad vo
ta alia ꝓuolare.qñ vo sic ē arta ꝙ ʒ nō sit cognoscibilis ab
isto sene:ē tñ cognoscibilis ab alio iuuene 7 potēte :licētian
da ē ad aliū. Et oꝛ icognoscibil'qñ nō pt ītra eā nāl'r semia
ri:ʒ possit exoꝛd iarie pollui. Absit.n. ꝓpter tales turpitu
dines mr̄imoᵐ ꝓcedi:qñ honesta 7 nālis cōmixtio ē ipolis:
qñ vo sepata aly cōmixta est 7 ab illo cognita mr̄imonialr
vl' foznicarie si ē silis ꝓditōis:qꝛ eccl'ia tūc fuit decetpa: qꝛ
visile est ꝙ p lōgum vsū fuisset sic aptata:tūc reddēda ē p
mo:qꝛ fuit ipedimētū tpale. Sz qñ sūt diuerse ꝓditōis: vt
qꝛ ꝑmꝰ ē senex 7 frigidꝰ:zª iuuenis 7 calidus:nō ē ei redden
da pp oppositā rōnē:q̄uis sit dubitatio ō hoc vsu. Nā si nō
est aptāda p vsū alteri⁹:qꝛ eēt foznicatio :mltomin⁹ p vsuꝫ
isti⁹ ꝙ nō pt pficere:qꝛ ē pctū grauiꝰ exoꝛdiaria pollutio:vt
pote ꝓ nāz. Et ad ħ pt dici ꝙ q̄uis ñ possit pficere claustra
pudoꝛis totaliter frangendo :potest tamen seminando.

Quantū ad 3ᵐ arti.de maleficio sūt tres ꝓnes. ¶ pª p 2°
ꝓclo ēō ptāte maleficiādi.vbi notandū ē ꝙ
diabol⁹ pt ipedire boiez ōo pmittēte mltiplr. Dz.n. ex hoc
ꝙ ē spūs ptātē sup creaturā coꝛꝛoꝛalē ad motū localē ꝓpi
bēdū vel faciēdū. vñ pt coꝛpa ipedire ne sibi ēt mutuo ap
ꝓpiquēt: vel directe vel īdirecte iterponēdo se iter eos ī
coꝛpe assūpto:sicut accidit spōso ꝙ despōsauerat idolū et ni
bilomin⁹ ꝓcit cū q̄dā iuuēcula:nec potuit eā cognoscer ꝓp
hoc. zᵒᵒ pt hoiem iflāmare ad actū illū vl' refrigerare ab
actu illo:adhibendo occulte vtutes rex q̄s optie nouit ad
ħ validas. 3° turbādo imaginatōez 7 extimatōez q̄ reddit
mulierē exosā:qꝛ pt imaginatōez iprimere. 4° ꝓhibendo
directe rigoꝛē mēbꝛi sicut 7 motū localē cuiuscūqꝫ oꝛgani.
5° ꝓhibēdo imissionē spūum ad mēbꝛa ī gbꝰ ē vtus moti
ua q̄si itercludēdo vias semis ne ad vasa gñonis descēdat
vel ne ab eis recedat vel ne excidat:vel ne emittat 7 mul
tis alys modis. Cū ât faciūt mulieres soztilegia cū fabis et
gallox testiculis:nō ē credēdū ꝙ vtute illax rex vir impo
tēs reddat:sed occulta virtute demonū illudēte soztiarys
p illa ceꝛꝛoꝛalia. Plus ât ꝑmittit ds sup hūc actū p quē pᵐ
pctū trāsfūdit q̄ꝫ sup alios hūanos:sic 7 sup ꝓpētes ꝙ magl
icantatōib⁹ de fuiūt q̄ꝫ alia aialia. Exēplū ât ō iflāmando
ad illū actū.br̄ ī vita Basily de vgine q̄ fuū parētū cōcupi
uit. Et refrigerādo de illo ꝙ idolū despōsauit 7 spōsā cogno
scere nō potuit. Idē ēt est de muliere:qꝛ pt imaginationez
ei⁹ sic ōmētare vt exosū hēat vix ꝙ p toto mūdo nō ꝑmit
terz se cognosci. Itē p motū localē coꝛpe iterposito vl' vase
obstructo:pt demō p maleficiū ipedire mulierē ʒ vix plu
ribus modis. iō vir sepi⁹ maleficiat q̄ꝫ mulier. 7 magl ꝑmit
tit de⁹ ī pctōꝛes demones seuire q̄ꝫ ī iustos. vñ angelus di
xit Thobie. In illos ꝙ libidini vacāt ꝛc. accepit demoniuz
ptātē:ʒ aliq̄n ī iustos sic ī Job. pp qō debēt facere cōfessio
nē 7 bō.ne ferro manēte i vulnere frustra sit malagma ap
ponere. ¶ zª 2 ēō qñ p maleficiū mr̄imoniū dirimat. Et ꝙ zᵉ 2°
dē si ē ꝓpetuū:alꝫ nō. Sz iudicat post triēniū ꝓpetuū:non
gn a ōo possʒ dirimi:qꝛ ī ħ apparuit filiꝰ dei vt ōstruat opa
diaboli: vl' ope diaboli ꝙ sanat ex hoc ꝙ toꝛq̄re cessat: vt pz
ī legen.sci Bar.ſʒ qꝛ ñ possʒ tolli ope būano:qꝛ ñ ē ptās sup
terraz ꝛc:imo nec sup celū post deū q̄ lucifero ī nālibus va
leat ꝓparari:nec semp exoꝛcisti liberant:qñcꝫ gdē ꝓpec
catū:qñcꝫ ât ꝓp bonuz bois cui nō expedit nubere. vñ nec
paulū tertio rogātē ꝓ āgelū sathane dñs exaudiuit.ſʒ quo
ad sepationē ē dria iter frigidū 7 maleficiatū regulariter:
qꝛ frigidus nullā pt cognoscere. vñ manet sine spe cōiugy:
sed mulieri dat lnia nubēdi vl' eꝫ:si ipa sit arta 7 vir potēs.
In maleficiatis ât dat vtricꝫ:ʒ ī casu pt eē eꝫ.ſ.ꝙ aliqs est
frigidꝰ 7 ipotēs ad vnā.puta:vginē:ꝙ ē potēs ad aliā. 7 tūc
nullo mō oz aly deflorāda exponi.sed dat lnia mulieri nu
bēdi viro 7 ꝓhēdi cū coꝛꝛupta ꝑm quosdā:7 eꝫ:si mlier est
sic arta ꝙ potest cognosci a iuuene:ſʒ nō a sene:aly dissimi
li nubere pt cū separat.eꝫ:qñcꝫ aliqs maleficiat ad oēz mu
lierē:7 tūc nulli iūgi pt.si ât ꝓcerit ad ꝑmaʒ redire oz si po
tens ē.vñ ad sciēdū si ē potēs semp sibi mutuo tenēt debi
tū reddere q̄tūcūqꝫ mr̄imoniū ꝓcerint. ¶ 3ª 2° ēō de ꝑba
bazōe.vbi sciēdū ē ꝙ si velit cōmanere veri ꝓiuges sūt sic

Maria ⁊ ioseph. Si ãt ãbo ꝓclamãt ⁊ euidẽtissimis signis ipotẽtia ꝓbari põt nõ expectãt triẽniũ sz stati separãt. Si aũt nõ sit euidẽs oz ꝙ p triẽniũ cõmozati iurent ãbo: vir q dẽ ꝙ studiosã operã dedit bona fide sine fraude ꝙ eaz cognosceret ⁊ nõ potuit pficere. mulier aũt ꝙ per eã ñ stetit. nec fraudẽ adhibuit gn vir eam cognosceret sed non fecit Sacrtales autem iurabũt ꝙ credũt eos verũ iurasse. ex de purga. ca. c. Inter sollicitudies. De triẽnio isto: auc. ō nupti is. §. per accusationẽ. Et iterdicitur mrimo^m ipotenti: cõcedit potẽti si sit ipotentia ad oẽm. xxxiij. q. i. Reg sisti. ex de frigi. ⁊ malef. Fraternitatis. Si ãt mulier dicit ꝙ vir ñ pt eaz cognoscere ⁊ vir assẽsit ꝙ imo stãdũ ẽ viro: qz caput ẽ mulieris. 4. li. sen. di. 34. c. i. i fi. xxxiij. q. i. Si qs accepit. nisi mulier ꝓbz ꝟiũ p aspectũ corporis. ex ō spõ. ipubez. Cõtiebat. ex. ō ꝓbatiõib^9. ꝓposuisti. Eõ si vir dicat se nõ posse cogñscere ⁊ ipa asserat ꝟiũ: viro ñ ꝓbãte ipa absoluit. C. ō edẽdo. l. Qui accusare. Sz vr qñ ipe allegat ipotẽtiã mulieris ꝙ ipa teneat oñdere se ispiciẽdã. gcũqz. n. asserit ipgnationẽ vir vl mlier vẽter ispici ⁊ custodirioz. ff. ō vẽ. ispi. l. i. i pn. sic argẽtari^9 et õ se rõnes edere oz: ⁊ tũc ep mliere q̃ sciens se corruptã q̃rit ꝓsiliũ diuertẽdi a viro ipotẽte. Et gdẽ si vir ꝓfẽtiret facile eẽt: qz cũ septima manu se purgarẽt: sz marito iuito p ispectõez sui corpis nõ pt obtiere cũ sit corrupta: sz exquo petit separi: vr ꝙ vir c^9 ipotẽtia allegãt se oñdere teneãt. Si dicãt ꝙ sp ꝟz ius cõe actori vel accusatori incũbit on^9 pbãdi alio negãte. Dõm ꝙ i cã diuoꝛtij vir ⁊ mulier ad paria iudicãt. vñ sic vir allegãs mulierẽ artã auditur petẽs eã ispici. sic e ꝟ: mlier allegãs vir eunuchatũ auditur petẽs aspectũ corporis. Et idẽ ẽt si dicat ipotẽtiã ei^9 respcũ ei^9 posse ꝓbari. ¶ Ad argumẽta i oppo^m. Ad pmũ dõm ꝙ impotẽtia perpetua non solũ impedit actũ sed obligatõez in qua consistit eẽntialiter mrimoniũ ꝟm quosdã: qz nll^s pt trãsferre i aliũ illõ qõ nõ bz nec bre pt. ¶ Ad z^m eodez modo est dõm ꝙ volũtas continendi impedit solũ actum ⁊ non obligationẽ: impotentia vero ipedit vtrunqz.

¶ Eodẽ iure vtit vir ⁊ mulier. Di. XXXV. a

HOc ẽt notãdũ ẽ ꝙ cum dñs ꝓcedat vxorẽ dimitti cã fornicatiõis viro: eadẽ lnia ñ tollit femis. Vñ Hero. Precepit dñs vxorẽ ñ dimitti excepta cã fornicatõis ⁊ si dimissa fuerit: manere inuptã. Quicqd viris ꝑcipit: hoc ꝓsequẽter redũdat ad femias. Non. n. adultera vxõ dimittẽda ẽ: ⁊ vir mech^9 tenẽd^9. Itẽ. Apõstolos qõ nõ licz femis: eq̃ nõ licz viris: ⁊ eadẽ seruit^9 pari ꝓditõe cẽsẽt. Ex his oñdit ꝙ mlier ꝑt sup fornicatõe viz ꝓuenire: vt vir mlierẽ. Vñ Jnno. papa. Xpiana religio adlteriũ i vtroqz sexu pari rõne ꝓdẽnat: sz viros suos mlieres nõ facile õ adlterio accusãt: viri ãt liberi^9 vxões suas adulteras apõ sacerdotes õferre ꝓsueuerũt. ⁊ iõ mlierib^9 ꝓdito eaz crimẽ negãt coio: viroz ãt latẽte cõmissio: non facile quisqz ex suspitõib^9 arcẽt: q tñ submouebit: si ei^9 flagitiũ detegãt.

¶ Oz fornicariã nequit dimittere vir nisi ipe expers fuerit ⁊ econuerso. b

Jvero q̃rit an adulter adlterã possit dimittere cã fornicatõis: Dicim^9 qz negt adultera vxor dimitti a viro: nisi ⁊ ipse exps fornicatõis existat ⁊ ecõuerso. Vñ augu. Nihil iniqui^9 ẽ qz cã fornicatõis dimittere vxorẽ: si ⁊ ipe ꝓuicit fornicari. Occurrit. n. illõ: In quo alterꝫ iudicas te ipm cõdẽnas. Quapp qs quis fornicatõis cã vult abijcere vxorẽ: prior oz cẽ a fornicatõe purgat^9: qõ sil ⁊ õ femia dixeri. Idẽ. Indignãtur mariti si audiãt adulteros viros pẽdere similes adulteris femis penas: cũ tãto graui^9 eos puniri oportuerit qztomagis ad eos ptinet ⁊ virtute vicere: et exẽplo regere feminas. Ex his apparet ꝙ adulter adulteraz dimittere non valet: ⁊ econuerso.

¶ Oz possunt reconciliari qui separantur causa fornicationis. c

Jquis aũt fornicatiõis exps fornicariaz dimiserit: alij copulari nõ pt: sz ꝓtinere oz vel ad dimissã redire: sic et de femia. Vñ ⁊ apostolus. Iis qui mrimonio iuncti sũt: ꝑcipio ñ ego sz dñs vxorẽ a viro nõ discedere: ꝙ si discesserit maneat inupta aut viro suo reconciliet: ⁊ õ viro addit. Et vir vxorẽ nõ dimittat. Sed ãbro. ait. Jdeo nõ subdit de viro sic õ muliere: qz licet viro aliã ducere. Sed hoc a falsarijs i ãbro. lib. positũ credit. Supplẽdũ. n. ẽ in viro quod de vxore premisit. Apte dicit aug. sic Quare nõ addit de muliere qõ pmisit õ viro: nisi ꝙ simile formã vult itelligi: vt si dimiserit ꝙ cã fornicatiõis permittit: maneat sine vxore aut reconciliet vxori. Idez. Si nec nubere illi cõcedit: viuo viro a quo recessit: nec huic alteraz ducere viua vxore quã dimisit: multomin^9 fas est: illicita cũ quibuslibz stupra cõmittere. Idẽ: Ut nõ facile dimittat vxor dñs solũ fornicationis cãm excepit: ceteras vero vniuersas molestias si q̃ extiterit iubet ꝑ fide cõiugali ⁊ ꝑ castitate fortiter sustineri: ⁊ mechuz dixit qui a viro solutã duxit. Ex his oñdit ꝙ si cã fornicationis fit sepatio: ñ põt vir vl mulier i aliã transire copulã. Pñt ãt reconciliari ⁊ cohabitare sicut prius: si dimissũ alter reuocare voluerit.

¶ Que predictis videt obuiare. d

Jcit tñ Joãnes chrisost. sicut crudelis ⁊ iniquus ẽ qui castã dimittit: sic fatuus ẽ ⁊ iniqu^9 qui retiet meretricẽ. Patron^9. n. turpitudis est qui celat crimẽ vxoris. Item Hiero. Cũ mulier vnã carnẽ i aliã diserit: ⁊ se fornicatõe a marito sepauerit: non oz teneri: ne virũ quoqz sub maledicto faciat: dicẽte scriptura. Qui tenet adulterã stult^9 ẽ ⁊ isipiẽs. Idẽ. ad Amãdũ ꝑ byterũ scribẽs de q̃dã q̃ viro suo viuẽte alij nupserat: sic ait. Rẽ nouã loquor imo ñ nouã sz veterẽ: q̃ veteris testamẽti auctate cõfirmat. Si relinq̃rit secundum virum mulier ⁊ recõciliari voluerit prior in põt.

¶ Determinatio.

Sed hec oia intelligēda sūt ꝺ illa q̄ ab adu
s terio redire noluit: nec p̄ pniaz pctm̄ del
lere. Q̄ ꝺ si vir scienter patit: ꝓsētire vide
tur. Si. n. i adulterio pseuerare elegit: patron⁹
turpitudis t leōcinij re⁹ marit⁹ bēfit: nisi eā adl
terij reā facē voluerit. Si āt a pctō recesserit t
p̄ pniaz illō purgauerit: poterit viro recōciliari.
Vñ ang. Quid tibi duz vī vt post adulteriū re
cōcilier ꝓiūz: si fides: assit nō erit duz. Cur ei ad
huc deputam⁹ adlteros quos credim⁹ pnia eē
sanatos. Idez. Nō erit turpis nec difficilis etiā
post patrata t purgata adlteria recōciliatio cō
iugij: vbi p̄ claues regni celoz ñ dubitat fieri re
missio pctōrū: ñ vt post viri diuortiū adltera re
uocet sed vt post xp̄i consortiuz adultera nō vo
cetur. Itē. Greg⁹. Bebet recipe peccatricē que
pniaz egit ꝙ nō sepe. Itē hermes. Si vir scierit
vxorē suā deliquisse t nō egerit pniaz mulier: si
pmanet in fornicatiōe sua t vir viuit cū illa: vir
reus erit t particeps pcti ei⁹. Oz si mulier dimis
sa egerit pniaz t voluerit ad virū reuerti: debet
recipe peccatricem que pniam egit: sed nō sepe.

¶ De illis qui se añ polluerūt p adulterium. f

Olet etiā q̄ri an valeat duci in cōiugiū q
s pri⁹ ē polluta p adlteriū: De hoc leo pa
pa ait. Null⁹ ducat i mīmoniū quā pri⁹
polluit adlterio. Itē. Relatū ē auribus sctōrū sa
cerdotū q̄ndā alteri⁹ vxorē stupro violasse t in
sup mecbe iuramētū dedisse: q̄ post legitimi ma
riti mōtē si supuiueret: duceret eā i vxorē: qꝺ fa
ctū ē. Tale ergo cōnubiū ꝓbibem⁹ t anathema
tizam⁹. Bis alijsq̄ auctoritatib⁹ uetāt i cōiugiū
copl'ari q̄ se pri⁹ adlterio maculauerūt. Sz ecō
tra. Aug. ostendit dicens. Beniq̄ mortuo eo
cū quo fuit uez cōiugiū: fieri pōt ꝓiugiū cū q̄ p̄
cessit adlteriū. Idē. Posse fieri sane licitas nu
ptias ex pōis illicite ꝓiūctis hōesto placito sbse
quēte mānifestū ē. ¶ Determinatio. g

Sed hec vltia au ctas ꝺ cōcubinis loqt:
s ꝓbibēs cōcubias posse trāsire ad bone
stū placitū nuptiaz: si castitatē t fidē sua
revelit. Pria vero auctas aug. ꝺ illꝫ ait: q ꝺ pec
cato penituerūt t nihil i mōtē viri machiati sūt:
nec viuēte viro fidē adltere ꝺdit mech⁹: q eā i
ꝓiugio ducerz si spuiuerz: Qui uero hec faciūt
alijs p̄missis au ctatib⁹ ꝓhibēt copulari. Q̄ ꝺ. I

Jrca di. 35. querunt duo. Primo vtrū
pp adulteriū vnus cōiugū possit
aliū ꝺmittere. 2° suppōsito q̄ sic vtz lice
at celebrato diuortio cū alio vel alia ꝺhere
¶ Primo q̄rit vtz ex eā fornicatiōis li
ceat ꝓiugē ꝺmittere. Et vī q̄ nō: qz quos
deus ꝓiunxit ꝺ nō seper: sz adulterās ñ fu
it min⁹ a deo ꝓiūct⁹ q̄z cast⁹. g nō ē magis sepandus. ¶ Cō
tra. g tenet adulterā stultus t iscipiēs ē. ¶ Rño. Ḥ sūt. 5. vi
dēda. p̄ ꝺ ptāte ꝺmittēdi. 2° de ipossibilitate. 3° ꝺ nectra
te. 4° ꝺ auctate. 5° de eq̄litate vel paritate.

Quantū ad p̄m de ptāte ꝺmittēdi vxorē pp fornica
tionē sūt. 4. ꝓnes. ¶ p̄a ꝺ ē de fornicatōe car p̄a ꝓ
nali nāli: qz ēt mīmonio ꝓsūmato lz viro ꝺmittere vxorē
ex eā fornicatiōis carnal': vt oia iura clamāt ēt iur' poli: ad
corceptionē ei⁹ vl' vitādā ifamiā t plis icertitudinē: ēt si iu
rauerit ñ ꝺmittere vl' ñ accusare. ꝺ iureiur'. Quēadmodū:
qz vt alibi ꝺr frāgēti fidē fides frāgat eidē: t Ḥ ꝺ fornicati
one carnali. lz g̃ ñ liuore vīdicte sīc nec iudex iuste qꝺ iustū
ē exēquēs. vl' amore pecunie vt lucret dotē: sz zelo iustitie
ne delictū remaneat ipunitū: t sīc alibi ꝺr vt vnius pena sit
met⁹ ml'toz: sīc pp Ḥ rpudiata ē regia vasti ne ei⁹ exēplo ce
tet vxores ꝺtenerēt maritos suos. hester p̄. ¶ 2° ꝓ ē q̄ idē ē 2ª ꝓ
ꝺ spūali. Et rō b⁹ ē: qz ista ē ꝺ bonū ꝓlis ꝓut finis ei⁹ ē cult⁹
ꝺi: t ē ꝺ bonū sacri t ꝓiūctionē aiorum sīc alia ꝺ cōiūctionē
corporū. Itē itelligē ē ꝺ spūali fornicatiōe: vt si icidat i he
resiz iudaysmū vl' gētilitatis errorē. z8. q. i. Idolatria. ex ꝺ
diuor. Quesiuit: sz pp carnalē sel' ꝓmissā. Propter spūalem
āt ñ: si se velit corrigere. Et ē ar⁹ ad mīmo⁹ spūale: q̄ p̄p
ñ ꝺpōit pp beresiz vl' ydolatriā si resipiscat nec ptinacia ad
iūgat. ¶ 3ª ꝓ ē q̄ idē ē ꝺ fornicatiōe ināli: qz pp hāc venit 3ª ꝓ
ira dei i filios diffidētie. ꝺ vita t bone. Ne cle. t auc. Ut nō
luxur'. ꝺ nāz coll. 6. Ḥ igit extēdit ad viciū sodomiticū t pol
lutionē ex ordinariā cū alio vl' cū alia cōmissā. Et idē ꝺūt q
dā ꝺ oi pctō ꝺ nāz. ar. 32. q. 3. Meretrices. vbi ꝺr q̄ nomie
mechie ois illicit⁹ ꝓcubit⁹ atq̄ illoz mēboz nō legittim⁹
vsus itelligi ꝺz. tū si alter agat cū altero i mēbro ināli vel
posterioꝛi: vl' polluit se p̄pis mānib⁹: notat glo. q̄ ñ p̄ūt pp Ḥ
se ꝺmittere. 32. q. 7. Oēs trāsactiōes. maxie si vellet se cor
rigere: qz pl⁹ offēdit q̄ ptātē sui cōpotis trāsfert i aliū q̄ al'
abutit ñ i aliū trāsferēdo. tū qz mechia simpl'r est cā diuor
ty sufficiēs: cū sit eq̄l'r: imo grauioz mechia i oi pctō ꝺ nām
q̄z i adlterio p̄prie dicto: iō id ist̄icte ē idē effect⁹. ¶ 4ª ꝓ ē 4ª ꝓ
ꝺ suspiciōe: qz Ḥ ēt extēdit ad fornicatiōis suspicionē violē
tā: vt si fuit solus cū sola: nudus cū nuda i eodē lecto iacēs
loco t hora secretis t ad Ḥ cōmodis. 32. q. i. Dixit dñs i euā
geliū. v. vbicūq̄. ex ꝺ p̄sūp. Talis tue fra termiatis.

Quantum ad 2ª⁹ articl'z. s. ꝺ ipolitate sūt. 7. ꝓnes ꝙz
7. casus i q̄b⁹ vxor ñ pōt ꝺmitti pp forni
cationē. ¶ Primus si t ipe fornicatus sit: qz pia ꝺlicta mu p̄ª ꝓ
tua cōpēsatiōe tollūt. ff. so. ma. l. viro atq̄ vxore. 32. q. 5. p
totū. ex ꝺ diuor. signi. Et i ista. 35. di. c. 2. si ēt vir fornicatus
ē occulte illa mānifeste: ñ pt eā sine pctō ꝺmittere nec accu
sare: qz mulieri nō deficit ius excipiendi: sz ꝓbatio. ff. ꝺ te
sta. tutel. l. duo sūt titu. vñ idistincte ꝺr. di. 32. q. 7. p totū: q̄
neuter pt aliū ꝺmittere vl' accusare si t ipe fornicat⁹ ē. p/
bat Ḥ ꝺ regl'arib⁹. c. veniēs t de ꝓuer. ꝓiug. c. vlt. Sz notā
dū ē q̄ bñ fit cōpēsatio nālis ad inālem: qz eiusdē gnis sūt:
sz nō corporalis ad spūalē: sz e ꝓ. Nemo. n. cogēdus ē i picu
lū aie sue coicare ifideli: sed nec ꝓbibēdus ē ius suū ab infi
deli repetere vl' excoicato: q̄uis simpl'r debitū negādū: qz
vxor pticipādo cū viro nō icurrit. vñ adulter pt repellere
hereticū nō e ꝓ: qz heres ē grauior fornicatio. ¶ Notādū ē
ēt q̄ sicut alibi ꝺr vltia moza nocet: t illa ē q̄ trahit ad se
piculū. t ide ē q̄ vtroq̄ fornicante ille g corrigit ꝺz ius di
mittēdi icorrigibilē vel icorrectū: t nō e ꝓ. qz ia ñ sūt paria
delicta correctū t nō correctū: cū vnū adhuc sit delictū et
aliꝺ desierit eē delictū. Si āt vterq̄ sit correct⁹. tūc sīc ꝺc
lex pacta nouissima sūt ſuāda. vñ sīc actor cui vltio re⁹ fec
pactū de petēdo ꝺ pactū de nō petēdo factū prius: replica
re pt ꝺ vltio pacto: t si rursus faciat pactū ꝺ riū sp vltimū
ſuādū ē: ita vī q̄ q posteq̄z fornicat⁹ est ius pdit: qꝺ recupat
alio posteri⁹ fornicāte: t sic spalternādo q posteri⁹ fornica

tur ꝓdit ius qō hēbat ōbitū negādi ⁊ dimittēdi. Qui ꝯ fornicādo ꝓi⁹ ius petēdi perdiderat ipz ꝛcuperat alio postea fornicāte: qz iste ius excipiēdi perdit ⁊ illo petēte iura mꝛi monialia si excipiat ō fornicatiōe ꝓia: ali⁹ replicabit ō posteriore: ⁊ sic sēper vltio fornicās succūbit saltē añ sniaz ec clesie: Ubi āt mulier ē ignara vel oppꝛssa excusaꝛ: qz adulteriū dolū respicit. ¶ z⁹ casus ē ꝓpter crimen lenocinij si ipemet vir eā ꝓstituit. ex ō eo ꝙ cog⁹. ꝓsan. vxo. sue. Discretionē. vñ exceptio lenocinij repellit accusātē añꝯ nomen accusate sit ꝛceptū iter rcos. ff. so. ma. l. cū mlier: al's vterꝯ puniꝛeꝛ. ff. ō adulterys. l. z. ℌ. si publico. Rō b⁹ ē: qz lenocinū ñ min⁹ crim̄ ē ꝯ adulteriū. ō ritu nup. Palā: imo pei⁹ Et idē si sciuit ⁊ nō ꝓhibuit cū potuit. Jdē. n. ē sciētē nō ꝓhibere cū possit ōlictū iferioris: ⁊ ꝓperare. sec⁹ āt si idirecte occasionē ei dedisset expellēdo eā vel necessaria negando: qz ñ ē ignoscē⁹ ei q̄ ꝓtextu paupertatis turpissimā vitā elegit dcā. l. Palā. nisi eā expellēdo ℬ ītēdisset ⁊ voluisset. de diuoꝛ. c. ex lr̄is. ¶ 3⁹ casus ē si ꝓbabilr̄ credēs ꝓpter lōgā absētiā virū mortuū aly nupserit: nisi sciēter. cognita fuerit a scdo postꝯ ꝓim⁹ venit. z4. q. z. Lū p bellicā. Rō b⁹ ē qz diuoꝛtiū dolū regrit. C. ō diuoꝛ. l. Uxoꝛ. ¶ 4⁹ casus ē si cognita fuerit latēter ab extraneo sub spē viri. 34. q. 3. Jnlectuz mariti. supꝛa di. 30. c. i. vbi hodie ēt excusareꝛ. ꝛc. sic excusaꝛ ō Lia Jacob: ñ sic āt olipias anathanabo ⁊ ēt paulina amādo: qz sub spē dei nō viri: ſz forte excusāt ibi volū tate viroꝝ. ¶ 5⁹ casus ē si fuerit vi oppꝛssa. 32. q. z. ꝓposito. qō ītelligo de vi absoluta. Nā si metu: ꝓcepto parētū vel istātia ꝓsāguineoꝝ vel alia ꝓsimili cā fornicaꝛeꝛ cū aliquo ēt ꝓhēdo cū illo de facto nō excusareꝛ. 32. q. 7. Dēs canones. Uñ nō excusāt michol ⁊ filia ꝓtolomei. i. Machab. xi. ⁊ vxoꝛ sansonis. Judicū. 15. ¶ 6⁹ casus qñ recōciliauit eā scienter ⁊ spōte eā cognoscēdo. Nā si ignoꝛāter: aut coactus per ecclesiā sec⁹. 33. q. i. c. z. ⁊. 3. C. de adulterys. l. Crimen adultery marituz retētā ī mꝛimonio vxoꝛē inferre ñ posse. nō tñ recōciliat ꝙ nō statim expellit cū nō possit aūcta te ꝓpria. Et idē si ignoꝛāter: qz nihil tā ꝓriū consensui q̄ eroꝛ ꝙ iperitiā ōtegit: nec ignoꝛās ꝑsumit⁹ ius suū gtare: qz nō ꝓsētiūt ꝙ errāt ⁊ nemo ī necessitatib⁹ libal' existit: non tñ tenet reddere debitū ex quo cert⁹ ē ō iure suo ꝛc. ¶ 7⁹ casus ē qñ fm legem suā ifidelitate repudiata adulteeata fuit p⁹ repudiū aly nubēdo. ex de diuoꝛ. Haudem⁹. ℌ. vlti.

p⁹ ꝛ⁰ **Quantū** ad 3ᵐ arᵐ. ſ. de necessitate expellēdi sūt. 7. cō clusiōes. ¶ Pria qdē de triplici corꝛeptione adultery. Prima qdē corꝛeptio ē vboꝝ q̄ē vtriusq̄ sic fr̄na cōꝛectio: ſz vir ꝙ ē caput ꝛcrepare: ⁊ vxoꝛē. obsecrare bz fz illō. nō des mulieri ptātē aie tue ⁊ mulier si ꝑmatū ꝛc Exēplū de philippo magno ꝙ ꝓtēpsit ꝓsiliū ꝓiugis sue. ſz īpatō ō ꝓsilio ꝓiugis legē ꝑmulgar. ¶ z⁹ corꝛeptio est verberū ⁊ factoꝝ: ⁊ ℬ solū est viroꝝ: licet cōcubina regis eū cederet z. Esdre. 4. ⁊. z. Reg. 4. effeiati dñant nob. ¶ 3ª corꝛectō ē eiectio. Ubi sciendus ꝙ vir nō tenetur vxoꝛem eycere qñ ipa ē corꝛigibilis: ſz pōt si vult: qz nulli facit iuriā ꝙ vtiē

z⁹ ꝛ⁰ iure suo. Si āt sit incoꝛrigibilis tenetur dimittere. ¶ z⁹ ꝛ⁰ ē de distinctiōe quoꝛūdā circa penā eiectiōis. Qz aut est ocl'ta fornicatio: ⁊ tūc dimitti nō dz ꝑ scādalū ne crimē occultum ꝑdere videaē fz petrū de tarensia. Sed lz expellere nō possit nisi ꝓbare possit: tñ ex quo certus est ius nō deficit sed ꝓbatio: vñ quo ad thoꝝ pōt se separe. Si āt ē fornicatio manifesta: aut nō penitet: ⁊ tūc ꝙ tenet adulteram stult⁹ ē ⁊ crimē lenocinij cōmittit. C. ō adulterys. l. z. aut ī spe vl'r re oñdit se penitere: ⁊ tūc pōt retineri sine pctō: qz lz viro renūtiare iure suo ⁊ sic distīguit magr̄ 30. di. 5. c. pōt ēt si vl't dimittere: qz fm iura pnia nemo nocēs eē definit.

3ª ꝛ⁰ ¶ 3ª ꝛ⁰ ē de alia opīoe q̄ᵐ ad ꝛcoꝛrigiblitalē. Qz. n. ꝛcoꝛrigibilis debeat expelli ītelligo qñ meli⁹ coꝛrigiē ꝑ ℬ q̄ p aliud ⁊ ipe ꝓfidit de sua cōtinētia. Nā si ꝑ retentionē ipa coꝛrigiē a tāto ⁊ si non a toto: cū ꝑ eiectionē ipa sit cū plurib⁹ ⁊ pluries foꝛnicatura: magis coꝛrigit eā retinēdo q̄ eyciēdo: vñ si pp aliud nō teneē eycere nisi ad coꝛrectionē. iō ꝛc. Silr si ipe diffidit se posse ꝓtinere: ēt si ipa nō magis ꝓtineat retēta q̄ expulsa adhuc pp se ñ pp eā pt eā retinere. Et ℬ magis ē cōsulēdū cū videam⁹ ꝙ diuoꝛtiū adulterā ꝓstituit: ⁊ illū ꝙ pri⁹ erat inocēs ꝑ adulteriū pollui. ¶ 4ª ꝛ⁰ est recoli 4ª ꝛ⁰ gere ex ꝓdictis. ℌ. casus qñ nō teneē dimittere. Prim⁹ qñ ñ teneē dimittere: lz possit. ſ. qñ ocultū ē: qz cessat rō de scandalo. Scōs qñ corꝛecta ē vel sperāē de corꝛectione. z⁹ qñ ī coꝛrigibilē aio pōt ꝓpescere icludēdo. ⁊ sic cohibēdo ne exeat ⁊ ꝙ nullus itret nisi ipe. 4⁹ qñ saltē plus cohibeē ꝑ hoc ꝙ retineē q̄ expōsita q̄ eo ipo se ꝓstituet. 5⁹ qñ timet sibi ō ī cōtinētia: qz nō teneē vir plus coꝛrigere vxoꝛem q̄ dñs famulū: ſz dñs famulus vel seruū excōicatū nō teneē expellere: ſz licite pōt ab eo debitū seruitiū repetere: ⁊ tñ est minus debitū dño q̄ ab vxoꝛe viro. Sic igiē cū detrimēto iuris sui: ⁊ piculo non tenetur expellere: ſz qz ℬ timeē scandalū ⁊ pp scādalū pbiseoꝝ nō teneē hō dimittere ius suuz: iō ꝑus dz exponere illis ꝙ sciūt illā foꝛnicatā ꝙ nō vt foueat illā ī crie: sed magis vt eā meli⁹ cohibeat iuxta se retiet ⁊ vt eam ipediat a pctō: ⁊ cū hoc sit verisiℓe si qs ex hoc scādalizatur: nō ē scādalū pusillozꝝ ꝓcedēs ex ignoꝛātia vel infirmitate ſz pharisēoꝝ ex malicia: qō ē ꝓtēnēdū. Si ꝙ pt retineri sine scādalo pussilloꝝ ⁊ nō pt dimittere sine picl'o suo licite pt retinere. Auctoꝛitates igr̄ q̄ dñt ꝙ nō licet eā retinere: loquūt qñ nō pt sine scādalo: vl' qñ ꝑ hoc qō retineē deteriōꝛ efficiē: vl' qñ nō ꝑ sui picl'm hoc facit. ¶ 5ª ꝛ⁰ est 5ª ꝛ⁰ ō muliere: ꝙ nō sic ipa teneē dimittere vizᵗ: qz nō bz sic coꝛrigere fcō. Et ē visibile ꝙ qñq̄ accedēs ad vxoꝛē tāto minus accēdit ad foꝛnicariā. vñ oī illo casu q̄ licz viro adulterā retinere: ml'tomagis eꝛ ⁊ plus. qz cū ipa nō hēat vizᵗ coꝛrigere fcō ſz vbo: ipa nō teneē cū dimittere nisi qñ nollet eā cognoscere nisi ināl'r. tūc. n. ꝑ hāc foꝛnicatiōez ināl'ē tenetur eū dimittere quo ad thoꝝ: sic ꝙ ꝓmittat p⁹ se occidi q̄ consētiat sic se abuti. Jtem ꝑ foꝛnicationez spīitualē si timet ne cohītando ipsā ꝙertat: ēt quo ad domū teneē eū dimittere: al's si ñ timeret ō ℬ ius suū petere nō ꝓhibeē: maxime pp picl'm īcōtinētie. ¶ 6ª ꝛ⁰ ē ō penitētane possit iurare se 6ª ꝛ⁰ nō eē adl'terā. Et dōz ꝙ sic fz vnā opīonē. Dñt. n. gdā ꝙ desinit eē meretrix ⁊ adultera ꝑ pniaz. vñ si iurat se nō adultera ⁊ si ē certa ō remissiōe: vt illa cui dñs dixit. Nec ego tecondēnabo: nō peierat ex iudiciū vbi nō teneē dre vitatē: vtputa si sic iuret ad recōciliādū vizᵍ bz eā suspectā. si āt sic iuraret ī iudicio ꝑiuraret: qz ibi ad ītētōez recipiētis iuramētū r̄ndere dz. Si āt nō certificata iurat: vbicūq̄ ꝑiurat rō ne duby. qz scriptū ē de ꝓpiciatu pctōꝝ noli eē sine metu. de purgatōe cano. c. vlt. qz mētiē asserēs dubiū ꝑ certo ⁊ p iuriū ē mēdaciū iuramto firmatū. ¶ 7ª ꝛ⁰ ē ō eodē fz mitti 7ª ꝛ⁰ oꝛez opīonē q̄ talis ē. qz sicut dictū ē ipa nō pt iurare se ñeē adl'teratā nec ꝓ se īmunē ab adl'terio: sic̄ ille archiēps volebat iurare se īmunē a crimie sibi ꝓpōsito: vt ibi dr̄. ſz pt iurare se ñ eē adulterā: qz adultera ē bñs volūtatē adultery. vñ fm aug. ī lr̄a. iā ñ pt vocari adl'tera: sic̄ curat⁹ a lepꝛa iā nō ē lepꝛosus: ita q̄ scit se penitere ⁊ ꝓponit abstinere nō ē adl'tera: ēt si sibi nō eēt cl'pa dimissa. Qō ꝙ dic̄ lex eū ꝙ nocētē vocauit talē ñ teneri iuria: qz pctā nocētiū nota eē expedit: pt ītelligi ō illo ꝙ dicit tu fecisti ℬ: qō ē vex ēt post penitētiā. sec⁹ ō illo ꝙ dic̄ tu es fur: qz lz fecerit furtū: si tñ penitet iā nō ē fur mō. ⁊ vbi hō pt celare vitatē si dicat vbū duplex: qō ē vex fz ītētōez suā: lz sit fl'm fz itōez audiētis: ñ ē mēdaciū nec ꝑiuriū: sic̄ ibi. Soluite tēplū ℬ: qō erat vex fz ītētōz xp̄i ñ iudeoꝝ. ⁊ qō dixerūt abraā ⁊ isaac sozoꝛ mea ō vxoꝝ. ſz si mlier ī iudicio iurarz sic eēt ꝑiura: qz ibi fz ītētōz alioꝝ accipiē iuramītū qō referr̄ad fcz ñ ad aiuz quē nē bz.

Quantū ad 4ᵐ arti. de aūcte dimittēdi. sūt sex ꝛ⁰nes. p⁹ ꝛ⁰ ¶ Pria de dimissiōe quo ad thoꝝ: qz foꝛni:

cantes occulte auctitate ꝓpa ꝑt dimittere: al's sibi ꝓiudicaret si eā cognoscere scieter ꝛ spōte. Nā cognoscēs adlterā coact⁹ ꝑ eccliā vel ignar⁹ sibi nō ꝓiudicat gn possit eaz repellere qñ poterit ꝓbare. Dñt āt gdā ꝙ cognoscēs coact⁹ fit bigam⁹ ñ āt ignar⁹: qz bigamia ñ pl⁹ ſſpicit fcm̄ ꝙz irregl'aritas hōicidy. Jn illa āt iudex sciens coact⁹ officio ꝙuis licite ꝓdēnās ad mortē fit irregularis: sed si gs licite ꝓ ignorantiā occidit: puta dās opam rei licite debita diligentia adhīta ꝓter itētiōez nō ē irregl'aris. g̃ lz licite coacte cognoscēs ꝓbat bigamiā: qz scienter facit: tñ si ignorater faciat ñ ꝓbit bigamiā. Et dōm ꝙ nō ē sil'e: qz iusta ignorātia i irregularitate homicidy semp excusat: ñ āt i bigamia qz ꝓstat ꝙ ille g a ꝓncipio ꝓbit cū corrupta quā credit virginez cognoscēdo eā fit bigam⁹. Cū g̃ ꝑiter fiat bigam⁹ ſtinēs adlterā ꝛ accipiēs viduā sicut ꝫ ignorātia nō excusat: sic nec ibi. Et dōz ē ꝑ eādē viā ad illā ōcretalē. ō cli. ex. miſ. c. aplice. vbi ꝑ babilis ignorātia ꝓfuat ab irregl'aritate: qz ꝫ ē ꝓriū i sili ex
2ª ♀ ꝑſſū vt dcm̄ ē. g̃ ꝛc. ¶ 2ª ♀ ē de dimissiōe ꝛ eiectiōe q̃m ad domū ꝛ cohabitatiōez. Ubi lz auctitate ꝓpa vbi ē notoriū. ſ. ꝑ sniaz: sed iā ē ibi auctitas iudicis ꝛ ꝑ ꝓfessionē factā i iure. Jtē ꝑ facti euidētiā: qz nulla pōt tergiuersatiōe celari. Si aūt ē ōpbēſa i adulterio: nō ꝓpter ꝫ iudicaſ notoriuz quo ad hoc. Et ꝙ dicit lex. ff. de ritu nupti. l. palā. ſ. penul. ꝙ de
3ª ♀ phēſa i adulterio hr̃ ꝑ iudicata: vez ē qui ē publice deꝓhē sa puta i lupanari. secus ſi occlte. ¶ 3ª ♀ ē ꝙ ſi nō possit ꝑ bare pōt sibi ius dicere: qz defect⁹ ꝓbatiōis nō ē ex culpa sua sicut debitorē fugiētē lz accipe. Silr si gs furat⁹ ē mihi. c. ꝛ nō possū ꝓbare nō solū possū tātūdē de suo i itinere: sed ēt occulte accipe: sicut isrlite cōmodata ab egyptys sine pctō aſportauerūt. qñ. n. iudicis copia hr̃i nō pōt: aut ꝑ defectū iudicis aut aduersary aut al'r siñ culpa h⁹: iste pōt si bi ius dicere: al's oīa bella eēnt iusta. Nā vidicatio ē ēt vir
4ª ♀ tus subditi ꝛ nō solū iudicis. ¶ 4ª ♀ ē ō ꝓbatione. Ubi notādū ē ꝙ sufficit violēta ꝑſuptio. ō ꝑſūp. c. lris. ꝛ pōt detinere sacerdotē cū vxore ōpbēſū iuitū vtrūq; sil'i siñ excōicationē. p. xx bozas vt vocet testes ꝑ quos possit ꝓbare adulteriū. ff. ō adulterys. l. capite: sic ēt exclamauerī senes aduersus suzanā quā ꝙphēderūt dicētes ꝙ nō potuerāt ꝓphendere iuuenē: qz fortioz ipis erat: vñ dicebāt se voluisse vtz q̃ ꝓphēdere: ꝛ h lz man⁹ inycere siñ excōicatiōe. de sen. ex
5ª ♀ co. Si vo. ſ. vlti. ¶ 5ª ♀ ē de accusatiōe adultere. Ubi sciēdū ꝙ lz ante denūtiationē oppoztet ꝓcedere secretaz admonitionē: ñ tñ añ accusationē: qz i oi ꝓcessu vbi necessario ꝓcedit secreta admonitio: dz ſupsederi secuta correctione: ꝫ āt nō oz i accusatiōe respectu cui⁹ fm iura nemo penitētia nocēs eē desinit: al's ñ posset gs accusari nisi ōlictū iteraret: Uñ ēt i foro ꝓscie non oz ꝙ secreta correctio ꝓcedat accusationē: ꝛ si ꝓcesserit: ēt secuta correctiōe poterit accusari ne possit secreti⁹ correct⁹ nō inotescere ceteris vt dic̄ Aug⁹ i regl'a. Et si dicaſ: ꝙ vtilitas publica exigit puniri maleficia publica: vt ꝙ sūt scādalizati de culpa edificēt ō pena. de pe. ꝛ re. c. ꝑ. neq; āt occulta: qz ꝫ ē ꝑdere. Dicen⁹ ꝙ imo ē vtile pctā nocētiū eē nota ꝛ punita: ꝛ vñ iste vnus diffamaſ ml'toz sal⁹ ꝛ icolūitas ꝓcuraſ: Uñ latrōes i palā suspēdūt ēt occlti ex q̃ ꝫuato iuris ordie ꝓuicūt vt videāt
6ª ♀ ceteri ꝛ terreāt ēt g nesciuerūt ei⁹ ōlictū. ¶ 6ª ♀ ē ō cā ꝑ quā Joseph voluit occlte dimittere mariā: qz cuz oēs scti alg asserāt ꝙ nō ꝑter suspicionē adultery: solus Aug⁹ est ꝫ i fmōe ō ānūciatiōe dicēs i ꝓsona beate v̄ginis. Uir me⁹ putauit ꝙ ex adlterio cōcepissez: vñ exponēdū ē putauit. i. ad modū putātis se būit: vñ dcm̄ est sibi. Noli timere: non noli despicere: qz reuerebaſ ꝛ timebat cohītare tāte sctitati: nō despiciebaſ q̃si suspectam.

♀ Quantū ad 5m̄ articl'm ō pitate ꝛ eq̃litate ꝓiugū in di
uortio sūt ēt. 6. ꝓnes. ¶ ♀ ō pitate q̃tuz ad ſ. extriseca. ꝑ quo ad ꝑmā ptātem: qz nō refert vtz sui iuris an fili⁹ vl' filiafamilias. Nā filiusfamilias ꝑt iuito pre
adlterā accusaſ. 27. q. 2. ꝛ. c. 2. quo ad etatē. Nā miōz. xxv. ānis pōt sic maioz. 3º quo ad ꝓditionē. Nā ꝫus ꝛ ācilla. 4. quo ad despōsationē. Nā ꝛ sponsus ꝑt accusare ꝛ repellere spōsā adulterā sicut marit⁹ vxorē. Et plus qz ꝑt cū alia ꝫbere. de iurisd. c. Quēadmodū. 5º quo ad tps. Naz q̃ſq; eā recōciliauerit ꝑt eā dimittere ñ obstāte gnānnio nec alia ꝓscriptiōe: nec quo ad deū: nec quo ad eccliā. ¶ 2ª ♀ ē ō pi- 2ª ♀
tate ꝛ dispitate ser⁹ quo ad penā gntuplicē. ꝑ⁹ pena est diuortiū respectu c⁹ vir ꝛ vxor ad paria oīo iudicāſ ꝫz ius diuinū euāgely ꝛ būanū: sec⁹ ꝫz legē Moy. lz aliq̃ suspicio sit ꝓ femina sufficiēs q̃ ñ ē ꝓ marē vt dic̄ magr̃. 35. di. c. 1. Sed tpe legis Moysi ñ ꝓmittebaſ sic vxoris: qz ñ sic viricidiū timebaſ sic vxoricidiū: ſz iure ciuili quo ad diuortiuz ad pia iudicāſ. 2º quo ad pia iudicāſ quo ad lucrū ꝛ dānum. qz vxor ꝓdit dotē: ꝛ ali⁹ donationē ꝓpter nuptias. 3º quo ad
mortē nālē lege Moysi: q̃ dr̃ vterq; moziaſ: mech⁹ ꝛ adultera: ſz ꝫ itellige i vxore violāte thoz suū: ꝛ i viro violante thoz alienū: al's nō: vt si cognoscat gs vxorē ꝓximi vterq; moziet̃. Si āt vir berte cognoscat Jobānā solutam neuter occidit̃: qz ꝫ ñ ꝓiudicaſ ꝓli: ſz qz iudiciale erat: iō hodie ñ ligat. 4º sūt dispes vir ꝛ vxor quo ad legē ciuilē: qz mozit̃ vir: ꝛ mulier castigaſ: ſz itellige vt ꝑus ō viro q̃ ad alienuz thoz accedit: ñ g suū ōserir. Sacrilegos. n. nuptiaz supplē alienaz gladio feriri oz. 5º q º ad mōasteriū qō idicit vxori ñ āt viro ō ꝑuer. ꝓiug. Ex lris. C. ō adlterys. auc. ſz nouo.
¶ 3ª ♀ ē ō pitate ꝛ dispitate quo ad clpā. Et gdē ꝓsiderato 3º ♀
bono fidei ē par ōlictū: itē bono sacri: ñ āt ꝓsiderato bono ꝓlis i ōfente thoz ꝓpuz: ſz grauiº peccat mulier: i accedēte āt ad alienū vir grauiº peccat q agēs ē ꝛ vxor patiēs ꝛ seducta ab alieno: vñ vxor ad alienū diuertēs peccat i fidez viri ñ iste exne⁹: ſz i ꝓlē e⁹ plº peccat ille qui agit q̃ mulier que patitur. Uñ simpl'r plus peccat mulier ꝑ iusticiā: sed pl's vir ꝑ itēpātiā: vñ illa ē iusticioz ōtēs viz: iste ē imūdiō ꝛ itēpātioz ꝛ icōtinētioz. ¶ 4ª ♀ ē ō pitate ꝛ dispitate dr̃nti 4ª ♀
i adlterio ꝛ simplici fornicatōe: qz lz i simplici fornicatiōe pl's peccet vir q pl's abūdat caloze iflāmāte: ꝛ rōe ffrenāte q̃ mulier pl's abūdās būoze q̃ magis ductil'ē passiōe: tñ in adlterio pl's mulier: qz magis ꝫ bom̄ ꝓlis: vñ i alalib⁹ pl's ze lāt mares ꝓ adulterio feiaz q̃ ē ꝓ: ꝛ sic ꝑtinet castigatio ad viz ñ ē ꝓ: sic leo ꝛ cicōia aiaduertūt i feias fornicātes: tñ in cā diuortij sūt pes. ¶ 5ª ♀ ē ꝙ simpl'r ꝛ absolut e vñ eē gra 5ª ♀
uiº pctm̄ viri quo ad tēpantiā. vt dcm̄ ē. sic. n. brutis ñ iputaſ i cl'pā: qz nullū bñt retractiuū: sic min⁹ mulierib⁹ q̃ min⁹ bñt ō rōe: ꝛ pl's iuris q̃ pl's: qz q min⁹ bz ō ſtractio ēt si min⁹ bz ō attractiuo min⁹ ꝑt ꝓtiere: q̃ q pl's bz ō vtroqz: sic aliqs ꝑ tēpātiā ifusā meli⁹ ꝓtiet ꝫ graues tēptationes q̃ bñs acqsitā ꝫ leues: vñ ēt viri pfecti q̃si nihil reputāt vehemētes motº carnis: quos ipfecti ñ posset sufferr̃ siñ ꝓsēu: vñ faciet cū tēptatiōe puētū: ꝛ fortioribº fortioza martyria ffua
ui t: vt laurētio q̃ ſixto. ¶ 6ª ♀ ē ꝙ molestatū a passiōib⁹ ñ 6ª ♀
oz desperare ō ōfectu bit⁹ ifusi vl' acqsiti. nā qō dic̄ pbs ꝙ tēpat⁹ ñ molestaſ a passiōib⁹: ſz faciſ r ꝛ ōlectabilr ꝛ prōpte ꝫuincit eas: ſz ꝓtinēs molestaſ: itelligiſ ō tēpātia acqsita ꝛ tentatiōe a carne: q̃ duo solū nouit pbs: ꝛ ñ ō tēpātia ifusa ꝛ tentatiōe ab hoste q̃ duo pbs ñ nouit. ꝓtigit. n. qñz habentē tēpātiā acqsitā a ōmōe ita grauiter tentari sic a carne ñ bñtē aliquē bitū: qz ꝑt iflām̄are carnē ꝛ imagiationē ꝙ motionē ſpēz ꝛ spūuz ꝛ māe si ꝙmittaſ pluſq̃ nāles motº isurgāt. vñ paul⁹ dicebat dat⁹ ē mihi āgel's satha⁹ stimlus carnis mee q̃ me colaphizet ꝑ qō ꝛc. q̃z quis bret bitū v̄gitatis acqsitū ꝛ ifusū. nihilomin⁹ caro ñ a se: ſz a ōmōe insti
gata sic acriter ipugnabat: ſz dcm̄ ē ei: sufficit tibi gra mea: qz bit⁹ acqsit⁹ sufficit ad domādū oēm tētationē nāle: ſ znō ad domādū tētationē hostis: ſz bit⁹ gratuit⁹ ad vtrūq;. ꝛ si nō ēēt illa carnis q̃ qñz ē fine imagie qñz cū ea: illa hostis q̃ qñz ē sola imagiatiōe ē granior oī alia: q̃ tñ aliqñ ēt ad ifla matiōem carnis ōscēdit: ꝛ tūc fortioz ēut ēt carnis afflictō

regrat:sicut btūs Bñdict⁹ se ꝓiecit ī spinas ꝛc. ¶ Ad ar⁹ dom q bō ñ pt separe q̄s ⁹us coniūxit nisi aucitate dei:sz pp fornicatiōez ⁹s ⁹dit aucitatē sepādi q⁹ ad thoꝛ.iō.ꝛc.

Ecundo q̄rit vtrū dimittēs vxorē ob fornicationē possit alteri nubere. Et vī q sic:qz nō teneꝛ cōiunx cōiugi p vinculū mrimony nisi ad reddendū ⁹bitū ꝛ ad cohabitationē: sed p diuoꝛtiuz absoluit coiunx inocēs a fornicatiōe q̄tuz ad vtrūqz.ergo absoluit a tota obligatiōe mrimōy:ꝛ sic pt alteri nubere. ¶ Itē Mat.19.dicit dñs. Quicūqz dimiserit vxorē suā excepta cā fornicatiōis ꝛ alia duxerit mechaꝛ.g saltē pp fornicationē licz vxorē dimittere ꝛ aly nubere. ¶ In ꝯriū ē qđ dicit apls.i.ad Coꝛ.7. Dis q mrimōio iūcti sūt ꝓcipio nō ego sed dñs vxorē a viro ñ discedere:q si discesserit māere inuptā:aut uiro suo recōciliꝛi.idē itelligit de viro respectu vxoris ꝑm Aug. ¶ Rño.hic sūt tria faciēda.ꝑmo de ꝯhēdo mrimoniū. Secūdo de recōciliatiōe ꝑm diuersas opiones. 3⁹ rñdēdum est ad rationes contrarias.

p⁹ ꝑ⁹ Quantum ad ꝑmū sūt.3.ꝛcl'ones. ¶ p⁹ q vir dim ittēs vxorē suā pp fornicationē nō pt cū alia ꝯhere:nec vxoꝛ dimittēs uirū pp eādē cāz. Cuius rō duplex ē. p⁹:qz ī noua lege nō licz uni uiro bre plres uxores:sed illud seq̄reꝛ si uiro dimittēri uxorē liceret alteraz ducere.g ꝛc. ꝓbatio mioꝛis. Uinculū mrimony nō soluitur p sniam diuoꝛty:dicit.n.aug.ꝛter uiuētes manet cōiugale vinculū:qđ nec sepatio nec cū altero iunctio pōt auferre: vt hētur.3z.q.7.vsqz adeo et.c.i.ꝛteruēiēte diuoꝛtio. Sepatio.n.mrimōy q̄tū ad vinculū ñ pt eē nisi p ꝑcedēs ipedimētū qđ reddit sequēs mrimoniū nullū:lz sepatio q̄ ad cohabitationē ꝛ thoꝛū possit eē p fornicationē supueniētē manēte vinclo mrimony ꝛ ꝫ fit p diuoꝛtiū. ¶ z⁹ rō ē talis. Diuoꝛtiū itroductū ē ī fauoꝛē innocētis ꝛ odiū nocētis:lz si per diuoꝛtiū separeꝛ vinclz mrimony:tūc eēt eq vl pl⁹ ī fauoꝛē nocētis sic innocētis.g p diuoꝛtiū ñ soluit mrimo⁹. ꝓbatio mioꝛis. Si.n.p diuoꝛtiū solueret mrimo⁹ tūc sic vir innocēs possz aliā ducere:sic ꝛ mulier fornicās posset ducē aliū virū cū nullū obstaret ei aliō ipedimētū:ꝛ sic adulteri volētes hēre viā q̄rēdi alia mrimonia:qđ ē icōueniēs.

z⁹ ꝑ⁹ ¶ z⁹ ꝓ ē.q lz dñs nō excipiat nisi cām fornicatiōis si tamē vn⁹ machineꝛ ī mortē alteri⁹:vel p venenū vl p gladiū:ñ teneꝛ qs cū piculo suo corpis cohitare.ar.eī de restit.spol. c. Lras ī fine:qz vbi ē tāta seuitia viri q nō pt secure p cautionē vxori ꝓuideri:nō ē sibi reddēda. Et ꝫ pz rōne sic: ga maioꝛ obligatio ē ī mrimonio ad reddēdū ⁹bitū:q̄ ad cohitādū:sed nō teneꝛ reddere debitū vbi ꝓbabilr ex reditiōe iminet sibi piculū moꝛbi vel moꝛtis.g mlto minus cū tali picło teneꝛ cohitare. ¶ 3⁹ ꝓ ē.q ñ lz uiro vxorē adlterā occidere nec ī ipo adulterio nec post ipsuz:ga vxoris correctio ñ extermiatio ē sibi cōcessa:nec ēt licz sibi adulterū occidere lege diuia: qz nō hz iudiciariā ptātē ī eū. Nā si als eēt iudex ad quē ptinet adulterā ī illo loco punire vbi pena adultery ē moꝛs:tūc forte liceret:q̄uis nec ꝫ ēt sit rōnabile:qz hꝫ iudicia nō ex furoꝛe et vidicta sūt faciēda sz cū maturitate et ꝓsilio:factū ē ī iudicio ꝓponēdum:ꝛ sic moꝛtis sniam ꝓferēda.sic.n.phare:sei adduxerūt ad iudiciū xpi mulierē ī adulterio dephēsā ꝛ nō ī adulterio occideꝛt et simil'r senes adulteriū Susane iponētes cōuocato ppl'o coꝛā omnibus causam sanguinis pertractabant.

Quantū ad z^m ō recōciliatiōe:sciēdū ē q aut vxoꝛ coꝛrecta ē ō peccato: aut māet icoꝛrigibil'. si māet icoꝛrigibil' viro nō licz eā sibi recōciliare ea rōne q̄ nō licebat eā nolētē a peccato desistere retinere.si āt ē coꝛrecta: pt eā vir sibi recōciliare:cū vt sepe dictū est diuoꝛtiū sūt itroductū ī fauoꝛē innocētis. Ubi āt pz correctio vxoris licz uiro renūciaꝛ iuri suo. Jn cāu ⁹o ī q̄ pt fieri recōciliatio: aut cōcoꝛdat uterq; ī recōciliationē ꝛ tūc ꝺz fieri:aut uterq; discoꝛdat:ꝛ tunc non ꝺebz fieri:aut alter concoꝛdat et alter ñ:ꝛ tunc aut innocens petit sibi reconciliari nocentē ꝛ tunc ꝺebet cogi nocens ad reconciliationem:cū innocēs per diuoꝛtiū non amiserit ius qđ habz ī altero:aut nocens petit innocētē:ꝛ tūc ñ ꝺz cogi:qz pnia ñ tollit actiōem. 34.q.2. Admōneꝛ.ꝛ mlt⁹ min⁹ exceptiōez:qz facili⁹ itollit actio q̄z exceptio ar.ff.ō sup.l.i.§.qđ āt.ff.ō re iudi.l. iuito.§. cui dam⁹. ¶ ꝑ.q vir dimittat vxorē adlterā lex ē vt.32.q.i. Dic dñs.ꝛ q leg ē ī pnia ñ ꝺleꝛ:sic nec ī bap⁹.26.di. vna tm. qđ.n.peccatū ñ ē:solui iter pctā credi ñ ꝺz vt.26.di. Deide ī fi.ꝛ ī ꝫ oēs cōcoꝛdāt.aut nocēs petit nocētē.vt mlier q̄ ꝑ⁹ erat fōnicata viz q p⁹ diuoꝛtiū ē fornicat⁹ ꝛ tūc ē q̄druplex opio. p⁹ Raymōdi ī sūma g dic se credere q ecclia ex offō suo ꝺz ꝓpellere viz ad vxorē suā recipiē^m. ar. sumēs ex eo qđ hēt ex.ō diuoꝛ.c. Ex lr̄is. z⁹ opio ē Hoffredi q tenet ꝯriū ī sūma sua triplici rōne. ꝑma ē:qz snia bñ lata ñ ꝺz retractari vt.6.q.4. Qđ semł bñ diffinitū ē:sed snia diuoꝛty sup pōit ꝛter tales rite lata.g ñ ꝺz retractari. z⁹ rō ē:qz fuit⁹ amissa ñ renascit ꝑz iura ciuilia.ff.ō solut.l.ticiū.§.arēa.sz vxoꝛ fornicās p sniam diuoꝛty amisit fuitutē quā hēbat ī coꝛpe viri. g illa nō renascit ex crimie viri seq̄nte. 3⁹ rō qz lz excep⁹ crimis tollaꝛ p replicationē crimis vt.32.q.6.p to^m. ꝛ eī ō diuoꝛ. significasti. excep⁹ tiñ rei iudicate p seq̄ns crimē ñ tollit:sed vir hz ꝯ vxorē exceptiōez rei iudicate: hec g exceptio ñ tollit p sequētē fornicatiōem viri. Et rñ det Hoffred⁹ ad illā ōcretalē Ex lr̄is.qz ibi nō fuit facta sepatio p sniam:sed p ꝓuidē^a ep⁹ epi: vt iteri ī nestigaret an ex colludio mulieris ꝓiteꝛet adulteriū:vñ postea ōtecto colludio reuocata ē sepatio. 3⁹ opio ē tenētis mediā viā.s.q ꝑz iudiciū fozēse vir p⁹ diuoꝛtiū fornicat⁹ ñ ꝺz cogi ad vxorē redire:sed ꝑm iudi^m ꝓscie teneꝛ redire ad eā coꝛrectaz nisi velit ad sacros oꝛdines ꝓmoueri:qz tūc ꝓiudicaret si bi cognoscē^s vxorē p⁹ fornicatā. Et hꝫ rō ē:qz ī ꝫ cāu cessat tota cā diuoꝛty:qz nō cedit ī fauoꝛē viri nec ad coꝛrectiōez mulieris q̄ iā secuta ē. sed pot⁹ expōit picło icōtinētie. 3⁹ opi.

¶ 4⁹ opio ē qñ nocēs petit nocētē tūc ī foro ꝓscie si fornicat⁹ añ petat illū g fornicat⁹ ē p⁹:ꝺz sibi reddi nisi uelit ītrare religiōem uel suscipe sacrum oꝛdinem. Si autem ille g fornicat⁹ ē p⁹ petat illū g fornicat⁹ ē añ:pp cui⁹ culpā fuit mrimo⁹ sepatū ñ ꝺz cogi reddere. Rō ꝑmi ē:qz snia hois ñ tollit ius ⁹dinū qđ ē q fornicās ultio ñ pt reppellere p^m ī quo.n.alterū iudicas teip^m cōdēnas. Rō secūdi ē:qz sic peccatū nouissimū ꝓiudicat sic delictū ultimū. Sed quia sācti uidēt dicere et ēt iura q paria ⁹licta mutua cōpensatiōe tollūtur: nec regrūt q vterq; siml fornicēt:raro est g siue pri⁹ siue posteri⁹ nō refert:sed bñ refert qs ē coꝛrectus et qs nō. ga coꝛrect⁹ pōt petere nō coꝛrectū ꝛ nō pēitētē:q̄uis nō eꝫ:sed q̄uis clarū sit q non correctus nō pt aliū inuitum petere:sed tñ dubiū ē qūo coꝛrectus potest petere non coꝛrectū: quia talis non debet teneri. Sed ꝺz est q immo ꝑm ꝺistinctionē datā in precedēti qōne. Jn foro autē eccl'ie uidetur ꝺistiguēdum quia aut sūt non coꝛrecti:et tunc ecclesia non debet sustinere adulteriū sed sepatos cū alys adulterātes ꝺz ex officio suo cogere adiuicē reconciliari etiam si ambo discordarent. ergo multo magis si vnus:cōcordat: ali⁹ discordat. Si āt q post sniaz fornicat⁹ ē peniteret nō pp boc saltē iure actiōis ad aliū redire cōpellēdus ē. Meli⁹ tamē videt q snia hois nō tollit illud qđ ē iuris diuini:ga ubi uterq; fornicat⁹ ē siue añ sentētiā:siue post:siue un⁹ añ et ali⁹ p⁹:gcūqz petat aliū:qz eo ipo q petit aliū vī coꝛrect⁹:ali⁹ ī foro cōsētiēte ꝺz recōciliari et iudicio eccl'ie ꝺz sibi reddi:nisi velit suscipe sacruz ordinē si ē uir:uel ītrare religiōem nō obstāte distinctione de ꝑmo et vltio pōita ī ꝓcedēti qōne:qz sicut ī mrimonio nō cōsūmato quilibz pōt ītrare religionē qđ ius nō pdit fornicādo cū ñ sit scriptū:sz teneꝛ ꝓsuaꝛ nisi uelit religiōez

itrare:ita vxore fornicãte mrimonio ꝓsũmato vir põt religionẽ itrare vl' vouere vl' sacrũ ordinẽ suscipe:qõ si feciss ꝫ postea fornicat⁹ eẽt:certũ ẽ q' redir ñ teneret:qr nec sibi liceret exquo legittime vouisset.sil'r si añ ꝗ hoc fecerit cuꝫ p alteri⁹ fornicationẽ fuerit sibi acqsitũ ius nõ reddẽdi et vouẽdi:fornicãdo maxie post sniam pdit ius nõ reddẽdi sed nõ pdit ius vouẽdi:ita q' alternatiue ꝛ sub disiũctõe teneꝛ reddere ꝛ redire vl' sacrũ ordinẽ suscipe:si ẽ vir:vel religionẽ itrare:qõ ẽ cõe vtriqꝫ.Et ad hoc est.de diuor.c.Ex lris.vbi ꝫ vterqꝫ ꝑuati fuerit iũcta ꝓtinẽtia:tñ eadẽ rõ ẽ iuris diuini:q' fornicans nõ possit alteri crimẽ obycere.Et quos de⁹ ꝓiũxit hõ nõ separet:nisi vt ös sepat.s.pp fornicationem alterius:non vtriusqꝫ.

Quantum ad ꝫᵐ rñdẽdũ ẽ ad tres rõnes Hoffredi:

¶Ad ꝑmã q̃ fuit supra opponẽdo.zª q' sniа lata nõ ꝺz retractari.Ꝺöz q' ista rõ nõ ꝑbat qn inocẽs post sniam possit petere nocẽtẽ:qr fuit⁹ quã hz ꝓiux in corpore cõiugis cũ sit ö iure diuino:nõ tollit nisi p fornicatõez quã solã ius diuinũ excipit.g̃ ñ fornicãti sniа diuortu non aufert fuitutẽ:ꝫ ipemet sibi aufert.p ꝫ q' lniat ad vouendũ:quã tñ lniaꝫ re integra põt reuocare.vñ cũ psistẽdo vsqꝫ ad sniam videat ꝺare lniam:si añ votũ emissũ adulterã repetat ꝺz redire:ꝫ post nõ.vñ ꝛ de monasterio exhat eã nisi ꝑfessionẽ fecerit:vl' supple votũ simplex emiꝛit.C.ö adl'. aucẽ.Sz nouo.Sz loquẽdo de nocẽte q repetit nocẽtẽ:dñt alig q' obligatio nõ tollit:ꝫ reddit iefficax ad agẽdũ:quia obstat exceptio rei iudicate:qr obligatio ad thoꝝ ꝛ cohitationẽ nõ ẽ aliö ꝗ ipm vicl'ꝫ,sed istö ꝓbatũ fuit .s.dist.zi qr mrimonio ꝓsũmato ꝑfessiõe legittime fcã:vel ordie sacro legittime suscepto manet vincl'ꝫ vsqꝫ ad mortẽ nãlez nec tñ manet obligatio ad ista:qr tũc eẽt gs sil' ꝛ semel obligat⁹ ad ꝺria.s.ad caste viuẽdũ ꝛ cõtinẽdũ ex voto :ꝛ ad nõ caste viuẽdũ ꝫ debitũ reddẽdũ ex vincl'o ꝛ mrimonio.vñ ꝫ fm iuristas ꝺicat actio nõ tolli ꝫ exceptõe elidi.tñ ꝫ ius nãle ꝛ diuinũ obligatio tollit q̃ñ aliqs nõ plus teneꝛ.ꝛ sic ẽ hic.Ꝺöm ẽ g̃ q' fuit⁹ amissa i se ꝛ i sua cã nõ renascit.sic q̃ñ dom⁹ q̃ debebat fuitutẽ ẽ ad areã redacta:tũc.n.i se ꝛ i sua cã ẽ extincta.vñ si reedificeꝛ dom⁹ nõ debeꝛ fuit⁹ psonalis: qr forte sec⁹ de reali.Et sil'r si ꝓiux moꝛtu⁹ reuiuiscat nõ teneꝛ reddere debitum: quia fuitus illa fuit extincta i se ꝛ i sua cã.ꝫ q̃ñ fuit⁹ nõ ẽ extincta i sua cã:ꝫ i se tm̃ p aliqꝺ ipedimẽtũ illo ãmoto põt itex ob illa cã fuit⁹ ꝑdire:ꝛ ita ẽ hic: qr vinculo manẽte sẽp manet cã obligatiõis:sed fornicatio superueniẽs ipedit hãc causationẽ vel efficiẽtiã quo ipedimẽto ãmoto p alteri⁹ fornicationẽ p quã prior non põt opponi vinculũ cãt obligationẽ sicut p⁹:quẽadmodũ remoto phibẽte graue fertur deorsũ sicut ꝑns:ꝛ cõstat q' illa rõ i hac mã locũ nõ hz:qr p fornicationẽ sine sniа tollit seruit⁹ quo ad thoꝝ sicut p sniam:qr auctoritate ꝑpia semp põt negar ꝺebitũ:ꝛ tñ si postea añ sniaꝫ fornicet teneꝛ reddeꝛ:ꝛ sic seruitus hic amissa reuiuiscit.¶Ad scẽaꝫ q̃ fuit ꝑma dicẽdũ.q' qñ eccl'ia iuenit se deceptã:ꝫ sniа fuerit bñ lata:qr fm allegata rectractat eã:sicut qñ ꝑpter ipotẽtiã coeundi fuerũt separati ꝛ postea iueniꝛ ꝺriũ ꝑpter id qꝺ ex post facto appet:ita ꝛ h:qr eccl'ia supponebat q' sepati caste viuerẽt:iõ eos separauit vtriq̃ cõtinẽtiã idicẽdo q̃si sub mõ tacito vel cõditiõe tacita:qꝺ si nõ faciãt decepta retractat sẽtẽtiã:qr si vterq̃ publice fornicareꝛ nõ obstãte sniа eccl'ia cogeret eos ad se redire.Itẽ si inocẽs petat nocẽtẽ p⁹ sniaꝫ ante votũ ꝺz sibi reddi nõ obstãte sniа:qr fauore eius lata itelligiꝛ sub conditiõe nisi recõciliauerit vel nisi reuocauerit:ꝛ multo magis itelligiꝛ sub cõditiõe si cõtiuerit.¶Ad secũdã q' crimẽ nõ tollit exceptionẽ rei iudicate:ꝺicenduꝫ q' imo qr regl'a iuris ẽ.ff.de diuer.ꝛ tpa.ꝑl.l.de acces.q' si vinco vicẽtẽ te multo fort⁹ vinco te.Exceptio.n .crimnis q̃ ẽ de iure diuino fortior ẽ q̃ illa rei iudicate:q̃ ẽ de iuꝛ positiuo:qꝫ si p falsos testes deꝑhẽderet lata sniа p diuortio vel p mrimonio retractareꝛ:ꝛ i foro ꝓscie q̃uis esset lata sniа p diuortio si ñ iteruẽisset fornicatio teneret iste debitũ reddere:qr quẽ ös obligat hõ nõ liberat.ꝛ eꝺ si sciret fornicationẽ quã ꝑbare nõ potuit:nõ teneꝛ reddere.qr quez ös liberat hõ nõ ligat ad reddẽdũ.Si g̃ fornicatio sequẽs tollit exceptionẽ cris q̃ fortior ẽ:mlto magis illã rei iudicate.Si ꝺicatur q' vna ẽ maior altera:ꝫ ꝺue simul ꝑponerãt vni:nõ valet:qr vbi duo pp vnũ vtrobiq̃ tãtũ vnum Sententia non hz robur nisi ꝓpter crimen quod vere supponiꝛ:vñ gegd repellit exceptionẽ crimis p ꝓns repellit vtrũqꝫ.¶Ad argumẽta i oppo⁹.Ad ꝑmũ ꝺiceẽdũ q' p diuortiũ soluiꝛ obligatio quo ad thoꝝ ꝛ hitatõez:sed ñ soluiꝛ vinculũ mrimony.¶Ad zᵐ ꝺöz q' cõiter ꝺr q' illa exceptõ ꝺñi.Mat.19.ffert ad ptẽ ꝺicti.s.ad dimissionẽ vxoris nõ ad totũ.ꝫ istö nõ ẽ bene clarũ:qr exclusa altera parte exceptio ñ hz locũ:vt si ꝺicaꝛ:Quicũq̃ dimiserit vxorẽ ercepta cã fornicatiõis mechaꝛ,flm ẽ:qr ex sola dimissiõe vxoris nullus mechatus ẽ:nisi itelligaꝛ q' mechaꝛ.i.facit eã mechari:qr ꝺat occasionẽ mechãdi.Põt tñ alr ꝺici q' illud vitatẽ hz i casu i quo ös logꝛ referẽdo exceptionẽ ad totũ ꝺictũ:qr in repudio pp fornicationẽ i ve.le.adl'tera lapidabaꝛ.q' si seruareꝛ i no.le.sicut alicubi i hispania fit:tẽ liceret viro vxore repudiata alterã ducere.nec tñ ples haberet simul:qr prima lapidareꝛ.

¶Si pro extrema cõditione valeat vxor separari a viro:ꝛ ecõuerso. Distin.XXXVI. a

NUnc de ꝓditõe videam⁹ an valeat cõiugiũ diuidere:Ad qõ ꝺicim⁹ qr nõ negaꝛ igenua posse nubere huo:ꝫ si nesciꝛ eẽ huiꝰ ꝓditõis:libere põt ꝺimitti cũ seruit⁹ ei⁹ fuerit ꝺẽphẽsa:fm illö.Siqs igenu⁹ hõ ãcillã alteri⁹ vxorẽ acceperit:ꝛ estimat q' igenua sit:si ipa femia fuerit postea in seruitutẽ ꝺiecta:si eã a seruitute redimere põt faciat:si nõ põt:si voluerit aliã acciat.Si vero ãcillã eã scierat ꝛ collaudaucrat: post eã vt legittimã hẽat.Itẽ ex eodẽ.Si femina ingenua accepit seruũ:sciẽs q' seru⁹ eẽt: hẽat cũ:qr oẽs vnũ pez hẽm⁹ i celis:vna lex erit viro ꝛ femine.Cũ ꝺr sciẽs illũ seruũ:ꝺaꝛ itelligi: q' si nescierit illũ seruũ eẽ:nõ cogiꝛ manere cum ipso.Si.n.ꝓditõis dolũ patiꝛ:nõ cogiꝛ adhere ei cui⁹ fraude decepta ẽ.Si ãt vir scierit conditionẽ mulieris vl' ecõuerso:nõ valet eã ꝺimittere.Vñ zacharias papa.Si qs liber ãcillaꝫ in mrimonio accepit:nõ hz licẽtiã ꝺimittendi eã:si cõsẽsu ãborũ cõiuncti sũt:nisi ob fornicationez.Be illis agit qb⁹ alterutri⁹ cõditio nota ẽ quando coniunguntur.

¶Be copla serui ꝛ ãcille ꝺiuersoꝝ ꝺñoꝝ. b

q Uerit eẽt si seru⁹ vni⁹ ãcillã alteri⁹ accepit an sit iter eos cõiugiũ:Be hoc eẽt statutũ ẽ.Dictũ est nobis q' qꝺã legittia seruoꝝ mrimonia ptãtiua q̃ꝺã psumptiõe dirrimãt:ñ attẽdẽtes illö quos de⁹ cõiũxit hõ ñ separet.vñ nobis visũ ẽ vt cõiugia seruoꝝ ñ dirimãt

ēt si diuersos dños bēant: ꝫ i vno cōiugio pmanētes dñis seruiāt suis. Et hoc i illis obseruandū ē vbi legalis cōiūctio fuit t p volūtatē dño rū. Attēde finē hui⁹ capli: vbi vī innui pter volūtatē dñoz iter seruuz t ācillā nō posse cōtrahi cōiugiuz: vel si cōtrahit ñ cē ratum. Quibusdam tamen videtur inter eos posse fieri coniugium: dominis ignorantibus.

¶ De viro q se facit fuū vt diuidat ab vxore. b

b Lud ēt notādum q si mulier vir libez i acceperit t ille vt cām prestet discidij se alicui⁹ seruū fecerit: nec ille vxorē dimittere: nec illa ob viculū ꝓiugij i seruitutem redigi poterit. Uñ illō. Perlatū ē ad sanctā synodū: q quidā igenuus igenuā accepit vxorē: t post filioz pcreationē: occasiōe diuortij: cuiusdā seruū se fecerit: vtz t mulierē necessario tenere debeat: t si tenuerit: an illa etiam seruituti subijci debeat quesitū est: Judicatū ē vxorē mīme debere dimitti: nō tū ob xpi legē mulierē i seruitutē redigi: dū ille nō ex ꝓsensu ꝓiugis se seruū fecerit: quem liberum ipsa maritum acceperat.

¶ De etate contrahentium. b

b Ꝺe ēt sciēdū est q pueri añ. xiij. ānos t puelle añ. xij. annos ꝑm leges mīmōiū inire nequnt. Oz si añ pdcā tpa copulā inierit separi possūt q̄uis volūtate t assensu parētum iuncti fuerint. Qui vero in pueritia copulari post annos pubertatis nolunt se relinquere sed in coniunctiōe permanere: iaz ex hoc efficiuntur coniuges: et deinceps nequeunt se parari. Item. Sponsalia ante septēnium cōtrahi non possunt. solo enim consensu cōtrahūtur qui iteruenire non potest nisi ab alterutra parte intelligatur: quod inter eos agitur.

¶ Duo illa executi sumus cum aliorum quorundam adiectione quib⁹ coniugium solui pōt nec tamen solui semper necesse est. Nunc de alijs: que personas illegitimas penit⁹ faciūt addendum est: et primum de ordine.

Circa distin. 36. q̄runt duo. Primū ē impedimētū seruitutis. z⁹ ō cōiugio seruoz. ¶ Primo q̄rit vtrū seruit⁹ ipediat mīmoniū. t vī q nō. q: grauioz cōditio i cōiuge est lepza q̄ fuit⁹: ꝫ lepza non ipedit: q̄ nec fuitus. ¶ Itē ius positiuū nō pōt ꝓiudicare iuri nāli: sed mīmoniū est ō p⁹ ꝺ⁰ iure nāli: seruit⁹ de iure positiuo. q̄ seruitus nō pōt ꝓiudicare mīmonio. ¶ In ꝺriū est qō dī ex. de ꝺiu. ser. q erroz cōditōis ipedit mīmoniū ꝺbēdū t dirimit iā ꝺctum. ¶ B⁰. hic sunt tria videda: q: fuitus pōt mīmoniū pcedere t ei supuenire. Et ideo primo videndū est q̄ regrunt ex parte pclamātis ad hoc q mīmoniū dirimat ꝓpter fuitutē precedentem. z⁰ q̄ ex parte pclamati. ꝫ⁰ ō fuirute supueniēte.

Quantum ad pmū sūt tres ꝓnes. ¶ Prima q condicio. i. erroz seruitutis ipedit mīmoniū ꝺbēdū t dirimit post ꝺctū: q: nō potest libere coīre. vnde sicut met⁹ ipedit liberū ꝓsensū eque ipedit mīmom⁹. sicut vis q̄ ipedit absolutū ꝓsensū: ita erroz ꝺditōis q̄ ipedit liberū actū ipedit eque: sicut erroz frigiditatis q̄ ipedit absolutū actū. ¶ z⁹ ꝺcō est: q alr ipedit erroz persone q̄ ꝺditionis. q: ille ex nā mīmony. vñ eccl'ia nō posset facere q erroz psone nō ipediret mīmoniū cū desit ꝓsensus: sed erroz cōditōis ipedit ex statuto eccl'ie. vñ eccl'ia possꝫ statuere q nō ipediret. Posset ēt statuere q erroz q̄litatis vl' fortune ipediret. ¶ ꝫ⁹ ꝺcō est: q ad hoc q seruit⁹ dirimat mīmoniū regrūtur tria ex pte illi⁹ q vult dirimere. Primū est libertas: q: seruus nō pt ꝺq̄ri de ancilla: nec eꝫ. Solū enī erroz deteriozis ꝺditōis ipedit: nō erroz paris vl' meliozis. vñ regrit q ex vna pte tm̄ sit seruit⁹. Cōtrahūt. n. duo fui verū mīmoniū. q: i xpo iesu nō ē seruus neq liber. i. nō ē differētia iter fuū t libez: quo ad sacra noue legis: siue vterq̄ sciēs siue vtriq̄ ignar⁹ sue vl' alteri⁹ ꝺditōis: vt si seru⁹ supbus nollet ꝺbere nisi cū liba: ꝺbēdo cū ācilla quā credebat liberā: nihilomin⁹ eēt ver⁹ marit⁹. sicut burgēsis nollēs cōtrahere nisi cū nobili: t eꝫ: si libera nollet ꝺbere nisi cū seruo vt teneret pmatū: q: erroz i meliozi t deteriozi eq̄li ꝛc.

z⁰ regritur q ignorauerit fuitutē is q pclamat: q: scienti dolus nō iferē. vñ oz q sit liber t ignar⁹ fuitutis alterius

ꝫ⁰ regritur q ignorantia duret. Nā si post q̄ cognouit ei⁹ ꝺditionē ꝓsensit vbo vl' fcō petēdo debitū vl' reddēdo: sibi ꝓiudicat. z9. q. z. Si qs igenu⁹ t. c. si femia igēna. ex. ō ꝺiu. ser. Proposuit. Si igr̄ hz pbabilē opionē ō fuitute alteri⁹: extūc sibi ꝓiudicat: sec⁹ si leuē aut temerariā suspitiōez cui credi nō dz. ex. de sen. exco. Ingsitōi. Cū ēt titubās p ignorāte bñd⁹ sit. C. ō ꝺdi. lūbi. l. vl. Si āt mota qōne ab eccl'ia ꝺpellat ꝫ Tane i. c. pponit: ñ teneē reddere debitū: q: aut fornicareē aut sibi ꝓiudicarz si vxorio affcū eā cog̃scerz.

Quantū ad z⁹ de regstis ex pte pclamati sūt. z. cōclusiōes ꝫ tria q̄ regrūt. ¶ p³ q sit fuit⁹ p³ ꝫ⁰ va ꝑm host. t ꝓpe dcā: nō āt erroz libertie ꝺditōis vl' ascripticie vl' oziginarie: q: oēs tl'es vī liberi sūt: q̄uis ad q̄sdā operas pl's ceteris teneāt: nec cl'icari aut mōachari pñt sic notat ho. zz. q. z. i pn⁰. ¶ Sz ꝺ hz ē: q: iure ciuili eq̄ reprobat mīmo⁰ ascripticy t fui. auc. ō nup. §. ascrip⁰. col. 4. ¶ Ꝑ. ad hoc hō ꝺbit mīmo⁰ vt ꝓuideat sibi de filys legittimis ad cultū dei: t ad hereditatis successionē. vñ prēs debent thesaurizaē filys. Quicqd āt sit ō iure fui nr̄i tpis ita arceē ō ꝺsuetudie ab ordib⁹: sic fui vī. Itē bona eoz i morte q̄ꝫ occupāt iure peculy t filij fiūt eodē mō ꝺditōati. vñ m'tū decipeē volēs bre liberos cl'icos t heredes qui cōtraberet cum illa quā credit liberā t esset sic serua q̄ fily nō posset ꝓmoueri nec ad hereditatē patris alibi trāsire: nec ipi matri succedere. Nec obstat q ēt ꝺbens cū corrupta quā credit vginem fit bigamus: t tamen est vex mīmoniū: quia i mīmonio plus ꝓuideē liberis q̄ cōiugi: q: est ꝓpter plē principaliter. Regritur igit̄ q sit seruitus vera non tanta sicut iure ciuili. puta: q possit vendi vt bos. sed q ei⁹ cōditio sit cōtra bona matrimony: puta contra bonū plis edu cande: q: successio non sperat̄ vel non in totū: sed physcus occupat totū vel partē: vel ad cultū dei: q: nō potest fieri clericus vel religiosus: t cōtra cohitationem: q: est ascriptus glebe. q: si vult ire ad alias partes vxor nō pōt seq euz: cū sit serua de corpore t hō. ideo ꝛc. ¶ Scōa ꝺcō est q fo z⁹ ꝺ⁰ regritur q sit seruitus cōtinuata. vbi est sciēdū q q̄ñ pmo liber incipit scire seruitutē alteri⁹: tūc in potestate ei⁹ est ratificare mīmoniū. vñ si postea sciēter cognoscat eā itelligit ꝓsūmatū. sed si fil'audiat rumores de fuitute t manumissione: q: postea nō ꝓsensit adhuc nō ē mīmoniū. sz ex quo cessat cā istud qō pcessit hz vī spōsalioz et teneē cū ea ꝺbere: q si ꝺbat cū alia tenet z⁹: sed peccat. Alij vo dīt q eccl'ia tādiu facit psonā ihabilē q̄diu ē fua t nō pl's. vñ siue sciēs siue ignorās cognoscat eā post manumissionē: q: affe

etu maritali ꝑ facit: nec ē mō ipedi⁹ ex pte alteri⁹: iō ē verū mrimoniū. ſz ſi poſt manumiſſionē nūq̄ eā cognouit: ñ ē vex mrimoniū: qō non eſt niſi ex ꝓſēſu vero vel pſūpto poſt manumiſſionē. ſed ꝓſenſus exp̄ſſus nō ē nec ēt pſūpt⁹ ex ſola cobitatōe i domo. ſicut eſt ex cohabitatione thori. ideo ꝛc. ¶ 3ª ꝓ ē q̄ tertio regritur q̄ ſit fuit⁹ añ decēniuz detecta pp duo. ꝑ q̄ tāto tpe vī libertas ꝑſcripta: cū ēt triennio fuus vt cetere res mobiles ꝛ ſe mouētes poſſint vſu capi: ꝛ ſic ñ ē res ꝓtinuata: ꝛ ſic redit i 2ª caſū. Et ō hoc dī de ꝓiu. ſer. c. penul. vbi dī i glo. q̄ ēt q̄nquēniū ſufficit p̄ libertate. 2ª rō eſt: q̄ tāto tpe cū ea exiſtēs vī nolle fuiſſe ſine vxore: ita et ſi nō eēt vxor velle tñ vī eā eē vxorē. Qō ēt vī mirabile: q̄ aut hō cognoſcit eā affcū fornicario: ꝛ ſic peccat: aut maritali: ꝛ tūc vult eā eē vxorē ſuā: ꝛ ſic ꝓſēſit. Et dom q̄ nō ꝓſentiūt g errāt. vñ vult eē ſi ē libera: ꝛ quia credit q̄ ita ſit ꝛ ꝑ ꝓñs q̄ ſit vxor ſua: ſic eā cognoſcit: ꝛ ꝑ ꝑ q̄dā iurator⁹ i eccl̄ia i q̄ i canonicuz recipiebaī: q̄ credebat ſe legittimū ifozmauit ꝓſciam ſuā ꝓſilio cuiuſdā q̄ poſſet hoc iurare: q̄uis parētes ei⁹ a p̄n⁹ fornicarie cōueniſſēt: q̄ pluſq̄. io. āis ꝛ vſq̄ ad mortē ſteterūt q̄tū ad actū illū ſicut vir ꝛ vxor. nūq̄ tamē i facie eccl̄ie nec alr q̄ ſciaī vl̄ ſcitū fuerit mrimoniū ꝓbētes: q̄ nō ē viſile q̄ tāto tpe ſteterūt q̄ in mrimo⁹ nō ꝓſeſerit. ꝛ q̄ ſic i for⁹ mozi vellēt.

ꝑª 2ª **Quantū** ad 3ª de ſeruitute ſupueniēte ſūt. 5. cōcluſio nes. ¶ Prima q̄ nō pōt vxor ſe facere fuaz inſcio viro vel ignozāte iure diuino quo dī gene. 3. ſub viri ptāte eris ꝛ ipe dñabiī tui. vñ pōt irritare vota ei⁹ ꝛ pſonalia ꝛ realia ēt nō reſpiciētia debituz carnalē. Secus iure ciuili: q̄ ē ſocia ꝛ nō ſubiecta: imo ſui iuris. Nā iure illo nō ē ptās niſi p̄ma vel dñica: vñ oēs q̄ non ſūt filyfamilias aut ſūt ſui iuris ꝛ hñtes curatozē vel tutozē: vñ maioz. xx. āis pōt ſe venūdare i ſeruū: nec diſtinguiī vtz habeat curatorem vel nō: ꝛ vtrū ſit vir vel cōiugata an ſoluta: vñ iure ciuili vī q̄ vxor pōt ſe facere ācillā ſicut eo⁹. Teologi tñ dñt oppoſitū. Et ſigdē illa ſubiectio quā ſcriptura pōit eēt tñ iudicialis abolita eēt p xp̄m. ꝛ ius ciuile oppoſitū: q̄ nāl̄is ē ꝛ moralis rōni recte ꝓcozdās repetita i nouo teſtamēto. Ideo veri⁹ ē q̄ dicunt theologi. ¶ 2ª 2ª ē. q̄ marit⁹ pōt ſe ſeruū facere ſicut caput ꝛ oīo ſui iuris vxore inſcia ꝛ inuita. Sz ꝑ ē vnū dubiū: q̄ ꝑ ꝑ minus libere reddēt debitū: ſic ꝛ ñ ꝑt vouere de ñ petēdo ne fiat oneroſū fz q̄ſdā: ſz ñ valz q̄ hic tenetur debitū reddere ēt dño vetante ex quo mrimoniū p̄ceſſit: ꝛ pōt petere ēt dño inhibēte. ¶ 3ª 2ª eſt. q̄ ꝓ q̄ñ dī q̄ aliquis pōt ſe dare in ſeruū intelligitur. i. venūdare ſe ad p̄ciū participādū: als donatio nō valeret: q̄ dōatio excedēs quingētos ſolidos reputaī imēſa iure ciuili: ꝛ quaten⁹ ē vltra eaten⁹ nō eſt valida: q̄ ſi eſſet res indiuiſibilis forte totum viciareī. C. de. dona. l. ſi quis argentum: ſed libertas ineſtimabilis res ē ꝛ idiuiſibilis. vnde dare ſe in ſeruum eſt imēſa donatio ꝛ non valet. Alia rō eſt: q̄ fui aut naſcuntur ex ancillis noſtris: aut manucapiunī i bello aut fiunt p̄ hoc q̄ liber homo vendit ſe ad p̄ciū percipiēdū nec ē hic 4⁹ modus quo liber fiat ſeruus iure ciuili: vnde per donationē ſui ipi⁹ nullus fit ſeruus lz ſeru⁹ a dño poſſit dari alteri: ſed tūc non fit de libero ſeru⁹ ſed de ſeruo vni⁹ fit ſeruus alterius. ¶ 4ª 2ª ē q̄ ex hoc non p̄iudicaī matrimonio: q̄ nihil ipi ſupueniēs ipm tollit ēt ſi nō eēt cōſūmatuz vel non: nec ipa pp hoc fit ſerua: nec liber: q̄ part⁹ ſeq̄ī vētrē. Nō g̃ p̄iudicaī vxori: q̄ nō fit pp hoc ancilla ēt ſi taceat: q̄ ꝓhibere nō pōt ēt ſi cōſentiat: q̄ nō cōſentit ut ipſa fit ancilla ſz ut maritus ſit fuus ad q̄ nō ſeq̄ī ipſaz eſſe ancillā cū fuus poſſit habere vxorē liberā. ¶ 5ª 2ª ē. q̄ ſi alicubi ſit cōſuetudo q̄ ꝓbens cū fuo fiat fua. valz. nā ſic ius ſcriptū potuit iuenire nouū modum fuitutis: ſic ius non ſcriptum: ita etiam vt mulier alterius terre ligetur eo ipo q̄ contrahit in terra tali conſuetudine affecta: tum q̄ cōtrahēdo ſortitur fozum: tū q̄ vxor ſeq̄ī domiciliū viri: ſed ſi ignoraret eū ſeruū aut conſuetud⁹ nē talē nō ligareī: q̄ ſtatuta ciuiū nō ligāt ignozātes nec cōſuetudines: ſil̄r de conſtitut. c. i. ꝛ. z. li. 6. ¶ Ad argumēta in oppo⁹ ad p̄⁹ dōz. q̄ lepra nō ipedit mrimoniū q̄tū ad p̄mū actū ſuū gn leprozi poſſint ſibi reddere debitū ꝛ libere: q̄uis aliq̄ grauamia iferat mrimōio q̄tū ad vltos actus: nō ſic aūt de ſeruitute vt dictū ē: ꝛ iō min⁹ ipedit lepra q̄ ſeruit⁹. ¶ Ad 2ª dom q̄ i hoc ius poſitiuū ñ ꝓtiaī iuri nāli ſed determiat ipm: q̄ de iure nāli ſolū ē q̄ glibet ꝓbere poſſit non dñs nāle ipedimētū: ſed quis cū qua debeat contrahere determinatur per ius poſitiuuz p q̄ dō rōnabiliter determinatur vt non teneat contractus liberi cum ancilla q̃ ignoraī cōditio ſeruitutis pp dictas cās.

Questio II

SEcundo quetitur vtrū ſeruus poſſit contrahere matrimoniū ſine cōſenſu dñi ſui. Et arguiī q̄ nō: q̄ fauorabilioz eſt obligatio qua hō obligat ſe ōo q̄ illa qua vir obligat ſe vxori per mrimoniū: ſed ſeruus ſine cōſēſu dñi ſui nō pōt ſe obligare deo p votū religiōis vl̄ ſucſceptionē ſacri ordinis. g̃ multo min⁹ ſine eius cōſenſu pōt ſe obligare per mrimoniū. ¶ Item nullus pōt dare alteri q̄ eſt alterius ſine cōſenſu eius: ſed ſeru⁹ ē res dñi. g̃ nō pōt contrahere mrimoniū ꝛ dare ptātem ſui cozpozis vxori ſine cōſēſu dñi. ¶ In cōtrariū ē q̄ dī Hal. 3. q̄ in xp̄o ieſu non eſt ſeruus nec liber: ꝛ iō ad ſuſceptionē matrimōy q̄ eſt ſacramētū xp̄i nō dz ꝓhiberi nec ſeru⁹ nec liber vt allegatur. ex de cōiu. ſeruo ꝛ. c. i. ¶ Rño. Ꝺ ſunt. 3. videnda. p̄rimo de hoc q̄ queriī de coniugio ſeruorum. 2º de partu eorū. 3º de carnali copula in caſu duby.

ꝑª 2ª **Quantū** ad p̄imū ſunt. 3. ꝓnes. ¶ Prima q̄ fuus vl̄ ancilla pōt ſciēter mrimoniū ꝓtrahere dño ignoraīte ꝛ iuito ꝛ ē verū mrimoniū: q̄ i xp̄o ieſu nō ē fuus nec lib: lz iure ciuili non ſit verū mrimoniū ſz ꝓcuberniuz q̄ quo ad ius ciuile attinet fu⁹ p mortuo reputatur. C. de iceſt. ꝛ iutilib⁹ nup. l. cū ancillis: ꝛ nō teneī obedire dño p ꝓhibēte nubere pluſq̄ ꝓhibēte cōmedere: q̄ iure nāli boies liberi naſcebāī. vnde deſcēdit maris ꝛ femie cōiugatio. quā nos mrimoniū appellam⁹. Nō teneī ēt p̄cipiēte dño nubere lz pōt caſte viuere aut cōtinētiā vouere ſic feč monach⁹ captiu⁹: nō tñ pōt ſoleniter vouere p ordinē vl̄ p religionē iuito dño ꝓbēdo mrimōiū ſpūale. ¶ Scōa ꝓ eſt q̄ lz dñs videaī māumittere fuū quē ſciēter nō reclamās p̄mittit ordinari vl̄ p̄fiteri: ſec⁹ tñ ē in mrimōio carnali: q̄ dñs ſciēs ꝛ nō ꝓdicēs nō pp hoc māumittit: q̄ taciturnitas ei⁹ cui⁹ ꝓdictio nō ipedit nō bētur p ꝑſēſu lz ſolū taciturnitas ei⁹ cui⁹ ꝓdictio ipedit. pōt aī ꝓdicere ad mrimoniū carnale lz legē hūanā nō diuinā: iō ꝛc: lz pōt ꝓdicere ad mrimoniū ſpūale p̄m vtrāq̄ legē. Unī q̄uis ſciēte ꝛ non ꝓdicēte dño ꝓbat mrimoniū nō fit lib iure diuino ꝛ canonico lz videatur manumitti iure ciuili: q̄ in caſu iſto non tenet. Sed ſi ſciente dño ꝛ nō ꝓtradicēte ordinetur vel p̄ſiteaī liber efficitur. ¶ Tertia ꝓ ē. q̄ dñs nō debet vendere fuuz ſuū ad extraneas regiones. ꝛ ē argumētū p pacto appoſito a pārtibus vl̄ ſpōſa i ꝓtrahēdo cū boie vagabūdo ne recedat: q̄ valz: ꝛ mulier viz tē ñ teneī ſeq̄: lz ꝓhibere pōt ꝛ ad ei⁹ iſtantiā excoīcari ſi recedat ſine iuſta cā vt boſti. dic. Et ſic valz ēt p̄feſſio cartuſien. ꝛ ſozoz q̃ alligaī certo loco: ꝛ itel ligiī agi q̄ nō emittāī extra cellā vl̄ clauſurā. Nec iſta cōdicio ē ꝓ bonū obediētie q̃ dico huic vade. ꝛ vadit ꝛc: q̄ p mittūt obediētiā fz ſtatuta i gb⁹ Ꝺ ꝓtineī ne exeāt: ꝛ Ꝺ niſi ex iuſta cā: puta ad fundandū domū nouā: que alias nunq̄ fundaretur: ꝛ ſic religio non multiplicaretur: aut etiam ſi domus illa deſtrueretur vel aliquod huiuſmodi.

3ª ꝓ

p 2° Quantū ad z^m articl'm de ptu seruoꝝ sunt. 4. ꝓnes. ¶ Pria. q part⁹ segt ventrē p fz legē diuinā. Exo. zi. Si dederit ei vxorē supple de ancillis ⁊ būerit llberos remanebūt cū dño. Et idē supponit de filijs futuris: qz ācilla vernacula nō fit libera septio anno sīc empticia. z° lege būana idē. C. ō rei. vē. l. pt⁹. nisi i seruis fisci. 3°. l. cano. de patis ex libero vētre. c. vnico ⁊ sufficit vno tē pozi: vel cōcept⁹: vel pt⁹: vel me⁹ mr̄ez fieri liberā Instit. ō ingenuis. §. i. Itē lege phylica: qz mr̄ē recipiēs: qcqd aūt recipit in alio recipit p modū recipiētis. Dñt ēt iuriste q gc gd plātatur serit vel bedificat totū solo cedit radices. Si tñ edit: vñ seminatū in ventre mulieris fi germiet segt cōditionē terre i q̄ serit semē. Alicubi āt segt ꝺditiōem prīs fz cōsuetudinē: ꝫ tenēda ē de cōug. seruoꝝ. c. licet. Sēp. n. p cōsuetudine p̄sumēdū ē q fuerit iuste itroducta marie si p̄scripta a tpe a quo nō extat memoria. Nā tūc nō oz allegare titulū qñ res ē talis q ī ea potuit iust⁹ titulus bñ de p̄scrip. c. i. li. 6. Qñ āt ē talis q nō: tūc nō: vt i manu mortui quā layci vendicāt sibi sup clericos qō ē ꝺ libertatē ecclie: sec⁹ ī ea quā ꝺ laycos vt dicit i sū⁹ hosti. de natis ex li
z^a ♀ bero ventre i fi. ¶ z^a ♀ ē de casu q q̄rit iuꝛ p̄missa de cōditionatis man⁹ mortue p cōsuetudinē: vtrū possint debita soluere ⁊ legata facere: cū pres ⁊ aui eius dixerit añ. i 60. ānos dolose cōsuetudinē iductā: dixi q sic ō obitis: qz ꝓtrarōnem ē vt ibi nō sit onus vbi ē emolumentū: fz delegatis sec⁹. Nā spēs furti ē de alieno largiri. Et hoc potuit induci fm hosti. de natis ex libero vētre. §. vlt. Nam p. c. annos q sunt vita hois dr̄ eē tps cuius memoria nō extat in ꝺrium ⁊ sic thesaurus. c. ānoꝝ occupāti concedit. Nā non extat memoria de visu: fz extet de auditu alieno non propo: qz pētes dixer̄t ñ se alr̄ vidisse. fz alr̄ audiuisse. Sic. n. possem⁹ dr̄e q extat mēoria adde ⁊ ō p̄nci⁹ mūdi: fz vbi ē ꝺsuetudo q nō p̄nt legare in morte: fz tñ dare in vita p deo. ⁊ fz amicis carnalibus illud qō in morte dare nō posset si statī velit dñium trēsferre ēt si toto tpe vite sue vult fructū br̄e: qz dare rē retēto sibi vsufructu ad vitā ē va dōatio iter vivos ⁊ nō donatio cā mortis. nec legatū: qz istud est reuocabile
3^a ♀ ad placitum illud non. ¶ 3° ♀ est q patrē sequitur partus ⁊ non matrem in honoze ⁊ nobilitate: vnde cōsuetudo est in quibusdā eccleſys q non recipitur in canonicū nisi nobilis q̄uis reꝓbetur. de prebendis. c. Uenerabilis. Nat⁹ ergo: ex nobili patre ⁊ ignobili matre est nobilis simplici citer: dum tamen mater eēt libera. Si autem nascatur ex nobili ⁊ ancilla. refert aut per concubinatum: ⁊ tunc semper est ignobilis ⁊ seruus: qz dignitas viri nō cōmunicatur concubine. Unde Cantic. centum sexaginta sunt regīe 80^a. concubine: vnde spurius regis non est nobilioꝛ legittimo rustici: qz dānatus coitus non dat dignitatem: ⁊ si valeret consuetudo de nobilitate in eccleſia lngō. de ignobili non cōmunicando spurius regis indigeret duplici dispensatione. Si autem per matrimoniū: aut est tale qō per ipm fit libera sicut cum domin⁹ contrahit cum sua ancilla vel domina cum seruo: fz. n. iure ciuili vlti^m videat probiberi. C. de mulieri. que seruis ꝓpꝛys ꝛc. tñ de iure diuio ē licitū: ⁊ tunc eripitur i libertatem. Nō enī ancilla est socia: ne seruus dīs. vñ volendo esse sociā aut sociū vult non eē ancillā aut seruū: ⁊ tūc ē nobilis. Nā coꝛꝛuscāt vxores radys virorū ⁊ ignobilitas priuatiua vxoris ꝓticipiat nobilitatē viri: vnde vxoꝛ regis fit regina: ⁊ si prius non esset. Si aūt per hoc non fiat libera: fily erunt ignobiles. Nam ignobilitas positiua vxoris contraria est nobilitati viri: nec eam participat sed impedit: nec ad filios descendere permittit Natus ergo ex pente nobili: ⁊ ignobili potest iutare se illustrem ex vtroq3 parente si sic intelligat q pater sit nobilis origine ⁊ mater aduenticie ⁊ participatione vel simpliciter se nobilem fm ullam distinctionem. Sed si itentio illoꝛ q recipiūt iuramētū ē q qlibz parētū sit nobilis ō se. tūc ille eēt p̄iur⁹ si iurarz se nobilē ex vtroq3 pente: qz iuramētū itelligit fm itētionē recipiētis. ¶ 4^a ♀ ē de carnali 4^a ♀
copla. p qdē dño ꝓhibente: qz si siñ cā nō audit dñs: neminē. n. sint cā audit ptoꝛ: si cū cā qz idiget fuitio: aut ꝓsensit ī cōiugiū: tūc idē ē. aut nō ꝓsensit: tūc dz dño obedire nō cōiugi: cui nō potuit se obligare nisi saluo iure alteri⁹. z° qd iuris i sciēte. et qdē q scit se fuū: si credat aliū scire se talē. aut q affectuose adeo diligit: q ēt ꝓsentiret si sciret talē excusat: al's si sciat nō tenere mr̄imo^m: fornicat quousq3 alium certioꝛem fecerit ō sua ꝺditōe ī cui⁹ ptāte ē mr̄imo^m ꝓsumare.
3° qd iuris ō libero nesciēte. Et qdē q̄diu credit ꝓiugem liberā: fz nollet ꝓsentire: si sciret tādiu excusat: vt iacob. Si ly āt erūt legittimi si fuit ī facie ecclie ꝺctum. 4° ꝓscia remoꝛdēte distinguit. de sen. exco. Ingsitōi. Ubi sciēdū q differūt scia q̄ bz euidētiā: ⁊ nō ē nisi ver⁹ q̄ q̄ bz ō impedimēto nullo cogēte: nō p̄t petere aut reddere gn aut sibi p̄iudicet si ī ipo erat mr̄imo^m ratificare: aut peccet si in ipo nō erat ratificare: vl' erat fz nō ītēdit ratificare. z° qñ bz cōsciaz. i. firmā credulitatē: nō refert vt ꝛ leui aut pbabili cā qz ēt beretic⁹ q leui argumēto deuiat a fide ligat ꝓscia erronea. vñ ēt ꝺ ꝓsciam erroneā nullus tenet cuicūq3 homini obedire: q̄diu durat. qz q facit ꝺ ꝓsciaz edificat ad gehēnā. 3° qñ bz scrupulū ꝓscie. i. dubi⁹ ē. ⁊ tūc si ex temeraria ⁊ leui cā: qz audiuit a paucis ⁊ leuib⁹ dz deponere: quo deposito p̄t petere ⁊ reddere: si ex pbabili p̄t reddere: qz ī dubys dz gs obedire plato: sīc vassallus ī dubio dz dñm iuuare: sed nō petere: qz exponeret se pīclo. ⁊ Augustī. dicit: tene certū ⁊ dimitte icertū. Nō petēdo āt certū ē q nō peccat: ⁊ hec distictio bz locū ī oibus ipedimētis q̄ simplr̄ impediunt mr̄imoniū vel actū ei⁹ quo ad psonā q̄ bēt notitiā. hec enī psona fm p̄dictā distictionē vbi nō vult mr̄imo^m cōsummare faciat: al's sibi p̄iudicat ⁊ peccat. 5° qd iuris lite pendēte. Posti. dicit q ēt si sit cert⁹ pp dubiū euētū p̄t petere ⁊ reddere affectu ꝺiugali cognoscēdo nō vt liberā nec ācillam: fz vt cui q̄stio status moueꝛ. vñ ꝓpter p̄mū nō peccat ꝓpter z^m sibi nō p̄iudicat: maxime si ab eccl'ia vrgeatur. Et magister. 4. snīaꝛ. di. 38. ī fi. dicit q debet reddere si vrgetur: qō ēt vr̄ in gradib⁹ humana lege ꝓhibitis. ⁊ p ꝺñs ī impedimēto fuitur⁹: ī qbus eccl'ia q̄ statuit qñ vult ōstruit vel destituit ⁊ dispensat. Nō āt in gradibus lege diuina p̄hibitis: ī qbus fortē eccl'ia nihil p̄t. ¶ Sed ista opinio quo ad p̄mū nō valet: qz eccl'ia qñ p̄cipit redd debitū lite pendēte nō ītēdit dispēsādo mr̄imo^m facere si nō ē. nā si intenderet mr̄imoniū facere: aut vsq3 ad tps snīe: ⁊ hoc nihil est aut simplr̄. ⁊ tūc postea nō dissolueret: si ēt hoc intenderet nō posset facere vt ille q nō ē ver⁹ maric⁹ fiat ver⁹ maritus ꝺ volūtatē suā. vñ nō refert siue questio moueatur: siue ñ. vt de resti. spol. Lras. sed distinguitur vt supꝛa ꝓxime.

Quantum ad 3^m arg^m posset eē qnta ꝺ ad suppletionē p̄cedētis qūo dubi⁹ possit reddeꝛ debitū. qz si ē tale ipedimētū qō ipe ad libitū p̄t amouere: puta: qz liber nesciēs ꝓxit cū ācilla si ꝓsentiat mr̄imoniō: p̄t nō solū reddere sz petere. Sed si ē tale ipedimētū qō ipe ñ p̄t amouere: ⁊ nō ē cert⁹ sed dubi⁹: qz ī dubys hō tenetur obedire supioꝛi: ⁊ papa sic dicit. Excusat iustus pape p̄cipiētis dubio reddere. Sed si papa nō dixisset: nō deberet reddere vt vr̄: qz nullus debet facere illud ō q̄ dubitat vt ꝛ sit licitū vl' illicitū. Et si dicat q īmo: qz de⁹ p̄cipit debitū reddere. dōm q nō est certū vt ꝛ de⁹ p̄cipiat an ꝓhibeat: īmo ē dubiū: qz certū ē q de⁹ p̄cipit reddere debitū vxoꝛi petēti. ⁊ q de⁹ ꝓhibet accedere ad nō suā: ⁊ ē ēt mai⁹ p̄ctū cognoscere nō suā q̄ negare debitū sue. g̃ qz dubiū est an sit sua vel nō sua. p ꝺñs dubiū est an sit ꝓhibitū a deo an preceptū. sed certū ē q ī hoc dubio p̄ceptū est a papa p illā decretalē. Ingsitioni. g̃ ꝛc. Ul' possz ēt dici: q cireūscripto p̄ce

pro pape idem etiam eēt faciendū: qz si aliqd ita sit dub iū q vna ps est certa q est sine peccato: alia ē dubia an sit peccatū: dz tenere certū ⁊ dimittere incertū: qz qñcūq; pōt se liberare a periculo peccati teneť: vñ manifesta ē rō quare ñ dz petere: qz certū ē q nō petere ē licitū: ē aūt dubiū vtrum petere sit peccatū: sz in reddēdo non est sic: qz vtrūq; ē dubiū: qz si est matrimoniū: negare est iniustitia: si nō est: reddere est luxuria: sed nō est equaliter dubiū hinc ⁊ inde: qz presūptio ē p matrimonio: quousq; cōtrariū probeť: vnde reddere dz. Si aūt eēt equaliter dubiū hinc ⁊ inde: puta q vna sniа eēt lata pro matrimonio alia cōtra ⁊ neutra trāsisset in rē iudicatā adhuc: qz nullus debet spoliari re sua: siue possessione: imo spoliatus est ante oia restituendus nisi probatiōes in cōtrariū sint in promptu: inde est q debet reddere debitum ēt si sit gradus indispēsabilis vt pris ⁊ filie: vl filys ⁊ matris quādo petēs est in possessione matrimony vel ē spoliatus sine iudicis auctoritate. Sed cum extraneo denunciāte impedimentum si probabiliť credatur anteq; plene probeť posset illis inuitis interdici carnale cōmertiū: multo magis hoc vī altero postulante. Dicēdū q nō est simile: qz maior est presumptio fraudis contra alterū cōiugem q̄ cōtra extraneū. Vl dicendum veri⁹ q sicut extero nūciati nisi saltez semiplene probaret offerens se ad plenum probaturum infra terminum competentem nō acquiesceretur: sic nec hic altero cōiugi: sz si semiplene statim probet offerens se efficaciter probaturum non cogeť reddere. ¶ Ad argumēta in oppo⁹ ad primum dicendū q per religionē ⁊ ordinis susceptionē obligatur aliqs diuinis obsequijs q̄tū ad totū tps: sz vir teneť reddere debitū vxori ñ sēp sz congruis tpib⁹. Vl dōz q p religionē ⁊ ordis susceptionē subycit hō plato q̄tū ad opa voluntaria nālib⁹ supaddita i qb⁹ obligať dño suo. sz p mrimoⁿ nō obligať vir vxori: nisi quo ad opa nālia i qb⁹ ē liber. ⁊ iō nō ē sile hic ⁊ ide. ⁊ iō maior iudiciū fit dño si fu⁹ sine consensu ei⁹ ordieť vl religionē profiteat q̄ si ꝺbat mrimoniū. ¶ Ad zm dōm q fu⁹ ē res dñi: q̄tū ad ea q̄ nālib⁹ supaddūtur: sz q̄tū ad act⁹ nāles q sūt necessary vl ad ꝓsuatōez indiuidui: vt comedere. vl ad ꝓseruatōez spēi: vt ꝺbere mrimoniū: nō ē res ei⁹. ⁊ iō trāsferre pt i alterū sīñ ei⁹ ꝓsensu potestatē sui corpis q̄tū ad hoc. ¶ Ad argm i oppm lz sit ad verā ꝓclonē: dōz q pax valz. qz fm sniam apli: fu⁹ ⁊ liber nō differūt q̄tū ad ea q̄ sūt d'nēcitate salutis: sz de susceptione sacroz nō logtur. Nā ⁊ fu⁹ nō dz ordiari sine lnia dñi cū tñ ordo sit veri⁹ sacrz q̄ mri: q̄uis si ordineť d fcō character ē recipiat. Nos aūt q̄rim⁹ vtr liceat fuo inuito dño mrimo ꝺbere: ⁊ an ꝺctū teneat: et dicim⁹ q licet ⁊ pōt.

¶ In quo ordine nequeat fieri coniugium.

Dist. XXXVII. a

SUnt igit qdā ordies i qb⁹ nl'aten⁹ pt cōtrahi cōiugiū: ⁊ si interceperit copla: fit diuortiū: vt sacerdotium: diaconat⁹: ⁊ subdiacōat⁹. In aliis vero pmittit soztiri ꝓiugiū: nisi religiōis hītū sūpserit vl ꝓtinētie votū fecerit. Vñ Leo papa. Clicos: lectores: hostiarios: exorcistas: acolythos: si extra votū ⁊ hītū iueniūt: ⁊ cōtinētiā pfiteri nolūt: vxorē ducere virginē ecclesia romana pmittit: nō viduā vl repudiataz: qz deiceps nec ad subdiaconatū pueni poterūt: nec laycus vxorē sortit⁹ nisi virginē: vl bigam⁹ ad clicatū. Itē ex carthaginēsi cōcilio. Placuit epōs: pbyteros: dyaconos: subdyaconos ēt ab vxoribus abstinere: qō si nō fecerit etiā ab ecclia stico remoueant officio. Ceteros vero clicos ad hoc nō cogit. Itē Leo pa. Ex cōtinētie eadez ē mistris altaris q epis ⁊ pbyteris: q cum ēnt layci vl lectores: licite vxores ducere potuerunt: sz cū ad pdictos puenerūt gradus: cepit eis nō licere qō licuit. Itez i .vi. synodo. Si qs coz q ad clerum accedūt voluerit nuptiali lege mulieri copulari: hoc añ ordinē subdiaconatus faciat. Item Calixt⁹ papa. Presbyteris: diaconib⁹: subdiaconib⁹: monachis ꝓcubias hīe seu matrimoniuz ꝓtrahere penit⁹ interdicim⁹. cōtracta quoz mrimōia ab hmōi psōis disiūgi: ⁊ psonas ad pniaz ꝺbere redigi: iuxta sctoz cāonū distinctionē iudicam⁹. Itē gre. Nullū facere sbdiaconū epi pmiant: nisi q se caste victuz pmiserit: qz nulls dz ad misteriū altaris accedere: nisi e⁹ castitas añ susceptū misteriū fuerit approbata.

¶ De interfectoribus suaz cōiugū. b

Is adiciēdū ē d occisoribus suaz ꝓiugū.

b De qb⁹ Nicola⁹ pp scribit radulpho bituricēsi archiepo. Interfectōes suaz ꝓiugū sīñ iudicio. cū ñ addis adulteraz vel aliquid hmōi: qd alid hñdi sť q̄z hōicide. Ac p hoc ad pniaz redigēdi qb⁹ peir⁹ ꝺnegať ꝓiugiū. Hic vī Nicolaus pmittere maritis p adulterio aut alio hmōi vxores suas interficere: sz ecclīastica disciplia spūali gladio nō materiali crimiosos feriri iubet. Vñ idem nicolaus. Inter hec nīa scītas addeī studuit: si e⁹ vxor adulterio ppetrauerit vtz marito e⁹ fz mūdanā legē interficere liceat. Sed sctā di ecclia nūq; mūdāis ꝓstrigit legib⁹: gladiuz ñ hz nisi spūalē. Itē pi⁹ pp. Quicūq; ppriaz vxorē absq; lege ⁊ sīñ cā interfecerit aliāq; duxerit armis ꝺpositis publicā agat pniam: ⁊ si ꝓtum maz extiterit anathēatizeť vsquequo ꝓsētiat. I

CIrca di. 37. q̄runt dno. p vtz ordo impediat mri^m. 2° vtrū vxoricidiuz impediat. ¶ Primo igr q̄rit vtz facer ordo impediat mri^m. ⁊ vī q nō. qz aut hoc eēt rōne ordis aut rōne voti ānexi: aut rōne statuti ecclīastici. Nō rōne ordis: qz sic ois ordo impediret: qō nō ē vez ꝺ miozib⁹ ordib⁹. vt hī .28. di. De his. nec rōne voti ānexi. qz tūc ordo ⁊ vota non ēnt duo impedimēta mrimony: sed vnū: nec rōne statuti: qz mrimoⁿ ꝺctū ꝺ iterdictū ecclie nō dirimit: ⁊ sic ordo facer lz impediret mrimoniū ꝺbēdū saltē nō dirimeret post ꝺctū. ¶ Itē nihil impedit mrimoⁿ: nisi qō bz oppōnē ad mrimoⁿ. sz ordo nulla bz oppōnē ad mri^m. q̄ ꝛc. Probatio miozis: qz sic vt⁹ nō opponit vtuti: sic nec sacrm sacro vt vī: vtrūq; ātā mri^m q̄z ordo sūt sacrm. ¶ In ꝺriū ē qō dī i lra: ⁊ hī .zz. di. Placuit epos: pbyteros: diaconos: subdiaconos fz ilstituta ab vxoribus abstinere: qō nisi fecerit ab ecclīastico remoueāť officio. Ceteros vo clericos ad ꝺ nō cogi. ¶ Rñdeo. hic sūt tria videnda. p de impedimēto ordis q ē sacrz. 2° de impedimento ordis q ē religio. 3° icidēter ꝺ impedimento etat⁹.

p^a ꝑ Quantum ad ꝑmū sūt quatuor ꝛcl'ones. ¶ Prima de ordib⁹ nō sacris: qz ordo mior nō impedit mr̄imoniū ꝫbendū nec dirimit nec vsū ei⁹ de ꝑsuetudine cū, ēt ꝓligati dicāt epl'as: qđ ēt ē absurdū. Et lz ꝫbens cū vnica ⁊ virgie retieat ꝓuilegiū cl'icale si tōsurā ⁊ vestes deferat cl'icales. ex̄. de cl̄. ꝓiu. c. vnico. li. 6. nō tamē retinet būficiū eccl'iasticū nec recipe pōt. Nō refert āt vtr̄ vnum aut oēs minores ordies bēat. Dñr āt miores ordies nō sacri: quor̄ act⁹ nō ē tāgere aliqđ sacrū: vt hostiari⁹. Exor̄⁹: lector: accolytus. ¶ z^a ꝑ ē de ordib⁹ sacris: g sūt dyaconat⁹: subdiaconat⁹: sacerdotiū: quor̄ glibet ipedit mr̄imo^m ꝫbēdū ⁊ dirimit post ꝫctū: nō rōne voti ānexi: lz statuti eccl'ie. ex̄. Qui cl̄ici vl' vouētes. c. Ex lr̄a r̄. sed fit irregularis de facto ꝫbens. Nō āt eꝑ mr̄imoniū ipedit ordinē: lz vxoratus semp recipit: caracterē. si āt vxore ꝓsētiēte: recipit ēt exec z^a ꝑ tionem. ¶ z^a ꝑ est q ordinat⁹ nūq̄ pt debitū petere sed tenet reddere petēti q̄ inuita vl' ignorāte ordinat⁹ ē ēt añ cōsūmationē: i quo min⁹ bz solēnitas ordis q̄z religiōis. si aūt ea volēte tenet illa ꝓtinere: qz manet vinculū: nec pōt nubere: nō tñ tenet religionē ītrare: lz nec exp̄sse vouere: lz sufficit ꝓtinere. Uel dōm q qui volēte vxore ad sacros ordines vir ꝓmouet: ipa tenet vouere. Sz si ea nō exp̄sse cōsentiēte lz sciēte: vr̄ q nō tenet vouere sed sufficit ꝓtinere. ⁊ sic iu 4^a ꝑ ra debēt itelligi q̄ hoc dicunt. ¶ 4^a ꝑ est q apō grecos ordo silr̄ ipedit ꝫbendū ⁊ dirimit postea ꝓtractū: lz nō vsum p̄i⁹ ꝓtracti nisi ad hor̄ā ministeriū: sicut olim tpe legis: nec vxor eius post mortē ꝫbere oz nec pt. vñ ꝓpter hec duo ingbus sibi parat̄ ꝓiudicium sine eius consensu ad ordines accedere non debet.

p^a ꝑ Quantum a z^m de religiōe sunt tres ꝑnes. ¶ Prima q pfessio fcā i ordine approbato impedit mr̄imo^m ⁊ dirimit post ꝫctū: qz mortu⁹ ē mūdo. si tñ de facto ꝫbit fit irregularis: lz de ꝫ magis videbit i seq̄nti z^a ꝑ disti. de voto. ¶ z^a ꝑ est q ordo q est reꝓbat⁹ si fiat i eo ꝓfessio: qz ipo iure ē nulla: lz rōne voti simplicis impediat mr̄imoniū ꝫbendū: nō tñ dirimit post ꝫctum: qz solēne votū qđ dirimit nō est nisi vl' ordis sacri vl' religiōis approba 3^a ꝑ te: vt dicit noua decretalis. ¶ 3^a ꝑ est q ꝼm quosdā ꝓtinētia est ānexa differēter ordi sacro ⁊ religiōi siue pfessiōi: illi qdē ex statuto: isti ex voto. ⁊ hoc supponēdo q rōne voti nullus obligat̄ nisi volēs. q āt sacrū ordinē recipit: lz nō intendat ꝓtinere nec ēt se ad ꝓtinētiā obligare: nihilomin⁹ tñ obligat̄ ad ꝓtinētia ⁊ ēt i foro ꝺscie si ꝫbat nullū ē mr̄imoniū. qz ecclesia bñ pōt facere ibabilē ad mr̄imoniū ignorā tem ⁊ iuitū: sic̄ ꝼuū vl' frigidū: aut b⁊. Et p eandē rōnē si ante ānos discretōis aliqs sacrū ordinē suscipiat ad ꝓtinētiaz obligat̄ ēt si in cunis ordinaret̄: supposito tñ q̄ caracterē recepit: qz obligat̄ statuto ecclie nō voto suo. Sec⁹ āt ē i illo q ꝑfiet religionē g solū rōne voti obligat̄. vñ añ annos discretōis nō obligat̄: tñ pōt ēt dici q ꝓfessioni ē ānexa cōtinētia rōne statuti. Nā si qs ꝓfiteret nō intēdens ꝓtinere nec ēt se ad ꝓtinētiā obligare: dū tñ hoc nō exp̄meret ⁊ itēderet fieri religiosus: nullū eēt mr̄imoniū post ꝫctum.

p^a 2° Quantum ad 3^m de ipediñto etatis sūt tres ꝑnes. ¶ Prima q mr̄imoniū carnale nō pōt ꝫbi añ pubertatē. Est āt pubertas i masculo. 14. annor̄. i femina. 12. tñ si nō ostent plusq̄ p sex mēses vel malicia supꝑpleat etatē ⁊ possint carnal'r ꝓmisceri tenet mr̄imo^m ꝫctū. ex̄. de spon. impub. ex̄. c. Puberes. Cā āt q̄re pl's regrit̄ de tpe i masclo q̄ i femia ē: qz mlier citius ē viri potēs q̄ vir mlieris: ⁊ pla regrunt̄ ad agēdū q̄ ad patiēdū. Jn spōsalib⁹ z^a 2° āt ē eadē etas vtriusq̄. f. septēny vt dictū fuit. 27. di. ¶ z^a 2° cl'o ē q ꝓsilis etas regrit̄ ad mr̄imo^m ꝑsuale: qđ ē p ꝓfessionē. Jmpuberes. n. nullaz firmā obligatōez ⁊ irreuocabi: ē facere pōt. vñ nec eor̄ iuramēta sūt firma ꝼm leges. sed solū sacra pubex̄. vū puberes pōt ꝓfiteri: sic̄ ⁊ mr̄imo^m cō trahere. Qđ āt dicit Tho. añ. 18. ānū eē nouā ꝓstitutōez de nō ꝓfitēdo dico q nō obstat: qz reuocata ē ex hoc ipo q ñ ē i. 6. vñ pōt ꝓfiteri q̄ ⁊ cōtrahere. ¶ 3^a 2° cl'o ē ō hoc qđ 3^a ꝑ dicit Tho. i scōa scōe. 88. q. ar. 9. q nō pt ꝓfiteri añ puberratē: lz fit doli capax ꝓpter ecclesie statutū: vr̄ q ꝓimo sic̄ et ꝫbere mr̄i^m carnale: qz eq̄liter vtrūq̄ mr̄imo^m ante ānos illos ꝓhibet̄. ex̄. de spon. impuber. ꝓuberes. vū cū būdictio nuptialis fiat ꝓmiſtrum ecclie ⁊ cadat sub dispēsatiōe ecclie: sicut ⁊ solēniçatio religiōis: cū ēt eccl'ia possit facere psonas inhabiles ad ꝓtrahendū mr̄imoniū carnale: sic̄ spirituale ⁊ si nō rōne sui: tñ rōne fundamēti: qz pactio ⁊ cōuētio i q̄ fūdat̄ mr̄imoniū subest ordiatōi ꝓncipū ⁊ platorꝫ: vi det̄ sic̄ vtrobiq̄. ex̄. e. Cōtinebat̄. ¶ Ad arguñta i oppositū. Ad ꝓmū ē dōm q ordo facer ipedit mr̄imoniū ꝫbendū ⁊ dirimit iā cōtractū nō rōne ordis absolute: lz rōne qua sacer ordo: ⁊ hoc dispositiue: nec rōne voti adiūcti: qz ex nllo statuto votū potest adiungi alicui facto nisi vouens volūtarie ꝓsentiat etiam si verbo diceret ⁊ mēte nō cōsentiret qz votū est mere volūtatis: lz impedit cōpletiue ex statuto ecclie faciētis personas illegittimas ad contrahendū post q̄z sacrū ordinem receperūt. Et qđ dr̄ q mr̄imoniū contractum ꝓtra interdictū ecclesie nō dirimit̄. Dōz est q eccl'ia aliqua īterdicit simplici ꝓhibitione ne fiant. sed si facta fuerint non irritat. aliqua vero īterdicit nō solū ꝓhibēdo ne fiant: sed statuēdo vt irritū sit ⁊ inane si ꝓtra statutū fiant: ⁊ tūc non solū ꝓhibetur faciendus sed irritat̄. Primo mō īterdicit̄ matrimoniū ꝓtrahi tēpore feriato ⁊ ī pluribⁿ casibus. sed secūdo modo ꝓhibet̄ i susceptōe ordis. ¶ Ad z^m dōm q mr̄imoniū ⁊ ē sacr̄m rōne significationis. ⁊ quo ad hoc nō opponit̄ ordini: ⁊ est in officiū nature rōne carnalis generationis: ⁊ quo ad hoc opponitur. i. disconuenit ordini sacro ꝓpter rationes dictas.

Questio. II.

Ecūdo q̄rit̄ vtrū vxoricidiū ipediat mr̄i^m. ⁊ vr̄ q nō: qz magis peccat q occidit mr̄em q̄z q occidit vxorē. sz p^m non ipedit a mr̄imōio. g̃ nec 2^m. Itē occisio vxoris nō ipedit mr̄imo^m nisi rōne crimis sz occidere vxorē i adulterio deꝓhēsā nō ē crim̄ vt ꝓbat̄. g̃ tale vxoricidiū ñ oz ipedir mr̄imo^m. Probatio miōris. qz q occidit vxorē actu i adulterio deꝓhēsā nihil iustū facit: nec ꝺ ꝓsonā q̄ mortē meruit: nec ꝺ iustitiam publicā: qz lex ciuilis pmittit hoc. g̃ ⁊c. ¶ Jn ꝓriū est qđ dr̄. 33. q. 2. c. c. Interfectores suaꝫ ꝓiuguz. vbi dr̄ q tales bñdi sunt tanq̄ homicide: ac p hoc ad penitentiā redigēdi penit⁹ gbus ꝓiugiū totalr̄ denegat̄. ¶ R^o. hic sūt tria videnda. Primo an liceat viro occidere vxorē i adulterio deprehensā. 2° an vxoricidiū ipediat mr̄imo^m cū alia. 3° de quibusdam litteralibus.

Quantū ad p^m sūt tres ꝑnes. ¶ Prima q iurepoli i p^a 2° foro ꝺscie nllo mō licet viro ꝓpa auctē iter ficere vxorē i adulterio deꝓhēsā. lz licz viro moderate castigat̄. Qui. n. pest ꝛgregatōi tñ iconomice eā castigat̄ ⁊ ab ea eycere pt. lz extermiare a pollitica cui nō pest: nō. Si āt occideret aut mutilaret ꝛgregatōez ēt pollitică dānificaret: cui⁹ ītereſt ne q̄s re sua male vtat̄. ¶ z^a ꝑ ē q iurē civi z^a 2° li oliz licebat p̄i occidere adl'terū cū filia: marito vo adulterā cū adultero ⁊ nō puniebāt̄. Hec āt. qz putauit lex q parceret p̄ adultero amore filie: q̄uis ali⁹ filiā magis arrepto cultro ō domo ōlamonis occiderit quā iudex volebat cor̄ūpere castitatē filie vite eius ꝓferēs. ff. de or. iur. l. z. ⁊ putauit q marit⁹ parceret vxori timore adulteri. ¶ 3^a 2° 3^a 2° est q vbi eēt lex vel consuetudo q adultera accusata occideretur sicut tempore legis moysi: que cum sit iudicialis non ligat: quia dominus pepercit mulieri in adulterio deprehense. vbi tamē esset lex talis: vir zelo iustitie accusās non peccaret.

Quantū ad 2m de ipedimēto vxoricidy sūt tres ꝯclones fmq; aliqnis ꝑt vxorē triplr occidere. Uno mō psequēdo mrimoniū: vt.s.ꝺbat cū adultera: 7 illō ipedit ꝺbendū 7 dirimit post ꝺctū: qñ.s. machinat⁹ ē i mortē ei⁹ cū effcū vt ꝺberet cū illa: 7 idē ē ei⁹ fm dist. bitā supi. 34. de crimīb⁹ trib⁹ q̄ dirimūt mri[m]: sz mri[m] ꝺō cū Bersabee tenuit: qz nōdū erat hoc ipedimētū qō ē p ecclīā tpe gre ꝓstitutū. C 2° occidit gs vxorē psequēdo clpaz: puta i vidictā adultery: 7 istō ipedit ꝺbēdū: sz nō dirimit p⁹ ꝺctū: qz ñ ē sic statutū. boc ēt faciliter cū iuuene pp piculū ꝓtinētie dispēsar: qz iusto dolori i ꝑte pcir. ar. C. ad. l. iul. ō adul. l. Braccus. C 3° occidit gs vxorē psequēdo nām: vt qz eā exosā ḥz ꝓpter turpitudinē vl aliū defectū nō culpabilez. 7 istō crimē ipedit 7 nō dirimit: 7 istis duob⁹ casib⁹ silr ipedit mulier ꝺbere si venenū dedit viro vel alr mortē ei⁹ p̄curauit: sz nō fit exp̄ssū nisi i pmo casu: sz ad parta iudicantur. 7 est eadem ratio vtrobiqz.

p³ ? Quantū ad 3m de lr̄alibus sūt tres ꝓnes. C Prima ō vxoricidio: qz cū pls peccet vxor i virum q̄ adulter q nullā fidelitatē sibi ꝓmisit: sic nō licet iterficere vxorē adulterā tem: sic nec adulterū: qz iure diuino nulli licet gladiū accipere ꝑ ꝓpria auctoritate. C 2ª ? est de hoc qō dr i textu p̄sbyteros diaconos ab vxorib⁹ abstinere: viuente ordi[n] nō pōt vxor si ꝓsenserit vl dissenserit aly nubere: qz vinculū manet. sz si ea ꝓsentiēte ordinat⁹ fuit ipa ēt castitatē itelligit vouere: ita q ipo mortuo non pōt nubere 7 si nupserit nullū ē fm quosdā: qz viri solēniçatōe 7 suū votū soleniçat. 32. di. c. fiatim. Silr ēt si ipa ꝓsentiēte vir religionē igrediat q cū ea fact⁹ ē vna caro nō pōt eo mortuo cōtrahere cū quo itelligit vouisse fm Bonauenturā. C 3ª ? est de hoc qō ibi dicit: q ecclesia gladiuz nō ḥz. C Contra Bernar. ad Eugenium papā: ꝓbat q ecclesia ḥz vtrunqz gladiū. Aliogn petro dicēte. Ecce glady duo hic: nō dixisz dñs satis ē sed nimis ē. C Solutio. vtrūq; ḥz sz dr̄nter vtitur: spūali qdē per se: māli āt p bꝛachium seculare q educi ꝺz ad iussum impatoris 7 nutū sacerdotis fm eum. C Ad argumēta in oppositū. Ad pmū ꝺm q vxoricidiū nō ipedit mrimoniū solū rōne crimis. sed qz ē ꝓtra fedus mrimony: 7 q̄uis occidere mrem sit grauī⁹ pctm̄ q̄ occidere vxorē: tñ occisio vxoris ē mag[is] ꝺ fedus matrimony q̄ occisio mris: 7 ideo magis ipedit mrimo[m]. C Ad 2m ꝺm q occisio vxoris actu deꝑhēse i adulterio si fiat ex̄ iudiciū semp ē pctm̄ 7 iniustū: qz ꝓiudicat psone 7 rei publice: persone q̄ nō ḥz mori nisi ꝓfessa 7 cōuicta i loco iudicy: ꝓiudicat etiā publice iustitie: qz non per publicū iudicē occicidit. 7 q̄uis lex ciuilis ꝺ permittat: nō tñ vt licitū. sed non infligit penā ꝓpter maximum incitamentū. illa ēt lex hodie ē correcta.

C De voto. Di. XXXVIII. a

Unc ō voto iſpiciam⁹. Uotū ē testificatio q̄dā ꝓmissiōis spōtanee: q̄ ꝺor ō his q̄ dei sūt ꝓprie fieri ḥz. Sūt tñ 7 vota stlr̄oꝝ q̄ frāgēda sūt.

C De votoꝝ differētijs. b

Liēdū vero q votoꝝ aliō: est cōe aliō singulare. Cōe: vt illō qō i baptismo oēs faciūt cū spōdēt renunciare ꝺyabolo 7 pōpis ei⁹. Singlare: vt cū aliqs spōte ꝓmittit ꝺuare virgitatē 7 ꝓtinētiā: vl aligd hmōi. Itē singulare votū: aliō ē ꝓuatū: aliō solēne. Priuatū ē i abscōdito factū. solēne vero i ꝓspcū ecclie fcm̄. Itē ꝓuatū votū si violet: pctm̄ ē mortale: solēne vero violare pctm̄ 7 scādalū ē. Qui ꝓuatū faciūt votū ꝓtinētie: mīmōiū ꝓtrahere ñ ꝺbēt: qz ꝓtrahēdo mortalr peccāt. Si tñ ꝓtraxerit nō sepent⁹: qz ꝑbari nō ꝑt qō occlte fcm̄ ē. Qui vero soleniter vouēt: nlr̄aten⁹ cōiugiū ire q̄unt: q⁹ b⁹ ñ solū nubere: sz 7 velle dānabile ē. Uñ aug. In cōiugali vicio si pudicitia ꝺuat dānatio ñ timet: sed i viduali cōtinētia 7 virgiali excellētia virtus muneris amplioris expetitur: qua expetita 7 electa 7 voto oblata iam non solum capescere nuptias: ḥz ēt si non nubat nubere velle dānabile ē. Uouētib⁹. n. virgitatē vl viduitatē nō soluz nubere ḥz ēt velle dānabile ē. Ꝺ apls oñdit thimoteo scribēs. Adolescētiores viduas ō uita. Cū. n. luxuriate fuerit: i xp̄o nubere volūt. i. cū post votū cōtinētie i ōlicijs egerit vitā: nō dico nubūt ḥz nubere volūt i xp̄o: q̄si tē ñ sit peccatū: sz q̄ sit oñdit subdēs. Ñtes dānatōez: q̄ re: subdit qz primā fidē irritā fecerūt: 7 si nō nubēdo: tñ volēdo: vt volūtatē q̄ a ꝓposito cecidit appareat eē danatam: siue sequantur nuptie sive non. Dānatur enim ꝓpositi fraus. damnātur tales: qz continētie fidem primā irritaz fecerunt idest votū: vel i voto violato fidē quā i baptismo ꝓfessi sūt. Si aūt pro voluntate nubēdi damnant: cōstat: si enim effectui mācipauerint reuocādū id eē i irritū easq̄ arcēdas redire ad ꝓpositū. Unde Grego.. Uiduas a ꝓposito recedētes viduitatis: super quib⁹ nos consuluisti: credo te nosce a scō Paulo nisi conuertant oli eē damnatas: quas 7 nos apostolica auctoritate dānandas 7 a cōione fideliū atqz a limib⁹ ecclesie arcendas fore censemus: vsqz quo obedi ant episcopis suis: 7 ad bonū qō ceperunt iuite aut voluntarie reuertantur.

C De virginibus nō velatis. c

Ē virginibus aūt non velatis si deuiaue d rint: a predecessore nostro Innocētio papa tale decretū habem⁹. De q̄ nondū sacro velamie: recte tñ i ꝓposito virginali sēp se simlr̄ auerūt ꝑmanere: sz velate nō fuerit: tñ si nu pserit aliquo tpe bis agēda pnia est: qz sponsio ea 7 a dño tenebatur. Si enī iter hoies solet bōe fidei cōtract⁹ nulla rōe dissolui: q̄ tomagis ista pollicitatio quā cū deo pepigit: solui sine vindicta nō poterit. Itē. Si virgies nōdū velate taliter publica pnia puniuntur: 7 a cetu fidelium vsqz ad satisfactionē excluduntur: quātomagis vidue que per fectionis etatis 7 maturionis cōsiliȝ exist̄unt: 7 habitum religiōis assumpserūt: 7 deinde apostauerunt: atqz ad priorem vomitum sunt reuerse: a nobis 7 ab ominibus fidelibus: a liminibus ecclesie: 7 a cetu fidelium vsque ad satisfactionem sunt eliminande: et

carcerib⁹ tradẽde: Ex his apparet virgines vel viduas: voto ꝓtinẽtie astrictas: siue fuerit velate siue nõ: nullaten⁹ cõiugium sortiri posse. Qõ itidẽ õ oib⁹ itelligẽdũ ẽ q ꝓtinẽtiã vouerũt. Qõ eni añ erat licitũ post votũ fit illicitũ. Nõ ẽ igr ꝑtermittendũ qõ Jnno. pa. de viduis ⁊ puellis decreuit q̃ ꝓpo spũalr nubunt si postea publice nupserũt nõ eas admittẽdas eẽ ad pniaz: nisi bi qb⁹ se iũxerãt dẽ mũdo recesserit. Si. n. de oib⁹ hec rõ custodit: vt q̃cũqz viuẽte viro alteri nupserit: adultera bẽatur: nec ei agẽde pnie lnia cõcedit: nisi vn⁹ de illis fuerit defũct⁹: q̃tomagis de illa tenẽda ẽ q̃ añ se imortali spõso ꝓmiserat: ⁊ post ad hũanas nuptias trãsmigrauerit: Attende q̃ nõ solũ cõiugiũ talib⁹ negare vt: sz ẽt locũ pnie. Sz nõ ita itelligẽdũ ẽ: vt aliq̃ excludãtur a pnia q̃ digne pniam agere volũt. sz ille nõ sũt admittẽde ad pniam q̃ ab iceſt⁹ copla discedere nolũt: q⁹ p⁹ religiõis ꝓpositũ ñ ꝑt õ o recõciliari ꝓ pniaz: q̃ ad bitũ sue ꝓfessiõis redire neglexerit. Tũc ille cui se ꝓmiserat ei defunct⁹ erit: cuz ab el⁹ illicitis amplexib⁹ hec penitus recesserit. Cũ ergo dr eas nõ eẽ admittẽdas ad pniam nisi bi qb⁹ se iunxerãt de mũdo recesserit: subaudi endũ est eis. Tũc. n. eis viri õ mũdo recedunt ⁊ defũgũt: cũ ab eoz ꝓcupia iste se alienãt. Quez sensũ silitudo subdita declarat ⁊ ꝓfirmat.

¶ Quam grande malũ sit adulterium. d

Um vir ⁊ mulier legittime ꝓiuncti sũt cõ
c stat alterꝫ altero viuẽte ad aliã non posse trãsire copulã: alioqn adulteriũ cõmittit: de quo Cle. pa. ait. Quid i oib⁹ peris adulterio ẽ graui⁹. Scõm nãqz in penis tenet locũ quẽ ꝓmũ hñt illi q̃ aberrãt a õo. Grauissime ergo peccãt adulteri: grauiter fornicarij: ꝫ cunctis his graui⁹ incestuosi: quos oẽs trãscendũt ꝓtra nãm delinquẽtes. Ũñ aug. Adulteriũ malũ vincit fornicatõez: vicit ab incestu. Dei⁹. n. est cũ mẽe q̃ cũ aliena vxore dormire: ꝫ horuz oĩum pessimũ est qõ ꝓtra nãm fit: vt si vir membro mlieris nõ ad hoc cõcesso vtat: hoc execrabilr fit in meretrice: ꝫ execrabilius fit in vxore.

¶ De illꝫ q̃ post lõgã captiuitatẽ redeunt. e

Jc q̃ritur de illis feminis q̃ putãtes vi
b ros suos interẽptos vl in captiuitate vl ab iniq̃ dñatõe nũq̃ liberãdos i alioz cõugia trãserũt: si illi q̃ putabãt perijsse remeauerint: vtr eis reddi õbeãt: ⁊ an scõi fornicati sũt: ⁊ ipse ree adulterij: De bocleo pa. sic ait. Necesse ẽ vt legittimaz federa nuptiaz reitegrãda redeamus: ⁊ remotis his q̃ hostilitas itulit cuiq̃z: id legitti me reformetur quod intulit: ꝓcurãdũq̃z ẽ vt recipiat q̃sq̃ qõ ꝓpriũ ẽ: ne cl̃pabil iudicet: ⁊ q̃si alieni iuris psuasor habeat q̃ psonã ei⁹ mariti q̃ iã nõ esse estimabat assũpsit. Sic. n. mlta q̃ ad eos q̃ i captiuitatẽ ducti sũt ptinebãt: i ius alienũ trãsire potuerũt: ⁊ tñ plene iustitie ẽ: vt eisdẽ reuerꝫ reformẽt. Joqz si viri post lõgã captiuitatẽ reuersi. ita i dilectõe suaz cõiugũ pseuerãt: vt eas cupiãt i suũ redire cõsortiũ: dimittẽdũ ẽ ⁊ iculpabile iudicãdũ qõ necitas i tulit: ⁊ restituẽdũ qõ fides poscit. Sinãt aliq̃ mlieres ita virorꝫ posteriorꝫ amore sũt capte vt malit his coherere q̃z ad legittimũ trãsire cõsortiũ merito sũt notande: ita vt ecclĩastica coione ꝓiuenẽ q̃ õ re excusabili ꝓtamiatõez crimis elegerũt. Redeãt ergo i suũ ꝓiugia statũ: qz sic mlieres q̃ ad viros suos reuerti noluerit ipie sũt hñde: ita ille q̃ redeũt merito sunt laudãde. Ex his oñdit illos q talr iũgunt vt credãt viz iterẽptũ p ignorãtiã: aliquã excusationẽ hẽre de pctõ. ⁊ tm ꝑmã copulã eẽ legitimã: nõ scõaz: veniã tñ hẽre si careat obꝓbrio male volũtatis. Sz si qs relicta i pria sua vxore in lõginquã abiens regionẽ aliã ducat vxorẽ: deide pnia ductus eã dimittere velit asserẽs se aliã habuisse q̃ viuit: nec ecclia pmittat: q̃ qõ ille asserit ignorat: q̃rit an i hac scõa copula sit ꝓiugiũ: Sane dici põt nõ eẽ cõiugiũ ⁊ mulierẽ de crimie excusari p ignorantiã: viz asũt adulteriũ admisisse. Sed ex quo ad primã redire volẽs nec valẽs: cogit ecclie disciplina hanc tenere: icipit excusari per obediẽtiaz ⁊ timorem: de hoc q̃ poscẽti mulieri debitum reddit: a qua ipse nunq̃z poscere debet: ⁊ sic de alijs huiusmodi sentiendum est. Nõ I.

Jrca. 38. di. querũt sex. ꝑ de voti diffinitõe. 2° de diuisione. 3° de voti obligatõe. 4° de liberatõe. 5° de voti comparatõe. 6° de scãdalo. ¶ Primo igit q̃rit tur vtr bñ diffiniat votũ a magro i lra dicẽte: q̃ votũ ẽ ꝛc. ⁊ vr q̃ nõ. qz vni⁹ rei vna ẽ diffinitio tm. sz multe alie de voto iueniũtue. q̃ ꝛc. ¶ Lõtra ẽ aucitas magri. ¶ R°. hic sũt sex videda fm sex descriptões q̃ dant õ voto.

Prima ẽ Hugo. de scõ victore dicẽtis: q̃ votũ ẽ spõsio ad volũtaria ⁊ deo fcã pollicitatio. vñ votũ q̃si volũtarie factũ: ex quo tres õnes eliciũt. ¶ Prima de votis mulierũ i partu vl i firmitate: vl viroz i quibuscũq̃z angustijs ꝓprijs vl suoz aut turbatõe: si bũerũt intentionẽ obligãdi se deo: cogitãtes ẽt õ cã q̃ mouebat eos ad votũẽdũ. s. i ifirmitate vl piculo ⁊ de fine. s. de euasiõe pickli qđ qõ euitãdũ vouebãt: tenẽda sũt: sz i tribulatõe ⁊ pturbatõe sint emissa. vñ isrl fuauit votũ q̃ se astrinxit istante belli piculo. Nũeri. zi. ⁊ ps. Reddã tibi vota mea q̃ distinxerũt ꝛc. Et locutũ ẽ os meum in tribulatõe mea. ar. i7. q. 4. Sunt q opes. nec fiũt hõ vota sine deliberatõe: ex quo vouẽtes sũt i sana mẽte. Idẽ ẽ õ iuramẽtis q̃ ñ vergũt i õteriorẽ ertũ: Deo: qz ei fit votũ ⁊ ei reddit. eꝫ. eo. Magne. ℌ. i. Ꝯa pollicitatio. qz si tãtũ facere ꝓponerz nõ obligaretur. eꝫ. e. lratura: Sec⁹ si iã deliberasset ⁊ firmiter proposuisset promittendo corde lz non ore: quia obligaretur quo ad deum. i7. qõne. i. Quia bona. ¶ Secunda conclusio õ de eo q z⁴

metu mortis vouet ītrare religionē.obligat.n.si ꝓmittat deo.secus aūt si bōi mortē ītētāti: vel si intrat metu mortis nō hūs aliuz ītrādi qno ad deū.ff.Qz me.cā.l.i.de regl'ib⁹.c.i. vñ ꝟ min⁹ē libex mr̄imo^m spūale ꝙ carnale. qz ibi met⁹ān'llat ēt illat⁹ab alio ꝙ cū q ꝯbit. Nec obstat.17. q.z.ꝓsald⁹.vbi dr̄ q ꝑbr g i firmitate ꝓmisit se monachū fieri pōt nihilominus sit vult būficiū retinere:qz ibi non negat gn teneat ītrare:sed q nō tenet fieri monachus.s. p ꝓfessionē:qz nō cōstat q ꝓmiserit fieri monachus aīo remanēdi: ⁊ qz nonitius exists nō ꝓdit beneficiū sed retinet qō añ ꝓfessionē ꝓferri ñ dz:ide,ē q si añ ꝓfessionē exeat būficiū ꝓcipiet. ¶Tertia ꝯ ē.q ꝓmissio bōi facta metu mortis sue vel filij ñ obligat cū effectu: sed ꝓmissio facta ꝺo etiā metu mortis sic: qz de⁹ mortē iuste ifert:nec tenet ñ iferre nec ītētatā ab alio ꝓpulsare. vñ sicut si ꝓmitterē dare alicui vt me liberaret a morte ī cāu ī quo ñ tenetur:puta medico obligarer:sic q ꝓmittit deo.ff.q met⁹cā. l.3.ℌ.sed vī accipim⁹ attrocē:⁊ eā q aduersus bonos mores fit:ñ eā quā magistrat⁹ recte ītult. Itē.l.metū.ℌ.fi.licz ibi si quo magis te de vi hostiū vel latronū vel ꝑplī tuerer vel liberarē aligd a te accepo vel te obligauero nō debere me ꝑ edicto teneri nisi ego ipe hāctibi vī submissi. Ceterū si alius submiserit vī nec me tenerinō debere.ego enī opet⁹ mee mercedē acccepisse videor:vt pz ī pugilib⁹ q ꝑ alys pugnāt. Jn edicto.n.q met⁹ cā.nō sufficit iust⁹ met⁹ ex pte ꝓmittentis vel dātis nisi ēt sit turpitudo ex pte recipiētis.qō ē argumētū.q aligs nō tenet liberare pugnādo facto aliquē ab alio aggressū ad mortē:als turpiter recipet pecuniā pro eo qō facere tenet vl debz gratis.ff.ō ꝺi.obturpē cām.l. Itē.ℌ.pe.⁊ vltio.Deo g̃ ꝑt ꝓmitti ꝑ liberatione a morte violēta qz illa ab alio iferet. Itē ꝑ liberatiōe a morte nāli:qz illa a deo iuste sicut a magistratu.

Sed qz votū ñ ē de quolibz:sed de bono iō ē scōa diffinitio iuristarū: q votum ē alicuius boni cum deliberatione facta promissio:Dico autem cum deliberatione: qz subitum non obligat ad peccatū pfectū nec ad bonū pfectū vñ ē hic triplex ꝯ. ¶Prima de puero q iratus pī vel magistro vouet vel iurat ītrare religiōem. vel ō illo q bene potatus q nō tenet.qz qō calore iracūdie fit ꝑ nō facto brī dz:qō verū est si sic subito fit q nō ꝑ deliberatiōez a snīa rōnis q ñ regrit magnā morā tpis:sed qñ sciēs qd iurat vel vouet tenet nisi tamē cū eo dispensetur rōne min⁹ plene deliberatiōis:sicut ēt q calore cōcupiscētie ifflamat⁹ aut bene potat⁹ nō tñ pfecte ebri⁹ iurat vtorē ducē ꝯ appellit eā ducere nisi oīno ebri⁹ eēt. ¶Scōa de ꝯfirmatiōe isti⁹:qz sicut regritur ōliberatio ad votū sic ad mortale peccatū:⁊ tñ lz iratus aut potat⁹ occidat hoiem excusat a tāto sed nō a toto gn sit mortale ex:quo nō sic fuit extra se gn sciret qd faceret lz statī postea peniteat et nollet fecisse:qz eē statī penitiuū bñ arguit q nō sit factū ex habitu: sed q nō qd sit factū ex electiōe lz passiōe turbāte iudiciū rōnis. Illa igit deliberatio tpis vel etatis que sufficeret ad obligā⁹ dia⁹ ꝑ mortale sufficit ad obligā^m ōo ꝑ votū. ¶Tz ꝯ ē ō ꝑ qō dic ꝓmissio. Nā votū obligat ñāt ꝓpo^m nisi i casu.s.qñ ītrat religionē cū ꝓpo⁹ remanēdi ⁊ ōo ꝑpetuo famulādi qō equipolet voto simp^l:lz nō solēni.ō reglarib⁹ .c.ꝓsulti. vbi dr̄ q tenet saltem aliā religiōem ītrare.Sed qdā dñt op^m:qz ꝓpo^m ānexū voto lz obliget:vt cūgs vouet ītrare cū ꝓpo⁹ remanēdi lz nō vouerit rem.ācre:tñ qñ id qō ꝓpoit ꝙtūcūq firmet nō ꝓmittit nec ꝓmisso ānectit ñ ligat. vñ ōcre.dz itelligi ō illo q ītrat cū voto.Sed qz ōcreta.log ídistincte dicēs q g ītrat aīo ꝑpetuo abrenū ciādi secl'o nō ꝑt ad seculū redire:sed vel ad aliā religiōez dz trāsire:iō ꝑ dicto magis videt standū.

Tertia diffinitio ē q votū ē ꝯceptio boni ꝓpositi cū ōliberatiōe q gs ad aligd faciēdū vl ñ faciendū ōo se obligat. Ex q.3. ꝯnes elici pñt. ¶ꝑ⁹ q obligat voti fit deo ꝓncipal'r ⁊ final'r lz fiat ī mālu hois.vñ si aligs ꝓmittit alicui q intrabit religionē:nō illi sed deo facta ē obligatio: vñ dei ē retiere nō illi⁹ siue sit de religiōe siue ali⁹:sicut aliq sibynuicē iurāt aliqñ:qz ꝓmissio ī manu fui facta acgrit dño nō fuo:⁊ fus nō ꝑt remittere :sed dñs. Oēs aūt sūt fui dei: ⁊ sic ꝑ oēs pōt actio deo acgri. ¶Tz[a] ꝯ ē q si aligs ꝓmisit ītrare religionē ad regsitionē alicuius illo nō regrēte ītrare nō tenet:sed illo mortuo vī q teneatur nisi ꝑ modū ꝺitiōis dixerit.Si me regsierit ⁊c.Sed si dixit ꝓmitto ītrare quādocūqz me regsieris videt ꝓmissio i diē. vñ illo mortuo nō plus bz dillationē: qz nō expectat regsitio. ¶Tertia cōclo ē q qz deus ituet cor ⁊ sibi fit obligatio voti: ideo nō solum ꝑ stipulationē lz per nudā ꝓmissionē ⁊ policitatiōem bō efficaciter obligat: imo ēt sola cordis ꝓmissiōe sine oris expressione. Tz[a] ꝯ

Quarta diffinitio paz differt ab ista que talis ē.Uotū ē alicu⁹ rei licite faciēde vel nō faciende cū deliberatiōe aī deo tacita policitatio.⁊ hec ē Hosti.⁊ ex hac ēt eliciūt.3.ꝯnes. ¶ꝑ⁹ qō de re illicita nō tenet votuz: vñ dic licite:qz ī turpi voto muta decretū. 24.q.4. ī mal'. Et ī talib⁹ magl placēt deo trāgressores ꝙ obseruatores ēt si iteruēiat iuramētū.vt ī auc.istenut[,null'nō solū sed fili⁹ pr̄e vt.sed etiā si iusurādū det sine pic'o discedere. ⁊ ī rubro ⁊ ī nigro coll'.quinta ¶Scōa q votū nō ē ō pñti nec de ꝑterito sed de futuro faciēdo vl nō faciēdo:qz ois ꝓmissio ad alterū hoīū reducit ⁊ dare ⁊ nō dare.ff.de prescrip.nāli.de non ob.l.4.ℌ.cato. ¶3[a].q votū dz fieri cū deliberatiōe:vñ dicit cū ōliberatione aī:qz votū qō ex facilitate aī potius ꝙ ex arbitrio discretiōis emittit nō ē obligatoriuz vsqquaq extra. e.c. Ueniētis de regl'arib⁹.c. Ad nāz .de ꝺuer.cōiug.c.rarissimus ⁊.c. Ueniens. Tz[a] ꝯ

Quinta diffinitio ē magistri Qz votū ē testificatio ō bis q̄ dei sūt ⁊c.sicut hēt ēt ī textu.ex quo ēt elici ꝑt triplex ꝯ. ¶ꝑ⁹. q castitas q̄ fac maxie eē pr̄i^m ōo ē spālis ⁊ ꝑpa mā voti:qz ō bis q̄ dei sūt. Sed qz maluz non ē mā voti:cū malū sit pua⁹ boni: vī q nō valeat votuz quo aligs vouet nō ꝺbere mr̄imo^m:qz ꝺbere mr̄imo^m ē qōdaz bonū.nō ꝺbere āt ē ꝑuatio bōi:⁊ sic malū. ¶Et dōz q ꝑuatio boni q̄ icludit mai⁹ bonū ē bona ⁊ sic ē hic qz mr̄imōiū bz actū carnalē ⁊ destructionē mētis:⁊ lz ñ ꝺbeat mr̄imoniū nō icludat vacare ōo: tñ fm cōem modū loquēdi ī vouere nō ꝺbere mr̄imoniū icludit dispōi meli⁹ ī deū ⁊ ñ ipediri a ōo ipedimētis q̄ mr̄imōiū cānt. ¶Tz[a] ꝯ ē q uouere ēt pauptatē ē pfectū votū:qz ē de bis q̄ dei sūt:qz deus eā cōsulit ꝟbo et tenuit facto qz vouere pauptatē: iplicat āmotionē ipedimēti qō diuitie solēt cāre:sic vouere abstiere ⁊ oīa bz q̄ videt nō exp̄mere nisi ꝑuationē bōi iplicāt tñ ꝑuatiōez mali illi bono icluso oppositā ⁊ sic qz ꝑuatio mali bz ꝑuatiōem boni p ꝯsequēs ē mā iuramēti ⁊ voti. ¶Tz[a] ꝯ ē q ēt ꝑpa mā voti ē obediētia dicēte xpo :Abneget semetipsuz ⁊c. Nec aūt tria apl'i habuerūt ñ tñ ꝓposito ⁊ facto sed ēt voto q̄uis scriptura ñ exp̄mat: sic nec ō beata vgie quā tñ credim⁹ vgitatē vouisse imo ēt apl'i videt būisse votū solēne pauptatis:qz ad pedes eoz̄ oia ponebāt. nec quisq̄ ꝑ prium habebat. Tz[a] ꝯ ēt

Sexta diffō ē magistral'.Uotū ē ꝓmissio meliozios boni aī ōlibatiōe firmata.ex qua eliciūt.5.ꝯnes. ¶ꝑ⁹ q votū ō nō ītrādo religioue ñ valz:qz ñ est ō meliori bono sed de opposito.De ꝑ tñ sic dic hosti.nūqd valet votū si quis voueret non intrare religiōem:vī q nō qz ipeditur āplitu⁹ charitatis ⁊ dīna īspira⁹.ex ō regl'arib⁹ lz.26.q.z. Contra:qz seruari pōt sine dānatiōe sicut ⁊ iuramētū. Itē vī Gratianus dicere q g inrauit cl'icat⁹ tōsurā:vel religionis hītū nō suscipe:non dz ꝓhibe ri seruare. zz.q.4.c.vlti. lxt.di.c.z. Soluit āt dicēs q votū tenet ꝟuare q̄uis fuerit ídiscretū:nisi sibi postea ad nō ꝺriū ispiret. Illect⁹ g̃ nō ītret. zo.q.3. Cōstituit.de cōuer.ꝺing. Dubū. Ex reuelatiōe Tz[a] ꝯ ē

secure itret. de diuoꝛ. Haudem⁹. Et ħ distin⁹ pbaꝫ. zz. q. z. Beat⁹. i6. q. i. i prochia. z7. q. z. beata mr̃. de iurr̃. c. z. qd. ¶ Sz ꝺ ħ ē: qꝛ ñ ē votū de re min⁹ bōa: ħ āt ē min⁹ bōa. qđ āt ñ est votū ñ obligat vt votū. Itē ñ ē: iuramᵐ qñ ñ ē ō re bōa: ſz pura ꝓuatio bōi nihil hz bōi. Nec obstat q⁹ pt ſuari sine detrimēto ⁊c. qꝛ illō ē verū qñ hūit tres comites. Vl̃ ðöz. q⁹ detrimētū salutis ē nō solū qđ iterimit salutē: ſz qđ ꝓpedit pfectionē salutis. Vl̃ qñ ꝺr̃ q⁹ oē votū ⁊ iuramētū ē seruādū qđ seruatū nō vergit i detrimentū salutis eterne. ðöm q⁹ verū ē qñ hūit mām ꝓpiā: sic nō ē hic. vel ad mio rē ðöz q⁹ cū detrimētū ⁊ augmētū sint opposita circa idez ꝓuatio vnius ē positio alterius: vñ cū religio sit i augmēᵐ salutis eterne pziuatio eiꝰ est i detrimētū eiusdē. ¶ Ad illud qđ. zz. q. 4. c. vlti. pōt ibi negari gratian⁹ sicut ab oib⁹ negaꝫ i illo qđ ĩmediate ibidē p̄cedit. ſ. q⁹ ſi qs post votum simplex de castitate iurauit alicui q⁹ acciper eā i vxorē: q⁹ pp iuramtū pōt eā accipe: qđ oēs negāt: qꝛ votuz simplex pirimit spōſalia post ꝺcta: qꝛ iurauit rē illicitā. Qui cl̃i. vel vonē. c. Rursus. Vl̃ ðöz q⁹ magr̃ ibi dicit q⁹ nō ē cogendū frangere iuramētū: sed pōt seruare si vult: nec tñ cogēdus ē ēt seruare: q̃ si dicat: pōt seruare si vult: ⁊ pōt non seruare
2° ꝺ ēt sine dispēſatiōe. ¶ 2ª ꝺ ē ꝺclaratiua istius q⁹ qñ p votū vel iuramētū excludiꝫ directe ⁊ p̄ncipal̃r bonū aliqđ cōse rēs ad salutē ⁊ nō icludiꝫ aliqđ bonū qđ p se posset eē mā iuramti: iuramētū nullū ē ⁊ nō obligat: ſz posſit seruari cuz salute: vt si qs iuret se nō factuꝝ aliqđ bonū nisi illō qđ sine peccato omitti nō pōt. Sil̃r dico de voto tanto magis q̃to votū regrit mām meliorē. qñ āt iuramētuz p̄ncipal̃r iclu dit aliqđ bonū qđ pōt eē mā iuramēti licet illud bonuz ex excludat ex ꝺnti meliora bona: tūc iuramētū ligat: vt si qs iuret mr̃imoniū ꝺbere ⁊ cōsūare qđ ꝺriaꝫ vginitati qđ est maiꝰ bonū. Sil̃r i voto si qs vomeat se intratuꝝ ⁊ pseue/
ratuꝝ i religiōe laxiori ſz ex ħ melioꝛ via p̄cludaꝫ. qꝛ tñ re ligio p̄missa ē suffi ciēs mā voti respectu seculi cui p̄emiet
3° ꝺ lz nō respectu aliaꝝ religionū valz. ¶ 3ª ꝺ ē applicare su pradictā distinctionē ad. 3. casus. Prio q⁹ valz votū ⁊ iura mētū si qs iuret itraꝛ hāc religionē si aliā itrer: qꝛ ħ ñ p̄nci pal̃r excludūt. alie: sed p̄incipal̃r icludiꝫ ista: ⁊ si non pu re tñ sub cōditiōe. ſ. si velit aliā̃ itrare: sed si p̄mitteret se nullā aliā itraturā ⁊ nō p̄mitteret istā itrare: nec pure nec sub cōditiōe: nō valeret ⁊ peccaret vouēs ⁊ iducēs. Vñ di cit Tho. ſ. q̃libz. z7. q. q⁹ de re licita pōt eē illicita obliga tio: sicut cū qs iurat nō ieiunare: nō dare elemosinā: nō in trare religionē: qꝛ p̄ ħō q̃tū i se ē obfirmat se ꝺ gr̃az. ſ. ſ. q̃ facit hoiem i corde suo ascensiones disponere. huic ēt iura mēto deest iudiciū rōnis: qꝛ retrahit a maiori bono. Alr̃ ēt pbat: qꝛ ipedimēᵐ spūalis p̄fectus nō ē exōo: ſz iuramen tū qđ ē seruādū ē ex deo: g̃ iuramēᵐ nō ē seruādū iq̃ᵐ ipe dit spūalē p̄fectū. ¶ 4ª ꝺ ē q⁹ peccāt pētes iducentes fili
4° ꝺ os quos mittūt ad seculi scolas ad iurādū: vel vouēdū q⁹ nō itrabūt religionē nec ibūt ad p̄dicatoꝛes ⁊ minoꝛes nec ad audiēdū sermonē: vñ nec tenenť seruare. Et vr̃ graui⁹ vouere malū q̃ frāgere votū bonū: sicut iurare flm̃ q̃ frā gere iuramētū: Uñ dicit Tho. z. q̃libz. q. i4. q⁹ si qs ex cer ta cā p aliq̃ bonā ipediret aliquē itrare religionē po ſſz ali qñ excusari a peccato: tñ q⁹ hō ipediat boiez ne vnq̃ possit religionē itrare: ē spūi sctō resistere: qꝛ ꝓpoᵐ itrādi religio nē ē a spū sctō. i9. q. i. c. Due. vñ Math. zz. ve vobis q clau ditis regnū celoꝝ añ hoies: ipi āt nō itratis nec sinit] alios tirare. vñ nō solū pētib⁹ sed alys oib⁹ alios iducentib⁹ ad iurādū vl̃ vouēdū se ñ itraturos religionē ē mortale. ¶ 5ª
5° ꝺ ex p̄missis oziēs est dubia. ſ. vtrū mulier q̃ vouet nō ꝺbe re suo ribaldo. nō qꝛ intēdat caste viuere: liget voto vr̃ q⁹ nō erat res bona de se: ſz pziuatio boni: nec vt itēdit. Aly tñ ðñt q⁹ ligaꝫ: qꝛ licet finis quē itēdit sit malus: tñ res vota ē bona: ⁊ ſi ñ de se formal̃r: tñ ex ħ ad qđ de se ⁊ p se nata ē ordinari: puta ad cogitādū de deo: lz ista nō ordiet. ¶ Ad

ar̃ⁿ ðöm q⁹ vni⁹ rei ē: vna ē diffinitio: veꝝ ē ſz vnā cōside rationē: lz ſz diuersas ꝺsideratiōes dant multe descripti/ones diuerse sic vnū ⁊ idem al̃r diffinit logicus: phȳsicus: medic⁹: ⁊ mathematicus. Qō. II

Secundo q̃rit de diuisiōe voti. Et vr̃ q⁹ diuisio magr̃i p⁹ sit ma/la. ſ. i votū cōe ⁊ singulare: qꝛ votū cōe ē ne cessitatis: ſz qđ ē necessitatis ñ ē liberū nec volūtariū: nec p̄ ꝺñs votū. ģ ⁊c. ¶ Contra auctas magr̃i. ¶ Rño. ðöm q⁹ cū oīs diui/sio reducaꝫ ad binā bzē p̄ ⁊ p se. sic ēt votuz p̄ma diuisiōe diuidiť i votū ꝺñe ⁊ nc̃tatis: ⁊ votū ſingula/re ⁊ voluntatis. Uidentur tamē. iz. eē diuisiones voti.

Prima ē legista: qꝛ votū aliō ē p̄sonale vt cōtinētie: aliō reale vt elemoc⁹: aliō mixtū piter ex vtro q̃: vt de religiōe: qꝛ igressi mōasteria se ⁊ sua ōo ꝺdicāt: vñ istō ē pfecti⁹ vtroq̃ sic oblatio naçarei oī sacrificio: ⁊ oīb⁹ votis pfectioꝛ ē religio: qꝛ oē totū ē mai⁹ sua pte: ⁊ vt p̄sōa le: qꝛ totā p̄sonā: ⁊ vt reale: qꝛ oīa vt petr⁹ obtulit plus q̃ ꝫa che⁹ lz min⁹ i quantitate

Secunda qꝛ votū aliō tpale vt abstinentie certi tpis: vel ꝺtinētie: aliō ppetuū vt ppetue abstinē tie ab aliquo: vel perpetue continentie. vt in religione ⁊ sa cro ordie. ⁊ istō ē pfecti⁹: qꝛ bonū q̃to diuturni⁹ tāto meli⁹

Tertia diuisio ē hosti. ⁊ Ray. qꝛ votū aliō neces̃itatis vt de bis q̃ sūt necessaria ad salutē: aliō volūta tis: vt ō bis q̃ sūt superogatōis: iter q̃ ē talis ꝺria q⁹ i votis ne cessitatis vn⁹ pt aliū ignorāte obligare: vt patrinus pueꝝ. Teneť. n. baptizatus i pueritia suare fidē ⁊ cogiť sicut ba ptizat⁹ i adl̃ta etate. Jn votis āt volūtarys ñ: vñ q̃tūcūq̃ mr̃ youeat p̄ puero ifirmo q⁹ ieiūet: ñ teneť nisi ꝺsētiat cū bz etatē legittimā: fili⁹ ēt quē pr̃ pueꝝ i religiōe posuit nisi cū ad ānos discretiōis puenerit ſpōte ꝺsēserit pōt exire: ⁊ sic loquitur canon. zo. q. i. ⁊. z.

Quarta diſio ē voti nc̃tatis i votū p̄me necessitatis q̃ emittiť i bap⁹. ⁊ scōe nc̃tatis qđ emittiť i p̄nia q̃ facit p̄terita mala plāgere ⁊ plāgēda itez ñ ꝺmitte re: sicut baptism⁹ p̄teritū infidelitatis errorē abȳcere: ſz tñ ñ regrit p̄missio i p̄nia ñcut i bap⁹: ſz sufficit p̄positū: nec ē p̄pe votū ħ ⁊ ibi: Uotū ģ necessitatis ē eoꝝ ad q̃ iplen⁹ oīs hō teneť siñ qđ⁹ ñ ē salus: sicut abrenūciare diaᵇ⁹. ⁊ pompis ei⁹: tenere fidē: seruare decalogū ad q̃ se obligat glibz i ba ptismo ō ꝺse. di. 4. postea. 7. q. i. Ecce. ñ tñ qñ p dubus pec catis p̄nia ē iiūgēda. ſz p vno trāsgessiōis circūstātia aggra uato. Huil. dicit q⁹ nec i p̄nia: nec i bap⁹ emittiť votū. qꝛ i il lis ē magis f̃nūtia⁹ vite p̄terite male ⁊ pfessio fidei q̃ obli ga⁹ r̃spectu future: vñ i p̄nia ñ ē exigēᵐ sacr̃z nisi i casib⁹ ex p̄ssis nec votū ō nō recidiuādo vl̃ p̄missio: ſz sufficit br̃e p po⁹ ō cauēdo a pctō in posterū. large tñ ꝺr̃ duplex votum neces̃itatis. ſ. neces̃itatis p̄me qđ emittiť i bap⁹. ⁊ scōe. qđ emittiť i p̄nia. ⁊ q̃ūcūq̃ sit certū ē q⁹ i eoꝝ gñe peccati pl⁹ peccat fideľ q̃ ifidelis ⁊ q p⁹ p̄niaz recidiuat: qꝛ meli⁹ erat eis viā vitatis ñ agȝcere ⁊c. i. pe. z. votū vo volūtatis ē eius bōi ad qđ añ votū aliqs ū teneť: ſz p votū astrigiť: ut cōti⁹ abstiť. ⁊ pegrinatiōis ⁊ hȝ. ō qđ⁹ p̄s. vouete ⁊ redite ⁊c. ut p mū ad ꝺsiliū z^m ad ipiū r̃ferat. ex. e. Magne. Sicut vouer̃ vginitatē ē ꝺsiliū: ñ ꝺfirmari ē p̄ceptū. Uñ ēt ipatoꝛ idicit vniuersis castitatē q̃ sola possibil̃ē cū fiducia ōo aias p̃ta re Auc̃. ō lenōib⁹. ħ. Sācum⁹. coll̃. z. non q⁹ ipa sufficiat siñ charitate: ſz q⁹ siñ ea nulla alia vt⁹ sufficit. vñ auc̃. qđ⁹ mo. nā. efficiūť sui. ħ. illō q̃ coll̃. 6. p q̃s cōzigūť ātiq̃ legesq̃ cō cubias ꝺcedebāt. vñ aug⁹. Fōnicari boib⁹ nūq̃ licz. 88. di. foznicari nūq̃ licet. 3z. q. 4. Nemo. qđ veꝝ ē licēt clꝛe. qꝛ sēp ē mortale pctū: ſz q̃ſz lz licē⁹ pene: qꝛ eccl̃ia ū sēp pūit zi. q. i. hac ratiōe. 4. distiu. deniq̃ ibi: ⁊ iō abstinere aut ieiu nare quādoq⁹ est necessitatis puta diebus quibus eccl̃ia ieiunium indicit. sed quicquid p̄mittaꝫ in baptiſmo: tñ in

pnia nulla est promissio nisi absoluere ab iniectiõe in qua pcussor iurat nõ pcutere ampliꝰ ⁊ in illa ab vsuris in q̃ vsurariꝰ cauet vel iurat reddere nõ ãt abstinere: ⁊ ẽ piculũ tales ꝓmissiões extorq̃re. de cohi. clñ. ⁊ mu. c. Clicos i sacris.

Quinta est diuisio magri i votũ cõe qõ ẽ necẽsz: ⁊ singulariter qõ ẽ volũtariũ: vñ redit in tertiaz diuisionẽ: nõ tñ votũ cõe addit nouũ pctñ ꝑm doctores sz nouã deformitatẽ: sz illud vr̃ iplicare ꝺictionẽ: q⁊ ꝑm eos circũstãtia aggrauãs q̃ p se nõ ex suppõne ꝓmi iportat dformitatẽ mutat spẽz vel addit nouã pctĩ spẽm. Tractio ãt voti ex se deformitatẽ hz: q⁊ ẽt i re ad quã gs alꝫ nõ teneꝝ: vñ votuz singulare facit de nõ pctõ pctñ. g̃ ⁊ cõe mutat spẽm qõ videꝝ ꝺcedẽdũ qñ ẽ exꝑssuz p modũ ꝓpe ⁊ singularis obligatiõis: vt si voueat vel iuret nõ amplíꝰ fornicari non solũ peccat pctõ luxurie fornicãdo: sz ẽt pctõ piury vel fractionis voti. Sz qñ nõ ẽ votũ ꝓpuz ⁊ exꝑssuz sz solũ ritꝰ susceptiõis sacrĩ sic in baptismo: nõ videꝝ eẽ alia spẽs pctĩ.

Sexta diuisio est ẽt magri voti singularis: q⁊ aliud simplex vel ꝑuatum: aliud publicũ vel solẽne. Priuatũ vel simplex dr̃ ẽt qõ in publico fit vel cũ aliq̃ solẽnitate: sic̃ i voto pegrinatiõis adhibeꝝ solẽnitas p susceptiones pere ⁊ baculi bñdicti a sacerdote vel per susceptionez crucis i voto terre sc̃e: dũ tñ nõ fiat alia solẽnitas cũ q̃ ꝑm modũ eccl̃e dr̃ votũ solẽnizari q̃ ẽ duplex tñ vt seq̃r. Et sciẽdũ q ꝺ ñ solẽne ẽ simplex: ẽt si publice fiat q⁊ accidit sibi: cũ ẽt solo corde possit fieri: sz solẽne nunq̃ solo corde nec furtiue sz solẽniter. Et ꝺoꝛ aliõ ꝺsistit i faciẽdo: vt ire ad scũz Jacobũ orare. Aliõ in nõ faciẽdo: vt nõ ꝺbere mr̃imoniũ: de quo ẽ dubiũ vtr̃ q sic vouet post mr̃imoᵐ ꝺctũ possit debitũ petere: q⁊ si simplr̃ vouisset castitatẽ nõ possz. ⁊ aliud videꝝ vouere nõ ꝺtrahere matrimoniũ: ⁊ aliud vouere castitatez: q⁊ prímꝰ fornicãdo nõ frangit votũ: sz secũdus. ecõtrario vr̃: q⁊ vouendo vnũ vouet qõ iplicaꝝ in illo.

Septima diuisio est voti solẽnis: q⁊ aliud solẽnizaꝝ p susceptionẽ sacri ordinis: aliud p ꝓfessionez approbate religiõis: nec sũt plures modi q̃tuz ad post ꝺctũ mr̃imoᵐ dirimẽdũ. exꝺ de voto ⁊ voti redẽ. c. Uno. li. 6. Inter q̃s solẽnitates talis est dr̃ia: q⁊ sigs ꝓfiteaꝝ religionez quã nõ põt: nihilominꝰ voto simplici ad ꝺtinẽtiã obligaꝝ: g ãũt ordinaꝝ ab eo q nec characterẽ ipr̃imere põt: puta q⁊ nõ eps: nõ teneꝝ ꝺtinere. Secꝰ ãũt si ab eo q ordinez dare põt sz nõ executionẽ. ¶ Qõ ãũt dicit̃ i illa decretali noua q⁊ solẽnitas ẽ p eccl̃iam itroducta: videꝝ ꝺ: q⁊ ordo ẽ a deo. ¶ Solo in voto solẽni ẽ ꝺsiderare mãz. i. eẽntiã voti ⁊ formã. s. solẽnitatẽ. In solẽnitate ãũt religiõis mã est a iure diuino vel nãli: q⁊ ipsemet obligat se: sz solẽnitas ẽ ab eccl̃ia: eꝰ ãũt in ordie sacro: eẽntia voti ẽ ab eccl̃ia q̃ ipsam annectit ordini: ẽt si nõ exꝑmaꝝ solẽnitas a deo: q⁊ sz eccl̃a multa supaddiderit si tñ sine illis fieret solũ id in quo character impr̃imitur solẽne esset. Et ideo profess̃io indebita obligat voto simplici: quia ipsemet se obligat deo quod ecclesia ꝓhibere nõ potuit. sed ordinatio indebita non obligat si character nõ ipr̃imiꝝ: q⁊ nec p se: cũ nõ ꝓmittat aligd nec p eccl̃iã: q⁊ cessãte ꝑncipali cessat accessoriũ. Inter solẽniçationẽ g̃ p sacrũ ordinẽ ⁊ p ꝓfessionẽ ẽ dr̃a: q⁊ in susceptiõe sacri ordinis ẽ votũ ꝑsũptuz pr̃sũptiõe iuris ⁊ de iure ꝺquã nõ admittiꝝ ꝓbatio: vñ sigs nõ intẽdẽs viuere caste nec se obligare nihilominꝰ volẽs suscipit subdiaconatum: nihilominus obligaꝝ ad cõtinentiã vi statuti ⁊ nõ voti: sed q⁊ hoc statutũ est: q cunq̃ suscipit ordinẽ pr̃sumiꝝ ꝺsentire in id qõ ẽ annexũ ordini: ⁊ pp̃ hꝺ dr̃ eẽ votũ: cũ sit magr̃ statutũ: imo ẽt si ꝺtrariũ ꝓtestareꝝ: nihilominꝰ obligareꝝ: sz i p fessiõe ẽ verũ votũ ⁊ exꝑssuz: si ẽ exꝑssa: vl̃ tacitũ si tacita.

Octava diuisio ẽ ꝺ voto solẽnizato p ꝓfessionẽ: q⁊ aliõ p exꝑssaz q̃ fit vbis in capl̃o ad modũ homagij. qbz aligs ꝓmittit obediẽtiã vel ꝺuersionẽ mor̃ ꝑm regulã approbatã: aliud p tacitã in ordine approbato: vñ per tria vota subalia religiõis i seclo emisse ñ dr̃ gs votũ emittere solẽne: q̃uis apõ magnos dubiũ sit vtrũ liceat ad tria illa vota ꝺducere i seculo rẽanẽtes. Exꝑssa ãt: pñtibꝰ duabꝰ ptibꝰ ꝺuẽtꝰ ⁊ maioꝛe pte ꝺsentiẽte: alr̃ nõ ꝺz fieri nec fcã tz. Tacita ãũt p tacitũ ꝺsensuz de quo post diceꝝ. Est ãũt dra iter ꝓfessionẽ exꝑssaz q̃ pt fieri hitu nõ mutato: ⁊ tacitaz q̃ nõ. Nã si ẽ idẽbitꝰ secl̃aris ⁊ religiõis: nõ ꝓfiteꝝ p lapsũ anni. si ẽt ẽ ꝺsictꝰ hitus nouitioꝛ a ꝓfessis: adhuc nõ ꝓfiteꝝ p lapsuz tpis nisi recipiat saltẽ triduo hitũ ꝓfessoꝛ. arg. ꝺ de testi. c. z. vbi nõ pt testari q̃ habituz nõ mutauerat: ga p annos plimos i monasterio fuerat. ¶ Solo. illa fuerat exꝑsse ꝓfessa: alꝫ ñ fuisz i abbatissã ordiata. de elec. Cũ cãz.

Nona diuisio ẽ de voto solẽnizato p ꝓfessionẽ tacitaz q⁊ illa fit duplr̃: Uno mõ p lapsuz anni: cũ quis pubes hitũ religiõis q cõis ẽ nouitys ⁊ pfessis p annũ ꝛtinuuz gestauit: ex tẽ religionẽ assũptã itelligiꝝ ꝓfessus: nisi ibi tãta idistictio hitus hẽaꝝ q⁊ nõ solũ nouitꝰ ⁊ pfessi: sz ẽt aly cũ eis vitã cõez ducẽtes silr̃ penitꝰ hitu iduunꝝ sicut forte apud illas moniales: q̃ se dicũt q̃si canonicas seculares. Secꝰ i illo q añ annos discretiõis assũpsit hitũ regularez: nisi p totũ annũ sequẽtẽ pubtatẽ i monasterio remãserit spõtaneꝰ. exꝺ de regu. c. i. li. 6. vbi regr̃iꝝ distinctio regularis ⁊ secularis ⁊ ẽt distictio nouitꝰ ⁊ pfessi. Dicũt ãt qdã q⁊ regr̃iꝝ cũ anno dies forte ꝓpter annos biseztiles vt sit vnt formis ꝓfessio nouitioꝛ i ãnis biseztilibꝰ ⁊ cõibꝰ: sed q⁊ sua mẽda ẽ rõ q̃ p religiõe faciꝝ: nõ vr̃ dies nec̃io supaddẽdus q̃ ad hꝺ q⁊ ille exire possit nec vsq̃ legiꝝ: sz respectu alteriꝰ qui eũ exꝺbere pt bñ ãno addiꝝ dies. vñ ipubez itrãtẽ religiõez põt exꝺbere pr̃ vel tutoꝛ ifra ãnũ ⁊ diẽ. zo. q. z. Puella. Circa qõ ẽt sz sit digressio ẽ aduertẽtũ q⁊ pr̃ vel tutoꝛ: nõ ꝺz p pria auctẽ cũ violẽtia exꝺbere: sz auctẽ illius q in monaᵐ hz auctẽ: nec ẽt magr̃ filyfamilias vel gcũq̃ aliꝰ custos hꝺ pt q⁊ ei q ẽ i ptãte pr̃is sane mẽtis: nec tutoꝛ nec curatoꝛ dari põt. Qõ de violẽtia dictũ ẽ ad hoc ptinet q⁊ sz pr̃ vel tutoꝛ pñt pupillũ iuituz disciplinare ẽt clericũ: nõ tñ pñt eũ corrigere alys iniuriã iferẽdo: qõ faceꝛẽt si vel hituz disrũperent vel vi de monaᵒ exꝺberẽt: q⁊ iaz erat in eius possessiõe. Alio mõ fit p susceptionẽ hitus ꝓfessi si etatis apte sciẽs ⁊ volũtariꝰ sic triduo pseueret. exꝺ de regu. c. Cõstitutionẽ. li. 6. g̃ i pfessiõe tacita p lapsuz anni nõ regr̃iꝝ dies nisi i ãno bisextili: q⁊ tũc nõ ẽ vltra hũc ãnũ: sz sit vltra alios. Itẽ qñ stetit p ãnuz vbi est distinctio hitꝰ iter secularẽ ⁊ nouitiuz ⁊ pfessos: sz ñ sit obligatꝰ illi religiõi: q⁊ nec gessit se vt professus. tñ ẽ obligatꝰ religõi abtᵉ: q⁊ gessit se vt religiosus: vñ ñ possz ꝺbẽ. ô regu. c. Significatũ ẽ. ô ꝺuer. ꝺiu. Ad aplicã.

Decima diuisio ẽ. q ꝓfessio tacita p lapsuz anni sub diuidiꝝ: q⁊ q̃dã ẽ illius q itrauit ipubes: ꝛa eiꝰ q itraut iã pubes. Et ipubis illa duplex. Una respectu pr̃is: alia respectu sui. Si. n. ipubes pr̃e vel tutoze ignoꝛãte vel inuito itrauit ifra ãnũ ⁊ diẽ retrabi vel extrabi põt etiam iuitꝰ a pr̃e vel tutoze: q⁊ si ab eis sciẽtibꝰ nõ fuerit anteãnũ ⁊ diẽ exꝛctꝰ q̃tũ ad illos ꝓfessus est ẽt ipubes exñs: q⁊ ipsuz petere nõ pñt: sz q̃tũ ad se quousq̃ sit ꝛtinens nullã ꝓfessionẽ nec exꝑssaz nec tacitã facere pt que valeat vt solẽnis: sz si ꝓfessionẽ de facto factã i pupillari etate factꝰ pubes ratũ hẽat exꝑsse vl̃ de nouo ꝓfiteaꝝ: vel ꝓfessoꝛ hitũ p triduũ poꝛtet sit ꝓfessus. Silr̃ vbi q̃ annũ ꝓfiteri nõ ẽ ꝓhibitũ fit ꝓfessus. Itẽ si p totũ gntũ decimũ annũ remaneat vbi nõ est hitꝰ nouitioꝛ distinctꝰ ab hitu ꝓfessoꝛ est tñ distinctꝰ ab hitu secularium degẽtiũ: alꝫ nõ. Si ãũt pubes itrauit ⁊ est distinctio hitꝰ nouitꝰ ⁊ pfessi ẽt si cuz hꝺ sit idistinctio hitus secularium: sicut si eẽnt canonici regulares ⁊ clerici seculares cũ eis i chozo ⁊ refectozio sic̃ ipsi i suppeliceis vtunꝝ: lapsu ãni tacite ꝓfiteꝝ de regu. c. i. Dico autẽ distinctio: vel mãlis vt in pãno: vel colore aut hꝺ: vel

formàlis vt per benedictionem sicut ibi dicit in fine.

Undecima diuisio est: qz alia ē pfessio mēdicātiū: alia nō mēdicātiū: Est. n. dā inter religiões mēdicātiū z alias quo ad pfessionē: qz ī pmis nō pōt fieri nec tacite nec exp̄sse añ annū: in alys sic: qō ē qz sunt artiores: vñ ad eas licet aliūde trāsire nō ē: z silr ab alys mēdicātib⁹ ad p̄dicatores vel miores. Nā q̄ sūt artiores arg^m est: qz oliz in eis solis ānus pbatiōis regrebat. Nam artior dr religio ñ q̄ maiozis austeritatis sz q̄ ē pfectiozis z maiozis meriti; pp qō religioso licet migrare ad ep̄atū tan q̄ ad pfectiozē statū z nō ad austeriozē: nō aut ē ad seculū vel beremū: dato q̄ ibi austeri⁹ sit victurus: Itē ē dā iter tacitā p lapsuz anni z exp̄ssaz ex vna pte: z tacitā p suscepti onē bit⁹: qz due p̄me obligāt illi religioni spāliter: alia vo gnāliter religioni: ita. s. q̄ ad seculū redire nō pōt. Est ēt dā inter exp̄ssaz ex vna pte z tacitā ex alia: qz exp̄ssa pt fieri habitu nō mutato: alie vo nō. Hec oīa pbant. li. 6. de regula. c. i. z. z. z. Qz aūt distinctū ē iter mēdicātes z alios sciēdū ē. q̄ illi soli reputant religiosi mēdicātes qb⁹ nō bñtib⁹ reddit⁹ nec possessiões ex sua pfessiõe icerta mēdicitas victū p̄bet. secus de illis q̄ ex sua pfessione reddit⁹ z possessiões habēt vel hr̄e p̄nt z nihilomin⁹ mēdicāt: z ante ānū nusq̄ dz fieri pfessio: sz ante fcā tz in alys: nō ī istis. Qz aūt dictū est infra ānū nō posse fieri pfessionē i ordine mēdicātiū: verū ē nisi in ordine sozoz nr̄aruz z minoz̄issarū: qz nō sunt mēdicātes. Si āt ꝯcessa sūt eis oīa p̄uilegia fratrū ad hoc ñ pp̄ bñt bñ ip̄z: cū illō nō sit p̄uilegiū: z qz bñ ꝯuenit fr̄ib⁹ vt sunt mēdicātes in quo distinguuntur ab eis que habēt redditus z possessiones.

Duodecima diuisio est: qz pfessio alia bz effectū quoad religionē in qua fit spāliter: Alia vo quo ad religionē absolute z idifferēter. vñ vbi ē ī distinctio bit⁹ nouity z pfessi z secularis est dubitatio an lapsus anni faciat pfessionē. Et dom est q̄ sic quo ad religionē absolute: sz nō quo ad istā: qz tenet manere i religione aliq̄ sz nō in illa. vñ si ꝯbit m̄rimo^m ē nullū: qz sic se bz lapsus anni cū veste religiōis ad obligāduz isti religiōi: sic lapsus anni cū veste religiōis simpl̄r distincta a veste seculari: sz p̄mū obligat huic religioni: vt q̄ñ ē distinctio nouity z pfessi: qz vestis pfessi ē ppria vestis religiōis illi⁹. g̃ scōz obligat religioni absolute. ¶ P. nullus p censurā eccl'iasti caz cōpellit manere in religiõe nisi reputet pfessus: sz idistincte q̄ vltra annū steterūt in religione sine exp̄ssa pfessione cogunt regulā ordinis exp̄sse pfiteri z seruare. g̃ p̄su mit vouisse nō solū voto simplici pp qō eccl'ia nō excōicat sed solēni tacito nō exp̄sso. de regula. c. Exp̄te. Et si cogun tur in claustro manere. g̃ cogunt in m̄rimo nō manere: et sic nullū est m̄rimo^m q̄ñ iā pubes itrauerūt: z idē si ipubes: si puberes facti: nō trā vno anno sz plurib⁹ remāserūt. ¶ P. cū ann⁹ sit dat⁹ ad pbādū: eo ipo q̄ p annū stetit nec reprobauit sz remānsit vr̄ approbasse religionē ex q̄ bitū religionis z formā religiosi p annū tenuit: sz nō religionē illaz: qz bitū pfessi g est p̄pus religioni illi nō suscepit: vñ illi religiōi determiate obligat⁹ nō ē. vnde de regula. c. i. li. 6. frustra fieret mētio de bitu indistincto si idē iuris eēt i habitu distincto. Hec est g̃ dā: qz vbi ē bitus indistinctus: ibi lapsus anni obligat illi religioni determiate. de regula. c. i. li. 6. vbi aūt distinct⁹ obligat religioni i cōi: maxie si p ples annos sic steterit. de regu. Exp̄te. Vñ qō ibi dr regulā ordis supple approbati: z ñ illi⁹ determiate qz p̄mptū ē iura iuri bus ꝯcordare: verū est q̄ in q̄busdā locis ē ꝯsuetudo q̄ in monasterys nobiles puelle nutriunt multis annis z vtūtur vestib⁹ nouitiarū: nō trā est itētio p̄fiteri nec p̄bare: sz postq̄ fuerint bñ instructe eas maritare. Et hec ꝯsuetudo ostēdit q̄ nō intēdūt p̄fiteri sz ꝯbere sicut oliz in tēplo nutriebant puelle v̄gines vsq̄ ad annos nubiles. Ubi ēt eēt cōsuetudo q̄ de nouitys passim: nūc iste maritant: nūc ille p̄fitent: lapsus tp̄is nunq̄ eas obligat: sz ubi nulla induit nisi aīo p̄bandi z p̄fitēdi si possit sustinere z alys placeat z irecipiēdo ꝟ ipsum dr̄ ei ī caplo: si sic recepta stet p annū integrū: reputat vere p̄fessa. Et si nunq̄ ꝯsensit nihilominus vi statuti ecclie est ligata. Et silr q̄ itrat aīo remanēdi z deo ppetuo famulādi: z si nō sit ligat⁹ vi voti: qz nō p̄mi sit sz solū pposuit: est tñ ligat⁹ vi statuti in religiõe aliq̄ viuere. de regu.. Cōsulti. Vñ q̄ hoc nō sit vi voti apparet q̄ votū est p̄missio z nō intētio: z qz hēbat ppositū in ista remanēdi: vñ si vi ppositi maneret: tunc in ista remaneret nec ad lāxiozez transire liceret. ¶ Ad argu^m dicenduz. q̄ votuz neciuz: nō est votū nisi large vt dictū est. Qō III.

Tertio queri dē voti obligatiõe z virtute vtrū. s. votum solēne dirimat m̄rimo^m post ꝯctū. Et videt q̄ non: qz nō min⁹ obligat simpl̄r q̄ solēne: sed illō nō dirimit. g̃ nec istud. ¶ Cōtra p auctez i littera. ¶ R̄ñ⁰ hic videda sunt gnq̄. ꝓio q̄s possit vouere. z⁰ de tpe iplēdi votū. 3⁰ de herede vouētis. 4⁰ de obligatiõe voti ad peccatū. 5⁰ de hoc qō q̄rit. s. de efficatia voti ad m̄rimo^m dirimendū.

Quantuz ad p̄mū de subiecto voti sunt septē ꝯnes. ¶ Prima q̄ eps nō pōt vouere sine licētia pape religionē vel lōgā pegrinationē: qz nō pōt renunciare z tenet residere: sz cetera vota sic. de voto. c. magne. 1ª ¶ Scōa ꝯ. q̄ nō pōt vouere lōgā pegrinationē cleric⁹ sup ple astrictus ad residētiā ex officio vel bñficio sicut nec dz se absentare sine licētia. de cleri. pegri. p totū: sz pōt facere alia vota: sic z sine licētia itrare religionē. archi. cur. z ceteri p̄ter ep̄m. 2ª ¶ Tertia ꝯ. seruus non pōt vouere: nec reali voto: qz nihil habet. nec p̄sonali in p̄iudiciū dñi: sicut esset religio vel abstinētia nimis debilitās: sz ꝓtinētiā sic iuito dño. 3ª ¶ Quarta ꝯ. filiusfamilias nō pōt vouere voto reali nisi de peculio castrēsi vel q̄si: sed de aduēticio quo ad p̄ꝛ p̄ietatē dare pōt mona⁰ fm deū. Itē pōt vouere voto p̄sonali. Vñ religionē p̄fitēdo se z p̄ ꝑs sua deo dedicat: sz libꝛos sibi datas a patre: supponendo q̄ solus doctor z aduocat⁹ bēat q̄si castrēse nō pōt retinere: sz pōt p̄ reuocare vsq̄ ad pfessionē: sz forte nō postea: sic̄ post emācipationē. tñ p̄babili⁹ ē vt tyro z armiger bēant castrēse sicut miles z scolaris quasi castrēse: sicut aduocatus aut pfessoꝛ. ff. de spō. l. Oꝛo. sic ēt pōt data sibi a p̄re p bōis mr̄nis iure pig̃ris retinere: sz iura p̄hibent pign⁹ z hipotecā i tali casu: qz sic in foꝛo ꝯscie p̄t cōpēsari nō ligduz cuz ligdo ex q̄ certus ē: sz ñ i exteriozi pp nāle egtatē: sic ēt retinere qō sine dolo suo de bonis debitozis ad se ꝯuenerit q̄usq̄ sibi satisfecerit de ꝯdi. ide. si nō sorte. ℌ. Idē sciēdū. de regu. c. i. z. z. sz de filiofamilias dicunt legiste q̄ ex oīb⁹ causis obligat p̄terq̄ ex mutuo z ex voto: sz sic pōt inuito p̄re ꝯbere m̄rimo^m carnale: sic spūale vouēdo vel' p̄fitēdo religionez: nec pp bñ p̄t exhēdari. C. de epi. z cle. l. vlt. Et itrādo religionē gcgd bz deo dedicat. Nec obstat q̄ nō obligat voto: qz verū est de voto qō fit reipu. sec⁹ ē de voto qō fit deo. Itē de voto reali p se: sec⁹ de voto reali accessoꝛio: tñ in hoc q̄ filiusfamilias se deo dedicat nō dedicat res nisi q̄s exp̄sse z p̄ncipal'r vouere posset. ¶ Quinta ꝯ. ē. q̄ de minoꝛe annis: qz si non bz vsū rōnis nō valz votū. Si āt bz vsū rōnis sz ipubes: p̄ gdē vel tutoꝛ oē votū ei⁹ p̄sonale: vel abstinētie: vel religionis pōt irritare: z silr votū reale. Et idē ē de minoꝛe. xxv. annis habēte curatoꝛē vel exñte in ptāte p̄is quo ad votū reale qō p̄ z curatoꝛ possunt irritare: sz qñ pubes itrat religionē qō pt facere inuitis pentib⁹ z curatoꝛib⁹: eoipo dedicat oīa bona sua: q̄ nisi eēt maioꝛ. xxv. ānis nō posset aliena re: nec p̄nt pentes aut curatoꝛes bona retrahere: q̄ possent si illa vouisset: qz nō pt talia sine illis alienare nisi seipsum

alienādo: qz q̄dā cū vniuersitate trāseūt que alīs nō transirent. Idē ē si ipubes ītrauit nec psona eius retracta fuit: qz nec bona retrahi pñt. Si aūt babēs vsuz rōnis nō bēat parētes aut tutorē aut curatorē: z voueat res suas nō se deo lz in hoiez nō possit alienare: tñ vr̄ q̄ in deū possit: nisi q̄ si iueniat lesus nōbilr aut decept⁹ pōt restitui. ¶ 6ª ⁊ est de ⁊iugatis. vir gdez qz caput ē mulieris pōt vouere gcquid vult illa insciā vel inuita pter votū ⁊tinētie in quo est eq̄lis z seruus z pter votū abstinētie quo redderet ipotēs ad debitū reddēduz: votū ēt pegrinatiōis longe vel terre scē pōt emittere z crucē accipe: sed nō dz si illa cōmode seq nō pōt z est piculū ⁊tinētie ei⁹ sic dic̄ Tho. 4. q̄libet. q. i i. qz ñ dz hō dimittere illud qō ē necitatis pro eo qō ē volūtatis. vxor vero nulluz votuz personale potest facere sine assensu viri gn ille possit irritare: nisi q̄ dicit Hosti. q̄ si ē comitissa vel magna dña pōt recipe crucē: qō nō videt nisi sic i telligēdo q̄ vadat p se vel p aliū: z q̄ ipsa bēat pafrenalia: de gbus pt facere qō vult viro ēt inuito. de voto autez reali videt q̄ in tantū pt facere votū in quātū elemosynā. de q̄ 7ª ⁊ dictū fuit supza di. 15. ¶ 7ª ⁊ ē. q̄ nō pt vouere religiosus g ppriū velle nō dz nisi pfitēdo artioze religionē ad qō licētiā petere dz: sz negari nō dz: ex quo vr̄ q̄ liceat ītrare religionē laxioze ei q vouit ītrare artioze: qz ex hoc nō facit se ipotētē ad iplēdū votū cū ad hoc libere possit ītrare artioz: z p ons licet iducere ad igressū laxiozis obligatū artiori. Cui⁹ ⁊riū notat Tho. 2ª 2ᵉ. e. q. vlti. arti. penlt. z ex de regula. c. penul. Ubi dr̄ q̄ nō tenet ītrare artioze sz iponēda est ei pnia de voto fracto. Ad qō dom ē q̄ ille q est obligatus ītrare z pfiteri i artiozi nō liberat ītrādo laxioze ēt cū pposito pfitēdi: sz ille q est solū obligat⁹ ad ītrādū z expiendū: nō aūt ad pfitēdū vel remanēdū in artiozi licite pt ītrare laxioze cū pposito pfitēdi: z ad hoc iduci pt: qz i voto ppetuo religiōis icludit oē tpale: pmū āt tpale erit quo ad obligationē: vñ nō ē in moza nec peccat añ pfessionem exp̄ssaz: sic ille q erat obligat⁹ ad manendū in artioze quouscq̄ sit pfessus in laxioze semp ē in moza z in pctō mortali suppositō q̄ de facto possit exire z ītrare artiozē cū de iure possit: sz q̄libet reputat religionē suā artiozē: z sic formal si bi ⁊sciētiaz de trahēdo oēs ad suā. Sz ponat aliqs pmisit se ītraturū determiatā religionē si aliquā religionē ītraret q̄rit vtrū liceat talē iducere ad ītrādū religionē laxiozez: qz de artiozi certū est ēt si sine ⁊ditiōe laxioze vouisset. Et dicūt qdā q̄ sic: qz illud votū nō tenuit sz peccauit sic promittēdo z peccauit q eū sic pmittere fecit: qz p hoc pclude bat sibi via ītrādi alias religiōes: z sic ñ valet sic nec illō q̄ pmitteret qs nō ītrare religionē. Sz sic i alia mā dr̄ q̄ sen tētia q̄ hz errorē itollerabilē exp̄ssuz nō valz. Valet aūt illa q̄ hz eūdē errorē iplicitū sz occultū: sic vr̄ dōz i voto z iuramēto. Nā siqs iurat nō ītrare religionē: nō valet: z tñ si iurat ⁊here mr̄imoniū z cōsūmare valz iuramētū z tenet iplere lz p hoc idē sequat qō p pmū: qz illud qō iurat p se bonū ē: lz ex ꝟ sequat puatio maiozis boni. Et ita dōz ē q̄ cū iuret rē licitā. s. ītrare istā religionē z cū licita ⁊ditiōe si. s. religionē ītret: lz ex hoc sequat puatio meliozis religionis: nihilomin⁹ valet iuramētū. De cōparatiōe aūt religionis penes pfectionē vr̄ q̄ religio mēdicātiū q̄ hoc hz a sua pfessiōe: ē artioz oi nō mēdicāte: qz cū i voto castitatis sint oēs equales i voto obediētie z pauptatis pñt eē ieqies: q̄to g̃ ē artioz pauptas tāto eēntialr pfectioz ē religio. Silr q̄to i pfectiozib⁹ ē obia taxata: tāto religio artioz. i. pfectioz. Qz g̃ corpal exercitatio ad modicū vtil ē: z nullū sacrificiū ē magis acceptū deo q̄ zelus aiarū: qz ad euāgelizandū z pdicādū fuit xp̄i religio istituta: ide ē q̄ illa ē pfectissima religio eēntialr: cui⁹ obia ē ad pdicādū eēntialr: pncipaliter: z noialr istituta: ad quā ex oi alia licet transire: ēt si in pauptate austeritate z alys cerimonys excellat: qz hoc est pfectio z religio xp̄i: z si loculos bēat q̄ alia nō hz. Religio āt q̄ pdicationez eēntialr nō hz annexā: sz accñtialr post institutionē sibi cōmissaz: p accidēs ad hāc pfectionē attingit. vnde per hoc eius eēntia nullā pfectionē acquirit.

Quantū ad scām de tpe iplēdi votū sunt tres ⁊nes. ¶ Prima ī gnāli: qz votū aut fit pure: z tūc statiz obligat: nec pp debitū: nec aliud differri dz: m⁹to magis q̄z pmissio fcā boi q̄ statī obligat tpe qō nō pt locutiōe exp̄mi. de sol. l. Qō dicim⁹. Nec dico decē dierū. ff. de ⁊sti. pla. l. Promissoz stichi. §. i. Si aūt ī diē: tūc illa die tenetur nō ante: sz post diē sic: qz sūt duo arbitri p̄cepta. ff. de arbitris. l. Celsus. Si sub ⁊ditiōe: tūc nō tenet añ ei⁹ euētū sed post ei⁹ euētū: nec ī voto habet ipolis p ipleta ⁊mo viciat sicut i stipulatiōib⁹: nec turpis p nō adiecta: sz ea ipleta votū qō turpe nō ē iplēdū ē. ¶ 2ª ⁊ ē. q̄ statiz q̄ñ pt cōmode tenet ītrare q̄ vouit religionē ītrare: qz p̄cepta affirmatia q̄dā respiciūt id qō solū faciēdū ē: qō eque bñ i morte sic ī vita pt fieri: z illud sufficit sel añ mortē facē: nec tenet hō quācito pt nisi i necitate vel piculo vel si ē tps ad hoc statutū: sic hō tenebat ad bap^m z ⁊fessionē añ q̄z eēt tps statutū z sufficiebat sel ī vita: qz bap⁹ i morte z ⁊fessio tñ valet sz hr̄e i voto nō tātū valet i morte quātū i vita: qz q̄diu vi uit i mortali vel sine gr̄a mereri nō pt: vñ ad bap^m i voto z ⁊fessione i voto tenet statī q̄ñ recolit qz pt. Et silr q̄ vouit ītrare religionē tenet ad statiz q̄ñ pt: qz ꝟ fecit vt diu dño in hac vita fruret nō vt moriēs ītraret: qz illō parū eēt. Est enī nā religiōis vt vita hois z nō tñ moz⁹ deo dedicet: vñ q̄z cito cōmode pōt dz ītrare: qz q̄ vouit ītrare residuū vite sue deo dedicat: sic q̄ vouet certa die ex illa die tenet: sic si hō p̄misit ⁊here cū q̄dā nō sufficit ⁊here semel añ mortē: qz ad hoc fit mr̄imo^m vt simul cōuiuāt: si aūt p̄misit dare pro deo vel hō: hic videret q̄ sufficit añ mortē hoc facere sel nisi rō alia pactū reformet: qz q̄ p̄misit aliqd sine die: lz teneat statiz: nō tñ ad statiz: nec q̄ñ p pōt cōmode nisi ab illo cui p̄misit regrat: sed pōt regri q̄z cito cōmode pt solue re z ex tūc ē in moza. Cū aūt dicat scriptura ex ore dei pdiens. Si qd vouisti deo nō moreris reddere. q̄ de⁹ iterpellat ī oi voto: z sic quotiēs pt z recolit dz oē votū qō fac̄ implere: qz quotiēs ei de⁹ ad mēoriā reducit ipz votū z possibilitatē z gruitatē p nūc iplēdi: ipsū iterpellat z i mora ⁊stituit. ¶ 3ª ⁊ ē. q̄ pp obita vt scribēdo vl opando lucret ad soluēdū ñ dz remanere: qz p̄fitēdo cedit bōis z si ñ creditori tñ religiōi vt illa p se satisfaciat q̄ tenet: vñ nec ī re religiōe tenet opari māib⁹ ad soluēdū: sic nec ī sec̄lo teneret si cessisset bōis. Si āt p̄misisset māib⁹ opari sic pp bñ phiberet suscipe crucē z sufficeret tūc tradē itereſſe vl bonis cedere: sic nō obstāte hoc posset religionē ītrare: sed si bona sufficiūt dz illi solui itereſſe alīs inanis ē actio creditoris quā excludit iopia debitoris. Si. n. obligato ad mr̄imo^m ⁊mo ēt post mr̄imoniū ⁊ctū licet ītrare religionē: m⁹to magis post oēm aliā obligationē: imo ēt videret q̄ nec ad itereſſe teneret sic iura ad nihil restituēdū obligāt ⁊iugem q mr̄imonio nō ⁊sūmato ītrat religionē altero insciō vel inuito q tñ ī multis pp hoc sepe dānificatur.

Quantuz ad 3ᵐ de herede sūt q̄nq̄ ⁊nes. ¶ Prima q̄ si est votū tātū reale vt fundādi monasteriū: vel dādi tātū p deo: aut oblationē mittēdi: aut tot armatos vltra mare: tūc hēs tenet sic ī alys ōbitis. ¶ 2ª ⁊ est q̄ si ē tñ psonale: vt ieinnare: cōtinere: vel crucis: vl ire vltra mare: hēs nō tenet: nisi sponte se obligauerit: siue sit filiꝰ siue sit exneus. ex. e. Licz. ¶ 3ª ⁊ est. q̄ si vtrūq̄ ē reale z psonale z vtrūq̄ exp̄ssuz: z tūc tenet ad reale: vt si vouit ire ad scm̄ Jacobū z offerre vnū equū: heres nō tenet ire sed equū mittere. Silr si fundare monasteriū z ītrare: nō tenet ītrare sed fundare. ¶ 4ª ⁊ est. q̄ q̄ñ votū est psonale z reale. sed psonale ē pncipalr exp̄ssuz reale tacituz z

accessoziū vt ire ad sanctū Jacobū:nō teneť heres expensas q̄s ille fecisset cūdo:stādo:offerēdo:redeūdo dare sicut nec ire:ꝛ si vouit ītrare religionē:nō teneť bona dare: quia sublato p̄ncipali submouet accessoziū. Silr si suscepat defūct⁹ crucē:nō pp ℔ teneť hēs illuc mittē expēsas q̄s ille
3ª ♀ factur⁹ erat nisi ipse ℔ ordiauerit. ¶ 5ª ♀ ē.q̄ psonale itelligit a psōa sua ñ aliēa: vñ si ipse vouit psōas certas mittē vltra mare reputať votū reale ꝛ ad illud hēs teneť: sic̄ ꝟz ius ciuile teneť iplere pollicitationē factā reipu.a p̄decessoze.

Quantū ad 4ᵐ artᵐ de obligatiōe voti ad peccatū sūt septē p̄nes. ¶ Prima.q̄ ois voluntaria
p̄ª ♀ voti fractio est mortalis:qz reddere est necessitatis: ꝛ totiens quotiēs frāgit:dū tñ act⁹ exterioꝛ ꝛ iterioꝛ itereť: sec⁹ si exterꝛ tñ:qz pctm̄ p se est ī actu iterioꝛi: vñ q̄ vno actu vult mechari ꝛ furari vel plura furari vnū pctm̄ cōmittit quo ad deū q̄ ītueť coꝛ:sed plura si plura fureť: quo ad iudiciū hoīz q̄ videť ea q̄ patēť ꝛ plurib⁹ furti actionibz teneť: ꝛ hoc ī voto negatiuo quo q̄s vouet nō bibere vinuz: secus in affirmatiuo:puta cū q̄s vouet ieiunare. Tūc.n.nō quotiēs comedit totiēs peccat:ꝟz solū ꝟa vice:tertia autē ꝛ deinceps nō:maxime si nō ī ꝓtēptū ꝟz q̄si nō reputaus sibi possibile plus illa die ieiunare patus ieiunare si non iā fregiffet:ꝛ patus ieiunare alia die integra p illa:ꝟz si in cōtemptū:puta vt nō frustra fregerit idē facturus si nō fregisset nec ītētiōe ex integro alias ieiunādi tūc sec⁹:maxime in voto singulari ꝛ secreto ī quo nō ē scādalū. Nā sec⁹ eēt de illo q̄ ieiuniū eccl̄ie fregisset. Nō.n.pp hoc liceret ei exī hoꝛā ꝟsuetā comedere itētiōe alios redimēdi ī scādalū alioꝛ:ꝟz de hoc plen⁹ dictū ē supꝛa di.15.q. De ieiunio. ¶ zª ♀ ē.q̄
2ª ♀ votū q̄ ipole ē iplere de iure vel de facto: nō obligat bacten⁹. Exm de depaupato q̄ vouit dare pecuniā:ꝛ corrupta q̄ vouit castitatē:qz q̄ diē deū p̄cipe impole anathe ª est: et q̄ nō ē spes p nām q̄ possibilitas redeat.: ex toto liberať: q̄ aūt ē spes excusať ꝛ nō libať:qz īanis ē actio quā excludit iopia debitoꝛis ꝛ nō nulla. vñ si vgat ad pīguioꝛē foꝛtunam teneť. Difficultas.n.p̄statiōis nō tollit obligationez: qz tē sel extincta nō reuiuiscit.ff.de vbo.ob.l.y. ¶ 3ª ♀ ē de
3ª ♀ religiosis q̄ nō frāgūt votū veniēdo ꝺ oīa:qz vō vouerunt regulā sed ꝺuersionē vel obedientiā fm regulā:q̄ duo eqparat Tho p. Quolibz.io.q. Qō nō vr.qz q̄ pmittit obiaz plato fm regulā:nihil pmittit pure ꝟz sub ꝺditiōe tacita si ille p̄cipiat. vñ ad nullū p̄ceptū regule vr obligat⁹ quousq̄ illō a plato p̄cipiať. vñ tutioꝛ ē modus pfitēdi quo pmittitur obia fm regulā quā ille quo ꝺuersio moꝛ fm regulaz: qz ī isto z⁹statiz ē obligat⁹ ad regulā nullo alio p̄cipiēte:ni si forte ipsamet regula hēat opp̄m. ¶ 4ª ♀ ē.q̄ q̄ vouet nō
4ª ♀ comedere carnes certa feria sine exceptiōe si illa eueniat ī die natalis dñi teneť abstinere. exī de obs̄.ieiu.c.i.lz auctē epi posset sibi i diē aliā cōmutari. ¶ 5ª ♀ ē.q̄ q̄ vouit certa
5ª ♀ die nō bibere vinū:nihilomin⁹ celebrādo dz ad ablutionē vinū nō aquā ifūdere:qz hoc ē eccl̄ie p̄ceptū ꝛ nō solū p missio:sic̄ comedere carnes ī die natalis. Intelligiť aūt in voto excipi eccl̄ie auctas. de hoc nō. exī de cele.mis. Exp̄te. Tñ q̄ dictū ē ī p̄cedēte p̄ne ñ p̄cediť gbusdā:qz illa decretalis logť de feria sexta.q.d.sec⁹ eēt de alia feria. ¶ 6ª ♀ ē.
7ª ♀ q̄ iuit⁹ ordiat⁹ peccat nō ꝺtinēdo si fuit volūtas lz coacta ꝛ sic sine culpa ꝟz ñ sine cā cogiť ꝺtinere:sic̄ ēt si hēat vꝛoꝛē ifirmā quā nō p̄t cogscere. Si aūt sic iuit⁹ q̄ nec characterez suscepit:tē nō teneť:qz nec rōne voti:qz nō ꝛsensit:nec statuti:qz nō ē ordiat⁹ realr.ꝛ de hoc nōť exī de bap⁹.c. Maiores ī glo. ¶ 7ª ♀ ē.q̄ nouit⁹ sel ptestās q̄ ñ ītēdit pfiteri p
7ª ♀ q̄cūq̄ moꝛaz nō obligať manēdo p annū lz ñ renouet ptestationē:qz itelligiť pdurare de bap⁹.c.maiores ī fi.q̄ē verū de toto anno illo ī quo ē facta ptestatio. ꝟz si post annū itegrū a tpe ptestatiōis maneret ꝺo anno ītegro: videreť sibi p̄iudicare nisi ī capite cuiuslibz āni renouerat ptestationē. Lū.n.glibz ān⁹ sit p se p̄iudicial glibz regrit distinctā ptestōnē:ꝟz nō aliq̄ pars anni q̄ p se nō pōt p̄ciudicare.

Quantuz ad 5ᵐ artᵐ de ipedimēto voti sūt septem p̄nes. ¶ Prīa q̄ votū solēne ipedit mr̄i⁹ p̄ª ♀
ꝺbēdū ꝛ dirimit ꝺctū. vñ post ips̄ peccať ꝺbēdo: petēdo: reddēdo semp:qz nullū ē mr̄imm: h āt itelligiť de solēnizato p suscepti onē ordis sacri:ꝛ p pfessionē approbate religionis q̄tū ad ipsū solēnizātē. Itē q̄ mr̄io⁹ ꝛsūmato solēnizatur p pfessionē ꝺiugis vl ēt nō ꝛsūmato p suscepionē sacri ordis alio ī sec̄lo remanēte cū voto simplici:votū simplex illi⁹ vna cū voto solēni alteri⁹ spāl r q̄ facti sūt vna caro ī pedit ꝛ dirimit:ita q̄ si mōtuo ꝺiuge ordiato vl ꝛfesso post secularis ꝺbat q̄ solū votū simplex emisit:dirimiť mr̄imm.
¶ zª ♀ ē ō voto solēni religiōis.q̄ sic̄ spōsalia nlla alr q̄ rō zª ♀
ne ꝛsēsus causāt puc hōestatis iusticiā: sic̄ pfessio nulla pp iuris pbitionē rōe h⁹ religiōis ñ rōne religiōis absolute dirimit mr̄imm post ꝺctū:sic̄ sigs pfiteret añ ānū ī ordīe mē dicātiū. de reg.c. Nō solū.li.6°. Sz illa decre. Nō solū. vr si bi ꝺdicere:qz post q̄z ibibuit recipe ad pfessionē pmittit ad sec̄lz redire ifra ānū nisi pfessus sit tacite vl exp̄sse vl vitā voluerit mutare. ¶ Solo. Añ ānū nullo mō p̄t pfiteri:sic q̄ huic religiōi obligeť q̄ ad foꝛ eccl̄ie. vñ q̄ lr cūq̄ pfessus añ ānū p̄t aliā religionē ītrare ēt laxioꝛē q̄ ad iudiciū eccl̄e ꝟz q̄ ad ℔ q̄ religiōi abrc obligeť: p̄t añ ānū pfiteri vel exp̄sse pmittēdo obiaz vel tacite suscipiēdo p triduū bitū pfel foꝛ:ꝛ tē phiberi p̄t ad sec̄lz redire: ꝟz nō ad aliā religionez trāsire. de ꝓuer. ꝓiu.. Quidaz ex pte placet. Et quo ad iudiciū dei obligat⁹ ē huic religiōi: sic̄ ꝛ si ī sec̄lo vouisset ītrare ꝛ remanere ī religiōe artioꝛe: vñ peccat ītrādo laxioꝛē. Et ita vr q̄ pfessio facta añ annū ꝺ iuris pbitionē sufficiat ad dirimēdū mr̄imm post ꝺctū: ex q̄ sic ē ligat⁹ q̄ nō p̄t ad seculū redire:ꝟz pfessio facta añ pubtatē nō dirimeret: ga talis nulli religiōi obligat. Facta vo ī ordine reprobato dirimeret:qz cā phibitiōis q̄nq̄ respicit pfitentē q īdifferēter se hz ad oēz religionē:ꝛ tūc pfessio facta ī vna religiōe nō obligat ad aliquā:qz ita phibeť in alia sic̄ ī ista: q̄nq̄ āt respic̄ ipsaz religionē determiate:ita q̄ phibeť pfiteri istā nō aliā:ꝛ tūc lz nō obligeť isti:tñ obligať alī:sic̄ ī pfessione añ annū ī ordib⁹ mēdicātiū:q̄ nō ē phibita in alys ordib⁹: ꝛ de facto ī ordīb⁹ reprobatis q̄ ñ ē phibita in approbatis.
¶ Gz arg.ꝺ.c.de voto.li.6. vbi nō solēnizať ad mr̄imm diri mēdū nisi vel p ordinē vel p pfessionē factā alicui de religionib⁹ p sedē aplicā approbatis. Sed p̄t dici q̄ eoipso q̄ fit exp̄sse religiōi reprobate: fit tacite alicui de religiōibus approbatis:qz ñ p̄t ī seculo remanere. Posset ēt alr rñderi ad decretalē. Nō solū. q̄ dictū sit. s. q̄ pfessus fuisset tacite vel exp̄sse in alia religiōe laxioꝛe de q̄ ad istā trāsiret. Nō aūt q̄re ī istis añ ānuz nō valet facta pfessio ē pp earū maiorē artitudinē: sic̄ de quodā arto monasterio statuit q̄ añ .18. annos nō possit quis pfiteri. de regu.c. Qz in istulis. Qō igiť dr q̄ aut ē pfessio nulla simplr aut valida: dom q̄ est nulla simplr:ꝛ tñ reddit p̄sonā ibabilē pp iuris statutū: sic̄ mr̄imm nullū reddit boiez ihabilē ad ordinē: ac si eēt vex:
7ª ♀ nō pp sacm ꝟz pp affectū. ¶ 3ª ♀ ē.q̄ pfessio tacita nō hz 3ª ♀
locū vbi nō est exp̄ssa pp q̄ beguine: filie dei: canonice se cuiares lz bitū mutauerint:ꝛ sic multis annis steterit: non sūt tacite pfesse q̄uis obiaz exhibeāt magr̄e vel abbatisse de ma.ꝛ obe. Dilecta. cū p̄puz hēant: nec vnq̄z ꝟz regulā approbatā pfessionē faciūt exp̄ssā q̄re nec tacitā. q̄re p̄t ꝺbere nisi alr vouerit ꝛ sp tz: nt hñt p̄uile m. Sigs suadēte diaº plusq̄z layc⁹ bigam⁹ ꝛ lr at⁹ ī choꝛo cātās. Nō.n.hñt ordinē pp sexū: nec religi cm: nec vt pfesse vt nouitie: qz vbi non ē pfe⁹ nec pba⁹. Sz ꝺ ℔ q̄ dcm̄ ē ō biguiab⁹ vr eē ō regu.c. Uidua: sed ibi loquiť de ꝺgregatione vellata z q̄ profiteri solent ꝛ sacrari: nec obstat. ¶ Quarta cōclusio ē de voto simplici:qz votum simplex impedit ꝺbendū ꝟz nō dirimit 4ª ♀

ctū: vñ qñcūq; & quotiēscūq; ꝺbit peccat mortal'r. Item dirimit spōsalia: sicut solēne dirimit matrioniū: ita ꝙ post votū simplex a se emissū ꝙ sciēter ꝺbit cū aliquo quē scit si mile votū emisisse mortal'r peccat: ſz post neuter tenet matrioniū ꝺbere & manēs ī secło: qz sūt nulla spōsalia .ſ. viculis.n.eiusdē rōnis: qz.ſ. vel vtrūq; est simplex vl' vtrūq; est solēne. ꝑmū derogat ẽo: ſz qñ vnū est fortius alio: tūc fortius & posteri⁹ vincit ꝑmū. Impedit & debiti petitionē ẽm oēs: qz tātuz tenet̄ ꝟuare votū castitatis q̄tū pōt. Secus si eēt emissuz ꝺstāte mr̄imonio: qz nō valeret: non aūt ipedit redditionē nisi ꝑmā q̄ sola est volūtatis: qz pōt ītrare religionē. ¶ ſ⁹ ꝺ ē. ꝙ ꝙ ꝺ votū simplex ꝺxit mr̄imo⁹ & nō ꝺsūmauit si ꝺiunx petat ab eo debitū tenet̄ religionē intrare: qz sic & nō al'r pōt votū īplere sicut dictū fuit supꝺistin. z7. ¶ Sz ꝺ: qz nemo tenet̄ rōne voti facere plusq; vouit: sed ipse nō vouit ītrare religionē. ꝙ nō tenet̄: vñ ſz nō possit negare debitū nisi religionē intrādo: qz tñ ītroituz nō vouit: nō videt̄ ꝙ ex voto teneat̄ religionē ītrare: vnde ſigs vouisset castitatē & cōpellere⁹ eā violare nisi ītraret monasteriū: nō ꝓp hoc teneret̄ intrare nec peccaret si iusto metu ꝺberet mr̄imo⁹. ¶ Et dōm ad hoc ꝙ si culpa sua ꝓtingeret ꝙ nō posset caste viuere in seculo is ꝙ vouit castitatē: tūc ꝑ accñs teneret̄ religionē ītrare: & ita vī in eo ꝙ culpā cōmisit ꝺbēdo mr̄imo⁹ post votū: qz in nećitate se posuit. ¶ 6ª ꝺclo est de eo ꝙ vouit nō ꝺbere mr̄imo⁹ absolute nihil cogitans de actu carnali: de quo gbusdā videt̄. ꝙ ſz ꝺbēdo pecc̄et nō tñ petēdo nec reddēdo q̄tūcūq;: qz sub isto voto non cadit nisi qō ē de eēntia mr̄imony: vt ꝺsensus ꝑ vba de pñti: vel ꝙ ordinat̄ ad illud vt spōsalia: vñ ꝺbēdo spōsalia frāgeret votū: ſz nō vouerit nisi nō ꝺbere mr̄imo⁹. Aliud aūt videt̄ de ꝓñtib⁹ ad mr̄imo⁹. Certuz ē.n. ꝙ si fornicaret̄ ꝙ nō esset fractor voti: qz nō nouit castitatez absolute. ꝙ multomin⁹ petēdo debitū ne plus habeat luxuria q̄ castitas. Itē magis ꝓñs est ad mr̄imo⁹ reddere debitū q̄ petere: cū illud ꝺcēatur necessario: illud volūtarie: ſz ꝙ sic vouit pōt reddere. ꝙ & petere. Itē si iurat ꝺbere mr̄imo⁹: non ꝓp hoc iurat ꝺsūmare: īmo nō ꝺsūmato matrioniō si negat debitū nō peierat. Itē nō tenetur abstinere ab actu nisi vt est ꝓñs mr̄imo⁹: postq; ꝙ mr̄imo⁹ factū est sibi licitū: et actus: cuz cesset ꝓncipale. ¶ Cōtra. plus tollit negatio q̄ ponat affirmatio: vñ ſz iurādo mr̄imo⁹ nō iuret actū: qz pōt eē verus mr̄imo⁹ & nō erit act⁹: tñ abiurādo mr̄imo⁹ abiurat actū: qz nō pōt eē ex mr̄imo⁹: & iure mr̄imony ꝺz petere vl' reddere debitū: & q̄tū pōt ꝟuare ꝺz votū nec est sublatū votū quo ad ꝓncipale: qz & illa mortua nō ꝺz aliā ducere. Uñ ñ videt̄ ꝙ possit petere: ſz hoc illi ꝟinuet ne expectet suā petitionē & fiat ei mr̄imo⁹ onerosuz. Et illud vī vius. ¶ Uñ ad ꝑmū posset dici ꝙ nō est sīle de actu fornicario ꝙ nō ꝺsequit̄ mr̄imo⁹: & iō in nullo cadit sub voto emisso de nō ꝺbēdo mr̄imo⁹ & de petitiōe debiti: q̄ nō fit nisi iure mariti vel mr̄imony. ¶ Ad scōz dōm. ꝙ reddēs debitū excusat̄: nō qz nō faciat ꝺ votū: ſz qz nećio facit ꝺ votū. ¶ Ad alia ꝑz solo ꝑ dicta. ¶ 7ª ꝺ ē. ꝙ ꝓfessio tacita dirimit sicut expſſa: sed qcqd dictū sit in ꝟa cōne: tñ Inno. nōt de reglarib⁹. c. Ex parte. Qz vbi sunt distincti bītus q̄tūcūq; ꝓtet habitū nouitioꝝ & ꝑ. xxx. annos: nō ītelligit̄ ꝓfiteri nec alligari ordini: sicut nec ꝓ spōsalia deuenit̄ ad mr̄imo⁹ nisi aliqd sequat̄ de spon. ipuberū. Ad dissoluēduz. īmo & vbi habitus nō est distinct⁹ nisi expſſe ꝓfiteat̄: nō videt̄ post ānū esse reglaris. & iducit ad hoc dictū. c. Ex parte. Et refert abbas mōtis maioris ex de reglarib⁹. c. Cōsulti. Qz būc ītellectū amplectit̄ curia: & dicit se vidisse lr̄as curie sup absolutione cuiusdā a monachatu q fuit p. x. ānos in religiōe bti bñdicti post lapsuz legittime etatis: sed nunq; gesserat se i corde nec in aio remanere. Sz mihi videt̄ ꝓbabili⁹ quod supradictū ē. ¶ Et ad ista posset dici ꝙ ꝓfessio tacita ubi est habit⁹ distinct⁹ nō obligat illi religioni determiate: sed alicui ideterminate: & ꝑ ꝓñs dirimit mr̄imoniū post ꝺctum: q̄uis hoc sit dubiū. ¶ Ad arg^m dōz. ꝙ ſz simplex nō min⁹ obliget quo ad deū ꝑ se: tñ ꝑ accñs & ꝑ eccl'ie statutū solēne plus obligat quo ad mūduz.

Qō IIII.

Quarto queritur de voti dissolutiōe & liberatiōe: & in spāli vtrum ep̄s possit dispēsare in voto religionis. Et videt̄ ꝙ sic. qz ipse pōt dispēsare in omni voto tpali: nisi crucis ꝟm Innocē. & Hosti. ex de vo. c. z. & c. Ex multa. sed votū religiōis est tpale nisi vouerit ītrare & remanere vel aio remanēdi. ꝙ ꝛc. ¶ Cōtra. qz nō pōt dispēsare in voto ꝓtinentie: sed votū religionis ꝟcludit votū continētie & plus. ꝙ ꝛc. ¶ R⁰. cū liberet̄ gs a voto tripl'r. ꝓmo ꝑ ipletionē. z⁰ ꝑ irritationē. 3⁰ ꝑ dispēsationē. Et bis trib⁹ votū dissoluat̄: iō hic q̄tuor sunt videnda. ꝓmo de ipletiōe. z⁰ de irritatione. 3⁰ de cōmutatiōe & redēptione & dispēsatione in gnāli. 4⁰ de dispēsatione in speciali.

Quantū ad ꝑmū sunt nouē ꝙnes. ¶ Prima ꝺ est. ꝙ ꝑª ꝺ gcūq; īplet votuz eo mō quo ꝓmisit libat̄: qz solutione ei⁹ qō debet̄ ois obligatio tollit̄. vt ꝺ isti. gb⁹mo. tol. ob. in ꝓncipio. ¶ Sz circa hoc est dubitatio de illo qui vouit ītrare religionē ñc ꝙ ex voto nō est obligatus ad remanēduz. Utrū intrās aio exeundi nō stādi nec ꝑbādi ipleat. ¶ Et dōz est ꝙ nō: qz ꝓpositū accidētale quo ad subaz & efficaciā. ſ. sine quo ꝑt eē votū & meritoriū nō obligat: q̄uis sit annexuz voto: sicut in eo qui vouet ire ad sanctū Jacobū ꝓponēs peditare: qz pegrinatio est bona & meritoria: idē esset si sit accidētale quo ad subam & eēntiale q̄ ad efficaciā: sīc ꝙs vouet ieiunare ꝓponēs cū deuotiōe sine qua nō est acceptū ieiuniū. ſ. cuz tristitia sicut hipocrite tristes: tñ est bonū & meli⁹ q̄ comestio: qz carnē macerat: aut sicut aliꝙs vouet ieiunare ꝓponēs sine mortali illud pagere sine q̄ nō ē meritoriū: ſz tñ libat̄ simpl'r ipletio sine istis annexis: ſz qñ ē eēntiale q̄ ad subaz qñ sine eo nec illud esset votuz: nec illud eēt mā voti: tunc obligat votuz & ad id qō ꝓncipal'r ꝓmittit̄: & ad id quod ei annectit̄. Obligat̄ .n. vouēs ad id sine quo votū nō pōt eē votū: qz gcūq; vult aliqd: vl't eoipso iplicite oē id sine quo id esse nō pōt. vñ cū nihil malū possit eē mā voti: & igressus sine ꝓposito remanēdi vel expiēdi & cū ꝓposito statiz exeūdi sit malus: nec ex se habeat rōnē boni nisi ex expiētia vel remanētia: ide ē ꝙ qñ vouet intrare saltē aio expiēdi ꝓpositū annexuz est de eo qō est subale voto quo ad māz & efficaciā: vñ ad vtrūq; obligat̄. Et ꝑ hoc rñderi pōt ad. z. decretales q̄ adducunt in ꝓiū. Prima de spōsalib⁹. cōmissuz: vbi ille ꝙ iuranit ꝺbere mr̄imo⁹ & suspirat ad religionē: pōt gdē cū ea ꝺbere & mr̄imōio nō ꝺsumato religionē ītrare qō faciēs ꝺbet aio stati resiliēdi & tū libat̄ a iuramēto: qō tñ iurauerat ꝺbere aio ꝺsumādi & vsq; ad mortē perseuerādi. Scōa ē de vsuris. c. Debitores. vbi ille ꝙ iurauit soluere vsuras ſz ītēdissz nō repetere: pōt tñ solutas repetere & libat̄ a iuramēto soluēdo ſz aio repetēdi. Tertia est de voto. c. penulti. vbi ille ꝙ iurauit vel vouit ītrare religionē si in ep̄m eligat̄. pōt religionē ītrare: & nihilo⁹ in⁹ postea ep̄atuz acceptare: & sic iplet votū ītrādo aio exeūdi ꝓp ep̄atuz. ¶ Dicēdū ē ꝙ ꝙ ñ ē sīle: qz illa faciēdo būit intentionē licitā: ſz ꝺctā nō quo ad subaz rei q̄ agebat̄. Qz .n. ꝙ ꝺxit mr̄im⁹ verū ītret religionē añ ꝺsumationē ē licitū & verū. Et sīl'r ꝙ soluat vsuras & dominiū trāsferat & postea repetat bñ stāt sīl': aut ꝙ ītret religionē & fiat ep̄s: ſz ꝙ sit bon⁹ igressus: & sit cū aio exeūdi nō stāt sīl': vel ꝙ sit igressus ꝓmissus & cū aio exeūdi: qz tal' ingressus nō cadit sub voto: ſz solū ille ꝙ est cū aio ꝑbādi vel pseuerādi: iō ꝛc. ¶ Scōa ꝺ est de illo ꝙ vouit ītrare: vtruz ītrādo aio remanēdi postea exeūdo ipleat votū. Et dōz ꝙ z⁰ ꝺ

si vouit ītētione nō remanēdi nisi sibi placeret: pbādo implet nec tenet remanere: ⁊ idē ē si simplr vouit intrare: qz tē fm iuris ītētionē videt obligat⁹. Si āt ītētione remanē di tenet ī illa vel alia remanere: qz lz ꝓpositū p se nō obliget: tñ cū alio obligat. vnde cuz plus teneat ad religionem ex voto q̄ ex ingressu: cum ingressus cum ꝓposito remanendi obliget ad remanendum in illa vel in alia. de regularibus. c. Cōsulti. multo magis votum cuz ꝓpositum remanēdi. Sz ꝑz dicta ī pria ꝑne videt q⁹ is q vouit intrare religionē aīo remanēdi nō tenetur remanere: qz sine cō potuit esse votuz ⁊ meritoriū: cui⁹ ꝓriū dicit Posti. i. c. de voto ⁊ Tho. Uñ dico q⁹ si religio videt sibi bona ⁊ credit se posse sustinere: tenet remanere vel in ipsa vel in alia. Si āt sibi videt q⁹ nō posset nec hāc nec aliā sustinere: nō tenetur remanere: sz pt ad secūm redire: nō tū vt seculariter viuat: qz cū būerit aīuz remanēdi tacite itelligebat si expediret: alr non potuit vouere. Silr si sibi videt expediētioz alia religio pt ad eā trāsire: qz itelligit nisi aliud magis expediat. Et ī istis casib⁹ dico q⁹ illa ītētio fuit eēntialis voto et quo ad substam: qz sic ītrare ⁊ sine pbatiōe exire cū sit malū nō pōt cadere sub voto. sic et pbare qō bonuz ē ⁊ nō tenere: ē maluz nec vouibile. vñ gcūq; vouit ītrare religionez sine aīo remanēdi: tenet tādiu remanere quousq; sufficiēter pbauerit: q̄ nō fcō si exierit tenet aliā saltē ad pbā dū ītrare. Si vo aīo remanēdi tē tenet ī aliq̄ si pt remanē vsq; ad mortē. ¶ Ad scōz dōz. q⁹ illa circūstātia vī ī subāz facti redūdare cuz vouerit simplr ītrare: ⁊ ītrare nō ē bonuz nisi fiat aīo pbādi vel remanēdi: ide ē q⁹ sz ītētionez quaz hūit iplere oz: qz illa fuit q̄si specifica ⁊ eēntialis dra determinās: sec⁹ āt ē de alys q̄ accidūt ipe māe voti. ¶ 3ª ꝓclo ē supi⁹ tacta de illo q vouit ītrare religionē: vt zilla refutāte vl cadē reꝓbata teneat aliā ītrare. Et si qdē erat obligat⁹ ad religionē absolute: lz nō ītēdisset nisi de ista ea refutāte vel peunte obligat⁹ ē ad aliā: qz obligatio nō fuit certe spēi sz gnis: sic ē q⁹ ꝓmittit dare equū lz nō ītēdat emere alienū sz dare suuz: sic oēs sui peāt: nihilomin⁹ tenet dare aliū. Si āt nō ītēdebat se obligare nisi ad istā religionē pci se videt qbusdā q⁹ illa refutāte libat⁹ ē: qz p eū nō stat ⁊ sibi ipole factū ē qō vouit: ⁊ simplr si ipa reꝓbet: nisi sic q⁹ ꝓfessi maneāt ī illa si volūt vel ad aliā trāseāt. ¶ Sz illō nō videt: qz ille q vouet certā religionē: qz cū hoc non stat vita seculi p ꝓns vouet dimittere seculuz. vñ si istā religionē nō pt hre: vel qz ipa nō vult vel qz ꝓhibiti sūt recipe ad ꝓfessionē: qz rône voti iplīciti q̄ abrenūciauit secło tenet nō redire ad seculū: videt p ꝓns debere ī aliā religionē remanere. ¶ 4ª ꝑ est an is q ipedit votū ipleri ab alio tenet votū iplere ī se ipo. Dōm q⁹ si licite hoc facit vt pr̄ pp neccitatē vel vt traberet ad meliorē religionē: vel pp suuz pfectuz spūale vt tribun⁹ biēnio Martinū ī secło retinuit: ñ peccat nec tenet ad aliquā emēdā. Si āt illicite: tē nō sufficit vt tāta istātia faciat de reducēdo q̄tā fcē ī retrabēdo: sz equalitē vel se loco ei⁹ reddere oz: sicut cui⁹ ꝓsilio furtū factū ē alias nō fiēdū: nō libat monēdo furē de restituendo sed tenet de suo eqpolles reddere. Quicūq; n. ope vel ꝓsilio p se vel p aliū tulit alienū vel aly debitū vel dānificau it: tenet ad restitutionē equalitis. ¶ 5ª ꝑ ē. q⁹ pfitēdo religionē approbatā ē bō libat⁹ ab oī alio voto simplici: siue eēt reale siue psōale siue mixtū: qz ēt si vouisset artiorē religionē libat pfitēdo laxiorē. de reglarib⁹. c. pe. li⁰. 6. Sz si erat votū reale: monasteriū tenet illud iplere q̄tū bona valēt: si erat certe eccl'ie vel religiōi alie votū factū. Si āt vouerat dare paupib⁹ vel eccl'ie absolute ipleuit votū pfitēdo: qz sua secū dedit p deo: ⁊ deo ⁊ paupib⁹. Probat āt ista ꝑ ex de voto. c. Scripture. vbi dr Re⁹ voti aliq̄ten⁹ nō habet q tpale obsequiū ī ppetuā nosciť religiōis obseruātiaz cōmutasse. Hoc āt ē verū de voto simplici idistincte siue sit ppetuuz: siue tpale: siue partiale: siue totale: vt religiōis sec⁹ de voto solēni sacri ordis: qz ad illud remanet obligatus pfitēs religionē: vt sic duplicis voti reus bēat si frangat castitatē. Itē p epatū obligat⁹ si pfiteat sine licētia pape nō libat: qz hz allas ligatas nec pt volare ad solitudinē sine licētia. ō renū. c. Nisi cū pdē. Itē obligat⁹ voto solēni alteri religiōi artiori vl eq̄li sine licētia petita ⁊ obtēta de fctō aliā pfitēs nō libat a pt: sz qñ de licētia plati pme pfitet laxiorē vel petita ⁊ nō obtēta pfitet artiorē: vel ēt nō petita lz fieri nō debeat: fctā tū tz ⁊ a pma libat. ¶ 6ª ꝑ ē. 6.ꝑ
q⁹ ad libationē a votis ī secło emissis nō ē necia irritatio illius ī. cui⁹ manu fit pfessio nec dispēsatio ei⁹ nec alteri⁹: qz fit p solutionē ⁊ ipletionē hec libatio ⁊ nō p irritationē: nec p ꝓmutationē nec redēptionē: sz eo ipo q⁹ pfitet ab oī voto liberat: sicut. n. sigs obligat⁹ alicui ex diuersis causis fieret ei⁹ fu⁹ ab oibz liberaret: ita ⁊ q voto crucis vel mille alys ōo tenet: pfitēdo fit fu⁹ ōi dedicās corp⁹ p votū castitatis: aīaz p votū obediētie: exteriora p votū pauptatis: et iō cedēs sic bonis de oib⁹ bonis de qb⁹ votuz vouerat soluit deo qcqd pōt se fuū ei⁹ faciēdo: vñ ī nullo antiq̄ tenet.
¶ 7ª ꝑ segt exgnta ⁊ sexta. s. q⁹ pfitēs religionē approba 7.ꝑ
taz libat ab oī debito pecuniario humano: qz sigs ex ꝓctu vel q̄si delicto vel q̄si ē boī obligat⁹ ī aliq̄ qō in pecuniam ꝓuerti pōt ⁊ pecunia extimari: liberat eo ipso q⁹ fit fu⁹ nō hois: nec potēs hre ꝓpuz: hui⁹ aūt est religiosus: iō ⁊c. Uñ si ꝓmisit scribere vel aliqd artificio suo facere: nō tenet p prys manib⁹ opari: sz tenet mōasteriū ad extimationē q̄tuz bona ei⁹ valēt nō q̄tū pson⁹: qz remanet liber cū possit fieri eps: qō nō ē de fuo ꝓprie dicto: lz dns cui⁹ fu⁹ pri⁹ erat obligat⁹ teneat fm estimationē ipius met fui: qz fuus extimari pōt. libtas aūt ī extimabilis ē: ⁊ iō liber bō extīari nō pt: cuiusmodi est religiosus: nisi q̄tū ad hoc q⁹ nihil hre pt p ꝓpuz nec p ꝓns ad aliqō hō obligari: sz si debeat facere restōnez ī certā cū illa debeat paupib⁹ aucte eccl'ie distribuēda: ⁊ ipse aucte eccl'ie se ⁊ sua dederit monasterio: ⁊ p ꝓns paupib⁹: qz bona eccl'iarū sunt bona pauperuz: videtur monasteriū nō teneri ad restōnē vlteri⁹ faciēdā: sic teneret si eēt restō certa ex se vel p eccl'iaz iā certificata: puta q⁹ eēt applicata oīs ī certa restō in subsi diū terre sancte. Et hoc itelligo q̄ñ de suo ⁊ suo noīe tenebat ad restōnē in certā: sec⁹ si in manib⁹ suis tanq̄ executor bēret bona subiacētia restōni ī certe: qz illa deberet monasteriuz aucte superioris vel aly distribuere vel sibi retinere: qz se ⁊ sua nō aliena potuit dedicare. ¶ 8ª ꝑ ē. q⁹ pfitēs religionē appro 8.ꝑ
batā a pena peccato debita ī foro dei libat p hoc q⁹ fit fu⁹ dei. Nō. n. ē illi nēcia certa delicti satisfactio q totū vite tē pus obediētie ipedit sui ꝓditoris. de pe. di. i. §. his auctib⁹. Uñ dicit glo. de voto. c. scripture. Qz ītrāti monasteriū nō ē pnia iponēda p pctō añ cōmissō. Sic. n. remittit Austulfo penitētia publica si monasteriū voluerit īgredi. 33. q. 3. Admonere. v. Ingredere monasteriū. Et hoc pp ꝓtinuationez pnie ⁊ exercitij ī quo semp ōbēt eē mōachi. 12. q. 1. Nos āt. Si āt postq̄ monasteriū īgressi sunt delinquūt bñ subyciūtur pnie ⁊ disciplīne abbatis ꝛz loci regulaz de regularib⁹. c. vlt. ⁊ de sen. excō. Lū illoz. ¶ 9ª ꝑ ē. q⁹ pfessio 9.ꝑ
liberat a pena debita in foro mūdi. Quidā aūt dicūt opp⁹ puta si homicida pfiteat religionē q⁹ nō pp hoc ei parcit gn p iudicē eccl'iasticū degradat⁹ exponat iustitie seculari aīaduersiōe ōbita puniēd⁹ ī oī casu ī q̄ post pfessionē deliquēs degradaret ⁊ iustitie seculari traderet: siue sit hēsis siue crimē lese maiestatis siue aliud. sz ꝓma opio ē ꝓbabilior: qz cū plus sit fieri religiosuz q̄tū simplr ad eccl'iaz ꝓfugere: sic homicida ꝓfugiēs ad eccl'iā nō tradit iustitie secłari mutilādus vel occidēdus: sz eccl'ia fuat sibi vitā ⁊ mēbra: multo magis illi q fit religiosus: qz nō solū de monasterio nō dz eyci plusq̄ latro alīs ꝓfugiēs: imo ēt post pfessionez

ex monasteriū iuēt⁹ nō dz capi ab ep̄o degradādus ⁊ expo
nēdus:qz semp ē in eccl'ia g totā vitā eccl'ie dedicauit: nec
est sille de illo g post ꝓfessionē deligt:qz iste exūs in eccl'ia:
vñ ab ea tueri ñ dz:sic nec is g i eccl'ia occidit vl furat⁹ ē ab
illa tueri dz. Et idē vī de illo g post furtū ꝓ q̄ layc⁹ susp̄dit
vel post aliud crimē culpabile:nō tñ faciēs irregularē:pro
mouet ad sacros ordies vel ⁊ clericat:q.s.nō degradet: sz
sic ꝓfugiēs ad eccl'iaz saluet. secus aūt si pp crimē fact⁹ eēt
irregularis:qz tūc tōsura vel ordo furtiue suscepta eū non
ꝓtegeret:pp hoc forte cū gs religionē ingredit nō interroga
tur vtrū sit ad mortē obligat⁹:vl vtrū cōmiserit crimē ca
pitale:cū tñ interroget an sit debitis obligatus: qz ꝓfitēdo
obligatio vtriusq; tollit:sz pecuniaria i mona^m vtit: nō āt
corpalis:sed bene deberet q̄ri vtrū sit irregularis ad min⁹
irregl'aritate q̄ regrit pape dispēsationē:qz al's ē iutil' ad re
ligionē cl'icoz:imo forte ad eā ñ dz recipi sic n^c ad cl'icatū.

p¶ Quantū ad scōz articulū de irritatiōe voti sunt duo
deciz ꝺnes. ¶ Prīa i gnāli g vbi non ē vo
tum irritū sed irritandū tenet quousq; sit irritatuz:⁊ obli
gat. postq; autem est irritatum non tenetur vouens serua
re:imo nec debet ꝺ voluntatē illi⁹ g irritauit:g tñ irritare
potuit. Qō.n.nō mutat q̄re stare ꝓhibet. C. de testi.l. Sā
cim⁹. sicut cū ē electio irritāda pp vni⁹ ꝺtēptū: si ille nō ꝺ
2¶ dicat sz cōsentiat electio tz. ¶ 2ª ꝺ ē.g differūt dispēsatio
⁊ irritatio:qz irritatio pōt fieri sine cā ⁊ ad libitū irritātis:
sic vir ad libitū irritat votū ꝺiugis:ita g nec ipse peccat ir
ritādo:qz nemini facit iniuriā g iure suo vtit:nec ille vten
do ⁊ votū omittendo qō fuit inefficax a p̄ncipio:sz plat⁹ di
spēsat i voto nō ꝓp voti iefficaciaz: qz subdit⁹ plene potuit
vouē:sz pp aliquā cāz:vñ regrit ex pte dispēsantis auctas:
⁊ ex pte dispēsati cā vtilitatis vl necessitas ei⁹ vel rei publi
ce i oī genere dispēsatiōis:⁊ i oi plato dispēsante ēt papa:qz
nec petro nec alu cōmissa ē ptās i destructionē:sz in edifi
cationē. Et hoc vtiq; verū ē i ꝓposito: qz voti obligatio iu
ri nāli ⁊ diuino initit. Nā i bis q̄ nō sunt mala nisi qz ꝓhi
bita iure positiuo qō ip̄e pōt ad libitū abrogare pōt ipse p
3¶ ꝓns ⁊ i illis ad libitū dispēsare. ¶ 3ª 2° est in spāli de ep̄o g
bz allas ligatas. Si g ep̄s vouit intrare religionē ip̄e tenet
iplere sic pt.s.petēdo licētiā resignādi a papa:q; si papa nō
licētiet vel votū irritet pp ꝓpossibilitatē excusat:sz si papa
4¶ velit dare licētiā tenet. ¶ 4ª 2° est de suo:qz si su⁹ vouit
intrare religionē dño nō ꝓmittēte vel irritāte votū: nō te
5¶ net:sz dño ꝓmittēte tenet: et manumissus tenet. ¶ 5ª 2°
est:de ꝺiuge q ꝺtinētiā vouit nisi altero debitū petente: qz
tenet ꝺtinere ēt illo mortuo simplr:sz illo irritāte tenetur
reddere: qz intñ pōt ali⁹ irritare qō est ius suū ⁊ nō plus.
6¶ ¶ 6ª ꝺ ē de religioso:qz si religiosus votū emittat tenet i
plere nisi plat⁹ irritet:qz i bis i gb⁹ ē liber ⁊ sui iure p̄t voue
re. Cū g ip̄e nō teneat obedire nisi i illis q̄ sūt regule ⁊ ꝺsti
tutionū ꝼm q̄ ꝓfessus ē: g i alys ē lib. g si vouerit dz iplere
sz lz nō sit subdit⁹ plato i illis sic q; i eis teneat obedire. ē
tñ i illis sic sꝺdit⁹ plato q; nō p̄t se ad illa obligare in p̄iudi
ciū plati:qō eēt si nō posset illō votū irritare: qz ip̄e oi tpe
pōt ei iperare illa q̄ sūt regule ⁊ ꝺstōnū:qō nō eēt si ꝓ tunc
7¶ vellet facere alia:⁊ ad illa teneret:iō ⁊c. ¶ 7ª ꝺ ē de irrita
tiōe parētū. Ubi sciēdū ē q; si ipubes irēt religionē pntes
vel tutores pñt irritare si volūt añ ānū ⁊ diē a tpe scīe cō
putādū: vlteri⁹ aūt nō:vt si adult⁹ vl adlta deo fuire elege
rit nō ē ptās parētib⁹:vel tutoribz:vel curatoribz ꝓhibēdi
.zo.q.z. Puella. Ubi sciēdū q; ipubes dicunt feia vsq; ad
xy.ānū:masculus vsq; ad.xiiy.ānū cōpletos: qz nō sufficit
attigisse:sz oz esse in fine.xy. vl.xiiy. vt dic glo.zo.q.i.c. Fir
ma. lz Aug. dixerit q; statiz q̄ malitia supplet etatē possit
se vouere deo:sic dare diabolo ꝓpetuū:vel saltē sic q̄ mali
tia supplet etatē:⁊ corpis pō ad mrīmo^m:qz ē ita potēs ipu
bes sic pubes ali⁹ in.xiiy.⁊ si ñ sic i.xx°. pōt ꝺbere mrīmo^m
carnale:ita ⁊ spūale:sic aligs ipubes ita discret⁹ ē ad vouē
duz ⁊ fortis ad sustinēdū religionē sicut vn⁹ ali⁹ pubes:vñ
de tali videret q; posset itrare iuitis parētib⁹ sic ⁊ ꝺbere:
maxime: qz iure ciuili filiussa. pōt religionē itrare p̄e iui
to:nō aūt mrīm^m ꝺbere. C. de epi. ⁊ cle. l. deo nobis. Insti.
de nup. Et p hoc ē. zo. q. i. c. Firma erit ꝓfessio vginitatis:
ex quo iā adulta etas cē cepit:⁊ q̄ solet apta nuptys ꝺputa
ri sit ꝓfecta:sz ꝺtiū tenēt cōiter canoniste. de reg'lari. c. Po
stulasti. qz nālius ⁊ suaui⁹ ē carni viuere i mrīmo° q̄z i clau
stro: vñ ad illō citius rō ꝺualescit ⁊ corp⁹: nec ius positiuū
pōt ipedire mrīm^m sic religio. Qō aūt iducit de iure ciuili:
nō valz:qz ꝼm vitatē ita pōt fili⁹ iuitis parētib⁹ mrīm^m ꝺ
bere carnale sicut spūale. Ad illud. c. Firma: dōm q; etas
q̄ est apta de iure ⁊ cursu cōi ad mrīm^m illa ē apta ad religi
onez:nō aūt illa q̄ de iure spāli. Uel dōz de hoc veri⁹ ⁊ ple
nius sic dixi in tertio. di. 29. q. 3. de casu nouity. ¶ 8ª ꝺ ē. q; 8ª ꝺ
parētes itelligunt p̄:qz bz filiū in ptāte: vel g est ei⁹ tutor
legittim⁹:nō aūt mr̄ p̄e viuēte:q̄ inuito ēt mr̄e offerēte re
uocaret:⁊ ipso volēte ⁊ mr̄e renuēte posset itrare:qz mr̄es
nec nāles filios hñt i ꝓpa ptāte:p̄e vo mortuo mr̄ ⁊ alia
si nō ꝺuolauerūt ad ꝼa vota hñt tutellā filij vel nepotis i
puberis:⁊ tē ad eas ptinet filiū offerre vel retrahere: sed si
ad ꝼa vota ꝺuolat pdit tutellā iure scripto:lz alicubi sit ꝺ
riū de ꝺsuetudie:⁊ q̄ñ tutelle offō fungi nō pōt:sz ad alium
tutella deuoluit legittimū vel datiuū: ad mr̄es nō ptinet
irritare sz ad tutorē. Et de hoc dixi i tertio. di. 39. q. 3. de ca
su nouity. ¶ 9ª ꝺ est. q; q̄ñ parētes vl tutores repetūt ⁊ est 9ª ꝺ
dubiū vtrū isti sint tales ⁊ ille sit maior vel minor: pōt ille
ad se defendēdū ꝺstituere ꝓcuratorē auctue epi vel ei⁹ offi
cialis vel auctue eorūdez pōt sibi dari curator ad litem. In
causis.n.spūalib⁹ ⁊ bñficialib⁹ ille quē cōstat cē maiorem
xiiy. ānis pōt ꝓ se vel ꝓ ꝓcuratorē a se istitutū agere ⁊ que
niri: ac si esset maior. xxv. ānis: q̄ñ auctue certū ē q; est mior
sz maior ifante:tūc pōt ip̄e auctue ep̄i vel official' ipsius ꝺsti
tuere ꝓcuratorez vel sibi dari tutorē ad hꝺlittes. de iudi.
c. si annū. li. 6. multo magis vbi dubitat vtrū sit pubes vel
ipubes pōt ipse cū auctue supioris ꝺstituere: qz hec cā spūal:
⁊ agit de corpore suo sicut in mrīmonio. ¶ 10ª ꝺcl'o est ut 10ª ꝺ
hāc: qz post annū ⁊ diē dissimulatiōis parētū vel tutoꝝ vel
si a parētib⁹ vel tutoribus ipubes ē oblatus ipse nō pōt ꝺdi
cere ante pubertatē nec exire:sic nec i mrīmonio añ illō tē
pus ꝺdicere: sic dic glo. zo. q. z. Puella. ar. de spon. ipub. c.
de illis. Sil'r parētes post oblationē ⁊ dissimlationē ꝺdice
re ñ p̄ñt. sz lz parētes possint offetre ⁊ retrahere: tutores tñ
ex̄nei vel nō pntes nō p̄ñt offerre iuitū vt videt: lz possint
retrahere: qz ñ est ita res eoꝝ sic parētū q; fructū vētris sui
deo offerre p̄ñt ēt iuitū quoscq; hñs etatē pfectā possit ꝺdi
cere. Uidet ēt q; nisi mr̄ ꝺuolās ad ꝼa vota de ꝺsuetudine
bz tutellā filij nō pp hoc sequit q; hēat tutellā quo ad retra
hendū: qz ꝺsuetudo iuri ꝺria nō est extēdenda ad casuz de
quo nō loquit. ff. de legi. l. qō vero. nec ēt ꝺsuetudo layco
rum sicut nec statutū pōt p̄iudiciū facere iuri i spūalib⁹. ¶ Un 11ª ꝺ
decima ꝺ est dubia si ipubes filiussa. itrat religionē emit
tens votū simplex vel solēne p̄e iscio vel inuito ⁊ ipso re
trahēte ante annū ⁊ diē an puer post pubertatē q̄ñ pōt iui
to p̄e itrare teneat. Et videt q; nō. Nu. zo. p̄e irritāte vo
tū puelle in puellari etate: ipsa ām̄ voti nō tenet. Tho. ꝺ:
ex quo būit vsuz ꝼectū liberi arbitrij quo ad deū est obli
gatus. Jd aūt itelligit vel in puella nō habēte vsuz rōnis
vl durāte puellari etate: vñ ⁊ ꝺiūx retract⁹ ab alio ad secu
luz ꝺiuge mortuo tenet redire. Et sil'r seruus rretractus a
dño post votū si factus est liber tenet redire. ¶ Duodeci 12ª ꝺ
ma ꝺ est dubia q̄ tacta fuit supra. 37. di. vtrū votuz solēne
cuius solēnitas p ecclīaz irritat dirimat matrimoniū post
ꝺctū. Dicendū q; sic. Primo in ordine sacro: qz eccl'ia irri
tat nō characteris ipressionē rōne cui⁹ annectit castitas:sz

excusationē vel aliqd aliud: vñ si ordinat⁹ in subdiaconuz vel supra ab heretico vel degradato vel quocūq; ab eccle sia ꝓhibito q characterē recipit ꝫhat mr̄imo^m dirimēduz est. 2° videt idē qñ est solēnitas ꝓhibita rōne tpis: sicut si ꝓferātur ordies in ydebito tpe: aut si fiat ꝓfessio añ annuz in ordie mēdicātiū vel exp̄sse vel tacite p̄ susceptionē bit⁹ cuz triduo. Nō.n.stāt ista simul q̄ aligs ꝑm iudiciū eccl'ie nō possit in seculo remanē & q̄ teneat cum vxore remane re. vñ cuz talis tacite vel exp̄sse ꝓfessus nō possit ad secu luz redire. vt dr̄ de regu.c. Nō soluz.li.6.p ꝯñs nec in secu lo ꝫhere. Idē vr̄ tertio de religiōe reꝓbata vt supra. se cus āt de ꝓfessione ꝓhibita rōne etatis: q̄ nullā religionē pōt ꝓfiteri. Itē secus de ꝓhibita rōne ꝺicionis vt ꝓfessio seruꝰ. Itē secus de ꝓhibita rōne ꝺiugy: vñ si pubes q ꝓfes sionē fecerūt ante pubtatez ꝫhāt: tz mr̄imo^m. Silr si puus post ꝓfessionē a dño retractus ꝫhat tz. Et idez si vir inscia vxore ꝓfessus retractus ea mortua ꝫhat: tz: q̄ ꝓfessio irri tat' a iure dupl'r. Uno mō rōne religiōis simpl'r & absolute sic puus: ipubes: ꝺiugat⁹: nō plus pōt ꝓfiteri vnā religionē q̄ aliā. & ista ꝓfessio cū nulli religioni obliget saltez solēni ter: p ꝯñs mr̄imo^m nō dirimit. Aliq̄n aūt ꝓfessio irritat' rō ne hui⁹ religionis vt q̄ reꝓbata': vel q̄ in ea nō ꝺz ante annuz ꝓfiteri q & bñ in alia religione posset ꝓfiteri: & tunc talis ꝓfessio est valida simpl'r & irrita ꝑm qd: vñ dirimit mr̄imo^m post ꝫctuz: nisi qs dicat q̄ nō fuit ꝓfessio i ꝓiudici um retrahēdis sed fuit in ꝓiudiciuz retracti: & hoc ꝺici nō pōt: q̄ aut ē ve ꝓfessus & sic quo ad oēs: aut nō ve: & sic quo ad nullū: nisi qs dicat q̄ sicut spōsalia nulla causant ipedi mētuz dirimēs q̄ ꝺsequit' nō q̄ p̄cedit: sic profession nulla dirimit quod sequitur matrimoniū nō quod precedit: sed nō est sic': q̄ illud est in iure exp̄ssum q̄ pōt facere perso nas inhabiles: hic aūt nō: vñ vr̄ tenēda distīctio sup̄ dicta.

p^a ꝙ **Quantū** ad tertiū de voti redēptione: cōmutatiōe: & dispēsatione in gnāli sūt septē ꝙnes. ¶ Prima. Q̄ vr̄ differre redemptio & cōmutatio sic̄ emptio & p̄mutatio: q̄ in p̄ma regrit' p̄ciū in pecunia numerata: vñ si ille q vouit ad sanctū Jacobū ire bz illuc hostes & nō vsus romā & libet' a p̄ma pegrinatiōe & obliget' ad visitandū li mīa apl̄oz: cōmutatio est. Si vo ipedit⁹ ire absoluat' & p̄ci pit sibi tātū dare p̄o deo q̄tū erat expēsurus eūdo & rede undo: redēptio ē: q̄ ēt ꝺz eē iusti p̄cy & eq̄lis. ex.c. Magne.

z^a ꝙ vt nihil minus eroget q̄z erat exp̄ssurus. ¶ Scōa ꝙ est. q̄ ī votū relig. aucte iur' oia cōmutant' ēt sine dispēsatiōe: q̄ tanq̄ ꝑpetuū & pfectū alia icludit: vñ sigs ex voto emisso ad artiorē religionē ītrādā nō esset obligat⁹ ad p̄fitēdum nec ad remanēdū: tz solū ad intrāduz & expiēduz sicut fre quēter ꝓtingit: tali tz vouere & ad vouēdū iducere laxiorē religionē ad p̄fitendū & manēduz: & p̄mū votuz tanq̄ tpa le icludit' in ꝺo tanq̄ ꝑpetuo. & plus est expiri & p̄fiteri re ligionē laxiorē q̄z expiri tīn artiorē: & tz expiēdo artiorem posset moueri ad p̄fitēduz: tū ad hoc ex voto nō obligat': vt supponit'. In votis aūt trāsferēdis ꝺsiderat' vtrū id q̄ ꝑ se cadit sub obligatiōe vni⁹ voti icludat' ī eo q̄ per se ca dit sub obligatiōe alteri⁹: vñ decretalis q̄ ꝺicit ꝺponēdā pe nitētiā p̄fitēti laxiorē post votū artiozis. de regula. c. Qui post votū. li. 6. ītelligit' de illo q vouit aīo remanēdi q tene tur remanere: vñ talis vsq; ad ꝓfessionē est in mora votū īplēdi: cū de iure & de facto possit & debeat redire ad artio rez: post ꝓfessionē aūt absoluit': nō q̄ plus fecerit' q̄z voue rat: tz q̄ votū solēne de re minozi derogat voto simplici: etiā de re maiozi. Si aūt nō voluisset intrare artiorē cū p̄o posito remanēdi: tunc intrādo vel vouēdo laxiorē cū p̄o posito remanēdi plus facit q̄z vouit: vñ nō est in mora nec peccato: nec tīn ex toto libat' nisi p̄ ꝓfessionē: tz tūc liberat' nō solū ꝓpter solēnitatē sed ꝓ inclusionē tpalis in perpe

3^a ꝙ tuo. ¶ Tertia ꝙ est. q̄ tz vota ꝓsonalia cōmutent' in relig. q̄ vbo cōmutādi vtit' decretal'. de voto. c. scripture. vel vt dictū ē i p̄ articlo soluant' ꝑ ꝓfessionē & etiā realia quo ad ꝓsonā: nō tīn quo ad monasteriū sicut nec debita. Q̄diu q̄ aligs est nouitius excusat' a voto ꝓsonali alio: puta ieiunio rū & hꝺ. nō āt a reali: puta de dādo elemosynaz: imo p se ꝺz debita soluere: tz p ꝓfessionē qua bonis cedit & mūdo mo rit': vota ꝓsonalia extīguunt': sed realia debita in monaste riū trāsferunt': q̄ obligat' sicut heres nō vltra valoreꝫ bo nozū si ignozauit vel inuētariū fecit sicut nec q̄cūq; ali⁹ be res. Dico aūt bonoꝝ q̄ ad monasteriū venerūt. Nā de reli quis sufficit cedere actionē nec cōpellit' monasteriuz litti gare. ¶ Quarta ꝙ⁰ declaratiua tertie est. q̄ tz ꝑm ius ciui le heres teneat' soluere debita insolidū nisi fecerit inuēta riū: tīn monasteriū q̄ debitoz intrauit nō tenet' vltra valo rem eoꝝ q̄ recipit ēt si inuētariū nō fecit. Q̄ aūt ꝺicit glo. de testa. c. i. q̄ tenet' insolidū: verū ē i ecclia seculariū q tenēt scire leges: tz non religiosi q ꝓhibētur audire leges n^c tenē tur eas scire: vñ ignoātia inuincibilis eos excusat: q̄ illud possum⁹ q̄ de iure possum⁹: nec ēt canones tenent' scire il li q p ꝯstōnes a papa approbatas vetāt' adiscere scias secu lares. Sz q̄ iperitia culpe ānumerat' i eo qui officiū aliq̄ assumit: sic̄ m'ieri q̄ nō tenet' scire iura iputat' si potuit ꝺsu lere pitiozes & nō fec̄: sic ēt illi q executiōes testōꝝ recipiūt q̄ tīn licet.: q̄ religio mūda & imaculata est visitare pupil los & viduas: illi inq̄ iuris ignoātia nō excusant': q̄ expen sis executiōis p̄nt br̄e ꝺsiliū cū pitis. ¶ Quinta ꝙ⁰ est qui cunq; & qñcūq; ꝑt in votis dispēsare q̄ plus est & ēt cōmu tare q̄ min⁹: tz nō e ꝺ: q̄ qñq; subest iusta cā cōmutādi nō dispēsandi: nō sic aūt olim poterat votū ꝺmutari: quia res deo q̄rebat'. Numeri vlti. sicut gdā legiste ꝺicunt q̄ nudo pacto sine traditione trāsfertur dñiuz in ecclīaz rei dona te. Uel ꝑt ꝺici q̄ ī voto ꝓsonali bz locū cōmutatio. & silr in voto reali facto ī genere in gb⁹ nō ē dñy trāslatio: qñ aūt est votū reale speciale: puta q̄ aligs vouet equuz suuz de termiatuz deo: tūc ipse gdē nō ꝑt cōmutare aucte p̄pa nec aucte illi⁹ q nō posset equū eccl'ie alienare: tz aucte illi⁹ qui equū iā traditū cuz nō sit res sacra posset alienare ante tra ditionē ꝑt cōmutare: & sic ꝑt fieri pactū cuz nobillb⁹ de eq̄ quē p mortuis cū fuuere offerūt redimēdo. ¶ Sexta ꝙ ē de illo q filiū suū determiatū vouit religioni ad p̄suasionē alicui⁹: q̄ aut vouit simpl'r aut sub ꝺitiōe si ille vellet: q̄ modocūq; enī vouerit ipse gdē vnū p alio mutare nō pōt nec aucte vel ꝺsensu eius q̄ iduxit ad vouēdū: sed si vouit simpl'r tenet' puerū stati cū in religiōe pōt educari offerre ēt iuitū sic̄ & iuitū ad scolas ꝑt ponē ad artificiū: tz puberē inuitū ponere ñ ꝑt: tz si vouit si illi placeret ñ tenet' illū of ferre anteq̄ ille bēat vsuz rōnis & cōsentiat. ¶ Septia ꝙ⁰ est. q̄ si p̄r vouit filiū vel filiā iā ablactatos mr̄e inscia vel inuita pōt & ꝺz illa iuita offerre monasterio: q̄ extūc filius totaliter ē sub cura p̄ris. Si aūt vouit euz adhuc in vtero existētē: q̄ part⁹ ē pars viscerū nō potuit in ꝓiuditiuz ma tris. & idē videt q̄z diu est sub lacte: q̄ adhuc ē sub cura ma tris quodāmodo pluſq̄ patris q̄ p aliuz nō per se nutrire. vnde sine cōsensu mr̄is non potest qui in vtero est vel la ctens cum effectu voueri a solo patre q̄n mater possit vo tuz irritare.

Quantuz ad quartuz articulū de dispēsatione sunt tredeciz ꝺclones. ¶ Prīa. q̄ in votis est p^a ꝙ possibilis dispēsatio nō solum illa que est iuris declaratio sed ēt illa q̄ est iuris relaxatio. Et gdē in possitiuis papa sta tuit & destituit. vñ ibi bz locū vtraq; dispēsatio. Sed in vo tis vr̄ q̄ nō bēat locū dispensatio illa q̄ est iuris relaxatio: q̄ ius nāle vel diuinuz papa tollere vel mutare nō ꝑt. Sz q̄ iuris nālis & diuini determiatio ptinet ad ius positiuuz: ideo sicut in penis ꝑt hō dispēsare q̄tus ius nāle ꝺcteꝺe licta puniri: q̄ nālis egtas ꝺctat maleficia puniri pp bo

nuz reipub.ꝛ ꝑm arbitriũ iustuz eius g reipub. ꝓeest. Uñ qñ melius est nõ puniri in hoc casu: tunc nõ est ɔ̃ ius nãle dispẽsare. Sil'r de iure nãli ꝛ diuino est votũ reddere ꝓpter honorẽ dei. si g̃ aliõ magis cedat ad honorẽ dei: potest dispẽsari: cuius ista dispensatio ad hoc magis sit declaratio q̃ relaxatio. ¶ Scõa cõclusio ẽ de mõ ꝛ forma dispẽsandi: qz regrit̃ q̃ sit exp̃ssa vel saltẽ intẽta. vñ siue in votis siue in alijs nunq̃ factũ supioris dispẽsat nisi hoc ipse exprimat vel saltẽ dispẽsare intẽdat. Jn eo gdez ꝛ alio iferioꝛe a papa videt̃ canonistis qz subsunt iuri q̃ nõ sufficit q̃ itẽdant dispẽsare nisi exprimãt sicut dr̃ de cõcess. ꝓben. c. liras. ubi archiep̃s ꝓmouẽdo sciẽter illũ: g dispẽsatione indigebat: nõ ꝓp hoc dispensauit. ꝛ de scismaticis. c. z. Sic eps. nõ sine uerbo absoluit a snia excõicatiõis quãtũcunq; itẽdat. Sed de papa qui nõ subest iuri certũ est q̃ faciẽs aliquid aio dispensandi lz nõ exp̃mat: eoipso sufficiẽter dispẽsat: sicut ꝛ simplici salutatiõe absoluit excõicatũ si hoc ex certa scia facit ꝛ ꝑ hoc absoluere intẽdit. Uidet̃ tñ vius cũ ꝑlati ẽt dissimulãdo dispensant: qõ est sine ẽbo ꝛ facto: q̃ multo magis in oĩbus in g̃bus nõ est eis taxatus modus ꝛ forma dispensandi: eoipso dispẽsant q̃ faciunt effectũ aio dispensandi: uel sciunt ꝛ nõ ɔ̃dicũt qñ facile ꝛ libere ɔ̃dicere ꝑñt. ¶ Tertia ꝓ̃ est de cã dispẽsationis. Et gdẽ in positiuis. sic uolo: sic iubeo: sit ꝓ rõne uolũtas: qz qõ ꝑncipi placuit legis hz vigoꝛez: ꝛ sic lex q̃q̃ dura ꝺnãda est ab oĩb⁹: sic etiã lex ꝑuata sine cã ualet. cuius ɔtra Jsidorus: qz lex est q̃ rõne ɔstiterit. Sz in his q̃ sunt iuris diuini: secus vt no. de uoto. c. Nõ ẽ. Et debẽt ɔsiderari tria. ut in. c. Magne. quid licet: qd decet: ꝛ qd expedit. Uñ Hosti. dicit q̃ in pluralitate bñficioꝝ põt ꝓ libito dispensari: qõ nõ videt̃. Primo gdez q̃tũ ad eꝑm g dispensat in plaritate bñficioꝝ simpliciuz. de ꝑbẽ. De mulcta. qz ipse nõ est supra ius positiuuz sicut nec papa supra ius diuinũ. Uñ sicut papa nõ põt sine cã dispensare aduersus ius diuinũ: sic nec epus aduersus ius positiuũ: vñ qñ dispẽsat cũ illegittimis uel quõcunq; aliter iure cõi ipedito dz hr̃e iustaz causaz. sil'r nõ videt̃ q̃ papa sine iusta cã possit dispensare in plaritate bñficioꝝ q̃ rũcũq;: cũ hoc inuitat̃ iuri nãli ꝛ intẽtioni fundatoꝝ g potuerũt in traditionez rei sue legẽ ꝓponere per quã plures ꝛ nõ pauciores deo fuirẽt. Est tñ piculosi⁹ hr̃e plures minus pingues q̃ pauciores ꝑbẽdas pinguiores: qz ꝑ primuz diudicat̃ plurib⁹ meliozib⁹ g nec forte vnaz hñt. dz eẽ aũt tal' cã q̃ meli⁹ sit recedere a iure cõi q̃ tenere: ꝛ nõ sufficit q̃ eque bonũ: al'r erit dissipatio ꝛ nõ dispẽsatio ꝛ peccat vterq;. s. dispẽsans ẽt papa ꝛ is cũ quo dispẽsat si sciat. Uñ Hosti. Peccat papa si sine cã i votis dispẽsat: nec ei obediẽduz est si manifeste liq̃at q̃ sit ɔ̃ dñi volũtatẽ. Alias in dubys obediẽdũ ẽ. Uñ si dispẽsaret sine iusta cã i solẽni voto cõtinentie viri vel mulieris g crederet iustã causaz: excusaret̃ nõ ille g sciret iniustã: eẽt tñ verũ mr̃imo^m q̃tũ ad vtrũq; qz claudicare nõ ꝑt: lz sciẽs nõ posset petere sed reddere. ¶ Quarta ꝓ̃ ẽ de aucte dispẽsandi. Ubi sciẽdũ ẽ q̃ nullus est iudex in sua cã nec supioꝛ sibi ꝑpsi: ꝓp q̃ nemo secum dispẽsare põt nisi ꝓp defectũ supiorꝭ: qz vbi moza est piculũ allatura dillatio ẽ spernẽda. Arg. de debitoꝛe fugiẽte quẽ. ꝓpria aucte licet cape. Uñ nec eps secũ: lz ɔfessoꝛ ei⁹ in' oĩ casu quo ipse eps cũ suo iferiore põt dispẽsare. Sz papa secuz põt dispẽsare: sicut cũ alijs: qz supioꝛẽ nõ hz cui⁹ aucte uti posset. Sz in his q̃ sunt iuris positiui dispẽsatione non eget: qz legib⁹ solut⁹ ẽ: sed i his que diuini uel nãlis secũ dispensare põt. Sz melius q̃ suo ɔfessoꝛi cõmitteret: g aucte dei ipsuz absoluit eo ipo q̃ ab eo i cõfessoꝛẽ elect⁹ ẽ: sicut ẽt idulgẽtias suas lucrat̃ faciẽdo q̃ alij lucrãtes faciunt: aut ẽt si minus facit ꝓp spãlez causaz sic Bonifa. semel eundo potuit lucrari q̃ alij ꝑ. 30. dies: qz nec sic poterat vt alij frequẽtare: ꝛ sic de facto posset mr̃imo^m ɔ̃bere: ꝛ si eẽt religiosus sicut cũ alijs ordinatis vel ꝓfessis: posset dispẽsare: sed peccaret: qz ꝑ se nõ bẽret sic iustã causaz. Nã in publico ɔ̃bens scãdalizaret: i occulto ẽt retraberet̃ a sollicitudine ecclesie. Sz tñ dispensatio ei⁹ lz sit idebita teneret: cuius indulgẽtie sine iusta cã nõ teneãt. Nullus aũt iferioꝛ secum dispẽsare põt nisi ius sibi ɔcedat: sicut ɔstones religiosoꝝ dãt ꝑlatis q̃ vtant̃ dispẽsationib⁹ sicut ꝛ ceteri fres. ¶ 5ª ꝓ̃ est de mistro dispẽsatiõis iferioꝛe papa. Põt. n. eps dispẽsare in votis tpalib⁹ ꝑm Tho. excepto voto terre scẽ: non in ꝓpetuis ꝑz Hosti. Eps ꝛ supioꝛ in oĩ voto volũtario excepto voto ɔtinẽtie ꝛ crucis dispẽsare põt ex cã: sine cã nõ põt. 5. q. 7. ꝯ. vbi rigoꝛ discipline. ꝛ ꝯ. sequẽtib⁹. ꝯ. z. volũtatis ituitu. ꝛ. c. sequẽtib⁹. ¶ Sz ɔ̃ g cleri. vel vo. c. veniens. vbi eps dispẽsat cũ illa q̃ post sponsalia emisit votũ ɔtinentie audita seueritate viri g hoc audiẽs cũ alia ɔ̃xit. Dõz q̃ illa mulier emiserat votũ nõ spõte nec iutẽtiõe seruãdi: lz solũ timoꝛe viri ꝛ intẽtione liberãdi se ab eius seruitia: sic etiã in his q̃ caloꝛe iracũdie fũt votis facili⁹ dispensat̃ vel in puerili etate. ex. e. c. z. Uel dõm q̃ ibi eps dispẽsat aucte pape mãdantis spãle ꝛ non sua. Jtẽ Hosti. ɔ̃dicit sibi dum postea subiũgit q̃ is g deuouit se relig. aio ibi perpetuo remanendi: lz possit exire de iure ante annũ. de regu. c. statuimus. tñ cõsulẽdũ est sibi in iudicio aie q̃ votũ suũ reddat si vult aiam suã saluare uisi ante annũ: ꝛ ꝓfessionẽ emissaz per eꝑm ex cã: vel ꝑ papã ẽt ꝓfessione facta ex magna causa secũ fuerit dispẽsatũ. Cũ. n. votũ religionis includat votuz cõtinentie ꝛ sit ꝓpetuuz ꝛ ɔtinuuz in illo qui vouit aio remanendi: nõ põt eps dispensare sic nec in voto terre sancte qõ min⁹ est. Ex hoc videt̃ q̃ eps possit dispẽsare in voto romane ꝑgrinationis nisi forte viua voce papa sibi retineat. qõ videt̃ ex ꝟ q̃ penitẽtiari⁹ sũm⁹ q̃ ɔcedit alicui licẽtiã eligendi ɔfessoꝛẽ ẽt qui posset cõmutare: solet excipere illã ꝑgrinationẽ ꝛ sancti Jacobi. Multa. n. sibi viua voce retinet que nõ sunt iure scripta: sicut etiã epi multos casus sibi retinẽt in synodis qui non reseruant̃ eis a ꝓ iure: sicut etiaz romipetaruz impeditoꝛes nõ sunt excõmunicati a canone: lz viua voce in octaua Martini ꝛ in die cene. Sic igitur est dicendũ q̃ episcopus põt dispẽsare in omni voto continẽtie ꝛ tẽpoꝛali. itez in omni' voto perpetuo nisi cõtinentie ꝛ religione siue sit perpetuuz ꝛ cõtinuũ: vt non comedere carnes imperpetuuz: siue sit perpetuz ꝛ discontinuuz vt perpetuo nõ comedere carnes feria. 4. ꝛ hꝺ: ꝛ in omni voto tpali. Jn voto autẽ religionis etiam per qõ homo nõ tenetur remanere sed aquitat se per ꝓbare temporaliter: non potest. Quod patet ꝓmo sic: quia in dispensando quibus vetita sunt minoza intelligunt̃ vetita esse maioza. de senten. excom. Cum illoꝛuz. lz episcopus nõ potest dispensare in voto crucis etiam tẽpoꝛali: puta cuz illo qui vouit ire vltra mare ꝛ stare solum ibi per annuz ꝛ non ibi mori. ergo nec in voto religionis etiaz tẽpoꝛali. Sed dicetur hic q̃ votum religionis non est maius nec vincit illud nisi sit perpetuuz: quia si aliquis intraret religionez ꝛ ante ꝓfessionẽ exiret tenetur implere votuz crucis prius suisceptum a quo nõ liberatur nisi per ꝓfessionez que est votum perpetuum. Unde secundo potest sic ꝓbari: quia illud votum religionis quod de se ꝛ per se est perpetuum lz per accidens possit fieri tẽpoꝛale: illud simpliciter iudicatur perpetuũ: sed tale votum est quo aliquis vouet intrare religionez. ergo cũ in votis perpetuis saltez cõtinẽtie episcopus non possit dispensare. ergo non in isto: qz idẽ iur] est in certis ꝛ in dubys quãtũ ad idẽptitatem iudicis. Ubi enĩ aliquis est iudex in casu certi: idem ipse est iudex in casu duby: sicut episcopus qui vbi certũ est eẽ leuẽ iniectionem absoluit: ibi in casu duby ꝛ ipse absouit si iudicat leuẽ. Sic g̃ si eẽt certũ hoc votũ esse ꝓpetuũ eps nõ dispensaret: lz tñ ꝑ: ita ꝛ si dubiũ ẽ: qz maxie ꝑsumit̃ q̃ ꝓpetuo

remanebit. 3° qz sūm⁹ pniari⁹ plus ꝑt in dispensando q̄z eps:ſz ipse nō ꝑt dispēsare i voto religiōis ita vt liceat in seculo remanere:ſz sic vt liceat ad aliā laxiorē trāsire ēt ꝓfessione facta sic licētiat apostatas.g̃ nec eps pōt.h̄ ār vr̄ q⁹ si exñs i laxiore religiōe voueat artiorē q⁹ eps possit dispēsare:qz nō ē votū ꝓpetue ꝓtinētie nec religiōis simplr̄:cū iaz sit obligat⁹ ad vtrūq;:ſz solū ē q̄dā superogatio voti.vñ vi deť q⁹ eps possit dispēsare:ꝛ silr̄ i voto simplici religionis. artiorīs q⁹ liceat ad laxiorē trāsire.nō aūt q⁹ liceat i seculo manere. Nā q̄tū ad ꝑmū casuz sic nō ꝑt qs vel nō dz a laxiore ad artiorē trāsire licētia nō petita: si tñ transeat petitione omissa tz igressus: sic ēt de voto simplici artioris nō dz trāsire ad laxiorē: si tñ trāseat: tz. Et ita videť q⁹ ꝓfessus in laxiori nō dz artiorē vouere nisi licētia petita: sed si vouerit tz:nec alius irritare pōt:ſz teneť licētiare:ſz potest eps dispēsare:sic abbas ꝑt dispēsare i ꝓfesso artiorē q⁹ intret laxiorē:nō tñ sine ꝓsēsu ꝓuēt⁹ pōt alienare ꝓsonā cō-
6.ꝯ uētus nisi hoc hēat ex ꝑuilegio spāli. ¶ 6ª ꝯ ē q⁹ archidiacon⁹ nō bz iure suo auctez dispēsandi ɔ ius cōe nisi q̄tum cōpetit sibi ex ꝓsuetudīe legittime ꝑscripta:ꝑ quā ius epale pōt acgrere nō papale:qz eēt potius corruptella. vñ nec ipse nec eps q̄cūq; ꝓsuetudine vel ꝑscriptione pñt sibi vendicare illā dispēsationē q̄ sūmo pōtifici reseruať: nisi forte centū annis.qz ɔ eccl̄ia romana nō currit nisi centenaria q̄ ēt ꝑscribit aliq̄:nō ꝑꝑ hoc oia:vñ archidiacon⁹ q ꝓsueuit dispēsare in bānis nō ꝑꝑ hoc pōt i votis.ꝛ q in votis pegri
7.ꝯ nationū:nō ꝑꝑ ℔ in votis abstinētiarū:ꝛ sic de alys. ¶ 7ª ꝯ ē de abbate q in dispēsando nihil in votis pōt ſz irritare possit plusq̄ eps.de sen.ex.Cū illoꝛ. Nā religiosi aut añ ꝓfessionē votū emiserūt:ꝛ sic ꝑfitēdo liberāť:aut post ꝓfessionē:ꝛ tc ē loc⁹ irritatiōi:ñ dispēsatiōi nec i secularib⁹ sib
8.ꝯ pleno iure subiectis ꝑt nisi ꝓsuetudo daret. ¶ 8ª ꝯ ē de archiepo: qz archieps in q̄tū hꝺ nihil ꝑt vel bz i subditis suffraganeoꝛ:ſz ipos possit absoluere visitādo. Nō.n.ſegtur pōt absoluere a voti fractiōe.g̃ dispēsare: tñ pōt audire cōfessiōes sine licētia curati ꝛ epi alias nihil spāle eēt i eo. Uideretur tñ q⁹ sic pōt absoluere a snīa epi ſz nō debeat ſz ad eū remittere:sic ꝛ dispēsare:ꝛ q⁹ cū suffraganeis suis posset dispēsare.cū sint subditi: q̄uis ꝓfessores ab eis ꝛ ab abbati
9.ꝯ b⁹ electi possint cū eis dispēsare; sic ꝛ absoluere a casib⁹ etiam epis retētis. ¶ 9ª ꝯ ē de penitētiarys. Nā pniary quorūcūq; ñ hñt ptātē dispēsandi nisi q̄tū eis:cōmittiť spāl̄r. Nā ptās dispēsandi respic̄ iurisdictionē. Uñ ꝑt ēt cōmitti hoi iferioris ordis: Sz vtrū nō sacerdos possit dispēsare i votis suo vel alieno iure:vel dispēsationē cōmittere:dubi biū ē:qz ꝓfirmat⁹ i eꝑm dat idulgētias ꝛ officialis nō sacerdos dispēsat in bānis.Sūm⁹ aūt penitētiarius dispēsat in voto religiōis ɔmutādo vnā religionē in aliā sic̄ pz in lr̄is
10.ꝯ q̄s ab eis apostate deferūt. ¶ Decia ꝯ ē de papa:q̄tuz possit dispēsare:qué oés ɔcedūt posse dispēsare cū oi hoie i oi voto volūtario:tpali ꝛ ꝓpetuo:simplici ꝛ solēni p sacri ordinis susceptionē:qz castitas ē illi annexa ex statuto eccl̄ie ēt ꝑticulariter:puta occidentalis:qz greci vtunť ɔiugio ēt in sacerdotio.Papa āt i statuto ɔcilij gn̄alis ꝛ vl̄is pōt dispē-
11.ꝯ sare a q̄ oia ɔcilia hñt auctē ꝛ nō eꝯ. ¶ Undecia ꝯ ē quaz multi negāt q⁹ papa pōt dispēsare i voto solēniçato:ꝑ professionē q⁹ teneat mr̄imo⁹ post ɔctū:qz papa statuit illō q̄ ipse cū vult destituit:vñ sic̄ pōt facere q⁹ mr̄imo⁹ teneat i gradu ab eccl̄ia ꝓhibito:ita q⁹ teneat post ꝓfessionē: cui⁹ solēnitas ē p eccl̄iaz q̄ facť tales ꝓsonas ihabiles. Nō.n.substātia voti facť ꝓsonā illegittimā q̄ ē a iure nāli vel diuino: ſz solēnitas q̄ ē p eccl̄iam. Et pōt eē sufficiēs cā dispēsandi: vt si saracen⁹ rex cū tota terra ꝑmittit ɔuersionez si scimonialis sibi deť cui⁹ amore capt⁹ est. Sic̄ Jacob cōsensit dare dynā filio regis sichen alienigene ꝓp circuncisionē: aut si regina ɔcupiscens monachū silr̄. Sic.n. Moyses duxit vxorē ethiopissaz alienigenā. Et q⁹ posset licere pz: qz ꝛz papa nō possit facere q⁹ ꝓfessus nō fuerit ꝓfessus:pōt tñ facere q⁹ nō sit obligat⁹ religioni nec ad vota religiōis: qz in oi obligatiōe itelligiť auctas pape excepta:sicut nō pōt facere q⁹ calix nō fuerit ɔsecrat⁹:ſz bñ pōt ipsū deɔrdinare: ab hoc ad qō ꝑ ɔsecrationē est dedicat⁹:vt si ꝓhibeat ne cum calice sci Dionysij celebreť in memoriā ꝛ reuerētiā ipsius vñ nō erit monachus obligatus ad castitatē si papa irritat obligationē tanq̄ eccl̄ie ɔriā:ꝛ maioris boni ipeditur:ꝛ ꝑ ɔñs poterit ɔbere:ꝛ sic de alys votis.Sic̄ fecit regi Aragonū p̄us monacho quē ꝑꝑ defectuz ꝓlis siue heredis regis cōpullit exire monasteriū ad mr̄imo⁹ ɔbēdū q⁹ vxorat⁹ liberat⁹ fuit a voto castitatis:vñ nec post mortē vxoris tenebať ɔtinere ꝛ pauptatē hr̄e:vñ filios heredis hūit: nec per ɔñs obediētie:qz nō ꝑt tolli vnū de eēntialib⁹ gn tollātur alia ſz quodā:vñ q⁹ ipse vxore ipregnata redyt ad monasteriū fuit ꝓfectionis. Et ꝓm ℔ ꝑt dici ad decretalē: q⁹ vez est q⁹ q̄diu alligat⁹ est regule nō ꝑt sibi dari licētia:qz castitas ē sibi annexa:vñ cū monach⁹ fit eps: nō bz ꝓpriuz nec pōt testari nisi de ꝑuilegio spāli:nec ē libat⁹ ab obediētia: vñ si resignās epatui redeat ad claustrū: teneť obedire sine noua ꝓfessione:sic̄ pz in Raymūdo q⁹ postq̄ resignauit epatui inuit⁹ fact⁹ ē magr̄ ordis. Per hoc ēt pz q⁹ ꝑt de regularib⁹ facere seculares. ¶ Duodecia ꝯ est ad euidētiam iz.ꝯ supioris q⁹ papa pōt facere simplr̄ de monacho non monachū:qz eē monachū eēntialr̄ est eē obligatū ad tria vota p talē modū ꝓfitēdi:ſz aūt nō possit papa facere q⁹ iste nō fuerit sic obligat⁹:qz nec de⁹ posset: pōt tñ facere q⁹ g sic fuit obligat⁹ nō plus sit obligat⁹:qz aut hoc ꝓhibet votuz vel ius diuinū:aut statutū humanū. Nō ꝑmū qz in voto vt votū est papa pōt dispēsare.nec ēt statutuz: qz oē statutū ,iurl positiui āmouere ꝑt. Sic̄ g̃ papa ꝑt facere q⁹ religiosus,nō sit obligat⁹ ad silētiū vel ad abstinētiā:ita pōt facere q⁹ nō sit obligat⁹ ad pauptatē:castitatē:ꝛ obediētiā: qz ſz ista vo
ta dicanť subalia i religione plusq̄ alia ex hoc q⁹ sine istis nō ē religio q̄ posset eē sine alys:nihilomin⁹ tñ qñ in regula ꝛ statutis cōtinenť alia sic̄ ista:eque sunt eēntialia religioni illa sic̄ ista:cū oīs religio ɔtineat ista tria ꝛ multe eq̄liter:q̄ rōne g̃ papa ꝑt in illis dispēsare:ꝛ in istis. istis aūt tribus āmotis nō stat religio.g̃ papa ꝑt facere de monacho ñ monachū.Si dicať nō valet qz abbas dispēsat in silētio q nō dispēsat i castitate.Dicēdū q⁹ hoc ē:qz illa dispēsatio ſz regulā ē sibi cōmissa ꝛ nō ista:papa vo dispēsat nō qz regula sibi cōmittit:ſz iure suo tanq̄ ille i cui⁹ ꝓiudiciū nihil ꝑ mitti potuit:ꝛ q̄ rōne papa pōt dispēsare i oib⁹ eēntialibus: eadē ꝛ fortiori rōne i duob⁹ vel vno:sed verū q⁹ tūc nō remaneat monach⁹ si vel ab oib⁹ vel ab aliq̄b⁹ absoluať: qa illa tria sūt de eēntia monachat⁹. ¶ Tertiadecia ꝯ est de iz.ꝯ de istātys q̄ solēt fieri ɔ id qō dictū ē papā.ſ.posse dispēsare in voto ɔtinētie solēnizato p ꝓfessionē q̄uis in parte solute sint. ¶ Pria instantia:qz abdicatio ꝑpetatis sic̄ ꝛ custodia castitatis adeo sūt annexa regule mnnochali vt ɔ eam nec sūm⁹ pōtifex valeat licētiā idulgere.eꝛ de statu mo.cū ad monasteriū in fi. ¶ Solo papa nō pōt dispēsare:ſz irritare:vel nō pōt dispēsare q̄diu ille manet monach⁹:qz essentialr̄ est hoc illi annexū:ſz ꝑt facere nō monachū. ¶ 2ª ista tia est: qz ɔsecrata ꝑpetuo durāt q̄diu ꝛ ille res. ¶ Solutio solēnitas voti ,put dirimit mr̄imo⁹ post ɔctū quo ad istū effectū per eccl̄iaz q̄ statuit tales ꝓsonas ihabiles:ꝛ sic dz itelligi de voto.c.i.li.6.aꝰ falsuz eēt si itelligereť q⁹ essentia sua eēt p eccl̄iaz:cū sacer ordo q ē verū sacr̄m nō fit p eccl̄iaz:ſz q⁹ irritet mr̄imo⁹ sequēs est annexū vterq; ex statuto eccl̄ie:ꝛ nō de iure nāli q̄ solū pr̄ ꝛ mater sunt inhabiles:nec lege diuia. Lz aūt nō possit fieri gn ɔsecratū fuerit ɔsecratuz;potest tñ fieri q⁹ ex cōsecratione nō sequať il lud qō ex solo statuto ecclie ipsuz cōsequiť cuiusmodi ē eē

inhabile ad mrimoⁿ. ¶ 3ª instãtia ẽ q papa nõ ꝑt dispẽsare i mrimonio nõ ꝓsũmato: sz ꝓfessio soluit mrimoⁿ nõ ꝓsũmatuz ꝛ sic ẽ fortiꝰ viculũ ꝛ ꝑ ꝯs minꝰ dispẽsabile. ¶ Solutio: ꝓfessio soluit viculuz nõ ꝓsũmatuz: nõ ex statuto ecclesie: sz ex hoc q ẽ moꝛs ciuilis: vñ ꝑfiteri vitã hẽmiticaz soluit mrimoⁿ sicut vitã cenobiticã. ꝑt ãt papa dispẽsare i moꝛte ciuili: qz ꝑt heremitã cogẽ ad ẽpatuz redire: ideo ꝛc. Itẽ qz i moꝛte ciuili nõ ẽ aliqd reale ãmouẽdũ sic ẽ i mrimonio: nõ ex statuto dei ẽ q moꝛs ciuilis q̃ e dispẽsabilis p hoiez tollat mrimoⁿ idispẽsabile p hoiez. Ista tertia instãtia fit a gbusdã: ꝛ sic: qz si papa posset in solẽni voto ꝓtinẽtie dispẽsare: tẽ iste cũ quo dispẽsaret posset licite ad seculũ reuerti ꝛ ꝓbere mrimoⁿ. Sz ponamꝰ q itrasset religionez post mrimoⁿ iniciatuz ꝛ ratuz ꝛ nõ ꝓsũmatuz ꝛ eo ꝓfesso vxoꝛ eiꝰ ꝟxisset cũ altero: tẽ seqꝛeꝛ q aligs viuẽte legittia vxoꝛe posset cuz alia ꝓbere. hoc ãt nõ videꝛ: qre ꝛc. ¶ Sz ad hoc ipimet rñdẽt ꝛ bñ: qz sicut nõ ẽ incõueniẽs post matrimoⁿ ꝓsũmatũ altexꝛ moꝛi ꝛ sic mrioⁿ solui: ꝛ nihilominus si moꝛtuꝰ suscitaꝛeꝛ: posset ꝓbere cũ alia ꝑma viuente: sic nõ ẽ icõueniẽs q post mrimoⁿ initiatũ ꝛ ꝑ igressuz religionis ꝛ ꝑ moꝛtẽ spũalẽ solutũ si religiosus ꝑ dispẽsationẽ suscitẽ ad vitã ciuilẽ q ꝓbat cũ alia ꝑma viuẽte: nec ꝓp hoc bz plures vxoꝛes sz vnã tñ: qz cuz ꝑma fuit solutũ matrioⁿ. ¶ Ad argm i oppm ẽ dõz q votũ religiõis ꝑ se qdẽ ẽ ꝑpetuuz: lz ꝑ accñs sit tpale vt dictuz est. Qõ V

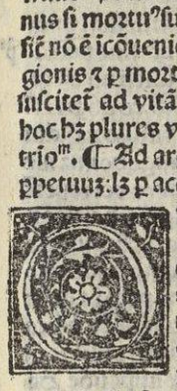

Uinto q̃riꝝ de voti cõparatione vtꝝ sit meliꝰ facere alqd ex voto q̃ sine voto. Et videꝛ q ñ: qz illa sũt i nris actionibz gratioza: q̃ cũ nõ tenemur imptimur. ¶ Cõtra: qz ꝓsiliũ ẽ de meliozi bono. ¶ Rñ. hic sunt tria videnda. ꝑmo de ꝓparatiõe voti ad alia. 2º de ꝓparatiõe vnius voti ad aliud. 3º de voto virginuz ꝓsecrataruz spãliter.

Quantuz ad ꝑmũ sunt tres ꝓnes. ¶ Prima de vtilitate voti: qz expediẽs ẽ vouere: qz nõ ẽ piculosuz ex nã fcĩ sz ex culpa nõ faciẽtis. Et lz meliꝰ sit nõ vouere q̃ ꝑmissa nõ soluere: tñ meliꝰ est vouere q̃ nõ vouere: sic meliꝰ est baptizari q̃ nõ baptizari: tñ meliꝰ est nõ baptiçari q̃ post moduz retroꝛsuz ꝓuerti. ¶ 2ª ꝓ est. q magis ẽ meritoziũ facere aligd ex voto q̃ sine ceteris paribꝰ. puta cũ eq̃li charitate ꝛ letitia: qz fit ex supioꝛi virtute. i. latria. Ro qz plus daꝛ: qz arboꝛ cuz fructuz 3º qz ex maioꝛi firmitate. ¶ 3ª ꝓ est. q sigs peniteat de voto alꝫ nõ factur nisi qz nõ vult votũ frãgere. adhuc est maius meritũ. ꝑº qz bona volũtas sufficit ad merituz ꝟm Bernar. vñ a ꝑncipio q̃ vouit ꝛ nõ soluit: tantũ meruit q̃tuz q̃ sine voto soluit: ꝛ huic merito supadditũ ẽ merituz iustitie quo vult soluere qđ ꝑmisit. 2º q qz lz sit tristitia i hoc q vouit ꝛ q̃dã volũtas: tñ i soluẽdo qđ vouit: ꝛ i venerãdo votũ ẽ volũtariũ. 3º ẽt videꝛ q nõ demereꝛ i hoc q vellet nõ vouisse: qz sicut a ꝑncipio nõ tenebaꝛ vouere: sic nec ex post fcõ tenebaꝛ velle vouisse: lz teneaꝛ soluere. Vl dato q penitere de bono sit sibi pctm: nõ tamẽ ꝑpter hoc ipeditur gn volendo bonuz mereatur: maxime si sint diuersi actus.

Quantũ ad scõm de cõpatiõe votoꝝ adinuicez sunt tres ꝓnes. ¶ Pria q i voto solẽni plus ẽ ꝏ merito q̃ i simplici: sic plus diligit vxoꝛ q̃ spõsa. Uoto. n. simplici castitatis amica dei fit spõsa dei dissolubilꝛ: sz voto solẽni de spõsa xꝑi fit vxoꝛ agni idissolubilꝛ: nisi q ante moꝛtẽ est mrimoⁿ q̃si nõ ꝓsũmatũ: vñ de facto dissoluit: ꝛ si nõ de iure: post moꝛtẽ aũt nullo mõ. ¶ 2ª ꝓ ẽ. q votũ solẽne ꝑ ꝑfessionẽ ẽ maioꝛis meriti in q̃tũ votũ est: q̃ solẽne ꝑ sacri ordis susceptionẽ: lz illꝰ sit maioꝛis meriti eenalr ꝛ mãlr rõne sacri qđ ex ope opato ꝓfert gr̃az: nõ aũt ꝑfessio nisi dispositiue: tñ solẽnitas ꝑfessionis ẽ maioris meriti q̃ ordis. De cõpatiõe ant ꝑfessionis statũ nihil ad ꝓpositũ qz dictũ ẽ supra. 35. di. ¶ 3ª ꝓ ẽ. q solẽnitas ꝑfessionis vna ꝓparat ad aliã ꝟz magis ꝛ minꝰ ꝑfectũ ꝛ ꝟz maius ꝛ minꝰ meritũ ꝟm cõpationẽ illoꝝ ad que sũt ꝛ ꝟm cõpationẽ mediox ꝑ q̃ sũt. bonitas enim eiꝰ qđ est ad finẽ: ẽ ex fine ꝛ absolute: ꝛ ꝟm q p ipsuz magis ꝛ minꝰ idẽ finis habeꝛ. vñ qz cõ tẽplatiua ꝑferꝛ actiue: religio monialiũ ꝑferꝛ illi q̃ ẽ fuiẽtiũ i hospitali. Ulteriꝰ qz elemosyne spũales ꝑferũt corpalibꝰ: ꝛ debellare hostes spũales ẽ nobiliꝰ q̃ corpales: ide ẽ q religio ꝑdicta ꝑferꝛ religiõi militãtiũ: ꝛ ulteriꝰ religio q̃ hz actiuã ꝛ ꝓtẽplatiuã sil. illi q̃ alterã tñ. iter illas ãt q̃rũ est idẽ finis: illa cuiꝰ ẽ ille ꝑncipaliꝰ ꝛ eẽntialiꝰ: sic q̃ ꝑdicat ex istõne: q̃ ex accidẽti cõmissione: ꝛ q̃ hz ꝑfectioza media ceteris pibꝰ: sic q̃ ẽ artioꝛis pauptatis: vl q̃ ẽ maioꝛis castitatis. i. pnie ꝛ moꝛtificationis carnis: vel maioꝛis obedientie vel reclusionis ꝛ solitudinis inq̃ꝝtum hꝺ.

Quantuz ad tertiũ de ꝓsecratiõe vginũ sũt septẽ ꝓnes. ¶ Pria. q nõ dz ꝓsecrari nec velari nõ vgo. Qđ ꝑz ꝑmo ex offõ ecclie i quo falsitas eẽ nõ dz: qz magis ꝑnitiosũ mẽdaciũ qđ sit ẽ illꝰ qđ ẽ i cultu xꝑiane religiõis: sz i toto offõ de velatiõe ꝛ bñdictiõe vginũ fit mentio de itegritate ꝛ vginitate carnis: g̃ ꝛc. ¶ 2ª rõ ẽ: qz xꝑus exñs põtifex futuroꝝ bonoꝝ ẽ dignioꝛ q̃ q ꝟm ordinẽ Aaron: sed ille nõ nisi vginẽ despõsabat. leui. zi. g̃ nec xꝑs. vnde hꝺ poꝛtãt ãnullũ tanq̃ spõse xꝑi: vñ ꝛ. z. ad coꝛit. iz. De spõdi vos vni viro vginẽ castã exhibere xꝑo. ¶ 3ª rõ ẽ essentialioꝛ: qz sicut ꝑ mrimoⁿ carnale repñtaꝛ ꝺiũctio xꝑi: ꝛ ecclie ꝛ diuine ꝛ humane nãe q̃tũ ad fecũditatẽ: vñ nec ẽ ꝑfecta repñtatio añ mrimoⁿ ꝓsũmatuz: ex quo solũ ꝓt sequi fecũditas ꝓplis qñ fiũt duo in carne vna: sic ẽt repñtaꝛ q̃tũ ad itegritatẽ ꝛ puritatẽ p bñdictionẽ ꝛ velationẽ vginuz. Et ió sic ecclia semp fuit ẽ ꝛ erit vgo imaculata ꝛ icoꝛrupta: qz semp ex quo ab Abel cepit: ex tũc semp in ecclia aligs sine coꝛruptiõe moꝛtal ꝑcti fuit. hũanitas ẽt assũpta nũq̃ a deitate dimissa fuit: ita ẽt ꝺz eẽ vgo coꝛpe icoꝛrupta q̃ velaꝛ ꝛ bñdiciꝫ vt hoc significare possit. sic ꝑ eãdẽ cãm nõ ꝺz diuisisse carnẽ suã i pl'es vxoꝛes ordinãdus: alꝫ bigamus eẽt. ¶ 2ª ꝓ ẽ. q ẽ mltiplex velũ ꝟm canones. s. velũ ꝑ fessiõis qđ daꝛ femis anno. iz. zo. q. z. Puella: ꝛ hoc veluz poꝛtãt i religiõibꝰ oẽs feie ꝓfesse. 2ª ẽ velũ ꝓsecrationis qđ daꝛ anno. z5. zi. q. i. Plura. 3ª ẽ velũ ordiatiõis qđ daꝛ anno. 40. z7. q. i. diconissa. 4º ẽ velũ ꝑlatiõis qđ daꝛ anno. 60. zo. q. i. Iuuẽcul'. lz iure nouo bñs. 30. ãnos cõpletos possit ordiari i abbatissã. de elec. c. Indẽnitatib⁹. lib. 6. 5ª ẽ velũ ꝓtinẽtie ꝛ obꝛuatiõis qđ ẽ viduaꝝ. z7. q. i. Uidua. de regularibꝰ. c. vidua: Qui cle. vel vo. c. ꝓsuluit. ¶ 3ª ꝓ est de dña veli vginũ ꝛ viduarũ. Quarũ ꝑma est q vgo põt accipe velũ viduarũ si vult nõ eꝫ. Uelo enim virginũ nullus epꝰ viduã velare põt: nec i hoc dispẽsare. zo. q. i. de votis. 2ª dña ẽ q vidua ab altari velũ ꝓtinẽtie accipe põt. z7. q. i. Uidue q̃ spõte. nõ sic aũt de velo vginũ. 3ª dña est q velũ vginũ dirimit mrimoⁿ post ꝛctũ: qz nõ daꝛ nisi ꝑfessis i religione approbata: nõ aũt velũ viduaruz qđ ꝑt dari sine ꝑfessione i religiõe nõ approbata vt beguinis ꝛ fuiẽtibus i hospitali nõ bñtibꝰ regulã approbatã qđ neciuz ẽ ad solẽnitatẽ voti: sequẽs mrimoⁿ ꝏstruẽtis. de votis. c. i. li. 6. Jura vo q̃ dirimũt mrimoⁿ viduarũ velatarũ: debẽt itelligi de velo ꝑfessiõis ꝟm regulã approbatã. ¶ 4ª ꝓ est. q nullus nisi epꝰ vgines velare ꝑt. zo. q. i. de votis. Ipse ẽ. n. q̃si spõsi panimphus despõsas sibi virginẽ. Abbatisse vo velo vginũ monialiũ velare pñt. zo. q. z. statuim⁹. de pe. ꝛ re. c. Noua. nec ꝺ epꝰ ꝑt ñ epo ꝺmãdare cũ sit ꝓsecratiõis ꝛ ordinatiõis põtifical' sic ꝓsecrare ecclias: ꝛ nõ iurisdictionis de ꝓse. ecclie ꝛ alta. c. Aquã. ¶ 5ª ꝓ ẽ. q excepta egritudie epꝰ nulli virgini velũ imponere ꝺz nisi in festo epiphanie ꝛ per totas octauas pasche: vel nisi in festis apostolozum. zo. q. i. de votis: q̃uis in ꝺ ꝺria ꝓsuetudo excuset. ¶ 6ª ꝓ

est de vi oppssis:qz si nō ꝓsenserūt castitas illis duplicabit ad coronā:vt dixit btā lucia:Qz castitas mētis nō auferē p violētiā illatā corpi.3z.q.5.fere p totū. Nō corrūpit ät corpus quo ad meritū:nisi ꝑus corrūpat aius.3z.q.5. Nō ꝑt.r.5. sequētibus. Et pudicitia si mēte semper teneat pp corporis violētiā.eadē.q.c.Magus.r.c.Ille.cñ vi oppssa iter
7ª ꝛ vgines ꝓfecrari nō dz.3z.q.5.c. Ille. ¶Septima ꝛ ē q occulte corrupte siue a viris siue alr:nō sunt velo vginū cōsecrāde:sic nec occulte bigami ordinādi. Bñ.n.sine cōmixtione sexuū castitas ēt corpoꝛ pdit.3z.q.5. Nec solo.Qꝛ ät alig dicūt q illa q̄ nō sūt de suba vginal veli pñt variari pp vitādū scādalū vt accēsio cādelaruz r alia hꝰ fiät mutatl occulte illis q̄ nō sūt de suba vginal veli:puta q nomē virginitatis in castitatē varieē:nō est verū:qz hoc ē mētiri fcō r si nō vbo:vñ sic bigamꝰ nō dz ordinari nec mutatl noibꝰ nec alr:qz deficit a significatiōe sacri:sic nec corrupta velari:sz verū ē q si eps nescit nisi i ꝓfessiōe:nullo mō dz publice repellē: imo nec ēt si alr scit si ē occultū:ipa tñ sibi ꝓscia de corruptiōe pfecta:mortalr peccat suscipiēdo eā. ¶Ad argm. odm.q nō debita spōte oblata sūt acceptiora inq̄tū libaliori volūtate offerunt. Si ät ea q̄ debent ita libe offerunt cuz redduntur vel cuz ꝑmittunt: tūc possūt eē eque accepta vt ꝑius dictuz est. Qō VI.

Sexto queritꝝ de scādalo vtrū sic peccatū. Et videt q nō:qz xps scādalizauit phariseos q nūq̄ peccauit. ¶Cōtra. Qui scādalizauerit vnū de pusilis istis rc. ¶Rñ°.hic sūt tria videda. ꝓimo quid ē scandaluz. Secūdo qñ ē peccatū. Tertio quid ꝓpter ipsum dimittendū est.

8ª ꝛ Quantū ad ꝑimū sunt tres ꝓnes. ¶Pria qd est scandalū:r vñ dicat. Ubi sciēduz est q sicut dic Diero.exponēs illud Mat.Scis q phariseī audito ẞ verbo scādalizati sūt:scādalū grece nos ruinā vel offensionez vl ipactionē pedis possum° dicere. Obex.n.qd alicui ponitur i via corpali cui ipīges disponit ad ruinā:dr scādaluz: sil i ꝓcessu vie spūalis:illd q̄ gs dispōit ad ruinā spūalez: dr scādalū:tale aūt ē vbū vl factū minꝰ rectuz ꝑbēs alteri occasionē ruine. Et qract° sumit rōnē ex obo.ió ruina vl dispositio ad ruinā sequēs ex alteriꝰ dicto vel facto dr scāda
2ª ꝛ luz sz passiuū:ꝑmū vo actiuuz. ¶Scōa ꝛ est quō distīguitur scādaluz actiuuz a passiuo diffinitiue r gdidatiue. Ubi sciēduz ē q dictuz vl factuz pōt eē alteri occasio peccādi. vno mō p se:alio mō paccns.p se qdē qñ aliquis ītedit suo malo vbo vel facto aliuz ad pctū īducere: vel si ipse ēt ẞ nō ītēdat:qñ ipsuz vbuz vel factuz est tale q de sui rōne ē īductiuuz ad pctū:vtpote cū aligs publice facit pctū vel aligd qđ hz silitudinē peti:r tūc ille q hoc facit dat alteri occasionē ruine:potissime qñ hoc ītēdit:vñ vocat scandaluz actiuuz. ꝓper accns vo vbuz vel factū vniꝰ est alteri cā peccādi:qñ ꝑter ītētionē opantis r ꝓditionē opis aligs male disposit° īducit ad pctū:puta cū gs īuidet bonis aliorū tūc ille q fac talē actuz nō dat alteri occasionē peccādi.sed alter sumit scādaluz:r in ẞ ē scādaluz passiuū sine actiuo. qz ille q rōne agit nō dat occasionē ruine quā alter patit.
3ª ꝛ ¶Tertia ꝛ ē quō ꝓcurrūt i diuersis r quō nō: qz ꝓtingit qñq̄ q sil sit scādalū actiuū in vno r passiuū i altero:puta cū ad īductionē vniꝰ alter peccat:qñq̄ ē actm sine passiuo: puta cū gs īduc aliū vbo vl fcō ad peccādū r ille ñ ꝓsentit: qñq̄ vo ē passim sine actiuo vt iā dcm ē:r sic ꝑz ꝑimuz.

9ª ꝛ Quantū ad scōz ō pctō scādali sūt tres ꝓnes. ¶Pri ma q scādalū passiuuz nunq̄ est sine culpa scādalizati:nec actiuū sine culpa scādalizātis: passiuuz tñ bñ est sine culpa scādalizātis r actiuū sine culpa scādalizati. ꝓimū ꝑz:qz ois ruina spūalis ē pctū i eo q ruit: sz scandalū passiuū est ruina scādalizati.q̄ ē pctū in eo.zm ꝑz: qa oē scādalū ē pctū vl hz spēz pcti. Si sit pctū bēo ꝓpoꝰ: si nō de se sit pctū sz hz spēz pcti: vt comedere idolotitū coraz infirmis dz dimitti ex charitate pp lesionez ꝓximi:r q nō dimittit ꝺ charitatē agit:sic dicit apls ad Ro.14. Si pp cibuz fr tuus scādalizat vel ꝓtristat iā nō fm charitatē ābulas. q̄ oē tale scādalū ē pctū i faciētibꝰ ipsuz. 3m ꝑz ex dcis in ꝑmo articlo:qz ē scādalū actiuū sine passiuo r ꝛ. ¶Zª ꝛ z¹ ꝛ est q passiuū nunq̄ ē spāle pctū:nec actiuū nisi qñ ē ex intētione īducēdi ad peccāduz. Tūc.n.scādalizare ꝓximuz opponit directe actui charitatis q ē edificare ꝓximū ex intētione vbo vel facto. vel scdo qñ ꝑter ītētionē scādalizat p bonā bñs spēz mali: Tūc.n.nō ē pctū nisi ex ẞ q natū ē īducere ad peccādū. ¶Zª ꝛ est.q passiuū qñq̄ ē mortale: 3ª ꝛ qñq̄ veniale pm illd i qđ ruit:r actiuū sil qñ ñ ē spāle peccatū:sz qñ ē spāle pctū:tunc nō ē mortale:nisi qñ ītēdit ducere ad mortale vel si non intendit illud:facit qđ de se natū est inducere ad mortale:siue sit mortale siue veniale siue solum habens speciem mali.

Quantuz ad 3m de dimittēdis pp scādalū sunt qnq̄ ꝓnes. ¶Pria i gnāli q id qđ sine peccato mortali vel veniali omitti nō pōt ꝑ tūc omitti nō dz:qz nullo casu nullo fine ē venialr ēt peccādū. Illd vo qđ ꝑ tē sine oi pctō omitti pt ē omittēdū pp scādalū pusillozq̄ q̄diu durat:siue sit bonū corpale: qz plus hō dz diligē bonuz aie ꝓximi q̄ bona tpalia:q̄ si nō pt retinē:defēdere vel repetē sine scādalo pusillozꝝ: dz ꝓtenere:sz pp scādalū pharisecoz nequaq̄:qz illud ē ꝓtenēdū. ꝓper ẞ pñt saluari vsus iuriste ruz. Est vītas vite doctrine iustitieq̄.ꝑmū semp habe:duo pp scādala linque. Qz.n.vītas vite nunq̄ sine pctō pt omitti:iō rc. Sz vītas iustitie r doctrie aliqñ sic:sic si ex pdicatiōe vl doctrīa aligd plus seq̄t mali i scādalizat pusillis q̄ boni i edificādis:īterim omitti dz. Silr si ex suspēsiōe Baronū tūc regnuz in seditionē vtit:melioz ē omissio iustitie q̄ executio. Tūc.n. omitti dz:alr nō:iō rc. ¶Zº ꝛº est appli z² ꝛ care hec ad bona spūalia. Ubi sciēdū q q̄dā bona spūalia sūt de necessitate salutis q̄ nō pñt ꝑtermitti sine pctō mortali:alia sunt superogatiōis. ꝓpria nō debēt dimitti pp qđcūq̄ scādalū:qz nullus dz peccare mortalr vt aliꝰ vitet qđcūq̄ pctū:qz pm ordinē charitatis glibz tenet plus sibi q̄ alteri:sz ꝑma bōa nō pñt ꝑtermitti sine pctō mortali. q̄ rc. Circa vo alia bona vt ē igressus religionis r q̄cūq̄ alia q̄ ñ sūt de necitate salutis est distīguēdū de scādalo qđ ex bis oritt:qz aūt ꝓcedit ex malitia:vt cū aliq dicūt se scādalizatos r in alys scādala suscitāt ad īpediēduz talia aliq̄ bona sine iusta causa:r tale est scādalū phariseoꝝ q de doctrina dñi scādalizabant. Mat.15.r tale scādalū est ꝓtenēdū exē plo dñi:nec pp ipz aliqđ tale opꝰ superogatiōis dimittēdū est:r tale ē freqēter parētuz carnaliū de igressu religionis de quo dic Diero.ad Heliodoꝝ. Lz in limine pr iaceat: lz vbera gbꝰte iactaut mr oñdat:pcalcatū pge patrē:pcalcatā pge matrē:siccis occulis ad vexillū crucis euola. Solū pietatis genꝰ ē in hac re eē crudelē. Qñq̄ vo scādalū ꝓcedit ex īfirmitate vel ignorātia qđ docet dñs vitare. Mat. 14.r apls pr ad Corin.8. Et pp tale scādalū vitāduz bona spūalia q̄ nō sūt de nectate salutis vel sūt occultāda vl sūt differēda ad tps quousq̄ rōne reddita alu īstruātur q nō debent ex talibꝰ scādalizari sed potiꝰ edificari. Si vo post redditā rōnē r ōbitā īstructionē adhuc scādalizātur:iā videt ex malitia ꝓcedere r nō ex igrātia: r tūc nihil de pdictis ē pp scādalū tale dimittēdū. ¶Zª ꝛ est in spāli de bo- 3ª ꝛ nis tpalibꝰ an sint dimittēda ei q vult ea accipe:vel nō repetēda ab eo q iā hz:pp scādalū ipsiꝰ vel alteriꝰ vitādum. Ubi sil est distinguēdū q bona tporalia aut sūt nra: aut nobis cōmissa ad seruādū r dispēsandū pro cōitate: sic bona eccle cōmittunt plātis:r rectoribꝰ reipublice. Si sint dimissa ad ꝓseruādū vel dispēsandū: tūc pp nullū scādalū

sunt dimittēda vsurpātib⁹:ſz sunt repetēda saluis debitis circūſtātys q̄ debēt i talib⁹ obſuari cui⁹ rō ē:qz finaſ cuſtodia ⁊ diſpēſatio taliū incūbit his q̄bus cōmiſſa ē ex necitate p̄cepti. Et ideo ſic̄ p̄ceptuz nō ē omittēdū pp ſcādalū ſic nec iſtud. Si aūt ſint nra:tūc dōm ſic̄ p̄us: qz aut ſcādaluz ozit̄ ex malicia alicui⁹ alienū volētis vſu: pare ⁊ detinere: ⁊ illud ē paruipēdēdū:tū qz noceret bono cōi. Dareſ. n. malis occaſio rapiēdi aliena:tū qz nocēt rapiētib⁹ q̄ iniuſte rapiēdo vel detinēdo alienū peccarēt. Unſ Grego. dic̄ in moraſ. loquēs de rapiētib⁹ aliena. Quidā ſeruata charitate p̄ bibēdi ſunt nō ſola cura ne nra ſubtrahāt:ſz ne rapiētes ñ ſoluz ſua ſz ſeipſos pdāt. Aut ſcādalū ozitur ex ignorātia:⁊ iſtud eſt ſcādalū puſilloz:⁊ pp iſtud dimittēda ſunt tpalia ad tps quouſq̄ ſedeāt ſcādalū p admonitionē vel quēcūq̄ aliū modū. Si aūt poſt ſufficiētē admonitionē ⁊ iſtructionez ſcādalū nō ſedaāt:pfectiōis ē ſua dimittere ſz nō neceſſitatis:⁊ q̄nq̄ nō eſt pfectionis:cū credit̄ q̄ repetēdo illud q̄ ali⁹ iniuſte detinet:vel negādo q̄ iniuſte petit ille diri gaāt ad cognitionē vitatis. ¶ 4ª q̄ ē de idifferētib⁹. Ubi ſciendū q̄ illa que ſunt idifferētia ſicut comedere carnes vſ abſtinere:oīno dimittēda ſunt q̄re diu durat ſcādalū puſilloz. Unſ Augu. i lib: de ſmone dñi i mōte. Dāduz ē q̄ nec tibi nec alteri noceat:⁊ cū negaueris q̄ petit indicāda ē ei iuſtīcia:⁊ meli⁹ ei aliq̄d dabis cū petēte iniuſte correxeris. Apoſtolus aūt q̄ vſ dicere. i. ad Corin. 6. q̄ petere ſua in iudicio ſit delictū:logāt in caſu in quo fideles de nouo ꝓuerſi ad fidē trahebāt ſe ad iudicia infideliū:q̄ erat in piculuz ſubuerſiōis fidei:p eo q̄ partes litigātes q̄rūt fauorē iudicis:Et dñs q̄ dicit Mat. v. Qui vult tecū in iudicio ꝓtendere ⁊ tunicā tuā tollere dimitte ei ⁊ paliū. logāt de ꝓſilio:vel ſi ſit p̄ceptuz itelligēduz ē vt dic̄ Aug. ſm pparationē ai: vt hō ſit parat⁹ talia facere ſi hoc expedit p̄motioni fidei et bonoz̄ moz̄. ¶ 5ª q̄ ē de duab⁹ inſtātys q̄ p̄dicta. Prima qz Hiero. dicit dimittēdū pp ſcādalū oē q̄ pōt dimitti ſalua tripliti vitate. ſ. vite:iuſticie:⁊ doctrine:ſz vltra bona ſpiritualiſ pñt dimitti ſalua hac triplici veritate: ſicut adiplētio ꝓſilioz̄:largitio elemoſynarū. aliogn ſemp peccarent q̄ iſta bona ꝓtermitterēt. q̄ iſta ſunt pp ſcādaluz dimittēda.

2ª inſtātia ē:qz doctrina ſacra:correctio ffna: punire delicta ſūt q̄dā opa ſpūalia:⁊ tñ ſunt pp ſcādalū dimittēda. ergo ⁊c. Minoz̄ pz de doctrina q̄ ſit dimittēda pp ſcādaluz: qz Mat. 7. dr̄. Nolite dare ſctm canib⁹:nec margaritas veſtras ſpgere ante porcos ne ꝓuerſi dirūpāt vos. Correctionez aūt ffnaz dic̄ Aug. dimittēdā pp ſcādalū. p̄ de Ciuitate dei. Et ſiſ punitio delictoz̄ ē dimittēda vbi timeāt ſciſma vt dic̄ Aug. cōtra pmenianū. ¶ Sz iſte iſtātie parū valēt. Iō ad p̄mā dōz. q̄ i vitate vite ⁊ doctrine ⁊ iuſticie:nō ſolū cō prehēdit̄ id q̄ ē de necitate ſalutis:ſz id q̄ pmittit̄ pfectius neciū ad ſalutē vt ꝓſilia ⁊ elemoſyne. vñ talia nō ſūt pp ſcādalū dimittēda ſimpliſ vl omittēda ēt pp ſcādalū puſilloz:ſz ocultāda vel differenda ad tps quouſq̄ ſcādaluz ſedeāt:vel p legittimā excuſationē ſedari debeat. In caſu aūt i quo elemoſyna eēt de necitate dāda pp extremā idigētiā paupis:vel igreſſus religiōis deberet totaliſ ipediri. Et iō dz elemoſyna vel ingreſſus religionis ipediri vel differri. ¶ Ad ſcōaz dōz q̄ doctrina ſpūalis cū ſit gen⁹ cl'oſyne q̄ ē opus mīe ad ſubleuādū miſeriā alterius nō eſt dimittēda quando credit̄ q̄ ex ea ſequatur ſpūalis pfectus:q̄ autez ex ea non ſequit̄ ſpiritualis profectus: ſz irritatio audientis iā nō eſt bonū ſpūale. Et iō ſi tūc omittit̄ pp ſcādalū audiētis:nō omittit̄ aliq̄d q̄ p tē bēat rōnē boni ſpūalis. Similiter dōz eſt de correctiōe ffna q̄ ordinat̄ ad correctionē ffis. q̄ ſi nō ſequat̄:ſed poti⁹ frater ſcādalizat̄ dimittere eā nō ē dimittere aliq̄d ſpūale. Eodē mō dōz eſt de punitione peccatoz̄:qz pene cū ſint medicine. ad cohibēdū pcā intā tuz babēt rōnē boni inq̄tū p eas pcā cohibent̄: ſi aūt per eas pcā nō cohibeant̄: tūc inflictio penarū nō ē bona nec ꝓtiebit̄ ſub iuſticia. Et in hoc caſu loquit̄ Augu. q̄. ſ. ex ex cōicatione ſequit̄ piculū ſciſmatis: tūc excōicationē ferre nō ptinet ad veritatē iuſtitie. ¶ Ad arg^m in opp^m dicendū q̄ xp̄s nunq̄ ſcādalizauit actiue ſz illi ſcandalizati fuerint paſſiue: ex malitia: non ex infirmitate.

¶ De diſpari cultu. Di. xxxix a

POſt hec de diſpari cultu videndū eſt: hic eſt enim vna de cauſis quibus perſone illegittime fiūt ad contrahendū matrimoniū. Nō. n. licet xp̄iano cuz gētili vel iudea inire cōiugiuz: qz etiā in veteri teſtamēto p̄hibitū eſt fideles viros infideles ducere vxores: dño dicēte. Nō accipias vxorē de filiabus alienigenaruz filijs tuis: ne traducant eos poſt deos ſuos. Juxta hoc dñi p̄ceptum iudeoz̄ cōiugia cuz alienis inita beſdras ſeparauit. Hoc idez etiā in nouo teſtamēto ſeruatur. Unde Aug. Ne nubat femina niſi ſue religionis viro: vel ne vir talem ducat vxorē. Jd enim vt dicis iubet dñs. docet apoſtolus. vtrūq̄ p̄cipit teſtamētū. Jtē Ambro. Caue xp̄iane gētili vel iudeo filiā tuaz tradere. caue ne gentilez: vel indeaz: vel alienigenam. i. hereticā ⁊ omnē alienaz a fide tua vxorem accerſias tibi. Jtē. Siquis iudee: ſiue xp̄iana iudeo: ſiue iudea xp̄iano carnali cōſortio miſceatur: q̄cūq̄ tātuz nephas admiſerit a xp̄iano cetu primus ſegregeāt. Ex his aliſq̄ plurib⁹ teſtimonijs apparet nō poſſe contrahi coniugiuz ab his qui ſunt diuerſe religiouis ⁊ fidei.

¶ De ꝓiugio fideiſ ⁊ ifideiſ ⁊ duoz̄ ifideliū. b

b Hic autē videtur obuiare quod apoſtolus ait de imparibus coniugijs: Ego dico nō dom⁹. Siq̄s frater habet vxorē infidelē: ⁊ hec cōſentit habitare cum illo: nō dimittat illā: ⁊ ſi qua mulier ⁊c. Sed aliud hoc eſſe: aliud illud euidenter oſtendit Augu. Jbi eniz agit̄ de illis cōiugijs fideliū: que cōtrahuntur ab eis in diſpari religione ⁊ fide manētibus Aplus vere ait de illis q̄ vni⁹ eiuſdez infidelitatis fuerūt q̄ cōiūcti ſunt. Sed cū veniſſet euangeliū alter ſine altera credidit. Jntelligis ne q̄d dicam: Attende vt rem ipſam diligētius explanem. Ecce coniuges duo vnius infidelitatis fuerunt quando coniūcti ſunt nulla de his queſtio eſt que ptineat ad illud p̄ceptuz veteris ⁊ noui teſtamēti: quo p̄hibetur fidelis cuz infideli copulare coniugium. Jā ſunt cōiuges ⁊ ambo adhuc ſunt infideles. Tales ſunt adhuc quales ꝓiuncti ſunt. Uenitq̄ euangelij p̄dicator: credidit eorum vnus vel vna: ſed ita vt infidelis cum fideli habitare conſentiat: non iubet

dñs vt fidelis ifidelē dimittat taliter cōiunctū. Nec apl's iubet ut ñ dimittat: sed ꝓsulit: ut siqs alr agat ñ sit trāsgressor: sic̄ ⁊ de virgib⁹ ꝓsulit. Adonet āt qđ ē lucrādi occasio cuz possit licite relinq̄re sz nō expedit. Tūc.n. nō expedit id qđ licitū ē qñ ꝓmittit qdē: sz ipi⁹ vsus alijs aufert i pediñtū salutis: sic̄ discessio fidel' ab ifideli: quā nō ꝓhibz dñs: q2 cozā illo ñ ē iniusta. sz apl's ne fiat: ꝓsilio charitatis suadet vt nemo i ea re iussionis necitate teneat: sz ꝓsilij volūtate libere faciat. Ex his mōstrat iter fideles ꝓiugiū eē: ⁊ cōsiliū apli ñ obuiare p̄cepto dñi: quo iubet fidelē nō iūgi ifideli: ⁊ si ꝓiūcti fuerit separari. Legit.n. q̄ besdras ꝓpheta: imo dñs per eū iussit isrlitis vxores dimittere alienigenas: p q̄s ibāt ad deos alienos: nō ille p maritos acq̄rebat deo. Nec te hoc p̄cepit: q2 p moysez iusserat dñs ne qs vxorē alienigenā duceret. Merito ergo q̄s duxerāt dño ꝓhibēte: dño iubēte dimiserūt: q2 vt ait Amb. Nō ē iputādū mīmoniū qđ extra decretū dei factū est: sz cognoscit emēdādū: vt qñ fidel' infideli copulat. Sz ut ait Aug. Cū cepisset gētib⁹ euāgeliū p̄dicari: iā cōiūctos gētiles gētilib⁹ cōpit ꝓiugib⁹: ex qb⁹ si nō ābo crederēt: sz vnus vel vna: ⁊ ifidelis cū ifideli cōsentiret habitare: nec ꝓhiberi a dño debuit fidel' ifidelez dimittere nec iuberi. Jō nō ꝓhiberi: q2 iusticia p mittit a fornicāte discedē. ⁊ ifidel' hois fornicatio ē maior i corde: nec vera ei⁹ pudicitia cū ꝓiuge dici p̄t: q2 oē qđ ñ ē ex fide pctm̄ est: q̄zuis verā fidel' hēat pudicitiā ēt cū ifideli ꝓiuge q̄ ñ hz verā. Jō āt nec iuberi: q nec ꝓtra iussionē dñi gētiles fuerūt ābo ꝓiūcti. Licitū ergo erat p iusticiaz fideli ifidelē dimittere: sed licitū nō erat faciē duz pp liberā bēuolētiā. Euidēter appet ⁊ iter ifideles ꝓiugiū eē ⁊ apl's de ill' agē: q i ifidelitate ꝓiūcti fuerūt: ⁊ post alter ad fidē ꝓuersus est: cū quo ēt fidel' hitare ꝓsensit. ⁊ hūc nō dimittē fideli ꝓsulit apl's: q2 forte p fidē saluabit ifidel'.

¶ De fornicatione spirituali obquā potest dimitti coniunx. c

p Dtest tñ licite dimittere: q2 in ifideli est fornicatio: si nō corpis tñ mētis. Causā eni fornicatiōis dñs excepit. Fornicationez vero gñalē ⁊ vlez itelligere cogimur nō mō. s. corporalē sz spūalē: de q̄ Aug. ait. Jdolatria ⁊ q̄libz nox̄a supstitio fornicatio ē. Dñs aūt pmisit cā fornicationis vxorē dimitti: sz nō iussit: ⁊ sic docdit apl'o locū monēdi. vt q voluerit nō dimittat: potest tamen licite dimittere. Si.n. fornicatio carnis detestanda est in cōiuge: q̄nto magis fornicatio mentis. i. infidelitatis?

¶ Pro q̄bus vitijs possit dimitti. d

ſ Jaūt q̄ris an pp aliud vitiū nisi pp ifidelitatē vel ydolatriā possit dimitti? Attē de qd Augu. ait. Si infidelitas fornicatio est ⁊ ydolatria ifidelitas: ⁊ auaricia ydolatria: nō ē dubitādū ⁊ auariciā fornicationē esse. Quis ergo qūlibet illicitā cōcupiscentiā pōt a fornicatiōis gñe spare: si auaricia fornicatio ē? Ex quo itelligit q̄ pter illicitas cōcupiscētias nō tm̄ que in stuprīs cū alienis viris vel femis cōmittunt: sz ob quaslibet q̄ aiam a lege dei ab errare faciunt ⁊ pniciose corrūpit: possit sine crimine ⁊ vir vxorē suam dimittere ⁊ vxor virū. Jtē rectissime dimittit si viro suo dicat: nō ero vxor tua nisi mihi de latrocinio diuitias cōgreges: vel nisi solita lenocinia exerceas aut si quid aliud facinorosū vel flagitiosuz a viro suo exp̄etat. Tūc ille si veraciter penitēs ē: habetq̄z fidez p dilectionē operātē: mēbrū qđ eum scādalizat amputabit. Ex his apparet q̄ nō solū ifidelitas sed etiā quelibet cōcupiscentia q̄ pniciose turpiterq̄z corrūpit: fornicatio spūalis est: p quaz vir vxorē vel vxor virū dimittere pōt. Consulit tñ apl's ne fidelis dimittat ifidelez volētē cohabitare: nec a deo reuocare.

¶ Si fideli libeat aliam ducere infideli discedēte vel dimissa. e

Jc q̄rit si fidelis dimittat infidelē: vel i

b fidelis a fideli discedat: an liceat fideli aliā ducere? Videt' auctas testari q̄ illa viuente alterā ducere nō valeat. Amb. eni verba apl'i exponēs ait. Alioqn si discreditis ab inuicez ⁊ volētes cohabitare dimittitis ⁊ alijs vos copulatis: adulteri estis: ⁊ filij vestri q̄ de hac copula nascūtur: imūdi. i. spurij sūt. Jtē. Siqs habuerit vxorē virginez ante baptismū: viuente illa post baptismuz alteram habere non pōt. Crimia eni in baptismo soluunt nō cōiugia.

¶ Que p̄missis contraria vident.

Ed ecōtra Ambro. testat. Si ifidelis di

ſ cit apl's discedit: discedat. Nō eni est seruituti subiect⁹ frater aut soror in hmōi: q2 nō debet reuerētia cōiugij ei q̄ horret auctorem cōiugij. Nō est eni ratū mīmoniū: qđ sine deuotione dei est: ⁊ ideo nō est pctm̄ ei q̄ dimittitur pp deū: si alij se copulauerit. Cōtumelia.n. creatoris soluit ius mīmonij circa eū qui relinquit ne accusēt alij copulatus. Jnfidelis aūt discedēs ⁊ in deū peccat ⁊ in mīmoniū: nec ē seruanda ei fides cōiugij: qui ideo recessit ne audiret xp̄m eē deū xp̄ianoz̄ ꝓiugioz̄. Si vero ābo crediderit p cognitionē dei cōfirmat cōiugium.

¶ Determinatio. g

Tende hic ꝓdictis cõtraria pẽsse vide-
a ri: ita vt sibi Ambrosi⁹ ꝓtradicere videa
tur. Sed distiguedũ ẽ hic aliud eẽ dimit
tere volentẽ cohabitare: aliud dimitti ꝓpter de
um ab illo q̃ horret nomẽ xp̃i. Ibi. n. lex beniuo
lentie nõ seruat̃. Hic veritas custodit̃: t iõ cuz
liceat dimittere volẽtẽ cohabitare: nõ tamen ea
viuente aliã ducere licet. Discedentẽ vero seq
nõ oz: t ea viuẽte aliã ducere licet. Sz hoc nõ
est intelligendũ nisi de his qui in ifidelitate sibi
copulati sunt. Sed si ad fidẽ vterq̃ cõuersus ẽ:
vel si vterq̃ fidelis matrimonio ꝓiũctus est: t
post alter eoz̃ a fide discesserit: t odio fidei ꝓiu
gẽ reliquerit: dimissus discedẽtez nõ comitabi-
tur: nec tñ illa viuẽte alterã ducere poterit: q̃z i-
ter eos fuerat ratũ coniugium: quod nõ potest
dissolui.

¶ Quidam dicunt cõiugiũ nõ esse inter infide-
les: t quare. h

Unt tamen nõnulli qui iter ifideles asse
f runt non esse coniugiũ: q̃z nec rata nec le
gittima: q̃z ap̃lus ait. Oẽ q̃ nõ est ex fi-
de: pctm̃ est. Eoz̃ aũt ꝓiunctio nõ ẽ ex fide: t
ideo pctm̃ ẽ. Nõ est ergo cõiugiũ: q̃z nullũ cõiu
giũ pctm̃ est. Aug. etiã dicit: q̃z nõ est vera pu-
dicitia ifidelis cũ fideli. Sz vera negat̃ esse pu-
dicitia: nõ q̃ ifideliũ ꝓiugiũ nõ sit verũ: tz q̃z non
habet illud triplex bonũ: q̃ excusat coitũ t me
ret̃ pmiũ. Itẽ illud ap̃li. Oẽ q̃ non est ex fide
pctm̃ est: nõ sic intelligẽdũ est: vt qcquid fit ab
infidelibus pctm̃ sit: sed omne q̃ fit cõtra fidẽ
idest cõscientiã: male fit: t ad gehẽnã edificat.
Vel in omni eo quod infidelis facit peccat: nõ
q̃z illud facit: sed q̃z nõ eo modo illud facit quo
debet: nõ referens ad debitum finem.

Oz legittimum sit coniungium infideliũ sed nõ
ratum: t quare. i

Opula ergo maritalis que est inter infi
c deles cõiugiũ est legittimũ: sed nõ ratuz

Legittimũ q̃z est iter legittimas pson̄as:
sed nõ ratũ: q̃z sine fide. Cõiugiũ vero fideliuz ẽ
legittimũ t ratũ: si tñ legittime sunt pson̄e. Oz
autẽ legittima sit infideliũ ꝓiũctio Aug. testat̃
dicens. Uxor legittima a societate ꝓiuncta sine
vlla culpa relinquit̃ si cũ viro xp̃iano ꝑmanere
noluerit. Ex hoc etiã probat̃ q̃ infideli ad fidẽ
cõuerso apostolus cõsuluit infidelem nõ dimit
tere: quod nõ faceret: si nõ esset inter eos legit
timũ coniugiũ. Legittimũ est quod legali insti
tutione vel prouincie moribus: non cõtra iussi
onem domini contrahitur.

Circa trigesimã nonã distinctionẽ que
rit̃ de dispari cultu vtrum impedi
at mr̃imo^m. Et videtur q̃ nõ: q̃z disparitas
cultus erat in Moyse t Joseph ex vna par
te: t vxoribus eorum ex parte alia: t tamen
fuit verũ mr̃imoniũ nõ fornicatio. ergo. ꝛc.
¶ Cõtra in lr̃a. ¶ Rñ°. hic sunt tria vidẽ
da. ꝑmo de mr̃imo° iter fidelẽ t ifidelẽ. z° de mr̃imo° in
ter ifideles. 3° de alys impedimentis.

Quantuz ad ꝑmuz sunt tres q̃nes. ¶ Prima de tẽ- ꝑ^a q̃
poze ante legẽ: vbi videnť multa ante le-
gez ispirata pr̃ib⁹ t reuelata que postea fuerũt in lege scri
pta: sic̃ de circũcisiõe t pl̃alitate vxoz̃. Ira ẽt nihil ꝓhibet
pr̃iarchis q̃b⁹ fcã ẽ terre chanaã ꝑmissio ispiratũ ne cũ ill'
inirẽt ꝓnubia nisi trãsirẽt ad ipsoz̃ ritũ: vñ nec abzaaz per-
misit q̃ ibi Isaac vxorez duceret: nec Isaac Jacob: Jacob
vo de dyna cõsensit danda illis qui circuncidi volebant. t
ẽm hoc Esau peccauit q̃ bẽs cũ illis de terra chanaaz: q̃ iõ
q̃ volũtatẽ pr̃is t mr̃is erat q̃si reputarẽt fornicationẽ non
verũ mr̃im^m. Q̃ autẽ arguit̃ de Moyse t Joseph vel di-
spẽsatiue hoc fecerũt vel nõ erãt de chananeis. Aly vero
dicunt q̃ ante legẽ licuit. ¶ Scõa q̃ est. q̃ tpe legis nõ li- z^a q̃
cebat cũ chananeis q̃bere nec eẽ poterat nisi trãsirẽt ad ri
tum eoz̃ rasis vnguib⁹ t capillis t bꝫ: t sic Nason duxit' ra
ab de Jerico: sz cũ alys licebat': sicut Booz Ruth moabi
tidẽ duxit: t Uester nupsit assuero. Primũ aũt mr̃imoniũ
Edras separauit. ¶ Tertia q̃ est. q̃ tpe gr̃e baptiçat⁹ cum 3^a q̃
nõ baptiçata vel ecõtra q̃uis cathecumia nõ ꝑt inire mr̃i-
moniũ: q̃ si fiat nullũ est partiz iure diuino: q̃z añ baptis^m
nullũ est sacr̃z: vñ viculũ mr̃imõy tale q̃le eẽt post bap^m
ante bap^m eẽ nõ põt. Cuius signũ est q̃ mr̃imo^m post bap^m
celebratũ t ꝯsũmatũ nõ põt solui ꝑ q̃ dr̃ ratũ: sed añ ba
ptisnũ sic: vñ dr̃ nõ ratũ: q̃si aliq̃ reale vinculũ bz post q̃
nõ ante. Et q̃z mr̃imo^m nõ claudicat si vinculuz nõ fit i nõ
baptiçato: t ꝑ ons nec i baptiçato: sz cũ B est statutũ eccl'ie
sine quo lz nõ eẽt sacr̃m: eẽt tñ verũ matri^m: nũc aũt nõ est
reddẽte eccl'ia tales pson̄as ihabiles. Ubi ãt vterq̃ est ba
ptiçatus lz alter vel vterq̃ sit infidelis: verũ est mr̃imo^m
sed cõtrahere nõ oz quis cũ infideli. Nibilominus hereti
cus baptiçat⁹ sicut alia sacr̃a va ꝓfert t recipit sic t istud.

Quantũ ad scõm de mr̃imonio infideliũ sunt etiam ꝑ^a q̃
tres q̃nes. ¶ Prima q̃ est. q̃ ꝑut est in offi
ciũ nãe est verũ matri^m inter eos in q̃bus est nã integra ma
xime q̃ntũ ad causas eẽntiales: q̃z t cõsensus t exp̃ssio eius
est in eis sicut in alys: dũ tñ sint pson̄e habiles ẽm legẽ na
ture t diuinã. Naz in gradu ab eccl'ia ꝓhibito pñt q̃bere:
cũ eccl'ia nõ possit aut nolit in hoc bis q̃ foris sunt legẽ ipo
nere. Uideret̃ autẽ alicui q̃ si soli lege nãe pr̃ t mr̃a mr̃i
monio excludunť q̃ iter infideles nõ iudeos nulla alia p-
sona a matrimonio excluderet̃: q̃z precepta que non sunt
moralia nec de lege nature erãt cerimonialia que nõ liga-
bant nisi iudeos qui se obligauerunt sicut de circũcisione:
vnde dicẽdũ q̃ oẽs pson̄e lege diuina ꝓhibite: lege nature
ꝓhibenť. Sed deo dispensante a ꝓncipio humãi generis t
post diluuiũ vt multiplicaret̃: licuit fr̃i bre sororẽ: alr mul
tiplicari nõ potuisset sicut t de pluralitate vxoz̃ fuit dispẽ
satuz. ¶ Scõa q̃ ẽ. quõ ꝯuersus habeat cõmanere cũ non 2^a q̃
ꝯuersa: q̃z si ille non vult cohabitare sine ꝓtumelia creato
ris vel q̃n ipse ꝓtrahat ad infidelitatẽ iste nõ oz cõmanere
si autẽ velit iste põt cõmanere si vult vel discedere si ma
ult: sic̃ t cũ altera ꝑt nõ cõmanere sed ꝓtinere vel religio
nẽ itrare: aut votũ ꝓtinẽtie emittere: quo facto ẽt siali⁹ po
stea ꝯuertat̃ nõ ei reddet̃. Rõnẽ h⁹ docto. assignãt: q̃z mor
tuus alicui vite libat̃ ab obligationib⁹ illi⁹ vite: sic̃ religi
osus mortu⁹ mũdo nõ est obligat⁹ ad vota ꝓmissa mũdo.
¶ Sz q̃ B arguũt gdã: q̃z baptiçat⁹ moriť clpe t pene: sz ñ

obligatiõi q̃ nec ẽ cl'pa nec pẽa. vñ si deberet pecuniã debe ret eã reddere ⁊ teneret. g̃ cũ mr̃imo^{m} nõ sit cl'pa nec pẽa qz erat ante pctũ: baptizat^{9} tenet reddere debitũ ꝯiugale Et dicendum est ad hoc. q̃ quia mortuus est infidelitati: inde est q̃ nõ tenet reddere debitũ qõ posset ad ifidelita/ tem ꝓducere ꝓpter inde cõceptã: qz vnusq̃sq̃ parẽtũ nitit ꝓpter trahere ad sectã suã: sic de btõ Aug. habet q̃ hortãte fideli mr̃e vt baptizaret: ꝺicẽte gẽtili pr̃e baptisma eius dilatũ est. g̃ pp̃ piculũ ꝓpter q̃ ide posset gnãri ⁊ est educãda ad cultũ dei qõ ifidelis credit viril'r ipedire: licz dimittẽ. sic i casu pp̃ seipsuz qñ nollet cohitare nisi ad ifidelitatem ꝓtrahẽdo: vñ qz hodie est mai^{9} piculũ puertẽdi fidelẽ q̃z spes ꝯuertẽdi ifideles ex ꝯuictu nõ ꝓmittit. ¶ Tertia ꝓ ẽ an liceat ꝺhere. Et ꝺoz q̃ nõ illo nollẽte cohitare sine ꝓtu melia ⁊ pic'lor: al'r aũt sic. Sz ifideli diuertẽte: liberi apud ꝯuersaz sunt alẽdi nisi habeãt vsuz rõnis vt eligãt quẽ seq
ꝓ° opi. volũt. idez ꝺhẽdo aũt mr̃imo^{m} sunt duo dubia. ꝓmo quo ad ꝯuersuz qñ soluat. Quidã. n. dicũt q̃ statim qñ nõ vult cohitare sine ꝓtumelia r̃m illos vsus. Spnas spnentẽ vel blasphemare volẽtez. Naz sunt absq̃ moza sic vincula ru pta ꝓza. Qz aũt si ꝯuertat teneat ꝑus ꝯuersus añ votum ⁊ mr̃imo^{m} ipsaz recipe: hoc ẽ: qz lz sit vinculuz solutũ adhuc tñ retinet vinculũ spõsalioꝝ ⁊ sic tenet ꝺhere: vel qz blas phemia creatoris soluit si ẽ ꝓpetua: al'r nõ. Qñ aũt añ votũ
z° opi. vel mr̃imo^{m} tollit ꝓpetua non videt. Alia opinio ẽ q̃ non soluit quousq̃ ꝺhat scõz mr̃imo^{m}. ꝓsset. n. imaginari q̃ mr̃imo^{9} infideliũ nõ est aliq̃ ꝺ reale viculũ dirimẽdũ plus q̃z in spõsalib^{9}: cuz nõ sit sacr̃m aliq̃ añ bap^{m}. vñ añ bap^{m} vtriusq̃ vel alteri^{9} ex statuto eccl'ie põt illud mr̃imo^{m} sol ui: sic spõsalia in mlt̃is casib^{9} solũũtur vel tollunt statuto eccl'ie. Uñ sic̃ p mr̃im^{m} sequẽs soluũtur spõsalia p̃cedẽtia: sic p sequẽs mr̃imo^{m} tollit p̃cedẽs ñ ratũ spõsalib^{9} ꝓratũ.

ꝓ° ? **Quantũ** ad z^{m} an pp aliud possit ꝯiunx ꝺmitti sunt tres ꝓones. ¶ Prima q̃ lz ñ sit fornicatio carnalis supueniẽs nec ifidelitas: si tñ sit tale crimẽ q̃ tiet ꝯiunx corpi suo: nec pt sibi secure al'r puideri licz dimittẽ: sicut vxor in cui^{9} vtero vir p seuitiã tres pueros occiderat: qz si nõ tenet debitũ reddere cuz piculo corpis: multo mi nus cohitare. de resti. spo. c. Ex trãsmissa. ⁊. c. Lras in fine. vbi ꝺr̃ q̃ vxor nõ ẽ reddẽda viro vbi timet tãta seuitia vi ri q̃ nulla cautiõe põt ei succurri secure. Uñ falsa est glo. de ꝺuor. c. z. q̃ nõ est ꝺimittẽda vxor ẽt si vite viri fuerit insidiata: nec hoc ꝺicit decretalis quã allegat: vñ ⁊ quedã alia de facto ꝺicebat viruz suuz latrocinys ꝺedituz nõ pos se corrigi pp qõ ⁊ ipsa piclitabat oĩ hora: de q̃ ꝯsultũ est q̃ ꝺimitteret viruz: qõ gnãl'r verũ ẽ q̃ vbi ꝯiunx nõ põt al'r puidere securitati sue vite nisi ꝯiugẽ ꝺimittendo: nõ tene tur ei debitũ reddere nec cohitare cuz piculo corpis sui.

z° ? ¶ Scõa ꝓ ẽ. q̃ idẽ videt qñ ꝯiunx nõ vult al'r cohitare ni si ꝓmittat eũ peccare ⁊ est icorrigibilis ⁊ ptrahit ipsuz ad crimẽ: ita q̃ lz nõ cogat peccare: tñ ꝓpter piculum sue fra gilitatis ne ꝯiugalis societas ipsuz ptrahat ad pctũ: tene at illud. Si oculus tu^{9} dexter scãdalizat te erue eũ ⁊ proy/ ce abs te: sicut in lra ꝺr̃. Si. n. cuz piculo corporis nõ tenet manere: multo minus cuz piculo aie. Et sicut nõ tenet pp infidelitatẽ: ita nec pp piculũ alioꝝ criminuz: lz ad nulluz possit cogi. Et lz istud sit graui^{9} q̃z alia: tñ minimuz piculũ mortalis ꝓpõderat maxio piculo corpis. Et lz in hoc sit dis similе q̃ inuito aufertur vita corpis nõ aie: tñ ista dissimi litudo ita tz in crimie infidelitatis. sic̃ in alio: qz nullũ pec/
z° ? catuz cadit in ũituz. ¶ Tertia ꝓ° est. q̃ pp alia crimia i q bus ꝯiunx nõ timet ꝓbabil'r aie sue nec corpi nõ ꝺz dereli quere ꝯiugẽ etiã si sit incorrigibil': nisi sit fornicatio carna lis in qua pp vnicuz actuz põt ꝺimitti: aut spũalis pp quaz incorrigibilez potest ꝺimittere: ⁊ sic intelligitur. de ꝺuor. c. y. ¶ Argu^{m} in oppositum solutuz est.

¶ De cognatione carnali ⁊ spirituali ⁊ prius de carnali. Di. XL. a

Nunc supest de cognatiõe aliq̃d di/ cere. Est aũt cognatio alia carnal': alia spũal'. Primũ ꝺ carnali cogna tiõe ⁊ affinitate ispiciam^{9}. Cogna/ ti ergo vel affines i septimo gradu vel infra copulari nõ debẽt. Uñ Bze. Progeniẽ suã vnũquẽq̃z vsq̃z ad septimã obser uare decer nim^{9} gnãtionẽ: ⁊ q̃ꝺiu se agnoscũt affinitate ꝓ piquos ad ꝯiugalẽ copulã accedere denegam^{9}: qõ si fecerint: separent. Itẽ Nicola^{9} papa. De ꝯsanguinitate sua nullus vxorẽ ducat vsq̃z post gnãtionẽ septimã: vel quousq̃z parẽtela cogno sci põt. Itẽ nulli ex ꝓpinqtate sui sanguis vsq̃z ad septimũ gradũ vxores ducant. His auctori/ tatib^{9} alijsq̃z plurib^{9} ꝯsanguineoꝝ cõiũctiões ꝓ hibent vsq̃z ad septimuz gradum.

¶ De cõputatiõe graduũ ꝯsanguinitatis. b

Uomodo aũt gradus ꝯsanguinitatis cõ
q putãdi sint Isidorus oñdit sic. Series cõsanguinitatis sex gradib^{9} dirimit hoc modo. Filius ⁊ filia qõ ẽ frater ⁊ sozor sit ipse trũcus. Illis seorsum sciũctis: ex radice illi^{9} trũ ci egrediunt isti ramũculi: nepos ⁊ neptis pri/ mus. pnepos ⁊ pneptis scõs. abnepos ⁊ abne ptis terti^{9}. atnepos ⁊ atneptis q̃rtus. trineptos ⁊ trineptis qnt^{9}. trinepotis nepos ⁊ trinepotis neptis sext^{9}. Attẽde q̃ sex gradus tñ ponit Isi/ do. Qz trũcũ iter gradus nõ cõputat. Alij vero q̃ septẽ gradus ponũt trũcũ iter gradus comput tant. varie nãq̃z cõputant gradus cõsanguinita tis. Alij eniz patrẽ in prio gradu: filios in scõo ponũt. Alij primũ gradũ filios appellãt: negan tes gradũ cognatiõis iter patrẽ ⁊ filiũ esse: cum vna caro sint pater ⁊ fili^{9}. Auctoritates ergo q̃ cõsanguitatis cautelã vsq̃z in septimũ gradũ ꝓ hibent: patrẽ ponũt in primo gradu. Ille vero q̃ vsq̃z ad sextũ gradũ ꝓhibẽt: primũ gradũ filios appellãt: atq̃z ita fit vt eedẽ pson̄e r̃m hãc di uersitatẽ inueniant in. vi. ⁊ vij gradu. Patrem vero in prio gradu ponit q̃ fratres ꝺicit eẽ scõz. Hoc mõ cõputat Zacharias papa inqens. Pa rẽtele gradus tal'r cõputam^{9}. Ego ⁊ frater me^{9} vna generatio sum^{9}: primũq̃z gradũ efficim^{9}. Rursus fili^{9} me^{9} ⁊ fratris mei fili^{9}: scõa generatio sũt: ⁊ scõz gradũ faciũt: ad hũc modũ cetere successiones. Inter illos vero qui sex cõputant gradus et illos qui septẽ cõputãt gradus nulla in sensu existit ꝺiuersitatis: q̃z uis in numero gra duũ varietas videat. Tertia vero gnãtio si a fra trib^{9} sumat initiũ numerãꝺi septima inuenitur.

¶Quare sex gradibus computantur. c

Quare vero sex cõputet Isidor⁹: ipe apit
q dicẽs. ¶Cõsanguitas dũ se paulatiz ppa-
ginũ ordinib⁹ dirimẽs vsqz ad vltimuz
gradũ ptraxerit ⁊ ppinqtas eẽ desierit: tũc pri-
mũ lex in mr̃imoniũ vinculũ eã recipiet ⁊ quo-
dãmõ icipiet reuocare fugientẽ. Jõ añt vsqz ad
sextũ generis gradũ ꝯsanguitas ꝯstituta est: vt
sic̃ sex etatib⁹ mũdi gnãtio ⁊ hoĩs stat⁹ finiat̃: ita
ppinqtas generis tot gradib⁹ terminet̃. Jn bis
sex gradib⁹ oia ppinquitatũ noia cõtinent̃ vltra
quos nec affinitas inueniri: nec successio potest
ampli⁹ propagari. Scõm alios septez gradus
ió cõputant̃ vt ita post septẽ gradus spõsus spõ
se iungat̃. sic̃ post hãc vitã que septẽ dieb⁹ agit̃
eccl̃ia xp̃o iũget̃. ¶His añt occurrit illud qõ Gre-
go. Aug. anglox epõ: a quo req̃sit⁹ fuerat quo-
ta generatione debeant copulari: rescribit sic.
Quedã lex romana pmittit: vt siue fratris vl̃ so-
roris seu duox fratrũ germanorũ: seu duarum
sorox: filius ⁊ filia misceãtur. Sed experimento
didicimus ex tali ꝯiugio sobolẽ nõ posse succre
scere. Uñ necesse est vt quarta vel qnta genera
tio fideliũ licenter sibi cõiungat̃. Sz post mul
tum tpis idez Grego. a felice messine sicilie põ
le req̃situs: vtrũ Augu. scripserit vt anglox q̃r
ta generatione cõtracta matrimonia nõ soluerẽ
tur: iter cetera talẽ reddidit rõnez. Qõ scripsi
Augu. anglox epõ: ipsi etiã anglox gẽti que nu
per ad fidẽ venera: tne a bono quo cepat metuẽ
do austeriora recederet. specialr̃ ⁊ nõ generalr̃
me cognoscas scripsisse. ¶Nec ió hec eis scripsi:
vt postq̃z in fide fuerint solidati: si infra ppriaz
ꝯsanguinitatem inuenti fuerint non separentur
aut infra affinitatis lineã. i. vsqz ad septimã ge-
nerationem iungantur. Qõ I

¶Jrca quadragesimã distinctionẽ q̃ri-
tur de ꝯsanguitate vtrũ ipediat
mr̃imoniũ. Et videt̃ q̃ nõ: qr eox que sunt
magis ꝯsimilia cõueniẽtor est ꝯuctio. Oẽ
eniz aial diligit suuz simile: ⁊ oĩs caro ad si-
bi similẽ cõiũget̃. Eccl̃. 13. Sed ꝯsanguinei
sunt ppingores ⁊ similiores. g̃ ⁊c. ¶Item
nulla mulier ꝑõt esse propingor viro q̃z Eua fuit Ade: de
cuius costa fuit formata: vt habeat̃ gene. 2. Sz Eua fuit con
iuncta mr̃imonialr̃. g̃ ⁊ cetere pñt ꝯiungi quãtũcũq̃z ppin
que. ¶Cõtra. Illud qõ ipedit bonũ plis oz mr̃imo^m ipedi
re: sz ꝯsanguinitas est hꝺ. dicit. n. Grego. in lra experimẽto
didicim⁹ ex tali ꝯiugio sobolẽ nõ posse succrescere. g̃ ꝯsan
guinitas ipedit mr̃imoniũ. ¶Itẽ Leuit. 18. dr̃. Qis homo
ad ꝓximã sui gnis nõ accedat. ¶Rñ⁹. hic sunt tria viden-
da. ꝓmo qd sit ꝯsanguitas: linea: ⁊ gradus. 2° de compu-
tatione graduum. 3° de prohibitione.

ꝑ° ꝯ **Quantuz** ad ꝓmuz sunt tres ꝯnes. ¶Prima qd sit
ꝯsanguitas ⁊ vnde dicat̃. Est autẽ consan
guinitas vinculũ psonarũ ab eodẽ stirpe descẽdentiũ car-
nali ppagatiõe ꝯctũ. Ubi sciendũ est q̃ ꝯsanguitas est ca-
cephaton: ⁊ dr̃ meli⁹ ꝯsanguitas: qr loquẽdũ est vt plures.
Uinculuz: quia propinque magis se diligunt q̃z se diligant
exĩnei effectu ⁊ affectu: vñ nõ bruta: qr hõ ẽ aial politicum.
Ab eodez stipite. ppinquo: als oẽs boies eẽnt ꝯsanguinei:
qr fecit ex vno boiuz gen⁹. Carnali ppagatiõe: vñ nõ inter
angelos q a deo p creationẽ pcesserũt. Dicit̃ añt a cõitate
sanguis vel ꝯueniẽdo i sanguie magl q̃z i carne: qr sanguis
est magis mã ppinq̃ semis: vñ sperma ꝑm medicos est san
guis purissim⁹. ⁊ multũ coyens sanguinez ꝑ semĩe emittit.
Sz qõ dictũ carnali ppagatiõe excludit Euã a ꝯsanguini-
tate Ade: qr miraculosa ⁊ supnãli ppagatiõe: nõ añt xp̃z a
cognatiõe ꝯsanguineox bt̃ vginis: qr fuit carnalis ppaga
tio ex parte mr̃is: lz nõ ex pte pr̃is. Diuidit̃ añt ꝯsanguitas
i agnationẽ ⁊ cognationẽ ꝑz iuristas. ff. de gradi. Juriscõsul
tus. Hoc añt vinculũ seu ppingtas: sic̃ ⁊ oĩs amicitia fun-
dat̃ in cõicatiõe triplici. s. nãe: cure ⁊ disciplie. Nãe: qr oẽs
ꝯsanguinei descẽdũt ꝑ carnis ppagationẽ ab vno stipite q
est cõis eox parẽs. Cura: qr cuca parentũ pcedit ad filios
nõ solũ imediatos: sz ad filios filiox quotq̃t videre pñt. di
scipline: qr ples sub parẽtũ ptate ⁊ subiectiõe eẽ dz. ¶Se z^a ꝯ
cũda ꝯ ẽ de linea ꝯsanguitatis qd sit ⁊ quõ dicat̃. Est autẽ
ordiata collectio psonarũ ꝯsanguitate ꝯiunctarũ: nec opz
addere: ab eodẽ stipite descẽdentiũ: qr hoc icludit̃ in ꝯsan-
guinitate. Et hoc ẽ tripliciter ꝑm tertiã hitudinez quã hũt
cõsanguinei ad inuicẽ. Una est ꝓncipiati ad ꝓncipiũ: vt fi
ly ad patrẽ: auũ: pauũ: et supra. ⁊ ꝑm hãc accipit̃ linea ascẽ
dentiũ. Alia est ꝓncipy ad ꝓncipiatũ vt pr̃is ad filiũ: nepo-
tez ⁊ pnepotẽ ⁊ ifra: Et ꝑm hãc accipit̃ linea descẽdẽtiũ: q̃
ñ ẽ alia lĩea a lĩea ascẽdẽtiũ: sz alr̃ accepta ꝑz aliũ ⁊ aliũ mo
dũ cõputãdi: qr ꝑm vnã fit acceptio ab iferiori ascẽdendo.
ꝑm aliã fit acceptio a supiori descẽdẽdo. 3ª est hitudo eorũ
q̃ sunt ab vno ꝓncipio: sic̃ fratrũ q sunt ex vno pr̃e ⁊ matre
⁊ nepotũ q sũt ex duob⁹ fr̃ibus vel sororib⁹: ⁊ sic deinceps
⁊ ꝑm hãc accipit̃ linea trãsuersaliũ: que subdiuidit̃ i eã q̃ ẽ
collateralis ascẽdẽtiũ i q̃ sunt auũculus: matertera: patru-
us ⁊c. ⁊ cã q̃ ẽ collateralis descẽdẽtiũ in q̃ sunt: fr̃: sorox: ne-
pos: ⁊ neptis ex filio vel filia. ¶3ª ꝯ est. qd est gradus. Est 3ª ꝯ
añt hitudo determiate distantie persone a persona. Et ẽ sci
endũ q̃ linea ⁊ gradus sunt in affinitate ꝑz habitudinẽ ad
consanguinitatem ⁊ non aliter.

Quantũ ad scõm de graduũ cõputatione sũt tres ꝯ- ꝑ° ꝯ
nes. ¶Prima de cõputatiõe cõi iuristarũ: q̃ illa Jsidori ⁊ cetere q̃ ponunt̃ in lra nõ sunt i vsu. Cõpu-
tant̃ añt gradus ꝯsanguitatis hoc mõ. Jn linea. n. ascẽdẽti
um ⁊ descẽdẽtiũ cõputãde sũt psone medie iter illas de q̃-
bus q̃rit̃: q̃ si nulla sit media: tũc sũt in ꝓmo gradu: vt pr̃ ⁊
filius descẽdẽdo: vel fili⁹ ⁊ pater ascẽdẽdo. Si vo sunt alie
psone medie cõputatis eis cũ extremis: quot sũt psõe vna
minus: tot sunt gradus. Uerbi gra. Auus ⁊ nepos distãt ꝑo
gradu: qr sũt tres psone: pan⁹ ⁊ pnepos: q̃rto gradu: qa sũt
q̃q psone. Rõ hui⁹ est: qr cũ gradus sit certa distãtia p̃-
pingtatis: gradus nõ põt eẽ eiusdẽ ad seipsuz sic̃ nec ppinq
tas: ⁊ ió gradus semp supponit psonã aliquã cui scõa addi-
ta faciat gradũ: ⁊ p eãdẽ rõnẽ tertia addita scõe: ⁊ quarta
tertie: ⁊ sic semp vt sit numer⁹ graduũ iuxta numeruz pso
narũ vna excepta. Et hec cõputatio graduũ in linea ascen
dẽtiũ ⁊ descẽdẽtiũ cõis ẽ apud oẽs. Jn linea vo collaterali
q̃ nõ est eox q̃rũ vn⁹ descendit ab alio: sz eox q descẽdũt a
cõi ꝓncipio: alr̃ cõputant̃ gradus ꝑm canones: alr̃ ꝑz leges.
ꝑm canones. n. cõputant̃ hoc mõ. Uidendũ ẽ vtruz psone
ꝺ q̃b⁹ q̃rit̃ eq̃lr̃ distẽt a cõl stipite: aut i eq̃lr̃: si eq̃lr̃ q̃to gra
du q̃libet earũ distet a cõi stipite: toto gradu distãt inter se
vbi gra: fily duox fr̃z ita se hñt q̃ distãt a cõi stipite ꝑo gra
du ꝑz lineã rectã: ⁊ in eodẽ gradu distãt inter se ꝑm lineã
collateralẽ. Si ãt ieq̃lr̃: tũ q̃to gradu remotior illarũ distat
a cõi stipite: toto gradu distãt iter se. vbi gra fit sor. nob cõis
⁊

parēs vel stipes ⁊ ego nepos fm vnā lineaz: tu vo ꝓnepos fm aliaz: si queriť quoto gradu ego disto a te: dz rñderi ꝙ tertio. qz toto gradu tu ꝙ es remotioz distas a cōi parēte a q̄ ñ disto nisi ko gradu. Scōz vo leges alr cōputāť gradus qz fz eos duo frēs sunt in ko gradu: filj duoꝝ fratrū i 4°. nepotes coꝝ in sexto: ⁊ sic duplicanť gradus fm cōputationē legalē supra cōputationē canonicā. Rō diuersitatis ē qz leges attēdūt descensuz a cōi pre ex vtraq; parte: ⁊ qz ꝙlibet filius distat a pre vno gradu: ideo dicūtur distare inter se duob⁹ gradib⁹. Canones vo nō attēdūt numerū psonarū descēdētiū fm q̄titatē descēsus: que cū sit vna i duobus frib⁹ respectu pris nō dicuntur distare iter se nisi vno gradu: ⁊ sic pz qd sit ꝓsanguinitas: qd gradus: qd linea ⁊ q̄ z°♀ mō cōputenť. ¶ Scōa ꝺcl'o est q̄ cōputatio sit rōnabilioz Et qdē opinio legistarū videť rōnabilis. ꝑmo vt sit idem modus ꝓputādi in oī linea: qz vnū ⁊ idē ꝑncipiū ē recte et trāsuersalis. Nā filius vt fili⁹ est ꝑncipiū linee descēdētiū ipse idez vt fr̄ ꝑncipiū trāsuersalis. z°: qz pp qō vnū qōq; tale ⁊ illud magis. cū ḡ pp stipitē latera sibi attineāt: absurduz videť ꝙ nō attineat qs plus stipiti q̄ alj lateri: cū etiā fm distantiā localē ad cuius sil'itudinē ois distātia ⁊ propinquitas ē exēplata tātū distēt extrema q̄tū a medio distant ambo: nō soluz q̄tū alterū: vt si inter. a. ⁊. c. sit. b. medium: distās ab vtroq; palmo vno. a. ⁊. c. distabāt duob⁹ palmis. Cū igiť ego distē a patre meo vno gradu: ⁊ tu fr̄ meus alio: p ꝓns disto a te duob⁹. Sz opinio canonistarū ē rōnabilioz: qz absurduz vr̄ ponere scōm gradū sine ꝑmo: ⁊ tertiū sine scdo: qō tñ sequiť fm opinionē legistaruz: qz nō est dare aliquē ḡ sit in ꝑmo gradu linee trāsuersalis equalis: sed ꝑm⁹ in ea ḡ ē frater ē in ko: ꝑmus in trāsuersali inferiori est in tertio. s. filius fratris: ⁊ ꝑmus in trāsuersali superiori est in tertio sicut patruus: ideo canoniste melius cōputāt in trāsuersali ponētes. s. fratrē in ꝑmo gradu: filiū fratris i ko descēdēdo: nepotē in tertio: ꝓponez in quarto: abnepotē in qnto ⁊c. Ascēdēdo vo patruū in ko: ꝓpatruū in tertio: abpatruuz in q̄rto ⁊c. Dilatādo vo duoꝝ fratruz filios in ko: nepotes in tertio ⁊c. Uerbi grā: in genealogia Adam per Seth ⁊ Laym. Iteꝝ in genealogia Abrae per Jsmael ⁊ Jsaac vl' in Jsaac ꝙ Esau ⁊ Jacob: ⁊ in illa Noe per Sem Cham ⁊ Japhet. de qua theologi debent depingere arborē suā. Nec sequiť ꝙ nō plus attineat ille ꝓpter quē inter fiue: sed nō plus extēsiue: sic frater ex vtraq; parte plus at 3ª♀ tinet intēsiue q̄ frater ex altero tñ: nō aūt extēsiue. ¶ 3ª ꝺ° est de regulis canonistarū q̄ sunt gnq;. ꝓria regl'a. ꝙ ꝑ addita psone ꝑ carnis ꝓpagationē: addit gradum in linea ascēdēte ⁊ descēdēte fz nō mutat gen⁹: sec⁹ in linea trāsuersali fz canōes vt visū ē. z ª regl'a ē. Quotq̄t fūt psōe cōputatis medys ⁊ extremis vna dēpta: tot sūt gradus in linea ascēdentiū ⁊ descēdentiū: ⁊ hoc pz ex ꝓdictis. 3ª regl'a est Qz psone eq̄l'r distātes a cōi stipite toto gradu distāt inter se: quoto: q̄libet ab illo: sic dictū est. 4ª regl'a est. Qz ī trāsuersalibus inequaliter distantibus a cōmuni stipite: quoto gradu remotioz distat a stipite: toto gradu distant iter se. Quinta regula est. Qz qnoto gradu aliquis distat a cōmuni stipite: toto gradu distat ab omni ab illo stipite descēdente vsq; ad equaliter distantez: sed a plus distante plus distat: qz tantū quātū ille per quartā regulā. Oēs iste regule expositē sunt ⁊ tacte in prima cōclusione.

ꝑ°♀ **Quantuz** ad tertiū de prohibitione sunt tres ꝓnes. ¶ Pria ꝺ° iure nāli ꝙ ꝺsāguinitas fz linea rectā ascēdētiū ⁊ descēdētiū ꝑedit mr̄imo^m: sed plus filj cū matre q̄tū filie cū patre ꝓ reuerētiā. Ex quo videť ꝙ in linea recta in infinitū ꝓhibeat mr̄imo^m: adeo vt si Adam hodie viueret nō iueniret vxorē fm legistas. vñ Enoch rediēs tpib⁹ añ xp̄i nō poterit ducere vxorē: qz oēs descendimus ab eo sicut a Noe: qz ois gnātio Laym diluuio peryt.

Ratio aūt hui⁹ est: qz maioz reuerētia debeť parētib⁹ remotis q̄tū ꝓpinquis: vñ vulgo: pater nō vocať dñs sz auus q̄diu viuit: ⁊ lz sit maioz ꝓpingtas: tñ maioz reuerentia q̄ plus attēdiť in illis. Nā cū filia fris pōt fm legē ꝺbi nō cū amita: q̄ tñ nō ē ꝓpingoz. itē cū nā nō redeat ad idē numero seq̄reť et ꝙ mater distaret a filio multis gradib⁹: qz mlt'is distat a stipite ⁊ a marito: vñ fuit incestus Loth cū filiabus. Nā ⁊ bruta hoc abhorrēt. in alys aūt gradibus linee trāsuersalis cōcedebať: vt frēs cū sororē. ¶ Scōa ꝺ° ē de ꝓ z°♀ hibitiōe iuris diuini qua ꝓhibenť plures psone puta filj nāli federe cōmorātes q̄ numerantur Leuitici. 18. ⁊ sunt. 12. mater: nouerca: soror: neptis: mr̄tera: vxor patrui: nurus: vxor frīs: nō ꝑmortui sine liberis: ꝓuigna: filia ꝓuigni vel ꝓuigne: soror vxoris q̄ in lege nāe ꝑmittebatur: vt patuit in Lya ⁊ Rachel copulatis Jacob. Hui⁹ rōnez doctores assignāt: qz mr̄imo^m ordinať ad repssionē ꝺcupiscētie: sed ꝺcupiscētia nō repmiť sed poti⁹ augeť si iter illas psonas quas ꝺtingat in eadē domo ꝺuersari esset ꝺcessa copula mr̄imonialis: q̄re lex diuina rōnabilr ꝓhibz talē copulā. ¶ Sz ꝺ bāc rōnē gdā arguūt: qz mr̄imo^m nō ordinať ad repssionez ꝺcupiscētie nisi q̄tē⁹ ꝑ actū mr̄imony satisfacit ei vt non incitet vel min⁹ incitet ad illicitā corruptellā: sz hoc modo eque repmiť ꝺcupiscētia ꝑ mr̄imo^m ꝺctū iter quosdā extraneos. ḡ ⁊c. ¶ Itē nihil est dictū ꝙ augereť ꝺcupiscentia: si carnalis copula eēt licita iter psonas q̄ ꝺsueuerūt in eadez domo manere: qz ꝑ oē mr̄imo^m obliganť ꝺiuges ad simul manēdū et ꝙ alias nō cōmanerēt: si aūt cōmanere simul ē augumētū ꝺcupiscētie: seq̄reť ꝙ ꝑ oē mr̄imo^m augereť cōcupiscētia. ¶ Sz ℞ nō obstāte videť bona illa rō: qz cū electio nō sit nisi ꝺ possibiliū: eoipo qō aliqd ꝺcupiscibile fit ipossibile minuiť ꝺcupiscētia vel tolliť: vñ q̄diu cohabitātiū viroꝝ ⁊ mulierū posset eē mr̄imo^m ꝺcupiscētia nō habere frenū: sz postq̄ mr̄imo^m fit ipossibile cessat ꝺcupiscētia. ¶ 3ª ♀ est de ꝓhibitiōe iuris positiui cononici: qz de illa iu 3ª♀ ris ciuilis nihil ad ꝓpositū cuz circa sacramēta layci nihil possint. ḡ iure nouo ꝓhibitū est mr̄im^m in q̄rto gradu ⁊ infra: in qnto aūt ⁊ vltra ꝑmissuz ī linea trāsuersaliū. de consan. ⁊ affi. Nō dz. Et hoc solū pōt dispēsare papa nō ali⁹: ga nō est ꝑmissuz epis sicut in alys. Eius. n. ē dispēsare in iure q̄ ē supra ius vl' cui ē cōmissuz a iure: vñ in gradu legis nāe vel diuine ꝓhibito solus de⁹ dispensare pōt vel cui inspirauit: qui tñ nō legiť dispēsasse euz quoq;. Papa aūt in his que sunt iuris positiui: puta in q̄rto gradu ⁊ in tertio: imo et ī ko qñq;. puta collateraliū equal'r: sic ꝙ ꝺbāt duoꝝ fruz filj qō lege moysi ⁊ iure ciuili est permissuz. tñ Hzego. dicit Expimēto didicim⁹ talē sobolē nō posse succrescere: sz frequenter ꝑmogeniti moriuntur: nec est sufficiens causa dispensationis augumētatio ꝑrimony: sed pax vel cōcordia vel aliqd hȝ. ¶ Sz ꝺ Thamar dixit fratri suo pete me a pre meo ⁊ dabit me tibi. ḡ Dauid potuit dispēsare. ¶ Solutio. forte Dauid fuit eius nutriti⁹ nō pr̄ nāli⁹: vel hoc dicens Thamar errabat. ¶ Notāduz tñ ꝙ fr̄ pris. i. patru⁹ est q̄si alter pr̄: ⁊ sil'r frēs aui: paui: abaui: ⁊ sic in infinitū: qz oēs parētū loco sunt qbus pr̄na reuerētia exhibeť: q̄ repugnat societati maritali. Uñ qz pp bāc rōnē in linea ascēdētiū ⁊ descēdentiū in ifinitū nuptie ꝓhibenť: ide est ꝙ inter quēcūq; iferiorē ⁊ superiorē cui vt patri nāliter bonoz defertur: puta qz frater pr̄is: aui: paui: abaui: ⁊ sic in infinitū: non pōt ꝺbi. ¶ Est tñ dubiū vtrū papa posset dispensare in gradu lege diuina: nō nāli ꝓhibito. Et si quidez ꝓhibitio legis Mosayce eēt pure iudicialis nō moralis: hodie nō ligaret nisi q̄tū est iure canonici renouata: ⁊ sic in oīb⁹ illis gradibus papa posset dispēsare. Sed fere oēs gradus lege diuia ꝓhibiti: videnť ꝓhibiti rōne nāli: qz ad oēs illas psonas cohabitātes est amicitia nālis sine alo federe: vñ qz nā nihil facit frustra vbi sunt mulieres alie ex gb⁹ pōt esse gnā

tio sicut ex istis: frustra mrimoⁿ fit cum istis: qō nō est necesse: nec ꝓpter gnationes: nec ꝓp amicitiā: vñ ꝓbabiliꝰ ē q; papa nō possit dispēsare in illis. Et ſm hoc diceret q; ante legē scriptā erat dispēsatū a deo vt cuz eis ꝺhereť excepto ꝑmo gradu ascēdentiū ⁊ descēdētiū. Unā Adā ispiratꝰ dicēdo. Relinquet hō patrē ⁊ matrē: ceteras psonas videť ꝑmisisse q; ēt iure nāli erāt ꝓhibite sicut fr ⁊ sorores: de qbus dr. C. de epi. ⁊ cle. l. Lū q; ꝓbabilē. q; in his psonis nihil sceui crimis fedus nāle suspicari ꝑmittit: vñ pñt cohitare clericis. ¶ Ad ꝑmū argm dōz q; q̄uis filitudo ꝓpinqtatis valeat ad ꝺiunctionē: nō tñ ad oēz modū ꝺiūctiōis. Meliꝰ nanq; ꝺiungit forma māe: q; mā māe ⁊ forma forme: sic filitudo ꝓpinqor q̄uis valeat ad ꝺiūctionē nālis amicitie nō tñ ad ꝺiunctionē mrimonialē ad quā dz amicitia ad ex neos dilatari. ¶ Ad zm dōm q; eua nō attinebat Ade i'ali quo gradu ꝺsanguitatis: qr nō fuit formata ex eo p viā generatiōis: sed miraculose: p quē modū potuit de costa forª ri'equꝰ vel mulus sic eua: ⁊ nō est simile de ea ⁊ alys ꝓpinquis ſm gradus consanguinitatis.

¶ De gradibus affinitatis. Di. XLI. a

NUnc de affinitate videndū est: de qua Grego. ait. Porro de affinitate quā dicitis parētelā eē q; ad virū ex parte vxoris: seu q; ex pte viri ad vxorē ptinet: manifesta rō est: qr si ſm diuinā ſniaz ego ⁊ vxor mea sumꝰ vna caro pfecto mihi ⁊ illi mea suaq; parētela ꝓpinqtas vna efficitur. Quo circa ⁊ soror vxoris mee in vno ⁊ pꝛio gradu erimꝰ: filius vero eiꝰ in scō gradu erit a me: neptis vero in tertio. Idq; vtriq; in ceteris agēduz est in successionibꝰ. Uxorē vero ꝓpinq; cuiuscūq; gradus sit: ita me oz attēdere: quēadmodū ipsiꝰ quoq; gradus aliq; femina ꝓprie ꝓpinqtatis sit. Nō nimirū vxori mee de ꝓpinqtate viri sui i cūctis cognatiōis gradibus ꝓuenit obſuare. Qui vero aliorſuz sentiūt antixpi sūt. Itē Juliꝰ papa. Equalr vir ꝺiūgat ꝺsanguineis ꝓprijs ⁊ cōsāguineis vxoris. Itē Jsido. Sane ꝺsanguitas q; in ꝓprio viro ꝺseruanda ē: etiā in vxoris parētela de lege nuptiarū custodienda ē: qr constat eos duos fuisse in carne vna. Jōq; cōis est illis vtraq; parētela. Itē Juliꝰ papa. Nullū in vtroq; sexu ꝑmittimꝰ ex ꝓpinqtate sui sanguis vel vxoris vsq; in septimū gnātionis gradū vxorē ducere: vel incesti macula copulari. qr sic nō licet cuiq; de sua cōsanguitate xpiano: sic nec de ꝺsanguitate vxoris ꝺiungē ducere ꝓp carnis vnitatē. Itē Greg. De affinitate ꝺsanguitatis p gradus cognationis placuit vsq; ad septimā gnationē obſuare. Nā ⁊ hēditas rerū p legales istrōz diffōnes sācita vsq; ad septimū gradū hēdi ꝓtēdit successiōez. Nō. n. eis succederēt: nisi de ꝓpagie cognatiōis ōbereť. His auctatibus inſinuat: ⁊ q̄ sit affinitas ⁊ vsq; ad quē gradū sit obseruāda ſ. vsq; ad septimū.

¶ Varie traditiones de affinitate. b

Sed alij videnť ꝺcedere in qnta gnatiōe inter affines ꝺtrahi coniugium: ⁊ in q̄rta etiam si ꝺtractū fuerit nō separi. Ait. n. Fabia. papa. De ꝓpinqs q; ad affinitatē p virū ⁊ vxorē veniunt: defūcta vxore vl viro in qnta gnatiōe iūgantur. In q̄rta si iuēti fuerit nō separēť. In tertia vero ꝓpinqtate ñ licz vxorē alteriꝰ accipe post obitū eiꝰ. Eq̄lr vir iūgat in mrimonio eiꝰ q; sibi ꝺsanguinei sūt: ⁊ vxoris sue ꝺsanguineis: post mortē vxoris. Ecce hic ꝺcedit in qnta vel q̄rta ꝓpinquitate affiniū fieri ꝺiugiū. Juliꝰ etiā papa ait. Statutū ē ut relictā pris vxoris sue: relictaz frīs vxoris sue: relictā filij vxoris sue nemo sibi in mrimoniū sumat: relictā vxorē ꝺsanguineoz vxoris sue vsq; in tertiā ꝓgeniē nemo in vxorē sumat. In q̄rta uero ⁊ quita si inuēti fuerint nō sepenť. Ecce q; varie de affinitatis obseruatione loquūť auctōes. Alij. n. vsq; ad septimū gradū eā obseruari sāciūt. Alij vero i qnto vl q̄rto mrimonia ꝺtracta ñ diuidūt. Sz illi ueritatis rigorē: isti mie dispēsationē videnť ꝓponē. Pōt eni ecclia dispēsare i copula affiniū usq; ad tertiū gradū: sic Greg. dispēsauit in q̄rto gradu cōsanguitatis. Illō aūt non è ꝓtereūduz qō Gregorij Uenerio epo scripsit. Sedē aplicaz cōsulere decreuisti: si mulier copula nuptiali extraneo viro ꝺiūcta cognationi eiꝰ ptineat: si eo defuncto cognatio māeat uel sub alio viro cognationis uocabula dissoluanť: uel si suscepte soboles possunt legittime ad pꝛioris viri cognatiōis trāsire copulā. Si vna caro fuerit quō aliqs eorum pōt ꝓpiuquus vni ptinere: nisi ptineret alteri? Hoc minime posse fieri credēdū est. Porro vno defuncto: in supstite affinitas nō deleť: nec alia copula cōiugalis affinitatē copule pꝛioris soluere ualet: sed nec alterius cōiunctiōis soboles placet ad affinitatis pōris viri ꝺsortiū trāsire. Siquis ergo sacrilego ⁊ temerario ausu i defuncto querit ꝓpinqtatē extinguere: uel sub altero affinitatis uocabulo dissipare: uel suscepтas soboles alteriꝰ copule ꝓpinqtati pōris credit legittie sociari: hic negat dei uerbū ualidū eē quod dixit. Erūt duo in carne vna. Ecce hic ꝓbibet si mortuo ꝑmo viro uxor eius alij nupserit: filios de secūdo viro genitos ducere uxores de cognatione pꝛioris viri: qr filij mediāte mrē ad cognationē pꝛioris viri ptinent: cuz quo mr eorum vna caro extiterat. Hoc idez etiā Jnno. papa ait. Si qua mulier ad secundas nuptias transierit: ⁊ ex eis sobolez genuerit nullatenus potest ad consortiū cognationis pꝛioris viri p tingere. Hoc aūt obseruandū est usq; ad septimum generis gradum: sed maxime usq; ad tertium ⁊ quartū sicut supra positum est.

¶ Si cōiugiū sit inter eos qui notā consanguinitate diuiduntur. c

c ¶ Est sciēdū q ecclia ifra predictos gradus ꝯsanguitatis ꝯiūctos sepat. Si aūt ignorāter ꝯiūcti fuerit i cōspectu ecclie: ⁊ postmodū ꝓbata ꝯsanguitate eiusdē iudicio sepati: Queritᵉ vtrū copula illa cōiugiū fuerit? Quibusdā vī ñ fuisse ꝯiugiū: qz nō erāt legittie psone: sz tñ de crimie excusantᵉ ꝓ ignorantiā: ⁊ q̄si ꝯiugiū reputatᵉ: qz bōa fide ⁊ ꝓ manū ecclie cōuenerūt. Vñ ⁊ filij eoꝝ legittimi habēt. Alij vero dicūt fuisse ꝯiugiū: sz nō eēnt legittie psōe: qz taliū cōiūctiōes vocāt canones ꝯiugia: vbi ō psonis agit q̄rū testionio ꝯsanguineoꝝ sit dirimēda ꝯiūctio. Vñ Urbanᵘ papa. Si duo viri vel tres cōsāguitatē iureiurādo firmauerint: vl ipsi forte ꝯfessi fuerit: cōiugia dissoluantᵉ. Si vero neutꝝ ꝯtigerit epī eos ꝓ fidē xpī obtestentᵉ: q̄tinus palā fateāt si se recognoscūt ꝯsanguineos. Si se iudicio epoꝝ segregauerint alia mīmonia ñ ꝓhibeantᵉ ꝯtrahē. Idē. Notificamᵘ tibi vt cū tres vel duo ex ꝓpinqoꝝ eiᵘ q accusāt hāc ꝓpīqtatē iuramento firmauerit: vel si duo vel tres ex antiqoꝝ ianuēsiᵇ qbᵇ hec ꝓpīqtas ē nota: q bōe fame ⁊ veracis testionij sint: remoto amore: rore: ꝓcio: ⁊ oī malo studio ꝓdicta firmauerit: sine mora cōiugia dissoluantᵉ. Cōsāguineos vero extraneoꝝ nullus accuset: vel cōsanguitatē i synodo cōputet: sz ꝓpinq ad quoꝝ noticiā ꝓtinet. Si aūt ꝓgenies tota ōfecerit: ab antiqoꝝ ⁊ veracioꝝ: qᵇ ꝓpīqtas tota nota sit: eps cānonice regrat: ⁊ si inēta fuerit: separentᵉ. Ecce qᵇ accusantib⁹ ⁊ testificātib⁹ dirimēda sit cōsāguineoꝝ cōiūctio q̄ cōiugiū vocāt.

¶ Distinctio vtilis. d

b Jc dicēdū ē q aliō est fornicatio: aliud stupꝝ: aliō adl'teriū: aliō iceſt⁹: aliud rapt⁹. Fornicatio lz sit gen⁹ oīs illiciti coit⁹ q̄ fit extra vxorē: tñ spāl'r itelligit i vsu viduarū vl' mētricū vel cōcubiarū. Stupꝝ ꝓprie ē virginū illicita defloratio. Adl'teriū ē q̄si alieni thori violatio. vñ adl'teriū dr q̄si alteri⁹ thori accessio. Jnceſt⁹ ē ꝯsāguineaꝝ vl affiniū abusus. Vñ iceſtuosi dicūt qui cōsanguineis vl affinib⁹ suis abutūtur. Rapt⁹ admittit cū puella violēter a domo ꝑis educit: vt corrupta in vxorez habeat: siue puelle siue parētib⁹ vis illata cōstiterit: hic morte mulctat: sz si ad ecclīaz cū rapta cōfugerit: ꝓuilegio ecclie mortis īpunitatez meret. Attendendū est etiā illiō Alexādri q ait. Qz fī sororue vxoris tue cognati dicunt equocatiōis iure fit: ⁊ nēcitate vulgaris appellationis potiᵘ q̄z vlla cognatiōis cā. Vxor.n. fīis fīlia potius q̄z cognata vocat. Mariti fī leuir dr. Duoꝝ fratruz vxores ianitrices vocantᵉ quasi eādez ianuaz itrātes. Viri sororis glos appellat. Sororis aūt vir nō hz spāle nomen: nec vxoris frater.

Circa q̄dragesimā ꝓximaz distinctionē querunt tria. ꝓmo de affinitate z° de publice honestatis iustīcia. 3° de illegittimitate.

¶ Primo igit q̄rit de affinitate vtruz impediat matrimoniuz: Et videt ꝙ nō: qz effectᵘ nō ipedit suā causaz: sed affinitas est effectᵘ mrīmony. g rē. ¶ Itē fz iura ꝯsanguinei succedūt in rebᵘ defuncti: sz vxor ē res viri. g eo defuncto debent in ea succedere ꝯsanguinei. ¶ Itē vxor alicuiᵘ affinis est fr viri sui: sz eo mortuo dz eā accipe i vxorē fm legē veterem vt hētur Leuit. z5. g affinitas nō ipedit mrīmoniū. ¶ In ꝓiū arguit: qz Leuit. 18. dr. Turpitudinez vxoris prīs tui nō discoopies: ⁊ turpitudinē matris tue nō reuelabis: sz tales sunt tñ affines: g affinitas ipedit mrīmoniū. ¶ Item vir ⁊ vxor sunt vna caro: g q attinet vni ꝓ ꝯsanguinitatē oz q attineat alteri q̄ fit ꝓ affinitatē. g sic attinētia ꝯsāguinitatis ipedit mrīmoniū: sic ⁊ attinētia ꝓ affinitatē. Et hec ē rō Grego. z5. q. 5. c. Porro. ¶ Rñ°. hic sunt gnāliter videnda.

Prīo qd sit affinitas ⁊ vñ dicatur. z° quō ꝑbat. 3° quō gnā affinitatis distinguant. 4° quō gradus in ea cōputentur. 5° quō 4° gradu affinitatis mrīmoᵐ prohibeat.

Quantū ad ꝓmuz sunt tres ꝙnes. ¶ Prīa vñ dicat ⁊ qd sit. Dicit aūt affinitas: qz accedit ad fines. i. termios vel ō dicta. Est aūt affinitas attinētia vel ꝓpinqtas ꝯsanguineoꝝ ex carnali copula ꝓueniēs oī carēs parētella. Dico aūt corporali licita vel illicita oī carēs parētella ꝓ se licet ꝓ accīs al'r eē pōt: vt statiz dicet. ¶ Scōa ꝙ ē: de rōne affinitatis. Rō aūt huiᵘ ꝓpinqtatis hinc sumit: qz sup cōicationē nālē fundat amicitia nālis. cōicatio aūt nālis fit duobᵘ modis fm ꝓhm. 8. Ethicoꝝ. Uno mō fm carnis ꝓpagationē fm quē modū vnᵘ est ab alio vel ambo a tertio. Alio mō ꝓ ꝯiūctionē ordinataz ad carnis ꝓpagationez: q̄ ꝯiunctio est ꝓ carnis copulā vel ꝓ mrīmoᵐ: i quo est mutua obligatio ꝯiugū ad carnalē copulā: ꝓp q̄ ō ibidez dicit ꝓhs: Qz amicitia viri ad vxorē ē nālis. Et iō fit ꝓ ꝓpagationē carnis cātur attinētia nālis amicitie q̄ ē ꝯsanguitas: ita ꝓ carnalē copulā vel ꝯiunctionē ad hoc ordinatā vt est mrīmoᵐ: causat vinculū nālis amicitie: q̄ō vocat affinitas duz hō vt prīᵘ dictū fuit eq̄lr se hz ad ꝯsanguineos vxoris sue fit ad suos: eo mō quo vxor ē aliquo mō vnū corpus cū viro: sz qz nō simpl'r vnū cū eo sz q̄si ab extrīseco adiūcta: iō q̄cūq̄ attinet viro attinet vxori in eodē gradu. Sz qz ab extrinseco adiūcta: ideo attinet ei alio genere attinētie: qz ꝯsanguinei viri sunt affines vxoris. ¶ Tertia ꝙ ē: q ꝓ accidēs ꝑt licite ⁊ illicite pmisceri ꝯsanguitas ꝯsanguitati: affinitas affinitati: ꝯsanguitas affinitati. vñ iceſtu Loth Moab ⁊ Amon fuerūt fili Loth: ⁊ ipe pr: ⁊ sic i ꝓ gradu ꝯsiderato pre: sz ꝯsideratis mrīb⁹ fuerūt nepotes ex duab⁹ filiab⁹: ⁊ ipe auᵘ. sēp. n. pr mris ē auᵘ mrn⁹: filiᵘ filie nepos: cui' accidit q̄ coḡuerit eas. Et i iceſtu Caroli magni cū sorore ex quo genuit Rolādū filiū ⁊ nepotē: ipse pr ⁊ auūculus: qz fr matris: vt dr. Silr affinitas ꝯsanguinitati in incestu Jude cū Thamar: ⁊ in oī licito mrīmonio pr ꝑt dici affinis filio: sic q̄cūq̄ cognoscit matrē: ⁊ eꝝ mr est affinis filio: qz q̄cūq̄ cognoscit a pre ē affinis: sz ꝓprie ſoleamus vocare affines vitricū q ēnō pr: sz maritᵘ. ⁊ nouercā q̄ ē vxor non mr: tū si tota causa affinitatis ē ꝯiūgi carnalr ꝯsanguineo: pr q cōgnoscit vxorē postq̄ fuit mr fit affinis filys suis sicut filys eiᵘ ex alio marito. Exēplū de oībus i pre ⁊ filio q duxerūt matrem ⁊ filiā: cū mater esset in tertio gradu patri cū dispēsatione ex qua genuit filiam ⁊ filium. hic enīz est permixta

affinitati q̃ctũ ad psonas ꝺbẽtes. Nã illa est nouerca mea inq̃ctũ vxor pris mei: et ego puign⁹ suus inq̃ctũ filius mariti. itẽ ipsa ẽ socrus mea inq̃ctus mr̃ vxoris mee: et ego gener suus inq̃ctũ marit⁹ filie. Sil'r pr̃ meus ẽ vitric⁹ vxor mee inq̃ctũ ẽ marit⁹ mr̃is ei⁹: et ipsa puigna eius inq̃ctũ filia vxoris: itẽ socer eius: qz pr̃ mariti: et ipsa nurus: qz vxor filij. 2° est ibi pmixta ꝺsanguitas ꝺsanguitati: qz illi sunt in primo gradu descẽdẽtiũ pr̃i inq̃ctũ ab eo imediate geniti: et sũt in q̃rto gradu trãsuersali iferiori inq̃ctũ filij ꝺsanguinee in 3° gradu. Semp. n. filius ẽ i vlteriori gradu q̃z pr̃ illi cui ꝺiũgitur p pr̃em: nisi cũ fr̃e ppio. 3° est ibi ꝺsanguitas pmixta affinitati: qz fili⁹ ide nat⁹ ẽ fr̃ vxor pmi filij rõe ei⁹: qz ex ea dẽ matre fr̃. s. vterin⁹: et ẽ leuir ei⁹: qz fr̃ mariti: qz ex eodẽ pre: et filia: ide nata ẽ sozor pme filie vterina et pmi filij patruel'. Itẽ pma filia est glos eius. i. vxor fris: et pm⁹ fili⁹ postea natus est frater et sozorius.

Quantũ ad scõm de diuersis gnib⁹ affinitatis que in lra tanguñ sunt tres ꝺnes. ¶ Prima quõ multiplicenñ. Ubi ẽ sciẽdũ q⁹ pp vnũ qõq̃ tale et illud magis i equocis. g̃ vxor fris mei ẽ mibi i p̃ gradu et gnẽ frissa. si mortuo fre alius ꝺbat cũ ipsa: adhuc ille ali⁹ magis attinet mibi q̃z vn⁹ exne⁹: qz fit vna caro cũ mea affine: et quecũq̃z vni et eidẽ sunt eadẽ iter se sunt eadẽ: et q̃ religiosis adherent religiosa sunt. Primus g̃ maritus post frez meũ ẽ i secũdo gradu affinitatis: qz est vir frisse mee: et si ipsa accipet scõz vel tertiũ virũ oẽs q ĩmediate iũgerenñ ei q̃ ẽ in pmo genere esset mibi i scõo affinitatis: et in prio gradu sic ipsa. Si aũt scõus vel terti⁹ vir ei⁹ q attinet mibi i scõo genere affinitatis ipa mortua ꝺbat cũ alia: adhuc ad illã plus nãl'r afficiar q̃ fuit vnũ cũ eo q fact⁹ ẽ vnuz cũ fre meo i eadem vxore q̃z cũ exnea: sic nãl'r ẽ quodã mõ mibi ꝺiuncta. Sed min⁹ verũ ẽ i tertio genere: et si illa ducat scõz vl' tertiũ vir illi erũt mibi i q̃rto. Si vo illialiã vxorẽ illi erũt mibi i gnto: et sic deinceps. ¶ Scõa ꝑ ẽ de dr̃ia pbitiõis inter ista gnã. Ubi sciẽdũ q⁹ q̃rtũ et gntũ gen⁹: et sic vltra nulla pbitionẽ hẽbãt: sz solũ tertiũ hẽbat pbitionẽ mioẽ q̃z zm: qz solũ i prio et scõo gradu. vñ vxor nepotis fris mei si ꝺbebat cũ alio et ille cũ alia: cuz illa si ꝺrissez tenuisset mr̃imoniũ. Scõz vo gen⁹ i tertio sz nõ i q̃rto et. pmũ vsq̃z ad 7m: qz semp eodẽ gradu quo ꝺsanguitas. hodie vo remota sũt oia gnã affinitatis p̃ter pmũ. ex de ꝺsang. et affi. Nõ ꝺz. nec illud vltra q̃rtuz gradũ vt postea videbit: vñ correcta sũt multa i lra cõtẽta. ¶ 3° ꝑ ẽ icidẽs. s. q⁹ iter cognatos ꝺiugũ nulla ẽ affinitas. Nã soci⁹ socy mei nõ est socius me⁹: qz affinitas nõ causat affinitatẽ: vñ nõ segt q⁹ sim affinis affinib⁹ tuis si suz affinis tibi vl' ꝺsanguineis tuis: vñ scõus vir põt mortua vxore ꝺbere cũ ꝺsanguineis pmi viri qui ẽ affinis vxori: sil'r ꝺsanguinei viri pñt ꝺbere cũ ꝺsanguineis vxoris. Sic ẽt nõ sequit: sum ꝺsanguine⁹ tu⁹. g̃ oiuz ꝺsanguineoz tuoz: qz potest esse cognatio mea et tua ex parte matris: illorum autez ex parte patris: ideo et.

Quantũ ad tertiũ quõ affinitas ꝺbat sũt tres ꝺnes. ¶ Prima q⁹ affinitas ꝺbit duplr. Primo pmr̃imo et si carnalis copla nõ sequat fm q̃sdã. aly vo dicunt q⁹ nõ causat nisi publice honestatis iustitia añ carnalez copulã 2° p carnalẽ copulã quõcũq̃z exercitãt licite vl' illicite fm nãz et ꝺ nãz: dũ tñ semen viri in vase debito recipiat. 35. q. 3. Nec eã. ex de eo q cog. ꝺsan. vxo. sue. Discretionez. et. c. Tue frnitatis. Pollutio aũt extraordinaria. i. q̃ semẽ viri nõ i debito vase recipit: nõ causat affinitatẽ nisi fieret maritali affectu. Tunc. n. rõne mr̃imony nõ copl'e causat. 35. q. 3. Extraordinaria. ex de eo q cog. ꝺsang. vx. sue. Frnitat. qz talis nõ facit carnis vnitatẽ. Uñ q̃ctũcũq̃z iuadat vl' frãgat vasa pudoris nisi i vase ei⁹ semẽ imittat: nõ ꝺbit affinitas. Nec obstat ex de spon. c. Juuenis: qz illud ẽ rõne certi pp spõsalia: q̃ post septẽniũ ille approbauit: vel qz maritali affectu attẽtauit. Nã attẽtatio q̃ fieret maritali affectu maxime cũ illa cuz q̃ posset mr̃imo⁰ ꝺbi: causaret affinitatem rõe ꝺuby: vñ si cõstaret de copula carnali: nõ eẽt credẽdũ nisi i fozo ꝺscie q⁹ ñ fuisset semis receptio: sz i fozo ꝺscie credẽt. vñ si i illo fozo ꝺstet ñ fuisse semis receptiõez nec attẽtatiõez factã maritali affectu: nullũ vinculũ ꝺctũ ẽ. sz ex his q̃ i ꝺfessiõe nouit ñ posset ipse i fozo exteriori ꝓcedere ad pnunciãduz mr̃i⁹ tenere postq̃z eẽt ꝓbata carnalis copula: lz nõ semis receptio quã nõ oz ꝓbare: qz nõ ẽ bñ ꝓbabile. 2ª ꝑ ¶ Scõa ꝑ ẽ de hoc qõ dicũt doctores q⁹ regrit seminũ cõ mixtio. i. semis viri receptio ad qõ nata ẽ seq seminũ cõmixtio. i. semis et mẽstrui: qz ñ oz mlierẽ semiare ad ꝺcipiẽdũ plẽ: alˢ btã virgo nõ fuisset simul mr̃ et vgo: et p ñs nec ad affinitatẽ ꝺbẽdã: sil'r eꝑ si sine carnali copula eẽt semis receptio causaret affinitas: sic alig dicũt de añxpo q⁹ nasceꝛ semie trãsfuso p demonẽ icubuz et succubuz: qz tali actu fit vna caro in ꝓle. ¶ Tertia ꝑ ẽ: quõ distrahat vel dissoluatur. Et qdẽ nõ p mortẽ ei⁹ cuius actu ꝺcta ẽ: sz p corruptionez subi vt pr̃nitas et bꝺ relatiões q̃ inascunñ ex actib⁹ preteritis. sic. n. ẽ pr̃: nõ qz gnãt sz qz genuit qõ semp durabit: sic ẽ affinis gs qz ꝺsanguine⁹ suus ꝺxit vel coguouit: et si resurgat fr̃ meus sz nõ sit vir frisse mee: ipsa nihilominus manet frissa: qz fuit vxor sz nõ sit: vñ in pria erũt affinitates q̃ fuerũt: sz nõ nubãt nec nubant sicut et ꝺsanguitates: sz non nascantur nec moriantur. 3ª ꝑ

Quantũ ad q̃rtũ de cõputatione graduũ sunt tres ꝺnes. ¶ Prima exẽplificãs de gradib⁹ ꝺsanguinitatis fm tres lineas supdictas. Est igit' in arboꝛe consanguitatis linea recta ascẽdẽtiuz et descẽdẽtiuz: trãsuersalis: supioꝛ: inferioꝛ: et eq̃lis. Primus gradus in linea recta ascẽdentiũ i quo sunt pr̃ et mr̃. 2° auus: auia. 3° pauus proauia. 4° abauus: abauia. 5° attauus: attauia. 6° tritauus: tritauia. 7° tritaui: et tritauie: pr̃ et mr̃. 8° tritaui vel tritauie: au⁹ vel auia. 9° tritaui vel tritauie: pauus et pauia. Decimus tritaui vl' tritauie: abau⁹ vl' abauia. vndecim⁹ tritaui et tritauie: attauus et attauia. duodecim⁹ tritaui et tritauie: tritauus et tritauia. In linea descẽdẽtiũ. Primus filius et filia. 2° nepos neptis. 3° pnepos pneptis. q̃rtus abnepos abneptis. gntus atnepos atneptis. sextus trinepos trineptis. septimus trinepotis et trineptis. filius et filia. octauus trinepotis et trineptis nepos et neptis. nonus trinepotis trineptis pnepos pneptis. decimus trinepotis trineptis abnepos abneptis. vndecim⁹ trinepotis trineptis atnepos atneptis. duodecim⁹ trinepotis trieptis trinepos trineptis. In liuea vo trãsuersali iferiori 2° gradu fris et sozoris filius et filia q vulgo nepos et neptis vocanñ. 3° fris et sozoris nepos neptis. 4° fris et sozoris pnepos pneptis. 5° fris et sozoris abnepos abneptis. 6° fris et sozoris atnepos atneptis. 7° fratris et sozoris trinepos trineptis. 8° fris et sozoris trinepotis filius. 9° nepos. io° pronepos. i i° abnepos. iz° atnepos. iz°. trinepos. In linea vo trãsuersali supioꝛi. scõo gradu patruus. i. frater pr̃is. amita sozor pr̃is. matertera sozor mr̃is. auũculus frater mr̃is. 3° gradu patruus magnus. i. frater aui: amita magna. i. sozor aui: auũculus magnus. i. fr̃ mr̃is. matertera magna. i. sozor eius. 4° gradu propatruus: pamita: pauũculus: pmatertera. i. frater et sozor paui et pauie q̃s aly vocant patruus auũculus: amita mr̃tere maioꝛ. 5° gradu abpatru⁹ abauũculus abmr̃tera fr̃. s. et sozor: abaui et abauie: q aliter patru⁹ et auũculus amita matertera maxima. 6° gradu abpatruus et. 7° tripatruus et. 8° tripatrui pr̃ et. 9° tripatrui au⁹ et. io° tripatrui pau⁹. i i° tripatrui abau⁹ et. iz° tripatrui attauus. iz° tripatrui tritauus. Sed in linea equali primus gradus frater et sozor. scõus filij duoz frm. terti⁹ duoz fratrũ nepotes. q̃rtus duoz fratrũ pnepotes. gntus duoz fratrũ aut duarũ sozoꝛũ: aut fratris et sozoris abnepotes vel abneptes. sext⁹ duoz fratrũ atnepotes vel

atneptes:vel vnus atrinepos:alius atrineptis.7° duoꝝ fratrũ atrinepotes ⁊ atrineptes.8° duoꝝ fratrũ trinepotis filius.9° eiusdẽ nepos.10°.ꝓnepos.i i°abnepos.11°atrinepos.12° trinepos. Sũt autẽ plures gradus noiales in linea trãsuersali q̃z in linea recta:quia nomen ꝓmi gradus in linea recta est nomen secũdi in linea transuersali.habet linea trãsuersalis equales gradus:sicut ⁊ superior ⁊ inferior: quia illi idem qui sunt inferioꝝ respectu superioꝝ sunt
2° ☞ equales adinuicem. ¶ Secunda ☞ est de arbore affinitatis fz lineã rectã. primus vitricus ⁊ nouerca:idest ꝯiuges parẽtũ.2° vitricus magn⁹:⁊ nouerca magna.i.cõiuges aui ⁊ auie.3° ꝓuitricus ꝓnouerca ꝯiuges ꝓaui ⁊ ꝓauie:abuitricus abnouerca:atriuitricus atrinouerca:triuitricus trinouerca trinouerce pr̃ ⁊ mr̃.deinde boꝝ auus:ꝓauus:abau⁹ attauus:tritauus. Descẽdẽdo aũt ꝓuignus ⁊ ꝓuigna fily.s. vxoris g ꝯiungunt̃ vitrico ⁊ nouerce p suã ꝯsanguinitatẽ nõ illius:q1.n.pr̃ ⁊ mr̃ sũt in ꝑmo gradu ꝯsanguinitatis filys ⁊ ☞ ẽt ꝯiuges parẽtũ sunt in ꝑmo gradu filys ꝯiuguz ⁊ ☞. Jtẽ gener ⁊ nurus.s.ꝯiuges filioꝝ sicut ⁊ ipsi fily.2° gradu ꝯiuges nepotũ ex filys ⁊ filiabus:sicut ⁊ ipsi nepotes g pñt dici nurus minor ⁊ gener minor.3°ꝯiuges ꝓnepotuz:ꝓnurus ⁊ ꝓgener.4° ꝯiuges abnepotũ:abneger:⁊ abnurus.5° ꝯiuges:abnepotũ:atnurus: atgener.6° ꝯiuges:trinepotuz: trigener:trinurus. 7° ꝯiuges filioꝝ trinepotũ ⁊c. Jn linea vero trãsuersali supiori 2° gradu affinitatis sunt ꝯiuges patrui:auũculi:amite:matertere.3° cõiuges patrui magni ⁊c. 4° ꝓpatrui.5° abpatrui.6° atpatrui. 7° patrui. Jn linea vo trãsuersali inferiori 2° gradu vir ⁊ vxor:fily ⁊ filie fratris. 3° vxor nepotis:⁊ vir neptis.4° vir ⁊ vxor ꝓnepotis ⁊ ꝓneptis:⁊ sic deinceps. Jn linea vo trãsuersali media ⁊ eq̃li que veri⁹ videt͂ br̃e plures gradus: lz alig dicãt q nõ nisi vnũ:ꝑmo gradu affinitatis sororiꝰ frissa.i.vir sororis.vxor frĩs. Jtẽ leuir.i.frater viri:glos.i.sororꝰ viri. Naz lenitrices idest duoꝝ fratrũ vxores:nõ sunt sibypsis affines: nec vir sororis ⁊ vxor frĩs:q2 affinitas nõ causat affinitatẽ. Oportet.n.q semp ꝑsona q̃ ẽ causa affinitatis sit ꝯsanguinea alteri illoꝝ:de quoꝝ affinitate queritͣ. Per hoc enĩ fit aliqs affinis meus:q2 ipse est cõsanguineus vxoris vel ꝯcubine mee:vel per hoc q ego sum ꝯsanguineus vxoris sue vl̃ cõcubine.marit⁹ aũt sororis mee nõ est ꝯsanguine⁹ me⁹: nec sororis nec vxoris mee:que est extranea mihi ⁊ sibi: lz bene ẽ affinis mihi:q2 maritus sororis mee:⁊ ego sibi:q2 fr̃ vxoris sue. Uxor vero mea est bñ affinis sororis mee tanq̃z frissa: ⁊ illa illi tanq̃z glos. Sed tibi maritus sororis mee nõ ẽ affinis nec tu illi:q2 nec vxor tua est cõsanguinea eius:nec ego q suꝰ maritus eius suꝰ cõsanguineus tuus.vñ sororius meus põt ducere post mortẽ meã ⁊ sororis in vxorẽ vxorẽ meam. Sz in scõo genere affinitatis attinet:q2 facta ẽ vna caro cũ affine eius in ꝑmo genere.s.mecũ q erã fr̃ vxoris ei⁹:
3° ☞ sed scõz gen⁹ affinitatis ⁊ tertiũ nõ sunt in vsu. ¶ Tertia ꝯclo est q2 qõ dictũ est in p̃cedẽti distinctiõe de cõputatiõe a legistis nõ videt͂ sufficiẽs:q2 in linea recta sic est q extrema plus distãt in duplo abiuicẽ q̃z a medio:lz in linea obliqua nõ oz:lz equalr̃ in linea circulari: ⁊ sic est in ꝓpingtate recte linee. Nã nepos distat ab auo duplo q̃z filius a pr̃e: ⁊ ꝓnepos a ꝓauo ⁊c.sed in linea trãsuersali nõ plus q̃z remotior a medio:q2 ibi ẽ ꝑmo linea obliqua:q̃ ꝑmo ascẽdit postea descẽdit:nec est ibi ꝓpe mediũ. Nõ.n.pr̃ generat vnũ mediãte alio:sic̃ nepotẽ mediãte filio:imo nõ est medium inter duos fratres:p qõ absurdũ videt͂ vt distent nisi vno gradu cũ nõ sint nisi due ꝑsone: semp.n.debẽt eẽ plures ꝑsone q̃z gradus.vñ rõnabilior est cõputatio canonistarũ q̃z legistarũ. Est etiã aduertẽdũ q linea trãsuersalis nõ facit diuersas lineas sicut recta:alꝫ transuersalis superior ⁊ inferior careret ꝑmo gradu ⁊ haberẽt scõz ⁊ tertiũ ⁊ sic deiceps: quod est incõueniẽs: quia secũdũ bene est sine tertio vt in dualitate sed nunq̃z sine ꝑmo. Unde est vna linea in qua ꝓmum gradum tenet pater:secũdũ ascendendo patruus qui est frater patris:⁊ secunduz descẽdendo filius fratris ⁊c. quod tamen non videt͂: quia patruus nõ attinet mihi ꝑ fratrẽ meũ sed ꝑ ꝑrem. Põt.n. vnigenit⁹ habere patruũ ⁊ materterã: sicut christus duas marias: vnde transuersalem superiorem oportet esse sine ꝓmo gradu sui generis:⁊ similiter transuersalẽ inferiorẽ:quia frater est equalis fratri.

Quantuz ad quintũ de prohibitione sũt tres ☞nes. ¶ Prima q mr̃imo⁹ ꝓhibet͂ in affinitate:eodẽ mõ sicut in ꝯsanguinitate.i. vsq̃z ad quartũ gradũ in linea trãsuersali:sed ꝑpetuo in linea recta ascẽdentiũ ⁊ descẽdẽtiũ. Uñ iudeus de sarra qui nũc ẽ nõ posset ☞bere cuz Cethura suscitata:nec sarracenus q de Agar cũ Sarra nec trinepotis trinepos cũ vxore tritaui que est trinouerca trinouerce:imo etiã in successionib⁹ si tritaui attau⁹ viueret vsq̃quo videret trinepotẽ q ẽ ei in vndecimo gradu ⁊ cõstaret:deberet p̃ferri in ei⁹ successione vxori ⁊ phisco: sec vltra trigesimũ gradũ iura nõ deferunt successionẽ:q2 raro accidit: ⁊ leges adaptant͂ ad ea que frequẽter fiunt. ¶ Scõa ☞ est de dispẽsatiõe pape ꝓhibita circa hoc. Ubi notãdũ q in ꝑgradu affinitatis sicut ꝯsanguinitatis dispẽsare nõ potest:cũ sit ☞ ius nãle ⁊ diuinũ: q2 vxorib⁹ patris exhibem⁹ reuerentiã sicut ⁊ nostris parẽtib⁹. Jtẽ in linea trãsuersali ꝑmo gradu cõsanguinitatis ⁊ affinitatis ꝓhibetur mr̃imoniũ iure diuino:vñ nec papa dispẽsare põt:quia etiã quodãmõ est ꝯtra nãz. Uñ in his nihil sceui criminis fedus nãle suspicare ꝑmittit. C. de epi. ⁊ cle. l. Eũ qui ꝓbabilez. Uñ etiã añ legẽ Mosaycã multiplicato genere humano ante diluuiũ vel post credũtur abstinuisse a sororibus ⁊ ab vxoribus fratrũ nisi ad suscitãdũ semẽ fratri premortuo sicut ⁊ tẽpore legis: sicut pz in Thamar ⁊ filys iude. Nec obstat de vxorib⁹ Abrae ⁊ Jsaac quas vocauerũt sorores:q2.s.fuerũt cõsanguinee vel cognate:sicut ⁊ Loth q fuit filius fr̃is Abrae dictus est fr̃:nec ẽt posset dispẽsare papa in vxorẽ fr̃is mortui sine liberis:q2 lz olim liceret: tñ dispẽsatiue licebat:que dispẽsatio fiebat iure diuino nõ ab homine. Naz iure diuino cõmuniter abstinebat͂ ab vxore fratris sicut a sorore:sed in casu illo permittebatur. Unde sicut papa non potest dispensare in pluralitate vxoruz q̃z uis esset olim licita:quia licita erat ex dei dispensatione ꝓhibita iure cõmuni:sic nec in ꝓposito. Jtem nec in secũdo transuersalis superioris:vt cuz amita ⁊ matertera:quia lege diuina prohibituz. ¶ Tertia cõclusio est de dispensatione pape cõcessa. Potest enĩz dispensare in secũdo gradu linee inferioris vt cuz filia fratris:quia nõ erat prohibituz in scriptura:itẽ in scõo gradu:vt duoꝝ fratrũ fily ꝯtrahãt: aut tertio:vt q duoꝝ fratruz nepotes:aut q̃rto vt q duoruz fratruz ꝓnepotes ⁊c.que sunt de iure positiuo. ¶ Cõtra de Thamar que erat sororꝰ Amon i ꝑmo gradu ⁊ dixit ei pete me a patre meo ⁊c. ¶ Solo errabat:vel dicitur q non erat sororꝰ vera sed sororꝰ fratris ex alio latere: non q rex posset dispensare:q̃uis tunc ipse Dauid disponeret sacerdotiũ sicut Moyses ⁊ Salomon deposuit Abiatar: eꝫ Joiada disposuit regnũ. ¶ Ad argumẽta. ad ꝑmũ dicẽdũ q affinitas est effectus matrimony ꝑcedentis ex quo causatur:⁊ illud non impedit: sed sequens matrimoniuz cum affinibus contrahenduz: quia fieret amicitie dilatande ꝑ iudiciuz. ¶ Ad secundũ dicenduz q consanguinei succedunt in bonis viri sui que sunt eius possessio. vxor autem non est possessio viri sed magis est vna caro cũ ipso:⁊ ideo non est simile hinc ⁊ inde. ¶ Ad tertium dicendum q lex ꝓhibuit ne fr̃ accipet vxorẽ fr̃is. Leui.18.concessit tñ hoc dispensatiue in casu in quo frater moriebat͂ sine liberis vt viu⁹ suscitaret semẽ fri defũcto ne nomẽ ei⁹ in ꝑgenie sua

absq; liberis remaneret. Qō II.

Secundo queritᵉ de publice honestatis iustitia: vtrū. ſ. ex spōsalibus ꝟbaᵗ aliqō vīculū attinētie qō possit mᵒrimoniū dirimere vel ipedire. Et arguitᵉ q nō: qᵃ ex cā dissolubili non ꝑt causari vinculū ꝓpetuū: qᵃ effectᵘ nō ē potioꝛ sua cā: ſz sponsalia sūt dissolubilia multis modis: vt patuit ꝑus. g ex eis nō ꝑt cāri aliqō vinculū attinētie quod possit ꝓpetuo mᵒrimᵐ ipedire. ¶ ℙ. sponsalia ꝟbunᵗ qnq; iter parētes ꝓ pueris ante septēniū: sed ꝓ talia nō ꝟbiᵗ aliqō vincnlū attinētie: vt habeᵗ exᵗ de spon. ipu. c. Lras. ꝛ. c. Decessit. g ex alys silr nō ꝟbiᵗ aliqō vinculū. ¶ In ꝟciuz est q Alexander papa ꝓhibuit q̄dā mulierē ꝯiungi ꝓ matrimoniū cuidā viro: qᵃ fratri suo erat dispōsata: vt habeᵗ exᵗ de spon. c. Ad audiētiā: ſz nō eēt hoc nisi ꝓ spōsalia cāretur aliqō vinculū attinētie. g ꝛc. ¶ ℝn°. hic sunt tra videda. ℙrimo qd circa hoc iura determinēt. 2° de rōnibᵒ iuriū. 3° de gbusdā consequentibus.

ꝑ¹ Quantū ād ꝑmū sūt tres ꝛcl'ones. ¶ ℙrima de spōsalibᵒ q si sint legittime ꝟcta: ex eis causaᵗ qōdā vinculū attinētie sil'e affinitati: qō dī publice honestatis iustitia que ipedit mᵒrimoᵍ: sic affinitas ꝛ ꝯsanguinitas ſm eosdez gradus: ꝛ sic diffiniᵗ. ℙublice honestatis iustitia est ꝓpingtas ex sponsalibᵒ ꝓueniēs: robur trabēs ab instōne eccl'ie ꝓp eius honestatē. Ex quo ꝑz rō nois ꝛ causa q. ſ. taᵗ ꝓpingtas ē itrodncta ab eccl'ia ꝓp bōestatē. ℝō āt bōestatis ē: qᵃ spōsalia legittie ꝟcta q̄tū ex ipis ē ordinanᵗ sufficiēter ad mᵒrimᵐ: ꝛ ñ sic ꝓ mᵒrimᵐ ꝟbiᵗ affinitas sic per sponsalia ꝟbiᵗ qōdā attinētie vinculū qō affinitati simile est: deficiens tñ ab āttinētia affinitatis: sicut sponsalia deficiunt a mᵒrimoᵒ: ꝛ boc est publice honestatis iustitia.

2°ꝟ ¶ 2ª ꝟcl'o q sponsalia q̄ ꝓp' defectū ꝯsensus sunt nulla: vt infantiz: furioſoꝝ: mēte captoꝝ: nō dico ꝓdigoꝝ: qᵃ in bis q̄ pti nent ad ꝑsonas ꝓdigi reputanᵗ mētis cōpotes: nō causant

3°ꝟ publice honestatis iustitiā. exᵗ de spon. c. i. li. 6. ¶ 3ª ꝟ est q qñ sunt nulla alr q̄ ꝓp defectuz ꝯsensus: puta ꝓpter ipedimentū ꝯsanguinitatis: affinitatis vel voti aut hō. tūc causāt ac si essēt valida: vt dī in dicta decretali. Sz nunqd ꝓ mᵒrimoniū nullū ita ipediᵗ sequēs mᵒrimᵐ sicut ꝓ spōsalia: videᵗ q non: qᵃ nunq; videᵗ mᵒrimᵐ causare affinitatē: nisi ipm sit validū ꝛ efficax: vel sequaᵗ copula carnalis: vñ cōstat q nō est ibi affinitas ſz nec publice honestatis iustitia que ex sponsalibᵒ nō mᵒrimonio causaᵗ. Sz dicit ℝay. q ꝓ sponsalia ꝓ ꝛba de ꝑnti vel de futuro: siue de iure siue de facto causaᵗ publice honestatis iustitia: ꝛ ꝓ ꝛōs ꝓ mᵒrimᵐ nullū: nisi ex defectu ꝯsensus causaᵗ pu"bōestatis iustitia.

ꝟ opi. Quantū ad ſcām de rōne diuersitatis sunt tres opiniones. ¶ ℙrima qᵃ dicūt quidam q boc est ꝓ tāto: qᵃ illud qō est ꝑncipalissimū i ꝟbēdis spōsalibᵒ: vel mᵒrimonio est ꝯsensus: ꝛ iō deficiente ꝯsensu sponsalia nullius sunt efficacie nec in obligādo ad ꝟbēdū: nec in ipediēdo sequētē ꝟctū: exñte aūt ꝯsensu ꝛ ꝯcurrēte quocunq; alio ipedimēto spōsalia nulliᵒ sūt efficacie i obligādo ad ꝟbendū ꝓp ipedimētū ꝯcurrens: sunt tñ efficacia ad ipediēdum sequētia spōsalia ꝛ mᵒrimᵐ inq̄tuz causant publice

2ª opi. honestatis iustitiā ꝓp cōcurrentē ꝯsensuz. ¶ 2ª opio ꝛ rō est: qᵃ nunq; ꝓ sponsalia ꝟbiᵗ publice honestatis iustitia nisi sint vera vel ꝑsumpta. Judiciū. n. ecclie dz eē ſm vitatē vel ſm ꝑsumptionē ꝓbabilē. Vnde. n. ecclesia frequēter sequiᵗ: vt habetur extra Qui filij sint legi. Luz iter. Judicant. n. filij legittimi nati de mᵒrimonio ꝟcto in facie eccl'ie ꝛ sic legittime ſm reputationē: q̄q; non fuerint legittimi ſm veritatē ꝓp ipedimētū a ꝟbētibus vel altero eoꝝ ignoratū. Cōstat aūt q sponsalia ꝟcta nulla sunt ſm vitatē: ꝛ ꝑz q̄cunq; ꝑsumptionez qñ ꝟbētes sunt tales q ꝯstat q ꝯsentire non ꝑsūt: qñ aūt sunt tales ꝑsone que ꝑsūt ꝯsentire: ls inter eas sit ipedimētuz ꝯsanguinitatis vel affinitatis vel qō cunq; aliud: si illud ignoraᵗ tpe ꝟctus ab vtroq; vl ab altero talia sponsalia: ls nulla sint ſm veritatē: sūt tñ talia ſm ꝑsumptionē: ꝛ ideo ꝑstāt ipedimētū sequētib' spōsalibᵒ vel mᵒrimonio. Si aūt ꝯstaret ꝟbētibᵒ ꝛ illis coꝝ quibus fit ꝟctus de ipedimēto ꝓp qō sponsalia nulla sunt: vt si religiosus in habitu religionis daret alicui fidē de ꝟbēdo cū ipsa vel ꝯsanguineus ꝯsanguineo in gradu i quo ꝯstat ipsi ꝛ oī bus assistētibus de ipedimēto: videᵗ q ꝓ talia sponsalia q̄ ſm vitatē nō sunt aliqd: nec ſm ecclie ꝑsumptionē ꝑstetur aliqō ipedimētū sequētibus spousalibus vel mᵒrimonio: ꝛ si ꝑstareᵗ non apparet rō q̄re esset nisi sola volūtas statuētis. ¶ Tertia opio ꝓbabiliter est q vbi est nullitas patēs 3ª opi. vt si monachus i habitu ꝟbat nihilominus tñ nasciᵗ publice honestatis iustitia: qᵃ indistincte loquiᵗ decretalis ꝛ etiam exꝑplificat. de relig. sed ipsi exponerēt qñ nesciᵗ. ℙropter qō posset dici q qñcūq; sponsalia sunt nulla: solū aūt nulla rōne iuris positiui q tūc causant publice honestatis iustitiam: ſz qñ ēt de iure nāli sunt nulla: tūc nullū bñt effectū: qᵃ sicut vbi nulla est ꝓfessio de iure positiuo eqpollet tñ voto simplici: qᵃ iure nāli obligatio nālis oriᵗ q̄uis ipedire non ꝑt: sicut i ꝟctibus rerū que nulla sunt iure ciuili: oritur tñ obligatio nālis qñz habēs aliq̄s iuris effectus. vbi vero non eēt nec nālis nec ciuilis: ibi nullus parit effectū: sic i ꝓ posito qñ sunt nulla ex defectu ꝯsensus: tūc non sunt sponsalia aliquo iure: ꝛ ideo nullū habēt effectū: ꝛ eadē rōne si essent nulla alio ipedimēto nāli. Sz qñ iure nāli sunt vera spōsalia ſz solū iure positiuo nulla: tūc bñt effectū istū: ls ñ bēant aliū. Et si hec distictio ē va tē qō dī ō spō. c. i. li. 6. De nullitate ꝯsanguinitatis ꝛ affinitatis: itelligēdū ē i gradu ꝓhibito le. humana nō diuia: ꝛ silr qō subdiᵗ: q̄uis alia rōne itelligēdū ē positiua. ¶ Sz ꝟ istā distictionē ē q ibidez dī de nullitate ꝓp frigiditatē q̄ vr cē de iure nāli: qᵃ q nālr generare: nec actū exercere ꝑt nālr ꝟbē ꝓhibeᵗ sic puer: vñ qᵃ decretal' illa idistincte logᵗ ideo vr idistincte intelligēda.

ꝑ⁴¹ Quantuz ad 3ᵐ de ꝑntib' sunt tres ꝟnes. ¶ ℙrima q papa dispēsare ꝑt i oī gradu publice honestatis iustitie q sumunᵗ ſz gradū ꝯsanguinitatis: ñ aūt aliquis iferio: q nō ē supⁱ ius. Qᵃ aūt papa possit: ꝑz: qᵃ nō ē ꝓhibitū lege nāli ſz nec diuia. Vñ Adonias petiuit i vxoꝛez abisaac sunamitē vginē a ꝑre relictā: qō nō fecisset si fuisſz affinis: qᵃ in lege ꝓhibitū erat ꝟbere cū nouerca: sed bonestas nōduz erat itroducta: qᵃ robur trabēs ex istōne ecclesie: vñ posset dispēsari q gs ꝟberet cū spōsa vel vxoꝛe non cognita ꝑris ꝛ frīs. ¶ Scōa ꝟ ē q qñ dī q spōsalia nulla ꝓ 2ª ꝟ pter defectū ꝯsensus nō causant honestatē: itelligēdū ē ꝓp defectū ꝯsensus apparētis: vt i pueris ꝛ furiosis ꝛ ꝺitionaliter ꝯsentiētib'. Secus de nullis ꝓp defectū ꝯsensus latētis: qᵃ itēdebat decipe ꝛ coꝛpalē copulā extoꝛqre nō ꝟbare qᵃ tātū scādalū eēt ō isto q aliā duxit i vxoꝛē q bēret ciᵒ cognatā: vel ipsa eiᵒ cognatū sic si ve ꝟrisset: ecclia aūt istituē do ℬ ipedimētū voluit euitare scādalū. Et ē arᵐ q ꝟbēs cū fa ꝛ itēdēs decipe nō ꝟbere fiat bigamᵘˢ. Nec obstat exᵗ de biga. c. Debitū. ꝓp affectū aī cuz ope subsecuto: qᵃ eccl'a videt ea q̄ patēt: a q̄ ē bigamia istituta iquātū ipedit oꝛdies. Nec obstat q sacerdos ꝓhibebaᵗ ducere viduā ꝛ repudiatā: qᵃ cū eēt cerioniale nō ligat nisi q̄tū ē ab ecclia istitutū. Nec obstat q ē renouatū a ℙaulo dicēte. Uniᵘˢ vxoꝛis viruz: qᵃ plus ꝑt papa q̄ ipe. vñ i bigamia totalr dispēsare ꝑt. Nec ꝑt dici q lege Mosayca fuerit itroductū q bigamia ipediret oꝛdinē sacꝝ g nōdū erat istitut'. Qᵃ āt spōsalia volētis decipe causēt bonestatē appet: qᵃ ecclia ꝯdēnabit ad mᵒrimᵐ ꝟbēdū: ꝛ ēt ꝓfessoꝛ talē deceptoꝛē. Cū aūt ecclia istituerit ℬ ipedimētuz: vr q oīa sponsalia que ecclia iudicat va causent verā publice honestatis iustitiā. ¶ Tertia ꝟ ē 3ª ꝟ

qui debeãt admitti ad accusandũ ꝛ testificãdũ qñ agit ad diuoꝛtiũ ꝛ mr̃imoniuz separãdũ ꝛ dirimẽdũ pp ꝯsanguita tez ꝛ affinitatẽ: ꝛ publice honestatis iustitiã vel alr̃. Ubi ẽ sciẽduz ꝙ in oi casu ad accusationẽ ꝛ testificationez: illi vi dent̃ magis idonei ꝙ melius sciũt veritatẽ: ſz veritaté ipe dimẽti ꝯsanguinitatis ꝛ affinitatis melius sciũt consangui nei q̃z extranei: qꝛ vnusq̃sq̃ suã genealogiã taz ex testib⁹ et ex cartis q̃z ex recitatiõe maioꝛ scire laboꝛat: ꝯ tales ĩ testes sunt maxime admittendi. Et hec rõ tangit̃. extra Qui ma. accu. posꝛ. c. Uidet̃ nobis. Uerũtñ in defectu ꝯsanguineoꝝ extranei admittunt̃ cũ iuramẽto tñ ꝙ pro tpe denũciationis que fiebat in eccl̃ia pñtes nõ erãt: aut legittima causa ipediti denũtiationẽ nescierũt: aut postea didicerunt: sicut habet̃ expresse ĩ illo capl̃o Lũ tua. Si aũt accusaret̃ mr̃imoⁿ ꝓ altero ipedimẽto: tũc extranei admittẽdi essent. Qñ aũt accusaret̃ mr̃imoⁿ ex eo ꝙ dicit̃ nõ fuisse ꝓtractũ: tũc parẽtes ꝛ ꝯsanguinei sunt repellẽdi tanq̃z suspecti: nisi ex parte illius qui est iferioꝛ dignitate ꝛ diuitys: de qb⁹ ꝓbabiliter extimari põt ꝙ libẽter mr̃imoniũ vellẽt stare. ¶ Ad ꝓmum argm̃ dõm ꝙ spõsalia causant vinculũ qõ ipedit mr̃imoⁿ ꝛ dirimit: nõ rõne sui ſz rõne ei⁹ ad qõ ordinat̃. s. rõne matrimony: sicut affinitas que causat̃ ex mr̃imonio ipedit mr̃imoniũ sequẽs ꝛ dirimit. Uel põt dici ꝙ istud ipedimẽtuz causat̃ ex spõsalib⁹: nõ ꝶz se sed ex adiũcto ꝓpetuo statuto eccl̃ie. ¶ Ad alia argumẽta pz rñsio ex ꝓdictis. Si ãt q̃rat quõ publice honestatis iustitia ex eccl̃ie instõne vel alꝭ cõsanguitas vel affinitas in gradu a sola eccl̃ia ꝓhibito possit ipedire mr̃imoⁿ qõ est de iure diuino ꝛ nãli. Dõm ꝙ ls matrimoⁿ sit de lege nãe qꝛ tñ eius mã est hõ ꝶz ꝙ ẽ pars cõitatis ad actus coꝛporales in qb⁹ subycit̃ hoi rectoꝛi cõitatis: ide est ꝙ hõ põt facare psonã inhabilẽ. nõ sic autẽ in alys quoꝝ mã nõ est homo vt sic: sed vl̃ vt homo absolute vel vt pars cõitatis respectu diuinoꝝ. vt in ordine: vnde ĩ illis non potest papa facere inhabilez. Qõ III.

TErtio queritur de illegitimitate vtrũ. s. aliqua ꝓles sit illegittima. Et videt̃ ꝙ nõ: qꝛ humanũ iudiciũ doz ꝯformari diuino: ſz deus iudicat oẽm proleꝛ legittimaz ad successionẽ eternã: dũmodo non sectetur vitia parẽtũ. ꝯ hoies debẽt eã legittimã reputare ad successionẽ tpalẽ. ¶ Itẽ filiꝰ non doz puniri pro peccato pris. Eze. 18. Sz illegitimus ꝯcubitꝰ est peccatũ parẽtuz. ꝯ pp illũ nõ doz ꝓles illegittia reputari. ¶ Itẽ quãtũ distat illegittimꝰ a legittimo: tantũ est eꝑ: ſz legittimꝰ non põt illegittimari. ꝯ nec illegittimꝰ legittimari: sed nati de illegittimo ꝯcubitu aliq̃ legittimantur. ꝯ nõ sunt illegittimi. ¶ In ꝯtruz arguit̃: qꝛ q̃lis ẽ cã talem ꝓducit effectuz: ſz ꝯcubit⁹ est cã ꝓlis. ꝯ ex illegittimo ꝯcubitu est illegittia ꝓles. ¶ Rñ⁰. hic sũt tria videnda. ꝓ qui filij sunt legittimi ꝛ qui non. 2⁰ de legittimatiõe iuris scripti. 3⁰ de legittimatione per hominez.

p⁰ ♀ Quantũ ad ꝓmũ sunt tres ꝯnes. ¶ Prima de diuisione quadrimẽbꝛi iuristarũ dicentiũ ꝙ q̃tuoꝛ sunt gnã filioꝝ. quidã. n. sũt legittimi ꝛ nõ naturales: vt adoptiui ꝛ arrogati: de qb⁹ postea dicet̃. Alij sunt legittimi ꝛ nãles: vt illi qui nascunt̃ de legittimis mr̃imonys q̃ sunt legittima ꝼm rẽ vel ꝼm eccl̃ie approbationẽ ꝛ ꝯbẽtiũ reputationẽ: vel vtriusq̃: vel saltẽ alteri⁹. Aliogn si vterq̃ sciat ipedimẽtuz. vel si ignoꝛãtes ipedimẽtuz clãdestine ꝯbant ꝓles illegittima nasciꝭ nullã habẽs excusationẽ ex parentũ ignoꝛãtia. Probant̃ hec q̃ ad ꝓmũ argm̃ Qui filij sint legittimi. c. Lũ iter Jo. ꝛ. c. Ex tenoꝛe. ꝛ gbũsdaz alys capl̃is. Quãtuz ad scõz argm̃ ꝓbat̃ in eo. titulo. c. Lausam. de spon. clande. Lũ inhibitio. Alij sunt nãles ſz nõ legittimi: vt ꝯ nascunt̃ ex cõcubinis ĩdubitato affectu retẽtis: nõ ꝯ ex meretricib⁹ publicis ꝛ scoꝛtis: ꝛ hi succedũt parẽtib⁹ ab itestato vna cũ mr̃ibus in duab⁹ onzys: hoc est in sexta parte. Alij vero nec sunt nãles: nec sunt legittimi: vt illi qui nascunt̃ ex adulterio vel iceſtu ꝯ dicuntur spurij. Rõ aũt q̃re tales dicunt̃ illegitimi est: qꝛ legittimuz a lege dicit̃. Lex autez excusans totalr̃ ꝯcubitũ est sola lex mr̃imony quã nõ nãt̃ dictat: scriptura diuina ꝯfirmat: ꝛ lex humana approbat: ꝛ illi qui nascunt̃ ꝑter legẽ mr̃imony oẽs dicunt̃ illegittimi. Et ꝑter hoc illi qui nascunt̃ de adulterio vel inceſtu ĩnaturales dicunt̃: qꝛ rõ nãlis talez ꝯcubitũ dãnat. ¶ Scõa ♀ ẽ de natis ex legittimo mr̃imonio quo ad vinculuz: soluto q̃ ad thoꝝ ꝓ sacrũ ordinẽ vel religionis ingressuz. dicũt autez qdã istos eẽ q̃ ad spũalia legittimos: quo ad ciuilia: illegittimos: aly dicũt ꝙ ꝓ eãdez rõnez illegittimi sunt ꝙ nascunt̃ ex mr̃imonio legittimo q̃ ad vinculũ: soluto tñ quo ad thoruz ꝛ cohãbitationẽ ꝓ solẽne votũ: vt qñ vir ꝛ vxoꝛ pari voto ingrediũt̃ religionẽ ꝛ pfitent̃: si tales postea generẽt filiũ: illegittimꝰ est: qꝛ lex mr̃imony rõne cuiꝰ ꝓles dr̃ legittima: est illa quã ponit apl̃s. i. ad Lozin. 7. c. ꝙ vir nõ hz ptãtẽ coꝛpoꝛis sui sed mulier ꝛ eꝰ. sed hec lex soluit̃ ab vtroq̃z ꝓ votuz solẽne ab vtroq̃z emissuz. ꝯ ꝓles q̃ postea nascit̃ est illegittima: qꝛ ꝑter legẽ mr̃imony nata. põt tñ dici eos eẽ simpliciter legittios quo ad oĩa simplr̃: qꝛ cũ indistincte legittimi cẽseant̃ ꝯ nascunt̃ ex mr̃imonio legittimo: ẽt si illegittime nascãt̃: puta cũ peccato veniali ꝓpter volũtatẽ: aut cũ moꝛtali pp effrenatã libidinẽ. vel cõtra votũ simplex: ita ꝛ in ꝓposito cuz remaneãt veri ꝯiuges legittimi filij sunt: ls cuz pctõ ide nascant̃ parẽtũ. Uñ Benebaldus laudunẽsis epꝰ neptẽ sci̇ Remigij vxoꝛez habuit ꝯ se cã religionis mutuo absoluerũt: post qõ tñ votuz solẽne ex ea filiuz occulte genuit ꝯ ob hoc vocat⁹ ẽ latro: ꝛ tñ ei ĩ epatũ succesſit nec iuenit̃ ꝙ papa dispẽsauerit. ¶ Tertia ꝯclo est de ꝓbatiõe legittimitatis: qꝛ filiꝰ est qué nuptie demõstrãt. Uñ cũ constãte matrimonio natꝰ sit ꝯiugib⁹ simul habitãtib⁹ etiã si mater ꝯtrariũ iuret ꝓ legittimo habẽdus est: nec ipse tenetur credere matri viuenti vel moꝛiẽti oppositũ ei dicenti: qꝛ vbicũq̃z testis duo ꝛia deponit plus stat̃ dicto ꝓmo q̃z scdo: qꝛ piurus est deuiãdo a ꝓmo: vñ quẽ semel hũit ꝓ filio nõ plus põt hr̃e ꝓ nõ filio: Sz si natus eẽt ꝓstãte matrimonio patre ꝑpus absente ꝑ duodecim mẽses spuriꝰ iudicatur. Nã de illa que parit vndecimo mẽse post moꝛtez viri: adhuc iura pr̃sumunt ꝙ sit legittimꝰ: ꝛ pari rõne de nato post absentiã viri viuentis.

p⁰ ♀ Quantuz ad secũdũ de legittimatiõe iuris sũt tres ꝯclones. ¶ Prima de legittimatione iuris ciuilis in sex casib⁹. Prim⁹ modus ꝶz iura ciuilia ẽ qñ pater filiũ nãlẽ ex ꝯcubina susceptũ tradit curie ciuitatis sue vel ciuitatis metropolitane: ꝛ fit officialis in ea: qõ fit ꝓpter honoꝛẽ curie. Scõus est qñ pater filiã nãlez iũgit officiali curie sue ciuitatis vel metropolis. Terti⁹ est qñ filius nãlis offert seipsuz curie deficiẽte ꝓle legittima. Nã alꝭ nõ liceret se offerre q̃uis patri liceret offerre ipsuz. 4⁰ est si deficiẽte ꝓle legittima pater cuz ꝯcubina offerat ꝓ eo legittimando ꝑces ꝓncipi: ꝛ ꝓnceps eas admittat. 5⁰ est qñ pater in suo testamẽto soleniter facto eũ vocat nãlẽ legittimuz. 6⁰ est si pater in instr̃o publico vel ꝓpria manu ꝯfecto habẽte subscriptionẽ triũ testiũ fidedignoꝝ dixerit eũ filiuz legittimuz: ꝛ in hoc casu si pater hoc testimonium phibuit vni ex filys nãlib⁹: sufficit alys ad legittimationẽ. Et de his habentur expresse iura ciuilia in varys locis. Sed istud nõ ꝶz hodie ꝓpter duo. ꝓmo qꝛ nõ sunt leges canonizate. Jn reb⁹ enĩ nõ eccl̃iasticis nec spũalib⁹ ligant leges ĩpatoꝝ nisi sint ꝑ papã reꝓbate: alꝭ nõ: qꝛ leges nõ dedignantur sacros canones imitari. Sed in eccleſiasticis et spũalib⁹ nõ habẽt efficaciã nisi sint ꝑ canones approbate: q̃uis alias sint rõnabiles ꝛ honeste: sicut de reb⁹ eccl̃ie nõ alienãdis. ꝛ de hereticis. Nulle leges valẽt nisi q̃tũ sunt ꝑ

canones approbate: et si nō essent spāliter reprobate. Unde cū cā mrimonialis ⁊ legittimationis sit ecclīastica nec incidēter et ptineat ad iudiciuz seculare. g̃ gcgd de legittimatione leges cauēt: nō valet nisi in q̃tū est p papaz approbatuz. Nō sunt aūt alicubi illi sex modi p canones approbati. ¶ Ps. illi modi recesserūt ab aula: qz nec in curys ipatorū: nec ciuitatū: nec pncipū tenēt: imo visuz est q̄ in spurys de domo regis ita volebat rex hr̄e successionē sicut in alys. g̃ pp dedicationē curie ipatoris nō reputat eos legittimatos. ¶ Scōa pclo est de legittimatione, ppria iuris q̄ est p ingressuz religiōis q̄ eos legittimat q̃tū ad oēs ordies ⁊ nullaz dignitatē, ppr̄ie dictā: vt q̄ sit platus p electionē. de filys ꝓsboterox. c. i. Nā curā aīaruz iure ordinario siue p electionē: siue p cōmissionē hr̄e nō pt. Et qō aliqui dicūt q̄ cū spurio religioso eps pt dispēsare ad curā ⁊ abbatiā: nō legi. Silr q̄ possit ex hoc succedere vel ordo p eo q̄ succederet si ipse eē legittim⁹. C. de sac. san. ec. Deo nobis. nō lego nec credo: qz hoc est stricti iuris: vñ si est legittimat⁹ quo ad ordines: nō ppter ꝟ quo ad successionē: itelligit aūt ingressus cū effectu. s. p fessionē tacitā vel exp̄ssaz. ¶ Tertia pclo est de legittimatione cōi iuri canonico ⁊ ciuili. Uñ ē tertius modus vtriusq̄ iuris qñ pcubina ex qua pus habiti sūt fily ducit in matrim. Per sequēs. n. mrimom fily pus susceptiex illa fiūt legittimi quo ad oīa: si tpe cōceptionis poterat eē vxor legittia: q̃uis al's meretrix cōis: siue mediate siue imediate ducta fuerit: alr nunq̃. Ubi vtit questio dñical Bartholomei: supposito q̄ pmogenit⁹ legittim⁹ debeat habere regnū: qs debeat hr̄e an pmogenit⁹ nālis ex pcubina aū mortē ducta in pugē. an 2⁹ genit⁹ semp legittim⁹. Et q̃uis multa dicta sint pro ⁊ ptra: tñ istud videt veri⁹ q̄ si ius pmogfniture sit tale q̄ cedat ante mortē pris: vt qz premoriens trāsmittat ius succedēdi in regno patri ad nepotes exclusō ꝟo genito: tūc nō sufficit pcurrere ante mortē pmogenituraē ⁊ legittimitatē nisi istō ius nascēdo acquirat. vñ cū ꝟo genit⁹ nascēdo ꝟ ius acq̄sierit: qz ante se aliū legittimū nō habuit: legittimatio sequēs legittimū ius q̄sitū non tollit. Si autez ius pmogenniture est talis nāe q̄ ante mortez patris nō cedit: quia tēpore mortis verū est dicere istū pmogenitū ⁊ legittimū: videtur q̄ debeat preferri.

¶ Quantuz ad tertiū de legittimatione hoīs sūt tres pnes. ¶ Prima de legittimatiōe epi. Et quidē q̃tū ad epm certū est q̄ pōt legittimare q̃tū ad minores ordines ⁊ simplicia bñficia. i. que nō sunt cure aīarū nec dignitates. de fil. pſby. c. i. Hoc aūt itelligēdū est de subditis: qz nō subditū nemo pōt soluere vel absoluere: sic nec ligare: vñ cū legittimare sit a pena iuris absoluere: nullus pōt nō subditū legittimare: ppter qō nō subdito spurio epi scopus nō pōt dare bñficiū nec minox ordinū executionē nisi pus a suo epo fuerit legittimat⁹: qō si factuz fuerit: tūc pōt a quocūq̄ bñficiari seu ordinari cū lr̄is dimissoryssic ⁊ legittimus. Uñ si eps sciēter subdito suo illegittimo ꝟferat ordines vel bñficiuz: eo ipso dispensare vr̄. Nullus aūt plat⁹ Papa iferior pōt legittiare ad successionē bēditatis qz nō ē ei pmissuz. Ad sequētia aūt vr̄ legittimat⁹ ex q̄ ē ad aūtia: vñ qz canonici maxie cathedraliū ecclīarū i iudices ipetrant vr̄ q̄ ⁊ si al's illegittimi esse nō possent: qz de hoc sunt opiniones: tñ eo ipso q̄ canonici sunt: in iudices sicut et ceteri ipetrari possūt: qz nō dz cui qō mai⁹ est licz: qō min⁹ est nō licere. ¶ Scōa pclo est de legittimatiōe pape: qz papa certuz est q̄ ad oēz ordinē bñficiuz ⁊ dignitatē ecclesiasticā legittimare pt: qz ad hoc legittimare nō est aliud q̃tū impedimēta iuris canonici āmouere sibi ⁊ a penis canonuz quibus ligat⁹ ē ipsuz absoluere: sz papa pt ab oī pena canōis absoluere: ⁊ oē positiuū impedimentū āmonere. g̃ ⁊c. Papa ergo legittimat: ⁊ ad actus seculares: ⁊ ad actus spūales: ⁊ ad successionē hereditariaz in terra sibi subdita. ¶ Sz ytrū hec legittimatio valeat quo ad successionez in terris pape nō subditis: dubiū est. Quidā. n. dicūt q̄ ex quo aliqs legittimat⁹ a papa in spūalib⁹: videt legittimat⁹ p ōnias quādā ⁊ in tpalib⁹ ne sit absurdū ⁊ q̄si mōstruosuz: vt legittimat⁹ ad spūalia: illegittimat⁹ ad tpalia cēseat: multa enī p ōnias obtinent. Et hāc opi. tz Hoffredus in sūma sua: ⁊ cōcordat cū illa decretali. Per venetabilē. Alij dicūt q̄ in terris nō subditis tpali iurisditioni pape legittimatio facta p eū nō valet quo ad successionē q̄. eēt iudicialis legittimatio heredi: tz valeat quo ad act⁹ spūales ⁊ dignitates seculares. ⁊ hoc de facto tenuit in regno Frācie: qz pmogenit⁹ comitissse flādrie legittimat⁹ per papā: nō successit i comitatu sz alius minor q̄ erat legittimus. Uerius autē videt q̄ in terra ecclesie nō subdita tpal'r papa pōt legittimare q̃tū ad officia publica in q̄b⁹ nulli parat iudiciū: vt q̄ sit iudex ordinarius vel delegat⁹ ad qō nō requirit q̄ sit dñs tpaliuz cuz hoc nō sit ius suū tpale alicui auferre. Itez etiā ad hoc q̄ succedat in bonis tpibu⁹ in terris layc̄or non sibi subiectis: dato q̄ nō habeat dñiuz tale q̃le Impator: qz si iste nō pdit successionē nisi p hoc qō est illegittim⁹. aut illegitimatas ista positiua est ⁊ humana: vt qz parētes ꝟrerūt in gradu p solū statutuz ecclie, phibito vel alio impedimēto pure positiuo ⁊ istud est mere canonicuz: qz ius ciuile nō pōt facere psonas inhabiles ad mrimoniū. sz oē impedimētuz a iure canonico imposituz: papa pōt āmouere. g̃ ⁊c. Si dicat q̄ papa potuit āmouere a pncipio nō ex post facto. Dicēdum q̄ imo: nō q̄ ipse faciat q̄ fuerit nat⁹ de legittimo mrimonio qui nō fuit: sz qz nō repellit a successione nisi per hoc q̄ censet illegittim⁹ ille ꝟditor legis q̄ iudicat eū illegittimū pōt iudicare legittimuz. Si aūt sit illegittim⁹ lege diuina vel nāli: idē est p id qō tactū est mō: qz cū nō puet p hoc est natus illegittime: qz tūc a quocūq̄ legittimatus puaret: sz p hoc q̄ nūc iudicat illegittimus ecclesia cuius ē iudicare an sit illegittim⁹: ēt ad hoc q̄ succedat ipa pōt eū facere haberi pro legittimo: si aliqs hoc possit facere: nō q̄ qcūq̄ pt iudicare de legittimitate possit legittimare: sed supposito q̄ aliqs possit legittimare q̄ non pt de legittimitate cognoscere: puta ipērator: multo magis ille q̄ pt de legittimitate cognoscere: ⁊ iura punientia illegittimitatē tollere: pt eam efficere. hoc aūt itelligēduz est respectu iuris q̄rēdi: vt qñ filius legittimat pr̄e viuēte: qñ ēt ꝟstat de mēte pape q̄ ex pmit ad successionē: ad oīa ipsū legittimat ⁊ restituit. Naz si exp̄mit aliqua ad que legittimat: nō pp hoc ad alia intelligit ligittimare: nisi qñ sunt minora ⁊ nō sunt in alteri⁹ p iudiciū: sicut si legttimat ad dignitates p ōnias q̄ possit eē ꝟseruator vel hō: sz nō pp hoc q̄ parentibus succedat: ēt si simpl'r ⁊ quo ad oīa legittimaret nisi successionē exp̄imeret: adhuc itelligeret saluo iure alteri⁹. ⁊ p ōnias non extēderet ad successionē. Si aūt querat de iure q̄sito: vt puta de legittimādo filiuz post mortē pris ad succedēduz illi: qñ legittimo ē iā ius acquisitū: aliud est: qz hic obstat nō soluz impedimētū iuris positiui dicētis ipz non debere succedere sed ipedimētū iuris nālis dicētis rez iuste q̄sitā sine culpa ⁊ facto suo nō debere pdere: qō uon pt facere papa nisi sit dñs tpaliuz in casu in quo pnceps hoc posset. ¶ Teetia pō est de legittimatione pncipis secularis. Ubi de pncipe seculari ē sciendū q̄ non pt legittimare ad aliqd spūale nec plus tollere vinculū illegittimitatis q̄ ad spūalia q̃tū absoluere ab excoīcatione: qz non pt directe amouere ipedimētuz ecclesiasticū: nisi iudex ecclesiasticus: pt tñ legittimare oēm suū subditū quicūq̄ in tpalib⁹ non hz superiorē dñz tpalem: siue sit iperator: siue rex Frācie: siue alius: qz ex q̄ in tpalibus nō hz superiorē respectu tpaliū: pt ipe penas tpales suox subditox statuere vel destituere sic vult: nec ali⁹ eis non superior pt subditis iponere penas nisi q̃tuz ille approbat: sz illud Tu qs es qui iudicas ſuū alienū: Si ergo

lex ciuilis dicit spuriũ nõ succedere vel nõ iudicare: nõ ligat spuriũ Grãcie nisi q̃tũ placet regi Grãcie. Uñ q̃tũ ad hoc põt legittimare. i. q̃tũ ad hãc penã nõ ꝑputare illegittimitatẽ: ꝛ hoc simplr respectu iuris q̃rendi: vel pp vlitatez dñij: sed nõ respectu iuris iã acqsiti: ſz i casu iquo põt vni auferre ꝛ alteri dare. Põt tñ ꝓnceps suũ facẽ igenuũ: nõ solũ ad act⁹ ciuiles ſz spũales nõ directe ſz idirecte: qz q̃uis solo iure canonico caueat q̃ ſu⁹ nõ ꝓmoueat dño i uito: non tñ pp hoc auferẽ ptãs dño manumittẽdi ſuũ quo fcõ cessat ꝓhibitio: ita cũ Impator possit dare ius ãnulo⁹ aureoruz ꝛ restituere natalib⁹ q̃ ẽ facere igenuuz pp vniuersale dñiuz ſuũ cuiuslibet ꝓuati: ꝛ per ꝛñs mõastery i tpalib⁹ ei subiecti: sic fact⁹ liber poterit religionez itrare ꝛ fieri clericus dño iuito: qz ipedimẽtũ illud qõ ẽ ciuile: põt iperator ponere ꝛ deponere: ſz facere legittimuz ꝛ illegittimũ nõ ẽ ꝓncipis: vñ nõ est simile. ¶ Ad argumẽta ad p̃m dõm. q̃ ius humanũ dz ꝛformari diuĩo vbi locũ bz similitudo: qõ nõ ẽ in ꝓpõsito: qz oĩs illegittimus bz exordiũ legittimũ q̃ ad aĩaz: cuz oĩs aĩa a deo sit p creationẽ: ꝛ iõ legittim⁹ ẽ ad successionẽ eternã si legittie viuat. Bz ex pte corpis bz illegm exordiũ pp qõ quo ad tpalia illegittim⁹ ẽ cẽsendus. ¶ Ad zm dõm q̃ fili⁹ nõ punit pctõ ꝑris pena eterna: nec pena tẽporali que sit pena sensus: nec pena dãni qõ subtrahat sibi aliqd bituz. Jn hoc tñ punit fili⁹ ꝓ ꝑre: qz aliqd nõ ẽ ei debituz qõ al's fuisset sibi debituz: sic declaratuz fuit in. z°. li. cũ ageret de pctõ originali: ꝛ sic fili⁹ illegittim⁹ ex pctõ patris duplex dãnuz incurrit. Unũ qz nõ admittit ad officia ꝛ dignitates q̃ regrunt q̃dã claritatẽ ꝛ dignitatẽ in bis q̃ hoc exercẽt. Aliud qz nõ succedit: aut nõ plenarie i hereditate ꝑña: sic fili⁹ legittim⁹ posset succedere. ¶ Ad aliõ dicendũ ẽ q̃ iura ꝓniora sunt ad absoluẽduz q̃ ad ꝛdẽnãdũ ꝛ iõ illegittim⁹ põt de gra legittimari: ſz legittimus nõ illegittimat. ¶ Si ât q̃rat vtrũ illegittim⁹ ꝛfirmat⁹ vl' posit⁹ in dignitate ab illo q̃ nõ potuit cũ illo ad illã dispẽsare. vel si potuit nõ tñ dispẽsauit nec dispensare voluit qz nescivit: teneat resignare: Döz q̃ sit: nec facit fructꝰ suos tanq̃ malefidei possessor: ꝛ si sciret deberet deponi sicut abbas mãchus fraudulẽter ꝓmot⁹. ex de cor. vici. c. penul. nõ tñ tenetur se ꝓdere in publico: ſz teneat resignare in manu ei⁹ qui põt recipe dicẽdo sibi occulte causaz: quã tñ nõ teneat ei dicere nisi forte ille nollet al'r recipere: ꝛ hoc nisi possit obtinere dispensationẽ ab illo qui a principio potuit dispẽsare.

¶ De spirituali cognatione. Di. XLII. a

DEparẽtaliũ graduũ famosa qõne aliquid lz minus sufficiẽter dixim⁹. Jtẽ de spũali cognatiõe addam⁹: q̃ ẽt pſõas ipedit vt nõ sint legittime ad ineũdas nuptias. Tria q̃dã sũt: ꝛsanguinitas: affinitas: ꝛ spũal' germanitas. Cõ sanguinitas ẽ iter eos q̃ iũgunt ꝑz lineã gnis. Affinitas inter eos q̃ gnẽ q̃dẽ nõ sũt ꝛiũcti: sed mediãte gne sunt sociati: verbi gra. Uxor filij ꝓis mei q̃ nõ ẽ de gne meo: p ipsũ qui ẽ de gne meo mihi affinis fcã ẽ: ꝛ ego illi. Spũalis ꝓximitas est iter cõpatrẽ ꝛ ꝛmatrẽ: ꝛ iter eos: quoz vn⁹ alterũ de sacro fonte leuauit: vel in cathezizatione: aut cõfirmatione tenuit. Est etiã inter filios eiusdem hominis carnales ꝛ spirituales.

¶ Qui sint filij spirituales. b

Spirituales filij sũt quos de sacro fõte leuamus: vl' in cathezizatiõe seu ꝛfirmatione tenem⁹. Filij ẽt ꝛ filie spũales eoz sũt: qui trine mersiõis vocabulo eos sacro baptismate tingũt. Bĩ ẽt spũalis filia sacerdotis: q̃ ei pecca ta sua ꝛfitet. Uñ Simac⁹ papa. Qẽs quos in pnia suscipim⁹ ita nãi spũales sũt filij: vt ꝛ ipsi quos vel nobis suscipiẽtib⁹: vel sub trine mersionis vocabulo mergẽtib⁹ vnda baptismi regña uit. Siluester ẽt ãmonet vt ad suã filiã pnialez nullus sacerdos accedat: qz scriptum est Qẽs quos in pnia accepim⁹: ita nãi filij sũt vt i baptismo suscepti: quoz oĩm flagitiosa ẽ ꝛmixtio. Qz ât cõpt ꝛ cõmt sibi iũgi neq̃ant: nec pt spũal' nec mr filie vl' filio spũali: ex ꝛcilio magũtinẽsi: De eo qõ iterrogasti: si aliqs filiolã suã duxerit vxorẽ: ꝛ de eo q̃ ꝛcubuit cũ mãe spũali: ꝛ de eo q̃ filiũ suũ baptizauit: ꝛ vxor ei⁹ cũ de fõte suscepit hac ỏ cã vt discidiũ fieret ꝛiugij: si post i tali copula pñt pmanere: sic rñdẽdũ ẽ. Si filiolã aut cõmẽz suã aliquis i cõiugiũ duxerit: separãdos esse iudicam⁹: ꝛ graui pnia plectẽdos. Si vero cõiuges legittimi: vl' vn⁹ vl' ãbo ex iduſtria hoc fecerint vt filiũ suũ ỏ fõte suscipent si inupti manẽ voluerit bonũ ẽ. Si aũt: grauis pnia isidiatori iniungat ꝛ sil' maneant: ꝛ si ꝑuaricator coniugij supuixerit: acerria pnia mulctet: ꝛ sine spe cõiugij maneat. Ex his appet q̃ aliquis filiolã suã vl' cõmatrẽ nõ pt sibi copulare nuptialr: ꝛ si ꝑsũptũ fuerit separãdi sũt. Qui aũt legittie cõiuncti sũt: nõ iõ separãdi sũt: qz alter eoz isidiose filiũ de fõte leuauit. Qỏ etiã Nicola⁹ cõfirmat dicẽs. Nosse desideras vtrũ mulier q̃ viri filiũ ex alia femia genitũ de sacro fõte leuauerit post modũ possit cũ eodẽ viro copulari. Quos ideo cõiungi posse decernim⁹: qz ꝑm canões sacros: nisi ãboz ꝛsensu: nulli⁹ religiõis obtẽtu dz ꝛiũx dimittere cõiugẽ: cũ apls ꝑcipiat. Nolite fraudari iuicẽ nisi forte ex cõsensu ad tps: ꝛ c̃. Jtem dictũ est nobis q̃sdã femias desidiose: q̃sdã vero fraudulẽter: vt a viris suis sepent: ꝓprios filios coraꝫ epis ad cõfirmãduz tenuisse. Uñ nos dignũ duxim⁹: vt si q̃ mulier filiũ suũ ỏsidia aut aliq̃ fraude coraꝫ epo tenuerit ad cõfirmãdũ pp fallaciã vel fraudẽ: q̃diu viuat pniaz agat: tñ a viro suo nõ separet. Jtẽ Joãnes papa. Ad limina sci Petri. Bõ noie Stephan⁹ veniẽs: nõ ꝑ sulatui inotuit q̃ filiũ suũ in extremo vite positũ nõdũ baptismi vnda lotũ: absẽtia sacerdotũ cogente baptizauit: eũq̃ ꝓprijs manib⁹ suscepit: atq̃ ꝓ huiusmõi negocio reuerentia tua ꝑfatum hoiez a sua cõiuge iudicauit esse separandũ: qỏ fieri nullaten⁹ debet dicẽte scriptura. Quos ỏs cõiunxit bõ non separet. Et dñs non dimittere

uxorem nisi cā fornicatiōis iubet. Et nos tanta auctē freti dicim⁹ dimittendū esse ⁊ iculpabile iudicāduz qđ necitas intulit: Nā baptizādi op⁹ laicis fidelib⁹: si tñ neće fuerit libere cōceditur. Uñ si supradict⁹ hō filiū morientē aspiciens ne aiam ppetuo pire dimitteret: vnda baptismi lauit: vt euz de ptāte mortis eripet: bñ fecisse laudat. Jōqz sue uxori sibi iā olim legittime sociate ipune dū vixerit iudicam⁹ manere cōiūctum nec ob hoc separi debere. His alīsqz pluribus auctib⁹ edocetur ꝓiuges nō esse separandos si post legittimā copulā alter alteri⁹ filiū de fonte leuauerit: vel in cōfirmatione tenuerit.

¶Quid premissis obuiat. c

Is aūt obuiare videt qđ Deusdedit papa. Peruenit ad nos dyacouus scitatis vestre epistolā, deferēs q qdā viri ⁊ mulieres p̄terito sabbato paschali pro magno populi icursu nesciētes filios suos suscepissent de lauacro. Cupis ergo scire an ꝓpter hoc debeant viri ac mulieres ad ꝓpriū vsuz redire vel non? Nos vero hac re mesti priorū iquisuim⁹ dicta: ⁊ inuenim⁹ in archiuīs. i. in armarīs apostolice sedis: iā talia ꝓtigisse in plurib⁹ ecclesīs: q̄rū epis ab hac aplica sede volētib⁹ scire vtruz viri ac muleres redirēt ad ꝓpriū thoꝛ: Beate memorie scī patres Juli⁹ papa: Innocētius: ⁊ Celestin⁹ cū epoꝛ plimoꝛ ꝓsensu in aplor pricipis eccl'ia p̄sidētes talia rescripserūt ⁊ ꝓfirmauerūt: vt nullo mō se i cōiugio reciperēt viri ac mulieres quicūqz hac rōne suscepерūt natos: sz separarēt se: ne suadēte diabolo tale vitiū inualescat. Itē. Siqs filiastrū vl filiastrā suā ante episcopū tenuerit ad ꝓfirmationē: separet ab vxore sua: ⁊ aliā nunqz accipiat. Hec aūt vel ad terrorē dcā sunt nō q ita esset faciēdū: sed ne illud fieret sūmope cauēduz: vel de illis ē itelligēduz qui prius filios suos vicissim de fonte susceperunt qz fierent cōiuges. Premissis aūt auctib⁹ oīno cōsentiēduz est: vt siue ꝓpriuz siue tñ viri filiuz mulier, de fonte suscepерit: nō ideo a viro separet. Qđ de viro similiter oportet intelligi.

¶De copula spiritualiū vel adoptiuoꝛū ⁊ naturaliū filioꝛum. d

Hod aūt spūales vel adoptiui filij nāli q bus copulari nequeāt. Nicolaus papa testat ita ingēs. Ita diligere dz hō euz q se suscepit de sacro fonte sic patrē. Inter frēs ⁊ filios spūales gratuita ⁊ sctā cōio est: q dicēda nō est ꝓsanguītas sed habēda spūalis ꝓximitas. vñ iter eos arbitroꝛ nō posse fieri legale ꝓiugiū: q nec iter eos q nā ⁊ eos q adoptiōe filij sunt: venerāde leges mīmonia cōtrahi pmittūt. Itē Si iter eos nō ꝓtrahitur mīmoniū quos adoptio iūgit: quāto potiꝰ a carnali opz iter se ꝓtubernio cessare: quos p celeste sacramentū regeneratio sanctispiritus vincit.

¶Si filij qui ante paternitatē vel post nati sūt valeant coniungi. e

Oc aūt qdā volūt intelligere de illis tm b filijs: qbus cōpatres facti sint. De alijs vero q añ cōpīnitatē: vel post geniti sūt ꝓcedūt q legittīe ⁊ licite pñt. Quib⁹ vī cōsentire Urban⁹ scōs dicens. Sup qb⁹ cōsuluit nos tua dilectio: hic vī rñdēdū: vt ⁊ baptismus fit si instāte necitate femina puerū: in noie trinitatis baptizauerit: ⁊ q spūaliū parētū filij vl filie ante vel post cōpīnitatē gēiti pñt legittīe ꝓiūgi: ꝓter illā psonā q cōpatres effecti sunt.

¶Paschalis papa. f

Alcalis vero scōs: post cōpīnitatē genitos copulari ꝓhibet scribēs Regio epo. Post susceptū filiū de fōte vl filiā spūa lez q ex cōpīe vel ex cōmīe fuerint nati mīmonio iūgi nō pñt. Illud ēt notādū ē qđ i triburiē si cōcilio legit. Siqs sue spūal cōmīis filiā foꝛtuitu ⁊ ita cōtigēte rez casu in cōiugiū duxerit: maturiori ꝓnato ꝓcilio bēat: atqz legittimo connubio honeste operam det.

¶Siqs ducere possit duas cōmatres alteram post alteram. g

f Olet ēt q̄ri si ꝓmīez vxoris post ei⁹ obitū qs ducē valeat. de hoc Nicola⁹ papa sic scribit. Sciscita nobis scītas vīa: siqs duas cōmīes hīe valeat: vnā post alterā. In quo memisse debes scriptū eē: erūt duo i carne vna. Cū g ꝓstet q vir ⁊ muler vna caro efficiunt: restat viruz ꝓmīez ꝓstitui mulieri: cui⁹ assumpta vxoꝛ: cōmī erat: ⁊ iō virū illi femie nō posse cōiungi q cōmī ei⁹ erat: cuz q idē fuerat vna caro effect⁹. Huic ūt illud ꝓtrariū vī. Qui spūalē hz ꝓmīem cui⁹ filū de lauacro accepit: ⁊ vxoꝛ eius cōmī ñ ē: licz ei ōfūcto cōmīe suo ei⁹ vidua ducē i vxorē: quos nulla gñatio spūalis secernit. Itē ex epla pascal' pape. Post vxoris obitū cuz cōmīe vxoris ꝓiugio copl'ari: nlla rō vl auctas vī phibē. Nō. n p carnis vnionē: ad vnionē spūs ptrāsit. Sz sciēdū q auctas Nicolai de illo ait q vxoꝛi sue ōbitū reddidit postqz ꝓmī illi⁹ extitit. Alie vero auctes de illo agūt c⁹ vxoꝛ postqz a viro suo ōreliqt illi⁹ ꝓmī efficit: nec post ꝓpīnitatē a viro suo agnoscitur: vel de viro potius agunt: cui⁹ vxoꝛ añ defungit qz ab eo agnoscat.

¶Si vir ⁊ vxoꝛ possint fil' tenere pueruz. h

Olet ēt q̄ri: si vxor cuꝫ viro sīl debeat in baptismo suscipe puerꝫ. Be hoc Urbanus ait. Qꝛ vxor cū marito in baptismo sīl nō debeat suscipe puerꝫ: nulla aūcte vī uel reperīt̄ phibitū: ꝫ ut ipsa puritas spūal' pīnitatis ab oī labe ꝛ īfamia ꝓfuet̄ īmunis: decreuimus vt vtriqꝫ sīl' ad hoc spirare nō p̄sumant. qꝛ vero piaculare flagitiū cōmisit qui duab⁹ cōmatrib⁹ vel sororibus nupsit: magna pnīa dꝫ ei iniungi.

¶ Be scōis ꝛ tertijs nuptijs ꝛ deinceps. i

Liēdū ē ēt q̄ nō solū p̄rie uel scōe nuptie sūt licite: sꝫ ēt tertie ꝛ q̄rte ñ sūt dānāde.

Uñ Aug. Scōas nuptias oino licitas ap'lus ꝓcedit. Be tertijs aūt ꝛ q̄rtis: ꝛ de vltra plurib⁹ nuptijs solēt hoīes mouē qōnē. Sꝫ qs audeat diffinire qō nec ap'lum video diffinisse. Ait. n. Si dormierit vir ei⁹ cui vult nubat. Nō dic̄ p̄rim⁹: vel scōs: vel tertius: quotuslibet nec nobis diffiniēdū ē: qō nō diffinit ap'ls. vñ ut breuiter rñdeā: nec illas nuptias ōbeo dānare: nec eis verecūdiā nūerositatis auferre: nec ꝓtra hūa ne verecūdie sensū audeo dicere: ut quotiēs voluerint nubāt: nec ex meo corde p̄ter p̄scripture aūctē quotaslibet nuptias dānare. Idē testatur Hiero. Ego nūc libera uoce exclāo: nec dānari ī eccl'ia bigamā: imo nec trigamā: ꝛ ita licere qnto ꝛ sexto. quēadmodū scō marito nubere Ap'lus tñ bigamos a sacerdotali honore excludit. Sꝫ hoc ñ facit p vitio bigamie: imo p sacī virtute ut sit vna vn⁹ sic vnica vnici. Illō tñ ce sanēsis ꝓcilij vī inuere bigamiā eē pctm̄. Pre sbyteruꝫ igt ī nuptijs bigami p̄radere ñ ꝓuēit: qꝛ cū pnīa bigam⁹ idigeat: qs erit p̄sbyter q tali bus nuptijs possit p̄bere ꝓsensuꝫ. Sꝫ hoc de illo ītelligi pōt q. p̄rie vxori insidiat⁹ putat desiderio scōe: vel p signaculo sacī illud dī: qō in bigāo nō ꝓfuat. Ambro. ēt dic̄: q̄ p̄rime nuptie tm̄ a dño sunt istitute: secunde vero sunt pmisse: ꝛ p̄rime nuptie sub bñdictiōe dei celebrant̄ sublimiter. Scōe vero ēt in p̄senti carent gloria.

Circa 4ꝫ. di. q̄rūt̄ tria. p̄ de cognatōe. 2° de diuortys. 3° ō his nuptys. De primo q̄rit̄ vtꝫ cognatio spiritualis ꝛ legalis que ē adoptatio ipediat mr̄imo^m ꝓhenduꝫ ꝛ dirimat post ꝓctū. Et videt̄ q nō: qꝛ sicut alibi dī ciuil' rō ciuilia iura tollere pōt nālia nō eq̄. Uñ capitis diminutio aliquā tollit cognationez. illā. s. q̄ ē de iure ciuili: sꝫ nō cognationē q̄ est de iure nāli: qꝛ iura sanguis tolli vl' mutari nō p̄t: sꝫ mr̄imo^m ē nāle vt dictū fuit. 27. di. cognatio vero spūalis ꝛ legalis sunt de iure positiuo humāo. q̄ rē. ¶ Cōtra ex̄ de cogna. spi. ꝛ lega. p totuꝫ. ¶ R°. tria sunt hic videda. p̄ de cognatiōe spūali. 2° de legali. 3° de eo qui cogno. ꝓsan. vxoris sue.

Quantuꝫ ad p^m sunt septez ꝓnes. ¶ Pnīa. qd sit spiritualis cognatio ꝛ vñ dicat̄. Est āt ꝓpinquitas p̄sonarū pueniēs ex sacrī datiōe vel ad id tētione: supple vel vnione ad dāt̄e vel tenēt̄e robur trahēs ex ecclesie īstōne ꝛ ex sacrī datione: ēt sine solēnitate: sicut īundatione lꝫ qdā ꝓtra. Plus. n. ꝓbit̄ p eēntiā sacrī q̄ꝫ p solēnitatē: cum solēnitas nō causet ipedi^m dirimēs. q̄ cuꝫ cathecism⁹ solus causet cognationē: m'lto magis sola mūdatio. Uel ad id tētiōe: nō suffic̄ rñdere sꝫ tenere: nec oꝫ rñdere: qꝛ nō quādo adulti baptizant̄: sꝫ ipsimet p se rñdēt: ꝛ tñ bñt p̄rinos. Ul' vniōe ad dāt̄e vel tenēt̄e: qꝛ vir ꝛ vxor postq̄ꝫ sunt carnal'r vniti cōicāt sibi actiōes nō passiones. Ambos cōpres facit actio nunq̄ꝫ passio. R° ē: qꝛ relatio nō inascit̄ ex relatione nec fundat̄ sup relationē: sꝫ ex reali actiōe ꝛ sup eā: vñ qñ ꝓiux solū intētional'r patit̄: qꝛ. s. suus filius baptizat̄ nō cātur ex hoc relatio ad ꝓiugē trāsīēs: aut qñ real'r agit: sꝫ illa nō est cognita sed solū spūali vinculo colligata: qꝛ est relatio vxoria nō causat̄ cognatio: qꝛ p̄mo casu causaret̄ ex relatiuo. 2° casu fundaret̄ in relatiōe. De ꝓcubina idez dicit Tho. qꝛ vbi ē eadē rō ibi idē ius: qꝛ qui adherer meretrici vnū corp⁹ efficit̄: sic̄ adherēs vxori. Sꝫ ꝓtra. qꝛ non īuenit̄ phibitū nisi de ꝓiuge. q̄ de cōcubina ē ꝓcessuꝫ: nec ē cadez rō: qꝛ vnitas carnis ē cā sine q̄ nō: nō pp quā: sic̄ bigamia q̄ nō causat̄ ex nuptys sine carnali copula: ñ tñ ex carnali copula sine eis. R° Robur trahēs ex eccl'ie īstōne: vñ papa p̄t in oī spūali cognatiōe dispēsare sic̄ ī publice honestatis iustitia: ñ āt eps nisi q̄tū ē ei forte spāl'r cōmissū: sic̄ forte q̄ suscipiēs ifidiose filiū suū vel vxoris possit debitū petere al's ea mortua ꝓbere: qꝛ ī cribꝫ q̄ ipediūt ꝛ nō dirimūt ipe p̄t dispēsare. Sꝫ nō videt̄ q̄ possit dispēsare vt liceat ꝓbere ꝓ cognationē oriētē ex cathe^mo ꝛ multo min⁹ ex sacris. Dī aūt cognatio spūalis: qꝛ a spūalib⁹ cāt̄. De ꝓcubia āt vī verius: q̄ ñ sic fornicarꝫ cōicāt sibi actiōes sic̄ ꝓiuges: qꝛ in illis ñ ē nisi vinculū carnale ꝛ ad tps: h āt spūale ꝛ carnale vñ sūt magis vnū: vñ ꝛ ī cōputatiōe graduū p̄ ꝛ mr̄ vna p̄sona reputant̄: q̄uis aūt eē duos ī carne vna eq̄l'r sit ī fornicatiōe: tñ h vbi q̄rit̄ de cognatiōe spūali aliqd dꝫ facere viculuꝫ spūale. ¶ 2^a ꝓ ē ex q̄ cā ꝓbat̄ ꝛ ex ḡbus sacris: p̄ ex baptis 2° ꝓ mo. 2° ex cōfirmatione: qꝛ ista duo spūal'r sūt q̄si natitas ex vtero ꝛ ī vtero. 3° ex cathe^mo ēt ī quo exorcism⁹ ītelligitur. 4° ex pnīa: nō gdē simp'r. i. q̄^m ad oēs suas spēs: sꝫ inter dāt̄e ꝛ suscipientē fm canones antiqs q̄ p̄cipiūt eq̄liter abstinere a filia pniali ꝛ baptismali: pp qō filia pnial' ē filia tñ habēs secreti familiaritatē qō reuelat ex̄neo: qō nec patri nec mr̄i reuelaret: nullū aūt aliud sacrꝫ nec eucharistia nec aliud hoc fac̄. Sꝫ bñ verū ē q̄ p cathecismuꝫ cognatio spūalis ꝓbit̄ p quā ꝓbēdū mr̄im^m ipedit̄. Per illā āt ꝓctionez mr̄imonꝫ post ꝓctū minime sepat̄. Itē ex baptismo ꝛ ꝓfirmatiōe orit̄ ipediēs mr̄imo^m ꝓbēdū: ꝛ dirimēs post ꝓctū. ex̄. e. c. i. li. vi. Ex alys aūt sacris vel sacralibꝫ nequaq̄ꝫ: nec ad ipediēdū nec ad dirimēdū: q̄uis ad pnialē suā acce dē sit pctm̄ tātū: sic̄ ad filiā p bap^m: vt h. c. 5. Ex datiōe igit̄ lioꝛ sacroꝛ cognatio spūalis nequaq̄ꝫ orit̄ q̄ mr̄im^m ipediat vel dissoluat. ex̄. e. c. vlt. li. 6. ¶ 3^a ꝓ ēgs ipediat a cognatiōe spūali ꝓbēda. Nō baptizat⁹ qdē ꝓhibet̄ nisi ī necitate dare vel tenere ad bap^m: qō si fecerit dic̄ Thomas q nō ꝓbit: qꝛ ē pars spūalis vite: nec ad eccl'iaz ptinet iudicare ō his q̄ foris sūt. Guill's ꝓ. vñ si iude⁹ baptizat vl' tz ꝓuersus nō pōt eā ducere nec matrē ei⁹. 2° ꝓhibet̄ nō ꝓfirmatus tenere ꝓfirmādū: qꝛ dꝫ eē fortior: nec ēt mulier fm q̄s daz si tñ teneat ꝓbit̄ cognatio. de ꝓse. di. 4. De baptismo. Itē ꝓhibitū est abbatib⁹ ꝛ monachis de baptismo suscipe filios ꝛ ꝓmatres bre. 16. q. i. Placuit comi. de ꝓse. di. 4. Nō liceat. Idē credit Ray. ō canōicis reg'rib⁹ ꝛ alys religiosis. arg^m ex̄ de postu. c. Ex pte. vbi dī q̄ ꝓhibitio facta monachis extendit̄ ad canonicos regulares. Dico aūt q̄ si nō licet leuare: nec baptizare: qꝛ ꝓhibitū ē ꝓmres bre ne sint mulierib⁹ familiares: fierēt aūt eis ꝓmres magis baptizādo q̄ꝫ tenēdo. de ꝓse. di. 4. Monachi. Si aūt ꝓhibent̄ hoc

facere: multo magis nubẽtes bñdicere ꝗto illud sacrz est carnali⁹ ⁊ cõnubia recõciliare. Dico ãt nisi ex iniũcto offõ hoc bẽant: sic̃ religiosi curati baptizãt ⁊ bñdicũt nubẽtes: Ep̃i aũt ꝯfirmãt: ⁊ Remigius baptizauit Clodoueuz: vel nisi i necitate qñ glibet teneã. Itẽ ꝓhibenẽ plures siml te nere vnũ. ex̃. e. c. vlt. li. 6. Itẽ vir ⁊ vxor ꝓhibenẽ tenere eũ dẽ: vt h. c. i. De hoc ãt qõ dictũ ẽ i p̃n⁹ nõ baptizatũ tenẽtẽ: nõ ꝫbere: p̃t distingui vt nllo mõ baptizat⁹ nõ ꝫbat: qz non põt eẽ gs cognat⁹ in vita quã nullo mõ pticipat: sic̃ nõ ẽ de tribu aliq̃ iudeoz̃ q ñ ẽ ꝺ genẽ eoz̃: sz catbecumin⁹ ẽ iã ba ptizat⁹ bap⁹ flãmis: ⁊ i vita spũali q̃si i vtero nat⁹: ⁊ sic ñ ex vtero. g̃ ẽ iã cognat⁹. g̃ sicut puer adbuc i vtero exñs lz nõ agnoscaẽ ꝯsãguine⁹ parẽtũ añq̃ aiẽ aia rõnali: qz iter bzu ta nõ ẽ ꝯsanguĩtas: ⁊ embzio ꝑus viuit vita plãte: tñ postq̃ est ver⁹ hõ iã agnoscit̃: vñ si mulier p̃mo pariat abortiuuz ꝑus tñ aiatũ. z⁰ edit⁹ nõ vr̃ eẽ ꝑgenit⁹ sz ko: lz quo ad aliq̃ nõvr̃ pepisse filiũ q̃ edidit mortuũ: qz g i vtero ẽ ꝑ nato re
4ª ♀ putaẽ: cũ de ei⁹ vtilitate agit̃. ¶ 4ª ♀ ẽ de p̃ia spẽ cognati onis spũal̃. Ad cui⁹ euidẽtiã ẽ sciẽdũ q̃ spẽs cognatiõis spi ritualis sũt tres. ꝓ p̃ia p̃nitas: vel mr̃nitas: ⁊ filiatio spũa lis ex quã suscipiẽs sacrz dr̃ filiolus vl̃ filiola: dãs aũt vl̃ te nẽs p̃in⁹ vel mr̃ina. de q̃. 30. q. i. De eo q̃ interrogastis. 33. q. 2. Si gs cũ mr̃e spũali. Dicũt ãt qdã q̃ aliud ẽ de iundãte puulũ ad succurſũ: aliud de solẽnitate baptizãte maxie cũ decretal̃ ex̃. e. c. vltra. loq̃tur de sacerdote baptizãte: ⁊ dic̃ Ray. q̃ cẽt papa ꝯsulẽdus de separãdo mr̃im⁹ qñ laycus vel i mioꝛib⁹ ordibz ꝯstitut⁹ ꝺxit cũ illa quã sic iundauit: sz vr̃ idẽ: qz plus ẽ baptizare i necitate q̃ solus tenere cũ so lẽnitate. ¶ ℙ. verũ sacrz ẽ bap⁹ i necitate sic̃ cũ solẽnitate. ¶ ℙ. vterq̃ ẽ ver⁹ bap⁹ ⁊ simpl̃r dic̃ decretalis noua q̃ i ter baptizãtẽ ⁊ baptizatũ ꝺbit̃. Itẽ suscipe dr̃ g tz ad bap⁹: vel leuat de sacro fõte: qz si nõ tãgat ipsuz baptizatũ sed si mulet se tãgere rñdẽs cũ alys abrenũcias sathane: vis ba ptizari: ⁊ noians ipz puerũ: nõ efficit̃ p̃in⁹ nisi tãgat ipz: vl̃ tenẽdo dũ baptizaẽ: vel ꝯfirmaẽ. vel leuãdo de sacro fõte: lz rñdeat ad oĩa. si ãt teneat ⁊ ñ rñdeat cũ alys p̃inis: iten dẽs tñ facẽ qõ faciũt vi p̃ini: ꝺbit̃ cognatio: qz nõ credo q̃ rñsio p̃inoz̃ sit ꝺ suba rei. Quis ãt ñ plẽs ꝗ vn⁹ vir ⁊ vna mlier accedere ꝺbeãt ad suscipiẽdũ ꝺ bap⁹: si tñ plẽs acces serit spũalis cognatio ide ꝺbit mr̃imonia ipediẽs ꝺbentia ⁊ dirimẽs post ꝺcta. Nõ ãt iter baptizatũ ⁊ ꝯfirmatum: et p̃ez baptizãtis ⁊ ꝯfirmãtis vel tenẽtis: qz nõ trãsit a filio i patrẽ actio sz passio. ꝓ p̃. n. baptiçati vl̃ ꝯfirmati fit cõp̃: nõ aũt p̃ baptiçãtis vel ꝯfirmãtis fit cognat⁹: qz ñ bz gradus nec ramos hec cognatio: ille ãt eẽt auus spũalis. Silr nec i ter baptiçãtẽ: ꝯfirmãtẽ ⁊ tenẽtẽ ⁊ filiã baptiçãti: ꝯfirmãti: qz nõ bz gradus. Nec obstat q̃ trãsit a p̃re i filiũ: qz verũ ẽ a p̃re dãte sacrz: vel ad id tenẽte: nõ aũt a p̃re suscipiente: qz tc̃ ille eẽt nepos vel nept̃ spũal̃ ⁊ sic bẽret gradus ꝺ nãz suã. Nec obstat q̃ trãsit a viro i vxorẽ: qz verũ ẽ de actio ne nõ passiõe: lz nõ iueniaẽ de passiõe: q̃ gs suscipit sacrz: qz ista nõ cõicaẽ: sz solũ de passiõe q̃ parẽs sustinet dari sacr̃m filio suo vel ipsuz ad ℔ teneri. Cõtrahit̃ aũt directe ad ꝑsonas iã dictas: idirecte ãt ad ꝯiuges dãtis sacrz vel ad illud tenẽtis postq̃ facti sũt vna caro ⁊ nõ añ: qz cõicaẽ sibi acti ones ⁊ nõ passiões. Vñ passio q̃ gs i ꝑpa ꝑsona suscipit sa cramẽtũ: illa ascẽdit nõ descẽdit: nec i lat⁹ se extẽdit: qz trã sit ad parẽtes nõ ad filios: nec frẽs: nec ꝯiugẽ. Passio vero q̃ gs patit̃ filiũ snũ sacrz recipe: qõnõ ad p̃ez se extẽdit cõ iugẽ vel frẽz: nec ad patrẽ ascẽdit: nec ad aliũ filiũ ꝺscẽdit. Actio aũt q̃ gs dat sacrz nõ ascẽdit ad patrẽ: nec se extẽdit ad fratrẽ: sz descẽdit ad oẽs filios: ⁊ extẽdit se ad coniugez postq̃ fci sũt vna caro. ¶ Notãdũ ãt q̃ tres spẽs cognati onis nõ sũt spãlissime sz subalterne: qz alterius rõnis ẽ illa q̃ ꝺbit̃ ad vnũ ⁊ ad aliũ: vñ actiua cognatio cõicaẽ cũ passi ua. ¶ ℙ. spẽs ꝺbit̃ iter gnq̃ ꝑsõas. l. suscipiẽtẽ sacrz ex vna parte: ⁊ dãtẽ ⁊ tenẽtẽ: ⁊ vxorẽ dãtis ⁊ tenẽtis ex alia: ⁊ idẽ ẽ de cathe^mo q̃ ad ipediẽdũ. Vñ vn⁹ hõ p̃t hr̃e p se duodeciz parẽtes spũales. l. sex p̃inos ⁊ sex matrinas: vt si fuerit ba ptiçatus i patella ⁊ tẽt⁹ a ꝯiugatis ⁊ carnaliter copulatis: ⁊ postmodũ i eccl̃ia cathetiçat⁹ ⁊ tẽt⁹ a ꝯiugatis: ⁊ tertio cõ firmat⁹ ⁊ tẽt⁹ a ꝯiugatis: vt apõ grecos vbi p̃sbri ⁊ epi hñt vxores. Iste bz p̃mũ p̃inz baptiçãtẽ: z^m tenẽtẽ: 3^ꝯ cathe tiçantẽ. 4.^m tenẽtẽ. 5^m ꝯfirmãtẽ. 6^m tenẽtẽ. Itẽ ꝑ matrinaz vxoꝛis baptiçãtis. z⁰ tenẽtis. 3⁰ cathetiçãtis. 4.⁰ leuãtis. 5⁰ ꝯfirmãtis. 6⁰ tenẽtis Bz p accñs p̃t hr̃e plures: nõ ex parte dantiũ sacr̃m: qz ille ẽ vn⁹: nec vxoꝛis: qz simul nullus põt hr̃e plures: ⁊ ad illã solã extẽdit̃ que ẽ vxor tpe sacr̃i: sz ex pte tenẽtiũ q lz nõ debeãt eẽ plures: si tñ fuerint ad oẽs ꝺ bit̃ solo nũero differẽs: qz oẽs p eãdẽ rõnẽ attinẽt: item ex pte cathetiçãtiuz q̃ p̃t multiplicari. Nã i p̃mitiua eccl̃esia vnus cathetiçabat: ali⁹ exoꝛciçabat: ⁊ ad vtrũq̃ forte ẽ co gnatio ipediẽs: lz nõ dirimẽs. Si ãt ꝺcubie cõicareẽ actio sic̃ ⁊ ꝯiugi eẽ possent. 18. parẽtes spũales aut ẽt multo plẽs: qz sex pſone q̃ ꝺcurrũt ad duo sacr̃a z^m sacr̃ale cũ vxoꝛibz suis de fcõ p̃t hr̃e glibet ꝺcubinã ⁊ plures: qz glibet possz hr̃e plures. ¶ 5ª ♀ ẽ de ka spẽ cognationis spũalis. Naz ka 5ª ♀
spẽs ẽ ꝺp̃nitas vel cõmr̃nitas q̃ attendit̃ iter spũalẽ patrẽ pueri ⁊ carnalẽ: ⁊ directa qdẽ ꝺbit̃ iter p̃ez ⁊ matrẽ nãles suscipiẽtes sacr̃m ex vna pte: ⁊ dãtẽ sacr̃m vel ad id teuẽtẽ ex alia. 30. q. i. c. vlt. i fi. ex̃. e. Ueniẽs. z⁰ iter parẽtes carna les suscipiẽtis sacr̃m ⁊ ꝯiugẽ dãtis ⁊ ad id tenẽtis postq̃ ef fecti sunt vna caro: nõ aũt iter dãtẽ vel tenẽtẽ ⁊ ꝯiugẽ parẽ tis suscipiẽtis: qz cõicaẽ sibi actiones nõ passiones. 30. q. 4. Sciscitaẽ. ⁊. c. Si gs ex vno. ex̃. e. Marti⁹. Nõ ãt ꝺbit̃ iter plures dãtes sacr̃m vel ad id tenẽtes adinuicẽ. Dãtes enĩ nõ põt eẽ plures ẽt de facto: qz si plures baptiçarẽt vel cõ firmarẽt vnũ: nihil agereẽt: sz tenẽtes põt eẽ plures: lz non debeãt: sz tñ inter eos ad inuicẽ nõ ꝺbit̃: qz nõ inueniẽ. Ad hoc. n. q̃ alig sint ꝓpes exigit̃ q̃ alter sit p̃ spũalis: ⁊ alter p̃ carnalis ꝑm Guill̃m. ⁊ pari rõne i ter baptiçãtez ⁊ confir mãtẽ cũdẽ: nõ est ꝓp̃nitas. vñ nec iter plures tenẽtes: nec iter tiçantẽ ⁊ ꝯfirmãtẽ: nec iter tenẽtẽ in bap⁹ ⁊ tenẽtẽ in cõfirmatiõe: qz vn⁹ semp erit cõp̃ spũal̃ alter carnalis: nec fallit regula talis: nec iter dãtẽ ⁊ tenẽtẽ sic̃ nec iter pa trẽ ⁊ matrẽ: sz tñ hic nõ refert vtrũ fili⁹ suscipiẽs sacr̃m sit legittim⁹ vel nõ. Trãsiit. n. a filio i patrẽ ⁊ matrẽ et illegit timos: sz nõ trãsit a ꝯiuge i ꝯiugẽ nisi legittimũ. Ex quo p̃z quõ possit gs hr̃e plures ꝓpes vel ꝺmr̃es: qz nemo ꝓhibe tur cõmatrẽ vxoꝛis hr̃e nisi sit ꝺmr̃ sua: sz ꝺmr̃ez suaz: siue sit facta cõmr̃ pp se siue pp aliud ꝓhibeẽ hr̃e. Vñ versus. Que mihi vel cuius mea natũ fonte leuauit. hec mea ꝺmr̃ fieri mea nõ valet vxor. Bz mea dicaẽ q̃ carne mea sotiaẽ Si q̃ mee natũ nõ ex me fonte leuauit. Nãc post fcã mee nõ ide vetaboꝛ hr̃e. ¶ 6ª ♀ est: de tertia spẽ cognationis 6ª ♀
spũalis. Nã tertia spẽs dr̃ fr̃nitas spũalis q̃ ꝺbitur inter fi liolũ ⁊ filiolã: ⁊ filiũ vl̃ filiã spũalẽ suscipiẽtẽ sacr̃m ex vna pte ⁊ filios nãles dãtis sacr̃m vel ad id tenẽtis: siue fuerit susceptꝰ ante siue post. nõ aũt inter frẽs suscipiẽtis sacrz: ⁊ filios dãtis vel ad id tenẽtis: qñcũq̃ susceptos. 30. q. 3. Si ne quibus. extra eodem. c. i. ⁊. c. Tua nos. Item nõ inter fi liũ spũalẽ ⁊ alios filios spũales. Aliqn baptizati ab eodez sacerdote: vel ꝯfirmati ab eodẽ epo nõ possent ꝺbere: ⁊ sic posset ipediri tota vna pochia: vel vn⁹ epus. Silr nec iter filios spũales ⁊ adoptiuos: qz oz q̃ ex vna parte sit spũali tas ⁊ ex alia carnalitas: qz talis spũalitas nõ transit in ter tiã pſonã sic̃ nec excõicatio. ꝑm aũt istaz spẽm q̃ est fr̃nitas p se loquendo põt quis attinere sex pſonis. s. filio vel filie baptiçãt] tenẽtis: catbetizãt] tenẽtis: ꝯfirmãtis tenẽtis. Et silr filio exoꝛzizantis si diuiderenẽ: nõ aute filys cõiugũ q̃ bus p̃nitas cõicaẽ. Nõ. n. suz fr̃ spũalis filie vxoꝛis patrini mei quã aliũ de suscepit ne trãseat in tertiã personã: qz illi

nibil carnaliʒ attinēt illi q̄ mihi dedit sacr̄m: vel me tenuit: sed solū p affinitatē: oʒ aūt q̄ oīs spūalis cognatio fundet̄ sup carnalē ꝓpingtatē: nec filys adoptiuis: q̄ sic ꝓpatrum vnus semp erit spūalis alter carnalis: ita ꝛ ḣ: nec filys spūalibus vt alibi: nec fr̄uʒ fily spūales ad filios dātis sacr̄m: q̄ vn⁹ ꝓfruʒ semp erit spūalis alter carnalis: nec fallit regula talis. ¶ 7ª ♁ ē q̄ñ p cognationeʒ spūaleʒ m̄rimo⁹ diri mat̄. Et gdē si p̄cedit ꝑm oēs tres spēs p̄cedētes dirimit post ꝯctuʒ. ex̄. e. c. i. li. 6. Si aūt seq̄t̄ nunq̄ soluit vinculuʒ nec actū sine necessitate vel ignoātia ꝓbabili. Bʒ si industria vel maliciā pdit ius petēdi ꝛ postea erit sine spe cōiugy: vt hic zº ꝛ 3º. c. Si autem ignoātia iuris p̄cipit: q̄ non nocet ī dānis vitādis. ḣ āt q̄ ñ vult pdē ōbiti petitionē certat de dāno: ꝛ ñ leuare filiū suū solo iure positi⁹ ē ꝓbibitū.

♁ª ♁ **Quantū** ad zm̄ de cognatiōe legali q̄ est adoptio sūt septē ♁nes. ¶ Prīa gd ē cognatio legalis. Est āt ꝓpingtas ex adoptiōe ꝓueniēs. Adoptio aūt est exnee p̄sone in filiū vel nepotē ꝛ deiceps legittima assūptio.

zª descriptio tāgit causaʒ intētionis sic. Adoptio ē legalis actio ad solatiuʒ eoꝝ iuēta: q̄ libos bñe nō poterāt pene naturā imitās. 3ª descriptio exponit p̄mā. Adoptio ē legitti mus act⁹ p quē q̄s efficit̄ vel reputat̄ vel habet̄ fili⁹: q̄ filius nō est. Nō aūt vtriusq̄ istoꝝ hinc sumit̄: q̄ ars imitat̄ nām ꝛ supplet ei⁹ defectuʒ. Et iō sic p gnātionē nālē aliqs ꝓducit filiuʒ: ita p ius positiuū q̄ ē ars equi ꝛ boni ꝑt sibi aliqs assumere in filiuʒ ad supplēdū defectū fily nālis: et talis assūptio vocat̄ adoptio: ꝓpter q̄ dr̄ assūptio exnee p̄sone in filiū ꝛc. q̄ q̄ adoptat̄ nō ē talis ꝑm rē in q̄lē adoptat̄ ꝑm iuris fictionē: sic ēt ex nāli gnātione causat̄ ꝓpinquitas ꝓsanguitatis: sic ex tali iuris fictiōe causat̄ ꝓpinquitas legalis.

zª ♁ ¶ zª ♁ est de diuisiōe adoptiōis. Būt aūt duē spēs adoptionis. Una īperfecta p quā nō trāsfert̄ adoptatus ī ptātez adoptantis: ꝛ hec vocat̄ simplex adoptio. Alia pfecta p quā trāsfert̄ adoptatus in ptātē adoptātis: ꝛ hec vocat̄ arrogatio: q̄ is q̄ adoptat arrogat̄. i. iterrogat̄ an velit eū quē adoptat suū filiuʒ aut filiā eē: ꝛ ille vel illa interrogat̄ an id fieri patiat̄. ¶ Differut āt ī q̄tuoꝝ p̄: q̄ nō p̄t arrogari nisi q̄ ē sui iuris: ʒ adoptat̄ q̄ ē alieni. zº q̄ arrogat⁹ trāsit vt dictū ē ī ptātē arrogātis: ʒ adoptat⁹ ñ trāsit ī ptātez adoptātis. 3º q̄ arrogat⁹ bʒ de nēcitate legittimā ī bonis arrogatoꝝ is: vñ siue emācipet siue nō: oʒ ei q̄rtā bonoꝝ suoꝝ relinq̄re vl̄ legittimā suā. Adoptat⁹ vo nō bʒ in bonis adoptātis legittimā: vñ nō tenet̄ ei aliqd relinq̄re si tū ab intestato moriat̄ adoptatoꝝ succedit ꝛ adoptat⁹. 4º q̄ arrogatio nō fit nisi aūcte p̄ncipis: sed adoptio fit aūcte cuiuslibet magr̄at⁹ ꝓpetētis. Uñ vsus. Arrogo q̄ suus est ꝛ bʒ meus eē necesse. Prīs adoptio suuʒ: nec prīs desinit eē. Est heres p̄m⁹ firmāteq̄ p̄ncipe firmus. Itē arrogatio regrit vbuʒ exp̄ssuʒ vtriusq̄: vñ ifans nō p̄t arrogari sed adoptari tm̄. ff. de adop. l. i. ꝛ. z. Itē res arrogati libe ꝛ oīa transeūt i ptātez arrogatoris. ff. e. si pr̄. nō aūt adoptantis nisi

3ª ♁ esset auus m̄rnus vel p̄rnus. ¶ 3ª ♁ est q̄s possit adoptare. Ubi sciēduʒ q̄ istud edictū ē ꝓbibitoriuʒ: vñ p̄t adoptare ꝛ arrogare nisi q̄ ꝓhibet̄. Prohibent̄. n. p̄ rōne etatis. Minoꝝ. n. natu maioꝛē adoptare nō p̄t: q̄ p mōstro hēret̄ q̄ filius foret maioꝛ pre. Instī. de adop. ℌ. Si minoꝛē. imo plena pubtate oʒ adoptās p̄cedere adoptatuʒ. i. 18. annis. Arrogare aūt nō p̄t minoꝛ sexagenario nisi cā cognita: q̄ magis oʒ dare operā p̄creationi filioꝝ: ʒ adoptare pōt dūmō plena pubtate excedat vt dictū est. zº rōne īpotētie nālis qui eniʒ frigidus est a nā ita q̄ nun q̄ gnāre potuerit nec actuʒ exercere: nō p̄t adoptare: q̄ vo accidētal̄ castrat⁹ est p̄t: q̄ aūt pōt actuʒ gnātionis exercere: ʒ nō possit gnāre: vt q̄ sterilis ē: nihilomin⁹ p̄t adoptare: imo pp talē maxie adoptio est inuenta. 3º rōne sexus: mulier q̄ nec nāles filios bʒ ī ꝓpa ptāte: nec adoptare nec arrogare pōt nisi a p̄n cipe hoc sibi cōcedat̄ in solatiū liberoꝝ amissoꝝ causa rei publice in bello. 4º rōne p̄rie ptātis. Qui enī non ē sui iuris: nec adoptare nec arrogare pōt: q̄ q̄ in aliena ptāte est aliuʒ in sua bñe nō p̄t. Ceteri aūt tā ꝓiugati q̄ nō p̄ñt adoptare ꝛ arrogare idifferēter vir ꝛ mulier ꝛ adoptari ꝛ arrogari. ¶ 4ª ♁ ē q̄l̄r adoptio dissoluat̄. Soluit̄ aūt sex mo- 4ª ♁
dis. p̄ morte nāli arrogātis ꝛ adoptātis. ff. e. Si p̄r. zº mōte ciuili q̄ñ in metallū dānat̄: vel in īsulā deportat̄. Secº si ad tp̄s relegēt̄: q̄ iste retinet libos in sua ptāte. Instī. g. modis ius pa. po. sol. l. Cū aūcte. ℌ. Pene. 3º pp delictū q̄ñ ꝯhibit īcestuosas nuptias. Auc. de īcest. nup. ℌ. Scim⁹. 4º solui⁹ dignitate: vt si fili⁹ fiat patrici⁹ vl̄ ep̄s: q̄ p hoc tollit̄ patria ptās ēt nālis. Auc. ꝓstitutio q̄ dignitatib⁹ libat filius a p̄ria ptāte col. 6. 5º soluit̄ p snīaz: q̄ si ferat̄ snīa ꝯ p̄rez filiū petētē ꝑz vitatē remanet ī ptāte p̄ris si ꝑus erat: tñ ex q̄ nō est appellatū snīa facit ius ꝛ habet̄ p emācipato. ff. de ꝓdi. īde. l. Julian⁹. 6º per emācipationē p quā tollit̄ p̄ria potestas. Est. n. emāciparioʼ p̄rie ptātis relaxatio facta coraz iudice cōpetēte dicta: eo q̄ ex manū. i. ptātē p̄ris filiⁱ ponit̄. Instī. g. mo. ius pa. po. sol. ℌ. Preterea. Emācipatio aūt filij nālis ꝛ legittimi regulariter nō fit nisi vtroq̄ ꝓsentiēte: vñ ꝛ est actus volūtarie iurisditiōis: tñ p̄r cogit̄ filiū suū emācipare ī trib⁹ casib⁹. ꝑm⁹ si filiū suuʒ male afficit ꝑverib⁹ ꝯ pietatē. zº si cōpellit filiā suā ī coꝛp⁹ suuʒ peccare. C. de epi. audi. l. si Lenones. 3º si agnouerit legatū sibi relictū sub ꝓdicione emācipādi filiū. Arrogatoꝛ aūt ipuberis cogitur eū emācipare in q̄rto casu. ſ. si pubes fact⁹ ꝑbat q̄ sibi arrogatio nō expediat. Probat̄ 3º casus. ff. de ꝓdi. ꝛ de. l. si cui. ¶ 5ª ♁ est de effectu adoptiōis q̄ ē ḡntuplex. ꝑmus q̄ 5ª ♁
adoptatus trāsit ī p̄riaz ptātē adoptātis: q̄ est verū cuz in re q̄ñ est arrogatio. Itē q̄ñ ē facta adoptio ab auo p̄rno vl̄ m̄rno: vel aliq̄ supioꝛe ī recta linea: vt ꝑauo abauo ꝛc. Secus de collateralib⁹: vt patruo ꝛ auūculo: ꝛ de exneis. C. ō adop. l. cū in adoptiuis. zº effect⁹ ē succesſio: q̄ arrogat⁹ ꝛ adoptat⁹ a p̄sona ꝯiuncta abitestato succedunt sicut nāles ꝛ legittimi fily: ꝛ bñt q̄relā iofficiosi testamēti si sine causa sunt exheredati: Arrogat⁹ etiā bʒ quartā si emancipat̄: ꝛ fortе idez est de adoptato a coniūcta p̄sona qui q̄si assimilat̄ arrogato: sed adoptatus a p̄sona extranea: nihil habet nisi q̄ ab intestato succedit sic naturalis ꝛ legittimus.

3º effect⁹ est alimentū: q̄ q̄diu durat adoptio ipsuʒ quez in filiū recipit q̄uis extraneū egētez alere oʒ: sicut faceret filiū naturalē ʒ emācipatū. Nec sequit̄: nō tenet̄ eū here dez īstituere. ḡ. nec alere: q̄ in morte finit̄ adoptio: ʒ ī vita durat ante emācipationē: vñ verisoꝛia eēt adoptio in filiū si in nullo vt filius teneret̄. Et ecōuerso filius tenet̄ p̄ri ad alimēta si indiget. ff. de alimen. libe. a paren. p̄stā. per totū. 4º effectus est q̄ pater indigēs potest eū vēdere sicut potest filiū naturalē necessitate famis vrgēte. C. de pa. q fi. dis. l. vlti. Nec obstat q̄ō in Esdra ꝛ Neemia reprehēdūtur qui filios proximoruʒ emebāt in seruos ꝛ ancillas: qa emere erat peccatuʒ illis sicut ad vsurā mutuare qui tenebant̄ indigentibus gratis mutuare: sed vēdētibus nō erat peccatuʒ: sicut nec ad vsuraʒ accipientibus. 5º effectus est causare cognationē: de quo statim sequit̄. ¶ Sexta ꝯclo ē 6ª ♁
quō cognatio legalis īpediat ꝛ dirimat matrimoniū. Ubi est sciendu q̄ triplex est legalis cognatio. Prima est quasi linea descendēriū que cōtrahitur inter patrē adoptantē ꝛ filiuʒ adoptatuʒ ꝛ filiuʒ fily: ꝛ sic deinceps. zª est quasi collateralis inter filium naturalem ꝛ adoptiuuʒ. 3ª est q̄ modum affinitatis que est inter patrem adoptantē ꝛ vxorem fily adoptanti: vel econuerso inter filium adoptatum ꝛ vxorem patris adoptantis. prima habet prohibitionez perpetuā de matrimonio cōtrahendo. ff. de ritu nuptiarū. l. Quando. similiter. ī. ff. de ritu nupti. l. Adoptiuus. respō p̄. zª vo bʒ ꝓhibitionē q̄diu manet adoptio: vñ mortuo

patre vel emãcipato filio possunt adiuicez ꝺhere. vt ex. de cogna. lega. c. Si qua. Ratio aũt hoꝛ est: qꝛ ꝑma ꝛ tertia ꝓhibitio est ꝓpter reuerẽtiã quã ꝺz habere adoptat⁹ ꝛ vxoꝛ eius ad adoptantẽ ꝛ ad vxoꝛẽ eius: ꝛ cũ hec sit ꝑpetua: ꝑpetuo ipedit mꝝimoniũ. 2ª ꝙ ꝓhibitio est ꝓp interpretatiuã filiationẽ que ꝓuenit ex adoptiõe: ꝛ ideo ea durãte durat: ꝛ cessante cessat. legalis aũt cognatio nõ solũ ipedit matrimoniũ ꝺhendũ: sed dirimit iam ꝺctuz. 20. q. 3. c. Jta dilige.

¶ Septima ꝑ est quõ ipediat ꝛ dirimat �means canones. Ubi sciẽdũ ꝙ cognatio: et affinitas legalis ipedit ꝛ dirimit: nõ qꝛ sic est de iure ciuili: ſz qꝛ approbatũ est de iure canoni: o in vno casu exꝓsse: in alys tacite: qꝛ magis ꝓhibet mꝝimoniũ in linea recta q̃z in transuersali. vñ cũ decretalis inuat ꝙ fraternitas legalis que ẽ iter filiũ adoptiuũ ꝛ filios carnalis adoptãtis q̃diu durat ꝛ nõ plus ipedit ꝛ dirimit matrimoniũ: multo magis idẽ itelligẽduz est in cognatione legali recte linee: ꝙ. s. adoptãs non possit ꝺhere cum adopta nec eius filia nec vxoꝛe adoptati: nec eꝫ adoptatus cum vxoꝛe adoptãtis adoptione etiã soluta: si sit adoptio ꝓpe dicta ꝛ multo magis arrogatio que est adoptio ꝓfecta sic leges volũt: nec etiã plus extẽdenda est ꝓhibitio illa q̃uis ciuile extendat. vñ duoꝝ fratrũ adoptiuoꝝ filij possunt ꝺhere iure canonico sicut iure ciuili: etiã duoꝝ fratruz filij nãles: ꝙ tñ iure canonico nõ possunt. Illos ergo solo casu ꝛ omni illo cognatio legalis ipedit ꝛ dirimit: quo cauet iure ciuili ꝛ nõ aliter: qꝛ in hoc dicunt venerãde leges romane. vt in dicto. c. Jta dilige.

Quantũ ad tertiũ de cognoscẽte cõsanguineã vxoꝛ sunt septẽ ꝓclones. ¶ Prima de illo qui cognouit cõsanguineã sponse sue: qꝛ sponsalia soluta sunt nec põt vltra habere spõsaz illã in ꝺiugẽ obstãte affinitate ꝓtracta: nec eꝫ illã quã cognouit obstãte publice honestatis iustitia nisi papa dispẽsante: sed põt ducere tertiã epo dispensante penitẽtia sibi de incestu ipposita. ¶ Scõa ꝑ est de illo qui cognouit cõsanguineã vxoꝛis mꝝimonio ꝓsũmato sciẽter. qꝛ mꝝimoniũ nõ dissoluit: sed tenet reddere debitũ petenti. Nõ aũt põt petere nisi secũ ꝓp icõtinentie difficultatem per epm dispẽset. ¶ Tertia ꝑ est de illo qui cognouit cõsanguineã vxoꝛis matrimonio nõ cõsũmato. De quo videt ꝙ cuz possit religionẽ intrãdo debitũ negare: ꝙ teneatur intrare ne cõmittat icestũ cognoscẽdo. s. affinẽ suã. Nã mꝝimonio cõsũmato ab incestu reddẽdo excusat: qꝛ necessitat nõ habẽs viã negãdi: sed sicut mꝝimonio cõsũmato põt epꝰ cũ eo dispensare in petẽdo sic mꝝimonio nõ consũmato põt epꝰ cuz eo dispẽsare i reddẽdo i secl'o remanẽdo. Si aũt cũ hoc velit petere: duplex dispẽsatio necessaria ẽ: Et �means hãc distinctionẽ possunt intelligi iura que videnꝫ idistincte loqui. de eo qui cognouit cõsanguineã vxoꝛis. per totũ. ¶ Quarta ꝑ ẽ ꝙ si ambo cõiuges cõfiteanꝫ in preiudiciũ matrimony affinitatẽ vel ꝺsanguinitatẽ ꝓcessisse: nõ crederet q̃uis rumoꝛ vicinie acclamare videret nisi p testes legittimos cõprobet. alꝫ multotiẽs adinuicez colludẽt cõiugati. ex. de eo qui cognouit cõsanguineã vxo. c. Super co. ꝛ mꝝo minus extraneo credet. ex. e. c. de illo: ꝛ Bm foꝛo iudiciali in quo eccl'ia nõ iudicat de occultis. de electio. c. Significasti. de despon. ipu. c. Attestationes. 35. q. 6. Si duo. 33. q. i. Requisisti. ¶ Quita ꝑ: ꝙ idẽ est in mꝝimonio spũali: qꝛ si monialis ꝓfiteret se ꝺxisse ꝛ cognitã fuisse a seculari ante ꝓfessionẽ: vel monachus cũ seculari eꝫ ad dissoluendũ matrimoniũ spirituale: pari rõne esset eis credendũ: qꝛ frequẽter possent cũ vellẽt colludere: illi spãl'r q̃ rũ vn⁹ amoꝛe alteri⁹ captꝰ apostatat a religiõe: ꝛ hoc nisi al'r testib⁹ vel verisimili ꝓsumptione ꝺfirmet. sicut ex. de rapto. c. penult. vbi credit moniali dicẽti ꝙ anteqũz itraret fuerat cognita a marito: qꝛ ibi cõstabat de mꝝimonio ante ꝺcto ꝛ de traductione in domũ: ꝛ inspecta fuit inuẽta corrupta: et ꝑsumit ꝙ ab illo. ¶ Sexta ꝑ. ꝙ vbi agit solũ ad separationez mutue seruitutis que est in cohitando vel carnali copula: ꝺfessioni eoꝝ stat: qꝛ illoꝝ solũ ꝓiudiciũ agit: nec per hoc poterũt ad alia cõsortia trãsire: ꝛ ab hoc possunt se mutuo ꝺsensu absoluere. de diuoꝛ. c. Ex lr̃is. de adul. c. Intelleximus. 32. q. i. Lotari⁹. Et idẽ forte si cõfiterent gradũ diuina lege ꝓhibitũ: maxime si eẽt scãdaluz in ppl'o. de diuoꝛ. c. Porro. in fi. q̃uis si peterẽt licẽtiã ꝺhẽdi nõ esset eis danda nisi al'r ꝓbaret: qꝛ etiã vicinia ꝛ rurales faciliter cõcitãtur ad clamoꝛẽ sine iusta causa: vñ vane voces ppl'i nõ sũt audiẽde. ¶ Septima ꝑ est. ꝙ cognoscere cognatã suã legalem vl' spũalẽ vel ad quã est publice honestatis iustitia: nõ est ꝓpꝛie icestus: qꝛ incestus nõ põt nisi cũ vera cognata vl' affine. Sed papa vel iperatoꝛ nõ põt facere ꝙ sit cognat⁹ vel affinis ꝙ non est: qꝛ illa sunt iura sanguinis que mutari nõ possunt. Sed �means nõ sit icestus: est tñ spãle peccatũ iobedietie ad eccl'iaz: Itẽ pari rõne nõ est incestus nisi in gradu ꝓhibito lege nãe a qua est sola cõsanguinitas vel affinitas vera. Et hoc est argu^m pro opinione que negat aliqua eẽ simoniaca: qꝛ ꝓhibita. ¶ Ad arg^m dom ꝙ �means mꝝimoniuz sit de iure nãli q̃tũ ad inclinationẽ ꝛ finẽ: tñ determinatio ẽ a iure positiuo ꝛ diuino: vnde ab vtroq̃ potest regulari in permissione ꝛ ꝓhibitione. Qõ II.

Secundo querit de diuoꝛtys vtrum ſ. liceat agere vel accusare ad diuoꝛtiũ celebrãdũ. Et videt ꝙ nõ ꝓ illud qõ habet Mat. 19. Quos deꝰ ꝺiunxit hõ nõ separet: sed mꝝimo^m est a deo ꝺiunctũ vt ibidẽ dicit. ꝙ hõ non ꝺz coopari aliq̃ mõ ad diuoꝛtiũ. ¶ Contra. ex. de diuoꝛ. Fere p totũ. ¶ Rñ⁰. hic sunt videda tria. ꝓmo de petitione ꝺiugis ad mꝝimoniũ. 2ºeꝫ de accusatiõe ad matrimoniũ. 3º de diuoꝛtio in se.

Quantuz ad ꝓmũ sunt septẽ ꝺclones. ¶ Prima ꝙ ꝓ ꝓ⁹ ꝺ⁰ pro matrimo⁰ q̃ñq̃z agitur petitoꝛio q̃ñq̃z possessoꝛio. Petitoꝛio sicut q̃ñ mulier dicit ꝙ alius ipsam desp̃sauit per verba de p̃nti seu ipsaz laudauit: vel in eaz ꝺsensit sicut in vxoꝛẽ: ꝛ ipsa in euz: ꝛ ꝙ ipse eaz renuit tenere in vxoꝛẽ: vñ petit ipsuz in maritũ sibi adiudicari ꝛ ipsuz cõpelli: vt sibi tanq̃z vxoꝛi adhereat: ꝛ eã maritali affectione ptractet: vel alleget ꝙ spõsalib⁹ per vba de p̃senti inter ipsos ꝺtractis ipse post eã carnal'r cognouit: vñ ꝛc. Primũ ꝓbat de spõ. c. i. c. Ex pte. c. Ueniẽs Maritata. ſz ꝓbat de spon. c. Is q fidẽ. de testi. c. Ex tenoꝛe. Q̃ñq̃z aũt agit possessoꝛio: vt si dicat mulier ꝙ cũ vir cũ ea matrimoniũ legittime ꝺtraxerit: ꝛ eandẽ in domũ suã sicut vxoꝛẽ tractauerit ꝓpꝛia temeritate a se abiecit: ꝛ q̃si possessione sacr̃alis vinculi seu sacri spoliauit: vñ petit ipsa virũ suũ sibi restitui ꝛ se in eãdẽ q̃si possessionẽ reduci: in q̃ erat anteq̃z abiecisset eandẽ. de diuoꝛ. c. Porro. de resti. spoli. c. Ex ꝺsecutiõe. ꝛ. c. Ex trãsmissa. ¶ Scõa ꝑ est de dr̃ia inter ista duo iudicia. 2ª ꝺ⁰ Est enim dr̃ia iter istos duos modos agẽdi: qꝛ si mulier agat petitoꝛio põt marit⁹ excipe ꝺ ipsaz de ꝺsanguitate vel q̃uis alio iusto impedimẽto. de cogna. spũali. c. vlt. de oꝛdi. cog. c. i. Secus si agat possessoꝛio. qꝛ tũc regulariter nõ obstãte exceptiõe aliqua fit restitutio nisi in sex casibus. ꝓm⁹ qñ allegat legittimũ ipedimẽtũ: ꝛ cũ hoc tãta viri senitia: qui odio capitali segt mulierẽ ꝙ nulla ei cautiõe mederi põt. Tunc. n. mulier sequestrãda est: nõ reddẽda viro possessoꝛio agẽti. de resti. spo. c. Ex trãsmissa. c. Lr̃as. §. vlt. 2º qñ obycit cõsanguinitas in gradu lege diuina ꝓhibito: ꝛ cuz ꝓbatiões sunt parate vbi differt restitutio quo ad carnis copulã: sed fit q̃tũ ad alia. de resti. spo. c. Lr̃as. §. Propter ea. 3º qñ opponitur heresis vel ꝙ nõ cohabitat sine cõtumelia creatoꝛis. de diuoꝛ. c. Audem⁹. 4º qñ dicit se virgt nez cũ ꝓposito religionez intrandi: maxime si mulier est ꝛ

timeret de defloratione. sed tunc tempus taxandum est sibi infra quod intret religionē vel ad matrimoniuz rede at. de conuersi. coniu. c. Ex publico. Quintus si opponat exceptio rei iudicate a qua nō extitit appellatū. de senten. ⁊ re iudicata. c. Lator. ⁊. c. Tenor. Sext⁹ si opponat adul
3ª ? teriū. extra de diuorcys. Significasti. ¶ Tertia cōclusio est. q mulier nō potest petere restitutionez si sponte pro pria recessit: quia non est spoliatio sine violētia: vis autem volenti non infertur: quia omne violentum est inuolunta rium nisi tunc demū quando rediens nō admittitur per meritum. ff. de acquirēda possessione. l. Clā possidere. ⁊. l. Qui ad nundinas. Et pari rōne nō pōt vir restitutionez pe tere vxoris quā sponte expulit: nisi postq requisita redire noluerit: quia vltima mora nocet. ff. de peri. ⁊ commo. rei
4ª ? vendi. l. Illud. ¶ Quarta conclusio est de expensis factis a muliere extra domuz: quia vir pro oneribus matrimo ny habet dotem: vnde a tempore cōtracti matrimony in tus et extra debet vxori facere expēsas iuxta q̄titatem dotis. ff. famil. herciscūde. Si maritus. imo etiam si dotē non habet: vel perdidit culpa sua tenetur ei necessaria pro uidere fm facultates suas: imo vir maritus si dissipat bo na sua vergens ad inopiam etiam constante matrimonio recuperat mulier dotem. C. de iure dotium. l. Ubi. Sed quando mulier sponte recessit: non recuperat expensas: ni si a tempore quo rediēs non est admissa: ⁊ b̄ nisi opponat de adulterio: quia adultere nihil tenetur prestare nisi ip sa replicet de simili. Dico autem q sponte vagante non te netur ad expensas: sed soluz quando iusta de causa: puta
5ª ? ꝓpter nimiā viri seuitiā vl aliquid h̄. ¶ Quinta ꝯclusio est de probatione: quia libello porrecto in petitorio vel possessorio: ambo iurabūt stare mādatis ecclesie: ⁊ de ve ritate dicēda: ⁊ de calūnia. Si ergo ambo confiteant con tenta in libello vera eē ꝓcipietur eis q cohabitēt vt cōiu ges nisi aliud canonicū obsistat. dz aūt vnus cōfiteri p̄te altero: alīs ꝯfessio nō obesset: nec aduocat⁹ dz rūdere ad fa ctū: sed p̄ncipalis: q si dubitauerit ꝓbabiliter iducias ipe trabit ne cogat anceps piury subire. Si vero ꝯfitēs matri moniū excipiat de adulterio repetētis eū: ⁊ ille vel illa ꝯfi teē ꝫ se turpitudinē suā: oīno eis credit. de diuor. c. Ex lit teris. Si vo reus negauerit actori icūbit ꝓbatio: quo nō ꝓ bāte reus: ⁊ si nihil ꝓstiterit obtinebit. de iureiur. c. Mulie
6ª ? ri. C. de edē. l. Qui accusare. ¶ Sexta ? est de cautiōe: ga cū mulier ꝓbabiliter sibi timet de seuitia viri anteq̄ sibi restituat ꝓstare dz iuratoriā cautionē q in oīb⁹ eā tracta bit: sīc vir dz tractare vxorē: nec ledet eā: nec in psona: nec i rebus: nec aliquo mō eaz deshonestabit: salua correctione maritali ⁊ honesta: ⁊ hāc cautionē p̄stabit vir p ꝓpriū iura mentū. 32. q. i. De b̄dicto. fm formā. 35. q. 5. Ab isto in an tea. ⁊c. Sz si mlier nō ꝯfidit de iuramēto viri p̄stabit cau tionē fideinssoriā vl pignoratitiā sub pena. de resti. spo. Ex trāsmissa. ⁊. c. Lras: q illa pena infligēda ē q magis timet
7ª ? ⁊ cauetur. 32. q. 5. ꝓdest. ¶ Septima ? est q ad mr̄im⁹ ꝯiungēdū nullus suo uoīe agere pōt: nisi alter ꝯiugū: nec ꝓpinquus: nec extrane⁹: nisi habēs spāle mādatū: sz b̄ po test iudici demādari vel denūciari si alīq ꝯiuges seorsum stēt in adulterio vt ex offō suo retineat eos: sicut de quoli bet petō pōt q libet: denūciare illi q pōt ꝓdesse ⁊ nō obesse īmo tenet: qz vnicuiq mādauit de⁹ de ꝓprio suo saluo ordi ne correctiōis fīne. Mat. 18. Si peccauerit in te fr̄ tu⁹: ⁊c.

ꝑª ? **Quantum** ad secūdū de accusatione mr̄imony sūt septez ꝯclones. ¶ Prima q̄s ad accusa tionē mr̄imony admittat. Ubi sciēdū est q si agat ad ma triony vinculuz dissoluēdū: ⁊ īpedimētū ꝓpetuū q̄ oppo nit nō est petō sn̄m: puta qz agit de frigiditate artatione maleficio ⁊ h̄. ad b̄ soli cōiuges admittūt: cū alioz nō int ersit de hoc agere: imo inuitis exneis vel etiā propinquis possunt simul morari. de frigid. Cōsultationi. dūmō caste viuāt. 32. q. 5. Qz deo patri. alīs de offi. ordi. c. i. 2°. quando ꝓpter errorē petit diuortiū soli ꝯiuges admittūtur. de ꝯiu ga. Fuo. Proposuit. 3° idē qñ agit solū ad thori sepationē. Sz q̄ tale īpedimētū allegat q̄ peccato subiacet: qz nul lū est mr̄imo⁹: nec sine petō possūt cōmiscere: sicut ē cōsan guinitas vel aligd h̄: tūc actio ꝑlaris ē ⁊ accusatio publi ca. Quilibet. n. exne⁹ admittit. de cogna. spūali: Tua nos. sed dū aliqs de ꝯsanguinitate supest extranei repellunt: et ꝯsanguinei ceteris pferunt. 35. q. 6. Cōsanguineos. de sen. ⁊ re iudi. c. Tenor. ⁊ hoc tā in accusatione q̄z in testificatiōe: qz testes q meli⁹ veritatē sciūt sunt ceteris pferēdi. ff. de te sti. Domi. Tales. n. meli⁹ laborāt i sciēda genealogia q̄z ex nei i defectū aūt taliū etiā vicini bone fame admittunt. de cogn. spūali. Tua nos. Fama ēt crebrescēte: est ēt extrane us admittēdus. Uir aūt ⁊ vxor ex cōi cā ad accusationē p ꝓpry mr̄imony admittunt. de diuor. c. Porro. ⁊ in alys mul tis. quicūq aūt admittit nulla tpis exceptiōe repellit: ga in crimib⁹ nō h̄z locū pscriptio. ¶ Scōa ꝯclo est de libello 2°?
accusationis. Dz. n. dicere cū tales de facto vir ⁊ vxor cohi tent. ego talis ꝯsanguine⁹ eoz in tali gradu accuso eoz ma trimoniū dicēs eē nullū: qz sunt in tali gradu ꝯsanguinita tis vel affinitatis: qō offero me legittime probaturū: vñ pe to p̄nūciari mr̄imoniū ipsoz a principio fuisse nullū: ⁊ eos abinuicē separi. Sigs q̄z de ꝯsanguineis velit mr̄imo⁹ de fendere admittet: sz p̄ncipalr cōiuges gbus tñ etiā ꝯtradi centib⁹ ad defensionē exttane⁹ dz admitti: qz possent ad i uicē colludere: suppositio falso accusatore vt haberēt licen tiā alias ꝫbēdi. Qui fily sunt legittimi. c. i. ⁊. c. Perlatū. De fensor ergo apparens poterit repellere accusatorē aīlit. ꝯte. Nō post. de spon. īpu. Ad dissoluēduz. defensore nō cō parēte iudex īquiret de plano: ⁊ si īpedimētū ꝓbat sniaz di uorty ferret ex officio suo: qō pōt etiaz facere nullo accusa tore apparēte orta infamia: sz semp citandi sunt quos res tangit ⁊ publicandū an aliquis accusare vel defendere ve lit. de diuor. c. Porro. cum silibus. ¶ Tertia cōclusio est 3°?
de exceptionib⁹ cōtra accusatorē. ꝓmo potest obyci q est extraneus ⁊ aliqs de genere supereſt bone fame. 2° q ex cōmunicatus. de exceptione. c. Exceptionum. Tertio q non publice accusat sed clam porrigit libellum. Quarto q gratia turpis questus volens ab altero pecuniam extor quere: vel mercede ab aliquo cooductus. Quinto q nun cius alterius coniugum vel alīs malo zelo motus aut pro babilr suspectus. Sexto quia periurus vel infamis. Se ptimo: quia sciuit quando matrimonium contractum fuit ⁊ tunc etiā impedimentuz sciuit ⁊ tacuit: vel infra tempus ab ecclesia assignatum inter bāna nihil proposuit: ⁊ tunc repellitur nisi forte probaret q denunciatio ad ipsum nō peruenit: vt quia absens vel infirmus: vel si iurat q postea impedimentum didicit: nec ad hoc ex malicia procedit.
¶ Quarta cōclusio est de exceptionibus cōtra denuncia 4°?
torem: quia fm Hosti. vbicunq propter suspitionez aliqs repellitur ab accusando matrimoniū: pari ratione a denū ciando. de accusationib⁹. c. Luz oporteat. Sed iudex ex of ficio potest ingrere īfamia p̄cedēte. de diuor. c. Porro. q ēt offō suo debet repellere accusatorem denunciatorem te stem si est notorius excōmunicatus: sacrilegus: vsurari us fornicator. de testibus. c. Testiuz. de accusatoribus. c. i.
¶ Quinta cōclusio est qui testes requirantur in accusatio 5°?
ne matrimony. Et gdez bone opinionis nō suspecti omni exceptione maiores. de cōsangui. ⁊ affinitate. c. i. ⁊ qui non potest esse accusator: nec testis. Dic etiam parentes admit tuntur pro filys: ⁊ contra qui alīs essent suspecti. Debet eti am testis iuratus deponere: nec potest quis sibi iuramētū remittere in hac causa. ¶ Sexta ꝯclusio de secreta admo 6°?
nitiōe vel denūciatiōe: qz sīc ad accusationē mr̄imony nō

oz q; ꝯcomitet iscriptio: sic ēt denūciatione ñ oz q; ꝑcedat secreta admonitio: qz nō licet eis ꝓpa auctozitate discedeꝛ qpubᶜ faciē ecclie ꝺxerūt. ¶ 7ª ♁ ē. q; i dubio sēp ꝑ mri 7ª 2ª
mōio iudicat: qz tutiꝰ ē aliquos ꝺ statuta bouum dimitte re copulatos q; legittie cōiūctos ꝺ statuta dñi separare. de testi. licet. in fine.

Quantum ad 3m de diuoz. qō ꝓncipalr q̄rebat sūt 7. ♁nes. ¶ Pria qd sit diuoztiū z vñ di p2ª 2º
cat. Est āt iter vir; z vxoꝛē legittie fcā sepatio. legittie: qz quos deus ꝓiunxit hō nō sepet. Sed nō dicit hō illos sepaꝛ quos pena dānat: quos reatꝰ accusat: quos malefitiū artat .33.q.2. Quos deꝰ. dr̄ āt diuoztiū a diuersitate mentiū: vel qz hi q; mrimōiū distrahūt i diuersas ptes eūt. ff. de diuoz. l.i. ¶ 2 ♁ q; diuoztiū ē duplex. Unū quo ad vinculū mri; 2ª 2º
mony: vt pp aliqō ipedimētū ꝑcedēs qō dirimit matrimo niū ia cōtractū. Aliō quo ad thoꝛum: sicut pp fornicatiōez vbi ēt fit quo ad domū z habitatiōem. ¶ 3ª ♁ ē. ō lucro z dā 3ª 2º
no i diuoztio pp adulteriū: qz ille pp cuius adulteriū diuoz tiū celebrat: si sit vir: tenet restituē dotē z pdit donatiōez pp nuptias: ecōuerso vxoꝛ pdit dotē. ¶ 4ª ♁ est. q; si vxoꝛ 4ª 2º
erat filia fāilias. i. i ptāte pris ꝓstituta: z dos erat ꝓfectitia .s. de bōis pris ꝓfecta: vl al's qūocūq; dos erat ad prez re/ casura: pr̄ nō pdit eā pp delictū filie: qz nō oz pr̄ poztare iig tatē fily. si vero nō erat recasura ad prem q̄uis profecta. eēt: qz ea moztua eā rebitur nō erat: tūc marit eā lucrat z sic itelligit hosti. C. de adul. l. vlti. ad finē. ex. ō diuoz. Lō sēsu. ♁. si vero cām. ¶ 5ª ♁ ē q̄n dos erat reditura ad prem. 5ª 2º
qz pr̄ eā pdit q̄diu filia adultera viuit sicut ēt ñ potuisset eā repetere ipa nō adulterāte: nec oz ipe ex delicto filie lu crari: sed tenebit eā vir viuēte adultera: pꝰ cuiꝰ moztē pri reddet sicut si plat ecclie ꝺiurat felonią q̄diu ipe viuit: ec clia feudū pdit: qō ipo moztuo recupat: ne ōlictū ꝑsone re dūdet i dānū ecclie: decia collatiōe. de vsu feudoꝝ. de ca/ pel'. cōradi reg. ♁. si clic' vel epꝰ. ¶ 6ª ♁ est. cozzelaria ex 6ª 2º
bis. q; si vir cōmittit crimē lesemaiestatis: pp q; bōa eiꝰ cō fiscētur z ipe nudus exulet: vxoꝛ pdit dotē z oīa: q̄diu ma 3ª ♁
ritꝰ uiuit: ne p eiꝰ delictū lucret qō ꝑus nō hēbat. iteri tñ fiscus ꝓuidere oz sibi necessaria loco uiri: ꝛ uiro moztuo rehabebit integre dotē z dotariū suū: ut dicūt de ꝺsuetudie. ¶ 7ª ♁ ē. q; cā diuoztij ꝑt agi idifferēter p se z p ꝓcuratoꝛē 7ª 2º
q̄uis pp crim adulteꝛy agat: qz ciuilr agit: oz aūt agi coꝛā iudice ecclīastico: qz mere spūal' é. ¶ Ad argm dōm q; qñ agit ad sepationē quo ad uinculū deꝰ illos nō ꝺiuxit quoꝛ mrimoniū nl'uz fuit. qñ āt agit ad sepationē quo ad thoꝛ pp adulteriū illud fit auctozitate dei. Questio III.

Queritur 3º ō secūdis nuptys an sit li cite. Et vr̄ q; ñ admin ꝺ infra ānū: qz ꝋ leges ꝛ mlier ñ teneat poztare vestes luct: tenet tñ nō nubere ifra tpa lu ctꝰ q̄ sūt annus a morte mariti. ¶ Cōtra. de cretalis q̄ ꝺ B dic ꝑ apl ꝛ q; moztuo viro nu bat i dño. ¶ R°. hic videda sūt tria. ꝑ qō ꝓncipalr q̄rit ō ꝋis nuptys. 2º ō donatiōib iter virum z vxoꝛem. 3º de dote.

Quantuꝫ ad pº sūt. 7. ꝺcl'ones. ¶ Pria ō hoc qō é ℔ pº 2ª 2º
licitū vel illicitū: qz sim plr z absolute licite sūt nuptie secūde z tertie qñ ꝺstat pm uirū eē moztuū sīñ posthumo: ꝛ q̄diu dubiū é ō morte nō oz nubē: itē si dubi um sit sibi an sit ꝑgnās de ꝓmo nō oz nubere quouꝛq; sit certa q; nō ē ꝑgnās vel si ē ꝑgnās nō ē piculū de ptu nec ō icertitudie pentis al's ꝺtra caritatē pris z plis facit: al's ue ro moztuo uiro nubat i dño. ¶ 2ª ♁ ē. debenedictiōe q̄tuꝫ 2ª 2º
ad ius scriptū: qz si semel fuerit benedicta soleniter ex tūc bñdici nō oz: siue ꝓmū mrimoniū fuerit nullū siue nō. eꝰ aūt si ꝓmū mrimoniū verū fuit: z bñdictiōe caruit 2m bñ dici poterit. Si ēt vnicꝰ ꝺtrabētiū fuerit bñdictꝰ sup vtrā q̄ scōa bñdictio ꝓhibetur ſm hosti. ¶ 3ª ♁ de consuetu 3ª 2º
die ꝺtraria i gbusdā locis an excuset ꝺtrabētes et sacerdo tes bñdicētes: vr̄ āt q; i oībᵘ q̄ sūt mala solū qz ꝓhibita iuꝛ posituo q; ꝺsuetudo excuset nisi ēet a iuꝛ reꝓbata: qz cō suetudo derogat legi: nec regrit q; sit a ꝓncipe scita: qz loco rū z ꝑsonarū ꝺsuetudies z statuta cū sint facti z i facto ꝺsi stant: ꝑt ꝓbabilr ignozare. extra. de cōsti. c. i. li. 6. Qz. n. nō oībus vbiq; eadē ꝺueniūt: nō é mir si lex gnālis q̄ coiter ē rōnabilis alicubi sit iniqua. vñ ꝑticulares ꝺsuetudies rō nabiles z ꝑscripte sūt seruāde: sed qz ꝓnceps subditis ꝑt le gē ipōere: ꝑt aliqd statuere: ꝺtraria cōsuetudie nō obstāte: z tūc nō excusaret nisi forte ēet ꝑpls q; filr bēret ptātē legi ꝺdēde vt ꝓnceps qz par i prem nō bz ipiuz: z sic excusant i frāgia: qz nō ē cōsuetudo a iure reꝓbata: q̄uis hosti. vi/ deat sentire ꝺtrariū: ¶ 4ª ♁ de pena sacerdotis scōas nup/ tias bñdicētis: qz nisi cōsuetudo excuset vt dictū ē suspen 4ª ♁
sus ē z ad sedē aplicā ē mittēd. extra. de scōis nuptys. c. i. Dico aūt suspēsus ꝓnio p boiem: nō q; sit ipo iure suspēsus.

¶ Quita ♁ de pēa mulieris ꝺuolātis ad scōas nuptias quo 5ª 2º
ad tutelā: qz pdit tutelā filioꝝ ꝓni mariti siue nubat ifra ānū siue pꝰ. de iure ciuili scripto. z de cōsuetudie i foꝛo ec/ clīastico: q̄uis de cōsuetudie laycoꝝ alicubi eā nō pdat.

¶ 6ª. de pēnis legalibᵘ. vbi sciēdū q; mulier ifra annuz nn 6ª 2º
bēs erat ifamis z mltas alias pēas patiebat: z lz decretalis extra. de secūdis nuptys. c. Lū ſm aplm. solā penā ifamie expsse sibi remittat: qz tñ al's ñ approbat nec circa mrimo niū aliqd a iure ciuili statutū tenet nisi q̄m ē a iuꝛ cāoᶜ. ap/ pbatū: iō mulier scōo nubēs nl'uz penā legalem incurrit.

¶ 7ª ♁ ē de gratia. qz mulier scōo nubēs lucrabit legatuz 7ª 2º
sibi relictū sub cōditiōe viduitatis fauoze mrimony: duz tamē hoc faceret pꝰ tpa luctus. i. annū. sed qz iura canonica z diuina plus fauet viduitati q̄ mrimōio: iō ꝺcz q; si mlier ꝺtra ꝺditiōes legati nubat legatū pdit. ¶ Ad argmētū dōm: q; nō nubit i dño si nubit i ꝓiudiciū plis: vel quo ad vitā vt qñ ē piculū: abozsus: vel quo ad hereditatē: vt qñ dubitat de icertitudine prolis: al's si ē vera q; non est pre/ gnans statim potest.

Quantum ad 2m sūt. 7. ♁nes. ¶ Pria q; dōatio p pº 2ª 2º
pter nuptias ē illa que fit a viro mulie ri cōstāte matrimōio vel añ solum cōtēplatione nuptiarū mō quo a muliere vel noie eiꝰ dat dos vel ꝓmittit que si ne matrimonio esse nō pōt. Dicit autē z spōsalitia largitas que nisi matrimōiū sequat. vel si sepetur: vt dos ab uxore sic illa a marito repetat: z si pactū apponat de dote lucrā da a marito si mulier ꝓmoziat eo ipo videtur appositum ex pte viri de donatiōe pp nuptias. ¶ Secūda ꝺclusio est 2ª ♁
de differentia eius ad dotē ꝺstāte matrimonio: qz dos nō pertinet ad mulierē q̄tū ad administratiōem: que tñ bz dominiū saltē i spe z ad quā redit: Sed vir bz administra tionē donatiōis ꝓpter nuptias sicut z dotis. Uñ nō datur nisi vt ad eā mlier recurrat si dos per virū alienaretur: vl' vt eā lucret si de hoc pactū apponat. ¶ 3ª cōclusio ē de cō 3ª ♁
suetudie ēt gallicana q̄ illō dotalitiū vocat i quo viro moz tuo vxoꝛ bz vsufructum q̄diu viuit: siue ꝺuolet ad scōa vota siue nō: nec ꝑt illud alienare i ꝓiudiciuz vxoꝛis. sicut nec dotē nec ꝓpter delictū viri ipsa perdit dotariū suum pluſq̄ dotē. ¶ Quarta cōclusio ē ō questib. z gdē de con 4ª 2º
suetudine gallicana oīa que vir z vxoꝛ cōstāte matrimōio acgrūt sūt cōmunia: z soluto matrimonio inter ipsos vel heredes eoꝝ equaliter diuidūtur: cū onere suo. i. debitis iterim cōtractis: data tamē optione mulieri z eiꝰ heredibᵘ vtrū sit cōtēta dote sua z dotalicys nihil bēndo de cōque/ stibus nec soluēdo de debitis: an velit recupata dote sim/ plr et assignato dotalitio ad vitā cū ℔ ipartiri i ꝺquestibᵘ z debitis. ¶ Quita cōclusio ē de differentia iter virū z vxo 5ª 2º
rem quia vir superuiuens in bonis vxoꝛis parafrenalibᵘ.

vel dote nihil lucrat nisi ex pacto: vel nisi hēat liberos nomine quoꝝ succedit i vtroq; vxor ät ēt sine liberis lucrat dotalitiū ad vitā de ꝯsuetudie: qz nō sic iuenit scōm viruz: sicut vir scōaz vxorē: ꝑpter qō magis faueꝫ mulieribus q̄z viris. ℂ 6ª ꝯ° ē de donatiōib⁹ iter virū ⁊ vxorē ꝓhibitis. De iure enī ꝯstāte mr̄imonio nō pñt ibi donare ne mutuo amore se expoliēt. sz donatio iter eos fcā ꝯfirmaꝫ donante ꝓmoriēte. sicut ēt donatio pr̄is fcā filiofamilias nō valz: sz ꝯfirmaꝫ si ꝓmoriaꝫ añ q̄z revocet. Sz si iuramētū iterueniat iure canonico ꝯ iuramētū suū venire nō pōt. Si autē det aliqd cā mortis vl̄ post mortē: valet: nisi q̄ cōsuetudo alicubi cauet vt nec sic vnus dare possit alteri nisi eꝰ eq̄l sibi detur ab altero: vtputa q̄ supstes in bonis alteri⁹ habeat vsufructū. ℂ 7ª ꝯ ē de donationib⁹ i cōcubinā q̄ valēt regulariter: qz qō meretrici datur repeti nō pt: qz si turpiter facit i eo qō facit: nō tñ i eo qō recipit. de ꝯdi. ob tur. cām. l. z. §. sed q̄ meretrici. Fallit in milite. C. de donationib⁹ inter virū ⁊ vxorē. l. si ancillā. Idē dicit hosti. in clerico ⁊ aduocato q̄ ēt meretricib⁹ dare non pñt: lz quottidie dent. Sed cū ius canonicū nō irritet hāc donationē ius ciuile ēt si exprimeret nihil in fauorē clericoꝝ statuere pōt. Uñ si dent rem ecclie q̄ sua nō est: certū ē q̄ nihil actuz ē: lz si dent fructꝰ ex ecclia ꝓceptos dn̄ium trāsferūt: ⁊ repetere non pñt. Sz forte de suo pr̄imonio si hñt vñ reddere tenent: qz nō ad hoc: sed pp pauperes aut hz ecclia: vñ ꝟ hz locū conditio ob cām. Tali. n. pacto tacite fructꝰ eis dant vt necessarie retentis reliqua ecclesie seruent: alꝫ pauperibus erogent. Religiosi vo qui ꝓpriū nō hñt: nihil meretricibus dare pñt: nec ille pñt datū a talibus retinere.

p̄ª ꝯ° z ª ↄ° **Quantū** ad z^m de dote sunt. 7. ℨnes. ℂ p^d q̄ vir fructꝰ rei ꝓ dote obligate non tenetur cōputare i sortem pp onera mr̄imony q̄ sustinet: nec ē vsura. ℂ zª ꝯ° est q̄ cōstante mr̄imonio mulier dotē pōt repetere: viro in insulā deportato: cui⁹ affectionē mulier nō mutauit: ⁊ idez vr̄ viro de regno bānito. C. de iure dotiū. l. vbi. ⁊. l. in reb⁹.

3ª ꝯ° ℂ zª ꝯ°, q̄ ēt cōstāte mr̄imonio peti pōt viro vgēte ad iopiā: nō pp pauptatē eris: qz tūc sub tali cautiōe quā ꝓstare pōt cōmittēda ⁊ dimittēda ē dos: sz pp pauptatē mētis vt qñ icipit eē ꝓdig⁹ ⁊ dilapidator: qz tūc cautio paꝫ valeret:

4ª ꝯ° ⁊ sic itelligit dcā lex. vbi. ⁊ i reb⁹. ℂ 4ª ꝯ° ē q̄ vir lz sit dn̄s rei dotalis: illam tñ alienare non pōt etiam vxore cōsentiēte: nisi interueniat iuramentū ꝓtra qō nulli venire licet pp

5ª ꝯ° qōcūq; dānū. ℂ 5ª ꝯ ē. ad quē ptinet cōmodū ⁊ icōmodū. Et qdē dotis fructꝰ semp facit suos maritꝰ ꝯstante mr̄imonio q̄ sustinet onera mr̄imony: nec hos vnq; reddere teneāt: sed augmētū ⁊ decremētū ⁊ piculū dotis pemptionis pertinet ad vxorem si dos ñ fuit estimata. vbi aūt fuerit estiata: tūc cōmodū ⁊ icōmodū ptinent ad virū. Partꝰ ät ancillaꝫ ⁊ iumētoꝝ nō ꝓputant i fructꝰ: sz eos cū mr̄ibus

9ª ꝯ° habet vir restituere. ℂ 6ª. q̄ mulier ꝑpter adulteriū dotē pdit: sicut eꝰ vir donationē ꝑpter nuptias. Qz vo de dotibus ⁊ alys pertinētib⁹ ad mr̄imoniū mlta i iure ciuili cauta sunt: nō necessariū ē illa scribere. qz i foro ꝯscie ⁊ ecclie: ad quā ista ptinent: no tenēt: nisi q̄tū iure canonico apprōbant. ℂ 7ª ꝯ ē. q̄ si celebrato diuortio ꝑpter adulterium

7ª ꝯ° mulieris ⁊ dote viro adiudicata mulier ꝑbet mr̄imoniuz fuisse nullū. ⁊ p̄ꝫ nō fuisse dotē nec adulteriū: nihilominus nō recupat dotē suā ꝑm Host. argūto. l. q̄ dicit q̄ sīē dōatio fcā iter vir̄ ⁊ vxorē ñ valet q̄n mr̄imoᵐ tz: sic valet q̄n mr̄imoᵐ fuit tāt̄ de facto: ⁊ nō tenuit de iure ne melioꝝ sit ꝯditio delinq̄ntis q̄z nō delinquētis. ff. de dona. iter virū ⁊ vxorē. l. §. i. Quānis. n. mr̄imoᵐ putatiuū sit tñ qz nomē matrone assūpsit adulteriū cōmisit: ⁊ de adulterio poterit accusari. qz nec mr̄imoꝰ nec ēt spēm mr̄imony permittit violare. ff. de adul. l. si vxor. in principio. §. i.

ℂ Argumentuz solutum fuit i ꝑmo articulo hui⁹ qōnis.

ℂ De resurrectiōis ⁊ iudicij ꝯdictiōe. Di. XLIII

POstremo de ꝯditōe resurrectionis ⁊ modo resurgētium: necnō ⁊ de iudicij ⁊ misericordie q̄litate breuiter disserendū ē. Quibus q̄stiōibus quedā hac re moueri solēt: satisfacere nō valeo: resurrecturā tñ carnē oiuz qcūq; nati sūt atq; nascent̄: ⁊ mortui sūt ⁊ morient̄: nullaten⁹ ambigere dz xp̄ianus. Ait enim Esaias. Resurgēt mortui: ⁊ resurgent q̄ erāt i sepulchris. Et apl's. Nolumus vos igno. fra. de dor. vt nō có. sicut ⁊ ceteri q̄ spez nō hñt scilicet resurrectiōis. Hoc. n. vobis dī. i ver. do. qz nos q̄ vi. q. re. su. ñ p̄. eos qui dor. Qm̄ ipse do. in iussu ⁊ in vo. ar. ⁊ in tu. dei descē. de ce. ⁊ mor. q̄ in xp̄o sunt resurgent. Deide nos qui vi. q relin. si. ra. cū illis in nu. obui. xp̄o in aera: ⁊ sic semper cuz domino erimus. His verbis ⁊ veritas resurrectionis ⁊ causa atq; ordo resurgentium p̄clarissime insinuatur.

ℂ De voce tube. b

Ausa. n. resurrectiōis mortuoꝝ erit vox
c tube: que in aduētu iudicis ab oibus audietur: ⁊ cuius virtute excitabunt̄ mortui: ⁊ ō monumēt̄is resurgēt. Uñ ꝑpheta. Habit voci sue vocem virtutis. i. effectū resuscitandi mortuos. Et ioānes euāgelista ait. Uēit hora in qua oēs qui in monumentis sunt audient vocem filij dei: ⁊ pcedent qui bona fecerunt in resurrectionē vite: qui vero mala egerunt in resurrectionē iudicij. Si vero querit cui⁹ vl̄ qualis erit vox illa: Apl's dicit q̄ erit archangeli. i. ipsius christi q̄ ē p̄ceps archāgeloꝝ. Uel vox erit alicuius vel plurium angeloruz. Eademq; dicitur tuba: quia erit mānifesta: ⁊ nouissima: qz post eam non erit alia. Hec tuba vt ait Aug. est clamor de quo dicitur in euāgelio. Media nocte clamor factus est: ecce sponsus venit ex. obui. ei. Tube nomine aliquod euidens ⁊ p̄clarum signuz intelligitur. Quod vox archangeli ⁊ tuba dei ab apostolo dicitur: ⁊ in euangelio vox filij dei ⁊ clamor appellatur: quod signum mortui audient ⁊ resurgent.

ℂ De media nocte. c

Edia autem nocte dicitur venturus vt
ait Augu. Non p̄ro hora temporis: sed quia tunc veniet cuz non speratur. Media ergo nocte scilicet cuz valde obscurum erit idest occultum: veniet dies enim domini sicut fuit in nocte ita veniet. Potest tamen non incongrue intelligi medie noctis tempore venturus. quia vt ait Cassiodorus: hoc tempore p̄ri-

mogenita egypti percussa sunt: qñ etiã sponsus venturus est. Plurib⁹ etiam locis cõtestantur auctores q aduẽtus xp̃i dies dr̃ dñi: nõ p q̃litate tp̃is sed rerũ: qz tũc cogitatões z cõsilia singulorũ patebũt. Unde i Daniele. Uetustus dier sedit: z libri aperti sũt coram eo. Libri sũt ꝓsciẽtie singulor: q̃ tunc apperientur eis vel alĩs: z tũc iplebitur: Nihil occultũ qđ nõ reueleť. Adueniẽte aũt sũmo iudice: nõ solũ aeris tenebre illuminabunť: sz abscõdita cordiũ manifestabũť. Uirtute ergo diuina fiet vt cuiq opa sua bona vel mala cũcta in memoriã reuocẽtur: z mẽtis intuitu mira celeritate cernanť: vt accuset vel excuset hominem cõscientia: eaq teste damnetur vel saluetur.

¶ De memoria electorum si tunc precedentia mala teneat. d

Jc q̃ritur vtrũ electis tũc assit memoria
b p̃cedẽtiũ malor sicut bonor: Quedam auctoritates vidẽtur bonos tradere non hituros tũc memoriã p̃cedẽtiũ malor. i. pctor vl tormẽtor. Ait. n. esaias. Ego creo celos nouos z terrã nouã: z nõ erũt i memoria prioza: z non ascẽdẽt super cor: sz gaudebitis ieternũ. Jtẽ. Obliuiõi tradite sũt angustie priores z abscõdite ab oculis nostris. Que de futuro exponens Hiero. ait. Obliuiõi tradenť prioza mala qz forsitan i futuro pristine ꝓuersatiõis memoria oino delebiť succedẽtib⁹ bonis eternis. ne sit pars malorum prioris angustie memorari. Sz hec z similia possunt accipi sic vt non excludãt memoriã precedẽtium malorum: sed ex ea molestiam z lesionẽ amoueant. Non enim eorũ memoria sanctos contristabit vel eorũ beatitudinem obfuscabit: sz gratiores deo reddet. Unde sup psal. lxxxvij. ait Gre. Quo in eternũ miseri cordias domini canit qui miserie nõ meminit: Quomodo autez plena beatitudo si memoria reatus mẽtem tãgit: Sz sepe leti tristium meminim⁹: z sani dolorũ meminim⁹ sine dolore: z inde amplius leti z grati sum⁹. Ex his appz q si prior malor memoriã sãcti habebunt i futuro: non eis tamen erit ad penam vel glorie derogationem: sed ad gratiarum actionez. Si vero queritur vtrum peccata que fecerũt electi p deant tunc in notitiam oĩum: sicut mala dãnatorum omnibus erunt nota: Non legi hoc expressum in scriptura. Unde nõ irrationabiliter putari potest: peccata hic per penitentiaz tecta: z deleta: illic etiam tegi alĩs. Alia vero cunctis propalari.

¶ De his qui viui reperientur. e

Ueri solet vtrũ illi quos viuos inueniet
q xp̃s numq̃ oio morituri sunt: an ipo tp̃is puncto quo rapientur obuiã xpo: ad immortalitatẽ mira celeritate sint transituri: Nõ eni dicendũ est fieri non posse: vt p aerẽ i sublime portentur in illo spatio: z moriantur z reuiuiscãt. Ad hũc aũt sensum quo estimem⁹ illos i paruo spatio: z passuros mortẽ z accepturos i mortalitatẽ apostolus nos vrgere videť vbi dicit. Oes in xpo viuificabimur: z alibi. Qđ semĩas non viuificaťnisi prius moriatur. Cur aũt nobis incredibile videatur illã multitudinez corporũ in aere quodãmõ seminari atq ibi p tinus imortaliter: z incorruptibiliter reuiuiscere: cũ credamus in ictu oculi futuram resurrectionem: z in memora sine fine victura: tanta velocitate rediturum antiquissimorũ cadauerum puluerem. Sed vellem de his potius audire doctiores. Si ergo sanctos qui reperienť xpo veniente viuentes: eiq obuiam rapientur: crediderimus in eodem raptu ꝺ mortalib⁹ corporibus exituros: z ad eadem mox immortalia redituros: nullas in verbis apostoli patiemur angustias: generaliter accipiẽtes illud quod dictum est. Omnes quidem resurgemus. s. tã boni q̃ mali: sed non omnes immutabimur. s. in solẽnitate resurrectionis. De hoc etiam Ambro. ait. Jn ipo raptu eorũ qui viui reperienť mors erit z resurrectio. vbi anima quasi per saporem egressa de corpore: eidem momento reddatur. Econtra vero scribens ad marcellam Hiero. testari videtur: dicens quosdã in fine seculi adueniente xpo non esse morituros: sed vivos repertos in imortalitatẽ repente mutandos. Horum autem quod verius sit: non est humani iudicij diffinire.

¶ Quomodo intelligitur christus iudex viuor z mortuorum. f

Js autem adj ciendum est dupliciter in
b telligi quod dicitur: Christ⁹ iudicatur⁹ viuos z mortuos. Aut eniz viui accipiuntur qui in aduentu eius viui reperientur: licz in raptu moriantur: z mortui qui ante decesserant: vel viui z mortui quidẽ accipiuntur iusti z iniusti.

¶ Quomodo omnes incorrupti. g

Unq ex p̃dictis sane credi valeat oes
c resurrecturos: credẽdũ ẽ etiã q oes resurgẽt icorrupti: nõ vtiq ipassibiles: qz mortẽ patiẽť eternã: ꝫ siñ diminutiõe mẽbror oia hũani corporis hituri mẽbra: necnõ gloria ac specie ipassibilitatis induentur.

Circa 43.di.querũtur qttuor. Prio an resurrectio sit futura. Scõo an corruptũ pnãz possit idẽ nũero repari. Tertio an p deũ ãnihilatũ possit repari. Quarto an resurrectio futura sit i istãti.

Primo igitur q̃rit vtrũ resurrectio oĩum boĩum sit futura. Et videt q nõ: qr nõ ponit futura resurrectio nisi pp remunerationẽ bonoz ⁊ punitiõez malorũ: sicut vr apls inuere. i. ad cor. xi. dicens: Si tm in hac vita i xpo: spantes sum⁹ miserabiliores sum⁹ oib⁹ homib⁹: sed absq; resurrectiõe põt eẽ pmiatio bonorũ ⁊ punitio maloz. g̃ nõ oz pp hoc põere futurã resurrectiõez mortuoz. Assũpta ꝓbat: qr eadẽ rõ vr de punitiõe aliquoz malorũ ⁊ oĩuz: ꝛ q̃dã mala puniũtur tm in aĩa absq; corpe sicut peccata illorũ q̃ fũt i purgatorio vbi fũt aĩe sine corporib⁹. ergo videt q illo mõ possũt oĩa alia mala sufficiẽter pũiri ⁊ bona fil'r remunerari. Contra. qr dicit Job. xix. Scio q redẽptor me⁹ viuit ⁊ i nouissio die de terra surrecturus sũ. Et apls. x. ad cor. xv. ꝓbat resurrectionẽ futurã. Rõ. tria fũt hic videda. p⁹ q resurrectio quam ponit fides: ⁊ put põit eã fides ẽ possibilis. Scõo q resurrectio omnium bomium ẽ futura. Tertio q non erit naturalis: sed supernaturalis.

Primum patet tripl'r. Prio sic: qr ꝛ q̃ hẽtur. s. meta. nõ ẽ querenda cã siue rõ q̃re ex mã ⁊ forma fiat vnũ pter agẽs qđ introducit formã i mã: ex hoc sic arguit. Manẽtib⁹ pncipys cẽntialib⁹ rei corrupte: scilz mã ⁊ forma eisdẽ fm nũerũ: ⁊ agente qđ pt ea vnire: pole ẽ rẽ corruptã eãdẽ numero repari. sed corrupto boĩe remanẽt pncipia cẽntialia ei⁹ eadẽ que pri⁹. s. mã ⁊ forma: ⁊ de⁹ qui pt illa vnire. ergo hõ corruptus pôt idẽ fm nũerũ repari. Maior ꝓz: qr sicut corruptio cõpositi ẽ p sepatiõem suarũ partiũ: siue p⁹ corruptionẽ ptes remaneãt: siue nõ: ita ẽt eius reparatio est per hoc q partes eius adinuicem reuniuntur: que si sint vt prius eedẽ: ⁊ compositum erit idem qđ pri⁹. Mior similr ꝓz. qr corrupto homĩe remanet mã que ẽ igenita ⁊ icorruptibilis: sicut dicit i fine primi phyſi coz. remanet ẽt aĩa rõnalis q̃ supponit icorruptibilis ⁊ eẽ substantialis forma boĩs: de⁹ ẽt pt illa vnire: qr pt oẽ illud qđ nõ iplicat cõtradictiõe. formã ãt vniri mãe non iplicat aliq̃ ꝺictiõem: imo bz magnã aptitudiez: cũ forma sit de se nata pficẽ mãm: ⁊ mã sit de se nata pfici a forma: q̃re ꝛc Sed ꝺ istã rõnẽ istat sic. qr nõ ẽ eadẽ res nũero vbi nõ ẽ idẽ eẽ nũero: sed hõ repat⁹ ⁊ pri⁹ exĩstẽs nõ bz idẽ eẽ nũero ergo nõ ẽ idẽ hõ nũero. Maior ꝓz de se: sed mior ꝓbat: qr sicut gnãtio ẽ a nõ eẽ ad eẽ: ita corruptio ẽ ab eẽ i nõ eẽ: sed i gnãtiõe nõ eẽ tollit ⁊ eẽ acquirit. ergo i corruptiõe eẽ tollitur ⁊ nõ eẽ acq̃rit: sed eẽ boĩs corrupti nõ reparat idẽ ꝓz nũ ex. vel saltẽ ꝓcedẽs rõ hocnõ ꝓbat: qr nõ dicit aliqd idẽ nũero redire nisi p bz q̃ ptes ei⁹ remanẽt. q̃re ꝛc. Sed ad hoc dicẽdũ q hec istãtia nõ ꝺcludit: siue eẽ sit additũ supra eẽntiã siue sit vnũ cũ eẽntia. Si. n. sit additũ essentie: nõ cõpetit eẽntie eẽ nisi rõne forme. Per mãm. n. cõpositũ non bz aliqđ esse actuale de quo logmur: sed tm posse esse: ita vt materia prio recipiat formã ⁊ mediãte forma esse actu: sic q forma ẽ imediatũ receptiuũ ipius esse ⁊ rõ recipiẽdi ipsi materie: et hoc mõ corrupto boĩe nõ corrũpitur eẽ: sed remãet i aĩa separata ⁊ idẽ redit aĩa reunita. Et qđ dr cõtra hoc q per corruptiõem eẽ amittitur verũ ẽ: nõ tamẽ vt oĩo nõ sit: sed vt nõ sit eẽ cõpositi qđ corrũpit. Qr si dicat q oz ipm oĩo corrũpi ita vt nõ sit: sicut i generatiõe oz eẽ acqri ita vt de nouo sit: dicẽdũ q nõ valet: qr ꝓz ꝓbz iz. meta. cause formales nõ pexistũt gnãto. forma. n. que ẽ termin⁹ gnãtiõis nllo mõ preexistit generatiõi aut gnãto post corruptionẽ tm nihil ꝓhibet aliquã formã remanere vt ibidẽ dicit: ⁊ idẽ ẽ de eẽ pnte formã. ⁊ sic ꝓz q nõ oz esse boĩs simplr corrũpi corruptiõe boĩs. Sz dato ẽt q corrũpet nec iteraret idẽ eẽ nũero: nõ pp bz seqret: q nõ rediret idẽ hõ nũero. qr fm hãc viã eẽ nõ ptinet ad eẽntiã: sed ẽ aliqd posteri⁹ ꝓsequẽs eã: ⁊ iõ facta variatiõe i eẽ nõ oz necessario fieri eã i eẽntia. si ãt eẽ sit idẽ cũ eẽntia: tũc p resurrectionẽ redibit idẽ eẽ nũero p rõnẽ pri⁹ factã: qr eẽ vel ẽ idẽ cũ mã vel cũ forma vel cũ ꝺposito: sed qcqd istorũ det hẽt ꝓpositũ. qr tã mã q̃ for⁹ boĩs remanet: ꝺpositũ ẽt redit idẽ pp idẽptitatẽ ptiũ. quare ⁊ eẽ si sit idẽ cũ cõpositõ. Quãuis aũt bz sint subtilr dicta: tñ pt istari cõtra solutionẽ datã ad istãtiã sic: qr nõ sicut q̃titas eucharistie sepata secuz trahit figurã qua mediãte: ipa ierat substãtie: nõ sic iquã ẽ i ꝓpositõ: qr illorũ que iam fũt boĩ p aĩam quedã hẽnt aĩam sicut pncipiũ ⁊ subiectũ ꝓpriũ: vt potẽtie abstracte: que nõ sunt cõiuncti: ⁊ bas secũ trahit aĩa: nec cũ corpe corrũpũt: sz alie fũt que se hẽnt ad aĩam sicut ad pncipiũ: sed nõ sicut ad solũ ⁊ ꝓpriũ subiectũ: cũ sint potẽtie cõiũcti: vt oẽs potentie organice: que q̃uis insint corpori mediãte aĩa: qr corp⁹ ſi ẽ natũ nisi iquãtũ ẽ viuũ et aiatũ aĩa sensitiua: nihilomius i morte corrũpũtur: ⁊ nõ cũ anima sepantur: nisi i radice. g̃ cũ eẽ exĩstere ⁊ subsĩstere nõ sit ꝓpriuz anime: sed cõpositi ⁊ suppositi: licz sit ab aĩa: nõ tamẽ cũ ea sepatur sed corrũpit sicut cõpositũ: ⁊ cetera ꝺpositi ⁊ cõiũcti. Cõtra ꝓz solutiõem ẽ: qr si eẽ differt ab eẽntia forme ⁊ materie: nõ pp hoc sequit q dr ab eẽntia suppositi de cui⁹ rõne ẽ sbsĩstere: pp qđ hũanitas i xpo nõ ẽ suppositũ: qr nõ subsĩstit: licz bẽat alia q̃ fũt de eẽntia: vñ si humanitas a diuinitate separet eẽt eadẽ hũanitas ⁊ eẽntia que prius: sed nõ idem suppositũ qđ prius: qr nõ idẽ subsĩstere. nos aũt nõ querimus vtrũ eadẽ hũanitas sed vtrũ idẽ hõ nũero resurgat ꝺ suppositõ itẽdẽtes de cui⁹ eẽntia ẽ ipm subsĩstere. Cõtra ꝫ am solutionẽ ẽ: qr licz vt dictũ ẽ eẽ non sit idẽ cũ eẽntia materie ⁊ forme: nihilomin⁹ pôt esse idẽ cũ essentia suppositi: nec ẽ verũ q cõpositũ nõ icludat aliud re a partib⁹: qr si hõ eẽt aĩa ⁊ corpus: et nihil aliud: tũc senarius eẽt bis tria forma lr: et nõ tãtũ semel sex: qđ negat 5⁹ meta. Ex quo ẽt aliqui volũt oñdere qũo pt extẽdi sine hoc q forma. vel mã pmo extẽdat: qr cõpositũ substãtie subsĩstẽtis tria icludit, mãm ⁊ formã ptis. ⁊ formã toti⁹. q̃si ꝺpletissimã. ⁊ ipm eẽ. vñ cũ ens dicat ab actu essendi fm Auic. non erit idẽ ens nisi bẽat idẽ eẽ: ⁊ si bẽret eãdẽ eẽntiã. Posset ergo sic dici q̃rto q suppositа dr̃ia eẽ ab eẽntia mãe ⁊ forme: qr si ab eis ñ differat: istãtia nulla ẽ: q licz agẽs vnũ possit bẽre diuersũ nũero effectũ: tamẽ effectiuũ cũ forma ẽt i diuersis receptiuis bz vnũ effectũ formalẽ sue nature relicta ẽt si diuersis illud coĩcet sicut forma nutriti eẽ vnũ coĩcat mãe pexistẽti ⁊ mãe alimẽti aduẽiẽti: ⁊ q̃titas vnũ eẽ extẽsũ sbstãtie ⁊ qualitati. vnde cũ eẽ sit effect⁹ formalis forme. mixie q̃n ẽ vna nũero: mãe vn⁹ effect⁹ q ẽ eẽ nũero cõicat: qr suppositа eadẽ forma ⁊ mã: segtur idẽ eẽ idifferẽs cũ fit effect⁹ formalis. si aũt i xpo hũanitas nõ bz suũ eẽ ẽ supnãle ⁊ sibi relicta hẽret illud: ⁊ assũpta pderet: ⁊ secũdo ꝺrelicta idẽ nũero hẽret sicut q̃titas altaris habet idẽ eẽ numero. Cz rõ pncipalis tal'ẽ. Qui pt maiꝰ pt ⁊ minꝰ i his saltẽ i q bꝰ minꝰ icludit i maiori: sed maiꝰ ẽ pncipia boĩs pducere ⁊ pducta vnire: q̃ supponere ipa pducta ⁊ ipa vnire solũ. hoc. n. icludit i ꝓmo: sed deꝰ potuit pncipia eẽntialia boĩs pducere ⁊ pducta vnire: sicut fecit i pria rex creatiõe. ergo fortiori rõne pt pncipia eẽntialia boĩs iã pducta ⁊ manẽtia vnire: qđ ẽ boĩem iã corrũpũ repare. Sed cõtra h diceret aligs: qr videm⁹ q agẽs nãle pôt pducere formã ⁊ pducẽdo vnire: quam tamẽ pductã ⁊ perĩstẽtẽ non pôt vnire mãe. si. n. est aliqua forma substantialis vel accidẽtalis sepata a mã virtute diuina: agẽs nãle non posset eam vnire mãe. ergo dato q deus possit pncipia pducere ⁊ pducẽdo vnire: non segt tamẽ q possit ea producta ⁊ perĩ-

stentia vnire adsuicē. ¶ Et dicēdū ad hoc q̄ nō ē sīle ō oo ꝛ agēte nāli: qz deus bz virtutē sup formā siue sit ī mā sine sit sepata: agēs vero nāle nō bz virtutē sup formā a mā sepatā: qz ois agētis nālis actio ē circa māz: ꝛ iō ad ea que sūt a mā sepata nullo mō attīgit. ¶ Ex quo p̄t sic argui: nūlus p̄t facere vnionē aliquoz cui⁹ vt⁹ ꝛ actio nō attīgit ambo extrēa vniōis: sed virt⁹ ꝛ actio agētis nālis nō attingit formā a mā sepatā ex nā ꝓpria: vt aīa būana: siue virtute diuina: vt alie forme māles substātiales vel accidētales: virtus aūt ꝛ actio diuīa eq̄liter se extēdūt ad formā sepatā ꝛ nō sepatā. ergo virt⁹ diuīa p̄ōt vnire formā sepatā pre existētē: nō āt virt⁹ nālis agētis: Q̄ñ ergo dictū ē p⁹ q̄ maius ē ꝓducere ꝛ producta vnire q̄z solū vnire ꝑexistētia: verū ē respectu agētis cui⁹ virt⁹ se extēdit equalr̄ ad formaz sepatā sicut nō sepatā: tūc. n. vnū icludit ī altero sicut min⁹ ī maiori. ¶ Sed adhuc huic rōni p̄t sic īstari nō obstāte hac declaratiōe: qz maioz videt falsa. Nā. n. p̄t aliqd ꝓducere ꝛ ꝓductū vnire qō sepatū manēs sibi subditū nō p̄t reunire sicut nā ꝓducit q̄ntitatē ꝛ ꝓductā vnit substantie panis: q̄ cōuersa nā p̄ōt attīgere adhuc q̄ntitatē illā sepatā a substātia alterādo ꝛ corrūpēdo: et ex ea aliqd gnāndo: et tamē ipam nō p̄ōt alicui substātie vnire: nec illi que ē conuersa: qz ipsā nō p̄t attingere: pp qō ibi cessat obiectio: nec alij cuicūq; qz accidētia nō migrāt. ergo aliqd p̄t ꝓducere ꝛ ꝓductū vnire: qō tamē nō p̄t ipm sepatū eidez nel alteri vnire: lz possit ut ꝑus ipm attīgere. ¶ Sol'o. lz possit ipsuz attīgere: nō tamē alterū cui fuit vnitū. Itē si p̄t aliā substātiā attīgere: nō tamē cui accidēs natū sit vniri. Aīa āt que nata est subsistere nata ē et vniri maxīe corpi cui fuit vnita: lz accīs sic nō ē natū sūsistēre: sic ō sbsistēte nō ē natū īherere vel īherēdo vniri nisi forte illi cui p⁹ifuit vīhesit
3ª rō ꝛc. ¶ 3ª rō p̄ncipal'ē ista. ñ ē difficili⁹ aīaz itellēciuā reunire corpi postq̄ ē sepata q̄z si fuisset per se exīs ad corp⁹: qz ñ miorē ordiez nec miorē icliatiōez bz ad corp⁹ aīa q̄ iā fuit corpi vnita: q̄z si nūq̄ fuissz corpi vnita. ſz de⁹ potuit aīaz intellectiuā ꝓducer̄ p se exītē añq̄ fuissz corpi vnita. ꝛ p⁹ corpi vnīr: ḃ. n. sēsit Aug. ō aīa p⁹ hois. s. q⁹ fuit ꝓducta cū angel': ꝛ sexto die ī formatiōe hois corpi vnita. g̃ m'lto fortius p̄t ōs aīaz a corpe sepatā corpi reunīr̄ qō ē hoiez corruptū repare p resurrectiōez. pz ergo q⁹ si ī hoie nō sit alia forma substātialis p̄ter animā itellectuā: ꝛ illa sit icorruptibilis. q⁹ de⁹ p̄t ipm corruptū eūdē nūero repare. ꝛ idē eēt si ī homie eēt forma corpeitatis ignābil' ꝛ icorruptibilis vt gdā posuerūt. ¶ Sed hec rō bz instātiā: qz nō ē eq̄ facile vniri formā māe bēnti ꝓpas dispositiōes sicut ꝯrarias: siue igr̄ aīa sit creata añ corp⁹ siue cū corpe ipam vniri corpi orgánico pō vitā bēnti: cū hec sit ꝓpria dispositio: nō ē ipose: ſz reuniri cadaueri vel puluerī habēti dispositiōem oppositā nō ē possibile. ¶ Sed hec instātia nō valet qz ī limo terr̄ ꝛ costa ade ita erāt dispositiōes cōtrarie: sicut ī cadauere. ꝛ hoc erūt illa corpa ꝛ nō q̄lia ī vtero mris qñ aīa ifūdit̄: ꝛ eodē istāti quo forma terre vel costa fuit corrupta aīa fuit ītroducta: sicut ī istāti quo forma cinez amouebit̄ aīa rōnalis reunīet̄. ideo ꝛc.

Quantum ad 2ᵐ dōm ē q⁹ resurrectio ē futura ex fidē. resurrectio inquā oīuz g nō resurrexerūt ī vitā imortalē: q̄uis resurrexerit ī vitā mortalē: qō dico pp aliquos de ḃus dubitaī. Probaī aūt ista ꝛcl'o primo p articulū fidei ī symbolo apostoloz. Carnis resurrectiōez. Uitā eternā amē. Et ī symbolo nicēo. Expecto resurrectiōem mortuoz̄ ꝛ vitā futuri seculi. Et p symboluz Athanasy. Ad cui⁹ aduētū oēs homines resurgere hñt ꝛc. ¶ Persuaderi ēt hec ꝛcl'o sic p̄t. ꝓmo ex ordie nāe sic. Nō decet auctorē nāe potissimā ī ter creaturas relinq̄re ipfectā quo ad icliationē nāe: sed aīa rōnalis ē vna de nobilissimis ꝛ potissimis creaturis vtpote ad imaginē ōi facta. g̃ nō decet eā ppetuo remanere ipfectā quo ad iclinationez nāe: māeret aūt ipfecta si sp eēt a corpoze sepata. cū nāl'r appetat vniri corpi sicut forma māe. ergo decet auctorem nāe eā corpi reunire: qō fiet ī resurrectione. ¶ 2° idez pz ex ordie diuīe iustitie: decet. n. diuinā iustitiā vt ille q meruit p̄mieī: ꝛ ille q demeruit pūiatur: sed meritū ꝛ demeritū licz p̄cipal'r ꝓsistat ī actib⁹ ipsius aie: tamē hoc operatur totū ꝓpositū: qz actiōes sūt suppositorū. ad hoc ēt coopant̄ virtutes q̄ sūt toti⁹ cōpositi: vt sēsus. fātasia ꝛ hꝺ. sine qb⁹ñ sūt itelligēr̄ nec velle: ꝛ p ꝓns nec meritū: nec ōmeritū. sol⁹ ēt status ī corpe ē stat⁹ meredi et demeredi: qz p⁹ mortē nullū ē meritū aut demeritū. ergo decet diuinaz iustitiaz: vt hō p̄mieī vel puniatur ñ solū ī aīa: sed ī toto ꝓpositō: qō nō p̄t eē nisi p resurrectionē. ¶ Sed p̄ria rō bz īstantiā. qz de mon ē pfectior creatura q̄z aīa: et bz nālē iclinatiōem ad beatitudinē supernālē: vel si nō: qz eā nō cognoscit nāliter tamē ad nālē quā cognoscit et quā semel būit: qz nāle desiderīū ī eo ē ī quo nālia remāserūt ītegra: sed beatitudo nālis ñ ē ī eis sicut ī pueris ī libo: quā ñ ꝓpatitur sūma miſia quā hēnt: ergo maioz ē falsa: Si dicaī q⁹ hoc ē pp peccatū tūc saltē ī peccatorib⁹ rō ista deficit: vt. s. nō rehēant corpa: que male amauerūt: sicut nec demō beatitudinē quā male amauit: pl⁹. n. spūs amat nāliter beatitudinē q̄z corp⁹: qz p̄ōt appetere separari a corpe. nō aūt a beatitudie. Si dicatur q⁹ ī eis nō ē nāle desiderīū ad beatitudinē sicut nec ipsa beatitudo nālis. nō valet: qz nālia que ptinent ad potentias remāserūt ī eis ītegra: ꝛ p̄mi act⁹ nāles. Sed illi act⁹ ī ḃus beatitudo ꝓsistit: que dr̄ nālis: nō qz īsit a nā: sed qz ē acqsibilis p nām: licz fuerit creata cū nā p gratiā gratis data: ab illa excidērūt: ꝛ nō ē in eis: sicut. n. adā creat⁹ fuit ī beatitudine nāli: quā tamē per peccatū pdidit: non tñ desiderīū ad eā: sic ꝛ demon creat⁹ fuit ī beatitudine quā tñ erat acqsiturus per vnū actū ꝛ eā pdidit: ideo ꝛc.

Quantum ad 3ᵐ dicendum est q⁹ resurrectio nō erit naturalis: q̄uis possit dici via ad naturā: qz ē via ad formā que potissime dr̄ nā. Qz aūt sīm plr̄ non sit nālis pz: tū qz nō ē a p̄ncipio actiuo nāli: tū qa nō ē sm modū et ordinē nālē. ideo ꝛc. ¶ Sed ꝓtra istud est quia si prima rō addita ad primū articulū eēt bona: tunc posset dici q⁹ resurrectio fieret sola virtute nāe: nec regreretur ad eā aliqua actio dei p̄ter illā qua ꝓseruat de⁹ res ī eē: qz maioz ē iclinatio forme ad mām q̄z iclinatio corpis nālis ad locū suū: sed corp⁹ nāle extra locū suū exīstēs: puta graue exīstēs sursū ad hoc q⁹ descēdat ꝺorsū nō requirit aliquod p se mouēs: sed solum remouens ꝓhibens vt apparet. 8. phȳsicorum. qa ad naturā grauis cōseruatam ī eē per se sequitur talis motus remoto prohibente. ergo simiſiter ad hoc q⁹ forma sepata a materia: vt anima reuniatur materie: non requiritur aliquod vniens effectiue: ꝛ p se: qō noua actione vniat ipsam materie: sed sufficit conseruatio nature eius ad quā segtur talis vnio naturaliter remotis a natura dispositionibus contrarys: que ꝓhibebāt vnionem: iste āt remouētur ī generatione singulorū boiuz. ergo videt q⁹ in resurrectiōe singulorum hominum aie q̄ erāt separate naturaliter materie vniatur. ¶ Ad hoc autem q dam dicunt concedendo totum processum rationis vsq; ad illud quod dicitur q⁹ in generatione singulorum boiuz remouentur ea que impediunt animam separatam vniri materie. hoc enim non est verum. licet enī materia prima sīm se nata sit recīpere omnem formam. non tamen prout subest virtuti talis motoris. idest virtuti formatiue. que ē in semine. sic enim disponitur solum ad susceptionem anime create: quia in actionibus naturalibus semper dispōitur materia ad formam. nondū existentē sed de nouo pducēdā. Cursus enī nāe hoc bz q⁹ forma q̄ ē terminus gñationis vel cuiuslibet actionis naturalis: non p̄existit gñatiōi

vel actioni nāli: vt hō. iz. methaphisice. Itē si p agens nāle disponeret mā ad susceptionē aīe separate: q̄ rōe disponeret ad vnā: eadē rōe ad q̄libz. ñ ē dōz q̄ ad q̄libz: qz q̄ rōe recipeī vna: eaō rōe recipēt oēs: qō ñ ē pole. g̃ ad nullā. ¶ Sz vī q̄ nec p̄a solo nec z̄a valeāt: qz rō arguit ex hoc q̄ dispositiōes ōrie remouēt: qō ē vez: qz fit resolo vsq̄ ad mām p̄mā: ⁊ nō arguit ex hoc q̄ sit dispositā ad istā formā: qz ad hoc q̄ corp⁹ nāle moueat ad suū locū ñ regrit dispones: nec dispositio supaddita: sz solū r̄mouēs phibēs: ⁊ remotō phibētis: maxie p̄m istos q dicūt q̄ i resurrectiōe nō pcedit organizatio: nec aliq̄ dispositio i fieri: sed sola collectio puluerū ⁊ destructio forme ipoz vsq̄ ad mām p̄mā: qō pt fieri p naturā. Prima solo deficit: qz qō agēs nāle non dispōat ad formā p̄exītē: sz solū pducēdā: pz eē falsū: qz i nutritiōe vis nutritiua disponit nutrimētū ad hoc q̄ vniatur aīe nutriti p̄exīsteti. Et sil'r si aīa est vbiq̄ vel nusq̄ sz eos oz q̄ fiat real'r pñs corpori cui reunieī. Si g̃ i istāti quo fiet r̄surrectio eēt fet⁹ dispositⁿ vltimate eiusdē māe nūero q̄ pus saltē tūc nāl'r reuniret sicut prius fuerat. Qāt oī q̄ cāe formales nō p̄existāt gñato: verū ē vbi ē gño totalr nouā ⁊ cōpleta: al'r sec⁹ vt i nutritiōe dictū ē ⁊ motu augmēti ⁊ decremēti: ⁊ itēsiōis ⁊ remissiōis sz eos. z̄a ēt solo nō valet: qz cū aīa separata bēat iclinationē nālē ad māz i q̄ fuit: ⁊ nō ad aliā: ide ē q̄ sicut remouere phibēs a corpe nāli facit ipm tēdere ad locū ppriū: ⁊ nō ad aliū: sic ⁊ h̄ nudare materiā formā: nō ē ipm disponere idifferēter ad oēm aiaz separatā: sed ad illā solā q̄ i ea fuit. Sed verū ē q̄ si plēs aīe separate fuissēt i illa materia: sic ⁊ fuerūt multe forme corrupte: tūc apparēs eēt solo. Sz istud aut ñ ē aut raro ē: ⁊ tē diceret aliqs q̄ ad p̄ habitā iclinareī. Pōt g̃ rñderi ad istā tiā q̄ nō ē sil'e de mobili ad locū qō hz formā ad quā nat⁹ ē seq mot⁹ siue p se mouēte. ⁊ de mā p̄a ad eius appetitum nulla gñatio nata ē seq: nisi adhīto p se gñante: nec ē sil'e ō inclinatiōe aīe ad materiā ⁊ corporis nālis ad suū locū: qz si illa accipiat bitual'r p natura aieq̄ ē ipfecta ex̄ totū pp qō appetit reuniri sicut pfici: ad istuz tñ appetitū non seq̄t vnio nisi alio p se disponēte sicut aīa nutriti nō vnit māe alimēti: nisi p alterationē ipi⁹ alimēti q̄ ē a vi ipi⁹ aīe ōiuncte: sed nulla talis ē i aīa separata. iō tē. Si vo appetitus ad corpus accipiat mot⁹ ⁊ desideriū volūtatis: sz ad velle angeli seq̄t motus localis: nō tñ mot⁹ g sit gñatio nec nutritio: nec hō: ad. velle āt aīe nec motus localis seq̄t: nec p̄ pñs vnio ad corpus q̄ eēt q̄dā regñatio: sed grauitas ⁊ leuitas sūt q̄dā q̄litates addite sube ad q̄s nat⁹ ē seq nāl'r tal' motus: vñ nō ē sil'e. ¶ Ad ar^m^ i oppo^m^ ē dōm q̄ finalis ⁊ completa remuneratio ⁊ punitio maloz: nō pōt eē i aīa solū: sz i toto ꝯposito. Et qō arguit de illis q sūt i purgatorio q puniunt solū i aīa: dōm q̄ illi nō merent finalē punitionē cū nō sint dānati simpl'r: sed saluādi: puniūt tñ p̄m qd q̄ten⁹ sunt debitores alicui⁹ pene citra penā finalē dānatoz sim pl'r q punient i aīa ⁊ corpore. Qō II

Secundo q̄rit vtrū aliqd corruptum possit p naturā idem nūero repari. Et arguit q̄ sic. Nā negatio illa que succedit corruptionē rei ē eiusdē rōnis cuz negatiōe q̄ p̄cedit rei p̄ductionē: sz illa negatio q̄ p̄cedit gñationē rei nō ipedit ei⁹ p̄ductionē. g̃ nec illa q̄ seq̄t ipedit gn eadem res p̄ducat. Itē variato posteriori nō oz variari pus: sz veritas rei p̄or ē q̄ eius p̄manētia: ⁊ p̄manētia posterior ē veritate rei. g̃ variatio in p̄manētia: seu i cōtinuatiōe durationis q̄ ē per mediam corruptionē iter gñationē rei ⁊ ei⁹ reparationē nō ipedit ei⁹ vnitatē. ¶ In ōriū ē qō dicit phs z⁰ de gñatione: qz quoz suba deperit nō pñt eadez nūero redire saltē virtute nature de q̄ logt phs. ¶ Rño. h̄ sunt ōria facienda: qz p̄mo recitabit q̄dā opinio singularis cū suis motiuis. z⁰ ponet alioz reprobatio p̄babilis. 3⁰ ingretur de dictis vtriusq̄.

Quantum ad p^m^ dicūt qdā q̄ natura seu agens naturale pōt rē corruptā eādē nūero reparare: ⁊ rōnes istius opinionis sūt ille q̄ tacte sūt in arguendo. ⁊ p̄ter istas due alie. ¶ p̄a talis ē. Manēte eadez materia vel subo: ⁊ eodē agente f̄m nūerū: oz effectū eē eundē f̄m nūerū: sed idē agēs nūero qō prius p̄duxit aliquaz formā ⁊ idē subz qō prius eā recipit eadē nūero p̄t remanere post corruptionē rei: ⁊ cōcurrere ad actionē. g̃ p talez actionē pōt idem nūero redire. Maior pz p phz. 8. physi. q dicit q̄ diuersitas effect⁹ reducit i diuersitatē cāe efficiētis: vl' materie. g̃ vbi nulla diuersitas ex parte materie: vl' agentis ibi nulla pōt eē diuersitas i effectu. Minor ēt manifesta ē: qz lumie causato i aere a sole ⁊ corrupto p̄ interpositionē alicui⁹ opaci remanet idē sol ⁊ idē aer. g̃ ⁊c. ¶ z^a^ rō ē ta lis. Ponam⁹ aliquē effectū factibilē in trib⁹ signis tpis. a. b. c. cōstat q̄ idē nūero effect⁹ ē i. a. ⁊ i. c. sed exītia ei⁹ tā in a. q̄ i. c. nō dependet ab exītia ei⁹ i. b. g̃ qō fieret i. a. ⁊ nō i. b. adhuc posset eē idē nūero in. c. B āt nō eēt nisi corruptum posset idē nūero repari. g̃ ⁊c. Et rñdet isti ad auctoritatem phi. z⁰ de gñatione q̄ itētio phi ē q̄ ea quoz suba non deperit redeūt eadē nūero: sicut sol est idē nūero i q̄libet circulatiōe: sed ea quoz suba deperit nō ē necesse eadez nūero redire: sed nō itēdit q̄ nō sit pole. Et i tātū p̄cedūt isti q̄ ñ solū dicūt eādē formā nūero posse repari p̄ actionē nature in alys ab hoīe: sed ēt in hoīe dicentes q̄ formaz corporis organici quā ponūt i hoīe aliā ab aīa itellectiua: pōt natura vel agēs nāle eādez nūero repare. Nā agens pōt approximari eidē passo nūero: vt pus ⁊ interruptio non plus ipedit repationē eiusdē i nūero h̄ q̄ in alys. Dicunt tñ q̄ nā nō pōt eodē mō eadē nūero repare quo ōs reparabit in resurrectiōe. Nā nā p̄dncendo formas i mā vtiī determinato p̄cessu: vñ 7⁰ methaphy. dicit phs q̄ ex aceto ñ fit vinū imediate: lz ex̄ vio fiat imediate acetū. In resurrectiōe āt nō obseruabit talis p̄cessus: sz subito actiōe diuina resurgent corpa sub q̄cūq̄ forma iuēta fuerit. Addunt āt qō lz nā possit formā corporis organici repare eādez f̄m nūerū: tñ nō pōt eē cā effectiua vnionis aīe cū corpore. Qō p̄bāt: qz illa cā eēt: vel corpus: vel aīa. Corp⁹ non: vt de se pz: nec aīa: qz causa eguoca simpl'r nobilioz est suo effectu vt dicit Aug⁹ i libro. 83. qōnū. 82. q. ⁊. iz. sup gene. ad l'ram: ⁊ Auic. 6⁰. methaphy. sue. c. 3. sed hō est p̄fecti⁹ ens: q̄ aīa: qz totuz est p̄fectius sua pte. g̃ aīa nō est cā effectiua hoīs. esset āt si ipa esset cā effectiua isti⁹ vniōis: q̄re ⁊c. Itē. z⁰ physicorū dicit phs q̄ forma ⁊ efficiēs nō coincidūt i idē f̄m nūerū: sed aīa ē forma hoīs. g̃ nō pōt eē cā efficiēs ipsius.

Quantum ad z^m^ ē sciēdū q̄ qdā dicūt hanc opinionē nō eē cōsonā phīe nec veritati. Phīe nō cōsonat: qz exp̄ssa itentio phi ē q̄ illa quoz suba est corruptibilis nō reiterant eadē f̄m nūerū: sed solū f̄m spēm: vñ dic sic. Quoz qdē igit sba ic corruptibilis mota manifestum est qñ nūero eadē erūt. Mot⁹. n. seq̄t qō mouetur: quoz āt nō sed corruptibilis: necesse ē spē: nūero āt nō reiterari. Itē nec veritati cōcordat: qz qñ aliqd dependet ab alio p se: ⁊ de necessitate: multiplicato eo necessario ipz oz multiplicari: sed forma p̄dncta p se ⁊ ex necessitate dependet a sua p̄ductiōe: imo est idem f̄m aliquos: quo dato magis b̄retur propo^m^. s. q̄ plurificata actiōe necesse est formā p̄ductam multiplicari. Cōstat āt q̄ alia actio f̄m nūerum ē illa p quā res primo p̄ducit ⁊ illa per quam z⁰. reparat. g̃ ⁊ forma que ē terminus prime p̄ductiōis est alia f̄m numerum ab illa q̄ est termin⁹ secūde. Qz āt ille actiōes sint due ⁊ nō vna pz: qz q̄libet earū vel est motus vel mutatio sequēs motū: sed mot⁹ g sūt i diuersis tpibus: ⁊ mutatiōes sequentes tales motus sunt ex necessitate diuersi motus: ⁊

mur ꝛ cõis doctrina phi hoc hz q vnitas tpis regrit ad vnitatẽ motꝰ ꝛ actiõis. ḡre ꝛc. Segtur igit cõclusio ꝓncipalis q nã nõ põt eadẽ nũero repare. Qꝛ aũt dicũt q natura ꝑt reparare formã corpis organici i hoie eãdẽ nũero que priꝰ fuit ꝛ tamẽ nõ põt eẽ causa vnionis aie cũ tali corpe: nõ vr verũ: qꝛ agẽs qõ ꝑt i dispositiõem mãe que ẽ necessitãs ad aiam introducẽdã: ꝑt vt videt dici cã efficiẽs hois vel effectiua. Et hoc pz statim: qꝛ ꝺm phm zº phy. hõ generat hoiem ꝛ sol: ꝛ tamẽ nõ faciũt i materia hois nisi dispositionẽ que ẽ necessitas ad aiam: ꝑ quã hõ ẽ hõ: hz ꝑ te nã seu agẽs nãle ꝑt repare formã corpis organici eãdẽ nũero que fuit ꝓ: q ꝙtũ ẽ ex natura sua ẽ dispositio necessitans ad aiam posterius sicut priꝰ. ergo sicut agẽs nãle dicit generare hoiem: ꝛ eẽ cã ꝑme vnionis aie cũ corpe: eodẽ mõ põt dici cã vnionis secũde: nec valet qõ dicit q nulla dispositio necessitatis ẽ i materia ad faciẽdũ vnionẽ aie cũ corpe: ga efficiẽtia illa non est a dispsitione effectiue: sed a deo agente vel libẽ vt ponunt theologi: vel ex necessitate vtponũt philosophi. Illud enim non impedit propositum nostrum quia sufficit nobis qõ agens naturale eodez modo sit causa secunde vnionis sicut prime: ꝛ tm̃ ifallibiliter cõcludit arᵍ. nec dicius q corpꝰ sit cã istiꝰ vnionis nec aia sicut isti arguũt: hz agẽs qõ repat vt dicũt eãdẽ formã corpis organici. ¶ Ad rõnes eorũ respõdẽdũ ẽ. Ad primã q agente ꝛ mã seu subo manẽtibꝰ eisdẽ ꝺm numeruz optet effectũ eẽ eũdẽ ꝺm nũerũ. Dõz: q nõ ẽ verũ: qꝛ si vnitas agẽtis ꝛ materie siue subiecti sufficit ad vnitatẽ effectus: tũc sequeret q eadẽ numero circulatio celi q̃ fuit heri eẽt hodie ꝛ cras ꝛ sic semp: ga idẽ numero celũ mãet ꝛ eadẽ nũero itelligẽtia monẽs. hoc aũtẽ ẽ absurdũ: ipsi etiã sibypsis ꝓtradicunt: ga in alio dicũt q si i aliquo istãti appꝛopiquaret ignis gnãret hunc ignẽ ꝛ si i alio istãti appꝛopiquaret ignis aliꝰ eidẽ ligno generasset illũ eũdẽ ignẽ nũero. ergo ꝺm cos diuersitas agẽtium ꝺm nũerũ nõ cãt diuersitatẽ effectꝰ nũeralẽ: qñ nec idẽptitas idẽptitatẽ. igr suppoꝰ eodẽ subo ꝛ eodẽ agente ꝺm nũerꝝ nõ necesse ẽ effectũ eẽ eũdẽ ꝺz nũerũ. Qꝛ ãt dicꝫ phs i. 8. meta. q diuersitas effectꝰ ẽ ex diuersitate agẽt ꝛ mãe: itelligẽdũ ẽ ꝺ diuersitate specifica: sicꝫ phs exẽplificat ꝺ archa ꝛ de lecto q̃ fiũt ex ligno pp aliã formam exñtẽ i mẽte artificis q̃ mouet ad vtrũqz: vñ plaritas mãl effectuũ ñ cadit sub illa regula. ¶ Ad arᵐ dõz. q vnitas ꝛ entitas effectꝰ existẽtis i tribꝰ signis tpis ꝺpẽdet p se a suo cõseruãte ꝛ ab actiõe ꝑ quã ꝓduct q̃ actio iterrũpit si effectus sit i ꝺo signo ꝛ nõi ꝑº vel eꝑ: actio ãt iterrupta ꝛ maxie nãlis ñ ꝑt p nãm eadẽ nũero redire: qñ nec termius actiõis. Aly tm̃ dñt ꝓtra ꝝ q ñ oz si motꝰ vel actio nõ sit eadẽ nũero: q termius nõ sit idẽ nũero: qꝛ duo motus differẽtes ꝺm spẽm vt motus circularis ꝛ motꝰ rectꝰ possũt eẽ ad eũdẽ locũ numero: vt pz ex. 7. phy. Itẽ Aug. z. ꝺ tri. c. 9. dicit q gnãtio vniᶜᵃ ꝛ equoca pñt ad idẽ termiari. Aliq̃ .n. sunt q̃ possunt gnãri ex putrefactione et nihilominꝰ ex ꝓpagatiõe. Itẽ i ꝓposito resurrectio ꝛ ꝓpagatio naturalis ad idẽ nũero terminãt: ꝛ tamẽ sũt diuerse actiones dñntes ꝺm spẽz ꝛ iõ ñ segtur. numeratio vel actio ñ ẽ vna. ergo non ẽ vna forma. ¶ Ad primũ istoꝝ rñsũ fuit priꝰ et similr ad zᵐ q non ẽ sile de actionibus quarũ q̃libz ꝓducit terminum actionis vt sit. ꝛ de actionibꝰ quarũ neutra vel saltẽ altera nõ ꝓducit terminũ actiõis vt sit: sed vt sit i hoc: vel aliud i ipo. plaritas ẽt ꝑmarũ actionũ nec̃io ponit plaritatẽ termiorꝫ: ñ ãt plaritas ꝺq̃rũ sũt duo motꝰ locales. s. gnãtio et resurrectio. ¶ Ad zᵐ dõm. q nõ fuit itẽtio augustini q ꝓductũ p ꝓpagatiõem ꝛ postea corruptũ possit idẽ numero repari p putrefactionẽ vel eꝑ. nec q ꝓpagatio ꝛ putrefactio possit ocurrere ad idẽ numero ꝓducẽdũ: ita q p quãlibz actiõem ꝓducat totuz que sũt ipolia: sed voluit dicẽ q aliq̃ sũt q̃ ꝺm suã spẽz possũt p ꝓpagatiõem ꝓduci vel p putrefactiõem qõ nõ esset contra propositum nostrum.

Quãtũ ad zᵐ de veritate ꝓmissoꝝ. ꝑº ad auctoritatez phi nõ valet respõsio aliozuz: qꝛ aut ipi itelgũt qõ ẽ polẽ p nãz hz nũq̃ ocigit vel raro: aut ipi itelligũt q freq̃nter vl sp ocigit. Si zᵒ mãifestũ ẽ ꝺ itentiõem phi: qꝛ si illõ ocigit. sp. s. idẽ nũero repari. q̃ ẽ necesse et nõ soluz polẽ: qꝛ sẽpiterna sũt necia. Si ãt ocigit freq̃nter ꝛ raro. opositum: tunc phs debuit dicere magis q redeunt q̃ q non redeunt: quia quod est raro ꝛ per accidens non cadit sub arte: sed illud quod frequenter est ponendũ a physico. Si autez itelligit primo modo. s. q est possibile: hz raro vel nũq̃ cõtigit: falsũ ẽ: qꝛ virtutes nãles agũt vt frequẽter vel vt sp. Si ergo virtꝰ nature ẽ ad idẽ nũero repandũ ergo vel frequẽter uel sp idẽ numero reparat: ꝛ si cũ natura agit de necessitate nature illud qõ põt quantũ et quãdo põt: per ocequens nã celestis que i superiozibꝰ agit vt semp qnandocũqz i superiozibus ageret sp idẽ nũero ageret: Et sic eadẽ erit nũero circulatio hodie que heri ẽt si fuisset interrupta: qõ oẽs dicũt etiã deo eẽ ipossibile: ꝛ eadẽ eclipsis numero sẽp redibit ꝛ illumiatio aeris ꝛ stellaꝝ sp eadẽ numero redibit: ex quo nã illumiãtis ꝛ illuminabilis ꝺ pt. Rõ quaz postea tangit i questiõe. z. replicabit. Processũ ãt prime opinionis bene destruit cui põt addi q seq̃reꝛ si organizatio posset eadẽ nũero fieri per nãz q ꝛ p ocns resurrectio fieret p nãz sicut generatio homis: qꝛ possibile ẽ q illo istãti quo erit resurrectio gnãlis fetꝰ i vẽtre mris virtute nãe sit vltimate dispositꝰ et tũc redibit eadem aia numero si fuit eadẽ mã numero: qõ ẽ possibile qñ mẽstruũ ex carni bꝰ hũanis ul ex embziõe fuit. tũc. n. nihil minꝰ faceret hõ ad resurrectiõem q̃ nũc ad gnãtiõem. Tertiũ nõ valet: qꝛ si cut sol gnãt hominẽ equinoce licz nobiliozẽ se: sic ꝛ aia facẽt et sicut forma nutriri facit se i mã alimẽti imediate se cũdũ eũ q dicit potẽtiã nõ differe ab eẽntia nõ obstante q agẽs et forma nõ coicidũt: qꝛ illud itelligit q idẽ non facit seipsũ eẽ simpliciter cũ priꝰ nõ eẽt: nõ autẽ gn forma ꝑexistens possit se cõmunicare corpori cui prius se non cõmunicabat. ¶ Ad primã rõnẽ eorũ de agẽte ꝛ patiẽte: nõ videtur valere de idẽptitate ꝛ diuersitate: ga si diuersa agẽtia ꝓducũt vnũ effectum nõ ꝓpter hoc segt ecõuerso q vnũ plura ꝛ diuersa: ga. n. i diuinis pr̃ ꝛ filiꝰ spirãt vnũ: sed nõ pp hoc filius duos. nec in creaturis uidemꝰ necesse cũ ad vnuz effectũ cõcurrãt quattuor cause q quelibet earuz faciat plures effectꝰ: imo necesse ẽ cõtrariũ. Solutio aũt alia licet sit bene: ad mentẽ phi tamẽ a simili põt argui q sicut diuersitas specifica effectꝰ nũquã ẽ nisi ex diuersitate agẽtis vel patiẽtis specifica: sic nec nãlis nisi ex nũerali ꝓpter qõ põt dici q idẽ manẽs idẽ ꝛ eodẽ mõ se hñs spẽ: idẽ facit spẽ: siue illõ eẽ specificũ sit ꝺm substantiam: vel scõm accidẽs absolutũ ul relatũ qõ tamẽ ocurrit necessario ad agẽdũ sicut idẽ approximatũ agit: nõ approximatũ non agit: cum agere ꝛ non agere differant plus q̃ genere: inter agens tamen et patiens non est differentia in his nisi in habitudine ꝓpiquitatis ꝛ distãtie. Et simil qꝛ approximare nũc ꝛ priꝰ nõ ẽ idẽ nũero sicut nec motꝰ localis cuius est terminꝰ: ita nec effectꝰ eiꝰ nũc ꝛ prius ẽ idẽ nũero. Secꝰ ãt qꝛ i deo vbi nulla ẽ variatio p hoc q cãt nũc ꝛ priꝰ. ¶ Ad secũdã rõnẽ de tribꝰ signis: nõ valet solutio sua vt dicẽt in sequẽti qõne. Sz dicendũ q existẽtia hodierna vt sit eadẽ cũ ante hesterna depẽdet ab hesterna ñ simpliciter nec respectu dei sed ꝺm quid ꝛ respectu creature: que creatura cõseruãdo ante heri ꝛ cessãdo cõseruare heri si hodie reincipit cõseruare nõ eodẽ mõ se hz nũc sicut priꝰ: mutata deocio in actũ: qꝛ oẽ agẽs creatũ refertur realiter ad passũ qõ ꝺo ñ ꝓuẽit: ĩmo si ꝓꝑ creatura agit aliõ nũc q̃ ꝑº necario qꝛ alr se hz nũc q̃ ꝑº ꝛ ñ eodẽ mõ ꝙ oppoᵗ sp se hñs nũc sicꝫ ꝑº: si ꝺ necite nãe agert sp agert eũdẽ effectũ quẽ ꝑº nisi effectũ repugnart stat sic motui: vl qꝛ agit vt vlt: facꝫ ꝺ qñ vlt: ꝛ ñ qñ ñ ult. ¶ Ad ancãtẽ nõ ualet rñsio p illõ qõ dcñ ẽ ꝑ. qꝛ

dret aliqs q sic due gnationes equoce nō necio terminat ad effcm equocū sz vniuocū vt vn⁹ p putrefactiōez gnat⁹ seminādo aliū gnat vtiqz sue spēi ex femella: silr mō p putrefactōez gnāta. qñ aūt masculus ꝛ femella sūt vni⁹ spēi genitū est eis vniuocum: q̄uis equiuoce cum eis genituz sicut Adam ꝛ eua aliter ꝓducti genuerūt filios eiusdez rōnis. Qz āt ab equo ꝛ asino generet burdo vel mulus est: qz coeūt cū femellis alteri⁹ spēi: vñ alr due gnones nūero differētes terminat ad genita dria nūero. Sed qz ista rō concluderet q nec ōs posset ß. dōz q per nāz pūt due gnones termiari ad idē ꝓductū qñ termin⁹ p primā ē ꝓduct⁹: ꝛ p secūdā nō ꝓduct⁹: sz cōicat⁹: sicut gno ꝛ nutritio ad idē: qñ vo p vtrāq termin⁹ ꝓducit p nāz sūt duo ꝓducta: sicut ꝛ due ꝓductiones: sz respectu dei nō oz: q pōt mltiplicare media ad vnū extremū. Nec obstat de gnone vniuoca: qz diceret aliquis q ille gnones sūt vniuoce extrinsece. Equus enī creatus ꝛ gnat⁹ sūt vni⁹ rōnis. Et p dñs gno ꝛ creatio fm q itrīsece cōsiderate. qz spēz accipiūt a termio ad quē: sed extrīsece ꝓput dr vniuoca q ē ab agēte vni⁹ rōnis: ꝛ equoca q ab alio: sūt equoce: sic. n. ꝛ ois gno i qua concurrit agēs nāle vniuersale ꝛ pticulare eiusdē rōnis bz rōnem equocc ꝛ vniuoce extrīsece: nā itrīsece ē vna p eentiā. ¶ Sz sciēdū ē ꝺ̄ pmā rōnē superius posita: q nō segt. ē idē nūero agēs ꝛ mā. g idē effect⁹: qz si idē hō p eandē viā vadat ꝛ redeat: nō ē pp ß eadē itio: nec eadē ābulatio: qz valet dre nota mercedē ꝛ iuste. Silr si dicat ābulatio ñ ē res maēs sz successiua: dōz q mot⁹ ita est effect⁹ sicut res pmanēs: vñ si ad vnitatē agētis ꝛ materie segt vnitas effect⁹: ita tenebit i motu sicut i re pmanēte. ¶ ꝑ si qs eadē pēna i eadez tabula rescribat lraz deletā: vel i eadē cera nūero: nō pp ß ē eadē lra nec figura nūero q prius. ¶ Preterea idē agēs puta sol gnauit nō coagēte agēte pticulari nisi forte cōtinēte: puta vermes i terra: nec pp hoc resuscitauit eūdē vermē nūero: sic ēt si vxor nutriret carnibus solis filioz suoz cognita a pre eoz regnaret eosdē nūero: qz agēs idē nūero g pus: ōs hō sol: idē patiēs: eadē mā nūero instruū: qō ē flz: iō zc. ¶ Ad rōes ꝓncipales dñt gdā ad pmā q negatō pcedēs ꝓductionē rei: ꝛ sequēs sūt eiusdē rōnis q̄tū ē de nā negatiōis: ꝛ fm ß neuter ipedit ꝓductiōez rei: sz sequēs negatō nō q̄ten⁹ negatio solū: sz q̄tenus interrūpēs ētitatē rei pre existētis facit q ꝓductio sequēs nō ē eadē cū pcedēte pp qō nec res ꝓducta pōt eē eadē. hoc āt nō facit negatio pcedēs. ¶ Sz ista solo nō valet: qz cōcluderet q nec ōs posz idē nūero repare ꝛ ꝺ̄ solonē suā ē: qz negatio pcedens tollit oēm entitatē rei: nō āt ē plus ētitatē rei interrūpere ad tps aliqō precedēs ꝛ ad tps supponere q̄ ipam ad oē tps pcedēs negare. q̄to. n. aliqd plus distat ab entitate tanto minus pōt fieri ens: vñ si nō obstāte q res nūq̄ būit eē eadē nūero pōt ꝓduci: multo magis si semel būit: dū tm hoc ei ñ repugnet: nec agēti: igit qñ talis ē q nō pōt pluries sumi: sz tm semel: tūc silr res illa pōt fieri tm semel non plnries: vt mot⁹: qz fieri terminat ad eē cui repugnat pluries: vel sepius eē ꝛ fieri. Idē est qñ repugnat pluries agenti vt creature. Nā sicut alicui creature repugnat pluries agere vnum effectū spē vt corruptibili: q̄ fatigat: ꝛ tādē deficit sicut aīa lia cessant generare: sic repugnat toti creature eūdem effectū nūero sepi⁹ agere: qz ois creatura alr se bz postq̄ egit q̄ ante: vñ nō pōt agere sicut ante i oib⁹ ꝛ p oia: ēt si alr nō sit ex pte effect⁹ repugnātia. Nec est dōm q nō sit defect⁹ ex pte effectus nec agētis: sz ipi⁹ actionis: qz vbi ē actio simplex sīñ motu ꝛ mutatiōe nihil ei repugnat: nisi qō repugāt ꝓncipio: vel termino. motui āt ꝛ mutatiōi aliqd repugnat ex se: qō: neutri extremo repugnat: vt simultas vel aliquid bs. ¶ Ad zm dicūt illi idem p interrēptionē minoris: qz pmanētia rei nō est posterioz ei⁹ vnitate: imo magis est prioz: qz pmanētia nō est nisi entitas rei. Rem. n. pmanere ñ est aliud q̄ rē eē: ꝛ rē tātū pmanere tantū eē. Sic g entitas est aliquo mō prior vnitate: qz vnitas super entitatē addit idiuisionē: sic pmanētia q ē eadem cū entitate ē prioz vnitate: ꝛ iō variatio pmanentie variat vnitatē. ¶ Sed hoc non videtur bene dictū. s. q permanētia ꝓprie dicta sit p or vnitate: qz posterius nūq̄ est fine priori. est aūt instans tpis bns vnitatem: vñ ꝛ dicit idiuisibile: nō tn bz pmanentiaz: nec dr pmanēs aut stās sicut nūc eui: aut eternitatis: sz dr nunc fluens ꝛ diuidunt successiua ꝺ̄ pmanentia: vñ motus bz vnitatē q nō bz pmanētiā ꝓput pmanētia dicit duratione sil exītez. Itē nūc tpis bz vnitatē ꝛ nō pmanētiam ꝓput dicit durationē verā q nō ē i istāti: sicut. n. punctus ñ est q̄titas nec momētū mot⁹: sed termin⁹: sic nunc nō ē duratio: sed terminus durationis: vñ q solo instanti durāt: eē vnū bnt: ꝛ eē permanēs nō habent. ¶ Dicēdum est g ad ar'm lz virtute diuina possit ꝑus manere variato posteriore: tn fm naturam semper necesse est variato posteriore variari prius: sicut mutatio accidentium magis facta abycit a substātia ꝛ sic naturalr variata rei pmanētia lz posteriore: variat vnitas: lz respectu dei ñ sit sēp neēe. Qō. III.

TErtio q̄ritur vtruz illud cuius eēntia peryt totaliter p ānihilationem vel i pte p corruptionē vt sunt oia corpora lia sub hoie possit virtute diuina idem numero reparari. Et arguit q sic: qz cui non repugnat eē nūc ꝛ prius ei nō repugnat fieri nūc ꝛ ꝑus: qz fieri ordinatur ad eē: sed angelo vel lapidi nō repugnat eē nūc ꝛ prius. g nec fieri nūc ꝛ prius: hoc autem non pōt esse sine media annihilatione ꝛ corruptione: ergo deus pōt angelum ānulatum vel lapidē corruptū eundē fm nūerū repare. ¶ Itē si mūdus eēt ānihilatus ōs posset saltē eūdē fm spēm reparare. sz reparando eūdē mundū fm spēz necessario reparet aliquā partem eius eandē fm nūerū. g zc. Probatio minoris: qz aliq spēs sunt in quibus nō pōt eē nisi vnicum idiuiduum: vt i angelis: illas g oz reparare fm idem indiuiduū qō p̄cessit. ¶ Itē sicut se bz locatū ad locū: ita tpale ad tps: sz ōs pōt facere q corpus locale sit in locis distantib⁹ dato q non sit in loco medio: vt pz de corpe existente in celo ꝛ sacro altaris. g silr pōt facere q res tpalis sit in diuersis tēporib⁹ distantibus dato q nō sit i tpe medio: hoc aūt nō posset fieri nisi per reparationē rei corrupte. g zc. ¶ Itē agēs manens idē fm se ꝛ fm oia que cōcurrūt ad actionem qualr cūq̄: pōt idem numero facere: sed supposito q mūdus sit nūc ānihilatus ꝛ q̄cūq̄ pars ipius: deus esset idē qui prius erat anteq̄ mūdū faceret: vel aliqd in mūdo: ꝛ eodē modo se bret i se ꝛ in oib⁹ cōcurrentibus ad actionez qualrcūq̄: qz nihil cōcurreret ad productionē cuiuscūq̄ rei: nisi de⁹: in quo nulla pōt eē varietas. g ōs posset facere vel repare eundem mundū quem fecit prius vel aliquam partez ei⁹ si eēt ānullata. ¶ Itē probatur idez p Aug'm. zz. de ciuitate dei. vbi dicit q si illa materia de qua homo factus est ō cidisset oīno i nihil ꝛ nō mansisset in illis nature lateribus adhuc deus posset eandem numero reparare. ¶ Item si illud qō corruptuz est non pōt idē numero reparari sequit q omnia accidentia que fuerunt ꝛ non remanent i anima separata: sint alia fm numerum in homine resurgente. ß autem est inconueniens saltem de propria passione. Non enim videtur possibile q idem sbz numero habeat vicissim aliam ꝛ aliam passionez numero: quare zc. ¶ In contrarium arguitur: quia non minoris virtutis ē deus respectu successiuorum q̄ respectu permanentium: sed de⁹ nō potest reparare successiua corrupta: ita vt sint eadem fz uum numerum: vt cōmuniter ponitur. Non enim posset eundem numero motum reparare. ergo nec permanētia. ¶ Rño sicut tactum est in vltimo argumēto. entiuz quedam sunt permanentia: vt angelus: bos: lapis: quedaz trā seuntia vel successiua vt tempus motus ꝛ illa que ad mo

tum ⁊ tempus pertinent: vt sunt oīa que ſm nām non pñt ſz idem pluries sumi. primo igit inquiretur de successiuis siue transeuntib⁹ an possint eadem ſm nūerum reparari

Scō de permanentibus.

p⁹ opi. **Quantū** ad p̄mū est cōis opio: q̄ successiua non pñt eadē nūero reparari. cuius rō assignat du

p⁹ rō plr. ¶ Prima. illō qō ad sui vnitatē eēntialē regrit ↄtinuationē duratōis nō pt eē idē ītrrupta duratōe. ſz oē succes siuū vt mot⁹ ⁊ tp̄s regrit ad sui vnitatē eēntialē ↄtinuationē duratōis. q⁹ sua vnitas ē sua ↄtinuitas. q̄ interrupta sua

z⁹ rō duratōe nō pt eē idē nūero. ¶ z⁹ rō talis ē. ponat q̄ aliq⁹ moueat ab. a. i. c. p. b. ſi mot⁹ potest, idē ſm numez repara ri seq̄tur: q̄ q̄ mobile motū ē ab. a. vsq̄ ad. b. ⁊ deide mo uet ab. a. i. c. q̄ tūc possz p̄m⁹ mot⁹ quo mouebat ab. a. i. b. reparari. hoc āt ēimpoſe: q⁹ tunc idē mouere ſil diuersis motib⁹ eiusdē spēi. ⁊ itez ples partes eiusdē mot⁹ eēnt ſil quoz vtrūq̄ ē impoſe. q̄ ipoſe ē eundē motū nūero repara ri. ¶ Das āt rōnes qdā ipugnāt dicētes: q⁹ qcqd sit ō ↄnen tū rōnes iste sūt solubiles. Cū. n. p̄mo dr: q⁹ oē successiuum ad sui vnitatē eēntialē regrit ↄtnuitatē: eo q⁹ sua vnitas ē ↄtinuitas. dñt q⁹ ↄtinnitas q̄ regrit ad vnitatē mot⁹ nō est ↄtinuitas ei⁹ cū alio motu: q⁹ sine hac glibz mot⁹ ē vnus ī se. nec ē ↄtinuitas eiusdē mot⁹ ad seip̄m. q⁹ idē nō ↄtinuat sibi p̄: ſz est ↄtinuitas partium ↄcurrentiū ad eundez mo tū. Sola igit ītrruptio huic continuitati contraria soluit vnitatē motus. nūc āt ita est: q⁹ ītrruptio q̄ eēt ītr p̄muz motū ⁊ eius reparatōez nō solueret illā ↄtinuitatē: nec eēt ei ↄria. Ponim⁹. n. q⁹ sicut p̄ma vice ptes mot⁹ fuerunt ↄti nuate: ita ⁊ in eius reparatiōe. Interruptio g̃ q̄ poneret so lū argueret q⁹ motus p̄mo existēs ⁊ postea reparat⁹ ñ eēnt duo motus ↄtinuati ↄstituentes p suā ↄtinuationē vnum tertiū motum: sed nō argueret q̄n esset idem motus p̄mo existens ⁊ postea reparatus. Q⁹ aūt p̄mo assumitur q⁹ mo tus regrit ad sui vnitatē ↄtinuitatē eēndi. Dñt q⁹ cōtinui tas eēndi quā regrit motus nō ē q⁹ sit ↄtinue ⁊ semp: alio q̄n nunq̄ terminaret: ſz est q⁹ ↄtinue duret q̄diu est. ⁊ hoc pōt poni: dato q⁹ mot⁹ corruptus idē nūero repararet. q⁹ tā p̄ma vice q̄ scōa ponit q⁹ ei⁹ duratio esset ↄtīua successiōe partiū sua ↄtīua. Dñt etiā q⁹ scōa ratio clare deficit: quia cū dicit q⁹ si deus posset reparare eūdē motū ſm nūerum tunc p̄ma pars mot⁹ q̄ transit ab. a. ī. b. posset reparari duz adhuc scōa pars duraret. ſ. a b. in. c. Dōm q⁹ non est veruz. qō etiā pz ī permanētib⁹. Si. n. ponam⁹ q⁹ deus possz repa rare albedinē corruptā ī aliquo cui successisset nigredo op posita vel alia albedo nūero differens a p̄ma. tñ nō dicere mus q⁹ deus posset reparare eādē albedinē stāte nigredi ne ī eodē subo vel alia albedine nūero dr̄nte. Nō. n. possūt opposita ſil ī eodē subo eē: nec duo accñtia solonūero dr̄ia. Sil ī ꝓposito p̄ma pars mot⁹ nō pt repari manēte tertia. sed nullū ar^m ē. Nō pt hoc mō reparari. g̃ nullo mō: īmo ē fallacia consequētis ꝓcedēdo a destructōe iferiozis ad de structiōem supiozis. Āligd. n. īplicat ↄdictionē vno mō qō nō implicat alio mō. Et ideo eandē ↄnem ipſi nitunt alr ꝓ bare: p̄mittētes q̄o successiua vl trāseūtia dr̄nt a pmanē tibus: ex q⁹ arguūt ad ꝓpositū. Prima dria ē q⁹ res pmanēs duratōe sua ñ interrupta pt pluries sumi ſz se totā ⁊ ſm q̄libz ptē sui: vt bō vel lapis. successiua vo ⁊ gnāliter oīa trāseūtia non pñt ples sumi ſz se nec ſz aliqd sui: dura tione sua nō ītrrupta. vtrū āt ea ītrrupta possint iterato sumi ingretur: q⁹ hec q̄stio q̄rit. Nūc āt sumam⁹ absq̄ pe titōe illō qō de se clarū ē īducēdo ī oīb⁹. ¶ z⁹ dria ē q⁹ res pmanētes sūt res ꝓprie ⁊ simplr: vt bō: lapis: albedo: nigre do. ⁊ sic de ceteris. Res āt successiue nō sūt res ꝓpe ⁊ sim pliciter: ſz solū q̄dā rez bitudines: vl qdā reales modi eēn di: c⁹ rō ē. q⁹ illō qō aduenies alicui non reddit ipm magis ↄpositū q̄ p̄i⁹: nō ē res ꝓprie ⁊ simplr. ſz talia sūt oīa trans seūtia ⁊ successiua: vt mot⁹ ⁊ tp̄s ⁊ hȝ. nō. n. celū ē magis cō positū q̄ si staret: q⁹ mot⁹ ad locū nihil variat circa rez: vt dr̄. 8. phy. ⁊ idē est de motu ad formā: q̄tū ē p̄cise ō nā mo tus: q⁹ nullā ↄpōnem ponit ſm se circa subm p̄ter illā que est forme terminātis motū: vt ē res pmanēs. ¶ Ex prima dria arguūt sic. min⁹ est rem iā exñtem ↄseruare ne corrū patur q̄ corruptū reparare. ſz ī successiuis ⁊ trāseūtib⁹ de⁹ nō pōt rez ↄseruare ne corrūpat. g̃ fortiori rōne nec pt corruptū reparare. maior vr manifesta. ſz minor ꝓbat: quia si aliq⁹ successiuū vl trāsiens posset ↄseruari duz est in eē ne corrūpereť: tūc plies pt sumi: ⁊ sic eēt pmanēs ⁊ nō trāsiēs.

¶ Sed diceret aliq⁹ q⁹ ō rōne trāseuntis ē q⁹ nō possit plu ries sumi ↄtinue ⁊ nō ītrrupta sua duratōe: q⁹ tūc eēt stās ⁊ nō transiens. sed nihil ꝓhibet gn plies possit sumi ea ītr rupta. nec ꝓpter hoc erit stās: ſz q̄libet vice erit fluēs ⁊ trā siens. ꝓpter q̄ maior vr falsa: q⁹ magis vr ↄ rōnē successi ui vel trāseūtis q⁹ possit pmanere ne corrūpat: q̄ q⁹ possit reparari post q̄ corruptū ē. ¶ Sz illō nō valet: q⁹ si idē suc cessiuū: puta: idē motus nūero pt reparari: vez eēt dicere q⁹ mobile subm eēt bis motū realr. illō āt nō diceret rōne nūeratōis subi: q⁹ illud ē vnū: nec rōne nūeratōis spaty: q̄ ſil est vnū. g̃ oz q⁹ sit rōne nūeratōis motus vel duratiōis eius: aut mēsure extrīsece. si rōne nūeratōis mot⁹ hȝ ꝓpo sitū. q⁹ oīs realis nūerus ē pluriū realr. ⁊ ita mot⁹ p̄cedēs ⁊ sequēs nō eēnt vnus mot⁹ realr: sed ples: q̄ eēt nost⁹ p positū. ¶ Si dicat q⁹ hoc ē ꝓp nūerationē duratōis: ī idez redit. q⁹ duratio mot⁹ nō est aliud q̄ motus. ⁊ iō si vnū nu merat realr ⁊ reliquū: nec rōne mēsure extrīsece: vl cuius libet alterius extrīseci: q⁹ ōs posset facere q⁹ eēt solū mot⁹ p̄mi mobilis: ⁊ illū possz ītrrūpere ⁊ iterato reparare: ⁊ eēt vez dicere q⁹ celū eēt realr bis motū: nō p nūerationē ali cuius mensure extrīsece: q⁹ nulla eēt: nec ꝓp numerationē subiecti vl spacy aut mouentis. g̃ p nūerationē motus vel duratōis: q̄ idē est. ¶ Itē eundē motū posse reparari vel simplr ē poſe vl simplr ipoſe. si poſe simplr: g̃ erit poſe vtu te nāe. Probatio. q⁹ q̄cūq⁹ aliq⁹ effect⁹ est simplr polis: ⁊ cā est eq̄ potēs nūc ⁊ p̄i⁹: ex tali cā pt idē effectus ꝓduci nūc sicut p̄i⁹. si ergo reparatio eiusdē mot⁹ sit effectus sim pliciter polis. g̃ cā nālis q̄ p̄mo facit ⁊ eo corrupto remanet eque potēs sicut p̄i⁹: posset illū motū eūdē ſm nūez repa rare. hoc āt est falsū. relingt g̃ q⁹ reparatio eiusdē mot⁹ ſm nūez ē effect⁹ simplr impolis. talis āt effectus subterfugit oēm cāz. g̃ q⁹ nulla vtutē pōt mot⁹ idē nūero repari. ¶ Itē si mot⁹ posset idē nūero reparari: eodē mō possz ⁊ tp̄s: ⁊ sic dies q̄ pteryt posset stati reparari: ⁊ ñ solū semel ſz semp: ⁊ ita tot⁹ decursus tp̄is esto q⁹ durarz ī infinitū. nō eēt realr nisi vn⁹ dies: īmo vna breuissima hora vel breuissima ps vni⁹ hore. q⁹ idē argumētū pōt fieri de hora vl de pte hore sicut de tota die: q̄ oīa sunt absurda. q̄re ⁊c. ¶ Ex z⁹ dria z⁹ rō sic arguit: ſz idem subm possit esse successiue sub oppositis formis vel bitudinibus: ipoſe tñ est ⁊ ↄtradictionē impli cat: q⁹ oppositarū formarū ⁊ bitudinuz vna sit alia: nec ſil nec successiue. sicut poſe ē q⁹ eadē aqua p̄mo sit calida ⁊ po stea frigida. vel q⁹ idē homo sedeat ⁊ postea stet. ſz ipoſe ē q⁹ caliditas sit frigiditas: vel q⁹ sedere sit stare. sed si idem successiuū vel trāsiens posset reparari: seq̄reť q⁹ vna bitu do eēt alia. g̃ impoſe est q⁹ idē successiuū vl transiens repa retur. minor ꝓbat. q⁹ sicut dictū fuit: successiua nō sūt pro prie res: ſz bitudines rerum. sicut mot⁹ eēntialr ē successio vel bitudo successionis mobilis in loco: ⁊ p eandē rōnem ptes motus sunt eēntialiter ptes successiōis. partes āt suc cessiōis sunt p̄i⁹ ⁊ posterius vel potius p̄ioritas ⁊ posterio ritas: ita q⁹ quādo dicit q⁹ vna pars motus est p̄ior: ⁊ alia posterior: nō est p̄dicatio denoiatiua alicui⁹ habitudinis addite ad partes motus: sed est eēntialis: q⁹ partes motus sunt eēntialr habitudo ipa ꝓximitatis ⁊ posteriozitatis exñ tie mobilis ſm aliaz ⁊ aliā partē in loco: sicut motus ē eēn tialiter successio eius p totū locū. si ergo ps mot⁹ q̄ pteryt

posset eadem numero reparari tunc habitudo priozitatis efficeret habitudo posteriozitat qō ē ipōle vt dcm̄ fuit. ¶Sz g̃ q̄ successiua vt tps ⁊ mot⁹ nō pñt eadē nūero reparari. ¶Sz substinēdo rōnes primas pōt dici q̄ istātia ad primā rōnē nō ualet: qz ille mot⁹ nō ē vnus cui⁹ ptes non copulant ad aliquem vnū cōem terminū: cū ista sit diffinitio cōtinui: sz motus fm nāz iterrupti pp hoc solū ptes nō copulātur ad vnū: qz ē iterrupt⁹: nec ē alia rō. g̃ si mot⁹ q fuit añ beri ⁊ ñ beri: repet hodie pp iterruptionē diei hesterne nulla ps hodierni cū pte añ hesterni copulabit ad terminū cōem. g̃ ipōle ē q̄ isti duo mot⁹ sint vnū quoz oēs ptes adiuicez sūt discōtinuate. ¶Ad istātiā secūde rōnis posset dici q̄ nō ē sīle: qz nō ē ꝓrietas iter duas ptes eiusdē motus sīc inter albū ⁊ nigrū: cū ille due sint motus vn⁹ nūero ⁊ spē: iste āt due forme nūero ⁊ spē differētes: nec eēntiales ptes alicuius vnius nūero. Et sīl̄r duo accūtia pmanētia eē sīl̄ pl⁹ repugnat q̄z duo successiua i eodē subo: qz illa nullo alio distinguūt nisi subo: ꝫ āt nō solū subo sed tpe ⁊ termio. ſ⁹ phi sicorū. Sz fm veritatē nō valet: qz ꝑma ps motus puta ab a. in. b. ⁊ secūda a. b. i. c. ꝓriant: qz moueri ad aliqd ⁊ ab aliquo ꝺicūt: vñ ꝺictio maior esset idē mobile sīl̄ moueri ad. a. ⁊ ab. a. q̄z eē albū ⁊ nigrū: ⁊ tñ ꝑmū cōtingeret si durāte secūda pte mot⁹: reformaret ꝑma. Similr q̄uis illō sit verū: tñ si durāte secūda pte mot⁹ p⁹ repararet: nō eēt tps quo distingueret: qz eēnt sīl̄ tpe. Si āt termio distīguerētur: tunc seq̄ret q̄ simul ⁊ semel termin⁹ participaret magis ⁊ minus: qō est ipōle. Possent etiā ipugnari alique rationes eoz: qz ad suā rōnē ipīmet bene instāt nec soluūt ad istātiā: sed ꝺ arguūt adducētes nouā rōnē ad ꝓpositum: ⁊ pōt i stantia sic cōformari. Plus eni vī aliqd de nouo ꝓducere qō nūq̄z būit eē q̄z illud qō aliqō eē būit illo pdito reparar: Si g̃ plus ē aliquid corruptum reparare q̄z exñs ne corrūpatur cōseruare: sīl̄r maius est illud qō nūq̄z fuit ꝓducere q̄z ꝓductū cōseruare: sz motū q nūq̄z fuit deus de nouo potuit ꝓducere. g̃ multo magis ꝓductū ne flueret ⁊ desineret conseruare: ꝓñs est falsū. ergo ⁊ antecedēs. Et sic ratio bene concludit q̄ motus non pōt postq̄z fuit reparari: ita concludit q̄ anteq̄z fuit non potuit produci. Propter qō est dicendum q̄ maioz est vera ex parte agentis: quia non est minoris virtutis producere ⁊ reparare q̄z productum conseruare: sed ex parte effectus sūt aliqui q bus repugnat conseruari eodem modo nunc ⁊ prius sicut successiua: non autem produci: ⁊ ideo possunt produci ad essendum non autem caseruari in essendo. Item talibus repugnat reparari i idēptitate numerali: qz cū sit facilius esse quo tēpore q̄z multo: ⁊ oē in se indiuisum sit fortius diuiso: illud quod non potest nisi semel sumi dum est in suo esse cum suis partibus. multo minus alias: ⁊ si nō post motus sic esse in isto die vnus vt pars prior sit posterioz multo min⁹ per dies diuisus. ¶Ad secundam rōnem pōt instari: qz ex sola numeratione habitionis vel habitudinis potest dici aliquid bis bītū sine hoc q̄ hīs vel hītum sit multiplicatum: sicut corpus xp̄i humanū fuit i resurrectiōe bis aiātū vel viuū sine binario corpoz̄ ⁊ aiarū ex sola hītudine eoz adiuicē multiplicata: ita ⁊ i ꝓposito. ¶Itē si vltia spera moueret nihil esset ibi hīs nisi celū: nec hītū nisi mot⁹: nec vbi: nec aliquis terminus: ⁊ tñ sic diceret bis motus si eius motus interrūperetur sicut alia corpora que mouentur ad vbi: ⁊ locum. Rō. 3ª tangetur in sequenti questione. ¶Quarta bene concludit nisi q̄ est petitio principy: qz cuz continuitas sit tota causa vnitatis i omni successiuo ⁊ motu ⁊ tempore: nullus diceret tēp⁹ posse reparari qui negaret de motu. Sed si dicatur q̄ post diem iudicy erit vna dies nihil ad propositum: quia loquimur de die que est motus celi: tunc autem non erit. Sed aliquis diceret q̄ nullum est est iconueniens si sit idē dies nūero beri ⁊ hodie. sicut non est inconueniens si est idē asinus germani suscitat⁹ ⁊ moz tuus: ⁊ oculus perditus ⁊ restitutus. ¶Ad quintum videtur q̄ supponat multa falsa in prologo suo. Primo q̄ res permanentes sunt res proprie ⁊ simpliciter dicte: quia hoc est ꝓtra eum: qz relatio est res permanens: que tamen est habitudo: ⁊ per ꝓsequens nō res ꝓprie ⁊ simpliciter fm eū ⁊ fz eū sequētia sex predicamēta ñ sunt res sz hītudines q̄z tamen situs: habitus: ⁊ vbi possunt habere esse permanēs: quod est ꝓtra suam distinctionem. Scōo: qz cū motus sit actus entis in potentia: ⁊ ex actu ⁊ potentia ꝓprie dictis fit compositio ꝓprie ⁊ vera. videtur q̄ omnis motus cum suo mobili faciat compōnem veram. Nec obstat quod dicit q̄ non veniat ad aliqd circa subiectū. qz verū est de motu ad vbi nisi per accidens in mobili corpozali quod p motum calefit. motus autem ad formā per se variat aliqd circa subiectum q̄tum ad accidentalia. sed q̄tum ad substantiam nō nisi per accidens inquantuz generatio ⁊ corruptio sunt termini alteratōis extrīseci. Tertio q̄ cōtinnitas successiua que per eēntiam est motus nō est hītudo: sicut nec ꝓtinuitas manēs: vt linea: superficies: corpus: qz sīl̄ iste spēs q̄titatis ponuntur in predicamentis. ⁊ sicut diuisibilitas in ea que insunt est ratio oīs q̄titatis: ita ꝓtinuitas oīs q̄titatis ꝓtinue tā pmanētis q̄z successiue. dīa āt diuisiua alicui⁹ ꝑdicamēti nō videt eē spēs alterius: cum ꝑdicamēta sint impermixta. vñ cum ꝓtinuitas et priozitas sint dīe q̄titatis: qz ꝑma diuidit ꝓtra discretā. scōa ꝺ permanentē: videt q̄ ista nō sint eēntialr hītudines q̄ sūt ō gñe rlonis.

¶Terty adducūt tres alias rōnes q̄ etiā videtur solubiles q̄ idem nūero successiuo nō pōt reparari. Primo: qz sicut ꝓtinuitas est ne rōne linee: sīe de rōne tēporis. sed deus nō potest facere q̄ linea discōtinua sit vna: qz cū nūer⁹ causet ex diuisiōe ꝓtinui: ꝓtradictio est q̄ sit ꝓtinuū actu diuisum ⁊ nō sit ibi nūerus. ⁊ sic eēt vnū ⁊ nō vnū: sz multa. g̃ sīl̄r ex quo est mot⁹ iterrupt⁹ nō ē vn⁹. ¶Sz ꝺ istā rōnē ē: qz sīc ꝺs nō pt facere q̄ due linee sīl̄ exñtes actu diuise sint vna: sic ēt ñ pt facere q̄ duo motus sīl̄ exñtes discōtinuati sint vnus: nec de hoc est qō. sed sīc pt facere q̄ linea ānihilata eadē repararet ⁊ hēbit eādē nūero ꝓtinuitatē quā ꝑius: nō obstāte discōtinuitate tpis q̄ fuit media: sic ⁊ motū q fuit cū sua ꝓtinuitate reparabit: nō obstāte q̄ sua ꝓtinuitas fuerit iterrupta: sīc ⁊ ꝓtinuitas linee fuit ānihilata. ¶3ª rō est: q̄ ꝺs nō pt facere spēm generis alicui⁹ sīl̄ cū spēbus oppositis. sīc nō posset facere aliqō aīal qō sīl̄ eēt rōnale ⁊ irrōnale. aut colorē sīl̄ albū ⁊ nigrū fz de sorte q fuit aīal rōnale posset facere irrōnale: aut de nigro albū. tñ nō posset facere q̄ eēt vnū idē nūero totalr: qō pri⁹ fuit rōnale ⁊ nūc est irrōnale. sed pñs ꝑteritū ⁊ futuꝝ sunt ꝺrie p se ⁊ eēntiales in motu ⁊ tpe. ergo nō pt facere de ꝑterito pñs: vt scilicet quod est preteritum idez numero sit presens. sed ista ratio non videtur valere si motus est aliqua alia res a tempore. qz fz ñ possit fieri ō preterito pñs: sic nec ō abedine nigredo. si tamen hoc est verum: tamen sicut subiectum quod est album fit nigrum: sic videtur q̄ motus qui erat subiectum tēporis ꝑteriti fiat subiectuz tēporis pñtis vel futuri: īmo plus vī q̄ de vno ꝺrio fiat aliud formalr: qz ñ ē maioz icōpossibilitas iter ꝺria ꝑpe dcā: puta: albedinē et nigredinē: q̄z iter formas subales distīctas p ꝺrias oppositas: puta. aīatū ⁊ iaīatū. fz ꝺs pt subito facere de trūco vitulū: ⁊ de nō vino vinū: ⁊ e ꝺ. g̃ de aibedine nigtedinē. fz ibi est subm cōe q̄ remanet: ⁊ forma cedit forme: nō vna fit alia. ideo ⁊c. ¶3ª rō est: qz ꝺictio ē q̄ idē sibꝫpi succedat. cuz aūt posteri⁹ succedat ꝑozi facere ō motu ꝑterito pñtē ē facere q̄ vnum ⁊ idē ⁊ fm idē sit pri⁹ ⁊ posterius ⁊ sibꝫpi succedat: īmo q̄ sit ⁊ nō sit: qz qō ꝑteryt nō ē: ⁊ quod ē nō preteryt. Scd hic forte diceretur q̄ deus nō posset facere q̄ preteritum sit preteritum. sed idipsum quod est preteritum posset resumere: vt ⁊ fuerit preteritum ⁊ nihilominus sit pñs ⁊ futuꝝ. Si. n: ꝺs celū ꝺū mouetur ānihilaret ⁊ postea

3ª opi.

3ª rō

3ª rō

pararet nihil ꝓhibet vt vr̃ ꝙ cũ eadẽ nũero latione q̃ ꝑ⁹ mouebaꝫ ipm repararet.iõ ⁊c.Et iõ vr̃ stãdũ in rationib⁹ ꝓme opinionis ⁊ communis.

Quantum ad z⁹ arti.ꝓncipalẽ õ ꝓmanẽtib⁹. ꝑ ponẽt opio ꝓbabilis cũ suis motiuis. z° ponẽtur rn̄siões eoꝝ ad rõnes factas in ꝓn°. ⁊3° iquireꝫ õ bis. ¶ Dn̄t g̃ qdã ꝙ salua reuerẽtia po⁶ diuĩe cui subest oẽ pole:vr̃ ꝙ nullũ ꝓmanẽs corruptũ ꝑt idẽ nũero repari: qõ ꝑt ꝓbari sex rõnib⁹. ꝓio sic. Nõ plus ꝑt õs agẽs ꝑ volũtatẽ cr̃ si ageret ex necessitate nãe.sz si ageret ex necessitate nãe:ñ possz eãdẽ rẽ nũero corruptã reparare.g̃ nec agẽs ꝑ volũtatẽ.maior ꝓz.qz posse respicit potẽtiã.Eãdẽ.n. potẽtiã suppõim⁹ i õo si agerz ex necessitate nãe quã bz agẽs ꝑ volũtatẽ.volũtas ãt nõ addit nec auget potẽtiã:imo qcqd ꝑt:ꝑt ꝑ solã potẽtiã:sz ꝑ volũtatẽ bz ꝙ potẽtia fm formã volũtat] exeat i actũ.vñ ꝑ volũtatẽ nõ bz nisi libertatẽ vtẽdi po⁸:quã nõ bret si ageret ex necitate nãe . vñ ꝓbi ꝙ posuerũt deũ agere ex necitate nãe:posuerũt i eo tãtã potẽtiã:sicut nos ponim⁹.s.infinitã.minor declaraꝫ.qz si de⁹ ageret ex necitate nãe lz ageret ꝑ potẽtiaz ifinitã:agerz tñ mõ aliquoꝝ agẽtiũ nãliũ. ꝓpter qõ lz posset ꝓducere pfectiorẽ effectũ q̃ alia:nõ posset tñ reparare corruptũ: sic nec alia.Et ꝓfirmaꝫ:qz pr̃ i diuis gnãt filiũ ex necessitate nãe. ⁊ ab oĩb⁹ ꝓcediꝫ:ꝙ si gnãtio diuina iterrũperet ⁊ iteraret ꝙ eẽt gnãtio alia ⁊ ali⁹ fili⁹.⁊ si ℔ eẽt i deo respcũ diuiorũ fortiori rõne eẽt i eo re spcũ creaturaꝝ. ¶ z° talis ẽ.agens nãle nõ põt repare idẽ fm nũeruz.g̃ nec de⁹.añs supponiꝫ ex ꝓcedẽti qõne. ꝓbatio ꝓñtie.qz si agẽs nãle non possit reparare idẽ fm nũerũ ⁊ õs possit:hoc erit vl̃ ꝑp dr̃iaz vtutis agẽtis:vl̃ ꝑp differẽtẽ modũ agẽdi.Ex ꝑte.n.termi ñ ꝑt eẽ dr̃ia:cũ ponaꝫ idẽ termin⁹ respcũ vtriusq; agẽtis ⁊ actionis.nõ ꝑpter differẽtẽ modũ agẽdi.vt pote:qz õs agat sine motu ⁊ mutatõe:nã vo nõ.qz i repatõe rei q̃ ad formaz corruptã a quocũq; fiat ẽ v̄a mutatio.qz subm se bz aliter nũc cr̃ pri⁹.s.mã recipiẽs formã q̃ fuit ꝑ⁹ spoliata. vñ si lumine corrupto õs repararet ipm:eẽt v̄a mutatio sicut si sol repararet ipz. Itẽ ꝙ si aligd rei remaneat idẽ nũero magl videt facere ad ℔:ꝙ illõ cui⁹ erat ps possit redire idẽ nũero q̃ si nihil remaneret.qz plus ẽ reparare vtrãq; ptem q̃ alterã tñ.sz i motu ⁊ mutatõe rei corrupte aliqd remanet: scz mã vl̃ subm.i ãnullatõe ãt ãgeli nihil remanet.g̃ facili⁹ vr̃ eẽ ꝙ res corrupta repeꝫ ꝑ motũ ⁊ mutationẽ:q̃ res ãnihilata ꝙ creationẽ vl̃ recreationẽ.g̃ modus agẽdi ꝑ motuz ⁊ mutationẽ nõ impedit agẽs nãle pluscũ diuinũ:gn possit idẽ nũero repare. Itẽ nec ꝑp differẽtẽ vtutẽ agẽtis.vtpote:qz õs agit ifinita vtute:agẽs vo nãle finita.qz effcũs finitus g fm spẽm suã ꝑt ꝓduci a vtute finita:nũq; exigit ifinitatẽ vtutis i cã sua:nisi ꝑp modũ q̃ ꝓducit.puta: si ꝓducaꝫ ꝙ creationẽ vl̃ alio mõ g creature non ꝓpetit.sz ois forma nãl i reb⁹ gñabilib⁹ ⁊ corruptibilib⁹ excepta aĩa rõnali ẽ qdã effcũs finit⁹ q fz spẽz suã ꝑt ꝓduci ⁊ ꝓduciꝫ a virtute finita.g̃.nũq; regrit i ꝓducẽte vtutẽ ifinitã: nisi ꝓducaꝫ ꝙ creationẽ:vl̃ tali mõ g creature nõ ꝓpetat.sz ei⁹ ꝓductio i scõa ꝓductõe ẽt si fiat a deo ẽ ꝙ verã mutationez:sic si fieret a creatura vt statĩ dictũ ẽ.g̃ reparatio rei corrupte nõ necio regrit vtutẽ ifinitã.Dr̃ia igit vtutis ifinite i agente ñ ꝑt eẽ cã q̃re õs possit repare idẽ nũero:nõ ãt nã. Quid g̃ ẽ i cã:q̃re nã ñ possit:absq; dubio vr̃ eẽ illõ qõ tãgit ꝓbs .z.de gñatõe.s.ꝙ idẽ manẽs idẽ:sp natũ ẽ facere idẽ. ad ℔ ãt ꝙ agẽs faciat idẽ nũero:oz ꝙ maneat idẽ i se q̃ ad vtutẽ ⁊ idẽ i bitudie ad passũ vl̃ ꝓductũ q̃ ad actõez:cũ ãt actio nãe iterrũpiꝫ nõ manet eadẽ bitudo agẽtis ad passũ vl̃ ꝓductũ:nec eadẽ bitudo reparari ꝑt:vt ꝑ⁹ ꝓbatũ ẽ.⁊ iõ ñ ꝑt repari idẽ:vt ꝑ⁹ ꝓbatũ ẽ.⁊ iõ ñ ꝑt reparari idẽ ꝓductũ fm nũeriſtõ ẽt iueniꝫ i deo ꝑ ꝓparatõez ad ea quoꝝ ſuba depit i toto vl̃ i ꝑte.qz actio dei i creaturã iterrũpiꝫ.⁊ iõ ñ manet eadẽ bitudo dei agẽtis ad creaturã ꝑ ꝑma rei ꝓductione ⁊ ei⁹ reparatõe.⁊ hec rõ cois ẽ ad ea q̃ sũt successiua ⁊ ꝑmanẽtia. ¶ 3ª rõ talis ẽ.idẽ locus acgriꝫ plibus motib⁹ localib⁹.sz eadẽ forma fm nãm nõ acgriꝫ plib⁹ actõib⁹:⁊ cã ẽ qz mot⁹ nõ terminaꝫ ad locũ vt sit sz vt mobile sit in loco.⁊ iõ nõ oz locũ variari fm se variato motu ad locũ. sed oporze ⁊ variari nãlr formã variata actõe ꝑ quã forma acqriꝫ.Ex hoc ꝑt sic argui.si eadẽ forma nũero sit i mã plibus actionib⁹:oz ꝙ vtraq; actio vel saltẽ altera termineꝫ ad formã:nõ vt sit simplr:sz vt sit i mã vel ſubo.⁊ ꝓp ℔ ad eãdez formã termiaꝫ gñatio hois ⁊ ei⁹ resurrectio. qz vl̃ vtraq; actio vel saltẽ altera terminaꝫ ad aĩaz:nõ vt sit simplr:sz vt sit i mã:sz i bis q̃ꝝ ſuba õpit:vtraq; actio.s.ꝓductõis ⁊ reparatõis terminaꝫ ad formã:vt sit:⁊ nõ solũ vt sit i hoc.s.in mã vel ſubo.g̃ ipole ẽ ꝙ he due actões terminẽt ad eandẽ formã. ¶ 4ª rõ talis ẽ.qz si õs crearet ãgelũ ⁊ postea ãnihilaret ⁊ deide repararet:vez eẽt dr̃e ꝙ angelus fuit bis realr nõ nũeratõe agẽtis.puta dei q vnus ẽ:nec cniuscũq; extrinseci ab ãgelo.qz si õs nihil feciſſz nisi ãgelũ quẽ ãnihilatuz postea reparaſſz:adhuc eẽt vez dr̃e ꝙ ãgelus bis fuiſſz qõ nõ possz vificari nisi nũeratõe ãgeli vl̃ duratõe ei⁹:qõ idẽ ẽ. ¶ Põt ãt addi 5ª rõ q̃ fuit tacta i ꝑcedẽti arti.s.ꝙ eãdẽ formã.puta:idẽ lumẽ reparari:aut ẽ pole simplr aut ipole simplr:⁊ deducaꝫ vt ꝑus vr̃.g̃ ꝙ ea quoꝝ ſuba depit i toto vel i ꝑte:nõ ꝑñt eadẽ nũero reparari:ſiue ſint successiua ſiue ꝑmanẽtia.⁊ hoc exꝑsse dicit frater Tho.vt dñt 4.li.di. .44.arti.2.i sol'one terty argumẽti:qõ fuit tale.vnus bõ ñ ẽ pt̃a aĩalia.ergo si nõ ẽ idẽ aĩal nõ est idẽ bõ nũero. sz vbi nõ est idẽ sensus nõ ẽ idẽ aĩal:qz aĩal diffiniꝫ ꝑ sensũ ꝓmuz: scz tactũ.sensus ãt nõ manec i aĩa sepata.g̃ nõ ꝑt idẽ nũero resumi. Ad qõ rn̄det ꝙ illa rõ ꝓcludit optie ꝓ illos q ponũt aĩam sensitiuã:⁊ rõnalem diuersas i boĩe.qz fz boc aĩa sensitiua esset i boĩe corruptibilis:sicut in alys animalib⁹. vnde in resurrectione non esset eadem anima sensitiua nec idem aĩal:nec idẽ homo. Si autez ponamus.ꝙ fm subam eadẽ anima sit rõnal⁹ ⁊ sensitiua:nllas ex hoc angustias patiemur:qz aĩal diffinitur per sensũ q ẽ aĩa sensitiua:sic ꝑ formã eẽntialẽ:lz per sensuz q ẽ potẽtia cognoscaꝫ eius diffinitio.aĩa aũt sensitiua q̃tũ ad eẽntiã manet sicut ⁊ rõnalis: cũ sit idẽ. Dec sũt v̄ba ei⁹:ex q̃bus clare patet ꝙ itẽtio eius est:ꝙ ea quoꝝ substãtia i aliquo deperit non ꝑñt eadẽ fm nũerũ reparari. Idẽ dicit i eodẽ.4.di.iz.arti.2.q.4.in corpore solonis.⁊ in vltima parte.q.77.arti.5.idẽ per oia dic. Dec aũt pars fuit op⁹ ei⁹ vltimũ ⁊ finale:vt apparet ex ei⁹ cõpletõe. ¶ Sextã rõnem alibi addũt:qz multiplicato eo a quo ꝑ se ⁊ totalr dependet effect⁹:multiplicaꝫ effect⁹.sz ꝓductũ dependet a ꝓductõe:ergo ipole ẽ eẽ vnũ ꝓductuz et duas ꝓductões. ¶ Deide z° isti rn̄det ad rõnes i oppm̃ superi⁹ tactas. ¶ Ad ꝑm̃ dõz ꝙ cuilibz rei repugnat eẽ nũc et ꝑ⁹ cũ me⁸ iterruptõe siue entitatisz ꝑmanẽtib⁹ ñ repugnet eẽ nunc ⁊ ꝑ⁹ absq; iterrũptõe siue entitatis. fieri ãt nũc ⁊ ꝑ⁹ respicit eẽ nũc ⁊ ꝑ⁹:nõ absolute:sz cũ iterruptõe entitatis: qõ eni fit:ꝑri⁹ non fuit fm aliqd tps.⁊ iõ repugnat eidẽ rei ꝙ fiat ꝑrius ⁊ postea. ¶ Ad z^m dõm ꝙ spes angeli possz reparari absq; reparatione eiusdez indiuidui. Et qõ dr̃ ꝙ in vna spẽ angeli non ꝑt eẽ nisi vnũ suppositũ vel vnũ indiui duũ:potest dici ꝙ imo.vel ꝑt dici ꝙ in vna spẽ non possũt simul esse plures angeli:possunt tam̃ esse successiue. ¶ Ad 3^m dicunt ꝙ non est simile de eẽ in tempore ⁊ esse in loco: qz esse in tempore vt nunc large accipimus est solum fm coexistentiam.s.ꝙ res est dum tempus est:siue mẽsuretur tempore siue non.⁊ ideo tempori vel parti temporis nihil potest deesse nisi amittendo suum esse:quo amisso res non potest eadem reparari.semp autem amittitur nisi semper res sit:qz tempus semp est.esse autem in loco non est eẽ q̃n locus est.sed est habere aliquam habitudinem ad locum vl̃ commensurationem quod est idem qõ esse in loco localiter: vel fm alium ordinem: vt est de corpore xp̃i:qõ ẽ sub

p° rõ

2° rõ

3ª rõ

4ª rõ

5ª rõ

6ª rõ

Solõnes rõnuz in ꝓin° ꝑtcarũ

hostia sacramẽti: put in precedẽtibus terminatũ est. Cuz igitur corpus absq; amissione ppry eẽ possit cõmensurari alicui loco ⁊ habere aliquã habitudinẽ ad locũ distantem absq; sili habitudine ad mediũ. iõ idem corpus potest esse in
4ᵉ solo locis distãtibus absq; hoc: q sit in loco medio. ¶ Ad 4ᵐ dicũt q̃ cz annihilato mũdo: nũc deus idẽ esset i se qui prius: nõ tñ haberet eãdem habitudinẽ extrinsecã ad res creatas quã habuit añq; mũdus fieret. qz ⁊ si tũc nihil erat sicut et nunc: nihil esset ãnihilato mũdo. ⁊ in hoc videaꝫ eẽ eadem habitudo nũc ⁊ prius: tamẽ nõ est eadẽ ꝓpter interruptõez media: i. q̃. s. õs res creauit ⁊ creatas ꝓseruauit. Itẽ nõ ꝓbat q̃ sicut añ creationẽ mũdi nihil fecit manẽte illa habitudie: ita ãnihilato mũdo nũc nihil faceret manente eadẽ habitudine: qõ nõ est ad ꝓpositũ eoz: cz ad oppositũ. Si aũt itelligaꝫ q̃ eadẽ habitudo eẽt extrinseca i reparãdo nũc q̃ fuit i creãdo
5ᵉ solo negãdũ est ꝓpter interruptionem. ¶ Ad 5ᵐ de auctoritate aug. dicũt q̃ mã fm se nullã hz actualẽ vnitatẽ nec pluralitatẽ: sicut de se nullã hz actualẽ entitatẽ. ⁊ iõ mã de se non põt dici eẽ vna cũ alia mã vl̃ diuersa ab ea: cz oẽm vnitatẽ ⁊ pluralitatẽ quã hz a forma: vt magis infra patebit. Et ideo si ãnullata eẽt mã hois ⁊ deus ipsã repararet: ipa fm se nõ põt dici eadẽ cũ precedente: nec tñ posset dici alia rõne forme cui vniret. qz eidẽ aie fm nũez vniret mã reparata ⁊
6ᵉ solo illa q̃ prius fuit. ¶ Ad 6ᵐ dõm: q si ꝓpria passio nõ differt realr a subo: tũc subm succssiue nũq̃ sub diuersis erit pro prys passiõibus. qz si repararet idẽ subm fm nũeruz. puta: idẽ hõ: reparabit eadẽ passio. Si vo passio differat realr a subo ⁊ maxime re absoluta: tũc passio corrupta nõ poterit reparari eadẽ fm nũerũ: sed alia. nec est iconueniẽs q̃ idẽ subm victissim sit sub diuersis passiõib⁹ solo nũero drñtib⁹
Solo maxie virtute diuina: vt i hoc casu. ¶ Ingrendo ãt tõ istis
rõnuz videt pmo q̃ rõnes eoz sint solubiles. Uñ ad primũ dõm
opi. pre q̃ maior ẽ va. s. deũ nõ plus posse pp hoc q̃ agit libere q̃ si
misse i ageret necessario: q̃uis aliqui dicãt q̃ minus. qz si ageret
media necessario ꝓduxisset mundũ ab eterno: si tamẽ eẽt ꝓduci
te bilis: imo nisi ab eterno ꝓduxisset nunq̃ ꝓduxisset: qz idẽ
pᵉ solo manens idem ⁊c. sed si libere non potuit vt dicunt. sed mi
nor est falsa. ¶ Ad ꝓbationem dicendum: q̃ cz deus ageret tunc sicut creature quo ad modum: non tamen quo ad virtutem: qz posset ꝓducere angelum ⁊ celum q̃ nulla creatura potest: etiã si de necessitate ageret: ita ⁊ si de necessitate ageret: non segtur q̃ non posset idẽ numero reparare ꝓ hoc q̃ creatura non potest. ¶ Ad illud de filio dõm ẽ per interemptionẽ. qz si per impossibile generatio diuina iterrumperetur ⁊ rediret esset eadẽ numero ⁊ idez filius: quia vnũqõq; agitur: sicut aptum natum est agi. vnde illud qõ non est natũ esse nisi vnum numero non potest multipli
cari. ꝓpter qõ si non maneret: prior generatio vel spiratio rediret eadem: qz bꝰ nõ sunt nata ibi multiplicari. Sic. n. deus generat deum: sicut persona personam. Qz autem genitũ debet distigui a genitore: facit ibi numerũ persone genite ⁊ generantis: non autem dei geniti ⁊ gignentis. cz sunt
2ᵉ solo vnus deus genit⁹ ⁊ gignens: nõ vna psona: qz psonalitas nata ẽ multiplr: nõ diuinitas. ¶ Ad 2ᵐ ꝛcedẽda ẽ pma ps ꝓ cessus. cz ad scdam ẽ dõm: q̃ sicut asin⁹ ꝓducibilis vtute finita nõ ꝑt creari nisi vtute infinita: qz iste modus repugnat vtuti finite. sic dico q̃ ꝓducere eũdẽ effectũ spẽ cũ priori nõ repugnat. cz ꝓducere eũdẽ nũero cũ corrupto repugnat virtuti create. vnde ad illud quod tertio dicitur conceden
duz q̃ diuersa habitudo hoc facit: quia quãuis habitudo etiam realis non sit per se principium actõis: tamen illa ẽ cã sine q̃ nõ actõis. qz agẽs approximatũ agit. elõgatũ non agit: cũ tñ eẽ ppe ⁊ lõge sint pure hitudines. vñ qz oẽ creatũ realiter refertur ad suum passum. qz potẽtia passiua refertur ad actiuam coordinatam: inde est q̃ alr se habet qõ agit vel egit q̃ anteq̃ egisset: ꝓpter quod alium effectum ꝓducit q̃ prius: deus autẽ semper eodem modo se habẽs realiter solum se habet diuersimode cz rationem q̃ nihil variat: alias si diuersitas habitudinis impediret effectum essevnũ cum aĩa in resurrectionẽ beat aliã hitudinẽ: q̃ rẽ prius: qz corrupto corpore cõseruabatur ꝓ se a deo: nunc ãt in corpore eẽt alia aĩa: ⁊ ꝓ ons non fieret idem hõ. Et lz i ℔ sit dissimile: qz ibi ẽ effectꝰ formalis ℔ effectiuus: tñ illa ꝓ positio. idem manẽs idẽ. ita tenet in cã formali sicut in agẽte: ⁊ plus: qz varietas ⁊ vnitas cause formalis multo magis variat vel vnit effectuz: q̃ illa q̃ ẽ cãe agẽtis. Qz g̃ iste asinus nõ generat eũdẽ asinũ nũero quẽ ille ẽt si eadẽ essz mã numero: põt reduci in diuersitatẽ materialẽ gñantiũ. Qz aũt asinus 2° generãs ẽt si eẽt eadem materia numero nõ generat eundẽ quẽ prius: ẽ: qz nõ eundez hitudinẽ hz ad mãz nunc quã pus: qz illa quam prius habuit corrupta est: hec aũt noua est. Sicut ergo approximatus agit: nõ approximatus non agit: sic approximatus vna vice gñat vnũ: approximatus alia vice generat alium. Jn deo ãt non ẽ dõns approximatio nisi pura rõne: vñ nõ est simile. Alia cã dicetur infra. di. prima. q. 2. ¶ Ad tertiam rõnem dicendum 3ᵉ solo
ẽ ꝓ interẽptionẽ: qz diuerse actiones productiue põt eẽ ad eundẽ terminum: ⁊ nõ solum fm euz intensio ⁊ remissio: ⁊ diuerse itensiones ⁊ remissiones põt eẽ ad vnum terminum realẽ q̃ sũt ad hoc nõ q̃ terminus sit: sed q̃ magis vl̃ minus sit: imo actiones q̃ sunt ad hoc q̃ terminus sit: qz q̃ actio ⁊ motus dr̃ant a termio pz: qz actio est in ꝑdicamẽto actionis: ⁊ motus i ꝑdicamento q̃titatis: termini aũt eoz eẽ: imo qñ est augumẽtũ vel decremẽtum cõtinuũ: ibi est duplex q̃titas dr̃ns spẽ. s. manẽs ⁊ fluens: vel manẽs ⁊ fluxus. Alr non põt eẽ diuersi motus reales intensio ⁊ remissio: nisi terminus differret re: qz q̃cũq; vni ⁊ eidem sunt eadem: inter se sũt eadez. q̃ motus intensionis ⁊ remissionis augmẽti ⁊ decremẽti põt eẽ diuersi: siue diuersi diuersitate termini: siue diuersitate tpoz: qz dr̃nt ab ipis terminis. Nõ ẽ aũt rõ q̃re motus vel actio ꝓductiua magis sit idez cũ suo termino q̃ de actione alteratiua. q̃ non oz ꝓducta eẽ distincta pp distinctionẽ ꝓductionuz. Uñ aliqs dr̃et q̃ qñ plura agentia concurrũt ad vnum effectũ sunt ibi plures ꝓductiões siue actio sit i agẽte siue i patiente si actio ẽ eẽ ab hoc: qz tunc actiones sunt ab his. Et si dicaꝫ non est similе: qz ibi si eẽnt plures actiões eẽt tñ vna passio: sed qñ bis produciꝫ res ibi ẽ duplex ꝓduci: nõ valet. qz in gñatione ⁊ resurrectiõe ẽ duplex pati ⁊ recipe: qz mã bis passa est ⁊ bis recipit formã. Põt g̃ aliquid pluries recipi ⁊ pluries dari ẽt nõ corruptũ: sed bene verum est q̃ non põt bis ꝓduci nisi sit corruptũ: sed si semel est corruptũ poterit iterum ꝓduci: nec oportebit distingui ꝓductuz pmo a ꝓducto secundo pp distinctionẽ ꝓductiõis: qz ꝓductio differt re: vl̃ saltẽ reali hitudine a producto. ¶ Ad 4ᵐ dicendũ q̃ ange 4ᵉ solo
lus eẽt bis creatus non nũero creati vel creantis: sed nũero creatiõis: sicut intensũ ⁊ remissum eẽt bis motũ ẽt si in mundo nihil aliud eẽt nũero motus: ⁊ bis passũ nũero passionis: ⁊ non alterius. ¶ Ad 5ᵐ dicẽdũ q̃ idẽ nũero repari 5ᵉ solo
ẽ poſe simplr ⁊ tñ est ipoſe nature: qz q̃uis natura agentis ⁊ subi sint eque poª sicut prius ex quo sequiꝫ q̃ eq̃ pfectũ effectũ põt sicut prius: non tñ se habẽt eodẽ modo nũerali ter adinuicem sicut prius: sed solũ modo eodem spẽ: ⁊ iõ i eundem effectum spẽ possunt non numero: lz aũt materia ñ eodẽ mõ se hẽat ad deũ postq̃ hũit formã q̃ pus: qñ eã dẽ a deo recipiebat: õs tñ eodẽ mõ se hz sẽp ad oĩa. Et vlterius õs ex parte obiecti nullã hitudinem regrit: vñ sic sine subo põt ꝓducere effectũ: sic sine ℔ q̃ subm hẽat eãdẽ habitudinẽ põt eũdẽ effectũ ipmere. ¶ Ad 6ᵐ dicẽdũ q̃ minor ẽ flã simplr: qz effectꝰ õpẽdet ex actiõe ⁊ agẽte: que sũt duo distincta supposito: ex agente ⁊ patiente que similiter sunt distincta: ⁊ ex agente vniuersali ⁊ particulari: ⁊ ex

masculo ⁊ femina fetus:⁊ tamē nō oz multiplicari effcm̄. Si dicat̄ q̄ instātie currūt de illis quoꝝ qōlibz p se nō est cā sufficiēs ⁊ q̄ sūt mediata.ſz ꝓductio ꝓducti ē id a q̄ dependet ꝓductū imediate:⁊ a quo solo pfcē.qz posita ꝓductione ponit̄ ꝓductū oī alio circūscripto.dōm q̄ verum ē: ſz ꝓpter hoc positis duabus ꝓductiōib⁹ succesſiue per q̄rū p̄mam ꝓductum fuit corruptum ante ſcōam:nō oz ſcōam ad aliō ꝓductū termīari.cū.n. ꝓductio possit termīari ad oē pol̄e ꝓduci:⁊ istō corruptū sit pol̄e ꝓduci sicut pri⁹:qz n̄ est magis elōgatū ab entitate p ānulationē q̄ añ creatōez. g̃ si añ erat pol̄e ꝓduci:⁊ nūc ē pol̄e.ſz q̄diu durat ꝓductū nō ē pol̄e ꝓduci distincta ꝓductōe:nō qz distet ab entitate: ſz qz hz entitatē ꝓductā:⁊ qō ꝓducit̄ de nouo nō ē añ q̄ producat̄. ¶ Deinde vī q̄ sol̄ones eoꝝ ad p̄mas rōes possint ꝛpediri. Nā ad p̄mā rōnē de eē ⁊ fieri sol̄o data n̄ valet:qz ſz sit petitio p̄cipy in rōne.gcūq̄ enī negaret idē posse reparari:diceret idē nō posse eē nūc ⁊ p̄us cū ıterruptōe sicut fieri nūc ⁊ pri⁹.tn̄ illō ī quo se fūdāt falsū ē.ſ.nō posse fieri nisi qō pri⁹ ꝑm nullū tp̄s fuit:cōtrariū dn̄t ī eternitate. Qō.n. aliqñ factū est:aliqñ fiebat.si āt nō p̄t fieri nisi qō nō ē aut non sic ē.g̃ qō nūq̄ nō fuit ⁊ nūq̄ al̄r fuit:fieri nō pōt.si ergo angelus aut celū ab eterno fuit nūq̄ fuit qñ nō eēt aut al̄r eēt.⁊ sic fieri nō potuit.Dōm q̄ fieri de nouo bñ ꝛportat qō dictū ē.ſz fieri vl̄ ꝓduci absolute nequaq̄. vñ filius semp gñatur:qz semp accipit eē nō aliud nec pfecti⁹:ſz idē eq̄ pfectū.⁊ sil̄r angelus ⁊ celū ꝛtinue accipiēdo eē:ꝛtinue a deo ꝓducū̄:ꝛtinue dāte eis eē.ergo alicui repugnat fieri cui nō repugnat eē:sed necesse ē eē:vt deo.ſz cui cōuenit eē p ꝓductionē:illi ita ꝛuenit eē sicut ꝓduci.⁊ eꝝ.igī cum nulla p̄manētia repugnet esse pl̄ies:ita nec ꝓduci pl̄ies.⁊ iō qō habebit eē pluries continue.hēbit ꝓductionē vnā cōtinuā.qō aūt hēbit eē discōtinuatū:hēbit ꝓductionē discōtinuatā.⁊ sicut ꝛtinuata ꝓductio pōt hr̄e vnū eē ꝛtinuatuz: sic discōtinuata ⁊ interrupta ꝓductio poterit habere vnū ꝓductum discōtinuatum ⁊ interruptum. ¶ Sol̄o p̄ma ad ſcōm videbitur in ſcōo.ſz ſcōa solutio nō videt̄ valere. qz si impossibile ē eē angelos plures ī eadē spē sil̄ ita ⁊ successiue:qz qō ē ipossibile simpl̄r:ē impossibile absolute:nō p hoc ⁊ illo tēpore. Nec obstat q̄ impol̄e est eē duo ꝛtraria simul ī eodē.ſz possibile ē nō simul. Et similiter duo accidētia simul per nām:qz hoc nō est impossibile simpl̄r:sed ꝑm qd:rōne subiecti.ſ.simpl̄r.n.possibile ē eē duo ꝛtraria: imo necesse ē si vnū ꝛtrariorum ē ī nā ⁊ reliquū.⁊similiter ī multiplicabilibus nūero simpl̄r possibile est eē illa simul sed ꝑm qd nō:nā respectu eiusdē subiecti nō ē pol̄e ista illi simul ineſſe.Sed ī ꝓposito duo angeli non bñt eidē subiecto ineſſe:nec sibi repugnant vt ꝛtraria.nec habent distingui subiecto vt accidētia.g̃ si simul esse non possunt: hoc n̄ est nisi ꝓpter repugnātiā nāe spēi.⁊ sic nec simul nec successiue posſūt esse plures ēt diuina vtute.sicut nec corpa celestia q̄ si possent ī eadē spē multiplicari cū hoc esset meli⁹: deus bñ fecisset:ſz istō vltimū male ꝛcludat:qz de⁹ nō vult plus corporalia multiplicare:q̄uis sil̄r videret ea magnificare melius eē. ¶ Ad 3m nō valet rn̄sio:qz vez ē q̄ diuersa bītudo realis bñ facit ad diuersitatē effect⁹:ſz nō diuersa bītudo rōnis. Deus āt g nō referr̄ real̄r ad creaturā post creationē sicut nec añ:p hoc q̄ creauit non se hz al̄r q̄ ante. vnde qz idē eodē modo se habens agit idem si nēcio agat vel potest agere idem si libere agat illud idem nūero qō ꝓduxit quādo creauit:potest ꝓducere recreādo:qz nō est diuersitas ex parte dei vn̄q̄:nec ex parte obiecti.qz ponitur annihilatū sicut ꝓius fuit nihil.exquo apparet q̄re deus non potest ꝓducere ꝓductione distincta illud idem quod semel ꝓduxit q̄diu illud durat:qz aliter se hz res qñ est ⁊ qñ non est.nā quādo ē repugnat ei ꝓduci ꝓductione differente a sua conseruatione.qñ vero nō est nō sibi repugnat:ſz ita nata ē ꝓduci post q̄ ē ānullata sic añ:qz n̄ p̄t per ānulatōez fieri min⁹ q̄ nihil:erat āt nihil añ q̄ crearet et nihilominus erat ꝓducibilis.g̃ ⁊ nunc. ¶ Ad quartum qō ponit 3m verū̄ q̄ nō est simile:⁊ est bene verū q̄ corp⁹ non potest fieri in diuersis locis extremis sine hoc q̄ transeat per medium vel imaginatum si ē vacuū vel reale si ē spatiū:nec illō pōt eē ī instāti etiā in vacuo q̄cqd dicat p̄bs sed p annullationem ⁊ reparationē posset corp⁹ exñs rome annullari ⁊ idez numero reparari parisius nō transeundo p mediū:ſz istud nō posset eē in istāti. Annullatio q̄dē ⁊ reparatio fierēt diuersis istātib⁹ ī gb⁹ caderet tp̄s medium. Nō.n.posset repari idē nūero illo tpe quo ānullaret̄:qz sil̄ eēt ⁊ non eēt:sicut g̃ corp⁹ ēt local̄r posset eē successiue ī diuersis locis extremis: sine b̄ q̄ medio tpe et ī medio spatio p ānullationez ⁊ repationē:inter q̄ tn̄ oporteret cadere tp̄s mediū:ita ⁊ iterrupto esse rei p corruptionez pōt fieri q̄ res fuerit añ beri:⁊ n̄ beri:ſz sit hodie. ¶ Ad 5m de aug⁹ de mā non valet sol̄o:qz pōt ānullari mā sub forma exñs ipa forma retēta.maxīe si forma est subsistēs vt aīa rōnal̄ Si g̃ pōt repari sub aīa eadez nūero q̄uis a forma hēat q̄ sit eadē:tn̄ a forma nō hz eēntiā suā potētialē:sua aūt eēntia pōlis ē q̄dā vera entitas:⁊ sic cū ipa q̄ p̄us fuit annullata:nūc sit verū eēs ſz ipfectū:⁊ si hoc ē a forma:b̄ nō ē effectiue:sed formal̄r:verū ē dicere q̄ ī isto hoīe perierat aliqd qō idē nūero repatum ē:⁊ si mā q̄ facta ē nihil pōt repari: multo magis forma corrupta q̄ n̄ ē annullata:ſz i potentiā materie reuersa.Cōsiderādū ēt ē q̄ fūdamētū ipoꝝ ita cōcludit de mā sicut de forma:qz qñ materia ānullata repat̄ ē va ꝓductio:⁊ va creatio:siue reparet̄ sub eadē forma numero siue sub alia;⁊ tn̄ ꝑm eos erit idē ꝓductū nūero:siue sub alia.siue sub eadē forma numero repet̄.g̃ pōt eē vnuz ꝓductū cū pluralitate ꝓductionū. ¶ De 6o bn̄ oñdit p miraculū eē possibile subm idē nūero manere passione ꝓpria natural̄r variata:q̄uis ꝑm naturā sit ipol̄e.Sed vī icōueniēs q̄ in sanctis resurgētib⁹ nihil sit idem nūero nisi aīa ⁊ mā p̄:qz si pp b̄ ē eadē materia nūero:vt p̄mieī ī eo ī q̄ meruit:cū pp̄les potētias organicas meruit:decet oēs redire: maxīe cū aureola meritū illud respiciat:⁊ cum dicat Job. Nō solū quē visurus sū ego ipe:⁊ nō alius:qō ad subam referr̄:sed ēt ī carne mea.caro aūt dixit ꝛplexionē accn̄talē:⁊ oculi mei ꝛspecturi sūt:g ipoꝛtāt nō solū subaz:sed potētiā visiuā:⁊ ēt dispositionē organi:vī absurdū q̄ nō sit ī eis aliqua potētia sēsitiua eadē numero que p̄ius. ¶ Et iō videtur dicēdū ꝑm cōem opinionē q̄ deus p̄manēs ānullatuz: vel corruptū pōt idē nūero reparare:qz nō p̄hibet̄ ex parte ānullationis:cuz de nihilo oīa fecerit ōs:nec ex pte tpis cui⁹ iterruptio faciat diuersitatē:qz tp̄s ē mēsura extrinseca:vel ipm ānulatū erat euiternū. ¶ Sed opponitur ꝫ b̄: p̄:qz motus ē idē re cū suo termīo:puta dealbatio cuz albedine.si g̃ albedo eadem numero pōt reparari:⁊ dealbatio. ¶ Quidā rn̄dēt q̄ sūt vna forma:sed alia ⁊ alia vnitas: sicut si vna linea diuidat̄ ī duas:nihil est de eēntia ī duab⁹ qō pri⁹ n̄ eēt in vna:nec due sunt longiores q̄uis vna sola:qz duo p̄ncta q̄ sūt addita si eēnt ifinita nō facerēt aliqd mai⁹: ⁊ tn̄ sūt due q̄ p̄ius erāt vna tm̄:sic ⁊ ī ꝓposito.Ex quo aliq dicūt q̄ nūerus est aliquid vltra ꝛtinuū:qz nō ē plus de entitate:nec de dimēsione q̄uis p̄ius:⁊ tn̄ est ibi plus de q̄titate discreta q̄uis prius:qz est numerus:⁊ plus de vnitate:q̄uis p̄ius.b̄ tn̄ dubitationē hz:qz res se hz ad vnitatē sicut ad entitatem:nec p̄t hr̄e aliā ⁊ aliā vnitatē q̄ bñt eandē entitatem vel altera vnitas eēt nō ens. Uñ pōt dici q̄ motus materialiter qdē est idem cum termīno:sed formal̄r ⁊ realiter dr̄:cū sit per se spēs q̄titatis. Cessat enī formal̄r motꝰ bīta perfectione forme: si aūt eēt idē cum forma simul corrūpētur:nec vnius pfectio eēt destructio alterius. Quare aūt ōs possit magis reparare idē nūero q̄uis natura: ē qz de⁹

nō ꝑsupponit aliq̄ potētiā passiuam ex q̄ agat:natura autē sic nō solū potētiā q̄ ē materia ꝑ°:sz ꝓximā q̄ ē per q̄ztitatē ⁊ q̄litatē:qz nō qōlibet fit ex quolibet:sed determinatum ex determinato:⁊ licet natura resoluat vsq̄ ad materiam primam:īducit tñ formam ꝑm exigentiā dispositionū precedētium:ille aūt non sunt eedē numero ī pa gnatiōe ⁊ secūda. Uel pōt dici q̄ sicut ōs pr̄ eandē formā nūero quaz habet pōt coīcare gnāndo ⁊ spirādo:sic potest in alio eandem nūero reparare.sed naturale agens:sicut nunq̄z communicat eādē formā nūero sed spē:sic nec reparat:qz agēs magis gnāt sibi sile vel nunq̄z q̄ alteri. nec ītēdit assimilari patiēs patiēti eidē vel alteri.sz oē patiēs ītendit assimilari sibi:esset āt maior vnitas patiētis ad patiēs q̄ ad agēs si forma bis ꝓducta eēt vna nūero:cū semp differat nūero a forma ꝓducēte.Sed hic ē īstantia de nutritione in qua nutritū coīcat eandem formā nūero alti°. sed hoc non est ꝓducēdo.in generatione etiā equiuoca agens plus assimilat sua passa inter se q̄ sibi. ¶ Ad id vero qō dictū ē q̄ forma corrupta cedit in eandez potētiaz nūero:vel ex ē remotā sz nō ꝓximā. ¶ Ad argumētū dōz q̄ nō ē sile ō successiuis ⁊ permanentibus vt dictū est ī corpore qōnis. Qō IIII.

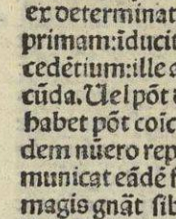

Queritur q̄rto vtrū resurrectio mortuoz fiat ī instāti vl ī tpe: ⁊ videt q̄ ī tpe. ꝓmo p auctoritatē bti aug. .z. de ciui. ōi. c. 19. vbi dic̄ q̄ mōtui trāsituri sūt ad īmortalitatē mira celeritate.sed iste trāsitus erit p resurrectionē.celeritas āt nō est nisi ī tpe:sicut ⁊ velocitas. g̃ resurrectio fiet ī tpe. Jtē ple's actōes iter se ordinē hñtes nō pñt eē sil'. sed ī resurrectōe erūt ple's actōes iter se ordinem hñtes.s. collectio pluez:formatio corpoz: ⁊ aiatio eoz.g̃ ñ poterit eē sil' ī eodē instāti. ¶ Jn cōtrariū ē qō dicit apls ꝑc ad Cor. .15.q̄ mortui resurgēt ī momēto ⁊ in ictu oculi.⁊ aug. dicit ibi supza: q̄ ī ipo tpis pūcto rapiētur obuiam xpo ī aera. ¶ R°. hic sūt tria videda. ꝓmo oñdet q̄ ꝑm vitatē resurrectio cuiuslibet sit futura ī instāti. z° ingret de qbusdā instantys circa hoc. 3° an resurrectio oīuz sit ī eodē instāti.

Quantum ad ꝓmū ē aduertēdū: q̄ sicut dic̄ Dam̄. li. 4. c. vlti. resurrectio ē eiq̄ cecidit ite rata surrectio. ī morte āt ē triplex casus. Cadit. n. cōpositū p separationē aie a corpore. cadit ēt corp° iq̄tū soluit ī elemēta. cadit etiaz mā inq̄tū resoluit corpus p B q̄ diuidit ī diuersas ptes:⁊ dispergit.⁊ iō ī resurrectōe oportebit esse triplicē surrectōez. ¶ Prima ē collectio ptiū seu pluez dispersoz. z^a erit formatio corpoz. 3^a erit aiatio eoz vl eō. q̄tū ad aiatiōez ⁊ formatōez. ¶ Primū istoz fiet p angelos ⁊ succesſiue. Qō fiet p āgelos appz Mat. 24. vbi dr̄. q̄ xps mittet angelos suos cū tuba ⁊ voce magna ⁊ ꝯgregabunt electos eiq̄ a q̄tuor vētis celi.⁊ logt ibi ō resurrectōe.⁊ ꝫ fiet rōnabil'r:qz corpalia admīstrari debēt p spūalia ī his ī q bꝰ eoz opatio pt adhiberi. Qō āt fiat successiue ⁊ ī tpe ꝓbatur:qz ois motꝰ localis cātus a vtute:cāta ē ī tpe nec̄io.sed collectio ptiū seu pluez p āgelos fit p motū localē ipoz pluez seu ptiū.fit ēt p vtutē creatā:qz pvtutē āgelicā.g̃ ⁊c. De formatōe āt ⁊ organizatōe ex pluerib' ñ pt dici q̄ fiat misterio āgeloz:qz sic dcm̄ fuit ī. z. li. Angelus ñ pt imediate introducere formā ī mā corpali:sz solū pt ꝺiūgere actia passiuis.sz ī resurrectōe āgelus ñ pt facere ꝺiūctōez aliq̄z ex q̄z actōe posſit corp° hūanū organizari ⁊ formari.g̃ ad formationē ⁊ organizationē coꝝ ī resurrectōe angeli nihil penit° faciēt.mior declarat:qz formatio ⁊ organizatio humani corpis p actiua ⁊ passiua nālia fit mediātib' determinatis ist'ris ⁊ ōtermiat medys:puta mediāte semie ⁊ ōtermiato loco:puta: ī mrice ⁊ ōtermiato mō:qz semē ꝓmo est molle postea durū vt dr̄. z. phy. quoz nullū ē ī reparatiōe corpoz surgentium. q̄re ⁊c. Jtē q̄uis aliq̄ organizatio humani corporis precedat ín naturali generatione hominis introductionem aīe rōnalis:nō tñ illa q̄ manet cū aīa nūq̄z ē nisi cū aīa:sed sequitur ītroductionē aīe saltē ordine nature:sz non ordine tpis:qz aīa nunq̄z est nisi ī corpore organizato:sed ꝓxima organizatio corporis nō erit in resurrectione:sed tñ secunda:ergo illa ordine nature sequit' aīatio nem:q̄uis simul sit tpe:erit ergo ab eodē a quo ⁊ aīatio: sz aiatio non pōt esse nisi a solo deo.ergo nec illa organizatio. Erit ergo etiam in instāti:qz ois successio est ex resistentia passi ad agens. Qñ enim agens nihil resistentie habet ad passum:sed est sūme dispositū ad receptionez: tunc forma ī instanti introducitur:vt pz de lumine in aere:sed in creatura nulla pōt eē resistentia ad deum:sed est sūma obīa vt fiat ī ea ⁊ ex ea quicqd de° vult fieri.ergo oīa talia fiūt subito ⁊ in instanti:nisi deus ordine sue sapientie ꝓpter aliquā causam velit talia fieri successiue:qō nō hz locum in proposito.ergo tam organizatio q̄z aīatio fient ī resurretione immediate a deo ⁊ subito nō in tēpore. ¶ Quātū ad secūdū ꝓmo ponent due instantie cōes. z° ponentur solutiones quorūdaz. Et 3° ipugnatio solutionum ab alys. 4° solutio aliquorum. ⁊ 5° inquiretur de illis.

Quantum ad z^m ꝓmo ponentur due īstantie cōes. z° ponentur solones quorūdā. ⁊ z° impugnatio solonū ab alys. ⁊ 4° solo alioz. ⁊ 5° iquiret ō illis. ¶ Quātū ad ꝓmū arguit' ꝺ dicta dupl'r. ¶ Primo: qz ipole est motuz localē fieri in instāti:sed si organizatio corporū ī resurrectiōe subito fieret motus localis fieret ī instāti. g̃ ista organizatio nō fiet subito. Maior supponit': sz minor probatur:qz pulueres ex gbꝰ formabit' corpꝰ: vel erūt minoris quātitatis:vel maioris q̄ztatis ⁊ corpus formet' ex eis subito seq̄tur q̄ aliquid de loco puluez remanebit vacuū:aut ad illō mouebit' aliqua ps aeris circūstātis in instanti. vacuū autē nō pōt esse. g̃ iste motus erit in instanti. Si aūt sit minoris quātitatis q̄z corpus formādū idē seq̄t':qz corpus formatū subito occupabit maiorē locū:sed hoc nō poterit eē nisi subito cedat ei aliq̄ ps aeris circūstātis:cessio aūt illa non poterit fieri subito.nisi qz ps illa aeris q̄ dr̄ cedere subito mouebitur de loco suo:⁊ sic idē q̄ pri°. Si aūt eq̄lis:idē seq̄t': qz organizatū alr mouebit' q̄z ptes de gbꝰ formabitur:sed in formatiōe noua necesse ē eē nouū ordinē:⁊ nouā positionē partiū. s. subi fz dextrū ⁊ sinistrū:ante ⁊ retro. Si ergo corpꝰ formabit' subito:noua positio ptiū fiet subito:sz talis nō pōt fieri nisi cum locali cessione corporis circūstātis. g̃ motꝰ localis eēt ī instāti. ¶ z° insta' ꝺ illud qō dictū ē. s. q̄ aiatio fiet subito ⁊ ī eodē instāti quo ⁊ organizatio:qz aiatō ē q̄dā mutatio:sed termini mutationis qui sunt hitus ⁊ ꝓuatio fz phz. 7. ⁊. 5. phy. non pñt eē simul tpe ī eodē subo. g̃ aiationē pcessit tpe ī corpore organizato qō subycit' aīe ꝓuatio actualis existētie:⁊ ipi° aīe:⁊ sic aiatio corporis:⁊ eiꝰ organizatio ñ fuerūt sil'. ¶ Quātū ad z^m ē sciēdum q̄ ad ista rñdēt qdā sic dicētes ad ꝓm:q̄ motꝰ localis pōt diuina vtute fieri ī instāti lz hoc non possit virtute nature: illa aūt cessio q̄ local'r cedet pars aeris corpori resurgēti fiet virtute diuina:nā sicut corpꝰ motū ab aliquo expellit aliud de loco suo ⁊ cogit ipz moueri:⁊ tñ corpꝰ expulsū ꝓpe nō mouet a corpore expellēte:sed a motore eiꝰ:ita in ꝓposito ōs formas corpꝰ maiꝰ q̄z sint pulueres ex quibus formabtur formādo tale corpꝰ expellet ptes aeris circūstātis de locis suis ī instāti. ¶ Ad z^m dñt q̄ illa actio non erit mutatio: qz ois inductio forme in passū quam non precedit ipm passū tempore:non est mutatio:sed est passio de genere passiōis. Oz ñ sit mutatio pz:qz omnis mutatio vt dictū ē:ē iter terminos oppositos qui non cōpatiuntur se ī eodez subo pro eodem instanti.ergo vbi ē vā mutatio oz terminū a quo pexistere i subo ante introductioē termini ad quē:si g̃ ist

nō preexistit nō eēt mutatio erit tñ passio q̄ oīs receptio passio q̄dam ē. ¶ Quantū ad 3m est sciēdū q̄ qdā īpugnāt ꝓbabiliter has solutiones: qz quod primo dicīt q̄ motꝰ localis potest fieri in instanti ṽtute diuina: nō est verum: qz simile est ō alteratiōe p quā forma educīt de eē impfecto ad esse perfectū p medios gradus: ⁊ de motu locali p quez mobile quacūqz virtute moueat ptransit de extremo in extremum per mediuz. sed talis alteratio non potest fieri i in instanti. sed necessario sit in tempore. ergo ⁊ omnis motus localis. maioꝛ patz: qz magis videtur q̄ talis alteratio possit fieri in instanti q̄z aliqs motus localis. videmꝰ enim in genere alterationum q̄ aliqua potest fieri in instanti ēt per naturam: vt illuminatio aeris. sed nullum motum localem videmꝰ fieri i istāti ēt p naturaz. g̃ q̄tū ē ex gñe eoꝛ magis repugnat motui locali fieri i istāti q̄ alteratōi. i speciali āt ponīt silis cā ytrobiqz: qz ponīt q̄ ñ sit ꝓcessus ab extremo i extremū nisi p mediū. qz si ñ ē poſle talē alterationē eē i istāti: ipoſle ē motū aliquē locale fieri i istāti: ⁊ ꝫ fuit maioꝛ. mīoꝛ silr ꝓbaī: qz si talis alteratio possz fieri i istāti: seq̄ret q̄ subm alteratōis eēt magis ⁊ minꝰ pfectuz fm eādē formā vl̄ spēm: qz i eodē istāti eēt sub forma fm gradū mediū: ⁊ fm gradū pfectū. istō āt ē ipoſle: qz tūc idē possz silr eē magis ⁊ minꝰ calidū: ⁊ magis ⁊ minꝰ albuz: qō ē impoſle: qz magis ⁊ minꝰ hñt oppositōez ⁊ icōpoſitatē: cū possint eē termi motꝰ seu mutatōis. ¶ Itē si motꝰ localis possz fieri i instāti: seq̄ret q̄ mobile silr eēt i medio ⁊ i termino. Si. n. ꝑꝰ eēt i medio q̄z i termino iā nō eēt motꝰ i instāti: sz i tpe: qz ꝑꝰ ⁊ posterius duratōe nec̄io regrūt tps. sed idē corꝑ silr eē i diuersis locis localr ē ipoſle q̄cunqz ṽtute: vt iferiꝰ patebit. g̃ ipoſle ē q̄ mobile sit silr i medio ⁊ in termio. ⁊ p ons q̄ motꝰ localis fiat i istāti. ¶ 2ꝰ ēt rñsio ad secūdā istātiā: vt dñt: nō valz: sz. n. possz eē aliq̄ passio seu receptio q̄ ñ sit ṽa mutatio: tñ aiatio q̄ erit i resurrectōe erit ṽa mutatio: qz subz alr se bēbit tūc q̄z ꝑꝰ. mā. n. i q̄ recipiēt aīa fuit ꝑꝰ imediate sub forma pulueꝛ. nō. n. vt isti imaginātī p̄cedet formatio corꝑis nālr aiationē: imo aiatio p̄cedet nālr formatōez. Si. n. formatio corꝑis p̄cederz aiatōez: p̄cederet eā vt dispō mē i fieri solū: vl̄ vt dispō meā i eē. Nō ꝑt dici q̄ p̄cedat vt dispō solū i fieri. qz illa nō manet cū forma. sz talis formatio vt isti dñt i eodē istāti ē cū aīa. g̃ silr eēt ⁊ nō eēt. Itē ōs i agēdo nō idiget dispositione i fieri: qz ꝑt quālibz formā introducere i māz imediate post quācūqz aliā. nō. n. ē limitatꝰ ad agendū p determiata media: fiē agētia nālia. Cū igr aiatio fiat ṽtute diuīa: pz q̄ non regrit aliquā dispōnem i fieri p̄cedentē. Nec ꝑt dici q̄ formatio corꝑis sit dispositio i eē ⁊ q̄ p̄cedat aiationē: qz oīs dispositio i eē segtur formā subalē q̄ imediate pficit māz ⁊ priꝰ ordie nāe: q̄z q̄cūqz alia pfectio. ¶ Quātū ad 4m est sciēdū q̄ isti idē rñdēt alr ad p̄dictas istātias. vñ dñt ad ꝑmā q̄ ñ opz ponere motū localē fieri i istāti: dato q̄ organizatio fiat i instāti. qz cū collectio pulueꝛ fiat ꝑꝰ tpe ministerio angeloꝛ: pōt deꝰ facere q̄ pulueres ex gbꝰ corꝑa formabūt sint eiusdē q̄titatis ⁊ figure cū corꝑibꝰ formādis: ⁊ tūc armꝰ ñ bēbit locū: qz corꝑꝰ formatū occupabit p̄ci se illū locū quē pulueres occupabāt. vl̄ dato q̄ corꝑa formādū sit maioris q̄titatis q̄ pulueres: ꝑt dici q̄ deꝰ ꝑt annihilare partē aeris circūstantis q̄tū sufficit p occupatōe corꝑis formādi. ⁊ istō ē ꝓueniēti dicere q̄z ponere motū localē fieri in istanti: qz illud ē poſle ꝫ oēs. motū āt localē fieri i istanti ē simplr ipossibile. silr si corꝑꝰ formādū sit minoris q̄titatis. melꝰ eēt ⁊ poſlus q̄ locus ad modicū tps maneret vacuus q̄z q̄ ptes aeris vicini illuc moueant in istāti. Deus enim potest facere vacuum: put vacuum dicit vltimum continentis non habentis actu aliquod corꝑus contentū: sicut posset omnia annullare que sunt infra celū celo remanēte in sua figura. Posset ēt dici ꝫ aliqs q̄ rarefactio ⁊ condensatio cū sint alterationes ꝑñt fieri i istanti: ad rarefactionē āt segr maioꝛ q̄titas q̄ ꝫ istos ō nouo generatur: ⁊ sic per cōdēsationē sequit minoꝛ q̄ similiter de nouo generatur: ⁊ sic p solā rarefactionem aut cōdensationem pōt occupare aer maioꝛē aut minoꝛē locuz: ⁊ sic cedere alteri vel implere locū alterius: ⁊ nō per motuz localē ¶ Ad secūdam istantiā pz rñsio: qz nō ponūt q̄ organizatio p̄cedat tpe vel natura aīationem: sed eꝛ° aīatio ordie nature precedit organizationē: ⁊ subm eius ē sola materia q̄ prius fuit sub forma puluerum ⁊ postea efficīt sub aīa: ⁊ sic est ibi vera mutatio. ¶ Quātū ad 5m confitendo cū aliis q̄ resurrectio fiet in istāti quo ad organizatōez ⁊ aīationē: nō collectionem puluerū. ſz tpe iperceptibili. Ad istā tiam de organizatione dicēdum q̄ qñ corꝑus ē maius foꝛmandum nō oꝛ ponere ānullationē: qñ minus nō vacuuz: qz ista sunt monstra in natura: nec p rarefactionē vt ipe dicit q̄ illa pōt fieri in instanti: cum plꝰ videaī velle q̄ illa semp est cum motu locali vel sui subiecti: vel continentis: ⁊ iterū: qz fm istuz alteratio p quā subm fit magis ⁊ minus tale: non pōt esse in instāti: sed hꝰ est condensatio ⁊ rarefactio: qz qñ de raro fit dēsum: hoc est qz fit minus rarum: ⁊ eꝛ° de denso fit rarū p ꝫ q̄ fit minus dēsum: qō est p itensionem ⁊ remissionē: nō g̃ est in natura rarefactionis ⁊ cōdēsatiōis q̄ fiāt subito plus q̄z q̄cūqz alia alteratio: q̄tuis ōs subito possit de densissimo facere rarissimuz sicut de albissimo nigerrimū. Pōt igitur poni q̄ istud sit p gñationem ⁊ corruptionē: qz si corꝑus formādum ē maius corꝑore cinerū: tunc corrumpuntur cineres: ⁊ tātū de aere quātum debet occupari ⁊ conuertētur oīa in materiā humani corꝑoris i q̄ aīa ifusa g̃ñabit oꝛgāizatio ⁊ q̄titas debita ſbito. si aūt sit corꝑus futurū minus: tunc de cineribus tātū conuertetur i corꝑꝰ būanuz q̄tū est necessariū: supfluū aūt in aerem cōuertet: ⁊ vtrūqz p gñationē ⁊ corruptionē. Si vo corꝑus formādū sit futurū equale: nihilominꝰ āgulariter pp positionē alicubi erit maius: alicubi minus lateraliter: ⁊ ibi fiet partialiter: sicut fieret totalr si ex oi parte eēt maius vel minus: vbi aūt equale ibi equalr conuertētur cineres: ⁊ cōuersio ⁊ gñatio: ⁊ corruptio sic fient q̄ corrūpēduz resoluetur vsq̄z ad materiā primā: ⁊ forma substantialis si bi vniet si ē aīa: vel cōicabit si est illa aeris. forme vo accidentales i cōpōsito gñantur de poꝛ cōpositi educte. ¶ Ad secūdā aūt istantiam: qñ dicūt oꝛganizationē seq aīationē nō solum i eē: sed i fieri: vr ꝫ ꝑm q̄ dicit q̄ actus actiuoꝛ sunt i patiente ⁊ dispositoꝛ: ⁊ qō dicīt illā q̄ ē i fieri nō manere: dicēdū q̄ etiā illa dispositio q̄ ē cū aīa infunditur ⁊ manet illa i eē sequit formā: ⁊ in fieri ex parte agētis si ex parte mē eꝛ°: nihilominꝰ ⁊ ipe pōt sustineri: qz cū materia sit idifferēs ad oēz formā ex parte eius: nulla dispositio regrit respectu cuiuscūqz forme: sz solū q̄ sit nudata oi forma: qz p eēntiā ē dispōsita ad oēm formā: quā agēs pōt iducere: vñ tota idigētia ē ex parte agentis finiti.

Quantum ad 3m ꝑncipale an resurrectio oīum corꝑorū sit futura i eodē istāti: dicūt quidā q̄ ñ: sz prius resurget illi q̄ fuerūt mortui q̄z illi q̄ i aduētu xꝑi inuenientur viui: ⁊ nihilominꝰ morient vt resurgant: sic̄ prius dictū fuit: ⁊ hoc oꝛ ponere maxīe pp auctoritatē scripture cui cōcordāt ea q̄ dicta sī priꝰ. Dicit. n. apls ad thesa. 4. q̄ mortui q̄ i xꝑo sūt resurgent ꝑmi: deīde nos q̄ viuim q relinquimur simr rapiemur cū illis i nubibꝰ obuiā xꝑo i aera. Ex quo pz q̄ qñ mortui iā resuscitati obuiabūt xꝑo i aera tūc simr rapiēt illi q̄ viui inueniēt: sz illi vt dcm ē i ipo raptu morient. ⁊ deīde resuscitabūt. g̃ posteriꝰ resuscitabūtur q̄z ꝑmi: qz cum primis resuscitatis adhuc vixerūt vita mortali. Ad hoc ēt cogūt ꝟba auctoritatis. Dr. n. q̄ illi qui prius mortui sūt resurgēt ꝑmi: ꝫ aūt nō pōt itelligi de ꝑmitate dignitatis: qz mlti q̄ i aduētu xꝑi inueniēt viui erūt maioris meriti: ⁊ maioris dignitatis apō deū q̄z aliq eoꝛ q̄ ꝑꝰ fuerūt mortui: nec de ꝑmitate nē: qz inter idiuidua eiusdē

spēi non est ordo nature: ois ḡ q intelligatur de p̄mitate tē/poris sicut dictū ē q tā alys resuscitatis illi q ī aduētu xp̄i ī uenient viui cum illis rapientur adhuc viuētes vita mor/tali: ac deinde morietur: t postea resuscitabunt. Sz pbabi lius vī q imo oēs simul ī ictu oculi ī nouissima tuba resur gēt. ¶ Et ad p̄mū dicēdū q morietur in raptu: q rapti t parū ī morte detēti t prope illū raptū: qō aūt prope ē nihil deesse vī. z⁹ phycorum. ¶ Et ad z^m dicendum q mortui q in christo sūt idest ī fide formata christi mortui resurgēt p̄mi p̄mitate dignitatis. quia ī resurrectionē vite respectu malorū q resurgent ī resurrectionez iudicy: vñ dicit. mor tui qui in xp̄o sunt resurgent p̄mi: deinde nos simul rapi emur ⁊c: non dicit. deinde nos morietur vel resurgemus sz post resurrectionē oēs rapiemur ⁊c. ¶ Ad argumenta in oppositum. Ad p̄mū dom q celeritas illa de qua logt̄ bea tus Aug. est intelligēda quo ad collectionē puluez que fi/et ministerio angelorum in tēpore sed breuissimo: vt ocul̄ hoiuz merito sit admirabil̄. vel si itelligat̄ de organizatōe t animatione: tunc nomē celeritatis large accipit̄: p eo q fit subito vel in instāti. ¶ Ad scōm dom q plures actiōes quarū quelibet est instantanea: nec habent oppositū adin uicem: possunt esse in eodem instanti. tales autez erunt or ganizatio corpoz t animatio coz ī resurrectōe: collectio āt puluez fiet ī tpe: t p̄cedet tā organizatōez q̄ aiatiōem.

¶ De etate t statura resurgentiū. Di. XLIIII. a

Solent aūt nonnulli pcōtari t quere re an in eadez etate t statura coz poris oēs resurrecturi sint. Quidā putauerūt oēs resurrecturos ꝑz mē suraz etatis t stature xp̄i. Jdeo q ap̄ls ait. Donec occurram⁹ oēs in virū pfectū ī mēsurā etatis plenitudis xp̄i. Sed his verbis nō eadē resurgentib⁹ assignatur statura: ꝑz etas. Oēs enī ī eadē etate resurgēt: i q̄ xp̄s mortuus ē t resurrexit: cuiuscūqz etatis mortui fuerint. Vix āt posuit: nō vt distigueret sexū: ꝑz vt signi ficaret pfectionē viriū: quā tūc hēbūt: ꝑz nō oēs eādem staturā corporis obtinebūt. Vñ Aug⁹. Nō ait ī mensurā corporis vel stature: ꝑz etatis: q vnusqsqz suā recipiet mēsurā corporis: quā vel hūit in iuuentute ēt si senex obijt: vel fuerat hitur⁹ si añ est defūctus. Etas vero erit illa ad quā puenit xp̄s. s. iuuenilis vt circa. xxx. annos. trigita. n. duū ānoz t triū mēsiū erat etas xp̄i i q̄ mortu⁹ est t resurrexit. Nō ē āt fas dicere q ī resurrectiōe accedat corpori magnitudo quaz nec hūit hic: nec erat habituz diu viuendo: nec maiora corpora redigēda sūt ad modum dñici corporis. Periret enī multū de illis corporib⁹: cū nec pitur⁹ sit capillus: vt ait dñs. Capillus ō capite vestro nō peribit.

¶ Oz resurget qcqd fuit de substantia t natura corporis t ī eadē parte corporis. b

On enim perit deo terrena materies de
n qua mortaliū creat̄ caro: sed in quelibet puluerē cinerēue soluat̄: i quoslibz alit⁹ auraſqz diffugiat: t ī q̄cūqz alioz corporū sub stātiā: vl̄ in ipa elemēta vertat̄: i quoscūqz aia liū vel hoiuz cibū carnēqz muteť: illi aia ī pūcto tpis redit: que illā carnē p̄mit⁹ vt hō fierz: cre sceret viueret: aiauit. Jpa ergo terrēa materies que discedēte aia fit cadauer: nō ita resurrectōe reparabit̄ vt ea q̄ dilabunt̄: t in alias atqz alias rez spēs vertunt̄: q̄uis ad corp⁹ redeāt: vñ dila psa sunt: ad easdē quoqz corpis ptes vbi fuerūt redire nēce sit. Aliogn si capillis redit qō tā cre bra tōsura detraxit: si vnguib⁹ qō totiēs dēpsit ectio: imoderata t idecēs cogitātib⁹ resurre ctionē carnis: t iō nō credētib⁹ occurrit ifirmi tas. Sed quēadmodū si statua cuiuslibet solu bilis metalli igne liqueſceret: vel ꝓtereret ī pul uerē vl̄ ꝓfūderet̄ i massaz: t eā vellet artifex rur suz ex illi⁹ materia t quātitate reparare: nihil ī teresset ad ei⁹ itegritatē q̄ particula materie cui mēbro statue redderet̄: dū tñ totū ex quo ꝓstitu ta fuerat restituta resūeret. ita ōs mirabil̄r atqz ieffabil̄r artifex ōroto quo caro nīa extiterat: eā mirabili celeritate restituet: nec aliqd attinebit ad ei⁹ reitegrationē: vtrū capilli ad capillos re deāt t vngues ad vngues: an qcqd eoz pierat muteť ī carnē t ī ptes alias reuoceť: curāte arti ficis ꝓuidētia ne qd idecēs fiat. Jndecoz q̄ppe aliqd ibi nō erit: sed quicquid futurū est hoc de cebit: quia nec futurum est: si non decebit.

¶ Oz sci sine oī deformitate resurgent. c

Oc autē in corpibus sanctoz itelligēdū
b est: de quib⁹ ꝓsequēter adiūgit. Resurgēt ergo scōz corpa sine vllo vicio: sine vlla deformitate: sicut sine vlla corruptione onere difficultate: i quib⁹ tāta facilitas q̄nta felicitas erit: ꝓpter qō t spūalia dicta sūt. cū ꝓcul dubio corpora sint futura nō spiritus. Ex his apparet q vna erit etas oīuz resurgentiū. s. iuuenilis: sta tura vero diuersa: scilicet quā quisqz būerit ī iu uenili etate: vel erat habiturus: si ante est defun ctus. Nec de substātia qua hominis caro crea tur aliquid peribit: ꝑz oīum particularum ante dispersarum collectione reintegrabitur natura lis substantia corporis. Sanctorumqz corpora sine omni vicio fulgida sicut sol resurgēt presci sis cūctis deformitatibus quas hic habuerunt.

¶ Si mali tunc habeant quas hic habuerūt de formitates. d

Et reprobis autē queri solet an cū defor
d mitatibus hic habitis resurgāt. Hoc āt Augu⁹. nō asserit: sz dubiū relinquit ita inquiēs. Quicūqz ab illa ꝓditiōis massā q̄ per adā facta est non liberant̄ ꝑ xp̄m: resurgent qdē

etiã ipsi vnusq̃sq; cũ sua carne: ꝫ vt cũ dyabolo eiusq; ãgelis puniãt. vtrũ vero ipi cũ uicijs & de formitatib⁹ suoꝝ corpoꝝ resurgãt q̃cunq; i eis gestarũr ingrẽdo laborare qd op⁹ ẽ: Nõ.n. fatigare nos ꝺbz ĩcerta eoꝝ habitudo vl̃ pulchritudo: quoꝝ erit certa & sempiterna damnatio. Ecce non diffinit an tũc hẽant deformitates: quas hic habuerunt reprobozum corpora.

¶ Oꝛ nõ cõsumẽt corpa q̃ tũc ardebunt. e

I vero q̃ritur de corpoꝛib⁹ maloꝝ qũo
f i igne ardeãt & nõ ꝛsumant. Aũg. varijs exemplis astruit & sempiternis ignib⁹ ea ardere & nõ cõsumi illa cõbustiõe: sicut aĩus cuius p̃sentia corp⁹ vivit & doloꝛẽ pati põt & moꝛi non põt. Hoc eniꝫ erit tunc in corpoꝛibus damnatoꝛum: qõ nũc esse scimus in animis omniũ.

¶ Si demones corpoꝛali igne cremantur. f

Ueri ẽt solet an demões corpali igne ar-
q deãt: Ad qõ Aug. rñdẽs ait. Cur nõ dicam⁹ q̃ꝫuis miris: veris tñ modis ẽt spũs i corpoꝛeos posse pena corpalis ignis affligi: si spũs hoiuꝫ ẽt ipi icorpei & nũc potuerũt ĩcludi corpalib⁹ mẽbris: & tũc potuerũt corpoꝝ suoꝝ vinculis ĩsolubiliter alligari. Gehẽna illa q̃ stagnũ ignis & sulpburis dcã ẽ: corpe⁹ ignis erit: & cruciabit dãnatoꝝ corpa hoiuꝫ vl̃ demonũ. sed solida hoĩum: aerea demonũ. Unus.n. vtriscz ignis erit vt veritas ait. De quo igne si queriꝛ: q̃lis vel vbi sit: Aug. sic rñdet. Ignis etern⁹ cuiusmodi sit & in qua mundi vel rerum parte futurus sit: hominem scire arbitroꝛ neminem nisi forte cui spiritus diuinus ostendit.

¶ Si anime sine corpoꝛibus sentiunt ignem corpoꝛalem. g

Am aũt cõstet aĩas igne materiali i cor-
c poꝛib⁹ cruciãdas: queri solet: an interiz ante resurrectionẽ corpoꝝ aĩe ꝺfunctoꝝ reprobozũ materiali igne crement̃. De hoc Julianus toletane eccl'ie eps Gregoꝛij dcã secut⁹ ita scripsit. Si viuẽtis hois icorpoꝛeus spiritus tenetur i corpoꝛe: cur nõ post moꝛtẽ etiã corporeo igne teneatur? Teneri aũt p ignẽ spũm dicimus vt in tormentis ignis sit: videdo atq; sentido. Oꝛ aũt nõ solũ videdo sed etiã experiẽdo aĩa ignis tormentũ patiat: ex euãgelio colligiꝫ vbi veritatis voce dives moꝛtu⁹ dicit̃ i iferno sepultus: cui⁹ aĩa q̃ in igne teneat ĩsinuat cũ abraam deprecat̃ dicẽs. Mitte lazarũ vt ĩtigat ex. di. sui in a. vt re. lin. m. q; cruci. i hac flã. Dũ ergo peccatoꝛẽ divitẽ damnatũ i ignibus veritas phibet: qs sapiẽs reprobozũ aĩas teneri ignibus neget? Precipue cũ humanã aĩaꝫ corpis similitudinẽ hẽre doceat Augu. ita ingens. Pꝛõfiteri aĩam hẽre posse similitudinẽ corpis: & corpaliuꝫ oĩo membroꝝ quisqs rẽnuit: potest negare aĩaꝫ eẽ que i somnis videt vl̃ ambulare se vel sedere vl̃ huc atq; illuc gressu vel ẽt volatu ferri. hoc sine q̃dã similitudie corpis ñ fit. Pꝛoide si hãc similitudinẽ ẽt apõ iferos gerit: nõ corpalẽ: ꝫ corpi similẽ: ita ẽt i locis videt̃ eẽ non corpalib⁹ ꝫ corpaliũ similibus sine i reqe sine i doloꝛib⁹. In Cassiani etiam voluminibus legitur q̃ non sint ociose: neq; nihil nõ sentiant: cũ dives ille in iferno se flãma cruciari clamat. Uñ probat̃ aĩas defunctoꝝ nõ solũ suis sensibus nõ priuari sed nec istis affectib⁹, s. spe: tristitia: gaudio: ac metu carere: & ex his que sibi in illo generali examine reseruantur eas quidem iam icipere pregustare.

¶ De abortiuis fetibus & monstris. h

Llud etiam inuestigari oportet si abor-
i tui fetus & monstra resurgent & qualia?

De quo. Augu. ita ait. Occurrit de abortiuis fetibus questio qui iam nati sunt in vteris matrum: sed non ita vt iam possint renasci. Si enim resurrecturos eos dixerimus: De his qui iam formati sunt tolerari potest vtcunque quod dicitur. Informes vero quis non proclivius perire arbitretur: sicut semina que cõcepta simul non fuerunt. Scrupulose quidem inter doctoꝛes queri ac disputari potest: quando incipit homo in vtero viuere: an sit quedam vita occulta que nondum motibus viuentis appareat? Negare enĩ vixisse puerperia que ideo membratim execantur vt ejciantur ex vteris pregnãtium: ne matres etiam si moꝛtua ibi relinquantur occidant: impudẽtia nimia videtur. Ex quo autẽ incipit homo viuere ex illo vtiq; iam mori potest. moꝛtuus vero vbicunque illi potuit mors euenire quomodo ad resurrectionem nõ pertineat: reperire nequeo. Neque enim & mõstra que nascuntur & viuunt quantumlibet cito moꝛiantur aut resurrectura negabuntur: aut ita resurrectura credenda sunt: sed potius correcta eoꝝ emendataque natura. Absit enim vt illum bimembrem quem nuper natum in oriente fratres fidelissimi qui eum viderunt rettulerunt: & sanctus Hierony. scriptum reliquit: & vnum hominem duplicem ac non potius duos: quod futurum erat: si gemini nascerentur: resurrecturos estimemus. Ita & cetera que nimia deformitate monstra dicuntur: ad humane nature figuram i resurrectione revocabuntur.

Questio. I.

Circa .44. di. querũt septẽ. ꝑm de conditõe resurgẽtiũ i coi: q̃tuor de q̃tuor de dotibus corporis glificati. 6m de pena dãnator quo ad aias. 7m q̃ ad corpa. ¶ Quãtũ ad ꝑm q̃rit vtr ad ℔ q idez q̃ hõ nũero resurgat: requat q corpꝰ ei⁹ formet ex eisdẽ pulueribꝰ i quos fuit resolutũ: vl vt gdã q̃rũt: supposito q corpꝰ petri ⁊ corpꝰ pauli remanerẽt post mortẽ nõ incinerata: ⁊ i resurrectõe aia petri fieret in corpore pauli: ⁊ aia pauli in corpe petri: vtr eẽt idez nũero petrus q fuit prĩ⁹: ⁊ idẽ nũero paulus, et arguit q nõ: qz q̃ dñt ꝑm mãm dñt nũero vt hr̃. 5. meta. sed fcã ista suppositõe: petrꝰ post resurrectionẽ differret a seipo añ resurrectionẽ ꝑm mãm. g̃ nõ eẽt idẽ nũero. ¶ Itẽ idẽtitas totiꝰ de pẽdet ex idẽtitate partiũ. 5z si aia petri fieret i corpe pauli: cõpositũ ex his nõ hret easdẽ partes eẽntiales quas hẽbat petrus añ resurrectionẽ: qz saltẽ nõ hret eandẽ mãm. g̃ nõ eẽt idẽ ꝓpm qõ prĩ⁹. ¶ In ꝺriũ ẽ: qz qñ duo hñt eandẽ habitudinez ad 3m qcqd causatur ex cõiũctõe vniꝰ cũ tllo cãtur ex cõiunctõe alteriꝰ cũ eodẽ. 5z corpꝰ petri ⁊ corpꝰ pauli hñt oĩno eandẽ hitudinẽ ad aiam petri: vt ꝓbabitur. g̃ si ex cõiũctõe illoꝝ vnꝰ illoꝝ cũ aia petri resultat idez petrꝰ vt prius: vr̃ q si l̃r fiat ex cõiũctõe alteriꝰ. ℙrobatio minoris: qz corpus petri ⁊ corpus pauli nõ hñt aliquaz hitudinẽ ad aiam vel q̃cũq; alia formã nisi mediãte resolutõe i materiaz ꝑmã: q̃ fcã vtriusq; cũ sit pura poᵃ passiua nullũ actũ sibi determinãs: eq̃l̃r ẽ i potẽtia ad oẽm formã: ⁊ sic hz eq̃lẽ hitudinẽ. ¶ Bº. hic sunt tria videda: ꝑmo de resurgẽtiũ identitate quo ad subam. 2º de integritate quo ad quantitatem. Tertio de conformitate vel formositate quo ad qualitatem.

Quantũ ad ꝑm dñt oẽs q erit idez nũero subal'r quo ad formã ⁊ mãm. sed ꝺ hoc dubitaꝯ: suppositõ q i boie sit tm̃ vna forma subalis: si aia petri fieret in mã ꝑma q̃ fuit i corpe pauli: vtr eẽt idẽ petrꝰ q fuit prius.
ꝑª opi. ¶ Et dñt gdã ꝓbabiliter q cuiuscũq; mãe vniaꝯ i resurrectõe: ex quo est eadẽ forma ꝑm nũerũ: p ꝓns erit idẽ petrꝰ ꝑm nũerũ: qꝺ ꝓbaꝯ dupl'r. ℙrimo ex nã mãe sic: ꝑm Arist. .7. meta. mã ꝑm se nec ẽ gd nec q̃tũ: nec q̃le nec aliud p̃di camẽtoꝝ. nec tũ ẽ nihil nec negatio nec ꝓuatio: 5z tũ ẽ pura poª susceptiua formaꝝ corporaliũ ⁊ ꝓuationũ. Et idẽ dicit btus Aug. iz. ꝺfessi. q mã nec ẽ corpꝰ nec est forma: nec aliq̃d de se formatũ: ⁊ sic ẽ ppe nihil: ⁊ tm̃ nõ ẽ nihil: sed tamẽ ẽ aliqd informe receptiuũ oĩum formaꝝ. Et cõmẽtatoꝛ ẽt i de suba ozbis dicit: q mã subaꝯ posse. ex quo p3 q ad intrisecã nãz mãe nulla actualitas oĩo ptinet: 5z pura potentialitas ad recipiẽdũ q̃cũq; actualitatẽ i mãpo l'ez. Ex hoc sic arguit'. Qñ aliqd nullã diuersitatẽ hz ex se: 5z oẽm quaz hz vl' hr̃e pt: trahit ex alio: nõ solũ effectiue 5z formal'r: tale ꝺz iudicari idẽ vl' diuersũ ex alio. 5z mã ꝓma i se ⁊ ex se nullã hz diuersitatẽ ad aliã mãm: 5z oẽm quã hz vl' hr̃e pt: trahit ex alio. ſ. ex forma sibi ĩdita ⁊ ex dãte formã ex vno formal'r: ⁊ ex alio effectiue. g̃ mã ꝺz iudicari eadẽ vl' diuersa solũ ex forma sibi ĩdita. exñte g̃ eadẽ forma oĩs mã sibi vnita nũc ⁊ prĩ⁹ ꝺz iudicari eadẽ: si ãt ℔ ⁊ ꝓpositũ. maiꝛ de se manifesta ẽ. miꝛ ꝓbaꝯ ex nã mãe: q̃ est q mã sit pura potẽtia: vt statĩ dictũ ẽ. qz ex quo mã ẽ pura poª de se non hz aliqꝺ eẽ: 5z solũ posse eẽ. 5z totũ suum eẽ ẽ a forma: ⁊ p ꝓns idẽtitas ⁊ diuersitas: cũ ab eodẽ hẽat qꝺlibet eẽ ⁊ eẽ vnuz in se ⁊ diuersũ ab alio. mã g̃ cũ de se nullã hẽat entitatẽ sed solũ potẽtiã ad entitatẽ: ex se nõ hz aliquã diuersitatẽ: sed solũ potẽtiã ad diuersitatẽ. Et hoc ẽ qꝺ dic̃ cõmẽtatoꝛ sup 2º meta. q i fũdamẽto nãe nihil ẽ distinctuz: vocat ãt fũdamẽtũ nãe mãz ꝑmã: ⁊ sic p3 minoꝛ: segt̃ g̃ ꝓclo. ¶ 2ª rõ talis est. Nisi tota vnitas mãe ⁊ cõpositi eẽt a forma: tc̃ aial qꝺ nutrit̃ post ꝺuersionẽ alitñti: nõ eẽt simpl'r idẽ qꝺ prĩ⁹ ẽt q̃ ad eẽntiã: ꝓns ẽ fl'z. g̃ ⁊ accñs. ꝓntis falsitas appz p Damñ. lib. 4. c. 5. vbi dicit. q panis ⁊ vinũ ⁊ aq̃ i corpꝰ ⁊ sanguinẽ comedẽtis trãsmutaꝯ: nec tm̃ fit aliud corpꝰ q̃z prĩ⁹. ⁊ idem videt' sentire Arist. ꝑ ō gnãtõe. Est ẽt ad hoc rõ: qz si al' est aliꝺ eẽntial'r pⁿ nutrimẽtũ q̃z añ. aut eẽt aliꝺ fz totũ aut fz ptẽ solũ. Nõ ꝑm se totũ: vt de se pz. tũc. n. i oĩ nutritõe esset noua gnãtio: qꝺ est falsũ: nec ꝑm partẽ. qz aut fz formã aut ꝑm mãz. nõ ꝑm formã. qz vt ꝺr̃ ꝓmo de gñatiõe i ℔ ꝺr̃t nutritio a gnãtõe. qz i nutritõe nõ acccipit mã noua formã q̃ ꝑus nõ fuit: 5z fit hoc solũ sub forma q̃ ꝑus extitit. i gnãtõe aũt mã accipit noua formã q̃ oĩo nõ fuit: nec ꝑm mãm: qz aut ꝑm totã aut ꝑm ptẽ: nõ ꝑm totã: qz mã aialis ꝑexistẽs nõ tota sil'abycit' ⁊ alia tota noua iducit' vt de se pz: nec fz ptẽ: qz mã nõ hz ꝺ se partẽ ⁊ partẽ i eẽntia sua circũscripta partialitate q̃titatiua: de q̃ nõ logmur. g̃ idẽ aial penitus q̃ ad subaz i toto ⁊ pte ẽ añ nutritionẽ ⁊ post: ⁊ sic pz falsitas ꝓntis. ℙrobatio ꝓntie: qz p nutritionẽ forma aialis fit de nouo i mã alimẽti: q̃ si de se hret aliquã vnitatẽ ꝑter illam quã hz a forma: tũc mã post nutritionẽ differret a mã ante nutritõz sic̃ ꝺiffert totũ a pte. ⁊ p ꝓns eẽt aliꝺ al' saltẽ in pte pz g̃ qꝺ mã de se nullã hz idẽtitatẽ aut diuersitatẽ nisi quaz hz a forma. ⁊ sic manẽte eadẽ forma erit eadẽ mã vñcũqz veniat: ⁊ p ꝓns idẽ cõpm. ¶ Aly coiter dñt q si aia petri ñ vniret mãe quã hic hũit: sed illi quã paulus hũit: non esset idẽ hõ nũero simpl'r: qz variato vno de illis q̃ sũt de necessitate ad vnitatẽ ꝓpositi variaꝯ ꝓpm: sed sic ẽ hic. g̃ ⁊c. maiꝛ ab oĩbꝰ ꝓcedit'. ℙrobatio miꝛis quo ad istã ptẽ q vnitas ꝓpositi depẽdet nõ ex sola forma: 5z ex forma sil' ⁊ mã. qz ab illo hz aliqd vnitatẽ a quo entitatẽ: 5z ꝓpm hz entitatẽ eẽntialẽ ñ a sola forª: 5z a forª ⁊ mã: qꝛs tota ẽtitas ⁊ eẽnª hoꝛis eẽt i aia sepata. g̃ ⁊ vnitatẽ eẽntialẽ. ¶ Itẽ ꝓbatio q mã ñ sit vna vnitate sue eẽntie q̃ ẽ pō a forª: qz vnũ ꝺuertitur cũ ente. vñ sic i mã est triplex entitas: sic ⁊ triplex vnitas. Est. n. ꝑmo mã pō q̃dã a solo deo effectiue ⁊ a nllo alio quocũq;. 2º participat a forma eẽ actuale. 3º a q̃titate eẽ extensũ. ℙrimo debeꝯ vnitas potẽtialis subalis. 2º vnitas subalis eq̃lis. 3º vnitas accñtalis q̃ ẽ ꝑnm nũeri: mõ ista vltima nũeraꝯ nũero q̃titatis: cº effectꝰ ẽ formal': ita q illi q dñt q i augumẽto tota q̃titas ꝑexñs corrũpit' ⁊ noua gnãtur: nõ ꝑñt saluare q sit idẽ q̃tũ puer ⁊ senex: 5z sit idẽ hõ. Et sil'r si in corpe xꝑi viuo ⁊ mortuo ⁊ resuscitato nõ eẽt eadem q̃titas nũero: nõ eẽt idem q̃tũ nũero. sed q̃tũ ad 2m est vnitas actualis subalis a forma subali. vñ ista est tota a forma subali ⁊ sola: sicut ꝑma a forma accidẽtali. 3ª ẽ vnitas potẽtialis quã hz a se nõ ab alio formal'r: sicut nec entitatẽ. vbi gr̃a: i gnãto ⁊ corrupto est vna mã nũero nũerositate eẽntiali poti nõ actuali nec accñtali. ¶ Hanc rõnem aly deducunt al'r dicẽtes sic. Ab eodẽ hz aliqd entitatem ⁊ vnitatẽ i se ⁊ distinctionẽ ab alio. sed mã hz entitatẽ eẽntialem: nõ a forma nec p formã: 5z non sine forma. g̃ habet vnitatẽ in se ⁊ distinctõem ab alio nsn a forma nec per formam. non ergo materia hz totam vnitatẽ ⁊ distinctionem a forma: sicut supponebat ꝑorum ratio. ℙrobatio miꝛis tripliciter patet: qz mã est ingenerabilis ⁊ incorruptibilis: vt dicitur ꝑmo phꝝsicoꝝm. sed nulla entitas que sit i materia per formam ⁊ a forma est ingenerabilis ⁊ incorruptibilis: cum p gñationem acgraꝯ ⁊ p corruptionẽ amittitur. ergo ⁊c. ¶ Item realis compõ est ad minus duoꝝ realiter differentium. sed materia ⁊ forma faciunt compositionez essentialem vel realem vnitatez. ergo sunt duo realiter distincta: qꝺ non esset nisi materia ꝑm se haberet aliquã realem vnitatẽ preter illam quaz habet a forma. ¶ Itẽ subz manet idẽ sub vtroq; termino trãsmutatõis. 5z mã ẽ subz trãsmutatõis q̃ ẽ a forma i formã. g̃ eadẽ est materia sub

diuersis formis:qō nō posset esse si mā hēret totā vnitatē suā a forma. ¶ Sz ad ista rndet ꝑmi dicētes q cū mā de se sit i pura potē ad eē ex tali entitate ꝓpetit ei duplex distinctio: vna q distinguit a puro nō ente p hoc q ipsa ē aliq mō ens.alia q distinguit ab actu p hoc q ipsa ē potē: de q duplici distictione ꝓcedit rō q ꝓbat q mā hēt aliq vnitatē z entitatē i se p quā ē igenita z icorruptibilis:z alia a forma realr z subm trāsmutatōis q ē a forma i formā z ad ꝟ sufficit entitas possibilr solū z vnitas ꝓportionalr ei corrn dens:sz de hac nō logmur:qz solum q̄rimus de distictione materie a mā z ei vnitate:talē āt distinctiōez ipossibile ē inēire i mā �means se:cū ois mā �means se sit trn pura potē z p ꝟ vna nō pōt distigui ab alia ꝑz cōez rōnē potētie:cū i hoc cō neniāt:itē nec ꝑm numeralē distictionē potētie a pō: qz numer eoz q̄ sūt vnius rōnis supponit actualitatē eoz siue entitatē actualē eoz q̄ nūerāt si actu sunt plura: si āt solū possunt eē z nōdū sunt:possunt qdē plura eē ꝑm numez sz nōdū sūt:cū igit mā nō hēat aliq entitatē actualē ꝑm se sz omnem quā habet:hēt p formaz z a forma:ꝓñs ē q ꝑm se nō pōt hēre aliquē nūez quo distiguat actu ab alia. Si āt aliqs diceret q tota distinctio nūeral ē qdē p formā vel a forma sz solū q̄m ad fieri:nō āt q̄m ad ꝓseruari:ac p ꝟ mā q̄ fcā ē p formā diuersa nūero a q̄cūq alia materia semp remanet alia:nec recipit aliā vnitatē nūeralē sub q̄cūq forma fiat de nouo sz semp retinet ꝑexistē: z sic nō oz q mā q̄ fit sub aliq forma sit eadez nūero eā oi mā q̄ ꝑus fuit sub eadē. Dicēdū q nō valet:qz lz i causis efficiētib aliqd posset eē cā i fieri z nō i ꝓseruari:i causis tn formalib nō. Nihil.n.pōt eē albū sine albedine. Cū igit forma sit cā vnitatis z entitatis mā p quā vna distiguit ab alia nō efficiens sz formalr:ipossibile ē talē distictionē fieri vl ꝓseruari sine forma. Pz g q remanēte eadē forma ꝑm nūez q̄cūq mā aduēiat z vndecūq ē idē bō ꝑm numez pp ꝟ q tota vnitas actualis cuiuscūq rei ē a forma. Et ꝑm istā viaz (vt dicūt) euadūt multe difficultates q̄ sunt circa mām resurrectionis: sic ē illa de costa ade de q̄ formatū ē corpus mulieris vt dr gene.z°.z illa q̄ q̄ritur si aliqs homo nutrit ex carnib alteri boīs:z de superfluo alimēti gñet ali bō in q̄ isto ruz talia resurgant. Scōm.n.ea q̄ dicta sunt ꝑus nō differt q̄tū ad vnitatē nūeralē resergentis in quo talis mā resurgat:cū ipsa de se nullā vnitatē vel pluralitatē hēat: sed oia ista cōpetūt ei p formā q̄ si eadē ē:totū ꝓpm erit idē. Per hoc āt vt dicūt apparet rnsio ad ꝑncipalia argumenta qōnis:qz ꝑm hāc positionē nō solū saluam idēptitatē forme sz ēt materie modo quo dictū ē. ¶ Sed sustinendo rōnes posset dici q mā q̄ ē sub vna forma distiguit eēntialr ab illa q̄ ē sub alia. Ex quo āt semel distincta ē p quascūq formas trāseat distincta remānet si redeat ad eādē formā. Un si aia petri vniat māe pauli q̄ remāsit in ossibus vel reliqs pauli pp vnitatē forme bn mā forme q̄ nūc ē petri hz eādē actualitatē numero quā mā oliz petri habuit:sz loq̄ndo ō eēntia māe i se nō ē idipz qō illa ē:nec qō illa fuit:qz mā q̄ fuit petri ꝑm suā entitatē potētialē aut corrupta est aut remānsit. Nō pōt dici q sit corrupta:qz est icorruptibilis. Et ꝑterea si eēt corrupta mā succedēs nō eēt illa:qz ens non ē nō ens. Si āt nō ē corrupta sz sua forma ossis vel religarū ei:nō pōt dici q mā succedēs sit idipz qō ē mā ꝑcedēs cū distiguāt formis:nec q sit aliqd qō illa fuit:qz ipsa ē idipz q fuit:qz nūq corrupta fuit: pp qō restat q ista mā ē mā petri:illa āt n ē mā petri:sz fuit:qz n i formā nūc aia petri sz ꝑus:pp qō petr nō ē ille q fuit:qz nō hz ptē eēntialē quā ꝑus hūit sz hz quā nūq hūit. ¶ Si qs g velit sustiere ꝟaz opionē qz comunior ē:pōt dicere ad ꝑmaz rōnē ꝑme opionis q mā hēt diuersitatē a forma mō quo dictū ē:qz sicut ꝟtas si migraret de subo i subm daret idē eē ꝟtū diuersis q̄ tn hēret diuersa eē subalia:eō āt si vnū subm transiret de ꝟtate i ꝟtatē hēret diuersa eē ꝟta:z vnū eē sub stātiale qō ꝓuertit cū ente:sz q̄ simul hēnt vnā ꝟtatē sūt vna substantia pfecta:q̄ simul duas diuerse:sic ē de mā respectu forme:qz transiens de forma i formā retinet vnitatē eēntialē potentialē recipiens diuersas actuales: vn sūt due vnitates i ꝓposito q̄uis non sit nisi vna forma:z boc ē signū q banc vnitatē non habet mā a ꝓposito:alś non eēt nisi vna vnitas māe z forme:sic vnitas nūeralis i vno quāto nō ē nisi vna oiuz vna ꝟtate affectoz. Ulterius si forma migraret de mā in māz daret idē esse actuale materys habentib diuersaz essentiā:sz qn actu due forme i formāt māz faciūt ipsaz distictā:z qn vnā formā mltas materias fac oēs vnā actu. Oz aūt mā nō sit qd vl q̄le vel ꝟtū zc: veruz est actu sz potētia sic ē qd qō aliud:qz ē i gñe substātie z ide ē q ꝑo actuat p qd z nō p q̄le z ꝟtū zc. ¶ Ad z m. pōt dici q nutrimētū mutat substātialr:qz nutritio ē mutatio subalis nō accītalis: vnde alimentū nutrit inꝟtum qd:qz ex nō substātys nō fit suba:nec ex nō ꝟtis ꝟtū.g cū nutritio sit pp restaurationē depditi suba depdit z restaurat:non aūt tota nec pars q̄ est forma.nec pars q̄ ē mā:sed pars partis:alr tn depdit z aliter restaurat. Nā cuz ex resolutione mixti ꝓtingat alia gnāri qō nō est sine mā:potest dici q illa mā que p depditionē z ꝓsumptionez humidi a calido ꝓsumit est alia nūero actualr ab illa q̄ remanet: qz distinguitur per formaz eius quod inde generat: materia vero q̄ addit cuz sit sub eadē forma non distinguit ab illa cui addit:z sic etiā additione fit mutatio ꝑm partē eēntialez mālez non actualez sed potētialē:qz facta additōe ē potentia facta i toto ad maiorē ꝟtatē p augmētū q̄ ꝑus nō erat. Qn āt dr si mā hēret de se vnitatē retineret eādē.dōz q mā vnitatez essentialē hz de se z a se:sz ois distinctio ē p actum: vn non distiguit vna mā ab alia nisi qn ē sub alia forma:pp qō illa q̄ addit sub eadē forma nullo mō distinguit sed illa q̄ separat distiguit:qz fit sub alia forma siue sparet ꝟta q magis videt siue non quanta p boc q est sub ꝟtitate:quando actio ꝓmo eam attingit.

Quantū ad z m.ō integritate sunt tres ꝓnes. ¶ Pria. q aliq possunt ptinere ad integritatē triplr: p°.mō tāq̄ ea sine qb nō pt eē bō nec būana nā:sic forma z mā ex quoz ꝓiunctōe resultat nā būana ꝑcise:nec aliud ꝛcludūt i rōne sua. z°.mō tāq̄ ea q̄ ptinēt ad essentiā bōis seu nāe būane:sz tn sine eis pt esse bō:qz pter nāz būanā ꝛcludunt aliqd aliud.vbi gra.pes z manus z q̄dā ꝓsilia mē bra ptinēt ad eēntiā bōis:sine qb tn.s.sine pede z sine manu pt eē bō:qō p tāto ē:qz pes z manus nō ꝛcludūt solū id qō ptinet ad eētiā bois sz aliqd additū.s.talē ꝟtitatē z talē figuram sine qb nō vocaret man vel pes. 3°.mō ptinēt aliq̄ ad integritatē nāe bois nō itrisece aliq mō sz pure extrisece:qz ex cursuz cōez nāe nā nō quaret nisi illis adiūctis: si qd āt aliud dicat ptinere ad integritatē bois illud ē pure accītale ptinēs ad ornatū soluz vel aliqd ꝓsile vt capilli z bz. Si g loq̄mur de his q̄ ptinēt ad integritatē nāe p° mō:dicendū est q talia nō resurgēt:sz ex eoz reunione resurget bō:z hoc stati patet:q sic allegatū fuit ꝑus ex dcō Daniel. resurrectio ē ei qō cecidit iterata surrectio:sz p mortē solus bō q moriē cadit:forma.s.aīa itellectiua remanet integra z mā p° quoz qōlibz est igenerabile z icorruptibile:nō ergo cadunt.g solus bō resurget ex vnione forme cū mā q̄ ꝓstituūt ꝑcise eēntiā bois:z sic resurget integralr p mō:sz nō ex resurrectōe taliū partiū sz ex sola reunione eaz. Si aūt loq̄mur de his q̄ ptinēt ad integritatē bois z° mō: Ad ꝟ dicēdū ē q glibz bō resurget integralr hoc ē cuz oib mēbris: qō sic pz:qz effect nō deficit a sua integritate nisi pp debilitatē vtutis actiue: vl pp idispositionez māe:sz resurrectio fiet vtute diuina cui subē qn voluerit z gegd voluerit posse:nec respectu eius pōt eē aliqua idispositio materie quā

non possit ꝑ libito tollere. ḡ oēs resurgētes resurgent cum mēbroꝝ dispositione ⁊ integritate. Et ꝯfirmaī: qz non minus facit virtus diuina ī finali reparatione humāe nature q̄ctū ad ea q̄ ad nāz ptinent: q̄ fecit ī ꝑma istitutōe nature. si.n. dei pfecta sūt opa ī ꝓncipio vt dr̄ gene. ꝑmo: fortiori rō ne debēt esse pfecta ī fine q̄ctū ad ea que p̄cise ad naturam ptinēt: qō ꝑ tanto dicīt: qz a ꝓncipio creauit deus hoīes nō solū q̄ctū ad illa q̄ ad nāz ptinent: sz addidit quedā gratuita que ꝓpetūt solis bonis: qz tales. i. bonos fecit eos deus: sz resuscitabit taz bonos q̄ malos: ⁊ iō in oīb⁹ reparabit ea q̄ sunt nature ī qua oēs ⁊ boni ⁊ mali cōicant: sz nō repabit ī oīb⁹ ea q̄ sunt gr̄e: sed solū ī electis: sz ī ꝑma istitutione nature creauit de⁹ hoies ī ꝑdicta integritate. ḡ ī resurrectōe reparabit eos ī ꝓsimili. ℣er idē pz ꝙ reparabunt in integri
2° ꝑ tate coꝝ que 3° ⁊ 4° mō ptinēt ad integritatē hoīs. ¶ 2ª ꝑ ē. de humoribꝫ: qz ē triplex hūoz ī hoie: qdā recedendo a pfectione ī diuidui: vel qz ē ī via corruptōis ⁊ a nā abycit tāq̄ simpliciter superfluū: sicut vr̄ia: sanies: sudoz: ⁊ hꝺ: vl̄ qz a nā ordinaī ad gnātionē seu ad ꝓseruationē spēi ī aliquo ī diui duo: siue ꝑ actū gnātiue sic semē: siue ꝑ actū nutritiue sic lac: ⁊ nullus taliū humoꝝ resurget: qz post resurrectōez nō erit stat⁹ quo vnū ī diuiduū genereī vel foueaī seu nutriatur ab alio: sz solū quo vnusq̄sq̄ sustēteī ī se ipso. Alia ē humiditas que nondū puenit ad vltimā pfectionē quā natura opaī in ī diuiduo sz ē ordiata ad illā: hoc ē qz nō ē ꝙersa ī vnitatē humane nature sz ē ī via ꝙersionis: ⁊ hec est duplex: qz q̄dā ē que hz formā determinatā: hoc ē ꝑm se non exītez ī via vt transmuteī ad aliā formā: vt sanguis: ⁊ alytres humores q̄ ptinēter iter cōpis partes: ⁊ isti resurrgēt: qō pz: qz resurrectio nr̄a ꝓformis ē resurrectōi xp̄i: sz ī xp̄o post resurrectionē fuit sanguis: aliogn nō trāsubstātiareī nūc vinū ī sanguinē xp̄i ī sacr̄o altaris: ⁊ eadē rōne sūt ⁊ fuerūt ī eo alyt humores. ḡ ⁊ ī nob erūt. Alia vero ē humiditas ī via trāseundi de via hūoris ad formā mēbri: ⁊ talis nō resurget: qz post resurrectionē singl̄e partes corporis sic stabilieī vt vna nō trāseat ī aliā: qz cessabit tps gnātiōis ⁊ cor-
3° ꝑ ruptōis. ¶ 3ª ꝑ ē. ō idēptitate hūoꝝ. Ubi qdā dicūt ꝙ illō qō dctm̄ ē de hꝺ hūoribꝫ nō ē itelligēdū sic ꝙ hꝺ hūores p⁹ cōrupti redeāt ī idē nūero sz solū ī idē spē. Si vo sanguis ⁊ ceteri hūores q̄ fuerūt ī xp̄o ñ fuerūt ī triduo mōt̄ cōrupti qō nec oportuit: cū hꝺ humores nō ī formēt aīa rōnali: tūc nō resurrexerūt ī xp̄o ydē humores ꝑm numeꝝ: imo nō resurrexerūt: qz nō fuerūt cōrupti sz fuerūt reassumpti. Dīa āt hec ab oīb⁹ ꝓcedunt ꝑter q̄ de hūoribꝫ p̄ncipalib⁹ quos dicūt qdā resurgere eosdē spē tm̄ nō nūero ī nobis: qz reputant ipoſe corruptū idē nūero reparari: hoc āt videt iconueniēs. s.ꝙ martyres nō hēant illū sanguinē quē ꝑ xp̄o fuderūt: nec caput qō ꝑ xp̄o pdiderunt: ⁊ sic de alys mēbris: qz ꝼz eos mēbra hūana ꝑter subalē formā: accītalē icl̄dūt quā dicūt nō redire eādē nūero: qz corrupta ē. Uideret āt alicui ꝙ forma qñ corrūpīt: qz nō ānihilaī cedit ī potētiaz nō āt nālē: qz idē nō ē simul ī actu nāli ⁊ potētia nāli: cū āt semel educta ē ī actuz nālē desyt eē ī potētia nāli: qñ autē corrupta ē nō redyt ī potētiā nālē: qz potentia nālis corrupta nō repaī: ḡ cessit ī potentiā obialez de q̄ nā educere nō ꝑt sz de⁹: ⁊ hꝺ ē vna cā q̄re formā corruptā de⁹ nō nā reparе pōt: q̄uis aligs diceret ꝙ corrūpēdo ānihilaī: nec ē icōueniens ꝙ nā ānihilet q̄ de nihilo ꝑducere nō ꝑt: qz spēs ī sacramēto altaris nā corrūpere ꝑt q̄ corruptione facta anni hilareī nisi de⁹ nāz aliūde supppleret. Deus igit̄ ꝑt eā reducere siue cedat ī potentiā obialē siue in nihil sz nā non. De hūoribꝫ āt xp̄i: vez ē vt dicūt ꝙ sanguinē suū ī circūcisiōe ⁊ passione fusuz potuit a corruptiōe ꝑseruare ⁊ ī corruptuz resumere: qz ē alia forma hoīs ⁊ sanguinis: ⁊ tūc esset idem sanguis numero q̄ fuit effusus ī sacr̄o: sz siue isto mō siue p resurrectōez eiusdē nūero: ualde esz incōueniēs ꝙ nō eēt sanguis ꝑ nobis fusus sicut ⁊ corpus ꝑ nobis traditū: qz sacramētū nō effīc nisi qō significat: ibi aūt vba sonāt ꝙ intendebat de sanguine effundēdo non alio: iō ⁊c̄.

Quantū ad 3ᵐ. de deformitate sciēdū ē ꝙ deformitas ī corpore ꝑt ꝓtingere triplr̄. Uno modo ex defectu alicuius ꝙueniētis sicut mutilatos vel mancos dicim⁹ deformes: vel nanos: ꝑmos ex defectu mēbri ꝙueientis: scōos ex defectu debite q̄ctitatis. 3° mō ꝓtigit deformitas ex appositōe alicui⁹ discōueientis vt ē mēbr̄ superfluū: vt est sextus digitus: vel macula supueniēs oculo: vel alia supfluitas ī alio mēbro. 3° mō ex īdebita partiū dispositōe vt ī claudis ⁊ luscis ⁊ huiꝺ. Q̄tū ad ꝑmū modū q̄stio partim soluta est in precedenti questione. s. quātum ad deformitatē q̄ ꝙuenit ex defectu cuiuscūq̄ mēbri: qz ostēsuz ē ꝙ oēs resurgēt cū integritate mēbr̄. Sz q̄ᵐ ad deformitatē q̄ ꝓtigit ex defcū debite q̄ctitat̄: dicēdū ē ꝙ oēs resurgēt ī ōbita q̄ctitate ad illā. s. ad quā nā vniuscuiusq̄ ñ errās nata ē ꝑducere ī termio augm̄nti: ⁊ hꝺ pz rōne: ⁊ aucitate. Rōne q̄ tacta fuit ꝑius: qz sicut ōs a ꝓncⁱ⁰ nāz būanā q̄ ad nālia istituit: ita ⁊ ī resurrectione eā reparabit: sz a ꝓncⁱ⁰ instituit nāz ī debita q̄ctitate ī vtroq̄ sexu viro. s. ⁊ muliere. ḡ ī isto statu eā reparabit. Et qz nā humana a debita q̄ctitate deficit dupl̄r vno⁰: qz nondū eam ꝙsecuta est vt ī pueris: Ailo⁰: qz iā ab ea recessit vt ī senib⁹: ī sola. n. iuuenili etate habeī stat⁹ pfectionis ⁊ ī q̄ctitate ⁊ ī vigore: iō ī illa ꝺitiōe reparabiī ī resurrectōe. Aūctitas ēt est ad hoc epl̄ḥ. 4. vbi dicit apl̄s loq̄ns de resurgentib⁹. Donec occurramus oēs ī vir̄ pfectū ī mensurā etatis plenitudinis xp̄i: sz xp̄s resurrexit ī pfecta q̄ctitate quā hūit ī etate iuuēili q̄ circa. 30. ānos īcipit vt Aug. dicit. ḡ ⁊ alyt ī silī etate resurgēt ⁊ in tali q̄ctitate quā hūerūt vl̄ hūissent si ad illā etatē puēissent ⁊ nō icidisset error nāe. Nec pp hꝺ ē itelligēdū ꝙ post resurrectionez oēs futuri sint eiusdē q̄ctitatis: qz nō oēs ī etate iuuenili ad eādez q̄ctitatē pueniūt ēt nā nō errāte: sed qdam ad minorem: quidā ad maiorē ꝼz diuersitatē humidi extēsibilis p calidū ⁊ calidi extēdentis humidū. De deformitatib⁹ autē ꝓtigentibus. 2° ⁊ 3° mō soluit q̄stionez beat⁹ Aug. ī encheridion. c. 72. quo ad electos dicēs. sic resergent sancto⁹ corpora sine vllo vitio sine vlla deformitate sīc sine vlla corruptōe. Sz de reprobis dimittit eā īsolutā ī. 74. c. dicens. Utr̄ sane īpy cū vitys ⁊ deformitatib⁹ corpor̄ resurgāt ī regrēdo laborare gd opus est? Nec. n. fatigare nos dz icerta eor̄ bitudo quor̄ erit certa ⁊ sempiterna dānatio. Sed apud modernos doctores est duplex modus dicēdi. Un⁹ modus ē ꝙ reprobi resurgēt cū deformitatib⁹ q̄s hic hūerūt: qō ꝓbāt dupl̄r. ℣rīo qz deformitates tollūt a corpib⁹ btōr̄ ex diuina gr̄a: sz dānatis nulla fiet gr̄a. ḡ non tollent deformitates q̄s hic hūerunt. 2°. qz sicut sancti resurgent ad vltimā felicitatē: sic dānati ad vltimaz miſiā: sz sanctis nihil auferet qō ptineat ad eor̄ felicitatez sz potiꝰ supaddet. ḡ dānatis sil̄r nihil auferet qō ptineat ad eor̄ miseriaz sz potius supaddet: hui⁹ āt deformitates ad aliq̄ miseriaz ptinent. ḡ ⁊c̄. ¶ Alius mod⁹ est ꝓbabilior. s. ꝙ hꝺ deformitates tollanī oīno nō solū ab electis sz ēt a dānatis: qō apparet sic. Si hꝺ deformitates remouerent̄ ī beatis ⁊ nō in dānatis: hoc esset solū vt cederet ad eor̄ penā vt tangit se cūdū argumentū alior̄: sed pp hoc nō dz remanere vt ꝓbabiī. ḡ ⁊c̄. Assumpta ꝓbaī: qz pena dz rīdere culpā: ꝓtingit āt freq̄nter ꝙ de duob⁹ dānatis ille q̄ pauciora pctā habz ⁊ minus grania: subiect⁹ est plurib⁹ deformitatib⁹ q̄s alius q̄ irretit⁹ est plurib⁹ peccatis ꝑm nūer̄ ⁊ grauiorib⁹ ꝼz q̄litatez: ⁊ qñz maximus peccator nullis deformitaib⁹ ē subiect⁹. ḡ si ī penā pctī cū hꝺ deformitatib⁹ resurgunt dānandi. segī ꝙ maior pena tenebit illū q̄ min⁹ peccauit ⁊ mior illū q̄ pl̄s peccauit: qō nō ē ꝙueniēs. ḡ ⁊c̄. ℣propter qō rōnabilius est dicere ꝙ taz boni q̄ mali resurgent sine aliq̄ de-

formitate. Nec rōnes alioꝝ cogunt: Dō. n. ꝑmo dicitur q̄ damnatis nulla fiet gr̄a: dōz est q̄ imo gr̄a gratis data. constat. n. q̄ erāt icorruptibiles nō ꝑ naturā sed per gr̄am: ⁊ eodem mō ab eis tollent deformitates p gr̄am gratis datā. Nec hoc erit ī ꝑiudiciū iustitie: qz puniēt q̄tū puniri debebunt: sz ꝑ hoc apparebit q̄ nō solū ī remuneratiōe bonorū sz ēt ī punitione malorꝝ ꝛcurrent iustitia ⁊ mīa. ¶ Ad 2m dōm. q̄ nō ē silr de bonis ⁊ de malis: qz bonū pōt esse integrū: sz non malū vt dr. 4° ethicoꝝ: ⁊ iō felicitas scōꝝ tanq̄ bonū pfectū excludet oēm miseriā: sz miseria dānatorꝝ nō excludet oēz pfectionē maxime illā que ptinet ad ꝺditōez nature. ¶ Ad argūēta ī oppositū duo ꝑma ꝑncipalia cōcedimus. ¶ Ad ar9 ī oppm. rndent illi q̄ sunt ꝛrie opinionis dicētes q̄ nihil ꝑbat. Lū. n. dr q̄ aliq̄n aliq̄ duo habēt aliq̄s bitudinē. ad tertiū q̄cq̄ causat ex ꝺiunctione vniusilloꝝ cū 3° illud idē causat ex ꝺiūctōe alterius cuz ipso: dicēdū q̄ nō ē vez nisi illa duo habeant eādē bitudinem ad 3m fm numeꝝ: qz si habeāt aliā ⁊ aliā habitudinem fz numeruz ex coniunctione cuiuslibet illoꝝ cum 3° fiet quidē simile: sz non idē numero: sic aūt est in multis: ⁊ ideo ꝑpositio non est vera de virtute sermonis. Qō. II.

¶ Onsequenter q̄rit de dote ipassibilitatis vtrum corpa gl̄iosa futura sint ipassibilia ꝑ aliquā formā sibi iherentez. Et videt q̄ sic: qz gloria corpis corrūdet gl̄ie aie: sz gl̄ia aie est ꝑ aliq̄s formā sibi iherentē. g̃ ⁊ gl̄ia corpas. s. ipassibilitas ⁊ cetere dotes. Maioꝝ ꝑz. minoꝝ declarat: qz taz visio q̄z fruitio sūt ꝑ formas iherētes. s. ꝑ ipsas opatōes manētes ī operante ⁊ ꝑ lumen gl̄ie ⁊ charitatē mediātib9 gb9 ꝑdicte opatiōes eliciunt. ¶ Itē pfectioꝝ ē ipassibilitas corpoꝝ glorioſoꝝ q̄z fuisset impassibilitas tpe innocentie: sz ipassibilitas status innocētie fuit ꝑ aliq̄s formā iherētē. g̃ ipassibilitas corpoꝝ ī statu gl̄ie erit ꝑ aliquā formā iherētez. Minoꝝ ꝑbat: qz ipassibilitas in statu innocentie fuit ꝑ iustitiā originalē que fuit vt videt aliquis habitus vel aliq̄ forma positiua. ¶ Itē verioꝝ ē potētia q̄ aliqd pōt nō pati q̄z potētia q̄ aliqd pōt pati: vt ꝑz ex 5° metha fisice sz potētia q̄ aliqd pt pati ē aliq̄ positiuū inherēs. g̃ fortiozi rōne potētia q̄ aliqd pōt non pati. sz corpa gl̄iosa si sunt futura ipassibilia hoc erit ꝑ potentiā q̄ possunt non pati. g̃ illa erit aliqd positiuū ⁊ inherēs. ¶ Itē sicut bonis boib9 ꝓmittit eq̄litas angl̄oꝝ quo ad aiam iuxta q̄ dicit Matth. 22. Erūt sicut angli dei in celis: sic eis ꝓmittitur quo ad corpus eq̄litas vel silitudo cū corpibus celestibus: iuxta illud q̄ dr Matt. 13. Fulgebūt iusti sicut sol ꝛc. sed impassibilitas corpoꝝ celestiū ē ꝑ aliq̄s formā eis inherentē. s. ex hoc q̄ forma terminat totū appetitū māe. g̃ impassibilitas corpoꝝ gl̄ioſoꝝ ē ꝑ aliquā formā eis inherentez. ¶ In ꝛriū arguit: qz effectus ꝑuatiuus nō regrit nisi cām ꝑuatiuā: sed eē impassibile ēq̄dā effectus ꝑuatiuus. g̃ non regrit nisi causaz ꝑuatiuā: nō g̃ oz q̄ corpa gl̄iosa sint ipassibilia ꝑ aliquā formā inherentē. ¶ Itē aut beati possunt scire q̄tū ignis sit calidus: aut nō. Si dicat q̄ non. Contra qz videt impfectr9 q̄ sensus non cognoscat in patria qō cognoscit in via: oz igit q̄ tactus btoꝝ imutet vel possit immutari a caloꝛe ignis fm suā excellētiā: qō non potest esse sine vera passiōe. g̃ nullo mō erūt ipassibilia nec ꝑ bitū nec ꝑ ꝑuatōez nec aliter. ¶ R°. hic sūt tria videda. Prio quō cōpora gl̄iosa sint passibilia ⁊ qūo nō. 2°. qd ē causa ipassibilitatis. 3°. ꝑ quid sunt impassibilia.

Quantū ad p̄m q̄ passione sint passibilia ⁊ qua nō: est sciendū q̄ cū passibilitas ⁊ passio sibi corrūdeant vt potentia ⁊ act9: sicut passio dr dupl̄r sic ⁊ passibilitas. Passio aūt accipit vno mō large ꝑ receptōe forme q̄tūcūq̄z ꝺueniētis nāe rei: 2° mō accipit magis stricte ꝑ āmissiōe formecō ueniētis fm nāz: ⁊ receptionē forme discōuenientis ⁊ ꝛrie fm nāz. Et sil mō passibilitas dicit dupliciter ꝑ potētia susceptiua ꝑme passiōis aut fe. Loq̄ndo de passione vel passibilitate ꝑmo mō dicta corpora scōꝝ post resurrectiōe nō erunt ipassibilia. Prio qz in corpib9 gl̄ificatis erit vsus sensuū: sz talis vsus nō pōt fieri sine receptōe spēi sensibil. g̃ ī beatis erit passio q̄ ē receptio forme ꝺueniētis. 2°. qz corpora gl̄iosa assimilabunt corporib9 celestib9 q̄ sūt icorruptibilia ꝑ nāz: sz corporib9 celestib9 nō repugnat passio q̄ ē receptio forme ꝺueniētis ⁊ pficiētis: sicut videm9 eē de luna q̄ illuminat a sole ⁊ ceteris planetis ⁊ stellis vt innuit ī li° de ꝓprietatib9 elemētoꝝ. g̃ corporib9 gl̄iosis nō repugnat passio q̄ ē receptio forme ꝺueniētis. Si āt loq̄mur de passione ⁊ passibilitate q̄ attendit fm abiectionē forme ꝺueniētis ⁊ receptionē discōueniētis sic sunt ipassibilia: qz cuz ī eis ponat q̄ ē perfectionis ⁊ remoueat q̄ ē iperfectionis ipsa erūt passibilia passione q̄ ē salus ⁊ pfectio: nō illa q̄ magis facta abycit a suba vt dr 2°. de anima.

Quantū ad 2m. de cā impassibilitatis ꝑ q̄rē ꝑ qd aliqd ē passibile passione ꝑpe dicta: ⁊ ex hoc videt q̄ quo aliqd ē ipassibile: qz ꝑuatio cognoscit ꝑ habitū. Dicūt g̃ qdā q̄ ex hoc aliqd dr passibile ꝑpe vt nūc loquimur: qz pōt trāsmutari a dispositōe sibi ꝺueniēte fm nām ad dispositionē innālē vel ꝛriā nāe: posse aūt transmutari cōtingit alicui ꝑ solū ꝑncim passiuū vel ꝑ potētiā passiuaz: sicut ꝑz ꝑ diffinitōez q̄ dat de pō passiua 5° metha cc. s. q̄ pō passiua ē ꝑncim trāsmutādi ab altero. g̃ esse passibile ꝺueit alicui ꝑ solā potētiā passiuā. hec āt pō passiua nō ē potētia solius māe: qz illō q̄ō idifferēter se hz ad oēz formā nec vna ē sibi magis ꝺnāt q̄z alia: nō ē ꝑncim q̄ aliqd sit passibile passione ꝑpe dicta: sz mā ꝑma q̄tū ē de se idifferēter se hz ad oēz formā nec vna ē sibi magis ꝺnaturalis q̄z alia. g̃ mā fz se nō ē ꝑncim passionis ꝑpe dicte. Maioꝝ declarat: qz nos logmur de passione ꝑ quā abycit forma ꝺueniēs: ⁊ iō illud q̄ō idrnter se hz ad oēz formā ita q̄ vna nō ē sibi magis cōueniēs q̄z alra non ꝑt eē cā talis passibilitatis vl passionis. Minoꝝ sil manifesta ē: qz mā ꝑma non determinat sibi aliq̄s formā subalē sz idrnter se hz ad oēs: ⁊ ꝑ ꝺns nō determinat sibi accīntalē: cū determinatio formaꝝ accīntaliū sit rōne subalium: q̄re ꝛc. Restat g̃ q̄ illud ꝑncim sit ꝛpom ex mā ⁊ forma cui rōne forme ꝺueniens ē aliq̄ q̄litas: alia vo discōueniēs: ⁊ tñ qz ē ī pō ad vtrūq̄ ꝑt trāsmutari de q̄lita te ꝺueiēte ad discōueiētez. Et sic ꝑz q̄lr aliqd dr passibile passiōe ꝑpe dicta: qz a pō passiua q̄ aliqd ē receptiuū dispōnum diuersaꝝ q̄z vna ꝺueniēs ē nāe alia vo discōueniēs. Impassibile āt dr aliqd dupl̄r: vel ꝑpe ⁊ simpl̄r ꝑ ꝑuatōez ꝑncipij passiui. vel large ꝑ solū ipedimentū actualis passionis. Et p̄m ipassibile dr simpl̄r ⁊ absolute qz negat oēz passibilitatē. 2m āt nō dr ipassible simpl̄r cū nō neget oēm passibilitatē absolute sz solū ex suppositiōe: qz stāte ipedimēto vez ē dicere q̄ talis nō ꝑt pati: sic ī actib9 dicius q̄ sor. diū currit nō ꝑt non currere sz absolute possz nō currere. Sed ꝺ hoc ē: qz si ꝑncim patiēdi ē ꝛpom ex mā ⁊ forma cū istud idē sit subz vel suppom q̄ patit: ñ erit magis simplex ꝑncim patiēdi q̄z ipz q̄ patit: q̄ tñ videret: sic ex ꝑte potētie actiue non diceret totū ꝛpom ꝑ actiua sz q̄litas: sed id est actuū. ¶ Et dōz q̄ nō ē silr: qz ex ꝑte agētis non sūt sic duo vnū abyciēdo aliud imittēdo: sic ex ꝑte potētie passiue: imo cū agēs ñ corrūpat nisi vt generet: illud ē ꝑncim agēdi q̄ se cōicat q̄ ē vtus sola. Uel ꝑt dici q̄ ꝑncim patiēdi totale est id ipz q̄ patit. s. subz ex mā ⁊ forma ꝺueniente. s. accīntali ⁊ ꝑ quā ē ꝺueniens. s. forma subali: sz ꝑncim patiēdi: ꝑtiale ē bñ simplicr q̄z supo9 patiēs: qz ad passionē ꝑpe dictā ꝺcurrūt q̄ttuor. s. abiectio ⁊ receptio: ⁊ hꝺ ꝑncim ⁊ ratio passiua ē sola mā q̄ ē ī pō ad vtrūq̄ passiuū vo ꝛpom ex mā ⁊ forma subali ꝛc. ité ꝺueniētia ⁊ discōueiētia ⁊ hꝺ ꝑncim ⁊ rō ē forma suba

lis cui ꝫ forma accñtalis ē ꝺueniēs:alia diſcōueniēs.g̃ ꝛc.

Quantū ad 3ᵘᵐ.p qd ſint ipaſſibilia:pz ex dictis q ſi ſint ipaſſibilia hoc erit p ꝓpationez ꝓcipy paſſiui vl̃ p ipedimētū paſſionis. ℞rio mō dixerūt alig q corpora gl̃iosa erūt ipaſſibilia:qz i eis nō erūt q̃litates elemētoꝝ actiue ꝛ paſſiue q̃ ſūt i corpib⁹ mixtis cā actionis ꝛ paſſiōis. Credebāt.n.q poſt reſurrectiōez corpora būana eēnt mixta ex elemñtis manētib⁹ i eis f̄m ſubas ſuas nō ſz q̃litates actiuas ꝛ paſſiuas. Sz iſtud nō ē vez p q̃ſtū ad ꝫ qō dicūt q elā manēt f̄m ſubas ſuas i q̃cūq; mixto:qz q̃libet pars mixti ē mixta vt habet p⁹ de gnātiōe:ſi g̃ elā manēt i mixto f̄m formas ſuas ſubſtātiales:ſequeret q i q̃libet parte materie mixti eſſet forma cuiuſlibet elemēti:qō ē ipoſſibile:cū plures forme ſubales ſpecifice ſint icōpoſſibiles i eadē pte. ¶ 2° ōſiē hec opio i ꝫ q ponit q q̃litates elꝝ nō remanēt i corpib⁹ gl̃iosis:qz gl̃ia nō tollit ea q̃ ſūt de pfectōe nāe:ſz q̃litates elꝝ ſūt de pfectōe mixti ſaltez accñtali.g̃ nō tollūt i gl̃ia vel p gloziā. ¶ 3° deficit i hoc q ponit q q̃litates elꝝ ars i mixto ſūt cā actōis ꝛ paſſionis:eo q agāt i ſe inicē:iſtud āt nō ē vez ſic ꝓbatū ē ꝓus: ꝛ iō ꝫ nihil plus dicet ad pñs. ¶ Itē elemēta manebūt f̄m ſuas q̃litates:ꝛ tñ nō alterabūt: nec patientur mutuo alteꝝ ab altero:qz cū poſt reſurrectōez ceſſet mot⁹ celi oporteret q illud qō ſemel ab altero pateret ſp ab altero pateret:ꝛ ſic p̄cedēte paſſiōe finalr ſeq̃ret cōzuptio:qō nō ē vez. g̃ ipaſſibilitas elꝝ:ꝛ fortiozi rōne coꝝ reſergētiū ñ erit pp carētiā q̃litatū elemñtaruz. ¶ 4°.qz dato q hec oīa eēnt va nō ſufficerent ad ꝓpoᵘᵐ oñdere:qz ex ꝫ ſolū dr̄ aliqd paſſibile qz bz ꝑncipᵐ paſſiuū qō ꝑt trāſmutari de q̃litate ꝺueniente f̄m nāz ad diſcōueniētē. Sz dato q i mixto nō eēnt q̃litates elares: eēt tñ ibi ſubz ſuſceptibile eaꝝ.g̃ adhuc eēt vē paſſibile paſſiōe illa ab extrīſeco. Reſtat g̃ q corpa gl̃ioſa nō erūt ipaſſibilia ſimplr ꝛ abſolute p ꝓpatōez ꝓncipy paſſiui:cū nā coꝝ gl̃ioſoꝝ ſit futura eadē q̃ ꝓus:ſz erūt ipaſſibilia p aliqd pſtās ipedimentuz actualis paſſionis ne fiat.

p³ opio

¶ Quid āt ſit illō vtꝝ ſit forᵃ aliq̃ iherēs vl̃ ſola vt⁹ dīna: duplex eſt opio. Quidā.n.dicūt q talis ipaſſibilitas erit p formā ieꝝtez: qō ꝓbat dupl̃r. ℞rimo:qz aia ñ ꝑt bre ſuꝝ corp⁹ aliqō dominiū nec plus q̃ ꝓus niſi corp⁹ ſit mutatū: ſz anima poſt reſurrectionē habebit pfectum dñium ſup corpus ſuū:ita vt i corpus nihil poſſit accidere p̄ter voluntatē aie:aliogn aia nō eēt pfecte btā.g̃ corp⁹ erit mutatuz: ſz mutatō termiat ad aliq̃ formā.g̃ corp⁹ gl̃oſū p aliq̃ formā quā hēbit redd̄ ipaſſibile. 2° ꝓbat p ācitatē Augu. ad Diſcoꝝ:q dicit q i cōpoꝝib⁹ gl̃oſis erit ꝓpetua ſanitas ꝛ icoꝝruptōis vigoꝝ:ſz ſanitas ē p aliq̃ formā iherētē. g̃ ꝛ vigoꝝ ꝛ ipaſſibilitas ſanctoꝝ erit p aliq̃ formā reſiſtētē actōi

z³ opio

ℨry cuiuſlibz:ſic duꝝ ſuo mō reſiſtit dīdenti. ¶ Alius modus dicēdi ē q ipaſſibilitas corpoꝝ gl̃ioſoꝝ nō erit p aliq̃ formā iherētē:ſz ſolū p dīnā vtutē aſſiſtētē beatl ꝛ phibētē actōez cuiuſlibz extrīſeci iferētis paſſionē. Et ꝺfirmat hec potē triplici rōne. ¶ ℞ria ē q ſic ſtatui btoꝝ repugnat paſſio ℨ nāz:ſic mot⁹ localis ℨ volūtatē. inālitas.n.ipoꝝtat vidētiā ꝛ diſplicētiā i cognoſcētib⁹:ſz q corpora btā ñ poſſint moueri ℨ volūtatē nō ꝺueīt eis p aliq̃ vtutē iherētē.g̃ idē ſentiēdū ē de paſſiōe q ē ℨ nām. ℞probatio minoris. Si n.eēt in corpib⁹ btis p aliq̃ vtutē itrīſecā q ñ poſſēt ab alio moueri ℨ volūtatē opēterz q i q̃cūq; btō eēt tāta vt⁹ ireſiſtēdo q̃ta eēt i q̃cūq; alio i ipellēdo:iſtud āt non ē vez: qz ꝫ hoc oporteret i minimo beato ad hoc q nō poſſz moueri ℨ volūtatē eē tātā vtutē q̃ta ē i q̃cūq; bōie vl̃ angl̃o:alio gn ſi ñ eēt tāta poſſz moueri ab alys ℨ volūtatē. ponere āt i minimo beato eq̃lē vtutē cū oīb⁹ alys taz hoīb⁹ q̃ angl̃is icōueniēs ē:cū f̄m nāz angeli excedāt hoies:ꝛ f̄m gl̃iā ſint gradus tam i hoīb⁹ q̃ i angelis. ¶ 4ª rō talē. Paſſibilitas ꝑpe dcā ꝛ corruptibilitas ſibi corrīdēt. g̃ ipaſſibilitas ꝛ incōruptibilitas:ſz icoꝝruptibilitas btoꝝ ñ erit p aliq̃ vtutē iherētē vt ꝓbabiť. g̃ nec ipaſſibilitas. ℞batio minoris:qz effect⁹ cōis regrit cauſā cōez:ſz icoꝝruptibilitas p⁹ reſurrectōez erit cōis bōis ꝛ malꝝ. g̃ ierit eis p cāz cōez:ſz i malꝝ icōruptiblitas ñ erit p aliq̃ forᵃᵐ iherētē. g̃ nec i bōis. Qz āt i malꝝ ñ ſit icōruptiblitas p forᵃᵐ iherētē ꝓbat ex dcis illoꝝ g tenēt p̄cedētē opionē. ℞n.exp̄ſſe ꝺcedūt. ꝛ p rōnez. qz cū paſſio p̄pe dcā ſit via ad coꝝruptionez vt dr̄ 2° de gnātōe. ſi aliq̃ forma ꝓhiberet coꝝruptionē i dānatis ꝓhiberet ꝛ paſſionē:qz ad vtrūq; ſe extēderet vt⁹ eius nec ageret libe: vt vnū ꝓhiberet:aliū ꝓmitteret: cū igiť i dānatoꝝ corpoꝝib⁹ ñ ꝓhibeať paſſio p̄pe dcā pz q ñ ꝓhibebiť coꝝruptibilitas p aliq̃ formā iherētē. ¶ 3° pz idē p aug̃ᵐ i epla ad ꝺſentiū vbi dicit ſic. ſicut ab igne foꝝnacis caldeoꝝ abſtulit ōs virtutē ꝺburēdi q̃ᵐ ad aliqd:qz. ſ. cōpora pueroꝝ illeſa f̄uata ſunt ſz manſit q̃ᵐ ad aliqd qz ille ignis ꝺburebat ligna:ita auferet ab hoīb⁹ coꝝruptionē ꝛ dimittet eis nāz mō p̄dcō .ſ. ipediēdo exceſſū actōis ꝛ p̄ſeruādo ab oī nociuo extrīſeco. Ex q̃ pz itētio Aug. ē q icoꝝruptibilitas ꝛ ipaſſibilitas erūt in coꝝpib⁹ btoꝝ p ꝫ q vt⁹ dīna btis aſſiſtēs ipediet actionē cuiuſlibz extrīſeci iferētis coꝝruptionē. Sc̄dz hāc opionē p̄t rñderi ad rōnes i oppoᵐ. ¶ Ad p̄ᵐ cū dr̄ q cōporis gl̃ia coꝝrīdet glorie aie:dicēduz q vez eſt q̃ᵐ ad hoc q corp⁹ glorificabiť ꝓut ē aie ꝺueniēs p ſtatu illo q̃ corp⁹ pficieť ab aia beata:ſz nō oz q pfectiones aie ꝛ corpis coꝝrīdeāt ſibi q̃ ad nūerū ꝛ q̃ ad modū: ſed pficieť vnūq̄q; ꝓut ꝺgruit ſue nāe. Nāe āt aie q̃ de ſe ē icōruptibil ꝛ ipaſſibil nō ꝺgruit q pficiať p ablationē taliū vel ꝺſimiliū defectuū: qz de nā ſua caret talib⁹ defectib⁹: ſz pficieť collone donoꝝ ſupcelestiū. cōp⁹ āt q̃ ō nā ſua ſb̄iacz cōruptibilitati ꝛ paſſiōabiliti idigz pfici ablatōe iſtoꝝ ōfectuū:ꝛ q ꝫ p̄t fieri p ſolā vtutē dīnā aſſiſtētē btis ad nutū: iō ñ oz q fiat p forᵃᵐ iherētē. ¶ Ad 2ᵐ dōz. q ipaſſibilitas ſtat⁹ inocētie nō erat p aliq̃ formā iherētē:qz iuſtitia oꝛigial de q̃ argue bať nō erat aliq̃ forma iherēs:qz vel erat rectitudo voluntatis ad deū q̃ nō pficit coꝛp⁹. vel erat obīa viriū ſenſitiuarū ad rationē p quā ñ appet q ex hoc coꝛp⁹ redderet ipaſſibile. ℞buabať g̃ bō i ſtatu inotēti a paſſione ꝛ coꝝruptōe: ptiz p ꝓpriā ſciaz q̃ p̄ditus erat p quā cauere poterat a nociuis: ptī vo p dīnā puidētiā puidētez ne ex iꝛpouiſo aliqō nociuū boīez lederet. ¶ Ad 3ª dōm. q nobilioꝝ ē pō q̃ aliqd p̄t nō pati q̃ illa q̃ aliqd p̄t pati: ꝛ vtraq; ē aliqd poſitiuū iherēs ſi ſūmať ꝓportionabl̃r: qz ſic pō q̃ aliqd p̄t pati ē pō q̃ aliqd trāſmutabile trāſmutari p̄t a diſpoſitiōe ꝺueni enti f̄z nāz ad diſpoſitionē ℨriā: ſic pō q̃ p̄t nō pati aliqd ſi ſit p ꝓpationē poᶜ paſſiue ē aliqd poſitiuū ꝛ nobili⁹ pō paſſiua: nō q̃ᵐ ad formalē rōnē ꝓpatōis ſz q̃ᵐ ad fundamētū qō vocam⁹ potētiā ñ patiēdi: ſic dicīus ágelū īmortalē vel ipaſſibilē: qz ē talis nāe q non bz i ſe potētiā paſſiuā p quā poſſit ſic trāſmutari nec talē potentiā ſecū ꝺpatiť: nec dubiū eſt q nā angeli ē poſitiua ꝛ potioꝝ ꝛ pfectioꝝ q̃cūq; pō paſſiua: ſed iſto mō corpora gl̃iosa non erūt ipaſſibilia. ſ. p ꝓpationē ꝑncipy paſſiui: ſz ſolū p ipedimentū paſſionis ne actualr iferať: ꝛ adhuc illud ipediēs eſt nobilius q̃ ſit pō paſſiua i cōpib⁹: ſz ñ oz q ſit iherēs: qz paſſio ipediri p̄t ñ ſolū p idiſpoſitionē patiētis ſz per oē extrīſecū qō p̄t ipedire vl̃ reſiſtere agēti vel ſuſpēdere eiꝰ actionē. ¶ Ad 4ᵐ dōz. q corpora gloriosa aſſimilāť coꝝporib⁹ celeſtib⁹ i coꝝruptōe ꝛ ipaſſibilitate q̃ ad effectū: ſz nō q̃ ad cāz illi⁹ effect⁹: qz i cōpib⁹ celeſtib⁹ ē icōruptibilitas ꝛ ipaſſibilitas p nāz: i alys āt erit p gr̃az: ꝛ iō ipaſſibilitas ꝛ icōruptibl̃itas cōpoꝝ celeſtiū ineſt eis ex eo q nā eoꝝ caret ꝑncipys cōruptibilitis ꝛ paſſibilitatis: ſz corpa gloriosa nō ſic erūt ipaſſibilia ſz ſolū p ipedimētū actualis paſſiōis q̃ nō oportebit eē per aliq̃ formā ꝛ nāz i eis ſubiectiue exñtē: qz poterit fieri per ſolā dīnā puidētiā eis ꝺtinue aſſiſtētez. ¶ Tenendo autē hāc opionē p̄t rñderi ad rōnē opionis oppoſite. ¶ Ad ꝑzimā cū dr̄ q poſt reſurrectiōez coꝛp⁹ erit ſubz aie alr tūc q̃

nūc: vex ē: ſz nō oz q ſit p nouā formā ĩherentez: ſz ſufficit q ſit p dīnā ꝓuidentiā aſſiſtentez q̄ ꝓhibebit q illa q̄ im/mutāt corp⁹ ad corruptiōez nō fiāt tūc. ſiē nūc: ꝛ ita alr ſe habebit corp⁹ ad aīaz tūc q̄z nūc. ¶ Ad z^m dōz. q illa per/petua ſanitas ꝛ vigoꝛ icōpoꝛib⁹ reſurgētiū poterit eē p ſolā ꝓhibitiōez vel ipedimētū cuiuſcūq; extriſeci corruptibili tat̄ vel paſſionē iferētis. Scōz āt vtrāq; opiones rūſium ē ad duo argumēta ĩ oppoſituz facta arguendo ꝓncipalr ad qōnē: q vnū coꝛ ꝓbat q corpa gloꝛioſa nō erūt ĩpaſſibilia paſſione ꝓpe ocā. alius vo ꝓbat q dato q ſint ĩpaſſibilia il lud tñ nō erit p aliq̄z cāz poſitiuā nec ĩherētē nec aſſiſtētē: quoꝛ vtrūq; negat̄ ĩ q̄libet ocārū opinionū. ¶ Dōz ē igr ad p^m cuz dr effectus ꝓuatiu⁹ nō regrit cāz poſitiuā: vex ē formalē: imo nullā talē cāz hz: ſed neēe ē q bēat cām poſi/tiuā taz efficiētē q̄z fūdamētalē. Nūq̄z. n. aliqd hz rōnē cau ſe niſi ſit poſitiuū: ſz cā poſitiua ĩfluit ĩ effectū poſitiuum ꝛ ſic cāt ipz: ſz effectū ꝓuatiuū nō cāt ĩfluēdo directe ſz p ſub tractionē ĩfluētie ꝓprie vt eſſet de deo ſi res ānibilaret. ꝛ dō nauta ſi ĩter picula maris nauē nō regeret vel ĩpediendo ĩ/fluētiā alteri⁹: ſicut obſtaculū poſitū ĩ feneſtra cāt tenebrā ĩpediendo illuminationē ſolis: ꝛ eodē mō terra iterpoſita ĩter ſolē ꝛ lunā cāt eclipſiz. ſiłr ĩpaſſibilitas nō ꝑt alicui cō/uenire niſi p nām quā ſeq̄t ꝓuatio ꝓncipioꝛ: mediantibus qbus ieſt alicui paſſibilitas: vel p nāz ipedientē paſſionez q̄ ab aliq̄ poſſz iferri: ꝛ vtroq; mō ĩpaſſibilitas ē a cā poſiti ua vel inherēte vel aſſiſtēte. ¶ Ad z^m dōz. q beati nunq̄z ſciēt p experiētiā ĩ ſe qd ē malū: nec illud ptinebit ad iper/fectionē: aliogn deus eēt valde ĩpfectus q nunq̄z ſciuit ma lū p expiētiā ĩ ſe ipſo. Experiētia. n. q̄ten⁹ ĩportat cognitio/nē ĩportat pfectionē: ꝛ ſic ē in deo ꝛ ſic erit ĩ btis: ſz q̄tenus ĩportat paſſionē nō erit ĩ eis. Si qs vult tenere ꝑmaz opio nē ꝑt eā ꝛfirmare: qꝛ videt ꝓbabile q ĩpaſſibilitas ſit p ali qd poſitiuum ex parte aīe q̄ ipſa ita plene dñat corpi vt a ſua ſubiectōe nō poſſit eripi nec ſibi auferri. ſiē. n. ĩ oꝛigina li iuſtitia aīa erat ſubiecta deo: ꝛ ſibi corp⁹: ita ĩ glīa multo magis. ꝓp qō ſicut btus hz qbus pfectius deo ſubdit̄: ſic ꝛ btus ꝓbabile ē q bēat qbus ꝛueniētius ꝑſit coꝛpi: nō qb⁹ coꝛpi alligeē nec coꝛrūpat̄ ſiē alie forme: qꝛ ipſe ē icoꝛrupti bilis nec iſte ē vt ipſa iūgat̄ coꝛpoꝛi: qꝛ nihil cadit medium ſz magis ꝛſeq̄t vnionē illā: ſiue ſit ĩ eēntia aīe reſpectu coꝛ pozis ſiē gr̄a reſpectu dei: ſiue i potētia ĩtellect⁹ ſiue volun tatis vt ꝛ volūtatez nihil ĩ coꝛpe patiat̄ qō eēt pena: ſiue il le bit⁹ ſit vna de dotibus aīe ſiue gr̄a magis pfecta ſiue ali qd aliud. Jtē ĩ coꝛpe hoc ēt poni ꝑt vt ſiē p ſanitatē nālē eſt ſubz magis aīe: ſic ēt p talē habituz q ſanitas ꝛ viguꝛ dr: qꝛ vnūqōq; agit̄ ꝼm q natū ē agi: vñ cū coꝛpus ſit natū reti ri ab aīa certa ꝓiodo q̄litatib⁹ qbuſdā: nihil ē incōueniens ſupinfundere q̄litatē p quā ibi ꝓpetuo teneat̄. Et ſi dicat̄ q ille q̄litates ſunt pp interioꝛē ꝛſumptionē in mixtis: nō ē vex imo ēt ĩ ſimplicib⁹ q̄ nō poſſunt coꝛrūpi ab ītra ſz tā tū ab ext̄ ſūt q̄litates qb⁹ defendunt ſe a coꝛruptōe violen ta: ne q̄ pfectio coꝛpoꝛ iferioꝛ q̄ nō ſolū diuina ptectōe: ſz a ſe defendū illis deſit: ſiē ꝛ hic: ſicut bti lz diuina ptectōe poſſint a pctō ꝑſeruari qō ledit aīaz: tñ ꝛ intra ſe hñt aliqd q̄ ſe pñt ꝑſeruare: ſiē ꝛ q̄uis dīna virtus eq̄ ſine forma ĩbe rēte poſſit coꝛp⁹ ꝑfuare a ꝛrio: tñ ad nobilitatē eoꝛ ptinet nō ſubyci alu coꝛpoꝛi a q̄ nō ſolū nō patiant̄ ſz nec poſſint pati: vñ tūc nō poterūt nec a luce celeſti alterari nec a calo re vel frigore: ꝛ ꝫ pp ſe. ¶ Ꝑ. alr fuit coꝛp⁹ xp̄i icoꝛruptibi le i triduo: alr poſt reſurrectōez: ſz ĩ triduo erat incoꝛrupti ble p vtutē aſſiſtētē ſolū. q̄ p⁹ reſurrectōez p ĩherētē. ¶ Ꝑ. qñ xp̄s aſſumpſit ſimilitudies dotiū ambulando ſup aq̄s ꝛ hꝺ: nō ꝓpter hoc hūit dotes: ſz tūc hūit virtutē aſſiſtēttē. q̄ dotes dicūt aliqd ĩtrinſecū iexñs poſitiuū: vñ apls dicit. Oz induere icoꝛruptōez. ꝛ q̄ ĩmutabimur: ꝛ multa hꝺ que notant q̄litates iformātes. ꝓōt aūt ꝛz hoc rñderi ad tres rōnes contrarie opinionis. ¶ Ad p^m dōm. q nō eſt ſimile ō motu locali q ē a foꝛtioꝛi vtute ꝛ nō ē ad coꝛruptiōez per ſe: vñ dos ĩpaſſibilitatis nō p̄ſe ab illa paſſiōe ꝑſeruat: ꝛ de alia paſſiōe q̄ ĩmediate fit a ſolo coꝛpoꝛe: cui ē abſurdū ſub iectū eē coꝛp⁹ gl̄ioſuz. Nec vr̄ ĩcredibile vel ipoſſibile po/nere ĩ coꝛpoꝛe humāo gl̄ioſo nobilioꝛē ꝛ foꝛtioꝛē vtutez ol alia q̄ ē ĩ coꝛpoꝛe q̄cūq;: ſicut nobilioꝛē ꝛ pfectioꝛē clarita te q̄z ĩ ſole: ꝓpter qō ſi ē ĩ eo q̄litas p quā poſſit reſiſtere in/tēſiſſimo caloꝛi ꝛ frigoꝛi ꝛ iciſiōi: ſicut ꝛ p duritiē adamas ferro ꝛ calibi reſiſtit. nullū ipoſſibile ē ēt de motu locali ſi ē ĩ eo q̄litas per quā a nullo coꝛpe poſſit ꝑpelli: nec ꝓpter hoc erit ĩmoderate vtutis ſi trāſcēdit vtutē alteri⁹ coꝛpis igno bilioꝛis. Reſpectu āt angeli nō oz: qꝛ nec coꝛp⁹ natū ē eſſe vtuoſi ꝰāglō nec ēt aīa. q̄ ne patiat̄ a ſpū ē p dīnā ꝓtectōez: ne a coꝛpoꝛe p ꝓpaz q̄litatez. Diceret ēt aliqs q aduerſus ſpm̄ ēt reſiſti poſſet p q̄litatē ꝛ aduerſus oēz p vtutē ĩ cōpo re vel ĩ aīa: qꝛ multo maioꝛ vt⁹ regrit̄ ad agendū q̄z ad reſi ſtēdū: qꝛ nā agendo ſe multiplicat ꝛ cōfuat ĩ ſiłi tñ: ſz reſi ſtēdo ꝛfuat ſe ĩ ſe ipſa ad qō nā hz maioꝛē inclinationē vt qbuſdā vr̄: vñ q̄uis ipfectiſſimus caloꝛ ſit pfectioꝛ maxio frigoꝛe: qꝛ ꝼm totā ſpē excedit: nihilomin⁹ tū magnū frig⁹ reſiſtit paruo caloꝛi. Et q̄uis mīm⁹ āgelus bēat nobilioꝛē vtutē grauitate terre: nō tñ ꝓp hꝺ poſſet mouere totā terrā: ita ꝛ ſi vtus eēt ĩ coꝛpore gl̄ioſo vel aīa ad reſiſtēdū motui āgeli: nō ꝓpter hoc eēt nobilioꝛ ſimplr vtute āgłi: nō tñ oz ponere vtutē per quā reſiſteret oīb⁹ angelis ſiłſiē nec per quā reſiſteret deo: hoc. n. ē ipoſſibile nec eſt neēe. Jn illis q̄ in qbus illa vtus nō ſufficit diuina vtus ſubuenit: ĩ qbus āt illa poſſet ſufficer{illegible}: dignitatē coꝛpoꝛis ꝛ aīe decet eam hr̄e. ¶ Ad z^m rōnez eſt dōm. q nō eſt ſiłe ĩ coꝛpore dānatoꝛ ꝛ btoꝛ: cū ibi nihil ſupernāle ptinēs ad gr̄az ꝛ dignitatē de beat poni ſiē hic. Et ꝑ. cū ibi ſit paſſibilitas ſine coꝛruptiōe hꝺ vo neut⁹: nō oz q ſit eadez cauſa vbi ē tam dr̄ns effect⁹: de cauſa tñ illa videbit̄ poſt. ¶ Ad z^m dōm. q diuina vtus aſſiſtens nō excludit cū hoc formā intrīſecus inherentez. ¶ Ad p^m ꝓncipale in ꝛriū ꝼm ꝼam opinionē pōt dici q ef fectus ꝓuatiuus nō habet cauſam formalē ꝛ mediatā ĩtri/ſecā: ſed hñ pōt hr̄e cauſam poſitiuā ad quā ſeq̄t q̄ erit for ma ſubi: ſiē caloꝛē inordinatū ſeq̄t ꝓuatio ſanitatis. vel du ritiē cere ſeq̄t ifiguratio: ꝛ ſic ē i ꝓpoſito. Qō. III.

Tertio q̄rit̄ de dote ſubtilitatis vtuz vtute dīna coꝛp⁹ gl̄ioſuz poſ ſit eē cū alio coꝛpe gl̄ioſo. Et arguit̄ q non: qꝛ eq̄lr videt̄ poſſibile q vnū coꝛpus ſit ſił circūſcriptiue ĩ diuerſis locis ꝛ q duo coꝛ poza ſint ſimul ĩ eodē loco: ſz p⁹ nō ꝑt fieri quacūq; virtute vt cōiter ponit̄. q̄ nec z^m. ¶ Jtē Boe. li. de trini. dic̄ q ſi aīo ꝛcta accñtia a coꝛpozi/bus ſepemus: tū loc⁹ eſt cūctis diuerſus quez vnū ſi ngere nullo mō poſſumus: ſed illud nō ē poſſibile q̄cūq; vtute q nullo mō ꝑt ꝛcipi mente: tale. n. vr̄ iplicare ꝺdictionē. q̄ vr̄ q nulla vtute duo cōpa poſſint ſimul eē. ¶ Jtē ſiē ſe hñt duo accñtia eiuſdē ſpēi ad idē ſubz: ſic duo coꝛpa ad locuz: ſz duo accñtia eiuſdē ſpēi ñ pñt ſił eē ĩ eodē ſubo. q̄ nec duo coꝛpa ĩ eodē loco. Minoꝛ ꝓbat̄: qꝛ duo accñtia eiuſdē ſpēi vel ſūt eq̄lis gradus vel ineq̄lis. puta: qꝛ vnū ē intēſius al tero: ſi ſint ieq̄lis gradus ipoſſibile ē q ſint ſił ĩ eodē ſubo: aliogn idē ſubz poſſet eē ſimul magis albū ꝛ minus albū: qō vr̄ iplicare ꝺditionē ꝛ itez termini mot⁹ ſeu mutatiōis ꝛz alterationē itēſiōis ꝛ remiſſiōis: q̄re ꝛc̄. Si vo ſint eiuſ/dez gradus idē ſeq̄t: qꝛ ſubz nō ē in potētia ad aliq̄z formā niſi mediāte mutatiōe: ſz ſubiectū aliquā ſoꝛmā nō poteſt mutari ad ſimilē eiuſdē gradus ꝓze manente: qꝛ idez non poteſt ſimul eē tale formaliter in actu ꝛ tale in potentia: ſz iſtud ſeq̄reē ſi ſubiectū habēs formā poſſet mutari ad con ſimilē. q̄ ꝛc̄. ¶ Jn ꝛriū arguit̄: qꝛ ſicut ſe habent due natu

re complete quaꝫ quilibet nata est constituere ꝓpriuꝫ sup positum ad vnitatem suppositi: sic se habēt duo cozpa quo rum quodlibꝫ est natum occupare locū ad vnitatē loci: ſz plures tales nature possunt esse in eodē supposito saltem virtute diuina sicut fuit in xp̄o. g̈ duo cozpora possunt esse simul virtute diuina. ¶ Ad idē est qđ dicit Dani. li°. 4°. c. vlti. vbi dicit q cozp9 gl̈iosuꝫ erit spirituale quale fuit cor pus dn̄i post resurrectionem clausis ianuis pertransiens. ¶ Respondeo. hic sunt tria videnda. ·Primo qd est dos subtilitatis. 2°. vtrum per eam vel per naturam duo cor pora possint esse simul. 3° an virtute diuina duo cozpora simul sint vel possint esse.

Quantū ad p̄m dicūt qdā q subtile i cozporib9 ꝛz ge nāle rōnē oppōit ei qđ ē eē grossū: ꝛ vtrūqꝫ istoꝫ repit̄ i cozpib9 taꝫ rōne ꝙtitis ꝙ rōne q̄litatis. ·Rō ne. n. ꝙtitatis illud dr̄ subtile qđ ē paruū ꝛm latitudinez ꝛ ꝓfunditatē: dato q sit magnū ꝛm lōgitudinē: grossum vo dr̄ qđ ē magnū ꝛm latitudinē ꝛ ꝓfunditatē. ·Rōne vo q̄li tatis dr̄ aliqd subtile qđ est raꝫ ꝛ puiū: vt aer. grossuꝫ vero qđ ē densuꝫ ꝛ opacū: vt terra. Jn subtili aūt ꝛ grosso q̄cūqꝫ istoꝫ modoꝫ accepto boc ē cōe: q subtile ē facile penetra tiuum alterius: subtile qdē ꝛm ꝙtitatē ꝓpter figuraꝫ acu tam quā bz si nō sit latū nec ꝓfundū dato q sit longuꝫ vt stilus vel acus: talis. n. figura ē diuisiua ꝛ facile penetrati ua. Subtile aūt ꝛm q̄litatē ē facile penetratiuū ꝓp diuersi tatē suaꝫ partiū i partes paruas poꝛos alioꝫ cozpoꝫ subi trātes: vt aer: aqua ꝛ bd̄: ꝛ ꝓpter hanc ꝺditionē nomē subti litatis tractū ē ad potētias cognitiuas. Jlle. n. dr̄ bre acutū visum q penetrare pōt ad videndū parua vel longinq̄ q aly nō videt: ꝛ subtilē itellectū qui penetrat ad cognitionē oc cultoꝫ. Juxta ēt hūc modū sube spirituales dn̄r subtiles: qz maxime elonganꝫ a grossicie cozpozali qualitercūqꝫ ac cipiaꝫ ꝛ maxime penetrāt ad cognoscēdū intima reꝫ. Oc casiōe aūt istoꝫ fuerūt duo errozes circa dotē subtilitatis cozpoꝫ gloziosoꝫ. Un9 quorūdā dicentiū q post resurrec tionē cozpus vertet̄ i spūz occasionē sūmentiuz ex dicto apli. p̄me ad coz. i 5. Seminaꝫ cor9 aiale surget spūale. Et h̄ error p̄mo ꝺuincit̄ eo q forte nō ē possibile q̄cunqꝫ vtute cozpus ꝺuerti i spiritū. Scōo qz si eēt possibile ꝛ sic fieret: tūc hō nō resurgeret: qz hō dicit qd ꝺpositū ex aia ꝛ cozpo re ꝛ nō alteꝫ solū. ·Nec motiuū ē sufficiēs: qz sicut dic̄ apls. q cozp9 spūale resurget: ita dic̄ q seminaꝫ aiale. ſz nūc cor pus nō dr̄ aiale: qz ꝺuersuz sit i aiaz. g̈ nec tūc diceꝫ spūale qz ꝺuersuz i spm̄. Alius error fuit alioꝫ dicentiū q post re surrectionē cozpora btōꝫ erūt subtilia: qz erūt rara ad mo dū aeris. Qđ pz esse erroneū: qz talia cozpora nō sūt palpa bilia: cozpus ät xp̄i post resurrectionē fuit palpabile: vnde dixit discipl̄s palpate ꝛ videte ꝛc. Jtē veritas humani cor pozis regrit carnes ꝛ ossa: sed carnes ꝛ ossa nō ꝺpatiunt̄ ta lem raritatē: ꝛ iō hic error dānatus ē a Brego. vt pz. 9. mo raliū. ¶ Dicendū ē igit̄ al'r q cozpus post resurrectionem erit plene subm aie vel spiritui cōpozat̄ aūt aia ad cozp9 triplr̄. ·Prio q̄tuz ad esse: qz aia est actus ꝛ forma cozporis 2°. q̄tū ad opationes gbus aia vtit̄ cozpoze vt subo: sicut sunt operationes sensitiue. 3° q̄tū ad motū localē. Aia. n. nō solū ē actus cozporis sed aliquo mō motoꝛ. ꝓma g̈ subie ctio cozporis ad animā q̄tū ad esse pertinet ad dotem ipas sibilitatis ratiōe cui9 nihil pōt accidere i corpoze qđ sit ad separationē cozporis ab aia. Sed ꝓfecta subiectio cozpo ris ad animā vt ad motozē ptinet ad agilitatem vt postea dicet̄. ·Perfecta vero subiectio eius ad aiam quo ad opera tiones cognoscitiuas ꝛ appetitiuas videt̄ pertinere ad sub tilitatem: ꝛ hec subiectio pōt itelligi vel q̄tuz ad operatio nes sensitiuas p̄cise vt nihil sit in corpoze quo puritas ta lium operationū impediaꝫ: sicut nūc fit i nobis ꝓpter gros sitiē ꝛ ipuritatē spirituū deseruiētiū opatonib9 sensitiuis. Dis. n. talis impuritas segregabit̄ a corporibus glorioſis. Ul'pt itelligi talis subiectio ꝓp obtdiētiā pfectā quā tūc habebūt vires sensitiue ad rōnē q̄ obediētia nō est mō qñ caro ꝺcupiscit aduersus spm̄ ꝛ ob hoc cozp9 dr̄ aiale ab aia litate: qz motus aiales magis sunt in nobis ꝛz impetū sen sualitatis q̄z ꝛm dictamē rōnis. Sz tūc diceꝫ cozpus spiri tuale: qz oēs tales mot9 erūt plene subi spiritui: q̄uis gdaz itelligāt q cozpus dr̄ nūc aiale qz idiget cibis: tūc vo spiri tuale qz cibis non indigebit: qđ q̄uis sit veꝫ videt̄ tñ ma gis pertinere ad ipassibilitatē ꝛ icozruptibilitatē q̄z ad sub tilitatē. Quocūqꝫ aūt dictoꝫ modoꝫ accipiaꝫ subtilitas: nō videt̄ neciuz q dicat aliq̄ q̄litatē supnālē iherentē cozpo ribus gloziosis: qz subtilitas ꝑmo mō accepta. ſ. p puritate operationū sensitiuaꝫ pōt eē p solā puritatē humoꝫ ꝛ spi rituū deseruiētiū operatōib9 sensitiuis. 2° mō accepta pōt eē p diuinā ꝓuidentiā assistentē. Nec apparet vñ vel quo possit esse p aliquā qualitatē inherentē: qz actus cuiuscūqꝫ qualitatis siue nālis siue supnālis non ē liber sed necius: ꝛ iō ad idē semper iclinat: sed obediētia viriū sensitiuaꝫ ad itellectū nō pōt esse ꝛz iclinationē ad idē: qz q̄uz ꝛm rectā rationem aliqd est appetendū: q̄uz vo oppositū: ideo ꝛc. Et q̄uis ꝛm hanc viaz subtilitas nō sit aliq̄ forma habitualis sicut nec ipassibilitas: pōt tñ dici doe: qz dos ꝺponse ex qua nomē istud tractū est ꝺsistit nō solū in illis q̄ spōsam ornāt ꝛ circūstant quasi itrinsece: sed etiaz i bis q̄ assistunt extri sece: vt si ad tuitionē eius dareꝫ ei certa custodia milituz. Sic igit̄ ꝛm oēs dos subtilitatis ē ad subyciendum cozpus aie ad operatōes ozganicas sensitiuas vt remota oi grossi tie ꝛ iepitudine ad eas sensitiue potētie rōni obediāt ꝛ ad opatōes suas purius exercēdas virtusiozes fiāt. Sz qcgd isti dicāt videt̄ ꝓbabilius q sit aliqd ꝓpositiuū exīs in ipis potētys p modū habitus: qz gratia pficit nām sicut ipa na ta est pfici: potētie aūt aie iferiozes nate sunt pfici ad suas operatiōes ꝛ ad obediēdū rōni p habitus nāles nāliter ac quisibiles. igitur ad hoc q ista fiāt pfectius ꝺueniēs est in fundi hītus supernāles: ꝛ siue sint vnius siue plures dotis vnius noie designanꝫ ꝓpter vnitatem finis i gnāli: Et qui dem ab appetitu sensitiuo ꝛ memozatiua est probabile in quibus ex frequētia actuuz solēt habitus genāri nāliter ſz de potētys apphēsiuis sensuū exterioꝫ ꝛ aliq̄ꝫ iterioꝫ i gb9 nulli bit9 nāl'r acgrūt̄ nō ꝺcludit rō: ſz poti9 oppo m̄: ni si dicam9 q iō i eis nāles bit9 ñ ponūt̄ qz ñ expimur ex fre quētia actuū eas pfici pluſq̄. p actu: qz si possent pari rōne hērent hītus sicut alie: qz g̈ nō ē dubiū q p gloriā pficient̄ eaꝫ opatōes ꝛ delectatōes pfectiores sequent̄: ꝓbabile ē q hoc fiat per habitus q ꝛ facit̄ operationē ꝺnaturaliorē: ꝛ per consequēs ꝓmptiozē: faciliozē ꝛ delectabiliozē. Et iō argumēta eoꝫ nō concludūt. ¶ Uñ ad p̄m dicendū q nō cōcludit de appetituis i gbus q̄to nā ē pfectior tanto plꝰ ꝺcupiscunt aduersus spiritū: tamē nec in alys cōcludit: qz sicut intellectus q̄tūcunq; depuratis phanthasmatibus ꝛ potētys subseruiētibus indiget habitu ad pfecti9 operan dū: ꝛ volūtas ad obediēdū q̄uis ozgana vel ob grossitiem sui vel spirituuz nō patianꝫ: qz ozganū nō bz: nec p q̄s spi ritu vtitur: ꝛ obiectum eius est spirituale: ita est in ꝓposi to. si dicatur q boc est quia intellectus non potest intendi cū sit euiternus. ideo al'r potest perfici. ſ. extrinsece qui nō potest intrinsece: non valet: quia boc esset imperfectionis in intellectu perfici posse solum extrinsece: cum tanto sit nobilioꝛ perfectio quanto ītimioꝛ. Si ergo potentie ozga nice possint intendi ꝛ verisimile sit eas intendi maxime in statu illo perfectissimo: immo etiam in damnatis vt ma iozem penam sentiant: nihilominus potentie sensitiue cuz tota intensione sua non habent maiozem perfectionem in suo genere q̄z intellectus per naturaz in vltimo sui exist̄s: ꝓp qđ si illi nō itensibili necessarius est habit9 ad vltimiaz

perfectionem respectu sue opationis: pari rõne ꝛ potẽtys sensitiuis quaꝝ opatio tũc sũme ẽ pficienda. ¶ Ad 2ᵐ dicendũ ꝙ illa ratio ꝓbat nõ posse esse aliqué habituꝫ in appetitu sensitiuo: qõ est ꝺ cõem opi. pp qõ dicendũ ꝙ determinaret ad vnũ nõ mãl'r sꝫ formal'r: redderet. n. potentiaꝫ bñ mobilé a rõne vt obediret rõni in appetẽdo ꝛ refugiendo cũ tali ꝛ tali modo. Sic. n. habitꝰ virtuosus ĩclinat non ad aliquid appetendum vel fugiendum: quia non est ad operari absolute: sed ad sic appetendum. i. ꝓout recta ratio dictabit: quia appetitus superiꝛ mouet inferiꝛem sicut spa supiꝛ mouet iferiorẽ vt dicitur 3° de anima: vnde sicut iferiꝛ spera nata ẽ: obedire superiori ad oẽm motuꝫ illius. puta ꝑmi mobilis ꝛ secundi ꝛ non ad vnum tantuꝫ: sed ad omnem illum quo illa mouetur: sic habitus pficit appetitum sensitiuum ad omne imperiuꝫ rationis: sicut ꝛ sanitas disponit coꝛpus totum vt sit bene obediens anime nõ ad hanc vel illam sed oẽm operationeꝫ: ꝛ nihilominus huius sunt q̃dam qualitates naturales non potentie rõnales que sunt ad vtrũlibet: ideo ꝛc.

Quantũ ad 2ᵐ de simultate coꝛporum sunt. 3. ꝑnes. ¶ Prima ꝙ duo coꝛpoꝛa nõ possunt esse simul in eodẽ loco ꝓ nãm quãcũq; localr: cuiꝰ rõ est: qꝛ illud qõ nãm ꝺsegtur de necessitate nãe: nõ solũ q̃tum ad aptitudinẽ sꝫ quo ad actũ: non põt ĩmutari ꝓ nãm: vt: cecuꝫ videre: moꝛtuũ resurgere: virginẽ parere ꝛ bꝺ: sic aũt est duo coꝛpoꝛa eẽ sil'. qꝛ ad hoc seq̃reꝝ partes quãtitatis nõ distinguisitu qõ tñ ꝺsegtur nãꝫ q̃ti nõ sicut frigiditas aquã a q̃ potest separari per violentiam agentis creati: sed sicut esse risibilem consequitur hominꝫ: ꝛ huiusmodi accñtia inseparabilia. ¶ Secunda conclusio est ꝙ coꝛpus glorioſuꝫ non potest simul esse cum alio coꝛpoꝛe per totem subtilitatis solã si duo subtilitatis sit soluꝫ aliqua qualitas nãlis vel supernãlis supaddita: qõ ꝓbaꝫ sic. Illud quod nõ tollit a coꝛpoꝛe glorioſo quãtitatẽ eius nec actũ eiꝰ impedit: ñ tollit gn coꝛpus glorioſũ necio expellat aliud de loco: ꝛ sic nõ poterit eẽ sil' cũ alio: sꝫ duo subtilitatis ẽ huiꝺ. g̃ ꝛc. Maior ꝓꝫ: qꝛ id quod facit distare coꝛpus a coꝛpoꝛe ſm locum ꝛ situ ẽ sola quãtitas. vñ 4° phisicoꝝ dicit phꝺs. Qꝛ si a coꝛpoꝛe circũscribañ oẽs passiones ꝛ qualitates adhuc occuparet locũ nec posset eẽ simul cũ alio. sꝫ necessario distaret ſm locũ: Ex parte g̃ quãtitatis est distãtia coꝛpoꝝ quantũ ad locũ: quod g̃ nõ tollet quãtitatẽ nec eius opationẽ non tollit quin coꝛpus vnũ expellat aliud de loco suo: Minoꝛ ꝓbaꝫ. s. ꝙ nulla qualitas tollat a coꝛpoꝛe glorioſo q̃titatẽ suam nec eiꝰ vsum. de quãtitate ꝓꝫ: qꝛ si tolleret coꝛpꝰ maneret idiuisibile: itẽ nõ bret: qualitates sensibiles que regũt quãtitatẽ ꝓ ĩmediato sꝺo. q̃ sũt absurda: nec tollit actũ eius. qꝛ id qõ nullã habitudineꝫ hꝫ ad locuꝫ nisi mediante q̃titate nõ tollit habitudinẽ quãtitatis ad locũ sꝫ potiꝰ accipit ex ea bitudinẽ: sꝫ ois ql̃itas ẽ bꝺ. g̃ ꝛc. ¶ Tꝫ ꝑ est de ferro ignito ꝛ vi. ꝛ pa. qꝛ ĩ ferro ignito ñ sunt sil' ignis ꝛ ferrũ: cuius rõ ẽ: qꝛ forma ignis nõ cõpatitur in mã quã pficit tantã densitatẽ quãtaꝫ regrit mã ferri. nec forma ferri cõpatiꝰ tantã raritatẽ quantã requirit forma ignis: gd g̃ dicẽdũ cuꝫ ferrũ ignitur? Utiq; ignitio ferri ñ est nisi vehemis alteratio a qualitatibus ignis rõne cuiꝰ põt aliud ignire: ꝛ sic vbi ferrũ est nõ est ignis sꝫ ardoꝛ vel cauma: si q̃ tñ sunt poꝛositates ĩ ferro nihil ꝓbibet gn ibi sit ignis verus gnãtus vel ĩ mã aeris ꝑus ibi exñtis vel in subtilibꝰ partibꝰ q̃ resoluunt a ferro. De pane aũt ĩtincto vel ibibito in vino vel aqua: dicendũ est ꝙ vbi ẽ poꝛositas ibi solũ est vinum vel sola aqua: vbi autem panis solidus nihilominus humectatus: ibi est solus panis alteratus tamen a qualitatibus vini vel aque quoꝝ suba coꝛrᵈ est: ꝛ sic nunq; est ferrum simul ꝛ ignis nec panis ꝛ vinum.

Quantuꝫ ad 3ᵐ de virtute diuina est duplex modꝰ dicendi. ꝓimꝰ cõmuniꝰ ẽ ꝛ magis concoꝛs dictis scripture quantum ad superficiem littere. s. ꝙ quecunq; plura coꝛpoꝛa possunt esse simul virtute diuina. Et illud ꝓbatur ꝓimo q̃tum ad ꝓnem: ꝛ ꝺo ꝺaꝝ modus possibilitatis. ꝓrimum ꝓbaꝝ ex multis. ꝓimo qꝛ xp̃s natus ẽ clauso mr̃is vtero: remãsit. n. virgo post ptuꝫ: sꝫ illud nõ potuit esse nisi coꝛpus xp̃i nascẽdo simul esset cũ coꝛpoꝛe matris: ideo ꝛc. 2° qꝛ põitur xp̃s resurrexisse clauso sepulchꝛo: quod simil'r non potuit esse nisi esset coꝛpus chꝛisti sil' cuꝫ lapidibus sepulcri: ꝛ sic idem quod ꝓius. 3°. qꝛ xp̃s intrauit post resurrectionẽ ad discipulos ianuis clausis vt habetur Jo. 20. q̃re ꝛc. 4°. qꝛ coꝛpus celeste non põt diuidi saltẽ quantum ad sbam spaꝝ: vnde dicitur Job. 37. ꝙ celi solidissimi quasi ere fusi sunt. g̃ si coꝛpus glorioſuꝫ non posset simul eẽ cũ alio coꝛpoꝛe nunq; coꝛpus chꝛisti ascendisset ad celum emperiũ: nec coꝛpoꝛa sanctoꝝ post resurrectionẽ illuc ascẽderent: qõ est erroneũ. 5° qꝛ coꝛpus ñ impediꝛ eẽ simul cuꝫ alio coꝛpoꝛe nisi rõne q̃titatis. vt pꝫ ex ꝑcedenti articulo: sed ex virtute diuina fit ꝙ in sacro altaris coꝛpus chꝛisti simul ẽ cũ quantitate panis. g̃ eadẽ rõne posset fieri ꝙ eẽt simul cũ sua panis. ꝛ sic duo coꝛpoꝛa eẽnt simil'. ¶ Modꝰ aũt quo hoc poniꝛ ẽ talis. Quãtitas. n. per quã coꝛpꝰ cõparatur ad locũ hꝫ duo facere. s. reddere coꝛpꝰ quantũ ꝛ occupare locũ. Et ꝓimuꝫ est actꝰ eius quasi formal'r 2ᵐ ẽ actus eiꝰ quasi efficiẽtis. Ex quo põt tripliciter argui. ¶ ꝓimo sic. sicut se hꝫ calor ad calefaciendũ: sic q̃titas ad occupandũ locũ: sꝫ virtute diuina põt fieri ꝙ calor ꝓꝰ calefactibili ñ callefaciat ipꝫ: vt fcñ fuit ĩ fornace babylõis respectu triũ pueroꝝ. g̃ eadẽ virtute põt fieri ꝙ q̃titas ꝓꝰ loco nõ occupet locũ: ꝛ sic alia quãtitas poterit sil' eẽ cũ ipsa. ¶ 2° sic. Uirtute diuina ꝑt fieri ꝙ ꝑus maneat ãmoto posteriori: cũ hoc nõ implicet aliq̃ ꝺictõnẽ seu repugnantiã intellectuũ: sꝫ dare eẽ quantũ sbo ꝓ ꝓꝰ ꝓuenit q̃titati q̃ occupare locũ: qꝛ ille ẽ actus formalis g sil' est cũ forma in sbo: alius ãt est actus eiꝰ vt efficiẽtis respectu alterius g freq̃nter est tpe posterioꝛ. ergo virtute diuina põt fieri ꝙ coꝛpꝰ remaneat quantũ: ꝛ nõ occupet locũ: ꝛ sic idẽ ꝙ ꝑus. ¶ 3° sic. Nõ vr̃ ꝙ duo coꝛpoꝛa ĩpediant eẽ in eodẽ loco nisi qꝛ non apparet ꝓ quid destingueren̄: sꝫ illud nõ impedit: qꝛ coꝛpoꝛa suis q̃titatibus distinguũt nõ ꝓ loca. q̃uis ꝓ distinctionẽ locoꝝ appareat seu manifesteꝝ distinctio coꝛpoꝛuꝫ dato ẽt ꝙ coꝛpoꝛa distingueren̄ ꝓ loca deꝰtñ põt facere ꝓ se qõ põt facere mediantibus causis sc̃is: ꝛ ita põt distinguere coꝛpoꝛa ꝛ distinctionẽ eoꝝ seruare absq; distinctiõe locoꝝ: quare ꝛc. ¶ Scõs modus dicendi est huic ꝺrius. s. ꝙ nulla virtute põt fieri ꝙ duo coꝛpoꝛa sint simul in eodẽ loco ꝓꝓrio: siue ꝙ sint distincta ſm situ: qõ declaratur sic. sicut acceptũ fuit ꝑus coꝛpus non ĩpeditur eẽ simil' cũ alio coꝛpoꝛe nisi rõne quantitatis: qꝛ nihil ꝑt prohibere gn coꝛpus possit esse simul' cũ alio coꝛpoꝛe in eodẽ loco nisi illud ꝙ qõ vnum coꝛpus regrit distinctũ situ ab alio: nihil. n. ẽ ĩpeditiuũ idẽtitatis nisi qõ ẽ cã diuersitatis: sꝫ sola quantitas est illud per quod vnũ coꝛpus regrit distinctũ situ ab alio. g̃ sola quantitas ſm nãm impedit simultatem pluriũ coꝛpoꝝ in eodeꝫ loco. Hoc supposito probatur ꝙ duo coꝛpoꝛa ex hoc ꝙ habent duas quantitates non possunt simil' esse in eodem loco: quia duo coꝛpoꝛa non possunt esse simil' in eodem loco nisi partes sint indistincte ſm positionem: sed hoc est impossibile. ergo impossibile est ꝙ duo coꝛpoꝛa possint esse simul in eodeꝫ loco. Utraq; premissarum probatur. Maior sic: quia si duo coꝛpoꝛa habent partes suas distinctas positione: tunc cui applicatur vna non potest applicari alia que distat ab ea ſm positionem: alioquin distaret ꝛ non distaret. si igitur omnes partes vnius coꝛporis distent positione ab omnibus partibus alterius coꝛporis vt fit quando applicatur sibi ſm contactũ suoꝝ ultimoꝝ:

impossibile est q̄ sint in eodem loco ꝓprio. Si.n.essent in eodem loco ꝓprio:necesse esset vt non distarent positione suarum partium:ꝛ hec fuit maior. Probatio minoris:quia non minus necesse est duo corpora distingui ad inuicem positione:q̄ duas partes eiusdē corporis:ꝫ ptes eiusdem corporis quantitatiue necessario distinguūt positione:hoc.n.est de rōne intrinseca ꝛ formali quātitatis q̄ habeat partē ex̄ ptē vel ptē iuxta partē:nec p̄t fieri q̄cūq; virtute q̄ quātitas nō hēat distinctionē ptiū. cū hec sit ei⁹ formalis ꝛ essentialis rō.g̃ fortiori rōne duo corpora distinguūt positiōe. Mi.h⁹ rōnis iā pz:ꝫ ꝓbatio ma.q̄ actualis diuisio ptiū quātitatis nō tribuit ptib⁹ diuisis q̄ possint eē sil:ꝫ vna quātitas efficit due sola diuisione:igit si añ diuisionē ptes quātitatis nō poterāt eē sil'qn distarēt ad se inuicē ꝑ positionē. vr̄ q̄ nec post diuisionē. Et itex due q̄titates iter se diuise possūt vniri ꝛ fieri ptes vni⁹ quātitatis ꝓtinue ꝓstitute ex ipsis.sicut ex̄ ptes vnite possunt diuidi ad se ꝛ eē distincte quātitates: pp q̄ vr̄ oio eē idē iudiciū ō quātitatibus iter se diuisis q̄ distēt pone sic de ptib⁹ eiusō quātitatis iter se indiuisis ita q̄ si ptes quātitatis īdiuise distent positiōe necio.ita vt oppositū implicet ꝯdictionez sicut ꝓbatū é:videt q̄ sit idē iudiciū de quātitatib⁹ diuersoꝝ corpoꝝ. 2° ꝓbaf idē sic.si duo corpora possūt esse sil' ita q̄ quātitates eoꝝ eēnt indistincte ꝑm positionē: p eādē rōnem ptes eiusdē quātitatis possent sup se replicari: ita vt eēnt īdistincte ꝑm positionē:ꝛ itex possent replicari vt tota replicatio fieret sup minimā vnaz ptē illi⁹ quātitatis ita vt ab ea oēs ptes alie eēnt īdistincte ꝑm positionē: hoc āt vr̄ ipossibile:qz tūc maximū corpus posset ꝓtineri a minimo loco p replicationē ptis sup partē:ꝛ posset tot⁹ vnus magnus mons trāsire p modicū foramē vnius acus ñ mutata q̄titate sua:q̄ nō vr̄ possibile. Nā p eandē rōnē totū celū nihil amittens de sua quātitate posset ꝓtineri in modica bursa. Jté sic partes quātitatis successiue.vt sunt tps ꝛ motus bñt ordinē durationis:sic partes ꝑmanentis bñt ordinē positionis:ꝫ nulla vtute p̄t fieri q̄ partes quantitatis successiue vt motus ꝛ tpis sint sil'duratione.cū de rōne earꝫ sit ꝓus ꝛ posterius ꝑ durationē.g̃ nulla virtute p̄t fieri q̄ ptes quātitatis ꝑmanētis sint sil'positione. Bāt fieret si due quātitates possent sil'fieri in eodē loco: qz p eandez rōnez due ptes quātitatis:cuz q̄lz pars quantitatis sit quātitas:q̄re ꝛc. Qui aūt vellet hāc viā tenere posset rñdere ad rōnes alterius positōis q̄ oñdunt q̄ sit possibile duo corpora esse sil'. Ad ꝑmū dicendū q̄ non é sil'e de calefactione respectu caloris ꝛ de occupatione respectu quātitatis:qz p calefactionē fit aliq̄ nā in calefacto.s.calor q̄ vtute diuina pōt ipediri ne fiat ꝓseruādo q̄litatē oppositā pp q̄ calidū pñs calefactibili pōt virtute diuīa ipediri ne calefaceat:ꝫ ad occupare non fegt aliq̄ nā absoluta ex pūtia locati ad locū vel ex̄:ꝫ ex hoc solo occupaf locus a locato q̄ locatū hz infra locū distensionū suaꝝ partiū: cū igitur hoc sit eēntiale locato ꝓut é quantū sicut ꝓus ꝓbatū é:impossibile est q̄ locatū sit i loco ꝛ q̄ non occupet ipm locuz ac p ꝓns sit incōpossibile alteri sic occupanti. Ad 2m dicendū q̄ deus pōt facere q̄ corpus sit quātū ꝛ q̄ nō occupet locū:qz pōt facere corpus sine loco: ꝫ supposito q̄ corpus sit i loco. Non pōt fieri q̄ non occupet locū:qz non est ꝓus:imo nec aliud realr̄ é quantū eē i loco q̄ occupare locum:qz occupare locū est hre i loco partes positione distinctas ꝛ distantes a se inuicē ꝛ ab oi alia q̄titate:ꝛ istud non é aliud q̄ eē quantū vt declaratū fuit ꝓius:nec i ꝓposito facit difficultatē corpus ꝓtinēs aliud i quo ꝓtentū dr̄ esse sic in loco:qz si duo corpora ponerent esse i loco ꝓtinenti ꝛ postea corpus cōtinens totalr̄ ānullaret non q̄ boc p̄cedēta corpora desinerēt sil'esse:qz q̄nis illa simultas non eēt ꝑ locū esset tñ ꝑm positionē partiū q̄ sp̄ incōpossibil' quātitati:cū distātia partiū quātitatis sit essentialiter ītrinseca quātitati. Ad 3m dicendū q̄ deus p̄t facere distinctionē corporum sine distinctione locoꝝ:qz potest facere plura corpora quoꝝ neutrū sit in loco:nō potest tñ facere q̄ duo quanta sint distincta ꝛ q̄ partes eoꝝ sint positione indistincte:cū boc sit ꝓtra rōnem intrinsecā quātitatis. ꝛ quia hoc segtur si ponerent plura corpora eē in eodē loco: ideo illud non est possibile. Ad formā rōis dicēdū q̄ nō prohibentur plura corpora esse in eodem loco qz locus sit cā distinctionis corpoꝝ ꝫ qz distinctio corpoꝝ requirit distinctam positionem eoꝝ quā nō cōpatit vnitas loci. Rationes ēt q̄ videntur ꝓbare ꝓncz ꝛ videnf sumi ex dictis sacre scripture.ꝛ ex illis q̄ cōiter tenet eccl'ia possent euadi ꝺ modo. Cum.n.dr̄ q̄ beata virgo māsit virgo post partuz sicut ante:ꝺcendū est sicut verissimū. Cuit.n.virgo nō solum ex carentia experientie delectationis carnal'per quā solā experientiā virginitas amittit ꝓpe:ꝫ etiaz per integritatem membri corporalis:nec tñ ꝓpter hoc in natiui tate x̄pi fuerunt duo corpora simul.s.corpus x̄pi cū corpore matris:qz est alius modus possibilis.s.q̄ virtute diuina fuerit facta dilatatio neruoꝝ ꝛ meatuū vrinalium nō ruptio aliqua vel fractio:sic ꝑm Augustinū.i4.de ciuitate dei factum fuisset in oībus mulieribus si status īnocentie durasset:qz tunc peperissent sine dolore q̄ nunc est pena peccati ꝑm snīam dñi genez°.ꝛ proles nata fuisset p dilatationem membroꝝ vrinaliū ꝛ non per fractionez vel diuisionem q̄ non pōt esse in sentientibus sine dolore. Et hāc viā videntur tenere Hegozius nicenus ꝛ Ambrosi⁹ sup illo verbo luce scō. Omne masculinuz ꝛc̄. Jbi.n.dicit Hegorius nicenus sic.hac āt lege decretū in solo incarnato deo singulariter ꝛ ab alys idifferēter ipleri vr̄. Jpse nāq; solus ineffabiliter ꝺceptus ac icōprehensibil'r editus aquit verum virginalem nō añ a ꝺnubio reseratum:seruans ꝛ post partuz mirabilem inuiolabil'r signaculū castitatis. Et ambro.ibidem dic̄. Nō.n.rursus coitus vulue virginal'secreta reseranit:ꝫ imaculatū semen iuiolabil'r vtero spūs sanctus infudit. Et subdit q̄ pertinet ad propositum dicens. Qui g̃ vuluā sanctificauit alienaz vt nasceref prophā:hic est q̄ aquit matris sue vuluā vt imaculatus exiret: Ad 2m dicenduz q̄ ex nullo textu sacre scripture habef q̄ xps resurrexerit clauso sepulchro:ꝛ ideo assertio ꝺria nō preiudicat fidei nec scripture:qz si ex dictis aliquorum sanctoꝝ habeaf q̄ resurrexit clauso sepulchro accipienduz est ꝓ opinione. Et si hoc dictū esset approbatū:tunc respondendum esset s.cut in responsione terty argumēti statim dicetur. Ad 3m cū dr̄ q̄ christus post resurrectionez intrauit ad discipulos clausis ianuis:absolute.dicendū é hoc eē verum.s.q̄ cū fores essent clause venit iesus:sed non dicitur q̄ intrauit per ianuas clausas. Cum.n.corpus glorioſū possit moueri per aerem sicut per terrā:ꝛ xps virtute diuina potuit corpus suum ostendere vel occultare prout voluit potuit intrare ad discipl'os per fenestrā vel per quemcūq; alium locū ꝛ tunc primū se ostendere q̄n fuit coram discipulis:ꝛ sic vere venit ianuis clausis ꝫ nō per ianuas clausas:ꝛ si per ianuas intrauit potuerunt ꝛ subito aperiri ꝛ subito claudi:ita'vt apertio ꝛ clausio lateret discipulos:ꝛ qz res dicitur fieri q̄n innotescit:ideo dicunt fuisse clause:qz apertio earum nulli apparuit. Et hoc modo posset dici resurrexisse sepulchro clauso si illō alicubi legeret. vl'posset dici q̄ christ⁹ ratione q̄a deus habuit in potestate sua corpus ꝛ figuram corporis:ita q̄ potuit figuram corporis mutare in figuram angustam ꝛ sic intrare per quamcunq; rimam ianuarum eis remanentibus clausis. ꝛ q̄uis aliqui dicant hoc non fuisse conueniens nullus tamen dicit q̄ fuerit impossibile christo inquantum deus: conuenienti⁹ autē videtur ponere modū q̄ ab oib⁹ ꝓcedit possibil'q̄ po

nere illuz qui ab aliqbus impossibilis reputat. ¶ Ad 4m dicendū q̄ siue ponatur celū diuisibile p nām siue virtute diuina: non oz ponere q̄ corpus xp̄i in ascēsu fuisse sil' cuz corporibus sparum sed q̄ cesserunt corpori christi. Et si dicatur q̄ oē diuisibile est corruptibile: dicendū q̄ nō oz: q̄ diuisio nō arguit corr̄m in illis i qb⁹ē: ſz addit facilitatē: q̄ corr̄ diuisuz i plures ptes facil⁹ corrūpit. q̄ſ si eēt integrū: q̄ singule ptes min⁹ possūt resistere corrūpenti q̄ totū ite grū: diuisio tñ ñ dat eis cōruptibilitatē ſz supp̄oit q̄ō pz: q̄ si eēt quātū mathematicū p se subsistēstale quātūcūq̄ di uideret nō corrūperet. Nō. n. corrūperet a suo ꝺrio: quia quātitas ꝺrium nō bz: nec corruptiōe sbi: q̄ sbm non bz vt ponit: nec diuisione ad minima: q̄ tale quātū ꝼm se est di uisibile i infinitū: nec ē possibile puenire ad minimuz nec ꝺiunctū toti nec sepatū a toto: pz g̃ q̄ diuisio nō arguit cor ruptibilitatē saltē illa q̄ fieret vtute diuia: nec celi dicūt so lidissimi gn possint vtute diuina diuidi ꝛ p̄bere trāsitū cor poribus gl'iosis ad celū empireū: sed dicunt solidissimi q̄ nāl'r sunt icorruptibiles. ¶ Ad 5m dicendū q̄ corpus xp̄i put spectat ad genus sbe est vere in sacro altaris: nec illud est ꝺdicta: nisi dicat q̄ i eodē sacro sit quantitas corporis xp̄i: q̄ sola q̄ſtitas ipedit coexistentiaz pluriū corpoz in eodē loco: sicut aūt fuit oñsum p̄us nō ē necesse q̄ quātitas cor poris xp̄i sit i hoc sacro: nec ex vi ꝺuersiōis vt oēs ꝺcedūt: nec ex ꝺcomitātia aliqua q̄ſ vnū ab altero nō sit distin ctū. vt pleni⁹ fuit supius declaratuz. ¶ Uerūtñ q̄ſ iste modus sit ꝼm humanā rōnez satis ꝓbabilis: q̄ tñ opposi tum coius teneт. ꝛ illa q̄ dicta sūt de natiuitate xp̄i ꝛ ingres su ei⁹ ad discipulos post resurrectionē ꝛ egressu ō sepl'cro: ꝛ ascensu ad celos al'r intelligunt a cōitate q̄ſ exposita sint iō tutius ē tenere aliū modū: q̄ſ sit valde difficile rñde re ad rōnes positionis in ꝓtrariū: nec ad pñs pz rñsio ad rō nes positiōis. In talib⁹ tñ est melius captiuare itellectum suū q̄ſ p̄sumptuose aliquid asserere ꝺ cōe dictū: et si nō sit exp̄sse ꝺtra scripturā: Sz rñdeo ad rōes p̄ncipales: sicut co muniter rñdet. ¶ Ad p̄imū dicendū q̄ nō est sil'e de exñ tia vni⁹ corporis sil'i plurib⁹ locis ꝛ de exñtia plurium cor poz simul in eodē loco. P̄imū. n. exp̄sse implicat ꝺdictio nez: q̄ illud q̄ō ē circūscriptiue i distantib⁹ locis oz q̄ sit di stinctū distinctiōe locoz: q̄ gcgd ē circūscriptiue i aliquo loco: totū ꝺtinet ab ipso: ita q̄ nihil ꝺtenti ē circūscriptiue extra ꝺtinentē: pp q̄ō illa q̄ sunt i distinctis locis circūscrip tiue nec̄io distincta sūt. est āt ꝺ rōnez vnius q̄ sit distinctū: ꝛ ideo si vnū corp⁹ esset i plurib⁹ locis ꝛ de exñtia plurium cor poz simul in eodē loco. P̄imū. n. exp̄sse implicat ꝺdictio nez: q̄ illud q̄ō ē circūscriptiue i distantib⁹ locis oz q̄ sit di stinctū distinctiōe locoz: q̄ gcgd ē circūscriptiue i aliquo loco: totū ꝺtinet ab ipso: ita q̄ nihil ꝺtenti ē circūscriptiue extra ꝺtinentē: pp q̄ō illa q̄ sunt i distinctis locis circūscrip tiue nec̄io distincta sūt. est āt ꝺ rōnez vnius q̄ sit distinctū: ꝛ ideo si vnū corp⁹ esset i plurib⁹ locis circūscriptiue esset vnū ꝛ non vnū: seu indistinctū ꝛ distinctū q̄ō implicat ꝺdi ctionē. Sz ponere plura corpora sil'in eodē loco solū vꝛ re pugnare distictioni eoz: nō repugnat aūt. q̄ prima distin ctio corpoz nō est p loca ſz p se ipsa: vel p quātitates suas: ꝛ ita p̄t virtute diuina ꝺseruari nō obstante vnitate loci. ¶ Ad 7m p̄t dici q̄ nō p̄t p imaginationē fingi q̄ in vno loco sint plura corpora: q̄ imaginatio nō trāscēdit quātū: ꝛ ideo p imaginationē sp accipiunt plura q̄ſta vt finita ꝛ di stincta: ſz intellect⁹ g est altioz imaginatiōe p̄t ꝺcipere: q̄ ſz q̄ſtū in se habeat ptes positōe distinctas: tñ cōpando vnū q̄ſtū alteri: non oz q̄ sic distinguant adeo q̄ vnū expellat aliud i eodē loco vel situ: cū ille sit act⁹ ſcōs q̄ſtitatis a quo quātitas p̄t vtute diuina p̄uari. ¶ Ad 8m dicendū q̄ non ē sil'e de duob⁹ accñtibus respectu vni⁹ subiecti ꝛ de duo bus corporib⁹ respectu vni⁹ loci: q̄ accidētia se bñt i forma tine ad sbm. corpora aūt se bñt ad locū extrinsece. Itē for te q̄ſ duo accñtia absoluta nō possint eē in eodē sbo vt due albedines: tñ ab aliqbus ponit q̄ duo accñtia respecti ua possunt eē in vno subiecto: sic̄ in vno patre due p̄nita tes respectu duoz filioz: nec ē dubiū gn i duob⁹ sbis sint duo accñtia respectiua p cōparationē ad vnū: sicut in duo bus filys sunt due filiationes p cōparationē ad vnū patrē. Et istud vt vr̄ p̄t sufficere ad ꝓpositū: q̄ vbi: vel eē in lo co dicit respectū corporis ad locuz: pp q̄ō nihil ꝓhibet gn duo corpora sil'bēant duo vbi respectu eiusdē loci. ¶ Ra tio in oppositū q̄ſ sit ad ꝓnem cōem tñ solui p̄t: q̄ nō est sil'e de duabus cōpletis naturis respectu vni⁹ ſuppositi ꝛ de duob⁹ corporib⁹ respectu vnius loci: q̄ nā ꝓstituit suppositū rōne modi eēndi in se: q̄ cū nō sit de intrinseca rō ne nature p̄t ab ea separi: ꝛ tūc talis nā nō ꝓstitnit suppo situ ſz alia a qua nō sepabit modus: ꝛ tūc erunt plures na ture i eodē ſuppōito. Sz occupare locū ꝓuenit quāto rōe ei⁹ q̄ est de intrinseca rōne quāti. ſ. ex eo q̄ bz ptes distātes: pp q̄ō illud nō p̄t a q̄ſto separi: nec p ꝓseq̄ns p̄t separi ab eo q̄ nō occupet locū in q̄ ē. ¶ Ad auctoritatē dani. eēt di cendū sicut ad dictū euāgely q̄ō allegat. ¶ Si q̄s autem velit tenere cōem opinionē p̄t sic ꝓfirmare q̄ duo corpa eē simul i eodē loco ē possibile diuina vtute tanq̄ nō ipli cans ꝺdictionē: q̄ res p̄t eē sine eo q̄ō nō est de rōe sue es sentie nec sui eē: cū ad eē rei nihil plus includat. ꝛ si ponat res cū eēntia ꝛ esse oi alio circūscripto. nulla ꝺdictio ē rez sic eē. Nā ponere rez sine sua eēntia: vt boiem sine aia vel corpore bñ est ꝺdictio: ꝛ sil'r ponere rē sine eo a quo bz exi stere ꝛ si nō eēntiaz sicut mām sine forma. Sz quātitas ñ icludit in sua eēntia nec i suo eē formal'r ꝛ essential'r situz: nec p ꝓñs distinctionē situs seu positionis q̄ ē posterioz: q̄ coordinatōes p̄dicamēntoz sūt ipmixte: vñ cū situs seu posi tio sit aliud p̄dicamentū distinctuz a q̄ſtitate siue ꝺrat vt res: siue vt modus a re: saltē rōne formali ꝺrt ꝛ gditatiue: ꝛ si nō ē de rōne sue eēntie. nec p ꝓñs sui eē: cū nihil cadat mediū iter eēntiā ꝛ eē: nec eē vni⁹ p̄dicamēti ꝺserit suā eēn tiam. vt trāseat ad aliā. g̃ deus p̄t facere quātitatē sine ꝺ q̄ ptes sint situ distincte q̄ō solū ipedit sil'tatē corpoz i lo co: ideo rē. ¶ Danc autem opinionem substinendo potest responderi ad tres rationes opinionis cōtrarie. ¶ Ad pri mam dicendum q̄ ma. est vera ꝛ minoz est falsa. ad proba tionē posset negari maioz apparēte: sicut i seq̄nti argumē to dicet. ſz ꝼm vitatē minoz ē falsa: q̄ sicut ꝓbatū ē vna rō ne: non ē de rōne formali quātitatis q̄ ptes ei⁹ situ distin guant: q̄ō ēt pz z° sic. Illud non ē de rōne alicui⁹ q̄ō est exꝓpletā ei⁹ diffinitionē: q̄ p̄t res eē posita sua diffinitiōe oi alio circūscripto: ſz ꝓpleta diffinitio quātitatis ē q̄ quātuz ē diuisibile i ea q̄ insunt: pp q̄ō eē pti⁹ ꝛ hr̄e ptes est com pleta rō quātitatis. Qz aūt iste ptes sint distincte situ vl' lo co hoc accidit. Ponat g̃ p possibile vel p ipossibile q̄ aliqd bēat ptes ꝛ ille non distinguant situ. q̄ro vtrū ille sint quā titas vel non: Si dicis q̄ non. g̃ hēo diffinitionē ꝛ non dif finitū. Si aūt dicis q̄ sic. g̃ eē partē exꝓte non est de essen tia quātitatis. Si dicat q̄ spes abundat a genere ꝛ q̄ſtitas ꝓtinua vt ē quātitas non icludit nisi solū ptibilitatē ſz vt ē ꝓtinua determinat partibilitatē cū situ: p̄t dici q̄ ꝛ si ōter minaret sibi situ non tñ pp hoc determinationez situs vel distinctionē. Nā punct⁹ē vnitas posita: ꝛ tñ duo puncta q̄ſ sūt i extremitatib⁹ duaz linearz ꝓtiguarū habēt vnūmet situ ꝛ nihilomin⁹ sunt vere puncta ꝛ vere posita ꝛ situata: ꝛ ita ēt oēs ptes quātitatis q̄ eēnt in eodē loco eēnt situate seu posite: ſz non situ nec positione distincte: hoc tñ non est verū: q̄ nunq̄ſ vnū p̄dicamentū est ꝺria specifica alteri⁹ ſz spēs relationuz innotescant aliq̄ñ p spēs alioz. ſ°. meta phisice. Sz aptitudo ad ꝺ bene p̄t dici eēntial' ꝛ specificās quātitatē ꝓtinuā pmanentē. Permanentia. g̃ vr̄ esse ꝺria quātitatis ꝓtinue respectu successiue ꝛ nō situs. Si aūt di catur continuum est cuius partes copulantur ad aliquem vnum comunē terminum qui supponit distantiam partiū extremarum a media: dicendum q̄ non est verum. Ma gis enim copularentur termino cōmuni si ab illo nō dista rent: nec per cōsequens adinuicem q̄ſ per hoc q̄ distant: si cut p̄ius dicebatur q̄ si esset partibile partibus nō distāti

Solutō rōnum i ꝓncipio positaz

Solutio rō nū opi nionis singu laris.

bus esset vera quantitas: ⁊ qz nihil est in genere qđ non sit in spetie aliqua eius oporteret ꝙ esset in aliqua specie. Si aũt nõ esset in spẽ q̃titatis ꝓtinue ꝓmanẽtis in nulla alia esse posset: nõ. n. in discreta q̃ supponit ꝓtinuã: nec in successiua: cũ successio simultatẽ excludat. g̃ esset in spẽ ꝓtinue ꝓmanẽtis: ⁊ sic ei accidit quo ad eẽntiaz hr̃e in partib⁹ distinctionẽ situs. ¶ Ad z^m posset dici ꝑ iterẽptionẽ maioris qz nõ segtur si ptes q̃titatũ diuisaꝝ possunt eẽ indistincte ꝙ pp hoc ptes q̃titatis eiusdẽ: qz ẽt nãl'r partes supficiei cõtinentis ⁊ ꝓtẽte sunt situ ꝓiuncte ⁊ imediate nõ distãtes: qz locus ⁊ locatũ sũt sil'. ⁊ tñ ptes supficiei' alterius iter se sunt nõ situ distincte: ⁊ sic falso assumebaꝫ i ꝑmo argumẽto: ꝙ maior distinctio regrit in ptib⁹ q̃titatis diuise q̃ idiuise: et rõ huius posset dari: qz ꝺ dictio est ꝙ aliqua sint distincta ⁊ plura iter se ⁊ tñ careãt oi cã distinctionis: q̃titas aũt in q̃tũ accñs hz numeraliter distingui subiecto: sz ꝑter ß in q̃tũ tale accñs distinguit̃ situ qđ ei ꝓpetit ẽt si non hr̃et sm̃. Qñ aũt sunt q̃titates diuersoꝝ corporꝝ: si sint in distincte situ adhuc remanẽt distincte simplr̃ sibis ⁊ ad effectũ sufficit altera causaꝝ quaꝝ: q̃libz ẽ sufficiens. Sz i ea dẽ quantitate idiuisa ꝓfusa distictiõe situs. nõ remanet distinctio sibi: qz ẽ idez fiz: nec põt dici ꝙ distinguaꝫ distinctis ptib⁹ subiecti: cũ magis eꝺ hec distinctio ĩsit sibi ab ipsa q̃titate: vñ deus g põt facere duo corpora eẽ i eodẽ loco qñ sunt physica ñ posset ibi facere duo corpora mathematica qz nõ distinguũt̃ subiecto: qđ ẽ verũ nisi faceret fz miraculum qđ ẽ sibi possibile: qz illã distinctionẽ quã hñt accñtia a subiectis põt eis dare ⁊ cõseruare sine sibis: sic duas albedines sepatas posset facere: pp qđ ẽt aliqb⁹ vr̃ ꝙ posset facere duo accñtia solo nũero dr̃ia in eadẽ pte sibi quantũ ad hoc saltẽ ꝙ defect⁹ distinctiõis nõ ipediret. sz hñ aliud impediret. Sz ista solo nõ ẽ bona vt videbit̃ in seq̃nti argumẽto. vñ standũ est i solone ꝑmi argumẽti ꝓcedẽdo ꝙ idez sit de replicatiõe eiusdẽ quãtitatis sup se ipam ⁊c: nec sequeꝫ ĩpossibile: qz sancti dicũt ꝙ deꝰ põt facere camelũ ꝑ foramñ acus trãsire: qđ forte nõ esset ꝑ cõpressionẽ in minimã figurã salua vita eiꝰ q̃ nõ patereꝫ ossiuz ꝓfractionẽ: sz ꝙ hoc ꝙ partes se inuicẽ subintrarẽt vt ita dixerim sublata ab eis distictione situs ꝑter minimã ⁊ minorez foramen acus vt posset trãsire. Si. n. zo corpora distincta itegra ⁊ incorrupta vnire põt in vno loco: multo magis diuersas ptes eiusdez corporis: puta manꝰ ⁊ pedes. ¶ Ad z^m dici põt vt bis replicatũ est ꝓcedẽdo maiorẽ ꝙ diuerse ptes diuersoꝝ motuũ possunt eẽ sil'. tpe ⁊ ipsi toti motꝰ: siue i eodẽ sbo differẽtes spẽ: vt idẽ hõ simul currit ⁊ calefit: siue i diuersis: vt duo sil' currũt: sz nõ diuerse ptes eiusdẽ motus: ⁊ sil'r diuersoꝝ corporũ quãtitates sil': sz nõ eiusdẽ quãtitatis diuerse ptes. pp rõnez tactã in scõo argumẽto. Sz istud nõ valet pp rõnez ipsoꝝ q̃ bene probat, in ꝑmo argumẽto ꝙ quãtitas diuisa ñ min⁹ regrit distictionẽ q̃ idiuisa. Dicendũ ẽ g̃ ad exẽpla ꝺ diuersis supficiebus ⁊ motib⁹ q̃ sunt sil' plusq̃ diuerse partes eiusdẽ: ꝙ hoc nõ est pp diuersitatẽ sboꝝ vt dicebatur i solone scõi argumẽti: Sz pp hoc ꝙ cõpanꝫ ad inuicẽ nõ vt quãta sz indiuisibilia ⁊ termini quãtitatis: qz supficies est idiuisibil' ſm ꝓfunditatẽ: vñ supficies ꝓtinens ꝓcaua ⁊ cõtenta ꝓuexa sunt sil' ſm ꝓfunditatẽ fz quã nõ sunt ptes sz termini diuersaꝝ quãtitatũ: sz supficies ꝓuexa ꝓtinẽtis ⁊ sil'r ꝓuexa ꝓtẽti nõ sunt magis sil' q̃ si eẽnt eiusdẽ quãtitatis: imo tantũ nec plus nec minus distãt abinuicẽ: ⁊ sil'r de motib⁹ ꝓcurrentib⁹: qz ꝓcurrũt adinuicẽ sicut ⁊ due linee ꝓiungerenꝫ ſm latitudinẽ. si vna poneret iuxta aliã. Per idem. n. esset ac si duo puncta ponerenꝫ sil' que nõ faciunt aligd maius: motus. n. hz ptes q̃ sunt ꝓius ⁊ posterius ⁊ ñ vnum iuxta aliud. Si aũt ponerentur duo motus diuersi quoꝝ vnus esset ꝓior alius posterior: sic non posset eẽ magis simul duratione q̃ ptes eiusdẽ motꝰ. Dicendũ ẽst g̃ ꝙ sicut ĩpossibile est esse duas quãtitates diuersas ⁊ indistinctas situ: sic impossibile est de diuersis partibus eiusdem q̃titatis. ¶ Et ad rõnez que tacta est ꝓtra ß in solone scõi argumenti: dicendũ est ꝙ posita cã formali in hñtib⁹ mãz deus põt supplere oẽz aliã causalitatẽ: lz ergo dicaꝫ ꝙ ptes quãtitatis dr̃ant sbo ⁊ situ: vtraꝙ tñ est dr̃ia extrinseca ⁊ ñ essentialis: ꝙ tam sbm q̃ situs sunt extra essentiã quãtitatis: vnde vna pars quantitatis dr̃t ab alia formal'r intrinsece se ipsa cũ sit forma. Actus. n. se ipso formal'r distinguit̃ a qnocunq; distinguaꝫ: pp qđ si partes eiusdem quantitatis hñtis sbm suum vel nullũ super se replicate fiant situ i distincte sublata distinctiõe effectiua vel mãli sibi ⁊ sublata distinctiõe accñtali ⁊ extrinseca situs deo ꝺseruãte esse ctiue: remanet eis formal' ⁊ essential' ⁊ intrinseca distinctio quam hñt a se ipsis formaliter: sicut sublatis quãtitatibus duoꝝ boium sublata esset distinctio numeral' accñtalis exterioꝝ qua erant duo quãta: sz remaneret alia q̃ essent duo boies ⁊ multi multitudine subalia ab vno qđ ꝺuertitur cũ ente. ꝓpter qđ dicendũ est ad argu^m ꝙ minor ẽ vera: sz maior falsa: qz nõ sic se hñt partes quantitatis ꝑmanentis ad positionẽ sicut partes successiue ad successiones: qz successio est dr̃ia quantitatis cum sit aliud ꝑdicamentũ. sed ẽ bene ꝓpria passio eius a qua deus põt separare sbm sicut prius a posteriori: sed habere partes eiusdẽ rõnis est ꝓpria quidditas quantitatis ⁊ nihil plus: non aũt habere partes absolute: cũ hoc habeat sua cõposita. ergo q̃titas manens per essentiam suã est apta nata hẽre situ: ⁊ ꝑ se ꝑmo mõ hz aptitudinẽ ad distictiones situs: qz cũ ꝓpria passio fluat immediate a ꝓncipys essentialibus subiecti: põt dici ꝙ per essentiam est aptũ natũ ad illã: sed actualis inherentia pertinet ad z^m modũ perfeitatis. ¶ Possunt ẽt impediri solones ad auctoritates: ꝑ ꝺ natiuitate xp̃i nõ valet dilatatio illa: qz non est de mẽte sctoꝝ: ꝙ dicunt hortũ ꝛclusum semper fuisse beatũ vterũ. Qz alij dicunt eum apuisse: exponẽdum est sicut dr̃ infernũ aperuisse. hz. n. clauem dauid qui apit ⁊c. Quia. n. homo nõ exit de domo clausa nisi aperiat hostium: ⁊ de inferno nullus exire poterat: Xp̃s aũt inde exiuit ⁊ alios extraxit ⁊ exire inde fecit: ꝓpter hoc dr̃ ꝙ infernũ apuit: nõ ꝙ eius ingressum fregerit nec dilatauerit. ita xp̃s qz de matre exiuit dr̃ vterũ aperuisse: qz sine apertione nullus filius exit: ⁊ sic ad modũ apientis exeũdo se hũit: nõ ꝙ dilatauerit: qz tal' aptio ẽt sine fractione clausioni opponitur ⁊ nõ fractioni: Sancti aũt dicunt nõ soluz clausum pudoris signaculũ sed ẽt ipm vteruz ⁊ portã i domo dñi clausam: ⁊ ꝙ porta clausa erat ꝓcipi ⁊ nõ apietur ⁊ dñs intrat ⁊ exit per eam: ⁊ multa huiusmodi. ¶ Ad aliud de sepulchro dicendum per interemptionez. vñ refert cõmestor vocem auditam: sic potuit xp̃s clauso prodire sepulchro: ⁊ licet ñ sit articulus fidei: tñ si recipitur auctoritas non est ad mentẽ illoꝝ exponere ꝙ subito apertum sit ⁊ subito clausum: immo intelligunt ꝙ ante oẽz apertionẽ exiuit. ¶ De ianuis clausis certum est ꝙ per fenestras potuit ingredi. sed non sic intelligunt sancti: ⁊ lz nõ sit impossibile deo ẽt immortale i minimaz figuram redigere: tamñ non conuenit corpori immortali quod sine fractione ossiũ videtur nõ posse fieri: Et multo magis illud dicere debuerunt in natiuitate xp̃i. Nam quantitas formice sufficit ad magnitudinem corporis animati primum anima rationali: vnde cum salua virginitate: mẽstruus: cruor: ⁊ vrina exeunt: potuit sic corpus xp̃i ab ipso comprimi vt ⁊ sine fractione ⁊ dilatatiõe exiret ⁊ viuus hõ remaneret. ¶ De 4°. s. de celo verum dicunt ꝙ deus ipsum in mille partes posset diuidere: nec per ß corrumperetur: sz nõ vr̃ ꝓbabile maxime de celo empireo: ꝙ sicut cedit aer auibus volan-

tibus:sic illud sanctorū corporibus innumeralibus ⁊ huc atq; illuc discurrentibus quia sicut scintille in harundine to discurrēt. ¶ De 5° aūt dicēdū ē q; licet q̄titas xp̄i sit in altari:tū nō est ibi localiter:vnde nō est mltū ad ꝓpositū. ¶ Ad argumēta p̄ncipalia ī oppositū solutū ē. Qō. IIII.

Quarto q̄rit̄ de dote agilitatis an corpus gl̄iosuz moueat̄ ī instanti rōne sue agilitatis de loco ad locum. Et videtur q; sic:qz oē qō mouet̄:aut mouet̄ ī tē pore:aut mouet̄ in ist̄anti:sz corpora gl̄iosa post resurrectionē non mouebunt̄ in tpe. g̃ mouebūtur in ist̄ati. Minor ꝓbat̄:qz tunc tp̄s non erit:eo q; motus celi cessabit:iō ꝛc. ¶ Jt̄ illō qō mouet̄ eq̄ cito ad ꝓpinquū sicut ad dist̄as nō mouetur in tpe:sz corp⁹ gl̄iosuz mouebit̄ eq̄ cito ad ꝓpinquū sic̄ ad dist̄ans:vñ Aug. dicit in qōnib⁹ de resurrectiōe q; corpus gl̄iosū vtraq; interualla pari celeritate ptingeret. g̃ ꝛc. ¶ Jt̄ aug. zz. de ciuitate dei dicit:q; vbicūq; voluerit sps ibi erit corpus:sz motus volūtatis ꝑm quē vult spūs alicubi eē est ī ist̄ati. g̃ ⁊ corp⁹ gl̄iosuz mouebit̄ ī ist̄ati. ¶ In ꝯriuz arguit̄:qz vnū corpus nō p̄t eē simul in plurib⁹ locis vt dictū fuit qōne p̄cedente:sz si mot⁹ localis corporis gl̄iosi esset in ist̄ati tūc corpus gl̄iosuz sil̄ esset ī pluribus locis. ſ. in q̄libet pte medy ⁊ in termio. g̃ impossibile ē q; corpus gloriosuz moueatur in ist̄anti. ¶ 2° circa ist̄ā qōnez videnda sunt tria. ꝓmū est an gl̄iosa corpora sint futura agilia. 2m est an q̄q; mouent̄ de loco ad locū:⁊ quali mō. 3m ē an motus possit fieri ī ist̄ati an nēcio fiat ī tpe.

Quantū ad primū sciendū est q; i hoie ē duplex motus:vn⁹ ꝑm nāz elemēti p̄dñantis quo mouet̄ nāl̄r deorsuz sicut cetera grauia. Alius ē motus cuius p̄ncipiū est aīa ⁊ ē pgressiuus. Et est triplex differentia inter istos motus:vna ē ex parte ꝓincipioꝝ. Nā p̄incipiuz p̄mi motus est a pte corporis ⁊ nullo mō a pte aie:naz si corpus eēt sine aīa nihilominus mouer̄ tali motu si eēt sursum ⁊ nō esset aliq̄ detinens:sz p̄incipiū scōi motus ē aliqua pars corporis nō vt est corporis. sz vt est aiati:vñ talis motus nō cōpeteret corpori sine aīa. 2ª dīa est:qz p̄mus motus ē ad determinatū vbi ⁊ vnifozmiter:qz segtur fozmā nāles. Scōs motus ē ad diuersa vbi ⁊ difozmiter:qz segtur app̄hensionē q̄ p̄t variari ꝑm diuersa appetibilia:⁊ ideo hō vel aīal p̄t motū variare ad diuersa vbi ⁊ diuersimode:tarde vel velociter. 3ª dīa est q; hō vel aīal p̄t sistere motū progressiuū p cognitionē qua informat imaginatiua bois vel aīal̄:sz nō aliū g est ex nā elementi p̄dñantis. Si.n. hō esset sursuz nec eēt retinens:nēcio caderet nec cadens posset sistere motū sui casus. Et ex hoc ad ꝓpositū agilitas dicit habilitatē ī corpore ad facil̄r mouenduz ꝑm motū localē nō gdez ꝑm motuz quo aīal mouet̄ ꝑm nām elemēti p̄dñantis:qz sic corpus mortuū esset agilius q̄ vium:qz tanq̄ ponderosius citius mouet̄ deorsū q̄ corpus vīuū ⁊ tñ nullus dicit corp⁹ mortuū agile. Jt̄ agilitas vī cōditio mouentis se ipm: sola āt aīata mouēt se ⁊ solū ꝑm motū pgressiuū:pp qō agilitas ē facultas ī corpore ad faciliter se mouendū ⁊ prompte motu pgressiuo. Hāc āt agilitatez rōnabile est ponere ī corporibus beatoꝝ:qz sicut dictum fuit p̄us ī btis corpus plene erit sbm spūi:spūs autez siue aīa compat̄ ad corpus nō solū vt forma:sz vt motor:⁊ iō dz eē subiectū non solū vt formali pfectioni. sz ēt vt motori:pp qō sicut corp⁹ p impassibilitatē plene subycit̄ aie vt forme. vel pfectioni:sic p agilitatē plene subycit̄ ei vt motori adeo vt p̄ōpte ⁊ facil̄r sine fatigatione celerrime moueat̄ ꝑm iperiū volūtatis. Per qd aūt sit ista agilitas:non ē oīo clar:videt̄ tñ q; sit p ablationē grauitatis a corporibus btōꝝ:qō p̄z p̄ auctoritatez augustini. zz. de ciuitate dei:q dicit. q; oīpotens deus auferet a beatis pondus grauitatis. Et arguit̄ p rōnez:qz talis agilitas vel erit p ablationē grauitatis vel p collationē alicuius q̄litatis. Si p ablationē grauitatis solū habeb̄t ꝓpositū. Si dī q; p collationez noue q̄litatis:aut illa qualitas ī̄clinabit ad motū aut solū faciet q; grauitas nō impediet:aut retardabit motū ꝓcessiuum beatoꝝ. Si ī̄clinabit ad motū:tūc ī̄clinabit ad determiatū motū ⁊ determinatū locū ⁊ necessario:qz ī̄clinabit per modū nāe ⁊ nō ꝑm app̄hensionē cum non ponat̄ qualitas appetitiua vel cognoscitiua:⁊ tūc beatꝰ posset̄ mouer̄ in ꝯriū nisi cū difficultate:qō est ī̄conueniēs. si aūt qualitas solū faceret q; inclinatio grauitatis nō impediret alium motū:cū meli⁹ sit facere aliqua p pauciora q̄ p plura:melius ē dicere q; grauitas auferat̄ ⁊ p ꝯns inclinatio grauitatis q̄ q; ponat̄ aliqua qualitas q̄ grauitatē non tollat. sed ī̄clinationē eius impediat. Et ꝯfirmat̄ hoc:qz fatigatio ⁊ tarditas ī motu pgressiuo ꝓtingit ex duab⁹ causis. Una ē pp resolutionē mēbroꝝ seu organoꝝ deseruientiū motui ex qua debilitant̄. Alia ē qz motus pgressiuus nō est ꝑm nālem ī̄clinationē corporis. Jlle.n. est ad deorsuz rōne gravitatis. ꝓma āt ista ꝝ cāruz tollet̄ a corpore gl̄ioso p impassibilitatē rōne cuius organa mot⁹ nullā patient̄ resolōnem nec per ꝯns debilitatē. 2ª aūt tollet̄ p agilitatē nō al̄r q̄ p sublationē gravitatis: nec ex hoc ꝏperibit aliqd a corporibus gl̄iosis ad suā pfectionē:qz grauitas nō sic ē de necessitate corpoꝝ vt sunt aliq̄ mēbra q̄ in patria nullū hūt vsū sicut nec grauitas:nec ē necessaria corporib⁹ nisi vt p eam moueant̄ ad loca nālia in qbus ꝯseruant̄:tali āt ꝯseruatione nō indigebūt:q̄re ꝛc. Est igit̄ dos agilitatis ad hoc vt corpus sūme obediat aie vt motori q̄tū ad motū localē ⁊ progressiuū sine oi difficultate ⁊ fatigatiōe:vñ assument pennas vt aq̄le:currēt ⁊ nō laborabūt. Sz q̄uis sit p̄babile qō dictū ē: p̄t tñ sustineri q; hec obediētia sit ñ p ammotionē grauitatis sz p appositionē qualitatis que impediat resistentiā grauitatis respectu alioꝝ motuū ad deorsū ⁊ bilitet ad motū deorsū plus q̄ grauitas: velocius.n. mouerer̄ corp⁹ gl̄iosū imperio aīe a celo ad terrā q̄ corpus graue ceteris paribus:⁊ hoc nō eēt pp ī̄clīationē grauitat̄l:g̃ pp aliqd aliō. Si dicat̄ q; ℟ esset pp diuinā virtutē assistentez prohibentē ne mediū resistat corpori glorioso:tātū:q̄tuz faceret nō glorioso:nō sufficit:qz gra pficit nām ꝑm modū eius:cuz g̃ sit natū reddi bñ mobile ab aīa per aliqō intrinsecū: puta spūs ⁊ bonas dispōnes in neruis ⁊ musculis:g̃ p̄babile ē q; p intrinsecū positiuū faciat sic mobile agile. Erūt.n. boies pares angelis hūtes p gr̄az impassibilitatez qō illi p nām ⁊ sil̄r per agilitatē ⁊ subtilitatē. sicut g̃ corpus ē sbm āgelo ad motū localē nō per solā dei vtutez p̄hibentē resistētiā vel ammouentē qualitatez ī̄clinātem ad ꝯriū:sz per intrinsecam nām sic̄ ⁊ graue obedit nature superiori ad supplēdum vacuū manente sua grauitate:qz per intrinsecā nām est sibi boc inditū:sic per gr̄am intrinsecā erit corpus būanum obediens spūi ad motū sine ammotione grauitatis.

¶ Ad argumenta que sunt contra hoc est respondendum. ¶ Ad primum de auctoritate Augustini:dicendū q; deus auferet pondus a corporibus beatis non quo ad essentiaz sed quo ad impedimentū:sicut dī q; caro ⁊ sanguis regnū dei non possidebunt quo ad culpā sz quo ad nāz. ¶ Ad 2m dicenduz q; dos agilitatis impediet ne grauitas resistat motui:Cui al̄s est nata resistere ⁊ cū hoc bilitabit corp⁹ ad motum:ita q; grauitas p̄derit ad motum deorsum ⁊ non oberit ad aliquem alium licet eius prodesse ad motum sit parui momenti respectu velocitatis quaz habebit ex dote agilitatis. Corpus.n. mathematicum licet non haberet aliq̄ resistentiam ad aliquem motum:non tamen ita eēt mobile sursuz sicut leue: nec deorsuz sicut graue. ¶ Preterea. non est corpus nāle quod nō hz ī̄clinationē ad motuz: sed corpus gloriosum erit corpus naturale sz cuz hoc habeat

glozią. ergo sic pficieť sua nā ꝙ bębit intus inclinationez ad motum. Qō dr ꝙ inclinaret ad vnā partē nō ē vex: immo sicut celū est natū moueri ad oēm partē equalr: qz est natū moueri ab angelo ad nutū: pp qō ita mouet ab orien te in occidēs sicut eȝ: ꝛ planete i epiciclis ꝛ excentricis: ita corpꝰ gl̄iosuz ita in vacuo sicut in pleno ꝛ ad oēm dr̄iaz po sitionis ꝓ dotē agilitatis q̄ facit ipm mobile determinate ad iperiū sps ꝛ ñ ad aliō. ¶ Qz dr ꝙ frustra fit ꝓ plura ꝛc. dico ꝙ meliꝰ ē nāe aligd addere ꝙ eā destruere: nec āmo tio grauitatis daret mobilitatē lz tolleret impedimentum. ¶ Ad 3m dicendū ꝙ magis vr̄ nāle corpori humano eē gra ue ꝙ br̄e pedes vel manus: qz nō est nā hois sine grauita te sicut est sine manu ꝛ pede: qz sicut nā aque ꝛ terre ē esse grauia: sic nā mixti est in motu seg elementū ꝓdñans in q̄titate. ꝛ nā hois est ꝙ eleméta grauia dñent in eo fz quā titatē. g̃ sicut ē nā hois cōponi ex q̄tuor elementis: sic ꝛ ha bere grauitatē a ꝓdominio grauiū. ¶ Qō dr 2o de ꝛseruation e post dié iudicy: dicendū ꝙ silr ñ ē timor corruptibili tatis in elemētis: nihilominus tñ erunt in eis grauitas ꝛ le uitas qz ꝛsequnt nās: ita ꝛ hic.

Quantū ad 2m. tenenduz est ꝙ corpora gl̄iosa q̄ñq̄ mouebunt localr qō ēt de ipso xpo credibi le ē: qz vtus ꝓcedēs in actuz exercitū ꝛ potētia pfectioz ap paret ꝙ si nō exiret i actū: actus.n. manifestat vtutē. Cum igit in btis sit virtꝰ motiua pfecta ex pte aie ꝛ sūma habili tas ex pte corporis rōnabile est ꝙ q̄ñq̄ demonstret ꝓ effe ctū: ꝛ ita ꝓbabile est ꝙ beati q̄ñq̄ moueant motu ꝓcessi uo qui solū apparet eē in nobis causatꝰ ab aia ꝓapreben sionē ꝛ appetitū ꝛ exercitꝰ ꝓ motionē determinatazꝫ ptiū corpis q̄ organice huic motui ꝺseruiūt. ¶ Utrū āt ꝓpetat eius aluis motus quo moueat corpꝰ ab aia non organice .i. nō pars post partē sicut nūc fit sed totum simul ex equo sicut nūc graue descēdit deorsuz ꝛ leue ascēdit sursuz: vide turq; busdā ꝙ sic: qō ꝓbant: qz i aia est vtus sic mouēdi acti ue ꝛ i corpore ē virtꝰ passiua optime disposita vt moueat. g̃ talis motꝰ erit vel eē poterit i corporibꝰ gl̄iosis. Cōseq̄n tia patz: qz posito sufficiēti motiuo ꝛ mobili sufficiēter dis posito seq̄t motꝰ vel saltē pōt seq. Añcedens declarat q̄tū ad duas partes eius. ꝓimo ꝙ i aia sit virtꝰ motiua talis: qz icōueniēs vr̄ ꝙ aia separata nō possit se mouere ad vbi cō ueniēs sibi: fz talis motꝰ aie separate nō fit organice. g̃ in aia separata ē virtꝰ ad mouēdū nō organice: nec istud repugnat sue pfectioni: qz angeli q̄ sunt pfectiores aiab9 separatis mo uent de loco ad locū ꝛ nō organice. Itē ex pte corporis vr̄ eē ꝓueniens dispositio ad talē motū. Nā corpora beatorū fz oēm partē sili sunt simplr ꝛ immediate sōta aie ꝛ spū: ꝛ iō possunt simul fm oēm partē sui immediate ab aia moueri ꝛ nō vna ps mediāte alia. ¶ Istud autem videť mere ficti tiuz: ꝛ ē impossibile ponēdo ꝙ i hoie non sit alia forma: ꝓter rōnalez: qz fm hoc ps eētialis hois q̄ distinguit ab aia ē so la mā: cū ergo mouens ꝛ motū ꝓmo sint aliud ꝛ aliō: qz ni hil a se ipso moueť ꝓmo seq̄reť ꝙ sicut aia eēt mouens ta li motu: sic mā prima eēt ꝓmo mota ab ipsa: qō ē impossibile qz oē motū oz eē actu ens. Si vero sit i hoie alia forma p ter aiam ꝙ quaz corpꝰ sit actu corpꝰ adhuc talis motꝰ vr̄ fi ctio: qz fm istos in aia post resurrectionē nō erit alia virtꝰ ad mouendū ꝓter illā quaz būit duz eēt i corpore corrup tibili ꝛ quā retinuit separata: fz ꝛstat ꝙ ois virtꝰ motiua quā nunc hz aia ē motiua corporis solū vno modo. i. organice: pp quod ꝛ natura dedit sibi partes organicas determina tas ad hunc motū ꝛ differentes fm dr̄iam motus: sic sunt alie ptes in aialibus gressibilibus ꝛ alie i anibus: ad aliud aūt motuz g ē totius corporis fm se totū: nullā dispōnem dedit: pp quod videť fictitiū ꝙ virtꝰ aie se extēdat aliquo mō ad illū motuz. Nec valent rōnes quas ipsi adducunt. Cū.n. dicūt ꝙ iconueniēs ē ꝙ aia separata nō moueat se de loco ad locū abſq; dubio icōueniēs ē fz oēz ꝓbaz ꝙ aliqd moueat localr nisi corpꝰ: ꝛ si ab aliqb9 theologis ponatur aia separata moueri vt angelus: motꝰ binc inde dicit simpli citer equoce: ꝛ ex talibus nō pōt sūmi efficax arm. Itē dato ꝙ aia haberet talē virtutē mouēdi se: nō tñ seq̄reť ꝙ bret talē virtutē ad mouendū corpus fm talē motuz. Sic.n. ꝓ nunc ꝛ ꝓo tunc corpus viuificabit ab aia: ꝙ tñ vna pars ꝓ prius q̄ alia: qz oēs alie mediante corde: sic ꝛ multo am plius corpꝰ mouebit ab aia nō fm oēs ptes ꝓmo ꝛ ex equo fz fz vnā mediante alia sicut ipsa dispositio organoꝝ hoc ostēdit. ¶ Quāuis aūt ista reprobatio sit appens: tñ vide tur ꝙ opinio sit vera in ꝑne lz falsa i rōne. Ex im.n. eē vide tur ꝙ aia sit nata se mouere ad oēm locū sibi ꝓuenientem qz fm nām nullus locus ē sibi ꝓueniens nec discōueniēs. Itē qō dicunt nullā virtutē addi corpori nec aie ꝛ tñ sic dif ferēter mouere ē ficticiū: qz idē manens idē: natū est face re ꝛ pati idē: vnde ꝙ aia nō variata quo ad potentiā acti uaz mouēdi nec corpꝰ quo ad passiuā moueat ab illa nouo modo: nō est ꝓbabile. Sz ꝓclusio videť vera: qz q̄uis pos sit moueri organice ꝛ ꝓgressiue sicut modo: nihilominꝰ tñ ꝛ totū simul poterit moueri: vt leue sursuz ꝛ graue deorsū sicut ꝛ angelus mouet corpꝰ assumptū ꝛ ñ assumptū q̄uis nō sit vsq̄quaq; silē: qz nec celū posset mouere nisi circu lariter. Cū.n. dicit scriptura ferebať in celū: vr̄ ꝙ pededē tim q̄si ꝓ gradus scbale ascēderet. nō ꝙ in aere vestigia fi gere nō posset q ēt mortal sup mare ibat. qz vel non graue erat corpus vel nō impediebat: fz iō qz nō videť ꝙ mouēdo vnā tibiā post aliā sicut fit currendo posset corpꝰ gl̄iosū ita cito mouere sicut dr̄ esse mobile. Nō.n. sic cōputando pas sus suos posset tpe ipceptibili descēdere de celo vel ascen dere. sicut g̃ angelus dñi portauit abacuch ꝛ reportauit: ꝛ spūs dñi rapuit philippū: mouenť q̄ volūt ꝓgressiue ꝛ quē admodū scitille i arūdineto discurrūt. ¶ Et ad tria argu mēta q̄ ꝛ hoc fiunt ē rñdendū. Ad ꝓmū ꝙ mā prima erit mota ꝓ se: dicendū ꝙ nō: fz aia fm ꝙ ē intellectiua ꝛ voliti ua erit ꝓ se mouēs ꝛ totū corpus erit ꝓ se motū ꝛ ꝓmo: ꝛ aia ꝓ accns: ita ꝙ cōpositū erit ꝛ motū ꝛ mouēs natū subsiste re. i. aia: nec oz distingui sbo partē mouentē ꝛ motā: qz vo luntas ipsimit affectionē appetitui sensitiuo a qua ñ distat sbo: ꝛ sic pōt ipsimere toti corpori sil motuz localē. ¶ Ad 2m dicendū ꝙ ad motū ꝓgressiuuz qz fit mō determinato nā dedit organa determinata gb9 carent planete ꝛ stelle nō būtes illā virtutē. 3o de aia. ꝛ 2o celi. fz motꝰ totus simlr nō est hō: iō determinata organa ad hoc nō requnt. ¶ Ad 3m dicēduz ꝙ in resurrectione nā pficieť positiue ꝓ additionē pfectiōis ꝛ ꝑuatiue ꝓ ammotionē impfectiōis. Sic g̃ nūc vna ps viuificat mediāte alia ita ꝛ tc: qz b ē pfectō nis ꝛ meliꝰ: fz moueri vnā partē post aliā sic mō: impediret vlocitatē motꝰ illiꝰ: vñ sine hac ipfectiōe poterit eē motꝰ.

Quantū ad 3m de tpe motꝰ corporꝫ glorioſoꝝ dōz ē ꝙ motus corporꝫ gl̄ioſoꝝ nō erit in instanti fz in tpe: qz ois motus q ē de extremo in extremū ꝓ mediū necessario ē in tpe: fz ois motus corporꝫ glorioſoꝝ est hō. g̃ rc. Maior ꝓz: qz rō medy est ꝙ ꝑus attingat a mobili: q̄ extremū vt ꝓz ex ḡnto physicoꝝ. ꝓius āt ꝛ posteri9 ñ sunt nisi in tpe. Minor ꝓbať: qz nulla vtus creata pōt imutare cursum nāe: fz cursus nature ē i motu locali ꝙ sit de extremo in extremū ꝓ mediū: virtus aūt motiua corporꝫ gl̄iosorum erit creata. s. vtus aie: q̄re necesse est ꝙ ille motus fiat in tpe. Est igit cōis opinio. ꝙ nō in instāti mouebunt sed in tpe ipceptibili q̄ñ volent ꝛ mozose ꝓut volent. ¶ Sz ꝺ hoc ē: qz nihil resistit corpori gl̄ioso: alꝫ affligeret: fz ꝓp nullā resistentiā si esset in vacuo motus eēt in non tpe vt ꝓbať 4o physicorum. g̃ ꝛ hic. ¶ Dicendū ꝙ nā motꝰ im pedit vt dictū est nō aūt resistentia medy: qz mediū in nul lo resistit: qz nec cedit: qz esset velocissimus ille motꝰ: sed

dei virtute transeunt p medium simul exñdo in eodez loco sẽp cũ spatio sibi eq̃li eq̃ cito p dẽsũ sicut p rarũ. ¶ De argumẽto ãt phi dõz q̃ fm eũ ẽ bona demõstratio: qz ĩ vacuo nõ põt eẽ mot⁹ ꝓiecto⁹ qbus ꝓ ĩmediate mouẽte respõdet mediũ qõ ibi õficit: ⁊ sic oporteret q̃ man⁹ ꝓti⁹ poraret: ⁊ sic nõ ꝓficeret. Itẽ mot⁹ nãl grauiũ ⁊ leuiũ eẽ ñ pt qz graue ñ ꝓhibitũ ⁊ ñ bñs resistẽtiã ẽ dorsũ: nec dico moueret dorsum qz q̃diu mouet dorsũ tã diu ĩpedit ñ moueri sz eẽ dorsũ: ñ pt ãt graue ĩpediri fz phz nisi a corpe me⁹: qz fm eũ nec de⁹ nec angelus posset facere sistere lapidez in medio vacuo. Si g̃ eẽt vacuũ iter celũ ⁊ terrã ponere lapidẽ moueri ĩ tpe ad terrã fm eũ ẽ ꝺdictio: qz si q̃to min⁹ mediũ resistit tãto citi⁹ est deorsũ. g̃ qñ nihil ĩpedit statim ẽ deorsũ. Dicere. n. q̃ graue distet a cẽtro ⁊ nõ dare sibi aliqõ ĩpediẽs vel resistẽs ẽ dicere q̃ ipm sit exٓ cẽtrũ nõ violẽter. ⁊ p ꝓns nãliter qõ ẽ ꝺdictio: ⁊ fm ꝟ ꝓcedit demonstratio phi: sed si eẽt vacuũ iter celũ ⁊ terrã de⁹: vl angelus: vl bõ posset tenere lapidẽ ĩ medio ⁊ lapis nulla vtute posset ferri de celo ad terraz nisi in tpe: qz sublato aere de medio celũ lz nõ eẽt distãs a terra p aliqõ mediũ reale: tñ fm veritatẽ nõ eẽt magis ꝓpinquũ q̃ ante ⁊ tãta regreretur ad mẽsurãdum extrema p vacuũ sicut p reale spatiũ ⁊ circũscripta resistentia medy sola distãtia faceret regri tps maius vel min⁹ fm q̃ maior vel minor eẽt. ¶ Ad argumẽta ĩ oppm. ad ꝑmũ dõz q̃ post resurrectionẽ nõ erit tps qõ sit pa⁹ motus ꝑmi mobilis: erit tñ tps qõ ẽ mora ꝓti³ ⁊ succes siua motuũ g tũc fient. ¶ Ad 2ᵘᵐ dõz q̃ corpus gloriosum nõ eq̃ cito attiget corp⁹ distãs sicut ꝓpinquũ: ⁊ qõ dic aug⁹ q̃ erit par celeritas: itelligẽdũ ẽ q̃tũ ad hoc q̃ erit q̃si ipceptibilis vnus respectu alteri⁹ pp numiaz celeritatẽ motus pp quã alig dixerũt q̃ talis mot⁹ fiet ĩ ĩstanti: et fiet quasi ĩ tpe ĩpceptibili. ¶ Ad 3ᵘᵐ dõz q̃ illud qõ modicũ ẽ nihil de eẽ videt. vt dr 2° phyſi. ⁊ dicimus statim aligd esse factuz qñ factũ est post modicũ: ⁊ sic p hũc modum dicit aug⁹ q̃ vbi spẽs voluerit statim corpus erit: qz statim post. Item voluntas btõ⁹ erit ordinata nec volẽt se eẽ alicubi p aliq̃ instãti p quo non possint ibi esse: ⁊ ideo quodcũq; distans determinabit volũtas in illo erit ibi corpus. Qõ V.

Quinto q̃ritur de dote claritatis. Utr corpora gloriosa hẽant claritatem. Et arguit q̃ nõ: qz lux ⁊ color regrũt in corpore ꝺrias dispõnes: qz lux regrit corpus pspicuũ nõ termiatũ p opacum. color aũt requirit pspicuũ termiatuz vt pz ex li⁹ de sensu ⁊ sensato: sz cõstat q̃ corpora gloriosa erũt colorata cũ color ptineat ad pulchritudinẽ corporis. g̃ nõ erũt clara seu lucentia. ¶ Itẽ corp⁹ lucidũ nõ est puiũ visui: sz occultat qõ est post se vt pz de corporib⁹ astrorũ: ⁊ de igne apud nos: sz corpora gloriosa erũt puia visui. Dicit. n. Brego. 18. moralium exponẽs illud Job. 28. Nõ adeq̃bit ei aurũ aut vitrũ: qõ patebit corpora lib⁹ occulis ĩpa ẽt iteriora armoĩa. g̃ vt vr illa corpora nõ erunt lucẽtia. ¶ Itẽ corp⁹ clarũ seu lucẽs pñs visui ex necessitate vr: sz corpus xpi erat tũc gloriosũ pñs visui discipl⁹ euntiũ in emaus ⁊ non fuit visũ clarũ seu lucẽs. iõ ꝛc. ¶ In ꝺriũ est scriptura in q̃plurib⁹ locis. Dr. n. sap. 3. q̃ fulgebunt iusti tanq̃ scintille ꝛc. Et Mat. 13. Fulgebũt iusti sicut sol ꝛc. ⁊ 1. cor. 15. stella dr a stella ĩ claritate sic ⁊ resurrectio mortuorũ. ¶ Rño. Ad euidẽtiã qõnis tria sunt videda. Primo de claritate corm gloriosũ. 2° de colore ⁊ quietate. 3° õ sufficientia dotiũ.

Quantum ad ad ꝑm ẽ aduertẽdũ q̃ nomen claritatis q̃m ad ꝑmã sui ipõnẽ iportat ꝓprietẽ ũius sicut ⁊ suũ oppm. s. obscuritas iportat ꝺditionẽ seu ꝓpetatẽ oppositã ꝺrie vel puatiue lũini: sz qz mediãte lũine pficit ĩ nobis potissima cognitio sensitiua exterior quã habemus. s. visiua per quã res nobis potissime manifestãtur: ⁊ cui⁹ nomẽ trãsfertur ad oẽs alias cognitiões p q̃s nobis aliq̃ vitas manifestat. iõ nomẽ claritatis transferr ad oẽm manifestationẽ vitatis: vñ oẽz veritatẽ nobis manifestã dicim⁹ eẽ clarã. ⁊ p ꝓns oẽ qõ est sui bñ manifestatiuuz dicim⁹ eẽ clarũ. ⁊ fm ꝟ põt dici q̃ claritas duplr erit ĩ corpozib⁹ gloriosis. Primo fz vltimũ modũ. s. iq̃tũ clarũ dicit illud qõ seipm manifestat tãq̃ bñs puritatem nature spẽi sue. Sic. n. corpora gloriosa erũt clara: qz qualitates eoruz maxime ad visũ ptinẽtes: vt color ⁊ figura erũt purissime nihil ĩpuritatis bñtes admixtũ: ⁊ ꝟ nullus negat. Sz q̃tũ ad ꝑmũ modũ põt dici q̃ claritas erit ĩ corporib⁹ gloriosis duplr: vno mõ sicut ẽ claritas ĩ corporib⁹ bene terſis ⁊ pollitis ⁊ ex icidẽtia radioꝝ solis vel alteri⁹ corporis lũinosi: q̃ claritas ẽ valde magna si corp⁹ sit valde pollitũ ⁊ terſũ vt vitrũ vel argentũ vel aligd hꝺ. Cõstat ãt q̃ corpora gloriosa erũt multũ pollita ⁊ terſa pp qõ ex icidẽtia solis vel aliozꝝ lũinariũ fulgebũt maxĩa claritate: nec adhuc ẽ aliq̃ dubitatio. 2ᵒ ponit a gbusdã claritas ĩ corporibus gloriosis dicẽtib⁹ q̃ sic lux ẽ itriseca q̃litas solis vel alterius corporis luminosi: sic claritas ẽ intriseca q̃litas corporis gloriosi: ⁊ istud est difficili⁹ ad itelligẽdũ. ꝑ qz talis claritas nõ vr ponẽda ĩ corporib⁹ gloriosis pp hoc q̃ magis delectet visũ aspiciẽtiũ: qz nos experimur q̃ maior delectatio est ꝓpulcritudinẽ colozis ⁊ figure bois aspiciẽdo q̃s claritatẽ solis ẽt si aspectus ide nõ ledereť. 2° qz difficile ẽ videre qũo color ⁊ lux ĩtensa, qualis fm hãc opinionẽ ponit in beatis (ponit. n. equal luci solis) possitstare cũ colore: nihilominus pp hꝺ nõ ẽ negãdũ gn deus possit dare talẽ claritatem corporibus gloriosis. cuius rõ ẽ: qz illa q̃ fm nãm pñt stare sil vtroq; vel altero exñte ĩ gradu remisso sue spẽi pñt vtute diuina sil eẽ vtroq; exñte ĩ gradu sue spẽi ĩtẽsissimo: sed lux ⁊ color p nãz sũt sil ĩ eodẽ sbo vtroq; vl altero saltẽ existẽte ĩ gradu remisso sue spẽi. g̃ virtute diuia pñt esse simul vtroq; exñte in gradu sue spẽi intensissimo. Maior pz: qz illa q̃ sunt diuersaꝝ spẽꝝ ⁊ ꝓpatiunt se ĩ aliquo gradu non bñt formalẽ oppositionẽ: qz formalis oppositio fuat ĩ toto ãbitu spẽi. q̃ ãt ñ bñt formalẽ oppositõez pñt fz totũ ãbitũ spẽi sil eẽ virtute diuina: qz ĩ nullo iplicat ꝺdictio loquendo de formis diuersaꝝ spẽꝝ. Minor similr declarat: qz ĩ noctilucis stãt color ⁊ lux vt appet ad sẽsũ: ⁊ sic vr q̃ vtute diuia corpora gl̃osa pñt eẽ colorata ⁊ lucẽtia. Erunt g̃ corpora gl̃osa lucida ñ solũ p refulgentiã sol vl alteri⁹ lũinaris ĩcidẽtẽ sup illa terſa ⁊ pollitissima plusq̃ vitaꝝ: sz p itrisecã iherẽtiã lucis manẽtis ĩpsse. a ls ñ lucerẽt nisi pñte alio illũinante vt sol. ꝺ illud. Ciuitas illa non eget sole nec luna

¶ Ad rõnẽ ꝺ õlectatiõe: dõm ẽ q̃ p iterẽptionẽ: qz pulcritudinẽ cãdoris lucis delectabilis admirabit occls suppositq̃ ñ ledat: sz cõfortet plusq̃ quẽcũq; colorẽ seu figurã: qz õlectatio causat ex ꝺiũctiõe ꝺueniẽtis cũ cõueniẽti. Nihil ãt ẽ ꝺueniẽti⁹ potẽtie: q̃ suũ ꝑmariũ obm. ꝑmũ ãt obm visus ñ ẽ figura q̃ ẽ sẽsibile nõ ꝑpũ: sz cõe: nec color sz lux: qz ꝑmũ ĩ vnoq̃z gñe ẽ cã aliozꝝ. vr ãt color p lucẽ ⁊ ñ e⁹: vñ ñ põt videri color sine luce: ⁊ iõ dulce lumẽ ⁊ delectabile est occulis videre solẽ plusq̃ aliquẽ colorẽ.

Quantũ ad 2ᵐ õ color ⁊ quietate eoꝝ sĩ. 3. ꝺnes. ¶ ꝑᵃ q̃ ñ solũ erũt fulgida ⁊ lucẽtia: imo colorata pl̃cherrimis coloribus ⁊ viuacissimis ⁊ lux cũ ꝟ ierit pfectissima ⁊ vtrũq; sil videbiť: qz gcgd pl̃critudis ⁊ nobilitatis ẽ ĩ alys excellẽter dz ĩ eis eẽ: constat aũt q̃ lux est decor totius mundi color etiam est pulcritudo oĩs mixti terminati: vñ vtrũqz erit ibi. ¶ 2ᵃ ꝺ est q̃ non solum erunt lucida ⁊ colorata: imo cũ hoc erunt peruia non pp poros tñ: qz lz sint ibi futura foramina oris: auriũ ⁊ hꝺ que pertinent ad pfectionẽ nature: tñ pori p quos sudor exit ⁊ hꝺ non erũt qz perfectio non erit: hoc autem est iperfectõis: vnde celi

ꝑᵃ ꝺ

2ᵃ ꝺ

solidissimi quasi ere fusi sunt sine poris qō est perfectionis
i eis: igr erūt corpa puia sicut vitrū: vt dicit Greg. ⁊ Apoc.
penul. Ciuitas illa cōparatur vitro mūdo: nō vtiqz quo ad
3ª ♀ fragilitatē: sz quo ad puritatē ⁊ quietatē. ¶ 3ª ♀ ē de possi-
bilitate simlr atis lucis radiose ⁊ quietatis. Ubi notādū q
ñ ē diffic quō cū ista quietate luceāt: vt aer: sz quō fulgeāt
aut radios emittāt. hoc. n. cū sit pfectōis i lūinarib⁹ ñ ē eis
negādū, vñ ⁊ corp⁹ xpi vocat lucerna i apoc. Lucerna ei⁹
ē agn⁹. ⁊ ibi sūt duo magna lūinaria corp⁹ ei⁹ ⁊ mīs sue. ce
teri vo erūt sicut stelle: pp q nō idigent lūinarib⁹. Uidem⁹
ām i corporib⁹ lucere ⁊ illuminare sil' sola corpora opaca: vt
stella q ē est dēsior pars sui orbis: nō ām trāsparētia: vt iguis
i spera sua ē puius siue diaphan⁹: pp qō nō ipedit videre ce
lū ⁊ stellas: sz i mā aliena ē opac⁹: vñ ipedit videre parietē
posteriorē i camino ⁊ i spera lucet ⁊ nō illumiat: i aliena ām
mā: puta in flāma illuminat. Et dōm q opacitas nō ē cā il
luminādi: qz ēsto forma pfectior ē: tāto magis se multipli-
cat. vñ si eēt ita pfecta lux i diaphano sicut in opaco: ita il-
luminaret sicut opacū. sz respcū nāe possibile ē q opacum
sit magis natū hre i gradu pfecto lucē: ēz diaphanū i cele-
stib⁹: ēsuis e♀ sit hic i gbusdā: lz etiā de igne dictū sit idem.
Sed ōs sicut pt facere pfectū colorē ⁊ lucē i eodē subiecto
q respcū nāe regrunt diuersas dispōnes ⁊ ōrias: sic ⁊ hoc in
corpib⁹ scōz quys facit lucē itensissimā ⁊ p ♀ñs radiatiuā.

Quantū ad 3ᵐ de sufficientia dotiū: dōm q gra pficit
nām fm modū ei⁹. sicut g corpis nā ♀stat ex
ātuor elemētis ⁊ humorib⁹: sic ⁊ ei⁹ glia ex ātuor integrāt.
vñ qz finis dz eē nobilior his q sūt ad finē ⁊ excellēti⁹ cōti-
nere bonitates illoz ⁊ pfectōes: Corpora ām scōz sūt finis
oium corpoz: iō debēt hre pfectōes alioz. Cū igit corpus
humanum: ⁊ sit corpus: ⁊ sit corpus animatū: aiatū autem
differat ab inanimato motu ⁊ sensu: ide ē q qz i corporib⁹
inaiatis perfectionis est i corpore: qz pp lōge distare a deo
fiunt entia corruptibilia: ⁊ lux ē purissima qualitatū pp q
duo corpora celestia eminēt: ita corpus glorioſū dz hre do
tem ipassibilitatis pp primū: ⁊ dotem claritatis pp zᵐ. In
aiatis aūt aialia ꝓpter sensum eminēt plantis: ⁊ inter il-
la q plures bñt sensus ⁊ perspicatiores. Itē inter ipa q bñt
motū pgressiuū sūt pfectiora: ⁊ sic corpus i ēztū aiatuz hz
dotē subtilitatis p quā reddit ad oēs opationes sensitiuas
paratissimū: vt visu excedat licez ⁊ aquilā ⁊ sic de alys: ⁊ p
dotem agilitatis aglis ⁊ vento velociores sint fm illō. vo-
lauit sup pēnas ventoz ꝛc. ¶ Ad artᵃ ad pmū dicendū q
color ⁊ lux nō regrūt necessario oppositas dispositiōes in
subo absolute: sed p cōpationē ad cām nālē effectiuā q nō
pōt cāre colorē vel lucē i subo nisi mediantib⁹ alys q respe
ctu coloris ⁊ lucis ponūt ōrias dispositiōes. claritas aūt q
erit i corporib⁹ glorioſis nō erit a cā nāli: sed imediate a dō
⁊ iō nō regrit i subo dispositionē coloris ōriam: ⁊ si qs q̄rat
qd istoz videbit i corpore glorioſo lux vel color? Dicēdū
est q vtrūqz simul. Qz. n. ista nō simul videant i noctilu-
cis cā est: qz de die qū color coz videt lux seu claritas coz
que minima ē nō appet ꝓpter pūctiaz maioris claritatis
.s. solis: de nocte vero vr coz lux ⁊ nō color: qz color nō pci
pitur nisi mediū sufficiēter illuminetur. Est eni color mo
tiuus fm actū lucidi vt dr zᵒ de aīa. Lux aūt taliū nō suffi
cit ad illūinādū mediū: sic: vt color coz videat ēztus suffi
ciat ad imutādū visū q ad seipz ⁊ me⁹. ¶ Ad zᵐ dñt qdā
q corpa btoz pñt eē puia respcū oculi btī ꝓpter pozos sub
tilissimos i eis exītes: g pp efficatiā oculi glorificati suffi-
ciūt ad manifestādū iterioza corpis ēztū oz. Et nihilomin⁹
cū hac quietate optime stat q sint colorata seu lucētia: Sz
nō bñ apparet quō possint eē sil' puia fm totū vt vitz: ⁊ lu
cētia sicut sol. sz visa ē pōlitas hui⁹ i 3ª ♂ne scōi arti. iō ꝛc.
¶ Ad 3ᵐ dñt qdā q corp⁹ clarū seu lucens pñs visui bñ dis
posito nēcio vr: nisi vtute diuia ipediat actio visibil' i visu.
sz qz btīs ad nutū assistet diuia vt⁹: iō btī ñ ex se sed ex diuia
vtute assistēte pñt facere q claritas coz pñs visui nō īmu
tet ipm: nec apparet quō hoc posset fieri eē corp⁹ glīoſū vir
tute aīe: qz nō ē i ptāte vtutis create suspēdere actionē nā-
lem actiui i passiuū approximatū ⁊ dispositū: sicut nō est i
ptāte hoīs vl' angeli q ignis apposit⁹ stupe nō ꝓburat ipaz.
⁊ sil'r nō vr q sit i ptāte aīe ēztūcūqz glīficate q corp⁹ suuz
si sit lucēs ⁊ clarz ⁊ pñs visui nō īmutet ipz ēztuis B possit fi
eri vtute diuina: nō ē dubiū vtute dei assistēte ipediri posse
ne videant qñ volūt. Sed si possit ei dari vtus p quā non
patiāt ab illis a gb⁹ al's bñt pati: sic ⁊ ne agāt i gb⁹ al's bñt
agere. Si. n. dar aīe vt mēbra q ♀ volūtate ei⁹ solēt moue
ri nō moueant nisi eius imperio: pari rōne q color corpo
ris sui vel lux nō possit mouere medium nisi ad suū bene-
placitū potest ei ꝓferri: lz ille mot⁹ respiciat aīam: vt ē sen
sitiua vel vegetatiua. iste aūt ō quo q̄ritur respiciat eaz vt
est forma corporeitatis vel mixti: qz per dotes vtroqz mō
perficitur corpus in cōparatione adeam. Qō. VI

Queritur sexto ēztum ad damnatos:. vtrū corpora dānatoz p⁹ re
surrectionē patiāt ab igne passiōe ppe dcā.
⁊ vr q ñ: qz nllz icorruptibile ē passibile pas
sione ppa dcā. sz corpora dānatoz post re
surrectōez erūt icorruptibilia. g nō erūt pas
sibilia passione ppria dcā. Maior pz p phz:
qz passio magis facta abycit a suba. 6. thopicorū: ⁊ tādez in
ducit corruptionez ꝓpter quod omne passibile finaliter
ē corruptibile. mior probatur per illud qō habetur Apoc.
9. In diebus illis q̄rent hoīes mortē ⁊ non iuenīet eā: ⁊ desi
derabūt mori ⁊ fugiet mors ab eis. ¶ Item sublato eo qō
est ꝑncipiū oīs realis actionis remouet oīs realis actio: sz
post resurrectionē cessabit motus celi q ē ꝑncipiū oīs real
actionis: q̄re ⁊ oīs realis passio. maior de se pz: sed minor p
batur: qz sicut se hz mot⁹ cordis i aīali ad alios mot⁹ i aīa-
li: ita se hz mot⁹ celi ad alios mot⁹ inferiores: sed motu cor
dis cessāte necario cessat oīs motus aialis. g motu celi ces-
sante cessabūt oēs mot⁹ iferiores. minor illi⁹ p sil' clara ē.
sed maior pz p phz. 8. physicoz i ꝑncipio: ⁊ p Abimoysen q
cōparat motū celi motui cordis. ¶ Itē oīs causa vniuoca
reducit ad eguocā: aliogn posset eē ꝓcessus i infinitū cū i
ter vniuoca nō sit ordo p se: sz actio ⁊ passio q̄ iuenīt i istis
inferiorib⁹ est fz vniuocationē sicut cū calidū calefacit ali-
ud: qz forma agētis ⁊ termin⁹ actiōis sūt eiusdē spēi. g oz q
reducat in cām eguocā nō nisi i motū celi vt vr. g eo cessā
te cessabit talis actio ⁊ passio: sz nō ponit alia in dānatis. g
ꝛc. ¶ In ōriū arguit: qz sicut corp⁹ coopat ad meritū: ita
coopat ad demeritū: sz in bonis i gb⁹ corpus coopatū ē ad
meritū corp⁹ glīficat ⁊ nō solū aīa. g i malis i gb⁹ corp⁹ fu
it coopatū ad demeritū puniet nō solū quo ad aīaz: sz quo
ad corp⁹: B āt nō fieret si corpus eēt ipassibile. g ꝛc. ¶ ℟ᵒ.
ad huiⁿ qōnis euidētiā tria sūt videnda. ꝓmio de igne infer
ni. zᵒ de loco. 3ᵒ de pena quo ad corpora.

Quantū ad pᵐ dōz ē q ēztuis nō possit cōuinci ifallibi
liter p scripturā vel p creaturā ignē iferni eē
corporeū: est tn B tenēdū auctoritate gregory. 4. dial'. dicē
tis: Ignē corporeū eē non ābigas i quo certū ē dānatorum
corpora cruciari. zᵒ B tenendū ē rōne ꝓbabili: qz pena dā
natoz dz ꝓportionabil'r cozrndere ꝑmio btoz: sz btī ñ solū
ꝑmiabūt i aīa sz ēt in corpore. g mali nō solū punient in aīa
sz i corpore: sz ille ignis nisi eēt corporalis nō affligeret cor
pora dānatoz. Itē ex quo ignis necario ponit p auctatem
scripture g cruciabit dānatos ꝓuenīenti⁹ ē pōere ipz eē eius
dē spēi cū igne nro: cū talis ignis bēat ex se corp⁹ sensitiuū
affligere: ēz fingere nouum ignem ⁊ nouam afflictionem:
⁊ hac de causa confitetur Aug⁹ ignem quo affliguntur cor
pora dānatoz eē corporeū. ⁊ ñ obstat q dic dani. l. 4. c. vl.

tradet diabolus ⁊ demões eius ⁊ hõ eius. s. antixps ⁊ impy peccatores i igne eternũ ñ mãle q̃lis é apud nos: sz q̃lé vtiq; nouit ds: qz forte Dani. desitauit an ignis iferni eet corporeus: ⁊ ita fatet se nescire qualis sit. Uel pt dici q nõ negat simplr illũ ignẽ eé mãlez: sz q nõ é mãlis sicut ille q é apud nos: qz nõ lucet nec idiget fomẽtis sic ignis noster: q̃uis sit eiusdẽ spẽi quo ad subaz: sicut ignis i sua spera nõ nutrit: qui iferius: idiget nutriri. Lz aũt sit corpus nihilominus diuersimode affliget: vñ Grego. 4°. dial. Unus quidẽ é gehẽne ignis: sed non vno modo oẽs cruciat pctores: vniuscuiusq; n. q̃tũ exigit culpa tñ sentiet de pena: qz sic corpora btoz erũt dñntis glorie fm dñaz meritoz: sic corpora dãnatoz erũt magis vl minus passibilia respectu pene: ⁊ vnus ⁊ idẽ ignis equalr agens q̃m é ex parte sua ineq̃liter affliget corpa dãnatoz pp diuersaz passibilitatẽ eoz. Uel sicut aly dicũt ignis ille nõ solũ aget ex virtute nature sue: sz vt instrumentũ diuine iustitie pp qõ actu ei⁹ modificabit a pncipali agente vt pls cruciẽt q pls peccauerũt.

Quantũ ad z^m de loco iferni ꝺ sil'r dõm est. q nõ põt sciri p certitudinẽ vbi sit: vt ps p Aug^m i lra ⁊ p Grego. 4°. dial. Dicit. n. de hac re temere diffinire nihil audeo. Quidã tñ dicũt ifernũ esse i supficie terre ex parte opposita nre hitabili quã partẽ vocãt ozbẽ tristẽ: ⁊ hoc vr sensisse Jsido. q dicit q sol ⁊ luna post resurrectionẽ i ozdine q̃ creati sunt stabũt ne ipy i tozmẽtis positi fruant luce eoz: q̃ rõ nulla esset si ifern⁹ esset ifra terrã: qz cũ terra sit opaca vbicũq; staret sol ⁊ luna ipossibile esset lumen eoz ad ifernũ ptingere. Jsta tñ opio nõ tenet cõiter gn potius credit q ex opposito nre hitabilis nõ sit nisi aqua q̃ sz natura circulare ambit terrã: nisi q̃m ex quidẽtia diuina nra hitabilis é ags discoopta pp vitã hoiuz ⁊ alioz aialium respirãtiũ ꝺseruandã. Uñ cõiter tenet q ifern⁹ é itra terraz cui alludit dictũ scripture i plurib⁹ locis. Dr. n. Jsai. 14. Infernus subtus ꝺturbat⁹ ẽi occursuz tui. Itẽ articulus dic q xps descẽdit ad iferna: quẽ q̃si exponens aplꝰ ad ephe. 3°. dicit de xpo qd é q ascẽdit nisi qz descẽdit pmũ ad inferiozes partes terre: hoc é ad ifernũ: i quo insinuat ifernũ eé ifra terrã. Jpz ét nomẽ hoc sonat iferus vel ifernus: qz iferi⁹ iacet. Persuadet ét pbabili rõne: qz sicut se hñt grauitas ⁊ leuitas i corporib⁹: sic letitia ⁊ tristitia in spiritualibus: letitia. n. ⁊ tristitia sunt q̃si pondus i spũalib⁹ ⁊ inclinatio: sz p grauitatẽ cõpora tendũt deorsuz: p leuitatẽ ꝺ sursuz. g̃ locus ꝺueniẽs simlr spiritib⁹ exñtib⁹ i ppetua letitia maxime resumptis corporib⁹ ꝺz eẽ sursuz: loc⁹ ãt ꝺueniẽs spiritib⁹ exñtib⁹ i ppetua tristitia debz eẽ deorsuz: beati ãt nũc ⁊ post resurrectionẽ erũt i ppetua letitia: dãnati ꝺo in ppetua miseria ⁊ tristitia. pp qõ sicut locus ꝺueniẽs beatoruz erit sursuz i celo: sic locus dãnatoz erit deorsuz i pfundo tetre: ⁊ istũ locũ cõiter vocam⁹ ifernũ. Hãc psuasionez tãgit beatus Aug. sup gene. ad lram. Nec obstat q ipsemz Aug. dicit. 12. sup gene. ad lraz. Spũalẽ arbitroz eẽ locũ ad quẽ deferẽt aia post mortẽ nõ corporalez: qz Augu. logt de aia separata q̃ nõ exigit necio locũ corporalẽ. Nã deus potuit taz anglos q̃ aias pduxisse añ mundũ corporeũ: ⁊ sic si semp remãeret aia: ita q nũq̃ corpori reuniret nõ oporteret ad ei⁹ punitionem assignare locũ corpalẽ. Uel põt dici q locus ille ad quẽ aie deferũt post mortẽ: ds ab Augu. nõ esse corporeus nõ qdẽ fm se sz rõne ꝺtinẽtie: qz aia i eo corpalr nõ existit. Ul ꝺz ẽ fz alios q Aug. logt nõ determinãdo sz opinãdo: q̃uis ꝺba ei⁹ videãt sonare assertõez.

Quantuz ad z^m qõ pncipalus q̃rit sciẽdũ ẽ: q q̃stio ista apud fideles nõ é dubia q̃m ad ꝺnez: qz fides tz q dãnati grauissime affligẽt nõ solũ i aia sed in corpore: ⁊ nõ soluz ꝟna pena sensibili sed plurib⁹: fm illud Job. 24. Trãsibũt ab ags niuiũ ad calorẽ nimiũ: de modo aũt passionis é diuersitas. Et circa hoc sic ꝓcedet qz p ponet ꝟna distictio de passiõe alia a supradicta saltẽ q̃ ad verba: ⁊ deide ponent diuerse opiones circa modũ patiendi.

¶ Ctũ ad p^m ds sic: q cũ pati sit qꝺã recipe: duplex é modus passiõis fz q aligd i aliquo põt dupl'r recipi. Uno modo mãl'r fm esse nãle sicut calor ignis recipit in aere vel i ligno: ⁊ fm hunc modũ receptionis é vnus modus passionis q ds passio. Alio modo recipitur aliqd in aliquo fz modus intentionalẽ: sicut similitudo coloris recipit i aere vl in oculo: ⁊ fm hũc modũ receptiõis é alius modus passionis q vocat passio aie. Hac distinctione supposita sciendũ é q duplex modus dicẽdi é circa passionẽ dãnatoz. Un⁹ é q corpora dãnatoz patiẽtur passione aiali nõ reali q̃ aliqd trãsmutat a sua nãli dispositiõe: vñ nõ calefiẽt ab igne fz solũ intentionalr imutabunt recipiẽdo ei⁹ silitudinẽ: ⁊ qz apprehẽdent eũ vt nociuũ: iõ affligent. Corpora ꝟo gl'osa q̃uis recipient similitudinẽ eius nõ tñ erunt passibilia: qz nihil recipient p modũ afflictiui vel lesiui. Rõ aũt p quaz ꝓbant q corpora dãnatoz nõ imutabũt ab igne nãli immutatiõe: fz solũ spũali: ẽ ista: qz p^m alterãs i cui⁹ vtute oia alia alterantia agunt q̃si ab ipso mota é corp⁹ celeste p motũ suũ: sed motus celi cessabit post resurrectionẽ. g̃ tunc cessabit oĩs actio nãlis corpoz iferioz ab ĩuicẽ: ita vt nullum possit alterz trãsmutare a sua nãli dispositõe. Sz qz cessante motu celi adhuc aer a sole illuminabit ⁊ dñaz colorz ad visuz deferet: iõ remãebit passio aialis q̃ ꝺsistit i receptione spẽz sensibiliũ p quaz solã affligunt corpora damnatorum: qz sensibile non soluz natũ est delectare vel affligere sensuz fm q agit actione nãe ꝓfortãdo vel corrumpendo ꝺganum: sed etiam fm q agit actione spirituali seu intentionali: quia quando sensibile est in debita proportione ad sentientẽ delectat. eꝰ ãt se hz in superabũdantia ⁊ defectũ: vñ ⁊ colores medy ⁊ voces ꝺsonãtes sũt delectabiles ⁊ incõsonãtes offendunt auditũ. ¶ Cõtra modnz istũ arguit ab alys. Prio ꝺ ꝺnez q̃ ponit ⁊ scõo ꝺ cãm q̃ assignat. Contra ꝺnez arguit p sic. Illud qõ nihil reale abycit sz solũ ponit illõ qõ é nãe ꝺueniẽs: ñ affligit nec iduc verã passionẽ q̃ sit ve afflictiua: sz p imutatiõez spũalẽ nihil reale abycitur sz solũ ponit id quod é nãe ꝺueniens: qz talis receptio é pfectio sensuũ. g̃ p talez imutationẽ nihil affligit: nec tal receptio é passio ve afflictia. Utraq; pmissaz ꝺ se pz. ¶ Zº sic. Per illud qõ é cõe beatis ⁊ dãnatis non põt poni afflictio dãnatoz: sz imutatio spũal'sensuz a sensibilib⁹ é cõis btis ⁊ dãnatis. g̃ p illã nõ põt fieri afflictio dãnatoz. Maior pz: qz posita cã cõi ponit effect⁹ cõis: ⁊ iõ si cã afflictõis eẽt sil'r i beatis ⁊ dãnatis: seq̃ret q afflictio simil'r esset eis cõis: qõ nõ é ve. Minor ꝟo sil'r de se pz: qz sensus btoz similiter imutabũt a sensibilib⁹ sicut sensus dãnatoz. Alio gn nõ cognoscerẽt sensibilia q̃ dãnati cognoscũt: qõ é incõueniẽs. Si ãt dicat sicut tactũ é q btꝰ apphendet ignẽ seu imutabũt ab ipso sic dãnati nõ tñ apphẽdẽt ipz vt nociuũ fibi vel lesiuũ quomõ dãnati ipz apprehẽdent. ¶ Contra qz aut ille ignis erit i corporibus dãnatoz lesiuus aut nõ: si nõ ⁊ tu dicis q apprehendet euz vt lesiuum. g̃ ista apprehensio erit falsa: ⁊ sic nõ affligẽt fm vitatẽ ab igne fz soluz ex sua falsa apphẽsione seu extimatione: qõ est icõueniẽs. Et itez vñ ierit dãnatis hec fl'a extimatio q iudicẽt ignez eis nociuũ si in vitate nõ sit eis nociuus. Non põt dici q a deo: qz deus nulli imittit falsuz iudiciũ sicut nec puersum appetitũ: nec ex seipis: qz dãnati post resurrectionez erunt eq̃ pfecti seu pfectiores sicut nũc sunt: ⁊ ideo sicut nũc possunt recte iudicare de igne vtrum sit eis nociuus vel non: ita tunc poterũt vt videtur. Et itez quicqd sit de alys sensibus alioz sensuum maxime visus: q possunt immutare sensum intentionaliter sine reali ⁊ naturali immutatione quod nõ oẽs ꝓcedunt: sensibilia tamẽ tactus ⁊ maxime calor non videtur imutare sensum tactus nisi naturali imu

tatione vel saltē nō sine ea. Calor.n.nō videt causare i medio vel i organo nisi calorē: vl'si causet aliud: nō tamē sine calore: pp qō nō bñ apparet quomō calor ignis possit sensuz tactus imutare spiritualiter ꝛ nō nāl'r. Si vo ille ignis sit vere eis lesiuus: habet ꝓpositū. s. q̄ dānati affliguntur vera passione nāli illata ab igne: qō pz sic. Obiectū tpe vel nā ꝓcedit actū potētie: sz ignis vt vere lesiuus imo vt actu ledens ē obm actualis apprehēsionis vl'actualis afflictionis seq̄ntis. Jn dānatis g̃ prius tpe vel saltē nā ignis ledit corpora dānatoꝝ q̄z apprehēdat ꝛ q̄z sequat dolor i eis: sz illa lesio ex quo ꝓcedit oēm imutationē spiritualez nō pōt esse nisi p imutationē realē ꝛ nāle: q̄re ꝛc. Sic igr̄ pz q̄ dolor sensibilis vel q̄lis ponit in dānatis nō pōt causari p solam imutationē spiritualē seu itentionalē. Et q̄ dr̄ q̄ sensibilia ꝓportionata delectant: iꝓportionata vo offendunt dato q̄ nō imutēt imutatione nāli vt colores ꝛ soni: nō valet: qz q̄uis tristitia possit causari ex oībus illis q̄ nobis nolētibus accidūt vt dicit beat⁹ Augu. i 4. de ciuitate dei: dolor tñ sensibilis sz eūdē nō ē nisi ex lesiōe carnis ꝓueniēs. Predicta igit sensibila q̄tūcunq; iꝓportionata causare possent tristitiā seu displicentiā: sz dolorē sensibilē nihil pt causare nisi qō imutat cor⁹ real'r. ¶ Cōtra rationē ēt quaz isti assignāt arguit. Dicūt.n. q̄ qz celū p motū suū ē ꝑmuz alterās: iō cessante motu celi cessabit oīs alteratio. Jstō.n. nō poterit teneri saltē pisius: cū sit articulus ꝺēnatus: Dic enim articulus q̄ dicere q̄ cessante motu celi si ignis esset iuxta stupā nō ꝺbureret eā: error. Jtē ratio videt repugnare positioni: qz ꝑmū alterās ē causa oīs alterationis: ꝛ non cuiusdaz tiñ. Si g̃ per cessationē motus celi tāq̄z ꝑmi alterantis cessent alie alterationes: pōt dici q̄ oēs cessent non q̄dā ꝛ q̄dā nō: qō ē ꝺ eos g̃ dicūt q̄ cessabit oīs actio nāl'ñ āt intētionalis. Jsta ēt distinctio alterationū seu passionuz ē satis dubia: qz oīs alteratio quā facit sensibile i mediū vl' i sensuz: videt eē nālis ꝛ realis. Naturalis gdē ē: qz ē ex ꝑncipys nālibus ꝛ nal'r agentib⁹. Realis vo: qz p eaz fit vera ꝛ realis forma i susceptiuo q̄ hz totū suuz esse circunscripta omni opatione aie. Uel qz imutatio taliū sensibiliuz non corrūpit aligd p se: sed solū illa q̄ ē a sensibilibus tactus: qz ꝺsistiētia corporis p se dependet ex q̄litatib⁹ tangibilibus ꝛ nō ex alys sensibilib⁹: ideo imutationes q̄litatū tangibiliū possunt p se ptinere ad corruptionē corporis non aūt ille q̄ fiunt ab alys: pp hoc tñ non dz dici q̄ imutatio que fit a qualitatib⁹ tāgibilib⁹ sit real' ꝛ nālis: illa vo q̄ fit ab alys sensibilib⁹ nō sit realis ꝛ nālis sz solū intētionalis. Oēs.n. sunt reales ꝛ nāles ꝛ equal'r dependēt a ꝑmo alterāte: ꝛ iō si imutatio aliox sensibiliū puta coloris ꝛ soni pōt eē cessante motu celi: eadē rōne poterit eē imutatio nālis fm. q̄litates tangibiles. ¶ Ꝑ. nullo mō videt q̄ celū rōne sui motus localis sit causa alicuius alteratiōis: nec illius q̄ ē abillo imediate nec cuiuscūq; alterius. Prio: qz ꝑncipiuz quo alterās alterat nāl'r est aliq̄ qualitas alterātis siue vniuoca cū termio alteratiōis siue eguoca: sz mot⁹ local' nō ē aliq̄ q̄litas corpis celestis nec aliq̄ forma absoluta. g̃ nō potest esse ꝑncipiū seu rō alicuius alterationis. Maior pz: qz sola forma pōt esse ꝑncipiū quo aligd agit. illa aūt respectu alterationis non potest eē forma substātialis: vt pz p Aristo. li. de sensu ꝛ sensato: nec q̄litas: qz illa nullius actionis est ꝑncipiuz: imo abstrahit ab omni actione ꝛ passione. nec rlo vt pz ex .5°. physicoruz: relinquitur g̃ q̄ fit aliq̄ qualitas: ꝛ sic pz. Minor de se ē manifesta: ꝛ nihilominus habet. 4°. phycoꝝ vbi dr̄ q̄ mot⁹ localis nihil variat i celo: ꝛ ideo solus ille mot⁹ ei attribuit. ¶ 2° qz ipossibile ē qō aligd habens ꝑncipiuz agendi eque perfectū vt prius ꝛ passū eque dispositū vt ꝓus non possit agere sicut ꝓus: sed cessante motu celi ignis remanebit ita calidus sicut ꝓus ꝛ stupa eq̄ disposita vt calefiat sicut pri⁹. g̃ eis approximatis nec̄io ignis ꝺburet stupam sicut ꝓus. Et eodē modo cū corpora dānatoꝝ sint vere passibilia: carent.n. dote ipassibilitatis quam habēt corpora beatoꝝ: poterūt vere calefieri ꝛ imutari ab igne sicut nunc imutant. Cessatio g̃ mot⁹ celi nō impediet verā ꝛ nālē alterationē corpoꝝ: qz motus eius ad eam nō requirit q̄uis regrat ad alterationē generationis ꝛ corruptionis ꝛ aliaꝝ mutationū: p hoc q̄ adducit alterās. s. solē ꝛ alia astra respectu diuersaꝝ partiuz terre que sui ꝑsentia agunt vbi ꝓus nō agebāt: ꝛ ꝑpter absentiā suam nō agunt vbi prius agebant. ¶ Dicunt igit aly q̄ corpora dānatoꝝ vere patient ab igne p verā ꝛ nālē alterationē calefactōis que tunc eē poterit vt ꝓbatū ē: nihilominus tñ nunq̄z corrumpent vtute diuina faciente q̄ alteratio tal' ꝑficse maneat i limitibus suis: ita q̄ ad eam no sequat corruptio. Et q̄ hoc sit possibile ꝓbat sic: qz quādocūq; due actiones sūt diuerse ꝛ ad diuersos termios vtute dīna pōt fieri q̄ vna sit sine alia: ꝛ maxime poz sine posteriore: sz alteratio ꝛ corruptio forme substātial' i mā sunt due actiones habentes diuersos terminos: Nam terminus alteratiōis ē qualitas: terminus vero corruptionis ē ꝓuatio forme substantialis: alteratio ēt ē prouia corpoꝝ. g̃ vtute diuina pōt fieri q̄ sit vera alteratio ꝛ nō sequat corruptio. ꝛ sic fiet i pena dānatoꝝ vt perpetua vita nature sit eis ad ꝓpetuā durationez pene. ¶ Ad ꝑm arg⁹. ꝑncipale i oppm pz rñsio ex ꝺ q̄ statiz dictū ē. ¶ Ad zm dōz est. p iterēptionē minoris: qz motus celi p se nō ē ꝑncipiū alicuius actionis realis sz regrit ad alterationē actionū: puta gnātionis ꝛ corruptōis: qz adducit ꝛ abducit gnāns vr dicit i fine scōi de generatiōe. Et qz in tali alteratōe stat ꝺsistentia mūdi fm distinctionem quā videmus: iō motus celi ꝺparat motui cordis i aiali ꝛ nō ꝓp hoc q̄ motus celi sit p se cā alicuius actionis: qz nec mot⁹ cordis talē causalitatē hz. ¶ Ad zm dōm. q̄ causa eq uoca ad quā actiones iferiores reducunt: nō ē mot⁹ celi sz ipm celū cuius actio nō total'r cessabit cessante eius motu. Nā si cessaret totaliter: forte nihil corporale saltē mixtum stare possz siue remanere nāliter loq̄ndo: ꝛ si remaneret ꝺ nō eēt p nām sed p miraculū: ꝛ tūc sicut haberet nāz quaz ꝓus ꝛ nō a celo possz agere ꝛ pati sicut ꝓus nō obstante cessatione totali ifluētie celi q̄ nō regrit ad actiones iferioꝝ nisi qz ꝺseruat vtutes coꝝ. ¶ Si qs āt vult sustinere ꝑmā opionē pōt sic arguere ꝺ secūdā q̄ ponit corpora affligēda p passionē nāe nō aie deo corruptionē ipediēte: qz calor immissus aut differt specie a calore nāli: aut nō. Si differt specie. g̃ nō sentit a sensu eiusdē rōnis: sicut a visu nō ꝑciperet claritas gloriosa si differrz a luce cōi. Si āt sensus illū calorē nō ꝑciperet nec appetitus doleret. Si aūt eiusdē spēi cū calore cōi: p ꝺns ē eiusdē spēi cū calore mixti ꝛ nālis corporis humani: nā sicut granitas quā ꝺbit corpus hūanuz est eiusdē spēi cuz granitate elemētoꝝ grauiū a quoꝝ ꝑdominio fm q̄titatē eā trahit: sic ꝛ calor quā trahit ab elemētis leuib⁹ ꝑdominātibus fm vtutē ē eiusdē spēi cū eis: duo āt accidētia eiusdē spēi nō sunt i eodē subo: vt calor febrilis nō ē alius numero a calore nāli cū sit idē specie: qz eodē sensu ꝑcipit ꝛ ē in eodē subo: vnde q̄n febricians ē in calore: non ē aliud q̄z calor nālis innāliter ꝛ imoderate ꝛ iꝓportiōaliter intēsus: similiter q̄ꝺo hereticus ꝺburit nō ē alius calor q̄z corporis itensus: cū q̄libet pars mixti sit mixta ꝛ per ꝺns calida: sicut si tepidū calefiat nō ē calor is imissio sz intēsio: supposito q̄ tepiditas sit eiusdē spēi cū calore: hoc āt ē icōueniēs ponere i corpore damnatoꝝ. s. q̄ habeat febrē ꝺminuā: ꝛ q̄ nālis calor eoꝝ ponat extra nām suaz in ꝗbus naturalia debent manere integra: ꝛ sicut membra ita ꝛ q̄t tuor humores i debita ꝓportione ꝑpetuo ꝺseruari. ¶ Tenendo aūt istaz opinionez potest rñderi ad .5. rōnes factas ꝺclusionē. ¶ Ad ꝑmā qua dicit: passio nō affligit q̄ non abigit sed ꝑficit. Solutio vez ē p se vel de se: sed rōne suc

cause sic: qz posita causa imediata ponit effectus etiã sublata causa remota: sicut manẽte luce in luna annullato sole ipsa illumiuaret aerem: ignis aũt mediãte caloze ipresso causat sensationẽ ꝛ illa mediãte dolorẽ quãdo ẽ caloz imoderat⁹. Supposito g̃ q caloz ipressus desit si tamẽ adsit illa sensatio quã solet causare caloz imoderat⁹: seqtur idẽ effectus: sicut sol solet illuminando calefacere ꝛ calefaciendo gnãre. Si g̃ pfundũ terre nõ illuminat: qz opacũ nõẽ illumiabile: illõ tñ calefaĉ ꝛ calefaciẽdo gnãt mineralia ĩ viscerib⁹ terre: ita caloz ignis qui calefaciendo solet sensum immutare ꝛ per hoc appetituz ꝓtristare si nõ calefaciat ſz immediate sentire faciat equaliter affliget. Qz autez afflictio immediate causet a sensatiõe nõ a calefactione apparet: quia appetitus animalis a nullo mouetur nisi mediante apprehensione. Et quod deus possit facere sensationem sine calefactione ꝓbabitur in quinto argumento: sed q ignis hoc possit diuina virtute apparet: quia vtrunq; est in virtute ignis ſz ordine quodaz: vnde sicut dispositione subiecti p̃cedente lucẽ solis sol facit z^m effectum ꝛ tertium sine ꝑmo equalẽ in viscerib⁹ terre generãdo mineralia: pari modo virtute diuina vel ordinatione impediẽte pźmum effectum ignis qui ẽ calefacere: nihilomin⁹ habebit z^m q est sensum ĩmutare ꝛ tertiũ qui est dolor appetitus. ¶ Ad z^m dicẽdũ. cum dicit q est cõmune dãnatis ꝛ beatis: nõ est causa afflictionis dãnatis. Respõdeo verum ẽ nisi per aliqõ adiunctũ vel ammotũ ex altera parte. Potest eniz effectus alicuius cause impediri dupliciter. Uno modo pp agens ꝓtrariũ. Alio modo pp dispositionem cõtrariã. Unde ignis⁹ q cõbussit caldeos non combussit pueros: sed eoz vincula: ꝛ cõtristauit caldeos ꝛ letificauit pueros: hoc aũt non fuit qz nõ esset caloz eiusdẽ ratiõis vel qz nõ fuerit perceptio calozis hinc ꝛ inde: sed qz uatura ignis que ẽ comburere fuit impedita in pueris a deo non in ministris regis ꝓpter eoz seuitiam in illis: ꝓpter eoz innocẽtiã: ita ꝛ hic: corpus beati positũ in igne nõ minus sentiret tactu calorẽ ignis ĩmoderatũ q̃ corpus dãnati: sed nõ seq̃ret afflictio ĩ iusto deo ipedimẽte pp ei⁹ innocẽtiã q̃ sequeret ĩ altero ꝓpter suam naturã deo nõ ipediente: ſz pmittẽte pp culpã. z° mõ pp ꝓtrariã dispositionẽ sicut ad calefactionẽ cere sequitur rarefactio: qz natura calefactõis est rarefacere subiectũ nõ ꝓtrario modo dispositũ: sed in ouo nõ sequit̃ rarefactio ſz ꝺẽsatio pp ꝓtrariam dispositionẽ ita ꝛ in dãnatis sensatio immoderati calozis sequitur afflictio naturaliter: qz nõ ẽ ibi dos ipassibilitatis q̃ ipediat formaliter: sed nõ sic ĩ beatis ꝓpter dotẽ impediẽtẽ. ¶ Ad z^m dicẽdũ. quãdo dicit q apprehẽdent vo vel falso ꝛc̃. Solutio dupliciter. Primo nõ pp diuersimode apprehẽdere ſz pp diuersimode recipe. Nã corp⁹ beati recipit sensationẽ non vt lesiuã: ſz vt letificatiuã deo ipediẽte: vl dispositiõe: corpus vo dãnati vt lesiuam deo nõ impediẽte nec dote q̃ carent: ita q prius est afflictio ꝛ lesio q̃z apprehẽdant̃: ꝛ sic nõ affligunt̃ nec leduntur per hoc q iudicãt se ledi vel affligi. Uel põt dici. z°. q beatus si manũ poneret: ĩ igne iudicaret ignẽ lesiuũ aptitudine nõ ledentẽ aut lesurũ actu: ꝛ sic nec timet, nec dolz. Scit. n. q nec ledit nec ledet pp alterã de causis dictis vel vtrãq;. Tactus aũt dãnati percipit calorẽ ignis coniuncti nõ sibi impressũ ꝛ iudicat q ledet ipsum semp in futuz: ꝛ ideo semp horret ꝛ timet respectu futuri. Itẽ ad istã sensationẽ seq̃t posterius natura sed simul tẽpore afflictio vel dolor. ꝛ z° apprehẽdit vt ledẽs actu vel lesionẽ ipsam verã: ꝛ sic nõ ẽ falsuz iudiciũ: nec obiectum ẽ post actũ ſz ante. sicut etiã homo ꝑus dolet q̃ ꝓpiat se dolere: nõ tñ pź⁹ dolet q̃ ꝓpiat materialiter illud qõ est causa dolozis: in quo tñ nõ oz q iudicet ipsuz eẽ causam dolozis quouscz experiat̃. ¶ Ad 4^m cuz dicit̃. q tact⁹ nõ est sine naturali ĩmutatione ꝛc̃. dicendũ ẽ q ista ratio ẽ ꝺtra eos: qz tũc sensus corporis glorificati nõ perciperet id a quo nõ potest calefieri. vnde dicendũ est q omnis sensatio fit p immutationẽ intentionalẽ p se ꝛ formaliter etiã ĩ sensu tact⁹: qz manifestũ est gcgd sit de specie calozis q sentire calorẽ nõ est calefieri: sed qdã sensus cũ ĩmutatione spirituali habẽt etiã naturalẽ ꝛ substãtialẽ: vel p̃cedẽtẽ sicut olfatus: qz odoz nõ deferit̃ ad orgaũ nisi cũ quadã fumali euapoz̃atione: vel sequẽtez: sicut gustabile p nutritiuã corrũpit̃ sed ꝑus gustat̃. auditus vo cũ motu locali immutat̃ a sono quẽ tamẽ aliquãdo deserit ꝛ vbi cessat motus localis spẽs soni vltra transit: sicut species odozis vltra euaporationem vt ꝯmentatoz dicit fetorẽ cadauez̃ de vltra mare vultures sensisse vsq; ad quẽ locũ nõ potuit q̃cũq; resolutio se extendere. Sil̃r multi dicunt corpora sanctoz̃ sine resolutiõe odoran⁹ p solaz ĩmutationẽ spiritualẽ: ita ꝛ hic q̃uis p naturã caloz nõ ĩmutet tactuz sine calefactione: sup nãl̃r tñ sic. ĩmo q̃doq; näliter. sicut cessante posterioze quãdoq; durat pźius: sicut q̃q; etiã durat posteri⁹ in actionibus ꝛ effectib⁹ ꝑoz̃i sublato: sic cursus nature ẽ nutriri p°. augeri z°. generare 3°. naturale autem est q cessantibus duobus vltimis manet ꝑmũ: sicut aĩalia semp nutriunt̃: nõ semp aũt augumẽtant̃: ſz q̃do deficit augumentũ qõ ẽ z^m põt esse generatio: sic ꝛ hic caloz põt ad sentiendum ĩmutare quando nõ potest ad calefaciẽdũ. ¶ Ad 5^m cũ dicit̃ dolor sensibilis nõ ẽ nisi ex lesione carnis ꝓueniẽs: verum ẽ ꝑm cursum nature: ſz deus potest al̃r facere: qz lesio carnis que ẽ calefactio nõ est cã formalis dolozis sensibil̃ cũ dolor sensibil̃ nõ possit eẽ nisi ĩ appetitu: caloz ãt ẽ ĩ el'o ꝛ mixto ꝛ ĩ aĩato. g̃ nõ est effect⁹ formalis ci⁹ q nunq̃z põt subtrahi a sua causa. Ubicunq;. n. ẽ caloz: ibi ẽ calere: ſz nõ vbicũq; ẽ: sit rarefcere vel hꝺ: qui sunt effectus differentes ꝛ nõ formales. Itẽ nõ est causa materiaľ quare appetit⁹ nõ sit natus informari dolore nisi disponat̃ p calefacere: qz ꝑ ꝓpriuz susceptibile uõ recipit̃ mediãte extraneo ꝛ cõmuni: vnde cum ꝓpriũ susceptiuũ visionis sit potentia visiua: cõmune ãt speciei que ẽ ĩ aere sicut ĩ oculo: male dicit̃ q species dispõat oculũ passiue ad visionẽ: sic̃ lux dispõit ad speciẽ passiue ꝛ receptiue ꝑm quosdaz: q̃uis aly hꝺ negẽt. Et simiľ sĩl orgaño tact⁹ recipiat̃ caloz non ẽ dispositio passiua ad recipiẽdũ dolorẽ: maxime cũ cognitio cadat media: ꝛ qz ille caloz nõ est noua q̃litas addita sed näl̃is intensa: deus aũt potest facere effectũ sine causa formali ꝛ mäl̃i: nõ virtute dei dici põt eẽ dolor sensibil̃ sine alia lesiõe carnis. ¶ Si quis aũt vellet sustinere rõnẽ positionis q cessationis passionis maxime sit causa efficiens cessatio mot⁹ celi: põt rñderi ad qnq; argumẽta ꝺria. ¶ Ad p^m de articulo dici põt q error ẽ dicere q cessante motu celi ignis nõ ꝺureret stupã ẽt vtute dina q̃si ignis aliqd̃ possit ĩ vtute mot⁹ celi qõ nõ põt ĩ vtute dei ꝛ sic intẽdebãt illi q ꝺtra argumẽtũ de igne inferni ꝓbabãt q cessante motu celi ignis nullo modo possz affligere: ſz dicere q ignis nõ possit hoc p nãz suã: nõ ẽ erroneũ sicut nec dicere virginẽ nõ posse parere p nãz suã: ꝺuz tñ nõ dicat̃ q nec etiã p virtutẽ diuinaz: qz ẽt nõ iudicat̃ erroneũ q aliq dicũt nullã creaturã posse effectũ aliquẽ ꝓducere ſz deũ oĩa agere: ꝛ creaturã eẽ solũ cãz sine qua deus nõ vult agere ꝛ nõ cãz agẽtẽ vl̃ dantẽ esse ſz solũ transmutãtẽ: vt Auic̃. ponens oẽs formas ab extrinseco. ¶ Ad z^m cessante ꝑma cã oĩs alteratõis cessat oĩs alteratio: sicut cessante actione dei cessaret oĩs actio. Solo celũ ẽ ꝓmũ agens respectu oĩs actionis corporee ſz differẽter: qz actionis q̃ ẽ motus vt alteratio ꝓpe dicta: ꝛ q̃ p se ẽ terminus motus celũ est causa p suuz motuz: vnde qz motus localis celi p se ẽ ꝑmus motus ꝛ ꝑmũ est causa alioz̃: inde ẽ q illo motu cessante cessaret oĩs motus näl̃is: non aũt motus violentus vel progressiuus vel quo angl̃s mouet corpus q nõ sic habent ordinem ad illũ: sed illa z̃ actio

num q̄ nō sunt motus: nec p se sed p accides termini motꝰ: celū ē causa p simplicē ifluxū siue lucis siue magis alterius virtutis: talis aūt ē imutatio spiritualis. Unde durāte illuminatione poterit esse visio q̄ nullā aliā imutationē requirit: hāc aūt non regrunt alij sensus: alias nō haberēt operationes suas i tenebris: qō falsuz ē. Sz sicut visibile nō nisi in virtute lucis celi a quo ē omne lumen imutat visum: sic ī celo ē aliq̄ virtus i cuius virtute sensibilia alia imutant intētionaliter: q̄ virtꝰ agit nō p motū sicut nec lumen. Nā q̄ influxus lune sit causa fluxus ꝛ refluxus maris: nō est p lumē suum f̄m quosdā: qz etiā in defectu lucis hz hunc effectū: ꝛ nō erit post diē iudicij q̄n erit lux lune sicut lux solis: lz posset dici q̄ illud erit pp aliaz dispositionē maris q̄ ambiet ex omni parte terrā: vnde tunc erit tāta profunditas aque vt radius nō ptingat vsq̄ ad profundū: pp qō in p̄fundissimo mari non ē salsedo: radio solis nō potente penetrare vsq̄ ad p̄fundū: ad eleuēdū vapoꝛē terre cuiꝰ admixtio ē causa salsedinis. Nam q̄ dispositio diuersa sit in causa pz: qz pp hoc mare mediterraneū nō hz fluxū nec refluxū. Nec illa solutio bona ē: qz aqua erit ita limpida ꝛ pspicua q̄ superficiē terre illuminabūt sol ꝛ luna: sed vtq̄ ē q̄ ex supficie terre solidate nullus vapoꝛ resolueꝛ q̄ sit cā salsedinis vl̄ fluxus sicut nūc: tñ gegd sit de hoc: non ē lūa p lucē causa omniū: sed etiā p aliam virtutē: qz cum nulla substantia destituat̄ sua ꝓpria operatiōe: corpoꝛa celestia q̄ aliquādo destituūt̄ lumine habent aliā virtutez a lumine. Sicut g̃ illuminatio nō dependet a motu celi: sic nec īfluētia aliaꝝ virtutū q̄ respicit actiones que nō sunt motus sz simplices mutatiōes ꝛ q̄ sunt salus ꝛ pfectio. ¶ Sed tunc videt̄ q̄ cessante motu celi non possit esse aliqua sensatio alia a visu: cū omnes alie sint cū motu nāli q̄ est vel corruptio: vl̄ alteratio: vel motus localis: sicut etiaz cessabit generatio ꝛ corruptio q̄ non sunt motus sz p se termini motꝰ. ¶ Et dicendum. q̄ nō ē simile: qz generationi ꝛ corruptioni p se debeꝝ motus: nō solū pp agēs: sz pp hoc q̄ oz ꝫrias dispositiones expellere ꝛ ꝓprias inducere: omnis autē sensus ē immediate dispositus ad sensationem q̄ non habz cōtrariuz in sensu: ꝛ iō sensationi accidit q̄ ipsa sit terminus motus ex defectu agentis vel alia causa: ꝓpter qō tunc sine motu erunt iste immutationes. ¶ Ad 3m cū dicitur. q̄ distinctio nulla. qz omnis imutatio nālis ꝛc̄. Dicēdū q̄ cōsiderādo de quibus arguit potest dici q̄ imutatio intētionalis est imutatio nālis vera ꝛ realis sicut alia. īmo magis naturalis: qz pficit nāz: illa destruit: ꝛ magis realis: qz nobilioꝛ res ē sensatio q̄litatis q̄ ipsa qualitas: sed distinguitur passio aīe a passione nature eo modo quo zꝰ de aīa: forma q̄ est anima distingnitur a forma que est natura que ē terminata ad vnum: illa aūt nō. Unde vocatur passio nāe que est rei non inquantū ē aīata: sed īquātū habet aliq̄ cōditionē etiā ꝓpetentē inanimatis: passio vero anime que ē ꝓpria animatoꝝ: sicut calefieri ē cōe aīatis ꝛ īanimatis: sz sentire calorē ē ꝓpriū aīatoꝝ: pp qō illa ē passio nature: hec aīe. Dicit̄ aūt passio hec nālis ꝛ illa aīal̄: vel pp hoc qz nā est p̄ncipiū motus ꝛ quietis: vnde illa que ē p motū vocat̄ naturalis: q̄ aūt p simplicē ꝛ instantaneā mutationem aīalis: vel qz illa ē destructiua nāe: ista saluatiua aīe: sz dicitur intētionalis nō realis: qz nō est illa res que sentit̄ sz ei⁹ similitudo: qz lapis nō est in aīa: sz spēs lapidis: que tñ spēs est vera res siue differat ab actu: siue nō. ¶ Ad 4m cū dicitur. q̄ nō fit in celo ratio agendi qz q̄litas ꝛc̄. dicēdū q̄ sic̄ q̄titas nō ē ratio nec p̄ncipiū calefaciendi: ē tamē causa sine qua non: vnde calor separatus nō est natus calefacere: sic lz motus localis nō sit virtus celi q̄ agit: nec etiā p ipm acgrat̄ virtꝰ celo sicut aliquid ex motu locali calefit: ꝛ sic potest calefacere: est tamē causa sine qua nō celo: respectu alterationis motuū ꝓprie dictoꝝ inferius: ꝛ illoꝝ qui per se sunt terminus motuū hoꝝ: ita q̄ sicut coꝛ nō viuificaret nisi mouereꝛ: ꝛ cessante motu cordis cessaret eius vinificatio: c̄uis non p motū viuificet: ita in celo. Et gdē non oz dicere q̄ si ignis non motus non calefaciat q̄ similiter celuz faceret: qz cum sit corpus quinte essentie potest i agēdo diuersificari sicut in eēndo: vt sicut habet aliam naturaz ad essendū: sic aliā naturā ad motū: vt. s. nō possit mouere nisi motū: vt nō solū ad diuersitatez actiōis eius requirat̄ motus sed etiā ꝓpter substātiā actionis: qō pz manifeste ī motu p̄mi nobilis. Constat. n. q̄ ille motus nō ē frustra: aut igitur motus ille ē ꝓpter actionē illius mobilis aut alterius: qz cum non sit ꝓpter cē vel cōseruari oz q̄ sit ꝓpter operari ipsius met celi chꝛistalini vel alterius: qz non potest dici q̄ hoc sit ꝓpter hoc q̄ aliquando elongetur a terra vel ei appropinquet: sicut ē de planetis quoꝝ spere vel circuli sunt excentrici: qz illa spera ē cōcentrica: nec ꝓpter aliquaz suaruz partiuz elongandā vel approximandā: qz omnes sunt vniformes: vnde tātū valet pars dextera sicut sinistra: vnde cum nō regrat̄ ꝓpter diuersitatem operatiōis. g̃ ꝓpter substantiā. Si dicat̄ q̄ motus eius est ꝓpter diuersitatem opationū: non eiꝰ sed celoꝝ stellatoꝝ: vt puta ad hūc finez q̄ firmamentū duos motꝰ habeat: qz angelus qui mouet īmediate celū chꝛistallinū ꝛ mediāte eo firmamētū motu raptus: multo magis posset mouere firmamētū motu illo īmediate: ꝛ nihilominus mouereꝛ motu alio ab alio motore sicut nūc. g̃ motus eius non solū ē ꝓpter differenter agere sed pp agere. ¶ Ad 5m cū dicit̄. q̄ eque perfectū ꝛc̄. Solutio. Sicut elemēta ꝛ mixta quo ad esse depēdēt ab eē celi: ꝛ exꝰ eius ꝓtinentiā nō sunt nata ꝓseruari sicut nec generari: sic eoꝝ opatio depēdet ab operatōe celi: vnde cū operato celi que est ad motū supponat motū: nullū agēs inferius est bene dispositum ad mouere: nec patiens ad moueri nisi supposito motu celi sine quo non est actio illa celi a qua dependent motus inferioꝝ. ¶ Argumenta ad questionem fuerunt soluta: ideo ꝛc̄. Qō. VII.

SEptimo ꝛ vltimo q̄rit̄ vtrū anime dānatoꝝ ante resumptōez corpoꝝ patiāt̄ ab igne corporeo. Et arguit̄ q̄ nō: qz nullū corpus pōt imediate pati passione ꝓpe dicta a spū. g̃ nullus spūs pōt immediate pati passione ꝓprie dicta a corpore: q̄si nec ab igne. Consequētia pz: qz corpꝰ magis ē natū pati a spū q̄ spūs a corpore. Probatio añcedētis: qz passio ꝓprie dicta fit p ablationē q̄litatis ꝓueniētis: ꝛ introductōez q̄litatis discōueniēt] vt pz ex p̄cedēti qō ne: sz nullus spūs pōt aliq̄ formā seu q̄litatē imediate cāre i aliqō corpꝰ vt oñsuz fuit i zꝰ liꝰ. g̃ nullū corpꝰ pōt pati a spū passione nō solū ꝓprie dicta: sz nec q̄cūq̄ passione: cuz oīs passio sit receptio alicuiꝰ forme. ¶ Itez aug⁹. i z. super gene. ad lr̄az dicit: ꝛ ponit̄ ī lr̄a q̄ nō sūt corporalia sed corporalibꝰ similia gbꝰ aīe exute corporibꝰ afficiūt̄: siue bene siue male: sz dicūt̄ affici dolore seu tristitia. g̃ illud non fit ab igne iferni: q̄ ē corpꝰ vl̄ corporeus vt dictū fuit. ¶ Itez f̄z eundē i eodē. Agēs nobilius ē patiēte: sed nullū corpus nobiliꝰ ē spū: g̃ nullus spūs ꝑt pati a corpore: sz aīa taz separata q̄z angelus spūs sunt: ignis aūt iferni est corporeus vt patuit: g̃ nec aīa nec angl's pūt pati ab igne iferni. ¶ Itez corpꝰ nō agit i distās nllo mediāte ꝓpriquo: sz taz aīe separate q̄z demones sunt q̄z doq̄ exꝰ locū iferni circa nos: cū q̄nz nobis appareāt: nec tñ sunt sine pena sibi debita: qz sic gloria beatoꝝ nunq̄z iterumpit̄: sic nec pena dānatoꝝ: nec tñ videmus q̄ oīa itermedia ab igne iferni patiāt̄. g̃ nō oz q̄ pene quas patiunt̄ demones vel aīe separate sint ab igne. ¶ In ꝫriū ē qō dicit̄ luce. i 6. de diuitis epulonis aīa: q̄ dixit se cruciari ī flāma: ꝛ Matth̄. i 7. dicit̄: Ite maledicti in ignē eternū q̄ paratꝰ ē diabolo ꝛ angelis eius. ¶ Ad idē ē

qō dicit August.zi.de ciuitate dei.Adherebunt spiritus lz incorporei corporeis ignibus cruciandi accipiētes ab igni bus penā nō dantes ignibus vitā. ¶ Rñdeo suppositō fz fidem q̄ demones ꝛ anime dānatoꝝ patiant ab igne iferni. Ingrendus ē modus ſm gnēz opi.moderno. ¶ Prima opīo dicit.q̄ aliter patit aīa separata ab igne corporeo: aliter demō.Cuius rō ē:qz ignis iferni nō ponit corporeus nisi qz afflictiuus corpoꝝ dānatoꝝ post resurrectionē.Si enim post mortē p̄miaret vel puniret solū i aīa ꝛ nullo mō i corpore nullus ignē inferni posuisset corporeū:sed adhesis sent omnes illi rōni quam prius fecimus:q̄lis lingua:talis flāma ꝛc.Propter resumptionē.n.corpoꝝ ponit Augu. vt habet i lra.Et Grego.4°.dialo. dicit:illum ignē corporeuz cē ogruū ē:vt spūs q ad penā cōpozib⁹ reuniet q̄les sūt aīe dānatoꝝ:aliter ab igne corporeo patiant: aliter demon q nunq̄z corpori vnit vt forma:hi qdē ſm veritatē: ille autē ſm adaptationē.Primū pz sic.Sicut se habent spes ꝛ delectatio ad bonū:sic se habent timor ꝛ tristitia ad malū:sic enī delectatio ē de bono p̄nti spes de futuro:sic tristitia est de malo p̄nti:timor vero de futuro:sed fz q̄titatē delectationis q̄ extimat ee de bono p̄nti ꝓcedit gaudiū de ipo futuro.q̄ ſm q̄titatē tristitie q̄ extimat de malo cū p̄ns fuerit ꝓcedit dolor timoris de ipso futuro:ꝛ hic ē q̄ adiudicati morti ex ꝓsideratiōe future mortis mortē incurrūt q̄nq̄z: cū igit aīe dānatoꝝ sciāt infallibiliter q̄ resumptis corporibus igne cruciabunt p̄ veracē imissionē:ex ipa ꝓsideratione ignis nociui futuri verissime cruciāt mentaliter:ꝛ hoc qdē plus vel minus ſm q̄ maiori vel minori afflictioni corporali sciunt se resumptis corpozib⁹ adiudicādos.Et ꝓfirmatur hoc:qz pena reproboꝝ p oppositū se hz ad p̄miū beatoruz:sed p̄miū beatoꝝ añ resumptionē corpoꝝ ꝓsistit i gaudio rei de diuina visione ꝛ i gaudio spei de corporis glorificatiōe.ḡ pena reproboꝝ ꝓsistit i vehemēti tristitia de amissione visionis diuine:ꝛ vehemēti timore de afflictōe futura cū suo corpore.Sic igit pz q̄ aīe dānatoꝝ q̄ corporibus reunient ad penā patiūt ab igne corporeo ſm veritatē: qz ille ignis ante resurrectionē vere timorez ꝛ horrorē ꝛ p cōſeqns tristitiā aīe igerit: q post resurrectionez corpora cuz aīabus vere exuret. zm pz.s.q̄ spiritus angelicus q nunq̄z vnit corpori vt forma affligit p q̄dā similitudinem ꝛ adaptationez.Spiritualis.n.tristitia ꝛ delectatio:cū sint ignote multitudini:oz q̄ p delectationes ꝛ tristitias corporales figuraliter exp̄mant:ꝛ sic cū summus dolor sensibilis sit ille q ē ab igne cū sit maxime actiu⁹:tristitia ꝛ dolor spiritualis i angelis pp suā vehemētiā si nō eēt ab igne ſm rem:dicerent tñ ab igne ſm q̄dā similitudinē ꝛ adaptationē.Et ꝟ ꝓbari pōt dupliciter.p° qz afflictio demonū sumēda ē per oppositū ad gaudiū spirituū beatoꝝ vel delectationē:tota aūt delectatio beatoꝝ spirituū ꝛ iocunditas ē i ꝓsecutione sui finis ꝛ nō in aliqua re corporali:ꝛ si aliqua de eoꝝ delectatione dicant q̄ videant ad corporalē delectationē pertinere:sicut q̄ reficiant aut rideant:debēt p similitudinez intelligi.ḡ afflictio demonū ꝓsistit i tristitia quā habēt de separatione a fine in quo summe ꝓficerent ꝛ delectarent si attingerent:ꝛ non in aliqua re corporali:sed si qd de eoꝝ afflictione dicit q̄ in corporalē punitionez sonare videat: oz intelligi p q̄dā adaptatōez ꝛ similitudinē:sic q̄ igne ardeant vel q̄ fetoribus affligant. ¶ Jtē pena debz rñdere culpe:fz culpa demonū nō fuit cū aliqua delectatiōe sūpta ex reb⁹ corporalibus sed inordinata ꝓplacētia sui cū interpretatiuo ꝓtemptu dei.ḡ pena eoꝝ debz ee in tristitia:quā in carentia visionis diuine incurrunt ꝓpter ꝓtemptū dei i displicentia sui.Dec aūt pena grauissima ē ꝛ maior q̄cūq̄z pena sensibili:sicut ꝛ ōlectatio a qua excludit maxima est: vnde dicit Augu.ꝛ habet.4°.sententiaꝝ di.46.Alienari a regno dei:carere multitudine dulcedinis dei:taz grādis pena ē vt nulla possint eis tozmēta q̄ nouim⁹ comparari.Et Chriso.in Matth.Ponamus añ oculos q̄sti dolozis ē excludi ꝛ proyci a regno celoz:qz videtur mihi ipsa grauioz gehēna. Jtē multi gehēnā horrent:ego vo casuz illius gl'ie multo maiorē ee arbitror. Jtē ꝛ si multi gehēnas ponat qs: nihil tale dicet quale excludi a gloria:ꝛ odio haberi a xp̄o. Nob aūt ꝓtrariū videt pp tria. p°.qz sensibilia sūt nobis magis nota. z°.qz delectationes sensibiles cum sint passiōes appetitus sensitiui:sunt cū aliqua cōpis trāsmutatione:ꝛ iō fortius sentiunt. 3°.qz delectatiōes corporales appetunt tanq̄z medicine ꝓtra tristitias corporales quibus superuenientibus magis sentiuntur ꝛ acceptantur:nō sic aūt est de delectatiōibus spiritualib⁹:ꝛ tamē simpliciter sunt maiores:vnde homines a maximis delectationibus abstinēt ꝛ maximas tristitias corporales sustinent ne perdant bonorem q est quoddam intelligibile. Dignus.n.honore regio p̄us vellet quācūq̄z penā sensibilē extra mortē ꝛ quādoq̄z mortē sustinere q̄z honorē amittere.Propter vehemētiaz igit pene quā habēt de amissione visionis diuine dicūtur per quādā similitudinē pati ab igne. ¶ Dic autē occurrit quedā dubitatio: qz si carētia visiōis diuine pena est quā p̄cipue demones affligūt:cū decedētes i originali visione diuina careant:sequet q̄ peccato originali debet maxima pena ꝛ par pene q̄ debet demonibus p pctō actuali: qō est iconueniens:qz pena decedētiū i solo originali ē mitissima fz Augustinū ꝛ alios scōs. ¶ Et dōz ad ꝟ.q̄ sic bonū non delectat nisi cognitū:sic malū nō affligit nisi cognitū: decedētes aūt i solo originali nullā cognitionez habuerunt nec hr̄e poterūt de beatitudie:cū fidē nō habuerit nec sacz fidei susceperint:nec ad eam cognoscēdā se extendat cognitio nālis:ꝛ iō de eius carentia nō tristant.demones vero q gratiā habuerunt ꝛ fidē sine qua ip̄ossibile fuit eos gratiaz habere:cognitionē habent de illo sine quez suo demerito amiserunt:ꝛ ideo summe de hoc tristāt. ¶ Et si dicat vlterius q̄ decedētes in originali saltē in iudicio ꝛ post iudicium habebūt de beatitudine aliq̄z cognitionē:qz vt infra dicet oēs cognoscēt iudiciū dei iustū ee q̄ ad penas dānatorū ꝛ p̄mia btoꝝ ꝛ q̄m ad meritū ꝛ demeritū vtrozūq̄z: ꝛ iō ipsi sciēt q̄re ipi ad btitudinē sctoꝝ nō admittent. ¶ Dicēdū q̄ tales cognoscēt:q̄ boni q p baptismū vel p p̄ꝑuz meritū cū gr̄a xp̄i meruerūt:hēbūt p p̄mio aliqō donuz a deo ꝛ aliq̄z cognitionē ꝛ amorē maiorē q̄z sit illa q̄ pt hēri ex nālib⁹:ꝛ de se sciēt q̄ ad illud p̄miū nō ptingēt:qz sciēt se non fuisse baptiçatos nec xp̄i gr̄az p̄cepisse:nō oz tñ q̄ sciāt se illo dono ee p̄uatos pp culpā originalē:ꝛ iō nō dolebūt: qz i eis nō erit aliqua obligtas volūtatis ita vt irratōabl'r doleāt de quocūq̄z. Irrōnabil'r āt dolerēt ō carētia visiōis diuine si solū cognoscāt q̄ ad eā nō admittūt qz nō fuerunt ꝑticipes gr̄e xp̄i: nec p bap^m: nec p ꝓꝑiū meritū. Si ḡ cognoscerēt q̄ ab ea deficerēt pp demeritū p̄moꝝ parentū: forte de hoc possent rōnabl'r dolere:non oz tñ q̄ hoc sciāt vt dictū fuit i z°.li°. Pz ḡ q̄ demones affligunt ab igne p q̄dā sil'itudinē ꝛ adaptationē.aīe vo dānatoꝝ p verā tristitiā quā ꝓcipiūt de hoc q̄ sciūt se resumptis corpib⁹ in illo igne eternal'r cruciādas. De aīab⁹ vo q̄ dicūt ee i purgatorio q̄ corpib⁹ qdē i resurrectōe vnient fz nō ad penā:qz post resurrectionē purgatoriū nō erit idē tenēdū ē.s.q̄ affligāt p hoc q̄ retardāt a dīna visiōe:q̄dā pl's:q̄dā min⁹. Sic.n. penale ē ab ea excludi:sic penale ē ab ea retardari:ꝛ tanto plus q̄to ab illā plus retardant:ꝛ plus ille q a maiori gl'ia retardatur. Jtē sicut grauitas ꝛ leuitas ic̄linat ad locū nāle:sic finalis charitas ad beatitudinē:fz si i graui ipedito a loco nāli eēt cognitio:penale eēt illi ipediri a loco suo. ḡ similiter ē penale aīe sepate existēti i charitate ꝛ cognoscenti se pp culpā p̄us cōmissaz:cipenā ei debitā a beatitudine retardari. Propter vehemētiā ḡ huiꝰ pene possunt fz q̄dā

similitudinē ⁊ adaptationē dici pati ab igne: ⁊ huic ꝓsonat dictū apli ad Cor̄. 3. salu⁹ erit sic tñ q̄si per ignē: i quo ūuitur silitudo ⁊ adaptatio. ¶ Sed diceret aligs: Alie scōz patrū q̄ ꝓcesserunt aduētum xp̄i retardabant̄ a visione dei ⁊ tñ erāt i charitate: nec affligebant̄ sicut ponim⁹ aīas i purgatorio affligi: qđ tñ oportuisset si dict⁹ modus eēt verus. ¶ Et dōz ad hoc q̄ añ aduētū xp̄i nō erat tēpus pueniēdi ad visionē dīne cētie: cū nō eēt solutū debitū nature qđ i morte xp̄i solutū ē: nūc āt post mortē xp̄i ē tps peruenieēdi ad eam nisi ꝑ ꝓpria culpa vel obligatio ad penā ipediat: ⁊ iō nō puenire nūc ē penale: ꝑus aūt nō fuit: ⁊ ponit exēplum. Cū. n. filius regis ad regnū nō ꝓueniat viuēte pr̄e nō est ei penale: q⁹ nōduz ē tps q⁹ puēiat: sz si mortuo patre ipediat ad tps ne ad regnū ꝓueniat valde dolorosuz ē ei: ⁊ hoc ꝼm pls ⁊ minus ꝼz q̄ntitatē ipedimenti. ¶ Dz igit̄ ꝑmus modus q̄liter aīe dānatoz̄ ⁊ aīe q̄ sunt i purgatorio affligi dicunt̄ ab igne iferni corporeo exīte. ¶ Sz i ista opione sunt tria dubia. ¶ Primū ē q⁹ ponit dr̄az ⁊ dissilitudinē iter aīas ⁊ demones: q⁹ isti affligūt̄ timore resumēdi corpora: nō illi: ⁊ hoc vez̄ ē: sz addunt rōnes q̄ sonāt q⁹ demões nō hñt penas nisi dolorē carētie visionis dei pp̄ suū pctm̄: ⁊ sic nō patiūt̄ ab igne: qđ nō videt̄ tutū. ¶ Uñ ad p̄m cū dr̄ q⁹ pena demonū ē ꝑ oppositū ad gl̄iaz angl̄oz̄: dōm q⁹ deus est oīs boni bonū: ꝓꝓ qđ creatura pure spūalis pfectissime p̄t beatificari deū videdo ⁊ sūme delectari sola frnitōe dei: sz puatio boni dīni i se: nō ē sūmū ⁊ totū malū. Naz ꝓuatio cuiuscūq; boni ē aliqđ malū maxīe bōi nāl̄r desiderati. Uñ cū creatura rōnalis nāl̄r desiderz beatitudinē nālē ⁊ supnālē: quā vtrāq; hz spūs vidēs deū: q⁹ neutra suaz̄ btitudinū depēdet a corpe: ⁊ si btitudo nālis ē pesse corpi: illud hz post resurrectionē. Sz ꝓuat⁹ btitudine supnāli nisi ꝓuaret nāli quā ēt nāl̄r appetit: nō eēt plene miser sicut pueri i limbo: vñ demões ad pfectā miseriā debēt ꝓuari btitudie supnāli: itē nāli q̄ ē i sui ꝓtēplatiōe ⁊ platione creature corporal̄ q̄ ē q̄ñ subyciūt̄ creature corporali: q⁹ maxīa pena ē dño supbo q⁹ fiat ꝼuus ꝼui sui. ¶ Ad 3m cū dr̄. q⁹ pena corrñdet culpe ⁊c. dōz q⁹ pēa nō semp corrñdet culpe quo ad idēptitatē subi vel ist̄rumēti: q⁹ peccātes sola aīa puniunt̄ i corpe: ⁊ peccātes nō ꝑ ignē puniūt̄ ꝑ ignē: sz ꝼm q̄ntitatez̄ culpe dz eē q̄ntitas pene. Possz ēt dici q⁹ q⁹ angl̄s peccauit ꝑ supbiā q⁹ supbiuit de ꝓpria excellētia ⁊ de hoc q⁹ erat p̄lat⁹ aliis āgl̄is ⁊ ēt creature corporali ēt suppme: iō ōbuit puniri vt subycereē angelo ēt minimo ⁊ ifimo: ⁊ corpi ifimo puta terre: vt. s. affligereē i cētro. ¶ Ad 3m cū dr̄ maxīa pena dz sufficere: sz maxīa est separari ꝑ pctm̄ ꝓpriū a deo: q⁹ sciūt se pdidisse maximū bonū: iō ⁊c. Dōm q⁹ dubiū est qđ sci dicūt: q⁹ nō ꝓuatio maximi boni ē maxie afflictiua: sed ꝓuatio maxie desiderati. vī āt btitudo nālis magis desiderata q̄ supnāl̄: q⁹ illud qđ ē nāle ⁊ de necītate nāe ē maxie itēsuz ⁊ nō illud qđ ē libe volitū. Dato āt q⁹ illa eēt maxia pena tñ cuz q̄dā alia ē adhuc maior. Al̄s fruſtra hō puniretur i aīa ⁊ corpe. ¶ 2m dubiū ē q̄ ad dr̄az iter aīas purgandoz̄ ⁊ dānādoz̄. vbi videt̄ fl̄z q⁹ dicunt q⁹ tātomagis affligūt̄ q̄nto a maiori gl̄ia retardāt̄: q⁹ inq̄m hȝ vez̄ ē ⁊ ꝼz qđ sed simpl̄r loq̄ndo nō oz q⁹ i purgatorio ille grauiº affligat̄ simpl̄r: g grauioz pctōz vel maioris pene debitor ē. Pole ē āt q⁹ ille q maiorē gloriā expectat min⁹ peccauerit vel minus purgādū bēat. q̄ simpl̄r nō grauiº affligeī. Cū āt dicūt q⁹ q̄nto plus retardat̄: tāto plus affligit̄: vez̄ ē extēsiue: itē itensiue si hoc sciat. Nā si affligit̄: q⁹ scit se retardari. ergo tanto plus quāto plus scit se retardari: q⁹ si simpliciter ad simpliciter ⁊ magis ad magis: maluz autez̄ quanto diutur nius tnato peus ceteris paribus: sed nescit naturaliter quātum ibi stabit: pōt autem sibi reuelari. Sed cuz per suffragia quādoq; liberēt q̄ nesciunt nisi sibi reuelent̄ ꝓꝓ̄s nescit q⁹ purgat̄ q̄m ibi tenebit̄ iure cōi. Cū ꝓbant q⁹ nō patiētur vere ab igne sed methaphorice q̄si ꝑ ignē: dōm q⁹ illud quasi nō est nota similitudinis sz expssiuuz vītatis: sicut illud q̄si vnigeniti a pr̄e. Et auctoritates canonis sint solubiles: tñ expssa intentio scōz̄ ē q⁹ vere patiunt̄ ab igne. ¶ 3m dubiuz ē de aīabus q̄ sunt in limbis: vbi videt̄ esse ꝓtradictio: ꝓmo i hoc q⁹ dicunt q⁹ pueri affligerent̄ si scirēt se eē ꝓuatos gloria ꝓpter pctm̄ ꝓmoz̄ parētum: q⁹ tunc pr̄es in limbo q sciebāt ad tps se ꝓuari affligerent̄. Sicut. n. se habēt ad penā sensus purgati ⁊ dānati: sic ad penaz dāni pueri ⁊ patres: sz sicut dānatis ē dolor carere ꝓpetuo: sic purgatis carere ad tps: igit̄ si scire se ꝓuatos ꝓpetuo ꝓpter pctm̄ parētuz affligeret ꝓpetuo pueros: pari ratione scire se ꝓuatos ad tps ꝓpter pctm̄ parētuz patres afflixisset ad tēpus. Si dicat̄ q⁹ non affligebant̄ patres: q⁹ nō erat tps pcipiendi ⁊ sciebāt se ꝑ tpe percepturos: sed pueri sciunt se nunq̄z pcepturos. tunc ē instantia de illis q sunt i purgatorio qb⁹ nō est tempus nūc pcipiēdi ab eis ⁊ sciunt se pcepturos q̄ñ tēpus eoz̄ venerit ⁊ nihilominus affligūt̄. Si dicat̄ q⁹ patres respiciebāt tps oīuz isti aūt respectu sui tm̄: non videtur valere: q⁹ ⁊ tunc erat tempus recipiēdi quo ad anglos ⁊ quo ad homies nisi peccassent: sicut ⁊ hic. Si dicat̄ q⁹ nemo dolet de hoc qđ nō habet nec debz nec vult habere: q⁹ dolor est de carentia boni qđ homo non habet ꝑ nunc ⁊ ꝑ nunc vult habere: ⁊ sic non affligebātur in limbis patres ⁊ pueri: quia cum essent iusti nolebant habere contra iustitiam: sed illi qui sunt in inferno vellent etiam habere iniuste. tunc ē instātia in purgatorio vbi est iusta voluntas nolens habere nisi quādo deus volet: ⁊ tamē velleitas ē eis causa afflictiōis. ¶ Potest igitur dici. q⁹ pueri si crederēt se inuolutos personaliter ꝓpria voluntate peccatis parentum: affligerentur: sicut homo de damno ꝓpter culpam suam: sed ipi sciunt se priuatos nō ꝓpter suam malam voluntatem: ideo nec dolent: q⁹ vbi non precessit mala complacentia nec etiam priuatio debite complacentie non debet sequi displicentia nec tristitia nō naturalis. Similiter hoc ipsi patres sciunt se liberatos a culpa ꝑ sacramentum: vnde non ꝓpter culpam sui sed parentum sciunt se priuari: ⁊ sic non affliguntur: sed in purgatorio ꝓpter culpam ꝓpriam quam commisserunt sciunt se ꝓuari: ideo affliguntur. Sic ergo scire se priuari vel retardari contra voluntatem: vel ꝼm voluntatez̄ cōtra velleitatē ex peccato ꝓprio est afflectiuum: nō autem ex peccato alieno. ¶ 2a opinio ponit modū ꝺmunē anime ⁊ demoni ꝑ veraz̄ immissionē ab igne siue imissa noua dispositionē. Dicunt. n. sic q⁹ ignis iferni pōt cōsiderari dupliciter. Uno modo ꝼm se: ⁊ sic nō pōt agere in spūs. Alio modo vt est instrumentū diuine iustitie: ⁊ sic pōt agere in spiritū ⁊ ipm vere affligere ꝑ veraz̄ imissionē: quod ꝓbāt ꝑ rationē ⁊ ꝑ simile. Ratio est talis. Instrumētū ꝑter virtutē nālez: videt̄ habere aliq̄ aliā virtutē a ꝓncipali agente: sicut calor q⁹ ē instrumentū aīe ꝑter suā virtutē calefactiuā quā hz a se bz ab aīa cuius ē instrumētū vtutē ꝙuertēdi alimētū in carnē. Sil̄r dolabra habz ab artifice vtutē inducēdi formā arche ad quā non posset ex se attingere. Sil̄r ignis iferni vt ē ist̄rumētū dīne iustitie hēt aliq̄z virtutē ꝑ quam potest attingere ad aliquid vltra virtutē sue nature: tunc arguit̄ sic. Quicqd deus pōt facere mediātibus causis secūdis pōt facere ⁊ sine eis: sz deꝰ potest affligere animam mediante corpore sicut nūc affligit̄ sensibiliter duz ē in corpore. q̄ pōt eā ꝺsimiliter affligere sine corpore: si sic. q̄ ⁊ ignis vt ē instrumentū diuine iustitie: cū i instrumēto vt dictū ē sit aliq̄ virtus ꝓncipalis agētis ꝑ quā pōt i aliqd i qđ nō posset ex ꝺditione sue nature. ¶ Per simile ꝓbat̄ sic. Sicut sacra sunt instrumēta dīne misericordie iustificantis: sic ignis iferni ē instrumentū dīne

iustitie puniētis: ſz ſacra quatenus ſunt instrumēta diuine misericordie agunt iustificādo aiaz p alicuius īmissionē. g̃ ignis vt ē instrumentū diuine iustitie affligit aiaz p veram īmissionē. ¶ Hec ât opio nō videt posse stare. Primo qz nullū instrumentuz pōt agere circa aliqd i vtute alteri⁹ ni si circa illud possit ponere suā ꝓpriā actionem naturalem: sicut calor agēs in virtute anime potest de se ponere suam actionē nālē. ſ. calefactionē circa alimētū qō ꝓuertit virtute aie in carnē. ⁊ securis suā actionē nālē habz circa lignuz in quo vt mota ab artifice īducit formā arche: sed ignis de se nullā actionē pōt habere circa aiam vel demonē vt isti met ꝓfitent. g̃ non pōt habere circa eam actionē vt instrumētū diuine iustitie. ¶ 2°. qz p̄ncipiū passionis q̃ est p īmissionē semp est aliq̃ forma ipsius agentis. Sicut.n. passio p īmissionē fit per receptionē alicuius forme in patiente: sic p̄ncipiū talis actionis ē aliqua forma i agēte. Illud aūt qō nō dat alicui nouā formaz nō dat ei qꝺ possit affligere p immissionē forme: ſz qꝺ ignis agat vt⁹ instrumētū diuine iustitie nō ponit i ea aliq̃ formā nec accidentalē nec substantialem. g̃ per hoc nō potest aiaz affligere: qz dr̄ agere vt instrumentū diuine iustitie. ¶ 3°. qz si anima vel demon affligeret p verā īmissionē: forma īmissa: aut erit cōporal⁹: aut spiritual⁹: nō corporalis: qz aia separata nō ē susceptiua alicui⁹ forme corporalis. nec spiritualis: qz illa non pōt esse afflictiua: qz nihil abycit qō sit nature ꝓueniēs: eo qꝺ nō habz contrarietatē ad aliq̃ formā nālē. g̃ nullo mō affligit demon vel aia ab igne p īmissionē. Si dicat qꝺ ignis nō īmittit aliquā formā nisi afflictionē: hoc nō pōt ee: qz afflictio vel dolor nō ē aliud q̃ renisus appetit⁹ ꝺ nociuū pñs ⁊ cognitū: ſz obiectuz p̄cedit actum saltē ordine nāe. Oportz g̃ qꝺ ignis ordine nature sit p̄us aie nociuus ⁊ deinde cognoscatur vt nociuus q̃ sequat afflictio i aia. Si g̃ ignis affligit aiaz separatā p verā īmissionē p quā ē ei nociuus: oz qꝺ p̄us aliqd īmittat qō noceat q̃ qꝺ cognitū causet afflictionē. ¶ Itez afflictio verius ꝓsistit i abiectione forme ꝓueniētis q̃ in receptione cuiuscūq̃ forme: qz receptio cuiuscūq̃ forme nō ē discōueniēs ⁊ p ꝓns nō est afflictiua nisi quatēus abycit aliā formā nāe ꝓuenientē. In assignādo g̃ qūo aia patit ab igne vera ⁊ reali passiōe p immissionē: potissime dici deberet q̃ ē forma vel perfectio aie separate ꝓueniens q̃ auferet p formā ab igne īmissaz: hoc aūt nō fit nec ē facile hoc fingere. g̃ rē. ¶ Ad rōnes eoz ē rñdendū: ⁊ p̄mo ad illud i quo fundat eoz p̄ma rō. Dicūt.n. qꝺ oē instrumētū p̄ter vtutem suā nālē habz aliā vtutē a p̄ncipali agente p quā pōt i vlteriorem effectū q̃ posset ex ꝓditiōe sue nāe. Istud.n. nō ē verū si itelligat qꝺ ab agēte p̄ncipali fiat noua forma i instrumento: vñ i calore q ē instrumentū aie nulla forma ē ab aia: ⁊ tñ ꝓuertit instrumētal⁹ cibū i carnez altero duoꝝ modoꝝ: aut quia disponit: ⁊ aia cui ē calor ꝓiunct⁹ formā carnis īducit: aut vt alij dicūt qz calor ⁊ aia se habent vt vnuz agens pfectū qō īducit formā carnis ad quā īducēdā alterꝝ soluz nō sufficeret: sicut i securi acuties ⁊ durities sunt vnū p̄ncipiū secādi: nec alterꝝ sufficeret. Simili mō nō ē dicēduz qꝺ i dolabra sit aliq̃ forma īfluxa a p̄cipali agēte p̄ter motū localē quo dolabra mouetur ab artifice: qz forma arche vel cuiuscūq̃ artificiati nō est nisi determinat⁹ ordo partiū qui pōt fieri p solū motū localē diuisionis ⁊ īcisionis put competit tali vel tali ordini ptiū ⁊ dispositioni. ¶ Cū g̃ arguit p⁹ qꝺ deus pōt agere sine causis medys qqcd facit cuz eis: verꝝ ē de causis agentib⁹ vel finalibus q̃ sunt causa extrinsece: de causis vo formalibus vel materialibus: non ē verꝝ. non enim deus pōt hominez facere sine aia aut sine corpore: qz hoc īplicaret ꝺtradictionē: aia ât nō patit ab igne mediāte corpe vt causa agente. Nō.n. ignis agit i corpus ⁊ corpus in aiam: imo illud qō īmediate ab igne patit ē corpus aiatum īcludens īt rinsece corpus ⁊ aiaz: ⁊ istud patit a deo mediāte igne īquātū vtus p quā ignis agit i corpus aiatuz causat a deo ⁊ ꝓseruat: pp qō bñ segt qꝺ sicut deus mediāte igne vt causa agēte affligit corpus aiatuz: sic pōt affligere ipz sine igne. Sz qꝺ deus vel ignis possit aiaz separataz a corpore affligere sili afflictione sicut affligebat totū cōpositū a deo mediāte igne vel sine igne: nō ꝓbat: qz ad afflictionē aie dum ē in corpe nō se hz corpus ⁊ totū ꝓpositū vt agēs. Dato ēt qꝺ deus posset aiam sepatā affligere sicut affligit in corpe: nō oz tñ qꝺ ℔ possit ꝓpetere igni q̃tūcūq̃ dicere instrumentū: qz nō oē qō deus facit p seipsum pōt facere p instrumentū. ¶ Ad 2m dicendū. sicut alij dicunt qꝺ sacra nō causant aliquid in anima nisi sicut causa sine q̃ nō: ſz totū facit virtus diuina assistēs: ⁊ itē pfectio ꝓsistit in sola receptione: vera aūt passio nō: ⁊ ideo nō sufficit ad assignādū cām afflictionis aie dicere qꝺ aliquid īmittit ei ab igne vt instrumētum diuine iustitie: ſz oz vlterius dicere q̃ est illa forma ꝓueniēs que p illud īmissum abycit. Adhuc nō ē simile de sacris ⁊ de igne: qz sacra nō agunt i aiaz separatā sed i totū ꝓiunctum circa qō possunt ponere suā actionē nālē put ptinet ad agens instrumētale: ignis aūt nullā actionē nālē pōt habere circa aiam separataz quā dz affligere: ⁊ iō nō ē sile. ¶ Sz ꝺ istā opionē de īmissiōe ab igne i vtute dei q̃m ad reprobationē fcāz: videt qꝺ rō ꝑma ꝺ eaz adducta bēat istātiā i phātasmate qō nō hz i itellectū possibilē aliq̃ opationē ꝑpriā i vtute sua: sed oēz quā hz: hz in vtute itellect⁹ agēns. ¶ Sz tūc ꝺdz. qꝺ nō ē sile: qz phātasma ē ꝓiunctū itellectui supposito: spūs āt ē ꝓiunct⁹ corpori eēntial⁹: vñ sic fit vnū in eē: sic pōt cōicare ei i agere: ita qꝺ fm potētiā abstractā possit pati ⁊ fm organicaz agere: ⁊ eꝺ formā realē: sic ad phātasiari segt itelligere ⁊ ad velle cōcupiscere. Dicerz ât aligs qꝺ cū de⁹ sit īmediatior vnicuiq̃ rei ⁊ itimior q̃ ipsa sibi: si ꝑ ꝓiūctionē corp⁹ agit i spm̃ vtute spūs creati: multo magis cōp⁹ diuisūctū i vtute spūs īcreati. ¶ 2ª ēt rō i maiore hz istātiā: qz celū qō in vtute ꝑpa generat formā eli vel mixti i vtute ꝺi gnāt aiaz Fz eos: nec tñ qñ dr̄ i vtute dei agere vltra spēz: ponūt isti differentē formā sibi dari: ſz vnā eāde p quā ex se gnāt formā iferiorē: ⁊ vt istrumētū dei formā superiorē. ¶ Possz ēt dici qꝺ sic de⁹ dedit ade vnū ex q̃ nāl⁹ poterat ab eo bō ꝓcedere sic potētiā gnāndi: ⁊ aliud de q̃ supnāl⁹ potuit mulier formari puta vnā costā q̃lē nullus ali⁹ būit nec hbit⁹ ē: sic posset imaginari qꝺ ꝑter calorē q̃ ignis ē nāl⁹ afflictiu⁹ corpoꝝ dedit de⁹ igni iferni q̃dā vtutē detentiuā vel aliā: ita qꝺ oēs dānati taz boies q̃ demōes eodē affligūt: sic eodē oēs bti letificāt: ſz vna afflictio ē a nā ignis: puta corpoꝝ: alia supnālis. Negaret ēt aligs minorem ⁊ diceret i igne eē vtutē positiuā sic i sacris. ¶ 3ª rō ēt deficit: qz forma spūalis si quā ignis īmitteret eēt afflictiua: qz tristitia ē de oīb⁹ q̃ nob nolentib⁹ accidūt: ⁊ pena ē gcgd ꝺ volūtatē ē: cum aūt spūs dñet corpi indignuz ē ei subyci corpi. Uñ gcgd esset illud qō recipet ab īdigniori seipz affligeret: ⁊ si nō Fz se ⁊ absolute saltē inquātū eēt ꝺriū sue libtati ⁊ dignitati: sicut esset afflictio nobili facere homagiū ⁊ recognoscere se tenere a rustico ēt illud qō sibi eēt vtile. Nec ē ꝓcedēdū qꝺ for⁹ spiritual⁹ separata a corpe nō possit eē afflictiua: qz sic accētia in sacro altaris illud idē agūt qō p⁹ agebāt i vtute sube dina vtute hoc faciente vel ꝓseruāte: sic sensatōez calozis quaz put ē ꝓiūcta calori īmoderato segt dolor nāl⁹: illā eāde separatā a calore eiusdē sube i vtute calozis actiui ⁊ p̄ncipl⁹ dei: segt idē dolor q seqret eā in vtute calozis ꝓiuncti i supposito. ¶ 4ª rō ē de renisu appetit⁹: videt supponere fz: qz lz appetit⁹ nō possit pseq nisi illō qō p̄iudicat bonū nec fugere malū nisi illud qō p̄iudicat malū: tñ pōt eē delectatio i appetitu añq̃ delectās iudicet esse delectās: qz si iudicaret delectās actu añq̃ delectaret: fz eēt iudiciū. Si ât iudicaret aptū natū delectare: tūc nō deberet seq delecta-

tio actualis ꝙz aptitudinal'. Est ēt iudiciū qōdā p experientiā: sicut bō nesciēs vtꝝ cib⁹ sit dulcis vel nō: p^m gdē iudicat bonū expiri hoc ipz: ⁊ tūc expit: qō mox vt gust⁹ pcipit sapozē segt delectatio i appetitu: ⁊ tūc 3° segt iudiciū qō illud ē delectās qō pus nesciebat: cū aūt tactus dr̄at ab extimatiua: nō hz iudicare de nociuo ⁊ ꝓuenienti: ⁊ sic mox vt tact⁹ pcipit tangibile imoderatū segt dolor: vel si ꝓportionatū delectatio: ⁊ postea segt iudiciū extimatiue qō ē delectās vel ꝓtristās: lz forte p̄cedat iudiciū qō ē incōueniens vel disc̄ōueniēs vt renitat' vel amplectat': tñ hec ē veritas q⁹ afflictio q̄ ē tristitia nō pōt eē p̄mū ipressiuz: cū oporteat apphēsiue pus imitti q̄z appetitiue. ¶ Ulteri⁹ āt ꝓsiderādū ē q⁹ taz i dolore corpis dānati q̄z spirit⁹ dānati ꝙz opinionē thome ponit iudicium p̄cedere lesiui ⁊ afflictiui: qz taz corp⁹ q̄z spūs ponit alligari iuitū: qō ē lesiuū: sicut carere: ex q̄ perceptōe segt afflictio. ¶ Ad 5^m cū dr̄.q⁹ non ē afflictiua imissio nisi p abiectionē: dōz: q⁹ hoc ē fl'z ēt p̄m eos q dicūt q⁹ corpora dānatoꝝ patiunt' p passionē nāe in q̄ ponunt imissionē ⁊ nullā abiectionē ⁊ iuste: qz cū nālia debeant remanere itegra nulla forma nālis dz abyci a dānat': qz illud eēt qōdā genus mortis ⁊ corruptionis loq̄ndo de forma ꝓut ē actus p̄mus: ꝙz forma q̄ ē actus secūdus. i. opatio bñ abycit' si p̄exist̄at: sicut demones ꝓuati sunt nāli bītudine ⁊ oēs dānati ꝓuant' ne possint frui aliq̄ delectatōe: ⁊ hic est labor ⁊ afflictio ⁊ pena. ¶ Solo coꝝ ad p^m argu^m nō videt' bona. qz de⁹ pt facere imediate gcgd pōt facere mediāte cā nō formali nec māli si sit cā p quā: ⁊ m'to mogis si solū cā sine q̄ nō: vñ cū ex dolore i sensu causet' tristitia i volūtate pp redūdātiā iuicē viriū: siue dolor sit cā tristitie p quā: vt plures dicūt: siue cā sine q̄ nō: vt alij dicūt: poterit imediate de⁹ cāre tristitiā i volūtate sine dolore in sensu eandē quā poterat cū sensu mediāte: sicut potuit generare boiez sine hōie. Uñ eādē ēt tristitiā nūero quā i aīa heretici dū ꝓburit' cāuit ignis mediāte dolore: de⁹ potuit ꝓuare i volūtate vt secū traheret de corpe exiēs: sicut ītellectus secū trahit spēs bīt⁹: ⁊ forte act⁹ q̄ a phātasmate cōiūcto suscepit: ꝙz hoc ē verū. q⁹ si de⁹ pt hoc facere: nō tñ pp hoc segt q⁹ possit hoc ignis ēt vtute dei: qz ēt potentia actiua nō pt agere nisi i passiuā: nec de⁹ pt facere q⁹ ignis calefaciat nō calefactibile puta lunā: ⁊ multo min⁹ spūm. Nō ē āt spūs separatus a corpe aliq̄ mō passibilis ab igne. ¶ Ad z^m de sacris nō ē sil'e sicut nec de celo: qō i vtute dei aīat: qz ꝓpriū obm potētie actiue celi ē po⁹ passiua materie: vñ qz i illā pōt aligd ex se: nō ē mixt̄ si i eadē plus pt ex alio vt dicebat z^m argu⁹. Et sil'r sacrm qz corporeū i ipz aiatū bēns ꝓpriā corporeā opationē pt i ptē ei⁹ br̄e aliā vt istrumētū: ꝙz secus ē i ꝓpōsito: qz ē spūs disiūctus in quē nec sacra agerēt. Nā dicere q⁹ nō ē sil'e de imissione q̄ ē pfectio ⁊ illa q̄ ē afflictio: nō videt' bene dictū: qz sicut volūtas delectatur ex delectatione sensualitatis ita ⁊ tristat' ex ei⁹ dolore: ⁊ sic delectat' angl's ex hoc q⁹ ē plat⁹ celo empireo lz ei nihil cō ferat: qz dūiuz ē gd nobile ⁊ desiderabile ⁊ p ꝓns ei⁹ cognitio delectabilis: sic eō alligari iferno ē tristabile. ¶ 3^a opīo ē dicētiū aīam separatā ⁊ demonē affligi ab igne corporeo p verā imissionē sicut p̄cedēs opīo: ꝙz dicunt isti q⁹ virtute dīna supaddit' aie sepate ⁊ demōi aliq̄ q̄litas seu bīt⁹ supnālis rōne cuius aīa separata vl' demon pōt pati ab igne: que fm se nō posset ab eo pati. Rō istius opīonis ē sola fuga incōueniētiū: qz cū isti nō possent oñdere q̄l'r aīa separata posset aligd recipe p qō affligeret': adinuenerūt q⁹ hoc poterat fieri mediāte aliq̄ sibi dīnit⁹ adiūcto. ¶ Istud aūt ē minus ꝓbabil'r dictū q̄z p̄mū: qz illud additū aie aut ē aliquid corporeū aut spūale. Si spirituale: eq̄lis dubitatio ē qualiter aīa separata q̄ ē spiritus pt pati ab igne corporeo mediāte illo: sicut sine illo: qz vtrobiq̄z ē eadē rō. Si aūt illud additū sit corporeū: aut facit vnū suppositū cū aīa: aut nō. Si nō: tūc anima rōne ipius nō poterit pati: qz distinctorū ꝙz suppositū sunt distincte actiones ⁊ passiones. Si vero sunt vnū fm suppositū: aut illud est subiectū anime: aut anima est subiectuz illius. Nō potest dici q⁹ illud sit subm anime: qz subiectum aīe nō est nisi sua mā vel suuz corpus ex gbus ꝓiūctis resultat bō: ⁊ sic nō esset separata de q̄ logmur. Si vo dicat' q⁹ aīa sit subm illius additi qō ponit' corporale: tūc eq̄lis dubitatio ē quō aīa possit recipe illud corporale accns: sicut dubitam⁹ q̄l'r pōt recipe caliditatē vel q̄cūq̄z qualitatē corporeā. Et iō ista positio in nullo declarat ppositū: ꝙz assumet eq̄le dubiū. ¶ Circa istā āt opīonez q⁹ p q̄litatē supnāl'r imissaz sit aīa ab igne passibilis: ē sciēdū q⁹ potuit habere istud motiuuz. Q. n. istud agat ⁊ illud patiat' nūc: cū pus nō posset: oz eē p mutationē ex parte alterius: qz idē manēs idē: semp natū ē facere idē. Uidentes ḡ nullā mutationē ex parte ignis possibilē sufficiēt'ē: qz aut eēt spūalis: ⁊ sic nō ꝓueniret corpori: aut corporalis ⁊ sic nō eēt actiua i spūm sic ⁊ añ dixerunt ex parte aīe: vel spūs mutationē fieri. s. q̄z daz dispositionē p quā redderet' passibilis ab igne: qz cū ipsa dānatio sit qdā act⁹ supnālis: sicut btitudo. sic ad recipiēdū a deo actū btitudinis regrit' bītus q̄ sit btificabilis spūs: cū pus nō esset: sic p bītū fieri videt' spūs dānabilis q⁹ pus nō erat. ¶ Ꝑ. si aīa ꝓiūcta p q̄litatē nālez puta intentionē possibilē sit passibilis a corpe puta phātasmate: multo magis p q̄litatē supnālē deo faciēte ab igne. ¶ Et dōz. q⁹ deus nō pōt facere q⁹ potētia ferat' nisi i suuz obm: puta q⁹ visus audiat sonū vl' videat: ppriū āt passiuū a corpe ē corp⁹ vel spūs ꝓiūctus nō separat⁹: pp qō nec spiritus agit i corp⁹ nisi motū localē: nec eō gcq̄. manēte ḡ q⁹ cōp⁹ sit istud ⁊ illō spūs: istud ñ pt i illō imittere nec ab ipo recipe plusq̄ nō calefcībile pt calefieri. ¶ Ad argu^m dōz. q⁹ nō ē sil'e: qz i btitudine aligs act⁹ recipit' cuius potē⁹ nāliter capax nō ē pfecte ⁊ imediate p se solā: vñ dispositione supaddita capax fit: sed ex puris nālibus nā caret beatitudine nāli ⁊ supernāli nisi sibi addat' ⁊ delectatōe ⁊ gaudio: vnde bis ꝓuari potest nullo alio dispōsito: quo facto tristatur sicut ex malo qō est ꝓuatio boni. ¶ 4ª opīo vicina antique ponit modum spālez quo anime puniunt'. Dicūt. n. q⁹ in anima separata virtute diuina possunt remanere potētie sensitiue. Qō ꝓbat' qz vtute diuina absolutū accns pt separari a suo subo: ꝙz fm istos potē^e sensitiue sūt q̄dā accntia absoluta. ḡ vtute dīna possunt separari a cōposito i quo sūt tanq̄z in subo ⁊ remanere in anima separata: tūc arguit sic. Uerus dolor sensibilis perficit' in actu appetitus sensitiui ꝓuia cognitōe sensitiua: sed remanētib⁹ sensitiuis potētys in anima separata pōt in eis eē sensiua cognitio ⁊ appetitus ꝓns. ḡ in eis pōt eē verus dolor sensibilis ⁊ vera tristitia. ¶ Sz nec illud valet: qz dato q⁹ de⁹ possz separare accidens absolutū a subo: nō tamē posset ipm ponere in quocunq̄z alio subo: sicut quantitatē separataz a suba panis nō possz ponere subiue i angelo: ⁊ eodē mō potentiā sensitiuā q̄ est accns organi corporei: non posset ponere in anima separata. Dato etiaz q⁹ posset ponere: adhuc nō sufficeret ad hoc q⁹ anima sensibiliter patere⁹ ab igne: qz obm passiōis ē aliquid nocēs: ꝙz nō potest dari modus quō ignis noceat anime saparate etiam si haberet potentias sensiuas plusq̄z si non haberet. Non. n. nocet ex hoc solo q⁹ cognoscit' quacunq̄z cognitione: ⁊ ideo hoc modo nō potest assignari causa passionis ab igne. Circa hanc autez opinionē que ponit q⁹ p retētionē potētiaꝝ sensitiuaꝝ: p^a rō q̄ adducta ē ꝑ eā ē dubia: qz nō ē sil'e de subo oīno exneo ⁊ de subo ꝓprio ꝙz imperfecto: lz. n. anima separata nō possit secū trahere eē corporeū qō ē sibi oīno exneū: tñ ipm eē aut subsistere qō ipsa cōicat corpori lz sit non solius anime vt subi ꝙz totius ꝓiuncti illud secū trahit nāl'r: qz sicut eēntia sua ē euiterna ⁊ p ꝓns icōruptibil': sic ⁊ eē ei⁹, ḡ a sil' potētias sensitiuas lz

3ª opīo

4ª opīo

sint ꝯiuncti secū trahit nāl'r: vel saltē supnāl'r pōt hoc fieri
Sz nō est sīle. Esse.n.ꝛ subsistere aīa cōicat cozpozi sīc rē si
bi ꝓpziā quā hret sine cozpoze. ēt si ex cozpe ꝛ añ crearet qō
ē pol. ꝛ iō illō retinet pe cozpe potētias sensitiuas fm nām
suā nō est nata ipsa hre si añ crearet sicut nec figurā: cū sbi
ue sint i q̄to sicut ꝛ figura: vñ sicut nō pōt fieri q̄ iste potē
tie remaneant i cozpoze mozt̄uo quod ē pars sūi: qz ꝺdictio
eēt q̄ nō viueret ꝛ tñ hret potentiā vitalē: sic nec eꝺ q̄ re
maneāt i aīa sepata q̄ solū est altera ps sūi. ¶ Scōa rō q̄
obm passiōis ē aligd nocēs: nō valet: qz eo ipso q̄ imitte
ret cognitionē quā seq̄ret dolo: eēt nocēs: nec oporteret q̄
al'r vel plus noceret: qz aīa sepata aliter nocibil' vel lesibil'
nō est. ¶ Tertio dicendū q̄ ꝛ si ibi eēnt potentie sensitiue
nō tñ ꝓp hoc i ipsas posset ignis agere nec calo: i sensu nisi
eēt oꝛganic⁹ sicut nec calo: i visuz sepatū: qz nō ē motiuus
nisi diaphani fm actū. sic.n. ē de oī sensibili q̄ nō ageret in
sensum nisi ꝓp oꝛganū. ¶ Sᵃ opīo ē thome cōis doctoꝛis q̄
spūs icozporeus. i. aīa separata vel āgelus patit ab igne so
lum p detentionē p hūc modū: qz spūs icozpozei fz ipz dif
finiunt loco ita q̄ existūt sic i vno loco q̄ nō in alio. Res
igit cozpozea bz ex nā sua q̄ spūz diffiniat fz non bz ex nā
sua q̄ spūz detineat qn alibi possit diuertere: fz ℔ supaddi
tur igni cozpozeo inquātū est īstrūmtuz diuīe iustitie q̄ fic
detineat spūz q̄ alibi ñ diuertat: ꝛ ita efficit ei penal'r retar
dādo ipz ab executiōe ꝓpe voluntatis. ne opet vbi vult ꝛ
fz qō vl't: ꝛ tāto plus cruciat q̄to supbioꝛ ē. Dec āt opīo p
babil' ē ponēdo q̄ aīa sepata vl'āgel's sit i loco p suā eēntiā
qz tūc pōt vtute diuina detineri i loco ne moueat ad aliuz
ad quē vellet: nō tñ bñ appet quō vtus detentiua sit i igne
hoc tñ nō obstāte posset dici q̄ dr detineri ab igne: qz deti
net i igne: ꝛ sic ab eo patit eo mō quo desideras moꝛtē ꝛ fa
stidiēs vitā dicit q̄ aīa sua patit a suo cozpoze i quo detiet
¶ Et nihilomin⁹ graue videt aligb⁹ q̄ iste sit totus mod⁹
quo aīa vel demones patiunt: qz fz hūc modū eq̄liter pa
teret aīa vel demon si detineret i pulcherrima camera ꝛ
optime oꝛnata sicut patit ab igne: qz nō ponit pati nisi q̄te
nus detinet: hoc aūt nō reputat cōiter adeo graue seu pe
nale sīc p̄dicam⁹ graue eē penā dānatoꝝ hoīuz vel domo
num. ¶ Et ꝓfirmat: qz sicut aīe dānatoꝝ detinent i infer
no: sic aīe pueroꝝ decedentiū i oꝛiginali detinent i limbo:
si g̃ sola detētio ē afflictio: seq̄t q̄ aīe decedētiū in solo oꝛi
ginali affligunt q̄tuz demones ꝛ aīe damnatoꝝ: qō nō vi
det ꝓuenies. Si vero spūs ponat eē in loco solū p opatio
nez: tūc nō bñ apparet q̄ l'r patiat a loco per detentionem:
qz opationes q̄dā manēt i agēte vt intelligere ꝛ velle: ꝛ p
istas nō pōt spūs magis eē in loco q̄ p essentiā: alie vo sūt
q̄ trāseunt i mām exteriozē vt mouere: ꝛ per has solas pōt
spūs ꝓpetere eē in loco quaten⁹ mouet vel facit aligd circa
locū vel circa cozp⁹ exūs i loco. Dec aūt opatio lz possit cō
uenire angelis: nō tñ pōt ꝓuenire aīab⁹ separatis: qz aīa se
parata nō mouet ad formā qō ē sibi cōe ꝛ angelis: nec pōt
mouere aliqō cozp⁹ ad locū: qz cū hēat determinatuz mo
bile cui vnit vt forma mediante quo mouet qcqd mouet:
separata ab eo nihil aliud pōt mouere. Si g̃ spūs nō sit in
loco nisi p opationē ꝛ nullā talē pt hre aīa separata: seqtur
q̄ ipsa nō sit i loco ꝛ p ꝓns q̄ ibi nō detineat nec per deten
tionē affligat. ¶ Idē ꝓbat de aīa separata ꝛ āgelis simul
esto q̄ vtriq̄ ꝓueniat opare circa locū q̄ nō affligant per
detētionē i loco: qz si eē in loco ē operari i loco: eē seu deti
neri violenter i loco vel ꝺ voluntatē ē operari i loco viole
ter vel ꝺ volūtatē: fz illud nō pōt cōpetere aīe separate seu
āgelo. g̃ tē. Maioꝛ de se pz. Minoꝛ ꝓbat: qz magis bō pt
cogi ad opandū q̄ angelus vel aīa separata: fz bō non pt co
gi coactiōe simpl'r ad operādū ea q̄ dependent ex libero ar.
q̄tus possit ipediri ne faciat qō vellet facere. Nā si p violē
tiā man⁹ alicuius hois applicet ad pcutiēduz aliū: talis nō
percutiet actiue: qz ꝑn m pcussiōis actiuū nō est in ipso fz me
re passiuū: ꝛ multo magis videt q̄ aīa sepata vl'āgelus nō
possit cogi ad aliq̄ actionē dependētē a libo ar. tal aūt ē ois
actio quā bz vel hre pōt aīa sepata vel āgelus circa locū. g̃
angelus vel aīa sepata nō pt cogi ad opandū i loco vl'circa
locū: qz si eēi loco ē opari i loco: ꝛ detineri i loco ē violēter
opare i loco: pz q̄ nec āgelus nec aīa sepata possūt violēter
detineri i loco nec p ꝓns affligi p violētā detētionē. ¶ Si
vo dicat q̄ ñ fūt i loco nec ōtinēt i loco p actionē suā i loco
fz poti⁹ p actionē quā recipiūt i loco. ¶ Cōtra detineri a lo
co supponit eē in loco: si g̃ passio spūs i loco ē p detētionez i
loco: sc g̃t q̄ passio i loco supponit eē i loco. fz posteri⁹ ꝑsup
ponēs suū ꝑus nō ē cā eius. g̃ pati a loco nō ē rō angelo vel
aīe q̄ sit i loco. ¶ Isti igit sūt modi i gb⁹ doctoꝛes nitunt
oñdere q̄l'r āgelus vel aīa sepata patiant ab igne: ꝛ tñ vt vi
suz ē nllꝫ satisfac itellectui: nec mīt: qz vt dcm fuit li. i. q. i.
ea q̄ sūt fidei nō possūt sciētifice ꝓbari: nec rōes i ꝺriū sciē
tifice solui: ꝓ eo q̄ fides ē de his q̄ excedūt oēz rōnē nāle.
¶ Circa istā aūt opinionē q̄ p detētionē violētā: notanduz
q̄ pōt ꝓbabil'r sustineri nō obstāte q̄ ꝺ eā arguit siue spūs
sit i loco p eēntiā siue p opationē. Si ꝓmo mō: sunt tria icō
ueniētia. ꝓzimū qō omittunt ē: qz seq̄ret q̄ cū oēs equal'r
detineāt: oēs equaliter punirētur. Nec valet si dicat q̄ su
perbioꝛ plus affligit: qz aliqñ min⁹ supb⁹ ē grauioꝛ pctō:
puta luxurioſus būilis. Et dōz ad istā q̄ verū ē ꝺ supbia ꝓ
ut ē speciale pctm: fz q̄to aliqs ē grauioꝛ pctōr i inferno tā
to plus odit deū qō ē maxia supbia: ꝛ tāto plus ei displicet
iustitia dei ꝛ ꝓns plus affligit de alligatiōe illa: q̄ q̄to est
magis iuolūtaria tāto magis penosa. ꝛᵐ ꝓueniēs ē q̄ dā
natus i camera pulchra ita affligeretur sīc i igne. Et ad istō
dōz p⁹ q̄ cū alligari cuicūq̄ loco sit eis penosū: qz iuolūtari
um vtpote ꝺ libtatē ꝛ dignitatē suā: alligari tñ vilissimo lo
co est eis penosissimū: hō aūt ē centrū terre maxie distās a
celo nobilissimo cozpozū. Sed vlteri⁹ ibidē alligari igni q̄
debēt affligi vilissima cozpoza damnatoꝝ adhuc ē eis ma
gis penosum: lz ꝺ istud vltimū sit illud Mat. Jte in ignē q̄
pat⁹ est diabolo quasi ille ꝑus sit pp demones q̄ pp hoies.
¶ Tertia instātia de pueris ꝛ pr̄ib⁹ i limbo facile soluitur:
qz voluntas cozū cū sit iusta vult illū carcerē: ꝛ sic nō affli
gebat pr̄es nec pueros affligit: qz nihil volitū est penosuz.
Q̄ si de aīabus purgatoꝝ instetur: dicendū q̄ ideo ille car
cer est eis penosus: qz lz volūtarius tñ ē eis pp pctm ꝑuz
qō ꝓtinue est ꝺ voluntatez ipsoꝝ: qz de pctis ꝓtinue dolēt
ꝛ p ꝓns de ꝓnte pena. Secus autē est de peccato oꝛiginali
cui nō debetur cōtritio. Sz in ista ꝑma parte deductionis
sciendū est q̄ nunq̄ dicendū est q̄ spūs sic sit i loco p essen
tiaz q̄ essentia sit sibi ratio essendi in loco: sic. s. q̄ idigeat lo
co ad sui ꝓseruationē sicut graue vel leue vel q̄ circūscri
batur loco sicut quantū: sed sic q̄ eius essentia vere est i lo
co diffinitiue: qz sic ē hic q̄ nō alibi lz possit esse nusq̄. Si
aūt angelus est in loco p operationē sic. s. q̄ sicut quātitas
est sbe ratio essendi in loco: sic ꝛ spūi opatio. ꝓpōt respōde
ri ad instantias etiā dato q̄ essentia angeli esset nusq̄ vel
vbiq̄. Unde ad illud qō dicit de operatiōe manente: pt di
ci q̄ dato q̄ eius intelligere ꝛ velle fm situationē ꝛ diffini
tionez abstraherent a loco sicut essentia. si tñ necessario ha
beret cogitare contra voluntatē de inferno ꝛ igne eius ꝓp
qō impediretur ꝓsiderare alia q̄ magis vellet ꝓsiderare: qz
.n. itelligit nō oīa sil'ipedit ab intellectiōe vni⁹ p itellectio
nē alteri⁹. ꝛ ꝓstat q̄ magis ē spūi ōsiderabile ꝛ delectabile
ꝓtemplari altissimas cās q̄ cozpoza alia: vñ penosuz ē valde
spūi si ꝺ voluntatē cogitat de inferno ꝛ eius igne ꝓtinue ꝛ
q̄ de eo sp habebit cogitare: sicut ēt homini bono est peno
sum quando occurrunt sibi turpes cogitationes velq̄cūq̄
ꝺ voluntatē suā de re odio habita ꝛ de qua nunq̄ vellet re
collere: hoc aūt est possibile: qz sicut spiritus separat⁹ semp

actu intelligit se pp'actualē pñtiā sue eēntie: sic pōt ꝺeꝰ facere q̄ sp̄ intelligat aliqd aliud vl̄ p spēm q̄ semper sit ī actu vel alr: ⁊ p̄ B vel nō cogitat alia vel nō delectaꝝ ī eis sicut faceret si nihil ꝺ voluntatē suā cogitaret: ⁊ sic diceret ꝺia bolus sp̄ ferre secū suū ignē p̄ ꝓtinuatā ip̄ius cogitationē p quā ip̄e ꝯz irellectū app̄bendētē ⁊ volūtatē renitētē sp̄ eēt alligatꝰ ēt añ ꝺiē iudicy ⁊ vbiq̄. ¶ Scōa ist̄tia ē de opatiōe trāseunte si p eā sit āgls in loco vt sic detētus affligaꝝ vt canis vel equus q̄ ē alligatꝰ ad mouēdā rotaz q̄ aq̄ trahiꝝ de puteo vl̄ dānatus ad fodiēda metalla: qz B nō p̄t cōuenire aīe q̄ nō ē nata mouere corpꝰ nisi mediāte suo corpore. Et ꝺōz q̄ si ita eēt q̄uis nesciamꝰ q̄ eēt illa opatio: nam nō eēt ignis succēsio: qz ille ignis succēsiōe nō idiget nec esset motio eius circularis sic̄ ī spa sua moueꝝ: qz adhoc sufficeret vnus demon: tñ q̄cūq̄ sit illa motio. si ꝓuenit angelo nāl̄r posset ꝓuenire aīe supnāl̄r. Si.n. deus dedit adamāti ⁊ magneti vtutē mouēdi ferrū sine ꝓtactu quā alia corpora nō hñt. nullū icredibile ē si dicamus q̄ miraculose det eandē vtutē alȳ corpori: ⁊ sil̄r si spūs āgelicꝰ a nā bz mouere corpus: nullū iconueniēs vel ip̄ossibile vr̄ q̄ hāc vtutez supnāl̄r det deus aīabus vel ad bonū suū sic̄ apparēt ī corpozibus assūptis p petēdis suffragys: vel ad malū suū vt ī dānatis. ¶ Tertia ist̄tia ē cōis vtriq̄. s. q̄ nō p̄t spūs separatus violētari ad opationez sic̄ nec hō ad illā q̄ ē liberi arbitry. Ubi ꝺōz ē pº q̄ si ī spū esset vtus nāl̄r motiua alia ab ītellectu ⁊ volūtate: cessaret ist̄ntia: supposito aūt q̄ p libeꝝ arbitriū nō necitate nāe moueat: ꝺicendū q̄ nō p̄t eē in libero arbitrio aliq̄ volitio ab ipso elicita ꝺ volūtatē. Et.n. ꝺictio q̄ vellet aliqd ellicitiue ⁊ ipsāmet volitionez nolet. Sz nō ē ip̄ossibile q̄ ꝺs posset ip̄rimere liº arbi. actū ītelligēꝺi ⁊ volendi respectu cuiº libeꝝ arbi. se bz pure passiue. sic̄ ē forte ī pria: in patiēꝺo aūt nihil ē libeꝝ: qꝺ aūt nō ē liberū vt sic cogit̄: vñ videꝝ nō ip̄ossibile ꝺ volūtatē imp̄mi necio volitionē mouēꝺi aliqd ad quā volitionē necessariū seq̄ꝝ ita motio sic̄ ad liberā: ⁊ sicut spūs erit alligatus ad opandū. Si ꝺicaꝝ q̄ imo eēt ꝺictio: qz eēt actus volūtarius ⁊ iuolūtarius: ꝺicēꝺū q̄ eēt volūtarius: qz a volūtate sz ꝺ: qz ab alio. Uel si deº nō p̄t sibi ip̄rimere actū zm̄ nisi placitū: posset tñ sibi ip̄rimere aliquā q̄litatē aliā ad quā ita seq̄ꝝ motus necio sicut ad suū velle libere. ¶ Ad q̄rtaz ist̄tiaz de passione: ꝺicēꝺū q̄ qñ ꝺr̄ spūs eē in loco p passionē: nō intelligiꝝ q̄ hoc sit p aliq̄s receptōez forme nāl̄is a loco: sz ꝺr̄ eē in loco p passionē. i. p diffinitionē: sic̄ locatuz patiꝝ a loco a quo circūscribiꝝ: lz diffiniri loco nō ita ponat aliqd ī diffinito sicut circūscribi ponit aliqd ī locato vl̄ circūscripto. Ulterius aūt qñ sic loco diffiniꝝ q̄ ēt ibi iuitus detineꝝ: tūc ꝺr̄ pati penā: qz ꝺ volūtatē ⁊ libertatē eius est. Et sicut ad glām beatoꝝ ē q̄ sunt p̄lati nobilissimo corpori: sic eꝺ ad tristitiā maloꝝ ē q̄ sint alligati vilissimo corpori. put ergo passio ꝺicit afflictionē sic nō sunt ip̄i ī loco p passionē: sz eꝺ patiunꝝ ⁊ affligunꝝ p̄ B q̄ sunt ī loco ꝺ volūtatē: sz put passio ꝺicit q̄ꝺaz bitudinē passiuā ad locū: sic ip̄si sunt ī loco p passionē. i. p diffinitionē sue eēntie. qꝺ ē cōe bonis ⁊ malis: q̄ supposita: nec ē sibi liberū aliū locū petere: ⁊ sicut ī btō locus q̄ ꝺebeꝝ nobilissimo corpori sibi ꝓcessus q̄uis illo nō egeat ē sibi ad gaudiū rōe ꝺnȳ: ⁊ sic aīabº ē gaudiū eē in celo empireo quē sciūt locū nobilissimū suis corpozibus ꝺeputandū: ⁊ per B ēt gaudiū ē angelis qꝺ sibi ēt ē ꝺeputatū: sic ē eꝺ de loco ꝺamnatoꝝ corpoꝝ cui spūs alligaꝝ: sic q̄ ñ possūt petere locū nobilissimoꝝ corpozū quē p̄us habebāt vel hituri erāt: qꝺ ē eis valde tristabile. Nec videꝝ ip̄ossibile ꝺare corpori vtutē ꝺetinēꝺi spūz supposita ꝺiffinitione eēntie ⁊ limitatiōe vtutis ex q̄ ꝺr̄ q̄ fortior angelus posset sistere minus forti. Uirtº g̃ creata sistēꝺi angelū: videꝝ ēt cōicabilis corpori vl̄ si illa virtus nō eēt ī corpore ex quo tñ vtute aliq̄ ꝺetineret ifra corpus diceret a corpore ꝺtineri ⁊ p ꝺns affligi: qz ide ozir̄ sibi materia tristāꝺi. ¶ Ad argumēta in oppositū est ꝺicēꝺū ad p̄mū q̄ sicut nulluz corpus pōt pati a spū passione p̄ꝺe ꝺicta q̄ ē abiectio forme conuenientis ⁊ receptio forme ꝺisconuenientis: sic nullus spiritus potest pati a corpore consimili passione: ⁊ ideo ille modus passionis qui ponit eē p ēmissionez cōiter nō teneꝝ. ¶ Ad zm̄ ꝺicendū ē q̄ Augusº logtur ingrendo: vñ ⁊ aliū modū ponit. zi. ꝺe ciui. ꝺei. vbi ꝺicit q̄ sicut ī ꝺitione aīe aīa ꝓiungiꝝ corpori. vt ꝺans ei vitā q̄uis vnuz sit corporale ⁊ aliō spūale ⁊ ex tali ꝓiunctione ꝓcipit aīa vehementē amorē ad corpus: sic aīa separata ligaꝝ igni vt accipiēs ab eo penaz. ī quo ītuit aīe penā eē p ꝺtentionē ī igne. Uel ꝺicendū q̄ augº itelligit q̄ ea gbus ēmediate aīa afficitur ad dolorē vel tristitiā sunt spūalia quatenus ignis ñ affligit aīam nisi mediante app̄bensiōe vel seipso vt app̄benso q̄ ē qꝺā eē spūale: q̄uis ista rñsio nō videaꝝ multū efficaz: qz per istū modū possz ꝺici q̄ gcḡd affligiꝝ: affligatur nō per corporalia sz per silitudinē corporaliuz: qz nihil affligit nisi vt app̄bensū. ¶ Ad zm̄ ꝺicendū q̄ principale a gens oz eē nobilius patiente: sz nō oz q̄ ist̄rale agēs sit nobilius: nll's aūt ponit q̄ ignis sit p̄ncipale agēs ī afflictione aīe: ⁊ iō non oz q̄ sit nobilioꝝ aīa. ¶ Ad 4m̄ ꝺicendū q̄ argumentū illud bñ ꝓbat q̄ ignis ille non affligit ꝺemones vel aīas separatas p ēmissionē: sz nō ꝓbat q̄n affligat p ꝺetentionē. ꝺetēti.n. ī carcere nō solū affligunꝝ ꝺū actualr ꝺetinenꝝ: sz ēt ꝺū exeūt scientes se iterato ꝺetrudēꝺi: ita q̄ afflictio sp̄ ē per ꝺetentionē vel ꝺeputationē ad locū ꝺetinē tem: sicut eꝺ electi gaudēt ꝺe celo empireo q̄ quoꝺāmodo in eoꝝ cedit gloriam non solum quando sunt ibi: sed quāꝺo recedunt scientes illum locum sibi ꝺeputatū. ideo ꝛc̄.

¶ Be ꝺiuersis aīaꝝ receptaclis. Di. XLV. a

Preterea sciēꝺum ē q̄ oēs aīe: vt ait aug. cū ꝺe hoc seculo exierint ꝺiuersas hñt receptiōes: bōe hñt gaudiū: male vero tormēta. Sed cū fctā fuerit resurrectio ⁊ bonoꝝ gaudiū amplius erit: ⁊ maloꝝ tormēta grauioza q̄ñ cum corpore torq̄bunꝝ. Ex his oñditur q̄ maiº erit gaudiū sctōꝝ in resurrectiōe ⁊ post: q̄ꝫ fuerit añ. ⁊ q̄ ꝺiuersa receptacula habebunt aīe scōꝝ. Be qbº idē aug. ait. Tps qꝺ inter hois mortē ⁊ vltimā resurrectionē interpositū ē: aias abditis receptaculis ꝓtinet: sic̄ vnaqueq̄ ꝺigna ē vel requie vel erūna. p eo qꝺ sortita est in carne ꝺū viueret.

¶ Be suffragȳs defunctorum. b

n Ecꝫ negāꝺum ē vt ait augu. defunctoꝝ aīas ꝑ pietate suoꝝ viuētiū releuari: cuz p illis sacrificium mediatori offert: vel elemosyne fiunt in eccl'ia. Sed hec eis tm̄ ꝓsunt q̄ cum viuerēt hec sibi vt postea possent ꝓdesse meruerunt. Est.n. quiꝺā viuēꝺi modº nec tam bonº vt ñ regrat ista post mortē: nec tā malº vt ei ñ ꝓsint ista post mortē. Est vero tal' in bono vt ista nō requirat: ⁊ē rursus tal' in malo: vt nec his valeat: cū hec vita trāsierit: adiuuari. Quo circa h oē meritum cōparaꝝ quo possit post hanc vitā quispiā grauari vel releuari. Nemo aūt speret qꝺ hic neglexit cum obierit apud ꝺeuz ꝓ-

mereri. Nō ergo ista q̄ p defunctis cōmēdādis freq̄ntat eccl'ia illi apostolice sūt aduersa inie q̄ dictū ē. Oēs stabim⁹ añ tribunal xp̄i: vt referat vnusq̄sq; p̄m ea q̄ p corp⁹ gessit. s. bona vl' mala q̄ ēt hoc meritū sibi q̄sq; cū in corpe viueret cō parauit: vt possēt ei ista pdesse: Nō. n. oīb⁹ p̄sūt: t q̄re nō: nisi pp differētiā vite: quā q̄sq; gessit i corpe. Cū g̃ sacrificia siue altaris siue q̄rūcunq; aliaꝝ elemosynaꝝ p baptizatis oīb⁹ offerūt p valde bonis gratiaꝝ actiōes sūt: p nō valde malis sūt ppitiatiōes. Sed p valde mal' t si nulla sūt adiumēta mortuoꝝ: tm̄ q̄lescūq; viuoꝝ ꝓsolationes sūt. Quib⁹ vero p̄sūt: vel ad hoc p̄sūt: vt sit plena remissio vl' certe vt tolerabilior sit ipsa dāpnatio. Oronib⁹ ergo scte ecclie t sacrificio salutari t elemosynis q̄ p eoꝝ spiritib⁹ offerunt: nō est dubiū mortuos adiuuari: vt cū eis miseri cordi⁹ agat a dño: q̄z eoꝝ pctā meruerūt. Hoc .n. a p̄ib⁹ traditū tota obseruat eccl'ia. Ut p eis q̄ i cōmunioe cōpis t sanguis dñi dfūcti sūt: cū ad ipm sacrificiū loco suo cōmemorent orēt: ac p illis quoq; id offerri cōmemorēt. Nō ē ergo ābigendū ista pdesse defūctis: sed talib⁹ qui ita vixerūt añ mortē vt possint eis hec vtilia eē post mortē. Nā qui sine fide opāte p dilectionē: cuius q̄z sacris de corpe exierūt: frustra ill'a suis huius modi pietatis officia ipēdunt: cui⁹ dū hic essent pignore caruerunt nō misericordiā sibi thesauri zātes: sed irā. Nō g̃ mortuis noua merita cōparant cū p eis aliqd boni opant suī: sed eoꝝ p̄ce dētib⁹ ꝓna ista reddunt. Nā istā quisq; finiēs vitā: nisi qd in ea meruerit: nō poterit hīe post eā. Ecce quib⁹ t q̄l'r p̄sint illa q̄ p dfunctis freq̄ntat eccl'ia. mediocriter mal' suffragātur ad pene mitigationē: mediocriter bōis ad plenā absolutionē. Qui nō hñt tante pfectiōis merita vt nō indigeāt iuuari p paupes quoꝝ ē regnū celoꝝ ās si bi fecerūt amicos d mām̄ona iniqtatis. Quoꝝ tāta ē pfectio vt his adiutoriis ñ indigeāt: q̄les sūt ap'li t martyres. Ut. n. ait aug⁹. Iniuria ē p martyre orare i eccl'ia: cui⁹ nos dbem⁹ orōnibus cōmendare: p alīs aut̄ defunctis oratur.

¶ De officijs sepulture. c

Ep̄pis vero exequiaꝝ idē aug⁹ ita dic̄.

d Pōpa funeris: agmia exequiaꝝ: sūptuosa diligētia sepulture: viuoꝝ sūt q̄liacūq; solatia: nō adiutoria mortuoꝝ. Qz si aliquid p̄dest ipio sepultura p̄ciosa: oberit pio vilis vl' nl'la. Preclaras exeq̄as in ꝓspectu hoīum purpurato illi diuiti exhibuit turba famuloꝝ: s̄z m̄lto clariores in ꝓspectu dñi vlceroso illi paupi ministeriū exhibuit āgeloꝝ: qui eū extulerunt nō in marmoreū tumulū: s̄z i abrae gremiū. Sit tm̄ cura mortuos sepeliēdi t sepl'chra construēdi: qz hec in scripturis scis iter bona opa d̄putata sūt nec solū in corpib⁹ p̄iarchaꝝ: aliorūq; scōr: sed ēt in ip̄i⁹ dñi corpe qui ista fecerūt laudati sunt. Impleāt igit̄ hoīes erga suos officia postremi muneris t sui hūani leuiamīta meroris. Ueruz illa q̄ adiuuāt spūs defūctoꝝ. s. oblatiōes t orationes multo obseruantius procurent.

¶ De duobus bonis quorum alter plura post mortem habet auxilia. d

O let moueri q̄stio d duob⁹ vno diuite:

f altero paupe pariter sed mediocriter bonis q̄ p̄dictis suffragijs indigēt t meruerūt pariter post mortē iuuari: p altero vero. i. p diuite spāles t cōmunes fiunt oīones multeq; elemosynaꝝ largitiōes: p paupe vero nō fiunt nisi cōmunes largitiōes t oīones. Querit̄ ergo an tm̄ iuuet paup pauciorib⁹ subsidijs: q̄ztuz diues āpliorib⁹? Si nō pariter iuuat̄: nō ei reddit̄ ꝑz merita. Meruit. n. p̄iter iuuari: qz pariter boni extiterūt. Si vero tm̄ suffragij ꝓsequt̄ q̄ztū diues: qd ꝓtulerūt diuiti illa spāl'r p eo fct̄a? Sāe dici p̄t non ei magis valuisse gñalia t spālia q̄z paupi sola gñalia suffragia: t tm̄ p̄fuerūt diuiti spālia ñ qdē ad aliō vl' magis aliqd: s̄z ad idē ad qō gñalia: vt ex p̄ib⁹ t diuersis cāis vnū p̄cipet emolimētū. Pōt tm̄ dici al'r illa plura sbsidia ꝓtulisse diuiti celeriorē absolutionē nō plenioꝝē.

¶ Quibus suffragijs iuuabunt̄ mediocriter boni qui in fine inueniēntur. e

Ed itez q̄rit̄ de aliquo mediocriter bono q talib⁹ idigēs suffragijs i ipso ꝓsum

s matiōis articlo cū reliqs migrauit si saluus fuit? p eo ñ offert̄ vlteri⁹ sacrificiū vel oīo vl' elemosyna: nec habebat tāte pfectōis merita q̄ his suffragijs ñ egerēt. Aliqd ergo saluabit̄? Estimo eū q̄si p ignē trāseūtē saluari meritis t intercessiōib⁹ celestis eccl'ie: q̄ pro fidelib⁹ semp intercedit voto t merito donec impleat̄ xp̄s.

¶ Quō scti glorificati audiūt p̄ces supplicantiū t quō intercedunt pro nobis ad dñm. f

Ed forte q̄ris nunqd p̄ces supplicantiū

s scti audiūt t vota postulātiuz i eoꝝ noticiā pueniūt? Nō est icredibile aias sctoꝝ q̄ in abscōdito facie dei veri lumis illustratōe letant̄: i ip̄si⁹ ꝓtēplatione ea q̄ foris agunt̄ itelligere: q̄ztū vel illis ad gaudiū vel nobis ad auxiliuz ptinēt. Sic̄. n. angelis ita t sanctis qui deo assistunt petitiones nostre innotescunt i verbo dei qō ꝓtemplant̄: vñ t dicunt̄ angeli orōnes t vota nostra offerre deo: nqn qz eum doceant: sed

qz ei⁹ voluntatē sup eis ꝓsulunt. Uñ augu. Angelis qui sunt apd deum inoteſcunt petitiones noſtre vt quodammodo eas offerant deo et de his conſulant:et quod deo iubente implenduz eſſe cognouerit:hoc nobis euidēter vl latenter reporrēt: Uñ ⁊ āgel⁹ hoib⁹ ait. Cū orar etis oō nē veſtrā obtulit deo. Ad oia qdē ſciēda ſufficit deo ſua pfectio:hz tamen nūcios.i.āgelos: ñ q ei q̄ neſcit ānūciēt: Nō.n.ſūt vlla q̄ neſciat:ſz bonū eoz ē de opib⁹ ſuis ei⁹ ꝓſulere veritatē: ⁊ hoc ē qd ei dicūt nōnulla nūciare: ñ vt ipe ab eis diſcat:ſz vt ab eo ipi p verbū ei⁹ ſine coꝛpali ſono: nūciāt ēt qd voluerit ab eo miſſi ad quos voluerit:totū ab illo p illd verbū ei⁹ audiētes.i. i ei⁹ veritate iueniētes:qd ſibi faciēdū:qd:qb⁹:⁊ qñ nū ciādū ſit. Nā ⁊ nos orātes eū:nō eū docem⁹:qz nouit:vt ait verbū ei⁹: Pr̄ veſter qd vob neceſſ ſit priuſq̄ petatis ab eo. Hec iſta ex pte cognouit:ſz futura oia tpalia atq̄ i eis ēt qd ⁊ qñ ab illo petituri fueram⁹:⁊ quos:⁊ de qb⁹ reb⁹ vl exauditur⁹ vl nō exauditur⁹ eēt ſine inicio añ ꝓſciuit. Nō ḡ dicit āgel⁹ oōnes nr̄as offerre do q̄ſi de⁹ tūc nouerit qd velim⁹ ⁊ quo idigeam⁹:que oia añq̄ fiāt ſic ⁊ poſtq̄ fcā ſūt nouit:ſz qz neceſſe hz rōnalis creatura tpales cauſas ad eternam veritatē referre ſiue petendo:quid erga ſe fiat:ſiue conſulendo quid faciat.

¶ Q̄ dictū ē de āgelis attribuit ſctis aiab⁹. g

s

Jaūt āgeli a deo p verbū ei⁹ diſcunt:peti tiōes nr̄as: ⁊ qd d̄ his iplendū ſit ⁊ qd ñ.

Cur ñ credamus et aīas ſctoꝝ dei faciē ꝓtēplātiū in ei⁹ veritate intelligere p̄ces hoium: et q̄ iplende ſint: vel nō:? Inde eſt q⁹ de⁹ dī exaudire p̄ces quoꝛūdā nō ſolū qñ effectu mancipat ſz ēt qñ inoteſcit curie angeloꝝ et ſctāꝝ aiaꝝ qd inde futuꝝ ſit vl nō:et qd cognoſcūt i dei volū tate eſſe:volūt et ipi. Adeo.n. ſupne volūtati adicti ſunt:vt nihil p̄ter ei⁹ voluntatē q̄ant velle. Intercedūt ergo ad deū p nobis ſcti:et merito dū illoꝝ merita ſuffraganť nobis:et affcū dū vo ta nr̄a cupiūt ipleri. Q̄d tñ nō faciunt niſi in voluntate dei iplenda didicerint. Quam⁹ ergo vt intercedant p nobis.i. merita eoꝝ nobis ſuffragenť et vt ipſi velint bonū noſtꝝ:qz eis volētib⁹ ds vult et ita fiet. Ex p̄miſſis ꝓſtat q⁹ cū qbuſdā miſericordi⁹ agit de⁹ q̄ eoꝝ petā meruerint.ſ.cuz mediocriter malis:q ſuffragiꝭ ecclie iuuanť.

Jrca 45.di. q̄runtur tria. Primo vtꝝ ſuffragia viuoꝝ p̄ſint ōfunctis. 2° vtrū ſuffragia facta p aliquo: ſibi ſoli valeāt. 3° de receptaculis animarum.

Quantū ad p̄mū q̄riť vtꝝ ſuffragia viuoꝝ p̄ſint defunctis. Et arguiť q⁹ nō:qz mala facta p viuos i nullo nocēt defunctis.ḡ bona facta p eos nō p̄ſunt defūctis. Cōtra de ſe videť manifeſta:ſz añcedēs p̄baťr p illud Ezechi. 18. Fili⁹ nō portabit iniqtatē p̄ris:nec p̄r ſupple mortu⁹ portabit iniqtatē filꝫ ſupple viui ⁊c. ¶ Contra ē qđ dr̄.i: Machab.12. Scā ḡ ⁊ ſalubris ē cogitatio p defūctis exorare vt a pctis ſoluanť:ſz ñ eēt ſalubris niſi eis p̄deſſet aliqd.ḡ ⁊c. ¶ R° hic ſunt tria vidēda de ſuffragys. Primo p quos fcā p̄ſint. 2° qb⁹ p̄ſint. 3° q̄ ſuffragia p̄oſint.

Quantuz ad p̄m⁹ ſūt.5. ones. ¶ Pria q⁹ p vnū viuū fcā p̄ſint alteri viuo pp charitatis vnionē ſz ſic p̄deſt bonū factū alij bono:p̄m illd ſcoꝝ cōionē:⁊ p̄ i ceps ego ſuz:qz vna ē oīuz fideliū vīs eccl̄ia charitate cōiuncta q̄ ē ſocietas ⁊ amicitia ſpūalis. vñ ſic q̄ ē ſocta ſocietas oīuz bonoꝝ īter aliquos gcquid vn⁹ lucrať oīb⁹ ē cōe: ſic ⁊ dic ſpūalr:nō āt pctōri q nō eſt de coꝛpe xp̄i ſz mēbrū diaboli:qz nō ē cōmunio xp̄i ad belial: vñ exp̄s i pctō moꝛtali ēt nō excōicat⁹:nō ē pticeps alicui⁹ boni q̄ fit i eccl̄ia p vnionē:cū ſit mēbruz p̄ciſum a coꝛpe q̄ nō recipit ifluētiaz ab aia. 2° p̄ſunt ex ſuffragātis intētiōe:vñ ſic ku⁹ cōis plus acgrit dño cui noiatiz ſtipulať q̄ alys:qz obligatio illi q̄riť iſolidū:ſil⁹ ſi iuſſu dñi vni⁹ vel ex re ipius ku⁹ cōis acgrat illi ſpāl⁹ acgriť:ſic ē in ꝓpoſito. Nō ſolū.n.papa:ſz gl⁹ dz ſe reputare ſeruuz ſuoꝝ dei ſicut ſcribit Raban⁹ 2° ꝓlogo Mach. vñ illi ſpāl⁹ p̄deſt cui itendit ēt pctōri qđ ita pōt itendere ſic iuſtū:ſz nō p modū meriti ſz illud: Ne forte nō ſufficiat nobis ⁊ vobis:qz nll⁹ p̄t alteri mereri p̄ma ḡram niſi x̄ps vt pz i puulis baptizatis: Uñ in ezechi. Si fuerit coꝛā me: Noe:daniel ⁊ Job aias:filioꝝ nō libera bunt:ſic alteri ſtipulari nemo pōt niſi q ei⁹ iuri ſubiect⁹ eſt vl p̄r filio vel e p̄:vñ x̄ps mereť nobis ſic filꝫ: ⁊ vnus bonus alys ſic ſeruus dñis:ſz malis ſic exneis niſi merito cōgrui forte p modū ipetratiōis ſic:qz niſi ſtephanus oraſſet paulus ſaluatus nō fuiſſet vt dic̄. Augu. Et de Carolo magno audita eſt vox: Egidy merito Caroli peccata dimitto. Et ſic p̄deſt recipi ad bñficia in p̄ſenti alicui⁹ hois vel multitudis ſiue ſic receptus ſit pctōr:qz tūc fit pticeps pp intētionē q nō erat pp vnionē:ſiue ſit iuſtus:qz plus fit q̄ p̄i⁹. ¶ Scōa p̄ ē quō ſuffragiū viui p̄ſit moꝛtuo. Primo qdem pp charitatis vnionē:qz charitas nunq̄ excidit ſz amicitia pollitica peat p̄m p̄m:⁊ ſic oīa bona bonoꝝ p̄ſunt moꝛtuis ēt ſi fiāt p viuis:ſic miſſa.de cele.miſ.c.z. vbi dr̄.de eadē die miſſā audiāt p ſalute viuoꝝ ⁊ defunctoꝝ. 2° pp intētionē:qz viuūt i memoꝛys viuoꝝ:⁊ ſic oēs miſſe eis p̄ſunt i qb⁹ ē vnū meñto p moꝛtuis. Nō ſic āt alia bona i qb⁹ nō ferť intētio ad defūctos. Nec obſtat beati moꝛtui q i dño moꝛiunť:qz illi i qbus p̄nceps hui⁹ mundi tpe exitus ñ hz q̄q̄ nec culpā nec penā ſic btūs Martinus:ſtati ſūt beati i re nec egent ſuffragys:q vō ſic i dño moꝛiunť q⁹ ſupedificauerūt lignū:fenū ⁊ ſtipulā ſaluabunť q̄ſi p ignē:⁊ beati ñ in re ſz i ſpe:ſic ēt oī tpe p̄ciosa ē i p̄ſpectu dñi moꝛs iuſtoꝝ ēt añ aptionē celi i ſpe nō i re. ¶ Tertia p̄ ē an ſuffragia facta p malos p̄ſint:p̄ſunt aūt p̄mo ex ope operato vt miſſa mali tantū q̄tū boni ſic ⁊ baptiſm⁹. Sz ſic nihil p̄deſt niſi ſacr̄m noue legis vel aliqd ſacr̄ale:vt aq̄ bñdicta ⁊ exorciſmus:nō aūt oratio:ieiunīū ⁊ elemoſina. 2° ex opere operante vtis ecclie cuius miniſter ē pctōr q dicit vigilias p moꝛtuis:nec ſolū vigilie curati p̄ſunt parochianis ſuis quoꝝ ē publica perſona ſed etiā extraneis reſpectu quoꝝ eſt p̄uata perſona:qz eſt miniſter non ſolum huius particularis eccleſie ſed etiaz vniuerſalis cuius omnes boni ſunt mēbra. 3° ex opere operante eius q rogat vel mandat p̄o ſe fieri ſicut bonus dominus per malum ſeruum faciendo elemoſinam meretur ⁊ ſatiſfacit:qz qui p alium facit per ſe ipſuz facere videtur:ſicut chriſtus per malos miniſtros benedicit ⁊ baptizat:⁊ ſic ſuffragia a defunctis mandata vel peracta per malos exhibita eis p̄oſunt. Nec obſtat q⁹ malus

non pōt satisfacere pro alio: qz verum est principaliter: sed instrumētaliʳ sic. 4°: ex ope operāte alterius mādantis puta executoris vel alterius pp eandez rōnez: sic̄ papa mandat fieri solemnes vigilias ꝓ defūcto sūmo pōtifice ꝺ elec. Ubi maiº. libro 6°. pōt ēt qs subdito pro se ⁊ alys orōnes iniungere: ⁊ ēt ꝓfessor penitēti qꝫ ꝓ se oret. 5° ex ope operante ministri: qz ipse opaī aliquo mō: vñ si ꝑlatº malus iniungat bono subdito dicere psalteriū ꝓ aliquo viuo vel mortuo ⁊ bonº subditus dicat alʒ nō dicturus itendēs pro illo dicere i spāli ꝓ quo sibi iniunctū ē vel ꝓ quo iniungens itendit: ꝑdest illi ⁊ si nō ex intētiōe mandātis tñ mandatary. Si āt subditus diceret nō intēdens dicere ꝓ aliquo nisi ꝓ se ipso ad expletionē obie: tūc nō prodesset eīneo illi ꝓ q̄ iniūgens itendebat nec exꝓmebat: nec ex itentiōe mandantis g idignus ē nec mādatary g hoc nō intēdit: ʒ soluz pp charitatis vnionē cū exeq̄nte. Alʒ aūt gnāliter. ñ valēt suffragia ꝓ malos: qz cū is g displicet ad itercedendū mittitur irati aīus ad deteriora ꝓuocaī: qō vez est ꝓ modum vnionis: qz vnitº nō ē: nec ꝓ modū meriti: ʒ qñq̄ ꝓ moduz ipetrationis ꝓsunt: qz oratio pctōris qñq̄ est ipetratoria ꝓ se ⁊ pro alys: vt ꝑz i miraculis q̄ qñq̄ ꝓ ipsos fiunt ad ꝓuersionē ifideliū: sicut iudas cū alys aplis sanabat infirmos. Sz plus valet suffragiū boni bono: qz oibº modis: postmodū plus boni malo: qz ꝓ modū freq̄ntis ipetrationis: qz volūtatē tiñtiū se faciet ēt ꝓ idignis. 3° mali pro bono: 4° mali ꝓ malo: ʒ nō tātū nec tā freq̄nter: qz deus pctōres nō exaudit: sic. ſ. sic̄ iustos ⁊c̄. ¶ Quarta ꝑ ē an suffragia ꝑsint faciēti. Et qdez ad merendū si sit i charitate nō minus pro sunt q̄ si ꝓ se fierēt ꝓm illud: Oratio mea in sinu meo conuertet: ⁊ qñq̄ plus meret hō celebrādo ꝓ alio q̄ pro se: qz maiori feruore charitatis accēsus videt: g scintillas emittit ad alios ⁊ maxime ad inimicos. Dñs. n. ꝓuersus ē ad penitentiā iob cū oraret ꝓ amicis suis. 2° ꝑdest ad satisfaciēdū directe. qñ ille ꝓ quo fit aut ñ idiget: vt qz saluatus: aut capax nō ē: vt qz damnatº: qñ faciēs ē talis intētionis i habitu qꝫ ꝓ se faceret si crederet non ꝓficere illi ꝓ quo intēdit. Uñ Mat. 10. Et si qdē fuerit ibi filiº pacis resīdebit super illū pax vra: sin aūt ad vos ꝓuertet. 3° idirecte ꝓ illū cui suffragiū ꝑstaī g tenet orare ꝓ faciente suffragiuz: alʒ eēt igratº ñ reddēs ātidota: ⁊ sic ē meli⁹ orare ꝓ mortuis q̄ ꝓ viuis: qz mōtui qñ erūt, i padiso sciūt illos q ꝓ eis orārūt ⁊ ꝓ eis orabūt ēt si suffragātes pp pctm̄ suū nihil ꝓfuerūt: qz amicitia ꝓsiderat affectū plusq̄ effectū ⁊ sunt i charitate pfecta ꝓ quā oratio eoꝝ exp̄ssa exaudit. Uiuus aūt pro quo suffragiū facio forte ignorat: ⁊ sic nō orabit ꝓ me: Itē forte ē peccator: ⁊ sic paꝝ valebit mihi oratio sua: aut si est iustus nō tñ in via sp ad nutū exaudit. 4° nō ꝑdest ad satisfaciendū directe: vt si ē mihi iniunctū vnū psalteriū ⁊ tibi aliud: dicēdo ꝓ te vnū adhuc sū obligatº ꝓ me ad vnuz sicut si debemus ego ⁊ tu glibet, ꝛ. titio: soluendo ꝓ te: maneo obligatº ꝓ me. ¶ Quinta ꝑ ē: an obsit defūcto si omittantur suffragia ab eo mādata. Et qdez nihil quo ad meritum qō totuz i hac vita cōparaī: respectu cuiº bona voluntas ꝓ facto reputaī. 2° nec quo ad pene intēsionē: qz illa cū aīa egredit sic sibi taxaī qꝫ nec augetur nec minuit. 3° nec quo ad ꝓpetuationē. Si. n. aliqs sit i carcere ꝓ ōbito qō aly soluendū cōmisit: alio nō soluēte ꝓpetuo ibi tenebit nisi ꝓ se soluat: ʒ si ꝓ se manēdo in carcere solueret solutione pacta ēt ꝓcuratore nō soluēte ea facta liberaret: ⁊ sic ē hic. Sz si qs mādat solui forē facta ⁊ nō soluanī: si fuit i mora soluēdi i vita ⁊ nō penituit: damnaī retinēdo opus mercenary vsq̄ mane. Si āt non fuit i mora vel penituit: tūc nō damnabit ʒ stabit i purgatorio minº ꝓ hoc qꝫ solui mādauit q̄ si ꝓ obliuionē venialē nec soluisset nec solui mandasset. 4° nocet si qō potuit soluere in vita vel cito post mortēm mādauit solui tardius. Unde melius faciunt g in vita soluunt testamentuz suum: vel anteq̄ bona ad heredes pueniant: qz modicū in vita suffragy plus valet q̄ multa post mortē: postq̄ q̄to citiº tāto meliº. 5° nocet sola negligentia ꝓcuratoris ad ꝺ vt ꝺintius ibi moreī: qz nec ex ope opato qō nō est: nec ex opere operāte executoꝝ liberatur: sicut dñs pōt excōicari iuste qñ citatº misit ꝓcuratorēg nō cōparuit: cū sit ꝓtumacia va vel ꝑsumpta ex quo citatº nec ꝓ se nec ꝓ aliuz cōparuit. Sz qñ ꝓcurator diē accepit ⁊ ipe citatus ē ⁊ nō dñs ʒ noīe dñi: pp eius ꝓtumaciā dñs excōicari nō ꝺz: cū non sit ꝓtumax ipse g citatus non est ʒ fuerit negligēs eligendo talē: qz ꝓ negligentia sine ꝓtumacia nō ꝺz qs excōicari: ʒ iste mortuus ē obligatº ꝓ se: vñ si nō soluat ꝓ se vel per aliū detinebiī quousq̄ soluerit per se ipm.

Quantū ad z^m^ qbus prosint: sunt etiaz quinq̄ ꝓnes. ¶ Prima qꝫ suffragia nō prosunt illis qui fuerūt: sunt: vel erunt i limbo pueroꝝ: qz nō sunt in statu sicut nec damnati: vñ nec passio xp̄i illis ꝓfuit. ¶ Scōa ꝑ qꝫ non proderant ante mortē christi illis g erant in limbo patrum: nec ad merendū: qz nullus mortuus ē in statu merēdi sicut nec angelus: nec ad satisfaciendū: qz nō habebāt satisfacere nisi ꝓ debito nature qō solus xp̄s potuit soluere. ¶ Tertia ꝑ est qꝫ non prosunt illis qui sunt in celo per modum indigētie quo ad p̄miū essentiale. Unde de cele. mis. Cum marthe. ꝺr mutata secreta leonis pape i qua diceba tur: aīe leonis hec ꝓsit oblo ⁊ dicitur vt intercessione leōis hec nobis prosit oblatio: qz iniuriaz facit martyri qui orat ꝓ martyre: prodest tñ eis ad gaudiū accūtale: qz gaudium est in celis super vno peccatore ⁊c̄. Cresceit aūt: qz de pluribus sed non maius: vnde si certū est aliquem esse in celo: i fidelitas est orare ꝓ eo. potest aūt eē certū ꝓmo per bibliā vt de gbus scriptū est: sicut de aplis p̄ter filiuz pditionis: ⁊ de patribº veteris testamenti: Unde male dixit g dicebat qꝫ nolebat esse vbi est petrus: qz vbi credebat esse petrum non debet hesitare christianus. 2° qz pro fide sustinuit martyrium ʒ ante peccauerit vt Cyprianus: qz falce martyry oīa credunī purgata. 3° si post baptismū statiz decedebat puulus: ⁊ tūc si missa dicaī ꝺz eē oratio ꝓ oibus defunctis vel ꝓ alys nō pro illo. Nā si maior ifante: orari p̄t: cuz ēt q̄rto diaī. dicat Gregoriº damnatū puerū necdū gn quēnem. Si ēt adultus statim moriī post baptismū orari pōt: qz forte nō peiuit nisi de mortalibº: ⁊ sic ꝓ venialibº indiget suffragys. 4° si ē canonizatº: qz sacrilegy instar ē dubitare vtrū dignus sit quē elegerit ip̄erator. ʒ. n. eccl̄ia erret iudicādo hūc eē viz ⁊ illā vxorē: non tñ pp ꝺ i sacro mr̄imony. Sz ꝺ cū cultus religionis sit ꝓfessio q̄daz fidei nostre: si eccl̄ia erraret canonizādo sctm̄ quē indicit colendum vl̄r eccl̄ie: videret erroꝝ in ꝓtingētibº fidē: ideo ⁊c̄. Qz aūt ꝺr multoꝝ corpora veneraī in terris quoꝝ aīe sunt i inferno: de nō canonizatis itelligiī: sicut de latrone beati martini: sed in priuato ʒ venerari nondum canonizatum. ¶ Quarta ꝑ est qꝫ suffragia nullo modo ꝑsunt illis g sunt i inferno damnatoꝝ: quia in inferno nulla est redēptio. Unde de quibus est certum: nō est orandū sicut nec ꝓ demonibus. Reputatur autem certū de hereticis ⁊ paganis. Exemplū in luca de fratribus orātibus ad sepulcrū poete qꝫ scirent meliorē ⁊ peiorem versum quem ille vnq̄ fecisset: ⁊ audita est vox primo de peiore. Omne iuuās statuit iupiter esse pium. 2° de melioze. Est virtus placitis abstinuisse bonis. Cum autē pro ipso ouidio vellent orare. audi tus ē tertius versus. Nolo pater noster carpe viatoz iter. quasi dicat: damnato mihi non prodesset. Unde gregoriº punitus est ꝓ traiano. 2° de iudeis: vnde transiens per ci miteriū eoꝝ ñ ꝺz dicere ꝓ eis pr̄ nr̄. 3° de xp̄ianis ñ sic p̄t eē certuz: vñ q̄uis pctm̄ sit manifestū ⁊ nō pnia: pōt orari ꝓ eis i secreto: ⁊ ōbēt reddi suffragia siue se occiderit siue i bello iusto: duello: vl̄ torneameto mortuº ſit: aut cū mere-

trice: vñ Aug⁹ pro oibus regeneratis dz fieri oratio: sz ñ publice pp scādalū. Exēplū de monacho proprietario Hrego. Et silr pro suspensis ⁊ iuste damnatis: qr ēt latro ī morte penituit. Sz si ueniaī mortuº subito g ꝑus fuit bone vite in publico oratio ꝑ eo fieri dz: qr iustus si morte ꝓoccupatus fuerit ⁊c. ¶ Quinta ♁ ē q ꝑsunt suffragia oibº ⁊ solis g sunt ī purgatorio: g possūt g alios satisfacere: g nō possunt p se ipsos: sicut pz p multa exēpla. 4. dialo.

5ª ♁

Quantum ad 3ᵐ. q. ſ. suffragia ꝑsint sunt. 7. ♁nes: ꝓmequatuor fundantur super decretū gregoꝛy. Aie defūctoꝝ q̄tuor soluunt modis ⁊c. ¶ Prima igit ♁ ē. q aie defunctoꝝ soluunt ꝑcibº sacerdotū. i. missis: qr iter oia plus valet sacrificiū mediatoris ⁊ sanguinis agni ad educendū de carcere egypti: siue fiat ō mortuis: siue ꝑ mortuis pp deuotionē ⁊ intercessionez: qr ē ibi duplex memēto. vñ de cele. mis. c. 3. missa de cadez die ꝑ salute viuoꝝ ⁊ defunctoꝝ. Uñ oīs missa vtrisq; ꝑdest non solū pp charitatis vnionē sicut ⁊ cetera bona: sz ēt pp intentionem quā celebrans missaz dz hr̄e ad vtrosq; sz ꝑncipaliꝛ ad eos quos vult pōt dirigere. ¶ Scōa ♁ ē q aie defunctoꝝ soluunt ꝑcibus scōꝝ nō solū in ꝑria q orant ꝑ socys suis: non sic pincerna q succedētibus ꝑsperis oblitus fuit ī erēptis: sz ēt ꝑcibus iustoꝝ viatoꝝ ⁊ ꝑcipue oꝛōe dñica pr̄ noster. Nā aduocatº noster: factus ē iudex noster cui esset obꝓbriū venire ꝯ factū suū ifringere vel cassare libellū quē forma uit ⁊ edidit: vñ in cimiterio dz dici. Jtē psalteriū qō est oratio ēt spūssancti g postulat ꝑ nob gemitibº inennarabilibº. Uñ nec oꝛōnes anselmi nec q̄cūq; alie sūt ita deuote. 3°. vigilie ab eccl̄ia institute: sic plus valet aq̄ ꝑ eā bñdicta q̄z alr. ¶ Tertia ♁ ē. q aie defūctoꝝ soluunt elemosinis charoꝝ: qr elemosina a morte liberat ⁊ facit ī uenire vitā eternam: qr ēt ꝯcludit oꝛōnez ⁊ ieiuniū ad q̄ tenet elemosinaz recipiēs. Exēplū ī vitis patrū quē sine ītermissiōe oꝛat elemosinari⁹ magl q̄z anachoꝛita ⁊c. ¶ Quarta ♁ ē q aie ōfūctoꝝ soluunt ieiunys ⁊ gbuscūq; afflictōibus coꝛporalibº. sic btūs dñicus cathena vnā disciplinā accipiebat ꝓ illis g sūt ī purgatorio. ¶ Quinta ♁ ē q aie defunctoꝝ liberantur ī dulgētys ꝑlatoꝝ. Sic. n. ꝑlatus pōt dispēsare thesauꝝ eccl̄esie: sicut ꝑuatus bona ꝑꝓria: vñ sic bona mea possuz cōicare ī differēter viuo ⁊ mortuo: sic ꝑlatus merita scōꝝuz ⁊ superogatiōes coꝝ: ouz tñ illud ꝑ quo mortuo daī fiat a viuo. ¶ Sexta ♁ ē q sepultura prodest viuis ⁊ defūctis. Tumulatio. n. funeris ⁊ pompa exegaꝝ ꝑdest viuis tripliciter. Primo ne offendant visu vel olphatu cadauerū. 2° ad fidē resurrectiōis astruendā: pp qō nō sunt aues tumulande sz ꝓꝑciende nisi pp vitandū fetoꝛē terra coopiātur: sic ⁊ oīa cadauera possent sepeliri ēt iumentoꝝ: qō tñ non palā pp scandalū faciendū est: Et qr oēs hoies ēt mali ad resurrectionē ꝑtinent: oēs sepeliēdi sunt: cū hoc sit officiuz hūanitatis ⁊ pietatis qō oī boī est exhibendū. Unde excōicati ⁊ gcūq; gbº sepultura ē ī terdicta: ñ minº sūt sepeliēdi q̄z iudei yl paganī: ⁊ si eēt aliq̄ō cimiteriū ꝑ talibº nō eēt ꝑ hibendū magis q̄z cimiteriū iudeoꝝ. Si. n. excōicato ē in necessitate elemosina facienda: ī extrema nēcitate sepultura elemosina nō est negāda: sz solū terra benedicta: oblo ⁊ silia. 3° ꝑdest ad solatiū. Mortuo vō ꝑdest inq̄ntū ō cera: oleo: oblonibº ⁊ sericis cedit ī honoꝛē dei ⁊ vtilitatē pauperū vel ministroꝝ: ut si de pāno serico fiat altaris paramentū vel eccl̄ie oꝛnamētū vel in pecuniā redactū deī pauperibº. Oꝛ aūt equº falerat⁹: hō oꝛnatus ad ostētatōnē ⁊ pompam solū offeraī nec redimaī nec largiaī mendatiū est ⁊ nō ꝑdest. ¶ Septima ♁ ē de loco sepulture: qr locus etiā ꝑdest vt vel sanctis magis oꝛet vel illi ō loco. Unde pr̄es nolebāt sepeliri cū xp̄o. vt resurgerēt cū xp̄o. ¶ Ad argum in oppositū ē dicendū q nō est silr de malis viuoꝝ ⁊ ō bonis: qr auferre alicui qō sibi debeī repugnat iustitie: sz dare alicui qō sibi nō debeī nō est iustitie ōriū sz ē liberalitatis: ⁊ vtus nō ōriaī virtuti: ⁊ ideo si gs puniret ꝑ pctō alterius nolens: auferet sibi aliq̄d ōbitū: cū punitō sit ablatio alicui⁹ ꝓueniētis: ⁊ sic eēt iniustū: sz qñ ꝓferī ei aliq̄d ex facto alterius fit ei grā: pp qō ꝓmū non ē apud deū g nihil iniuste agit: sz 2ᵐ inquantum gratiose acceptat oꝛationez viui ꝓ mortuo: vel satisfactionē. Questio. II.

1ª ♁

Secundo queriī vtrū suffragia fctā pro aliquo sibi soli valeāt ⁊ non alys ꝑ gbus nō fiunt. Et videī q nō qr in lr̄a dr ex vbis augustini q suffragia ꝑ sunt illis mortuis g cū viuerent meruerūt vt talia possent eis ꝑdesse post mortez: sed multi ꝑ gbº suffragia nō fiūt magis merue runt vt suffragia possent eis prodesse post mortē q̄z meruerunt illi ꝑ gbº suffragia fiūt. g videī q suffragia magis pro sint aligbus ꝑ gbus nō fiūt q̄z illis ꝑ gbus fiunt. ¶ Contra: qr nihil frustra fit ī eccl̄ia: sz si suffragia facta ꝑ aliquo tantū ꝑdessent alys q̄ntuz illi ꝑ quo fiūt frustra fierent ꝑ aliquo spāl r: ⁊ tñ fiūt ꝓm cōsuetudinē eccl̄esie. g ⁊c. ¶ Ad hic sunt tria videnda. Primo q̄ntū ꝑsint suffragia. 2° quō quis ab obligatiōe suffragiorum liberetur. 3° vtruz sancti cognoscāt oꝛōnes nr̄as quas ad ipsos dirigimus.

1ª ♁

Quantū ad ꝓmū sūt gnq; ♁nes. Prima q suffragia nō tantū ꝑsunt illi ꝑ quo nō fiūt quantum illi pro quo spāliter fiūt ⁊ ex ītentione. Ex quo. n. ꝓm illuz modū ꝑsunt suffragia defunctis ꝓm quez viuis: sicut plus valet viuo ꝑ quo fit determinate q̄z alys: sic ⁊ mortuo nō obstāte exēplo posito de luce ⁊ doctrina: qr talia nō opant ex ītentōe sz ex nāe nēcitate. ¶ Scōa ♁ ē q suffragiū fctū ꝓ multis tantū valet quantū ad gaudiū cuiuslibz quantū si ꝑ quolz fieret: qr charitas de q̄ scriptuz est q nō q̄rit que sua sunt: cōia ꝓꝓrys nō ꝑꝓria cōibus añponit: vñ sicut religiosus bene disꝓsitus plus gaudet de legato cōitati q̄z de legato singulariter sibi facto: sic ibi: sz quo ad liberationē ñ ꝑ se sicut ēt debitū solutū ꝑ multis oīum debitū attenuat sz nullū ex toto libat: cū tñ posset ꝑ vno solutū ipm ex toto liberare: vt si tantū soluaī ꝑ oīb⁹ q̄ntū gl̄ibz ꝑse dz: vt si ꝑ gnq; captis ī turri syloe g erāt debitoꝛes singulozuz denariū soluaī vnus denari⁹ ꝑ oībus: nll's liberaī sz restāt quatuor denarij soluēdi: sz si soluereī vnus ꝑ vno statiz expediret: sz p accūs pōt tantū valere: vt dicet ī seq̄nti artic'o. ¶ Est aūt hic dubiū: qr dicūt doctoꝛes q ille g ē in maiori charitate plus gaudet de suffragio facto ꝓ alio q̄z ille ꝑ quo fit. boc. n. vno mō ē verū. alio mō falsuz. Suffragiū. n. ⁊ ē bonū facilitatis inq̄ntuz est actus eiº bonus reddēs ipz cōmēdabilē ⁊ acceptū cozā deo: ⁊ ē bonū eius ꝑ quo fit inquantuz ꝑ eo satisfacit. Quātū ad ꝓmā bonitatē plus gaudet de suffragio ille g ē in maiori charitate. q̄z ille ꝓ quo fit: qr cū illo mō suffragiū nō sit magis bonū vniº defuncti q̄z alterius sz sit bonū soli⁹ faciētis: de eo tāq̄z de equali bono plus gaudet ille g plus hz de charitate. Sz quantuz ad 2ᵐ valoꝛē cū ille valoꝛ sit bonū illi⁹ solius ꝑ quo fit ⁊ vnicuiq; magis ē amabile ꝓꝓriū bonū q̄z alienū: iō q̄ntū ad istā ꝓsideratiōnē plus gaudet de suffragio ille ꝑ quo fit exñs ī minoꝛi charitate q̄z ille ꝓ quo non fit: dato q ille sit ī maiori charitate. ¶ Tertia ♁ est q hñs spāle suffragiuz ⁊ cōe citius liberaī q̄z habens tantū cōe: licz gaudiū sit cōmune modo qui dictus est. Jn die aūt aīarum non debet ꝓncipaliter dici missa nec ꝓ patre nec ꝓ matre: sed ꝓ omnibus fidelibus defunctis: sic quod dādū est pauperibus: non dandū est amicis carnalibus magis q̄z alys: potest tñ quis scōario specialiter intendere suos charos ⁊ ꝓ eis specialiter facere oblationem: sed debent fieri misse ⁊ officiuz ꝓncipaliter ꝓ omnibus: Sed quia diuites plures elemosynas faciunt: inde est q elemosyna quo ad suffragia

plus prodest diuiti q̄z pauperi p accñs:qz plus tenent orare beneficiati pro benefactorib⁹ suis q̄z p alys:alʒ eēnt ingrati. ¶ Quarta ꝑ est q̄ qñ fiunt spālia ⁊ mlta suffragia p illo q nō indiget:vt qz iā ē in glia vel q minus idiget qñ superest diuidit idigentib⁹ vt nō petentiū partes petētibus accrescāt:sicut Aug⁹ dicit in regula. Luz gs suis filys aliq̄z ꝓtulerit vestē:sit ī potestate ꝓpositi vt ī rez cōem redactuz cui neče fuerit tribuat. sic deus nō indigēti datū: dat aly i digēti:qđ vex est i missa de rege in qua dz eē talis ītentio dicētis vt ceteris ꝓfit si illi p quo fit nō ꝓdest. Sz ī missa de viuis vt si celebrē de beata ṽgine p patre meo magis celebraturus p me q̄z p quocūq̄z alio viuo vel mortuo si sciē ei nō ꝓdesse:i sinu meo ꝓuertet nō alioz purgandoruz Mat.x. Sin aūt ad vos reuertet. ¶ Quinta ꝑ ē vtruz valeāt tantū suffragia successiue ꝓtinuata quātū sīl multiplicata:vt puta vnū tricenale ꝓtinuatū q̄tū.30. misse vno die a.30. sacerdotib⁹ dicte:⁊ sīl ānuale quantū.366. misse vna ebdomada a diuersis dicte:⁊ sic de alys. Dicendū q̄ tātuz vel plus valēt ad meritū īstituētis:qz magis ē ad honorez dei ꝓtinuatio taliū anniuersarioz:⁊ hoc ꝓsideras eccl̄ia ea sic īstituit. Sz ad celeriorē liberationē a purgatorio ⁊ citiꝰ videndū deū:plus valet accelerata multiplicatio:qz sacrz in ꝓposito hītū nunq̄z tñ valet ad pene remissionē ex opere opato quantū actu exercitū:sīc pz i baptismo flamis q nō remittit totā penā sīc̄ baptismus flumis. Et sic ēt missa nō duz celebrata ex opere operato nō ꝓt hre tantā efficaciā quātaz iā celebrata:⁊ forte nō tādiu ē iste mansurus ī purgatorio:q̄ vltia missa anniuersary ꝓpetui cantet ⁊ euz liberet. Neutrū ḡ est ꝓdemnādū:qz vtrūq̄z bona ītentiōe fieri pōt ⁊ anniuersariū vt deꝰ clarius videat ꝓ opus sibi magis bonorificū:⁊ mltitudo missaz sīl a diuersis dicendaz vt deꝰ citiꝰ videat:⁊ ñ solū ꝓ āore sui ne diutiꝰ teneat vl tozq̄z.

Quantū ad zᵐ ō libatōe a suffragys sūt qnq̄z ꝙnes. ¶ Prima q̄ soluēs p aliū libat sīc̄ soluēs p seipm ēt si idustria ꝓsone sit electa: qz nō refert qđ ex eq pollētib⁹ fiat nec p quē fiat dū tū eq bene. Esset aūt ꝓsumptuosus q tenet ad suffragiū si putaret oꝝnez suā melioꝝ oꝝnib⁹ alioz sīc̄ phariseus: vñ si missaz quā debeo ꝓcuro dici p aliū liberatus suz sīc̄ si p me ipz:⁊ sic de alys. ¶ Secūda ꝑ ē q̄ liberat qs soluēdo suffragia cū alio sīc̄ solus: ñ solū soluēdo dupluz: vt si dicā vnū psalteriū tecū ⁊ tu aliō mecū cū qlz teneat ad vnū. Doc.n. dubitationē non bz:qz hic nihil minus soluit a duobus sīl q̄z si solueret a quolibz p se:imo si soluat ēt a duob⁹ sīl simpluz: vt si duo quoz qlz dz pro mortuo psalteriū dicāt simul p illo vnicū psalteriū. qđ appet p sīle de horis canonicis ad q̄s qlz īsolidū ⁊ p se tenet:⁊ tñ oēs simul dicētes libant sicut ēt oēs simul audientes vnā missaz liberant ab obligatione qua singuli tenebant vnā missam audire. ¶ Sz ꝯ:qz oēs iuuantes ad vnā missaz nō liberant ab obligatione q̄ singuli tenebant dicere vnā missam:ḡ cū glibet istoz teneat dicere non audire totū psalteriū:saltē p pte quā non dic̄ sz audit nō ē liberatus. Sz non valet:qz ille qui tenet audire missā p se non liberat eā audiēdo per aliū.q vo tenet missaz dicere p alio: pōt eā dicere p aliū. Cū aūtē qs tenet dicere missam audiēdo eaz vel iuuando:nō facit p se qđ dz facere nec p aliū: sz ille q tenet dicere psalteriū p alio dicēdo cū alio partez q dē dic̄ per se partē p aliū:⁊ ille eꝫ ptē per se ⁊ partē per aliū ⁊ sic quodā mō glz totū dic̄: sz tñ regrit q̄ attēdat:aliter debitū duoz ifunderet ī vnū:nec istud per se sufficeret. Uel pōt dici q̄ sīc̄ ī debito būano si duo quoz qlz dz.x. soluant simul.x.nō ē glibet ī toto libat⁹: sz si creditoz acceptet partē p toto aut dispēsatoz creditores hīs liberā ptātez:tunc sic.ita ē hic.qz deus magis acteptat oꝝones cōmunes q̄z singulares:⁊ eccl̄ia:qz magis ē ad honorē dei q̄ oēs simul cātent vigilias q̄z q̄ glibet p se cantet eas: vñ ex dei acceptatione ⁊ eccl̄ie ordinatione liberant ⁊ nō alia rōne. Secus aūt ē de missa q̄ pter opus opās bz efficaciā maiorē ex opere operato: vñ si plures quoz glibet tenet vnā missam insīl cantarēt vnā pulcraz missam vno p oīb⁹ celebrante ⁊ alys oībus iuuantib⁹:nō pp hoc eēnt liberati:qz ⁊ si in hoc vna eq polleret multis quo ad opus opans: nō tñ quo ad opus operatū. ¶ Tertia ꝑ ē vtrū soluēs suffragia ī peccato mor 3ª ꝑ
tali liberet an teneat itez soluere? Et videt q̄ sic:qz ille q fecit pniaz pro se ī pctō mortali pro tāto nō tenetur iterare qz pōt in alio seculo satisfacere:aliogn qđ in alio seculo fieri nō pōt in isto fieri neče ē: suffragia aūt pro alio hic gdez ⁊ nō in purgatorio solui possūt:nā ibi pro se ⁊ nō p alio gs soluit. ḡ in hac vita tenet suffragari sibi. ¶ Solo ñ ē verū pri mo gdē:qz aut ē obligat⁹ ad suffragia ex statuto superioꝝ: ⁊ tūc non tenet iterare:tum qz supioz nō potuit eū obligare ad hoc q̄ faceret ex charitate sz solū ad sūam facti: tum qz dz supponere q̄ superioz statuēs vel iungēs est ī charitate ⁊ ita suffragiū valet ex ḿerito mādantis ⁊ si nō exeq̄ntis q sibi ꝓscius est de mortali. 2° aut ex ꝓmissione ꝓpria: ⁊ tūc non ē verisīle q̄ se obligauerit ad dicendū in charitate sed solū ad dicendū vel faciendū absolute. 3° aut solum rōne btneficy accepti:⁊ tunc vel nō est obligat⁹ de necessitate sz de ꝓgruitate tñ: vel si est obligat⁹ ex necessitate nō tñ determinate ad hoc suffragiū vel ad illud: vñ illud non tenet iterare sicut nec illud tenebat facere: īmo nec tenetur aliud facere si fuerit missa cuius principalis eficacia est ex opere operato etiam si sit malus ministēr: īmo nec si sit aliud: qz valet ex charitate postulātis suffragiū interpretatiue p būficy collationē. ¶ Sz hoc videtur eē ꝯ illō qđ alʒ dictū est q̄ nullus pt satisfacere p aliū nisi ille alius sit in charitate. Cuius n. in se op⁹ mortuū est pro nullo potest eē satisfactoriū. ¶ Et ꝓpter hoc posset dici q̄ si ex manda
to vel rogatu alteriꝰ ī charitate exñtis viui vel mortui alius peccatoz alʒ ñ facturus q̄si ex persona illiꝰ faciat suffragiū prodest illi: si aūt quasi noie suo faciēs: vellet tñ illi applicare: tunc non posset peccatoz pro alio satisfacere vnde pctōz vt procuratoz nō pōt pro alio satisfacere sz vt nūtius
¶ Quarta ꝑ est vtrū soluēs p multis tot suffragia quot dz 4ª ꝑ
oīb⁹ sigilatim libere: vt si soluo.30. missas pro recoñdatis mihi in capitulo ⁊ nō hāc p illo ⁊c. Dico q̄ nō pfecte:qz minus soluit cuilibet:⁊ p ꝓñs non liberat. Nā particularis solutio multa bz incōmoda: vt si debeā tibi.x. titio.x. seyo.x. ⁊ soluo hodie.x. tribꝰ ⁊ cras.x. tribꝰ ⁊ post cras.x. tribus nō tantū ꝓdest eis:qz statim si vni soluissē.x. potuissēt stati de illis facere vtilitatē suā:⁊ sic est dic: vt si sint tres in carcere glibet p.x. si ꝓmo die soluo.x. pro oīb⁹ nullus euadit carcerem lz ōbitū oīuz minuat: si scōa die.x. adhuc nullus. si tertia: tūc oēs simul. Sz soluēdo p singulis ꝓmus ꝓma die: sc̄ūdus scōa die: tertiꝰ tertia fuisset libatus: ⁊ sic duoz feci ꝓditionē deteriorē. Si ḡ alīq in purgatorio exñtes sic sunt dispositi q̄ vnus vna missa ⁊ nō minori suffragio liberād⁹ est ⁊ sint multi tales: vna missa pro oīb⁹ istis dicta neiem eripit: sz dicta p quocūq̄z vna statim eū eripit. ⁊ sic diutius singuli tenerent. Nec hoc ē ꝯ Antisidorēsez q credit q̄ nulla missa celebratur pro qua non plures de purgatorio liberentur. quia quandoq̄z sunt multi in purgatorio sic dispositi: vel qz ibi diu steterūt vel qz pauca purgāda habuerunt
¶ Quinta ꝑ est vtrū soluēs p multis qđ dz p vno illoruz ⁊ 5ª ꝑ
nō plus libere. Et dicendū q̄ sic dūmō ꝓncipal⁹ fiat p illo p quo dz ⁊ p alys scōario. Et q̄ in suffragio hñte opus operatuz efficax sicut in missa hoc liceat: pz in canone vbi semper fit memoria tam pro viuis q̄z pro defunctis. Unde debens vni vnam missam viuo vel mortuo se nunq̄z liberaret vel missam inordinate cantaret si nec secūdario nec aliter haberet memoriam nisi illius pro quo dicenda est. Sed vtrum in alys suffragys sicut est psalterium: vel

aliud iniunctū aut promissum possit quis secundario alios adiūgere: non videt: cū ibi nō sint duo quoꝝ vnū possit applicari vni ⁊ aliud alij. Sz forte opꝰ opans qđ est operatio interior sic pōt diuidi: vt sit intētio faciētis qꝺ ꝓncipaliꝝ ꝓ sit ei ꝓ quo dz: ⁊ si supest aliqd illud alijs applicet ⁊c. Qñ vo vtrūq; eq̄liter intēdit: tūc ē magis dubiū. ¶ Uñ solet q̄ri vtrū ꝓmittens sigillatim diuersis vnā missam libereꝫ celebrādo vnā pro oībus. Dico qꝺ ñ regulꝝ a toto lz a tanto: qz soluit minus q̄z dz: sicut ꝓmittens titio vnā marchā. ⁊ scio ynā: nō totaliꝝ liberaꝫ offerēdo duobus vnā: qz missa celebrata pro multis nō tantū valet singulis. ꝯ Pōt aūt excusari quinq; modis. ꝯ Primo ꝓp ipossibilitatē celebrandi pro quolz spāliꝝ: puta si collegiū saluo officio ad qđ est instituū non pōt soluere plusq; tres vel duas aut vnā missam aut si religioso postq; ꝓmisit a superiore ꝥponaꝫ alie misse: qz difficultas ꝓstationis ⁊ si non liberat: tñ excusat: vñ sicut qñ bona defuncti non sufficiunt ad integre soluendū: creditorib⁹ soluiꝫ sil'pluribus qđ cuilz p se erat soluendū sic hic. z° ꝓp consuetudinē maxime apud eos q̄ scit vl'scire teneꝫ: qz scienti dolus non inferꝫ. Sicut de pochianis q̄ petunt missas a curatis: aut canonici relinq̄ntes āniuersariū canonicis. 3° ꝓp conuentionē si expresse hoc dicat ꝓmittens: qz cōtractus ex conuentione legē accipiunt: qđ ēt sufficē dicere executori: qz cui cōmisit testatoꝝ distributionē pecunie promissa: videt ēt cōmisisse ordinationē de missa ꝓcuranda. 4° ꝓp recōpensationē: qz non refert qđ ex eqpollētibus fiat: vt si i alijs missis vel suffragijs recōpenseꝫ: sicut apud nos missa dicenda a ꝓuentu ꝥponiꝫ vni fratri. 5° ꝓp suppletionē dei. Ubi ē sciendū ꝼm quosdā: qꝺ missaz nō valere tātū pluribus: quātū vni soli si pro vno solo dicaꝫ: proueniꝫ ex actuali ītentione sacerdotis: nō ꝓp hoc qꝺ eius attentio vel eius valor distribuaꝫ diuersis ꝼm diuersas proportiones: sz qz non pōt aliqs ad plures siliaffici tantū quātum ad vnū soluz: sicut nō pōt haberi tanta amicitia acq̄sita ad multos sicut ad vnū: ⁊ iō missa dicta pro pluribus similiter nō tantū valet cuilibet illoꝝ quantū si p illo solo diceretur nisi sūmus sacerdos suppleat: tūc āt supplet. qñ rōnabile ē qꝺ sacerdos tātū affectū hēat ad quēlz ipsoꝝ q̄tū deberet habere ad vnū soluz si ꝓ illo solo celebraret: sicut si aliq parochiani vel canonici ex deuotiōe quā hñt ad suaz ecclesiā faciunt fieri anniuersariū in ecclia sua: qđ fieri nō pōt nisi plures ꝯcurrāt ad vnā missaz: missa illa tantuz valet cuilibet illoꝝ q̄tū si pro quolz solo diceretꝫ missa ab extraneo sacerdote qui nō est ita astrictus defuncto nec eꝭ est cā q̄re suppleat defectus attētionis eiꝰ: ⁊ ideo eius missa nō valet tantū cuilibz qñ ꝓ pluribus celebraꝫ quantuz vni qñ ꝓ illo solo. Ex quo segtur qꝺ si aliqs petit missā i ecclesia sua ꝓ aīa sua: pōt se ecclia obligare illi ad missā quā petit: non obstāte qꝺ illa die dz dici missa ꝓ alio: qz non intendit petere nisi ꝼm possibilitatē ecclie. Sz si petat ab extraneo puta a religioso: taliꝝ non pōt se obligare si missa debeat dici ꝓ alio nisi hoc expꝛmat: qz nō est ꝓbabile qꝺ petēs missaz velit dare religiosis pecuniā vt dicant missā nisi solus haberet missaz. Dicūt ēt isti qꝺ bona spūalia q̄ cōicant religiosi suis familiarib⁹ non ideo dicunt minꝰ valere multis q̄z paucis: qz diuidunt diuersis: qz tota possūt applicare diuersis: sz qz ꝼm cursū cōem qñ aliqs extendit deuotionem suā ad multos deuotio sua minuit: ⁊ ex hac parte talia minus valent multis. Sz qz ēt talia bona plus vel minus valent petētib⁹ ꝼz maiorē vel minorē deuotionē ipsoꝝ: ideo si cū instātia multi petāt ⁊ alij recta ītentiōe eos recipiant videt qꝺ tantū valeāt talib⁹ multis sicut paucis: qz deꝰ supplet vicē deuotōis actualis cū maneat sufficiens ꝼm habituz ⁊ radicē. Sz ꝓma istoꝝ distinctio inter secularē ⁊ regularem: ꝓpriū sacerdotē ⁊ extraneū: nō valet: qz videtur eadē ratio in extraneo sacerdote qꝺ a diuersis eq̄le bñficiū recepit: vñ non minus teneꝫ scdo q̄z tertio rōne bñficij: sicut curatus vtriq; pochiano rōne officij. Nec valet ꝓ istis suppletio de receptis ad bñficia: qz illa receptio fit ꝓncipaliꝝ ad merendum nō ad satisfaciendū: vñ receptꝰ ad bñfitia nō est īmunis a pena sibi iniūcta nec in toto nec i pte ꝓp iciunia que fiūt i ordine sicut eēt ꝓ indulgētias: nec minus diu puniet in purgatorio: ꝓp qđ post mortē solēt recitari obitꝰ vt spāliꝝ pro eis oret. Qui āt spāliꝝ petit missaz pro se vel amico suo viuo vel mortuo: intēdit habere ꝓ se totā missaz ad satisfaciendū: cuz nō possit habere eā totaz ad merendū: qz nullum meritū pōt eē singulariter qn oēs boni ꝓticipent: sz satisfactio sic. Uñ nō ē sile: qz duplex ē dñia inter participiū quod ē ad merendū ⁊ illud qđ est ad satisfaciēdū. ꝯ Prima. dñia ꝓ qz ꝓticipiū meriti ē ex sola vnione charitatis sine aliq̄ intētione facientis spāliꝝ directe ad participantē lz sit maior cū intētione: sz partiū ad satisfaciendum nō: Aliogn quicūq; eēt in charitate siue i hoc mundo siue i alio statim eēt immunis ab omni pena: thesauro ecclesie qui est infinitus distributo pro eius satisfactione: sicut etiam quilibet ex participatiōe meriti xp̄i ꝓ sacramenta mereꝫ p̄miū infinitum qđ ē deus itensiue: ⁊ extensiue vita eterna: vel saltē ille q̄ ē in maiori charitate eēt minoris pene debitor in hoc seculo ⁊ i alio: qđ nō est verū: sz ex sola intētione facientis. 2ª dñia z° est: qz ꝓticipiū meriti nō minuiꝫ ex multiplicatiōe participantiū: sicut pz qꝺ non fit deterior cōdicio multiplicatis electis sz melior: nō solū qz illi icipiūt participare q̄ icipiūt cōicare: cū ēt puuli baptizati sint ꝓticipes bonoruz operū q̄ nihil opant: ⁊ ꝓp b̄ sine p̄iudicio ꝓpus receptoꝝ ad bñficia possūt recipi: nec mius capiūt nouissimi q̄z p̄mi: sz i satisfactione secus ꝼm cōez doctrinā: ꝺ prepositiuū. Sed qđ ipoꝛtat illud participiū meriti dubiū est. Nō. n. ꝓp hoc maiorē hēbit qs gl'iaz: qz cū plurib⁹ participat: qz possibile est illū q̄ non hz plus de charitate eē participē plurium: sic nūc qñ sūt plures fideles q̄z tribus ade: Noe ⁊ Abrae: vel aliqs ē receptus ad bñficia pluriū religiosoꝝ q̄z alius q̄ hz tātā charitatē ꝼz quā daꝫ glīa. Uñ ñ videt nisi qz ꝓp merita alioꝝ ꝓfuat eūdē: qñq; a pctō: qñq; a mōte: ⁊ sicō alijs: sicut recordat⁹ ē deꝰ abrahaz ⁊ liberauit loth: cū ēt qñq; ꝓp iustos parcat ipis vbi nō ꝯcurrit merituz nisi ex vna pte: sz qñ ambo iusti tūc ex vtraq; sz per receptionē ad bñficia ꝯsegtur aliā vtilitatē: qz spāliꝰ participat ⁊ ex intētione illa gnāli i recipiēdo ⁊ ex ītentione spāli ꝓ receptis orando.

Quantum ad 3ᵐ. de sanctis vtruz videant orōnes nr̄as sunt qnq; ꝺnes. ¶ Prima ē qꝺ eō- ꝓ ꝺ ueniens ē qꝺ orādo orōnes nr̄as dirigam⁹ ad sctōs. Cui⁹ rō est: qz ꝼm Dionisiū lex deitatis ē infima ad supp̄ma ꝓ media reducere: sz quantū ad dona gr̄e beati sunt medij iter deū ⁊ viatores. q̄ eis mediātib⁹ viatores debēt reduci i deum. Et qz ista reductio nō est ꝓ actiōes necessarias: sz liberas q̄ sole sunt a deo accepte vt remunerāde per beatitudinem: iō decet vt viatores vota sua ⁊ orōes dirigāt ad sctōs vt eis mediātib⁹ ⁊ sua itercessione iuuātibus bonitas diuina refundaꝫ in viatores. ¶ Scōa ꝺ est. qꝺ sūt sancti orādi z° ꝺ a nobis nō solū maiores sz ēt mediocres ⁊ minores: ꝓpter qnq; rōnes. ꝯ Primo: qz aliqs q̄ hz maiorez deuotionem ad minorē sanctū q̄z ad maiorē: ex deuotiōe aūt maxie dependet orōis effectꝰ. z° ad: tollendū fastidiū: qz assiduitas eiusdē rei fastidiū parit: ꝓ hoc autē qꝺ alternatim diuersos sanctos oramus: q̄si i singulis nouus feruor deuotionis cōcitatur. 3°: qz quibusdam sanctis datum est in quibusdaz specialibus casibus patrocinari: vt sancto Antonio ad extīguendum ignez qui dicit infernalis ⁊ qbusdā alijs sanctis in qbusdam alijs infirmitatibus. 4° vt oibus exhibeaꝫ a nobis honor debitus. 5°: qz orationibus plurium q̄z impetratur quod non ipetraret oratione vnius. ¶ Tertia ꝺ 3ª ꝺ est qꝺ valet nobis sanctorum intercessio: qua q̄uis nō sint

in statu merendi nec pro nobis proprie: sunt tamen in statu ꝑpetrandi aliquid nob ex liberalitate eius: quem orant. s. dei cui sunt acceptissimi. Unde non bene apparet qꝺ a sanctis aliquis valor redundet in nobis per modum satisfactionis vel meriti proprie dicti: qr illa satisfactio ⁊ meritū non possunt esse per opera que tunc faciant dum sunt in beatitudine: qr nec sunt in statu merendi nec faciunt opera penalia ꝑ q̄ sola fit ꝓprie satisfactio vt visum est ꝓus: nec illa satisfactio vel meritū pōt esse ꝑ opa q̄ fecerunt dum viuerēt: qr opus bonū qō nō transferr̄ ꝑ opantē in alterū dum actualr opar̄: nō ē postea trāsferibile: qr iā trāslatū ē in aliquē pura i faciēte: igit opa q̄ fecerūt sancti dum viuerēt nō possunt postea trāsferre in nos: ita vt valeāt nobis ꝑ modū meriti vel satisfactiōis. ¶ Restat ġ vt scōr orones soluz nobis valeāt ꝑ moduz grate ⁊ liberalis ꝑpetrationis. ¶ 4° ? est. qꝺ orones sanctor semp valēt nobis quotienscūq; orāt ꝑ nobis postulādo simplr aliqd fieri ꝑ nobis: qr cū voluntas eor fit totalr ꝓformis voluntati dine: nihil volunt fieri circa nos nisi qꝺ deus vult fieri: illud autē qō deus vult fieri voluntate ꝓnte q̄ ē voluntas simplr: semp fit. Nec tñ frustra orāt ꝑ nobis q̄uis nō orēt nisi illud qō sciunt deū velle: qr sicut effect⁹ nāles q volēte deo eueniunt non eueniunt nisi mediātib⁹ causis secundis nō ꝓp̄ efficaciā potētie dine sz ꝓpter ordine z rebus diuinitus istitutuz: sic bñficia dina descēdūt i nos mediātib⁹ btis taz angelis q̄z aiabus scis non ꝓp defectū misericordie dine sz ꝓpter ordinē dinuz ꝓseruāduz quo deus vult bonitatē suā cōicare inferioribꝫ ꝑ superiores. ¶ 5ª ? ē q̄o sancti cognoscāt orones nr̄as quas ad eos dirigimus. Ubi sciēdū ē qꝺ gdā dicūt qꝺ i btis taz hoibus q̄z āgelis ē triplex cognitio. s. nālis ⁊ btā: ⁊ quedā media q̄ ē reuelatoria. Si querat de prima cognitione an ꝑ eaz cognoscāt orones nr̄as: sic dicunt qꝺ nō saltē aīe separate: qr de anglis dictū ē i 2° li°. qd cognoscant de cogitationibus nr̄is. Et hoc declarāt dupl'r. Primo. qr nālis cognitio aīe separate non ē perfectior q̄z nālis cognitio eiusdē aīe ꝓiuncte: aliogn fugiēdum esset aīe vniri corpi si ex ipsa vnione ipsa efficeret imꝑfectior: sed aīa ꝓiuncta nō cognoscit nāli cognitione cogitationes cordiū nec exteriora facta absentiū. ġ silr aīa separata non pōt cognoscere nāli cogniriōe orones nr̄as mentales nec vocales viuor absentiū. 2°. qr nālis cognitio aīe separate ē cōis bonis ⁊ malis: sed mali nō cognoscūt nec cogitationes nec facta viuoruz: sicut dicit beatus Grego. sumēs argumētū de aīa diuitis epulōis q̄ ignorabat statū ⁊ facta fratr suor. ġ nec aīe beator cognoscūt nāli cognitōe facta vel cogitationes viuentiū. Si aūt q̄rat an beati cognitione beata cognoscāt orones nr̄as mentales vel vocales: sic dicunt qꝺ nō: qr illa que quandoq; cognoscuntur: ⁊ quandoq; non: non pertinent ad cognitionem beatam: sed cognitio siquam habēt beati de orationibus nostris mentalibus vel vocalib⁹ nō semper est in eis: qr anteq̄ oremus eas non ꝓcognoscunt: nec aliqs ponit qꝺ talis cognitio sit sp i eis: qr si cognitio taliū eēt semp i eis eadē rōne ⁊ cognitio oīum alior particulariū ꝓtingētium: ⁊ sic nō indigerēt qꝺ aliqd eis reuelaret: qō fm ē: cū angeli ġ nō sunt aiabus iferiores ꝑ reuelatōez purgent a nesciētia multor rer: vt ꝓz per Diony. 6. c. cele. hierar. ġ talis cognitio non ē btā. Minor iā ꝓz: sz maior ꝓbat: qr cognitio bti ē vna cognitio semp manēs ⁊ respectu vnius ꝓncipalis obi eodē mō semp se habens: ⁊ ideo ipossibile ē qꝺ ꝑ eam aliqd de nouo cognoscat: nisi sit aliq̄ mutatio in obiecto representante vel in ipsa operatione vel i vtroq;. constat autem qꝺ in obiecto non potest esse aliqua mutatio: nec in actione quin sit alia fm numerum: nisi forte fz intensionem mutaretur. in simplicibus. n. formis nō inuenitur aliud genus mutationis: mutatio autem fm intensionem non est in beatitudine: alioquin beatitudo eēntialis augeretur: quod nullus ponit. ⁊ si esset non sufficerz ad hoc qꝺ aliquid de nouo cognosceretur sz solū ad hoc qꝺ ꝓius cognitū intensius cognosceret̄: restat ġ qꝺ in actione beata nō est mutatio nisi sit alia fz nūer: ⁊ sic nō esset eadē beatitudo qua semp aliquis esset beatus: qō est inconueniens. Relinquit̄ ergo qꝺ ea q̄ nō semper cognoscunt̄ a beatis nō cognoscāt̄ cognitione beata: ⁊ hec fuit maior. minor ꝑbata ē: ideo segt̄ ꝓclusio. Si aūt loquamur de cognitiōe reuelationis: sic dicūt qꝺ oēs beati cognoscūt orones nr̄as siue mentales siue vocales q̄ ad eos dirigūt̄: qr fm beatū Augu. ⁊ habet̄ in lra di. 49. Ad btitudinez regrit̄ qꝺ vnusq; habeat qcquid vult nec velit aliqd inordinate: sz quilibet recta voluntate vult cognoscere ea q̄ ad ipz ꝑtinent: ⁊ iō beati quibus nulla rectitudo deest volunt cognoscere ea q̄ ad ipsos ꝑtinent ⁊ cognoscūt: sed orones quas ad eos dirigimus ad eos pertinent tāq̄ ad mediatores inter nos ⁊ deum. ġ beati illas orones cognoscunt: ⁊ cum hoc non sit cognitōe beata vel naturali vt ꝓbatum ē: relinquitur ġ qꝺ sit cognitiōe reuelatoria que ꝑtinet ad beatitudinē accidēs talem. ¶ Sed possz sustineri ꝓtra istos qꝺ visione etiā beatifica sancti viderent orationes nostras: qr illa visione sancti nō solum videt diuinā essentiam: sed etiā quicquid ad eos pertinet vt istimet dicunt: sed ad ipsos pertinēt orationes directe sicut isti ēt dicūt. ergo illas vident. Nec obstat qꝺ illa nō variatur: qr possibile est qꝺ beatus a principio siue visionis ⁊ beatitudinis videat in deo omnes orationes ad se dirigendas in perpetuum ⁊ sic postea ꝓpter hoc illa visio nō mutatur. Nec obstat si dicatur qꝺ quāto aliquis limpidius videt deuz: tanto plura in ipso videt: ꝓtingit autem plus orari sanctū minus videntē deū. ideo ⁊c. ¶ Dicendū qꝺ ꝓma ꝓpositio ē vera de visis ꝑ se perficientibus intellectum: sicut sunt quidditates creabiles non de singularib⁹. Uel potest dici qꝺ de nouo ea cognoscunt cognitione non intensa: sed extensa ad plura obiecta: sicut aliqs obscurius videns speculum plura videt in ipso quādoq; q̄z alius clarius vidēs: puta si obscurius videns i facie sua habeat plures maculas vel res alias que omnia videt in speculo ⁊ nō alius clarioris visus qui pauciora habet in facie sua: ⁊ per eandem rationez si videnti speculum superueniat macula in facie sua vel gula que ꝓius non erat videbit illam de nouo in speculo: non vtiq; visione iterrupta nec intēsa: qr nec potentia nec species eius nec obiectū nec lumen sunt intensa que sunt tota causa eius sed visione extensa: ita ⁊ i proposito potest imaginari: quia iz in hoc sit dissimile qꝺ dīna essentia quantum in se est omnia representet ⁊ nō relucent in ea ex parte sua aliqua de nouo sicut in speculo: tamen in alio est simile: quia fm qꝺ videns deum est diuersimode dispositus non solum per lumen glorie sed etiam ꝑ dispositionem naturalem concurrentem: diuersa ei diuina essentia representat ⁊ si de nouo disponatur aliter etiaz lumine nō mutato plura representabit: sicut etiam aliqui dicunt qꝺ post resurrectionem clarius anima deum videbit etiam lumine non intenso. Qr autem dicunt de cognitione reuelatoria non videtur: qr reuelatio est non de illis que specialiter ad vnumquemq; pertinent: sed de illis que generaliter pertinent ad statum ecclesie de quibus in via est reuelatio prophetie: que tamen postq̄ sunt reuelata immediate a deo vel angelo superiore statim cognoscuntur visione beatifica fm quosdam: sed de hoc dictum est in 2° libꝰ di. 9. ¶ Ad argumentū in oppositū est dicendum. qꝺ dictuz Augustini est intelligendum ꝓditionaliter. s. qꝺ suffragia illis prosunt post mortem qui meruerūt in hac vita qꝺ eis possent prodesse: si tamen pro eis fiant. Si autem non fiant pro eis sed pro alijs non oportet qꝺ eis magis prosint quanuis magis meruerint: qr non meruerunt qꝺ eis ꝑdesset nisi pro eis fierent.

TErtio q̄rit de receptaculis aiaꝝ post mortē. Et vr̄ q̄ nō sint plura: qz oēs aie sūt vnius spēi: sz oibus corpib⁹ vni⁹ spēi debet vnus locus. g̊ sil'r oibus aiabus. ¶ Cōtra: qz diues sepult⁹ è in iferno ⁊ laçarus i sinu abrae. ¶ R⁹. hic sūt tria videnda. Prio de receptaculis q̄tuz ad situ in generali. 2° de distinctione situum in speciali. 3° de de sufficiētia ⁊ differentia introitus ⁊ exitus illoꝝ.

Quantū ad p̄m sunt tres ꝓnes. ¶ Pria. q̄ iter ista receptacula celū ē surſuz: alia q̄tuor deorſuz: ⁊ vr̄ ꝓbabili⁹ q̄ sub terra circa cētrū: qz q̄uis aug⁹ arbitret neminē scire: ꝓbat tñ greg. 4°. Dial'. sub terra eē infernū: ꝑ qz itio ad infernū vocat ōscēsus. descēdit ad iferos ⁊c. ⁊ Jacob ⁊ Job. Itē eruisti aiaz meā ex iferno iferiori. Itē Isai. 14. Infern⁹ subtus ꝓturbat⁹ ē. Nec obstat q̄ celū plenū ē electis q sūt pauci vt ipleat dom⁹ dei: ⁊ tñ terra ē q̄si cētrū: ⁊ stultoꝝ infinit⁹ ē nūerus: qz illud intelligit nō de plenitudie coangustatiōis sz pulcritudis q̄ dr̄ celū plenū stellis ⁊ mare piscib⁹ ⁊ mūdus hoib⁹. ¶ z^a ꝑ ē. qūo capiat infern⁹ tātā multitudinē hominū. Ad qd̄ dicūt qdā q̄ oēs hōies q nūc sūt vix capiunt imo nō capiūt millesimā partē terre: ⁊ si sil'r eēt sine aliq̄ di stātia nō replerēt millesimā nr̄e hitabil'. cū sub oi climate plus appeat de cāpis vacuis q̄z de villis plenis sine ꝓparatiōe: si g̊ oēs hoies q fuerūt ab initio mūdi vel erūt vsq̄ i finē: vix excedūt hoies q nūc sūt i millecupla ꝓportiōe: oēs hoies ꝑteriti: ꝑntes ⁊ futuri vix occuparent supficiē terre. Si g̊ ꝓcauitas maioris capacitatis ē q̄ sit supficies terre: m⁹to magis poterūt capi i ꝓcauitatib⁹ terre: q̄ q̄uis nobis nō appareāt: tñ m⁹te sūt: sic oñdit decursus aq̄ꝝ de montibus ⁊ ꝓcussiones terremotuū. Et sz tota supficies terre cuiuscūq; maior sit ꝓcauitate: sic circūferētia centro: tñ illa q̄ ē hitabilis nō: qz aq̄ ⁊ estus maiorē ptē reddūt inhitabilē. Itē qz nō credit plus mūdus durare post aduētū xp̄i q̄z durauerit añ: qz nouissima hora ⁊. i i°. ē: ⁊ ponat q̄ tātū ōbeat durare vt sint gnq̄ milia añ: ⁊ quinq̄ post: fz illud: In medio ānoꝝ notū facies. tñ nō tot mortuū q̄t nascūt: nec oēs hoies gnānt nec femine oēs pariūt: vñ si paru⁹ águlus nr̄e hitabilis ꝓtinet oēs sil'r viuētes: nihil ꝓbibz totū sinū terre q ét dilatabit ꝓphēdere oia corpa dānatoꝝ ⁊ dānandoꝝ. Nā ō spiritib⁹ q locū ñ occupāt nll'a ē qō. Ul' ꝑt dici q plura corpa erūt i eodē loco deo faciēte ad eoꝝ penā qō facit i celo ad scōꝝ gloriā: q̄z corpa cū ipso celo idiuiso erūt i eodez loco. ¶ z^a ꝑ ē. q̄ lz i hoie nobilioꝝ ps sit i medio: sic tñ ñ ē i vniuerso: sic̄ i iferno. Dicūt tñ qdā. q̄ cōp⁹ solis ē i medio mūdi: sic̄ cor i me⁹ aial: ⁊ fz b terra ñ videat me⁹ sz extrēa: vñ ē vilioꝝ ⁊ celū nobili⁹: sic̄ caput respcū pedis. Uel ꝑt dici q ñ ē sil'e: qz cū vniuersuz sit orbiculare ⁊ circūferētia sit eiusdē: nāe qōlibz extremū tz rōnē supiorꝝis. Uñ totū celū dr̄ eē surſuz ex oi pte siue circunferētie respectu terre: ⁊ iō medium tz rōnē ifimi. Jn hoie āt nō sic: qz vna extremitas vt caput dr̄ eē supius: alia vt pes dr̄ eē iferi⁹: ⁊ iō mediocritas nec iferi⁹ nec supi⁹ ē sz bz ifluētiā ad vtrūq; ⁊ iō i hoie nobilioꝝ pars debz situari in medio: non sic autem in vniuerso sed in extremo.

Quantuz ad z^m q̄m ad distinctionē sit⁹ i spāli q̄m ad iferna sūt tres ꝓnes. ¶ Pria certa ⁊ quā oēs ꝓcedunt. s. infernū dānatoꝝ eē sub oib⁹. limbū vo patꝝ eē sup oia: vt sit maxia distātia fz situz inter loca penaꝝ iuxta illud. Uidit abrāā a lōge: ⁊ chaos magnū iter nos ⁊ vos. Nō. n. bz penā sensus sic̄ purgatory nec ét dānī eternaz sic̄ limbū puerorum: vñ oz eē sup oēs ꝓtinu⁹ vel ꝓtigu⁹ iferno. ¶ z^a ꝑ ē dubia de duob⁹ modis: qz Tho. i 3° supponit limbū puerorum pp eternitatez: ⁊ ne locus euacuet exīmis repletis. Sz Petrus de tarētasia ꝓ sic. Dr̄ia locoꝝ post mortez assignat̄ fm dr̄iaz statuū: Uñ exñtib⁹ i penali statu assignat̄ loc⁹ penalis. exñtib⁹ i statu delectabili locus dectabil'. Status āt penalis dupl'r diuidi ꝑt: vl' fz dr̄iaz pene i genere: ⁊ sic differt stat⁹ eoꝝ q puniunt̄ pena sensus ab his q penā dānī tñ habēt: vel fm dr̄iaz pene i differente gradu eiusdē gnis: ⁊ sic dr̄ stat⁹ eoꝝ q puniunt̄ pena tpali eadē ab his q pena eterna. Pria dr̄ia ꝓstituit loca diuersa fm subaz: scōa vo nō fm subaz sz fm gradū supiorꝝis ⁊ iferiorꝝis. Uñ q̄ pres ⁊ pueri puniebāt eadē pena sz i gradu differēti: qz pres cū spe libertatis. pueri sine spe: iō idē erat loc⁹ vtrorūq; sz pres erāt i loco supiori iuxt illud: Uadā ad portas iferi: pueri vo i iferiori. ¶ Sz ꝺ. qz i luce gr̄e plus ꝓueniūt purgādi cū pñb⁹. Ecōtra: qz cū sit idē loc⁹ aiaꝝ ⁊ cōpoꝝ resūptoꝝ: nō vr̄ loc⁹ pueroꝝ eē sub terra: qz nec p⁹ diē iudicij erit vt vr̄ sub terra: q̄ñ ibi nō poterūt eē sine pena: nisi gs dicat q̄ erunt in pte taz ꝓpinq̄ supficiei terre q illumiabūt eoꝝ oculi a sole: qz terra i supficie illumiabit i q̄ ét vitro sil'abit. Itē nō vr̄ q̄ pueri sint sub purgādis: qz tūc vl' ignis purgatorij nō ꝓtinuaret igni iferni: ⁊ sic nō esset vnus nūero: vel essent i igne aie eoꝝ: qō nō vr̄: lz nō affligerēt: sic̄ pueri i camio. vñ vr̄ ꝓbabilius q̄ supior simpl'r sit limbus patꝝ i gb⁹ simpl'r min⁹ erat de culpa ⁊ de pena: post quē limb⁹ pueroꝝ i gb⁹ erat min⁹ de vtroq; saltē itēsiue: ⁊ hec duo receptacla sunt sine igne als frustra ibi eēt purgatorium p tertio loco: infern⁹ p 4°. ¶ z^a ꝑ ē. q̄ qz cētꝝ ē deorſuz oia āt sūt surſū: dicēdū ē q̄ ifernus dānatoꝝ ē circa cētꝝ eq̄l'r ex oi pte: post quē sil'r orbicul'r purgatorij: 3°. limb⁹ pueroꝝ: 4° libus patrū sic semp circulādo. Post iudiciū āt descēdēte igne ꝓfla gratiōis augebit ignis inferni: ita vt ipleat oia q̄ttuor receptacula p̄dcā: ita q̄ ē limbi patꝝ ⁊ pueroꝝ ⁊ purgatorium erūt plēa corpib⁹ dānatoꝝ: ⁊ forte sil'erūt ignis affligens ⁊ corp⁹ afflictū miraculose vt magis penetret. corpora āt dānatoꝝ nō erūt i eodē loco. ꝓpio sz cōi cū sūma pfiura. Poterit ét deus facere q̄ plura illoꝝ sint sil'si loci angustia regrat i fz illō. Alligate ea. fasciculos ad ꝺburēdū. Sz qz fz hoc pueri nō bērēt ex nūc locuz suū: vr̄ alys q̄ lib⁹ pueroꝝ a resurrectōe xp̄i dillatat⁹ ꝓphēdit limbū patꝝ: ⁊ sic vterq; replebit corpibus eoꝝ resumptis bñs aerē inclusum q̄ nāliter corporibus eoꝝ cedat. Jnfernus vo ꝓtinebit purgatorium habens ignem p aere.

Quantū ad 3^m. de sufficiētia ⁊ clausura sūt tres ꝓnes ¶ Pria de sufficientia nūeri: qz gnq̄ fm q̄ vnaq̄q; digna ē gl'ia vl' erūna siue pēa: locus gl'ie ē celū: locus pene aut fz penā dānī: sic ē limb⁹: aut sensus: sic ē infernus: ⁊ vtrūq; mēbrū subdiuidit: qz q penā dānī patiūt: aut simpl'r ⁊ eterna liter: ⁊ hi i limbo pueroꝝ: aut ad tps: ⁊ sic in limbo pr̄uz. Et sil'r q penā sensus ꝑpetuā in iferno: q ad tps in purgatorio sufficiētiā ét ex pte culpe ponit Tho. ¶ z^a ꝑ ē de introitu in receptacula. Ubi sciēdū ē q̄ introitus celi dupl'r differt: vno mō ꝑpetuō nāe ⁊ sic dilatus fuit vsq; ad xp̄i ascēsionē añquā nulla aia ad celū ascēdit: sz sic postea nō differt. Alio⁹ pp purgationē: qz nihil ingnatū i illā ícurrit. Uñ p⁹ ascēsionnē xp̄i nulla aia purgata differt ab ingressu celi: ⁊ ꝺriuz directe ē hereſis greco. Nec dicūt nullū beatificari añ diē iudicij: ꝺ qō xp̄s dixit latroni: hodie mecū eris in paradiso. Jngressus vero purgatorij in purgādo nō differt nec i limbū patrū vel pueroꝝ nec infernoꝝ. Naz solus celi vel paradisi ingressus differri pōt: aly in puncto ad inferna descendunt. Sz gloria corporis differt vt non sine nobis ꝓsumarent q ex vno fecit omne hoiuz genus fm corpus: qui finxit singilatiz corda eoꝝ fz aias. ¶ z^a ꝑ ē de exitu. Ubi sciēduz ē q̄ simpl'r ⁊ in ꝑpetuū nō exibunt de celo: inferno ⁊ limbo pueroꝝ: qz in inferno nulla est redemptio ⁊ beatitudo est status ⁊ pueri sūt in termino: vñ secus de Traiāo ⁊ his q nō per finalem sentētiā fuerūt dānati. De limbo āt egressi sunt patres in die resurrectionis in perpetuum nō redituri. De purgatorio autē singulis diebus singulariter

exeũt ꝛ post diẽ iudicy nullus erit: sz ignis inferni forte vt dcm̃ ẽ illa duo receptacula replebit iplẽs iuxt illud. Dilata uit ifernus aiam suã. ad tps aũt ꝑm legẽ cõem de oĩb⁹ oẽs exibãt i die iudicy ẽt pueri. ꝑm illud: oẽs astabim⁹ ante tribunal xpi ꝛc. Et de aere demones: ꝑm aũt dispẽsationẽ sãcti ad libitũ: purgãdi ad dei nutũ: dãnati ẽt frequẽter appãrẽt vt de Benedicto papa refert gregor⁹: ꝛ vmbra sordida latrõis i vita bti Martini. Itẽ de libo qñqz dispẽsatie exibãt vt pz in suscitatiõe samuel ꝛ appitiõe Moysi in transfiguratiõe dñi: ꝛ i sõno iude machabei. Sz qꝛ i visiõe sõni ñ fit appitio ꝯz verã pñtiã illa ãt sõnũ fuit: iõ veri⁹ ẽ qꝫ Onias ꝛ Jeremias ab eo visi nõ ꝓpter hoc exiuerũt de limbo sed nõ sic legit aliquos egredi de libo pueroꝝ. ¶ Ad arm̃ i oppm̃ dõz qꝫ nõ ẽ sile de corporib⁹ q̃ locant ꝑm potẽtiaz nãlẽ q̃ ad vnũ ẽ determiata: ꝛ de aiab⁹ q̃ ꝑm liberum arbitrium qõ estad oppsita ꝛ diuersa.

¶ Si valde mal⁹ deꝫ mitigatio pene. Di. XLVI

SEd q̃ritur hic de valde malis vtrũ ꝛipsi i aliqua penarum mitigatiõe dei misericordiam sentiant vt minus q̃z meruerint puniant. Quidã autumãt eos nullã reuelatiõem pene habituros: qõ ꝛfirmãt Jacobi auctoritate dicẽtis. Judicium sine mĩa fiet illi qui nõ fecit misericordiã. Aug. etiã ait. Mĩa hic: iudiciũ in futuro. Idem distinguẽs qũo oẽs vie dñi sint misericordia ꝛ veritas ait. Erga sãctos oẽs vie dei mĩa: erga iniquos oẽs veritas. qꝛ ꝛ i iudicando subuenit: ꝛ ita nõ deest mĩa. ꝛ i miserãdo id exhibet qõ ꝓmisit ne desit veritas. Erga oẽs autẽ quos liberat ꝛ dãnat omnes vie sũt mĩa ꝛ veritas: qꝛ vbi nõ miserẽꝫ: vindicte veritas daꝫ. Dicens vbi nõ miserẽꝫ: dat itelligi aliqd a deo fieri vbi ipse nõ miserẽꝫ. Sz his occurrit qõ ait Casiodorus sup ps. 51. loquẽs õ mĩa ꝛ pietate dei. Hec due inquit res iudicio dei sp adiuncte sunt. Ergo ꝛ i punitõe maloꝝ nõ ẽ iust itia sine mĩa. Idem de iudicio et mĩa ait. Hec duo mutua societate sibi iunguntur. In his breuiter oĩa opa õi includit. Aug. quoqz rñdens ill⁹ q̃ reprobozꝝ supplicia finẽ habitura ꝓtẽdũt: ita illoꝝ repellit opinionẽ asserens reprobos ꝑpetuo puniẽdos: vt eoꝝ supplicia mitigari aliquaten⁹ ñ neget. Frustra inquit nõ nulli eternam dãnandoruz penaz ꝛ cruciat⁹ sine intermissione ꝑpetuos humano miserent affectu: atqz ita futurũ esse nõ credũt. Nõ quidẽ scripturis aduersãdo diuinis: sed ꝓ suo motu dura q̃qz moliendo ꝛ in leuiozez flectendo sniam: q̃ putãt i eis terribili⁹ esse dicta q̃z ueri⁹. Nõ. n. iq̃ũt obliuiscꝫ misereri õs: aut ꝓtineat i ira sua misericordias suas. Hos quidẽ i psalterio legit: ꝯz õ bis itelligit qui sũt uasa misericordie: qꝛ ꝛ ipi ñ ꝓ meritis suis ꝯz õo miserãte de miĩa liberant. Aut si hoc ad omnes estimãt ꝑtinere: nõ iõ ꝛnecesse est ut ꝓ dãnationez opinent finiri posse eoꝝ de quibus dictũ est. Jbũt hi in suppliciũ eternũ. Ne hoc modo puteꝫ habitura felicitas eoꝝ de quibus econtrario dictũ est. Justi aũt in uitam eternam. Sed penas dãnatoruz certis tpibus est iment si hoc bis placet: aliquatenus mitigari. Et sic quippe itelligi põt manere ira dei in illis. i. ipa dãnatio. Hec enim vocat ira dei nõ dini ai perturbatio. ut in ira sua. i. manente ira sua nõ contineat miserationes suas non eterno supplicio finẽ dando: ꝯz leuamen phibendo vel interponendo cruciatibus: qꝛ nec psalmus ait ad finiendam irã suam vl⁹ post irã suaz: ꝯz in ira sua. Que si sola esset: alienari a regno dei ꝛ carere magna multitudine dulcedis dei: tam grandis tñ est pena: ut ei possint nulla tormenta que nouimus cõparari: si illa sit eterna: ista aũt si qualibet multis seculis lõga. Adabnebit ergo fine fine mors ꝑpetua dãnatoruz: ꝛ ipa omnibus erit cois sicut mãebit coiter omnium uita eterna sanctoꝝ. Ecce ita asserit hic penas reproborum non esse finiendas: qõ non improbat si dicaꝫ eoꝝ supplicio aliquod leuamẽ adhiberi. Undenon incongrue dici põt deum ꝛ si iuste id possit: non omnino tãtũ punire malos in futuro quãtum meruerunt: ꝯz eis aliquid quantũcunqz mali sint õ pena relaxare.

¶ Determinat ꝑmissas aũcitates. b

Quod ergo dictum est iudicium sine misericordia fieri illi qui non fecit misericordiam ita intelligi põt. Qꝛ iudicium damnationis fiet illi qui non fecit mĩam: ꝓ eo q̃ fuit sine mĩa: vl⁹ fiet iudiciũ ei sine mĩa liberante ꝛ saluãte: qui tñ in aliqua pena alleuiatione misericordiam dei sentiet. Jta cũ dicit misericordiã hic iudiciũ i futuro: nõ negaꝫ qn i futuro sit misericordie effect⁹ ꝛ i electis qꝫ mĩam ab oi miseria liberabũtur: et reprobis q minus q̃z meruerunt cruciabunt. Sz hic nõ sine cã dicitur fieri dei misericordia: ꝛ iudiciũ i futuro: qꝛ ꝛ hic mlt⁹ modis miset⁹ õs quib⁹ nõ miserebit tunc. Vocat. n. õs nũc petõres ꝛ iustificat: qõ nõ faciet: ꝛ tũc reddet singulis ꝑm merita sua. manifeste iudicabit q̃ nunc occulte iudicat. Cui⁹ occultũ iudiciũ vt ait aug. itelligit pena: qꝛ quisqz vel exerceꝫ ad purgatõez vel mouet ad ꝓuersionẽ: vel si ꝓtenit excecat ad dãnatõem. Occultũ ergo iudiciũ dei pena dr q̃ iudicat purgãdo: cõuertẽdo vel excecãdo: iudicia qnoqz dei iterdũ appellãt dispẽsatões ei⁹ de oĩbus reb⁹. Ñ q̃z incõprehẽsibilia sũt iudicia eius: ꝛ iudicia eius abyssus mlta. Judiciũ autẽ quo i futuro iudicabit: intelligit sniã iudicis qua ventillabit area. i.

diuidēt localr boni a malis misterio angelorū: t isti i vitā ducentur: illi in suppliciuz mittentur qui nunc simul mixti sunt.

¶ De iustitia t misericordia dei. c

Sed quomō iustitiā dei t pietatē. i. miaz supra Casio. duas esse res dixit: q̄ sp ad iūcte sūt iudicio dei. Justitia. n. dr t mia ñ due res sūt ꝫ vna res. i. vna dīna eēntia ē sic̄ supa plūb⁹ auctoritatib⁹ oñsū ē. Qz nō ē deo aliud eē misericordē q̄z miam: nec iustū q̄z iustitiā: ꝫ idē pr̄sus. Nec aliō ē ei eē misericordē q̄z iustū: vl mi sericordiā q̄z iustitiā: sz oio idem: qz nō denoiatiue ꝫ eēntialr hec ō do dñr. Cur g̈ dicit scriptura ō opib⁹ dei q̄daz esse mīe: quedā iustitie? Si enī iustitia dei mia est: q̄cūq̄z sunt opera misericordie esse videntur iustitie t ecōuerso. His rñderi pōt sic. illis locutōib⁹ qb⁹ huiusmodi operum fiunt distinctiones: vt alia misericordie: alia iustitie: alia bonitati attribuant: non diuersitas subiacētis. i. rei his vocabulis significate exprimit: ꝫ varietas sensuū t effectuū i creaturis mōstratur. Cū. n. dr de⁹ iust⁹ vel iustitia: eēntia divina predicat: t ēt q ipe sit distributor t iudex meritorū itelligi dat. Jta et cū dicit misericors eēntia diuina p̄dicat: et isuper q ipe sit miseror liberator itelligi datur. Silr cū dr bonus: eēntia diuina p̄dicat. Et cū dr ds: et insup auctor oiuz bonoz ostendit. Jta et cum dr deus: eēntia divina predicat et ipse timendus ostendit. Jnde ergo quedā opera misericordie: quedaz iustitie dicuntur: non quin diuina eēntia hec et illa operet: et quin hec et illa sint opera diuine essentie que dicit misericordia et iustitia. ꝫ qz quedā sūt quibus iudex et equus distributor: q̄daz quib⁹ ostendit miserator. Misericors enī dicit in natura: miserator in exhibitione. et in quibusdam operib⁹ dicit effectus esse misericordie: et i quibusdam effectus iustitie: non q aliud efficiat iustitia: aliō misericordia dei si ad eēntiā referas: ꝫ qz ex quibusdā effectib⁹ itelligit iudex: ex quibusdā miserator: vl vt quibusdaz placet iustus et misericors. Sz ꝫ hoc occurrit qō quomodo ex alīs ostēdatur iustus et ex alīs misericors cū sit idē ei eē iustum et esse misericordē? Si enim ꝑm eandē rōnē dicit iustus et misericors: ex eo opere quo intelligitur iustus intelligitur misericors et econuerso. Sed dixi supra: qz cum dicit deus iustus et misericors ita eadē dīna eēntia significatur: et ꝑm ea idem predicatur: vt etiam quedam diuersa intelligantur. Intelligimu⁹ enī per hoc eum esse miseratorem et iustū iudicem Quod euidenter Origenes ostendit dicens. Oia q̄ dei sunt xp̄s est ipe sapiētia eius: ipe fortitudo: iusticia: sanctitas: ipe prudētia. Sed cū vnū sit in subiacenti pro uarietate sensuū diuersis nūcupatur vocabulis. Aliud enīz significat sapiētia: aliud iustitia. Qñ enī sapientia dicitur disciplinis te diuinarū humanarūq̄z rerū istruere intelligit. Qñ iusticia: distributor vel iudex meritoz insinuat. Jta t prudentia cuz dicit: doctor t demōstrator bonaz vel malaz rerū vel neutrarū intelligitur.

¶ Auctoritatib⁹ ꝓbat quedā iusticie alia misericordie alia bonitati attribui. d

Quod aūt quedā opa misericordie: q̄daz iusticie: quedā bonitati attribuant: i scripturis facile est repire. Et de mia qdez t iusticia manifestū est. de bonitate vero t misericordia ap̄lius latet. Sz augu. docet illa opa ꝓpr̄ie ad miam ptinere qb⁹ aliqui a miseria liberāt. Ad bonitatē vero non solū illa: ꝫ facturā t gubernationē naturalium ita dicens. Ad misericordiam pertinet q a peccatis mūdat t de miseria liberat. Ad bonitatē vero q celū t terram t oia valde bona creauit vt eēnt. Jdē. Celi nō indigēt misericordia: vbi nulla ē miseria. i terra hoīs abundat miseria t supabundat dei misericordia. Miseria g̈ homis t misericordia dī plena ē terra nō celi: qui nō idigēt misericordia: idigent tñ regēte dño. Oia. n. indigent dño et misera et felicia: qz sine illo miser nō subleuatur: felix nō regitur. Jtē alibi. Misericordia est erga miseros: bonitas erga quoslibet. Interduz tñ misericordia large accipit vt bonitas.

¶ Quomodo vniuerse vie dñi dicantur misericordia t ueritas. e

Ost hec cōsiderari oz ex quo sensu uniuerse uie dñi dicant misericordia et ueritas. Hoc multiplicē recipit expositionē. Uniuerse. n. uie dñi mia t ueritas: qb⁹ ad nos uenit ut ait augu. super psalmū itelligunt duo aduēt⁹. Prim⁹ i quo manifestā et multiplicez misericordiā nobis exhibuit: et scōs i quo reqrēdo merita iusticiam exhibebit. Uniuerse ēt vie dñi. i. q̄b⁹ ad dñm ascendim⁹ sūt iusticia qua a malo decliam⁹: et mia q bonū facim⁹. Jn his. n. duob⁹ oē bonū meritū icludit. Sed cū superi⁹ Casio ō. dixerit i his duob⁹ oia opa dei icludit: merito q̄rī pōt an in oi ope dñi hec duo mutuo sibi iungant. Quibusdā placuit nō i oi ope dñi hec duo ꝓcurrere ꝑm effectū dico: nā ꝫ eēntiā nō diuidit mia a iusticia: ꝫ vnū ē. Verū ꝑm effectum i oi ope dñi dicūt eē miseircordiam et iusticiam sz in quibusdam fatentur tantum mi

sericordiā ⁊ i alijs iusticiā: atq; in alijs miam ⁊ iusticiā. Fatent̄ tm̄ dns oia q̄ fec̄ misericorditer agere ⁊ iuste: referētes rōnem dicti ad dei volū tatem q̄ iusticia ē ⁊ misericordia: nō ad effect⁹ misericordie ⁊ iusticie q̄ sunt i reb⁹. Alijs aūt vid̄et q̄ sic dicit̄ de⁹ oia opa sua iuste facere ⁊ misericorditer: ita cōcedendū sit i omni ope dei iusticiā esse ⁊ misericordiā. i. clementiā ſm effm̄ vel signū q; nullū op⁹ dei ē i quo nō sit effectus vel signū egtatis ⁊ clemētie siue occ'te siue apte. Aliq̄n eni manifesta est clementia siue benignitas ⁊ occulta egtas: aliq̄n ecōuerso. ℚ. I.

CIrca 46. di. querit̄ vnuz vtz. s. iustitia sit in deo. Et videt̄ q; nō: q; illud qđ nō ē bonū nisi vt medicina: nō ē bonuz simpl'r nec i deo ponēdū: sz iustitia saltē vindicatiua nō ē bona nisi vt medicina. ġ saltez talis i deo nō ē ponēda. Maior pz: q; qcqd ē i deo formal'r: v̄ dicere bonū ⁊ pfectiōez simpl'r: qđ aūt ē bonū solū vt medicina: nō ē bonuz nisi ſm qđ ⁊ pp aliud. Minor ꝓbat̄: q; pene q̄s iligit iustitia vindicatiua sunt medicine respectu pctō; vt dicit̄ z⁹ ethi. ġ ⁊c. ℂ Cōtra ē auctitas scripture q̄ i plurib⁹ locis iustitiā đo attribuit: ⁊ ꝓbat̄ rōne sic. Illud qđ ē nobilissimū ē deo attribuēdū: sz iustitia ē nobilissima ⁊ pclarissima oiuz vtutū vt dr̄. 5⁹. ethi. ġ ⁊c. ℂ 8⁹. circa bāc qōnez sunt tria videtia. p q̄: ⁊ q̄lis: ⁊ qđo iustitia sit i deo. z⁹ qđo pēa eterna debeat peccato ex iustitia. 3⁹ qđo in punitionē malo; concurret simul misericordia ⁊ iustitia.

Quantū ad p̄m sunt q̄tuor ꝑnes. ℂ Pria in q̄ ꝓsistit rō iustitie ⁊ q̄t modis dr̄. Ubi sciendū q; sicut dr̄. 5⁹. ethi. iustitia ꝓpe dicta ꝓstituit eq̄litatē i acceptionib⁹ ⁊ datiōibus: h̄ aūt dupl'r: Uno mō ſm q; ꝓstituit eq̄litas iter dātē ⁊ accipiētē: vt. s. accipiēs tātū accipiat a dāte q̄m̄ e ꝑ: ⁊ i tali eq̄litate ꝓsistit iustitia ꝓmutatiua q̄ pōit mediū eq̄litatis i emptōib⁹ ⁊ vēditōib⁹ ⁊ in oib⁹ retributionibus. Alio⁹ ꝓstituit eq̄litas iter duos recipientes ex h̄ q; vterq; eq̄l'r recipit ꝑz q; dignus ē: ⁊ i hoc ꝓsistit iustitia distributiua. In pria ġ iustitia. s. ꝓmutatiua regrit eq̄litas q̄titat̄. s. vt tātū q; scq; accipiat ſm valorē q̄m̄ dedit: ⁊ iō iter illos iter quos nō p̄t ee eq̄litas q̄titatis i datis ⁊ receptis: non p̄t ee ꝓpria iustitia ꝓmutatiua: sic ē iter illos quoz vn⁹ nō p̄t reddere equalēs bñficys acceptis ab alio: sic filius nō pōt reddere aliqđ equalēs bñficys pris a q̄ accepit ee ⁊ nutrimētum ⁊ eruditionē: pp qđ q̄titūcunq; fili⁹ retribuat pri i obsequijs nūq̄ tm̄ ē ibi pfecte eq̄litas: pp qđ non saluat̄ ibi ꝓpe rō cōmutatiue iustitie sz tm̄ aliqs modus: inq̄m̄ filius retribuit qđ p̄t ſm modū suū: sic pater dedit ſm modū suuz: vt loco eq̄lis ꝑz q̄titatē sumat̄ possibile vel ꝓportōale: sed iustitia distributiua nō regrit eq̄litatē q̄titatis sed ꝓportiōis. Nō eni oz q; distribuēs bona cōitatis distribuat eq̄l'r oib⁹ sed vnicuiq; ꝓportionabl'r ꝑz q; ē dign⁹. ℂ z⁹ ꝑ ē de dr̄ia iter iustitiā distributiuā ⁊ ꝓmutatiuā. Nā ex ꝑdcis apparet q; iustitia distributiua p quā bōa cōia distribuūt̄ ꝓprio attēdit ad ꝓportionē ꝑsonaꝝ ex q̄ ꝓcludit proportionē rez distribuēdaꝝ: sz iustitia ꝓmutatiua ecōtrario ad hitudinē rei ad rē: sic ꝑz i cōmutationib⁹: puta i emptiōe ⁊ vēditiōe: vl' ad hitudinē actōis ad passionē: vt i iuriys vidicādis ⁊ puniēdis: ad ꝓditōez aūt ꝑsone nūq̄ ꝓncipal'r respicit: non. n. bos dz magis vel min⁹ vēdi vni q̄ alteri. Si aūt respiciat ad cōditionē ꝑsone hoc nō ē nisi ex ꝯsti inq̄m̄ ꝓditio ꝑsone faceret ad q̄titatē iiurie: sic maior ē iiuria si pcutiat̄ ꝓnceps q̄ ꝑuata ꝑsona. Ex q̄ v̄ saluo meliori iudicio q; iustitia distributiua magis dependeat ex ꝓmutatiua q̄ ex ꝓ: q; iustitia distributiua ē i distribuēte: p quā tenet̄ bōa cōitatis distribuere ꝓportionabil'r ꝑsonis cōitatis ſm vniuscuiusq; dignitatē: hec aūt tentio oritū hz ex hoc q; ipe ē obligat⁹ cōitati hīs ex cōitate ⁊ bonore regiminis ⁊ stipēdia laboris: rōne quoꝝ tenet̄ cōitati q̄si p q̄dā ꝓmutatōez ad recōpēsandū bōa q̄ recepit. put p̄t: qđ fac̄ q̄n honores ⁊ officia cōitatis dat vni cuiq; ſm q; ē dignior ⁊ vtilior p cōitate. Aliogn ē ve iiust⁹ i nō reddendo cōitati qđ hz p eo qđ accepit. ℂ 3ª ꝑ ē qūo i deo sit iustitia ꝓmutatiua. Ubi sciēdū q; iustitia cōmutatiua nō ē ꝓpe i đo: q; illa ꝓsistit i eq̄litate rei date ⁊ accepte: sz bñficys dīnis nō pōt a creatura aliqđ retribui eq̄le m'to minus q̄ bñficys pris carnalis. Et itez p ꝓmutationez ꝓpe dictā res vni⁹ fit alteri⁹ q̄ pus nō erat eius: sz nihil ē i creatura qđ nō sit ipsius dei magis q̄ ipsi⁹ creature. ġ nulla iustitia ꝓmutatiua ꝓpe p̄t ee iter deū ⁊ creaturaz: p̄t tm̄ ibi ee qđā modus iustitie ꝓmutatiue accipiēdo ꝑ eq̄li possibile vel ꝓpōtōale: inq̄m̄ creatura deo retribuit qđ pōt ꝑz suā paruitatē: sic de⁹ dat supabūdāter ſm suā excellētiā: ⁊ hoc i bonis. Jn malis aūt attendit̄ iustitia ꝓmutatiua iter deū ⁊ creaturā inq̄m̄ creatura peccās tātū vel tātū ꝓ deū ex sua malitia: punit̄ tm̄ vel tātū a deo ꝑz ꝓdecētiā diuinā ⁊ non ſm q̄litatē culpe p̄cise: q; sic in bonis decet q; ex parte dei sit excessus ⁊ ex parte creature sit defect⁹: sic i malis decet vt sic ex pte creature ē excessus i peccādo: sic ex pte dei sit defect⁹ i puniēdo vel i iligēdo malū pene qđ idē ē. Q; aūt nūc dicim⁹ ex pte dei ee excessuz vel defectū: nō itelligit̄ h̄ put sonat i viciū sz put dicit eminētiā ex pte dei ex parte creature i plus ꝓferēdo de bonis q̄ creatura digna sit: vel i min⁹ iferēdo mala q̄ creature mereatur: qđ totū ꝓuenit ex decētia bonitatis dīne. ℂ 4ª ꝑ ē. qūo i deo sit iustitia distributiua. Ubi sciendū q; iustitia distributiua ponit̄ i deo respectu creaturaꝝ inq̄m̄ oibus creaturis dat ſm vniuscuiusq; dignitatē. Nā ꝑz q; creatur̄ tenēt ꝑz suā nāz altiorē gradū i vniuersalitate rez: sic de⁹ ꝓfert ꝑpetates nobiliores ⁊ opatōes q̄si q̄dā officia cōitatis. Un̄ Diony. 8. c. đ di. noib⁹ dic̄. Q; iustitia laudat̄ i deo inq̄m̄ oib⁹ ꝑz dignitatē tribuit qđ ē itelligēdū de distributōe imediate dicta: q; distribuē ꝑmia ꝑ meritis vl' pēas ꝑ culpis ptinz ad iustitiā ꝓmutatiuā. Si tm̄ bñ aduertamus iustitia distributiua sic accepta i deo nō ꝓprie accipit̄: q; iustitia ꝓpe accepta semꝑ ꝯcludit debitū: sed distributio quā de⁹ reb⁹ nālib⁹ ꝓfert vnicuiq; ſm gradū dignitatis sue: nō ꝓuēit ex aliq̄ debito sz solū ex ei⁹ libalitate. ġ nō ē ibi ꝓpe iustitia. Et ꝓfirmat̄: q; iustitia distributiua ꝓpe dicta ortū hz ex ꝓmutatiua vt declaratuz fuit: sz talis iustitia distributiua non ꝓpe hz ortū i deo ex ꝓmutatiua. ġ ⁊c. ℙz ġ q; iustitia taz ꝓmutatiua q̄ distributiua i deo nō ē aliud q̄ decētia dīna i redditiōe ꝑmioꝝ ⁊ penaꝝ ⁊ i distributione ꝓpetatū ⁊ ꝓncipioꝝ agendi ꝓut

Quantuz congruit substantie vniuscuiusq; rei. ad z^m q̄o pctō debeat̄ pena eterna sunt quattuor ꝑnes. ℂ Pria. q; nō ē dare penā actu i finitā ſm intēsionē vel acerbitatē. q; h ee t sūmū malū ⁊ corrūperet seipz ⁊ suū subz. Et q; ñ ē h tutudo ifinita creata. ġ m'lto minus mꝫia ifinita: q; de⁹ ꝑmiat vltra meritū: nō aūt punit vltra demeritū. ℂ z^a ꝑ ē. q; pena ēt successiue ñ p̄t itēdi i ifinitū: q; si aliq̄ q̄litas augeri p̄t in ifinitū: h ē vel pp ifinitatē subi: sic si ignis cresceret i ifinitū ⁊ calor ei⁹ cresceret i ifinitū ſm q̄sdā 4⁹ phys. vl' ex pte obi qđ ē ifinite attigibile: sic charitas ⁊ lumē glie ſm q̄sdā possunt crescere i ifinitū: sz subz pene dānatoꝝ nō augeb̄t: obz aūt pene sensus ē finitū obz aūt pene dāni sz sit ifinitū i se erit tm̄ finite attigēdū. ġ illa nō ꝑ p̄t crescere i ifinitū. ℂ 3ª ꝑ ē. q; dato q; poset ee i finita itēsiue: nō tm̄ ifligeret̄ ꝑ pctō mortali: q; pnior ē deus ad reddēdū ꝑmiū ꝑ merito q̄ ad iligēdū penā ꝑ pctō: sz ꝑ nullo merito q̄titūcūq; magno reddet̄ de⁹ ꝑmiū ifinitū

itēsiue: visio.n. btā creata erit finita ī q̄cūq; erit. g̃ p nullo peccato seu demerito q̄tūcūq; magno ifligeť pena ifinita itēsiue. ¶ 4ª ♀ ē q̄ si loq̄mur de infinitate pene extēsiue: sic pctō debeť pena ifinita: qz sic ē lumē glorie fz q̄sdā p̄t crescere ī ifinitū q̄tū ad durationē: sic iuste pctō mortali ōbetur pena ifinita: qz sic ē ī ciuilitate mūdana: sic suo mō est ī ciuilitate diuia. sz ī ciuilitate mūdana sic ē q̄ ille q̄ subuertit in se est subuertit pacē ⁊ amicitiā ciuiū adinuicē vel obiaz ad p̄ncipē: mereť totalr extirpari p̄ mortē: exiliū vel ppetuuz carcerē a ciuilitate: q̄ pēa ē ppetua fz capacitatē subi: ⁊ fz itētionē legis q̄ ad ♁ vt ī ppetuū ñ reuoceť ad societatez cōitatis ♁ quā deligt. g̃ eodē mō dz eē ī ciuilitate diuia: in q̄ ꝯgregant boīes lege fidei ⁊ charitatis q̄ ille q̄ subuertit ordinē charitatis ad p̄rimū q̄tū ī se ē: vl subiectiōis ad deū qō fit p q̄cūq; pctū mortale: mereť totalr extirpari a ꝯsortio dei ⁊ btōz p̄ mortē: exiliū ⁊ carcerē. De āt pene sūt simplr ppetue ī ciuilitate diuia. ¶ P. mozs fa: exiliū a patria: ⁊ carcer iferni dānatis erūt eterna: qz ⁊ subm istarū penaruz ppetuo durabit. 2° ps idez: q̄ manēte culpa dz manere pena: sz ī dānatis ppetuo manebit culpa pp obstinationē mētis eoz. g̃ ppetuo manebit pēa. 3° qz magis ē peccatoz vign⁹ pēa pp culpā suā q̄ iustus sit dignus p̄mio pp q̄cūq; meritū: qz iustus q̄tūcūq; bñ opeť pp deuz ī nullo ꝯstituit eū debitorē: ⁊ iō p̄miū nō ē ei reddēduz fz debituz stricte sūptuz: sz pctōr volūtarie diuertēs ab obīa dei vere dz puniri fz iusticiā: vñ ē ve debitor pene: sz iustus pp op⁹ meritoriuz p̄miať p̄mio eterno. g̃ fortiori rōne peccatoz p̄pter demerituz iustius punit⁹ pena eterna.

p° ♀ **Quantuz** ad 3m de ꝯcursu iusticie ⁊ mīe in opib⁹ dei sunt q̄tuor ñes. ¶ Prima quō mīa sit in deo ⁊ quō ñ. Ubi sciēdū q̄ mīa accipiť dupl'r: Uno mō p̄ passione p quā aliqs ꝯpatiť alteri patiēti q̄si parte passiōis alteri⁹ in se ferēs. Alio mō accipiť p̄ actu vl' habitu volūtatis q̄ aliqs vult subleuare miſiaz alteri⁹. Accipiēdo mīam p̄ mō ipsa nō ē in deo: qz mīa vt diť passionē icludit in se tristitiā ⁊ penā: sz nec tristitia nec pena p̄t eē ī deo. g̃ nec mſi cordia vt ē passio. Sz accipiēdo fo mō mīaz p̄ volūtate releuādi miſiā alteri⁹: sic ē ī deo: qz deus nihil agit circa nos nisi volēs: sz ōs p̄ sua beneficia miſias nr̄as frequēter releuat. g̃ ī ipo ē volūtas tales miſias releuādi ⁊ p ꝯs mīa fo mō dicta. ¶ 2ª ♀ ē quō diuia mīa diuidať. Ubi ē sciēdū q̄ sic bō miſicors nō repellit laudabiliter nec vtuosē miſiaz alienā nisi q̄tū rō iudicat: sic ōs nō repellit miſiā nr̄az nisi q̄tū ordo sue sapie iudicat eā repellēdā: q̄ si fz ordinē diuine sapie totalr repellať: vocať mīa liberās: si vo ñ totalr lirať sz de ea aliqd minuať uocať miſicordia relaxās. ¶ 3ª ♀ est quō ī oi ope dei ꝯcurrunt mīa: ⁊ vitas: ⁊ iusticia. Ubi sciēdū q̄ mīa ⁊ iusticia accipiunť q̄ñq; large: vt mīa dicať ois volūtas bñ faciendi alicui: iusticia vo dicať condecētia diuine bonitatis: ⁊ sic nō soluz ī punitiōe maloz: sz ī oi ope dei cōcurrūt mīa ⁊ iusticia: qz q̄cūq; ōs facit: fať fm ꝯdecētiā diuīe bonitatis ⁊ ex volūtate bñ faciēdi creature vl' circa quā agit: vl' aly: vel cōitati: ⁊ hoc mō ex iusticia nascitur mīa fm Anselmū: qz ex ꝯdecētia diuīe bonitatis vult ōs facere bonū creature. ¶ 4ª ♀ est quō ꝯcurrūt spāl'r ī p̄mio ⁊ supplicio creature rōnalis. Ubi sciēdū q̄ alio mō accipiť mīa ⁊ iusticia magis stricte: put mīa diť volūtatē subueniendi miſys alioz p̄ter merita. iusticia vo diť voluntatē retribuēdi fm exigētiaz meritoz: ⁊ hoc mō mīa ⁊ iusticia nō ꝯcurrūt ad oē op⁹ dīnuz: ꝯcurrūt tñ in punitiōe maloz et retributiōe istoz. De retributiōe istoz ps sic: qz reddere p̄miū excedēs merituz ē op⁹ mīe ⁊ iusticie: q̄ten⁹. n. redditur p̄ merito iusticie ē: sz in q̄tū excedēs meritū mīe ē: sed in p̄miatiōe iustoz reddiť p̄miū excedēs meritū: cū ñ sint eq̄lis valoris opa meritoria ⁊ gl'ia seu vita eterna. g̃ rē. De punitiōe vo maloz ps idē sic: qz fm rigorē iusticie pp vicium ī gratitudīs mereť aliqs p̄uari oib⁹ bñficijs gratis acceptis. Sz qcqd sum⁹ ⁊ qcqd hēm⁹ totū a deo accepimus p illō apl̄ō. p° Lozi. 4. Quid hēs qō nō accepisti. g̃ pp ingratitudinē q̄ cōmittiť in oi pctō mortali mereť pctōr amittere fm rigorē iusticie qcqd a deo accepit: bō est qcqd est in se ⁊ qcqd hz in se: quo fcō eēt bō ānihilatus: cū g̃ in punitiōe maloz nō fiat ānihilatio eoz: ps q̄ ibi ē mīa dei aliqd relaxās vt ve possit dicere illud Trenoz ko. Mie oñi qz nō sum⁹ ꝯsūpti: q̄re rē. ¶ Ad arg^m in opp^m dōz p̄ intereptionē mīoris: qz iusticia vindicatiua nō ē solū vt medicia: ga eadē est iusticia qua p̄mianť boni ⁊ puniunť mali: q̄tuis sit ali⁹ act⁹ h ⁊ ibi fz diuersitatē māe. Et qz bonū ē ñ solū punire malos sz punire bonos: iō iusticia nō solū ē bona in rōne medicie: q̄ten⁹ est punitiua maloz: sz est ēt bona fz se quatenus est rectitudo volūtatis ordinās aliqd ad alterum.

¶ De sentētia iudicij. Di. XLVII. a

Solet etiā q̄ri q̄lr dabiť iudicij sniа. Sz nō ē p̄spicuū id explicare. Nō enī scriptura apte diffinit an voce illa p̄ferāť. Uenite bñdicti: ⁊ Ite maledicti: an virtute iudicis ita fiat ꝯsciētijs singuloz attestātib⁹: vt mō dī futurū: vt iudicis potētie effect⁹: ipsi⁹ dictiōe significeť Illa ēt: Esurini ⁊ nō dediſtis mihi māducare: ⁊ hmōi: magis ꝯsciētijs exp̄mēda p̄lmi putāt q̄z verbis: qz apl's i momēto ⁊ ictu ocli mysteriū ꝯsumādū tradit. Sz illō ad resurrectōis statū tm̄ referūt: ñ ad iudiciū: q alij iudicis sniaz ⁊ malorū increpationes ⁊ bonorum premia verbis exp̄rimenda asserunt.

¶ Quod iudicabunt sancti ⁊ quō. b

n On āt sol⁹ xp̄s iudicabit sz ⁊ sci cū eo iudicabūt natiōes. Jp̄e. n. apl's ait. Sedebitis ⁊ vos sup duodeci sedes iudicātes duodeci⁊ trib⁹ isr̄l. Nec ē putādū q̄ duodeci apl's tm̄ hoc p̄miserit xp̄s. Ubi. n. sedebit paul⁹ q pl⁹ oi b⁹ laborauit si nō ibi sedebūt nisi duodeci: ergo sedes p̄fectō tribunal'. i. vniuersitas iudicātiū ī telligiť. s. oēs p̄fecti q relictis oib⁹ secuti sūt xp̄m Per duodeci trib⁹ vniuersitas iudicādoz. Judicabūt vero eos sci ñ mō coopatōe: sz ēt auctē ⁊ ptāte. vñ. Gladij ācipites ī mānib⁹ eoz. i. snia de bōis ⁊ mal's ī ptāte eoz. Si vero q̄riť q̄ erit eoz ptās vl' auctas ī iudicādo. Puto ñ añ posse sciri q̄z videať: nisi dīna reuelatōe qs dicēit.

¶ De ordinib⁹ eoz q iudicandi erunt. c

Rūt āt q̄tuor ordies ī iudicio. Due qp̄pe sūt ptes: electoz. s. ⁊ reprobozum. vt Greg. ī moral'. ait. Sz bini ordies eisdē singul's ptib⁹ ꝯtinēť. Alij. n. indicanť ⁊ peūt. Alij nō iudicāt ⁊ peūt. Alij iudicanť ⁊ regnāt: alij nō iudicāt ⁊ regnāt. Judicāt ⁊ peūt qb⁹ dñica iclamatōe diceť. Esurini ⁊ nō ꝺdiſtis mihi mā. ⁊ rē. Nō iudicāt ⁊ peūt: qb⁹ dñs ait q ñ creditā iudicat⁹ ē. Eoz. n. dānatō toti eccl'ie nō ē ⁊ certa:

ꝛ iō dñt tunc ñ iudicari: qz ad ꝓspectū districti iudicis cū apta dānatōe sue ifidelitatis accedet. Qui vero ꝓfessiōez fidei siñ opib⁹ hñt: iudicabūt ꝛ pibūt. i. redarguēt vt peāt. q vero nec fidei sacīa tenuerūt icrepatōz iudicis i se fieri ñ audiēt qz ifidelitatis sue tenebris ꝑindicati ei⁹ quē dispexerūt fuctōe redargui ñ merēt. Illi āt saltē verba iudicis audiēt: q ei⁹ fidē saltē verbo tenuerūt. Illi āt i dānatōe sua eterni iudicis nec verba pcipiēt: q ei⁹ reuerētiā nec verboten⁹ fuare voluerūt. ꝛ iō illi indicādi: ꝫ isti ñ iudicādi dñr. Ex electorū vero pte alīq iudicāt ꝛ regnāt. ſ. q vite macſaſ lachrymis tergūt: ꝛ elynaꝛ supinductōe opiūt: qb⁹ iudex veniēs i ōrtera ꝓsistentib⁹ dicet. Esuriui ꝛ de. mi. mād. Alīq āt ñ iudicāt ꝛ regnāt: q ēt ꝑcepta legis pfectiōi virtute trāscēdūt: qz nō hoc solū qđ lex ꝑcipit iplere ꝓtēti sūt: ꝫ et qđ ad pfectōz ꝓsulit iplere student. Be qb⁹ ppha ait. Dñs ad iudi⁹ venietcū, senatoꝛib⁹ ppli sui. Et salomō d ecclie spōso loquēs ait. Nobil i portis vir ei⁹ qñ sederit cū senatoꝛib⁹ terre, et Job ait. Nō saluat ipios et paupib⁹ iudiciū tribuit. Hi g recte sub gñali iudicio ñ tenēt: ꝫ iudices veniūt qz et ꝑcepta gñalia viuendo vicerūt: et oib⁹ relictis xp̄z secuti sūt. recte paupib⁹ iudiciū tribuit. q ꝗto mūdo magna hūilitate dispecti sūt: tāto tūc maiori clmie ptātis excrescēt. Be talib⁹ dr. Qui vicerit dabo ei sedere mecū i throno meo sic et ego vici et sedi cū pre meo i throno ei⁹. Vicens dñs cū pre i throno sedit: qz p⁹ passiōis certamē ꝛ resurrectōis palmā q pri eēt eq̄l: oibus claruit. Nob vero i throno filij sedere: ē ex eius dē filij ptāte iudicare. Qz. n. iudicādi principatū ex ei⁹ virtute ꝑcipim⁹: qsi i throno ei⁹ residem⁹. Ex his appz q ēt pfectiores sci cum xp̄o iudicabūt ptāte. ꝛ qr qđā dñr iudicādi alīq ñ iudicādi.

¶ Be ordine iudicij ꝛ ministerio angeloꝝ.

c Vm āt i euāgelio legat q dñs mittet angelos suos q colligēt d regno ei⁹ oia scādala ꝛ mittēt iiquos i caminū ignis. Et itē. Ex ibūt āgeli ꝛ sepabūt malos d medio iusto rū et mittēt eos i caminū ignis. Et itez. Mittet angelos suos cū tuba et ꝓgregabūt electos a q̄tuor vētis. et ppha dic. Cōgregate illi scōs ei⁹: misterio angeloꝝ illa ipleri dubitādū ñ ē. Dño. n. veniēte ad iudiciū ꝑcedet añ eū ignis quo cō bureſ facies mūdi h⁹ et pibit celū et terra nō pm substātiā: ꝫ pz spēm q̄ imutabit: celū qdē aereū nō et bereū. Tātū. n. ascēdet ignis i iudicio q̄tū ascēderūt aq̄ i diluuio. Ille āt ignis mal q reptū fuerit vini: erit ꝓlūptio: bōis vero ñ: vt ait aug. Hoc erit icēdiuz mūdi scis: qđ fuit camin⁹ trib⁹ pueris. In qb⁹ si aliqd purgādū fuerit: p illum ignē purgabit. Alīs vero nulla igerz molestiā. Purgato vero p ignē mūdo: et ad iudiciuz veniēte dño: emittet vox illa magna q̄ resurgēt oēs mōtui: et tūc misterio āgeloꝝ vētilabit area: qz boni ꝓgregabūt ibi d q̄tuor ptib⁹ mūdi āgelico misterio: quo et rapiēt obuiā xp̄o i aera: reprobis i terra quā dilexerunt remanētib⁹. Et tūc p conia illa bonoꝝ: esuriui et dedistis mihi mādu care. et icrepatōes ille maloꝝ: esuriui et nō dedistis mihi mā. ꝛc. ꝓferent: vl sono vocali vl alio mō. Beniqz ꝓferetur sīa sup vtrosqz. Venite benedicti: et ite maledicti ꝛc. Et ministerio angelorum virtute dei cooperante: mittentur mali in caminum ignis: hoc est in infernum.

¶ Si p⁹ iudi⁹ dmōes p̄erūt hoib⁹ ad puniēdū.

T solet q̄ri vtr i iferno mal ad puniēdū

c p̄sint dmōes p⁹ iudiciū: quos carnifices tōtoresqz aiaꝝ scriptura appellat. Apls dic q xp̄s tūc euacuabit oēz pricipatū et ptātez et virtutē. Bū. n. durat mund⁹: āgeli āgel: dmones dmoib⁹: hoies hoib⁹ p̄sūt. ꝫ oib⁹ collectis: iā ois platio cessabit. Hic qdā putāt p⁹ iudiciuz dmōes nō hīe ptātes cruciādi hoies sic mō. Sz vt dmōes virtute dei cruciari siñ misterio creature asserūt: sic reprobos homies ibi nō p opationē dmonū ꝫ virtute diuia: tm eternis subīci cruciatib⁹. Premissa attñ aucitas ñ id cogit sētire: q̄ et si asserat tūc nec demōes demoib⁹: nec hoies hoib⁹ pesse. nō diffinit tñ an dmōes p̄sint hoib⁹ ad torquēdū. vñ qbusdā vī eos sic ꝓstare hoib⁹ tortōes i pēa. sic extiterūt c torres i clpa.

Questio. I.

Jrca. 47. di. qrit vtr gnāle iudiciū sit futurū. ꝛ vī q nō. qz executio sīe nō ꝑcedit iudi⁹. ſz sīa oiuz tā bonoꝝ q̄z maloꝝ decedētiū stati mādat executiōi. g̃ isti āpli⁹ nō iudicabūt. ¶ ꝑ. Nam p dr: q nō iudicabit dns bis i idipz: ſz iudicat quēlz i mor te ifligēdo ei p merit pmia vl penas. g̃ ꝛc. ¶ Itē si iudi⁹ gñale eēt futurū: tūc i eo oēs iudicarēt: aliogn nō eēt gñale. ſz nō oēs nec boni nec mali iudicabunt. g̃ ꝛc. minor ꝓbat. ꝛ ꝓmo de bonis. qz Mat. 19. dicit xp̄s d aplis. Sedebitis sup sedes iudicātes ꝛc. ipi g̃ iudicabūt ꝛ nō iudicabūt. De malis vo dr i psal. nō resurgēt impi i iudi⁹ ꝛc. ¶ Cōtra Jo. 5. pcedēt q bona fecerūt i resurrectōez vite: q vo mala egerūt: i resurrectionē iudicy. ¶ Itē Aug. 20. d ciuitate dei dicit: q tota eccl̄ia expectat gñale iudiciū futurū. Est ēt artic⁹ fidei: iō ꝛc. ¶ Rño. ad euidētiā h⁹ qōnis tria i gñali videda sūt. p⁹ ē d iudicio gñali futuro. 2° d cognitōe pctōz suoꝝ i illo. ꝫ° d igne flagratōis q ꝑcedet iudiciū.

Quantum ad p⁹ sūt. ꝫ. oc̄lones. ¶ Pria. q gñale iudiciū oiuz ē futurū p̄m fidē inf illud apli. Oēs stabim⁹ añ tribunal xp̄i. Itē Mat. 26. Cū venerit filius hois i sede maiestatis sue ꝛc. vbi mānifeste dscribit figura iudicy. Itē sic alibi dr: ñ ē nouū vt q busdā enūeratis subseq̄t gñal clausula q̄ oia ꝓbēdat. Sicut g̃ pla particlaria

iudicia sequũt ꝑnes assisie ꝛ parlameta regũ ꝓ oib⁹ cõiter: sic post particularia iudicia mozietiũ successiue erit gñale
z^a ♀ iudiciũ sil'r resurgẽtiũ oiuz. ¶ z^a ♀ ẽ dubia q̃liter fiet: qz q dã dicũt q totũ erit mẽtaliter: aly q totuz vocal'r. 3ª opio media ẽ ꝓbabilioz q deus ꝛ hõ iudicabit aĩas ĩ cozpozib⁹ qõ fiet vtroqz mõ. i. spũali ꝛ diuino q̃⁹ ad discussionẽ meri toz. Exurini ꝛc. qõ erit ꝺscia accusãte ꝛ excusãte. Jtez mõ hũano ꝛ cozpozeo. i. vocal'r quo ad snĩe ꝓlationẽ: q̃ cito erit ꝓlata dicẽdo: venite bñdicti. ite maledicti: vñ vsus. Moz tis vel vite bzeuis ẽ voz: ite venite. Oz ãt discussio sit men talis ꝑt al'r ꝓbari: qz nõ solũ fiet de opib⁹ mĩe q̃ multi pau peres nõ gesserũt ꝛ saluabũt. ꝛ eꝫ mlti ꝑdones hũerunt ꝛ dãnabunt: qz scriptũ ẽ. Si distribuero oẽs facl'tates meas ĩ cibos paupũ ꝛc: ꝫ de oib⁹ q̃ gs gessit ĩ cozpore: qõ nõ possz subito fieri: qz nõ posset fieri ĩ cõi: cũ alĩg laborẽt ɔrys pec
3^a ♀ catis: iõ ꝛc. ¶ 3^a ♀ ẽ: qñ ꝛ vbi fiet. Sigdẽ de die illa ꝛ hora nemo scit neq3 angeli neq3 apl̃i: ꝛ multo minus credẽdũ ẽ reuelatũ vel reuelãdũ eẽ alicui aly. Et q̃uis deus reuela/ uerit ꝓn^m mũdi nõ tñ finẽ: qz pctñ magis ẽ natũ sciri q̃ fu turũ. ꝓbabili⁹ ãt est vt fiat in oztu solis vt sic sol stet in ꝓpetuũ: q̃ media nocte vel al'. De loco ãt iudicy tenet q ons ꝺscẽdet sup vallẽ Josaphat q̃ ẽ iter mõtẽ ſyõ ꝛ oliueti posita: nõ quidẽ vsqz ad terrã sed nec ꝓpe terrã: ꝫ vsqz ad locũ vbi amisserũt apl̃i aspectũ eius qñ ascẽdit ĩ celuz ꝛ nu bes suscepit eũ ab occulis eoꝝ vt dr̃ act. i. Sed boni rapiẽ tur obuiã xp̃o ĩ aera dote agilitatis. mali ĩ terra scribent. i. manebũt circa loca illa: sic q oẽs poterũt videre in quẽ cõ pũxert. Uidebit. n. eũ ois occls: vel p ℞ q ꝓssi stabũt sil'i eodẽ loco: vel p hoc q ad q̃tãcũq3 distãtiaz vtute diuina ad singuloꝝ occlos spẽs cozpis deferet: siue stẽt sup mare deo sustẽtante siue cõpressi vt dcm̃ ẽ in terra ꝓmissiõis in q̃ ons iudicatus iterũ iudicabit.

♀^a ♀ **Quantũ** ad z^m de cognitiõe bonoꝝ ꝛ maloꝝ sũt tres cõclusiões. ¶ Pria cõcoꝛs oium q̃ qlibz sci et ꝓpa mala ꝛ bona actu de eis recolẽdo. cui⁹ rõ ẽ: qz sic se hz hũanũ iudiciũ ad testimoniũ exteri⁹: ita se habebit di/ uinũ iudiciũ ad testimoniũ interioris ꝺscie. Nã sicut dictũ ẽ cogitatiões vniuscniusq3 ĩ gnãli iudicio tenebũt locũ te stiũ accusãtiũ vl' defẽdẽtiũ vt tãgit apl's Ro. z. Bz ĩ iudi cio hũano si fz vitatẽ õbeat, pferri sñia: oz q testes oia cog̃ scãt õ q⁹ ẽ sñial'r iudicã^m sine ad absolutiõez: siue ad ꝺdẽ natõez. q̃ ĩ iudicio diuĩo qõ ẽ pfectissimũ ꝛ ĩ quo nullus pote rit eẽ error oportebit q ꝺscie singuloꝝ qui tenebũt locum testiũ cognoscãt oia ꝓ q⁹ feret iudiciũ absolutiõis q̃ ad bonos vl' ꝺdẽnatiõis q̃ ad malos: sed illa erũt oia merita ꝛ
z^a ♀ ꝺmerita singuloꝝ: q̃re ꝛc. ¶ z^a ♀ ẽ õ mõ cognitõis. Certũ ẽ. n. q ista nõ cognoscunt nãl'r: qz oẽ qõ cognoscim⁹ nãl'r: vel acccipim⁹ de nouo p sensuz vel deducitur de thesauro memozie: ꝫ post resurrectionẽ null's poterit p sensũ accipe cognitionẽ meritoꝝ vel demeritoꝝ q̃ ꝑterierũt: nec cogni tio oiuz poterit bn̄ nãl'r p modũ remiscentie: qz mlta eoꝝ total'r a memozia exciderũt: q̃re ꝛc. Jtẽ non cognoscentur cognitiõe btã: non solũ pp illud qõ ꝓus dictũ fuit qñ q̃re/ batur an sancti cognoscãt oꝝones nras ꝑm vnã opiniones: sed pp aliud. s. qz talis cognitio erit cõis bonis ꝛ malis vt iã dictũ est. Cognitio ãt beata nõ erit cõis: q̃re ꝛc. Relinq̃t ergo q hoc fiet p modũ reuelatiõis: nec est ĩconueniẽs q malis reuelent multa ad eoꝝ penã: nã ẽt malis angelis cre dibile ẽ multa p bonos angelos reuelari. ꝓt tñ dici q bo ni ĩ vbo hoc videbũt: mali vo de hoc reuelationẽ habebũt.
3^a ♀ ¶ 3^a ♀ est de cognitiõe meriti ꝛ demeriti alioꝝ. vbi ẽ du/ plex modus dicendi. Unus q q̃libet cognoscat oia merita ꝛ demerita alioꝝ: qz illud iudicium cũ sit finale ꝛ q̃nale oz esse pfectissimuz: ad perfectionẽ ãt iudicy maxime facit q appareat oib⁹ eẽ iustum: nõ posset ãt apparere oĩbus esse iustũ nisi cuilibet cã cõdẽnationis vel remuneratiõis apparet tã bonoꝝ q̃ maloꝝ. cũ igitur ista cã sit singlozum merita vel demerita vr̃ q singuli cognoscãt non solũ meri ta bona vel mala q̃ ipi fecerũt: sed ẽt oium alioꝝ. Ali⁹ mo dus est q nõ oz ad hoc vt sñia iudicis appeat iusta q qlibz singlatiz cognoscat merita vel demerita alioꝝ: sed sufficit q cognoscat illos qui erũt a dextris eẽ bonos ꝛ iustos qb⁹ dicetur: venite benedicti. illos ãt q erũt a sinistris cogno scat eẽ malos ꝛ iustos quib⁹ dicet: ite maledicti.

Quantũ ad z^m de igne cõflagratiõis sũt tres concluſi ones. ¶ Prima q mũdus purgabit ꝛ innouabitur circa tps iudicy: ꝛ istud magis tenet auctozitate scri pture ꝛ sanctozũ q̃ rõne: nihilomin⁹ tñ põt ad hoc talis q̃ suasio adhiberi: qz finis ꝛ ea q̃ sunt ad finẽ debẽt ꝓportio nari: sed hõ ẽ q̃dãmodo finis oium cozpozaliũ saltẽ gñabi liũ ꝛ cozruptibiliũ. q̃ illa debẽt hõi ꝓportionari: sed hõ ĩ re surrectione innouabit ꝛ ĩmutabit ĩ meliozẽ ꝛ puriozẽ ꝛ no/ biloẽ disp̃sationẽ: q̃ cõgruũ ẽ vt mundus cozruptibilis q factus ẽ ꝓpter hõinẽ innouet ꝛ ĩmutet in meliozẽ: puriozẽ ꝛ nobiliozẽ statũ. hec ãt purgatio vocat innouatio mũdi: q̃ cõsistit in duob⁹ ꝑm duplicẽ ipuritatẽ q̃ reperit in reb⁹ cõ pozalibus. Una ipuritas ẽ cõmixtiõis p mutuã actionem elemẽtoꝝ ꝛ aliaꝝ rerꝝ aduincẽ: ꝛ h ẽ ipuritas nature. Alia est ipuritas pueniens ex culpa: q̃uis. n. res cozpozales non possint eẽ subm ifectiõis culpe: tñ ex culpa relinq̃t in reb⁹ cozpozalib⁹ quedã incongruitas ad hoc vt spũalibus dedi cent: vñ videm⁹ q in loca ĩ q⁹ aliqua crimĩa sũt cõmissa ñ reputant idonea ad aliq̃ sacra ĩ eis exercẽda nisi quadaz purgatione p̃missa: ꝛ ꝑm hoc ps mũdi q̃ cedit ĩ vsũ nr̃m ex peccatis nr̃is ꝺxit quãdã inidoneitatẽ respectu sacroꝝ: pp qõ indiget purgari nõ solũ a p^a ipuritate: sed a secũda. Ex q̃ ps q nõ purgabit tot⁹ mũdus q̃tũ ad q̃libet sui partẽ: sed solũ q̃tũ ad illã q̃ cessit ĩ vsũ hõinũ vel ad quã facta hoiuz quoquo mõ ptingere potuerũt: ꝛ hec ps ẽ illa ad quã aque diluuy attigerũt pp eandẽ cãm: ꝛ celi superiozes nõ purga bunt: nec spa ignis nec superioz ps aeris sed tãtũ inferioz. Uñ qõ dr̃ in ps. q celi pibũt ꝛ. z^c. Petri. 3°. q celi ardentes soluentur: intelligendũ ẽ de celo aereo: vñ beat⁹ petrus ex ponit se de quib⁹ celis intelligat: ꝓmittit. n. añ vba iducta q celi ꝑus ꝛ terra p aquã pierũt qui nũc sũt ĩ eodẽ vbo repo siti igni reseruati ĩ die iudicy. Illi igit celi p ignẽ purgabũ tur qui ꝓrius per aquam diluuy sunt. purgati. s. celi aerei.
z^a ♀ ¶ z^a ♀ ẽ. q illa purgatio fiet p ignẽ cõueniẽtissime: qz per illud qõ ẽ puri⁹ debẽt ipurioza purgari: sed ignis inter oia cozpozalia ẽ purior puritate opposita duplici impuritati ĩ eis purgande: q̃ p ignẽ debẽt alia purgari. Minoz declara tur. qz ignis nõ recipit ꝓmixtionẽ ɔry pp suã maximã vtu tẽ actiuã sicut cetera elemẽta. ꝛ spera ignis est maxime re mota ab habitatiõe nr̃a: ꝛ si apud nos inueniat vsus: tñ eius ñ est ita cõis sicut aq̃: aeris ꝛ terre: ꝛ iõ nõ tñ ificit: pp qõ per ipz cõgruentissime purgatio fit ceteroꝝ. Qualis ãt debe at eẽ ille ignis: aduertendum est q si ẽ verus ignis compo situs ex materia ꝛ forma: tunc de nouo creabitur vel ex p iacente materia generabitur: ꝛ quicquid horum detur oz dicere q vel duo cozpora tunc sint simul. s. ignis ꝛ aer vsqz ad locum ad quem aque diluuy ascenderunt. s. xv. cubitis super altitudinem montium: vel q tantum de aere cozrũ patur: ꝛ quicquid sit de primo: z^m conceditur ab omnibus tanquam possibile: verũ tamen non concoꝛdat cũ auctozi tatibus sanctozum. Dicit. n. in glo. super illud ꝑme ad coz. 7. ꝓterit figura mũdi h⁹ q pulchritudo mũdi h⁹ ꝑterit non perfectio: ꝫ suba eloꝝ pertinet ad perfectionẽ mũdi. q̃ elemẽta non cõsumẽtur q̃tũ ad suã eẽutiam. Et iterum sicut purgabitur aer per ignem: ita aqua ꝛ terra: sed cõstat q suba aque ꝛ terre non peribit ĩ aliqua sui parte: ergo nec aeris. ꝓpter qõ videt q busdã rõnabil'r q illa cõflagra⁹ non erit nisi quedam ignitio elementi purgãdi sicut ferrũ

ignis nō recipiēdo formā subalē i se ꝫ vehemētē calorē g ē q̄dam ei⁹ ignitio. Et hoc vī declarare frater Tho. cois doctor q dicit q manebūt elemēta q̄tū ad subam nec efficiētur mā ignis: ita vt a ꝓpria spē corrūpant: sic pz i ferro igneto. Si āt reneat q sit ver⁹ ignis z nō solū ignitio: oz dicere q sit einsdē spēi cuz igne nro: qđ persuadet sic. Futura purgatio mūdi erit p ignē sicut ꝑma fuit p aquā. Et hec opant ad inuicē. 2ᵉ. Pe. i. sed aqua illa fuit einsdē ispēi cū aqua elemētari. g̃ z ignis ille erit einsdē spēi cū igne nostro. De hac purgatōe dicit sibilla vt refert aug. i sermone d̄ natali dñi g incipit legimus sctm Moysen. Exuret terrā ignis pōtūq; polūq;. Et postea fontes externa flāma cremabit. z postea sic piter fōtes torrent flūinaq; igni. Et postea decidet e celo ignisq; z sulpburis amnis. ℂ 3⁹ ꝓclo est: q ista purgatio ꝑcedet iudiciū ꝑz illō ps. Ignis añ ipz ꝑcedet: z inflāmabit in circuitu inimicos ei⁹ ꝛc. Et hoc ēt patz sic. Resurrectio mortuoꝝ ꝑcedet iudiciū: sil āt erit resurrectio mortuoꝝ z glorificatio sc̄oꝝ corpoꝝ: resurgēt enī cū corpozib⁹ gl̄iosis sil ēt glificabūt corpora sc̄oꝝ z renouabūt elemēta. cum g purgatio mūdi p ignē fit dispositio vel actio ad p̄dictaz renouationē: manifeste seq̄t q hec purgatio ꝑcedet iudiciū. gd āt fiet de illo igne: dr̄ q terminato iudicio reuoluet reprobos: z descēdet cū eis in infernū. Sed hoc ē mīz valde: qz ꝑm hoc oz dicere q duret ab añ iudiciuz vsq; post: z cū occupet totū spatiū terre habitabilis z vicinā ptē aeris vsq; ad altitudinē. 15. cubitoꝝ sup mōtes. ꝓñs ē vt vr̄ q oēs iudicādi g erūt i iferiori parte aeris erūt i illo igne: qđ ꝛz nō sit deo ipole: nō apparet tñ q̄liter sit ꝓueniēs. diceret tamē aliq q nō ē aliqđ icōueniens si iam incipiāt illo igne arde re mali: g stati post sūt illo igne ꝑpetuo iuoluendi. boni vero inferiozes in aere per dotē impassibilitatis nō ledēt: vl ignis cōdensat⁹ poterit ad aliā partē stare ad borā illaz: sic ꝛgregate sūt aque i mari ꝓp terre nascētia vsq; ad finē mūdi. De notitia āt meritoꝝ z demeritoꝝ p̄dixit sibilla: vbi sup̄ sic. Occultos actus detegēs tūc quisq; loquet secreta sicq; deus reserabit pectora luci. Et p̄ ad Cor. 4. Manifestabit cōsilia cordiū. Sciendū ē ēt q boni recolētes de malis suis nō habebūt cōplacētiā i eis: qz charitas nō gaudet sup iniqtatē sed displicentiā: quā tñ nō sequet tristitia nec pena aliqua: sicut in via: qz cā impedit a suo effectu ꝓducēdo ꝓpter ꝛriam causam efficaciozem ad oppositū effectū: sicut parvū frigefactiuū cedit magno calefactiuo: tūc autē visio dei causabit ꝛtinuū gaudiū i volūtate. vñ fugiet dolor z gemitus: nō solum ꝛtrarius de eodem: sed ēt dispera/tus z cōtingens de quocūq;. Sciendū ē etiam de igne q p ipm nō purgabit celū empireū: qz ibi nō est corruptio nāe sed fuit tñ corruptio culpe. sed illa fuit spūalis q̄ nō ꝛtamnat locū: sicut cogitatio adultery vel homicidy nō cōtaminat eccl̄iam siue polluit: z stati fuerunt expulsi. nec celum crystalinū z sidereū: cū careant corne nature z clpe. vñ non indigent purgatōe. celū vero olympiū. i. cōcaua ps ignis: z celū ethereū. i. cōuexa z suppꝛema ps aeris corruptionem nāe z ipuritatē admixtā bñt: qz elemēta nō sūt pura in suis extremitatib⁹: sed ꝓpter illā solā nō fit purgatio. Paradisus aūt terrestris nō purgabit: qz ibi nō est ipuritas nāe pp tēperiē aeris. ipuritas āt culpe fuit purgata p eiectionē hominū z serpētis z diaboli: vl qz cū sit mōs qdam erit reda ct⁹ ad debitū sitū ante aduētū illi⁹ ignis. Quo sūt illo igne boies purgabunt: dom q mali qdē nōdū mortui illo affligent: sic natura regrit: boni vero purgandi affligētur q̄tū culpa exigit. nō bñtes vero fenū: lignū: stipulā purgāda nō affligēt nisi forte q̄tū ꝑ pctō originali. et mors nālis aliquē dolorē habet sensibilē vel si affliguntur plus sic martyres ꝑderit eis ad premium. ℂ Ad argumenta in oppositum. Ad primum dom q sn ia vniuersalis iudicy: erit vl is sepatio bonoꝝ a malis: z remuneratio bonoꝝ z punitio malorum: nō solū in anima sed in corpore. sed executio h⁹ snīe nō fit modo: sed fiet post generale iudiciū. nūc tamen fit executio particularis iudicy quo glibet iudicatur i mort e ꝑ premiū vel penā ptinēte ad solā aīam. ℂ Ad 2ᵐ dom q neminē deus iudicabit bis i idipm: qz nō infliget ꝑ vno peccato duas penas: quaꝝ quelibet sit ꝓportionata clpe. pena enim que infertur i iudicio particulari: nō est equata culpe: sed est pars pene totalis: que postea erit in ala z i corpore: q̄uis in duplici iudicio be pene determinent: z rōnabiliter: qz quilibet homo: z est q̄dam singularis persona: z ē pars coitatis. z ob hoc debet ei duplex iudiciuz. vnum singulare quod de quolibet fit i morte. aliō vl̄e qñ final⁹ totū humanū genus cuius glibet est pars iudicabit. ℂ Ad 3ᵐ dom q ad iudiciū duo pertinent. s. discussio meritoꝝ z retributio ꝓmioꝝ vel penarum. Et ꝑm hoc duplex dicit ee iudicium. vnū desceptationis: alterum retributionis. Judicio retributōis omnes iudicabūtur: qz oēs puniētur vel ꝓmiabūt. sed iudicio discussionis nō oēs iudicabunt. sed solum illi quorum merita sunt permixta demeritis vel econuerso. ꝓpter quod sic dicitur cōiter: q quidam sunt quoꝝ mala sunt ipermixta bonis meritoꝝ. ys. fīē sūt illi qui carue runt fide sine qua non est meritum. z ideo isti non iudicabuntur iudicio discussionis: sed sine discussione damnabūtur: de quib⁹ intelligitur illud psal. Non resurgent impy i iudicio ꝛc. s. desceptatōis. Alij sunt quoruz bona merita sūt impermixta malis: vt sancti perfecti qđadmoduz fuerūt apostoli z pauperes eorum imitatores: z isti non indicabūtur sed regnabunt z alios iudicabunt aliquo modo: vt infra dicetur. z de his procedit ar⁹ in hoc sensu. Alij vero sūt quorum merita permixta sunt cuz demeritis: qz quādoq; peccauerunt mortaliter vel venialiter: z tamen i charitate decesserunt: z isti iudicabuntur ꝓpter permixtionez bonorum cum malis: veruntamen saluabuntur. Alij vero sunt quorum mala permixta sunt cum bonis: sed decesserūt cū malis z extra charitatē: z hi iudicabunt p eandem rōnez: sed dānabuntur ꝓpter defectū charitatis. Et hec ē quadrimembris distinctio quam ponit magister in lra. ℂ Sz sciēdum est hic q ista euidentia nō refertur ad tēpus illud qñ omnia oium opera equaliter apparebunt: immo magis ad presens tēpus. qz illorum q nō būerunt mala admixta erit euidens iustitia. aliorū vero hostium fidei: euidens malicia. ℂ 3⁹ angeli nō iudicabūtur nec discussione nec condēnatione. quia a principio mundi nō singulare solum sz vl̄e in eis iudicium precessit: sed indirecte iudicabunt: qz illoꝝ augebitur gaudium: horum autem supplicium.

ℂ De forma iudicis. Bi. XLVIII a

Solet ēt q̄ri i q̄ forma xp̄s iudicabit. In forma vtiq; serui iudicabit: q̄ oīb⁹ i iudicio apparebit vt videāt mali i quē pupugerūt. Diuitatē vero ei⁹ mali non videbūt. Vñ Esaias Tollat impi⁹ ne videat gl̄iam dei. Hūanitatē videbūt vt timeāt: diuinitatem vero non: ne gaudeant. Diuitas. n. sine gaudio videri nō pōt.

ℂ Qz appebit tūc i forma serui. b

Sed cū i forma hūana cōstat eū apparitu/rum. q̄rit an i forma illa gl̄iosa appeat sicut vere est: an i forma q̄lis i passiōe exti/tit: Quidā putāt a mal talē videri qualē crucifixerunt. i. ifirmā: qz dicit scriptura vt videant in quem pupugerunt. Sed apte aug. dicit formā

serui glificatā a bōis ꝛ a malꝫ tūc videri sic. Cū i
foꝛª ꝑui glificata iudicātē viderit bōi ꝛ mali: tol
leē ipi⁹ vt ñ videat claritatē dei q̄ de⁹ ē: quā soli
mūdo cōde videbūt: qđ erit eis vita eterna. foꝛª
ꝯ hūana i xp̄o glificata videbit a ꝯctis: vñ ꝛ xp̄s
vī iudicatur⁹ qꝛ fili⁹ hois ē. Jta. n. legit i euāge⁹
Joā. ꝛ ptātē ꝺdit ei iudiciū facere qꝛ fili⁹ hois ē.
Nō ꝙ ipe ex virtute hois sit iudicatur⁹: vel ꝙ
ipe sol⁹ sīñ pīe ꝛ .s.s. iudiciū sit factur⁹: ꝫ qꝛ ipe
sol⁹ i foꝛª ꝑui iudicās bōis ꝛ malꝫ videbit. Cū ꝯ
pī nō iudicat quēcꝫ: ꝫ oēz ptātē ꝺdit filio: ñ ita
ē itelligēdū q̄si fili⁹ sol⁹ iudicet ꝛ nō pī: ꝫ qꝛ foꝛ
ma filij hūana cūctis i iudicio appebit: ñ i forma
ifima: ꝫ gloꝛiosa. Judicabit āt ex virtute dīni
tatis ñ sīñ pīe ꝛ spūscō: ꝛ appebit terribil ipīs
ꝛ mitis iustis. erit. n. terroꝛ malꝫ ꝛ lumē iustis.
¶ Qī ꝫ fōmā ꝑui dī xp̄s suscitatur⁹ coꝛpa. c
Sicut dī solus xp̄s ꝑm formā serui iu
e dicatur⁹ pp cās pmissā: ita ēt dī suscita
tur⁹ coꝛpa moꝛtuoꝝ ꝑm hūanitatē cū tñ
virtute dīnitatis sit suscitatur⁹: ñ hūanitatis. Sꝫ
hac rōne illō dī: qꝛ i hūanitate suscepit qđ ē cā
nīe resurrectionis. i. passionē ꝛ resurrectionez.
Jó ei ascribit ꝑm hoiez suscitatio moꝛtuoꝝ.
Añ augu. Per verbū filiū dei fit aiaꝝ resurrec
tio. Per verbū factū i carne filiū hois fit coꝛ
poꝝ resurrectio. Jtē Judicat ꝛ suscitat coꝛpa
nō pī: ꝫ fili⁹ ꝑm dispēsationē hūanitatis i q̄ mi
noꝛ pīe ē xp̄s: i eo quod ē fili⁹ dei: ē vita q̄ vivi
ficat aias: i eo qđ ē fili⁹ hōinis: iudex. Ecce ꝑm
formā hūanitatis dī suscitatur⁹ coꝛpa ꝛ iudica
tur⁹. Judicatur⁹ āt qꝛ illa forma cūctis i iudicio
appebit: ꝛ suscitatur⁹ qꝛ i eadē forma meritū ꝛ
cāz resurrectiōis nīe suspcepit. Et qꝛ ꝑm eādez
formā vocē ꝺabit q̄ moꝛtui ꝺ monumētis resur
gēt ꝛ ꝓcedent ꝫ qđ ꝺs ē. Vivificat aias nō pī
tm qꝛ ñ tm pī vita est: ꝫ ꝛ fili⁹ cū eo ꝛ spūscūs
eadē vita est q̄ ptinet ad aiaz ñ ad coꝛp⁹. Coꝛp⁹
.n. ñ sentit vitā sapīe: ꝫ aia q̄ illūinat a lūine eter
no. Ꝫ ꝯ xp̄s pō ꝺitatis vivificet aias ꝛ suscitet
coꝛpa ꝛ iudicet: ñ ociose tñ ꝛ ꝓter rōnē ei ꝫ fō
mā ꝺi tribuit vivificatō aiaꝝ ꝛ ꝫ formā serui iu
diciū ꝛ resuscitatio coꝛpoꝝ. ¶ De loco iudicij
Utāt qđā dñz ꝺscensurū in vallem iosa
p phat i iudicio: eo ꝙ ipe ꝓ Johelē ꝓphe
tā sic loqt. Cōgregabo oēs gētes ꝛ ꝺdu
cā eas in vallē iosaphat et disceptabo ibi cū eis
Jn c⁹ capli expōne ita repi. Hoc qđā puerilr in
telligūt qꝙ i valle q̄ ē in latere mōtis oliueti ꝺscē
surus sit dñs ad iudiciū: qđ frivolū ē: qꝛ ñ in ter
ra ꝫ i spacio h⁹ aeris sedebit ꝓtra locū mōtis oli
ueti ex quo ascēdit: et sīc ioānes crisо. dīc. angeli
ꝺferēt añ eū signū crucis: vñ in euāgelio ueritas
dīc. et tūc appebit signū filij hois ꝛc. ioſaphat
āt iterp̄tat iudiciū dñi. i uallē g⁹ ioſaphat. i. iudi
cij dñi ꝯgregabūt oēs ipīj: iusti uero ñ ꝺscēdēt i
uallē iudicij. i. dānatiōis: ꝫ i nubib⁹ eleuabūt ob
uiā xp̄o. ¶ De q̄litate lūinariū ꝛ tpis p⁹ iudi⁽ᵐ⁾. e
Eniēte āt ad iudiciū dño i foꝛtitudine ꝛ
u ptāte magna sol et lūa dicunt obscurari:
ñ sui lumīs privatiōe: ꝫ supueniēte maio
ris lumīs claritate. Virtutes quoqꝫ celoꝝ. i. an
geli dñr moueri: ñ metu dānatiōis vl aliq̄ ptur
batōe pauoꝛis: ꝫ q̄dā āmiratōe eoꝝ q̄ viderit. vñ
Job colūne celi pauēt aduētū e⁹. Añ diez uero
iudicij sol et lūa eclipsiz patient: sīc iobel testat
dicēs. Sol ꝯuertet i tenebras et lūa in sāguinez
añcꝫ veniet dices dñi magn⁹ et boꝛribil. Adagn⁹
uero dī ꝑ magna q̄ sibi fiēt. Cū āt factū fu
erit celū nouū et terra noua: tē erit luꝝ lūe sīc luꝝ
sol testāte Esaia. Et luꝝ sol septēplr. i. sīc luꝝ se
ptē diez: qꝛ q̄ztū luꝝit sol in p̄ria ꝯditōe septē dic
rū añ pctm̄ p̄imi hois: tātū lucebit p⁹ iudiciuz.
Adiorata. n. fuit luꝝ sol ꝛ lūe alioꝝqꝫ syderū ꝑ
pctm̄ p̄imi hois: ꝫ tūc recipiet ꝛ sol mercedē
sui laboris: qꝛ septuplr lucebit: et tē ñ erit vicis
situdo diei et noctis: ꝫ tm̄ dies. Añ zacharias.
Et erit dies vna q̄ nota ē dño: ñ dies neqꝫ noꝛ:
et i tpe vespi erit luꝝ: qꝛ tē ñ erit varietas diei et
noctis q̄ mō ē: ꝫ ꝯtinua dies et luꝝ. Esaias tñ vī
dīe ꝙ tūc ñ luceat sol vl lūa loquens ꝯgregatiōi
scoꝝ. Nō erit tibi ig̃t ap̄li⁹ sol ad lucendū ꝑ diē:
splendoꝛ lūe illūinabit te: ꝫ erit tibi dñs i lucē sē
piternā. Sed his uerbis ñ negat solez ꝛ lunā tē
lucere: ꝫ significat his q tūc erūt i eterna btitudi
ne: nullm lucis usū p̄stare: qꝛ ut ait Hero. super
eūdē locū. Celi terreqꝫ sol atqꝫ lūe nob cessabit
offm̄: et erit ipe dñs lum̄ suis i ꝑpetuū. p̄ ēt itel
ligi illō esaie ea rōe dcm̄: qꝛ sol et lūatē ñ hēbunt
oꝛtū et occasū sīc nē. vñ isīō. illō esa. q̄si exponēs
ait. p⁹ iudiciñ sol laboris sui mercedē suscipiet.
vñ ꝑpba. lucebit septēplr ꝛ ñ vēiet ad occasum
nec sol nec lūa: ꝫ i q̄ creati sūt stabūt: ne ipīj i toꝛ
mētis sub terra positi fruāt luce eoꝝ. vñ abac. sol
et lūa steterūt i ordine suo. Ecce apte dīc solē ꝛ
lunā tūc lucere: ꝫ stabilr pmanere. vbi ēt signi
ficat infernū eē sub terra. Si vero q̄ritur qs sit
vsus lucis solꝫ et lune tūc: Fateoꝛ me ignoꝛare:
qꝛ i scriptis nō memini me legisse. Nō I

Jrca. 48. di. q̄rūt. z. ꝑ vtꝝ xp̄s iudicatur⁹ sit i fō⁽ª⁾ hu
c ma⁽ª⁾. z⁽ᵒ⁾ vtꝝ mot⁹ celi cessabit. ¶ Qꝫ⁽ᵐ⁾ ad ꝑ⁽ᵐ⁾ vī q̄ xp̄s
ñ sit iudicatur⁹ i fō⁽ª⁾ hūa⁽ª⁾: qꝛ aut iudicaret i fō⁽ª⁾ ifir⁽ª⁾
vl gliosa. ñ i ifir⁽ª⁾: qꝛ illā ꝺ cetero ñ hēbit: nec i gliosa vt vī: qꝛ
i illa ñ possz videri a malꝫ cū oculs ñ glificat⁹ ñ hēat ꝓꝛ
tōez cū claritate cōpis gliosi: ꝛ qꝛ visio hūanitat⁽ᵉ⁾ xp̄i gliose
pit gau⁽ᵐ⁾ vez: ꝛ pmittit scīs i pmiū vt dīc ang. sī illō Jo. io.
igredief ꝛ egredief ꝛ pascua inēiet. q̄ xp̄s nullo⁽ᵒ⁾ iudicabit i
fō⁽ª⁾ hūa⁽ª⁾. Ꝑ iudex ꝺz hre iuicibilē ptātē ꝫ illō Eccliast. noli
velle fieri iudex nisi ꝺtute valeas irrūpe inigtates: ꝫ ptās
iuicibil ñ ē i xp̄o ꝫ hūanitatem: sed ꝑm diuinitatem: ergo

nō iudicabit ꝟz ꝙ hō. ¶ In ꝟriū ē qō dr Jo.5. Dedit ei ptātez iudiciū facere:qz filiꝰ hoīs ē:ſz eſt filius hoīs ſolū ꝟz humā nām.ģ ⁊ c. ¶ Rñ°.hic ſunt tria videda. ꝑmo de futuris iudicibus. 2° an chriſtus poſſit videri ſine gaudio. 3° de innouatione mundi.

p°ꝙ **Quantū** ad ꝑmū ſunt tres ꝙnes. ¶ Prima ē ꝙ xps iudicabit in forma humana ſimplr:ſed ꝟm formā humanā cōmiſſorie nō ordinarie. Ad cuiꝰ euidētiā eſt ſciēdū ꝙ differt q̄rere vtrū ſit iudicaturꝰ i forma hūana:⁊ ꝟz formā hūanā:qz ad ꝑ vt dicaſ iudicare i forª hūana.ſuffic ꝙ iudicet habēs talē formā ⁊ ī ea apparés. Sz ad hoc ꝙ dicaſ iudicare ꝟm formā hūanā: req̄rit ꝙ nō ſoluz appeat ī ea:ſz ꝙ ſit ei cā vel rō habēdi auctē iudicandi:vñ multe ꝓpōnes vificanr de xpo. ꝑmo mō:q̄ nō vificanr de ipſo ſo mō. Demōſtrato.n.xpo i hūana nā:veruz ē dicere ꝙ ille hō creat aīas ⁊ gubernat mūdū: ſz nō ē verū dicere ꝙ ipſe ꝟm ꝙ hō creat aīas vel gubernat mūduz:qz hūanitas nō ē rō ſeu cauſa q̄re tales actꝰ ei cōueniāt. Sic ģ ſi q̄ratur an xpo ꝟueniat iudicare ꝟm humanā nāz:dām ꝙ li ꝟm ꝑt deſignare auctē ꝑmariā reſpectu iudicy:aut ſariā ⁊ quaſi delegatā. Si ꝑmo mō:ſic nō cōpetit xpo iudicare ꝟm hūana nāz:ſz ſolū ꝟz dīnā cū ꝑre ⁊ ſpūſcō. Cuiꝰ rō ē:qz illiꝰ ſoliꝰ ē iudicare ꝟz ꝑmariā auctē ꝙ pōt efficaciter ꝑmiū reddere bōis:⁊ īfligere penā malis:ſz xps ꝟz ꝙ hō per ptātē hūane nāe ñ ꝑt reddē bōis ꝑmiū puta viſionē beatā: nec malis īfligere penā dānatiōis: qz ſola dīna ⁊tute viſio diuine eſſentie ꝑt cōicari intellectui creato: ⁊ ꝙ illā ſolā pōt fieri ꝙ ſpūs a corpe ſeparatꝰ vt ſūt angeli puniant ab igne iferni: vel ꝙ corpa dānatoꝝ ſemp affligant ⁊ nūq̄ corrūpant.ģ ꝟz hūanā nāz ñ iudicabit ꝙ ꝑmariā auctē:ſz ſolū ꝟz diuinitatē. Si aūt li ꝟm dicat auctē ſariā ⁊ q̄ſi delegatā: ſic xpo cōpetit iudicare ꝟm hūanā nāz ꝑmo:qz ꝙ iudiciū boni admittent ad regnū:mali vero repellent:ſz admiſſio bonoꝝ ad regnū erit meritorie ꝙ būficiū redēptiōis q̄ ꝓceperūt ⁊ tenuerūt:repulſio vero maloꝝ a regno erit ꝙ ꝝ ꝙ būficium redemptionis contempſerunt vel eo abuſi ſunt ⁊ quia chriſtus eſt redemptor ratione humane nature in q̄ opus redēptiōis exercuit: ideo ꝟm eā ſibi cōpetit ſa auctoritas iudicādi:⁊ hoc ē q̄ dicit q̄daz glo.ſup illud Job.36. Cā tua q̄ſi īpy iudicata ē:glo.a ꝓplato:iō iudiciū cauſamq̄ recipies.gl.vt iuſte iudices. 2° qz eodē mō cōpetit alicui legē cōdere ⁊ ꝟm eā iudicare:ſz xps ꝟm hūanā nāz fuit ꝓditor legis euāgelice:nō gdē ꝑmaria auctē ſz ſaria ⁊ q̄ſi delegata: ģ eodē mō ꝓpetit ſibi ꝟz eā obſeruatores ⁊ trāſgreſſores iudicare. Et iſtū ordinē iudiciarie ptātis tāgit exꝑſſe ſcriptura Dani.7. vbi dr ſic. Aſpiciebā donec throni poſiti ſunt: ⁊ ātiquꝰ dierū ſedit.ꝑ ātiquū dierū itelligēs deū ⁊ maxie patrē ꝙ eſt fons totiꝰ deitatis cui appropꝛ ꝑmaria ptās iudicandi:⁊ quia ab eo deriuatur poteſtas iudiciaria in filiuz nō ſolū ab eterno ⁊ ꝟz diuinā nām: ſz ēt ī tpe ꝟm humanā ī q̄ ptātez iudicādi meruit:ſz nō eādē nec eq̄leziō ſubiungit. Aſpiciebā i viſu noctis ⁊ ecce cuz nubiꝰ celi q̄ſi filius hoīs veniebat ⁊ vſq; ad ātiquū dierū ꝟuenit ⁊ dedit ei poteſtatē ⁊ honorē ⁊ regnū ī quo īnuit ptās iudiciaria hominī xpo delegata. ¶ Scōa ꝙ eſt:ꝙ xpus iudicabit in forma gloriosa:qō ꝑz tripl'r. Prō qz in ea forma veniet ad iudicandū ī q̄ aſcēdit ī celū:vñ Act.ꝙ. Dixerūt āgeli aplis. Vic xps q aſſūptꝰ ē a vobis ī celuz:ſic veniet quēadmodū vidiſtis eū eūtē ī celū: ſz xps aſcēdit ī celū cū hūanitate glioſa. ģ ī tali veniet ad iudiciū. 2° qz iudicare ⁊ iudicari ſūt actꝰ oppoſiti maxie cū aligs iudicaſ iudicio ꝓdēnatōis:qz iudicare ē ptātis.iudicari vero infirmitatis:ſic aūt xps in ꝑmo aduētu venit ad iudiciū paſſiue: ſic in ſcōo aduētu veniet ad iudicādū actiue. ģ ſic venit in īfirma:ſic veniet ī forma glorioſa. Itē 3° iudex nō dz eē vilioris ꝓditionis q̄ iudicādi:ſz alig iudicādi erūt glorificati ꝟm corpꝰ.ſ.oēs boni. ergo multo magis xps. Et hoc ē qō dr luce.21. Uidebūt filiū hoīs veniētē cū ptāte magna ⁊ maieſtate: ptās aūt ⁊ maieſtas ad gloriā ꝑtinēt. ģ ⁊c. ¶ Tertia ꝙ ē ō cōiudicib⁹. Ubi ſciēdū eſt ꝙ iudicare ꝑt ꝓpetere alicui mlt'plr. ꝑ ꝙ modū ꝑmarie auctis:⁊ ſic ꝓpetit ſoli trinitati. 2° ꝙ modū ꝑmarie delegatiōis:⁊ ſic cōpetit ſoli xpo ꝟz hūanitatē:de qbꝰ duobus modis dictū eſt iā. 3° ꝙ modū aſſeſſorie dignitatis:⁊ ſic iudicabūt ſci ꝓfecti ⁊ eoꝝ imitatores:ſicut ꝑmittit eis Mat.19. 4° ꝙ modū approbatiōis:⁊ ſic iudicabūt oēs ſci. Sapie.3. Judicabūt ſci nationes. 5° ꝙ modū cōpatiōis:⁊ ſic iudicabunt:vel dicū min⁹ mali iudicare magis malos in cōptū eoꝝ ꝓpatiōe ꝓdēnabiliores apparēt:⁊ ſic dr Matt. 12. Uiri niniuite ſurgēt in iudicio cū gnātione hac ⁊ ꝓdēnabūt eā. Sz de iudicio aſſeſſorio ſciēdū ē ꝙ ad illud ſufficit ꝓſedere xpo ī celeſtib⁹:qz ēt btā vgo ꝓſedebit ad dexterā: als vel ſupra filiū vel infra alios: nō tñ ipſa vel q̄cūq; femina iudicabit ſic nec claues bñt:qz nō ꝓuenit ſexui nec ſufficit legere in vita ipſarū ſnīaz:qz magis ī btā vgine ꝓfectio ſcripta fuit. ⁊c. ſz paupes ⁊ martyres iudicabunt. Paupes enī volūtary iudicabūt:⁊ ſi nō vgies vt petrꝰ:⁊ nec martyres vt Joēs:nec doctores vt paulus ꝑmꝰ hēmita:quē īter aplos vidit ſedere btūs Antoniꝰ. Silr martyres ēt ſi nihil alioꝝ hēant:qz ꝙ xpo iudicati ſūt g dic. Qui vicerit dabo ei ſedere ⁊c.ñ g ſolū doctores nec ſolū vgies ⁊c. Itē ñ āgeli nō qz videri nō poterūt:qz ꝟz Hzeg.tūc nob viſibles appebūt:ſz demōes exequēr. Uñ ſciēdū ꝙ oēs angeli ⁊ oēs homines appebūt añ tribunal xpi. De angelis dr ꝙ oēs āgeli eiꝰ cū eo. De hoībꝰ:qz oēs ſtabimꝰ añ tribunal xpi ēt pueri vt ī noīe ieſu oē genu flectaſ:celeſtiū: terreſtriū: ⁊ ifernoꝝ.

Quantuz ad ſcōz de gaudio viſiōis dei ſūt tres ꝙclones. ¶ Prīa ꝙ deitas ꝑt videri ſine gaudio de pō abſoluta dei:nō aūt ex nā rei nec de pō ordinata. Deꝰ.n.de pō abſoluta poſſet facere ꝙ itellectꝰ creatꝰ videret ipſuz nude ⁊ apte:⁊ tñ volūtas nec delectareſ nec gauderet. Cuiꝰ rō ē:qz q̄ñ duo actꝰ ſūt ſbordiate ī rōe ꝓxis ⁊ posteriozis: ꝓz actus ꝑt eē ſine posterioze abſq; aliq̄ ꝓdictione:ſed viſio diuīe eētie ⁊ q̄cūq; cognitio ſe hz ad gaudiuz ſeu ad ꝛlectationē volūtatis:vt ꝓz: qz volūtas nō ꝑt delectari ī aliq̄:vel gaudē niſi ꝑcognito: ģ ñ ꝛplicat ꝓdictionez ponere viſionē ſine gaudio ⁊ delectatione: ſz ōs ꝑt facere qdqd ꝓdictionē ñ ꝛplicat. q̄re ⁊c. Si ät q̄raſ de nā rei ſic dicēdū ē ꝙ ad viſionē diuīe eētie nudā ⁊ aptā:nec io ſequit gaudiū vel delectatio. Cuiꝰ rō ē:qz ſūmū bonū pñs ⁊ cognitus ⁊ nihil hñs admixtū nec io ꝛlectat:loquēdo ō nec ītate rei ſiue ordis nāl'i reb⁹ creatl: vñ ⁊ diffinit ꝛlectatio ꝑ cāz ſuā:qō ē ꝛiūctio ꝙntis cū ꝙnti:cū ꝑceptiōe eiꝰ:ſz ōs visus eſt ſūmū bonū nihil hñs de admixtiōe mali: cū ipe ī eēn⁹ ſua ſit bōitas ⁊ eiꝰ viſio ſit ſūma ⁊ ꝙntiſſima hoīs ꝓfectio vt īfra patebit. ģ ipe ſic cognitꝰ nec io cauſat ꝛlectationē in cognoſcēte. Et ꝟz hāc itētionē dr ꝙ viſio dei ē btītudo ad quā nec io ſeq̄t gaudiū vel delectatio. Quis gdaz dicūt ꝙ per illud vbuz qō dr Jo.17. Hec ē vita eterna ⁊c. ñ itelligit ꝙ viſio dei ſit btītudo vl ꝑtinēs ad btītudinē: ſz ſic dicūt actio itellectꝰ ē q̄dā vita: vt dr.12. methafiſice. ⁊ ꝑ ꝓns actio itellectꝰ ſi ſit eterna ē vita eterna:ſed nō oz ꝙ ſit btītudo: qz noīe vite eterne ſolū ōſignat ibi opatio vitaſ eterna. Sz

istud non solū est absurdū sz valde periculosuz. Si.n. noīe vite eterne nō designaī nisi actio vitaī eterna ꝛ ñ btitudo ipsa: tūc ꝑt dici q dānati bēbunt vitā eternā: qz bēbunt ali quā opationē vitalē eternā: puta dolorē vel tristitiā mētalē de amissione btitudis: ꝛ dolorē sensualē ō afflictōe ignis siue corporis p ignē: qō nllus dic̄. scriptura ēt ꝺdicit q̄ vitā eternā ꝓmittit solū bōis. Mat. z5. Jbūt hi. s. mali i suppliciū eternū: boni āt in vitā eternā. ī loco ēt ꝓallegato Jo. i7. Uita eterna iustis ꝓmittitur in ꝓmiū. vñ āte vba ꝑdicta ꝓmittiī. Dedisti ei ptātē oīs carnis vt oē qō ōdisti ei: det eis vitā eternā: ꝛ statiz subiūgiī: hec ē aūt vita eterna ꝛc. Constat autem q ꝓmiū bonoꝝ ē btitudo vel ptinet ad btitudinez. ¶ Secunda conclusio est de visione humanitatis: quia nō ē sīle de visione hūanitatis ꝛ deitatis: qz visio hūmānitatis nō ē sūma pfectō boīs. ꝑōt ēt fm se hre aliqd ad iunctū rōe cuiꝰ ē magis tristabilis q̄ ꝺlectabilis: sic̄ cū videī aliqō excellēs sensibile. qō ledit orgānū: ꝛ isto mō nihil phibet hūanitatē xp̄i eē dānatis tristabilē inq̄tū eiꝰ excellens claritas eēt lesiua dispōnis orgāni nō glorificati: vl̄ si ux illa nō ꝓtristat sz demulcet visuz: saltē iquantū ē visio sui inimici ꝛ nocētis ē ei tristabilis: sz visio deitatis ē sūma pfectio boīs: nec hz adiūctū aliqd qō causet tristiciā: pp qō ipossibile ē q talē visionē nō seq̄tur delectatio de lege cōi. z^a ¶ Tertia ꝓ est de tristicia dānatoꝝ: qz iter delectationes ꝛ tristicias illa q̄ ē maioꝛ expellit aliā vel saltē minuit. ōlectatio. n. q̄ ꝓsequtur diuinā visionē maiō ē q̄ q̄cūq tristicia dānatoꝝ: pp qō si videret deū: tristicia nō excluderet delectationē: sz delectatio tanq̄ maioꝛ abꝺorberet tristiciā: qz superabūdans delectatio excludit tristiciā nō solū oppositā sed contingentem vt pz. io. ethicoꝝm.

Quantuz ad z^m de mūdi īnouatiōe dant̄ isti versus. Terra supfitie vitro similabiī: vnda crystallo: celis aer eq̄biī: ignis siderib⁹: luna soli: septēpliciter sol. ꝓimo ꝺī q terra supficie vitro sīlabiī: ps. Renouabis faciē terre nō methaphoꝛice ꝺiuisibilī sz in pfundo forte vsq̄ ad limbum pueroꝝ iclusiue: qz tenebre eēnt pena coꝛporib⁹ eoꝝ: lz mō ñ sit pena. Apoc. zi. Platee ciuitatis eiꝰ tanq̄ vitrū pluciduz. Unda crystallo soliditate: qz fluxus maris cessabit. Apoc. Oñdit mihi fluuiū aq̄ viue splēdidū tanq̄ crystallū. Celis aer eq̄biī lucens: sz nō illūinans sz p petuo: qz noꝛ nō erit vltra Apoc. penult. Et ignis siderib⁹. vt nō solū luceat sic mō: sz ēt illūinet sic̄ stelle. Naz colūna ignis lucebat p noctē. Alij ꝺ: qz celū empyreū radios ñ emittit. Luna soli: ꝛ sīlī alia sidera augebūt. Septēpliciter sol: sicut ꝓmis sex dieb⁹ añ pctiñ: vel ad lr̄am fm magistrū vl̄ fm quosdā. i. pfecte ꝛ plusq̄ mō. coꝛpⁿ aūt sctī septies plus: lz simplī dicaī. Fulgebūt iusti sicut sol: ꝛ facies eiꝰ sicut sol lucet: qz pp qō vnūqōq; tale ꝛ illō magis. ¶ Ad argu^m in ꝺriū ad ꝓmū dicendū q xp̄s iudicabit in forma hūana glosa: ꝛ cū ꝺī q oculus nō glorificatꝰ nō pōt videre claritatez coꝛpis glīosi. Dicēdū q oīs oculus pōt videre oēm claritatē eiusdē generis cū claritate nāli nisi sit defectꝰ ex pte cōplexiōis orgāni q̄ pp sui debilitatē resoluiī ab excellēti claritate ita vt nō possit fixe ī eā intēdere: pōt tñ eā in trāsitu pcipere. Et fm ḧ pōt dici q cū occulus dānati post resurrectionē sit icoꝛruptibilis q̄uis sit passibilī poterit ī quodam trāsitu ppēdere claritatē cōpoꝛis xp̄i: lz ñ possit i eā fixe ītēdere. Uel pōt dici q coꝛpⁿ glīosuz pp diuinā vtutē sibi ad nutū assistētez pōt moderari actionē claritatis sue i visuz: ita vt possit ppendi ab oculo tā nō glīficato q̄ glorificato. Qō aūt subdiī q dānati de tali visiōe gauderēt. dicēdū ē est q nō: qz sicut glīa amici ē delectabilis: ita ptās ꝛ gloria eius q odio habeī est maxime ꝓtristatiua: ꝑpter qō sicut visio hūanitatis xp̄i erit btīs in ꝓmiū: ita erit dānatis ad suppliciū. ¶ Ad z^m dicendū q procedit de illo q hēt primariā ptātez: quā nō hz xp̄s fm q bō sz fm q deꝰ. Qō II.

Secundo q̄riī vtrū motus celi cessabit. Et videī q nō: qz glīa nō tollit pfectionē nāe: sz motꝰ videī dicere aliq̄ pfectionē mobilis cū sit actus eiꝰ. g̈ nō tolleī quādo alia glorificabunī. ¶ ꝑ fine cessante debēt cessare ea q̄ sūt ad finē: sed lūinaria celi fctā sūt finaliī vt diuidant diē ꝛ noctē vt hēt̄ gen. ꝑ g̈ cessāte illo fine luminaria celi desinent eē. sz illa nunq̄ ōsinēt. g̈ nec ille finis pp quē sūt illa: sz ille finis nō pōt eē nisi p motū. g̈ ꝛc. ¶ In ꝺriuz ē qō dī Jsaye. 60. Nō occidet vltra sol tu⁹ ꝛ luna tua nō minuet̄: sz si motꝰ celi duraret sol tēderet ad occasū ꝛ lūa minueī quo ad nos ꝓz maioꝛē ꝛ minoꝛē approximationē ad solē. g̈ motꝰ celi cessabit. ¶ Jtē Apoc. io. dī q āg̈l⁹ iurauit p viuētez ī secula seculoꝝ q tps nō erit āpliꝰ: sz si motꝰ celi ñ cessaret tps sp duraret. g̈ oz dicere q motꝰ celi qñq; cesset. ¶ ℟ᵒ. hic sūt tua vidēti. ꝓimo q possibile ē motuz celi cessare. zᵒ q cessabit de facto. zᵒ q cessabūt ēt alij motⁿ.

ꝓimuz pbaī tripliī. ꝑᵒ ex pte āgeli sic. Oē mouēs volūtarie ꝛ libere ꝑt cuz voluerit cessare a motu vl̄a mouēdo. sz itelligēᵈ mouēs celū mouz volūtāie ꝛ libe. g̈ cū voluerit ꝑt a mouēdo cessare. Ma. ꝓz: qz libtas ābitrij ē ad opposita. Mi. silī ꝓz q̄tū ad alterā ptē. s. q itelligētia mouet volūtarie: qz mouet vt amās ꝛ ōsiderās: sic̄ cā ꝑma mouet vt amatū ꝛ desideratū: sz q moueat libe ꝑ baī: qz volūtas nō necitaī ad volēdū nisi respectu finis vl̄ eoꝝ q̄ sūt ad finē sic q būt neciā ꝓnexionē cū fine quatenꝰ finis nō ꝑt bīi sine his vel ꝓduari: sz motꝰ celi nō ē finis itelligētie mouētis sz solū cā ꝑma cū qua motꝰ celi nō hz neciā ꝓnexionē gn sine eo itelligētia possit būc finē ꝺseq̄ p cognitionē ꝛ amoꝛē ꝛī eo pmanere. g̈ nullo neciū itelligētiā vel le mouere. zª rō ē ex pte dei: qz q̄uis āgelus neciate nāe moueret vt pbi voluerūt: tñ ōs ē supioꝛ q ꝑt ipedire oēz effectū eē cāe scōe: Uñ sic̄ ꝑt nā ipedire motū grauiū ꝛ leuiū sic ꝑt creatoꝛ ipedire motū celoꝝ: qz cā ꝑma plus ꝑt super oēm cāz scōaz q̄ q̄cūq; scōa sup aliā ꝓz. zª rō ē ex pte fctī qz qō fctm ē ad boꝛā ꝑt ōs facere ꝑpetuuz: sic̄ boies moꝛtales faciet ímoꝛtales: sz tpe Josue cessauit motꝰ celi p diē. g̈ volēte ōo potēit cessare ī ꝑpetuū. ¶ Sciēdū ē āt q Aristoteles negās cessatiōez motⁿ celi vī fundasse se sup duas rōnes: q̄ꝝ ꝑma sumiī ex. ix. metaphisice ꝛ ē talī. Incōueniēs ē pōere nobilissimā sbaz ñ sortitā optimū finē: sz itelligenᵉ sūt optie sbe ꝛ nobilissime: optimꝰ vo finis ē cōicare esse rebus. ergo subꝺstantie seperate semp eē rebus comunicant: sed hoc non possunt nisi p motum. g̈ sp cānt motuz. zª rō talis ē. Inter ꝑpetua ꝛ sp pmanētia nō pōt eē diffoꝛmis habitudo: qz diffoꝛmitas nō ē sine mutatiōe saltē ex pte alterius: vbi aūt ē mutatio nō pōt eē ꝑpetuitas saltē q̄tū ad illa iter q̄ mutatō attediī: sz tā āg̈l⁹ q̄ celū sē ꝑpetua ꝓz ipz. g̈ iter ea ē sp silis bitudo. g̈ si semel cāt motū ī celo oz q sp causet motū i eo. sz iste rōes ñ cogūt. ꝓria nō: eo q sz assumit. s. q optimꝰ finis sbe sepate sit dare eē rebꝰ: ꝺ. n. nō est verū. Cū. n. sit duplex finis. s. finis cuiꝰ gra: ꝛ finis q̄. finis cuius gra ē itelligētia ñ ē nisi ipe ōs: finis vo q̄ ē opatio p quā finis cuiꝰ gra potissime acgriī: ꝺstat āt q potiꝰ attingiī ōs ab itelligētia p itelligere ꝛ velle q̄ tēdūt ī deū sic̄ i obz ꝛ sūt nobilissime pfectiōes ipiꝰ itelligētie q̄ attīgaī p actionē q̄ ē dare eē rebꝰ p quā ñ attīgit ipz deū ꝓz sz se sz fm q̄dā silitudinē siue assiīationē extrīsecā. Et si dicaī q lz velle ꝛ itelligere sint optie pfectōes itelligētie: ex istis tñ segr̄ z^m. s. dare eē rebꝰ. Nā p ḧ q itelligētia itelligit ꝛ amat deū: p ḧ ōsiderat ei assimilari i ḧ q ē eē cāz rez: ꝛiō mouet celū motā deo i rōe moti ꝛ desiderati sic̄ ꝺī. ix. metha^ca ſ Jstō ñ valz. qz iste finis zᵒ ñ necio. segr̄ ad ꝑ^m nec ponit aliq̄ pfectionē i intelligētia cū trāseat i māz exteriozē. Ex nlla. n. tali actōne accrescit agēti aliq̄ pfectio q̄uis p eaz declareī pfectio

pertīs. zª ēt rō nō cogit. qz duoꝝ ꝑpetuoꝝ approximatorum adiuicē nō ꝓt eē diffozmis bitudo qñ vnū agit ī aliō ex neči tate nāe. ʒ sī vnū agat volūtarie ꝓt qñcꝫ agere ꝛ qñcꝫ ñ absꝫ suī mutatōe. qz volūtate eterna ꝓt velle aliqd nouū. ꝛ sic ī passo pōt esse noua bitudo ex noua actione agentis q̄ nō est iu ipso sed in passo non per nouam volūtatē sed antiquam.

Quantū ad zᵐ ē dōz q absolute tenēdū ē q mot⁹ celi p⁹ resurrectionē cessabit: cuius illō nō possit clare ꝑbari: nec ꝑ auctitatē scripture: nec aliq̄ nečia rōne. Auctozitates. n. īducte arguēdo q̄ videt exp̄ssi⁹ loqui ō ista mā: pñt alr itelligi cꝫ ō cessatōe mot⁹ celi. ꝓª. n. auctitas q̄ ē Isa. fōte itelligit ʒ sensū lr̄alē ō ꝑspitate quā bituri erāt filij isr̄l redeūtes ō captiuitate babylonis: vt ꝑ solē intelligaꝫ maioꝝ ꝑspitas: ꝑ lunā vō miozꝝ. vt sit sēsus. nō occidet ꝛc. i. nō amittetis ꝑspitatē maiozē ꝛ minozē. vl si itelligaꝫ ō statu post resurrectōez: nō ē sensus q̄ sol mālis nō tēdat ad occasū vl q̄ luna nō minuaꝫ ī lumīe. ʒ ē sensus q̄ sol ꝛ luna nō lucebūt btīs ad aliquā necessitatē. qz xp̄s ʒ ōitatē erit eis spūal lux. ʒm vero claritatē hūanitatis illūinabit corꝑalr locū brōꝝ perfecti⁹ cꝫ sol: qō ꝑz ꝑ illō qō ꝑmittit añ vba p̄dcā. Nō erit tibi āpli⁹ sol ad lucēdū ꝑ diē: nec splēdoꝝ lūe illūinabit te: ʒ erit tibi dñs ī lucē sempiternā. Et idē br̄ Apoc. zi. q̄ ciuitas illa nō eget sole nec luna: qz claritas dei illūinabit eā: ꝛ lucerna ei⁹ ē agn⁹. Sequēs vō auctitas q̄ ē Apoc. io. itelligēda ē q̄ nō erit tp̄s āpli⁹ ad iplē^m ꝓpb̄tias ꝛ mysteria nūciata ꝑ ꝓpb̄as vñ subdit q̄ ī diēb⁹ vocis septimi angeli cū icepit tuba canere: cōsumabit mysteriū sic euāgelizauit ꝑ suos ꝓpb̄as. Ex illo āt nō segt absolute q̄ tp̄s nō sit āpli⁹. ʒ solū q̄ tp̄s īplēdi ꝓpb̄tias erit tūc totalr trāsactū. Et nihilomin⁹ cꝫ dicēdē auctitates possint sic expōi. Lois tñ doctria ecclie tenet q̄ mot⁹ celi cessabit: qō gdā ōclarant sic: babito fine cessant ea q̄ solū ordināt ad acqsitiōez finis. ʒ mot⁹ celi tā prim⁹ cꝫ scōs q̄ ē sol ꝛ plāraꝫ ī obliquo circulo ē ꝑ ꝓtinuatōem ꝛ alteratōez gnātōis ꝛ corruptōis. vt ꝓbat ī fine scōi ō gnātiōe. q̄ ꝓpleta gnātōe qō fiet qñ erit ꝓplet⁹ nūer⁹ elcōꝝ cessabit ois mot⁹ celi. ¶ Sz ō hāc rōnē istāt alig dicētes q̄ mot⁹ celi ñ ē ꝑ corruptōez ꝛ gnātōez istoꝝ iferioꝝ tācꝫ ꝑ finē. qz finis ē nobilioꝝ his q̄ sūt ad finē: ʒ nihil iferioꝝ est nobili⁹ celo.: q̄ mot⁹ celi nō ē ꝑ ista iferiora tācꝫ ꝑ finē. Et dōm q̄ hec instātia nō valet ꝑ duo. ꝓ. qz dato q̄ celū ʒ suā subaz eēt nobili⁹ oib⁹ istis iferiozib⁹. ꝛ ob h̄ posʒ dici q̄ nō eēt ꝑ h̄ iferiora tācꝫ ꝑ finē: tū mot⁹ celi ñ ē pfectior istis iferiozib⁹: imo ē qd min⁹ pfectū. ꝛ iō ꝓt eē ꝑ ea tācꝫ ꝑ finē. sicut approximatio agētis ad passū q̄ ē p motū localē ē finalr ꝑ actiōem vl ꝑ ea q̄ ꝑ actōez ꝓducūt. ꝛ ob h̄ ī argumto ē variatio medy ꝑ ꝓpatōez ad ꝓnē: qz ī miozi assumet q̄ celū nō ē min⁹ nobile imo magis cꝫ h̄ iferiora. ꝛ iō deberet ꝓcludi q̄ celū cꝫtū ad subaz ñ ē ꝑ h̄ iferiora: ꝛ ñ ō motu celi ō q̄ nihil ē assūptū ī miozi: ꝛ si fuisʒ assūptū fuisʒ fʒ: qz mot⁹ celi ignobilioꝝ est istis iferiozib⁹. zᵒ ōfect⁹ ē ēt ō assūpto. s. q̄ subaz celi sit nobilioꝝ istis iferiozib⁹. ꝛ ob h̄ ñ sit ꝑ ea tācꝫ ꝑ finē. ꝓ. n. fʒ ē vt ꝑz Deut. 4. vbi dr̄ sic. Custodite aīas vr̄as. ꝛ subdit: ne forte oculs eleuatꝰ ad celū videas solē ꝛ lunā ꝛ oia astra celi ꝛ errore ōceptus adores ea ꝛ colas q̄ creauit dñs ds ī misteriū cuzctis gētib⁹. Mediū ēt qō assumit ē fʒ: qz oē aiatū ꝛ cognoscēs maxie cognitiōe itellectiua ē nobili⁹ oī ñ cognoscēte. celū āt nō ponit aiatū. ꝛ ꝑ dñs ñ ē cognoscēs. hō āt ē aiatꝰ ꝛ cognoscens cognitiōe itellectiua. q̄ ē nobilioꝝ celo. nec obstat q̄ celū ē incorruptibile. qz diuturnitas vl ꝑpetuitas nō arguit pfectionē maioꝝ ī gradu nāe. De diuturnitate ꝑz. q̄ pl⁹ durat q̄rc⁹ vl elephas cꝫ hō. ꝛ tñ sit min⁹ nobilioꝝ. ōppetuitate ꝑz idē. qz ʒ pb̄z mā ē igūabil. ꝛ icōruptibil. totū āt ꝓpo^m ē gnābile ꝛ corruptibile ꝛ forma ī ꝓpo^o ꝑter aiaz rōalē ꝛ tñ tā oppo^o cꝫ forma sūt ʒ gradū nāe pfectioꝝ cꝫ mā. qz ꝑz q̄ ex h̄ q̄ celū ē diuturni⁹ ꝛ icorruptibile ñ ꝓt argui q̄ sit pfecti⁹ ʒ gradū nāe q̄cūq̄ corruptibili. Et h̄ ipz dic. pb̄s ꝓ ethicoꝝ ō. ꝓlatonē q̄ nihil ē melius ꝑ h̄ q̄ est diuturni⁹. quod est verum de bonitate essentiali.

Quātū ad zᵐ sī. z. ꝓnes. ¶ ꝓª ō motꝰ ad vbi: qz cessabit ois motꝰ localis nālis ñ solū circlaris corꝑoꝝ celestiū ī vtroq̄ circlo egnoctiali ꝛ zodiaco epiciclis ꝛ excētricis. ʒ ēt motꝰ spe ignis ꝛ sublpiozis ptis aeris q̄ sequūt motū raptꝰ ꝑmi mobilis: vñ illi nečio cessabūt cessāte cā imediata q̄ ē motꝰ ꝑmi mobilis. ꝛ motꝰ fluxꝰ ꝛ refluxꝰ maris q̄ ē ex ifluē lūe nō qz tūc lūa nō luceat ʒ qz nō erit terra discoopta ad quā fluat. cessabit ēt motꝰ grauiū ꝛ leuiū. qz oia itegre erunt ī locis suis ꝛ aq̄ orbiculariter sup terrā. motꝰ vō aialis ꝑgressiuꝰ erit ī pueris qdē pure nāliter. i btīs cū dote agilitatis. in dānatis nulloᵒ. qz sēp erūt ꝑpediti. ¶ zª ꝓ ē ō motu ad formā. qz loquēdo de forma spūali sic erit gnātio ꝛ corruptio. qz ī sāctis erūt cogitatōes ꝛ affectiōes nāles sibi iuicez succedētes: ʒ beatifica ēntialr ñ cedāt nec succedāt: ī pueris āt ꝛ dānatis erūt silr volubiles cognitiōes: sed loquēdo ō formis corꝑalibꝰ nulla erit gnātio ꝛ corruptᵒ: qz creatura liberabit a fuitute corruptiōis. nec ꝑ ōnēs gnō ōry: qz ñ ē sine corruptiōe. imo nec erit gnō forme ʒ solū ꝓtinuatio sine interpellatiōe. qz sol ñ cessabit illūinare. ¶ zª ꝓ ē ō tertio motꝰ qz oia q̄ ꝑ motū nata sūt gnāri ꝛ corrūpi cꝫ^m ad formā tota lē sic oia aialia irrōnabilia q̄ ī celo ꝛ q̄ ī terra ꝛ q̄ in mari nascūt nō erūt. silr nec plāte nec mineralia metalla nec q̄cūq̄ mixta. ʒ pura. 4. elem^a q̄ ī sua totalitate ñ gnāt nec cōrūpūt. silr hoies q̄ aie sūt imōtales. fiēt ēt imortales. ¶ Ad ar^m ī oppo^m. ad ꝓ^m dōm q̄ motꝰ localꝰ ñ pōt aliq̄ pfectionez in mobili: imo forte ges est maioꝝ pfectio cꝫ motꝰ. ñ gdē ꝓput ges iportat ꝓuationē motꝰ. ʒ ꝓput dic vnis formitatē essendi. cū dr̄ q̄ motꝰ ē actꝰ mobilis: vez ē. ʒ addēdū ē illō qō ꝑs addit q̄ ē actꝰ ētis ī pō fʒ q̄ hꝰ. nec ē actꝰ absolutꝰ sed ē modus se hāndi. ꝛ iō tā ex pte sui cꝫ ex pte mobilis magis sōat in ipfectiōez cꝫ i pfectionē. ¶ Ad zᵐ dōz q̄ corꝑa celestia cꝫ^m ad suā subaz. ñ sī facta vt diuidāt diē ac noctē nisi mediāte motu. ꝛ ideo cessante alternatione diez ꝛ noctiuz cessabit motꝰ. sed ñ ꝓ h̄ cessabūt lūaria celi quo ad subaz ꝛ ētitatē suā. qz ex eis sine motu ꝓueniet aliud misteriū seu alia vtilitas hoib⁹ icꝫ^m ex ꝓsideratiōe eoꝝ ꝓsurget ī laudē dī ꝛ glīā.

¶ De dria māsionū ī celo ꝛ ī iferno. Di. XLIX. a

Post resurrectōez vere fcō vniuerso ipletoq̄ iudicio suos fines hēbūt ciuitates due: vna xp̄i alia diaboli: vna bonoꝝ ꝛ altera maloꝝ: vtraq̄ tñ āgeloꝝ ꝛ hoiz. Istis volūtas: ill facilitas ñ poterit eē peccādi: vl villa ꝓditio moziēdi. istis ī eterna vita felr viuētib⁹: ill ifelr i eterna mōte fiñ moziēdi ptāte durātib⁹: qm̄ vtriq̄ fiñ fine: ʒ ī btī tudie isti: ali⁹ alio p̄stabili⁹. ī miſia vō illi: ali⁹ alio tolle rabili⁹ ꝑmāebūt. Ex his appʒ q̄ sic hōi differēter glificabūt: alij magis alij min⁹: ita ꝛ mali ōnter ī iferno puniēt. Sic. n. ī domo ꝑris. i. ī reg celoꝝ māsiōes mlte sūt. i. ꝑmioꝝ drie: ita ꝛ in gehēna diuerse st māsiōes. i. supplicioꝝ dīe. oēs tñ eternā penā patiēt sic oēs electi eūdē hēbūt ōnariū quē pfamilias ōdit oib⁹ q̄ opati sūt ī vinea. Noie ōnarij aliqd oib⁹ electis cōe itelligit. s. vita eterna ds ipe quo oēs fruēt: ʒ ipiter. nā sic erit dīns clarificatio corꝑoꝝ: ita dīns glīa erit aiaꝝ. Stella. n. a stella. i. electꝰ ab electo dr̄ ī claritate mētis ꝛ corpis. Alij. n. alīs vicinius clariusq̄ dī spēz ꝓtēplabūt: ꝛ ipa ꝓtēpladi dia diuersitas māsionū vocat. Dom⁹ g̃ ē vna. i. denari⁹ est vn⁹: ʒ diuersitas ē ibi māsionū. idest diffrentia claritatis: quia vnuz est ꝛ summū bonum beatitu dor

vita oium.i.ds ipe.Hoc bono oes electi pfruũt ꝫ alij alijs plenius pfruẽt vero videdo p spẽz nõ p speclm i enigmate.Hic ꝯ vitã est videre vitaz .i.cognoscere deũ i spẽ.Ait veritas ait i euangelio.Hec ẽ vita eterna vt cognoscãt te: t quẽ misi sti Jesũ xpm eẽ vnũ t soluz verũ deũ:hoc ẽ hic vitã.i.cognoscere te:ñ ẽ ipa cognitio q̃ tu es:sed p cognitionẽ hic bonũ qd tu es.i. vita.

¶Si omnes hoies volunt eẽ beati b

Solet ẽt q̃ri de beatitudie vtz eã oes velint t sciãt q̃ sit vera btitudo:De hꝰ aug. i.xiii.li.d tri.ita disserit.Dirũ est cũ capescẽde retinẽdeqz btitudis volũtas vna sit oium: vñ tãta existat d ipa btitudine rursus diuersitas volũtatũ:ñ qz eã aliqs nolit:ꝫ qz nõ oes eã nozit. Si.n.eã oes noscerẽt:ñ ab alijs putaret eẽ in virtute animi:ab alijs in voluptate corpis:ab alijs atqz alijs alibi atqz alibi.Quo ꝯ oes amãt qd nõ oes sciũt:Quis põt amare qd nescit sic supza diputaui.cur btitudo amat ab oibus nec tñ scit ab oibꝰ:an forte sciũt oes q̃ ipa sit:ꝫ ñ oes sciunt vbi sit: t iñ ptẽtio ẽ.An forte falsũ ẽ qd p vero posuimꝰ beate viuere oes hoies velle.Si.n.beate viuere:est verbi gꝛia ꝫz ai virtutẽ viuere.quo btẽ viuere vlt q hoc ñ vlt:Nõne ueriꝰ diximꝰ hõ ille ñ ult beate uiuere:qz ñ ult pm uirtutez uiuere:qd solũ ẽ beate uiuere.Nõ ꝯ oes beate uiuere uolũ imo pauci hoc uolũt:si ñ ẽ btẽ uiuere nisi ꝫz uirtutẽ ai uiuere qd mlti nolũt.Ita ne flz erit.Ait nec Cicero dubitauit.ait.n.Beati certe oes eẽ uolumus.absit ut hoc flm eẽ dicamꝰ.Quid ꝯ:an dicendũ ẽ ẽt si nihil aliud sit beate uiuere ꝫz ꝫz uirtutẽ ai uiuere:tñ t q hoc ñ ult:btẽ uiuere uult.Nimis qdẽ hoc vi absurdũ.Tale.n.ẽ:ac si dicamꝰ: q ñ uult uiuere beate:btẽ uult uiuere.Jstã repugnãtiã qs audiat:qs ferat:t tñ ad hãc cõtrudit necitas:si t oes beate uiuere uelle uerũ ẽ:t ñ oes uolũt sic uiuere:quo solũ uiuit btẽ.An illd ab hiscgustijs poterit nos eruere:si dicamꝰ nihil eẽ beate uiuere. nisi uiuere ꝫz dlectationẽ suã:t io flz ñ eẽ q oes beate uiuere uelit:qz oes ita uolunt ut quẽqz dlectat.Sz id qdẽ flm ẽ.Uelle.n.qd dceat:ẽ eẽ miserrimũ.Nec tã miserũ ẽ ñ adipisci qd uel ꝯ adipisci uelle qd ñ opoꝛteat.Quis ita cecꝰ sit ut dicat aliquem iõ btũm:qz uiuit ut ult cũ pfecto t si miser eẽt:minꝰ tñ eẽt t si nihil eoz q̃ ppeꝛã uoluisset hic potuisset.Mala.n.uolũtate vel sola miser quisqz efficit:ꝫ miseriꝛ cũ desideriuz male uolũtatis iplet.Quapp qm uerũ est q oes hoies eẽ bti uelit idqz ardentissimo amoꝛe appetãt:t pp hoc cetera q̃cũqz appetũt.nec q̃squ põt amare:qd oio qd vl q̃le sit nescit:nec põt nescire quid sit qd se uelle scit:sequit ut oes btãm uitã sciant.oes ãt bti bñt qd volũt:ꝯuis ñ oes q bñt qd volũt:ptino sint bti.ptinuo ãt miki st q vl ñ bñt qd volunt:vl id bñt qd ñ recte volũt.Btus ꝯ ñ ẽ nisi q t hz oia q̃ vlt:t nihil vlt male.Ille qppe btẽ viuit q viuit vt vlt:nec male aliqd vlt.Cũ ꝯ ex his duobꝰ cõstet btã vita:lz i malꝰ sit aliqs bonꝰ:nõ tñ nisi finitis oibꝰ malꝰ ẽ btus.Cuz ꝯ ex hac vita:q i his mibijs fidelis t bonꝰ ẽ:venerit ad beatã vitã:tũc erit veꝝ qd nẽ nllo mõ eẽ pt:vt sic hõ viuat quo vlt.Non.n.ibi volz male viuẽ aut volet aliqd:qd derit:aut derit aliqd qd volnerit:qc qd amabit aderit:nec diderabit qd ñ aderit.Et oe qd ibi erit bonũ erit:t sũmꝰ ds sũmũ bonum erit:t qd ẽ oino btissimũ:ita sp foze certũ erit.beatos ãt eẽ se velle oiz hoiz ẽ:btos eẽ se velle oes i cõde suo videt:nec tñ oim ẽ fides q̃ ad btitudinẽ puenit. ¶Si quid d do cognoscit aliquis qd ibi non intelligunt omnes. c

Solet ẽt q̃ri vtz aliqd d do cogscat aliqs magꝭ meritꝰ vt petrꝰ:qd ñ cogscat aliqs minꝰ meritꝰ vl linꝰ.Plibꝰ vi q oia d do ad btitudinẽ spectãtia oes coiter electi cogscãt:ꝫ differẽter.Nihil.n.i do noscibile maiꝰ digniusqz vi ꝯ eũ itelligere trinũ t vnũ.hoc ãt oes tẽ p spẽz cogscẽt.Ait seqt:vt ñ sit aliqd btitudini ptines icognitum alicui btoz.Oes ꝯ cũcta illa videbũt quoz cognitio fuit btitudi:ꝫ i mõ videndi different.Alius.n.alio magis aliꝰ alio minꝰ fulgebit.

¶De paritate gaudij. d

Solet ẽt q̃ri an i gaudio dispares sint:sic i claritate cognitois dint.De hꝰ aug.ait Alte mãsiões i vna domo erũt.s.uarie pmioz dignitates:ꝫ ubi ds erit oia i oibꝰ.erit.n. i dispari claritate par gaudiũ.vt qd bẽbũt singli cõe sit oibꝰ:qz ẽt glia capitis oiuz erit p vicz charitatis.Ex his dat itelligi q par gauꝰ oes bẽbũt t si dispare cognitois claritatẽ qz p claritatẽ q̃ i singulis erit pfecta tm quisqz gaudebit de bono alteriꝰ:ꝯtũ gauderet si i seipo hꝛet.Sed si par erit cũctoz gaudiũ vi q par sit oium btitudo: qd cõstat oio nõ eẽ.Ad qd dici pt q btitudo par eẽt si ita eẽt par gaudiũ vt etiã par eẽt cognitio:ꝫ qz hõ erit:nõ faciet pitas gaudij paritatem btitudis Pot etiã sic accipi p gaudiũ vt nõ referat pitas ad intentoem affectois gaudentiuz:ꝫ ad vniuersitatem rez d quibꝰ gaudebit:quia d oi re vnde gaudebit unus gaudebunt omnes.

¶Si maioꝛ sit btitudo scoz pꝰ iudiciũ. e

Solet hꝰ q̃ri solet si btitudo scoz maioꝛ sit futura post iudiciũ ꝯ iterim. Sine omni scrupulo credendũ est eos habituros maiorem gloriam post iudiciũ :ꝯ añ:qz t maiꝰ erit gaudiũ eoz ut supza testatꝰ ẽ aug. ãplioꝛ erit

cor cognitio. Vñ Hyerony. Peracto iudicio ampliorē gl̄iā siue claritatis ds demōstrabit electis. Si quē mouet qđ op9 sit spiritib9 dñctor corpora sua i resurrectione recipe: si eis pōt sine cōpib9 sūma btitudo pberi: Difficil' q̄stio ē: nec pōt a nobis pfecte diffiniri. sz tñ dubium nō ē: t raptā a carnis sensib9 hois mētē: t post mortez ipsa carne ꝺposita nō sic videre posse icōmutabilē sbaz. i. deū: sic̄ scti āgeli vident siue alia latētiori cā: siue iō qz ineſt ei nāl' qdā appetit9 corp9 āmīstrādi: quo retardat quodāmō ne tota intentiōe pergat i illō sūmū celū: donec ille appetitus ꝙqescat. Porro si tale sit corp9 cui9 sit difficil' t grauis āmīstratio sic̄ hec caro q̄ corrūpit' multo magis auertit' mēs ab illa visiōe sūmi celi. Pro inde cū hoc corp9 iā nō aiale sz spūale receperit equata āgelis: habebit pfectū nature siue modū obediēs t iperās viuificata: t viuificās tā ieffabili facultate: vt sit ei glie qđ fuit sarcine. Qō I.

Circa 49.di.q̄runt octo. Primo vtrū intellect9 creatus possit videre deū. 2° vtrū btitudo ꝙsistat ꝑncipal'r i visiōe. 4° vtrū de9 sit obm fruitiōis. 5° vtrū viatori possit cōicari visio intuitiua dei. 6° vtrū btitudo p resurrectionē augeat'. 7° vtrū oēs t de necitate appetāt btitudinē. 8°. vtrū btitudo educat' de po3 creature.

Primo q̄rit' vtrū intellect9 creat9 possit videre deū clare t imediate. Et videt' q9 non: qz plus distat eēntia diuīa ab intellectu creato quocūq; q̄tū distat sba separata a sensu nr̄o: sz nulla vtute pōt fieri q9 sensus nr̄ cogscat sbas sepatas. q̄ nulla vtute pt fieri q9 intellect9 nr̄ videat diuīnā eēntiā. q̄ rc. Cōtra: qz ois pō. pt tēdere p actū suuz i oē illō i quo inuenit' rō p se obi sui: sz rō formal' obi intellect9 ē ens ꝑm qō ens ꝑz Auic. q̄ rō potissime inuenit' i deo. q̄ videtur q9 intellect9 creat9 ꝑpa vtute possit attīgere ad intelligēdū deū ꝑz se. Ad 1°. ad hui9 qōnis euidētiā sūt tria videnda. Pri9 q9 ds ex puris nālib9 ab intellectu creato videri nō pt. 2° q9 nō pōt clare videri p spēz. 3° q9 nō pōt videri sine lumine bituali de po3 ordinata q̄tuis possit de pō3 absoluta.

3.ꝙ Quantuz ad p̄m vtrū ds possit videri ex puris nālib9 sūt q̄tuor ꝓnes t tres īstātie. Pria ꝓ est q9 illō qđ ē ꝑpuz supioris nāe tāq; p se t p ei ꝓueniēs: se hz tripl'r ad iferiorē nāz. vno mō sic. q9 ꝑz eē obilissimū ei cōueniat p nām: alio mō vt ꝑm eē magis pfectū ei ꝓueniat p motū illi9. 3° mō ꝑm eē pfectiss'mū: t sic nō ē ei cōicabile nisi cōicaret' nā: sic̄ aer gdez ex nā sua ē tepide calid9: sz ab igne fit feruide calidus: nō aūt calidissim9 nisi fieret ignis. t sic intellect9 creat9 p nāz cognitiuus ē dei q̄tū ad qđ ē: sz p lumē glie nude videdo: nl'o āt mō ꝙphēdēdo nisi deificaret': qđ ē impossibile.

2ª ꝓ Ad 2m ꝓ q9 ē duplex obm cognitiue po3 vnū qdē cōe incr̄tū ē potētia: aliud āt ꝑpuz incr̄tū ē tal' potētia: sic̄ obm visus incr̄tū ē pō sensitiua ē sensibile cōe: icr̄tū vo tal' pō sensitiua obz ei9 ē tale sensibile: puta lux vl' color t sil'r obm intellect9 vt intellect9 ē ens: vt aūt ꝙiūctus ens māle: sic̄ g̃ sensus ꝑticularis mediāte sensibili ꝑpo nō al'r cognoscit sensibile cōe: q̄tuis non sit discursiuū: sic t multo magis intellect9 discursiuus mediāte obo ꝑpo p pōt cognoscere aliq̄l'r suū cōe: sic̄ intellect9 possibil' p qdditatē mālez q̄ ē obm suū ꝑpriū vt ē ꝙiunctus. 3° de aia cognoscit qz est sbe sepate t dei: t qz gr̄a pficit nām: iō lumen gratuitū facit cognoscere nude t clare deū: nō tñ ꝓphētice: qz plus se hēt ad eē q̄tū intellect9 nr̄ ad verū.

3.ꝓ Tertia ꝓ ē q9 cū po3 distinguant' p obā ꝑpa intellect9 creat9 t increatus q differūt plus gnē: nō hīt idē obm ꝑpuz: nec sil'r intellect9 hūanus t āgelicus q differūt spē sic̄ hō t āgelus: qz sūt ꝑpe passiōes eor: vñ lz ens vt ens sit obm ꝑpuz intellect9 vt intellectus ē: tñ intellectus vt tal' intellectus erit ꝑpuz obz ens vt tale ens. s. ꝑportionatū: sic̄ obm intellect9 illimitati ē ens sine determinatiōe: sz obm intellect9 āgelici ē ens creatū t intellect9 ꝙiuncti ens māle: vñ qñ intellect9 ꝙiūct9 cogscit sbaz sepatā cogscit vnomō suū obm: altero mō nō: qz. s. suū obz cōe sz nō p ꝑpuz: vñ nō cognoscit pfecte de se.

4ª ꝓ Ad 4m ꝓ ē q9 dria ē iter habitus nāles q ñ dāt facultatē q̄tū ad sbaz nec q̄tū ad obz nec q̄tū ad actū t habitus supnāles vie t pfie q dāt facultatē vel respcū finis vt i via: nā dilectio meritoria nō hz aliō obm nec actū q̄ nālis: sz hz aliū finē ō ꝺdigno q̄ nāl': vl' respectu actus vt i pfia t si ñ respcū obi: qz ē idē obz hic t ibi. sz q̄ ad actū i q̄ ē eēntia btitudis. Cū. n. ꝑmiū incōpabil'r excedat meritū: qz oculus nō vidit rc: ea aūt q̄ sūt eiusdē spēi sint ꝙpabilia ꝑpe t q̄titatiue: oz q9 intelligere meritorium dr̄at spē ēt quo ad sbam actus ab intelligere btifico: q̄tuis facilius posset dici q9 habitus supnāles hīt vi3 potētie: qz ex ē aliqd supnāle qz excedit facultatē nāe t nō solū facilitatē. ꝓ ista 4ª

Sz ꝓ dicta: sūt tres īstantie. Pria ꝓ illud qđ dcm̄ ē ō triplici obo: qz visus agle: hois t noctue ñ hīt diuersa obā ꝑpa formal'r sz vnū qđ ē lucidū: lz i cognoscēdo illud obm se hēant diuersimode pp̄ ipfectōnē q̄ ē ex pte cognoscētiū. Phs. n. z° de aia dic̄ calorē actu eē obm visus absolute: nō h9 visus vel illius: q̄ a sil' de intellectu hūano āgelico t diuino.

Solo dicēdū q9 nō ē sil'e: qz visus istaz triū nō dr̄nt spē cū hēant organa silis spēi vt appet ad sensū: pp9 āt act9 fit i ꝑpa mā: vñ diuerse po3 hīt diuersa organa. Sz ꝓ istā appentiā ē: qz i mortuo t viuo apparēt eē eadē organa q̄ tñ dr̄nt spē: pp qđ melius ꝑbat' q9 po3 iste visiue sint eiusdem rōnis: qz frustra ē potētia q̄ nō reducit' ad actū: si q̄ lux. sol' eēt obm visus noctue: ille visus i tota spē noctue frustrare tur suo fine. si visus noctue differret spē: cū tñ nā saltē i pluribus ꝙseq̄t' finē suū. nūc aūt p ꝓ q9 aligs visus videt solē q ē eiusdē spēi i oībus spēs sensus visus nō ē frustra i nā: sz intellect9 ꝓdicti dr̄nt spē t gnē t plus q̄ genere. vñ nō ē sil'e.

2.ista ª Scōa istātia ē ꝓ id qđ dictū ē dilectionē dei meritoriā t nālē eē eiusdē spēi q̄ ad sbaz actus: qz habitus distīgunt' p act9. si q̄ actus ñ dr̄nt spē nec p ꝙnēs habitus: cū q̄ charitas dr̄at spē ab amicitia acq̄sita q̄ ds diligit' sup oīa: q̄ ēt act9 dr̄nt.

5. ꝓ. cū bonū nō sit obm appetitus nisi vt cognitū: videt' q9 bonū dīnū: vt ē obm charitatis. vt fide apphēdim̄z: dr̄at forma liter a se ipo vt é nāl'r cognitū ꝑz quē modū ē obz dilectionis nālis: t sic ēt ex pte obor dr̄nt. Solo ad p̄m dcm̄ q9 actus bonus t malus i genere moris: possūt eē eiusdē spēi in genere nāe: sic̄ occidere latronē t innocētem: t ea dr̄nt i spē nāe q nō dr̄nt i spē moris: vt mutilare t occidere iuste: cuz vtrūq; fit iusticie vidicatiue. Vñ dcm̄z q9 habitus nō dat spēm actui q̄tū ad sbaz sz solū quo ad efficaciā: qz nec habitus ē nisi p modū actus: sic̄ accns q9 solū modificat sbaz: t nō specificat eā: vñ t circūstātie morales dicunt' eē ex' sbaz actus. Vñ ad formā dcm̄z q9 hīt' distinguūt' p actus vel q̄ ad sbaz: t sic distīguūt' habitus vie t pfie: vel quo ad modum seu efficaciā: t sic distīguūt' habitus vie supnāles a nālib9.

Ad 2m dicēdū q9 diuersa rō formal' obi ipi intrinseca: illa diuersificat habitus: nō āt rō q̄ ē extrīseca obiecto lz nēcio ꝙcurrat ex pte potentie: t tal' ē cognitio bōi q̄ ñ ē i ipo bono cognito t amato sz i cogscēte t amāte: ō B tñ alibi pleni9 dcm̄ est.

Quantū ad 2m de spē sunt tres ꝓnes. Pria de nā spēi: qz nō ē eiusdē rōnis cū obo cui9 ē spēs: sic̄ ꝑbatū ē. 2° li. di. 3ª. t ꝑz p ꝑm ꝓ de aia. vbi exponens cōem ai ꝙceptionē sil'e sil'i cognosci: dic̄ intelligi nō de sil'itu

dine formali: q̃ ē p idēptitatez i nā specifica: vt sic oporteat aiam eē ex terra vt cognoscat terrā ꝛc̄. sz virtuali q̃ est per repñtationē: sic̄ dic̄ q lapis nō est i aia sz spēs lapidis: hanc ät spēz q̃ dic̄ fieri cognitionē siue sit actꝰ ipse siue p̄nᵐ eius i eodē sbo exñs: nō possumꝰ dicere eē eiusdē spēi cū obo p̄ ut ipsa ē in ītellectu: qz nihil sbiue exñs in ītellectu siue sit spēs siue actus siue hītus: pōt eē eiusdē spēi vl nāe cū re ex teriori q̃ p eā itelligit̄ siue sit sba siue accñs. Silr spēs q̃ ē i sensu iteriori nō pōt dici eadē spē cū re cuiꝰ ē spēs: puta q̄ species calozis ꝛ odozis ꝛ sapozis ꝛ soni p̄out ꝯtuantur in memozia sint eiusdē rōnis cū illis: qz buiꝰ q̃litates ipresse alieno sbo ꝛ exīneo nō remanēt i abñtia ipzimētis vt calor i aq̃: ꝛ tāto minus q̃to bñt eē debilius. Si g̃ spēs calozis esset calor ipfectus: tūc nō posset retineri i memozia: ꝛ iterū qñ pes calefit statī extimatiua iudicat malū ꝛ refugit: nō tñ pp̄ cerebrū calefit vbi ē istud iudiciū ꝛ spēs calozis: ꝛ pari rōne spēs q̃ ē in sensu exteriori nō ē idez cū q̃litate sen sibili. ¶ Sz ꝯ hoc arguūt alig triplr: p̄bantes q̄ spēs cogno scibilis ē eiusdē rōnis specifice cū nā quā repñtat. Primo sic. sic̄ se hz lux i corpore lūinoso ad lumē cātū in medio: sic se videt̄ hīe calor i corpe teriato ad spēz cātaz i medio: qz sicut sbm p̄priū lucis ꝯz suū eē pfectū ē corpus dēsuz: vñ ꝛ stella lucēs dr eē dēsioz ps sue spere. zᵒ celi ꝛ mūdi: sic p̄ priuz sbm colozis q̄ ꝯtinet i se aligd de nā lucis ꝯz pfectuz suū eē est pspicuū termiatū p opacū: sbm ät vtriusq̃ ꝯz eē ipfectuz ē pspicuū nō dēsuz nec terminatū: pp qō sic̄ se hēt lux ad lumen: sic calor ad spēm: sz lux i corpore dēso ꝛ lumñ i medio sūt eiusdē rōnis specifice sz differāt i mō eēndi ꝯz rōnez pfecti ꝛ ipfecti pp diuersitatē sbi recipiētis. g̃ silr ca lor i corpore teriato ꝛ spēs eius i medio sūt eiusdē rōis spe cifice. sz differāt ꝯz pfectū ꝛ ipfectuz pp diuersitatē subie ctoꝝ recipiētiū. ¶ zᵒ sic. Actio oīuz sensibiliū i medio ꝛ oz gano ē vniuoca: calor. n. distās ad ß vt sentiat̄ oz vt calefa ciat mediū vsq̃ ad ozganū ꝛ ipm̄met ozganū vt expimur: ꝛ idē est ō sapore ꝛ quolz alio sensibili. g̃ a sil̄ videt̄ q̄ actio calozis i mediū ꝛ ozganū sit vniuoca: qō nō eēt nisi calor ꝛ sua spēs eēnt vniꝰ rōnis specifice. ¶ zᵒ sic. Alio mō repñta tur res p mediū cognitū ꝛ alio mō p mediū q̄ ē rō cogno scēdi: qz mediū cognitū pōt ducere i cognitionē alteriꝰ rō ne cuiuscūq̃ bitudinis siue vt sil̄e siue vt ꝯriuz siue vt cā si ue vt effectus siue q̃lrcūq̃ alr: sz medīū qō est solū rō cog scēdi ñ ducit i cognitionē alterius vt videt̄ nisi rōne sil̄itu dinis: vñ ꝛ sil̄itudo dr p quādaz expssionē: sil̄itudo aūt nō ē dr̄ntiū p̄m spēz. g̃ spēs q̃ ē mediū quo res cognoscit ꝛ q̃ dr̄ sil̄itudo rei ñ dr̄t ꝯz spēz a re quā īmediate repñtat. ¶ Sz sustinēdo p̄mā ꝯnez pōt rñderi ad ista tria. Ad p̄mū dōz q̄ nō segt̄ q̄ si lux q̃ ē p̄ma q̃litas actiua se multiplicat ꝯz idē spē: q̄ pp̄ ß q̃litas vltima vel scōa ß possit. Et p̄terea si ita eēt lux i diaphano ꝛ dēso eiusdē rōnis ꝛ nō alr sic̄ spēs i me dio ꝛ obo ꝛ eꝰ: tūc sic̄ lux nō absolute eē ipfecto ē visibil' vl' visu pceptibilis: pcipit̄. n. nō solū itellectu sz ꝛ sensu ꝛ visu aer eē lucidus ꝛ nō solū ipse sol: qz oīs lux cū sit eiusdē rōis ē visibilis a visu cuius obi rōem pticipat: si g̃ sil̄ spēs colo ris eēt color ipfectus ipsa ēt esset visibilis nō solū i speculo vbi hz eē terminatū: imo ēt in medio vbi tñ nullo sensu pt pcipi spēs visibilis sz solo itellectu. ¶ Ad zᵐ cū dr̄ q̄ i oī sē su ē actio vniuoca i medio ꝛ ozgano: dicēdū q̄ non ē verū. Est. n. q̃litas sensibilis q̃ indr̄nter ē eleméti ꝛ mixti: vt calō ꝛ frigus: q̃ sicut eleñtuz se multiplicat subaliter vniuoce: sic ista accñtaliter ꝛ vniuoce: ꝛ ita ē de sono q ita natꝰ ē eē i aere simplici. sic̄ i mixto: pp qō se multiplicat ēt vniuoce: se cus ät est de q̃litate visibili ꝛ odozabili ꝛ gustabili: qz colō ꝛ odor ꝛ sapor ꝓpe sunt q̃litates scōi mixti q̃ ēt in corpore simpliçi nō sunt nate esse sbiue nec p̄m esse pfectū nec imp fectū: ꝓpter qō sic̄ forma mixti inq̃tū buiꝰ nō gnāt sibi si mile: nō. n. lapis gnāt lapidē nec metallū: metallū: sic̄ ignis: ignē ꝛ aīatum aīatuz: similiter q̃litates scōe mixti: q̃ resul tant ex mixtione q̃litatū p̄maꝝ sicut forma mixti ex cō mixtione q̃tuoz elementoꝝ: nō gnāt vniuoce: vt calor faci at colorē q nō est nisi i mixto vel a mixto puta nube: ꝛ silr de sapore: nō. n. lingua fit sapida illo sapore: quem sapozat gn potiꝰ ipsa exñs amara iudicat sapozē dulcez amaꝝ. nō possunt aūt esse simul sbiue i lingua dulcedo ꝛ amaritudo sz sup corpus amaꝝ possit poni aliud dulce cuius dulcedo spūaliter nō nāliter imutabit ozganū ꝯiunctū. Oz aūt odō diffundat̄ realiter est: nō qz qualitas odozis sit realiter i ae re: sz corpora minuta fumali euapozatione resoluta a toto corpore odozabili spgunt̄ per aerē: vbi aūt illa deficiūt nō pōt esse vltra odor sed tñ spēs odozis. ¶ Ad zᵐ. cū dicit̄ q̄ repñtat ex hoc q̄ est similitudo ꝛ nō eꝰ: cōcedo: sz ipe actꝰ ē expssioz similitudo obiecti q̃ spēs si dr̄at: nec tñ iter obz ꝛ actū est similitudo formalis sz tantū vtualis: ꝛ sicut colō in vtute lucis faciat spēm nobiliorem se: sic cetere q̃litates sensibiles siue multiplicent se realiter vt calor: frigus ꝛ so nus: siue nō faciunt i medio ꝛ ozgano spēm i virtute celi ñ q̃ est lux: cū īmutent in tenebris: sz aliqua alia nobis occul ta. Alig tñ dicunt sensibilē speciem non esse nobiliorē q̃ cu ius est species. ¶ Scōa ꝯ est de officio spēi in via de qua ē probabile q̄ ipsa ē necessaria ad repzesentandū obm ꝛ ad eliciendū actum ꝛ determinandū: non aūt suscipiendum. Primū pz. s. q̄ spēs per se requirat̄ vt sit obm pñs in rōne obiecti: qz pñtia in cognitione sensitiua saltē directa nō pt esse p īmediatā propingtatē essentie q̃tuz ad sensum exte riorē: qz sensibile positū sup sensuz nō facit sensuz: nec i sen su iteriori q cognoscit abñtia: sz pōt esse in cognitione intel lectiua q̃ deus pōt esse pñs oī intellectui i rōne obi duz tñ sit eleuatꝰ: ꝛ essentia sua ipsi angelo: nō aūt essentia aie cō iuncte suo intellectui: cū eius obm sit res mālis: vñ in oī cognitione alia regrit̄ pñtia p inherentiā repñtationis: qz ex quo non pōt esse per essentiā obi regritur q̄ p aliud rep sentet̄: ita q̄ sic̄ i actōe realr trāseūte oz pōere realr id i qō transit actio realiter: sic ꝛ in transeunte realiter ꝯm ratio nem oz obiectum esse presens ꝯm intentionem: ꝛ qz ante actionez requiritur presentia obiecti terminantis actionē per se: ideo per se requiritur species ad repzesentandū: nul la. n. potentia pōt agere nisi in suū obm: ꝛ oz p̄existere obm i qō agat aut pñs aut repsentatū: ideo ꝛc̄. zᵐ. s. q̄ spēs reg ratur vt actiua non principaliter sed instrumentaliter ꝛ de terminatiua: pz: qz sicut pō aīe vegetatiue indiget instrūm to puta calore ad oīa opa sua: sic pō cognitiua spē vt instru mento: ꝛ plus: qz cum agente vniuersali indeterminato oz ꝯcurrere particulare determinatum: vnde cū intellectꝰ agens sit potens oīa facere oz ꝯcurrere aliquid determina tum: hoc autem est obm determinatum: sed quia phantas ma non est eius obm cū sit particulare. oz concurrere spēz intelligibilem q̃ est vniuersale repñtatiue: ꝛ sic fit intelle ctio: in potentia aūt organica efficiētia spēi est totaliter ab obo ꝛ receptio ab ozgano: qz species colozis nō excedit co lorem sz est infra spēm: vel si excedit cātur ab obo in virtu te celi: sz efficientia cognitionis est a pō sicut ab vniuersali agente ꝛ a spē instrumentaliter determiatiue receptio ab ozgano vt ozganum est talis poᶜ. Unde sciendū q̄ species visibilis per se requiritur ad visionem: non absolute sz i cō paratione ad obm nāliter cognoscendum. Sicut. n. ozga nizatio corporis est per se requisita ad esse: sic dispositio oz gani est per se requisita pp operari: sz ß est dupliciter. Uno mō absolute: alio mō vt est operatiua mota p̄ius ab obo: si ne eo q̄ p̄mo mō regrit̄ nō est operatio sine eo qō scōo mō regrit̄ ē opatio. sz nō a tali obo: sicut aer a sole gdez nō pōt rarefieri sine illūinatione: qz oīs vtutis nāe corporee q̃ ē ō termiata ad vnū p se ꝛ p̄ est aliq̃ p̄ma opatio p se regsita ex pte eius ad producendū zᵐ vel zᵐ effectū in passo: quod

tñ ab alio agẽte ꝑt recipere illũ effectũ sine primo. vñ aeri accidit q illuminet ad hoc q rarefiat: qz ō nocte ab igne i spa calefaciendo rarefit: qz ignis agit ꝑ p calefacere z accidit sibi illũinare ꝯtũ ad hoc. ꝛz respcũ solis per se regrit q aer illũinet ad ꝟ q rarefiat a sole. z sil'r i ꝓpositio: qz illa vr eẽ p se z ꝓpa rō z imediata: z ꝑma actio alic⁹ que cõpetit sibi respcũ obi cois. alia vo q respcũ h⁹ vl' illi⁹ ẽ: non ẽ ꝑma sed ad eã ↄcurrit ꝑma p se: ficꝫ illũinare aut corrũpere ꝛc. Uñ cũ color ꝼm q h⁹ sit motiu⁹ diaphani ꝼm actũ: diaphaneitas p se regrit i oculo vt sit in se factibilis a colore q nõ est nat⁹ i se facere nisi mediãte spẽ nec aliqd aliõ facere. vñ spẽs visibilis accidit visiõi absolute: qz ꝑt eẽ sine spẽ a ōo: ꝛz per se regrit ad visionẽ a colore ꝓducẽdã: cũ color nihil sit nat⁹ ꝓduceꝛ nec ꝑncipal'r nec al'r nisi mediãte spẽ tm̃. ¶ 3m. s. q spẽs regrat vt determiatiua: z si nõ vt actiua. ꝑz: qz cũ potẽtia cognitiua sit nata cãre z recipe cognitionẽ nõ bãc vl' illã: ꝛz gnãl'r oẽm sui gnis: ad ꝟ q determinet ad bãc vel ad illã idiget determinãte nec illõ est nisi spẽs. ꝓsset dici q spẽs z si nõ elliceret agẽdo nec recipiẽdo tñ determinaret: ficꝫ dispõnes q̃ ꝓcedũt i fieri formã i mã respcũ solis ideterminati: determinãt cã ad talẽ formã: quã tñ nec efficiũt nec recipiũt. Et sil'r p hoc q spẽs repñtat ōtermiate tale obz: segtur illi⁹ cognitio i itellectu pol'i ab itellectu agẽte: ꝛz vtrũ qz sit al's ideterminatũ: z ꝛz spẽs ñ recipiat nec efficiat. ¶ 4m q nõ regrat vt recipiat subiue actũ cognoscẽdi: ficꝫ regrit ꝯtitas ad recipiẽdũ figurã vl' colorẽ. ꝑz: qz tũc nulla vtute posset recipi visio sine spẽ visibili: nec itelligere sine spẽ in telligibili: sicut nec color aut figura nisi mediante ꝯtitate q ẽ ꝓpria ei⁹ dispõ passiua: qõ ẽ fl'z: qz potẽtia cognitiua per se z imediate ẽ pfectibilis actu cognoscẽdi. ¶ Cõtra dicta arguit' dupl'r. ꝑ qz si spẽs regrit vt repñtet obm. g̃ nec de⁹ ꝑt facere q ipe vl' aliõ videat sine spẽ: qz cũ potẽtia nõ posit i obm nisi repñtatũ: ficꝫ de⁹ nõ ꝑt facere q volũtas amet bonũ nisi cognitũ: qz bonũ cognitũ ẽ suũ obm: z bonũ ꝼz q repñtat p cognitionẽ ẽ obz appetit⁹ cognitiui. ficꝫ cognoscibile repñtatũ p spẽm ẽ obm potẽtie cognitiue. g̃ nec ōs potest facere q põ cognitiua cognoscat nisi p spẽz: qz hoc eẽt potẽtiã ferri i nõ obm. Si dicat q nõ ẽ sil'e: qz nõ bonũ absolute: ꝛz bonũ cognitũ ẽ obz volũtatis: iõ nõ ꝑt i bonũ nisi cognitũ. ꝛz ens ẽ obm itellect⁹: sicut color visus ꝼm se z nõ b⁹: vt p spẽm repñtat: qz ipa repñtatio nõ ẽ ↄditio obi. ꝛz tñ p se regrit ad hoc vt obm cognoscat. ficꝫ p se regritur pñtatio ↄbustibil' ↄburẽti ad cõbustionẽ: ꝯtuis pñtia non sit põ passiua corꝛespõdẽs actiue: nõ valz. qz nec sil'r cognitio ẽ p se rõ appetibilitatis: qz ꝑ⁹ appetit res i se q̃ cognoscit ꝯtũ cognitio rei. et adhuc stat arg^m: q ficꝫ nec ōs ꝑt facere q ignis agat nisi i ↄbustibile sibi pñtatum: sic nec poterit facere q potẽtia cognitiua cognoscat nisi p spẽz sibi repñtatũ. ¶ 2° sic arguit'. si pp solũ trãsitũ actõis ꝑexigit' obm. g̃ vbi nõ ẽ trãsit⁹ nisi rõnis: suffic pñtia rõnis. ꝛz pñtia rõnis: ficꝫ oẽ ens rõnis ẽ p solũ actũ rõnis. g̃ ad hoc q aliqd cognoscat' suffic ipm eẽ pñs ꝼz actũ cognitõis: sicut cognitũ cognoscẽti. Si dicat' oz q pri⁹ sit pñs. añ ãt oẽm cognitionẽ nõ ꝑt eẽ pñs p cognitionem. Cõtra ō ↄsẽsu iteriozi cui pñs ẽ obz p cognitionẽ sensus exteriozioris z itellectui p cognitionẽ phãtasie: z sic nõ oportebit ponere spẽz i sensu iteriozi nec i itellectu pol'i. ¶ ꝑ ad hoc q ãgelus moueat corp⁹ non ꝑexistit aliq̃ alia pñtia: ꝛz sufficit q sit pñs sicut motoz mobili: z plus: qz ad hoc q ōs creet nõ ꝑt dici q sit pñs rei q̃ ñ ẽ. z sic ad actionẽ realẽ trãseuntẽ nõ oz eẽ pñtiã realẽ: nisi q̃ ẽ p ipsã actionẽ. ꝛc. cãc ad effectũ. g̃ nec sil'r ad pñtiam obi i qõ actio trãsit ꝼm rõnẽ: ꝛz suffcit pñtia cogniti ad cognoscẽs. Et q hoc sufficiat appz: qz posita pfectioꝛe pñtia frustra ponitur imperfectioꝛ. perfectioꝛ ãt repñtatio est p cognitionẽ ꝯtũ p spẽz: sicut z expressioꝛ similitudo. g̃ ꝛc. ¶ Solo. vbm est ad ꝑmũ q de⁹ nõ potest mouere potẽtiã nisi i suũ obz. sed bñ potest mouere potẽtiã i obm nõ pñtatũ: ꝛz tñ actus termiatiuũ: z posset facere diligi nõ cognitũ a diligẽte z cogsci nõ ꝑsentatũ. ¶ Ad 2m vbm q ad oẽm actionẽ ꝑexigit' pñtia obi in quã trãsit ꝼm ꝓportionẽ effectus ad vtutẽ actiuã. vñ q̃ effect⁹ ꝓducit' p solũ itellectũ z volũtatẽ sufficit obm esse ꝑsens i rõne cogniti z voliti: ita q itelligeꝛ z velle ẽ facere. sed ꝑri⁹ ꝼm rõnẽ z nãm ẽ intelligi ꝯtũ fieri: qz p itelligere fit: z isto mõ sufficit: z ꝛz oẽ suscipiẽs actionẽ dei z angeli eẽ ꝑsens deo z angelo. q̃ ãt agere ẽ p q̃litatẽ corporalẽ: oz obz ꝑesse ꝑsens corporal'r z situal'r siue local'r. q̃ ãt actio ẽ per vtutẽ nõ nãe sed aĩe oz etiã ꝼm ↄditionẽ nãe pñtiaz eẽ obiecti. vnde cũ aĩa sit locus spẽꝝ z cognoscat sil'e fil': cum ẽt ꝼm oẽs potẽtias aĩe ꝑmũ cuiuslibz obm sit distãs nõ cõiũctũ oz tamẽ obiectũ eẽ per aliqd imediatũ potẽtie: qz nõ ẽ per eẽntiã: vñ qz potẽtie sensitiue iteriozes sũt rez absentiũ: z etiã q̃q̃ cessantib⁹ actib⁹ exteriozũ sensuũ bñt act⁹ suos: oz in eis ꝑexistere obiecta p repñtationẽ spẽi sensibil'. simil'r i sensibus exteriozibus in quib⁹ sensibile posituz su pra sensũ nõ facit sensũ: oz similiter obm eis repñtari p speciẽ sensibilẽ: obm vo itellect⁹ ẽ vl'e. vnde ꝑter spẽm z actionẽ phãtasticã regritur spẽs itelligibilis q̃ repsentet vl'e. z ꝟ ꝼm cursũ nãe. sed sicut ōs ꝑt facere actionẽ real'r transeuntem i obm qõ nõ est ꝑsens nisi p ipammet actionẽ quã terminat: sicut creatio. nã ãt supponit subm in qõ agit. sic de⁹ ꝑt facere cognitionẽ z amorẽ aĩe respectu alicui⁹ obi: qõ nõ est pñs amãti z cognoscẽti: nisi p hoc qõ cognoscat vl' amatur: nã ãt hoc nõ põt: sed i cognoscẽdo ꝑsupponit spẽm repsentatẽ: i amãdo cognitionẽ repsentantẽ. ¶ 3ª ꝓ ẽ de spẽ i ꝑria: qz nõ est spẽs in visiõe beata: qz si ibi eẽt: aut ꝓpter agere: aut ꝑpter recipe: aut ꝑpter repñtare: aut ꝑpter determiare. ꝛz ꝑpter nihil hoꝝ ibi regrit'. g̃ frustra ponitur. maioꝛ ꝑz p ↄclusionẽ ꝓcedentẽ: qz spẽs ñ ꝑt ꝼuire ad cognitionẽ: nisi vno illoꝝ modoꝝ. minoꝛ ꝑz ꝯtũ ad singulas partes p ordinẽ. ꝓmo q spẽs nõ ẽ ꝑma quo ad visionẽ beatificã pp elicere actũ actiue. tũ qz ōs ꝑt imedtate efficere qcqd facit mediãte alio. tũ qz creatura aut nõ ꝑt cõcreare aut saltẽ nõ ẽ sibi coicatũ creare ẽt istrumẽtaliter quomõ oz q ꝓducat' beatitudo: q̃ ẽ qd supnãlissimũ: tũ ẽt qz illo posito deus nõ immediate per seipm̃ btificaret. 2° nõ regritur ad disponẽdũ passiue: qz ōs ꝑt ipmere pfectõez sine oi ꝺi põne q̃ nõ est vniuersaliter z p se receptiua ipi⁹: qõ dico qz nõ ꝑt alicui ipmere figurã sine ꝯtitate: sed sine molicie z oi hꝺ. spẽs ãt cognoscibilis nõ sic p se est susceptiua cognitionis sicut ẽ ipa potẽtia cognitiua: tũ qz nõ posset eẽ in aliquo cognitio vbi nõ eẽt spẽs. sicut vbi nõ ẽ potẽtia cognitiua: cũ tamẽ in deo sit cognitio sine spẽ: nõ tamẽ sine intellectu: z in angelo respectu sui: tum qz i sensu appz q alia rõne recipit cognitionẽ: puta: qz potẽs cognoscere p potentiam alia ratione speciẽ. puta ꝼz dispõnez organicõez cũ medio: non est ergo spẽs visibilis receptiua i oculo visionis: eo mõ quo ꝯtitas in suba recipit colorẽ vel figurã: qz tũc species i medio posz recipere visionem sicut in oculo: sic ꝯtitas vbicũq; indifferẽter recipit figurã z colorẽ sit. 3° ñ regrit ad repsentandũ: tũ qz beatitudo patrie q̃ est de presentia dei non potest esse per illud repsentatiuũ: qõ equaliter est ꝑsentis z absentis: existentis z non existẽtis. hꝺ ãt est spẽs. ergo ꝛc. tum qz ↄtractio ad esse limitatũ plus distat ab eẽ illimitato ꝯtractio ad esse cõiunctũ materie a separatis a materia z cõtractio ad hic z nunc ad esse vniuersale. sed ꝑpter hoc species sensibilis nõ repñtat vniuersale nec intelligibilis accepta a phantasmatibus directe potest repzesentare intellectui coniũcto qditatem substantie separate. ergo multominus species creata potest repzesentare quidditatẽ increataz. Si dicatur q simili modo actu creato non potest deus videri nec repzesentari: qz ille indiffe

renter est p̃sentis ꝛ absentis ꝛ limitatus: nō est sil'e: quia actus nō ē repñtare: sz ferri ī repsentatū: ꝛ tūc ē impfect⁹. vel ī pñs actu: ꝛ tūc ē pfect⁹. vñ nō fac̃ repñtationē sic̃ spēs sed supponit eā: cū pñtia obī p̃cedat actū potēcie cognitiue ēt ī deo ī quo tñ nō p̃cedit obm actū potēcie opatiue. 4° nō regrit̃ ad determinādū: qz sz de⁹ sit agēs vl'e: tñ seipsuz determinat. vñ illi⁹ obī determiate cognitionē ip̃rimit: c⁹ vult vel sui vel alteri⁹: ꝑpter qō nō idiget ī suo passiuo determināte alio. sicut idiget celū vel ītellect⁹ agēs. visio ãt beata est a solo deo effectiue: saltem p̃cipaliter. vnde nec ꝑpter hoc speciem requirit.

p⁹ ꝙ **Quantum** ad 3ᵐ de lumīe sūt due ꝙnes. ¶ Prima q̄ ad videdū deū clare ꝛ btifice regrit̃ lumē ī ītellectu bituale de potētia dei ordiata: ꝛ q̄ ita est ꝺ fcō. ꝛ hec cois opio q̄ ꝑbat tripl'r. Prio q̄ sit ꝛgruū: q̄ oē qō vī ī lūine vī: ꝛ ꝺ ē nāle ītellectui vt ī lumīe ītellect⁹ agētis q̄ ē bitus vt lumē videat q̄cqd videt. vñ qz gra nō desistuit sz pficit nāz. iō mediāte bitu lumīs: ꝛgruū ē ītellectū btificari. ¶ 2ª rō est q̄si eadē sic. gra pficit nām p̃m modū ei⁹. qz ḡ volūtas ꝛ ītellectus nata sūt pfici actu pfectissimo mediāte bitu quo fit eis cōnālis actus. inde ē q̄ isto mō in btitudīe supnāli pficit̃ q̄si nāliter pficerēt̃: qō eēt p bitū supp̃mū. puta sapīe. 3° ex hoc q̄ charitas nūq̄ excidit mix ē valde q̄ ī ītellectu sit act⁹ pfectus sine bitu si ī volūtate eē nō p̃t: qz volūtas ē magis determiata q̄ ītellect⁹: ꝑ qō oēs ponūt ī itelleetu bit⁹: sed ī volūtate aliq̄ nō ponūt: qz determiato ītellectu determiat̃ volūtas nec̄io. si ḡ ī pria nō p̃t eē fruitio ī volūtate sine bitu charitatis: saltē de pō ordinata: mlto magis nec visio ī ītellectu sine lumīe glorie.

2ª ꝙ ¶ 2ª ꝙ ē: q̄ de pō dei absoluta posset eē sine bitu: qō p3 dupl'r. p̄ q̄ q̄dā ē dispō susceptiua mediāte q̄ aliqd suscipit̃ p̄ in illo: ꝛ mediāte illo in alio: ꝛ sine ista nō p̃t eē receptio: sic̃ suba nō p̃t colorari nec figurari sine q̄ntitate. Alia ē dispositio ad bñ recipiēdū: ꝛ sine hac p̃t illō recipi: si tñ ab agente posset illō ip̃rimi: sicut molicies disponit cerā ad figurā sin̄ q̄ ꝺs p̃t figurare cerā. ꝛ sil'r forma substātialis regrit dispōnes ī mā: nō q̄ ꝺ⁹ mediātib⁹ nec̄io subiue recipiat̃: cū ī nuda mā recipiat̃: sz q̄ ꝺ⁹ meli⁹ ip̃rimat̃: qz agēs nāle nō ē natum ipam imediate attīgere: lz ipa sit nata imediate recipe. Signū ãt ꝺ⁹ orīce est: qz quādo dispositio susceptiua sepat̃: secū trahit formā ad quā disponit. sicut q̄ntitas ī sacro altaris secū trahit figurā ꝛ colorē: nō sic aūt trahit secum formā substātialē c⁹ nō erat susceptiua: sz susciptētis dispositiua. ꝛ sil'r si separaret̃ molicies nō traberet secū figurā cere: sz remaneret ī cera idurata: sic ãt vī eē ī ꝓpōsito: qz act⁹ recipit̃ imediate ī ītellectu nō mediāte spē nec bitu ī rōne subiecti: vñ separata spēs vel bitus nō p̃t eē subīn ītellectōis: qz nihil ē subm itellectōis nisi po⁹ itellectiua: vl' vtute ei⁹. vī q̄ ꝙ ꝺs possit intellectū figurare oī itellectōe sine spē vl' bitu sic̃ cerā sine molicie. sil'r lucē ī q̄ntitate sine diaphaneitate ꝛ spēm colozis ī diaphano sine luce. ¶ P̄ oz duoꝝ accidentiū p̃cedētiū respcū terty alteꝝ eē subm imediatū. alteruz remotū vl' p̄m imediatū: oē ãt recep⁹ē ē potēcia ad suum receptiuū. vñ si act⁹ recipeī ī potētia mediāte bitu vl' specie oporteret q̄ illa diceret̃ potētia itellectiua magis q̄ ipe intellect⁹: qz potēcia ꝑpqua vi⁹ dī potētia q̄ remota. 9. metaphy. ¶ P̄. ois potētia passiua p̃t ꝺ se reduci ī actū respcū ois sui obī si bēat sufficiētē potētiā actiuā. potētia .n. passiua dī imediate solū ad duo. s. ad actū quē recipit ꝛ ad potētiā actiuā a qua recipit. est .n. p̄n⁹ trāsmutādi ab alio: sed intellect⁹ c⁹ obm ē ens: ē potētia ad obiectū: qō ē ens diuinū: qz cū bitudo potētie ad obm sit eēntialis ꝛ p̄ª respcū potentie: ipole ē q̄ p aliqd supueniēs fiat obm qō p̄⁹ nō erat obz. sed posito bitu glorie ꝺs ē obiectū ītellect⁹ p̃m oēs. ergo añ bitū erat obm. Si ergo potētia deinō est insufficiēs ī agendo potētia ītellectiua poterit imediate ītelligere respectu cuiuscūqz. Uñ est aduertēdū q̄ tēdentia in obm ꝑpriumbñ p̃t ipediri: vl' ꝑpter idispōnem passiui: vl' ꝑp impfctōez actiui: sicut idē ē obm aie sepate ꝛ cōiūcte cum sit potētia eiusdē rōnis. ꝛ tñ qz modus opandi segt̃ modū eēndi: pōt aliqd cognoscere sepata: qō nō pōt ꝺiūcta: ꝛ illō erat ex defectu actiui ꝛ passiui. Pōt ēt ipediri ex defectu soli⁹ actiui: vt si iuxta calefactibile sūme dispositū ponat̃ minimū calefactiuū qō vix se p̃t saluare nō ãt mlt̄iplicare: sicut aīata semp nutriunt̃ q̄ nō semp p̃t gnāre. tamē frustra est potētia q̄ nō p̃t reduci ad actū. nec ē aliqua potētia passiua ī nā cui non respondeat aliqua actiua: in nā vel in actore natura. vnde nihil est calefactibile q̄ntūcūqz indispositū qō nō possit calefieri a deo. Uñ cū ois potētia cognitiua sit potentia ad cognoscendū oē qō cadit sub rōne formali sui subiecti quā potētialitatē bz p eēntiam: ꝛ nō ex allquo bitu vel dispōne superueniēte: ꝺs eēt impfecte potentie actiue nisi nudā potētiā posset reducere ī actū ad quē est. ¶ Sed cōtra hoc instāt ꝙdam q̄druplr. Primo sic: qz nō ē actus beatific⁹ nisi sit cōnaturalis pfectissim⁹ ꝛ supnālis. sed oīa bꝺ bz actus ex bitu quo fit cōnālis ꝛ est pfectioz actus anteq̄ post: sicut aīa rōnalis lz a deo creet̃: qz tñ ī nāli potētia materie imediate ifundit̃: dī forma nālis: ita ꝛ btitudo si potētia nuda eēt nata eā recipe: eēt forma nālis. Sed ista non cogūt p̃mū: qz nō vī q̄ p bitū supnālē ꝛ nō nālē fiat act⁹ cōnālis: qz nullus dat alteri qō nō bz: nec z̄ᵐ: qz pfectionē bz act⁹ ex bitu extrīsece. vñ ꝺs p̃t illō supplere. 3ᵐ ēt ꝑbaz q̄ bitus nō eēt supnālis: qz recipit̃ ī potētia nuda: nisi sit ꝓcessus ī infinitū. ¶ 2° sic. agētis liberalissimi ē coīcare patienti oē illud c⁹ est capax. si ergo ītellect⁹ sine bitu ē capax btitudīs ꝺ potētia absoluta. ḡ liberalitas dīuīa sine bitu eam coīcat. ¶ Ꝺoz q̄ agēs liberalissimū cōicat cōgruētiozi mō ꝛ nō oi mō sibi pol'i de pō absoluta. Qui n. p̃t saluare sine sacramētis aut sine icarnatōe: aut facere oēs effect⁹ sine causa media ꝛ accīs sine subo: maluit tñ sic ordiate ista facere ꝓp ꝛgruitatē nō ꝑpter necessitatē. ¶ 3° sic. operari p̄ supponit eē: ꝛ tali operari tale eē. ḡ opari supnāle ꝛ beatificū supponit eē supnāle ꝛ btificū. sz btitudo eēntialr ē opatio supnālis ꝛ btificata: eē aūt ē p actū p̃mū q̄ ē bitus. ḡ nō p̃t esse beatitudo sine bitu: sicut nec calefacere aq̄ sine caloze īherente ¶ Solo. opari passiue nō p̄supponit eē ī opante distīctū ab ipo ope cozrñdēs illi. sed in illo a quo ē effectiue: sic̃ calere vel calefieri aq̄ nō p̄supponit ī aqua aliū calorez dispositiuū ab illo a quo formalr calet. sz in igne calefaciēte sic. sed opari actiue ī ipo qdē opante p̃incipalr nō p̄supponit eē p̃ncipiatiuū dīns ꝛ cozrñdēs. sic̃ p̄us ē esse aquā calidā q̄ calefaciat. in opante ãt istfaliter nō oz ponere nisi eē motū. ¶ Et sil'r ī ꝓposito si btitudo ē a solo ꝺo effectiue: nō oz ī btificato eē aliud a btitudine beatificum vl' supnāle: sed ī deo. si ãt sit a btō illa opatio effectiue nō ē nisi istrumētalr: cū ī btō oporteat p̃intelligere q̄ moueat̃ a deo ad eliciēdū illā actionē. sicut ad hoc q̄ phāraśma causet spēm īmālem ꝛ spūalem ī vtute ītellectus agētis: non oz ipo formalr aliqd p̃esse īmāle vl' spūale: nisi q̄ moueat̃ ab ipo ītellectu agēte: q̄ est ip̃m cū ītellectu agente agere minus p̃ncipalr. ¶ 4° sic. nō p̃t eē pfecta ꝺlectatio ī opatōe alic⁹ potētie: nisi p̄supposito bitu: qz signū aggnāti bitus ē fieri ī opatōe delectatōez. z. Ethi. sz nō ē btitudo pfecta nisi adsit delectatio pfcā ꝛ sūma. ḡ nō p̃t eē btitudo pfcā sine habitu. ¶ Solo. maioz ē vā: q̄ñ act⁹ causat̃ ab agēte ipfecto nō valēte tollere difficultatē a potētia: q̄ difficultas cāt tristitiā: ꝛ p ꝺs impedit ꝺlectatōez opposita. ¶ Ad argm ī oppositū p̃ncipale ē ꝺoz q̄ eēntia dīuīa nō tātū distat ab itellectu creato q̄ntū ad ꝓportionē cognoscētis ꝛ cognoscibil: q̄ntū distat substātia sepata a sensu: qz essentia dīuīa cadit sub formali rōne obiecti q̄ est ens p̃m cōem rōnem entis: substantia vo sepata nō cadit sub formali rōne obiecti sen

sus q̄ est q̄litas sensibil:q̄ nō ꝑt eē nisi i corpore.Per illō ēt argm̄ si valeret posset equal'r ꝓbari q; deus nō possz cognosci ab itellectu nr̄o cognitōe ꝯfusa:sicut ꝓbat q; nō pōt cognosci cognitōe clara ⁊ manifesta:qz cognitio sensus nō se extēdit ad cognitōez substātiaꝝ sepataꝝ quoquo mō:⁊ cā est:qz ille nō cadūt sub formali rōne obi sensus. Qō.II.

SEcundo q̄rit vtrū videtes deuz videāt oīa in eo.⁊ vr̄ q; sic:qz dicit grego.gd ē qō nō videāt q; videtez oīa videt.g̃ ⁊c. ¶ Cōtra.qz tūc i btis nō eēnt reuelatōes ⁊ illūinatōes. ¶ R°.tria sūt bicvidēda. ꝑ gd pole ē videre videtē deuz:⁊ gd impole. 2° quid est necesse ⁊ gd non. 3° gd est congruum ⁊ quid non.

QUantum ad ꝑm̄ de bis q̄ sūt ex deū:dom̄ q; pole ē ibi videri infinita ꝑm nūerū ⁊ infinitas spēs nūeroꝝ ⁊ figuraꝝ:⁊ si q̄ sūt sil'es spēs nō realē pfectionē addētes:nō āt ifinitas pfectōes specificas reales.qō sic pz.qz gcgd pt videri i creatura:totū pt videri i deo p clarā visionē sine ꝯphēsiōe:qō āt non pt videri p creaturā ꝓducta vel ꝓducibilē:nō pt videri p deū nō ꝯphēsuz: sz ꝑ' pñt videri p creaturā nō āt ꝑa.de' āt pt apphēdi ñ ꝯphēdi.g̃ ꝑ' pñt videri i deo non scōa maioꝝ pz.ꝑ q̄tū ad ꝑmā ptē: qz oīs creatura finita ē.vñ sic gcgd pt videri i speclo finito q̄ tocūq; pt videri i speclo ifinito ꝑm partē suā finitā sine B q; totū speculū videaī:dū tñ ō eo tātū videaī q̄tū ē illō totū speculū finitū qō ꝑ' videbaī.sic gcgd pt videri p creaturā ꝯphēsā pt videri p deū appzhēsū sz nō ꝯphēsū:ꝑm illud enī q; finitū adeq̄tur ifinito:ipm ifinitū finitū ē ⁊ nō infinitū.Probatio scōe ptis maiozis:qz ōs nō excedit creatū vel creabile nisi rōne sue ifinitatis:cū ois pfectio finita possit creature coicari.vñ qō ñ pōt videri p creabilesi potest videri p deū:hoc est qz vr̄ vt dr̄a creabili:⁊ p ꝯns vt ifinit':qō est ipm ꝯphēdere:sic si nō cognoscerē solē vt excedit lunā:nō pla cognoscerē p eū q̄ p lunā.hec āt ps maiozis ē intelligēda de alys a deo:qz seipm de' clare i seipo ostēdit q; i aliquo creabili clare videri nō pt.sz gcgd aliō in seipo oñdit i aliquo alio creabili oñdere pt saltē quo ad qditatē: qz dubiū ē de futuris cōtigentib'.Probatio ꝑme ptis maiozis .s.q; hec oīa q̄ supradcā sūt:pñt p creaturā ꝯphensā videri: qz gcgd ē i pō passiua ⁊ actiua creature pt videri ꝯphēsa illa creatura i c' pō ē vtroq; mō.sz ifinita ꝑm nūeꝝ sūt i po' actiua celi ⁊ passiua māe ꝑme:vt ifiniti asini.itē p ꝯns ifinite spēs nūeroꝝ:qz sp vnitas addita vnitati mutat spēz nūeri.vñ si nā pt ꝓducere succesiue ifinitos asinos: p ꝯns pōt ꝓducere succesiue ifinitos nūeros spē nūerali dr̄ntes: sic ꝓducto tertio boie fecit aliā spēm nūeri q̄ ꝑ':cū binarius dr̄at spē a ternario:⁊ sic sp.sil'r pōt ꝓducere ifinitas spēs figuraꝝ succesiue:qz ad diuisionē ꝯtinui in infinitū:segt in ifinitū diuersitas figuraꝝ:vt si q̄dratū diuidaī :ptes erūt q̄drāgule oblōge nō q̄drate:⁊ sic sp saltē variādo latera:cū corp' ꝑm oēm diuisionē sit diuisibile i infinitū.b' āt diuisionis i infinitū pō passiua ē i creatura:sicut i ꝯtinuo.actiua vo ē vl' eē pt i creatura.Si.n.diuidereī ꝯtinuū i tā mūtas ptes q; creatura vltra nō posset ipm diuidere:cum adhuc maneat ꝯtinuū adhuc diuidere ipm nō regrit vtutē infinitam:⁊ sic posset coicari creature:⁊ sic segt ꝛc'o quo ad istā partē.s.q; qz hec pñt videri p creaturā ꝓzhēsaz poterunt videri p deū appzhēsū:vt si aīa xpi ꝯphēdit celū ⁊ māz primā i ꝓprio gñe:⁊ p hāc ꝯphēsionē videt ifinitos asinos:numeros ⁊ figuras pari rōne qñ apprehēdit vtutē dei p quā ꝓduxit celū ⁊ mām ꝑmā idividendo eis hāc potētiaz:p ꝯns videret eosdē ⁊ totidē effect':qz nō min' clare ⁊ pfecte vr̄ celū ⁊ mā ꝑma i deo q̄ i seipis:imo clari':cū cognitio matutina sit clarioꝝ ⁊ pfectioꝝ vespertina.cū igr̄ tāto pl'ra videant p principiū q̄to principiū clarius vr̄:p celum visuz in deo apprehēso pla vel saltē tot videbūtur:sic ꝑ celū in se cōphēsū:cū apphēsio celi i deo sit clarioꝝ q̄ ꝯphēsio celi i seipo.⁊ iō qcgd āgeli vl'sci videt i aliq̄ creatura sic cognita:totū videt i ōo si in ōo videāt illā creaturā ꝑ cognitā:qz qcgd videt in deo ⁊ creatura:pfect' videt i deo. Probatio minozis q̄tū ad aliā partē.qz supposito q; spēs sūt in ifinitū creabiles.si g̃ hec ifinitas cognoscereī p aliqd creabile:aut sicut per cāz:aut sicut per effectū:aut sicut p spēs. nō sicut p effectū:qz nō est aliqs effect' actu ei' q; nō est ens i actu: qz vnūqōq; agit ꝑm q; est in actu.nec sicut per spēm:qz p priū est spēi infinite repñtare infinita spē real'r distincta vl' distinguibilia.sic ꝓprium ē eēntie diuine hre infinitas ideas. itē nec sic p cām pfectā:qz pfectōes reales specifice infinite nō sūt in potētia creature saltē actiua:sz sint in potentia passiua ꝑm illos q; dñt q; ex mā corruptibiliū possz ōs facere spēs ifinitas:nō āt celū vel q̄cūq; creatura:qz nihil pōt producere pfectōes infinitas:nisi hēat apō se totidē vel vnaz eqpollētem. Nisi.n.sol hret vtutē ꝓductiuā vmis nō ꝓduceret vermē.⁊ si nō hret nisi vtutē vmi ꝓportionabilē:nō posset ꝓducere equū:sz oz q; hēat duas vtutes p q̄ꝝ quālibet ꝓducat vnā nō min' pfectā q̄ q̄libz eaꝝ:vl' vnā vtutē eque pfectā sic si eēnt due:⁊ sic de 3° effcū ⁊ deiceps. vñ nihil pōt ꝓducere effcūs reales spē dr̄ntes infinitas nisi hēat infinitas pfectōes vel vnā infinitā eqpollētez infinitis q̄ ñ pōt eē nisi ifinita.vñ cū creatura nō possit hre pfectiōes infinitas nec vnā infinitā.nō pt ipa ꝓducere ifinitas spēs reales:sz infinita indiuidua sic:vl' infinitas spēs figuraꝝ vel nūeroꝝ:qz nō regrit plus de vtute ad ꝓducēdū successiue pla talia q̄ vnū tale:nec ifinita q̄ finita:sz plus regraī de duratōe vtutis:sic angelus supposita ꝑpetuitate vtutis nō augmētata vtute pt i infinitū celū reuoluere ⁊ ifinita indiuidua gnāre ⁊ corrūpe.Sz bñ vez ē q; ad ꝓducēda pla talia sil'regrereī pl's de vtute q̄ ad ꝓducēdū vnū: sic ad ꝓducēdū duos asinos sil'regrūt duo asini gnāntes mares ⁊ totidē asine:cū ad gñandū vnū sufficiat vnū par.⁊ sil'r ad ꝓducēdū q̄cūq; ifinita sil'regrereī vtus ifinita:cū tñ ad ꝓducendū finita sufficeret vtus finita.sic si eēt pole ꝓduci infinitos lapides sil':nō eēt hoc pole nisi vtuti infinite.sz ad ꝓducēdū ples spēs ēt successiue regrit maioꝝ vt' q̄tū ad ꝓducēdū vnā.vñ vtus vlis q̄ ē ad mlt'os effect' spē ē maioꝝ q̄ pticularis q̄ ē determiata ad vnū:⁊ inter vles illa ē pfectiō q̄ ē ad ples.vñ illa q̄ ē ad ifinitos effcūs oz q; sit ifinita cū talis sit ꝓportio vtutis ad vtutē:sic effect' ad effectū.cū āt effcūs nō sit ita pfecte i potētia māe sic ē i potētia agentis:nūq̄ pt pfcē cognosci effect' cognita cā māli tñ q̄tūcūq; ꝯphensa:sz cognita cā pfecta sic.vñ cū aīa xpi ꝯphendat mām primā:nō pp hoc cognoscit ifinitas formas nūero q̄ nō pfecte repsentāt p eā:sicut nec pfecte sūt in ea.sz cognoscēdo pfecte ⁊ cōprehēsiue formā celi p quā pfecte repsentāt:vtpote:p eā i q̄ sūt nobili':pñt pfcē cognosci. Uñ ēt ꝯphēdēdo celū ⁊ māz ꝑmā:sz cognoscat oē ꝯpo' irrōnale:c' pfcā cā sūt illa duo:nō tñ hoies ifinitos nec ēt finitos nisi ꝑm corpa:qz ꝑm aīam nō sūt i his pfcē. Segt g̃ ꝑ quo ad istā ptē:qz cū cognoscere ifinitas pfectōes specificas nō pñt eē p creaturā:p ꝯns nec p eēntiā diuinā.⁊ sic nō possez cognoscere p solē distincte oēs effect' solis:nisi cognoscerez distincte solē vt ē effectu' b'⁊ illi':sic nō possez cognoscere p deuz i spāli sapiam creatā nisi cognoscerē sapiam dei:vt creatrix est sapiē:nec bonitatē nec potētiā:⁊ sic i infinituz. nō q; ipsa bitudo prius coguoscaī q̄ extrema.sz qz ipa babitudo pri' ē ad extremū q̄ vnū p alteꝝ cognoscaī:⁊ pari rōne nō cognoscā ifinitas pfectōes creabiles distincte nisi cognoscā infinitas pfectōes creatrices distincte:iter q̄s tñ nō ē nisi distiuctio rōnis.cognoscere āt i deo infinitas pfectiones attributales distincte est deum comprehendere. Nec dico q; sic distincte cognoscantur q; ipa distinctio

sit cognita:sed ipa res distincta:sic ad hoc q̄ cognoscam sapiam:potentiā:bonitatē creatā p eēntiā diuinā pfecte: nō oz q̄ cognoscā hec tria cē i deo distincta fm rationem:sz sic itelligēdo q̄ si nō cognoscerē de deo nisi q̄ eēt sapiēs:nun q̄ p hoc scirē q̄lē bonitatē de⁹ posset cāre.sed p bonitatem clare visā scio q̄lē bonitatē pt creare:z p sapiaz q̄lē sapiaz. z sic de alys:z sic oporteret scire infinitas pfectōes eē in deo z q̄lis q̄lz illaz ad hoc q̄ infinite pfectōes creabiles p illam eēntiā possent videri.Sz videt q̄ ꝑ nō eēt ꝓphēdere deū: qz nō videret fm oēm modū quo ē visibilis:qz p ꝑ non videret ipa distictio attributoz:lz videret ipa attributa distincta.Et dico q̄ imo:qz lz fm nām p⁹ videat extrēa q̄ habitudo:tñ sil'r tpe z eodē actu videret vtrūq;:sicut visio q̄ ōs videt se:ē ꝓphētiua:q̄uis i ōo sit aliō visibile q̄ ipemet: puta creatura:qz visio dei real'r includit vtrūq;: lz vnū alio ud precedat ratione.

p⁹ opi. **Quantum** ad z^m qd neče est videri z qd non: est triplex opio ad presens.Una dicētiū q̄ qd ditates entes z pol'es videtur ibi nečio:nō āt aliqua existētia:qz primū necessario diuina eēntia repñtat:scōm vo libere.Sed istō oz itelligi de necessitate absoluta nō conditio nata.sic enī exñtia oīs pñtis ꝓteriti z futuri ē i ōo determinata ab eterno:z p oīs ei⁹ repsentatio:sed sicut potuit non ꝓduci:ita potuit ei⁹ ꝓductio futura nō determinari.nihilo min⁹ aliā hz instantiā:qz lz vrina de necessitate nāe repze sentet signa z ꝓditōes infirmitatis mortis z vite: z sil'r oīs effect⁹ ꝓditōes siue cāe:nō tamē q̄uq; clare cognoscit ista p pter hoc cognoscit oīa repsentata nisi cōprehēdat:sed ꝑz q̄ magis vel min⁹ illa cognoscit.ergo sil'r in ꝓposita. ¶ Sed sustinēdo opinionē potest dici q̄ nō est simile de deo ex c⁹ parte nō ē q̄ magis vl' min⁹ repñtet vnū q̄ aliō.z de vrina z de alys i q̄bus vna sil'itudo vel repūtatio est patens alia
z^a opi latens z vtraq; magis z min⁹ ēt ex nā vrie. ¶ z^a opi.ponit q̄ nō oēs q̄ditates cog̃scūt sz pl's z min⁹ ꝑz dispitatē luis. ꝑ āt opi.hz difficil'tatē:qz cuz diuīa eēntia eq̄l'r repñtet oīa nō apparet cā:q̄re p.eā plus ista q̄ illa:aut plus q̄dā q̄ oīa: nisi qs dicat cum diuersitatis eē ex parte intellect⁹ causa-
ti q̄ magis ē nat⁹ cog̃scere q̄daz q̄ oīa:z ista q̄ illa:sicut ma
z^a ꝓpi. gis entia q̄ pol'ia z pñtia q̄ futura vel aliq̄d hui⁹. ¶ z^a opinio ē dicētiū q̄ videntē deū necesse est videre oīa:q̄bus nō visis ñ vī de⁹:nō dico sine q̄bus nō vī deus:nā videtez parietē non est necesse videre spēm parietis sine qua non vī paries:sed colorē sine quo eēt q̄dē paries sed eo non viso ñ videret paries.Sed ista non sunt nisi que i deo sūt.Nam in via nō pōt deus videri sine creatura visa cū videat per speculū creatū prius visū:sed in patria videtur nullo alio prius viso nec per aliud a se dīns.Uñ de necessitate visionis diuine vt visio ē:nō est necesse videre nisi deuz.qz nullo alio viso nec se nec alio a deo videretur deus. z° videntem deum necesse ē videre illa quib⁹ nō visis nō eēt visio pfecta:cū visio dei sit pfectissima visionū:non eēt aūt pfecta nisi reflecteret super se z videtē potētiaz:bītum:z oīa super que reflectunt visiones pfecte ēt i via. 3° Illa sine quib⁹ nō eēt beatitudo:cū visio sit eēntial'r beatitudo.Nō eēt aūt beatus nisi bret q̄cq̄d vult.vult aūt videre redemptorē suum ēt fz būitatē:al's eēt ingratus:vñ de necessitate beatitudinis hoīs redēpti ē videre xpi būitatē lz hoc sera to man cret eēntia beatitudinis. ¶ Sed contra predicta obycitur tripliciter.Primo q̄ sit possibile in deo oīa videri que ipe videt.qz qui intelligit maius intelligibile: pōt intelligere minus:sed deus est maius intelligibile q̄ possibilia dei. ergo intelligens deū pōt intelligere omnia possibilia eē:sed intellectus beati intelligit q̄cq̄d intellige re pōt.q̄ videns deū videt actuoīa pol'ia. ¶ Sol'o q̄cquid ntelligit maius intelligibile:magis est aptus ad intelligendum minus:non tñ ꝓpter hoc statim itelligit minus:siue qz illud minus non iferet ex magno sed est disperatū.sicut geometria nō statim intelligit musicalia:siue qz nō pfecte cognoscit illud maius:sicut arismetricus nisi sciat distincte omnes ꝓcl'ones arismetrice:non ꝓbat demonstratiue conclusiones musice:quarum illa sunt principia z vna vnius cum demonstratio potissima non sit nisi vna vnius. vnde q̄to scit plures eius proposītiones:tanto scit plures elicere cōclusiones:cum tamen illud scibile sit maius scibile vt pote simplici⁹:z sic est in ꝓposito:qz oīs videns deū ē aptior ad videndū alia.sed illa solū videt in deo distincte quorū principiatiuas pfectiones distincte videt in deo.z est plus cognoscere deum z creaturas i deo:q̄ deū tñ:lz non sit pfectior deus cū creatura q̄ deus tñ.sicut est plus appetere medicinā amarā cū sanitate:q̄ solā sanitatem:lz ambo appetantur ꝓpter vnū:qz aliqs appetit sanitatē p se:qui tñ nō appetit eā cū amara potione:lz ergo cognoscat ꝓcl'o ꝓpter ꝓncipiū tñ:tñ plus est cognoscere ꝓncipiū cū ꝓcl'one q̄ ꝓncipiū tñ:cū possit aliqs cognoscere ꝓn^m sine ꝓcl'one: nō aūt ꝓnez per ꝓncipiū nō cognito principio.qz perfecti⁹ cognoscit ꝓncipium q̄ cognoscit ipm z ꝓnem q̄ q̄ ipm solū ¶ z° qz videre in deo oīa que ipse videt nō argueret visionem infinitam:cū aīa xpi ibi visiōe finita videat oīa. ¶ Solutio si visum imediatum ē infinitum z vī vt infinitum: oz visuz eē infinitū:cū vītas sit adeq̄tio rei z intellectus et mensura sit equalis mensurato.Nam si superficies infinita vī ab oculo tota:oportet oculum videntem esse infinituz al's ñ recipet angulū infinitū quē oz eē infinitū:vtpote ꝓportionatuz angulo basis finite:sicut z basis infinita ē imꝓportionata finite:qz q̄to maior est basis i re visa: tāto est maior angulus i oculo.sed quādo infinitas ē i viso mediate vl' imediate nō sic visuz est:nō oportet eē infinitatem i videte.z sic anima xpi ꝑt videt infinita vl' p creaturā finita vel per deum visum modo finito:qō est videre infinita numero non aūt spē vt dictum ē:z tñ eius visio est finita. ¶ Tertio q̄ non oz deum cōprehēdi ad hoc q̄ p eum videantur infinita polia:qz qñ effectus non adequant cāz: pñt cognosci p eam ap̄phēsam z non cōprehensā ¶ Sol'o qñ effectus non:adequāt cām:nec fm illud qō ē nec fm illud qō causa est:vtpote qz in se nobilior est z ad alios effectus pōt:tūc non oz comprehendere cām vt per eā cognoscat effectus:nec vt est:nec vt cā est:sicut possū cognoscere vermem i sole cognoscendo virtutē eius per quā ꝓducit vermē:nō cognoscendo illā p quā ꝓducit murē nec subaz ei⁹ sed quādo effectus adequat cām fm eēntiam:non pōt pfecte cognosci per eaz nisi cōprehensā sicut i demonstratione potissima q̄ ē per cām vniuocā:z simil'r qñ adequat cāz fm q̄ cā est z si non fm q̄ suba ē:adequat dico non fm nobilitatē sed fm ꝓportionem:qz.s.cā non pōt in plura lz sit nobilior:sicut in cā equiuoca particulari:aut sicut i vniuersali cōnumeratis omnibus effectibus.Uñ ad hoc q̄ oēs effectus solis cognoscantur perfecte z determinate in sole oz cōprehendere solem z si non vt solē:tamen vt cātiuus eorū.qz oz ipm cognoscere z quo ad virtutem que ꝓducit vmē z que producit murē:z sic deiceps:lz nō oporteat ipz cognoscere fm q̄ sol ē vel cōprehēdere:q̄uis ēt nō possit bene cōphendi ista virt⁹ rei nisi cōprehēdatur eēntia rei q̄ ē ei proportiōata.Et sic ē i ꝓposito:qz effectus dei pol'es: lz nō adequēt suā cāz nec quo ad eēntiaz nec quo ad nobilitatem virtutis lz sint infiniti:tñ adequant quo ad proportionem agendi:qz.s.non pōt deus plura producere q̄ possint produci:z ideo non possunt cognosci omnia ꝓducibilia a deo distincte nisi perfecte cognoscatur virtus ꝓductiua:z qz fm diuersa attributa est ꝓductiua diuersorum: z fm infinita infinitorū non possunt cognosci infinita ꝓducibilia distincte nisi cognoscantur infinita attributa distincte ad quod oz deum comprehen:dicū in deo non sint plu

res pfectões ifinitatis: ⁊ cũ dei suba sit idẽ q ei⁹ vtus.

Quantũ ad tertiũ qd videre ī deo sit vex ⁊ ꝯgruus. Et qdẽ oia sine gb⁹ btitudo nõ eẽt pfcã: puta: oia q̃ nãl'r vult videre: vt qdditates spẽx vniersi. Exñ tias vo particulariũ nõ curat hõ nisi q̃tũ sua itereſt. Item oia q̃ videre ẽ ad decorẽ ⁊ pfectões ⁊ meritũ btitudis: ⁊ fz hoc q plus meruit pl'a videt: ⁊ vnusq̃sq̃ oẽs spẽs vniersi q̃s nãl'r desiderat: lz sine his visis eẽt beat⁹. Itẽ qõ ptinet ad vnũquẽq̃ spãl'r: ⁊ sic iferior pt aliqd scire qõ nescit superior: vt si orat̃ scũs iferior: ñ ptinet h̃ sic ad supiorẽ sicut ad iferiorẽ. vñ nõ ẽ necesse illũ scire nisi hoc sibi reuelet vt se cũ oret. ¶ Sz ꝯ pdicta arguit̃ gnq̃ medys. p qz oculus videns speculũ videt oia q̃ ī ipso repñtant̃ lz nõ cõprehẽdat: qz nullus sensus cõprehẽdit suũ obiectũ: qz nec qdditatez apprehẽdit. ¶ Sol'o. g cõprehẽdit deũ nec̃io videt oia in eo: qz lz ds non posset eẽ pñs intellectui ī rõne obi imediate gn videat̃: cũ hoc sit eũ videre formal'r q eũ hr̃e pñtẽ in rõne obi: qõ tñ nõ h̃t neẽe ponere illi q ponũt eũ videri p spẽm: tũc. n. aliõ est ipm hr̃e pñtẽ ⁊ aliud videri. vñ põt manere pri⁹. s. pñtia sine posterioze: qõ ẽ visio: ⁊ e ꝫ: de potẽtia absoluta: tamen cum visio dei hẽat gradus ⁊ perfectior sit illa q̃ vr̃ i se ⁊ oia in eo: q̃ illa qua ipse videt̃: ⁊ nihil i eo põt ipse se pñtare p visionẽ sui tñ sine visiõe alioz in illo: vl' cũ visione istoz ⁊ nõ illoz sicut sibi placet. Sec⁹ ac̃ ẽ de speculo nõ volũtario. ¶ 2°. angelus iferior nõ põt eleuari ad equalitatem superioris in eẽndo: ⁊ tñ eleuat̃ ad eq̃litatez in cognoscendo: qz comprehendit eum. ⁊ aia btẽ vginis pfecti⁹ cognoscit angelũ q̃ ipe seipz: cũ cognitio matutia excedat cognitionẽ vespertinã ī claritate ⁊ pfectiõe. ¶ Sol'o. q nõ eq̃tur alteri ī eẽ nãli: nũq̃ pt ei eq̃ri ī cognitiõe nãli. sed qõ equat̃ in eẽ supnaturali vl' excedit potest equari vl' excedere in cognoscendo supernaturaliter. vnde qz deus comprehendit se cognitione naturali. nullus autem potest eleuari ad h̃ q equet̃ ei ī eẽ nãli. iõ q̃uis ei vniat̃ aia xp̃i ī existere: nõ tñ eũ comphẽdit: Angelus autez inferior non cõphẽdit superiorẽ vel cõprehẽdit minus limpide: ꝓphensio enī eiusdẽ rei a diuersis hz gradus itẽsiue lz nõ extensiue vel obiectiue: sed aia beate virginis est eleuata ad altiꝰ eẽ supnãle q̃libz angelo non nãle: ⁊ iõ cognitione nõ nãli sed supnãli excedit. ¶ 3° qz si mũd⁹ fuisset ab eterno angelus p spẽm hois cognosceret ifinitos hoes: qz simul intelligit p vnã spẽm oia idiuidua q̃ sũt vel q̃ fuerũt. g multo magis p spẽm icreatã põt cognoscere futura ⁊ polia: lz ifinita. ¶ Sol'o sicut nũc p vnã spẽm cognoscit ifinita successiue sicut successiue fiũt: ita tũc cognosceret: sed nõ eẽt defectus ex parte cognoscibiliũ: sed eius q est virtutis finite: ⁊ iõ nõ põt eiꝰ itẽtio ferri ī ifinita: nec forte mõ vno actu cognoscit distincta cognitione oẽs hoes q fuerũt a ꝓncipio mũdi: sed q isto anno postea q alio: ⁊ sic de alys: vel fm aliq̃ aliã finitã determiationẽ: fm quẽ modũ forte cognosceret ifinitos si ifiniti fuissẽt: qz nõ eẽt dare ꝓmã eiꝰ cognitionẽ: sicut nec ꝓmũ cognitũ. ¶ 4° qz si mũdus fuisset ab eterno cũ gnõne hoium ⁊ corruptiõe ⁊ sepatiõe aiarum sicut nũc ẽ vnus lapis simul terminaret itellectiões ifinitoz itellectuũ infinitaz aiarum separataz: ⁊ ⁊ sic ifinita eẽnt ī eo sicut ī termino. g non ẽ icõueniẽs ifinita eẽ ī finito sicut eẽ ī cognito ¶ Sol'o. nõ ẽ sil'e: qz per hoc q res a plurib⁹ cognoscit̃ nõ oz eam eẽ perfectiorẽ q̃ si ab vno tñ: ⁊ iõ nõ sequit̃ q sit pfectionis ifinite si ab infinitis intelligit̃. Sed cognitio q̃to est plurium simul tanto est perfectior: ẽt si illa nõ drant nisi numero ⁊ multo magis si drant spẽ: ⁊ iõ si cognitio esset actu simul infinitorum numero vel spetie esset ifinite perfectiõis: sicut nullus calor posset infinita simul calefacere nisi esset infinitus. nec imago sil'actu ifinita repzesentare: nisi h̃ret i se ifinitas partes distinctas corrñdẽtes illis singulati. ¶ 5°. qz aia xp̃i ẽ finita: ⁊ tñ videt ifinita: qz cõicata est sibi scia visiõis q̃ ẽ ifinitoz. ꝓbatio. si ds p scias visiõis cogscit finita: illa qñq̃z erũt exhausta post q̃ erũt aliq̃ alia g nõ cognoscebat oia q̃ erãt futura: ⁊ lz nõ sint futura ifinita ī fcõ eẽ in actu: fz tm̃ ī fieri. illa tñ sũt ifinita actu in esse cognito: al's scia visiõis quãdoq̃z deficeret. Et qñ dr̃: scia visionis nõ ẽ ifinitoz ī actu fz ī potẽtia: vl' ī fieri nõ ī fcõ eẽ: il polũtas nõ se tenet ex pte scie nec rex fm eẽ cognitũ. sed solũ fm eẽ ī rex nã. sicut ẽt dr̃ deũ scire ifinitos nũeros actu: lz illi nõ sint poles ī actu nisi ī fieri. ⁊ sil'r vr̃ de ptib⁹ continni ⁊ figuris. ¶ Sol'o. aia xp̃i hz sciam visiõis ī hãtu nõ in actu. qz. s. sine noua reuelatõe pt cognoscer̃ ō futuris quot ⁊ q̃ vult: non tñ simul infinita. sed tũc istud erit nõ p visionẽ verbi q̃ ẽ act⁹ inuariabilis: fz p aliã cognitionẽ ī q̃ ẽ successio ⁊ variatio. Alij vo dr̃ q ꝓmo sil'actu vt dictũ ẽ ī alys ī stãtys. ¶ Ad argumẽta ꝓncipalia. Ad ꝓmũ dom q̃ videntes deũ vident oia q̃ ad eoz btitudinẽ sũt nec̃ia vl' ꝓferentia ō ꝯgruitate. ¶ Ad aliõ ī oppm dom̃ q reuelatões sunt magis de illis que respiciunt statum vl'is ecclie: q̃z de illis que singulos respiciũt: ⁊ sunt ō particularib⁹ ⁊ ꝯtingẽtibus quoꝝ cognitio non ita est de pfectione intellectus: sicut cognitio quidditatũ ⁊ partiũ vniersi. Oõ. III.

Tertio q̃rit̃ vtz btitudo ꝓncipal'r cõsistat ī actu itellect⁹ vl' volũtat̃l'? ⁊ vr̃ q ī actu volũtatis: qz btitudo ꝓsistit in nobilissimo actu. fz act⁹ volũtatis ẽ nobiliõ actu itellectus. g ⁊c. maior pz ex ꝓmo Et hi. ꝓbat̃ minor: quia ille actus est nobilior in quo ⁊ fm quem sumus liberi: q̃z ille fz quẽ non habemus libertatem: fz fm actum voluntatis sumus liberi: non autem fm actum intellectus qui necessitat̃ ab obo. g ⁊c. ¶ Cõtra: qz sic ℔ habet viuens ad non viuẽs: ita cognoscens ad non cognoscens: sed actus viuentis inquantũ viuẽs ẽ nobilior quocũq̃z actu rei nõ viuẽtis. g actus cognoscẽtis inquãtũ cognoscẽs ẽ nobilior actu cuiuslibz rei nõ cognoscẽtis: sed itellectus ẽ cognoscẽs: volũtas vero ñ. ergo actus itellect⁹ nobilior ẽ quocũq̃z actu volũtatis. Sz in nobilissimo actu consistit beatitudo vt dictum est. g ⁊c. ¶ Rño: ad hui⁹ qõnis euidẽtiã videda sũt tria. ꝓmo q actus itellectus nobilior est actu volũtatis. Scõo ex h̃ q beatitudo sanctoꝝ speculatiua cõsistit ī solo actu itellectus: sed beatitudo actiua ī actu volũtatis total'r vel ꝓncipal'r. 3° q vtraq̃z consistit in actu recto non reflexo.

Quantum ad ꝓm̃ dom q intellectus ẽ simpl'r nobilior voluntate ⁊ actus itellect⁹ nobilior ẽ actu volũtatis. qõ sic pz. qz illõ ex cui⁹ cõformitate aliqd hz totã bonitatẽ suã ẽ nobili⁹ illo simpl'r sicut mẽsura mẽsurato: qz pp qõ vnũqõq̃z tale ẽ ⁊ illud mai⁹. fz volũtas non hz aliquã bonitatẽ nisi ex conformitate ad intellectũ. nec naturalem: cũ non possit exire in actum nisi pñtatione obiecti sibi facta per intellectũ: nec moralẽ: cum etiam agẽs ꝯ rõnẽ erroneaz peccet. g ⁊c. ¶ Sed contra h̃ arguitur tripl'r. ꝓmo contra rõnez q scilicet non ex hoc sufficienter probet̃ q itellectus sit nobilior voluntate: qz est eius regula tripliciter. ¶ ꝓmo sic. qz sic̃ est volũtas regl'a respectu itellectus: sic eꝰ: qz qualis est vnusq̃sq̃ fm affectum talis finis vr̃ ei fm intellectũ: virtutes. n. morales faciunt rectã extimationem de fine: sed prudentia de his que sunt ad finem. ¶ Dicẽdũ q non regulat necessario sicut eꝰ. fz libe. Sed contra: qz voluntas per affectionem mouet phantasma ad repñtandum aliqd fm suam affectionem ⁊ illõ mouet intellectũ necessario: qz intellectus nõ põt iudicare bonũ qõ fantasma nõ repñtat nisi vt malũ. ¶ Sed dicẽdum q non est simile: qz intellectus ẽ p se ⁊ ꝓmo ⁊ imediate necessaria regula voluntatis: ⁊ q intellectus sit per se regl'a oẽs concedunt: ⁊ primo: qz oẽm actum voluntatis p̃cedit actus intellectus: ⁊ imediate ⁊ necessario. qz ab vltimato

iudicio intellectus nō pōt voluntas resilire. Ex° autē volū tas ñ regl'at itelle° nisi p accñs. qz idē nō ē p se regula et regulatū re" eiusdē: z pi rōne ñ regl'at p nec imediate: sed mediāte fāta smate nec necio nisi put itellect° ei pfigit: iō zc. ¶ z° q phā^ma regl'at itellectū: vñ qñ sūt bōa phā^la. et bñ ordiata: tūc bñ iudicat itellect°: qz molles carne dici/ m° aptos mēte. qñ distorta z pturbata vt i pueris ebrys dormiētib° z frneticis: tē male iudicat itellect°. Iz phā^ma ñ pp boc ē digni° itelle". g zc. ¶ Dōm q phā^ma regl'at sui liter et istrumētal'r: itellect° ātem pncipal'r et dñatiue. ¶ Cō tra. qz qō regl'at coactiue z effectiue pl's regl'at pncipal'r z dñando cū illō qō so^m regl'at oñdēdo cū libertate e° cui oñ dit sequēdi vl' fugiēdi: p ātem mō phā^ma mouet Iz i vtute i tellect° agēti. z° ātem mō itellect° mouet volūtatē. iō zc. ¶ Ad ß ātem dñt qdā q libertas ē nobili° i itellectu cū i vo/ luntate qz ibi radical'r hic formal'r. ¶ Cōtra qō ē: qz pfe/ ctio simpl'r ibi ē nobili° vbi ē formal'r. qz simpl'r melius ē eā bre formal'r cū ñ bre. ¶ P. Iz tale eē vtual'r pncipal'r sit nobilius: tñ istrumētaliter ñ: sicut sāitas nobili° ē i aīa li vbi ē formal'r et subiective cū i medicina i qua ē istrum tal'r et effective. libertas aūt i illo accidēte i quo nō ē for mal'r ñ pt eē vtual'r nisi istrumētal'r qz pfectio simpl'r ñ pt eē ab illo i quo nō ē formal'r nisi istrumētal'r: al'r age/ ret vltra spēm i vtute ppa. ¶ Uñ dōm q libertas ita ē formal'r i itellectu sicut i voluntate z cū boc p° z caliter z radical'r ē i itellectu. Nūq. n. ē aliqs act° liber i volunta te nisi sit act° liber i itellectu et cū boc libertas act° volun tatis ē ex libertate act° itellect° cōcurrētis: vñ illa solus possum° ñ velle que possum° iudicare nō volēda: vt q ad finē. illa aūt neče hēmus velle q ñ possum° iudicare ñ vo/ lēda vt finē. imo pl°: qz qñ iudicam° aliqd vltīate eligēdū necesse hēm° eligere p tūc z illi iudicio nō iest necessitas nisi ex suppōne sui ipi°: ellectiōi ātem iest necessitas ex suppō ne iudicy qz ante iudiciū nō necesse erat eligere quocūq; alio posito: Iz añ electionē necesse erat eligere iudicio sup posito vltimato saluo tñ itellectu articuli ad istā mām.

¶ z° qz itellect° ñ ē regula nisi mouēdo: Iz itellect° ñ mo/ uet: sed obiectū. qz ois pō mouet ab obo suo. g zc. ¶ Sol'o obz si mouet mouet mediāte appbēsiōe Iz appbē° mouet imediate: imo vt vī sola appbēsio mouet appetitū nō obz qz qñ bonū appens appetit sola appbēsio mouet q ē verū ens: nō bonū appbēsū: qō ē nō bonū: z p ois ñ ens vt sic: sic appetitu nāli aliqd appetit vt termiatiuū sic cētrū: qō tñ ñ ē motiuū grauis dorsū: et sicut aliqd mouet ad itelligēdū qō ñ p° itelligit sicut itellect° agēs vel phā^ma aut spēs: sic aliqd mouet ad appetēdū qō ñ p appetit sicut ipa appbē sio appetibilis. ¶ z° arguit directe q volūtas ē nobilior itellectu triplr. p sic. Illō quo simpl'r sum° boni z cui° malitia ē peior ē nobili° bui°i ātem ē volūtas. Nā bon itas moralis que ē p virtutes i volūtate facit boiem bonū sim pliciter: scire antē parū aut nibil facit ad virtutē z odiū ōi ē grauius ifidelitate. ¶ Sol'o voluntas ē qd vtilius i gñe mor: sed nō ē pp boc nobilius i gñe nāe: sicut. visus ē no bilior gustu ille tñ magis necessarius. inhonestior. a. n. nra qñq; maior ē necessitatē hñt. i. cor. iz. et p boc soluit ōme rito z charitate et hi°. ¶ Itē scdo sic se bz itellect° ad vo lūtatē: sic sensus ad appetitū sēsitiuū sed appetit° sensitiu° ē nobilior vt pote finis: cui° signū ē: qz in hēntib° appetitū satiatū seu satiabilē ex rebus cōiūctis ñ sūt sensus cogni tiui rerū distātiū vt in hostreis: i alys autē sic. ¶ Sol'o fi/ ni° vltius ē nobilior oib°q sūt ad finē. Iz nō oz de fine: sub fine quorū oēs sūt pp vltimū: sicut finis itellect° pratici ē op° exteri° z tñ nobilior ē dom° sine mā cū cor^a hēant nobili° eē i aīa cū ex z medicīa q ē pfectio hois est gdē nobili° sanitate q ē pfectio corpis: qz medicīa nō ē pp sanitatē nisi vt sanitas ē pfectio hois vel ordiabilis ad ho miem qz san° equ° meli° portat boiem cū eger: z silr ir/ rascibil'r ē pp cōcupiscibilē eo q pcupiscibil'r imediate ē ne cessario ad vitā: p quē modū aīalia q nō mouēt non hēnt sensus visus z audit°: qz cū nō hēant sēsus pp cognoscere sed pp viuere z: nō solū pp appetere illa solū cognoscūt q b° viuūt. ¶ Itē z° pl's ē dare auctoritatē z ptātē iudicādi cū iudicare sicut pz in rege et balliuo: sed voluntas mouet itellectū ad iudicādū. g zc. ¶ Sol'o voluntas mouet ad iudicādū mota ab itellectu. Si āt dicat q i mouētib° eq uocis sp mouēs pncipale ē nobili° a tota spē cū mobile vl' effect° qō vī ipole. si he pōe mutuo se mouēt. ¶ Dōz q i tellectio pma efficit volitionē pricipal'r: vñ ē nobilior: voli tio aūt nō mouet itellectū pricipal'r sed istruñtal'r: qz me diāte appetitu sensitiuo z phā^ma te: qz phā^ma mouet i vtute tellect° agētis. Et si dicat imo itellect° ñ mouet nisi p mo^m finis z sic meta^ca. qz nō mouet nisi vt pñtās finē. Dōz q Iz phā z° meta^ca i eēntial'r ordiatis sicut z^m ē cā terty z q̄rti et sic deiceps sic p^m ē cā scōi. vñ cū appetibile sit mouēs ñ motū ipm ē pri^m mouēs: et qz nō mouet appetitū nisi vt cognitū iō pmo mouet ad cognitionē et ß vtiq; effectiue p phā^ma i vtute itellectus agētis sicut mouet sēsū effectie z° itellect° mouet volūtatē. 3ª volūptas appetitū sensi tiuū. 4ª ille mēbra ad motū pgressiuū. vñ cū pma ter tia et q̄rta motio sit effectiua ñ ē rō q̄re scōa nō sit etiā ef fectiua. dico ātem effectiua: qz sicut ignis iprimit calorē aq. qz ad calere ignis segt calere aque. ē. n. cā ad cui° eē segt ali ud ita qz ad actū vni° potētie segtur act° alteri°: videt q pma potētia iprimat secūde actū suū. ¶ Cōtra phs dic q appetibile mouet meta^ca. sic finis. ¶ Sol'o efficiēs z finis bñ coincidūt i idē nūero. sicut ōs ē alpha et o. Aliquādo. n. mouet aliqd pp id qō ē finis opis: et tūc dī solū mouere p modū efficientis sicut ignis calefacit aquā vbi calor vel ignitio ē vltimū itētū a nā aliqñ ātem mouēs p impressionē su am trahit ad se passū z cōuertit i seipm sic q sola illa puer sio ē pricipal'r itēta et tūc dī mouere p modū finis: qz licz moueat efficiēter illa tamē efficiētia ordiat ad boc q mo ueat p modū desiderati et sic appetibile mouet: qz cū rece pi spēm balnei nō ē ibi status sed ipm balneū desiderat i se. vñ effectie mouet iquātū efficit volitōez finalr iquātū ē termius eius. Ex quo ēt appet q obm nō pōt eē cā prici palis scie i nobis sed itellectus agēs q facit vniuersa itatē i reb°. vl'e ātem ē pn^m artis z scie: qz cā pricipalis equoca sp ē nobilior effectu: ptigit ātem sciam eē nobiliorem scibili sicut saltē ois scia de accidēte corpali: qz scia ō colore ē nobilior ipo colore: z scie mathe^ca. sūt nobiliores ipa q̄titate: nā cū q̄titas sit ppria pa° corpis z scia ppa aie: sic aīa ē nobilior corpe: sic scia q̄titate. Nec valet si dicat q acc ñs i vtute sbe mouet ad sciaz: qz sic dicim° q calor ex sua spē fac calo rē: nec pp subz fac calorē itēsiorē nisi et ipe sit itēsior nec q̄m ad ß agit i vi subi nisi qz ē. et p ois agit p subz: Iz carnē vel ignē generat i vtute subi: sic ēt iquātū accñs agit ad co gnitionē sui dī agere i vtute ppria: qz sicut se bz ad eē ita ad veritatē sed iq̄tū agit ad cognitionē sube bñ agit i vtu te sube c° signū ē: q accñs hois nō pl° mouet ad sui cogni tiōem q̄ accidēs ninis qñ ē eiusdē rōnis: nec aliā facit sui cognitiōez pp diuersitatē subor: Et ide ē ēt q accñs cōe ñ ducit i cognitiōem ppriā subi sed accña ppa magnā ptē ferūt ad cognoscēdū q qd ē. ¶ z° arguit q volūtas sit nobilior q̄ itellect° ex passiōe ad exterioza triplr. p ex cō patiōe ad obm sic. illa pō ē nobilior c° obiectum ē spiritua li°: Iz obz appetit° ē spuali° q̄ obm cognitiōis pcedētis: qz ē obm cognitiōis ſm eē māle z reale qō bz ex. sed ē obm appetit° post q̄ iā iduit spūalitatē cognitiōis. bo^m. n. ē obm cognitie. Iz bo^m cognitū ē obm appetitiue sic pspecti^a babz obm abstractius q̄ nālis quo ad ptē de colore visibili: z visu qz color vt color ē obm visus: sed color visualis et vt visus ē obm pspectie: z simil'r sēsus iterior cui° obiectū est q̄litas sēsata actu bz obm spūalius q̄ sēsus exterior cui°

obm ē q̄litas i se: sed diceret aliqs q̄ imo obm appetit⁹ est ꝓpositi⁹ qz hz i se duplicē ꝓpositionē qz ꝛ illā realē quā p⁹ ꝛ cū hoc illā rōnis subtractaz. Ul'dom q̄ si illa spūalitas esset ratio formalis obiecti bonum esset argumentum sic ꝓtingit i pspectiua c⁹ formale obz ē linea visualis vl' visio lineal' ꝛ extēsibil': ita q̄ extēsio i ꝓpatōe ad nālē sit sibi formal'. sz visio i ꝓpatōe ad aliū mathe^cum. vñ possit dici nobilior respcū aliaꝝ mathematicaꝝ q̄tū ad hoc q̄ hz nobilius formale obm. s. actū vitalē. Sz i sēsu coi nō ē formale eē sensatū: qz tūc p^m qō sentiret eēt ipm sentire exteri⁹: qō nō ē vex: sz ē aliqd cōe oibus: puta q̄tū: vl' mobile aut hō. sed sensatio ē ꝺditio exigita: sic cā sine q̄ nō: sic i intellectu eē phātasiatū nō ē formale obz. ꝛ sil'r eē apphēsū nō ē formale i obo appetitus ēt cognitiui: sz ipm bonū: qz eē apphensū ꝓcurrit ex pte volūtatis nō obi: qō natū ē de se mouere. vñ ex bono qō p se ē formale obm volūtatis: ꝛ ente: qō ē fm se obm intellect⁹ dz sumi rō. ꝛ ꝓstat q̄ rō entis ē ꝑor ꝛ simplicior. ¶ Sz adhuc ꝺ illō qō dictū ē ex obo fmi nobilitatem potētie: qz ab illo nō hz po^a nobilitatē a quo ñ hz entitatē: nec ab illo entitatē a quo nō hz vnitatē ꝛ plitatē: sz ipole ē ab obo potētiā hre ētitatē: vnitatē vl' distinctōez. g̃ ꝛc. due p^e ppōnes patēt. ꝓbatio vltime: qz obz potēie nūq̄ ē vnū re sed rōne solū: sicut obm visus nō ē vnū re sz tm rōne logica. s. gñe: nec vnitas gnis vl' rōnis p̄t eē cā eēndi vl' inotescēdi vnitatē realē. sicut nec entitas rōnis ē cā entitatis realis: nec quo ad eē nec quo ad vnitatē: sz eꝺ. Uñ dre q̄ distinctio obox nō ē cā distinctōis potētiax i eēndo sz i cognoscēdo: qz ēt aliq̄ p̄nt eē ꝑora i eēndo q̄ sūt posteriōa i cognoscēdo. Dre ēt q̄ potētial' distinctio obox sufficit ad ducēdū i notitiā: hoc nō vr valere: qz distinctio potētialis nūq̄ ē cā congoscēdi distinctōez actualē sz magis vnūqōq̄ cognoscitur fm q̄ ē i actu. ꝛ sil'r distinctio rōnis nō ē cā eēndi nec cognoscēdi distinctōem realē: sz magis econuerso entia rōnis sūt p scōam opatōez itellectus fūdatā sup ꝑmā de re ipsa: q̄uis alicui videret q̄ nō distīgueremus iter albedinez ꝛ dulcedinē lactis nisi eā diuersis sensib⁹ apphēderem⁹ ꝛc. Propter qō p̄t dici al'r q̄ lz ens ꝛ bonū conuertāt' ꝛ sūt idē re simpl'r: nō tñ ꝓut sūt oba itellect⁹ ꝛ volūtatis. Est. n. oē bonū appetibile aliquo appetitu: qz bonū ē q̄ oia appetūt: sz nō oē oi: qz appetibile est vnicuiq̄ ꝓprū bonū. est āt aliqd bonū fm appetitū nālē: qō nō fz afalē. sic aliq̄n nā appetit cibū quē gustus fastidit: ꝛ aliqd ē bonū fm sensum quod ē malū fm itellectū: ꝛ inuenit ens qō mouet ad itelligēdū: nō tñ ad diligēdū: sz q̄nq̄ ad fugiēdū vl' ad neutꝝ. vñ cū obz volūtatis sit bonū cognitū nō bonū absolute. ꝛ itellectus ens cognitū possit repūtare sub rōne mali appz q̄ nō ē idē re obm itellectus ꝛ volūtatis: lz sit idē obm itellectus ꝛ appetit⁹ i coi. ꝛ ide ē q̄ appetitus i coi ñ distīguit ꝺ itellectū. imo qcqd itellect⁹ itelligit: illō i se nāl'r appetit itelligere: qz maloꝝ sūt scie bone: ꝛ ois vitas ē pfectio nālis itellect⁹. vñ sic sensibile i coi ē obm sensus cois: qō tñ nihil ē ꝑter sēsibilia ꝑticularia: nihilomin⁹ tñ qz alicubi iuenit sine colore p hoc distīguit a visu: alicubi sine sono p hoc ab auditu: ꝛ sic ō aluis: ita ēt q̄ iuenit ens qō nō ē bonū volūtati: lz sit bonū alicui: pp hoc distīguit itellectū a volūtate. ¶ z° arguit ex pte subi sic: qz bonū q̄tō cois tāto diuini⁹ ꝛ ꝓ ꝓns meli⁹: sic eē q̄ viuere: ꝛ viuere q̄ cognoscere cū ꝑcisiōe ꝛc. fm ꝺyo. sz appetitus ē qd cois q̄ cognoscere: cū cōpetat ēt nālibus. g̃ diuinius. ¶ Sol'o. vex ē de vno ꝛ eodē ꝛcetēris pib⁹ q̄ tāto ē meli⁹ q̄tō cois. sz illō qō ē opti^m simpl'r ꝓuenit pauciorib⁹ ꝛc. Itē finis ē melior bis q̄ sūt ad fīnē. sz potētys aie vlteriores sūt finis ꝑox: qz finis hz rōnē vltimi: sic vegetare pp sētire: ꝛ sensus exteriores pp iteriores ꝛ illi pp itellectū. g̃ cū appetitiua p se sit posterior apphensiua: p ꝓns ē finis ei⁹: sicut eē deorsū qō ꝓsequit grauitatē ē ei⁹ finis. Est. n. corp⁹ graue pp eē deorsū: nō eꝺ. Et sil'r appetitus ē icliatio ꝓsequēs formā q̄si finis ad id qō ē ad fīnē ꝛc.

¶ Et dōz q̄ itellect⁹ practicus ē pp actū volūtatis q̄ p ipz sequit: sic pp finē. sicut finis ꝑatice ē op⁹: sz finis spe^c ē veritas. i. actus su⁹ elicitus: qz itellectū speculatiuū nō segtur actus volūtatis. vñ speculari ē ille actus ꝑcipuus g̃ ē oium aliox finis et oium bonarū volūtatū ꝛ ab eo hz itellect⁹ pe eminētiā respcū volūtatis. ¶ 3° ex pte hītus sic: iūdiciū dz accipi ō re fm eē nāle nō supnāle ꝛ gratuitū: qz ꝓtīgit itellectū hūanū hre maiorē gl'iaz itellectu āgelico: q tñ ē idigniori fm nālē āt cursū volūtas ē pfectibil' nobiliori vtute. s. iustitia legali q̄ ēt prudētie ipat: imo ēt oi virtuti itellectuali qz ciuil' ordiat q̄ artes legāt' ēt speculatiue. ꝛ sic est architectonica: ꝛ si nō dictet qūo legat': tū dictat ꝛ ipat legēdū. ꝛ p ꝓns studēdū ꝛ speculādū: sine qb⁹ nō ꝑt exteri⁹ bene legi. ¶ Dom q̄ id ipm qō iustitia legalis impat prudētie dictat ei prudētia ꝑādū. vnde trahit volētē trahi: ꝛ si eēt perfectior vtute morali. nō tñ itellectuali simpl'r. qz felicitas cō tēplatiua ē melior simpl'r: lz actiua sit melior fm qd. ꝛ fz lz ipat speculatōi qō ē fm qd. qz ꝛ totū hoc ordinat' final'r ad getem ꝓtēplatōez: sic mōrales ad itellectuales.

Quantum ad z^m arti^m ꝑncipalē de eēntia btitudis. ꝑ ponēt tres ꝓnes ꝓbabiles. z° ponent rōnes quoꝝdā ꝺ ꝑmā ꝓnē: ꝛ ofidet q̄ ille rōnes nō sūt cōtra ꝑmā ꝓnē: sz ꝓfirmāt scōaz ꝛ tertiā ꝓnez. 3° arguet ꝺ secūdā ꝓclonē. ꝛ 4° ꝺ tertiā. ¶ Quātū ad ꝑmū dōz q̄ i pria sicut i via ē duplex felicitas. speculatiua ꝛ ꝑatica: cū gcqd pfectiōis sit i via eminēti⁹ sit i pria. loquēdo g̃ ō felicitate ꝓtēplatiua illa ꝓsistit i actu itellect⁹: non solū ꝑncipal'r aut eēntial'r imo total'r: ad quā gcūq̄ actus voluntatis: siue sit dilectio siue delectatio aut fruitio ñ se hz eēntial'r imo nec ꝓñr nec accñtal'r. qz nō ꝑt act⁹ aliqs volūtat' seq itellectū pure specl'atiuū. ille. n. speculatiu⁹ q nō dic ō ꝑsegibili ꝛ fugibili nūq̄ monet. z. de aia. ꝛ ide ē q̄ hītib⁹ specl'atiuis i intellectu nullus hit⁹ ō mūdo cozrñdet i volūtate: sz solū habitib⁹ itellect⁹ practicis sicut partibus prudentie respōdēt hit⁹ mōrales i appetitu.. ¶ z°. possum⁹ log de btitudie sup nāli actiua: ꝛ illa ꝓsistit i actu itellect⁹ pratici añcedenter sicut ꝛ ois act⁹ volūtatis ꝛ i actu delectatōis ꝓsequēter: vl' fm rē si dīnt re vl' fm rōnē si dīnt rōne tm̄. Liuitas. n. supnox ciuiū ꝛ eox felicitas ꝓsistit i dilectōe dei ꝛ sui ꝛ ꝓximi ordiata: q̄lē illa regrit. et sic ꝑt dici btitudo pax ꝛ regnū ꝺi: sz ꝑncipalitas ē penes volūtatē: qz ois cognitio ꝑatica ordiat' ad volitionē sic ad finē: qz finis ꝑatice ē op⁹. z. meta. ¶ 3° si loq̄mur de btitudine prout dicit statū aggregatum ex ista duplici felicitate sic ꝓsistit qdē i actu vtriusq̄ eēntial'r: sz i actu itellect⁹ ꝑncipal'r: qz illō qō ē meli⁹ i toto aggregato ē ꝑncipali⁹: hō āt ē felicitas cōtēplatiua: nō actiua: cū ista sit pp illā fm ꝑm. vñ cū btitudo sit finis ꝛ nō ad opatōez ordinet' sic ad finē. hoc ē dīnter: qz btitudo ꝓtēplatiua ē oiuz actionū finis sui gnis ꝛ aliox. vñ ē simpl'r finis quo: lz non finis gratia hō. qz hoc ē ipz obm. sz btitudo actiua ē finis actionū ꝑaticarū: sz nō oium simpl'r: imo ipa ordinat' ad ꝓtēplatōez q̄ sīñ illa posset turbari. Dilectio g̃ dei i pria lz nō ordiet deuz in aliō: tñ ipamet ordiat' i visionē: sic min⁹ bonū eiusdez subi ad aliō mai⁹ bonū ei⁹. Sz i hac deductōe dubiū ē q̄ btitudo sūma nō hēat fruitionē ānexā: sz btitudo minor actiua. cū tñ dicat ph's q̄ ꝺsideratio sapie hz mirabiles delectationes ꝛ purissimas: sz forte illō nō ē nisi medtāte actu practico q̄ dic deū eē sūmū bonū vl' sūme amādū vl' hō. ¶ Quātū ad z^m ꝑbāt alig ꝺ ꝑmā ꝓnē: q̄ act⁹ volūtatis sit ō eēntia btitudinis. ¶ ꝓrio sic. qz illa pō q̄ eēntial'r ptinet ad imaginē hz actū g̃ ē ō eēntia btitudis: qz ħ btitudo ē de imediata hitio: eo āt aia ad imaginē dei ē q̄ ei⁹ capax ē ꝛ pticeps eē p̄t: sz volūtas ē eēntial'r ps imagis. g̃ ꝛc. Si dicat' q̄ maior hz istātiā i intellectu agēte q̄ ē ps imaginis: nec tū babz

actū i btītudie: Dōz q maioz ppō itelligīt de pō passiua: cū btificari sit pari ꝛ recipe. ¶ 2° sic. Ois act⁹ p quē imediate ꝛ pfecte attīgit obm beatificū sub rōne q̄ btificū ē eēntia liter btific⁹. ſz act⁹ volūtatis ē hȝ. g̃ ꝛc. maioz pz dupliciter.

Primo q̄ finis quo eēntialr ē act⁹ quo imediate hēt finis gr̃a cui⁹: dico aūt imediate: q̄ pp boc i actu reflexo ñ pōt eēt beatitudo: q̄ nō attingit obm beatificū imediate sed mediāte actu recto. ¶ 2° pbat ēt sic hec maioz. q̄ sic ois act⁹ q imediate attigit visibile obm iq̄tū ē visibile ē eēntialr ꝛ formalr visio: sic ois act⁹ q attigit imediate obm beatificū vt ē beatificū obiue ē eēntialr ꝛ formalr btitudo subiue. Et si adhuc dicat̄ ad hāc maioꝛē q̄ va ē q̄ attigit obm nōdū hītū: sed hȝ ē iā hītū p actū itellectus. iō ꝛc. Dōm q̄ nō ē hītū oi mō quo bri pōt imediate: qō regrit ad verā beatitudinē nec oz addere pmo: q̄ si visio iterū pereat et postea videret sicut nūc i paulo: ita eēt beatifica secūda visio sicut pma: vñ beatitudinē nō hz visio: q̄ pma: alꝫ cognitio vie eēt beatifica ſz q̄ imediata: ꝛ si dicat q̄ illa pmitas et pstēriozitas q̄ fuit i paulo accidit: accipiat̄ ſz illos q dicūt q̄ beatitudo augeat̄ itēsiue i resurrectiōe ꝛ q̄ itēsio fit p corruptiōem et gn̄ātiōem. tūc. n. p se visio post resurrectionē pſupponit visionē añ: nec ē tñ min⁹ beatifica ſz eosdē. Minoz pz. ſ. q̄ act⁹ volūtatis i pria imediate fertur i deū sub rōne q̄ obm beatificū: q̄ de⁹ ē obm btificuz sub rōne q̄ ē ois boni bonū: volūtas aūt i pria ē pfectissima nō ē aūt potētia pfectissima nisi q̄ñ imediate i suo obo iuenit oēm rōnē ois sui obi: cū āt obm ei⁹ sit bonū i cōi: nō ē pfecta nisi attīgat sūmū bonū i rōne ois boni. ¶ Itē actus itellect⁹ nihil ponit circa obm. g̃ sicut iuenit obm beatificū sic simpler ꝛ imediatū pñtat ipm volūtati. ¶ 3° sic. pō q̄ hz actū eēntialē i merito hz actū eēntialē i pmio: sed volūtas ē huiusmodi. g̃ ꝛc. maioz pz: q̄ si albū iquātū albū ē p se disgregat hoc ē p albedinem q̄ ē album: sed merēs in q̄tū merēs vel saltē p se pmiat̄ rō ne meriti: q̄ cōuenit oi ꝛ p se ſz nō soli: cū alig sint beati sine merito. sicut ēt ignis p se ē calid⁹ q̄tus aliqd nō ignis sit calidū: vel p se vt aer: vel p accidēs vt aq̄: iō merēs hz pmiari p̄m illud p q̄ō ꝛ ſz q̄ō meruit: ꝛ pari rōne pō q̄ būit eēntialr actū i merito hz hr̄e eēntiā i pmio: dico āt pō: q̄ sec⁹ ē ō hītu. Est. n. aligs hīt⁹ q būit eēntialr actū i merito sicut fides: q̄ sine fide ipossibile ē placere ḃo: g tñ nō hz actū i pria: q̄ nō māet: ſz pō ibi māet. Dico āt q̄ būit formalr ꝛ sīue: ñ q̄ i alio efficit sicut itellect⁹ agēs q̄ repugnat btitudini eēntiali q efficiatur a pō creata: sed hz recipi i ea. Minoz pz. q̄ diligere per eēntiā ē act⁹ meritoriꝰ: nec cōcludit iō gn̄ alie pōe possint beatificari vl accidētalr vt orga⁹: vl eēntialr vt itellect⁹ q̄ credere vl iudicare ē ō eēntia meriti sicut eligere. ¶ 4° sic. pō q̄ eēntialr libera ē eēntialr bñficabilis ē: sed volūtas ē hȝ. g̃ ꝛc. maioz pz. q̄ oppo⁹ nata sūt fieri. circa idē ñ p actūs sed p se: vñ cū sal⁹ btitudīs ꝛ dānatio mīe sint oppo⁹ p se ē dānabile dānatione pfecta. ſ. q̄ ad penā dāni et sensus nisi hēns vsū liberi arbitrij. g̃ nihil est p se pmiale nisi habens vsum liberi arbitrij: Oz autem paruuli beatificantur est per accidens. potentia ergo per eēn⁴m libera: p eēntiam btificabil ē: ſz volūtas ē huiusmodi ꝛ oēs. ergo ꝛc. Si dicat̄ q̄ itellect⁹ agēs ē lib q̄ imāl ꝛ tñ ñ btificabil. dōz q̄ ñ oē imāle ē libe: nec ois pō imālis ē libera eēntialr: sed illa q̄ ē subm act⁹ liberi: nō p hȝ q̄ ipm patit: sed p hȝ q̄ act⁹ su⁹ elicit⁹ vel ipat⁹ ē i ptāte sua q̄ō ē verū ō itellectu poti et volūtate: nō ō itellectu agēte q penit⁹ agit ō necitate nāe: tñ cū etiā pōe oꝛganice et pure actiue ꝛ vegetatiue btificato ñ est necādū gn̄ itellect⁹ agēs btificet p accūs: q̄ et actū nālē i itellectu poti mlto ñobili⁹ eliciet i pria q̄tū i via. ¶ Ad istas

Sol'o obiectionum

ās rōnes ē dōz q̄ iste rōnes bñ cludūt q̄ act⁹ volūtatis ē eēntialr de eēntia btitudīs actiue q̄ ē i pria ꝯsistēs in dilectiōe dei et sui et ꝓximi q̄ ē ciuitas ciuiū snpnoꝝ et regnū dei nō carēs felicitate pollitica q̄ō ē fa ꝓ. itē q̄ō sit ō eēntia beatitudinis itegre ꝛ pfecte q̄ō ē tertia conclusio: sed non cludit q̄ sit de essentia felicitatis pure speculatiue quod est ꝓma conclusio. ¶ Quantum ad tertium arguitur ꝺ z^am q̄ ꝯclonē q̄drupl'r. p° sic. Act⁹ q sp ē ōbit⁹ nō ē ō eēn⁴ btitudis p̄rie: q̄ iste hz rōnē meriti ille ꝓmu ꝛ promissi ꝛ mercedis q̄ ñ ē ōbita a merēte ſz meret̄: null⁹. n. respectu eiusdē ē ōbitoꝝ ꝛ creditoꝝ: sed dilectio ōi tā i via q̄ i pria ē ōbita fz illō: nemi gc̄ ōbeat] nisi vt iuicē diligatis. Nō. n. pt bō tñ diligere deū q̄ min⁹ ōbeat. ¶ P act⁹ q cadit sub pcepto sp ē ōbit⁹ q̄ pceptū obligat. illō āt pceptū diliges dōm deū tuū ex toto coꝛde: maxie ipleꝛ i pria: pcepti āt ipletio ē ōbiti solo. g̃ ꝛc. ¶ 2° sic. Ille act⁹ q sp segt̄ itellectū practicū nūq̄ ē ō cēn⁸ btitudis q̄ ē pure speculatia: ſz ois act⁹ volūtatis ē hȝ. g̃ ꝛc. probatio mi. dupl'r. ꝓmo sic. Intellect⁹ speculatiu⁹ extēsiōe fit practic⁹: itelligīt āt extensio ad appetitū p hȝ q̄ mouet appetitū: q̄ ꝓpriū ē itellect⁹ practici mouere appetitū quē speculatiu⁹ nō mouet. Ois g̃ itellect⁹ quē segt̄ gcūq̄ act⁹ appetit⁹ ē practicus ꝛ ñ speculatiuus: tū q̄ extēdit̄ vsq̄ ad appetitū: tū q̄ mouet appetitū. Itē sub eadē rōne bonū ōsideraī absēs: amaī ꝛ delectatur presens. sed ratio quare deus desideratur ꝛ spera tur est practica: quia intellectus practicus est qui dic̄ aliquid de ꝓsegibili et fugibili. g̃ ꝛc. Si dicatur q̄ ille solus itellect⁹ ē practicus q̄ mouet appetitū itellectiuū i ordine ad op⁹: vel ad appetitū sēsitiuū moderādū a quo scia moral' dr̄ p̄ctica ñ valet: q̄ tūc va ēt opīo q̄ theo⁹ q̄ ꝓncipalr ē q̄m ad aliquā partē ō dilectiōe dei nō eēt practica ſz affectiua q̄ō tñ cōiter negaī. Si g̃ verū. ē dicere q̄ charitas ē hīt⁹ practic⁹: ꝛ q̄ dilectio ois q̄tūcūq̄ amicitie ē practica et ad praxi ptiet. g̃ ipa segt̄ itellectū practicū. Itē si dicat̄ ad z^m q̄ desideriū ptinet ad amoꝛē cōcupie et silr ōlectatio: et ista bñ cōsequūt itellectū practicū: et silr diligere q̄ō ē mediū: vel rō istoꝝ: sed aliqd ē de amoꝛe amicitie: nō valet: q̄ sic ōlectatio nō solū segt̄ amoꝛē cōcupie: sed ēt amicitie respectu amati pñtis p̄m cōem opionē: sic desideriuz respectu absētis. g̃ cū oē ōsideriū ꝛ ois delectatio seq̄nt̄ itellectū practicū p ꝓpīs et ois amoꝛ ēt amicitie q nat⁹ ē cāre imediate vtrūq̄z ñ itercedēte nouo actu itellect⁹ me⁰ ¶ 3° sic. Opatio q̄ ē ppter aliā opatiōem ñ pt eē ō rōne vlti mi finis cui repugnat eē ad aliū finē: sed volitio ē hȝ. g̃ ꝛc. probatio mioris: q̄ act⁹ itellect⁹ vr eē finis act⁹ volūtatis sic̄ finis quo: et sic̄ finis cui⁹: ñ tñ vltim⁹. Et de fine quo apparet: q̄ cū finis quo dicat̄ opatio q̄ assegt̄ finis cui⁹: hȝ ē dupl'r. vel essentialr ꝛ sic pō attīgit finē ꝓpria opatiōe ñ aliena nisi forte appetit⁹ de quo post dicet̄: vel istrumentalr ꝛ dispositīe sicut diceret phātasiari finis quo itellect⁹ sine quo nō pt itelligere: ſz ipsmet itelligere ē finis q⁹ eēntialr assequit̄ finē: et sic cū voluntas non possit amare nisi cognitum: videtur cognitio finis quo amoris illo modo. Itē finis c⁹: q̄ lz ñ oē pfectū sit pp qōlibz pfect⁹: q̄ ñ ē bō pp angelū: nihilomin⁹ vr q̄ i potētys ꝛ opatiōib⁹ aīe pfectiores sūt pp pfectiores: ꝛ sicut corp⁹ pp aīam sic sēsus pp itelle^m. et p ꝓns volūtas pp itellec⁹: et pari rōne actus ei⁹ pp actū illi⁹. ¶ 4°. q̄ sicut se hz appetit⁹ sēsitiuus ad sēsū sic itellectiu⁹ ad itellectū. ſz sēsitiu⁹ ñ assegt̄ finē suū per actū suū sed p actū sēsuū. si. n. appetit ōlectari i gustu: nō ꝓsegt̄ ipm gustabile p appetere: ſz p gustar: nec appetit pp appetere: sed pp alia. g̃ silr volūtas ñ vult ppter velle ſz ppter aliō: ꝛ sic nō attīgit finē suū nisi p intellectū. ¶ De aūt rōnes put cōcludūt q̄ nll'o mō act⁹ volūtatis sit ō eēntia btitudis nec practice nec ꝯgregate. sic ꝯcludūt flm. Et dōz ad p^m q̄ charitas meret̄ augeri vt aucta mereat̄ pfici et tñ q̄ñ augeat̄ elicit actū q̄ ē ōbit⁹ respectu charitatis q̄ nūc ē: q̄ cū crescūt dona crescūt ēt rōnes donoꝝ: ꝛ cum

hoc ē merces ⁊ pmiū respcū act⁹ charitatis q ipm ꝓmeruit. Sil'r dilectio dei ī pria: ⁊ ē debita ab illa charitate pcā: qz oz diligere ꝯtuz pt: ⁊ tūc tñ pt. ģ ꝛc. ⁊ ē merces reddita respcū meriti qō ꝑcessit. ⁊ idē posset dici ō illa visiōe: qz ex quo pt: tenet deū cogitare ꝯtū pt. ¶ z^m ar^m ī nullo ē ꝺ cōclusionē scōaz nec tertiā: sz solū ē p pma. ¶ Ad 3^m dōz q opatio q ē eēntia btitudis specl'atiue: nō ē pp aliquā aliaz vnā opationē: qz finis spcl'atiue nō ē nisi vitas. sz opatio q ē eēntia btitudis p̄actice: ē pp speculationē: sic̄ felicitas actiua ē pp ꝯtēplatiuā: q̄lz āt p se sūpta ē pp agregatū extractū sic̄ q̄lz ps ē pp totū: vt aīa pp hoiez ⁊ ñ solū corp⁹. ¶ Ad 4^m dōm q nō ē sil'e ō appetitu nāli ⁊ sēsitiuo q nō imediate cō iugūt fini sic̄ obo: qz graue nō assequt cētr fozmal'r p grauitatē: sz p ꝯtitatē. nec sil'r appetit⁹ sensitiu⁹ vt ibi dr: sz volūtas imediate fert ī sūmū bonū ⁊ attingit ipm nō solū p intellectū sz imediate p seipaz: supposita tñ apprehēsiōe intellect⁹. ¶ Quātū ad 4^m arguit ꝺ tertiā ꝓ nē q̄druplr. ꝓimo sic. Btitudo ꝓsistit ī opatōe: sz optia opatio nō ē nisi vna: qz ōtia spē sūt magis ⁊ min⁹ pcā. ģ ꝛc. ¶ Solo ī optia opatione potētie btificabil'. sz illa ē duplex. ģ i duplici: qz btitudo nō ē aligd vnū simpl'r: nec ps sz agregatū. ē. n. stat⁹ oiuz bonoz̄ aggregatōe pfect⁹. Et sil'r q̄ ō dr ꝓsistere in actu excellen^mc potētie: vez ē: q ē hois vt ē hō. illa āt ē duplex: ñ tm vna. ¶ z^o sic. nihil accītale cadit mediū iter illa q sūt cēntialia: sicut nihil ē mediū iter māz ⁊ fo: mā: sz iter diligere deū amoze amicitie: ⁊ videre eū specu^mc nec̄io cadit media cognitio dei practica: qz ad illā solā segt act⁹ volūtatis: qz ītellect⁹ pure speculatiu⁹ ñ mouet. ģ ista duo extrema ñ integrāt eēntiā btitudis. ¶ Solo. dōz q maioz ē vā ō bis q faciūt aliq̄ō vere vnū p se ⁊ simpl'r. Nā eēn^a vom⁹ ꝓsistit i fūdamēto tecto ⁊ pietib⁹: iter q̄ cadūt mlta me^a ī fieri ⁊ in eē: vt claui: cemēta ⁊ hoz̄. q nō dr eē de eēn^a. ¶ z^o arguit ꝺ rōnē quoz̄dā ꝓbātiū eādē ꝓnē: sz male. Dūt. n. gdā q btitudo nō ē i se eq̄l'r pcā: qz ī cludit duos act⁹: q sic̄ dr spē ⁊ p ꝓns sūt ieq̄les i eē nāe: sic sūt ieq̄les i eē btifico: qō ñ addit sup actū pure nālē nisi tm respcūz rōnis pp absētiā obiecti: sicut act⁹ meritoz⁹ sup actū nō meritoziū. ¶ Cōtra B ē p̄ q ꝓna ē nulla: q si act⁹ sūt ieq̄les i gñe nāe. ģ i gñe btifico ēt qz fm eos btitudo āgelica ⁊ hūana i gñe nāe sūt ieq̄les: sicut ⁊ eoz̄ ꝓpria opatio i puris nālib⁹ ē ieq̄lis: ⁊ tamē btitudo angelica ⁊ hūana supnālis pñt eē eq̄les: quoz̄ tñ nāles nō pñt eē eq̄les: cū dr spē. Itē si pp B volitio ⁊ intellectio btifica sūt ieq̄les i btitudie: qz sūt ieq̄les i gñe nature. ģ pari rōne p oppo^m q̄noz̄ btitudines nāles sūt eq̄les: p ꝓns ⁊ supnāles. hoc āt ē falsū: qz sic oium hoiuz eq̄lis eēt btitudo: vl' hūtiū melioza nālia eēt maioz: qō ē falsū. Dec āt icōueniēti nō sequūt ꝺ cōez opionē q ponit q btitudo supnālis differt spē: imo gñe a nāli. vñ pt eē eq̄lis i hoie ⁊ angelo i gb⁹ nālis ē ieq̄lis: ⁊ eꝺ i hoib⁹ i gb⁹ nālis ē eq̄lis pt eē supnālis iequalis. vñ p̄z q ꝓbatio illa ē nulla: lz ꝓclo sit va. ¶ z^o arguit al'r: sz ꝺ eādē rōnē q̄z^m ad id qō dic̄ btitudinē nālē ⁊ supnālē eiusdē spēi nec differre nisi ꝑz respcūz rōnis: qz illa q sic se hūt q vnū ē pfecti⁹ altero real'r ⁊ icōparabil'r: ⁊ quoz̄ vnū ē itelligibile ꝯtū ad gditatē suā: aliō nō: dr spē: qz oia q sūt vni⁹ spēi sūt dria ī pfectōe ōtermnata ⁊ eq̄l'r sūt itelligibilia: ⁊ rel'o nō solū rōnis imo real'r ēt diuīa nullā pfectionē dic̄. sz btitudo supnālis ē pfectioz real'r nāli. aliogn māifeste vana fcā ē spes nr̄a ⁊ ianis ē fides nr̄a si eq̄ real'r obtinēt pfectā btitudinē pagani vl' saltē pueri nō baptiçati q hūt nālē: sic̄ baptçati q hūt supnālē. Itez nālis ē ꝓpbēsibil' ⁊ demōstrata a pbis. supnālis āt ī coz hois nō ascēdit: nec gd ē nec an ē. nā si sciret gd ē: p ꝓns sciri posset an ē vl' eē possit. ģ ei⁹ gdditas ⁊ p ꝓns realitas nescit: sed tm̄ credit ⁊ spat. Nā qō videt gs gd spat: Itē ñ solū real'r sz ēt icorpabil'r ē perfectioz: qz nō sūt ꝺdigne passiones ꝛc. Erroneū ergo vī q non aliter differant: ⁊ sic nō valz ꝓbatio: sed stat conclusio ꝓbata per alia que dicta sunt.

Quantū ad 3^m ar^m ō actu r̄flexo sc̄. z. ꝓnes. ¶ p^a ō vnitate act⁹ recti ⁊ r̄flexi ī via: qz qñ ñ sc̄ sil'r: tūc real'r dr̄nt: sic̄ qñ itelligo me itellexisse ⁊ qñ volo me voluisse: qz ipose ē q illa duo q̄z vnū total'ē corruptuz: aliō āt total'r ē salnū sint vna res: qz ēs dr̄t a ñ ēte. ⁊ q sunt vnum re sil'r gñantur: ⁊ simul corrūpunt. q̄rto metbaphysice: boz̄ aūt pm⁹ eē ōsyt: scōs ē actu. ģ ꝛc. itē vnus ē bonus: puta actus quo nūc penitet: ali⁹ malus. s. ille ō quo penitet. Qñ āt sūt sil': tūc sūt vn⁹ act⁹ nūero: vt qñ itelligo me itelligere: ⁊ volo me velle ex vnitate p̄ncipal' obi: sic̄ velle finē ⁊ aligd. pp finē: ⁊ sic sc̄ vn⁹ act⁹ nūero. De B tñ dcm̄ ē pleni⁹. li. i. di. i. q. i. ¶ z^o ꝓ ē ōvnitate act⁹ r̄cti ⁊ r̄flexi ī pria. vbi notā^m ē q btūs pt videř visionē suā dupl'r. vno^o i ōo: ⁊ tc̄ ē idē act⁹ nūero q̄ videt ōuz ⁊ videt se videř: sic̄ cogitio matutia re ī vbo ē vn⁹ act⁹ cū visiōe ipi⁹ vbi. Alio^o ꝑz qnoſdā pt hr̄e expiñ talē cognitionē ō illa cognitiōe ⁊ ituerī eā ī ꝑpa nā: qz lz habitū supnālē ñ cognoscat hō nāl'r: tñ oēz actū suū z^o pōt p expiētiā nāl'r cognoscere: ⁊ tūc iste act⁹ reflex⁹ dr̄t ab actu p̄ ⁊ ab actu reflexo pzio^o dicto: sicut cognitio vespertina a cognitiōe beati^co ⁊ matutia. Sil'r amare dilectionē pria vl' ō lectari i ipa ōlectatiōe pōt eē dupl'r: qz vl' dilectione ⁊ ꝓplacētia supnāli: qz ꝓñs ē vt q diligit deū diligat ipammet dilectiōem pp ipmmet deū: ⁊ sic̄ getař i deo: ita gescat ⁊ sibi cō placeat i ipa ōlectatiōe pure pp deū: ⁊ h ē vn⁹ act⁹ nūero sicut ⁊ i via vt dcm̄ ē: vel diligo ista vt ꝓplaceat mihi i istis ꝯtū sūt bonū meū ꝓpriū ⁊ formale ⁊ dilectiōe nāli: ⁊ iste act⁹ reflex⁹ dr̄t a recto ⁊ a pzio reflexo sic̄ dcm̄ ē ō visiōe reflexa. ¶ z^a ꝓ ē q̄ōcūq accipiař act⁹ r̄flex⁹ ī pria ꝯtū b^o: ī ipo ñ ꝓsistit beatitudo: put. n. dic̄ actū nālē distictū real'r ab actu recto videdi ⁊ amādi deū ⁊ fruēdi: sic ī ipo ñ ꝓsistit beatitudo: nec eēntial'r: nec accītal'r nisi p accīs: qz ñ ꝓsequtur p̄^o ⁊ p se: sz q̄si oio p accīs. Si āt loq̄mur ō actu reflexo. z^oo q ē idē re cū actu recto: tc̄ aut loqmur fm rē: ⁊ tc̄ cuz sint vn⁹ act⁹ simpl'r: illo mō ꝓsistit beatitudo i actu reflexo quo i actu recto cū quo ē idē. Si āt loq̄mur ꝑz rōnē: tc̄ nullo mō pt ꝓsistere beatitudo i actu reflexo eēntial'r: qz eēntial' beatitudo bz deū p imediato obo ⁊ termio: act⁹ aūt reflex⁹ vt sic bz p imediato obo ⁊ termio actū rectū creatū: vñ tc̄: sz i tali actu ꝓsistit p se ⁊ accītal'r: qz p se ⁊ ñ p accīs ōbeř cuilibz actui beati^co q sit sup se reflexiu⁹: al's non eēt pfectissim⁹. ¶ Cōtra B tñ arguit q̄druplr. ¶ p: qz a^c pñe quoz̄ ē idē obz formale sūt eq̄l'r beatifici: sic āt ē ō visiōe dī: ⁊ ō visiōe h⁹ visiōis i ōo: qz idē ē obz formale vtriusq̄z. ¶ Solo pt videś deū videre hāc suā visiōez i eo sic̄ ⁊ ceteras creaturas se ⁊ alias: ⁊ tc̄ ē idē obm formale ⁊ me^m cognoscēdi: sz ñ ē idē māle obz ⁊ cognitū: vñ est idē me^m vtriusq̄z cognitōis: sz ñ ē idē termin⁹. Uñ ñ pōt eē i tali actu beatitudo: ñ pp ōfectū medy qō ē ve btificās: sz pp ōfectū terīni qō ē creatū. Act⁹. n. beatitudis ñ solū bz eē imediate a ꝺo sz ēt termīari ad deū. z^o pt videri i seipo: qz sic̄ btī videt i ꝺo ēt ea q ñ sūt i ipis: ita ēt sīñ visiōe ꝺi pt aligs videre actū ꝯcū: bz apō se: ⁊ i tali actu ñ ē btitudo pp ōfectū medy ⁊ termi siue obi. vl' pt dici q idē ē obz formale ꝑncipale: sz ñ imediatū vt dcm̄ ē. ¶ z^o sic. ꝯto act⁹ ē pfectioz: tāto eēntialioz btific⁹: sz act⁹ reflex⁹ ē pfectioz actu recto sic̄ radi⁹ reflex⁹ ē pfectioz ꝯ rect⁹. ģ ꝛc. Solo ñ pp se sz pp aggregationē radius reflex⁹ ē pfectioz: ⁊ sil'r pfectioz ē actus reflex⁹ cum recto: ꝯ rect⁹ p se: sz si seoꝛsuz comparentur pfectioz ē rectus: sed illa pfectio quā addit reflex⁹ accidit beatitudini ꝑz rōez lz sit idē ꝑz rē. vñ sic ñ fit vna beatitu⁹ ex actu recto ⁊ rflexo sicut ex actu itellect⁹ ⁊ volūtatis: qz vterq̄z ē vna solitaria beatitudo p se ⁊ eēntial'r: vñ itegrāt vnā totalē eēntial'r: sed act⁹ reflexus vt sic: ñ ē eēntia alicuius beatitudis. iō ꝛc. ¶ z^o sic. Sicut dictū ē i actu pfectioz ꝓsistit beatitudo: sed act⁹ reflexus est pfectior: ģ ꝛc. Probatio minoris: qz sētire se videre ⁊ scire se opinari ⁊ scire se scire sūt pfectiora. qz B ē ꝓpriū itellect⁹ ī q̄ excedit alias po

tētias:qz.ſ.cognoſcit actū ſuū ⁊ nō alie. Nā cognoſcere obz
ē oīb⁹ potētys cōe. ¶ Solo. Intelligere ſe itelligere ⁊ ea q̄
ſūt itra aīam ē nobili⁹ q̄z itelligere ea q̄ ſūt ex aiaz ⁊ ſnb ea.
ſz itelligere ſupiora nobili⁹ eſt q̄z reflecti pp oppoſitā rōnē:
qz nobilitas cognitiōis ſimplr eſt ex obo ⁊ maxie qñ ꝓcur
rit maior certitudo. Excedit.n. vna ſcia aliā: aut qz nobili
ox ⁊ honorabilioꝛ: ſic̄ meta⁹. aut p maiorez certitudinē:
ſic̄ mathematica: ſz pl⁹ ē bō cert⁹ de ſua itellectiōe q̄z ō re
itell'cta. ⁊ cū hoc qñ intelligit aliqd vilius q̄z itellectio: tūc
ꝓcurrit nobilitas obi: iō tūc act⁹ reflex⁹ ē nobilior. Sec⁹ āt
i pria vbi ōs viſus ē obm nobiliſſimū. Et cū ſ̄ fm rōnē ē
clarior cognitio dei q̄z alicui⁹ i deo: ſz pma ñ ſit cōphēſiua
ſz z⁹. ¶ 4⁹ pbaf adhuc mior ſic. icludēs ē nobili⁹ icluſo ñ
ſolū māliter ſed formalr: ſicut aīa itellectiua non ſolū qz
plures potētias: ſed qz ſimplicior: formaliter ē nobilior eis
q̄ icludit. ¶ Solo. Jncludēs cū icluſo ſp ē nobili⁹: qz oē to
tū ē mai⁹ ſua parte: ſz ſi ꝓenf adiuicē put diſtiguf re vel
r ōne: tūc icludēs ē nobili⁹ qñ id qō addit ē nobilius: ſicut
i ex⁹ de aīa: qz intelligere ē nobilior vita q̄z ſētire vel vege
tare. ſed qñ additū ē de ſe ignobilius: tūc ſec⁹ ē: ⁊ ita ē i pro
poſito. qz videre creatorē ſolū ē nobili⁹ q̄z videre ſolū crea
turā ēt actu recto. ¶ Ad argu⁹ in oppo⁹ dōm ē q̄ per in
terēptionē minoris. qz act⁹ volūtatis nō eſt nobilior q̄z act⁹
itellect⁹: imo eꝫ vt pbatū ē. Et cū dr q̄ actus volūtatis ē
liber nō actus itellectus. Dōm q̄ libertas pōt ſumi dupl'r.
Uno⁹ put oppoīt coactiōi: ⁊ ſic itellectus ē liber i itelligē
do ſicut volūtas in volēdo: qō pz. qz illud ſolū ē coactū qō
ē ꝺ iclinationē rei: ſed nullū itelligere ē ꝺ inclinationē itel
lectus: imo ē fz iclinatinonē ei⁹: nāliter enim itellect⁹ icli
naf ad intelligēdū: cū itelligere ſit ſua pfectio. g̃ ipoſſibile
ē q̄ itellectus i itelligēdo cogaf ſicut nec volūtas i volēdo
imo breuiter nulla potentia nec cogitiua: nec appetitiua re
ſpectu ꝓpry actus pōt cogi. qz nec ſ̄ inenif i potētys nāli
bus. Nō.n. cogif ignis ad calefaciēdū: nec graue ad deſcen
dēdū: nec viſus ad videndū: ſēp.n. coactio ē ꝺ nāz rei. Et 'qz
pōt ꝓtingere q̄ itellect⁹ aſſentiat alicui cuius oppo⁹ volū
tas magis acceptaſſet: iō volūtas ſ̄ cogit i actu iparo non
tñ elicito q̄ten⁹ ſ̄ fit ꝺ eius iclinationē: nō āt itellectus: ec⁹
iclinatio ē ad oīa itelligēdū. ⁊ iſtud plenius declaratū eſt i
z⁹ li. Alio mō ſumit libertas put oppoīt neceſſitati: ⁊ ſic ñ
oz q̄ actus ſit nobilior q̄ ē liberior: aliogn nobilius eēt i ō
velle alia a ſe q̄z velle ſeipm: ⁊ i nobis nobilior eēt volūtas
eox q̄ ſūt ad finē q̄ volum⁹ libere: q̄z volūtas finis quē ne
ceſſario volumus: q̄ oīa ſūt ſla. Et ite⁊ ſi pp libertatē pone
reſ felicitas i actu volūtatis deberet poni i actu libero ⁊ ñ
i actu neceſſario: ſed actus volūtatis reſpectu dei i pria eſt
neceſſarius ⁊ nō liber ſiue i diligēdo deū amore beniuolē
tie: ſiue fruēdo deo amore cōcupie. g̃ i nullo actu volūtatis
i pria cōſiſteret beatitudo. ¶ Jtē nec illud ē verū q̄ intelle
ctus nō ſit liber ſicut volūtas. lz.n. itellectus neceſſiteſ quo
ad ꝑma ꝓncipia q̄ de ſe cōtinēt clarā veritatē nihilominus
tñ nō neceſſitaf reſpectu oīuz q̄ ꝺducūtur ex ꝑmis ꝓncipys:
ſed quibuſdā libere aſſētit: exceptis' bis q̄ hñt neceſſariā de
ductionē ex ipis. ſimilr volūtas neceſſitaf reſpectu finis:
ſed libertatē hz reſpectu eox q̄ ſūt ad finē niſi ſint talia q̄
neceſſariā colligan⁹ habeāt cū fine. g̃ tot modis liber ē in
tellectus tā ſpeculatiuus q̄z practicus i iudicādo quot mo
dis ē volūtas in eligendo. Qz āt conſueuit dici q̄ volūtas
ipat itellectui ⁊ oībus viribꝰ aīe: nō ē ſic itelligēdū q̄ ipet
intellectui vt ſupius ſuo iferiori: imo potius ē data iclina
tio itellectui ad ꝓſecutionē ſue pfectiōis: ſicut dictū ē ō ap
petitu rex nāliū q̄ dat⁹ ē eis pp ꝓſecutionē ſue pfectionis
nālis: vñ ſicut ibi appetit⁹ nō ipat forme mot⁹: ſed ē iclina
tio ꝓſis rē pp ꝓſequēdā ⁊ ꝓkuādā e⁹ pfectionē: ⁊ iō non pp
hoc pt dici q̄ ſit aliq̄ nobili⁹ forma rei vl'ei⁹ opōne: ſic vo
lūtas ē iclinatio data itellectui ad ꝓſequēdā pfectionem
quā itellect⁹ iudicat ꝓueniētē ſibi: nec pp hoc pt dici q̄ ipa
ſit nobilior itellectu: aut q̄ iperet itellectui: ſicut ſupius i
ferior: ſz ſolū q̄ ē iclinatio data mēti ad ꝓſecutionē eius
qō per intellectuz iudicatuz eſt. Queſtio. IIII.

Quarto q̄rit ō obo fruitiōis: vtz.ſ. ōs
ſit imediatū obz fruitiōis: Et
vr q̄ nō: qz act⁹ ille quo attigit finis ex: vr
eē imediatū obz fruitōis vel ōlectatōis: ſic
.n. finis ē obz fruitiōis: ſic finis ex g ē finis
mediat⁹ ē obm mediatū. finis vo itra q eſt
nobis imediat⁹ ē obm imediatū: talis aūt
finis ē act⁹ quo finis ex attigit. g̃ ipe ē imediatū obm frui
tionis ſeu delectatiōis: ſz viſio dei ē act⁹ quo attigit finis
ex. ſ. ōs. g̃ viſio ē imediatū obm delectatiōis ⁊ nō ipe de⁹.
¶ Cōtra: qz fruitio ē aurea ⁊ nō aureola: ſz i hoc dfnt illa:
qz aurea eſt gaudiū de creatore: aureola vo de creatura. g̃
fruitio nō ē de viſiōe creata. ſed de ipo deo i ſe. ¶ Rño. p
ponef vna opinio ſubtilis ⁊ ꝓbabilis cū ſuis rōnibus ipu
gnatōib⁹: ⁊ ōfēſiōibus. 2⁹ ponef opio cōis cū rōib⁹ factis
i p. di. i. ⁊ ipugnatiōib⁹ q̄rūdā ⁊ rñſiōib⁹ ad ipas. 3⁹ oñdef
q̄ ſoluones date ad rōnē ꝺ ꝑmā opinionē nō ſufficiūt.

Quantū ad p⁹ dñt qdā q̄ imediatū obz delectatiōis
quā hñt beati ō deo viſo: ñ ē ipe ōs fz ſe: ſz ē
viſio: ⁊ vlr imediatū obz delectatiōis ē opō aliq̄ vl' pfectō
formalis: p opōnē acqſitā: ⁊ loq̄r de ōletatiōe q̄ ē ō re actu
alr hīta: q̄uis ēt ꝓportōalr ſit ve⁊ ō ōlectatōe q̄ ſeq̄t ſpez
vl' meōriā: ⁊ q̄uis illō al's fuerit ꝓbatū: tñ adhuc pt ꝓbari
alys rōibus. Ex q̄z p⁹ talis ē. ¶ Ad ōelectatiōez duo req
rūf. ſ. ꝓſecutio ꝓpry bōi ⁊ cognitio bōi aſſecuti: ex hoc ſic
arguif. Illō ſolū pt eē ꝓpriū ⁊ imediatū obz ōlectatōis qō
ē vl' eē pōt ꝓpriū bonū illi⁹ g ōlectaf: ſz ōs ⁊ q̄cūq̄ res ſup
poſito diſtincta ab hoie ñ pt eē ꝓpriū bonū eius: imo nō pōt
eē aliq̄ bonū eius. niſi rōe opatiōis p quā attigit. g̃ nec ōs
nec aliq̄ res: ſubo vl' ſuppoſito diſtincta ab hoie pōt eē ime
diatū ſubm ōlectatiōis būane. Maior pz: qz nullus dele
ctaf i quocūq̄ bono: niſi q̄ten⁹ extiat ipz aliquo mō eē ſu
um. Mior ꝓbaf: qz dū aliqd dr tale p denoiationē extrinſe
cā ⁊ aliqd dr tale p denoiationē formalē. illō qō dr p deno
miationē extriſecā nullo mō pōt ꝓuenire alicui niſi rōne
formalis denūciatiōis. vbi gra: ſanū dr eē de medicīa: dieta
⁊ aiali. ſz ō medicīa ⁊ dieta: p denoiationē extriſecā: ō aiali
vo p ꝑdicationē formalē: ⁊ iō nec medicīa nec dieta pt dici
ſana hoīnī: niſi rōe ſanitatis q̄ i ipo eſt formalr. Silr aliqd
pōt dici bonū hoi p denoiationē extriſecā: qz ē cā alicuius
bonitatis i hoie: ſicut ſol ē bonus frigeſcēti: qz cāt i eo ca
lorē g formalr ē bōus: nec vnq̄ poſſet dici ſol bonus frige
ſcēti niſi rōe calorīs g eſt ei bonus formalr: nūc āt ē ita q̄
ōs nō pt dici eē bonū hoīs formalr: nec q̄cūq̄z res ab hoie
ſubo diſtincta: ſz ſolū p denoiationē extriſecā q̄liſcūq̄z ſit il
la. g̃ eē bonū hoīs ñ pt ꝓpetere deo niſi rōe bonitatis for
malr q̄ ē i hoie formalr: imo plus: q̄ ſicut ñ eſt alia ſanitas
numero: ſanitas que eſt in homine formaliter: ⁊ ſanitas a
q̄ ꝺnoiaf medicīa ſana: ſz ē vna ⁊ eadē: ſic ñ ē alia bōitas q̄
ōs dr bonus hoi vl' ignis bōus frigiſcēti: q̄z bonitas p quā
btūs ē bonus formalr ⁊ bonitas q̄ frigeſcēs dr bñ hre for
malr: ⁊ ſic pz mior. Segt g̃ ꝺ ꝓncipaf q̄ ōs fz ſe ñ ē imedi
atū obz ōlectatōis: ⁊ i hoc ꝓfirmaf p⁹ rō poſita ad ſ̄ p li. di.
i. q̄ erat q̄ imediatū obm amoris ꝓcupie ad quā ptinet de
lectatio: ñ pt eē res ſbo diſtincta a ꝓcupiſcēte. ¶ Cōtra hoc
tñ aliq obyciūt dupl'r. ¶ p ꝺ maiorē illius. ſ. q̄ amor cōcu
pie pt p imediato obo hre rē ſbo diſtictā ab ipo ꝓcupiſcē
te. qz laus ⁊ honor ⁊ fama ſūt res ſubo diſtincte ab eo q̄ lau
daf: honorat⁹: vel famaf: ⁊ tñ cadunt ſub ꝓcupia. concupi
ſcūt.n. ēt multi famari: laudari ⁊ honorari: ⁊ qdā poſuerūt
felicitatē i honoribus: vt pz ex p⁹ etbi. ¶ 2⁹ iſtaf ꝺ maiorē p
bādo q̄ ōlectatio eēntialr nō ptineat ad amorē ꝓcupie: qz
illō qō ꝓncipalr ꝓcupiſcit ñ ē amor ꝓcupie: ſz ē obz ipi⁹: ſed
fruitio ⁊ ōlectatio eſt ꝓncipalr concupita. oēs.n. appetunt

delectari:q̄re ⁊c. ¶ Itē amor ꝯcupie ē ꝓprie de futuro: sz ōlectatio ē de pñti. g̊ ōlectatio ñ ē amor ꝯcupie. ¶ Ad horū primū sic rñdēt dicētes q̄ opatio vnius pōt eē delectatio alteri⁹ triplr. Uno mō iq̄tū p opationē alicui⁹ ꝯsequimur aliq̄ bonū: ⁊ fm ꝫ opatiões illoꝝ q nobis aliq̄ bona faciūt sūt nobis delectabiles: qz bene pati ab alio ē delectabile. Alio mō fz q̄ p opões alioꝝ efficit in nobis aliq̄ cognitio vel extimatio ꝓprij boni: ⁊ pp ꝫ boies delectantur i ꝫ q̄ honorant ⁊ laudāt ab alys: qz p hoc accipiūt extiationē q̄ i seipis ē aliq̄ bonū: ⁊ qz illa extimatio fort⁹ extiamat ex testimōio bonoꝝ ⁊ sapiētū: iō i hoc laudib⁹ ⁊ honorib⁹ magis boies ōlectāt: ⁊ qz adulatoz ē appēs laudatore. pp ꝫ adulatores sūt ōlectabiles. 3° mō opões alioꝝ sunt nobis ōlectabiles iq̄tū extimāt vt ꝓpiū bonū pp vim amoris q̄ facit extiare amicū q̄si eūdē sibi: ex q̄bus appet q̄ nihil extrīsecū ē imediatū obm ōlectatiōis. extrīsecū dico fz rē ⁊ fm extiationē. Qz āt dr q̄ q̄dam posuerunt felicitatē i honoribus: bonū q̄dē eēt ar⁹ si opio eēt va: sed fla ē pp rōnē quā subdit phs q̄. s. honor ē i honorāte magis q̄ꝫ i honorato: ⁊ iō extimās honorē eē bonū suū ōcipit: ⁊ sic decept⁹ delectat i illo qō extiat bonū eē sibi: qz volūtas p nullū actū pōt i aliq̄ bonū nisi mediāte cognitiōe: ⁊ iō si malū extimet bonū ⁊ extrīsecū extimet intrīnsecū: pōt ō illo eē delectatio sequēs falsā extimationē. ¶ Ad 3m dicūt q̄ ois ōlectatio ptinet ad amorē cōcupie sicut ꝓus ꝓbatū fuit: tū qz pp delectationē volum⁹ nobis bonū i quo delectamur: tū qz delectatio de deo hīto rñdet desiderio ō deo hñdo: sed desideriū de deo hñdo ē desideriū ꝯcupie. g̊ ōlectatio de deo hīto ptiet ad amorē cōcupie. Qō āt dr i ꝓriū q̄ illō qō ꝓncipalr ꝯcupiscit nō ē amor cōcupie: dōm q̄ si li ꝓncipalr dicat sūmā ⁊ potissimā cōditionē obi ꝯcupie: verꝫ est qz potissimū obz nō pōt eē aliq̄s actus ꝯcupie: ⁊ ꝫ mō delectatio nō ē ꝓncipalr ꝯcupita: qz nō ē potissima pfectio nīa sz potius visio vt declaratū fuit i ꝓcedēti qōne: si āt li principalr dicat cōditionē obi nō potissimā: sed in ꝯpatiōe ad q̄dā alia oba: sic maior ē fla: qz nihil ꝓhibet aliquē amorē ꝯcupie: puta ōlectationē illā de q̄ logmur eē obz alterius actus: puta desiderō: ⁊ ꝓncipali⁹ q̄ꝫ sint mlti alt⁹ act⁹: sicut ñ magis desidero delectari q̄ꝫ desiderem desiderare: ⁊ tñ vtrūq; cōcupiscit: delectatio vt de se pz. ⁊ desiderare fz illō ps. Lōcupiuit aīa sua ōsiderare. ¶ Ad 3m cū dr q̄ amor ꝯcupie ē solū de futuro. dōz q̄ fl̄m ē: lz. n. ꝯcupiscere fz vsū cōius accipiat ꝓ desiderio nō hīti: tū fm rei veritatē ꝯuenit ēt cōplacētie: seu delectatiōi q̄ hr de bono hīto: ⁊ ꝫ oēs cōcedūt. Delectatio. n. q̄ hr de cibo ⁊ potu gustatis: ꝯstat q̄ ptiet ad amorē ꝯcupie. nullus. n. sane mētis dret q̄ ptinet ad amorē amicitie: q nō pt eē ad creaturas irrōnales: ⁊ sic pz q̄ iste īstātie ñ valēt. ¶ Preter ꝓbatiões āttactas q̄ delectatio ptineat ad amorē ꝯcupie: ē alia talis. amor hñs p formali rōe obi bonū ōlectabile vel utile ē amor ꝯcupie: sz delectatio ē hꝺ. g̊ ⁊c. ¶ Lōtra hoc īstāt: qz ñ solū ōlectatio bz p obo bonū vtile vel ōlectabile: imo ēt bonū honestū. ¶ Sz hec īstātia nulla ē: qz sufficit ad ꝓpositū nīz q̄ ille amor q bz bonū vtile vl̄ ōlectabile p obo sit amor ꝯcupie Et voco bonū delectabile nō qō delectat formalr: qz hec ē ōlectatio: sz illō qō ōlectat vt imediatū obz ō quo hr delectatio: sīue ipa efficiat ab obo sīue nō. Itē dato q̄ obm ōlectationis eēt bonū honestū: adhuc hr ꝓpom: qz bonū honestū ñ ē aliq̄ bonū p se subsistēs: sz ē bonū ⁊ pfectio alteri i herēs sic vtus vel aliqd tale: ⁊ sic redibit q̄ res subo distincta a cōcupiscente: ⁊ maxime subsistens: non pōt eē imediatū obiectū delectatiōis. bonum. n. vtile ōlectabile ⁊ honestū sūt obm ꝯcupie fm vnā cōem rōem reptā i eis: q̄ est rō cōmodi: ⁊ qz nihil extrīsecū ⁊ maxie p se subsistēs pōt eē cōmodū alteri⁹ nisi rōne alicuius actus per quem attingitur qui est cōmodum nīm formaliter: ideo nihil extrinsecum ⁊ maxime per se subsistens pōt eē imediatū obm nostrum vtile: delectabile vl̄ honestū. ¶ 2ª rō ꝓncipalis ē ista. sic se hz desideriū ⁊ ōlectatio ad bonū: sic se hñt timor ⁊ tristitia ad malū. sz sūma tristitia quā dānati hñt: nō ē ō ōo fm se et imediate: sed ē ō dolore quē sētiūt vl̄ magis de carētia visionis diuie. g̊ sūma delectatio vl̄ fruitio quā hñt beati nō ē ō deo fm se ⁊ imediate: sz ē ō diuia visiōe. ¶ Sz dret aliq̄s q̄ nō ē sīle: qz ōs fz se nō pt hr rōnē mali. iō ō ōo vt sic nō pōt eē tristitia: sz qz ōs fm se pt hr rōnē boni. iō ō deo fz se pt hr delectatio. ¶ Sz istō nō valet: qz sicut ōs fm se ñ hz rōnē mali p ꝓpatōez ad dānatū sz solū rōne pene quā ifert: ita ōs fm se nō ē bon⁹ btis nisi rōne ꝓmq; qō cōfert: qz sicut ꝓbatū fuit nihil extrīsecū ē bonū alic⁹ nisi rōne alic⁹ itrīseci boni. ¶ 3ª rō talis ē fm phm. io. Ethi. Delectatiões distīguūt fz opatōes q̄s ꝯsequūt: ⁊ fm eas iudicāt bone vel male. ꝫ g̊ itelligit vl̄ ō opatōib⁹ q̄ sūt ꝓprie delectatōib⁹ ⁊ ñ sūt obm delectationū: sic sūt cognitões oboꝝ. rles. n. semp ꝓcedūt delectatões q̄ nō pñt eē nisi ō cognitis: nec tñ semp sūt oba. vl̄ itelligit ō opatōib⁹ q̄ ꝓcedūt tāq̄ oba. nō pt itelligi ꝓmo mō: qz fz cognitionē q̄ ꝓcedit oēz delectatōez nulla delectatio pt iudicari mala: qz ois cognitio ē bona. cognitões. n. malorꝝ bone sūt. oz g̊ q̄ itelligat 2°° s. ō opatōib⁹ q̄ ꝓcedūt tāq̄ oba cognita: q̄re manifestū ē q̄ obz imediatū cuiusꝫ delectatōis ē aliq̄ opatio q̄ ē vl̄ extiat bonū formale ipi⁹ opantis. ⁊ ꝫ ē qō dicit phs. 7. ⁊. io. Ethi. q̄ delectatio ē opatio cōnālis nō ipedita: ⁊ ē diffinitio p cāz: qz opatio ē ē cā delectatiōis nō alr q̄ꝫ p modū imediati obi. Et dñt q̄ hoc tenent coīter doctores ⁊ frater Tho. dicens sic: q̄ oba opationū nō sūt delectabilia nisi inq̄tū ꝯiugūt nob vl̄ p sola cognitionē: vt cū delectamur i ꝯsideratōe vl̄ speculatiōe aliquoꝝ vl̄ q̄cūq; alio mō sit cū cognitōe: sic cū aliq̄s ōlectatur i ꝫ q̄ cogīscit se hr aliq̄ bonū: puta diuitias vl̄ aliqd hꝺ. ¶ Preter rōnes istas adducte fuerunt p⁹ due alie: q̄ꝫ vna talis ē. Idē ē obz desidery ꝓcedētis ⁊ delectatōis sequētis sicut idē ē termin⁹ mot⁹ ⁊ i quo ē ges. sz imediatū obm desidery nō ē de⁹ fm se. sz aliq̄s act⁹ quo attīgit̄. g̊ ⁊c. minor ꝓbat̄: qz obm desidery ē aliq̄ futuꝝ: sz ōs fm se nō ē futur⁹ sz ei⁹ visio vl̄ manifestatio ē nobis futura. ergo obm illius fruitiōis est illa visio vl̄ manifestatio ⁊ nō ōs fm se. ¶ Lō tra hoc īstāt negādo maiorē: qz si idē eēt obz desidery ⁊ delectatōnis sequētis: idē eēt obm suy ꝑius: qz delectatio pōt eē obm desidery. ¶ Sz istō nō valet: qz nō assumit̄ vl̄ q̄ semp sit idem obm desidery ⁊ delectatiōis sequētis: cū desideriū possit eē obm desidery nō idē nūero sz aliud: ⁊ delectatio silr: sz assumit̄ q̄ꝫ tū ptnet ad ꝓpom. sic. s. q̄ vbi ē idez obm extrīsecū i quo tēdit ⁊ qescit volūtas p desideriū ⁊ delectationē: ibi est idē obiectū imediatū ⁊ intrīnsecū vtriusqz. ⁊ istud nō bz aliquā instātiā. Sicut. n. desidero vinum nō bitum ⁊ delector in eo babito: ita q̄ idē ē obiectū extrīsecū desidery ⁊ delectatōis. s. vinū: sic idem ē obiectū imediatū vtriusq̄. s. gustare vinū. ⁊ eodē mō est i ꝓposito ō desiderio ⁊ delectatōe respectu dei: qz sicut idē ōs est obiectū extrīsecū vtriusq̄: ita oz q̄ sit idē act⁹ circa deū obiectū imediatū ⁊ itrīsecū vtriusq̄. s. ōsidery ⁊ ōlectatōis. ¶ Alia rō talis ē. ois amor bz aligd ꝛplexū p obiecto: sz ōs vt sic ē aligd icōplexū ⁊ p modū icōplexi a ꝓphēsū. sed videre deū vl̄ deū manifestari nobis ē aligd cōplexū. ergo ōs fz se nō pt eē obiectū amoris desidery vl̄ delectatōis: sed solū eius visio vl̄ manifestatio. ¶ Lōtra hāc īstāt sic: qz amore charitatis vl̄ amicicie diligim⁹ deū fm se: ⁊ tñ ōs vt sic nō ē aliqd ꝛplexū sed icōplexū: dato ēt q̄ obm amoris eēt qd complexū: illa tñ ꝛplexio ñ eēt deū videre vl̄ deū manifestari nobis. sed eēt illa q̄ itellect⁹ dicerz q̄ deus ē amādus vl̄ ōs ē sūme bonus ¶ Sed istō nō valz: qz cū amare sit velle bonum alicui sibi vl̄ alt⁹ vt dicitur. z. rhetorice. ideo amans fertur per amorem in duo. s. in illum cui vult bonum ⁊ in

bonū qō ei vult ⁊ respectu ꝑmi ē amor amicitie: Ad 2ᵐ aūt vel respectu secūdi ē amor ꝯcupiscētie: ⁊ illud duplex obz ꝑt vocari quedā cōplexio iquātū amās vult hoc huic. ꝓter illā at ꝯplexionē ē alia que ē circa illud qō volumꝰ nobis vel aly q̄ cōsistit i hoc qō itellectus iudicat eē bonū illud ei cū illud volumꝰ: siue ille sit nos ipe: siue amicꝰ. indiciuz .n. itellectꝰ de aliquo qō iudicat eē bonū mihi vel aly necessario ē ꝯplexū: cū g̃ dicit̄ ꝙ deū ꝑz se amamꝰ amore amicitie vel charitatis: vez ē sicut illud cui volumꝰ bonū qō ipse bz: sed ipsū bonū habitū a deo amamus ei sicut qōdā amatū ꝓp deū ꝑm modū nr̄um loquēdi: qz ꝓpie loquēdo deus nō bz aliq̄ bonū qō sit aliud realr̄ q̄ ipse: apprehē dit tamē vt aliō ꝑm rōnē: et sic ē ibi quedā cōplexio inq̄m illud apprehēdimꝰ eē bonū deo. Sed de hoc nihil ad ꝓpositū: sed solū de desiderio et delectatiōe. Jbi.n. circa bonū qō dēsideramus ⁊ i quo delectamur oz iteillgere ꝯpōez hāc. s. ꝙ illō ē bonū nobis. ⁊ ista ꝯpō nō ꝑt eē cōsiderādo deū ꝑm se: qz sic nō ē bonꝰ nobis. sz oz ꝙ cōsidereť circa aliqd qō ē i nobis ⁊ ꝓ qō deū attingimꝰ ⁊ illud nō ē aliud nisi videre deū. Jlla.n. cōplexio qua dr̄ ꝙ deus ē amādus supponit aliam scilicet ꝙ deus est bonus ⁊ illa non sufficit ad desideriū vel delectatiōez: nisi addať ꝙ sit bonꝰ nobis: qō ñ cōpetit deo ꝑm se sz solū rōne actꝰ ꝓ quē attigiť.

Quantum ad 2ᵐ dōm ꝑm cōem opinionē doctoꝝ ꝙ nō solū ꝓncipale: sed imediatū obm fruitiōis que poniť eē vna de dotibꝰ aie: ⁊ aurea eēntialr̄ ē deus ꝑm qō i se ē. sūmū bom sup: oia amatū amore amicitie ⁊ non visio ipsiꝰ dei: qō pz q̄druplr̄. ꝓ sic: qz si imediatum obiectū fruitionis nō eēt deꝰ sed visio dei: sequereť ꝙ inter visionē et delectationē caderet actus mediꝰ reflexꝰ hoc ē falsū vt ꝓbabiť. ergo ⁊c. Maioꝛ pz. qz delectatio ñ ꝑt eē nisi de obo cognito: si ergo visio ōi eēt imediatū obm delectationis sequereť ꝙ ipa eēt cognita: sed visio dei nō ꝑt eē cognita nisi ꝓ actū reflexū quo videmus nos videre. ergo ⁊c. Mioꝛ ꝓbať qz bonitas dei sūma ⁊ infinita visa ē ꝓ us a beato q̄ bonitas visiōis q̄ ē finita: sed volūtas nō ꝑt nō ferri actu desideriꝰ i sūmū bonū sibi pñtatū ꝓ modum abñtis i via. g̃ silr̄ ipsa nō ꝑt nō ferri actu delectatiōis i sūmū sibi pñs i pria. ꝓus ergo volūtas delectať i deo q̄ cognoscať ipa visio. ergo cognitio visiōis nō cadit media inter visiōem dei et delectationē sequētē: ⁊ hec fuit minoꝛ. ¶ Secūdo sic. Jn oi dilectione ⁊ delectatiōe alicuius ⁊ habitionis vel assecutiōis eius qñ habitū ē magis dilectū q̄ eiꝰ hitio tūc ipsū hitū ē obm immediatū tā dilectionis q̄ delectatiōis: et nō habitio eiꝰ: sed i dilectiōe ⁊ delectatiōe pria q̄ sūt de deo habito ipsum hitū. s. deꝰ ē magis dilectū q̄ habitio eiꝰ. s. visio. g̃ imediatū obm dilectiōis ⁊ delectationis ē deus ⁊ nō visio. ꝓ quā hētur. maioꝛ ꝓbať dupl̄r. s. rōne et exēplo. Rōne sic. Jllud qō magis amať imediatiꝰ amať: sicut finis magis amať q̄ ea que sūt ad finē ⁊ silr̄ i mediatꝰ amať q̄ uis i assecutiōe finis sit oppoꝰ. Jdē pz ꝓ exēplū: qz. n. magis diligo gustū vini q̄ ipm vinū: qz non diligo vinū nisi vt gustē iō imediatū obm hꝰ dilectiōis est gustꝰ vini ⁊ nō vinū. Ex̄ qñ hēo amicū pñtē ipe amicꝰ est magis dilectꝰ q̄ eiꝰ hitio vel pñtia ⁊ iō ē imediatiꝰ obz dilectiōis ⁊ delectaciōis: ⁊ sic pz maioꝛ. Mioꝛ ēt pz qz nisi ō us bitꝰ magis amareť q̄ hitio eius eēt puerſus amor ꝙ in patria locū nō bz. iō ⁊c. ¶ 3º qz illud qō ē imediatū obz sūme cognitionis ⁊ sūme dilectionis ē imediatū obm sūme delectationis. sed deꝰ est huius et ñ aliqd creatū ideo ⁊c. Maioꝛ pz. qz volūtas ⁊ oīs appetitus delectať i eo quod amat et sūme i eo qō sūme amat. mioꝛ similr̄ pz. s. ꝙ deus sit imediatū obz sūme cognitionis et dilectionis. ideo ⁊c. ¶ Quarto sic. illud ē imediatū obz fruitionis qō ē imediatū obz charitatis a qua fruitio elicit̄ cū idē sit obz mediaᵐ vel immediatum habitus ⁊ actus: sed immediatum obiectum charitatis ē solus deus ⁊ nō aliqd creatū tā i via q̄ i patria. ergo immediatū obiectū fruitiōis ⁊ delectationis est solus deus. ¶ Ad istas aūt rōnes rñdēt alig ꝓ ordinez sic. Ad primam dicunt per interēptionem minoꝛis: et cum probatur ꝙ bonitas dei est ꝓius q̄ bonitas visiōis: concedatur: sed non ē ꝓiꝰ visa vt bona nobis i patria q̄ bonitas visionis: ratione cuius deus est primo bonus beatis et ga bonitas dei absolute nec desiderať a nobis nec in eadem delectamur nec in via nec in patria: iō visio bonitatis diuine absolute in patria vel cognitio eius in via non sufficit ad desiderium vel delectationem. ¶ Ad 2ᵐ dicunt ꝙ maioꝛ est falsa: quia quando bonum est magis dilectum q̄ eius habitio illud quidem bonum pōt esse immediatum obiectum amoꝛis amicitie sicut de deo habito vel de amico cui bono volumus: sed eius habitiū et non ipsum habitum est immediatum obiectum amoꝛis concupiscentie siue quantum ad desiderium siue quantum ad delectationem: verbi gratia in exemplo eoꝝm. Amicus ꝓsens est immediatum obiectum amicitie: sed eius ꝓsentia quā desideraui dum esset absens et in qua delectoꝛ dum est ꝓsens est immediatum obiectum concupiscentie et non ipse amicus qui est amicus siue sit ꝓsens siue sit abñs. ⁊ quia quod amatur amore amicitie magis amatur q̄ illud quod amatur amoꝛe concupiscentie: ideo tale amatum q̄ uis sit simpli citer illud qō magis amatur q̄ eius habitio tamen non est immediatius amatum amoꝛe concupiscentie sed eius habitio. Si tamen tam habitum q̄ habitio pertineant solum ad amoꝛem concupiscentie tunc est vniuersaliter verum qō dicunt: qz illud quod est plus amatuz est immediatius amatum vt patet in cibo ⁊ potu non aūt quando alterum pertinet ad amoꝛem amicitie. s. bonum habitum. alterū vero ad amoꝛē concupiscentie scilicet habitio eius. ¶ Ad tertium dicunt ꝙ illud quod est obiectum summe cognitionis et summe dilectionis: non est imediatū obiectum summe ōlectationis: quia: obiectuz sūme cognitiōis et summe dilectionis: que est dilectio amicitie est summum bonum ꝑm se: sed obiectum summe delectatiōis est illud quod ē i sūmuz bonū ei q̄ delectať: illō aūt nō ē deus ꝑm se vt probatū fuit. sed visio eius q̄ ē summe bona iter ea que nobis foꝛmalr̄ sūt bona. ¶ Ad q̄rtū dicūt ꝙ maioꝛ ē falsa qz cuz charitas ꝓtineat ad amoꝛem amicitie obm eiꝰ ē deꝰ ꝑm se iquātū deū diligimus ꝓp se: fruitio autē nō ꝓtinet ad amoꝛē amicitie sed cōcupiscie cuius deꝰ nō pōt eē imediatū obm cū nō sit imediatū bonū nr̄um ⁊ tñ fruitio beata dr̄ elici mediāte hitu charitatis: qz visiōe dei q̄ erit imediatū obm fruitiōis ⁊ nos ipos referemus i ōum tā q̄ ī finē vltimū. ¶ Sed iste soꝛones nō videť valere. ꝓ ñ valet soꝛo q̄ dať ad ꝓᵐ rōnē qz lz bōitas ōi i se ⁊ absolute ñ ōsid ereť nec i via nec i pria: qz ōsideriū ñ ē nisi futuri: ōo ām i se nihil ē futurū: nisi diceret ꝙ sci ōsi derauerūt deū i se suscipe hūanitatē ℔ tñ respiť aliō a ōo: tñ diui⁴ bōitas ꝑm ꝙ i se et absolute ē sūma bōitas i via ⁊ i pria sūme amaťa moꝛe amicitie nāl̄ et supnāl̄. Et qz amo rē bōi bīti vt sic segť ōlectaᵒ: iō i via ⁊ i pria cognitio bōitatis dine absoluta sufficit ad ōlectatiōez nll̄o alio cognito qō sic pz. qz sigs cogsceret solū deū et nullā creaturā ipe esset ve ⁊ eēntialr̄ btūs ꝑz Aug. sz va ⁊ eēntialr̄ btūdo nō ꝑt eē ꝑm legē cōem qn ipaz imediate ꝯsequť ōlectatio. g̃ si btūs non videret se videre deum sed solum videret deum vere delectaretur. ¶ Jtem non valet solutio ad secundam qz lz habitio ⁊ ñ habitū sit imediatū obm amoꝛis ꝯcupiscētie: gnāl̄r tñ ōlectatio ꝯsegť magis amoꝛē amicitie q̄ cōcupiscientie. lz. n. ōlectatio ñ sit nisi obz amoꝛis ꝯcupiscīe ē tñ ꝯñs amoꝛē amicitie: sic̄ eꝫ tristiª ⁊ ꝯtristaᵒ est ꝯñs ad odiū inimicitie. Cum. n. cogitat bō de re odiosa displicēam ⁊ tristitiā iuenit ꝓpeā non ꝓpter cognitionē de ipsa: qz anteq̄ percipiat se de illa cogitare dolet ⁊ tristať: ꝓsimilr̄ ex ℔ ipo ꝙ percipit rē amatā amoꝛe amicitie: añq̄ ꝓcipiat

ipam ꝓceptionē ōlectaꝛ: qz ꝼm istos beatitudo cōsistit i actu recto nō reflexo sed ꝼm oēs beatitudinē imediate ꝓsequtur delectatio: g̃ cū visio nō videaꝛ nisi actu reflexo añq̄ ipsa sit obiectū cognitiōis ē beatifica delectatio. ¶ Itē ñ valet solo ad 3am: qz obm sume delectatiōis ē sume amatū quocūq3 amoꝛe sume bitū: qz si simplr ad simplr: ꝛ magis ad magis: ꝛ maxie ad maxie. vñ cū nihil delectet simplr nisi qō apꝛehēditur vt bonum ꝛ quod amatur. ergo qō apꝛehenditur vt magis bonum ꝛ qō magis amaꝛ: ℔ magis delectat ꝛ qō apꝛehēdit vt sūmū bonū ꝛ sume amaꝛ ℔ sume delectat. Si dicaꝛ ꝙ illud ē delectatiuū qō apꝛehēdit et amaꝛ vt bonū ꝑpium ꝛ nō alind: nō valet pp duo. ꝑ. qz cū delectatio volūtatis nō sit aliō q̄ quedā beniuolētia ꝛ delectabilis ꝓplacētia. expit hō ꝙ bonū amici ꝓplacet sibi ꝛ i eo delectaꝛ p ℔ solū ꝙ apꝛehēdit illud vt bonū amici añq̄ apꝛehēdat eē bonū suū: ꝛ sil̄r vnicuiq̄ est amabile bonū ꝑpium sicut ꝛ delectabile: ℔ tamen non obstāte dicim⁹ ꝙ bonū diuinū ē magis vnicuiq3 amabile q̄ bonū suū formale. g̃ ꝛ magis ōlectabile. ¶ Itē solo ad q̄r tā nō valet ꝼm eos g̃ dñt ꝙ ꝑm⁹ ꝛ imediat⁹ act⁹ charitatis i ꝓria ē fruitio ꝛ delectatio: qz cōstat ꝙ idē ē obiectū ime diatū bit⁹ ꝛ imediati act⁹ ei⁹ ꝛ ꝑmi: ipi aūt dñt ꝙ act⁹ volū tatis i ꝓria nō ē nisi fruitio ꝛ delectatio. Sed supposito ꝼz vitaē ꝙ act⁹ charitatis i ꝓria ꝓncipalioꝛ sit diligere deū ex toto coꝛde: qz maxie tūc iplebit illud ꝓceptū ad hoc: segt idē ꝙ ꝑ⁹ qz plus diliget deū q̄ visionē dei: illa āt dilectio ñ pōt eē nō delectabilis cū sit ex oī mēte ꝛ ex toto coꝛde et ex oī conatu: imo ē sume delectabilis cū sit sūma dilectio. sicut. n. sūmā dilectiōem simplr segt sūma delectatio simplr vt i deo: sic: sūmā dilectiōem creature segt sūma delectatio creature: Est aūt sūma dilectio dei nō visiōis dei. g̃ illā nō istā segt sūma delectatio. Itē cū delectatio iudicet ꝼm dilectiōem: g̃ si dilectio ē vitupabilis ꝛ delectatio ꝓñs vitupabil̄. et eꝫ si dilectio laudabil̄ ꝛ ōlectatio laudabil̄. g̃ quāto dilectio laudabilioꝛ ꝛ ōlectatio laudabilioꝛ: sed con stat ꝙ dilectio boni diuini ē laudabilior q̄ boni ꝓpry. g̃ ꝛ delectatio: si dicaꝛ ꝙ ista ꝓpatio tenet i dilectiōib⁹ ꝓcupi scie nō amicitie ꝛ ꝙ deleccatio segt solū amoꝛē ꝓcupiscie ℔ ē ꝺ expie^am charitatis: qz gaudet hō si mala sibi euēiant pp deū: ēt si nihil bōi vl̄ ꝑmy vl̄ vtutis sibi accideret: ꝫ so^m pp deū pure ꝛ imediate: alꝫ eēt gaudiū mercēnariū.

Quantum ad 3^m vr̄ ꝙ ipugnatiōes solonū ꝛ istā tia rū ad ꝑmā opionem ꝛ ad rōnes eius nō valeāt. ꝑ qz vr̄ adhuc ꝙ maioꝛ illius rōnis sit falsa ꝛ istan tia bona. ꝙ. s. aliqd possit cōcupisci qō nec ē: nec apꝛehēdi tur vt formalis pfectio ꝓcupiscētis tripl̄r i exēplis positis. s. de fama: honoꝛe ꝛ laude: qz aligs nō errās sed sciēs ista bona nō eē suā formalē pfectiōem nihilomin⁹ appetit ista. puta laudari: famari: honoꝛari ēt si nō apꝛehēdat aliqd i se ex ℔ sibi formalr ꝓuenire: itē aligs appetit ea pp se: da to ēt ꝙ de fama honoꝛe vel laude nihil aliō penit⁹ seqꝛet nec i se ipo nec i alio: ꝛ dato ꝙ bō cognoscꝛet hoc esse sub iectiue extra se adhuc aligs ꝑt appetere ista: puta ꝙ sit bo ne fame ꝛ opinionis ꝛ ꝙ nō diffameꝛ ꝛ ꝙ honoꝛeꝛ ꝛ non deboneste ꝛ ꝙ laudeꝛ ꝛ non vitupereꝛ. vñ illa possūt per se appeti ꝛ opposita eoꝝ fugi ēt si nihil aliō sequaꝛ. ¶ Itē respectu ꝓximi: qz ꝓdicta bona exterioꝛa et interioꝛa bōa virtutū ꝓcupiscim⁹ amicis ēt si nihil ex hoc debeat ꝓueni re nobis. g̃ potest homo concupiscere aliqd alr q̄ ꝓut ē sua: perfectio formalis: ꝛ si hoc negaꝛeꝛ de ꝓximo: qz ami cabilia q̄ sūt ad alterū veniūt ex amicabilib⁹ que sūt ad se ipsū: tamē de deo negare nō possumus: qz cōcupiscim⁹ dei laudē et honoꝛē et ꝙ a nobis ameꝛ: imo ꝙ ab oib⁹: et hoc nō pp perfectionē nostrā formalr: ꝑ qz pp illud concupisci mus bonū alicui: pp qō amamus ipsū amoꝛe amicitie: cū ergo amemus deū amoꝛe amicitie ꝓpter seipsū ꝓximo: ñ ꝓpter nos nec pp aliquā nostrā perfectionē. g̃ qō illō vo lum⁹ ipsi deo volumus pp ipsūmet deum ꝓximo: ꝛ non ꝓpter nostrā perfectionē formalem: ꝛ sic concupiscim⁹ aliquid quod non est formalis perfectio nec concupiscen tis nec cui cōcupiscit: existimātes ꝙ ita ē: imo ēt respectu ꝓximi ē idē sentiēdū: qz. n. debeo diligere ꝓximū ꝓpter deū non ꝓpter me ipsū: inde ē ꝙ bonū qō ei cōcupisco: ō beo ei concupiscere pp deum ꝓius ꝛ plusq̄ ꝓpter meipm. quando autem dicitur ꝙ amicabilia que sūt ad alterum veniūt ꝛc. Dicendum ꝙ verum est in via gñationis ꝛ gñe cause efficientis non finalis. ꝓius enim diligit homo bo num suum q̄ alterius: et ex dilectione sui boni mouetur effectiue ad bonum alterius: sed non oꝑtet ꝙ omne bo num quod diligit diligat ꝓpter perfectionē suam forma lem vel bonum sum. Item quod dicitur ꝙ bonum vni cuiq3 ꝓpriuz ipz est ei amabile. si intelligatur sic ꝙ nihil amatur nisi inquantum est bonum amanti ꝓpꝛium for male vel intrisecum essentiale vel accidentale: falsum est. quia sic creatura non amaret bonum increatum nec econ uerso nec aliquid amaret nisi seipsū. ꝫ si intelligitur bonū ꝓpꝛium large: pōt esse verum quia aliquid dicitur e sse alicuius n on soluz formaliter sed aliter multis modis: sic enim deus diligat creaturas que sunt suum bonom i dest a se factum ꝛ sui repꝛesentatiuum: ꝛ creatura bouum diui nuz quod est bonum suuz effectiue: conseruatiuum ꝛ fina le: et licet in deo bonum ꝓpꝛium formale sit ratio dili gendi bonum alienum inquantum est aliquo modo suuz: et similiter in amoꝛe concupiscentie: quia nullum bonum concupiscit alterum nisi ꝓpter bonum suum ꝓpꝛium: tamen in creatura est econuerso: quia sicut prima ratio di ligendi bonum ꝓpꝛium amoꝛe amicitie est sibi bonum alienum: quod. est deus: ita in amoꝛe concupiscentie oꝛdia te non concupiscit homo ꝓpter b onum suum ꝓpꝛium formale: sed ꝓpter bonum diuinum ꝓout est extra se ꝛ in deo pure: vnde ꝓma ratio concupiscentie creature ra tionalis vel intellectualis ꝛ recta est perfecio diuina ꝛ nō aliqua formalis creature: quē enim ꝓius et plus diligo amoꝛe amicitie: illi ꝑ⁹ et plus opto ꝛ cōcupisco bonū amo re ꝓcupiscētie: sicut ꝓius et plus mihi q̄ ꝓximo. vñ sicut ꝑus amatū ē deus vt ꝑsona sōsistēs: sic ꝑ⁹ cōcupitū ē bonū diuū: vt itelligit q̄si ipz ꝑficiēs ꝛ iformās: sic ꝑ⁹ et pl⁹ volo deum habere eē q̄ me habere esse· falsa ē ergo maior: qz amoꝛ cōcupiscentie pōt habere pro ꝓximo et immediato rē a cōcupiscente subo distinctā. Itē minoꝛ propositio est falsa: ꝛ istantie hoc ꝓbantes concludunt esse hoc. Ubi sci endū ꝙ illa delectatio que consequitur amoꝛem concupi scentie vel habitionez siue consecutionem rei concupite illa potest dici pertinere ad amoꝛem concupiscentie con sequenter: sicut delectatio gustus vel tactus que cōsegt delectabiliū cōcupitoꝛū cōsecutiōem. ꝛ dico ꝓñr nō ēn tialr ꝼm rōnē noīs: qz delectari nō ē cōcupiscere: sicut ge scere nō ē moueri sed ꝓñs ad motū: sed delectatio q̄ ꝓsegt imediate cōsecutiōem amati amoꝛe amicitie vl̄ ꝑtinet ad amoꝛē amicitie: et talis ē fruitio q̄ ꝓsegt deū visū ꝛ amatū pp se ex toto coꝛde. nec valet eoꝝ ꝓbatio ꝓma ꝙ pp ō lectatiōem vo lum⁹ nobis bonū i quo delectamur: qz to tū oppositū ē verū i ōlectatiōe que bt̄ de deo viso et ama to qz ibi plus diligit delectās effectiue q̄ delectatū et q̄ delectatio: nec diligit qz delectat sicut vinū qz dulce: ꝫ pp ℔ sume delectat ꝙ sume amaꝛ. Nec valet secūda ꝓbatio qz delectatio rūdet ōsiderio qz ōlect atio q̄ rūdet ōsiderio quo desideram⁹ visiōem dei i via nō ē fruitio sūma. nō. n. sume ōlectaꝛ btūs qz bz visiōez quā sume ōsiderauit ꝫ qz bz deū quē sume amauit vl̄ amat: qz aia nūq̄ ōsideravit visiōem ꝛ tñ bz ꝛ būit sūmā ōlectatiōez. Probōnes āt ꝛ istā ꝫ ñ sit ōmīatiōes: sūt tñ ꝓbabiles ꝛ ꝑt sustieri. Et qñ dr ꝙ

dilecta⁹ ñ pricipal'r ꝺcupiscit simpl'r:sz respectu alioꝝ:vex ẽ:qz visio dei simpl'r plus desideraf̃ z amaf̃ q̃ delectatio. Et si accipiaf̃ amoz cõcupiscẽtie large ois amoz eius q̃ alteri optaf̃ sicut pfectio pfectibili:sic bene dicũt q̃ pncipale cõcupitũ ẽ visio nõ fruitio:sed si accipiaf̃ amoz ꝺcupiscẽtie ꝓprie:sic nõ hz ꝓ obo nisi bonũ delectabile mãl'r:ipaz aũt delectationẽ ꝓ formali obo:vñ sicut cõcupiscibilis distincta ꝺ irascibilẽ nõ fertur i aliqꝺ bonũ nisi ꝓut est delectabile sensui z refugit oẽ cõtristatiuũ:sic cõcupiscere itellectuale ꝓpe sũptũ non est nisi delectatiõis intellectualis. ℔m g̃ istã acceptionẽ rõ secũda adhuc stat:sed ℔m ꝑmã acceptionẽ q̃ ẽ magis cõis adhuc stat istãtia:qz hz visio cõcupiscaf̃ pncipalius q̃ fruitio:tñ eodẽ amoze quo cõcupiscit beatitudo cõcupiscit vtrũq;:ita q̃ ambo hñt rõnẽ vnius obi nõ pluriũ.qz.n.beatitudinẽ imediate z necessario segf̃ delectatio sine qua nõ eẽt pfecta saltẽ accidẽtal'r:qz id qꝺ pncipal'r z simpl'r desideraf̃ ẽ pfecta z itegra beatitudo ꝓut iducit vtrũq; z nõ alterũ tãtũ:magis.n.desideraf̃ tota z itegra loquẽdo de pfectiõe accñtali q̃ pars eius vl' sola eẽntia:ide ẽ q̃ adhuc fruitio vt itegrat beatitudinẽ z p ficit ẽ obm pncipale vel pars obi ꝑmi z principalis amoris cõcupiscentie. Oẽs eni hoc cõcedũt q̃ sicut beatitudo obiectiua est pncipale obiectũ amoris amicitie:sic beatitudo subiectiua ẽ principale obm amoris cõcupiscẽtie. Itẽ cõcedunt q̃ beatitudo ꝓut includit delectationem volũtatis eẽntial'r vel accidẽtal'r:ẽ maius bonũ z pfectioz beatitudo q̃ ꝓut excludit:z p ꝺñs aggregatũ ẽ magis sũmũ bonũ q̃ alterum tñ:z sic magis z principalius concupitum:z isto mõ verũ est q̃ fruitio ẽ principal'r cõcupita:z p ꝺñs q̃ est
3ª istã. aliqua cõcupiscẽtia eẽntial'r. ¶ 3ª instantia q̃ delectatio ẽ de pñti.nõ g̃ est amoz cõcupiscẽtie:hãc impediũt dicentes q̃ amoz cõcupiscẽtie ẽ de pñti:ad qꝺ dicẽdũ q̃ aliquid põt ptinere ad amorẽ cõcupiscẽtie dupl'r. Uno mõ eẽntial'r sic .s.q̃ ipm sit ipmmet cõcupiscere:z sic nulla delectatio pertinet ad amorẽ cõcupiscentie:qz nulla delectatio ẽ concupiscere:qz delectari est quiescere cõcupiscere:sicut appetere z desiderare ẽ moneri. Uñ sicut graue nõ diceref̃ appetere cẽtrũ qñ ibi ẽ sed quiescere in eo:sic appetitus aialis nõ cõcupiscit qꝺ hz sz gescit i cõcupito:ita q̃ delectari non ẽ ꝺcupiscere:imo nec ẽ cũ ipo cõcupiscere ꝺ eodẽ:respectu eiusdẽ:qz nõ est cõcupiscere iã habiti sicut nec sperare: aut desiderare.z isto mõ ꝓbat rõ q̃ fruitio non ptinet ad amorẽ cõcupiscẽtie eẽntial'r:Alio mõ ptiner aligd ad amorẽ cõcupiscẽtie cõsequẽter:z sic ẽ delectari qꝺ cõsegf̃ cõsecutionẽ amati amore concupiscẽtie.qꝺ vo ꝺsegf̃ assecutionẽ amati amore amicitie vt sic ptinet ad amorẽ amicitie:z neutro mõ ad amorẽ cõcupiscentie:z sic est de fruitiõe i patria vt dictũ ẽ.Sz delectatio gustus:z tact⁹ ptinet ad amorẽ cõcupie ꝺñr non eẽntial'r:nec ẽt cõcomitatiue:qz nec ẽ ipm cõcupiscere nec res q̃ ꝺcupiscitur:sz rei q̃ ꝺcupita fuit:nũc ãt nõ plus ꝺcupiscit:sz amatur amore ꝺñte ad ꝺcupiscẽtiã:hz forte ℔ sit in vtraq; delectatiõe:qz est ldẽ re cũ amore cõcomitãte:vno.n.actu amo gustũ vini z delector i eo:z vno actu deus i patria amaf̃ et fruit:sz dñt rõne qñ sunt siml' sicut dñt re qñ sũt seozsũ.
4ª istã. ¶ 4ª instãtia ad eãdẽ cõclusionẽ q̃ ꝺlectatio hz aliqñ ꝓ obo bonũ honestũ adhuc stat. Nec valet p̃ª solo:qz hz ꝺlectatio q̃ ꝺsegf̃ bonũ vtile vl' delectabile ptineat ad amorem concupiscẽtie ꝺñter:non tñ eẽnaliter z formal'r:ita vt sit amoz concupiscẽtie qꝺ solũ illa instantia volebat cõtludere. Nec valet secũda solo de honesto z inherẽte:qz saltẽ hoc habetur q̃ non solũ bonũ vtile z delectabile ẽ obz delectationis:sed etiã bonũ honestũ cuius ꝺriũ solũ ꝓbabat instãtia illa. ¶ ℙ ꝓpter aliud non valet ista euasio:qz hz aliqꝺ bonum honestũ cõcupitũ vt virtus possit delectare:tñ etiam qꝺam bonum honestũ amatũ amore amicitie põt imediate in rõne obiecti delectare plus q̃ amatũ amore concupiscentie.¶ Nam' si volũt dicere q̃ nihil amatur in ratione honesti nisi prout habet rõnem cõmodi amantis. z sibi inherentis manifeste falsũ ẽ:qz deus amaf̃ vt bonũ bonorabilissimũ qꝺ est subiecto distinctũ. ¶ Itẽ quinta i stantia ꝺ secundam rõnem adhuc stat non obstante euasione data:qz hz deus non sit bon⁹ beatis formal'r nisi rõne premy qꝺ infert:nihilominus ẽ ab eis amabilis magis rõne boni subo distincti q̃ rõne boni ipressi:z plus placet eis bonũ diuinũ i deo q̃ in seipis: Uñ cum cõplacentia sit ipa met delectatio: vel eẽntial'r vel causal'r :plus delectantur de deo q̃ de visiõe dei:z sic deus est imediatũ obm maxie delectationis i eis z nõ visio dei. ¶ 6º põt rñderi ad tertiã rõnẽ principalẽ:qz operatiões precedẽtes hz quas iudicantur delectatiões bone vel male aliqñ sũt oba ipaz delectationũ: vt qñ plus amatur assecutio rei q̃ ipa res assecuta: aliqñ aũt non: vt qñ plus amatur res assecuta q̃ eius assecutio:tũc enim delectatiõis que mox cõsequit obm ẽ non assecutio sed res assecuta:sicut i pria sicut dictũ fuit li.i. di. i. Et ad ꝓbãdũ in cõtrarium qz malorũ cognitiones sunt bone:dicẽdũ q̃ delectatio nũq̃ sequit cognitionẽ maloꝝ speculatiuã q̃ põt eẽ bona:sed cognitionẽ practicã q̃ semp ẽ mala. Judicare eni fornicationẽ eẽ bonam z psequendaz est peccatuz. Et pterea delectatio imediatius segf̃ dilectõnem q̃ cognitionẽ. Cũ enim quis iudicat fornicãdum nisi amaret hoc nõ sequereꝛ delectatio. constat aũt q̃ dilectio mali mala est:dato ergo q̃ opationes ad quas consequũt delectatiões eẽnt ipaz oba:adhuc ipe eẽnt male qñ dilections sũt male z malitia eoz est cã malitie delectatiõuz cõsequentiũ. Et hz in exº posito forte prima radix malitie sit ipa opatio q̃ ẽ obm:qz iudicare z velle furari non ẽ malũ :nisi qz ipa opatio furti ẽ mala q̃ ẽ obm eius:tñ sufficienter impediť rõ q̃tũ ad ℔ q̃ ꝓbabat q̃ delectatio ñ posset dici mala:qz ꝺsequereꝛ opationẽ malã q̃ non eẽt obm. hoc enim falsũ est de cognitione practica z dilectiõe mali q̃ sũt male añ q̃ fiat reflexio sup illas:z p ꝺñs ante q̃ sint obz. dicũt ẽt multi q̃ qñ aligs iudicat z eligit fornicari:nõ iõ sunt mali actꝰ iteriozes:qz sunt mali exteriozes:sz eꝝ malitia inest exteriori actui pp malitiã iteriozis. Oz qdẽ manifestũ ẽ si actꝰ exterioz accipiaf̃ vt effectꝰ iteriozis:sz si accipiaf̃ i rõne finis:tũc dñt qdã q̃ sic actus iterioz hz bonitatẽ ab exteriozi sicut a fine z obo:sed ℔ ẽ ex̃ ꝓpoᵐ. ¶ 7ª istãtia ꝺ q̃tã rõnẽ adhuc stat.nec valet ꝑma euasio:qz illa ꝺcedit ꝓpositũ.s.q̃ maioz nõ sit ẽa vl' vl' accipiebatur. Nec valz alia euasio:qz nõ ẽ idẽ obm in qꝺ tẽdit volũtas pfecti deriũ vie z gescit i patria:qz i pria ñ solũ gescit i visiõe ꝺ pp visionẽ quã desiderabat:sed gescit i ipomet deo ℔m q̃ i se ẽ sũmũ bonũ:z ꝺplacet sibi i ꝺo nõ solũ in visione dei: nec est simile de vino qꝺ nõ amaf̃ pp se:sz pp gustũ: vñ nõ gescit nec cõplacet gustãs vinũ in gustato.sed i ipo gustu tñ. Et ad id qꝺ segf̃ de idẽptitate obi:dom.q̃ dato q̃ ds nõ eẽt obm desideru vie ℔m se:tñ est obm amoris charitatis ℔m se:delectatio aũt que est in patria magis eẽntial'r cõsequitur amorem sine quo esse non põt q̃ dei desideriũ. sine quo eẽ põt:z sic ei⁹ obm ñ ẽ ꝺi visio sed ipe deꝰ z istꝺ demõstrari põt ℔m illos q̃ dicũt q̃ ds põt facere actũ voluntatis sine actꝰ itellectꝰ: cũ tñ ñ possit facere actũ poᶜ sine obo.si.g̃ ꝑt facer̃ ꝺlectationẽ sin̄ visiõe qua tñ ñ ꝑt facer̃ sin̄ suo obo imediato.g̃ obm imediatũ delectatiõis non ẽ ipa cognitio. ¶ 8ª istãtia ad hoc q̃ ds sit obm amoris nõ ꝺplectit aligd extra deũ nec q̃ᵐ ad amorẽ amicitie q̃ deus diligitur nec quãtũ ad amorẽ ꝺcupiscentie q̃ ei sũmũ bonũ optaf̃:z illꝺ sufficit ad ꝺlectationẽ ꝺñtẽ nec regriť vt ipi dñt ꝺplexio q̃ ds sit nobis formal'r bon⁹. Illo.n.mõ i aliq̃ delectamur quo ipm diligimus:sed deum diligim⁹ nõ solum vt est bon⁹ nobis sz etiã vt ẽ bon⁹ i se:imo plus vt bon⁹ i se
5ª istã.
7ª istã.
8ª istã.

ꝯ vt bonus nobis formaliꝝ.g̃ vtroq; mō delectamur i deo .s. vt ē bonꝰ i se ⁊ nobis ⁊ plus vt ē bonꝰ i se. Cū.n.hō diligat deū plus ꝙ se si hō nō ōlectaꝝ i perfectiōe sua nisi qz amat illā sibi.g̃ cū plus amet pfectionez dei ipi deo ꝙ suā sibi:plꝰ delectaꝝ ex hoc ꝙ amat sibi bonū diuinum:⁊ sic imediata rō sūme delectatiōis est deus in se:nō deus i nobis. ¶ Ad arm̄ ꝑncipale ē dicēdū p interēptionē maioris.⁊ ad ꝓbatiō nē dicēdū ꝙ ꝟña nulla ē:sicut pz in silī:qz finis ē obm charitatis sicut fruitionis:ñ tñ ꝓpter hoc sequiꝝ ꝙ finis ex̄ sit obm mediatū:⁊ finis ītra imediatū:imo finis ex̄ g ē deus ē eiꝰ imediatū obm.⁊ confirmaꝝ:qz imediatū obm spei ē deus �non se:cū sit virtus theologica:sed fruitio succedit spei. g̃ eius imediatū obm ē deus �non se. Qō. V

Quinto queriꝝ vtrum viatori possit cōicari visio dei ītuitiua q̄ si sit beatifica. Et vr̄ ꝙ sic:qz visio diuīe ēntie sine persona pōt cōicari:sed illa non eēt beatifica.g̃ cē. Maior pz:quia visio absoluti non dependet a visiōe relati:ly ex̄: sed illa est prior:⁊ p ꝟñs pōt solui a posteriori: Minor pz:qz hec est vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū ⁊ quē misisti.g̃ cē. ¶ In ōriū arguiꝝ:qz illō nō pt cōicari viatori p qō stat ꝰ pr̄ie distīguiꝝ a statu vie:ly stat ꝰ patrie distīguiꝝ a statu vie p ꝫ ꝙ cognitio pr̄ie ē ituitiua. cognitō vie ē enigmatica ꝓn illud p̄. ad cor̄. 13. videmꝰ nunc per speculū ī enigmate tūc aūt facie ad faciē: visio g̃ dei ituitiua nō pōt cōicari viatori qn sit beatifica:⁊ p ꝟñs viator non erit simpliciter viator. ¶ Rño. ꝫ sunt tria videnda. ꝓmo de ꝫ ꝙ ꝑncipaliꝝ q̄riꝝ. vtrū.s. visio clara dei possit cōicari viatori. 2ᵒ vtrū itellectꝰ agēs sic̄ hz ꝑncipalitatē ī via bēat eā in patria. 3ᵒ de hoc qō iplicatur i argumento. vt ꝟ. s. possit videri essentia sine persona.

Quantū ad p̄m dicēdū ꝙ beatitudo dupliꝝ accipitur. Uno mō ꝓut dicit solā ēntiaz beatitudinis Scōo mō ꝓut dicit ēntiā beatitudinis ⁊ oēm accidētalē pfectionē natā cōseq. Et silr aliquis pt dici viator dupliꝝ .s. simpliꝝ ⁊ fz qd:simpliꝝ dicitur:vel qz totaliꝝ ⁊ vniuersaliter vel qz ēntialiꝝ. Pole ē ād ꝙ tota beatitudo ēntialis speculatiua ⁊ practica ⁊ qcqd eā consequit imediate cōicet viatori ꝓn qd:puta ꝓn corꝑ ⁊ ꝓn ptes aie iferiores:sicut xp̄s qui erat ꝑfectꝰ simpliꝝ.fz viator ꝓn qd:qz nō erat i statu merendi:sed hñdi p̄mū ēntiale. Itē pole est cōicari beatitudinē speculatiuā sine actiuā:⁊ tūc erit pt beatus ⁊ simpliꝝ: ꝓut dicit ēntiā solius speculatiue:fz erit viator simpliꝝ respectu practice quā poterit mereri:sicut xp̄s meruit gl̄iam corꝑis. Ex quo.n.vtraq; felicitas ēfelicitas simpliꝝ:ly speculatiua ꝑncipaliꝝ:talis eēt ⁊ viator ⁊ ꝑfectꝰ simpliꝝ:sed ꝑncipaliꝰ beatus ꝙ̄ viator:sed non pōt cōicari alicui visio dei clara ⁊ ituitiua qn sit beatifica. Et hanc ꝟnez alig sic p bāt:qz qñ duo actus sunt eiusdē rōnis specifice ⁊ eque perfecti in illa spē:necessarium est ꝙ equaliter perficiāt suuz subm perfectione formali ⁊ specifica:⁊ oppositū huius vr̄ implicare ꝟdictionē:sicut contradictionē vr̄ iplicare ꝙ duarū albedinū vna facit subm suū album ⁊ alia non:⁊ si sint eque pfecte albedines:iplicāt ꝟdictionez ꝙ nō equaliꝝ faciant subiecta sua alba:sed ois cognitio dei ituitiua q̄ pōt cōmunicari hōi est vna ꝓn speciez:⁊ p ꝟñs vna pōt cōicari alteri īperfecto. g̃ cuz aliqua eaꝝ sit beatifica:in aliq̄.n.eaꝝ cōsistit beatitudo ꝓn oēs:necesse ē ꝙ q̄libet talis sit beatifica ⁊ beatificet suū subiectum formaliter. Maior iaz pz: sed minor declaratur:qz si non ois visio dei intuitiua esset eiusdem spēi:hoc eēt vel ex parte subiecti. vel ex parte obiecti vel ex parte habit ꝰ luminis glorie ꝓn ponentes ipm: Non pōt eē ex parte subiecti vel obiecti:qz idem subiectū ⁊ idē obiectū eodez mō repr̄sētatū supponitur vtrobiq: nec ex pte lūinis glorie:qz vel tale lumē est necessariuz ad visionē dei intuitiuā vel nō:si sit necessariū:tunc oz ꝙ sit i qualibet visiōe:⁊ sic ex parte eius nulla ē dr̄ia:si vero non sit necessariū peto ad quid regriꝝ:vtꝝ ad hoc regraꝝ ꝙ intellectus possit ꝓmpte ⁊ faciliter exire in actū suū beatitudinis ad qō quidē requirūr̄ habitus acquisiti. vel vtrū requiraꝝ ꝓpter aliquid aliud:ꝓpter primū frīolum est dr̄e ꝙ requiraꝝ lumē glorie:qz ex pītia diuine ēntie ꝓn se ⁊ imediate elicitur actus visionis sine quacūq; difficultate: cum i intellectu nō supponaꝝ contraria dispositio:nec istō lumen ꝓn hāc positionē ponit̄ necessariū ad recipiēdum actū visionis:dato etiā ꝙ faceret aligd ad facilitatē:ꝓpter ꝫ tñ nō mutaret spēz actus:nec impediret gn actꝰ possit eē eque pfectus perfectiōe ēntiali ⁊ intrinseca sine illo:sicut cū illo:⁊ itez pfectio extrinseca visiōis nō facit ipam beatificā sed ipa ꝓn se ipaz ex perfectione sue spēi ē beatifica. Cū ergo tale lumen sit visioni ituitiue extrinsecū:ipa sine illo lūine erit beatifica sicut cū illo lumīe:qz beatitudo nō ꝟsistit i habitu:fz i actu sic̄ apparet ex ꝑ ⁊ 1. ethicoꝝ. ¶ Sed ista ratio includit vnum dubiū:qz sicut res se habet ad eē: sic ad cognosci:sicut ergo deus ē imitabilis a creatura nō solum i eē naturali:imo etiā in eē supernaturali dr̄nti modo specifico:⁊ nō solū in via:sed ēt in patria vbi cū lumine glorie ponuntur manere dona etiā speculatiua: ita etiam videtur cognoscibilis etiā clare dr̄nter specifice:vt sic anima christi cui cōicatuz est eē super omne esse differēs spē si cōicaretur etiaz visio specie differēs:⁊ sic icōparabiliter eēt excedens:nec de potētia absoluta ab alio valens adeq̄ri. ꝑ in intellectu nudo posset deus respectu eiusdem obiecti ipz̄mere cognitionē spē differentez sine habitu ⁊ sine spē:sic̄ cognitio de vnitate dei p metaphȳcā ⁊ phȳsicā differunt spē:sicut habitus:⁊ cognitio qz ⁊ ꝓpter qd de eodem sine istis medys effectiuis:deꝰ posset istas cognitiones differentes cāre:ita ⁊ in itellectu nudo de eēntia sua nuda voluntas sua poterit causare diuersas cognitiones spē differentes:ita ꝙ diuersitas erit nō ex parte obiecti vl subiecti inquātuz hꝰ:sed ex parte principij effectiui ex cuius parte poterit eē diuersitas specifica:sicut ⁊ diuersitas intensi et remissi. Nec iste rationes arguūt ꝙ ois visio dei clara ⁊ imediata sit beatifica:sed arguunt ꝙ de potētia absoluta possūt eē plures beatitudines spē differētes:qō si possibile eēt:tunc videretur cōgruū ꝫz eas distingui hierarchias ⁊ ordines:vt.s. ordines angelorū distinguerent̄ ꝓn diuersitatē specificā beatitudinis imediatā:angeli vero i ordine vno ꝓn gradū itensi ⁊ remissi. hierarchie vero distinguerētur ꝓn gradus specificos magis differētes puta q̄si ꝫz differentiā generis. Unde cū de vno ⁊ codē ente creato ꝓn diuersas rationes possunt haberi diuerse cognitiones spē differētes:multo magis vt videtur de deo i quo sunt infinite rōnes cognoscibilitatis:sic ēt differētes ꝙ clare videēs deū ita videt vnū ꝙ non videt aliō:hec tñ qz ñ sapiūt coēz doctrinā sine assertione dicta sint ad dādū māz cogitādi. Cōtra autē istā ꝟnez ab aliquibus fiūt tres rōes que facte ⁊ solute sūt super prologuz sententiarum.q.vlti.

Quantum ad 2ᵐ de itellectu agēte sr̄.3.ꝟnes. ¶ ꝑᵃ ꝑᵃ 2ᵒ dā ꝓbātiū ꝙ nō sit obm itellectꝰ nec possibilis nec agētis: nec ꝟsistat i actu alicui ꝰ illoꝝ nec i actu vtriusq;:qz beatiꝰ solū ꝟsistit i actu illiꝰ pōe q̄ attīgit vltimū finē sub rōe sui ⁊ ois boni:qz ē statꝰ oiuz bonoꝝ aggregatiōe pfectꝰ:fz hō nō ē itellectꝰ:qz veꝝ qō ē obz itellectꝰ ñ ē oē bom fz qō dā boꝰ:iō cē. ¶ Solo circa obz nobilissime pōe non primꝰ nec ꝓpriū:sed nobilissimū cōsistit beatitudo. dr̄ āt obz eē i qō ferr̄ q̄cūq; mō pō. Si.n.solū circa p̄m aut ꝓpium obz intellectꝰ vel volūtatis eēt beatitudo.g̃ nō eēt i cognitione dei nec ēt in amore dei:qz deus non est primum:sed vltimum :nec ꝓpriū obiectum:sed ēs materiale ⁊ bonum in cōi:⁊ sic beatitudo nālis eēt in cognitiōe entis vt ens ē vel vt māle:⁊ in amore boni vt bonū est:⁊ nō sūmi nec ois

bõi. Nũc ꝯ qz bonũ vt bonũ ⁊ vt sũmũ ita ē obm itellect⁹ sicut volũtatis ⁊ pl⁹ itellect⁹ q̃ volũtatis: lz bonũ vt bonũ sit ꝑpriũ ⁊ adeq̃tũ volũtatis: ⁊ nõ ꝑpriũ nec adequatũ intellectus: tñ ē prius obm itellect⁹ q̃ volũtatis: ⁊ sicut verũ ē qõdã bonũ: sic bonũ ē qõdã verũ: nihilomin⁹ tñ obm intellectus ē i se sũmũ ⁊ oē bonum: sed ꝑm illud qõ i itellectu efficit: est qõdã ⁊ nõ oē bonũ qõ ē visio: siliꝝ cõparatũ ad volũtatē ꝑm se qdē oē bonũ ē: sed i volũtate nõ efficit nisi qõdã bonũ. s. dilectionē vel fruitionē. Et qñ dr ꝙ vez est qõdaz bonũ. nõ ē sic itelligẽdũ ꝙ oē verũ sit ꝟ bonũ ꝛctũ: qz ñ oē imo ē aliqõ verũ qõ ē oē bonũ: sed ꝑ tanto dr qõdã verũ: qz qõdã ꝓticlari actu itellect⁹ intelligitur siue apꝓhẽdit: lz nõ comprehendatur nisi illo actu q ē oĩs act⁹: ⁊ eo bonũ ē qõdã vez. nõ gn sit aliquod bonũ vnũ qõ ē oē verũ: sed dicit qõdã bonũ: nõ qz nõ sit oē bonum: sed qz vno actu appetit sic aliud ꝓticlare bonum. ℂ z⁸ ꝯ ē de cõparatiõe itellectus agẽtis ad polem penes nobilitatẽ ⁊ peminẽtiã Ubi vr dicẽdũ ꝙ lz intellect⁹ agẽs nobilior sit itellectu poli ꝛ gd: polẽ tñ est nobilior ⁊ perfectior simplr: qõ ꝓz q̃drupl'r. Primo qz lz nobili⁹ sit agere q̃ pati ꝑm ꝙ hꝫ: tñ simpl'r loquẽdo de eo qõ est pfectionis simpl'r: Nobilius est hre formal'r ⁊ nõ effectiue q̃ hre effectiue ⁊ nõ formal'r: qz perfectio simpl'r est q̃ quã melius est hre q̃ ñ habere: alꝫ cũ id qõ est simplr nobilius sit deo attribuendum: si intellectus agẽs eẽt simplr nobilior intellectu poli ꝑ hoc qõ efficit id qõ aliud hz. deus itelligere faceret ⁊ nõ intelligeret. ℂ z⁸ rõ sumit ex hoc qõ mõ dictum ē: qz id est simpl'r perfecti⁹ in nã iferiore in quo magis cõtingit cũ nã superiore: maxie si sit ꝑpriũ nature superioris: sed in itellectu poli ⁊ intelligere formalter cõuenit hõ cũ deo ⁊ angelo: nõ aũt in intellectu agente nec itell'efacere seipm qõ ipis nõ cõuenit. ꝯ ⁊c. ℂ 3ª rõ est: qz nobilissima potentia dr hre nobilissimũ obm ⁊ actum imanẽtẽ: cũ potẽtie q̃ z cõpatiões sũt imanẽtes sint nobiliores: sicut vitales q̃ nõ vitales: sed itellect⁹ agẽs naliter nõ hz formaliter aliquẽ actũ imanẽtẽ: nec hz deũ pro obo: sed mãlia ꝑm suã nãm totã: intellectus vero polis hz actũ imanẽtẽ nobilissimũ cũ hoc: lz vt cõiunct⁹ nõ hẽat altius obm q̃ agẽs: tñ ꝑm se vt ē natus itelligere oẽ ens: ille aũt nõ est natus itell'efacere oẽ ens. iõ ⁊c. ℂ 4° sic: qz illa põ q̃ de se ē pfectio simpl'r: ⁊ cũ hꝫ ē pfectibilis pfectiõe simpliciter dicta: est nobilior ⁊ perfectior simpliciter potentia q̃ nec ē perfectio simpliciter: nec perfectibilis perfectiõe simplr dicta lz moueaꝫ ab illa: sicut itellectus polis ē pfectior simpl'r phãtasmate: sed itellectus agẽs non ē pfectio simplr: cũ nõ sit i deo nec in angelis: nec ꝑm nãm pfectibil' ē aliquo hitu vel actu q̃ sit pfectio simpl'r: itellectus autez polis hz vtrũq̃. ꝯ ⁊c. ℂ Sed aduertẽdũ ē ꝙ aliq ex hoc ꝓncipio ⁊ male cõcludũt itellectũ polez ⁊ volũtatẽ eẽ vnã potẽtiã: qz alias seq̃reꝫ ꝙ idẽ respectu eiusdẽ esset nobilius ⁊ ignobili⁹ simplr: qz qõ hz pfectionẽ simpl'r quã aliõ nõ hz: ē pfectius simpl'r: sed cũ itellectio ⁊ volitio sint pfectiões simplr: si potẽtia q̃ ē itellectus nõ sit potẽtia q̃ ē volũtas: ⁊c intellectus q itelligit erit simplr nobilior volũtate q̃ nõ intelligit: ⁊ ꝯ voluntas simplr pfectior itellectu bñs volitionẽ q̃ ē pfectio simplr dicta qua caret intellect⁹. ℂ Dom ē ꝯ ꝙ ꝓpositio qua dr qõ hz pfectionẽ simplr ē pfecti⁹ simplr oi nõ hẽnte illã: itelligit i suppositis nõ i potẽtys: qz suppositũ ē illud qõ dz eẽ simplr perfectũ: sed nihil suppositi creati ē simplr perfectũ: lz ex oib⁹ pticularib⁹ pfectionib⁹ cõsurgit pfecta perfectio suppositi. Uñ nihil ꝓhibet perfectionũ simplr vnã eẽ altera pfectiorẽ: ⁊ q̃ ē b⁹ hz subz perfectũ simplr: sicut itellectus volũtate q̃uis careat volitione q̃ ē pfectio simplr ⁊c. Uñ inter potẽtias pfectibiles ꝑ fectiõe simplr dicta: illa est pfectior q̃ ē pfectibilis maiore pfectione lz careat minore pfectiõe q̃ tñ ē perfectio dicta simplr: ⁊ alia potẽtia ē min⁹ perfecta simplr q̃ hz perfectionem minorẽ q̃ alia caret: lz ꝑm qd non simplr: sed iter supposita hoc nõ ꝛtigit. s. ꝙ suppo^m minus perfectũ simplr habeat aliquã pfectionẽ simplr dictã qua careat suppositum simplr pfectius: sicut hõ nõ hz aliquã pfectionẽ simplr dictaz qua careat angelus: dico aũt ꝑm nãm. ℂ 3ª ꝯ est de cõ 3ª ꝯ
paratiõe intellectus agẽtis respectu beatitudinis. De quo vr ꝙ cũ hõ in itellectu poli quo distiguit a bꝛutis cõueniat cuz angelis: sed i agente distinguaꝫ ab oib⁹. ꝙ i illi⁹ actu cõsistat beatitudo maxie hois: Et qcqd sit de beatitudie supernãli: q̃ qz cois ē hoibus ⁊ angelis ⁊ iõ dz eis conuenire ꝑm illud qõ ē cõe eis puta itellectũ polem: tñ de nãli q̃ ē ꝓpria hois: alia est enĩ beatitudo hois nãlis alia ãgeloꝝ: illa vr eẽ magis ꝑm intellectũ agẽtẽ q ē magis ꝓpriꝰ. Sed si ista opinio itelligat ꝙ beatitudo nãlis cõsistat in actu intellectus agentis passiue: falsa est: qz respectu oĩs itellectionis nãlis itellectus agẽs ē pure actiꝰ⁹: ⁊ possibilis pure passiuus. Si vero itelligat ꝙ ꝛsistat i actu ei⁹ actiue vera est: lz similr posset dici cõsistere i actu phãtasmatis siñ q̃ intellect⁹ agẽs ñ agit lz ꝓncipali⁹ agat. De beatitudie aũt fraternali q̃tũ ad itellectũ agẽtẽ posset sic imaginari ꝙ hret ibi actuz isto modo. s. ꝙ sicut lux aeris respectu colozis vel raritatis est rõ actiua: sed respectu spẽi recipiẽde ē ei rõ patiendi ⁊ dispositio passiua: sic intellectus agens q̃uis respectu cognitiõis vic ⁊ nãlis sit intellectui possibili rõ actiua sibi ꝓmẽs illã ꝑ spẽz vl' imediate: tñ respectu cognitiõis beatifice est dispositio passiua: non tñ qua intelligat sed q̃ polis intelligat. Uel põt dici ꝙ illud qõ angelus põt p vnũ intellectũ illud aĩa ꝑ duos: vt sicut nõ põt sentire nisi p cõpositum ex potẽtia ⁊ organo subiectiue: sic nec põt clare videre deũ nisi p intellectũ possibilẽ informatũ agẽte q ē luxei⁹: vel sicut oculus illuminatus videt sic intellect⁹ possibilis formalr itellectu agẽte illustratus. Uidet tñ mihi verius ꝙ cũ intellectus agens nõ sit pfectio simplr: cũ non sit i angelis nec in deo ꝙ nõ hz actũ beatificũ eẽntialem nec actiue: qz sic est a solo deo. nec passiue: sed solus itellect⁹ polis sed oĩs act⁹ ei⁹ ē intell'efacere circa nãlr intelligibilia nõ alia: ⁊ i aĩa ꝺiũcta. Nã qd faciat ⁊ an aliqd faciat i aĩa separata ẽt reᵘ nãliũ itellectionũ: nõ apparet. Cõstat. n. ꝙ nihil abstrahit. lz qz ipe ē oĩa facere q̃ polis ē fieri. vr ꝙ spẽs ẽt abstracte añ sepationẽ: ⁊ in influxu i separatõe aĩe nullam itellectionem cãre possint nãlr nisi i virtute itellect⁹ agẽtis in q̃ apparet ipfectio spẽz aĩe respectu spẽrũ angelicarũ q̃ bñt virtutẽ itellect⁹ agentis per se ⁊c.

Quantum ad 3ᵐ de cognitiõe discrecta eẽntie ⁊ pso p⁴ ꝯ
nẽ sũt tres ꝓnes. ℂ ꝓria. ꝙ lz vna psõa nõ possit cognosci sine alia: qz relatiua sũt simil' nãli itelligẽtie: nec psõa sine eẽntia sicut nec hꝫ hõ sine hũanitate: qz eẽntia ē de ꝛstitutiõe psone: nec eẽntia sine psonis de potẽtia ordinata: qz debem⁹ videre qcqd credim⁹: nec eẽntia sine re q̃ ē persõa ẽt de potẽtia absoluta: qz sunt idẽ re: tñ de potẽtia absoluta vr ꝙ diuina eẽntia possit clare videri sñ hꝫ ꝙ i ea videaꝫ rõ psone cuiuscũq̃: qõ pz q̃drupl'r. ℂ ꝓ 2
mo sic. Ille q ñ totalr comphendit rem potest ignorare aliquẽ ei⁹ modũ saltẽ rõne differẽtẽ: ⁊ cognoscere rõnẽ primã sine posteriore: sed nullus itellectus creat⁹ cognoscit eẽntiã diuinã sub oi rõne qua ē cognoscibilis: alꝫ nõ posset fieri ei aliqua reuelatio de nouo: nec ꝓ ꝛis ꝛphẽdit. itẽ rõ absoluti ē prior q̃ psone. ꝯ ⁊c. ℂ 2° sic. Non plus differũt attributa adiuicẽ q̃ eẽntia ⁊ psona: sed illa pñt sine iuicez cognosci. alꝫ ꝛphenderenᵗ. ꝯ ⁊c. ℂ 3° sic. Non min⁹ dr persona ab eẽntia q̃ idea: cũ illa solũ respectũ rõnis addat. hec realẽ: sed põt videri eẽntia sine hoc qõ videaꝫ idea: qz dicit phꝫs i de memoria ⁊ reminiscẽtia ꝙ imago põt itelligi ꝑm ꝙ res quedã ē sine hoc ꝙ itelligaꝫ ꝑm ꝙ siliꝫtudo ē: ⁊ multo magis res q̃ nõ est facta ad hoc solũ vt repũtet sicut ē eẽntia diuina. ꝯ ⁊c. ℂ 4° sic: qz prior est cognitio rei absolute i

se ꝯ cognitio eiꝰ i cõparatione ad aliud: ꝛ ꝑus põt absolui a posteriore dīna virtute. ℊ ꝛc. ¶ Sz ꝺ hoc obyciũt alig ꝗt/tuor. ℞ primo sic. Uisio terminaꝛ ad essentiaz vt existit: sed nõ existit nisi ī supposito. ℊ nõ ꝑt cognosci sine eo. Sz dicꝛet aligs ꝙ ḣ est falacia accītis sicut ḣ: cognosco coꝛiscuz: coꝛiscus ẽ veniẽs. ℊ cognosco veniẽtẽ. ¶ Sz ꝺ. qꝛ si cognosco coꝛiscũ vt est sub venire: cognosco venientẽ: nec est falacia: sz qñ cognosco coꝛiscũ solũ vt coꝛiscus ẽ: tũc est falacia: sz ꝙ cognoscit eẽntiã vt existit: ꝑ ꝺñs cognoscit illud sine ꝙ nõ existit. ¶ Et ꝺõz ꝙ vex ẽ: si cognosceret eaz sub oi mõ quo existit re ꝛ rõne. ¶ ℞. nõ sic existit essentia dīna ī ꝑsona sicut essentia creata: qꝛ essentia dīna ꝑ se subsistit ꝛ non ꝑ ꝓprietatez ꝑsonalez: sz magis eꝫ: vñ ꝑsona nõ posset cognosci sine essentia ꝙ subsistit: sz eẽntª creata nõ ꝑ se existit sz existit ī supposito qõ subsistit: sic nã ī xꝓ ꝛ ī alys: vñ sic nõ põt cognosci accidẽs vt existit sine subo ī quo ꝛ ꝑ quod existit: sic de eẽntia creata respectu ꝑsone: secus de eẽntia icreata. Uel ꝑt ꝺici melius ꝙ cognitio qꝺditatiua ꝑcisa abstrahit ab eẽntia ꝛ multo magis a subsistẽtia rei cognite: ꝛ de tali itelligẽda ẽ ꝺcl'o ꝙ põt cogſci dīna eẽntia sine cognitione suppositi: sicut ī creaturis ꝓpter solã differẽtiã rationis ꝙ eẽntia ẽ ꝓꝛ: sz cognoscere vt existit vel subsistit ī rez nã nõ cognita ꝑsona aliꝗlr: ẽ impossibile sicut rõ ꝺcludit ꝙ facta ẽ ꝛ ꝙ segt. ¶ zº. sic. Cognitio ituitiua non abstrahit a ꝑntialitate: sed illa includit ꝑsonas. ℊ ꝛc. ¶ Sol'o cognitio ꝑntialitatis nõ ꝺprehẽsiua stat cũ nesciẽtia alicuius rõnis ꝑntis: ꝛ sic habẽs ꝑ demõstrationẽ ꝙ deº ẽ: nondũ hz ꝙ sit suppositũ absolutũ vel relatũ: ꝛ demõstrari põt ī dīnis esse aliqõ suppositũ: sz nõ vtz sit absolutũ vel relatũ: qꝛ ꝓmũ ẽ falsuz. zm sup nãz: ita vidẽs qꝺẽ eẽntiã nõ ꝑt ignoꝛare eam subsistere: sz vtz ī vno supposito vel pluribº põt ignoꝛare: ꝛ ꝙ ꝺñs ignoꝛare suppositum i spāli qõ icludit cũ subsistentia icõicabꝫtatẽ. ¶ zº. qꝛ q̃ vnifoꝛmiter obyciũt itellectui eꝗlr itelligũt: sz sic ẽ de eẽntia ꝛ persona: qꝛ nãlr sũt ꝺistincta. ℊ ꝛc. ¶ Sol'o vꝺm ꝙ nõ vnifoꝛmiter: qꝛ ꝓus est absolutuz relato: ꝛ perª nõ ẽ cognoscibiꝫ nisi ꝙ eẽntiaz: sed nõ eꝰ. ¶ 4º. qꝛ nihil itelligit sine eo qõ ẽ de eẽntia eiº: sic hõ sine aīali vel rõnali: sed gcgd ẽ ī deo ẽ de rõne eius ꝑdicatũ in ꝓmo mõ ꝺicẽdi per se alr eẽt ibi accidẽs ꝛ ꝓpositio. ℊ essentia nõ ꝑt itelligi nisi itellectis oibº q̃ sũt ibi sine absolute sive relatiue. ¶ Sol'o vex ẽ de itellectõe ꝓhẽsiua: secus ō ī pfcã apphẽsiua. ℞ Posſuz. n. itelligeꝛ subaz sine hoc ꝙ itelligaz eã eẽ aptã natã extendi vel hꝫ: ꝛ tñ hoc ẽ de rõne eius eẽntiali: cũ per eẽntiã nõ per additũ sit hoc: vñ aligd põt eẽ de eẽntia alteriº ꝺuplr. Unoº sicut superiº vel sicut mãle sive formale eiº nõ solũ re sz ẽt rõne: ꝛ sic non ꝑt clare videri inferiº gn videaꝛ superius: nec spēs gn videaꝛ mã ꝛ forma. Alioº ẽ aligd de eẽntia alteriº q̃ si per accidens ſm rõnẽ: sic de eẽntia solis ẽ hic sol: qꝛ nõ ẽ nisi vnus ꝛ ẽ vnus per essentiã nõ ꝙ aligd additũ: ꝛ tũc nõ oz ꝙ itellecto ꝓmo nõ ꝺpre/
2ª ꝑ hẽso: cognoscaꝛ zm: ꝛ sic ẽ in ꝓposito. ¶ zª ꝑ ẽ talis: ꝙ visio clara dīne essentie sine visione trinitatis vt trinitas ẽ: btifi/
caret: qꝛ esset visio clara summi boni super quod relatiões nihil bonitatis addunt. Sed ista conclusio sine assertione
3ª ꝑ sit dicta. ¶ zª ꝺclusio est. ꝙ in visione cõmuni qua videtur essentia ꝛ persone potest ꝺici ꝙ non solum essentia beatificat sed etiã de personis: sicut ꝺicit Augustinus ꝙ res gbus fruendũ est sunt ille q̃ nos beatificant vel beatos faciũt. ſ. pater ꝛ filius ꝛ spiritussanctus. Nec obstat ꝙ creature vise in deo nõ nos beatificant: quia creature differunt re ab eo qõ nos beatos facit ꝓpter quod nõ faciunt essentialiter ad nostram beatitudinem: sed persone sunt idem per essentiam cum essentia que nos facit beatos essentialiter. vnde non est simile. ¶ Ad rationes in oppositũz: ad primum ꝑz solutio per id quod modo dictum ẽ in vltima ꝛ penultima ꝺne. ¶ Ad zm ꝑz sol'o per dicta in ꝑº articl'o. Qõ. VI.

Exto q̃rit vtz beatitudo scõz post resurrectõez sit futura maioꝛ ꝗ̃ sit mõ. Et videt ꝙ sic: qꝛ sicut se hz miseria ad reprobos: sic glia ad btõs: sz miseria reprobaz nõ solũ hoiuz sz etiã demonũ erit maioꝛ post resurrectionẽ ꝗ̃ nũc. ℊ ꝛ glia btõrũ. ¶ Itẽ glia pficit nãz: igit nã exīte pfectione erit glia pfectioꝛ: sz nã aīe erit pfectioꝛ post resurrectõez ꝗ̃ mõ: qꝛ pfectioi mõ existit ī toto ꝗ̃ separata a toto cũ sit nãlr pars totiº hois. ℊ eius glia erit perfectioꝛ. ¶ Cõtra: qꝛ operatio q̃ ī nll'o idiget coꝛpoꝛe: nõ pficit ī aliquo ex pñtia coꝛporis: sz operatio ī ꝙ ꝺsistit btitudo ī nullo idiget coꝛpe. ℊ nullo mõ pficiet ꝑ resũptionẽ coꝛpis. Maioꝛ de se ꝑz: sz minoꝛ pbat: qꝛ opatio ī qua ꝺsistit btitudo nõ idiget coꝛpe vt subo: qꝛ nulla opatio itellectualis indiget coꝛpe isto mõ: nec idiget eo vt obo: qꝛ nõ fit mediãte phãtasmate: sic fiũt opationes nãles: q̃re ꝛc. ¶ ℞º. circa hãc qõnẽ sic ꝓcedẽdũ est: qꝛ ꝑ ponet id in quo oẽs cõueniunt. zº. ponentur tres opiones circa illud qõ ẽ dubiũ.

Quantum ad ꝑm ꝺicũt qꝺã ꝛ bũ ꝙ btitudinẽ scõrũ augeri post resumptionẽ coꝛm: põt intelligi ꝺuplr: Uno mõ extẽsiue: qꝛ erit ī pluribº: Alioº itẽsiue: ita. ſ. ꝙ aīa btã que nũc videt deũ videat tꝑz clariº ꝛ diligat ipz itensiº resumpto coꝛpe. Si loq̃mur de augumẽto btitudinis extensiue: sic claz ẽ ꝙ augebit btitudo post resurrectionez: qꝛ tũc bõ btificabit nõ solũ ī aīa quo ad vires supioꝛes q̃ sunt itellectus ꝛ volũtas: sz quo ad vires iferioꝛes sensitivas ꝛ in coꝛpoze ꝗ̃m ad dotes suas: sicut eꝰ dãnati affligẽt ñ solũ ī aīa q̃ ad itellectũ ꝛ volũtatẽ sz ī coꝛpe quo ad sensualitatẽ: ꝛ sic logt Hlo. sup illud Apoc. 6º. Uidi subaltare dei aīas iterfectoꝛz: q̃ ꝺicit ꝙ aīe scõz mõ sunt ī minori ꝺignitate ꝗ̃ future sint post resurrectionez ꝛ Hierony. qui ꝺicit. ꝙ paracto finali iudicio deus ampliozem gloriam demonstrabit sanctis. Dec. n. maioꝛ ꝺignitas vl' ampliozꝫ gloria: erit ſm extẽ/
Sed contra sionẽ q̃ erit quo ad plura.
ꝓ arguit: qꝛ sũmũ bom nõ augeꝫ sicut nec albissimũ dealbaꝫ. ¶ Sol'o btitudo dīna ẽ sũmũ bom simplr: vñ nullo mõ augeꝫ ẽt extẽsiue quocũq̃ sibi addito. Nã hz btitudo dīna xꝑi extẽsa sit vsq̃ ad aīaz ꝛ coꝛpº: tamẽ btitudo eiº creata cũ icreata nõ ẽ aligd meliº: vñ eiº btitudo nõ creuit ẽt extẽsiue. Sz btitudo aīe ẽ sũmũ bom eius in genere: vñ crescit extẽsiue: sed btitudo hois ẽ sũmũ bonuz eiº put ꝺprehẽdit vtrũq̃ nõ altez. Sicut. n. pfectũ bonuz hõis ꝭz nãz nõ ẽ sola aīa sed ꝺpositũ: qꝛ pfectũ ex omnibus partibus suis ꝺstat: sic summũ bom eiº nõ ẽ nisi aggregatuz ex vtraq̃ beatitudine: qõ est vnũ per accñs ꝛ si non per se. Doc. n. est summũ bonũ creature qõ sibi taxatuz est a diuina predestinatione: qꝛ absolute qualibet beatitudine angelica potest esse maioꝛ: sed nõ de potentia oꝛdinata: deus ãt predestinauit homini vtrãq̃ beatitudinẽ: iõ ꝛc. Si autem loq̃mur de augumẽto btitudinis intẽsiue: sic ẽ triplex opio. ¶ Prima. ꝙ beatitudo essentialis q̃ ꝺsistit ī dei visiõe augebit intensiue post resurrectionẽ: qõ ꝑbat tripliciter. Primo sic: ꝛ ẽ rõ ī arguẽdo tacta. Opatio ꝑsupponit eẽ. ℊ qõ hz pfecti eẽ hz pfecti opari: sed aīa resũpto coꝛpoze hẽbit perfectius esse ꝗ̃ habeat nunc a coꝛpoze separata: cum sit pars que semper hz perfectius eẽ in suo toto ꝗ̃ separata ab ipo. ergo habebit perfectius operari: sed in opatiõe ꝺsistit beatitudo. ℊ ꝛc. ¶ zº. sic. Delectatio sequens visionem dei ꝓportionatur visiõi: sed delectatio augebitur resumpto coꝛpoze. ergo visio. Probatio minoꝛis: qꝛ sicut se habz tristitia ad minuenduz delectationem: sic delectatio ad augendũ eam: sicut enim vnumquodq̃ minuitur per suum contrarium: sic augetur per suum simile: sed omnis tristitia adueniens delectationi minuit eã: ergo omnis delectatio adueniens ꝑfẽti delectatiõi auget ipsaz: sz resumpto coꝛpe de/

lectationi q̄ est in visione dei aduenient ⁊ addēt q̄ plures alie de beatificatōe corporis. g̃ p eas augebit p̄cedēs delectatio de visione dei: ⁊ si delectatio: ⁊ visio. ¶ Hāc ät opiones aly reprobät ⁊ bñ, ppter duo. Prio: qz manēte eodē forma li p̄ncipio eq̄ intēso ⁊ ī sbo ꝓmo: manet eq̄ pfecta operatio excluso subo remoto: sicut videmus q̄ manēte colore q̄titate exclusa suba in eucharistia: eq̄ pōt color seu albedo disgregare sicut si maneret subm remotū: sz potētia intellectiua ⁊ lumē glie manēt eq̄ intēsa ⁊ pfecta ī aia separata sicut post resurrectionē erūt: nullū. n. istoꝝ intendet. sunt ēt ī aia separata vt ī subo ꝓmo. g̃ manet ī aia separata equa ītēsa ⁊ pfecta operatio. ¶ 2o: qz videm⁹ q̄ ꝺditio subi remoti nō variat operationē nisi variet in aliquo imediatū p̄nci operationis: q̄uis. n. humana nā sit pfectior q̄ nā agle: intensius tñ videt agla q̄ hō: videm⁹ etiaz q̄ variato imediato p̄ncipio operationis: variat operatio dato q̄ nō variet subz: ⁊ multiplicato multiplicat absq̄ multiplicatione subi: pp qō tota ꝺditio operationis videt seq̄ ꝺitionē p̄ncipy imediati fm se. Cū igit imediata p̄ncip⁹ operationis ī gbus beatitudo ꝓsistit sint fm se eq̄ pfecta ī aia separata sicut in ea erūt resumpto corpe: segt q̄ eoꝝ operatio ē eq̄ pfecta p̄us sicut postea. ¶ Isti etiā rñdēt ad rōnes opionis: ad p̄mā dicentes q̄ nō cogit cū dicit q̄ aia hz pfectiō eē resūpto cōpe q̄ separata: dicūt q̄ li pfectius pt ee nomē veladuerbiū: si sit nomē: tūc falsuz ē q̄ aia ꝺiuncta bēat pfectiō eē q̄ separata: qz hīe perfectiō eē ē hīe esse qō ī se ⁊ sua nā est magis perfectū: aia aūt ꝺiūcta nō bēt esse qō ī se sit magis pfectū q̄ qñ ē separata: sz hz oīno idē eē nec intēsius nec remissiꝰ: ⁊ per ꝺñs nec remissius nec intēsius operat. Si vo li perfectius teneat aduerbialr: sic vez est q̄ aia ꝺiuncta habebit pfectiō eē. i. perfectiori mō q̄ separata: qz pars pfectiori mō existit ī toto q̄ separata ab ipso. Et silr mō pt dici q̄ hz pfectiō opari nō intēsiue: qz nec sic hz intēsius opari: sz pfectiori mō: qz ē opatio pfectionis. i. ꝓsiti qō ē pfectiō q̄libz sui parte: sed de hac pfectōe nō q̄rim⁹ sed de illa q̄ est p intensionē. ¶ Ad 2um dicūt q̄ delectatio de visione dei nō augebit: ⁊ cū pbat q̄ imo: qz ois tristitia minuit delectationem. g̃ ois ōlectatio auget eā. Dōz q̄ ñ segt. cā. n. q̄re tristitia imuit ōlectatōez ñ sp ē ꝺrietas vni ad altez: qz ñ ois tristitia ꝺriat oī delectatōi: sz ē qz oēs potētie aie radicāt ī vna eēntia: pp qō qñ intēsio aie vehemēter trahit ad operationē vni potētie retrahit vel minuit ab opatiōe alterius: mānifestū est āt q̄ ois tristitia maxīe ad se trahit itētōez aie: qz vnūqq̄z nāl r tendit ad repellēdū ꝺriū: ⁊ iō in oī tristitia attrahit intensio aie aq̄cūq̄z alia operatōe pp qō minuit ipsaz: ⁊ silr in delectatōe. Qz. n. itētio aie tendit ī id qō delectat: p ꝺñs retrahit ab alys operationibus ⁊ ex hoc minuit: ⁊ iō delectatio minuit oēz aliā delectationē: nisi qñ ē de eodē obo ⁊ fz eādē operationē: vel qñ vna ordinat ad alterā vt ī pposito.

2a opio ¶ 2a opio ē. q̄ beatitudo ē perfectior resumpto corpore q̄ añ: nō intēsiue vt ponit p̄cedēs opio: sed qz magis prompte ⁊ expedite exercebit aia suā operationē resumpto corpore q̄ añ. Et rō hui opinionis ē: qz ī aia separata vr eē qdā nālis appetitus vt reuniat corpori: ⁊ h nālis appetit⁹ videtur aiaz ipedire ne ita ꝓmpte ⁊ facilr ferat ī deū tota ītentiōe sicut resumpto corpore. Et ꝺfirmat p Aug. iz. sup gene. ad lram. Cū. n. ingreret vtq̄ spiritibus defunctoꝝ fine corpori bus possit illa summa bītudo ꝓberi: rñdet q̄ non possunt sic videre illā incōmutabilē eēntiā vt sancti angeli: siue alia latētiore cā: siue iō qz iest nālis appetit⁹ corp⁹ administrādi: quo appetitu retardant ne tota ītentō e pgant ī summū celū: hoc ē in trinitatē p cognitionē ⁊ amorē. ¶ Hanc ät opionē aly reprobät ⁊ bñ pp duo. Prio: qz distractio intentōis ad vnū minuit operationē circa altez: sz fm istam opionē aia separata nō ita expedite ⁊ libere ferē in deū sic ꝺiuncta: pp hoc solū qz intētio eius distrahit ad altez. s. ad administrationē corporis vt pz plane ex verbis Augustini p eos allegatis. g̃ cū nō min⁹ distrahat aia corp⁹ administrādo q̄ eius administrationē desiderādo: post resumptionez pp hāc administrationē remittet eius operatio circa deū: ⁊ ita minor erit eius beatitudo: qō tñ istinegāt. ¶ Itez 2o: qz si aia resumpto corpe magis expedite ferat in deū q̄ ante: hoc non erit nisi habebit plura adiumenta: vel quia nō habebit tot ipedimēta. Nō qz habebit plura adiumēta: qz corp⁹ ⁊ vires corpis nihil cōferūt ad visionē ꝺine essentie: nec subiectiue: potētia aūt itellectiua ⁊ volūtas supponūt eq̄ pfecte. Si vero dicat q̄ nō hēbit tot ipedimēta quot separata: nō stat cū p̄ncipali ꝓne: qz id quod ē impedimentū nūq̄ eq̄ intēse operat nisi magis conet: si g̃ aia separata plura impedimēta hz q̄ ꝺiuncta: segt q̄ nō ita intense videat deū sic ꝺiuncta nisi magis conet: fingere aūt ī ea maiorem conatū nō ē facile. g̃ nullo mō stant simul q̄ aia ꝺiuncta liberi⁹ ferat ī deū q̄ separata ⁊ nō intēsius. Tenēdū ē g̃ q̄ sicut aia separata eq̄ intēse fert in deū vt ꝺiuncta: sic fert eq̄ expedite ⁊ libere. ¶ Rñdēt ēt ad rōnē opionis ī oppm dicētes q̄ nō cogit: qz appetit⁹ aie separate de administrādo corp⁹ ī nullo ipedit vel minuit visionē dei vel fruitionem: qz vel ille appetitus ē aie nālis: qz cōpetit aie vt ē forma: ⁊ talis nō impedit aut distrahit cognitionē: qz nec cognitōez exigit: ē. n. filis appetitus in rebus cognitiōe carentib⁹: vel est appetitus seq̄ns cognitionē: vtpote qz aia separata cognoscēdo suā nāz quo ad aliqd ꝑfcāz qz nōdū btificaz quo ad vires sensitiuas q̄ corpus pficiunt: appetit corpori vniri vt ī ipso pficiat plenius. Sed nec iste appetit⁹ minuit ī aliq̄ aut distrahit visionē ꝺine eēntie: nec fruitionē de visione: qz duo quoꝝ rō vnius sumit ex altero: vnū nō ē ipedimentuz alterius: sicut cognitio rez ī verbo nō ipedit aut distrahit cognitionē vbi: qz vbū ē rō cognoscēdi cetera ī verbo: si milr appetit⁹ aie videtis deū de administrādo corpe regl fm appetitū videdi deū ⁊ fruēdi deo: sic ea q̄ sūt ad finē rōnez ⁊ regulā sumūt ex fine. vñ aia nō appetit reuniri corpri nisi sic videt placere ꝺine bōitati ⁊ ꝺine volūtati quā ituetur ⁊ q̄ fruit: pp qō vnū nō ē distractiuū vel ipeditiuū alteri⁹. Aug. āt ī aūcate allegata magl logt ī grēdo q̄ asserēdo vt pz ex vbis suis: dic. n. siue iō: siue ex alia latente causa ⁊c.

3a opio ¶ 3a opio ē. q̄ aia resūpto corpe nō itensi⁹ videbit deū nec expediti⁹ q̄ separata. Et hz h satis pateat ex reprobatiōib⁹ duaꝝ opionū p̄cedētiū: tñ adhuc pt alia rō adduci q̄ ē cōis ⁊ tñ satis efficax: q̄ talis ē. Si aie btoꝝ resūptis corpib⁹ itē si⁹ ⁊ liberi⁹ videret deū q̄ añ: h eēt vel ex parte poc cognoscētis vel ex pte lumis glie ipam eleuātis vel ex parte obi repñtati vl ex parte alicui⁹ ipedimēti ī aia separata exñtl. Nō ex parte potētie cognoscētis: qz illa remāet penitus eadez nō ītēsa nec remissa: nec ex pte lumis: pp eādē cāz: nec ex pte obi: qz tūc nō repñtabit alr: nec ex pte alicui⁹ ipedimēti: qz nullū ē ī aia separata plīcēt ī ꝺiūcta vt deductum ē. g̃ aia resūpto corpore nō videbit deū expediti⁹ vel itensi⁹ q̄ añ. ¶ Pōt ēt addi. 2a rō ex eqlitate bīt⁹ ꝓparādo gram ad nāz sic. Ubi ē eqlis bīt⁹ glie lz iequalis gradus nāe vel supositi: ibi ē eqlis btitudo: sic pz ī angelo ⁊ hōie: qz ois nā humana ēt ī xpo ē iferior āgelica: ⁊ oē suppm⁹ humam⁹ creatuz ē iferi⁹ āgelico: ⁊ tñ aligs hō ⁊ aligs angls sunt eqles in btitudine fm illud: erūt sicut angli dei i celo. sz eqlitas bitudine glie est ī aia separata ⁊ ꝺiūcta: ꝓba⁹: qz tātuz recipit aia cū p⁹ videt deū q̄m⁹ meruit si tñ capax sit: nā stolā glie corpis nō statiz recipit q̄uis eā meruerit: qz eā statiz capere nō pt: sed aia separata ē capax tāti lumis q̄ti ꝺiūcta: qz nō est capax lumis nisi fz po⁹ itellectiuā q̄ ñ auget. g̃ ⁊c. Et ꝺfirmat rō: qz aia xpi būit ipfectiō esse humam⁹ essentie ⁊ exñtie si vnq̄ būit separata q̄ ꝺiūcta corpi mōtali vl imōtali sic cetere aie separate: qz vere hō ⁊ vere mortuus fuit nec tñ minus hūit pfectā beatitudinē q̄ ante passionē qñ corp⁹ nō impediebat

plusq̃ post: nec post resurrectionē plusq̃ i die ꝯceptōis: qz i ea nūq̃ pfecit. ḡ idē ē in alys. Nec valet q̄ bēbat eē suppositi diuini. qz fm illō eē nō debebaꝫ btitudo creata: sz fz eē creatū qō equalr ē i ea z i alys: z tūc fuit ipfectū. Et si dicatur q̄ sz btitudo creata eliceret fz eē creatū: tñ fortificabatur fm esse increatū: sicut ēt opatio eiꝰ meritoria erat efficacioꝛ ꝓpter suppositū qō rōne deitatis erat ēt p se cā illius operatōis: sicut z nr̄m nr̄e. Dōm q̄ secus ē ō pfectōe meriti q̄ attēditur relatiue nō absolute. actio enī i se eq̄lr fm eēntiā pfecta i hñte gr̄az ē meritoria: nō i nō hñte: z i hñte maioꝛē ē magis meritoria. z sil̄r rōne suppositia quo vl̄ cui fit ē magꝫ vl̄ minꝰ meritoria. z sic meritū xp̄i potuit eē finitū: vbi eadē actio eq̄l̄r pfecta fuisset i alio: vl̄ nulli⁹ vel finiti meriti. nos ãt q̄rimꝰ ō itrinseca z eēntiali z absoluta perfectōe opatōis q̄ nō variaꝫ fm variatōez opantis sz p̄ncipy opatiui vl̄ actiui. ¶ 3ª rō pōt addi cōparando angelum ad aiam. qz aīa petri aut ē nūc equalis angelo cui erit equalis post resurrectōez: aut nō: si sic. cū btitudo angeli nūq̃ augeatur eēntialr. ḡ nec aīe. qz si duoꝫ equaliū vnū tñ augeaꝫ: fiūt ineq̄lia: si nō: pnri rōne nulla aīa ē eq̄lis illi angelo cui post resurrectōem ē adequāda: z sic vsq; ad dīē iudicy aīe faciūt quartā hierarchiā: qō ē absurdum. Et ꝯfirmaꝫ rō: qz aut glibet hō eēt nūc eq̄lis āgelo cui post resurrectionez: et tūc nō augereꝫ i hoīe sicut nec i āgelo: aut nll̄s: z tūc vl̄ eēt decimꝰ ordo semp: vl̄ tūc oēs mutarenꝫ a sede i sedē: ab ordie i ordinē: a hierarchia i hierchiā: z sic ñ eēt stat⁹. ¶ 4ª rō pōt addi ꝯparādo euū ad tp̄s: qz euiternū vl̄ euuz nō augeꝫ z minꝰ corrūpiꝫ: hꝰ ãt ē beatitudo creata. ḡ nō augeꝫ: z multominꝰ corrūpiꝫ: sicut illi hñt dicere q̄ ponūt augmentum p cor^nem fm quos segꝫ: q̄ nō solū erit maioꝛ sz erit alia btitudo q̄ p̄us: z sic btitudo nō ē stat⁹. ¶ Sz ō hoc arguiꝫ gntupl̄r. Primo qz aīa dānati erit mirabiliοꝛ post resurrectionē q̄ añ. ḡ z aīa btī erit beatioꝛ. ¶ Solo nō ē sil̄e. qz in aīa dānati doloꝛ ē ō malo finito: vñ recipit intensionē. sz gaudiū btī ō bono infinito qō nō recipit additionē: nec per ꝯns gaudiū: cꝰ ē obm recipit intensionē. Unde ꝯcedo q̄ gaudium aie de btitudie sua intendiꝫ corpe resūpto: qz ē eiusdē rōnis sed illud nō est gaudiū essentiale: cum aureola differat ab aurea. quando autem sunt gaudia eiusdem rationis superueniēte noua mā gaudy: crescit p̄muz z nō fit aliō nouū: vt qñ luminare zm adhibeꝫ aeri: nō sūt duo lumina sed vnuz pfectius. Sz gaudiū de deo ē alteriꝰ rōnis a gaudio ō bono creato. vnde sūt duo: nec vnū gaudiū augeꝫ ex alio: qz ex ñ q̄tis ñ fit q̄tū. nec vtus augeꝫ: nisi ex qbꝰ nasciꝫ. vñ i aīa separata ē imaginari triplex gaudiū. p̄m ē ō bono diuīo. z istō nō crescit: sicut nec aurea crescit p aureolā: nec linea p punctum: qz nihil crescit p additōez rei alteriꝰ gnis sz eiusdem generis: sicut aq̄ vino addita facit qdē maiꝰ sz non melius nec fortius: qz vt q̄ta ꝯuenit cū eo: vt q̄lis vl̄ qd disconuenit. zm est ibi gaudium de bono suo p̄ñti qō differt rea gaudio de bono corporis: sicut etiā vna aureola ab alia. vñ nō crescit in se: sz cū illo gaudio per accidēs fiat vnū gaudiuz: qō totū erit maiꝰ q̄ alterꝫ p se. sed gaudiū qō nūc habet de bono corporis futuro: ē eiusdē rōnis cū gaudio qō habebit de bono corpis p̄ñti. vnde tūc erit perfectū qō modo ē imꝑfectū. vñ illud solū gaudiū ē quod eēntialr z itēsiue augebitur. nec est sil̄e de gaudio quo nūc sumꝰ in spe gaudentes ad gaudiū quod habebimus: qz illō erit ō re visa: istō ō nō visa. vñ istud tolletur z illud introduceꝫ sic z spes ꝛc. Sed aie clare videt se bituras dotes corporis: sz ñ videāt quādo. vñ gaudiū spei qō hñt de futura glia corpis est vniꝰ rōnis: cū gaudio rei de ipsa post resurrectōem. vñ nō tolletur sed pficietur z intendeꝫ. ¶ zº sic. beatitudo moysi z pauli post resurrectōem erit pfectioꝛ: nō solū extensiue: qz eterna: sed etiā intensiue q̄ in suis raptibus. sz lz mortalitas z immortalitas sint causa extensionis: qz illa erit perpetua sic z corpus: ista non. tamē non est cā intensionis: cum xp̄s habens corpus mortale eque hūerit intensam: nec illa īmediatioꝛ q̄ ista: vñ non est cā nisi qz aīa coniuncta corpori īmortali hz eē pfectius q̄ separata a corpore vl̄ a sensibus: nam hec duo Grego. parificat. ¶ Solo īmo cā fuit minꝰ lumē glie: qō si tātū fuisset: ita clare vidisz: vñ ita clare vidit i morte sicut i resurrectiōe: sed nō ita clare vidit i raptu: qz nō erat i eo tāta charitas q̄ta fuit i morte: qz supponiꝫ q̄ merituz creuit supueniendo i statu meredi: z nō est sil̄e de visiōe raptus: qz illa nō dabatur p̄ finali p̄mio z termio sicut ista q̄ i morte. ¶ 3º q̄ iā tactū est: vbi pfectius eē ibi maioꝛ beatitudo. ¶ Solo verū est de nāli: vñ paruuli sine baptismo erūt beatioꝛes post resurrectionē q̄ ante: secꝰ i supnāli sic in angelis: lz bēant perfectiꝰ eē: eēntiam z nām z suppoꝰ q̄ hoies. nō tñ perfectioꝛē beatitudinē. Sed ex hꝰ gdā pro bāt eē differre ab eēntia: suppom a nā: qz cū cōposituz z suppositū nō icludāt cū forma nisi mām q̄ nihil est pfectiōis: z eē z sūsistere: nisi hec eēnt aliō nec totū eēnt pfectiꝰ. ¶ 4º q̄ ēt tactū est vt alr̄ soluaꝫ: qz q̄to minꝰ aīa ferꝫ i iferioꝛa: tāto plus i deū: sed nūc desiderat vniri corpori. ḡ retardaꝫ ¶ Ad hoc dicūt gdā q̄ desideriū illud nō ē aliud positiue: alⁱs affligerenꝫ nō obstāte q̄ rō reprimeret: sicut ēt velle ītas i purgatorio cāt doloꝛē sz sit electio deliberatiua de volēdo qō deus vult. Uel dicēdū q̄ appetitus eiꝰ qō ē ad finē pp finē nō minuit desideriū fini: siue nūc sit alias appetibile: vt p̄z in desideranti amarā potionē ꝓpter sanitatez siue hꝰ sit: dū tñ appetaꝫ solū ꝓpter finē: vt i eo q̄ nō querit i medicina dulci nisi sanitatez. Uñ sicut angeli motores vl̄ custodes i nullo retardantur a cōtēplatiōe: sic aīa q̄ nō vl̄t corpꝰ nisi ꝓpter deū sicut nec se diligit nisi pp deū: i nullo ꝓpter hoc retardatur a dī visiōe. ¶ 5º vbi maioꝛ dilectio: ibi maioꝛ beatitudo: sed tunc maioꝛ: qz cui plus dimittitur: plus diligit. ¶ Solo nihil diligitur nisi qz bonū: solū. n. bonum est qō oīa appetūt: z vbi sūt plures bonitates: ibi plures sunt rōnes diligendi: z si ille bonitates sil̄ iuncte sūt aliud melius q̄ p se sūpte: tunc est ibi melioꝛ ratio diligendi z totum est magis diligibile: alⁱs sunt plures rōnes diligendi: sed non maioꝛ ratio diligendi intensiue. Est aūt aliud diligibile non solum qz bonum dilecti: sed qz bonum i se: sic diligo beneficū meū q̄uis peccatorem: z diligo iustum: lz mihi non benefecerit. Deus igitur diligitur a me fm bonitatem suā in se z fm bonitatem suā i me: nec ē magis diligibilis vt bonꝰ in se z in me q̄ vt bonus in se tñ: sicut nec bonitas: cum illa non ē aliud melius: sed est alia rō diligendi deū fm q̄ bonus i se: alia fm q̄ beatificus: nā z dānati deberēt euz diligere. Est aūt alia rō diligendi deū vt beatificū in aīa z vt in corpore: z sic de alys: z he bonitates create diuerse faciunt aliud melius simul q̄ per se. vñ in resurrectione aīa diliget deū: qz bonus aie videri ipm: z qz bonꝰ corpori pricipāti ipm: sed p̄a dilectio sola ē beatifica. ois ãt alia dilectio aut ē meritoria vt hꝰ: aut ꝯns beatitudinē q̄si gr̄az actiua: vñ dilectiōe beatifica nō plus diliget q̄ añ: qz deus nō erit melioꝛ i se q̄ ante: sed dilectione alia: plus diliget q̄ ante. ¶ Ad argrmēta i oppom pz rñsio. Solū enim ꝓbāt q̄ beatitudo augebiꝫ resūptis corporibꝰ extēsiue. nō intēsiue. Miseria enim reproboꝝ de qua ꝓcedit p̄m artgm nō erit itēsioꝛ resūptis corporibus quantū ad doloꝛē quē hñt de carētia visionis diuine qui doloꝛ respōdet visioni z fruitioni diuie eēntie: sed erit in pluribꝰ: qz torquebūtur ñ solū in aīa sed etiam in corpore: z proportionabiliter augebitur beatitudo in electis. Mirabilia autem demonū non augebitur post iudim quātum ad doloꝛem quem habent de āmissione visionis diuine eēntie: qui doloꝛ respondet p̄mio eēntiali beatoꝝ angelorū: sed augebitur in quibusdam accidentalibus: sicut beatitudo bonoꝝ augebitur accidētaliter post iudim propter meritū accidentale qō habent

procurando hominum salutem: sicut & simile de meritum habent demones procurando hominū dānationez. ¶ Sub eodē sensu pcedit 2m argum: qz nā humana resūpto corpe erit pfectior: eo q̄ ꝺsistet in oīb⁹ suis ptibus & in oīb⁹ glorificabit̄. sed non erit perfectior q̄tum ad aīam intrinsece: nec fm eam magis glorificabit̄ intensiue. Qō. VII.

SEptimo queri̇t vtr̄ oēs boies sūme & ō necitate appetāt btitudinē. Et arguit̄ q̄ nō. qz nullus appetit aliqd qō reputat sibi ipole: sz dānati sciūt sibi btitudinē ipolez. g̃ eā ñ appetūt. ¶ Itē nullus appetit qō ignorat: qz appetit⁹ segr̄ cognitionē: sz mlti ignorāt qd sit btitudo & quo cōsistat. & circa h̄ ples errauerūt: vt dr̄ ꝑmo Ethi. g̃ 2c. ¶ Itē meritū nō cōsistit in actu necio: sz alig merent̄ appetēdo. g̃ eā nō appetūt saltē necio. ¶ Cōtra Aug. ix. de tri. c. 8. Oēs appetūt btitudinē vt vitas clamat. & idē dicit Anselꝰ. ō casu diaboli. c. 4. sed illō qō oēs appetūt vr̄ necio appeti. nā ꝺtigētia isunt vni & nō alteri. g̃ btitudo necio appetit̄. ¶ Itez Aug. i encheridiō dicit: q̄ nō solū nolum⁹ eē miseri sz nūq̄ velle possum⁹: g̃ ex opposito sic volum⁹ eē bti: qō necio volum⁹. Et ꝓbat̄ ꝺntia: qz sic se h̄z nolle ad miseriā: sic velle ad btitudinē. & itez oē nolle cāt̄ ex aliquo velle. nec aliqō velle est ex q̄ cāet̄ nolle miserz nisi velle eē beatū. ¶ Rō. circa hāc qōnem duo sunt videda. ꝑmo ō appetitu btitudinis bituali siue aptitudiali. 2ᵒ ō actuali actu elicito fz tres opiniones contrarias.

Pᵃ ꝑ Quātū ad ꝑm sūt tres ꝺnes. ¶ Pria ō distictōe suppositā. qz ꝺñt qdā q̄ duplex ē appetit⁹. s. nāl & electiu⁹ accipiēdo appetitū electiuū: nō solū ꝑ appetitu ꝺnte cognitionē eoz q̄ sūt ad finē: sz ꝑ oī appetitu ꝺnte cognitionē intellectiuā que sola fertur i btitudinem. Et differunt isti duo appetit⁹ q̄tū ad act⁹ suos. qz appetit⁹ nālis nō ē alig⁹ actus elicit⁹: sz ē sola nālis iclinatio: ad illō qō appetit̄. act⁹ vo appetit⁹ electiu⁹ vt nūc logmur ñ ē sola nālis iclinatio: sz ē gdā act⁹ elicit⁹ q dr̄ velle. Qz āt actus appetit⁹ nālis nō sit act⁹ elicit⁹ alig⁹ ꝑbat̄ sic: qz act⁹ appetit⁹ nālis semp ē stāte nā c⁹ ē apetit⁹. sz nos expimur q̄ aliq⁹ act⁹ elicitus sit sp̄ i nobis: maxime i itellectu & volūtate: de quoz appetitu respcū btitudis agit̄. g̃ talis act⁹ ñ ē elicit⁹. Et cōfirmatur q̄ id qō dicit ph̄s. z. poste. ꝺ platone q̄ incōueniēs ē in nobis eē nobilissimos bit⁹: & q̄ lateant nos. & fortiori rōne icōueniēs ē nos br̄e nobiles actus & q̄ lateāt nos. & iterum appetit⁹ nālis coīs ē oīb⁹ cognoscētib⁹ & nō cognoscētibus & nō solū actui sz potētie: puta māe. sz ꝓstat q̄ act⁹ appetit⁹ nālis i ñ cogscētib⁹: nō ē alig⁹ act⁹ elicit⁹: sz ē sola nālis iclinatio rei: sic̄ appetit⁹ māe ē ei⁹ iclinatio ad formā: fz q̄ ph̄s dicit ꝑ ph̄ycoz: q̄ mā appetit formā: & appetit⁹ grauis ē inclinari ꝺrsū. moueri āt ꝺcrsū ē act⁹ gnāntis & ñ ipi⁹ grauis: vt determiat ph̄s. 8. ph̄y. g̃ sil̄r appetit⁹ nāl̄ i q̄cūq3 re nō ē aliqd elicitū: sz ē pura iclinatio rei nālis ad suā pfectionē. ¶ 2ª ꝑ ē ō appetitu nāli: qz fz ꝑdcōs oēs sic nāl̄r & ō ne
2ª ꝑ cessitate sūme appetūt btitudinē q̄ ō necitate appetāt. ꝑbat̄ sic. Queliz res ipfcā nata pfici p aliā nāli appetitu ex necitate appetit illā p quā formal̄r pficit̄. Et h̄ statī pz: qz nāli appetitu qōlibz ipfectū appetit suā pfectōez: cū tal̄ appetit⁹ nō sit aliō q̄ nālis iclinatio ipfecti ad suā ipfectōez. ē ét h̄ iclinatio necia: cū nō segr̄ cognitōez sine q̄ nō ē liberas: sz nā būana q̄tū ē ō se ē ipfecta: sūma āt pfectio ei polis ē btitudo. g̃ oēs boies ō necitate appetūt btitudinē. Qz āt sūme appetāt eā tali appetitu. s. nāli. ꝑbat̄ sic. Illō i c⁹ ptāte nō ē agere: i ei⁹ ptāte nō ē remisse agere. sz sic̄ necio agit ita necio agit toto conatu. sz nā būana q̄cūq3 alia q̄tū ad appetitū nālē ñ h̄z i ptāte sua appetere vl̄ nō appetere: sed necrio appetit qcqd appetit. g̃ ñ ē i ptāte eⁱ remisse appeteⁱ sed necessario appetit toto conatu. h̄ āt est sūme appetere.
3ª ꝑ ergo 2c. ¶ 3ª ꝑ est de subiecto vl̄ ꝑn⁹ h⁹ appetit⁹: ō q̄ ꝺñt q dā q̄ iste appetit⁹ nō ē volūtatis fz itellect⁹. qz sic̄ ꝑbatū ē beatitudo est actus & pfectio intellectus: appetitu aūt nāli vnūq3q3 appetit suā perfectionē & non aliud: & iō appetitu nāli itellectus appetit beatitudinē & nō volūtas nisi beatitudinē accītalē q̄ potest eē ei⁹ pfectio. Sed ista conclusio nō vr̄ esse va: qz sicut se h̄z q̄libet pō ad appetendū suā pfectionē: sic volūtas ad appetēdū pfectiones oīum: cum ipa sit gñalis appetit⁹ toti⁹ subi ꝑ oī bono eius: & nālis inclinatio eius p eēntiam est ad oēm perfectionē nālē oīuz pōaz q̄ pz: qz act⁹ ꝓcedit ex habitu & ex aptitudine: qz vnūq3q3 sic agit & agit̄ sicut natū ē: vñ cū act⁹ eius elicitus ferat̄ in oēz pfectionē oīuz potētiaz: ꝑ ꝺns & actus aptitudinalis & bitualis. Item sicut dictū ē supra felicitas actiua cōsistit eēntialr̄ i actu volūtatis & ꝑncipalr̄. Felicitas aūt pfecta i actu vtriusq3 eēntialr̄: vñ ex ista pte ipa eque naturaliter appetit bt itudinē sicut itellectus.

Quantum ad 2m. s. ō appetitu beatitudinis actu elicito sūt tres opiniões. ¶ Pª q̄ volūtas ñ ꝑª opio
vult ex necessitate beatitudinē sibi ꝓpositā: siue i vl̄i siue i ꝑticulari: sz libē: & istō ꝓbat̄ triplr̄. ¶ Prio sic. Nulla necessitas pōt eē i actiōe potētie supioris a necessitate actiōis potētie iferioris: qz h̄ icludit ꝺdictionē: qz qō necessitat̄ ab alio ē iferi⁹ eo vt sic: & iō si supior pō necessitaret ꝑ iferiorē: iā ñ eēt superior sz iferior. sed voluntas iter oēs potētias ē superior. g̃ nō pōt necessitari i actione sua ex actiōe cuiuscū q3 alteri⁹ potētie: si g̃ in ea sit necessitas oz q̄ illā bēat ex se: tūc arguit̄ sic. Potētia supior q̄ h̄z necitatē respectu sue actiōis: eadē necitate mouet potētias sibi sbas: sz volūtas ꝑt mouere oēs alas potētias. g̃ si ipa necessitat̄ ad aliqd volēdū: oz q̄ moueat necessario alias potētias ad ostēdendū sibi suū volitū: h̄ āt est falsū: qz si potētie iferiores necessitarent̄ ad oñdēdū volūtati suū oīm respectu cui⁹ necessitat̄ ipa ad volēdū: sequeret̄ q̄ illud oīm sēp eēt oñsū & semp volitū: qō est manifeste falsū. ¶ 2ᵒ qz nullus habit⁹ acgsitus q̄tūcūq3 sit itēsus: pōt tm̄ inclinare volūtatē q̄ᵐ appetitus nālis: sed si volūtas necessitaret̄ ad aliqd volēdū: tc̄ tātū ꝺclinaret̄ i obz suū ꝑ habitū acgsitū q̄ᵐ inclinat̄ ꝑ appetitū nālē: qz vtroq3 mō inclinaret̄ ex necitate. g̃ volūtas nullo actu elicito ꝺcurrēte q̄cūq3 bitu acgsito q̄tūcūq3 ꝺntēso necessitat̄ ad aliqd volēdū: sed libere vlt qcqd vlt ét btitudinē tā i vl̄i q̄ i ꝑticulari. ¶ 3ᵒ ꝓfirmat̄ h̄ ꝑ auctoritatem bti Augu. i enche. 6. c. vbi dicit sic. Nec. n. aut volūtas nō ē aut libera dicē nō ē q̄ bti eē sic volum⁹ vt eē miſi ñ soluz nolim⁹ sz neq̄q̄ ꝑsus velle possum⁹. Ecce q̄ liberā dic̄ volūtatē i volēdo btitudinē. Isti tm̄ ꝺñt q̄ si volūtas bēat aliquē actū respectu btitudis: ille act⁹ erit velle: & respcū miserie erit nolle: sz nō ē nēcariū fz eos q̄ respcū btitudis vel miſie ꝓpositē: volūtas bēat aliquē actū positiuū: ꝓpositō sibi q̄cūq3 obo bono vl̄ malo pt̄ suspēdere oēz actū voluntatis. ¶ Et ꝑ h̄ rñdēt ad rōes i oppm: q̄ auctates bti augu. iz. ō trinitate. & Anselꝰ. ō casu diaboli. itelligūt de appetitu nāli q̄ qlibz creatura rōnal̄ necrio appetit btitudinē: nō āt ō actu elicito. ¶ Ad illō qō postea sbdit ō augº in encheridion. c. pal. dicūt q̄ vez ē q̄ ñ possum⁹ velle miſiā: sz nō segr̄. ergo de necitate nolum⁹ miſiā: qz possū circa vtrūq3 suspēdere oēz actionē tā volēdi q̄ nolēdi. & iō neuter ē necessari⁹ simpl̄r & absolute. sz sub ꝺditōe. s. si hēaz aliquē actū positiuū circa aliqō eoz q̄ respcū btitudis ñ possū br̄e possitiuū actū nisi illū q ē velle: nec respcū miſie nisi illū q ē nolle. ¶ Dāt āt opionē aliq reprobāt dicētes q̄ qcqd sit ō ꝺne: rōes tm̄ ille ñ valēt: qō pz discurrēdo p singla. Cū. n. ꝑ dr̄ q̄ pō supior ñ necitat̄ ab iferiore: ꝓt dici q̄ ímo: & si ñ cāl̄r tm̄ ꝓsecutiue: sic̄ itellect⁹ apphēdit ꝑ qō ꝑ sibi offert̄ a sēsitiuis viri⁹: & necitat̄ ad videndū fz appetiā sēsitiuā: & tm̄ itellect⁹ ē supior pō q̄tūcūq3 sēsus. Itē fallū ē qō postea sumit̄ q̄ volūtas ē supior itellectu. h̄. n. ñ ē verū. ímo potiꝰ ꝺriū. Nāoz q̄ voluntas feratur i quocūq3 fertur fm formam & di

ctamẽ intellect⁹.cũ ipsa nõ possit ferri nisi ĩ cognituz: ex q̃ sequit q̃ ꝓpositio quã assumunt nõ ẽ va:ḥ.s.q̃ voluntas ea necitate moueat po^as qua necitate mouet ĩ suũ obm:ḥ.n. nõ oz: sed mouet eas solũ eo mõ quo ĩtellect⁹ iudicat eas esse mouendas:ꝛ ió q̃tũcũq̃ voluntas fereret necio ĩ suũ obz: ñ oporteret q̃ voluntas mouerz necio alias potẽtias ad sp oñendũ sibi suuz obm:nisi ĩtellect⁹ iudicaret q̃ tale obz esset sibi ꝛ sp ꝛ ncio oñendũ:qõ nõ oz. ¶ Ad z^m cũ dr̃ q̃ nullus bitus acqsitus p̃t tãtũ icliare volũtaté ad aliqd volẽdũ q̃^m appetit⁹ nãlis.dõz q̃ nõ ẽ ad ꝓpo^m:qz nos non logmur de iclinatõe voluntatis ĩ suũ obm per aliquẽ bitũ acqsituz:sz p ipsam met nãz po^c:q̃ hz neciã bitudinẽ ad aliqõ obz vt ĩ ipz ferat actu elicito:ꝛ illa inclinatio p̃t eẽ ita efficax supposita pñtia talis obi sicut inclinatio appetitus nãlis.Et itez si itellectus q dr̃ bitus ꝓncipioz ẽ aliqd acqsitũ:ꝺstat q̃ iclinat eq̃ efficaciter po^am itellectiuã ad assentiendũ necio ꝑmis ꝓncipys sibi ꝓpositis:sic appetit⁹ nãlis ipsi⁹ itellectus iclinat ipz ad itelligere:ꝛ eodez mõ p̃t eẽ in voluntate si hẽat aliquẽ talẽ bitum. ¶ Ad 3^m de aucte btĩ Augu.dõz q̃ logt̃ de libertate a coactione q̃ coactio nũq̃ ẽ ĩ voluntate non ãt de libertate a necitate ĩmutabilitatis q̃ ẽ ĩ voluntate respectu multoz vl saltẽ aliquoz vt infra patebit. ¶ Rñsiones ẽt aliq̃ ad argumẽta nõ ualẽt.Cum enĩ ꝑ dr̃ q̃ auctes btĩ Augu.ꝛ Anselmi itelligunt de appetitu nãli nõ de actu elicito:exꝑsse pz q̃ nõ ẽ vez.Dic.n.iz. de ciuitate.3.c.in fine q̃ si ille mim⁹ q̃ ꝑmisit se dictuz gd oẽs vellẽt:ꝛ dixit: vile vltis emere ꝛ care vẽdere:si inquã dixissz oẽs btĩ eẽ vult] : miseri eẽ nõ vultis:dixissz aliqd q̃ nullus in sua nõ cognosceret voluntate:gegd.n.aliud gsq̃ latẽter velit ab hac volũtate nõ recedit.Cõstat q̃ logt̃ de voluntate vel de actu volũtatis elicito:de q̃ ioculatoꝛ ille dixerat:vile vultis emere ꝛ care vẽdere:ꝛ ñ logt̃ de appetitu nãli volũtatis.Itẽ 4°.c.einsdẽ libꝛi igrit cũ oẽs velit btitudinẽ an eã oẽs nouerĩt.Cõstat ãt q̃ velle seq̃ns notiã ẽ actus elicitus.Itẽ ĩ 5°.c.dicit q̃ oẽs hõies btĩ eẽ volũt illudq̃ vnũ ardẽtissimo amoze appetũt:ꝛ subiungit q̃ nullus p̃t amare qõ nescit oĩno. Et ita logt̃ de amoze oĩno seq̃nte cognitionẽ.Ansel.ẽt de cãu diaboli.c.iz.circa finẽ dicit.Oẽs q̃ppe volunt btĩ eẽ.Et logt̃ de btitudine absolute q̃ icludit ꝺmoduz de q̃ dicit q̃ inſti^am nõ oẽs volunt.ꝺmodũ vo ñ solũ ois nã rõnal sz ẽt oẽ qõ sentire p̃t vlt:nã nll's vlt nisi illud qõ aliq̃ mõ putat sibi cõmodũ.Et sic logt̃ de velle qõ segt̃ cognitõez:qõ velle ẽ act⁹ elicit⁹.Et sic exposito q̃ dicta Aug.ꝛ Ansel.exponũt nõ ẽ va:vt clarissi^e pz ituẽ ti dcã eoz ĩ ꝑdcis locis. ¶ z^a opio ẽ.q̃ volũtas ẽ duplex.s. creata ꝛ icreata.creata vo p̃t accipi fz duplicẽ statũ.s.fz statũ pñie ꝛ fz statũ vie.si loq̃mur de volũ^te icreata siue dĩna: dõz q̃ ipa necio vlt suã btitu^em:qz si eã po ssz ñ velle:possz de⁹ nõ eẽ pfecte beat⁹.Delectatio.n.pfic btitudinẽ sic pulcritudo iuuẽtutẽ vt dr̃.io.ethy.si ãt de⁹ posset nõ velle suã btitudinẽ:possz ñ delectari de ea:q̃re ꝛc. ¶ ꝑ.si de⁹ possz ñ amar suã btitudinẽ:possz ñ amare se ipz q̃ ẽ sua btitudo qõ ẽ icõueniẽs:q̃re ꝛc.Si ãt loq̃mur de volũtate creata ꝑ statu pñie:adhuc talis volũtas necio vlt btitudinẽ.Cui⁹ rõ ẽ:qz si talis possz nõ velle btitudinẽ:posset nõ delectari:cũ delectatio sit actus voluntatis de bono volito. Istud ãt ñ ẽ polẽ fz nãz.s.q̃ vidẽs deũ sicut btĩ vidẽt nõ delectet de deo viso:q̃ q̃q̃ forte de⁹ de põ absoluta posset a tali visione delectationẽ suspẽdere:ḥ tñ nõ p̃t facere creatura. Itẽ Aug.ꝑbat.iz.ỏ trin.c.8.q̃ ẽ btitudo quã ñ aliqs p̃t amittere volẽs aut nolens:sz nõ põt qs eã ꝑdere neq̃ volẽs neq̃ nolẽs:sz si beat⁹ nõ vellet necio suã btitudinẽ sz posset eaz nolle aut suspẽdere suũ velle:seq̃ret q̃ possz amitti a volẽte vel a nõ volente. q̃ ipolẽ ẽ q̃ btitudo nõ sit necio volita a btõ.Si vo loq̃mur de volũtate ꝑ statu vie:sic distiguendum ẽ de btitudine:qz btitudo põt accipi ĩ spãli ꝑ eo ĩ q̃ ve ꝺsistit:sicut ẽ visio dĩna:vel p̃t accipi fm cõez ꝛ gnãlẽ rõnẽ btitudinis q̃ ẽ bñ hẽre ꝛ malo carere:qõ Ansel.vocat ꝺmoduz.Si accipiat beatitudo ĩ spãli ꝑ eo in quo vere ꝺsistit: sic voluntas viatoꝛis nõ necio vult btitudinẽ:sz p̃t nõ velle negatiue ꝛ ẽt nolle.Qz possit nõ velle negatiue:pz:qz qõ oĩno icognitũ ẽ oĩno ẽ nõ volitũ fz Aug^m vbi sup̃:sz btitudo fz illud in q̃ ve ꝺsistit:ẽ multis incognita oĩno:ꝛ valde paucis nota.g̃ a multis ẽ nõ volita.Qz aũt possz esse nolita pz sic.Oẽ illud cui⁹ assecutioni ẽ ꝺiuncta difficultas ꝛ multa q̃ hẽnt rõnẽ mali:põt eẽ nolitũ:ꝛ rõ ẽ:qz sicut voluntas fert ĩ bonũ ꝑ volitionẽ:ita nata ẽ fieri ĩ malũ ꝑ nolitionez: ꝓpter qõ vbi malũ ẽ ꝺiunctũ bono volũtas põt iferri in illud volẽdo ꝛ nõ volẽdo:sed assecutioni beatitudinis ẽ annexa multa difficultas ꝛ mlta mala pene q̃ hozrent cõiter hoies.g̃ in btitudinẽ q̃uis cognitã fm ꝓpam rõnẽ:põt ferri voluntas viatoꝛis nõ volẽdo eã vel ẽt nolẽdo:nõ gdez ꝓpter ipsam sz ꝓp mala pene ꝺiuncta.Si aũt accipiat btĩtudo fm gnãlẽ rõnez btitudinis:sic distiguẽdũ ẽ de appetitu:qz gdã ẽ actus appetit⁹ efficax q̃ est de re hita:vt ẽ delectatio:vel ẽ motus ad rẽ bñdaz:vt desideriũ efficaciter inclinãs ad ꝑsecutionẽ rei:ꝛ tali appetitu nõ necio volumus btitudinẽ ꝓpositã solz fz cõez rõnez btitudis:qz tam delectatio q̃ desideriũ efficax sũt respcũ bõi ꝓpositi ĩ ꝑticlari ĩ q̃ delectamur si sit bituz:ꝛ in qõ tẽdim⁹ si sit nõ bitũ:habitio.n.rei vel ꝑsecutio ad eã respicit singlaria.Est ali⁹ actus appetit⁹ seu voluntatis q̃ nõ ẽ velle efficax sz velle ꝺdicionatũ seu q̃dã velleitas q̃ dicimur ea velle q̃ qñz sũt nobis ipossilia:ꝛ ḥ mõ oẽs volũt beatitudinẽ fz cõez rõnẽ beatitudinis:ꝓposito.n.cuicũq̃ q̃ bo^m est bñ hẽre ꝛ malo carere nullus ẽ q̃n q̃dã velleitate tendat ĩ ḥ: sz qz ñ efficax ẽ:iõ nõ euidenter exꝑmit:q̃n poti⁹ vr̃ eẽ velle bituale magis q̃ actuale ꝛ forte ẽ:tñ ꝺcoꝛdat cũ ꝑma opione q̃ ad p̃^m argu^m. Et ḥ vr̃ eẽ itẽtio Augustini.iz.de ciui.dei.c.8.q̃ ꝑbat q̃ sic oẽs hões volũt eẽ btĩ:ita volũt eẽ imoꝛtales. Cõstat ãt q̃ illud velle nõ ẽ efficax sz ẽ solũ q̃dã velleitas:qz sic nullus vellet bono carere sz poti⁹ sp bo^m hẽre:ita vellet sp eẽ: qz sine eẽ nõ posset bñ hẽre. ¶ 3ª opio ẽ.q̃ beatitudinẽ p̃ntatã ĩ cõi in via vel visam in spãli in pria:volũtas non p̃t ex se respuere nec eã nõ acceptare vl deo viso nõ frui.sz ꝑ miraculuz vtute dĩna posset act⁹ volẽdi vl fruẽdi vtrobiq̃ suspendi:sz nõ act⁹ respuẽdi vel detestãdi hẽre. ¶ ꝓria ꝑ.q̃^m ad btĩtudinẽ i cõi p̃ntatã i via:pz iã dicta:sz ĩ pria ꝑbat gntu plr. ¶ ꝓio:qz sic ꝓn⁹i speculatiꝝ:sic finis in agibilib⁹:sz intellect⁹ nõ p̃t nõ assentire p̃ ꝓncipio.g̃ volũtas nõ ferri in finẽ vltimũ clare p̃ntatũ. ¶ z°:qz obz qõ adeq̃t vl supat tota capacitatẽ potentie mouet ipsaz necio:hꝰ ãt est deus clare visus.g̃ ꝛc. ¶ 3°.qz sicut se hz voluntas viatoꝛis ad beatitudinẽ in cõi:sic volũtas ꝺpbensoꝛis ad btitudinẽ q̃ est in deo:cũ ibi sit fz vtutẽ gcgd ẽ in btitudine fz cõez extimatõez:sz nllus nõ p̃t ñ amare bitudinẽ p̃ntataz in cõi i via.g̃ nec in pria. ¶ 4°.qz q̃ rõne beat⁹ posset nõ amare btitudinẽ:dãnat⁹ possz nõ odire mifiaz:ꝛ p ons esset i eius potãte min⁹ affligi:qõ ẽ icõueniens. ¶ 5°.qz si nõ ferret ĩ deuz dilectõe vel ỏlectatõe:aut ḥ eẽt p actũ ꝺriũ positiuũ:qõ ẽ impolẽ.s.respuere bo^m vbi nll'a occurrit rõ mali: aut p actum pambulũ q̃ vellet nõ ferri i illud:ꝛ ḥ nõ est polẽ:qz nõ põt iudicare esse bonũ non ferri i illud:aut simplr suspendẽdo actũ elicitũ vel eliciẽdũ:ꝛ ḥ eẽt moueri ꝺ iudiciũ rõnis:qz visio dei iudicat eũ amãdũ ꝛ eo fruendũ. ¶ z^a ꝑ.s.q̃ p miraculũ de potentia absoluta deus posset hoc.s.actũ volũtatis suspendere p̃ntata beatitudine clara in pria vel in generali in via:pz:qz nã voluntatis est ferri in obm sibi p̃ntatuz supposita cõi influentia dei:sine q̃ nullũ agens creatũ agere põt:si q̃ deus subtrabat influentiã ab actione volũtatis ꝛ nõ ab actiõe intellectus:erit vna sine alia nãlr ꝛ nõ solũ non violẽter:nisi q̃ illa nã ẽ vt raro. Itẽ act⁹ volũtatis ĩ pria ẽ

a solo deo effectiue ⁊ i voluntate solū subiectiue: sicut ḡ si i hōie eēt meritū ꝓgrui ad gr̄az: deus nō ifundēdo gr̄az non cogeret: sic si deus nō ifundit volūtati fruitionē quā solet ifundere post visionē: nō pp hoc cogit. ¶ 3° ꝺ ē. q⁹ deus nō ꝑt imittere actū ꝓriū: puta q⁹ voluntas respuat btītudinē oblatā i cōi vel clare visaz i spāli: aut q⁹ tristeť i ea. qz deus nō posset facere q⁹ po⁴ fereret i nō obm: puta q⁹ oculus videret sonū vel q⁹ calor in cōp̄m po³ calefactiua frigefaceret: obiectū aūt voluntatis ad respuēdū vl̄ refutādū ē malus vt malū ⁊ non bonū vt bo^m. ḡ ipossibile ē q⁹ respectu beatitudis i q̄ nihil mali apparere ꝑt: voluntas ferať respuēdo vel tristādo. ¶ Cōtra ℔ tñ obyciť ab alys dupl̄r. ¶ Prio ꝺ ꝑmū ꝓnē. s. q⁹ sine miraculo suppositā cōi ifluētia: volūtas videtis deū ex sua libtate: ꝑt nō diligere deū ⁊ nō delectari i ipso. Prio qz si necio frueret: aut eēt necitas coactōis aut nāe vel imutabilitatis nō absoluta sz ex suppositōe. Jl la ꝑ⁹ nō: qz volūtas cogi nō ꝑt: lz itellect⁹ cogi possit ꝟz illō i. pbyfi. ab ipsa vitate coacti ꝺr̄ de primis phis. nec z^m: qz nulla suppositio ꝑt poni stāte volūtate gn volūtas bēat id qō ē sibi eēntiale: sz ipsa eēntial̄r distiguiť ꝺ nām p hoc qz nā agit necio: volūtas vo libe ⁊ nō necio: vñ ℔ ē agere nāl̄r q⁹ necio: ⁊ hoc ē agere voluntarie q⁹ libe. ḡ nihil pōt poni p qō voluntas sic agat necio ⁊ non libe: vel velit ⁊ neće bēat velle. ¶ 2° arguūt alyꝺ ꝟam ꝺnē. s. q⁹ nec nāl̄r nec p miraculū fieri possit gn videś deū fruať deo. Qō āt nō nāl̄r: ꝑz: qz deitas sine gaudio videri nō ꝑt pp qō i die iudicy tolletur ipius ne videat gl̄iaz dei: qz tūc gauderet. Qz āt nō miraculose: ꝑz: qz sic graue cogereť si non ꝓmittereť descēdere ex q̄ ḥz grauitatē: ita q⁹ nō solū cogiť vel violētať si moueať sursuz ꝺ iclinationē suā: imo ēt violētať si suspendať descēsus ei⁹ deorsuz g aptitudine debeť nāe grauitatis: ita cū nā volūtatis sit nata seq iudi^m rōnis: nō solū cogeť si ferať ꝺ iudi^m rōnis: imo cogeť si nō sinať seq iudiciuz rōnis: puta delectari i sūmo bono clare viso: sz ipsa nō pōt cogi. ḡ nec a fruitiōe dei visi ꝑt suspēdi. ¶ Sz ad ꝑ^m isto ꝙ ē dom q⁹ nō ē ibi necitas coactōis: qz sicut ibi ꝺr̄ voluntas cogi nō ꝑt: sz itellect⁹ cogi pōt: q⁹ tñ nō arguit voluntaté nobiliorē: qz duplex ē coactio i aliq̄ potētia: vno⁹ p respeć ad ipam met po^m: ⁊ sic nulla po⁸ cognitiua vel appetitiua cogi pōt respectu actus sui: qz oīs actus ab ea elicitus actue vel passiue ē ₰m ei⁹ nālē iclinationē: vñ nulla sensatio nec ꝺcupia ē sensui violēta itrīsece. Sz i ℔ ꝺr̄nt potētie ozgāice ab abstractis: qz i ozganicis ꝑt aliqd aliud ab actu ipzimi qō ꝺtri stat vel corrūpit: ⁊ ꝺñs ē violentū: sicut imutatio realis: sic oculus ꝑt vulnerari vel corrūpi: qō nō ē in potētys abstractis q̄ nō ꝑñt recipe pegrinā ipzessionē nisi forte a deo vel ei⁹ vtute in iferno. Sz alio mō ꝺr̄ coactio i pō extrīsece respectu volūtatis: ⁊ sic oīs pō ē cogibilis ꝑter voluntatē: qz velit nolit volūtas: oculs videt si ē aptus ⁊ illumiať, ⁊ ḥz obm: ⁊ similiter velit nolit volūtas: itellect⁹ assentit ꝑmis ꝓncipys ⁊ ꝺnib⁹ demōstratis: ⁊ ℔ ē malū volūtatis ꝺ cui⁹ actū aliqd fit: ⁊ ē bonū illi⁹ potētie q̄ ꝺr̄ cogi: vñ illud nihil idignitatis ponit in pō sic coacta. Sz volūtas nō pōt ℔ mō cogi q̄ si. s. ipsa velit nolit velit aliqd: qz sic eēt ꝺdictio. s. q⁹ vellet ⁊ nō vellet vel nollet respectu eiusdē. Dōz ē ḡ q⁹ ibi ē necitas nālis: qz sic nā libertatis ē libere ferri i ea q̄ sunt ad finē nō necia euidenter: sic nā ei⁹ ē necio ferri i vltimū finē in cōi vel in spāli clare visum. ¶ Ad z^m. ꝑz solo ex dictis: qz nō ē coactio si ignis nō ꝺburat deo coagēte: qz nec eius nā ē ꝺburere nisi suppositā dei ifluētia: imo esset coactio oppositum: qz ꝺ nāz: ⁊ sil̄r deo subtrabēte suā ifluētiaz violētia eēt si volūtas exiret i actū suū. Nec ℔ ē ꝺ libertatez suā ferri necio deo ifluēte: qz cū libtas dicat pfectionē simpl̄r (als nō eēt i deo) nihil icludiť i libtate qō sonet in ipfectionē. posse aūt fieri miserz ⁊ diuertere a beatitudine ē magna iperfectio: vñ nec ē i deo: ⁊ iō nō ē de nōcitate libertatis nec de nā ei⁹ q⁹ possit diuertere a btītudie. ¶ Ad argumēta i oppo^m: ad ꝑ^m de dānatis ē dōz. q⁹ cū nā remāeat in eis itegra ipsi appetitu nāli appetūt beatitudinez. Et si dicať appetit⁹ nālis nō ꝑt eē frustra: dōz ē: q⁹ verz ē p se: p accns āt nālis appetitus ꝑt frustrari: vel pp libertatē arbitry se ipso abntētis: ⁊ ℔ vl̄r i plurib⁹ spēbus: vel a casu i nā lib⁹ nō qdē vl̄ter ⁊ i tota spē: sz raro ⁊ in aliqb⁹ indiuiduis spēi. De appetitu āt q⁹ ē act⁹ elicitus: diceduz: q⁹ dānati nō appetūt beatitudinē i spāli appetitu efficaci laborādo vel conādo ad beatitudinē: cū sciāt hoc sibi ipossibile: sz appetitu cōditiōato appetūt eā inq̄p̄m ḥz rōnē ꝺmodi: vellēt. n. si eēt eis possibile eā hre q̄tenus ē qōdā ꝺmoduz: ⁊ sil̄i mō appetūt beatitudinē i gnāli. s. bñ hre. ¶ Ad z^m dōz. q⁹ ml̄ti ignorāt qd sit btītudo in spāli: ⁊ iō a multis non appetiť: sz gnālē rōnē beatitudinis oēs nouerūt ⁊ eā appetunt mō quo ocn̄ ē. ¶ Ad 3^m. ꝑz p idē q⁹ btītudinē i particlari q̄p̄m ad illud i quo ve ꝺsistit: nō appetim⁹ nāl̄r sed libere: ⁊ iō in ei⁹ appetitu ꝑt eē meritū ⁊ demeritū. Auctozitates āt Augustini adducte p altera parte ⁊ auctozias Anselmi intelligende sunt de beatitudine in generali ⁊ de appetitu q⁹ magis est velleitas q̄ velle.

Questio. VIII.

Ctauo q̄riť vtr̄ beatitudo educať de pō creature. Et videť q⁹ sic: qz illud qō ꝺsistit i bonis corpis educiť de potētia creature vel māe q̄ ē pars corpis eēntialis: sz btītudo ꝺsistit i bonis corpis. ḡ ⁊c. Ma. ꝑz: qz mā q̄ ē pura pō ē pars eēntialis corpis: vñ sic corp⁹ nihil agit nisi p vtutem form̄: sic nihil recipit nisi p potētiā māe. Mi. ꝑz: dupl̄r. Primo qz q̄to aliqd ē bonū cōi⁹: tāto melius: sz bōa corpalia sūt cōiora q̄p̄ spūalia: qz corpalia se extēdūt ad plāras ⁊ ad bruta aialia: spūalia āt nō. ḡ bo³ corpalia sūt meliora q̄p̄ spiritualia: sz i pauciozib⁹ bōis ē btītudo ponēda. ḡ ⁊c. 2°. qz btītudo ē bonū bois: sed hō ꝺstat ex aīa ⁊ corpe. ḡ btītudo ꝺz eē cōis aīe ⁊ corpi: sz nullū bonū spūale ē vtriq̄ cōe: bonū āt corpale ē vtriq̄ cōe inq̄p̄m aīa i bonis corpalib⁹ delectať. ḡ btītudo ꝺsistit i bōis corpalib⁹. ḡ ⁊c. ¶ Cōtra. Dos: aureola ⁊ fruct⁹ ptinēt ad btītudinē: sz ista nō educunť de potenª subi: qz ista fiūt supnāl̄r ⁊ miraculose: i reb⁹ āt mirabilib⁹ tota rō faciēdi ē potē faciētis. ḡ ⁊c. ¶ ℟°. ad h⁹ qōnis euidētia sūt gn̄q̄ videda q̄ iplicāť in ti° ⁊ i argumētis. Prio q⁹ btītudo nō cōsistit i bōis corpalib⁹ eēntial̄r. 2° an btītudo educať de potētia. 3° de dotib⁹. 4° de aureolis. 5°. de fructibus.

Quantū ad ꝑ^m sūt tres ꝺnes. ¶ ꝑª de duplici btītudine bōis. Ubi dicūt qdā ⁊ bñ: q⁹ cū beatitudo noīet pfectū bonū illi⁹ g ꝺr̄ brūs sic aliqd ꝺr̄ bonū alicui⁹ dupl̄r: sic btītudo alicui⁹ ꝺr̄ dupl̄r. Ꝺr̄ āt bo⁹ alicui⁹ dupl̄r. Uno° extrīsece solū p modū agētis vel obi: sic ignis ꝺr̄ bon⁹ frigescēti p modū agētis vel efficiētis: qz cāt i eo calorē ḡ ē sibi bon⁹ formal̄r: ⁊ viroz oc'o ē bon⁹ p modū obi. Alio° ꝺr̄ aliqd bonū alicui formal̄r ⁊ itrīsece: sic sanitas ē bo^m bōis q̄ ad cōp⁹ ⁊ scia ⁊ vtutes: ⁊ eaz act⁹ seu opatōes sūt bōe q̄ ad aīaz quā pficiūt formal̄r. Sil̄r btītudo bōis ꝺr̄ dupl̄r: vno° illō qō btificat bōiez solū extri^cc p modū obi: vl̄ agēt]: alio° illud qō btificat ipz formal̄r ⁊ itrīsece tāq̄ pfectio sibi ībe rēs. ¶ ꝑª ꝺ ē de ꝺpatione vtriusq̄ btītudis adiuicē. Ubi: ꝑª ꝺñt qdā ⁊ bñ q⁹ cū btītudo sic dicať dupl̄r: magis tñ ꝓpe ꝺr̄ bōis illud qō btificat ipz formal̄r ⁊ itrinsece q̄p̄ illud qō btificat ipm solū extrīsece cui⁹ rō ē: qz illud magis ꝓpe ꝺr̄ btītudo nr̄a q̄ magis ꝓpe dicīur btī: sz p illud qō formal̄r nos btificat magis dicīur btī q̄p̄ p qōcūq̄ extrīsecū. ḡ illud qō formal̄r nos btificat magis ꝓpe ꝺr̄ btītudo nr̄a q̄p̄ qōcūq̄ extri^cum. Ma. ꝑz de se. mi. pba. tripl̄r. p qz denoīatio formal̄ sp ē magl ꝓpa q̄p̄ qcūq̄ alia: cui⁹ rō ē: qz i eo qō sic ꝺnoīať ē ve ⁊ ꝓpe res noīs: sic aial ꝓprissime ꝺr̄ sanū: qz i

eo ẽ sanitas a q̃ denoiatur sanũ: non aũt ita ꝓprie dr̃ medicina sana nec aial sanũ rõne medicine: sz hõ denoiaf beat⁹ formali denoiatiõe a beatitudine q̃ ẽ pfectio in eo existẽs: ab obo ãt & efficiente nõ dr̃ btũs formali denoiatiõe: qz beatitudo q̃ est obz vel cã agẽs nõ est i hoie: sz ẽ denoiatio solũ extrinseca. g̃ ꝓ btitudinẽ q̃ est i nobis formal'r: magis ꝓ prie dicimur beati. 2° qz illud ꝓpe dr̃ nr̃m qõ est nob magis vnitũ: sz btitudo: q̃ est i nobis formal'r & intrinsece ẽ nob magis vnita q̃ btitudo q̃ se hz solũ ad nos extrinsece & obiue qz illa nõ attingit̃ a nobis nisi mediãte beatitudine formali. g̃ illa ẽ magis ꝓpe btitudo nr̃a. 3° qz illo ꝓpe magis dicimur bti quo posito & oibus alys circũscriptis esset⁹ ve bti q̃ qõcũq; aliud: sz posita btitudine formali i nobis & exclusõ quocũq; alio ꝓ possibile vel ipossibile essemus & dicerem̃ ve & ꝓpe bti: qz for⁹ denoiat sp suũ sbm: excluſa aũt formali btitudine & positis ꝯbuscũq; alys nllis posset dici ꝓpe btũs. g̃ beatitudo formal' magis ꝓprie dr̃ btitudo nr̃a qua sumus bti q̃ beatitudo obiua. Dico ãt ꝙ magis ꝓprie dr̃ btitudo nr̃a & nõ beatitudo absolute: qz ds q ẽ obm beatitudinis nr̃e vt patuit: est magis ꝓpe & vere btitudo q̃ sit nr̃a btitudo formalis: sz ñ magis dr̃ ꝓpe beatitudo nr̃a: immo minus. ℂ 3ª ♃ ẽ ꝙ btitudo formalis & sbiua essential'r dcã nõ ꝓsistit in aliq̃ pfectiõe corꝓrali: qõ ꝓbãt alig sic: & bñ. De rõne btitudinis sic accepte ẽ ꝙ ipsa sit optima pfectio hois ad quã oẽs alie pfectiões ordinant̃ sic ad finẽ: sic noie beatitudinis vel felicitatis vtunt̃ taz phi q̃z theologi. Dicit. n. phs. i. ethicoꝝ: ꝙ felicitas ẽ oiuz opatoꝝ sũmũ bonuz: & ifra eodẽ dicit ꝙ ipaz volumus ꝓp se: alia ꝓp ipsam. Ex quo ꝓt sic argui. Illa pfectio q̃ non ẽ sũme bona nec ꝓp se volita sz ꝓp aliã meliorẽ: nõ põt bñe rõnem btitudinis: sz ois pfectio corꝓralis ẽ huiꝰ. g̃ ꝛc. Maior ẽclarata ẽ: sz minor ꝓbat̃. qz sic se hz corꝓus ad aiam: sic se hñt pfectiones corꝓris ad pfectiões aie: qz sic se hñt pfectibilia ad inuicez sic se hñt pfectões eoꝝ: sz corꝓus ẽ ꝓp aiaz & vl'r mã ꝓp formã tanq̃ ꝓp aligd melius vt dr̃ scdo phisicoꝝ. g̃ pfectiões corꝓris sunt ꝓp pfectiões aie tanq̃ ꝓp aligd meli⁹: & hec fuit mioꝝ: seq̃t̃ g̃ ♃. Per idẽ ꝓz ꝙ pfectiões aie q̃tũ ad ꝓtẽ sensitiuã q̃ ẽ toti⁹ ꝓiuncti nõ possũt bñe rõnem btitudinis: qz sicut se hz sensus ad itellectuz: sic se hz pfectio sensitiue ptis & appetit⁹ corrñdẽtis ad pfectionẽ itellect⁹ volũtatis sz in hoie sensus ẽ ꝓp itellectũ tanq̃ ꝓp aligd meli⁹ & nobilius. g̃ pfectiões sensitiue ptis sũt ꝓp pfectiões itellectiue tanq̃ ꝓp meliozes. g̃ i eis non põt ꝓsistere beatitudo hois. Ex quo segt̃r ꝙ cũ pars intellectiua ꝓput distinguit̃ ꝺ sensitiuã includat itellectũ & voluntatẽ gb⁹ nihil nobilius est i hoie: ꝙ beatitudo ꝓsistat in optima pfectiõe intellect⁹ vl' volũtatis vel vtriusq; simul.

p^a ♃ **Quantuz** ad 2^m de eductiõe btitudinis sunt tres ♃nes. ℂ ℙrima ꝙ põ passiua ipoꝛtat ordinez ad actũ & ad põm actiuã: põt g̃ dici põ nãlis vel ꝓ cõpatõez ad actũ: & sic dr̃ eẽ in põ nãli ad aligd qõ cũ eo hz esse nãle: & isto mõ mã ꝑ^a est i põ nãli ad aiaz rõnalez sic ad alias formas: qz eẽ bũanuz ita ẽ esse nãle sicut eẽ aialis alteri⁹ imo magis: qz magis ẽ de itentiõe nãe: sz isto mõ aia nõ est i põ nãli ad supnãlia q̃ dant sibi eẽ supnãle & nõ nãle. 2° mõ ꝓ cõpationẽ ad po^a 4^ty actiuã: & sic mã nõ ẽ in põ nãli ad aiam rõnalez nec ad formas supnãles: sz solũ ad illas q̃ ꝓ agens nãle possunt iduci. 3° mõ ꝓ cõpationẽ ad vtrũq;: & sic forme reales imerse mãe ꝑsistũt i põ mãe nãli: forme vo artificiales neutro mõ: qz nec dãt esse nãle sz artificiale. nec sunt ab agẽte nãli sz ab arte: possũt vo dici in põ artificiali: qz põ denoiaf ab actu: sil'r & forme supnãles ꝑsistũt in põ z^a ♃ supnãli: nõ aũt nãli. ℂ z^a ♃ ẽ ꝙ aliud ẽ dicere formã ꝑsistere i põ: aliud educi de põ: qz formã ꝑsistere i põ mãe: ñ ĩcludit respcũz ad põaz actiuã: educi vo ꝺ põ icludit r̃spcũz ad põaz actiuã. Jteꝝ aliud ẽ formã ꝑsistere in põ mãe: aliud ẽ mãm eẽ in põ ad formã. Foꝛ^a. n. q̃ dependet a sbo q̃tũ ad eẽ et opari dr̃ ꝑsistere i põ sbi & educi de põ ei⁹: & nõ soluz ꝙ sbm sit in põ ad ipaz: sz forma q̃ nõ dependet a sbo in opari nec ꝓ ꝺñs in eẽ: nõ dr̃ ꝑsistere i põ sbi nec ꝓ ꝺñs educi de põ: nihil. n. educit̃ de illo iu q̃ nõ ẽ: cũ ãt nihil ꝑsistat nisi i suis cãis: & vnũqõq; dependeat a suis cãis: illa foꝛ^a q̃ nõ dependet in eẽ suo a mã nec ꝓ ꝺñs eã hz sibi ꝓ cã: nõ ꝑsistit i ea: vñ tal' dr̃ ꝓduci de nihilo: ñ educi de põ nec obediẽtiali nec nãli nec aliq̃li passiua: sz solũ de põ dei actiue & de nihilo obiue: sic̃ aia rõnal' q̃ creat̃: sz aligd sit ad ipaz i põ: sicut mã p^a: qõ nõ ẽ de ãgelo. visio igit̃ btifica & ois foꝛ^a supnãl' accñtalis ꝑsistit i põ passiua sbi: qz ñ ꝓt eẽ sine illo sine miracl'o: itẽ educit̃ ꝓ ꝺñs de illa põ ñ nãli sz obediẽtiali & ꝑsistit i põ supnãli nõ nãli. ℂ 3ª ♃ ẽ ꝙ ꝓb refellunt̃ due ꝛie opiones. ℙria q̃ dic̃ ꝙ nõ educunt̃ ꝺ al: q̃ põ sz creant̃ & de nihilo ꝓducunt̃: qz sũt supnãles: ℔. n. flm ẽ. Nõ. n. iõ ẽ foꝛ^a supnãl' qz ẽ ab extrinseco cũ aia rõnal' sit foꝛ^a nãl' & de ꝓsideratõe phꝰici q̃ tñ ẽ ab extrinseco. Itẽ ſ ñ educerent̃ de aliq̃ põ. sz ita eẽnt ab extrinseco total'r sic̃ aia: ℔ent opatõez sine coꝛ^e. & possent separi nãl'r sic̃ aia: qõ ẽ flm. Sil'r fla ẽ oplo q̃ dic̃ ꝙ educunt̃ de põ nãli: qz tũc darẽt eẽ nãle & ab agente naturali: sed de obedientiali. 3ª ♃

Quantũ ad 3^m ꝺ dotib⁹ sũt tres ♃nes. ℂ ℙrima qd ẽ dos & vñ dicaf & cui ꝓueniat i gnãli. Est ãt dos ꝓpetuus ornat⁹ aie & corꝓis iugiter i eterna btitudine pseuerãs. Ũñ cũ xp̃s sit spõsus aie: trinitas ãt sit pater aie. iõ sic a patre daf ei dos vt sit digna spõsa. Cui ãt ꝓueniat: dicẽdũ ꝙ dos nõ ꝓuenit rpo ꝛz nomẽ: qz ẽ spõsus & nõ spõsa ẽt ꝛz bũanitatẽ: qz spõsus & spõsa sunt duo suppoſita: sz pfectio dotis sibi excellẽti⁹ ꝓuenit. nec ãgelo ꝓuenit ꝛz nomẽ: qz nõ ẽ spõsa: cũ nõ ꝓueniat i nã spẽi: sz pfectio dotiũ spũaliũ sic. Sz large sic̃ xp̃s dr̃ caput Angeloꝝ: sic dr̃ spõsus ecclesie triũphãtis. ℂ z^a ♃ ẽ de dotib⁹ aie: cõis assignatio ẽ ꝙ dotes aie sũt tres. ℙria ẽ visio. i. lumẽ glie ꝓportãs ad videndũ: 2ª dilectio vl' fruitio. i. charitas pfecta. 3ª ꝓbensio vel tẽtio q̃ rñdet trib⁹ vtutib⁹ theologicis: nisi ꝙ ꝓbẽsio vel tẽtio nõ dic̃ aliquẽ bitudinẽ sic̃ spes: sz ꝺditionẽ ꝓpetuitatis: itẽ trib⁹ ptib⁹ imaginis: itẽ tribus viribus aie. Alia assignatio ẽ magis ꝓpa vt vr̃. q̃ ẽ visio: dilectio: & fruitio: qz cõ ꝓbẽsio vel tẽtio ẽ cõis bis trib⁹: sz h̃ tria distincta sũt re vel rõne specifica. Sz de pafrenanlib⁹ q̃ sũt bona iuꝛ dote dicta ꝛz hãc pabolã: vr̃ ꝙ pafrenalia btõꝝ sunt alia dona minus p̃cipua: siue sint aureole siue fruct⁹: siue q̃cũq; alia: vt laus: securitas: sufficiẽtia. & multa alia h̃. ℂ 3ª ♃ ẽ de dotibus corꝓis. de qb⁹ dcm ẽ. 44. di. Ad q̃ꝛ tñ sufficiẽtiã hẽdã sciendũ ẽ ꝙ sic i pñti aia i corꝓ⁹ ifluit & p illã ifluentiaz corꝓ⁹ ẽ coloratius & durabili⁹: vtuosius: agilius: q̃ cũ aia se parat̃: ita & tũc erũt dotes q̃tuoz corꝓis illis ꝓportionabiles. Et p^a ẽ ipassibilitas: h̃ aũt dos corrñdet durabilitati q̃ dat aia corꝓi. 2ª dos corrñdẽs coloriẽ dos claritatis. 3ª subtilitatis rñdet vtuositati. 4ª agilitatis ẽt ꝛz nomẽ corresꝑondet agilitati naturali. 3ª ♃

Quantũ ad 4^m de aureolis sũt q̃tuoz ♃es. ℂ ℙrima in gnãli: 2ª i spãli de aureola doctrine. 3ª de aureola vginitatis: 4ª de aureola martyry. ℂ De aureolis i gnãli: ℙrima ♃ ẽ qd sit. Est ãt gaudiũ qõdã ꝺoꝛib⁹ a se factis q̃ hñt rõnem victorie excellẽtis: vñ ꝓz ꝙ differt ab aurea q̃ ẽ gaudiuz de deo & debeẽ victorie cõi: & sic̃ illa i aia ẽ ꝓncipal'r: sic & ista: sz ꝓ redũdantiã i corꝓe erit q̃dã decẽtia & pulcritudo singularis repñtatiua aureole: ꝓdicatori i oze: vginib⁹ i illa pte: martyrib⁹ i cicatricibus vel alys ptib⁹ corꝓis ꝛz genus martyry. vt statiz ex aspectu corꝓis sciaf q̃lis g̃ fuit: vgo: martyr: aut doctoꝛ. Sũt ãt tres ꝛm tres aie vires & tres victorias excellentes. ℙreeminet simpliciter aureola martyꝝ: post quã illa doctoꝝ: vt ꝓz i cathalogo scoꝝ: qz i letanys ecclia ꝓfert martyres doctoribus &

doctores ꝟginib⁹:vna ãt ꝓferẽ alij eiusdẽ spẽi ꝟz excellentiã actus:vt g acerbi⁹ martyriũ aut g puriorẽ ꝟginitatem vitãdo occasiõcs:aut g plures saluat ꝑdicãdo:aut g freqntius ꝑdicat. Unde paulus g plus alijs laborauit dicit: De reliquo reposita ẽ mihi corona iustície ꝛc. Nõ cõpetit ãt xpo ꝓ prie:qr nihil ẽ id cui ẽ silẽ:nec ãgelis:qr i eis nõ ẽ pugna:cũ
2ª ꝑ sint imortales ꝛ incorruptibiles. ¶ 2ª ꝑ ẽ i spãli de aureola doctoꝝ:qꝫ eis ꝺbẽt ꝟz glo.can. vlt.ephe.i.ꝛ dani.12. Qui ad iustíciã ꝛc. 2º gb⁹ doctoribus:qr nõ solũ ꝓlatis ꝛ magris i theologia:sz alijs dũ tñ missis:nec illis nisi actu ꝑdicãtib⁹.
3º cui doctrine:qr de ꝓtinẽtib⁹ ad salutẽ:vñ lz laudabile viteqꝫ hoiuz nec̃iũ aduocatõis offñ maxie a ꝓncipib⁹ premys oporteat remunerari. C. de aduo. diuer. iudi. l. laudabile:nõ tñ hẽbũt aureolã:ꝛ idẽ de medicis:phis ꝛ alijs:immo nec theologis dũ philosophica docẽt:nisi ꝓut his vtũt ad declarationẽ Thome:captiuãtes oẽz itellectũ i obseqũ fidei:sic̃ paul⁹ ẽt deus poetaꝝ vtit ꝑdicãdo. 4º de mõ:qr siue scripto siue verbo:legẽdo vel ꝑdicãdo duz tñ publice merent eã:vñ mulier hãc aureolã hre nõ põt: cui ꝑdicare ñ licz nec fraterne correctõi debeẽ. 5º de fine. qr si ꝓp vanã gliaz vl lucrũ tpale vbũ dei adulterat:recipit mercedẽ suã quã nec ꝓ pnãz recupat: qr pñia nõ viuificat mortua.
3º ꝑ dñtur ãt mortua nõ solũ sine charitate fcã:sz ẽt sine recta itẽtiõe ꝛ q̃cũqꝫ nõ fuerũt a ꝑn⁹ meritoria. ¶ 3ª ꝑ. ẽ ō aureola ꝟginũ. ꝑº i gnãli ꝙ debeẽ canticũ nouũ nõ ꝺicit nec vidus sic̃ ꝛ fruct⁹ cẽtesim⁹ ꝓ illis. Uirgitas ãt ꝺportat duo .s. mẽtis puritatẽ ꝛ carnis itegritatẽ. Jn spãli ãt btã vgo hz ꝓp pugnã hostis:nõ aũt abel:qr hũit ꝓpositũ nubẽdi ꝛ procreãdi si vixisset:aliogn peccasset nisi ꝛ ipe spũ sctõ ꝺtinuit: ꝛ silr Jeremias de q̃ hieronym⁹ i plogo sup eũ: Uirgitate sua euãgelicũ vitꝫ xpi ecclie dedicãs ꝺilio spũssancti lege ꝑuata ꝺtinẽs:hz aureolã ñ ãt filia iepte q̃ ꝟginitatẽ fleuit: helias ãt sic. Sz de oppssis si ex post fcõ ꝺsẽtiãt ꝛ finalr penitẽãt:recupãt aureolã:qr ꝺsensus seqñs ñ ꝑt eẽ actus ꝑcedẽtis:vñ ꝓ carnis corruptionẽ solã nõ ꝑdit ꝟginitatẽ: ꝓ cõsensus ãt ꝑdidit sz recupabilr:sz qñ ista duo sil⁹ ꝺcurrũt:tũc irrecuperabilr ꝑdit. De eunuchis ãt videẽ ꝙ i nouo testõ hẽant illi g nolẽt actũ illũ exerceẽ ẽt si posset:nec illã põz vellẽt hre ad vsuz:g vero dolẽt de sua ipõ ꝛ vellẽt eẽ potẽtes ad ꝟ vt voluptates experirenť:nõ hũt. Primi ẽt g minus hũt de pugna q̃ alij:minus hũt de corona:hũt talẽ ali q̃lez:qr ẽ excellẽs victoria ꝟz genus:vñ nereus ꝛ achileus: eunuchi:cũ aureola martyrij hũt ẽt aureolã virginitat⁹:qr verisile ẽ ꝙ si potuisset nubere noluisset g tã efficaciter domicille nuptias abycere suadebãt:ꝛ silr Jo.ꝛ pau. ad ꝋstãtiã. Sz de eunuchis ve. testa. secus ẽ:vñ vr ꝙ daniel ꝛ socij eunuchi nõ hũt eã:qr illud ꝓpositũ nõ hẽbãt:cũ tunc ñ eẽt tps virgitatis. De pueris ãt ꝺptizatis:vr ꝙ hẽant pfectã: qr lz nõ hẽant virginitatẽ acgsitã:hũt tñ ifusaz:qr vtutes i fuse sunt magis ꝺnexe q̃z acgsite. Uideť gũt absurdũ ꝙ aliquis hẽat virtutẽ virginitatis ꝛ cũ ꝟ itegritatẽ carnis:sine ꝓposito mẽtis actuali:ꝛ ñ hẽat aureolã q̃ magis respic̃ actũ exteriorẽ q̃z iteriorẽ. Pueri aũt bũerũt carnis itegritatẽ lz nõ ꝓpositũ mẽtis. Sz dicẽdũ ꝙ virtus q̃ nõ ẽ de nec̃itate salutis nõ oz ꝙ ifundať cũ alijs: qr absurdũ videẽ ꝙ virt⁹ ifusa sine pctõ ꝑdať. vel dicẽdũ ꝙ aureola debeẽ actui nõ hũtui nec ꝓuatiõi:puer ãt nullũ actũ hz:qr carnis itegritas
4º ꝑ iact⁹ ꝓuatiõe ꝺsistit. ¶ 4ª ꝑ ẽ de aureola martyrꝫ ad quã tria regrunť:pena:cã:ꝛ volũtas:nã ꝺicio vl ꝺispõ charitatis oĩbus aureolis ẽ cõis:qr aureola supponit aureã:debeẽ g̃ solũ pp penã mortis:vñ pz ꝙ nec obediẽtib⁹ solũ debeẽ: q̃uis ꝓbiaz macteẽ ꝓpa volũtas:ẽt si duret obia vsq; ad mortẽ:nec paupib⁹ q̃uis moriãť mũdo:nec ꝓ pñiaz q̃uis crucifigant carnẽ suã:nec btã virgo q̃uis plus doluerit q̃z martyr:eã hz:nec btus dñic⁹ g sitiebat martyriũ:nec btus Jo.euan⁹ g calicẽ passiõis volũtarie bibit:nec pueri in ca-
mino ignis:nec Siluester g ñ ex passiõib⁹ obyt:nec Lucretia q̃ se illicite iterfecit:alie sic:q̃ ꝺsilio spũs scti ne corrũperenť se submerserũt:de gb⁹ dic̃ Aug. i. ō ciui. dei ꝛ Sampsõ ꝛ machabei:alꝫ nõ:qr mãtyriũ ẽ circa mortẽ ab alio illatã. Si gs ãt genus mortis sibi eligat vt btus petr⁹ g petiuit vt versis pedib⁹ crucifigereť ne silj pena ꝟnus punireť vt dñs nõ ꝑdit. Si ãt ꝓp se ipz vt tollerabiliorẽ bẽat:ꝑdit:sicut dicit hieronymus de seneca quẽ Nero occidit ꝙ fuisset martyr nisi genus mortis elegisset optione data sibi:vt. s. i balneo vtroqꝫ brachio minuereť ꝛ sic insensibilr moreret:ꝓp qõ tertio dialogoꝝ sctus gdã occidẽdus a lõgobardis mõtis optiõe sibi data:nullã eligere voluit sz dixit se illã tolleraturꝫ quã dñs ꝓmitteret:quẽ tñ dñs a morte eripuit. Nec refert vtrũ mors statiz aut postea seq̃ť:dũ tñ ꝓp illud causeť vel accelereť:vñ de mortuis i carcere vel i exilio martyria agunť:qr hꝺ i eis mortes accelerasse ꝓsumunť. Si ãt martyr suscitaret ꝛ iteꝝ martyrizaret:certũ ẽ ꝙ ō vtraqꝫ morte gaudiũ hẽbit ꝛ duplicatũ vel mãlr vel virtualr:ꝛ sic ꝓp duas mortes:videť btus Sebastian⁹ duas aureolas martyrij hũisse ad ꝟ ingt me dñs suscitare dignat⁹ ẽ ꝛc. 2º requirit cã:qr. n. martyr testis ẽ i cã fidei:ꝓ eccl̃ia:ꝓ q̃cũqꝫ articulo fidei:vel iure eccl̃ie:aut q̃cũqꝫ virtute: qr virtutib⁹ despõsať eccl̃ia xpo:moriať:martyr ẽ. 3º regrit volũtas: qr si dormiẽs gs occidať aut fugiẽs vel se defendẽs iuitus martyr nõ ẽ:vñ Mauriti⁹ cũ socijs suis arma ꝓiecit vt fieret martyr. De inocẽtibus tñ eccl̃ia sicut de martyribus solẽnizat:ꝛ certũ ẽ ꝙ gaudiũ spãle hñt de morte ꝓp xpz suscepta lz nõ electa: vñ nõ ẽ ꝓpleta rõ aureole. Qui ãt cruce signati i bello hostiũ xpi pugnãdo pereũt:martyres fiũt: qr nõ se sz xpz ꝛ eccl̃ia ꝛ ofendẽdo moriũť:vñ morte nõ fugiũt.

Quantũ ad 5ᵐ de fructibus sunt tres ꝺnes. ¶ Pri⁹ ꝑ ꝺ gd ẽ fructus: qr fructus ꝓut distinguiť ab aurea ꝛ aureola ẽ ꝓmiũ qõ spãliter debeť hoi ex ꝟ q̃ ex semine verbi dei in spũalitatẽ ꝺsurgit excollẽdo carnẽ suaz: vñ aurea ẽ gaudiũ ō deo:aureola de triũpho:fructus vero est gaudium ꝛ delectatio de spirituali exercitio: qr delectatio spiritualis debeť specialiter illi g abdicauit a se carnalẽ affectũ. ¶ 2ª ꝑ ẽ cui virtuti fructus debeatur. Ubi dicunt
2ª ꝑ doctores ꝙ sicut aureola nõ debeť cuilibet victorie sz excelleti ꝛ in mã excelleti:sic ꝛ fructus suo mõ:qr. n. ꝓportat ō lectationẽ debitã spnẽti delectationẽ: iõ debeť illi virtuti non q̃ spnit minores delectationes sicut gustus puta abstinentic:sz q̃ spnit maiores. s. venereas:sicut ꝺtinẽtie ꝛ castitati. ¶ 3ª ꝑ ẽ de diuisione fructuũ:qr cũ fructus debeatur
3ª ꝑ ꝺtinẽtie ꝟz diuersos modos ꝺtinẽdi sũt diuersi fruct⁹. Cõtinenti. n. ꝺtinẽtia ad salutẽ:q̃ minor nõ sufficit sicut est castitas ꝺiugalis:debeť fruct⁹ xxx⁹. ꝺtinẽti vero ꝺtinua habundãti ꝟz determinatũ tps:sicut ẽ ꝺtinẽtia vidualis q̃ absẽt a scõis nuptys:ꝺbeť fruct⁹. lx⁹. ꝺtinẽti ãt simplr ꝛ vlr qõ ẽ ꝓ perfectionẽ virginalẽ:debeť fruct⁹ cẽtesimus. Et sic̃ ad aureolã nõ sufficit votũ seu ꝓpositũ sine effectu:sic nec ad fructũ:vñ si gs incõtinẽs in morte peniteat cũ ꝓposito ꝺtinẽdi:aureã gdẽ hz ꝟz nõ fructũ. Qui vero corrupt⁹ pctõ penitẽs vixit sanus cũ ꝓposito ꝺtinẽdi nisi mrimonialr: fructũ hz xxx^m: ꝟz si cũ ꝓposito ꝺtinẽdi simplr: hz fructũ lx^m. Nã cẽtesimũ hre nõ põt sic̃ nec aureolã ex q̃ corde ꝛ corpe semel corrupt⁹ ẽ. ¶ Ad ar^m dicẽduz ꝙ minor ẽ falsa sicut ꝓbatũ est in 3ª ꝑne ꝓmi articuli:ꝛ iteꝝ ꝓbari ꝑt:qr cũ beatitudo sit ꝓpuz bois bonũ in quo nõ cõicat cũ brutis:boies ãt cuz brutis cõicant i bonis corporalibus. g̃ i his bonis nõ ꝺsistit btitudo. Nec valet ꝑ⁸ ꝓbatio:qr bonũ cõius ẽ meliꝰ q̃z minus cõe si sint eiusdẽ rõnis:ꝟz si sint diuersaꝝ rõnũ:nihil ꝓhibet ꝙ illud qõ ẽ ꝓpriũ pauciorib⁹ sit melius q̃z illõ qõ ẽ cõe pluribꝰ:imo sic ẽ nec̃iuz:qr illa in qb⁹ pfectioza differũt ab iperfectionibus oz eẽ mobiliora q̃z sint illa in qb⁹ cõicant cũ eis:qr rõne illoꝝ in qbus cõicant vt sic vnũ non

ē perfecti⁹ altero: sed solū rōne illoꝝ in quibus dīnt. Perfectiones aūt corporales ⁊ spūales nō sunt vnius rōnis: et iō nihil ꝓhibet pfectiones spūales que pauciorib⁹ conueniunt eē nobiliores ꝗ̄ pfectiōes corporales que cōueniūt pluribus. zᵃ ēt ꝓbatio nō valet. qz lz beatitudo sit pfectio hoīs: nō tm̄ oz ꝙ sit perfectio ei⁹ ꝯ totū qō est i ipo sz ꝯ id qō est nobilius ⁊ pfectius: ⁊ illud est aīa ꝯ supores ei⁹ potētias q̄ sūt itellect⁹ ⁊ volūtas: ⁊ iō in pfectiōe alicui⁹ istaꝝ potentiarū cōsistit beatitudo: ⁊ nō i pfectiōe totius cōiuncti imediate. ¶ Ad ar⁹ i ꝑriū solo pz ꝙ zᵐ articlm̄ qūo bꝫ supnālia educuntur de potētia ⁊ qūo non.

¶ Si mali in inferno peccabūt. Bi. L a

Hic oritur questio ex premissis ducens origenē. Supra enim augu. loquens ō malis i iferno dānatis: ⁊ bonis in celo glorificatis: dixit ꝙ nec bonis volūtas: nec malis facultas eē peccādi poterit. Et de bonis quidē constat: sed de malis a quibus volūtatē malam nō remouet queriť: qūo sit verū eos nō posse peccare: imo qūo verū sit eos nō peccare cū malaz habeāt voluntatem. Quidā autēm illā volūtatē non esse peccatum: ꝫ suppliciū tm̄. Alij vero peccatū eē fatenter: sed per illud eos nō mereri aliquam penā: qz non est ibi locus merēdi. illud ergo peccatū dicunt nō eē meritū supplicij sed suppliciū mali meriti qō in hac vita precessit. De hoc aūt aug. ita dicit. Temp⁹ acquirendi vitā eternā in hac tm̄ vita deus hoibus dedit vbi voluit etiam penitentiam eē fructuosam: iō hec pnia fructuosa est: qz pōt hic homo deposita nequicia bene viuere: ⁊ mutata volūtate merita simul operaq̄ mutare: ⁊ ea gerere que deo placeāt. Qō qui in hac vita nō fecerit: habebit quidez penitentiā i futuro seculo de malis suis: sed indulgentiam i cōspectu dīni ñ inueniet: qz ⁊ si erit stimulus penitudinis: tm̄ nulla erit ibi correctio voluntatis. a talibus enim ita culpabitur iniquitas sua: vt nullatenus ab eis possit vel diligi vel desiderari iusticia. Volūtas. n. eoruz talis erit vt habeat sēp in se malignitatis sue supplicium: nunq̄ tm̄ recipere possit bonitatis affectuz. Quia sicut illi qui cū xp̄o regnabūt nullas in se male voluntatis reliquias habebūt: ita illi qui erunt in supplicio eterni ignis cū diabolo ⁊ angelis eius deputati: sicut nullā habebūt vltrius requirem: sic bonam nullatenus poterunt habere voluntatem. Et sic̄ coheredibus xp̄i dabit perfectio gratie ad eternam gloriā: ita cōsortibus diaboli cumulabit ipa malignitas penaz: qm̄ exteriorib⁹ deputati tenebris: nullo illustrabunt interiori lumine veritatis. Ex his appet reꝓbos i iferno pniam sic gesturos: vt p eā prauā voluntatē nō deserāt: ⁊ illa maligna volūtas erit eis ad cumulū pene: p quā tm̄ nō merebunt: qz nullus meretur nisi in hac vita.

¶ Quare dīr tenebre exteriores. b

Hic q̄ri ꝑt q̄re ille tenebre qb⁹ involuēť mali i gehēna dīr tenebre exteriores. Quia tūc mali penit⁹ extra lucē corpalē ⁊ spūalē. s. dīni erūt. Hūc. n. ⁊ si patiāť tenebras i cecitate mētis: nō tm̄ penit⁹ extra lucē dei sūt nec corporali luce priuāť. De hoc Aug sic ait. Ira dei ⁊ i iudicio erit: ⁊ hic ē i cecitate mētis cū dāť mali i reꝓbū sensū. Ibi exteriores tenebre erūt: qz tūc petōres pēit⁹ erūt extra deū. qd ē. n. pēit⁹ eē extra deū nisi i sūma cecitate. Siqdē habitat ōs lucē iaccessibilē. Hec āt tenebre hic iā icipiūt i peccāte cū ab interiori dei luce secludiť: ꝫ nō penitus dū i hac vita ē. Ecce q̄re ibi pcōr dī pati exteriores tenebras ⁊ nō hic: qz ibi secludet penit⁹ a luce dei: qō ñ hic. Sz qūo itelligēda ē illa seclusio An qz nō videbūt deū p spēz: ꝫ necaligs videt hic deū p spēz. an p dissimilitudinē quā facit petm̄ iter deū ⁊ hoiez: ꝫ ⁊ hic miti p grauia petā elōgant a deo: an qz deū odiūt ita vt velit eū nō eē: Sz ⁊ hic mīti deū oderūt: ō qb⁹ scriptū ē. Superbia coꝝ q te oderunt ascēdit sp. Que ē ergo illa elōgatio. Sane exteriores tenebre itelligi pñt q̄ daz malignitas odij ⁊ volūtatis q̄ tūc excrescet i mētib⁹ reꝓboꝝ: ⁊ q̄dā oblivio dei: qz tormentoꝝ interioꝝ ⁊ exterioꝝ dolorib⁹ adeo afficiētur ⁊ turbabūť vt ab illis ad cogitādū aliqd de deo vix vl raro vl nūq̄ mentē revocēt. Ut q nimio pmunť pōdere: adeo stupescūt ⁊ turbātur: vt i. teri i alia cogitatōez nō extēdāt: ꝫ illuc tēdit ipetus cogitatōis vbi sentiť vis doloris. Sz in hac vita nll⁹ adeo malus ē: vt penit⁹ secludať a cogitatōe ōi q nec pdit appetitū brītudis ⁊ q̄ndā boni amorē quē nāl⁹ hz rōnis creatura. Illas āt exteriores ⁊ pfundissimas tenebras reꝓbos ꝑpessuros post iudiciū dicit aug. opponēs ō illo diuite q i iferno posit⁹ elevās oc̄los vidit abraā ⁊ i sinu ei⁹ lazarꝝ: c⁹ cōparatōe coact⁹ ē ꝓfiteri mala sua vsq̄ adeo vt fratres roget ab his pmoneri. Qō añ iudiciuz factuz legiť: ꝫ post iudicium in ꝓfundioribus tenebris erūt impij: ⁊ nullam dei lucem videbunt cui confiteantur.

¶ De animabus damnatoꝝ: si quam hñt noticiam eoruz que hic fiunt. c

Reterea q̄ri solet si reꝓboꝝ aie q̄ nūc i iferno cruciāť notitiā hñt eoꝝ q̄ circa suos i hac vita gerūť ⁊ si aliquo mō doleāt sup ifortunijs suoꝝ caroꝝ. Hāc qōnē aug. cōmemorat ex pte eā explicās: ex pte vero isolutaz relinquēs. Ait. n. Queret aliqs an vllus doloꝛ tāgat mortuos ō his q̄ i suis p⁹ mortē ꝓtigūt: vl qūo ea q̄ circa uos agunt̄ noverit spirit⁹ defunctoꝝ:

Cui rñdeo magnā eē qōnem nec ī pñti dissere dā. Uerūtñ breuiter dici pt q est cura mortuis ō suis caris: vt de diuite legit: q dum tormenta apō ferос patereť: leuauit oculos ad abraā: t iter alia dixit. Habeo.n. qnq fratres: mitte ali quē ex mortuis vt testeť illis ne t ipsi veniant ī hūc locū tormētoz. Hñt eni mortui curā de viuis quos sciūt viuere: qz nec ī locis penaz videt eos: vbi diues sine fratrib⁹ erat: nec i rege btōz vbi lazarū t abraā q̄uis longe: agnoscebat. Nō tamen ideo cōsequens est scire que circa caros suos aguntur hic vel leta vel tristia.

¶ Quomodo accipienda sunt que de lazaro t diuite leguntur. d

Quis aūt q̄rat qñ intelligať qō de lazaro t diuite legit? Audiat aug. rñsū dicentis. Si qs putat aias corpe exutas locis corporalibus ptericis sint sine corpe: nō deerūt qui faueant t diuitē sitientē i loco corpali fuisse ptēdāt: ipsāq aiam corporeā pparasse liguā: t stillā de lazari digito cupisse. Sz meli⁹ ē dubitare ō occultis q̄ litigare ō icertis: diuitē i supplicio: pauparē i refrigerio eē nō dubito. Sz qñ telligatur diuitis lingua: digitus lazari: flāma inferni: sinus abrae: t huiusmodi vi a mansuetis: a contentiosis nunq̄ inuenitur.

¶ Si sic vident boni t mali. e

Ueri ēt solet vtrūq̄ vicissiz se videāt illi q sūt ī iferno t illi q sūt ī glia? Sicut sci tradūt t bōi malos t mali bonos vidētes vsq̄ ad iudiciū. P⁹ iudiciū vero bōi videbūt malos: ꝛ nō mali bonos. Uñ greg. In fideles i imo positi añ diē iudicij fideles super se in requie attendunt: quoruz gaudia post contemplari non possunt.

¶ De chaos inter bonos t malos. f

Ed cū sancti malos i tormētis videant: nōne aliq̄ ppassiōe erga eos mouēť. Nō ne eos ō tormītis liberari cupiūt? Recolet illō euāgelicū qō abraaz diuiti rñdit. Inter nos t vos chaos magnū firmatum ē: vt hi qui volunt hinc trāsire ad vos nō pñt: neq̄ ide huc transmeare. Quid est ill ō chaos inter bonos t malos: nisi hinc iustitia: inde iniquitas q̄ nulla ten⁹ sociari valēt. Adeo.n. sci ōi iusticie addicti sūt: vt nulla ppassiōe ad reprobos trāsire valeāt: nulla p eis iter scōs fiat intercessio. Quō ergo inde volūt aliq trāsire ad illos ꝛ nō possūt? qz si ōi iusticia admitteret: nō fieret eis molesta liberatio eoz. Uel ita dñr velle t nō posse: nō qz velit t ñ possint: ꝛ qz t si vellēt nō possēt eos iuuare. De hoc ita greg. ait. Sic reprobi a pēis ad gloriā scōz trāsire volūt t nō pñt: ita t iusti p miſi cordiā mēte ire volūt ad positos ī tormētis: vt eos liberēt: sed nō pñt: qz iustoz aie t si i nature sue bonitate miam' hñt: iā tūc auctoris sui iusticie pfecte tāta rectitudine cōstringunť: vt nulla ad reprobos compassione moueantur.

¶ Qz visa ipioz pena ñ minuit beatoz gliā. g

Ostrēo queriť an pena reproboz visa p decolorет gliam btōz? an eoz btitudini pficiat? De hoc ita gre. ait. Apud aium iustoz ñ obfuscat btitudinē aspecta pena reproboz: qz iā vbi ꝓpassio miſie ñ erit: minuere btōz leticiā ñ valebit. Et lz iustis sua gaudia sufficiāt ad maiorē tñ gliā videt penas maloz q̄s p gr̄az euaseřt: qz q ōi claritatē videt nil i creatura agiť qō videre ñ possit. nō ē āt mirādū q scī iā imortales reproboś videāt mētis itelligētia: cū pphe mortales adhuc videre hec omnia meruerunt. Egredientur ergo electi non loco: sed intelligētia vel visione manifesta ad videndum impiorum cruciatus: quos videntes nō dolore afficiētur: sed letitia satiabuntur agētes gratias de sua liberatione visa impiorum ineffabili calamitate. Unde Esaias impiorum tormenta describens t ex eorum visione letitiam bonorum exprimens ait. Egredientur electi. s. t videbunt cadauera virorum qui preuaricati sunt in me. vermis eorum non morietur: t ignis non extinguetur: t erunt vsq̄ ad sacietatem visionis omni carni. i. electis. Letabitur enim iustus cum viderit vindictam.

¶ Hec de pedibus sedentis super solium excelsum quos seraphin duabus alis velabant: scripturi: t si nō auditori commemorasse sufficiat. qui a facie exorsus sedētis: per media ad pedes vsq̄ via duce peruenit.

Circa. 30. t vlti. di. q̄riť vnū tm̄. s. vt rūbri videāt oēs penas dānatoz. Et vř q nō: qz si viderēt cū sint ī charitate q̄ patiēs t benigna ē: ꝓpatereńt. ꝓpa⁹ āt cuz sit pa⁹ t tristi⁹ ñ cadit ī eis. g̃ rc. ¶ Lōtra: qz magis btī debēt videre miſos q̄ eō: sz miseri videt btōs. vñ diues vidit abraā t lazarū ī sinu ei⁹. g̃ rc. ¶ R⁹. hic sūt tria videda. ꝑmo de multiplicitate penaz t diuersitate i gnāli. 2⁹ de affectōe eoz t miseria in spāli. 3⁹ de visione mutua bonoz t maloz.

Quantū ad p^m sūt. 3. ꝑnes. ¶ P^a de pena eoz spūali: qz ꝑter oēz penā corpalē vl'a corpore cātā bñt penā spūalē q̄ dř vermis ꝓscie g nō morit: t iste est remorsus ꝓscie t sinderesis: de quo dicit Aug⁹. Jussisti dñe t sic ē vt pena sit sibi oīs iordiat⁹ aīus. q̄ pena lz nūc nō sit multū afflictiua sicut etiam dolor carētie beatitudinis nāl'r amate q mō paruus ē delitys delinitus: sed tunc erit maxim⁹ t vtraq̄ pena t oīs alia spiritualis nomine vermis continet: quia de omni cogitato presenti ꝑterito t futuro dolebūt: quia sibi omnia displicebunt: t sibi met sibiipis: sicut p^a ꝑ

eꝝ diligentibus deū oīa in solatiū ⁊ bonū. sic igit̄ desperatio ⁊ obstinatio ⁊ oīa alia spūalia ymis noīe ꝓtinent̄ q̄ immediate de putredine pct̄i generant̄ sine corpe aliquo adhibita.

z° ꝑ ¶ z° ꝑ ē de penis corpalib⁹: qr ꝑter penā ignis hēbūt penas alioꝝ triū elemētoꝝ: nō. n. manebūt mixta ꝑter corpa hūana: sz solū corpora simplicia celestia: ⁊ q̄tuor elemēta: sz nō patient̄ immediate a corpib⁹ celestibus a gb⁹ nō tāgent̄ immediate: imo post diē iudicy nec ea videbūt: sz a q̄tuor elemētis affligent̄. Et de igne gdē manifestū ē ꝓ multas auctes: ⁊ verificabit̄ qō pitbagoras posuit ignē carcerē iouis. i. dei punientis. De aq̄ iob. 3z. Trāsibūt ab ags niuiū ⁊c̄. De aere: qr mittent̄ i tenebras exteriores: qr nō videbūt clare sz obscure ⁊ solū illō qō ꝑt ꝓtristaī. Terra ēt affliget: qr erūt i cētro in vilissimo loco mūdi q̄ erit eis loc⁹ fetidus ⁊ turbulētus. Uñ dr̄ sulfur ⁊ spūs ꝓcellaꝝ ps calicis eoꝝ. Ibi ēt erit flet⁹ ⁊ stridor dentiū: stridor gdez ꝓp frigus niuiū: fletus āt ꝑm q̄sdā: qr fumus tormētoꝝ ascēdet i secula. sz ꝓbabilius ē ꝙ nō sit ibi fum⁹ nec resolutio lacriaꝝ formal'r sz vtual'r

3° ꝑ .i. dolor ⁊ ꝓturbatio capitis q̄ ex his cāri solet. ¶ 3ª ꝑ ē de ꝓpatione istaꝝ penaꝝ adinuicē. Ubi ē sciēdū ꝙ pena spūalis i gehēna maior ē oī corporali: qr dolor de ꝓpatione maximi boni ē maꝛius ad qō oꝛ ꝙ oēs dānati hēant cognitiones hic vel ibi sibi reuelatā de magnitudīe btitudinis supnālis: al's plus dolerēt de pditione boni nāl'r cogniti q̄ de pditiōe maioꝛis boni total'r ignorati: sz iter penas corporales pena ignis maior ē: vñ illa i scriptura freq̄nti⁹ noīat̄: rō tñ quoꝛūdaz qr ē maꝛie actiuus iō ē maxime afflictiu⁹: nō ē necia: qr celū est maꝛie actiuū nō tñ maxime afflictiuū: sz cū B regrit̄ ꝙ sit maꝛie actiuū effect⁹ discōueniētis ipsi passo: ⁊ sic ē de igne. Uarietas aūt penaꝝ calidi ⁊ frigidi: ñ ꝑstat eis refrigeriū sz auget suppliciū: qr vl'illa ē successiua vt scriptura inuit ꝙ trāsibūt ab vna i aliā: ⁊ erit tps eoꝝ in secula: qō ipoꝛtat successionē nō siltatez: qr nō paulatim recedet̄ ab vna remittēdo: nec paulatiz trāsferant̄ i aliā intēdendo: qō eēt refrigeriū: sz subito a caloꝛe maximo trāsibūt ad frigus maximū: vel ꝑz alios sicut gl'ia btōrū est tota sil': sic pena maloꝝ: ⁊ caloꝛe ⁊ frigoꝛe sil'affligent̄: qr B nō erit ꝑm imissionē haꝝ q̄litatū sensibiliū q̄. sua ꝓprietate mutuo se nō ꝓpatiunt̄: sz ꝑm imutatōes spūales q̄ simul sunt i medio ⁊ pari ratione in oꝛgano.

p⁴ ꝑ **Quantū** ad z⁹ de ipsoꝝ desperatiōe ⁊ obstinatōe sunt tres ꝓnes. ¶ ꝓ 1ª de possibilitate appetendi nō cē. s. ꝙ creatura rōnal nō ꝑt appetere nō eē pp quam cūq̄ miseriā vel tristiciā: volūtate nāli vel voluntate deliberatiua seq̄nte rōnez rectā: sz solū seq̄nte rōnez erroneā. ꝓ 1ª ᵐ pz: qr desideriū nāle ē pp getē. in nō esse āt non ē nec pōt esse ges nāe: qr nō esse nāz interimit: ⁊ iō nāli desiderio nullus pōt appetere nō esse ad vitandū penale eē: qr nā nō odit penale eē nisi pp desideriū getis ab illa pena. Uñ dic̄ Aug. si qs dicat nō esse magis q̄ miser esse vellez: rñdebo: mētiris: qr cū miser eē nolis: eē tñ vis. z ᵐ pz: qr si volūtas eligat aliqd vt deliberatiua: tunc aut segt̄ rōnez rectā aut falso erroꝛe deceptā. si sequat̄ rōnez rectā: sic dicendū ē ꝙ miserū esse q̄cūq̄ miria pene magis ē eligibile q̄ oīo nō esse: qō pz ꝑ° sic. Oē illud qō aliqs rōne ꝑeligit: necesse ē ꝙ cuz ad illud quenerit melioꝛi fiat q̄ eēt hūdo aliō qō refutat: sz ille q̄ quenit oīo ad nō esse: nō est melioꝛ q̄ si eēt miꝛ: immo deterioꝛ si recte dici possit qr miseria nō tollit oē bonū sicut nō entitas. q̄ q eligit nō esse ꝑi⁹ q̄ miꝛ esse nō eligit recte. Itē miria nō est mala nisi inq̄tū tollit aliqō bonū: sz oīo nō esse plus tollit de bono q̄ miꝛuz eē. q̄ peius ē non eē q̄ miserē eē ⁊ magis fugiēdū. Itē ꝛz Aristotelē 9°. ethicoꝝ Amabile gdē simpl'r bonū: vnicuiq̄ āt bonū ꝑꝛiū. nllus igit̄ amat seu eligit aliqd nisi id extimet eē bonū sibi: sz nullus ꝑt recte extimare ꝙ nō esse sit bonū sibi neq̄ positiue. vt de se pz: neq̄ ꝓpatiue seu negatiue. q̄ nō eē nullo mō pōt

ꝓo quocūq̄ statu recte eligi. Minoꝛ ꝑbat̄ q̄tuz ad ptem dubiā: qr qō ē bonū alicui quocūq̄ dictoꝝ modoꝝ: supponit ipz esse: aliter nō eēt bonuz ei magis q̄ cuicūq̄ aly: oīo aūt nō esse nihil supponit sz totū destruit: q̄re ⁊c̄. Et hoc intelligendū est ēt si non esse posset al's eligi sine pctō. 3ᵐ pz: qr si volūtas seq̄tur rōnez erroneaz: sic ꝑt ꝑeligere nō eē ei qō ē miseꝝ esse: qō pōt ꝓtingere dupliciter. Uno mō q̄n ꝑ vrgentē miriaz alig volūt nō esse i miria: ⁊ iō se ītermunt estimātes se dr̄e q̄si qōdā esse occultū in quo nec hēant bona hui⁹ mūdi nec patiant̄ mirias qō putant qōdaz melius eē. Uñ Aug. 3° de libero arbitrio dicit. ꝙ aliq vrgēte miria se interimūt: eo ꝙ fugiūt illuc vbi foꝛe meli⁹ putauerunt. Alio mō ꝑt ꝓtingere q̄n aliqs ꝑ vehemētiaz miriē icidit i tantā ꝑturbationē ⁊ obnubilationē rōnis ꝙ credit nō eē oīo foꝛe meli⁹ q̄ in miria eē: qō ē absurdū: cuz ꝓpatio mali nō sit bona nisi ꝑ assecutionē boni oppositi: nō esse aūt nō ē assecutio alicui⁹ boni q̄litercūq̄ possit cōfingi: ⁊ iō talʼnihil eligit: ꝑ qō erronea ē electio eius tāq̄ nihil eligētis sicut ꝓcludit Aug. ¶ z ª ꝑ est de desperatiōe eoꝝ q̄tū ad factū esse: qr sic sunt ōspati ⁊ obtenebrati ⁊ absorti penis ꝙ volūtate deliberatiua errāte vellent nō eē. ꝓimo qdē si esset possibile vellēt btī eē: vñ diues petiuit refrigerari linguā. Scōo supposito ꝙ illud nō sit possibile vellent ñ eē: supposito ēt ꝙ esset possibile ⁊ vtrūq̄ vellēt esse possibile. vtrūq̄ igit̄ volunt q̄dā velleitate: sz neutrū electiōe pfecta q̄ non ē ipossibiliū. qr sciunt vtrunqz ipossibile. Or ꝙ dr̄ desiderabunt hoīes moꝛtē: intelligendū ē de velleitate ipfecta ⁊ erronea. qr ꝑm vitatē melius est eis miros eē q̄ nō eē: imo eē sic est qōdaz bonū: nō esse aūt est oīo nō bonū. Or āt dr̄ de iuda ꝙ bonū erat ei si natus nō fuisset: itelligit ꝙ melius fuisset moꝛi i vtero cū pctō oꝛiginali q̄ nasci ⁊ dānari ꝓ actuali taz graui. ¶ 3ª ꝑ est de obstinatiōe: qr mittent̄ in tenebras: nō solum exteriores sz interiores. Obscuratū ē insipiens coꝛ eoꝝ. Nō possunt. n. bonū bene velle: sz oīs volūtas eoꝝ ōliberatiua ē mala. ¶ Lōtra hoc tñ arguit̄ triplʼr.

¶ ꝑ° sic: qr g hz qcqd hēbat qñ poterat bñ velle: ꝑt bñ vlʼe sicut tunc: qr vbi est eadē cā ꝑt esse idē effectus: sz angelus malus hz arbitriū ita libeꝝ sicut vnq̄ q̄ est tota cā ꝑ quaz pōt velle bñ: qr nālia remāserunt i eis integra. g̃ ⁊c̄. ¶ Solutio g hz nunc qcquid hēbat ꝓus itrinsece ⁊ extrīsece: pōt qō poterat ꝓius: al's nō: vt si subtrahat̄ igni calefactibile nō calefaciet: vel si subtrahat̄ vnus trahētiū nauē ali⁹ forte nō poterit trahere hz āt dei iustitia nō coopari ad bonū damnatis sic ꝓus: nec saluatis ad malū: vñ sic̄ elementa ñ agēt iuicez q̄tuis vtutē hēant: qr ōs ñ coopabit̄ sic̄ ꝓus: nec erit miraculū ignē non agere sic̄ i camino fuit: qr stat⁹ ille B regret: ita ī ꝓposito: bonino poterūt peccare: nec mali bñ agere: nō qr nō hēant voluntatē q̄ peccat̄ ⁊ q̄ recte viuitur: sz qr ōs ad hoc ñ coopabit̄: qō eēt nūc miraculū sicut i btā virgine q̄ nō poterat peccare: tūc aūt nō erit: qr cōis lex illius stat⁹ B regrit. ¶ z° sic. Motus ꝑcedens ⁊ ges seq̄ns sunt eiusdē rōnis: si. n. graue mouet̄ nālʼr deoꝛsū: q̄n erit ibi gescet ibi nālʼr: sursuz vo sic̄ mouet̄ violēter sic ⁊ gescet violenter: sz Angelus libere ⁊ volūtarie elegit qō elegit q̄ do peccauit: ita ꝙ potuit ꝑiū eligere ⁊ illud respuere. g̃ libere ibi gescit ⁊ voluntarie: ita ꝙ pōt nō gescere sz ab illo resilire. ¶ Solo. dicēduz ꝙ q̄n ges sequit̄ ad motū sic ꝙ nō est aliq̄ alia cā mot⁹ q̄ getis: tūc est va maioꝛ: sz pōt esse alia cā quietis cū illa q̄ erat cā mot⁹: ꝑ qō pōt eē maioꝛ firmitas i quiete q̄ i motu. Sicut btī ꝓus libere ⁊ nō necio fere bantur i btitudinē quā bñt: ita ꝙ poterāt ñ ferri: qr sola cognitione enigmatica i illū tēdebant: sz nūc ꝑ visionē clarā i illo gescunt: ⁊ iō nec possunt nō quiescere: sil'r i dānatis qr in via aderat gnālis ifluxus ad vtrūq̄: inde ē ꝙ idifferenter possunt bñ ⁊ male velle: sz postq̄ sunt i termino: diuina oꝛdinatio hz oppositū: vt aliq̄n sit status i motu creature ꝑi

ritualis sicut erit ges ꝑpetua ī cozporib⁹: vñ sicut ī illo statu ⁊ sitū ī quo erunt stelle celi qñ cessabit motus celi in illo ꝑpetuo remanebūt: ita ⁊ ī ꝓposito. ¶ 3° arguit qꝫ angelus nec ante nec ꝓst peccare ꝓssit ⁊ qꝫ nō ꝓssit aliquo modo variare nec nisi bñ iudicare nec eligere: qz angelus se hēt ad ꝑnes sicut hō ad ꝑnci⁹ ī iudicādo: qz ñ discurrit ⁊ ꝑ ꝑñs ī eligēdo: sz hō nō pōt non assentire ꝑmis ꝑncipys speculabiliū nec agibiliū: nec pōt nō appetere vltimū finē: nec ī talibus ꝑt errare nec peccare. g̃ angelus ī nullis. ¶ Solo qꝫ tuz ad ꝑnes nēcio ꝑñtes ex ꝑmis ꝓncipys taz ī speculationibus qꝫ ī agibilibus: verū ē qꝫ angelus se hz ad illas sicut hō ad ꝑnci⁹: qz nō discurrit: sz qꝫtū ad alias nō oz: īmo nō ē possibile: qz in mā ꝓtingēte nulla vlis ē vā: sz subꝫrie simł sūt vere ⁊ false: sicut qꝫ ois vel nulla mater diligit: ⁊ qꝫ ois hō vel nullus sit albus: ⁊ ī talib⁹ nō necessitat intellect⁹ angeli. ois āt mā mozalis ē ꝓtingēs variabilis ⁊ nō nēcia quā tuz ad illa in gb⁹ peccāt: vñ circa talia potuit ⁊ pōt intellectus angeli deficere ⁊ voluntas.

p^a ꝑ **Quantuz** ad 3^m de mutua visione bonoꝝ ⁊ malozuz sunt tres ꝑnes. ¶ Prima de visiōe malorum a bonis: qz penas maloꝝ vident visione itellectuali ⁊ cozporali. Intellectuali qdē sp vident ī deo penas malozū vt ⁊ beatitudo sua ꝓpatione ꝑry magis placeat ⁊ vt de ea sione yberiozes gr̃as agant. Uisionē ēt cozporalē habebūt nō qdez ī celo exūtes: ꝓp maximā distantiā: sz egrediēt ad cozporalr videndū: vel terrā opacā vsqꝫ ad ifernū trāseūdo deo ad nutū eis assistēte ad duo coꝛ sil'locādū: vl' terra sic erit pervia qꝫ nō obstabit eis ad videndū igné ⁊ ardentes: q̃ tñ nō sufficiet oculis dānatoꝝ ad videndū solez ⁊ stellas z^a ꝑ obtenebrāte eos igne turbulēto. ¶ z^a ꝑ. ē de ꝓpassione: qz sancti nō ꝓpatient dānatis: nec sz electionē nec sm passionē: sz gaudēt de punitione eoꝝ: nō qz pena sz qz iusta. ꝓ 1^m pz: qz ꝓpassio electionis ē volūtas deliba tiua liberādi aliū a pena: quā nō būt beati qz discozdarēt scienter a diuīa iustitia. Scōz pz: qz cōpassio sz passionē: aut ꝑueniret iudiciū rōnis: ⁊ nihil tale ē in btis respectu cuiuscūqꝫ: aut seqret rōnez: ⁊ ꝓbatū ē qꝫ rō dictat oppositū. 3^m pz: qz ō malo vt malū é gaudere nullus pōt ⁊ maxīe recta rōe: sz de bono qō é 3^a ꝑ recta iustitia diuina letabit iust⁹ cū viderit vindictā. ¶ 3^a ꝑ est de visione bonoꝝ a malis: qz possūt dānati videre bonos q sunt ī alys īferni receptaculis. itē beatos vsqꝫ ad diē iudicy īclusiue: nō aūt postea. ꝓ 1^m pz: qz scti q erāt ī limbo nec locū nec gaudiū hēbant nec pueri būt in limbo q̃ transcendāt bonū nāle. sz q̃ aīe damnate nesciāt qd agaī apud nos ī mūdo: tñ qd agerēt patres ī limbo ꝓpe eos cognoscebāt: vñ diues vidit abrahā ⁊ lazarū: ⁊ multo magis pueros ī limbo quoꝝ stat⁹ minus distabit a statu nāli aīe sepate. sic āt vnus angelus nouit aliuz nāl'r quo ad nālia: sic vna aīa sepata aliā: sil'r purgatos in purgatorio q̃uis supnāliter affliganī: cū ipsi hāc supnālitatē sciāt ꝑ experientiā. gloriam āt quā pueri pdiderūt vel aly ꝑstolanī nesciūt aliter q̃ dicetur postea. z^m pz: qz gl̃ia sctoꝝ cozporalē videbūt ī die iudicy: ⁊ ex illa ppēdent itellectu eos esse ī gl̃ia mētis inēnarrabili quā dolebūt se pdidisse: sz ī spāli eā scient q̃tum fide in via eā didicerūt: qz nūc fidē de vtraqꝫ būt q babuerunt: vl' si fidē hic nō būerūt: ibi eis reuelabit qd ꝑ suū demeritū pdiderūt vt amplius torq̃ant. 3^m pz: qz post diē iudicy gloriā btoꝝ nunqꝫ videbūt oculo cozporali: oculo āt mētali nō apparet q̃re nō retineāt memoriter qō videbūt nisi qz gregoriꝰ dicit qꝫ postea nō videbūt: qō forte ꝓ tanto ē: qz cū infirmitas cozporalis grauis absorbeat aīam vt aliud cogitare nō possit. sic damnati hoies occupata mēte dupliciter plus q̃ ꝑus. s. pena aīe ⁊ cozporis: nō poterunt illā gloriaz cogitare quā antea cogitabāt: sz de demonibus nulla apparet ratio. ¶ Ad argumentū dicendum qꝫ charitas ē patiens ⁊ benigna: sed non ꝑ iudiciū rōnis: maxime ī beatis. ¶ Ad z^m dicendum qꝫ lazarus erat cum abraam in limbo ⁊ non in gloria perfecta: quaz nobis concedat trinus ⁊ vnus deus per infinita secula benedictus. Amen.

¶ Explicit scriptum in quartū sententiaꝝ Clarissimi Acutissimiqꝫ doctoris Petri de Palude patriarche Hierosolymitani ordinis fratrū predicatoꝝ perquādiligentissime Impressum Uenetys per Bonetum Locatellum Bergomēsez mādato Nobilis viri Octauiani Scoti Ciuis Modoetiēsis. Anno a natali partu Intemerate Uirginis nonagesimotertio cum Quadringentesimo supra millesimuz. XII. Kalendas Octobris.

¶ In laudem Petri de Palude ordinis predicatoruz Patriarche Jerosolymitani in fine quarti sententiaruz loquitur ipse auctor.

Dum pater aurata velatus tempora mitra
Templa Palestinis sacraqz iura darem:
Me Solymi atqz Arabes erithreaqz littora norant.
Clarus eram aegaeo Pamphilioqz mari.
Uenerat ad patrios celebris mea phama penates
Gloria celtiberis saepe canenda meis.
Functus ego humanis concessi ad sydera rebus.
Et mea sunt paucis cognita scripta viris.
Meqz diu obscura premere silentia nocte
Nostraqz vix ullis scripta reposta locis.
Repperit hec tandem diuino numine Paulus
Soncinas: patry Gloria lausqz soli
Et libzata diu ⁊ multo limata labore
In populos celeri iussit abire pede.
Uix ego laudarim tibi nostra volumina lector
Sed scio: lecta coles: ⁊ relegenda petes.
Inuenies quid conueniat quid pugnet honesto:
Qꝫ pereat multis mens scelerata modis.
Tot demum sacras leges vbi legeris: ipse
O quantum vices vtilitatis habent.

Uale

Aliud

Ille Palestinis antistes clarus in oris
Patricys Petrus gloria celtiberis.
Ecce redit vasto post longa obliuia mundo
Comptioz: atqꝫ omni fert regione pedem.
Doc Soncinati debet per secula Paulo
Qz volat exempta candidus orbe nota.

Aliud.

Sāctus idumeas antistes missus ad aras
Inclita celtibere gloria Petrus humi
En sacras leges miserecqꝫ pericula vitae
Pandit: ⁊ Ambrosias spargit in orbe dapes.
Huc huc ancipiti si cui mens fluctuat aestu
Aut vozat admissi conscia flamma mali
Consulat hos tripodas audita oracula seruet
Dispeream si non sit sibi parta quies.

Uale

Prima distictio ō sacris ⁊ circūcisiōe hz sex qōnes.

p ¶ Prīa qō de vtute sacrorū.no.le.hz.4. opiniōes.

Pa opio cōior q sacra sūt cā gre tiñ ex dei pactione.

Secunda opinio beati Thome q sacramenta non attin gunt sed disponunt ad gratiā per virtutē inherētē.

Tertia opio henrici q sunt cā gre per vtutem inexūtem.

Quarta opinio q sunt causa gratie exemplaris.

¶ Scōa qō de descriptiōibus sacri hz quatuor articulos.

Prima arti. de ōscriptōe Aug. q sacrm est sacre rei signū.

Secūdus arti. de alia q est inuisibilis gratie visibilis ⁊c.

3a ō illa gregorij q est in q sub tegumēto rez sēsibiliū ⁊c.

Quartus arti.de illa hug.q est māle elementum ⁊c.

¶ 3a qō.de istitutōe sacrorz hz.5.conclusiones principales.

Prima .q aliqua sacramenta aliqñ debuerunt institui.

2a.q nulla sacramēta in statu īocentie debuerūt istitui.

Tertia. q aliq sacra ī statu nature lapse debuerūt istitui.

4a q. q ēt tpe legis nāe ⁊ legis scripte debuerunt istitui.

5a q. q debuerūt addi tpe gre: sz oia tolli tempore glorie.

¶ 4a qō de constitutiōe sacramētorum bēt duas opiniones.

Pa.opio.thoc ⁊ va.q oia sacra no.le.stāt ex reb⁹ ⁊ verbis.

Scōa opio durandi q sacra antiq stāt ex solis reb⁹:q̄daz autem noua ex solis verbis ⁊ quedam ex vtroque.

¶ 5a qō de circuncisione habet quinz articulos.

Pa arti.de triplici cā propter quam fuit circūcisio īstituta.

Secundus arti.de populo circuncisioni subiecto qui fuit semen abrahe viri tantū:xps aūt de gratia est circūcisus.

3a de ritu circūcisiōis q ad tempus mēbrū ⁊ istrumētum.

4a ō effcū circūcisiōis q erat ñ character sz gra ēt positiua

5a ō remeo ō orīgiale.añ circūcisiōez qō erat fides ⁊ signū.

¶ 6a.qō de effectu sacrorz antiqrz bēns gnez articulos.

Primus arti.q purgabant ab irregularibus legis.

Secundus arti.q eorum vsus erat meritorius.

Tertius arti.q erant satisfactoria.

4a q disponebāt ad graz:ōfenter tñ fz diuersas opiniōes

Quintus arti.de cessatione legaliuz quo ad iudicialia ⁊ ce rimonialia.⁊ de tempore.

Ecūda distin.ō sacris no.le.⁊ bapto.io.hz tres qōes

e ¶ Pa qō ē ōistitutiōe sacrorz no.le.⁊ hz tres arti.

Pa arti. de tempore īstructiōis quo ad documentū effectum et ligamen.

2a arti.de auctore ⁊ constitutore q ē solus xps.⁊ ñ ecclesia.

3a arti.qs potuit īstituere sacra legis nāe ⁊ scripte ⁊ gre.

¶ 2a qō est de baptismo.io.bēns.5.articulos.

Pa arti. de forma illius baptismi vbi sunt due opiniones.

Secundus arti.q fuit sacramētū ⁊ sacrale diuersimode.

3a arti.ō ei effectu:qz nō ferebat graz nisi ex ope opante.

4a arti.ō bis qb⁹ loquebat ille bap⁹:qz viris ⁊ femis ⁊ xpo.

Quintus q baptizati illo eguerūt xpi baptismate.⁊ de ui deo se baptiçante.

¶ 3a qō.vtz gra sacrala ōrat a gra gratificāte hz.2.opiones.

Prima opinio cōior q sit tantum vna gratia realiter.

2a opio.bti tho subtilior q grā sacralis ōrat a gra virtutum.

Ertia distictio ē de eētia baptismi hz tres qōes.

t ¶ Prīa qō ē de forma baptismi.⁊ hz tres articli.

Primus de duplici diffinitione baptismi.

Secundus arti.de forma baptismi quid sit in ea de necessitate sacramenti ⁊ quid precepti.

3o ō mutatōe i forma i gñali:⁊ in spāli quo ad vocuz corru ptionē:additōez:subtractionē:trāspōne⁊ iterruptōez.

¶ 2a qō ē.vtz ples possint vnū baptiçare:⁊ hz tres articlos

Primus articulus:an vnus possit plures simul baptiçare

Scōs arti. an mutus ⁊ manchus possint simul baptizare.

Tertius articulus. an sine necessitate ples simul possint vnuz baptizare ex intentione vel aliter.

¶ Tertia qō.de materia baptismi habet tres articulos.

Pa arti.de mā remota q ē ois ⁊ sola aq vere ⁊ ppie dicta.

Secundus articulus.de materia ppinq q est īmersio aut aspersio aut intinctio secundum consuetudinem.

3a arti.de numero īmersionū aut aspsionū fm consuetudinē

Uarta distinctio est de effectu ⁊ vnitate ⁊ subiecto

q baptismi:⁊ habet quinz questiones.

¶ Prima questio de vltimo effectu baptismi an ō leat culpam ⁊ penam:⁊ habet duos articulos.

Prim⁹ de adltis qb⁹ remittit clpa originalt ⁊ mortalt: ⁊ pe na ī foro dei eis debita:nō semp autem venialt ⁊ iudicialt.

2⁹ de puulis qb⁹ remittit clpa originalis ⁊ pena pone eq liter:gra autem non equaliter infundit sepe per accidens.

¶ 2a qō est.de primo effectu baptismi.qui est character an imprimatur ī baptismo habēs tres articulos.

Primus articulus de essentia characteris que est potētia res absoluta non relatio rei nec ratiōis.

Secundus articulus est de subiecto characteris qui ē itel lectus possibilis non alia potentia:nec essentia anime.

3⁹ē ō cā characis:qz solū imprimit ī bap⁹ confirmatōe ⁊ ordie.

¶ Tertia questio.de vnitate baptismi habet tres articlos.

Primus articulus de baptismo sanguinis qui simpliciter excedit:sed secundum quid exceditur ⁊ excedit.

Secundus articulus de baptismo flaminis qui solum in casu necessitatis sufficit ⁊ ab alys deficit

3⁹ō īgressu religiōis quō bēat efficaciā baptismi ⁊ quō nō.

¶ 4a.questio est de carentibus vsu rationis an sint bapti zandi habens quatuor articulos.

Pa arti. de puulis fideliū q possunt ⁊ ōbēt q̄ citi⁹ baptizari.

Secundus de amentibus q semper fuerunt tales q idem est sicut de pueris sec⁹ āt si hūt lucida iterualla.

3⁹ ē ō dormiētib⁹q solū ī neci^te qū p⁹ potuerit sūt baptizādi

4⁹ arti.de paruulis infidelium de q bus ē triplex opinio.

¶ Quita questio de ficte accedētib⁹ habet tres articulos.

Pa arti.quot modis ōr aliqs fictus in suscipiendo sacrñ.

Secundus articulus de īpedimento fictionis ⁊ de effectu eius respectu sacramenti:⁊ effectus sacramenti.

3⁹ arti.ō effectu baptismi recedente fictiōe:⁊ hz.3.opiones

Pa opio va bti tho.q hz effcñ suū pp characterē remanētē

Scōa opinio falsa iuristaz q hz effcñ ppter contritionem.

Tertia opio durādi q habet effectū ex pactōe nō ex alio.

Uinta dist.ē de baptizātib⁹ habet tres questiones.

q ¶ Prima qō.vtrum xps fm q homo potuerit dimittere peccata:⁊ habet tres articulos.

Pa quā ptātē hūit xps fz q hō ī sacris:⁊ hic sūt tres cloes

Prima conclusio.q habuit potestatez ministery.

2a.q hūit ptātē excellētie q̄ ī eo attēdit q̄tum ad tria.

Tertia conclusio q ipse fuit instituto sacramentoruz po tens mutare ⁊ dispensare ad libitum.

¶ 2⁹arti.ē quā ptātē xps ministris ptulerit.⁊ hz.5.cōclones.

Prima concl'o.q cōtulit tantū ministris ptātē ministery.

2a concl'o.quomō in operib⁹ nāe creatura coopatur deo.

3a quō p ptātē ministery hō coopat deo ad gre ifusionem.

4a clo.q ptās mistery q̄nq ē cā p se q̄nq cā sine qua nō.

5a q nullus homo potest sibi sacramentum adhibere.

¶ Tertius articulus est quaz potestatē xps ministris con ferre potuerit ⁊ habz quinq conclusiones.

Prima conclusio.q non potuit conferre potestatez aucto ritatis nec in sacramentis:nec in aliqua actione.

Secunda conclusio. q potuit omnibus conferre ptātem ministery:sed contulit solis sacerdotibus.

Tertia conclusio. q potestatem excellentie potuit con ferre:sed non decuit.

Quarta conclusio.de potestate excellentie speciali quātū ad quid puro homini conferre potuerit.

Quinta conclusio.quantum ad quid potestas excellentie puro homini conferre non potuerit.

¶ 2a.qō ē vtz mal⁹ mīster possit baptizare:⁊ hz duos arti.

¶Primus de ministro:⁊ hic habet tres conclusiones.
p⁹. q̄ omnis vtriusq; sexus et cuiuslibz stat⁹ pt baptizare.
z⁹. q̄ ex officio solus sacerdos hz baptizare:⁊ subditum.
Tertia q̄ in casu necessitatis vir ⁊ mulier potest licite:immo debet baptizare.
¶Secundus articulus est de bonitate ⁊ malitia ministrorum:⁊ habet quatuor conclusiones.
¶Prima conclusio est q̄tum ad veritatem sacrī: qz a malo simpliciter pōt cōferri nō a malo ī ministerio ꝓprie.
Secunda cōclusio est quantū ad rem sacrī:qz malus confert etiā rem sacrī ⁊ equaliter sicut bonus.
3⁹ē de culpa ⁊ excusatōe mali mīstri bñs tres opiniones.
p⁹opio cōis.qz sine necītate.⁊ cū solēnitate peccat.alr nō.
Secunda ē opio singularis q̄ in omni casu peccat.
Tertia opinio q̄ ī sacro regrente determinatuz ministrū peccat: in alio non requirente non peccat.
Quarta conclusio ē q̄ de aqua agelata q̄diu sic manet nō potest baptizari:sz de liquefacta sic.
¶Tertia questio ē vtrū liceat petere vel recipere baptismum a malo: ⁊ habet tres articulos.
p⁹ arti.de opinione quorūdam que hz.5.conclusiones.
¶Prima conclusio ē.q̄ puulus nō peccat q̄ baptizat sed q̄ offert in casu in quo peccaret offerendo seipsum.
Secūda ꝯclusio.ē ō ꝑciso baptizāte. ⁊ adulto baptizato q̄ peccat mōtalr nisi ignoret ꝓbabilr vl nisi ī casu necītat.
Tertia conclusio.ē q̄ si non est ꝑcisus: nō peccat petens ab eo etiaz scienter q̄tūcunq; sit peccator.
Quarta conclusio ē. q̄ nulla necessitate ē dāda pecunia p baptismo suo vel alterius.
Quinta conclusio ē.q̄ aquam potest emere quātuncunq; care:dum tamen nihil det ratione benedictionis.
Scōs articulus ē ingrere de bis:q̄ habet tres concl'ones.
¶Pria cōcl'o ē.q̄ plus peccat offerens ꝑciso puulū q̄ seipz:
Scōa ꝯcl'o ē.q̄ licet petere ōbitū ab excōicato:qō licet ei soluere: non autem q̄ non licet ei soluere.
Tertia concl'o est.q̄ eo ipo q̄ curatus est excōmunicatus nō licet ire ad vicinum:sed ire ad superiorez.
Tertius articulus ē de simonia habens quinq; cōcl'ones.
¶Pria ē.quō liceat ī spūalib⁹ redimē vexatōez suā ⁊ quō ñ.
Scōa conclusio.ē q̄ nulla necessitate pōt quis se baptizare:sed qui non pōt generare pōt tamen baptizare.
Tertia conclusio ē.q̄ in necessitate debet qui scit paruulū baptizare:alias ꝓpriū sacerdotem expectare.
4ª ē.quomodo pōt emi aqua bñdicta simpliciter ⁊ carī⁹.
Quinta cōclusio ē quomō licet emere vel vēdere vasa sacra ꝓpter necessitatem :⁊ non oleū vel chrisma.
Exta distin.ē de antecedentib⁹.⁊ ꝯcurrentib⁹ ad
8 baptismum:⁊ hz quatuor questiones.
¶Prima q̄stio ē vtrum ad baptismum requiratur na tiuitas ex vtero:⁊ habet tres articulos.
¶p⁹ arti.ō bap⁹ flumis ipendēdo nōdū nato hz.3. ꝯcl'oes.
¶Prima conclusio est.q̄ puer totalr existēs intra vtez maternum non pt nec ōbet baptizari.
Secunda ꝯclusio ē.q̄ puer nascens pōt baptiçari.sed non debet nisi in necessitate ⁊ tunc vbicunq; potest.
Tertia ē.q̄ ꝓgnans viua non debet scindi: sed mortua.
¶Secūdus articulus de scificatis ī utero hz tres ꝯcl'ones
¶Pria ē.q̄ pueri possunt scificari a deo in vētre matris.
Secūda conclusio ē q̄ certum est sanctificatos fuisse:matrem domini: Jo.baptistā:⁊ Jeremiā:de alys aūt dubiuz
Tertia conclusio ē.q̄ scificati sūt nihilomin⁹ baptizandi.
¶Tertius articulus ō baptismo sanguis hz tres ꝯcl'ones.
¶Pria conclusio.q̄ puer in vtero pōt martyriçari.
Secūda ꝯclusio. de tribus casibus de facto.
Tertia conclusio est q̄ in vtero potest spurius legitimari sicut seruus manumitti.
¶z⁹ qō. vtruz in bap⁹ regrat intentio habet tres articulos.
¶Primus articulus vtrum requiratur intentio vtriusq; q̄ sit vera vel interpretatiua.
Secundus articulus q̄ ī neutro regrit rectitudo itētōis.
3⁹ arti. vtz regrat itētio mētal ī baptizante hz.z. opiones
¶Pria opio q̄ ñ sufficit vocal exꝑssio nisi adsit itētio ꝓferēdi
Secunda opinio q̄ mentalis intentio requiritur in suscipiente:sed in dante sufficit expressio.
¶Tertia qō est an fides requirat in baptismo:⁊ hz.3.arti.
¶Primus de fide baptizati q̄ regrit vel interpretatiua ī paruulo vel vera in adulto quo ad rē sacrī:nō quo ad sacrm̄.
Secundus de fide baptiçantis q̄ non requiritur ī paruulo nec in adulto nisi ꝓpter fictionis amotionem.
Tertius articulus vtrum liceat ab heretico petere baptismum:qz sic in necessitate: ⁊ qñ non est ab ecclesia p̄cisus.
¶4ª qō est de cathecismo ⁊ exorcismo bñs.3.articulos.
¶Prim⁹ articulus.de vnitate baptismi habet tres ꝯcl'ones.
¶Prima cōclusio q̄ baptismus certus nullo modo est itera dus:dubius autez sub conditione.
Secunda conclusio. de pena rebaptiçantis ⁊ rebaptiçati que est irregularitas.
Tertia de bñte gemina mēbra an sit bis baptizād⁹:vl nō.
z⁹ articulus de cathecismo habet quattuor conclusiones.
¶pma conclusio q̄ adulti ante baptismū sunt cathetizandi.
Secunda cōclusio q̄ in paruulis debet precedere baptismum cathecismus.
Tertia de ritu cathecismi.
Quarta conclusio de effectu cathecismi.
¶Tertius articulus de exorcismo habet tres cōclusiōes.
¶Prima conclusio. q̄ in omni baptizando exorcismus debet precedere sicut cathecismus nisi in necessitate.
Secunda conclusio de ritu ⁊ cerimonys ipsius exorcismi
Tertia conclusio est de effectu exorcismi ex nāli virtute vel diuina ꝑm diuersas opiniones.
Eptimus distinctio de confirmatiōe hz. 4. .qōnes
8 ¶Pria qō ō ꝯfirmatiōe ꝑz se:an sit sacrz.hz.3.arti.
¶Prim⁹ arti.quomō ꝯfirmatio sit sacrz hz.3.ꝯcl'oes.
¶pma.q̄ cōfirmatio ē sacrz p se ⁊ spāle ab alys distinctum.
Scōa cōclusio⁹ q̄ nō est sacramentū necessitatis simplr ⁊ ex institutione:sz in casu ⁊ statuto ecclesie.
Tertia cōclusio ē de eius dignitate in cōparatiōe ad alia.
¶z⁹ arti.de materia cōfirmationis habz tres conclusiōes.
¶pma conclusio ē.q̄ materia confirmationis necessaria est chrisma ex oleo et balsamo compositum.
Scōa est.q̄ chrisma hz eē per epm cōsecratū in die cene.
Tertia conclusio est.q̄ si facta sit confirmatio de chrisma te non consecrato nihil est actum.
¶3⁹ articulus de forma cōfirmatōis habet tres cōcl'ones.
¶pma ē.q̄ cōfirmatio hz certā formā ꝟboz q̄cunq; sit illa.
Secunda cōclusio est.q̄ illa forma nō est cōsecratio māe.
Tertia est.q̄ forma est ista:consigno te signo crucis et cōfirmo te chrismate salutis.i noīe ꝑris ⁊ filij ⁊ spūs sci. Āmē.
¶Secunda questio est de effectu confirmationis vtrum imprimat characterem.⁊ habet tres articulos.
¶Primus arti.de ꝑmo effectu qui ē character.⁊ hz.3.ones.
¶pma ē.q̄ cōfirmatio iprimit characterē sic bap⁹ ⁊ ordo.
Secunda conclusio.q̄ character confirmationis distingui tur a charactere baptismi ⁊ ordinis.
Tertia conclusio est q̄ character confirmationis de necessitate presupponit characterez baptismi:non ordinis.
Secundus articulus est de secundo effectu confirmatōis qui est res tantum.i.gratia.⁊ habet tres conclusiones
¶Prima conclusio q̄ cōfirmatio cōfert gratiam.
z⁹.q̄ gra sacral ꝯfirmatōis differt a gra sacrali baptismi.
Tertia cōclusio est q̄ gra cōfirmatōis pfic graz baptismi.
3⁹ arti. de effcū ꝯfirmatōis q̄ ē cognatio spūal hz.3. ones.

Prima conclusio est q confirmatio inducit cognationem spiritualem dirimentem matrimoniū sicut baptismus.
Secunda conclusio est q simile est de tenentibus ꝯfirmatū ⁊ de eleuātibus baptizatū q̄tū ad cognationē spūalē.
Tertia conclusio est q vir ⁊ vxor non debent se nec filios tenere hic sicut nec in baptismo.
¶ Tertia qō ē de subo ꝯfirmatiōis habēs tres articulos.
Primus articulus de membro. habet duas conclusiones.
Pria ꝯclo q ꝯfirmatio faciēda ē in frōte de nēcitate sacri.
Scōa ꝯclusio q frons ꝺz ligari q̄adusq; chrisma deficeret.
¶ Secūdus articulus de tempore habet tres cōclusiōes.
p̄a ꝯclo q chrisma solū i die cene ꝺz ꝯfici q̄lz āno tpe misse.
Scōa ꝑ q ꝯfirm⁹ ⁊ cetera sacra a ieiūis dñt suscipi ⁊ pfici.
Tertia conclusio q confirmatio potest dari tpe interdicti sicut baptismus ⁊ penitentia ⁊ chrisma confici.
¶ Tertius articulus de loco habet tres conclusiones.
Pria ꝑ q ꝯfirma⁹ pt dari i oī loco decēti ⁊ nō solū i eccl'ia.
Scōa ꝑ q epūs nō ꝺz ꝯfirmare ēt subditū ex suā diocesim.
Tertia conclusio q archiepiscopus visitans ꝓiocesim suffraganei potest ibi confirmare suos.
Quarta questio de ministro vtrum solus episcopus sit ministrer confirmationis habet tres articulos.
Primus articulus de tenente habet quinque cōclusiōes.
Prima conclusio q mulier non debet tenere ꝼm quosdā.
Secunda ꝯclusio q plures non debēt tenere sed vnus tm̄ sicut in baptismo quod non seruatur.
Tertia ꝯclusio q nō ꝯfirmatus nō debet tenere hic: sicut in baptismo non baptizatus non debet tenere.
4ª ꝑ q q leuauit i baptismo ñ ꝺz eūdē tenere i ꝯfirmatōe.
Quinta conclusio q non debent se mutuo tenere.
¶ Secundus articulus de ꝯfirmādo ꝺz q̄ttuor ꝯl'ones.
p̄ª ꝑ q oīs hō vtriusq; sex⁹ ē capax ꝯfirmatiōis sīc ⁊ bap'.
zª ꝑ ē q ēt paruuli pñt ꝯfirmari: sz nō debēt añ vsuz rōnis.
Tertia ꝯclo q surdi ⁊ muti possunt ⁊ debēt confirmari.
Quarta ꝯclo q infirmi ⁊ morientes pñt ⁊ debēt ꝯfirmari.
¶ Tertius articulus de cōfirmatione habz tres ꝯl'ones.
Prima cōclusio q solus epūs habet ex officio ꝯfirmare.
Secunda ꝯclo q sacerdos nō inferior potest cōfirmare ⁊ minores ordines conferre ex commissione solius pape.
3ª ꝯclo ē q electⁱ in papā nō ꝓsecratus nō pt h̄ ꝓmittere.

Ctaua di. habet tres questiones de eucharistia.

o Prima vtz eucharistia sit sacr̄m hz tres articulos.
¶ Primⁱ artⁱ ē ō digitate eucharˢ: ⁊ hz tres ꝑnes.
p̄ª q eucharistia ē dignissimuū sacrz ⁊ plusq̄ sacramentū.
Secunda q eucharistia est tm̄ vnum sacramentum.
Tertia ꝯclo de diuersis nominibus huius sacramenti.
¶ Secūdus artⁱ de p̄figuratōe eucharistie hz tres ꝑnes.
Prima ꝯclusio q quedā sacra p̄cesserunt realiter: quedaz figuraliter: quedam neutro modo.
Secūda ꝯclusio de multiplici figura eucharistie.
Tertia ꝑ q̄re xp̄s dr̄ sacerdos ꝼm ordinem melchisedech.
¶ Tertⁱ articulus de istitutōe eucharistie hz tres ꝑnes.
p̄ª ꝯclo ē q debuit istitui aliqō sacr̄m realiter cōtentiuū.
zª ꝯclo est q sacrz xp̄i contētiuū nō debuit istitui añ ipm.
Tertia ꝯlo q eucharistia congrue i cena dñi fuit istituta.
¶ Secunda questio vtrum eucharistia sit tm̄ sumenda a ieiunis habet tres articulos.
Primus articulus q eucharistia est sumēda ieiuno stomacho habet tres conclusiones.
Pria cōclusio q nō ē sumēda nisi a ieiūo nisi pp nēciatē.
zª ꝯclo q cōicare p⁹ prādiū ñ ē malū de se sz qz ꝓhibituz.
Tertia ꝑ q sūptio eucharistie regrit ieiuᵐ nāe nō ecclesie.
¶ zᵛ artⁱ de ipedimēto cibi ⁊ potⁱ i spāli hz tres ꝯl'ones.
Prima ꝯclo q oīs cibatio ⁊ potatio ꝓprie ipedit cōionē.
Scōa ꝯclo ō reliquus cibi i ore remanētib⁹: qz ñ ipediūt.
Tertia ꝯclo de gustu tabnarioꝝ ⁊ coquoꝝ: qz nō ipedit.
Tertius artⁱ. An post cōionem sit ieiunādū hz tres ꝑnes.
Prima cōclusio q post cōionem sunt gr̄e agende. sed non est necesse antiquum seruare.
Scōa ꝯclo q ieiunus dr̄ q citra mediā noctē nihil sūpsit.
Tertia conclusio q nō ꝺormire post cenā non impedit.
¶ Zª qō de forma vtz vna depēdeat ex alia hz. z. articl'os.
Primus articl's de forma corpis p se hz tres cōclusiones.
Prima ꝯclo q hec ē forma ꝓgrua. hoc est. n. corpus meū.
Secunda conclusio de singulis verbis in speciali.
Tertia conclusio quomodo hec verba possunt verificari.
¶ Secūdus articulus de forma sanguis hz tres ꝯl'ones.
p̄ª ꝯclo de opione. q h̄ ē sanguis meⁱ ⁊ hᵒ: ē tm̄ de forma.
Secūda conclusio ē de opinione bti Tho. cōtraria q totū ē de forma vsq; ibi i remissionē peccatoꝝ inclusiue.
Tertia cōclusio ē declaratio particulaꝝ forme in speciali.
¶ Zª articl's de ꝓpatiōe formaꝝ ad iuicē hz tres ꝯcl'ones.
Prima conclusio q forme non se mutuo expectant.
Secunda conclusio de suppletiōe sacerdotis deficientis.
Tertia ꝯclo q sine v̄bis ꝓpriis ⁊ posteriozibus eēt sacrz.

Ona di. de duplici māducatione hz q̄ttuor qōnes.

n p̄ª qō vtz pctōr possit sumer cōpˢ xp̄i hz. z. articl'os.
¶ p̄mⁱ. artⁱ de diuersis mōis māducādi hz. z. ꝑnes.
Pria ꝯclusio ē q ꝺuēienter sumīt p modū māducationis.
zª ꝯclusio q ē duplex modus māducādi. s. sacr̄alr ⁊ spūalr.
3ª ꝑ q māducatio sacr̄alis ē de nēcitate ex statuto ecclesie.
¶ Secūdus articulus qūo creatura intellectualis sumat corpus christi habet tres couclusiones.
Prima ꝑ q pctōr sumit cōpus xp̄i ⁊ realiter ⁊ sacr̄alr q̄ñz.
Secunda ꝯclusio q ātiq pres māducauerūt xp̄z nō sacr̄z.
Tertia cōclusio q angl's i corpe ēt assumpto nō māducat.
¶ Z³ artⁱcl's de creatura irrōnali qūo sumat hz tres ꝑnes.
Prima cōclusio q brutū nō pt sumere aliqō aliud sacr̄m.
Secunda cōclusio q brutū vere pōt sumere istud sacr̄m.
Tertia ꝑ q gd faciendū sit de mure q species sacr̄i comedit.
¶ zª qō vtz pctōr liceat sumere corpˢ xp̄i hz. z. articulos.
Primⁱ artⁱ i q̄ casu pctōr cōicans peccat ⁊ in q̄ nō peccat.
¶ Scōs artⁱ de grauitate indigne cōicatis hz tres ꝑnes.
p̄ª ꝑ q peccm̄ istud ē q̄si mediū iter pctā i deum ⁊ primuz.
Scōa ꝯlo q plus peccat pctōr fidelis cōicans q̄z infidelis.
3ª ꝑ q pctā carnalia plus faciunt indignuz ꝼm gd q̄z alia.
¶ Tertⁱ artⁱcl's de visu ⁊ tactu pctōris hz tres ꝯcl'iones.
p̄ª ꝑ q pctōri nō excōicato nec iterdcō lz videre cōpˢ xp̄i.
Secūda ꝯclusio q nō lz peccatori tangere nisi i nēcitate.
Tertia ꝯlio q lz peccatori a videndo se ad tps abstinere.
¶ Tertia qō vtrū poluto liceat cōicare hz tres articulos.
Primus artⁱcl's de pollutiōe nocturna hz tres cōclusiones.
Prima ꝑ q qñ ⁊ qūo ⁊ q̄le peccatum sit pollutio nocturna.
Scōa ꝯlo qūo pollutio nocturna impedit communionē.
Tertia conclusio q pura illusio demonum non impedit.
¶ Scōs artⁱcl's de pollutōe mr̄imōiali hz tres ꝯclusiōes.
p̄ª ꝑ q certis diebus abstinere ab vxoribus est consiliuz.
Scōa ꝑ q vir q sine pctō vxorē cognouit sibi ē reliquēd⁹.
Tertia conclusio q die cōionis nō est debitum petēdum.
¶ Tertius articulus de imundicia corpali hz tres ꝑnes.
p̄ª ꝑ q lepra vl' alia imūdicia diutia nō impedit de nēcitate.
zª ꝑ q imūditia corpalis cito trāsiēs de honestate impedit.
3ª ꝑ ē de sacerdote leprōso q pōt celebrare ñ puᶜᶜ sz eccl'te.
¶ 4ª qō an peccatori cōio sit negāda hz tres articulos.
Primⁱ articulus de peccatoribⁱ an eis sit cōio negāda hz vnodeciz ꝑnes ꝓrebēdentes q̄ñ sit negāda ⁊ q̄ñ non.
zⁱ artⁱ de amētib⁹ ⁊ freneticis q̄ñ sūt cōicandi ⁊ q̄ñ non.
3ⁱ artⁱ ō pueris: qz carētes vsu rōnis ñ sūt cōicādi: al's sic.

Ecia di. ō existētia xp̄i i sacr̄o habet q̄ttuor qōnes.

o p̄ª qō vtz xp̄s sit i altari realiter hz duas opiones.
p̄ª opi. Du. q ē ibi p̄ſalē p̄niaz vel exhibitōez p̄ntie.
zª opio petri ō gbusdā dubys ō rōne cēndi i p̄ uersionē:

¶ Zª qō vtruz xp̄s sit in altari totaliter hz duos articl'os. p̄ⁿ artiº qꝯ totº xp̄s ꝛ totū qcqd xp̄i: sc̄ī in altari excepta q̄ti[tc]. ¶ Secūdus articulus de q̄titate habet duas opiniones. p̄ª durādi singl'aris. qꝯ q̄titas cōpis xp̄i ñ ē i sacro aliq̄ mō. Secunda opinio beati Thome qꝯ quantitas corporis christi est in sacramento ex naturali concomitantia. ¶ Tertia qō vtz sit in altari localiter. hz tres articulos. ꝓzimº artiº. qꝯ xp̄s ñ ē i loco spēz nec i ipis circūscriptiue. Secundus articulus qꝯ nec est ibi propzie diffinitiue. 3ª articl's qꝯ xp̄i corpus ꝼm eē qō hz i sacro moueī ꝛ mutatur saltē p accīs nō obstātibus rōnibº di. Ørie oppositis. ¶ Quarta qō vtz xp̄s sit in altari visibil'r hz tres articl'os. ꝓzimus articulus an videatur oculo corporali: qz nō: nec mortali nec immortali etiam miraculose. Secūdº articulus de oculo mētali: qz nullo itellectu creato clare vī nāl'r sz credī luie fidei: vī ātⁱ deo lumie glie. Tertius articl's de spē visibili miraculose apparēte qꝯ illa non est christi effigies: non tamen definit ibi esse: nec sunt sumende sed sunt seruande ille species.

v Undecima di. de materia remota ꝛ propinqua que ē conuersio. habet quattuoz questiones.

ꝓzima q̄stio de materia remota habz. 7. articulos. ¶ ꝓzimº artiº i gnāli qꝯ mā hº sacrī ē cibº ꝛ potº: sub altera. s. cibi a ppl'o ē sumēdū: sz sub vtraq; vel sb neutra ē celebrādū ꝛ de ipedimēto occurrente ꝛ de veneno icidēte. Secūdus articulus de mā in spāli q̄ ē panis ꝛ vinum ꝛ nihil aliud: ꝛ quid de indebita materia ministrata. 3ºˢ artiº ē de q̄titate materie q̄ nō est nobis certa sz deo: ꝛ dz eē pñs ꝛ requirī intentio non intentionis rectitudo. Quartus articulus de mā panis qꝯ sit de tritico vel farre vel spelta ꝼm alios de mixtione granorum ꝛ corruptiōe panis ꝛ de azimo ꝛ fermentato. Quitus artiº. de mā saguis qō ē vinū de vite nō aliº liquoz quicunq; mustum non acetum vel aggresta nec vineta. Sextus articulus de aqua qꝯ debet apponi de necessitate p̄cepti i vino sacrī in pane in modica quātitate ꝛ vera aq̄. Septimus artiº de cena dñi qꝯ cōicauit se ꝛ Judā cuz alys corpus passibile: quod seruatū doluisset ꝛ exāime fuisset. ¶ Secunda questio est de conuersione an sit sufficiēs rō essendi corpus christi ibi: habet tres opiniones. p̄ª opio Scoti qꝯ ꝓuersio ñ fac ibi eē corpº xp̄i nisi dispositiue ꝛ qꝯ ds sine illa eq̄ possz facerī ibi eē corpº xp̄i sic cū illa. zª Jo. par. qꝯ corpus xp̄i posset esse in altari eque realiter p assumptionem paneitatis sicut per conuersionem. Tertia cōmunis qꝯ ē per cōuersionez ꝛ si alius modus possibilis non est manifestatus: non tamen deo negandus. ¶ Tertia q̄stio vtrum deus possit conuertere omnē creaturam in corpus suum habet tres articulos. ꝓzimus artiº ē q̄lis sit ista ꝓuersio: qz ē totalis ꝛ supnālis. Secundus articulus qꝯ non est annihilatio: nō qz materia maneat vt quidam dicunt: sed qz non est versio in nihil. 3ºˢ artiº de termio a q̄ ꝓuersiōis pol'i: qz ꝓuersiōe q̄ ē p additionē manētis solū sunt inicē conuertibilia cōicātia in mā: sed ꝓuersione que ē per simplicē transitionez videī qōlibet creatū totaliter ꝓuertibile in qōlibz creatum. ¶ 4ª qō vtz vnū corpº possit ꝓuerti i pl'ra corpa hz. 3. arti. ꝓzimus articulus ē qūo vnū possit ꝓuerti in plura: qz successiue ꝼm totū simul: aut solū ꝼm diuersas partes. Secundus articulus qūo pars hostie cōtinue possit cōuerti quia determinata animo non indeterminata. 3ºˢ artº ē qñ hostia latēs iter alias itelligaī ꝓsecrata ꝛ qñ ñ.

o Uodecima di. de cōione ꝛ spēbº habz gnq; qōnes. p̄ª qō vtz pluries i die fit cōicādū hz gnq; articl'os. pⁿ artiº ō fractōe q̄ ꝓuēit spēbº ñ corpi ꝛ ō mysterio.

zº artiº de effectu positiuo cōionis q ē coll'o ꝛ augm virtuz in viatoribus: impediī aūt per peccatū aliqō ꝑiale. Tertius articulus est de effectu p̄riatiuo: qz tollit culpaz venialē ꝛ mōtalē q̄ doq; cauet mortale ꝛ remittit penā. 4ºˢ artiº de frequētatōe: qz expedit freq̄nter ꝛ qñz oī die: ñ āt pl'ries i die lz cōicare nec celebrare: nisi i certis casib⁹. 5ºˢ ō cessatōe: qz semel i āno cōicādū ē: celebrātes āt sp dēnt cōicare: ꝛ qd sit meliº abstiere būil'r vl' sumere freq̄nter.

¶ zª qō vtz ds possit facerī accīs sine subo hz. 3. articl'os. ꝓzimus articulus de q̄titate: qz q̄titas pmanens ꝓtinua ꝛ motus possunt fieri sine subo: nō autē nūerus aut tps. zº de q̄litate: qz pt fieri sine subo siue sit spūal' siue sensibil' i q̄cūq; spē: ex q̄ dīt re absoluta: ꝛ cōpus fieri sine figura. Tertius articulus de relatione qꝯ nō potest fieri sine subo immediato etiam si re differat ab ipso.

¶ 3ª qō vtz i sacro altaris sint accītia sine sbo hz. 3. opio. p̄ª opio qꝯ sūt h̄ nāl'r nec pōt sbsistūt sz sūt i eē subē remaⁱᵉ. zª opio qꝯ accītia ibi subsistūt supnāl'r p vtutē supadditā. 3ª opi. cōis qꝯ subsistūt sola virtute dīna assistēte. (culos. ¶ 4ª qō vtz spēs i sacro possint aligd imutaī hz duos articp̄ⁿ artiº. qūo ꝑñt imutare accītal'r ꝛ sbal'r cozrūpē ꝛ gnarⁱ. Secundus articulus quomodo possunt immutari: qz possunt cozrumpi etiaz q̄titas nāliter q̄uis aly hoc negent. ¶ 5ª q̄o vtrū spēbº possit aliō admisceri hz tres articulos. p̄ⁿ artiº. qñ liquoz supadditus dīt specie subali ꝛ accītali. Scōs articl's qñ additus ē eiusdē spēi subalis ꝛ accītalis. Tertius qñ cōueniunt substātialiter ꝛ dīnt accidētaliter. Et de his tribus sunt opiniones petri ꝛ durandi.

t Ertiadecia di. de ministro eucharc hz q̄ttuoz q̄ones. p̄ª qō vtz ñ sacerdos possit ꝓficere hz 4ºʳ articl'os. pⁿ artiº qꝯ ñ sacerdos nll'oⁿ ꝑt ꝓficere nec absoluerī. Scōs articl's qꝯ ois sacerdos q̄uis hereticus ꝛ degradatº 3ª arti. qꝯ melioz ē missa sacēdoⁱ bōi q̄ mali. (ꝑt ꝓficere. Quartus articulus qꝯ solus sacerdos ē dispēsatoz hº sacrī nisi in necessitate diaconus: ꝛ de suspensis ꝛ criminosis.

zª qō vtz sacerdos teneaī celebrare hz septē articulos. ꝓzimus articulus de celebratione qꝯ sacerdos teneī ꝛ dz habere adiutozem ꝛ qꝯ plures possunt concelebrare. Secūdus articulus de tpe celebratiōis: qz a mane vsq; de sexta z vel nonam non alio tpe nisi papa dispenset. 3ºˢ articl's de loco: qz nō nisi i eccl'ia ꝓsecrata nisi de licēª epi nec ꝺestructa nec i polluta nec iterdicta nisi recōciliata. 4ºˢ qꝯ altare dz esse lapideū ꝛ de eius recōsecratione ꝛ hº. Quitus de calice qꝯ dz esse de auro vel argēto aut stamno. Sextus articulus de vestibus sacerdotis ꝛ paramētis altaris ꝛ eozum consecratione ꝛ reparatione ꝛ huiusmodi. 7ºˢ arti. de lumie cū q̄ dz celebrari eucharª ꝼuari ꝛ poztari. ¶ Tertia qō de hereticis habet quinq; articulos. (di. pⁿ arti. de hereticis: credētibº: relapsis qd sint ꝛ q̄'r puniē. Secundus articulus de scismaticis qd sint ꝛ q̄ pena ipsoz. 3ºˢ arti. de apostatis qd sint ꝛ q̄ pēa ipoz ꝛ q̄ ē. 3. apostasia. Qnartus articulus de iudeis ne dominenī xp̄ianis: nec ab eis oppzimantur aut cogantur ad fidem. (lantur. 5ºˢ arti. de saracenis ne dñenī nec eis cōceī sz de terra pel. ¶ 4ª qō vtz plures possint ꝓcelebrare hz duos articl'os. pⁿ arti. an duo possint ꝓsecrare eādē hostiā ptial'r hz. 3. opi. p̄ª opio qꝯ nullo mō duo ꝑñt ꝓsecrare eādē hostiā ptialiter: zª opio qꝯ possunt partes diuidendo ꝛ signādo aliter non. 3ª opinio siue signētur intellectu siue sensu hoc sufficit. ¶ zº arti. an plures eādē totaliter. habz duas opiniones. p̄ª opi. bti tho. qꝯ ꝓcelebrāt ꝛ simul ꝓsecrāt lz seoꝛsuz dicāt. zª opio durandi qꝯ nullo mō possunt eādē hostiā ꝓsecrare.

q Uartadecima di. de p̄ñtia habet septem q̄stiones. p̄ª vtz p̄ñia sit sacrm hz tres articl'os. (exteriozē. pⁿ arti. qꝯ p̄ñia ē sacrm hñs illa tria q̄ alia: ñ tñ māz Secundus articulus qꝯ in p̄ñia sunt illa tria non obstante opione ꝓtraria ꝛ instātia quomō mortificata reuiuiscāt. 3ºˢ arti. qꝯ i omni sacro inueniunt illa tria: ꝛ qd sit ornatus.

¶ Scđa qō vtꝝ pnīa sit virtus hz duas opiones. (stitiā.
p̄ⁱ opi. durādi q̄ pēitere ē actꝰ vtutis moralꝫ ptinētis ad iu-
zª petri q̄ penitere sensitiuū sit actus viruttis pnie: ꝛ q̄ pe
nitere ē ꝓprius actus virtutis ꝛ huiꝯ ꝺ primam opionē.
¶ 3ª qō de pnīa ī ꝯpatōe ad alias virtutes hz 3. articulos.
p̄ⁱ articulus q̄ ꝯcipiť timore ꝛ ē fa tabula post naufragiū.
Secūdus q̄ ē ianua ꝛ fundamentū virtutum aliquo mō.
Tertius articulus de diffinitionibus eius.
¶ Quarta q̄stio de subiecto penitentie hz tres articulos.
p̄ⁱ arti. de subo q̄ ē poª: qꝛ pnīa ē vtꝰ ī sola volūtate subiue.
Secūdus de supposito ī quo est: qꝛ ī innocētibus ꝛ beatis.
Tertius de illis ī q̄bus nō ē nec fuit sicut ī xp̄o ꝛ dānatis.
¶ Quinta questio de ꝯtinuatione penitētie hz tres p̄ncs.
ꝓma q̄ vera penitentia potest interrumpi.
Secunda ꝯclusio q̄ penitentia non interrumpiť p̄ gaudiū.
Tertia conclusio q̄ penitētia potest iterari. (nēda.
¶ 6ª qō de solēni pnīa a q̄ ꝛ cui: q̄re: quo: qñ: ꝛ q̄tiēs sit ipo
¶ Septima qō de effectu penitentie hz q̄ttuoꝛ articulos.
p̄ⁱ arti. qñ pnīa delet pctꝫ quo ad culpā: penaz: ꝛ sequellā.
Scōs arti. qñ restituit virtutes necessarias nō dignitatē.
Tertius quo viuificat mortificata nō mortua. (eius.
4ª arti. q̄ pnīa vtꝰ ifusa nec̄ia ē oibꝰ: acq̄sita nulli nisi actꝰ
Uitadecīa di. de restitutōe ꝛ satisfactiōe hz. 5ª. que-
v ¶ p̄ª qō de satisfactōe ī se hz. 5. articu (stiones.
p̄ⁱ arti. q̄ satisfactio ē polis hōi ī vtute passiōis x̄pi.
Secundus quem preceptum impedit satisfactionem.
Tertius quo pctꝫ impedit satisfactōez: ꝛ qñ oz reiterare.
4ª arti. tangit q̄stā obiectōes cōtra tertiū ꝛ eaꝝ solutōes.
5ª arti. quo pctꝫ mortale vel vēiale ipedit meritū ꝺ digni
ꝛ ꝺgrui: ꝛ ad qd valeāt bona facta in peccato mortali spe
cialiter quo ad diminutionem pene.
¶ Scđa qō vtꝝ restituª sit ps satisfactōis hz sex articl̄os.
p̄ⁱ articulus q̄ restitutio est faciēda: nisi in certis casibus.
Secundus de quibus rebus sit facienda: qꝛ de omnibus.
3ª a q̄ sit restituª faciēda de q̄ vanť vsus: Iussio cōsiliuz ꝛc̄.
4ª cui sit faciēda: qꝛ illi a q̄ ē bita vel repūtāti psonā eius.
5ª ī q̄m sit faciēda: qꝛ ī simplū cū itereſe: ꝛ isolidū vel ī pte
a socys in exercitu ꝛ de dño qui vsurarios talliat ꝛ bui ꝯ.
6ª qñ sit faciēª: qꝛ statī: ꝛ de spālibꝰ ꝺ vsurarios ꝛ raptores.
¶ Tertia questio de elemosyna habet septem articulos.
p̄ⁱ q̄ elemoª ē ps satisfactōis: ꝛ potissª vnoꝰ: alio mō non.
2ª de nec̄ate elimoᶜ qñ sit ī p̄cepto vl̄ ī ꝯsilio vel ī ꝓhibitiᶜ.
3ª arti. de vtilitate elimosyne: qꝛ plus valet simul oīa da
re q̄z distribuere: ꝛ plus in vita q̄z in morte.
4ª de diſione elimosyne in spūalē ꝛ corꝛalē: ꝛ que p̄cellūt.
5ª ꝺ gbꝰ fit: vtꝝ de vsuris: ludis: meretricio: mūeribꝰ ꝛ bꝺ.
6ª a gbꝰ sit faciēda vtꝝ ab vxore: filio: ꝓuo: monacho ꝛ bꝺ.
Septimus quibus sit facienda qꝛ non sibi sed magis indi
genti: ꝓpinquo: predicatoꝛi ꝛc̄.
¶ Quarta q̄stio de ieiunio habet gnq̄z articulos. (ptōe.
p̄ⁱ de ieiūy obligatōe: diffinitōe: distictōe: dispēsatōe: redē
Secūdus de excusatione a ieiunio ꝓpter etatem: infirmi
tatem: paupertatem: laboꝛem ꝛ huiusmodi.
Tertius de tpe ieiuny taxato a iure ꝛ de consuetudine.
Quartus ꝺ fractōe ieiuny: qꝛ p̄ carnes ꝛ binā comestiōez:
Quintus an totiens frāgať q̄tiēs comediť hz tres opiones.
¶ Quinta qō de oratione habet tres articulos.
ꝓmus de necessitate orationis ꝛ qui tenentur ad boras.
2ª arti. ē de mō orādi q̄m ad attentionē: ꝯtinuitatē ꝛ bui ꝯ.
Tertius arti. ē de effcū ofonis q̄ ē meritoꝛia ꝛ satisfcōꝛia
ꝛ hꝺ: ꝛ an lucreť itegre distributionez q̄ deest a pte boꝛe.
Extadecīa di. de p̄tibus pnīe: de vēialibus: circūstā
t tys: impedimentis habet quattuoꝛ questiones.
¶ ꝓma qō de remissiōe venialiū hz tres articl̄os.
ꝓmus articulus de mō remissionis: qꝛ non sine mortali
nec voluntate pertinaci: sed bene sine alio veniali.
2ª de cā remissiōis: qꝛ sine gr̄e ifusiōe ꝛ ꝓfessione nō tñ sine
Tertius arti. qūo veniale fit mortale. (ꝯtritōe.
¶ Secūda qō de impedimētis pnīe hz q̄ttuoꝛ articulos.
p̄ⁱ arti. de hypocrisi: qꝛ sp̄ ē pctꝫ ꝛ ipedi[tum] pnīe ñ mōtale.
2ª de ludis illibalibus ꝛ libalibus q̄ ipediūt nō āt spūales.
Tertius de spectaculis turpibus ꝛ curiosis q̄ impediunt.
Quartus de negotiatione: pedagys ꝛ militia que ipediunt
ratione loci: temporis: conditionis ꝛ modi.
¶ Tertia questio de circunstantys habet tres articulos.
p̄ⁱ arti. de nūero circūstatiaꝝ q̄ ꝯtineť i tribꝰ paribꝰ vsuū.
Scōs de effcū circūstatiaꝝ qūo aggrauāt: mutāt: alleuiāt:
ꝛ qūo religioso ē mortale quod seculari est veniale.
3ª ꝺ ꝓfessiōe nec̄ia circūstātiaꝝ qñ mutāt vl̄ qñ aggrauāt.
¶ Quarta qō vtꝝ pnīa habeat partes hz tres articulos.
p̄ⁱ arti. de partibꝰ pnīe q̄ sūt potētiōales: subiue: itegrales.
Secundus de contritione q̄ ē pars sacrāmēti essentialis:
quāuis durandus neget.
3ª q̄ satisfactio ē pars sacr̄i ec̄ialꝫ q̄uis idē durādus neget.
Ecīasepti[a] di. de ꝓfessiōe ꝛ ꝯritōe hz octo q̄stiones.
ꝺ ¶ p̄ª qō de ꝯtritione an deleat pctꝫ: hz sex articu.
ꝓmus articulus de q̄ditate ꝯtritionis quantū ad
diffinitiōes: concurrentia ꝛ de attritione.
2ª de oꝺo ꝯtritōis: qꝛ de pctō p̄prio: pctō quolibz mortali.
3ª de duratōe ꝯtritōis: qꝛ p̄ totā vitā hāc: nō ꝯtinue nec pª.
Quartus de effectu ꝯtritionis: qꝛ remittit culpam: partem
pene non confessionem.
5ª de effcū ꝯtritōis qūo doloꝛ eiꝰ oz ee maioꝛ ꝛ maximus.
Sextus de preelectione peccati vel damnationis: qꝛ ma-
lum culpe semper est magis fugiendum.
¶ Secunda q̄stio de nec̄itate ꝓfessionis hz sex articulos.
ꝓmus articulus quid sit confessio: vbi sunt quattuoꝛ de
scriptiones cum suis coꝛrelarys.
Secundus quo iure sit introducta confessio.
Tertius q̄ ꝓfessio ē actus vtutis que est veritas ꝛ iustitia.
Quartus de quibus sit necessaria ꝓfessio: qꝛ non de venia-
libus sed mortalibus habentibus sacerdotem.
Quintus de tpe: qꝛ nō obligat añ annū: nisi in gnq̄z casibus.
Sextus de dispensatione: qꝛ in nō confitēdo nullus dispē
sat in tempoꝛe: nisi solus papa.
¶ 3ª qō an ꝓfessio sit faciēda p̄prio sacerdoti. 3. articulos.
ꝓmus q̄ confessio debet fieri sacerdoti ꝛ p̄prio: ꝛ quo
modo papa circa hoc potest dispensare.
Secundus quis sit proprius sacerdos in generali ꝛ in spe-
ciali quantum ad omnes fideles.
Tertius q̄ liceat ꝓfiteri alieno sacerdoti: qꝛ ī octo casibꝰ.
Quarta questio an confessio possit fieri aliēo sacerdoti de
licentia p̄prij habz tres articulos.
ꝓmus articulus quis est ille p̄prius sacerdos qui pōt
committere: quia ordinarius non alius.
Secundus quis iudicetur ordinarius in foro conscientie
in generali ꝛ in speciali de quibusdam.
Tertius de effectu commissionis: qꝛ alio etiam iscio ꝛ in-
uito ꝛ teneť curatus sacramēta ministrare: nec teneť ite-
ruz cōfiteri etiaz si cōmissariꝰ erat simplex sacerdos vel
religiosus: ꝛ de omnibus ordinibus reprobatis: ꝛ gd iuris
quando committens excōicatť vel moritur.
¶ 5ª qō an ꝓfessio dimidiata sit iterāda hz tres articulos.
ꝓmus arti. qñ ꝓfitēs hz casus retētos quomō dimidia-
re vel ītegrare oz īferiοꝛi ꝛ superiοꝛi: hz quinq̄z opiones.
Secundus q̄ regulariter confessio oz esse integra per ra-
tiones Thome que impugnantur.
Tertiꝰ de iteratiōe ꝓfessiōis q̄ ē nec̄ia solū ī q̄ttuoꝛ casibꝰ.
¶ Sexta questio vtrum impedimentum occultuz faciat
confessionem iterari habet duos articulos.
p̄ⁱ de ꝺditiōibus ꝓfessis q̄ sūt gnq̄z fz diuersa ipedimēta.
2ª de ipediñto positiuo p̄babl̄r ignorato hz gnq̄z opines.

Prima opinio q̄ si confessor habens occultum impedimē tum erat ordinarius valet: alias non.
2ª opio q̄ si habēs sciebat suū ipedimētū: nō valet: alʒ sic.
Tertia opio q̄ teneť iterum cōfiteri: sed non ante annum.
Quarta opio q̄ idistincte teneť itez ꝯfiteri ꝓperto ipedito.
Quinta opinio q̄ bona fide confessus habenti occulte impedimentum est liberatus.
¶ Septima qō vtz ꝯfitens impenitēs impleat preceptū ecclesie habet quinq̄ opiniones siue articulos.
Prima opinio dicit q̄ implet preceptum ecclesie que non potest precipere actum interiorem.
2ª opinio ē q̄ talis ē transgressor p̄cepti etiā quo ad verba.
3ª opi. q̄ nō iplet p̄ceptū q̄ ad itētionē q̄ ē de itentōe vera.
4ª q̄ eccl̄ia nō p̄t p̄cipe ꝯfessionē nisi p̄cipien⁹ eucharistiā.
5ª q̄ liberatur a p̄cepto eccl̄ie: dum tñ dicat alia peccata.
¶ Octaua questio vtrum confessio sine contritiōe valeat habet tres opiniones siue articulos.
Prima opio durādi q̄ non valet etiam recedente fictiōe.
Secunda opio beati Thome q̄ valet recedente fictione.
3ª opi. petri q̄ qñz valʒ tē: qñz p⁹. ꝛ sic saluať opio bti Tho.

D Ecimaoctaua di. de clauib⁹ eccl̄ie hʒ octo q̄stiones.

¶ Prima qō de maiori excommunicatioue an debeat esse in ecclesia hʒ quattuor articulos.
p⁹ arti. qd ē excōicatio ꝛ q̄ ē mltiplex ſpatio a suffragys.
Secūdus est q̄ in ecclesia debet esse excommunicatio: nō tamen nisi pro mortali ꝛ contumacia.
Terti⁹ q̄ excōicatio ēt iusta ē timēda: nisi sit nll̄a.
Quartus in quibus casibus excōicatio sit nulla ipso iure.
¶ 2ª qō vtz excōicat⁹ possit excōicare: hʒ duas q̄stiūcl̄as.
p⁹ qs possit excōicare: ordiare: vl̄ alr: ꝛ qs nō ꝛ hʒ. 3. articu.
Secundus quis possit excommunicari: qr solus subditus singularis in loco subdito: non alibi ꝛ hʒ q̄ttuor articl̄os.
¶ Tetia qō de sententys latis a canone hʒ duos articl̄os.
p⁹ arti. p vsus ꝓhēdit cētū casus quos ponit Bituriēsis.
Secundus arti. p versus ꝓhēdit. io. casus Simōis legati.
¶ Quarta qō de effectu excōicationis hʒ duos articulos.
Primus arti. de effectibus eius in generali qui sunt duo.
Secūdus arti. de effectibus ei⁹ ī speciali qui sunt quinq̄.
¶ 5⁹ qō de absolutione ab excōicatione hʒ tres articulos.
Primus de sententia iuris ꝛ statuti ꝛ de tribus regulis circa iniectionem manuum in clericos.
Scōs qs possit absoluere a snīa hōis: ꝛ qūo dr̄t a snīa iuris.
Tertius tangit cōia vtriusq̄ sentētie quo ad absolutionē.
¶ Sexta questio de mīori excōicatione hʒ tres articl̄os.
Prim⁹ q̄b⁹ modis incurrať participando: ꝛ versus de hoc.
Secundus quibus casibus participās non incurrit ꝑm illos versus: vtile: lex ꝛcetera.
3⁹ de effcū eius q̄ ad culpā venialē ꝛ mortalē ꝛ penā iuris.
¶ Septima questio de suspensione habet tres articulos.
Primus in quibus casibus epi ꝛ superiores sunt suspensi.
Scōs arti. in q̄b⁹ casibus iferiores epis ꝛ nō illi sūt suspēsi.
3⁹ arti. de effcū suspēsiōis q̄ ad irregularitarē ꝛ alias pēas.
¶ Octaua qō de interdicto habʒ quattuor questiuncl̄as.
Prima de interdictis ꝛ pollutionibus latis a iure in loca vel populum: ꝛ habet quattuor articulos.
Secunda de illis que tempore generalis interdicti conceduntur vel prohibentur ꝛ hʒ vndecim conclusiones.
3ª de pena violātiū iterdictū ꝛ pollutionē ꝛ hʒ septē ꝓnes.
Quarta de compendioso tractatu: de materia iterdicti replicans ꝛ addens habens viginti articulos.

D Ecimanona dist. de vsu clauium ꝛ correctione fraterna habet quattuor questiones.

¶ p² qō vtruz claues sint ī eccl̄ia hʒ tres articulos.
Primus arti. de 3ª distictiōe clauis auctis: ordis: ꝛ scie: ꝛc.
Secundus de effectu clauium quo ad culpam.
Tertius de effectu clauium quo ad penam.
¶ 2ª qō vtz glibʒ posset absoluere quēlibʒ hʒ. 3. articl̄os.
Primus de babētib⁹ claues: qr soli clerici noui testamēti.
Secūdus de vsu: qr solus sacerdos nō presciscus hēt vsuz.
Tertius an quilibet quemlibet aquolibet vbilibet ꝛ per quemlibet possit absoluere.
¶ Tertia q̄stio de correctione fraterna hʒ tres articulos.
Primus quid sit correctio fraterna.
Secundus an sit ī p̄cepto: qr sic: lʒ aliqui aliq̄do excusent̄.
Tertius qui tenent̄ ad illud: qr omnis homo subdit⁹ peccator ꝛ alius habet septem conclusiones.
¶ Quarta questio de denunciatione an debeat precedere secreta admonitio habet septem conclusiones.
p³ q̄ si ē ōlictū publicū simplr: nō regrit̄ secreta admōitio.
Scōa q̄ si sit occultū lʒ ꝓbari pōt: locū hʒ ordo euangelij.
Tertia quādo nō pōt ꝓuinci: qr tunc prius secreto corrigē dus: postea ꝓposito tanq̄ patri non iudici occulte dōm ē.
Quarta si est peccatum communitati nociuum nec presumitur correctio: statim denunciari potest.
5ª q̄ si notabile deterimētū terty: idē q̄ ad eius idēnitatē.
Sexta q̄ si solum nociuum peccanti: idem: ꝛ potest adhiberi ad videndum etiam qui nescit.
Septima q̄ si per prohibitionem melius speratur corrigi q̄ per obseruationem: nulli debet ostendi.

V Igesima distīn. de finali penttentia ꝛ indulgētia habet quattuor questiones.

¶ Prima questio vtruz aliquis in morte possit vere penitere habet tres articulos.
Primus arti. q̄ ī morte potest esse vera ꝛ salutifera pnīa.
Secundus quomodo glibet quēlibʒ tūc possit absoluere.
Tertius quomodo mors sit satisfactoria.
Secunda questio vtruz confitens impleta penitētia iuncta sit immunis habet tres conclusiones.
p² ꝑ quo sacerdos dʒ pniaz discrete moderari ꝛ arbitrari.
Secūda conclusio q̄ plus valet penitētia a sacerdote imposita q̄ per se ipsam sumpta.
Tertia conclusio q̄ impositio maiozis vel minozis penitētie hic habet efficaciam non alibi.
Tertia qō vtz vnus p alio possit satisfacere hʒ. 3. articl̄os.
Primus quomodo viuus possit satisfacere pro viuo.
Secundus quomodo viuus possit satisfacere pro mortuo.
Tertius ī cōmuni quomō vnus possit satisfacere pro alio.
¶ Quarta questio de indulgentys habet tres articulos.
Primus articulus de causa ꝛ quantitate valoris indulgētiarum in generali ꝛ in speciali.
Secundus articulus de auctozitate quis possit conferre eas ordinarie: quis delegare ꝛ quātum: ꝛ quando plures simul: ꝛ q̄ non plus possunt q̄ vnus.
Terti⁹ q̄b⁹ p̄sint: qr ꝓfessis p q̄b⁹ fiūt subditis ꝛ mortuis.

V Igesimaprima distin. de purgatorio: generali cōfessione ꝛ sigillo habet tres questiones.

¶ Prima qō de purgatorio habet tres articulos.
Prim⁹ de purgatorio quo ad locum ꝛ penam ꝛ tortores.
Secundus articulus de remissione culpe in purgatorio: ꝛ quid sit remissio macule ꝛ q̄ ī inferno nulla culpa remittitur: in purgatorio venialis tñ.
Tertius de purgatorio quo ad remissionem pene: qr omnis pena remittitur in purgatorio ꝛ in inferno nulla: ꝛ q̄ tardius ꝛ citius purgantur aliqui q̄ alij.
¶ Secunda q̄stio de generali ꝓfessione hʒ tres articulos.
Primus articulus de effectu generalis confessionis sacramentalis ꝛ nō sacramentalis quo ad venialia ꝛ meritum.
Secūdus de effectu ipsi⁹ quo ad remissionez mortalium.
Terti⁹ de veritate ꝓfessiōis: qr ī nullo lʒ mētiri: ꝛ de fictōe.
¶ Tertia questio de sigillo cōfessionis hʒ tres articulos.
Primus articulus quis tenetur celare confessionem ꝛ an tertius a casu audiens teneatur celare.

Tabula

Secundus de his ad que se extendit sigillum cõfessionis
z de non peccatis z de tertia persona.
3º q nõ lz reuelare ꝯfessionẽ pp ꝓceptũ vl'iuris vel hoĩs: sz
ꝓpter licentiam confitentis vel aliunde scitũ licz dicere
materialiter auditum in confessione.
Jgesima secũda di. de reditu peccatorum z forma
v penitentie habet. 3. questiones.
¶ ꝑ⁴ qõ vtrũ pcta semel dimissa redeãt hz. 3. ꝑes.
ꝑ ª ꝑ. q nõ redeũt q ad ſõaz nec quo ad culpã ẽt p miracz.
z ª ꝑ. q aliquo mõ redeunt quo ad penã damni.
3 ª ꝑ. q redeũt ī parte quo ad penã sensus ſm proportionẽ.
¶ Secunda questio vtrum damnato ad mortez debeat cõ
fessio denegari habet. 3. conclusiones.
ꝑ ª ꝑ q dãnato ad morte ñ ẽ ꝯfessio nec eucharª neganda.
Secunda ꝑ. qñ dãnatus debet socios accusare z qñ celare.
Tertia ꝑ. q metu mortis mentiens se vel alium diffamãs
peccat mortaliter.
¶ Tertia qõ de forma absolutionis hz. 3. conclusiones.
Prima ꝑ de his que pertinent ad formam antecedẽtis.
Secunda ꝑ de pertinentibus ad formam essentialiter.
Tertia ꝑ de pertinentibus ad formam consequenter.
Jgesima3ª di. de extrema vnctiõe hz q̃tuor qões.
v ¶ ꝑª qõ de extrema vnctiõe q ad eẽntiã hz. 3. arti.
Primus arti. de mã huiº sacrĩ q̃ ẽ oleũ p epz ꝯsecratũ.
Secundus articulus de forma huius sacramenti que tri
plex inuenitur ſm diuersas ecclesias.
Secundus articulus de composito: quia est verum sacra
mentum z vnum non necessarium simpliciter.
¶ zª qõ de mistro extreme vnctionis hz. 3. articulos.
ꝑº arti. q mister ꝓpriº ẽ solus sacerdos ñ laicº nec diaconº.
zº arti. q sacerdos dz eẽ ꝓprius nisi ī necitate z nõ ꝓcisus.
3º arti. q suffic vnus nec plꝰ pficiũt eẽntiam nisi in casu.
¶ 3ª qõ de susceptiõe vl'sbo extreme vnctõis hz. 3. articl'os.
ꝑº arti. q in ũgẽdus dz eẽ ifirmus corporal'r z periculose.
zº arti. q dz eẽ vel fuisse ifirmus spũaliter. i. pctõ actuali.
Tertius arti. in ꝙbus ptibus dz fieri z de mutilatis z epis.
¶ Quarta questio de effectu habet. 3. conclusiones.
Prima ꝑ de primo effectu qui est remissio peccatorum.
zª ꝑ. de secundo effectu qui ẽ alleuiatio infirmi corporalis.
Tertia ꝑ. q non imprimit characterem z ideo iteratur.
Jgesima4ª di. de sacro ordinis hz. 7. questiones.
v ¶ Prima qõ vtrum ordo sit sacrm hz. 3. articl'os.
Primus articulus est quid sit ordo diffinitiue.
Secundus q ordo est verum sacrm non solũ sacerdotiuz.
Tertius q ordo est tñ vnum sacrm z non. 7.
¶ zª qõ õ charactere vtz nõ imprmaf ī qlz ordie hz. 3. arti.
ꝑº arti. de sufficiẽª. 7. ordinũ q nõ sunt plꝰ nec pauciores.
zº arti. de effectu q ẽ res tñ quo daf gra ẽt ī non sacro.
3º arti. de charactere q ī quolz iprimif z q sunt sil' multi.
¶ 3ª qõ õ ãnexis ordini z p õ corona an sit ordo hz 4ºr arti.
Primus arti. q corona nõ ẽ ordo sz dispõ ꝙgrua nõ necia.
Secundus articulus de subiecto quia prohibentur mulie
res: infantes: layci: bigami z huiꝰ.
Tertius articulus de ministro qui est episcopus: sed ex cõ
missione abbates z presbyteri cardinales.
Quartus articulus de effectibus corone qui sunt octo.
¶ Quarta questio de actibus ordinũ hz octo articulos.
Primus articulus de ordine clericatus q corona z prebẽ
de possunt dari impuberi.
Secundus de hostiario qui est primus ordo.
Tertius de ordine lectoratus qui est secundus.
Quartus de tertio ordine qui est exorzistatus.
Quintus de quarto ordine qui est acolythatus.
Sextus de ordine subdiconatus qui est quintus.
Septimus de ordine diaconatus qui est sextus.
Octauus de ordine presbyteratus qui est septimº: z de ma
nifesto vsurario penitente.
¶ 5ª qõ de vestibus ministroꝝ eccl'ie: hz tres articulos.
ꝑº de vestibus sacerdotalibº in gnãli z in spãli q̃ sunt sex.
Secundus de pontificalibus indumentis q̃ sunt nouem.
Tertius de vestibus archiepalibus. i. de cruce z palio.
¶ Sexta questio an in ecclesia sit aliqua maioꝛ potestas sa
cerdotali habet. 3. articulos.
ꝑº arti. õ ptãte iurisditõis absolute: q illa hz gradº fz oẽs.
zº õ ptãte iurisditõis ī casu necitat] in q̃ glz sacerdos ẽ ppª.
Tertius de ptãte ꝯsecrationis q̃ habet duas opiniones.
ꝑª q sũma ptãs ordis z ꝯsecratiõis ẽ in simplici sacerdote.
zª q ī simplici epo ẽ sũma z maioꝛ q̃ ī simplici sacerdote.
¶ 7ª qõ ẽ õ epatu an sit ordo z hz tres opiniones.
Prima opinio bti thome q est ordo vno mõ: alio mõ nõ.
Scõa opinio durãdi q non est sacrm sz tm̃ sacramentale.
3ª opio petri q ẽ ps supplma sacrĩ ordis sacdoty z eẽntial'r.
Jgesima quinta di. de ordinantibus z impedimen
v tis ordinandoꝝ habet quinque questiones.
¶ Prima questio vtruz omnis z solus episcopus
possit ordinare habet tres articulos.
ꝑº arti. q ois epꝰ põt oi hoĩ ordines ꝯferre ẽt degradatus.
zº q solus epꝰ iure suo ordinat sz ex commissione alꝰ.
Tertius de ordinatis ab illo qui resignauit epatui.
¶ zª qõ de tpibus ordinationũ habet quinque articulos.
ꝑº õ necitate ordinũ q̃ ñ ẽ absoluta sz ꝯditionata ī gbusdã.
Secũdus de tpe z etate ordinandoꝝ q̃tũ ad. 9. ordines.
Tertius de tpe ordinum sil'r q̃tum ad nouem ordines.
Quartus de etate beneficiandorum quo ad simplex bene
ficium dignitatem z curam.
5º de tpe ifra qõ curatus dz ordinari z de pena omittẽtis.
¶ Tertia questio de impedimẽtis ordinum hz. 3. articl'os.
Primus de ipedimento nãe quo ad feminas z infantes.
zº de ipedimto homicidy: z gd sit homicidiũ z homicida.
Tertiº õ corpe vitiatis: qñ repellunf a sacro ordie z qñ nõ.
¶ 4ª qõ õ simª an ppª possit cõmittere simoam hz. 3. arti.
ꝑº arti. de ꝓnibus ꝯcorditer confessis: q pena iuris cessat.
zº de distictiõe q aliq̃ sunt simoniaca õ se: aliq̃ q z phibita.
3º arti. de simonia ī bñficys ecclesiasticis hz duas opiones.
Prima opinio iuristarum q ppª in venditione talium non
committit simoniam.
Secunda opinio theologorum q ppª in istis committit si
moniam sicut non ppª.
¶ Quinta questio vtrum simonia mentalis obliget ad re
signationem habet tres articulos.
Primus articl's de essentia z pena z dispẽsatione simonie.
Secundus de materia z actibus z rebus in quibus habet
locuz simonia. opi. du. z pe.
Tertius quibus modis z medys formaliter cõmittatur.
Jgesima sexta di. de matrimonio hz q̃tuor qões.
v ¶ Prima questio quid sit matrimonium habet
tres articulos.
Primus articulus de quid nominis z nominibus matri
mony z rationibus nominum.
Secundus de gd rei z de. 5. diffinitionibus matrimony.
Tertius de auct'e: tpe: z loco institutionis matrimony.
¶ zª qõ vtrum mr̃iom sit licitum habet. 3. articulos.
Primus q actus matrimony ẽ licitus z meritorius z ma
trimonium ipsum.
Secundus an excõicato: interdicto: suspenso liceat ꝯbere:
Tertius an liceat accipere meretricem in vxorem.
¶ Tertia qõ vtrum mr̃iom sit in ꝓcepto hz. 3. articulos.
ꝑº de ꝓcepto legis diuine quõ durat: z tñ excusamur.
Secundus de ꝓcepto canonicum quomodo contraria
intentio faciat nullum: z de professione.
3º de ꝑcepto legis laycal' z de pedagiãtibus clericos.
¶ Quarta qõ vtrum mr̃iom sit sacrm hz duas opiniones.

Tabula

Prima opinio Durādi q̄ mr̄io nō est proprie ⁊ stricte sacramentum quod etiam sequitur ꝑm iuristas.
Secunda opinio cōmunis q̄ matrimonium est vere ⁊ ꝓprie sacramentum no.le.
Jgesimaseptima di.de sponsalibus ⁊ matrimonys habet quatuor questiones.
¶ Prima q̄stio de sponsalibus habet.3.articulos.
2° qd sint sponsalia.⁊ vnde dicant̄ ⁊ quot modis ꝺbantur.
Secūdus de effectu ⁊ dispēsatione ⁊ etate sponsaliorū.
Tertius de impedimento sponsaliorū ⁊ modo dissoluendi.
¶ 2ª qō de cā effectiua mr̄imony q̄ ē ꝺsensus hz.6.articl'os.
Primus articulus q̄ consensus de necessitate requiritur ad matrimonium.⁊ de filio adulto.
Secūdus q̄ regrit̄ exꝑssio consensus ꝑ ẏba vel alia signa.
3° de exꝑssione ꝑ signa:de taciturnitate:cohitatiōe ⁊ huiꝺ.
4° de exꝑssione ꝑ verba cōia ⁊ cālia ⁊ huiꝺ ꝺcurrētib⁹ ⁊c̄.
Quintus de diuerso modo iudicandi ꝓ matrimonio vel contra in foro penitentiali ⁊ iudiciali.
Sextus de remedys i perplexitate ꝺscientie ⁊ sententie.
¶ 3ª qō vtrū ingressus religiōis soluat mr̄io^m hz.3.articl'os.
Primus quō mr̄io^m soluat̄ ꝑ mortē nālez ⁊ de vinculo eius an resuscitatus sit ligatus matrimonio vel religiōi.
Secundus qūo matrimoniuz soluatur per religionez ⁊ de ingressu:egressu ⁊ regressu coniugati.
Tertius q̄ nō est alius modus soluēdi nec ordo nec dispēsatio:nec votū simp^x nec castratio nec fuit⁹ nec firmitas.
¶ Quarta questio de bigamia habet quinque articulos.
Primus articulus quid sit bigamia ⁊ vnde dicatur.
2° quot modis bigamia ꝺbat̄:q̄ quatuor in generali.
Tertius de pena bigamie q̄ est irregularitas ⁊ huiusmodi.
Quartus.q̄re bigamus non promouet̄:⁊ an sit bigamus q̄ scōo ꝺxit cū cognata vel intendens solum decipere.
Quintus qūo bigamia tollatur:q̄ nō per baptismuz sed ꝑ dispensationem pape totaliter ⁊ ēpi in certis casibus.
Jgesimaoctaua di.de sponsalibus iuratis ⁊ clandestinis habet.2.questiones.
¶ 1ª qō an spōsalia iurata faciāt mr̄io^m hz.3.arti.
Primus q̄ sponsalia iurata non faciunt matrimonium.
Secūdus q̄ sponsalia consūmata faciunt in foro ecclesie non ꝺscie:⁊ q̄ raptor potest habere raptam si ipsa vult.
3° q̄ spōsalibus iuratis lz ītrare religionē añ ꝺctū mr̄io^m.
¶ Scōa qō de clandestina desponsatione hz.5.articulos.
Primus quot modis dicatur clandestina desponsatio.
2° de ꝓhibitiōe ipsius:⁊ forma:⁊ electione clandestina.
3° de dispēsatiōe ⁊ causis dispēsandi sup bāna ⁊ huiꝺ.
4° de effectu mr̄imony clādestini:⁊ de clerico q̄ ꝺxit cū vidua sub ꝺditione si non fieret bigamus eā cognoscendo.
5° de eius punitiōe q̄ ē illegitimitas filioꝝ q̄ ad foꝝ eccl'ie.
Jgesimanona di.de metu ⁊ conditionibus appositis habet.2.questiones.
¶ Prima qō de ipediēto violēcie hz.5.articulos.
Primus articulus quomodo cadit vis in volūtate quo ad actum elicitum:impatum ⁊ ipressum.
Secundus articulus quō metus cadat in voluntatez:⁊ in constatem virum ⁊ respectu cuius.
Tertius quō metus impedit matrimoniuz in vtroq̄ foro ⁊ penitentiam:non alia sacramenta.
4° quō mr̄io^m ꝺctū metu cadēte in ꝺstantē vix ꝺfirmatur.
Quintus vtrum qui per metum iurauit contrahere tenea tur ad hoc ⁊ habet duas opiniones contrarias.
¶ Secunda questio de cōditiōibus ⁊ modis appositis in matrimonio habet quinque articulos.
Primus de demonstratione q̄ non impedit se est falsa.
Secundus de cā q̄ nō ipedit mr̄imonium q̄uis sit falsa.
3° de mō ⁊ qñ ē ꝺrius i mr̄io° ⁊ pfessiōe:⁊ q̄ ē aliud in conditione:⁊ pacto incontinenti apposito ꝺrio in ꝺctib⁹ re ꝓ.
Quartus de sponsalibus ⁊ mr̄io° ꝓtractis in diem certum.
Quintus de ꝺditione necessaria:impossibili:honesta: ꝺria.
Rigesima di.de impedimento erroris ⁊ matrimonio beate virginis habet.2.questiones.
¶ 1ª qō an error ipediat ⁊ dirimat hz.3.articl'os.
2° articl's de errore sūe vl' psone q̄ ipedit ⁊ dirimit mr̄io^m.
Secundus articulus de errore conditionis vel seruitutis q̄ impedit quo ad liberum nescientem.
Tertius de errore qualitatis vl' fortune q̄ nō impedit nisi per modum conditionis.
¶ Secunda qō de mr̄i° beate virginis habet.3.articulos.
2° quō ꝺrietas ad mr̄io^m itēta vl' exꝑssa vitiet ⁊ quō possit ꝺbē q̄ vouit castitatē ⁊ an pp⁹ possit dispēsar̄ i voto solēni.
Secundus de matrimonio beate virginis:de cōsensu ⁊ voto ⁊ perfectione ⁊ causa virginitatis.
3° de fine mr̄imony ihonesto p se ⁊ p accn̄s:⁊ de honesto.
Rigesimaprima di.ō bonis mr̄imony hz.3.qōes.
¶ 1ª qō an mr̄io^m hēat bona excusātia hēt.3.arti.
Primus ō necessitate excusatōis hz opi.Du.⁊ pe.
Secundus de sufficientia bonorum ⁊ differentia adinuicem habet.3.opiniones de vinculo.
Prima opinio q̄ vinculum sit pura rel'o⁹ ⁊ forte rōnis.
Secunda opinio q̄ vinculuz est aliqd absolutum i corpe.
3ª opinio q̄ vinculū est aliqd absolutū i aia vt ornat⁹ ver⁹.
Tertius articulus de cōparatione istoꝝ bonoꝝ ad iuicē.
¶ 2ª qō vtrū ꝑ bona mr̄imony excuset̄ actus a pctō oñdit.
2° q̄ bonū sacri ñ excusat sz bonū ꝓlis ⁊ fidei: 2°.q̄ de eo q̄ petit debitū vt i se vitet adulterū fūt.2.opiones ꝺrie.
¶ Tertia questio vtrum sine bonis istis possit matrimonium excusari habet tres articulos.
2° articl's ō actu ꝺiugali q̄n sit meritori⁹: q̄ i q̄ruor casib⁹.
Secundus quando sit mortale rōne prolis:loci:tpis:modi vel animi:⁊ de his qui se prouocant ad libidinem.
Tertius q̄n sit veniale i gnāli ⁊ in spāli:q̄ in sex casibus.
Rigesimasecōa di.de redditiōe debiti hz.2.qōes.
¶ Prima q̄stio vtruz coniunx debeat reddere debitum petenti habet quatuor articulos.
2° arti.q̄ ꝺiūx tenet̄ reddere debitū ex ꝑcepto regl'ariter.
Secundus q̄ excusatio est propter lepram periculum:impotentiam ⁊ fornicationem petentis.
3° de tpibus ꝺtinēdi:sacri:ꝺceptus menstruoꝝ ⁊ huiꝺ.
4° de tpe nuptiaꝝ de itellectu dieꝝ ⁊ pena contrabentiū.
¶ 2ª.qō de ꝓuersione ꝺiugatoꝝ ⁊ voto eoꝝ hz.3.articl'os.
Primus articulus quando vnus coniugum possit vouere castitatem alio inscio vel inuito.
2°q̄n de licētia.vnius ꝑt alter simpl'r vl' solēniter vouere.
Tertius quō vouēs illicite mortua vxore teneat̄ ꝺtinere.
Rigesimatertia di.de mr̄io° antiquorum ⁊ de virginitate habet duas questiones.
¶ Prima q̄stio de pluralitate vxorū an vnq̄ fuerit licitum habet.3.articulos.
Primus articl's q̄ vxori nunq̄ licuit hr̄e fil'plures viros: eꝺ ār sic deo dispēsante:nō ār pp⁹ vxore ēt sterili ꝺsētiēte.
Secundus de libello repudy qd circa ꝑ hr̄et lex antiqua.
3° ō simplici fornicatione q̄ ē mortale nisi deo dispēsante.
¶ Secunda questio de virginitate habet.6.articulos.
Primus articulus qd sit v̄ginitas ⁊ de eius triplici descriptione:⁊ quō perditur:⁊ consecratione corrupta ꝝ ⁊ de extraordinaria pollutione ⁊ huiusmodi.
2° q̄ virginitas fuit licita oī tpe ꝑter q̄ in statu īocentie.
Tertius q̄ v̄ginitas ē p se bona q̄uis durādus dicat ꝺriū.
Quartus q̄ virginitas ē virtus spālis ñ obstātibus ꝺrys.
5° de opatiōe eius ad alias v̄tutes q̄ gbusdā est dignior.
Sextus de comparatione eius ad matrimonium qō olim preferebatur:nunc eꝺ ⁊c̄.
Rigesimaquarta di.de impedimentis ⁊ frigidis ⁊

Tabula

maleficiatis habet duas questiones.
Prima qō de impedimentis hz.3.articulos.
Prim⁹ de ipedimentis pp eccl'ie vetitū ⁊ tps feriatum.
Secundus de criminibus que impediunt ⁊ non dirimunt ⁊ de versibus qui sunt de hoc.
Tertius de ipedimentis que dirimunt in generali ⁊ in speciali ⁊ de criminibus post contractum dirimentibus.
¶ Scōa.qō de frigidis ⁊ maleficiatis hz.3.articulos.
Primus de impo[a] coeūdi ex parte viri ⁊ de spadonibus ⁊ de scientibus huiusmodi impedimentum.
Secundus de artatione mulieris qñ dirimat ⁊ qñ non.
Tertius de maleficio quod est ī potestate demonis ⁊ quomodo dirimit ⁊ de probatione.
Rigesima5[a] di.ō Diuortio pp adl'teriū hz duas qō
t Prima questio vtrum ex causa fornicationis liceat coniugem dimittere habet quīque articulos.
Primus articulus q̄ lz dimittere propter fornicationem corporalem: spiritualem ⁊ innaturalez.
z⁹ articl's de.7. casibus ī gbus nō potest dimitti fornicans.
Tertius quando tenetur dimittere ⁊ an adultera penitēs possit iurare se non fornicatam esse.
Quartus de auctoritate dimittendi: probatione ⁊ accusatione: ⁊ cur Joseph voluit dimittere mariam.
5⁹ quō vir ⁊ vxor ī Diuortio ad paria iudicāt nō ī peccato.
¶ z[a] qō vtrū repudians iuste vxorē possit ꝺ̄bere hz.z.ar.
p⁹ articl's q̄ ñ pt ꝺ̄bere nec adl'terā occidere: sz pp timorez mortis expellere pt vl' recedere si sit pp culpaz alterius.
z⁹ vtrū possit reconciliari p⁹ sniaz ⁊ añ. ⁊ sūt q̄tuor opiones.
Rigesima6[a] di. de ipediēto fuiturus hz.z.qōnes.
t p[a] qō vtrū fuitus impediat mr̄io[m] hz.z.articulos.
Primus articulus de seruitute precedente que requirantur hinc ⁊ unde ad hoc q̄ dirimat.
z⁹ de fuitate supueniēte mr̄io⁹: q̄ non dirimit: ⁊ q̄ vir pōt se facere seruum vxore inscia vel in vita: non autem e⁹.
¶ Secunda qō vtrū fuus possit ꝺ̄bere habet.3.articulos.
p⁹ articl's ō ꝺiugio fuoz q̄ valz iuito dño: lz sit sec'ō ordie.
Scōs quō ptus sequat̄ ventrē: ⁊ī gb⁹ ⁊ de manu mortua.
Tertius de carnali copula reddenda in casu certi ⁊ dubi.
Rigesima7[a] di. de ordie ⁊ vxoricidio hz.z.qōes.
t p[a] qō vtrū ordo sacer ipediat mr̄io[m] hz.z.articl's.
p⁹ de ordine sacro ⁊ non sacro apud nos ⁊ grecos.
Secūdus de ordine qui est religio approbata q̄ dirimit.
3⁹ de etate q̄ ipubes ñ pt ꝺ̄bere mr̄io[m] carnale nec spūale.
¶ z[a] qō vtrum vxoricidium ipediat mr̄io[m] hz.3.articulos.
p⁹ an liceat adulterā deprehensaz occidere. q̄ nō iure aliq̄.
z⁹ de ipedimento vxoricidy: qz dirimit ī casu: al's impedit.
Tertius de l'falibus ⁊ an ecclesia habeat vtrūq̄ gladiuz.
Rigesimaoctaua di. de voto habet.6. questiones.
t p[a] qō qd sit votū ⁊ ō sex descriptōib⁹ hz.6.articl's.
Primus articulus de diffinitione hug. ⁊ de voto mulierum in ptu ⁊ de promissione per metū.
z⁹ ō diffinitōe iurist̄az ⁊ an ōlibatio regrar̄ ⁊ q̄ ppo[m] non
3⁹ ō diffinitōe magr̄ali ⁊ q̄ si fiat boi vl' corde: nl'o⁹ obligat.
Quartus de diffinitione alia magistrali ⁊ q̄ votuz non est de illicito nec preterito nec presenti.
5⁹ de diffinitōe magr̄i ⁊ de trib⁹ votis eēntialib⁹ religiōis.
Sextus de diffinitione alia magistrali ⁊ q̄ non obligat votū de non intrando religiones: ⁊ q̄ peccāt īducētes ad tale iuramtū ēt ō muliere q̄ ribaldo iurat ñ ꝺ̄bere an liceāt.
¶ z[a] qō de diuisiōe voti hz.iz articulos fm.iz.diuisiones.
Prima diuisio q̄ aliud ē reale: aliud psonale: aliō mixtum.
Secunda diuisio q̄ aliud temporale: aliud perpetuum.
Tertia diuisio q̄ aliud voluntatis aliud necessitatis.
4[a] q̄ aliud nēctatis prime ⁊ aliud scōe: ⁊ an sint duo pctā.
Quinta q̄ aliud cōmune: aliud singulare.
Sexta q̄ aliud simplex aliud solemne.
Septima q̄ votum solemne aliud per susceptionez sacri ordinis: aliud per professionem approbate religionis.
Octaua q̄ professio alia expressa alia tacita.
9[a] q̄ pfessio tacita alia p lapsū ānī: alia p susceptiōez hītus pfessoz p triduū nec requiritur otes nisi in āno biseztili.
Decima q̄ professio tacita anni alia impuberis contra parentes: alia puberis contra seipsum.
Undecīa q̄ alia ē pfessio mēdicātiuz: alia nō mēdicantiū.
iz. q̄ pfessio alia obligat religiōi in q̄ pfiteat̄: alia simplr.
¶ Tertia qō de voti obligatiōe ⁊ vtute hz gnez articulos.
p⁹ articl's gs possit vouere q̄tū ad psonas diuersoz statuū.
Secundus de tpe implendi votum: qz statim nisi ex cā.
Tertius de herede vonētis qñ teneat̄ iplere votū ipsius.
4⁹ de obligatiōe voti ad pctm: ⁊ de casibus excusantibus.
5⁹ de ipedimento voti ad mr̄io[m] ipediendū vel dirimēdū.
¶ 4[a].qō de voti dissolutione ⁊ libatione hz q̄tuor articl's.
p⁹ de ipletione voti ⁊ de illo q̄ intrat aīo exeundi ⁊ huiꝫ.
Secundus de irritatione voti per superiorem vel ꝺ̄iugez.
3⁹ de voti ꝺmutatione: redemptione: ⁊ dispēsatione ī gnāli.
4⁹ de dispēsatione q̄ ad cām: auctem: ministrū in oi voto.
¶ 5[a] qō de ꝺpatōe votoz ad iuicē ⁊ ad alia ⁊ ō vello vginū.
¶ Sexta.questio de scandalo quid sit ⁊ quale peccatum: ⁊ quid propter ipsum est dimittendum ⁊ quid non.
Rigesima9[a] di.ē de dispari cultu ⁊ ō mr̄io⁹ iter ifideles: ⁊ quō pp piculū aīe ⁊ corpis pt ꝺ̄iuz dimitti.
q Uadragesima di.ē de ꝺsanguinitate gd sit: ⁊ linea gradu: ⁊ cōputatione: ⁊ prohibitione: quoto gradu impediat matrimonium ⁊ dirimat: ⁊ quoto non.
Uadragesimaprima di. de affinitate hz.3.qōnes.
q p[a] qō de affinitate. De gnē ⁊ gradib⁹ ⁊ phibitione.
Secunda.questio de publice honestatis iusticia. quid sit: ⁊ de eius effectu ⁊ quomodo contrahatur.
Tertia qō de illegitimitate ⁊ legitimatione iuris ⁊ hoīs.
Uadragesimaz[a] di. de cognatiōe spūali hz.3.qōes.
q Prima questio de cognatione spirituali ⁊ legali ⁊ eo qui cognouit consan. vxoris sue.
z[a] qō ō diuortys ⁊ petitiōe ī ꝺiugiū ⁊ accusatōe mr̄imoniy.
3[a] qō ō scōis nuptys ⁊ ō dōatiōib⁹ iter vir̄ ⁊ vxorē ⁊ ō dote.
Uadragesimaz[a] di. de resurrectiōe hz q̄tuor qōes.
q Prima questio de possibilitate resurrectionis ⁊ q̄ sit futura omnium: non tamen naturalis.
z[a].qō vtrū idē nūero corruptum possit repari p naturam.
Tertia qō vtrum idem numero corruptum vel annihilatum possit a deo in permanētibus ⁊ successiuus reparari.
Quarta questio vtrum resurrectio futura omnium sit in instanti ⁊ in eodem instanti.
Uadragesimaquarta di. de gloria beatorum ⁊ penis damnatorum habet.7. questiones.
q Prima questio de ꝺditione resurgentium quo ad idēptitatem: integritatē qualitatem: ⁊ an sit necessaria. idemptitas materie prime ad idēptitatez resurgentis.
¶ Secunda questio de dote impassibilitatis hz.3.articl's.
Primus quō corpora gloriosa sunt passibilia ⁊ quō nō.
Secundus de causa passibilitatis ⁊ impassibilitatis.
Tertius per quid sunt impassibilia.
¶ Tertia questio de dote subtilitatis hz.3.articulos.
p⁹ qd sit dos subtilitatis: qz ē aligd positiuū: lz durā. cōtra.
z⁹ q̄ duo coz[a]. nō possunt eē sīl' p nām nec per dotem.
3⁹ q̄ duo coz[a] possūt eē sīl' miraculose q̄tuis du. dicat ꝺrīū.
¶ Quarta questio de dote agibilitatis hz.3.articulos.
Primus articulus q̄ corpora gloriosa erunt agilia.
Secundus q̄ quandocz mouebuntur localiter ⁊ simul tota q̄tuis durā. dicat contrarium.
Tertius q̄ motus ille erit in tempore non in instanti.
¶ Quinta questio de dote claritatis hz.3.articulos.
Primus de claritate corporum glorioso⁹ qualis erit.

Tabula

Secundus q̄ erunt colozata:lucida:ꝛ puia.
Tertius de sufficientia dotium.
¶ Sexta questio de damnatozuꝫ cozpozibus an patiantur ab igne habet.ꝫ.articulos.
Pri⁹ articulus de igne iferni qō fide tenet̄ ꝛ q̄ ē cozpoze⁹.
Secundus de loco inferni qui creditur esse i centro terre.
Tertius de pena cozpozuꝫ dānatoꝝ hꝫ.ꝫ.opiniones.
Pri⁹ opi⁹ btī tho⁹.q̄ p passionē intentionalē non nālem.
Secūda Durādi q̄ p actionē nāleꝫ deo impedi⁹ cozru⁹.
Tertia opinio petri pzo beato thoma contra durandum.
¶ Septi⁹ qō de pena sensus spūuꝫ dānatoꝝ hꝫ.ꝭ.opiniões.
Prima opinio durandi q̄ anima affligitur:quia scit se cuꝫ cozpoze arsuram:demon autem de felicitate perdita nō ab igne vel cozpoze.sed ꝓ.e.contra.
Secunda opinio egidy q̄ per immissionem inquantuꝫ instrumentum dei.Duran.contra.pe.pzo.
Tertia opinio benirici q̄ per veram immissioneꝫ propter qualitatem supernaturalem.dur.contra.
Quarta opinio q̄ p pōs sensitiuas remanētes.durand⁹ ꝯ.
Quīta opio btī thome q̄ p detētionē ab igne.du.ꝯ.pe.pzo.

q Uadragesima gnta di.de suffragys ꝛ receptaculis habet.ꝫ.questiones.
ꝑ⁹ qō vtrū suffragia ꝑsint defūctis hꝫ.ꝫ.articulos.
Pri⁹ articl⁹ q̄ quos suffragia ꝑsint an p vivos:malos ꝛ hꝫ.
Secundus q̄bus prosint:qz solis mortuis de purgatozio.
Terti⁹ q̄ suffragia ꝑsint magis ꝛ q̄ minus ꝛ de sepultura.
¶ Secunda questio vtrum suffragia prosint solum illi pro quo fiunt hꝫ.ꝫ.articulos.
Primus articulus quantuꝫ prosint suffragia cōmunia vel propzia simul vel successiua.
Secund⁹ de liberatione a suffragys dicendo cuꝫ alio ꝛ in mortali ꝛ pro multis simul.
Tertius de sanctis q̄ orant pro nobis ꝛ quomodo vident orationes nostras.opi.Durandi ꝛ petri.
¶ Tertia questio de receptaculis habet.ꝫ.articulos.
Primus articulus de receptaculozum distinctiõe in generali:ꝛ quomodo infernus tot capiat.
Secundus de distictiõe in speciali receptaculozū inferni.
Tertius de sufficientia introitus ꝛ exitus illozum.

q Uadragesimasexta di.hꝫ vnā qōnē tm̄ ō mīa ꝛ iustitia dei ꝛ illa hꝫ.ꝫ.articulos.
Primus q̄ ꝛ qualis ꝛ quomodo iustitia sit in deo ꝛ de ratione ꝛ diuisione iusticie.
Secūdus quomō iuste peccato finito debet̄ pena eterna.
ꝫ⁹ ō ꝯcursu mīficozdie ꝛ iusti⁹ i opib⁹ dei ꝛ quō mīa ē i ōo.

q Uadragesimaseptia di.ō iudicio futuro hꝫ vnā qō nē vtrū gnāle iudiciū sit futuꝝ ꝛ illa hꝫ.ꝫ.articl⁹.
Prim⁹ de iudicio q̄ erit ꝛ vtrū mētal⁹:ꝛ qñ:ꝛ vbi.
ꝛ⁹.de cognitione btōꝝ ꝛ maloꝝ sui ꝛ aliozū supernaturali.
ꝫ⁹ de igne q̄ mund⁹ purgabit̄ añ iudiciū boies ꝛ elemēta.

q Uadragesimaoctaua di.de iudicio ꝛ motu celi.hꝫ duas questiones.
ꝑ⁹.qō an ꝝs iudicabit i fo⁹ būana ꝛ hꝫ.ꝫ.articl⁹.
Primus de iudicibus ꝛ assessozibus ꝛ q̄ christ⁹ iudicabit in forma humana ꝛ gloziosa.
Secundus de gaudio visionis dei ꝛ opinio Scotti quomodo visio sit vita eterna.Dur.contra.
Secundus articulus de mundi inouatiõe ꝛ vsib⁹ de hoc.
¶ Secunda questio an motus cessabit hꝫ.ꝫ.articulos.
Primus articulus q̄ possibile ē cessare motum celi non obstantibus rationibus philosophi.
Secūdus articulus q̄ motus celi cessabit q̄uis nec auctoritas nec ratio cogat.
Tertius q̄ ceteri motus ꝛ mixta preter boiem non erūt.

q Uadragesimanona di.de btitudine hꝫ.ꝯ.qōnes.
Prima questio an intellectus creatus possit videre deum habet tres articulos.
Primus q̄ ex puris nālibus non potest deus videri ꝛ de obo intellectuum ꝛ ō dīa habitus nālis ꝛ supnaturalis.
ꝛ⁹ articl⁹ q̄ spēs nō est de nā obi:regrit̄ tm̄ i pria.
Tertius q̄ ad videndum deuꝫ clare requirit̄ lumen de potentia ordinata ꝛ sic ē de facto:nō aūt de pō dei absoluta.
¶ Scōa qō.an videtes deū videāt oīa hꝫ.ꝫ.articulos.
Primus quid sit possibile.ꝛ quid non:quia infinita numero ꝛ ratione non specie reali.
ꝛ⁹ qd sit nēcium ꝛ hꝫ.ꝫ.opiones Du.beati thome ꝛ petri.
ꝫ⁹ qd sit ꝛgruum videre ꝛ quid non: ꝛ q̄liter ē de facto eē;
¶ Tertia questio an beatitudo consistat in actu intellect⁹ vel voluntatis.ꝛ habet tres articulos.
Primus q̄ intellectus est nobilioꝝ voluntate quo ad potē tiam:actum:ꝛ libertatem.
Secundus q̄ beatitudo speculatiua consistit in solo actu intellectus essentialiter:practica i solo actu volūtatis: sed aggregata in vtroq̄ essentialr:sꝫ in itellectu p̄ncipaliter.
ꝫ⁹ q̄ beatitudo non ꝯsistit i actu reflexō ꝛ q̄ idē ē cū recto.
¶ Quarta questio de obiecto fruitionis hꝫ.articulos.
Primus articulus de opi.Durandi q̄ deus non est imme diate eius obiectum cum defensionibus.
ꝛ⁹ de opiniõe btī thome cū rōnibus ꝛ defensionib⁹ petri.
Tertius contra solutiones impugnationuꝫ p̄me opionis.
¶ ꝭ.qō an viatozi possit coīcari visio ñ btifica hꝫ.ꝫ.articl⁹.
Primus q̄ non pōt coīcari visio ituitiua q̄ non sit btitudo eēntialr.sꝫ bñ q̄ nō erit btitudo totalr accūtalr ꝛ vlr.
ꝛ⁹ q̄ btitudo ē obꝫ itellect⁹ possibil⁹ nō agētis qō ē igbill⁹.
Tertius q̄ vna ꝑsona nō pōt videri sine alia nec sine eēntia.nec eꝫ fm rē:sꝫ fm rōnem sic de potētia absoluta.
¶ Sexta questio vtrum beatitudo sit maioꝝ futura post re surrectionem habet.ꝫ.opiniones.
Pri⁹ ē godofredi ꝛ btī Thome i scripto q̄ augebit̄ itēsiue.
Scōa opio q̄ erit maioꝝ:qz expediti⁹ ꝛ facilius.dur.ꝯ.
Tertia opio btī thome finaliter q̄ erit maioꝝ solum extēsiue.
¶ Septima questio vtrum omnes summe ꝛ de necessitate appetant beatitudinem habet duos articulos.
Primus de appetitu beatitudinis aptitudinali ꝛ de dupli ci appetitu:ꝛ huiusmodi.
Secundus de appetitu eius actuali habet.ꝫ.opiniones.
Prima opinio q̄ beatitudo quomodocunq̄ p̄sentetur semper libere non necessario appetitur.
Secunda opinio q̄ voluntate increata ꝛ beata ꝛ vie ꝛ i cō muni necessario appetitur:alias libere.
Tertia opio q̄ nō pōt respui visa vl̄ i cōi ex se:sꝫ p miracl⁹.
¶ Octaua questio vtrum beatitudo educatur de potentia creature habet quinque articulos.
Pri⁹ articl⁹ q̄ btitudo eēntialr nō ꝯsistit i bonis cozporalib⁹.
Secūd⁹ quō btitudo educat̄ de pō obedienciali.non nāli.
Tertius de dotibus anime ꝛ cozporis:ꝛ quid sit dos.
4.⁹ de aureolis in gnāli ꝛ in speciali:ꝛ tribus aureis.
Quintus de fructibus quid est fructus ꝛ quomodo distinguitur a dote ꝛ aurea.

q Uinq̄gesima di.ꝛ vltīa de fine mūdi hꝫ vnā qōez vtrū btī videāt oēs pēas dānatoꝝ ꝛ hꝫ.ꝫ.articl⁹.
Primus articulus de multiplicitate penarum spiritualis ꝛ cozporalis ꝛ comparatione earum.
Secūdus de despatiõe dānatoꝝ ꝛ de obstinatiõe:qz volūtate deliberatiua errāte volunt nō esse ꝛ mali esse nō alr.
Tertius articulus de visione mutua:quia beati semper videbunt in deo penas damnatozum nec compatiētur.mali autem non videbunt bonos nisi vsq̄ ad diem iudicij.

¶ Laus omnipotenti deo amen.

¶ Explicit tabula super explanatione quarti Sententiarum subtilissimi doctozis ꝓ.petri de palude.

Registrum

¶ Petrus de palude
a
¶ Incipit liber
¶ Clarissimi
ter se ad gratiam
In matrimonio
b
tingebatur
mortis: sed ipsa.
dei fieri.
ꝛ inc̄tum
c
¶ Que videntur
peccatorum ꝛ quod
Secundo videndū
lucida interualla
d
parochiano
extant iudicia
est propter christum
pro eo penitere
e
Nunc quid
betur medicis
non restringitur
ambigendum
f
facto: non
est de esse
masculus an femina
ritum sacramentuz
g
manet ꝑm essentiam
¶ De causa
sed ex causa
posito ꝙ differant
b
celebrari. Non
condemnati. c. Cum
diuina potest
Et illud. Nihil
i
destieiunare
Econuerso autem
gari. Ita ergo
pina secus est
k
¶ Tertia cōclusio
dum meretricis
nit illud quo
bibiti vt torneamꝰtū
l
Tertio cuius
sicut cōmunionē
vnam ciuitatem
ponere officiales
m
consciētie: ꝛ ideo
sed nō a quo
quuntur vt sit
Queritur ꝛº
n
turbam arcendo
tuo nō est cōmunio
non impenso
ideo irregularitatez
enormi ꝛ non
o
alius eū absoluere
religiosorum
sura tempozis
robur ꝛ cōcupiscen
p
Qꝛ tñ dictum est
quando ita ē
medium salutis
versiculus non
q
tatem absolute
deponerent
aliquod sacruz
integrale ē
r
sacerdos simplex
tis erroꝛe
sz hoc nō valet
simultate
s
matres. Et ideo
sicut cōtrabere
spiritualis ꝛ
expꝛessio cōsensus
t
sibi hoc i confessione
exteriozi sub
tua. quia ꝙ non
tur iura noua
v
pro dote: non
primogenitarum
habere propꝛium
Manet inter
x
abstinere non vult
ctum est. ergo
be vxozes fuerunt
qui plures.
y
non potuit
¶ Determinato
cantem occulte
intrare: ita
z
pnia nulla est
alienando. quia
contractum: vnde
extra monasterium
ꝛ
¶ Quare sex
tio sicut ex
affinitati. c̄ꝗtuz
absq; liberis
2
oz ꝙ cōcomitet̄
mogenita egypti
stentia vnire
mur: ꝛ cōmunis
ꝑ
etiā ipsi vnusquisq;
diuersis formis
formitate. Nec
nunc verum est
aa
tradetur diabolus
cause sic: quia
quod dicit Aug.
iusticie punientis
bb
in statu merendi
excunt ꝛ post
sericozdiam ꝛ in
ꝛ ideo dicunt
cc
tñ ab alio agente
sus que est
res perfectiones
obm est qualitas
dd
se c̄ꝗ cognitio
plusq; post:
ctamen intellectus
A
Prima distinctio
prima conclusio
¶ Secunda questio
Finis

247

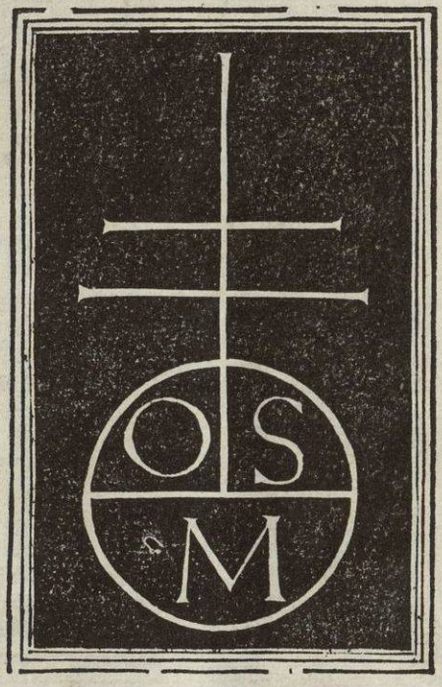

PETRVS DE PALVDE IN 4^m Sent.